ANNALES ECCLESIASTICI EX 12. TOMIS CAESARIS BARONIJ S.R.E...

Henri : de Sponde, Cesare Baronio, ...

Digitized by Google

37
13 E
11

ANNALIVM BARONII EPITOMES

PARS ALTERA.

Authore HENRICO SPONDANO, *Appamiarum in Gallia Narbonenſi Epiſcopo.*

Editio poſtrema, prioribus longè accuratior.

LVTETIÆ PARISIORVM,

Impenſis Societatis Typographicæ Librorum Officij Eccleſiaſtici juſſu Regis Conſtitutæ.

M. DC. LX.

CVM PRIVILEGIIS PONTIF. MAX. ET FRANC. REGIS CHRISTIANISSIMI.

VT ſunt hominum diverſi guſtus, et varij librorum uſus, fuêre, quibus hujus Epitomes amplitudo voluminis, juſta, quibuſque nimia viſa ſit. Quapropter ut ad utrorumque arbitrium Opus accommodarem, ita præſenti Editione illud hoc loca diſſecavi, ut cùm tam mole, quàm etiam ſubſequentium temporum qualitate, rerum geſtione, perſonarum diverſitate, Principatuum differentiâ, multiſque alijs omnis generis diſcriminibus, nemini non æquabilis partitio videri poßit; qui tamen rem univerſam uno faſce complexam maluerint, habeant in promptu, quo partes compingendo ſibi ſatisfaciant.

ANNALIVM BARONII EPITOMES

PARS ALTERA.

IESU CHRISTI

AN. 518.

HORMISDÆ

AN. 5.

IUSTINI IMP. I.
THEODOR. REG. 26.

I.
ANNUS PACIFICUS.
[Quo incipit Tomus VII. Annalium Baronij]

ANNUS Chriſti quingenteſimus decimus octavus, Magnî atque Florentij Conſulatu, maximus planè ac florentiſſimus illuxit Eccleſiæ: quo vocata frequentiſſimè pax exul, tandem rediit poſtliminiò, remoto penitùs ſchiſmate pervicaci, atque hæreſi pertinaci compreſsâ; cùm Oriens ſimul cum Occidente in unam eademque fidem, Catholicæ communionis glutino compaginatus eſt. Nãque Anaſtaſius Imp. prætetitorum omnium malorum auctor, fautórve, poſtquam rursùs [a] valdè commotum ſentiens in ſe populum Conſtantinopolitanum, ut ſuî commiſerationem excitaret ad Circum veniens, ac coronâ depoſitâ, per præcones proclamans; ſe paratiſſimum eſſe Imperio cedere, eligeréntque unum aliquem, qui illud gubernaturus eſſet; eo quidem facto populum placavit; at nihilominus breviſſimo pôſt tempore, ingentibus ſupervenientibus terræ tremoribus, multiſque portentoſis territus inſomniis (quorum uno, vir quidam terribilis librum manu geſtans, ei dixit: *Ecce ob perverſitatem fidei tuæ, annos quatuordecim vitæ tuæ deleo*:) idem, inquam, qui totum fermè Orientem perſecutionis igne exuſſerat, cùm iam [b] antè oraculo edoctus fuiſſet, igne quoque ſibi pereundum fore; multis fruſtrà adverſus illud mortis genus paratis remediis, hoc tandem anno, die nonâ Iulij, cùm tonitrua horrendum in modum reſonarent, & fulgura multa eliderentur, atque ipſe perterrefactus è cœnaculo in cœnaculum deſcenderet, & alios atque alios thalamos ſubiret, demùm fulmine ictus interiit; cùm regnâſſet [c] annos viginti ſeptem, menſes tres, & dies viginti novem, vel (ut alij [d] volunt) dies tres: quem Cedrenus ait fuiſſe proceriſſimo corpore, oculis trucibus & mediocriter cæſiis, calvaſtrum ac canum.

a Evag. lib. 3. cap. ult.

b *Hæc omnia de Anaſtaſio pluribus deſcribuntur ab auct. Miſcell. lib. 15 Zonar. An par. 3. Cedr. in Comp. & aliis.*

SOMNIUM ANASTASII IMP.

FULMINE ICTUS MISERE PERIT

c *Marcel. in Chron.*

d *Evagr. lib.*

II.
ELIAS ET FLAVIANUS SS. EPISC. DIVINITÙS VOCATI AD IUDICIUM ADVERSUS EUM.

Cuius obitum cùm eodem tempore divinitùs agnoviſſent Elias Ieroſolymitanus, & Flavianus Antiochenus Epiſcopi Catholici, ab eodem Anaſtaſio ob fidem Orthodoxam olim in exilium pulſi; iidem quoque poſt dies decem ad tribunal Dei accedere iuſſi ſunt, cauſam ſuam adverſus eumdem Anaſtaſium acturi; ut de Eliâ refertur à Cyrillo in Rebus [e] geſtis S. Sabæ: de utroque vero in Prato [f] Spirituali. Cui quidem cæleſti iudicio, in terris & illud conſentaneum accidit, ut utriuſque huius Antiſtitis nomen in ſacras ſuas Tabulas Eccleſia Catholica receperit; contrà verò Anaſtaſij Imperatoris, ſicut & Zenonis æquè impij, è Diptychis abraſerit (ut dicetur) eorúmque memoriam execrabilem reddiderit.

e *Ap. Sur. 5 Dec.*

f *Prat. Spir. cap. 31*

III.
IUSTINUS E CARCERE EDUCITUR AD THRONUM IMPERII.

Anaſtaſio igitur ſic extincto, qui depoſuit [g] potentem de ſede, idem exaltavit humilem, & de ſtercore [h] erexit pauperem, collocavitque cum principibus populi ſui, ut ſolium gloriæ teneret. Etenim IUSTINUM, genere Thracem [i]; ſive Illyricum [ii], (erat enim ei patria urbs Bederina in finibus Illyriæ & Thraciæ) ex ſtabulo, ſi primordia eius repetas, ad Imperij ſublime faſtigiũ evexit: qui primùm ex porcario, ſive armentario, factus gregarius miles, inde ubi in militiâ virtutum meritis, fide Catholicâ prævia, primos duxiſſet ordines, tandem Prætorianorum Præfecturam acceperat. In quo & mirabiliora apparuerunt opera Dei, cùm idem

g *Luc 1.*

h *Pſal. 112.*

i *Evagr. lib. 4. c. 1. Phot. in Bibl. & alij.*

ii *Procop. Anecdot. Vict. Tun. in Chron. Theod. Lect. lib. 2. alij.*

k Zonar. Annal. part. 3.

è carceris ſordibus in thronum Imperialem tranſlatus eſt. Siquidem ait Zonaras [k], Anaſtaſium paulò ante obitum nunciatis ſibi inſidiis, multos comprehendiſſe, atque inter alios Iuſtinum & Iuſtinianum; cúmque in animo haberet eos occidere; deterritum eſſe ſomno, quo ei vir terribilis apparens minaciter prohibuit, ne quid mali eis faceret, quod uterque ſuo tempore Deo ſerviturus eſſet. Narrat eadem Cedrenus [l]; additque, reliquos eâ de causâ captos ab eodem Imperatore eſſe iuſtos interfici, Iuſtino & Iuſtiniano gladio ſuper eorum cervices imminenti præter ſpem omnem ereptis.

l Cedr. in Com.

IV.

Ceterùm Iuſtinum invitum ac renitentē creatum eſſe Imperatorem, atteſtantur eiuſdem literæ ad Hormiſdam Romanum pontificem ſtatim poſt creationem ſuam miſſæ [l], & aliæ Pontificis ad illum redditæ. Ex quibus omninò redarguas, quæ ex Zachariâ Eutychiano (ut multa alia abſurda) Evagrius [m] recitat; nempè eumdem Iuſtinum acceptâ ab Amantio Eunucho Præfecto Cubiculi Anaſtaſij magnâ pecuniæ vi, quem ijs diſtribueret qui poſſent Theocritum quemdam eiuſdem Amantij amicum ad Imperium evehere; eamdem ipſum Iuſtinum populo & Excubitoribus largitum eſſe, ut ipſemet ab illis Auguſtus crearetur. Quod autem addit de eodem Amantio nequiſſimo Anaſtaſij miniſtro, atque hæreſis Eutychianæ propugnatore acerrimo, necnon de Theocrito, aliiſque per Iuſtinum è medio ſublatis; ea poſt aliquot dies, expoſcente etiam populo, contigerunt. Edidit verò ipſo Imperij exordio Iuſtinus non mediocre pietatis ſpecimen, cùm ſuam coniugem *Lupicinam* dictam, inſignis pietatis feminam, nomine *Euphemiæ* illuſtris martyris (in cuius baſilicâ celebratum fuerat S. Chalcedonenſe Concilium) pietatis ergâ appellari [n] voluit, antequàm illam Auguſto titulo decoraret: ut eo nomine pariter declararet, cùm ſe, tùm illam, eſſe eiuſdem Synodi ſtudioſiſſimos.

ll Ext. inter ep. Hormiſ.

m Evagr. lib. 4 cap. 2.

DECLARAT SE CONCILII CHALCED. ASSERTOREM.

n Zonar. & Cedr. in Iuſtino.

V.

NOMINA ORTHODOXOR. IN DIPTYCHA RELATA, HÆRETICORUM DELETA.

Cùm autem decimaquintâ die eiuſdem menſis Iulij (quæ fuit Dominica) & ſequenti ex more ijdem Auguſti ad Eccleſiam magnam Conſtantinopolitanam perrexiſſent, unà cum Ioãne eiuſdem civitatis Epiſcopo; trophæa tunc erecta ſunt de impietate compreſsâ, dum poſt multiplices populi exultantis fauſtas acclamationes pro Iuſtino Imperatore, eiúſque coniuge Auguſtâ, atque Ioanne Epiſcopo, necnon infauſtas conclamationes adversùs hæreticos; eodem populo petente, ac miro fidei ardore id ſæpiùs expoſcente, expunctum è ſacris tabulis nomen ſacroſancti Concilij Chalcedonenſis, & abraſa nomina S. Leonis Papæ, atque Euphemij Macedoniíque Conſtãtinopolitanæ Eccleſiæ Orthodoxorum Antiſtitum, in eadem ſacra Diptycha reſtituta ſunt; Severus autem impius Antiochenæ Eccleſiæ invaſor publicè condemnatus: ut hęc omnia fuſiùs recitata haberentur in Actis Synodi [o] Conſtantinopolitanæ, contra Antimum poſteà ſub Menâ celebratæ. De quibus tamen monendum putamus Lectorē; cum ipſa quidem Acta noſcantur omninò legitima; haud tamen dubium in eo fuiſſe falſata, dum quoties nominatus reperitur Ioannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus, toties additus eſt titulus *Patriarchæ Oecumenici*. Præter enim quod nunquam recepiſſet Romanus Pontifex eiuſmodi Acta, ubi indebitus ille titulus Ioanni tributus eſſet; poſtmodùm Pelagius [p] Papa S. Gregorij deceſſor, ipſéque etiam Gregorius [q], in Ioannem Conſtantinopolitanum eius nominis Tertium, qui ſibi eumdem titulum uſurpaverat, impugnatores inſurgentes, omninò aſſeruerunt nihil eiuſmodi ab eius prædeceſſoribus Conſtantinopolitanis Epiſcopis aliquando [r] præſumptum fuiſſe. Itémque illud de ijſdem Actis obſerva, eamdem fraudulentam manum, quæ Conſtantinopolitano Epiſcopo eum titulum addidit, nomen quoque S. Leonis Papæ poſt Conſtantinopolitanos Epiſcopos Euphemium & Macedonium, ultimo loco poſuiſſe: cùm alioqui & ſui & ipſorum veteres Libri Rituales primo loco deſcripta habeant nomina Romanorum Pontificum, inde verò eius Eccleſiæ Antiſtitum.

o Conc. Conſt. ſub Men. Act. 1.

DE NOMINE OECUMENICI IMPOSTURA GRÆCOR.

p Pelag. Pap. ep. 1.

q Greg. 4. ep. 38.

r [Quinimmò eumdem titulum ipſe Iuſtinianus Imp. ſuis ad Patriarchas Conſtantinopolitanos conſtitutionibus inſcripſiſſe reperitur: quo nimirùm erat & ipſe faſtu tumidus, & in Eccleſiam Rom. iniquus.]

VI.

SYNODUS CONSTANT. PRO CONFIRMATIONE PRÆTERITORUM.

Ceterùm quòd quæ retulimus, expoſcente populo tumultuariè geſta eſſent; ut eadem ritè, more maiorum, in conventu Patrum agerentur, idem Ioannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus poſt dies quatuor, nimirum die vigeſimâ Iulij, collegit SYNODUM *Conſtantinopoli* eorum quos ibi reperiri contigit Epiſcoporum, vel qui proximè degentes citò vocari potuêre, numero quadraginta. Cui primùm oblatus eſt à monachis Orthodoxis libellus, quinque continens petitiones; quæ examinatæ in Synodo, totidem elicuerunt ab eâdem decreta, videlicèt de reſtituendis in Diptycha nominibus Euphemij & Macedonii, de revocandis ab exilio aliis Epiſcopis Orthodoxis, de relatione Quatuor Synodorum Oecumenicarum in eaſdem Eccleſiaſticas tabulas, déque in iiſdem reponendo nomine S. Leonis Papæ, ac denique de damnatione Severi Antiocheni: quæ omnia ſimul tam ipſa Synodus, quàm Ioannes Epiſcopus; univerſo Chriſtiano Orbi nota fieri voluêre, cùm publicis, tum privatis ad diverſos Antiſtites eâ de re ſcriptis litteris. [ſ] Sed in ijs illud conſtat perperàm à populo flagitatum, & à Synodo firmatum, ut nomina Euphemij & Macedonij in Diptycha referrentur, qui licèt exilium; aliáque incommoda pro fide Catholicâ paſſi eſſent, tamen ſchiſmatici perſeverantes numquam à Sede Apoſtolicâ recepti fuiſſent in communionem, ob retentum pertinaciter nomen Acacij eiuſdem civitatis Epiſcopi ſchiſmatici & hæreticorum communione polluti Vnde etiam factum eſt, ut & ipſa poſteà (ſicuti videbitur) agente Hormiſdâ Papâ, ab iiſdem Diptychis deleta fuerint. Quâ in re planè eluxit, quanta eſſet in univerſa Eccleſia moderandâ Apoſtolicæ Sedis auctoritas; dum quæ tantæ civitatis tam frequens populus, unà cum monachis & clericis, tantâ inſtantiâ petiiſſet, & congregati in Synodo Orthodoxi Epiſcopi ſtabiliiſſent, conſentiente Imperatore, uno tantùm Romano Pontifice diſſentiente, irrita prorsùs reddita ſunt.

ſ Ext. ap. Synod. Conſt. ſub Men. Act. 1. al. 5. ubi hæc eadem relecta & confirmata fuerunt ſub Iuſtiniano Imp.

VII.

FREQUENTES SYNODI IN ORIENTE PRO FIDE CATHOL.

Cùm autem ex literis Synodalibus eiuſdem Concilij Conſtantinopolitani; univerſis innotuiſſet Iuſtini novi Auguſti fides Orthodoxa. confeſtim ab Epiſcopis Catholicis, ac præſertim illis qui timore perſecutionis ſub Anaſtaſio vel latebras captâſſent, vel communicationi hæreticorum ſe turpiter miſcuiſſent, frequentia celebrata ſunt CONCILIA, & inde Synodales ſcriptæ Conſtantinopolim epiſtolæ: quibus ſe confirmare cuncta quæ ibi geſta eſſent, ſignificátum

càrunt. Eà namque de causâ hoc tempore coïviſſe in ſingulis Orientis provincijs Orthodoxorum Synodos, ex eo ſatis datur intelligi, quòd Ruſticus S. R. E. diaconus Cardinalis, eiuſdem ſæculi ſcriptor luculentiſſimus, dum contra Acephalos per dialogiſmum diſputat *ſſ*, teſtatur duo mille & quingentos Epiſcopos ſub hoc eodem Iuſtino Imperatore probâſſe Catholicam fidem. Extántque *t* hactenùs epiſtolæ duarum tunc habitarum Synodorum *Ieroſolymitanæ* atque *Syriæ*, necnon Epiſcoporum Secundę Syriæ, itémque Clericorũ & monachorum Apameæ & Anthiochiæ, quibus omnibus tum fides Catholica probatur, tum impiorum Severi Antiocheni & Petri Apameani pſeudo-epiſcoporum horrendæ in Catholicos perſecutiones, portentoſæ blaſphemiæ, aliáque nefanda ſcelera, turpitudines, atque ſacrilegia deſcribuntur, damnantúrque.

ſſ In Bibl. Patr.

t Act. 1. Syn. ſub Mena.

VIII. Episcopi Dard. et Illyr. redeunt ad Eccl.

Quo etiam tempore Epiſcopi Dardaniæ & Illyrici, qui ab Eccleſiæ Catholicæ communione, quam amplexati fuerant, tyrannide Anaſtaſij acerbè nimis exagitati iterùm deſciverant, (unde & meruerunt paulò antè ipſius obitum Anaſtaſij *u*, horrendo terræmotu vexari, quo viginti quatuor caſtella uno momento collapſa, plurimiq; totius provinciæ montes ſciſſi ſunt, ſaxáque evulſa, arbores eradicatæ, & profundæ voragines patefactæ:) vbi audierunt ipſum mortuum eſſe, legationem ad Hormiſdam Romanum Pontificem mittentes in Eccleſiam Catholicam recipi flagitàrunt; quibus idem Pontifex communionem impartitus eſt, ut patet ex literis *x*, quas ipſe Hormiſda ſtatim ad S. Cæſarium Arelatenſem Epiſcopum, Vicariâ Præfecturâ Apoſtolicæ Sedis in Galliâ tunc fungentem, ſcripſit hoc eodem anno, quarto Idus Septembris.

u Marcell. in Chron.

x Ret. Baron. Annal. Tom VII. hoc an. ex archivo Eccl. Arelat

IX. Edicta Iustini pro Orthodox.

Quod vero ad Iuſtinum Imp. attinet; ipſe mox Orthodoxorum omnium votis annuens, edictum promulgavit, quo iuberentur exules omnes fidei causâ ad própria redire, priſtinóſque gradus recipere; ſubrogati verò in ipſorum locum hæretici procul pelli, & aliis pœnis exagitari: confirmánſque ſacroſanctum Chalcedonenſe Concilium, præcepit illud ab omnibus obſervari. Quod quidem edictum licèt non extet, meminit tamen eius Cyrillus in Rebus *y* geſtis magni ac mirifici Sabæ anachoretæ: qui & ipſe hoc tempore ex adytis eremi Palæſtinæ exiens, quamvis ſenio iam fatiſcens, varias cœpit peragrare provincias, effici volens præco diviniùs conceſſæ gratiæ, & imperatorij promulgator edicti. Cui etiam in reſtituendâ fide commilitonem acceſſiſſe æquè magnũ illum Theodoſium Cœnobiarcham, poſtquàm ab exilio reverſus eſt; idem auctor narrat in eiuſdem Vita *z* Rursùm verò Iuſtinum aliam promulgaſſe ſanctionẽ adverſus Severianos hæreticos, alióſque Eccleſiæ perduelles, quâ à cunctis illos publicis muneribus omníque malitiâ repulit; fidem facit Iuſtiniani ipſius ſucceſſoris conſtitutio adverſus omnes hęreticos, ubi cavit ne dotalia privilegia hæreticis mulieribus prodeſſent.

y Ap. Sur. 5. Dec.

z Ibid 11. Ianuar.

X. Iustin. scribit ad Hormisd.

Ut autem prædicta omnia quæ in Oriente geſta ſunt, ſubſiſtere poſſent; primus omnium ipſe Iuſtinus Imp. hoc eodem anno Calendis Auguſti de ſuâ creatione, ut Eccleſiæ filius, ex more dedit *a* literas ad Hormiſdam Romanum Pontificem, à quo cuncta fulcienda erant. Ipſique pariter Orientales Epiſcopi, & præcipuè Ioannes Conſtantinopolitanus, intelligentes fruſtra ſe pro Catholicâ fide inſtaurandâ laborare, niſi Catholicâ communione per Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopum impertirentur; hanc ut ab Hormiſdâ conſequi poſſent, tum aliis eiuſdẽ Imperatoris tum ſuis ipſorum literis egerunt; quibus & ſuas inſuper addidit Iuſtinianus Domeſticorum Comes, acerrimus Catholicæ fidei aſſertor, ac Iuſtini ſororis filius, & ſummâ pollens apud eum auctoritate. Iis verò literis experierunt omnes, ut Legati ab Hormiſdâ mitterentur Conſtantinopolim, qui Apoſtolicâ poteſtate conciliarent Eccleſiis pacem, & lapſos in Eccleſiam reſtituerent. Quibus menſe Decembri acceptis per Gratum V. C. ſacri Conſiſtórij Comitem & Magiſtrum ſcrinij & memoriæ, Legatum ab Imperatore miſſum idem Hormiſda, actis Deo gratiis, continuò reſcribens ad Iuſtinum & Ioannem, ſignificavit ſe inconcuſsè cuſtodita velle, quæ à deceſſoribus ſuis iuſtè Orientalibus præſcripta fuerant. Et ut cuncta faciliùs diſponerentur, retinuit Romæ Gratum uſque ad ſequentem annum quo, ipſe Pontifex ſuos pariter miſit Conſtantinopolim Legatos. Atque interim more maiorum, collecto Epiſcoporum *Conventu*, omnibus conſideratis quæ iam anteà eâ causâ geſta eſſent, decrevit ita oblatam ob Orientali Eccleſiâ pacem ſuſcipiendam, ſi Acacij nomen penitùs abolerent, & delerent quos appoſuerant ſacris tabulis Euphemium & Macedonium eodem ſchiſmate pollutos.

a Ext. inter litt. Hormiſ. Rom. Pont. unà cum alijs inferiùs recenſendis.

Literæ Orientalium ad Hormisd.

Iesu Christi
An. 519.

Hormisdæ
An. 6.

Iustini Imp. 2.

Theodor. Reg.

Anno Domini quingenteſimo decimonono, Inſtinus Imp. collegam ſibi adſcivit in Conſulatu Eutharicum, cognomento Cilicam, generum Theodorici Regis, patrem verò Athalarici ſucceſſoris Theodorici. Quòd enim pax firma eſſet inter Iuſtinum atq; Theodoricum, eius rei gratiâ mutuis iidem Principes inter ſe certabant officiis; adeò ut adoptionis quoque gratiâ impertitum à Iuſtino fuiſſe Eutharicum, conſtet ex epiſtolâ *a* ab eodem Athalarico ipſius filio ad Iuſtinum poſteà ſcriptâ.

I. Eutharici Consulatus.

a Ap. Caſſiod. 8. ep. 1.

Quod autem ad anni huius res geſtas pertinet; Hormiſda Papa ad conciliandas res Orientales, ex decreto Synodi Romanæ ſuperiori anno habitæ, legationem miſit, qua functi ſunt *S. Germanus* mirificus ille Capuanus Epiſcopus, (quem etiam ad Anaſtaſium Imp. eodem munere functum olim vidimus ſub Anaſtaſio Papa Secundo) *Ioannes* item Epiſcopus, *Blandus* preſbyter, & *Felix* atque *Dioſcorus* diaconi; quibus communionem dedit in ſcriptis *b*: de iis quæ agere deberent, ut ne vel tranſverſum unguem à mandatis recederent: ſcripſitque per eoſdem ad Iuſtinum Imperatorem, & Euphe-

II. Legati missi ab Hormis. Constantinopol.

b Ext. unà cum ſeqq literis, inter Ep. Hormiſ.

iniam Auguſtam; itémque ad Ioannem Cõſtantinopolitanum Epiſcopum, ac clerum eiuſdem Eccleſiæ; necnon ad Iuſtinianum Domeſticorum comitem, ac Celerem & Patricium clariſſimos aulicos; ſed & ad Præfectum Theſſalonicenſem, alióſque per quos tranſituri eſſent Legati; ac denique ad Anaſtaſiam & Palmatiam Patricias clariſſimas feminas, quæ tempore perſecutionis Anaſtaſij, pro Catholicâ fide non ſolùm ſteterant inconcuſſæ, ſed & virorum ſuorum animos in officio continuerant. Quibus quidem omnibus intueri licet ſummam eiuſdẽ Pontificis in rebus agendis ſolertiam, ſummúmque reconciliandæ Eccleſiæ ſtudium; dum nihil omni ex parte intentatum reliquit, quo miſſa legatio optatam referret concordiam.

III.
c *Ibid. inter ep. Hormiſ.*
DE RECEPTIONE, ET REB. GESTIS LEGATORUM.

Porrò de iis quæ Legati egerunt, extant *c* relationes quædã atque epiſtolæ ab ipſis ad eumdem Pontificem tranſmiſſæ. Ex quibus hoc ſummatim referimus: videlicèt, Imperatorem in occurſum Legatorum uſque in Italiam direxiſſe Stephanum & Leontium Viros Clariſſimos; eoſdémque Legatos ingenti úbique plauſu & honore, atque etiam alicubi cum cereis pleno die accenſis, ac crucibus, exceptos eſſe, tam ab Epiſcopis aliiſque Eccleſiæ miniſtris, quàm Magiſtratibus Imperatoris atque populis, ac præcipuè Conſtantinopoli, quò pervenerunt feria ſecundâ hebdomadæ (ut vocabant) Authenticæ, quam Maiorem Latini dicunt: Sequenti autem die admiſſis ipſis ad Imperatorem, præſente cuncto Senatu, eumdem Imperatorem cum grandi reverentiâ literas Romani Pontificis ſuſcepiſſe: Deinde verò Ioannem illius civitatis Epiſcopũ, poſt aliquam dilationem, ſubſcripſiſſe fidei libello ab Hormiſdâ per Legatos miſſo (qui tamquam forma erat præfixa, non Ioanni tantùm, ſed omnibus qui coniungi vellent Catholicæ Eccleſiæ per Apoſtolicam Sedem:) ac ſecundùm eiuſdem libelli tenorem, anathematizâſſe Neſtorium & Eutychetem hæreſiarchas, atque Alexandrinos olim Epiſcopos Dioſcorum, Timotheum Ælurum, & Petrum Mogum; itémque Acacium Conſtantinopolitanum, cuius causâ tot Romani Pontifices deſudârant, & eos qui in eius communione perſeveraverant: indéque cùm prædictorum omnium, tum etiam eiuſdem Eccleſiæ Cõſtantinopolitanæ ſchiſmaticorum Antiſtitum, Phravitæ, Euphemij, Macedonij, & Timothei, nomina è ſacris Diptychis deleta fuiſſe, unà cum nominibus Zenonis & Anaſtaſij hæreticorum Imperatorum: Eidémque inſuper libello, atque anathematiſmis, ſubſcripſiſſe plures alios Epiſcopos & Archimandritas, cùm in itinere antequàm Legati Conſtantinopolim perveniſſent, tum in ipſâ urbe Conſtantinopolitanâ: Vniverſúmque populũ, ipſóſque Auguſtos, & cunctos aulicos, ingenti lætitiâ ac feſtivitate hanc communicationis Orientalis Eccleſiæ cum Apoſtolica Sede renovationem, ipſis ſanctis Paſchatis diebus factam, celebrâſſe: Ac denique eumdem Imp. literas ad alias provincias direxiſſe, quò univerſæ Eccleſiæ in eamdem coaleſcerent communionem, & ut qui prædicare renuerent Chalcedonenſe Concilium Epiſcopi, è ſuis ſedibus pellerentur.

IV.
d *Ext. omnes ibid.*

Hæc omnia fuſiùs continent Legatorum relationes; necnon quæ mox ſecutæ ſunt literæ *d* gratulatoriæ ad Horſmidam ſcriptæ, cùm ab iiſdem Iuſtino Imperatore & Ioanne Antiſtite, tum ab aliis Epiſcopis, Iuſtiniano Comite, ceteriſque viris, feminiſque clariſſimis. Ad quos rursùm omnes idem Pontifex reſcribens huius anni menſe Iulij, gratias egit de iis quæ iam peracta eſſent; monuitque laborare pariter pro pace Eccleſiarum Alexandrinæ & Antiochenæ. Sed in literis ad ipſum ſcriptis ab Andreâ Epiſcopo Prævalitano in Epiro, obſervandus eſt modus loquendi quo in inſcriptione utitur, nempè *Angelicis meritis coæquando Patri Patrum Papæ Hormiſdæ*: & in principio epiſtolæ, *Commendans me humillimè veſtigijs veſtris piiſſimis*, &c. Ac pariter Theodoritus Epiſcopus Lignidi, *Veſtris prædicandis & adorandis me præſentare veſtigijs.* Vt videas, quanto etiam antiquis illis temporibus honore conſueſcerent ſanctiſſimi Epiſcopi, Romanorum Pontificum maieſtatem venerari. Sed & quod Ioannes Epiſcopus Conſtantinopolitanus literis ſuis de Iuſtino Imperatore agens, ait omnes Deum glorificâſſe, *quoniam tamen verticem* ipſe Ioannes *ſuis manibus tali coronâ decorâſſet*; ex his etiam videas iam tunc in more fuiſſe, vt Orientalis Imperij electi Imperatores ab Epiſcopo Conſtantinopolitano coronarentur: ſicut & anteà de Leone Thrace, & Anaſtaſio vidimus.

OBSEQUIA ORIENTALIUM ERGA ROM. PONT.

IMPP. ORIENTALES CORONATI AB EPISC. CONST.

CORONATIO IMP.

[Olim Theodoſius Magnus à S. Meletio Epiſcopo Anthiocheno coronari ſecundum quietem viſus eſt. Vnde fortè mos ortus, ut reliqui Impp. a Patriarchis Conſtantinopol. coronari deberent: à quibus etiam cùm de eorum fide aliquo modo ambigebatur, iidem Patriarchæ; priùs quàm coronarent, fidei confeſſionem in ſcriptis exigebant: vt vidimus factum in Anaſtaſiò, & videbitur in alijs. At licèt hæc magna eſſet Patriarcharum auctoritas; longè tamen maior & auguſtior in Romanis fuit Pontificibus; adeò ut poſt coronatum à Leone Tertio Carolum Magnum, qui à Pontifice coronatus non eſſet, pro Imperatore non haberetur: de quo inferiùs ſuis quibuſque locis]

V.
DE IULIANA ET ANASTASIA CLARISS. FEMINIS.
e *Miſcell. 15.*
f *Greg. Tur. de gloria mart. c. 133. ap. Baron. an 527.*

Inter alias autem clariſſimas feminas, quibuſcum fuit in his negotiis eidem Pontifici communio literarum, *Iuliana Anicia* extitit, orta illa ex nobiliſſimo ſtemmate Aniciorum, de quo ſæpè dictum eſt ſuprà; ex quo præter Probas etiam Iulianæ plures claruêre. Iſta verò de quâ nunc agitur, Conſtantinopoli degẽs, Orthodoxæ fidei causâ ab Anaſtaſio *e* magnoperè exagitata, poſteà Iuſtinianum *f* piâ eluſit arte, cum auro ſuo, cui Iuſtinianus inhiabat, cameram texit baſilicæ S. Polyeucti martyris: quæ tamen eidem Iuſtiniano miræ pulchritudinis, & ingentis pretij gemmam donavit. Sed & *Anaſtaſiam* illam, cuius extant ad eundem Horſmidam, & huiùs ad eam literæ, poſt obitum viri ſui Pompeij, eiuſdem Iulianæ conſobrini, abdicato ſæculo ſeceſſiſſe in Palæſtinam, ibique in monte Oliveti vitam excoluiſſe monaſticam, & egregia enituiſſe ſanctitate, Cyrillus *g* in Sabâ teſtatur.

g *Ap. Sur. Dec.*

VI.
ANTIOCH.
ANTIOCHIÆ ORDINANDUS ANTISTES.

Vt autem ad res Legationis Apoſtolicæ redeamus; cùm id iam ageretur, ut Eccleſiæ Antiochenæ Epiſcopus Catholicæ cõmunionis crearetur reſiſtentibus Eutychianis hæreticis, tandem poſt multa & longiora certamina, Imperator ſuâ auctoritate *Paulum* Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ presbyterum Orthodoxum, Epiſcopum fieri iuſſit: ne tamen Conſtantinopoli ordinaretur (quod Acacium vidimus uſurpâſſe, ut hoc modo Eccleſiam Anthiochenam ſibi ſubiiceret) ſed Antiochiam, ſecundùm antiquam

con-

conſuetudinem & iuſſionem Horſmiſdæ Papæ, ordinandus mitteretur, Legati Apoſtolicæ Sedis effecerunt: ut de his conſtat ex variis ipſorum relationibus *h* ad Hormiſdam menſibus Maij & Iunij miſſis. In quibus præterea, tumultuantium monachorum Scythiæ hiſtoria exactè deſcribitur: quæ ſic habet.

h. *Ext. int. ep. Hormiſ.*

VII. Monach. Scytharum novus error.

Priuſquàm Apoſtolicæ Sedis Legati Conſtantinopolim perveniſſent, quæſtio oborta fuerat inter *Victorem* diaconum, acerrimum profeſſorem Chalcedonenſis Synodi, & *Leontium* monachum Scytham, Vitaliani Magiſtri militum æquè natione Scythæ affinem, alióque collegas Scythiæ monachos; qui ſub ſpecie pietatis, quaſi niterentur eamdem roborare Synodum, hæreſim Eutychianam: auctam Theopaſchitarum blaſphemiâ, validare ſtudebant. Cùm verò iidem Victorem accuſarent hæreſis Neſtorianæ; & adverſus eum Conſtantinopoli dediſſent libellum prædictis Sedis Apoſtolicæ Legatis, ac Ioanni Conſtantinopolitano Epiſcopo, ipſe Victor, quò ſe Catholicum omninò eſſe monſtraret, profeſſus eſt ſe credere quæcumque continerentur in Concilio Chalcedonenſi, & in epiſtolâ S. Leonis ad Flauianum, pariterque recipere ſcripta Cyrilli adversùs Neſtorium. At monachis ex aduerſo reclamantibus, hæc non ſufficere; ſed ut quis evacuaretur ab omni ſuſpicione hęreſis Neſtorianæ, addendum eſſe *Vnum de Trinitate eſſe Chriſtum crucifixum*, diſplicuit Legatis cavilloſa eiuſmodi ſuggeſtio, aſſerentibus ſatis eſſe, profiteri Chalcedonenſe Concilium, abſque aliquâ additione verborum. Cúmque ab iis appellantes monachi Romanum Pontificem, Romam ſe contuliſſent; iidem Legati de omnibus certiorem reddentes Hormiſdam, monuerunt etiam non admittendam eſſe eiuſmodi illorum aſſertionem, cùm ob periculoſam nouitatem, tum quod fraudem in eâ contineri illud evidentiſſimè ſignificaret, quòd non ſolùm Eutyches hæreſiarcha, eiúſque diſcipuli, eam introducere conati eſſent in Synodo Chalcedonenſi; ſed & impius Anaſtaſius Imp. omnibus recipiendam propoſuiſſet; cùm tamen nec ſanctæ Synodi illam agnoviſſent, nec in epiſtolis continerentur S. Leonis Papæ, nec eſſet in conſuetudine Eccleſiaſticâ. Hæc Legati, & alia eiuſmodi, in ſuis Relationibus: Et quidem rectè.

Novæ locutiones iure ſuſpectæ.

VIII.

Quamvis enim in aliis benè cognitis Orthodoxis, à quibus omnis impoſturæ ſuſpicio procul abeſſet, ea ſententia tolerabilis videri potuiſſet: in iſtis tamen monachis iure fuit condemnanda, non ſolùm quòd eam ad impugnandum Chalcedonenſe Concilium inferrent, quaſi carens illo additamento eſſet imperfectum, ac proinde ei haud tutò credi poſſet; ſed etiam quòd abhorrentes dicere unam Trinitatis perſonam eſſe paſſam in carne, doloſè conarentur explodere receptum in Eccleſiâ *Perſonæ* nomen; ac denique quòd ſic vnum de Trinitate in carne natum & paſſum dicerent, ut nulla habita proprietatis vocum diſtinctione, ſicuti Deum, ita Diuinitatem natam & paſſam aſſererent. Quam quidem ipſos impietatem ex deliriis Theodori Mopſueſtini deprompſiſſe, datur intelligi ex Dionyſio Exiguo in præfatione ad Epiſtolam Procli Conſtantinopolitani ad Armenos, quam rogâte Feliciano Paſtore, in Latinum vertit. Eâdem ergo ratione, quâ olim Orthodoxi contradixerunt ne Triſagio addimentum illud apponeretur, *Qui Crucifixus es pro nobis*; reſtiterunt etiam, ne unus de Trinitate paſſus ſimpliciter diceretur: cùm Eutychiani per unitatem, vel ſingularitatem, ſubſtantiam acciperent, & non perſonam; vel ſi perſonam divinam, certè humanæ expertem naturæ, quam negabant poſt adunationem duarũ naturarum in Chriſto, dicentes, ex duabus naturis, & non in duabus naturis, Chriſtum conſtare. His igitur & aliis pluribus ex cauſis, quas recenſet Ferrandus diaconus Carthaginienſis, huius temporis auctor magnæ æſtimationis, de his fuſiùs diſputans in epiſtolâ ad Anatolium S.R.E. diaconum, qui eum de his conſuluerat; fuerunt hæc omninò in iſtis monachis cauenda. Cùm autem res poſteà inter Catholicos tranſacta eſt, Catholicum ſenſum ex verbis elicere, additis aliquibus quæ omnem poſſent obſtruere aduerſariis aditum, ratio temporis poſtulavit, ut ſuo loco dicturi ſumus.

Cur orthodoxi vitarent dicere unum de Trinitate paſſum.

IX.

i. *Hormiſ. ep. 57. ad Legat. & 63. 64. ad Iuſtinian.*

Monachi Scythæ tentant Africanos.

Ceterùm monachi illi qui Romam venerant, cùm illis diutiùs detinerentur; eos enim, licèt invitos, ac fugam tentantes, Hormiſdæ detinere *i* placuit uſque in adventum Legatorum, à quibus pleniſſimè de omnibus inſtrui poſſet) hoc conſilium inierunt, ut ad Africanos Epiſcopos legationem mitterent, unà cum fidei Catholicæ profeſſione ipſis probandâ; impudenter mentientes, ſecum omnes Orientis Eccleſias eadem ſentire. Ne tamen quovis modo deprehendi poſſent quòd eſſent hæretici, illud aſtutè cogitârunt, ut non eam mitterent, quam Conſtantinopoli Legatis, vel Romæ Hormiſdę exhibuiſſent fidei confeſſionem, quâ dicendum contendebant, non vnam perſonam de Trinitate, ſed ſimpliciter unũ de Trinitate eſſe paſſum in carne: ſed *Verbi* nomen appoſuêre, vt viderentur dicere, Deum Verbum, qui eſt unus ex Trinitate, eſſe paſſum in carne. Quo modo non potuerunt Epiſcopi Africani eorum confeſſionẽ non probare, ignari motæ in Oriente, & Romam delatæ controverſiæ; cuius nulla prorsùs eſt mentio apud S. Fulgentium, cùm qui eximius erat huius temporis Eccleſiæ Africanæ doctor, omnium nomine collegarum ad ipſos monachos reſcribens, egregium illum edidit *De Incarnatione Verbi, & Gratiâ ac Libero arbitrio* Commentarium planè aureum: in quo inter alias gemmas, nitet de Primatu Romanæ Eccleſię iſta ſententia tanto doctore digna; *Duorum magnorum Luminarium, Petri ſcilicet Paulíque verbis, tamquam ſplendentibus radiis illuſtrata, eorúmque decorata corporibus, Romana, quæ mundi caput eſt, tenet & docet Eccleſia, totúſque cum eâ Chriſtianus Orbis, & ad iuſtitiam nihil hæſitans credit, & ad ſalutem non dubitat confiteri.* Quemadmodum & Iuſtinianus Comes ſcribens ad Hormiſdam *ii* de prædictâ motâ ab iiſdem monachis quæſtione, rogatur quid ſequi, quídve ſuper hoc Orientales vitare deberent, ſuo ipſe eos reſcripto certiorare dignaretur: *Hoc enim* (inquit) *credimus eſſe Catholicum, quod veſtro religioſo reſponſo nobis fuerit intimatum*, &c.

Teſtimonia de primatu Rom. Eccleſ.

ii *Int. epiſt. Hormiſd.*

X.

Quæ nefaria Theſſalonicæ in Legatos admiſſa.

Quæ autem alij Eutychiani hæretici hoc tempore egerint Theſſalonicæ, ab omni prorsùs abhorrent humanitate. Dùm enim Ioannes Epiſcopus, unus ex Legatis Apoſtolicis, Theſſalonicam veniſſet, ad ſuſcipiendam ab eius provincię Epiſcopis ſubſcriptionem libelli ab Hormiſdâ Papâ in Orientem miſſi; Dorotheus Theſſalo-

nicenſis Epiſcopus non ſolùm recuſauit ei ſubſcribere; ſed etiam illum publicè conſcidit, populúmque adeò in Ioannem concitavit, ut ei caput duobus locis fregerint, ac renes diſſipaverint; occidiſſéntque penitùs, niſi Eccleſiæ ad quam confugit reverentiâ vindicatus euaſiſſet: duos verò ipſius ſeruos; atque hoſpitem qui eum domo ſuſceperat, necaverunt. Poſt quæ nefanda pàtrata, cum idem Dorotheus à Iuſtino Imp. iuſſus eſſet Conſtantinopolim perduci, ac coràm Iudicibus delegatis cauſam dicere; idem ipſe, novo, grauiorique ſcelere, Iudicibus ingenti pecuniarum vi corruptis, qui amandandus erat in Oaſim exilium teterrimum, in proximam tantummodò civitatem Heracleam relegatus eſt; ibique paucis diebus detentus, abſque aliâ pœnâ ad ſuam Eccleſiam redire permiſſus. Habentur hæc omnia in Relationibus [k] ceterorum Legatorum Conſtantinopoli commorantium ad Hormiſdam Papam, & in redditis ab eodem Pontifice ad illos eâ de re epiſtolis [l] menſibus Octobris & Decembris huius anni. Quæ verò poſteà geſta ſunt, dicentur anno ſequenti.

k Int epiſt. Hormiſ.

l Horm. ep. 56. 57.

XI. Intereà hoc præſenti anno (ut ex ſupputatione Evagrij [m] ſatis perſpicuè colligitur) nempè ſecundo Imperij Iuſtini inchoato, lata eſt mēſe Septembri ab eodem Imp. adverſus impium illum Severum Antiochiæ pſeudo-epiſcopum, totius Orientis depopulatorem, ſententia, ut damnati ſæpè hominis lingua, quâ Deum iugiter blaſphemabat, præcideretur. At nefarius impoſtor meritas pœnas fugâ vitavit: quem Liberatus [n] Diaconus ait Alexandriā ſe recepiſſe, cùm iam ibi defunctus eſſet collega impietatis Dioſcorus Iunior, ſubrogatúſque in locum eius ab hæreticis *Timotheus* æquè hæreticus. Haud enim eo ſtatu res erant Alexandrinæ Eccleſiæ, ut eis, ſicut aliis, Imperator facilè mederi poſſet, populo ipſo pariter cum ſuis Epiſcopis in hæreſim deducto; perſuaſo nimirùm Chalcedonenſe Concilium fuiſſe Neſtorianorum conventum, ab eòque deſtrui quæcumque ipſorum Pater S. Cyrillus contra Neſtorium conſcripſiſſet. Et quòd magno periculo perturbari res Alexandrinorum, ut potè civitatis numeroſiſſimæ, ac ſe ditioſiſſimæ, exempla plurima docuiſſent; illic ſecuti degere videbantur, qui eò confugiebant hæretici aliunde expulſi.

m Euagr. l. 4. c. 1. & 4.

SEVERVS PVLSVS ANTHIOCHIA.

n Liber Breuiar. c. 19.

MISERANDVS STATVS ECCL. ALEX.

XII. Sed quodnam portentum his diebus talium commercio ibidem Alexandriæ proditum fuerit, idē Liberatus recenſet: nimirùm quæſtione motâ de Corruptibili & Incorruptibili, Severum aſſeruiſſe corpus Chriſti Corruptibile, *Iulianum* verò Halicarnaſſeum Epiſcopum (qui & ipſe Iuſtini edicto è ſuâ ſede pulſus, Alexandriam ſe receperat) Incorruptibile; ſcriptiſque libris utrumque ſuam ſententiam confirmâſſe: inde verò ſchiſmate conflato, alios dictos fuiſſe *Corrupticolas*; alios autem *Incorruptibiles*, ſive *Phantaſiaſtas* Cúmq; Timotheus Alexandrinus Epiſcopus Severi opinioni de Corruptibilitate adhæreret, *Themiſtium* eiuſdem Eccleſiæ diaconum aduerſùs eum intuliſſe, Si Corpus Chriſti corruptibile eſſet, debere etiam dici Chriſtum aliqua ignorâſſe; cùmque hoc Timotheus negaret, Themiſtium ab eius communione diſceſſiſſe, & ab eo dictos eſſe in Ægypto *Themiſtianos*. Hæc Liberatus; de quibus agit pluribus Leontius [o] Scholaſticus, agetúrq; inferiùs ſuis locis.

NOVÆ HÆRESES ORTÆ IN ÆGYPTO.

o Leont. de Sect. Act. 5. & 10.

IESU CHRISTI. AN. 520.

HORMISDÆ AN. 7.

IUSTINI IMP. 3. THEODOR. REG. 28.

I. ANNO Chriſti quingenteſimo vigeſimo, Ruſtico & Vitaliano Coſſ. idem [a] Vitalianus, quem adversùs Anaſtaſium Imp. ſpecie religionis inſurrexiſſe ſuperiùs vidimus, menſe Conſulatûs ſui ſeptimo, ſeptemdecim vulneribus confoſſus in Palatio interemptus eſt: luens videlicèt pœnas de affectato rursùm adversùs Iuſtinum Principatu, déque auxilio hæreticis præſtito cōtra Apoſtolicæ Sedis Legatos: quem quidem fautorem ſe præbuiſſe gentilium ſuorum pſeudomonachorum Scytharum, de quibus anno ſuperiori dictum eſt, aſſertione conſtat eorumdem Legatorum in relationibus ad Hormiſdā Papam. Quod autem Evagrius [b] eius necis cauſam Iuſtini adſcribit tyrannidi, timoríque quem conceperat ex magnâ illius potentiâ; proculdubiò ex Zachariâ Eutychiano, ipſi Vitaliano favente, deprompſit.

a Marcel. in Chron.

VITALIANI CONS. CÆDES.

b Evagr. lib. 4. c. 3.

II. Sub principium quoque huius anni mortuum eſſe Ioannem Conſtantinopolitanum Epiſcopum, literæ [c] Dioſcori unius ex Legatis Apoſtolicis ad Hormiſdam hoc anno datæ ſignificant. Cùm autem electus in eius locum *Epiphanius* presbyter Syncellus, moram faceret mittendi ex more legationem ad Romanum Pontificem; exegit ab eo debitum Hormiſda [d] litteris ad eum ſcriptis, quibus declarat antiquarum regularum obſervantiam, & vetuſtæ conſuetudinis formam fuiſſe, ut electi Epiſcopi legationem Romam mitterent ad petendam Apoſtolicæ Sedis communionem, quâ nomen Catholicum conſequi poſſent, & ſic totius Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopi ipſis communicarent. Quomodò verè Hormiſdæ Epiphanius ſatisfecerit, dicetur pouló pòſt.

c Ext. in ep. Hormiſ.

EXIGIT HORMISDA PP. DEBITAM OBSERVANTIAM AB EPISCOPO CONSTANTINOP.

d Hormiſ. ep. 68.

III. Intereà Poſſeſſor Africanus Epiſcopus Conſtantinopoli degens, de quo ſuperiùs facta eſt mentio, eumdem Hormiſdam (quem caput eſſe ſciret, ut ſuis litteris [e] profitetur, totius Eccleſiæ Catholicæ, atque in eâ præſidere magiſtrum) de novâ quæſtione conſuluit, quæ recèns ibi exorta fuerat de doctrinâ Liberi arbitrij & Gratiæ Dei, contentâ in ſcriptis *Fauſti* Regienſis Epiſcopi Gallicani. Ad quem reſcribens Hormiſda, inter alia magnâ energiâ inculcauit, illa tantùm admitti ſcripta debere, quæ recipit examen Catholicæ fidei, & cum doctrinâ Eccleſiæ, ac Patrum Synodorúmque præceptis conſentiunt: alludens quoque ad cenſuram Gelaſij Papæ atque Romanæ Synodi, quâ eiuſdem Fauſti ſcripta reiecta fuère inter apocrypha.

e ext. int. ep Hormiſ.

DE FAVSTI REGIENSIS SCRIPTIS.

Pet. Rom. [Pro quo nihilominùs apologiam ſcripſit non ita pridem Simon Bartel. Presbyter Regienſis Theologus, unà cum Hiſtoriâ Præſulum illius Eccleſiæ.]

Sed quòd in his multùm olim laboratum fuerit; ut in iiſdem elucidandis, quando ſeſe occaſio offert, paululùm immoremur [f], imprimis in memoriam revocandum quod ſuperiùs dictum eſt, poſt S. Auguſtinum prodiiſſe quoſdam, qui ex eius ſcriptis malè perceptis complures invexerunt errores, quos eiuſdem S. Auguſtini nomine & auctoritate propugnare conabantur: ſed eos pro defenſione ipſius agentem S. Pro-

f Egit de his Baron. ann. 490. & 519. quæ nos huc opportuniùs referenda putauimus. Vide etiam ſuprà an. 430. num. XI.

ſperum validè confutaſſe. Dicebantur iſti (ut Sigebertus f adnotavit) hæreſis PRÆDESTINATORUM ſectatores, quòd ſcilicèt de prædeſtinatione & divinâ gratiâ diſputantes, aſſererent nec piè viventibus prodeſſe bonorum operum laborem, ſi à Deo præſciti eſſent ad damnationem, nec impiis obeſſe etſi improbè viverēt, ſi à Deo prædeſtinati fuiſſent ad vitam: quâ aſſertione boni à bonis avocabantur operibus, & mali ſtabiliebantur in malis. His autem erroribus detento poſteà *Lucido* quodam magni nominis presbytero; ad eum in Catholicam fidem revocandum: Fauſtus g ex Abbate Lirinenſi factus Regienſis in Galliâ Narbonenſi Epiſcopus, inſignis apud omnes æſtimationis, epiſtolam ſcripſit unà cum anathematiſmis adversùs ipſius errores: quam cùm ut verè Catholicam Epiſcopi Concilij Arelatenſis eâ de cauſa collecti approbâſſent, eidem etiam ipſe Lucidus reſipiſcens in eodem Concilio ſubſcripſit; aliámque inſuper epiſtolam ad alium Epiſcoporum Conventum *Lugduni* eâdem occaſione habitum, ſcripſit in deteſtationem eorumdem errorum; quos & pariter anathemariſmis inſectatus eſt.

f Sigeb. in Chron. an. 415.

HÆRESIS PRÆDESTINATORUM.

g De tempore, quo Fauſtus ſedit Regienſis Epiſcopus, vide ann. 466 poſt num. IV.

V. FAUSTI ERRORES.

Cùm autem & ipſe Fauſtus duos libros eodem argumento ſcripſiſſet de Gratiâ Dei & Libero arbitrio, déque Præſcientiâ & Prædeſtinatione: in quibus multos miſcuiſſet errores, & præcipuè Pelagianæ hæreſis; ac duarum prædictarum Synodorum monumenta, quibus eius ad Lucidum epiſtola approbati eſſet, iiſdem ſuis libris affixiſſet, ut ſic videri poſſent iam à duabus Synodis eſſe recepti: inde accidit, ut de eâ quæſtione turbæ motæ fuerint Conſtantinopoli; quæ etiam in Occidentem varios excitaverat tumultus, quòd eâ arte paratum eſſet venenum, ut decipi etiam prudentes homines poſſent. Sed ſicut in Occidente non ſolùm Gelaſius Papa in Synodo (ut diximus ipſius Fauſti ſcripta inter apocrypha reiecit, verùm etiam eadem egregiè confutârunt SSS. Avitus h Epiſcopus Viennenſis, Fulgentius i Ruſpenſis & Cæſarius k Arelatenſis: ita in Oriente Ioannes vir eruditus Antiochenus presbyter eadem contrariis ſcriptis redarguit, & Orthodoxi fermè omnes eis ſeſe oppoſuerunt cùm a nonnullis proferrentur in medium. Quinam autem colligantur ex iiſdem errores, ſcriptis S. Auguſtini & ſententiæ Catholicæ Eccleſiæ adverſantes, tu vide illos collectos à Ioanne Maxentio in Reſponſione m ad Hormiſdam Romanum Pontificem.

h Ado in Chron. ann. 491.
i Iſid. de Vir. Ill. c. 14.
k Gennad. de Script. Eccl. cap. 86.
l Ado ibid.

m Ext. in Bib. Patrum.

VI.

Sed cùm nec his contentus Fauſtus, inſuper ſcripto edito aſſerviſſet Animas eſſe corporeas, nihilque eſſe in creaturis incorporeum; iſtud quoque eius figmentum eruditiſſimus Claudianus cognomento Mamertus, Eccleſiæ Viennenſis presbyter (ita enim dumtaxat eum nominant Sidonius n, Gennadius o, & Ado: ex quibus redarguas eos, qui hunc ipſum aſſerunt Viennenſem Epiſcopum) frater verò S. Mamerti eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopi, quem ſuperiùs vidimus egregium ſanctarum Rogationum ſive inſtitutorem, ſiue reſtitutorem, fortiſſimè confutavit tribus diſertiſſimis libris de Statu animæ ad Sidonium Apollinarem conſcriptis, quos idem Sidonius luculentâ laudavit epiſtolâ p.

n Sidon. 4. ep. 11. ad Petrei.
o Genad. 83.

p Sidon. 4. ep. 1 & in præf. Claud. oper.

VII. RELI... PLI-SCIT ET

Ceterùm quod vſque ad hæc noſtra tempora eumdem Fauſtū continuerit inter Sanctos Martyrologium Gallicanum, à quo ipſum Molanus primus expunxit, quódque etiam Eccleſia Regienſis cui ipſe ſedit Antiſtes, ſemper eumdem ut Sanctum coluerit, celebrans eius natalem decimâ-ſeptimâ Ianuarij, ibique in eius memoriâ antiquitùs erecta baſilica eius nominis titulo inſignita, hactenùs ip us cultu à Fidelibus frequentetur; quódque demùm tot ſæculis, Chriſtiano orbe ſpectante, Eccleſiâ Romanâ tacente, nemine penitùs (quod ſciatur) contradicente, iſta eidem Fauſto exhibita, intelligantur: opinari compellimur, de eodem Fauſto accidiſſe, quod de multis viris ſanctis aſſeritur, ut aut errorem correxerit; vel ante ſuorum ſcriptorum factam ab Eccleſiâ damnationem, diem obierit (incertus eſt enim eius obitûs annus) habens in animo in his ſequi quod ſequendum doceret Eccleſia. Ita enim ipſum compoſitum animo fuiſſe, aliíſque innotuiſſe, inde facilè poteſt intelligi, quòd ſemper (ut indicant Acta Conciliorum Arelatenſis & Lugdunenſis ſuperiùs citata) communicationem habuerit cum Orthodoxis Galliarum Epiſcopis. Porrò illud mirari non deſinimus, eumdem à nonnullis redigi in claſſem monachorum Ordinis S. Benedicti, cùm antequàm iſte Sanctus auſpicaretur vitam monaſticam, iam Fauſtus ſenex ex hâc vitâ deceſſiſſet. Atque iam de his ſatis, quæ diverſis temporibus agitata oportuit hîc in vnum collegiſſe, vt illius quæſtionis cauſa faciliùs percipi poſſet.

SANCTO FINE QUIESCIT.

VIII.

Quòd verò ex ijs quas diximus Poſſeſſoris ad Hormiſdam literis; idem Pontifex intellexiſſet, ob Scythas monachos à Legatis repulſos eâdem Conſtantinopolitanam Eccleſiam turbatam eſſe; eâdem ſuâ ad Poſſeſſorem redditâ epiſtolâ, voluit per ipſum quæ cum eis Romæ tranſacta fuiſſent, Orientalibus innoteſcere, eorumdem deſcribens mores corruptiſſimos, conſilia prava, turbáſque ab ipſis Romæ concitatas, ac tentatam populi ſeditionem, atque ſeductionem, in tantum ut nec monitis, nec manſuetudine, nec auctoritate comprimi potuerint. Quibus literis cùm ſe monachi vehementer perurgeri viderēt; ex eis qui videbatur eſſe diſertior, idem quem nuper nominavimus Ioannes cognomento *Maxentius*, adverſus illa ſcripſit Apologiam: in quâ ut liberam dicendi ſibi compararet facultatem, Hormiſdæ eſſe negavit epiſtolam, ab adverſariis eius nomine ſcriptam affirmans. Non enim eò proterviæ peruenerant iſti, in quam prolapſi ſunt infelices noſtri temporis hæretici, ut contra Epiſtolam Romani Pontificis auderent refractarium ſtylum exercere. Ceterùm hanc Epiſtolam verè Hormiſdæ eſſe, perſpicuè intelliget qui reliquas omnes ab eo in hâc cauſâ eodem argumento atque ſtylo datas perlegerit. Quas cùm minimè compertas habuiſſet Cochlęus vir doctus, & hęreticorum alioqui valentiſſimus oppugnator, eadem ſcripta Maxentij nactus, & quòd adeò doloſis artibus fucata eſſent, ut verè Catholica apparerent, ea ipſe primus poſt S. Fulgentij Opera edidit atque laudavit, ipsámque Hormiſdæ epiſtolam ad Poſſeſſorem ex ipſius Maxentij aſſertione fictam credidit.

IMPOSTURÆ MAXENTII MONACHI.

IX.

Porrò ex iiſdem Hormiſdæ litteris, aliíſque de hâc controuerſiâ ultrò citrôque datis q, prædicti Maxentij aliæ calumniæ facilè refelluntur, quibus inter cetera Dioſcorum unum ex Legatis Apoſtolicis, reliquorum more Eutychianorum, Neſtorianiſmi accuſavit; ipſúmque Hormiſ-

q Ext. int. ep. Hormiſ.

dam Papam aſſeruit negâſſe Chriſtum unum eſſe de S. Trinitate. Accidit autem poſt hæc, ut iam appropinquantibus Romam Legatis, ad quorum uſque adventum monachos Hormiſda detinere voluit; iidem monachi cauſæ diffiſi, opportunitatem temporis nacti, publicas locis publicis ſcriptas conteſtationes affigentes, Româ aufugerint. Legatos verò diſceſſiſſe Conſtantinopoli menſe Iulij huius anni, ut in Vrbem redirent, quò ab Hormiſdâ [r] revocati fuerant; ſatis indicant litteræ [ſ] Iuſtini Imperatoris ad eumdem Pontificem per eos datæ ſeptimo Idus Iulij.

r Hormiſ. ep. 64
ſ Ext. epiſt. Hormiſ.

X. Dùm autem iſta Romæ gererentur, Epiphanius Conſtantinopolitanus Epiſcopus memor officij quod iure debitum ab eo ſuis litteris Hormiſda exegerat, menſuram appoſuit ſupereffluentem; dùm videlicèt primùm litteras [t] ad eumdem Pontificem, unà cum Orthodoxæ fidei ſuæ profeſſione miſit; poſteà verò Legatos addidit, cum aliis privatis ſuis litteris, nec non Synodalibus à *Concilio* Epiſcoporum in eam rem *Conſtantinopoli* celebrato, ac denique egregiis muneribus Romam perferendis. Quo eodem tempore & ipſe Imperator ſuam legationem cum litteris direxit: & Iuſtinianus æquè ſuas ad eumdem Pontificem litteras adiecit, miro ardore res Eccleſiæ curans. Quas quidem omnes diverſis temporibus datas; perveniſſe Romam menſibus Septembris atque Decembris, conſtat ex notâ earum receptionis ibi additâ. Docet verò contextus, ipſas ad hoc potiſſimùm ſcriptas eſſe, ut Hormiſda rogaretur de duabus quæſtionibus in controuerſiam adductis reſpondere; quarum prior erat de aſſerendo unum ex Trinitate Chriſtum natū & paſſum; poſterior (quàm inſtantiùs urgerent) de tolerandis in Diptychis Epiſcoporum Orthodoxorum nominibus, qui Acacio ſchiſmatico olim communicaſſent: ut ſcilicèt, quoniam Eccleſiæ Ponti & Aſiæ, totiúſque fermè Orientis, nullis minis aut perſuaſionibus induci poterant, ut nomina ſuorum Epiſcoporum è ſacris tabulis tollerentur, indéque maximum ſchiſma in Eccleſiâ Catholicâ conflandum timeretur; idem Hormiſda, temporum rerúmque qualitate conſideratâ (cùm potiſſimùm ab iiſdem tabulis iam eraſa eſſent nomina Acacij, aliorúmque auctorum tumultuum) ceterorum nomina retineri permitteret. Sed & quòd cauſa Ioannis Ieroſolymitani Epiſcopi, qui pulſo S. Eliâ ab Eutychianis intruſus fuerat in illam Eccleſiam, licèt poſteà converſus eſſet in Catholicæ fidei defenſorem populo gratum, tamen ex malâ inſtitutione periclitaretur; pro ipſo quoque Iuſtinus & alij iiſdem ſuis litteris preces Hormiſdæ obtulerunt. Quæ verò ad ea omnia ille reſcripſerit, dicetur anno ſequenti.

t Iſta omnes epiſt. ext. int. Epiſt. Horm.

Epiphanii Epiſc. Conſt. et Iuſtini Imp. legationes ad Horm. PP.

XI. Præter autem duas illas recenſitas legationes ad eum miſſas, tertia eodem fermè tempore acceſſit ab Eccleſiâ Theſſalonicenſi, quæ Dorotheum eius civitatis Epiſcopum de nefandis ſceleribus adverſus Apoſtolicum Legatum (ut vidimus anno ſuperiori) perpetratis excuſaret: quàm & ipſam decretam eſſe ordinatione Iuſtini Imperatoris, idem Hormiſda tradit ſcribens [u] ad Epiphanium Conſtantinopolitanum. Iis verò & ipſe Dorotheus, tanquam innocens, ſuas litteras [x] excuſationis plenas addidit: ad quem Hormiſda ſatis acriter reſpondit [y] quatto Calendas Novembris huius ipſius anni. Quid autem præterea decreverit eâ cauſâ, non apparet.

Legatio ab Eccl. Theſſal. ad Rom. Pont.

u Hormiſ. ep. 77
x Ext. int. ep. Hormiſ.
y ibid. ep. 70.

XII. Hoc item anno, cùm ubique Eutychiana hæreſis cum ſuis fautoribus exploderetur, accidit in Syriâ, ut cùm eâ de re non ſolùm Catholici, ſed & Neſtoriani hæretici è diuerſo pugnantes exultarent, iidem Neſtoriani ſolemni ritu Theodoreti Cyri Epiſcopi, qui aliquando Neſtorio faviſſet, imaginem ſuper currum cum pſalmorum Canticis introduxerint Cyrum civitatem, atque ibidem memoriam celebrârint Neſtorij; eiúſque magiſtrorum Diodori Tarſenſis & Theodori Mopſueſteni. Quòd ubi perlatum eſſet ad Imperatorem, ipſe adverſus eos reſcriptum dedit tertio Idus Auguſti huius anni, quod recitatū extat in Quintâ Synodo [z]. Haud quidem improbandus videri poterat eiuſmodi cultus Theodoreti imaginis, ſi ab Orthodoxis redditus eſſet; cùm ipſe, licèt viſus aliquando hæreticus, tamen poſteà (ut vidimus) Catholicus cognitus, probatúſque, in pace & communione Eccleſiæ Catholicæ ac Sedis Apoſtolicæ quievit: Sed quòd Neſtoriani id feciſſe dicantur, haud potuit factum non reprehendi ab Orthodoxis; cùm præſertim tantorum dehoneſtata eadem fuiſſet imago conſortio hæreticorum.

Theodoreti imago culta a Neſtorianis.

z Quint. Syn. Act. 7. in fin.

Iesu Christi
An. 521.

Hormisdæ
An. 8

Iustini Imp. 4.
Theodor. Reg. 29.

I. Anno Chriſti quigenteſimo vigeſimo primo, Occidens Valerium dedit Conſulem, Oriens Iuſtinianum Iuſtini Aug. nepotem; quem Marcellinus ait, famoſiſſimum hunc Conſulatum præ Conſulibus omnium Orientalium utilitatibus edidiſſe in erogatione pecuniarum, & exhibitione munerum, atque ſpectaculorum, ferarúmque. Licèt enim gladiatorum dempta fuiſſent cruenta ſpectacula, retentus tamen cruor fuerat in venatione ferarum, & pugnâ cum beſtiis ab humanitate penitùs alienâ. In cuius feri atque ferini moris deteſtationem, extat Theodorici Regis Italiæ Epiſtola [a] ad Maximum, qui poſt annum ſequentem Conſul Romæ creatus eſt.

Iuſtiniani Conſulatus celeberrimus.

a Ap. Caſſiod. 5. Var. 42.

II. Sed ut res geſtas præſentis anni aggrediamur; qui ſuperiori miſſi Romam fuerant ab Epiphanio Conſtantinopolitano Epiſcopo, atque Synodo in eâdem urbe habitâ ipſóque Iuſtino Imperatore, ad Hormiſdam Papam Legati; Conſtantinopolim remiſſi ſunt ad finem mēſis Martij: quibus idem Pontifex ſeptimo Cal. April. litteras [b] dedit ad eos à quibus acceperat, prolixè ipſorum petitionibus reſpondens. Et quidem ad ea quæ petierant ut ſinerentur in Diptychis remanere nomina Epiſcoporum, qui cetera Orthodoxi, fuiſſent Acacij communione polluti; demonſtrat id minimè concedi poſſe, quòd talium communione univerſa ſimul inficeretur Eccleſia; ac populos illos qui id expetetent, cogendos eſſe ad remedia ſalutaria, non ſe-

b Hormiſ. ep. 72, 73. 5. 76. 77.

Iuſtè negat Hormiſda iniuſte petita ab Imp.

quendos in voluntatibus depravatis. Ad aliam verò quæſtionem, de uno ex Trinitate paſſo in carne, reſpondet huiuſmodi novam & ambiguam ſententiam non eſſe admittendam, ob multiplices fraudes quæ ſub eâ laterent; cùm præſertim abſque illius uſu, doctrina de Verbi Incarnatione iam ſatis à maioribus elucidata eſſet. Quibus ita decretis, ſcriptíſque, ſuas vices legavit eidem Epiphanio, ut ea penitùs ſervanda curaret, atque inſuper Eccleſiæ Hieroſolymitanæ provideret, alióſque ubique lapſos cum libellis reciperet: ita tamen ut (ne quid ſubreperet hæreticæ communionis fermenti) ſingulorum libellos Romam ad ipſum Pontificem mitteret. Quibus quidem omnibus, exemplum planè Horſmida poſteris tradidit Pontificibus, quod acceperat ipſe à maioribus; non ob gratiam Imperatorum, Regumve, quantumlibet importunè inſtantium, non precibus quorumlibet magnorum Antiſtitum, vel etiam Synodorum, non cuiuſvis dignæ cauſæ prætextu, quo magnarum etiam reſtitutio provinciarum expectaretur; debere Romanos Pontifices, quibus cura competit cuſtodiendi depoſitum Chriſtianæ religionis, vel minimum deflecti, cùm à maioribus accepta fides vel læditur, vel in ambiguitatis anguſtias adducitur, aut traditio ſauciatur, ſeu illibata ſemper exiſtens communicatio Catholica cuſtodita polluitur.

III. PAULUS ANTIOCH. SE ABDICAT.

Inter hæc autem Antiochena Eccleſia diù ab hæreticorum anteſignanis poſſeſſa, licèt illinc fugato Severo Catholicus (ut vidimus) Paulus ei datus eſſet Antiſtites, tamen magnoperè fluctuavit; dum idem Paulus ita moribus labefactatus apparuit, ut omnes fermè Orthodoxi, immò & proprij ipſius domeſtici ab eius communione deſciſcerent. Quamobrem cùm in dies multiplicarentur aduersùs eum querelæ, idem malè ſibi conſcius, miſer ſpontè ſe abdicavit: ut patet ex litteris *c* quas Iuſtinus Imperator, & Epiphanius Epiſcopus Conſtantinopolitanus ea de re ad Hormiſdam Papam hoc anno Calendis Maij dederunt. Cùm verò & pauló pòſt idem Paulus diem obiiſſet, tradit Evagrius *d* in eius locum Antiochiæ ſuffectum eſſe *Euphraſium* Hieroſolymitanum presbyterum.

c *Ext. int. ep. Hormiſ.*

d *Evagr. lib. 4. c. 4. in fi.*

IV. ASTERIUS EPISCOP. ALEXANDR. ORTHOD.

Eodem anno iuſſu Imperatoris, haud valentis ferre nobiliſſimam Eccleſiam Alexandrinam Catholico diutiùs carere Epiſcopo, quæ ſub hæreticis Impp. hæreticis tradita fuerat Antiſtitibus; Orthodoxis datus eſt Orthodoxus Antiſtes, *Aſterius* nomine; hæreticis tamen adhuc impio Timotheo inhærentibus. Habes ergo interciſum eſſe Nicephori Chroniton, in quo deſideratur Aſterius Orthodoxus; quem Acta *e* Arethæ martyris, & ſociorum, de quibus dicturi ſumus anno ſequenti, quàm fideliſſimè produnt.

Ap. Sur. 24. Octob.

V. OBITUS S. BRIGIDÆ.

Hoc inſuper anno *S. Brigida* clariſſima Scota virgo (cuius extant *f* præclaræ res geſtæ) in Hibernia diem clauſit extremum; ut tradit in Chronico gentilis eius Marianus: cui potiùs aſſentiendum putamus, quàm iis qui ante biennium defunctam ponunt.

f *Ap. Sur. 1. Febr.*

IESU CHRISTI
AN. 522,

HORMISDÆ
AN. 9.

IUSTINI IMP. 5.
THEOD. REG. 30.

I.

ANNO Chriſti quingenteſimo vigeſimo ſecundo, creati ſunt Coſſ. Symmachus atque Boëtius. Sed Boëtij tertius hic numerandus erit, ſi duo qui ſuperioribus temporibus recenſiti habentur Severini Conſulatus, unius eiuſdémque Boëtij extiterunt. De ipſius verò doctrinâ & ſcriptis dictum eſt ſub ſecundo *a*.

a *An. 510. I*

[Immò prædicti Coſſ huius anni filij fuerunt magni illius Boëtij; qui de eorundem filiorum ſuorum copulato Conſulatu meminit lib. 2. de Conſol. quamuis auctor Vitæ Boëtij filios eius Conſules faciat Patricium & Hypatium, qui anno Chriſti 500. Conſulatum geſſerunt: cuius hallucinationem arguit doctiſſ. Sirm in Ennod. 8 epiſt 1.]

II. TRASAMUNDUS REX MISERE MORITUR.

Sub iſto vero Boëtij Conſulatu, Traſamundus Rex Vvandalorum in Africâ, cùm regnâſſet (ut ait Procopius *b*) annos vigintiſeptem, & ampliùs menſes quatuor (ut addit Iſidorus *c*) ex hac vitâ deceſſit, inſtar *d* Antiochi deſperatione rerum bellicarum ſiniſtrè cedentium nimiùm afflictatus; cùm videlicèt ingenti clade affectus eſſet ab eo quem bello petiiſſet, Cabaone Præfecto Tripolis, Mauro quidem ipſo; ſed diſciplinæ Chriſtianæ minimè experte, dum iuſtitiâ, ieiunio, caſtitate, atque etiam pietate, hoſtes vincendos eſſe haud fruſtrà putavit. Rem verò geſtam exactè deſcripſere Procopius, & Evagrius *e*.

b *Procop. de Bel Vvand. lib. 1.*

c *Iſidor. in Chron. Vvand.*

d *1. Machab. 6.*

e *Evagr. lib. 4. c. 15.*

III. REDITUS EPISCOPOR. EXULUM IN AFRICAM.

Porrò defuncto Traſamundo, Regno Africæ potitus eſt *Hildericus* filius Hunerici, nepos Genſerici, ex filiâ Valentiniani Imperatoris eius nominis Tertij genitus, ut Iſidorus eſt auctor: qui addit, eum, cùm à Traſamundo obſtrictus iuramento fuiſſet, ne Catholicis Eccleſias aperiret, aut privilegia reſtitueret; antequam regni adminiſtrationem ſuſciperet, ne religionem ſacramenti violaret, omnes Epiſcopos exules ad ſedes ſuas revocaſſe, & Eccleſias aperiri iuſſiſſe. Túncque accidit reditus in Africam Antiſtitum Catholicorum, per tot luſtra in Sardiniâ & aliis locis exulantium; qui accuratè deſcribitur in Actis *f* magni illius S. Fulgentij Ruſpenſis Epiſcopi, eiuſmodi glorioſi exilij atque triumphalis reditûs præcipui participis. Eodémque mox tempore plebs Carthaginienſis Catholica, cùm clero qui ibi repertus eſt, eiuſdem civitatis Epiſcopum Bonifacium creaverunt. Quæ quidem omnia peracta eſſe, adhuc vivente Hormiſdâ Papâ, Anaſtaſius *ff* quoque Bibliothecarius teſtatur. Poſt hæc autem, *g* ab iiſdem Orthodoxis Epiſcopis, ad reſtituendam collapſam diſciplinam & benè inſtruendas Eccleſias, pluribus in locis celebrata ſunt CONCILIA; quorum fit mentio trium (nempè *Byzaceni*, *Vzecenſis*, & *Suphetani*) in iiſdem Rebus geſtis S. Fulgentij qui eis interfuit, & in poſtremo egregium edidit humilitatis ſimul & charitatis exemplum; cùm in Vzecenſi, iudicio Epiſcoporum prælatus cuidam alij Epiſcopo, qui ſe priorem exiſtere affirmabat, poſteà in Suphetano Patres ſup-

f *Ap. Sur. 1. Ianuar.*

ff *Anaſt. de R. Pont.*

g *Hæc perio do contenta, habentur apud Baron, an. ſeq.*

pliciter rogavit, ut ſibi rurſum Epiſcopus ille qui ſe poſtponi ægrè ferebat, præferretur.

IV. LAZORUM CONVERSIO AD FIDEM.

b *Miſcel. lib. 15.*

Hoc item anno (qui numeratur quintus Iuſtini Imp.) *Lazorum* populi, Iberis ad portas Caſpias ſitis contermini, ad Chriſtianam fidem converſionem contigiſſe, ex Theophane ſcribit auctor *b* Miſcellæ: qui ait, Zatum ipſorum Regem Conſtantinopolim ad hoc veniſſe ad Iuſtinum ut baptizaretur, ab eòque ingenti gaudio ſuſceptum, ac filium appellatum eſſe, ſed & Imperatoris Lazorum titulo, atque coronâ & albâ chlamyde Imperiali decoratum. Agunt pariter de eâdem Lazorum Converſione Zonaras *i* & Cedrenus *k*, necnon Anaſtaſius Bibliothecarius in Chronico, ſed anno ſuperiori: Agathias autem ſub Iuſtiniano Imperatore; atque hos quos Lazos diximus, *Colchos* antiquitùs fuiſſe nominatos. Tot ſecum bona vexit reſtituta Catholica fides; quæ ſchiſmatis libera nexibus, iam arctis & anguſtis ſuis neſciens contineri limitibus, ad externos longè poſitos Evangelium propagavit. Quòd verò Lazi Perſarum Imperio anteà ſubiacerent, Cabades Perſarum Rex hâc occaſione Iuſtino infenſus, pacem fregit quæ inter Romanos & Perſas diutiùs duraverat. De conatu autem eiuſdem Cabadis contra Iberos Layorum confines, æquè Chriſtianos, ac Perſis ſubditos, ut eos ad fidem deſerendam compelleret, déque ipſorum ſuſceptâ à Iuſtino defenſione, pluribus agit Procopius.

i *Zonar. Annal. par.*

k *Cer. in Comp.*

l *Procop. de Bel. Perſ. lib. 1.*

V. PERSECUTIO IN HOMERITAS CHRIST. ET PAX EIS REDDITA.

De tempore vero recepta primo ab eis Chriſtiana fides egit Baron. Tom. III. an. 354

m *Ext. ap. Sur. 24. Oct.*

Sed & populi *Homeritæ* (quæ regio olim Saba dicta eſt, ex quâ prodiit Regina illa Salomonis ſapientiam auditura) penès quos iam ab antiquis temporibus, cùm Indis & Æthiopibus Evangelium prædicatum eſt, coaleſcere Eccleſia cœperat; hoc ipſo anno quinto Imperij Iuſtini, cœpti ſunt dirè vexari ab impiiſſimo apoſtatâ *Dunaan*, ex Chriſtiano facto Hebræo, eiuſdem provinciæ Rege, Chriſtianis infenſiſſimo: eâque in perſecutione *Arethas* inſigni pietate vir primarius civitatis Nagran (quam armis diù fruſtrà tentatam, peſſimo periurio Dunaan ingreſſus eſt) aliique complures omnis ſexûs, ætatis & conditionis homines, illuſtrem martyrij coronam conſecuti ſunt: ut pluribus narrant fideliſſima ipſorum Acta *m* his ipſis temporibus ſcripta; ſed poſtea Metaphraſtis nomine edita; cùm tamen in eis nihil prætereà ipſe præſtiterit, quam ut in tomum a ſe collectum Vitarum Sanctorum inferret. Aſtipulantur autem rei geſtæ veritati, Græci auctores Zonaras, Cedrenus Nicephorus, atque alij. Porrò anno ſequenti ipſum Dunaan bello victum, atque unà cum omnibus ſuis occiſum fuiſſe, eiúſque regnum occupatum ab Eleſbaan Æthiopum Rege Chriſtiano maximè pio, qui à Iuſtino Imp. ad ultionem Homeritarum incitatus, inſignem victoriam miſſo divinitùs auxilio eſt adeptus, eadem ipſa Acta fusè tradunt: addúntque eumdem Eleſbaan, poſteaquàm optimè providiſſet tam civili quàm Eccleſiaſtico Homeritarum ſtatui, miſſo diademate ſuo Hieroſolymam, relictâque Regni ſui Æthiopici adminiſtratione, cilicium induiſſe, & vitam monaſticam in monte quodam ſummâ auſteritate ad finem uſque vitæ excoluiſſe. De Homeritis autem, eorúmque regione pluribus agit Procopius *n*.

ELESB. REX ÆTHIOPUM FIT MONACHUS.

n *Procop. de Bel. Perſ. lib. 1.*

IESU CHRISTI
AN. 523.

HORMISDÆ
AN. 10.

IUSTINI IMP. 6.
THEOD. REG. 31.

I. OBITUS HORMISDÆ PP.

a *Vide Caſs. 5 Var. 42.*

ANNO Chriſti quingenteſimo vigeſimo tertio, Conſule Maximo, quem Roma *a* dedit, ſdque (ut habet Marcellinus) abſque collegâ, licèt errore ei collega ab aliquo iungatur Olybrius; hoc, inquam, anno, octavo Idus Auguſti *S. Hormiſda* Papa, cùm ſediſſet annos novem & dies decem (ut ex Indicibus Vaticanis conſtat; cùm alioqui Anaſtaſius nonniſi annos octo ei tribuat) ex hâc vitâ deceſſit, perfunctus quam optimè munere Pontificio: ſepultúſque eſt in Baſilicâ S. Petri. Sed præter illa quæ de eo dicta ſunt ſuperiùs, habet plura de aliis rebus eius præclarè geſtis Anaſtaſius; atque inter cætera de Manichæis ab eo repertis, & poſt plagas ad extorquẽdam veritatem inflictas in exilium pulſis, ac libris eorum combuſtis: itémque de pretioſis donis ſub eius Epiſcopatu à Iuſtino Imperatore, votorúm gratiâ (ut ait) B. Petro in eius baſilicâ Vaticanâ oblatis; aliiſque pariter à Theodorico Rege eidem Eccleſiæ collatis, muneribus dixerim, non oblationibus. (Solent enim Oblationes tantummodò eſſe Fidelium Orthodoxorũ, quæ ſolemni ritu in Eccleſiam inferri conſueverunt, & recipi: Munera verò, quæ nullâ habitâ diſtinctione donantis, in Eccleſiam, tanquam in gazophylaciũ inferuntur. (Extátque *b* inſuper eiuſdem Hormiſdæ nomine editum egregium ſcriptorum monumentum, cùm acerrimus vindex continentiæ clericalis adversùs eos qui lapſis laxare viderentur habenas, patentes dedit litteras. Ceterùm poſtquàm ab eius obitu ſedes vacaſſet dies ſeptem, totius Cleri conſenſu in locum eius ſubrogatus eſt IOANNES Etruſcus Conſtantij filius, ex Preſbytero Tituli Pammachij.

b *Tom. 5. Antiq. Lect. pag. 287.*

IOANNIS CREATIO.

b [Sed ea epiſtola (quam rec. Bar. Annal. Tom. VII. hoc an.) vix poterit eſſe Hormiſdæ iſtius, cùm in eâ fiat mentio repetita Ioannis Apoſtolici Papæ, omnes autem eius nominis Rom. Pontiff. ſederint poſt ipſum Hormiſdam. nec certè illa redolet ſtylum Pontificium. Eſt ergo alterius alicuius Hormiſdæ, minoris ſedis Epiſcopi, ut ex prædictis manifeſtè apparet.]

II.

c *l. 12. C. de her. & Manich.*

Quo eodem anno Iuſtinus Imp. adverſus hæreticos & infideles promulgavit edictum *c*, quo Manichæos capite puniri iuſſit; multóſq; eorum ſuppliciis affeciſſe, Cedrenus tradit. Reliquis verò hæreticis, necnon Paganis, atque Iudæis & Samaritis, eâdem lege magiſtratum gerere, & dignitatem habere atque militare prohibuit; exceptis Gothis, quibus licèt Arianis, ob fœdus cum Theodorico Italiæ Rege, parcendum putavit. Sed & hoc ipſo anno ſexto eiuſdem Imperatoris Cabadem Regem Perſarum, Manichæorum (qui in ipſius ditione frequentiſſimi erant, quod inde oriundi eſſent, unde & plura inter eos & Perſas communia fuiſſe dogmata, Agathias *d* teſtatur) permulta millia unà cum ipſorum Epiſcopo trucidâſſe, idem Cedrenus ſcribit: quod in Miſcellâ *e* traditur accidiſſe, quia cogitaverant Cabadi regnum adimere, ut illud traderent Phatuarſæ eius filio, quem iidem à puero inſtituerant.

MANICHÆLOCCISI.

d *Agath. de Bel. Perſ. lib. 2.*

e *Miſcel. lib. 15.*

Hoc

III.

f *Cedr. & alij hoc ann.*

Hoc itidem ſexto Iuſtini anno, magno damno Catholicæ religionis, Euphemia Auguſta ex hâc vitâ migravit, cui honorificè extrema perfunctus Iuſtinus, aliam accepit coniugem *Theodoram* nomine, quam & Auguſtæ titulo inſignivit. Hæc Græci *f* auctores.

IESU CHRISTI
AN. 524.

IOANNIS
AN. 1.

IUSTINI. IMP. 7.

THEODOR. REG. 32.

I. IUSTINUS IMP. ARIANOS EXAGITAT.
a *Deut 7. Ioſue 9. Iudic. 2.*
b *Miſcel. l. 15*

ANNO Chriſti quingenteſimo vigeſimo quarto, Iuſtino Aug. ſecundùm & Opilione Coſſ. idem Imperator Catholicæ fidei cultor ſtudioſiſſimus, cùm hactenùs Arianis hæreticis ob fœdus cum Theodorico initum pepercisset; memor divinæ *a* legis, prohibentis ne cum Dei hoſtibus fœdus aliquo modo ſanciatur; nondum Imperij *b* ſui anno ſexto abſoluto, ſub hoc ipſius Conſulatu ſecundo, eoſdem Arianos exagitare aggreſſus eſt, & Eccleſias ipſis auferre.

II. THEODOR. REX AGIT PRO SUIS ARIANIS.
c *Anaſt. Biblioth. lib. de Rom. Pont. in Ioan.*
d *Boët. de Conſol. lib. 1. proſ. 4 ap. Baron. ann. ſeq. num. I. & XII.*

Quæ audiens Theodoricus, literis apud eum queſtus, cùm nihil poſſet conſequi pro libertate ſuorum Arianorum, potentiori remedio rem tantam agere cogitavit; nempè ut impelleret ad legationis eâ de re ſuſcipiendum munus, Ioannem Romanum Pontificem, futurum apud Imperatorem pacis mutuæ conſervandæ ſequeſtrum: comminatus (ut habet Anaſtaſius *c*) niſi id ageret, ſe totam Italiam gladio perditurum. Quamquam ex Boëtij *d* ſcriptis ſatis datur intelligi, illam præcipuè interceſſiſſe legationis ſuſcipiendæ cauſam, quòd apud Theodoricum Senatus Romanus criminis maieſtatis reus effectus, in ſuſcipionem adductus eſſet aliqua cum Iuſtino moliri ſecreta. Sed de Ioannis profectione, dicetur anno ſequenti quo ea contigit.

III. CONCIL. ARELAT. III.
[Quod eſt quidem apud Baro. Tom. VI. ann. 453 Sed idem poſteà monuit, illud in hunc annum, iſtiúſq; Opilionis Conſulatum, referendum eſſe. Quo etiam celebratum creditur Carpentoratenſe 1 quod ipſe primò an. 463. poſteà an. 529. collocavit.]

Sub hoc eodem Opilionis Conſulatu celebratum legitur *Arelate* CONCILIUM, quod Tertium ordine poſitum eſt; in quo multa de Eccleſiaſticâ ſervandâ diſciplinâ in ordinandis Eccleſiæ miniſtris, aliáque plura ſancita leguntur. Præfuit ei inſignis Cæſarius eiuſdem Eccleſiæ Antiſtes, de quo ſuperiùs. Unde corrigas quod alij eamdem Synodum referunt in Conſulatum alterius Opilionis ante annos ſeptuaginta, nempè Domini quadringenteſimo quinquageſimo tertio, quo tempore nondum natus erat Cæſarius. Sed Collector malè cautus, ſibi nimis ſapiens viſus, cùm inveniſſet hoc Concilium celebratum ſub Conſulatu Opilionis, nec additus eſſet collega; (quod ſæpè factum reperitur in monumentis Occidentalibus, prætermiſſo Orientali Conſule poni, tantùm Occidentalem; itémque in Orientalibus Actis, omiſſo Occidentali, recenſeri dumtaxat Orientalem:) addendum putavit Vincomalum collegam, qui prædicto anno quadringenteſimo quinquageſimo tertio Conſulatum geſſit cum altero Opilione.

IESU CHRISTI
AN. 525.

IOANNIS
AN. 2.

IUSTINI. IMP. 8.

THEODOR. REG. 33.

I. LEGATIO IOANNIS PP. CONSTANTINOPOLIM.
a *Marcel. in Chron.*
b *Ext. Tom. 1. Ep. R. Pont.*
c *Greg. 3. dial. 2*
OBSEQUIA ERGA PONTIF.

ANNO Chriſti quingenteſimo vigeſimo quinto, Probino atque Philoxeno Coſſ. Ioannes Romanus Pontifex, præter morem prædeceſſorum (ut ait Marcellinus *a* Comes) à Theodorico Rege ſubire coactus eſt legationem (de quâ dictum eſt anno ſuperiori) ad Iuſtinum Imp. unà cum Theodoro, Importuno, & Agapeto Excoſſ. & alio Agapeto Patricio; quos ei Legationis comites Theodoricum dediſſe, Anaſtaſius Bibliothecarius hæc narrans teſtatur. Id autem hoc anno accidiſſe, ex epiſtolâ ipſius Ioannis ſequenti anno ad Epiſcopos Italiæ datâ *b* colligitur. Porrò miracula quæ ipſum edidiſſe contigit tam in itinere, quàm in civitate Conſtantinopolitanâ (in cuius ipſo ingreſſu visum cæco reſtituit) S. Gregorius *c* Papa recitat. Miro autem honore in eâdem urbe exceptum eſſe, dexteráque dextero Eccleſiæ ſediſſe ſolio, ac diem Reſurrectionis Dominicæ Romanis precibus celebrâſſe, Marcellinus tradit. Additque Anaſtaſius, occurriſſe illi omnem civitatem ad milliarium duodecimum cum cereis & crucibus; atque ipſum Imperatorem humiliâſſe ſe pronum in terram, & Ioannem adorâſſe, multùm exultantem quòd videre meruiſſet in ſuo Regno Vicarium Petri Apoſtoli: (Nullum enim hactenus viderat Oriens Romanum Pontificem, præter S. Clementem, cùm inde tranſiit relegatus in Cherſoneſum.) ideóque eius manibus coronari voluiſſe: licèt iam anteà viderimus illum, ſimul ac electus eſt in Imperatorem, à Ioanne Epiſcopo Conſtantinopolitano diadema ſuſcepiſſe.

II. CALUMNIÆ IN IOANNEM PP DILUUNTUR.
d *Miſcel lib. 15.*
e *Greg. Tur. de glor. mart. cap. 40.*

Omnia porrò quæ petiit, Ioannem à Iuſtino obtinuiſſe, ſicque liberatam eſſe Italiam à Theodorico Rege, idem Anaſtaſius addit. Eadémque ferme omnia quæ apud ipſum, habentur pariter in Miſcellâ *d*. Quòd tamen hi auctores ſignificant, iſthæc intelligi debere de reſtitutis à Iuſtino in integrum Arianis; inde ſcimus ſanctiſſimum Pontificem acerbas ſubire calumnias. At verò etſi ea fuerit Theodorici eos Legatos mittentis intentio; quantùm tamen ei ex adverſo acciderit, quámque ea contra hiſtoriæ veritatem ab iiſdem auctoribus ſcripta fuerint, vel illud apertè convincit, quòd ipſum Ioannem è legatione redeuntem unà cum aliis legatis, Theodoricus in carcerem apud Ravennam (ut iidem ipſi Anaſtaſius & Miſcellæ auctor affirmant) detruſerit, ibique eumdem mori compulerit. Eius verò, mortem non aliam ob cauſam contigiſſe, Gregorius *e* Turonenſis diſertis verbis teſtatur, niſi quòd Arianorum Eccleſias in Catholicas conſecrâſſet. Qui & ipſe Ioannes, id ubique ſe in Oriente eâdem Legatione feciſſe, aſſerit in epiſtolâ Circulari anno ſequenti ex carcere data.

III.
INGENS ANTIOCHENA CLADES EX TERRÆMOTU.

His iiſdem Coſſ. Antiochenam civitatem, diù hæreticis proſtitutam (inquit Marcellinus Comes, res ſui temporis ſcribens) repens inter prandentium ora terræmotus invaſit ac magnam eius partem, ſiniſtris mox ventis undique flantibus, flammáſque coquinarum pro tempore æſtuantes ruentia in ædificia miſcentibus, duplex torridum exitium importavit; atque Euphraſium eiuſdem civitatis Epiſcopum, dempto eius capite, combuſto ſimul obruit ſepulchro. Hæc ille, quam etiam cladem Evagrius *f* deſcribens, pariter ait eam contigiſſe anno ſeptimo Iuſtini Imperatoris, menſe decimo, quarto Calendas Iunij, die Veneris, in ipsâ meridie. Additque *g* eamdem revelatam eſſe Cæſareæ Palæſtinæ, eodem ipſo momento quo contigit, *Zoſimo* Phœnici ſanctiſſimo anachoretæ, miraculis clariſſimo: cui etiam aliquando leo, cùm eius aſellum devoraſſet, in ſarcinis ferendis aſini miniſterium præbuit. Sed & eamdem cladem, antequàm eveniret, præmonſtratam divinitùs fuiſſe magno Theodoſio Cœnobiarchæ, Cyrillus in Vitâ eius *h* aſſerit. Porrò illam cùm Imperator accepiſſet, præ dolore exutum purpurâ & diademate, ſacco ſe induiſſe, aſperſúmque cinere multos dies in luctu ſediſſe ſolitarium, poſteà verò magnâ vi auri miſeris præſtò fuiſſe; habetur in Miſcellâ. De aliâ autem eiuſdem civitatis ſimili quaſſatione, dicetur poſt biennium. Aliáſque pariter Orientis nonnullas urbes iiſdem contigiſſe agitari cladibus, idem Evagrius *i* ſcribit.

f Evagr. lib. 4. cap. 5.
g Id. cap. 7.
LEO EXHIBET ASINI MINISTERIUM.
h Ap. Sur. 11. Iannar.
i Evagr. lib. cap. 8.

IV.
DE MARIA ÆGYPTIACA.

Sed quod de Zoſimo anachoretâ facta eſt mentio; dum de illo eadem quæ Evagrius, Nicephorus *k* recitat, mox ſubdit de alio eiuſdem nominis cœnobitâ Palæſtino, qui curam ſuſcepit *Mariæ* illius *Ægyptiacæ* à patriâ dictæ, quæ è perditiſſimâ meretrice facta eſt compluribus aliis eiuſdem libidinis feminis, auſterrimæ pœnitentiæ exemplum; cùm (ut ait) divino nutu ad ſacro-ſanctum Lignum Crucis venerandum excitata, inde tranſito Iordane, in interiorem ſolitudinem ſe abdidit, neque cum aliquo homine præterquàm uno illo Zoſimo, locuta eſt, cibo ſimul & veſtitu abſtinens, ac inter orandum frequentiſſimè in ſublime elata: cui etiam poſt ſanctum obitum, leo ſepulchrum effoſſum paravit; eius verò Vitam, atque item Zoſimi, Sophronius Epiſcopus Ieroſolymitanus deſcripſit. Hæc Nicephorus. Cognita verò atque probata fuiſſe eiuſdem Mariæ Acta univerſæ Eccleſiæ Catholicæ, tum de Orientalibus fidem faciunt Menologia, tum de Occidentalibus Martyrologia. Eadémque citata atque recepta reperiuntur in Secundo Nicæno *l* Concilio Oecumenico, necnon à S. Ioanne Damaſceno *m*, & aliis, tam Græcis quàm Latinis auctoribus. Quã verò Græcè ſcripſit Sophronius eius Vitam; Paulus diaconus Neapolis tranſtulit in Latinum, quæ præ manibus habetur *n*. Vixit autem iiſdem fermè diebus alia *Maria o* Tarſenſis, quæ & ipſa ex meretrice pœnitens in monaſterio vitam tranſegit. Sicut & alius *Zoſimus p* Cilix qui ex inſigni anachoretâ factus eſt Epiſcopus Babylonis, & iterùm abdicato Epiſcopatu, ad Sinæ monaſterium reverſus eſt.

k Niceph. lib. 17. cap. 15
l Conc. Nic. II. Act. 4.
m Damaſc. orat. 3. de imag.
n Sigeb. de Script. Eccl. cap. 69.
o Prat. Spir. cap. 31.
p Ibid. c. 124. 127. ap. Bar. an. 570. II.

V.

Eodem anno Ioannes Ieroſolymitanus Epiſcopus, cùm ſediſſet annos undecim, mortuus eſt inque locum eius ſuffectus *Petrus*: ut habet Nicephori Chronicon.

IESU CHRISTI
AN. 526.
FELICIS IV.[a]
AN. 1.
IUSTINIA. IMP. 9.
ATHALAR. REG. 1.

I.
IOANNIS PP. EPISTOLA E CARCERE DATA.
a Ext. tom. 2. Concil. & tom. 1. Epiſt. Rom. Pont.
OBITUS EIUS.

ANNO Chriſti quingenteſimo vigeſimo ſexto, Conſule Olybrio abſque collegâ (ut ponitur à Marcellino, & aliis) *S. Ioannes* Romanus Pontifex è carcere in quem apud Ravennam coniectus fuerat à Theodorico Rege, epiſtolam *a* dedit ad univerſos Italiæ Epiſcopos, quâ eos exemplo ſuo hortatus eſt adverſus Arianos fidem Catholicam defendere, Eccleſiáſque ab eis uſurpatas ſacro ritu in uſum Catholicorum conſecrare. Defuncto verò illo paulò pòſt in eodem carcere (nimirùm vigeſimâ ſeptimâ menſis Maij, quâ martyrij eius ſolemnitas ab Eccleſiâ celebratur) corpus eius Ravennâ, ut ait Anaſtaſius, Romam tranſlatum eſt, ſepultúmque magnâ gloriâ in Baſilicâ S. Petri: cùm vixiſſet in Pontificatu annos duos, menſes novem, dies quatuordecim. Ex cuius die obitûs corrigendum eſt, quod dicta ipſius epiſtola è carcere data habetur tertio Idus Iunij: pro quo reponendum erit tertio Idus Ianuarij. Sed & quòd ſcripta ponitur ſub Conſulatu Maximi & Olybrij, expungendus eſt Maximus: tam enim Maximus, quàm Olybrius, diverſis annis abſque collegâ Conſulatum geſſerunt. Quæ verò eiuſdem Ioannis epiſtola ad Zachariam Archiepiſcopum, data ponitur decimoquinto Calendas Novembris ſub Conſulatu item Maximi & Olybrij ea referenda eſt ad Conſulatum illum Maximi. Poſtquàm autem vacâſſet ſedes (ſicut Anaſtaſius habet) dies quinquaginta octo, electus eſt in locum eius die vigeſimâ quartâ Iulij FELIX eius nominis Quartus, natione Samnita, filius Caſtorij, cùm adhuc ſuperſtes eſſet Theodoricus Rex.

FELIX PP. CREATUR.

II.

Cuius quidem Regis furor ſemel contra Eccleſiam Romanam conceptus, nequaquàm Ioannis Pontificis obitu finem invenit: ſed quod nullus umquam Ethnicorum Principum, nedum Catholicorum, hactenùs auſus fuerat, iſte hæreticus meditatus implevit; nimirum ut redigeret in ſervitutem ipſam Romanam Eccleſiam, dum ſummi Pontificis electionem atque nominationem ſibi procaciter arrogavit. Ut autem ſuæ ipſius voluntati nulla eſſet occaſio refragandi; quem in Romano Clero probatiſſimum novit, virum, Felicem Papam nominavit. Fatale enim quodammodò fuit (ſi ita liceret Chriſtiano loqui,) ut quem delegit olim Conſtantius Arianus Imperator, & quem modò Arianus pariter Princeps nominavit, *Felix* uterque appellaretur. Porrò de huiuſmodi à Theodorico factâ electione, extat *b* Athalarici Regis (qui hoc anno eidem ſucceſſit) epiſtola ad Senatum Romanum, iam acquieſcentem iniquæ impij Regis conditioni, cui diù fuerat refragatus. Accepiſſe tamen poſteà tanta præſumptio noſcitur moderationem illam, ut ex priſtino uſu Clerus deligeret Pontificem, quem Rex ſuo

THEODOR. REX ARROGAT SIBI ELECTIONEM SUMMI PONT.
b Ap. Caſſiod. 8. epiſt. 15.

confirmaret aſſenſu: quam quidem ab Arianis Italiæ Regibus vendicatam ſibi tyrannicè auctoritatem, iis de medio ſublatis, Orientalis Orbis Imperatores ſibi pariter (ut videbitur) arrogârunt, ac denuò ceſſerunt.

III. QUANDO RES EIUS COLLAPSÆ.

Sed ſuo maximo damno tentavit hæc omnia tyrannus ſacrilegus; dum qui in præſens uſque tempus, triginta tria annorum curricula ſummâ regni felicitate tranſegerat, quòd totò illo tempore de Apoſtolicâ Sede benè meritus eſſet; quamprimùm illam vexare cœpit, repentinâ immiſsâ cælitùs vindictâ proſtratus eſt, & ad inferos perpetuò damnatus: cùm & aliis inſuper facinoribus dirum ſibi exitium acceleráſſet; dum videlicèt primò Severinum *Boëtium*, poſt diuturnum carcerem quo eum Ticini detinuit, poſteà etiam ipſius ſocerum *Symmachum*, à perfidis ingeniis eorumdem gloriæ invidis apud Regem delatos, quaſi Romanam Rempublicam in priſtinum ſtatum redigere tentâſſent; idem Rex nullâ exactiori habitâ eiuſmodi accuſationis perveſtigatione, capite truncavit: Viros Patricios ambos & Exconſules, generis nobilitate, ſapientiâ, ac moderatione animi, ceteriſque virtutibus, atque omnium humanarum ſcientiarum, nec non facultatum Theologicarum peritiâ inter Romanos & Senatorios viros facilè principes.

DE BOETIO, ET SYMMACHO NECATIS AB EO.

IV. EORUM EXCELLENS DOCTRINA.

Extant enim hactenùs, quæ id de Boëtio abundè probent, plurima ipſius opera, de quibus etiam dictum eſt in ſecundo ipſius Conſulatu: quorum & nonnulla in vinculis conſtitutus elucubráſſe cognoſcitur; atque inter alia aureos illos libros de Conſolatione Philoſophiæ, in quibus *c* multa habet de accuſatoribus ſuis, de criminibus obiectis, & pœnis eo uſque toleratis: eius verò Vitam eruditè conſcripſit Iulius Martianus; habuitque idem ſemper plurimos laudatores, nec deſunt qui præconia augeant, aut aliquando deſuturi ſunt. Quod verò ad Symmachum ſpectat; iiſdem ipſum quibus Boëtium inſignibus præconiis, dum de utriuſque nece egit, Procopius *d* extulit. Sed & quàm eſſet ſacris literis inſtitutus, ex iis poſſumus intelligere quæ idem Boëtius ipſius gener de illo habet in libro de Trinitate, quem è carcere ad ipſum nondum vinculis adſtrictum ſcripſit, cùm & inter alia eum arbitrum ſuorum ſcriptorum conſtituit. Eumdémque omnium ſcientiarum doctrinam calluiſſe, locuples eſt teſtis Priſcianus Cæſarienſis Grammaticus (qui hoc ipſo tempore *e* Conſtantinopoli docuit) in libro quem ad eum de Ponderibus atque Menſuris inſcripſit. Denique extant plures Ennodij Ticinenſis epiſtolæ, in quibus eiuſdem Symmachi cum ſummâ nobilitate & probitate doctrina etiam coniuncta laudatur: quem & Rex ipſe Theodoricus *f* eius occiſor, cùm tranquillioris eſſet animi, ſuis literis, ſicut & prædictum Boëtium laudaſſe reperitur.

c Boët. de Conſol. lib. 1. proſ. 4.

d Procop. de Bell. Goth. lib. 1.

e Caſſiod. de Orthogr. cap. 12.

f Ap. Caſſiod. 4. ep. 51. & 1. ep. 45. & 2. ep. 40.

V. THEODORICI PRODIGIOSUS OBITUS.

Cùm igitur in iſtos tales ac tantos viros truculentus Barbarus violentas manus iniecîſſet, paucis poſt diebus (inquit Procopius) cœnanti ipſi cùm miræ magnitudinis piſcis miniſtri decoctum caput appoſuiſſent, illud ei Symmachi nuper occiſi caput eſt viſum; præfixis & extantibus inferiore in labro dentibus, & torvè intuentibus oculis, furibundè ipſi & acerbè comminari. Unde monſtri novitate territus, membriſque præter modum tremebundus & rigens cubiculum citato gradu ſecedens, idemtidémque iubens togarum ut ſibi vim magnam ingererent, lecto decubuit; & patratum à ſe in Symmachum & Boëtium ſcelus deflens, haud longè pòſt mortuus eſt. Hæc Procopius: quæ parùm fideliter Iordanus, ſive Iomandes dictus, Gothus Epiſcopus prætermiſit cùm eumdem Theodoricum ſenio confectum obiiſſe tradit: addit tamen teſtamento monuiſſe ſuos, ut Senatum Populúmq; Romanum amarent, Orientiſque colerent Imperatorem; inſupérque deteſtatum eſſe quæ furore percitus perpetráſſet.

VI. DAMNATIO AD INFEROS.

Quomodò verò in infernum detruſus ſit, demonſtratum eſt in viſione ſancto cuidam viro in inſulâ Lipari ſolitariam vitam agenti, dum (ſicut à S. Gregorio *g* Papâ narratur) viſus eſt inter Ioannem Papam & Symmachum Patricium diſcinctus & diſcalceatus, & vinctis manibus deductus, in vicinam Vulcani ollam *h* ignem continuum evomentem proiici: sicque (quod addit Gregorius) à Ioanne & Symmacho iuſtè in ignem miſſus apparuit, quos ipſe in hâc vitâ iniuſtè iudicârat. Quòd autem nulla de Boëtio mentio ſit æquè exiſtimare licèt eum ante Ioannem & Symmachum eſſe iuſſum occidi, oſtenſos verò in viſu illos noviſſimè a Theodorico iniuſtè damnatos. At enim de Boëtio non prætereat, quod Iulius Martianus refert in eius Vitâ *i* ex traditione Eccleſiæ Ticinenſis; nempè eumdem, cùm regius ſpeculator letale vulnus intuliſſet, utrâque manu divulſum caput ſuſtinuiſſe: interrogatúmque à quónam ſe perculſum exiſtimaret: ab impiis, reſpondiſſe: atque ita cùm in vicinum templum veniſſet, & flexis genibus ante altare ſacra percepiſſet, poſt paululum expitâſſe, extinctúmque divinos honores, qui ſanctis Martyribus debentur, à Catholicis conſecutum eſſe.

g Greg. 4. dial. 30.

h Huius Vulcani ollæ deſcriptionem, vide ap. Caſſ. 3. ep. 48. ad Iovin. Curial

i Ext. ante oper. Boët.

INGENS MIRACULUM AVULSI CAPITIS BOETII.

VII.

Sed quod ad tempus obitûs Theodorici ſpectat; fuiſſe comperitur dies ſecunda Septembris; ſi credimus Anaſtaſio *k*, qui eum defunctum tradit poſt dies nonaginta octo ab obitu Ioannis Papæ, quem contigiſſe vidimus vigeſimâ ſeptimâ menſis Maij. De annis verò quibus regnavit, corrigendus videtur locus Procopij *l*, in quo anni triginta ſeptem eius regno in Italiâ tribuuntur, cùm à nece Odoacris non ampliùs quàm triginta quatuor annos numerari contingat inchoatos. Qui quidem plurimis officiis, legibúſque, de Urbe ipſâ & totâ Italiâ benemeritus, inter magni nominis Principes fuiſſet collocandus, niſi eum Arriana hæreſis infamâſſet, atque extrema crudelitas in probatiſſimorum Senatorum necem debacchata fœdâſſet: præter illa quæ impiſſimè præſumpſiſſe vidimus in ipſam Apoſtolicam Sedem, dum unum eius Pontificem in carcere occidit, & alterius electionem ſibi uſurpavit.

k Anaſtaſ. in Ioan.

l Procop. de Bello Goth. lib. 1.

THEODOR. IN QUIBUS LAUDANDUS, ET VITUPERANDUS.

VIII. ATHALARICUS REX ITALIÆ.

Cùm autem abſque prole maſculâ deceſſiſſet, eius filia *Amalaſuentha* (dicta vulgò Amalaſuntha) pro ATHALARICO filio ſuo, annum dumtaxat octavum agente, regnum adminiſtrandum ſuſcepit, qui natus eſt ipſi ex patre Eutharico cognomento Cillicâ. Porrò de ipsâ magni ingenij feminâ, prudentiâ & æquitate mirificâ pollente, pluribus agit Procopius, necnon de pueri Athalarici educatione: quem cùm eadem eius mater literis etiam imbui vellet, & à ſenioribus inſtrui, obſtitêre Gothi, barbarè aſſerentes literis & ſeniorum inſtructio-

EIUS EDUCATIO.

nibus homines effeminati ac tumidos reddi; ideóque nec Theodoricum ullâ ex parte contigiſſe literas, nec Gothorum liberos ad ludimagiſtros mittendos ullo pacto percenſuiſſe; ſed frequentiùs dictitâſſe, nequaquàm eos quos ferulæ timor invaſiſſet, gladios ac lanceas parvi facturos. Hæc Procopius. Quomodò verò regnum Athalarici prudentiâ matris optimè ubique ſtabilitum fuerit, docent variæ ipſius nomine ſcriptæ à Caſſiodoro literæ: ex quibus etiam datur intelligi, ipſum quò omnes ubique ſubditos, tam Romæ quam in reliqua Italiâ, Dalmatiâ, atque eâ Galliarum parte quam poſſidebat, in officio contineret; exegiſſe *m* ab eiſdem iuramentum quod dicitur fidelitatis. Sed quod attinet ad ea quæ Theodoricus in Galliâ poſſederat; ita tranſactum eſt inter eumdem Athalaricum, atque Amalaricum (ut Procopius docet) natum ex filiâ illius Alarici, quem Clodoveus Rex Francorum extinxit; ut Athalaricus poſſideret quæ cis Rhodanum eſſent loca, Amalaricus quæ trans Rhodanum: qui & inſuper Amalaricus eas provincias recepit, quas in Hiſpaniis Theodoricus Athalarici avus, tamquam tutor & moderator adminiſtrandas ſuſceperat; ut conſtat ex Iſidoro.

m Caſſiod. 8. ep. 1. & ſeqq.

IX. BELLUM INTER FRANCOS ET BURGUNDIONES.

Ceterùm poſt obitum Theodorici, Burgundiones Procopius (qui eos Germanos vocat) ſubactos eſſe à Francis ſcribit; idque ipſum affirmat Gregorius *n*: ex quibus redarguas recentiorem Chronographum *o*, qui ea refert ad annum Domini quingenteſimum decimum quintum, longè ante mortem Theodorici. Regebant Burgundiones hoc tempore Sigiſmundus & Godomarus fratres, filij Gundebadi, ſive Gundebaldi, de quo ſuperiùs: adverſus quos bellum gerens Clodomerus filius Clodovei, Sigiſmundum ad ſaltus Agaunenſes prælio victum, captúmque, occîdit cum uxore & filiis, & in puteum iactari præcepit. Cùm autem ne occideretur, interceſſiſſet *S. Avitus* Abbas Nuriacenſis egregiæ vir ſanctitatis; poſt inde, iuxta eius prædictionem, idem Clodomerus renovato bello Godomarum Sigiſmundi fratrem prælio pariter ſuperatum perſequens, doloſè necatus eſt ab hoſtibus iam in fugam verſis: cùm nihilominùs reliqui Franci devictis Burguudionibus, regionem ipſorum in ſuam redegêre poteſtatem. Rem geſtam deſcribit Gregorius Turonenſis: qui & alibi *p* ingens tunc editum miraculum recenſet, de ſacris Reliquiis SS. Andreæ Apoſtoli & Saturnini martyris, è medio grandi incendio illæſis ab illæſo viro Turonico extractis. Quod autem ad prædictum bellum attinet, Agathias *q* res Francorum proſecutus, aliqua recenſet à Latinis diverſa.

n Greg. Tur. 3. de geſt. Franc. 6
o Sigeb. in Chron.
p Greg. Tur. de glor. mar. cap. 31.
q Agath. lib. 1. hiſt.

X. SIGISM. REX FILIUM NECAT, ET POENITET.

Quem verò ſuperiùs vidimus Sigiſmundum, ab impietate Arianâ ad Catholicam fidem converſum à S. Alcimo Avito Epiſcopo Viennenſi, idem cùm falſis poſterioris coniugis perſuaſus criminationibus filium Sigericum, quem ex priori uxore filiâ Theodorici Regis Italiæ ſuſceperat, peremiſſet; continuò facti pœnitens ad SS. Martyres Agaunenſes peregrinatus, enixis precibus expetit, ut in hoc ſæculo potiùs quam in futuro pœnas daret admiſſi facinoris: quem & exauditum vidiſti, dum à Clodomero interfectus eſt. Eius porrò corpus è puteo in quem coniectus fuerat, ſublatum, ad Agaunenſe ab ipſo erectum cœnobium delatum eſt: ibique multis claruit miraculis, cùm ad eius ſepulchrum ſolerent frigoritici, ſeu quartanarij, priſtinam ſanitatem recipere. Narrat hæc Gregorius *r*. Acciditque ut miraculorum frequentiâ idem *Sigiſmundus* dignus ſit habitus, qui in Tabulis Eccleſiaſticis reciperetur anniverſariâ ubique memoriâ celebrandus Calendis Maij. Eóque exemplo demonſtratum eſt, quàm Deo ſit accepta, poſt quodlibet immenſum patratum facinus pœnitentia, quàmque præſtet hîc à Deo pœnam accipere delictorum, quàm in futuro ſæculo condemnari. Sed & quanto ſuo damno non audiant Principes ſervos Dei monitores, Clodomerus ſuo exemplo aliis demonſtravit.

r Greg. Tur. de gl. mart. cap. 74 75.

XI. EPHRÆM COMES ORIENTIS ELIGITUR EPISCOP. ANTIOCH.

Hoc eodem anno Eccleſia Antiochena, iam anno ſuperiori deſtituta paſtore, mœrens ob ingentem quam vidimus acceptam ex terræmotu cladem, novi Epiſcopi electione reſpiravit, cum qui ad levamen tantarum miſeriarum eò acceſſerat inſignis pietate *Ephræm* Comes Orientis velut præmium ſummæ ipſius erga civitatem providentiæ (ut ait Evagrius *ſ*) ab Antiochenis electus eſt Epiſcopus: idque præcedentibus prophetiis, ut narratur in Prato *t* Spirituali. Quantùm autem ſollicitus ipſe fuerit pro reſtituendâ, firmandâque fide Catholicâ in Oriente labefactatâ, vel uno declaratur exemplo, quod eodem libro citatum habetur *u*; dum videlicèt ſciens apud Hierapolim Severianum quemdam hæreticum, æmulum gloriæ magni illius Simeonis Stylitæ, columnam conſcendiſſe, & ex eâ quaſi ex pulpito docere hæreſes, illuc protinùs convolavit; ac quod rationibus non poſſet, ingenti illum miraculo probatæ per ignem Catholicæ fidei, ab hæreſi revocavit, populúmque ad ipſum confluere ſolitum ab eius ſeductionibus liberavit.

ſ Evagr. lib. 4. cap. 6.
t Prat. Spir. cap. 37.
u Ibid. c. 36.

IESU CHRISTI
An. 527.
FELICIS IV.
An. 2.
IUSTINIA. IMP. I.
ATHALAR. REG. 2.

I. IUSTINIANUS CREATUR IMP.

ANno Chriſti quingenteſimo vigeſimo ſeptimo, Mavortio abſque collegâ Conſule, Iuſtinus Imp. morbo ſenióque gravatus, IUSTINIANUM ex ſorore ſuâ nepotem, Comitem olim Domeſticorum, poſteà Nobiliſſimum creatum, tandem enixiùs petente Senatu, magnóque populi applauſu, huius anni Calendis Aprilis, annos natum quadraginta quinque, Imperatorem creavit, & ſuis manibus eius capiti diadema impoſuit; ſtatimque eius uxor *Theodora*, Auguſta eſt appellata. Ipſe verò Iuſtinus quarto pòſt menſe è vitâ deceſſit, cùm imperaſſet annos novem, ac decimum inchoâſſet. Hæc Marcellinus *a*, Evagrius *b*, Zonaras *c*, & alij. Quibus addit Cedrenus *d*, ipſum Iuſtinianum, ſimul ac Imperator creatus eſt, cuncta bona ſua quæ hactenus poſſediſſet, Eccleſiis donâſſe.

a Marcel. in Chron.
b Evagr. lib. 4. cap. 9.
c Zonar. Annal. part. 3.
d Cedr. in Annal.

II. DE EPISTOLA A-

Extat verò ad ipſum, mox ut creatus eſt Imperator, ſatis prolixa egregia Epiſtola parænetica, articulis diſtincta, ab Agapeto diacono

magnæ

AGAPETI AD ILLUM.

magnæ Eccleſiæ ſcripta de rectè adminiſtrando Imperio, quam Græci *Regiam Schedam* vocant. Sed quiſnam fuerit iſte *Agapetus*, diù multúmque quæſitum eſt. Vixit his temporibus Agapetus diaconus S. R. E. qui nominatus cum aliis reperitur in Actis Tertiæ Romanæ Synodi ſub Symmacho Papâ; idémque creditus, qui poſteà ſub eodem Iuſtiniano creatus eſt Romanus Pontifex; vir ſanè doctrinâ atque pietate inſignis, & apud eumdem Imp. magnæ auctoritatis. Verùm cùm iſta ſcriptio Græcè exarata habeatur, & quidem admodùm excultè; non Latinum, ſed Græcum in omnibus auctorem oſtendit. Claruerunt prætereà his temporibus Conſtantinopoli duo *Agapeti*, quorum frequens eſt mentio in Actis Synodi Conſtantinopolitanæ ſub Menâ: verùm quòd ambo eſſent monaſteriorum Archimandritæ, iſte autem de quo eſt ſermo, diaconus indigitetur magnæ Eccleſiæ, diverſus fuiſſe videtur ab illis. Porrò quamdiù eius monitis (quiſquis ille tandem fuerit) Iuſtinianus aurem præbuit, iuſtè rectéque in omnibus Imperium adminiſtravit: ubi verò deflexit, ſibi Orbique Romano ruinam paravit, ut apparebit ſuis locis.

III. LEGATIONES DIVERSORUM PRINCIPUM RECIPIT.

Habuiſſe cum eo pacem Athalaricum Italiæ Regem, ſatis intelligitur, cùm ex antiquis nummis *e*, in quorum alterâ parte Iuſtiniani nitet imago, in alterâ nomen inſcribitur Athalarici Regis; tum etiam quòd dum vixit, numquam ei Iuſtinianus negotium faceſſit: hæc omnia ſummâ prudentiâ moderante Amalaſuenthâ Athalarici matre, quæ novit Iuſtiniani animum officiis aſſiduis demereri; ut quæ ſcribit Procopius *f* in eius obitu demonſtrant. Quo etiam auctore *g* conſtat, Hildericum Wandalorum in Africâ Regem, plurimis eumdem Imp. legationibus atque muneribus frequentâſſe. Verùm ita pacem illum cum iiſdem Arianis Regibus tenuiſſe Cedrenus ſignificat, ut tamen Arianos in Oriente poſitos ſæpè legibus exagitârit. Denique & Francos ad eumdem Legatos miſiſſe, teſtis eſt Gregorius *h* Turonenſis.

e Habet Baron. Annal. Tom. VII. hoc an. ex Lal. Paſqual.
f Procop. de Bell. Goth. lib. 1.
g Id. de Bell. Vvand. lib. 1
h Greg. Tur. de glor. mart. lib. 1. c. 13.

IV. EIUS OPTIMA PRINCIPIA.

Sic igitur Deo benè diſponente, res Imperij, Iuſtinianus haud ingratus exiſtens, curavit ut quæ eſſent Catholicæ religionis, optimè perficerentur. Ipſo namque ſui Imperij exordio, de fide Catholicâ, quam profitebatur, ab omnibus cuſtodiendâ, promulgavit edictum *i*; quo ſimul omnes hæreſes anathematizavit, pœniſque adverſus hæreticos conſtitutis ſubiecit; ac præcipuè de quibus tunc maximè controvertebatur, Neſtorianam, Eutychianam, & Apollinariam. Eumdémque conſtat alias pariter leges ſanciviſſe, quibus ſtatum Reipublicæ pulchrè diſponeret: atque inter ceteras illam *k*, quâ iuſſit Epiſcopos præfectis provinciarum Iudicibus præpoſitos eſſe, ne quid ab illis contra iuſtitiæ ordinem admitteretur. Adiecit verò ad divinum auxilium promerendum, maximam ieiuniorum auſteritatem, & aſſiduas ad Deum preces; itémque eximium cultum ſanctorum Martyrum, venerationem ſacrarum Reliquiarum, erectiones atque reſtaurationes Eccleſiarum & domorum hoſpitalium; ac denique pravorum proſcriptionem morum, & propagationem virtutum: ut de his omnibus liquet, cùm ex ipſiuſmet ſcriptis atque conſtitutionibus, tum ex Procopio *l*, aliiſque auctoribus.

i L. 5. C. de Sum. Trin.
k Novel. 86.
l Procop. de adif. Iuſtin.

Factúmque eſt, ut eiuſmodi piis factis Monarchiam adeptus fuerit, expulſis barbaris: contrà verò eadem poſtea deſerens, obrutus impietate perierit. Ut in uno Iuſtiniano, unicuique Principum ſint exempla propoſita de iis quæ ſectentur vel fugiant, certis ampliſſimiſque notis expreſſa. Agetur de ſingulis inferiùs ſuis quibuſque locis.

V. DE BELLO PERSICO.

Huiuſmodi igitur iactis ad ſtabilitatem Imperij fundamentis, iam auſpicaturùs Bellum Perſicum, ex more legatos præmiſit ad Regem Perſarum Cabadem, ea petiturus quæ ſibi iure debita eſſe conſtaret: quibus denegatis, *Beliſarium* Ducem adversùs eos cum exercitu miſit; cui inter alios *Procopium* Cæſarienſem Conſiliarium iunxit, eumdem ipſum qui præſens cuncta conſpicatus, eadem ſcriptis tradit: quem conſulat qui ea cupit. Porrò ſæpiùs per quadriennium ope divinâ victis Perſis, Narſes Perſa cum fratribus ad Romanos deficiens; donatus eſt à Iuſtiniano Quæſturæ munere. Poſt illud verò quadriennium, vario marte pugnatum eſt; quoúſque tandem Cabade Rege defuncto, cum eius filio Coſthoë iuſtis legibus pacem compoſuit Iuſtinianus anno Imperij ſui ſeptimo. Duo verò inter cetera, eo bello notanda contigiſſe repetiuntur. Alterum quod Procopius refert, de Mitrhane Perſarum duce; qui cùm oblatam à Beliſario pacem arroganter reſpuiſſet, Deorum ſuorum opem iactans, demùm diverſis præliis attritus, ab ipſo Rege Cabade maximas ſuſtinuit pœnas, ornatu imprimis illo privatus, quo crines redimitos auro & margaritis geſtare ſolebat; qui honor apud Perſas omnium maximus, quem à Rege quis conſequi poſſet, habebatur. Alterum autem memorabile habet Cyrillus huius temporis Scriptor accuratiſſimus in Vitâ magni illius Theodoſij Cœnobiarchæ, de Kerico, ſive Cyriaco, uno ex Romani Ducibus exercitûs maximè pio; qui cùm incurſionem facturus in Perſas, viſitare primùm ſancta Ieroſolymorum loca ſtatuiſſet, divertens & ad Theodoſium, cilicium quo ſanctus interiùs induebatur ab eo petens, & in prælio pro thorace induens, glorioſiſſimam divinitùs reportavit de hoſtibus victoriam, viſo ipſomet Theodoſio ei in pugnâ aſſiſtere.

VI. POPULI DIVERSI AD FIDEM CONVERSI.

Sed & in hoc bello perficiendo, inter alia diverſorum populorum auxilia, Imperatorem uſum eſſe copiis *Erulorum*, *Blemyorum* atque *Nabathæorum*, qui tempore eiuſdem Auguſti ad fidem converſi ſunt; idem Procopius tradit. De Erulorum verò converſione agunt pariter Evagrius *m* atque Nicephorus *n*, necnon auctor Miſcellæ *o*: qui inſuper addit de converſione ſimili hoc ipſo anno factâ *Gordæ* Regis Hunnorum qui ſunt iuxta Boſphorum. Sed & habet idem Procopius *p* de populis *Tzanis* finitimis Armeniæ, ſterilem penitùs regionem, ac perpetuâ hieme oppreſſam, aſſiduiſque nivibus irrigatam incolentibus; qui à Iuſtiniani ducibus devicti, Chriſtianam fidem amplexati ſunt; & dimiſſis quibus ſolebant vivere latrociniis, humaniorem coluêre vitam, ac Romanis adverſus hoſtes auxilio fuêre. De quibus etiam meminit ipſe Iuſtinianus *q* in reſcripto ad Zetam Magiſtrum militum, cùm agit de populis interioris Armeniæ: ſed depravatè

m Evagr. lib. 4. cap. 29.
n Niceph. lib. 17. cap. 13.
o Miſcel. lib. 16. in pr.
p Procop. de Bel. Perſ. lib. 1. & de adif. Iuſtin. orat. 3. ap. Baron. an. 529.
q L. ult. C de off. mag. mil.

ibidem Anzitena provincia, pro Tzanitenâ ponitur. Memorat quoque ex eodem Procopio Evagrius *r* *Abaſgos* ad mitius humaniúſque vitæ genus traductos, iiſdem temporibus fidem Christianam recepiſſe; Iuſtinianúmque ex eunuchis aulicis quemdam Abaſgum genere ad eos miſiſſe, qui vetaret ne quiſquam in ea gente deinceps Eunuchus fieret, cùm qui cubiculis Imperatorum inſervirent, plerumque ex eâ ſumi conſuevissent. Porrò de his agens Procopius, tradit eos habitâſſe apud montem Caucaſum: ad quos & alluſiſſe putamus Iuſtinianum, dum in conſtitutione *ſ* adversùs eos qui Eunuchos facerent, ait barbaros ſimulátque ipſius de hoc audiſſent mandata, ea cuſtodiviſſe, atque molitam caſtrandorum puerorum conſuetudinem dereliquiſſe. Quanto enim id vitæ periculo fieri ſoleret, docet idem ipſe eâdem conſtitutione, dum teſtatur, quoſdam ex his qui evaſerant incolumes, ſub ipſius aſpectu aliquando depoſuiſſe, è nonaginta ægrè tres ſervatos eſſe. Quod verò rursùm ad gentes ſub Iuſtiniano converſas ſpectat, meminit præterea Procopius *t* de quibuſdam idololatris Ægypti populis, nec non Iudæis qui propè Boreum urbem templum conſtruxerant, ad Christi religionem reductis; quamvis tempus quo ea acciderint non conſignet.

r Evagr. lib. 4. cap. 21. ap. Baron. ibid.

ſ Novel. 142.

t Procop. de ædif. Iuſtin. orat. 6. ap. Baron an. 530.

VII. ATHALARICI EDICTUM PRO ECCLES. ROM.

Hoc eodem anno Athalaricus Rex Italiæ ſanctionem *u* edidit pro Romanâ Eccleſiâ (quæ ſub Gothis antiquorum iurium detrimentum patiebatur) ne illius clerici ad laicalia tribunalia aliquo prætextu traherentur, niſi fortè Romanus Pontifex litigantium petitionibus providere contemneret. Quâ conſtitutione cùm & alia habeantur in laudem atque venerationem Apoſtolicæ Sedis; ipſius promulgatoris comparatione, hominis licèt Ariani, ſi ſeipſos metiantur Principes Novatores, planè inferiores ipſo quàm longiſſimè invenientur.

u Ext. ap. Caſſiod. 8. epiſt. 24.

VIII. DIONYSII EXIGUI CYCLUS.

Ab huius item anni Conſulatu Mavortij, magnus ille *Dionyſius* cognomento *Exiguus*, Paſchalem Cyclum exorditus, ad nonaginta quinque annos perduxit; cuius fragmentum Marianus Scotus recitat, ſub eodem Conſulatu Mavortij. Fuit iſte *Dionyſius* natione Scytha, profeſſione monachus, in utrâque linguâ doctiſſimus, & ſacrarum litterarum peritiſſimus, cuius mirificas laudes, & egregia ſcripta, pluribus celebrat Caſſiodorus *x*, ipſius æqualis & ſtudiorum conſors. Ipſi autem debemus (ut teſtatur Beda *y*) quòd in Cyclo ſuo annos non per Olympiadas, vel Conſules, aut Indictiones, ſive annos Diocletiani, ſed à CHRISTI Domini noſtri Incarnatione numerari cœpti ſunt: quatenùs (inquit Beda) exordium ſpei noſtræ notius nobis exiſteret, & cauſa reparationis humanæ, id eſt Paſſio Redemptoris noſtri evidentiùs eluceret. Sed & Alexandrina Eccleſia, unà cum universâ Ægypto, deteſtata chronologiam illam, quæ ab impio & immani Chriſtianorum hoſte Diocletiano Imperatore, ex ipſius eâ de re edicto promulgato deducebatur, quámque Græci calculatores ut plurimùm obſervabant, illud præſtitit, ut non à Diocletiano; ſed à Martyrum tempore qui ſub Diocletiani perſecutione paſſi ſunt, annorum computum derivaret: quem hactenùs apud eos vigere uſum, cernere licèt in literis *z* Gabrielis Patriarchæ Alexandrini ad Clementem Papam Octavum ſcriptis.

x Caſſiod. de divin. lect. cap 23.
y Bed. de rat. temp. cap. 45

ANNI NUMERARI COEPTI A CHRISTI INCARNATIONE.

z Rec. Bar. in Hiſt. legat. Alexand. ad Clem. PP. VIII. in Append. To. VI. Annal.

[Initium Cycli Dionyſiani collocant alij anno Chriſti 532. quòd ipſemet Dionyſius epiſtola ad Petronium Epiſcopum, notet annum Diocletiani 248. Quod autem ipſe primus numerare cœpit annos à Chriſti Incarnatione, inde videas nihil certi conſtare de annis a CHRISTO apud Euſebium, Hieronymum, & alios Chronographos Dionyſio antiquiores, niſi prout colligitur ex Imperator. ſucceſſionibus per adiunctionem annorum quibus quiſque regnavit, & per collationem cum Olymp. & Coſſ. ac proinde numeros illos, ſive ſeries annorum Chriſti quæ in prædictis Chronicis reperiuntur, fuiſſe recentiùs a librariis additas. ſicut etiam pluribus docet Pontacus in Not. ad Euſeb. Chron.]

IX. DE COLLECTIONE DIONYSII, ALIORÚMQUE.

Quod verò pertinet ad Collectionem & tranſlationem Græcorum Canonum, à Dionyſio factam, non id laboris idcirco ab eo ſuſceptum ſcias, quòd Latina Eccleſia hactenùs caruiſſet iis canonibus; ſed quòd ſeu vitio Interpretis, ſeu librariorum incuriâ, reperirentur valdè mendoſi: ut ipſemet teſtatur in epiſtolâ ad Stephanum Salonitanum Epiſcopum (à quo petitus, illud opus confecit) quam Creſconius Africanus Epiſcopus retulit in ſuam Collectionem, dum & ipſam Dionyſij Collectionem complexus eſt; ſubiecitque eam quam eodem fermè tempore Ferrandus diaconus Carthaginenſis elaboravit, ſed alio planè ordine, dum citando, non recitando, ſub unoquoque collegit capite omnes canones diverſorum Conciliorum qui de eâ re tractantes reperirentur, quod opus iure Creſconius Breviarium appellandum putavit. Sic igitur habes, poſt primam illam mendis ſcatentem canonum veterem collectionem, in idem opus primum omnium elaborâſſe *Dionyſium* Exiguum, ſecundo loco * *Ferrandum* diaconum Carthaginienſem, poſteà *Martinum* Epiſcopum Bracarenſem, quarto verò loco *Creſconium*. Sed de his, aliiſque recentiorum Canonum Collectoribus rursùm *a* inferiùs dicendum erit.

* [Quid ſi Ferrandum dixeris præceſſiſſe Dionyſium? Vide Perron. cont. Reg. Mag. Brit. lib. 1. cap. 42. in fin.]
a Ann. 861. num. II. III.

X.

His temporibus Franci bella geſſerunt adverſùs Thuringios, quorum Regi Hermeneſtido Theodoricus Italiæ Rex nuptui tradiderat neptem ſuam; ut docent datæ ab eo tunc literæ *b* ad eumdem Regem. Mortuo verò eodem Theodorico, cuius patrocinio favebatur, alius Theodoricus & Clotarius Clodovei Francorum olim Regis filij, adversùs eumdem Hermenfridum ducentes exercitum, eum ſuperatum occiderunt. Agit de his Gregorius *c*, & alij recentiores. Iuſtè autem hæc ipſum paſſum eſſe ob necem illatam Berthario germano ſuo, uxoris Amalbergæ ſuaſu, idem Gregorius pluribus docet. Duxit autem ex prædâ partâ Clotarius ſorte ſibi obtingentem, captivam filiam eiuſdem Bertharij Regis defuncti; eamdémque cùm ad annos nubiles perveniſſet, ſibi matrimonio iunxit; quæ quidem illa eſt magna *Radegundis*, celebris ſanctitatis Regina; de cuius captivitate, cuſtodiâ, ſanctâ educatione, piiſſimis in ipſâ infantiâ moribus, præſagiis eminentiſſimæ erigendæ ſanctitatis perfectionis, ac denique inuitis nuptiis, agit pluribus Fortunatus *d* eiuſdem temporis Scriptor in Vitâ ipſius; agetúrque etiam inferiùs de eâdem.

b Ap. Caſſiod. 4 ep. 1.

c Greg. Tur. 3. hiſt. Franc. 4.

DE S. RADEGUNDIS REGINÆ PRIMORDIIS.
d Ap. Sur. 13. Aug.

IESU CHRISTI
AN. 528.
FELICIS IV.
AN. 3.
IUSTINIA. IMP. 2.
ATHALAR. REG. 3.

I.

a *l. 42. 43. C. de Epiſ. & cler. l. 1 C. de rapt. Virg.*

QUOMODO IUSTINIANUS DE REB. ECCLES. LEGES SANCIVERIT.

b [Hoc de Iuſtino Iuſtiniani avũculo, non de ipſo Iuſtiniano accipiendum, docuit ex Procopio Nic. Alemannus in erudituſſimis ſuis Notis ad eiuſdem Procopij Anecdote; ubi Iuſtinianum variâ ac multiplici eruditione ornatum fuiſſe demonſtrat.]

c *Novel. 3. 6. 123. 133. 137. &c.*

d *l. 8 C. de Sum. Trin.*

ANno Chriſti quingenteſimo trigeſimo octavo, Iuſtiniano Aug. ſecundùm Conſule abſque collegâ, idem Imperator ſanctiones *a* edidit de electione, ordinatione, & aſſiduitate Epiſcoporum; déque eorumdem, necnon xenodochiorum bonis ac redditibus; itémque contra raptores virginum, aliarúmque feminarum. Quòd autem ſingulis ferè annis frequentiſſimæ tulit leges de rebus ſacris, Eccleſiaſticíſque perſonis, ab eo promulgatæ, non immeritò à compluribus arguitur quaſi rerum divinarum invaſor, dum divinis ſe miſcuit qui humanis tantùm præfectus eſſet rebus. Verùm haud incongruè illud fortaſsè quis reſpondebit; cùm ipſe (ut ait Suidas) homo fuerit rudis *b* omnium litterarum, & quod dici ſolet, analphabetus; cúmque & Tribonianus, cuius potiſſimùm operâ in ſanciendis legibus utebatur Ethnicus eſſet: par eſſe credere, omnes Eccleſiaſticas Iuſtiniani Conſtitutiones, Epiphanij fuiſſe Epiſcopi Conſtantinopolitani, & eius qui in locum ipſius Mena ſucceſſit; quas libentiùs ipſi edi voluerint nomine Imperatoris, ut validioris eſſent obſervantiæ. Quibus adde, quòd quæ ab eodem Auguſto eo argumento ſancita eſſe reperiuntur, eadem ipſe ad ſacras Patrum confirmandas regulas, ſtabiliendóſque canones, ſe agere conſueviſſe ſæpiſſimè *c* eſt conteſtatus: adeò ut planè in his non earum legum conditorem, ſed canonum præ ſe ferret executorem. Neque eſt credibile ipſum exiſtimâſſe, Imperatoriâ poteſtate ſe poſſe leges præſcribere Eccleſiæ ac ſacerdotibus, qui ab eis (ut ex pluribus ipſius conſtitutionibus apparet) leges requireret, ſuáſque eiſdem ſubiiceret. Denique & Ioannes Papa, qui eius Imperij anno quinto ſedere cœpit, ex ipſius legatorum relatione teſtatur *d*, ea quæ de fide idem promulgaret edicta, facere conſueviſſe interveniente Epiſcoporum conſenſu. At verò quæcumque tandem fuerit in his mens ipſius, quam ſobriè rebus ſe immiſcere Eccleſiaſticis Chriſtiani Principes debeant, magnum in exemplum cunctis idem eſſe poteſt Iuſtinianus; dum quiſque conſideraverit, quò demum ipſe pervenerit greſſibus iſtis, pietatem maximam licèt in omnibus præ ſe ferentibus. Quòd autem accidit, ut cùm diutiùs ſupervixerit, eaſdémque à ſe leges latas quàm exactiſſimè obſervari præceperit, inque ſuum Codicem redegerit; eædem vim quamdam acceperint, atque in canones fermè Eccleſiaſticos frequenti uſu tranſierint: id quidem haud quis mirari debet, quæ enim iuſta rectáque novit ſancta Eccleſia, etiamſi eorum non Chriſtianus Princeps, ſed Diocletianus, aut quivis alius perſecutor Eccleſiæ, fuerit promulgator, numquam reſpuere conſuevit; ſed ea ſuis legibus & decretis probare; niſi cùm aliquid adverſus ſacras leges ac bonos mores ab eis præſumptum eſt.

ECCLESIA NON RESPUIT LEGES RECTAS, AB IMPIIS LATAS.

II.

e *Evagr. lib. 4 cap 6.*

DIVINUM REMEDIUM IN TERRÆMOTU ANTIOCH.

f *Miſcel. lib. 16.*

g *Cedr. in Annal.*

h *Niceph. lib. 17. cap. 3.*

i *Evagr. d. cap. 6.*

ANTIOCHIA DICTA THEOPOLIS.

Hoc eodem anno, qui tertius *e* numeratur à priori terræmotu Antiocheno, rursùm gravioribus impulſibus eadem civitas agitata, dirè admodùm concuti cœpit; ſed Dei ope ſubventum eſt ne funditùs periret, dum viſione quadam monitus hæc verba pro foribus inſcribere, CHRISTUM NOBISCUM, STATE, quicumque ea domibus ſuis inſcripſerunt, terræmotum ab eis diſpulerunt; ut tradunt Auctor Miſcellæ *f*, Cedrenus *g*, Nicephorus *h*, & alij. Quorum inſuper, necnon Evagrij *i* omnium antiquiſſimi ſententiâ illud affirmatur, tunc novum eſſe inditum Antiochenæ civitati nomen, ut *Theopolis* diceretur: ita enim in Conſtitutionibus Iuſtiniani ab hoc tempore promulgatis, aliiſque antiquis monumentis dictam reperies. Verùm eadem poſteà ſub eodem Iuſtiniano, ab irruente Coſrhoë Perſarum Rege capta eſt, & incendio tradita. Ut planè cognitum ſit, haud fuiſſe ſatis mutâſſe nomen, niſi & doctrinæ ab hæreticis depravatæ, & motum corruptiſſimorum ſubſecuta eſſet correctio: quâ deficiente, eadem omnium Orientalium florentiſſima olim civitas, immenſis attrita eſt cladibus, & ſuis ſepulta ruinis.

IESU CHRISTI
AN. 529.
FELICIS IV.
AN. 4.
IUSTINI. IMP. 3.
ATHALAR. REG. 4.

I.

DE TEMPORE CONCILII ARAUSIC. POSTER.

[Quod quidem primò Baron. collocaverat, ann. 463. Sicut & duo illa, quæ huic ſubduntur, nempè Vaſenſe, & Carpentoratenſe. Sed poſteà in Addit. Tomi X voluit ea in hunc an. 526. transferri.

a *Ap. Caſſiod. 8 ep. 6.*

ANnus Domini quingenteſimus vigeſimus nonus Baſilij Iunioris abſque collegâ Conſulatu annotatur in faſtis Panvinij, præter antiquiorum auctoritatem. Namque Caſſiodorus Decium tantùm habet, Occidentalem Conſulem ponens; & Marcellinus Orientalem, Iuſtinianum ſolum. Sanè quidem hunc illum eſſe Conſulatum Decij Iunioris, quem habent Acta Concilij Arauſicani poſterioris, plura ſunt quæ demonſtrent; quorum ignoratione factum eſt, ut Conciliorum Collector, & alij, malè illud retulerint ad tempora Leonis vel Hilarij Romanorum Pontificum. Cæſarium enim Epiſcopum Arelatenſem, qui ei præfuit Concilio, haud illis temporibus ſediſſe Epiſcopum, docent quæ ſuperiùs variis locis de ipſo dicta ſunt: quem & perveniſſe ad annum Chriſti quingenteſimum quadrageſimum quartum, dicetur inferiùs. Inſuper tempus ipſum Liberij Patricij Præfecti Galliarum, qui huic Arauſicano Concilio ſubſcripſiſſe reperitur, ut error cognoſcatur admonet. Sed illud imprimis advertendum, falsò referri eidem interfuiſſe Concilio quatuor Præfectos Prætorio, ut textus depravatus habet. Nam ut Codex Vaticanus docet, quatuor ſunt illa nomina perſonæ unius, nempè Petrus Marcellinus Felix Liberius, ſicut Lucius Aurelius Avianus, Symmachus, & alia plura id genus: & in ipſius Synodi exordio, non quatuor qui interfuerint ibi Præfecti, ſed unus dumtaxat Liberius Patricius nominatur: ac denique hoc tempore Athalarici Regis, non quatuor Præfectos Galliam adminiſtraſſe, ſed unum hunc Liberium, patet ex eiuſdem Regis *a* epi

ſtolâ ad eumdem Liberium datâ. Qui quidem ille ipſe eſſet Liberius invenitur, cui Theodoricus Athalarici deceſſor eiuſdem Galliarum Præfecturæ faſces anteà crediderat; quique inter alia præclarè ab ipſo, bello pacéque in Italia, Galliâ, & alibi geſta, commendatus ex eo habetur *b*, quòd Italos Gothis conſociârit, tertiâ agrorum parte illis conceſsâ.

b Ibid. l. 2. ep. 15 ad Senat.

II. OCCASIO EIUS CELEBRANDI.

Quod verò ad ipſum CONCILIUM ARAUSICANUM ſpectat; eius celebrandi auctor fuiſſe videtur Felix Pontifex, qui hoc tempore Romanam regebat Eccleſiam; permotus ipſe ſcriptis eiuſdem S. Cæſarij, quæ his diebus miſerat ad ipſum Felicem de Gratiâ & Libero arbitrio, adverſus Fauſti Regienſis libros eiuſdem argumenti, de quibus ſuprà; quæque agnita ipſe Felix non ſolùm probavit, ſed etiam (ut tradit Gennadius *c*) per ſuam epiſtolam roboravit, vulgandáque ubique curavit. Non extant illa quidem; ſed quanta fuerint, ex Romani Pontificis additâ illis epiſtolâ coniectare licet. Eâ verò de re editi ſunt pariter in eâdem Synodo canones viginti quinque, ex antiquorum Patrum definitionibus excerpti; qui maximè conformes reperiuntur doctrinæ S. Auguſtini; cuius etiam Apoſtolica Sedes (ut ſuperiùs vidimus) ſe profeſſa eſt de Gratiâ & Libero arbitrio probare ſententiam. Ut autem hoc potiſſimùm tempore, & Arauſici Patres convenerint; id inde accidit, quòd in eamdem civitatem à Liberio Præfecto vocati fuiſſent ad dedicationem Eccleſiæ quam ipſe illic conſtruxerat: à quo etiam, & aliis viris illuſtribus qui iiſdem ſacris Encæniis interfuêre, decreta ſua Patres ſubſcriptione firmari voluerunt, ut ſuo ipſorum obſtricti tenerentur chirographo, ne fallacibus hæreticorum artibus aditus aliquâ ex parte pateret.

c Gennad. de Script. Eccl. cap. 86.

III. CONCIL. VASENSE. *d Sup. an. 442. III.* CONCIL. CARPENTORATENSE. *De cuius tempore vide quæ dixi suprà ad an. 524. in fin.*

Sub eiuſdem quoque Decij Iunioris Conſulatu, celebratum in eâdem provinciâ reperitur VASENSE, ſeu *Vaſionenſe* CONCILIUM menſe Novembri; cui itidem Ceſarius præfuit, interfuerúntque alij plures ex eiſdem Epiſcopis, qui præcedenti Arauſicano. Eius verò Acta confuſa fuiſſe cum aliis Vaſenſibus, ſat aliàs *d* dictum eſt. Quòd autem iidem fermè omnes Epiſcopi etiam CONCILIO CARPENTORATENSI interfuiſſe reperiuntur, facilè coniicere poſſumus illud circa eadem tempora collectum eſſe; cùm alioqui celebrati conventûs dies deſideretur & Coſſ. Inter Epiſcopos autem reperitur fuiſſe *Eucherius* Iunior Epiſcopus Lugdunenſis, cuius ſuperiùs facta eſt mentio, cùm actum eſt de Seniore. Adfuitque etiam *Proſper*, ſed longè ab illo diverſus, qui Aquitanus dictus, Leonis Papæ ſcitur vixiſſe temporibus: itémque ab illo Aurelianenſi Epiſcopo, cuius facta eſt ſuperiùs mentio ex Sidonio. Ex ipſis verò huius Synodi Actis, illud tantùm reperitur ſancitum ibi decretum, de Bonis oblatis Eccleſiis parochialibus, quidnam & quantum ex eis ſibi vendicare Epiſcopis liceat. Sed & Synodalis extat inde data epiſtola ad Agrecium Epiſcopum; quâ ſignificatur, ſententiâ Patrum ipſum eſſe ſuſpenſum per annum à celebratione Miſſarum ob perperàm factam ab eo ordinationem, & quòd ad dicendam cauſam vocatus ad Synodum, venire recuſâſſet, nec quemquam ſuo loco miſiſſet.

IV.

Hoc eodem anno ipſis Calendis Ianuarij, ſummum illud ac penè ultimum Africanæ Eccleſiæ decus; Fulgentius Ruſpenſis Epiſcopus, doctrinâ & ſanctitate mirabilis, optatum diù, antè præcognitum, præſenti vitæ finem lætus impoſuit. Qui quidem (ut ait Rerum ab eo geſtarum ſcriptor *e* ipſius diſcipulus) ante annum fermè quàm de ſæculo iſto raperetur, profundâ cordis compunctione permotus, relictis Eccleſiaſticis occupationibus, ſeceſſit in inſulam; & in quodam brevi ſcopulo, ubi iam monaſterium fabricari mandaverat, lectioni, & orationi, ac ieiuniis plus ſolito vacavit. Inde verò ob murmurantes de eius abſentiâ Fratres, reverſus ad monaſterium, cui ſe poſt reditum ab exilio incluſerat, incidit repente in corporalis infirmitatis acerrimas paſſiones: ubi ſeptuaginta propè diebus ægritudine fatigatus, hoc ſolum frequenter dicebat, *Domine da mihi modò patientiam, poſteà indulgentiam*: nec ab iſto ſermone aliquando ceſſavit, ſive dolor affligeret, ſive febris intenderet, ſive laſſitudo diſſolveret. Perſuadentibus autem medicis, ut lavacris balnearibus uteretur: *Numquid balnea*, inquit, *facere poterunt, ne homo mortalis expleto vitæ ſuæ tempore, moriatur? Si verò proximam mortem nec aquarum calidarum poſſunt fomenta repellere; cur mihi, obſecro, perſuadetis, ut rigorem ſeu ſervatæ profeſſionis in fine diſſolvam?* Demùm veniâ à ſuis monachis petitâ, ſi fortè moleſtus & difficilis iis extitiſſet; & omni reliquâ pecuniâ iuſsâ indigentibus diſtribui, placidè obdormivit in Domino, anno ætatis ſuæ ſexageſimoquinto, Epiſcopatûs vigeſimoquinto. Quod verò ſpectat ad locupletem hereditatem Scriptorum eius; quæ Iſidori tempore adhuc reſtabant, idem Iſidorus *f* recenſuit; cùm plures alias egregias lucubrationes edidiſſet, quæ iam tunc perierant. Conſtátque inſuper teſtificatione Ferrandi diaconi Carthaginienſis (qui & ipſe Fulgentij extitit diſcipulus) eumdem in extremis vitæ momentis abſolviſſe tractatum ad Reginum Comitem, de quæſtione illâ famosâ Alexandriæ (ut vidimus) agitatâ, utrùm Chriſti caro corruptibilis an incorruptibilis ſit.

S. FULGENTII OBITUS.

e Ap. Sur. 1. Ianuar.

ÆGROTANTIS VERBA.

f Iſidor. de Script. Eccl. cap. 14.

V. S. BENED. CASSINUM PETIT.

Hoc item anno magnus ille *S. Benedictus*, de cuius initiis dictum eſt ſuperiùs, ex anguſtiis Sublacenſium montium divino monitu egreſſus, *Caſinum* petens, ad cuius montis radices erat ſita villa Marci Varronis, illic erecto cœnobio, monaſticum ordinem (quem iam anteà ſatis dilataverat extructis pluribus monaſteriis) mirifice propagavit, cùm iam ille in Oriente magnâ ex parte per hæreſes & delicias collapſus eſſet. Agit de his Gregorius Papa in Dialogis *g*, ubi res ab eodem Benedicto præclarè geſtas, obtentáſque adverſùs diabolum victorias, atque ingentia edita miracula recenſet. De tempore verò quo Caſſinum venit, id firmatum habes ex Caſſinenſi veteri Chronico, atque ex Leone Oſtienſi Epiſcopo, itémque ex ſcriptore Actorum *h* S. Placidi.

g Greg. dial. lib. 2.

h Ap. Sur. 5. Octob.

VI. *i Conſt. de novo Cod. fac.* EDITIO CODICIS IUSTINIANEI. *k Conſt. de Iuſt. Cod. confir.*

Sub eodem pariter Decij Conſulatu, Iuſtinianus Imp. quem anno ſuperiori dederat *i* colligendum, emendandúmque *Codicem* ex tribus antiquis Gregoriano, Hermogeniano, & Theodoſiano, iam abſolutum, ſuóque nomine *Iuſtinianeum* appellatum, confirmavit *k*, vulgavitque. Ad quem laborem cùm decem viros conſtituiſſet, qui præ ceteris in opus inſudâſſe

l Procop. de Bel. Perſ. l. 1.

DE TRIBONIANO.

viſus eſt, fuit *Tribonianus* Quæſtor, Pamphilus genere; quem Procopius *l* & Suidas aiunt, diſciplinâ quidem omnium artium nulli ſuæ ætatis fuiſſe ſecundum; ſed pecuniæ ad miraculum extitiſſe avidum, ideóque ius pretio vendere ſolitum, ac præ auctoritate quâ apud Iuſtinianum pollebat, leges quotidie pro cuiuſque neceſſitate accepto pretio ad libitum condere vel antiquare. Addit verò Suidas, eum Ethnicum fuiſſe & impium, adeóque Iuſtiniano adulatum, ut perſuadere illi conatus ſit, eum non moriturum, ſed cum carne in cælum aſſumptum iri, quod ipſum teſtatur etiam Heſychius Mileſius, de Philoſophis ſcribens. *Joannem* autem Patricium ac Præfectum Prætorio, qui primus omnium recenſetur Decemvirorum, genere Cappadocem fuiſſe, artiúmque liberalium ac diſciplinæ omnis expertem, impium, avarum, crudelem, ac perfidum, aliiſque omnibus vitiis inquinatum, Procopius *m* eſt auctor. Ex quibus videas, quales homines ſanciverint Imperio Romano Leges.

DE IOANNE CAPPADOCE.

m Id. ibid.

IESU CHRISTI
AN. 530.
BONIFACII II.
AN. 1.
IUSTINIA. IMP. 4.
ATHALAR. REG. 5.

I. OBITUS FELICIS PAPÆ.

ANNO Chriſti quingenteſimo trigeſimo, Lampadio atque Oreſte Coſſ. ad quartum Idus Octobris *S. Felix* Romanus Pontifex ex hâc vitâ deceſſit, ubi ſediſſet annos quatuor, menſes duos, dies decem & octo, ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri. Cuius poſtquàm ſedes vacâſſet tres dies (ut quidem habet Anaſtaſius; cùm alioqui legatur alicubi vacâſſe menſem unum & dies quindecim, habitâ conſideratione ad tempus ſchiſmatis, quando tandem ab omnibus cognitus eſt Bonifacius legitimus Pontifex) in baſilicâ Iulij creatus eſt in locum eius, BONIFACIUS huius nominis Secundus, patriâ Romanus, patre Sigiſvultho: ex quo patris nomine coniicere poſſumus, eum, etſi natus ſit Romæ, genere tamen fuiſſe Gothum. adverſus quem in ſchiſmate erectus eſt in baſilicâ Conſtantinianâ *Dioſcorus* diaconus: ſed Dei beneficio accidit, ut iſto poſt aliquot hebdomadas morte prævento, extingueretur & ſchiſma. Porrò Dioſcorum magnoperè ſimoniæ crimine infamatum fuiſſe, eâque de causâ poſt mortem à Bonifacio anathematizatum, teſtatur Iuſtinianus Imp. in edicto *a* inſcripto ad Ioannem Pontificem, ſed ad Vigilium dato. Quod tamen Bonifacij decretum ab Agapeto poſteà Papâ abolitum, Dioſcorúmque iniuſtè damnatum abſolutum eſſe, Anaſtaſius *b* Bibliothecarius eſt auctor. Quæ verò legitur in Collectione Conciliorum nomine Iuſtini Imp. ad Bonifacium Papam fidei profeſſio, ex multis vitioſa deregitur: ſicut & Epiſtola illa, quæ nomine eiuſdem Bonifacij legitur data ad Eulalium Epiſcopum Alexandrinum, quæ multa abſurda continet.

BONIFACII ELECTIO.

DIOSCORUS SCHISMATICUS.

a Ext. Tom. 2. Concil.

b Anaſtaſ. in Agap.

II. Hoc eodem anno Hildericus Rex Wandalorum in Africâ, à Gilimere fratre conſobrino, Genſonis filio, ac Genſerici nepote, regnandi cupidiſſimo, calumnioſè apud Wandalos accuſatus proditoriæ cum Imperatore colluſionis; ab iiſdem coniectus eſt in vincula, cùm iam annos ſeptem regnâſſet, ipſéque Gilimer in eius locum Rex eſt electus. Quod ubi Iuſtinianus audivit, per legatos Gilimerem interpellavit de reſtituendo in regnum Hilderico, aut ſaltem Conſtantinopolim mittendo; ac poſteà eidem hæc negligenti bellum comminatus eſt. Quæ fuſiùs Procopius *c*; reliqua inferius.

HILDERICUS REX WANDAL. FIT CAPTIVUS.

c Procop. de Bello Vvand. lib. 1.

III. Sub iiſdem pariter Coſſ. Iuſtinianus Imp. ſanctionem *d* edidit de ſucceſſione bonorum hæreticorum, ut eam ſoli ipſorum filij Orthodoxi ſibi vindicent, hæretici autem omninò repellantur; & ut parentes hæretici cogantur alere filios Orthodoxos. Cùm verò eâ conſtitutione inter alias hæreticorum ſectas adnumeret *Samaritas* ſeu Samaritanos; planè eiuſdem viſus eſt meminiſſe Cyrillus *e* in Vitâ S. Sabæ, dum ait Iuſtinianum de Samaritanis Palæſtinæ legem tuliſſe, ne eſſent alter alterius hæredes; ne per ſucceſſiones, opes illorum creſcerent: eámque ut promulgaret, Sabam ei auctorem extitiſſe, cùm iiſdem Samaritanis, creato ſibi Rege, Palæſtinam Epiſcoporum aliorúmque Eccleſiæ miniſtrorum, atque omnis generis Chriſtianorum cædibus, & Eccleſiarum incendiis, diriſſimè infeſtantibus, ipſe à Patriarchâ Ieroſolymitano impulſus, licèt iam nonagenario maior (quippe qui anno ſequenti mortuus reperitur annos natus nonaginta duos) Iuſtinianum adiit; à quo honorificentiſſimè, tamquam unus ex Angelis Dei, non ſolùm virorum illuſtrium, ſed etiam Patriarchæ Epiphanij occurſu, ipſiuſmétque Imperatoris, necnon & Imperatricis, ob viſum eius caput ſplendente coronâ decoratum, veneratione & adoratione exceptus, quæcumque voluit, obtinuit, cùm adverſus furorem hæreticorum; tum in favorem Catholicorum; atque inter alia, multarum reædificationem veterum Eccleſiarum, novarúmque erectionem: eíque ipſe pro remuneratione pollicitus eſt Africæ & Italiæ recuperationem. qui tamen Auguſtam Theodoram inſtantiſſimè petentem, ut quæ ſterilis erat eius precibus fieret mater filiorum, triſtem cum repulsâ dimiſit, quòd (ut dicebat) nollet Deus aliquem fructum ex eâ edi, ne ipſe quoque guſtâret Severi dogmata, & deteriores quàm priùs ſub Anaſtaſio, tumultus conturbarent Eccleſiam: his planè foris prodens quod intùs Theodora occultabat, nempè ipſam addictam hæreſi Severianæ; ſicuti & euenta poſteà declarârunt. At hæc fuſiùs Cyrillus. Quod verò ad Samaritanos ſpectat: haud hîc finis pugnæ Imperatoris adverſus illorum improbitatem; quos aliis poſteà opus fuit legibus *f* perurgeri, de quibus dicetur inferiùs. De eorumdem vero præcedentibus ſub Zenone & Anaſtaſio Augg. ſeditionibus, ſceleribúſque, agit etiam Procopius *g*.

d l. 19. C. de hæret.

IUSTINIA. EXAGITAT HÆRETICOS.

e Ap. Sur. 5. Dec.

DE SAMAR. HÆRETICOR. SCELERIBUS.

f Novel. 45. 129. & alibi.

g Procop. de ædif. Iuſt. orat. 5.

IV. Quod autem pertinet ad Ædificia ſacra, Sabæ ſuaſu à Iuſtiniano in Palæſtinâ & adiacentibus locis erecta vel reſtaurata, atque redditibus locupleta; deſcripſit illa accuratiùs idem Procopius *h*; ac præcipuè conſtructum Ieroſolymis Deiparæ templum, magnitudine & magnificentiâ nulli ſecundum: quod & miraculo illuſtratum eſt inventæ recèns ad columnas ei ſuffulciendo excidendas lapidicinæ. Hoc verò pium

ÆDIFICIA SACRA ERECTA.

h Procop. ib.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Imperatoris ſtudium ſubditi quoque adeò ſunt imitati, ut vix reperiri quis eſſet, qui niſi erigendi Eccleſiam facultas ſibi ſuppeteret, ſaltem ex ſuis bonis aliquid decedens non legaret Eccleſiis, vel etiam ex aſſe inſtitueret illas heredes. Indéque accidit, ut iiſdem huius anni Coſſ. idem Imp. decimotertio Cal. Novemb. ſanctionem *i* promulgârit, quâ declaravit, ut ſi quis in teſtamento CHRISTUM ex aſſe, vel ſemiſſe, aut aliter heredem inſtituiſſet, Eccleſiæ illius loci caperent hereditatem, ita tamen ut ad pauperum alimoniam conferrent. itémque definivit, ſi quis aliquem Archangelorum, vel Martyrum, reliquiſſet heredem, quid agendum in ambiguis eſſet. Sed de his modò ſatis: res iam petamus Occidentales.

i Ext. in lib. prætermiſſ. poſt Cod. Iuſt. c. 16.

V. FRANCI QUO TEMPORE GOTHOS E GALLIA EXPULERINT.

Hoc tempore Theodoricus Rex Francorum expeditionem paravit adverſus Gothos agentes in Galliis: Sigebertíque aſſertione expreſſum habetur, hoc anno Francos vendicâſſe ſibi quæ in Galliâ Gothi ſub Theodorico Italiæ Rege occupaverant. Verumtamen non hoc tempore id accidiſſe, ſignificare videntur literæ Caſſiodori *k*, quas ſcripſit cùm ab Athalarico Rege collatum poſt tres annos geſſit ipſe Romæ munus Præfecturæ Prætorianæ; in quod tempus perſeveraverat pro Gothis in Galliæ Narbonenſis adminiſtratione Liberius Præfectus Prætorio. Denique Procopius *l* diſertè teſtatur, Francos ditione Gothorum in Galliis petitos eſſe ſub Theodato eorumdem Gothorum Rege; qui ut ipſos Francos contra Græcos incitaret, quæ in Galliis poſſidebat, ceſſit eis: cùm alioqui & Wiſigothi qui in Hiſpania regnabant ſub Amalarico Rege, aliam partem poſſiderent Galliæ Narbonenſis, ſecundùm diviſionem quam poſt obitum Theodorici vidimus factam inter eoſdem Athalaricum & Amalaricum: quam eamdem iiſdem Wiſigothis abſtuliſſe Francos poſt occiſum Amalaricum, idem Procopius tradit. Sed & quod ex iiſdem Caſſiodori literis *k*, quæ ſcriptæ habentur Indictione duodecimâ, videlicet anno Domini quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, planè conſtat ante illud tempus Theodoricum Francorum Regem morbo defunctum eſſe; inde quoque eumdem redarguas Sigebertum; dum illius obitum refert anno quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, atque alios *m*, qui eumdem annos viginti duos vel viginti tres regnâſſe tradiderunt.

k Caſſiod. 11. ep. 1.

l Procop. de Bello Goth. lib. 1.

m Greg. Tur. 3. de Geſt. Franc. 23.

VI. DE S. NICETIO TREVER.

Porrò laudatur Theodorici pietas & iuſtitia, cùm in aliis rebus, tum adverſus invaſores rerum Eccleſiaſticarum, à Gregorio Turonenſi tam in Rebus *n* geſtis Francorum, quàm in Vitâ *S. Nicetij*: quem virum ſanctiſſimum, ac zelo fidei & iuſtitiæ præſtantiſſimum, miraculiſque clariſſimum, profeſſione monachum, Theodoricus, licèt ſæpè paſſus acerrimum vitiorum ſuorum reprehenſorem, præficiendum curaverat Eccleſiæ Treverenſi. Cuius etiam cenſurâ correctum & emendatum Theodobertum, filium ac ſucceſſorem Theodorici, ac meliori frugi redditum, cùm initio malè adminiſtrare regnum cœpiſſet, ex variis eiuſdem Gregorij *o* ſcriptis certum redditur. Sed de Nicetio rurſùm inferiùs. Hîc tamen haud omittendum quod de eius ortu Gregorius narrat; nempè cùm partu fuiſſet effuſus, omne caput eius (ut eſt conſuetudo naſcentium infantium) à capillis nudum viſum eſſe, in circuitu verò modicorum pilorum ordinem apparuiſſe; ut putares coronam clerici ab eiſdem eſſe figuratam. Itémque, poſtquàm in Epiſcopum ordinatus eſt, in cathedrâ ſuâ ſenſiſſe neſcio quid grave ſuper cervicem ſuam; cùmque bis aut ter manum clàm ad tentandum inieciſſet, nullius rei cauſam invenire potuiſſe quæ hoc pondus inferret; divertentémque caput ad dexteram & lævam, odoratum eſſe odorem ſuavitatis; & intellexiſſe hoc onus eſſe ſacerdotij ipſius dignitatem.

n Ibid. c. 11.

o Ibid. c. 21. & 34. In Vit. S. Nicet. & de glor. Confeſ. c. 93.

IESU CHRISTI
AN. 531.
BONIFACII II.
AN. 2.
IUSTINI. IMP. 5.
ATHALAR. REG. 6.

I. ANNUS Chriſti quingenteſimus trigeſimus primus, vacuus Conſulibus ordinariis, Poſt Conſulatum præcedentium Lampadij & Oreſtis inſcribitur. Quo *Romæ* in baſilicâ S. Petri à Bonifacio Papâ collecta eſt *Synodus*, in quâ idem Vigilium diaconum hoc ambitioſè quærentem, ſucceſſorem ſibi delegit. Narrat hæc breviter Anaſtaſius. Quòd enim (ut ſuperiùs dictum eſt) Gothorum Reges Italiæ dominantes, impiè ſibi vendicâſſent Romani Pontificis electionem; ut eiuſmodi præſumptam licentiam ab illis Romana Eccleſia eriperet, hoc prætextu viſus eſt Bonifacius novam iſtam, & à prædeceſſoribus hactenùs intentatam viam aggredi. Verùm hoc licèt ſpeciem iuſtitiæ aliquam præ ſe ferret, tamen quòd contra canones factũ eſſet, continuò aliâ iterùm (ut Anaſtaſius addit) factâ *Synodo*, tam ab ipſo Bonifacio, quàm ab aliis cunctis Patribus improbatum eſt atque reſciſſum; in quod etiam poſteà Silverius *a* aliique ſucceſſores Romani Pontifices declamârunt. Sed & quam illud Deo ipſi diſplicuerit, manifeſtum eſt, cùm ad aliorum exemplum eumdem *Bonifacium* citò ex hâc vitâ ſubtraxit; nimirùm, ut idem habet auctor, die decimâ ſeptimâ Octobris huius anni; quem & ſepultum ait in Baſilicâ S. Petri. Quod autem addit, ſedem vacâſſe menſes duos ac dies quindecim, cùm ſic dicendum eſſet, ſucceſſorem creatum fuiſſe in principio anni ſequentis, erroris ipſe arguitur ex inſcriptione *b* Tituli Eudoxiæ (quæ eſt Eccleſia S. Petri ad Vincula dicta) ubi eius ſucceſſor ponitur ſedere cœpiſſe hoc ipſo anno, Poſt Conſulatum Lampadij & Oreſtis. Qui quidem fuit IOANNES huius nominis Secundus, cognomento *Mercurius*, patriâ Romanus, filius Proiecti de Cælio monte, ex presbytero Tituli S. Clementis creatus Pontifex.

NON DEBENT ROM. PONTIF. SIBI ELIGERE SUCCESSORES.

a Silver ep. ad Vigil. Tom 2 Concil.

BONIFACII PAPÆ OBITUS.

b Hab. Baron. Annal. Tom. VII. hoc an.

IOANNIS II. CREATIO.

II. AMALARICUS OCCIDITUR A FRANCIS.

Hoc eodem anno quo abſolvitur quintus & ultimus Amalarici Regis Gothorum in Hiſpaniâ (qui à Childeberto Francorum Rege Clodovei filio Pariſiis regnante, bello ſive in Hiſpaniâ, ſive apud Narbonem appetitus, quòd ſororem eius Clotildem feminam Catholicam, Arianus ipſe Catholicis infenſiſſimus uxorem ductam, ob religionem peſſimè haberet *c*, occiſus eſt; ipſéque Childebertus magnos ex eo bello theſauros ſacros & profanos aſportavit;) & primus incipit numerari Theudis eiuſdem Ama-

c Narrant hæc Gregor. Tur. 3. de Geſt. Franc. 10. Iſidor. in Chronic. Gothor. necnon Procop. l. 1 de Bel Goth. qui tamen ea perperàm.

Theodoberto, non Childeberto tribuit.

CONCIL. TOLET. II.

d Ildefonſ. de Vir. Illuſtr.

lanci ſucceſſoris, qui licèt Arianus, tamen benè habuit Orthodoxos, ut S. Iſidorus affirmat; celebratum reperitur CONCILIUM TOLETANUM dictum Secundum, ſub *Montano* eiuſdem civitatis Archiepiſcopo, doctrinâ conſpicuo, & ſanctitate illuſtri; quam & aliquando Deus miraculo *d* igneo ad explosionem infamiæ ipſi illatæ confirmare voluit, dum videlicèt tamdiù prunas tenuit veſtimentis ardentes, donec coram ſedis ſuæ altari ſacro, totius Miſſæ celebritatem per ſemetipſum expleret; quâ peractâ, nec prunæ ignem, nec veſtis inventa eſt amiſiſſe decorem. Cùm eo verò interfuerunt eidem Synodo ſeptem alij Epiſcopi; ſed ſi numero pauci, virtute atque eruditione præſtantes: inter quos enituit *Iuſtus* Urgelitanus, non ſolum & ipſe clarus inter Scriptores Eccleſiaſticos, ſed & trium Germanorum, itidem Epiſcoporum, & æquè diſertorum, collegio illuſtrior redditus; nempè *Iuſtiniani* Epiſcopi Valentini, *Nebridij*, & *Helpidij*: de quorum ſcriptis agens Iſidorus *e*, inter alia ait, Iuſtinianum ſcripſiſſe contra *Bonoſiacos* hæreticos, qui Chriſtum adoptivum, & non proprium aſſerebant. Sed periêre præclara horum omnium virorum illuſtrium monumenta, præter Iuſti *f* opus in Cantica Canticorum. Porrò ab iis qui prædictæ Synodo interfuerunt, quinque reperiuntur ſanciti canones, ad diſciplinam Eccleſiaſticam illuſtrandam, & mores Fidelium informandos. Præter hanc verò, aliam quoque *Palentiæ* in eâdem provinciâ Toletanâ celebratam eſſe, docet eiuſdem Montani epiſtola *ff* ad Turibium data, ubi de rebus in eâ geſtis agitur.

QUATUOR FRATRES EPISC.

e Iſid. de Vir. Illuſtr. c. 20. 21. Ap. Baron. hoc an. & 548.

BONOSIACI HÆRET.

f Ext. in Bibl. Patr.

CONCIL. PALENT.

ff Ap. Garſ. Loaiſ.

III. CONIVRATIO CONTRA IUSTINIA. IMP.

Quod autem pertinet ad ſtatum rerum Orientalium huius anni; Marcellinus refert, menſe Ianuario factam eſſe conſpirationem adverſus Iuſtinianum Imp. ab Hypatio, Pompeio, & Probo, genere conſobrinis, Anaſtaſij Imp. nepotibus, ſingulis Imperium ſibi vindicare volentibus: eóſque per quinque continuos dies urbem Conſtantinopolitanam rapinis, ferro, ignéque, per ſceleratos cives depopulatos eſſe; quintâ verò die, dum ad invadendum aſcenderent Palatium, captos ac trucidatos eſſe, innumeris paſſim in Circo populis peremptis, & tyrannorum ſociis continuò proſcriptis. Hæc Marcellinus *g*; quæ à Procopio *h* fuſiùs enarrantur: affirmátque coactum fuiſſe Iuſtinianum acclamanti populo ſatisfacere, in deponendis à magiſtratu Ioanne atque Triboniano; ſed eo ceſſante tumultu, eoſdem reſtitutos eſſe: tantam autem fuiſſe, præter incendia & prædam, hominum cædem, ut deſiderata fuerint triginta millia. His autem putamus permotum Iuſtinianum, præcaventem in futurum, Novellam *i* edixiſſe ſanctionem, quâ armorum uſum à privatis adimere conatus eſt; dum prohibuit ne quis privatus eſſet armifactor, ac ne qui publico operi in armis faciendis inſervirent, venderent ea privatis.

g Marcel. in Chron.

h Procop. lib. 1. de Bel. Perſ.

i Novel. 85.

IV. INVENTIO CORPORIS S. ANTON.

Hoc item anno à Mariano Scoto conſignatur Inventio corporis *S. Antonij* Magni in eremo, & Tranſlatio Alexandriam; etſi alij in alios Chriſti annos hæc referant. Sed cùm eâ de re huius temporis ſcriptorum teſtimonia deſint; cui magis quàm dicto auctori aſſentiamus, haud eſt liberum definire.

IESU CHRISTI
AN. 532.

IOANNIS II.
AN. I.

IUSTINIA. IMP. 6.
ATHALAR. REG. 7.

I. IUSTINIA. BELLVM WANDAL. PARAT.

ANNO Chriſti quingenteſimo trigeſimo ſecundo, abſque novis Coſſ. creatis, Poſt Conſulatum Lampadij & Oreſtis ſecundo notato in Faſtis, quo Iuſtiniani ſextus inchoatur, idem Imperator quem animo conceperat ad bellum Wandalicum apparatum, iam palàm prodidit, multis ad hoc rationibus, prædictionibus, atque viſionibus incitatus; cùm alioqui eſſent quamplurima, quæ illum ab eo conſilio dimovere potuiſſent: laboratúmque eſt toto hoc anno in comparandis rebus ad tantam expeditionem neceſſariis, Beliſario naviter in opus incumbente, quem rei bellicæ peritiſſimum ducem Iuſtinianus exercitui præfecit. Tractantur verò hæc fuſiùs à Procopio *a*: ſimúlque obſequia deſcribuntur, quibus Imperator pro mereri ſtuduit opem Sanctorum, ac præcipuè cæleſtis militiæ Principis Michaëlis, cælique Reginæ Dei-genetricis MARIÆ, cuius ſtudioſiſſimus erat.

a Procop. de Bel. Vvand. lib. 1.

II. ORIGENISTÆ HÆRETICI RURSÙM EMERGUNT.

Hoc eodem anno invaleſcentibus Origeniſtis in Palæſtinâ, qui per centum annos delituerant, magna facta eſt perturbatio Orthodoxis. Quæ incipiens à quibuſdam pſeudomonachis, (quorum præcipui extitêre *Nonnus* quidam Palæſtinus, ſpeciem præ ſe ferens pietatis, infectus autem præter alias hæreſes etiam Gentiliſmo & Manichæiſmo; atque ei impietate haud impar *Leontius* Byzantinus;) & inde longè latéque ſe extendens, ingentem univerſæ Catholicæ Eccleſiæ intulit cladem; uſque ad Quintam Synodum, in quâ iidem unà cum auctore Origene, necnon Theodoro Mopſueſteno, cuius æquè dogmata iidem impij monachi propugnabant, damnati ſunt. Idque iſti profecerunt, ut qui hactenùs in Eccleſiâ toleratus fuiſſet Origenes, cùm errores in eius ſcriptis reperti tantummodò à maioribus damnarentur; poſt hæc nomen ipſius execrabile ſit redditum, ipſéque (ut videbitur) damnatus à Patribus in Concilio, poſt annos ab eius obitu fermè trecentos: de cuius etiam ad inferos unà cum aliis hæreſiarchis damnatione, oſtenſa *b* traditur hoc ipſo tempore divinitùs viſio. Exordia autem atque progreſſus motuum ab eiuſmodi pſeudomonachis excitatorum, fusè deſcripſit Cyrillus in Rebus geſtis SS. Sabæ & Quiriaci; qui ambo unà cum aliis ſanctiſſimis monachis, egregiam navavêre operam in iiſdem hæreticis confundendis, & à monaſteriis quæ corrumpere ſatagebant, procul expellendis.

b Pra. Spir. cap. 26.

c Ap. Sur. 5 Dec. & 29. Sep.

III. COLLATIO INTER ORTHOD. ET SEVERIANOS HÆRET.

His quoque temporibus, Iuſtinianus Imp. ſolicitus omnes hæreticos ad Eccleſiam Catholicam revocare, ſciens impiſſimi Severi ſectatores Epiſcopos & monachos adhuc in Oriente eius hæreſis eſſe pertinaces defenſores, ad errorem extirpandum, Collationem inter ipſos atque Catholicos habendam cenſuit Conſtantinopoli, ſex ex Severianis vocatis Epiſcopis, Orthodoxis verò quinque pro Catholicæ fidei de-

fenſione ex adverſo ſtantibus: cuius Acta Collationis ab Innocentio Maroniæ Epiſcopo, uno ex Catholicæ partis Antiſtitibus, *d* ſcriptis mandata, iam altâ oblivione ſepulta, nuper in lucem prodière: ex eâ verò factum eſt ut multi ad communionem Eccleſiæ redirent, plurimis tamen adhuc in errore permanentibus.

d Rec. Baron. Tom VII. hoc an accepta à Nicol. Fabr.

IESU CHRISTI
AN. 533.
IOANNIS II.
AN. 2.
IUSTINIA. IMP. 7.
ATHALAR. REG. 8.

I. LEGATIO A IUSTINIA. IMP. AD IOAN. PP.

ANNO Chriſti quingenteſimo trigeſimo tertio, Iuſtiniano Auguſto tertiùm Conſule, idem Imperator auſpicaturus perdifficile bellum Wandalicum, non aliunde magis quàm ex benè cuſtoditâ Catholicâ religione, exemplo Theodoſij Senioris maximè pij Imperatoris, conciliare ſibi divinum numen contendens; eius rei gratiâ, hoc anno ad Ioannem Romanum Pontificem honorificam legationem miſit duorum primariorum Orientis Epiſcoporum, Hypatij Epheſini, & Demetrij Philippenſis; cuius meminit Liberatus *a*, qui Romæ tunc affuit; nec non Anaſtaſius *b* Bibliothecarius, qui etiam addit de muneribus à Iuſtiniano tunc ad B. Petrum miſſis. Legationis autem mittendæ hæc fuit occaſio.

a Liber. Breviar. cap. 20 b Anaſtaſ. in Ioan.

II. OCCASIO LEGATIONIS.

Cùm adverſus hæreticos Eutychianos, dolis fidem Catholicam invadentes (ut vidimus ſub Hormiſdâ) reiectam illam ſententiam Neſtoriani pariter hæretici audirent, quâ diceretur unus de Trinitate eſſe paſſus in carne; perinde ac ſi ſecundùm ſuam ipſorum doctrinam duplex aſſereretur eſſe Chriſti perſona, ſicut & naturæ duæ humana atque divina, & ſic dici videretur paſſus homo, ut negaretur Deus eſſe paſſus in carne: mox illud quaſi ex neceſſariâ aſſumptione iidem collegerunt: Si non eſt paſſus unus de Trinitate in carne; ergo nec natus idem in carne, ergo nec verè ac propriè dici poteſt Maria Dei-genitrix; quæ fuerat præcipua Neſtorij hæreſis. His accedebat, quòd (ut diximus) è latebris emergentes Origeniſtæ, inter alias quas proponerent ſentẽtias, illa erat (ſicut habet Cyrillus *c* monachus) ut negarent Chriſtum unum de Trinitate fuiſſe. E contrà verò Orthodoxi adverſus Neſtorianos & Origeniſtas pugnantes, ſicut aſſerebant piè ſanctéque dici unum de Trinitate eſſe paſſum in carne, ita nefas eſſe dicebant negare ſanctiſſimam Virginem MARIAM verè propriéque Matrem-Dei nuncupandam.

c Cyril. in vit. S. Quiriac. cap. 10. ap. Sur. 29. Sept.

III. DE CAUSA ACOEMETARUM MONACH.

Quibus in hunc modum ſe habentibus, qui Neſtorianæ ſententiæ potiſſimi aſſertores Conſtantinopoli eſſent monachi Acœmetæ, cùm ab Imperatore, agente Epiphanio Epiſcopo, magnoperè urgerentur, auxilium ab Eccleſiâ Romanâ ſperantes, à quâ ſcirent eam fuiſſe reiectam ſententiam, quâ ab Eutychianis callidè dicebatur unus de Trinitate paſſus in carne, legatos ad Ioannem Papam misêre, Cyrum & Eulogium monachos, rogantes ut quæ ſemel exploſa eſſet ab Apoſtolicâ Sede ſententia, nullo adverſariorum conatu reciperetur. Ea verò audiens Epiphanius, effecit & ipſe apud Imperatorem, uti, Legatos ad eumdem Pontificem dictos Epiſcopos mitteret, tamquam ad *Caput omnium ſanctarum Eccleſiarum*, ut vocat eum Iuſtinianus litteris ſuis tunc ad eum ſcriptis, confeſſionem fidei ſuæ continentibus; unà cum approbatione ſanctarum quatuor Oecumenicarum Synodorum, quas adverſarij ab eo contemni ſpargerent. Ipſæ autem eius literæ, quas ſuo *d* Codici inſeri voluit, cùm abſque die & Conſule ibi recitentur, tamen in epiſtolâ *e* quam idem poſteà ſcripſit ad Agapetum Papam iſtius Ioannis ſucceſſorem, dum eaſdem iterùm deſcripſit, notatæ leguntur die octavâ Iduum Iuniarum ſub hoc ipſius Conſulatu tertio: ſed pro *Iuniarum* reſtituendum eſſe *Ianuariarum*, inde apparet quòd epiſtola eiuſdem Imperatoris *f* eodem argumento ad eumdem Epiphanium ſcripta, quâ huius mentionem facit, data reperiatur ſeptimo Calendas Aprilis, ſub prædicto Conſulatu: cùm etiam paulò antè (ut iiſdem ad Epiphanium literis teſtatur) promulgâſſet edictum, *g* quod extat datum Idibus Martij huius ipſius anni, quo pariter præpoſitâ Catholicâ fidei confeſſione, inſuper Neſtorium, Eutychetem, & Apollinarem anathematizaverat; ut ſic his omnibus tam publicè quàm privatim ſæpiùs inculcatis, ſe in cunctis verè Orthodoxum eſſe ſignificaret. Namque peculiare fuiſſe diximus, ut cùm quis Neſtorium damnaret, à Neſtorianis Eutychianus diceretur, ſive Apollinariſta; contrà verò Eutychetem condemnans, ab Eutychianis appellaretur Neſtorianus.

d l. 8. C. de Sum. Trin. & fid. Cath. e Ext. int. ep. Agap. de quâ Baron. an. ſeq num. XXXVII. f l. 7. C. 10. g Cont. prætermiſſ. lib. 1. Cod. & l. 6. C. de Sum. Trin.

VI. DIVERSA RATIO QUÆSTIONIS, UTRUM UNUS DE TRINITATE PASSUS.

Ceterùm in hâc quæſtione ad memoriam illud revocandum eſt, quod in Hormiſdâ ſuperiùs diximus, numquam quidem eam ſententiam, quâ unus de Trinitate paſſus diceretur in carne, fuiſſe reiectam à Sede Apoſtolicâ tanquam hæreticam; ſed proſcriptam ut novam atque ſuſpectam, ne ſub eâ Scytharum monachorum Eutychianorum fallaciæ occultarentur; ſi tamen ipſa, ſi dolus abeſſet, recipi poſſet. Quamobrem cùm perſonæ mutatæ eſſent, iámque abuterentur Neſtoriani & Origeniſtæ ipſius Hormiſdæ Apoſtolicâ auctoritate; planè abſque eius iniuriâ revocari poſſe viſum eſt in dubium, quod ipſe aliàs de re illâ reſpondiſſet; indéque licentia parta eſt Epiphanio Epiſcopo & Iuſtiniano Imperatori, de eo tractandi apud Ioannem Papam. Quid verò actum ſit poſtquam legationes Acœmetarum & Imperatoris Romæ auditæ fuêre, dicetur anno ſequenti. Totum enim huius anni temporis ſpatium in eo inſumptum eſt, ut quid decernendum eſſet quàm accuratiſſimè quæreretur ab Apoſtolicâ Sede.

V. FERRANDUS CONSULITUR AB ANATOLIO DIAC.

Túncque Anatolius S. R. E. diaconus conſuluit Ferrandum diaconum Eccleſiæ Carthaginienſis, diſcipulum S. Fulgentij, virum huius temporis doctrinâ inſignem, quæ ipſius eſſet de propoſitâ quæſtione ſententia. Ad quem Ferrandus prolixam ſatis atque eruditam epiſtolam ſcripſit, quâ docuit rectè dici unum de Trinitate paſſum; ſed ſecuriùs addi, paſſum in carne: & ad omnes obſtruendos aditus impiæ calliditati, eum qui dicturus ſit unum de Trinitate paſſum, priùs addere debere, Omnipotentis Dei unam eſſe ſubſtantiam, tres perſonas, ex quibus una perſona, id eſt Filius, Deus permanens, homo factus natus & paſſus ſit, neque Patre, neque Spiritu Sancto pariter incarnato;

quamvis opus noſtræ redemptionis tota fuerit Trinitas operata. Hæc ipſe: qui & inſuper eodem argumento aliam ſcripſit epiſtolam ad Severum Scolaſticum Conſtantinopolitanum. Sicut ergo Ferrandus monuit, ita factum à Iuſtiniano apparet; ut cùm aſſereret unum de Trinitate paſſum, multa præmiſerit, & rursùs multa ſubiecerit, quæ omnem poſſent de ſubdolâ captione ſuſpicionem auferre. Vt non ſit mirum, ſi ipſius Imperatoris confeſſio à Romano Pontifice, poſt anni unius agitatam controverſiam, recepta fuerit atque probata; ut ſuo loco videbimus. Quæ quidem omnia ex ſententiâ pariter Chalcedonenſis Concilij eſſe dicta, Facundus Epiſcopus Hermianenſis in tractatu ad eumdem Iuſtinianum de Tribus Capitulis docet. Sed & Dionyſius Exiguus, cuius hoc tempore Romæ ſumma erat æſtimatio, eidem ſententiæ favit in præfatione ad epiſtolam Procli ad Armenos, quam huius rei gratiâ tunc in Latinum tranſtulit.

VI. *Athalarici conſtitutio adverſus Simoniacos.*

h Ap. Caſſ. 9. ep. 15. 16.

Hoc item ipſo tempore, quo Ioannes Papa Pontificiam ſedem obtinuit, quòd multa accidiſſent indigna in ipsâ Romanâ Eccleſiâ, Sede vacante, dum videlicèt complures ad Pontificatum adipiſcendum malis artibus ſibi aditum præpararent; agente ipſo Ioanne, Senatuſconſultum factum eſt, quod edicto ſuo roboravit *h* Athalaricus Rex contra Simoniacos qui aliquid eo nomine accepiſſent. Non enim iſta adverſus clericos promulgârunt, quos reliquerunt canonum cenſurâ plectendos; ſed in eos tantummodò poteſtatem haberent, nimirùm laïcos, quibus ob poſtulationem alicuius in Epiſcopum, aliquid datum vel promiſſum eſſet. Ex quibus intelligas, quàm execrabilis ſemper fuerit in Eccleſia ſimoniaca culpa; adverſus quam (quòd canones non proficerent) Ariani Regis auxilium oportuerit implorâſſe. Addidit verò idem Athalaricus ſummam pecuniæ, quæ pro confirmatione electorum Epiſcoporum, tam ipſius Romani Pontificis, quàm aliorum quorumcumque ſub ditione eiuſdem Regis conſtitutorum (quam ipſos Gothos tyrannicè uſurpâſſe vidimus) ſolvenda eſſet ſub prætextu eamdem in pauperes erogandi.

De pecunia in conſecratione Epiſcop. ſolvenda.

VII.

i Procop. de Bell. Perſ. lib.

Beliſarius debellat Wand.

Hoc ipſo anno cùm Iuſtinianus tertium gereret Conſulatum, idem Imperator ubi cum Perſis pacem firmâſſet (quod ſeptimo ipſius Imperij anno, nempè præſenti, contigiſſe Procopius *i* tradit) comparatâ claſſe adverſus Wandalos, eâdémque ex more, antequàm ſolveret, ab Epiphanio Epiſcopo Conſtantinopolitano benedictâ, Beliſarium ducem fortiſſimum eidem præfecit. Qui poſt tres menſes ex quo ſolvit Conſtantinopoli, ad littus Africanum provinciæ Byzacenæ appellens, & aquæ in loco arido ſcaturientis miraculo confirmatus; inde prope Carthaginem exercitum duxit die decimaquinta Septembris quâ natalis S. Cypriani eiuſdem olim civitatis Epiſcopi anniverſariæ vigiliæ agebantur. Ac primùm debellato & occiſo Ammatâ Gilimeris tyranni fratre, ipſóque Gilimere ab urbe Carthagine aufugiente, cives Beliſario maximâ cum lætitiâ portas aperuerunt: deinde verò cùm Gilimer collectis copiis, unà cum fratre Zanzone quem ex Sardiniâ revocavit, eamdem urbem obſidere pararet; obuiam eis factus Beliſarius, prælio commiſſo Zanzonem occidit, ac Wandalorum caſtra expugnavit, Gilimere fugâ lapſo. Quæ omnia hoc anno geſta fusè deſcripta habes à Procopio *k*, qui ſub Beliſario militans cunctis præſens extitit. Ubi & aliquot recenſet eiuſdem Beliſarij ſummæ iuſtitiæ exempla in puniendis militibus ebriis, homicidis, atque rapacibus, quibus & univerſum exercitum in officio continuit, & Africanorum animos ſibi devinxit, viámque paravit ad vincendos hactenùs invictos hoſtes. Sed & mirâ divinâ providentiâ factum eſſe, alibi idem *l* narrat, vt Wandali omnia propugnacula & loca munita Africæ, excepta Carthagine, mœniis atque munitionibus ſpoliaverint, ne Africanis rebellandi aliquo modo animus eſſe poſſet: quibus ita inventis, abſque aliquâ obſidione omnibus Beliſarius potitus eſt, eadémque mox cingenda iterùm muris & munienda curavit.

k Id. lib. 1. & 2. de Bell. Vvandal.

l Id. de ædif. Iuſtin. orat. 6.

VIII. *Victoria divinitùs parta.*

Hæc verò tanta tali facilitate conſummata idem auctor conſiderans, iure admiratus eſt, quartum à Genſerico ſucceſſorem venientem, eiúſque regnum opibus multis & militum robore florens, à quinque millibus hominum advenarum (hunc enim tantummodò numerum equitum qui Beliſarium ſunt ſecuti, & toto eo tempore bellum ſuſtinuêre, fuiſſe ait) portu, ſtationéque carentium, tam brevi tempore ruere potuiſſe. Sed quod dubitat ipſe, utrùm fortunæ illa an virtuti ſint tribuenda; haud dubium eſt facta eſſe nutu divino, cùm tot tantíſque piis operibus Iuſtinianus divinum ſibi numen conciliaſſet; nimirùm (ut vidimus) Sanctorum cultum promovendo, fidem Catholicam propugnando, & ius antiquum in priſtinam obſervantiam revocando; præter proprias vigilias, ieiunia, alióſque labores, quorum idem ipſe in quâdam poſtea promulgatâ conſtitutione *m* meminit. Ex quibus diſcant Principes, cùm bellica tractant, quibus operibus Deum ſibi propitium reddant. Ceterùm renunciata hæc fuiſſe Conſtantinopoli, antequàm præſens annus elaberetur, argumento ſunt Conſtitutiones *n* eiuſdem Imperatoris de confirmatione Digeſtorum, datæ ſub hoc eodem tertio ipſius Conſulatu, decimoſeptimo Calendas Ianuarij: in quibus cùm de recuperatâ unà cum Carthagine univerſâ Africâ mentio habeatur, ex iis Chronicon Marcellini corrigas, ubi ea geſta ponuntur ſub quarto Iuſtiniani Conſulatu, nimirùm anno ſequenti. Iiſdem verò die & Conſule, data legatur conſtitutio de Iuris docendi ratione: ſed quæ loco præfationis Inſtitutionum libris præfigitur epiſtola, poſt ſex dies data eſt, nempè undecimo Calendas Ianuarij (licèt vulgata lectio habeat, undecimo Calendas Decembris) ſub eodem tertio Conſulatu.

m Novel. 30. in fin.

n L. 1. & 2. de confirm. Digeſt.

IESU CHRISTI
AN. 534.
IOANNIS II.
AN. 3.
IUSTINIA. IMP. 8.
THEODATI. REG. 1.

I.

ANNO Chriſti quingenteſimo trigeſimo quarto, Iuſtinianus Aug. quartum adiit Conſulatum, nactus collegam Paulinum; quem ortum ex Deciorum antiquâ familia his tempo-

a Caſſiod. 9. ep. 22. 23.
CASSIOD. CREATUR PRÆFECT. PRÆT.
b Id. ep. 24.
c Id. 11. ep 2.
d Ibid ep. 3.

tribus florentiſſimâ, Romanus Senatus Athalarici a Regis voluntate delegit. Quo anno, Indictione duodecimâ, ab eodem Athalarico Magnus Aurelius Caſſiodorus Senator auctus eſt ampliſſimâ dignitate Præfecturæ Prætorij : de quâ ad eum extat b eiuſdem Regis epiſtola, ubi multa in ipſius laudem ex magiſtratibus benè perfunctis habentur. Quantâ autem vir iſte clariſſimus enituerit pietate, vel ex eo oſtenditur, quòd inſignitus tanto munere, Ioannis c Romani Pontificis imploravit ad Deum preces pro bono regimine, ac reliquos Italiæ Epiſcopos d interpellavit, ut orationibus atque ieiuniis vacantes ita plebem inſtituerent, ut quæ in eâ Iudex puniat non inveniat : quibus etiam literis; quid ſæculi poteſtates, ipſi Magiſtratus ſibi ipſis, quid populo, quid Epiſcopis, atque imprimis divino cultui debeant, quid etiam Epiſcopi ipſis Magiſtratibus atque populis præſtare teneantur, edocet.

II.
CONCIL. ROM. IN QUÆST. UNIUS DE TRINIT. PASSI.

Hoc item anno, poſtquàm diù, multúmque diſceptarum eſſet de controverſiâ, quâ anno ſuperiori Acœmetarum monachorum & Iuſtiniani Imp. Legati ad Ioannem Romanum Pontificem retulerant; & ad convincendos adverſantes Catholicæ veritati, curatum eſſe ut etiam à tranſmarinis eruditis viris (quod diximus) eâ de re tractatio ſcriberetur: demùm habito de his *Romæ* CONCILIO, ex veteri Catholicæ fidei præſcripto, quid ſentiendum eſſet fuit firmiter ſtabilitum; & ab ipſo Romano Pontifice ſcripta ad Imperatorem octavo Calendas Aprilis epiſtola e, quâ miſſam ab eodem Imp. fidei profeſſionem in omnibus probavit; Acœmetas autem, aliósque omnes contrarium ſentientes, ab Eccleſiæ Catholicæ communione alienos declaravit. Qui & inſuper eodem tempore à doctiſſimis quibuſdam Senatoribus de eâdem re interpellatus, aliam ad illos eo argumento ſcripſit epiſtolam f, quâ tum probatur unam perſonam ſanctiſſimæ Trinitatis dici Chriſtum, eum démque natum & paſſum in carne, veréque ac propriè MARIAM Virginem Dei matrem dici & eſſe; tum etiam ambæ illæ Iuſtiniani & Ioannis invicem datæ epiſtolæ (quas & in ſuum Codicem g idem Imperator referri voluit) legitimæ declarantur. Ut etiam illas genuinas aſſeruerunt doctiſſimi huius ſæculi Iuriſconſulti Alciatus h & Cuiacius i; etiam ſi id negare preſumpſerint, frigidiſſimis quibuſdam ac prorſùs imperitis rationibus, legulei quidam Novatores k, Sedis Apoſtolicæ hoſtes, quòd in eis mirè eluceat Romanæ Eccleſiæ maieſtas, atque in univerſam Eccleſiam Catholicam auctoritas, ab ipſomet Iuſtiniano ſingulis penè periodis inculcata : quæ tamen & in aliis paſſim cùm eiuſdem tum aliorum Imperatorum Conſtitutionibus l, æquè indubitatè aſſerta habetur.

e L. 8. C. de Sum. Trin.
f Ext. in Biblioth. Patr.
g L 8. C. de Sum. Trin.
PROBATÆ EPIST. IUSTIN. ET IOAN.
h Alciat. 4. Parerg. 23.
i Cuiac. 12. Obſer. 26.
k Hothom. 1. amicab. reſp. 1. cuius imperitiam pluribus refellit Baron. Ann. Tom. VII. hoc an.
l L. 7. C. de Sum. Trin. Novel. 9. 42 131. &c.

III.

Porrò cùm fidei ſuæ profeſſionem ab Apoſtolicâ Sede confirmatam Iuſtinianus accepiſſet; ut ea fixiùs uniuſcuiuſque animis inhæreret, prudenter illud excogitavit, ut eam ad Eccleſiaſtici cantici rhythmos accommodatam, inſtar pſalmi Eccleſiis traderet concinendam. Id namque ab ipſo factum anno ſequenti, quo eius Imperij nonus incipit, Miſcella habet, quamvis Cedrenus anno ſeptimo actum tradat : ſed magis illi ſententiæ inhæremus, ut non antè id tentatum fuerit, quàm Imperator acceperit à Romano Pontifice confirmatum fidei ſuæ edictum. Eſtque prætereà hîc opus monere Lectorem, reperiri in Tomis Conciliorum longè prolixius eiuſdem Imp. Edictum, immò Librum (ita enim appellat Liberatus m diaconus) inſcriptum ad Ioannem Romanum Pontificem: quod tamen cùm de Tribus Capitulis, diù poſt eà in Eccleſiâ controverſis, exactam contineat diſcuſſionem, referendum eſſe conſtat ad tempora Vigilij Papæ. Eſtque ille ipſe Liber, quem adverſus eadem Tria Capitula Theodorum Cæſarienſem Epiſcopum ab ipſo Iuſtiniano, edendum curâſſe, idem Liberatus teſtatur, & videbitur ſuo loco.

m Liber. cap 24.

IV.
GILIMER REX VVANDAL. SE DAT ROMANIS.

Quod autem pertinet ad res bellicas Africæ; cùm anno ſuperiori omnia feliciter illic Romanis ſucceſſiſſent, eadem hoc anno ſunt feliciſſimè abſoluta : cùm videlicèt prælio ſuperatus Gilimer, contulit ſe in montem Numidiæ Papuam dictum, acceſſu difficillimum; ibíque à Pharâ Duce iuſſu Beliſarij obſeſſus, poſt trium menſium conſumptum ſpatium; fame vexatus, ærumníſque confectus, dedens ſe Pharæ, per eum Carthaginem ad Beliſarium ductus eſt : ſícque ſuſceptum confectum eſt bellum, univerſâ Africâ à Romanis vindicatâ poſt annos nonaginta quinque (ut ipſemet Iuſtinianus n teſtatur) ex quo Wandali eam occupaverant. Poſt quæ Beliſarius, relicto in Africâ Salomone duce exercitûs, qui adverſus rebellantes Mauros dimicaret, Conſtantinopolim rediens, ſuperatâ calumniâ quam in eum invidi paraverant, Imperatoris decreto triumphum egit antiquorum more (niſi quòd pedes ambulavit) ampla præferens ſpolia & inſignia trophæa, ipſúmque Gilimerem unà cum omnibus ipſius conſanguineis ac præſtantioribus Wandalis. Qui quidem Gilimer, poſtquam ad Hippodromum in conſpectum Imperatoris perductus, ipſum in altâ ſede conſtitutum, populúmque circumſtantem conſpexit, ac demùm ſeipſum in quam conditionem perveniſſet. conſideravit, nihil queſtus, illud tantùm memorâſſe dicitur, *Vanitas o vanitatum, & omnia vanitas.* Cui Imperator loca quædam in Galatiâ ad habitandum ſimul cum ſuis propinquis dedit: Patricium autem creare non licuit, quòd à ſectâ nollet Arianâ diſcedere. Hilderici verò quem ille necaverat, filios & nepotes, ut ex Valentiniani Imperatoris ſanguine venientes, opibus amplis muneravit : ac Beliſario immenſos prætereà contulit honores; quem & anno ſequenti Conſulem ordinarium creavit. Hæc autem omnia pluribus proſecutus eſt Procopius p, qui interfuit.

n L. 1. C. de off. PP. Afr.
BELISARII TRIUMPHUS.
o Eccleſ. 1.
p Procop. lib. 2. de Bell. Vvandal.

V.
PROVIDET IMP. ECCLESIÆ ET STATUI AFRICÆ.

Poſt hæc idem Imperator ad optimum recuperatæ Africæ regimen adducens animum, conſtitutiones q eâ de re hoc ipſo anno edidit; quibus quanta à Deo fuerit inde conſecutus beneficia, abundè recenſet, & ſummâ humilitate gratias agit : eaſdémque Conſtitutiones voluit inferri in Codicem ſuum, iam anteà quidem (ut vidimus) editum; ſed itaut idem ex novis promulgatis poſteà ſanctionibus, quibus interdum nonnulla iura ſancita emendabantur, & alia addebantur, augeretur. Ipſum enim hoc anno, ſuo Conſulatu quarto, Imperator decimo ſexto Calendas Decembris edidit iterùm auctum & emendatum, recenti quæ illud ſignificaret appoſitâ Conſtitutione r. Qui & inſuper alias ſanctiones ſ edidiſſe reperitur, de his

q L. 1. & 2. C. de Off. PP. Afric.
r lib. 1. de emend. Cod.
ſ Novel. 36. & 37. & poſt Novel. Iuſt. edit. Iulian. pag. 240. 246

quæ

quæ ſpectarent ad res Africanas Eccleſiaſticas moderandas; & ut tam Eccleſiæ, quàm ſinguli alij, ſua reciperent quæ perdidiſſent ſub Wandalis. Sed quæ idem, ſive ad pietatem ac cultum Dei, Beatiſſimæque Virginis Dei genitricis (cuius præcipuè precum opitulationi hæc tanta accepta ferebat) aliorúmque Sanctorum; ſive ad decorem, vel munimentum ſpectantia, in Africam ædificia erigenda curaverit, Procopius *t* diligenter proſecutus eſt: qui & ait ipſum Bagaienſem urbem, muris cinctam, nomine coniugis *Theodorianam* appellâſſe; Adrumentum autem pariter munitam, ſuo nomine *Iuſtinianam*: quâ etiam appellatione ipſam Carthaginem ab eo nuncupatam eſſe, docent literæ *u* Synodi Carthaginienſis, & ipſius Iuſtiniani Conſtitutiones *x*. Sed & illud laude digniſſimum; dum barbaros repertos in Africâ, quos *Mauros* vocant, Romanis ſubiectos, ex Gentilibus reddidit *y* Chriſtianos. Reliqui verò Mauri vix poſt decennium ſubiugari potuerunt; plurimis parêre recuſantibus, in partes interiores Africæ effugatis.

t Procop. de ædif. Iuſtin. orat. 6.

u Tom. II. Concil. in Agap.

x Novel. 131. &c.

MAURI REDDITI CHRISTIANI.

y Procop. ib. orat. 3.

VI.

THEODAHATHUS REX ITAL.

z Hab. Baron. Annal. Tom. VII. an. 534. 536. ex Lal. Paſqual.

Hoc eodem anno Athalaricus Rex Gothorum in Italiâ, corruptis moribus adoleſcens, ubi annos octo in regno abſolviſſet, mortuus eſt. THEODATUS autem, filius Amalafredæ ſororis Theodorici, (quem nummi *z* veteres *Theodahathum* triplici aſpiratione, ſecundùm Gothicam pronunciationem nominant) iam ætate provectus, conſilio Amalaſunthæ regnum ſuſcepit; vir literarum Latinarum ac philoſophiæ Platonicæ ſatis peritus; ſed rei bellicæ prorsùs ignarus, & accumulandarum pecuniarum ſtudioſiſſimus. Qui quidem ingrati animi indignum committens facinus, ſimulac liberas nactus eſt regni habenas, eamdem Amalaſuntham vinculis alligatam, in inſulâ ad lacum Wlſinum poſitâ aſſervari in carcere iuſſit. Interea verò oratum pacem legatos Conſtantinopolim miſit; literáſque eiuſdem argumenti ipſam Amalaſuntham, Romanúmque Senatum, ad Imperatorem dare coëgit. Narrat pluribus hæc omnia Procopius *a*; literas autem recitat qui ſcripſit Caſſiodorus *b*. Verùm cùm poſt hæc geſta idem Theodatus, nonnullorum perſuaſione, quorum cognatos olim Amalaſuntha neci tradi iuſſerat, eamdem obtruncandam curâſſet; (ita enim Procopius; ſed Iornandes in balneo ſtrangulatam aſſerit:) ubi hoc Iuſtinianus accepit, ad vindicandam Amalaſunthæ, fœdere atque amicitiâ ſibi coniunctiſſimæ necem, adverſus Gothos bellum parare decrevit, dimiſſis re infectâ legatis; & adverſus eoſdem commovere Francos ſategit, iam antè vivente Athalarico concitatos. Quæ verò geſta ſint, dicetur anno ſequenti.

a Procop. de Bello Goth. lib. 1.

b Caſſiod. 10. ep. 2. 3. 4. & lib. 11. ep. 13.

AMALASUNTHA NECATUR.

VII.

MARCELLIANI COMITIS SCRIPTA.

c Id. de divin. lect. cap. 17.

d Ibid. c. 25.

Hoc anno ſub dictis Coſſ. finem imponit ſuo Chronico Marcellinus Comes Illyricianus, ut ipſe eius operis præfatione teſtatur; aitque, hoc opus alij cuidam ſuæ ſcriptioni ſubiecisſe. quam illam putamus, cuius meminit Caſſiodorus *c*, dum ait Marcellinum quatuor libros de temporum qualitatibus, & poſitionibus locorum, pulcherrimâ proprietate confeciſſe: ſed & eumdem teſtatur *d*, Conſtantinopolitanam & Ieroſolymitanam civitates quatuor libellis minutiſſima narratione conſcripſiſſe. At præter Chronicon, reliqua eius ſcipta periiſſe videntur.

[Cùm igitur hic finem impoſuiſſe ſuo Chronico teſtetur ipſemet Marcellinus: ſanè quæ deinceps ſequuntur ad finem uſque Imperij Iuſtiniani, ab alio quopiam adiecta poſteà eſſe intelliguntur: quæ tamen a Panvinio, & multis aliis nullo diſcrimine pro Marcellinianis edita ſunt: ut etiam notavit Sirmondus in accuratiſſimâ huius Chronici, eiúſque Appendicis editione.]

IESU CHRISTI
AN. 535.
AGAPETI
AN. 1.
IUSTINIA. IMP. 9.
THEODATI. REG. 2.

I.

IUSTIN. CONSTITUTIONES PRO OPTIMA OECONOMIA ECCLESIÆ.

a Novel. 3. 5. 6 7

NUMERUS CLERICORUM MAIORIS ECCLES. CONST.

ANNO Chriſti quingenteſimo trigeſimo quinto, Beliſario eiúſque collegâ Conſule, Iuſtinianus Imp. Gothicum Bellum auſpicaturus, prięteritorum ſatis doctus exemplo, debellari à Deo feliciter hoſtes cùm Imperator piè pro religione laborat; id imprimis egit, ut quæ in ipſâ civitate Conſtantinopolitanâ adverſus ſacros canones, probatámque conſuetudinem audiret admitti, corrigenda curaret. Quamobrem quatuor inter alias Conſtitutiones *a* ſcripſit menſibus Martio & Aprili ad Epiphanium illius Epiſcopum; nimirùm numero clericorum maioris Eccleſiæ (qui cùm ampliores eſſent quàm reditus Eccleſiæ ferrent, ideóque ipſa ære alieno opprimi cogeretur, atque etiam bona alienare; decrevit eum eſſe debere quadringentorum viginti quinque, nempe ſexaginta Preſbyterorum, centum Diaconorum, nonaginta Subdiaconorum, centum decem Lectorum, viginti quinque Cantorum, & quadraginta Diaconiſſarum; præter centum Oſtiarios:) de obſervantiâ monaſticæ diſciplinæ, déque illis qui eſſent in monaſteria ſuſcipiendi, de Epiſcoporum & Clericorum electione & ordinatione ſecundùm canones agendâ; ac de non alienandis permutandiſve bonis Eccleſiarum, &c.

II.

b Ext. in append. Novel. 8

EPISCOPI INSPECTORES PRÆFECTORUM.

Aliam item eodem menſe Aprili in ſubditorum ſublevationem addidit *b* ad Ioannem Præfectum Prætorio, de Magiſtratibus gratis conferendis: quâ inter alia conſtituit, ut ſingulis Præfectis Epiſcopi imminerent, qui ſi quid iniuſtum ab illis committeretur, Imperatori deferrent: inſupérque adiecit, ut Provinciarum Præfecti iurarent Metropolitanis Epiſcopis, omnia ſervaturos quæ eſſent Imperatoris legibus conſtituta; eiúſque iurisjurandi præſcriptam formulam eidem conſtitutioni additam voluit; quæ ſic ſe habet: *Iuro ego per Deum omnipotentem, & Filium eius unigenitum Dominum noſtrum* IESUM CHRISTUM, *& Spiritum Sanctum, & per ſanctam glorioſam Dei genitricem & ſemper Virginem* MARIAM *& per quatuor Evangelia quæ in manibus meis teneo, & per ſanctos Archangelos Michaëlem & Gabrielem; puram conſcientiam, germanúmque ſervitium me ſervaturum ſacratiſſimis noſtris dominis Iuſtiniano, & Theodoræ coniugi eius occaſione traditæ mihi ab eorum pietate adminiſtrationis, & omnem laborem & ſudorem cum favore ſine dolo & ſine arte, quæcumque ſuſcipio in commiſſâ mihi ab eis adminiſtratione de eorum Imperio atque Republicâ. Et communicator ſum ſanctiſſimæ*

Dei Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ: & nullo modo vel tempore adverſabor ei, nec alium quemcumque permitto, quantum poßibilitatem habeo. Ac deinde multis additis de iuſtitiâ gratis, & cum omni æquitate & abſque ullo perſonarum reſpectu adminiſtrandâ; demùm ita iuramentum concludit. *Si verò non hæc omnia ita ſervavero, recipiam hîc & in futuro ſæculo, in terribili iudicio magni Domini Dei & Salvatoris noſtri* IESU CHRISTI, *& habeam partem cum Iudâ, & leprâ Gieſi, & tremore Cain: inſuper & pœnis quæ lege eorum pietatis* (hoc eſt, Imperatorum) *continentur, ero ſubiectus.*

III.

c *Nov.* 9.

CONSTITUTIO DE PRÆSCR. CENTUM ANNORUM.

Quibus ſic à Iuſtiniano probè diſpoſitis, rurſùm novâ ad Rom. Pontificem datâ ſanctione *c*, privilegium contulit Romanæ Eccleſiæ, aliiſque Occidentalibus omnibus quæ Catholicâ communione ei coniunctæ eſſent, ut earum prædia atque latifundia non (ut anteà) triginta tantùm vel quadraginta, ſed centum annorum præſcriptione gauderent: indignum omninò ratus, ut ipſa omnium caput Eccleſiarum, *apud quam* (ut ait) *Summi Pontificatus apicem eſſe, nemo eſt qui dubitet*, eo privilegio careret, quod meminerat Orientalibus Eccleſiis conceſſiſſe *d* ante ſeptennium anno ſecundo ſui Imperij, ſuóque pariter Conſulatu ſecundo: quamvis id fraude Priſci Emeſeni, datâque pecuniâ, ab eo tunc iiſdem Eccleſiis Orientalibus impetratum fuiſſe, Suidas *e* innuat. Quomodo vero hanc conceſſionem reduxerit ipſemet poſteà ad terminum quadraginta annorum, dicetur ſuo loco: iam cetera huius anni proſequamur.

d *L. 23. C. de SS. Eccleſ.*
e *Suid. verb.* Priſcus.
[Sumptum ex Procopio in Vitâ Iuſtiniani nuper edita]

IV.

f *Tom 1. Ep. Rom. Pont. & Tom 2 Conc. in Agap.*

CONCILIO CARTHAG. RESTITUENDA DISCIPLINA.

Hoc igitur anno Romam delata reperitur *f*, ad Ioannem Pontificem ſcripta Synodalis epiſtola ex CONCILIO CARTHAGINIENSI, celebrato ſub *Reparato* eiuſdem civitatis Archiepiſcopo. Vindicatâ namque in priſtinam libertatem Eccleſiâ Africanâ, ij qui tunc extabant, in unum convenêre ſanctiſſimi Epiſcopi uſque ad numerum ducentorum decem & ſeptem: qui reſtituere cohàntes collapſam ob longam ſervitutem Eccleſiaſticam diſciplinam, ad eumdem Pontificem legationem miſêre per Caium & Petrum Epiſcopos, ac Liberatum diaconum Eccleſiæ Carthaginienſis; quâ ipſum inter alia conſuluerunt, de modo quo Ariani ad Catholicam fidem ſuſcipi deberent: profitentes ſe charitati convenire exiſtimâſſe, ut quid haberet eâ de re ſenſus eorum in publicam notitiam nemo perduceret, niſi priùs vel conſuetudo ipſis, vel definitio Romanæ Eccleſiæ proderetur. Porrò iidem Legati Romam advenientes, invento Ioanne iam defuncto, literas Agapeto eius ſucceſſori dedêre; quibus ipſe reſcripſiſſe reperitur *ff* quinto Idus Septembris poſt Conſulatum Paulini, nempè hoc ipſo anno; eorúmque conſultationibus reſpondens decreviſſe, Arianos Epiſcopos pœnitentes non debere quidem recipi in Eccleſiam cum honoribus, ſed tamen eis alimenta ex charitate præſtanda eſſe.

ff *Agap. ep. 1.*

V.

IOAN. PAPÆ OBITUS.

Cùm igitur ex prædictis conſtet, ipſum Ioannem Papam ad hunc uſque annum vitam propagâſſe; quo tamen potiſſimùm die aut menſe deceſſerit, haud adeò exploratum habetur: licèt Anaſtaſius Bibliothecarius id dicat accidiſſe ſexto Calendas Iulij: cui multa adverſari patet; ac præcipuè quòd ipſemet Agapetus privatis literis *g* ad prædictum Reparatum redditis, apertè teſtetur ſuæ ordinationis nuncium ipſo principio huius anni, asperâ adhuc hieme, in Africam delatum eſſe: itémque quòd literæ a Iuſtiniano Imp. ad eumdem Agapetum hoc ipſo Beliſarij Conſulatu ſcriptæ (de quibus mox dicetur) datæ reperiantur pridie Idus Martias; redditæq; ad ipſum ab Agapeto, decimoquinto Cal. Aprilis ſub eodem Conſulatu. Unde & neceſſariò colligas, illapſum eſſe errorem in diem datæ ab eodem Iuſtiniano conſtitutionis, quam diximus, de præſcriptione centum annorum, quæ ſcripta ponitur ſexto Cal. Maij huius ipſius Conſulatûs Beliſarij; ut ſcilicèt pro *Maij*, reponatur *Martij*: ſcriptáque ea fuerit die vigeſimâ quartâ Februarij, quâ nondum innotuiſſent Conſtantinopoli obitus Ioannis. Subdit autem Anaſtaſius, Ioannem ſepultum eſſe in baſilicâ S. Petri: Et poſtquàm ceſsâſſet Epiſcopatus eius dies ſex, ſubrogatum eſſe in locum eius, quem diximus, AGAPETUM patriâ Romanum, filium Gordiani presbyteri: quem fuiſſe Archidiaconum, eumdémque apprimè eruditum, teſtatur Liberatus *h* in Breviario.

g *Id. ep. 2.*

AGAPETI ELECTIO.
h *Liber. c. 21*

VI.

i *Ext. int. ep. Agap.*

De cuius creatione ubi Iuſtinianus Imp. certior factus eſt, confeſtim ad eum ſcripſit quas diximus literas, una cum Catholicæ quam profiteretur fidei confeſſione *i* eâdem ipsâ, quam olim ad Ioannem Agapeti deceſſorem miſerat, confirmandam. Sed quòd ea privata eſſet, tractarétque de fidei myſteriis; ita illam recipere ſe atque probare, conteſtatus eſt Agapetus ad eumdem mox reſcribens *k*, quatenùs erat ſacris canonibus conſentiens, non ut erat profecta à laïco homine docere in Eccleſiâ præſumente: *Firmamus* (inquit) *laudamus, amplectimur, non quia laicis auctoritatem prædicationis admittimus: ſed quia ſtudium fidei veſtræ Patrum noſtrorum regulis convenienſ confirmamus atque roboramus.* Sicque & in ceteris diſcas (quod etiam ſuperiùs monuimus) ita probatas ipſi Eccleſiæ Catholicæ & Apoſtolicæ, Iuſtiniani vel aliorum Principum de rebus Eccleſiaſticis editas ſanctiones, ſi eædem ſacris canonibus innitantur; ſecùs, ſi contrà. Quapropter hâc Agapeti cenſurâ prudentior factus Iuſtinianus, non ampliùs privatam à ſe editam confeſſionem uſurpavit, ſed ne quid ſibi arrogare viſus eſſet, publicam poſteà prodidit, cùm Agapetus Conſtantinopoli anno ſequenti exiſtens Catholicæ fidei profeſſionem ab eo exegit: tunc enim illam ipſam edidit *l*; quàm olim Hormiſda Papa miſerat per Legatos Conſtantinopolim, ſubſcribendam ab iis qui Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ communionem conſequi vellent.

k *Agap. ep. 6.*

IMPP CONSTITUTIONES QUÆ PROBATÆ.

l *Int. ep. Agap.*

VII.

ll *Conſtat ex literis ſcriptis ad Salom. PP. Afr. poſt Novel. Iuſtin.*
m *Agap. ep. 3.*

Cùm autem aliis literis idem Imperator pro Africanâ agens Eccleſiâ (à quâ ex prædicto Concilio Carthaginienſi legationem *ll* ſuſceperat) ab Agapeto petiiſſet, ut iis qui ab Arianâ hæreſi ad Catholicam fidem redirent, concederetur retinere dignitates Eccleſiaſticas in quibus fuerant apud hæreticos, & ad alias promoveri: de his reſcribens Agapetus *m*, laudavit quidem ipſius zelum; ſed docuit, nec eſſe lapſos cum honoribus recipiendos, nec verè pœnitentibus honores curæ eſſe: Epiphaniúmque Conſtantinopolitanum Epiſcopum reprehendit, quòd unum aliquem ex iis, inconſultâ Sede Apoſtolicâ, ordinare præſumpſiſſet: ce-

LEGATIO AB AGAPETO PP. MISSA IN ORIENTEM.

terùm mittere ſe Legatos (ſicut & Imperator petierat) in Orientem, qui ſuo nomine tam iſta, quàm alia Eccleſiæ negotia curarent. Quinam autem miſſi fuerint, cùm nulla ibi mentio fiat; ex Actis Synodi Conſtantinopolitanæ ſub Menâ, intelligere poſſumus, fuiſſe eoſdem illos qui ei ſubſcripti reperiuntur, nimirùm *Sabinum* Epiſcopum Canuſinum, *Epiphanium* Aſculanum, *Aſterium* Salernitanum, *Leonem* Nolanum, *Ruſticum* Feſulanum, unà cum *Theophane* & *Pelagio* S.R.E. Diaconis.

VIII.

Quòd verò etiam petiiſſet Imperator, Epiſcopum civitatis Iuſtinianæ Primæ (quam quidem magnificè ab eo recèns extructam fuiſſe iuxtà locum Taureſium dictum in Dardaniâ Europæ unde ipſe oriundus erat, Procopius *n* eſt auctor) pallio inſigniri, vicéſque gerere Apoſtolicæ Sedis; Agapetus iiſdem ſuis literis totum pariter negotium Legatis commiſit. Neque enim quicquam temerè in præiudicium aliorum Metropolitanorum concedere volebat. Sicque re dilatâ, tantùm Vigilius diù vi Imperatoriâ agitatus, huic ipſius petitioni acquieviſſe intelligitur ex Novellâ conſtitutione *o*, ubi agit Imperator de privilegiis eiuſdem natalis ſui ſoli quę aliàs *p* fuſiùs enumeraverat. Extantque S. Gregorij Papæ literæ *q* de collato Pallio Ioanni Archiepiſcopo Primæ Iuſtinianæ. Portò Secundam Iuſtinianam dictam fuiſſe ab eodem Imperatore, quæ olim apud eoſdem Dardanos urbs erat nomine Ulpiana, idem Procopius tradit. Cùm autem & Carthaginem atque Adrumentum in Africâ, æquè Iuſtinianas de nomine ſuo appellâſſe, ſuperiùs dictum ſit; ſed & in ſubſcriptionibus Epiſcoporum Quintæ Synodi Oecumenicæ, quinque aliæ recenſeantur novæ Iuſtinianæ, tréſque aliæ Iuſtinianopoles; iam ex his videas, Iuſtinianum valdè ſolicitum fuiſſe propagandi ſui nominis, tam in Occidente, quàm per univerſum Orientem.

n Procop. de ædif. Iuſtin. orat. 4.
o Novel. 131.
p Novel. 11.
q Gregor. 4. ep. 15.

PLURES IUSTINIANÆ URBES. [Multò plures refert Nic. Alemannus in Notis ad Procopij Anecdota; ſimul & Domos, Libros Scholares, Magiſtratus, Milites, eodem nomine inſignitos: tanta fuit vani honoris cupidine Iuſtinianus accenſus.]

IX.

ANTHIMUS IMPIUS EPISC. CONST.

r Liber. Breviar. cap. 20.

IUSTINIANUS LÆSUS A CONIUGE HÆRETICA.

Hoc ipſo anno Epiphanius Epiſcopus Conſtantinopolitanus, validus ſatis Orthodoxæ fidei propugnator, cùm ſediſſet annos quindecim, ex hâc vitâ deceſſit: In cuius locum callidis occultiſque conſiliis Theodoræ Auguſtæ (ut teſtatur *r* Liberatus) *Anthimus* Epiſcopus Trapezuntius in Ponto, qui foris licèt Catholicam ſidem profiteretur, intrinſecùs Eutychianam hæreſim ſectabatur, in ſedem Conſtantinopolitanam intruſus eſt. Hincque malorum origo; hinc ipſi Imperatori atque univerſæ Eccleſiæ Catholicæ acerbiſſimarum cladium fons erupit. Quàm feliciſſimus Iuſtinianus extitiſſet, & planè cui nullus umquam vel Gentilium, vel Chriſtianorum Imperatorum longo intervallo fuiſſet exæquandus, ſi Catholicam nactus fuiſſet ſibi ſimilem conſortem Imperij! Quanto enim ille propenſiori ſtudio palàm favit Catholicæ fidei, tanto Theodora callidiori conſilio clàm Eutychianæ hæreſi adiumento fuit & augmento. Dum autem plus æquo; & quàm deceat Catholicum Principem, audivit Iuſtinianus conſilium hæreticæ uxoris, ſcandalum ſibi tandem & ruinam molitus eſt; ut quæ dicentur annis ſingulis demonſtrabunt.

X.

HÆRETICI ALTERCANTUR PRO SEDE ALEXANDRIN.

Hoc etiam tempore, defuncto Timotheo Alexandrino Epiſcopo hæretico, eadem impia Theodora curavit in eius locum ſuffici *Theodoſium* quemdam ſcriptorem orationum, & ſectatorem perditiſſimi illius pſeudoëpiſcopi quondam Antiocheni, Acephalorum capitis, & Corruptibilium hæreſis inventoris, Severi. Quem quidem Theodoſium licèt pars magnatum Epiſcoporum agnoſcerent; reliqui tamen cùm monachis & populo *Gaianum* Eccleſiæ Alexandrinæ Archidiaconum, æquè hereticum; ſed Iuliani Halicarnaſſei Incorruptibilium auctoris ſequacem elegerunt: unde maximæ in eâ civitate ſeditiones cædéſque inter populum & milites ortæ ſunt. Demùm verò Gaiano à Iudicibus poſt quartũ ſedis menſem pulſo, noviſſimè & Theodoſius non ferens contra ſe odium populi, de ſede diſceſſit; ſeceſsitque Conſtantinopolim, quò ab Imperatrice Theodorâ honorificè vocatus fuerat, poſtquàm eiuſdem Auguſtæ ope ſedem Alexandrinam violenter occupâſſet annum unum & menſes quatuor. Quarum rerum hiſtoriam pleniùs deſcripsêre Liberatus *ſ* diaconus, & Leontius *t* Scholaſticus, ambo huius temporis ſcriptores. Sed quod pertinet ad ſucceſſionem Alexandrinorum Antiſtitum; ex quo ibi præcipuam ſedem hæretici occupârunt, ab ipſis & per ipſos ſucceſſio ſpuria deducta eſt, interrupta verò Catholicorum: cùm tamen conſtet & ipſos Orthodoxos, etſi longè inferiores numero hæreticis eſſent, nihilominùs Orthodoxum aliquando habuiſſe Epiſcopum cui cõmunicarent. Poſt Theodoſium autem & Gaianum (quorum mutuæ altercationes & expulſiones ad biennĩũ productæ ſunt) qui ſucceſſerunt Epiſcopi Alexandrini, omnes fuêre Catholici, quos numerat Leontius, eoſdémque *Synoditas* ob cultum Synodi Chalcedonenſis appellat; nempè *Paulum*, *Zoilum*, *Apollinarem*, *Ioannem*, *Eulogium* æqualem S. Gregorij. Nec verò illud ex Liberato omittendum, conſuetudinem fuiſſe Alexandriæ, ut qui ſuccedere deberet Epiſcopo defuncto, excubias ſupra defuncti corpus ageret, manúmque eius dexteram ſuo capiti imponeret; eodémque manibus ſuis ſepulto, acciperet collo ſuo pallium B. Marci, ac tunc legitimè ſederet.

ſ Id. ibid.
t Leont. de Sect. Act. 5.

ORTHODOXI EPISCOPI ALEXAND.

XI.

AGNOITARUM HÆRESIS.

Quo verò tempore Theodoſius hæreticus Conſtantinopoli degeret, tradit Leontius AGNOITARUM (ſic ab ignoratione dictorum) dogma motum eſſe. Quòd enim Dominus dixerit, neminem horam Iudicij ſcire, ne Filium quidem, ſed ſolum Patrem; quæſitum eſſe, An Chriſtus eam ignoraret ut homo; magnâque inde ortâ altercatione, Theodoſium negâſſe Chriſtum ignorare, atq; idcirco à ſuis contrarium aſſerentibus diviſum eſſe, & adversùs eoſdem ſcripſiſſe. Hæc Leontius qui utrorúmq; eorumdem hæreticorum circa hæc errores, ex doctrinâ Catholicæ fidei confutat: dicetúrque de iis rurſùm inferiùs *u*. Ioannes *x* quoque Damaſcenus affirmat, eos qui à Theodoſio nuncupati ſunt hæretici *Theodoſiani*, poſteà à Iacobo propagatore *Iacobitas*, itémque alio nomine *Ægyptios* eſſe appellatos: Agnoitas autem à Themiſtiano quodam eiuſdem ſectæ principe, *Themiſtianos* dictos; hóſque inſuper Chriſtum ignaviæ & timiditatis arguiſſe, & unam in eo naturam coniunctam aſſeruiſſe. Ita igitur Severiani omnes iſti profeſſione, hoſtéſque Concilij Chalcedonenſis, inter ſe ipſos more hæreticorum pugnaciſſimè decertârunt: ut planè acciderit veluti portento quodam, ut bellua ſine capite (ita Acephalorum hæreſis appellata) eadem pluribus prodierit armata capitibus inter ſe pugnantibus. Nam ex primo eorum capite

u Inf. an. 563.
x Damaſc. l. 3. de hæreſ.

ACEPHALORUM CAPITA MULTA.

SEVERO (à quo denominati ſunt *Severiani*) plura alia pullulârunt, nempè GAIANUS, à quo *Gaianitæ*; THEODOSIUS, à quo *Theodoſiani*; IACOBUS, à quo *Iacobitæ*; THEMISTIUS; à quo *Themiſtiani*. Numerat adhuc aliud caput Damaſcenus, nempè BARSANIUM, ex quo *Barſaniani*, ſive *Semidalitæ*; qui cùm omnia Gaianorum & Theodoſianorum decreta defenderent; aliquid tamen prætereà addebant de ſuo.

XII. Ioan. Philiponi errores.

Porro cùm adverſus iſta peſſimas Severi propagines diſputaverint olim plurimi tam Catholici, quàm etiam hæretici Tractatores; inter primos, degente adhuc Theodoſio Conſtantinopoli, *Ioannes* quidem cognomento PHILOPONUS, Grammaticus Alexandrinus, adeò infeliciter iiſdem ſe oppoſuit, ut in Tritheitarum dogma ipſemet lapſus ſit: quemadmodùm de illo tradit Leontius ipſius errores confutans, & Suidas eiuſdem multiplicium ſcriptorum mentionem habens: ex quorum etiam nonnullis meruiſſet inter Eccleſiæ Doctores adnumerari, niſi poſteà ab illius doctrinâ deficiens, etiam indignum ſa præbuiſſet qui inter Chriſtianos adſcriberetur. Nam & ipſum Photius in Bibliothecâ tradit ſcripſiſſe librum contra Synodum Chalcedonenſem, necnon alium commentarium adverſus Reſurrectionem mortuorum. Quod ultimum ità declarat Nicephorus *y*, de eiuſdem erroribus & ſcriptis agens, non ut animas diceret ſine corporibus cæleſti gloriâ fruituras; ſed eas aliis corporibus, iiſque ex nihilo creatis induendas, quòd aſſereret corpora noſtra corrumpi ſecundùm formam atq; materiam. Propagata verò eſt iſta Philoponi hæreſis, ex Origene accepta, ad poſteros; quâ imbutus Eutychius Conſtantinopolitanus Epiſcopus, confutatus eſt à S. Gregorio, ut ſuo loco dicetur. Addit autem de Philopono Nicephorus, quod licèt conſentiret Catholicis duas eſſe in Chriſto unitas naturas, alteram divinam, humanam alteram; erraret tamen cùm adderet, factâ unione non ampliùs duas, ſed unam tantùm compoſitam eſſe naturam; unde *Monophyſitarum* hæreſis pullulavit, & *Monothelitæ* progreſſi ſunt.

y Niceph. lib. 18. cap. 47. 48.

XIII. De Iacobo auctore hæreſum Armen.

Sed quod pertinet ad *Iacobum*, à quo *Iacobitarum* hæreſim denominatam diximus; idem Nicephorus *z* ſcribit, eum fuiſſe genere Syrum, obſcurum prorſùs virum, & ob ſummam tenuitatem cognominatum *Zanzalum*: qui Eutychetis, & Dioſcori, necnon Petri Cnaphei, atque Severi recepto dogmate, Monophyſitarum & Theopaſchitarum hæreſes apud Syros propagare magnoperè ſtuduerit. Unde multo exorto diſſidio, eos qui rectæ doctrinæ adhærerent appellatos eſſe *Melchitas*; quòd Concilium Chalcedonenſe, & Imperatorem (*Melchi* enim Syris Rex eſt) conſectarentur: qui verò contrarium ſentirent, multa variáque habuiſſe nomina, *Iacobitas* tamen maximè fuiſſe dictos. Eumdem autem Iacobum auctorem quoque extitiſſe *Armeniorum* ſectæ, quæ fuit veluti hæreſum omnium ſentina; quippe qui cum Ario dicerent, Deum Verbum naturam mutationi obnoxiam habentem, carnem animâ carentem aſſumpſiſſe: cum Apollinare; corpus Domini mentem non habere, eíque divinam naturam ſufficere, mentíſque vim operatricem perficere: aliáque plura ab aliis hæreticis deſumpta ſibi ipſis arrogâſſe: ſed & de Incarnatione Verbi multa abſurdiſſima, eadémque inter ſe contraria pro tempore effutiiſſe: & ut hæreſes ſuas adſtruerent, plurima divini Evangelij dicta reſcidiſſe; aliáque rurſùm addidiſſe: denique Monophyſitarum, Aphthartodocitarum ſive Incorruptibilium, & Monothelitarum hæreſes, veluti hereditaria augere cupientes, Petri Cnaphei additamentum Triſagij valdè complexos eſſe. Hæc Nicephorus de Armeniorum dictâ hæreſi; quam à Iacobo, poſt Severum, originem hoc ipſo tempore duxiſſe, apertè docet Photius; dum agens de ſcriptis Ephræm Epiſcopi Theopolitani ſive Antiocheni, qui his diebus ſedebat, ait eum exagitâſſe quoque prædictum Iacobum hominem Severianum, à quo ſunt Iacobitæ denominati: unde nihil eſt, ut ad poſteriora quis tempora eamdem hæreſim referat.

z Id. lib. 18 cap. 52. 53.

XIV. Alia Acephalor. capita.

At non hîc finis portentorum: præter enim recenſita prædictæ beſtiæ capita, ad eumdem Severum pertinere tradit Nicephorus *a* *Cancobabditas*, *Angelitas*, & *Damianiſtas*, ita doctis ab Epiſcopis & locis iis nominibus appellatis hæreticos: Itémque *Tetraditas*, *Petritas*, & *Paulitas*, quorum alij Petrum, alij Paulum Severianos, ſed ab invicem diſſidentes conſectabantur. Denique & ipſum aſpidem tot ovis fœcundum Severum, hoc eodem tempore cùm Anthimus Cōſtantinopoli & Theodoſius Alexandriæ ſederent, Conſtantinopolim acceſſiſſe; & cùm inveniſſet Anthimum eadem ſecum ſentire, perſuaſiſſe ut ſua dogmata gloriæ terrenæ & Epiſcopatui præponeret, ac de eâdem re ſcripſiſſe Alexandriam ad Theodoſium, refert Evagrius *b* ex ipſius Severi epiſtolis. Sed hæc tunc acciderunt, cùm Anthimus (ut paulò pòſt dicturi ſumus) factus reus impietatis, abdicare hæreſim quæſitus eſt ut remaneret in ſede. Intereà verò ita ſe comparavit vulpis iſta, Anthimus, inquam, initio Epiſcopatûs ſui, ut cùm neſandus hæreticus eſſet, ſtuderet tamen in omnibus apparere Catholicus; dum non ſolum probavit Chalcedonenſe Concilium, ſed & publicè coram Imperatore diſertis verbis atteſtatus eſt, ſe in omnibus aſſenſurum iis quæ Apoſtolica Sedes ſentienda præſcriberet; paritérque ad alios Patriarchas ſcripſit, ſe per omnia ſequi eandem Sedem. Hæc enim de illo intexta habentur in ipſius damnationis ſententiâ in Synodo poſteà promulgatâ. At de rebus eius agendum ſuſiùs anno ſequenti.

a Id. cap. 49.

b Evagr. l. 4. cap. 11.

Anthimi Epiſc. Conſt. ſubdolæ artes.

XV. Quod autem ad res Occidentales pertinet; hoc pariter anno Agapetus Papa, hortatu Caſſiodori Senatoris (ut ipſe *c* Caſſiodorus teſtatur) animo concipiens publicas Romæ ſacrarum literarum Scholas collatis expenſis erigere, bellicis tumultibus ab incœpto revocatus eſt. Quâ in re ſicut admiratione, ita & obſervatione dignum eſt, non extitiſſe hactenùs Romæ doctores, qui publicè in ſcholis ſacras literas profiteretur: Ut ex hoc magis intelligas puritatem Apoſtolici fontis ibidem iugiter ſcaturientis, & in univerſum orbem aquas limpidas derivantis; cùm non pro arbitrio diſſerentium, verbiſque pugnantium hominum, ſacra dogmata ea Eccleſia definiret; ſed quæ ab Apoſtolis tradita, à maioribus deducta, à patribus ſervata accepiſſet, hæc ipſa univerſæ Eccleſiæ Catholicæ obſervanda præſcriberet. At verò poſteà, ut videretur repuliſſe ſcientiam, & examina refugiſſe, ipſa quoque ea quæ docuiſſet,

c Caſſiod. præf. de divin. inſtit.

De Scholis Theologiæ aperiendis Romæ.

ſet, æquè in ſcholis differenda propoſuit; occaſione præſertim hæreticorum, adversùs quos neceſſe fuit Catholicis Tractatoribus, cuncta quæ ſunt fidei Chriſtianæ, omni genere argumentorum vera firmáque demonſtrare; ſicut & de Scholis Orientis egregiè olim dixit Sanctus Gregorius Nazianzenus oratione in laudem S. Athanaſij.

XVI. BELLI GOTH. TEMPUS.

d Procop. de Bello Goth. lib. 1.

Ceterùm bellici tumultus, quorum meminit Caſſiodorus, fuerunt ob bellum Gothicum à Iuſtiniano cœptum (ut teſtatur Procopius *d*) anno Imperij ſui nono, nempè præſenti. Quo quidem, felici progreſſu per Mundum Præfectum Illyrici Dalmathiam Gothis ſubiectam invadens, Salonem urbem expugnavit: per Beliſarium verò univerſam Siciliam recuperavit; qui ultimâ die Conſulatûs ſui, Syracuſas ingenti omnium plauſu triumphans ingreſſus eſt. Ad invadendam autem Italiam, quam fortiori robore Gothi tenebant, viſum eſt eidem Iuſtiniano Francos ſibi fœdere coniungere; ex pietate potiſſimùm ad eos promovendos argumenta deducens, dum quos ſciret Catholicæ fidei ſtudioſiſſimos, hortatus eſt ad expellendos Gothos hæreticos Arianos: ut patet ex literis ad ipſos eâ de re ſcriptis, quas Procopius recitat: quos & inſuper magnâ pecuniâ donâſſe tradit; maiorémque pollicitum eſſe, ubi rem bellando geſſiſſent. Pro receptis autem hactenùs à Deo beneficiis, idem Imperator aliquam vicem rependens; quod maximè ipſi Divinitati gratum eſſe ſentiret, inter alias hoc ipſo anno latas ab eo multiplices ſanctiones pro optimo Religionis Catholicæ & Imperij ſtatu, id magnoperè curavit, ut ab omni turpitudine emundaret (quantum fas eſſet) ipſam primariam civitatem Conſtantinopolim, & omnes provincias Romano Imperio ſubiectas; dum Calendis Decembris adverſus lenones, qui paupertate oppreſſas iuvenculas undique colligentes, eas poſteà quibuſvis obviis proſtituebant, ſeveriſſimam edidit ſanctionem *e*: atque (ut Procopius *f* ſcribit) ampliſſimum monaſterium exædificavit, magníſque proventibus dotavit, ad recipiendas, alendáſque miſeras proſtitutas, quæ reſipiſcentes Deo vellent iugi pœnitentiâ deſervire.

FRANCI AB IMP. VOCATI ADVERS. GOTHOS.

PURGAT ORBEM AB IMMUNDITIIS.

e Novel. 14.

f Procop. de ædif. Iuſtin. orat. 1.

XVII.

g Rec. Baron Annal Tom. VII. hoc ann. ex arch. Eccl Arel.

Sed ut redeamus ad Agapetum Papam; extant *g* duæ ipſius ad S. Cæſarium Epiſcopum Arelatenſem ſcriptæ hoc eodem anno, poſt Conſulatum Paulini, epiſtolæ, altera de non alienandis bonis Eccleſiaſticis, cùm ab eo rogatus fuiſſet eorum alienationem permittere ad alendos pauperes: altera de appellatione Contumelioſi, ſic dicti Epiſcopi Gallicani, ad Sedem Apoſtolicam. Quod autem ad priorem ſpectat; quamvis & qui rogaret ſanctus eſſet, & cauſa ipſa neceſſaria videretur, tamen rennit Agapetus; & miſſo ad Cæſarium decreto Romani Concilij Tertij ſub Symmacho, quo prohibitum eſſe ſub anathemate, cuiuſquam neceſſitatis obtentu prædium ruſticum, quantæcumque magnitudinis vel exiguitatis fuiſſet, alienare; firmus perſtitit in præcipiendâ eiuſdem decreti obſervatione: exemplum poſteris præbens, quàm alieni eſſe debeant à rerum Eccleſiæ alienatione quovis obtentu quæſitâ. Quod verò ad Contumelioſum pertinet, cùm is fuiſſet antehàc à Ioanne *h* Agapeti deceſſore; ad relationem Epiſcoporum Gallorum, ob multa crimina de quibus accuſabatur, privatus Epiſcopatu, & in monaſterium redactus ad pœnitentiam; idem poſteà ad Agapetum recurrens, obtinuit Iudices denuò delegari, qui de ipſius cauſâ iterùm cognoſcerent.

NULLA OCCASIONE ALIENANDA PRÆDIA ECCLES.

h Ext. eâ de re litera ap. Bar. Annal. Tom. VII. an. 534. ex arch. Arel. Eccl.

XVIII. CLOTARIUS REX MULCTATUR A PONT.

i Gir. du Hail. Hiſt. Franc. in Vit. Clotar. Primi.

Occaſione verò aliarum literarum eiuſdem Agapeti ad Clotarium Francorum Regem, grande ab eodem Rege patratum eſt hoc ipſo anno ſacrilegium (quod deſcribitur in Annalibus *i* Francorum) in nece *Gualteri Domini de Yvetot* in Northmanniâ, ſic poſteà dictâ Gallicarum provinciâ. Qui cùm ob præclaras animi & corporis virtutes eidem Regi ſummè charus eſſet, factum eſt ſolitis invidorum Aulicorum calumniis, ut amore Regis in odium verſo, idem Gualterus prudenter ſe ab eius furore ſubducens abfuerit è Galliâ per decennium; quod quidem inſumpſit in perſequendis & debellandis terrâ maríque Saracenis, ac Chriſtianæ fidei hoſtibus. Cùm autem in patriam redire ſummoperè deſideraret, Romam ſe conferens obtinuit ab Agapeto literas ad Clotarium pro ſuâ ipſius reconciliatione: quas cùm Regi ipſâ feriâ ſextâ Hebdomadæ Sanctæ Sueſſione in ſacello ſuo ſacris præſenti, iámque ad ſanctiſſimæ Crucis adorationem procedere parato (tempore, ut ſibi videbatur, ad deſiderium ſuum conſequendum valdè propitio) obtuliſſet; Rex eo agnito, furore correptus, ipſum Gualterum ibidem gladio peremit. Sed imperatâ ab Agapeto Papâ, ſub pœnâ interdictionis Regni, tanti ſacrilegij ſatisfactione, ſtatuit Rex terram *de Yvetot* ab omni in perpetuum feudo; omnibúſque Regi debitis iuribus immunem fore. Verùm poſteà titulus Regni, quo terra illa ad multum tempus potita eſt, mutatus fuit in Principatum, qui adhuc permanet in familiâ Dominorum *du Bellay*.

ELECTIO REGNI DE YVETOT IN GAL.

[Hanc hiſtoriam Regni de *Yvetot*, præter Halianum ex quo illam deſcripſit Baronius, æquè recitant qui ante illum ſcripſerunt, Gaguinus, Gilius, Tilius, & ſi qui alij eorumdem temporum Rerum Francicarum auctores: cùm tamen vetuſtiores illi eam ſilentio prætermiſerint. Quâ ratione, & quòd ſeipſam narratio aliquâ ex parte deſtruere videatur, non deſunt hodie, qui inter fabulas recenſeant, quæ conſtanti credulitate per multa ſæcula obtinuit in Gallia. Econtrà verò ſunt alij, qui rem verè geſtam eſſe, nihilque obſtare quin eo ipſo tempore & ab iiſdemmet perſonis geri potuerit, multis & rationibus & auctoritatibus defendunt. Equidem nec hos nec illos tam moror: hoc tamen ſilere nefas exiſtimavi, quòd viderim id ſemel atque iterùm ſcriptis publicis Baronio obiici. An verò non ipſe extrà omnem omninò culpam, ſi quod fieri potuit, & verè factum ipſi Franci dicunt & ſcribunt, in ſuos ipſe Annales retulit?]

IESU CHRISTI
AN. 536.
AGAPETI
AN. 2.
IUSTINIA. IMP. 10.
THEODATI REG. 3.

I.

ANNUS Chriſti quingenteſimus trigeſimus ſextus, nullius Conſulatu notatus. Poſt Conſulatum Beliſarij in veteribus monumentis inſcriptus habetur; idémque primus annus Belli Gothici in Italiâ à Procopio nu-

meratur, cùm Iuſtiniani Imperij decimus inchoatus eſt.

II. AGAP. PAPA LEGATIONEM COGITUR SUSCIPERE AD IMP.

Quo cùm Theodatus Rex Gothorum non ſolùm bellum indictum accepiſſet; ſed etiam diſpendium (ut vidimus) iam paſſus eſſet Dalmatiæ atque Siciliæ; homo meticuloſiſſimus, qui Platonicis potiùs diſciplinis quàm bellicis artibus inſtructus eſſet, pacem quam iam olim petierat, nec impetrarat, nunc per ſummi Pontificis legationem obtenturum ſe credidit. Itaque cùm literis Ravennâ, ubi degebat, ſcriptis, ipſi Papæ & Senatui Romano (ut loquitur Liberatus *a*) interminatus eſſet, ſe omnes gladio interempturum, niſi egiſſent apud Imperatorem ut deſtinatum exercitum de Italiâ ſubmoveret; Agapetus Papa eiuſmodi legationem coactus ſuſcepit. Hócque ipſum eſt, quod Procopius *b* tradit, Theodatum timore nimio perterritum indigniſſimas pacis conditiones (quas recenſet) ſummâ puſillanimitate Imperatori per ipſius Legatum Petrum ad ſe miſſum obtuliſſe; atque unà cùm illo Conſtantinopolim tranſmiſiſſe Ruſticum, Romanum virum è numero ſacerdotum, & ad eam rem confirmandam peridoneum. Hunc enim certum eſt fuiſſe Agapetum, qui Ruſticus dictus eſt: quem quidem videtur Procopius ignoràſſe fuiſſe Romanum Pontificem, cuius nec ampliùs uſquam meminit. Extant verò apud Caſſiodorum *c* datæ hoc anno literæ ab eodem Theodato, eiúſque coniuge Gudelinâ ad Iuſtinianum Imperatorem & Theodotam Auguſtam, continentes exhortationem ad oblatam pacem non reſpuendam. Ac denique recitat Procopius alias privatas, quibus idem Theodatus pollicitus eſt cedere regno iis quos ad illud ſuſcipiendum Iuſtinianus mittere voluiſſet, dummodò duodecim centenariorum annuus proventus ipſi relinqueretur.

a *Liber. Breviar. cap. 21.*

b *Procop. de Bello Goth. lib. 1.*

c *Caſſiod. 10. ep. 19. & ſeqq.*

III.

Agapetus igitur eiuſmodi ſubire provinciam barbarico coactus imperio, cùm pecunias ad expenſas faciendas non haberet, regio Arcario opus habuit vaſa ſacra oppignerare: quæ tamen poſteà Caſſiodori operâ reddita eſſe Eccleſiæ S. Petri, à quâ ſublata fuerant, patet ex ipſius eâ de re ſcriptis ad Arcarios literis *d*. Ad quæ quidem provoco Novatores, qui ex opulentia creviſſe Romanæ Eccleſiæ ſummam auctoritatem, non ex Apoſtolicâ poteſtate, dixere; cùm tamen ſit cernere illam, quæ ſub barbarico iugo ad extremam inopiam redacta erat, vix umquam ſublimiori maieſtate Orbi Chriſtiano imperâſſe, & maximè in ipſâ Imperatoriâ civitate Conſtantinopoli; prout quæ ſuperiùs dicta, & inferiùs dicenda ſunt, abundè docent. Cuius etiam Pontifex Agapetus, etſi viſus eſſet ad Imperatorem pro pace rogandâ miſſus, à Deo tamen proficiſci iuſſus apparuit, ut ægrotanti Eccleſiæ Orientali medelam afferret. Eiúſque rei illud indicium præceſſit, quòd ornatus à Deo miraculorum virtute, in itinere conſtitutus, in quodam Græciæ loco mutum & claudum natum per ſanctiſſimi Miſſæ ſacrificij oblationem ambulare & loqui fecit; ut indubitatus eſt teſtis S. Gregorius *e* Magnus. Ut planè illud contigerit Agapeto, quod olim primo Romano Pontifici, eidémque Apoſtolorum Principi Petro; dum rogatus à mendico claudo eleemoſynam dare, pro petitâ pecuniâ quâ carebat, ſanitatem omni pretioſiorem auro contulit.

d *Id. 12. ep. 20.*

NON EX DIVITIIS, SED EX APOST. AUCTORITATE MAIESTAS ROMAN. ECCLES.

MIRACULA AGAPETI.

e *Greg. 3. dial. 3.*

IV.

Cùm autem Agapetus Conſtantinopolim pervenit, cauſam egit legationis ſuæ. Sed quod eam feliciter ſucceſſiſſe Anaſtaſius *f* tradit, redarguitur ex Liberato *g* & Procopio *h* huius temporis ſcriptoribus; dum ille ait, Imperatorem minimè acquieviſſe Agapeto pacem Theodato petenti, quòd magnam pecuniarum vim in exercitu comparando iam inſumpſiſſet: ex Procopio autem intelligitur, dum iſta tractarentur, Gothos qui reſidui erant in Dalmatiâ, cum Romanis conſerentes manus, priores tuliſſe, occiſo primùm Mauritio Mundi filio, ac demùm Mundo ipſo qui anno ſuperiori Salonas ceperat, quas hoc anno Gothi itidem recuperaverunt: hiſque Theodatum elatiorem factum, de promiſſionibus factis pœnitere cœpiſſe; & ex alterâ ſimiliter parte Iuſtinianum eaſdem reiicientem, confeſtim Beliſarium è Siciliâ in Italiam cum exercitu traiicere præcepiſſe. Hæc pluribus Procopius. Sed Eccleſiaſticas Agapeti res Conſtantinopoli geſtas proſequamur.

f *Anaſtaſ. in Agapit.*
g *Liber. c. 21.*
h *Procop. lib. 1. de Bell. Goth.*

DE PACE GOTH. PES DEMPTA.

V. AGAPIT. DEPONIT ANTHIMUM EPISC. CONSTANTIN.

Ipſe igitur cùm eò adveniſſet, Anthimum illius Eccleſiæ Epiſcopum intruſum hæreticum, in ſalutationem & communionem ſuſcipere noluit, niſi priùs libello oblato ſe Orthodoxum probaret, & ad ſedem ſuam, nempè Trapezuntium, reverteretur: nec à ſententiâ dimoveri umquam potuit, quamvis id vehementer ab ipſo peteret Imperator (cui nondum compertus fuerat Anthimus hæreticus) necnon impia Anthimi fautrix Theodora Auguſta; immò & recuſanti exilium minarentur: quando & conſtantiſſimè Agapetus Imperatori reſpondit; *Ego quidem peccator ad Iuſtinianum Imperatorem Chriſtianiſſimum venire deſideravi; nunc autem Diocletianum inveni: qui tamen minas tuas pertimeſco.* Cùm verò poſt hæc interrogatus ab eo coràm Imperatore Anthimus, renuiſſet confiteri duas in Chriſto naturas; tunc idem Imp. fraude compertâ, *humiliavit ſe* (ut loquitur Anaſtaſius) *Sedi Apoſtolicæ & adoravit beatiſſimum Papam Agapetum:* Anthimum autem ab eodem depoſitum expulit; atque in eius locum ſufficì curavit *Menam*, genere quidem Alexandrinum; ſed Conſtantinopoli agentem Præpoſitum primarij xenodochij Samſonis dicti, virum pietate, religione Orthodoxâ, aliiſque virtutibus conſpicuum. Hæc quidem omnia ita geſta referuntur apud Liberatum, Anaſtaſium, & Miſcellæ *i* auctorem. Narrat verò prætereà Zonaras *k*, nonnullos è primoribus Epiſcopis Orientis refragatos eſſe Agapeto in gratiam Imperatricis; ſed eos omnes ab eo ſuperatos. Additque Nicephorus *l*, Anthimum ab Archimandritis eius urbis & aliis accuſatum, nec quidem in conſpectum ab Agapeto admiſſum fuiſſe; ſed mox ſede depoſitum. Magis tamen inhærerem ſententiæ Anaſtaſij, dicentis vocatum eum, & diſcuſſione factâ, cùm nollet confiteri duas in Chriſto naturas, damnatum fuiſſe: niſi illud ipſum quod Nicephorus, teſtarentur etiam Acta Synodalia *m* ex libello Archimandritarum oblato Imperatori poſt obitum Agapeti. Unde intelligere poſſumus, uſum Agapetum plenitudine poteſtatis, cùm Anthimum obſtinatum hæreticum per libellos adverſus eum oblatos agnoviſſet, minimè ſervatâ ordinariâ formâ iudicij, nec congregato (ut moris erat) Concilio, ipſum damnâſſe.

i *Miſcel. l. 16.*
k *Zonar. Annal. part. 3. in Iuſtinian.*
l *Niceph. lib. 17. cap. 9.*

m *Concil. Conſtant. ſub Men. Act. 1.*

VI. *n Niceph. in Chron.*

Sic itaque depoſito Anthimo, poſtquàm præfuiſſet ei Eccleſiæ (ſicut habet Nicephorus *n*) menſes decem, vel (ut Zonaras) annum unum; haud tamen extitit eiuſmodi iudicium commiſeratione ieiunum: ſi quidem aditum ei apertum reliquit, ut ſi quando ab errore pœnitens ad Eccleſiam redire vellet, Epiſcopatus priſtinus Trapezuntinus eidem integer ſervaretur. Sed eam commiſerationem ægrè ferentes Orthodoxi Archimandritæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, alio eidem Agapeto oblato libello petierunt, ut præfinitus Anthimo daretur ad reſipiſcendum terminus, quo elapſo, nullus ei ultrà pateret ad aliquam Eccleſiam aditus. Idque poſtea eumdem Pontificem, iteratâ in eum ſententiâ ſtatuiſſe, & omni prorſùs ſacerdotio & communione Catholicâ privatum declaraſſe; docetur prędicto Archimandritarum ad Imperatorem libello. Quò minùs autem Anthimus uteretur impertitâ primò ab Agapeto humanitate, tradit Evagrius *o* impedimento fuiſſe impiiſſimum illum Severum caput hæreticorum Acephalorum, qui tunc erat Conſtantinopoli; à quo malè ſuaſus, elegit ſede carere, quàm Chalcedonenſe Concilium profiteri. Verùm & præter illum, excommunicatos fuiſſe ab eodem Romano Pontifice eumdem nefandum Severum horum omnium malorum architectum, eiuſdémque cum eo nequitiæ collegas Petrum Epiſcopum quondam Apameenſem, & Zoaram monachum Syrum, Conſtantinopoli tunc agentes, atque impiæ Theodoræ Auguſtæ ipſius Severi diſcipulæ protectione fultos, non regiam ſolùm urbem; ſed & totum fermè Orientem facinoroſis ſuis dictis, factiſque infeſtantes; traditur in iiſdem ſuperiùs citatis, aliiſque ab Epiſcopis Orientis adversùs eodem hæreticos oblatis Agapeto, & poſt eius obitum Imperatori libellis *p*; in quibus plurima eorumdem ſcelera recenſentur.

o Evagr. lib. 4. cap. 11.

Anthimus seductus a Severo.

p Ext. in Conc. Conſt. ſub Men. Act. 1.

VII. Menas ſubrogatus in locum Anthimi.

Quod autem ad Menam ſpectat Anthimo ſubrogatum; is antequàm Epiſcopus deligeretur, ſuæ fidei profeſſionem publicè edere iuſſus, ei ſubſcripſit quam olim præſcripſiſſe diximus Hormiſdam Papam omnibus Orientalibus communionem Catholicam expetentibus. Simulac verò ab Agapeto ordinatus eſt, obtulit rurſùm more maiorum eidem Romano Pontifici libellum fidei, quo omnes condemnavit hæreſes, & Catholicam fidem profeſſus eſt: cuius poſteà meminit Vigilius *q* Papa in epiſtolâ ad Iuſtinianum. Hiſque omnibus peractis, idem Agapetus literis ſuis circularibus omnes Epiſcopos Orientales de cunctis reddidit certiores; quarum quidem extat *r* exemplar ad Petrum Ieroſolymitanum: ubi etiam inter Menæ dignitatis prærogativas adnumerat, quòd à temporibus Petri Apoſtoli nullum alium umquam Orientalis Eccleſia ſuſcepiſſet Epiſcopum manibus Romanæ Sedis ordinatum.

q Vigil. ep. 2. To. 1. Epiſt. Rom. Pont.

r Ap. Conc. Conſt. ſub Men. Act. 1. & ep. 1. A. gap.

VIII. *ſ Liber. Breviar. cap. 22.*

Cùm verò poſt hæc idem ſanctiſſimus Pontifex (ut tradit Liberatus *ſ*) in Italiam reverti diſponeret, accidit ut Conſtantinopoli migraret ex hâc vitâ; & tamquam omnibus ritè abſolutis ad quæ Dei providentiâ miſſus erat, poſt opus vocaretur ad præmium. Eius verò corpus (ut ait Anaſtaſius) in loculo plumbeo tranſlatum eſt Romam; ibíque ſepultum in baſilicâ S. Petri duodecimo Calendas Octobris: quem diem ipſius depoſitionis annuatim celebrandum ſuſcepit Eccleſia Catholica. Nam quod ad tempus obitûs ſpectat; quo huius anni menſe ac die defunctus ſit, haud ſatis liquidò conſtat. Certum eſt tamen errare eos qui eius obitum ponunt vigeſimâ primâ menſis Maij: ſi quidem ex Actis eius Concilij, quod hoc eodem anno celebratum eſt Conſtantinopoli, poſt migrationem Agapeti, redarguuntur, dum eius prima Actio die ſecundâ eiuſdem menſis Maij habita legitur; adeò ut opus ſit affirmare, ipſum ante eum menſem defunctum eſſe: quem quidem Anaſtaſius tradit ſediſſe tantùm menſes undecim & dies octodecim. Verùm cùm ſuperioris anni exordio ipſum obiiſſe Pontificatum, ſatis apertè fuerit demonſtratum, utique ampliùs anni periodo vixiſſe, opus eſt affirmare. Cui quidem haud ſcio an ſimilis alius invenire poſſit, qui adeò brevi temporis ſpatio Eccleſiæ Catholicæ præſidens talia tantáque perfecerit; cuiúſque æquè apud Occidentales atq; Orientales ſint ampliſſima conclamata præconia, ac denique qui cunctis Fidelibus ſuî ardentius reliquerit deſiderium.

Obitus Agapeti Papæ.

Egregia eius laus.

IX. *t Lib. num. 1538. ap. Regiſt. S. Greg. pag. 194. Rec. Baron. Tom. VII. hoc Ann.*

Ceterùm extat in Bibliothecâ *t* Vaticanâ, de rebus eius geſtis Conſtantinopoli, déque obitu, ac magnifico funere, verus monumentum, ſcriptum (ut apparet) Latinè ab aliquo Latino qui tum in eâdem urbe interfuit cum Agapeto; quod quidem in omnibus conſentit cum illis quæ ex aliis auctoribus dicta ſunt ſuperiùs. Habet autem præterea, quædam alia notatu digna: Atque imprimis quòd numeret annos, *Ab Ædificatione Romanæ Eccleſiæ.* Sicut enim priſcis Romanis mos fuit ab Urbe Condita annos recenſendos deducere, ita etiam nonnullis Eccleſiaſticarum rerum tractatoribus viſum eſt, ab Eccleſiâ Romanâ conditâ temporis notâ memorias conſignare. Cùm verò ait auctor, Agapetum à Theodato Conſtantinopolim miſſum eſſe anno Ædificationis Romanæ Eccleſiæ quadringenteſimo nonageſimo; ei chronographiæ ad amuſſim noſtram cohærere gaudeas. Etenim dum oſtendimus anno Domini quadrageſimo quinto Romanam Eccleſiam ab Apoſtolorum Principe Petro eſſe erectam, planè ab eo tempore abſolvitur hoc anno quadringenteſimus nonageſimus, & inchoatur quadringenteſimus nonageſimus primus, quo vertitur annus Domini quingenteſimus trigeſimus ſextus. Deinde cùm idem auctor agens de obitu Epiphanij Epiſcopi Conſtantinopolitani, qui Anthimum præceſſit, ait eum fuiſſe vigeſimum illius urbis Epiſcopum prorſùs numerare intelligitur à Metrophane prædeceſſore Alexandri, qui vixit tempore Conſtantini Magni: ab ipſo enim uſque ad Epiphanium, demptis hæreticis & ſchiſmaticis, totidem numerantur. Ut planè appareat Nicephori catalogum, à Stachi (ut ait) ab Andreâ Apoſtolo ordinato inchoatum, his temporibus ignotum fuiſſe. Eſt denique illud ibidem notandum, quod ait Agapetum ſacra altaris ſediſque velamina, ſacrilegi Anthimi infecta flatibus, Catholicis precibus eluiſſe. Quæ verba citantur à Gratiano *u* ad probandum antiquum ritum, quo Catholica Eccleſia ſemper exhorruit quæ ſunt hæreticorum, non ſolùm ipſas Eccleſiâs; ſed & omnia utenſilia, nec illis abſque expiatione ſacrâ uti ſolere. Sicut etiam

Chronographia ab Eccl. Romana condita.

Series antiqua Epiſcop. Conſt.

Expiari ſolita templa, et utenſilia hæreticorum.

u De conſec. diſt. 1. c. 19.

eodem ſcripto additur, eumdem Agapetum omnes templi ædes ab inflictis inibi per Anthimum maculis, Orthodoxis obſecrationibus expiâſſe.

[Quod audis de ſerie Epiſcoporum Conſtantinop. à Metrophane incipiente, accipe de iis qui ibi ſedere cœperunt poſt tranſlatum illic Imperium, & nomen urbi mutatum. Quin enim iam anteà Byzantium habuerit Epiſcopos, nullum eſt dubium (Vide ſup. ann. 214. num. 15.) Porrò Metrophanem fuiſſe ultimum Byzantij, & primum Conſtantinopolis, conſtat ex iis quæ de eo diximus ad ann. 317. num. III.]

X.

CONCIL. CONSTANTINOP. SUB MENA.

Iam verò quæ poſt ſanctiſſimi Pontificis deceſſum, antequàm ſucceſſor crearetur, Conſtantinopoli fieri contigerit, hîc enarranda ſunt. Cùm eſſent illic Apoſtolicæ Sedis Legati, quos idem Pontifex præmiſſos anno ſuperiori ad res componendas, decedens nullâ imminutos poteſtate reliquit; his cura potiſſima fuit, ut quæ ab eodem vivente conſtituta fuiſſent, iiſdem obſervandis Orientales Epiſcopi ſuis ipſorum verbis obligarentur. Quapropter communicato conſilio cum Menâ Conſtantinopolitano (quem & ipſum vicariâ ſedis Apoſtolicæ præfecturâ ab eodem Agapeto inſignitum fuiſſe, declarant Acta Synodi tunc habitæ) eorum omnium communi operâ, hoc anno, ſexto Nonas Maij, celebrari cœptum eſt CONCILIUM *Conſtantinopoli* ex vicinioribus Epiſcopis, & iis qui in eâdem civitate tunc reperti ſunt, omnibus quinquaginta numero: præſidentibus cum *Menâ* iiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, quos ſuperiùs recenſuimus, *Sabino* Epiſcopo Canuſino, *Epiphanio* Aſculano, *Aſterio* Salernitano, *Ruſtico* Feſulano, & *Leone* Nolano, necnon *Theophane* atque Pelagio S. R. E. diaconis. Interfuerúntque pariter Menas & Petrus Apoſtolicæ ſedis Notarij, cum quibuſdam Subdiaconis procuratoribus reliquorũ Clericorum eiuſdem Sedis: itémque Legati ab Antiocheno Patriarchâ Ephræmio, atque alij à Petro Ieroſolymitano, necnon è Cæſareâ Cappadociæ, Ancyrâ, & aliis locis miſſi. Cuius quidem Synodi cùm extent Acta, quinque Actiones ſive Seſſiones complectentia, recitata in Concilio *x* Ieroſolymitano paulò pòſt habito; eorum hanc tibi ſummam deſcribimus: Ut poſt trinam, eamdémque peremptoriam dilationem Anthimo ad reſipiſcendum datam; ex indulgentiâ (ut teſtatus eſt Menas Epiſcopus) Agapeti Papæ, póſtque publicas ipſius proclamationes, cùm magnâ diligentiâ perquiſitus nuſquam comparuiſſet; tandem ex ſententiâ totius Synodi, confirmantis eam quam iam anteà Agapetus pronunciârat, idem Anthimus declaratus fuerit excommunicatus, & omni ſacerdotio & dignitate, ac nomine Catholico privatus. In ultimâ verò eiuſdem Synodi Actione, habitâ pridie Nonas Iunij (quam Acta Ieroſolymitani Concilij Secundam Synodum vocant, Primam verò eam quam memoravimus contra Anthimum: licèt potiùs dicendæ ſint variæ Actiones eiuſdem Synodi:) diſcuſſis multis libellis Synodo atque Imperatori oblatis, confirmata eſt pariter Agapeti ſententia damnationis in Severum, Petrum, atque Zoarem, eorumdémque ſequaces omnes.

x Tom. 2. Conc.

XI.

Quibus omnibus peractis, dedit Menas literas *y* de damnatione dictorum omnium hæreticorum; ſimúlque Acta Synodi miſit ad Petrum Ieroſolymitanum Epiſcopum. Iuſtinianus autem Imperator pro munimento eorum quæ à Patribus decreta eſſent, ſanctionem *z* contra eoſdem damnatos hæreticos ſcripſit hoc ipſo anno, octavo Idus Auguſti; quâ inſignibus eos cunctis urbibus pellens, in ſolitudines relegavit, libróſque & ſcripta ipſorum igni condemnavit; atque omnibus hæreticis ſilentium iniunxit, ut non auderent ampliùs loqui de fide. Denique Petrus Ieroſolymitanus, acceptis Menæ literis, collegit & ipſe *Ieroſolymis* CONCILIUM Epiſcoporum quadraginta quinque, decimo tertio Calendas Octobris; cuius extant *a* Acta, quæ Actiones omnes Conſtantinopolitani continent, & approbatas confirmant. Quæ verò poſt hæc ſecuta ſunt de Anthimo, dicentur ſuo loco. De Severo autem liquet, haud diù pòſt fuiſſe ſuperſtitem: quem & cum præſenti vitâ, æternâ quoque fuiſſe privatum, Deus aliquando oſtenſum voluit, ad curandum quemdam hominem in errorem lapſum; ut certâ teſtificatione narratur in Prato *b* Spirituali. Hócque inſuper anno decimo Iuſtiniani (ut auctor eſt Liberatus *c*) Theodoſius Epiſcopus Alexandrinus hæreticus Severianus Conſtantinopoli agens, cùm omninò ſubſcribere renuiſſet Concilio Chalcedonenſi, in exilium ab Imperatore pulſus eſt; ibidémque Conſtantinopoli ordinatus in locum eius *Paulus* unus ex Abbatibus Tabennenſibus Ægypti, fide Orthodoxus: procurante hæc omnia Pelagio, qui Conſtantinopoli fuit Apocriſiarius Romanorum Pontificum Agapeti primùm, inde Silverij, ac demùm Vigilij.

y Ext. in Syn. Conſt. ſub Men. Act. 1.

z Novel. 42.

CONCIL. IEROSOLYM. PRO CONFIRMATIONE CONSTANTINOPOLITANI.

a Tom. 2. Conc.

b Prat. Spir. cap. 26.

c Liber. cap. 21. & 23.

XII.

DE SILVERII PP. CREATIONE.

Dum autem iſta in Oriente gererentur, cùm Romæ auditus eſſet obitus S. Agapeti Papæ, atque iam haberentur more maiorum ſacra comitia de novo creando Pontifice; Rex Gothorum Theodatus (ſi credimus Anaſtaſio) SILVERIUM natione Campanum, Hormiſdæ quondam Papæ filium, acceptâ ab illo pro electione pecuniâ, contradicente licèt Clero, per vim ac metum ordinari curavit. Ceterùm Liberatus *d*, qui his temporibus vixit, ubi de Silverio ex ſubdiacono in Pontificem electo agit, nihil penitùs habet de violentiâ Theodati, nec de collatâ à Silverio pecuniâ. At verò vim à Gotho tyranno & hæretico Ariano illatam eſſe facilè adducimur ut credamus. Sed datam fuiſſe pecuniam, ne quidem veriſimile ſit; cùm illud ipſum crimen idem Silverius Vigilio ſedis ſuæ poſteà invaſori, in libello ſententiæ eius damnationis potenter obiiciat: quod haud puto adeò conſtanter facere potuiſſe, ſi eiuſdem ipſe reus criminis extitiſſet. Addit autem Anaſtaſius, ordinato Silverio ſub vi & metu, quamvis multi ex clero eius electionem anteà improbâſſent, tamen poſteà ad evitandum ſchiſma ei ſubſcripſiſſe. Sed quod idem Hormiſdæ Papæ filius à Liberato quoque dicitur, intelligendus eſt haud dubium ex legitimo ſuſceptus matrimonio ante Pontificatum: aliàs enim ad tantæ dignitatis gradum prorsùs fuiſſet inhabilis. Quo autẽ huius anni menſe vel die eius creatio contigerit, haud quis facilè poterit niſi divinando definire, quòd incertus ſit dies mortis Agapeti. Quòd tamen Anaſtaſius ſcribat id factum eſſe menſe uno atque diebus viginti octo poſt eiuſdem obitum Agapeti; certúmque ſit pariter ex

d Id. cap. 22.

Actis

Actis Synodalibus ſuperiùs citatis, Agapetum defunctum eſſe paulò ante tempus Synodi Conſtantinopolitanæ ſub Menâ, quæ cœpta eſt hoc anno, ſexto Nonas Maias: inde colligi poſſe videtur, Silverij ſuffectionem factam eſſe menſe Iunio.

XIII. De pactis conventis inter Theod. Aug. et Vigilium Diac.

Intereà verò tradit Liberatus, Theodoram, Auguſtam Conſtantinopoli cum Vigilio Agapeti diacono ſecretò egiſſe, ut ipſe promitteret, ſi in Papam eligeretur, ſublaturum ſe Synodum Chalcedonenſem, atque Anthimum & Severum reſtituentem, eorum fidem confirmaturum; eóque facto promiſſo, Vigilium literas ab Imperatrice ad Beliſarium accepiſſe, ut ipſe Pontifex Romanus conſtitueretur, ſeptémque inſuper auri centenaria ipſi darentur: ſed cùm Romam adveniſſet, reperiſſe iam Silverium in throno ſedentem. Quid autem poſt hæc factum fuerit, dicetur inferiùs. Hunc autem illum Vigilium eſſe ſcias, quem iam temporibus Bonifacij vidiſti pertentâſſe ab eo vivente ſubrogari in ſedem, contra leges omnes & conſuetudines Eccleſiaſticas: Ut non debeat mirum videri, ſi gloriæ turbine agitatus in præcipitia ſe dederit.

XIV.

Concil. Aureliaense II.

Hoc eodem anno, qui numeratur vigeſimus ſecundus Childeberti Francorum Regis ab obitu Clodovei parentis, celebrata eſt in Galliis nono Calendas Iulij, Secunda SYNODUS AURELIANENSIS, cui præfuit *Honoratus* Epiſcopus Bituricenſis; interfuerúntque vel per ſe, vel per vicarios Epiſcopi triginta; inter quos plures fuêre ſanctitate celebres, quorum nomina ſcripta ſunt in Tabulis Eccleſiaſticis: ab iiſque conditi ſunt canones unus & viginti, ad diſciplinam Eccleſiaſticam, & mores Catholicos pertinentes. Inter quos qui numeratur quintus-decimus, ſancit, oblationes defunctorum, qui in aliquo crimine fuerint interempti, recipi debere, ſi tamen non ipſi ſibi mortem probentur propriis manibus intuliſſe. Qui verò inter eos Epiſcopos recenſetur *Iniurioſus* Turonenſis, præter doctrinam ac vitæ ſanctitudinem, conſtantiâ quoque excelluit in redarguendis Regibus: de quo inter alia refert memoriâ dignum S. Gregorius *e* eiuſdem poſteà Eccleſiæ Epiſcopus, quòd cùm Rex Clotarius indixiſſet ut omnes Eccleſiæ regni ſui, tertiam partem fructuum fiſco ſolverent; ídque reliqui Epiſcopi licèt inviti conſenſiſſent, viriliter hoc Iniurioſus reſpuens, ac ſubſcribere dedignans, Regi dixerit; *Si volueris res Dei tollere, Dominus regnum tuum velociter auferet, quia iniquum eſt ut pauperes quos tuo debes alere horreo, ab eorum ſtipe tua horrea repleantur:* & iratus contra Regem, nec Vale dicens abſceſſerit: eâque re commotus Rex, timens etiam virtutem S. Martini, cuius Eccleſiæ idem Iniurioſus præſidebat, miſerit ad eumdem Epiſcopum munera, veniam petens, & quod fecerat damnans.

e Greg. Tur. de geſt. Fran. lib. 4. cap. 2. ap. Baron. an. 540.

Constantia Iniuriosi Episc. in Reges.

XV. Ariani milites rebellant in Africa.

f Poſt Novel. Iuſtin. edit. Iul. & Novel. 137.

Hoc item anno contigit ut Ariani milites in Africâ, mœſti ob templorum prohibitionem ipſis factam à Salomone duce exercitûs ex mandato Imperatoris *f*; coniurantes in necem eiuſdem Salomonis, Paſchali tempore in hoſtes converſi, Africanam provinciam dirâ afflixerint clade; electóque ſibi duce *Stozâ* tyranno, ab Imperio Romano omninò defecerint: quorum furorem Salomon fugiens, in templo latitans mortem imminentem evaſit. Sed hæc pluribus Procopius *g*: ſubditque de Carthagine ab iiſdem ſeditioſis militibus direptâ, ac de accerſito Beliſario Syracuſis in Africam; déque Germano poſt eum ab Imperatore in Africam miſſo, cùm idem Beliſarius ad bellum Gothicum revocatus eſt. Sed malè lacunam textûs Procopij impleturus quis, addidit id factum anno duodecimo eiuſdem Imperatoris. Etenim cùm idem auctor diſertis verbis dicat tunc accerſitum fuiſſe in Africam Beliſarium Syracuſis agentem, nonniſi hoc anno id factum oportuit: nempè ut qui ultimo ſuperioris anni tempore potitus eſt Syracuſis, ibi degens hoc anno revocatus fuerit in Africam; ſequenti verò Romam cum exercitu profecturus, Neapolim ſibi obviam civitatem ceperit; quem ab eo tempore ſemper in expeditione Italicâ perſeveráſſe, idem auctor ſatis oſtendit, dum eius ſingula affectatus eſt veſtigia, & quæ duodecimo etiam Imperatoris anno ab eo ſunt geſta, fuſiùs eſt proſecutus.

g Procop. de Bel. Vvand. lib. 2.

IESU CHRISTI AN. 537.

SILVERII AN. 1.

IUSTINIA. IMP. II. VITIGIS. REG. I.

I.

p Procop. de Bello Goth. lib. 1.

Neapolis capta a Belisario.

b Miſcel. l. 16.

c Anaſtaſ. in Silver.

QUI ſequitur annus Chriſti quingenteſimus trigeſimus ſeptimus, Poſt Beliſarij Conſulatum ſecundus, ponitur idem à Procopio *a* ſecundus Belli Gothici & undecimus Iuſtiniani Imperatoris. Quo (ut idem teſtatur auctor) Beliſarius Syracuſis ſolvens, Românque cogitans, primùm omnium Neapolim ſibi obviam munitiſſimam in Campaniâ civitatem, poſt duram viginti dierum obſidionem, in deditionem accepit, & humaniſſimè (ſi eidem Procopio credimus) tractavit. Verùm ab aliis *b* invenimus traditum, cum ob nimiam cædem ibi perpetratam, à Silverio Papâ, cùm Româ potitus eſt, acriter reprehenſum eſſe, & pœnitentiam agere compulſum. Et æquè Anaſtaſius *c* aſſerit, eumdem omnes cives interfeciſſe; adeò ut nec Eccleſiis, nec ſacerdotibus, aut virginibus ſacris pepercerit.

II.

Vitiges Rex Gothorum.

Porrò tanti præſidij amiſſione conſternati Gothi, eóque magis quòd Regem haberent omnium ignaviſſimum, immò & de proditione ſuſpectum; quem & viderent non ſolùm nihil de bellico apparatu in tanto rerum diſcrimine meditari; ſed de rebus eventuris ſciſcitari Iudæum quemdam magum: iidem novum ſibi creârunt Regem, VITIGEM Ducem, è Dalmatiâ anteà evocatum, virum ſtrenuum, bellicíſque ſudoribus ubique ſpectatum; Theodatúmque interemerunt, poſtquam regnâſſet annos tres. Verùm & ipſe Vitiges Romam ingreſſus; tamen Beliſario victori ad tempus cedere coactus, commonefacto Silverio Romano Pontifice, atque univerſo Senatu, ut Gothis de Urbe benemeritis fideles perſiſterent, relictóque ibidem præſidio quatuor millium ſelectiſſimorum Gothorum ſub Duce Leudere; ipſe cum ceteris ad reparandas vires, & res compo-

nendas profectus eſt Ravennam. Ubi filiam Amalaſunthæ ibi aſſervatam matrimonio ſibi invitam licèt coniungit: ut ita ſanguinis regij, vel ex coniugis ſaltem parte, regnum ipſum minimè expers eſſet. Confeſtimque legationem ad ſuos qui in Galliâ erant Gothos miſit, necnon ad Francos, ut eos belli ſibi ſocios iungeret: ac Legatis ſuis dedit in mandatis, ut Regibus Francorum Gallias cederent, & pecuniam à Theodato pactam perſolverent, ut ſic eos his beneficiis obligaret. At interim veriti Romani ne paterentur quæ Neapolitani, ſuadente Romano Pontifice ſeſe Beliſario dedêre; miſſóque qui eum vocaret nuncio, uno eodémque die per portam Aſinariam ingreſſus eſt idem cum exercitu, & ex adverſâ egreſſi ſunt Gothi Ravennam ituri. Potitus autem Urbe Beliſarius, tamquam victoriæ inſignia claves portarum Conſtantinopolim miſit, vinctúmque Leuderem Ducem, qui capi quàm cum aliis fugam capere delegiſſet. Hiſque peractis, in reparandis urbis mœnibus egregiam operam navavit. Hæc omnia fusè Procopius. Qui tamen cùm nihil dicat, quonam menſe & die huius anni capta à Beliſario urbs fuerit; Evagrius *d* ait accidiſſe ad quintum Iduum Decembris, poſt annos ſexaginta, quibus à Gothis occupata fuiſſet. Id ipſum tradit & Nicephorus *e*: Anaſtaſius autem quarto Idus eiuſdem menſis. Quod quidem contigit anno ex quo ab Erulis capta eſt ſexageſimo expleto; ex quo autem à Gothis poſſeſſa *f*, quadrageſimo tertio.

ROMA SE BELISARIO DAT.

d *Evagr. lib. 4. cap. 18.*

e *Niceph. lib. 17. cap. 13.*

f *Miſcel. lib. 16.*

III. PAULUS EPISCOPUS EIICITUR ALEXANDRIA.

Hoc eodem anno Paulus Epiſcopus Alexandrinus Orthodoxus, incautè agens in poteſtate ipſi ab Imperatore traditâ, deponendi in Ægypto Duces & Tribunos hæreticos, & Orthodoxos ſubſtituendi; reus necis Oeconomi Eccleſiæ Alexandrinæ iniuſtè conſtitutus, in exilium eiectus eſt; & Imperatoris iuſſu depoſitus apud Gazam Palæſtinæ, à Pelagio S. R. E. Apocriſiario, & Epiſcopis Antiocheno, Ieroſolymitano, & Epheſino, & aliis; inque eius locum ſubrogatus *Zoilus* æquè Orthodoxus. quæ cuncta ut ſe habuerint, diligenter proſecutus eſt Liberatus *g*. Teſtatur verò Agatho Papa in Epiſtolâ ad Imperatores Conſtantinum & Heraclium; & Tiberium (de quâ ſuo loco) ſcriptum fuiſſe ad hunc Zoilum à Iuſtiniano edictum pro fide Catholicâ adverſus Acephalos; quod periiſſe videtur. Reperiuntur autem complures aliæ eiuſdem Imperatoris hoc ipſo anno editæ conſtitutiones, tam de perſonis rebúſque ſacris quàm profanis; inter quas extat *h* illa data Calendis Septembris, quâ in cunctis monumentis publicis apponi voluit nomen Imperatoris, Conſulum, & Indictionis.

g *Liber. Breviar. cap. 23.*

h *Novel. 47.*

IESU CHRISTI AN. 538.

SILVERII AN. 2.

IUSTINIA. IMP. 12.

VITIGIS. REG. 2.

I.

COSS. Ioanne atque Voluſiano aperitur annus Domini quingenteſimus trigeſimus octavus, idémque à Procopio numeratus tertius Belli Gothici in Italiâ. Quo Rex Gothorum Vitiges, revocatis in Italiam Gothis qui apud Francos erant, comparatóque exercitu militum centum quinquaginta millium, adverſus Beliſarium veniens, Romam menſe Martio obſidere cœpit. Quæ autem crebrò inter utramque partem ſint conflata certamina, qui iterati conflictus, & quàm in multis prudentia & bellica fortitudo Beliſarij enituerit; eumdem exactè cuncta narrantem, qui præſens fuit, Procopium *a* conſulat qui ea cupit. Illud verò haud omittendum, quod ad pietatem ſpectans ab eodem narratur; nempè quòd cùm mœnium urbis partem quamdam inter portas Flaminiam & Pincianum, quæ lapidum laxatâ iampridem compagine, à ſolo ad ſummum faſtigium ſciſſa, utrimque ſic inclinaret ut iamiam caſura videretur; Beliſarius demoliri niteretur, ut iteratò ædificaret: obſtitêre Romani, Petrum Apoſtolum pro indubitato ſe competiſſe aſſeverantes, eius loci tuendi pollicitum curam ſe ſuſcepturum. Quod utique Romanis ex voto ſucceſſit; quandoquidem nec eo die quo per Gothos ſunt mœnia oppugnata, nec per omne obſidionis tempus hoſtilis vis ulla ad hunc locum pervenit. Quapropter cùm miraculi poſteà loco ea res ſit habita, nec ſarcire quidem impoſterum quiſquam, nec de integro reſtituere auſus eſt. Sed illud maioris miraculi obtinet locum, quòd cùm per annum & ampliùs urbe obſeſsâ, in ſuburbiis moram Gothi fecerint, iidémque Ariani, atque Romanæ Eccleſiæ hoſtes acerrimi; nihil tamen contumeliæ damnive intulerint Apoſtolorum Petri & Pauli baſilicis extra civitatem poſitis, earúmve miniſtris, ſed ſiverint illic Catholico ritu liberè ſacra peragi: prout idem teſtatur auctor. Quibus vehementer redarguas recentes Novatores, diaboli faces, fæceſque hæreticorum, ſacra Deo dicata ubique Sanctorum monumenta rapinis incendiiſque vaſtantes.

ROMA OBSIDETUR A VITIGE.

a *Procop. de Bello Goth. lib. 1. & 2.*

MURUS URBIS SUB S. PETRI CUSTODIA.

GOTHI VENERATI BASILICAS SS. APOST.

II. SILVERIUS PAPA PER CALUMNIAS EIICITUR.

Hinc verò obortâ ſuſpicione, Sylverium Pontificem favere Gothis, ipſum Beliſarius confeſtim tranſmiſit in Græciam, ſuffecto ei *Vigilio*; ut breviter Procopius tradit. Sed doloſæ fraudis fuit iſte prætextus. Eiuſmodi namque velamento obtectum eſt, quod impia Theodota Auguſta (ut vidimus ex Liberato) cum Vigilio molita fuerat; nempè ſe affecturam ut ipſe crearetur Pontifex, eâ conditione ut Anthimum in ſedem Conſtantinopolitanam reſtitueret, eiúſque Severianum dogma confirmaret. Ceterùm ex eodem Liberato, huius rei geſtæ hiſtoriam exactè proſequente, necnon ex Anaſtaſio liquet, Theodoram à Silveriano petiiſſe ut Anthimum reſtitueret; eo verò recuſante, eamdem Beliſario mandâſſe, ut quæſitis prætextibus, illum deponeret, ac Vigilium ordinari curaret. Inde igitur intentatâ in Silverium de proditione calumnia, fictæque eius nomine ad Regem Gothorum literæ; quarum colore Beliſarius ipſum fraudulenter tentum, veſtitúque indutum monachi, in exilium miſit Pataram Lyciæ civitatem: inque locum eius, renitente licèt clero, Vigilium intruſit; cùm præter literas Theodoræ ad Beliſarium hâc de re datas, idem inſuper Vigilius duo auri centenaria eidem promiſiſſet. Hæc partim ex Anaſtaſio, partim ex Liberato.

VIGILIUS INTRUDITUR.

III.

Addit verò Liberatus; cùm procurante Pa-

taræ Epiſcopo Imperator iuſſiſſet Silverium Romam reduci, & de literis proditionis iudicium fieri; ut ſi verè ab eo ſcriptæ dignoſcerentur, in aliâ civitate Epiſcopus degeret; ſin autem falſæ fuiſſent approbatæ, reſtitueretur ſuæ ſedi: eius Romam adventu territum Vigilium, eumdem à Beliſario petitum, ſibique traditum, in Palmariam inſulam (fœcundam antiquorum martyrum palmis) deduci curâſſe; ſcripſiſſéque ad Theodoram, & ad Epiſcopos hereticos, confirmantem ipſorum hæreſim, & anathema dicentem iis qui cõfiterentur duas in Chriſto naturas. Hæc quidem Liberatus: quæ licèt in reliquis vera ſint, in iis tamen quæ de Vigilij ſcriptis ait, dubiæ ſunt fidei, aut potiùs cõmentitia, excepta ab eo ex falſo vulgi rumore. Ut enim taceam, quòd alia abſurda pleraque, atque etiã repugnãtia, in iiſdem quę recitat ſcriptis habentur: ſi ea re verâ miſiſſet Vigilius, cur non ex illis posteà conventus eſt, cùm de reſtitutione Anthimi altercatus eſt Cõſtantinopoli cum Theodorâ? vel cùm à Theodoro Cęſarienſi Epiſcopo & Menâ Conſtantinopolitano duriùs vexatus eſt, quòd utrumque excommunicationi ſubieciſſet? vel cùm in ipſum furore accenſus Iuſtinianus Imperator, etiam vi agendum putàvit? aut demùm cùm in eumdem Quinta Synodus, quòd ad eam accedere renueret, nonnihil commota eſt? Hęc enim omnia publicè ſunt ventilata, & publicis Actis excepta; nec tamen de dictis ſcriptis, vel nutu uſquã mentio. Sicut nec apud Facundum Hermianenſem in Africâ Epiſcopum, res ſui temporis ſcribentem: qui cùm in Vigilium ob Tria Capitula ſubinfenſus, plura alia ei obiicere non dubitaverit, de hoc tamen omninò ſiluit. Denique Sextæ *b* Synodi Acta teſtantur, nomine Vigilij ab hæreticis confictas fuiſſe literas ad Iuſtinianum & Theodoram: cuiuſmodi & iſtas quarum Liberatus meminit fuiſſe, haud eſt dubitandum.

De literis eius nomine ſcriptis.

b Sext. Synod. Act. 15.

IV.

Lapſus Vigilij nihil obeſt integritati Rom. Sedis.

Sed etſi verè illas ſcripſiſſet Vigilius, nullum tamen ob id inferri penitùs præiudicium Apoſtolicæ Sedi poteſt. Siquidem nihil tunc definivit contra fidem tamquam Pontifex, neque animo hæretico; ſed occultè propter cupiditatem præſidendi, ut Liberatus ibidem dicit, & ex epiſtolâ ipſius aſſertâ apparet: Scribit enim, ut caveant ne illam aliquis videat, & ut ſint omnia occulta uſque ad tempus. Nam ſi palàm ſe hæreticum profeſſus eſſet, ſciebat utique numquam paſſuros Romanos eum ſedere in Petri cathedrâ: ſi verò Catholicum, metuebat Imperatricem hæreticam, cuius operâ Pontificatum adeptus erat. Itaque in eiuſmodi anguſtiis conſtitutus, rationem iſtam excogitavit, ut Romæ Catholicus ageret, & interim per literas apud Imperatricem hæreticum ſimularet. Immò etſi re verâ Vigilius addidiſſet ad ſchiſma hæreſim, hoc tamen nihil obeſſet noſtrę cauſæ; quandoquidem id fecit dum adhuc ſupereſſet Silverius; quo vivente (licèt in exilio) nemo iure dixerit, Vigilium ſchiſmaticum, alienæ ſedis emptorem & invaſorem (quæ negari non poſſunt) verè potuiſſe dici Pontificem Maximum, quamvis in Sede Petri ſederet violenter intruſus. Quomodò verò Apoſtolicæ Sedi moderandæ invigilaverit in eodem Vigilio Dei vindicta, quáſque Beliſarius, qui impiæ feminæ mandatum adeò impiè executioni mandavit, meritas ab eâdem feminâ luerit infelix pœnas, ſuis locis dicturi ſumus. Quamvis & idem Beliſarius confeſtim poſt ſcelus admiſſum in ſe reverſus, ad illud expiandum Romæ Eccleſiam erigendam curaverit, cui præ foribus inſcriptionem *c* incidi voluit; pœnitentiæ ſuæ perpetuum monumentum.

c Habet Baron. Annal. Tom. VII. hoc ann. Extátque Romæ in pariete exteriori. Eccl. Cruciferorum prope fontem Trivium.

V.

Cùm igitur expulſo Silverio, ageret Vigilius Romanum Pontificem; quantumlibèt ſpurius, quę tamen Pontificij muneris eſſent, exequi minimè prætermiſit. Nam inter alia acceptis Eucherij Epiſcopi Hiſpani literis ad Silverium ſcriptis, ipſe ſub dictis huius anni Coſſ. Calendis Martij reſpondiſſe *d* reperitur ad eiuſdem conſultationem, de Priſcillianiſtarum hæreticorum abſtinentiâ, de Arianorum rebaptizatione, de Glorificationis hymno, de Romanæ Eccleſiæ primatu, aliiſque rebus ad religionem pertinentibus. Ac quinque pòſt diebus, hoc eſt pridie Nonas eiuſdem menſis Martij, pari modo reſcripſit *e* ad Cæſarium Arelatenſem Epiſcopum de causâ Theodoberti Francorum Regis: qui cùm inceſtuoſas contraxiſſet nuptias cum uxore fratris ſui, factíque pœnitens Romanum Pontificem per Legatos conſuluiſſet, cuiuſmodi pœnitentiâ poſſet illud purgare delictum; Vigilius Cæſario mandavit, ut iuxta compunctionis meritum eidem Regi pœnitentiam iniungat, illud quàm maximè præcavendo, ne poſthàc cum illâ feminâ commiſceretur, aut eâdem domo habitaret.

d Vigil. ep. 1. Tom. 2. Epiſt. Rom. Pont.

e Rec. Baron. ubi ſuprà ex arch. Eccl. Arelat.

VI.

Sed iam his recenſitis, quid intereà in Oriente in causâ Origeniſtarum factum ſit, videamus. Narrat Liberatus *f*, redeunte è Palæſtinâ Pelagio S.R.E. diacono & Apocriſiario, adveniſſe pariter cum eo Conſtantinopolim nonnullos eiuſdem Palæſtinæ monachos (ſuaſu videlicèt magni illius Theodoſij Cœnobiarchæ, ut ipſius Acta *g* declarant) ſecum deferentes Capitula è libris Origenis excerpta, quæ peterent damnari unà cum ipſo auctore Origene. Quapropter (ut decebat rem tantam, cuius causâ per multa ſæcula univerſus Chriſtianus exagitatus eſt Orbis) Occidentalibus ſimul convenientibus cum Orientalibus, nempè pro illis Apoſtolicæ Sedis Apocriſiario Pelagio, & pro iſtis Menâ Epiſcopo Conſtantinopolitano, & ipſo (ut dictum eſt) vicem agente Romani Pontificis, unà cum aliis Orthodoxis Epiſcopis qui hoc tempore reperti ſunt Conſtantinopoli; magnum actum eſt de Origene iudicium, cui nec defuit maieſtas Imperatoris: quippe qui cùm videret omnes in idipſum conſpirare, ut cum erroribus ſuis auctor etiam damnaretur; iuſſit eâ de re Sententiam ſcribi adversùs ipſius errores atque blaſphemias, petitas ex deliriis Paganorum & Manichæorum, additáſque ab ipſo alias quamplurimas, quibus Ario, aliiſque hæreticis materiam præbuit ſuarum ipſorum impietatum, quæ quidem Sententia *h* extat valdè prolixa, ac multiplici doctrinâ referta, Patrúmque teſtimoniis roborata, ab iiſdem Epiſcopis dictata; ſed ipſius Imperatoris nomine ad Menam inſcripta; ut petulantes hæretici, nihili facientes Epiſcoporum iudicium, per Imperatoriam conſtitutionem coërceri poſſent: eamdémque ad ſe miſſam confeſtim approbârunt Vigilius Romæ ſedens, Zoilus Epiſcopus Alexandrinus, Ephræm Antiochenus, & Petrus Ieroſolymitanus: ut horum omnium teſtis eſt Liberatus. Additi verò ſunt etiam decem anathematiſmi

f Liber. cap. 23 ad finem.

Monachi Palæſt. agunt ut damnetur Origenes.

g Ap Sur. 11. Ianuar.

Sententia in Origenem lata.

h Rec. Baron. ubi ſuprà ex Cod. MS. Ant. Aug.

contra eoſdem errores, ipſumméque eorum auctorem Origenem; quos poſteà in Quintâ Synodo recitatos probatóſque eſſe Nicephorus *i* tradit. Quòd enim ſciretur extra fines eſſe regalis auctoritatis, de fide ſancire decreta; eam ob cauſam prędictâ nomine Imperatoris ſcriptâ ad Menam epiſtolâ, idem monitus eſt Menas Synodum habere, à quâ iſta omnia confirmarentur: quod & factum eſt, ut videbitur.

i *Niceph. lib 17. c. 27. 28.*

[De multiplicibus Origenis erroribus, atque blaſphemiis, vide (ſi cupis) hoc Edictum Iuſtiniani, & aliam eiuſdem epiſtolam ad Quintam Synodum: itémque Hieron. Apol. adverſ. Ruffin. Cyrillum monachum in Vit. S. Quiriaci, apud Sur. 16. Sept. ac denique ipſum Baron. Annal. Tom. II. V. VII. Tot enim fuerunt, ut vix in unum colligi poſſint. Egimus verò & nos ſuperiùs variis locis de eorum quamplurimis; ut non ſit modò in iis recenſendis laborandum.]

VII.

k *Liber. cap. 24*

DE TRIB. CAPITULIS CONTROVERSIA COEPTA.

Sed quid interim mali ex hâc iuſtâ Origenis damnatione emerſerit, Liberatus *k* declarat; dum addit Theodorum Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopum, ſecretum Acephalorum Origeniſque defenſorem, & Auguſtis familiarem chatúmque, ingenti dolore damnationis Origenis ductum, útque Pelagio Apocriſiario (qui eam quæſtionem in ipſius Theodori odium moviſſe exiſtimabatur) vicem rependeret, atque novis Eccleſiam Catholicam perturbationibus infeſtaret; & ipſum damnationem molitum eſſe in Theodorum Mopſueſtenum, eò quòd ille multa contra Origenem ſcripſiſſet: ideóque operâ impiæ Theodoræ Auguſtæ Acephalis faventis, Iuſtiniano fraudulenter ſuggeſſiſſe, omnes Acephalos Synodum Chalcedonenſem facilè ſuſcepturos, dummodò vellet Imperator damnationem promulgare contra eumdem Theodorum Mopſueſtenum, cuius laudes quamvis hæretici ea Synodus ſuſcepiſſet; itémque in Epiſtolam Ibæ Edeſſeni Epiſcopi, quam licèt Neſtorianam, Synodus Orthodoxam pronunciâſſet; ac denique adverſus Scripta Theodoreti Cyri Epiſcopi contra Cyrillum Alexandrinum, quę tametſi pro Neſtorio auctor edidiſſet, eumdem Synodus in communionem recepiſſet. Quæ quidem TRIA ſunt illa famoſiſſima CAPITULA Synodi Chalcedonenſis, ex quorum damnatione à Iuſtiniano incautè & imprudenter poſteà promulgatâ, quamplurima oborta ſunt mala, ipſáque Eccleſia diro ac diuturno ſchiſmate vexata; ut ſuis locis videbitur inferiùs. Adeò ut ipſe Theodorus Cæſarienſis (quemadmodùm ſcribit Liberatus) aliquando publicè clamitaverit, *Se & Pelagium vivos incendendos, per quos hoc ſcandalum introiſſet in mundum.* Poſt quæ idem Liberatus finem impoſuit Breviario ſuo de cauſâ Neſtorianâ & Eutychianâ, collecto (ut ait) ex Eccleſiaſticâ Hiſtoria è Græco in Latinum tranſlatâ, & ex Geſtis Synodalibus, atque etiam Epiſtolis ſanctorum Patrum: quod quidem paulò poſt hæc ab eo ſcriptum fuiſſe, ex ultimâ rerum geſtarum narratione poſſumus intelligere; dum obiter meminit abdicationum & exiliorum, quibus ſequentibus annis mulctati ſunt Epiſcopi, qui damnationem Trium Capitulorum ſuſcipere recuſârunt. Ipſum autem ex eorum claſſe fuiſſe, qui pro Tribus Capitulis pugnantes, pro Theodoro etiam Mopſueſteno, licèt non pro erroribus eius, ſcripsêre defenſionem; haud obſcurè ſuis ipſe ſcriptis *l* ſignificat.

l *Id. cap. 3. & 24*

VIII.

Quamvis autem ex iis quæ iam dicta ſunt, & aliis quæ per ſingulos fermè annos dicenda erunt, nulla dubitatio exoriri poſſit, quin hæc quæ diximus, Tria fuerint illa Capitula, de quibus tantoperè controverſum eſt: tamen hîc occurrendum putamus cuidam viro erudito, qui à veraci maiorum ſententiâ diſcedens, novam de iiſdem iniit rationem; dum hæc illa Tria putavit eſſe Capitula, quorum fit mentio in epiſtolâ à Ioanne Romano Pontifice *m* ad Avienum alióſque Senatores; quæ eadem habet Iuſtinianus in fidei profeſſione *n* ad ipſum Ioannem Papam: nempè, Utrùm Chriſtus una ſit ex perſonis ſanctiſſimæ Trinitatis: Utrùm Deus Chriſtus carne paſſus fuerit, impaſſibili Deitate: & Utrùm Maria Virgo verè & propriè dici poſſit Mater Dei. Verùm cùm conſtet contentionem de Tribus Capitulis eſſe agitatam inter ſolos Catholicos, non autem inter Catholicos & hæreticos; quis umquam Catholicorum de tribus iſtis quas modò diximus quæſtionibus dubitavit? & non potiùs omnes pro iis adversùs Neſtorianos Eutychianos iunctis manibus animíſque certaverunt? Quæ ergo cauſa, ut ob eaſdem inter ſe invicem tam in Oriente quàm Occidente, Catholici diro ſchiſmate fuerint ſeparati? Accedit quòd cùm non tempore Ioannis illius, ſed ſub Vigilio orta fuerit quæſtio de Tribus Capitulis; vel inde appareat longè diverſa illa fuiſſe ab iis quæ recitantur in epiſtolâ Ioannis. Sed de his modò hactenùs.

QUÆ VERE EA FUERINT.

m *Ext. in Bibl. Patrū*
n *L. reddentes. C. de Sum. Trin.*

IX.

o *Procop. de Bello Goth. lib. 2.*

DACIUS EPISC. CONTRA GOTHOS IMPLORAT AUXILIUM.

Quod ad res bellicas Italię pertinet; hoc ipſo anno duodecimo Imperatoris, tertio Belli Gothici (ut narrat Procopius *o*) Dacius Mediolanenſis Epiſcopus vitæ ſanctitate inſignis, civéſque primores nonnulli Romam venientes, petierunt à Beliſario modicum ad ſe præſidium mitti, quo aſſeverabant ſe Mediolanum, omnémque Liguriam abductam à Gothis poſſe Imperatori recuperare. Quomodò autem Beliſarius eâdem Mediolanenſi civitate, totâque Liguriâ potitus ſit, idem auctor diffusè narrat.

IESU CHRISTI
AN. 539.

SILVERII
AN. 3.

IUSTINIA. IMP. 13.

VITIGIS. REG. 3.

I.

a *Novel. 78. uſque ad 91.*

SILVERIUS PP. DAMNAT VIGILIUM INTRUSUM.

ANNO Domini quingenteſimo trigeſimo nono, Apione Ægyptio abſque collegâ Conſule (quem complures Imperatoris hoc anno datæ *a* Novellæ Arionem nominant) eodémque numerato à Procopio Belli Gothici in Italiâ quarto; Silverius Papa tertio exacto ſuæ ſedis anno, auctoritate Pontificiâ, quâ licèt in Palmariâ inſulâ relegatus detentus pollebat, octavo Calendas Iulij CONVENTU habito quatuor qui eum convenerant Epiſcoporum, videlicèt Terracinenſis, Fundani, Firmani, & Minturnenſis, adversùs Vigilium Romanæ Cathedræ emptorem & invaſorem anathematis ſententiam *b* tulit. Cùm & præterea congemiſcens univerſus Catholicus Orbis ad Vniverſalis Eccleſiæ Præſulis ignominias, communicaret eius vinculis (ut licuit) ſcriptis epiſtolis: quarum unicum ſupereſt monumentum *Amatoris*

b *Ext. To. 2. Conc. & To. 1. Ep. Rom. Pont. in Silver.*

Epiſcopi

Epiſcopi (quem puto Auguſtodunenſem illum, qui hoc tempore egregiâ claruit *c* in Galliâ ſanctitate, literas *d* ad Silverium cum muneribus mittentis, ut eâ quam patiebatur ipſum levaret inopiâ. Sed quæ extat ad eumdem reddita Silverij nomine epiſtola, ab aliquo otioſo ex Anaſtaſij ſcriptis abſque ullo iudicio conſarcinata eſt, quibus & ipſe ſuas miſcuit fabulas. Moventibus autem adverſariorum invidiam eiuſmodi obſequiis Silverio impenſis, necnon anathemate ab eo in Vigilium illato; eius rei causâ factum eſt, ut arctiori cuſtodię traditus, demùm inediâ conſumi coactus fuerit: verùm id quidem ſenſim, adeò ut in annum ſequentem ærumnoſam vitam produxerit.

c Martyrol. Rom. 26 Novemb.
d Ext. eod. Tom. 1. epiſt.

II. CLADES ILLATÆ OB EXPULSIONEM SILVERII.

Sed quantis hæc Deus illata in Summum Pontificem mala immiſſis cælitùs cladibus vindicârit, ſatis apparet ex iis quæ Procopius hoc anno decimotertio Iuſtiniani accidiſſe refert: cùm in Oriente *e* Hunnorum ingentes exercitus Iſtrum tranſmittentes, multis civitatibus expugnatis, omnia uſque ipſius Conſtantinopolis ſuburbana, nullo penitùs reſiſtente, populantes, immenſos theſauros cum centum & viginti millibus captivorum abduxerunt; aliiſque ſæpiùs iteratis incurſionibus, talia Imperio mala intulerunt, qualia numquam ulla natio barbara intuliſſet: adeò ut ad ea tandem avertenda, coactus fuerit Imperator annuam ipſis polliceri pecuniam; ſicut & Saracenis. Eodémque inſuper anno Rex Perſarum Coſrhoës à Vitige Gothorum Rege ſolicitatus *f*, ſtatuit rumpere fœdus, quod perpetuum fuerat cum Romanis ſancitum; nec ullis potuit ab inſtituto revocari literis vel legationibus Imperatoris. Atque item in Occidente, quamvis poſt duriſſimam anni integri & dierum novem Urbis obſidionem, ea demùm ſoluta fuerit; mox tamen hoc ipſo anno quarto Belli Gothici tam dira fames univerſam vexavit Italiam, ut maxima pars hominum præ inediâ interierit; fuerintque qui fame cogente alterni ſe eſitarent. Nam & feminas duas tunc fuiſſe tradunt, quæ divertentibus ad ſe peregrinis, noctúque dormitantibus, interfectis veſcebantur; quouſque decem & ſeptem diverſis temporibus in cibum abſumptis, decimus octavus ſomno tunc ſubitò experrectus utramque obtruncavit. Deſcribit hanc famem pluribus Procopius: quam auctor Miſcellæ coniungit cum eâ quam Vrbs paſſa eſt, dum obſideretur; tantam fuiſſę aſſerens, & maximè in Liguriâ, ut pleræque matres infelicium natorum comederent membra. Sed hæc ipſe perperàm ponit ſub anno decimoquinto Imperatoris, & graviori errore Cedrenus ſub anno nono: quæ ad hunc præſentem referenda ſunt ex Procopio, qui quæ vidit, ſcripſit.

e Procop. de Bello Perſ. lib. 2.
f Id. de Bell. Goth. lib. 2.

III. EXCIDIUM MEDIOL. PER GOTHOS.

Quo pariter idem auctor recenſet cladem ampliſſimæ civitatis Mediolanenſis; quando à Gothis iterùm capta, & ſolo penitùs æquata eſt, in eâque virorum trecenta millia ſine ullo ætatis reſpectu trucidata; feminæ verò ſervitiorum in morem abductæ, Burgundionibus dono datæ ſunt, ut promeritas eis gratias Gothi redderent pro initâ ſecum belli ſocietate. Reparatus autem, qui ad Romanos defectionis cauſa fuerat, minutatim conciſus, obiectus eſt canibus vorandus. De Dacio verò eiuſdem civitatis Epiſcopo quid factum fuerit, licèt nihil Procopius dicat; ipſum tamen fugâ lapſum S. Gregorius *g* Papa teſtatur; dum narrat quomodò Conſtantinopolim pergens, Corinthi domum quamdam ab infeſtatione dæmonum inhabitabilem redditam, priſtino uſui reſtituerit. Quem quidem, quòd Gothi Ariani eſſent, Gregorius causâ fidei Mediolani exactum putavit.

g Greg. 3. dial. 4.

IESU CHRISTI AN. 540.
VIGILII AN. 1.
IUSTINIA. IMP. 14.
VITIGIS REG. 4.

I. CONSULATUS PAULINI.

ANNUS Domini quingenteſimus quadrageſimus, adſcriptus Faſtis reperitur Conſulatu ſolius Iuſtini: tu addas ex Actis Concilij Aurelianenſis Tertij collegam Paulinum, Iuniorem dictum ad diſtinctionem alterius Paulini, qui ante ſex annos unà cum Iuſtiniano Imperatore Conſulatum geſſit. Cùm enim in fine eorumdem Actorum celebratio eius Synodi adſcribatur anno vigeſimo ſexto Childeberti Francorum Regis ſub Conſulatu Paulini Iunioris; hic ipſe annus Domini quingenteſimus quadrageſimus demonſtratur: tot enim reperiuntur anni ab obitu Clodovei ipſius patris. Sic igitur liberâ iam redditâ Vrbe, placuit Beliſario hoc afflictis reddere Senatoribus, ut more maiorum ſuum in Occidente crearent Conſulem. Porrò idem annus à Procopio, qui per chronologiam Belli Gothici numerat annos, ponitur quintus eiuſdem belli.

II. SILVERII PAPÆ MARTYRIUM.

Quo anno *S. Silverius* Papa in inſulâ Palmariâ confectus ærumnis, conſumptúſque inediâ, diem tandem clauſit extremum duodecimo Calendas Iulij; cùm ſediſſet annos quatuor, & quintum inchoâſſet: cuius memoriam ſub Martyris titulo quotannis Eccleſia celebrat. De loco autem martyrij, inter Liberatum & Anaſtaſium ea diſcrepantia reperitur, quòd ille in Palmariâ inſulâ id accidiſſe ait, iſte verò in Pontiâ: ſed cùm eædem ipſæ ſibi vicinæ ſint, perfacilè potuit de alterâ in alteram transferri; cùm alioqui Liberatus, qui iis ipſis temporibus ſcripſit, firmiorem ſibi vendicet fidem. Sepultus eſt autem (ut ait Anaſtaſius) in eodem loco, & ad eius ſepulchrum multitudo concurrens languentium ſanitatem obtinere conſuevit. Quod autem aliqui nec duos annos eius ſedi concedunt, inde id eveniſſe liquet, quòd abſurdè admodùm numerent eius ſedis tempus uſque ad Vigilij intruſionem tantùm: quem tamen uſque ad conſummatum martyrium, ſemper legitimum perſeverâſſe Pontificem, haud eſt dubium.

III. VIGILII SUBROGATIO.

Cùm verò ſubdat Anaſtaſius, ceſsâſſe Epiſcopatum eius dies ſex; hinc intelligi poſſe videtur, quem invaſiſſe vidimus Vigilium viventis Silverij ſedem, ſimulac eumdem defunctum, atque miracula edentem audivit, ſe in ordinem redegiſſe; probè ſcientem minimè legitimum fore dicendum Romanum Pontificem, quem tot crimina deturpâſſent, ſicque hæc conſiderantem, locum præbuiſſe ſacris habendis comitiis. Vtrùm autem verè eo animo è ſedę deſcenderit, ut prorſùs eam deſereret, an verò fretus potentiâ Beliſarij, ac voluntate Theodotæ

Auguſtæ, quòd eſſet eamdem mox iterùm conſcenſurus, vafrè id egerit ut quoquo modo eliceret de ſuâ electione Cleri Romani conſenſum; hæc relinquimus Dei cordium inſpectoris iudicio. Ipſum verò Clerum putamus in tantis rerum anguſtiis, ad evitandum ſchiſma, quod procul dubio dirè vexaturum erat Eccleſiam, ſi quemcumque alium eligerent, divinitùs inſpirato conſilio communi ſententiâ VIGILIUM creâſſe Pontificem: cùm præcipuè eius perſonam, quam diù ob oculos habuiſſent, ſatis perſpectam haberent; nempè eſſe hominem re verâ Catholicum, honoris tantùm cupiditate flagrantem, utpotè Senatoriâ Romanâ familiâ ortum; quem Anaſtaſius tradit filium fuiſſe Ioannis Conſulis. Hæc enim cuncta Dei nutu eſſe facta, Romanam Eccleſiam ſollicitiùs gubernantis, probavit eventus. Siquidem ſtatim ubi legitimâ electione Petri thronum Vigilius conſcendit, abhàc fidei petrâ ſacerdotale robur in tantum accepit, ut planè ad conſutandas hæreſes viſus ſit habuiſſe à Domino Apoſtolatum. Cùm alioqui hæc fuerint illa tempora (quando videlicèt Clero non adeò liberum fuit quidquid vellet agere) de quibus dictum eſt à S. Gregorio *a*, ab Hormiſdâ Papâ uſque ad Vigilium fuiſſe Romanorum Pontificum ordinationes expoſitas.

DEI PROVIDENTIA PRO ROM. ECCLES.

a Gregor. 7. ep. 53.

IV. IUSTINIANI LEGATIO AD VIGILIUM

Hoc igitur anno, ſimulac de legitimâ Vigilij provectione Conſtantinopolim nuncium perlatum eſt, Iuſtinianus Imp. more maiorum ad eum protinùs legatum mittens Flavium Dominicum V. C. Exconſulem & Patricium, literas dedit unà cum Catholicæ fidei confeſſione; præſtititque id ipſum Menas Conſtantinopolitanus Epiſcopus. Quamvis enim deſiderentur eiuſmodi ipſorum ſcripta; tamen ita omninò factum eſſe, apertè declarant quæ ad eos ab ipſo Vigilio per eumdem Dominicum redditæ ſunt literæ *b* ſub huius anni Conſulatu Iuſtini, decimoquinto Calendas Octobris. In quibus cùm inter alia, de fide Catholicâ in omnibus ſemper à ſe illibatè ſervatâ, atque impoſterum ſervandâ, magnifica ac glorioſa prædicet; tum omnem de hæreticâ ab ipſo ſcriptâ epiſtolâ (de qua ſuperiùs actum eſt) ſuſpicionem abolet; tum etiam omnem prorſùs voluit, ſive Theodoræ, ſive alius, adimere ſpem implendi quæ fuiſſet aliquando de Anthimi reſtitutione pollicitus: cùm & inſuper iiſdem ſuis literis confirmans omnia quæ à prædeceſſoribus geſta fuiſſent, ipſum quoque Anthimum unà cum aliis hæreticis atque ſchiſmaticis, nominatim excommunicavit. Quę verò poſt hæc ſecuta ſunt, dicentur inferiùs.

b Vigil. ep. 2. & 3.

VIGILII FACTA DIVINITÙS MUTATIO.

V. CONCIL. AUREL. III.

Ad hunc eumdem annum (ut vidimus) referenda eſt Tertia SYNODUS AURELIANENSIS; nobilis ipſa quidem ob ſanctos Epiſcopos qui ei interfuerunt, ſive per ſe, ſive per vicarios, numero viginti quinque, ſub *Lupo* Archiepiſcopo Lugdunenſi. A quibus inter alia plura, quæ triginta duobus capitulis definierunt, recens fuit conditus *c* canon adverſùs Iudæos, ne à die Cœnæ Domini uſque ad ſecundum Sabbati in Paſcha, hoc eſt ipſo quatriduo, procedere inter Chriſtianos, vel Catholicis populis ſe ullo loco aut quacumque occaſione miſcere præſumerent. Cui acceſſit Regis Childeberti edictum eâ de re promulgatum, quod citatur à Concilio *d* Matiſconenſi Primo: ubi & huius ſanciendæ legis ea cauſa narratur, quòd Iudæi cernerentur quaſi inſultationis causâ illo quatriduo per plateas aut forum deambulare. Sed & memoriâ dignum quod in eodem Concilio Aurelianenſi ſtatutum *e* eſt (annuentibus haud dubium ipſis Francorum Regibus, quibus cum fide Catholicâ Eccleſiaſtica immunitas cordi ſemper extitit) ut clericus cuiuſlibet gradûs, ſine Pontificis ſui permiſſu, nullum ad ſæculare iudicium præſumeret attrahere, nec laicus Clericum.

c Concil. Aurel. III. cap. 29.

DE IUDÆIS CANON, ET REGIS EDICTUM.

d Conc. Matiſc. I. cap. 14

e Concil. Aurel. c. 31.

VI. GENEROSA FRANCOR. EXPEDITIO IN ITALIAM.

Hoc item anno periclitans Regnum Francorum civilibus Regum motibus, ingenti miraculo quievit; cùm exercitus Childeberti & Theodoberti Clodoveum obſidens, horrendâ tempeſtate, Crotildis Reginæ matris eorum precibus ad Deum fuſis cælitùs excitatâ diſiectus eſt, ſuper Clotarium ne ſigno quidem apparente horroris huiuſcemodi. Rem geſtam memorant Gregorius *f* Turonenſis, & Sigebertus. Poſt hæc idem Theodobertus, filius Theodorici fratris prædictorum Childeberti & Clotarij, ingenti animo invadens Italiam, magnum in Picenum uſque duxit exercitum; qui lue exagitatus, re infectâ redire ad propria coactus eſt. Scimus Procopium ob hanc rem in Francos ut fœdifragos multa iactare: Verùm ſi conſulas Agathiam, *ff*, haud levem extitiſſe generoſiſſimæ genti belli ſuſcipiendi cauſam cenſebis; dum videlicèt teſtatur, haud æquo animo pati potuiſſe Theodobertum, Iuſtinianum Græco faſtu in monumentorum publicorum Imperatoriis titulis ponere, ſicut Wandalicum & Gothicum, ita & Francicum nomen; perinde ac ſicut Wandalos & Gothos, ita Francos etiam debellâſſet, quos ne attigiſſet quidem. Hæc enim ad inferendum bellum ſatis iuſta viſa eſt cauſa Francis, alieni dominij vel nomine tenùs impatientibus, & iugo extraneo ſubdi penitùs averſantibus. Quod autem idem Procopius calumnioſè de iiſdem tradit, humanas adhuc id temporis hoſtias immolare conſueviſſe, nullum habet adſtipulatorem, immò contradictorem eumdem Agathiam æquè Græcum; qui non ſolùm aſſerit (quod & ſuperiùs aliâ occaſione dictum eſt) eos fuiſſe Chriſtianos, ſed & rectiſſimæ inter ceteros omnes fidei: habuiſſéque prætereà Antiſtites & Sacerdotes, atque feſtos haud ſecùs ac alios Catholicos peregiſſe dies: ſed & moribus quàm optimis fuiſſe præditos, & maximum in modum civiles, æquitate verò ac concordiâ, ceteriſque virtutibus admirabiles.

f Greg. Tur. lib. 3 hiſt Franc. c. 28. Sigebert. an. 540.

ff Agath. lib. 1. hiſt.

VII. RAVENNA CUM VITIGE REDDITA BELLISARIO.

Quod ad res Gothicas in Italiâ ſpectat; aliquis tandem divinæ gratiæ Romano exercitui favor illuxit, cùm nullâ Ducum virtute Ravenna civitas, ipſéque Vitiges Rex Beliſario deditus eſt. Hæc verò quomodò ſe habuerint, fuſiùs narrat qui interfuit Procopius *g*, ea ſub iſto Belli Gothici anno quinto claudens, unde eos redarguas, qui referunt ad annum ſuperiorem. At non hic finis eiuſdem belli. Parva enim Gothorum manus minimè deſpondens animum, novum elegit ſibi Regem nomine THEODEBALDUM: quem cùm ipſo regni exordio vix mille Gothi ſequerentur; iidem tamen poſteà maioribus in annos ſingulos, novis creatis Regibus, incrementis aucti, res Romanas (ut videbitur) in maximum diſcrimen adduxerunt. Ita enim planè divina providentia moderans res humanas, reviviſcere ad tempus permiſit extinctum in Vitige regnum Gothorum, ut Latinis nimiùm inſultantes Græcos cohiberet: delevit verò tandem, ut Arianæ

g Procop. de Bello Goth. lib. 2.

THEODEBALDUS REX GOTHORUM.

hactenus error, quo nec afflictati cladibus Gothi carere voluerunt, cum ipsa gente pariter tolleretur.

VIII.

At in Oriente hoc eodem anno Rex Perſarum Coſrhoës in Romanum Imperium movens exercitum, nullo obice per Meſopotamiam deſcendit in Syriam; eamdémque devaſtavit, civitatibus dirutis, & habitatoribus aut cæſis aut captivis factis: intérque alias urbes, Antiochiâ omnium totius Orientis nobiliſſimâ potitus, cunctos cives in eâ inventos internecioni, ipſam verò civitatem igni tradidit; exceptâ maiore tantummodò Eccleſiâ, quam pecuniâ redemptâ voluit eſſe ſalvam, anteà tamen ornamentis omnibus ſpoliatam. Hæc pluribus Procopius *h*. Quorum malorum cauſa haud dubium extitit violatio Catholicæ fidei toties ab Epiſcopis Syriæ facta; imprimis verò Antiochenis quos ſuperiùs vidimus: ut planè ſicuti experimento cernimus, ampliſſima quæque ruere ædificia, cùm ipſorum fundamenta deficiunt; ita etiam neceſſe ſit peſſumdari florentiſſimas civitates atque provincias, quibus Chriſtianæ religionis deficit fundamentum. Clamant enim hæc vera eſſe omnes quæ ſunt in Aſiâ, Africâ, & Europâ, Orientalis olim Imperij provinciæ, traditæ fetis barbaris ad multa ſæcula devaſtandæ.

ANTIOCHIA CAPTA A PERSIS.

h Id. l.2. de Bell. Perſ.

DEI VINDICTA OB VIOLATAM CATHOL. FIDEM.

IX.

Iſta verò narrans Procopius, meminit etiam ingentis cuiuſdam miraculi de Ligno Crucis Dominicæ, quod Apameæ in Syriâ accidit; cùm idem ſacratiſſimum lignum populo ad adorandum ab Epiſcopo oſtenſum, ingenti flammâ ignis ſplendentis non comburentis viſum eſt circumdari. Cuius etiam virtute Apameenſes ab inſultu Coſrhoïs liberatos eſſe, tradit Evagrius *i*, qui puer cum parentibus ſuis miraculo interfuit. Denique ſcribit Procopius, Iuſtinianum Imp. tanta perpeſſum, magnâ demùm ignominiâ pacem à Coſrhoë redemiſſe, perſolutis quinquaginta millibus nummûm aureorum, totidémque per annos ſingulos dandis loco tributi pactis.

MIRACULUM DE LIGNO S. CRUCIS.

i Evagr lib. 4. cap. 25.

IESU CHRISTI AN. 541.
VIGILII AN. 2.
IUSTINIA. IMP. 15.
THEODEB. REX.

I.

ANNUS Chriſti quingenteſimus quadrageſimus primus, Baſilij Iunioris ſine collegâ Conſulatu notatur: nec poſt hæc ampliùs aliquis Conſulatus reperitur additus Faſtis; etſi non penitùs Conſules eſſe deſiiſſe, ex veteribus monumentis apparet. Ita namque planè Iuſtinianus eiuſmodi per Conſulatus à maioribus deductam chronologiam paulatim antiquare voluit, illam inducens quâ per Imperatoris annos tempora notarentur; adderentur verò Conſules ſi qui eſſent. Cuius quidem mutationis cauſâ, haud parvam ſibi peperit ab antiquitatis cultoribus invidiam. Niſi potiùs ea fuerit convertenda in legum conditorem Tribonianum, qui ampliſſimam dignitatem, quam ipſe, quòd Paganus eſſet, conſequi non valeret, aliis inviderit. Verùm ab omnibus in ipſum Imperatorem culpa transfertur, faſtu elatum ægrè ferentem ſub alieno potiùs nomine quàm Imperatoris tempora numerari: cùm tamen ipſi Imperatori unà cum Imperio iugem inhærere voluerit Conſulatum, ut conſtat ex ipſius conſtitutione *a* de Conſulibus.

CONSULATUS COEPTI NEGLIG.

a Novel. 105

II.

Porrò hic ipſe annus, qui & decimusquintus eiuſdem Imperatoris numeratur, idem à Procopio *b* ſextus ponitur Belli Gothici; quo Beliſarius ob ingentem ſibi partam gloriam de recuperatâ Italiâ, ab æmulis paſſus invidiam, in ſuſpicionémque adductus affectatæ tyrannidis, Conſtantinopolim revocatus eſt: quo & ſecum duxit Vitigem Gothorum Regem, eiúſque uxorem, necnon liberos Theodebaldi novi Gothorum Regis, alióſque quamplurimos præſtantiores captivos, unà cum pecuniâ omni, & regiâ, pretioſâque ceterâ ſuppellectile. De cuius gloriâ, inſignibúſque virtutibus, & in omnes benevolentiâ, necnon de immenſo in eum omnium favore, pluribus agit Procopius *c*.

b Procop. de Bello Goth. lib. 2.

BELISARIUS REVOCATUR AB ITALIA.

c Ibid. lib. 3. in pr.

III.

Imperator autem tot à Deo beneficiis auctus, illud ei ex more rependit obſequium, ut de S. Eccleſiâ Catholicâ quibuſcumque valeret ſtudiis bene mereretur, pias, ſanctáſque cùm pro fide *d* adverſus hæreticos, tum ad diſciplinam Eccleſiaſticam conſervandam promulgãs ſanctiones, quarum plures extant hoc ipſo anno editæ: atque imprimis illa *e*, quâ celebrati in provinciâ Africæ Byzacenâ *Concilij* ſtatuta, ad privilegia Eccleſiarum & diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentia, confirmavit. Sed & Calendis Maij Novellam *f* promulgavit conſtitutionem, quadraginta quatuor capitulis diſtinctam, de ordinationibus, accuſationibus, aliiſque rebus ad diſciplinam Epiſcoporum, Clericorum, ac Monachorum ſpectantibus. Quâ verò mente tum hæc, tum alia ad res Eccleſiaſticas pertinentia, ſoleret ipſe ſancire decreta, cùm ſæpè aliàs (ut vidimus) conteſtatus fuerit; tùm maximè hoc eodem anno aliâ editâ decimo Calendas Martij conſtitutione *g*, declaravit ſe id minimè agere ut leges Eccleſiæ præſcriberet, ſed ut aliorum querelis pulſatus vindicem ſe canonum ac regularum Eccleſiaſticarum præſtaret. Verùm accidit, ut cùm vehementiori invigilaret ſtudio ſuper ſacrorum cuſtodiam canonum, dum videret eos ab iis negligi qui magis obſervare deberent, Epiſcopis; aliquando canones ipſe conculcaverit, penitúſque peſſumdederit Eccleſiaſticam Oeconomiam. Sic enim ex quâdam hoc eodem anno Calendis Februarij editâ conſtitutione *h* apparet, præter ius, fáſque tunc uſurpatum fuiſſe, ut per provinciarum Præfectos Epiſcoporum iudicia exercerentur, & ab iis ad maiores Præfectos appellaretur, ac rursùm ſi opus eſſet, ad Imperatorem: cùm tamen non ſæculares Iudices cauſas cognoſcere Epiſcoporum & inferiorum Clericorum, ſed Synodos Epiſcoporum, & ſi ab his eſſet appellandum, non ad Imperatorem, ſed ad maiores Sedes, ac denique ad Romanum Pontificem recurrendum; docerent ſacræ ſanctorum Patrum regulæ, traditio oſtenderet, uſúſque probâſſet: tunc verò laïcis conceſſum ſe his immiſcere, cùm vel ad hæreticos aut ſchiſmaticos comprimendos; vel adversùs potentiores aut diſcordes, ab Epiſcopis eſſent in auxilium vocati. Cæterùm hæc ipſa quæ fuerunt obiter pertractata, æquè videntur ab eodem Imperatore eſſe correcta: ſi quidem nulla

d Novel. 109 115. 132.

e Ext. in coll. 8. Iulia. propè finem

CONCIL. BYZACENUM.

f Novel. 123.

g Novel. 137.

IUSTINIANUS CANONUM VINDICEM AGENS, EOS CONCULCAT.

h Novel. 123. in pr.

eius ſanctio reperitur, quâ Epiſcoporum cauſas à Præfectis cognoſci voluerit, & ab iis ad alios item ſæculares Iudices, ac denique ad Imperatorem appellari.

IV.

i *Novel.131*

DE QUATUOR CONSILIIS, ET SEDE CONST. QUID SANCIVERIT.

At verò hoc item anno aliam promulgavit *i* decimoquinto Calendas Aprilis, de Eccleſiaſticis titulis & privilegiis, aliiſque multis ad Eccleſiarum iura & xenodochia pertinentibus. Quâ cùm de quatuor Synodis primùm decreviſſet, earum dogmata ſicut ſanctas Scripturas accipi debere, & regulas ſicut leges obſervari; mox de ſede Conſtantinopolitana addidit, ut primum locum poſt Romanam teneret; ex earumdem Synodorum definitionibus id ſe non definire, ſed definitum promulgare ſeu confirmare teſtatus. Verùm cùm tam ex Concilio Oecumenico Conſtantinopolitano, quàm etiam Chalcedonenſi id ſibi Epiſcopus Conſtantinopolitanus vendicare conatus eſſet, nec valuiſſet, reſiſtente (ut vidimus) S. Leone Papâ; Iuſtinianus modo id non tam ex iure canonum ſibi arrogavit, quàm contra omne ius fáſque præſumpſit. Quo item anno Calendis Iunij aliâ editâ conſtitutione *k*, antiquavit privilegium Eccleſiæ conceſſum de præſcriptione centum annorum, quòd eſſet litium ſeminarium; ſatis exiſtimans fore quadraginta annorum periodum, ut Eccleſia ſua ſibi vendicare valeret.

k *Novel 111*

V.

SUBDOLA SAMARITANOR. CONVERSIO.

l *Novel.129*

Hoc inſuper anno idem Imperator, quem adversùs Samaritanos Chriſtianorum hoſtes infenſiſſimos leges ſcripſiſſe vidimus, monitus iam à Sergio Epiſcopo Cæſarienſi eos ad meliorem frugem reſtitutos eſſe, novam edidit ſanctionem *l*, quâ pœnas in eos ſancitas antiquavit. Verùm converſionem ab eis non ex animo factam, ſed ſimulatè ut à pœnis quibus affligebantur, liberarentur, atque parentum hæreditatum, quibus per leges privabantur, participes eſſe poſſent; teſtatus eſt poſtea Iuſtinus Iunior adversùs eos reſcribens *m*; de quorum rurſùs ſceleribus dicetur ſuis locis. Hoc verò ipſo anno Iuſtiniani decimoquinto, ponit Cedrenus *Auximitarum* in Æthiopiâ populorum ad fidem converſionem, ex voto Adadi ipſorum Regis, quo ſe obligavit Chriſtianam amplecti religionem, ſi victoriâ referret de Homeritis Damiani Iudæorum Regis ditioni ſubditis; quorum Adadus regionem unà cum Rege cepit ac poſſedit. Sed hæc anno ſequenti contigiſſe in Miſcellâ narrantur. Ad Homeritas autem iam antè Evangelium perveniſſe, ſuperiùs vidimus; ſed rurſum ipſorum Rex Damianus apoſtataſſe videtur.

m *Novel. 144.*

AUXIMITARUM CONVERSIO.

VI.

DE MARTYRIO S. PLACIDI.

u *Ap. Sur. 5 Octob.*

Hoc pariter anno Domini quingenteſimo quadrageſimo primo, à Gordiano *n* ponitur conſummatum martyrium *S. Placidi* monachi diſcipuli S. Benedicti, & ſociorum, in Siciliâ à Piratis illatum. Sed dum illud conſignat anno Iuſtiniani decimotertio, dicendum eſſet eos paſſos eſſe anno Domini quingenteſimo trigeſimo nono. Ceterùm quamvis eos egregiam conſecutos eſſe coronam martyrij, nullatenùs revocari poſſit in dubium (ſiquidem antiquiores Eccleſiæ *o* Tabulæ inter Martyres allectos habent) tamen ab auctore qui ſub nomine Gordiani eam conſcripſit hiſtoriam, multis ipſa reperitur erroribus depravata, qui & temporum rectæ rationi & hiſtoricæ veritati repugnant. Cuius etiam ſunt generis epiſtolæ *p*, quæ ſive Gordiani, ſive aliorum nomine, apud Leonem Oſtienſem in Appendice leguntur Chronici Caſſinenſis; ac præcipuè illa Iuſtiniani Imperatoris nomine, quâ vult ſalva eſſe Caſſinenſi monaſterio, quæ Tertullus Placidi parens, quæve Iuſtinus Senior Auguſtus eidem Cœnobio contuliſſet rura, villas, caſtra, oppida, civitates, & municipia ibidem recenſita. Non indiget qui eos primus tantus genuit Pater ſanctiſſimus Benedictus, neque ab eo deſcendens ſancta & generoſa poſteritas per cuncta ſæcula in Eccleſiâ Dei feliciter propagata, eiuſmodi mentitis gloriæ titulis, ſive ex ſanguinis nobilitate, ſive ex divitiarum amplitudine comparatis: qui etſi nec his caruêre, ex virtutibus tamen terræ cælóque ſunt redditi celeberrimi.

o *Martyrol. Rom. 5. Octob.*

p [De harum Epiſt. ſuppoſitione agit plurimus Gallon in Reſp. ad Monach. Bened. pro defenſione eorum quæ de his dixerat Baronius; editâ Romæ an. 1604. Confutavitq; poſteà eandem impoſturâ breviter, ſed nervosè, doctiſſ. Nicol. Alemannus in ſuis Notis ad Procopij Anecdota.]

VII.

CONCIL. ARVERNENSE.

Hoc eodem anno, qui poſt Conſulatum Paulini Iunioris reperitur inſcriptus, ex conſenſu Theodoberti Francorum Regis, ſexto Idus Novembris celebrata eſt ſub *Honorato* Archiepiſcopo Bituricenſi, *Arvernis* in Galliâ SYNODUS; cui etſi pauci numero, meritis tamen excelſi quindecim interfuerunt Epiſcopi, quorum plerique egregiâ claruêre ſanctitate: intérque illos *S. Gallus* eiuſdem tunc Arvernenſis Eccleſiæ Antiſtes, quem patruum ſuum fuiſſe gloriatur S. Gregorius *q* Turonenſis Epiſcopus, dum multa de eo admiratione quidem digna recenſet; & inter alia, quòd aliquando maximum ſuæ civitatis incendium oppoſitis ſacro-ſanctis Evangeliis penitùs extinxerit. Quod verò adfuiſſe etiam eidem Synodo reperitur *Flavius* Rhemenſis Epiſcopus; ex eo velim obſerves, planè errore deceptos qui *S. Remigij* eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopi obitum referunt *r* ad annum Domini quingenteſimum quadrageſimumquintum. Nam quomodò ad illud tempus potuit perveniſſe, ſi hoc anno ſediſſe Flavius reperitur; quem & præceſſiſſe ponitur Romanus eiuſdem S. Remigij primus ſucceſſor? Par erat (ſi licuiſſet) Antiſtitis celeberrimi, Francorum Apoſtoli, ex hâc vitâ ad Deum tranſitum certis ſignâſſe die & anno. Sed quòd quæ de iis ſcripta feruntur, haud immobili veritate ſubſiſtant, inviti abſtinere cogimur, & nonniſi hîc dumtaxat obiter meminiſſe. Gregorij *ſ* enim Turonenſis teſtificatione, aſſerentis ſeptuaginta annos & ampliùs eum ſediſſe, & Hincmari ſeptuaginta quatuor tribuentis, invaluit opinio illa, ut qui creatus habetur Epiſcopus anno Chriſti quadringenteſimo ſeptuageſimo primo, idem pervenerit ad annum quingenteſimum quadrageſimum quintum. Sed Synodalia Acta maiorem ſibi vendicant fidem; ex quibus liquet neque ad annum ſeptuageſimum perveniſſe.

q *Gregor. Tur. l. 1. de glor. mart. cap. 23.*

r *Sigeb. in Chron. & alij eum ſecuti.*

DE OBITU S. REMIGII FRANC. APOST.

ſ *Gregor. Turon. de glor. Confeſ. cap. 79.*

VIII.

VETITUM RES ET BENEF. ECCLES. ACCIPERE A REGIB.

t *Id. in Vit. S. Galli.*

Ceterùm in hoc Concilio Arvernenſi ſexdecim à Patribus conditi reperiuntur canones, ad diſciplinam Eccleſiaſticam reſtituendam, conſervandámque. Intérque alia, damnavêre illos qui à Regibus bona Eccleſiæ uſui pauperum inſervientia impetrarent; quíque Regum favore potiùs quàm meritis Epiſcopatus adipiſcerentur. Siquidem ait Gregorius *t* Turonenſis, temporibus Regis Theodorici, parentis Theodoberti ſub quo hæc Synodus celebrata eſt, illud iniquum germen cœpiſſe pullulare, ut ſacerdotium aut venderetur à Regibus, aut compararetur à Clericis. Cuiuſmodi impietatem patris deteſtatus pius filius Theodobertus, ſanciri voluit Eccleſiaſticas leges, quibus iura antiqua Eccleſiis illibata penitùs ſervarentur.

IESU CHRISTI
AN. 542.
VIGILII
AN. 3.
IUSTINIA. IMP. 16.
TOTILÆ REG. 1.

I. ANNUS Chriſti quingenteſimus quadrageſimus ſecundus, abſque novis Coſſ. inchoatus, Poſt Baſilij Conſulatum inſcribitur, idémque à Procopio Belli Gothici ſeptimus numeratur. Quo, in Italiâ occiſo Rege Theodebaldo, Gothi evexerunt in regnum ARABICUM: eodémque paucos poſt menſes perempto, TOTILAS Theodebaldi nepos, ingenio & viribus præſtans, in flagellum dominantium in Occidente Græcorum, Rex creatus eſt. Qui hoc ipſo anno, non ampliùs quàm quinque millium Gothorum collecto exercitu, bis collatis ſignis Romanorum exercitum ſuperavit: reliqua verò fortiter ab eo geſta, eadémque à Procopio *a* enarrata, ſuis locis memorabuntur.

Totilas Gothor. Rex.

a Procop. de Bello Goth. lib. 2

II. Hoc eodem anno Iuſtinianus Imp. adiiciens animum ut incenſam à Coſrhoë Perſarum Rege Antiochiam reſtitueret; non ſolùm munitiorem illam reddidit, ſed & magnificentiorem eccleſiis, xenodochiis, theatris, balneis, aliiſque ædificiis cùm publicis tum privatis, quæ Procopius *b* deſcripſit.

Antiochia reædificata.

b Idem de ædif. Iuſtin. lib. 2. in fi.

III. Quod autem ad res Occidentis ſpectat; hoc eodem anno Rex Francorum Childebertus, unà cum fratre Clotario, adversùs Theudem Gothorum Regem Arianum in Hiſpaniâ regnantem moverunt exercitum; victoréſque Cæſar-auguſtam pervenientes, acceptâ ab obſeſſis illius urbis civibus S. Vincentij martyris ſacrâ Tunicâ (cuius per muros in ieiunio & fletu, ac cum pſalmodiâ Eccleſiaſticâ circumductæ, mirabili virtute civitas eſt ab eorumdem Francorum invaſione defenſa) aliiſque ſacris Sanctorum Reliquiis, in redemptionem obſidionis, ſubactâ magnâ Hiſpaniæ parte, cum ingentibus ſpoliis in Gallias reverterunt ovantes. De tempore fidem facit Sigebertus: rem autem geſtam exactiùs narrat Gregorius *c* Turonenſis, & Aimoinus *d*. Hic tamen errare in eo videtur, dum ſub S. Germano Pariſino Epiſcopo ea geſta ponit, quem multis poſt hæc annis ſediſſe conſtat. Sub eo tamen S. Germano factum eſt, ut idem Childebertus Rex anno regni ſui quadrageſimo octavo (qui fuit Chriſti quingenteſimus ſexageſimus primus) Sanctorum Reliquias ab Hiſpanis acceptas, aliáſque plures, unà cum parte Ligni S. Crucis, honorificè recondiderit in templo, quod in honorem S. Vincentij ſumptuosè Pariſiis extruxit, multiſque proventibus dotavit, ut ex eodem Aimonio conſtat: qui ampliùs habet, eumdem S. Germanum ad eamdem baſilicam aliis quoque ſpiritualibus muneribus locupletandam, ad loca Sancta in Orientem profectum, à Iuſtiniano Imp. dono accepiſſe partem Coronæ Chriſti ſpineæ, ſanctorúmque reliquias Innocentium, & Brachium S. Georgij martyris; eáque in prædictâ baſilicâ collocâſſe. A quo tempore multùm viguiſſe S. Vincentij in Galliis cultum, teſtes ſunt etiam Venantius *e* Fortunatus & Gregorius *f* Turonenſis. Conſtátque inſuper, eumdem Childebertum Regem maximè pium, quæ ante expeditionem ædificare voviſſet templa in honorem SS. Aviti *g* & Euſichij *h*, quorum prædictione & protectione victoriam reportavit, poſt reditum inſigniter extruxiſſe. Ceterùm cùm Scriptores veteres de adeptâ victoriâ Childeberti omnes æquè teſtentur, quidnam eſt, rogo, quod apud Chronicon Iſidori legitur, Theudem quinque Francorum Reges Cæſar-auguſtam obſidentes debellâſſe? Quinam enim quinque iſti Reges? & unde victor Theudes, quem victum eſſe liquet? Hæc igitur facilè (puto) conſenſeris ab aliquo fuiſſe ad Iſidorum appoſita, magis quàm ſanctum virum eſſe mentitum.

Franc. bellum in Hiſp.

c Gregor. Tur. 3. hiſt. Franc. 29.
d Aimoin. 2. hiſt. Fr. 19.

Reliquiæ in Gall. asportatæ. De quibus agitur apud Baron. partim hoc an. partim 561.

e Ven. Fort. lib. 1. cap. 8. & 9.

f Greg. Tur. de gloria mart.
g Act. S. Avit. ap. Sur. 17. Iunij.
h Gregor. Turon. de glor. Confeſ. cap. 82.

IV. Hoc item anno Domini quingenteſimo quadrageſimo ſecundo, ponitur à pluribus obitus *S. Benedicti* in Caſſino monte; idque ipſum aſſeritur in Chronico Caſſinenſi: quod tamen minimè nobis probatur. Etenim quomodò hoc anno menſe Martio dicere poſſumus ipſum eſſe defunctum, cùm necdum creatus eſſet Totilas Rex Gothorum, quem hoc anno occiſo Theodebaldo præceſſit Araricus: cùm tamen ſatis ex S. Gregorio certum ſit, S. Benedictum ſæpiùs cum eodem Totilâ regnante miſcuiſſe ſermones? Quare prudentiùs Leo Oſtienſis aſſerit ipſum defunctum potiùs anno ſequenti, Domini ſcilicèt quingenteſimo quadrageſimo tertio, duodecimo Cal. Aprilis. Qui verò eum tradidit, deceſſiſſe anno Chriſti ſexcenteſimo tertio Marianus Scotus, longiùs erravit. Verùm hæc dicta ſunto ad redarguendos potiùs de tempore eius obitûs vulgatos errores, quàm ad certum annum nobis incertum ſtatuendum: cùm illud quidem certum ſit plura ab eo poſt hæc præclarè geſta eſſe.

De tempore obitûs S. Benedicti.

IESU CHRISTI
AN. 543.
VIGILII
AN. 4.
IUSTINIA. IMP. 17.
TOTILÆ REG. 2.

I. ANNUS Chriſti quingenteſimus quadrageſimus tertius, Poſt Baſilij Conſulatum ſecundus inſcribitur, idémque à Procopio octavus Belli Gothici numeratur. Quo (ut ipſe *a* pluribus deſcribit) Totilas Gothorum in Italiâ Rex, Samnio, Campaniâ, Apuliâ, Calabriâ, aliiſque provinciis atque civitatibus potitus eſt, atque etiam Neapolim poſt longam obſidionem in deditionem accepit. Quid verò ipſi, eiúſque Ducibus in eâ expeditione acciderit cum ſanctis aliquibus viris, atque inter alios cum ipſo ſanctiſſimo Benedicto, & quæ miracula tunc ab iis edi contigerit; narrat abundè S. Gregorius *b* Papa in ſuis Dialogis. Tantum autem ex S. Benedicti monitis profeciſſe Totilas repertus eſt, ut redditus mitior multa in illis regionibus humanitatis & continentiæ exempla ediderit: unde factum eſt quod de eo ſcribit Procopius, eius ut nomen ſicut fortitudinis & ſapientiæ, ita benignitatis atque iuſtitiæ celebre apud Romanos fieri cœperit.

a Procop. de Bello Goth. lib. 3.

b Greg. dial. lib. 1. cap. 2. lib. 2. cap. 14. 31 lib. 3. cap. 2. 5 6. 12. 18.

Totilas S. Benedicti monitis mitior factus.

II. Hoc item anno, rurſùm rupto fœdere Rex Perſarum Coſrhoës in Romanum Imperium immiſit exercitum: cùm Beliſarius in Perſidem miſſus, uno tantùm caſtro capto, eodémque poſteà amiſſo, nihil præterea memoriâ dignum egit, invadente Romanum exercitum ægritudine, adeò ut vix pars eius tertia ſervari potuerit: quæ omnia fusè Procopius *c*.

c Procop. de Bell. Perſ. lib. 2.

Iesu Christi An. 544.

Vigilii An. 5.

Iustinia. Imp. 18.

Theodor. Reg. 3.

I. Annus Chriſti quingenteſimus quadrageſimus quartus, notatus reperitur poſt Baſilij Conſulatum tertio, idémque à Procopio numeratur Belli Gothici nonus. Quo Totilas Romam cogitans, eam priùs literis ad Senatum ſcriptis, quàm armis tentare decrevit: ſed cùm Ioannes Præfectus, Conſtantinopoli olim miſſus, Senatum reſcribere vetuiſſet; indignatus Totilas, ad Urbis obſidionem exercitum movit: cùm iſtis admonitus Iuſtinianus Beliſarium à bello Perſico revocans, in Italiam miſit. Hæc ſunt quæ præſenti anno Procopius *a* accidiſſe tradit. Addítque, eodem tempore omnes qui Arianæ hæreſis Romæ ſuſpecti haberentur, ne proderent Gothis itidem Arianis Urbem, inde pulſos eſſe: quod operâ factum creditur Vigilij Papæ. A quo & illud procuratum eſſe, ut iterùm Beliſarius in Italiam mitteretur, innuere videtur *Arator* S.R.E. ſubdiaconus, dum in præfatione ad ipſum Vigilium hoc ipſo anno præfixâ nobili heroïco carmini, quo luculenter Acta Apoſtolorum à S. Lucâ conſcripta cecinit, ait Vigilij operâ Vrbem liberatam eſſe.

Rursùm Beliſarius in Italiam.
a Procop. de Bell Goth. lib. 3.

II. Hoc item anno ponitur à Procopio *b* tertia Coſrhoïs in Romanorum ditionem irruptio; cùm Sergiopolim tentavit civitatem, quæ S. Sergij patrocinio divinitùs defenſa, illæſa permanſit; ut narrat Evagrius *c*, & ipſe huius ſæculi auctor.

b Id. de Bell Perſ. lib. 2.
c Evagr lib. 4 cap. 27.

III. Hoc quoque anno lues magna in Oriente graſſari cœpit, orta ab Ægyptiis qui apud Peluſium habitant, immiſſáque per Angelos malos humanâ ſpecie hominibus apparentes; cuius multos ac mirandos effectus deſcripſit Procopius *d*: alia verò ab eo prætermiſſa, ſed & nonnulla diverſa, Evagrius *e* addidit; cùm videlicèt idem morbus progreſſu temporis varias mutationes acciperet. Eum enim ætatem Procopij longè prætergreſſum eſſe oportuit. Siquidem ait Evagrius, annos quinquaginta duos (poſt quos hæc ſcriptis mandâſſe ipſe teſtatur) inter homines graſſatum eſſe, neque Orientem ſolùm ab eo, ſed univerſum fermè terrarum Orbem depaſtum eſſe; nonnullâſque urbes penitùs habitatoribus orbatas. Quod verò tribus tantummodò menſibus (ut Procopius ſcribit) Conſtantinopoli prævaluerit, miraculo tribuitur; quod licèt nec à Procopio vel Evagrio recenſeatur, haud tamen oblivione ſepultum eſt. Nam tantum beneficium S. Dei-genitricis interceſſione acceptum, ſolemni die feſto in honorem ipſius inſtituto, remanſit poſteris perpetuâ memoriâ conſignatum die ſecundâ Februarij: cuius meminerunt, præter publicas Græcorum *f* Tabulas, alij tum Græci tum Latini auctores: qui quidem *Hypante*, ſive *Hypapante* eſt nominatus, nempè humilis Occurſus Simeonis, cùm Deipara ſuum Filium Dominum noſtrum Iesum Christum in templum intulit. Eius autem feſtivitatis in Occidente viſus eſt Gelaſius Papa ieciſſe fundamenta, cùm abſtulit Lupercalia, menſe Februario, ut ſcripſit Varro *g*, agi ſolita. Sed ex Procopio, qui hæc præ oculis habuit, corrigas neceſſe eſt, quod hanc peſtem alij decimo Iuſtiniani anno, alij nono, vel alij alio contigiſſe dixêre. Cùm verò idem Imperator accepiſſet Perſas quoque eâ laborare, miſit adversùs eos exercitum; qui ab eis ignominiosè fugatus eſt ac trucidatus: quod pluribus narrat idem auctor.

Peſtis immiſſa per Angelos malos.
d Procop. de Bell. Perſ. lib. 2.
e Evagr. lib. 4. cap. 28.
Dei-genitrix peſtem ſedat Conſtantinopoli.
f Menolog. Miſc. l. 21 Iuſtin. Niceph. lib. 17. cap. 28. Cedr. in Compend. Sigebert. in Chron. an. 543. De quo vide plura in Not. Bar. ad Martyr 2. Feb.
g Varro de ling. Lat. lib. 5.

IV. Hoc quoque anno defuncto S. Cæſario Epiſcopo Arelatenſi, in locum eius Auxanius ſubſtitutus eſt: qui cùm per legatos Pallium petiiſſet à Vigilio Papâ, hicque dare diſtuliſſet abſque notitiâ Imperatoris; tandem anno ſequenti, petente Childeberto Francorum Rege, & conſentiente Iuſtiniano Imperatore, eidem non modò pallium miſit, ſed & vices ſuas in Galliâ delegavit: ſicut de his patet ex duabus epiſtolis *h* ab ipſo Vigilio ad eumdem Auxanium, aliâque ad omnes Epiſcopos ſub regno Childeberti conſtitutos, ſcriptis decimoquinto Calendas Novembris huius anni, & undecimo Calendas Iunij anni ſequentis, nempè Poſt Conſulatum Baſilij tertio & quarto: quibus etiam eumdem Antiſtitem hortatus eſt, ut pacis fœdera inter Iuſtinianum & Childebertum integra cuſtodiri procuraret.

Auxanius Arelat. vicarius factus Vigilii PP. in Gall.
h Rec. Bar. Ann Tom. VII. hoc & ſeq. an. ex arch. Arel. Eccl.

Iesu Christi An. 545.

Vigilii An. 6.

Iustinia. Imp. 19.

Totilæ Reg. 4.

I. Annus Chriſti quingenteſimus quadrageſimus quintus, Poſt Baſilij Conſulatum quartus, à Procopio Belli Gothici decimus numeratur: cuius initio Beliſarius iterùm in Italiam advenit: Totilas autem Tibure per proditionem potitus, cives omnes unà cum Epiſcopo internecioni ſubiecit. Cum quo non valens Beliſarius collatis ſignis decernere, ipſe in Æmiliâ conſtitutus miſit Romam ex ſuis qui Vrbem pro viribus tutarentur. Quod autem in Miſcellâ *a* legitur, Beliſarium ipſum ſe Romam contuliſſe, ac crucem auream centum librarum, pretioſiſſimis gemmis exornatam, in quâ ſuas victorias deſcripſerat, per manus Vigilij Papæ Beato Petro obtuliſſe: id quidem per ſuos factum oportuit; quippe ipſum haud eſſe Vrbem ingreſſum, ex Procopio res ſingulas exactiſſimè proſequente colligitur. De Cruce verò, aliiſque multis donis à Beliſario oblatis, eſt etiam teſtis Anaſtaſius in Vigilio.

a Miſcell. lib. 16.
Dona oblata S. Petro a Beliſario.

II. Hoc eodem anno decimonono Imperij Iuſti-

niani, quarta à Coſrhoë expeditio facta eſt, quâ ipſo primo egreſſu obſedit Edeſſam; ſed ita ut non iam contra homines; ſed cõtra Deum ipſum Chriſtianorum bellum eſſet, ut ſcribit Procopius *b*. Quomodò autem id acciderit, cùm Evagrius *c* teſtetur ſe à Procopio accepiſſe, nec tamen apud ipſum Procopium legatur; dicere neceſſe eſt mutilum locum illum Procopij. Narrat autem Evagrius; cùm intellexiſſet Coſrhoës omnium illius religionis Fidelium ſermone celebrari quamdam promiſſionẽ à Chriſto factam, quòd numquam Edeſſa ab hoſtibus ſubiugari deberet; ipſum eo animo eiuſdem civitatis obſidionem ſuſcepiſſe, quo illam traditionem falſam eſſe convinceret: verùm divinâ virtute ſacratiſſimæ Imaginis CHRISTI Non-manu-factæ, quam Edeſſeni ab ipſo Domino miſſam Agbaro ipſorum Regi, ſummâ veneratione colebant, machinis Coſrhoïs incenſis atque dirutis, profligatóque exercitu, eum illinc ignominioſè receſſiſſe. Hæc pluribus Evagrius; quæ apud Procopium deſiderantur: quamvis & ipſe multa alia habeat, quibus divina virtus in tuendâ civitate enituit. Qui & ad poſtremum addit, à Iuſtiniano redemptas fuiſſe auro ab eodem Coſrhoë quinque annorum pacis inducias.

b *Procep. de Bell. Perſ. lib. 2.*
c *Evagr. lib. 4. cap 26*
VIRTUTE IMAGINIS CHRISTI EDESSA DEFENSA.

III. Hoc item anno cùm Græci tum Latini hiſtorici *d* tradunt, de Paſchatis tempore ex Iuſtiniani Imp. definitione Conſtantinopoli erratum eſſe. Ita namque permittit Deus, ut cùm ſaeris ſe immiſcent Principes, & quæ ſunt ſacerdotum ſibi uſurpant, in errorem labantur. Porrò in Occidente pariter de Paſchatis die huius anni exortam eſſe controverſiam, intelligi poteſt ex CONCILIO Quarto AURELIANENSI hoc tempore celebrato: (quamvis enim certus non ponatur eius annus; ei tamen præſentes fuiſſe leguntur iidem fermè Epiſcopi, qui ante annos quinque interfuerant Tertio in eâdem civitate habito) cuius primi duo canones conditi ſunt de tempore Paſchæ, & quis illud indicere deberet (adverſus temeritatem, ut apparet, Imperatoris) nempe Epiſcopus Epiphaniorum die; & ſi quando de eo dubitaretur, tunc per Metropolitanos Sedes Apoſtolica conſuleretur. Quod autem pertinet ad Cyclum Victoris, qui ita commendatur ab eâ Synodo, ut tamen ubi aliqua emergeret ambiguitas, eſſet conſulenda Sedes Apoſtolica; auctor illius fuit *Victor* Epiſcopus Capuanus, doctrinâ & ſanctitate celebris; quem Beda *e* dicit his temporibus illum ſcripſiſſe ad confutandum Cyclum Victorini Aquitani, qui ſcripſerat tempore Hilarij Papæ, ut ex Gennadio vidimus. Verùm non hoc anno, ſed Poſt Conſulatum Baſilij novies, ex Victoris ſeu Victorini cyclo obortam eſſe aliam controverſiam, idem Beda *f* affirmat. Qui verò confectus eſt tunc temporis Paſchalis Cyclus ad evitandos errores, anno poſt ſequentem, Chriſti quingenteſimo quadrageſimo ſeptimo; extat ille quidem, ſed mutilatus ex parte, inter Antiquas Inſcriptiones *g* in Appendice.

ERRATUM IN ORIENTE IN DIE PASCHATIS.
d *Miſcell. ann. 19. Iuſtini. Cedr. hoc an. & aly.*
CONCIL. AUREL. IV.
QUANDO, ET A QUO INDICENDUM PASCHA.
e *Bed. de 6. ætat. ſub Iuſtinia.*
f *Id. de temp. rat. cap 49 in finem.*
g *Pag. 1161. num. 5.*

[De vero anno prædicti Iuſtinianei decreti circa celebrationem Paſchatis, déque eiuſdem ſaniori intellectu, ac Ioſ. Scaligeri in eius explicatione errore, eâque occaſione de legitima Ieiunij Quadrageſimæ tam apud Latinos quam Græcos inchoatione, ac duratione, & de Kalendarij Gregoriani à calumniis hæreticorum vindicatione, abundè nuper diſputavit Dionyſ. Petavius Soc. IESU in Not. Chronolog ad Hiſtoriam S. Nicephori Patr. Conſtantinop. quem ubi conſulueris, non pœnitebit operæ]

IV. Hoc item anno Iuſtiniani decimonono, miſſus Areobindus maritus filiæ ſororis Imperatoris in Africam; à Guntharide ſibi ſubiecto Duce (ſub quo adverſus Mauros Wandali militabant) iam effecto tyranno, necatus eſt contra fidem præſtitam Reparato Epiſcopo Carthaginienſi. Poſt dies verò triginta ſex idem Guntharis dolo necatus & ipſe eſt ab Artabane Duce, quem convivio exceperat. Hæc diffusè Procopius *h*: poſt quæ finem imponit hiſtoriæ de bello Wandalico in hunc uſque annum conſcriptæ: quod quidem feliciſſimè inchoatum, ac penè abſolutum; denuò reſtauratum, difficilliműmque in dies redditum eſt crebris defectionibus populorum, emergentibus novis tyrannis; poſtquam Imperator, ſive eius miniſtri, ſacrilege agentes, in Inſulâ Romanum Pontificem mori impiè coëgerunt.

TYRANNI IN AFRICA.
h *Procep. de Bello Vvandal. lib. 2.*

IESU CHRISTI
AN. 546.
VIGILII
AN. 7.
IUSTINIA. IMP. 20.
TOTILÆ REG. 5.

I. ANNO Chriſti quingenteſimo quadrageſimo ſexto, Poſt Conſulatum Baſilij quinto, eodémque Belli Gothici undecimo à Procopio numerato, Totilas Spoletum in deditionem accepit, Peruſiúmque poſt longam obſidionem dolo occupavit. Pluribus hæc Procopius *a*. Sed quomodò tunc contigerit, *S. Herculanum* civitatis Peruſinæ Epiſcopum, eiuſdem Totilæ iuſſu ſubire martyrium, S. Gregorius *b* narrat: verùm apud eum, pro ſeptem annis quibus corruptè legitur duráſſe obſidio Peruſij, reſtituendi ſunt ex Procopio ſeptem menſes. Inde verò mox crudelis barbarus (qui de ferociâ ſuâ monitis S. Benedicti aliquid ad tempus remiſiſſe viſus, eamdem duplo reſumpſit) ad Urbem obſidendam pergens, octavo ab eâ milliario *S. Cerbonium* Populonij Epiſcopum, quòd milites quoſdam Romanos à Gothorum crudelitate abſcondendo ſervâſſet, coram omni populo obiecit urſo dilaniandum. Sed cùm illum urſus intactum relinqueret, immò & adularetur, ac pedes lamberet; ipſe quoque ferus barbarus à ferâ beſtiâ humanitatem diſcens, ad eiuſdem Epiſcopi venerationem permotus eſt. Narrat hæc idem S. Gregorius *c*. Porrò ipſum Totilam benignum ſe erga cultores agrorum cùm ad Urbis obſidionem veniret præbuiſſe, ſed obſeſſis civibus fame laborantibus omnem commiſerationem denegâſſe, Procopius docet.

a *Procep. de Bello Goth. lib. 3.*
TOTILA CRUDELITER AGIT IN EPISC. CATHOL.
b *Gregor. 3. dial. 13.*
c *Ibid. c. 11.*

II. Hoc item anno Pelagius S. R. E. diaconus, functus munere Apocriſiarij apud Imperatorem Conſtantinopoli, accepto ſucceſſore Stephano pariter diacono, Romam rediit: ut Procopius teſtatur, dum ait ipſum haud diù ante Vrbis obſidionem à Totilâ factam eſſe reverſum. Cuius abſentiæ nactus occaſionem Iuſtinianus, quod illo reſiſtente minimè peragere potuiſſet, confeſtim ex ſententiâ Theodori Archiepiſcopi Cæſareæ Cappadociæ Pelagij æmuli, adverſus Tria Capitula compoſitum ab eodem Theodoro Scriptum, proprio ſui ipſius nomine promul-

IUSTIN. IMP. EDICTUM ADVERSUS TRIA CAPP.

Liber. reviar. p. 24. Facund. o defenſ. apitul. l. 2. Ext. Tom. Concil. in igil.

gavit. Id enim cùm Liberatus *d* imprimis tradat, Facundus *e* etiam Hermianenſis in Africâ Epiſcopus, & ipſe res ſui temporis ſcribens affirmat, necnon Vigilius Papa in ſententiâ, *f* adversùs eumdem Theodorum poſteà prolatâ. Hic autem Iuſtiniani nomine ſcriptus libellus, ſive potiùs edictum dixerimus, illud ipſum eſt valdè prolixum (quippe quòd omni genere doctrinæ refertum, omníſque ex parte conſtans eſſe Theodorus voluit, additis etiam adversùs dicentes quatuordecim anathematiſmis) quod ſub mendaci appoſitâ à librario ad Ioannem Papam inſcriptione hactenùs lectum fuit: cùm ex iis quæ ſuperiùs dicta ſunt, liquidò conſtet, non ante præſens tempus potuiſſe eſſe conſcriptum, præcedentibus primùm quas vidimus Theodori cum Pelagio diacono controverſiis, quæ ſub Papâ Vigilio & non alio contigerunt.

III. CAUSA [T]RIUM CAPP. SUMMATIM RECENSITA.

Quod verò ad ipſius argumentum attinet; etſi demùm poſt obortas eâ de re quamplurimas controverſias, Catholica Eccleſia ſententiam Imperatoris contra Tria Capitula ſit ſecuta; hoc tamen exordio propoſitæ quæſtionis, aſſertæque ab Imperatore ſententiæ, contra eadem complures Orthodoxi, immò & ipſe Vigilius Romanus Pontifex, quaſi vindices Chalcedonenſis Concilij, in cuius præiudicium ea viderentur ab Imperatore ſancita, inſurrexêre: non quidem ut defenderent errores, qui dicerentur reperti in commentariis Theodori Mopſueſteni, aut in Epiſtolâ Ibæ, vel in ſcriptis Theodoreti adversùs Cyrillum; ſed pro perſonis ipſis agerent, contendentes non eſſe damnandos, Theodorum, quem indemnatum à Patribus in Eccleſiæ communicatione conſtaret eſſe defunctum; aut Ibam & Theodoretum, quos damnantes hæreſes Chalcedonenſis Synodus recepiſſet. Ideóque de perſonis, & non de fide quæſtionem fuiſſe, Gregorius *g* Magnus optimè notavit. At cùm perſpicuè cognitum fuit, nequicquam eſſe derogatum Chalcedonenſi Concilio per damnationem Trium Capitulorum; ipſa imprimis Apoſtolica Sedes, eamdem Imperatoris edicto primùm promulgatam, & poſteà per Quintam Synodum confirmatam aſſertionem, probavit atque retinuit; & qui deinde ab eâ diſſenſêre, ut ſchiſmatici habiti ſunt atque reiecti: cùm alioqui ante huiuſmodi noviſſimum Apoſtolicæ Sedis aſſenſum, non fuerit piaculum pro Tribus pugnare Capitulis. Hæcque eſt ſumma totius hiſtoriæ, immò tragœdiæ; utpotè per quam damna plurima Eccleſiæ noſcantur illata, cùm ipſi Catholici inter ſe digladiantes (neque enim, ut iam diximus, Catholicorum cum hæreticis; ſed Catholicorum tantummodo ipſorum hoc fuit certamen, qui omnes ſalvum vellent Chalcedonenſe Concilium) vix tandem concordiam inire valuerunt.

g Gregor. 3. ep. 37.

IV. QUINAM CONSENSERINT, VEL RESTITERINT IMP. IN CAUSA CAPP.

Cùm igitur ea omnia velamento quodam pacis cum Acephalis ineundæ (ut ex Liberato ſuperiùs vidimus, & Facundus *h* confirmat) ab Imperatore agerentur; quòd tamen ſuas ſciret de Fide conſtitutiones nullius eſſe roboris, niſi ab Epiſcopis auctoritatem acciperent; hæc ipſe animoſiùs Præſulibus ſubſcribenda ingerens, effecit ut Menas Conſtantinopolitanus, Zoilus Alexandrinus, Ephræm Antiochenus, Petrus Ieroſolymitanus, aliíque permulti Orientales Epiſcopi, primò quidem ſubſcribere renuentes, ſed poſteà ſive blanditiis ſive terroribus compulſi, ei ceſſerint: cui ex alterâ parte Stephanus Apoſtolicæ Sedis Apocriſiarius, unà cum Dacio Epiſcopo Mediolanenſi, & ipſo Conſtantinopoli tunc degente, atque in Occidente Pelagius Romam nuper reverſus, necnon Africani Epiſcopi, ipſéque imprimis Vigilius Papa, cùm verbis, tum ſcriptis validè reſtiterunt. Adeò ut & iidem ipſi mox Orientales coactam ſuam ſubſcriptionem deteſtantes, Romanum Pontificem conſuluerint, poteſtati ſententiam ſe retractaturos, ſi eam ipſe non probaret: quod præcipuè Menas ab Stephano redargutus præſtitit; conteſtatus ſub eâ ſe conditione ceſſiſſe, quòd iuratum ipſi fuiſſet, ſuum ſe chirographum receptutum, ſi ea Romanus Epiſcopus non probaret: prout hæc omnia pluribus narrat Facundus *i*.

h Facund. l. 1.

i Id. lib. 2 & 4.

V. VIGIL. PP. ACCERSITUR AB IMP.

Quare cùm cerneret Imperator, primarum ſedium Orientalium ſuſpenſam eſſe ſententiam ad Romani Pontificis arbitrium, & ex eius definitione, tamquam legitimi univerſalis Eccleſiæ moderatoris, cuncta pendere; idem Vigilium Papam ſummâ celeritate Conſtantinopolim accedere rogavit: qui nihil remoratus, hoc ipſo anno receſſit ab Urbe. Cuius profectionis cùm alias Anaſtaſius Bibliothecarius cauſas aſſerit, atque ſubtractum violenter ab Urbe, inſectatúmque iurgiis & blaſphemiis tradit; aperti erroris ex Facundo & Procopio huius temporis ſcriptoribus, redarguitur: oportuítque planè ſummo ipſum honore ab Imperatore vocari, ne ipſe adverſans inefficaces redderet omnes eius de promulgato decreto conatus. Sed Vigilij Conſtantinopolim acceſſionem magnum intuliſſe Catholicæ Eccleſiæ damnum, declarârunt eventa: quibus etiam demonſtratum fuit, quàm prudentiſſimè egerint anteceſſores Romani Pontifices, S. Leo, & alij, dum vocati ſæpè ab Orthodoxis licèt Imperatoribus in Orientem, numquam paſſi ſunt ab ipsâ fixâ Romæ ſede divelli.

VI. QUID VIGILIUS IN SICILIA.

Hoc igitur anno, qui (ut dictum eſt) à Procopio Belli Gothici undecimus numeratur, Vigilium Papam Româ receſſiſſe, & in Siciliam perveniſſe, idem affirmat. Ibi verò Dacium Mediolanenſem Epiſcopum Conſtantinopoli venientem obviam habuiſſe, & legatum ſuſcepiſſe à Zoilo Epiſcopo Alexandrino miſſum; ſed & multas undique provincias ab eo poſtulâſſe ut nullatenùs edicto Iuſtiniani acquieſceret, ideóque ipſum literis libelliſque iis qui conſenſerant, comminatum eſſe, atque aliis literis per Legatos ab Imperatore petiiſſe ne quid innovari pateretur: hæc, inquam, omnia Facundus *k* tradit, dum Vigilius in Siciliâ ageret, geſta eſſe. Procopius autem addit *l* eumdem Pontificem diutiùs illic manſiſſe; indéque ut laboranti fame Urbi ſuccurreret, magnum navium numerum frumento onuſtarum Romam tranſmiſiſſe; ſed eas cùm ad Portum Romanum appellerent, in hoſtium poteſtatem veniſſe, vectoréſque occiſos, & Valentinum Epiſcopum ibidem inventum utrâque manu truncatum eſſe. Fuiſſe autem hunc *Valentinum* Epiſcopum Silvæ candidæ, alio titulo SS. Ruffinæ atque Secundæ, miſſúmque à Vigilio in Urbem, ut ibi Vicarius conſideret, Anaſtaſius tradit. Addítque Vigilium in Siciliâ commorantem, Catanę ordinationem habuiſſe menſe Decembri. Dum verò ſubdit, eodem menſe in Vigiliâ Natalis Domini perveniſſe Conſtantinopolim; tum ab eâdem ſuâ ipſius aſſertione

k Id. lib. 4.

l Procop. de Bello Goth. lib. 3.

redar-

redarguitur; tum à Procopio, qui docet Vigilium nonniſi poſt exactam hiemem è Siciliâ diſceſſiſſe.

VII. Aurel. Arelat. Vicarius Papæ in Gall.

Hoc eodem anno cùm Auxianus Arelatenſis Epiſcopus ex hâc vitâ migrâſſet, in locum eius ſubrogatus eſt Aurelianus: quem Vigilius Papa, petente Childeberto Francorum Rege, & conſentiente Iuſtiniano Imp. Vicarium ſuum eſſe decrevit; eodem prorſùs modo, quem in Auxanio obſervatum vidimus: ut patet ex literis *m* ab eodem Vigilio hoc anno, poſt Conſulatum Baſilij quinto, undecimo Calendas Septembris, datis, cùm ad ipſum Aurelianum, tum ad ceteros Galliarum Epiſcopos ſub Regno Childeberti conſtitutos.

m Rec. Baro. Annal Tom. VII. hoc ann. ex arch. Eccl. Arel.

VIII.

Hoc item anno Ephræm Epiſcopus Antiochenus ex hâc vitâ migravit, & in eius locum *Domnus* eius nominis Tertius eſt ſubrogatus; ut Nicephorus habet in Chronico. Qui autem Ephræm anno ſuperiori diem obiiſſe putârunt; ex his quæ ipſum hoc anno egiſſe cum Iuſtiniano ex Facundo vidimus, erroris convincuntur. Idémq; dicendum de Petro Epiſcopo Ieroſolymitano; quem eâdem ratione non ante præſentem annũ diem obiiſſe oportuit: in cuius locum ſuffectum eſſe *Macarium* eius nominis Secundum, tam Evagrius quàm Nicephorus tradunt.

Iesu Christi An. 547.
Vigilii An. 8.
Iustinia. Imp. 21.
Totilæ Reg. 6.

I. Totilas Vrbem proditione capit.

Anno Chriſti quingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, Poſt Conſulatum Baſilij ſexto, Belli Gothici duodecimo, obſeſſa à Totilâ Vrbs cùm graviſſimâ premeretur inediâ; nec valuiſſet Pelagius diaconus, à Romanis ad eumdem Regem miſſus, paucorum illis dierum inducias his conditionibus impetrare, ut ſi intra conſtitutum tempus nemo ipſis ſuppetias veniret, iidem ſe Vrbémque ſine morâ ei proderent: cùmque in tãtum creviſſet fames, ut cetero omni victu (etiam animalium quorumcumque immundiſſimorum, atque herbarum impuriſſimarum) deficiente, purgamentis iam & ſtercoribus cives uterentur, nonnulli etiam manus ſibimet præ deſperatione inferrent: ad poſtremum cùm copiæ miſſæ Conſtantinopoli ab Imperatore variis in viâ bellis detentæ, & à Gothis intereà profligatę eſſent: tandem milites quidam Iſauri, pactâ à Totilâ mercede, ipſum per portam Aſinariam noctu in Vrbem introduxerũt; plurimis Romanis militibus unà cum ducibus aufugientibus, paucis ad Eccleſias cum civibus ſe recipientibus. Quo tempore conſtat è plebe hominès ad quingentos tantummodò in Vrbe reſides fuiſſe, qui in Eccleſiâs ſe receperant; cùm ceteri omnes iam anteà in alias ſe contuliſſent terras, vel fame ac lue abſumpti periiſſent.

II.

Ceterùm Totilas hâc victoriâ benignè uſus, primùm omnium orandi gratiâ S. Petri baſilicam ingreſſus, Pelagij diaconi victus precibus, licèt Vrbis prædam militibus cõceſſerit, civium tamen vitam (exceptis nonnullis iam antea à militibus occiſis) feminarúmque pudicitiam, per omnia cuſtoditam haberi voluit. Tunc verò miſerandum illud accidit, ut Romanorum primores tam viri quàm feminæ, amiſſis omnibus fortunę bonis, domos circumeundo, cibum dari ſibi ſuppliciter precarentur. Poſt quæ miſſi à Totilâ idem Pelagius, & ex Vrbis rectoribus præcipuus Theodorus, ad Iuſtinianum Imperatorem, pacem ab illo Gothis petituri; cùm reſponſum ab eodem accepiſſent, Beliſario ſe liberam dediſſe poteſtatem ea pertractandi quæ ad Totilam pertinerent; exacerbatus Barbarus quòd ab oblatâ pace ſe videret excludi, atque interim in Lucaniâ cladem accepiſſet, Vrbem ad ſolum delere decrevit. Verùm ipſius Beliſarij, hoſtis licèt, literis ac ſalutaribus monitis ab eo conſilio diſtractus, muris tantùm ex parte dirutis, quò videlicèt faciliùs cùm vellet ad eam regredi liceret, ipſe adversùs hoſtes progreſſus, apud Lucanos primùm, inde Calabros pugnavit. Cùm inter hæc Beliſarius Vrbem aggreſſus, ingreſſúſque, muros dirutos (ut licuit) confeſtim inſtauravit, foſsiſque munivit; adeò ut revertentem ad eius oppugnationem Totilam omninò repulerit. Húncque finem res Vrbis anni huius habuerunt: quas omnes diffuſiſſimè Procopius *a* deſcripſit.

Beliſar. eam recuperat.

a Procop. de Bello Goth. lib. 3.

III. Vigil. PP. adventus Conſtantinopolim.

Hoc item anno tranſactâ hieme (ut idem auctor ſcribit) Vigilius Papa è Siciliâ ſolvit Conſtantinopolim. Vbi honorificè ab Imperatore ei obviam facto (ut tradit Anaſtaſius) & à populo cantante, *Ecce advenit Dominator Dominus*, &c. receptus; dum pro Tribus Capitulis maximam inter Epiſcopos concitatam reperit eſſe diſcordiam; collectâ eorum qui aderant Synodo triginta Epiſcoporum, cùm nec in eâ adverſæ inter ſe partes concordare poſſent, decrevit ut quæ quiſque ſentiret, & quibus rationibus comprobaret, ſcriptis proderent. Túncque opportunè accidit, ut inter alios *Facundus* Hermianenſis in Africâ Epiſcopus doctrinâ clarus, Conſtantinopoli eo tempore agens, reſponſionem ederet; moxque ampliorem commentarium quam diſertiſſimum duodecim libris partitum, pro defenſione Trium Capitulorum compoſitum, offerret Imperatori, cùm adhuc Vigilius adverſus oppugnatores eorumdem Capitulorum laboraret.

IV. Quid egerit de Trib. Capp.

Qui quidem Vigilius ambarum partium defenſionibus acceptis, videns nihil afferri præiudicij Chalcedonenſi Concilio, vel Catholicæ fidei, quam quis partem tueretur, cùm re verâ omnes æquè damnarent errores qui fuerant Theodori, Ibæ, atque Theodoreti; ſed maximum damnum accipi ex eo, quòd Orientales iamiam in gratiam Imperatoris ſchiſmate eſſent dividendi: primùm quidem, ne ob id Occidentales defenſores Capitulorum ſcandalum paterentur, ſecretò libellum conſcripſit in confirmationẽ Edicti Iuſtiniani; demùm verò, cùm eumdem libellum, ipſo Vigilio inſcio, Ruſticus & Sebaſtianus eius, & S. R. E. Diaconi publicâſſent, indéque tumultuari inciperent Epiſcopi Africani, & iam res eſſet in eo ſtatu repoſita, ut vel paucis Occidentalibus, vel omnibus Orientalibus inhærendum eſſet; conſultius ipſi viſum eſt Orientalium favere ſententiæ. Porrò ipſum comprobaſſe Iuſtiniani adverſus Capitula promulgatam ſententiam, ſatis indicant Acta pu-

b *Vigil. ep. 5.*

blica latæ poſteà ab eo damnationis *b* in eoſdem Ruſticum & Sebaſtianum, necnon ipſa Acta Quintæ & Sextæ Synodorum Oecumenicarum. Cùm verò magnæ ob eam cauſam à contrariæ opinionis defenſoribus turbę cierentur, rurſùs Vigilius eamdem emiſſam de Capitulorum damnatione ſententiam ſuſpendit; ac denuò initâ cum Imperatore, univerſóque Senatu, necnon Menâ Epiſcopo Conſtantinopolitano, Theodoro Cæſarienſi, Dacio Mediolanenſi, aliiſque tam Græcis quàm Latinis Epiſcopis conventione, aliud decretum edidit, ut de universâ controverſiâ penitùs taceretur uſque ad proximè cogendam Synodum Univerſalem. Hæc enim ita tranſacta eſſe, patet ex latâ poſteà ab eodem Pontifice ſententiâ contra eoſdem Theodorum & Menam.

V. DEFENDITUR AB ACCUSATIONIBUS ADVERSARIOR.

Quòd autem iſtud Vigilij conſilium in deteriorem fuerit partem acceptum à defenſoribus Capitulorum (ſicut etiam id Facundus in libello contra Mocianum ſugillare conatus eſt, quaſi Vigilius ob timorem Imperatoris à cœptis reſiliiſſet: ad eius excuſationem ſatis ſupérque eſſe poteſt, quòd idem ſummæ conſtantiæ ſpecimen edidit, ubi non cum Catholicis; ſed pugnandum ſibi fuit adversùs hæreticos, cum quibus minimè eſſe diſſimulandum ſciret. Cùm enim præter huiuſmodi contentiones, adhuc valdè ſolicitaretur (quod tradit Anaſtaſius) à Theodorâ Auguſtâ, de reſtitutione quam olim promiſiſſet Anthimi ſedem Conſtantinopolitanam; tantum abeſt ut ei obtemperare voluerit, ut potiùs auctoritate Pontificiâ adversùs eam inſurgens, excommunicationis ipſam ſententia perculerit; eâdem pariter afficiens pœnâ hæreticos omnes Acephalos, Severianos, & Eutychianos: ut harum rerum indubitatam fidem facit S. Gregorius *c* Papa.

c *Greg. 2. ep. 36. ad Hiber.*

IESU CHRISTI AN. 548.
VIGILII AN. 9.
IUSTINIA. IMP. 22.
TOTILÆ REG. 7.

I.

a *Procop. de Bello Goth. lib. 3.*

ANNO Domini quingenteſimo quadrageſimo octavo. Poſt Conſulatum Baſilij ſeptimo, & Belli Gothici decimotertio, novis *a* cladibus in Italiâ diverſis in locis Romanus exercitus à Gothis affectus eſt: additúmque ad alia damna, ut *Sclavinorum* exercitus tranſmiſſo Iſtro Illyricum occupârit: quæ poſteà ab illis *Sclavonia* dicta eſt.

II. SCHISMA ADVERS. VIGIL. OB TRIA CAPITULA.

Quo etiam anno R.E. diaconi Ruſticus atque Sebaſtianus Conſtantinopoli apud Vigilium agentes, unà cum aliis quibuſdam eiuſdem Pontificis clericis, cùm vidiſſent ipſum minimè condemnâſſe (ut in votis erat) eos qui damnârant Tria Capitula, immò & cum illis communicâſſe; iidem ab Africanis impulſi (id præ ceteris operantibus Felice Gillitano Abbate, & Lampridio monacho ſchiſmaticis, qui hanc ob cauſam Conſtantinopolim ſe contulerant) adverſus ipſum Vigilium literas ad diverſos Epiſcopos dederunt, tamquam prævaricatorem, & impugnatorem Concilij Chalcedonenſis. Hæc enim expreſſa habentur in libello damnationis in eoſdem ſequenti anno prolatæ. Addiditque his Ruſticus, ut ad ſuam firmandam ſententiam, commentarium per dialogiſmum ſcriberet adverſus Acephalos; ad cuius finem poſuit pro Capitulis diſputationem. Extat ipſe quidem, ſed diſputatione illâ mutilus: opus, ſi ſpinas demas, viro dicto dignum. Scripſerunt verò & alij adversùs Vigilium: ſed de iis dicendum inferiùs; ſicut & de illis, qui eius patrocinium ſuſceperunt.

III.

Hoc eodem anno Theudis Rex Gothorum in Hiſpaniâ occiſus eſt, ubi regnâſſet (ex ſententiâ Iſidori) annos ſexdecim & menſes quinque, quod tamen apud eum mendosè legitur accidiſſe anno Iuſtiniani Imperatoris duodecimo, pro vigeſimo ſecundo: ex quibus etiam corrigas Æræ menda. Paulò verò ante eius obitum, nobilem Hiſpalenſem Eccleſiam *S. Lauriani* martyrio illuſtratam, vetera Eccleſiæ Catholicæ monumenta *b* teſtantur; cùm videlicet (ut qui proſecuti ſunt res Hiſpaniæ tradunt) is genere Pannonius, ſed Mediolani preſbyteratum exercens, invectus zelo fidei Catholicæ in Totilam Arianum, & ab eo quæſitus ad necem, fugâ lapſus in Hiſpaniam, ibi cognitâ ipſius ſanctitate, poſt Maximum electus eſſet Hiſpalenſis Epiſcopus: ſed rurſùm inſtigatione Totilæ, barbaricâ obſtinatione eum proſequentis, à Theude quæſitus Romam aufugit ad Vigilium; ac denuò reverſus in Hiſpaniam, ab exploratoribus Totilæ, mirâ ſagacitate ſingula eius veſtigia affectantibus, apprehenſus apud Maſſiliam, capite truncatus eſt. Húncque tandem felicem conſecutus eſt finem vir ſanctiſſimus, ardore fidei & dicendi libertate omnes huius ſæculi Catholicos facilè antecellens, & miraculorum operatione nulli ſecundus. Theudi verò Regi ſucceſſit *Theodegiſclus* æquè Arianus: quem poſt annum unum ac menſes ſeptem inter epulas occiſum eſſe, Iſidorus ſcribit; idque ob pœnam (ut Gregorius *c* Turonenſis declarat) offenſi numinis, dum curioſiùs & animo malevolo laboravit diſquirere veritatem inſignis miraculi, quotannis fieri ſoliti in Luſitaniâ ad fontem baptiſmatis, ſolemni die Sabbati ſancti; quo piſcina priùs vacua, diviniùs ita replebatur ſpontè, ut licèt altiori cumulo huc illucque latices fluctuarent, haud tamen in partem diverſam aqua deflueret: quinimmò etſi conſperſo deſuper ſacro chriſmate, omnis populus exinde pro devotione hauriret, agros vineáſque aſperſione ſaluberrimâ tutaturus; numquam tamen cumulus minueretur; quouſque infante primo tincto, mox aqua reduci inciperet, & baptizatis omnibus, lymphis in ſe reverſis, ut initio prodebantur neſcio, ita & fine clauderentur ignaro. Hæc Gregorius de ſolemni illo miraculo; quod Deus ad confuſionem impietatis Arianæ, & ſuorum corroborandam fidem præſtare dignabatur. Ubi & aliam ſubdit ultionem in alium quemdam hæreticum eius miraculi contemptorem diviniùs inflictam. Verùm de huiuſcemodi ſacrorum fontium miraculis alibi quoque fieri ſolitis, dictum eſt aliàs *d*.

S. LAURIANI MARTYRIUM.
b *Martyrol. Rom. 4. Non. Iulij.*

c *Greg. Tur. de glor. mart. cap. 14. 25.*
INCREDULUS REX DAT POENAS.

d *Sup. an. 417. num. VI.*

IV.

e *Evagr. lib. 4. cap. 26.*

Hoc eodem anno Macarius Ieroſolymitanus Epiſcopus, ubi ſediſſet annos duos, pulſus eſt ob ſuſpicionem (ut ait Evagrius *e*) hæreſis Origeniſtarum; & in eius locum ſuffectus *Eu-*

ſtochius

ſionem. Verùm Macarium paſſum eſſe calumniam, conſtat ex narratione quæ de ipſo habetur in Prato *f* Spirituali, necnon ex Actis *ff* Vitæ S. Gregorij Epiſcopi Agrigentini, qui ab eo creatus eſt diaconus; in quibus eſt honeſta & prolixa eius mentio, eidémque ſpiritus prophetiæ tribuitur. Quamobrem & inde factum eſt, ut ubi Origenem damnâſſet (ſicut Evagrius addit) in ſuam Eccleſiam receptus ſit; quem ſediſſe annos quatuor Nicephorus *g* ſcribit. Poſt eum autem rursùm liquet reſtitutum eſſe Euſtochium; qui per legatos Quintæ Synodo interfuiſſe legitur.

f Prat. Spir. cap 96
ff Ap. Sur 6. 23. Nov.
g Niceph lib. 17. cap 26.

V.
h Evagr. lib 4. cap 32
De Barsanuphio Anachor. incluso.

Huius verò Euſtochij tempore, teſtatur Evagrius *h* vixiſſe propè urbem Gazam in Palæſtinâ *Barſanuphium* ſanctiſſimum anachoretam genere Ægyptium, qui per quinquaginta annos & ampliùs in ædiculâ quâdam incluſus, neque a quoquam viſus eſt, neque quicquam alimenti vel aliarum rerum in terrâ cepit, cùm multis interim niteret miraculis: adeò ut cum Euſtochius his minimè fidem adhibens, ædiculam ipſius perfodere conſtituiſſet, parùm abfuerit quin ignis ex eâ erumpens omnes qui cum eo advenerant, combureret. Pergit etiam idem auctor *i* agere de *Symeone* Emeſeno; qui omnis gloriæ cupiditate abiectâ ſtultitiam ſimulans, ideóque vulgò *Salus*, id eſt Stultus nuncupatus, ingentia nihilominus edidit miracula in confundendis dæmonibus, & convertendis hæreticis atque Iudæis, multáque ſpiritu prophetico revelavit: cuius extant *k* Res præclarè geſtæ fusiùs conſcriptæ à Leontio Neapolis Cypri Epiſcopo; quæ probatæ fuêre à Patribus Nicænæ *l* poſterioris Synodi.

i Ibid. c 33
De Symeone Salo.
k Ap. Sur. 1. Iul.
l Syn. Nic. II. Act. 4.

VI.
Theodora Aug. moritur,
m Procop. lib 3 de Bell. Goth & lib. 2 de Bell Perſ.
n Ibid. de Bell Perſ
Ioannis Cappadoc. miserandum exitium.

Hoc item anno Iuſtiniani vigeſimo ſecundo (ut habet Procopius *m*) Theodora Auguſta ipſius coniux, ad cladem fidei Orthodoxæ ſoùm intenta, ex hâc tandem vitâ ſubducta eſt: ſicque accidit, ut quæ à Vigilio Papâ ſauciata primùm fuerat dito iaculo anathematis, eiuſdem haud pòſt diù ulciſcente numine ſecutus ſit interitus. Eodem quoque tempore, ut idem auctor *n* ſcribit, Ioannes Patricius Cappadox (de quo ſuperius) qui ſemper apud Iuſtinianum primarium locum obtinuerat, à quo & Conſul ordinarius factus fuerat, & ad quem Præfecturâ Prætorij fungentem extant plurima eiuſdem Imperatoris reſcripta; homo planè in exemplum poſitus rerum mundi huius volubilis ſtatûs; ob ſuſpicionem magiſtratu deiectus, bonìſque exutus, atque in exilium Cyzicum miſſus, ad vitam retinendam ſacerdotium ſumere compulſus eſt. Sed pauló pòſt reus factus necis Cyziceni Epiſcopi, in carcerem primò coniectus, deinde per totam Ægyptum uſque ad Antinoi urbem circumductus, petere ab obviis ſtipem coactus eſt; cùm nihilominùs in tantis ærumnis conſtitutus, numquam imperandi ſpem dimiſiſſet, quam olim ex prædictione quorumdam conceperat, futurum ut aliquando Auguſti habitum indueret. Eam verò impletam fuiſſe Procopius tradit, dum ſacerdotium ſumens, fortè aliis deficientibus, preſbyteri cuiuſdem Auguſti nomine habitum induit.

Iesu Christi
An. 549.
Vigilii
An. 10.
Iustinia. Imp. 23.
Totilæ Reg. 8.

I.
a Procop. de Bell. Goth. lib. 3.
Beliſarii reditus inglorius.

ANNO Domini quingenteſimo quadrageſimo nono, Poſt Conſulatum Baſilij octavo, Belli Gothici decimo quarto, Beliſarius Conſtantinopolim revocatus eſt, cùm (ut ait Procopius *a*) per quinquennium ex Italiâ nuſpiam deceſſiſſet, nec potuiſſet per eam quoquam pacto vagari; ſed tacitâ quâdam fugâ deterritus, id omne tempus de loco in locum navigando conſumpſiſſet. Revocatum autem fuiſſe amantiſſimæ coniugis precibus, reverſúmque Conſtantinopolim otioſam degiſſe vitam, idem auctor affirmat. Conſiderare verò ne prætermittas, quàm diſparis exitûs à priore poſterior hic fuerit Beliſarij in Italiam adventus, & reditus Conſtantinopolim. Ex quo enim in Romanum Pontificem Silverium violentas manus iniecit, vis omnis ipſius robúrque Romanæ militiæ concidit; addita verò fuit hoſtibus bellica fortitudo, quam innumeræ victoriæ ſunt ſecutæ: uſque adeò ut quæ tanto fuerat parta labore Italia peſſum ierit, cùm illâ iterùm potiti ſunt Gothi, ipſáque Urbs anno ſequenti in eorum ſervitutem redacta eſt. Pannoniam autem & finitimas regiones *Longobardi*, à propriis ſedibus ſuper Iſtrum fluvium poſitis excitati, invaſerunt; graſſatiéſque in Dalmatiam & Illyricum cuncta depopulati ſunt. Hæc pluribus Procopius.

Occidentale Imperium collapſum.

II.
Quam iuſto titulo Franci Gallias poſſideant.

Qui ſubdens de aucto hoc eodem tempore Francorum Regno, ait Gothos iam ab huius belli principio Galliarum partem ſuæ quondam ditionis effectam, videlicèt Maſſiliam, Arelatem, totiúſque eius oræ maritimæ loca, Francis (quos ipſe Germanos ab eorum primâ origine vocat) tradidiſſe, cùm minùs ſe poſſe exiſtimarent Romanis ſimul ac Francis reſiſtere: poſt Gothos verò, etiam Imperatorem Iuſtinianum ultrò conceſſiſſe ut eaſdem ſibi iidem Franci haberent. Ex quibus videas, quàm ipſi iuſto titulo illas poſſideant, nempè acceptas ceſſione Gothorum, & confirmatione Imperatoris Romani. Pergens autem Procopius, ad gloriam inſinuandam Francorum, adicit, eos omnium primos cœpiſſe cudere aureos nummos nativo & Galliarum metallo, non Romani Imperatoris (ut ceteri ſolerent) imagine, ſed ſuorum Regum impreſſâ: Siquidem & Perſarum Reges, etſi ad arbitrium numiſma argenteum facerent, auro tamen non ei fas fuiſſe ſuam imponere effigiem; nec Barbarorum Principum alium quemquam id facere auſum eſſe ante Francorum Reges.

Franci primi cudunt aureos cum Regis imagine.

III.

Hoc inſuper anno accidiſſe idem auctor tradit, ut Artabanes qui Gunthariдem tyrannum occidiſſet in Africâ, unà cum Arſace cognato ſuo, aliiſque proceribus, adversùs Iuſtinianum conſpiraverit; & niſi molitiones detectæ fuiſſent, planè de ipſius Imperatoris vitâ atque Imperio actum eſſet. Illud interim ſatis admiratione dignum, quòd licèt tot tantiſque malis

Iuſtinianus nimis cu-

[...]RIOSUS DOGMATUM, PERDIT IMPERIUM.

obortis undique Romanum fluctuaret Imperium, ipſe tamen Iuſtinianus totus eſſet (ut ſæpiùs idem auctor queritur) in dogmatibus Eccleſiaſticis perſcrutandis: quibus dum plus quàm decet Imperatorem, curioſè vacaret, univerſum peſſumdedit Imperium.

IESU CHRISTI
AN. 550.

VIGILII
AN. 11.

IUSTINIA. IMP. 24.
TOTILÆ REG. 9.

I. ANNO Domini quingenteſimo quinquageſimo, Poſt Conſulatum Baſilij nono, & Belli Gothici decimoquinto, Iuſtiniani verò vigeſimo tertio nondum expleto, die decimaquinta Calendarum Aprilium, Vigilius Papa ad Valentinianum Tomitanum in Scythiâ Epiſcopum ſcripſit *a* adversùs ſchiſmaticos, qui ubique literis ſuis vulgarunt, ipſum Vigilium Tria damnando Capitula impugnare Chalcedonenſe Concilium. Cùm enim eius rei cauſâ complures ab illius ſe communione deſiungerent; qui prudentiores eſſent, ad rem apertiùs cognoſcendam, ſcripſerunt ad eum literas Conſtantinopolim, inter quos fuit hic Valentinianus; præſtititque idipſum S. Aurelianus Arelatenſis in Galliâ Epiſcopus; ad quem pariter extat eiuſdem *b* Pontificis de eâdem quæſtione in ſuî defenſionem epiſtola, conſcripta tertio Calendas Maias hoc ipſo anno Iuſtiniani vigeſimo quarto iam inchoato.

a Vigil. ep. 6. VIGIL. AGIT PRO SUÎ DEFENSIONE.

b Id. ep. 4.

II. In quâ quod meminit de Urbe noviſſimè à Gothis captâ, rogátque ut de eius incolumitate, Eccleſiæque Romanæ iuribus illæſis conſervandis, ſatagat operâ Childeberti Francorum Regis; benè hæc conſentiunt iis quæ Procopius ſub hoc eodem anno decimoquinto Belli Gothici narrat; nimirùm proditione rursùm Iſaurorum Urbem Gothis ceſſiſſe, Romanis cæſis, iis exceptis qui in Eccleſias ſe recepiſſent: iiſque etiam abire iuſſis, cùm iam deſtitutam habitatoribus Urbem ac deſolatam relinquendi Totilas conſilium iniiſſet, eumdem opportunâ oblatâ occaſione à propoſito deſtitiſſe; videlicèt quòd cùm idem Totilas à Francorum Rege filiam in matrimonium petiiſſet, ille ſe daturum negavit, eo prætextu quòd Urbem caput Imperij deſtitutam hoſtibus relinquens, ſe ſummâ gloriâ pariter ſpoliaret: ſícque factum eſſe, ut revocatis civibus, Urbem ipſe novis ædificiis illuſtrârit. Subdit verò poſt hæc Procopius de Siciliâ à Totilâ invasâ; déque devaſtatis à Sclavinis, iterùm Iſtrum tranſmittentibus, Illyrico & Thraciâ.

RURSÙM GOTHI POTIUNTUR URBE.

III. Vigilius interim Pontifex, cùm cerneret ex literis à diverſis ad ſe miſſis, quàm grave damnum afferret Eccleſiæ unitati falſus ille rumor à ſchiſmaticis adversùs ipſum ſparſus; ne graviora inde mala orirentur, collectis qui Conſtantinopoli tunc erant Italiæ Epiſcopis, contra R.E. clericos ſchiſmaticos, præcipuè verò Ruſticum & Sebaſtianum diaconos, earumdem calumniarum promulgatores, necnon Felicem Gillitanum in Africâ Abbatem ſchiſmatis inventorem, damnationis & depoſitionis ſententiam *c* protulit; quâ etiam eorumdem alia ſcelera patefecit. Verùm cùm iſto pacto conflatum ſchiſma magis excitaretur, unicúmque huiuſmodi diſſidiis videretur remedium, ut Univerſalis Synodus haberetur; quæ ſibi conducere poſſent Iuſtinianus parare ſollicitus, interim Mopſueſtenum Concilium agi curavit, miſſo illuc Martanio Comite Domeſticorum, ut aliqua inde afferret de damnatione olim factâ Theodori Mopſueſteni.

VIGIL. CONDEMNAT ADVERSARIOS.

c Id. ep. 5.

IV. Hoc igitur anno, qui nonus poſt Conſulatum Baſilij numeratur, *Mopſueſtiæ* in Secundâ Ciliciâ celebrata eſt SYNODUS, cui novem Epiſcopi interfuerunt, multíque viri clariſſimi Comites atque Tribuni; cuius Acta inſerta habentur in Quintæ Synodi Actione quintâ. Porrò in eâ nihil prætereà factum eſt, niſi diligens examinatio de nomine Theodori, num in eius Eccleſiæ ſacris Diptychis unà cum aliis Epiſcopis Catholicis fuiſſet umquam adſcriptum: cúmque numquam ſcriptum eſſe reperiſſent, ſed eius loco appoſitum nomen Cyrilli Alexandrini; eâ de re certiorem reddidêre Vigilium Papam, Imperatoris (ut aiunt) iuſſione: videlicèt ne in futurâ Generali Synodo Theodorum ipſe damnare detrectaret, quem ſciret fuiſſe iam antè condemnatum.

CONCIL. MOPSUEST. IN CAUSA THEODORI.

V. Ad hunc item annum vigeſimum quartum Iuſtiniani perduxit Iordanus, ſive Iornandes Gothorum Epiſcopus, quem ſcripſit commentarium de Regnorum ac temporis ſucceſſione; ut ipſe in præfatione ad Vigilium quemdam, alium à Romano Pontifice teſtatur. In cuius fine perbellè admonet, hanc nos ex Hiſtoriarum lectione conſequi debere utilitatem, ut mundi huius pravitates & ærumnæ, quibus indeſinenter volvitur & involuitur, eum nos contemnere penitùs & odio proſequi perſuadeant.

DIGNA ADMONITIO IORNANDIS HISTOR.

IESU CHRISTI
AN. 551.

VIGILII
AN. 12.

IUSTINIA. IMP. 25.
TOTILÆ REG. 10.

I. ANNUS Chriſti quingenteſimus quinquageſimus primus, Poſt Baſilij Conſulatum decimus, & Belli Gothici decimus ſextus, Romano Imperio funeſtiſſimus extitit: cùm Germanus inſignis ductor exercitûs à Iuſtiniano in Italiam miſſus, in quo eius recuperandæ omnis collocata ſpes erat, improvisâ morte ſubtractus eſt; claſsíſque Imperatoris naufragium fecit in oſtiis Hadriatici maris; & iterùm Sclaveni graſſantes, apud Hadrianopolim Romanum profligârunt exercitum; atque ad ipſam urbem Conſtantinopolim appropinquantes, vix repulſi ad propria remeârunt. Narrat pluribus hæc omnia Procopius: ex quibus videas, pro hoſtibus pugnâſſe Deum, cùm à Principibus in religionem peccaretur. Quomodò verò etiam in ipſius religionis Chriſtianæ Summum Antiſtitem ſævitum fuerit, dicendum modò eſt.

NOVÆ CLADES IMPERII.

II. Inſtigante rursùm Theodoro Cæſarienſi, qui inhærens Iuſtiniano Imp. omnium ei malorum

auctor acceſſit; contra decretum quod diximus, & emiſſam ſponſionem ſervandi ſilentij de Tribus Capitulis uſque ad Concilium Univerſale, Imperator adversùs eadem Capitula publicè appendi iuſſit edictum: cui omnes æquè Epiſcopi Orientales aſſenſi ſunt, Zoilúmque Alexandrinum, quòd inhærens olim Vigilio Capitula damnare renuiſſet, ſede privavit, & in eius locum *Apollinarem* ſubſtituit: ac tantùm denique abfuit ut illud edictum rogante per ſuos Vigilio revocare voluerit, ut etiam maligno actus ſpiritu, præter minas vim quoque adhibens, ſuis mandârit ſatellitibus ut in eumdem ipſum Vigilium Apoſtolicæ Sedis Antiſtitem manus inijcerent. Qui quidem è domo ſuâ ad proximam S. Petri Eccleſiam confugiens, ibíque ad aliquod tempus Eccleſiaſtica tractâs; decimonono Calendas Septembris huius vigeſimi quinti anni Iuſtiniani; collecto tredecim Epiſcoporum Occidentalium qui aderant, *Conventu*, adversùs eumdem Theodorum Cæſarienſem, perverſorem legum, & everſorem iurium, occultum hæreticum, manifeſtum Schiſmaticum, excommunicationis atque depoſitionis, in Menam verò Conſtantinopolitanum, & alios Epiſcopos Imperatori conniventes, ſuſpenſionis à communione ſententiam *a* intulit; quâ hæc omnia geſta narravit. Verùm ipſam ſententiam haud ſtatim promulgavit; ſed apud ſe retinendam aliquamdiù iudicavit, ſperans fore ut adverſarij reſipiſcerent; ſicut ipſe declaravit in literis Circularibus annô ſequenti ſcriptis.

VIGIL. DAMNAT THEODORUM CÆSAR. ET MENAM CONST.

a *Ext. Tom. 1. Ep Rom. Pont. & Tom. II. Concil. in Vigil.*

IESU CHRISTI
AN. 552.

VIGILII
AN. 13.

IUSTINIA. IMP. 26.

TOTILÆ REG. 11.

I.

ANNO Chriſti quingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Poſt Conſulatum Baſilij undecimo, Belli Gothici decimoſeptimo, ſexto Idus Februarij, adhuc anno durante Iuſtiniani vigeſimoquinto (cuius Imperium menſe Aprilis cœpit) idem Auguſtus ſanctionem *a* edidit adversùs Iudæos, qui ſuos prohiberent ſacræ Legis libros aliâ tradi docerique linguâ, quàm Hebraïca; quo fiebat ut ſimplicioribus, quos vellent ipſorum magiſtri propinarent errores; iuſſitque eam linguâ locorum ubi ipſi habitarent, tradi. Unde etiam intelligitur, Hebræos iam vulgò à linguæ Hebraïcæ uſu deſciviſſe, & nationum linguâ, ſive eâ quæ apud eos vulgaris erat, uti conſueviſſe.

a *Novel. 146.*

OMNI LINGUA DOCERI LEGEM. IUDÆIS PRÆCIPITUR.

II.

Eodem verò tempore Vigilius Romanus Pontifex, qui anno ſuperiori Conſtantinopoli vim metuens Imperatoris, ad Eccleſiam S. Petri confugerat; cùm nec hoc aſylum videretur tutum, ante oculos Imperatoris poſitum, trans mare quæſivit effugium, & in baſilicâ S. Euphemiæ martyris apud Chalcedonem habitare diſpoſuit. Sed antequàm ab Eccleſiâ S. Petri recederet, accidiſſe noſcuntur quæ Anaſtaſius Bibliothecarius iungit, immò confundit, cum prioribus quæ acciderant vivente adhuc Theodorâ Auguſtâ: nempè ut eidem Vigilio dederit quidem alapam in faciem, vocans cum homicidam, interfectorémque Silverij Papæ, & filij mulieris cuiuſdam viduæ: túncque ipſum fugientem in baſilicam S. Euphemiæ, tenuiſſe columnam altaris. Ceterùm ubi Iuſtinianus hanc ipſius fugam accepit, inſupérque eumdem malâ corporis valetudine laborare; facti pœnitens, dignam tanto Pontifice legationem ornavit; quâ eum iuramento præſtito Conſtantinopolim in priſtinum domicilium revocaret. Miſsique fuêre Calendis Februarij Beliſarius, Cethegus, & Petrus Excoſſ. & Patricij, itémque Iuſtinianus & Marcellinus Excoſſ. & Comites, ac Conſtantinus Quæſtor. Verùm nec his iuratis Vigilius obtemperâre voluit, niſi priùs quæ de Tribus Capitulis Imperator appendiſſet edicta, idem protinùs revocaret. Sed & ad univerſam Eccleſiam Encyclicam dedit epiſtolam, quâ cuncta quæ geſta eſſent innoteſcerent. Extat *b* ipſa quidem, ſed mutila, narrationem continens eorum quæ modò retulimus: ex quâ quorumlibet aliorum redarguas eâ de re quæcumque ſcriptorum mendacia. Siquidem epiſtolari hiſtoriæ cetera quorumvis ſcripta cedant neceſſe eſt; ac præſertim cùm ex illis accepta noſcitur epiſtolis, quæ *Encyclicæ* dictæ univerſo populo Chriſtiano ſcriptæ ſunt. Porrò inter plurima alia mendacia, illud maximè redarguas, quo Nicephorus *c* (parùm æquus in Vigilium, quòd Conſtantinopolitanum Epiſcopum à communione ſuſpendiſſet) aſſerit parem ſententiam adversùs ipſum à Menâ fuiſſe latam. Quod ſi iſte auſus eſſet, neceſſario planè & præcipuè de eo habenda mentio fuiſſet in iiſdem Vigilij literis.

VIGILIUS CONFUGIT CHALCEDONEM.

ABOLERI IUBET IMP. EDICTUM.

b *Vigil. ep. 7.*

c *Niceph. lib. 17. c. 25. Vide Perron. cont. Reg. Mag Brit. lib. 1. c 4 ſ.*

III

Turbatâ autem in hunc modum Eccleſiâ, rerum naturam æquè eſſe turbatam, ea quæ hoc anno accidiſſe Procopius *d* tradit, declarant; nimirùm Græciæ civitates plures terræmotu excifas, hiatu terræ loca multa abſorpta, portentoſáſque maris æſtuationes factas, quibus acceſſit Sclavinorum & Hunnorum in Romanum Imperium repentinæ incurſiones; necnon Inſularum Corſicæ & Sardiniæ à Gothis facta occupatio. Concuti namque opus eſt omnia, cùm ipſa petra ſuper quam Eccleſiâ fundata eſt, motibus in diverſa propellitur. Cùm verò vice verſâ eadem reponitur in caput anguli, omnia repentè firmata quieſcunt; ut quæ ſequuntur declarant.

CLADES IMPERII OB TURBAS ECCLESIÆ.

d *Procop. de Bell Goth. lib. 3.*

IV.

Etenim hoc eodem anno factum eſt, ut Imperator à Vigilio per Legatos monitus, appenſa anteà de Tribus Capitulis tolli iuſſerit edicta, & nihil ampliùs de illis tractari voluerit uſque ad Synodum Generalem: itémque ut Theodorus Cæſarienſis horum omnium malorum auctor, iam pœnitens facti (quod admireris) libellum ſupplicem Vigilio obtulerit, quo & rectam fidem profeſſus eſt, & de irrogatis in eumdem Pontificem contumeliis veniam petiit; ac denique, id ipſum præſtiterint alij Orientales Epiſcopi, & præcipuè Menas Conſtantinopolitanus: tandémque eiuſmodi præmiſſâ ſatisfactione, iidem ab ipſo Vigilio in communionem recepti fuerint, ut de his omnibus conſtat ex eiuſdem Vigilij Papæ Conſtituto, anno ſequenti promulgato. Nec verò mora, hanc Eccleſiæ pacem mox ſecuta eſt ſalus Imperij. Siquidem hoc eodem anno (ut pluribus tradit Procopius) Gothi è Siciliâ præter omnem ſpem

IMPERATORIS, ET SUORUM POENITENTIA.

PAX ECCLESIÆ, SALUS IMPERII.

expulſi ſunt, belloque navali victi, & miſſo in Italiam Narſete fortiſſimo Duce, res Gothorum in deterius dilabi cœperunt. Ut planè perſpicuè fuerit demonſtratum, pro ſtatu rerum Eccleſiaſticarum res Imperij à Divinitate diſponi.

V. Reſpirante itaque iam populo Conſtantinopoli, & optatâ pace lætante, publica feſta peracta ſunt, quæ triumphi quamdam ſpeciem præ ſe tulerunt; cùm hoc eodem anno eiuſdem civitatis Epiſcopus Menas, poſtquàm à Vigilio Papâ in communionem admiſſus eſt (ut inquit Nicephorus *e*) die vigeſimanonâ Iunij Encænia celebrans baſilicæ SS. Apoſtolorum, quam Iuſtinianus magnificentiùs *f* inſtauraverat, in eâ recondidit ſacras curru aureo circumvectas SS. Apoſtolorum Andreæ, Lucæ, & Timothei reliquias. Benè autem eidem mox ceſſit, ut hoc ipſo anno feliciter ex hâc vitâ migraret, cùm ſediſſet annos ſexdecim: de cuius ſucceſſore dicetur anno ſequenti. Sub eo verò ingens aliquod miraculum Conſtantinopoli accidiſſe Evagrius *g* refert, de puero Hebræo; qui quòd cum aliis Chriſtianis pueris deguſtâſſet particulam Corporis CHRISTI, ab impio patre arte vitriario in clibanum ardentem in quo vitrum formare conſueverat iniectus, ibidem poſt triduum illæſus inventus eſt, mirabiliter conſervatus ope Beatiſſimæ Dei-genitricis: qui cum matre baptizatus eſt, pater autem obſtinatus permanens, Iuſtiniani iuſſu cruci ſuffixus.

e Niceph. ubi ſup. *f Procop. de ædif. Iuſtin. lib. 1.* *g Evagr. lib. 4. cap. 35.*

DE PUERO IUDÆO AB INCENDIO SERVATO.

VI. CONCIL. AUREL. V. OB TRIA CAPP.

Hoc eodem anno, qui numeratur Childeberti Francorum Regis trigeſimus octavus, eiuſdem cohortatione celebrata eſt Quinta SYNODUS AURELIANENSIS quinquaginta Epiſcoporum, præſidente *S. Sacerdote* Epiſcopo Lugdunenſi, ac præſentibus compluribus aliis ſanctitate conſpicuis Antiſtibus, quorum memoriam anniverſario cultu ſuis diebus Catholica recolit Eccleſia; interque alios, *S. Tetrico* Lingonenſi, qui ſicut vivens novit benè ſuo gregi præeſſe, ita & poſt obitum eiuſdem curam gerere; dum *h* ſucceſſorem ſuum moribus depravatum, in ſummis adeò valido ictu virgâ percuſſit, ut ille tertiâ poſt die ſanguinem ore proiiciens expiraverit. Interfuit porrò etiam Synodo Aurelianus Arelatenſis, quem ad Vigilium Papam vidimus legationem in cauſâ Trium Capitulorum miſiſſe: quinimmò & eorumdem præcipuè occaſione Capitulorum, ipſam fuiſſe Synodum celebratam, canon primus inter viginti tres ibidem conſtitutos admonet, dum eius exordio damnantur hæreſes Neſtorij & Eutychetis.

h Greg. Tur. 5 hiſt. Fr. 5.

VII. Hoc item anno alium Francorum Regem Theodobertum, eiuſdem Childeberti nepotem, rurſum invadentem Italiam ex hâc vitâ deceſſiſſe, filiúmque Theodebaldum regni heredem, & paterni inſtituti proſecutorem reliquiſſe, Procopius *i* tradit. Porrò de pietate Theodoberti nonnulla habet Vita S. Mauri Abbatis; in quem plura idem Rex contulit beneficia. Quomodò autem in venatione occaſio eſt obitûs eius exorta, narrat Agathias: ſed Gregorius *k* Turonenſis morbo interiiſſe tradit, qui & de Parthenio, cui regni ab eo cura commiſſa erat, ſubdit; cùm ob tributa prædicti Regis tempore impoſita odio Francis eſſet, poſt Regis obitum Treveros fugientem, & in Eccleſiâ ſe intra arcam abdentem, nihilominùs à furente populo, obnitentibus licèt ſacerdotibus, curioſiſſimè perquiſitum, indéque extractum, pugnis cæſum eſſe, ſputiſque conſpurcatum, ac demùm vinctis poſt tergum manibus ad columnam lapidibus obrutum.

i Procop. lib. 3 de Bell. Goth. *k Greg. Tur. 3. hiſt. 36.*

TRIBUTOR. EXACTOR IN GALL. OCCISUS.

IESU CHRISTI AN. 553.
VIGILII AN. 14.
IUSTINIANI AN. 27.

I. EUTYCHIUS ORDINATUR EPISCOPUS.

ANNO Chriſti quingenteſimo quinquageſimo tertio, Poſt Conſulatum Baſilij duodecimo, Belli Gothici decimo octavo, in ipſo anni exordio *Eutychius* Monachus doctrinâ & ſanctitate conſpicuus, miſſus ab Amaſeæ in Ponto Epiſcopo Conſtantinopolim, ut ſuo nomine intereſſet futuræ Oecumenicæ Synodo; multis viſionibus à Deo deſignatus, omnium conſenſu ordinatus eſt Epiſcopus Conſtantinopolitanus, in locum Menæ ſub finem anni ſuperioris defuncti. Quomodò autem hæc geſta fuerint, pluribus narrat Euſtathius eiuſdem Eutychij alumnus in ipſius Rebus *a* geſtis. Idem verò cùm ſimul ac ſacris initiatus eſt myſteriis, fidei Catholicæ profeſſionem *b* more maiorum Vigilio Romano Pontificio obtuliſſet, ab eo in communionem acceptus eſt. Quemadmodùm & Apollinarius Alexandrinus, licet ei (ut vidimus ingreſſum vitioſum, pulſo Zoilo, Imperator ad Epiſcopatum patefeciſſet; tamen eodem Zoilo defuncto, cùm æque Vigilio fidei Catholicæ profeſſionem obtuliſſet, & ipſe pariter receptus eſt.

a Ap. Sur. 6. April. *b Extat unà cum Vigilij reſp. datâ 6. Id. Ianuar. huius anni in Quint. Syn Collat. & int. Vigil. Epiſt.*

II. Quanta verò hæc pax Eccleſiæ Romano ſtatim Imperio attulerit bona, ex iis quæ Procopius *c* narrat ſatis intelligi poteſt; cùm videlicet hoc ipſo anno Gothorum claſſis Orientem infeſtans, redire coacta eſt cum ignominiâ: Tarentum à Gothis antea captum, Romanis militibus redditum eſt: prætérque opinionem Narſes ab Imperatore miſſus cum exercitu, obſtructis licèt ab hoſtibus & obſeratis itineribus, Ravennam pervenit incolumis; ac poſteà Rubiconem fluvium à Gothis cuſtoditum, occiſo eorum duce tranſiens, in Tuſciâ occurrentem cum ingenti exercitu Totilam prælio ſuperavit, atque occidit, univerſo cum eo exercitu trucidato. Factúmque Dei operâ (cui omne acceptum Narſes vir maximè pius & æqui amantiſſimus indeſinenter referre conſueverat) ut bellicoſiſſimus vir Totilas, innumeris clarus victoriis, unà cum potentiſſimo exercitu, vinceretur à ſemi-viro Narſete (eunuchus enim erat) cuncta nitente ſanctiſſimâ Dei-genitrice, à quâ cælitùs ſignum accepiſſe tradit Evagrius *d* de tempore quo cum hoſtibus dimicare deberet. Poſt hæc verò tam aliæ nobiliſſimæ Italiæ civitates, quàm Urbs ipſa à Narſete brevi tempore capta eſt: additúmque, ut cùm THEIAS Gothorum fortiſſimus poſt necem Totilæ in Regem ab eis electus, compreſſionem diù Romanorum militum fortiter ſuſtinuiſſet, demùm & ipſe occideretur. Quæ tanta conſecutus eſt Imperator, dum ſibi imperari à Romano Pontifice paſſus eſt. Iis autem fusè narratis, Procopius

c Procop. de Bello Goth. lib. 3. *d Evagr. l. 4. cap. 23.*

CONST. NARSES VINCIT TOTILAM, OPE DEI-GENITRICIS.

THEIAS REX GOTHOR. OCCIDITUR.

Hiſtoriæ

Hiſtoriæ ſuæ de bello Gothico finem imponit: ceteraque impoſterū ab Agathiâ petenda erunt.

III
Agitur de cogenda Quinta Synodo.

Dum hæc in Occidente gererentur, intereà Iuſtinianus de cogenda Conſtantinopoli Synodo Oecumenica ex Vigilij Papæ ſententiâ ſatagebat; cùm non ob Tria tantùm Capitula, Schiſmate videretur Orbis diviſus, ſed etiam ob damnatum cum ſuis erroribus Origenem. Ad hos enim ſedandos tumultus Synodum vocatam eſſe, Evagrius *e* docet. Leontius *f* autem Scholaſticus, qui iis iiſdem vixit temporibus Iuſtiniani, hos cogendæ Synodi dignos prætextus adducit; nimirum ut occulti averterentur Eutychiani atque Neſtoriani; quippe eò ventum eſſet, ut iidem hæretici ſeſe Neſtorij vel Eutychetis diſcipulos palàm profiteri erubeſcentes, eorumdem tamen favere dogmatibus, aliis quibuſdam prætentis cauſis minimè prætermitterent: putà cùm Eutychiani ſe minimè poſſe dicerent amplecti Synodum Chalcedonenſem, ob ea quæ Tribus Capitulis comprehenderentur; qui ob eam cauſam non Eutychiani, ſed *Hæſitantes* dicebantur; ſicut iidem vice verſâ eos qui reciperent Tria Capitula, *Synoditas* nominare conſueverant. Ad eos igitur ſimul Eccleſiæ Catholicæ uniendos, in cauſâ Trium Capitulorum Imperatorem ſtuduiſſe dictam Synodum congregare, idem Leontius tradit.

e Id. cap. 37.
f Leont. de Sect. Act. 5.
Qui vigerent conflictus Eccles.

IV.
Quinam Epiſcopi ad Synodum vocandi.

Verùm ſicut laudabile fuit, Imperatorem ex Romani Pontificis ſententiâ Synodum colligere laboràſſe; ita illud reprehenſione non caruit, dum, quos ſciret ſuæ ſententiæ Orientales Epiſcopos adversùs Tria Capitula favere, eoſdem ad Synodum convocare, omiſſis Occidentalibus, conatus eſt. Siquidem nimis deſiderij ſui tenax ſic Synodum cogi curabat, ut tamen eamdem ſibi, ſi liceret, conſentientem faceret. Sed reſiſtente Vigilio, atque petente ut cùm de re ageretur, cuius causâ univerſus quoque fermè Orbis Occidentalis perturbatus eſſet, in Italiâ aut in Siciliâ Synodus haberetur, quò ad eam Occidentales Epiſcopi faciliùs convenire poſſent; abnuit hæc quidem Imperator; at inſtante rursùm Vigilio, ut ſaltem ex Italiâ & Africâ Conſtantinopolim acceſſerentur, ei hac conditione aſſenſus eſt, ut exæquato numero Occidentales pariter cum Orientalibus adeſſent. Quibus ſic pactis conventis, cùm Vigilius cuncta feſtinaret implere, intereà Iuſtinianus à ſe anteà conſcriptum edictum de Tribus Capitulis ad eumdem Pontificem miſit, ut quæ de illis ſentiret ſcriptis profiteretur; eóque negante id fieri debere non expectato Epiſcoporum adventu, denuò ab Imperatore eiuſmodi moræ impatiente nimis importunè rogatus, vix obtentis ob ægram corporis valetudinem viginti dierum induciis, eo temporis interſtitio tum ipſum Imperatoris edictum, tum etiam aliud quoddam volumen examinavit, ab eodem per Benignum Epiſcopum Heracleæ Paphlagoniæ ipſi Vigilio miſſum, quo continerentur errores quampluri-mi ex Theodori Mopſueſteni ſcriptis excerpti: conſcripſitque ſuper iis rebus Conſtitutum, de quo dicetur paulò poſt, & ex quo interim hæc cuncta deſumpta ſunt, quæ ad Synodum præfati ſumus: Ea namque præſtat audire magis, quam quæ ex Nicephoro ad eamdem Synodum præmittuntur.

Vigilius examinat aliorum ſcripta.

V.
Sed & prætereà de illâ admonendum putamus, ipſa quæ edita in hanc diem Acta eius reperiuntur, eſſe admodùm corrupta, atque etiam decurtata in pluribus; ut ſuis locis fiet manifeſtum. Quod vero ad Actiones pertinet, ſive Collationes dixeris, ſeu Seſſiones, duas dumtaxat Nicephorus numerat, alteram adversùs Tria Capitula, alteram contra Origenis errores: verùm quæ extant Acta, octo continent Collationes; de quibus ſingulis dicturi ſumus. Interfuerunt autem Orientales Epiſcopi numero centum ſexaginta quinque, quorum præcipui fuêre *Eutychius* Conſtantinopolitanus, *Apollinaris* Alexandrinus, *Domnúſque* ſive Dominus Antiochenus; *Euſtochius* verò Ieroſolymitanus per legatos interfuit. Externorum autem *Sextilianus* Tunienſis ſive Tunetenſis in Africâ Epiſcopus præſtò fuit, legatus miſſus à Synodo Carthaginienſi, & Primoſo tunc eiuſdem civitatis Antiſtite, totiúſque Africæ Primate.

De numero Actionum et Epiſcop. Synodi Quintæ.

VI.
Collatio prima.

Ita igitur quarto Nonas Maij huius anni, Iuſtiniani Imperatoris vigeſimi ſeptimi, Poſt Conſulatum Baſilij duodecimum, nullâ habitâ Vigilij Papæ adhuc ægrotantis ratione, nec expectatis Occidentalibus Epiſcopis, Orientales unà convenerunt. Ubi primùm lectus eſt libellus Iuſtiniani oblatus Synodo, narrans quæ hactenùs circa quæſtionem Trium Capitulorum geſta eſſent, rogáns que Patres de iis ferre ſententiam. Lectæ deinceps literæ Eutychij Conſtantinopolitani Epiſcopi ad Vigilium, & huius ad illum reſponſio, de quibus actum eſt ſuperiùs. Ac poſt hæc Synodus decrevit, eumdem Vigilium, ut ad Synodum conveniret, ſolemni & tantæ Sedis Pontifice dignâ eſſe acerſendum vocatione; ad quem miſſi ſunt viginti Legati, videlicèt tres Patriarchæ, Conſtantinopolitanus, Alexandrinus, & Antiochenus, ac reliqui omnes Metropolitani Epiſcopi; ut Acta ipſa declarant. Qui redeuntes retulêre, cauſatum ipſum corporis ægritudinem, pollicitum eſſe ſcriptis ſe Synodo ſatisfacturum; ſicque Prima Seſſio finem accepit.

VII.
Collatio II.

Rursùm ad octavum Idus Maias iiſdem convenientibus Epiſcopis, imprimis viginti illi Legati, qui iterùm Vigilium convenerant, retulerunt Synodo eum reſpondiſſe, non poſſe unà cum ipſis convenire, quòd non adeſſent Occidentales Epiſcopi, niſi perpauci admodùm: ſed & cùm Imperator unà cum ipſis Legatis ad eumdem denuò accerſendum miſiſſet Beliſarium cum ſex aliis Exconſulibus & Patriciis, ipſum inducias poſtulàſſe quò ſuam ſententiam ſcriptis depromeret. Hâc verò peractâ relatione, Synodus iuſſit mitti tres Epiſcopos, qui Primaſium Epiſcopum Adrumetinum in Africâ Conſtantinopoli tunc agentem, vocarent ad Synodum; ſimúlque Epiſcopos quoſdam Illyrici: qui legati redeuntes, dixerunt Primaſium recusâſſe accedere, eò quòd Papa non eſſet præſens in Synodo; Illyricos autem, eò quòd non adeſſet, eorum Archiepiſcopus Benenatus, cui reſpondere deberent. Sed quod ad *Primaſium* ſpectat, hunc illum eſſe putamus, qui clarus habetur inter Scriptores Eccleſiaſticos. Quòd verò Trithemius dicit, fuiſſe Epiſcopum Uticenſem, diſcipulúmque S. Auguſtini, & Scholiaſtes floruiſſe temporibus Theodoſij Iunioris; ſanè quidem utrumque decipi diximus, quandoquidem & Caſſiodorus *g* Primaſij

De Primaſio Epiſc. Adrumetino.

g Caſſiod. de divin. lect. cap. 9.

ut ſui æqualis meminit; & ipſe Primaſius [h] in ſuis ſcriptis Caſſiodorum citat, quem his vixiſſe temporibus Iuſtiniani nullus ignorat.

h *Primaſ. comment. in p. ad Hebr.*

VIII. COLLATIO III.

Sequenti die à præcedenti Collatione, nempè ad ſeptimum Idus Maias, Tertiò Epiſcopi convenientes, publicam fidei Catholicæ profeſſionem ediderunt; nimirùm ſe credere quæ olim SS. Apoſtoli, quæ & SS. quatuor Synodi tradidiſſent; quæque inſuper SS. Eccleſiæ Doctores, tam Græci quàm Latini (quos recoluit) ſcripſiſſent, tenere.

IX. COLLATIO IV. ET V.

Quartâ Collatione habitâ quarto Idus Maij, iuſſæ ſunt recitari horrendæ blaſphemiæ excerptæ (ut dicebatur) ex variis ſcriptionibus Theodori Mopſueſteni; adversùs quas ab omnibus magnâ fuit deteſtatione conclamatum. Collationem autem Quintam codex typis excuſus habitam ait octavo Idus Maij; ſed mendum ineſſe conſtat ex notatis diebus præcedentium Collationum: unde potiùs pridie Idus Maij, quo & Vigilij Conſtitutum datum reperitur, eam eſſe celebratam dixerimus. In quâ primùm ea quæ SS. Patres, vel leges Imperiales: aut hiſtorici adversùs Theodorum Mopſueſtenum conſcripſiſſent, recitata ſunt; ſed & quæ pro eodem ſcripta fuerant, diſcuſſa & confutata. Poſthæc S. Auguſtini, aliorúmque multorum antiquorum teſtimoniis atque exemplis probatum, aliquem poſſe damnari poſt mortem. Lectáque deinceps Acta Synodi Mopſueſtenæ ante triennium habitæ adversùs eumdem Theodorum. Inde ad cauſam Theodoreti facto tranſitu, ex ipſius ſcriptis adversùs S. Cyrillum nonnulla ſunt recitata, quæ ab Orthodoxâ fide viderentur aliena: hiſque iuncta in Actis legitur epiſtola quædam eiuſdem Theodoreti nomine edita poſt obitum Cyrilli, quâ multis dicteriis in defunctum inveheretur. Quibus peractis, laudavit Synodus iudicium SS. Patrum Concilij Chalcedonenſis, quòd non priùs Theodoretum ſuſcepiſſent, quàm ipſe Neſtorium condemnâſſet. Sicque finis impoſitus eſt quintæ Actioni.

DE SCRIPTIS THEODORI, ET THEODORETI.

X.

i *Sup. an. 444. num. IV.*

ACTA SYNODI CORRUPTA.

Verùm cùm ſuperiùs [i] à nobis in Cyrilli obitu detecta ſit de Theodoreti illâ quæ dicitur epiſtolâ impoſtura; ex iis diſces Acta quæ extant huius Quintæ Synodi haud adeò eſſe legitima, ſed magnâ ex parte ſuppoſita, aucta in aliquibus, in aliis mutilata. Sic enim & leges illæ Theodoſij Imperatoris adversùs Neſtorium, recitatæ in iſtâ eâdem Actione quintâ aliter ſe habent in Codice Theodoſiano, & in Actis Concilij Epheſini; in quibus nulla prorsùs habetur mentio de Theodoro Mopſueſteno. Hæc de ſuppoſitis ſcriptis. De ſublatis verò conſtat, quòd in iiſdem publicis Synodalibus Actis deſideretur Vigilij Papæ libellus oblatus Synodo, quem ipſe *Conſtitutum*, hoc eſt decretum appellat: qui ille ipſe eſt, quem de ſuâ ſententiâ interpellatus, pollicitus fuerat ſe miſſurum ad Imperatorem & Synodum; quem tamen & universo Orbi Catholico communem eſſe voluit. Idem verò cùm in fine notatum habeat diem, quo ipſum Vigilius publicè edendum curavit, videlicèt pridie Idus Maij, anno Imperatoris vigeſimoſeptimo, poſt Conſulatum Baſilij duodecimo; ad hunc ipſum diem Collationis quintæ pertinere cognoſcitur. In quâ quidem ſcriptione valdè prolixa [k], illud imprimis videtur Vigilius reſpexiſſe, ne Tria Capitula defendens, in ſuſpicionem adduceretur defenſionis errorum Neſtorij ob indemnatum Theodorum Mopſueſtenum. Ideóque primùm omnium multus fuit in confutatione ac damnatione ſingulorum errorum qui in ſcriptis eiuſdem Theodori dicebantur inventi, ſexaginta capitibus comprehenſi: deinde verò quæ de Tribus Capitulis ſua eſſet ſententia fuſiùs declarans, illud in ſummâ ſtatuit, errores quidem Theodori, Ibæ, & Theodoreti, ſi qui eſſent, reiiciendos eſſe & anathematizandos; perſonis autem nullam debere inferri contumeliam, quas Synodus Chalcedonenſis recepiſſet: ac demùm decrevit, quæcumque contra hanc ipſius ſententiam à quibuſvis dicerentur aut ſcriberentur, nullam habitura auctoritatem. Eidem verò pariter ſubſcripſerunt, qui cum ipſo Conſtantinopoli erant ex Oriente, Italiâ, & Africâ ſexdecim Epiſcopi, & tres S. R. E. Diaconi.

DE VIGILII PAPÆ CONSTITUTO.

k *Recitat illam integram Baro. Ann. Tom. VIII. hoc an. ex Bibl. Vatic. eamdémque explicat.*

SENTENTIA VIGILII DE TRIBUS CAPP.

XI. COLLATIO VI. DEPRAVATA.

Porrò cùm (ut vidimus) in præcedenti Collatione actum iam eſſet de cauſâ *Theodori*, ac *Theodoreti*, quæ duo erant ex Tribus illis Capitulis; in Sextâ demùm (quæ celebrata ponitur decimoquarto Calendas Iunij) multùm agitatum eſt tertium, nempè cauſa *Ibæ*: tandémque Epiſtola eius ab omnibus condemnata, & dictum iterùm anathema Neſtorio ac Theodoro Mopſueſteno. Verùm dum falſa quædam aſſerta reperiuntur in Actis huius Collationis, de impoſturâ non mediocrem ſuſpicionem inducunt: veluti cùm dicitur, Ibam olim negâſſe eam epiſtolam eſſe ſuam, additúrque eam à Synodo Chalcedonenſi fuiſſe damnatam: neutrum enim horum verum eſſe, ſuperiùs ſuo loco [l] apertè demonſtratum eſt. Sed & in eo corrupta eſſe eadem Acta conſtat, dum in collatione factâ epiſtolæ Ibæ cum profeſſione Concilij Chalcedonenſis, additum eſt (quod diutiùs fruſtrà tentâſſe vidimus nonnullos Eutychianæ hæreſis ſuſpectos, obnitente Hormiſdâ Papâ ob dolos ipſorum vitandos) *Chriſtum unum eſſe de S. Trinitate*, quaſi id profeſſa fuerit Synodus Chalcedonenſis, quæ potiùs unam dicere maluit perſonam S. Trinitatis, quàm unum de S. Trinitate.

l *Sup. an. 448. num. VIII. IX.*

XII. COLLATIO VII. ET VIII.

Poſt hæc ad ſeptimum Calendas Iunij convenientes Epiſcopi, Septimam celebraverunt Collationem; in quâ ex ſuggeſtione factâ nomine Imperatoris, lectæ ſunt plures Vigilij Papæ ad diverſos ſcriptæ epiſtolæ; in id ex his laborante Imperatore, ut poſſet ipſum arguere prævaricationis, quaſi anteà condemnâſſet Tria Capitula, quæ poſteà defendiſſet. Ac demùm Octavâ, eadémque ultimâ Collatione, celebratâ quarto Nonas Iunij, pronunciata eſt ſententia contra eadem Tria Capitula; videlicèt adversùs ipſum Theodorum Mopſueſtenum, Ibæ Epiſtolam, & Theodoreti ſcripta adversùs Cyrillum. Quòd verò ſcirent, abſque aſſenſu Romani Pontificis irrita reddi decreta Concilij; utcumque poſſent Vigilij conſenſum ad hanc ipſorum ſententiam prætendere, in eâ poſuerunt, ipſum anteà & ſcriptis & ſine ſcriptis eadem damnâſſe Capitula; tacentes omninò quid ab ipſo per editum Conſtitutum pendente Synodo pro eorum defenſione decretum eſſet. Ad calcem denique ſententiæ, à Synodo poſiti habentur quatuordecim anathematiſmi contra Neſtorij & Eutychetis hæreſes, & adversùs Tria Capitula: quæ omnia ſecuta ſubſcriptio centum ſexaginta quinque Epiſcoporum roboravit.

XIII. QUALIS ISTA SYNODUS.

Rebus igitur ſic ſtantibus, quas exhibent Acta, planè conſenties hanc Synodum non Oecumenicæ tantùm, ſed nec privatæ mereri nomen; ut quæ non ſolùm non præſente Romano Pontifice ſive per ſe, ſive per Legatos, ſed etiam ipſo reſiſtente fuerit celebrata, & contra ipſius decreta ab ea ſententia dicta. De quâ & illud conſiderandum eſt, quod tradit Leontius *m*, tantum abfuiſſe ut Eutychiani illi hæretici qui dicebantur Hæſitantes, receperint (ut promiſſum fuerat) Chalcedonenſe Concilium, Tribus illis quibus offendi videbantur Capitulis condemnatis; ut contrà preſſiùs in errore permanſerint, prætextu contrarietatis, quæ iam ineſſe videretur inter duo Concilia, Chalcedonenſe, & hoc Quintum. Unde evidens relictum eſt poſteris documentum, nihil contra fas hæreticis concedendi ſub ſpecie converſionis illorum.

m *Leont. de ſect. Act. 6. in fin. & 7. Adde Damaſc. 3. de fide Orthod. 11.*

XIV. DISSENSIONES AUCTÆ EX SYNODO.

At non hæretici tantùm minimè converſi ſunt, ſed & ipſi Orthodoxi ſchiſmate diviſi; atque ab Imperatore, qui Chriſtianiſſimus ſemper videri & vocari voluit, perſecutio excitata adverſùs eos qui damnationem Trium Capitulorum non reciperent; quos in exilium egiſſe, ac pleroſque ad pœnas quæſiviſſe tam ex Africâ, quam ex Illyrico (ubi pro defenſione Capitulorum collectum fuerat *Concilium*) conſtat ex Liberato *n*, Iſidoro *o*. & Facundo Hermianenſi; qui & ipſe ad pœnas quæſitus eo quòd pro Capitulis ſcripſiſſet, è latebris adversùs Mocianum hæc ipſa exprobrantem libellum conſcripſit. Immunes a perſecutione illi tantummodò fuêre, qui non ſub Iuſtiniani degebant Imperio: hincque accidit, ut Venetæ & ei adiacentium regionum Epiſcopi, cùm eſſent hoc tempore ſub Francorum dominio (ut præter alios, teſtis eſt etiam Procopius *p*) contra Quintam Synodum cogerent *Concilium Aquileiæ*, cuius meminit Beda. Demúmque progreſſum eſt eiuſmodi ſchiſma uſque ad ipſos Hibernos; quos pro Tribus Capitulis acriter pugnâſſe, conſtat ex S. Gregorio *q*. Conſtituto namque Vigilij Papæ freti, hi omnes id ſibi iure licuiſſe arbitrati ſunt. Ipſum verò Vigilium, cæſum, ac fune collo tractum, carcerique mancipatum, demùm in exilium fuiſſe deportatum unà cum Clero qui cum eo erat, Anaſtaſius tradit. Quod ſi ita eſt, quomodò verum erit quod affirmant Græci auctores: Evagrius *r*, Nicephorus *ſ*, Euſtathius *t*, Cedrenus, Zonaras, atque Photius *u*, eumdem Vigilium per literas conſenſum iam ante exilium Synodo præbuiſſe? Certè ſi id præſtitiſſet vel pendente eâ, vel ſtatim ut eſt abſoluta; nec in exilium eſſet eiectus, & eiuſmodi ipſius literæ tanto emendicatæ labore, Actis Synodi eſſent intextæ, atque Eccleſiæ univerſæ notæ factæ.

n *Liber. Breviar. cap. ult.*
o *Iſidor. de Vir. Ill. cap. 18. 25.*
p *Procop. de Bello Goth. lib. 3.*
q *Gregor. 2 ep. 36*

VIGIL. PESSIME HABITUS AB IMP.

r *Evagr. lib. 4. cap. 37*
ſ *Nicephor lib. 17 c. 27 & 28.*
t *Euſtath in Vit. Eutych.*
u *Phot. de Sep. Synod. ap. Euthym Panopl. pár. 2. tit. 24.*

XV. QUA AUCTORITATE QUINTA SYNODUS OECUMENICA FACTA SIT.

Quonam igitur pacto titulum hæc Synodus & auctoritatem obtinuit Oecumenicæ? Nimirùm quia ipſius poſteà Vigilij (ut videbitur) aliorúmque qui poſt ipſum præfuerunt Apoſtolicæ Sedi, aſſenſu roborata fuit. Sicut & olim accidit Synodo Conſtantinopolitanæ ſub Theodoſio Seniore; quæ licèt contra Damaſi Papæ decretum celebrata, qui Synodum Romæ habendam indixerat, eius tamen accedente poſteà conſenſu, eadem Oecumenica facta eſt. Quod autem dum de Synodis egerunt Patres, non eodem præconio hanc Quintam celebrarunt ſicut aliàs quatuor præcedentes; id eâ de causâ contigiſſe S. Gregorius *x* Papa declarat, quia in quæſtione Trium Capitulorum, ob quam ea præcipuè celebrata eſt, non de fide controverteretur, quam utraque pars ſalvam eſſe vellet, ſed tantùm de perſonis. Unde & accidit ut plerique Synodos recenſentes, hanc prætermiſerint: putà Caſſiodorus *y*, & ipſe aliquando S. Gregorius *z*, atque etiam Patres Concilij Bracarenſis *a* Secundi. De eius autem approbatione, auctoritatem habes eiuſdem S. Gregorij variis ad diverſos eâ de re ſcriptis literis *b*: in quarum etiam nonnullis *c* agit de libro quodam eodem argumento adversùs Tria Capitula ſcripto à Pelagio Papâ, ipſius Gregorij proximo deceſſore. Eorúmque pariter ſucceſſores Romani Pontifices *d*. atque alia Oecumenica Concilia poſteà celebrata, eamdem de Quintæ Synodi receptione ſententiam comprobârunt.

x *Gregor. 3. ep. 37. ad Conſt. Mediol.*
y *Caſſiod. 1. Inſt. 11. & 17.*
z *Greg. 3. ep. 33. & 37.*
a *Concil. Bracar. II. in praf.*
b *Gregor. 1. ep. 24. 2. ep. 36. 3. ep. 4. 7. ep. 54.*
c *d. ep. 36.*
d *Leo II ep. ad Conſt. Imp. quæ eſt in VI. Syn. Hadr. I. ep. ad Nectar.*

XVI. CONTRARIÆ SENTENTIÆ DE TRIB. CAPP. CONCILIANTUR.

Quid ergo? Num Vigilius erravit defendens Tria illa Capitula? an verò tum ipſe, tum Pelagius, & alij qui poſteà illa damnârunt? Ut hanc quæſtionem ſolvas, primò conſiderandum eſt, quod eſt pluries dictum, in his diſceptationibus nullam fuiſſe de fide quæſtionem, ut alter ab altero aliter ſentiens dici poſſet hæreticus; rurſúmque ex iiſdem quæ dicta ſunt, quæque ſæpius repeteuntur cùm in ipſius Vigilij Conſtituto, tum in Actis Quintæ Synodi, intelligendum utramque partem in id dumtaxat reſpexiſſe ut conſultum eſſet dignitati Concilij Chalcedonenſis. Cùm igitur damnarentur Tria Capitula, nihil derogatum fuit eidem Synodo, ſed tantùm aliquid magis perſpicuè declaratum. Etenim cùm in eâ Theodori Mopſueſteni præconia recitata eſſent, & epiſtola Ibæ in nonnullis recepta, ac denique Theodoretus acclamationibus laudatus; ne quis tamen exiſtimaret, ob id à S. Synodo eorumdem quoque ſcripta quæ errores inſertos haberent, approbata fuiſſe, placuit poſteà Theodorum ex ſuis ipſius ſcriptis fuiſſe hæreticum demonſtrare, paritérque damnare; itémque Ibæ epiſtolam, ob blaſphemias in eâ contentas; ut hæreticam reprobare; ac denique Theodoreti adversùs Cyrillum ſcripta reiicere. Hæque ſunt cauſæ, quibus Tria illa primùm condemnare Capitula tum Vigilius & Iuſtinianus, tum ipſa Quinta Synodus ſunt perſuaſi. Ut autem poſteà Vigilius ſententiam aliquando mutârit, id quidem primò inde accidit, quòd veluti per cuniculos aditus patefactus videretur ad invadendum Chalcedonenſe Concilium, cùm quæ in eo acta eſſent iterùm ad examen revocarentur: præterea quòd ſi concederetur, ut in communione Catholicâ defunctus aliquis poſſet damnari, pateret oſtium ut ex ſuis ſcriptis quiſque Eccleſiæ ſcriptor poſt obitum ſæpè poſſet ut hæreticus condemnari, cùm haud facile ſit reperiri aliquem qui quantumlibèt titulo ſanctitatis atque doctrinæ refulſerit, non ſit erroris alicuius arguendus: ac demùm quòd videret cùm Africanam tum alias plures Occidentales Eccleſias ſchiſmate dividendas, ſi contra Capitula in priori ſententiâ perſtitiſſet. Sed cùm poſteà graviori damno, univerſum Orientem ab Eccleſiâ Romanâ diviſum cerneret; tunc & ipſe Synodo conſenſum præbuit. Quapropter quòd novis emergentibus cauſis in re quæ nihil præiudicij Orthodoxæ fidei afferre poterat, ſententiam ſæpè mutavit; haud magis arguendus eſt levitatis, quàm ipſe ſanctiſſimus Paulus Apo-

CUR VIGILIUS SENTENTIAM MUTARIT.

c *Act. 16.*
f *Gal. 2.*

ſtolus, cùm poſtquàm de abrogandâ circumciſione ſuffragium tuliſſet, deinde novâ ſubortâ cauſâ, Timotheum *e* circumcidit; ac rurſum priora ſecutus, Petrum *f* ad tempus diſſimulantem redarguit, pro ratione temporis ac circumſtantiarum factus omnia omnibus ut omnes lucraretur. His denique acceſſit & alia urgentiſſima cauſa recipiendæ eiuſdem Synodi; nempè quòd in eâ (ut mox dicetur) rata habita eſſet damnatio Origenis, & eius errorum, qui magnoperè in Oriente invaleſcebant; ne eam damnando Synodum, videretur Vigilius Origenis erroribus aliquo modo faviſſe. Sicut autem ipſe, ita & eius ſucceſſores iiſdem ex cauſis eamdem ſuſcipiendam exiſtimârunt: quos & univerſa ſecuta eſt Eccleſia, paucis exceptis Schiſmaticis, qui ad aliquod tempus eam reſpuerunt.

XVII. ACTA SYNODI MUTILATA AB ORIGENISTIS.

g *Ap. Sur. 5. Dec & in VII. Synod. Act. 1.*
h *Niceph. lib. 17. cap. 27. & 28.*
i *Cedr. in Comp. Annal.*

Ceterùm multa in Actis Synodi deſiderari, & iam demonſtratum eſt, & ex aliis adhuc conſtat. Namque in eâ anathemate damnatum eſſe Origenem, Didymum, & Evagrium, unà cum omnibus ipſorum erroribus, teſtantur inter alios Cyrillus in Actis *g* S. Sabæ omni fide conſcriptis, atque Nicephorus *h*; qui & decem recitat anathematiſmos adversùs Origenem tunc ſcriptos, quorum ſuperiùs facta eſt mentio. At verò in ipſis Actis Synodi, de Origene eiúſque erroribus condemnatis fit tantùm breviſſima mentio in quintâ Collatione, & in undecimo anathematiſmo adversùs omnes hæreſes. Recitátq; inſuper Cedrenus *i* epiſtolam Iuſtiniani Imp. ad Synodum de erroribus Origenis: & ex eiuſdem auctoris ſententiâ, primò de Origene actum eſſe in Synodo ponitur, inde verò de Tribus Capitulis. Poſt quæ ſubiicit item aliam eiuſdem Imperatoris ad Synodum datam epiſtolam, continentem hiſtoriam de quatuor Conciliis Oecumenicis; ubi ad calcem plura habet adversùs Theodorum Mopſueſtenum. Fuiſſe autem hæc omnia Actis Synodi intexta; ſed inde ab Origeniſtis ſublata (quorum Theodorus Cæſarienſis Cappadox malorum omnium concinnator, cuius ſumma erat apud Imperatorem auctoritas, patronus extitit) nemo iure dubitaverit. Quin & Vigilium Papam ſeorsùm Pontificio decreto damnâſſe Origenem, teſtis eſt Caſſiodorus *k*; innuitúrque in eiuſdem Synodi Actione quintâ. Ubi etiam apertè confirmatur quod Cedrenus dixit: priùs in Synodo actum eſſe de Origene quàm de Tribus Capitulis; dum in recenſione eorum quæ facerent ad damnationem Theodori Mopſueſteni licèt defuncti, inter alia eiuſmodi defunctorum damnationis exempla, aſſeritur jam ab eâdem ipsâ Synodo Origenem fuiſſe damnatum.

ORIGENES DAMNATUS IN SYNODO.

k *Caſſiod. 1. divin. l. ſt. 1. ap. Baron. ann. 553. num. IX.*

XVIII. IEROSOL. ECCLES. ERECTA IN PATRIARCHATUM.

l *Guil. Tyr. lib. 14. de Bello ſacro, cap. 12.*

Illa præterea Acta deeſſe noſcuntur, quibus agebatur de adiectis Patriarchatui Ieroſolymitano Eccleſiis omnibus totius Paleſtinæ (quæ anteà, ex inſtituto Nicænæ Magnæ Synodi, Cæſarienſi Eccleſiæ ſubiacebant) aliiſque nonnullis ad Patriarchatus Alexandrinum & Antiochenum antea pertinentibus: quod in hâc Quintâ Synodo peractum eſſe, traditur in Bello *l* ſacro, necnon in Vaticanæ Bibliothecæ codice notiſſimo, cuius eſt titulus *Liber Cenſuum*. Tentaverat quidem hoc olim (ut vidimus) Iuvenalis Ieroſolymitanus Epiſcopus in Synodo Epheſinâ, & perfecerat in Chalcedonenſi; ſed quoniamùs illud, quia in præiudicium vertebatur aliarum Eccleſiarum, auctoritatem habetet, Leo Papa interceſſerat. Nunc ergo primùm Ieroſolymorum Eccleſia Patriarchatu verè aucta cognoſcitur; quamvis & iam anteà eo nomine, ſed abſque inconcuſsâ iuriſdictione gauderet. Porro Iuſtinianus Cæſarienſem civitatem, eiuſmodi auctoritate Eccleſiaſticâ ſpoliatam remunerare voluit *m* reſtituto quem diù antè poſſederat Proconſulatu.

m *Novel. 103.*

XIX. SYNODUS CORRUPTA A MONOTHELITIS.

n *Syn. Sext. Act. 14.*

Iam verò Monothelitarum fuit inventum, ut ſub titulo Quintæ Synodi, tamquam ex eius Actis deprromptam ediderint epiſtolam quamdam, Menæ Conſtantinopolitani Epiſcopi nomine ad Vigilium Papam conſcriptam, de unicâ in Chriſto voluntate; aliaſque duas eiuſdem Vigilij nomine inſcriptas ad Iuſtinianum, & Theodorum de unâ in Chriſto operatione. Sed eiuſmodi hæreticorum impoſturæ detectæ ſunt à Legatis Apoſtolicæ Sedis in Sextâ *n* Synodo, vbi etiam dictum eſt anathema in eos qui quoquomodo Quintam Synodum corrupiſſent de quâ modò hactenùs.

XX. TERRÆMOTUS IN ORIENTE.

o *Agath. lib. 2.*
p *Miſcel. lib. 16.*
q *Cyrill. in Vita S. Sab. ap. Sur. 5. Dec.*

Hoc eodem anno Iuſtiniani vigeſimo ſeptimo, Autumnali tempore, per quadraginta dies civitas Conſtantinopolitana, aliæque regiones Orientis, ipsáque Alexandria, ingenti terræmotu concuſſæ ſunt, multis etiam civitatibus ſolo æquatis: quod tradunt Agathias *o*, Miſcellæ *p* auctor, & Cyrillus *q*. Hæc verò præſagia fuiſſe malorum quæ ſunt prædictam Synodum conſecuta, nemo negare poterit, quicumque ab eventis facta noverit iudicare. Narrat inſuper Cedrenus ſub huius anni periodo, terribilem caſum avari cuiuſdam divitis Conſtantinopolitani: qui cùm vehementer ægrotans triginta libras argenti pauperibus diſtribuiſſet, reſtitutus autem valetudini facti pœnituiſſet; re cum amico communicatâ, ubi non potuit averti ab eo pravo dolore, tunc alter ille promittens ei pecuniam reddere, dum vellet in templo dicere haud ſe eam pauperibus; ſed illum alium elargitum eſſe; ſtatim ut hoc avarus præſtitit, in ipſo Eccleſiæ exitu mortuus concidit; integram verò pecuniam alius pauperibus erogavit.

DE AVARO TERRIBILIS CASUS.

XXI. CHROTILDIS REGINÆ OBITUS.

r *Sigeb. in Chron. & alij cum ſequuti.*

Hoc etiam anno finem huic vitæ impoſuiſſe magnam illam feminam *S. Chrotildem*, ſive Clôtildem Clodovei Regis coniugem, Scriptores *r* tradunt: cui debent Franci, quicquid boni ob ſuſceptam Chriſtianam religionem ſunt conſecuti; ut potè quæ ſuis precibus & hortationibus, cùm ipſi Clodoveo, tum univerſæ Francorum genti auctrix fuerit, ut Chriſtianam religionem, abiectâ idololatriâ, ſuſciperent. Quæ viduata viro, ferè reliquum vitæ tempus ad ſepulchrum S. Martini Turonis ſanctiſſimè perduxit: unde Pariſios ſolemni pompâ deportata, in baſilica S. Petri (poſteà S. Genovefæ dictâ) ad latus Clodovei Regis ſepulta eſt à filiis ſuis Childeberto & Clotario Regibus: quod tradit Gregorius *ſ* Turonenſis. Proſecuta verò eſt tantæ feminæ dignam memoriam Catholica Eccleſia, dum inter Sanctos illam adſcribens, diei quoq; natalis eius *t* anniverſariam commemorationem celebrat.

ſ *Gregor. Turon. 4. hiſt. 1. & lib. 10. cap. 31.*
t *Martyrol. Rom. 3. Iun.*

IESU CHRISTI
AN. 554.
VIGILII
AN. 15.
IUSTINIANI
AN. 28.

I. VIGILIUS PP. AB EXILIO LIBERATUR. ANNO Chriſti quingenteſimo quinquageſimo quarto, Poſt Conſulatum Baſilij decimo tertio, Vigilius Papa precibus Narſetis Ducis (qui eâ de re fuerat rogatus à Clero Romano) ab Imperatore liberatus eſt exilio: quam rem geſtam Anaſtaſius deſcribit. Tunc verò accidiſſe etiam putamus, ut idem Vigilius ex cauſis ſuperiori anno deductis, aſſentiens Imperatori Quintam Synodum comprobarit. Etenim cùm de conſenſione Vigilij, Græci omnes (ut vidimus) affirment, nec id ante exilium accidere potuerit; neceſſe eſt affirmare id ab ipſo factum eſſe hoc tempore, cùm ab exilio ſolutus permiſſus eſt in ſuam redire Eccleſiam, iam vindicatâ per Narſetem à Gothis Italiâ. Innuit hoc ipſum Liberatus *a*, & ipſe ex eis unus qui pugnârunt pro Trium Capitulorum defenſione, dum ait Vigilium ob eiuſmodi defenſionem afflictum fuiſſe, nec tamen coronatum: planè alludens ad eius exilium, & poſt exilium à priori propoſito defectionem.

a Lib. cap. 22. in fin.

II. Hoc item vigeſimo octavo Iuſtiniani anno, à Coſihoë Perſarum Rege adversùs eum bellum motum eſt. non quidem ex more in Syriâ ſed in Colchorum provinciâ; ubi Romanus exercitus turpiter victus atque fugatus eſt: quæ pluribus refert Agathias *b*. Iis verò narratis, divertit ad peregrinationem, ſeu tranſmigrationem quorumdam Philoſophorum Gentilium è Romano ſolo in Perſidem; eâ (ut refert) occaſione, quòd pertæſi illi Chriſtianam religionem, & eam colentium mores, ad Perſas, quos acceperant eſſe modeſtiores, proficiſci decreverunt: verùm ubi falsâ decepti famâ, Perſarum fœdiſſimos invenerunt mores, confeſtim redire ad priſtinos lares, & cum Chriſtianis reliquum vitæ tempus degere cenſuerunt.

b Agath. l. 2

IESU CHRISTI
AN. 555.
PELAGII
AN. I.
IUSTINIANI
AN. 29.

I. VIGILII PP. OBITUS. ANNO Domini quingenteſimo quinquageſimo quinto, Poſt Conſulatum Baſilij decimo quarto, Vigilius Romanus Pontifex venturus in Italiam, Syracuſis in Siciliâ calculi morbo diem obiit, cùm ſediſſet annos ſexdecim; etſi Anaſtaſius plures tribuit, cui tamen adverſatur rerum geſtarum ſeries. Quo autem menſe, diéve, ſit mortuus, nulla apud antiquos mentio: nec nobis de his divinandum, cùm neque ex eius ſucceſſoris annis poſſint ea ſatis definiri. Eius verò corpus delatum Romam, ſepultum eſt ad S. Marcellum viâ Salariâ. Hicque tandem finis Vigilij Papæ, ut iuſto Dei iudicio in mi ſeriâ defunctus ſit confectus ærumnis ex morbo, qui coëgerat ſanctum deceſſorem ſuum Silverium deportatum in inſulam, illic animam exhalare, quique malis artibus Pontificatum adeptus fuerat, immenſis ſemper agitatus eſt fluctibus invîſus Imperatori, cuius gratiàm tot ſtudiis demereri ſategerat; haud gratus Epiſcopis Orientalibus, adversùs quos diù multúmque certavit; & Occidentalibus defenſoribus Trium Capitulorum execrabilis redditus, quòd eorum impugnatoribus inhæſerit. IUDICIUM DEI IN EO.

II. PELAGII ELECTIO. Poſtquàm verò ab eius obitu ſedes vacâſſet menſes tres & dies quinque, ſubrogatus eſt in locum eius PELAGIUS Archidiaconus, natione Romanus, filius Ioannis Vicariani: quem Anaſtaſius tradit ductum eſſe in ſuſpicionem illatæ mortis Vigilio, ideóque ferè omnes tam ex clero quàm ex populo ei communicare recuſâſſe; ut vix Epiſcopi duo, nempè Ioannes Peruſinus & Bonus Ferentinus, inventi fuerint, qui unâ cum Andreâ presbytero Oſtienſi eum conſecrarent: ſed eumdem poſt conſecrationem factâ proceſſione cum litaniâ à S. Pancratio uſque ad S. Petrum, ibi conſcenſo ambone, præſente Narſete Duce & univerſo populo tenentem Evangelium & Crucem ſuper caput ſuum, ſe ab eo crimine purgâſſe: decretúmque promulgâſſe adversùs eos qui pecuniâ aut promiſſionibus ad gradus ordinéſque Eccleſiaſticos pervenirent. Porrò ipſum non ſine aſſenſu, immò & promotione Iuſtiniani Imp. Pontificem creatum eſſe, idem Anaſtaſius *a* ſatis indicat. Iam enim ſibi huiuſmodi auctoritatem, exemplo impiiſſimorum Gothorum Regum Arianorum Imperator arrogaverat; & qui præ ceteris videri voluit pius, ſe maximè impium præſtitit, dum duriores coëgit Romanam Eccleſiam ſubire conditiones, quàm tulerat ſub Ethnicis Imperatoribus, de quibus nulla eſt uſquam mentio, quod confirmationem electi in Romanum Pontificem ſibi aliquando uſurpaverint. Sicque ducta eſt in captivitatem Domina gentium, & Regina provinciarum facta eſt ſub tributo: ſicut totidem è Ieremiæ *b* Lamentationibus petitis verbis deploravit iſta S. Gregorius *c* Papa; cùm & doluit, non ſine certæ oblatione pecuniæ eiuſmodi fieri ſolitam ab Imperatore probationem Romani Pontificis; ut etiam dicetur opportuniori loco inferiùs.

a Anaſt. in Vigil. in fi. IUSTIN. SIBI ARROGAT PROMOTIONEM ROM. PONT.

b Ierem. Thren. 1.
c Gregor. in ſept. Pſalm. pœnit. ap. Baron. an. ſuper. num. II.

III. FRANCI CUM ALEMANNIS INVADUNT ITALIAM. Hoc eodem anno vigeſimo nono Imperij Iuſtiniani, qui ſub Theodibaldo Francorum Rege militabant duo fratres germani, iidémque Alemanni, *Leuthares* & *Bucellinus* (ſic enim iſtum Gregorius *d* Papa nominat, quem Turonenſis *e* *Bucillenum*, Agathias *f* *Butilinum*) pro Gothis adversùs Romanos, invito licèt Theodibaldo, bellum geſturi; cùm ſeptuaginta duobus millibus Francorum & Alemannorum delectis militibus deſcendentes in agrum Campanum, Lucanos, Brutios, omnéſque interiacentes regiones depopulati ſunt. Narrat ea pluribus Agathias: qui & Francorum ſub Bucellino militantium erga res ſacras abſtinentiam commendat, Alemannorum verò ducem Leutharem ſequentium impietatem condemnat: ſubditque de terribili quam in ſe iram Dei expertus eſt idem Leuthares, dum onuſtus ſacrorum ſpoliis domum rediens, trans Padum ad Venetiæ loca in rabiem verſus, propria membra

d Gregor. Pap. l. dial. 2
e Greg. Tur. 3. hiſt. 32. & lib. 4. c. 9.
f Agath. l. 2

morſibus dilaceravit, torúſque Alemannorum exercitûs variis morbis conſumptus eſt: Bucellinum autem ait apud Capuam ingenti prælio à Narſete ſuperatum, & necatum eſſe cum omni Francorum exercitu: adeò ut ex tam immenſo hoſtium numero, quinque tantummodò fuerint reperti qui remeârint ad propria. Quod quidem ipſe tribuit tum pietati ac iuſtitiæ Narſetis, qui non antè conſerere manus cum hoſtibus voluit, quàm purgato exercitu; tum etiam iniuſtitiæ Bucelini, obſtinatè nimis patrocinium Gothorum hæreticorum & alienæ ditionis invaſorum ſuſcipientis. Verùm Gregorius Turonenſis ait, eumdem Bucellinum miſſum à Theodoberto Theodibaldi patre, crebris præliis Beliſarium, ipsúmque poſteà Narſetem ſuperâſſe, Italiámque univerſam atque Siciliam ſub ditione Francorum redegiſſe: donec tandem regnante Theodibaldo, à Narſete victus & interfectus eſt, Italiáque recuperata.

IV. ROM. EXERCITUS PROFLIGATUS A PERSIS.

Hoc verò ipſo anno Romanus exercitus qui in Perſide militabat, in quo quinquaginta millia Romanorum erant, fugatus eſt à tribus millibus Perſarum; ulciſcente Deo innocentem ſanguinem Regis Colchorum Chriſtiani ac maximè pij, qui à Romani exercitûs ducibus fuerat dolosè necatus: quæ pluribus proſequitur Agathias. Eodémque anno Iuſtiniani vigeſimo nono rurſùm Iudæos & Samaritanos tumultus in Palæſtinâ excitâſſe, ac Cæſareæ multos Chriſtianos interfeciſſe, & Eccleſias combuſiſſe, necnon Præfectum peremiſſe, horúmque ſcelerum graviſſimas poſteà pœnas variis ſuppliciis dediſſe, auctor Miſcellæ narrat.

V.

Sed inter hæc dum quæ dicta ſunt de Francis in Italiâ gererentur, Theodibaldum ipſorum Regem adoleſcentulum morbo ex hâc vitâ migrâſſe, Agathias affirmat. At cùm ſeptem annos regno eius Gregorius *g* Turonenſis tribuat; ex iis quæ de obitu patris Theodoberti ſuperiùs dicta ſunt, debuit Theodibaldus ad aliquot adhuc annos vitam prorogâſſe. Eum autem uxorem Wldotradam duxiſſe; hánceque unà cum regno eiuſdem Theodibaldi, inceſtuoſo connubio Clotarium Regem magnum eius patruum accepiſſe, ſed reprehenſum à ſacerdotibus dimiſiſſe, idem Gregorius narrat: Qui & iam antea illud eiuſdem Clotarij ſimile crimen retulerat *h*; nimirùm duas ſibi in matrimonium coniunxiſſe ſorores, ex quibus ſeptem ſuſcepiſſet filios.

g Gregor. Turon. 4. hiſt. 9.

h Ibid. c. 3.

IESU CHRISTI AN. 556.
PELAGII AN. 2.
IUSTINIANI AN. 30.

I.

ANNO Domini quingenteſimo quinquageſimo ſexto, Poſt Conſulatum Baſilij decimo quinto, debellatis (ut vidimus) Francis, Alemannis lue conſumptis, & Gothis in deditionem acceptis; à bellis Italia tandem quievit: cùm tamen vigeret bellum Eccleſiaſticum de Tribus Capitulis. Quando Pelagius Papa, qui iam Vigilij deceſſoris ſui decretum de confirmatione Quintæ Synodi ratum habuerat, ut & ipſos Occidentales Epiſcopos (quorum maximè refractarios invenit Venetos, Iſtrios, atque Ligures, intérque omnes Aquileienſem & Mediolanenſem) ſibi in his obſequentes redderet, per Narſetem comprimere atque coërcere niſus eſt, multis ad eum eâ de re ſcriptis *a* literis. Sed quæ geſta ſint per Narſetem, ex Scriptorum inopiâ latent.

PELAGII PP. CONATUS ADVERSUS DEFENSORES TRIUM CAPP.

a Pelag. ep. 2. 3. 4. 5. Tom. I. Epiſt. Rom. Pont.

II.

Quæ verò reliqua fuerint Pelagij adversùs Schiſmaticos ſtudia, poteſt intelligi ex aliis ipſius ſcriptis. Siquidem inter plures, quæ extant eiuſdem ad Childebertum Francorum Regem; & Sapaudum, ſive Sabaudium Arelatenſem Epiſcopum (cui ex more Anteceſſorum, cum uſu pallij vices ſuas per univerſam Galliam delegavit) variis occaſionibus hoc & ſequenti anno, nempè Poſt Conſulatum Baſilij decimoquinto & decimoſexto, ſcriptæ *b* epiſtolæ, illa notatu eſt planè digna, quam ad eumdem Regem dedit hoc anno, tertio Idus Decembris. Quòd enim (ut dictum eſt) Orientalibus conſentiens Pelagius in probandâ Quinta Synodo adversùs Tria Capitula, à Schiſmaticis Occidentalibus in ſuſpicionem adductus eſſet de violata fide Catholicâ; eius rei gratiâ Rex Childebertus maximè pius Ruffinum legatum Romam miſit, ſciſcitatum à Pelagio, an Catholicam Leonis Papæ Epiſtolam de fide adversùs Eutychetem ſequeretur. Cui per eaſdem ſuas litteras Pelagius reſcribens, anathematizavit omnes quicumque aliquo modo deviarent à doctrinâ Epiſtolæ Leonis, & Concilij Chalcedonenſis. Cùm verò rurſùm idem Rex, ad omnem penitùs dubitationem tollendam, petiiſſet ab eodem Pontifice exactiorem fidei profeſſionem; eam Pelagius compulſus eſt ad ipſum mittere, quæ habetur inter illas quas diximus epiſtolas. Qui & inſuper, ut tandem omnibus quocumque loco de ipſius ſententiâ dubitantibus ſatisfaceret, expedire iudicavit de fide Catholicâ ad univerſum populum Chriſtianum circulares eo argumento literas dare; quæ extant ibidem. At licèt profuerint iſta multis, qui eidem Pelagio veluti membra capiti ſe ſubdiderunt, non tamen omnibus, cùm in pluribus locis diutiùs eiuſmodi viguiſſe ſchiſmaticos liqueat.

b Rec. Bar Ann Tom. VII. hoc & ſeq. an. ex arch. Arel. Eccl.

REGIS FRANC. SOLLICITUDO PRO FIDE CATHOL.

III.

Hoc eodem tempore (ut Agathias *c* tradit) Regnum Francorum in maximum diſcrimen adductum eſt, ex bello civili conflato inter fratres Reges Childebertum & Clotarium ob diviſionem bonorum Theodibaldi Regis defuncti ipſorum nepotis. Cui & domeſticum bellum acceſſit, dum Chramnus perditiſſimus Clotarij filius contra patrem arma movit, quo tempore pater adversùs Saxones rebellantes in expeditione eſſet. Quando & Gregorius *d* Turonenſis contigiſſe narrat, ut Clerici Divionenſes quænam eſſent Chamno obventura ex divinarum Scripturarum oraculis inquirentes, poſitis ſuper altare tribus libris, nempè Prophetarum, Apoſtolorum & Evangeliſtarum, poſt preces ſuper eâ re ad Deum fuſas, in ſingulorum fortuitâ apertione inventa ſint vaticinia futuri ipſius excidij; quæ poſteà (ut videbitur) fuêre adimpleta. Cùm verò his civilium diſcordiarum temporibus plerique iniicerent manus in bona Eccleſiaſtica, & immunitates Eccleſiarum violarent; nonnulla tunc fieri contigit miracula, quibus divinæ in eos ultionis ira omnibus nota facta eſt; quæ idem Gregorius *e* recitat.

c Agath. l. 2.

d Gregor. Turon. 4. hiſt 17.

VATICINIA RER. EVENIENDARUM QUÆSITA EX SCRIPTURA.

e Id. 4. hiſt. 16. & 18 & de glor mar. c. 66. & de mir. S. Mar. lib. 1. c. 23.

IV. *f Agath. l. 3.* Iuſtinus pietati intentus Perſas vincit.

Hoc eodem anno egregiam divinitùs victoriam (quam Agathias *f* ſuſiùs proſequitur) ut Perſarum copiis apud Colchos Romanus exercitus obtinuit; dum qui ſacrificij causâ Iuſtinus Dux, Imperatoris conſanguineus, cum mille equitibus in templum quoddam magnâ veneratione à Chriſtianis habitum abiiſſet, reverſurus in munitionem, hoſtes quibus fortè occurrit, fugavit, occiditque.

IESU CHRISTI
An. 557. 558.
PELAGII
An. 3. 4.
IUSTINIANI
An. 31. 32.

I.

Ingens terror Conſtantinopoli.

ANnus Chriſti quingenteſimus quadrageſimus ſeptimus, Poſt Conſulatum Baſilij decimus ſextus, Conſtantinopolitanis admodùm extitit luctuoſus, ob ingentem iterùm in ipsâ hieme repetitum terræmotum, qui urbem horrendâ & per dies quamplurimos continuatâ quaſſatione adeò concuſſit, ut tota ferè collapſa fuerit: cùm & eodem tempore quidam impoſtores maiorem incuſſerunt plebi terrorem, prædictionibus vulgatis de proximè futuro mundi occaſu. Factum tamen, ut his malis territi omnes, non ſolùm ſupplicationibus publicis vacaverint, ſed & vitiis depoſitis vitam in melius mutaverint: at ubi periculum tranſiit, confeſtim ad priſtinam redière pleríque conſuetudinem: ut hæc omnia pluribus deſcripſit Agathias *a*, poſt recenſitas anni huius reliquas res geſtas; nempè damnatos capite Ruſticum & Ioannem Duces exercitûs, ob necem illatam Colchorum Regi Chriſtiano, Romani Imperij ſocio; bella proſperè confecta adversùs Myſianos, qui defecerant à Romanis ad Perſas; necnon ſupplicium ſuperbiſſimi Perſarum exercitûs Ducis, quem ob malè rem geſtam Coſrhoës Rex excæcari iuſſit. Poſt terræmotûs verò deſcriptionem, idem auctor addit de reædificatione à Iuſtiniano Imp. factâ plurimorum ædificiorum, ac præcipuè ſacrorum, intérque hæc, maximi omnium atque præcellentiſſimi templi S. Sophiæ; de quo etiam egit Procopius *b*: ſed & Evagrius *c* mirabilem eius ſtructuram, ſitum, & dimenſiones complexus eſt: Cedrenus autem ſacram eius menſam, ex auro, argento, omniſque generis lapidibus, lignis, metallis, cunctiſque rebus tam pretioſis quàm vilibus, quas terra fert, mare, & totus mundus (ut ait) conflatam deſcripſit.

a Agath. l. 5.

De Templo S. Sophiæ.

b Procop. de ædif. Iuſtin. lib. 1.
c Evagr. l. 4 c. 30

II.

Anno verò Chriſti quingenteſimo quinquageſimo octavo, Poſt Baſilij Conſulatum decimoſeptimo, verè iam ineunte (inquit Agathias *d*) derepentè & iteratò urbem Conſtantinopolim peſtilens morbus invaſit, & infinitam ſuſtulit multitudinem; cùm tamen haud prorsùs ceſſâſſet, ex quo primùm anno Iuſtiniani Imperij quinto irrepere cœperat. Porrò ad hæc avertenda mala, peſtis ſcilicèt, & terræmotûs, necnon æquè ſævientis famis; Iuſtinianus ad populum ſanctionem *e* edidit de implorandâ Dei miſericordiâ, ac vitandis blaſphemiis, illicitiſque concubitibus, quorum ſcelerum causâ tanta obveniſſe mala conqueritur. Nam quod ad hæc attinet; tradunt Glycas & Cedrenus, repertos his temporibus eſſe Conſtantinopoli cives quamplurimos, & Senatores non paucos, atque etiam nonnullos Epiſcopos, maſculorum corruptores; quorum aliis veretrum amputari iuſſerit Imperator, aliis calamos acutiores in meatus genitalium inſeri, eóſque nudos tamquam in triumpho per urbem circumduci. Verùm nec tantæ maculæ tantis ſunt abſterſæ flagellis; quæ olim nonniſi igne *f* cælitùs immiſſo diluì metuerunt.

d Agath. l. 5.
e Novel. 77.

Iuſtini Imp. turpitudines conatur auferre.

f Gen. 19.

III. Nova Hunnorum incurſio.

Siquidem his ſucceſſit ineunte iam hieme, nova Hunnorum Cotrigurorum incurſio, duce Zabergâ; quâ poſt tranſitam ab eis celeri curſu Mœſiam, Scythiámque, tota penè Græcia atque Thracia, nemine reſiſtente, miſerandâ ſtrage vaſtata eſt *m*: iámque ipſi regiæ urbi idem periculum imminebat, quando Beliſarius clariſſimus olim Dux, etſi præ ſenectute in curvitatem iam declinatus, armatus Hunnis occurrens magno labore eoſdē ab eâ propulſavit; auróque poſteà penſo, & annuo promiſſo tributo, ad propria remiſit. Hæc omnia fuſiùs Agathias. Cuius iuſta illa querela eſt, hæc tempora deplorantis, cùm theſauris Romani Imperij, non florentiſſimi (ut olim) atque copioſiſſimi exercitus nutrirentur, ad Imperij limites ab hoſtium incurſionibus tutandos; ſed iidem in ſcorta, aurigáſque, & homines eiuſmodi vanos atque effeminatos impenderentur. Sicut & iure Evagrius *g* eumdem Imperatorem ſummæ inertiæ arguit, quòd in Circi factionibus adeò Praſinis adversùs Venetos ſtuduerit, ut eis impune permiſerit non ſolùm adverſarios trucidare, ſed etiam in Magiſtratus qui eos cohibere vellent inſurgere, & in alienas ædes irrumpere, ſingulorúmque theſauros diripere. Ita namque miſer Iuſtinianus à priſtino illo vitæ inſtituto deſcivit, dum ſe ſupra ſacroſanctos Dei ſacerdotes erexit. A quibuſnam enim iniuſtis actibus abſtinuiſſe potuit, qui nec veritus eſt in ſupremum Chriſtianæ religionis Pontificem manum iniicere?

g Evag. l. 4. cap. 31. Prodigioſa Iuſtiniani mutatio.

IESU CHRISTI
An. 559.
PELAGII
An. 5.
IUSTINIANI
An. 33.

I. Pelagii PP. obitus.

ANno Chriſti quingenteſimo quinquageſimo nono, Poſt Conſulatum Baſilij decimo octavo inſcripto, *Pelagius* Papa, ubi ſediſſet annos quatuor, menſes decem, dies octodecim, ex hâc vitâ migravit die ſecundâ Martij; ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri. Ita ex Anaſtaſij commentatio, qui ſcriptus habetur in Vaticanâ Bibliothecâ; necnon ex eiuſdem Pontificis Epitaphio, quod ex antiquis Vaticanæ Baſilicæ monumentis Manlius collegit. Ex quibus erroris redarguntur impreſſus Anaſtaſij codex & alij qui eumdem Pontificem annos undecim vixiſſe ponunt, quive anno ſequenti obitum eius referunt. Quæ autem extat eiuſdem Pelagij nomine ad Vigilium quemdam Epiſcopum ſcripta epiſtola, dum ad finem data ponitur ſub Conſulatu

Narſetis atque Ioannis, impoſturæ ſuſpicionem auget. Etenim cùm vetera quæque monumenta, ſignata ubique reperiantur poſt Baſilij Conſulatum toties repetitum (meminit namque Caſſiodorus *a* eiuſdem vicies ſemel repetiti) planè ſignificatur nullum alium intereà Conſulem eſſe creatum. Quâ etiam ratione, & reliquæ epiſtolæ poſt Conſulatum Baſilij datæ, ſed aliorum à Mercatore Conſulum notâ ſuppoſita, eâdem falſitatis ſuſpicione laborant.

a Caſſiod. de comput. Paſch.

II. IOANNES PP. III.

Ceterùm poſtquàm vacâſſet Pelagij ſedes menſes tres & dies viginti quinque, Anaſtaſius ait ſubrogatum eſſe in locum eius IOANNEM huius nominis Tertium, patriâ Romanum, cognomento *Catellinum*, natum ex patre Anaſtaſio viri illuſtri. Sed quod ad ſedis Pelagij vacationem ſpectat; ex tempore obitûs Ioannis ipſius ſucceſſoris, dicendum eſt potiùs vacâſſe menſes quatuor & dies viginti quinque; ſicque Ioannis electionem contigiſſe die vigeſimâ ſeptimâ Iulij. Cuius quidem omnia fermè rerum geſtarum monumenta perierunt.

III. *b Greg. Tur. lib. 1. mirac. S. Mart. cap. 32.*

Hic quoque eſt annus, quo *S. Euphronius* creatus eſt Turonenſis Epiſcopus; ut ex Gregorio *b* eiuſdem poſteà ſedis Antiſtite colligitur, dum annum ſecundum Regis Sigeberti (qui regnare cœpit anno Domini quingenteſimo ſexageſimo quinto) numerat eiuſdem Euphronij ſeptimum. Unde affirmare neceſſe erit, cuncta quæ ſub eodem Epiſcopo facta eſſe dicuntur; non ante præſentem annum contigiſſe. Quod & de SYNODO PARISIENSI, cui ipſe præſens extitit, dicendum eſt; quamvis illam alij ante biennium referant. Dignus planè memoriâ Conventus: in quo Patres inter alia laudabiliter inſtituta, inſurgentes adversùs auctoritatem regiam plus æquo ſibi ſumentem, anathemati ſubiecerunt *c* eos qui nomine regio res Eccleſiaſticas invaderent, aut Epiſcopatus adipiſcerentur, aut etiam contra parentum voluntatem uxores ducent. Cùm autem huic Synodo minimè ſubſcriptus reperiatur *Saphoracus* eius civitatis Epiſcopus, quem interfuiſſe cõſtat Synodo Quintæ Aurelianenſi, habitæ anno Domini quingenteſimo quinquageſimo ſecundo; facilè mihi perſuadeo, poſteriùs quod habetur *Concilium Pariſienſe*, in quo idem Saphoracus depoſitus legitur, ante præſens celebratum eſſe: ut & qui huic habetur Germanus ſubſcriptus, ipſe ſit ſanctiſſimus ille Dei Sacerdos Pariſienſis, quem Euſebio ſucceſſiſſe poſt depoſitum Saphoracum Aimonius tradit. Sanè quidem cùm Acta Pariſienſis illius Concilij Secundi dicti, demonſtrent illud poſt Quintum Aurelianenſe habitum eſſe; æquè ratio perſuadet, ante præſentem Synodum eſſe collectum. Quod verò pertinet ad *S. Germanum*; ipſum ex Abbate monaſterij S. Symphoriani, ſanctitate vitæ, dignis moribus, & miraculorum editione præſtantem, præcedentibus prophetis vocatum eſſe ad regimen Pariſienſis Eccleſiæ; auctor eſt Fortunatus *d* Pictavienſis Epiſcopus, qui res ab eo præclarè atque mirificè geſtas ſcriptis tradidit. Interfuit inſuper huic priori ordine poſitæ Synodo Pariſienſi *S. Prætextatus* Rotomagenſis Antiſtes, nobilior poſteà redditus coronâ martyrij: itémque famâ ille inſignis, decus Aquitaniæ, *Leontius* Burdegalenſis; aliique ſanctitate illuſtres Epiſcopi, quorum nomina relata ſunt in Tabulas Eccleſiaſticas: omnes verò quindecim numerantur à quibus ſtatuti ſunt canones novem tantùm numero, ſed virtute pollentes; ex quibus non ſolùm qui illis vixêre temporibus; ſed & Novatores hodierni exagitentur.

CONCIL. PARIS. AGIT ADVERSÙS REGES ECCLESIASTICA TRACTANTES. *c Concil. Pariſ. l. 1. c. 6. & 8.*

DE TEMPORE CONCILIORUM PARIS.

ILLUSTRES EPISCOPI GALLI. *d Ap. Sur. 28. Maij.*

IESU CHRISTI
AN. 560.

IOANNIS III.
AN. 1.

IUSTINIANI
AN. 34.

I. *a Miſcell. & Cedr.*

ANNO Chriſti quingenteſimo ſexageſimo, Poſt Baſilij Conſulatum decimonono, Iuſtiniani trigeſimo quarto *a*, valdè ægrotans idem Imperator Conſtantinopoli cùm vulgò mortuus iactaretur, quaſi in interregno quibuſque quod vellent agendi licentiam ſibi ſumentibus; eadem planè perpetrata ſunt ſcelera, quæ in urbis direptione ab hoſtibus fieri conſueverunt; ac præcipuè ergaſteria mercatorum ſunt expilata. Eumdem autem Imperatorem ope ſanctorum Quatuor militum martyrum, ſtatim ubi eorum ſacræ Reliquiæ nuper inventæ eius corpori impoſitæ fuêre, è faucibus mortis erutum convaluiſſe, tum omnes alij referunt, tum ipſe Procopius *b* rerum inſpector: quo etiam auctore conſtat, non ſemel tantùm, ſed ſæpiùs eiuſmodi curationes Iuſtiniano accidiſſe; quippe quem ait SS. pariter martyrum Coſmæ & Damiani beneficio ab aliâ deſperatâ ægritudine curatum eſſe. Quo item præſenti anno Sigebertus ponit aliud ingens miraculum de Imagine Salvatoris; quam cùm Iudæus quidam de Eccleſiâ furto ſublatam telo transfixiſſet, ignéque cremare vellet; tanta ex eâ vis ſanguinis exivit ut per eius veſtigia Iudæus detectus, à Chriſtianis fuerit lapidatus.

IMP. SÆPIÙS VIRTUTE SS. RELIQUIAR. SANATUS. *b Procop. de ædif. Iuſtin. lib. 1.* MIRACULUM DE CHRISTI IMAGINE.

II. THEODOMIRI REGIS ARIANI CONVERSIO.

Sed & in Galliciâ Hiſpaniæ provinciâ, cùm regnantes ibi hactenùs Suevi impij Ariani, poſt Alaxam apoſtatam haud modicum Catholicæ Eccleſiæ damnum intuliſſent uſque ad præſentem annum, quo regnare cœpit *Theodomirus*; hic tandem ab hæreſi ad fidem Catholicam converſus eſt, occaſione reſtitutæ ſalutis Ariamiro ipſius filio, beneficio S. Martini magni illius Turonenſis olim Epiſcopi. Rem geſtam, ſimúlque Reliquiarum eiuſdem S. Martini (pallij videlicèt ſerici, ſuper ſepulchrum poſiti, pondereque valdè aucti; prout etiam ad ſacra Apoſtolorum corpora Romæ fieri conſueviſſe, aliàs *c* vidimus) ab urbe Turonenſi in Galliciam ſolemni pompâ tranſlationem ad Eccleſiam quam in eius honorem idem Rex extruxit; & miracula earumdem virtute edita, pluribus deſcribit eiuſdem urbis Antiſtes Gregorius *d*; apud quem tamen idem Rex *Charraricus* nominatus reperitur.

c An. 461. num. 11.

d Greg. Tur. de miracul. S. Mart. lib. 1. cap. 11.

III. DE MARTINO BRACARENSI.

Accidit autem magnâ Dei providentiâ, ut iiſdem ipſis diebus, quibus eædem Reliquiæ de loco levatæ ſunt, & in Galliciam appulerunt; pariter alius *Martinus*, & ipſe ex Pannoniâ magni illius Sancti patriâ oriundus, vir ſummæ doctrinæ ac ſanctitatis, è patriâ ſolverit, & in Galliciam appulerit; qui Suevorum converſioni magno fuit ſtabilimento: ubi etiam primò Dumienſis monaſterij *e* ab ipſomet ædificati Abbas, poſteà Bracarenſis factus Metropolitanus, Eccleſiaſticam diſciplinam optimè inſtituit, multáſque Eccleſias ac monaſteria ædificavit:

e Vaſæ. in Chronic., Loaiſ. in Not. ad Conc. Luc.

ut

f *Ibid. & 15. Hiſt. Fräc.*

ut hæc omnia Gregorius f refert; necnon Iſidorus, tum in Chronico Suevorum (ubi etiam meminit de eiuſdem Regis Theodomiri converſione) tùm in tractatu g de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & alij.

g *Iſid. de Scr. Eccleſ. c. 22.*

IESU CHRISTI
AN. 561.

IOANNIS III.
AN. 2.

IUSTINIANI
AN. 35.

I. ANASTASIUS SINAITA EPISOP. ANTIOCHEN.

ANNO Domini quingenteſimo ſexageſimo primo, Poſt Baſilij Conſulatum vigeſimo, & Iuſtiniani trigeſimo quinto, defuncto Domno Iuniore Epiſcopo Antiocheno, ubi ſediſſet annos quatuordecim, in locum eius ſubrogatus eſt magnus *Anaſtaſius* cognomento, *Sinaita*, quòd in Sinâ monte vitam monaſticam exercuiſſet; de quo agendum ſæpè inferiùs. Eodémque tempore, poſt Euſtochium. Ieroſolymorum Eccleſiæ ſubſtitutus eſt *Ioannes*, quem tamen alij in locum Macarij iterùm reſtituti creatum dicunt.

II. Præſenti pariter anno trigeſimo quinto Iuſtiniani, menſe Novembri, ſtructas fuiſſe inſidias ad eumdem occidendum Imperatorem; iiſque detectis, in crimen adductum Beliſarium, bonis & dignitate exutum eſſe, ſed anno ſequenti menſe Martio reſtitutum; habetur apud auctorem Miſcellæ: eumdémque poſt biennium Byſantij mortuum, Cedrenus tradit. Sed eius reſtitutioni adverſantur Latini a nonnulli, qui eum excæcatum, exutúmque omnibus dignitatibus atque diuitiis, mendicare ſtipem fuiſſe coactum aſſerunt: adverſus quos dimicat Alciatus b ſui Iuſtiniani acerrimus defenſor. Sanè antiquorum una omnium ſententia fuit, Beliſarium in coniurationis ſuſpicionem adductum, ab Imperatore fuiſſe redactum in ordinem. De reliquis autem varias reperimus ſententias; cùm alij dixerint excæcatum, uſque ad finem vitam traxiſſe miſerrimam; alij verò in eo tantùm conſentiant, ut è ſublimiori ſtatu deiectus, rurſùs fuerit in priſtinum reſtitutus. Verùm Græci, Zonaras, Glycas, Cedrenus, Conſtantinus Manaſſes, cùm bonis & dignitatibus ex invidiâ privatum dicant & doleant, de reſtitutione tamen nihil habent; immò in ſtatu miſerrimo derelictum, nec ampliùs ſublevatum, ſignificare videntur. Vtrorúmque opiniones ex Tzetze c Græco auctore verſibus ſic Latinè redditis habeto:

a *Crinit. de honeſt. diſciplin. lib. 15. Volater. Pontan. & alij recentiores omnes.*
b *Alciat. 4. parerg. 24.*
BELISARII DVCIS CALAMITAS.
c *Tzetz. chil. 5.*

Iſte Beliſarius Imperator Magnus,
Iuſtinianeis exiſtens temporibus Imperator,
Ad omnem quadrantem terræ cùm explicuiſſet victorias;
Poſteà invidiâ excæcatus (ô fortunam inſtabilē!)
Poculum ligneū detinens clamabat plebi in ſtadio,
Beliſario obolum date Imperatori,
Quem fortuna quidem clarum fecit, excæcavit invidia.
Alij dicunt Chronici, non excæcatū fuiſſe hunc,
Ex honoratis antè in famem profectò factum eſſe,
Et iterùm ad revocationem exiſtimationis veniſſe prioris.

III. Quòd autem Altiſſimus d ſit patiens redditor, ſeram haud quis iudicabit eſſe vindictam, quâ tandem Beliſarium proſecutus eſt, ob ea quæ in gratiam Theodoræ Auguſtæ olim perpetraverat adversùs ſanctiſſimum Eccleſiæ Romanæ Pontificem Silverium. Cuius ſi ſceleris quis immenſitatem conſideret, haud incuſare poterit, & non admirari potiùs divinum iudicium iuſtè latum in ipſum; cùm experiri coactus eſt, quod (ut ex Procopio vidimus) ſub eodem Iuſtiniano Imp. pati compulſus eſt Ioannes Conſul atque Præfectus Prætorio inſignis Patricius, qui re verâ ob inopiam coactus eſt mendicare. Nam quod his de Beliſario enarratis Alciatus repugnans, nullum prætereà argumentū afferat, quàm de re tanta ſilentium Procopij & Agathiæ; nihil eſt quod ex Procopio aliquid induci poſſit, cùm minimè ad hæc uſque tempora ſuam Hiſtoriam perduxerit. Sed & quòd ipſum Suidas aſſerat, poſt Hiſtoriarum volumina ſcripſiſſe librum e, quo eiuſdem Iuſtiniani Imp. & uxoris eius Theodoræ, itémque Beliſarii, eiúſque coniugis, vituperationes comprehenderit, eo commentario hæc tractata fuiſſe, ratio argumenti perſuadet exiſtimare. Porrò Agathias haud potuit huius anni geſta recenſere, cùm eius Hiſtoria non excedat annum trigeſimum ſecundum Iuſtiniani. At de his hactenùs.

d *Eccleſ. 5*
DIVINA IUSTITIA IN BELISARIUM.
e [Liber hic Procopii, continens Vitam Iuſtiniani & Theodoræ, editus nuper eſt ex locupletiſſimâ Biblioth. Vaticana; quo illorum ingentia vitia minutim deſcribuntur.]

IESU CHRISTI
An. 562.

IOANNIS III.
AN. 3.

IUSTINIANI
AN 36.

I. CHILDEBERTI REG. OBITUS.

ANNO Domini quingenteſimo ſexageſimo ſecundo, Poſt Conſulatum Baſilij vigeſimo primo, religioſiſſimus ac Chriſtianiſſimus Francorum Rex *Childebertus*, ſanctis operibus clarus ex hâc vitâ migravit, agens in ſuo regno annos quadraginta novem. Ad hunc enim uſque annum ſaltem per veniſſe ipſum, docent vetera monumenta a de Bonis ab eo donatis Eccleſiæ ab ipſo erectæ in honorem S. Vincentij anno regni quadrageſimo octavo: ex quibus emendes eos, qui nonniſi quadraginta quatuor annos eidem tribuerunt. Sepultus eſt autem (ut iuſſerat) in eâdem baſilicâ S. Vincentij Lutetię. Eius verò regnum Clotarius b ipſius germanus, excluſis filiabus, arripiens, ſolus totius Francorum regni monarchiâ potitus eſt. Qui Lutetiam veniens, & ob contemptum S. Germani illius civitatis Epiſcopi, in gravem morbum repentè incidens; causâ mali cognitâ, accerſito cum honore Germano, eiuſdem ſancti viri veſtimentorum ad loca doloris appoſitione ſanatus eſt; ut ſcribit in Germani Vitâ Fortunatus c Pictavienſis. Poſt quæ Clotarius cùm ceteros viros ſanctos, tum precipuè *Maurum*, qui à S. Benedicto miſſus fuerat in Gallias ad propagandam vitam monaſticam, coluit; multaque erga eius

a *Ap. Aimoin. lib 2. cap. 20. & Baron. an. ſuper.*
b *Greg. Tur. 4. Hiſt Fr. 20.*
CLOTAR. MONARCHIAM ADIPISCITUR GALLIARUM.
c *Fortun. in Vit. S. German. c. 24.*

monachos exhibuit pietatis officia, quæ Mauri Acta proſecutus Fauſtus narrat.

II. De modo Indictionis inveniendæ, et numerandæ.

Hoc eodem anno Domini quingenteſimo ſexageſimo ſecundo, Magnus Aurelius Caſſiodorus Senator ſcribebat de indictione adinveniendâ currente, ac de Epactâ, aliiſque ad Paſchalis temporis computum ſpectantibus. Ex quo hæc accuratè tractante, accepto Indictionis inveniendæ numerandæque modo, nos quoque ſingulos poſt hæc annos Indictionis notâ ſignaturi ſumus; cùm præſertim iam nos deſerant Conſules, vel admodùm infrequentes reperiantur. Sic autem ipſe computat, ut qui nôſſe voluerit, quotus annus ſit ab Incarnatione Domini, computet 36. per 15. & fiant 540. his addat 12. & erunt 552. addat & Indictiones anni cuius voluerit (ut putà decimam, vicies ſemel poſt conſulatum Baſilij Iunioris; quo videlicèt anno hæc ipſe ſcribebat) & erunt 562. Vel ſic; ut ſi quis (exempli gratiâ) velit ſcire quota ſit indictio anno vicies ſemel poſt Conſulatum Baſilij, ſumat ab Incarnatione Domini, id eſt 562. his addet tria, & fient 565. hæc partiatur per 15. & remanebunt decem; eritque eo anno Indictio decima. Ita Caſſiodorus, præſentem deſignans annum. Illud tamen notandum eſt, quòd etſi numeret ipſe ab Incarnatione, nos verò à Natali Domini; unus tamen idémque annus Domini eſt, cum novem tantùm menſes intercedant ab Incarnationis tempore uſque ad Natale, eodémque anno & ſub iiſdem Coſſ. CHRISTUS ſit incarnatus pariter & natus. Verum ſi à menſe Septembri more maiorum numerare cœperis Indictiones, tunc fiet ut non ſemper eadem ſit indictio anni ab Incarnatione numerati (quæ accidit vigeſimâ quintâ menſis Martij) & eius qui exorditur à ſequenti Natali Domini. Quamquam nec hoc pacto ullum fiat præiudicium inſtitutæ chronographiæ; cum (ut dictum eſt) idem annus Incarnationis Chriſti ſit & Natalis, curràtque idem annus, licèt non eadem Indictio, abſolutâ priori menſe Septembri, quo & ſequens inchoatur. Quoniam igitur maiores noſtri, qui Chriſti annis coniunxêre Indictiones, eos non à Natali Domini; ſed ab Incarnatione (ut patet ex Caſſiodoro) incipiunt numerare; nos ad evitandas perplexitates, eodem pariter ordine iungemus Chriſti annis Indictiones; ita ut præſenti anno, veluti ſit ab Incarnatione inchoatus, ex ſententiâ Caſſiodori decimam ponamus Indictionem: quàm æquè idem coniungit cum anno Chriſti quingenteſimo ſexageſimo ſecundo, & anno poſt Conſulatum Baſilij vigeſimo primo; in omnibus adamuſſim noſtræ conſentiens Annalium chronographiæ.

Difficultates huiusmodi computationum.

[Etſi putaverit hic Baronius chronologiam ſuam firmiter ſtabiliſſe, non tamen deerunt frequentia temporum involucra, niſi quis diligenter attendat animum ad varias Auctorum rationes numerandi annos Chriſti. Nam qui ab Incarnatione (ſeu conceptione) numerant ſi quidem ab eius die quæ Natalem anteceſſit, initium ſumant, non poterunt concordare in anno Iuliano & Conſulibus, cum illis qui à Natali, niſi per ſeptem dies quot videlicèt reſidui ſunt à 25. Decembris quo natus eſt Chriſtus vſq; ad proximas Calendas Ianuarij, quibus novum annum Iulianum novi Coſſ. auſpicabantur; licèt concordent in anno Chriſti per tres menſes, qui computantur à Natali vſque ad diem anniverſarium Incarnationis, quæ incidit 25. Martij. At ſi initium ſumant ab eâ die Incarnationis, quę Natalem ſubſecuta eſt, tunc Natalis & Incarnationis initia nullo modo poterunt convenire eidem anno Iuliano, iiſdémque Coſſ. quippe Natalis in exitu anni & Coſſ. præcedentium contigerit: concordabunt autem in anno Chriſti in genere per novem menſes, qui currunt inter diem Incarnationis uſq; ad Natalem ſubſequentem. Cùm & alioqui nonnulli a Dominicâ Paſchæ, alij a Calendis Aprilis, & annos Chriſti, & ipſos etiam illorum annorum menſes computâſſe reperiantur: nec denique deſint qui Incarnationem cum Nativitate confuderint, quam plurimi verò à Calendis Ianuarij numerent. Id quoque ipſum ſervandum erit in Indictionum computo, cùm vel quis annum Chriſti, aut Iulianum, inchoat ab Indictione quæ in præcedenti initium habuit, vel Indictionis annum conſtituit in annis Chriſti aut Iulianis currentibus, præterquàm quòd illæ tam apud Græcos quàm Latinos per aliquot annorum centenaria, ab octavo Cal. Octob. initium ſumpſerint, poſteà verò Græci ab ipſis Calendis Septembris, Pontifices Romani à Calendis Ianuarij anni ſequentis numerare incœperint: ut etiam dictum eſt ſup. an. 312. poſt num. XIV. quando primùm eiuſmodi Indictiones cœperunt. Quæ vides quantam in Chronologiâ confuſionis præbeant occaſionem minùs iſta perpendentibus. Nec audemus negare, in eiuſmodi annorum fractionis, & temporum diſtinctionibus, aliquando peccatum eſſe his Annalibus. Sed quis ſe Theſeus ab hiſce, aliiſque eiuſmodi labyrinthis expediat? Certè illi ipſi qui filum Ariadnæ ſe probè tenere putant, quàm ſæpè in perniciem ſuam & aliorum ſeducantur, vel mutuæ eâ de cauſa digladiationes ſatis demonſtrant. Equidem profiteor, mihi multò maioris pretij eſſe rerum ipſarum cognitionem, quàm huiuſmodi arithmeticarum ſcrupuloſitatum diſcuſſionem.]

III. De Caſſiodori vitæ inſtituto, et ſcriptis.

Quod verò ad ipſum *Caſſiodorum* ſpectat; qui à tempore Theodorici Amali uſque ad Vitigem, apud ipſos Gothorum in Italiâ Reges Præfecturis innumeris illuſtratus florentiſſimè vixit; poſt illorum naufragia, in exoptatum diù tranquillitatis portum ſeceſſit; nempè in monaſterium à ſe conſtructum, quod Vivarienſe dixit, ſive etiam Caſtellenſe, omnibúſque rebus ad vitam neceſſariis, atque inſuper egregiâ planè bibliothecâ ornavit; ut docet ipſe in eius deſcriptione, quam reperire eſt in libris de Divinis Lectionibus. Ipſum verò ſitũ fuiſſe in extremâ parte Calabriæ, ſiue dixeris Magnæ Greciæ, apud civitatem Scyllitanam ubi famoſus Scyllæ contra Charybdim ſcopulus imminet, ex S. Gregorio [d] Papâ intelligi poteſt; licèt alij dicant illud in Revennate fuiſſe territorio collocatum. Certè remotiora videtur quæſîſſe loca, qui ſæculo nuncium omninò remiſit, & non ubi aſſidua bella vigerent. Ibi igitur Deo & literis vacans, reliquuum vitæ tempus ad obitum uſque, ſemper aliquem fertiliſſimi ingenij partum edens, effœtam licèt annis, fœcundam frugibus ſenectutem duxit. Suas verò multiplices lucubrationes ipſe [e] alibi recenſet: quarum quæ extant, abundè docent ipſum doctiſſimum æquè ac ſanctiſſimum virum extitiſſe. Quamdiù autem vitam duxerit, incompertum nobis eſt: ſed propè centenarium evaſiſſe, inde poſſumus opinari, quòd ipſemet teſtetur [f] ſe de Orthographiâ librum elaborâſſe anno ætatis ſuæ nonageſimo tertio: poſt quem adhuc conſcripſit [g] commentarium de Divinis Lectionibus, alióſque tractatus. Sic igitur qui vegetiorem ætatem in optimâ regni gubernatione utiliter honorificéque conſumpſit, nec in decrepitâ ſenectute labores ad rès divinas converſus vel minimùm intermittens, in ſuo monaſterio tandem ſancto fine quievit.

d *Greg. 7. ep. 31. & 33. Indict. 1.*

e *Caſſiod. de divin. lect. in præf. & cap. 5. & in Orthogr. & in præf. Variar. & præf. lib. 11. Variar.*

f *Id in præf. Orthogr.*

g *Id. Inſt. divin. lect. cap. 30.*

IESU CHRISTI
AN. 563.

IOANNIS III.
AN. 4.

IUSTINIANI
AN. 37.

I.
a An. 519 in fi. & 535. nu. VIII & IX.
CONTRARIÆ HÆRETICORUM SECTÆ.

ANNO Chriſti quingenteſimo ſexageſimo tertio, Poſt Conſulatum Baſilij vigeſimo ſecundo Faſtis inſcripto, numerari cœpto Indictionis undecimæ, novi de Fide tumultus Eccleſiam Conſtantinopolitanam perturbârunt, cùm ſe Iuſtinianus infelix in hæreſim præcipitem dedit. Vidimus ſupra *a*, ex Eutychianorum ſectâ, inter alias plures errorum propagines, duas hæreticorum factiones progreſſas eſſe; quarum altera *Corrupticolarum*, altera *Aphtartodocitarum*, ſive *incorruptibilium*, ſive *Phantaſiaſtarum* nominabatur. Hi quidem ſic incorruptibilem, & paſſionum penitùs expertem Chriſti carnem dicebant, ut tamen ſi voluiſſet, eamdem ſubiicere paſſionibus valuiſſet. At contrarium omninò profitetur Eccleſia Catholica; nempè ita aſſumptam à Deo carnem paſſionibus abſque peccato fuiſſe ſubiectam, ut tamen ſi voluiſſet, vel quando voluiſſet, ab eis ſe liberum reddere potuiſſet: itaque qui erant in carne Chriſti eiuſdem naturales affectus, non paſſiones, ſed propaſſiones Theologi Orthodoxi nominârunt nempè ut cùm vellet ipſe tantùm inſurgerent, & ſi nollet nequaquàm ipſi dominarentur. Ex priori autem ſententiâ illud deducebatur abſurdum, ut una tantùm eſſet in Chriſto voluntas; ex poſteriori autem recta illa aſſertio, ut ſicut duæ prædicantur in Chriſto Naturæ, ita pariter & duæ Voluntates affirmarentur. Quamobrem factum eſt, ut ex illâ priori ſententiâ exorta fuerit *Monothelitarum* hæreſis, quæ diù multúmque Eccleſiam perturbavit, ut ſuis locis dicturi ſumus; contraria vero ſententia, dicentium Verbum corpus ſuſcepiſſe paſſionibus ſubditum, in eo à Catholicis diſcrepabat, quòd id ei neceſſitate incubuiſſe tradebant, ut etiam ſi noluiſſet, illis inſervire cogeretur: unde & in illam deteriorem prolapſi ſunt hæreſim, quâ ab ignorantiâ dicti ſunt *Agnoitæ*; utpotè qui dicerent neſciſſe penitùs Chriſtum ut hominem, Iudicij diem; quippe quòd cùm per omnia nobis ſimilis fuerit, ignorantiæ paſſio ita ipſi inhæſerit, ut quod neſciret ſuî naturâ, id nôſſe minimè potuiſſet. Agunt verò pluribus de his omnibus Leontius *b*, Damaſcenus *c* Euthymius *d*, & alij.

b Leont. de sect. act. 5 & 10.
c Damaſc. de hæreſ. lib. 3.
d Euthym. Panop. tit. 16 17.

II.
IUSTINIANI LAPSUS IN HÆRESIM.

Iuſtinianus igitur, ubi ſemel de dogmatibus edicta ſanciendi ſibi arrogavit auctoritatem; ad huiuſmodi pariter dirimendas quæſtiones, haud conſultâ more maiorum Apoſtolicâ Sede, aut coactâ aliquâ provinciali ſaltem Synodo, ipſe non ſecùs ac Antichriſtus in templo Dei erigēs ſibi cathedram, Incorruptibilium ſententiæ adhærens, eamdem univerſæ Catholicæ Eccleſiæ credendam edicto conſcripto proponere decrevit. Hoc autem ipſum feciſſe ſualu perditiſſimi Theodori Cæſarienſis in Cappadociâ Archiepiſcopi (quem & famoſam illam de Tribus Capitulis quæſtionem excitaſſe vidimus) non obſcurè innuit Euſtathius *e* in Vitâ S. Eutychii Patriarchæ Conſtantinopolitani. Cúmque Iuſtiniani in hæreſim lapsûs tam Græci quàm Latini auctores omnes ſint teſtes, omnéſque pariter facinus deteſtentur; unus tantùm Nicephorus *f* crimen attenuans, ait ipſum Aphtartodocitarum hæreſi inhæſiſſe propter ſummum erga Chriſtū amorem; nimirùm quòd ferre non poſſet, ut Chriſtus diceretur carnem ſuſcepiſſe paſſionibus obnoxiam. Verùm & ipſe hâc ex parte Nicephorus nimiùm imprudens iudicandus, qui putavit ex nimio in Chriſtum amore poſſe aliquem adverſus Chriſtum hæreſes promulgare. Ceterùm Evagrius *g*, poſtquàm de eodem Iuſtiniani edicto egit, addit eum omnes Epiſcopos compellere ſtatuiſſe ut opinioni ſuæ aſſentirentur; eos verò, ſe Anaſtaſij Epiſcopi Antiocheni (magni illius Sinaitæ, de cuius promotione dictum eſt ſuperiùs) ſententiam expectare reſpondendo primum Imperatoris conatum repuliſſe: cùm autem illum fruſtrà Imperator tentâſſet, exilium omnibus Epiſcopis contradicentibus comminatum eſſe. Hæc Evagrius: reliqua annis ſequentibus.

e Ap. Sur. 6 April.
f Niceph. lib. 17. cap. 29.
g Evagr. lib. 4. cap. 38. & 39.
ANAST. ANTIOCHEN. REPUGNATIO.

III.
CONCIL. BRACAR. CONTRA PRISCILLIANISTAS.

Intereà verò dum Imperator in Oriente à Catholicâ fide deficiens, in Epiſcopos Orthodoxos perſecutionem inſtituit; in Occidente qui fuerat hæreticus, ad fidem converſus Princeps, per Catholicos Epiſcopos Concilium celebravit quo damnarentur errores. Hoc enim ipſo anno, qui tertius Theodomiri Suevorum Regis numeratur, idem Calendis Maij colligi curavit SYNODUM BRACARENSEM in totius Galliciæ metropoli civitate; in quâ, ex præſcripto (ut Epiſcopi teſtantur) Apoſtolicæ Sedis, damnati reperiuntur Priſcillianiſtarum, aliorúmque hæreticorum errores, & ſtabilita Eccleſiaſtica diſciplina; ſtatutis canonibus quadraginta, quibus octo Epiſcopi ſubſcripsére, unà cum Lucretio eiuſdem urbis Antiſtite. Sed in Actis Concilij, loco Theodomiri Ariamirus erroneè poſitus eſt, qui Theodomiri filius ac poſteà ſucceſſor extitit. Inter canones autem ille notandus eſt *h*, quo patres ſanciverunt ut quicunque in clero, cibo carnium non uterentur, tamen pro amputandâ ſuſpicione Priſcillianæ hæreſis, vel olera cocta cum carnibus prægustare cogerentur: quod ſi contemnerent, excommunicati ab omni officio removerentur.

h Concil. Bracar. cap. 32.

Poſt obitum Baronij, editum eſt à Fr. Bern. de Brito, 2 to. Monarch. Luſit. ex vetuſtiſſimo codice regij monaſterij Eburobritiani S. Bernardi, aliud *Concilium Bracarenſe*, longè ante iſtud celebratum, nempè circa annum Domini 408. Ærâ 446. à *Pancratiano* eius Sedis Epiſcopo cum aliis novem coëpiſcopis: in quo, præter confirmationem fidei Catholicæ adverſus errores Barbarorum Hiſpaniam devaſtantium, peculiari ſtudio curatum eſt ut Sanctorum Reliquię ab eorumdem furore occultarentur tantiſper, dum tranquillitas pacis rediret.

IESU CHRISTI
AN. 564.

IOANNIS III.
AN. 5.

IUSTINIANI.
AN. 38.

I.

ANNO Chriſti quingenteſimo ſexageſimo quarto, eodémque poſtremo qui Poſt-

IUSTIN. PERSECUTIONEM EXCITAT IN CATHOLICOS.

Conſulatum Baſilij numeratur in Faſtis vigeſimus tertius, Indictione duodecimâ, Iuſtinianus Imp. ubi elaboratum a ſe edictum reijci ab Orthodoxis percepit, irâ exæſtuans in aguam adverſus eos perſecutionem commovit. Cuius primus paſſus eſt impetum, qui proxime aderat ipſi viriliter contradicens Eutychius Conſtantinopolitanus Epiſcopus: quem quidem ridiculis quibuſdam criminibus accuſatum, ac per Conciliabulum quoddam condemnatum, vi per milites ab Eccleſiâ extractum vigeſimo ſecundo menſis Ianuarij, mutato ſæpius exilij loco, tandem Amaſeam in Pontum relegavit ad ſuum ipſius Eutychij monaſterium priſtinum; atque in eius locum ſuffecit *Ioannem* cognomento *Scholaſticum*, ex Apocriſiario Eccleſiæ Antiochenæ, hominem planè ſervum gloriæ, & nundinatorem rerum ſacrarum, quique pretio adulationis eam mercatus eſt dignitatem. Quomodò autem hæc geſta fuerint, fusè narrat Euſtathius *a* exilij comes, & ſcriptor Vitæ Eutychij: ubi & multa refert inſignia eiuſdem miracula Amaſeæ edita, ad ſtabiliendam fidem Catholicam, confutandámque hæreticam pravitatem: qui & demùm poſt mortem Ioannis duodecimo elapſo exilij anno, iterùm reſtitutus eſt, ut dicetur ſuo loco.

EUTYCH. EPISCOP. CONST. PELLITUR.

a Ap. Sur. 6. April.

II.

Hoc item anno, qui Clotarij Regis Francorum præcedit *b* obitum, eius filii Chramni ſæpè adverſus patrem rebellantis *c*, & ab eo ſæpè ad veniam recepti, tragœdia finem habuit: cùm idem prælio cum patre in minore Britanniâ commiſſo victus, captúſque iuſſu patris tugurio incluſus eſt, & igne conſumptus una cum uxore ac filiabus, quas ad rebellionem habuerat impellentes. Reverſo autem ab hoſtium cæde Clotario contigit intereſſe *S. Medardi* Epiſcopi Noviomenſis felici ad Deum migrationi: cuius & corpus, ſuos ipſe humeros feretro ſubiiciens, Sueſſionem tranſtulit. Habet hæc pluribus auctor Vitæ *d* eiuſdem Sancti, qui aſſeritur Fortunatus: ſimúlque deſcribit miraculum ingens, quo poſt eius obitum cæli aperti ſunt, & divina luminaria ferè per duarum horarum ſpatium ante illius apparuêre præſentiam, de tenebris eum tranſitoriis ad lucem deſignantia tranſiiſſe perpetuam, ſubditque de quamplurimis aliis miraculis, quæ dum corpus transferretur, in viâ fieri contigit, ac poſteà in egregiâ ſuper corpus eius erectâ à Sigeberto Clotarii filio Eccleſiâ: cui & monaſterium coniunctum eſt, iidem regiâ munificentiâ exædificatum; quod poſteà (ut videbimus) Papa Gregorius munitum à ſe voluit Sedis Apoſtolicæ priuilegiis, ut caput omnium eſſet Galliæ monaſteriorum, nullique ſubeſſet ditioni.

b Greg. Tur. 4. hiſt. Fr. 21. in fin.
c Ibid. c. 6. & 20. & de miracul. S. Mart. lib. 1. cap. 23.

CLOTAR. REX FILIUM REBELLEM IGNE COMBURIT.

d Ext. ap. Sur. 8. Iunij.

S. MEDARDI FUNUS.

III. DE SS. MEDARDO FRATRIBUS.

Porrò eâdem die quâ obiit Medardus, pariter exceſſiſſe ex hac vitâ *S. Gildardum* Rotomagenſem Epiſcopum ipſius germanum, eâdémque cum ipſo die natum, atque ſacratum Epiſcopum; Audoënus eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopus verſibus ſuis cecinit. Sicut & Catholicâ *e* Eccleſiâ, unâ eâdémque die amborum ad Deum tranſitum celebrat. Quæ tamen intelligenda omninò videntur, ut acciderint quidem iiſdem diebus, ſed diverſis recurrentibus annis: ſiquidem conſtat Gildardum, qui ſubſcriptus reperitur Synodo Primæ Aurelianenſi celebratæ anno Domini quingenteſimo ſeptimo, longè ante hæc tempora obiiſſe; ſucceſſorémque habuiſſe Flavium, qui interfuit Conciliis iiſdem Aurelianenſibus Secundo, Tertio, & Quarto; ac denique poſt eum his diebus ei Eccleſiæ præfuiſſe Prætextatum, qui ſubſcripſit Synodo Aurelianenſi Quintæ habitæ anno quingenteſimo quinquageſimo ſecundo & pluribus poſt hæc annis vixit. Quo verò tempore Gildardus Aurelianenſi Primæ ſubſcripſit, non Medardus Noviomenſem regebat Eccleſiam; ſed Sophronius, qui eidem Synodo interfuiſſe reperitur.

e Mart. Rom. 6. Id. Iunij.

IESU CHRISTI
AN. 565.

IOANNIS III.
AN. 6.

IUSTINIANI
AN. 39.

I.

ANNO Domini quingenteſimo ſexageſimo quinto Indictionis decimæ tertiæ, Iuſtinianus Imp. ubi abſolviſſet ſui Imperij annum trigeſimum octavum, atque nonum ingreſſus eſſet (ut ait Evagrius *a*) per menſes octo, vel (ut auctor Miſcellæ) menſes ſeptem & dies decem, aut (quod Cedrenus ait) dies tredecim; ex hâc vitâ migravit Idibus Novembris, mediâ nocte, ut habet Corippus huius temporis poëta in carmine de Iuſtini Imperatoris laudibus. Mediâ namque nocte clamor factus eſt, cùm ex improviſo inſtar furis ianuam effringentis, mors eum rapuit ipſi importuna, opportuna verò Romano Imperio ſub Imperatore hæretico titubanti. Ut enim Dei iudicium fieret manifeſtius, tunc ſubitaneâ eſt morte ſubreptus, cùm iam indixiſſet exilium Anaſtaſio Epiſcopo Antiocheno, atque ceteris illis inhærentibus Eccleſiæ ſacerdotibus; ut tradit idem Evagrius *b*, huius temporis auctor: qui & ipſum iuſto Dei iudicio ad ſupplicia apud inferos luenda, detruſum eſſe affirmat. Sed qui diù poſt Evagrium vixit Nicephorus *c*, quamvis & ipſe æquè confirmet, Iuſtinianum cùm eorumdem Epiſcoporum exilij libellum dictaret, inviſibili ictum plagâ periiſſe; tamen addit eumdem extremo illo ſpiritu facti pœnituiſſe, iuſſiſſéque Eutychium ab exilio revocari. Quod ex eo (ut puto) argumento deduxit, quia non ſicut aliorum hæreticorum eius nomen abraſum fuit è ſacris Tabulis; vel quia Patres Sextæ Synodi, Romaniq; Pontifices Gregorius *d* & Agatho *e*, elogio Catholico & pietatis titulo, aliiſque poſtea religioſis honoribus reperiuntur *f* eius memoriam proſecuti. Verùm id accidit, quòd quam ipſe coluiſſet hæreſim, ea nullis conſtaret edictorum publicis monumentis; (nam etſi ſcripſit, non tamen, ut docet Evagrius *ff*, promulgavit illud de Incorruptibilium hæreſi edictum) cùm econtra eiuſdem fides Catholica pluribus promulgatis ſanctionibus probaretur; quem & libros de Incarnatione Domini edidiſſe, Iſidorus *g* tradit.

a Evagr. lib. 4. c. 40.

IUSTINIANUS REPENTINA MORTE SUBLATUS.

b Id. lib. 5. cap. 1.
c Niceph. l. 17. cap. 31.

d Greg. 2. & ep. 10. 3. ep. 4. 7. ep. 126.
e Agatho ep. ad Heracl. & Tiber. Impp.
f Niceph. ib.
ff Evagr. d. c. 4.
g Iſid. c. 18. de Scr. Eccl.

II. DE EIUS POSTREMO IUDICIO.

Quam autem mortuus ante horrendum maieſtatis divinæ tribunal, cui nullâ poteſt ſpecie ſubripi, ſententiam acceperit, etſi non ſit hominis iudicare; opinari tamen ſi cui licet, facilius eſt invenire qui Evagrij de eius condemna-

tione velit ſequi ſententiam, ut potè ſuorum temporum rerum geſtarum Scriptoris inſignis, atque ex Græcis primi eorum qui leguntur Orthodoxi; quàm reliquorum hiſtoricorum, qui longe poſt Iuſtiniani temporà res ab eo geſtas; nec ipſi ab hæreſi immunes, ſcripsêre: cùm præſertim in eamdem proculdubiò ſententiam Procopius eiuſdem temporis luculentiſſimus Hiſtoricus abiiſſe viſus ſit, dum quem anteà ſæpe laudâret, ſcripto poſteà volumine magnopere vituperavit, ut ex Suidâ iam ſuperiùs dictum eſt. Sanè quod attinet ad Eccleſias, aliàque pia ædificia, quæ ipſe ubique vel erexit, vel reſtituit; alienâ id pecuniâ feciſſe, Evagrius *h* queritur. Et quod item ſpectat ad leges ab eodem promulgatas, è quibus magnum apud omnes nomen adeptus eſt; cùm idem tradat auctor eum tantâ avaritiâ, ac tàm turpi rerum alienarum arſiſſe appetitione, ut omnia ſubiectorum bona per ſe aut per Magiſtratus expilaverit, divitibus falſa crimina compingens, & cum ſordidis etiam perſonis calumnioſa lucra participans; eius ſententiâ, quot à Iuſtiniano novæ ſancitæ ſunt leges, & veteres reſtitutæ, tot venſa dicerentur ad extorquendam pecuniã retia. Ceterùm quemadmodùm quæ ab eo iuſtè ſancita reperiuntur (ſicut & aliorum Conſtitutiones, & Reſponſa Prudentum) Chriſtianitas non refugit, ita quæ preter ius, faſque obſervanda præcepit, Catholica Eccleſia reſpuit: veluti quæ ſibi ſuper res, perſonáſque Eccleſiaſticas arrogate præſumpſit, quæve de uſuris conſtituit. Sed in his conſule Alciatum *i*; quamvis haud ei in omnibus aſſentiamur.

h Id. lib. 4. cap. 29

EIUSDEM TURPIS AVARITIA.

i Alciat. 6. Parerg 20.

III. IUSTINUS II. IMPERAT.

Simulac autem Iuſtinianus defunctus eſt, eâdem ipsâ die, Senatu hortante, inſignia ſuſcepit Imperij IUSTINUS Iunior, filius Dulciſſimi ex Vigilantiâ ſorore Iuſtiniani: cuius item coniux *Sophia* appellata neptis fuit Theodoræ Auguſtæ; ut apparet ex Victoris Tunnenſis, ſive Tununenſis in Africâ Epiſcopi Chronico, & Corippo pariter Africano Grammatico, qui eiuſdem Iuſtini laudes eleganti carmine diffuſè cecinit. Ex quo etiam conſtat, eumdem ab avunculo iam anteà creatum Curopalatem (ita Græci dicunt magiſtratum, cui Palatij cura credita erat) atque Cæſarem diſpoſitum eſſe: ſtatímque poſt coronam acceptam à Ioanne Patriarcha, habita ad populum oratione, eiúſque ſuſceptis querelis adverſus exactiones avunculi, ſua unicuique reddi præcepiſſe, & æs alienum Iuſtiniani diſſolvi. Addit verò Evagrius *k*, eumdem mandatum dediſſe, ut omnes Epiſcopi & Sacerdotes, qui undique Conſtantinopolim evocati fuerant, ad ſuas ipſorum ſedes ſe reciperent, monens ne quis in fide aliquid innovare moliretur. Porrò ipſi iam longè anteà prædictum fuiſſe Imperium ab Eutychio Conſtantinopolitano, teſtis eſt Euſtathius *l* in Eutychij Vitâ. Sed ſicut Pincerna *m* tardiùs recordatus eſt Ioſeph in carcere detenti; ita & Iuſtinus ſeriùs quàm par erat, Eutychium ab exilio revocavit, & non antequàm qui in eius locum immiſſus fuerat Ioannes, ex hac vita diſceſſerit.

k Evagr. li. 5. cap. 2.

l Ap. Sur. 6. April.
m Geneſ. 40.

IV.

Hoc item anno Clotarius Rex Francorũ, cùm ageret ab obitu Clodovei patris annos quinquaginta unum in regno, poſt viſitatum ſepulchrum B. Martini Turonis, & exomologeſim peccatorum factam; inde regreſſus, febre in venatione correptus diem obiit Compendij: qui cùm graviter vexaretur à febre, dixiſſe fertur: *Vah, quid putatis? qualis eſt iſte Rex cæleſtis, qui ſic tam magnos Reges interficit?* Corpus autem eius à filiis Sueſſionas tranſlatum eſt, atque ſepultum in loco quem ipſe delegerat, ad Baſilicam conſtruendam in honorem nuper defuncti S. Medardi; quam poſteà filius Sigeberthus ædificavit. Hæc Gregorius *n*. Turonenſis. Eo verò defuncto, quatuor eius filij partiti ſunt Regnum; quorum *Charibertus* ſedem tenuit Pariſiis, *Chilpericus* Sueſſionis, *Guntheramnus* Aurelianis, *Sigebertus* Rhemis. Eorum autem omnium religioſiſſimus habitus eſt Sigebertus: qui ſimulac regni habenas ſuſcepit, S. Nicetium Treverenſem Epiſcopum, à patre in exilium amandatum, quòd ſæpiùs ipſum pro iniuſtis operibus excommunicâſſet, poſtliminiò revocavit, ſedique ſuæ reſtituit; ut fuſiùs idem Gregorius tradit in Vitâ eiuſdem Nicetij.

CLOTARII REG. OBITUS.

n Greg. Tur. 4. hiſt 21.

V. PESTIS INGUINARIA PAVENDA.

Hoc eodem tempore peſtis illa vehemens atque ubique pavenda, INGUINARIA dicta, quæ orta fuerat in Liguriâ, univerſam depaſta eſt Italiam; pervaſitque etiam Gallias, & regiones Boreales: quæ antequam locum aliquem occuparet, præcedebant ſignacula per domos, oſtia, vaſa, veſtimenta, quæ ſi quis voluiſſet abluere, magis apparebant. Eiuſmodi verò ſcriptionem à ruſticis in Galliâ *Thau* vocari ſolitam Gregorius *o* ait: quo etiam auctore conſtat, urbes Rhemenſem Treverenſem, Arvernenſem; ab eadem peſte liberatas eſſe ope ſanctorum Remigij, Nicetij, & Galli, earumdem Epiſcoporum. Mirabiles autem eius effectus egregiè deſcripſit Paulus *p* Diaconus in Geſtis Longobardorum: meminítque eiuſdem S. Gregorius *q* Papa: miráque narrat de puero armentario præcipuæ ſimplicitatis & humilitatis; qui cùm eâ lue percuſſus, uſque ad mortem deductus eſſet, ſubitò raptus in cælum, donum linguarum accepit, & quę ibi vidiſſet domino ſuo ſignificavit: qui tamen die tertio, occulto Dei iudicio, manus, & brachia, laceróſque ſuos dentibus laniavit, & ita mortuus eſt. Equidem in amentiam quoque & in furorem deducere homines conſueviſſe peſtem illam, Gregorius Turonenſis teſtatur.

o Id. 4 hiſt. 5. de glor. Confeſſ. c. 179. & in Vit. S. Nicet.

p Paul. diac. lib. 2. cap. 4.
q Greg. 4. dial. 26.

VI. CONVERSIO PICTORUM.

Hoc item anno Domini quingenteſimo ſexageſimo quinto, Iuſtini primo, Beda *r* conſignat *Pictorum* in Inſulę Britanniæ Septemtrionali parte cõmorantium ad Chriſti fidem converſionem, per S. COLUMBANUM presbyterum & Abbatem Hibernum: quem & ait ibidem in quadam inſula nobile conſtruxiſſe monaſterium, ex quo plurima alia poſteà per ipſius diſcipulos in Britannia propagata fuerint: ſed ita ut illud in omnibus teneret principatum; adeò etiam ut Abbatis iuri & omnis provincia & ipſi quoque Epiſcopi ordine inuſitato deberent eſſe ſubiecti; iuxta exemplum eiuſdem Columbani primi doctoris illius provinciæ, qui non Epiſcopus, ſed presbyter tantùm extitit & monachus.

r Bed. de geſt. Angl. lib. 3. cap. 4.

S. COLUMBANUS PICTORUM APOST.

IESU CHRISTI
An. 566
IOANNIS III.
An. 7.
IUSTINI IUN.
An 1.

I.

ANNO Chriſti quingenteſimo ſexageſimo ſexto, Iuſtini Imp. primo, inchoato tamen ab anno ſuperiori menſe Novembris, Indictionis decimæ quartæ; idem Iuſtinus ut populum exhilararet mœſtum ob intermiſſionem Conſulatuum, ipſe Conſul creari voluit, & donativum more maiorum dedit; vt ſcribit Corippus *a*.

a *Corip. l. 2.*

IUSTINUS IMP. SOLLICITUS DE CATHOL. FIDE.

Quod verò periclitantem nactus eſſet ſtatum Imperij, ob fidem Catholicam à prædeceſſore magnopere perturbatam; edictum etiam de rectâ Fide conſcripſit. quod recitatur ab Evagrio, *b* eóque omnes hortatus eſt ad Catholicæ Eccleſiæ doctrinam atque unitatem amplexandam. Habétque inſuper Miſcellæ *c* auctor, eumdem Imp. hóc ipſo anno ad ſedandos obortos Alexandriæ occaſione diverſarum inter ſe altercantium ſectarum tumultus, eò miſiſſe Photinum Beliſarij privignum; ſimúlque ſumptuoſa munera Eccleſiis offerenda dediſſe. Quibus quidem iactis ſtabiliendi Imperij fundamentis, magna ei parta eſt fiducia, ut ingruentes barbaros non timeret. Hoc namque anno cùm auſpicatus eſt Conſulatum, auditis legatis Gagani, ſive Chaiani; Regis Avarum, qui miſſi erant ad exigendam annuam pecuniam, quam Iuſtinianus ei ſolvere conſueverat, ne incurſionem faceret in Romani Imperij ditionem; non ſolùm renuit id præſtare; ſed etiam bellum comminatus eſt, ſi quid contra Imperium moliri tentarent. Proſequitur iſta Corippus. Addit verò Photius in ſuâ Bibliothecâ ex Theophanis Byzantij hiſtoriâ, cœptâ (ut ait) à Bello Perſico, quod actum eſt poſt fœderis ſolutionem anno ſecundo Iuſtini Iunioris, & productâ uſque ad annum decimum eiuſdem Belli; Turcos quoque legationem miſiſſe cum muneribus ad Iuſtinum, quâ petebant ne ſuſciperet Auares ipſis infeſtiſſimos: atque de *Turcis*, fuiſſe populum habitantem apud Tanaim, eoſdémque antiquitùs appellatos eſſe Maſſagetas, à Perſis verò ipſorum linguâ Chermichicanas. Verùm nec eos ignorârunt veteres: ſi quidem Plinius *d* Turcos adnumerat inter eas gentes quæ circa Mæotidem paludem habitabant Quorum dum huius etiam temporis ſcriptor meminit Agathias *e*, ait ipſos fuiſſe horribiles viſu, intonſos, ſordidos, impexos, ſqualidos. Sed & ab illis multa eoſdem Avares Scythicos populos eis confines, his ipſis temporibus perpeſſos eſſe Evagrius *f* tradit.

b *Evagr. li. 5. cap. 4*
c *Miſcel. lib. 16.*

DE TURCIS.

d *Plin. 6. hiſt. 7.*
e *Agath. lib. 1.*
f *Evagr. lib. 5. cap. 1.*

III.

IUSTINI PRAVI MORES.

Sed ut ad Iuſtinum redeamus; felix planè ipſe extitiſſet, niſi avaritiâ & turpi vitâ fœdâſſet quæ ipſo ſui Imperij exordio laudabiliter peregiſſet. Ait enim Evagrius, deliciis eum defluxiſſe & mollicie, in voluptatibus obſcœnis volutatum eſſe; alienæque pecuniæ adeò ardenter appetentem fuiſſe, ut omnia iniqui quæſtûs gratiâ, immò & ipſa ſacerdotia plebeiis hominibus venalia palàm exponeret. Incontinentis autem animi primum illud publicâ lege *g* hoc anno Cal. Ianuariis dedit indicium; dum pœnas Iuſtiniani legibus adverſus illicita coniugia ſancitas tollere voluit. Atque ſenſim in deteriora lapſus, paulò poſt hoc item anno, decimo octavo Calendas Octobris, aliâ promulgatâ conſtitutione, communi coniugum conſenſu diſſolvî matrimonium poſſe ſancivit. Quæ quidem malè inter Iuſtiniani *h* Novellas adnumerata habetur, cùm ipſe eius lator Iuſtinus in eâ teſtetur expreſſè, diverſam Iuſtiniani de ea re fuiſſe ſententiam. Ideóque ea rectè in editione Iuliani anteceſſoris, Iuſtino, non Iuſtiniano tribuitur. Quod autem eumdem in hæreſim quoque Pelagianam dilapſum poſteà eſſe, Gregorius Turonenſis ſcribit; id minimè receptum eſſe videtur.

g *Iuſtin. Novel 3. ap. Iulian.*

EDICTUM DE DIVORTIO.

h *Novel. 140.*

IV.

Sed quod ad res Occidentales pertinet; cùm (ut vidimus) in Concilio Pariſienſi ſtatutum fuiſſet, neminem admittendum ad Epiſcopatum, quem Regis auctoritas abſque canonica electione intruſiſſet, Leontius Burdegalenſis Epiſcopus, collecto provinciæ ſuæ Epiſcoporum CONCILIO *Santonis*, inter alia decreta Emerium à Clotario auctoritate regia in Epiſcopatum Santonenſem intruſum, ſede privavit: qui tamen à Rege Chariberto Clotarij filio vi rursùm reſtitutus eſt, mulctatis pecunia Leontio & ipſius coepiſcopis. Hæc fuſiùs Gregorius *i* Turonenſis. Fuit autem iſte *Leontius* decimustertius Burdegalenſis Eccleſiæ Epiſcopus: qui nobiliſſimo ortus genere, divitiiſque pollens, & egregiis animi virtutibus exornatus, coniugatus licèt, invitus ordinatus eſt cuius uxor *Placidina*, ex Imperatorio ſtemmate procreata, eadémque optimis compoſita moribus, etſi diviſa corpore à ſancto viro, inhæſit tamen ipſi in bonis operibus comes individua: ut hæc carminibus cecinit Venantius *k* Fortunatus ipſi Leontio magna familiaritate coniunctus. Extitit verò & Placidinæ virtutum æmula, ſoror eius nomine *Alchima*; quæ & ipſa Apollinari viro ſuo ut Epiſcopus crearetur indulgens, pariter ad conſtruenda ſanctis Martyribus templa ſe contulit; ut Gregorius *l* narrat. Porrò hic Leontius, Iunior dicendus eſt reſpectu Senioris itidem Burdegalenſis Epiſcopi, æquè nobilitate & vitæ ſanctitate conſpicui; cuius epitaphium apud eumdem Fortunatum *m* extat à Theodoſio ſcriptum: de quo puto mentionem haberi apud Sidonium *n* Apollinarem.

CONCIL. SANTONENSE.

i *Greg Tur. 4. hiſt. Franc. 26.*

DE LEONTIO EPISCOP. BURDEG.

k *Fortun. carm. lib. 1.*

l *Greg. Tur. de gl. mart cap 65.*
m *Fortun. l. 4. carm.*
n *Sidon. 6. ep. 3. & 7. ep. 6.*

V.

Ad hunc quoque annum pertinere conſtat quod idem Gregorius *o* factum tradit, ut ipſe tunc diaconus, & alius ipſius clericus, à morbis graviſſimis liberarentur, poſtquàm unâ nocte vigilaſſent ad ſepulchrum B. Martini. Vbi etiam addit de miraculis factis virtute cereorum qui eidem ſepulchro offerri ſolerent: ſed & longè iis maiora à Sancto edita ſcriptis mandans, quatuor libris diſtinxit. Hæc autem quæ de ſe retulit, prætermiſiſſe noluimus, quòd ea triplici ſignârit chronographiâ; nempè anni centeſimi ſexageſimi tertij poſt obitum S. Martini, Euphronij Epiſcopi Turonenſis anni ſeptimi, & ſecundi Sigeberti Regis: quæ omnia optimè concordant poſitæ à nobis chronographiæ obitûs S. Martini anno Domini quadringenteſimo ſecundo, electionis S. Euphronii anno quingenteſimo quinquageſimo nono, & regni Sigeberti anno ſuperiori.

o *Greg. Tur. lib. 1. c. 32. & c. de mirac. S. Mart.*

VI. Cultus sacrar. Reliquiar. vigit in Galliis.

Ceterùm admiratione maximâ dignus eſt fidei Chriſtianæ fervor, qui his temporibus erga ſacratum Reliquiarum cultum adeò exardebat in Galliis, ut licèt abundarent illę prouinciæ ſacris pignoribus ſanctorum Martyrum & Confeſſorum, nihilominùs fame inhiarent ad peregrina: quorum gratiâ in Orientem profectum vidimus S. Germanum Pariſienſem Epiſcopum: & S. Reginam, Clotarij Regis quondam coniugem, clariſſimam Radegundem (quam magno beneficio Francorum gentis, virginem æquè ex Burgundiæ Regibus oriundam, ſicut & Clotildem fidei Chriſtianæ Francis auctricem, Deus clarere in Eccleſiâ multis miraculis fecit hoc ſæculo (cùm Pictavis monaſticam vitam excoleret in monaſterio à ſe conſtructo his ipſis temporibus ſępiùs legatos miſiſſe in Orientem ad perquirendas ſanctas Reliquias; atque inter alias digitum S. Mametis martyris, ipſómet martyre annuente, à Patriarchâ Ieroſolymitano, partémque Crucis Dominicæ dono accepiſſe ab Imperatore; teſtis eſt Bandomina virgo, quæ cum eâ in monaſterio coaleſcens, quæ vidit, quàm fideliſſimè ſcripſit p. Túncque a Venantio Fortunato, eiuſdem S. Radegundis ſtudioſiſſimo (in cuius etiam laudem, & de miraculis ab illa edi ſolitis, tam metro quàm ſolutâ oratione quamplurima ſcripſit) nobiles illos conſcribi contigit ſacros Hymnos, quos ab universâ Occidentali Ecleſiâ in honorem ſanctiſſimæ Crucis cani receptum ęſt; qui incipiunt, *Vexilla regis prodeunt*, &c &, *Pange lingua glorioſi prælium certaminis*, &c. Quanta autem & quàm frequentia miracula virtute eiuſdem particulæ ligni S. Crucis fieri ſolerent, tum eadem Bandomina, tum etiam Gregorius q Turonenſis abundè teſtantur.

p Bandom. in Vit. S. Radegund. lib. 2. ap. Sur. 13. Aug.

q Greg. Tur de gl. mart. cap. 5.

(Prædictum Hymnum *Pange lingua*, &c. ab antiquo Scholiaſte Sidonij tribui Claudiano Mamerto presbytero Viennenſis Eccleſię. itémque à Gennadio lib. de Script. Eccleſ. iam monuerunt qui Sidonium notis illuſtrârunt; eumdémque ſignificari à Sidonio, ad ipſum Claudianum ſcribente 4 ep. 3.)

VII. r Iſid. de Vir. Illuſtr. cap 21. Victoris Tunnen. Chronicon.

Quod autem poſtremò ad hunc annum ſpectat; tradit Iſidorus r Victorem Tunnenſem, ſive Tununenſem in Africâ Epiſcopum, Chronicon ſuum à principio mundi in hunc vſque primum Iuſtini Iunioris annum perduxiſſe.

Iesu Christi.
An. 567.

Ioannis III.
An. 8.

Iustini Iun.
An 2.

I. Iustinus Imp. sævit in nobiles.

Annus Chriſti quingenteſimus quadrageſimus ſeptimus, Indictionis decimæ quintæ, Iuſtini Imp ſecundus, ſanguinolentus fluxit nece Senatorum Ætherij & Addęi, qui principem locum apud Iuſtinianum diù tenuerant; quos Iuſtini iuſſu ultimo ſupplicio affectos, omnes hiſtorici tradunt. Eos autem accuſatos fuiſſe conſpirationis in ipſum Imperatorem; ſed & præterea aliorum criminum noxios extitiſſe, Evagrius a tradit: at divinâ id ultione factum aſſerit Euſtathius b in Vitâ S. Eutychij Epiſcopi Conſtantinopolitani, quòd eum ipſi in exilium trudentes peſſimè habuiſſent. Porrò antè hos è medio ſublatum eſſe Iuſtinum ipſius Imperatoris cognatum, idem Evagrius docet; virum (ut ait) magnæ apud omnes glorię, cùm ob rerum bellicarum uſum, tum ob alia ornamenta: quem cùm invidiâ & timore adductus Imperator, criminibus confictis Alexandriam deportari, ibíque paulò pòſt noctu in lecto miſerè interimi curâſſet; non tamen potuit ipſius furor, eiúſque coniugis Sophiæ antè reſtingui, quam in eiuſdem caput Iuſtini ad ſe delatum calcibus inſultaſſent. Hæc Evagrius, aliíque.

a Evagr. lib. 5. cap. 2.
b Ap. Sur. 6. April.

II. c Paul. Diac. de geſt. Longob. lib. 1. cap. 5. De Narsete historia Pauli Diac. reiicitur.

Sed iam ingens ſtrepitus Barbarorum Italiam aggredi parantium, ad ſe nos convertit. Tradit Paulus c Diaconus Ticinenſis, Longobardorum ſuorum res proſecutus, Narcetem illum qui Romam, Italiámque univerſam à Gothis liberaverat, à Romanis eius divitiis invidentibus apud Iuſtinum Imp eiúſque coniugem Sophiam, accuſatum fuiſſe magnæ erga ipſos oppreſſionis; eâque de causâ Imperatorem iratum Narſeti revocato ſucceſſorem in Italiam miſiſſe Longinum: cúmque Auguſta quoque eidem per opprobrium, quia eunuchus erat, mandâſſet ut cum puellis in gynæceo lanarum penſa divideret; Narſetem reſpondiſſe, *talem ſe telam orditurum, qualem ipſa dum viveret, de exere non poſſet*: Itaque Neopolim ſecedentem, inde legatos in Pannoniam ad Longobardos (qui olim ex Scandinaviâ inſulâ progreſſi, Pannoniam occupârant, & iam per quadraginta & ampliùs annos poſſederant cum multimodis pomorum, aliarúmque rerum generibus quarum Italia ferax eſſet, miſiſſe, ut pauperrima Pannoniæ rura deſerentes ad poſſidendam Italiam cunctis refertam divitiis venirent. Hæc Paulus. Et quod ſpectat ad inimicitias inter Senatum Populúmque Romanum & Narſetem conflatas; Anaſtaſius quoque auctor eſt, Ioannem Papam ad eos inter ſe conciliandos acceſſiſſe ſequeſtrem; Neapolímque eâ de causâ profectum, Narſetem in Vrbem reduxiſſe. Sed iſta ab auctoribus conſcripta qui poſt plurimos annos vixerunt, ut in dubium reuocentur haud mirum videri debet; cùm præſertim ab huius temporis ſcriptore arguantur. Certè enim Corippus d Africanus Grammaticus, qui his ipſis diebus Iuſtini Imp. laudes Conſtantinopoli ſcripſit, apertè docet Narſetem iam ante præſentem annum revocatum fuiſſe Conſtantinopolim, magnóſque honores apud Imperatorem conſecutum; dum illum ait pręſentem extitiſſe anno ſuperiori, cùm Iuſtinus Conſulatum adiit, inhæſiſſéque piæ ceteris lateri ipſius; cùm audivit legatos miſſos ab Avaribus barbaris. Quam obrem ea omnia à Paulo, ſive ab aliis de Narſete aſſerta commenta corruunt, dum volunt minimé antehàc fuiſſe reverſum Conſtantinopolim, ſed hoc anno altercatum cum Romanis, & ab Auguſta contemptum.

d Corip. l. 3. & 4.

III. e Paul. Diac. lib. 2. c. 5. & 8. Anaſt. de Rom. Pont. in Ioan. aliique eos ſecuti, ap. Baron. an. ſeq. De Narsetis fine diversæ sententiæ.

Ex his pariter & illud refellitur, quod iidem Latini auctores e tradunt, Narſetem cum Ioanne Pontifice Romam reverſum, ibi extremum diem clauſiſſe; corpúſque eius loculo plumbeo collocatum, unà cum ipſius theſauro Conſtantinopolim tranſlatum eſſe. Non enim ſolùm his repugnant quæ Corippus de eo ſcripſit, ſed etiam quod Cedrenus habet anno ſexto Tiberij Imperatoris, Narſetem Conſtantinopolim reverſum, ſumptuoſa ibi ædificia erexiſſe. Sicuti

f Greg. Tur. 5 hiſt. Franc. 19.

& quod Gregorius f Turonenſis, aliique tradunt, eumdem Conſtantinopoli in domo ſuâ ciſternam effodiſſe magnam, in qua ingentes theſauros ab Italiâ exportatos abſcondit, interfectis poſteà omnibus conſciis. Hinc enim intelligas, plures poſt hæc annos ipſum Narſetem fuiſſe ſuperſtitem. Verùm & horum ipſorum in eo fides vacillat, dum quem plerique omnes g prædicant religione maximè pium, operibúſque probè factis Deo gratiſſimum, ipſi eumdem avariſſimum atque crudeliſſimum faciunt. Ceterùm cùm præter ea quæ diximus, Evagrius qui pleraque de Narſete retulit, ad Mauritij tempora ſuam Hiſtoriam perducat, nec de Narſetis obitu vel minimùm quidem loquatur; adhuc fuiſſe ſuperſtitem, haud levem ſuſpicionem ingerit. Quo fit ut hunc illum eumdem eſſe putem Narſetem virum inſignem, ſub eodem Imp. Mauritio domi foriſque ſpectatum, quem omnes h Græci auctores eâdem pietate imbutum, ipſúmque Patricium & Romani exercitûs Ducem celebrant. Quod ſi quis penitùs inficias ierit; tunc neceſſe erit affirmare, duos eodem fermè tempore eiuſdem nominis, ordinis, dignitatis, probitatis, & victoriis inſignitos duces vixiſſe Narſetes: quod haud adeo fit veriſimile, cùm nullâ diſtinctione prior Senior vel Maior, poſterior Iunior vel Minor dictus inveniatur. Quibus inſuper ſuademur, ipſum eumdem eſſe Narſetem Patricium, S. Gregorij Papæ obſervantiſſimum, ad quem eiuſdem Pontificis i tres extant epiſtolæ.

g Procop. li. 3. de Bell. Goth. Evagr. lib. 4 cap 23 Paul. diac. 2. de geſt. Longob 3. Niceph. lib. 17. cap. 13.

h Theoph. in Miſcel. lib. 17. Zonar. in Maurit. Niceph. lib. 18. cap. 22. Conſtantin. in Annal.

i Greg. 1. ep. 6. 15 ep. 14. & 6. ep. 27.

IV. QUÆ PRÆOSTENSA DE INCURSIONE LONGOBARDORUM.

Porrò hoc eodem anno, qui præceſſit adventum Longobardorum in Italiam, terribilia nocturna prodigia, igneáſque in cælo acies, ipſum qui poſtea effuſus eſt humani generis ſanguinem coruſcantes, viſas eſſe, auctor eſt idem S. Gregorius k, & poſt eum Paulus l diaconus. Narrátque inſuper Gregorius m, ante hæc S. Redempto Epiſcopo Ferentinati apparuiſſe noctu Eutychium martyrem, ac ter hæc verba repetiiſſe, *Finis venit univerſæ carnis*. Quod oraculum ne quis putet mendax fuiſſe, ſciat hiſce verbis non ſæculi conſummationem ſignificatam, ſed gentis Italicæ cladem: ſicut cùm olim Deus comminatus fuit per Prophetam n, *Venit finis ſuper quatuor plagas terræ*, non mundi demonſtravit interitum, ſed imminentes tantùm clades. Certè quidem finis quodammodò tunc dici potuit adveniſſe Romani Occidentalis Imperij, cùm Longobardi Italiam invadentes rerum potiti ſunt. Poſt paucos enim *Exarchos* ab Impp. ad regendam Italiam miſſos, qui Ravennæ conſidere conſueverè, iiſdem diù prævalentibus Longobardis, Occidentis Imperium penitùs collapſum eſt; neque uſque ad Carolum Magnum ampliùs reſtitutum, ut tamen in Gallias fuerit ipſum tranſlatum. Sed hæc inferiùs ſuis locis.

k In homil. 1. in Euan. l Paul. diac. lib 1. cap 5. m Greg. 3. dial. 38 n Ezech. 7.

V. o Iſidor. in Chron. Gothor. PAX INTER FRANCOS ET HISP. EX FOEDERE NUPTIARUM.

Hoc eodem anno, qui eſt ſecundus Iuſtini Imp. defuncto Athanagildo Rege Gothorum in Hiſpaniâ, Liuba regno præfectus eſt, ut tradit Iſidorus o: apud quem tamen cùm hoc loco, tum ſequentibus, depravatus noſcitur numerus Æræ: quod & ſæpiſſimè in eiuſmodi notis accidiſſe reperias. Fuerunt autem Athanagildo duæ filiæ, quæ nuptui ſunt traditæ duobus germanis Francorum Regibus, nempè maior natu *Galſuintha* Chilperico regnanti Sueſſionis, minor *Brunichildis* Sigeberto regnanti Rhemis, ſicque pax conciliata eſt inter Francos & Gothos in Hiſpaniâ regnantes. Quod verò hæ ſorores à patre etſi Ariano, Catholicis tamen favente, eſſent genitæ; perfacile fuit eaſdem, ubi venerunt in Gallias, abiuratâ Arianâ impietate, reddi Catholicas. Sed qui tunc temporis cecinit Venantius p Fortunatus Epithalamium de nuptiis Sigeberti ac Brunichildis, idem poſteà lamentatus eſt Galſiunthæ lugubres elegos. Hæc enim à viro ſuo contempta (qui inter multas, quas præter illam habebat uxores & concubinas, *Fredegundis* amore cæcatus erat) cùm ſæpiùs eâ de re quereretur, eiuſdem Chilperici iuſſu ex conſilio Fredegundis noctu extincta eſt in lecto: cuius ſanctitatis, ac in cælum receptionis haud levia exititerunt poſt mortem indicia, quæ præter Fortunatum refert Gregorius q Turonenſis: qui & addit, poſtea Chilpericum in matrimonium recepiſſe Fredegundem, indéque multas exortas eſſe turbas inter ipſum & fratres eius, qui eumdem hâc de causâ regno expulerunt; quod tamen poſtea recuperavit. Ipſa r verò Fredegundis quânam arte ſe Chilperico coniunxerit, Ado Viennenſis narrat; nempe abſente Chilperico Fredegundem Audoveræ Reginæ (ex quâ iam tres filios Chilpericus ſuſceperat) fraudulenter perſuaſiſſe, ut filiam quam ex eodem viro ſuo habuerat, ex ſacro fonte ipſa per ſe, non per aliam ſuſciperet: eâque de causâ, quòd id legibus Eccleſiaſticis prohibitum eſſet, Audoveram à Chilperico dimiſſam eſſe atque velatam, & Fredegundem in connubium admiſſam: Epiſcopum verò qui filiam baptizavit, & matri eam tenere non prohibuit, exilio damnatum eſſe. Sed hæc poſteà.

p Fortun. carm. lib. 6

DE REGINA FREDEGUNDE.

q Greg. Tur. lib. 4 c. 28.

r Hæc de Audoverâ habet Baron. alia oc. ſi ne an 583. nu XXVI.

VI. HISP. ADVERSUS GRÆCOS PUGNANT. ſ Greg. 7. ep. 126

Hoc verò tempore in Hiſpaniis adverſus Græcos, accitos primò contra Francos, ſed poſt pacem à Gothis cum Francis ſancitam, converſos in hoſtes, iugiter pugnandum fuiſſe, Iſidorus tradit: cuiuſmodi bellum etiam ſuo tempore adhuc viguiſſe, S. Gregorius ſ Papa innuit. Conventum namque tradunt hiſtorici inter Iuſtinianum Imperatorem & Gothorum in Hiſpaniâ Reges, ut ſi opem ferret Imperator adverſus Francos, Hiſpaniæ pars ſub Romani Imperij ditionem hoſte ſuperato rediret.

VII. S. LAUNOMARUS ABBAS. t Ap. Sur. 19. Ianuar.

Sub hoc item anno ſecundo Chilperici Clotarij filij, Regis Francorum, notatæ reperiuntur præclaræ res geſtæ *S. Launomari* Abbatis, qui his temporibus in Galliâ egregiâ ſanctitate ac miraculis refulſit, quæ quidem extant t omni fide conſcriptæ ab æquali ipſius.

IESU CHRISTI
AN. 568.

IOANNIS III.
AN. 9.

IUSTINI IUN.
AN. 3.

I. a Novel. Iuſtini ad Speſind. Epiſc. Byzac. ap. Iulian. LONGOBARDI INFLUUNT IN ITALIAM. b Paul. Diac. de geſt. Longob. l. 2. c. 6.

ANNO Domini quingenteſimo ſexageſimo octavo, Indictione primâ, Conſulatu quoque Iuſtini Imp. ſecundo alicubi notato, *Albuinus* Rex LONGOBARDORUM è Pannoniâ in Italiam magnis potens viribus advenit, regente illam Longino pro Imperatore. Id enim Paulus b Diaconus accidiſſe ait hoc ipſo

anno Domini quingenteſimo ſexageſimo octavo, indictione primâ, quarto Nonas Aprilis; vel (ut alij volunt) ipſis calendis eiuſdem menſis: idque ipſum pariter de anno ſatis indicat Gregorius *c* Papa licèt nonnulli anno ſuperiori id factum velint. Quod autem id ipſum *Alboinum* ſpectat; fuit is formidabilior Romanis quòd affinitate coniunctus eſſet Francorum Regibus, ut qui Clothoſindam Clotarij filiam olim in vxorem *d* duxiſſet; & quòd Hunnos haberet fœderatos, quibus Pannoniam precariò conceſſit; ac denique quòd Saxones, Gepidas, Bulgaros, Sarmatas, Pannonios, Suevos, & alios complures eiuſmodi barbaros *e* quorum vel ſinguli faceſſere negotium Romano Imperio potuiſſent, nactus eſſet auxiliares. Accedebat ac tanta hæc memoria rerum ab ipſis Longobardis olim geſtarum, quando Narces aliquot ex illis vocatos adverſus Gothos *f*, omninò neceſſe fuit magnâ pecuniâ donatos quamcitiſſime ad propria remittere, quòd amicos ipſos direptionibus, incendiis, & libidinibus ſuis crudeliſſimè infeſtarent. Quales autem fuerint eorumdem in Italiâ progreſſus, pluribus tradunt qui eo argumento commentarios conſcripſêre.

c Greg. Pap. 4. ep. 34. & 11. ep. 41.
d Greg. Tur. 4. Hiſt. 41.
e Paul. Diac. lib. 1. c. 12.
f Procop. lib. 3 de Bel. Goth.

II. g. Cedr. an. 3. Iuſtini. Iustinus Imp. agit adversus oppressores pauperum.

Quod autem ad res ſpectat Orientales; de Sophiâ Auguſtâ dignum Chriſtianâ feminâ facinus Chronographi *g* hoc anno recenſent; nempè eam accitis omnibus qui ære alieno obſtricti eſſent debita eorum creditoribus diſſolviſſe. Præceſſerant hæc clamores pauperum, à potentibus oppreſſorum: pro quibus cum Imperator ſæpius reſcripſiſſet, immò & aliquando convocatis in unum potentibus egregiâ ad eos pro hâc re oratione habitâ ſic eam concluſiſſet; *Quòd ſi meis præceptis non parere, ſed in rapiendo veſtris obſequi vultis cupiditatibus, alium veſtro arbitrio deligite Imperatorem. Ego enim contumacibus, iniuſtis, & aliena violantibus imperare nolo:* cùm nec ſic quidem aliquid proficeret, tandem creato qui huius rei curam gereret ſeveriſſimo Vrbis Præfecto, propriâ ſponte ſe ad id offerente; & per iſtum uno ex ſublimioribus Magiſtratibus, è medio Imperatoris convivio vi abſtracto, & verberibus affecto; capùtque raſo, & ſuper aſinum nudo per mediam urbem ducto, ac denique bonis omnibus ſpoliato, quæ viduæ de eius iniuſtitiâ conquerenti addicta ſunt; reliquos in officio continuit; & ſeverum illum Iudicem, Patriciâ dignitate ornavit, ac per omnem vitam Præfectum Vrbis eſſe iuſſit. Quam rem egregiè geſtam, memoriàque dignam, Cedrenus deſcripſit.

Iesu Christi
An. 569.

Ioannis III.
An. 10.

Iustini Iun.
An 4.

I. Anno Chriſti quingenteſimo ſexageſimo nono, indictione ſecundâ, Liuba Rex Gothorum in Hiſpaniâ anno regni ſui ſecundo collegam ſibi allegit fratrem ſuum *Levvigildii*; cui & ceſſit Hiſpanias, ipſe contentus regno quo potiebatur in Galliâ Narbonenſi. Hæc Iſidorus in Chronico. Quo item anno (quæ eſt Æra ſexcenteſima ſeptima) ipſis Calendis Ianuarij ſub Theodomiro Suevorum Catholico Rege celebratum *a* eſt in Gallicia Hiſpaniæ provinciâ Lucense Concilium: in quo rogatione Regis eadem civitas nova inſtituta eſt Metropolis; circumſcriptique ſunt Eccleſiarum Galliciæ limites, ad lites de finibus evitandas.

a Ambroſ. Moral. de Reb. Hiſp. Conc. Lucense.

II. In Oriente verò hoc ipſo anno quarto Iuſtini Imperatoris, Tiberius Comes Excubitorum, poſteà Auguſtus creatus eſt, Avares barbaros debellavit. Hæc Ioannes Abbas Biclarenſis in Chronico: quorum etiam meminit Corippus in carmine de laudibus Iuſtini.

Iesu Christi
An. 570.

Ioannis III.
An. 11.

Iustini Iun.
An. 5.

I. Anno Chriſti quingenteſimo ſeptuageſimo, indictionis tertiæ, Iuſtini quinto, & in ipſius quâdam conſtitutione *a* ſecundo Poſt Conſulatum eiuſdem inſcripto, Apollinaris Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopus, ubi ſediſſet annos unde viginti (ſecundùm Nicephori Chronici rationem) ex hâc vitâ migravit: in cuius locum ſubrogatus eſt *Ioannes*. Fit verò etiam in Prato *b* Spirituali nobilis mentio de eodem Apollinare occaſione immenſæ eiuſdem erga pauperes miſericordiæ, necnon ordinationis trium ſanctiſſimorum Epiſcoporum, quorum unus è mortuis reſurrexerat. Vbi inſuper traditur *c*, frequentia Deum his temporibus per Catholicos operatum eſſe miracula ad hæreſes deſtruendas.

a Novel. Iuſtin. de liber. ap. Iulian.
b Prat. Spir. c. 124 & 193.
c. Ibid. c. 213

III. Longob. progressus in Italia.

Quod ad res Occidentales ſpectat; Paulus *d* diaconus agens de progreſſu Longobardorum in depredationem Italiæ, refert eos hoc anno tertiæ Indictionis Mediolanum cepiſſe, & omnia uſque ad Tuſciam invaſiſſe; præter Romam & Ravennam, ac nonnulla caſtella maritima. Quo etiam tempore ait, Paulinum Patriarcham Aquileienſem vitâ functum eſſe, Eccleſiâ regendâ Propino relictâ.

d Pal. Diac. lib. 2. c. 12.

III. De nomine Patriarchæ.

Sed quòd hîc prima ſit mentio de *Patriarchatu Aquileiæ*; ſciendum eſt, uſurpatum frequenter etiam in Occidente reperiri his temporibus *Patriarchæ* nomen pro Archiepiſcopo; nimirùm ut qui ſub ſe alios haberet Epiſcopos, ſicut dictus eſſet Archiepiſcopus, idem pariter ex vocis ſignificatione, *Princeps Patrum*, & Græco nomine *Patriarcha* appellaretur. Sic Gregorius *e* Turonenſis Patriarcham vocat S. Nicetium Archiepiſcopum Lugdunenſem; & in Concilio Secundo Matiſconenſi, Priſcus Lugdunenſis item Epiſcopus Patriarcha pariter nominatur: extántque de his tam in Oriente quàm Occidente antiquiora etiam teſtimonia; putà cùm apud Socratem *f* Patriarchatus Ponticus & Aſianus leguntur: & apud Caſſiodorū *ff* Athalaricus Rex Gothorum in Italiâ ſcribens ad Ioannem Papam Secundum, Metropolitanos vocavit Patriarchas. Vnde & ipſos Arianos, ſuæ ipſorum ſectæ primarios Epiſcopos

e Greg. Tur. 5. hiſt. 20.
f Socr. lib. 5. cap. 15.
ff Caſſiod. 9. ep. 15.

Patriarchas appellare conſueviſſe, Victor Vricenſis, Gregorius Turonenſis, & alij docent. Factúmque eſt, ut & alij hæretici à Catholicâ communione diſciſſi, quem ſequerentur erroris principem, eumdem quoque dicerent Patriarcham; ad hoc malè uſurpato eiuſmodi nomine, quod olim Apoſtolicarum tantùm præcipuarum Sedium nomen erat ampliſſimæ dignitatis. Quod verò ad præſentem cauſam ſpectat; non alio pręterito tempore, ſed præſenti, cùm videlicèt Venetiarum & Iſtriæ Epiſcopi atque Liguriæ (ut vidimus ex epiſtolis *g* Pelagij Papæ) eſſent in ſchiſmate ob quæſtionem de tribus Capitulis, Paulinúſque Aquileienſis his omnibus præeminerer; placuit iiſdem Schiſmaticis, illum ſibi loco Romani Pontificis à quo deſciviſſent, conſtituere ſupremum Antiſtitem, quem & Patriarcham nuncupavêre. Hancque putamus veram germanamque Patriarchatûs Aquileienſis originem: quod nomen eiſdem Eccleſiæ Epiſcopis retinere bono pacis permiſſum, poſteà a Romanis Pontificibus fuiſſe videtur. Sed quod rurſùm ac eoſdem Schiſmaticos pertinet; annon ſunt hæc certa divinæ vindictæ impreſſa veſtigia, cùm ita eædem provinciæ traditæ ſunt à Deo ore gladij devorandæ (quarum clades Paulus proſequitur) ut non ad aliud evocati videri potuerint Longobardi, quàm ad ipſas perdendas; cùm intereà Roma ipſa, quamvis à Gothis ſępè anteà capta, à Longobardis tamen minimè comprehendi umquam potuerit!

DE PATRIARCHATU AQUILEIEN. De quo etiam vide infrà an. 602. num. *g* in ſi Pelag. ep. 5.

IV. CONCIL. TURON. II. PRO ECCLES. DISCIPLINA.

Hoc eodem anno, qui numeratur ſextus Chariberti Francorum Regis, decimoquinto Calendas Decembris habita reperitur SYNODUS TURONENSIS Secunda. Cui cùm octo tantùm Epiſcopi interfuiſſe legantur, nec inter eos ponatur S. Euphronius illius civitatis tunc Antiſtes; inde exiſtimo ſeriem Epiſcoporum intercisam eſſe. Hęc autem Synodus in eum finem celebrata noſcitur, ut Eccleſiaſtica diſciplina nonnullorum temeritate proculcata in ſtatum priſtinum reſtitueretur, pro qua re ſanctiſſimi illi Patres canones viginti octo ſtatuerunt obſervatione digniſſimos. Inter quos ille eſt *h*, quo de aſſervatione ſanctiſſimæ Euchariſtiæ decernitur, ut ea in altari non in Imaginario ordine, ſed ſub Crucis titulo componatur. Nempè ut digniorem ſibi vindicaret locum, ſtatutum eſt ut non inter ſacras Imagines ſuper altari poni ſolitas, ſed ſub ipsâ Cruce quæ in medirullio altaris collocari conſuevit, poneretur. Notavimus etiam ſuperiùs, eamdem intra columbam argenteam conſervari conſueviſſe: ſed illud huic Synodo minimè placuiſſe videri poteſt. Ex utroque autem iſto ritu apertè videas, haud eſſe nouum ut Corpus Chriſti ſuper altare ſervetur. Nam & præterea Venantius Fortunatus epigrammate celebravit perelegans aureum vas, turris inſtar factum à Felice Epiſcopo Bituricenſi, qui huic Synodo interfuit, ad conſervandam ſacratiſſimam Euchariſtiam.

h Conc. Tur. II. cap. 2.

UBI S. EUCHARISTIA ASSERVARI DEBERET.

V.

Inter alia quoque iidem Patres canones condiderunt de cura pauperum *i*, ut in unaquaque ciuitate tam vicini presbyteri quàm cives omnes ſuos pauperes alerent, ne pauperes per civitates alias vagarentur: itémque adverſus repullulantem *ii* Nicolaitarum hęreſim, qua ſacri miniſtri iam relictas reſumebant uxores: necnon contra inceſtuoſos *k*; idque (ut apparet) ad corrigendum ipſum Regem Charibertum tanto crimine labefactatum, ut pote qui ſororem coniugis ſuæ nefariè ſibi copulaſſet, nimirùm Marcovefam Meroflendis uxoris ſororem: unde & cùm nollet corrigi, a S. Germano Pariſienſium Epiſcopo huius canonis vindice cui ſubſcripſerat, fuiſſe excommunicatione perculſum, auctor eſt Gregorius *l* Turonenſis. Sed & quòd accidiſſet frequentium occaſione bellorum, ut cùm non eſſet ampliùs in theſauris regiis unde Princeps ſatisfaceret militantibus, bona Eccleſiæ iidem invaderent, ea a Rege petentes, vel ſpontè uſurpantes; adverſus eos qui talia præſumerent, iidem ſanctiſſimi Patres non ſolùm excommunicationem, ſed & maledictionem Iudæ traditoris intorſerunt *m*; ſubiicientes & alium ei ſimilem canonem, iam antea in Synodo Pariſienſi adverſus eoſdem regios invaſores ſancitum. Quos & variis exemplis declarat Gregorius *n* Turonenſis divinitùs puniri conſueviſſe. Sed & quomodò id ipſum expertus ſit Rex ipſe Charibertus, dicetur in eius obitu.

i Ibid. c. 5.

ii can. 20.

k can. 22.

CHARIBERTUS FRANC REX EXCOMMUNICATUR A S GERMAN. PARIS.

l Greg. Tur. 4. hiſt. 26.

m in can. 25. & 26.

n Greg Tur. lib. 2. de gl. mart c. 17. de gl. Conf. c. 7. & alibi ſæpè.

VI. CONCIL. LUGDUN. I IN CAUSA DUOR. PRAVOR. EPISCOP

Hoc eodem anno, qui pariter ſextus numeratur Guntheramni Francorum Regis, germani eiuſdem Chariberti, habita legitur SYNODUS LUGDUNENSIS quatuordecim Epiſcoporum, quorum aliqui per legatos interfuerunt: quæ Prima dicta reperitur earum, quæ in ea civitate celebratæ ſunt. Statutique in eâ fuêre ſex canones, quibus Eccleſiaſticæ paci atque indemnitati conſultum eſt, ob ſcandala a quibuſdam malis Epiſcopis illata. Nam tradit Gregorius *o* Turonenſis, Salonium & Sagittarium fratres, illum Epiſcopum Ebredunenſem, hunc Vapingenſem, ſacrilegiis, homicidiis, adulteriis, comeſſationibus, aliiſque eiuſmodi ſceleribus inquinatos, ac de iis apud Guntheramnum accuſatos; in hoc Lugdunenſi Concilio, eiuſdem Regis iuſſu eâ de causâ congregato, depoſitos eſſe. Sed eoſdem ad Apoſtolicam Sedem à Concilio appellantes, falſis ſuggeſtionibus à Ioanne Papâ litteras ad Regem impetràſſe, earúmque auctoritate ſedibus ſuis reſtitutos eſſe, idém auctor tradit. At de iis rursùm inferiùs.

o Id. 5. hiſt. Franc. 20

VII. LEVVIGILDUS REX GOTHOR. IN HISP.

Hoc item anno regni ſui tertio Liubâ Rege Gothorum in Hiſpaniâ mortuo *p*, Levvigildus eius germanus in collegam anteà aſcitus, ſolus regnare cœpit. Cui cùm eſſet uxor Theodoſia Catholica femina, eadémque ſoror ſanctorum Leandri, Fulgentij, Iſidori, ac Florentiæ, filia verò Severiani Carthaginienſem provinciam moderantis; nihil tamen ex ſancto conſortio profecit Rex impius Arianiſmi tenaciſſimus, de cuius in Catholicos perſecutione dicetur ſuo loco. Ei verò longè diſſimilis Theodomirus Suevorum itidem in Hiſpaniâ Rex Catholicus, maximéque pius, hoc eodem anno defunctus. filio Ariamiro (quem precibus S. Martini, ex diuturno atque graviſſimo morbo ſanum accepiſſe vidimus) unà cum pietate regnum pariter reliquit. quem Sanctorum cultorem eximium fuiſſe, teſtatur Gregorius *q* Turonenſis; dum recenſet divinam ultionem in ipſius minimum, uvas porticûs Eccleſiæ S. Martini, contra ipſius Regis prohibitionem incidere tentantem; qui eiuſdem Regis precibus ad Deus fuſis à periculo liberatus eſt.

p Iſid. in Chron.

q Greg. Tur. lib. 4. de miracul. S. Mart. c. 7.

Iesu Christi
An. 571.
Ioannis III.
An. 12.
Iustini Iun.
An. 6.

I.

Alboinus rex Longob. necatur arte coniugis.

Anno Chriſti quingenteſimo ſeptuageſimo primo, indictionis quartæ, Alboinus Longobardorum Rex Ticinenſi ciuitate poſt obſidionem trium annorum & amplius in deditionem acceptâ; ab eius quam voverat direptione, miraculo concidentis in portæ medio equi, nec ullâ arte exurgere valentis, averſus eſt. Paulò verò pòſt, ubi regnâſſet in Italiâ annos tres & menſes ſex, Calendis Octobris peremptus eſt inſidiis coniugis Roſimundæ: cui cùm ipſe aliquando apud Veronam in convivio hilarior factus, vinum dari præcepiſſet in poculo, quod de capite Regis Chunimundi ipſius Roſimundæ parentis fecerat; eadem mox in mariti nece patris cædem vindicatura, Helmigem Regis armigerum, & Peredeum virum fortiſſimum, ſuâ iiſdem ſuî copiâ, in Alboini cędem impulit. Poſtque ipſa unà cum Helmige Ravennam ad Romanos fugiens, Longini Exarchi ſuaſu, ut ipſi nuberet, eidem Helmigi poculum venenatum propinavit; qui ubi venenum ſenſit, partem eius ipſam Roſimundam bibere coëgit: ſicque divino iudicio ambo uno momento perierunt. Narrat hęc omnia Paulus *a* Diaconus; qui Alboino ſucceſſiſſe tradit *Clephonem* Regem. Corrigendus verò textus Gregorij Turonenſis videtur, ubi præter omnium ſententiam Alboinum regnâſſe in Italiâ ſcribit annos ſeptem.

a Paul. dia lib. 2. de geſt. Longob. cap. 28. & 29.

Iesu Christi
An. 572.
Ioannis III.
An. 13.
Iustini Iun.
An. 7.

I. Ioannis PP. obitus.

Anno Chriſti quingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, indictionis quintæ, *S. Ioannes* Papa ubi ſediſſet annos tredecim, minùs diebus quatuordecim, obiit tertio Idus Iulij; & ſepultus eſt in baſilicâ S. Petri. Poſt quem cùm ſedem vacâſſe menſes decem & dies tres, Anaſtaſius dicat; agetur de eius ſucceſſore anno ſequenti. Extat *a* verò abſq. tẽpore data Epiſtola eiuſdem Ioannis Papæ ad Edaldum Viennenſem Archiepiſcopum, de officio Miſſarum celebrando ritu Romano; quâ etiam ſignificat ſe eidem petenti pallium mittere, & de capillis S. Pauli Apoſtoli. Sed quæ fertur alia eiuſdem Pontificis Epiſtola ad Epiſcopos Germaniæ & Galliæ adverſus Coreſpicopos, qui ſibi quæ eſſent Epiſcoporum uſurparent: ea impoſtura facilè arguitur, tum ex falsâ appoſitione Conſulum, tum quòd nomen ipſum Corepiſcoporum iam hoc tempore in Gallis, ſive in Germaniâ, penitùs fuiſſe abolitum, certum facit quòd nulla eorum mentio fiat in tot Conciliis Gallicanis his temporibus celebratis. Sed & quod eâdem dicitur, Linum & Clementem minimè fuiſſe reuerà Romanos Pontifices, ſed Corepiſcopos tantùm ab omni planè antiquitate & veritate hiſtoriæ alienum eſt. Súntque inſuper alia ſigna, ex quibus convincitur eam non fuiſſe Ioannis; ſed ex ſuppoſitis mercibus Mercatoris.

a In Bibl. Floriat. par. ult.
Spuria eius epistola.

II. Charib. rex invadit suo damno res Ecclesiæ.

Hoc pariter anno defunctus eſt Charibertus Francorum Rex qui regnabat Pariſiis, ubi tenuiſſet regnum annos octo; ultione id divinâ agente, quòd invaſiſſet poſſeſſionem quandam Eccleſiæ S. Martini: ut pluribus rem geſtam narrat Gregorius *b* Turonenſis; qui & alibi *c* teſtatur eumdem Regem deceſſiſſe excommunicatum à S. Germano Epiſcopo Pariſienſi, ob inceſtum coniugium de quo dictum eſt ſuperiùs. Porrò ei ſucceſſit in regno *Sigebertus* ipſius frater, qui regni ſedem Rhemis renuerat.

b Greg. Tur. de miracul. S. Mart. lib. 1. cap 29.
c Id. 4. hiſt. Franc. 26.

III. Bracar II.
Vide ſuprà in ſi. an. 563.

Hoc ipſo anno, Ærâ ſexcenteſimâ decimâ menſe Decembri, celebrata reperitur à duodecim Epiſcopis, Synodus poſterior Bracarensis anno ſecundo Ariamiri Regis Suevorum, ſub S. Martino Metropolitano: in quâ ſtatuti ſunt canones decem ad Eccleſiaſticam diſciplinam ſpectantes. Eâdémque Ærâ ſexcenteſimâ decimâ, eos qui inde cum Nitigio Metropolitano Lucenſi ad propria reverſi ſunt Epiſcopi, alium *Luci* habuiſſe *Conventum*; patet ex conſtitutione regiâ eâdem pariter Ęrâ datâ, quam Ambroſius *d* Morales in lucem edidit. Verùm quòd ea Theodomiri Regis eſſe dicatur; tam ex Ęrâ notatâ, quàm ex mentione quæ in eâ fit Secundæ Synodi Bracarenſis, conſtat eam non patris eo nomine appellari, quem iam ante biennium defunctum vidimus, ſed filii Ariamini eſſe. Quod autem commune fuiſſe reperitur tam patri quàm filio, ut *Mirus* uterque nominaretur, commune pariter fuiſſe videtur nomen Regibus Suevorum: ſed patri *Theodo*, filio *Ariæ* prænomen fuiſſe cognoſcitur. Ceterùm ad hunc Lucenſem Conventum idem qui ſupra Martinus Bracarenſis collectionem & emendationem Orientalium canonum direxit, quę extat *e*. Eius verò doctiſſimi ac ſanctiſſimi viri alia præclara ac pia ſcripta, Iſidorus *f* recenſet, quæ pariter extant *ff*.

Concil. Lucen. II.
d Ambroſ. Moral. Chron. lib. 11. cap. 62.
e Tom. 2. Conc.
f Iſid. de Scrip. Eccl. cap. 22.
ff Tom 5. Bibl. Patr.

IV. Anast. Sinaita pellitur Antiochia.

Quod ſpectat ad res Orientales; hoc ipſo anno *g*, qui numeratur undecimus ſedis S. Anaſtaſij Sinaitæ Epiſcopi Antiocheni, ipſe accuſatus de profuſo inutiliter ſacro theſauro, ne à Iuſtino Imp. diriperetur; ſed & de aliis criminibus calumniam paſſus, ab eodem Imp. in exilium miſſus eſt; inque eius locum ſubrogatus *Gregorius*, & ipſe monachus Sina montis: quem iſta narrans mirificè laudat Evagrius *h*. Sed & cùm de eodẽ æquè alij auctores multa laude digniſſima tradant; apparet eum minimè fuiſſe violenter in ſedem intruſum, ſed legitime electum, cùm Anaſtaſius fuiſſet in Synodo ab Epiſcopis, etſi non iuſtè, aliqua tamen ſpecie iuſtitiæ, condemnatus. Ceterùm idem Anaſtaſius poſt annos viginti quatuor quibus ſedit Gregorius, Mauritij Imp. tempore iterùm (ut dicetur) ſedi ſuæ reſtitutus fuit.

g Niceph. in Chron.
h Evag. lib. 5. cap. 6.

V. Armenii a Persis ob fidem afflicti se dant Romanis.

Hoc autem primo anno quo Gregorius ſedere cœpit, Chriſtiani incolentes Maiorem Armeniam, cùm gravia paterentur fidei causâ à Coſrhoë Perſarum Rege, legatione ſecretò miſsâ ad Imperatorem, pactiſque cum eo certis conditionibus; poſt trucidatos Perſarum

Duces, ſe cum ſuis omnibus Romano ſubiecerunt Imperio, à quo olim per Philippum Imp. abalienati fuerant. Cùm verò de his Coſrhoës apud Iuſtinum expoſtularet, reſpondit Iuſtinus, præfinitum inter Romanos Perſáſque pacis tempus effluxiſſe; nec fas eſſe ut Chriſtiani Chriſtianos tempore belli ad ſe confugientes desererent. Hęc pluribus Evagrius. *Id. cap. 7.*

IESU CHRISTI
An. 573.

BENEDICTI
An. 1.

IUSTINI IUN.
An. 8.

I. BENEDICTUS PP. CREATUR.

ANNO Chriſti quingenteſimo ſeptuageſimo tertio, Indictione ſextâ, ubi Romanæ Eccleſiæ Sedes bellicis tumultibus exagitata, poſt Ioannis obitum vacâſſet menſes decem & dies tres; decimâ ſextâ menſis Maij creatus eſt BENEDICTUS cognomento *Benoſus*, patriâ Romanus, filius Bonifacij; Græci verò eum non Benedictum, ſed à cognomento *Bonoſum* appelant; ut Evagrius [a].

a Id cap. 16.

II. LONGOBARDI PESSUMDANT ITALIAM.

Quo etiam anno, qui fuerat in locum Alboini Longobardorum Regis ſubrogatus Clephis, ubi regnâſſet annum unum & menſes quinque, à ſervo occiſus eſt; interregnúmque fuit (ut Paulus[b] diaconus ait) annis decem: cùm interim triginta ſex militum Duces partiti ſibi quas cepiſſent in Italiâ civitates, eaſdem miſerè depopulati ſunt, homines paſſim cædentes, Eccleſias ac monaſteria diripientes, & ſacerdotes interficientes; tantòq; licentiùs ſęvientes, quantò ex crudelitate quiſque potentior videri vellet, cùm neminem haberet qui patratorum ultor ſcelerum iudex exiſteret: Adeò ut Longobardorum graſſationem S. Gregorius inter alias numeret ſęviſſimas Eccleſię Perſecutiones, cuius & multa exempla, variis mixta adverſus illam exercentes miraculis, ipſe ſuis ſcriptis [c] inſeruit. quę quidem à Paulo diacono prętcrita conſtat, tum quòd is poſt ducentos annos ſuam de Longobardis Hiſtoriam conſcripſerit, tempore videlicèt Caroli Magni Imperatoris; tum etiam quòd Longobardus & ipſe, ut potè patriâ Forojulienſis; diaconus verò Eccleſiæ Ticinenſis. ſuę genti nimiùm faverit, ſępius eam de benignitate & humanitate laudans. Ceterùm Longobardos fuiſſe Chriſtianos, Procopius [d] haud obſcurè ſignificat: verùm & quamplurimos adhuc Gentiles perſeverâſſe, & qui erant Chriſtiani, fuiſſe ſectâ Arianos, ex eodem S. Gregorio [e] apertè conſtat.

b Paul. diac. lib. 4. c. 17.
c Greg. 4. ep. 34 3. dial. 11. 26. 27. 28. 29. 37. & 4. dial. 21. 22. 23. & l. 1. c. 4. & l. 2. c. 17.
d Procop. de Bel. Goth. lib. 2.
e Greg. hom. 1 in Evang. & 3 dial. 26. 29. 28. 29. 37.

III. ALTERCATUM INTER GAL. ET HISP. DE DIE PASCH.

Hoc quoque anno auctor eſt Sigebertus altercatum eſſe inter Francos & Hiſpanos de Paſchatis die, quem Hiſpani duodecimo Calendas Aprilis, Franci decimoquarto Calendas Maij celebrârunt: ſed Francos rectè celebrâſſe per hoc divinitùs apparuiſſe, quòd fontes in Hiſpaniâ, qui in Sabato ſancto ad baptizandũ ſpontè repleri ſolerent, non in Hiſpanorum, ſed in Francorũ die Paſchatis repleti ſunt. Quod quidem Sigebertus ex Gregorio [f] Turonenſi deſumpſiſſe videtur: qui tamen illud tardiùs accidiſſe innuit, dum ponit ſub anno Childeberti Iunioris Regis ſecundo, qui eſt Domini quingenteſimus octogeſimus: quamvis & id aliàs quoque accidiſſe, ex eodem [g] conſtet. De perenni verò miraculo nonnullorum fontium, anniverſariâ die paſchatis impleri conſuetorum, dictum eſt aliâ occaſione ſuperiùs [h].

f Greg. Tur. 5. hiſt. 17.
g Id. diſt. 10. hiſt. 23.
h An. 417. num. VI. 545. III.

IESU CHRISTI
An. 574.

BENEDICTI
An. 2.

IUSTINI IUN.
An. 9

I. NOVÆ CLADES IMPERII.

ANNO Chriſti quingenteſimo ſeptuageſimo quarto, Indictionis ſeptimæ, Iuſtini Imp nono (ut ponit Cedrenus) Orientale Imperium ipſius Imperatoris partim ſocordiâ, partim præcipitatione, maximam cladem paſſus eſt ab incurſionibus Avarum atque Perſarum; à quibus univerſa Syria devaſtata eſt, civitáſque munitiſſima Dara in finibus poſita expugnata, atque ipſa Antiochia in magnum diſcrimen adducta: quæ pluribus deſcribit Evagrius [a] Additum verò ad calamitatem, ut Imperator (quem crebrò ægrotare, ac vertigine vexari cõſueviſſe, Cedrenus tradit) novo mœrore acceptarum iſtarum cladium in phreneſim inciderit, dilucidis tantum modò intervallis ad modicum temporis ſpatium aliquando reſipiſcens: cùm intereà Sophia Auguſta precibus à Coſrhoë Perſarũ Rege inducias ad triennium obtinuit: ut pluribus narrant Evagrius [b], aliíque. Quomodò vero idem Iuſtinus magicas incantationes aliquando paſſus, divino præſidio curatus ſit, appoſito capiti ſuo freno Conſtantini, in quo connexus erat unus ex Clavis quibus Chriſtus in cruce confixus eſt; Gregorius [c] Turonenſis recitat.

a Evag. l. 5 cap. 9. 10.

IUST. IMP. INCIDIT IN PHRENESIM.

b Ibid. c. 11 12. ap. Baron. an. ſeq.
b Greg. Tur. 1. de glor. mart. 6.

II. SAMARITÆ IN SACRAS IMAGIN. INSANIUNT

Sed & aliâ rurſùm clade contigit Syriam nonnihil affligi à Samaritis hæreticis, ſæpè repreſſis, ſed denuò in Catholicos inſurgentibus; qui cùm poſt Iuſtinianum, ab ipſo quoque Iuſtino [d] civilibus pœnis mulctati eſſent, rurſùm peſſimæ feræ in ſacras Domini noſtri IESU CHRISTI, ſanctiſſimæ Crucis, ac Beatiſſimę Virginis, aliorúmque Sanctorum Imagines graſſati ſunt; ut patet ex egregiâ epiſtolâ paræneticâ Symeonis Stylitæ Iunioris ad ipſum Iuſtinum Imperatorem datâ, quæ recitata eſt in Actis poſterioris Nicænæ [e] Synodi. Quid verò de his Iuſtinus egerit, nuſquam verbum. Certum eſt autem, eoſdem perfidiſſimos hæreticos, nec minis, nec beneficiis Imperatorum valuiſſe ad fidem converti; qui etiam ſub Gregorio [f] Papâ noſcuntur viguiſſe in Siciliâ. De ipſo verò *Simeone Stylitâ*, qui his temporibus vixit, ut ille Senior in columnâ, magníſque claruit miraculis; plura ſcribit Evagrius [g], cui magnus cum eo uſus amicitiæ interceſſit; & quomodò ad tam arduæ vitæ inſtitutum, occaſione reperti, dum adhuc puer eſſet, pardi, eiuſdémque tamquam felis eſſet, cingulo ad monaſterium ducti, excitatus fuerit, pluribus narrat.

d Novel. Iuſtini 5. inter Novel. Iuſtinian. 144.
e Conc. Nic. II. Act. 2.
f Greg. 5. ep. 32. & 7. ep. 22. Ind. 1.
g Evagr. l. 6. cap. 22.

III.

Sic igitur tum Oriens tum Occidens eodem tempore, cum plurima ingruerent undique mala, magnâ Dei miſericordiâ viris ſanctiſſimis illuſtrati ſunt. Nam & in Occidente, cùm S.

De ordinatione Gregorii Turon.
h Greg. Tur. 10. hiſt. ult.

Euphronius Epiſcopus Turonenſis ex hâc vitâ migrâſſet, *Gregorius* ille, cuius ſcripta frequentiſſimè his Annalibus citari contingit, æquè ſanctus, ac generis nobilitate præſtans, ei ſucceſſit. Quod quidem anno præſenti accidiſſe optimè colligitur ex eodem Gregorio *h*, dum aſſerit vigeſimum primum habuiſſe in Epiſcopatu annum, quando S. Gregorius Papa agebat in Pontificatu quintum, qui eſt annus Domini quingenteſimus nonageſimus quintus; itémque dum alibi *i* dicit ſe ordinatum anno centeſimo ſeptuageſimo ſecundo à tranſitu S. Martini, quem anno quadringenteſimo ſecundo obiiſſe demonſtratum eſt. Menſe vero ſecundo à die ordinationis, in graviſſimum ac deſperatum morbum incidiſſe, & cùm omnia alia remedia inutilia eſſent, hauſtu pulveris ſepulchri S. Martini integram ſanitatem in momento recuperâſſe, ipſemet Gregorius *k* de ſe & alios incolumes evaſiſſe tradit; ſicut etiam teſtatur: idémque inferiùs ex eodem pulvere & alios incolumes evaſiſſe tradit, ſicut etiam ex cereolis ad ſepulchrum Sancti incendi ſolitis. Sed & ex contactu veli, lignique cancelli eiuſdem ſepulchri, ſanatum ſe ab aliis morbis affirmat *l*: iiſdémque modis & alios plurimos curatos eſſe teſtatur. Quemadmodum & *Venantium Fortunatum*, natione Italum, patriâ Tarviſanum, Ravennæ in literis inſtructum, à vehementiſſimo oculorum dolore ſanatum eſſe virtute olei lampadis ad Imaginem S. Martini pendentis, teſtatur Paulus *m* diaconus: ipſéque Fortunatus tanti beneficij memor, pro gratiarum actione Res geſtas eiuſdem Sancti quatuor libris concinnuiſſe voluit. Qui ad viſitandas ipſius ſacras Reliquias Turonos petens, indéque Pictavos tranſiens, multorum illic Sanctorum geſta partim proſâ, partim metro conſcripſit; & poſt aliquod tempus eius civitatis primò preſbyter, deinde Epiſcopus ordinatus eſt; vir huius temporis poëticis & oratoriis facultatibus excultiſſimus.

i Id. de mir. S. Mart. cap. 32. & lib. 2. c. 1.
Miracula ex ſepulchro S. Mart.
k Id. d. c. 1.
l Ibid. l. 4. c. 1. & 2.
De Venantio Fortunato.
m Paul. diac. de geſt. Longob. l. 2. c. 9. ap. Baron. an. 568.

IESU CHRISTI
AN. 575.

BENEDICTI
AN. 3.

IUSTINI IUN.
AN. 10.

I.

ANNO Domini quingenteſimo ſeptuageſimo quinto, Indictionis octavæ, Iuſtini Auguſt. decimo (ut ponit Cedrenus) idem Imp. cùm ob phreneſim incapax eſſet adminiſtrationis Reipublicæ; dilucidum conſecutus intervallum, ex conſilio Sophiæ Auguſtæ, *Tiberium* Comitem Excubitorum, genere Thracem, collegam ſibi adſcivit ſub nomine Cæſaris virum omnibus animi corporiſque dotibus præſtantem, bello pacéque clariſſimum religione Catholicâ pollentem; quem mirificè laudâſſe reperiuntur Evagrius *a*, Gregorius *b* Turonenſis, Suidas, aliique. Sed quod idem Evagrius *c* eius cooptationem poſt triennium factam ſignificat, nempè anno Iuſtini Imperij duodecimo, ac menſe decimo cum dimidio; à reliquis fermè omnibus tam Græcis, quam Latinis horum & poſteriorum temporum auctoribus redarguitur, qui eam in hæc anteriora tempora referunt; ſicut etiam apertiùs patebit ex chronologiâ ſequentium Imperatorum.

Tiberius cooptatur in Imperium.
a Evagr. l. 5. cap. 13.
b Greg. Tur. l. 6. c. 30.
c Evagr. cap. 23.

De tempore eiuſdem cooptationis.

[Evagrij ſententiam primò Baronius ſecutus, Tiberij cooptationem collocaverat anno Domini 578. Sed poſteà re accuratiùs perſpectâ, in Append. Tom. XII ad an. Chriſti 586. agnovit Evagrium erraſſe in recenſendis annis Imperij Iuſtini, & ſequentium Impp. Tiberij & Mauritij; iis præcipuè motus rationibus, quæ producuntur inferiùs in ingreſſu Mauritij, an. 583. numer. IV. Quamobrem cùm ex ſemel conſtitutâ eiuſmodi chronologiâ, æquè errare contigiſſet in collocandis ſingulis rebus geſtis, quæ notam habent annorum Tiberij & Mauritij, iam primario emendato errore, cetera etiam quæ ex eiuſmodi pendent chronologiâ, (nimirùm ab ingreſſu Tiberij, qui ponitur hoc anno 575. uſque ad exitum Mauritij, qui incidit in annum 602. fuere neceſſariò a nobis emendanda, & ſuis quæque locis reſtituenda, quamvis ſciamus nec ſic tolli cunctas huius chronologiæ difficultates, ob auctorum eâ de re diſcrepantiam. Quinimmò & lapides ipſos (quod mireris) in unâ eâdémque Urbe Româ in his variâſſe reperimus; dum in quadam tumba, quæ viſitur in atrio Oratorij S. Michaëlis ponè munitionem S. Angeli, legimus epitaphium cuiuſdam Boëtij, ubi tempus depoſitionis eius notatur oct. Cal. Novembr. Indict. XI. Iuſtini Aug. an. XII & Tiberij Cæſ. an. III. in Eccleſia verò S. Praxedis in monte Exquilino aliud cuiuſdam tabernarij ubi annus tertius Imp. Mauritij (cuius æquè initium pendet ab iſto Tiberij) iungitur cum Indict. primâ, cùm tamen pro correctione Baronij foret etiam Hiſtoria Miſcella, quæ Tiberij cooptationem ponit anno decimo Imperij Iuſtini, tertio anno ante eiuſdem Iuſtini obitum. Ut in his nihil aliud habeamus dicendum, niſi alteros reſpexiſſe tempus quo Tiberius primo cooptatus eſt à Iuſtino in collegam, alteros tempus quo abdicante ſe, vel moriente Iuſtino, ſolus Tiberius Imperium adminiſtrare cœpit. Sanè in temporum ratione ſubducenda, dum ita Chronologi variant, qui operam locabit, perdet. Ut ut ſit, nobis modò ſatis fuerit mentem Baronij ſequi: quippe qui eius epitomen agimus, non novam hiſtoriam cudimus. Ac denique etſi aliquid deſit perfectæ rationi temporum, id tamen abſque detrimento fiet cognitionis ipſarum rerum geſtarum, ac præcipuè Eccleſiaſticarum, quas tractamus.]

II.

Hoc eodem anno aliquot Longobardorum Duces ad Gallias infeſtandas (quas fruſtrà huc uſque tentantes, cum ignominiâ repulſi fuerant) per Alpes Cottias *d* aditum ſibi facientes, Nicæam devaſtant, aliáſque nonnullas obvias civitates. Quam incurſionem à S. Hoſpitio prædictam fuiſſe, Gregorius *e* Turonenſis tradit; multáque narrat de vitæ ſanctitate ac miraculis eiuſdem *Hoſpitij*, qui ſeipſum voluntariè catenis vinctum in turri ad pœnitentiam recluſerat. Meminit verò præterea *f*, de aliis Longobardorum in Gallias eruptionibus adversùs Burgundiones: quos cùm primò Longobardi maximâ clade affeciſſent, poſteà iidem apud Ebredunum ab illis, duce Mummolo Patricio, quem Guntheramnus Rex cum exercitu miſit, ad internecionem cæſi ſunt. In quibus præliis Salonium & Sagittarium fratres Epiſcopos (de quorum vitiis dictum eſt ſuperiùs) armatos loricâ & galeâ (cuiuſmodi monſtra tunc primùm cœpta ſunt videri) multos manibus propriis interfeciſſe, idem *g* auctor queritur, dum & alia eorumdem ſcelera pluribus proſequitur.

d Paul. diac. lib. 3. cap. 1.
e Greg. Tur. 6. hiſt. 6
f Id. lib. 4. c. 36.
g Id. c. 37. & lib. 5. cap. 20.

Iesu Christi
An. 576.
Benedicti
An. 4.
Iustini Iun.
An. 11.

I. a Greg. Tur. 4. hiſt. Fr. 47. 48. 49. Concil. Paris. pro ſedando bello civili Regum. b Ibid. & de glor. mart. lib. 1. cap 105. Expilatores rer. Eccleſ. divinitùs puniti. c Id. 4. hiſt. 49. & de mirac. S. Mart. lib. 2. cap. 5. 6. 7. ap. Baron. an. ſeq.

Anno Chriſti quingenteſimo ſeptuageſimo ſexto, Indictionis nonæ, civili ac fraterno in Galliis recrudeſcente bello inter Guntheramnum atque Sigebertum & Chilpericum Francorum Reges *a*, celebrata eſt provincialis Synodus *Pariſiis*, eâ de causâ ab eodem Gunthramno maximè piè procurata, ut ſanctiſſimi qui tunc in Galliis florebant Epiſcopi contentionem obortam ſedarent. Verùm ubi ſemel res armis cœpta eſt agi, ſiluerunt Eccleſiaſticæ leges. Accidiſſe namque ait Gregorius *b* inter hæc, ut Chilpericus per filium ſuum Theodobertum ſuperato Gundebaldo Duce, magnam intulerit cladem Turonenſibus, Pictavienſibus, aliarúmque civitatum Eccleſiis atque monaſteriis: quorum tamen expilatores aliquos graviſſimam divinitùs vindictam expertos eſſe narrat. In cuius paſſim ſcriptis, aliorúmque huius temporis auctorum, quamplurima alia eiuſmodi divinæ iræ in violatores rerum Eccleſiaſticarum exempla reperire eſt. Ceterùm pauló pòſt hæc pacem inter ipſos Reges ex inſperato, virtute S. Martini compoſitam, miraculíſque comprobatam, idem auctor *c* ſcribit.

Iesu Christi
An. 577.
Benedicti
An. 5.
Iustini Iun.
An. 12.

I. Bened. PP. obitus.

Anno Domini quingenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictionis decimæ, pridie Calendas Auguſti mortuus eſt *Benedictus* Papa, & ſepultus in baſilicâ S. Petri; cùm ſediſſet annos quatuor, menſem unum & dies viginti octo, ut ſcribit Anaſtaſius: cùm tamen ſi ratio habeatur eius creationis & obitûs, dicendus ſit ſediſſe annos quatuor, menſes duos, dies quindecim. Dicitur autem feciſſe ordinationem unam per menſem Decembrem, & in eâ creâſſe presbyteros quindecim, diaconos tres, Epiſcopos per diverſa loca viginti unum. Sed quod Ioannes Diaconus dicat ab eo creatum fuiſſe diaconum S. Gregorium; id quantum à veritate aberret, dicetur cùm de Gregorio erit ſermo. Habetur porrò nomine Benedicti notata epiſtola ad David Epiſcopum in Hiſpaniâ Bæticâ de myſterio SS. Trinitatis. Poſtquàm verò ab eius obitu ſedes vacâſſet menſes tres & dies decem, decimâ menſis Novembris creatus eſt Pelagius eius nominis Secundus, patriâ Romanus, filius Winigildi; ex quo nomine eum potiùs genere Gothum quàm Romanum putamus. Tradit autem Anaſtaſius, eumdem fuiſſe ordinatum abſque iuſſione Principis, eò quòd Longobardi obſiderent Urbem Romam, & multa vaſtatio ab eis in Italiâ fieret.

Pelag. II. creatio.

Iesu Christi
An. 578.
Pelagii II.
An. 1.
Iustini Iun.
An. 13.

I. Eutychius reſtituitur in ſedem Conſtantinop. a Ap. Sur. 6. April.

Anno Chriſti quingenteſimo ſeptuageſimo octavo, Indictionis undecimæ, defuncto Ioanne Conſtantinopolitano Epiſcopo poſtquàm ſediſſet annos duodecim & menſes ſeptem, ut habet Nicephorus in Chronico, & conſentit Euſtathius in Vitâ Eutychij Tiberius Imp. memor beneficiorum ab eodem, & S. Eutychio acceptorum (qui primò ipſum Notarium apud Iuſtinum collocaverat, poſteà etiam Imperium eidem prædixerat) mox eumdem ab exilio revocatum, ſedi Conſtantinopolitanæ reſtituendum curavit: ubi miro populi favore, & magno Imperatorum Iuſtini adhuc viventis & Tiberij honore, tertiâ die Octobris exceptus eſt, multis magníſque cum in ipſo itinere, tum in adventu, ac poſteà, editis ab eo miraculis: ſupplicationes cùm populo faciens, liberationem à Deo obtinuit graſſantis à multis annis peſtis. quæ omnia fusè proſecutus eſt Euſtathius *a* in eius Rebus geſtis.

Iesu Christi
An. 579.
Pelagii II.
An. 2.
Tiberii II.
An. 1.

I. Iuſtini Imp. obitus. a Evagr. l. 5. cap. 23. Vide ſuprà, an. 575. poſt num. I.

Anno Chriſti quingenteſimo ſeptuageſimo nono, Indictionis duodecimæ, menſe Auguſto Iuſtinus Imp. ex hâc vitâ receſſit, poſtquàm explêſſet in Imperio annos tredecim ac menſes novem; licèt Evagrius *a* tres ampliùs annos tribuat: ſed alij fermè omnes nonniſi tredecim habent; de quo dictum eſt ſuperiùs. Quid quidem Iuſtinus proximè moriturus, adſtante Eutychio Patriarchâ, & univerſo Senatu, egregiâ Tiberium admonitione, quæ omnibus lacrymas extorſit, recitatúrque ab Evagrio, miſcellæ auctore, atque Cedreno, hortatus eſt ad rectam Imperij adminiſtrationem. Verùm confeſtim poſt ipſius obitum, Sophiam Auguſtam eius coniugem adverſus Tiberium conſpirâſſe pro Iuſtiniano Duce Iuſtini nepote, quem in Imperium evehere ambiebat, ſed re comportâ Tiberium eam in ordinem redegiſſe, Iuſtinianum autem tantum modò obiurgatum maximo impoſſetùm amore dilexiſſe, eumdemque adverſus Perſas cum exercitu immiſiſſe; tradunt Gregorius *b* Turonenſis, Paulus *c* Diaconus, atque Theophanes in Miſcellâ *d*. Cedrenus autem indicat Sophiæ adverſùs Tiberium indignationem eveniſſe ex recenti manifeſtatione Anaſtaſiæ Tiberij coniugis, quam Tiberius Auguſtam ſalutavit: quippe quòd, cùm Sophia ignorâſſet fuiſſe Tiberio uxorem, effeciſſet ut in Imperium proveheretur, quòd poſt obitum Iuſtini ei nuberet. Addit-

Sophia Aug. in ordinem redacta. b Greg. Tur. 5. hiſt. Fr. 30 c Paul. diac. 3. de geſt. Long. 6. d Miſcell. lib. 17.

que, Tiberio in ſomnis Angelum prædixiſſe nomine ſanctiſſimæ Trinitatis, tyrannos ipſo regnante, Imperium non invaſuros. Miſſos verò à diverſis regionibus legatos ad eum, & inter alios Chilpericum Francorum Regem id officij præſtitiſſe, Gregorius narrat *e*. Sed quæ habet *f* de ingentibus theſauris divinitùs ei patefactis, ob inſignem ipſius erga pauperes liberalitatem; quamvis adſtipulatores repererit Paulum *g* diaconum, & alios recentiores Latinos; tamen miramur nullum ex Græcis eis ſuffragari, præter illa quæ habentur in Miſcellâ *h* ex Theophane.

e *Greg. Tur. 6. hiſt. 2.*
f *Id. lib. 5. cap. 19.*
g *Paul. diac. d. c. 6*
h *Miſc. ibid.*

II.
i *Greg. Pap. 3. dial. 27. & 28.*
Superſtitio de capite capræ.

Hoc eodem anno (ut ex S. Gregorio *i* Papâ intelligere poſſumus, qui ea ſcribens tertio ſui Pontificatûs anno, accidiſſe ait ante quindecim annos) contigit *Quadraginta ruſticos* a Longobardis tentos, martyrij coronam adipiſci, quòd noluerint carnes immolatitias comedere: itémque alios *Quadraginta captivos* eamdem gloriam conſequi, quòd recuſaverint caput capræ diabolo ſacrificatum adorare. Porro eſt etiam de eiuſmodi veneratione capitis capræ immolati, eiuſdem Pontificis *k* querela ad Reginam Francorum Brunichildem, contra nonnullos Gallos, qui licèt Chriſtiani eſſent, in eâ tamen impietate perſeverarent.

k *Id. 7. ep 7.*

III.
Interitus Theodor. et Sigeb. Reg. Fr.

Hoc ipſo anno, cùm pax inita inter Francorum Reges novi belli obice turbaretur, conſpirantibus in Sigebertum Chilperico ac Gunthramno eiuſdem fratribus; prælio Theodobertus filius Chilperici victus occiſus eſt: ſic pœnas luens nefandorum ſcelerum, quæ (ut vidimus) à militibus ſibi ſubditis in Dei Eccleſias & perſonas Eccleſiaſticas perpetrari permiſerat. Victor autem Sigebertus cetera Rex optimus ac verè Chriſtianiſſimus, ductus furore belli quod ſæpè laceſſitus invitus ſuſceperat, cùm Chilpericum Rotomagi obſideret, eiúſque mortem (diſſuadente fruſtrà S. Germano Epiſcopo Pariſienſi) meditaretur; ipſe hoc eodem anno ætatis ſuæ quadrageſimo, regni verò decimoquarto, dolo impiæ Fredegundis Chilperici uxoris, per ſicarios ſimulantes aliquid ei ſecretiùs ſuggerere, gladiis veneno infectis percuſſus interiit: cui ſucceſſit in regno Childebertus filius. Hæc pluribus Gregorius *l* Turonenſis.

l *Greg. Tur lib. 4. c. 50. & 51.*

IV.
m *Id. lib. 5. c. 2. 14.*
Reg. Fr. de Meroveo inceſtuoſo.

Poſt recuperatum autem per Sigeberti mortem præter ſpem à Chilperico regnum, acciddiſſe idem auctor *m* tradit, ut maior natu ex alia coniuge Andoverâ ipſius filius nomine Moroveus, inceſtuoſum contraxerit coniugium, quo ſibi copulavit Brunichildem patrui ſui Sigeberti relictam uxorem. Cuius rei gratiâ contra filium inſurgens pater, ipſum armis rem agentem, ſuperatum captúmque tonſurare iuſſit, & presbyterum factum relegavit in monaſterium Cenomanicum. Vnde cùm aufugiſſet ad baſilicam S. Martini Turonos, minacitérque Gregorium Epiſcopum coegiſſet ſibi communionem impertiri; mandavit pater Chilpericus, ut inde tamquam apoſtata expelleretur; & negante Gregorio Eccleſiaſticas immunitates violari poſſe, exercitum eò miſit, quo tota regio devaſtata eſt, cùm intereà infelix Moroveus, conſultâ priùs Pythoniſſâ, quæ proſpera ei cuncta promiſit, poſteà verò appoſitis ſuper S. Martini ſepulchrum ſacræ Scripturæ libris, Pſalterij, Regum, & Evangeliorum, cùm poſt tridui ieiunia atque vigilias, in fortuitâ eorumdem librorum apertione, primi verſus paginarum omnia ſibi infauſta portenderent; idem de rebus ſuis deſperans, fugam ad Brunichildem iniit, ſed ab Auſtraſiis non eſt receptus. Hæc pluribus Gregorius; quæ tamen conſtat geſta ex parte eſſe anno ſequenti. De eodem autem Gregorio illud admonendum; cùm in reliquis laudandus ſemper extiterit multis de cauſis, in eo tamen haud imitandum eſſe, quòd communionem impertiit apoſtatæ transfugæ habitûs clericalis deſertori, ad hominúmque cædes parato; cùm ipſe maiori polleret auxilio, nempè patrocinio S. Martini, qui ad ulciſcendas illatas perſonis vel locis ſuis iniurias, continuò ſoleret tunc aſſurgere.

Ex fortuita S. Scripturæ apertione quæſita ventura.

V.
n *Ibid. c.*

Hoc item anno *S. Germanum* mirificum illum Pariſienſem Epiſcopum in cælum migrâſſe, patet ex eodem *n* Gregorio: cuius vitam ac miracula deſcripſit Venantius Fortunatus; egregiúmque eiuſdem epitaphium à Chilperico Rege conſcriptum Aimonius *o* habet. Excultum namque fuiſſe ipſum Regem poëticis literis, ſed & addidiſſe Græca elementa Latinis teſtantur iidem Gregorius & Fortunatus. Hócque inſuper anno contigiſſe converſionem Iudæorum qui Arverni erant, Gregorius *p* tradit; cùm videlicèt dirutâ à populo Chriſtiano eorum ſynagogâ, S. Avitus eius civitatis Epiſcopus tam hortationibus quàm minis eoſdem ad fidem perduxit: ex Evangelij (ut putavit) præſcripto, quo Dominus *q* monuit compellendos vi aliquâ intrare in Eccleſiam remorantes; licèt à Gregorio *r* Papâ eiuſmodi violentus progreſſus adversùs Iudæos, incenſióque Synagogarum, minimè comprobetur: ſed neque a recentioribus Scholaſticis ſcriptoribus, vi extorquendam confeſſionem conceditur; quamvis non deſint qui ex adverſo obnixè repugnent.

o *Aimoin. lib. 3. c. 16.*
p *Greg. Tur. lib. 5. c. 11.*
Iudæi vi coacti ad fidem.
q *Luc. 14.*
r *Greg. Pap. lib. 1. ep. 34. & 45. lib. 3. ep. 31. lib. 4. ep. 6. lib. 7 ep. 25. & 26. lib. 11. ep. 15.*

Iesu Christi
An. 580.

Pelagii II.
An. 3.

Tiberii II.
An. 2.

I.
Concil. Paris. in causa Prætextati Rotomag. Episc.

Anno Domini quingenteſimo octogeſimo, Indictionis decimæ tertiæ, agente Chilperico Francorum Rege, convocata eſt Synodus Pariſienſis in causâ *Prætextati* Epiſcopi Rotomagenſis; cui datum erat crimini à Rege, quòd Moroveum rebellem ipſius filium, cum Brunichilde patrui relictâ matrimonio coniunxiſſet, & cum eodem adversùs ipſum Regem coniurâſſet, ac demùm pecunias quaſdam regias ſurripuiſſet. Quæ licèt meræ eſſent calumniæ, ab impiâ Fredegunde Chilperici uxore in eum excogitatæ; eas tamen ipſe Prætextatus diù ab Aulicis tentatus, tandémque ſpe veniæ deceptus, turpiter nimis confeſſus eſt, ac poſt verbera relegatus fuit in inſulam. Quomodo verò hæc geſta fuerint, pluribus narrat Gregorius *a* Turonenſis, qui Synodo interfuit, & pars eius magna fuit, dum & adversùs ipſum Regem magno animo regulas Eccleſiaſticas defendit. Addit autem, Moroveum

a *Gregor. Tur. 5. hiſt. Franc. 18.*

hoc eodem anno Fredegundis artibus ſpontaneâ nece defunctum eſſe; id ipſo expoſcente à Galeno familiari, ne in manus inimicorum veniret.

II. b *Ibid. c. 21.* Vinum S. Martini.

Hoc quoque eodem anno (ut idem refert *b* Gregorius) apud S. Martini ſepulchrum fieri contigit, ut vinum in vaſe quodam poſitum mirum in modum auctum fuerit, iniectâ unicâ guttâ aquæ colligi ſolitæ ex eodem ſepulchro. Ex quo miraculo longè latéque vulgato, aliíſque eiuſdem generis, accidiſſe videtur ut nomen S. Martini ſuper vinum invocaretur, illúdque eo modo benedictum, atque mutuæ ſymbolo charitatis invicem propinatum, in honorem eiuſdem Sancti potarent. Sed quod tum pietas docuit, pravus uſus labefactavit; ut eius invocatione non ex vino miracula, ut olim; ſed ebrietates ex luxu ſoleant provenire. Porrò de vino, atque etiam pane, benedictione aliorum ſacerdotum, his & ſuperioribus, atque etiam poſterioribus temporibus, mirum in modum multiplicatis, extant quoque apud S. Gregorium *c* Papam, aliósque exempla quampluríma.

c *Greg. Pap. dial. l. 1. c. 9. & l. 3. c. 37. De quibus agit Baron. diverſis locis. Vide etiam ſuprà an. 507. num. 11.*

III. d *Rec. Bar. Ann. Tom. VII an. 584. in fin. acceptam à Nicol. Fabro. Sed cur hic eam ponamus, vide ſup. an. 571. poſt num. I.*

Hoc inſuper anno, Tiberij Imperatoris ſexto ex quo cum Iuſtino regnare cœpit, tertio Nonas Octobris Pelagius Papa epiſtolam *d* ſcripſit ad Aunanium ſive Auxanium Epiſcopum Arelatenſem, ut ſuaderet Francorum Regibus opem ferre Romanæ Eccleſiæ Longobardorum incurſionibus laboranti, & ab illorum confœderatione recedere.

IV. Baioariorum converſio.

Hoc quoque tempore cœptam conſtat *Baioariorum*, ſive Boiorum aut Bavarorum, è Gentiliſmo converſionem ad fidem, annunciante illis Evangelium viro ſanctiſſimo Ruperto Epiſcopo Vangionenſi in Galliâ; qui à Bercario loci Comite dira paſſus, ſolúmque vertere coactus, Dei nutu ad Borealium converſionem populorum accinctus, eò penetravit cum aliis duodecim ſacerdotibus. Quæ quidem cœpta hoc anno Childeberti Regis Francorum ſecundo (ut eiuſdem Ruperti Acta *e* teſtantur) in poſteriores annos propagata noſcuntur. Porrò Childebertum, non Primum illum, Clodovei filium, qui regnare cœpit anno Domini quingenteſimo decimoquarto, intelligendum eſſe (ut putavit *f* qui Annales Boiorum ſcripſit) ſed potiùs Secundum, qui poſt patrem ſuum Sigebertum regnare cœpit anno ſuperiori, iam alias *g* teſtati ſumus. Erat tunc Baioariæ Princeps *Theodo* huius nominis Tertius; cuius converſionem reliqui ei ſubiecti ſequuti, pariter effecti ſunt Chriſtiani. Vnde factum eſt ut ipſe Rupertus *Baioariorum Apoſtolus* ſit meritò nuncupatus; qui remiſſo nuncio Eccleſiæ Vangionenſi, erectâque cæleſtibus prævijs ſignis ſede Saleburgenſi, atque ibidem extructâ Eccleſiâ S. Petri, quò Apoſtolicæ Sedis obſequentem eſſe illum populum commoneret, eiuſdem eſt nominatus primus Epiſcopus: ubi & ſanctæ ſorori *Erentrude* monaſterium Ducis munificentiâ ædificavit ſub nomine Beatiſſimæ Virginis Mariæ. Ac denique poſt obitum ab Eccleſiâ inter Sanctos relatus, colitur die ſextâ ante Calendas Aprilis.

e *Ap. Sur. 27. Mart. & Baron. an. 590.*
f *Avent. Ann. Boior. lib. 3.*
g *Baron. in Notat. ad Mar. Rom. 27. Mart.*
Rupertus Baioar. Apoſt.

Iesu Christi
An. 581.
Pelagii II.
An. 4.
Tiberii II.
An. 3.

I. Perſæ a Romanis penitùs devicti.

Anno Domini quingenteſimo octogeſimo primo, Indictionis decimæ quartæ, Tiberius Aug. Regem Perſarum Coſrhoën, poſt obitum Iuſtini Imperium Romanum invadentem, per ſtrenuiſſimos duces, Iuſtinianum Iuſtini nepotem, de quo dictum eſt anno ſuperiori, & Mauritium qui poſt Tiberium rexit Imperium, variis præliis penitus profligavit, ipſámque Perſidem devaſtavit: eóque mœroris adegit ſuperbum Regem crebris victoriis elatum, ut miſerabiliter mori coëgerit; legémque ante obitum ferre; ne Rex Perſarum impoſterum contra Romanos arma moveret. Cui in regno ſucceſſit Hormiſda ipſius filius. Narrant hæc pluribus Evagrius *a*, & Agathias *b*: iſte verò addit, Coſrhoën fuiſſe cunctis prædeceſſoribus Perſarum Regibus anteponendum victoriis ſuis, vel ipſi etiam Cyro Cambyſis. Quod autem eum ait regnâſſe annos quadraginta octo, quem Procopius *c* tunc vivens, & rerum Perſicarum ſciens, cœpiſſe ponit anno ſeptimo Iuſtiniani Imperatoris, qui fuit Chriſti quingenteſimus trigeſimus tertius; utique eum hoc anno Domini quingenteſimo octogeſimo primo deceſſiſſe oportuit. Eumdem vero Evagrius *d* ex aliorum relatione tradit ſub extremum ætatis tempus divino regenerationis lavacro tinctum fuiſſe.

a *Evagr. l. 5. c. 15. ap Baron. an. 579.*
b *Agath. l. 4.*
c *Procop. l. 1. de Bel. Perſ.*
d *Evagr. l. 4. cap. 27.*
Coſrhoes Perſ. Rex fit Chriſtianus. *Vide infra an. 591. nu. II.*

II. e *Id. lib. 5. c. 17. 18. Adde Niceph. lib. 18. c. 3.* Turbæ Antioch. et Conſtantinop. ob impietatem Anatolii. *Ap. Baron. an. 580 ſed vide ſuprà an. 75. poſt num. 1.*

Hoc eodem anno Tiberij Imp. tertio (ut ponit idem Evagrius *e*) Antiochia Syriæ ingenti terræmotu magnâ ex parte vaſtata eſt, & Daphne tota concidit. Sed & eadem civitas; necnon Conſtantinopolis, graviter exagitatæ ſunt occaſione *Anatolij* cuiuſdam plebeij hominis; qui malis artibus varios magiſtratus adeptus, Antiochiæ hoſtias ſecretò ſimulacris immolare deprehenſus eſt. Qui unà cum ſceleris conſciis in quæſtionem raptus, cùm liber à Iudicibus dimitteretur, obſtitit populus graviſſimo excitato tumultu; adeò ut etiam Gregorium eiuſdem civitatis Antiochenæ Epiſcopum de tanti ſceleris participatione accuſaverit, ob familiaritatem quam Anatolius cum ipſo habuerat. Quapropter Tiberius Imp. Anatolium cum ſuis Conſtantinopolim accerſens, cùm adhibitis adversùs eos tormentis nihil contra Epiſcopum expiſcari valuiſſet, in ceteros verò reos nonniſi ſententiam exilij tuliſſet; adeò Conſtantinopolitanus concitatus eſt populus, ut tum in eumdem ipſum Imperatorem, tum etiam in Eutychium Patriarcham, alióſque Iudices, tamquam adversùs religionis Chriſtianæ proditores inſurrexerit. Actúmque eſt tandem, ut ceteris quidem reis vivis à populo combuſtis, ipſe Anatolius beſtiis primùm in Amphitheatro expoſitus ac dilaniatus, deinde in crucem actus fuerit: cuius inde corpus lupi in terram diſturbantes (quod numquam viſum fuerat) membratim devorârunt. Hæc pluribus Evagrius: qui & rem valde admirabilem habet de Imagine Beatiſſimæ Virginis, quæ erat in carcere Antiocheno; numi-

S. DEIGENITRIX AVERSATUR ANATOLIUM.

rùm quòd cùm Anatolius ei ſupplicare velle oſtenderet, ea ipſum veluti ſacrilegum deteſtata; à ſe penitùs abiecerit, rursúmque addit, ipſam Deiparam Fidelibus nonnullis tum Antiochiæ tum Conſtantinopoli apparentem, eos contra ſceleſtum illum conciliâſſe.

III.

f Panvin. & Galeſin. in ſerie Epiſc. Mediol.

Hoc item anno (ut qui res Eccleſiæ Mediolanenſis proſecuti ſunt *f*, affirmant) Laurentius Iunior poſt Frontonem creatus eſt eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopus: móxque ad Pelagium Papam, ut in communionem Catholicam reciperetur, ſcripſit libellum, quo ſe in cauſâ Trium Capitulorum Romanæ inhærere Eccleſiæ profeſſus eſt. Cui quidem libello tum complures alij Senatores, tum ipſe Gregorius qui poſtea fuit Romanus Pontifex, Urbanam hoc tempore gerens Præfecturam, ſubſcripsère; tamquam videlicèt fideiuſſores Laurentij, ex quo intelligas cur idem Gregorius hunc libellum nominet Cautionem. Hæc autem cùm ipſius Gregorij *g* teſtificatione manifeſta ſint; & ex iis nullus relinquatur locus aſſerendi ipſum ante præſentem annum, quo Urbanam Præfecturam gerebat, potuiſſe eſſe monachum; vides quàm longè ab hiſtoricâ veritate diſcrepet Ioannes diaconus, dum in Vitâ eiuſdem S. Gregorij tradit, ipſum à Benedicto Papâ Pelagij deceſſore creatum ex monacho fuiſſe Diaconum Cardinalem S. R. E. quem & fingit adhuc monachum exiſtentem, ab eodem Benedicto miſſum eſſe in Britanniam ad converſionem Anglorum. Haud enim mirum ſi idem Ioannes in enarrandis S. Gregorij rebus geſtis interdum aberret, quem conſtat poſt Gregorium trecentis fermè annis vixiſſe.

g Greg. 9. ep. 2. ad Conſt.

GREG. POSTEA PAPÆ, PRÆFECTURA URBIS.

IV. DE EIUS VITÆ PRIMORDIIS.

h Id 4 dial. 16. & hom. in Evāg. 38. Martyrol Rom. in Fel. Quá de re etiam Baro Tom. VI. an 492 in pr. & pluribus in Not. ad Rom. Mart. 25. Febr.

i Greg. Tur. 10. hiſt 2.

k Greg. Pap. 11. ep. 54.

l Id. 3. ep. 2

m Id. in praef. Moral.

Aggreſſuri itaque iam nos ordine temporum res tanti viri mirificè geſtas recenſere; ante omnia de ipſius genere dicimus, fuiſſe *h* ipſi atavum Felicem Romanum Pontificem, non quidem Quartum eius nominis (ut exiſtimavit Ioannes diaconus) ſed Tertium, ut cùm ratio temporis perſuadet, tum etiam patria: ſiquidem Quartus Samnita fuit, Tertius verò Romanus, ſicut & Gregorius, cuius pariter progenitores & anteceſſores liquet fuiſſe Romanos. Patrem autem eius Gordianum, matrem Silviam vocatam eſſe, eoſdémque pietatis cultores, omnes æquè conſentiunt: ſed excelluiſſe *Silviam* ſanctitate, Eccleſiaſticæ Tabulæ fidem faciunt. Ipſum verò excultum fuiſſe bonis litteris (quantum illud ferebat ſæculum, ob diuturna bella æruginatum) tam ex ipſius ſcriptis, quàm ex Gregorij *i* Turonenſis eiuſdem æqualis teſtificatione manifeſtum ſatis eſt. Sed & iuris ſcientiam apprimè calluiſſe, ipſe ſuis poſteà litteris *k* declaravit. Sicut & quòd inter Senatores militaverit, Præfecturámque Urbanam hoc eodem tempore geſſerit, ex ipſomet *l* conſtat; cùm tamen (ut alibi *m* teſtatur) iam anteà intùs anhelare cœpiſſet ad ſolitudinem. Quæ illa putamus fuiſſe tempora, quibus ipſe adhuc laïcus exiſtens, ſex monaſteria in Siciliâ, ſeptimum Romæ erexit in Regione montis Cælij ad Clivum Scauri, eadémque dotavit, reliqua bona ſua pauperibus erogans: ut teſtis eſt rerum Gregorij maximè conſcius alter Gregorius *n* Epiſcopus Turonenſis.

n Greg. Turo hiſt 1.

V. ET INSTITUTIONE MONASTICA.

In eo pariter redarguendus eſt Ioannes diaconus, dum ait ipſum Gregorium vitam excoluiſſe monaſticam primò ſub Hilarione Abbate, inde verò ſub Maximiano. Meminit enim ipſe Gregorius *o* tantummodò Valentini, ſive Valentionis, qui ſibi in Monaſterio ſuo præfuerit, & qui haud diù permiſſus eſt agere in monaſterio, non alium Abbatem poſt Valentinum habuiſſe inſtitutorem putamus. Sed & cùm erecto ab ipſo in Urbe monaſterio, non (ut multi exiſtimârunt) è proximè poſitis Caſſinatibus monachis, quibus poſt deſtructum à Longobardis cœnobium Caſſinenſe, Romæ apud Lateranenſem baſilicam datum *p* fuerat monaſterium; ſed ex provinciâ Valeriâ (atque haud dubium ex monaſteriis S. Equitij, quæ multa in eâ provinciâ habuit *q*; nec extra ea ibi eo tempore ulla alia fuiſſe reperiuntur) petitum primum illum Abbatem Valentinum, à quo & habitum ipſe Gregorius, & regulas monaſticæ converſionis accepit, ex ipſius ſcriptis *r* manifeſtiſſimè appareat: videant hinc quo iure nonnulli tradant fuiſſe Gregorium inſtitutionis S. Benedicti profeſſorem; cùm ipſum S. Equitium conſtet ante S. Benedictum in dictâ provinciâ monaſteria extruxiſſe, congregâſſeque iam monachos cùm S. Benedictus petiit eremum. Ceterùm eumdem Gregorium vixdum monaſterium ingreſſum, Pelagius Papa repentè illinc invitum ac nolentem abſtraxit, & diaconum S. R. E. ordinatum, Apocriſiarium miſit Conſtantinopolim; ut ex ipſius Gregorij *ſ* ad Leandrum teſtificatione certum redditur. Non enim niſi Diaconis eiuſmodi munus credi conſueviſſe, idem poſteà ad Phocam Imperatorem ſcribens *t* docet. Liquet tamen eum, arreptum ſemel monaſticum inſtitutum numquam deſeruiſſe: quem & in eâ peregrinatione multos ſecum duxiſſe monachos quibuſcum viveret, ipſe ad eumdem Leandrum teſtatur; & reverſum Romam, in ſuum monaſterium rediiſſe viſuri ſumus.

o Greg Pap. 4. dial. 11.

p Id. lib. 2. dial in pr. & c. 17. & 4 ep. 34. ad Cōſt. Aug.

q Id. 2. dial. 3. in fin.

r 1. dial. 4. & lib. 3. c. 22. & lib. 4 c. 21.

ſ Id. praf. in Moral. ap. Baron. an. 583.

t 11. ep. 43.

[Scias, Lector, ea quæ Baronius habet de tempore monachatûs S. Gregorij, déque eiuſdem profeſſione ſub inſtituto S. Equitij, non autem S. Benedicti, ac de aliis quæſtionibus eò pertinentibus, acriter impugnata fuiſſe à nonnullis monachis Ordinis S. Benedicti; ſed eadem ſatis validè defenſa ab *Antonio Gallonio* Congregationis Oratorij, Apologia Romæ edita anno 1604. adversùs Conſtan. Bellotum, ipſo adhuc Eminentiſſimo Card. ſuperſtite, & approbante. Poſt cuius obitum ſcripſerunt & alij, eamdem ſerram reciprocantes; ſed qui ut plurimùm levibus potiùs nitantur coniecturis, quam gravibus rationibus. Nec verò tantummodò S. Gregorium ſibi monachos Benedictinos vendicare; ſed & alios qui nihil penitùs ad ipſos pertinuerunt, iam variis locis viſum eſt ſuperiùs 494 V. 502. VIII. Quaſi non ſat habeat nobiliſſimus Ordo legitimorum liberorum, niſi & ſuppoſititios ſibi undique nundinetur. Verùm nihil nos de iſtis iudicamus, qui ſenſa dumtaxat Baronij referenda ſuſcepimus.]

VI.

Hoc item anno cœptâ iam Indictione decima quintâ, evocatione Regis Francorum Gunthramni, ſub Priſco Lugdunenſi Archiepiſcopo, Calendis Novembris celebrata eſt Prima SYNODUS MATISCONENSIS, ut eius Acta *u* teſtantur; licèt illic corruptè dicatur coacta anno duodecimo dicti Regis: nam ſi (ut ibidem aſſeritur) decima quintâ Indictione celebrata fuerit, non duodecimo, ſed decimo ſeptimo, id accidiſſe oportuit. Extant eiuſdem Synodi canones decem & novem ab uno & viginti Epiſcopis ſanciti; iidémque omnes ad morum emendationem, Eccleſiaſticámque diſciplinam ſpectantes; complures verò ad Iudæorum petulantiam coërcendam. Intérque alia actum ibi *x* de Quadrageſimâ dictâ S. Martini, trium dierum in hebdomadâ, nempè ſecundæ, quartæ, & ſextæ feriæ, à Feſto S. Martini uſque

u Conc. Matiſcon in ſ.

CONCIL. MATISC. I.

x Ibid. c. 9.

DE QUADRAGESIMA S. MART.

ad Natalem Domini ieiunus obſervandâ. Fuiſſe autem in Gallis huiuſmodi Ieiunia primùm inſtituta à S. Perpetuo Turonenſi Epiſcopo, Gregorius *y* eiuſdem Eccleſiæ Antiſtes docet. Fluxit verò inde, ut nonnulli Fidelium ipſum integrum tempus Adventûs, quod Natalem Domini diem præcedit, ieiunio continuato tranſigerent.

y Greg. Tur. 10. hiſt. 31.

VII. EULOGIUS EPISC. ALEX.

Eodem quoque anno defuncto Ioanne Epiſcopo Alexandrino cùm ſediſſet annos undecim, in locum eius ſuffectus eſt *S. Eulogius*. Hæc ex Nicephori Chronico: déq; eodem Evagrius *z*, & alij. Sed & meminit eiuſdem cum laude ſæpè in ſuis epiſtolis S. Gregorius Papa; agetúrque pluries de eo inferiùs.

z Evagr. lib. 5. c. 16.

IESU CHRISTI
AN. 582.
PELAGII II.
AN. 5.
TIBERII II.
AN. 4.

I. CONCIL. CABILON. I. IN CAUSA PRAVOR. EPISC.

ANNO Chriſti quingenteſimo octogeſimo ſecundo, Indictionis decimæ quintæ, qui quartus Childeberti Francorum Regis, ac decimus octavus Guntheramni ipſius patrui habetur; eiuſdem Guntheramni iuſſu celebrata eſt Prima SYNODUS CABILONENSIS in cauſâ Sagittarij & Salonij Epiſcoporum, de quibus eſt ſuperiùs actum. Qui in eâ Synodo accuſati de adulteriis atque homicidiis, ſed & rei maieſtatis conſtituti, & patriæ proditores, ab Epiſcopatu deiecti ſunt.

a Greg. Tur. 5 hiſt. Frãc. 27.

IESU CHRISTI
AN. 583.
PELAGII
AN. 6.
MAURITII
AN. 1.

I.

ANNO Domini quingenteſimo octogeſimo tertio, Indictionis primæ, menſe Aprilis, die octavâ poſt Paſcha, Eutychius † Conſtantinopolitanus Epiſcopus ex hâc vitâ migravit, cùm poſt revocationem ab exilio ſediſſet annos quatuor & ſex menſes; ut præter alios aſſerit qui interfuit Euſtathius *a* in eius Rebus geſtis. Cùm verò paulò antè quàm in morbum incideret, commentarium edidiſſet de Reſurrectione carnis, quo cùm firmiter adversùs Gentiles & Hæreticos eam aſtrueret, ex Origenis tamen erroribus aſſereret fore eam abſque carne palpabili; Gregorius diaconus Apoſtolicæ Sedis Apocriſiarius, ipſo convento atque admonito, poſt multam inter eos diſputationem, interveniente Tiberio Imperatore, liber ille combuſtus eſt, & Eutychius errorem agnovit: qui & ægrotans, quandocumque noti Gregorij ad eum ſalutationis gratiâ pergebant, pellem manûs ſuæ tenens dicebat: *Confiteor quia omnes in hâc carne reſurgemus*: quòd omninò priùs negare conſueverat. Refert hæc pluribus ipſe Gregorius *b*; quæ Euſtathius diſſimulavit. Ceterùm haud valuit nævus iſte, vel quantavis macula, quam citò abſterſit, Eutychij animæ labefactare pulchritudinem: ut non immeritò Græci eum ut Sanctum colant, anniverſariâque die eiuſdem natale celebrent.

† Ap. Barõ. an. 589. ſed vide ſuprà an. 575. poſt num. 1.
a Ap. Sur. 6. April.

DISPUT. INTER GREG. ET EUTYCH. DE RESUR. CARNIS.

b Greg. 14. Moral. 29.

c Menolog. Græc.

II. IOAN. IEIUNATOR HYPOCRISI SUA ADIPISCITUR SED CONST.

Ei verò ſuffectus eſt *Ioannes* quidam monachus, cognomento *Ieiunator*: cui tamen (ut Euſtathius tradit) Eutychius adhuc vivens haud voluit ſuo elogio ſuffragari, cùm ægrotans ab Imperatore de ſucceſſore requireretur; utpotè qui nihil boni præviderat de homine, qui ex iugi omnibus noto ieiunio popularem captans auram, eâdem inflatus intumuiſſet. Cuiuſmodi etiam ductus hypocriſi, cùm ad Epiſcopatum quæreretur, fugam ſimulans, nonniſi coactus eum ſuſcipere videri voluit; ut ei poſteà S. Gregorius *d* exprobravit; cùm per ſuperbiam ſuam ille Eccleſiam ſubvertere conatus eſt; ſicut videbitur inferiùs ſuis locis.

d Id. 1. ep. 4 & 4. ep. 38

III. TIBERII IMP. OBITUS.

Ubi autem ab obitu Eutychij quatuor fuiſſent menſes elapſi; mortuus eſt quoque Tiberius Imperator menſe Auguſto, cùm regnâſſet ſolus annos quatuor, totidémque cum Iuſtino, unò minùs menſe, prout teſtatur Evagrius *e*, aliique ferè conſentiunt. Proximè verò moriturus, Imperium publicè Mauritio tradidit, quem iam anteà Comitem Excubitorum, & Magiſtrum militiæ creatum, poſteà etiam victorem à debellatione Perſarum, aliorúmque barbarorum redeuntem, Cæſarem dixerat: cui & unà cum Imperio, ſuum quoque nomen impertivit, ut diceretur MAURITIUS TIBERIUS; ac filiam ſuam Auguſtam, à ſuo pariter cognomine *Conſtantinam* dictam (nam & ipſe, *Tiberius Conſtantinus* dici voluerat) in uxorem tradidit: ut hæc omnia pluribus proſecuti ſunt Evagrius *f*, Nicephorus *g*, & alij; qui & eiuſdē Mauritij fortitudinem pietatem, aliáq; inſignes virtutes mirificè laudârunt: præſagia verò divina futuri eius Imperij recenſet idem Evagrius *h*: illúdque ipſum fuiſſe ei prænunciatū à SS. Theodoro Sicæotâ Archimandritâ, & Eutychio Conſtantinopolitano Epiſcopo, teſtantur Acta *i* rerum ab iiſdem Sanctis geſtarum, in quibus æquè commendatur eiuſdem Mauritij eximius religionis cultus. Porrò ipſum ab antiquâ Româ genus & nomen traxiſſe; ſed ob parentes ex quibus proximè oriundus eſſet, Arabiſſum urbem Cappadociæ patriam agnoviſſe, Evagrius *k* tradit: addítque ipſius cum Auguſtâ Conſtantinâ nuptiis (quod nulli antè Imperatori eveniſſe aliquando traditum eſſet) utrumque eiuſdem parentem decorâ canicie venerandum, ac fratres formâ eximios interfuiſſe.

e Evagr. lib. 5. cap. 23.

MAURITIUS IMP.

f Id. lib. 5. c. 19. & ſeqq
g Nicephor lib. 18. c 6.
h Evagr. ib. cap. 21.
i Ap. Sur. 6 & 26. Apr.
k Evagr. l. 5. cap. 19. & lib. 6. c. 1.

IV. DE TEMPORE INGRESSÛS MAURITII.

Eumdem autem hoc anno imperare cœpiſſe, non ſolùm quæ de tempore obitûs Tiberij ab Euſtathio qui præſens fuit, dicta ſunt, manifeſtè docent; ſed & apertiſſimè confirmatur ex eo quòd in epiſtolis *l* S. Gregorij Papæ adnotatum eſt, anno ſecundo ipſius Pontificatûs, ſive Chriſti anno quingenteſimo nonageſimo primo, fuiſſe ſeptimum annum Conſulatûs, ſeu Poſt Cōſulatum Mauritij, quem certum eſt omnium ſententiâ incidiſſe anno ſecundo eiuſdem Imperij. Et adhuc apertiùs ex aliis monumentis publicis; cùm apud eumdem S. Gregorium *m*, ubi annus Imperij Mauritij decimus tertius iungitur cum Indictione pariter decimatertiâ; tum apud Bedam *n*, ubi æquè eiuſdem Imperatoris annus decimus quartus iungitur cum Indictione decima quartâ: cùm hoc anno, quo ipſum

l Greg lib. 1. Reg. in pr.
m Id. 4. ep 44.
n Beda de geſt. Angl lib. 1. c. 23.

inchoâſſe

inchoâſſe Imperium ponimus, fuerit etiam Indictio prima. Aſſerit id ipſum & Gregorius *o* Turonenſis, huius temporis ſcriptor, dum Tiberij exitum, & Mauritij ingreſſum ponit anno Childeberti Francorum Regis octavo: idémque ſuperiùs *p* dixit, eo anno ultimum Ianuarij fuiſſe Dominicum diem, quo Dominicalis litera fuit C. quam certum eſt cadere in præſentem annum Domini quingenteſimum octogeſimum tertium. (Sed quod ad annos Childeberti pertinet; apparet errorem illapſum in Gregorium, dum octavus ibi numeratur qui dumtaxat quintus dici debuit.) Denique cùm ex ipſâ Mauritianâ hiſtoriâ, auctore Theophylacto cognomento Simocato antiquitùs ſcriptâ; aliiſque tam Græcis quàm Latinis hiſtoricis, conſtet Mauritium perveniſſe ad annum Imperij vigeſimum; & certum ſit tempus obitûs eius, & ingreſſum Phocæ ipſius ſucceſſoris, accidiſſe anno Chriſti ſexcenteſimo ſecundo, menſe Novembri; utique affirmandum eſt eum imperare cœpiſſe hoc eodem anno Chriſti quingenteſimo octogeſimo tertio, quo Tiberius menſe Auguſto defunctus eſt.

o Greg. Tur lib. 6. c. 30. hiſt. Franc.

p Ibid. c. 25.

[Ingreſſum Mauritij in Imperium, anteà Baronius collocaverat, an. 586. Sed poſtea accuratiùs conſideratâ, in Append. Tomi XII voluit in hunc annum referri, iis partim motus rationibus, quæ præcedenti §. continentur. Appoſuimus enim & nos quædam in eius ſententiæ confirmationem, quæ minimè apud eum repereris. Sed & meminiſſe debes eorũ quæ diximus eâdem occaſione ſuperiùs ad an. 571. I nempè ex hujuſmodi correctionibus Baronij, transferendas a nobis fuiſſe in alios annos, quam in Tomis ipſius Baronij habeantur, res eas geſtas, quæ pendent ex chronologiâ Tiberij & Mauritij Impp. notatis tamen in margine locis, quibus eas apud Baronium reperire ſit.]

V. CONCIL. BRENNAC. IN CAUSA GREG. TURON.

Hoc item anno, qui quintus (ut diximus) numeratur Childeberti Iunioris Francorum Regis, habita eſt in Galliâ SYNODUS BRENNACENSIS; cuius aliquot extant apud Gregorium *q* Turonenſem Epiſcopum monumenta: nam celebrata ipſa eſt in cauſâ ipſius Gregorij, cùm falsò reus factus eſſet quòd Fredegundem uxorem Chilperici Regis infamâſſet de commixtione cum Bertheramno Burdegalenſi Epiſcopo. Eâ verò de re cùm ex ſententiâ Synodi Gregorius, celebratis Miſſis in tribus altaribus, & addito iuramento, ſe purgâſſet; accuſatores eius excommunicati ac pœnis ſubiecti fuêre; Rex verò Chilpericus eidem reconciliatus, ipſius etiam benedictionem *r* experiit, quem paulò ante reum maieſtatis conſtituiſſet. Scripſit quoque de hâc Synodo carmen Venantius *s* Fortunatus; quo & cecinit laudes Chilperici & Fredegundis; & quidem puro intuitu charitatis, ut è domo regiâ manantem impudicâ Regis â fœtorem veluti plurimo effuſo balſamo effugaret. Verùm qui non ſecundùm faciem iudicat Deus, adversùs eoſdem Chilpericum & Fredegundem durissimam mox ſententiam protulit, quâ ipſos duobus filiis *t* Clodoberto & Dagoberto, graviſſimâ lue tunc Gallias devaſtante extinctis privavit: quibus adhuc ægrotantibus, ut ſimulatâ aliquâ pœnitentiâ eos à periculo Fredegundis liberaret, omnia incendit debitorum iniuſta nomina; ídque ipſum agendi Chilperico auctrix extitit. Sed liberis paulò pòſt extinctis, & ipſa inconſueta peccata recidens, novercali odio commota in Clodoveum, Chilperici ex priori uxore Audovera filium, eumdem in ſuſpicionem adductum quòd in eam aliquid moliretur; detruſum in carcerem gladio feriri curavit, evulgans ipſum obnoxium culpæ ſibi necem intuliſſe, quam rem geſtam Gregorius *u* narrat. Additque de aliâ Francorum Reginâ, coniuge Guntheramni germani Chilperici, hâc eâdem peſte defunctâ; ipſam cernentem ſe evadere non poſſe, Herodiano more Regem petiiſſe, & cum iuramenti interpoſitione adiurâſſe, ut cùm primùm ipſa deceſſiſſet, medicos qui eam curaverant (quaſi potiones letiferas ab iis accepiſſet) gladio perimeret; ut eſſet unus dolor regiis pariter & medicorum amicis, & in eius exequiis aliorum quoque funera plangerentur. Quod & Regem præſtitiſſe ait.

q Id. lib. 5. c. 47. & ſeq.

r Id. lib. 6. cap. 5.

s Fortun. carm. lib. 9.

t Greg. Tur. lib. 5. c. 34.

FREDEGUNDIS SCELERA.

u Ib. c. 39.

VI. S. MARTINI BRACARENSIS OBITUS.

Hoc eodem anno Childeberti quinto (ut ex eodem Gregorio *x* conſtat) Martinus ille, de quo ſuperiùs, inſignis Bracarenſis Epiſcopus, ex hâc vitâ migravit, poſtquàm triginta circiter annos ſediſſet, ut idem auctor tradit: quâ ratione dicendus eſſet inchoatus eius Epiſcopatus circa annum Domini quingenteſimum quinquageſimum tertium. Verùm alij eius in Hiſpanias adventum referunt tantummodò ad annum quingenteſimum ſexageſimum: cui ſententiæ magis inhæſimus, quòd ex Actis Concilij Bracarenſis Secundi, tum notâ Æræ, tum numero annorum Ariamiri Regis ſibi vindicet auctoritatem. Dies autem quâ tantus vir, cui multùm debet Hiſpania, ad cælum migravit, celebratur ab Eccleſiâ ad decimumtertium Calendas Aprilis. De cuius etiam mirificis laudibus, extat egregium Venantij *y* Fortunati carmen.

x Ib. c. 37.

y Fortun. carm. lib. 3

VII. PERSECUTIO EXCITATA A LEWIGILDO.

Hoc item anno; teſte eodem Gregorio *z*, qui (ut numerat) quintus eſt Childeberti Regis, dira perſecutio in Hiſpaniâ excitata eſt à Lewigildo Rege Ariano adversùs Catholicos; qua (ut ait) multi exiliis damnati, facultatibus privati, fame decocti, carceri mancipati, verberibus affecti, ac diverſis ſuppliciis trucidati ſunt. Sed & Iſidorus *a* breviter & ipſe eamdem perſecutionem perſtringens, multos è Catholicis ait in Arianam perfidiam terroribus impulſos eſſe, ac pleróſque ſine perſecutione illectos auro, rebúſque deceptos, nec ſolùm ex plebe, ſed etiam ex ſacerdotalis ordinis dignitate, ſicut Vincentium ex Cæſarauguſtano Epiſcopo apoſtatam factum. Quæ vero recentior huius perſecutionis cauſa præceſſerit, idem Gregorius hanc recenſet; nimirùm quòd cùm Lewigildi filius primogenitus nomine Herminigildus, uxorem duxiſſet Ingundem Sigeberti Francorum Regis ex Brunichilde coniuge filiam, hæcque fide Catholicâ præſtans, à Goiſuinthâ Reginâ (Athanagildi olim uxore, matre verò Brunichildis, ac proinde ipſius Ingundis aviâ, quæ demùm Lewigildo nupſerat) Arianam impietatem amplecti ſæpiùs ſolicitata, omninò acquieſcere recuſâſſet, ideóque ab eâdem peſſimè habita, ac calcibus etiam ad ſanguinem uſque verberata, denique per vim more Arianorum rebaptizata eſſet: haud tamen ipſa animum à fide divertens, tantùm etiam apud Herminigildum maritum continuis hortationibus ſuis profecerit, ut & ipſe relictâ hæreſi, religionem Catholicam ſit profeſſus: eâ verò de re iratus Lewigildus, bello filium perſequi, ſimúlque Eccleſiam vexare cœperit.

z Greg. 5. hiſt. 38.

a Iſidor. in Chronic. Goth.

INGUNDIS REGINÆ EGREGIA CONFESSIO.

VIII. HERMINIGILDUS

Porrò Herminigildus viribus patris impar, non ſolùm Græcos qui in Hiſpaniis (ut videmus) pro Imperio Romano adversùs Gothos

Pro defenſione Relig. arma parat contra patrem.

militabant, ſibi ſociavit *b*; ſed etiam ad aliud obtinendum auxilium, Legatum ad Imperatorem Conſtantinopolim miſit S. Leandrum Hiſpalenſem Epiſcopum, doctrinâ & pietate clarum: quem & ipſum Herminigildi converſioni plurimùm contuliſſe, qui proſecuti ſunt res Hiſpaniarum tradunt; confirmátque S. Gregorius *c* Papa, cui tunc eâ ratione contigit eiuſdam cognitionem habere, cùm ipſe ageret (ut diximus) apud Imperatorem Sedis Apoſtolicæ Apocriſiarium: quando & eodem adnitente Leandro opus aggreſſus eſt *Moralium Expoſitionum in librum Iob*; quod abſolutum primo ſui Pontificatus anno ad illum id expetentem miſit: ut de his omnibus conſtat ex ipſius tunc ſcriptis literis *d*.

b Greger. d. c. 38.
c Greg. Pap. 3. dial. 31.
d Id. 1. epiſt. 41. & præf. comment. in Iob.

IX.

Quod autem ad bellum inter patrem filiúmque ſpectat; perdurâſſe illud variis caſibus ad aliquot annos, ex Gregorio Turonenſi, aliiſque apparet, qui etiam docet quàm pravis artibus Lewigildus apud Chilpericum & Fredegundem egerit, ne Childebertus Ingundis frater & Guntheramnus Reges, exercitus quos paratos ad invadendam Hiſpaniam habebant, eò dirigerent. Qui verò tandem exitus belli fuerit, dicetur ſuo loco. Sed quàm multa eodem tempore & ingentia miracula variis locis fieri contigerit in confirmationem fidei Catholicæ, & confuſionem impietatis Arianæ, cùm & nonnumquam ipſius ſectatores videri vellent æquè auctoritatem habere prodigia edendi, idem Gregorius *e* ſcriptis ſuis memorat: & inter alia de duobus Arianis; qui cum diſputatione perſuaderi à Catholicis non valerent, ad miraculorum editionem provocati, inſigniter confuſi permanſerunt; necnon de Epiſcopo æquè Ariano, qui velut alter Cyrola, cæcum illuminare videri volens, hominem probè videntem, pecuniâ ad fraudem illectum, ſpe divinitùs deceptus, cæcum penitùs reddidit. Recitat inſuper Gregorius *f* diſputationem, quam ipſe habuit de fide adversùs Legatum quemdam Arianum, miſſum à Lewigildo ad Chilpericum. Ac denique de eodem Chilperico addit; cùm & ipſe ferretur præceps ad inſectandam Arianam hæreſim, tranſgreſſum limitem, in Sabellianiſmum impegiſſe; ſed ab eo mox per ipſum, Gregorium, & S. Salvium Albigenſem Epiſcopum, abductum fuiſſe, ac rectæ fidei reſtitutum.

Miracula in confirmationem fidei.
e Greg. Tur. de glor. Cóf. c. 12. 13. 14. de glor. mart. lib 1. c. 79. 80. 81
f Id 5. hiſt. Franc. 43.

Iesu Christi
An. 584.
Pelagii II.
An. 7.
Mauritii
An. 2.

I.

Anno Chriſti quingenteſimo octogeſimo quarto, Indictionis ſecundæ, qui ſextus numeratur Childeberti Francorum Regis; per Igidium Rhemenſem Epiſcopum, & alios collegas legatos, compoſitæ ſunt res Francorum, pace inter Reges ſtabilitâ eâ conditione, ut poſt obitum Chilperici, Childebertus ei heres in univerſo regno ſuccederet. Habet iſta Gregorius *a*.

a Id. lib. 6. c. 3. & 31.

II. Pelag. PP. petit auxilium contra Longob.

Eodem anno, Indictione iam incipiente tertiâ, quarto Nonas Octobris, Pelagius Papa admodùm fatigatus Longobardorum aſſiduis bellis, poſt fœdus cum illis initum iureiurando perfracto iterùm redivivis, ab Imperatore auxilium petiturus, Honoratum Notarium Conſtantinopolim legavit; eique eâ de re ad Gregorium diaconum adhuc ibi Apocriſiarium agentem literas *b* dedit. Unde fortè accidit ut Mauritius Legatos ad Childebertum Francorum Regem miſerit cum pecuniis, ſolicitans eum ad bellum adversùs Longobardos ſuſcipiendum: cùm Childebertus parùm liberaliter in his agens, miſſo tamen demùm exercitu ad invadendam Italiam, diſcordiâ Ducum rem infectam dimiſit; quæ pluribus narrat Gregorius *c* Turonenſis.

b Pelag. ep. 3.
c Greg. Tur. lib. 8. 30. , 8. Habet verò Baron. an. 588. Sed vide ſup. an. 583 poſt num. IV.

III. Gregor. diac. Romam revertitur.

Sed quod ad Gregorium S. R. E. Diaconum ſpectat, fuit ipſe poſt hæc revocatus Romam à Pelagio Pontifice; qui ex more ad novum Imperatorem Mauritium, novum Apocriſiarium miſit Laurentium eiuſdem Eccleſiæ Archidiaconum; ut ipſe teſtatur Gregorius *d*. Qui quidem eâ occaſione Romam rediens, ſecum detulit ab Imperatore dono acceptas *e* ſacroſanctas Reliquias Andreæ Apoſtoli, & Lucæ Evangeliſtæ, nempè illius brachium, & iſtius caput: quæ monaſterio ſuo Romæ ad Clivum Scauri ab eo olim erecto recondidit, quod & inde S. Andreæ dictum eſſe *f* conſtat. Sed & ipſum Romam reverſum, iterùm ſe eidem monaſterio incluſiſſe, eidémque ipſummet ut Abbatem præfuiſſe uſque ad electionem ſuam in Romanum Pontificem; idem ipſe ſatis apertè docet, dum in ſuis Dialogis *g* narrat hiſtoriam de monacho proprietario defuncto, in quem ut Abbas pœnam irrogavit ut ſepeliretur in ſterquilinio.

d Greg. Pap. 4. ep. 38. & lib. 2. epiſt. in pr.
e Ita habet Cod. Vatic. num. 153. pag. 1.
f Greg. Pap. 6. ep. 22. ad Prob.
g Id. 4. dial 55.

IV. Scribit adversùs Tria Capp.

Intereà verò adversùs ingruentes ob Tria Capitula Schiſmaticos, iuſſu Pelagij Papæ ſtylum exerens, librum eâ de re ſcripſit, quem Pelagius miſit ad Eliam Aquileienſem Epiſcopum, Paulini, de quo ſuperiùs, ſucceſſorem. Teſtatur id Paulus *h* Diaconus, qui librum illum Epiſtolam *i* vocat. Eiuſdem enim planè fuiſſe generis viſa eſt, cuius erat Epiſtola S. Leonis ad Flavianum; quæ cùm epiſtolæ nomine ſcripta eſſet, eadem diceretur & Tomus ob ſuî amplitudinem: nam & ipſa Pelagij epiſtola etiam à S. Gregorio Liber eſt nuncupata, cùm eamdem poſteà ad Hibernos *k* æquè ſchiſmaticos tranſmittens, ex modeſtiâ totam Pelagio tribuit, nihil ſibi arrogans laboris à ſe in eâ ſcribendâ ſuſcepti. Ceterùm Paulus de his agens in eo errat, dum ait Eliam Aquileienſem redargutum eſſe à Pelagio, quòd nollet ſuſcipere Tria Capitula; cùm è contra liqueat eum caput fuiſſe Schiſmaticorum, qui damnationi Capitulorum conſentire recuſarent. Sicut & in eo corrigendus *l* eſt, dum Eliæ obitum, ſucceſſorem Severi, ad illa refert tempora, quibus S. Gregorius Auguſtinum in Angliam miſit: cùm id non ſolùm ceteris auctoribus *m* omnibus, anno Domini quingenteſimo octogeſimo ſexto ponentibus Eliæ obitum, adverſetur; ſed & ipſi Gregorio, qui Severum ſediſſe antequàm ipſe Gregorius eſſet Pontifex, ſignificat literis *n* ad eum ſcriptis anno primo ſui Pontificatûs.

h Paul. diac. de geſt. Lōg. lib. 3. c. 10.
i Recitat illam valdè prolixam Baro. Tom. VII. ann. 586. unà cū aliis duabus brevioribus eiuſdē Pelagij Papa nomine ab eodem Gregorio anteà ſcriptu ad eumdem Eliam atque univerſos Iſtriæ Epiſc. acceptas omnes à Nic. Fabro Pariſ.
k Gregor. 2. ep. 36.
l Paul. diac. lib. 3. c. 12.
m Panvin. Rube. hiſt Ravē. lib. 4.
n Gregor. 1. ep. 16.

Iesu Christi
An. 585.
Pelagii II.
An. 8.
Mauritii
An. 3.

I.

Anno Domini quingenteſimo octogeſimo quinto, Indictionis tertiæ, Mauritij Imp. anno ſecundo cœpto à menſe Auguſti anni ſuperioris, idem Imperator (ut Cedrenus & alij teſtantur) Conſulatum abſque collegâ ſuſcepit: ita ut reliqui eius Imperij anni, ab eodem Conſulatu nomen multiplicato nomine ſortirentur: quod in aliquibus eius temporis monumentis obſervatum videbis inferiùs. Quo eodem anno Mauritij ſecundo idem Cedrenus ponit, quoſdam Græcos cùm inter prandendum convicia in ſanctiſſimam Virginem Deiparam iecissent; illicò à malis ſpiritibus correptos pœnas dediſſe; domino vero domûs in quâ prandiſſent, ipſam Deiparam in ſomnis virgulâ pedes inciſiſſe.

Blasphemi in Mariam Virginem puniti. *Ap. Baron. an. 587. ſed vide ſuprà an. 582. poſt num. IV.*

II.

Quod ad res pertinet Occidentis; hoc eodem anno Longobardi, cùm per decennium ſine Rege ſub Ducibus extitiſſent, regiminis eiuſmodi ſine capite iam pertæſi, initis unà comitiis, Regem ut anteà creârunt; delectúſque eſt ex omnibus, Cleophonis ultimi Regis filius nomine *Antharith*: ſed barbaricum nomen nimis aſpetum, cognominis *Flavij* lenitate delinierunt; quo prænomine omnes qui poſteà fuêre Longobardorum Reges uſi ſunt. In novi verò Regis, eiúſque miniſtrorum ſuſtentationem, Duces qui tunc erant, omnis ſubſtantiæ ſuæ medietatem regalibus uſibus tribuerunt. Hæc omnia Paulus *a* diaconus. Porrò ſub hoc Antharith miraculum illud accidiſſe noſcitur, quod Papa Gregorius *b* narrat de Clave aureâ S. Petri Apoſtoli; quàm cùm miles quidam Longobardus Arianus in Tranſpadanis partibus inventam cultello incidere voluiſſet, illum ipſum cultellum arreptus per ſpiritum ſibi in gutture defigens, miſerè periit. Quo miraculo Antharith conterritus, aliam auream clavem conficiens, eam cum illâ priori ad Pelagium Papam tranſmiſit. Hæc Gregorius. Sed quòd per clavem poſſeſſio deſignatur, illud per illam clavium miſſionem ſignificatum fuiſſe poſſet ex eventis aſſeri, non tantùm à Longobardis Urbem non capiendam; ſed & ipſos omnes cum ſuâ ditione Romano Pontifici parituros. Unde meritò his diebus Venantius *c* Fortunatus laudes celebrans Apoſtolorum Petri & Pauli; inter alia egit de ipſorum patrocinio, quo munierunt Vrbem ne à Longobardis caperetur: quod & ingenuè alibi idem Gregorius *d* faſſus eſt.

Antharith creatur Rex Longob.

a Paul diac. 3. de geſt. Long. 8.
b Greg. 6. ep. 23.

De clave S. Petri grande miraculum.

c Fortun. lib. 3 carm.
d Greg 7. ep. 23.

III.

Hoc eodem anno Childeberti Francorum Regis ſeptimo, Chilpericus Rex ad Iudæorum converſionem addicens animum, complures eorum ad fidem converſos baptiſmo ſuſcepit: ſed dum alios adigere vellet, multarum cædium occaſionem præbuit: quæ pluribus recenſet Gregorius *e* Turonenſis.

e Greg. Tur. 6 hiſt. Fran. 17.

Iesu Christi
An. 586.
Pelagii II.
An. 9.
Mauritii
An. 4.

I.

Anno Chriſti quingenteſimo octogeſimo ſexto, Indictionis quartæ, quo Mauritij Imperij annus tertius finitur, & quartus inchoatur, menſe Auguſti, traditur apud Miſcellæ *a* auctorem & Cedrenum *b*, Philippicum Orientis Præfectum, Ducémque exercitûs, cui Mauritius ſororem ſuam Gordiam in matrimonium collocaverat, admirabilem conſecutum eſſe victoriam adversùs Perſas ope ſanctiſſimæ Imaginis Salvatoris ἀχειροποιήτου, id eſt Non-manufactæ, quam ad Abgarum Edeſſæ Regem à Chriſto miſſam prodidêre veteres; de quâ eiúſque miraculis, iam dictum ſuperiùs. Cùm & alioqui tanta hæc videri potuiſſet Deus præſtitiſſe Chriſtiano, eidémque Catholico exercitui, ad confutandum vanum magorum vaticinium, quo Regi Perſarum victoriam de Romanis polliciti erant; ut iidem auctores referunt. De Philippici verò ſtrenuiſſimi Ducis rebus adversùs Imperij Romani hoſtes præclarè geſtis, agit etiam Evagrius *c*.

a Miſcell. lib. 17.
b Cedr. in Annal.

Insignis victoria virtute Imag. Salvat. *Ap. Baron an. 589. ſed vide ſuprà an. 583. poſt num. IV.*

c Evagr. lib. 6. c. 3. 12. 13.

II.

Hoc eodem tempore, cùm præparatum Gregorij S.R.E. diaconi induſtriâ adversùs Schiſmaticos Trium Capitulorum defenſores pharmacum, de quo dictum eſt ante ſuperiorem annum, Pelagius Papa minimè profuiſſe cognoviſſet; idem Pelagium Pontificem Seniorem imitatus, qui eoſdem Schiſmaticos per Narſetem Ducem compeſcere laboraverat, Smaragdum Italiæ Exarchum adversùs illos excitavit: qui quidem impigrè ei obſecutus, Ravennâ gradum properans, Severum Aquileienſem Epiſcopum Schiſmaticorum caput, unà cum tribus aliis Iſtriæ Epiſcopis Ravennam deduxit, ac vi compulit communicare cum Ioanne illius civitatis Epiſcopo Trium Capitulorum damnatore; ſicque poſt annum ad Eccleſias ſuas redire permiſit: ſed mox iidem cùm iam à reliquis Epiſcopis Iſtriæ ſchiſmaticis, aut à populo minimè reciperentur, in priſtinum ſchiſma relapſi ſunt. Habet iſta pluribus Paulus *d* diaconus. Quem tamen hîc Lector attendat graviſſimè in errorem lapſum (quod & ſuperiùs attigimus) aliis quoque recentioribus *e* errandi occaſionem præbuiſſe; dum hiſtoriæ de Tribus Capitulis penitùs ignarus, putavit eorum damnatores fuiſſe ſchiſmaticos. Ex quo factum eſt, ut in devium ſemel immiſſo pede, iidem implicati teneantur aliis multis erroribus: veluti cùm dicunt Ioannem Ravennatem Epiſcopum à communione Eccleſiæ Romanæ defeciſſe, & Smaragdum Exarchum Catholicos Epiſcopos perſecutum eſſe; atque alia eiuſmodi veritati penitùs repugnantia; Catholicos vocantes ſchiſmaticos, Schiſmaticos autem inter Catholicos numerantes: cùm tamen præter ea quæ ſuperiùs à nobis dicta ſunt, conſtet ex epiſtolâ quam Gregorius *f* Papa ad eumdem Ioannem Ravennatem poſteà ſcripſit, ipſum Ioannem ſtrenuè laborâſſe adversùs eoſdem Schiſmaticos in Italiâ agentes. Eſt verò etiam libellus *g* eorumdem

Pelag. PP. commovet Exarchum adversùs ſchiſmaticos.

d Paul. diac. lib. 3 cap. 12.
e Sigon. de reg. Ital. l. 3. Hier. Rub. lib. 4. hiſt. Raven.

Error Pauli Diac. in hiſtor. de Trib. Capp.

f Greg. 2. ep. 32.
g Rec. Bar. Annal. Tom. VIII an. 590. acceptum à Nic. Fabro

Epiſcoporum ſchiſmaticorum Iſtriæ, & Venetiarum, oblatus Mauritio Imperatori adversùs Gregorium Papam; quo hæc omnia de Smaragdo & Severo, déque Severi deceſſore Eliâ, aliiſque rebus eò ſpectantibus, dilucidiùs explicantur.

IESU CHRISTI
AN. 567. 587

PELAGII II.
AN. 10.

MAURITII
AN. 5.

I. CONCIL. CONSTANTINOP. IN CAUSA GREG. ANTIOCHENI.

ANNO Chriſti quingenteſimo octogeſimo ſeptimo, Indictionis quintæ, à *Ioanne* Epiſcopo Conſtantinopolitano celebratum eſt CONCILIUM in causâ Gregorij Epiſcopi Antiocheni: qui factione Aſterij Orientis Præfecti accuſatus ab Antiochenis de multis criminibus, ad Imperatorem & Concilium provocans, Conſtantinopolim venerat: ſed Synodi atque Senatûs ſententiâ abſolutus, liber ad civitatem ſuam reverſus eſt. Hæc pluribus Evagrius *a*, qui tunc affuit, eidémque Gregorio adſtitit. Ea verò hoc anno geſta eſſe, conſtat ex S. Gregorio *b* Papâ, dum ſcribens de eâdem Synodo ad Eulogium Alexandrinum, & Ioannem Conſtantinopolitanum Indictione decimatertiâ, numerat à tempore eius celebrationis annos octo. Idem autem iiſdem, aliiſque ad Euſebium *c* Epiſcopum Theſſalonicenſem datis literis, ſcribit Ioannem quidem hanc de causâ Gregorij Antiocheni prætexuiſſe occaſionem cogendæ Synodi; re verâ autem ut homo inaniter ſuperbus nomen ſibi *Patriarchæ Oecumenici* arrogaret; idque ex animi ſententiâ in eâdem Synodo perfeciſſe: ſed ea cùm Pelagius Romanus Pontifex accepiſſet, cuncta Synodi geſta, præter ſententiam pro Gregorio latam, datis ad eumdem Ioannem literis diſſolviſſe; ſuúmque apud Imperatorem Conſtantinopoli agentem Apocriſiarium, ne eidem Ioanni in ſacris communicaret prohibuiſſe. Hæc Gregorius; extántque *d* ipſæ quarum meminit Pelagij literæ, eâ de re tunc ad omnes Epiſcopos (ut habet inſcriptio) qui illicitâ vocatione Ioannis ad Synodum Conſtantinopolim convenerant, datæ Calendis Martij huius Indictionis quintæ.

a Evagr. lib. 6. c. 7.
b Greg. 4. ep. 38. 39.
c Id. 7. epiſt. 70.

ARROGANTIA IOAN. CONST.

d Tom. I. Ep. Rom. pont. in Pelag.

II. CONFUTATUR NOVATOR DE NOMINE UNIVERSALIS.

Molinæum autem ſugillat Barō. adversùs quem etiam Remundus Rufus egregium commentarium ſcripſit, & duplicato ſcripto, eius defenſorem exagitavit.

Sed quod in eis dicit, neminem Patriarcharum uti debere nomine UNIVERSALIS, inde quidem è Iuris profeſſore factus uno momento Theologus, mox infert primatum eſſe in Eccleſiâ non debere; ac proinde contra Pelagij aſſertam ſententiam, Romanos Epiſcopos ſibi eum ſuper omnes Eccleſias vendicare. Sed ignoſcendum miſello, nonniſi ex illatis in Gratiani *e* arcam fragmentis ſtipem mendicanti. Si enim ipſam Pelagij integram epiſtolam perlegiſſet, erubuiſſet certè talia proferre: in quâ videlicèt tot robuſtis ſententiis elucet Primatus Romani Pontificis; dum inter alia aſſeritur, Privilegia à Chriſto in Petrum collata, eadem in Petri ſucceſſorum Romanorum Pontificum redundare præſtantiam: Ius Generalis Synodi convocandæ, firmandæque, unius eſſe tantummodò Romani Pontificis: Romanam Eccleſiam à Domino eſſe inſtitutam caput omnium Eccleſiarum: Ipſos prædeceſſores Ioannis Epiſcopos Conſtantinopolitanos, ſæpiſſimè profeſſos eſſe eorumdem Romanorum Pontificum primatum; ac reliquos omnes Orientales Patriarchas in ambiguis expectare conſueviſſe Apoſtolicæ Sedis ſententiam: & ad eamdem ex univerſo Orbe maiores atque difficiliores cauſas deferri ſolitas: dum item in ipſum Ioannem, aliôſque ei adhærentes fulmen excommunicationis interminatur, ſiquid eiuſmodi inconceſſum præſumerent. Cùm igitur tot firmiſſimis rationibus Pelagius ſit aſſertor Primatûs Romanorum Pontificum, quis ingenio adeò obtuſus non videat, ipſum, dum ait nullum Patriarcham dici debere univerſalem, ad illos Orientales ad quos ſcribit, habuiſſe reſpectum? Quæ verò idem Leguleius in ipſum quoque Sanctum Gregorium effutiit, nos ea, cùm res Gregorij proſequemur, in eumdem pariter retorquebimus. Denique quòd eâdem ſuâ epiſtolâ tradat Pelagius, numquam anteà aliquem Conſtantinopolitanorum Antiſtitum permiſſum eſſe uti nomine *Oecumenici*, ſed omnes ipſorum conatus retuſos fuiſſe, penitúſque repreſſos à Romanæ Eccleſiæ Pontificibus; vel hinc ſaltem poteſt liquidò perſpici Græcorum impoſtura (quam & ſuperiùs attigimus) in Actis Quintæ Synodi, dum in eis paſſim Conſtantinopolitanus Epiſcopus *Oecumenicus* appellatur.

e cap. nullus Patriarch. diſt. 99.

DE PRIMATU ROM. ECCLES.

III. DIVINA ULTIO IN POPULUM REBELLEM EPISCOPO.

Sed ut ad Gregorium Antiochenum redeamus; quàm ſeverè ultus ſit Deus Antiochenos, qui adeò dirè perſecuti ſunt illum, deſcribit Evagrius *f*: relictúmque planè fuit poſteris exemplum, poſt multa alia quæ videri poterant exoleviſſe, magno periculo à luporum parte ſtare oves adversùs paſtores ſuos. Siquidem poſt reditum Gregorij Antiochiam, cùm ipſe Aſterius eius perſecutor pridie Calendas Octobris virginem uxorem duceret, & tota propter eà civitas feſtum celebraret; ſubitaneo ingenti terræmotu concuſſa civitas, quamplurima tam privata quàm publica, & tam ſacra quàm profana ædificia proſtrata ſunt, quorum ruinis ſexaginta hominum millia periêre; intérque eos ipſe Aſterius: Epiſcopus autem præter omnium expectationem incolumis evaſit, licèt domicilium in quo habitabat, ruinam paſſum fuerit.

f Evagr. l. 6. cap. 8. & 9.

IV. CONCIL. LUGDUN. II. PRO DISCIPL. ECCLES.

Quod ad res pertinet Occidentales; hoc eodem anno, qui ab obitu Clotarij Francorum Regis, numeratur Gunthetamni eius filij regni vigeſimus ſecundus, celebrata eſt menſe Maij Secunda SYNODUS LUGDUNENSIS; cuius extant ſex canones, quibus antiquas regulas Eccleſiaſticas innovantes, hoc de leproſis Patres addiderunt, ut in unaquâque civitate, ipſis ab Epiſcopis ſufficientia alimenta darentur, nec permitterentur aliò vagari. Quod & eâdem ratione in Synodo Turonenſi *g* Secundâ, de omnibus pauperibus ſtatutum fuiſſe vidimus. Præfuit verò huic Lugdunenſi *Priſcus* eius civitatis Archiepiſcopus, ſubſcripſerúntque alij Epiſcopi ſeptem, & per vicarios duodecim.

g Conc. Turon. II. c. 6.

V.

Hócque item anno, qui nonus numeratur Childeberti pariter Francorum Regis, Lewigildus Gothorum in Hiſpaniâ Rex, miſſâ ad Chilpericum itidem Francorum Regem legatione, filiam eius coniugem filio ſuo Reccaredo petiit; quæ & tandem invitiſſima in Hiſpaniam ducta eſt. Teſtatur hæc quidem Gre-

gorius

h *Greg Tur. 6. hiſt Franc. 34. & 45.*

gorius *h* Turonenſis : cuius etiam aſſertione conſtat, poſt annos quinque, nempè decimoquarto Childeberti, eundem Reccaredum mortuâ fortè illâ Chilperici filiâ (cuius nomen haud Gregorius prodidit *i*) iterùm uxorem duxiſſe Clodoſuindam filiam Brunichildis, ſororem ipſius Childeberti.

i *Id. lib 9. c. 16. & 28.*

IV.

Hoc etiam tempore cùm filius parvulus Chilperici moreretur, Fredegundis Regina exiſtimans à maleficis id factum eſſe, de iiſdem diriſſimam exercuit quæſtionem, quam pluribus deſcripſit Gregorius *k*. Quo item anno Rex ipſe Chilpericus *l* fraude eiuſdem peſſimæ Fredegundis uxoris ſuæ, adulterantis cum Landotico Maiore domûs, cùm à venatione iam ſubobſcurâ nocte rediens ab equo deſiliret, gladij ictibus confoſſus eſt. Vocat illum idem Gregorius *Neronem huius temporis, atque Herodem* : multáque habet de eius ſceleribus ac potiſſimùm de odio adversùs ſacerdotes & Eccleſias ; direptionibúſque bonorum, quæ illis teſtamento relinquerentur à Fidelibus ; itémque de ipſius libidinibus, necnon crudelitate, quâ delectabatur maximè in eruendis ſontibus oculis : ac demùm recenſet viſionem de eiuſdem ad inferos damnatione, oſtenſam Regi Guntheramno ipſius fratri ; ſed moribus diſſimillimo. Reliquit verò idem Chilpericus filiolum infantem nondum baptizatum, qui dictus eſt *Clotarius*, de quo ſæpè inferiùs.

k *Id. lib. 6. cap. 35.*
l *Id. lib. 6. c. 46. Ado in Chron. & alij.*
CHILPER. REX OCCID. TUR ARTE FREDEG. CONIUGIS.
EIUS DAMNATIO AD INFEROS.

VII. CONCIL. ARVERN.
m *Gregor. Tur. 6. hiſt. 38.*
S. LUPENTII MARTYRIUM.

Hoc eodem tempore facta eſt SYNODUS *m* ARVERNI, pro ſedandis turbis obortis inter Epiſcopos Rutenorum & Cadurcenſium, occaſione diœceſis uſurpatæ. Contigitque martyrium *S. Lupentii*, Abbatis S. Privati martyris urbis Gabalitanæ, qui necatus eſt ab Innocentio eiuſdem urbis Comite : cuius caput in flumen deiectum, mirabiliter per aquilam è fundo fluminis extractum, ripæ depoſitum eſt, & unà cum corpore ſepultum ; ad cuius ſepulchrum multa facta ſunt ſanitatum miracula. Narrat hæc omnia pluribus idem Gregorius *n*.

n *Id. lib. 6. cap. 37. 38.*

IESU CHRISTI
AN. ~~584~~ 588

PELAGII II.
AN. 3.

MAURITII
AN. 10.

I.

ANNO Chriſti quingenteſimo octogeſimo octavo, Indictionis ſextæ, Childeberti Francorum Regis decimo (ut ponit Gregorius Turonenſis *a*) die decima tertia Aprilis contigit nobile martyrium *Herminigildi* Regis Catholici, de cuius ad fidem converſione dictum eſt ſuperiùs. Qui cùm adverſùs Lewigildi patris exercitum pugnaturus, à Græcis, quos in auxilium vocaverat, pecuniâ à Lewigildo corruptis, proditoriè derelictus, in Eccleſiam aufugiſſet ; accepto patris iureiurando de ſecuritate, illinc exiens, mox contra fidem datam in carcerem coniectus eſt ; cúmque omninò recuſaret, Arianis inhærere, ipſa nocte Paſchatis Sancti, iuſſu patris ſecuri percuſſus glorioſum martyrium conſummavit ; quod ſtatim plurima ſecuta ſunt miracula. Hæc autem pleniùs deſcribuntur apud Gregorios Turonenſem *b* & Romanum *c*, necnon Adonem *d* Viennenſem. De coniuge verò Herminigildi Ingunde, quæ ipſi auctrix converſionis fuerat, idem Turonenſis aſſerit, eam ereptam à Græcis ut cum filio parvulo perducerent ad Imperatorem, in Africâ defunctam eſſe.

a *Id. lib. 8. cap. 28.*
HERMINIGILDI REGIS MARTYRIUM. *Ap Baron. an. 584. ſed vide infrà an. 590. poſt num. XII.*
b *Id. 5. hiſt 38. & lib 6. cap. 43. & l. 8. c. 28.*
c *Greg. Pap. 3. dial. 31*
d *Ado in Chron.*

II. PERSECUTIO IN HISP.

Porrò Lewigildus, quamvis (ut iidem auctores tradunt) viſus ſit pœnituiſſe necis filio illatæ ; tantum tamen abfuit ut perfidiam Arianam deſeruerit, ut contra iracundia ex dolore concepta exæſtuans, adversùs Catholicos acerbiorem perſecutionem excitaverit, relegans Epiſcopos in diverſa loca, Eccleſiáſque bonis ſpolians. Quo tempore exulâſſe conſtat Sanctum Leandrum, atque Fulgentium, fratres Epiſcopos, alióſque, quorum ex parte meminit Iſidorus *e*, dum eorum ſcripta recenſet. Immò & Suevos in Hiſpaniâ commorantes, qui unà cum ipſorum Rege ante aliquot annos (ut vidimus) ad Catholicam fidem converſi fuerant, iidem Lewigildus eam deſerere coëgit ; cùm, ut refert *f* idem auctor, tonſurato eorum tyranno Audicâ (qui Eburicum Ariamiri filium ac in regno ſucceſſorem, in monaſterium incluſerat) deletum ipſum Suevorum Regnum in Gothos tranſtulit. Verùm Suevos denuò ad fidem revocatos eſſe per Reccaredum Lewigildi ſucceſſorem, & ipſum Catholicum factum, habent Acta Concilij Toletani Tertij. Nec verò Herminigildi tantùm ſanguine illuſtrata eſt hoc tempore Hiſpaniarum Eccleſia ; ſed & *Vincentij* Abbatis : qui cernens maximam irrogatam eſſe iniuriam Catholico nomini per Vincentium Cæſaraugustanum Epiſcopum apoſtatam, è ſolitudine proſiliens adversùs Arianam blaſphemiam pugnaturus, cùm id ſtrenuè ubique præſtaret, tandem poſt verbera & carcerem, ab Arianis ante fores monaſterij crudeliſſimè peremptus eſt Legione undecimâ menſis Septembris, qua die ab Eccleſia Catholica anniverſaria eius memoria celebratur.

e *Iſidor. de Script. Eccl. c. 28. & 31.*
f *Id. in Chr. Goth.*
VINCENTII ABB. MARTYRIUM.

III.

Hoc item anno, vigeſimoquarto inchoante Guntheramni Francorum Regis, undecimo Calendas Novembris, eiuſdem iuſſu celebrata *g* eſt *Matiſcone* SYNODUS Secunda dicta ; eadémque Generalis appellata, quòd ex omnibus provinciis eidem Regi ſubiectis collecta ſit : cui præfuit *S. Priſcus* Lugdunenſis Epiſcopus, idémque appellatus *Patriarcha* ; (de quâ voce dictum eſt ſuperiùs) ſubſcripſerúntque Epiſcopi omnes numero ſexaginta duo (præter eos qui per legatos interfuerunt) quorum plurimi in numerum Sanctorum poſt mortem relati reperiuntur. Ab iis autem ſtatuti ſunt viginti canones, ad œconomiam Eccleſiaſticam eius temporis maximè utiles : ac præcipuè de veneratione quæ à ſæcularibus præſtanda eſſet Clericis : & ne Clericorum iudicia agitarentur per ſæculi Magiſtratus (quod quidem non recens inſtitutum, ſed ab ipſo Chriſtianitatis naſcentis exordio ſervatum eſſe, Patres aſſeruerunt) itémque adversùs Epiſcopos venatores ; & ne quis ad Eccleſiam confugientes extrahere auderet. Ad quod ultimum iterùm faciendum Patres inducti fuiſſe videntur, ex iis quæ hoc ipſo anno, cùm de nece Chilperici Regis quæſtio haberetur, Turonis in Eccleſiâ ſancti Martini, & Agenni in baſilica ſancti Vincentij Martyris, fieri illicita

g *Tom. 2. Conc.*
CONCIL. MATISC. II. PRO OECONOMIA ECCL.
DIVINA ULTIO IN SACRILEGOS.

h *Gregor. Turon. 7. hiſt 21. 29.*

contigiſſent; in quorum ultionem plura facta ſunt miracula, quæ narrat Gregorius *h*. Ad poſtremum in eadem Synodo illud à Patribus additum fuit, ut quolibet triennio generale Concilium ageretur, quod indici deberet ab Archiepiſcopo Lugdunenſi. Poſt peractam verò Synodum, Rex Guntheramnus ſanctionem *i* edidit memoriâ digniſſimam, ad Epiſcopos atque Iudices ſcriptam hoc eodem anno, quarto Idus Novembris; quâ (ut decebat Chriſtianiſſimum Principem) hortatus eſt Epiſcopos, Verbi imprimis prædicationi invigilare; & ne munus Epiſcopale per Vicarios, ſed per ſeipſos explerent: Iudices autem admonuit, ut attenderent correctioni morum, & noxiorum punitioni.

i *Ext. Tom. II. Concil. poſt Act. Conc. Matiſcon. II.*

PIUM GUNTHERAMNI REG. EDICTUM.

IV. INCENDIUM PARIS.

Hoc item anno, qui decimus numeratur Childeberti, maxima pars civitatis Pariſienſis (exceptis Eccleſiis) igne conflagrarit; cùm eiuſmodi incendium aliquot ante diebus mulier quædam ex viſione habitâ fruſtrà civibus prædixiſſet. Acciderunt autem eo tempore plura admiranda virtute Sanctorum Martini & Germani, quæ Gregorius *k* narrat. Addit *l* verò poſt hæc, eodem hoc anno natum filium Childeberto Regi, à Magnerico Treverenſi Epiſcopo baptizatum appellatum eſſe *Theodobertum*; de quo ſæpe dicendum inferiùs.

k *Greg. lib. 6. cap. 33.*
l *Ibid. c. 37.*

V. GREGORIUS ANTIOCH. CONCILIAT EXERCITUM REBELLEM.

Quod ad res pertinet Orientis; hoc eodem anno Romanum exercitum contra Perſas militantem, qui ducibus ſuis in ordinem redactis & aliis ad libitum electis, diſceſſionem fecerat; vix tandem Gregorius Antiochenus Epiſcopus, de quo dictum eſt anno ſuperiori, oratione ad eum genibus flexis cum multis lacrymis habitâ (uſus videlicèt præcipuis ad perſuadendum ex Chriſtianâ rhetoricâ petitis locis) obſequentem reddidit Philippico Orientis Præfecto. Narrat hæc pluribus Evagrius *m*, ſimul & bellicos horum temporum adversùs Perſas progreſſus deſcribens.

m *Evagr. lib. 6. c. 4. 5. 10. 11. &c.*

IESU CHRISTI
AN. 589.

PELAGII II.
AN. 12.

MAURITII
AN. 7.

I. CONCIL. VALENT.

ANNO Domini quingenteſimo octogeſimo nono, Indictionis ſeptimæ, Guntheramni Francorum Regis vigeſimoquarto nondum abſoluto, decimo Calendas Iulij, celebrata eſt SYNODUS VALENTINA in Galliâ Narbonenſi ſeptemdecim Epiſcoporum: in quâ pauperum cauſæ ſunt cognitæ; ſed & donationes factæ diverſis Eccleſiis ab eodem Rege, ſive Reginâ, atque filiabus eius Deo ſacris virginibus, auctoritate Apoſtolicâ confirmatæ, ac eorumdem Antiſtitum ſubſcriptionibus munitæ. Emendandum verò eſt quod in titulo dicti Concilij appoſita eſt Indictio ſecunda: ſiquidem Guntheramni annus vigeſimus quartus incidiſſe noſcitur in Indictionem ſeptimam. Quo eodem anno *a* infeliciter eidem Regi ceſſit bellum, quod ipſe auditâ morte Hermenigildi, neptiſque ſuæ Ingundis, paraverat adversùs Gothos, qui hactenùs in Galliæ Narbonenſis eâ parte quæ *Septimania* dicebatur, ſedes ſemel fixas tenebant. Traditque Biclarenſis (qui tamen rem geſtam ad tertium Reccaredi Gothorum in Hiſpaniâ Regis annum ponit) Claudium Luſitaniæ Ducem obviam factum Francis apud Carcaſonem, vix cum trecentis viris ſexaginta millia ferè Francorum in fugam vertiſſe, & maximam eorum partem gladio trucidâſſe. Quam tantam cladem idem Guntheramnus apud Gregorium *b*, ob militum perpetrata ſacrilegia contigiſſe, egregiè philoſophatus eſt. Quem tamen reſpuiſſe petitam à Reccaredo, etiam poſt victoriam, iteratis legationibus pacem *c*, Gregorius tradit.

a *Greg. Tur. hist. 28. & ſeqq. Iſidor. in Chronic. Goth.*

FRANCI VICTI A GOTHIS.

b *Ibid. c. 30.*

c *Ibid. c. 31 & 39.*

II. PRÆTEXTATI EPISC. ROTOMAG. MARTYRIUM.

Eodem inſuper anno peremptus eſt in Galliâ *Prætextatus* Epiſcopus Rotomagenſis; quem inter Martyres ſcriptum coluit ſemper Eccleſia Catholica. Is enim diù multúmque odio impiæ Fredegundis Reginæ exiliis afflictatus, nihil remittens ſacerdotalis conſtantiæ in redarguendis perperàm factis Principum, potiſſimùm verò ipſius Fredegundis, quam alteram Iezabelem his temporibus Gallia paſſa eſt; tandem immiſſo ab eâdem ſicario, intra ipſam Eccleſiam Rotomagenſem ad altare preces agens, gladio percuſſus ſpiritum Deo reddidit. Hæc pluribus Gregorius *d*: qui addit inſuper de necato ab eâdem Reginâ, ſeniore quodam eiuſdem Eccleſiæ Rotomagenſis, quòd ipſi necem ſanctiſſimi Antiſtitis exprobrâſſet.

d *Ibid. c. 31 & 41.*

III. INGENS TIBERIS INUNDATIO.

Romæ quoque extrema huius anni funeſta admodùm extitère; Tiberis imprimis adeò portentosâ alluvione, ut ſuper muros Urbis (quod teſtatur S. Gregorius *e*) influeret; & cuncta vaſtante inde ſecutâ peſte, progeneratâ ipsâ ex multitudine ſerpentum, unà cum ingenti dracone multitudinem grandis trabis inferente, per illius inundationis alveum in mare deſcendentium; qui aquis ſuffocati in littus eiecti ſunt, & aërem corruperunt. Quod cùm plures tam antiquiores quàm recentiores ſcriptum habeant; id præ aliis recenſuère Gregorius *f* Epiſcopus Turonenſis, & Paulus *ff* ac Ioannes *g* diaconi. Corrigendus tamen Gregorij textus, ubi depravatè id accidiſſe traditur ad annum Childeberti Francorum Regis decimumquartum; cùm hic præſens annus ab eodem numeretur dumtaxat eiuſdem undecimus. Cùm enim hanc alluvionem accidiſſe conſtet menſe Novembri Indictionis octavæ, quæ hoc anno incipit menſe Septembri; nihil eſt ut ad alium eam annum referamus, præſertim cùm extra dubium ſit eam accidiſſe ante creationem Gregorij Papæ, quæ facta eſt anno ſequenti. Denique dum idem Papa Gregorius ſcribens Dialogorum libros anno tertio evoluto ſui Pontificatûs, id antè ferè quinquennium contigiſſe teſtatur *h*; æquè ad præſentem annum referre cognoſcitur. Quod autem ad immenſum illum Draconem ſpectat, quem undis merſum, & fluento delatum ad mare, ſupradicti auctores tradunt; certum eſt minimè eſſe potuiſſe id genus ſerpentum, quos *dracones* naturalium rerum Scriptores appellant; ſed vulgò ita appellatas monſtruoſas illas reptantes beſtias quæ magnitudine ſuâ reliquos ſerpentes excedunt. Eas Plinius *i boas* nominat; quas & aliquando viſas in regionibus propè Tiberim poſitis tradit.

e *Greg. Pap. 3. dial. 19.*

PESTIS EX SERPENTUM CORRUPTIONE.

f *Greg. Tur. l. 10 hiſt. c. 1.*
ff *Paul. diac. l. 3. de geſt. Long. cap. 1.*
g *Ioan. diac. in Vit. S. Greg. l. 1 c. 34 & 36.*

h *Greg. Pap. 3. dial. 19.*

DE SERPENTE DRACONE

i *Plin. l. 8. cap. 14.*

IV. INSIGNE MIRACULUM VERONÆ EDITUM.

Porrò quod contingere ſolet, ut iſtiuſmodi inundationes fluminum in aliis quoque circùm provinciis ſint communes, hoc item anno Atheſis fluvius Veronæ exundavit: quando mirandum illud accidit, ut excreſcentia ad S. Zenonis Martyris atque Pontificis Eccleſiam veniens, licèt ianuæ eſſent apertæ, aqua in eam minimè intrârit, quæ tamen uſque ad tectum pervenit. Et quod mirabilius viſum eſt, cùm à ſubitâ inundatione multi intùs incluſi reperirentur, iidem per eamdem portam apertam ad bibendum hauriebant aquam, nec tamen ea intra Eccleſiam ullomodò diffluebat. Narrat hæc Gregorius *k* Papa. Peſtem autem cùm ſubſecutam tradat alter Gregorius *l* menſe Ianuario, dicetur de eâ anno ſequenti.

k Greg. d. cap. 19.
l Greg. Tur. 10. hiſt. 1.

IESU CHRISTI
AN. 590.

GREGORII
AN. 1.

MAURITII
AN. 8.

I. ANNO Domini quingenteſimo nonageſimo, Indictionis octavæ, poſt immenſam illam Tiberis inundationem & ſerpentium putredinem, ipſo medio menſe Ianuario, ut auctor eſt Gregorius *a* Turonenſis, lues Inguinaria Urbem Romam invaſit, immiſſa (ut ſigna docuerunt) ex irâ divinâ: ſi quidem teſtatur Gregorius *b* Papa, viſas eſſe ſagittas cælitùs delapſas in homines, quos mox peſtis improviſa percuteret. Eâ verò primum omnium *S. Pelagium* Papam percuſſum eſſe, ſcribit Turonenſis: quem tamen defunctum tantummodò eſſe ſexto Idus Februarij, Anaſtaſius ponit; ſepultúmque in baſilicâ S. Petri: ídque poſtquàm ſediſſet annos duodecim, menſes duos, & dies viginti ſeptem. Manifeſti enim erroris arguuntur, qui alium depravatum Anaſtaſij textum ſecuti, tribuunt eidem annos dumtaxat decem, menſes duos, & dies decem, ſicut & illi qui ad alia tempora eius obitum referunt; ac præcipuè Beda *c*, dum creationem Gregorij collocat ſub anno decimo Mauritij Auguſti; quam hoc anno ſeptimo eiuſdem Imperatoris nondum expleto contigiſſe, certum redditur vel ipſius teſtificatione Gregorij *d*, dum ſui Pontificatûs anno ſecundo ſeptimum numerat Conſulatûs Mauritij, quem geſſiſſe vidimus anno Imperij ſecundo.

a Greg. Tur. 10. Hiſt. Franc. 1.
b Greg. Pap. 4. dial. 36.
PELAG. PP. PESTE MORITUR.
c Beda de geſt. Angl. l. 2. c. 23.
d Greg. l. 2 epiſt. in pr.

II. CONCIL. ROM. SUB PELAG.

Porrò inter alias res geſtas ipſius Pelagij, eſt mentio de CONCILIO ROMANO ab eo habito ad res Eccleſiaſticas ſtabiliendas. Id enim ipſemet teſtatur in epiſtolâ quam ſcripſit ad Epiſcopos Germaniæ & Galliæ, ubi agit de novem Præfationibus Eccleſiæ Romanæ, quas eis tenendas præcepit. Sed & quòd inter alia opera quæ fecit, ponitur ab Anaſtaſio baſilica ſupra corpus Beati Laurentij Martyris conſtructa; quid tunc pavendum acciderit, cùm ab operariis quæreretur corpus ſancti Laurentij, Gregorius *e* Pelagij ſucceſſor narrat: nimirùm cum ſubitò ſepulchrum eius apertum eſſet, eos omnes qui præſentes fuerunt, corpúſque Martyris viderunt, quamvis minimè tangere præſumpſerint, omnes tamen intra decem dies defunctos eſſe. Ceterùm ſcribit Anaſtaſius, ceſsâſſe Pelagij Epiſcopatum menſes ſex & dies viginti quinque; nempè computandos uſque ad conſecrationem ſucceſſoris. Alioqui enim ſtatim poſt Pelagij deceſſum, oculis omnium in *Gregorium* converſis, utpotè qui ceteris omnibus vitæ ſanctitudine, claritudine generis, ſcientiâ, atque uſu rerum præſtaret; idem totius Cleri conſenſu Summus Pontifex electus eſt.

e Id. 3. ep. 30.
GREGOR. PP. ELIGITUR.

III. [HIC INCIPIT TOM. VIII. ANNAL. BARONII.]
TIRANNICA USURPATIO IMP. IN ROM. ECCLES.

Non tamen confeſtim in Petri cathedrâ ſedere licuit. Etenim quod ſub Arianis Gothorum Regibus præſumptum vidimus, ut electus Pontifex nonniſi perſolutâ pecuniâ confirmatus à Principe ſedere deberet, vindicatâ poſteà Urbe cum universâ Italiâ à Gothorum dominatione per Iuſtinianum Imperatorem, non minori ille tyrannide idem ius confirmandi Pontificem, & pro confirmatione pecuniam exigendi ſibi retinuit. Quod pluribus aliquando deploravit ipſe Sanctus Gregorius *f*, inter diros Eccleſiæ perſecutores adnumerans Imperatorem talia præſumentem, eumdémque Regis nomine indignum cenſens. Ideóque & ipſe electionem ſuam irritam reddere laboravit: & qui clero ipſum eligenti, aut populo poſtulanti non poſſet obſiſtere, ad unicum illud remedium confugit, ut Mauritium Imperatorem (ad quem de electione factâ mittebatur à Clero, Populóque Romano decretum) literis ſuis dehortaretur à ſuî confirmatione. Quæ præſentiens Germanus tunc Præfectus Vrbis, occurrens malo, neſciente Gregorio, eius ad Imperatorem datas literas intercepit; ipſe verò ſuas miſit, quibus eum monebat, nihil his perditiſſimis temporibus opportuniùs contingere poſſe, quàm ut Gregorij, talis tantíque viri electio confirmaretur, quod & perfacilè fuit Imperatori ſuadere, qui Gregorio Conſtantinopoli olim fuiſſet familiariſſimè uſus; uſque eò ut & compatrem delegiſſet, cùm genitum à ſe filium ab eo ex ſancti lavacri regeneratione ſuſcipi voluit. Narrant hæc omnia Gregorius *ff* Turonenſis, & Ioannes *g* Diaconus. Quomodò verò ſe habere ſoleret adminiſtratio Romanæ Eccleſiæ, dum qui electus eſſet, vetabatur ea quæ ſunt Pontificis munia exercere, donec accedente Imperatoris conſenſu Pontificio initiari daretur; dicetur opportunius infrà cùm agetur de electione Ioannis Quarti.

f Id. in 4. epiſt. quaſi.
ff Greg. Tur. 10. hiſt. 1.
g Ioan. diac. Vit. S. Greg. l. 1. c. 39. 40.

IV. LITANIA SEPTIFORMIS TEMPORE PESTIS.

Inter hæc tamen, neceſſitate graſſantis Romæ luis, in eo ſe Gregorius pro Pontifice geſſit, ut ſub finem menſis Auguſti Litanias generales, atque proceſſiones publicas, tam Cleri quàm populi omnis ordinis ac ſexûs, ad luem avertendam indiceret. Cuiuſmodi *Litaniæ*, *Septiformis* dictæ, ordo ſic deſcribitur in fine ſermonis *h* quem tunc Gregorius ad populum habuit, (qui tamen malè relatus eſt in ipſius Epiſtolarum librum undecimum ſub Indictione ſextâ) ut per varias diverſarum perſonarum claſſes, ſigillatim ex diverſis ipſis aſſignatis Eccleſiis exeuntes procederent ſeorsùm Clerici, Viri laici, Monachi, Ancillæ Dei, Feminæ coniugatæ, Viduæ, Pauperes & Infantes. Qui tamen ordò paulò diverſius reperitur apud Gregorium Turonenſem, dum de his agit ex relatione cuiuſdam diaconi ſui; quòd cùm diverſis diebus Litaniæ celebrarentur, indéque diverſæ affigerentur in Eccleſiâ inſcriptiones, ſingulæ diebus ſingulis; ex aliâ ipſarum diaconus Gregorij

h Ap. Greg. 11. ep. 2.

Turonenſis deſcripſerit, & ex aliâ alius retulerit inter Epiſtolas Gregorij Papæ. Cùm autem primis Litaniis proceſſum eſſet ad Eccleſiam S. Mariæ ad Præſepe, quæ & Maior dicitur; tradunt veteres Rituales libri, ultimis proceſſum eſſe ad baſilicam ſancti Petri: ſed & ab eodem Gregorio ſanctam Imaginem Deiparæ Virginis (quæ hactenùs extat in eâdem baſilicâ Sanctæ Mariæ) magnâ veneratione delatam eſſe, Ordo Romanus, quem Vaticana Bibliotheca cuſtodit, affirmat. Quo tempore mirandum illud accidiſſe tradunt, ut cùm perveniſſet procedendo Gregorius ad molem Hadriani Tiberi adiacentem; in ſignum reconciliati numinis, viſus fuerit Angelus ſuper ipſam molem nudatum gladium in vaginam recondere: eóque ſymbolo morbum ceſsâſſe ſignificare voluiſſe: quemadmodum (ut vidimus) per ſagittas cœlitùs lapſas, idem fuerat diuinitùs præmonſtratus. Túncque licèt non ſic penitùs lues ceſsârit, ut omninò extincta fuerit; maximâ tamen ex parte vis eius repreſſa eſt. Cuius rei gratiâ in Litaniis illis, quæ uſu antiquo annuâ celebritate in Eccleſiâ recurrunt pro omnibus avertendis malis, idem Gregorius preces indixit *i*, cum gratiarum actione pro tanto accepto divinitùs beneficio.

ANGELUS SUPER MOLEM HADRIANI VISUS.

i Greg. in epiſt. in ... Ind. 10.

V. *k Id. 4 dial. 9. 36. 37. 7. 51.* PLURIMÆ VISIONES DIVINÆ ... ÙS OS... ENSÆ.

Sed & idem Pontifex in ſuis Dialogis *k* multas recenſet hiſtorias, plurimis mixtas miraculis, atque viſionibus, quibus hoc eodem anno quo peſtis Romæ graſſabatur, variè oſtenſum eſt, quomodo ſe habeant animæ hominum tum in ipſo tranſitu, tum poſt obitum, ſecundùm bona aut mala quæ in vitâ geſſerunt opera: ſimúlque detectum eſt, quàm ſalubre ſit defunctis quod hîc pro eis offertur ſacrificium incruentum; ac quo pacto ſoleant proximè morituri futura prædicere. De quibus etiam morientium divinationibus agit alibi Cicero *l*, earúmque tres affert rationes; duas verò Gregorius, nimirum ſive accidere per revelationem, ſive quòd è materiâ emergere jam animæ inchoantes prælibare quædam poſſint de iis quæ vinculis ſolutæ carnis intelligunt. Sed nec de iſtâ agentes peſte poſſumus nos confutare errorem, qui nullâ veterum teſtificatione vulgò jactatur; ex hoc tempore ſcilicèt cùm peſtis ingrueret, & homines morbo tacti ſternutando mortui caderent, piè introductum eſſe ut ſternutantem quemlibet ſalutemus. Inpleviſſe enim eiuſmodi uſum apud Gentiles, longè antè, & ut eiuſmodi ſalutationem impertiendo deos invocarent, Plinius *m* teſtatur, & alij.

l Cic. de divin. lib. 1.

SALUTANDI ... SUS IN STERNUTAMENTO.

m Plin. 28. hiſt. 2. Petron. in Satyr. Apul. lib. 9.

Ceterùm eodem tempore Inguinariam hanc peſtem invaſiſſe pariter Hiſpaniam, indéque in Galliam devectam eſſe, Gregorius *n* Turonenſis affirmat: traditque, Guntheramnum Francorum Regem pietate inſignem, ad eam à ſuo Regno avertendam, Rogationes, Vigilias, ac Ieiunia populo indixiſſe; ipſúmque eleemoſynas ſolito largiùs pauperibus erogâſſe, quo etiā tempore gratiâ miraculorum in eo cognita fuit, dum virtute fimbriæ ipſius veſtimenti puer à febre quartanâ ſanatus eſt, ac per eiuſdem nominis invocationem larvæ ſæpiùs fugatæ. Quibus addas, quòd hoc eodem anno Childeberti duodecimo (ut Gregorius *o* numerat) idem Rex Guntheramnus dum in Eccleſiâ ad altare, communicandi gratiâ acceſſiſſet, à ſicario appetitus, divinâ protectione cuſtoditus eſt, gladio mirabiliter de manu ſicarij decidente: per quem detectis ſceleris conſciis, iidem pœnas debitas dederunt, ipſe verò ſicarius verberatus tantùm dimiſſus eſt incolumis; digno Chriſtianiſſimi Principis exemplo, qui (ut ait Gregorius) nefas putavit eum qui ab Eccleſiâ eductus fuerat, vitâ privare.

VI. *n Greg. Tur. ... hiſt. 21.* GUNTHERAMNI REG. PIETAS, ET MIRACULA.

o Id. l. 9. c. 3.

VII. *p Id. lib. 9. cap. 2.* S. RADEGUNDIS OBITUS.

Hoc item anno, die decimatertiâ Auguſti (inquit idem auctor *p*, qui interfuit) *S. Radegundis* Regina Pictavis in ſuo quod erexerat monaſterio ex hâc vitâ ad cæleſtem ab Angelis ſuſcepta tranſiit. Cuius corporis tactu, dum ad tumulum ferretur, cæcus illuminatus eſt; multáque poſteà ac magna ad eius ſepulchrum edita ſunt miracula; quorum aliqua refert Gregorius *q* qui eius funus curavit. At verò res ab eadem S. Reginâ cùm ante tum poſt mortem geſtæ, pleniùs duobus habentur *r* conſcriptæ libris, priori Fortunati Pictavienſis Epiſcopi, poſteriori Bandominæ monialis ipſius Radegundis alumnæ. Extántque inſuper eiuſdem Sanctæ literæ *ſ*, ab ipsâ in ſui monaſterij commendationem, ac curam de eo habendam, ad Epiſcopos paulò ante obitum ſcriptæ; egregium piiſſimæ ac Chriſtianiſſimæ Reginæ monumentum.

q Id. de glor. Confeſſ. cap. 106.

r Ap. Sur. 13. Aug.

ſ Ap. Greg. l. 9. cap. 42.

VIII. GREGORII CONATUS NE ORDINARETUR PONTIFEX.

Cùm autem paucis poſt hæc diebus, Imperatoris literæ de Gregorij Romani electi Pontificis confirmatione in Urbem delatæ fuiſſent; ipſe latibula captans, & quia palam egredi portas civitatis non poterat, diſſimulato habitu negotiatoribus quibuſdam ſe immiſcens, in cavernis delituit: ſed diligenter à Romanis quæſitus, indicio columnæ fulgidæ ſuper ipſum iugiter è cælo dependentis inventus eſt; captúſque ad Sancti Petri baſilicam tractus, & in Summum Pontificem conſecratus. Narrat hæc Ioannes diaconus in Vitâ eiuſdem Pontificis; necnon Gregorius *t* Turonenſis ex relatione cuiuſdam ſui diaconi, quem tunc iis omnibus Romæ intereſſe contigit, cùm miſſus ab eo fuiſſet ad petendas ſacras Reliquias: ſed & eadem ex ipſius pariter Gregorij Papæ ſcriptis *u* fidem ſibi vendicant. Quæ igitur adeò mirandis præoſtenſa eſt ſignis ordinatio, celebrata hoc anno tertio Nonas Septembris; eadem velut ſacroſancta annis ſingulis in Eccleſiâ repetenda, conſignata tunc publicè fuit in Romanæ Eccleſiæ *x* Tabulis: quæ & in univerſo Catholico Orbe ſolemnis hactenùs perſeverat in honorem tanti Pontificis, ob facta præclara MAGNI, & præfecturâ totius Eccleſiæ MAXIMI. Etſi verò pendenda ab eo fuerit Imperatori pecunia, quæ ab ipſius prædeceſſoribus exacta eſt; haud tamen ipſe, ſicut nec illi, in crimen adduci potuerunt; quippe quòd eis electio legitimè facta contulerit Pontificatum, non Regum vel Imperatorum tyrannicè uſurpata confirmatio: pro quâ licitè pecunia dari potuit, quòd non redimeretur eâ Pontificatus, ſed liberatio à vexatione, cùm aliter non liceret munus Pontificium exequi. Nam & hoc tempore eo miſero ſtatu conſtitutam fuiſſe Rempublicam, ut in eâ magiſtratus & dignitates inſolitâ conſuetudine publicè venales haberentur, auctione propoſitâ, apparet ex epiſtolis eiuſdem S. Gregorij *y*.

t Id. 10. hiſt. 1.

u Greg. Pap. Præf. Paſtor. & 6. ep. 4. vet. edit. ad Cyriac. Epiſc. Cõſt.

x Martyrol. Rom. 3. Sept.

DE PECUNIA DARI SOLITA PRO CONFIRMATIONE PONTIF.

y Greg. 12. ep. 27. Indict. 7.

IX.

Sed cùm inter hæc non ſolùm peſtis reliquiæ Urbem vexarent, ſed etiam ventorum *z* vehementiâ eadem conquaſſata eſſet, ac Longobardorum *a* incurſionibus infeſtaretur, diráque

z Id. hom. in Luc. 21.

a 1. ep. 3.

preme-

b 1. ep. 2.

c 4. ep. 46 Indict. 13.

QUA OCCASIONE GREG. SCRIPSERIT DE CURA PASTOR.

premeretur *b* fame; ipſe Gregorius, quò magis increbreſcere vidit mala, eò fortiùs ad ea ſuperanda animi virtute ſurgens, hoc ipſo *c* exordio Pontificatûs ſui, præclariſſimum *de Paſtorali curâ* Commentarium elaboravit, occaſione acceptâ literarum Ioannis Ravennatis Epiſcopi, quibus ab eo redargutus fuerat quòd paſtoralem curam deliteſcendo fugere voluiſſet. Quâ in re imitatus Gregorium Nazianzenum, ſicut ille eâdem ex cauſâ ſcripſit de ſuâ fugâ apologeticum, quo periculoſam eiuſmodi ſpiritualem præfecturam oſtendens, ſe haud inſipienter fugiſſe monſtraret: ita hic Gregorius Romanus ſuæ fugæ defenſionem parans, ſimul oſtendit tanti muneris periculum; & veluti ex eminentiſſimâ totius mundi cathedrâ docuit, quales eſſe debeant qui in Epiſcopos aſſumuntur, & quomodò aſſumpti ſe gerere debeant. Eodémque tempore complures reſcripſit cùm ad amicos ſibi gratulantes, tum ad alios epiſtolas *d*, quibus luget miſerrimum quem putabat animæ ſuæ ſtatum, in quem ſub honoris ſpecie ſe videret eſſe coniectum. Sed quod ad ipſius Scripta pertinet; planè ea admiranda cognoſces, ſi in eis non folia tantùm, ſed qui inſint fructus attendas. Cúmque tulerit infeliciſſima conditio huius ſæculi, ut inter barbaros barbariſmis repleta fuerit Latinitas; penè miraculum habitum eſt, Gregorium inter tot tenebras aliquo illuceſcere potuiſſe fulgore.

d Id. 1. ep. 3. 4. 5. &c.

EIUS LIBRI DIGNITAS.

[ut fiat ſatis publicè cuiuſdam docti Galli deſiderio, viſum eſt hîc obſervare (quod ipſe à Baronio omiſſum piè queſtus eſt) tanti habitum fuiſſe in Galliis prædictum S. Gregorij Tractatum *De curâ Paſtorali*, ut ex decreto Concilij Turon. III. cap. 3. & Cabilonenſis II. cap. 2. ſub Leone PP III. & Carolo Magno Imp debuerint Epiſcopi illum ſcire & intelligere: idémque in Mogunt. in præf. & Rhemenſi cap. 10. eodem tempore habitis, lectus fuerit, ad hoc ut Paſtores Eccleſiæ intelligerent, quomodò ipſi vivere, & qualiter ſibi ſubiectos deberent admonere: ac denique in Aquiſgranenſi ſub Greg IV. & Ludov Pio, frequentes ex eo ſententiæ ad dirigendam Epiſcopalem diſciplinam, tamquam ex normâ perfectionis citatæ reperiantur. Poſſent & alia tam ex noſtris, quam aliarum nationum Scriptoribus, Synodiſque, in laudem divini huius commentarij produci: ſed temperamus, quòd & iam plus quàm petitum præſtiterimus, & hæc ipſa fortè nimis trita videri poſſint.]

X. QUOMODO SECUM SCHISMATIC. GESSERIT.

e Id. ep. 14. 16. 17.

f Id. ep. 16.

Quantum autem hoc ipſo anno Pontificatûs ſui primo laboraverit, cùm in aliis rebus, tum ut eos qui ab Eccleſiâ ſchiſmate diviſi erant ob controverſiâ Trium Capitulorum, atque etiam Arianos Longobardos ad Eccleſiam reduceret; teſtantur plurimæ eiuſdem epiſtolæ *e*. Urgebat namque & iuſſio Imperatoris, ut eoſdem Schiſmaticos Epiſcopos deberet eo fine ad Synodum Romam convocare; ſicut habetur eiuſdem Gregorij teſtificatione, ſcribens *f* ad Severum Aquileienſem eorumdem anteſignanum, dum eum venire ad Synodum iubet. Sed accidit, ut cùm Epiſcopi Iſtriæ, more præcedentium Schiſmaticorum, qui ut ſubterfugerent iudicium Eccleſiaſticum provocare conſueverunt ad Imperatores, dediſſent libellum Mauritio Auguſto ne cogerentur Romam proficiſci, ſed ipſe dignaretur eos audire; idem Imperator querelis eorum permotus, quibus multa adversùs Gregorium effutierant; nullo de veritate habito diligentiori examine, imperioſè præceperit eidem Pontifici ab illorum cauſæ cognitione deſiſtere: prout de his omnibus conſtat ex eodem Schiſmaticorum libello, & Mauritij literis quæ adhuc extant *g*. Sed qui venire Romam contempſit Severus, meruit paulò pòſt ſede ab hoſtibus privari, Aquileiâ incensâ; & ipſe profugus ad ſummam eſt deductus inopiam, ut ſtipem quæreret: ſicut patet ex Gregorij epiſtolâ *h* ad Ioannem Epiſcopum Ravennatem, ubi inter alia agit de eleemoſynâ mittendâ incenſæ civitati eiuſdem Severi.

g Rec. Bar. Ann. Tom. VIII. hoc an. acceptus à Nic. Fab.

h 1. ep. 32. Ind. 10.

XI. DIVINA IN ANTHARITH REG. ULTIO.

i 1. ep. 17.

k Paul. diac. de geſt. Long. l. 3. c. ult.

Sed & ex aliâ eiuſdem Pontificis epiſtolâ *i* ſcriptâ ad univerſos Italiæ Epiſcopos, conſtat Antharith Longobardorum Regem, quòd hoc anno Paſchali tempore prohibuiſſet Longobardorum Orthodoxorum filios in fide Catholicâ baptizari, divinâ ultione extinctum eſſe: quod quidem Nonis Septembris accidiſſe, Paulus *k* Diaconus affirmat. Eo tamen adhuc vivente, hoc eodem anno quo Gregorius ordinatus eſt, Franci ab Imperatore Mauritio adversùs Longobardos Galliam Ciſalpinam occupantes ſollicitati, in Italiam deſcenderunt: ubi cùm non repetiſſent exercitum Imperatoris ex condicto mittendum, nihil magni momenti efficere potuerunt, quòd Longobardi in munita loca ſe recepiſſent; ideò que iidem Franci circumquaque palantes, in prædam converſi per trium menſium ſpatium, demùm morbis afflicti atque conſumpti, cum magnâ prædâ multiſque captivis in Gallias redierunt. Hæc fuſiùs Gregorius *l* Turonenſis: qui tamen quem Antharith Regem Longobardorum Gregorius Papa, Paulus diaconus, & alij nominant, ipſe Apthacarium appellat; quem & hoc anno obiiſſe refert. Sequenti verò Agilulphus eius ſucceſſor miſit *ll* in Gallias Agnellum Tridentinum Epiſcopum, ad redimendos captivos, qui à Francis abducti fuerant.

l Greg. Tur. lib. 10. hiſt. Franc. c. 3.

ll Paul. diac. lib. 4. cap. 4.

XII. LEWIGILDI REG. OBITUS.

m Id. lib. 8. cap. ult.

DE TEMPORE REGNI RECCAREDI.

Hoc item anno impius Lewigildus Wiſigothorum in Hiſpaniâ Rex Arianus mortuus eſt, poſtquam regnâſſet (ut Iſidorus habet) annos decem & octo ab obitu fratris Liubæ. Quod quidem anno præſenti contigiſſe, tum aſſerit Gregorius *m* Turonenſis huius temporis ſcriptor, dum Lewigildi obitum ponit ſub anno Childeberti Francorũ Regis duodecimo, qui incidit in hunc Domini quingenteſimum nonageſimum; tum Ioannes Abbas Biclarẽſis, & pòſt Epiſcopus Gerundenſis in Hiſpaniâ (qui his ipſis temporibus vixit, ſcripſitque perbrevem hiſtoriam à Iuſtino Iuniore uſque ad annum octavum Mauritij) duplici conſignat chronologiâ, dum ingreſſum Regis Reccaredi, qui patri Lewigildo ſucceſſit, ponit anno quinto Mauritij Auguſti, & primo Gregorij Papæ. Cui item omninò conſentit Lucas Tudenſis, & ipſe huius temporis ſcriptor Hiſpanus, dum æquè anno quinto Mauritij regnare cœpiſſe Reccaredũ habet; & aliâ additâ notâ, id ait accidiſſe Ærâ ſexcenteſimâ vigeſimâ octavâ, nempè hoc ipſo anno Domini quingenteſimo nonageſimo, quo Gregorius Pelagio ſucceſſit. Sed quod iidem auctores de anno quinto Mauritij habent, ſuſpectum omninò erit, niſi accipiatur de annis poſt ipſius Cõſulatum, quibus eiuſdem Imperij annos conſignari conſueviſſe ſuperiùs diximus. Cùm verò anno Imperij ſecundo Conſulatum iniiſſe conſtet, eâ ratione quintus poſt Conſulatũ erit hic præſens, quo ſeptimus Imperij finitur, & octavus inchoatur menſe Auguſti.

[Levvigildi obitum, & Reccaredi ſucceſſionem, poſuerat primò Baronius Tom. VII. an. 585. Sed poſteà Tom. VIII. an. 591. maluit ea ad hoc tempus referri; iis partim motus rationibus, quæ hoc §. continentur. Addidimus etenim & nos aliqua in eius ſententiæ confirma-

tionem, quæ apud eum non habentur. Ex hac autem ſemel ſtabilitâ chronologiâ, emendandi erunt Æræ numeri, qui reperiuntur in Synodis Hiſpanicis ſub eodem Reccaredo celebratis, contrarij annis eius regni ibidem notatis; qui ab hoc præſenti anno Domini quingenteſimo nonageſimo initium accipiunt. Vnde & nos (licèt haud iſta omnibus placere, nec ad amuſſim eſſe videamus) quibus a Baronij veſtigiis deviare non licet, tam eadem Concilia, quam alia quæ ex Reccaredi annorum Chronologiâ pendent, in ſua quæque loca reponere curavimus: notatis tamen in margine locis, quibus ea in Tomis Baronij extant.]

XIII. *Greg. Pap. dial. 31. Greg Tur. hiſt. Fr. ...*

Quòd autem ambo Gregorij, Romanus *n* & Turonenſis *o*, Lewigildum perſecutionis ſuæ pœnitentem deceſſiſſe tradunt, ac S. Leandro Hiſpalenſi Epiſcopo Reccaredi filij ſui converſionem commendâſſe; ipſum tamen Catholicum omninò deceſſiſſe, haud ſatis certis probatur aſſertionibus; quippe cujus memoria execrabilis remanſerit poſteris. Verùm Reccaredus memor pietatis fratris ſui Hermingildi martyris, ubi regni ſuſcepit gubernacula, *Conventu* habito tam Catholicorum quam Arianorum Epiſcoporum, cùm vidiſſet Arianos nec miraculis, nec rationibus Catholicis reſpondere poſſe, ipſe Catholicorum fidem complectens, ad eam quoque omnes ditionis ſuæ ſubditos perduxit: ut conſtat ex iiſdem Gregoriis *p*, Iſidoro, Ioanne Biclarenſe, aliiſque.

[...]IUS CONVERSIO [A]D FIDEM CATHOL. — *[p] Greg. Pap. ... Greg. Tur. 9. ... Iſid. in Chron Goth.*

XIV. [C]ONCIL. ANTISIODOR.

Ad hoc quoque tempus pertinet CONCILIUM ANTISIODORENSE diœceſanum in Galliâ celebratum, cui præfuit *Aunacharius* eiuſdem civitatis Epiſcopus ſolus cum Abbatibus & presbyteris diœceſis: in eóque ſanciti ſunt canones quadraginta quinque, ad Eccleſiaſticam diſciplinam, & monaſticam obſervantiam ſpectantes; iidémque magnâ ex parte ſumpti ex iis quæ ſtatuta fuiſſent in Concilio Matiſconenſi Secundo, cui idem Aunacharius interfuit. De iis tamen monendum, ne dum in aliquibus *r* Vigilias prohibitas legis; de ſacris quæ in Eccleſiis fierent intelligas; ſed de illis quæ in privatis domibus (ut ibidem docetur) quæ nonnullas haberent admixtas ſuperſtitiones. Quam enim frequens eſſet hoc tempore ſacrarum *Vigiliarum* uſus in Galliis, illud oſtendit inter alia, quòd quemlibet diem Dominicum Fideles præcedentibus nocturnis vigiliis agere conſueviſſe, docet canon primus eiuſdem poſterioris Concilij Matiſconenſis. Quin etiam in hoc ipſo Antiſiodorenſi, undecimo canone habetur de religioſè ſervandis Vigiliis Paſchatis.

r Conc. An[tiſ]ſiod. cap. 3 [&] 5.

DE VIGILIARUM [U]SU HUI[US] TEMP.

XV. HORMIS[D]Æ REG. PERS. INFELIX EXITUS. *[A]p. Baron. [a]n. 592. ſed [vi]de ſup à [a]n. 583. poſt [n]um. IV. Evagr. l. 6. [c]ap. 15. Miſcell. [l.] 17.*

Quod ad res Orientales ſpectat; hoc eodem anno Mauritij Imp. ſeptimo nondum expleto (quantùm ex Evagrio & aliis colligere fas eſt) Perſarum Rex Hormiſda, Romano Imperio infeſtiſſimus, a ſuis occiſus eſt, ob tyrannidem (ut idem auctor *ſ* ait) quam in ſubditos exercebat. Sed quomodò res ſe habuerit, ita in Miſcellâ *t* ex Theophane traditur: nimirùm cùm dux Perſarum Varames malè cum Romanis pugnâſſet, Regem ignominiæ causâ muliebrem ad eum veſtem miſiſſe, eumdémque præfecturâ privâſſe. Itaque Varame rebellante, ac fictis literis milites in Regem commovente; Bindoën quemdam nobilem Perſam, liberatũ è carcere per fratrem ſuum, ex improviſo Regiam cum ſuis invaſiſſe, Hormiſdámque è ſolio deturbatum in cuſtodiam coniciſſe, & filium eius Coſrhoën Regem conſtituiſſe; ac poſtea educto Hormiſdâ è carcere, Perſas nobiles ante oculos eius, uxorem & alium filium ſerrâ diviſiſſe, ipſique oculos eruiſſe, ac rurſùm in ergaſtulum detruſiſſe: cúmque benignè ibi filio Coſrhoë tractaretur; ſed & ipſe ex adverſo filium conviciis ornate non ceſſaret, conculcans quæ ab eo mitterentur; Coſrhoën iratum fuſtibus eumdem cæſum mori coëgiſſe: ſed tum ob eiuſmodi exhibitam in patrem crudelitatem, tum ob alios quoſdam nobiles ab eodem ex ſuſpicione proditionis occiſos, rurſùm milites eo relicto ad Varamen tyrannum tranſiiſſe: ipſum verò Coſrhoën fugam capeſſentem, dubium ad Chriſtianóſne vel Turcos confugeret, eoque liberas laxantem habenas ut quò vellet abiret, ad Romani Imperij ditionem perveniſſe. Hæc auctor Miſcellæ: quibus haud admodum diſſentientia Evagrius *u* affert, cùm & pluribus proſequitur quomodò Coſrhoës iuſſu Mauritij honorificentiſſimè exceptus fuerit, plurimiſque ab eo muneribus donatus, ac tandem in regnum reſtitutus: ſed de reſtitutione, anno ſequenti.

COSRHOES CONFUGIT AD ROMANOS. *u Evagr. l. 6. cap. 16. 17.*

IESU CHRISTI
AN. 591.
GREGORII
AN. 8.
MAURITII
AN. 9.

I. IN REGNUM RESTITUITUR. *a Miſc. l. 17 ap. Baron. an. 591. de quo dixi an. 583. num. IV.*

ANNO Chriſti quingenteſimo nonageſimo primo, Indictionis nonæ, Mauritius Auguſtus Regem Perſarum Coſrhoën regno reſtitutus, ei bello præfecit Narſetem ducem; qui incruentâ potius victoriâ feliciter id præſtitit. Narrantur hæc in Miſcellâ *a* ex Theophane: additúrque de quibuſdam Turcis, qui in exercitu rebellium Perſarum militantes, capti & Conſtantinopolim ducti ſunt; inventos illos ſtigmate in fronte Cruce ſignatos, & ab Imperatore rogatos quid ſibi id vellet, reſpondiſſe, cùm peſte ipſorum provincia laboraret, illud ſe a Chriſtianis fuiſſe edoctos remedium pro ſalute conſequendâ. Agens verò Evagrius *b* de eiuſdem Coſrhoïs reſtitutione per Romanos factâ, addit eum in regnum reſtitutum, Cruces auro & lapidibus pretioſis exquiſitè elaboratas, aliáque egregia donaria piiſſimis inſcriptionibus notata, quæ (ut profeſſus eſt) Deo Chriſtianorum, ſanctóque martyri Sergio in Oriente celeberrimo, idem regno ſpoliatus atque in aliis periculis ærumniſque conſtitutus voverat; tranſmiſiſſe ad Gregorium Antiochenum Epiſcopum, ut ab eo in eiuſdem Martyris templum honorificè reponerentur. Ex quibus huius temporis Novatores rubore ſuffundi debeant, cùm etiam ab infidelibus & idololatris redarguantur in veneratione ſanctiſſimæ Crucis, & cultu ſanctorum Martyrum; dum talia egit Ethnicus: ſuâ tamen conſcientiâ Chriſtianus, veritus publicè profiteri quod ſentiret, ne rebellem experiretur populum, quem omnibus demulcere officiis hoc ſui regni exordio ſatagebat.

b Evagr. l. 6 cap. 18. &c.

EIUS SACRA DONARIA.

II. REX PERS. CREDITUS CHRISTIANUS. *c Paul. diac. l. 4. c. 52.*

Sanè quidem increbuit hoc tempore per Orbem fama, Perſarum Regem Chriſtianam religionem ſuſcepiſſe; id enim Ioannes Biclarenſis apertè ſcripſit. Verùm liquet eſſe mendacium: ut quæ de converſione Reginæ, Regíſque Perſarum habet Paulus *c* diaconus. Siquidem Coſrhoën Gentilem permanſiſſe, tum Evagrius

anc

hanc deſcribens hiſtoriam teſtatur; tum Gregorius Papa ſcribens *d* ad Domitianum Epiſcopum Melitinæ Mauritij Imp. cognatum, eum fruſtrà laboràſſe in converſione eiuſdem Regis dolet. Illud quidem aſſertione Theophylacti in Hiſtoriâ Mauritianâ *e* eodem tempore ſcriptâ conſtat; poſt adeptam beneficio Chriſti victoriam, eumdem Regem in Iudæos qui Varami fuiſſent adjumento gladium exeruiſſe; quos ait ex illis progenitos eſſe, qui poſt exciſas Ieroſolymas ad Aſſyrios unde venerant, reverſi eſſent: additque eam victoriam Perſas conſecutos eſſe, auſpice Dei-Genitrice, cuius & nomine pro ſymbolo militari in bello uſi eſſent. Ceterùm hoc eodem tempore *Naamanem* Saracenorum Principem ad fidem Chriſtianam unà cum ſuis omnibus converſum eſſe, Evagrius *f* eſt auctor.

d Greg. Pap. 2. epiſt. 63. Ind. 11.
e Hiſtor. Mauritl.5.
PRINCEPS SARAC. CONVERSUS AD FIDEM.
f Evagr. lib. 6. cap. 21.

III.
g Greg. 1. ep. 24.
h Id. 1. ep. 4.
GREG. PP. PROFESSIO DE SYNODIS OECUMEN.

Quod autem pertinet ad res Occidentis; hoc eodem anno menſe Februario Gregorius Papa Synodalē *g* epiſtolam (ita enim ipſe appellat *h*) dedit ad Orientalis Eccleſiæ Patriarchas, cui fidei ſuæ profeſſionem intexuit, conteſtatúſq; eſt, ita, ſe Quatuor Concilia univerſalia venerari, ſicut ſancti Evangelij quatuor libros, necnon & Quintum ſe adversùs Tria Capitula ſuſcipere. Erat enim illud in more, ut ſimulac quis Romanus creatus eſſet Pontifex, vicinis collectis Epiſcopis Synodum ageret, in qua ſe eſſe fidei Catholicæ cuſtodem tenaciſſimum declararet; ex eàque, epiſtola Synodalis tranſmitti ſoleret ad omnes ubique Epiſcopos, potiſſimùm verò ad præcipuarum Eccleſiarū Patriarchas. Sed quod in inſcriptione eiuſdem epiſtolæ duo nominantur Antiocheni Epiſcopi, Gregorius, & Anaſtaſius; in memoriam revoca quod ſuperiùs dictum eſt, Anaſtaſium calumniam paſſum Antiocheno fuiſſe Epiſcopatu deiectum, & in locum eius ſubrogatum Gregorium. Quòd verò magna, ob ſpiritualem animorum coniunctionem, interceſſiſſet olim inter ipſum Gregorium Papam & Anaſtaſium neceſſitudo; non ſolùm ad eum, ſicut ad ceteros Patriarchas Synodalem epiſtolam miſit, ſed etiam aliam privatam *i* addidit, unà cum munere Clavium S. Petri Apoſtoli, de ſepulchro eiuſdem ſumptarum; quæ (ut ait) ſuper ægros poſitæ, multis miraculis ſolerent coruſcare. Cuiuſmodi & alias, habentes intùs de limaturâ Catenarum eiuſdem S. Petri, hoc eodem tempore tranſmiſiſſe reperitur *ii* ad Andream virum inſignem, & ad Ioannem Patricium & Exconſulem; necnon ad alios poſteà ſæpiſſimè, ut patet ex plurimis eiuſdem epiſtolis. De quibus & Gregorius Turonenſis *k* agens, ait multos conſueviſſe claves aureas ad reſerandos cancellos ſepulchri S. Petri facere; qui eas ſetentes pro benedictione priores accipiebant, quibus infirmitatibus ægrorum mederentur.

i Ibid. ep. 25.
DE CLAVIBUS SEPULCHRI S. PETRI MITTI PRO MUNERE SOLITIS.
ii Ep. 29 & 30.
k Greg. Tur. 1. de glor. mart. 28.

IV.
l 1. ep. 50.
MATRIMONIUM PROHIBITUM SUBDIACONIS.
m ep. 42.

Laborans prætereà ſtrenuè idem ſanctus Pontifex in miniſterio paſtorali; inter alia præclara, quæ hoc eodem anno ſtatuit, præſtititque in utilitatem & correctionem omnium tam Eccleſiaſticorum quàm Laïcorum, & tam Clericorum quàm Monachorum, quę in ipſius epiſtolis conſpici poſſunt; ex ſacrorum canonum inſtituto, vetuit *l* Clericos cum fœminis converſari. Cúmque in Siciliâ pravus ille abuſus obrepſiſſet, ut ſubdiaconi uxorem ducerent (quod prohibitum à Pelagio Gregorij deceſſore fuerat, qui & coniunctos ſeparari voluit) ipſe iterùm Gregorius ſcribens *m* ad Petrum in Siciliâ ſubdiaconum, prohibuit ne inpoſterum quis ſubdiaconus ordinaretur, niſi continentiam ſervare Epiſcopo ſpopondiſſet: coniunctos verò ita manere voluit, ut nulla eis ſpes eſſet ad ſuperiorem ordinem aſcendendi, niſi ab eâ quam acceperant uxore ſe penitùs ſeparâſſent. Ex quibus plànè refellitur commentum illud, quod Novatores *n* ex confictâ ab aliquo imperito defenſore coniugij Clericorum, epiſtolâ nomine S. Vdalrici Auguſtani Epiſcopi ad Nicolaum Papam deprompſerunt; nimirùm, cùm aliquando hic ipſe Gregorius ſuo decreto uxores ſacerdotibus ademiſſet, paulóque pòſt iuſſiſſet ex piſcinâ ſuâ piſces aliquot capi, piſcatores ſex millia capitum infantium ſuffocatorum reperiſſe; & cùm eam cædem intelligeret Pontifex ex occultis fornicationibus ſacerdotum natam eſſe, continuò illud ſuum decretum revocâſſe.

n Centur. 6. c. 7. col. 385. & Cent. 9. col. 140.
FABULA DE FILIIS SACERDOTUM.

V.
o Greg. 3. ep. 34.
p l. 1. ep. 50. l. 7. ep. 109. l. 11. ep. 40.
q 12. ep. 31.

Verùm hæc fabula non ſolùm ex iis quæ dicta ſunt refellitur; ſed ex aliis quamplurimis. Quàm enim falſum ſit pœnituiſſe Gregorium eiuſmodi ſui decreti, patet ex eo quòd eadem ipſe repetiit poſt tres annos, nimirùm Indictione duodecimâ ſcribens *o* ad Leonem Epiſcopum Catanenſem in eâdem Siciliâ: itémque quod in Concilio Romano habito Indictione decimaquarta canonem ſtatuit, ut ſi quis presbyter aut diaconus uxorem duceret, anathema eſſet. Pluréſque inſuper extant eius epiſtolæ *p*, quibus prohibet habitare cum Clericis feminas, niſi quas canon concedit ſanguine proximas. Denique ad Auguſtinum in Angliam miſſum ſcribens *q*, illud inter alia decrevit, ne permittat Clericos in ſacris Ordinibus conſtitutos uxores ducere: quinimmò admonet ut pollutus in ſomnis ſacerdos ex crapulâ præcedenti, abſtineat à ſacri celebratione myſterij. Hæc quidem quod ad Gregorium.

VI.
DE EPIST. S. UDALRICI NOMINE CONFICTA.
r Herm. Contract. & Abb. Vrſp.

Quod verò ad S. Vdalricum ſpectat; cum ex eo, quod tradunt auctores *r* ipſum octoginta tres annos vixiſſe, ex iiſque quinquaginta in Epiſcopatu egiſſe, Epiſcopum autem creatum eſſe anno Domini nongenteſimo vigeſimo quarto; ſequatur eumdem natum eſſe anno octingenteſimo nonageſimo primo, atque obiiſſe nongenteſimo ſeptuageſimo quarto: quomodò is ad Nicolaum Papam illam ſcribere epiſtolam potuit, cùm Nicolaus Primus obierit anno octingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, nempè annis viginti quatuor ante Vdalricum natum: Nicolaus autem Secundus creatus fuerit Papa anno milleſimo quinquageſimo nono, nimirum octoginta quinque annis pòſt eumdem Vdalricum defunctum? Quod enim his demonſtrationibus excluſi Centuriatores, alium effingūt Vdalricum Epiſcopum Auguſtanum; cùm hoc abſque aliquo auctore producant, nec illud Auguſtani ipſi admittant, qui unicum tantùm agnoſcunt ſuæ civitatis Epiſcopum Vdalricum nomine; id quā facilitate aſſeritur, eâdem & reiicitur. Denique quod ipſam narrationis ſeriem ſpectat; quomodò paulò pòſt ſancitum à Gregorio eiuſmodi decretum, potuerunt ſex millia infantium capita reperiri; & non ſaltem plures annos oportuit expectare, ut tot furtivi naſcerentur infantes? Sed & quomodò intellectum eſt, illa eſſe capita filiorum Clericorum, non laïcorum? Denique cur de hiſtoriâ tam admirandâ nihil ſcripſère Ioannes diaconus, Beda, Sigebertus, Ado, Freculphus, aliique tam multi illorum temporum

ſcriptores? Sed de his modo ſatis; quæ etiam alij *f* antehàc refellerunt.

Quod ad reliqua pertinet; idem Gregorius Papa hoc ipſo anno nonnullas Eccleſias vacantes, vicinis Epiſcopis commendavit; pluréſque novorum Epiſcoporum electione curavit implendas. Cuius rei praxis his temporibus ita ſe habuiſſe cognoſcitur; ut ſi diſſentirent eligentes, vel minùs idoneos eligere perſeverarent, tunc Romanus Pontifex *t* quem vellet daret illis paſtorem. Sed & quod hodie fit, ut idem Romanus Pontifex in aliis etiam diœceſibus conferat ſacerdotia curam animarum annexam habentia; tunc pariter conſuetum fuiſſe, docet eiuſdem epiſtola *u* ad Importunum Epiſcopum. Dedicationem quoque diverſarum Eccleſiarum fieri conceſſit; quippè quòd minimè fas eſſet inconſulto Romano Pontifice, Eccleſias dedicare, ut patet etiam Gelaſij *x* Papæ auctoritate. Quod tamen haud intelligendum putamus in provinciis ſubiectis Patriarchis Orientalibus. Cùm autem dedicarentur Eccleſiæ, pariter alia ſolemnibus ritibus exhiberi ſolita, quàm magnâ conſuevìſſent præberi impensâ antiquæ illæ agapes, in quibus pauperes epulari ſolerent; ſatis patet ex eiuſdem Gregorij Epiſtolâ *y* ad Petrum ſubdiaconum ſcriptâ pro dedicatione oratorij S. Mariæ; pro quâ dare iubet ad erogandum pauperibus, *in auro ſolidos decem, vini amphoras triginta, annonæ modios ducentos: olei orcas duas, verveces duodecim, gallinas centum*; in ſupplementum inopiæ eius quæ dedicaretur Eccleſiæ. Porrò quam hactenùs vidimus Pontificatus ſui exordio ſanctum Antiſtitem in rebus perſoníſque Eccleſiaſticis ritè componendis ſolicitam impendiſſe curam (cùm alioqui nonniſi ex iis quæ ad publica Eccleſiæ Univerſalis negotia ſpectare videntur, quædam dumtaxat delibaverimus) in eamdem ſequentibus etiam annis vigilantiſſimo ſtudio uſque ad obitum continuò incubuiſſe, docent abundè ipſius Epiſtolæ, duodecim libris per ſingulas Indictiones probè diſpoſitæ: ex quarum ſingulis verſibus, nonniſi magna, quæcumque ſive in publicis ſive privatis rebus geſſerit, ſcripſerítve, eſſe, quiſque prudens intelligat.

Habebat Romana Eccleſia (ut ex eodem Gregorio, aliíſque auctoribus patet) locupletiſſima ubique toto orbe terrarum patrimonia, non in Italiâ ſolùm & Siciliâ, ſed & in Aſiâ, & in Galliis, atque in Africâ: ad quæ curanda mos erat ſubdiaconos mittere. In iis verò curandis ita voluit eos ſe gerere, ut ſicut cavere *z* deberent ne ea aliquo modo per ſubreptionem invaderentur, ita alienum *a* nihil poſſideri permitterent; & ex delictis *b* alienis commodum nullum Eccleſiæ fiſcus ſentiret; ac denique in omnibus ſemper ratio pauperum haberetur. Cùm autem Africana Rom. Eccleſia patrimonia iam cultorum defectu deſtituta penè haberentur, ea Gennadij *c* Patricij & Exarchi in Africâ, viri maximè pij diligentiâ ad priſtinum cultum reſtituta fuêre. Cuius rei gratiâ idem à Deo magnas conſecutus eſt victorias adversùs hoſtes, quos pietate potiùs quam armis ſubiecit; ut de eo teſtatur Gregorius *d*. Qui benè uſus tanti viri religione, eumdem quoque adversùs Donatiſtarum præſumptionem erexit. Accidit enim ut quoniam in provinciâ Numidiæ vetus illa vigebat conſuetudo, ut Epiſcopus ordinatione antiquior Primas diceretur; cùm Epiſcopus quidam Donatiſtarum hoc tempore ceteris ſede antiquior reperiretur, ipſe ſibi primatum vindicaret. Id verò ne ullo modo fieret, S. Gregorius interceſſit ſcribens ad eumdem Gennadium *e* Exarchum, necnon ad Catholicos Epiſcopos *f* Numidiæ.

DONATISTÆ REPULSI A PRIVILEGIIS CATHOL.
e 1. ep. 72. f 1. ep. 75.

IX. DE OFFICIO CHARTULARII.

Sed quod in Epiſtolâ ad Epiſcopos meminit Hilarij S.R.E. Chartularij, in Africam miſſi ab ipſius Gregorij prædeceſſore; cùm eiuſdem muneris ſæpè & alij mentionem faciant, hîc obiter ſciendum eſt, quem Latini *Chartularium* dicebant, Græcos *Chartophylacem* nominâſſe: quorum officium erat, præſidere Iudiciis Eccleſiaſticis loco Pontificis; & chartas publicas cuſtodire. Verùm in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ longè ampliorem fuiſſe eam dignitatem, quam in Romana, ſatis intelligitur ex Theodori Balſamonis *ff* Reſponſo de duobus officiis Chartularij & Defenſoris. Curabat namque iudicia, quæ iure Pontificatûs pertinebant ad Patriarcham; unde & nuncupabatur os & manus Patriarchæ: eiúſque erant inſignia, geſtare annulum aureum, & tiaram auro ornatam, atque ante pectus Patriarchale bulloterium inſtar Rationalis Aaronis: cúmque procedendum eſſet, vehebatur mulo, qui (ſicuti Patriarcha uti ſoleret) ornatus eſſet linteo albo. Sed & ipſi ſoli poſt Patriarcham, catechiſtico more populum in Eccleſiâ docere licebat: & in iudicialibus ubicumque adeſſet, perſonam repræſentabat Patriarchæ, magno inſidens tribunali, & cauſas audiens tam civiles, quàm criminales: unde in ipſius initiatione dabat ei Patriarcha in manus claves, ſummam eo ſigno collatam ſignificans poteſtatem. Denique cùm eſſet ordine ſacro tantummodò diaconus, in publicis tamen conſeſſibus ſedebat ante Epiſcopos; quamvis ſæpè, ſed fruſtrà, ab Epiſcopis eâ de causâ fuiſſet reclamatum. In Oecumenicis tamen Synodis neque ſedebat: ſed præſtò erat ſuæ functioni, quâ præerat Chartophylacio, ſive Archivo ubi ſcripta publica aſſervarentur; indéque promebat quæ in Synodo legenda eſſent; ut patet ex Actis Sextæ *g* Synodi. Ac demùm in Reſponſis *h* Ioannis Epiſcopi Citri traditur, eius fuiſſe ſigillum ſcriptis imprimere. Sed de his ſatis.

ff Balſ. in Medit. l. 7. Iur. Græc.

g Syn. Sext. Act. 13 14.
h lib 5. Iur. Græc.

X.

Quod verò pertinet ad reliquas huius anni res geſtas; cùm anno ſuperiori (ut vidimus) Autharith Rex Longobardorum mortuus eſſet; Regináque Theodolinda, quam nuper acceperat in uxorem à Baioariæ Rege Garibaldo, (ut Paulus *i* Diaconus affirmat) Longobardorum conceſſione Regina perſeverans, delegiſſet ſibi virum Agilulphum ducem Tauritanum, eumdémque nominatum Agonem, ſectâ Arianum: idem *Agilulphus* Longobardorum Rex appellatus eſt hoc anno menſe Maio. Qui debellatis, occiſíſque illis quos adverſarios paſſus eſſet, regnum ſibi ſtabilivit Italiæ: exceptis enim Româ, atque Ravennâ, cum aliis ad eas ſpectantibus locis, univerſa Italia ab Alpinis montibus Rhegium uſque Calabriæ illi parebat. Idem verò paulò poſt, per eamdem Theodolindam Reginam, unà cum univerſis Longobardis, qui Gentilitatis aut Arianiſmi impietatibus irretiti erant, converſus eſt ad fidem Catholicam, & in baptiſmate nominatus Paulus. Hæc pluribus idem auctor *k*. Quibus videas,

i Paul. diac. de geſt. Longob. l. 3. cap. 14.

AGILULPHI REG. LONGOB. CONVERSIO.

k Id. l. 3. c. ult. & l. 4. cap. 1. & 2.

Ferociss. nationes per feminas converſæ.

deas, magno Dei conſilio factum eſſe, ut robuſtiſſimæ eædemque indomitæ gentes, ſive Chriſtiano ſive Catholico nomini infenſiſſimæ, Franci, Gothi, & Longobardi, avitis abdicatis erroribus, per feminas converſi fuerint ad verum religionis cultum, Franci in Galliâ per Chrotildem Burgundam, Gothi in Hiſpaniâ per Ingundem Francam, Longobardi in Italiâ per Theodolindam Bavaram.

IESU CHRISTI
An. 592.
GREGORII
An. 3.
MAURITII
An. 10.

I.

ANnus Chriſti quingenteſimus nonageſimus ſecundus, Indictione decimâ, funeſtus fuit Italiæ, & valdè ærumnoſus S. Gregorio Papæ, tum foris agitato aſſiduis prælijs Longobardorum ſub Duce Arnulpho omnia devaſtantium, tum intùs morbo vexato; ut de his patet ex eius epiſtola *a* hoc anno datâ ad Ioannem Ravennatem Epiſcopum, quâ illum imprimis urget, ut à Romano Patricio & Exarcho Ravennæ commorante licentiam ſibi impetret, pacem cum eodem Arnulpho æquis conditionibus contrahendi.

a *Greg. l. 2. ep. 32. Ind. 10.*

II. Gregor. PP. providet negotiis Eccles. totius orbis.

Intereà verò cùm nihil prætermitteret exactiſſimæ curæ paſtoralis, toto Orbe pro Pontificatûs ſui munere exercendæ; idem acceptis ex Numidiâ legatis, qui nunciâſſent Donatiſtas pecuniâ datâ ab Epiſcopo quodam Catholico impetrâſſe ut in ipſius civitate ſineretur pariter eſſe Epiſcopus Donatiſta (quod quidem aliquando bono pacis permiſſum, poſteà ſublatum fuerat) eique concederetur iterùm baptizare Catholicos: ad hæc tam enormia corrigenda, in Numidiam proficiſci iuſſit Hilarium S. R. E. Chartularium Carthagine degentem; ut coacto Concilio, ille deponeretur Epiſcopus qui talia permiſiſſet. Eodémque anno, ab eodem cognitæ ſunt *b* cauſæ Epiſcoporum Thebanæ civitatis in Bœtia, & Primæ Iuſtinianæ, itémque Epidauritani, Agrigentini, Salonitani, Calaritani, & aliorum. In iudicandis porrò Epiſcopis ità ſe tunc praxis habebat, ut ſi quando Epiſcopus apud Romanum Pontificem accuſatus, Românque vocatus, vel miſſus, damnari minimè meruiſſet; tunc ad ſui purgationem iurare compelleretur ſupra corpus S. Petri Apoſtoli; ſecundùm ea quæ & ipſe habet S. Auguſtinus *c*: quod hoc anno factum eſt de Leone *d* Epiſcopo Catanenſi, ac poſteà de Menâ *e* Toloſano. Hócque etiam tempore Epiſcopi Hiberni, qui hactenùs ſchiſmati ob Tria Capitula conflato conſenſerant, tandem anguſtiâ perſecutionis preſſi ad Romanam Eccleſiam clamârunt. Quos Gregorius ad unitatem reducere cupiens, literas *f* ad eos miſit, unà cum libro eâ de re Pelagij Papæ nomine ab ipſo Gregorio (ut vidimus) olim conſcripto. Porrò hos ad Catholicam communionem rediſſe, inde certum deducitur argumentum, quod poſt hæc iidem de rebus dubiis, uti ceteri Orthodoxi, eumdem Pontificem conſuluiſſe reperiuntur *g*: quod utique non feciſſent, ſi adhuc in ſchiſmate permanſiſſent.

b *Vid. l. 2. epiſt. Ind. 11.*
c *Auguſt. ep. 137.*
d *Greg. l. 2. ep. 23. Ind. 10.*
e *Id. l. 11. ep. 8.*
Hibern. schismat. converſio.
f *l. 2. ep. 36. Ind. 10.*
g *Id. 9. ep. 61.*

III. Tunicæ S. Ioann. translatio.

Hoc item anno *Tunicam S. Ioannis* Evangeliſtæ Romam delatam eſſe, ex eodem *h* apparet: quam collocatam eſſe ſub altare ſancti Ioannis in Baſilicâ Conſtantinianâ, multiſque coruſcare ſolitam miraculis, teſtatur Ioannes diaconus *i*; cùm præcipuè ſiccitatis tempore foras excuſſa pluviam conferret, inundationis verò tempore ſerenitatem reduceret.

h *2. epiſt. 3. Ind. 11.*
i *Ioan. diac. in Vit. S. Greg.*

IV. Mauritii Imp. iniqua lex a S. Gregor. corrigitur.

Quod ad res pertinet Orientales; hoc eodem anno denigravit Mauritius Imp. nomen ſuum, dum Iuliani Apoſtatæ legem renovavit, quâ prohibitum fuerat, ne quis miles nondum expletâ militiâ, monachus effici poſſet. Sed eam ab Imperatore ad Gregorium miſſam, idem Gregorius validè impugnavit; eamdémque ita decreto ſuo emendavit, ut in his militibus locum non haberet, qui verè pœnitentes probati eſſent. Sed & quòd eodem edicto prohibitum fuiſſet, actionibus publicis implicatos nullo pacto recipiendos in monaſterium; ita temperavit, ut ſtatuerit eos eſſe recipiendos, cùm illis obligationis nexibus ſoluti fuiſſent. Hæc autem omnia manifeſta fiunt, tum ex literis quas ipſe anno ſequenti ad finem Indictionis undecimæ de eâ re ſcripſit *k* ad Mauritium, necnon ad Theodorum medicum eiuſdem Imperatoris intimum; tum ex aliis poſteà ad diverſos Metropolitanos Orientis atque Occidentis eodem argumento conſcriptis *l*.

k *Greg. l. 2. ep. 62. & 65. Ind. 11.*
l *Id. 7. ep. 11. Ind. 1.*

V. Quomodo Sacerdotes ſubditi ſint Regibus.

Ex quibus etiam ultimis intelligas, quomodò accipienda ſint quæ abiectè nimis videri poſſent ab eo dicta in iiſdem ad Mauritium & Theodorum datis; dum inter alia ait, Deum Imperatori conceſſiſſe, ut non ſolùm militibus, ſed etiam ſacerdotibus dominaretur: unde Novatores probare nituntur ſacerdotium Regibus ſubiectum eſſe. Qui enim cenſor & corrector exurrexit Cõſtitutionis Imperatoriæ, ut ad rectam Catholicæ Eccleſiæ normam aptaret; haud ſe ſubiectum Imperatori, ſed potiùs in his ſuperiorem demonſtravit. Sic verò Deum ſubieciſſe tradit ſacerdotes Mauritio, ut olim eos ſubiecerat Perſecutoribus Neroni atque Diocletiano, quos etiam gladio in eos agere permiſit. Nam & Gregorium inter eos connumerâſſe Mauritium (ſive alium Imperatorem, ſub quo velis eum ſcripſiſſe Commentarium in Pſalmos pœnitentiales) quòd poteſtatis ſuæ iura tranſcendens, Eccleſiâ quam ſui Sanguinis pretio redemptam Salvator voluit eſſe liberam, ipſe facere conaretur ancillam, cùm eam potiùs dominam ſuam agnoſcere deberet, eique devotionis obſequium exhibere; ideóque indignum prorſùs fuiſſe qui inter Reges haberetur, apertiſſimis verbis idem ſanctiſſimus Pontifex, illo Commentario *m* declaravit. Si quid verò nihilominùs indignum Apoſtolico vigore prædictæ ipſius Epiſtolæ habere videantur, nihil illud veritati aut iuribus Eccleſiæ præiudicare poterit; quandoquidem ipſo illius exordio quam ad Imperatorem ſcripſit, imprimis conteſtatus eſt, ſe non ut Epiſcopum eam ei commonitionem impertire; ſed iure privato qui quidem cùm iure publico agendum fuit, Imperatoris conſtitutionem Pontificiâ auctoritate (ut vidimus) correxit.

m *Id. in Pſal. 4. pœnit. ap. Bar. an. 591. & ante à 590.*

IESU CHRISTI
AN. 593.
GREGORII
AN. 4.
MAURITII
AN. 11.

I. ANNO Domini quingenteſimo nonageſimo tertio, Indictione undecimâ, Gregorius Papa Conſtantinopolim miſit Sabinianum diaconum Apocriſiarium, illum ipſum qui eidem poſteà in Pontificatu ſucceſſit. Cui proficiſcenti literas ad diverſos amicos *a* viros Illuſtres dedit; itémque ad Ioannem *b* Conſtantinopolitanum Epiſcopum; quem auctoritate Apoſtolicâ redarguit, & quòd alium Ioannem presbyterum, qui iniuriam ab ipſo paſſus Apoſtolicam Sedem appellaverat, adhuc inquietaret; & quòd reprehenſionem ab eodem Gregorio ipſi factam de Anaſtaſio item presbytero ac monacho, quem Ioannes fuſtibus puniri iuſſiſſet, non eo quo ſcripta fuerat animo ſuſcepiſſet. Hócque pariter eodem anno Andream Epiſcopum Tarentinum duobus menſibus a celebratione Miſſarum ſuſpendit *c*, eò quod mulierem quamdam fuſtibus ſubieciſſet. Vetitum enim erat aliquem fuſtibus ab Epiſcopis cædi: virgis autem ſubiicere reum, fuiſſe conceſſum, ex pluribus eiuſdem Pontificis epiſtolis patet. Quâ verò auctoritate hoc Gregorius coërcuit eâdem quoque res Africanæ Eccleſiæ curans, *Concilium* generale ab Epiſcopis *Numidiæ* ipſius iuſſu *d* habitum, nullum penitùs reddidit *e* atque caſſum, quòd in eo aliqua contra canones Eccleſiaſticos accepiſſet ſtatuta.

a Greg 2. ep. 51. 64 66. Ind. 11.
b Ib. ep. 42.
GREG. REDARGUIT IOAN. CONST.
c 2. ep. 44.
INVALIDAT GESTA CONCILII NUMID.
d 2. ep. 47. 48.
e 3. ep. 7.

II. Hoc item tempore, cùm defuncto Laurentio Iuniore Mediolanenſi Epiſcopo, idem Pontifex illius civitatis clero *f* teſtimonium perhibuiſſet de probitate Conſtantij eiuſdem Eccleſiæ diaconi, quem ipſe Conſtantinopoli familiarem habuerat (teſtimonium, inquam, tantummodò perhibuit; pro eius verò electione nihil officij impendere voluit, quòd, ut ait, jam olim propoſuiſſet, numquam pro alicuius perſonâ in Epiſcopum eligendâ agere) idem Conſtantius omnium conſenſu creatus eſt. Qui cùm mox aſſenſum præbuiſſet damnationi Trium Capitulorum, tres Epiſcopi ei ſubiecti ſe eâ de cauſâ ab eius communione ſubtrahentes, Theodolindam quoque Longobardorum Reginam, feminam religioſiſſimam, in ſchiſma unà ſecum abducere conati ſunt. Quod audiens Gregorius, continuò ad eam cum literis *g* Ioannem Abbatem & Hippolytum Notarium miſit; & ad eumdem Conſtantium *h* ſcripſit, ut illis cooperaretur in reparatione periclitantis Reginæ. Eamdem tamen aliquamdiù in Schiſmaticorum ſententiâ perſtitiſſe, eiuſdem Gregorij poſteà ſcriptæ literæ *i* docent.

f 2. ep. 29. Ind. 11.
REFUGIT AGERE PRÒ PERSONIS IN EPISCOPOS PROMOVENDIS.
g 3 ep. 4.
h 3. ep. 2.
i 3. ep. 37.

III. Inter hæc autem idem ſanctiſſimus Pontifex laborantibus & anguſtiis fatigatus & preſſus, ad modicum temporis ſpatium amicam repetiit ſolitudinem; ita tamen ut in otio eſſet maximè operoſus. Cùm enim collegiſſet res præclarè geſtas ſanctiſſimorum virorum Italiæ, eorum potiſſimùm qui ſuâ ætate vixerunt, quas vel ipſe probè ſciret, vel à viris fide digniſſimis accepiſſet; diligentiſſimam in his curam impendens, eaſdem per dialogiſmum proſecutus eſt, interlocutorem adhibens Petrum diaconum, virum à pueritiâ ſibi uſu amicitiæ intimum, quem in eam ſolitudinem ſecum duxerat. Hæc ipſe omnia in exordio operis pluribus aperit. Eos verò *Dialogorum* libros elaboratos eſſe anno quarto ipſius Pontificatûs (qui ingreditur hoc anno menſe Septembri unà cum duodecimâ Indictione) eiuſdem ſæpè in eodem opere teſtificatione certum redditur; dum de peſte agens quæ Vrbem vexavit eo anno quo ipſe Pontifex creatus eſt, ante triennium accidiſſe ſemper affirmat *k*. Cùm autem iidem ipſius Dialogi longè poſteà à Zachariâ Papâ fuiſſent ex Latino in Græcum converſi, ita planè expetentibus Græcis; Ioannes *l* Diaconus accidiſſe ait, ut eorum poſteri eoſdem corruperint, dum quod Gregorius in fine ſecundi libri habet Spiritum-Sanctum à Patre Filióque procedere, abſtulerunt ipſi nomen Filij.

SECESSUM PETIT AD SCRIBENDOS DIALOGOS.
k 4. dial. 16. 36. 47. 55.
DIALOGI GREG. IN GRÆCUM CONVERSI.
l Ioan. diac. in Vit. S. Greg. lib. 4. cap. 75

IV. Ceterùm ſeceſſionem illam brevem haud extitiſſe Pontificalibus negotiis feriatam, quamplurimæ datæ hoc anno ab eo ad diverſos Epiſtolæ *m* docent; quibus Epiſcopos variè peccantes redarguit, punivit, depoſuítque; monachos diſcolos coërcuit, puſillanimes hortatus eſt; omniſque conditionis ac ſexûs homines in officio continens, qui inter illos afflicti eſſent conſolatus eſt, egeníſque & oppreſſis ſubvenit. Puellam *n* ſervitio obnoxiam, monaſticam vitam amplecti cupientem redimi Eccleſiæ pecuniâ voluit, ut voti compos effici poſſet. Illúdque adversùs Iudæos decrevit *o*, ne eorum ancillæ vel ſervi ad Eccleſiam confugientes ipſis redderentur: & mancipia Chriſtiana à Naſate Iudæo empta reddi libertati mandavit *p*; ipſúmque puniri, quòd lucri cauſâ captandi, Eliæ prophetæ nomine erexiſſet altare, invitans Chriſtianos ad eius cultum. Cúmque audiſſet, in angulo quodam Siciliæ adhuc reperiri quoſdam idololatras, & Angelorum cultores (quæ Iudæorum hæreſis erat) loci Epiſcopum Eutychium admonuit *q*, pro eorum converſione ſtrenuè laborare. Denique tot ſe occupationibus & tribulationibus hoc anno detentum fuiſſe idem ad Narſetem Patricium ſcribens *r* ſignificat, ut (quod ait) ipſi neque legere, neque per epiſtolas multa loqui liceret; oblitúmque ſe eſſe manducare panem ſuum à voce gemitûs ſui.

m Greg ep. lib. 3 Ind. 12. & lib. 3 Ind. 12.
GREG, IN SECESSU CURAM AGIT ECCLESIÆ UNIVERSALIS.
n 2. ep. 39.
o 3. ep. 9.
p 2. ep. 37.
q 2. ep. 60.
r 2. ep. 63

V. Hoc eodem anno, qui numeratur Regis Francorum Childeberti decimus quartus nondum abſolutus, contigit univerſam Galliam fatigari duarum regiarum monialium cauſâ, videlicèt *Chrodieldis* filiæ Chariberti Regis, ac *Baſinæ* filiæ Chilperici pariter Francorum Regis: quæ ſub S. Radegunde Reginâ in monaſterio Pictavienſi profeſſæ virginitatem, poſt obitum eius non patientes ab Abbatiſſâ Leuboverâ, haud paris nobilitatis feminâ regi, cùm ipſæ primatum ambirent; factâ ſeditione foras egreſſæ ſunt, eo prætextu ut apud Reges adversùs Abbatiſſam expoſtularent. Verùm cùm parum apud eos profeciſſent, Pictavos redeuntes ſe intra ſancti Hilarij Baſilicam continuerunt, indéque per armatos nefandiſſimos quoſque ac perditiſſimos homines cuncta rapinis, cædibúſq; miſcentes, monaſterium quoque S. Radegundis diripuerunt, & Abbatiſſam vinculis alligatam abduxerunt; inſupérque plagis intra Eccleſiam S. Hilarij, cùm alios quam plurimos affecerunt, tum ipſum Epiſcopum Pictavienſem nomine Moroveum, nec

TURBÆ IN GALLIA, OB DUAS MONIALES DYSCOLAS.

non Gundeſigilum Burdegalenſem Metropolitanum aliósque Epiſcopos provinciales, qui in eam civitatem ut his malis mederentur *convenerant*. Qui quidem Epiſcopi, cùm ob eiuſmodi, aliáſque horrendas graſſationes, eaſdem regias moniales a Communione ſuſpendiſſent; hæc ipſorum ſententia approbata eſt ab alio *Conventu* Epiſcoporum, qui apud Regem Gunthetamnum eadem occaſione collecti erant; itémque ab alio rursùm *Pictavis* celebrato ab Epiſcopis utriuſque regni, Childeberti videlicet & Guntheramni: a quibus causa exactè diſcuſsâ, eædem moniales diſcolæ recuſantes Abbatiſſæ reconciliari, excommunicatæ ſunt, ipſáque Abbatiſſa in monaſterium reſtituta. Hæc omnia pluribus Gregorius *f* Turonenſis, qui eiſdem interfuit; quæ quidem hoc anno cœpta, in ſequentem propagata ſunt. Quo iterùm *Metis* habitâ *Synodo* (in quâ pariter in ordinem redactus eſt Ægidius, Rhemenſis Epiſcopus, coniurationis in vitam Childeberti Regis convictus) eadem Baſina coram Epiſcopis ſolo proſtrata veniam petiit, eâque obtentâ, Pictavos rediens Abbatiſſæ ſe ſubiecit: Chrodieldis autem Childeberti Regis precibus in Communionem recepta, Pictavos item; ſed non in monaſterium regreſſa eſt. Rei geſtæ ſeriem habet idem Gregorius *ff* Turonenſis: ſubdens & de ultione divinâ in eorum ducem, qui iuſſu Chrodieldis invaſerant baſilicam S. Hilarij.

PLURES SYNODI EA DE CAUSA HABITÆ.

f Greg. Tur. 9. hiſt. 39. & ſeqq. & lib. 10 cap. 15. & ſeqq. ap. Baron. hoc an. & ſeq.

ff Id. lib. 10. c. 20. & 22.

VI.

Hoc item anno, petentibus Francorum Regibus, datum *t* legitur à ſancto Gregorio Papâ privilegium monaſterio *S. Medardi* Sueſſionenſi in Galliâ, quo illud conſtituit caput monaſteriorum totius Galliæ, & nullius voluit ditioni ſubiici, præterquàm Sedis Apoſtolicæ. Datum enim ponitur ſeptimo Calendas Iunij, anno ab Incarnatione Domini *u* quingenteſimo nonageſimo tertio, Indictione undecimâ: ſed advertendum eſt, ſubſcriptionem Epiſcoporum, ac Regis Francorum Theodorici, eidem privilegio appoſitam, haud in omnibus congruere his temporibus, ideóque videri poſteà adiectam. In fine vero, Regibus, Antiſtitibus, Iudicibus, & aliis, quicumque eiuſmodi privilegium in aliquo violare præſumerent, excommunicatio, & dignitatis privatio denunciatur. Quam eamdem comminationem habet & aliud privilegium ab eodem Pontifice *x* poſt hæc ad inſtantiam Theodorici Regis, & ipſius aviæ Brunichildis Reginæ, conceſſum Eccleſiæ, monaſterio, ac xenodochio ab ipsâ conſtructo in civitate Auguſtodunenſi. Quòd ſi hæc decernantur in violatores privilegiorum unius monaſterij vel xenodochij (ſicut inde poſteà argumentatus eſt Gregorius *y* Papa Septimus adversùs Henricum Imperatorem) quid præſtandum erit in deſtructores ſanctæ matris Eccleſiæ, & fidei Catholicæ oppugnatores?

t Greg. Pap. lib. 2. epiſt. Ind. 11. poſt ep. 38.

u Ita veteres Codd. & non 594. ut habet recens editio.

x 11. ep. 10. ap. Baron. an. 603. nu. XVII.

y Greg. Sept. lib. 4. ep. 2. & 23. & lib. 8. ep. 21.

COMMINATIO PRIVATIONIS DIGNITATIS QUOMODO INTELLIGENDA.

[Quam vidiſti privationis comminationem in privilegiorum Apoſtolicorum violatores, ſcimus multis non probari, quaſi minus Gregorij conveniat manſuetudini, & res ſit levior quam ut tantam pœnam ipſis etiam Regibus, vel Imperatoribus, intentare debeat. Fuit tamen ea, ut verè Gregorij Magni agnita à Gregorio Septimo ante quingentos quadraginta abhinc annos. Fuiſſéque illam in temporibus apponi olim a Summis Pontif. clauſulam privilegiis ſuis, conſtat ex multis aliis, quæ ſuis quibuſque locis inſeruit Baronius Annalibus, puta Tom. XI. an 1091. & 1096 Vrbani ſecundi, Tom. XII an. 1100. & 1111. Paſchalis Secundi, & cetera eiuſmodi. Equidem (qui quid ſit de iure depoſitionis & privationis neque enim huiuſmodi certamen meum ... eſt, aut inſtituti) exiſtimo non fuiſſe Pontificum mentem, ob quamcumque privilegiorum violationem, pœnam adeo gravem irrogare; ſed tum demùm cùm violatores id in odium, ſeu deteſtationem, & contemptum Sedis Apoſtolicæ, eiúſve Pontificum, & obfirmato in eorum pernicięm animo perpetrarent; ita ut non iam de privilegiorum immunitate, ſed de Rom. Eccleſiæ auctoritate, adeóque de fide Catholica ageretur. Egregiè plane Gregorius Magnus hom. 26. in Evang. *Sub magno moderamine paſtores Eccleſiæ vel ſolvere ſtudeant, vel ligare. Sed utrum iuſtè an iniuſtè obliget paſtor, paſtoris tamen ſententia gregi timenda eſt, ne is qui ſubeſt, & cùm iniuſte forſitan ligatur, ipſam obligationis ſuæ ſententiam ex aliâ culpâ mereatur. Paſtor ergo vel abſolvere indiſcretè timeat, vel ligare. Is autem qui ſub manu paſtoris eſt, ligari timeat vel iniuſtè; nec paſtoris ſui iudicium temerè reprehendat, ne etſi iniuſtè ligatus eſt ex ipsâ tumida reprehenſionis ſuperbiâ culpa quæ non erat, fiat.*]

VII.

Hic item annus Deo acceptabilis extitit ob converſionem Gothorum. Ubi enim Reccaredus Hiſpaniæ Rex Catholicam fidem (ut vidimus) profiteri cœpiſſet; eodémque ad hoc ipſum hortante Gothos Epiſcopos, magiſtratus, & populum, perpaucis exceptis, omnes eamdem cum Rege abdicatâ hæreſi Arianâ fidem profiterentur: eius rei causâ, ut cuncta ſolidè ſtabilirentur, hoc eodem anno (qui numeratur quartus ipſius regni) octavo Idus Maias, *Toleti* celebrari voluit CONCILIUM, Tertium eius civitatis dictum; idémque univerſale totius Hiſpaniæ, atque eius etiam Galliæ partis, quæ apud Narbonenſem provinciam ſubiecta adhuc erat Gothis; ut ex Epiſcoporum ſubſcriptione patet: qui interfuerunt omnes numero circiter ſeptuaginta, unà cum ipſo Rege atque Reginâ. Quòd vero in eius Actis, anno quarto Regis Reccaredi iungatur Æra ſexcenteſima vigeſima ſeptima, error cognoſcitur ex ſtabilito ſuperiùs eiuſdem Regis ingreſſu. Ipſum autem Concilium auctoritate Apoſtolicâ celebratum eſſe, ex eo intelligi poteſt, dum Lucas *z* Tudenſis ait S. Leandrum Epiſcopum Hiſpalenſem, totius Hiſpaniæ hoc tempore celeberrimum, ei interfuiſſe legatione functum pro Romano Pontifice. Porrò extant ipſa Synodi Acta, canonéſque viginti tres in eâ editi; itémque Regis oratio, fideique profeſſio ſinceriſſima, atque edictum piiſſimum; ac denique Gothorum Catholica aſſertio, & anathematiſmi adversùs hæreſim Arianam; in quibus inter alia damnantur quicumque Spiritum Sanctum non crediderint à Patre & Filio procedere, eiſque coæternum & conſubſtantialem eſſe. Notandúmque inſuper, quod a ſanctâ Synodo Rex maximè pius hoc inter cetera petiit, ut in omnibus Hiſpaniarum Eccleſiis, ad roborandam gentis ſuæ novellam converſionem, ante ſumptionem Euchariſtiæ, ſinguli, iuxta Orientalium morem, clarâ voce fidei recitarent Catholicæ ſymbolum. Ceterùm aliquid in eiſdem Synodi Actis deſiderari poſſe videtur, cùm & regio dicatur *a* ſancitum edicto, ut libri omnes hæreticorum igni comburendi darentur.

CONCIL. TOLET. III. POST CONVERSIONEM RECCAREDI REGIS.

[Quod quidē apud Baron. habetur Tom. VII. an. 589. ſed in hunc annū referendum fuiſſe, docetur ex iis quæ diximus ad an. 590 XII.]

z Ex Iſid. in Chron.

a Aimoin. lib. 3. de reb. Franc. c. 77.

VIII.

GESTA SYNODI.

Quod verò ad canones qui reperiuntur ſpectat; imprimis Patres ad integrum conſequendum, conſervandúmque ſplendorem Hiſpanicarum Eccleſiarum, diù denſo nubilo hæreſis, vel ſuperſtitionis Gentilitiæ obſcuratum; ſtatuerunt ut *b* Conciliorum omnium conſtituta, ſimul & Synodicæ SS. Præſulum Romanorum Epiſtolæ in ſuo vigore permanerent. Deinde pravum illum abuſum *c* ſuſtulerunt, quo Clerici contra antiquam Eccleſiæ diſciplinam, relicto tribunali

b Conc. Tolet. III. c. 1.

c Ibid. c. 13

Eccleſiaſtico ſe invicem ad forum ſæculare trahebant: idque ne amplius fieret, ſub pœnâ excommunicationis prohibuerint. Ac pariter ex decreto piiſſimi Regis ſtatuerunt *d*, ut Iudices ſæculares locorum, & Actores fiſcalium patrimoniorum, ſemel in anno ad Concilium provinciale Epiſcoporum convenirent, ut ibi diſcerent quàm piè & iuſtè cum populis agere deberent in adminiſtratione ſuâ: & proſpicerent Epiſcopi qualiter illi cum populis agerent, ut ipſos errantes corrigerent, aut eorum inſolentiam Principum auribus inſinuarent: quòd ſi correptos emendare nequirent, eos & ab Eccleſiâ & à communione ſuſpenderent: ſed & ab Epiſcopis deliberaretur, quid per provincias ſine detrimento præſtare deberent Iudices, ſi ad Concilium non venirent. Hæc de iis canon. At non recèns iſtud ab iis inſtitutum. Si quidem eſt his antiquior ſanctio Concilij Arelatenſis *e*, quâ iubentur Epiſcopi invigilare ſuper Præſides provinciarum, ne quid contra diſciplinam committant; ac ſi id præſumant, eos anathemate percellant. Et antiquiſſimæ ſunt Conſtitutiones Imperatorum Chriſtianorum, quibus monentur Epiſcopi præeſſe debere Præfectorum tribunalibus. Sed de his dictum eſt ſuis locis.

d *Can. 12.* EPISCOPI INVIGILARE DEBENT SUPER PRÆS. PROVINC.

e *Concil. Arel. cap. 7.*

IX. CONCIL. NARBON. (Cuius Acta numquam hactenùs excuſa, edidit Baron. Annal. Tom. VII. an. 598 (ſed loco non ſuo) accepta ex Cod. Hiſp. Bibloth. regiæ.)

Hoc item anno Reccaredi quarto, poſt Concilium Toletanum, celebrata eſt quoque alia SYNODUS *f Narbonæ* cui octo interfuerunt illius provinciæ Epiſcopi, unà cum Nigetio Narbonenſi Antiſtite: in quo plures renovati ſunt canones antiqui, abſque recèns additi ad diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentes. Inter quos fuit, ut Iudæis non liceret corpora defunctorum deducere pſallendo Pro tantis verò pietatis muneribus, Deus eumdem Reccaredum Regem, cuius operâ hęc Concilia celebrata fuerunt, hoc anno eripuit a coniuratione Argimundi ducis exercitûs; qui ut Rex fieret, adversùs eum unà cum pluribus aliis conſpiraverat: quorum ſtudiis Dei nutu detectis, capti omnes meritas dedère pœnas, ipſéque primùm Argimundus verberibus interrogatus, deinde turpiter decalvatus, poſt hæc dexterâ amputatâ, aſino ſedens per urbem ductus eſt. Hæc enim eodem anno, quo Concilium Toletanum celebratum eſt, geſta eſſe, Ioannes Biclarenſis ponit: cùm & iam anno ſuperiori, eiuſdem Regis tertio (ut ipſe numerat) detectæ fuiſſent aliæ inſidiæ Goſuinthæ Reginæ Reccaredi novercæ, Catholicis infeſtiſſimæ, & Uldilæ Epiſcopi Ariani; ob quas Epiſcopus in exilium pulſus; Regina verò, Deo ipſo ultore, citiùs ex hâc vitâ erepta eſt. Denique & iam antè, ipſo eius regni anno ſecundo, Sunnam Epiſcopum Arianum & Seggam affectatæ tyrannidis convictos, in exilium, Seggæ priùs manibus amputatis, miſſos eſſe, idem Biclarenſis ſcribit.

X. DE CHAGANI IRRUPTIONE IN THRACIAM.

In Oriente porrò, hoc anno adversùs Avares, & Slavinos, vel Sclavinos, ſub Rege Caiano ſive Chagano Hunno, Iſtro traiecto Thraciam infeſtantes, variè pugnatum eſſe ab Imperatoris exercitu; & ab eorum incurſionibus Europam liberatam, tum virtute & armis Priſci Ducis, quem primò Imperator manubiarum accuſatum a Præfecturâ depoſuerat, poſteáque reſtituerat; tum eloquentiâ & perſuaſione Theodori medici, legatione apud eumdem Chaganum pro pace fungentis; pluribus narrat Nicephorus *f*. Quæ quidem præſenti anno contigiſſe, apparet ex litteris *g* S. Gregorij Papæ, adgaudentis Priſco de ipſius reſtitutione, ſcriptis menſe Iulio Indictionis undecimæ.

f *Niceph. l. 18. c. 28. & 29.*

g *Greg. 2. ep. 32. Ind. 11.*

XI. DE TUNICA SALVATORIS.

Hoc item anno Sigebertus ponit *Tunicam* inconſutilem Domini noſtri IESU-CHRISTI in Zaphat non longè ab Ieroſolymâ, confeſſione Symeonis Iudæi inventam, tranſlatam eſſe in eamdem civitatem a Gregorio, Thomâ, & Ioanne, Patriarchis Antiocheno, Ieroſolymitano, & Conſtantinopolitano, ac publicæ venerationi expoſitam. Hæc ille: antiquiorem enim, quem de his citemus auctorem, habemus neminem. Sed ab his diverſa quodammodò ante hæc tempora ſcripſit Gregorius *h* Turonenſis; dum ait ſe ex quorumdam relatione didiciſſe, eamdem Tunicam magnâ veneratione iam olim habitam fuiſſe in urbe quâdam Galatiæ.

h *Greg. Tur. 1. mirac. 8.*

XII. DE GOLAUDUCH MARTYRE.

Hoc præterea tempore claruiſſe in Perſide inſignem feminâ Chriſtianam nomine *Golanduch*, eamdémque poſt multa tolerata à Magis tormenta, ingentiáque edita miracula, coronam martyrij aſſecutam eſſe; Evagrius *i* tradit. Vocatur ea apud Nicephorum *k Colinduch*; ubi & quædam de eâ narrantur captu difficilia ex Stephano Epiſcopo Hieropolitano ipſius vitæ ſcriptore. Sed quicquid ſit, certum eſt eam celebratam eſſe cultu anniverſario ab Orientalibus, penès quos paſſa eſt.

i *Evagr. l. 6 cap. 19*
k *Nicephor. l. 18. c. 25.*

IESU CHRISTI
AN. 594.

GREGORII
AN. 5.

MAURITII
AN. 12.

I.

ANNO Domini quingenteſimo nonageſimo quarto, Indictionis duodecimæ Gregorius Papa inter alia egregia quæ præſtitit, ſcripſit *a* adversùs Schiſmaticos, Trium Capitulorum defenſores, pro tuitione Quintæ Synodi, ad Theodolindam Reginam adhuc iiſdem Schiſmaticis faventem, & Conſtantium Epiſcopum Mediolanenſem perſecutionem ab iis patientem. Idémque adversùs Donatiſtas in Africâ invaleſcentes, Epiſcopos *b* Catholicos negligentes incitavit: ex alia verò parte Dominicum Carthaginienſem, qui Concilio contra Donatiſtas habito ſanxerat, ut Epiſcopi qui hæreticos non inquirerent & expellerent, dignitate ac bonis privarentur, à nimio hoc impetu *c* revocavit, quòd maiores videret id concitaturum inter ipſos Catholicos Epiſcopos diſcordias. Ac de convertendis Iudæis pariter ſollicitus, eos non violentiâ, ſed ſpe præmij allici debere *d* monuit. Multúmque laborans *e* in Barbaricinis populis, qui Sardiniæ montes incolebant (quos olim ex *f* Africâ Wandali in eam inſulam expulerant) à Gentiliſmo ad fidem reducendis: id tandem *ff* præſtitit, Preſbyteriſque *g*, ubi deeſſent Epiſcopi, conceſſit baptizatorum frontes chriſmate linire. Sed & cùm Dalmatiæ *h* Epiſcopi iam anno ſuperiori in Salonitanum Metropolitanum elegiſſent Maximum quemdam virum pravum ac ſimoniacum, quem ipſe Gregorius reiecisſet, iidémque nihilominùs, Imperatoris iuſſione

a *Greg. 3. ep. 33. & 37.*
b *3. ep. 32 & 35.*
EPISCOPI CARTHAG. COËRCETUR IMPETUS INDISCRETUS.
c *4. ep. 3.*
d *3. ep. 3. & 4. ep. 6.*
e *3. ep. 2. &c.*
f *Procop. de Bello Vvandal. lib. 2. Meminit eorumdem Iuſt. l. 2. de off. PP. Afr.*
ff *Greg. 4. ep. 33. ad Conſt. Aug.*
g *3. ep. 26.*
h *3. ep. 15. & 20.*

prætentâ

prætentâ eumdem conſecrâſſent: eos omnes Gregorius hoc anno à communione ſuſpendit. Ioannem quoque Ravennatem (quem iam antè redarguerat *i*, quod præter Eccleſiaſticam conſuetudinem, nec tempore nec loco decenti, pallio uteretur) iterùm hoc anno cùm de eâdem re, tum de aliis pravis moribus corripuit *k*. Denique quamplurima alia exhibuit egregia paſtoralis vigilantiæ exempla in Epiſcopos negligentes, aut nimiùm præſumentes; necnon in monachos regulas ſuas tranſgredientes: itémque charitatis erga pauperes; atque curæ diverſarum Eccleſiarum, aliorúmque locorum ſacrorum: quæ omnia apud eum *l* videre licet.

i 2. ep. 54. Ind. 11.

k 4. ep. 15.

l lib. 3. epiſt. Ind. 12. & lib. 4 Ind. 12.

II. Greg. caput S. Pauli denegat Augustæ.

m 3. ep. 30.

Illud vero non omittendum, quòd cùm Auguſta Conſtantina Mauritij Imp. coniux, in ſuo palatio Eccleſiam in memoriam S. Pauli Apoſtoli ædificâſſet, & ab eodem Gregorio expetiiſſet ut Conſtantinopolim mitteret eius caput, ſive partem aliquam corporis; idem Pontifex *m* ſibi id minime licere multipliciter excuſavit, nonnullis adductis miraculorum exemplis, quæ edi conſueviſſent, cùm quid ex ſacris Reliquiis tranſmutare Romæ quis auderet: ſed earum loco mitti ſolere ait Brandea, per quæ tantæ virtutes fierent, quantæ per ipſa Sanctorum corpora. Pollicetur autem, ſe eidem Auguſtæ miſſurum de catenis quas S. Paulus in collo & manibus geſtâſſet, ex quibus plurima miracula demonſtrarentur: quorum illud non minimum, quod cùm frequenter multi peregrini aliquid ex limaturâ earumdem catenarum peterent, ſacerdos cui ea eſſet cura commiſſa, aliquibus petentibus, nullâ difficultate vel morâ de tiſdem ramenta limâ excuteret, quibuſdam verò diù per catenas ductâ limâ nihil penitùs excutere valeret.

De Catenis S. Pauli.

III. Concil. Hispal. Ap. Baron. an. 590 ſed vide ſuprà an. 590. poſt num. XII. Mulieres a clericis separandæ per Magistratus.

Hoc item anno, qui quintus numeratur Reccaredi Hiſpaniæ Regis, pridie Nonas Novembris celebrata eſt Synodus Hispalensis, cui præfuit S. Leander eiuſdem civitatis Epiſcopus. Interfuerunt pariter alij ſeptem Epiſcopi: qui tria in Synodo decreta firmata ad Pegaſium Aſtigitanum in eadem provinciâ Epiſcopum direxerunt. Inter quæ illud memorabile, quo ſtatuerunt, Iudices ſæculares (permiſſione tamen Epiſcopi) ſeparare debere ancillas, aliáſque extraneas mulieres à Clericis. Quòd enim frequentiſſimè legibus Eccleſiaſticis id fruſtrà vetitum videret, voluit ſancta Synodus laicos Iudices inſurgere læſæ ſæpiùs legis Eccleſiaſticæ vindices. Præter autem tres dictos canones, collegit ex diverſis locis, Hiſpalenſis Concilij alios undecim, vir inſignis Garſias Loaiſa in editione quam ſummâ elucubravit induſtriâ Hiſpanorum Conciliorum.

IV. Anast. Sinaita restituitur sidi Antiochenæ.

n Evagr. l. 4 cap. 23.

o Greg. 4. ep. 37.

Quod ad res pertinet Orientales; hoc eodem anno mortuo Gregorio Epiſcopo Antiocheno, in eius locum reſtitutus eſt *Anaſtaſius* Sinaita, qui viginti tribus antehàc annis in exilium pulſus fuerat. Hæc Evagrius *n*: cui conſentiunt S. Gregorij Papæ *o* ad eumdem Anaſtaſium gratulatoriæ ſcriptæ literæ Indictione decima tertiâ, quæ cœpta eſt hoc anno menſe Septembri. Addit vero Evagrius, paulò quoque pòſt defunctum eſſe Ioannem Ieroſolymorum Antiſtitem: ſucceſſorem tamen non appoſuit, quia (ut ait) antequam aliquis in locum eius ſufficeretur, ipſe finem Hiſtoriæ ſuæ impoſuit; anno duodecimo regni Mauritij Imp. qui inchoatur hoc anno, menſe Auguſti. Sed conſtat *p* Ioannem ſuffectum eſſe *Amos* antea Abbatem. Qui autem præter Evagrium, res geſtas ſub Mauritio proſecutus eſt, his propè diebus emerſit in lucem *Theophylactus* cognomento Simocatus Græcus hiſtoricus, qui Mauritianam ſcripſit hiſtoriam, de quâ ſuperiùs.

p Id. 7. ep. 7. Ind. 1 Prat. Spir. c 149.

Iesu Christi
An. 595.
Gregorii
An. 6.
Mauritii
An. 13.

I.

Annus Domini quingenteſimus nonageſimus quintus, Indictione decima tertia, univerſæ Italiæ calamitoſus extitit; cùm recuperatis per Romanum Ravennæ Exarchum quibuſdam civitatibus quæ à Longobardis tenebantur, horum Rex Agilulphus furore percitus non ſolùm eaſdem iterum cepit, ſed & ipſum agrum Romanum maximâ depopulatione vaſtavit: ut conſtat tam ex Paulo *a* Diacono, quàm ex Gregorio *b* Papâ, qui hoc eodem tempore flagitante populo difficillimas Ezechielis Prophetias pro concione interpretabatur. Quod quidem admirati ſunt *c* cordati omnes; ut videlicet ſub oneroſo faſce curæ totius Urbis, & in tanto diſcrimine Urbis, potuerit Gregorius in his philoſophari, & populus in eodem periculo conſtitutus conciones tales ab eo exigere: cùm præſertim S. Hieronymus nullo paſtorali onere prægravatus, ſed ſolùm ſacris literis incumbens, teſtetur *d* interpretationem in eum Prophetam aggreſſum ſe, impeditum eſſe proſequi, quòd in Oriente ipſe tunc degens audiſſet Occidentalem Orbem, Urbémque vaſtari a Gothis. At verò S. Gregorius vix tunc à cœptis eſt violenter abſtractus, ubi vallatâ Urbe, vulnera civium, vincula, atque cædes eſt oculis contemplatus.

a Paul. diac. lib 4 c. 7.

b Greg. in Ezech. hom 13. 18. & 22.

c Bernard. de conſid. lib. 1. ad fin. & alij.

Greg. PP. contemplatione et actione præcipuus.

d Hier. ep. 92. ad Marcell.

II. Quibus artibus Urbs libera permanserit a Longob.

Quod autem & antea & præſenti anno graſſantibus Longobardis in omnes Italiæ regiones, Roma fuerit inacceſſa; præſtitit hoc vigilantia Romanorum Pontificum, qui præter iuges excubias in vigiliis, ieiuniis, & orationibus, addiderunt ut Eccleſiæ pecuniis redimerent vexationem: prout idem Gregorius hoc item anno ſcribens *e* ad Conſtantinam Auguſtam teſtatus eſt: qui tamen alibi *f* totum id tribuit non largitioni pecuniarum, ſed Petro Apoſtolo vigilanti ſuper cuſtodiam Vrbis: rurſúmque alio loco *g*, lacrymis, orationibus, & diſtrictiſſimæ abſtinentiæ monialium, quarum tria millia in Vrbe tunc fuiſſe teſtatur. Cùm nihilominùs aliâ epiſtolâ *h* ſatis ſibi virium fuiſſe aſſerat, ut ſi in Longobardorum ſe morte miſcere voluiſſet, iam ipſi nec Regem, nec Duces, nec Comites haberent: ſed deſtitiſſe, quòd in mortem cuiuſlibet hominis ſe miſcere formidaret. Itaque nihil utilius putavit, quàm ut cum Agilulpho pax componeretur, quem ab eâ non alienum ſciant. Quâ de re cùm per Severum *i* Exarchi Scholaſticum apud ipſum Exarchum egiſſet, Exarchus verò rem ad Imperatorem detuliſſet; ipſe Mauritius Auguſtus eumdem S. Gregorium

e Greg. 4. ep. 34. Ind. 13.

f 7. ep. 3. Ind. 1.

g 6. ep. 23. Ind. 15.

h 7. ep. 1. Ind. 1.

i 4. ep. 29.

datis ad eum literis, ut nimis ſimplicem deriſit, quòd adeò facilè crederet Regi Longobardorum; paritérque de pluribus aliis conqueſtus eſt, nullâ Summi Sacerdotij habitâ ratione: ad quem reſcribens *k* Gregorius, & obiecta diluit, & de honore cultúque quo debeant omnes ex præſcripto legis divinæ venerari ſacerdotes, exemplo etiam Conſtantini Magni ipſum Imperatorem admonuit.

Sed aliæ maiores eum preſſerunt anguſtiæ. Nam quò magis ipſum deſpectui habitum ſciret ab Imperatore Ioannes Conſtantinopolitanus, eò arrogantiùs in eumdem inſurgens; ſolitâ temeritate inſolentiùs proſequutus eſt quod cœperat adversùs Apoſtolicam Sedem, Vniverſalem ſe Pontificem ubiq; nominare. Quin etiam eò uſque progreſſus eſt, ut Ioannis presbyteri (de quo ſuperiùs) Acta Romam diſcutienda ut iuſſus fuerat mittens, eâque in re ſe Romano Pontifici ſubditum agnoſcens; in iiſdem tamen Actis ſe penè per omnem verſum, *Oecumenicum Patriarcham* nominaret; quod ipſe Gregorius teſtatur in epiſtolâ *l* quam hoc eodem anno ſcripſit ad Sabinianum diaconum (ſic enim in inſcriptione corrigendum eſt) Apoſtolicæ Sedis Apocriſiarium Cõſtantinopoli agentem. Quamobrem, qui hactenùs aberrantem Ioannem ſummâ toleraverat patientiâ, ac per Apocriſiarios ſuos verbis redarguerat; hoc potiſſimùm anno excitatus in ipſum Gregorius, tum illum literis ſuis *m* corripuit, Sabinianúmque *n* admonuit ne ullo modo cum illo communicaret, ne eius videretur favere ſuperbiæ; tum ad *o* Mauritium Imperatorem, Conſtantinam Auguſtam, Eulogium Epiſcopum Alexandrinum, & Anaſtaſium Antiochenum, alióſque, adversùs eum literas dedit; quibus omnibus cùm plura inculcet in deteſtationem ſuperbi illius nominis *Patriarchæ Vniverſalis*, demùm addit *p*, ei conſentire nihil aliud eſſe quàm fidem perdere: Nimirùm quòd cùm à CHRISTO, uni Petro præfectura fuerit gregis univerſalis credita (hâc enim in re Petri Apoſtoli cauſam agi docet *q*) ſi quis eiuſmodi ſtabilitam violaverit hierarchiam, aliter ſentire videretur quàm ipſe Dominus ſentiendum præcepit. Ideóque & alibi *r* oſtendit, eſſe præcurſorem Antichriſti, qui ſuperbum illud ſibi nomen uſurpat. Vt non ſit mirandum, ſi unius voculæ occaſione adeò Gregorius laboraverit; cùm etiam unius interdum ſyllabæ, aut etiam literulæ causâ, fuerit ſanctis Patribus adversùs Arianos & Eunomianos hæreticos diù multúmque pugnandum.

Quod autem ad ipſum vocabulum *Vniverſalis Patriarchæ* ſpectat; cùm illud Gregorius in dictis epiſtolis ſingularitatis nomen appellet, per quod (ut ait) univerſi alij ſacerdotes honore debito privarentur; ſatis evidenter conſtat, id Gregorium accepiſſe pro ſingulari & uno ſolo, præter quem nemo ſit; ita ut ei reliqui omnes Epiſcopi ſubeſſent ut filij & vicarij, & non ut fratres & in adminiſtratione collegæ. Quo quidem ſenſu ſolus CHRISTUS eſt *Vniverſale* Eccleſiæ caput; ipſáque Eccleſia *Vniverſalis* dicitur una toto orbe diffuſa, extra quam nulla poteſt eſſe Eccleſia: eâque demùm ſignificatione negavit Gregorius ullum Romanorum Pontificum illud ſibi nomen uſurpâſſe. At verò alia eſt eiuſdem nominis ſignificatio, quâ dicitur Vniverſale; hoc eſt, quod remanentibus partibus integris, ipſum ceteris ſupereminet: quâ ratione vetuit olim Pelagius Papa, ac poſteà Gregorius, inter Patriarchas dici aliquem Oecumenicum: de Orientalibus utique intelligentes, quòd nequaquam alteri alterum vellent eſſe ſubiectum. Sed eo ſenſu Leonem Papam ſæpè in ipſo Generali Concilio Chalcedonenſi, alióſque alibi Romanos Pontifices dictos reperiri Vniverſales Epiſcopos, & Vniverſalis Eccleſiæ Antiſtites, manifeſtum faciunt antiqua monumenta: ídque abſque aliquo faſtu, cùm eo nomine id quod eſt exprimatur; nempè quòd ipſis cura paſtoralis univerſi gregis totius orbis concredita ſit; quam ſemper, ubique & in omnes exercuiſſe, abundè his Annalibus demonſtratur; patétque de ipſo Gregorio ex eius epiſtolis, quibus ſingulis annis quamplurimas ex diverſis univerſæ Chriſtiânitatis Eccleſiis ad Apoſtolicam Sedem delatas cauſas decidit. Denique (ut egregiè Innocentius *ſ* Papa Tertius longè poſteà adversùs Græcorum obiectiones interpretatus eſt) cùm Eccleſia duabus de cauſis *Vniverſalis* vocetur; nempè vel quod de univerſis conſtet Eccleſiis, quæ Græcè *Catholica* nominatur; vel quòd ſub ſe contineat Eccleſias univerſas: primâ quidem acceptione, Eccleſia Romana non eſt Vniverſalis Eccleſia, ſed pars Vniverſalis Eccleſiæ; prima videlicèt & præcipua, veluti caput in corpore, quoniam in eâ plenitudo poteſtatis exiſtit; ad ceteras autem pars aliqua plenitudinis derivatur. Secundâ verò nominis ratione, Romana Eccleſia, ipsáque ſola, Vniverſalis nuncupatur, quoniam ipſa ſola ſingularis privilegio dignitatis ceteris eſt prælata.

nius, vide egregiè explicatum ap. Perron. cont. Reg. Magn. Britan. l.1 cap.34.

QUO SENSU ROM. PONT. DICATUR UNIVERSALIS.

ſ Innoc. III. 2. ep. 198 Ap Baron. Tom. IX. an. 787. VIII.

V.

GREG. HUMILITAS.

De quâ plura exempla videre poteris apud Baron. an. 598. num. III. & ſeq. ſumpta ex Gregorij epiſtolis, & Prato Spir.

Cur autem tantum Gregorius abhorruerit ipſum quodcumque Vniverſalis Epiſcopi nomen, declarat ipſe; nempè quòd faſtuoſum nimis eſſe videretur, & Chriſtianæ humilitati minimè congruens. Vnde nec adeò mireris ſi ſe negat dici velle Vniverſalem, qui aliâ epiſtolâ *t* ad Imperatorem hoc eodem anno ſcriptâ, ſe etiam negat ſacerdotem eſſe: quemadmodum & olim S. Paulus *u* indignum ſe dixit vocari Apoſtolum. Denique ut paucis ſenſum Gregorij ex Gregorij verbis expreſſum habeas; illum abundè patefecit quod alibi *x* ait, ſi qua culpa in Epiſcopis invenitur, omnes Epiſcopos Apoſtolicæ Sedi eſſe ſubditos; cùm verò culpa non exigit, omnes ſecundùm rationem humilitatis æquales eſſe. Cuius regulæ perennem praxim obſervare licet in dictis, factíſque ipſius. Nam & cùm hoc ipſo tempore ageretur Romæ cauſa Ioannis & Athanaſij presbyterorum, qui à iudicio eiuſdem ipſius Ioannis Conſtantinopolitani Sedem Apoſtolicam appellaverant; ex aliis ipſius Gregorij literis *y* intelligere poſſumus, Ioannem quidem presbyterũ Chalcedonenſem (qui hæreſis iniuſtè Conſtantinopoli damnatus fuerat) in Synodo eâ de causâ Romæ habitâ repertum innocentem, abſolutum eſſe: Athanaſium *z* autem inventũ eſſe aliquâ ex parte Manichæum; ſed & eius accuſatorem eſſe pariter convictum Pelagianum; repertúmque falſatum codicem Epheſini Concilij, qui miſſus Conſtantinopoli fuerat. Quando enim in Conſtantinopolitano iudicio fuit ipſe Athanaſius condemnatus, magnâ tunc accidit vecordiâ atque imperitiâ, ne dixerim malitiâ Ioannis Epiſcopi, ut apud ipſum ederetur Synodus Secunda Epheſina pro Primâ;

t Greg. 4. ep. 31.
u 1. Cor. 15.
x 7. ep. 64. Ind. 2.

COGNOSCIT DE IUDICIIS CONSTANTINOPOL. EPISC.

y 6 ep. 15. & 16. Ind. 14.
z 5. ep. 14.

Con-

Conciliabulum videlicèt Neſtorianorum, pro Oecumenicâ Synodo Orthodoxorum. Quod non ſemel ab ipſo factum; ſed iterum etiam in cauſa quorumdam monachorum; idem Gregorius teſtatus eſt poſtea ſcribens *a* ad Eulogium Alexandrinum & Anaſtaſium Antiochenum. Quibus videas, eum qui nimio faſtu vocari voluit Oecumenicus, nimia ignorantia, aut dolo, ſub auctoritate Concilij Oecumenici, niſi verus Epiſcopus Oecumenicus vigilaſſet Gregorius, Pelagianam hæreſim anteà ſæpè damnatam rursùm introducturum fuiſſe in Eccleſiam.

a 6. ep. 31. & 7. ep. 48

VI. Concil. Rom. in cauſa Ioan. presb. Chalc.

b Epiſt. l. 4. ſub ep. 44.

Sed quod ad dictum Concilium in ea cauſa *Romæ* collectum ſpectat; habitum illud hoc anno Mauritij decimo tertio, Indictione decima tertiâ, die quintâ Iulij, conſtat ex ſcriptis *b* eiuſdem S. Gregorij. Súntque in eo prætereà ſtatuti ſex canones, ad diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentes; quibus ſubſcripſerunt Epiſcopi viginti duo, ac S. R. E. preſbyteri triginta quatuor. Inter canones autem quartus eſt, ut corpora Romanorum Pontificum ſine regmine deferrentur ad ſepulturam: ea nimirùm occaſione, quòd cùm (ut ait) dalmaticis tegerentur, ipſas poſtea populus inter ſe partitus loco ſacrarum reliquiarum aſſervarent: quem monuit, ut è corporibus potiùs Apoſtolorum ac Martyrum velamina acciperent. Ita namque ſibi Gregorius vivens conſultum volebat, ne poſt mortem coleretur ut Sanctus. Denique in ſcripto codice Sublacenſi reperimus, in Concilio Romano eumdem Pontificem probaſſe & confirmaſſe Regulam S. Benedicti.

VII. De cauſa Maximi Episc. Salon.

c 4. ep. 34. — d 7. ep. 1. Indict. 1.

Hoc item anno Mauritius Imperator tyrannicè adversùs eumdem Gregorium agens, Maximum in Eccleſiam Salonitanam intruſum, & à Gregorio cenſuris eiectum, iámque in contemptum Sedis Apoſtolicæ apertiùs exilientem, per ſuos miniſtros in Eccleſia illa Epiſcopum retinuit. Qua de re cum Auguſtâ Gregorius *c* expoſtulans, multáque inſuper Imperatori inſinuanda Sabiniano *d* Apocriſiario ſuo ſcribens; conteſtatus eſt ſe paratiorem eſſe mori, quàm B. Petri Eccleſiam ſuis diebus degenerare. Cùm verò omninò voluiſſet, ut idem Maximus Romam cauſam dicturus accederet; tamen conceſſit poſteà ut Ravennam ſe conferret, ubi delegatum à Sede Apoſtolicâ haberet iudicem Marinianum Epiſcopum. Apud quem cùm Maximus iuramento præſtitò ſuper corpus S. Apollinaris ſe purgaſſet de ſimoniacâ labe ipſi impoſita; accepta pœnitentia de inobedientia qua peccaſſet in Sedem Apoſtolicam, Salonas permiſſus eſt redire: cui & expetenti idem Pontifex Pallium miſit. Hæc autem conſtant ex epiſtolis *e* ipſius Gregorij datis Indictione ſecundâ: unde appareat cauſam hanc cœptam Indictione duodecima perduraſſe annos quinque.

e 7. ep. 79. 80 81.

VIII.

f 4. ep. 50. Indict. 13. — g Ibid. ep. 51. — h ep. 53.

Hoc pariter anno cùm idem Gregorius pro corrigendis non nullis, quæ adversùs ſacros canones in Galliis agerentur, literas dediſſet *f* ad Vigilium Arelatenſem Epiſcopum (cui & Pallium miſit, & vices ſuas ex more delegavit) necnon ad *g* alios Galliarum Antiſtites; ut id omninò perfici poſſet, regias manus in auxilium petens, de iiſdem ad *h* Childebertum Francorum Regem ſcripſit: potiſſimùm. verò illud admonuit, ne laïci ſtatim tonſo capite raperentur ad Epiſcopatum, ſeu potiùs raperent ipſi Epiſcopatum: hoc ſuadens exemplo, quòd ſicut non antè exercitui dux præponeretur, niſi labor eius fidéſque probata conſtaret; ita nec dux animarum conſtitui deberet, niſi quem anteactæ vitæ virtus & ſolicitudo aptum eſſe monſtraret. Scripſit & ad matrem Regis Brunichildem *i* Reginam; ubi inter alia de ipſo Francorum Regno atque Rege hæc habet; *Non immeritò contigit ut cuncta gentium regna præcelleret; quippe earumdem gentium Creatorem & purè colit & veraciter confitetur.* Et rursùm poſteà ad *k* eumdem Childebertum; *Quantò ceteros homines regia dignitas antecedit, tantò ceterarum gentium regna, Regni veſtri profectò culmen excellit. Eſſe autem Regem; quia ſunt & alij, non mirum eſt: ſed eſſe Catholicum, quod alij non merentur, hoc ſatis eſt. Sicut enim magnæ lampadis ſplendor in terræ noctis obſcuritate luminis ſui claritate fulgeſcit; ita fidei veſtræ claritas inter aliarum gentium obſcuram perfidiam rutilat ac coruſcat. Quicquid enim ſe Reges ceteri gloriantur habere, habetis: ſed ipſi in hâc re vehementiùs ſuperantur, quoniam hoc principale bonum non habent, quod habetis.* Dedit verò Gregorius has literas Candido preſbytero, quem ad curandum patrimonium S. Petri quod habebat in Galliis, miſit ad eumdem Regem; & unà cum literis, munus dedit Rege Chriſtianiſſimo dignum; videlicèt Claves S. Petri, in quibus de limaturâ catenarum eius aliquid incluſum eſſet; quæ (ut ait) collo eius ſuſpenſæ, à malis eum omnibus tuerentur.

i 5. ep. 5. Ind. 14. — Laudes Regni, et Regis Franc. — k 5. ep. 6.

IX. De Anglor. converſione Greg. cogitat.

l 5. ep. 10.

Sed & cùm noviſſet in Galliis complures detineri iure belli captivos Anglos, venaléſque exponi; idem Pontifex gentis Anglorum, quæ Britanniæ Inſulæ magna ex parte domina facta eſſet; ſed Gentiliſmum adhuc coleret, converſionem animo verſans, eidem Candido in mandatis dedit *l*, ut ex captivis Anglis adoleſcentes emeret, qui monaſteriis benè inſtruendi committerentur. Noviſſe verò anteà Anglos Gregorium Romæ venum expoſitos, tradit Ioannes Diaconus; admiratúmque in eis vultûs elegantiam, eoſdem Angelos nominaſſe, emptóſque cenſuiſſe non ut alia mancipia tradendos glebis; ſed inter Angelos collocandos, in monaſteriis ſcilicèt ad vitam monaſticam excolendam. Quid verò poſt hæc contigerit, dicetur anno ſequenti.

X.

m 4 ep. 14. Ind 13. — n 4 ep. 45. — De Mariniano Episcop. Raven. — o 4. ep. 54. & 5. ep. 8. — p Ap. Rub. hiſt Raven. lib. 4. — q An. 432. X.

Hoc eodem anno mortuus eſt Ioannes Epiſcopus Ravennas; quem ſæpè anteà ob alia correptum, proximè quoque irriſorem & faſtu tumentem; duplici animo ambulantem, Gregorius *m* redarguerat. In cuius locum ſubrogatus *n* eſt Marinianus valdè ipſi Gregorio probatus, quocum diù in monaſterio fuerat converſatus; cui & Pallium, *o* ſtatutis diebus utendum, & confirmationem privilegiorum Eccleſiæ olim Ravennati à Romanis Pontificibus traditorum conceſſit. Fertur *p* autem alia eiuſdem Gregorij nomine epiſtola ad eumdem Marinianum ſcripta de privilegiis eiuſdem Eccleſiæ Ravennatis; ſed quæ ex multis commentitia convincatur: eâdem (ut puto) manu conſarcinata, quæ eodem argumento Valentiniani Imp. reſcriptum confinxit, quod ſuperiùs *q* refellimus. Ceterùm quem præſenti anno ſuis literis magnoperè laudavit Gregorius Marinianum, eum-

dem poſteà acriter reprehendere *r* oportuit de avaritiâ & oſcitantiâ. Ita namque humanæ conditionis fert inſtabilitas, ut mutatione ſtatûs mutari interdum homines, atque virtutes in vitia converti facilè poſſint. Eumdem tamen rurſùm laudâſſe *ſ* reperitur ac ſi ſanctiſſimus eſſet, & ægrotans ipſe eumdem ægrotantem conſolatus eſſe.

Hoc item anno, qui numeratur à Gregorio *t* Turonenſi Regum Francorum, Childeberti decimus ſextus, & Guntheramni trigeſimus, per pravum dæmonem excitatus eſt in Gallis pſeudopropheta. Quidam enim *homo Bituricenſis*, dum in ſilvâ ligna cæderet, diaboli nequitiâ muſcarum circumſeſſus examine, indéque amens redditus, poſt biennium tranſactis urbibus propinquis, Arelatenſem ac Gabalitanam regiones adiit: ibíque indutus pellibus quaſi religioſus vivens, acceptâ demùm à dæmone vaticinandi atque ſanandi poteſtate, in tantùm ſe extulit ut CHRISTUM ſe profiteretur; aſſumptâ ſecum quâdam muliere, quam *Mariam* vocabat, & partem Deitatis habere dicebat. Cúmque iam multitudo ingens populi eum ſequeretur, ipſeque Epiſcopis, & aliis à quibus adorati deſpiceretur, minas intentaret, atque etiam civitates vi aggredi pararet; idem per miſſos ab Aurelio Epiſcopo Vellavenſe ſtrenuos viros, in medio ſuorum gladiis confoſſus eſt: Maria autem ſuppliciis ſuppoſita, omnes eius præſtigias publicavit. Porrò eiuſmodi impoſturæ architectus diabolus æmulatus eſt gloriam Dei, quam hoc eodem tempore conſecutus eſt ex ſancto ſuo *Aredio* Lemovicenſi: qui Spiritûs Sancti gratiâ per viſibile columbæ ſignum repletus, & ipſe feminâ, nempè matre ſuâ S. Pelagiâ comminiſtrâ uſus, ad ſublimémque culmen ſanctitatis evectus, devicto diabolo glorioſus, comitantibus Sanctis in cælum aſcendit: cuius primordia, progreſſus, & exitum, réſque in eis mirabiliter geſtas, idem Gregorius *u* breviter perſtrinxit. Poſt quorum narrationem, póſtque appoſitam ſeriem Turonenſium Epiſcoporum, ipſe idem S. Gregorius finem Hiſtoriæ Francorum impoſuit, propagatæ in quintum uſque annum Gregorij Papæ, qui cœptus eſt anno ſuperiori menſe Septembris. Adiecit verò & catalogum Scriptorum ſuorum, unà cum gravi conteſtatione, ne quis ob ruſticitatem ſermonis eos aboleret, vel immutaret.

IESU CHRISTI
AN. 596.
GREGORII
AN. 7.
MAURITII
AN. 14.

ANNO Chriſti quingenteſimo nonageſimo ſexto, Indictionis decimæ quartæ, tumidum illum ſuperbiâ Ioannem Conſtantinopolitanum is qui ſuperbis reſiſtit Deus ex hâc luce ſubtraxit, poſt Epiſcopatûs ipſius annos tredecim, ut habet Nicephorus: qui quòd ieiuniis & eleemoſynis magnam vivens ſibi laudem comparâſſet, poſt mortem à ſuis ſanctus falsò eſt habitus: eâque opinione propagatum eſſe nomen eius ad poſteros, conſtat ex eodem Nicephoro *a*. Subſtitutus autem in locum eius *Cyriacus* Oeconomus optimi vir nominis, ſimul ac thronum conſcendit, ad promerendam à Romano Pontifice Catholicam communicationem, Legatos ad Gregorium Papam unà cum literis & fidei profeſſione Romam miſit. Sed licèt ad eum reſcripſerit Gregorius *b*, reciprocámque miſerit Catholicæ fidei regulam, ac pariter alias reddiderit de eius electione gratulatorias ad Mauritium Imp. & Epiſcopos qui eum ordinarant literas: nihilominùs tamen dedit Sabiniano Apocriſiario ſuo in mandatis, nè aſſiſteret eidem Cyriaco ſacra Miſſarum ſolemnia celebranti, niſi uſurpatum à prædeceſſore illicitum nomen *Oecumenici* penitùs dimitteret: de quo dicetur anno ſequenti. Interea verò poſtquàm illos Cyriaci Legatos dimiſiſſet, admonuit *c* eoſdem abſentes adhuc in viâ poſitos, de quâdam ipſorum aſſertione erroneâ, quâ dixiſſent omnes quotquot in inferis confeſſi eſſent Chriſtum Deum, ab eo liberatos eſſe: quam quidem ſententiam diù antè damnatam eſſe demonſtrat aſſertione SS. Philaſtrij & Auguſtini, quidque de his ſentiat Catholica Eccleſia, paucis declarat; nempè deſcendentem ad inferos Dominum illos ſolummodò ab inferni clauſtris eripuiſſe, quos viventes in carne per ſuam gratiam in fide & bonâ operatione ſervâſſet.

a Niceph. l. 18. c. 34.

b Greg 6. ep. 4. 5. 6. 7. Ind. 15.

c 6. ep. 15.

QUINAM PER CHRISTUM LIBERATI FUERINT AB INFERIS.

II.

AUGUST. ET ALII AD ANGLORUM CONVERSIONEM MISSI.

Cùm autem Gregorius Anglorum gentis converſionem iam antehàc (ut vidimus) meditatus eſſet; hoc anno *Auguſtinum* monaſterij ſui Præfectum, virum ſanctiſſimum, cum aliis quibuſdam ipſi adiunctis ſociis, in eam rem miſit in Angliam. Hi verò cùm in Gallias perveniſſent, deſpondentes ad rei difficultatem animum, Auguſtinum Romam remiſerunt, qui eiuſmodi cœptum Pontifici diſſuaderet. Sed ipſe operi vehementiùs inſtans, & remiſit mox Auguſtinum, & eos qui in Galliis remanſerant, inchoatum iter perficere hortatus eſt literis; quas recitat hæc narrans Beda *d* in Rebus geſtis Anglorum: meminítque eorumdem Ioannes Diaconus in Vitâ *e* S. Gregorij. Quæ quidem hoc anno geſta eſſe, tum ex eodem Bedâ conſtat, dum ea conſignat Indictione decimaquartâ, & anno Imperij Mauritij pariter decimoquarto; tum ex multiplicibus literis *f* quas ipſe Gregorius redeunti ad opus Auguſtino commendatitias dedit ad Reges Francorum, & diverſos Galliarum Epiſcopos; quæ omnes datæ ponuntur menſe Iulio eiuſdem Indictionis decimæ quartæ. Sed quid poſt hæc fieri contigerit, dicetur inferiùs pro ratione temporis. Ex iiſdem verò S. Pontificis ad Francorum Reges tunc ſcriptis epiſtolis, colligi poſſe videtur; hoc ipſo anno eiuſdem Indictionis decimæ quartæ defunctum eſſe Childebertum Regem; ſuíque Regni reliquiſſe heredes Theodoricum atque Theodobertum filios ſuos; cùm videlicèt ſexta libri quinti epiſtola ad Childebertum conſcripta ſub eâdem Indictione ponitur, rursúmque epiſtola eiuſdem libri quinquageſima octava ſcripta appareat ſub eâdem pariter Indictione ad dictos Theodoricum atque Theodobertum. Atque

d Bed. de Reb. geſt. Angl. lib. 1. cap. 23.

e Ioan. diac. Vit. S. Greg. lib. 2. c. 34.

f Greg. 5. ep. 52. & ſeq. ad 59.

ex his alij videntur redarguendi Chronographi, qui in annum ſexcenteſimum iſtorum ponunt ingreſſum, ut Sigebertus in Chronico.

III. EPISCOPI CONCORDES SINT CUM PROVINC. PRÆSIDIBUS.

Hoc item anno, præter conſuetos ſingulorum annorum, iugéſque eiuſdem Gregorij labores pro continendis confirmandíſque Catholicis, & compeſcendis convertendíſque hæreticis, ſchiſmaticis, atque Iudæis, omnium ex officio curam gerens, illud Epiſcopos magnoperè admonuit, ne contentiones haberent cum provinciarum Præſidibus, ſed eos officiis promereri ſtuderent; eò quòd magnopere conduceret ſi cum ſæcularibus miniſtris Epiſcopi concordes eſſent. Eſt de his elegans eius epiſtola *g* ad Ioannem Epiſcopum Syracuſanum; quem admonet, ut ſi opus ſit Miſſas etiam in domo Venantij Præfecturam illic gerentis celebrari faciat ex quibus intelligas, in domibus etiam privatis conſueviſſe dici Miſſas. Sicut nec inuſitatum fuiſſe, quod obiiciunt Novatores, ut in unâ Eccleſiâ plura eſſent altaria; eiuſdem docet epiſtola *h* ad Palladium Epiſcopum Santonenſem, cùm petitas mittens ad eum ſacras reliquias, meminit de Eccleſia habente altaria.

g 5. ep. 43.

PLURA ALTARIA IN UNA ECCLESIA.

h 5. ep. 50.

IV. CONCIL. CÆSAR-AUG. II. *Ap. Baron. an. 592 ſed vide ſuprà an. 590. poſt num. XII.*

Hoc inſuper anno celebratum eſt in Hiſpaniâ a quatuordecim Epiſcopis CONCILIUM CÆSAR-AUGUSTANUM Secundum, ſeptimo nimirùm anno (ut ibi ponitur) Reccaredi Regis. Ubi inter alia illud notatu dignum ſancitum reperitur, ut ſacro-ſanctæ Reliquiæ quæ inventæ eſſent in Eccleſiis Arianorum, ab Epiſcopis igne probarentur; ut tunc legitimæ cenſerentur, ſi ab incendio illæſæ remanerent.

RELIQUIÆ IGNE PROBANDÆ.

IESU CHRISTI
AN. 567.
GREGORII
AN. 8.
MAURITII
AN. 15.

I. LEGATIO EPISCOPI CONST. AD GREGOR. PP.

ANNO Domini quingenteſimo nonageſimo ſeptimo, Indictionis decimæquintæ, Cyriacus Conſtantinopolitanus Epiſcopus Reſponſales ſuos ex more Romam mittit ad Gregorium Papam; una cum epiſtolâ Synodali, quâ tum fidei Catholicæ profeſſio contineretur, tum eoſdem Reſponſales in communionem recipi peteret: quod & Mauritius Auguſtus literis ſuis poſtulavit. Annuit Gregorius, ne quovis modo auctor ipſe ſchiſmatis diffamari poſſet; & quos benignè excepit, eoſdem etiam intereſſe ſecum Miſſarum ſolemniis paſſus eſt; ita tamen ut aſſentiri noluerit, Apocriſiarium ſuum Conſtantinopoli ſacris intereſſe à Cyriaco celebrandis, niſi rixoſum nomen Oecumenici penitùs tolleret: ſicut hæc cuncta breviter narravit ipſe Gregorius *a* Eulogio & Anaſtaſio Patriarchis Alexandrino & Antiocheno, literis hoc anno ad ipſos datis. Idémque per Anatolium (quem revocato Sabiniano, Apocriſiarium ad Imperatorem miſit) Cyriacum *b* monuit, fieri minimè poſſe ut concordia mutua intercederet, niſi ſuperbum nomen aboleretur. Quo etiam argumento ad Imperatorem, alióſque quamplurimos ſcripſit *c*, cùm ab iis per Sabinianum Romam redeuntem literas accepiſſet.

a Greg. 6. ep. 31.

b 6. ep. 28.

c 6. ep. 22. uſque ad 30.

II. PALLIUM ENIXE PETENDUM.

d 7. ep. 5. Ind. 1.

In Occidente quoque reſcribens ad *d* Brunichildem Reginam Francorum, inter alia excuſavit cur non miſerit Pallium Syagrio Epiſcopo Auguſtodunenſi; nimirùm quòd non eſſet ab eo enixè petitum: cùm priſca (ut inquit) conſuetudo obtinuiſſet ut honor Pallij niſi exigentibus cauſarum meritis, & fortiter poſtulantibus dari non deberet. Admonuit inſuper eamdem Reginam, ut quæ apud aliquos vigeret idololatria, penitùs extirparet, quam quidem haud mireris ſi audis in Galliâ iterùm pullulare, cùm etiam in Italiâ propè ipſam Vrbem ab aliquibus revocatam eſſe, idem Gregorius teſtetur in literis *e* hoc eodem anno ad Epiſcopos Spoletanum & Tarracinenſem datis. Id enim ſecum vexit bellorum iugis infeſtatio, ut cùm remiſſio fieret Eccleſiaſticæ culturæ, inter bonum ſemen eiuſmodi zizania miſcerentur.

e 7. ep. 2. & 20.

III. AUGUSTINI ET SOCIOR. APPULSUS IN BRITAN.

Hoc item anno Auguſtinus ac ſocij, quos ad convertendam Angliam miſſos à Gregorio vidimus, illuc cum interpretibus quos ex Galliâ habuerant appellentes, benignè ab *Edilberto* Anglorum in Cantio Rege in civitatem *Dorovernam*, quæ Regni ipſius metropolis erat (eadem dicta & *Cantuaria*) ſuſcepti ſunt: nam & anteà fama ad eum Chriſtianæ religionis pervenerat, utpotè qui uxorem haberet Chriſtianam ex Francorum regiâ progenie, nomine *Beribam*: quam eâ conditione à parentibus acceperat, ut eam ſineret in religionis Chriſtianæ ritu vivere; quem & exercebat in Eccleſiâ propè civitatem in honorem S. Martini antiquitùs factâ. Iidem igitur in eam civitatem ingreſſi, Crucem pro vexillo ferentes argenteam, & Imaginem Salvatoris in tabulâ depictam, litaniáſque canentes; obtentâ à Rege prædicandi licentiâ, ingentibus coruſcantes miraculis; & ſecundùm ea quæ docebant ipſi per omnia viventes, multos ad fidem converſos baptizarent; intérque primos ipſum Regem, quem deinceps quamplurimi ſecuti ſunt. Hæc cuncta fuſiùs Beda *f*. Omnes autem hoc anno audientes verbum Dei, ad decem millia baptizatos eſſe ſequenti Natalis Domini die primæ Indictionis, S. Gregorius teſtatur in literis *g* eiuſdem Indictionis menſe Iunio datis ad ſibi chariſſimum S. Eulogium Epiſcopum Alexandrinum; cùm ab eo fuiſſet æquè ipſe certior redditus, de converſione hæreticorum qui Alexandriæ erant, & initâ Fidelium concordiâ. Quibus quidem literis cum Gregorius doceat, Auguſtinum iam antequàm in Angliam pervenerit, factum ſuâ licentiâ fuiſſe Epiſcopum; inde corrigendus videtur Beda, dum poſt converſionem factam Anglorum, tradit miſſum fuiſſe eum in Gallias ut Epiſcopus ordinaretur. Sicut etiam eiuſdem Gregorij teſtificatione liquet, non Bertham, ſed *Adilbergam* nomine dictam fuiſſe coniugem Regis Anglorum: cui & tribuit viri ſui, gentíſque converſionem.

CONVERSIO REGIS ANGLORUM.

f Bed. hiſt. Angl. lib. 1 cap. 25. 26.

g Greg. 7. ep. 30.

IV. DE ANTIOCHO ANACHORETA.

Hoc quoque tempore *Antiochus* anachoreta, magnâ inter Orientales omnes ſanctitate vigens, ex hâc vitâ migravit annum natus centeſimum; qui ſexaginta annorum ſpatio nec vinum, nec oleum, nec aliud huiuſmodi guſtaverat: triginta iam annis panem non comederat; ſed oleribus crudis cum ſale & aceto veſcebatur, aquámque bibebat. Hæc & alia de illo Georgius in Actis *h* S. Theodori Siceotæ Epiſcopi Anaſtaſiopolitani. Hunc verò Antiochum

h Ap. Sur 12. April.

diverſum ab illo *Antiochio*, item monacho, & Abbate Lauræ in Paleſtinâ famâ celebri, ſcias: qui eodem fermè tempore, nempè ſub Heraclio Imperatore, & Coſrhoë Perſarum Rege, vixit clarus inter Scriptores Eccleſiaſticos; cuius ſunt Sermones de diverſis centum triginta, & Exomologeſis: de quo plura inferiùs.

IESU CHRISTI
AN. 598.

GREGORII
AN. 9.

MAURITII
AN. 16.

I. ANNO Domini quingenteſimo nonageſimo octavo, Indictionis primæ, pace cum Agilulpho Rege Longobardorum diutiùs tractatâ, ſæpiùs per miniſtros Imperatoris & Exarchi Ravennæ impeditâ; tandem ut ad tempus fœdus iniretur Gregorius obtinuit: cùm intereà, ne fortè dum tractarentur, Longobardi aliquid infauſti in civitates Imperatori ſubiectas aggrederentur, idem Gregorius Epiſcopos in diverſis locis poſitos, ut cuſtodiæ earum invigilarent admonuit *a*; nec à vigiliis murorum excuſari homines Eccleſiaſticos voluit.

GREG. CURAT ETIAM TEMPORALIA.

a Greg. 7. ep. 2. ſ. 10.

II. Eodem quoque anno, idem Pontifex inter alia quæ circa Eccleſiæ curam geſſit, DEFENSORUM in Urbe officium Regionariis adnumeravit. Qui verò *Regionariorum* dignitate ac nomine augebantur, eiſdem patebat aditus ut ad ſacra ſimul cum Pontifice convenirent: erántque omnes ſeptenario myſtico numero deſignati, ut ſicut Diaconi Regionarij ſeptem, totidémque Notarij Regionarij, ſimiliter Subdiaconi, atque Defenſores ſeptem eſſent numero. Eorum verò privilegium erat, ut aſſiſterent Pontifici in Eccleſiâ, ita tamen ut eo præſente, ſtarent, abſente verò ſederent cum reliquo clero. De quibus eſt hoc anno data epiſtola *b* ad Bonifacium Primum Defenſorem: cùm alioqui præter ſeptem Diaconos, Notarios, Subdiaconos, & Defenſores Regionarios, eſſent inſuper alij complures in Urbe & in omni Eccleſiâ Diaconi, Notarij, Subdiaconi, & Defenſores. Inſerviebant autem *Defenſores* præcipuè pauperum defenſioni, & Eccleſiarum: mittique ſolebant à Romano Pontifice in diverſas provincias, tum ad curanda patrimonia Eccleſiæ Romanæ, tum ad alia diverſi generis adminiſtranda negotia; ut docent eiuſdem Gregorij plures ad eoſdem variis temporibus ſcriptæ epiſtolæ. Quorum formulam conſtituendorum, & quomodò in cauſis & patrociniis Eccleſiaſticis ſe gerere deberent, habes quoque apud eumdem Pontificem *c*.

DE OFFICIO ET DIGNITATE DEFENSORUM.

b 7. ep. 17.

c 4. ep. 25. Ind. 13. 7. ep 24. & 66. Ind. 2. 9. ep. 22. Ind. 4

III. Solicitus etiam, ſicut aliàs, de monachorum quiete, plura de iis ſcripſit; privilegiáque conceſſit *d* monaſterio Claſſenſi ſub diœceſi Ravennate conſtituto; quod cùm ab eius Eccleſiæ Epiſcopis dura pati cogeretur, ab eorum in pluribus poteſtate exemit: & à prædeceſſoribus conceſſa privilegia monaſteriis *e*, ſalva voluit. Sic enim occaſione nonnullorum Epiſcoporum monachos opprimentium, manavit ut Summi Pontifices eiuſmodi ſolerent vallare ea privilegiis.

d 7. ep. 18.

e 7. ep. 33.

MONACHOR. PRIVILEGIA UNDE.

IV. Accepit quoque hoc anno Gregorius, unà cum literis, ſancta munuſcula à Leontio Exconſule viro maximè pio; nimirùm (ut ipſe teſtatur in literis *f* ad eum redditis) oleum S. Crucis, & lignum aloës. Quid verò per *Oleum S. Crucis* intelligere debeamus, ſatis perſpicuè indicat Beda *g* in epitome de Locis Sanctis; dùm agens de S. Crucis Ligno Ieroſolymis Conſtantinopolim tranſlato ſub Heraclio Imp. ait de nodis eius ſancti Ligni liquorem odoriferum oleo ſimilem profluere conſueviſſe, cuius virtute omnis generis ægritudines ſanarentur. De eodem quoque tum apud Cyrillum in Sabâ tertiùm mentio habetur; tum apud alios ſcriptores Rerum geſtarum Sanctorum, qui illud adhibere ſolebant ad fugandos dæmones, & alia edenda miracula.

f 7. ep. 34.

g Bed. epit. de Locis Sanct. c. 20. in fin.

DE OLEO S. CRUCIS.

De quo plura Gretſ. Tom. 1 de Cruc. lib. 2. cap. 91.

V. Quod rurſùs pertinet ad res Orientales; hoc ipſo anno Mauritij Aug. decimoquinto, ægrotans ipſe morbo difficili, teſtamentum condidit, quo Theodoſium filiorum natu maximum, iam antehàc Imperatorem ab ipſo declaratum, Conſtantinopolis dominum fecit cum adminiſtratione Orientis: Tiberio Romam veterem cum Italiâ, & Inſulis maris Tyrrheni delegavit: ceteráſque Romanæ ditionis provincias inter reliquos filios diſtribuit: quibus ætate adhuc immaturis Domitianum cognatum ſuum Eccleſiæ Melitinenſis Antiſtitem, virum rebus agendis dexterum, conſilióque dexteriorem, cui Imperator maioris momenti negotia expedienda committere conſueverat, tutorem deſignavit. Habentur iſta apud Theophylactum in Hiſtoriâ Mauritianâ.

MAURITII TESTAM.

VI. Sed & hoc eodem tempore, magnus *Theodorus Siccota*, olim ex monacho Epiſcopus Anaſtaſiopolis in Galatiâ invitiſſimè factus, cùm deſpectui & odio ſe haberi videret (nam & potatus aliquando veneno, exceſſiſſet ex hâc vitâ, niſi MARIA Dei-Genitrix Virgo ſuccuriſſet) conſulto divino Spiritu, Sedi nuncium remiſit: ac contradicente ſuo Metropolitano Archiepiſcopo Ancyrano, literis datis eâ de re ad Cyriacum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, necnon ad Mauritium Imperatorem, vacationem obtinuit: ſícque ad priſtinæ vitæ ſtatum ſe contulit. Cùm verò quam à Deo acceperat gratiam curationum in edendis miraculis, petentibus ſæpè communicâſſet; ab iiſdem Cyriaco & Mauritio accerſitus Conſtantinopolim, ibi dum ad breve tempus moratus eſt, tum Imperatoris filium à leprâ mundavit, tum alia ingentia miracula edidit virtute tantùm ſigni Crucis, additáque aliquando aquâ benedictâ: quæ quidem tu ipſe, ſi cupis, in eius Vitæ Actis *h* perlege; quæ fideliſſimè ſcripſit, qui à puero cum ipſo coaluit, immò & eiuſdem benedictione conceptus eſt (cùm videlicèt parentes ſteriles, acceptis zonis quibus ille vir ſanctus benedixerat, eum ediderunt) Eleuſius, qui & Georgius dictus eſt, preſbyter atque Theodori monaſterij alumnus.

THEOD. SICEOTA EPISCOPATUM DESERIT.

EIUS MIRACULA.

h Ap. Sur. 22. April.

VII. Quo etiam anno defunctus eſt Guntheramnus Rex Francorum religioſiſſimus, poſtquàm videlicèt regnâſſet *i* annos triginta tres. Dum verò qui res Francorum ſunt proſecuti, aiunt ipſum reliquiſſe regnum Childeberto, argui eos poſſe ex Gregorij Papæ epiſtolis, iam ſuperiùs dictum eſt; ex quibus conſtare videtur Childebertum biennio antè defunctum eſſe.

i Aimoin de geſt. Franc. lib. 3. c. 81.

IESU CHRISTI
AN. 599.
GREGORII
AN. 10.
MAURITII
AN. 17.

I. De cauſa Epiſcopi Byzac.
a Greg. 7. ep. 64. Ind. 2.

ANNO Chriſti quingenteſimo nonageſimo nono, Indictionis ſecundæ, accuſato a ſuis Epiſcopis de quodam crimine, Primate provinciæ Byzacenæ in Africâ eius cauſa ab Imperatore, iuxta ſtatuta canonica, ad Gregorium Papam remiſſa *a* eſt: ſed perſolutis ab eodem Primate Imperatoris Magiſtratibus decem auri libris, ab iis controverſia ſopita eſt. Ceterùm qui in titulo poſuit hanc cauſam fuiſſe Epiſcopi Conſtantinopolitani, deceptus eſt quòd legerit Byzacenum, pro Byzaceno.

II. Oecum. Synodus ſine conſenſu Rom. Pont. nulla.

Hoc autem anno, cùm idem Gregorius ſubodoratus eſſet peragi Synodum Conſtantinopoli, inſcia Sede Apoſtolicâ; veritus ne quid novi ibi decerneretur de nomine Oecumenici in favorem Epiſcopi Conſtantinopolitani, ſcribens ad omnes Epiſcopos Orientis, eos admonuit ut ſtatuta vetera nullatenùs in eâ violari permitterent; cùm alioqui (ut addit) ſine Apoſtolicæ Sedis auctoritate atque conſenſu, nullas quæcumque acta forent, vires habitura eſſent: hæc verò eius monita ſpernentibus excommunicationem minatur. Extat *b* eiuſmodi literarum exemplar miſſum ad Euſebium Theſſalonicenſem; cuiuſmodi fuêre quæ ad alios tranſmiſſa ſunt.

b 7. ep. 70.

III. Anaſt. Sinaïtæ obitus.

Contigit hoc pariter anno mori *S. Anaſtaſium* Sinaïtam Epiſcopum Antiochenum, cùm ſediſſet annos ſex inchoatos, poſtquàm Eccleſiæ ſuæ reſtitutus eſt. Extitit is clarus inter Scriptores Eccleſiaſticos; cuius adhuc extant nonnulla præclara monumenta; fitque de aliis ab ipſo æque conſcriptis in iiſdem mentio: recenſet verò & alia Nicephorus *c*, qui eumdem vocat primarium præclarúmque Eccleſiæ Doctorem. Sed & idem ſuſceptum à Gregorio Papâ, quem mirificè coluit, de Curâ paſtorali librum *d*, Græcum reddidit. Ceterùm ei in Epiſcopatu alium eiuſdem nominis ſubrogatum fuiſſe *Anaſtaſium*, alter Nicephorus Conſtantinopolitanus Epiſcopus in Chronico tradit. Errat autem Calliſtus, dum illum qui præceſſit nominatum Sinaïtam, non hunc qui ſucceſſit, tradit occiſum à Iudæis. Id enim Iuniori Anaſtaſio eſt tribuendum, ex ſententiâ ceterorum omnium Græcorum *e* hiſtoricorum; dum eam Iudæorum ſeditionem ponunt ſub anno ſeptimo Phocæ; ad cuius Imperium haud perveniſſe potuit Anaſtaſius Senior, quem hoc anno deceſſiſſe conſtat. Porrò ipſum Iuniorem, ſimul ac creatus eſt Epiſcopus, more maiorum Fidei Orthodoxæ profeſſionem ad Romanum Pontificem miſiſſe, fidem facit epiſtola, quam hoc ipſo anno Gregorius *f* Papa ad ipſum reddidit. Ad hunc enim Iuniorem eam ſcriptam eſſe, ſatis intelligitur ex ipſius contextu.

c Nicephor. l. 18. c. 44.
d Greg. 10. ep. 22. Sigeb. de Script. Eccl. cap. 42.
De Anaſtaſio Antioch. iuniore.
e Miſcell. Cedr. Zonar. &c.
f Greg. 7. ep. 48.

IV.

Fuit verò hoc eodem tempore laborandum eidem Gregorio adversùs quoſdam, in ipſum oblatrantes, quòd contra Conſtantinopolitanam Eccleſiam inſurrexiſſet, a quâ (ut aiebant) Romana in ſacris ritibus pleraque mutuata eſſet. Quâ de re ipſe ſcribens *g* ad Ioannem Syracuſanum Epiſcopum, primùm obiecta diluit, oſtendens ritus illos aut à traditione Apoſtolorum, aut ab antiquiſſimâ Romanæ Eccleſiæ conſuetudine vigere; & poſteà ad omnem tollendam invidiam, profitetur ſe minimè dedignari ſibi ſubditarum Eccleſiarum bonas conſuetudines imitari: Conſtantinopolitanam autem Eccleſiam Apoſtolicæ Sedi ſubditam eſſe, probat etiam teſtimonio ipſius Imperatoris, atque Cyriaci *h* eiuſdem tunc civitatis Epiſcopi.

g 7. ep. 64. De ritibus a Græcis acceptis.
h Ita leg. pro Euſebio.

V. Munera a Reccar. et Greg. ad invicem miſſa.
i 7. ep. 126.

Quo eodem tempore reperitur Rex Hiſpaniæ religioſiſſimus Reccaredus, Abbates quoſdam Romam miſiſſe ad Limina Apoſtolorum, cum muneribus S. Petro offerendis: de quâ legatione mentio habetur in literis *i* S. Gregorij ad eumdem Regem hoc anno redditis. Cui & alia ipſe remiſit munera; videlicèt Clavem S. Petri, unà cum ferro de catenis eius incluſo; itémque Crucem, in quâ erat particula ligni Dominicæ Crucis, & de capillis B. Ioannis Baptiſtæ. Sed & ſcribens *k* ad S. Leandrum Hiſpalenſem Epiſcopum, à quo prius literas acceperat, pallium quoque ei tranſmiſit. Quem quidem laboraſſe æquè ac Gregorium tunc podagrâ, ipſe eâdem teſtatur epiſtolâ. Certè ſi numerandos ſuſcipias ſanctitate celebres homines, qui podagræ morbo afflictati ſunt, copioſum conficies catalogum: quo redarguas eos qui voluptuoſos ex podagræ doloribus arguunt homines. Eo verò morbo Gregorium iugiter ab hoc tempore valdè afflictatum eſſe uſque ad obitum, adeò ut vix a lectulo aliquando ſurgere poſſet ad ſacra Miſſarum ſolennia celebranda; ipſe aliis poſteà ad diverſos ſcriptis *l* literis ſæpiùs teſtatus eſt: cùm tamen nihil umquam remiſiſſe quotidianæ ſollicitudinis Eccleſiarum omnium, ſatis demonſtrent quamplurimæ eius epiſtolæ, tum hoc, tum ſequentibus annis conſcriptæ. Cùm autem his temporibus dira lues vaſtaret Africam, de eâ ſcribens *m* ad Dominicum Epiſcopum Carthaginienſem, qualiter ſe gerere debeat monet; non quidem ut ſaluti ſuæ conſulens deſerat gregem, ſed ut pro eo vitam exponat; illum magis ac magis à pravi operis perpetratione coërcens, & bonorum præmia, malorúmque pœnas ediſſerens.

k 7. ep. 127.
Greg. laborat podagra.
l 8. ep. 35. 36 9. ep. 27. 38 12. ep. 7.
m 8. ep. 41.

VI.
n 7. ep. 111. uſque ad 116.

Scripſit *n* item ad præcipuos Galliarum Epiſcopos, monens Synodum congregari; nec non ad Brunichildem Reginam, ac Theodobertum & Theodoricum Reges Francorum, ut Simonia, & alia crimina corrigi deberent, & ne laïci ac neophyti ad Epiſcopatum aſſumerentur.

IESU CHRISTI
AN. 600.
GREGORII
AN. 11.
MAURITII
AN. 18.

ANNO Domini ſexcenteſimo Indictionis tertiæ, Sclavi, ſive Sclavini barbari (de

a Paul. diac. lib. 4. c. 14 in fin.
b Greg. 8. ep. 16.

ROMILDA DIGNAM ACCEPIT PRODITIONIS SUÆ POENAM.

quorum incurſionibus iam ſuperiùs dictum) Iſtriam *a* deprædati, Italiam *b* penetrare cœperunt: & Chaianus, ſive Gaganus Avarum Rex Venetiam provinciam invadens, Forum-Iulij inſidiis Romildæ relictæ Agilulphi Ducis, qui eodem tunc bello perierat, cepit ac combuſſit: Romildam verò dignâ impudicitiæ ipſius pœnâ afficiens, palo publicè infigi iuſſit, quòd ſpe ſumendi ſibi maritum ipſum Regem, ei civitatem prodidiſſet. Cuius filiæ matri diſſimiles, ne ab Avaribus contaminarentur, crudorum pullorum carnes ſibi inter mamillas ſub faſciâ poſuerunt; quibus ex calore putrefactis, eiuſmodi fœtorem Avares naturalem eſſe credentes, ab iis abſtinuerunt. Eædem verò per diverſas poſteà regiones venumdatæ, tandem coronam caſtitatis ſuæ recipientes, una nupſit Alemannorum Regi, alia Baioariorum Principi. Refert iſta Paulus *c* Diaconus.

c Paul. diac. lib. 4. c. 12.

II. CHAIAN. REX AVARUM DAT POENAS SACRILEGII.

Hoc item annus, qui numeratur tertius ante Mauritij Aug. obitum, cùm idem Chaianus Rex Avarum inferiorem Pannoniam, ac poſteà Thraciam invadens, cunctáque vaſtans, iam ipſi urbi Conſtantinopolitanæ immineret, adeò ut timore cives correpti conſilium inirent Europam deſerendi, & in Aſiam atque Chalcedonem migrandi: ipſe Chaianus meritas ſceleris pœnas exolvens, quo S. Martyris Alexandri Eccleſiam incenderat, eiúſque ſepulchrum argenteo tecto coopertum ſpoliaverat, ac ſacras Reliquias iniuriis affecerat: peſtis Inguinariæ graſſatione magnam exercitûs ſui partem amiſit, unóque die ſeptem filiis ſuis eâdem lue abſumptis privatus eſt. Hæc ex Theophane in Miſcellâ: quæ & habent Nicephorus *d*, & alij. Porrò cùm Mauritius Imp. hortante Senatu, legatos ad eumdem Chaianum pro pace miſiſſet, ipſéque Chaianus captivos obtuliſſet viritim redimendos uno nummo; poſteà etiam quatuor ſiliquis; his conditionibus ab Imperatore recuſatis, Chaianus omnibus occiſis captivis, ad propria rediit. Quomodò verò impium hoc Mauritij facinus, quo tot inſontes perire paſſus eſt, ſeverè admodùm ultus ſit Deus, dicetur inferiùs ſuo loco. Subditur autem poſt hæc in Miſcellâ, de legatione ab exercitu Imperatoris miſsâ contra Priſcum ſuum ipſorum Ducem. Inter legatos autem *Phocas* Centurio, cùm paulò liberiùs alloquutus Imperatorem, ab uno Patriciorum alapâ percuſſus eſſet, & barbâ evulſus, hinc ei oblata eſt occaſio tentandi nova: de quo dicendum poſteà.

d Niceph. lib. 18. c. 28. 29.

IMPIUM MAURITII IMP. FACINUS.

III. EPISC. ALEX. SCRIPTA SUA MITTIT ROMAM.
e Greg. 8. ep. 42.

Eodem anno, cùm S. Eulogius Patriarcha Alexandrinus Romam ad S. Gregorium miſiſſet cognoſcendum, atque probandum commentarium ſuum adverſùs Agnoitas hæreticos ſcriptum; ipſe Gregorius eumdem ut Catholicùm laudavit *e*. Ita enim planè præcipuorum Orthodoxorum morem fuiſſe ſuperiùs demonſtratum eſt, ut adverſùs hæreticos quæ ſcriberent, eadem plerumque cognoſcenda mitterent ad Romanum Pontificem.

IV.
f 8. ep. 65.
g Sigon. de reg. Ital. an. 601.

Mortuo item Conſtantio Epiſcopo Mediolanenſi, cùm Agilulphus Longobardorum Rex ſucceſſorem ei nominare vellet; eius conatibus reſiſtens Gregorius, Mediolanenſis *f* monuit, ut firmiter manerent in factâ per eos electione Deus dedit diaconi in eius ſedis Epiſcopum: quod & excluſâ Agilulphi petitione, ſtrenuè impletum eſt. Ex Annalibus *g* verò Mediolanenſibus proditur, S. Gregorium conceſſiſſe Mediolanenſibus, ut deficientibus Regibus Longobardorum, eius civitatis Antiſtes, quiſquis pro tempore eſſet, coacto Concilio Epiſcoporum ſibi ſubditorum, eligeret Regem quem vellet.

PRIVIL. MEDIOLAN. ANTISTITIS, ELIGENDI REGEM.

V.
h Greg. 8. ep. 54. uſque ad 60.
i 8. ep. 31.
k 8. ep. 31.
l Epiſt. lib. 9. Indict. 3.

Miſſo item hoc anno ab Imperatore in Italiam, adminiſtrare Urbanam Præfecturam Leontio redeunti Conſtantinopolim, dedit S. Gregorius Papa literas *h* teſtes eius magiſtratûs benè perfuncti. Leontius verò per Siciliam tranſiens, Imperatoris iuſſu redegit in ordinem Libertinum V. C. Expræfectum, cæſúmque bonis ſpoliavit: quâ de re eum Gregorius redarguit *i*, quod homo liber flagellis minimè ſubiici deberet: ipſum autem Libertinum conſolatoriis literis *k* convenit, atque eleemoſynis fovit: multáque inſuper alia præſtitit circa Univerſalis Eccleſiæ curam, quæ in ipſius Regeſtis *l* videre eſt.

IESU CHRISTI
AN. 601.
GREGORII
AN. 12.
MAURITII
AN. 19.

I.
a Greg. 9. ep. 27.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo primo, Indictione quartâ, Gregorius Papa legatione ſuſceptâ Maximiani Arabiæ Epiſcopi, petentis Reliquias Sanctorum, eas ei tranſmiſit *a* ut intelligere poſſis, quàm toto Orbe creviſſet cultus Sanctorum.

II. CONCIL. ROM.
b Rec. Bar. Tom. VIII. hoc an. ex Bibl. Vatic.
GREG. CONSTITUTUM PRO MONACHIS.

Quâ etiam Indictione quartâ Nonis Aprilis idem Pontifex *Romæ* SYNODUM celebravit Epiſcoporum viginti, ac Romanæ Eccleſiæ presbyterorum quatuordecim, & diaconorum quatuor: in quâ decretum *b* edidit, quod appellari conſueverat *Conſtitutum*, quo conſuluit monachorum quieti & indemnitati, ne ab Epiſcopis ullas impoſterum moleſtias paterentur, ſive in bonis, ſive in Abbatum electionibus, aut monachorum invitis Abbatibus, ordinationibus.

III. HÆRESES ADSCRIPTÆ SORORI IMP.
c Greg. 9. ep. 39.

Cùm verò literis Theotiſtæ ſororis Imperatoris Conſtantinopoli ſcribentis, certior factus eſſet, ipſam in ſuſpicionem adductam eſſe quarumdam hæreticarum opinionum; quibus aſſereret, Obtentu religionis coniugia ſolvi poſſe; Baptiſma haud penitùs peccata auferre; Si quis de peccatis ſuis in triennium pœnitentiam ageret, poſtmodùm ei perversè licere vivere; ac denique, Si quis neceſſitate compulſus aliquid de quo reprehenderetur, anathematizare ſe diceret, anathematis vinculo ipſum non teneri: de his ad eumdem reſcribens *c* hoc ipſo anno Gregorius, quamvis ipſam paſſam eſſe calumniam æſtimare ſe dicat, admonet tamen eos anathematizare errores, atque ſe iuramento purgare: feminam alioqui religioſiſſimam habitam, atque ab ipſo Gregorio ſæpius laudatam.

IV.

Hoc item anno defuncto Amos Ieroſolymorum Epiſcopo, ſubrogatus eſt in locum eius *Eſychius*; qui more maiorum ut Catholicæ communionis particeps fieret, miſit ſuæ fidei profeſſionem ad Gregorium Papam: Gregorius autem eâ Orthodoxâ probatâ, ad ipſum

literas

d 9. ep. 40. SIMON. HÆRESIS UBIQUE VIGENS. e 7. ep. 111. & ſeqq. f 9. ep. 48. uſque ad 57.

literas reddidit, quibus cum inter alia admonuit de extirpandâ Simoniâ. Vix enim credi poteſt, quantùm hoc tempore in univerſo Orbe eiuſmodi labe Eccleſia Dei inquinaretur. De quâ etiam cùm jam anteà redarguiſſet *e* Gallicanos Epiſcopos; hoc item anno adverſùs eoſdem querelas repetiit, ſcribens *f* ad illorum præcipuos, necnon ad Reges Reginámque Brunichildem. Sed viguit illic nihilominùs hæc peſtis; donec tandem operâ SS. Eligij & Audoëni per Dagobertum Regem (ut videbitur) compreſſa eſt.

V. g *Bed. l. 1. c. 27. & 29.* GREGORII CURA DE REBUS ANGLICIS.

Iiſdem verò literis cùm à Gregorio commendentur ſacri miniſtri, quos ipſe in Angliam mitteret; ſciendum eſt ex Bedâ *g*, hoc eodem anno nonnullos ex iis qui cum Auguſtino in Angliam miſſi fuerant, ab eodem Romam redire iuſſos eſſe, ut à S. Gregorio maior numerus verbum Dei annunciantium mitteretur: idque mox præſtitiſſe Gregorium; ſimúlque per eos miſiſſe vaſa ſacra, veſtimenta ſacerdotalia, & omnis generis ornamenta Eccleſiarum, codicéſque plurimos, ac Sanctorum Reliquias. Cuius etiam extant *h* ad ipſum AUGUSTINUM Anglorum Apoſtolum & Epiſcopum primum literæ, quibus ei congratulatus eſt de felici ſucceſſu converſionis illius gentis; admonuitque ne ob tam grandia facta, miraculáque à Deo per ipſum edita aliquo modo inflaretur. *Sed* & cùm eumdem Gregorium Auguſtinus conſuluiſſet de nonnullis ad Epiſcopale officium pertinentibus; idem ſingulis reſpondens, Decretalem Epiſtolam miſit, quæ licèt ultimo loco epiſtolarum ſit poſita, ad hunc tamen annum referenda noſcitur teſtificatione Bedæ, qui ipſam unà cum aliis literis quartâ Indictione datam affirmat. Quo etiam tempore ad eumdem Auguſtinum miſit Gregorius Pallium; & Epiſcopatus Angliæ deſignans, quam inter alios Eboracenſis & Londonienſis auctoritatem habere deberent, diſpoſuit. Scripſit quoque ad Edilberthum Anglorum Regem gratulatorias literas *i*, de ipſius ex dæmonum cultu ad veram Chriſti fidem converſione: necnon ad *k* Aldibergam Reginam eius coniugem, laudans eam de egregiâ navatâ operâ in converſione eiuſdem gentis. Quod autem iiſdem literis Regem monuerat, ut idolorum templa deſtrueret; hæc poſteà, ut ſibi viſus eſt, in melius corrigens, ſcripſit *l* ad Mellitum Abbatem (quem hoc anno cum aliis in ſubſidium Auguſtini miſit) ut templa idolorum non deſtruerentur, ſed per aquam benedictam: purgata in Eccleſias Chriſtianorum conſecrarentur, appoſitis Sanctorum Reliquiis; ut dum gens ipſa eadem fana ſua non videret deſtrui, de corde errorem deponeret, & Deum verum cognoſcens & adorans, ad loca quæ conſueverat, familiariùs concurreret. Quâ etiam ratione & alios pariter Gentilitios ritus ad pietatem converti mandavit; quòd duris mentibus ſimul omnia abſcindere impoſſibile eſſet. Addit denique Beda *m*, Auguſtinum in Dorovernâ regiâ civitate inventam antiquam Chriſtianorum Eccleſiam, à Romanis olim erectam, in nomine Salvatoris dedicâſſe; atque ibidem ſibi habitationem ſtatuiſſe, & cunctis ſucceſſoribus ſuis Angliæ Primatibus: feciſſe quoque in eâdem civitate monaſterium; ipsúmque Edilberthum Regem, eiuſdem hortatu, in eo Eccleſiam SS. Petri & Pauli Apoſtolorum conſtruxiſſe; in quâ & ipſius Auguſtini, & omnium Epiſcoporum Dorovernenſium, ſimul & Regum Cantij poni corpora deberent. Atque hæc ſunt cunabula Eccleſiæ Anglicanæ; de quibus agit pluribus Beda.

h *Greg. 9. ep. 58.* AUGUST. ANGLOR. APOSTOLUS.

i *9. ep. 60.*

k *9. ep. 59.*

l *Ap. Bed. l. 1. cap. 29 30. & Gregor. 7. ep. 71.* TEMPLA, ET RITUS GENTILIUM, AD PIETATEM CONVERTENDI.

m *Bed. l. 1. c. 33.*

VI. n *Greg. 9. ep. 45*

Hoc item anno Gregorius Papa ad Siciliæ Epiſcopos circularem epiſtolam *n* mittens, ob imminentia ibi à barbaris pericula, Litanias indixit celebrandas ſingulis feriis quartis & ſextis ſingularum hebdomadarum: quod remedium profuiſſe declaravit eventus, cùm certum ſit eam Inſulam nullam hoſtium paſſam eſſe incurſionem. *Romæ* inſuper CONCILIUM habuit; in quo inter alia damnatus *o* eſt *Andreas* Græcus homo, ſub monachali habitu degens, apud baſilicam S. Pauli, detectus impoſtor, atque falſarius; dum ſermones quoſdam pravos ipſius Gregorij nomine ſuppoſuit, & Euſebij Theſſalonicenſis Epiſcopi literas ad eumdem Gregorium ſcriptas falſavit. Itémque in eodem Concilio data *p* eſt Probo Abbati teſtandi facultas de iis bonis, quæ ante ſuſceptum monaſticum habitum habuiſſet. Tanti namque momenti æſtimabatur, facultatem teſtandi dare monacho, etiam de bonis ante ingreſſum monaſterij acquiſitis, ut id Gregorius facere noluerit, niſi Synodo convocatâ. Sicut & aliàs pariter in Concilio decreviſſe reperitur *q*, ut nullius eſſent ponderis, quæ de bonis poſt Epiſcopatum adeptis Epiſcopus teſtamento diſpoſuiſſet in præiudicium Eccleſiæ ſuæ, ſecùs verò de his, quæ ante Epiſcopatum poſſediſſet.

CONCIL. ROM. o *9. ep. 69.* ANDREAS IMPOSTOR. ET FALSARIUS. p *9. ep. 22.*

TESTANDI FACULTAS ABBATI DATA. q *ep. 1. ap. Baron. an. 595. LIX.*

VII. CONC. TOLET. *Ap. Baron. an. 597. ſed vide ſup. an. 590. poſt num. XIII.*

Hoc inſuper anno, qui numeratur duodecimus Reccaredi Regis Hiſpaniæ, celebratum eſt CONCILIUM TOLETANUM ab Epiſcopis ſexdecim; cuius tantummodò canones duo reperiuntur. De caſtitate enim à miniſtrantibus altari ſervandâ illud ſancitum eſt, ut ſi quis eam violaret, non ſolùm è gradu excideret, ſed & duro carceri manciparetur.

VIII. r *Aimoin. de geſt. Franc. lib. 3. cap. 87. 88.*

Hoc denique anno, qui ſecundùm chronologiam ſuperiùs poſitam numeratur quintus *r* Regum Francorum Theodoberti atque Theoderici fratrum, conflatum eſt civile bellum inter eos atque Clotarium filium Regis Chilperici & heredem Guntheramni: magnâque factâ utrimque cæde, ceſſit tandem victoria prædictis fratribus, fugiente Clotario. In quâ pugnâ (inquit Aimoinus) Angelus Domini aſtans evaginatum viſus eſt tenuiſſe gladium. Quæ quidem viſio, non ſolùm quod tunc fieret, ſed etiam quod poſteà futurum eſſet, haud dubiis demonſtravit ſignis: ſiquidem ira Dei effuſa ſupra Reges Francorum, effecit ut ſe invicem bello civili conſumerent.

ANGELUS VISUS IN GAL. EVAGINATO GLADIO.

IESU CHRISTI
AN. 602.
GREGORII
AN. 13.
MAURITII
AN. 20.

ANno Chriſti ſexcenteſimo ſecundo, Indictionis quintæ, abſoluto tempore pacis initæ inter Romanos & Longobardos; iiſdem

rurſùm utrimque certantibus, Ariulphus (ita enim vocat Paulus *a* Diaconus) Spoleti Dux Paganus prælio Romanos vicit, ope divinitùs miſſâ S. Martyris Sabini Epiſcopi: ſicut in ultionem Deus ſæpè uſus eſt Regibus Babyloniæ, aliiſque ad plectendos Hebræos delinquentes. Rem geſtam pluribus proſequitur idem Paulus: qui ait paulò pòſt mortuum eſſe Ariulphum. Quo enim uſus erat Deus in puniendis Romanorum peccatis miniſtro, eumdem accepto muneri ingratum, atque in Gentiliſmo perſiſtentem, eodem anno mortis pœnâ affecit.

Quo eodem tempore Tergeſtinus Epiſcopus à ſchiſmate Trium Capitulorum ad Eccleſiæ unitatem rediit; ad quem extat S. Gregorij epiſtola *b* hoc anno data. Formulam autem fidei & unitatis profeſſionis, quam facere ſolerent redeuntes ad Eccleſiam, habes in epiſtolis *c* eiuſdem Gregorij: quâ inter alia, *Sub ſui ordinis caſu, & anathematis obligatione, ſponderent, iurarentque, ſemper ſe in unitate S. E. Catholicæ, & communione Romani Pontificis per omnia permanſuros: & ſi aliquâ ſe excuſatione vel argumento ab hac unitate dividerent, periurij reatum incurrerent, & æternæ pœnæ obligati invenirentur, cúmque auctore ſchiſmatis haberent in futuro ſæculo portionem.* Quod verò in eâ profeſſione nulla penitùs mentio habetur de fidei dogmatibus, quorum causâ conflatum eſt ſchiſma, ut non niſi eorum confeſſione factâ eſſet quis in Eccleſiam admittendus; deſiderari videtur in eâ pars illa *d*, quâ imprimis Quatuor Synodi recipiuntur & comprobantur, ſicut S. Evangelij quatuor libri: deinde verò Quintum Concilium pari veneratione aſſeritur & approbatur, & illud reiicientibus anathema dicitur. Ceterùm ubi Tergeſtinus Epiſcopus reverſus eſt, blanditiis rurſùm tentatus à Severo Gradenſi Schiſmaticorum capite, cùm minimè acquieſceret, diram ab eo perſecutionem eſt paſſus: cuius rei gratiâ opus fuit S. Gregorio, adversùs Severum implorare *e* anno ſequenti auxilium Smaragdi Exarchi. Iſte autem *Severus*, qui dicitur Gradenſis Epiſcopus, haud dubium ipſe idem eſt cum Severo Aquileienſi, de quo ſuperiùs: ſed incenſâ (ut ex Gregorio *f* conſtat) Aquileiâ à Longobardis, item in Gradenſi Eccleſiâ ſedem collocavit. Immò extant Acta Synodalia apud Gradum habita ſub Eliâ Aquileienſi Epiſcopo, tunc Romanæ Eccleſiæ communicante, in quibus recitatur epiſtola Pelagij Papæ Secundi ad eumdem Eliam, quâ conceditur ut Gradum loco Aquileiæ ipſe teneat (ſitque eadem Gradus metropolis totius Venetiæ & Iſtriæ, quæ & *novâ Aquileiâ* nuncupetur: unde evenit ut idem Epiſcopus & *Patriarcha* aliquando *Aquileienſis*, aliquandò verò *Gradenſis* nominaretur.

[Ita tamen, ut, ſicut ex iiſdem Actis Synodalibus ſub Eliâ, Ant. Dandulus Dux Venet. (qui ea recitat in ſuo Chron. unà cũ epiſtolâ Pelagij Papæ) infert, quod *Patriarchalis* dignitas priùs in Eccleſiâ Gradenſi quã Aquileienſi fuerit inchoata; idque tunc in perſonâ eiuſdem Eliæ, ex conceſſione Pelagij. Quomodò verò fuerint iterùm hæ ſedes diviſæ, vide infra an. 605 II. Fuit autem præterea in eâdem SYNODO GRADENSI lecta, & communi omnium conſenſu approbata, fides Concilij Chalcedonenſis, ſubſcripſerúntque unà cum eodem *Eliâ & Laurentio* preſbytero Apoſtolicæ Sedis Legato, alii quindecim illarum partium Epiſcopi, & quorumdam abſentium locum tenentes, ac duodecim preſbyteri: impetrante Tiberio Aug. anno eius Imperij quinto, Non. Novemb. Indict. 13. Hæc ibi]

III.

Fuerunt etiam plura Epiſcoporum iudicia ad Sedem Apoſtolicam hoc anno delata; quæ Gregorius aliis cognoſcenda remiſit. Cauſam enim Pauli Epiſcopi Diaclini delegavit *g* Ioanni Epiſcopo Primæ Iuſtinianæ: iudicium Clementij Primatis provinciæ Byzacenæ gravium criminum rei, demandavit *h* Concilio Epiſcoporum quod in eâdem provinciâ celebrari iuſſit: causâmque Paulini Regenſis in Numidiâ Epiſcopi de ſimoniâ accuſati, ac Donadei diaconi ab Epiſcopo ſuo depoſiti, cognoſci pariter voluit *i* in alio Concilio in eâdem Numidiâ celebrando. Ex quibus videas Apoſtolicæ Sedis auctoritatem adeò vigentem, ut neque bella, neque alia incommoda retinere poſſent homines quò minùs tam ab Oriente quàm Occidente ex Tranſmarinis Eccleſiis appellationes & alia iudicia deferrentur ad eam; eadémque ab ipſâ pro libito aliis cognoſcenda committerentur. Quod & ſingulis fermè annis hoc tempore factitatum, fidem faciunt eiuſdem Pontificis epiſtolæ.

g 10. ep. 33.
h 10. ep. 35.
i 10. ep. 8. & 31.

APOST. SEDIS VIGENS SEMPER AUCTORITAS.

IV.

DE NECE MAURITII IMP.

Quod autem ad res Imperij pertinet; hoc eodem anno menſe Novembri, cœptâ iam Indictione ſextâ, occiſum eſſe Mauritium Imp. publica monumenta apud Gregorium *k* deſcripta teſtantur. Eius verò necem anteà divinitùs oſtenſam eſſe S. Theodoro Siceotæ, qui ipſi olim Imperium prædixerat, Acta *l* eius vitæ habent. Eamdémque prædictionibus aliis atque portentis ſignificatam; ſed & populum in Mauritij ludibrium, Maurum quemdam hominem Mauritio ſimilem ſuper aſinum impoſuiſſe, & coronâ ex alliis confectâ coronâſſe, ac per urbem circumductum ſannis ac ſibilis inſectatum eſſe; tradunt Cedrenus *m* atque Nicephorus *n*. Addúntque, præcognitum ipſi Mauritio fuiſſe, ab eo ſe occidendum, cuius nomen duabus his literis inchoaretur PH. eiúſque rei gratiâ Philippicum ſororis ipſius maritum in ſuſpicionem adductum, periculum evaſiſſe quòd Mauritius divinitùs certior factus eſſet de vero nomine interfectoris ſui. Tradunt etenim eumdem Imp. eiuſmodi portentis perterritum, maléque ſibi conſcium de tot millibus innocentium Chriſtianorum, quos paſſus eſſet à Rege Avarum immaniter trucidari, cùm minimo eos potuiſſet redimere pretio; facti pœnitentem ſcripſiſſe ad omnes Patriarchas, & monachos Orientis, ut à Deo peterent, ut ipſe de peccatis admiſſis in hâc vitâ & non in futurâ pœnas lueret: eóque ipſi conceſſo, inſuper in ſomnis ab ipſo CHRISTO Domino intellexiſſe, ſe unà cum uxore, liberis, ac totâ familiâ, per Phocam militem trucidatum iri.

k 11. ep. 1.
l Ap. Sur. 22. April.
m Cedr. in Annal.
n Niceph. lib. 18. c. 38.

EIUS POENITENTIA.

V.

PHOCAS EVECTUS IN IMPERIUM.

Accidit autem inter hæc, ut iuſſo exercitu ultra Iſtrum hiemare, milites id ægrè ferentes, ſeditione factâ, de novo creando Imperatore tumultuosè agere cœperint; quémque audacem ſcirent eſſe PHOCAM Centurionem (de quo ſuperiùs facta eſt mentio) ſuper ſcutum elevantes, Imperatorem acclamaverint, & Conſtantinopolim deduxerint. Quem adventare audiens Mauritius, navem conſcendit cum uxore ac liberis; ſed tempeſtate repulſus eſt ad litus. Cùm Phocas iam à Senatu ad Hebdomum exceptus, & à Cyriaco Epiſcopo Conſtantinopolitano, poſt exactam ex more ab eo fidei Catholicæ confeſſionem, coronatus, atque inſignibus regiis decoratus; eumdem Mauritium ad ſe perduci

iubens, mox ante eius oculos quatuor parvulos filios maſculos necari præcepit; nihil aliud Mauritio proferente, quàm illud Davidicum *o*, *Juſtus es Domine, & rectum iudicium tuum.* Immò cùm nutrix unum è pueris ſubtraxiſſet è nece, & pro illo proprium filium offerret; id Mauritius fieri prohibens, verum ſuum filium prodidit; qui viſus eſt è vulneribus lac dare cum ſanguine. Tandem verò ultimo loco & ipſe occiſus eſt, anno Imperij vigeſimo, ætatis ſexageſimo tertio: omnium autem abſciſſa capita delata in campum, iuxta tribunal, ad fœtorem uſque ibi permanſerunt; donec Phocas licentiam ea auferendi, atque ſepulturæ mandandi conceſſit. Sed & poſt Mauritium cæſus eſt Petrus ipſius frater, aliíque nonnulli proceres. Philippicus autem eiuſdem ſororis maritus, ſacerdotio initiatus eſt; ipſáque eius coniux Gordia eiuſmodi quietum vitæ genus arripuit. Ac demùm qui ſolus ſuperfuit Theodoſius, eiuſdem Mauritij filius primogenitus & in Imperio collega, cùm ante adventum Phocæ ad petendum auxilium à Coſrhoë Rege miſſus à patre in Perſidem fuiſſet; & ipſe anno ſequenti ab eodem Phocâ Nicææ interceptus eſt, ac pariter necatus. Qui petens, priuſquàm necaretur, divinis myſteriis impertiri, poſtquàm impetràſſet, gratiis Deo actis, lapide ter pectus percutiens; *Domine Ieſu Chriſte*, inquit, *tu ſcis me nulli hominum iniuriam feciſſe: nunc autem mihi evenit ut tua iubet potentia.* Quæ omnia pluribus tractant auctor Miſcellę *p*, Cedrenus *q*, atque Nicephorus *r*. Verùm Theodoſij cædes neque tunc credita eſt; ſed alium in eius locum ſuppoſitum fuiſſe iactatum eſt; unde & novæ conflatæ ſunt in Phocam inſidiæ, de quibus, unà cum Mauritij uxoris ac filiarum cæde, ſuo loco agendum. Hæc autem quæ Conſtantinopoli geſta ſunt, eodem ipſo momento, diaboli arte per ſtatuas quaſdam æneas Alexandriæ nunciata eſſe, Miſcella habet.

o Pſal. 118.

p Miſcell. lib. 17.
q Cedr. in Annal.
r Nicephor. lib. 18. c. 38. & ſeqq.

VI.

Scito verò calumniam fuiſſe, quam adverſa populi pars intulit *ſ* in Mauritium, quòd Marcionis hæreſis ſectator eſſet: ſi quidem eius fidem Catholicam non ſolum recepit, ſed & prædicavit ſæpè S. Gregorius *t*. Laudat illum Nicephorus *u* præcipuè de cultu doctorum virorum, ac de liberalitate cùm erga loca ſancta, tum erga ſubiectos. Equidem inter feliciſſimos Imperatores collocandus erat, ſi quemadmodùm fuit Catholicæ fidei tenaciſſimus, fuiſſet pariter & in reliquis æquè ſincerus: ſed dum libertatem Eccleſiaſticam convellere voluit, ac contemptui habuit Pontificem Romanum, aliáque prava opera commiſit, Dei vindictam meruit experiri. Qualis autem eſſet Phocas, Cedrenus docet; dum ait fuiſſe deformem, terribilem aſpectu, rubente capillo, ſuperciliis coëuntibus, mento raſo, cicatrice in malâ notatum quæ ipſo iraſcente, denigrabatur, vinoſum, mulieroſum, ſanguinarium, in dicendo ferocem, à miſeratione alienum, moribus ferum, hæreticum: Uxorémque eius Leontiam Auguſtam iiſdem fuiſſe moribus imbutam. At quòd hæreticus dicatur, calumnioſè id paſſus videtur. Habet denique idem auctor *x*, quendam ſanctum monachum à Deo quærentem, cur tam impium Chriſtianis dediſſet Imperatorem; reſponſum accepiſſe, deteriorem illo alium inveniri potuiſſe nullum, & hoc meruiſſe Conſtantinopolitanorum flagitia. Quare tam ex eius ſæviente tyrannide,

ſ Niceph. lib. [illegible] cap. 39.
t Greg. 7. ep. 48. 9. ep. 10.
u Nic. cap. 42.

Phocæ aspectus, et mores.

x Cedr. an. ult. Phoc. ap. Baron. an. 610. III.

quàm ex aliunde emergentibus malis, fuiſſe tempora ipſius Imperij infeliciſſima, idem auctor aliíque tradunt; nempè graſſantibus ubique fame, peſte, ac bello; & in tantum ſævientibus frigoribus, ut congelaverit mare, ac piſces perierint.

VII. Concil. Oscense

Hoc item anno, qui numeratur decimus tertius Reccaredi Regis, celebratum eſt in Hiſpaniâ Oscense Concilium: cuius duo dumtaxat canones reperiuntur, quibus conſultum eſt caſtitati clericorum.

Ap. Baron. an. 598. ſe. vide ſuprà an. 590. poſt num. XII.

Iesu Christi An. 603.
Gregorii An. 14.
Phocæ An. 1.

I. De cultu exhibito imaginibus Impp.

Anno Chriſti ſexceteſimo tertio, Indictionis ſextæ, cùm allatæ eſſent Romam ſeptimo Calendas Maij Phocæ & Leōtiæ Augg. imagines; iis acclamatum eſt in Eccleſiâ Lateranenſi ab omni Clero atque Senatu: ut habetur apud Gregorium in exordio undecimi libri Epiſtolarum. Mitti namque Imagines Imperatorum ab ipſis conſueverant in diverſas provincias Imperio Romano ſubiectas, & ad Principis amicos; iiſdémque veluti Imperatori præſenti debitus honoris cultus *a* deferri; & in eas peccans, maieſtatis reus efficiebatur. De quarum veneratione eſt etiam ampla, frequénſque mentio in Epiſtolâ Gregorij Papæ Secundi ad Leonem Iſauricum Imperatorem, & apud poſteriorem Nicænam Synodum, atque Damaſcenum, vel alios qui ſcripſerunt de veneratione ſacrarum Imaginum. Simulac autem S. Gregorius accepit Phocæ evectionem in Imperium, litteras *aa* gratulatorias ad eum dedit: Cúmque & ipſe poſt hæc aliàs ab eodem recepiſſet, quibus perſolutis quæ ſolerent reliqui Imperatores officiis, quæſtus eſſet quòd nullum inveniſſet Conſtantinopoli ex more reſidere S. R. E. Apocriſiarium (acciderat enim anno ſuperiori Anatolium mori) miſit illuc Gregorius Bonifacium diaconum, cum aliis rursùm literis *b* ad eumdem Imperatorem, Leontiam Auguſtam, & Cyriacum Epiſcopum Conſtantinopolitanum. Phocas verò quinto *c* ab inito Imperio menſe, literas ad Coſrhoën Perſarum Regem dedit, quibus ex antiquâ (ut Nicephorus ait) conſuetudine, quæ vigebat inter Romanos, ac Perſas, evectionem ſuam ad Imperium eidem ſignificavit. At Coſrhoës vindictam in animo volvens de Mauritij nece, à quo ipſe in regnum fuerat reſtitutus, fœdus cum Romanis initum rumpens, funeſtiſſimum Imperio Romano bellum cœpit: de quo inferiùs ſuis locis.

a Vide ſup. 404. III. & 388. III & fusè Bulēg. in Imp. Rom. lib. 2. c. 12. & 13.

aa Greg. 11. ep. 38.

Greg. scribit ad Phocam.

b 11. ep. 45. 46. 47.
c Niceph. l. 18. cap. 43.

II. Error de cultu Sabbati.

Hoc item anno Romæ error ille per S. Gregorium *d* correctus eſt, quo quidam, vel ex ſuperſtitione Iudaïcâ, vel ritu Græco, coli debere Sabbatum perinde atque Dominicum diem prædicabant: cuiuſmodi homines vocat prædicatores Antichriſti, qui die Sabbato atque Dominico operari prohibebit; Sabbatum quidem celebrans, quia Iudaïzare populum compellet; Dominicum verò diem, quia eâ ſe die reſurre-

d Greg. 11. ep. 3.

ctiurum mentietur. Sed & præter alia multa, quæ hoc anno in adminiſtratione univerſalis Eccleſiæ, occaſione cauſarum ex diverſis undique Eccleſiis ad Sedem Apoſtolicam delatarum, idem Pontifex peregiſſe reperitur: decoro etiam Epiſcoporum proſpiciens, Paſchaſium Neapolitanum acriter redarguendum *e* curavit, quòd ita quotidie deſpectus cum uno aut duobus clericis diceretur ad mare deſcendere, ut & apud ſuos in fabulâ eſſet, & extraneis ſic vilis ac deſpicabilis appareret, ut nihil habere Epiſcopalis vel ingenij vel reverentiæ videretur.

e 11. *ep.* 31 *ad Anthem.* REDARGUIT EPISCOPUM DE VILI INCESSU.

III. Eodem anno cùm Arnulphus Longobardus Spoleti Dux Romam oppugnaturus, paraſſet exercitum menſe Iunio; & cùm proximè inſtaret dies natalis Apoſtolorum, moliretur eius excidium; de his Gregorius ſolicitus, literas *f* ſcripſit ad diverſos Imperatoris Duces per Italiam conſtitutos, ut ſi Arnulphus Urbem aggrederetur, ipſi adversùs eum à dorſo laborarent, & loca eius deprædarentur, quò ita revocaretur à cœptis. Quin & pro cuſtodiâ Neapolitanæ civitatis miſit Conſtantium Tribunum, literáſque dedit ad milites *g* (non ad Epiſcopos, ut vetus habet editio) ut illi parerent. Ita quidem ipſe Pontifex cùm eſſet, militaria coactus eſt pertractare; & pro auctoritate ſuæ Sedis, militibus etiam ac civitati Imperatori ſubditis, ut vellet imperabat: hæcque ſub Phocâ tyranno. O tempora hâc ex parte felicia! Utinam modò eſſent integra ipſi ſpiritualia iura; quæ maiori in dies ignominia tantæ Sedis, averſione contentioſâ calcantur. Sed ſuo ipſorum damno, qui talia agunt, Deum experientur ultorem. Ceterùm Arnulphum, hâc fortè Gregorij vigilantiâ territum, à cœptis deſtitiſſe conſtat; pacémque ſequenti anno confectam iterùm eſſe cum Longobardis. Literas autem ab ipſo Gregorio tunc de his ſcriptas, licèt in codice ſub Indictione ſeptimâ collocatæ reperiantur, ſub ſextâ reponendas eſſe, ea potiſſimùm ratio ſuadet, quòd hæc acta dicantur eſſe menſe Iunio, quo natalis Apoſtolorum agitur, ipſum verò Gregorium mortuum eſſe conſtet menſe Martio ſeptimæ Indictionis.

f 11. *ep.* 21. 22. 23. TRACTAT MILITARIA.

g 11. *ep.* 24.

IV. Hoc pariter anno, qui numeratur Reccaredi Regis decimus quartus, Calendis Novembris celebrata habetur *Barcinone* in Hiſpaniâ SYNODUS Epiſcoporum duodecim: cuius quatuor dumtaxat extant canones; duo adversùs ſimoniacam pravitatem, tertius adversùs laïcorum præpoſteras ordinationes; quartus denique contra monachos atque moniales, poſt caſtitatem promiſſam connubia agentes.

CONCIL. BARCINON. *Ap. Baron an. 599. ſed vide ſup. an. 590. poſt num. XII.*

IESU CHRISTI
AN. 604.
SABINIANI
AN. 1.
PHOCÆ
AN. 2.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimo quarto, & S. Gregorij decimoquarto, inchoato iam anno ſuperiori à tempore exordientis Indictionis ſeptimæ menſe Septembris, idem Pontifex quarto Idus Martij feliciter ex hâc vitâ migravit. Quantum verò antè obitum hoc ipſo anno in iis quæ ſui muneris erant laboraverit, declarant eius epiſtolæ quę extant datæ ſub Indictione ſeptimâ; quamvis ſint aliquæ ibidem collocatæ, quæ longè antè ſcriptæ eſſe noſcantur. Quæ autem notatu digniora geſta ſunt, pax eſt imprimis cum Agilulpho Rege Longobardorum renovata. Quâ ſancitâ, cùm idem Rex auctus fuiſſet filio, eum pia mater Theodolinda Regina nominatum Adalwaldum, in fide Catholicâ voluit baptizari, de hiſque certiorem reddidit S. Gregorium, ut conſtat ex literis *a* gratulatoriis ab eodem Pontifice ad eam redditis: quando & infantulo pro munere phylacteria miſit (ſic vocat, quas veteres nominare conſueverant *Bullas*, ad collum appendi ſolitas) nempè crucem cum ligno ſanctæ Crucis Domini, & lectionem S. Evangelij thecâ Perſicâ incluſam, cuius item ſorori tres annulos miſit, duos cum hyacinthis, & unum cum albulâ.

a Greg. 12. *ep.* 7. MUNERA A GREG. AD INFANTEM REGIUM MISSA.

II. Miſsâque à Felice (Epiſcopo, ut puto, Meſſanenſi ad quem haud pridem S. Gregorius ſcripſiſſe *b* reperitur) ad eumdem Pontificem conſultatione *c*, quòd multi ſcandalum paſſi eſſent ex eo quòd idem Gregorius ſcribens ad Auguſtinum in Angliâ Epiſcopum, conceſſiſſet ratum eſſe matrimonium in quarto gradu affinitatis contractum, cùm antiquis Pontificum & Conciliorum decretis prohibitum eſſet etiam in ſeptimo gradu: his reſpondens Gregorius, docuit non eſſe in exemplum adducendum, quod novellæ Eccleſiæ conceſſum eſſet; ideóque monuit ut Fideles antiqua ſtatuta cuſtodirent de prohibitione ſeptimi gradûs. Porrò frigeſcente poſt hæc ſpiritu, cùm invaleſceret magis caro, ab Innocentio Tertio Romano Pontifice in Concilio Lateranenſi, ad graviora peccata vitanda, relaxata eſt nonnihil fibula diſciplinæ, ut intra quatuor tantùm gradus prohibitum fuerit matrimonium.

b 12 *ep.* 10. *c Ext. Tom.* 2. *Concil.* DE GRADIB. PROHIBITIONIS MATRIMONII.

III. Quod verò ad obitum *Gregorij* attinet; de eo certum eſt illos errare, qui dixerunt ipſum ſextâ Indictione defunctum. Ioannes *d* enim Diaconus eum ſeptimâ obiiſſe affirmat: idémque aſſeverat Beda; & omninò certum redditur ex tabulâ donationis factæ ab eodem Gregorio baſilicæ S. Pauli Apoſtoli, plurimorum fundorum pro luminaribus incendendis, quæ data habetur octavo Calendas Februarij, anno ſecundo Imperij Phocæ, Indictione ſeptimâ: ut nulla poſſit de his dubitatio exoriri. Quin ex his etiam habes quod corrigas in Paulo *e* Diacono, dum etſi ſub anno ſecundo Phocæ obitum ponit S. Gregorij, tamen ait fuiſſe octavæ Indictionis annum. Porro eiuſmodi donationum diverſis in Urbe Eccleſiis à S. Gregorio collatarum, alia item inciſa lapidibus extant vetera monumenta; atque inter cetera pro foribus baſilicæ S. Petri, cui prædia contulit cum olivetis numero triginta quinque: ex quibus intelligas quàm abundans in eâdem Eccleſiâ eſſe ſoleret copia lampadum incenſarum, quarum dumtaxat uſui tot tantaque inſervire deberent oliveta. Sed ad eius obitum revertamur.

DE TEMPORE OBITÛS S. GREG. *d Ioan. diac. lib.* 4. *c.* 8.

e Paul. diac. lib. 8. *c.* 65.

IV. Sanctiſſimus igitur Pontifex, mœroribus ex curâ totius Orbis Chriſtiani attritus, atque podagræ doloribus conſumptus; quod multorum precibus conatus eſt impetrare (ſicuti quamplurimæ eius epiſtolæ teſtantur) ut ex hoc corpore liberaretur, feliciter eſt conſecutus, migrans in vitam æternam, ad quam dum vixit iu-

giter anhelavit. Sedit annos tredecim, menſes ſex, dies decem; utpotè qui ordinatus tertiâ die Septembris, mortuus eſt duodecimâ Martij; ſicut Tabulæ Eccleſiaſticæ perpetuâ memoriâ notatum cuſtodiunt. Sepultúſque eſt (ut ſcribit Ioannes Diaconus) in extremâ porticu baſilicæ S. Petri: unde poſt ducentos viginti quinque circiter annos à Gregorio Papâ Quarto tranſlatus eſt in alium nobiliorem locum intra ipſam Eccleſiam. Plura verò quæ extant de ipſo antiquorum elogia, etſi hyperbolicè quædam videri poſſint dicta, declarant tamen quantâ idem Pontifex gloriâ acceptus fuerit à poſteris. Inter quos Ildefonſus, ſanctiſſimus ille Toletanus Epiſcopus, in libello de Viris Illuſtribus numeraturus eius ſcripta, ex Iſidoro *f* primùm dicit, ipſum tanto per gratiam Spiritûs Sancti ſcientiæ lumine præditum fuiſſe, ut nullus in præteritis temporibus par ei fuerit umquam: poſteà verò ipſe addit, eumdem viciſſe ſanctitate Antonium, eloquentiâ Cyprianum, ſapientiâ Auguſtinum.

Eius laudes.

f Iſid. c. 40.

V. Columba ad aurem.

Sed quod ad eius Scripta attinet; ea divino potiùs tribuenda eſſe numini, quàm humanæ induſtriæ, manifeſta viſio declarâſſe fertur. Etenim columbam (quæ ſymbolum eſt Spiritûs S.) ad ipſum deſuper lapſam cùm quid de ſacris literis ſcribere vellet, viſam à Petro diacono eſſe, eâque de causâ columbam in capite ad aurem eius pingi cònſueviſſe, Ioannes *g* Diaconus aſſerit. Poſt eius autem obitum, diabolum quibus valuit artibus per miniſtros ſuos conatum eſſe ut eiuſdem lucubrationes ignibus traderentur, idem auctor ex maiorum (ut ait) traditione narrat: nempè, cùm nonnulli calumniatores Gregorium dilapidationis bonorum Eccleſiæ accuſâſſent, iámque in perſonam ſævire non poſſent, eoſdem ad comburendos eius libros ſe convertiſſe; cúmque aliquos combuſiſſent, ne idem de reliquis fieret, obſtitiſſe Petrum diaconum, iuramento publicè facto de eiuſmodi columbæ apparitione; eodémque confirmato per miraculum præſentis mortis eiuſdem ipſius Petri, quam ſibi optavit ad conciliandam ſibi dictorum fidem. Verùm Ioannis in his vacillat fides, cùm nec Iſidorus aut Ildephonſus, dum recenſent catalogum ſcriptorum Gregorij, immò nec ipſe Paterius eiuſdem Gregorij Notarius (de quo frequens eſt mentio in epiſtolis, & aliis Actis publicis eiuſdem S. Pontificis) dum cuncta divinæ Scripturæ teſtimonia ab eodem Sancto elucidata in ordinem ſuum redegiſſet (quod ipſius opus hodiéque extat) aliquid de exuſtione ſcriptorum habeat. Sigebertus etiam nullam, obſtante Petro diacono, factam eſſe librorum exuſtionem teſtatur in Chronico: ſed de Viris *h* Illuſtribus ſecùs; ubi & meminit *Antiphonarij* ab eodem Gregorio Eccleſiæ uſui relicti. Quibus adde *Sacramentarium*, ſive librum Sacramentorum: nempè ad ſacros ritus Miſſarúmque ſolemnia volumen pertinens, nuper excuſum. Quod autem Ioannes tredecim numerat libros Epiſtolarum, ſecundùm annorum numerum quibus in Pontificatu vixit; cùm hodie nonniſi duodecim numerentur, non putes unum ex ipſis eſſe deperditum; ſed eoſdem aliter eſſe numeratos, nempè vel per annos Pontificatûs eius, vel ſecundùm Indictiones digeſtos. At hæc de ſcriptis S. Gregorij ſatis ſunto; præter illa quæ iidem auctores tradunt, & ipſemet numeravit in epiſtolâ *i* ante biennium ſcriptâ ad Ioannem ſubdiaconum Ravennatem. Res verò ipſius geſtas, non ab alio quàm ab eo quem diximus Ioanne Diacono ſcriptas fuiſſe, certò reperimus: verùm ante ipſum à Paulo Diacono id factum conſtat; ſed excidit eiuſmodi lucubratio. De nonnullis autem eius miraculis, in promptu eſt quem conſulas eumdem Ioannem. Feruntúrque alia prætereà ab eo vel inſtituta, vel acta, quæ recentiores Scriptores congeſſerunt.

g Ioan. diac. de Vit. S. Greg. lib. 4. *cap.* 69.

Scripta.

h Sigeb. cap. 41. & 48.

i Greg. 10. *ep.* 22. *Ind.* 5.

VI. Quædam fabulæ exploduntur.

Quod autem pertinet ad vulgatam illam fabulam, de liberatâ precibus Gregorij à pœnis inferni animâ Traiani Imperatoris; refellimus eam fuſiùs poſt mortem ipſius Traiani. Quâ eâdem cenſurâ reiicienda ſunt, quæ nomine Ioannis & Petri diaconorum eius, producuntur ex codice *k* quodam Vaticano, de petitione ipſius factâ à Deo, ut quæcumque deinceps in circuitu Eccleſiæ S. Andreæ Apoſtoli, quam in Clivo Scauri conſtruxerat ac dedicârat, ſe deligeret ſepeliendum, modò fidem tenuiſſet Chriſtianam, non eſſet obnoxius pœnis inferni, déque eiuſdem petitionis à Deo exauditæ factâ ipſi per Angelum nuntiatione. His enim cùm alia plurima in eiuſdem fabulæ narratione contenta adverſentur, quæ recens illud additamentum eſſe demonſtrent; eadem prætereà contraria repeciuntur & doctrinæ Catholicæ, & ipſius Gregorij ſcriptis; in quibus ſæpiùs ipſe docet *l*, procul abeſſe ut Chriſtianus homo, quem criminalis culpa ſequatur, loco poſſit ſacro iuvari. Riſimus autem qui Gregorio, vel anteceſſoribus Romanis Pontificibus, pro inſignibus ſcuta tribuunt (ut nunc moris eſt) diverſis imaginibus & coloribus picta; cùm eorum uſus longè ſit recentior. Porrò quem Græci vocârunt *Gregorium Dialogum*, hunc Primum intelligi, certum redditur teſtimoniis veterum ‖ tam Græcorum quàm Latinorum, cùm tamen inter eos non deſint qui id cognominis Gregorio Secundo tribuant. Datum eſt autem illud Primo, ex quo Zacharias Papa eius Dialogos in Græcum convertit; nimirùm ut à Thaumaturgo, Nazianzeno, Nyſſenóque diſtingueretur.

k Plur. 3. *num.* 153. *in cod. Dial. S. Greg. in fine codicis.*

l Greg. 4. *Dial.* 51. 53. 54.

‖ *Damaſc. orat. de fidel. def. Phot. in Bibl. Euthym. & Eucholog. Greg. c.* 96. *Sigeb. An.* 605. *Luitpr. in relat. ſua Legat. & alij.*

[Ita enim habetur ap. Bar. Tom. IX. an. 726 cùm priùs Tom. VIII præſenti an. ſcripſiſſet hoc cognomen pertinere ad Gregorium Secundum.]

VII. Sabinianus creatur Papa.

Ubi verò poſt S. Gregorij obitum ſedes vacâſſet (ut Anaſtaſius habet) menſes quinque & dies decem & octo; ipſis Calendis Septembris electus eſt in locum eius Sabinianus, ut tam Latini quàm Græci omnes ſcriptores æquè affirmant. Ex quibus redarguas Nicephorum *m*, dum poſt S. Gregorium ſomniat quemdam *Innocentium* eius ſucceſſorem, omnibus aliis incognitum. Fuit autem Sabinianus natione Tuſcus, patriâ Volaterranus ex patre Bono: éſtque ille ipſe, quem ab eodem Gregorio miſſum fuiſſe Conſtantinopolim Apocriſiarium ſuperiùs vidimus. Sed non caruiſſe eius electionem tumultu, indicat ſucceſſoris Conſtitutum de electione Summi Pontificis editum; de quo dicetur ſuo loco.

m Niceph. l. 18. *c. ult.*

VIII. De rebus Anglic. Eccl.

Sub hoc pariter Redemptoris anno, Beda recenſet *S. Auguſtini* in Anglia Epiſcopi obitum; cùm priùs duas *Synodos* habuiſſet unà cum Epiſcopis antiquæ Britannorum gentis, iam multo tempore à communione Catholicæ Eccleſiæ diro ſchiſmate antè diviſis; quòd inter plura alia quæ contra unitatem Eccleſiæ obſervarent, Paſchæ diem non ſuo tempore celebrarent. Sed cùm nec rationibus, nec miraculis in confirmationem doctrinæ quam prædicaret coràm ipſis

tunc editis, pertinaciam eorum flectere valuiſſet; minitans eis prædixit fore, ut qui pacem cum fratribus habere nollent, bellum ab hoſtibus forent accepturi; & qui nationi Anglorum nollent viam vitæ prædicare, per eorumdem Anglorum manus ultionem eſſent mortis paſſuri, quod & poſteà evenit. Hæc pluribus Beda *n*. Qui & addit de ordinatione hoc ipſo anno ab eodem Auguſtino factâ duorum Epiſcoporum; *Melliti*, quem præfecit civitati Londonienſi, ubi Rex Edilberthus Eccleſiam nobiliſſimam S. Pauli conſtruxit; & *Iuſti*, quem miſit in civitatem Roffenſem, vulgò dictam Rotſcheſtrenſem in quâ idem Rex Eccleſiam S. Andreæ ædificavit. Defuncto autem paulò pòſt Auguſtino, ſucceſſit ei in Epiſcopatu Dorovernenſi ac Primatu Angliæ *Laurentius*; quem idem Auguſtinus (ut ait Beda) *o* idcircò adhuc vivens ordinaverat, ne ſe defuncto ſtatus novæ Eccleſiæ vel ad horam paſtore deſtitutus vacillare inciperet. Verùm id S. Gregorij Papæ nutu Auguſtinum feciſſe, haud eſt dubium, cùm alioqui ne id fieri poſſet, canones antè vetuiſſent. Quantùm autem Laurentius inſudaverit non ſolùm in propagandâ inter Anglos fide; ſed & in convertendis ad unionem Eccleſiæ antiquis Britannis, necnon Scotis & Hibernis, qui eiuſdem omnes ſchiſmatis eſſent rei; idem Beda pluribus pergit enarrare.

Sed quod ad res Orientales pertinet; hoc *p* ipſo anno Rex Perſarum Coſrhoës in ultionem necis Mauritij Imp. collectum copioſum exercitum adversùs Phocam immiſit: eodémque tempore Narſes Dux rebellans, Edeſſámque obtinens eidem Phocæ bellum intulit. Cúmque Phocas Domitium Magiſtrum militum propinquum ſuum adversùs Coſrhoën, Germanum Prætorem adversùs Narſetem miſiſſet; utrobique malè à Romanis pugnatum eſt, Germano occiſo, & Domitio vix incolumi evadente *q* S. Gregorij martyris protectione, & S. Theodorici Siceotæ Archimandritæ orationibus.

IESU CHRISTI
AN. 605.
SEDES VACAT.
PHOCÆ
AN. 3.

ANNO Domini ſexcenteſimo quinto, Indictionis octavæ, Adalwaldus parvulus filius Agilulphi Longobardorum Regis, Mediolani creatus eſt à patre Rex, adſtantibus Legatis Theodoberti Francorum Regis; & pax firmata eſt perpetua cum Francis. Sed & Severo Patriarchâ Aquileienſi defuncto, ordinatus eſt in locum eius Ioannes in ipsâ civitate Aquileiâ, conſenſu eiuſdem Agilulphi Regis: ex alterâ verò parte ab Epiſcopis qui erant ſub Romanis, ordinatus eſt in Inſulâ Gradenſi Candianus, ſive Candidianus: ex quo tempore cœperunt eſſe duo Patriarchæ. Hæc omnia breviter Paulus *a* diaconus.

Sed quod ad hiſtoriam de duobus his Patriarchis attinet; qui rem geſtam minimè ſunt accuratiùs proſecuti, dixerunt Aquileienſem ab Agilulpho electum, Gradenſem verò à populo Gradenſi; réque delatâ ad Romanum Pontificem, ab eo, Ioanne reiecto, probatum eſſe Candidianum. Sed hæc ipſi divinando. Porrò veritas rei geſtæ ex Mantuano Concilio prodirur, quod celebratum eſt ſub Eugenio Papâ, anno quarto Pontificatûs ipſius: ex cuius Actis *b* conſtat, quo tempore Longobardi Italiam invaſerunt, Paulum Patriarcham tunc Aquileienſem ad Gradûs Inſulam confugiſſe; non quidem ut ſedem ibi Patriarchalem conſtitueret; ſed ut pro tempore barbarorum immanitatem evaderet. Eo verò mortuo, itémque Probino, Eliâ, atque Severo eiuſdem ſucceſſoribus; in Severi locum Aquileiæ ordinatum eſſe Ioannem, favente eius electioni Agilulpho Longobardorum Rege, in Gradu autem Inſulâ Candidianum favore Italiæ Exarchi. Hæc ex Actis Synodi Mantuanæ. Ubi tamen dum Candidianus hæreticus appellatur, quem Romanum, nempè communicantem Romanæ Eccleſiæ, Paulus Diaconus vocat; apertè conſtat eius adverſarios fuiſſe Schiſmaticos, qui hæreticos appellare conſueverant eos qui Tria Capitula damnarent; ex quorum Schiſmaticorum (ut apparet) ſcriptis eiuſmodi narratio illata fuit in prædictæ Synodi Acta. Hoc igitur modo duo diverſi, interſéque cōtrarij fuerunt eiuſdem provinciæ Patriarchæ. Hactenùs enim qui *Aquileienſis* fuit Epiſcopus, idem & *Gradenſis* dictus eſt; ut vidimus ſuperiùs ex Gregorio Papâ. Factum verò eſt etiam poſteà, ut cùm Aquileienſis ſecuritatis causâ tempore belli ſeſe ad Forum-Iulij contuliſſet; idem quoque *Foro-Iulienſis* ſive *Julienſis* Patriarcha nominaretur: ſicuti apud Walfridum *c* Strabonem, & Marianum Scotum appellatus reperitur. Ceterùm ſic res tranſacta eſt, quouſque Aquileienſes perſeverârunt in ſchiſmate: redditis verò ipſis Eccleſiæ Catholicæ, æquè ſuis iuribus integrata eſt à Romano Pontifice & Mantuano Concilio Eccleſia Aquileienſis. Intereà verò de horum altercationibus rurſùm dicendum inferiùs.

Hoc eodem anno, octavâ Indictione, undecimo Calendas Martij, mortuus eſt *Sabinianus* Papa, cùm ſediſſet menſes quinque & dies decem & novem. Ita enim conſentiunt omnes veteres, atque etiam Græci, nempè ipſum eſſe defunctum eodem quo creatus eſt anno. Ceterùm ſcripti codices, repentini eius obitûs cauſam terribiliorem afferunt: cuius rei geſtæ tragœdiam Sigebertus *d* ſummatim complexus, ait eum, quòd liberalitati Gregorij deceſſoris ſui derogaret, ab ipſo Gregorio per viſum ter de tenaciâ ſuâ reprehenſum, cùm nec adhuc reſipiſceret, quartò terribiliter increpitum, atque inſuper in capite percuſſum eſſe; eóque dolore vexatum, non multo poſt mortem obiiſſe. Hæc ille. Cuius rei gratiâ accidit (quod habet Anaſtaſius) ut non ex more per medium civitatis delatum fuerit cum funebri pompa corpus eius ad baſilicam S. Petri; ſed eiectum extra Urbem per portam S. Ioannis, perductúmque uſque ad pontem Milvium, inde illatum ſit in ipſam S. Petri Eccleſiam, ubi eſt ſepulturæ mandatum. Hócque ita factum, quòd exaſperatus admodùm eſſet adversùs illum populus Romanus, eò quòd dirâ urgente fame triticum Eccleſiæ non erogâſſet (ut S. Gregorius conſueverat) in pauperes; ſed venùm expoſuiſſet triginta ſolidis modium unum. Addit verò idem auctor, ſedem vacâſſe menſes undecim ac dies viginti ſex. Nam cùm non ſoleret conſecrari electus Pontifex, niſi (ut

ferebat

PATRIARCHIS.

b Habebat Baron. in ſua Biblioth.

c Vualfr Strabo. de reb. Eccleſ. cap. 25.

III. SABIN. PP. OBITUS.

d Sigeb. in Chron.

FUNUS EIUS IGNOBILE.

ferebat iniquitas temporum) poſt Imperatoris ratihabitionem, diutiores his temporibus eſſe conſueverunt Sedis Romanæ vacationes. Ex quibus redarguas aliquem ex recentioribus, qui neſcio quomodo unum duntaxat diem tribuit vacationi Sedis Sabiniani.

IV. CIBARIA IN LAPIDES CONVERSA.

Porrò eâdem ſæviente fame, in deteſtationem immiſericordis avaritiæ, magnum idem Sigebertus narrat accidiſſe miraculum; ut cùm pauper quidam à nautis eleemoſynam petiiſſet, reſpondiſſétque nauclerus ſe nihil præter lapides habere; ſubiiciente paupere, *Omnia ergò vertantur in lapides*; quicquid manducabile in navi erat, in lapides converſum fuerit, colore & formâ rerum eâdem permanente. Sic enim Sapiens *e* olim admonuit, non exaſperare pauperem in inopiâ ſuâ, quoniam maledicentis illius deprecatio exaudietur. Ut non adeò mirum videri debeat, id factum eſſe quod Sigebertus narrat; ſed potiùs mirandum, ſi maledictionem pauperum non ſemper ſtatímque divina ultio ſubſequatur.

e Eccli. 4.

V. NARSETIS INFELIX EXITUS. De quo vide ſuprà 567. III.

f Theoph. & Cedr. an. 3. Phoc.

Quod ſpectat ad res Orientales; cùm Phocas *f* Narletem qui rebellârat, iteratis de ſecuritate iuramentis ad Romanos redire tandem perſuaſiſſet; mox eumdem periurus vivum comburi præcepit. Húncque demùm conſecutus eſt finem celebertimus Dux, Gothorum, Perſarum, & aliorum barbarorum victoriis, ſi quis alius antè glorioſiſſimus. Effecerúntque iſta, ut Phocas tyrannus potius quàm Imperator ab omnibus haberetur, utpotè qui non hoſtium; ſed Romanorum cæde ſtabilire ſibi conaretur Imperium; eo præſertim tempore, quo Perſæ adversùs Romanos in dies magis magíſque prævalerent.

IESU CHRISTI AN. 606.
BONIF. III. AN. I.
PHOCÆ AN. 4.

I. BONIF. PP. III. CREATUR.

a Anaſt. de R. Pont.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſexto, Indictione nonâ, decimoquinto Calendas Martias, ex diacono *a* Pontifex Romanus creatus eſt BONIFACIUS eius nominis Tertius, qui à S. Gregorio miſſus olim fuerat Conſtantinopolim Apocriſiarius ad Phocam Imp. Accidit enim ſæpiùs, ut qui eo functi eſſent munere, iidem in Summos Pontifices eligerentur; cùm videlicèt Clerus eos eligere ſtuderet, quos ſciret Imperatori fore gratos.

II. SIMULTAS INTER PHOC. IMP. ET CYRIAC. EPISC. CONST.

b Theoph. Cedr.

Quo tempore interceſſerunt quædam odiorum fomenta inter eumdem Phocam Imp. atque Cyriacum Patriarcham Conſtantinopolitanum. Siquidem cùm hoc eodem anno ipſius Phocæ *b* quarto, Conſtantina relicta Mauritij Imp. cum tribus filiabus, conſilio Germani Patricij ambientis Imperium, ad magnam Eccleſiam confugiſſet, ingénſque inde ſeditio in populo exorta eſſet; Phocas ab Eccleſiâ eas abſtrahere voluit, nec tamen valuit, reſiſtente ei acriter Cyriaco pro immunitate Eccleſiaſticâ. Verùm iuramento à Phocâ præſtito de earum illæſione, eductæ ſunt, & clauſæ in monaſterio. Hinc igitur in Cyriacum Phocas exacerbatus, in eius odium Imperiali edicto ſancivit, nomen *Univerſalis* decere Romanam tantummodò Eccleſiam, tamquam quæ caput eſſet omnium Eccleſiarum; ſolíque convenire Romano Pontifici, non autem Epiſcopo Conſtantinopolitano, qui ſibi illud uſurpare præſumeret. Quod quidem hunc Bonifacium Papam Tertium ab Imperatore Phocâ obtinuiſſe, cum Anaſtaſius Bibliothecarius, tum Paulus *c* Diaconus tradunt. Cyriacus autem (ut creditur) mœrore confectus, hoc eodem anno (ut Annales Græcorum habent) ex hâc vitâ deceſſit, poſtquam ſediſſet annos decem, & undecimum inchoâſſet: in cuius locum ſubrogatus eſt *Thomas* diaconus & Sacellarius magnæ Eccleſiæ.

c Paul. diac. lib. 4. de geſt. Longob.

III. PRIMATUS ROM. ECC. NON A PHOCA.

Sed quod ad Phocæ edictum attinet; haud eo quidem ipſe (quod garriunt Novatores) hoc tribuit privilegium Eccleſiæ Romanæ, ut in Catholicâ Primatum ageret; hunc enim iam ipſam habuiſſe, ſempérque exercuiſſe ab ipſo ſui principio, non ſolùm ſuper omnes alios Patriarchas Orientales; ſed & multò magis ſuper omnium noviſſimum Conſtantinopolitanum, quam plurimis eſt ſuperiùs locis latiſſimè demonſtratum: nec in eo fuit aliquando cum Epiſcopis Conſtantinopolitanis controverſia *d*, quippe qui numquam eumdem primatum in dubium revocârunt; ſed in eo tantùm, quòd ipſi nuper titulum ſibi Oecumenici uſurpâſſent (quod Romanis Pontificibus cùm ab aliis, tum ab ipſis Oecumenicis Synodis iure tributum vidimus) & reclamantibus licèt iiſdem Romanis Pontificibus, conſervâſſent hactenùs favore Mauritij Imperatoris. Hanc igitur cauſam ſententiâ ſuâ Phocas decidens, eam adiudicavit Romano Pontifici, ut ipſe ſolus, non etiam Conſtantinopolitanus, diceretur Oecumenicus.

d Hâc de re preclarè diſputat Card. Perr. Reſp. ad Reg. Magn. Brit. lib. 1. cap. 34.

IV. CONCIL. ROM. DE ELECTIONE ROM. PONTIF.

Quod autem ad Bonifacium Papam; is ubi primùm ſedem Pontificiam adeptus eſt, ad reprimendam Clericorum ambitionem Pontificatibus inhiantium, CONCILIUM in Eccleſiâ *Vaticanâ* habuit Epiſcoporum ſeptuaginta duorum, preſbyterorum Romanæ Eccleſiæ triginta quatuor, & reliqui Cleri, adversùs eos qui ſuperſtite adhuc Romano Pontifice, aut quovis alio alicuius civitatis Epiſcopo, de eo qui eſſet poſt eius obitum eligendus in ſucceſſorem tractarent: quod Synodus decreto ſuo ſub anathemate vetuit facere, niſi tertio die depoſitionis eius. Hæc Anaſtaſius: perierunt enim Acta Synodi, ſicut & alia ipſius Bonifacij. Qui hoc eodem anno (ut idem auctor habet) ex hâc vitâ deceſſit duodecimâ die Novembris, ubi ſediſſet menſes tantùm octo, & dies viginti tres: ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri; ac vacavit ſedes menſes decem & dies ſex.

BONIF. PP. OBITUS.

IESU CHRISTI AN. 607.
BONIF. IV. AN. I.
PHOCÆ AN. 5.

I. BONIF. PAP. IV. CREATUR.

ANNUS Chriſti ſexcenteſimus ſeptimus, Acceptus eſt Indictione decimâ. Quo BONIFACIUS ex Valeriâ civitate Marſorum, Ioannis medici filius, ex preſbytero ordinatus eſt

eius nominis Quartus Pontifex Romanus die decimaoctavâ Septembris. Qui ſtatim domum ſuam in monaſterium erexit, ipſúmque reditibus locupletavit. Sed & à Phocâ Aug. impetravit PANTHEON nobile Romæ delubrum, tot antiquorum ſcriptorum præconiis celebratum, à Marco Agrippâ ter Conſule tempore Auguſti erectum, Iovíque Vindici conſecratum, quod adhuc intactum remanſerat à demolientibus dæmonum ſedes Romanis Chriſtianis: Illúdque expurgatum ab antiquæ ſordibus idololatriæ, in honorem Dei-genitricis MARIÆ, & omnium ſanctorum Martyrum (quorum plurimorum reliquiæ ex cœmeteriis extra Urbem poſitis eò tranſlatæ ſunt) conſecravit. Narrat hæc Anaſtaſius; quorum etiam meminit Beda a.

PANTHEON DEO DICATUM.

a Beda 2. Hiſt. Angl. 4.

II. CARNIFICINA CONSTANTINOPOLI, OB CONIURATIONEM.

Turbulentiſſimus verò fuit iſte annus Conſtantinopolitanis; cùm detectâ coniuratione Conſtantinæ quondam Auguſtæ relictæ Mauritij Imperatoris, atque Germani Patricij adversùs Phocam conſpirantium ſub ſpe vitæ Theodoſij filij Mauritij, quem fama ferebat haud necatum fuiſſe, ſed alium pro eo ipſi ſimillimum; idem Phocas irâ exæſtuans, non ſolùm ipſam Conſtantinam, eiúſque tres filias in eodem loco ubi Mauritius interemptus fuerat, gladio trucidavit; ſed & Germanum, necnon Theodorum Orientis Præfectum, alióſque plurimos Patricios ac nobiliſſimos viros occidit. Quæ hoc anno Phocæ quinto geſta, pluribus narrantur apud Theophanem *b*, Cedrenum, Nicephorum *c*, & alios. Ceterùm ex piâ Mauritij familiâ pleræque pietate inſignes extitêre feminæ: exornat verò Eccleſiaſticas *d* Tabulas tam Græcorum quàm Latinorum eiuſdem filia *Sopatra* nomine, ſanctiſſima virgo, unà cum *Euſtoliâ* & *Romanâ*. Fitque præterea mentio in Prato *e* Spirituali de *Damianâ* clariſſimâ feminâ, ſorore eiuſdem Imperatoris, Ieroſolymis vitam degente unà cum nepte ſuâ ac Mauritij.

b Miſc. l. 17. c Niceph. l. 18. c. 41. d Marc. Rom. 9. Novemb.

e Prat. Spir. cap. 127.

III. f Miſc. ibid.

Dum autem in nobilium cædem ira debaccharetur Phocas, Coſdroës Perſarum Rex (ut Annales *f* Græcorum habent) totam Syriam deprædatus eſt, nullo ſibi obviam facto qui reſiſteret. Quo etiam anno idem Phocas manuum pedúmque graviſſimis ægrotans doloribus, ſanatus eſt à S. Theodoro Siceotâ; cùm is à Thomâ Patriarchâ accerſitus Conſtantinopolim fuiſſet, ad declarandum portentum quod in Galatiâ acciderat, dum in quibuſdam publicis ſupplicationibus Cruces quæ geſtari ſolent, per ſe vehementer concuſſæ fuerant. Quod ipſe Theodorus de brevì ſecuturis multorum à fide apoſtaſiis, atque atrociſſimis barbarorum incurſionibus, necnon divini cultûs & Imperij interitu interpretatus eſt. Hæc pluribus Eleuſius Theodori diſcipulus in Actis *g* Vitæ ipſius. Quibus ſimilia de malis obventuris prædixiſſe S. Gregorium Papam dum viveret, conſtat ex eius epiſtolâ *h* ad Maximum Salonitanum Epiſcopum; ubi tam ſæva ea futura denunciavit, ut qui tunc viverent, comparatione ſui temporis, felices æſtimarent extitiſſe maiores, innumeris licèt calamitatibus oppreſſos. Hæc verò ab eventis ipſis paulò pòſt confirmata fuêre; cùm præter immanes Chriſtianorum cædes à graſſantibus ubique Perſis illatas, ſanctámque civitatem Ieroſolymam ab eiſdem captam, & ſanctiſſimâ Cruce ſpoliatam; erupit ab inferis Monothelitarum hæreſis, & nefandiſſimi Mahometis impietas: de quibus omnibus dicetur inferiùs pro ratione temporis.

PRÆSAGIA MALORUM FUTURORUM.

g Ap. Sur. 22. April.

h Greg. 8 ep. 36. Ind. 3.

IESU CHRISTI
AN. 608.
BONIFACII IV.
AN. 2.
PHOCÆ
AN. 6.

I. a Miſc. l. 17. Cedr. &c. INFELIX STATUS IMPERII SUB PHOCA.

ANNO Domini ſexcenteſimo octavo, Indictionis undecimæ, Phocæ Imp. ſexto, Annales *a* Græcorum tradunt factam eſſe mortalitatem, atque penuriam omnis rei; effuſúmque rurſùs ſanguinem plurimorum nobilium virorum, quos ob leviſſimas ſuſpiciones crudelis Phocas occidi iuſſit: adeò ut Priſcus (ſive, ut alij vocant, Criſpus) ipſius gener non valens ampliùs ſuſtinere eius tyrannidem, Heraclium Prætorem Africæ adversùs ipſum concitaverit. Tradunt præterea, hoc ipſo anno Perſas devicto Romano exercitu, captiſque multis Armeniæ, Cappadociæ, Galatiæ, & Paphlagoniæ civitatibus, reliqua omnia Chalcedonem uſque depopulatos eſſe.

II. b Niceph. in Chron. SERGIUS ELIGITUR EPISC. CONST.

Quo pariter anno Thomas Conſtantinopolitanus Epiſcopus, ubi ſediſſet *b* annos duos & menſes ſeptem, ex hâc vitâ libens voléntque tantorum malorum pertæſus diſceſſit. In cuius locum ſuffectus eſt *Sergius*; quem magnæ tunc æſtimationis iuvenem fuiſſe, tum conſtat ex carmine Georgij Piſidæ, diaconi Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ & Chartophylacis, admirandi huius temporis in poëticâ facultate viri, quo vitæ huius vanitatem deploravit, ipſúmque Sergium cui opus inſcripſit, plurimùm commendavit; tum etiam ex Rebus *c* geſtis S. Theodori Siceotæ, ubi Thomæ exitus & ipſius Sergij ingreſſus deſcribitur. Porrò eumdem Sergium poſteà in tranſverſum actum, caput factum eſſe hæreticorum Monothelitarum, ſuo loco videbitur. Hoc verò item anno Idibus Septembris, defunctus eſt *S. Eulogius* Epiſcopus Alexandrinus, cùm ſediſſet *d* annos viginti ſeptem; vir ſanè tum ſanctitate, tum etiam doctrinâ inſignis, de quo ſæpè ſuperiùs: cuius ſcripta numerantur à Photio in Bibliothecâ. Quomodò autem S. Leo Papa ipſi in ſomnis rependerit gratias, quòd pro ſuæ adversùs Neſtorium epiſtolæ defenſione laboraſſet, habetur in Prato *d* Spirituali. Succeſſit verò in eius locum *Theodorus Scribon*.

c Ap. Sur. 22. April.

d Prat. Spir. cap. 148.

III. INVENTIO CORPORIS S. VICTORIS MARTYRIS. e Sigeb. in Chron. f Aim. l. 3. cap. 90.

Res autem Occidentalis Eccleſiæ his temporibus ſubobſcuræ, in Galliâ tantùm inventione *e* corporis *S. Victoris* martyris ex glorioſâ legione Thebæorum, qui Soloduri paſſus fuerat, coruſcârunt; cùm illud Enchonius *f* Epiſcopus Maurianenſis divinâ ſibi revelatione indicatum, in Eccleſiâ ſuburbanâ Genabenſis, præſente Theodorico Francorum Rege, reperit in arcâ argenteâ iacens; cuius facies eximio divinitùs irradiata ſplendebat fulgore; atque ad eius ſepulchrum multa exinde facta ſunt miracula. Quod quidem in deteſtationem recentiorum eiuſdem civitatis Genabenſis hagiomachorum (à quibus ipſa in gehennam mutata eſt) notaſſe voluimus; qui ſciant, teſtes eſſe in cælo Martyres eorum impietatis, atque eoſdem vindices affuturos.

IESU CHRISTI
AN. 609.
BONIF. IV.
AN. 3.
PHOCÆ
AN. 7.

I. a Miſcell. lib.17. Cedr in. ult. Phoc. Nicephor. lib.18. cap 44 ANAST. ANTIOC. OCCIDITUR A IUDÆIS. b Mart. Ro. Noveb.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo nono, Indictionis duodecimæ, Imperij Phocæ ſeptimo, Antiochiæ a Iudæi in Chriſtianos inſurgentes, pleróſque civium occiderunt, incenderúntque; interque alios ipſum *Anaſtaſium* Patriarcham, cuius ſecta pudenda in os proiecerunt, corpus verò traxerunt in plateam urbis; qui ob hæc meruit inter ſanctos Martyres *b* cooptati. Miſſus verò adversùs eos cum exercitu Bonoſus Orientis Præfectus, plurimos occidit, quoſdam detruncatis artubus in exilium expulit.

II. TUMULTUS ET CÆDES POPULI CONST.

Quo etiam anno Phocas crudelis tyrannus plurimos è populo, quòd ipſum in Circo Praſini irriſiſſent, variis mortis generibus necari præcepit. Praſini verò coacervati miſerunt ignem in Prætorium, & incenderunt curiam, & ſcrinia, & carceres, ex quibus egreſſi vincti fugêre. Unde iratus Phocas, eos militiâ privavit. Idémque multos Patricios ac Præfectos, inſidiarum adversùs ipſum auctores conſcióſve interfecit. Quæ narrat pluribus Theophanes. Eſt verò etiam ad eius ſævitiam & illud utique addendum, quòd cùm carcer, qui unicus *c* tempore Conſtantini Magni ædificatus erat Conſtantinopoli, abſque aliquo incremento uſque ad Phocam permanſiſſet; iámque nimis anguſtus eſſet ad capiendos eos omnes quos huius furor in carcerem detruderet, ideóque incluſi fœtore ac pædore valdè cruciarentur: hoc tempore nobiliſſima quædam matrona commiſerata eorumdem miſeriam, ſuam ceſſerit domum ad carcerem ampliandum.

c Glyc. in Annal. in Conſtant. Magn. Ap. Baron. an. 07. CARCER DILATATUS OB CRUDELITATEM PHOCÆ.

III.

Hoc item anno Eſychius Ieroſolymitanus Patriarcha, ubi ſediſſet annos octo, ex hâc vitâ migravit: ſucceſſítque ei *Zacharias*.

IV.

In Occidente verò, Italia gemebat ſub gladiis Longobardorum; Gallia fervebat bellis civilibus; Africa tota in procinctu erat, ob bellum quod inferendum parabatur ab Heraclio adversùs Phocam tyrannum.

IESU CHRISTI
AN. 610.
BONIFACII IV.
AN. 4.
HERACLII
AN. 1.

I. HERACLIUS ELIGITUR IMP. ADVERSÙS PHOCAM.

ANNO Domini ſexcenteſimo decimo, Indictionis decimæ tertiæ, HERACLIUS in Africâ Imperator appellatus, cum magno exercitu navibus Abidum appulit: ubi receptis exulibus principibus à Phocâ tyranno relegatis, Heracleam venit; indéque Conſtantinopolim properans, devicto ad portum Sophiæ exercitu Phocæ, civitate potitus eſt: cùm Photinus quidam, cuius uxori Phocas ſtuprum intulerat, in Regiam irrumpens, eumdem Phocam è ſolio deturbatum, nigrâque veſte indutum, & numellis conſtrictum, ad Heraclium deduxit. Qui mox illum conſpicatus; *Miſer*, inquit, *itáne Rempublicam gubernâſti:* Ad quæ deploratus Phocas, *Tuum eſt* (reſpondit) *rectiùs eam gerere:* Illicò autem Heraclij iuſſu, manibus ei, pedibúſque, atque pudendis amputatis, tandémque & capite, trunci quod reliquum fuit milites combuſſerunt. Hæc pluribus in Miſcellâ ex Theophane. Addit verò Cedrenus, Heraclium Imaginem Salvatoris miraculo effigiatam ſecum vexiſſe ex Africâ; quam & poſteà (ut videbitur) adversùs Coſrhoën profectus detulit: planè enim conſultius experimento cognitum eſt, contra hoſtes eiuſmodi ſacras Imagines ferre, quàm more Romano Imperatorum effigies. Quapropter notatur etiam apud Theophanem, Stephanum Cyzici Epiſcopum, cùm Heraclius perveniſſet Heracleam, acceptum ſtemma S. Dei-genitricis de Eccleſiâ detuliſſe Heraclio.

PHOCAS OBTRUNCATUR.

II. a Balſ. in cap. 13. ep. Baſil. ad Amphil. [Quod tamen de Nicephoro Phocâ, qui cœpit imperare in Chron. 963. accipiendũ eſſe, omninò exiſtimo: cui & reliqui hiſtorici Græci diſertè tribuunt, nemo iſti de quo hîc agitur. Vide inf. an. 964. num VII.]

Nec verò illud de Phocâ prætermittendum eſt, ipſum dum imperaret contendiſſe magnis ſtudiis, ut ij quos in bello adversùs Chriſtianæ fidei hoſtes occidi contigiſſet, inter martyres cenſerentur; ſed ab inſtituto penitùs ceſsâſſe, cùm ei reſtitiſſent Conſtantinopolitanus & alij Antiſtites a utentes potiſſimùm auctoritate S. Baſilij, cuius eſſet ad Amphilochium canon pœnitentialis de iis qui in bello feciſſent homicidium, ut non impertiretur eis ſacra communio abſque præviâ pœnitentiâ. Habet iſta Theodorus a Balſamon, dum eiuſdem S. Baſilij canones interpretatur. Hâc verò Phocam puto viâ enervatum militum robur erigere conatum eſſe, quos videret annis ſingulis à Rege Perſarum ſterni atque fugari: probè ſcientem, non viros tantùm; ſed & feminas ætate tenellas, eiuſmodi ſpe martyrij omnia fortiter tormenta ſuperâſſe.

III. ANNOR. CHRISTI SUPPUTATIO. GRÆC.

Sic igitur Phocas hoc anno occiſus eſt, Imperij ſui octavo: cum quo pariter alios fratres eius & neceſſarios enecatos, Zonaras tradit. Sed (quod ſemel admonuiſſe ſat erit) ſcito ſupputationem annorum Domini, quæ apud Græcos reperitur, differre ab eâ quæ apud Latinos eſt, aliquot annis: ſiquidem hunc, quem octavum Phocæ omnes numerant, eumdem illi ſexcenteſimum ſecundum Domini ponunt; alij *b* etiam ſexcenteſimum vigeſimum quintum: Latini autem rectè ſexcentos decem ſupputant. Subdit verò Cedrenus Heraclium in expeditione adversùs Phocam adiutum fuiſſe à Criſpo ipſius Phocæ genero: ſed eumdem ab Heraclio Cappadociæ præfectum, cùm nova moliretur, ex Senatûs ſententiâ clericum factum eſſe, & in exilium pulſum, ubi mortuus eſt.

b *Nicephor. lib.18. c.26. in fin.*

INITIUM HERACLII.

[Edidit nuper Dionyſ. Petavius Soc. IESU Græcè & Latinè Breviarium hiſtoricum S. Nicephori Patr. Conſtantinop. de rebus geſtis ab obitu Mauritij Imp. ad Conſtantinum uſque Copronymum, & notis Chronologicis illuſtravit. In quibus obſervat imprimis, nullum huc uſque Chronicon, Annales nullos extitiſſe, ubi non tempora Heraclij præpoſterè deſcripta ſint, & ex annorum vel anticipatione, vel traiectione, vitij aliquid adhæſerit. Deinde ex aliorum auctorum Theophanis, Cedreni, Faſtorum Siculorum, cum prædicto Nicephoro collatione, necnon Indictionum, ac Lunæ Soliſque cyclorum, ac Paſchalium & feriarum characteriſmorum diligenti obſervatione, eruiſſe profeſſus rectam ſingulorum annorum Chronologiam, ponit primum Heraclij annum cœpiſſe quidem hoc ipſo Chriſti anno 610. ſed menſe tantummodò Octobri, cœptâ Indictione 14. à mēſe Septembri prætérito: ita ut primus eius annus numerari potius

debuerit anno Iuliano ſequenti; cùm iſtum maiori ex parte Phocæ octavus occupaverit, quem conſtat octo ſolidos annos, binis exceptis menſibus, impleſſe. Et ex hoc fundamento, poſteriora tempora in aliquibus emendanda notavit. Te de hoc monere voluimus, ut valeas illum conſulere, dum nos Auctoris noſtri Annales proſequimur.]

HERACLIUS igitur, genere Cappadox, ex familiâ illuſtri ortus, & divitiis potens, robore ac pulchritudine præſtans, coronatus eſt à Sergio Patriarchâ, unà cum *Eudociâ* Rogati Afri filia; quam cum iam anteà ſibi deſponſâſſet, eo ipſo coronationis die toro copulavit. Hæc Glycas & Cedrenus; qui & addunt, Heraclium, cùm anteà barbam haberet latam atque prolixam, mox ubi factus eſt Imperator, comam totondiſſe ac mentum raſiſſe; qui erat Imperatorum habitus. Fuiſſet autem planè hic annus in omnibus ex nece tyranni feliciſſimus, niſi Perſarum cladem eſſet expertus; qui eodem ipſo anno *c* menſe Maio, Syriam devaſtantes, Apameam & Edeſſam ceperunt, Romanorúmque exercitum eis occurrentem penitùs profligârunt.

Hoc item anno Theodorus Alexandrinus Epiſcopus, ubi ſediſſet *d* annos duos, mortuus eſt; atque in eius locum creatus *Ioannes* cognomento *Eleemoſynarius*, genere Cyprius, filius Epiphanij eiuſdē Inſulæ Præfecti: cuius res præclarè geſtas ſcriptis mandavit S. Leontius Neapolis Cypri Epiſcopus eiuſdem æqualis: quæ omni fide conſcripta recepta fuêre in Concilio Nicæno poſteriori; ſed qui ea poſteà exſcripſit ex prototypo Metaphraſtes, paraphraſticè aliqua eis addidiſſe videtur, haud uſquequaque veritate conſtantia. Quomodò autem ipſe Ioannes ab Alexandrinis ardenter expetitus, nolens coactus ab Heraclio Imp. fuerit curam illius Eccleſiæ ſuſcipere; ſuſceptam autem iam ab ipſo principio optimè adminiſtrare cœperit, hæreſes expellendo, ſimonias extirpando, mores corrigendo, eccleſias ac xenodochia ędificando, pauperes (quos dominos ſuos vocare conſueverat) alendo, omnibus ex æquo iuſtitiam publicè adminiſtrando; idem Leontius *e* abundè tradit.

Quod pertinet ad res Occidentales; celebrata eſt *Romæ* eâdem huius anni Indictione decima tertiâ, vivente adhuc Phocâ, tertio Calendas Martij, à Bonifacio Papâ Quarta SYNODUS: in quâ actum eſt de rebus Anglorum, quarum causâ (ut ait Beda *f*) Mellitus Londonienſis Epiſcopus ad Sedem Apoſtolicam acceſſerat: ſed deſiderantur Synodi Acta. Quòd autem nuper extra mœnia civitatis Londonienſis erectum fuiſſet monaſterium, & in eo ædificata Eccleſia in honorem B. Petri Apoſtoli, quam idem Princeps Apoſtolorum nocte illâ quæ ſolemnem eius ab Epiſcopo faciendam dedicationem præcederet, divinitùs ſolitis cæremoniis conſecrâſſet (quam rem geſtam pluribus recenſet Ealredus *g* Abbas ſcriptor graviſſimus, qui res geſtas S. Edwardi Regis Anglorum ſcriptis tradidit) harum inter alias rerum gratiâ, nempè pro optimâ illius monaſterij conſtitutione, & utrùm conſecratio Eccleſiæ eo modo peracta, rata haberi deberet, eumdem Mellitum Romam acceſſiſſe putamus.

Hoc itidem anno ſexcenteſimo decimo, qui ab Hiſpanis notatur Ærâ ſexcenteſimâ quadrageſimâ octavâ, decimo Calendas Novembris, celebratum eſt TOLETANUM CONCILIUM anno primo Gundemari Regis, qui tertius regnavit a Reccaredo primo ex Gothis Hiſpaniarum Rege Catholico; cui ſucceſſerat Linba, huic verò Wittericus. In hoc autem Concilio nihil prætereà actum apparet ab Epiſcopis provinciæ Carthaginenſis, qui in unum convenerunt numero quindecim; niſi ut profiterentur, Eccleſiam Toletanam, non Carpetaniæ ſolùm regionis; ſed totius Carthaginenſis provinciæ eſſe Metropolim (quod in controverſiam à nonnullis deducebatur) eámque antiquitùs conſecutam fuiſſe dignitatem. Hæc ex Actis eiuſdem Concilij; necnon ex ipſius Regis Gundemari in eius decreti confirmationem editâ conſtitutione; cui non Epiſcopi dictæ Synodi; ſed ex aliis Hiſpanię provinciis & Galliæ Narbonenſis ſubſcripti habentur numero viginti ſex. Ut autem non unius Carthaginenſis provinciæ; ſed totius Hiſpaniæ, Toletanus Epiſcopus Primas fuerit, ab Eccleſiâ Romanâ eſſe conſecutum certum eſt: neque id ſemel, ſed repetitis ſæpiùs poſteà privilegiis perpetuò ſtabilitum. At quando *h* primò huiuſmodi privilegium conſecutus ſit, incertum eſt. Nam quod aliqui tradunt, id factum fuiſſe ab ipſo Petro Apoſtolo, haud probari poteſt. Quomodò enim id tum factum potuit, ſi an primatum gereret unius provinciæ Carthaginenſis, in controverſiam deductum fuit hoc tempore?

ILLIUS ECCLES.

h Vide infrà ann 649 n. VIII. in f.

IESU CHRISTI
AN. 611.

BONIFACII IV.
AN. 5.

HERACLII
AN. 2.

I.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo undecimo, Indictione decima quartâ, Perſæ ex more irrumpentes in Armeniam & Cappadociam, poſt ingentem prædam hominum, & omnium rerum vaſtationem, potiti ſunt Cæſareâ Cappadociæ, populúmque captivum abduxerunt. Quo pariter anno Heraclij *a* ſecundo, Eudocia Auguſta tertio die Maij filium peperit *Heraclium Minorem*, qui & *Conſtantinus Iunior* dictus eſt, eumdémque filium fuiſſe ſecundùm ſpiritum Ioannis Eleemoſynarij Patriarchæ Alexandrini, tradit Leontius in Vitâ *b* ipſius Ioannis. Cùm verò paulò pòſt eadem deceſſiſſet Imperatrix, eius pompam funeris *c* puella quædam barbara proſpectans per feneſtram, ſputum imprudens in feretrum deiecit; quæ mox comprehenſa & concremata, Auguſtæ infeliciter parentavit.

a Theoph. in Miſc. l. 18.
HERACL. IUN. NASCITUR.
AUGUSTA MORITUR.
b Ap. Sur. 23. Ianuar.
c Zonar. in Annal.

II.

Quod pertinet ad res Occidentalis Eccleſiæ; remanſerunt illæ ſcriptorum inopiâ prorſùs obſcuræ: niſi quòd Eccleſia Gallicana vitâ & obitu ſanctiſſimi atque mirifici Præſulis Bituricenſis *Auſtregiſili* claruit: de quo erroris arguas eum, qui in annum ſexcenteſimum vigeſimum ſeptimum eius obitum refert, cùm conſtet eum ante Theodoricum Francorum Regem eſſe defunctum, qui poſt triennium ex hâc vitâ migravit. Extant *d* verò mirabiles eius res geſtæ quamfideliſſimè conſcriptæ: ex quibus apparet ipſum deceſſiſſe paulò pòſt quàm ingenti prorſùs animo reſtitiſſet Guarnerio homini ſæviſſimo, tumidiſſimo, & avariſſimo, quem Rex Theodoricus

DE S. AUSTREGISILO EPISC. BITURIC.

d Ap. Sur. 20. Maij.

ricus miſiſſet ad urbem Bituricenſem ad exigendas pecunias inſuetas. Sub cuius ſucceſſore *S. Sulpitio* idem Guarnerius invito Præſule quod cupierat perficiens, ſenſit continuò divinam vindictam, cùm ad exonerandum ventrem ſecedens inteſtina omnia emiſit: ex quo tempore nemo auſus fuit regiorum miniſtrorum ab ea urbe illam pecuniam extorquere. Hæc pluribus idem auctor; qui & alia ſubiicit admiranda de S. Auſtregiſilo adversùs rerum Eccleſiaſticarum invaſores.

IESU CHRISTI
AN. 612.
BONIF. IV.
AN. 6.
HERACLII
AN. 3.

I.

ANNO Domini ſexcenteſimo duodecimo, Indictione decima quinta, ceſſantibus Perſis iam victoriis exſatiatis, invadentes Syriam Saraceni ferro ignéque cuncta miſcuerunt: cùm intereà Heraclius Imp. *Epiphaniam* filiam ſuam anni huius exordio, vergente verò ipſo ad finem, HERACLIUM filium ſuum, eumdémque *Conſtantinum* cognominatum, Auguſtos nuncupavit, ac per Patriarcham coronari fecit. Hæc ex Theophane in Miſcellâ.

II. S. COLUMBANI EXILIUM, ET RES IN EO GESTÆ.

Quod ad res Francorum pertinet; hic ille eſt annus, quo *S. Columbanus* probatiſſimæ ſanctitatis Abbas (qui iam ante viginti annos ex Hibernià patrio ſolo in Gallias venerat, ac Luxovienſe in Burgundià monaſterium erexerat) Reginæ Brunichildis operâ ex eodem ſuo monaſterio eiectus, in exilium pulſus eſt. Cùm enim Rex Theodoricus qui Burgundiæ imperabat, familiariſſimus factus Columbano, ab eóque ſæpiùs redargutus de probroſâ vità quam in adulteriis tranſigeret, ſæpiúſque cum muneribus ſuis reiectus, & minis excommunicationis territus, deliberâſſet tandem concubinis derelictis legitimam ſibi ſumere coniugem; verita eadem Brunichildis eius avia, ne ſic ipſa regni adminiſtratione exueretur, quæ tranſitura eſſet in uxorem Theodorici: omnem movens lapidem effecit, ut & Rex ſolitis miſceretur adulteriis, & Columbanus, quaſi ab aliis diverſam monachis ſuis regulam cuſtodiendam tradidiſſet, expelleretur. Quo tempore idem Sanctus, tum ipſi Theodorico prædixit, regnum eius cum omni propagine regiâ funditùs ruiturum; tum in exilium pergens, atque Clotarij filij Chilperici, & Theodoberti fratris Theodorici regna pertranſiens (à quibus honorificentiſſimè exceptus eſt) vaticinatus eſt fore, ut idem Theodoricus extra triennium regno privaretur, & monarchiam totius Galliæ Clotarius obtineret, quod & poſteà (ut dicetur) evenit. Aliquandiù verò apud Moguntiam commoratus, Suevorum partem ab idolorum cultu ad veram Chriſti fidem convertit. Quæ omnia fusè deſcripta habentur à Ionâ (non Bedâ, ut errore aliqui putant) qui his temporibus vixit, Vitámque eiuſdem Columbani fideliſſimè conſcripſit *a*; innumera recenſens miracula ab eodem Sancto his aliíſque occaſionibus edita.

a Ext. ap. Bed. & ap. Sur. 21. Novemb.

III.

Quo eodem anno *Deſiderius* Viennenſis Epiſcopus, ac paulò pòſt *Delphinus* Epiſcopus Lugdunenſis, eiuſdem impiæ Brunichildis opera (ut idem auctor, aliíque *b* tradunt) crudeli morte perempti martyrium conſecuti ſunt.

b Bed. 5 hiſt. 20. Mart. Rom. Ado. &c. ap. Bar. hoc an. & 614.

IESU CHRISTI
AN. 613.
BONIFACII IV.
AN. 7.
HERACLII
AN. 4.

I.

a Th oph. l. 18 Miſcel.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo decimo tertio, Indictionis primæ, Heraclij Aug. quarto, Perſæ conſueta irruptione Imperium affligentes, Damaſcum *a* ceperunt, & captivum duxerunt populum. Quo tempore Heraclius Legatos ad Coſrhoën ipſorum Regem pro pace mittens, promiſit ei tributum annuum ſolvere; ſed deſpexit Coſthoës, quòd iam in magnam ſpem veniſſet totius potiundi Imperij. Eodémque anno idem Heraclius, defunctâ iam antè uxore, inceſtuoſas nuptias contrahens, neptem ſuam *Martinam* in matrimonium duxit, Auguſtámque nominavit, coronatam à Sergio Conſtantinopolitano Epiſcopo: ſed deteſtandum id facinus gravi vindictâ à Deo punitum eſſe docent Zonaras, Cedrenus, atque alij, dum turpia atque nefanda quæ inde paſſus eſt Heraclius referunt.

HERACLII INCESTUOSUM CONIUGIUM.

II.

Hic idem eſt annus, quo Theodobertus Francorum Rex prælio victus à Theodorico fratre (inter quos lis erat exorta de regnorum limitibus) & ſuorum proditione captus, ductúſque ad Brunichildem aviam quæ Theodorico favebat; eiuſdem ſuaſu Clericus ordinatus eſt, & non multos poſt dies impiè nimis occiſus. Hæc Ionas ſui temporis ſcriptor in Rebus *b* geſtis S. Columbani, qui ea omnia antè prædixerat. At recentiores qui proſecuti ſunt res Francorum, de Theodoberti clericatu nihil: addunt autem, Brunichildem ſævientem in filios Theodoberti, eos omnes neci tradidiſſe: ſícque periit cum progenie ſua Theodobertus anno regni ſui decimo ſeptimo; cùm & ipſe eo anno coniugem ſuam occidiſſet.

b Ap. Sur. 21. Nov.

III. ECCLES. ANGLIC. PERSECUTIONEM PATITUR.

Accidit prætereà ut hoc Redemptoris anno, die vigeſima quarta menſis Februarij, primus Rex Anglorum Chriſtianus Edilberthus ex hac vita tranſierit, cùm regnaſſet annos quinquaginta ſex. Cuius filius ac regni ſucceſſor *Eadualdus*, qui Paganus perduraverat, eque impietati aliud ſcelus recèns addiderat, ut uxorem patris haberet; occaſionem dedit ad priorem vomitum revertendi, iis qui ſub imperio ſui parentis, vel favore, vel timore, fidei & caſtimoniæ iura ſuſceperant. Unde & divina vindicta meruit Rex crebram mentis veſaniam, & ſpiritûs immundi invaſionem pati. Quo etiam tempore cùm pariter Saberethus Rex Orientalium Saxonum, nepos Edilberthi Chriſtianus deceſſiſſet, eiúſque filij Paganiſmum colerent; hinc orta adversùs Chriſtianos perſecutione; coacti fuêre Iuſtus Roffenſis ac Mellitus Londonienſis Epiſcopi, in partes Galliæ ad tempus ſecedere. Quæ omnia pluribus Beda *c*. Sed quod hunc annum conſignat obitûs Edilberthi, ex eodem in epitome

c Bed. 2. hiſt. Angl. 5.

reponendus eſſet anno Chriſti ſexenteſimo decimo ſexto, vel etiam decimo octavo.

Iesu Christi
An. 614.

Bonifacii IV.
An. 8.

Heraclii
An. 5.

I. Bonif. I P. obit.

Anno Chriſti ſexcenteſimo decimo quarto, Indictione ſecundâ, octavâ Maij (quidam habent vigeſimâ quintâ) *Bonifacius* Papa diem obiit, cùm ſediſſet annos ſex, menſes octo, dies tredecim, ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri. Cúmque ſedes vacaſſet menſes quinque & dies duodecim. Deus-dedit Romanus, filius Stephani ſubdiaconi, creatus eſt Pontifex die decimatertiâ Novembris. Hæc ex Anaſtaſio.

Deus-dedit creatur.

II. Lauren. Epiſcop. flagellatus a S. Petro.

Quo pariter anno, cùm Laurentius Dorovernenſis Metropolitanus, qui adhuc in Angliâ remanſerat, & ipſe illinc recedere deliberâſſet: nocte quadam a S. Petro ob id correptus, & acriter flagellatus, mane facto Regem adiens, rémque enarrans, plagas oſtendit: quibus Rex perterritus, confeſtim præter ſpem omnem, abdicatâ idololatriâ, ac connubio illegitimo, Chriſtianam fidem, pietatémque amplexus eſt, & Epiſcopos qui in Galliam ſeceſſerant, revocavit. Hæc Beda *a*.

a *B. 4. hiſt. Angl. lib. 2. cap. 6.*

III.

Hoc item anno adfuit tempus triennij, ut Columbani vaticinium impleretur de morte Theodorici Francorum Regis, ac Clotarij monarchiâ. Nam & cum uno dumtaxat anno Theodoricum fratri Theodoberto ſupervixiſſe maiores tradant; utique hoc anno ipſum mortuum eſſe dicendum eſt. Porro eumdem divinitùs fulmine ictum interiiſſe, Ionas *b* Abbas ſui temporis hiſtoriam ſcribens teſtari videtur. Sed veneno necatum dolo impiæ Brunichildis ipſius aviæ, ob inimicitias poſt obitum Theodoberti ortas, teſtatur Aimoinus *c*: qui nihilominùs refert & aliorum ſententiam, dicentium eum ex hâc vitâ ereptum dyſenteriæ morbo, decimooctavo regni ſui anno. Poſt eum verò Brunichildis filium eius illegitimum *Sigebertum* in regnum ſuffecit. Cuius regni exordio Walfridus Strabo, magni nominis ſuæ ætatis auctor, in Rebus *d* geſtis S. Galli Abbatis accidiſſe ait, ut *Fridiburgia* virgo Gunzonis Ducis filia, ipſiúſque Sigeberti Regis ſponſa, eodem die quo nuptiæ celebrari deberent, omnibus inſciis, depoſitis regalibus veſtimentis, ſacrum ſumpſerit velamen, cui ex voto ſe obligâſſet cùm à dæmonis vexationibus per S. Gallum nuper liberata eſſet. Quam piam eius deliberationem pius Rex, licèt illam ſummè deamaret, approbans, donis illam ingentibus honoravit; præfecítque monaſterio ancillarum Dei, quod in honorem B. Petri Apoſtoli conſtructum erat in civitate Metenſi; ubi hæc geſta ſunt.

b *Ionas in Vit. S. Columb. c. 28. ap. Sur. 21. Novemb.*
c *Aimoin. l. 3. c. 100.*

d *Ap. Sur. 16. Octob. cap. 21.*

Fridiburgæ virg. dignum facinus.

IV.

Cùm igitur ex his pium Sigeberti animum colligere poſſis, obfuit tamen ei impietas proaviæ Brunichildis, ac deteſtabilis memoria parentis: quotquot enim adversùs eos odium conceperant, in Sigebertum illud penitùs converterunt. Itaque Rex Clotarius, ad quem iure deferebatur ſucceſſio regni Theodorici, quòd ille nullos reliquiſſet filios legitimos; collecto exercitu adversùs eumdem Sigebertum progrediens, ipſum prælio victum, captúmque peremit: ſed & quinque fratres eius; Theodorici filios nothos, unà cum ipſâ Brunichilde capiens, eoſdem ſeparatim interfici iuſſit: Brunichildem autem primò per contemptum ſuper camelo circumductam, poſteà cunctis adversùs eam conclamantibus, crinibus ac brachiis caudæ indomiti equi alligatam, miſerrimo ſupplicio vitam finire coëgit. Hæc breviter Ionas; fuſiùs Aimoinus *e*, & alij, recenſentes cuncta feminæ improbæ ſcelera, cuius operâ & conſilio decem Reges extinctos tradunt. Quam quidem tam diù toleravit Deus, uſquedum in ſervos ſuos non eſt furens debacchata. Riſimus autem recentiorem auctorem, qui conatus eſt eam excuſare; quæ ab omnibus hiſtoricis huius temporis ſacrilega, ſanguinaria, & ubique nefaria conclamatur. Licèt enim illam aliquando S. Gregorius Papa ſuis epiſtolis laudâſſe reperiatur; non tamen Gregorij laudes ignota crimina, aut poſteà commiſſa purgant.

Brunichildis Reg. infelix exitus.

e *Aim. l. 4. cap. 1.*

V. Clotarius ſolus regnat in Gallia.

Sic igitur Brunichilde unà cum ſpuriâ Regum prole è medio ſublatâ, Clotarius monarchiam totius Galliæ, ſecundùm quod S. Columbanus prædixerat, eſt conſecutus. Qui memor viri ſanctiſſimi, legationem ad eum miſit, quâ eum ex Italiâ, in quam ſe propè Mediolanum receperat, erecto monaſterio Bobienſe, revocaret in Gallias ad locum ex quo eiectus fuerat; verùm id perſuadere minimè potuit, quòd ſciret Columbanus iam imminere ſui corporis diſſolutionem; quæ ſequenti anno accidit nono Calendas Septembris. Intereà tamen ſcripſit ad Regem literas commonitorias, quibus eum intra limites benè inſtitutæ vitæ contineret: quod & diligenter Rex ſecutus eſt. Habet hæc Ionas in fine Rerum geſtarum eiuſdem Columbani. De Rege verò Clotario illud habetur *f* expreſſum, fuiſſe literis eruditum, miſericordem, Eccleſiarum utilitatis ſtudioſum, ſervorúmque Dei ac ſacerdotum amatorem, quorum cultu ſciret conciliare ſibi Deum.

f *Aimoin. l. 4. c. 16. & aly.*

VI. De SS. Arnulpho Meten. et Lupo Senon.

Quæ verò hoc §. continentur, habet præcipuè Baron. an. 599 & 632.

Inter alios autem plures ſanctiſſimos viros, qui diebus his floruerunt in Galliis, quorúmque operâ frequentiùs Clotarius uſus eſt, *S. Arnulphus* extitit Metenſis Epiſcopus (cuius res geſtas idem Ionas deſcripſit) vitæ moribus & miraculis clarus; cui & filium ſuum Dagobertum Rex inſtituendum tradidit: Necnon *S. Lupus* Epiſcopus Senonenſis; quem poſteà cùm ex ſubdolâ malignantium verſutiâ (ut ait Aimoinus *g*, & ut fuſiùs tradunt *h* eiuſdem ſancti viri Acta) Clotarius Rex in exilium miſiſſet, idem paulò pòſt eumdem revocavit, ac veniam cum gemitu ad pedes eius humi proſtratus petiit; eique per ſe ipſum famuli loco in convivio miniſtravit, multíſque muneribus donatum Eccleſiæ ſuæ reſtituit. Ceterùm cùm in eiuſdem S. Lupi Actis fiat mentio prægrandis *Tintinnabuli*, ſive campanæ, quæ in eccleſiâ Senonenſi erat ad convocandum populum; ſatis declaratur, iam hoc tempore in uſu frequenti eas fuiſſe in Occidente receptas. In Oriente autem adhuc conſuetudo illa perſeverabat, pulſandi ligna.

g *Ibid.*
h *Ap. Sur. 1. Septemb.*

Campanarum uſus frequens in Occid.

VII.

Hic item annus Siſebuti regnantis in Hiſpaniis quartus numerandus erit, ſecundùm Iſi-

IUDÆI UBIQUE IUSSI BAPTIZARI INVITI.

i Leg. Viſigoth. lib. 12. tit. 3. l. 3.

k Aimoin. 4. hiſt. Franc. 22.

l Aim. ibid & Append. ad Gregor. Turon. Rigord. in Vit. Philip. Aug.

m Ius Orient. l. 1.

dori Chronicon, dum uno ampliùs anno Heraclium procedere Siſebutum in regno affirmat: qui & in præfatione tradit, ſe uſque ad Heraclij & Siſebuti tempora ipſum Chronicon perduxiſſe. Cuius poſtremo loco ponit, eumdem Siſebutum Iudæos regni ſui ad Chriſti fidem convertiſſe: ſed violentiâ quidem adhibitâ, ut docet id improbans canon quinquageſimus ſeptimus Quarti Toletani Concilij; necnon Tudenſis in Chronico, qui tamen hæc geſta refert in ipſum Siſebuti regni principium. Porrò extat *i* lex de his ab eo data; quâ ſanxit ut omnes regni ſui Iudæi, qui intra annum baptizari noluiſſent, centum flagella decalvati ſuſciperent, & exilio mulctarentur, facultatibus eorum fiſco delatis. Atque Ado Viennenſis, Iudæorum qui baptizari renuerunt nonnullos fugâ lapſos migrâſſe in Gallias: nonaginta verò millia tunc baptizata fuiſſe, alij *k* tradunt. Hoc autem ipſum factitatum poſteà in Galliis fuiſſe ſub Dagoberto Rege Clotarij filio, hortante Heraclio Imperatore, Hiſtorici *l* qui Francorum res ſunt proſecuti confirmant: idémque obſervatum ab ipſo Heraclio Ieroſolymis, Theophanes eſt auctor, & ex eiuſdem Imp. conſtitutionibus *m* liquet; ad hoc videlicèt impulſo, tum ob graſſationem Iudæorum in Chriſtianos ibidem Ieroſolymis factam; tum etiam quòd (ut iidem Francorum Hiſtorici tradunt) per aſtrologiam, in quâ apprimè fuit eruditus, cognoviſſet a circumciſis gentibus Imperium eſſe vaſtandum. Sed quos ipſe putavit futuros Iudæos Imperij vaſtatores, fuerunt ij Saraceni, iidémque Hebræorum inſtar circumciſi; de quibus poſteà agendum.

VIII. HIEROSOLYMA CAPTA A PERSIS.

n Theoph. Miſcel. l. 18.

Intereà hoc ipſo anno, quinto eiuſdem Imperatoris, à Coſrhoë Perſarum Rege Syrias devaſtante, ſacroſancta Ieroſolymorum civitas capta eſt, loca ſancta dirupta atque combuſta: & qui in eâdem civitate erant Chriſtiani, Iudæi vili pretio venundati, ab iis poſt innumera tormenta dirè admodùm trucidati ſunt: Zacharias verò Patriarcha, unà cum ſanctiſſimo Ligno S. Crucis, aliâque multâ prædâ, in Perſidem abductus eſt. Hæc Theophanes *n*: qui ait numerum occiſorum à Iudæis Chriſtianorum fuiſſe nonaginta millium. Si qua autem in tanta vaſtitate inveniri potuit conſolatio, ſubminiſtrata eſt ea quidem à magno illo Alexandrino Patriarchâ Ioanne Eleemoſynario, qui fugientes Alexandriam Magiſtratus, privatos, Epiſcopos, clericos, ſuſcepit, aluítque: reliquias verò eorum qui remanſerant ex captivitate, per ſuos viſitavit, rebúſque neceſſariis recreavit, atque etiam captivos redimere curavit: ut hæc omnia tradit in eius Vitâ Leontius.

IX. ANTIOCHI MONACHI HOMILIÆ.

o Ext. in Bibl. Patr.

Sed & *Antiochus* monachus Palæſtinus Abbas Lauræ Sabæ, vitæ ſanctitate mirificus, & doctrinâ celebris, ſparſim eiuſmodi Ieroſolymitanam cladem, ac S. Crucis captivitatem in ſuis homiliis deplorâſſe reperitur: quas his iiſdem temporibus numero centum unde triginta *o* compoſuit, ut ſuis prodeſſet monachis, non valentibus loco uno conſiſtere; ſed ob barbarorum graſſationes huc atque illuc divagantibus, ac per loca deſerta ſalutem ſibi quærentibus: ut ſcilicèt illi in tantâ penuriâ verbi Dei, haberent unde conſolationem acciperent ſpiritualem, atque in monaſticæ vitæ inſtitutis confirmarentur. Hoc enim fuiſſe animi eius conſilium, declarat ipſe in præfatione ad Euſtathium Abbatem, cuius rogatu ea conſcripſit: ubi & martyrium enarrat quadraginta quatuor ſanctiſſimorum monachorum, quos ante octo dies quàm caperetur Ieroſolyma, Iſmaelitæ ſive Saraceni in monaſterio ipſius Antiochi crudeliter membratim conciderunt: quorum etiam diem natalem celebrat Eccleſia Catholica decimaſextâ menſis Maij. Addit & de miſerando caſu monachi Sinaïtæ; qui cùm in monaſticâ exercitatione incanuiſſet, à dæmone tandem variis illuſionibus & inſomniis deceptus, in Iudaïſmum delapſus eſt, & uxorem accepit; ſed tandem vermibus arroſus expiravit. Porrò Saracenos ubique graſſari conſueviſſe in monaſteria, ſunt etiam alibi quam plurima teſtimonia.

MONACHI APOSTATÆ MISERANDUS EXITUS.

X. S. CRUX CAPTA TERROREM PERSIS AFFERT.

p Ado in Martyrol. 14. Sept.

q Ap. Sur. 22. Ianuar.

Sed ut ad Coſrhoën revertamur; planè admiratione dignum illud fuit, impium hominem adeò eſſe reveritum Crucem ſanctam, ut nec auſus fuerit ab ipsâ thecâ quâ operiebatur, ſignaculum amovere ut vel eam inſpiceret; ſed timore perculſus, uti in ſacroſancto templi loco aſſervabatur obſignata, ita in Perſidem voluerit transferre: quo demùm prorsùs modo, omninò intacta Ieroſolymam reportata fuit cum ſigillo integro. Tradit enim iſta Suidas in Heraclio: quibus conſentaneum eſt quod dicitur apud Adonem *p* in Martyrologio, eamdem Crucem ſanctam ſummo honore in Perſide fuiſſe aſſervatam. Immò & timorem ingentem Perſis incuſſiſſe, quòd iactaretur ab ipſis Deum Chriſtianorum in eam provinciam adveniſſe, teſtantur Acta *q* ſanctiſſimi martyris Anaſtaſij Perſæ; qui eiuſmodi tunc terrore Perſarum commotus, de religione Chriſtianâ ſciſcitari cœpit; quam & magno poſteà ardore (ut videbitur) ſuſcepit, conſummavitque.

IESU CHRISTI
AN. 615.

DEUS-DEDIT.
AN. 1.

HERACLII
AN. 6.

I.

a Theoph. in Miſcel. l. 18. Cedr. in Comp. an. 6. Heracl.

b Ap. Sur. 23. Ianu.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo decimo quinto, Indictione tertiâ, nullo reſiſtente, Coſrhoës invaſit, occupavítque univerſam Ægyptum: excurrénſque Libyam, Carthaginem fruſtra tentavit; quam plurimis verò captivis abductis, onuſtus prædâ reverſus eſt in Perſidem. Hæc Annales *a* Græcorum, de quibus fit etiam mentio apud Leontium *b* in Vita Ioannis Eleemoſynarij Epiſcopi Alexandrini, dum narrat quomodò ingenti fame Ægyptum vexante, cùm idem Ioannes præter univerſos Eccleſiæ theſauros, etiam mille auri libras mutuò acceptas expendiſſet in ſubventionem egenorum, qui Perſas fugientes adveniſſent Alexandriam, nec iam quod amplius erogaret, haberet; háncque aucupatus occaſionem quidam prædives clericus, qui ſecundas nuptias contraxerat, eidem in has anguſtias redacto multa millia frumenti, & auri centum quinquaginta libras, ut ipſum ordinaret diaconum, offerret; nihilominùs ille eiuſmodi ſimoniacum cum ſua pecunia omninò reiecerit. Víxque eum remiſerat, cùm

PRUDENTIA CARNIS ADVERSATRIX ECCLESIÆ.

ipſi nunciatum eſt, aliquot naves Eccleſiæ in portum appuliſſe, ferentes ex Siciliâ multa frumenti millia, quibus ipſe populum pavit. His autem planè oſtenſum eſt, quanta ſuadeat mala prudentia carnis, cùm in Deum peccare conſulit potiùs, quàm de eius providentia ſpem concipere: quo fit ut res Eccleſiæ quotidie in deterius prolabantur.

II. TYRANNI IN ITALIA.

Accidit autem ad mala quibus Romanum Imperium adeò eſſet in Oriente labefactatum, ut etiam in Occidente quod reſiduum erat nutare cœperit; rebellante in Italiâ *Ioanne* cognomento *Compſino* Præfecto urbis Neapolitanæ; qui cæſo Ioanne Exarcho, tyrannidem arripuit. Cuius rei gratiâ miſſus ab Heraclio Imperatore *Eleutherius* Exarchus, Ioannis Exarchi cædem ulciſcens, Compſinum bello captum peremit: ſed tamen & ipſe poſteà in tyrannum erupit. Habet hæc paucis Anaſtaſius in Rebus geſtis Deuſdedit Romani Pontificis, & ſucceſſoris eius Bonifacij Quinti. Quo etiam auctore conſtat, fuiſſe inſuper hunc annum Italiæ infauſtum ob terræmotus vehementiſſimos, & quæ ſubſecuta eſt, luem elephantiæ. Túncque addidit, ut cùm c afflictatæ Urbi proſpiceret ipſe ſanctiſſimus Pontifex Deuſdedit præſénſque viſitaret ægrotos, miſeratione commotus unum ex illis exoſculatus, divino miraculo ab eodem morbo reddiderit mundum.

c Martyrol. Rom. 8. Novemb.

DEUSDEDIT PP osculo SANAT LEPROSUM.

IESU CHRISTI AN. 616.
DEUS-DEDIT AN. 2.
HERACLII AN. 7.

I.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo decimoſexto, Indictione quartâ, mortuus eſt Agilulphus Longobardorum Rex, ubi regnâſſet a annos viginti quinque: cui ſucceſſit maior natu filius Edawaldus ſub tutelâ Reginæ matris Theodolindæ: ſub quibus Eccleſiæ reſtauratæ ſunt, & multæ donationes Locis ſanctis factæ. Sed famoſiſſima illa fuit, quam exhibuerunt baſilicæ in honorem S. Ioannis Baptiſtæ ab iiſdem in Modoëtiâ erectæ, qui locus duodecim diſtat millibus à Mediolanenſi civitate: à quo tempore (ait Paulus b Diaconus hæc narrans) Longobardi in omnibus actibus ſuis tam bellicis quàm civilibus, cœperunt invocare S. Ioannem, ut illis præberet auxilium virtute Domini noſtri IESU-CHRISTI.

a Paul diac. lib. 4 cap. 15.

LONGOB. INVOCANT S. IOANNIS BAPT.

b Ibid. c. 22.

II.

Hoc item anno tradunt Annales c Græcorum eò uſque progreſſos eſſe Perſas, ut per Libyam venerint Carthaginem, eámque diù obſeſſam tandem ceperint: cùm inter tot tantaque Orbis flagella, Heraclius Imp. ſtupiditate quadam oppreſſus, omiſsâ omni de bellicis rebus curâ, ad ſuos filios honoribus provehendos incumberet. Hoc ſiquidem anno creavit Conſulem *Conſtantinum* Iuniorem, qui & *Heraclius* dictus eſt; minorémque eius fratrem ex Martinâ genitum, *Conſtantinum* itidem nominatum, Cæſarem dixit.

c Theoph. lib. 18. Miſc.

III.

Quòd verò Eccleſia Ieroſolymitana, abducto in Perſidem Zachariâ Patriarchâ, abſque paſtore relicta eſſet; iniuncta eſt eius adminiſtratio *Modeſto* Abbati: qui licèt nondum Epiſcopus (vivebat enim adhuc Zacharias; nec licebat unius Eccleſiæ Epiſcopos eſſe duos) loco tamen Epiſcopi magno animi ardore non ea tantùm quæ ad curam animarum, quietémque monachorum extorrium ſpectare videbantur, pertractavit; ſed etiam in reſtituendis igne conſumptis Eccleſiis alterum ſe Zorobabelem exhibuit: cuius rei locuples teſtis eſt Antiochus Monachus in præfatione ad Homilias ſuas, de quibus dictum eſt ſuperiùs.

MODESTUS ABBAS CURAT ECCLES. IEROSOL.

IESU CHRISTI AN. 617.
DEUS-DEDIT AN. 3.
HERACLII AN. 8.

I. DEUSDEDIT PP. OBITUS.

ANNO Domini ſexcenteſimo decimo ſeptimo, Indictionis quintæ, *S. Deuſdedit* Papa (ſecundùm Anaſtaſij rationem, & Tabulas Eccleſiaſticas) ad cælum migravit ſexto Idus Novembris, ubi ſediſſet annos tres, minùs diebus quinque; ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri. Extat eius ſcriptorum tantummodò fragmentum apud Gratianum a, unius epiſtolæ ad Gordianum quemdam in Hiſpaniâ Epiſcopum ſcriptæ, de viris ac mulieribus, qui proprios liberos ſuſcepiſſent ex lavacro ſancto; quos idem Pontifex, ex prædeceſſorum ſententiâ, omninò iuſſit à carnali copulâ abſtinere. Adduntur ab aliis alia; nempè reſtituendam eſſe dotem, & liberam facultatem nubendi conceſſam poſt annum: ſed neutrum habet Gratianus. Ceterùm cùm poſt mortem Deuſdedit, ſedes vacâſſet menſem unum & dies ſexdecim (ſive, ut alij codices Anaſtaſij habent, dies ſex) in eius locum ſubrogatus eſt BONIFACIUS eius nominis Quintus, patriâ Neapolitanus, die decimaquarta, vel ſecundùm alios vigeſima quarta Decembris. Ante tempus autem ipſius ordinationis (inquit Anaſtaſius) Eleutherius Exarchus, cùm tyrannide ſumptâ Rex Italiæ dici voluiſſet, venturus Romam, à militibus Ravennatibus in viâ occiſus eſt; capútque eius miſſum Conſtantinopolim ad Imperatorem.

a 30. q. pervenit ad nos.

DE SPIRIT. COGNATIONE DECRETUM.

BONIF. PP. V. CREATUR.

II. DE AGRESTINO MONACHO SCHISMATICO.

Quo tempore monachus quidam Luxovienſis in Burgundiâ monaſterij (in cuius regimine, S. Columbano ſanctus item *Euſtaſius* ipſius diſcipulus ſucceſſerat) nomine *Agreſtinus*, qui quondam Theodorici Francorum Regis Notarius fuerat; ſub prætextu fidem gentibus prædicandi, nonnullas abſque ullo fructu peragrans regiones, cùm Aquileiam perveniſſet, illic Aquileienſium imbutus ſchiſmate (quo ob Tria Capitula ab Eccleſiâ Catholicâ ſciuncti adhuc erant) in Gallias rediens, alios ſecum præcipites in ruinam abducere tentavit: ſed fruſtrà, cunctis videlicèt communioni Catholicæ & Apoſtolicæ Sedis (ut decet gentem Chriſtianiſſimam) inhærentibus. Quare ab hoc conatu deſiſtens, aliúdque certamen ſuſcipiens, nempè adversùs monaſtica inſtituta à S. Columbano ſuis relicta; de variis ea defectibus leviter nimis incuſare cœpit, traxítque

ſeditioſus homo ad ſuas partes nonnullos Epiſcopos: uſque adeò ut ad has turbas comprimendas, Clotario Francorum Regi opus fuerit dare operam ut cogeretur *Matiſcone* CONCILIUM. In quo idem Agreſtinus ab Euſtaſio Abbate validè confutatus, & quòd nimis refractarium ſe oſtenderet, ab eodem ad divinum iudicium intra annum, cauſam cum S. Columbano dicturus, citatus; demùm Epiſcopis Catholicis cogentibus, converſionem ſimulans ad breve tempus quievit. Sed paulò pòſt iterum monaſteria tentans, multos ſeduxit; adversùs quos Dei vindicta ſe variis punitionibus exeruit: donec tandem & ipſe Agreſtinus in pertinaciâ ſuâ permanens, ut Euſtaſij ad divinum iudicium citatio prævaleret triginta diebus ante finem vertentis anni, à ſervo ſuo (cuius uxore abuti dicebatur) ſecuri percuſſus interiit. Sícque ceſſavit eiuſmodi ſchiſma, cunctis ipſius fautoribus ad ſaniorem mentem reverſis. Quæ quidem omnia exactè proſecutus eſt Ionas Abbas huius temporis ſcriptor, in Vitâ *b* eiuſdem S. Euſtaſij.

CONCIL. MATISC. IN EIUS CAUSA.

b *Ext. ap. Bed.*

III. COSRHOËS REPELLIT LEGATIONEM HERACLII.

Quod pertinet ad res Orientales; cum nullam ſibi adeſſe vim reſiſtendi Perſis Heraclius Imp. ſentiret, novam ad Coſthoën eorum Regem legationem miſit, quâ pacem quibuſvis iniquis conditionibus expoſceret. Sed truculentus barbarus, quem olim vidimus exortem regni, viribus Chriſtiani Romani Imperij reſtitutum; horum immemor, illam pacis conditionem præſcribere non erubuit, ut ipſe Romanus Imperator cum ſuis omnibus Chriſtum abnegaret, & Solis quem Perſæ adorarent, cultor fieret. Referunt hæc Annales *c* hoc anno. At reſpexit tandem, ſerò licèt, Deus Chriſtianorum talem Ethnici Regis arrogantiam, eúmque dedit in opprobrium gentibus, ut ſuo loco dicetur.

c *Theoph. in Miſcel. lib.* 18.

IESU CHRISTI
AN. 618.
BONIFACII V.
AN. 1.
HERACLII
AN. 9.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimo decimo octavo, Indictione ſextâ, Chaianus Rex Avarum *a* ſub pacis nomine decipiens Imperatorem, ſuburbia civitatis Conſtantinopolitanæ eſt deprædatus. Eodémque anno ſui Imperij nono, octavo Calendas Maias, Heraclius, exigente Sergio Patriarchâ, pragmaticam *b* ſanctionem edidit; quâ confirmavit decretum ab eodem Sergio factum, ne quis cooptaretur in clerum, niſi in defuncti locum ſubrogaretur: nempè quod accideret ut procerum favore tot homines ſeſe intruderent in Eccleſiam Conſtantinopolitanam, ut reditus ad alendos omnes non ſuppeterent.

a *Theoph. Cedren.*

b *Novel. Imp. lib. 2. Novel. 4.*

HERACLII SANCTIO DE CLER. ECCLES. CONST.

IESU CHRISTI
AN. 619.
BONIFACII V.
AN. 2.
HERACLII
AN. 10.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo decimo nono, Indictionis ſeptimæ, quo & ſecundùm Iſidori Chronicon nonus numeratur Siſebuti Hiſpaniæ Regis, & Æra ſexcenteſima quinquageſima ſeptima, Idibus Novembris, celebrata reperitur in Hiſpaniâ SYNODUS HISPALENSIS octo Epiſcoporum, quibus præfuit *S. Iſidorus* eius civitatis Antiſtes. Ab iis verò controverſiæ plures diverſarum Eccleſiarum, per tredecim ſunt deciſæ Actiones. In quibus obiter notamus, improbari *a* miniſtros Epiſcoporum, quibus in rebus & Iudiciis Eccleſiaſticis utuntur, eſſe laïcos: itémque, vetari *b* monachis omnem conſuetudinem cum Deo dicatis virginibus. Sed & in eâdem Synodo *c* ad rectam fidem converſus eſt quidam Epiſcopus Acephalorum, natione Syrus; adversùs cuiuſmodi ſectam ultimus canon editus eſt. I.

CONCIL. HISPAL.

a *Concil. Hiſp. act.* 9.
b *Ibid. act.* 11.
c *Act.* 12.

Porrò ipſe Rex Siſebutus hoc eodem anno ſui regni nono defunctus eſt: quem Lucas *d* Tudenſis affirmat, non ſolùm fuiſſe ſcientiis eruditum, & in bello manu potentem; ſed & moribus ſanctum; adeóque inter cetera clementem, ut poſt victorias adeptas, hoſtes à militibus ſuis captos & in ſervitutem redactos, pretio illorum dominis dato liberos dimitteret. Succeſſorem reliquit Reccaredum parvulum filium; qui ab obitu patris poſt ſex menſes ſidem mortuus eſt: eíque ſucceſſit *Suintbilla* anno ſequenti; qui pulſis iis qui nomine Imperatoris aliquas tenebant in Hiſpaniâ civitates, ipſe ſolus monarchiâ potitus eſt Hiſpaniarum. II.

d *Luc. Tudenſ. in Chron.*

SISEBUTI REG. VIRTUTES, ET OBITUS.

IESU CHRISTI
AN. 620.
BONIFACII V.
AN. 3.
HERACLII
AN. 11.

ANNO Domini ſexcenteſimo vigeſimo, Indictione octavâ, Heraclius Imp. initâ pace cum Avarum Rege Chaiano, totus exiſtens in expeditione parandâ adversùs Perſas; cùm pecuniâ militiæ nervo careret, nec ſæpè à Perſis ſpoliati ſubditi tributum pendere valerent; eò adactus eſt (quod habet Theophanes) ut ab Eccleſiis, & religioſis domibus mutuò quam haberent pecuniam acciperet; ſed & ſacra earumdem aurea argenteáque vaſa conflaret; quò poſſet militibus, pro templis ipſis, pro fide Chriſti, ac recuperatione ſanctiſſimæ Crucis certaturis ſtipendia ſolvere. Ad quod cùm veniſſet Alexandriam ab Imperatore exactor miſſus Nicetas Patricius, dum pecunias Eccleſiæ, non quidem concedente; ſed nec omninò prohibente S. Ioanne Patriarchâ, auferret; divinitùs aliæ, quas Nicetæ Ioannes donaret, ſuppeditatæ fuerunt; cùm videlicèt eodem momento allatæ I.

HERACL. ACCIPIT AURUM ECCLES. AD BELL. PERS.

AURUM DIVINITÙS SUPPEDITATUM.

ſunt ad ipſum plures mellis amphoræ, quæ omnes auro plenæ repertæ ſunt: quarum cùm unam miſiſſet ad Nicetam, iſte miraculum agnoſcens, non ſolùm omnia quæ ſuſtulerat reſtituit; ſed & ipſam amphoram remiſit, ac de ſuo libras auri trecentis addidit.

[Hoc tamen longiùs ante obitum Ioannis contigiſſe, ſignificare videtur Leontius eius Vitæ ſcriptor; dum inter alia ait, ab eo tempore Ioannem & Nicetam tanto fuiſſe inter ſe coniunctos vinculos amicitiæ, ut etiam Ioannes fuerit Nicetæ filiorum ſuſceptor. Quinimmò cùm idem Leontius apertè teſtetur, Ioannem Alexandriâ à Nicetâ abductum fuiſſe, priuſquàm ea urbs à Perſis caperetur; iam in Miſcellâ & Cedreno ex Theophane traditur; Alexandriam in Perſarum deveniſſe poteſtatem Heraclij anno ſexto. Vnde & habes, quod in Ioannis Epiſcopatûs ſtabiliendâ Chronologiâ induſtriam tuam exerceas.]

II.

S. IOAN. ELEEMOS. OBITUS.

Cùm vero & eumdem optaret ad Heraclium ducere, quo perceptâ à tam mirifico viro benedictione, Imperator ſecurior ad Perſicum bellum proficiſceretur; annuentéque ei Ioanne, iam unà perveniſſent in Rhodum inſulam: idem ſanctus revelatione habitâ de proximâ ſui corporis diſſolutione, Nicetæ permiſſu, in inſulam Cyprum patriam ſuam divertit; ibique piè admodùm animam Deo reddidit die vigeſimâ tertiâ Ianuarij, quâ memoria eius anniverſario cultu ab universâ Eccleſiâ Catholicâ recolitur. Inter autem miracula, quæ poſt eius obitum ad ipſius ſacras Reliquias edita ſunt, illud haud quidem leve; quòd cùm eſſent eæ deponendæ in capsâ, ubi duo alij iam erant conditi Epiſcopi, viſa ſunt horum corpora cultum tribuere corpori Ioannis atque ab invicem ſpontè ſeiuncta ipſum medium inter ſe accipere. Habet hæc omnia pluribus Leontius *a* in eius Vitâ: ubi & teſtamentum ipſius recenſens, ait Deo gratias egiſſe, quod ex mundi bonis nihil aliud ſibi reliquum eſſet, niſi tertia pars nummi, quam & ipſam iuſſit dari pauperibus; cùm tamen quando creatus eſſet Epiſcopus, inveniſſet in theſauro Eccleſiæ Alexandrinæ octo millia librarum auri, atque ex oblationibus piorum collegiſſet denis millibus plures his pecunias, quas omnes in pauperes erogâſſet. In quibus mireris & divitias eius temporis Eccleſiarum, & pietatem Fidelium, ac liberalitatem tanti Patriarchæ; qui ideò meritò & *Eleemoſynarius* dictus eſt, & meruit ſæpiùs à Deo extraordinariis modis magnas habere pecunias, quas dare pauperibus poſſet. Porrò eumdem vixiſſe in Epiſcopatu annos decem, Nicephorus ait; eique ſuffectum eſſe *Georgium*: quem putamus fuiſſe illum eiuſdem Ioannis conſobrinum, de cuius cum caupone contentione, & mirabili Ioannis manſuetudine, in eius Actis elegantem Leontius recenſet hiſtoriam.

MIRACULUM IN EIUS SEPULTURA.
a Ap. Sur. 23. Iann.

...MMENTUM A...UM AB ...O ERO...GATUM ...N PAU...ERES.

IESU CHRISTI
AN. 621.

BONIFACII V.
AN. 4.

HERACLII
AN. 12.

ANNO Domini ſexcenteſimo vigeſimo primo, Indictionis nonæ, Heraclij duodecimo, die quartâ Aprilis, poſt celebratam ſolemnitatem Paſchalem, mox ſecundâ feriâ veſperi idem Heraclius Imp. exercitum movens adversùs Perſas; Conſtantinopoli navem aſcendit, relicto in eàdem urbe Conſtantino filio, unà cum Sergio Patriarchâ, & Bonoſo Patricio viro prudentiſſimo; eodémque filio, ipſóque Imperio, per literas commendato Regi Avarum Chaiano, cum quo pactus erat amicitiam. Manu verò tenens imaginem *a* Salvatoris Non-manufactam, exercitum hortatus eſt ad fortiter pro CHRISTO pugnandum, commonuítque ſectari iuſtitiam & pietatem; atque eidem iuravit, ſe milites omnes loco filiorum habiturum, & unà cum illis uſque ad mortem ſtrennè certaturum. Hæc omnia ex Theophane in Miſcellâ. Præter quæ, teſtis eſt etiam Cedrenus, eumdem Imp. antequàm proficiſceretur, dixiſſe Patriarchæ, ſe in manibus Dei, Deiparæ, & ipſius Patriarchæ relinquere urbem, & filium; indéque magnam Eccleſiam ingreſſum, atratum calceos, ante altare procumbentem, Deum oràſſe ut proſperam expeditionem ſuam redderet. Cui tunc Georgius Piſides prædixit, fore ut qui nigros indutus calceos oraret, rubefaceret eos cruore Perſarum.

COEPTA EXPEDITIO.

[*a* Hanc Imaginem non eſſe illam Edeſſonam, de quâ ſæpè ſuperiùs actum; ſed aliam apud Camulium Cappadociæ civitatem, inde Camulianenſem dictam, ad quam, ſicuti ad Edeſſenam, miracula facta, & in eius honorem feſtum inſtitutum; tractat Greis. ſyntagm. de Imag. non-manu-fact. cap. 12. & ſeqq.]

II.

Priùs autem quàm iſta gererentur, cùm Saës Dux Perſa devaſtato Oriente cum magno exercitu Chalcedonem uſque veniens, Heraclium ſimulatâ pacificationis ſpe ad colloquium pertraxiſſet; receptus ab eo ſeptuaginta proceribus legatis ad Coſrhoën, eoſdem vinctos in Perſidem miſit. Cui tamen Coſthoës, quòd Heraclium vidiſſet, neque retinuiſſet, & ad Coſrhoën deduxiſſet, mox cutem detrahi, legatos verò cuſtodiri ac malè tractari iuſſit. In cuius locum alio miſſo adversùs Romanos Duce nomine Sarbaro, hunc Imperator, poſt peragratas Armeniæ Pontique regiones, ludificatis hoſtibus, in Perſidem irruens, Imagine CHRISTI præviâ inter primos ipſe pugnans, iuſto prælio vicit, eiúſque exercitum penitùs delevit; ſuo verò hâc victoria confirmato, in Armeniam ad hyberna dimiſſo, ipſe Byzantium rediit. Hæc pluribus Annales *b*.

VINCIT PERSAS.
b Theoph. Cedr. Zonar. & alij.

III.

ANAST. PERSA AD CHRISTIANOS TRANSIT.

Ceterùm aderat in primo illo Perſarum exercitu, unà cum Saë militans *Anaſtaſius* nobilis Perſa, filius inſignis magi, ipſeque eiuſdem artis magicæ ac præſtigiatoriæ peritiſſimus: qui hoc anno ſuos relinquens, amore ſuſcipiendi baptiſmatis ſe contulit ad Romanorum exercitum, indéque Hierapolim; ubi apud argentarium degens genere Perſam, religione Chriſtianum, fidei rudimenta ſuſcepit: incenſus verò multò magis ad ſubeundum martyrium, ubi in Eccleſiarum parietibus picta intuitus eſſet certamina Sanctorum, Ieroſolymam petens, à Modeſto curante illam Eccleſiam baptizatus eſt, mutato priori nomine Magundat in Anaſtaſium; & poſteà ingrediens monaſterium S. Anaſtaſij, ſub Iuſtino ſanctiſſimo Abbate inſtitutis ſpiritualibus educatus eſt. Sed hæc pluribus eius Acta *c*; quæ quidem non à Metaphraſte ſcripta fuêre; ſed deſcripta potiùs, & ante ipſum cognita probatáque in S. Poſteriori Nicænâ Synodo; & à Latinis ut fide digniſſima recepta, atque emendata à Beda, ſi quæ vitio tranſlatoris potuiſſent mendoſa videri.

[De cuius tamen converſionis, monachatûs, & martyrij tempore, pauiò aliam init (licèt dubitâter) Dionyſ. Petavius Chronologiam in Notis ad S. Nicephorum.]
c Ap. Sur. 22. Ianuar.

I.
HERACLII PIE...

Iesu Christi
An. 622. 623. 624.

Bonifacii V.
An. 5.6.7.

Heraclii
An. 13.14.15.

I.

ANno Domini ſexcenteſimo vigeſimo ſecundo, Indictionis decimæ, Heraclij decimo tertio, idem in Armeniam ad exercitum properans, rursùm per legatos Coſrhoï pacem obtulit: eo verò illam reſpuente, menſe Maio in Perſidem ingreſſus eſt, aggreſſúſque Coſrhoën ipſum, qui apud Gazacoren civitatem cum quadraginta bellicoſiſſimorum militum millibus caſtra poſuerat: cúmque præmiſſi ab Imperatore nonnulli Sarraceni, qui ſub eo militabant, incidentes in vigiles Coſrhoïs, quoſdam eorum occidiſſent, aliquos verò cum eorum duce captos ad Heraclium perduxiſſent; his territus Coſrhoës, derelicto exercitu in fugam ſe turpiter convertit: Heraclius autem Gazacoren & Thebarmam civitates cœpit, incenditque, unà cum templo Ignis, & impoſtura Carbonum; potitúſque eſt theſauro Crœſi Lydorum Regis: atque mox Coſrhoën per anguſtias Mediæ inſecutus, multas urbes agróſque vaſtavit: ac demùm ſupplicationibus exercitui indictis, ut divinam revelationem de iis quæ agenda eſſent accipere mereretur, apertis poſtea ſacri Evangelij libris, invenit ſibi mandari ut in Albaniâ hiemaret. Hæc ex Græcorum Annalibus *a*. Frequentem autem fuiſſe his temporibus eiuſmodi conſultationem divini numinis, per Evangelij, ſive totius ſacræ Scripturæ codicis fortuitam apertionem; quæ aliàs ſuperiùs dicta ſunt, ſatis oſtendunt. Tot porrò hæc tantáque ab Heraclio geſta, S. Crux Chriſti operata eſt, vincens Perſas cùm captiva detineretur ab eis. Et ſicut magno olim Philiſtinorum & deorum ipſorum damno, illata *b* eſt captiva Arca in templum Dagon; ita planè, ſed longè maiori iacturâ Regni Perſarum & ſuperſtitionis ipſorum, captiva in Perſidem ducta eſt ſanctiſſima Crux; quæ & crucem tandem diriſſimam ipſi intulit capienti. Dum autem in Albaniam Heraclius ſe reciperet, egregium edidit Chriſtianæ miſericordiæ exemplum; cùm vehementi adveniente tempeſtate, gelúque, compaſſus captivis, quos ad quinquaginta millia habebat in caſtris, omnium vincula ſolvit, ac liberos dimiſit; ut iidem Annales referunt.

[Margin: Turpis fuga Coſrhoïs. — *a* Theoph. in Miſc. lib. 18. & Gedr. in Heracl. — Divina revelatio ex apertura Evangelii. — *b* 1. Reg. 5. — Crux captiva vincit Perſas.]

II.

Anno verò Domini ſexcenteſimo vigeſimo tertio, Indictione undecimâ, idem rursùm in Perſidem irruens, tres Perſarum Duces Sarabaclam, Sarbaram, atque Sain, cum totidem validiſſimis exercitibus, variis uſus ſtratagematibus, diversiſque commiſſis diu noctúque præliis, penitùs devicit, ingentémque prædam cepit, Sarabaclâ ipſo occiſo, Sarbarâ verò nudo vix fugâ elapſo: licèt antequam hæc tanta perficerentur, Heraclius à Lazis atque Abaſgis, qui in ipſius militabant exercitu, potentiam Perſarum formidantibus, in patriam ſuam regreſſis deſtitutus fuiſſet, indéque reliqua pars exercitûs in varia non ſemel diſcrimina incidiſſet.

[Margin: Aliæ victoriæ Heracl.]

III.

Qui & Anno ſequenti, Tauro monte ſuperato, ad Tigrim fluvium pervenit, adverſúſque Sarbaram iterùm ducens exercitum, Euphratem vadavit. Inde occupatis Samoſatis, rursùs Taurum tranſiit, Adanâque peragratâ, Sarum amnem traiecit: cúmque Sarbaras ex alterâ parte caſtra poſuiſſet, pontémque ex funibus & lanâ contextum ſuper flumen extendiſſet; Romani, fruſtra contradicente Imperatore, per pontem in compoſito agmine in Perſas irruentes, multos quidem occiderunt; ſed inſidiis circumventi in magnum diſcrimen inciderunt, à quo eos Imperator liberavit: quando & gigantem ſingulari certamine è ponte deturbavit, & paucis ſtipatus adversùs innumeros hoſtes fortiſſimè pugnans, eoſdem ſuperavit, fugavítque. Unde ſibi Sarbaras metuens, retrò abiit: Imperator autem ſuos ad Sebaſteam adduxit, ac traiecto Halis flumine, ibi hiemavit. Quarum rerum eventu Rex Perſarum Coſrhoës furore percitus, Eccleſias omnes quæ in eius dominio erant, bonis ac donariis expoliavit: útque Heraclio moleſtam rem faceret, Chriſtianos omnes ad ſocietatem Neſtorianæ hæreſis adegit. Hæc omnia pluribus Annales.

[Margin: Gigantem vincit.]

Iesu Christi
An. 625.

Bonifacii V.
An. 8.

Heraclii
An. 16.

I.

ANno Chriſti ſexcenteſimo vigeſimo quinto, Indictionis decimæ tertiæ, quinto Belli Perſici, Heraclij Imperij decimo ſexto; qui tam ſæpè atque ignominioſè ſuperatum ſe ac fugatum Coſrhoës à Romanis vidit, omnes quas tum valuit vires collegit ex ſervis liberíſque hominibus; omnémque excogitavit artem, quâ converteret bellum è Perſide in Romanum ſolum. Namque imprimis miſſo Sarbarâ Duce cum potentiſſimo exercitu, qui pacto fœdere cum Chaiano Avarum Rege fœdifrago, ſollicitatíſque Bulgaris, Sclavinis, atque Gipedibus, omnes ſimul barbaros permoveret ad invadendam ipſam urbem regiam Conſtantinopolim; inſuper Sain fortiſſimum totius Perſidis ducem, cum immenſo peregrinorum ac civium, necnon ſervorum numero, additis quinquaginta millibus ſelectiſſimorum militum, quos præ excellentiâ Chryſolocas nominavit, quaſi aureum cineum, adversùs ipſum Heraclium direxit. Qui quidem Heraclius his cognitis, exercitum ſuum in tres partes dividens, unâ Conſtantinopolim miſit ad cuſtodiam urbis, alteram tradidit Theodoro fratri ſuo adversùs Sain; ipſe verò cum minimâ ad Lazos venit, indéque adversùs Coſrhoën proceſſurus, Turcos Orientales, Gazaros dictos, in auxilium evocans, quadraginta eorum millia à Ziebil eorum Duce accepit; cùm priùs idem Ziebil diſruptis Caſpiis portis Regnum Perſarum à tergo invadens, omnia ferro ignéque vaſtâſſet.

[Margin: Barbari coëunt advers. Rom. Imp.]

II.

Porrò Sais exercitus in ipſo contra Theodorum certamine, tum grandine miræ magnitudinis à Deo per interceſſionem Beatiſſimæ Virginis immiſsâ contritus eſt, tum gladiis Romanorum confoſſus. Quod indignè ferente Coſrhoë, Sais mœrore mortuus eſt; cuius cadaver

[Margin: Ubique divina ope ſuperantur.]

ad ſe delatum, idem Coſrhoës pluribus præ rabie confodit vulneribus. Avares autem ubi decem dies Conſtantinopolim obſediſſent, virtute pariter Deiparæ Virginis (in cuius honorem, iam ab ipſis Conſtantini temporibus eadem urbs dedicata fuerat, eiúſque nomine appellata *Civitas Virginis*, ut ſuo loco dictum eſt) cùm mutuis inter ſe certaminibus, tum vi tempeſtatum terrâ marique perierunt, paucis domum ſummo eum dedecore reverſis. Sed nihilominùs Sarbaras Chalcedonem obſidione cingens, biennium ibi perduravit; donec in ſuſpicionem adductus apud Coſrhoen quòd Romanis conſentiret, interfici iuſſus, ipſe re compertâ, obſidionem ſolvit; pacéque cum filio Imperatoris initâ, in Perſidem remeavit, eodem tempore quo Coſrhoës ad extrema redactus (ut videbitur) miſerè per filium periit. Habent autem hæc omnia Græcorum Annales, à Theophane primùm Græcè editi, & ab Anaſtaſio Bibliothecario Latinis *a* communicati, à Cedreno verò Græcis in compendium redacti.

a *Vide infr. an. 813. ad num. XIII.*

III. ANGLOR. BOREALIUM CONVERSIO.

Dum iſta in Oriente gererentur, Deus ubique mirabilis, in Occidentali Eccleſiâ novæ plantationis ad multiplices futuras propagationes ſpem auxit; cùm hoc anno ad gentem Nordanhumbrorum, ſive Nordhumbrorum (hoc eſt Anglorum Borealium, ob flumen Humbrum ita dictorum) quibus præerat Rex Edwinus, porta aperta eſt prædicationi S. Evangelij. Accidit enim ut idem Rex Gentilis nuptias appetens Edelburgæ Chriſtianæ virginis, ſororis Eadualdi Cantiæ Regis Chriſtiani; illis hac conditione potitus ſit, ut eamdem coniugem ſuam cum omnibus qui eam comitarentur, cultum religionis Chriſtianæ ſervare permitteret. Miſſus igitur cum eâ eſt *Paulinus* (qui olim à ſancto Gregorio Papâ, unà cum Mellito, Iuſto, aliiſque in Angliam miſſus, hoc ipſo anno ab eodem Iuſto Dorovernenſi Archiepiſcopo creatus eſt Epiſcopus Eboracenſis, in quâ civitate Edwinus morabatur) multùm laboravit, ut & qui Reginam ſequuti eſſent, à fide non deficerent, & Pagani ad eam converterentur. Quæ cùm intellexiſſet Bonifacius Papa; è veſtigio literas dedit ad ipſum Regem Edwinum, hortans ad idolorum cultum relinquendum; aliáſque ad coniugem eius Edelburgam, admonens in eo laborare; cùm & alias anteà unà cum Pallio miſiſſet ad Iuſtum, qui ex Epiſcopo Roffenſi ordinatus fuerat anno præterito Archiepiſcopus Dorovernenſis, ſive Cantuarienſis, in locum defuncti *S. Melliti*: qui & ipſe Londoniâ Cantuariam tranſlatus fuerat poſt obitum Laurentij, ſucceſſoris S. Auguſtini, primi eius civitatis Archiepiſcopi. Quas quidem epiſtolas recitat Beda *b*, dum & horum omnium quæ ſummatim recenſuimus, hiſtoriam fuſiùs pertractat.

b *Bed. de geſt. Angl. lib. 2. cap. 8. & ſeqq.*

IV. BONIF. V. OBITUS.

Ceterùm in hunc uſque annum Bonifacium Papam perveniſſe, ex eodem Bedâ, Anaſtaſióque conſtat: quem obiiſſe vigeſimâ quintâ Octobris, ac ſepultum eſſe in baſilicâ S. Petri, denique ceſsâſſe Epiſcopatum eius menſes ſex & dies octodecim, idem Anaſtaſius tradit: ex quibus apparet eum ſediſſe annos ſeptem, menſes decem, diem unum.

IESU CHRISTI AN. 626.

HONORII AN. 1.

HERACLII AN. 17.

I. HONORII PAPÆ CREATIO.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo vigeſimo ſexto, Indictionis decimæ quartæ, die decima quartâ menſis Maij, in locum *Bonifacij* defuncti, HONORIUS natione Campanus, filius Petronij hominis Conſularis, vir eruditione Theologiæ præſtans, atque etiam poeticis excultus literis, creatus eſt Romanus Pontifex. Laudatiſſimus ipſe quidem habetur apud Anaſtaſium, alióſque; res autem ab eo geſtæ ſuis locis recenſebuntur.

II. HERACLII ALIÆ INSIGNES VICTORIÆ.

Hoc item anno ſexto Belli Perſici, Heraclij decimo ſeptimo, hiemis tempore in Perſidem idem Imperator cum Turcis ingreſſus, improvisò Coſrhoën perterruit; ſed mox à Turcis, vim frigoris & crebras Perſarum incurſiones impatienter ferentibus, derelictus eſt. Qui tamen haud deſpondens animum, quinimmò magnâ fide ſuos, hortationibus ſuis ſecuros redditos de opitulatione divinâ, Deique Genitricis MARIÆ, adversùs hoſtes educens; incenſis pluribus civitatibus, cum novo præpotenti Perſarum Duce Razate pridie Idus Decembris ingens prælium init; quo ipſe inter primos fortiter pugnans, Razatem ipſum, alióſque plures manu propriâ, non ſine vitæ ſuæ periculo occidit; collectiſque ſpoliis opimis, nimirùm auratis Razatis armis, glorioſam admodùm victoriam adeptus eſt, cæſis multis Perſarum millibus, Romanorum verò quinquaginta tantùm militibus deſideratis, cùm pugnatum fuiſſet à primo manè uſque ad horam nonam. Cùm verò mox contra ipſum Coſrhoën, qui non longè aberat, feſtinaret, eodem Coſrhoë fugam capeſſente, Imperator palatiis eius campeſtribus potitus eſt; ubi Romanorum inventa ſigna bellica in præliis olim à Perſis capta, trecenta numero vindicavit; aliiſque quamplurimis diverſi generis bonis ad Perſarum delicias ibi poſitis, captis, & maximâ ex parte incenſis, ibidem cum exercitu Natalem Domini & Epiphaniam celebravit; Deo, Deique Genitrici, quam in auxilium totius belli aſciverat, de tot felicibus ſucceſſibus gratias agens. Quæ cuncta hoc anno, & initio ſequentis geſta, pluribus narrant ſæpiſſimè citati Annales Græcorum.

III. ANASTASII PERSÆ CONFESSIO.

Eodem anno Anaſtaſius Perſa monachus, de quo ſuperiùs, cùm Cæſaream Palæſtinæ advenientes quoſdam Perſas Magos de præſtigiis ſuis redarguiſſet, ab illis delatus, & à Marzabanâ tentus, quem Coſrhoës Præfectum miſerat in Palæſtinam, egregium ſe Chriſti Confeſſorem inter maxima ac multiplicia tormenta præſtitit: quod apud eius Martyrij Acta *a* lector copioſiùs enarratum inveniet. Eius verò certamen hoc anno cœptum, ſequenti (ut videbitur) conſummatum eſt.

a *Ap. Sur. 22. Ianuar.*

IV. EDWINI REGIS CONVERSIO.

Sed & qui literis Bonifacij Papæ de Chriſtianâ religione amplexandâ commonitus fuerat, Edwinus Rex Anglorum Borealium, hoc eodem anno, poſtquàm ingens evaſit à ſicario periculũ, victoriámque de Rege inimico habuit; Paulini

Epiſcopi hortationibus, & recordatione viſionis cæleſtis ipſi olim extremis anguſtiis poſito oblatæ, ſponſioniſque tunc factæ de ſectandâ ſalutari doctrinâ; fidem Chriſti ſuſcipere decrevit, conſentientibus Regni ſui Primatibus, ipſiſque etiam Gentilitatis Pontificibus; quorum omnium ſupremus manum primus adhibuit diruendis idolis, ſubvertendiſque eorum templis. Quomodò autem hæc cuncta ſe habuerint, exactè narrat Beda *b*: docétque eumdem Regem anno ſequenti, Paſchali tempore, baptizatum fuiſſe, unà cum infinitâ propemodùm eius ſubditorum omnis generis multitudine. Ac deinde ſubdit de converſione Carpualdi Regis Anglorum Orientalium, eiuſdémque nece a Gentili quodam illatâ, ac ſucceſſione Siberti viri per omnia doctiſſimi atque Chriſtianiſſimi; qui cùm exulâſſet in Galliâ, fidem ibi ſuſceperat, eámque in Angliâ valdè propagavit operâ Felicis Epiſcopi natione Burgundi.

b Bed. lib. 2. c. 9. 12. 14. 15.

V.

Hoc pariter anno, qui numeratur Clotarij Francorum Regis trigeſimus nonus ab obitu Chilperici parentis, idem Rex *c* conſortem ſibi regni adſcivit *Dagobertum* filium ſuum ex Bertrude Reginâ ſuſceptum, atque S. Arnulpho Metenſi Epiſcopo (ut diximus) educandum traditum, & optimis moribus imbutum.

c Aimoin. lib. 4. c. 8.

VI. REX LONGOB. OB EVERSAM MENTEM PELLITUR.

Eodem tempore Longobardorum Rex Adaloaldus, cùm iam regnâſſet annos decem, everſâ mente inſaniens (ut ait Paulus *d* diaconus) eiectus eſt regno, & in locum eius ſubrogatus Ariovaldus favore Epiſcoporum Tranſpadanorum: adversùs quos ob illud facinus Honorius Papa litteras *e* dedit ad Iſacium Ravennatem Exarchum, laborans ut Adaloaldus reſtitueretur, tum quòd eius mentis everſio arte veneficâ procurata, non omnem penitùs rationis uſum ademiſſet; tum præcipuè quòd fide Catholicâ præſtaret, Ariovaldus autem Arianæ impietatis tenaciſſimus eſſet. Verùm quamvis Exarchus nonnihil hâc in re collaboraverit, tamen conſtat deſiiſſe à cœptis, ac pacem cum novo Rege iniiſſe; nempè quòd (ut par eſt credere) viribus Imperij contra Perſas occupatis, haud ſe putavit ſufficere ad bellum contra univerſam gentem Longobardorum agendum. Quid autem poſt hæc de iis actum fuerit, haud compertum habetur, cùm & Exarchi & Ariovaldi res geſtæ manſerint protsùs obſcuræ; ut Paulus etiam Diaconus queritur. Ceterùm Ionas Abbas huius temporis ſcriptor, in Vitâ S. Bertolfi Abbatis monaſterij Bobienſis, habet quædam miranda, quæ acciderunt nonnullis monachis eiuſdem cœnobij ſub eodem Ariovaldo Rege, pro comprobatione fidei Catholicæ adversùs Arianam perfidiam: ex quibus apparet, ipſum Regem, etſi hæreticus eſſe non deſiit, ad meliorem tamen frugem in iis quæ ad mores pertinent, revocatum eſſe. Notandáque eſt à Principibus Catholicis, eiuſdem Regis Ariani reſponſio facta cuidam Epiſcopo eum adversùs monachos interpellanti; *Non eſt meum*, inquit, *ſacerdotum cauſas diſcernere, quas Synodalis examinatio ad purum debet iudicare*: quod tradit idem Ionas.

d Paul. diac. lib. 4. c. 5.
e Ext. ap. Ivon.

ARIANI REG. SCITUM DICTUM.

IESU CHRISTI
AN. 627.

HONORII
AN. 2.

HERACLII
AN. 18.

I. ANAST. PERSÆ MARTYRIUM.

ANNO Christi ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo, Indictione decima quintâ, die vigeſimâ ſecundâ menſis Ianuarij, *S. Anaſtaſius* monachus Perſa, poſt iteratam ſæpè anno ſuperiori confeſſionem, è Palæſtina a Perſis ad Coſrhoën Regem miſſus, magnâ animi conſtantiâ diutinis toleratis diris tormentis, eiuſdem Regis iuſſu aquâ ſubmerſus martyrium feliciter conſummavit, una cum aliis ſeptuaginta Chriſtianis; capútque eius ſectum ad Regem delatum eſt. Quæ quomodò ſe habuerint, eius Acta *a* omni fide antiquitùs conſcripta docent. Sed deſideratur ſcriptio Georgij Piſidæ, quâ laudationem eiuſdem martyris proſecutum eſſe teſtis eſt Suidas. Eiuſdémque miraculorum alium inſuper extitiſſe librum, conſtat ex fragmento, quod ex eo recitatum habetur in Actione quartâ poſterioris Nicæni Concilij: ubi etiam fit mentio de tranſlatione eius corporis Cæſaream Palæſtinæ; aliâque poſteà Romam factâ ipſius Capitis atque Imaginis, ex quibus ingentia prodiêre miracula. Extántque adhuc eadem ſacra pignora ibidem Romæ in monaſterio S. Vincentij ad Aquas Salvias; quod & auctum eſt Eccleſiâ nomine S. Anaſtaſij.

a Ap Sur. 22. Ianuar.

II. FUGA COSRHOÏS.

Quod verò ad Coſrhoën Regem attinet; qui victus hoc certamine à martyre fuit, iam faciliori negotio à ceteris vincendus (ſiquidem adversùs eum pugnaturus Anaſtaſius moriens exurrexit, ut probavit eventus) fugiens miſer a facie Heraclij, ſeſe unà cum coniugibus, liberiſque, atque theſauro, Seleuciam recepit urbem trans Tigrim munitiſſimam. Ubi in dyſenteriæ morbum incidens, cùm operam daret ut filium ſuum Mardeſam ex Syrâ dilectâ coniuge natum coronaret; id compertum habens maior natu filius Syroës, cum optimatibus egit de necando parente, uſus etiam ad hoc Romanorum auxilio: ſicque patrem fugientem inſecutus, captum, ac pedibus collóque catenis ferreis vinctum, miſit in domum tenebrarum, ſic dictam quam recens extructam Coſrhoës ad recondendas pecunias munierat: ubi perparùm ei panis & aquæ ad victum tribuens, fame propè enecavit; exprobrans ut comederet aurum, ad quod colligendum multo fame necâſſet, ac mundum deſtruxiſſet. Miſitque inſuper Satrapas, omnéſque eum odio habentes, qui ipſum iniuriis ac contumeliis afficerent, percuterentque atque conſpuerent: ac deinde Mardeſam, alióſque omnes filios coram ipſo interfici iuſſit; demúmque poſt quinque dies ipſummet acubus perimi fecit. Hæc Annales *b* Græcorum de interitu Coſrhoïs. Quem nonniſi talia planè decuêre digna ſupplicia, per proprium filium miniſtrata; utpotè nefarium atque ſacrilegum hominem, deſtructorem Orientalis Orbis, ingratum ac perfidum Deo hominibúſque principem, ſævúmque ſuis ac Sanctis tyrannum.

A' PROPRIO FILIO CAPITUR, ILLUDITUR, ET NECATUR.

b Theoph. lib. 18 Cedr. an. 18 Heracl.

III.

At non caruit tanta victoria glorioſiſſimo triumpho. Siquidem idem Coſrhoïs filius Sy

roës, occiſo patre, potitus regno Perſarum, pacem cum Heraclio Imp. iniens; eveſtigiò captivos omnes Imperatori reddidit, intérque eos Zachariam Ieroſolymorum Antiſtitem; ſimúlque ſacratiſſimum venerandæ Crucis lignum, illæſum ipſum quidem (ut ſuperiùs dictum eſt) & intactum, immò nec à Perſis viſum. Quod primùm Conſtantinopolim, ſequenti anno Ieroſolymam ab Heraclio reportatum eſſe Annales produnt: eò namque glorioſior extitit ipſius triumphus, quò largiori ambitu eſt perductus; accurrentibus ad ſpectaculum ubique Fidelibus cum palmis & olivis, ſuffitibus atque luminibus, & præ gaudio lachrymas emittentibus, atque ex more hymnos ſacros tantæ victoriæ occinentibus, ipsúmque Heraclium eiuſdem venerandæ Crucis recuperatorem magnis acclamationibus excipientibus.

.Crucis rium- hus.

IV.

Actum præterea ab eodem Imp. per Theodorum fratrem ſuum apud novum Regem Perſarum, habent Annales, ut quæ hactenùs occupatæ fuerant à Perſis Imperij Romani provinciæ, ipſis recedentibus liberæ eſſe ſinerentur ut priùs. Porrò de rebus geſtis Heraclij in Bello Perſico, fideliorem quem ſequeremur invenimus neminem, niſi Theophanem, ex quo ea quæ dicta ſunt, relata habentur in Annalibus. Scimus tamen ab aliis nonnulla adiici fabuloſa, quæ conſultò præteriiſſe maluimus. Caremus autem ſcriptis illis Georgij Piſidæ diaconi magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ & Chartophylacis, quibus (ut auctor eſt Suidas) proſecutus eſt hiſtoriam omnem de Heraclio Imperatore, tam de Bello Perſico, quàm de Avarico, ſolutâ oratione: qui & his fernè diebus, pulcherrimis iambis adversùs Proclum philoſophum hæreticum, ſcripſit Carmen, ſive Mundi opificium, ad Sergium Conſtantinopolitanum Epiſcopum; ad cuius finem meminit etiam Heraclij de Perſis victoriarum. Extántque *c* pariter antiqui nummi aurei & argentei, repræſentantes Heracliorum patris & filij Imperatorum imagines, & multiplicibus modis Cruces triumphales expreſſas.

cripto- es re- um He- aclii.

c Habet aró. Ann. om. VIII. c an. ex uſæo Lalij aſchal.

V. e pecu- ia, et liis re- is pre- iosis rditis.

Sed inter tot læta infauſtum unum accidit, quod idem Suidas refert; nimirùm quòd cùm Heraclius Sergio Patriarchæ ingentem pecuniam & gemmas pretioſas miſiſſet, ea omnia ſubmerſa ſunt. Nempè erant iſta reſtituenda Eccleſiis illis, à quibus Heraclius ad bellum mutuò acceperat. Verùm nolens Imperator ex his ullum Eccleſias ſentire damnum (ut idem auctor ſcribit) conſtituit ut è fiſco & Eccleſiæ & Clero annua pecunia penderetur.

Iesu Christi An. 628.
Honorii An. 3.
Heraclii An. 19.

I.

Anno Domini ſexcenteſimo vigeſimo octavo, Indictione primâ, Heraclius Imp. recedens Conſtantinopoli (ait Theophanes) ipſo veris initio, profectus eſt Ieroſolymam, pretioſum ac vivificum ſanctiſſimæ Crucis Lignum reportans. Quod quidem factum illuſtri miraculo commendatum fuiſſe, in Eccleſiaſticis Ritualibus traditur: dum videlicèt Heraclio, ut erat auro & gemmis ornatus, eam in locum Calvariæ unde fuerat à Perſis ſublata, ſuis humeris referente, coactus ipſe eſt in civitatis portâ ſubſiſtere, nec penitùs ultra progredi valuit, donec à Zachariâ Patriarchâ admonitus, relicto Imperiali indumento, detractiſque calceis, plebeio indutus amictu, quo paupertatem & humilitatem Chriſti magis imitaretur, ſic reliquum itineris facilè confecit. Ex eo verò tempore (ut eadem addunt Ritualia) factum eſt ut quotannis Exaltationis Crucis memoria celebraretur, quòd ibidem fuerit repoſita ab Heraclio, ubi Salvatori primùm fuerat conſtituta. Eſt ea dies decima quarta Septembris. Verùm etſi ea ſolemnitas æquè Græcis atque Latinis celebris eſt; tamen dictâ die Septembris celebrant illi Exaltationis nomine Inventionem ipſam: Latini verò Inventionem colunt menſe Maio, Septembri autem memoriam reſtitutionis eius ex Perſide Ieroſolymam; háncque ſolemnitatem nominant *Exaltationem*. Quod autem ſub Zachariâ Epiſcopo factum tradunt Annales Græcorum, & (quod magis eſt) communis Eccleſiæ traditio; Suidas *a* ſub Modeſto potiùs accidiſſe affirmat: quaſi qui abſente Zachariâ, Eccleſiam Ieroſolymitanam curâſſet, eo antequam triumphus S. Crucis ageretur defuncto, in ipſius locum ſuffectus fuerit.

S. Crux suo loco resti- tuitur.

Festum Exalta- tionis.

a Suid. in Herac.

II.

Poſtquàm autem Heraclius Ieroſolymis Deo iuſta perſolvit, Iudæóſque omnes Crucis Christi inimicos ab eâdem civitate pepulit, quos (ut habent Annales) ad tertium milliarium vetuit ei appropinquare; idem peregrinatus in Orientem, ubi Hierapoli eſſet in Phrygiâ, contigit Syroen novum Perſarum Regem, cùm ageret ſuæ electionis annum unum, diem obiiſſe percuſſum à Sarbarâ Duce, ſive Adeſer; qui & ipſe occiſus eſt menſe ſeptimo, ſubſtitutúſque in locum eius Barrazas: quo pariter menſe ſeptimo extincto, regnum Perſæ filio Coſrhoïs Barahani dicto tradiderunt; qui totidem menſibus regnâſſe dicitur, & ſucceſſorem habuiſſe Horſmiſdam; hócque à Saracenis pulſo, delatum eſſe regnum ad Arabes. Sic igitur præpotens, formidandúmque Romanis etiam illis antiquis Perſarum Regnum, iuſtâ planè Dei ſententiâ, ubi Cruci Dominicæ dominare voluit, penitùs extinctum eſt. Cùm autem nomen Heraclij, ob ingentes res fortiter geſtas, toto terrarum Orbe celeberrimum eſſet redditum; ad ipſum externi Reges, tam ab Oriente quàm Occidente legationes cum muneribus decrevêre. Id enim Theophanes *b* prodit, inter alios præſtitiſſe Regem Indorum; qui Imperatori gratulaturus ob Perſas penitùs debellatos, miſit Legatos cum margaritis & lapidibus pretioſis. Et ex Galliâ idem feciſſe Dagobertum Clotarij filium, conſtat ex Aimoino *c*; functóſque eâ legatione Servatium atque Paternum, qui amicitiam ab Imperatore petitam ad Regem retulêre.

Persar. Impe- rium colla- psum.

Legatio- nes un- dique ad Hera- clium.

b Theoph. ann. 22. Heracl.

c Aimoin. lib. 4. c. 21.

IESU CHRISTI
AN. 629.
HONORII
AN. 4.
HERACLII
AN. 20.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimo vigeſimo nono, Indictionis ſecundæ, Heraclij vigeſimo, cùm idem Imperator (ut Græcorum Annales *a* habent) Hierapoli eſſet, venit ad eum *Athanaſius* Patriarcha Iacobitarum hæreticorum, de quibus dictum eſt ſuperiùs; vir quidem actis, ſed nequam ingenij; & cùm ad Imperatorem habuiſſet de fide ſermonem, repromiſit ei Heraclius Patriarchatum Antiochenum, ſi Chalcedonenſem vellet Synodum ſuſcipere. Quâ in re ſicut commendatione digna fuit Heraclij recta erga Catholicam fidem intentio; ita culpanda nimia curioſitas, quâ damnatum hæreticum Eutychianum ad colloquium prohibente *b* Apoſtolo admiſit: ſic enim factum eſt ut dum putavit imprudens fidei conſulere, prodiderit eam, ſéque ipſum miſer in erroris foveam præcipitem dederit. Hinc enim omne provenitſe malum Principibus Chriſtianis, Conſtantio, Valenti, Iuſtiniano, Heraclio, aliiſque eiuſmodi, ipſa declararunt eventa.

a Theoph. Cedr. &c. HERACLIUS DECEPTUS AB HÆRETICIS.

b Ioan. ep. 2.

II. Conſiderans igitur impius Athanaſius, ſi Patriarcha fieret Antiochenus, omnibus ſe Eccleſiis Orientalibus dominaturum; nihil cunctatus, fidei ſe Catholicæ ſimulavit aſſertorem. Sed vafrè duas confeſſus in Chriſto Naturas, verbis tamen doloſis Imperatori unicam tantùm Chriſti volũtatem inſinuavit; effecitque ut idem Imperator, conſultis Cyro Phaſidis Lazorum Metropolitano ſibi amiciſſimo, necnon Sergio Conſtantinopolitano, & utroque eiuſdem cum Athanaſio ſententiæ reperto, ipſe quoque eiſdem aſſenſum ſuum præbuerit. Siquidem in Rebus geſtis S. Maximi Abbatis & Martyris, præcipui oppugnatoris hæreſis Monothelitarum, de quo ſæpè inferiùs, iſta de Athanaſio perditiſſimo impoſtore narrantur, & de Heraclio; cuius ſive ſimplicitatem, ſive mentis levitatem condemnat, quòd putans ſe Athanaſium ad Catholicam fidem poſſe perducere, ipſius inventus eſt eſſe captivus, triplici funiculo trium Patriarcharum vinctus, videlicèt eorumdem *Athanaſij* iam Antiocheni facti, *Cyri* ab Eccleſiâ Lazirum tranſlati (ut dicetur) in Alexandrinum, & *Sergij* Conſtantinopolitani; qui & ipſe parentibus Iacobitis natus, licèt in hanc diem Catholicum ſe exhibuiſſet, ubi tamen Imperatorem vidit ancipitem, potiorem illi ruinam operatus eſt. Sicque planè accidit, ut feliciſſimus Heraclius, nactus infeliciſſimos præceptores, MONOTHELITARUM ab eis impietatem acceperit; quæ hoc anno patefacta, miſerrimè poſteà Eccleſiam Dei vexavit.

ATHAN. HÆRET. EUTYCH. SIMULAT SE CATHOLICUM.

MONOTHELITARUM HÆRESIS EXORDIUM.

III. Quòd enim totus fermè Oriens diverſis ſcaturiret hæreticis, potiſſimùm verò Eutychianis, & iis qui ex eis provenerant variis nominibus nuncupatis; inſuper & Neſtorianis, atque Apollinariſtis: divinum quoddam viſum eſt improbis Eutychianis inventum, ſi dogma aſſereretur, in quod omnes nominati hæretici pariter convenirent, ſicque pax inter eos ſanciretur; dum ſcilicèt unica tantùm affirmaretur eſſe in Chriſto Voluntas. In id enim conveniſſe Apollinariſtas certum eſt, qui loco animæ vel intellectûs, Verbum in Chriſto ponerent: itémque Neſtorianos, qui conſtituerent unionem Dei & hominis ſecundùm ſolum affectum & voluntatem: Eutychianos autem liquet fuiſſe peculiares huius blaſphemiæ aſſertores, cùm unam dumtaxat in Chriſto naturam aſſererent. Quapropter res ita ſe habebat, ut pulchro velamine pacis, error impius obtegeretur: adeò ut eiuſmodi ipſorum conatus, potiùs extirpatio hæreſis, quàm eius propagatio exteriùs videretur; quandoquidem præſeferrent Monothelitæ, defenſores ſe eſſe Chalcedonenſis Concilij, hæreſum verò tam Neſtorij, quàm Eutychetis, ſive aliarum everſores: unde & contigit ut toto fermè reliquo tempore quo vixerunt tum Sergius, tum Heraclius, iidem perſeveraverint inter ſuos Catholico nomine, nec per annos plures fuerit eiuſmodi hæreticorum vaſrities detecta. Quò autem tenderet ipſorum conatus in aſtruendâ unicâ in Chriſto Voluntate, æquè omnes conſentiunt fuiſſe ad tollendam duarum naturarum in Chriſto unitarum differentiam, & ad inſtaurandam hâc viâ hæreſim Eutychianam, ac denique ad ſociandos ſibi (ut dictum eſt) alios Orientales hæreticos. Id enim ex Scriptoribus eius temporis, teſtatur idem qui ſuprà S. Maximus in Diſputatione habitâ cum Pyrrho Monothelitâ, de quâ inferiùs, ac poſt eum S. Ioannes *c* Damaſcenus, & ex recentioribus S. Thomas *d*.

Hic art. com. pactus eſt ex an. 628. num. ult. 631. I. 633. LV.

EA TRIPLEX.

EIUSDEM SCOPUS.

c Damaſc. de hæreſ. in fin.
d S. Thom. part. 3. q. 18 art. 1.

IESU CHRISTI
AN. 630.
HONORII
AN. 5.
HERACLII
AN. 21.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimò trigeſimo, Indictionis tertiæ, Heraclij vigeſimo primo, defunctus ponitur in Annalibus *a* pſeudopropheta MAHOMETUS, ſive Mahometes, à quo improba ſecta *Mahometanorum* oborta eſt. Monſtrum tantum peperit, & enutrivit Oriens; cuius deformitati alia cuncta neceſſe ſit cedere, quæ ſive Danieli, ſive Ioanni Evangeliſtæ divinitùs demonſtrata fuerunt ad aliquod grande malum ſignificandum. Præcurſorem quidem Antichriſti hunc omnium ſceleſtiſſimum extitiſſe, Ioannes Damaſcenus *b* exiſtimavit. Citati verò Annales tradunt, apud Homeritas hunc, ſive in Arabiâ Felice, Hali parente Iſmaelitâ genitum, pauperem hominem ſuam operam mercede locaſſe; inhæſiſſéque ſervitio cuiuſdam potentis viduæ, Cadichæ ſive Tadigæ dictæ, cuius paſcendos ſuſcepit camelos; & cùm vafer eſſet ingenio, inſinuantem ſe dominæ gratiæ, effeciſſe tandem ut eam ſibi coniungeret uxorem. Profectus autem in Palæſtinam, ibi verſatus cum Iudæis & Chriſtianis, ab eiſdem aliquid eſt conatus addiſcere: mentémque vanam prurigo cùm exagitaret honoris, ex occaſione benè acceptâ Prophetæ ſibi nomen acquiſivit. Cùm enim & à dæmone exagitaretur, & comitiali morbo laboraret; uxorem ſuam indi-

a Theoph. & Cedr. MAHOMETIS OBITUS.

b Damaſc. de hær. in fi.

EIUS ORIGO, ATQUE PROGRESSUS.

gnę id ferentem ea arte demulſit, ut ſe diceret ad conſpectum Angeli Gabrielis ſibi apparentis concidere. Quod cùm idem mulieri confirmaſſet pſeudomonachus quidam Arianus, ob falſam fidem ibidem relegatus, eáque paulatim opinio animis omnium inhæſiſſet; idem ſibi ipſi quædam effingens, ea ut divinitùs accepta curioſo populo facilè perſuaſit; plenúmque vanis figmentis volumen conſcripſit, quod è cælo delatum mentiens, ſuis tradidit ſectatoribus obſervandum: ſicque factum eſt, ut error vanè conceptus, non miraculorum virtute, ſed vi armorum magis magiſque apud poſteros atque exteros invaleſceret. Ad quem primum accurrerunt Iudæi, exiſtimantes ipſum eſſe quem expectarent Meſſiam, quòd eum circumciſionem amplecti ſciviſſent: ſed cùm eumdem cognoviſſent immunda comedere, nempè cameli carnem, è ſententiâ quidem receſſerunt, non tamen ceſſarunt in Chriſtianos eum commovere.

II. Dogmata nefanda.

Excogitavit autem ad ſectam propagandam verſutus nebulo illecebras ex voluptatibus carnalibus comparatas, feminarum multitudinem ſuis concedens in hâc vitâ, & in futurâ promittens paradiſum, in quo ipſis omnia ad cibum & potum lautè, abundéque ſuppeterent, & ad coitum præſtò eſſet pulcherrimarum multitudo feminarum; his verò potiſſimùm potituros fore, qui vel hoſtes occiderent, vel occiderentur ab hoſtibus: iſta ſatis aſtutè proponens, quò ſuos in bello fortes efficeret. Ut verò populos omnes alliceret, ex cunctis fermè aliqua miſcuit; nempè ex Iudæis circumciſionem, Dei unius cultum, abſtinentiam à carne ſuillâ: ex Chriſtianis nomen Chriſti, ita tamen ut eum, ſicut Ariani ſive Neſtoriani, coleret: ex Manichæis, ut nequaquàm cruci Chriſtum affixum diceret; ſed umbram eius, Crucem penitùs abominatus.

De Christo quid docuerit.

Sed & de eodem Chriſto dicebat (ut refert Damaſcenus) ipſum quidem Verbum eſſe Dei & eius Filium, ſed creatum atque ſervum; eúmque fatebatur ex Mariâ ſine ſemine generatum. Aiebat enim, Verbum ac Spiritum Dei, cùm in Mariam introïſſet, genuiſſe filium, qui Dei propheta & ſervus eſſet: Iudæos autem voluiſſe quidem eum contra legem in crucem agere; ſed cùm eum tenuiſſent, eius tantùm umbram in crucem egiſſe; ipſum verò nec in crucem actum fuiſſe, nec mortuum: Deum enim illum ad ſe tranſtuliſſe in cælum, quòd ei eſſet chariſſimus; ibíque interrogatum à Deo an ſe Filium Dei dixiſſet, id negaſſe, & tantummodò ſe ſervum Dei profeſſum eſſe. His autem ineptiis alias addidit; nempè ſibi, ut veritatis cultori fideli, tradendas claves paradiſi in die iudicij. Fatúmque inſuper aſſeruit, & ſive ad bonum ſive ad malum homines deſtinari. Cultum prætereà aſtri, quod Cubar dicunt, nempè Luciferi, ſive Lunæ, commiſcuiſſe tradunt, ne Gentilitiæ ſuperſtitionis ſecta exors exiſteret. Hanc autem de cultu Luciferi fuiſſe Saracenorum antiquam ſuperſtitionem, teſtatur S. Hieronymus in Hilarione. Iſta itaque & alia pudenda confarciens, ad omnium conſervationem vafrum illud excogitavit, ut quòd ſatis intelligeret cuncta quæ ædificaſſet, perfacile deſtruenda fore, ſi quis illa vellet examinare, de traditis à ſe inſtitutis vetuerit omninò diſputari. Denique de eodem impoſtore centum & tredecim fabellas, ex Euodio monacho Euthymius in ſuâ Panopliâ recenſet; quas ſingulas curioſis relinquimus conſulendas.

III.

His igitur commentis & impoſturis, circulator nefandus paulatim conciliavit ſibi Arabum regnum: in quo ubi exegiſſet annos novem defunctus eſt in loco cui nomen *Mecha*. Cuius ſepulchrum ex lapidibus pretioſiſſimis extructum eſſe, & ſublime pendere in medio templo, Laonicus c tradit; agitque de aſſidua ad illud undique peregrinatione, quamvis difficillima ob vaſtitatem arenarum, per quas magnetis demonſtrationibus procedendum eſt. Habet & de ſacris in honorem eiuſdem Mahometis quotannis celebrari ſolitis, ac de ritibus cultúque ſuperſtitionis eius; necnon de ipſius diſcipulo, & ſucceſſore impietatis *Homure*. Porrò eius ſectam cùm à Latinis, tùm a Græcis confutatam ſingulis invenies ſæculis, miraculíſque plurimis erroris convictam. Súntque multi qui eiuſdem impoſtoris cunabula, progreſſus, obitum, leges, atque alia proſecuti, de his volumina confecerunt: cuius & cadaver à canibus ſemeſum; ſed ad honeſtandum tale portentum, à ſucceſſore volunt mirificum erectum illi eſſe ſepulchrum. Sed iſta ad Annalium noſtrorum inſtitutum ſatis ſunto; cùm & in pleriſque eorum multa fabuloſa immixta invenerimus. Succeſſiſſe verò in regno Mahometi Eububezer, ſive Abubachar, citati antè Annales tradunt.

c *Laonic. lib. 3. de reb. Turc.*

IV. Cyrus creatur Episc. Alexandrin.

Hoc eodem anno mortuus eſt Georgius Epiſcopus Alexandrinus, ubi ſediſſet annos decem, & in eius locum ſubrogatus *Cyrus* ex Lazorum Antiſtite, id operante Heraclio Imp. qui utebatur eo familiariſſimè.

V.

Eodem anno Honorius Papa, deiecto Fortunato hæretico Gradenſi Patriarchâ, ſubrogavit in locum eius Primogenitum ſubdiaconum Regionarium Eccleſiæ Romanæ: de quibus extant in Chronico Andreæ Danduli Ducis Venetiarum, ipſius Honorij d literæ ad univerſos Epiſcopos per Venetiam & Iſtriam conſtitutos. Ne quid autem minùs haberet Gradenſis Eccleſia ab Aquileienſi, ipſi Romani Pontifices (ut pluribus ſuprà e dictum eſt) eamdem Eccleſiam Patriarchatûs titulo illuſtrârunt: unde factum eſt ut perennia inter utramque odia coaluerint, quæ nutrita ſunt operâ ſæcularium Principum, ſtudentibus Longobardis Aquileienſi, Gradenſi verò Exarchis Revennatibus poſt Romanum Pontificem. Namque pro Eccleſiâ Gradenſi ſemper inſurrexiſſe ipſos Romanos Pontifices; literæ Gregorij Secundi & Gregorij Tertij declarant. Quibus etiam conſtat, Venetorum Rempublicam occaſione Gradenſis Eccleſiæ cui favebat, à Romanâ Eccleſiâ plurimùm hauſiſſe adiumenti: eiúſque rei ipſam optimè conſciam, ad nutum Romani Pontificis paratam ſemper extitiſſe in Longobardos inſurgere.

d *Rec. Bar. Tom. VIII. hoc an. ex cod. MS.*

e *An. 602. II. & 605. II.*

De æmulatione inter Eccles. Aquil. et Gradensem.

Iesu Christi
An. 631.

Honorii
An. 6.

Heraclii
An. 22.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo trigeſimo primo, Indictione quartâ, res Orientalis

Imperij fluctuare magnopere cœperunt. Ex quo enim Heraclius Imp. eſt naufragatus a fide, mala cuncta Romanum Imperium invaſerunt; quod, dum ille coluit pietatem, florentiſſimum extitit. Qui enim novit Deus in rebelles fidei Principes excitare gentes ultrices, quibus velut virga furoris iratus plagas illis infligat; excitavit contra Heraclium barbaros Arabes, de quibus nihil tale timuerat. Hoc ſiquidem anno (ut produnt Annales) poſt Mahometis Principis obitum, collapſa iam penitùs bellis civilibus Perſarum Regum potentia, cœperunt iidem Arabes bellum gerere adversùs Romanos; quos & ingentibus (ut videbitur) affecerunt damnis. Adeò ut minimè à ſcopo veritatis aberret, qui dixerit nullum Romanorum Imperatorum maiora damna quàm Heraclium in Chriſtianam Rempublicam invexiſſe; dum non ſolùm non accurrit ad extinguendum ignem, quem diabolus per Mahometis arma tum adhuc debilia mundo intulit; ſed & alteri incendio ab eodem auctore per Monothelitas invecto, fomenta interim paravit.

Imperium Rom. læſa religione collabitur.

Heracl. peſſum dedit Rempub.

II.

Hoc item anno, ubi Clotarius Rex Francorum annos quadraginta quatuor regnaſſet, ex hac vita migravit; eiúſque filius *Dagobertus* ſolus potitus eſt univerſo Francorum Regno: cuius regimini reliquit Clotarius præfectum Pipinum Ducem Neuſtriæ, quem ſibi in Maiorem domûs ob egregias virtutes adſciverat. Dicendus hic *Pipinus* eius nominis Primus; ex quo duo alij proceſſêre, videlicèt Secundus ipſius nepos, & Tertius ſecundi nepos, qui & regnum Francorum ſuo tempore adeptus eſt. Accepimus enim iſta ex Stephano Abbate, qui res geſtas *a* S. Modoaldi Archiepiſcopi Treverenſis perſecutus eſt: ubi ne confundatur hiſtoria, de duobus Pipinis viris clariſſimis genus texitur. Prior enim de quo eſt ſermo, fuiſſe ponitur Carlomanni Senioris filius, qui ex nuptâ ſibi Ittâ religioſiſſima femina, eiuſdem S. Modoaldi ſorore, liberos ſuſceperit Grimoaldum, Gertrudem, & Beggam, pietate omnes inſignes; ex Begga iuncta matrimonio Anſegiſo filio S. Arnulphi poſteà Metenſis Epiſcopi, fit natus Pipinus Iunior Senioris nepos. Ex hoc autem natus eſt Carolus cognomento *Martellus*: ex quo tres ſunt geniti filij, Carolus, Carlomanus, atque Pipinus Tertius ordine, Primus autem eius generis Rex Francorum. Porrò prædicti Pipini huius nominis Primi virtutes mirabiliter prædicat idem Stephanus *b*, aſſerens eum fuiſſe probatiſſimæ vitæ, ac puriſſimæ famæ, ſapientiæ domicilium, conſiliorum theſaurum, defenſionem legum, munimentum patriæ, decus Curiæ, viam Ducum, & diſciplinam Regum: cúmque ſub Clotario ac Dagoberto, Maioris Domûs dignitate, modicum à ſublimitate regiâ differente fungeretur, omnia regni negotia prudentiſſima diſpoſitione ordinaſſe, exercentem tam in bello fortitudinem, quàm in pace iuſtitiam. De cuius etiam eximia religione, in Rebus *c* geſtis S. Wironis in Scotiâ Epiſcopi traditur, cùm accederet ad confeſſionem ſacramentalem, ſolitum fuiſſe in reverentiæ ſimul & pœnitentiæ ſignum calceos detrahere. Denique eiuſdem hortationibus Dagobertum æquitati ac iuſtitiæ operam dediſſe, æquè Aimoinus affirmat.

De Pipinis Principibus.

a Ext. ap. Sur. 12. Maij.

b Ibid. lib. 1. c. 2. & 34.

Pipini primi virtutes.

c Ap. Sur. 8. Maij.

III. Viri illuſtres, quibus uſus eſt Dagob. Rex.

Cæterùm Dagoberti regni exordio, *S. Arnulphus* Metenſis Epiſcopus qui eum educaverat, divinitùs inſpiratus, admonitúſque, quòd Regi ſe non fore proficuum ampliùs prævideret, eremum petiit, licèt eum Dagobertus vi etiam adhibita in Curia retinere conatus ſit, quæ pluribus narrat eius Vitæ ſcriptor Ionas Abbas. Eidémque datus eſt ſucceſſor in Epiſcopatu *Gotricus*, magnæ pariter vir ſanctitatis. Præter quem, uſus eſt etiam familiariſſimè Dagobertus *Chuniberto* Colonienſi Epiſcopo, pari ſanctitatis fama illuſtri; necnon *S. Eligio*, qui ex aurifabro factus Epiſcopus Noviomenſis, toto orbe miraculorum fulgore coruſcavit; cuius res geſtas copioſiſſimè ſcripſit *d* eius æqualis *S. Audoënus* Epiſcopus Rotomagenſis.

d Ap. Sur. 1 Decemb.

Iesu Christi
An. 632.
Honorii
An. 7.
Heraclii
An. 23.

I. Arabes Saraceni deprædantur Gazam.

Anno Chriſti ſexcenteſimo trigeſimo ſecundo, Indictione quintâ, Arabes Saraceni ſub Eububezer Mahometis ſucceſſore invadentes Gazenſem regionem, eam deprędati ſunt; occiſo Præſide Palæſtinæ, qui armatus eis occurrerat. Quo tempore (ut Theophanes habet) apparuit in meridie cometes gladij formam præ ſe ferens; ſignum videlicèt minitantis iræ Dei, atque eorumdem Arabum invaleſcentis Imperij. Sed magnâ vindictâ divinæ iuſtitiæ factum eſt, ut ibi magis eiuſmodi clades Imperium Rom. ſit depaſta, ubi tum hęreſum tum ſchiſmatum frequentes ſcaturigines erumpentes, quaſi ſulphurei amnes materiam igni divinæ indignationis aſſiduè miniſtrarunt: ut quæ annis fermè ſingulis dicenda erunt, perſpicuè declarabunt.

II. Dagob. Rex uxorem repudiat.

a Aim oin. lib. 4. c. 19.

b Ap. Sur. 12 Maij

S. Amandi labores in prædicatione fidei.

Eodem pariter anno Dagobertus Francorum Rex, Gomatrude coniuge, eò quòd ſterilis eſſet, quorumdam aulicorum conſilio repudiata, Nantildem puellam è monaſterio raptam in matrimonium ſibi iunxit. Hæc Aimoinus *a*: quorum etiam meminit Hubgaldus monachus in Rebus *b* geſtis S. Rictrudis omni fide conſcriptis; cùm de *S. Amando* Epiſcopo Traiectenſi agens, ait illum, quòd unà cum aliis Epiſcopis eiuſmodi impium Dagoberti facinus liberè reprehendiſſet, ab ipſo Rege pulſum eſſe in exilium. Ex quo malo illud bonum elicuit Deus, ut idem S. Pontifex in Vaſconiam eiuſdem S. Rictrudis patriam perveniens, multos illic à Gentilismo, cui adhuc quibuſdam in locis addicti erát, ad fidem converterit. Quod idem alio tempore eumdem Tornacenſibus & Gandavenſibus pręſtitiſſe, quamplurimis ubique in confirmationem fidei miraculis editis (inter quæ & mortuum ad vitam revocavit) ſed & traiecto Danubio, ſpe martyrij ad Sclavos populos perrexiſſe, fruſtratum verò ad ſuos rediſſe; Baudemundus eiuſdem ſæculi auctor enarrat in Rebus *c* geſtis ipſius. Quomodò verò Dagobertus facti pœnitens eumdem in gratiam receperit, ſuo loco dicturi ſumus.

c Ap. Sur. 6. Febr.

IESU CHRISTI
AN. 633.
HONORII
AN. 8.
HERACLII
AN. 24.

I.

ANNUS Domini ſexcenteſimus trigeſimus tertius, Indictionis ſextæ, tam Romano Imperio, quàm Eccleſiæ Catholicæ funeſtiſſimus extitit. Imperio quidem, quia cùm deceſſiſſet primus Mahometis ſucceſſor Eububezer ſive Abubachar, Haumarus in locum eius *Amiras* factus (id erat Principatûs eorum nomen) inter alias Boſtrenſem civitatem cepit; occurrentémque ſibi cum exercitu Theodorum Heraclij Imp. fratrem prælio vicit: quâ re in deſperationem coniectus Imperator, præfectis exercitui aliis ducibus, ipſe relictâ Syriâ ubi tunc erat, ſublatóque ab Ieroſolymis ſanctiſſimæ Crucis ligno, Conſtantinopolim in locum tutum ſe recepit. Hæc Annales *a* hoc anno eiuſdem Imp. vigeſimo quarto. Cauſa verò aſportandi ſacrum Crucis lignum, illa interceſſiſſe videtur potiſſima, quod haud falſus coniector Heraclius prævidit Arabes dominaturos locis illis. Quanto autem cultu & veneratione Conſtantinopoli habitum fuerit, declarat Beda *b* agens de eius adoratione fieri ſolitâ tribus diebus Hebdomadæ ſanctæ ab univerſo clero & populo, déque liquore odorifero ex eiuſdem S. Ligni nodis tunc profluere conſueto, quo omnes ægritudines ſanarentur.

a Theoph. & Cedr.

S. CRUCIS LIGNUM TRANSLATUM CONSTANTINOPOLIM.

b Bed. de Lo. Sanct. c. 20

II.

MONOTHEL. HÆRESIS PROMULGATUR À CYRO ALEXANDRIÆ.

Quod autem pertinet ad mala quibus Catholica Eccleſia hoc anno mirum in modum exagitata eſt; hîc principium ponitur patefactæ hæreſis MONOTHELITARUM: nam Maximus in Diſputatione cum Theodoſio, de quâ inferiùs, aſſerit Indictione ſextâ eiuſmodi innovationes Alexandriæ incœpiſſe, per expoſitionem novem capitulorum hæreticorum à Cyro illius civitatis Epiſcopo factam, & ad Sergium Conſtantinopolitanum miſſam, ab eóque probatam. Idque ipſum Acta *c* Sextæ Synodi fuſiùs docent: nempè Cyrum collectâ Alexandriæ *Synodo* Indictionis ſextæ menſe Maio, Monothelitarum hæreſi aperuiſſe viam; eo ſimulato prætextu quòd hæreticos omnes in Ægypto poſitos Eccleſiæ Catholicæ iungere poſſet, ſi duarum *Voluntatum & Operationum* voces ſilentio ſupprimerentur; ſatis eſſe dicentem, ſi in Chriſto tantùm *Dei virilis voluntas & Operatio* diceretur; ex quâ duarum in Chriſto naturarum exacta profeſſio ederetur, quâ etſi non voces, res ipſæ tamen expreſſæ haberentur.

c Syn. Sext. Act. 13.

III.

SOPHRONIUS IEROS. ADVERSATUR CYRO.

Verùm huic ſubdolo Cyri conatui mox adverſatum eſſe Sophronium, tunc adhuc tantùm monachum, poſteà verò Ieroſolymitanum Epiſcopum; literáſque dediſſe ad Sergium Conſtantinopolitanum, ut illud de unicâ Voluntate & Operatione capitulum Synodi Alexandrinæ deleretur, duæque aſſererentur in Chriſto Voluntates & Operationes; conſtat ex iiſdem Sextæ Synodi Actis. Immò & ipſummet Conſtantinopolim eâ de cauſâ ad Sergium profectum eſſe, Sergius ipſe teſtatur in epiſtolâ ad Honorium Papam, de quâ mox agetur. Sed exciderunt priores illæ Sophronij de his ad Sergium literæ; extántque *d* dumtaxat, quas hoc eodem anno ſcripſit ad eumdem, ubi ipſe in locum demortui Modeſti creatus eſt Epiſcopus Ieroſolymitanus. Quæ tamen cùm in Græco codice Sextæ Synodi reperiantur ad Honorium Papam inſcriptæ, & ita etiam ſæpè citatæ, ſúbque eodem nomine à Photio *e* memorentur; facilè crediderim encyclicas eas fuiſſe, ab ipſo Sophronio ex Synodo ſecundùm conſuetudinem ſcriptas, & veluti ſuæ fidei confeſſionem, ubi creatus eſt Epiſcopus; miſsáſque ab eo ex more tum Romam ad Honorium Papam, tum Conſtantinopolim ad Sergium Patriarcham.

d Ead. Act. 13.

e Phot. in Biblioth. cap. 231.

IV.

SERGIUS CONSTANT. DE IIS SCRIBIT AD HONOR. PAP.

f Ext. in Sext. Syn. Act. 12.

Ubi autem priorem illam Sophronij epiſtolam Sergius accepiſſet, mox ad Honorium Romanum Pontificem ipſe literas *f* dedit, quibus eum de omnibus quæcumque hactenùs tam ab Imperatore quàm aliis circa hanc quæſtionem acta eſſent, certiorem faceret; admoneretque optimum fore ad pacem inter omnes hæreticos conciliandam, ſi de novis eiuſmodi vocibus ab utrâque parte omninò taceretur; hoc eſt tam ab iis qui Unam, quàm ab iis qui Duas in Chriſto Voluntates atque Operationes aſſererent. Quæ quidem ab Honorio haud potuerunt velut ab hæretico dicta recuſari; quippe quæ nihil habere viderentur adverſarium Concilium Chalcedonienſi, in quo de duabus in Chriſto naturis indiviſè & inconfusè coniunctis eſſet contra Eutychetem aſſertio promulgata. Nam & æquè Sergius eandem ſuis literis inſeruit Orthodoxam doctrinam, ſimúlque profeſſionem epiſtolæ S. Leonis; ac demùm Honorij ſeſe cenſuræ ſubiicere teſtatus eſt, ſi quid ipſe minùs vel ampliùs in iiſdem ſuis literis dictum eſſe cognoſceret. Quapropter licèt hæc ſubdolè ab eo prolata eſſe poſteà detecta fuerint; eumdem tamen præſenti tempore non tantùm Orthodoxum ab omnibus creditum eſſe; ſed & magnæ exiſtimationis Epiſcopum habitum, facile etiam cognoſces ex prædictâ ſanctiſſimi Sophronij encyclicâ epiſtolâ, ad ipſum Sergium æquè atque Honorium ſcriptâ; in quâ præter alia multa in eiuſdem laudem dicta, in fine preces eius vehementer expoſcit. Ut his omnibus conſideratis, non mireris ſi ad eumdem reſcripſerit *g* Honorius, tamquam ad Catholicum hominem & valdè pium; immò ſi paria ſe cum illo de novarum vocum ſilentio ſentire ſignificaverit.

g Ext. ead. Act. 12.

V.

EXPLICATIO DICTORUM HONORII

Quòd tamen Sergius manifeſtus poſt hæc cognitus hæreticus fuerit, atque damnatus; inde etiam complures exiſtimârunt, æquè Honorium cenſendum eſſe hæreticum; nullam videlicèt rationem habentes temporis diverſitatis, nec rerum. Siquidem (ut diximus) cùm iſta ſcriberentur, nec levis quidem ſuſpicio erat de Sergio quòd hæreticus eſſet; nec poterat culpæ adſcribi de utrâque voce ſilentium, immò laudari potiùs debuit, quòd velut pacis ſignaculum eſſet appoſitum: cùm & alioqui omnis vocum novitas ſoleat in Eccleſiâ eſſe ſuſpecta, & ſatis ſupérque conſultum fidei Catholicæ de Verbi incarnatione videretur, ſi in Chriſto duas confiteretur quis naturas indiviſè, inconfusè, & inconvertibiliter coniunctas. Hoc autem & ipſe Honorius iiſdem literis confeſſus eſt, & pariter profeſſus unum operatorem divinitatis & humanitatis CHRISTUM IESUM; hoc eſt, ipſum in unâ conſiſtentem perſonâ, operatum (ut ait) ſecundùm duplicem operationem duarum na-

turarum, humanæ atque divinæ. Ut planè rem ipſam prædicâſſe noſcatur, cuius novas voces merito putavit, ob iam exorta ſcandala, & propoſitam futuram pacem, reticendas eſſe. Neque enim adhuc eò progreſſa res erat, ut non ſine ſcandalo eædem prætermitti poſſent: ſicut poſteà accidit, cùm ſub Theodoro Papâ detecta eſt hæreticorum fraus in fabricatione Typi à Conſtante Imp. promulgati, de quo ſuo loco dicendum. Nam & Sophronius, quamvis Cyro reſtiterit, tamen poſteà acquievit pariter Sergio, ob bonum pacis eiuſmodi vocum ſilentium ſuadenti; ut conſtat ex eâdem prædictâ Sergij ad Honorium epiſtolâ. Cùm autem in nullam umquam ipſe ob eiuſmodi conſenſionem, vel minimam hæreſis ſuſpicionem perductus fuerit; cur igitur afferat præiudicium Honorio longiùs à Sergio abſenti, ſi ei ſe conſentire affirmaverit in iiſdem quæ probârat antè Sophronius his rebus geſtis præſens?

VI. HONOR. PROPUGNAT. CATHOL. FIDEM.

Cùm autem poſt hæc iterùm Sophronius de cohibendâ Cyri temeritate, quâ contra id quod conſtitutum fuerat de tacendis ab utrâque parte vocibus controverſis, unam procaciter nimis iactaret in Chriſto voluntatem, ad Honorium Papam legationem miſiſſet (ut qui venit tunc miſſus legatus Stephanus Epiſcopus, poſtea etiam teſtatus eſt in Concilio Romano ſub Martino Pontifice, Collatione ſecundâ) haud ſegniter in eo agens Honorius, confeſtim ſilentium omninò impoſuit eidem Cyro talia prædicanti, datis ad ipſum eo argumento literis: quæ licèt non extent; earum tamen eſt mentio in aliis ad Sergium eodem tempore ſcriptis, quæ habentur recitatæ in Sextâ *b* Synodo. In quibus dum ſe perſtare ſignificavit in ſententiâ, ut bono pacis ad vitandas turbas & commotiones populorum, de voce utrâque, tam unius quàm duarum voluntatum & operationum taceretur; quamprudentiſſimè deſtruxit hæreſim, & firmavit Catholicam fidem; definiens (ſicut & antè fecerat) pro unâ operatione oportere unum operantem Chriſtum Dominum in duabus naturis veridicè confiteri; & pro duabus operationibus, ipſas potiùs duas naturas, id eſt divinitatis & carnis aſſumptæ, in unâ perſonâ Unigeniti Dei Patris, inconfuſè, indiviſè, & inconvertibiliter prædicare propria operantes. Quibus quidem planè inſinuavit non convenire perſonæ unitatem operationis, ſed operantis: ſicut & Ioannes *i* Damaſcenus de his agens, docet non dici poſſe ratione unius perſonæ unam voluntatem; ſed unum volentem: ſicut nec unam operationem; ſed unum operantem, in duabus ſcilicèt naturis: quas dum Honorius aſſeruit indiviſè, inconfuſè, & inconvertibiliter coniunctas, duas planè neceſſariò introduxit operationes & voluntates. Sicque nihil his magis Catholicum, nihilque his temporibus ad pacem in Eccleſiis conſervandam utilius dici potuiſſe videtur.

b Sext. Syn. Act. 13.

i Damaſc. 3. de fide Orthod. 14.

VII. VINDICATUR À CALUMNIIS.

Quod verò Patriarchæ Conſtantinopolitani hæretici Sergius, Pyrrhus, ac Paulus, aliique Monothelitæ, ad confirmandum ſuum ipſorum errorem, oſtentare poſteà conſueverunt Honorij priorem ad eumdem Sergium epiſtolam, quaſi in eâ unicam in Chriſto voluntatem aſſeruiſſet: illam eiuſmodi in Honorium illatam calumniam iam olim S. Maximus martyr eiuſdem ſæculi ſcriptor celebris, & Catholicæ fidei præclarus defenſor, adversùs eumdem Pyrrhum diſputans *k*, egregiè confutavit: docens inſuper, & eâ de re ſatisfactum pariter fuiſſe Imperatori Conſtantino per *l* Ioannem Papam; dum videlicèt quod dixerat Honorius de unâ voluntate, ita ex ipſius Secretarij, qui epiſtolas ſcripſerat ab Honorio dictatas, & tunc adhuc ſuperſtes erat, declaratione interpretatus eſt; ut cùm Sergius ſcripſiſſet quoſdam duas voluntates in Chriſto contrarias dicere, reſcripſerit Honorius in Chriſto non duas voluntates contrarias extitiſſe, nempè unam carnis & alteram ſpiritûs, ſicut ſunt in nobis poſt peccatum; ſed unam tantùm, nempè ſpiritûs, quippe quod caro in Chriſto nihil abſolutè appetebat contra rationem. At hæc (ut egregiè docet Maximus) ſolam naturam humanam ſignat, non etiam divinam & humanam. Ex quibus illi erubeſcendi occaſionem habeant, qui poſteà ſub Catholico nomine eumdem Honorium hæreſis Monothelitarum accusârunt: cùm, ut diximus, & eum iam olim adversùs hæreticos ſufficientiſſimè Maximus defenderit; & in Synodo Lateranenſi centum quinque Epiſcoporum ſub S. Martino Papâ & Martyre, itémque in aliâ centum viginti quinque Epiſcoporum celebratâ à ſanctiſſimo Pontifice Agathone, in quibus nominatim damnati fuêre præcipui eiuſmodi hæreſis auctores atque fautores, nulla prorsùs vel levis mentio quòd erraverit Honorius, facta fuerit. Quòd verò in Sextâ Oecumenicâ Synodo quæ extat, recenſitus cum Monothelitis legatur Honorius; aperiemus impoſturam, cùm de his ſuo loco opportuniùs agetur. Iam ceteras huius anni res geſtas proſequamur.

k De hac Diſput. agetur infrà an. 645.
l Vide infrà an. 641. in fin.

VIII. CURAT RES ANGLORUM.

Hoc eodem Redemptoris anno, menſe Iunio, idem Honorius Papa petitioni annuens Eduini Nordanhumbrorum in Angliâ Regis, miſit Pallium tum Paulino Eboracenſi Epiſcopo, tum etiam Honorio Dorovernenſi, qui Iuſto nuper defuncto ſucceſſerat; eiſdémque ambobus vices Apoſtolicæ Sedis tribuit, ita ut dum quis eorum obiret, alter in locum defuncti, alium poſſet ordinare Epiſcopum, nec eſſet neceſſe ea de cauſâ Romam petere. At verò cùm huius ipſius anni menſe Octobri idem Edwinus Rex à rebellante Carduella, antiquorum in eadem provincia commorantium Britannorum Rege, ac Penda Merciorum Rege Pagano, bello impetitus, prælióque victus, & occiſus fuiſſet; ſed & qui ei ſucceſſerunt, fidem Chriſtianam abiuraſſent (qui ab eodem Carduella impiè quidem; ſed iuſta ultione perempti ſunt) ex his valdè perturbata eſt Eccleſia Anglicana, quouſque Oſwaldus anno ſequenti regnum ſuſcepit. Hæc verò omnia quomodò geſta fuerint, Beda *ll* prolixè narrat.

ll Bed. lib. 2. hiſt. Angl. cap. 17. & ſeqq. & l. 3. cap. 1.

IX. ET SCOTOR.

Sed & cùm Honorius Papa didiciſſet Scotos, Chriſtianos antiquos licèt, & Evangelicæ vitæ cultores eximios, Paſcha tamen Domini celebrare non eo die quo univerſa Eccleſia conſuevit; idem de huiuſmodi aliiſque corrigendis erroribus, literas ad eos dedit; ut teſtatur Beda *m*. Nihil tamen ipſum profeciſſe, ex eo perſpicuè poſſumus intelligere, quòd eius ſucceſſoribus Romanis Pontificibus in iiſdem non modicum fuerit inſudandum. Ceterùm non ideò Eccleſia Scotorum à communione Sedis Apoſtolicæ ſeparata fuit aliquando; Etenim quamvis error gravis eſſet, utpotè toties in Eccleſia Catholica

m Id lib 2. cap. 19.

ERROR SCOTOR. DE DIE PASCHATIS.

damnatus; tamen quòd circa ritus, non circa fidei dogmata verſaretur, viſus eſt in gente illa à Sede Apoſtolicâ tolerandus, donec perfectiùs poſſet populus imbui veritate. Siquidem eiuſmodi error non in eos irrepſit ex refractariâ contentione, ut agere voluerint contra totius Eccleſiæ Catholicæ uſum; ſed (ut idem teſtatur Beda *n*) ex ignoratione Paſchalis computûs, quòd nemo illis ultra orbem poſitis Synodalia eius obſervantiæ decreta porrexiſſet. Quamobrem nec numerandi fuêre inter Quartadecimanos à Nicæno Concilio damnatos; quippe quòd non ſicut illi, Iudæorum more, Paſcha Domini lunâ decimaquartâ in quâlibet feriâ accideret, celebrarent; ſed illud ſemper agerent die Dominicâ, ut & Catholici omnes: verùm in eo ab eis differebant, quòd Catholici illum Dominicum diem ſuſciperent, qui à decimaquartâ lunâ ad veſperam uſque ad vigeſimamprimam lunam primus occurreret; Scoti *o* verò eum, qui à decimatertiâ lunâ uſque ad vigeſimam: ex quo illud abſurdum interdum contingebat, ut ſi decimaquartâ lunâ occurreret Dominica dies, ipſi eadem die unà cum Iudæis Paſcha pariter celebrarent. Quem errorem apud eos cœptum anno Domini quingenteſimo ſexageſimo quinto, perduraſſe per annos centum quinquaginta, uſque ad annum ſeptingenteſimum decimum ſextum, quo penitùs extinctus eſt, idem auctor *p* ſcribit.

n *Il. lib. 3. cap. 4.*

o *Id. lib. 3. c. 17. & 25.*

p *Eod. c. 4.*

X. CONCIL. TOLET. IV.

Hoc item anno, qui numeratur tertius Siſenandi in Hiſpania regnantis, Nonis Decembris habita eſt celeberrima SYNODUS TOLETANA, Quarta dicta, eadémque Generalis appellata; Ærâ nimirum ſexcenteſimâ ſeptuageſimâ primâ, ut ex veteribus ſcriptis codicibus, qui illuſtravit Eccleſiaſticas Hiſpaniæ antiquitates Garſias Loaiſa teſtatur. Interfuerunt Epiſcopi numero ſeptuaginta, tam ex Hiſpaniâ quàm Galliæ Narbonenſis parte illa, quæ adhuc parebat Hiſpaniarum Regibus: quibus præfuit *S. Iſidorus* Hiſpalenſis Epiſcopus. Edita verò ab illis ſunt ſeptuaginta quatuor capita, eadémque obſervatione digniſſima, de his quæ ad doctrinam Catholicam, diſciplinam Eccleſiaſticam, & bonos mores ſpectant. Sed & illud memoriâ dignum, quod in præfatione Synodi Patres docent, ipſum Regem Siſenandum, cùm in baſilicam ingreſſus eſſet ubi Synodus haberetur, primò coram Epiſcopis humi proſtratum cum lacrymis poſtulâſſe, ut ipſi pro ſe Deum orarent; deinde eoſdem exhortatum eſſe, ut ſecundùm paterna decreta omnia agerentur. Poſt hæc autem primo loco à Patribus fidei Catholicæ profeſſio eſt edita; in quâ inter alia Spiritum ſanctum à Patre Filióque procedere, ex doctrinâ antiquorum profeſſi ſunt. Reliqua verò doctè, piéque, & nonniſi Spiritui-ſanctus illuſtratione ſancita, tu apud Acta conſule.

REX HUMI PROCUMBIT CORAM SACERDOTIBUS.

XI.

q *Iſid. Orig. lib. 7.*

Verùm præter illa ipſe Iſidorus alibi *q* teſtatur, decretum in eodem Concilio fuiſſe, ut unus ubique in univerſâ Hiſpaniâ ſacer ritus ſervaretur in cunctis miniſteriis Eccleſiaſticis. Fuitque ſententia plurimorum, cui libens ſubſcribo, tunc à Patribus injunctum fuiſſe onus eidem S. Iſidoro (utpotè earum rerum peritiâ & ſcientiâ ceteris excellenti) ut elucubraret volumina Eccleſiaſticorum Officiorum, quibus tum in ſacris Miſſis, tum in Horis pſallendis canonicis, uti deberent omnes Hiſpaniarum Eccleſiæ. Nam & extant adhuc Miſſale & Breviarium, Eccleſiaſticam redolentia antiquitatem, quæ ſub titulo pariter eiuſdem S. Iſidori cuſa fuêre. Sed cur idem Officium ſacrorum rituum vulgò *Mozarabe* dicatur, libenter item aſſentior iis qui dicunt vocem eſſe depravatam, & loco *Mixtarabum*, dici *Mozarabe*: Nimirùm cùm poſt Saracenorum tyrannidem, facta eſſet Chriſtianorum Hiſpaniæ diviſio, aliorum videlicèt qui viverent inter Arabes velut ſervi, & aliorum qui extorres facti aufugiſſent, ſive ad montes, ſive ad exteras nationes; iſtos fuga lapſos, alios gentiles ſuos viventes inter Arabes, Mixtarabes appellâſſe; ritúmque ſacrorum, quem ex uſu librorum S. Iſidori iidem retinerent, quibus fugâ lapſi carerent, eodem pariter nomine Mixtarabum Officium dicere conſueviſſe, quòd eo ſcilicèt uterentur Mixtarabes Chriſtiani.

DE OFFICIO MOZARABE.

IESU CHRISTI AN. 634.

HONORII AN. 9.

HERACLII AN. 25.

I. ÆGYPTUS OCCUPATUR A SARACENIS.

ANNO Chriſti ſexcenteſimô trigeſimo quarto, Indictionis ſeptimæ, Heraclij vigeſimo quinto, Saraceni mirum in modum invaleſcentes contra Romanos, eoſdem multis prælis vicerunt; Damaſcum, aliáſque plurimas Syriæ civitates ceperunt; ipſámque nobiliſſimam Ægyptum, quæ provincia ab Auguſti temporibus ſub Imperatorum ditione hactenùs perſeveraverat, ſub tributum redegerunt. Hæc pluribus Annales Græcorum. Ex quibus conſtat, pugnâſſe tunc Deum adversùs Romanum Imperium pro Saracenis, cùm ipſe Imp. pro hæreticis adversùs Eccleſiam Catholicam bellum ſtrueret; Ægyptióſque ſubiugatos eſſe à barbaris, eo tempore quo in Ægypto per Cyrum Epiſcopum Alexandrinum nova hæreſis communi omnium conſenſu pullularet. Ceterùm erant tunc, cùm Damaſcus capta eſt, inter alios cives, parentes S. Ioannis Manzur, Damaſceni dicti; qui ob inſignia virtutum præconia, inter captivos liberi permanſerunt, adeò ut licèt Chriſtiani eſſent ac fide Orthodoxi, tamen ab iiſdem Saracenis (qui nihil negotij Catholicis faceſſerunt) publicis manciparentur functionibus. Hęc enim tradit Scriptor rerum geſtarum ipſius Ioannis; quem nondum hoc tempore natum idem videtur innuere.

DE PARENTIB. S. IOAN. DAMASCENI.

II. OSWALDI REGIS ANGLOR. PIETAS.

Eodem anno in Angliâ Oſwaldus ſanctiſſimus Rex, Edwini nuper extincti ex ſorore nepos, venturus ad pugnam contra Carduellam tyrannum, magnâ fide in eodem loco Crucem ligneam erexit; fuſiſque apud eam precibus, ipſe cum parvo exercitu; ſed fide Chriſti munito, eumdem Carduellam immenſis ſuis copiis fidentem ſuperavit, occiditque. Et vocato ex Scotiâ (ubi ipſe exulans baptiſmum ſuſceperat) *S. Aidano* Epiſcopo, anteà monacho, viro planè Apoſtolico; per eius prædicationem, cui & ipſe Rex interpretis munere fungebatur, Bernicirorum gentem ſibi ſubditam ad fidem

Chriſti convertit: cùm priùs nihil apud eos aliud proficere potuiſſet Auriſtes, quòd auſterioris eſſet animi. Quæ omnia pluribus Beda *a* proſequitur, multa referens de pietate eorumdem Aidani & Oſwaldi, necnon de miraculis ad eamdem Crucem ligneam fieri conſuetis. Addit & eumdem Regem, cùm ſuos ſubditos regna cælorum ſperare docuit, regna quoque terrarum pluſquàm nullum maiorum ſuorum à Deo conſecutum eſſe; ſiquidem omnes nationes & provincias Britanniæ, quæ in quatuor linguas (hoc eſt Britonum, Pictorum, Scotorum, Anglorum) diviſæ erant, in ditione accepit. Ipſum autem adeò in pauperes & peregrinos benignum & largum fuiſſe, ut & aliquando cùm ſediſſet ad prandium, audiens eſſe pauperes in plateâ expectantes eleemoſynam, mox antequam aliquid deguſtaret, miſerit ad eos dapes ſibi appoſitas, diſcumque argenteum confringi, ac minutatim eis dividi præceperit. Quâ re delectatus Aidanus qui aderat, apprehensâ eius dexterâ; *Numquam*, inquit, *inveteraſcat hæc manus.* Quod & poſteà accidit, cùm Oſwaldo occiſo, manus a corpore exciſæ, incorruptæ permanſerunt, & in Eccleſiâ ſervatæ dignâ à cunctis veneratione honoratæ ſunt.

a *Bed. de geſt. Angl. lib. 3. cap. 1. & ſeqq.*

IESU CHRISTI
AN. 635.
HONORII
AN. 10.
HERACLII
AN. 26.

I. SYRIA A' SARACENIS OCCUPATA.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo trigeſimo quinto, Indictionis octavæ, Heraclij vigeſimo ſexto, Haumar Arabum & Saracenorum Princeps univerſam ſubegit Syriam, deletò unà cum exercitu Sergio Romanorum in Palæſtina Duce; ipſâque ſancta civitas Ieruſalem obſeſſa eſt. Hæc Annales breviter: quæ lamentabili voce abundè deploravit eiuſdem S. civitatis Epiſcopus ſanctiſſimus Sophronius, in oratione quam durante obſidione habuit in die Natalis Domini: ubi miſerrimum deſcribens illius regionis ſtatum, cùm omnia loca ſancta quæ erant extra Ieroſolymam, à feris barbaris poſſeſſa diriperentur, inter alia luget quòd non poſſet ſuo loco celebrare cum ſuis Natalitium Domini, nempè in Bethleem quæ in manibus hoſtium eſſet.

II. FIDEI PROPAGATIO IN ANGLIA.

Sed dum tot tenebræ occuparent Orientem lux Evangelica fulgentibus radiis coruſcavit in Occidente. Hoc enim anno in Angliâ gens Occidentalium Saxonum, qui antiquitùs Geviſſi vocabantur, unà cum ipſorum Rege Cynigilſo fidem Chriſti ſuſcepit, prædicante illis verbum *Byrino* Epiſcopo illuc ab Honorio Papâ miſſo. Narrat hæc Beda *a*: quæ geſta hoc anno Redemptoris eſſe, conſtat ex ipſius S. Byrini Actis *b*. Ubi inter plura alia, quæ ab eodem edita narrantur miracula, illud eſt inſigne, quòd aſcenſurus aliquando navem, cùm urgentibus nautis præ feſtinatione in littore ubi Miſſam celebrâtat, reliquiſſet pallam ei ab Honorio Papâ datam, ſuper quam in altari Corpus Chriſti conſecrabat, & in quâ Corpus Dominicum involutum, & ad collum ſuſpenſum ferre ſemper conſueverat (qui mos antiquus adhuc vigebat) nave plenis velis mare ſulcante, reminiſcens obliti chariſſimi pignoris, ipſe fide armatus in aquam deſcendit, & per illam pedibus incedens, recepto quod reliquerat, ad navem regreſſus eſt, quæ interea immobilis extitit. Ob quæ mira a nautis tamquam Deus adoratus, eoſdem ad fidem Chriſti convertit.

a *Bed. 3. hiſt. 7*
b *Ap. Sur. 3. Decemb.*
INGENS MIRACULUM BYRINI.

IESU CHRISTI
AN. 636.
HONORII
AN. 11.
HERACLII
AN. 27.

I. IEROSOLYMA CAPTA A' SARACENIS.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo trigeſimo ſexto, Indictione nonâ, civitas ſancta, in qua operatus eſt Deus ſalutem in medio terræ, anno ſecundo obſidionis pactis conventis dedita eſt Saracenis. Egit namque Sophronius eiuſdem Epiſcopus, ut Chriſtianis in univerſâ Palæſtinâ liceret ſecurè quæ ſunt Chriſtianæ religionis ſacra peragere. Haumar autem Saracenorum Princeps mox ubi civitatem ingreſſus eſſet, cilicinis ex camelis & ſordidis indumentis amictus, templum Salomonis adiens, ut potè affinis genti Hebræorum, eius deſtructionem luxit, ac poſteà in uſum ſuæ ſectæ reſtauravit Sophronius verò non ferens videre ſancta à canibus proculcari, cùm ad hanc deſolationem retuliſſet prophetiam Danielis de abominatione in loco ſancto, mœrore confectus obiit. Hæc omnia Annales tradunt. Ceterùm Ieroſolyma à Saracenis hoc anno capta, ab iiſdem captiva tenta eſt per annos quadringentos ſexaginta tres; videlicèt uſque ad annum Domini milleſimum nonageſimum nonum, quo Francorum piâ fortitudine cæleſti munitâ auxilio, à iugo tyrannico liberata eſt.

II. SERGIUS INVADIT ECCLES. IEROSOL.

Poſt Sophronium autem, invaſiſſe Eccleſiam illam hæreticum hominem *Sergium* quondam Ioppenſem Epiſcopum; apparet ex relatione Stephani Epiſcopi in Synodo Romanâ ſub Martino Pontifice, Secretario ſecundo. Sed & illud Ieroſolymitana clades attulit detrimentum, ut æquè cum civitate Sophronij ſcripta naufragium paſſa ſint; præter duas homilias *a*, alteram in Natali Domini habitam, de quâ anno ſuperiori, alteram de Angelis; itémque epiſtolam *b* unam adverſùs Monothelitas, de quâ pariter dictum eſt ſuperius: ex quibus ſatis intelligi poteſt, qualis quantúſque vir fuerit, doctrinâ egregiè & eloquentiâ præditus. Qui cùm & ſanctitate percelebris innotuiſſet, eius natalis dies in Tabulas *c* Eccleſiaſticas relatus eſt.

a *Ext. in Bibl. Patrū.*
b *In Synod. Sext. Act. 13*
c *Martyrol. Rom. 11. Mart.*

III. CONCIL. TOLET. V.

Hoc item anno, Æra ſexcenteſimâ ſeptuageſimâ quartâ, celebratum habetur CONCILIUM TOLETANUM, dictum Quintum, Epiſcoporum viginti, anno primo Cinthilani Regis, laudatiſſimi Principis; cuius extant canones novem, iidémque pro Regis ſalute, Regníque ſtabilitate ſanciti. Quòd autem ei minimè interfuiſſe reperiatur S. Iſidorus Hiſpalenſis Epiſcopus, qui Concilio Toletano Quarto ante triennium celebrato præfuerat; id accidit, quòd hoc eodem anno traditur eſſe defunctus, poſtquàm Eccleſiam illam quadraginta fermè annis adminiſtrâſ-

S. ISIDORI OBITUS, ET VIRTUTES.

ſet; cùm ſtans in Eccleſiâ peracto ſermone ad populum, & expanſis manibus benedicens omnibus, Regémque Deo commendans, feliciſſimo ſomno obdormivit in Domino: vir doctrinâ ſimul & ingenio pollens, virtutibúſque & ſanctitate, atque etiam miraculis præclarus; ex Gothorum ſtirpe progenitus, filiúſque Severiani Crucis Carthaginenſis, & frater magni illius S. Leandri olim Hiſpalenſis ſimiliter Epiſcopi. De eiuſdem S. Iſidori admirandis laudibus, plura habent Tudenſis in Cinthilano Rege, & S. Ildelphonſus Archiepiſcopus Toletanus. Sed & iſte ſcripta *d* illius exactè recenſet: quæ fermè omnia adhuc extant. Tudenſis autem de ipſius ſucceſſore *Theodiſco* natione Græco loquens, ait eum fuiſſe ſub ovinâ pelle lupum rapaciſſimum: qui libros quoſdam S. Iſidori corruperit; & ob fidei errorem, quo Chriſtum filium Dei adoptivum tantùm eſſe dicebat, à Synodo depoſitus ad Arabes tranſierit, & ſectæ Mahometanæ adhæſerit.

d *Multa alia eius excuſa habentur, de quibus vide Bellarm. de Script. Eccl. in Iſidoro.*

EPISCOPUS HISPAL. APOSTATA.

IESU CHRISTI AN. 637.
HONORII AN. 12.
HERACLII AN. 28.

I. ANTIOCHIA CAPTA A SARACENIS.

ANNO Domini ſexceteſimo trigeſimo ſeptimo, Indictione decimâ, totius Orientis metropolis civitas Antiochia à Saracenis capta eſt, cum iam anteà ab iiſdem occupata eſſet reliqua pars Syriæ. Planè verò his temporibus, quibus ſive à Perſis anteà, ſive ab Arabibus poſteà, iiſdémque Mahometanis & Saracenis, captæ ſunt nobiliſſimæ civitates Orientis: Alexandria, Ieroſolyma, & Antiochia, unà cum eiſdem ſubditis regionibus; accidit ut ſive habitatoribus in Occidentem commigrantibus, ſive mercatoribus cum iiſdem gentibus tutò verſantibus, ſive aliis fidelibus Chriſtianis id curantibus, complura Sanctorum cùm Martyrum, tum Confeſſorum, corpora tranſlata fuerint in Occidentem, atque in diverſis locis, Romæ, Venetiis, vel alibi collocata. Romam autem tranſlatas tunc fuiſſe venerandas Reliquias Ignatij martyris Antiochiâ, conſtans fama vetúſque traditio, potiùs quàm ſcripta ſignificant. Sed S. Marci corpus longè poſt hæc tempora transferri Venetias contigit, de quo dicetur ſuo loco.

TRANSLATÆ RELIQUIÆ IN OCCIDENTEM.

IESU CHRISTI AN. 638.
HONORII AN. 13.
HERACLII AN. 29.

I. CONCIL. TOLET. VI.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo trigeſimo octavo, Indictionis undecimæ, Cinthilani Hiſpaniæ Regis ſecundo, Æra ſexcenteſimâ ſeptuageſimâ ſextâ, quinto Idus Ianuarias, celebratum habetur generale, ſive dixeris nationale CONCILIUM TOLETANUM, Sextum nominatum; cui præfuit *Silva* Epiſcopus Narbonenſis ceteris ſenior, interfuerúntque Epiſcopi, ſive per ſe, ſive per legatos numero quinquaginta duo: à quibus ſancita ſunt Capita decem & novem, cùm ad fidem Catholicam ſtabiliendam, tum etiam ad Eccleſiaſticam diſciplinam cuſtodiendam elaborata. Quorum tertio, in odium maximè Iudæorum, ex eiuſdem Regis ſententiâ, atque Optimatum Regni conſenſu, à Patribus ſancitum eſt, ut qui in Regnum Hiſpaniæ impoſterum vocarentur, non antè thronum conſcenderent, quàm inter reliqua conditionum ſacramenta polliciti eſſent, ſe nullo modo permiſſuros in Regno ſuo aliquem degere qui non eſſet Catholicus; adeò ut ſi quis eorum, eius legis ac promiſſionis temerator exiſteret, *eſſet* (inquiunt Patres) *anathema maranatha in conſpectu Dei, & pabulum efficeretur ignis æterni: ſimúlque cum eo damnatione percellerentur, quicumque ſacerdotum vel quorumlibet Chriſtianorum eius implicati fuiſſent errori.* Ex quibus quidem apparet, haud indebitè tributum eſſe titulum Hiſpaniæ Regibus, ut CATHOLICI cognominentur; ut potè tanto facti titulo digni, quod non ſolùm iurent ſe fore Catholicos; ſed neque paſſuros quemquam non Catholicum in ampliſſimo ſuo regno permanere.

REGES HISP. CUR COGNOMINATI CATHOLICI.

II. HONORII PP. OBITUS.

Hoc eodem anno, quarto Idus Octobris, *Honorius* Romanus Pontifex ex hàc vitâ migravit; ubi ſediſſet annos duodecim ac menſes quinque, minùs tribus diebus: Ita enim ex Synodalibus Actis Romani Concilij ſub Martino Papâ, eſt corrigendum quod apud alios legitur, poſt annos duodecim & menſes undecim: ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri. De cuius erga divinum cultum reverentiâ in diſponendis rebus Eccleſiaſticis, atque munificentiâ in ædificandis, ornandis, dotandíſque Eccleſiis, multa admiranda apud Anaſtaſium invenies. Sed mirabilius planè, quod in refoſſis nuper egregiis antiquitatum *a* monumentis de eodem Honorio Papâ traditur, ab ipſo ſublatum ſchiſma Hiſtrionum de Tribus Capitulis, ſpatio annorum ſeptuaginta inveteratum; ad quod demoliendum fruſtrà inſudâſſent prædeceſſores Romani Pontifices, præſertim verò S. Gregorius, ut vidimùs ſuperiùs. Unde mirificè commendatur ipſius Honorij Pontificatus, omni quidem ex parte laudatiſſimus: quamvis poſtmodùm iidem Schiſmatici iterùm lapſi, in eo permanſerint uſque ad Sergium Papam. Sed & quod iiſdem antiquis monumentis & inſcriptionibus poſt eiuſdem Pontificis obitum confectis, permulta alia de optimo ipſius regimine Eccleſiæ, & ſincerâ per omnia fidei Orthodoxæ obſervatione prædicentur; ex iis quoque erubeſcere debeant, qui in ipſum vel mutire audeant.

a *Caniſ. Antiq. lect. tom. 6. pag. 411. Appēd. antiq. Inſcript. pag. 1163. num. 5. & pag. 1165. num. 12.*

III. SEVERINUS PAPA.

Quod autem ait Anaſtaſius ſedem eius vacâſſe annum unum, menſes ſeptem, & dies decem & ſeptem; haud ſic intelligendum eſt, ut non antè electus fuerit eius ſucceſſor; ſed potiùs quòd qui iam Romæ canonicè electus erat SEVERINUS, cùm reſiſteret conſentire Edicto Imperatoris, de quo agetur paulò pòſt, non fuerit ab eodem Imperatore (ut tunc tyrannicè fieri moris erat) confirmatus. Hoc enim colligi poſſe videtur ex ipſo Anaſtaſio; dum agens de eodem Severino, ait, cùm ipſe adhuc electus eſſet (hoc eſt, nondum ordinatus) Epiſcopus Lateranenſe à Mauritio Chartulario, & Iſacio

Italiæ Exarcho (quod numquam antehac factum fuerat a quoquam) armatâ manu devaſtatum fuiſſe; primatéſque Eccleſiæ omnes (hoc eſt, Cardinales) eorum violentiæ reſiſtentes in exilium pulſos, ac denique Eccleſiam theſauro & ſupellectilibus ſacris ſpoliatam; aliquâ etiam prædæ parte Conſtantinopolim ad Heraclium Imp. miſsâ; poſtmodùm verò ordinatum fuiſſe Severinum. Hæc igitur cùm pendente Severini ordinatione, accidiſſe doceat Anaſtaſius; putamus Imperatorem diſtuliſſe confirmationem ipſius electionis, quouſque promiſſionem ab eo eliceret de acceptatione Edicti perfidiæ, quod ipſe promulgaturus eſſet; & quoniam illud Severinus cum omni clero fuerat execratus, nequaquàm ipſum accepiſſe confirmationem; ſed abſque eâ ordinatum eſſe, quem idem Anaſtaſius ait fuiſſe moribus ſanctum, benignúmque ſuper omnes homines, & largum in pauperes; patriâ autem Romanum, patréque natum Abieno.

Graſſatio Exarchi in Eccl. Rom.

[In Collectaneis Anaſtaſij Bibliothecarij, nuper à doctiſſ. Iac. Sirmondo editis, extat epiſtola S. Maximi Abbatis & Confeſſoris ad Abbatem Thalaſſium: ex quâ intelligitur, Severino poſt Honorij obitum electo, Conſtantinopolim eius causâ miſſos eſſe Legatos pro confirmatione ipſius electionis; cúmque eam Græci ſuſpenſam diutiùs tenentes, legatos promittere vellent perſuaſuros ſe conſecrando Pontifici ſubſcribere Heraclij Ecthesi; ipſos ſcito reſponſo Græcos eluſiſſe, dum negantes vim cuiquam inferendam eſſe in causâ fidei, ac nihilominùs promittentes delaturos ſe ad electum Pontificem Ecthesin, & ſi ipſe iudicaret eam benè habere, rogaturos ut ei ſubſcriberet, conſenſum conſecrationis obtinuerunt. Hinc igitur moræ illæ conſecrationis Severini; quem nihilominùs Ecthesin conſtanter repudiâſſe, teſtatur Martinus Papa ſub finem Secretarij tertij Synodi Rom. ut etiam dicetur anno ſequenti.]

IV.

Hoc item anno, Ariovaldus Rex Longobardorũ Arianus, ubi regnâſſet annos duodecim, mortuus eſt; inque locum eius ſubrogatus Rotharis itidem Arianus: cuius temporibus (ut ait Paulus *b* Diaconus) penè per omnes civitates regni eius duo Epiſcopi fuerunt, unus Catholicus & alter Arianus. Idémque Longobardorum leges, quas ſola conſuetudine hactenùs retinuerant, ſcriptis primò mandavit, codicémque ipſum, Edictum appellari præcepit, anno ſeptuageſimo ſeptimo ex quo Longobardi in Italiam venerant.

b Paul. diac. lib. 4. cap. 41.

Longob. leges scriptis mandatæ.

Iesu Christi
An. 639.

Severini
An. 1.

Heraclii
An. 30.

I.

Anno Chriſti ſexcenteſimo trigeſimo nono, Indictione duodecimâ, Heraclius Imp. ſemel Deo adverſus, animo induratus, tandem publicum promulgavit edictum, ad ſtabiliendam cui favebat Monothelitarum hæreſin; quòd Ecthesin, hoc eſt expoſitionem nominavit. Id enim factum eſſe hoc anno, videlicet duodecimâ currente Indictione, docent Acta Romanæ *a* Synodi ſub Martino Papâ, in quibus ipſa Ecthesis integrè recitata habetur; impia quidem illa, ſed ita concinnata ut fallere poſſet quempiam incautum: quam in eâdem Synodo Martinus adſcribit perfidiæ Sergij Conſtantinopolitani Epiſcopi. Sed & poſtquam ea promulgata eſt, ad ipſam confirmandam à Sergio *pſeudoſynodum* celebratam eſſe, paritérque ſcriptam ad eum ab impio Cyro Alexandrino epiſtolam adulatione plenam, conſtat ex tertio Secretario eiuſdem Concilij Romani. Denique eamdem Ecthesin miſſam eſſe ab Imperatore ad Iſacium Italiæ Exarchum, & per hunc ad Romanum Pontificem Severinum, ut eam probaret, certum redditur ex eâdem Cyri ad Sergium epiſtolâ: Severinum autem una cum univerſo Romano Clero illam deteſtatum eſſe, & anathemate damnâſſe, declaravit idem Martinus Papa in prædictâ Romanâ Synodo.

Herācl. Imp. Ecthesin promulgat.

a Synod. Later. ſub Mart. Secret. 1. & 3.

Sever. PP. damnat illam.

II.

Porrò ipſe *Severinus* haud diutiùs ſuperſtes fuit, afflictionibus exagitatus à miniſtris Imperatoris, quòd Ecthesin approbare renuiſſet: ſiquidem ea quæ de his anno ſuperiori dicta ſunt, in hunc potiùs referenda putamus, poſtquàm ipſe Imperatori conſentire renuit. Quòd verò eiuſdem incerta ſit dies electionis, hinc factum eſt ut nec quamdiù Pôtifex perſeveraverit adeò certò definiri poſſit; quamvis alij pro arbitrio addant & minuant annos, menſes, & dies. Tribuit autem eius ſedi Anaſtaſius menſes duos & dies quatuor; videlicèt à tempore ordinationis, non autem electionis; aitque ipſum ſepultum eſſe in baſilicâ S. Petri. Sanè illum non prætergreſſum eſſe hunc annum, ex eo liquidò intelligi poteſt, quòd ſequenti ſediſſe Ioannem conſtet ex Synodo ab eo tunc factâ. Sed & quòd idem Anaſtaſius dicat eum defunctum eſſe quarto Nonas Auguſti, ac ſedem vacâſſe menſes quatuor & dies viginti novem; ex hâc eius aſſertione dicendum erit, ultimâ die huius anni ordinatum eſſe in locum eius Ioannem huius nominis Quartum, natione Dalmatam, filium Venantij Scholaſtici.

II. Moritur.

Ioan. IV. Rom. Pont.

III.

Auctor quoque eſt Beda, hoc anno perlatas eſſe Romam Epiſcoporum Scotorum literas ad Severinum ſcriptas de côtroverſiâ celebrationis diei Paſchatis (de quâ ſuperiùs dictum eſt) ac de reviviſcente in Scotia Pelagianiſmo: ſed cùm iam Severinus diem obiiſſet, Clerum Romanum unà cum ipſo Ioanne electo necdum confirmato, eas aperuiſſe, Scotiſque conſultationum ſuarum reſponſa dediſſe. Cuius literarum fragmenta cùm idem auctor *b* recitet; ex earum præfatione colligi poteſt, quomodò adminiſtrari ſoleret Romana Eccleſia, dum qui electus erat Pontifex, vetabatur tyrannice munus ſuum exercere, donec accederet Imperatoris confirmatio. Sic enim ſe habet inſcriptio, *Dilectiſſimis Thomiano, &c. Hilarius Archipresbyter & ſervans locum S. Sedis Apoſtolicæ, Ioannes diaconus & in Dei nomine electus, item Ioannes Primicerius & ſervans locum S. Sedis Apoſtolicæ, & Ioannes ſervus Dei Conſiliarius eiuſdem Apoſtolicæ Sedis.* Unde videas curam Romanæ totiúſque Univerſalis Eccleſiæ non electum Pontificem ſolùm geſſiſſe, ſed quatuor ſimul eiuſdem Eccleſiæ præcipuos miniſtros. Sicut etiam ex epiſtolâ *c* S. Martini Papæ ad Eliterum intelligitur, in abſentiâ Pontificis locum ipſius repræſentare conſuevíſſe Archidiaconum, Archipreſbyterum, & Primicerium.

b Bed. 2. hiſt. Angl. 19

Quomodò adminiſtraretur Rom. Eccleſ. pendente confirmatione Imp.

Quæ quidem excerpta ſunt ex Baron. hoc an. & 590. X. & 650. XV.

c Martin. Pap. ep. 15.

IV.

Hoc eodem anno, turbarum omnium in Oriente auctor & architectus Sergius Epiſcopus Conſtantinopolitanus, poſt impiam illam Ecthesin in ſua pſeudoſynodo confirmatam, cùm ſe ſumma rerum potitum arbitraretur, vocatus eſt à ſummo Iudice reddere rationem ad tremendum illud divinum examen Dei viventis & vi-

Obitus Sergii Epiſcop. Conſt. et ſubrogatio Pyrrhi.

denus. Quem quidem ad hunc uſque annum perveniſſe, quę nuper ex Synodalibus Actis Romani Concilij ſunt dicta demonſtrant: ex quibus corrigendum eſt Nicephori Chronicon, in quo octo tantùm anni & menſes ſeptem tribuuntur eius Epiſcopatui; quem liquet tenuiſſe annis triginta & ampliùs. Pluris namque ſunt ad fidem certam faciendam, Epiſtolæ, & Acta Synodalia, quovis alicuius auctoris Chronico. Ceterùm ſublato de medio hæretico Patriarchâ, alius ab hæretico Imperatore in eius locum ſubrogatus eſt pariter hæreticus, *Pyrrhus* Chryſopolitanus monachus, Sergio impietate non minor.

V. SARACENI POTIUNTUR REGNO PERS.

Dum autem ſic in fidem Catholicam iuraretur bellum, adverſariorum Saracenorum vires in immenſum augebantur: qui Perſarum regnum invadentes, hoc anno potiti ſunt illo, cùm ad fugam converſus Hormiſda Rex Perſarum, rebus penitùs deſperatis, regalia quoq; dimiſit inſignia.

VI. d Aimoin. lib. 4 de geſt. Franc. c. 20.

Quod ad res Francorum pertinet; hic eſt annus octavus *d* Regis Dagoberti, quo ipſe ad meliorem frugem converſus, dimiſſis concubinis, puellâque Regentrude ſibi in matrimonium collocatâ, ex eâ filium ſuſcepit, quem Sigebertum nominari voluit; revocato ad eum baptizandum ab exilio S. Amando Epiſcopo Traiectenſi, cuius pedibus proſtratus veniam petiit iniuriæ in ipſum irrogatæ. In baptiſmo autem pueri mirandum illud accidit, ut cùm oratione finitâ nemo fortè ex circumſtanti multitudine reſpondiſſet *Amen*, aperuerit Dominus os eiuſdem pueri; qui dies tantummodò quadraginta natus, audientibus cunctis, clarâ voce reſpondit, *Amen*. Cuius tanti miraculi teſtes ſunt præter Aimoinum *e*, Baudemundus *f* atque Hugbaldus *g* horum temporum Scriptores, in Rebus geſtis eiuſdem ſancti Pontificis, & ſanctiſſimæ feminæ Rictrudis Marcianenſis.

INFANS XL. DIER. IN BAPTISMO RESPONDET, AMEN.
e Ibid.
f Act. S. Amand. ap. Sur. 6 Feb.
g Vit. S. Rictrud. ap. Sur. 12. May.

IESU CHRISTI
AN. 640.
IOAN. IV.
AN. I.
HERACLII
AN. 31.

I. IOAN. PP. DAMNAT ECTHESIN HERACLII.

ANNO Domini ſexcenteſimo quadrageſimo, Indictione decima tertiâ, Ioannes Romanus Pontifex collectâ SYNODO, damnavit promulgatam ab Heraclio anno ſuperiori Ecthesin, unà cum ipſâ Monothelitarum hæreſi, quæ eiuſdem Imperatoris auctoritate plurimùm invaluerat. Idque ipſum præſtiterunt diverſis habitis *Conventibus*, Eccleſiæ Africanæ. Teſtatur hæc imprimis Theophanes. Ei verò rei magno Africanis adiumento fuiſſe Maximum martyrem, docent Acta rerum ab ipſo geſtarum quæ habentur ad calcem Operum eius in tribus codicibus Vaticanis. Ex quibus ſciendum eſt, fuiſſe hunc *Maximum* patriâ Conſtantinopolitanum, antiquâ nobilitate clarum, literis philoſophicis ac Theologicis egregiè excultum: qui invitus ab Heraclio in Palatium tractus, ut regiis commentariis conſcribendis operam daret, in eâ functione factus eſt omnibus dignum virtutum quod imitarentur exemplar. Monothelitarum autem hęreſi ad Regiam acceſſum habente, ipſe ſibi conſulens Palatium deſeruit, atque monaſterium ingreſſus Chryſopolitanum in ulteriore litore ſitum, pauló pòſt eiuſdem ſubire coactus eſt præfecturam. Quòd autem videret illam hæreſim in Oriente in dies augeri, iter dirigens in Occidentem qui tali ſcelere careret; Romam venturus, in tranſitu Africanis, aliiſque finitimarum provinciarum atque inſularum Epiſcopis hortator extitit, ut Synodis ubique habitis, eamdem Monothelitarum impietatem condemnarent.

DE MAXIMO ABBATE ACER. FIDEI CATHOL. PROPUGNATORE.

II. HERACL. NEGAT ECTHESIN.

Porrò cùm ea quæ diximus Romæ & alibi in Occidente geſta, Imperatori innotuiſſent, ſéque per ea execrationi omnibus ubique eſſe videret; haud leviter commotus, illud excogitavit conſilium, ut novo promulgato edicto omnibus declararet, Ecthesin illam ſuam non eſſe; ſed Sergij Conſtantinopolitani Epiſcopi, qui eam Imperatoris nomine edidiſſet, quo maiorem ei auctoritatem compararet. Hæc enim ita ſe habuiſſe, hàncque novam declarationem ab Imperatore ad Ioannem Romanum Pontificem miſſam eſſe, docent Acta publica in Senatu Conſtantinopolitano poſteà confecta, cùm ſub Conſtante Imperatore Monothelitâ cauſa Maximi tractaretur. Sed utinam Heraclius, ſicut deſtruxit, ita ædificâſſet; nimirùm ut eodem, vel alio edicto, rectæ fidei confeſſionem promulgâſſet toto orbe terrarum: nam eâ plane indigebat, ut ſe ab omni hæreſis ſuſpicione purgaret.

III. CYRI ALEX. OBITUS, ET PETRI SUBROGATIO.

Hoc pariter anno ex humanis ſublatus eſt peſſimus ille Cyrus Alexandrinus Epiſcopus, poſtquàm ſediſſet (ut habetur in Nicephori Chronico) annos decem. Succeſſit illi *Petrus* eiuſdem farinæ homo, hæreſis Monothelitarum propugnator acerrimus. In ſede pariter Antiochenâ *Macedonius* ſucceſſit perditiſſimo illi Athanaſio hæretico. Sed quando ipſe defecerit ignoratur: nec de Antiochenis Epiſcopis ſucceſſoribus ulla deinceps mentio uſque ad tempora Sextæ Synodi, quibus ei præfuiſſe Eccleſiæ reperitur *Macarius* hæreticus famoſiſſimus. Sicut & Ieroſolymitanæ Eccleſiæ obſcura eſt ſucceſſio, occupatis regionibus illis à Saracenis.

IV. a Aimoin. lib. 4. c. 23.

Quod ad res pertinet Occidentales; hoc eodem anno, qui numeratur nonus Dagoberti Francorum Regis, veteres *a* ponunt Legatum ab eo miſſum Richarium, ſive Sicharium, ad Sclavorum Regem pro repetendis mercibus ablatis quibuſdam mercatoribus Francis. De quâ legatione illud inſigne narrant, quòd cùm idem Sclavorum Rex Legato dixiſſet, expetere ſe amicitiam Regis Francorum, iiſque reſpondiſſet, *Non eſſe poſſibile ut ſervi Chriſti cum canibus fœdera iungerent*; tunc ad eum ille; *Quandoquidem nos ſervi profitemini eſſe Dei, & nos ſumus canes, ideò quæ vos nequiter contra eius geritis voluntatem, ut inutiles famuli nobis frequenter concedi[t]ur morſibus ipſa ulciſci*: ſtatímque a ſuo conſpectu Legatum abiecit. Ceterùm claruit hoc tempore in Galliâ egregiæ ſanctitatis vir *Richarius* nomine, qui paternis moniris ipſum Dagobertum Regem ad meliorem frugem convertit; cuius res præclarè geſtas ſcripſit poſteà Albinus *b* Flaccus ad Carolum Imperatorem.

REGIS SCLAVORUM SCITUM DICTUM.
b Ap. Sur. 26. April.

V. ECCLES. ANGLIC. PROPAGATUR. c Bed. lib. 3. cap. 8.

Eodem Redemptoris anno Eadwaldum Anglorum in CantiâRegem defunctum eſſe, relicto regni herede filio Earconberto, teſtatur Beda *c*; reſque Eccleſiaſticas felicioribus progreſſibus auctas tradit. Hic enim (ut ait) primus Regum

Anglorum

Anglorum idola ubique deſtrui, Ieiuniúmque quadraginta dierum obſervari præcepit: cuius & filia Eartongatha monaſticam vitam amplexa, Gallias petens vixit in monaſterio nobiliſſimæ Abbatiſſæ Faræ. Siquidem eo tempore (inquit) necdum multis in regione Anglorum monaſteriis conſtructis, multi de Britanniâ monaſticæ converſationis gratiâ, Francorum vel Galliarum monaſteria adire ſolebant, & filias ſuas eiſdem erudiendas, ac ſponſo cæleſti copulandas mittebant. Porrò *Fara*, quam diximus, magni illius S. Columbani Abbatis quondam diſcipula, dicta quoque reperitur *d Burgundofora*, quaſi Burgunda Fara: quæ & fratri ſuo nomine *Faroni*, viro nobiliſſimo æquè ac prudentiſſimo perſuaſit ut ampliſſimis Palatij honoribus, Regiſque Clotarij ſingulari amicitiâ poſthabitis, adhuc vigente iuventutis flore, conſentiente coniuge, Eccleſiaſtico Ordini ſe adiungeret: qui poſteà creatus Epiſcopus Meldenſis egregiâ claruit ſanctitate; ut pluribus habetur in eius Vitæ Actis *e*.

De Burgundofora Abbatiſſa.

d *In Vit. S. Euſtaſ. Abb. Luxov. ap Bed. Baron. ibi. & an. 614.*

e *Ap Sur. 28. Octob.*

IESU CHRISTI
AN. 641.

IOAN. IV.
AN. 2.

CONSTANTINUS
HERACLEONAS.

I. Heraclii Imp. infelix obitus.

ANNO Chriſti ſexceteſimo quadrageſimo primo, Indictione decimaquartâ, menſe Martio, *Heraclius* Aug. ubi imperâſſet annos triginta unum, infelici exitu vitam clauſit, confectus ærumnis animi, corporiſque moleſtiis, ea paſſus quæ pudet referre: ſed & præter alias corporis ægritudines, magnoperè hydropiſi laboravit. Qui quidem reliquit de ſe quaſi in tabulâ egregie effigiatum exemplar, quantùm Deo inhærentes Principes poſſint, quantúmve ab eo recedentes ſint invalidi, ac Reipublicæ & Eccleſiæ noxij: propagatâ etiam eâdem ad poſteros ſuos infelicitate. Etenim qui cum ipſo regnârat, & ipſi ſucceſſit CONSTANTINUS, iugi morbo detentus, vix quatuor in Imperio (ut tradit Theophanes) menſes abſolvit; coronatus eâdem quam ſecum ad ſepulchrum pater coronam geſtavit, perſoluto pretio Templo ſeptuaginta librarum. Creditum verò fuit venenum ipſi à Martinâ Auguſtâ novercâ propinatum. Cuius Martinæ filius HERACLEONAS, adiuvante Pyrrho Conſtantinopolitano Epiſcopo, Imperij habenas regendas ſuſcepit: ſed rebellante Senatu, poſt ſex menſes ab Imperio depoſitus eſt, ac mutilatione naſi mulctatus; paritérque eius mater Martina, perfida femina, linguæ abſciſſione punita, ac denique ambo in perpetuum exilium eiecti; collato Imperio filio Conſtantini, quem alij Conſtantem, Conſtantium alij, alij Conſtantinum nominant; nos verò ſecuti Theophanem, CONSTANTEM appellabimus: cuius Imperij initium annô ſequenti contigit.

Conſtans Imp.

II. Ioan. PP. obitus.

Hoc item anno *Ioannes* Papa, ubi ſediſſet annum unum, menſes novem, & dies ſex, ex hâc vitâ migravit quarto Idus Octobris; ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri. Cúmque vacâſſet ſedes eius menſem unum & dies tredecim, hoc eodem anno, die vigeſimaquintâ Novembris ſubrogatus eſt in locum eius THEODORUS, Theodori Epiſcopi filius, patriâ Ieroſolymitanus: ut hæc omnia tradit Anaſtaſius. Qui & de eodem Ioanne habet, ipſum per omnem Dalmatiam ſeu Iſtriam multas pecunias miſiſſe, ad redimendos captivos, quos Gentiles deprædati eſſent. Etenim Slavi, ſive Sclavi, in illas regiones graſſantes, magnam multitudinem captivorum abduxerant, quos Ioannes Papa redemit: qui eò liberior fuit in erogando Eccleſiæ theſauro, quòd haud pridem vidiſſet eum in damnum eiuſdem Romanæ Eccleſiæ fuiſſe ab Honorio congregatum; quódque ſciret aurum Eccleſiam habere (ſicut ait S. Ambroſius *a*) non ut ſervet, ſed ut eroget: quamvis non ſemper improbanda ſit prudentia, quâ in neceſſitates Eccleſiæ pecunia cuſtoditur, ſecundùm quod in Sacrâ Scripturâ *b* dicitur, utiliorem eſſe ſapientiam cum divitiis. Sed ſi his Eccleſia careat, certum eſt haud Dei tuto præſidio deſtitui, immò divinum magis ſibi conciliare patrocinium, cùm humanis auxiliis deſtituta videtur: non enim innititur auro, licèt auro benè utatur. Ceterùm qui in Dalmatiam pro redimendis captivis pecunias miſit Ioannes, theſaurum inde longè locupletiorem eſt conſecutus; nempè (ut habet Anaſtaſius) corpora SS. Venantij, Anaſtaſij, Mauri, aliorúmque pluriniorum martyrum, quæ Romam transferenda curavit, quòd ea in Dalmatia & Iſtriâ barbarorum parerent incurſibus & incendiis.

Theodori electio.

Ioan. largitas in redimendis captivis.

a *Ambr. 2 Offic. 28. ap. Baron. an. 638.*

b *Eccleſ. 7.*

[In Collectaneis Anaſtaſij Bibliothecarij, de quibus ſup. an. 638. num. III. extat prædicti Ioannis PP. IV ad Conſtantinum Imp. Heraclij filium qui hoc anno regnâſſe ponitur, ſcripta pro Honorio Pontifice Apologia, de quâ ex S. Maximo facta eſt ſuperiùs mentio an. 633. num. VII. Cuius videlicèt ſcribendæ occaſio nata eſt ex Pyrrho Patriarchâ Conſtantinopolitano, & aliis Monothelitis, qui Honorij ad Sergium Pyrrhi deceſſorem epiſtolâ abutebantur, quaſi ipſorum hæreſi faveret: quam Ioannes recto atque orthodoxo ſenſu dictatam probat.]

IESU CHRISTI
AN. 642.

THEODORI
AN. 1.

CONSTANTIS
AN. 1.

I. Pyrrhus Epiſc. Conſt. extorris factus.

ANNO Chriſti ſexceteſimo quadrageſimo ſecundo, Indictione decimaquintâ, Pyrrhus Conſtantinopolitanus Epiſcopus in ſuſpicionem adductus conſpirationis cum Martinâ Auguſtâ de propinato veneno Conſtantino Imperatori; ſibi timens ſponte receſſit, cùm ſediſſet (ut ait Nicephorus) annos duos, menſes novem, & dies novem. Pergens autem in Africam, manſit ibi annos tres; poſt quos profectus eſt Romam, ut dicetur. In eius verò locum, ab hæretico Imperatore Conſtante ſubrogatus eſt *Paulus* æquè hæreticus Monothelita. Sicut enim Imperij, ita & impietatis heres Conſtans, hæreſim quam ſciebat ab Heraclio avo cœpiſſe originem, mirum in modum propagare conatus eſt, præficiendo Eccleſiis vacantibus Epiſcopos hæreticos, provinciiſque regendis Præſides deputando eiuſdem erroris aſſertores: ut numquam turpior apparuerit facies Orientalis Eccleſiæ, quàm his temporibus; cùm etiam ex alterâ parte ubique invaleſceret ſecta Mahometana.

Conſtans Imp. hæreſim Monothel. propagat.

II. a Bed. l. 3. c. 9. & 12. OSWALDI REGIS OBITUS, RELIGIO, ET MIRACULA.

Hoc eodem Redemptoris anno (ut ſcribit Beda a) Rex Nordhumbrorum pientiſſimus Oſwaldus in prælio occiſus eſt ab eodem Pagano Rege Merciorum, à quo & deceſſor eius Edwinus peremptus fuerat: qui & eiuſdem caput, manúſque cum brachiis à corpore præciſas, in ſtipitibus ſuſpendi iuſſit; quouſque poſt annum veniens cum exercitu ſucceſſor regni Oſwinus, ea abſtulit & honorificè condidit. Ceterùm eiuſdem Oſwaldi egregiam ſanctitatem, ſuccedentibus multis miraculis, teſtificatione divinâ declaratam eſſe (adeò ut etiam pulvis, ubi corpus eius in terram cecidiſſet, utiliſſimus eſſet ſanandis morbis) docet idem Beda: qui & multa alia habet b de ipſius cultu religionis dum viveret, déque miſericordiâ & largitate in pauperes, aliiſque eiuſdem virtutibus memoriâ digna, & miraculis comprobata; quæ tu conſulas.

b Ibid. c. 6 & ſeqq.

IESU CHRISTI
AN. 643.
THEODORI
AN. 2.
CONSTANTIS
AN. 2.

I. ANno Chriſti ſexcenteſimo quadrageſimo tertio, Indictionis primæ, Conſtantis Imperatoris ſecundo (ut habent Græcorum Annales) Haumare Principe Saracenorum erigere ſtudente templum Ieroſolymitanum; cùm ædificium cœptum ſæpiùs corrueret, Iudæi cauſam rogati, aſſeruerunt id accidere virtute Crucis iuxtà poſitæ. Itaque Saraceni Crucem quæ templo montis Olivarum impoſita erat, depoſuerunt; ſícque demùm ædificia ipſorum firmata ſunt. Ea verò res Chriſtiani nominis inimicis occaſionem præbuit, multas ubique Cruces deturbandi. Hæc ex Theophane. Addit autem Guillelmus a Tyrius, illud templum, poſtquàm iuxtà conceptum, eleganti formâ & opere feliciter conſummatum eſt, ab eodem Principe multis & infinitis ditatum fuiſſe poſſeſſionibus, ad conſervanda perpetuò eiuſdem ſacra tecta, & continuanda luminaria. Illud verò planè mirandum, cùm tot eſſent inſignia Ieroſolymis Chriſtianorum templa, nullum eorum vendicare ſibi auſos fuiſſe dominantes impios Saracenos; ſed libera omnia prioribus uſibus iiſdem Chriſtianis reliquiſſe; eadémque ut anteà frequentata fuiſſe à totius terrarum orbis Fidelibus, prout inferiùs videbitur.

CRUCIS POTENTIA.

a Guil. Tyr. de Bel. ſacr. lib. 1. c. 2.

II. EXPILATORES PATRIARCHII LATER. MALÈ PEREUNT.

Inter hæc in Italiâ *Mauritius* Chartularius, quem ſuperiùs vidimus expilâſſe Patriarchium Lateranenſe, Romæ in tyrannū erumpens, miſſo per Iſacium Exarchum adversùs eum Dono Magiſtro militum, ab omnibus derelictus confugit in Eccleſiam B. Mariæ ad Præſepe: ſed inde extractus, miſſúſque Ravennam, capite truncatus eſt. Paulò verò pòſt idem Iſacius, qui & ipſe Patriarchium deprædatus fuerat, percuſſus divino ictu interiit. Hæc Anaſtaſius in Theodoro. Ita ultor Deus voluit poſteris relinquere ampliſſimis notis declaratam vindictam, quam meruerunt qui manus ſacrilegas inferunt in ſancta.

III. b Ext. in Conc. Later.

Huius item anni Indictione primâ, ſcripta eſt ab Epiſcopis Cyprio in *Concilio* congregatis, Synodalis epiſtola b ad Theodorum Romanum Pontificem (quem *Patrem Patrum*, & *univerſalem Papam* nominant) de Monothelitarum hæreſi ab ipſis damnatâ. Quo eodem tempore Stephanus Dorenſis Epiſcopus, à Sophronio Ieroſolymitano olim iuſſus, ac denuò poſt eius obitum à Catholicis Palæſtinæ Antiſtitibus delegatus, Romam ſe contulit pro Eccleſiâ Ieroſolymitanâ, quam invaſerant pſeudoëpiſcopi, idémque coniuncti Paulo Conſtantinopolitano hæreticorum acerrimo fautori. Qui quidem Stephanus à Theodoro Papâ conſecutus eſt Apoſtolicæ Sedis in illis partibus vicariam præfecturam, quâ illorum omnium caput Sergium Ioppenſem Epiſcopum intruſum in ſedem Ieroſolymitanam condemnaret, & ab eo ordinatos Epiſcopos gradu depoſitos in ordinem redigeret: quod & præſtitit. Hæc enim conſtant ex libello eiuſdem Stephani oblato poſtea Martino Papæ in Concilio Lateranenſi. Ex quibus & videas permiſiſſe Deum ſingulis quibuſque ſæculis exagitari diverſarum provinciarum Epiſcopos, quò aſſiduis rerum geſtarum exemplis innoteſceret, nullum aliud eſſe confugium adversùs ingruentes hæreticos, quàm ad Apoſtolicam Sedem Romanam, ceu divinum aſylum, in quo poſſet quis auxilium experiri.

ſub Mart. Secret. 2. CONFUGIUM ORTHODOX. ROMAM.

STEPH. VICARIUS APOST. SEDIS IN ORIENTE.

IESU CHRISTI
AN. 644.
THEODORI
AN. 3.
CONSTANTIS
AN. 3.

ANno Chriſti ſexcenteſimo quadrageſimo quarto, Indictione ſecundâ (in Britanniâ admodùm propagata eſt Chriſtiana fides per *Furſeum* Hibernum. Et Sigebertus Anglorum Orientaliū Rex, relicto regno cognato ſuo, monaſticam vitam profeſſus, à Pagano Merciorum Rege Pendâ occiſus eſt. Hæc fuſiùs Beda a. I.

I. REX SIGEBERTUS FIT MONACHUS. a Bed. lib. 3. cap. 4.

Hoc eodem anno, quo Dagoberti Francorum Regis decimuſquartus inchoatur, idem Rex omnibus circumpoſitis gentibus, nationibúſque ſibi ſubiugatis, ut ſe gratum cæleſtibus in ſe ſupra modum fluentibus beneficiis demōſtraret, convocatis filiis ac cunctis Regni ſui primoribus, univerſas penè Galliæ Eccleſias patrimonij ſui hæredes inſtituit; ſingulis multa dona largitus, tum in ſatisfactionem malorum quæ hactenùs geſſerat, quàm ut poſt ſuum obitum pro requie animæ ſuæ ſacrificium ubique ter in hebdomadâ offerretur: ſimúlque Sigebertum ac Hludovicum filios ſuos eodem die Reges conſtituit: quæ omnia pluribus proſequitur Aimoinus b.

II. DAGOBERTI REG. MUNIFICENTIA ERGA ECCLES.

b *Aimoin.* lib. 4. c. 30.

IESU CHRISTI
AN. 645.
THEODORI
AN. 4.
CONSTANTIS
AN. 4.

I. ANno Chriſti ſexcenteſimo quadrageſimo quinto, Indictione tertiâ, habitâ eſt in Africâ famoſa illa de fide Catholicâ DISPUTATIO

DISPUTATIO MAXIMI ORTHOD. CUM PYRRHO MONOTHEL.

inter Pyrrhum Conſtantinopolitanum Epiſcopum extorrem, eumdémque hæreticum Monothelitam, & Maximum Conſtantinopolitanum Abbatem Orthodoxum. Etenim ubi Pyrrhus in Africam perveniſſet, hæreſis ſuæ ſemina ubique iaciens, adverſantem ſibi maximè habuit Maximum, quem iam anteà in eamdem provinciam acceſſiſſe vidimus. Unde exigentibus Epiſcopis Africanis, ipſóque provinciæ Præfecto Gregorio Patricio, conventum eſt ut iiſdem præſentibus publica fieret inter eos de publicis controverſiis diſputatio: quam hoc anno contigiſſe, nempè Indictione tertiâ menſe Iulio, ipſe titulus Diſputationi præfixus edocet. Extat enim ipſa eâdem *a*, prout à Notariis tunc excepta fuit, conſervata integra unà cum aliis pluribus eiuſdem Maximi lucubrationibus, atque epiſtolis, in tribus antiquitùs ſcriptis codicibus quos Bibliotheca Vaticana *b* cuſtodit. Finis autem diſputationis fuit, ut Pyrrhus erroris ſui convictus pœnitens recantârit palinodiam; Romámque accedens, oblato fidei Catholicæ libello Theodoro Papæ, receptus ſit unà cum titulo Patriarcharûs in Eccleſiam Catholicam, eidémque omnia neceſſaria Eccleſiæ Romanæ ſumptibus honorificè ſubminiſtrata. Hæc enim præter Acta eiuſdem Diſputationis, reſtantur pariter ex Græcis Theophanes & Photius, ex Latinis Anaſtaſius Bibliothecarius: conſtántque inſuper ex aliis Actis *c* publicis Conſtantinopoli habitis, cùm Martinus Papa ibidem in vinculis conſtrictus teneretur; ubi etiam refellitur calumnia, quâ hæretici eludere conantes eiuſmodi à Pyrrho factam erroris ſui abiurationem, dixerunt ipſam vi & tormentis ab eo extortam eſſe.

a Recitat illam integrâ Baron. Græcè & Latinè Annal. Tom. VIII. hoc an. ſive in Append. eiuſdem Tomi.

b Num. 335. 336 337

PYRRHUS RECANTAT PALINODIAM.

c Ext. ſuep. 16. Mart. Pap.

II.

Sed & cùm gloria Maximi ex publicâ illa diſputatione ubique propagata eſſet, cœperunt eum omnes conſulere. Extat *d* enim eiuſdem ad Nicandrum Epiſcopum reſponſio de dogmatibus Orthodoxis, & aliæ ad diverſos. Qui & aliquando in crimen à Catholicis vocatus, quòd Pyrrhum laudâſſet, dum adhuc hæreticus eſſet, & quòd tres in Chriſto voluntates aſſeruiſſet, duas ſecundùm duas ipſius naturas, tertiam verò ſecundùm hypoſtaticam unionem; opus habuit apologiam texere ad Siciliæ monachos, à quibus de his admonitus fuiſſet. Quomodò verò ſanctiſſimo viro, ob defenſionem fidei Catholicæ glorioſè contigerit obire martyrium, ſuo loco dicturi ſumus.

d In cadd. Vatic. ubi ſup.

APOLOGIA MAXIMI.

III.

Hoc inſuper anno, qui numeratur quartus Conſtantis Imperatoris, Haumar Saracenorum Princeps, qui Ieroſolymam ceperat, Crucéſque depoſuerat, tulit ſui ſceleris pœnam, occiſus per fraudem à quodam Perſâ. Cui ſubſtitutus fuit Hoamen eius cognatus. Hæc ex Theophane.

IESU CHRISTI AN. 646.

THEODORI AN. 5.

CONSTANTIS AN. 5.

I.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo quadrageſimo ſexto, Indictione quartâ, quatuor Primates Africani in ſingulis ſibi ſubiectis provinciis (nempè Byzacenâ, Numidiâ, Mauritanâ, & Proconſulari) Synodos convocârunt, ad confirmanda Catholica dogmata, quæ vidiſſent anno ſuperiori tam validè à Maximo propugnata. Extant enim eorumdem Conciliorum monumenta, recitata in Lateracenſi *a* ſub Martino Papâ; videlicèt Synodalis epiſtola, à tribus ſimul ipſorum, nempè Byzaceno, Numidico, & Mauritano, ad Theodorum Romanum Pôtificem (quem *Patrem Patrum*, & *Summum omnium Præſulum Pontificem* appellant) ſcriptâ ea occaſione, quòd cùm iidem Patres Conſtantinopolim eſſent legationem ad Paulum eius civitatis Epiſcopum Monothelitarum principem commonendum miſſuri, de eâ te priùs ipſum Theodorum certiorem reddere voluerunt, quòd (ut aiunt) *antiquis regulis ſancitum eſſet, ut quicquid quamvis in remotis vel in longinquo poſitis ageretur provinciis, non priùs tractandum eſſet, niſi ad notitiam almæ Sedis Apoſtolicæ fuiſſet deductum, ut eius auctoritate iuſta quæ fuiſſet pronunciatio firmaretur: indéque ſumerent ceteræ Eccleſiæ, velut de natali ſuo fonte, prædicationis exordium, & per diverſas totius mundi regiones puritatis incorruptæ manarent fidei ſacramenta & ſalutis.* Hâc igitur ratione, & quòd Gregorij Præſidis tyrannide (cuius etiam hoc anno Conſtantis Imp. quinto meminerunt Annales Græcorum) commercium Africanorum cum Orientalibus fuiſſet penitùs interclusum, ipsique etiam Epiſcopi in ſuſpicionem coniurationis cum Gregorio adducti à malevolis eſſent apud Imperatorem: miſerunt iidem Patres Romam ad Theodorum Pontificem literas, quibus petierunt ut ſua ad Paulum ſcripta per Apoſtolicæ Sedis Reſponſales ei redderentur; rogarúntque inſuper, ut niſi idem emendaret errorem, ab ipſo Romano Pontifice excommunicationis ſententiâ damnaretur. Non tamen extant ipſæ eorumdem literæ ad Paulum ſcriptæ; ſed tantùm, quas *b* ſeparatim Patres Concilij Carthaginienſis Proconſularis provinciæ ad ipſum miſerunt; unà cum aliis Synodi Byzacenæ, eodem tempore ad Imperatorem eâdem de re conſcriptis. Quòd autem in nullo dictorum Conciliorum reperiatur nominatus Epiſcopus Carthaginienſis; id inde accidiſſe ſcias, quòd is qui tunc temporis præerat ei Eccleſiæ nomine Fortunatus, ſive Fortunius, communicaret *c* Paulo Conſtantinopolitano. Eo verò defuncto, ſive è gradu depoſito, ſubrogatus eſt in eius locum hâc eâdem Indictione quartâ Victor; qui confeſtim, more maiorum fidei ſuæ profeſſionem *d* miſit ad Romanum Pontificem.

a Syn. Later. ſub Mart Pap. Secret. 2.

SEDIS APOST. SUMMA AUCTORITAS.

b Ext. in eodem Secret. 2. unà cum epiſtolâ ad Imp.

c Patet ex Act. 14. Sext. Syn.

d Ext. in eod. Secret. 2.

II.

THEOD. PP. MITTIT APOCRISIARIOS CONSTANTINOPOLIM.

Cernens igitur Theodorus, in unam eamdémque ſententiam convenire univerſam Eccleſiam Africanam, omnéſque pariter in Paulum Conſtantinopolitanum conclamare, miſit ipſe Apocriſiarios ſuos cum literis acerrimis ad eumdem Paulum; quibus poſt admonitionem plurimam & exhortationem, plenam rectæ fidei præſcribens formulam, ſubiecit anathema adversùs omnes qui ab Eccleſiæ Catholicæ ſententiâ diſcreparent. Non extant ipſæ quidem Theodori literæ; ſed ita rem geſtam eſſe, aliæ à Paulo ad ipſum redditæ docent, quæ deſcriptæ habentur in Actis *e* Synodi Romanæ ſub Martino Papâ: quas ſi legeris, miraberis quæ ſoleat eſſe hæreticorum ad ſua excuſanda ſcelera, & operiendos errores, fraudulenta locutio. Quid verò poſt hæc factum fuerit, dicetur annis ſequentibus.

e Ibidem Secret. 4.

[Prædictæ Theodori Papæ literæ ad Paulum Conſtantinopolitanum ſcriptæ, editæ nuper ſunt in Collectaneis Anaſtaſij Biblioth. a doctiſſ. Iac. Sirmondo: qui eas refert ad an. Chriſti 641. quando poſt receptam a Paulo Synodicam de ſua in locum Pyrrhi ſubrogatione, arguit illum, & quòd damnatæ Ecthesis Heraclianæ chartam publicis locis a Pyrrho ſuſpenſam non ſuſtuliſſet, & quòd eiuſdem Pyrrhi, qui Patriarchatum odio compulſus abdicârat, adhuc ſuperſtitis necdum damnati ſedem occupaſſet. Quare Synodum coram Apocriſiariis ſuis convocari iubet ut Pyrrhi cauſa examinetur; ipsâmque Ecthesim rursùm anathemare percellit.]

III. CONCIL. TOLET. VII.

Hoc interim eodem anno, in Hiſpaniâ celebratum eſt CONCILIUM TOLETANUM, Septimum dictum, anno videlicèt Chindaſuindi Regis quinto, Ærâ ſexcenteſimâ octogeſimâ quartâ: cui præfuit *Orontius* Emeritenſis Epiſcopus; ſubſcripſerúntque ſive per ſe, ſive per vicarios alij Epiſcopi triginta octo: à quibus ſtatuti ſunt canones ſex ad diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentes. Quæ autem in eo habetur appendix de inventione librorum S. Gregorij Papæ, ſuo loco *f* ponenda erit.

f Infrà an. 649. in fin.

IESU CHRISTI
AN. 647.

THEODORI
AN. 6.

CONSTANTIS
AN. 6.

I.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo quadrageſimo ſeptimo, Indictionis quintæ, Conſtantis Imperatoris ſexto (ut ſcribit Theophanes) factus eſt ventus vehementiſſimus, qui inter alia multos Stylitarum diſiecit monachorum; videlicèt eorum qui in columnarum verticibus ſibi habitacula conſtruebant. Eodémque anno Saraceni Africam, bello civili ob rebellionem Gregorij Præſidis agitatam invaſerunt, Gregorium victum ex eâ pepulerunt, eamdémque ſubactam tributariam ſibi reddiderunt.

SARACENI OCCUPANT AFRICAM.

II.

Hoc item anno, quo abſolvitur Dagoberti Francorum Regis decimus ſextus, idem Rex decimanonâ Ianuarij defunctus eſt: cuius erga Eccleſias munificentia ex ipſius teſtamento ſuperiùs eſt demonſtrata. Eius corpus (inquit Aimoinus *a*) conditum aromatibus, ſepultum eſt in Eccleſiâ S. Dionyſij, quam ipſe univerſis quæ in Galliis tunc temporis erant, excellentiorem condiderat, aureiſque atque holoſericis pretioſiſſimis ornamentis decoraverat, & ampliſſimis reditibus dotaverat. Poſt quem duo ipſius filij, Sigebertus, & Clodoveus ſive Hludovicus, regni adminiſtrationem ſuſceperunt. Quod autem ad ſalutem animæ eiuſdem pertinet: ſcribit idem *b* auctor, eâ ipsâ horâ quâ is expiravit, viſionem divinitùs oſtenſam eſſe Ioanni cuidam viro ſanctiſſimo, in parvâ aliquâ inſulâ propè Siciliam eremiticam vitam excolenti; quâ apparuerunt ei haud procul in pelago dæmones vinctum Dagobertum per ſpatia maris agitantes, inflictíſque verberibus ad Vulcania loca trahentes; qui diſtentus cruciatibus, quorumdam Sanctorum audiebatur poſtulare ſuffragia: Cùm repente aperto cælo, inter fulmina in fluctus cum fragore ruentia, viſi ſunt deſcendiſſe Sancti illi quos Dagobertus in auxilium evocaverat, nempè Dionyſius atque Mauritius martyres, & Martinus confeſſor (quorum Eccleſias plus ceteris idem Rex ditaverat) qui arreptam a dæmonibus ipſius animam ſecum ad æthera levarunt, Deo hymnos concinentes. Quam quidem viſionem Anſoaldus Defenſor Eccleſiæ Pictavienſis, ab eodem Ioanne eremitâ acceptam, narravit S. Audoëno olim à Secretis eidem Regi Dagoberto, & poſteà creato Epiſcopo Rotomagenſi, qui eam primus ſcriptis mandavit, ab eo verò Aimoinus excepit: cuius etiam, tamquam indubitatè, meminit poſt multos annos Ludovicus Imperator in epiſtolâ ad Hilduinum Abbatem monaſterij S. Dionyſij, quæ habetur præfixa Areopagiticis ab eodem Hilduino conſcriptis. In quibus conſideres, rectâ divini iudicij ſententiâ factum eſſe, ut qui ſe anteà multis facinoribus inquinaverat Dagobertus, iis nondum penitùs (quod ad pœnam attinet) expiatis, quamvis pluribus bonis operibus poſteà abundâſſet, purgatorij poſt obitum pœnâ (ad breve licèt tempus) adverſariis ſpiritibus, quibus antè fuerat obſecutus, traditum eſſe cruciandum. Sed & inſuper intelligas (quod optimè notavit Aimoinus) nequaquàm à Sanctis ornatum contemni, quem ad eorum memorias devoti conferunt viri.

a Aim. 4. de geſt. Franc. 33.

DAGOBERTI REG. OBITUS.

b Ibid. cap. 34.

VISIO DE ANIMA ILLIUS.

[Cuius memoria & hactenùs viſitur intra Eccleſiam S. Dionyſij ad ſepulchrum ipſius Dagoberti antiquitùs in lapide ſculpta: ubi habentur dæmones ipſum in cymbâ per mare agitantes, & Sancti de cælo deſcendentes, eumdémque è manibus dæmonum eripientes.]

TEMPLORUM ORNATUS DEO GRATUS.

IESU CHRISTI
AN. 648.

THEODORI
AN. 7.

CONSTANTIS
AN. 7.

I.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo quadrageſimo octavo, Indictione ſextâ (ut notatur in Actis publicis S. Maximi martyris Conſtantinopoli habitis) Paulus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, cùm vidiſſet ex literis à Romano Pontifice, & à Conciliis Africanis ad ipſum anno ſuperiori ſcriptis; univerſam Occidentalem Eccleſiam adverſus ſe concitatam, hæresíſque Monothelitarum damnationem publicæ in valvis Eccleſiæ affixam eſſe; ad dolos ſe convertens, auctor extitit Imperatori Conſtanti, edictum *a* proponere, quod TYPUM vocârunt; quo quidem conſueta illa prætenta cauſâ, ut omnes Chriſtiani Orbis Eccleſiæ ſimul in unam eamdémque ſententiam unirentur, ſilentium de excitata controverſia indictum eſt, tam iis qui unam, quàm qui duas in Chriſto Voluntates & Operationes aſſererent. Ea id agens Paulus calliditate, ut quoquo modo, vel ſilentio ſaltem damnari videretur de duabus voluntatibus & operationibus ſententia; immò ut Chriſtus non ſolùm in humana eius natura; ſed etiam in utraque omninò ſine voluntate, & operatione, hoc eſt abſque natura & eſſentia eſſe denunciaretur; quæ Manichæorum fuit hæreſis. Hanc enim ſubdoli fuiſſe hominis mentem, Patres Concilij Lateranenſis *b* ſub Martino Papâ declarant, dum eumdem ab Imperatore promulgatum Typum examinandum ſuſceperunt: quem quidem licèt foris apparentem æquum, & pacis conciliatorem, eius tamen fraude detectâ, Patres anathemate damnârunt: quòd videlicèt hæreſi iam ubique promulgata, nullus ampliùs locus eſſet ſilentio eiuſmodi vocum; ut fuerat tempore Honorij Papæ, quo nondum apparuerat hæreticorum verſutia.

ARTES PAULI EPISC. CONST.

a Ext. in Secrat. 4. Cõc. Later. ſub Mart.

TYPUS A CONSTANTE IMP. PROMULGATUS.

b Ibid. Secret. 4. &c.

II.

Verùm & ante illa ſub Martino peracta, nem-

Concil. Rom. pro damnatione hæreſis Monothel.

pè hoc ipſo anno, Theodotus Papa collectâ pariter Synodo, cùm ipſam Monothelitarum hæreſim, tum eius caput Paulum Conſtantinopolitanum, fruſtra hactenùs eiuſdem Pontificis literis commonitum, ſimili anathemate perculit: nec Paulum dumtaxat, ſed & Pyrrhum eiuſdem Eccleſiæ olim Patriarcham, qui in errorem relapſus erat operâ Olympij Exarchi hæretici audaciſſimi. De Pauli namque damnatione teſtis eſt Anaſtaſius in Theodoro; Pyrrhi verò lapſum poſt pœnitentiam aſſerunt Annales *c* Græci, necnon Anaſtaſius eodem loco, & S. Maximus in epiſtolâ ad Monachos Siculos, ac demùm Martinus Papa in Lateranenſi Synodo, Actione primâ: ex quibus etiam omnibus conſtat, eumdem à Theodoro Synodali ſententiâ damnatum fuiſſe ac depoſitum. Quinimmo addunt Annales, Theodorum ad ſepulchrum S. Petri accedẽtem, de ſanguine Chriſti ex calice diſtillato in atramentum depoſitionem Pyrrhi excommunicati conſcripſiſſe. Haud tamen aliqua huiuſmodi maledictionis, in Ritibus ſacris Eccleſiæ Romanæ reperitur eſſe præſcripta lex, vel factum ipſum aliquo alio quod ſciamus declaratum exemplo; quod apud Græcos poſt hæc etiam factum legimus *d* in Octavâ Oecumenicâ Synodo adversùs Photium. Ceterùm Pyrrhus poſt prævaricationem ſuam reverſus in Orientem, & in gratiam Imperatoris receptus, poſt obitum Pauli, pactam in mercedem impietatis Conſtantinopolitanam ſedem reſumpſit, ut dicetur inferiùs.

c Theoph. ann. 20. Heracl.

Dira Pyrrhi relapſi excommunicatio.

d Infrà an. 869. V.

III. Furor Pauli Conſt. in Apocris. Sed. Apoſt.

Intereà dum quæ hoc anno geſta Romæ fuerunt, Conſtantinopoli audita ſunt; furore percitus Paulus, primò quidem altare & oratorium, quod erat in ædibus, in quibus Apocriſiarij Romanæ Sedis habitare conſueviſſent, diripuit; deinde adversùs eoſdem Apocriſiarios Conſtantinopoli tunc exiſtentes, necnon ceteros Orthodoxos ipſis inhærentes, perſecutionem movens, quoſdam carceri tradidit, alios in exilium miſit, rurſúmque alios verberibus ſubmiſit. Quæ cùm ipſe Martinus Papa ſub Theodoro contigiſſe demonſtret in ipſo exordio Lateranenſis Synodi; ex illis erroris redarguitur Anaſtaſius, dum hanc perſecutionem ad eiuſdem Martini tempora refert. Nam Martini Apocriſiarios non iſta paſſos; ſed ſeductos fuiſſe, ipſemet dolet in literis *e* ſcriptis adversùs Paulum Epiſcopum Theſſalonicenſem.

e Mart. ep. 12.

IV. Sarac. occupant Cyprum.

Eodem hoc anno, qui ſeptimus Conſtantis Imp. numeratur, Saracenorum Princeps inſulam Cyprum invaſit, captámque Conſtantiam civitatem demolitus eſt. Ita namque ſiniſtra omnia ceſsêre infeliciſſimo Imperatori, dum ipſe bellum adversùs Catholicam fidem in dies magis augeret.

IESU CHRISTI
An. 649.
MARTINI
An. 1.
CONSTANTIS
An. 8.

I. Theod. PP. obit.

ANno Chriſti ſexcenteſimo quadrageſimo nono, Indictione ſeptimâ, *Theodorus* Papa, ubi ſediſſet annos ſeptem, menſes quinque, dies viginti, pridie Idus Maij ex hâc vitâ migravit; ſepultúſque eſt apud S. Petrum: cúmque ſedes vacâſſet menſem unum & dies ſexdecim, in locum eius ſubrogatus eſt die primâ menſis Iulij, Martinus patriâ Tudertinus in Tuſciâ. Hæc ex Anaſtaſio.

Martinus creatur.

II.

Ubi verò Martinus thronum Apoſtolicum conſcendit, confeſtim Synodum indixit celebrandam hoc eodem anno, menſe Octobri, inchoatâ iam Indictione octavâ, & exordio anni noni Conſtantis Imperatoris. Eo namq; tempore dictam Synodum Lateranensem celebratam eſſe, eius Acta diſertè docent in principio. Præfuit ei ipſe Martinus Romanus Pontifex: interfuiſſe verò Epiſcopos centum quinque, in iiſdem Actis habetur; eondémque numerat Anaſtaſius, ſed à Theophane *a* ponuntur centum decem: qui & ait, S. Maximum Abbatem ad Synodũ cogendam induxiſſe Martinum; idque ipſum in Rebus geſtis eiuſdem S. Maximi conſcriptum habetur. Quod autem ibi etiam dicitur, ipſum huic Synodo interfuiſſe, nec tamen in Synodi Actis ulla de eo fit mentio; id inde accidit, quòd etſi Abbates admitterentur ad Synodum, haud tamen facultas eis eſſet, ſicut erat Epiſcopis, dicendi ſententiam, & ſubſcribendi; ſed tantùm conſulendi. Porrò ob eiuſdem Synodi amplitudinem ac maieſtatem, eam S. Martinus in epiſtolâ *b* ad S. Amandum poſteà data, *Concilium Generale* nominat. Cuius quidem extant *c* Acta integra, tum Græcè tum Latinè ſcripta; eò quod non tantùm in Archivo Apoſtolicæ Sedis illa fuerint ſervata; ſed etiam (ut tradit Anaſtaſius) plurima ex prototypo confecta ſint exemplaria, quę ab eodem Pontifice miſſa ſunt in omnes provincias Orientis & Occidentis. Continet autem Secretaria, ſive dixeris Conſultationes, vel Seſſiones, Actionéſve quinque, ſingulis diebus confectas.

Concil. Later. pro damnatione Typi.

a Theoph. ann. 19. Heracl.

b Ext. poſt Act. Concil. Later. ſub Mart.

c Tom. 2. Conc.

III.

Cauſa autem eius cogendæ, non tam fuit ut Sergius, Pyrrhus, & Paulus Conſtantinopolitani Epiſcopi damnarentur, qui iam fuerant condemnati; quàm ut recens illa ab Imperatore propoſita credendi formula, *Typus* dicta, omninò proſcriberetur, & anathemati ſubiiceretur. Cum enim mox ut ex uſurpatâ illâ tyrannicè auctoritate Imperator Martini electioni conſenſiſſet, & quaſi pro quodam gratitudinis præmio, ab eo exigere conatus eſſet ſui ſubſcriptionem edicti, literis eâ de re ad ipſum ſcriptis (ut patet ex ſinceris Actis *d* S. Audoëni Epiſcopi Rotomagenſis) eiuſmodi facinus execratus Martinus, tantum abfuit ut Imperatori conſentire voluerit, ut potiùs in ipſum inſurgens indixerit Synodum, quâ promulgatam eius perfidiam cõdemnarent. A' quo non ſolùm deterreri non potuit literis Imperatoris; ſed nec ipſius Olympij Exarchi pręſentiâ: qui in Italiam ad promulgandum Typum miſſus, Romam veniens eo ipſo tempore quo Synodus habebatur, primò ſeditionem per exercitum movere tentavit; & cùm fruſtra id fieri videret, Spatharium ſuum impulit, ut dum ipſe Exarchus in Miſſarum ſolemniis ab eodem Pontifice communionem acciperet, eum interimeret: ſed excæcato divinitùs eo tempore Spathario, ab iſto quoque imminenti periculo ereptus eſt Pontifex, ipſéque Olympius poſteà reconciliatus: quæ omnia tradit Anaſtaſius.

Tentatus ab Imp. Martinus.

d Act. S. Audoen. cap. 5 ap. Sur. 24. Aug.

Conatus Exarchi in Martin.

IV.

His igitur nullomodò perterritus Martinus, Synodum (ut diximus) celebravit. In quâ primò auditæ ſunt variæ legationes, ac lectæ literæ tam Orientalium quàm Occidentalium An-

tiſtarum adverſùs Monothelitarum hæreſim, eiúſque ſectatores: deinde producta quæcumq; ab eiuſmodi hæreticis adverſùs Catholicam fidem ſcripta eſſe reperirentur, unà cum Ecthesi Heraclij, & Typo Conſtantis Aug. nomine promulgatis. Primúmque omnium lecta ſunt ſcripta *Theodori* Epiſcopi *Pharanitæ*, obſcuri quidem nominis viri, ſed ex impietate optimè noti; qui & ideo princeps erroris habitus eſt, quòd ex eius ſcriptis omnes qui hæreſim promulgârunt, acceperint. Quare & ex iiſdem cognita ſunt ipſius Monothelitarum hæreſis penetralia, oſtenſúmque (quod poſteà ſucceſſores præ pudore occultare conati ſunt) ex quo fonte blaſphemia flueret de unà tantùm in Chriſto Voluntate & Operatione; nempè quòd iſte Theodorus aſſereret, incorporaliter ex utero proceſſiſſe Dominum noſtrum IESUM CHRISTUM. Ad hæc autem, & alia impia hæreticorum dicta confutanda, recitatis Quinque Univerſalium Synodorum de fide decretis, & veterum ſanctorum Patrum ſententiis; iuſſa ſunt æquè legi antiquorum ſcripta hæreticorum, quò iis conſentire deprehenſi recentiores hæretici, mendaces pariter arguerentur, dum ut deciperent ſimpliciores, ſe Patres ſequi & ſacra Concilia tueri mentiti eſſent.

THEOD. EPISC. PHARAN. PRINCEPS MONOTHEL.

V. HÆRETICI DAMNATI CUM IPSORUM SCRIPTIS.

His igitur à S. Synodo exactè cognitis atque diſcuſſis; ad veram de Verbi Incarnatione doctrinam declarandam, ſtabiliendámque, & ad confirmandas cunctas omnium eius adverſariorū aſſertiones, viginti ex doctrinà SS. Patrum ſanciti ſunt Canones, cum totidem additis anathematiſmis adverſùs eos qui ſecùs ſentirent: damnatíque cùm omnes antiqui hæreſiarchæ, à præteritis Synodis Oecumenicis, & aliis ſanctis Patribus, univerſàque Eccleſià Catholicà reprobati; tum Monothelitarum impietatis auctores, fautoréſque præcipui, Theodorus Pharanita, Cyrus Alexandrinus, & Sergius, Pyrrhus, ac Paulus Conſtantinopolitani Epiſcopi, unà cum impiis ipſorum ſcriptis, necnon Ecthesi Heraclij, & Typo Conſtantis; ac denique omnia firmata ſunt cunctorū Epiſcoporum ſubſcriptionibus. Poſteà verò ſcripta eſt à Martino Pontifice & univerſo Concilio, Synodalis epiſtola Circularis ad omnes ubique Fideles, de iis quæ ibi geſta eſſent, quæ extat *e*, ex ſacris Scripturis magnà induſtrià concinnata, dignáque planè tanto Pontifice, tantóque Epiſcoporum cœtu.

e Mart. ep. 1.

VI. ACTA SYNODI AD OMNES MISSA.

Sed & una cum eà epiſtolà miſſa ſunt exemplaria Synodalium Actorum; ut de iiſdem in Africam directis, teſtis eſt ipſe Martinus *f* ſcribens ad Eccleſiam Carthaginienſem & Epiſcopos ei ſubiectos: de miſſis verò itidem in Aſiam, ad Ioannem Epiſcopum Philadelphiæ, fidem faciunt aliæ eiuſdem Pontificis *g* ad ipſum aliòſq; Orientales ſcriptæ literæ. Eadémque miſſa eſſe in Gallias, teſtatur idem Papa in epiſtolà *h* ad S. Amandum Traiectenſem Epiſcopum ſcriptâ, cùm ipſe pertæſus pravos mores miniſtrorum Eccleſiaſticorum, petiiſſet à Martino vacationem ab Epiſcopatu; quam tamen non obtinuit. Meminerunt & pariter eiuſdem epiſtolæ Synodalis in Gallias miſſæ, Acta *i* S. Eligij Noviomenſis, ab eius æquali & æquè ſancto Audoëno Epiſcopo Rotomagenſi conſcripta: ex quibus etiam cōſtat Martinum Legatos ad Reges Francorum Clodoveum ac Sigebertum direxiſſe, ut Epiſcopos doctrinà præſtantes è Galliis ad ſe mitterent, quorum adminiculo faciliùs hæreſis comprimeretur; quibúſque credi poſſet Legatio Apoſtolica, ut pariter in Galliis quæ Romæ geſta eſſent, congregatis provincialibus Synodis firmarentur. Eadem verò accepta eſſe magno plauſu ab univerſo Catholico orbe, adeò ut ad plenam fidei Catholicæ profeſſionem, poſt Quinque Univerſalium Synodorum aſſertionem, huius præterea Romanæ adiicere ſolerent confeſſionem; ſatis intelligitur ex Synodo Anglicanà *k* ſub Theodoro Archiepiſcopo Dorovernenſi, de quà dicendum ſuo loco: qui uſus perſeveravit uſque ad plenam promulgationem Sextæ Oecumenicæ Synodi.

f id. ep. 4.
g ep. 5. & ſeq.
h Ext. poſt Concil. ſub Mart.
i Ap. Sur. 1. Dec.

ET UBIQUE RECEPTA.

k Bed. lib. 4. cap. 17.

VII. MART. PP. SCRIBIT AD CONST. IMP. ET ALIOS.
l Mart. ep. 3.

Porrò qui hæc omnia vigilantiſſimà ſolicitudine curavit, ac ſummà conſtantià in ipſius Exarchi faciem Typum Imperatoris damnavit, idem Martinus Papa unà cum Synodo de rebus in eà geſtis ſcripſit quoque literas *l* ad ipſum Conſtantem Imp. eà quidem moderatione, ut nequaquàm ei crimini daret Typi editionem, ſed Paulo qui ſuaſerat; verumtamen moneret, unà cum Orthodoxà fide bene cuſtoditâ creſcere Reipublicæ ſtatum; minui verò cùm Imperatores & Reges pro adverſariis fidei pugnant. Scripſit itidem (ut diximus) ad Ioannem Philadelphiæ Epiſcopum; quem & creavit in Oriente Vicarium Apoſtolicæ Sedis, ut Ieroſolymitanæ, Antiochenæ, aliiſque earum partium Eccleſiis paſtoribus deſtitutis, vel ab hæreticis miſerè labefactatis ſuccurreret: itémq; ad alios *m* quoſdam Epiſcopos, Archimandritas, & Viros Illuſtres, ut præſto eidem Ioanni Vicario eſſent, eidemque morem gererent: quo etiam argumento alias uberiores gravioréſque literas dedit ad omnes qui iiſdem Eccleſiis Ieroſolymitanæ & Antiochenæ ſubiacerent, ſacerdotes, monachos, atque laicos; eoſdem inſuper monens de perperàm factà ordinatione Macedonij Antiochiæ & Petri Alexandriæ Epiſcoporum hæreticorum, qui abſque ullà electione canonicà eas Eccleſias invaſerant. Sed acerrimæ illæ fuerunt, quas ad Paulum Theſſalonicenſem Epiſcopum miſit; quem & in hæreſim lapſum & alios in errorem inducentem (ſiquidem & ipſos etiam Apocriſiarios Apoſtolicæ Sedis, ad eum miſſos ut ab errore eum revocarent, ipſe in partes ſuas traxit, necnon & corruptorem literarū Apoſtolicarum ab eodem Pontifice ad ipſum anteà ſcriptarum, extra Catholicam communionem eſſe iuſſit, & ſede depoſuit, déque eiuſdem damnationis cauſis ad Theſſalonicenſem Eccleſiam ſcripſit. Quæ autem poſt hæc geſta ſunt, dicentur anno ſequenti.

m Id. ep. 6. uſque ad 13.

PAULUS EPISC. THESSALONIC. DAMNATUR.

VIII. DE REVELATIONE LIBROR. MORAL. S. GREG. PP.

Hoc eodem anno, qui ultimus cenſetur Chindaſvindi Hiſpaniarum Regis, cùm idem Martinus Romanus Pontifex ſedere cœpiſſet, contigiſſe fertur Revelatio partis librorum Moralium S. Gregorij Papæ, divinitùs à SS. Apoſtolis Petro & Paulo facta Taioni Epiſcopo Cæſaraugustano, pernoctanti ad ſepulchrum eorumdem Apoſtolorum, cùm is à Rege miſſus Romam ad eoſdem libros petendos, moras pateretur quòd ij haud facilè reperiri poſſent inter immenſam librorum multitudinem Archivi Romanæ Eccleſiæ. Res geſta deſcribitur in Appendice ad Septimam Synodum Toletanam. Libros autem Moralium S. Gregorij qui in Hiſpanià deſiderarentur, fuiſſe tertiam & quartam partem eorumdem Moralium, intelligi poteſt ex epiſtolà *n* eiuſdem S. Gregorij ad S. Leandrum Hiſpalenſem Epiſcopum, ad quem opus inte-

n Greg. 4. ep. 46. Ind. 13.

grum

o *Roder. Tol. lib. 2. de reb. Hiſp. cap. 20. & Luc. Tudenſ. in Chron.*

grum inſcripſerat. Ceterùm de eodem Rege Chindaſuindo ſcribunt hiſtoriæ Hiſpanorum, eum, ubi regnâſſet annos ſex & menſes octo, hoc ipſo anno ceſſiſſe regnum filio Receſuintho. Eumdémque tradunt *b*, expulſo in exilium perfido Theodiſco Hiſpalenſi Epiſcopo (de quo ſuperiùs dictum eſt) obtinuiſſe à Romano Pontifice, ut primatus Hiſpaniæ ab eâdem Eccleſiâ Hiſpalenſi in Toletanam transferretur, ſicut fuerat ab antiquo. Cuius etiam Regis eluxit munificentia in monaſteriis locupletandis.

PRIMATUS ECCL. HISP. TRANSLATUS TOLETUM.

IESU CHRISTI
AN. 650.
MARTINI
AN. 2.
CONSTANTIS
AN. 9.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimo quinquageſimo, Indictione octavâ, ubi Conſtans Imperator novit quæ Romæ in Synodo adversùs Typum à ſe promulgatum geſta eſſent, furore repletus, SS. Martinum Romanum Pontificem, & Maximum Abbatem Conſtantinopolitanum, in exilium relegavit. Hæc ita præſenti Indictione octavâ, Conſtantis Imp. anno nono geſta eſſe, breviter narrat Theophanes, cùm anno vigeſimo Heraclij agit de origine ac progreſſu hæreſis Monothelitarum; necnon fideliſſimus ſcriptor Rerum geſtarum ipſius Maximi.

[Ita quidem apud Theophanem conſignatur tempus abductionis Martini PP. ab Urbe: at cùm Martinus ipſe epiſt. 15. ad Elither. aſſerat ſe abductum fuiſſe feriâ quarta 13. Calendas Iulias, iam adnotavit Sirmondus in Collectan. Anaſt. Bibl. his ſine controverſia deſignari annum Chriſti 651. Cui idem in Synopſi Chronica eiſdem Collectaneis præfixa; in annis Pontificum Rom. horum temporum, & certaminibus SS. Martini & Maximi, nonnihil diſſentit à chronologia Baronij: cui tamen nos adhærere omninò neceſſe habemus, maximè cùm non careat antiquis auctoribus quibus innitatur; nec adeò difficilè aliquando fuerit, menda irrepſiſſe in aliorum veterum ſcripta.]

II. MART. PP. IN EXILIUM PELLITUR, ET PESSIME TRACTATUR.

Verùm ut de Martino priùs agamus: cùm non auderet Imperator ob ſolam Typi ſui damnationem eum Urbe pellere, ne apud Chriſtianos tyranni & perſecutoris, ſive hæretici nomen conſequeretur; cauſas effinxit, quibus iuſtè videri poſſet expulſus: nempè accuſans eum, quòd mutâſſet traditam à maioribus fidem; quòd adversùs Romanum Imperium aliquid molitus eſſet cum Saracenis; quòd contra Dei-Genitricis MARIÆ cultum neſcio quid eſſet locutus; ac denique quòd irregulariter contra canones ſedem ſurripuiſſet. His igitur adversùs eum confictis criminibus, Calliopas Italiæ Exarchus (qui defuncto nuper Olympio ſucceſſerat) ut voluntatem Imperatoris exequeretur, venit cum exercitu Romam; ingreſſúſque armatus Eccleſiam Conſtantinianam, ac Palatium Lateranenſe; nihil veritus loci ſanctitatem; ſed nec Cleri Romani magnitudinem animi, pro ſui defenſione Pontificis diro anathemate præſentes ferientis adverſarios; Martinum haud renuentem, immò & rem armis à ſuis agi omninò prohibentem, ab eâdem Eccleſiâ exuit bavit, & corpore licèt ægrum, podagræque doloribus afflictatum, decimotertio Calendas Iulij noctu ac clanculùm (præ metu Romanorum) navi impoſuit; eumdémque crudeliſſimè haberi iuſſum (ſicut & habitus eſt) in Orientem aſportandum militibus tradidit. A quibus cùm in inſulam Naxum deductus eſſet, ibi annum integrum agere exul iuſſus eſt, ſemper in corporis ægritudine perſeverans. Quæ quidem omnia ubetiùs narrantur in epiſtolis *a*, quas idem Pontifex ad Theodorum & Elitherum poſteà ſcripſit, cùm agens Conſtantinopoli rogatus ab illis cuncta recenſuit ut ſe habuerunt: necnon in aliâ, quam eodem tempore unus ex ipſius comitibus ſcripſit ad Clerum Romanum & alios Occidentales: quas omnes, unà cum aliis ab eodem Pontifice in exilio Græcè ſcriptis, Anaſtaſius Bibliothecarius reddidit Latinitati, ut nunc ſunt. Fuit autem illud impiorum conſilium, ut anno integro Martinus inter Cycladas inſulas premeretur anguſtiis, quo eius conſtantia frangeretur, tandémque Imperatori conſentiret: cùm tamen è contrario magis ipſum pro tuendâ veritate factum robuſtiorem viſuri ſimus inferiùs.

a *Mart. ep. 14. 15. 16.*

III. MAXIMI ABBATIS VINCULA, ET EXILIUM.

Quod verò ſpectat ad Maximi Abbatis vincula; etſi eum eodem quo Martinus captus eſt anno, æquè ab Urbe abductum eſſe, cùm Theophanes, tum Acta ipſius Vitæ teſtantur: id tamen ei pauló antè quàm Martino contigit, utpotè quòd non adeò difficile fuerit inventum ſolum monachum peregrinum capere, & vinculis mancipare. Quomodò verò ipſe iam ſeptuagenarius Conſtantinopolim navi perductus, ac per vias ibi incalceatus ac ſine amictu tractus, coram Senatu rationem reddiderit calumniarum ipſi obiectarum de proditione Imperij, de odio adverſus Imperatorem; & quibuſdam ſomniis de eodem habitis, ac denique de hæreſi Origeniſtarum; ſed & multis aliis, variíſque modis tentatus, magnâ animi conſtantiâ cùm Senatui, tum aliis poſtea ad eum miſſis reſtiterit, calumniáſque diluerit, ac demùm impulſu Pauli Conſtantinopolitani Epiſcopi hæretici, ac iuſſu Conſtantis Imp. in Thraciam exul miſſus fuerit, unà cum duobus Anaſtaſiis ipſius diſcipulis, quorum alter fuerat etiam S.R.E. Apocriſiarius: hæc, inquam, omnia fuſiùs narrantur in iiſdem ipſius Maximi Rebus geſtis: cetera verò dicentur poſteà.

IV. b *Ap. Sur. 1. Decemb. cap 34.*

Quod ad res Eccleſiæ Gallicanæ pertinet; S. Audoënus Epiſcopus Rotomagenſis in Actis *b* S. Eligij Noviomenſis auctor eſt, hoc ipſo tempore quo Martinus Papa in exilium abductus eſt (cuius & conſtantiam mirè prædicat) quemdam hæreticum pullum à partibus tranſmarinis in Gallias venientem, cœpiſſe Auguſtoduni ſubdolè nefanda ſua dogmata prodere: cúmque id in Palatium ad aures S. Eligij perveniſſet, conſilio cùm ipſo Audoëno inito (hi enim ambo & præcipuæ erant apud Regem Clodoveum auctoritatis, & arctiſſimæ inter ſe amicitiæ) egiſſe cum Rege, ut ad illum hæreticum refellendum SYNODUS Epiſcoporum *Aureliani* congregaretur. In quâ cùm idem hæreticus mirâ in diſputando ſubtilitate omnes Antiſtitum rationes diù eluſiſſet, tandem cuiuſdam doctiſſimi Epiſcopi nomine Salvij induſtriâ convictum, communi Epiſcoporum ſententiâ damnatum eſſe, & cum ignominiâ à finibus Galliarum eiectum. Hæc Audoenus: quæ planè eadem habentur in ipſius Audoeni Rebus geſtis: ſed quiſnam hæreticus iſte, vel cuius hæreſis fuerit, neutrobi dicitur.

CONCIL. AUREL. PRO DAMNATIONE CUIUSDAM HÆRETICI.

c *Ap. Sur. 24. Aug.*

V. DIVERSI SANCTI VIRI APOSTOLATUM ACCIPIUNT À SUMM. PONT.

Nec verò hîc omittendum, quod ante diſceſſum ab Urbe Martini Papæ contigiſſe conſtat; nempè S. Landelinum *d* Cameracenſis Eccleſiæ presbyterum, cùm iam tertiò profectus eſſet Romam ad Limina Apoſtolorum, ab eodem Martino munus prædicationis ſuſcepiſſe, acceptúmque talentum benè impendiſſe, claruiſſéque miraculis, ac multa monaſteria erexiſſe, favente ipſi ſuâ munificentiâ Clodoveo Francorum Rege. Itémque *S. Amandum* Epiſcopum Leodienſem, pariter Romam venientem, ab eodem Pontifice prædicationi Evangelicæ ad Gentes mancipatum fuiſſe, fructúſque uberes ex Gentilium converſione collegiſſe: ut S. Bavonis Acta *e* ſignificant, necnon *S. Landoaldi* f Archipresbyteri, qui à Martino datus eſt unà cum *Amantio* diacono, ipſi Amando comes. Inſuper & eâdem de causâ acceſſiſſe ex Hiberniâ *S. Follianum*, nempè ut exemplo *Furſei* ipſius germani, acciperet benedictionem ad Infidelium converſionem; tradunt eius Acta *g*. Portò conſuetum fuiſſe ſumi à Pontifice Romano licentiam prædicandi Gentibus, alia quoque docent exempla quamplurima, de quibus etiam agitur his Annalibus, ſuis quibuſque locis.

d *Acta S. Landel. ap. Sur. 15. Ianuar.*
e *Ap. Sur. 1. Octobr*
f *Ap. Sur. 29. Mart.*
g *Ap. Molan. in Natal. SS. Belg. ult. Octobr.*

IESU CHRISTI AN. 651.
MARTINI AN. 3.
CONSTANTIS AN. 10.

I.

ANNO Domini ſexcenteſimo quinquageſimo primo, Indictione nonâ, decimotertio Calendas Septembris, Oſwinus in Angliâ Rex nono regni ſui anno, proditione amici occiſus migravit ad Superos. Ita Beda *a*; qui eius egregia facta ſcriptis commendata poſteris ſpectanda reliquit. Addit quoque, *Aidanum* Epiſcopum, de quo ſuperiùs dictum, mœrore Regis, quem multùm ob ipſius pietatem, humilitatem, ceteráſque virtutes diligebat, confectum, poſt dies duodecim deceſſiſſe, nimirùm pridie Calendas Septembris; cuius & miracula recenſet, ex quibus dignus habitus eſt qui anniverſario cultu ab Eccleſiâ Catholicâ celebretur.

a *Bed. lib. 3. hiſt Angl. cap. 14.*

II. MART. PP. CERTAMINA IN EXILIO.

Hoc item anno, inchoatâ iam à menſe Septembri Indictione decimâ, S. Martinus Papa cùm in Naxo inſulâ in ærumnis iam annum egiſſet, ad graviora ſubeunda pro fide Chriſti à perfidiſſimis hæreticis ſupplicia, menſe Novembri Conſtantinopolim ductus eſt; ibíque licèt ægritudine laboraret, nihilominùs tam in carcere, quàm coram Magiſtratibus, multis calumniis impetitus, diriſſima paſſus eſt; cùm & Pontificiis inſignibus exutus, ac ſeminudus conſtitutus, ferreis catenis collo totóque corpore vinctus, publicè per urbem Conſtantinopolitanam à carnificibus tractus eſt; ſed & catenatum preſſuris laceratus, frigoréque & inediâ in horrido carcere conſumptus, omni denique ex parte afflictionibus lancinatus, gladio quoque vitam finiſſet (quod maximè optabat) niſi Paulus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, horum omnium malorum architectus, eodem tempore in peccatis ſuis moriens, conſcientiæ ſtimulis coactus peccatum in Martinum agnoſcere, *Hei mihi!* inquiens, *& hoc ad abundantiam iudiciorum meorum actum eſt*, Imperatorem adiurâſſet, nihil ampliùs mali ei inferri. Quapropter exulare tantummodò Cherſonam in Ponto Euxinio iuſſus eſt: quod utique anno ſequenti accidiſſe conſtat; ſiquidem detentus eſt Conſtantinopoli in carcere ſex integros menſes. Porrò iſta omnia quæ ſummatim retulimus, fusè deſcribuntur in literis *b*, quas ſuperiùs diximus exaratas fuiſſe ad Clerum Rom. & alios Occidentales ab uno ex illis qui eidem Pontifici peregrinationis comites adhæſerunt. Quot autem cladibus illatis in Romanum Imperium à Saracenis, ultus ſit Deus tanta hæc in Summum totius Orbis Pontificem patrata facinora, deſcribunt Annales *c* Græcorum.

b *Ap. Martin. ep. 16.*
c *Cedr. in Heracl. an. 20.*

IESU CHRISTI AN. 652.
MARTINI AN. 4.
CONSTANTIS AN. 11.

I. RELEGATUR CHERSONAM.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo quinquageſimo ſecundo, Indictione decimâ, S. Martinus Romanus Pontifex ipsâ ſanctâ quintâ feriâ Cœnæ Domini Conſtantinopoli ſolvens, Chetſonam locum exilio ſuo deſtinatum Idibus Maij perductus eſt: qui quidem locus infeliciſſimus ad exilium ſancti viri delectus eſſe viſus eſt, ut ibi fame conſumptus diem extremum claudere cogeretur. Quantis enim incommodis ibi laboraret, ubi nulla incolis charitas eſſet (quippe qui fermè omnes Gentiliſmum colerent) atque omnium rerum penuria tanta eſſet, ut & panis ibi nominaretur tantùm, non videretur; ipſemet teſtatus eſt duabus epiſtolis *a* illinc ſcriptis ad quoſdam familiares ſuos Conſtantinopoli degentes.

a *Martini ep. 16. 18.*

II.

Sed quod maiorem viro ſancto dolorem incuſſit, fuit cùm ſubrogatum ſibi ſucceſſorem, ſe vivente & pro fide exulante, audîſſet. Hoc enim eodem anno cùm exutus ille Pontificatûs inſignibus, miſſúſque tam longè apud Gentiles in exilium abſque ſpe ullâ reſtitutionis, iam inter mortuos propemodùm collocaretur; Calliopas Exarchus implevit Romæ quod in mandatis acceperat ab Imperatore, ut in locum Martini alius ſubrogaretur. Et Romanus Clerus, licèt diu reluctatus, ne tamen cogeretur ſubire periculum quod imminebat, ut niſi ipſe eligeret, daretur invitis ab Imperatore Pōtifex, qui eiuſdem cum eo eſſet hæreſis propagator; elegit tandem (Vicariâ tamen, dum Martinus viveret, Præfecturâ) *Eugenium*, patriâ Romanum, filium Ruffiniani; qui inde maximam comparaverat ſibi laudem, quòd ab ipſis fermè incunabulis vacâſſet rebus Eccleſiaſticis, ſempérque extitiſſet erga pauperes munificentiſſimus. Porrò eius electionem contigiſſe hoc anno die nonâ Auguſti, colligitur ex Anaſtaſio, dum eius ſedis tempus recenſet.

EUGENIUS DATUS SUCCESSOR MARTINO AB IMP.

III. IMPII EPISCOPI CONST.

Hoc eodem anno, cùm (ut diximus) ſuperiori defunctus eſſet impius Paulus Conſtantinopolitanus Epiſcopus; poſt multas de ſucceſſore contentiones, ſubrogatus eſt, cui plerique

contra-

b Niceph. in Chron.

contradicebant, his impius *Pyrrhus* apoſtata: qui miſer ubi ſediſſet *b* menſes quatuor & dies viginti tres, mortuus eſt; & in locum eius ſuffectus æquè impius *Petrus*, ſed anno ſequenti.

IV.

c [Habet hæc Baron. an. 701. ſed poſteà correxit in Append. Tom. IX. & in hunc annũ 652. referenda præcepit.]

MIRA EMMERANNI CHARITAS.

Ad hunc *c* quoque annum, *Emmerammi*, ſive *Heimerammi*, Epiſcopi Ratiſponenſis martyrium referendum eſſe, liquet ex ipſius antiquitùs ſcripto Epitaphio: quod quidem contigit ſub Theodone Bavariæ Principe, cùm eiuſdem Principis filia Ota virgo Sigibaldo cuidam commixta, ex ſtupro concipiens, in vitæ diſcrimen unà cum iuvene adduceretur. Siquidem ipſe Heimerammus, ut eos à nece eriperet (Chriſti exemplo, qui aliena innocens ſuper ſe peccata ſuſcepit libens voléńſque) ſibi paſſus illud ſtupri crimen adſcribi, licèt poſtquam nocentem à morte liberâſſet, ſuam innocentiam defenderet, & pro cauſæ cognitione ad Romanum Pontificem unà cum accuſatoribus remitti poſtularet; nihilominùs à Lantberto Theodonis filio cædi iuſſus, poſt ſingulorum membrorum detruncationem, & oculorum ac linguæ evulſionem, truncus relictus, adhuc propheticè nonnulla locutus eſt, ac tandem expiravit, miraculis poſt obitum clariſſimus. Narrant hæc fuſiùs eiuſdem Acta *d*, ſcripta à Cyrino Epiſcopo item Ratiſponenſi, qui eodem fermè tempore vixit. Natalem autem eius, decimo Calendas Octobris in ſacras Martyrum relatum Tabulas, anniverſariâ die egregio Catholica Eccleſia celebrat elogio.

d Ap. Sur. 22. Sept.

IESU CHRISTI
AN. 653.

MARTINI
AN. 5.

CONSTANTIS
AN. 12.

I.

NON RECIPIUNTUR ROMÆ LITERÆ PETRI EPISCOPI CONST. HÆRET.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo quinquageſimo tertio, Indictione undecimâ, in Pyrrhi locum ſubrogatus eſt in ſede Conſtantinopolitanâ ab hæreticis *Petrus*, qui in eâdem Eccleſiâ ſuſcipiendorum hoſpitum munere fungebatur, hæreticus & ipſe Monothelita: qui ut faciem ſaltem Catholici hominis oſtenderet, ad Eugenium, loco S. Martini Romæ ſedentem, quò ab eo in communionem recipi mereretur, literas miſit: ſed cùm eæ multis ambagibus involverentur, tumultuante adversùs eas Clero ac populo, omninò reiectæ ſunt; ut tradit Anaſtaſius in Eugenio.

II.

CONCIL. TOLET. VIII.

[Quod quidem habitum eſſe conſtat anno quinto Receceſuinthi: ſed quia regnavit ipſe ſimul cum patre, alij aliter & annos eius numerant, & conſi-grâ: Concilia Toletana ſub eo celebrata.]

Hoc eodem anno, quo Receceſuinthus in Hiſpaniâ quintum inchoavit ſui regni, Ærâ ſexcenteſima nonageſima prima, menſe Decembri, celebrata eſt SYNODUS TOLETANA, Octava dicta; cui interfuerunt Epiſcopi quinquaginta duo, præter abſentium Vicarios, & Abbates; præfuitque *Oronti*us Emeritenſis Metropolitanus, ceteris ſenior: à quibus ſtatuti reperiuntur canones duodecim. Exarſit vero potiſſimùm zelus Patrum adverſus ſacros miniſtros, carnis inquinamento pollutos: itémque adverſus quoſcumque Fideles, qui prætextu incommodæ ægritudinis, Ieiunij Quadrageſimæ violatores exiſterent. Sed & illud memoria dignum ſtatuerunt *a*, ut Pontificum Hiſpanorum & maiorum Palatinorum negotium eſſet, quem Regi defuncto ſuccedere vellent, eligere; eique rei fierent ab ipſis comitia, aut in urbe regia, aut in loco ubi contigiſſet Regem mori. Porrò ſi hæc de electione Regum Hiſpaniarum ſancire potuerunt Hiſpaniæ Epiſcopi; quid adeò mirandum primum ſummúmque in Eccleſia Catholica Hierarcham de electoribus Imperatorum conſtituere decretum?

a Concil. Tolet. VIII. cap. 10.

EPISCOPI HISP. CUM OPTIMATIBUS DELIGUNT REGEM.

III.

b Ibid. c. 12.

CONTRA IUDÆOS INGITER FUIT IN HISP. AGENDUM.

c For. Iudic. lib. 12 tit. 2. cap. 16.

Cùm autem adverſus Iudæos querela Regis Synodum interpellâſſet, placuit *b* ut in eos qui poſt Chriſtianam fidem ſuſceptam ad Iudaïſmum reverſi eſſent, leges Siſenandi Regis ſeveræ admodùm exercerentur: quarum timore iidem convenientes, atque pœnitentiam præſeferentes, ad Receceſuinthum Regem anno ſequenti ſcripſere libellum *c*, quo ſe obſervantiſſimos Chriſtianæ legis fore iureiurando promiſerũt. Verùm ſemper Hiſpaniarum Epiſcopis ſuper huiuſcemodi perfidis hominibus invigilandum fuit; utpotè qui mille artibus fallere, promiſſis non ſtare, tegeréque impietatem velamento religionis conſueverunt: ut vix ſit reperire celebratum poſt hæc ibi Concilium, in quo non fuerit aliquid de his ſtatuendum: cùm tamen non inficiás ierimus, inter tot veptes lilia naſci ſæpè viſa eſſe, viros, inquam, ex iis pietate inſignes.

IV.

ILDEFONSUS ABBAS, POSTEA EPISCOP. TOLET.

Ceterùm in hâc Synodo poſt ſcriptos canones ſecuta eſt ſubſcriptio, primùm Epiſcoporum, deinde Abbatum, poſteà Vicariorum abſentium Epiſcoporum, ac demùm illuſtrium Palatinorum. Qui autem quarto loco inter Abbates nominatus reperitur *Ildephonſus*, fuit inſignis ille ſanctitate & doctrinâ clarus, qui poſtea ſucceſſor extitit Eugenij in Eccleſia Toletana; olim verò diſcipulus fuerat S. Iſidori Hiſpalenſis Epiſcopi, cùm adhuc militaret clericus in Eccleſia Toletana; indéque monaſticam vitam profeſſus, Agalienſis cœnobij præfecturam acceperat: de quo plura dicenda inferiùs.

V.

PROPAGATA RELIGIO IN ANGLIA.

Hoc item anno propagatus eſt Chriſtianiſmus in Anglia, cùm populi Middelengli, id eſt Mediterranei Angli, unà cum Principe eorum Penda (filio alterius Pendæ Merciorum Regis, crudeliſſimi Pagani, & aliorum Chriſtianorum Regum peremptoris) fidei myſteriis ſunt imbuti; haud abnuente Penda patre, occaſione poſtulatæ à filio in uxorem Alchfledæ filiæ Oſwi Regis Nordanhumbrorum Chriſtianæ feminæ: quæ pluribus Beda *d* proſequitur. Hócque pariter anno ſignatum habetur martyrium Reginæ *Oſithæ* *e* in eadem Anglia; quæ educata in monaſterio, cùm inde contra votum à parentibus tradita eſſet nuptui Regi Orientalium Saxonum, ab eo intacta ſervata licentiam accepit monaſterium rursùm ingrediendi; ubi feliciter martyrium eſt conſecuta ab irruentibus piratis Danis Gentilibus. Ac denique eodem anno Sigebertus conſignat obitum *S. Iudoci* filij Regis Britonum; qui ſpreto regno & mundo, peregrinus & eremita in pago Pontino quievit.

d Bed. in Epit. hoc an. & 3. hiſt. 21.

e Ext. eius Acta ap. Sur. 7. Oct.

VI.

COLOSSUS RHODIUS FRACTUS A SARAC.

f Vid. Plin. lib. 34. c.

Quod pertinet ad res Orientales; hoc item anno Conſtantis Imp. duodecimo (ut habent ex Theophane Annales Græcorum) Mahuvias Saracenorum Princeps Rhodum veniens, *Coloſſum*, ſive æneum illud Solis ſimulacrum, in portu conſtitutum, intérque ſeptem mundi Miracula olim numeratum (cuius nimirùm tanta magnitudo *f* erat, ut divaricatis cruribus ſpatium

præberet navibus portum ingredientibus, altitudinem habens centum viginti ſex pedum (iam anteà g terræmotu disjectum, contregit, Iudæóque cuidam Emeſeno vendidit, qui nongentos camelos ex eius ære oneravit.

g Circa Olymp. 199. ut eſt in Euſeb. Chron.

VII. DE MANICHÆIS IN ARMENIA DEGENTIB.

Quo eodem tempore Armenia ab iiſdem Saracenis longè latéque devaſtata eſt. Eam verò cladem hæc metuit provincia, quòd Manichæorum hæreſis, tot antè Conciliis ac legibus Imperatorum ſæpè ſæpiùs iugulata, ibidem reviviſcere cœpit ſubdolis artibus cuiuſdam *Conſtantini* hominis Manichæi: qui tamen quòd videret Manichæos capitali ubique ſupplicio puniri, eorúmque libros flammis tradi; quò faciliùs auditores ſuos in fraudem perduceret, fingens ſe Manetis doctrinam reſpuere, Baſilidis aliorúmque antiquorum hæreticorum flagitia amplexus, novus repentè pernicioſæ peſtis ductor extitit; ſoláque iactans Evangelica & Apoſtolica ſcripta, ſéque *Silvanum* illum eſſe mentiens, quem Paulus olim Apoſtolus in Macedoniam miſerat, quamplurimos in errorem pertraxit. Quâ de re certior factus Conſtans Aug. adversùs eos Palatinum quemdam Symeonem miſit; qui pſeudo-Silvanum illum ab uno ex chariſſimis ipſius diſcipulis lapidis ictu occidendum curavit. Verùm & ipſe poſtea infelix *Symeon* ab iiſdem Silvani diſcipulis miſerè ſeductus, eiuſdémque impietatis ſucceſſor factus, ut nomini ſuo famam eâdem quâ deceſſor arte conciliaret, *Titi* nomen (illius videlicèt diſcipuli S. Pauli) ſibi uſurpavit, multóſque & ipſe in errorem perduxit: donec occaſione ſchiſmatis inter ipſum, & Iuſtum Silvani interfectorem, de interpretatione Scripturæ oborti, omnes fermè eiuſmodi hæretici ſub Iuſtiniano h Imp. eius nominis Secundo igne combuſti ſunt: qui tamen rurſùm ſub Leone Iſaurico repullularunt, ut dicetur ſuo loco. Hæc autem, quæ multis annis geſta breviter in unum congeſſimus, deſumpta ſunt ex veteri hiſtoriâ *Petri Siculi*, qui adversùs Manichæos egregium edidit commentarium ad Archiepiſcopum Bulgariæ, quem nondum editum cuſtodit Vaticana Bibliotheca: floruítque ſub Baſilio & filiis Imperatoribus anno Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo, cùm adhuc vigerent in Oriente eiuſmodi hæreſes.

h Ap. Baro. an. 685.

IESU CHRISTI AN. 654.

EUGENII AN. 1.

CONSTANTIS AN. 13.

I. S. MART. PP. OBITUS. [Qui in literis ab uno ex eius exilij comitibus ad Occidentales ſcriptis, itémque in Hypomneſtico quod habetur in Collect. Anaſtaſ. Biblioth. diſertè aſſeritur contigiſſe die decimaſextâ Sept. quâ celebratur memoria S. Euphemiæ virg. & mart. Indict. decimaquarta.]

ANNUS Chriſti ſexcenteſimus quinquageſimus quartus, cœptus eſt Indictione duodecimâ: quo *S. Martinus* Papa ærumnis confectus Cherſonæ in Ponto, inchoatâ iam Indictione decimatertiâ, ex hâc vitâ migravit duodecimâ die menſis Novembris, quâ ab Eccleſiâ Catholicâ colitur ut martyr: cuius corpus multis miraculis coruſcans, Romam poſteà (licèt tempus ignoretur) tranſlatum eſt, & in Titulo Equitij collocatum. Sed & ab ipſo adhuc vivente, cæcum in Oriente illuminatum fuiſſe, fidem facit qui eodem tempore vixit S. Audoënus Rotomagenſis Epiſcopus in Rebus a geſtis S. Eligij Noviomenſis, dum eiuſdem S. Martini glorioſum martyrium ſummis laudibus prædicat. A populis quoque Septentrionalibus magnâ veneratione coli eius apud Cherſonam ſepulchrum, variáque curationum ſigna ibidem edi ſolita; & iam olim teſtatus eſt Gregorius Papa Secundus ſcribens ad Leonem Iſauricum; hodiéque id ipſum factitari, qui eas regiones peragrarunt tradunt. Unde in eam ſententiam imus, ut etſi corpus eius Romam delatum eſt, pars tamen aliqua Cherſonæ remanſerit, vendicantibus eum ut ſuum martyrem incolis Chriſtianis. Ubi autem Romæ eius obitus innotuit, nullus alius quæſitus eſt qui ipſi ſuccederet; ſed qui tunc ſedere per imaginem ſaltem EUGENIUS (ut diximus) inventus eſt, accedente rurſùs ſemel anteà lato Cleri conſenſu, legitimè ſedere cœpit; ut nonniſi ab hoc tempore eius Pontificatûs tempus ſit numerandum.

a Cap. 34. ap. Sur. 1. Dec.

EUGENII LEGITIMUS PONTIF.

II. IMP. VINCITUR À SARAC.

Hoc eodem anno Conſtans Imp. à Saracenis navali prælio ſuperatus eſt apud Phœnicem Lyciæ; ipſéque in maximum vitæ diſcrimen adductus, vix mutatâ veſte fugiens ſalvus evaſit, & derelictis omnibus Conſtantinopolim ſe recepit. Sic enim vox ſanguinis iuſti Abel, Martini, inquam, clamavit in perfidum ipſum Imperatorem, qui inſtar Caïn nonniſi in fugâ novit ſperare ſalutem. Quomodò autem iſta ſe habuerint, à Theophane b narratur pluribus. Qui & ait, cùm nocte prælium præcedente Imperator ſomniâſſet ſe eſſe Theſſalonicæ, id ei coniectores interpretatos eſſe de futurâ clade, per vocabula invicem ſeparata, δὸς ἄλλῳ νίκην, *Cede alteri victoriam*.

b Theoph. ann. 13. Conſt. Imp.

III. VIOLATOR SEPULCHRI CORREPTUS DIVINITÙS.

Hoc item anno Rotharis Rex Longobardorum Arianus, ubi regnâſſet annos ſexdecim & menſes quatuor, moriens Regnum reliquit filio Rodoaldo. Quo iuxta baſilicam S. Ioannis Baptiſtæ humato, cùm poſt aliquod tempus quidam noctu aperto ſepulchro, omnia corporis ornamenta abſtuliſſet; hic eâ de causâ per viſionem à B. Ioanne graviter increpitus, quòd licèt Rotharis Arianus fuiſſet, tamen eidem Sancto ſe commendâſſet, quotieſcumque deinceps ingredi vellet dictam S. Ioannis Eccleſiam, confeſtim validè repulſus, retrò ruere cogebatur. Rem probè teſtatam narrat Paulus c diaconus: ex quibus obſerves, nec impiorum preces interdum deſpicere Sanctos, vel irremuneratas relinquere præmio ſaltem aliquo temporali: ſiquidem & creator omnium Deus ſolem ſuum oriri facit ſuper bonos & malos.

c Paul. diac. lib. 4. de geſt. Longob. cap. 48.

IV. DE S. FOLLIANO, ET SOCIIS MART.

Hoc eodem Redemptoris anno *Follianus* Foſſenſis Epiſcopus natione Hibernus qui a S. Martino Papâ prædicandi Gentibus Evangelium auctoritatem acceperat, martyrii coronam ſuſcepit unà cum tribus diſcipulis: quorum Acta tu vide in Martyrologio d Belgico, quod Molanus illuſtravit: ſicut & *Levini* e Gandenſis Epiſcopi, qui eidem comes inhæſit & magiſter extitit; occubuit autem multis vulneribus confoſſus, dum prædicationi Evangelicæ inſtaret apud Eſcham. Etenim ſancta his temporibus perigit æmulatio Hibernos & Scotos religionis Chriſtianæ cultores. Quòd enim ſciſſent, ab Urbe complures in Britanniam ad Anglorum converſionem ſanctos viros miſſos, & ipſi hactenùs id non ſine culpâ neglexiſſe viſi eſſent, quod ob locorum propinquitatem commodiùs peragere

d Martyr. Belg. ult. Octob.
e Ibid. 12 Novemb.

ZELUS HIBERN. ET SCOT.

potuiſſent; complures ex ipſis paternis egreſſi domibus ad prædicandum gentibus Evangelium profecti ſunt, ut ex Bedâ apparet, & nonnullorum Sanctorum vitæ Actis omni fide conſcriptis. Sed auctor ut ex Hiberniâ eiuſmodi homines transferrentur in Gallias, vel alias eius regiones, fuit *Vincentius* Comes Hannoniæ, qui uxorem habuit conſanguineam Regis Dagoberti beatiſſimam Waldetrudem: miſſus enim à Francorum Rege in Hiberniam, inde ſecum duxit ſtrenuos fidei prædicatores, Follianum, eiúſque germanum Furſeum, cum aliis quos egregia ſanctitas decoravit: ſed & ipſe Vincentius excultus manu S. Authberti Cameracenſis Epiſcopi, tandem monaſtico ſuſcepto habitu ſeſe totum CHRISTO addixit, & in Sanctorum f album poſt obitum relatus eſt.

DE S. VINCENTIO COMITE HANNON.

f *Molan. 14. Iul.*

IESU CHRISTI
AN. 655.

VITALIANI
AN. 1.

CONSTANTIS
AN. 14.

I. EUGENII PP. OBITUS.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo quinquageſimo quinto, Indictione decimatertiâ, die ſecundâ Iunij, Romæ diem obiit *Eugenius* Papa; ſepultúſque eſt apud S. Petrum. Cuius ſedes cùm vacâſſet (ut ait Anaſtaſius) menſem unum & dies viginti novem, ſive ut habet alia lectio, dies viginti tres; in eius locum ſubrogatus eſt VITALIANUS, filius Anaſtaſij, patriâ Signinus provinciæ Campaniæ. Qui ex more Apocriſiarios, ſive Reſponſales ſuos confeſtim ad Imperatorem Conſtantinopolim miſit, cum Synodicâ de fidei Catholicæ confeſſione; quos Imperator benignè ſuſcepit, confirmatúſque privilegiis Romanæ Eccleſiæ, per eoſdem miſit ad Papam ſacro-ſanctum Evangeliorum librum gemmis albis miræ magnitudinis exornatum, offerendum baſilicæ S. Petri Apoſtoli. Ita planè callidus Princeps, quò rebus Occidentalis Imperij benè conſultum eſſet, conatus fuit muneribus ſaltem demereri Clerum, Populúmque Romanum, quos ſe ſciret ſibi infenſos reddidiſſe per eiectionem S. Martini Pontificis. Et quamvis Anaſtaſius hæc referens, non dicat illum emiſiſſe fidei Catholicæ profeſſionem; æquè tamen id poſſumus intelligere, nihílque penitùs prætermiſiſſe quo Catholicus forinſecùs hominibus appareret. Sed & cùm eâdem legatione Vitalianus literas dediſſet ad Petrum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, hortans eum ad fidem Catholicam amplexandam; reſcripſit ille ſe profiteri quæ docuiſſent veteres Patres, quorum etiam adnexuit teſtimonia: ſed quantâ id fraude fecerit, circumciſis iis & detruncatis, detectum eſt poſteà in Sextâ a Synodo.

VITALIANI ELECTIO.

FRAUS CONSTANTIS IMP. ET PETRI EPISCOPI CONST.

a *Sext. Synod. Act 13.*

II. PROPAGATUR RELIGIO IN ANGLIA.

Contigit hoc eodem anno latiùs propagari in Angliâ Chriſtianam religionem, cùm eam Mercij & Orientales Saxones amplexi ſunt, operâ *Oſvvi* Regis Nordanhumbrorum Chriſtiani, & prædicatione *Cedd* Epiſcopi, Apoſtolici planè viri: converſo ab eodem Oſwi, Sigeberto Rege Orientalium Saxonum, & devicto Pendâ Gentili Merciorum Rege crudeliſſimo, qui tum tricies maiori exercitu adversùs Oſwi proceſſerat: ad quem in prælio obtinendum, voverat Oſwi filiam ſuam Domino ſacrâ virginitate dicandam offerre, & multa prædia ad conſtruenda monaſteria donare: quod & præſtitit poſt victoriam adeptam. Rex verò Sigebertus paulò poſt ſuſceptam Chriſtianitatem, necatus eſt à duobus ſuis propinquis, non aliâ de causâ (ut confeſſi ſunt) quam quòd ille nimiùm indulgens eſſet in condonandis iniuriis. At per hanc eius mortem innoxiam expiavit Deus aliam veram ipſius culpam, quâ communicaverat uni ex iis qui eum occiderunt, quem Cedd Epiſcopus ob illicitum coniugium excommunicaverat. Et quamvis veniam culpæ Rex ab Epiſcopo ſummâ humilitate petiiſſet, nihilominùs ultus eſt Dominus, ſecundùm viri ſancti prædictionem, eius inobedientiam. Unde diſcant Principes, aliíque omnes, quanto ſuo damno non pareant ſacerdotibus, quantâque iacturâ quis communicet excommunicatis. Hæc autem cuncta quomodò ſe habuerint, pluribus deſcribit Beda b.

REX OCCISUS OB CHRISTIANAM MANSUETUDINEM.

b *Bed. hiſt. Angl. lib. 3 c. 22. & 24.*

III. CONCIL. TOLET. IX.

Hoc item anno in Hiſpaniâ celebratum eſt menſe Novembri TOLETANUM CONCILIUM, Nonum dictum, Ærâ nimirùm ſexcenteſima nonageſima tertia, Regiſque Receſuinthi anno ſeptimo; cui interfuerunt Epiſcopi ſexdecim, præter Abbates, & Vicarios Epiſcoporum abſentium; præfuitque *S. Eugenius* eiuſdem civitatis Epiſcopus, eius nominis Secundus; ac ſanciti ſunt canones ſeptemdecim, de rebus, bonis, & perſonis ad Eccleſiam pertinentibus; quos tu conſulas.

IESU CHRISTI
AN. 656.

VITALIANI
AN. 2.

CONSTANTIS
AN. 15.

I. IMP. LABORAT SUBVERTERE MAXIMUM.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo quinquageſimo ſexto, Indictione decimaquartâ, ab Imperatore Conſtante, & Petro Conſtantinopolitano Epiſcopo, decreta eſt legatio ad Maximum Abbatem Confeſſorem, Bizyæ in Thraciâ exulantem, quò eum in errorem Monothelitarum perducerent: miſſíque fuêre Theodoſius & Paulus Patricij & Proconſules, atque alter Theodoſius Cæſarienſis in Bithyniâ Epiſcopus, vir omnium eius ſectæ doctiſſimus. Hi autem cùm diù contuliſſent cum Maximo, tantum abfuit ut eum à cœptis revocaverint, ut contrà ipſe eoſdem ſummâ potentiâ veritatis in ſuam ſententiam traxerit; & ad iurandum adegerit, ſe abiectâ hæreſi Catholicam fidem amplexuros: ſícque reverſi ſunt ad Imperatorem, quò & ipſum in eamdem ſententiam perducerent. At verò aſſentiri renuens Imperator, miſit rurſùm eumdem Paulum Patricium, qui Maximum honorificè Conſtantinopolim duxit, conſtituítque in monaſterio S. Theodori: ſed cùm illuc ſtatim ad eum, duriorem miſiſſet Imperator aliorum Patriciorum legationem, iidémque nec verbis, nec factis admodùm illiberalibus, eum commovere potuiſſent ut communicaret Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ hæreſi pollutæ;

ALIUD DETERRIMUM MAXIMI EXILIUM.

eumdem omnibus rebus exutum, variiſque calumniis oneratum, Petbera locum Thraciæ deterrimum in finibus Imperij ſitum, in exilium amandârunt. Quæ omnia exactè narrantur in ipſis earum rerum Actis, quæ tunc ſcripta fuerunt ab aliquo qui omnibus præſens extitit; quæ & poſteà Anaſtaſius Maximi diſcipulus, unà cum aliis eiuſdem rebus geſtis ſimul collegit; extántque in codicibus Bibliothecæ Vaticanæ, quorum ſuperiùs facta eſt mentio. Quomodo verò demùm martyrium conſummârit, dicetur anno ſequenti.

II.

Intereà qui obniti hactenùs viſus eſt veritati, Imperatoris favens pravis affectibus, Petrus Patriarcha Conſtantinopolitanus, ubi ſediſſet annos duos (corruptè apud Nicephorum leguntur duodecim) & menſes tres, mortuus eſt, atque in eius locum ſubrogatus *Thomas*. Qui cùm in Synodo *a* Sextâ aſſeratur fuiſſe Catholicus, in eo depravata eſſe eiuſmodi Acta (quod & in multis aliis eidem Synodo accidiſſe à malâ manu Theodori Conſtantinopolitani Epiſcopi, videbitur ſuo loco) ſatis conſtat ex iiſdem S. Maximi ſinceriſſimis Actis, in quibus idem Thomas recenſetur cum Monothelitis adversùs Maximum ſediſſe.

a *Syn. Sex. Act.* 16.

III. CONCIL. TOLET. X.

Celebratum eſt hoc eodem anno Calendis Decembris *Tolet.* CONCILIUM, quod numeratur Decimum, Ærâ nimirùm ſexcenteſimâ nonageſimâ quartâ, annóque Receſuinthi Regis octavo; cui interfuerunt Epiſcopi viginti, Vicarij verò abſentium quinque, præſuitque *S. Eugenius* Toletanus Metropolitanus, ac ſanciti ſunt canones ſeptem. Primóque loco ſtatuitũ, ut dies feſta Incarnationis Verbi, ſeu pè *Annunciationis* Deiparę, celebraretur ante octo dies à Natali Domini, eò quòd quando re verâ myſterium illud incidit, Eccleſia vel Ieiunij Quadrageſimalis pœnitentiâ, vel celebritate Paſchæ teneri ſoleat occupata. At viſum poſteà *b* ob excellens myſterium, nonniſi eâ die quâ contigit, celebrari debere.

DE DIE CELEBRANDÆ ANNUNCIATIONIS.

b *Vide infrà an. 1004. l.*

IV. POTAMIUS EPISC. SE IPSUM ACCUSAT.

Poſt conditos verò canones, cognita eſt cauſa Potamij Epiſcopi Bracarenſis; qui (quod mirum viſum fuit) nemine accuſante, ſe ipſe prodens, abdicánſque, libellum obtulit ſui lapsûs & pœnitentiæ; videlicèt confeſſus ſe tactu femineo ſorduiſſe, indéque per novem fermè iam menſes ſpontè deſeruiſſe regimen Eccleſiæ ſuæ, & ergaſtulo cuidam pro admiſſo flagitio acturum pœnitentiam ſe concluſiſſe. Cuius rei gratiâ in lacrymas univerſa converſa Synodus, licèt illum antiqui canones honore privari decernerent; tamen eius miſerata, reſervavit illi nomen honoris, quod ipſe ſibi ſui criminis confeſſione iam abſtuliſſet; ſed ita ut iuſſerit eum perpetuæ pœnitentiæ inſervire: in ipſius verò locum præpoſuit Eccleſiæ Bracarenſi *S. Fructuoſum*, Eccleſiæ Dumienſis anteà Epiſcopum, ex regio Gothorum ſanguine ortum, Ducis filium, multorúmque monaſteriorum conditorem & patrem. Advertendum autem, citatum à Patribus Synodi ad condemnationem Potamij canonem, non aliquem fuiſſe ex canonibus pœnam infligentibus eiuſmodi lapſis; ſed canonem Concilij Valentini Galliæ, adversùs eos qui ſuâ ſponte proderent culpam: quos quidem omninò damnandos eſſe voluêre; nam ſive re verâ peccatum admiſiſſent, ob peccatum puniendi; ſi verò non admiſiſſent, ob mendacium plectendi forent: de quo dictum eſt ſuo loco.

CANON DE CLERICIS PUBLICE SUA CRIMINA PRODENTIBUS.

IESU CHRISTI
AN. 657.

VITALIANI
AN. 3.

CONSTANTIS
AN. 16.

I. S. MAXIMI INSIGNE CERTAMEN PRO FIDE CATHOL.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo quinquageſimo ſeptimo, Indictione decimaquintâ, S. Maximus Abbas, ambóque Anaſtaſij quos unà cum eo in exilium pulſos vidimus, Conſtantinopolim revocati ſunt *a* ad dicendam cauſam de calumniis, quibus à ſuppoſitis teſtibus accuſabantur, quaſi Imperium hoſtibus prodidiſſent, & in Imperatorem dira oblocuti eſſent: illud agentes perfidi Monothelitæ, ut eos à Catholicâ fide divellerent, & Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ hæreſi pollutæ communioni ſociarent, à quâ viderent quamplurimos eorum conſtantiâ commotos recedere. Cùm igitur Conſtantinopolim ducti, ibíque impulſu potiſſimùm Thomæ Patriarchæ, diverſis diebus & in Senatu & alibi interrogati, atque omnibus artibus tentati, numquam à ſententiâ dimoveri potuiſſent; tandem Præfecto Urbis puniendi traditi, Maximus quidem ſeptuaginta iam & quinque annos natus, ipſiúſque diſcipulus Anaſtaſius qui ei annis triginta ſeptem comes inhæſerat, primò diſtentis nervis adeò crudeliter cæſi ſunt, ut nullum membrum à plagis ſanum relictum fuerit; ſícque in carcerem coniecti, poſtero die rursùm educti ambo linguâ præciſi ſunt. Cùm verò ingenti miraculo nec ſic deſiſterent æquè articulatè atque anteà loqui, iiſdem crudeliſſimè reſtibus tormentiſque laceratis, dextræ manus amputatæ ſunt; ac demùm ludibriis atque dicteriis per medium forum circumducti, nudi, omnibúſque omninò rebus deſtituti in exilium rursùm emiſſi ſunt, unà cum altero Anaſtaſio æquè ipſius Maximi diſcipulo: quem licèt & ipſum flagellis cæciderint; reliqua tamen pepercerunt ei inferre ſupplicia, reſpectu muneris quo functus fuerat Apoſtolicæ Sedis Apocriſiarij.

a [Niſi potius hæc Iudicum quæſtio exilium Maximi præceſſerit, quod ei illatum ante biennium.]

LOQUUNTUR MARTYRES LINGUIS ABSCISSIS.

II. S. MAXIMI CONSUMMATIO MARTYRII.

Perductus autem Maximus in quoddam Alaniæ caſtellum, Schimarim dictum (nam reliqui duo in diverſa regionis Abaſgorum loca, ab invicem disiuncti emiſſi ſunt) ibíque concluſus detentus, demùm Indictione quintâ, obitûs die divinitùs præcognito, migravit in cælum Idibus Auguſti: cuius monumentum tres lucidæ faces ingenti ſplendore illuſtrare viſæ ſunt. Quæ quidem omnia ſummatim recenſita, deſumpta ſunt ex prolixioribus Actis eodem ipſo tempore ſummâ fide conſcriptis, quorum iam ſæpè mentionem habuimus. Quibus inſuper adſtipulantur Theophanes, aliíſque Hiſtorici Græci, ſimul cum Latinis auctoribus: ita ut glorioſum S. Maximi martyrium, tam in Oriente quàm Occidente Scriptorum omnium monumentis fuerit celebratum, ac Tabulis Eccleſiaſticis inſertum. Accedítque ad gloriam tanti Martyris, quòd ſui nobiliſſimi ingenij; & fidei Orthodoxæ, permultas atque præclariſſimas poſt ſe lucubrationes *b* reliquit, quas Bibliotheca Vaticana cuſtodit; éſtque earumdem fermè omnium apud Photium mentio. Ex iis verò cùm apertè videre ſit, quàm fuerit Orthodoxæ fidei & paternarum

b *Recenſet earum argumenta Baron. Annal. Tom. VIII. hoc an. ex tribus codd. Vatic. nn. 335. 336. 337 extántque nonnulla edita.*

tradi-

traditionum in omnibus cuſtos tenaciſſimus, atque etiam Romanæ Eccleſiæ obſervantiſſimus: eſt inter alia plurima egregium de hâ re teſtimonium in epiſtolâ quam ſcripſit ad Marinum: ubi hæc ipſius reperiuntur verba, *Omnes termini terræ, & quicumque ubiq; terrarum Chriſtum Dominum purâ mente & Orthodoxâ fide confitentur, quaſi ad Solem æterni luminis, ad ſanctiſſimam Romanorum Eccleſiam, & eius confeſſionem & fidem intenti reſpiciunt, ex ipſâ rutilantem ſplendorem recipientes ſpiritualium & ſanctorum dogmatum: quemadmodum Sex illæ ſanctæ Synodi ſacræ diſertis verbis, & magnâ cum religione expoſuerunt, apertiſſimè pronunciantes fidei Symbolum. Ab initio enim adventûs Incarnati Verbi, univerſæ ubique terrarum Chriſtianorum Eccleſiæ à ſanctâ Romanorum Eccleſiâ originem habuerunt, & fundamentum ſolum & maximum, contra quod nullo pacto portæ inferi prævalebunt, iuxta ipſiuſmet Salvatoris noſtri promiſſionem* c, *ut habeat ſcilicèt Claues Orthodoxæ in ipſam fidei & confeſſionis, & aperiat illis qui ad ipſam Romanam Eccleſiam cum pietate accedunt, veram & realem & ſolam pietatem quærentes: & claudat contrà & obſtruat omne os hæreticum, quod loquitur iniquitatem in cælum*, &c. Hæc ille Theologus ſuâ ætate præcipuus, & martyrij titulo egregiè inſignitus: atque de illo hactenùs.

De Rom. fide, et Eccleſia, teſtimonium Maximi. *Quod quidem habetur apud Baron. aliâ occaſione Tom. X an. 697. num LXXII.*

c *Matth. 16.*

III. Hoc eodem anno, qui & numeratur nonus Recceſuinthi Hiſpaniarum Regis, *S. Eugenius* Toletanus Epiſcopus, eius nominis Secundus, mortuus eſt Idibus Novembris: de cuius vitâ in clericatu & monachatu optimè inſtitutâ, præclariſque lucubrationibus agit S. Ildefonſus d, qui ex monachorum præfecto ſucceſſit eidem in Epiſcopatu Toletano Sed & ipſius *Ildefonſi* tanta fuit morum ſanctitas, ut multis miraculis claruerit, atque etiam aliquando non ſolùm mirabili S. Leocadiæ virginis & martyris publicâ manifeſtatione honoratus fuerit; ſed etiam cùm immenſo arderet ſanctiſſimæ Dei-Genitricis amore (cuius & laudes, cultúmque in ſuis opuſculis copioſè proſecutus eſt) dignum illum eadem miſericordiſſima Virgo cenſuerit, quem præſentiâ corporali viſitaret in ſuæ ſolemnitate Aſſumptionis, ſive, ut habet antiqua traditio Eccleſiæ Toletanæ, in die ſolemnitatis Expectationis eiuſdem Deiparæ, quæ ibidem celebrari conſuevit die decimaoctauâ Decembris: cùm videlicèt ipſe ante horas matutinas ex more Eccleſiam ingreſſus ad orationem, reperit illam in cathedrâ Epiſcopali ſedentem; quæ ei veſtem candidiſſimam dedit, & dona ſpiritualia impertiit, ac vitam æternam promiſit. Cuiuſmodi hiſtoriæ non ſolùm recenſentur in Rebus geſtis eiuſdem S. Ildefonſi, quas pauló poſt eius obitum Iulianus (non ille Toletanus Epiſcopus, ſed alius eiuſdem Eccleſiæ diaconus) in præfatione voluminis S. Ildefonſi de laude B. Virginis contexuit (ubi & addit, inde factum eſſe ut eam cathedram nullus Epiſcopus adire poſteà tentaverit; præter Sigibertum, qui ſtatim eam perdens exilio relegatus eſt) ſed prædictę Deiparæ apparitionis inſuper meminit canon undecimus Concilij in Hiſpaniâ ad Pennam Fidelem, ſub Ægidio Epiſcopo Toletano habiti anno Domini milleſimo trecenteſimo ſecundo, cùm decrevit ut ſolemniori & duplici officio eiuſdem S. Ildefonſi feſtivitas celebraretur. Hiſque omnes penitùs qui res Hiſpaniarum Eccleſiæ ſcriptis ſunt proſecuti, & (quod magis eſt) Romanum ipſum Martyrologium decimo Calendas Februarij abſque controuerſiâ adſtipulantur.

d *S. Ildef. de Vir. Illuſtr.*

S. Dei-genitrix apparet Ildefonſo.

Hoc item anno, qui numeratur undecimus Sigeberti Francorum Regis, ipſe ex hac vitâ migravit; quamvis alij decem tantùm vixiſſe annos tradant, alij toto cælo errantes dicant perveniſſe ad annum Domini ſexcenteſimum ſexageſimum ſecundum. Conſtat autem ipſum ob egregias animi virtutes, præclaráque pietatis opera, a maioribus relatum eſſe inter Sanctos, coli que diem natalem eius Calendis Februarij: de cuius etiam miraculis ſcripſit libellum Sigebertus Gemblacenſis. Qui quidem Rex cùm frenum iniiciens indomitæ dominandi cupiditati, paterni regni ipſe maior natu minorem ſibi ſumpſiſſet partem Auſtraſiæ, maiorem verò totius fermè regni ceſſiſſet minori fratri Clodoveo; benè uſus pace, cùm ab externis & à civilibus bellis quieſceret, ſeſe totum monaſteriis erigendis, aliiſque pietatis operibus mancipavit. Cùm verò reliquiſſet unicum filium, eumdémque hunc puerum nomine Dagobertum, adoptato iam anteà, cùm prole careret, Ildeberto filio Grimoaldi Maioris-domus; huius Grimoaldi arte, poſt patris mortem Dagoberto puero in Scotiam amandato, ipſóque Ildeberto a Clodoveo Sigeberti fratre in bello perempto; idem Clodoveus potitus regno Sigeberti, ipſum Childerico filio ſuo ſecundò genito tradidit, adoleſcenti (ut aiunt) leviſſimo, & ad omnem pravorum impulſum facilè mobili. IV.

IV. Obitus et pietas S. Sigeb. Francorum Regis. e *Molan. Natal. SS. Belg. die 1. Febr.*

Iesu Christi
An. 658.

Vitaliani
An. 4.

Constantis
An. 17.

Anno Chriſti ſexcenteſimo quinquageſimo octavo, Indictione primâ, Thomas Conſtantinopolitanus Epiſcopus, ubi ſediſſet (ut habet Nicephori Chronicon) annos duos & menſes ſeptem, mortuus eſt; & in eius locum ſubrogatus *Ioannes* eiuſdem Eccleſiæ Syncellus & Cuſtos vaſorum. Hic quoque in Sextæ Synodi Actis prædicatur Catholicus; ſed perperàm, ut de eodem Thomâ dictum eſt ſuperiùs. I.

Eodem anno, Conſtantis Imp. decimoſeptimo (ut Theophanes habet) pax ſancita eſt inter Romanos & Saracenos; cùm Mahuvias iſtorum Princeps ſuorum ſeditione compulſus, ad Imperatorem miſit, pacis nomine in ſingulos dies ab Arabibus mille nummos depenſum iri promittens, & equum, & ſervum. II.

II. Rex Saracen. tributum pendit Imperatori.

Hoc item anno a *S. Theodardus*, natione Gallus profeſſione monachus, qui ex Abbate monaſterij Stabulenſis (unius ex duodecim quę erexiſſet in Auſtraſiâ Rex ſanctiſſimus Sigebertus) invitus fuerat conſtitutus Epiſcopus Leodienſis in locum defuncti *S. Remacli*; martyrij coronam adeptus eſt, cùm Childericum Regem adiens, ut bona Eccleſiæ à quibuſdam ablatá, reſtituenda curaret, ab iiſdem in itinere gladiis confoſſus eſt, & membratim diſcerptus: cuius extant b Acta ſcripta, vel reſtituta III.

III. a *Sigeb. in Chron. Molan. de SS. Belg.* S. Theodardi martyrium. b *Ap. Su. 10. Sept.*

potiùs à Sigiberto Gemblacenſi. Succeſſit verò ipſi *S. Lambertus*, diſcipulus & ipſe S. Remacli, & martyrio pariter coronatus, ut ſuo loco videbitur.

Iesu Christi An. 659.

Vitaliani An. 5.

Constantis An. 18.

I. Constans Imp. fratrem ſuum diaconum occidit.

Anno Chriſti ſexcenteſimo quinquageſimo nono, indictione ſecundâ, Imperator Conſtans anno regni ſui decimo octavo, fratrem ſuum Theodoſium ob quandam offenſam diaconum conſecrari fecit: eumdemque paulò pòſt nece auferens, fratricidium ſacrilegio magis infamavit. Sed haud impunè: exegit enim fuſus ſanguis innocens à Deo vindictam, ut omnibus vitæ ſuæ diebus, inſtar Cain, conſcientiæ ſtimulis agitatus, profugus & vagus viveret ſuper terram. Cùm enim idem Theodoſius, qui in ſacroſanctis myſteriis poculo Christi Sanguinis Conſtantem impetierat, eidem crebrò per quietem appareret habitu diaconi poculum ſanguine plenum porrigens, ac dicens, *Bibe frater*; eius viſionis frequentiâ victus infelix Imperator, ſtatuit in Siciliam ſecedere. Iraque relictis Conſtantinopoli uxore cum tribus filiis, navem conſcendens, cùm ſolviſſet converſus retrò urbem ipſam conſpuit. In Siciliâ verò Syracuſas ſibi delegit ubi vitam ageret; quò & ſtatuit Imperium Romanum transferre, quòd inviſus eſſet ob Monothelitarum hæreſim, aliáſque pravas de religione opiniones: ſed cùm miſiſſet qui uxorem & liberos adducerent, Conſtantinopolitani eos dimittere noluerunt. Hæc Annales *a* hoc anno exhibent. Agit verò Anaſtaſius de Imperatoris Romam adventu, antequàm in Siciliam ſe conferret; ſed de eo dicetur inferiùs. Porrò nec in Siciliâ inſomnium illud vexare ipſum deſiſſe, ex iiſdem Annalibus conſtat.

Divina ultione exagitatus ſecedit in Siciliam.

a *Theoph. & Cedr. an. 18. Conſt.*

II. Saraceni rurſùm invadunt Imperium.

Hoc eodem anno, qui bello civili ſuorum depreſſus Mahuvias Princeps Saracenorum, pendere delegerat tributum Conſtanti Imperatori, iam exigentibus eiuſdem Auguſti peccatis, æmulo ſuo Hali nece ſublato, ſolus abſque timore imperans, adversùs Perſas primùm, inde adversùs Romanos ſeſe erexit.

III. Monomachia introducta in Italiam.

b *Paul. diac. lib. 4. c. 49. 50.*

Eodem anno Rex Longobardorum Rodoaldus, ubi regnâſſet annos quinque & dies ſeptem, occiſus eſt à Longobardo homine, cuius uxorem adulterio polluerat. Huius tempore illud memoriâ dignum contigiſſe Paulus *b* Diaconus refert, ut eiuſdem ipſius Regis coniuge adulterij accuſatâ, quidam Reginæ ſervus Carellus nomine à Rege expetierit, ut cum eo qui Reginæ crimen ingeſſerat, pro eius caſtitate ſingulari certamine dimicare liceret; eâque re impetratâ, idem Carellus, aſtante cuncto populo calumniatorem ſuperaverit, ſicque Regina priſtinæ dignitati reſtituta fuerit. Quâ quidem origine invexerunt barbari in Italiam, deteſtandam eiuſmodi conſuetudinem, ut monomachiâ iurgia definirent; quâ ſicut nihil crudelius, ita nihil ſtultius poteſt excogitari, cùm neququàm ſemper in unoquoque bello victoria iuſtitiam conſequatur; ſed occulto Dei iudicio declinet interdum ad eum qui cauſam malam foveat. Ceterùm ſucceſſit Rodoaldo Regi Aripertus filius Gundibaldi, qui fuerat germanus Theodolindæ Reginæ.

Iesu Christi An. 660.

Vitaliani An. 6.

Constantis An. 19.

I. Clodoveus Franc. Rex inconcessa tentat.

Anno Chriſti ſexcenteſimo ſexageſimo Indictionis tertiæ, qui & numeratur Clodovei Iunioris Francorum Regis decimus quartus, cùm vigeret in Galliâ graviſſima fames, idem Clodoveus argentum, quo Pater eius Dagobertus apſidem ſepulchri S. Dionyſij & ſociorum Martyrum operuerat, auferri mandavit, eiúſque loci Abbati egenis diſpertiendum tradidit. Hæc Aimoinus *a*, eiuſmodi factum pietati adſcribens, quod aliis ut ſacrilegium condemnatur. Quid enim Principibus in iis quæ Deo ſemel dicata ſunt? vel cur non ipſe priùs regios theſauros diſtrahebat quam ſacra tangeret? aut ſi tale quod perpetrari neceſſitas ſuaderet, non illæ quidem regiæ manus, ſed ſacerdotales eſſe debuerant; ſicuti ab Ambroſio, Auguſtino, Exuperio, aliiſque ſanctis viris quamplurimis factum ſcimus. Denique tradit Sigebertus, eumdem Regem adeò irreverenter S. Dionyſij corpus diſcooperuiſſe, ut & os brachij fregerit, rapuritque; ideóque mox in amentiam perpetuam incidiſſe. Verùm aſſertio de amentiâ, videtur redargui ex iis quæ de eo dicentur poſt ſequentem annum. Sed quod ad reliqua ſpectat; poſt huiuſmodi facinus, collabi cœpiſſe Regnum Francorum familiæ Merovingorum, & traditur in Appendice ad Aimoinum, *b* & patebit ex iis quæ de Clodovei ſucceſſoribus ſcribentur.

Aim. lib. 4. cap. 41.

Quando cœpit deficere regnum e familia Clodovei.

b *Ibid. c. 44.*

Iesu Christi An. 661.

Vitaliani An. 7.

Constantis An. 20.

I. Obitus S. Amandi Flandrorum Apost.

Annus Chriſti ſexcenteſimus ſexageſimus primus, Indictionis, quartæ, rerum geſtarum inopiâ tam in Oriente quam Occidente obſcurus, veluti face magnopere illuſtratur in Galliâ, natali ſanctiſſimi viri *Amandi a* Traiectenſis Epiſcopi, *Flandrorum Apoſtoli* nuncupati; de cuius in converſione Gentilium ſuſceptis laboribus dictum eſt ſuperiùs. Quid prætereà hoc anno geſtum ſit, nihil invenimus adeò memoriâ dignum.

a *Vid. Molan. in Natal. SS. Belg. 5. Febr.*

Iesu

IESU CHRISTI
AN. 662.
VITALIANI
AN. 8.
CONSTANTIS
AN. 21.

I. a *Aim. lib. 4 cap 41.* CONCIL. CLYPIACENSE.

ANNO Domini ſexcenteſimo ſexageſimo ſecundo, Indictionis quintæ, Clodovei Francorum Regis decimo ſexto (ut Aimoinus habet) apud villam *Clypiacum* territorij Pariſienſis collecta eſt SYNODUS omnium propemodùm Francorum gentis Epiſcoporum, & ſæcularium Principum: ubi in expiationem, puto, admiſſi quod vidimus adversùs S. Dionyſium ſceleris, idem Rex omnium conſenſu, ipſiúſque etiam Landerici Epiſcopi Pariſienſis, eiuſdem S. Dionyſij monaſterium, unà cum omnibus poſſeſſionibus ſuis, ab Epiſcopi Pariſienſis, cui anteà parebat, aliorumque omnium dominio liberum eſſe conſtituit; ita ut nulli (ut ait) præterquàm Deo, & Sanctis in quorum honorem ædificatum fuerat, ipsíſque Francorum Regibus ſubiacere deberet; quò liberiùs monachi pro ſalute Regum ac ſtatu regni Deum deprecarentur.

PRIVILEGIUM MONASTERII S. DIONYSII.

II. b *Tom. 2. Concil.* CONCIL. CABILONENSE.

Sed & ſub eodem Clodoveo Rege (quoto autem anno ignoratur) celebrata reperitur octavo calendas Novembris SYNODUS CABILONENSIS; cui inter alios Epiſcopos ſanctitate celebres interfuiſſe leguntur, qui etiam in dicto Concilio Clypiacenſi præſentes fuerunt, S S. Audoenus Rotomagenſis, & Eligius Noviomenſis præſulteſque Gandericus Lugdunenſis: a quibus omnibus conſtituti ſunt canones decem & novem ad diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentes. Poſt quos legitur etiam epiſtola Synodalis ad Theodorum Epiſcopum Arelatenſem; qui licèt publicam iam ageret pœnitentiam ob publica peccata commiſſa, adhuc tamen citatus eſt cauſam dicere ad ſequentem Synodum.

IESU CHRISTI
AN. 663.
VITALIANI
AN. 9.
CONSTANTIS
AN. 22.

I. CONSTANS IMP. VENIT IN URBEM.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſexageſimo, tertio, Indictione ſextâ, Conſtans Imp quinta die mēſis Iulij Romam adveniens ad Limina Apoſtolorum viſitanda, honorificè ſuſceptus eſt à Vitaliano Papâ, qui ei cum clero occurrit milliario ſexto ab Vrbe. Pacificè enim adveniens, perſonam præ ſe tulit hominis Orthodoxi: ideòque precipuas Eccleſias devotè viſitans, dona etiam eis obtulit. Omnia tamen ærea civitatis ornamenta, teguláſque ipſas æreas Eccleſiæ S. Mariæ ad Martyres, & alia ad ornatum Vrbis poſita auferens, Conſtantinopolim direxit. Cúmque duodecim dies Romæ egiſſet, inde petens Neapolim, poſteà itinere terreſtri Rhegium acceſſit, ac demùm Syracuſas ſe recepit Indictione ſeptimâ ubi per multos annos commoratus, adeò immenſis populos illos expilationibus tam ſacrarum quàm profanarum rerum afflixit, ut nunquam tales paſſi fuiſſent, nec aliqua ſpes vitæ eis remaneret. Hæc cuncta Anaſtaſius. in Vitaliano.

II. a *Paul diac. de geſt. Longob lib. 5 c. 6. 7. 11.* VATICINIUM DE REGNO LONGOB.

Quæ eadem deſcribens Paulus a diaconus multa commiſcet de bello ab eodem Imperatore in Italiâ inaniter geſto adversùs Grimoaldum Regem Longobardorum, & eius filium Romoaldum Ducem Beneventanum: quod antequàm auſpicarentur, cùm eremitam quemdã conſuluiſſet, qui prophetiæ ſpiritum habere dicebatur, ab eo reſponſum accepit, Longobardos ſuperari non poſſe, quòd S. Ioannes Baptiſta pro illis continuò intercederet, ob baſilicam ab illorum Reginâ in ipſius honorem in Modoetiâ conſtructam: futurum autem aliquando ut eadem Eccleſia deſpectui haberetur, túmque eam gentem perituram. Hæc pluribus Paulus: quæ ex ipſius aſſertione b ante Imperatoris in Vrbem adventum contigerunt. Verumtamen Grimoaldum Regem hoc ipſo anno Ariperto ſucceſſiſſe, conſtat ex quodam eius edicto c, quod datum ponitur anno ſexto ipſius regni menſe Iulio, Indictione undecimâ. Quem quidem ex Ariano redditum eſſe Catholicum per S. Ioannem Bergomenſem Epiſcopum & martyrem, traditur in actis eiuſdem Sancti. Cuius & rei certum reliquit ipſe Rex monumentum, dum ex Paulo conſtat ipſum erexiſſe baſilicam ſub titulo S. Ambroſij Mediolanenſis Epiſcopi, quem liquet fuiſſe Arianorum acerrimum oppugnatorem. Bellicam autem eius virtutem, variáſque expeditiones cùm adverſus Græcos, tum contra ſuos rebellantes, deſcribit etiam idem auctor.

b *Ibid. c 14.*

c *Ext. ap. Sigon. de regno Ital. l. 2. in Grimoaldo: ex quo idem ipſe Sigonius erroris arguitur, dum exordium Grimoaldi ponit anno Domini 661.*

GRIMOALDI REG CONVERSIO.

IESU CHRISTI
AN. 664.
VITALIANI
AN. 10.
CONSTANTIS.
AN. 23.

I. a *Niceph. in Chron.*

ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſexageſimo quarto, Indictione ſeptimâ, Ioannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus, ubi ſediſſet a annos quinque & menſes novem, mortuus eſt, atque in locum eius ſubrogatus *Conſtantinus* diaconus eiuſdem Eccleſiæ, & Vaſorum cuſtos ac Oeconomus; idémque Catholicæ communionis, Monothelitis penitùs adverſarius, ut Sextæ b Synodi Acta (ſi tamen impoſturâ careant) ſignificant. Certè nihil prohibet quin verè potuerit eſſe Catholicus, Imperatore iam in Occidente inter Catholicos apparente Catholico.

b *Syn. Sext. act. 14.*

II. COLLATIO IN ANGLIA DE CELEBRATIONE PASCH.

Quod ad res Anglicanæ Eccleſiæ pertinet; cùm in provinciâ Mediterraneorum Anglorum, Nordanhumbiorum, & Merciorum, ex Scotiâ petiti præſiderent Epiſcopi, qui etſi in omnibus fide eſſent Orthodoxi, in celebratione tamen Paſchatis minimè cum Catholicis (ut ſæpiùs dictum eſt) convenirent; huius rei gratiâ factum eſt, ut hoc ipſo Redemptoris anno ſexcenteſimo ſexageſimo quarto, coram Rege Oſvvi, eiúſque filio Alchfrido (quorum ille Scotorum, iſte Catholicorum partibus inhærebat) inter utriuſque partis ſacerdotes de eâ re diſpu-

tatio haberetur: cuius is fuit exitus, vt auditis Catholicorum rationibus, nitentibus præcipuè auctoritate Romanæ Eccleſiæ, & poteſtate S. Petro collatâ, Rex ipſe Oſvi cum Epiſcopo Cedd de quo ſuperius, & omnibus fermè aliis, relictâ Scotorum opinione, Catholicis adhæſerit. Deſcribit hæc pluribus Beda *c*: qui & addit diſputatum præterea fuiſſe de tonſurâ coronæ clericalis, quam Scoti pariter recipere renuebant. quomodò verò de eâdem Paſchatis quæſtione, celebriori conventu diſputatum poſteà fuerit, ſuo loco dicturi ſumus.

c Bed. 3. hiſt. 25.

II. CLODOVEI II. OBITUS.

Hoc eodem anno Clodoveus Francorum Rex diem obiit, ubi regnaſſet annos decem & octo, ut habet vetus Auctor qui appendicem affixit ad Gregorium Turonenſem. Quod autem ait, circa vitæ finem mente captum fuiſſe; de eo dictum eſt ſuperiùs. Reliquit verò tres parvulos filios, nempè Clotarium, Childericum, atque Theodoricum: quibus quæ ventura eſſent, iam ante Clodovei obitum demonſtrata fuiſſe in viſione S. Eligio Noviomenſi Epiſcopo, narrat S. Audoënus Rotomagenſis in ipſius Rebus *d* geſtis. Agemus & nos ſuis locis de iiſdem.

d Ap. Sur. 1. Dec. lib. 2. cap. 31.

IV. MARTYRIUM S. AIGULPHI.

Sub eodem Clodoveo (de anno verò non conſtat) contigit *S. Aigulphum* monachum, è Floriacenſi monaſterio ad præfecturam Lirinenſis (in quo collapſa monaſtica diſciplina videretur) vocatum, una cum ſociis à pſeudomonachis illic degentibus in carcerem primò coniectum eſſe; deinde verò in ignobilem inſulam inter Corſicam & Sardiniam perductum, ibi poſt linguæ abſciſſionem, & erutionem oculorum ſupplicio capitis martyrium ſubiiſſe. Quo comperto, ſceleris auctores poſt multa tempora iuſſu Clodovei Regis necati ſunt. Habent iſta pluribus eorumdem Martyrum Acta *e*. Sed & docent (quibus & alij complures Scriptores adſtipulantur) ipſum Aigulphum miſſum anteà fuiſſe à Mummulo Abbate Floriacenſi Caſſinū, ad auferendas inde ſacras Reliquias S. Benedicti Abbatis. Addunt alij *f* & S. Scholaſticæ ſororis eius à Cenomanis vel Aurelianenſibus eſſe ſublata. Siquidem ipſum cœnobium iam ante octoginta fermè annos devaſtatum à Longobardis fuiſſe, ipſoſque monachos maxima ex parte Romam translatos, ſuperiùs vidimus ex S. Gregorio. Sunt tamen innumeri, qui his tranſlationibus contradicant. Porrò antiquiſſimus omnium Paulus *g* diaconus, qui proximo ſæculo vixit, & monachus in dicto Caſſinenſi cœnobio diem extremum clauſit, quæſtionem ita dirimit, ut dicat tranſlata oſſa fuiſſe, remanſiſſe verò redactas in pulverem carnes: hócq; modo ipſe intelligit, quod anteriùs *h* agens de reſtitutione monaſterij Caſſinenſis facta per Petronacum Brixianum, abſq; ulla dubitatione tradit corpus ipſum S. Benedicti illic fuiſſe: cuius hac in re auctoritas apud me plurimùm valet. Vtcumque ſit, venerati Fideles piè ſanctéque corpus integrum, ubi tenuis tantùm pulviſculus habeatur alicuius Sancti, quòd eiuſdem ſit virtutis cuius & integrum corpus, docuimus ſuprà ex Gregorio Nazianzeno in Iulianum.

e Ap. Sur. 3. Sept.

DE TRASLATIONE S. BENEDICTI IN GAL.

f Paul. diac. lib. 4. c. 2.

g Id. lib. 2. cap. 1.

h Lib. 16. c. 40 poſter. edit.

V. S. GERTRUDIS OBITUS.

i Martyrol. Rom.

Tranſiit hoc eodem anno die decima ſeptimâ Martij *i* ex hac vita inſignis illa Virgo Deo dicata, Francorum nobilitatis decus, *S. Gertrudis* filia Pipini Ducis: cuius extant res præclarè geſtæ, omni fide poſteris traditæ. Sed & ipſius mater, *Yduberga* nomine & *Itta* cognomine, viduata Pipinio viro à S. Amando Traiectenſi Epiſcopo ſacrum religionis velamen accipiens, ita vixit ut & ipſa inter Sanctas *k* meruerit adnumerari. Has fixit beata illa familiâ in cælo radices, ex quibus Francorum Regum progenies fœcundo ceſpite pullularet, ubi truncus vetus familiæ Clodovei areſcere cœpit avitæ defectu virtutis.

k Molan. Natal. SS. Belg. 8. Mart.

IESU CHRISTI
AN. 665.

VITALIANI
AN. 11.

CONSTANTIS
AN. 24.

I. LEGATIO EX ANGLIA AD VITAL. PP.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſexageſimo quinto, Indictione octavâ, ex Anglia à Rege Nordanhumbrorum Oſvvi legatio miſſa eſt ad Vitalianum Romanum Pontificem, unà cum vaſis aureis argenteiſque in baſilicam S. Petri Apoſtoli deferendis. Qui enim anno ſuperiori in Collatione habitâ, accepiſſet illam firmiter tenendam fidem quàm Romana doceret Eccleſia, cui Petrus conſignatum Evangelium reliquit cùm ingruente in Angliâ lue, ex hâc vitâ ſubductus eſſet Deus-dedit Epiſcopus Dorovernenſis, inito cùm Ecgberto Cantuariorum Rege conſilio, ſucceſſorem ei ex cōſenſu Cleri Vuighardum presbyterum deligentes, eumdem miſerunt Romam, ut à Summo Pontifice Archiepiſcopatûs gradum acciperet, cum poteſtate ordinandi per omnem Angliam Antiſtites. Sed is in Vrbem perveniens, priuſquàm conſecraretur Epiſcopus, morte præreptus eſt. Narrat hæc Beda *a*, literaſque recitat, quas eâ de re Vitalianus Papa ad eumdem Regem Oſvvi reſcripſit. quem autem pro Vuighardo idem Pontifex in Angliam Epiſcopum miſerit; dicetur inferiùs ſuo loco.

a Bed. lib. 3. cap. 29.

II. S. ELIGII OBITUS.

b Sigeb. in Chron.

Eodem Chriſti anno *b* admirandus ille Noviomenſis in Galliâ Epiſcopus *S. Eligius*, huius ſæculi ſplendor de quo ſæpè ſuperiùs, *Flandrorum Apoſtolus* nuncupatus (quippe qui tam in illis, quàm aliis vicinis populis ad fidem Chriſti convertendis, & optimis moribus informandis multùm inſudârit) in ipſa Noviomenſi civitate ex hâc vitâ migravit, miraculis & in vitâ & poſt mortem celeberrimus, & egregiis factis perinſignis; cuius præclaras res *c* geſtas vir æquè ſanctitate clarus Audoenus eius æqualis Rotomagenſis Epiſcopus tribus libris digeſſit: extántque *d* eiuſdem nomine ſexdecim homiliæ. Eius corpus cùm Regina Bathildis Clodovei relicta ſapientiſſima femina, & ipſius S. Eligij ſtudioſiſſima, quæ cum parvulis filiis regnabat, in monaſterium Calam ab ipſa erectum trai ſferre vehementi cuperet deſiderio, alij verò Pariſios deducere conarentur: neutri ipſum ullo prorſus modo movere loco potuerunt: ſed cum ab ipſis civibus Noviomenſibus levari ceptum eſt ut ad ſepulchrum eiin eâdem urbe præparatum transferretur, mirâ facilitate motum eſt; eiúſque theca ac monumentum, tam ab ipſâ Reginâ, quàm reliquis proceribus, infinitis aureis argenteiſque atque gemmeis donis ornatum. Et quæ ab eo

c Ext. ap. Sur. 1. Dec.

d In Bibl. Patr.

MIRACULUM DE S. ELIGII CORPORE. BATHILDIS REGINA DIVINITUS MONITA ABDICARE ORNATUM.

viuen

viuente commoneri conſueverat eadem Regina, poſt ipſius obitum, eiuſdem iuſſu cuidam aulico in viſione apparentis, correpta eſt quòd cùm eſſet vidua, regalibus tamen indueretur indumentis aureis, gemmatíſque. Quapropter mox ipſa illis depoſitis, pauperibúſque diſtributis, vel in alios pios uſus collatis; relictâ poſtmodum filiis ſuis adminiſtratione Regni, ſumpto habitu monaſtico, in eo ita vixit, ut poſt mortem in Sanctarum *e* album referri meruerit.

e Martyrol. Rom. 17. Ianuar.

III. DE S. VVANDREGISILO.

f Extat eius Acta. ap. Sur. 22 Iul.

Hoc pariter anno ex hâc vitâ deceſſit magnæ vir ſanctitatis *Vvandregiſilus f* ſacerdos: qui ex conſobrino genitus Pipini Ducis Auſtraſiorum, Comes Palatinus apud Dagobertum Regem obligatus coniugio, cum uxore virgine & ipſe virgo religionis ergò virginitatem ſervare pari conſenſu decrevit: attonſúſque eſt in clericum, atque eius uxor velata. Sanè quidem videas his temporibus, quibus denſâ caligine Oriens obſcurabatur, eluceſcere ſplendoribus Sanctorum Gallias & Britanniam.

IESU CHRISTI
AN. 666.

VITALIANI
AN. 12.

CONSTANTIS
AN. 25.

I. THEODORUS IMPIUS EPISCOP. CONST.

a Niceph. in Chron.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſexageſimo ſexto, Indictione nonâ, Conſtantinus Patriarcha Conſtantinopolitanus, ubi ſediſſet *a* annum unum, menſes duos & dies ſeptem, mortuus eſt; ſubrogatúſque in eius locum *Theodorus* presbyter Syncellus & Cuſtos vaſorum, hæreticus omnium impudentiſſimus, verſipellis Monothelitarum ſectæ propugnator audaciſſimus; de quo ſæpè inferiùs.

II. CONCIL. EMERITENSE.

Hoc eodem anno, qui numeratur decimusoctavus Receſvinthi Hiſpaniarum Regis, Ærâ ſeptingenteſimâ quartâ, celebratum eſt CONCILIUM EMERITENSE, duodecim comprovincialium Epiſcoporum Luſitaniæ: cuius ſunt canones viginti três, ad optimum Eccleſiæ ſtatum diſponendum ſpectantes. Sed memoriâ dignum quod iubet canon tertius, ut cùm Rex in bello detineretur, quotidie in ſingulis Eccleſijs ſacrificium Deo pro ipſius, exercitúſque ſalute offerretur. Sed & illud recens inſtitutum *b* eſt, ne niſi presbyteri ab Epiſcopis impedimento aliquo detentis vicarij ad Synodos mitterentur; iiſdémq; ſedere à tergo Epiſcoporum concederetur, diaconis autem nullo modo. Itémque illud ſalubriter decretum *c*, ne quis defuncto Epiſcopo quoquo modo detraheret, aut malum quicquam de eo loqueretur. Atque etiam, ut cui plures *d* Eccleſiæ ob paupertatem ipſarum eſſent concreditæ, in earum ſingulis ſingula ſacrificia Dominicis diebus offerre deberet. Reliqua tu conſulas.

SACRIFICIUM QUOTIDIANUM PRO REGE.

b Concil. Emerit. c. 5.
c Ibid. c. 17.
d Can. 19.

IESU CHRISTI
AN. 667.

VITALIANI
AN. 13.

CONSTANTIS
AN. 26.

I. SAPORIUS TYRANNUS EXURGIT, ET CITÒ PERIT.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decima, *Saporius* Armeniæ Præfectus rebellans adversùs Imperatorem, à Rege Saracenorum auxilium petiit: ad quem etiam cùm eodem tempore legatio Conſtantis Imp. adveniſſet, hâncque Saracenus contemnens faviſſet potiùs Saporio; ea re indignatus Imperatoris Legatus publicè conteſtatus eſt, ſpreto Romanorum Imperatori Deum auxilio affuturum. Nec fefellit ſpes; ſi quidem cùm paulò pòſt Saporius Hadrianopolim adveniens, in ipſo portæ tranſitu equum quo ferebatur, flagello percuſiſſet, ſaltans equus caput ipſius in partem ſuperiorem portæ alliſit, vitâque privavit. Hæc ex Theophane.

II. CRETÆ EPISC. APPELLAT SEDEM APOST.

Quo eodem anno, inchoatâ undecimâ Indictione, Ioannes Epiſcopus Lappæ in Creta iniuſtitiam paſſus ab Archiepiſcopo Cretenſi, appellans ad Apoſtolicam Sedem, Romam venit menſe Decembri, ibique in *Synodo* à Vitaliano Papa ea de cauſa habita, abſolutus eſt. Patent verò iſta ex literis *a* eiuſdem Vitaliani ad Paulum Cretenſem Archiepiſcopum anno ſequenti ſcriptis; quibus eum acriter redarguit, quòd appellantem Epiſcopum cohibere contrà canones tentâſſet.

III. S. ILDEPHONSI OBITUS.

Hoc item anno, decimo Calendas Februarij (ut habet Martyrologium Rom.) magnus ille meritis ſanctus, miraculiſque & ſcriptis clariſſimus, *Ildephonſus* Toletanus Archiepiſcopus ex hac vita migravit, ubi magna cum laude Eccleſiam illam rexiſſet annos novem & duos ferè menſes. Ita enim habet Vaticanus codex, ſcriptus de Epiſcopis Toletanis ab auctore eius temporis: ubi etiam numerantur eius lucubrationes. Sed dolemus magnoperè, iniuria temporum, & graſſationibus Saracenorum, tot nobiliſſimi ingenij monumenta, perpaucis exceptis, eſſe deperdita.

IESU CHRISTI
AN. 668.

VITALIANI
AN. 14.

CONST. POGON.
AN. I.

I. CONSTANS IMP. OCCIDITUR.

a Vital. ep. I.
a Anaſt. in Vital.
b Paul. diac. lib. 5. c. 21.

ANNO Domini ſexcenteſimo ſexageſimo octavo, Indictione undecimâ, Conſtans Imp. Syracuſis in balneo occiſus eſt, anno Imperij vigeſimo ſeptimo, ut Theophanes habet: quem tamen Indictione duodecimâ necatum eſſe, Anaſtaſius *a* Bibliothecarius & Paulus diaconus tradunt, ipſéque Anaſtaſius diem notat decimam quintam menſis Iulij. Ceterùm cùm Acta Synodalia ſexti Oecumenici Concilij (quibus haud dubium maior fides adhibenda eſt) menſe Novembri Indictionis nonæ, numerent,

Conſtantini annum decimum tertium; omninò dicendum eſt eum hâc Indictione undecimâ patri ſucceſſiſſe.

II. CONSTANTINUS POGON. IMPERAT.

Occiſo igitur Conſtante, rebelles *Metium* quemdam, ſive *Mezentium* Armenum Imperatorem creârunt. Quo audito CONSTANTINUS Conſtantis filius in Siciliam venit, tyrannúmque occidit, unà cum iis qui adversùs patrem coniuraverant. Quæ pluribus narrant Annales Græcorum. Suppetias autem miniſtrâſſe Vitalianum Pontificem Conſtantino Catholico Imperatori adverſus tyrannos, idem Auguſtus in literis poſteà ad Donum Papam ſcriptis profeſſus eſt. Qui quidem benè diſpoſitis rebus Occidentalis Imperij, regreſſus eſt Conſtantinopolim; fratribúſque *Tiberio* & *Heraclio* in Collegas allectis, unà cum eis imperavit. Fuit, ut dictum eſt) Catholicæ religionis profeſſor; idémque ob barbam dictus *Pogonatus*, quòd ſcilicèt Conſtantinopoli ſolvens tenerâ adhuc lanugine è Siciliâ promiſſam barbam (ut Zonaras ait) retuliſſet.

III. THEODORUS TARSENS. ORDINATUR EPISC. IN ANGLIA.

Hoc eodem anno Vitalianus Romanus Pontifex in Angliam ſacrorum miniſtrorum inopia laborantem, miſit *Theodorum* Tarſenſem Cilicem, opere & ſermone potentem; moribus probatiſſimum, ac divinâ & humanâ literaturâ Græcè & Latinè excultiſſimum: de cuius in Epiſcopum Dorovernenſem ordinatione Romæ hoc anno factâ, & honorifico in Angliam anno ſequenti adventu, unà cum Hadriano Abbate Afro; æquè doctiſſimo & monaſterialibus ſimul atque Eccleſiaſticis diſciplinis inſtructiſſimo, (quem cùm Epiſcopum primò Vitalianus ordinare voluiſſet, ipſo onus recuſante, & in Theodorum reiiciente, nihilominùs Pontificis cooperatorem eidem Theodoro dedit) ſed & de magnis in ea Inſulâ ab iiſdem ſanctiſſimis viris factis progreſſibus in docendâ fide Catholicâ, ordinandis ritibus Eccleſiaſticis, informandis moribus, tradendis omnimodis ſcientiis ac diſciplinis, introducendis cantibus Eccleſiaſticis: de his, inquam, omnibus agit pluribus Beda c; aſſerens Theodorum primum fuiſſe, cui omnis Anglorum Eccleſia manus dare conſenſerit, neque umquam florentiorem fuiſſe Angliam quam ſub eius regimine, de quo rursùm agetur inferiùs.

c Bed. lib. 4. cap. 1. & 2. ap. Baron. hoc an & ſeq.

FLORENTISS. ECCLESIA ANGLIC.

Hoc item anno Clotarius maior natu Francorum Rex mortuus eſt: quatuor namque eum regnâſſe annos, auctor Appendicis ad Gregorium Turonenſem affirmat, & alij conſentiunt. Succeſſerunt in Regnum fratres Theodoricus & Childericus: ſed illo redacto in ordinem, Childericus tenuit annos tres; de quo dicetur inferiùs. Hunc autem tradunt coëgiſſe Ebroinum Maiorem domûs regiæ, fieri monachum in Luxovienſi cœnobio, quòd faviſſet Theodorico: idque & in Actis S. Philiberti Abbatis expreſſum habetur. Verùm ſponte ipſum ſeceſſiſſe, metu tamen Childerici; rerum ſpectator Urſinus tradit in Rebus d geſtis S. Leodegarij Epiſcopi Auguſtodunenſis & martyris: qui a Childerico domui ſuæ præpoſitus, & ipſe invidorum malevolentiam devitans, relictâ Curiâ, ſe in idem monaſterium Luxovienſe contulit, ubi uſque ad obitum Childerici manſit, ac poſteà iterum Epiſcopatum ſuum repetiit, & tandem martyr occubuit; ut dicetur ſuo loco.

EBROINUS FIT MONACHUS.

d Ap. Sur. 2 Octobr.

S. LEODEGARII SECESSUS.

IESU CHRISTI
AN. 669.
ADEODATI
AN. 1.
CONST. POGON.
AN. 2.

I. VITALIANI PP. OBITUS

ANNO Domini ſexcenteſimo ſexageſimo nono, Indictione duodecimâ, ſexto Calendarum Februarij *Vitalianus* Papa, ubi ſediſſet annos tredecim, menſes quinque, minùs diebus quatuor, ex hac vitâ migravit; ſepultúſque eſt apud S. Petrum: cuius probitas ita refulſit, ut inter Sanctos Pontifices adſcriptus fuerit Eccleſiaſticis Tabulis, licèt eiuſdem ſcripta & acta maximâ ex parte calamitate temporis deperierint. Ceterùm ab eo datum tradunt Epiſcopum primum Ferrarienſibus, vel (ut Rubeo a placet) Vicoabentiæ Epiſcopatum Ferrariam tranſlatum: datúſque eſt primus Epiſcopus Maurus nomine.

a Rub. lib. 4. Hiſt. Raven.

II. MAURI EPISCOPI RAVEN. CONTUMACIA.

Prodit inſuper idem Rubeus ex Ravennatis Eccleſiæ monumentis, à Vitaliano Papâ excommunicatum fuiſſe Maurum tunc Epiſcopum Ravennatum, quòd ab ipſo Romam vocatus cauſam dicturus, adeſſe contempſerit. Qui quidem Exarchi fretus potentiâ & amicitiâ, eò veſaniæ progreſſus eſt, ut in Vitalianum eamdem anathematis ſententiam reciprocaret. Eo verò portentoſo facinore perculſi omnes Italiæ Epiſcopi, unà cum Vitaliano coëuntes, eumdem Maurum ut indignum penitùs ſacerdotio exuerunt. At ille in furore ſuo perſiſtens, etiam in ipſo ſui tranſitu conteſtatus eſt omnes Ravennatis Eccleſiæ clericos, ne umquam ſubiicerent ſe Romano Pontifici: quâ de re ab omni prorſùs Eccleſiaſticâ communione, ſuffragiis ſcilicet pro defunctis exhiberi ſolitis, & commemoratione è ſacris Dypthychis interdictus eſt a ſucceſſore Vitaliani Adeodato. In eius autem locum ſubrogatus Reparatus, cùm & ipſe refractarius laborâſſet perficere per Imperatoris reſcriptum, ne Eccleſia ille ſubiaceret Romanæ; in fine tamen vitæ facti pœnitens obiiſſe dicitur b. Huic verò demùm ſucceſſit Theodorus, Eccleſiæ Romanæ obſequentiſſimus, qui & interfuiſſe reperitur Synodo Romanæ ſub Agathone: immò & non ob aliam cauſam veniſſe tunc Romam, niſi ut ſe Pontifici ſubiiceret, teſtatur Anaſtaſius in Agathone. Atque hactenùs de Epiſcopis Ravennatibus; quæ ſimul ſtrinximus c occaſione Vitaliani Maurum corripientis.

b Anaſt. in Dono Pap.

c Vid. infrà an. 708. II.

III. ADEODATUS PP. CREATUR.

Cùm autem (ut tradit Anaſtaſius) poſt obitum Vitaliani ſedes vacâſſet menſes duos & dies tredecim, in eius locum ex monacho ſubrogatus eſt die nonâ menſis Aprilis ADEODATUS, patriâ Romanus, patre Ioviniano, gratiſſimus omnibus, & in omnes munificentiſſimus.

IV. d Paul. diac. lib. 5. c. 13.

LITERÆ NOMINE MONACHOR. SICUL. SUSPECTÆ.

Sub hoc Romano Pontifice, ubi Conſtantinopolim profectus eſt Conſtantinus Imperator, invaſam fuiſſe Siciliam à Saracenis, diréque vaſtatam, Anaſtaſius habet; eadémque tradit Paulus d diaconus. Verùm cladem iſtam factam eſſe ſub Vitalio potiùs dicendum eſſet, ſi quæ extant nomine monachorum Siculorum Ordinis S. Benedicti ad Caſſionenſes Romæ apud Lateranum degentes, & ipſius Vitaliani Papæ

ad eoſdem monachos Siculos ſcriptæ litteræ ſinceræ probari poſſent. Sed ex nobis parùm arrident; ob id potiſſimùm quòd nonaginta octo civitates & villas in Siciliâ hoc tempore poſſediſſe monachi dicuntur, quando nec ipſa Romana Eccleſia vel unius oppiduli domina eſſet, ut ipſum poſſideret, immò nec Imperator ipſe Inſulæ dominus tot illic civitates haberet.

IESU CHRISTI AN. 670.
ADEODATI AN. 2.
CONST. POGON. AN. 3.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſeptuageſimo, Indictione decimatertiâ: Oſvvi Nordanhumbrorum in Angliâ Rex pientiſſimus mortuus *a* eſt decimoquinto Calendas Martij; & in eius locum ſucceſſit Ecgfridus ipſius filius. In Belgio autem in pago Cameracenſi *S. Maxellendis b* virgo Deo dicata, quòd Arduino cuidam nubere recusâſſet, ab eodem occiſa martyrium conſecuta eſt. Eodémque *c* tempore S. *Proiectus* Arvenenſis Epiſcopus martyriũ æquè ſubiit ab Hectoris Maſſilienſis Patricij amicis, quòd cùm Proiectus apud Childericum Regem conqueſtus eſſet de plurimis ab eodem Hectore illatis damnis Arvernenſi Eccleſiæ, Rex facinoroſum hominem gladio cędi iuſſiſſet. Sufficiens etenim ad martyrij decus exiſtimata eſt cauſa, cùm ob defenſionem ſuæ Eccleſiæ id Proiectus ſit paſſus.

a *Bed. lib. 4. cap. 5.* b *Molan. in in SS Belg. 11. Nov.* c *Sigeb. in Chron. hoc an.* S. PROIECTI MARTYRIUM.

IESU CHRISTI AN. 671.
ADEODATI AN. 3.
CONST. POGON. AN. 4.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſeptuageſimo primo, Indictione decimaquartâ, Childericus Frãcorum Rex anno regni ſuo tertio cùm nobilium ſuorum animos in ſe concitâſſet ob nimiam in eos ſævitiam; ab uno illorum nomine Bobilone, quem ſervili ſupplicio ad ſtipitem tentum verberare feciſſet, occiſus *a* eſt; & in locum eius ſucceſſit germanus ipſius Theodoricus. Quo audito Ebroinus, qui eidẽ Theodoricò anteà ſtuduerat, & eius cauſâ in monaſteriũ (ut vidimus) detruſus fuerat, ex monacho refectus miles, adverſus eos quos paſſus eſſet adverſarios gladium ſtrinxit, nobiléſque complures obtruncavit, reſtitutus à Rege ſũmo Magiſtratui Maioris domûs regiæ. Cęterùm in horum Regum ſucceſſione diverſi diverſa ſcripſére: quibuſdam enim aſſerentibus, poſt obitum Clotarij elevatum in regnum Theodoricum, eóque ſublato Childericum ſucceſſiſſe; alij contrà affirmant Theodoricum ſucceſſiſſe Childerico: quod & confirmari videtur ex iis quæ ſcribit S. Audoënus huius temporis ſcriptor in Vitâ *b*

CHILLERIC. FRANCOR. REX OCCIDITUR. a *Append. ad Greg. Tur. Aim. lib. 4. c. 44.* EBROINUS EX MONACHO REFECTUS MILES. b *Ap. Sur. . Dec.*

S. Eligij de oraculo ſucceſſionis eorumdem Regum ipſi Eligio propalato. Certè enim Theodoricum diutiùs tenuiſſe regnum, & ſaltem ad annum decimumnonum perveniſſe, ex Aimoino etiam, aliiſque conſtat.

II. Quod ad res Orientis ſpectat; reddunt Græcorum Annales hoc anno quarto Imperatoris Conſtantini, cæleſti ſigno perterrefactum eſſe Orbem, ita ut videretur eius interitus imminere: invasámque à Saracenis Liciam atque Ciliciam, & compoſitum ab eiſdem apparatum ad expugnãdam Conſtantinopolitanam civitatem.

CÆLESTE SIGNUM TERRIFICUM.

IESU CHRISTI AN. 672.
ADEODATI AN. 1.
CONST. POGON. AN. 5.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſeptuageſimo ſecũdo, Indictionis decimæquintæ, Adeodati Pontificis quarto, S. Audoënus Rotomagenſis in Galliâ Epiſcopus, ſenio licèt confectus, ad Limina Apoſtolorũ peregrinatus eſt, magno Gallorum aliorûmque piorum virorũ ſtipatus comitatu, ingentiâque ab iis qui cum eo pergere non potuerunt, ferens ſecum munera, Eccleſiis Urbis, pauperibúſque diſtribuenda, quod ipſe diligentiſſimè præſtitit: & cùm aliquando ad S. Petri confeſſionem hunc verſum incæpiſſet, *Exultabunt a ſancti in gloriâ*, divinitùs reſponſũ eſt, *Lætabuntur in cubilibus ſuis.* Recedens verò in Gallias, multas ſecum retulit Sanctorum Reliquias. Narrant hæc pluribus eius Vitæ *b* Acta.

S. AUDOENUS PEREGRINATUR AD LIMINA APOST. a *Pſal. 149.* b *Ap. Sur. 24. Aug.*

II. Hoc inſuper anno menſe Septembri, quo prima Indictio inchoatur, & decimoquinto Calendas Martij numerari incipit annus tertius Ecgfridi Regis Anglorum, à Theodoro Epiſcopo Dorovernenſi Apoſtolicâ quâ fungebatur auctoritate, congregata eſt in Angliâ SYNODUS aliquot Epiſcoporum: in qua decem ſanciti ſunt canones, ad unitatem Eccleſiæ conſervandam, & diſciplinam rectè inſtituendam quos ſingulos Beda recenſet. Additque de tranſitu quorumdam ſanctorum virorum Eccleſiaſticorũ ac virginum monialium, quos graviſſima lues hoc anno Angliam depaſta abſumpſit: Iŕémque de Sebbi Orientalium Sanxonum Rege, qui poſt innocentiſſimam triginta annorum regni adminiſtrationem morbo correptus, ex conſenſu uxoris religioſum monachorum ſuſcepit habitum; ac paulò pòſt viſione divinitùs acceptâ de proximò ſuî tranſitu, cùm poſt mortem ſarcophago imponeretur breviori, idem ſarcophagũ magno miraculo congruæ corpori effectum eſt longitudinis; ſicut pluribus narrat idem *d* auctor.

CONCIL. ANGLIC. c *Bed. lib. 4. cap. 5.* SEBBI REX FIT MONACHUS. d *Id. cap. 11.*

III. Hoc eodem anno qui numeratur quintus Imperij Conſtantini, Saraceni ingenti numero traiicientes in Thraciam, & Conſtantinopolim appropinquantes, aſſiduis eam præliis à menſe Aprili uſque ad Septembrem expugnare tentârunt: tranſactâque Cyzici hieme, ſequenti anno id ipſum conati ſunt: idémque per ſeptem annos continuos iterârunt annis ſingulis: ſed divinâ, Deique Genitricis ope, magnâ acceptâ clade confuſi receſſerunt; ac demùm circa partes

SARACENI OBSIDENT CONSTANTINOPOLIM, SED DIVINITÙS REPELLUNTUR.

ſcyllei hiemalibus procellis comprehenſi, omninò diſperierunt. Hæc Græcorum Annales *e*. Quoetiam hoc anno tradunt, pugnante alio Saracenorum Duce adverſus copias Romanorum ſub Floro, Petronio, & Cypriano Ducibus conſtitutas; ex ipſius exercitu triginta millia deſiderata eſſe: addúntque de novo adinvento *Igne*, quem *Marigum* dicebant eò quòd in mari ardere, quo & naves Arabum combuſſerunt, auctore Gallinico quodam architecto, qui ab Heliopoli Syriæ profugus ad Romanos venit. Sed quod ad obſidionis Conſtantinopolitanæ ſeptennium attinet; error eſſe videtur in numero annorum: quippe anno abhinc quarto inter Romanos & Arabes pacem eſſe ſancitam, ijdem produnt Annales. Eſt verò etiam mentio in decimatertiâ Actione Sextæ Synodi de obſidione Conſtantinopolis, quæ facta eſt per ſpatium duorum annorum; ſed ſub Vitaliano Romano Pontifice, ac proinde diverſo ab iſto tempore. Porrò tot tantaque præter ſpem conceſſit Deus Imperatori, de fide Catholicâ benè mereri ſatagenti, ac quotidie animo verſanti quomodò pacem in Eccleſiâ ſanciret: quod & tandem feliciter præſtitit.

e Theoph. & Cedr. an. 5 Conſt. Imp

IV. Eodem anno Receſuinthus Hiſpaniarum Rex, ubi ab obitu patris regnâſſet annos viginti duos & menſes ſex, mortuus eſt Calendis Septembris, deſiderium ſuî relinquens, ut potè Regis optimi, Eccleſiæque valdè proficui. Cuius cùm nulli extarent filij, fratres autem ob nimiam imbecillitatem regni adminiſtrandi incapaces eſſe viderentur; omnium tam populi quàm magnatum conſenſu in eiuſdem locum invitus ac diù reluctatus, vi adhibitâ ſuffectus eſt Bamba, ſive VVamba, vel VVambanus, ex regio Gothorum ſanguine ortus, deceſſori haud pietate impar: qui cùm in Regem ungeretur, è vertice ubi oleum ſanctum perfuſum fuerat, evaporatio quædam fumo ſimilis in modum columnæ ſeſe erexit, & ex ipſo capite apis viſa eſt proſilire, & ad cælos volare: quæ ſigna fuerunt ſecuturæ ſub ipſius regimine felicitatis. Habet hæc & alia Tudenſis, aliique.

IN WAMBÆ HISP. REGES UNCTIONE MIRACULUM.

IESU CHRISTI
AN. 673. 674.
ADEODATI
AN. 5. 6.
CONST. POGON.
AN. 6. 7.

I. ANNO Domini ſexcenteſimo ſeptuageſimo tertio, Indictione primâ, Grimoaldus Longobardorum Rex diem obiit, poſtquàm regnâſſet annos novem; cui ſuccedens filius eius, quem puerum novem annorum reliquit, Garibaldus haud diù regnum tenuit. Etenim ab internecione anteà elapſus Bertaridus Ariperti Regis filius, cui debebatur regnum, cùm iam extortis annos novem apud Francos egiſſet, & in Britanniam hoc ipſo tempore navigaret; voce divinitùs è littore emiſsâ admonitus de Grimoaldi obitu, mox in patriam rediens, exturbato Garibaldo, ab univerſis Longobardis menſe tertio poſt mortem Grimoaldi in regnum receptus eſt. Hæc Paulus *a*; qui tradit eumdem Bertaridum fuiſſe virum pium, fide Catholicū, iuſtitiæ tenacem, pauperúmque largiſſimum nutritorem: ſed & non multò poſt eiuſmodi in ſperatam regni recuperationem. Ticini in loco unde fugerat monaſterium conſtruxiſſe virginum in honorem S. Virginis & martyris Agathæ; Reginam verò uxorem eius Rodelindam, extra muros eiuſdem civitatis in loco ad Perticas dicto magnificam erexiſſe Eccleſiam S. Dei Genitricis. Cur autem *Ad Perticas* locus ille diceretur, ait fuiſſe quod cœmeterium illic eſſet Longobardorum, à quibus poni ibi ſolerent perticæ deſuper habentes columbas ligneas, illuc verſas ubi illorum chari quique obiiſſent atque ut ſciri poſſet ubi defunctorum corpora quieſcerent.

a Paul diac. lib 5 cap. 33.

BERTARIDI REGIS LONGOB. VIRTUTES.

II. Eodem anno nobiles quidam Hiſpani indigno animo ferentes electionem VVambæ Regis, novas res adverſus eum moliri cœperunt: primúſque omnium qui præerat Galliæ Narbonenſi Gothorum adhuc dominio ſubiacenti, Ildericus in tyrannum erupit. Contra quem miſſus à Rege Paulus Dux natione Græcus, & ipſe in eumdem Regem arma convertens, pleraſque Hiſpaniæ civitates ſuę ſubdidit poteſtati; Regiſque nomen uſurpans, coronam auream, quam gemmis ornatam olim dono dederat Reccaredus S. Felici Gerundenſi martyri, impius ſacrilegus ſuo eſt auſus imponere capiti. Ambóque tyranni multa nefanda in alios, & ſacrilega in Eccleſias ac perſonas Eccleſiaſticas perpetrârunt.

TYRANNI EXURGUNT ADVERSUS VVAMBAM HISP. REG.

III. Sed Anno ſequenti, Chriſti ſexcenteſimo ſeptuageſimo quarto, Indictione ſecundâ, VVamba adverſus eos Vaſconum, Francorúmque roboratos auxilio, cum exercitu progrediens; quem in ipſo procinctu ita luſtravit, ut quós ſciret milites adulteria perpetrâſſe, iuſſerit amputari virilibus; has inter alias perpetuâ memoriâ dignas promens ſententias: *Ecce iam iudicium imminet belli, & licet fornicati; ut Deus ad iracundiam provocetur, Et Fruſtrà pergit ad bellum, quem iniquitatis comitatur exemplum*) divino adiutus auxilio, Angelorúmque exercitum ſuum circumvallantium cuſtodiâ munitus, ſex menſium ſpatio eoſdem feliciter debellavit: ac Paulus ſacrilegus in triumphum deductus, Toletem ingreſſus eſt (unà cum ſociis perduellibus, iiſdem pœnis affectis) catenis vinctus, capite decalvato, raſa barba (quod erat apud Gothos perinfame ſupplicium) nudatis pedibus, indutus ſordidis veſtibus, camelo impoſitus, corona ex corio facta redimitus: poſt cuiuſmodi ludibria, iidem omnes pariter ſancitum legibus in tyrannos ſupplicium noviſſimum ſubiêre. Rex autem ſacra vaſa, & alia ornamenta quæ ablata ex Eccleſiis comperit, unà cum aliis manubiis vindicatis, iuſſit iiſdem reddi. Tantam verò victoriam haud humanis viribus partam; ſed divinitùs comparatam, perpetuis conſignatam monumentis tradidit poſteris Iulianus, qui ſucceſſit Quiriaco huius temporis Archepiſcopo Toletano; cuius de eâ re Commentariolum totidem fermè verbis maiori ex parte Tudenſis in ſuum Chronicon retulit. Quo etiam auctore conſtat, eumdem Regem ſuo imperio civitatem ſubiugâſſe, quæ *Carta* vocabatur, eamdémque ampliatam, *Bambelonam* quaſi Bambæ Lunā vocâſſe; quæ duriori pronunciatione Panpelona poſteà dicta eſt, metropolis facta regni Navarræ

DEBELLANTUR OPE DIVINA. *Quod Barnius habet hoc an. & ſeq.*

PAULI SACRILEGI TYRANNI SUPPLICIA.

Iesu Christi
An. 675.
Adeodati
An. 7.
Const. Pogon.
An. 8.

I. Concil. Tolet. XI.

ANnus Chriſti ſexcenteſimus ſeptuageſimus quintus cœptus eſt Iudictione tertiâ: quo celebratum eſt in Hiſpaniâ ex Epiſcopis provinciæ Carthaginenſis Concilium Toletanum, Undecimum dictum, Ærâ nimirùm ſeptingenteſimâ decimatertiâ, anno quarto VVambæ Regis ſeptimo Idus Novembris, cœptâ iam Indictione quartâ: cui interfuerunt Epiſcopi ſeptemdecim, & per Vicarios alij duo; necnon Abbates ſex: à quibus poſt exactam fidei confeſſionem editam, ſanciti ſunt canones ſexdecim, ad ipſorum Epiſcoporum, aliorúmque ſacerdotum mores informandos, diſciplinámque Eccleſiaſticam reſtituendam.

II. Divisio sedium Episcop. in Hisp. quando facta

Quod verò ab omnibus aſſeritur, in eodem Concilio Hiſpaniarum Eccleſiarum factam eſſe ſedium Epiſcopalium diviſionem; ſecùs ſenſerim: nam aſſertione Tudenſis (qui præſtat fide & antiquitate) conſtat id factum in Concilio generali ſub eodem Rege VVambâ itidem Toleti celebrato, cui omnes Hiſpaniarum Archiepiſcopi & Epiſcopi interfuerunt. Quòd enim eſſent inter Epiſcopos ob diœceſum fines obortæ diſcordiæ, ad has componendas indicendum fuit Generale Concilium: quod licèt non extet, celebratum tamen eſſe, in eóque terminos Epiſcopatuum ſingulorum diviſos, atque omnes omninò Hiſpaniarum ſedes, tam Archiepiſcopales quàm Epiſcopales, octoginta numero conſtitutas eſſe, eiuſdem Tudenſis teſtificatione liquet. Reiicimus autem longè longiùs, quæ eodem argumento ſcripta feruntur [a] nomine eiuſdem Raſis Arabis, dum tribuit Conſtantino Magno diuiſionem, immò & inſtitutionem ſedium Epiſcopalium in Hiſpaniâ. Quis enim (ut alia plura omittam) dubitet complures Eccleſias, ab eodem auctore nominatas, ſive ab Apoſtolis ipſis, ſive ab Apoſtolorum diſcipulis eſſe conſecutas Epiſcopos? Sed & Arabis & infidelis eſt ſomnium, ut ab Imperatore darentur Epiſcopi civitatibus atque provinciis, ubi non eſſent antea inſtituti. Quapropter faceſſat eiuſmodi commentum: quod ſanè miramur à viris prudentibus fuiſſe creditum.

a Recitantur à Io. Marianâ, de reb. Hiſp. lib. 6. cap. 16 Habentúrque ap. Baron. an. 660. in fi.

III. Concil. Bracar. III. *Vide ſuprà in fi. an. 563.*

Rursùm verò ex Epiſcopis provinciæ Luſitaniæ celebratum eſt hoc eodem anno Concilium Bracarense Tertium, Epiſcoporum octo, præſidente *Leodeciſio* eius ſedis Antiſtite; qui totidem ſanciverunt canones ad corrigendos pravos errores, qui in ritus ſacros & benè inſtitutam Eccleſiaſticam diſciplinam irrepſerant. Inter quos ille memoriâ dignus, quo prohibitum eſt, ne procedẽtes in ſolemnitatibus Martyrum Epiſcopi, diaconorum humeris ſellâ geſtatoriâ veherentur, ſuſpenſas collo ſacras Reliquias portantes. Etenim ſellâ geſtatoriâ vehi, Romani Pontificis tantùm fuit inſigne, vel ſi cui Patriarcharum ipſe conceſſit; ſed quæ laïcorum humeris vectaretur, diaconorum nunquam, neque verò infimi ordinis Clericorum. Porrò inter alios dignos Præſules, qui Synodo huic interfuiſſe leguntur, fuiſſe *Iſidorus* Aſturicenſis, qui moribus & doctrina enituit, reliquitque ſui ingenii poſteris monumenta.

IV. Classis Saracen. incensa.

Qui autem Dei Eccleſiæ benè inſtituendæ totus intentus fuit, accepit ipſe Vvamba Rex inſigne beneficium. quod item Tudenſis paucis enarrat, nempè ut cùm Saraceni ingenti comparata claſſe navium ducentarum ſeptuaginta Hiſpanias invaſiſſent, victi iidem fuerint ab eodem Rege maritimo bello, quo & eorum claſſis incenſa funditùs deperierit.

Iesu Christi
An. 679.
Doni
An. 1.
Adeodati
An. 9.

I. Adeod. PP. moritur.

ANno Chriſti ſexcenteſimo ſeptuageſimo ſexto, Indictione quartâ, ſexto Calendas Iulij, *Adeodatus* Papa, cùm ſediſſet annos ſeptem, menſes duos, dies decem & ſeptem (ut habet Anaſtaſius) mortuus eſt, ac ſepultus apud S. Petrum: quamvis in aliquibus codicibus quatuor tantùm ei anni tribuantur. Sed Sigebertus æquè ſeptem eiuſdem ſedis annos numerat. Poſt cuius obitum, cùm idem Anaſtaſius tradat ſedem vacaſſe menſes quatuor & dies ſex; dicendum eſt, hoc eodem anno Calendis Novembris creatum eſſe Donum, ſive *Domnum*, vel *Domnionem*, patriâ Romanum ex patre Mauritio.

Donus PP. crea

II.

Cùm autem Adeodati res geſtæ temporis iniuria alto fuerint ſepultæ ſilentio, vix reperitur [a] una eius epiſtola ex Turonenſi archivo in lucem vindicata; qua continetur privilegium conceſſum monaſterio S. Martini, dum illud ex conſenſu Epiſcopi ab ipſius exemit poteſtate; cùm alioqui (ut ex eodem ſcripto redditur manifeſtum) iam ceſſaſſent Romani Pontifices eiuſmodi immunitates concedere monaſteriis; idque fortaſsè quòd experimento didiciſſent, eas obfuiſſe potiùs quàm profuiſſe monaſticæ diſciplinæ. Certè quidem nunquam placuit S. Bernardo (quod ex pluribus eius epiſtolis apparet) ut monachi ab Epiſcopali obedientia ſe ſubtraherent: nec gratum fuit S. Franciſco; ſed Fratris Eliæ, hominis non divino ſpiritu, ſed carnis prudentia nitentis, fuit opus. At de his modò hactenùs.

a Ap. Papir. Maſſon in Vit. Rom. Pont.

Exemptiones monachor. a Sanctis improbatæ.

III. Saraceni pacem tributo redimunt.

Hoc eodem anno, qui nonus Conſtantini Imp. numeratur, habent Græcorum Annales, Saracenos metu Mardaitarum, ſiue Maronitarum, qui ipſorum Imperium in Syria & Palæſtina invaſerant, compoſita cum Romanis pace in triginta annos conſenſiſſe tributum ipſis annuum pendere trium millium librarum auri, virorum captivorum quinquaginta, totidémque nobilium equorum. Sed & iſta intelligentes Avares, alióſque Romani nominis hoſtes, ipſos pariter per legatos pacem ab Imperatore poſtulaſſe; ſicque factam eſſe ſecuritatem magnam tam in Oriente quam Occidente. Hæc pluribus Theophanes. Præſtita verò ſunt tanta Catholico Principi, pacem Eccleſiæ reſtituere ſatagenti, ſub cuius anteceſſoribus hæreticis, Imperium florentiſſimum in ultimum diſcrimen perductum fuerat.

IV.

Eodem anno Anglorum Eccleſia in provincia

Status Eccleſiæ Angl. c. b Bed. lib. 4. c. 6. & ſeqq.

Cantiæ graues bellorum incurſiones ſuſtinere cœpit ab Edilredo Merciorum Rege, quæ ad aliquot annos propagatæ ſunt, ut eas deſcribit Beda *b*: cùm alioqui eodem auctore conſtet, floruiſſe eamdem Eccleſiam Anglicanam his temporibus veluti Paradiſum Domini, abundantem liliis ſacrarum virginum, violis ſanctorum Monachorum, & coronis ſanctiſſimorum Antiſtitum.

IESU CHRISTI
AN. 677.
DONI
AN. 2.
CONST. POGON.
AN. 10.

I. Conatus Theod. et Macarii hæret. in Rom. Pontif.

ANno Chriſti ſexcenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictione quintâ, Conſtantinus Imp. ſolutus bellicis curis, ad pacem Eccleſiæ reſtituendam totum adiecit animum: ſed obices mox paſſus eſt Theodorum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, & Macarium Antiochenum, ſigniferos hæreſis Monothelitarum, eoſdémque acerrimos aduerſarios Pontificum Romanorum. Nam unius excepto Honorij nomine, quem ab ipſorum partibus ſtetiſſe mentiebantur, aliorum neminem recitandum putârunt in ſacris Eccleſiæ Diptychis: ſollicitâruntque Imperatorem, ut relatum in eaſdem ſacras tabulas nomen Vitaliani deleretur: quod tamen Imperator omninò faciendum negauit. Hæc enim ita tranſacta eſſe, teſtatur epiſtola ipſius Imperatoris ad Donum Papam anno ſequenti ſcripta. Verùm eoſdem poſtea hæreticos Patriarchas, vel invito, vel inſcio Imperatore, prædicti Vitaliani nomen è Diptychis amoviſſe, declarant Acta Sextæ *a* Synodi, cùm in eâ actum eſt, ut eius nomen in eadem reſtitueretur.

a Sext. Syn. Collat. 8.

II. b Martyrol. Rom. S. Audoeni obitus. c Ap. Sur. 24. Aug.

Eodem anno, nono *b* Calendas Septembris, *S. Audoënus* admirandus ille Rotomagenſis in Gallia Epiſcopus, iam longævæ ætatis ſenio confectus, pace compoſitâ inter diſſentientes Francos & Auſtraſios, apud villam Clypiacum ex hac vitâ migravit: ut conſtat ex eius Actis *c* in quibus etiam permulta recenſentur tam ante obitum ab ipſo, quàm poſteà ex eius corpore edita miracula.

IESU CHRISTI
AN. 670.
AGATONIS
AN. I.
CONST. POGON.
AN. 10.

I. Doni PP. obitus. a Bed lib. 4. cap. 12.

ANno Chriſti ſexcenteſimo ſeptuageſimo octavo, Indictione ſexta, tertio Idus Aprilis, *Donus* Papa cùm ſediſſet annum unum, menſes quinque, dies decem, ex hac vita migrauit; ſepultúſque eſt ad S. Petrum. Meminit Anaſtaſius cometæ, qui eius tempore apparuit per menſes tres. de quo agens pariter Beda *a*, ait ingentem paulò poſt ſiccitatem ſubſecutam eſſe, quæ perduravit triennio, ita ut nunquam imbribus terra maduerit: poſt ſiccitatem verò ſecutam eſſe maximam peſtem; quam à parte Orientis proveniſſe. Anaſtaſius quoque tradit: ſed de ea inferiùs. Ad poſtremum addit idem *b* auctor, poſt Doni obitum ſedem vacaſſe menſes duos & dies quinque.

b Anaſt. in Dono.

II. Verum Donum ad aliquot ampliùs menſes propagaſſe ſedem; literæ Conſtantini Imp. ad ipſum ſcriptæ exiſtimare ſuadent, cùm datæ habeantur hoc eodem anno pridie Idus Auguſti, Indictione ſexta. Quæ enim ratio patitur, ut poſt menſes quatuor adhuc latuerit Imperatorem obitus Romani Pontificis & alterius ſubrogatio? Quibus quidem literis pius Imperator eum admonuit de Synodo, quam ad comprimendas Chriſtianorum de religione diſcordias Conſtantinopoli celebrare in animo haberet; hortatúſque eſt, ut ad eam Legatos ſuos mitteret, aliique ſimul Occidentales aliquot Epiſcopi ac monachi accederent: pro quorum omnium ſumptibus iuſſit Theodorum Italiæ Exarchum omnia neceſſaria ſubminiſtrare, extant ipſæ integræ Imperatoris literæ ante ingreſſum Sextæ Synodi collocatæ, ut potè ad eam præambulares: in quarum etiam titulo, idem Imperator Romanum Pontificem vocat *Univerſalem Papam*. Eas vero ad Donum quem adhuc vivere putabat, ſcriptas, recepit ſucceſſor eius AGATHO, natione Siculus, ex monacho creatus Romanus Pontifex.

Imp. agit de pace Eccleſiæ.

Agatho PP. creatur.

III. Bulgarorum irruptio prima.

Quod autem iidem literis Imperator queritur de perturbationibus, ex tumultu bellorum turſùm exortis; ſciendum eſt, hos fuiſſe BULGAROS hoc anno undecimo ipſius Conſtantini in Romani Imperij provincias irrumpentes, ut tradit Theophanes: qui eos duplicis generis conſtituens, videlicèt Onogundurenſes, & Contragenſes, ex Septentrionalibus Euxini Ponti partibus oriundos trâdit. dictos autem à Bulgâ flumine, Cedrenus ſcribit. Porrò iniquâ côditione anni tributi ſolvendi cum eis tranſegiſſe Imperatorem, ut quies daretur & pacatum tempus celebrandi Concilij, idem Theophanes ſubdit. Intereà verò non ferens Theodori Conſtantinopolitani procaciam, qui contra expreſſam ipſius Imperatoris prohibitionem, Vitalianum Papam è ſacris Diptychis eraſerat; eumdem ceſſare protinùs voluit, atque in locũ eius *Georgium* ſubrogavit, qui poſteà præſens extitit Sextæ Synodo Oecumenicæ. Tu verò corrigas quod apud Nicephorum legitur, ſediſſe Theodorum annos duos & menſes tres; ut loco duorum, ponas duodecim: ad hoc namque tempus perveniſſe, docêt eædem ipſius Imperatoris ad Donum litteræ.

Theod. Epiſcop. Const. eiicitur.

IV. Sudarium capitis Christi igne probatur. c Bed. de Sanct. cap. 5.

Hoc idem anno undecimo Conſtantini mortuus eſt Mahuvias Princeps Saracenorum, reliquens regni ſucceſſorem Gizid filium ſuum. Eiuſdem autem Mahuviæ tempore inventum fuiſſe ſacro ſanctum SUDARIUM capitis Redemptoris, & ignis probatione ab ipſo Mahuviâ controverſiam de eo diremptam; teſtatur Beda *c* in libello de Locis Sanctis, quem ſcripſit ex relatione Arcvulphi Epiſcopi Galli, qui his fermè diebus loca ſancta viſitavit. cùm videlicèt ut narrat (litigantibus de eo Chriſtianis cum Iudæis) ob grandem quæ eius poſſeſſoribus accedere conſueverat divitiarum auctionem, Mahuvias CHRISTUM iudicem precatus, illud in ignem coniecit: unde veloci raptu effugiens, & ſummo in aere diutiſſimè quaſi ludendo volu-

critans, ad ultimum cunctis utrimque intuentibus, ſe ſe leviter in cuiuſdam Chriſtiani ſinum depoſuit.

V. FRISIORUM CONVERSIO. d Id. l. iiſt. Angl. 20.

Hoc denique anno *Friſij* fidem receperunt ex prædicatione *S. VVilfridi* Epiſcopi Eboracenſis in Angliâ; qui à Rege Ecgfrido ob quamdam ſimultatem iniuſtè ſede eiectus, & Romam quò appellaverat pergens, ventis contrariis in Friſiam pulſus eſt. Hæc pluribus Beda *d*; qui & de eiuſdem abſolutione per Agathonem Papam factâ, cum Romam anno ſequenti pervenit, teſtis eſt.

IESU CHRISTI
AN. 679.
AGATHONIS
AN. 2.
CONST. POGON.
AN. 12.

I. SYNODI PLURES CONTRA MONOTHELITAS.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo ſeptuageſimo nono, Indictione ſeptimâ, cùm innotuiſſent Epiſcopis Occidentalibus per Agathonem Papam, ea quæ ab Imperatore ſcripta eſſent de legatione Conſtantinopolim ad Synodum mittenda; eiuſdem pariter Pontificis iuſſu iidem *Synodos* congregarunt, quibus ubique condemnata eſt hæreſis Monothelitarum. Id quidem factum eſſe in Italia, Gallia, & Anglia, ipſius Agathonis literæ ſequenti anno ad Imperatorem datæ declarant. Verùm ex omnibus Italiæ Epiſcoporum Conventibus, ſupereſt tantùm memoria de Mediolanenſi ſub *S. Manſueto* magnæ æſtimationis his temporibus eius civitatis Epiſcopo; cuius extat Synodalis epiſtola ad Imperatorem: quam tamen ſub nomine Manſueti à S. Damiano Ficinenſi Epiſcopo ſcriptam, teſtatur Paulus *a* diaconus. *Gallicanorum* autem Conciliorum Acta penitùs exciderunt. Sed *Anglicanæ* Synodi hoc ipſo anno, decimoquinto Calendas Octobris, præſidente *Theodoro* Angliæ Primate habitæ, aliqua adhuc fragmenta ſuperſunt apud Bedam *b*; in quibus inter alia, expreſsè aſſeritur proceſſio Spiritus-ſancti ex Patre ſimul & Filio. Celebratam autem eam Synodum opera Ioannis Archicantoris Eccleſiæ S. Petri Romanæ Vrbis & Abbatis monaſterij S. Martini, idem Beda *c* aſſerit; quem in Angliã ab Agathone miſſum aït, ut quęnam eſſet Eccleſiæ Anglicanæ fides de Chriſti Voluntatibus & Operationibus exploraret. Sed & ab eo tempore eamdem Eccleſiam edoctam eſſe cantũ Eccleſiaſticum qui Romæ vigebat, idem Beda tradit.

a Paul. diac. lib. 6. cap. 4.
b Bed lib. 4. cap. 17.
c Ibid. c. 18.

II. d Ibid. c. 22

SACRIFICIUM MISSÆ PROFICUUM VIVIS ATQUE DEFUNCT.

Subdit *d* verò de pace hoc ipſo anno per eumdem Theodorum compoſita inter Ecgfridum Nordhumbrorum & Edilredum Merciorum Reges, gravi bello mutuò confligentes. Quo tempore grande miraculum accidiſſe ait; ut in prælio iuvenis quidam captus, numquã vinculis conſtringi potuerit, quin continuò ea diſſolverentur, quòd Germanum haberet preſbyterum, qui eumdem defunctũ exiſtimans, ſæpiùs Miſſas pro eius anima celebrare conſueviſſet. Vnde multi (ut ait Beda) accenſi ſunt in fide ac devotione pietatis, ad offerendas Deo victimas ſacræ oblationis pro ereptione ſuorum qui de ſæculo migraverunt, intelligentes ſacrificium ſalutare ad redemptionem valere & animæ & corporis ſempiternam. Aliam autem hiſtoriam huic ſimillimam narrat Leontius *e* in Vitâ S. Ioannis Eleemoſynarij; aliáſque S. Gregorius *f* Papa, nec non & alij: quas apud ipſos auctores videre licet.

e Ap. Sur. 23. Ianuar.
f Greg. 4. Dialog. 57.

IESU CHRISTI
AN. 680.
AGATHONIS
AN. 3.
CONST. POGON.
AN. 13.

I. CONCIL. ROM. CONTRA MONOTHEL.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo octogeſimo, Indictione octavâ, ab Agathone Pontifice *Romæ* veris tempore adverſus Monothelitas coacta eſt SYNODUS, Generalis dicta; cui interfuerunt centum viginti quinque Epiſcopi; qui Synodalibus literis ſubſcripti leguntur in quartâ Actione Sextæ Synodi, ubi eædem recitantur: inter quos legati reperiuntur miſſi à Synodo in Galliis habitâ, Felix Arelatenſis, Adeodatus Leucorum Epiſcopus, & Taurinus diaconus Eccleſiæ Tolonenſis; & ex Britania VVilfridus Epiſcopus Eboracenſis, licèt primùm non legationis, ſed appellationis cauſâ (ut dictũ eſt) eum anno ſuperiori Romam divina providentia perduxiſſet. De rebus autem in Synodo geſtis, nihil præterea reperitur, niſi epiſtola Synodalis quam diximus ab Agathone Papâ & univerſo Concilio ſcripta ad Conſtantinum Auguſtum & fratres eius Imperatores Heraclium & Tiberium, de fide prolixior eodem argumento ad eoſdem Auguſtos ab ipſo Agathone *a* privatim miſſa. Neque enim canon ullus in eâ ſancitus legitur, quod non ob aliud fuerit convocata, quàm ad fidem Catholicam confirmandam, & legationem Conſtantinopolim decernendam ad SYNODUM OECUMENICAM.

a Ext. Act. 4. Sext. Syn.

II. LEGATIO DUPLEX MISSA AD SYNODUM OECUME.

Cui quidem Legationi obeundæ delecti ſunt ab univerſo Cõcilio Romano, *Ioannes* Epiſcopus Portuenſis, *Abundantius* Paternenſis, & *Ioannes* Regitanus ſive Regiẽſis; ab Agathone verò privatim *Theodorus* & *Georgius* preſbyteri, *Ioannes* diaconus, ac *Conſtantinus* ſubdiaconus S.R.E. & ab Epiſcopo Ravennatæ Theodoro alius *Theodorus* preſbyter: cum quibus etiam perrexerunt nonnulli alij clerici ac monachi. Conſtant quidem iſta ex iidem literis: quibus etiã cùm Agatho, tum Synodus conteſtantur, haud ſe mittere Legatos ad diſputandũ de queſtione controverſâ, tamquam de re incertâ; ſed ad docendũ quæ eſſet Apoſtolicæ Sedis traditio, adeò ut nihil præſumerent augere, minuere, vel mutare & quicũque eamdem fidẽ confiteri noluerint, eos perpetuæ damnationis reos eſſe declarant. Ceterùm in eâdem Synodi epiſtolâ, dum in cõfeſſione fidei aſſeritur Spiritus ſanctus à Patre & Filio procedere malam manum Græcanicam nomen *Filij* abraſiſſe, conqueſtus eſt in Cõcilio Florentinò Iulianus S. R. E. Cardinalis: ídque ipſum longè anteà adverterat Emmanuel Caleca Græcus auctor, in cõmentariis adverſus Græcorum errores cõſcriptis: Quod monuiſſe voluimus, ne mirũ adeò videatur, cùm in nonnullis aliis Acta Sextæ Synodi à Græcis eſſe depravata dicentur.

III.

Sed ut ad Legatos redeamus; quod Anaſtaſius

LEGATI PERVENIUNT CONSTANTINOPOLIM.

in Agathone ait, eorum Conſtantinopolim adventum contigiſſe die decimâ menſis Novembris; errorem eſſe omninò liquet, ex eo quòd ipſius Oecumenicæ Synodi Acta docent eam inchoatam eſſe die ſeptimâ menſis Novembris, cùm iam antè iidem Legati advenisſent. Immò cùm epiſtolâ Imperatoris, inſcripta ad Georgium Patriarcham Conſtantinopolitanum, poſt eorumdem adventum data, (ſive edictum dixeris, quo ſignificauit ut quantocyùs Metropolitani Epiſcopi iuberentur ſe conferre Conſtantinopolim) conſignetur die quartâ Iduum Septembris; certè ante illud tempus oportuit eò perveniſſe Legatos. Quàm verò honorificè ſuſcepti fuerint ab Imperatore, ex iis quæ idem ſcribit Anaſtaſius intelligi poteſt.

IV. Numerus Epiſcop. ſext. Syn.

Porrò numerus Epiſcoporum qui Oecumenicæ Synodo interfuerint, diverſus à diverſis ponitur: ducentos octoginta novem habent Annales *b* Græcorum; Photius *c* centum ſeptuaginta; Paulus *d* diaconus, & Anaſtaſius *e* Bibliothecarius centum quinquaginta Theodorus Balſamon centum ſeptuaginta unum: in ultimâ autem Actione eiuſdem Synodi, numerantur ſubſcripti omnes Epiſcopi cum Legatis presbyteris atque diaconis, centum ſexaginta ſex: verùm ipſo Synodi exordio longè minor numerus habetur, quòd Epiſcopi omnes tantâ brevitate temporis minimè pervenire potuiſſent Conſtantinopolim. Locus autem ubi convenerunt, fuit (ut habent Acta) Secretarium Sacri palatij, quod cognominatũ eſt *Trullus*. Quã vocem, in eo quod ad ædificium aliquod pertinet (omittimus enim dicere de Trullâ, quæ eſt genus vaſis; ſive quod ſignificat cæmentariorum inſtrumentum) dictam repetimus tam in feminino genere quàm maſculino, pro ſublimi fornice deſuper in altum porrecto & in rotundum cõcamerato, quem Itali dicũt *Cuppulum*. Sed & admonẽdus eſt Lector, reperiri apud Anaſtaſium in Agathone, Epitomen eiuſdem Synodi, in quâ complures inueniãtur, quæ in ipſis Actis deſiderantur; contrà verò deſint multò plura, quæ in Actis ſcripta reperiũtur de quo dicetur inferiùs.

b Theoph. & Cedr.
c Phot. de Sept. Synod.
d Paul. diac. de geſt. Long. lib. 6. cap. 4.
e Anaſt. in Agath.

De loco, Trullo dicto.

V. Quando cœpta. f

Cœpta autem Prima Seſſio, ſive Actio, fuit ſeptimâ die menſis Novembris, Indictione nonâ, hoc ipſo videlicèt Chriſti anno ſexcenteſimo octogeſimo, Imperatoris verò dècimotertio ab obitu patris, eodémque numero notato poſt ipſius Conſulatum *f*; exquo autem imperare cœpit vivo parente anno vigeſimo ſeptimo. At Seſſio ita diſpoſita fuit ſicut in Concilio Chalcedonenſi, nempè ut digniori loco à ſiniſtris ſederent Apoſtolicæ Sedis Legati, à dextris *Georgius* Conſtantinopolitanus Epiſcopus, *Macarius* Antiochenus, ac *Petrus* preſbyter & monachus Legatus Sedis Alexandrinæ. Adfuit quoque pro Eccleſiâ Ieroſolymitanâ *Georgius* item preſbyter ac monachus qui ſediſſe reperitur à parte lævâ poſt Legatos Apoſtolicæ Sedis & Occidentalis Synodi. De cuiuſmodi Seſſionis ordine dictum eſt ſatis in Cõcilio Chalcedonẽſi. Nam & quod iidem Apoſtolicæ Sedis Legati in hâc Sextâ Synodo primi ſententiam dixiſſe reperiuntur, primi item ſubſcripſiſſe, aliaque eiuſmodi egiſſe; ex iis abundè intelligitur, primarium illis delatum eſſe honorem more maiorum. Eminẽtiori verò loco Conſtantinus Imp. cum ſuis Magiſtratibus ſedit; omnibuſque fermè Actionibus interfuit, ut eas moderaretur. Locus autem medius Synodi, ex antiquâ conſuetudine datus eſt ſacroſanctis Dei Evangeliis ſuper ſedem ornatam poſitis CHRISTUM ipſum repræſentantibus.

f [illegible]

Conceſſus quomodo diſpoſitus.

VI. Quæ in ſex primis Actionib. geſta.

His ita diſpoſitis, Apoſtolicæ Sedis Legati aggreſſi loqui, ſui aduentûs cauſam edocuerunt: queſtique ſunt de eo quòd quatuor Conſtantinopolitanæ ſedis Epiſcopi, nempè Sergius, Pyrrhus, Paulus, & Petrus, itémque Cyrus Alexandrinus, atque Theodorus Epiſcopus Pharan, novam induxiſſent hæreſim in Eccleſiam de Una in Chriſto voluntate & Operatione; ac demùm petierunt narrari cauſam erroris, & originem novitatis. Itaque iubente Imperatore, cauſam ab adverſâ parte reddi Apoſtolicæ Sedis Legatis, coryphæus eius ſectæ Macarius Antiochenus Epiſcopus, & cum eo alij pro ſede Conſtantinopolitanâ cauſam agentes, reſponderunt nullam à ſe novitatem introductam, ſed ea tantùm prolata eſſe quæ a ſacris Synodis & SS. Patribus eſſet accepta. Quibus auditis, Imperator, cùm dixiſſet non paſſurum ſe in Synodo eos reſidere, niſi quæ propoſuiſſent omnia probarent; id Macarius pollicitus eſt præſtare. Itaque tam in hâc Primâ, quã in totis quinque ſequẽtibus Actionibus reliquâ parte huius anni celebratis (quarum ultima, nempè Sexta, habitâ eſt duodecimâ Decembris) nihil aliud actum eſt, niſi quòd lecta ſunt trium Oecumenicarum Synodorum Acta videlicèt Epheſina, Calcedonenſis, & Quintæ, necnon teſtimonia quamplurima Patrum, in quibus Macarius vanè iactabat aſſeri unicam in Chriſto Voluntatem: quæ quidem ab Apoſtolicæ Sedis Legatis, ac univerſâ Synodo, diligenter examinata, invẽta ſunt falſata, detorta, atque detruncata. Quòd autem Actio Septima ſequẽti anno celebrata reperiatur, agetur de eâ ſuo loco: modò quæ reliqua ſunt anni huius digna memoriâ percurramus.

VII. Dira peſtis Italiam invaſit.

Hoc enim anno poſt Lunæ Soliſque Eclipſin peſtem ingentem per tres continuos menſes ditè vaſtâſſe Urbem, & alias nonnullas Italiæ civitates, tradunt Paulus *g* & Anaſtaſius. *h* Additque Paulus, multis Romæ viſibiliter apparuiſſe bonum & malum Angelum noctu per civitatem pergere; & quotiens ex iuſſu boni Angeli, malus venabulo quod in manu ferre videbatur, oſtium alicuius domûs percuteret, tot de eadem domo die ſequenti homines interirent. Tũncque per revelationem cuidam dictum eſſe, peſtem non priùs quieturam, quàm in baſilicâ S. Petri ad vincula poneretur altare S. Sebaſtiani martyris; eò verò facto, peſtem protinùs ceſſâſſe. Hæc ille. Extat autem ibidem hactenùs integrum ipſum altare, nec non eiuſdem S. Martyris Imago muſivo opere expreſſa. Sed & ex hoc propagata ad poſteros religio eſt, ut peſtis tempore, voti cauſâ, Imago eiuſdem S. Sebaſtiani diverſis in locis pingi ſoleret, atque in eius memoriam altaria erigi, & Eccleſias fabricari.

g Paul. diac. lib. 6. hiſt. Long. cap. 5.
h Anaſt. in Agath.

Ceſſat cultu S. Sebaſt.

VIII. VVamba rex fit monach.

Eodem anno VVamba Hiſpaniarum Rex, cùm regnâſſet annos octo & menſem unum, novo exemplo monaſticũ amplexus eſt inſtitutum: ita nimirùm ut cùm Eringius, ſive Ervigius Comes (natus ex Ardabaſto homine Græco, qui ab Imperatore expulſus in Hiſpaniam ſe receperat, & uxorem acceperat Receſuinthi Regis cõſobrinam) eidem VVambæ potionem letiferã dediſſet, & ex eâ Rex à ſenſu alienatus apparuiſſet; eo viſo Epiſcopi atque Proceres Hiſpani, ignorantes cauſam morbi, pœnitentiam ei ſimilibus

caſibus tunc in Hiſpaniâ conſuetam exhibentes, monaſtico illum habitu induerint, atque tonſurâ initiarint: quod Rex à potione liberatus agnoſcens, ipſe voluntariè ſe monaſterio incluſit. Quæ quidem colliguntur ex Tudenſi, qui ea à Iuliano Toletano accepit; ſed declarantur expreſſius in primo canone Concilij Toletani anno ſequenti celebrati: quo etiam oſtenditur, eumdem VVambam eximiâ animi magnitudine ſcriptis ſuis pronunciaſſe regni ſucceſſorem eumdem Ervigium veneni propinatorem. Sequenti verò canone ſignificatur, eam tunc in Hiſpaniarum Eccleſiis viguiſſe conſuetudinem, ut cùm vrgente ægritudine, ſe quis proximè moriturum putaret, eiuſmodi monaſtici habitûs pœnitentiam peteret; quam ſi quis etiam extra mentis integrum ſenſum conſtitutus, ab Antiſtite miniſtratam accepiſſet; immò etiam ſi eam minimè petiiſſet, ſed neſciens accepiſſet; haud ulteriùs ad ſæculum reverti ipſi liceret, ſed teneretur in perpetuum monachus permanere: licèt pœna dignus cenſeretur ſacerdos, qui eam non petenti, vel aliquo ſaltem ſigno ſe cupere ſignificanti miniſtraſſet. Sic igitur VVamba Dei iudicio aſſumptus in regnum, hominis fraude eo privatus eſt ingenti ſuo bono: quem in eo vitæ inſtituto tranſegiſſe uſque ad obitum annos ſeptem atque tres menſes, tradunt; ſed in nuper citato codice, ex Iuliano anni duodecim ponuntur.

Mos Hiſp. Eccl. in ſuſcipiendo ab infirmis monachatu.

Iesu Christi
An. 681.

Agatonis
An. 4.

Const. Pogon.
An. 14.

I. Reliquæ Actiones Sextæ Synodi.

Anno Domini ſexcenteſimo octogeſimo primo, Indictione nonâ, quod reliquum fuit Sextæ Synodi Oecumenicæ expletum eſt. Nam decimatertiâ die Februarij Actio Septima eſt celebrata: in qua adhuc actum eſt de teſtimoniis Patrum tam ab hæreticis quam Catholicis pro ſua ſententia productis: iuſſaque eſt collatio exactiſſima eorumdem fieri per Gregorium Conſtantinopolitanum, & Macarium Antiochenum, cum codicibus Patriarchij. Et ſic finem ea Actio habuit. Sed apud Anaſtaſium traditur, (quod quidem in Actis Synodalibus deſideratur) poſt eandem Actionem rursùm conventum eſſe decimaquartâ, decimaſeptimâ, & vigeſimaquintâ eiuſdem menſis Februarij; actúmque de dogmate Monothelitarum, ſubſcripto à Macario, nec non à Theodoro olim Epiſcopo Conſtantinopolitano, reiecto verò à Gregorio tunc Patriarchâ. Quæ quidem ab eodem Theodoro poſteà cùm iterùm reſtitutus eſt ei ſedi, abraſa eſſe ex Actis Synodi, quòd ex illis ipſe oſtenderetur hæreticus, dicetur inferiùs.

II. Octavâ quæ numeratur in Actis Seſſione, habita ſeptima die menſis Martij, Georgius Epiſcopus Conſtantinopolitanus, relatione facta de veritate locorum quæ ex SS. Patribus à Legatis Apoſtolicæ Sedis prolati fuerant, palàm teſtatus eſt ſe cum iiſdem Sanctis Patribus profiteri Duas in Chriſto Voluntates & Operationes: egitque ut S. Vitaliani Papæ nomen in Diptycha reſtitueretur, quod ſublatum à Theodoro fuerat. Eius vero confeſſionem alij quoque poſt eum omnes Epiſcopi ſequuti ſunt; non ſine egregio Agathonis Romani Pontificis præconio, cuius ſe definitionem amplecti profeſſi ſũt: excepto uno Macario Antiocheno, qui cum Stephano Abbate obſtinatè perſtans in errore, procaciter etiã conteſtatus eſt, ſe ab eo non diceſſurum, nec ſi membratim præcideretur, & abiceretur in mare: quinimmò impudenter nimis iactare non erubuit, ſe ut ſuam hæreſim ſtabiliret, Patrum ſcripta corrupiſſe. Itaque ab universâ Synodo anathema in eum conclamatum eſt; eidémque pallium, aliaque inſignia Patriarchalia ablata ſunt. Tandémque Actione Nona ſequenti die celebrata, in eumdem Macarium, eiúſque diſcipulum Stephanum Abbatem, ſententia damnationis atque depoſitionis lata eſt. Quo tempore accidiſſe Anaſtaſius ait, ut quamplurimæ aranearum telæ nigerrimæ in medio populi ciciderint, in ſignum ſordium hæreſeos expulſarum. Tribus autem ſequentibus Actionibus eodem menſe Martio habitis, recepti ſunt libelli quorumdam palinodiam recantantium; lectáque & approbata epiſtola Sophronij olim Epiſcopi Ieroſolymitani ad Sergium Conſtantinopolitanum: atque item lecta, ſed damnata Macarij, aliorúmque hæreticorum ſcripta. Ac demùm Actione decimatertiâ, celebratâ vigeſimaoctavâ eiuſdem menſis, à Patribus ſententia lata eſt adversùs omnes hæreticos Monothelitas; nominatímque adversùs Sergiũ, Pyrrhum, Petrum, & Paulum Epiſcopos olim Conſtantinopolitanos; necnon contra Cyrum Alexandrinum, & Theodorum Epiſcopum Pharan. Poſt quos etiam in Actis vulgatis ſeparatim nomen additur Honorij Romani olim Pontificis, tamquam & ipſe in epiſtolâ ad eumdem Sergium ſcriptâ, ipſius adhæſiſſet errori de unicâ in Chriſto Voluntate: quod & alibi ſæpiùs in iiſdem Actis repetitum legitur.

Procacia Macarii Antioch.

De telis aranearum decidentibus portentum.

Damnatio Monothel.

III. Sed quàm parùm iſta de Honorio cohæreant, conſideremus. Primò enim profitetur Synodus, eorum ſe hæreticorum damnationem confirmare, quos iam prædamnaverat Agatho Papa in epiſtolâ ad Imperatorem. At tantum abeſt ut in eâ Agatho Honorium damnarit, ut contrà ſæpiùs confidenter affirmaverit Apoſtolicam Sedem Romanam numquam à viâ veritatis in qualibet erroris parte deflexam eſſe, nec hæreticis novitatibus ſuccubuiſſe, aut à tramite Apoſtolicæ traditionis deviaſſe; omnéſque eiuſdem Eccleſiæ Pontifices ipſius Agathonis deceſſores, ſemper & in proſperis & in adverſis ſinceram fidei regulam viuaciter tenuiſſe, ac defendiſſe; ſed & viriliter inſurrexiſſe adversùs quaſcumque hæreſes, ac precipuè contra iſtam Monothelitarum: adeò ut non aliud permiſerit Legatis ſuis ad Synodum Oecumenicam miſſis definire, quàm ſecundùm traditionem Apoſtolicæ Sedis, ut ab iiſdem deceſſoribus ſuis Pontificibus inſtituta eſſet. Quomodò verò hæc tam adeò intrepidè proferre auſus eſſet Agatho, ſi Honorij hæreſis omnibus nuperrimè innotuiſſet? Quinimmò ipſum perquàm veriſſimè illa aſſeruiſſe, teſtatus eſt ipſe Imperator unà cum universâ Synodo, quando poſt eam abſolutam ſcribens ad Concilium Romæ congregatum commendánſque dictam Agathonis epiſtolam, ait eam ſe ac totam Synodum Oecumenicam

Honor. PP. defenditur a calumn.

ſuſcepiſſe, quòd eſſet omninò conſentiens veritati. Qua igitur ratione dicetur, eamdem Synodum ipſum Honorium inter hæreticos recenſuiſſe.

IV. CONVINCITUR IMPOSTURA DE HONORIO.

Rursùm ſi ob damnationem Theodori Mopſueſteni, & ſcriptorum Theodoreti atque Ibæ, Orientalium ſub aliis ſedibus conſtitutorum Epiſcoporum, totum Orbem terrarum oportuit commoveri, Conciliúmque Oecumenicum congregari; & non ſine maximo labore id vix tandem obtineri valuit: quomodò accidiſſe dicemus in præſenti Synodo, ut unius dumtaxat lectione epiſtolæ condemnatus fuerit primariæ Sedis Antiſtes de qua illâ eſſe conſuevit omnium vox in Synodis, *Prima Sedes omnes iudicat & à nemine iudicatur?* Quomodò lecta epiſtola, anteà cum auctore damnata fuit, quàm examinata; Sed & ſi examinata fuiſſet, & hæretica inventa; nonne antequam cum ea damnaretur ipſius auctor, oportuiſſet exactè diſquiri num uſque ad obitum in eâdem ſententiâ perſtitiſſet, quem certè non perſtitiſſe, illud neceſſariò demonſtrabat, quòd ſemper Romæ Catholicus habitus, eiuſque memoria honorificè cuſtodita extitiſſet. Non ſic vel clericulus quiſpiam conſuevit aliquando damnari; non laicus homo, defunctus præſertim, ab Eccleſia eiici; dixerim ampliùs, non famoſus hæreticus, immò nec hæreſiarcha (ut eſt exemplum de Theodoro Mopſueſteno) ità uno impetu condemnari, niſi multo temporis ſpatio anteà iudicio ventilato ac ſæpiùs diſcuſſo. Quæ igitur cauſa ut præcipitata potius quàm prolata fuerit à Synodo, de Honorij Summi totius Eccleſiæ Pontificis damnatione ſententia; Denique ſi verè in Synodo hæc peracta fuiſſent, quomodò qui præſidebant Apoſtolicæ Sedis Legati minimè reclamarunt; cùm tamen in omnibus Actionibus, ac pro levioribus cauſis ſemper interlocuti reperiantur; præcipuè cùm ſatis ipſis conſtaret, epiſtolam Honorij nihil continere erroris?

V. SYNODI ACTA CORRUPTA A THEOD. CONST.

Sed dices: quomodò igitur in Actiones & Epiſtolas Synodales, pluribus in locis iſta de Honorio potuerunt irrepſiſſe? Reſpondeo breviter: Cùm Theodorus ille Conſtantinopolitanus Epiſcopus, quē ſuperiùs diximus à Catholico Imperatore ut hæreticum expulſum eſſe, & in eius locum ſubrogatum Gregorium qui huic Synodo interfuit, inter Epiſcopos Conſtantinopolitanos hæreticos à Synodo relatus eſſet: (id enim & Anaſtaſius *a* non obſcurè indicat; & alioqui cùm de omnibus eiuſdem Eccleſiæ Patriarchis, qui à tempore exortæ Monothelitarum hæreſis extiterūt, eadem Synodus iudicium habens, aliquos ex is condemnaſſe legatur *b*, quos diximus Sergium, Pyrrhum, Petrum, & Paulum, alios verò ut Orthodoxos ſignificaſſe nempè Thomam, Ioannem & Conſtantinum; nulla cauſa adferri poteſt, cur ſolius Theodori nomen inter omnes alios, ſive hæreticos, ſive Catholicos, prætermitti debuerit:) ut tamen nuſquam in iiſdem Synodi Actionibus inter hæreticos nominatus reperiatur, id inde accidit, quod ipſe poſt mortem Gregorij, quæ contigit anno ſequenti, reſtitutus in ſedem Conſtantinopolitanam, nactus Synodalia Acta priuſquam vulgarentur, aut etiam Romam mitterentur, nomen ſuum è damnatorum numero deleverit, atque in eius locum ipſius Honorij Papæ nomen variis locis inſeruerit, tum ut iſtam aliâſque ab ipſo factas lituras reſtitueret, tum ut leviorem Monothelitarum ſuorum culpam redderet, quod exemplo Romani Pontificis, quem ſequi deberent, ipſi peccaſſet. Nam ſicut veriſimile ſatis eſt, & alia complura addita pariter & detruncata ab eo fuiſſe; ita deſiderari Acta illa, quæ fieri contigerunt in electione ſucceſſoris Macarij à Synodo damnati ac depoſiti, extra dubium eſt. Etenim de eo factam eſſe poſtulationem ab Epiſcopis Syriæ, conſtat ex ipſis Actis *c*; & in locum eius ſubrogatum eſſe *Theophanem* Abbatem Siculum hac ipſa Actione, cùm Anaſtaſius Bibliothecarius, qui Synodum in compendium redegit, expreſsè declarat; tum evidentiſſimè conſtat ex eo quòd idem Theophanes in ſingulis ſequentibus Actionibus reperitur titulo Epiſcopi Antiocheni nominatus,

a Anaſt. in Agath.

b Sext. Syn. Act. 13.

c Ibid. Act. 12.

VI. MULTIPLICITER HONOR. COMPROBATUR ORTH. D.

Ceterùm ſi necdum orationibus pro Honorij abſolutione prolatis cedendum quis obſtinatus cenſuerit; in promptu eſt, ut de eo integri iudicium poſſit. Nam quod in ſententia adverſus eum lata, eius dānationis illa unica cauſa exprimitur, quòd in literis ad Sergium ſcriptis impia eius dogmata confirmaſſet; quàm id longe procul fuerit à veritate, dilucidè ſatis oſtendimus, dum ſuo loco *d* de iis egimus. Extant enim ipſæ adhuc integræ iiſdem Actis intextæ, ac Dei magno beneficio conſervatæ, ut qualis Honorius fuerit ex ipſis probè intelligi poſſit. Adeò ut quamvis concederemus (quod tamen omninò negamus) ipſum re vera in Synodo ob ea ſcripta damnatum fuiſſe, eſt ut ex iiſdem ſcriptis, eadem damnatio retractetur quandoquidem in iis quæ facti ſunt, unumquemque poſſe falli nemini dubium eſt.

d Sup. an 633 num. V. VI. VII. & adde quæ de hu habentur in Collectaneis Anaſtaſij Bibliotheb. nuper à Iac. Sirm. editis.

VII. ACTIO XIV.

Sed ut ad geſta Synodi redeamus; rursùm die ſecunda menſis Aprilis Actio decimaquarta eſt habita: in qua lecta ſunt Menæ Patriarchæ, & Vigilij Papæ ſcripta de unica Voluntate, eadémque eſſe ſuppoſita redarguta, atque Anathemati tradita: ſed quæ Anaſtaſij nomine produxêre Epiſcopi Cyprij pro duabus Voluntatibus & Operationibus à Synodo probata ſunt.

VIII. POLYCHRONII TEMERITAS.

Actione verò Decimaquinta, celebratâ die vigeſimaſexta eiuſdem menſis Aprilis, pertractata eſt cauſa Polychronij cuiuſdam presbyteri & monachi Monothelitæ: qui quidem homo planè inſanus, aſſerens ſe divinitùs admonitum de conſtituenda unica Voluntate in Chriſto, eóque nomine pollicitus ſe mortuum ſuſcitaturum apponendo ſupra eius corpus chartulam fidei ſuæ confeſſionem continentem; cùm eiuſmodi miraculi pollicitatione magnam populi multitudinem poſt ſe traxiſſet; coacta eſt Synodus, ne fidei ſacramentum leviſſimi hominis petulantia in diſcrimen adduceretur, eam indignam licèt conditionem ſubire. Itaque conceſſit periculum publicè fieri, præſentibus etiam ipſis Patribus, nec non Imperatore, atque univerſo populo. Sed cùm per plures horas mortuo inſuſurraſſet, nec ſuſcitare valuiſſet; adverſus eum tamquam novum Simonem, inclamatum eſt anathema à populo, idémque in locum Synodi redactus, cúm nollet hæreſim abiurare, è ſacerdotio depoſitus eſt, & anathematis vinculo ſuppoſitus. Rursúmque Actione decima ſexta, quæ habita reperitur die nona Auguſti, alius procax hæreticus nomine Conſtantinus, presbyter Apamenſis Syriæ, licentia accepta di

PERICULUM FIDEI PUBLICÈ FACTUM.

ALIUS HÆRET. EXPLODITUR.

cendi

cendi, ad docendam Synodum ſe veniſſe profeſſus temperamentum quoddam propoſuit, quo concordari poſſent Monothelitę atque Catholici; nimirum hâc oratione, ut dicerentur in Chriſto duæ Operationes, Voluntas verò una; ita videlicèt ut Chriſtus aſſereretur humanam voluntatem deſeruiſſe cum carne & ſanguine, Crucis tempore. Sed exploſâ à Synodo atque damnatâ eiuſmodi aſſertione, tamquam Manichæorum, ipſe Conſtantinus patrem cum eâ damnationis ſententiam accepit.

XI. IMP. FRATRES SUOS ABDICAT.

Quod autem ſpectat ad tam longam moram quâ iſta Actio poſt ſuperiorem eſt celebrata; Annales Græcorum, licèt nullum referant bellum quo fuerit Romanũ Imperium laceſſitum, tamen hoc anno, cùm ſcilicet nõdum decimustertius Imperatoris abſolutus eſſet, domeſticis diſſenſionibus laboratum oſtendunt, ob quas Imperator fratres ſuos & collegas Heraclium & Tiberium, in ſuſpicionem rerum novandarum adductos amovit, ſolúſque ipſe cum IUSTINIANO filio imperavit. Verùm non id factum videtur ante abſolutam Synodum: ſi quidem in reliquis eius actionibus, cum Conſtantino nominati reperiuntur iidem ipſius fratres Imperatores Heraclius atque Tiberius.

X. SYNODI DECRETUM FIDEI.

Actione Decimaſeptimâ, habita undecimâ menſis Septembris, Orthodoxæ fidei decretum approbatum à Patribus publicè lectum eſt, quo Quinque Univerſalia Concilia cõfirmata ſunt, eorumdémque Symbola recitata: appoſitáque eſt damnatio Monothelitarum hæreticorum, ex præſcripto epiſtolæ, Agathonis Romani Põtificis, atque Synodi Romę ab eodem coactę: ac demùm de Vno Volente & Operante in Duabus Operationibus & Voluntatibus doctrina, ex ſanctorum Patrum ſententiis eſt approbata: háncque Actionem omnes qui aderant ſubſcriptione ſuâ firmârunt; nempè omnium primi, preſbyter privatim ab Agahone Papâ miſſi, deinde Patriarchæ Orientis, cum legati à Synodo Rom. decreti, ſubinde alij Epiſcopi, ac demùm omnium poſtremus ipſe Imperator Conſtantinus. Vltima autem Actio, eáque Decimaoctava, celebrata eſt decima ſextâ eiuſdem menſis Septembris: in quâ imperatori Conſtantino ibidem præſenti fauſtæ acclamationes dictæ ſunt; iterúmque profeſſa eſt Synodus in definitione Catholici dogmatis ſequi ſe Epiſtolam Agathonis Papæ, & Synodales literas Romani Concilij. Subditur poſt hæc edictum eiuſdem Imp. de fide Catholicâ: Repetitúrque ad finem Actionis, epiſtola ipſius ad Epiſcopos Synodi Romanæ; data tamen illa non eodem die quo celebrata eſt Actio, ſed longè poſteà, nempè decimo Calendas Ianuarij: qua commendans illorum qui convenerant ſtudium in defendendâ unâ cum Romano Pontifice fide Catholicâ, eumdem Pontificem vocat *Vniverſalem Principem Paſtorum*; eiuſque relationem ſe tamquam S. Petri vocem ſuſcepiſſe profitetur. Sed & pergens dicere de impio Macario Antiocheno, eiúſque diſcipulis ait illos ex communi Synodi ſententiâ depoſitos, probationi ſánctiſſimi Papæ traditos eſſe. Cur autem iidem miſſi ſunt Romam, cùm nulla afferatur in dictâ epiſtolâ cauſa; ex aliâ eiuſdem Imp. ſcriptâ ad Leonem Agathonis ſucceſſorem accipere licèt; nempè quod ipſi damnati id petierint, appellantes Romanum Pontificem. Nam quod ait

DE EPIST. IMP. AD CONCIL. ROM.

DAMNATI IN SYNODO DECUM. APPELLANT SEDEM. APOST.

Anaſtaſius [e] eos in exilium Romam miſſos [f] longè procul eſt à veriſimili. Nullum enim antehàc extare recordamur exemplum, ut exilio relegandis damnatis improbis hæreticis, pro loco exilij decreta fuerit Vrbs, locus videlicèt omnibus expetendus; ſed potiùs Oaſena ſolitudo, ut Neſtorio, aut alia deſerta ac barbara loca.

[e] Anaſt. in Agath.
[f] Vide infr. an. 703. nu. 11.

XI.

Hactenùs breviter de actionibus Sextæ Synodi, quæ reperiuntur tam in Græcis, quàm Latinis codicibus: in quibus cùm multa invidiosè depravata invenerimus, unum quidem certum indubitatúmque relictum eſt, nempè damnatã eſſe Monothelitarum hæreſim: quam illorum Patrum ſententiam, ut ſacro-ſanctam Eccleſia Catholica ſemper cuſtodivit, hactenuſque cuſtodit. Deſideratur verò etiam inter Acta huius noviſſimæ Seſſionis, epiſtola Synodalis ab eodem Concilio ſcripta ad Agathonem Romanum Põtificem; quæ inter epiſtolas Leonis eius ſucceſſoris prima ponitur; ſed quæ huc referenda neceſſariò eſt, eò quòd S. Synodus potiſſimùm petat ab ipſo Romano Pontifice, tamquam à *Primæ Sedis* (ut vocant) *Antiſtite Vniverſalis Eccleſiæ ſtante ſupra firmam fidei petram* confirmari quæ in eâdem Synodo fuiſſent ex Sanctorum Patrum teſtimoniis & auctoritatibus definita; videlicèt quòd *ſicut ex duabus & in duabus Naturis, divinitate atque humanitate, ex quibus compoſitus eſt & ex quibus exiſtit, Chriſtus verus Deus prædicatur & glorificatur inſeparabiliter, inconvertibiliter, inconfuſè, & indiviſè: ita duæ naturales Operationes indiviſè, inconvertibiliter, inconfuſè, impartibiliter prædicandæ eſſent*. Quod autem pertinet ad canones qui nomine Sextæ Synodi a Græcis tempore Iuſtiniani Iunioris conſcripti ſunt; de illis ſuo loco [ff] pluribus dicturi ſumus.

CONFIRMATIO SYNODI PETITUR A ROM. PONT.

[ff] Infr. an. 692.

XII.

Cùm autem Anaſtaſius (ut diximus) nonnulla addat, quæ non reperiuntur in Actis Synodi quæ extant; tamen longè plura prætermittit dum ſex tantùm in eâ habitas refert Actiones, ipſámque penitùs abſolutam ante Paſchale tempus. Ad poſtremum verò poſt damnationem hæreticorum ibidẽ factam, ait abraſa eſſe à Diptychis nomina Patriarcharum hæreticorum, eorũdémque picturas de Eccleſiis, aliíſque ubique locis ablatas: ſed & Dominicâ Octavarum Paſchæ ab Epiſcopo Portuenſi in Eccleſia S. Sophiæ, præſentibus Imperatore & Patriarchâ, Miſſas Latinè celebratas eſſe ac Latinis pariter vocibus acclamationes factas. Addit denique, per Legatos Sedis Apoſtolicæ Romam redeuntes ſcriptam ab Imperatore ad Papam Agathonem epiſtolam, quem *Sacram* vocabant, quâ ſignificavit liberare ſe Romanam Eccleſiam à penſitatione illâ pecuniæ, quam primùm impij Gothorum Reges Ariani perſolvendam recèns creatis Romanis Pontificibus indixerant, ac poſt illos extinctos, Orientales Imperatores exigere conſueverant; ut ſæpè dictum eſt ſuperiùs. Idémque auctor in Ioanne Quinto habet, eumdem Pontificem, tunc adhuc diaconũ & unum ex Legatis Apoſtolicæ Sedis in prædictâ Sextâ Synodo, retuliſſe Romam Imperatoris iuſſionem pro liberatione cenſuum ac tributorum, quæ Romana Eccleſia pro patrimoniis quæ in Siciliâ & Calabriâ poſſidebat, pendere annuè conſueviſſet. Retinuit tamen adhuc Conſtantinus ius confirmationis Romani Pontificis,

QUÆ ANAST. AMPLIUS HABEAT DE ACT. SYNODI.

ECCLES. ROM. LIBERATUR A SOLUTIONE PECUNIÆ PRO ORDIN. PONTIF.

antiquitùs pariter tyrannicè uſurpatum: quando autem & ab hâc ſervitute Eccleſia Romana fuerit ab eodem Imp. liberata, ſuo tempore dicetur.

XIII. Concil. Tolet. XII. pro confirmatione Ervigii Reg.

Hoc pariter anno, menſe Ianuario, celebratum eſt in Hiſpaniâ CONCILIUM TOLETANUM numeratum Duodecimum, Ærâ ſeptingenteſimâ decimâ nonâ, anno primo Ervigij Regis; ad hoc (ut apparet) eiuſdem voluntate collectum ut ipſi regnum Hiſpaniarum confirmaretur ab Epiſcopis; quibus his temporibus in Hiſpaniâ tantum tribuit Chriſtiana religio, ut abſque ipſorum conſenſu (quod ſuperiùs dictum eſt) non liceret regnare cuiquam, quamvis heres eſſe defuncti Principis videretur. Præfuit eidem Synodo *Iulianus* Hiſpalenſis Epiſcopus; ſubſcriptíque reperiuntur alij triginta quinque præter Vicarios abſentium, & aliquot Abbates: & ab omnibus ſanciti ſunt canones tredecim. Ac primò quidem fide Regis Catholicâ cognitâ, eiuſdem confirmârunt electionem.

De pœnitentia monachiſmi apud Hiſp.

Poſteà verò de iis egerunt, qui conſentientes ſuſciperent in extremis pœnitentiam per tonſuram ac veſtem religioſam; decreverúntque, eiuſmodi non debere violari utcumque factam profeſſionem: videlicèt ne eiuſdē Regis poſſet labefactari creatio, eſſétve ſpes ulla ut VVamba iterùm repeteret regnum, quod eum per eiuſmodi pœnitentiam amiſiſſe vidimus. Pœnam tamen unius anni excommunicationis ſtatuerunt ſacerdoti, qui cuilibet non petenti, neque ſentienti, eiuſmodi tribueret pœnitentiam. Sed & novæ ſedes Epiſcopales iuſſu VVambę diverſis locis erectæ, ſublatæ g ſunt.

g Conc. Tol. VII. c. 4.

XIV. h Ibid. c. 6. i Ep. Braulion. ad S. Iſid. Conc. Tolet. &c.

De nominatione Epiſcop. a Regib. Hiſp. uſurpata.

Actum præterea, ut h Toletanus Antiſtes ordinaret quem Rex nominaret Epiſcopum; qui ordinatus ſuo deberet ſe præſentare Metropolitano. Ad quod ſciendum eſt ex veterum i Scriptorum monumentis, Gothorum Regis in Hiſpaniâ nominationem ſibi vendicâſſe creandorum Epiſcoporum; quorum nominatio referebatur ad Concilium, ut de perſonâ inquireret utrùm digna eſſet ſede Epiſcopali. Quoniam autem longæ moræ ſolerent intercedere in his perficiendis, ob idque contingere vacantes ſedes diutiùs abſque Epiſcopo permanere; id ſancitum eſt in hoc Concilio, ut quem Rex nominaret, unus Toletanus Epiſcopus, de perſonâ habitâ inveſtigatione ſolitâ, ordinare poſſet. Verùm quòd hæc res admodùm invidioſa eſſet quæ videretur ſtatuta in præiudicium reliquarum Archiepiſcopalium ſedium; adversùs eiuſmodi huius Synodi decretum conſtat fuiſſe ab Hiſpaniarum reliquis Epiſcopis tumultuatum, ab eiſque in contrariam partem flexum Regem ſibi timentem ne ceteri Hiſpaniæ Epiſcopi rebellarent. Actúmque eſt ab Epiſcopis ipſis cum Romano Pōtifice, *ut nullus Archiepiſcopus Hiſpaniarum ſubderetur alicui Primati, præterquàm Romano.* Iſta enim ita ſe habuiſſe, docet Tudenſis. Quibus etiam intelligas, arbitrio Romanorum Pontificum pro temporis & perſonarum ratione dari & demi conſueviſſe Eccleſiis privilegia; neque quicquam conſiſtere quod Reges aut Concilia de his ſtatuant, niſi Pontifex Romanus annuerit.

Epiſcopi Hiſp. ſubeſſe tantùm Rom. Pontifici voluerunt.

XV. k Conc. Tol. XII. c. 5.

Redarguti quoque in eâdem k Synodo fuere, qui plures uno die Miſſas celebrantes, in ultimâ tantùm, non in ſingulis communicarent. Sed & adverſus l Iudæos inter alia ſtatutum, ne libros legere auderent quos fides Chriſtiana repudiaret. Indultúmque m prætereà confugientibus ad Eccleſiam ſpatium triginta paſſuum foras progrediendi. Reliqua tu conſulas.

l Ibid. can. 9. m can. 10.

XVI. n Bed. lib. 4. cap. 13

Hoc eodem anno gravi fame ac peſte laboratum in Angliâ, teſtatur Beda n Túncque accidit ut S. VVilfridus Eboracenſis Epiſcopus Româ reverſus in Angliam, cùm recipere ſedem ſuam tyrannicè occupatam non valeret; ad prędicandum *Auſtralibus Saxonibus* Evangelium converſus, eoſdem ex Gentilibus reddiderit Chriſtianos, ac dirâ fame liberaverit, impetratâ pluuiâ, & traditâ piſcandi arte. Fuerunt item eodem peſtis tempore complures emiſſæ cælitùs viſiones, oſtenſæ veris Dei ſervis atque ancillis de æternæ vitæ certitudine; quibus veluti lacte quodam novellos Fideles Deus alere, & tamquam imbrem ſuper plantatam recèns Eccleſiam, ad eam multiplicandam concedere voluit: ſicut econtrà ad terrorem incutiendum malis, eoſdémque ad pœnitentiam reducendos, alias terribiles viſiones de certa nonnullorum morientium ad inferos damnatione, apparere quoque permiſit: & tam has, quàm illas, ſcriptis o fideliter poſteris tradi ad excitandam Fidelium tepeſcentium pietatem, æquè conceſſit.

Viſiones de Paradiſo et Inferis in Anglia.

o Id lib. 4. & 5. hiſt. Anglic.

IESU CHRISTI AN. 682.
AGATHONIS AN. 5.
CONST. POGON. AN. 15.

I. De Agath. PP. obitûs tempore.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo octogeſimo ſecundo, Indictione decimâ, quarto Idus Ianuarij, *Agatho* Papa ex hac vita migraſſe ponitur: qui & ſepultus eſt apud S. Petrum, & inter Sanctos poſt obitum adſcriptus. Cuius cùm Anaſtaſius dicat ſedem vacaſſe annum unum, menſes ſeptem, dies quinque; de causâ tamen adeò longæ vacationis nihil habet. Verùm ſi poſitum tempus obitûs certum eſſet, omninò tandiù ſedem vacaſſe, affirmare pariter nos cogerent Acta Decimæquartæ Synodi Toletanæ, celebratæ anno ſexcenteſimo octogeſimo quarto. Etenim cùm in iis a aſſeratur, tunc adhuc Leonem Papam fuiſſe ſuperſtitem, omniúmque teſtificatione certum ſit, Leonem non integros undecim menſes ſediſſe; utique affirmare neceſſe eſt, eius electionem non ante ſequentem annum contingere potuiſſe. At enim cuſa nuper refoſſa ex monumentis Floriacenſibus b epiſtola Agathonis ad Edictum Viennenſem in Gallia Archiepiſcopum, neceſſariò affirmare cogit eum diutiùs vixiſſe, atque etiam poſt reditum Legatorum à Synodo Coſtantinopolitana, *Concilium Romæ* centum penè Epiſcoporum habuiſſe, ac deinde illam epiſtolam ſcripſiſſe pridie Calendas Martij anni ſequentis. Hæc enim ex eadem epiſtola manifeſtè probantur: ac proinde habes, haud tam longo tempore ſedem vacaſſe, ut ab Anaſtaſio ponitur: (cuius adeò inuſitatæ vacationis nec ullam cauſam alicubi invenimus:) atque item, pro eo quod Agatho defunctus aſſeritur quarto Idus Ianua-

a Conc. Tol. XIV. c. 2.

b Bibl. Flor. par. ult.

tij, legendum eſſe Iunij; ut ſæpiùs alias ſimilem errorem vitio librariorum accidiſſe comperimus.

II. Theod. monachus hæret. restituitur in ſedem Const.

Hoc autem anno, antequam Legati Apoſtolicæ Sedis Conſtantinopoli recederent, Georgius illius Eccleſiæ Patriarcha (ut in Chronico Nicephori habetur expreſſum) poſtquam ſediſſet annos tres ac totidem menſes, mortuus eſt; inque locum eius reſtitutus *Theodorus Syncellus*, quem ante ipſum fuiſſe ex eodem throno ob Monothelitarum patrocinium depoſitum vidimus: ſed homo verſipellis Catholicam fidem ceu larvam ſuſcipiens, eam aggreſſus foris profiteri, ad Patriarchatum ſibi reditum præparavit: eum verò nactus, par eſt credere, omnia per quæ in Actis Oecumenicæ Synodi novit ſibi ob hæreſim infamiam irrogatam, prorsùs abſtuliſſe; quemadmodùm ſuperiùs dictum eſt: nec eſt vero diſſimile, illud conſentiente etiam Imperatore, Catholico licèt, perfeciſſe: perſuaſo nimirùm ut qui ipſum Theodorum in ſedem poſt rectæ fidei confeſſionem reſtituiſſet, eumdem non ampliùs pateretur in Synodalibus Actis numerari inter hæreticos: hoc enim & in ipſius Imperatoris verti contumeliam, quòd talem ad tantam ſedem provexiſſet, quem Oecumenica Synodus ut hæreticum damnaſſet. Et ut quod prætendebat faciliùs perficeret, Imperatori ingeſſiſſe putatur (quis enim alius id potuit egiſſe) ut Legati Romani variis prætextibus diutiùs Conſtantinopoli detinerentur, atque interim Synodalia Acta inde dimoveri non ſinerentur. Quæ autem poſt hæc ſecuta ſint, ſuo loco dicturi ſumus.

III. Concil. Rotomag.

Hoc eodem Redemptoris anno, Indictione decimâ, *Rotomagi* in Galliâ ſub *S. Ansberto* eiuſdem civitatis Epiſcopo, vitæ probitate ac miraculorum editione clariſſimo, celebratum eſt Concilium generale, cuius Acta deſiderantur: tantùm enim mentio de ipſo eſt apud Angradum monachum in eius Sancti Rebus *c* geſtis; actúmque inter alia tradit de privilegio collato monaſterio Fontanellenſi, ut per ſuccedentia tempora, ſecundùm S. Patris Benedicti Regulam, & conceſſiones præcedentium Francorum Regum, ex ſemetipſis ſibi Abbatem monachi eligerent.

c *Ap. Sur. 9. Febr.*

Iesu Christi
An. 683.
Leonis II.
An. 1.
Const. Pogon.
An. 16.

I. Leo II. Papa creatur.

Anno Chriſti ſexcenteſimo octogeſimo tertio, Indictione undecimâ, mortuo (ut diximus) S. *Agathone* Romano Pontifice, ſubrogatus eſt in locum eius Leo huius nominis Secundus, natione Siculus, Pauli filius, vir pietate & eruditione præſtantiſſimus, muſicæque peritiſſimus. Cuius ordinationi cùm Anaſtaſius *a* tradat interfuiſſe Ioannem Epiſcopum Portuenſem, quem vidimus Legatū adſtitiſſe Sextæ Synodo Oecumenicæ; unde etiam manifeſtiùs probatur, quod dictum eſt anno ſuperiori de prorogatione vitæ Agathonis uſque ad hunc annum, poſtquàm iidem Legati redierunt Conſtantinopoli Romam; defunctúmque eſſe quarto Idus Iunij, ac poſt eius obitum, ſedem vacaſſe menſes duos & dies quinque, uſque ad ordinationem Leonis, quæ facta eſt decimaquintâ menſis Auguſti.

a *Anaſt. in Leon. inſ.*

II. Acta Synodi Sextæ corrupta Romam missa.

Statim autem ut Leo ordinatus eſt, ait Anaſtaſius eum ſuſcepiſſe Sextam Synodum, eiúſque Acta è Græco in Latinum vertiſſe: ſed fuiſſe eadem (quod ſuperiùs diximus) corrupta à Theodoro Conſtantinopolitano, quod parere ex eodem Anaſtaſio, dum aſſentitur fuiſſe in eis nomen Honorij inter damnatos hæreticos numeratum inventum, prout ea quæ præ manibus habentur Acta præ ſe ferunt; cùm tamen in Agathone, dum agit de ſingulis Actionibus eiuſdem Synodi, recenſétque damnatos hæreticos, ſigillatim nullam de Honorio habuerit mentionem: extant *b* & quædam eiuſdem Leonis nomine ſcriptæ epiſtolæ, tam ad Imperatorem Conſtantinum, quam ad Ervigium Regem & Epiſcopos Hiſpaniæ, in quibus pariter Honorij damnatio ſæpiùs reperitur. Quæ ſi germanæ probari poſſint, tum alterum de duobus oportuit eveniſſe; vel eam iniquiſſimam conditionem, neceſſitatem temporis Leonem ſubire coëgiſſe, ut ſi id non feciſſet, damnata hæreſis iterùm revixiſſet, Actáque Synodalia abolenda fuiſſent: vel Leonem prætermiſſarum rerum ignarum, neſciſſe ipſa Acta legitima Sextæ Synodi, cúmque prætermiſſe quæ de ſcriptis Honorij literis vel per Ioannem Pontificem, vel per Maximum Abbatem declaratio ſive defenſio præceſſiſſet. Sed horum neutrum in Pontifice culpâ caruiſſet: nec ad ea ſubterfugia recurrendum eſt, cum plurimis evidentiſſimis argumentis ſatis appareat eaſ-ſe epiſtolas penitùs eſſe adulterinas *c*. Quæ ſi veræ eſſent, indigeret potiùs ipſe Leo apologiâ, quòd cedere viſus eſſet Græcorum impoſturæ de Honorij aſſertâ falsâ damnatione. Honorium enim neque extitiſſe hæreticum, neque in Synodo damnatum eſſe, aut damnari iure potuiſſe, ſatis ſupérque ſuperiùs eſt demonſtratum: adeò ut quæcumque adverſus ea, & à quocumque dicta fuerint, neceſſe ſit prorsùs evaneſcere.

b *Tom. 2. Epiſt. Rom. Pont. & Tom. 3. Conc.*

c *Hoc pluribus demonſtrat Baron. annal. Tom. VIII. hoc an. quem tu conſulas. nobis enim ſatis, qua pro defenſione Honorij dicta ſunt ſuperiùs an. 63. num. V. & ſeqq. & an. 681. num. III. & ſeqq.*

III. Quid Leo egerit de hæreticis Romam remiſſis.

Ceterùm de Macario, aliíſque in Sextâ Synodo verè condemnatis hæreticis, Romam miſſis, illud ex Anaſtaſio habetur, eos ſcilicèt dum nollent à ſuo recedere propoſito, per diverſa monaſteria fuiſſe a Leone retruſos: Anaſtaſium autem preſbyterum, & Leontium diaconum Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, Romam pariter à Synodo remiſſos ad palinodiam recantandam, ab eo Leone poſt damnatas omnes hæreſes in communionem receptos eſſe.

IV. Concil. Tolet. XIII.

Hoc item anno, Æra ſeptingenteſimâ vigeſimâ primâ, pridie Nonas Novembris, habita eſt Synodus Toletana, decimatertia ordine poſita, Ervigij Regis anno quarto inchoato menſe Octobri. In ſequenti Synodo Toletanâ nominatur iſtud Concilium Generale, eò quòd ex omnibus Hiſpaniæ provinciis unà ſimul conveniſſent Epiſcopi quadraginta octo; Vicarij verò abſentium viginti ſeptem, Abbates aut alij in dignitate Eccleſiaſticâ conſtituti octo; & Comites ac Proceres viginti ſex, unà cum ipſo Rege Ervigio. Sanciti autem in eo fuerunt canones tredecim, tam de his quæ Rex ab eis decerni petiiſſet, quàm de aliis cauſis Ec-

MODESTIA ANTIQUOR. REGUM HISP.

cleſiaſticis. In quibus plane eluxit modeſtia Regis, cùm per Epiſcopos ſanciri voluit, quæ regij viderentur eſſe iuris; nempè de reſtituendis in priſtinos honores & bona iis qui tempore deceſſoris ſui VVambæ tyrannos fuerant conſectati; & de relaxatione tributorum anteà debitorum. Adeò, ut nihil tunc magis viderentur cupere Hiſpaniarum Reges, quàm civilia etiam quæque negotia ad Epiſcopale forum referre: cùm econtrà hodie nihil ſollicitiùs ac vehementiùs provinciarum Præſides agant, quàm ut cauſas Eccleſiaſticas in ſæculare iudicium quibuſvis prætextibus trahant.

V. DE IIS QUI VINDICTAM A SANCTIS EXPETERE SOLEBANT.
d Conc. Tolet. XIII. c. 7.
e Greg. Tur. de gl. mart. lib. 1. c. 79 de gl. confeſſ. c. 71 &c. ap Bar. Tom. VII. an 579 XVI. & 583. XLVIII.

Inter alia verò de rebus Eccleſiaſticis illud ibidem ſancitum *d* eſt, ut non ampliùs auderet quis ſacerdos, cuiuſlibet cauſâ doloris, aut amaritudinis fraternarum rixarum, altaria denudare, luminaria extinguere, aut divina officia ab Eccleſiis ſubtrahere. Quòd enim aliquando nonnulli ſancti viri magna ex cauſa, nec niſi divino impellente Spiritu, adversùs potentiores bona Eccleſiæ invadentes, eo modo conſueviſſent excitare Sanctos illos quorum eſſent ablata bona, poſt alia remedia fruſtrà tentata; accideréteque ut propediem vindicta diviniùs immiſſa pertingeret delinquentes (cuius rei nonnulla videre eſt exempla apud Gregorium *e* Turonenſem) iſti paſſim idipſum ad privatas iniurias vindicandas impiè uſurpabant: quod ne amplius quis tentare aliquando præſumeret, Patres ſancito canone vetuerunt.

VI. DE ACTIS SEXTÆ SYN. ROMÆ IN HISP. MISSIS.

Celebrato verò prædicto Concilio, reverſíſque ad ſuas Eccleſias Epiſcopis, cùm allatæ eſſent in Hiſpaniam literæ Leonis Romani Pontificis unà cum quibus Sextæ Synodi Acta ab ipſo miſſa, nec tempus opportunum eſſet ingruente ſævâ hieme, eos iterùm convocandi; viſum eſt in ſequentem annum differre eius rei tractationem. Ne tamen iſtius Synodi mora aliquam in obedientiæ ſuſpicionem poſſet afferre, conſultum fuit ut interim ea per Eccleſias ad Epiſcopos mitterentur, fierétque confirmatio rerum in Oecumenico Conventu geſtarum, quæ unà cum apologiâ de dilato negotio ad Romanum Pontificem dirigeretur. Hæc quidem teſtantur Acta Synodi Toletanæ Decimæquartæ anno ſequenti celebratæ.

IESU CHRISTI AN. 684.

BENEDICTI II. AN. 1.

CONST. POGON. AN. 17.

I. LEON. PP. OBITUS.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo octogeſimo quarto, indictione duodecima, *Leo* Papa ubi ſediſſet menſes decem & dies quatuordecim, mortuus eſt quarto Calendas Iulij; quâ die in Eccleſiaſticis Tabulis inter Sanctos adnumeratus habetur, etiamſi apud Anaſtaſium defunctus ponatur quinto Nonas Iulii; quem & ſepultum dicit apud S. Petrum. Habet quoque, eius temporibus factum eſſe, ut ex iuſſione Imperatoris Eccleſia Ravennenſis reſtituta fuerit ſub ordinatione Sedis Apoſtolicæ; hoc eſt, ut defuncto Archiepiſcopo, qui in eius locum eligeretur, iuxta antiquam conſuetudinem Romam veniret ordinandus. Addítque inſuper, eundem Leonem feciſſe Conſtitutum, ut Archiepiſcopi nihil pro uſu Pallij aut diuerſis officiis Eccleſiæ perſolvere deberent. quod etiam conſtat iam olim in Concilio Romano S. *a* Gregorium ſtatuiſſe. Denique ait Anaſtaſius, ſedem Leonis vacaſſe menſem unum, & dies viginti duos. Quapropter hoc eodem anno, die vigeſima Auguſti, BENEDICTUS creatus eſt, eius nominis Secundus, patria Romanus, filius Ioannis, pietate, doctrina, virtutibúſque clariſſimus. Cuius tempore Eccleſiam Romanam in priſtinam libertatem reſtitutam eſſe, Anaſtaſius eſt auctor; cùm (ut ait) Conſtantinus Imp. ei conceſſit, ut qui deinceps eligeretur in Summum Pontificem, mox nulla expectata Imperatoris confirmatione ordinaretur.

a Greg. 4 ep. 44. a. Bar. T. VIII. an. num. LVIII.
BENED. II CREATUR: REDDITA AB IMP. LIBERTAS ELECTIONIS ROM PONT.

II. DE LITERIS BENED. PP. IN HISP. MISSIS.
b Vbi Baronius agit de iis.

Feruntur eiuſdem Benedicti iam electi, nondum tamen conſecrati, duæ epiſtolæ; altera ad Petrum Notarium, altera verò ad Regem Ervigium; de miſſione in Hiſpanias Actorum ſextæ Synodi. Sed cùm eadē Acta iam antehac à Leone illuc miſſa viderimus, eiuſmodi epiſtolæ apertæ convincūtur impoſturæ; non ſolùm quòd in eis Benedictus illa Acta tunc primùm mittere dicatur; ſed maximè quòd eſſe reperiantur eædem ipſæ quæ titulo Leonis ad eundem Regem habentur inſcriptæ; quas æquè ſuppoſitas fuiſſe vidimus. Scripſit quidem Benedictus literas ad Hiſpaniæ Epiſcopos; ſed anno ſequenti *b*, poſtquam accepiſſet confirmationem ab ipſis factam Sextæ Synodi in Concilio, quod (ut mox dicetur) celebrarunt hoc ipſo anno. Eſt enim de iis certa teſtificatio in Actis Decimæquintæ Synodi Toletanæ celebratæ anno Domini ſexcenteſimo octogeſimo octavo. Quibus quidem literis monuit eos Benedictus, ut corrigerent, vel declararent nonnulla, quæ ſubduriuſculè vel ambiguè ab ipſis dicta viderentur de Subſtantiis & Voluntatibus in Chriſto, aliiſque nonnullis capitulis.

III. CONCIL. TOLET. XIV. PRO CONFIRMATIONE SEXTÆ SYN. OECUM.

Hoc igitur eodem anno, qui & quintus Ervigij Regis numeratur, Æra ſeptingenteſimâ vigeſimâ ſecundâ, menſe Novembri, celebrata eſt SYNODUS TOLETANA, ordine Decimaquartā, occaſione receptarum Leonis Pontificis literarum, & Actorum Sextæ Synodi. Interfuerunt Epiſcopi ſeptemdecim, atq; alij per Vicarios decem, ſéxque Abbates. A quibus, præter ea quæ in fine ſuperioris anni dicta ſunt, conſtitutum eſt ut poſt quatuor Oecumenicas Synodos, nempè Nicænam, Conſtantinopolitanam, Epheſinam, & Chalcedonenſem, hæc quæ Sexta dicitur, quinto loco poneretur. Quę ipſi idcircò; non ut abiicerent Quintam; ſed quòd in eâ nihil de fide (ut ſæpè dictum eſt) ſed de perſonis tantummodò actum eſſet, eadem iis prętereunda, ut non neceſſaria ad dogmata, viſa eſt.

IV. FILII IMP. DATI IN FILIOS BENEDICTO PP.
c Paul. diac. lib. 6. cap. 53.

Hoc pariter anno, qui præcedit obitum Conſtantini Imperatoris, contigiſſe ait Anaſtaſius, ut Benedictus Papa recepèrit mallones capillorum Iuſtiniani & Heraclij filiorum eiuſdem Conſtantini, ab eo ad ſe miſſos. Per *Mallones* autem intelligit cirras capillorum: μαλλὸς enim idem eſt quod Vellus, ſeu Coma. Quid autem hoc ſignificaretur ſymbolo, ex Paulo diacono poſſumus intelligere; dum ait *c* Carolum Principem Francorum Pipinium filium ſuum ad Lvvithprandum direxiſſe, ut eius, iuxta morem,

capillum

PER CAPILLOR. EXHIBITIONEM SIGNIFICATA FILIATIO ADOPT.

capillum ſuſciperet; qui eius cæſariem incidens ei pater effectus eſt. Ex quibus eam his temporibus videas conſuetudinem viguiſſe, ut per eiuſmodi exhibitionem capillorum quis alicui offerretur in filium, & qui eos acciperet, patris nomen conſequeretur. Itaque voluit pius Imperator, ut filij ſui ſcirent ſe Romanum Pontificem habere peculiarem parentem, cuius monitis impenſiùs parere deberent. Eſt vero etiam apud eumdem Anaſtaſium *d* in hiſtoricâ præfatione ad Octavam Synodum, aliud eiuſmodi capillorum abſciſſionis exemplum; cùm de admirabili ſtudio Regis Bulgarorum erga Romanam Eccleſiam agens, ſcribit illum eo uſque pietatis proceſſiſſe, ac tanta veneratione B. Petrum coluiſſe, ut quadam die manu propria capillos ſuos apprehendens, contemplantibus cunctis, Apoſtolicæ Sedis Legatis tradiderit, dicens *Omnes Primates & cuncti populi Bulgarorum terræ cognoſcant, ab hodierno die me ſervum fore poſt Deum B. Petri, & eius Vicarij.*

d *Ap. Baron. Tom. X. an. 869. num. LXXIII.*

V. THEOD. EPISC. CONST MORITUR.

Hoc eodem anno Theodorus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, impius ille malorum omnium fabricator, mortuus eſt, cùm ſediſſet (ut teſtatur Nicephorus) annum unum & menſes decem; & in eius locum ſubrogatus *Paulus* ex laico. Quis verò iſte fuerit, & quomodò hæc ſe habuerint Scriptorum inopiâ latet.

VI. c *Bed. lib. 4 hiſt. Angl. cap. 26.* REGNUM ANGLOR. EX SACRILEGIO ET INIUSTITIA DECIDIT.

Hoc item anno Egfridus Nordumbrorum in Anglia Rex, miſſo in Hiberniam exercitu vaſtavit miſerè gentem innoxiam, ita ut nec Eccleſiis parceret aut monaſteriis. Sed mox vindice Deo penas ſui reatus luit; dum anno ſequenti ipſemet exercitum ad vaſtandos pariter ſine causa Pictos ducens, ab iis cum maxima parte militum trucidatus eſt. Hæc pluribus Beda *c* qui addit, ab hoc tempore cæpiſſe virtutem regni Anglorum diffluere, Pictis & Britonibus magna ex parte ſe in libertatem vindicantibus, terráſque ſuas recipientibus.

IESU CHRISTI
AN. 685.
IOAN. V.
AN. 1.
IUSTIN. IUN.
AN. 1.

I. IUSTINIANUS IUN. IMPERAT.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo octogeſimo quinto cœpto, Indictione decimatertia, Conſtantinus Imp. ubi regnaſſet annos ſeptemdecim, diem obiit; relicto IUSTINIANO filio Imperij herede: quem Anaſtaſius in Ioanne tradit, hoc anno inchoante, decimaquarta Indictione menſe Septembri imperare cœpiſſe. Quo tempore divino veluti miraculo factum eſt, ut cùm ipſe Iuſtinianus penè puer eſſet, nulliúſque conſilij, & crederetur Orientale imperium penitùs collapſurum; Deus non ſolùm continuerit barbaros ne adversùs eum moverent exercitus; ſed ſpontè ipſi venerint inſtaurare ſancitam cum patre eius concordiam, aucto etiam quod ipſi perſolvendum eſſet tributo. Id enim de Almelecho Saracenorum Principe Cedrenus *a* teſtatur. Et Theophanes ait, miſſum hoc eodem anno à Iuſtiniano cum exercitu Leontium, Romano Imperio acquiſiviſſe Armeniam, Iberiam, Albaniam, Hircaniam, atque Mediam, interemptis Saracenis illuc exiſtentibus.

a *Cedr. in Iuſt. in Iuſt. an. 1.*

II ERRORES ARMENIORUM.

Inventos autem in Armenia Manichæos Imperatorem igni comburi iuſſiſſe, iam alia occaſione ex Petro Siculo ſuperiùs retuliſſe meminimus. Verùm non his tantum malis eo tempore laboravit Armenia; ſed ut qui diù ſub Saracenis deſederant Chriſtiani, contractis diverſis erroribus, vino tantùm in ſacrificio Miſſæ utebantur, nullâ admixta aquâ; ad ſacerdotium nullum admittebant Iudæorum, niſi qui ex ſacerdotali genere orti eſſent; Quadrageſimæ tempore diebus Sabbati atque Dominicis caſeum & ova comedebant; ac denique more Iudaico carnes intra altare aſſabant, eaſque populo comedendas diſtribuebant: ut de his conſtat ex canonibus nomine Sextæ *b* Synodi poſtea ſancitis.

b *Sex. Syn. c. 33. 46. 100*

III BENED. PP MORITUR.

Hoc item anno *Benedictus* Papa, ubi ſediſſet menſes octo & dies ſeptemdecim, diem obiit ſeptima Maij quâ relatus inter Sanctos reperitur in Tabulis Eccleſiaſticis: qui & ſepultus eſt apud S. Petrum. Cùm autem ſedes vacaſſet menſes duos, & dies quindecim, ſubrogatus eſt in locum eius vigeſimâ ſecundâ Iulij, IOANNES huius nominis Quintus, natione Syrus ex provinciâ Antiochiâ, Cyriaci filius, vir optimis moribus ac literis præditus; qui dum eſſet diaconus, unus fuerat ab Agathone Papâ unus ex Legatis ad Sextam Synodum. Ipſéque poſt multa tempora, iuxta priſcam conſuetudinem, ſtatim poſt electionem, non expectatâ aut petitâ confirmatione Imperatoris, conſecratus eſt Pontifex, ex conceſſione ſuperiori anno factâ à Conſtantino Auguſto. Hæc omnia ex Anaſtaſio.

IOANNES CREATUR.

IV. CONCIL. TYRANNICUM GALLIC.

Eodem anno Domini ſexcenteſimo octogeſimo quinto, *Synodus* in Galliis à Rege Theodotico opera Ebroini Maioris Domûs celebrata eſt; quæ verè tyrannica dicenda fuit; nempè ad id tantummodò coacta, ut de Epiſcopis quos tempore Childerici Regi ſibi contrarios fuiſſe Ebroinus ſuſpicabatur, ipſe pœnas ſumeret. Itaque multos eorum Epiſcopatu privavit, alios exilio mulctavit, quoſdam etiam pœnis ſubiecit intérque alios, *S. Leodegarium* Auguſtodunenſem, quem poſt famem, & carceris ſqualorem, poſt oculorum evulſionem plantarúmque pedum conciſionem, ac linguæ & labiorum exciſionem, poſt denique multa alia diuturnáque ſupplicia, tandem capite truncari iuſſit; ſicque idem ſanctus Dei ſervus feliciter martyrium conſummavit die ſecunda Octobris. Hæc breviter Sigebertus *c* quæ fuſiùs narrat Vrſinus in Rebus *d* geſtis eiuſdem S. Leodegarij, quas fideliſſimè ſcripſit iuſſu Archoaldi Epiſcopi Pictavienſis eiuſdem Sancti æqualis: ubi etiam traditur *Guairinum* quoque Leodegarij fratrem eiuſdem Ebroini iuſſu ad palum alligatum fuiſſe lapidibus obrutum; ſed & ipſum Leodegarium poſt linguæ exciſionem uſum loquelæ recepiſſe, eiuſdémque corpus amputato capite ſeſe erigens, quaſi horæ unius ſpatio ſtetiſſe; ac deinde multa ad illud edita eſſe miracula; ipſiúſque perſecutores ac percuſſores diram paſſos eſſe divinam vindictam. Denique omnium malorum auctor impiiſſimus Ebroinus, tertio poſt eiuſdem Sancti Martyrium anno *e*, ab Ermanfrido trucidatus eſt; cuiúſque anima ad inferuum deduci divina revelatione audita

S. LEOD. GARII MARTYRIUM.

c *Sigeb. in Chron. hoc an.* d *Ap. Sur. 2. Oct.*

DIVINA VINDICTA IN PERSECUTORES.

e *Nempè Domini 687. ubi de eo mox Baronius.*

à cæco, cui idem effo derat lumina: ut Ado Viennenſis eſt auctor.

IESU CHRISTI
An. 686.
CONONIS
An. 1.
IUSTIN. IUN.
An. 1.

I. Ioan. PP. obitus.

ANno Chriſti ſexcenteſimo octogeſimo ſexto, Indictione decimàquartà, *Ioannes* Papa ubi ſediſſet annum unum, & dies undecim (ut Anaſtaſius habet) mortuus eſt die ſecunda Auguſti, & ſepultus apud S. Petrum; ceſſavitque Epiſcopatus eius menſes duos, & dies decem & octo: ſicque die vigeſimâ Octobris ſucceſſor eius CONON creatus eſt Pontifex, conſentientibus in eum omnium votis, cum anteà ſchiſmate diviſi eſſent in electione *Theodori* & *Petri* eiuſdem Eccleſiæ preſbyterorum. Hæc pluribus Anaſtaſius: qui ait eumdem Cononem fuiſſe genere Thracem, educatum in Siciliâ, inde verò in Eccleſia Romana inter preſbyteros meruiſſe; quem & multis egregiis virtutibus præditum laudat. Addit porrò illo creato, confeſtim ad Theodorum Exarchum legatos ex more directos fuiſſe, qui eum de his admonerent. Nimirùm cum Romani Pontificis confirmationem remiſiſſent Imperatores; voluerunt tamen ut non crearetur abſque Italiæ Exarchi, qui propiùs adeſſet, conſenſu: ex quo & illud obortum eſt malum, ut ambientes Pontificatum, per Exarchi miniſterium illud quomodocumque conſequi conarentur, ſæpèque ſchiſmata inde conflarentur.

Cononis ſubrogatio.

Exarchi conſenſus in elect. Pontif.

II. Iuſtin. Imp. fidei Cathol. proditor.

Quin & Iuſtinianum Aug. qui hoc tempore imperabat, haud ſanæ fidei extitiſſe; ſed & adverſatum eſſe Cononi Papæ, eiuſque Legatos Conſtantinopolim miſſos prævaricari coegiſſe, conſtat ex literis Nicolai Pontificis ad Michaëlem Imp. Unde & quod Cedrenus hoc anno tradit, formam à Conſtantino patre conſcriptam, per Iuſtinianum perturbatam eſſe; nihil aliud quàm firmatam à Conſtantino fidem Catholicam adverſus hæreticos, per Iuſtinianum emotam intelligere voluiſſe, eiuſdem exitus declaravit: quantumvis ſcribat Anaſtaſius, eum per literas Cononi promiſiſſe, ſe illibatam perenniter conſervaturum fidem Catholicam. In reliquis verò ſcimus, eodem Anaſtaſio auctore, ipſum Iuſtinianum voluiſſe videri de Romanâ Eccleſiâ benè mereri, dum ex parte minuit catationem patrimonij eiuſdem Eccleſiæ.

III. Conſulendus à Pont. Clerus in Reb. agendis.

Sed quod rurſùm ad Cononem ſpectat, illud perperam factum ab eo idem Anaſtaſius tradit, quòd cùm morte Theophanis vacaret Eccleſia Antiochena paſtore, quorumdam Eccleſiaſticorum perſuaſione, præter conſuetudinem inconſulto Romanæ Eccleſiæ Clero, ordinarit *Conſtantinum* diaconum Eccleſiæ Syracuſanæ, eique pallium ex more conceſſerit. Sed factum eſt, ut cùm qualis eſſet detectus fuerit, nempè factioſus homo & ad conflandas diſcordias natus; eius rei gratiâ, arctâ cuſtodiâ idem aſſervari iuſſus fuerit ab Imperatoris Magiſtratibus qui Siciliam adminiſtrabant.

Kilianus convertit Franconios.

Accidit quoque temporibus iſtis, ut vigente in Hiberniâ monaſticâ diſciplinâ, nonnulli monachi cupierint Evangelium annunciare gentibus. Inter quos eminens *Kilianus* nobilibus parentibus natus, ſacris literis probè in huius virtutibúſque pariter exornatus, Romam profectus, & à Conone Pontifice Epiſcopus creatus, poteſtatem accepit gentibus prædicandi: qui in Germaniæ provinciam, dictam *Orientalem Franciam*, quam iam anteà luſtraverat, adveniens eam gentem unà cum ipſius Duce Goſberto à cultu idolorum ad Chriſti fidem convertit, in civitate VVirtzburg, ſive Herbipoli dicta, ſedem conſtituens; ut fuſiùs narratur in rebus a ipſius geſtis. Quomodò verò martyrium poſteà adeptus fuerit, ſuo loco dicetur. Hîc autem monendus eſt lector, diverſum ab iſto eſſe illum alium *Kilianum* item Hibernum, qui gloria confeſſionis illuſtris claruit in territorio Attrebatenſi, ex quo Molanum b conſule.

a *Ap. Sur. 8. Iul. Extat etiam illam cum Notis Serarius* b *Molan. in Natal. SS. Belg. 13. Novembr.*

V. Iuliani Tolet. lucubrationes adverſus Iudæos.

Hoc inſuper tempore vexabantur Hiſpaniarum Eccleſiæ multitudine Iudæorum; qui haud valentes Regum legibus, Synodalibúſque decretis coerceri, inter alia exprobrare ſolebant Chriſtianis falſam annorum ſupputationem ab origine mundi, ex qua factum eſſet ut ipſi perperàm Meſſiam recepiſſent, cuius adventûs nondum tempus adeſſet. Ad quorum procaciam retundendam, Ervigius Rex rogavit S. Iulianum Toletanum Epiſcopum, ut ſuis ſcriptis eoſdem redargueret. Præſtitit id ipſe quàm fideliſſimè, tres eo argumento libros edens, qui adhuc extant; quos ſe abſolviſſe hoc anno Domini ſexcenteſimo ſexto, Æra ſeptingenteſima vigeſima quartà, teſtatur c. Manifeſto autem errore d in huius Iuliani commentariis inſcribitur Iulianus *Pomerius*: ſi quidem qui *Pomerij* nomine recenſetur inter Scriptores Eccleſiaſticos (& natione Maurus, atque ordine presbyter tantummodò fuit, nec in omnibus rectè de fide ſenſit) ante ducentos fermè annos vixit in Galliis tempore Gelaſij Romani Pontificis, ut auctore Gennadio comperies. Sed inde fluxit erroris occaſio, quòd uterque quoſdam eodem titulo Commentarios edidit, nempè Prognoſticôn; quos tamen multa ab invicem diſcriminent. Fuit verò & alius inſuper Iulianus diaconus Eccleſiæ Toletanæ, cuius eſt præfatio in libros S. Ildefonſi de laudibus B. Mariæ, æquè cognomine inſcriptus *Pomerius*: qui quidem cùm in ea præfatione meminerit Siſberti Archiepiſcopi Toletani, qui poſt Iulianum defunctum eam Eccleſiam rexit, utique ſe diverſum omninò ab eo conſtituit.

c *Iul. adverſ. Iudæ lib. 3 in fi.* d *Agit de his Baron. pluribus in Not. ad Rom. Martyrol. 8. Martij.* [Quorum duo cùm abſque controverſia *Pomerij* cognomen habuerint, ait Bellar. de Script. Eccl. ſe non videre cur non & tertius æquè habere potuerit.]

IESU CHRISTI
An. 687.
CONONIS
An. 1.
IUSTIN. IUN.
An. 3.

I. Conon Papæ obitus.

ANnus Chriſti ſexcenteſimus octogeſimus ſeptimus cœptus eſt Indictione decimaquinta. Quo mortuus eſt *Conon* Papa die decimatertia menſis Octobris, inchoata iam à menſe Septembri Indictione prima, cùm ſediſ-

ſet menſes undecim, & dies viginti tres, ut Anaſtaſius tradit; quem potiùs ſequimur, quàm alios, qui Anaſtaſio antiquiorem non habent aliquem cui inhæreant. Sepultus eſt autem ad S. Petrum & ceſſavit Epiſcopatus eius menſes duos ac dies tredecim.

II. SERGII ELECTIO. Quo tempore dirum conflatum eſt ſchiſma inter *Theodorum* Archipreſbyterum & *Paſchalem* Archidiaconum, populo pro illis in duas factiones diviſo; donec maxima pars Cleri cum Optimatibus ac Iudicibus convenientes, uno conſenſu vigeſimâ ſextâ menſis Decembris Pontificem creârunt SERGIUM preſbyterum, natione Syrum, patriâ Antiochenum, ex patre Tiberio, virum inſignis probitatis & doctrinæ, qui diù in Sicilia vixerat, ac poſteà ab Adeodato Papa in Clerum Eccleſiæ Romanæ cooptatus fuerat, & à S. Leone preſbyter ordinatus Tituli S. Suſannæ. Cui cùm ſtatim Theodorus Archipreſbyter ceſſiſſet, Paſchalis quoque pudore coactus id ipſum publicè egit; ſed clanculùm Ioannem Exarchum promiſſis centum auri libris Ravenna Romam accerſivit qui repertis omnibus in perſonam Sergij conſenſiſſe, & ipſe Paſchali ſuffragari erubuit, verumtamen centum auri libras ab eo ſibi promiſſas, ab Eccleſia S. Petri, fruſtrà reclamante Sergio, immitiſſimè extorſit. Paulò verò pòſt ſceleratus Paſchalis ſortilegiis & idololatriæ attendere detectus, Archidiaconatûs dignitate privatus eſt, & monaſterio incluſus; ubi poſt quinquennium impœnitens mortuus eſt. Hæc omnia ſummatim ex Anaſtaſio. Sed ex eiuſdem Sergij ſepulchri epitaphio, quod ex veteribus monumentis Vaticanæ baſilicæ Manlius edidit, planè intelligitur, prædictum THEODORUM cognitum fuiſſe Pontificem, nec niſi eo mortuo ſediſſe Sergium. Quod quidem reliquos Scriptores penitùs præterit.

Margin: PASCHALIS SCHISMAT. MISERR. FINIS. — THEODORUS SEDIT ANTE SERGIUM.

III. EGICAN. HISP. REX. Hoc item anno contigit mori Ervigium Regem Hiſpaniarum, anno regni ſui octavo inchoante: inque eius locum ſubrogari Egicam, ſive Egicanem, VVambæ olim Regis conſobrinum ſive (ut alij volunt) filium, ipſius verò Ervigij generum; præteritis Ervigij filiis, quòd minùs iuſtè eorum pater regnum adminiſtraſſet. Hæc ex Tudenſi, & Concilio Toletano anno ſequenti habito.

IV. Hoc eodem anno decimo tertio Calendas Aprilis mortuus eſt ſanctitate celebris, Anglorum decus, *Cudbertus* Epiſcopus Lindisfarnenſis; cuius vita ab infantia ad ſenectutem virtutibus micans, nec obitu potuit obſcurari; illuſtrata divinitùs eius ſanctitate miraculis, quæ Beda *a* recenſet in Regus geſtis Anglorum; copioſiùs autem cùm eiuſdem Vitam proſecutus eſt carmine atque ſoluta oratione.

a Bed. de geſt. Angl. lib. 4. c. 27. & ſeqq.

IESU CHRISTI
AN. 688.
SERGII
AN. 1.
IUSTIN. IUN.
AN. 4.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimo octogeſimo octavo, Indictione prima, Æra ſeptingenteſima vigeſima ſexta, menſe Maio, celebratum eſt in Hiſpania CONCILIUM TOLETANUM numeratum Decimum quintum: cui interfuerant Epiſcopi ſexaginta unus, per Vicarios verò quinque, Abbates undecim, & Comites ſeptemdecim. In quo primùm ea quæ ante biennium fuerant à Benedicto Papa in ipſorum Epiſcoporum Hiſpaniæ literis adnotata (ob quod paulò licentiùs Iulianus Toletanus, cui omnia huius Concilij ſcripta tribuuntur, in eumdem Benedictum inſultavit) examinantes; rectè pieque, & ex Patrum ſententia eſſe prolata docuerunt, elucidantes quæ à ſe ambiguè dicta viſa eſſent: quam eorum declarationem Romam miſſam eſſe, & à Sergio Pontifice comprobatam, Rodericus teſtatur. Poſteà verò ex humillima Regis Egicanis maximè pij & religionis tenaciſſimi ſuggeſtione, actum eſt de duobus ſibi in ſpecie adverſantibus eiuſdem Regis iuramentis factis Ervigio Regi; altero de filiorum eius & uxoris omnimoda aduerſùs omnes protectione atque defenſione; altero verò de miniſtranda populo iuſtitia abſque aliqua perſonarum acceptione. Quibus una conciliatis, finis Synodo impoſitus eſt. Sunt tamen rerum Hiſpaniæ Scriptores, qui eumdem Egicanem odio plus æquo indulſiſſe tradant, ut qui filiam Ervigij nomine Cixilonem in coniugem acceptam repudiaverit; vindictàmque ſumpſerit de nobilibus compluribus, quorum arte fuiſſet VVamba regno privatus. Verùm quod ad repudium attinet; ſi factum eſt, nonniſi ex cauſa ſacris legibus approbata factum oportuit: quæ enim vigebat Hiſpanorum Epiſcoporum vigilantia in cuſtodia ſacrorum canonum, & in Regem præſcripta auctoritas, id exiſtimare nos cogit. Quod verò ad reliqua; etiam teſtificatio Synodi Toletanæ *a* Decimæ ſextæ eum liberũ immunémque reddit, dum inter alias eius virtutes extollit miſericordiam in adverſarios ſuos.

Margin: CONCIL. TOLET. XV. — DISCREPANTIA IURAMENTI REGIS EGICANIS CONCILIATA.

a Conc. Tol. XVI. cap. 8.

II. THEOD. FRANC. REG. OBITUS. Hoc item anno mortuo Thodorico Francorum Rege, quem regnaſſe tradunt annos undeviginti, ſucceſſit eius filius Clodoveus huius nominis Tertius. Reiiciunt verò alij obitum Theodorici in annum ſuperiorem; ſed magis huic chronologiæ aſſentiri videtur Angradus monachus in Vita *b* S. Anſberti Rotomagenſis Epiſcopi, dum annum decimumtertium eiuſdem Regis iungit anno Domini ſexcenteſimo octogeſimo ſecundo, & Indictioni decimæ. Porrò iam ipſi Francorum Reges, ſive quòd puerili ætate regnum caperent, ſive ſocordia, vel voluptuoſæ vitæ cupidine, imbelles penitùs redditi, procul aberant ab adminiſtratione curaque Regni: adeò ut in Maioribus Domûs (ut vocare conſueverant) totum eſſet regimen collocatum, quod ita permanſit uſque ad annum Domini ſeptingenteſimum quinquageſimum.

b Ap. Sur. 9. Febr.

IESU CHRISTI
AN. 689.
SERGII
AN. 2.
IUSTIN. IUN.
AN. 5.

I. CEADUALLÆ REG. ANNO Chriſti ſexcenteſimo octogeſimo nono, Indictione ſecunda, S. Ceadualla Rex Occidentalium Saxonum, cùm genti ſuæ

ANGLOR. PIETAS, PEREGRINATIO, ET OBITUS.

præfuiſſet duobus annis ſtrenuiſſimè, relicto regno propter Deum, peregrinatus eſt Romam ad Limina Apoſtolorum; ibique ex voto baptizatus à Sergio Pontifice, adhuc in albis conſtitutus exoptatum diem clauſit extremum anno ætatis trigeſimo; ſepultúſque eſt in Eccleſia S. Petri Apoſtoli, cuius & nomen in baptiſmo ſuſceperat. Hæc pluribus Beda *a*. Eumdem verò in itinere in Minorem Britanniam navigio venientem, inviſiſſe S. VVlmarum Abbatẽ, & ab eo de rebus divinis abundè eruditum eſſe, traditur in Actis *b* eiuſdem S. VVlmari. Inſupérque auctor eſt Paulus *c* diaconus, eumdem Regem Romam pergentem exceptum hoſpitio fuiſſe à Cuniberto Longobardorum Rege, quem iam antea Bertharidus pater in conſortium regni adſciverat. Ceterùm quem Beda *Ceaduallam Regem Saxonum* dixit, alij plerique omnes qui res Britannorum ſunt proſecuti, nominant *Ceduualdradum*; aiúntque fuiſſe non Saxonum Regem; ſed Britannorum, eundémque eius gentis noviſſimum. Quibus conciliandis dici fortè poterit, fuiſſe quidem re verà Britannorum Regem, ſed ob devictos Saxones (quod de ipſo teſtatur *d* Beda) partémque regni illis ademptam, ad maiorem gloriæ titulum Regem Saxonum dici voluiſſe. Porrò & complures alios Anglos omnis ſexûs, generis, ac conditionis homines, huius Regis imitatos exemplum; abdicato ſæculo convolâſſe ad Limina Apoſtolorum, idem Beda teſtis eſt.

a Bed. lib. 5. cap. 7.
b Ap. Sur. 20. Iul.
c Paul. diac. lib. 6. c. 15.
d Bed. lib. 4. c. 15. 16.

III. KILIANI ET SOCIOR. MARTYRIUM.

Hoc eodem anno, octavo *e* Idus Iulij, tribus martyribus Germania illuſtrata eſt. Cùm enim S. Kilianus, de quo ſuperiùs, VVirtzburgenſis ſive Herbipolenſis Epiſcopus, Goſbertum Frãconiæ Ducem iam Chriſtianum redditum admoneret, ut relinqueret vxorem fratris ſui, quã ante baptiſmum ſibi coniunxerat; eiuſdem feminæ (cui Geilæ nomen) odium in ſe acerbiſſimum concitavit. Ideoque, Goſberto ad quoddam bellum profecto, eadem ipſum *Kilianum* Epiſcopum, iam de proximâ morte divinitùs admonitum, unà cum *Colomanno* presbytero & *Totnano* diacono, noctu per ſicarios ſecretò interfici curavit: & ne quis rem geſtam ſcire poſſet, in loco ubi ſepulti ſunt ſtabulum equorum fieri. Quare diù ipſorum morte occultâ redditâ, exiſtimantibus cunctis eos ad ſolitas peregrinationes abſceſſiſſe; tandem uno ex percuſſoribus, ipsâque Geilâ à dæmonibus correptis, ac miſerè extinctis, tum facinus detectum, tum corpora reperta fuêre: atque in divinæ vindictæ cumulum, ipſe quoque Dux Goſbertus à ſuis interemptus eſt, ipſiúſque filij & cognati ab eius provinciæ adminiſtratione expulſi. Hæc omnia pluribus eorumdem Martyrum Acta *f*, antiquitùs fideliter ſcripta. Quorum quidem necem hoc anno Domini ſexcenteſimo octogeſimo nono accidiſſe diſertè teſtatur vetus inſcriptio eorum ſepulchro indita, quam poſuit in ſuis Notis ad eadem Acta Nicolaus Serarius Societatis Ieſu: ex quâ erroris arguitur Sigebertus, dum hæc ad alium annum refert.

e Martyrol. Rom.
f Ap. Sur. 8. Iul.

IESU CHRISTI
AN. 690.
SERGII
AN. 3.
IUSTIN. IUN.
AN. 6.

I. NOVI APOSTOLI IN GERMANIAM.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo octogeſimo Indictione tertiâ, Deus novos Apoſtolos decrevit ad Germanorum converſionem: quibus etſi iam olim Evangelium illuxiſſet, iidem tamen variis motibus ſæpiùs agitati, in priſtinas ferè tenebras reciderant; cùm & adhuc plures illic eſſent populi, quibus nunquam fuiſſet verbum Dei prædicatum, ac præcipuè Friſones & Saxones. A quibus cùm ortum ducerent Angli atque Saxones, qui Britanniam occupatam incolebant; horum nonnulli pietate erga progenitores ducti (auctore & impulſore potiſſimùm S. Ecgberto Anglo, qui monaſticam in Hiberniâ diſciplinam propenſiſſimo ſtudio excolens, cupiverat ipſe eam peregrinationem ſuſcipere, niſi divinitùs iuſſus eſſet aliò pergere) omnes numero duodecim, iidémque presbyteri (uno excepto Adelberto diacono, filio Regis Deirorum) è Britanniâ proficiſcentes, primò in Gallias diverterunt ad Pipinum de Heiſtallo Maiorem Domûs Franciæ: qui cùm nuper expulſo Rege Radbodo Friſones bello perdomuiſſet, in favorem horum duodecim edicto vetuit, ne quis illis prædicantibus quicquam moleſtiæ inſerret. Deinde verò qui inter illos auctoritate ac merito præfulgebat *VVilpreodus*, ſive VVillebrordus, Romam perrexit ad Sergium Papam, ut ab eo, tamquam ſupremo Eccleſiæ paſtore impetratâ pro omnibus, ex more, Apoſtolatûs licentiâ ac benedictione, feliciùs opus ſuſceptum aggrederentur. Hæc pluribus Beda *a*; & ſcriptor *b* Vitæ *S. Svviberti* unius ex eorumdem numero. Quæ autem poſt hęc ſecuta ſunt, ſuis locis dicturi ſumus.

a Bed. lib. 5. c. 10. & ſeqq.
b Ap. Sur. 1. Mart.

II. THEODORI DOROVERN. OBITUS.

Hoc quoque anno *c* magnus ille *Theodorus* Tarcenſis, Dorovernenſis in Angliâ Archiepiſcopus ſanctitate clarus, doctrinâ eximius, poſtquàm ſediſſet annos viginti duos, menſes tres, dies viginti mortuus eſt anno ætatis octogeſimo octavo, die decimanonâ Septembris, quâ relatus habetur inter Sanctos quos Eccleſia Catholica colit. Mortuúſque eſt pariter Hadrianus Abbas, quem unà cum Theodoro a Vitaliano Papâ miſſum vidimus in Angliam. Theodoro verò ſucceſſit Be·ctua'dus vir doctiſſimus; quem Romam eſſe profectum ut ordinationem à Sergio Papâ acciperet, teſtatur Anaſtaſius.

c Bed. lib. 5 c. 8.

III.

Eodémque pariter anno diem obiit *S. Iulianus* Epiſcopus Toletanus, ubi ſediſſet annos decem, menſem unum, dies ſeptem; relatus & ipſe inter *d* Sanctos. In cuius locum ſubrogatus eſt Siſebertus, quem alij Sigebertum, Siſbertum alij nominant; de quo poſteà.

d Martyrol. Rom. 8. Id. Mart.

IV. LEVIS S. CAUSA RUMPENDÆ PACIS.

Quod autem pertinet ad res Orientales, Annales *e* hoc anno referunt, pacem cum Saracenis olim pactam, levi causâ, & magno totius Orientis damno, ab Imperatore eſſe ſolutam; quòd ſcilicèt pecunia ab illis tributi loco pendi ſolita, haud ex more cuſa eſſet ipſius Imperatoris imagine; ſicque nec oblatum in maſsâ aurum

e Theop. & Cedr. an. 6. Iuſtin.

acci-

accipere voluiſſe. Vnde planè expertus tunc Oriens eſt quod habet Eccleſiaſtes *f*; *Væ tibi terra cuius Rex eſt puer.*

f Eccleſ. 10

IESU CHRISTI
AN. 691.
SERGII
AN. 4.
IUSTINI IUN.
AN. 7.

I. CONCIL. CÆSARAUGUST. III.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo nonageſimo primo, Indictione quartâ, Æra ſeptingenteſimâ vigeſimâ nonâ, Calendis Novembris, celebratum habetur in Hiſpaniâ CONCILIUM CÆSARAUGUSTANUM, Tertium ordine poſitum: in quo canones ſanciti dumtaxat quinque repeiuntur. Inter alia verò, cùm iam anteà Toletanum Decimumtertium *a* ſtatuiſſet de uxoribus Regum, ne poſt eorum obitum ad ſecunda vota tranſirent (ne videlicèt occaſione nuptiarum Reginæ, daretur alicui animus invadendæ tyrannidis) in præſenti nunc Cæſaraugustano, quò faciliùs eiuſmodi pericula evitarentur, additum *b* prætereà eſt, ut relicta Regis poſt eius obitum veſtem regiam deponeret, religioſámque induens, cum monialibus in monaſterio vitam tranſigeret.

a Conc. Tol. XIII. cap. 5.

DECRETA DE VIDUIS REGUM HISP.

b Conc. Cæſaraug. III. cap. 5.

II. Hoc item anno mortuus eſt Berthariduѕ Rex Longobardorum laudatiſſimus, pietate, iuſtitiâ, ac miſericordiâ præſtans, cùm regnâſſet ſolus annos ſeptem, decem autem cum filio Cunipertо. Hæc ex ſententiâ Pauli diaconi. Cunipertus verò iam ſolus regnans, adverſarium paſſus eſt Alachim Ducem Tridentinum ſubditum ſuum, qui contra Berthariduм iam inſurrexiſſet, hominem ſævum, ac præcipuè Epiſcopis & miniſtris Eccleſiæ perinfenſum. Adverſus quem accingente ſe quoque gladio Zenone diacono Eccleſiæ Ticinenſis, licèt contra tyrannum ac religionis perduellem; exitus tamen declaravit, non placere Deo ut ſacri altaris miniſtri pugnēt armis; ſed potiùs agant apud ipſum precibus: etenim abſque aliquo emolumento idem pugnans, miſerè interfectus eſt. Ceterùm nefarius tyrannus eò magis adverſùs clericos exaſperatus, barbarè atque prorſùs impiè vovit, ſi victoriam ei Deus contra Cunipertum daret, ſe unum puteum impleturum de teſticulis clericorum. Sed obſtitit Deus, qui eum in prælio adverſus Cunipertum interire voluit; cùm anteà, exercitibus ad prælium ex adverſo exiſtentibus, ſingularem pugnam, quam ei Cunibertus ad evitandam militum occiſionem obtulerat, recuſâſſet, quòd (ut aiebat) inter contos Cuniberti videret S. Archangeli Michaëlis imaginem, ad quam ei fidelitatem iuraſſet. Narrat hæc omnia Paulus *d*.

c Paul. diac. lib. 5. c. 38 & ſeqq.

ALACHIS CONTUMELIOSUS TYRANNUS DAT POENAS.

d Ibid. c. 40. 41.

III. Hoc pariter anno, ubi Paulus Conſtantinopolitanus Epiſcopus ſediſſet annis ſeptem mortuus eſt, ac in locum eius ſuffectus *Callicinus* Vaſorum Eccleſiæ cuſtos, homo novandarum rerum ſtudioſiſſimus; de quo plura inferiùs.

IESU CHRISTI
AN. 692.
SERGII
AN. 5.
IUSTIN. IUN.
AN. 8.

I. CONCIL. CONST. APPENDIX AD SEXT. OECUMEN.

ANNO Chriſti ſexcenteſimo nonageſimo ſecundo, Indictione quinta, celebratum eſt *Conſtantinopoli* ſub Gallinico eius civitatis Epiſcopo, CONCILIUM, ſeu potiùs *Conciliabulum*: in quo nomine Sextæ Synodi ſanciti ſunt centum & duo canones; quot nunquam hactenùs in aliquo Concilio Oecumenico conditi reperiuntur. Scimus quidē hanc Pſeudoſynodum ab aliis referri in quartum vel quintum annum à celebratione Sextæ Oecumenicæ, putà à Tharaſio *a* ipſo Conſtantinopolitano Epiſcopo: verùm non ante præſens tempus coactam eſſe, ex tertio eius Canone liquidò demonſtratur; dum in eo bis aſſeritur celebrata poſt quartam Indictionem, quæ anno præterito elapſa eſt. Ideò que redargutus eſt idem Tharaſius à Theophane: ſed redarguendus & ipſe Theophanes; dum viginti ſeptem annos enumerat ab eadem Sexta Synodo ſub Conſtantino, uſque ad horum canonum ſanctionem ſub Iuſtiniano, referens eos ad annum ſecundum reſtituti eidem Iuſtiniano Imperij. At cùm hunc Conuentum collectum fuiſſe conſtet Sergij Papæ temporibus, nequaquàm ad Iuſtinianum reſtitutum referri poteſt, cùm iam anteà Sergius deceſſerit. Quare cùm Sextam Synodum abſolutam videtimus Indictione decimâ inchoante; planè uſque ad hunc præſentem annum, quo canones illi ſanciti ſunt, anni dumtaxat intercedunt decem abſoluti.

a In Sept. Syn. Act. 2.

II. Porrò iuſtè à maioribus *b* eiuſmodi conventiculum, *Erratica Synodus* dicta eſt; omni penitùs auctoritate carens, quippe quæ multa habeat contra iugem Eccleſiæ Catholicæ traditionem, Veterúmque Patrum doctrinam, atque Conciliorum decreta. Quæ omnia, putà ab alijs abundè tractata *c* & à nobis ferè iam ſuperiùs diverſis locis ſecundùm rerum diſcutiendarum occaſiones elucidata, ut modò omittamus; quid illud eſt, ut poſt decem annos à ſoluto Concilio Oecumenico, eiuſdem Concilij nomine ab alio illegitimè coacto conventu aliorum Epiſcoporum canones ſanciantur? Quos ſi ſanciendos aliqua neceſſitas poſtulabat; quænam exigebat ut nomine Synodi ante decennium habitæ cenſerentur? Sed maior illa fatuitas, ut nōn nomine tantùm Sextæ, ſed & Quintæ Synodi ante centum quadraginta circiter annos celebratæ, iidem ſanciti fuerint: nempè ad illarum ſupplementum, ut ſcilicèt & in hoc æquipararentur quatuor prioribus in quibus plures conditi eſſent canones. Hac enim ius facti rationem prætexuiſſe, ipſimet qui convenerunt Epiſcopi præfati ſunt ad Iuſtinianum Imperatorem; & poſteà declaravit homo ſchiſmaticus, atque ſchiſmaticorum patronus Theodorus Balſamon *d*, multa in eorumdem canonum defenſionem garriens, atque procaciter etiam mentiens eidem pſeudoſynodo interfuiſſe Legatos Romanæ Eccleſiæ (quòd videlicèt præſentes fuerint nonnulli ex illis Epiſcopis Orien-

b Bed. de ex. æt. & a 9

ERRATICA SYNODUS.

c Vide abūdè eius Synodi nullitates ap. Baron. Annal. To. VIII. hoc an. præter illa quæ variis locis de yſdem dixit præcedentibus Tomis, & hos ex illo. Adde Bellarm. Contr. de Rom. Pont. lib. 2. c. 27. Turrian. in lib. de Sext. Syn. Can. de Loc. Theol. c. ult. ad arg. 6. Perron. cent. Reg. Mag. Brit. lib. 1. cap. 42.

PSEUDOSYN. APPENDIX AD DUAS SYNODOS.

d Balſ. in Nomocan. Phot.

tanbus, quibus Romani Pontifices conſueviſſent delegare vices ſuas, ad audiendos ſi qui eſſent in Oriente qui indigerent Apoſtolicæ Sedis auxilio. Sed hoc longè aliud eſſe, quàm decernere Legatos ad aſſiſtendum pro ſede Apoſtolica Oecumenicis Synodis, nemo non videt) ac denique multùm deſudans in conſuendis ficûs folijs, ad tegendas parentum turpitudines: qui & ideò hanc pſeudoſynodum *Quini-ſextam* vocatam fuiſſe ait, quia ſcilicèt replevit quod Quintæ & Sextæ deerat. Ceterum ea talis fuit, ut & ipſos Græcorum Annalium Scriptores illius puduerit; quippe nullus eorum de eâ vel verbum quidem.

III. Ipſi tamen eius fabricatores, ad corroboranda quæ inaniter ſtatuiſſent, auctoritatem Apoſtolicam ſubripere tentaverunt, ſine quâ nullius illa ponderis eſſe ſcirent. Itaque apud Iuſtinianum Imp. egerunt, ut eoſdem canones confirmandos mitteret Romam ad Sergium Papam. Verùm ſanctus Pontifex paratior mori (ut ait Anaſtaſius de his agens) quàm novitatum erroribus conſentire, ipſos reiiciendos eſſe decrevit. Quapropter miſit rursùm Imperator Zachariam Protoſpatharium ſuum, qui eumdem Pontificem Conſtantinopolim perduceret. Sed præſtò exiſtens divinum auxilium, effecit ut Italica militia Ravennâ & aliunde cum ducibus ſuis Romam veniens, Sergium à periculo liberaverit, Zachariam autem iniuriis & contumeliis agitatum ab Urbe expulerit. Hæc enim huius temporis ſcriptores Paulus *e* diaconus & Beda *f* Venerabilis teſtantur: quibus ſubſcripſerunt & reliqui qui poſteà Hiſtorias conſcripſere, Ado Viennenſis, Marianus Scotus, & alij. Rem verò geſtam fuſiùs enarrans Anaſtaſius Bibliothecarius, illud inſuper inter alia addit, Zachariam viſis vndique concurrentibus militibus, in cubiculum ipſius Pontificis perfugiſſe, ac præ nimiâ timoris anguſtiâ ſe ſub eiuſdem lectum abſcondiſſe, ſenſuúmque defectionem paſſum eſſe.

SERGIUS PP. DAMNAT CANONES ERRATICÆ SYN. LIBERATURA FURORE IMP.

e Paul. diac lib. 6. de geſt. Long c. 11.
f Bed de ſex at. in Iuſtin. Min

IV. His tamen nihil deterriti Græcorum Epiſcopi ſæpius poſtea per eumdem Imp. idem obtinere conati ſunt à ſubſequentibus Pontificibus, Ioanne Septimo, & Conſtantino; ſed fruſtrà ſemper, ut videbitur ſuis locis. Quinimmò teſtificatione Anaſtaſij liquet, tantum abeſſe ut Romana Eccleſia eos canones receperit, ut nec aliqua trium antiquarum ſedium Patriarchalium Orientalium (nempè Alexandrinæ, Antiochenæ, & Ieroſolymitanæ) eos ut reciperet induci potuerit; nimirùm quòd earumdem Eccleſiarum Patriarchæ, nec per ſe, nec per ſuos legatos, eiuſmodi Conciliabulo interfuiſſent. Ita enim uſque ad ſua tempora eos in deteſtatione illorum canonum perſeverâſſe idem auctor fidem facit in epiſtola nuncupatoriâ ad Ioannem Octavum, quam præmiſit verſioni à ſe factæ è Græco in Latinum Septimæ Synodi Nicææ celebratæ; ubi etiam legentes admonuit, ne putarent ſi interdum eorumdem canonum Sextæ Synodi nomine promulgatorum in Septimâ mentio haberetur, eos ab Eccleſiâ Romanâ eſſe receptos aliquando. Vnde pariter intelligas, haud obſtare ſi Gregorius Secundus & Hadrianus Pontifices ex iis citâſſe reperiantur canonem octogeſimum tertium, qui eſt de Imagine Saluatoris pigendâ in formam hominis: ſi quidem id egerunt dum adversùs ipſos Græcos, eoſdémque Iconoclaſtas pugnarent; nempè ut ſuis ipſorum gladiis eos iugularent: quomodò & Paulus Apoſtolus Ethnicorum teſtimoniis uſus eſt; & hæreticorum etiam auctoritatibus contra hæreticos uti licere Gelaſius alibi docuit, & quotidianâ Eccleſiæ conſuetudine approbatum eſt.

IIDEM REIECTI AB OMNIB. SEDIB. PATRIARCH.

V. Verùm quamvis eadem S. R. E. eos canones ſemper auerſata fuerit quos traditiónibus Patrum & antiquorum Conciliorum decretis contrarios in plurimis eſſe novit; toleravit tamen multa in Græcis, putà connubia clericorum, & alia eiuſmodi, quamdiù Catholicæ fidei & Eccleſiæ unitati non ſunt adverſati. Sed qui tanta procaciâ, inter alia mala, confregêre iugum à Patribus cuſtoditum Eccleſiaſtici cælibatûs, de quo dictum eſt aliàs *g* abundè, iidem & in reliquis ſunt in deterius æquè prolapſi: ut vix brevia poſt hæc ſint reperiri interſtitia temporum, quibus vel hæreſi, vel ſchiſmate, non fuerint ab Eccleſia Catholicâ & Orthodoxâ diviſi: quouſque tandem, in ultionem ſcelerum, à Deo vindice poſt longam patientiam meruerunt virgâ furoris Aſſur conteri; cùm nihilominùs pia mater Eccleſia Catholica & Apoſtolica numquam deſtiterit eoſdem ſic deliquentes iugiter admonitionibus excitare. Quod enim poſteriores Græci ex mala ſua conſcientia putaverunt, ab ipſo tempore Sextæ Synodi intermiſſam omninò fuiſſe Catholicam communionem Græcorum Impp. cum Romanâ Eccleſia; eiuſmodi falſam opinionem Nicolaus Papa refellit in epiſtolâ ad Michaëlem Auguſtum ſcriptâ. Namque id longè poſteà ſub Photio Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ pſeudo-epiſcopo contigiſſe dicetur ſuo loco. Porrò ipſe Iuſtinianus Imp. hoc eodem anno, quo iſta moliri cœpit adverſus Romanum Pontificem, iuſto Dei iudicio, per ſuos Duces *h* prodita Armenia, incœpit pœnas luere impietatis ſuæ: & Callinicus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, malorum omnium concinnator, poſteà (ut dicetur) ab eodem Auguſto oculis orbatus eſt, & in exilium miſſus.

EX QUO TEMPORE GRÆCI DETERIUS LAPSI.

g Sup. an. 58. num. VII. uſque XIII.
h Theoph. & Cedr. an. 8. Iuſtin.

VI. Quod ad ſtatum rerum Occidentalium pertinet; ultimus numeratur hic annus Clodovei Tertij Francorum Regis, qui poſt obitũ Theodorici parentis regnavit annos quatuor. Succeſſit in eius locum Childebertus frater ipſius: quem tenuiſſe regnum annos decem & ſeptem, habet auctor apud Aimoinum *i*; cui præ ceteris inhærendum putamus; cùm res ſui temporis ſcripſiſſe teſtetur.

CHILDEB. SUCCEDIT CLODOVEO.

i Aim. lib. 4. cap. 49.
k Ibid. c. 52.

IESU CHRISTI
AN. 693.

SERGII
AN. 6.

IUSTIN. IUN.
AN. 9.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimo nonageſimo tertio, Indictione ſexta, menſe Maio, habita eſt SYNODUS TOLETANA, dicta Decimaſexta, eadémque Generalis nominata; cui in causâ gravi convocati interfuerunt Epiſcopi quinquaginta novem, & per Vicarios tres, præter Abbates quinque, & viros Illuſtres. Accidit enim ut Siſbertus eiuſdem civitatis Epiſcopus

CONCIL. TOLET. XVI. IN CAUSA PRODITIONIS. ARCHIEP. TOLET.

oblitus quo fungebatur muneris ſacerdotalis, necnon iuramenti quod dicitur Fidelitatis Regi præſtiti, adversùs vitam maximè pii ac iuſti Regis Egicanis coniurationem fuerit machinatus. Cuius cauſæ cognitione à Rege Epiſcopis demandatâ, ut ſacris legibus adversùs eum ageretur; eumdem Siſbertum Synodus a ab Epiſcopatu depoſuit, bona eius Fiſco addixit, excommunicatúmque perpetuo exilio damnavit; inque eius locum b ex Regis nominatione ſuffecit Felicem, Hiſpalenſem antea Epiſcopum.

a Conc. Tol. XVI. cap. 9.

b Ibid. c. 12.

II. Pro Rege quotidie Missa celebretur.

c Can. 8

Præſtitit inſuper eadem Synodus illud ſuo Regi laude dignum, ut præceperit c pro eo, eiuſque liberis, quotidie Miſſas ubique locorum in Hiſpaniis celebrari, excepto Paſſionis Dominicæ die, quando (ut aiunt) altaria denudata exiſtunt, nec cuiquam Miſſarum licèt ſolemnia celebrare. Quibus verbis agnoſcas veterem Eccleſiarum ritum hactenùs obſervatum, ut ipsâ Sextâ feriâ heddomadæ Sanctæ ſacrificium Miſſæ minimè offerretur. Sunt & alia ibidem conſtituta, tantâ Synodo digna; quæ tu conſulas.

III. SS. Hevvald. martyrium.

d Martyr. Rom. 5. Non. Oct.

Eodem anno duobus ſanctis martyribus, iiſdémque presbyteris, quorum utrique nomen *Hevvaldo*, aucta eſt Germania; quos & colit univerſa Eccleſia d Catholica. Qui cùm è Britanniâ profecti fuiſſent ad converſionem Saxonum; cæſi ſunt à ruſticis idololatris; eorum verò corpora in Rhenum fluvium proiecta, per quadraginta millia paſſuum, contra impetum aquæ decurrentis, tranſlata ſunt in locum ubi ipſorum eſſent ſocij; atque tum è radio lucis eadem illuſtrante, tum revelatione divinâ cognita, à Pipino Francorum Duce & maiore Domûs regiæ, Coloniæ ſepulta ſunt. Hæc pluribus Beda e

e Bed. lib. 5. cap. 11.

IESU CHRISTI
An. 694.

SERGII
An. 7.

IUSTIN. IUN. 10.

LEONTII I.

I.

ANno Chriſti ſexcenteſimo nonageſimo quarto, Indictionis ſeptimæ, Iuſtiniani Imp. decimo, cùm idem Imp. iam omnibus odio factus, tam ob ſævitiam erga ſubditos, ac præcipuè cives Conſtantinopolitanos, quam ob contemptum rerum ſacrarum, iuſſiſſet quibuſdam ſuis Ducibus, ut noctu populum trucidarent, initio facto à Patriarchâ: ſub idem tempus LEONTIUS Præfectus olim Orientis, è carcere, in quo per calumniam triennio detentus fuerat, Imperatoris iuſſu eductus ut Græciæ præficeretur; duorum præcipuè monachorum, qui captivo ipſi Imperium vaticinati fuerant, hortatu, ſeditionem in eumdem ipſum Iuſtinianum movens, à populo Imperator acclamatus eſt: ipſe verò Iuſtinianus captus, præciſis naribus (unde & poſteà Ῥινότμητος, id eſt *Trunco naſo*, dictus) Cherſonam in exilium relegatus; ac Theodotus pſeudomonachus, & Stephanus Sacellarius, quorum miniſterio diris modis populum vexârat, funibus ad pedes ligatis, per vias in forum publicum tracti atq; combuſti ſunt. Hæc Theophanes, Cedrenus, Zonaras, aliique Græci: Error tamen eſſe putatur, quod habet Theophanes, Iuſtinianum non naribus tantùm, ſed & linguâ fuiſſe præciſum: nam conſtat poſteà ipſum eſſe locutum. Porro has tandem ipſe impietatis ſuæ pœnas dedit, quod & Romanam Eccleſiam inſecutus eſſet, & Orientalem novis decretis penitùs deformâſſet.

Leontius Imperat.

Iustin. Imp. truncato naso in exilium eiicitur.

II. Concil. Tolet. XVII. adversùs Iudæos.

Hoc item anno Hiſpaniæ exagitatæ ſunt perfidorum ac nequiſſimorum motu Iudæorum, conſpirantium adverſus Regem, regnúmque, atque univerſos Chriſtianos, & in ſocietatem adhibentium Iudæos illos qui habitabant in Africâ. Quorum cognitâ coniuratione, eàdémque relatâ per Regem Egicanem ad CONCILIUM, quod tunc *Toleti* habitum eſt omnium Hiſpaniæ Epiſcoporum, eorúmque Hiſpanis ſubditorum Galliæ Narbonenſis Antiſtitum, ac multorum procerum (videlicet eiuſdem Regis anno ſeptimo, Æra ſeptingenteſimâ trigeſimâ ſecundâ, menſe Novembri) quod Decimumſeptimum ordine dictum eſt; communi omnium conſenſu adversùs eoſdem Iudæos ſtatutum eſt, ut redigerentur in ſervitutem, ac bona fiſco addicerent. Et quoniam iidem Chriſtianæ religioni nomen dederant, & baptiſati fuerant, illud de liberis eorum conſtituerunt, ut cùm ſeptem annorum ætatis eſſent, divellerentur à parentibus, & Chriſtianorum ritu educarentur, iiſdémque nuptiarum fœdere iungerentur.

III. a Conc. Tol. XVII. can. 5. Ne Missæ pro defunctis celebrentur pro vivis.

Succiſa eſt pariter in eodem Concilio a abuſio illa ſuperſtitioſa quæ in ſacro-ſanctum Miſſæ ſacrificium irrepſerat; dum ſcilicèt aliquis adversùs inimicum ſuum odio flagrans, ut ille citiùs ex humanis ſubduceretur, pro ipſo offerret, vel offerendum curaret ſacrificium pro defunctis offerri ſolitum: in quos Synodus excommunicationem, & exilium perpetuum decrevit. Statuit verò prætereà eadem Synodus alia ad ſacros ritus pertinentia; quæ tu conſulas.

IESU CHRISTI
An. 695.

SERGII.
An 8.

LEONTII.
An. 2.

I. Frisior. Eccles. ex sanguine martyr. propagatur.

ANno Chriſti ſexcenteſimo, nonageſimo quinto, indictione octavâ, Eccleſia Friſiorum in Germaniâ feliciter propagata eſt, ſanguine ſanctorum Martyrum irrigata: nam præter duorum Evvaldorum necem ſuperiùs enarratam, contigit & *S. Vvigbertum* unum pariter de duodecim illuc miſſis, martyrio coronari iuſſu Radbodi Regis Friſiæ crudeliſſimi. Nec tamen ideò alij ab opere deſtiterunt; ſed variis locis prædicantes, ſequentibus eos ſignis atque prodigiis, magnos ubique progreſſus fecerunt. Ideóque viſum eſt duos ex illis eligere qui ordinati in Epiſcopos deberent, Vvilbrordum ſcilicet, & Svvibertum. De illo dicetur anno ſequenti. *Svvibertus* autem miſſus in Angliam, hoc eodem anno Epiſcopus conſecratus eſt à S. Vvilfrido Merciorum Antiſtite; dictúſque poſt

S. Svviberti prædicatio.

eà ſpecialiter *Apoſtolus Teiſterbandiæ*, *Vveſphaliæ*, *& Boraſtuariorum*, quòd populos illos *a* per multos labores, & vitæ pericula, ad fidem Chriſti converterit; multa edens miracula, quibus & mortuos ſuſcitavit, & dæmones effugavit, aliaque plurima eiuſmodi Apoſtolica ſigna fecit: quæ fusiùs, unà cum aliis eius ſociorum rebus geſtis, ipſorum conſocius Marcellinus deſcripſit in Actis *b* eiuſdem S. Svviberti.

a Baron. an. ſeq.

b Ap. Sur. 1. Mart.

II. Hoc item anno *c* in finitimâ provinciâ ex hâc vitâ migrâſſe conſtat alium pariter Apoſtolicum virum, *S. Audomarum* Morinorum Epiſcopum, prædicatum *Apoſtolum Taruanenſium*; quos iam olim Chriſtianos factos; ſed negligentiâ Præſulum in idololatriam relapſos, ipſe prædicatione & miraculis perfectè reddidit Catholicos: cuius extant *d* Res præclarè geſtæ à Fulchaldo conſcriptæ. Eodémque pariter anno, die nona Februarij, ponitur obitus *S. Anſberti* Epiſcopi Rotomagenſis, de quo ſuperiùs; cùm antè calumniam paſſus apud Pipinum Maiorem Domûs regiæ ſolum vertere miſſus in exilium coactus fuiſſet: unde poſtmodùm liberatus, reverſúſque in patriam, reſponſo mortis accepto ſacrificio Miſſæ prævio ſe paravit, & ſic feliciter Deo ſpiritum reddidit, miraculiſque poſt obitum claruit, quæ pluribus narrat Angradus monachus in eius Vita *e*.

c Fulchar. & Molan. 9. Sept.

S. AUDOMARI OBITUS.

d Ap. Sur. 9. Sept.

e Ap. Sur. 9. Febr.

IESU CHRISTI AN. 696.
SERGII AN. 9.
LEONTII. AN. 3.

I. ANNO Chriſti ſexcenteſimo nonageſimo ſexto, Indictione nonâ, vir Apoſtolicus Vvilbrordus ſive Vvillebrordus, ſuperiori anno à ſociis miſſus ut Epiſcopus conſecraretur, iterùm Romam veniens ad Sergium Papam, ab eo nomen *Clementis* accepit, & Archiepiſcopus Friſonum ordinatus eſt, id etiam exigente Pipino Duce & Maiore Domûs Franciæ; qui & eidem redeunti ſedis locum dedit Traiectum, olim Vviltenburg dictum. Hæc Beda *a*, & Marcellinus *b*. Sed & divina prævia admonitione, Sergium Papam ordinaſſe Epiſcopum eumdem Vvilbrordum, tradit Albinus Flaccus in Rebus *c* geſtis eiuſdem Sancti.

VVILLEBRORDUS ORDINATUR EPISCOPUS.

a Bed. de hiſt. Ang. lib. 5. cap. 12.

b Marcel. in Svvibert. ap. Sur. 1. Mart.

c Ap. Sur. 7. Novemb.

II. Hoc eodem anno, Leontij Imp. tertio, Saraceni ſive Arabes Africam ceperunt. Unde mox à Ioanne Patricio illuc à Leontio miſſo expulſi, iidem paulò pòſt cum maiori claſſe redeuntes, Ioannem inde populerunt. Quare erubeſcentes Romani milites, atque timentes redire Conſtantinopolim; motâ ſeditione ABSIMARUM Imperatorem creatunt, eúmque TIBERIUM nominarunt. Qui Conſtantinopolim accedens, Leontium captum, naribus præciſis in Dalmatiæ quoddam monaſterium relegavit. Hæc Annales ex Theophane ac Cedreno. Ceterùm Africam tentatam ſæpiùs, deprædatámque, Saraceni ab hoc tempore, abſque obice poſſederunt; cùm ea non ſolùm hæreticis Manichæis atque Donatiſtis refertiſſima eſſet; ſed etiam moribus corruptiſſima, adeò ut ipſi etiam Epiſcopi *d* uxoribus commiſcerentur. Ex quibus, quanta eſſent alia mala, facilè poſſumus meditari; quorum cauſâ quemadmodùm olim Deus ad eos puniendos immiſit Vvandalos, modo eoſdem penitùs perdendos tradidit Saracenis.

ABSIMARUS ELECTUS IMP. LEONTIUM EIICIT.

d Sext. Syn. cap. 12.

IESU CHRISTI AN. 697.
SERGII AN. 10.
TIBER. ABSIM. AN. 1.

I. ANNO Domini ſexcenteſimo nonageſimo ſeptimo, Indictione decimâ, ac ſequentibus pariter annis, Friſia, Hollandia, aliæque Germaniæ provinciæ, ſumma induſtria excultæ ſunt, & ad fructum uberrimum reſtitutæ, prædicatione & miraculis SS. Vvilbrordi Traiectenſis primi, & Svviberti item primi Vverdenſis Epiſcopi, ceterorúmque quos ex Angliâ & Hiberniâ eò acceſſiſſe vidimus; atque aliorum qui ab iis ab opus admiſſi, miſſique ſunt ex decreto *Concilij* ibidem *Traiecti* habiti ad res novellarum eiuſmodi Eccleſiarum optimè diſponendas: quorum immenſos labores, mirabiles profectus, prodigioſa miracula, & ſanctos exitus deſcripſit auctor Vitæ prædicti Svviberti *a*; quem tu conſulas *b*; necnon Albinum Flaccum in Rebus *c* geſtis eiuſdem S. Vvilbrordi.

PROPAGATIO FIDEI IN GERMANIA.

a Ap. Sur. 1. Mart.

b Agii. & Baron. fusè de eo. hoc & ſeqq. annu.

c Ap. Sur 7. Novemb.

IESU CHRISTI AN. 698.
SERGII AN. 11.
TIBER. ABSIM. AN. 2.

I. ANNUS Domini ſexcenteſimus nonageſimus octavus, Indictione undecimâ inchoatus, illuſtratus eſt Martyrio *S. Lamberti* Tungrenſis, ſive Leodienſis Epiſcopi, *Taxandriæ Apoſtoli* nuncupati *a*, quòd populum illum ab idolorum cultu ad fidem Chriſti per multos labores & anguſtias perduxerit. Extant *b* eius Acta à Stephano Epiſcopo Leodienſi ſcripta: in quibus tamen multa deſiderantur, ut (quod imprimis ponendum erat) quæ præceſſit ab eo ſæpiùs facta obiurgatio Pipino de Herſtallo Maiori Domûs Franciæ, ob Alpaidem pellicem ſubintroductam, cùm legitimam haberet uxorem Plectrudem: quod abſque controverſiâ omnes tum veteres tum recentiores hiſtorici affirmarunt, qui dicunt *c* ipſum pellicis Pipini hortatu, ab eiuſdem pellicis fratre Dodone intra Eccleſiam SS. Coſmæ & Damiani interemptum fuiſſe; Dodonem verò, omnéſque cædis conſcios paulò poſt divinâ vindictâ acerrimè punitos, miſerrimè periiſſe. Additúrque, adeò inviſas etiam poſt mortem pellices ipſi S. Lamberto fuiſſe, ut ceteris cunctis ſine repulſâ ad oſculandum ſuum corpus admiſſis, ſi qua pellex accederet, quaſi turbine quodam exagitatam retrocedere compelleret. Eius verò corpus poſt duodecim annos tranſlatum eſt in

S. LAMBERTI MARTYRIUM.

a Sigeb. in Chron. hoc an. Molan. in Natal. SS. Belg. 17 Sept.

b Ap. Sur. 17. Sept.

c Vid. Append. ad Vit. à Steph. ſcriptam. ap. Sur. ibid.

Etiam post mortem reiicit pellices. d In Vit. S. Suvibert. ap. Sur. 1. Mart. c. 25. ap. Baron. Tom VIII. an. 714

Legiam; quæ ex vico crevit in nobilem civitatem, ex eiuſdem Martyris gloria atque miraculis ibidem iugiter edi ſolitis. Pipinum autem uſque ad obitum vehementi fuiſſe exagitatum dolore ob viri ſanctiſſimi necem, Marcellinus *d* eſt auctor: quamvis numquam miſer deſtiterit à conſortio pellicis, quod ex eâ ſuſcepiſſet Carolum Martellum, quem reliquit heredẽ ſuum. Ceterùm hoc item anno *Begam* eiuſdem Pipini matrem, ſanctitate claram, ad Dominum tranſiiſſe, auctor eſt Sigebertus in Chronico. Sequenti verò idem auctor tradit, ipſum Pipinum orbatum eſſe filio Drogone Duce Campanienſium: verùm illum ſupervixiſſe Pipino parenti, Marcellinus affirmat.

II. e Syn. in. hoc an. Bed. de ſex. ætat. f Paul. diac. lib. 5. cap. 14. Conc. I. Aquileiense.

Hoc eodem anno *e* celebrata reperitur Synodus Aquileiensis, quæ (ut ait Paulus *f* diaconus) ob imperitiam Quintum Oecumenicum Concilium ſuſcipere diffidit, donec à Sergio Papâ admonita, & ipſa ceteris Eccleſiis conſenſit. Porrò longè ante hoc tempus reſipuiſſe liquet Eccleſiam Aquileienſem ab antiquo ſchiſmate, causâ Quintæ Synodi orto ob Tria Capitula: ſiquidem eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopus Agatho nomine, interfuiſſe, & ſubſcripſiſſe reperitur Synodo celebratæ ab Agathone Papâ. Quamobrem eadem iterùm in errorem lapſam dicere opus eſt, perfectè verò à Sergio eſſe curatam.

III. g Theoph. & Ced. hoc an.

Eodem anno, Imperij Abſimari ſecundo, tradunt Annales *g* Romanum exercitum Syriam peragrantem ac deprædantem, occidiſſe ducenta barbarorum millia, ingentémque retuliſſe prædam. Mirum autem auditu, quantum gens Saracenorum fuerit his temporibus numeroſa, utpotè quæ Armeniam, Perſidem, Palæſtinam, Ægyptum impleret, & Libyam, Africamque univerſam penitùs occùparet, inſulâſque complures, atque iamiam in Europam ſe infundere pararet: & quantumlibet multiplices eorumdem cædes fierent, nullam viſi ſunt diminutionem ſenſiſſe, nec contineri potuiſſe quin illaberentur in extras regiones.

Iesu Christi
An. 699.
Sergii.
An. 12.
Tiber. Absim.
An. 3.

I. a Molan. in SS. Belg. 3. Novembr. S. Hubertus Episc. Leodien.

Anno Chriſti ſexcenteſimo nonageſimo nono, Indictione duodecimâ, Sergius Papâ, divina præviâ admonitione *a*, conſecravit *S. Hubertum* Leodienſem Epiſcopum, dignum S. Lamberti martyris ſucceſſorem, eumdémque nobiliſſimo genere ortum, ut potè filium Bertrandi Aquitaniæ Ducis. Qui ut populum ſibi ſubditum in Catholicæ fidei obſervantiâ, & S. R. E. obedientiâ, à qua ſanctum Evangelium accepiſſent, cultu perpetuo firmiter contineret, ac poſteros eodem vinculo obligaret, tradidit illi urbi ſigillum S. Lamberti imagine ſculptum, atque huiuſmodi inſcriptione notatum, *Sancta Legia Romanæ Eccleſiæ filia*; ut ex Placentio Molanus refert. Extant verò ipſius Huberti Vitæ Acta, quibus inſignes eius virtutes, & in edendis miraculis immenſa gratia prædicantur. Contulitque ipſe in aream Dominicam de prædicatione ad gentes manipulos uberes, ex *Brabantiæ* populo tunc Infideli collectos.

II. Serg. PP. divinitùs liberatur à calumnia incestûs. b Ap. Sur. 25. Maij. c Bed. 5. hist. Angl. 19.

Quibus etiam temporibus contigit ex frequenti commercio venientium ex Angliâ Romam ad Limina Apoſtolorũ, innotuiſſe Sergio Papæ *S. Aldhelmum*, ſive Aldhelmum, Schireburgenſem Epiſcopum; quem, eius virtutibus captus, in Vrbem acciverit. De quo legitur, liberâſſe divinâ virtute ipſum Sergium à calumniâ progeniti ex inceſtu pueri; ita videlicèt ut cùm eumdem puerum novem tantùm dies natum, coràm omnibus in virtute Iesu Christi interrogâſſet, num Sergius Papa eo crimine teneretur; reſponderit clara voce puer Sergium nihil commercij cum feminis habuiſſe. Hæc ita in ipſius Althelmi Actis *b*. Verùm quòd nuſquam alibi de re tantâ mentio habeatur, haud ſatis tuta fides auctoris. De eorum Sancto conſtantiora ſunt quæ Beda *c* refert: qui cùm præclaram de eo mentionem faciat, eiuſdem etiam ſcriptorum monumenta memorat; videlicet Librum de Paſchate adverſus Britonum errorem, aliúmque de Virginitate verſibus & proſa compoſitum. Cuius hactenùs extat de Virginitate ſoluta oratione tractatio.

III. Britannia correcta errorem de Paschate et tonsura. d Id. lib. 5. c. 16. & 22. Commentarius de Locis Sanct. e Ibid. cap. 16.

Quod verò ad Librum ſpectat de Paſchate; tempus hoc id poſtulabat, ut qui in iis regionibus pollerent ingenio, illud exercerent in evellendo eiuſmodi moliæ conſuetudinis errore, de quo ſæpè dictum eſt ſuperiùs. Quorum egregia opera, atque imprimis inſignium Abbatum Adamnani, & Ceolfridi (quod pluribus Beda *d* proſequitur) factum eſt ut hoc tempore maxima pars Scotorum & Pictorum, Britonúmque, Catholicam Paſchæ ac Tonſuræ clericalis obſervationem ſuſceperint. Additque idem auctor, his ipſis prætereà tẽporibus eumdem Adamnanum ſcripſiſſe librum de Locis Sanctis, ex veridica relatione ipſi facta ab Arculpho Galliarum Epiſcopo, qui totum fermè Orientem, ac præcipuè Terram-Sanctam diligentiſſimè perluſtraverat, & in patriam rediens vi tempeſtatis in Occidentalia Britanniæ litora delatus fuerat. Eſtque is ipſe Commentarius, quem poſteà idem Beda in compendium (ut teſtatur *e*) redactum, viginti diſtinctum capitibus edidit; hodiéque extat.

Iesu Christi
An. 700.
Sergii
An. 13.
Tiber. Absim.
An. 4.

I. De S. Vulfranni ad Fris. apostolatu. a Ap. Sur. 20. Mart.

Anno Domini ſeptingenteſimo, Indictione decimatertiâ, *S. Vulframnus* Archiepiſcopus Senonenſis in Gallia, ad prædicandum *Friſonum* genti ex divina revelatione animum induxit: ubi quamplurimis ingentibus editis miraculis, multos ad fidem Christi convertit; ut fuſiùs in eius Vita *a* narrat Ionas monachus Fontanellenſis huius ſæculi Scriptor. Eiuſmodi autem miraculis ita veritas Chriſtianæ religionis innotuit, ut liberè prædicandi, & qui vellent eſſe, Chriſtianos fieri licentiam par-

tium illarum Princeps Radbodus, inſenſiſſimus anteà Chriſtianis, impenderit: adeò ut & filius eius id fuerit ab eodem ſancto Pontifice conſecutus.

IESU CHRISTI
AN. 701.
SERGII
AN. 14.
TIBER. ABSIM.
AN. 5.

I. SERGII P. OBITUS.

ANnus Chriſti ſeptingenteſimus primus inchoatus eſt Indictione decimaquartâ. Quo *Sergius* Papa, cùm ſediſſet annos tredecim, menſes octo & dies quatuordecim, mortuus eſt quinto Idus Septembris; atque ſepultus in baſilicâ Petri. Hæc ex Anaſtaſio, & Romano Martyrologio; in quo eiuſdem Sergij nomen ob meritum ſanctitatis relatum habetur. Porrò ex ipſius ſepulchri epitaphio, quod ex veteribus monumentis eiuſdem Vaticanæ baſilicæ Manlius exſcripſit, planè intelligitur, eumdem Pontificem multa paſſum, ab Vrbeque pulſum per *Ioannem* Sedis Apoſtolicæ invaſorem, ſeptennij fatigatum fuiſſe exilio: quod quidem reliquos omnes Scriptores penitùs præteriit. Sed extant alia eiuſdem præclara monumenta apud Anaſtaſium, ad Eccleſiarum ornamenta, & ritus Eccleſiaſticos pertinentia. Ex quibus illud eſt, quòd ſtatuit ut in Miſsâ tempore confractionis Dominici corporis, *Agnus Dei*, &c. à Clero & populo decantaretur. Itemque quòd ex divinâ revelatione invenit in ſacrario Eccleſiæ S. Petri, in angulo obſcuriſſimo, capſam argenteam nimia annoſitate nigram; atque intra eam, Crucem lapidibus pretioſis ornatam habentem portionem ſaluriferi Ligni Dominicæ crucis; quæ ex illo tempore omni populo Chriſtiano die Exaltationis eius, in baſilica Salvatoris Conſtantiniana dicta, oſculanda & adoranda propoſita eſt.

EXILIUM PASSUS AB INVASORE SED. APOST.

II. Extat inſuper apud auctorem qui poſt Bedam proſecutus eſt res geſtas Anglorum, eiuſdem Pontificis epiſtola ad Ceolfridum Abbatem in Anglia eius monaſterij in quo à teneris annis BEDA coaluerat, creveratque in virum perfectum ſanctitate & doctrina inſignem: qua idem Pontifex ipſum Bedam ad ſe mitti poſtulavit, quem conſuleret de rebus quibuſdam Eccleſiaſticis. In quo quidem ipſius Bedæ commendes modeſtiam, qui cùm ſæpè eiuſdem Sergij Papæ meminerit, numquam ſe ab eo vocatum literis tradiderit, ſilentio preſſa reliquens quæ ad laudem ſuam ſpectare poſſe viderentur. An autem Sergium adierit, & hoc ignoratur: ſed potiùs non iviſſe putamus; nam ea quę ad Hiſtoriam Anglicanam texendam ipſi opus erant ex Eccleſiæ Romanæ archivis petere, non à ſe inde allata, ſed opera Nothelmi, qui ſub Gregorio Papa Secundo Romam venit, ſe accepiſſe teſtatur in epiſtola nuncupatoria ad Ceolulphum Regem poſita in fronte eiuſdem à ſe conſcriptę Hiſtoriæ.

BEDA VOCATUS ROMAM A SERG. PP.

III. Sub eodem quoque Sergio Papâ contigiſſe obitum ſanctiſſimi viri *Trudonis*, habet Theodoricus [a] Abbas in Rebus geſtis eiuſdem Sancti: qui quidem quòd Haſbanijs concionatus eſt Evangelium CHRISTI, *Haſbaniorum* meruit *Apoſtolus* appellari: cuius & dies natalis ab Eccleſiâ Catholicâ quotannis celebrari conſuevit.

a Ap. Sur. 23. Novemb. lib. 2. cap. 7.

IV. IOAN VI CREATUR.

Cùm autem poſt Sergij obitum Sedes Romana vacaſſet (ut habet Anaſtaſius) menſem unum & dies viginti, hoc eodem anno, die vigeſimâ nonâ Octobris, creatus eſt IOANNES eius nominis Sextus natione Græcus. Quo ipſo anno (ut idem auctor ſcribit) venit è Siciliâ Romam Theophylactus Patricius & Exarchus Italiæ, aliquid moliturus adversùs eumdem nuper electum Ioannem; quænam verò cauſæ novæ interceſſerint, ignoramus. Tunc autem etiam accidiſſe tradit, quod & vidimus eveniſſe ſub Sergio, nimirùm ut in defenſionem Pontificis univerſa Italiæ militia Romam convenerit, ab eiúſque furore ipſe Theophylactus per eumdem Ioannem liberandus fuerit. A quo tempore Exarchorum vires admodum tenues reddi cœpêre; contrà verò Romanis Pontificibus, pro quibus milites ſtarent, augeri: adeò ut poſt hæc ſupplices, non inſultantes, in Italiam mittere Imperatores ſolerent Exarchos. Ceterùm quas pœnas dederit Imperator, cùm in Romanum Pontificem impiè iſta tentavit, dicetur anno ſequenti.

RES IMP. IN ITALIA IMMINUTÆ.

V. IMMENSA FLAGITIA VVITIZÆ REG.

Hoc eodem anno, defuncto Hiſpaniarum Rege Egycane, filius eius Vvitiza, qui cum patre annos quinque hactenùs regnaverat, ſolus regni habenas moderandas ſuſcepit. Qui per iniuſtitiam & impietatem ſuam ſervus factus peccati, omnibúſque ſcatens vitiis, ſe ipſum vnà cum ſuis præcipitem dedit, ianuámque latè pandidit, quà poſt eius obitum Saraceni, torrentis inſtar influerent in Hiſpanias. Sed quòd nec furioſum Regem cohibere conati ſint Hiſpaniarum Epiſcopi, factum eſt ut & defecerit Regnum, & ipſi ſimul ducti fuerint in captivitatem Epiſcopi, Eccleſiæque dirutæ, monaſteria deſolata, atque omnia denique peſſumdata. Et (ut ait iſta deplorans Lucas Tudenſis, antiquus rerum Hiſpanicarum ſcriptor) quia Reges & Sacerdotes Dominum dereliquerunt, cuncta agmina Hiſpaniarum derelicta à Domino perierunt. Tradit enim de Vvitizâ, multa illum nefanda & horribilia flagitia per Hiſpanias ſeminâſſe, & ad rapinas, luxurias, comeſſationes, ac voluptates carnis, ſe ſuóſque inclinâſſe: nec ipſum ſolùm, poſtpoſitâ omni religione divinâ, plures uxores & concubinas habuiſſe. Ducibúſque ſuis ut ſimiliter agerent imperâſſe; ſed & effeciſſe, ut æquè Epiſcopi, ceterique Eccleſiæ miniſtri aſpernarentur Eccleſiaſtica munia atque ſacramenta; & ne adversùs ipſum inſurgerent, iiſdem uxores & concubinas habere præcepiſſe, immò & ne obedirent Romano Pontifici, publico edicto ſub mortis interminatione prohibuiſſe; quæ res (ut ait) pereundi cauſa Hiſpaniæ fuit. Pulſo quoque in exilium Toletano Epiſcopo Iuliano. (Rodericus tamen, & alii non Iulianum, qui Tertius eius nominis eſſet dicendus Toletanus Epiſcopus, ſed Gundericum ſub Vvitizâ ponunt) filium ſuum Oppam Archiepiſcopum Hiſpalenſem ſimul ac Toletanum eſſe voluit, ut faciliùs poſſet per duplicem eiuſmodi auctoritatem, fidei Catholicæ ſtatum convellere. Iudæos inſuper in Hiſpaniam revocavit; & ſublatis Eccleſiæ privilegiis, multas Iudæis immunitates

CUR HISPANIÆ TRADITÆ SARACENIS.

APOSTASIA AB ECCLES. ROM.

nitates tribuit. Pleróſque Principes alióſque nobiliſſimos viros occidit, aut relegavit. Deniq; in tantam. veſaniam proceſſit, ut muros cunctarum urbium ſui regni (exceptis Toleto, Legione, & Aſturico) ſubuerterit, ne poſſent ſibi reſiſtere cives, cùm eos perſequi vellet. Hęc & alia Tudenſis: quæ omnia toto ſui regni decennio ſunt ab eodem Vvitizâ nefariè perpetrata.

VI. CONCIL. TOLET. XVIII.

Verumtamen ipſius exordio, ut ſpecimen optimi Principis præſeferret, ex omnibus Hiſpaniarum Epiſcopis *Toleti* CONCILIUM generale collegit, dictum ordine Decimũ octavum. Cuius Acta cur nequaquam, ut ceterorum, ſcriptis tradita reperiantur, ea ferè omnium ſententia eſt, quòd cùm in eo complura ſancita fuerint Eccleſiaſticæ diſciplinæ contraria, placuerit æterno ſilentio ſepeliri. Sed cùm omnes conſentiant initia Vvitizæ fuiſſe optima; crediderim potiùs, quæ fuerant benè in hoc Concilio geſta, poſteà ab ipſo in tyrannum erumpente fuiſſe penitùs abrogata, ipſaque eius Acta conſciſſa.

VII. DE CAUSA DEFECTIONIS VVITIZÆ AB ECCL. ROM.

Sed cauſam apoſtaſiæ tam inſolentis ab Eccleſiâ Romanâ, cùm nemo (quod noverimus) vel antiquorum, vel recentiorum hiſtoricorum enarret; nos quænam fuerit, ex certis antiquitatis monumentis in medium adducemus. Extant *b* enim Gregorij eius nominis Septimi Romani Pontificis ſanctitate & magnitudine animi celebris, duæ inter alias epiſtolæ ad Principes qui Hiſpaniam à Saracenis recuperaſſent, ſcriptæ Indictionibus undecimâ & decimaquintâ, annis nimirùm Domini milleſimo ſeptuageſimo tertio & ſeptuageſimo ſeptimo; quibus ſignificat, Hiſpaniæ Regnum, antequàm invaderetur à Saracenis, fuiſſe Romanæ Eccleſiæ traditum, quantum etiam ad ius & proprietatem, a poſſidentibus ipſum Gothorum Regibus maximè piis; non ita quidem ut eo ipſi caruiſſe voluerint; ſed ut illud annuo perſoluto tributo, Eccleſiæ Romanæ nomine poſſiderent. Ex iis itaque omninò affirmare neceſſe videtur, horum Regnum indigniſſimum ſucceſſorem impium Vvitizam, cùm eiuſmodi donationem iniquo animo ferret, eamdem irritam reddere conatum, illud quod recenſet Tudenſis de non

QUANTO ſtio DAMNO REGES IURA ECCLES. VIOLENT.

parendo Romano Pontifici ſanxiſſe decretum. Quòd enim ipſum à Rege qui Catholicus habebatur, intelligis promulgatum; utique non fidei; ſed temporariæ utilitatis causâ factum agnoſcas oportet. Sed inde perſpicuè colligas, quàm malè conſulant ditionibus ſuis Principes, qui Eccleſiæ iura tollere vel minuere conantur. Etenim ultor exurgens Deus *c* in virgâ ferreâ tamquam vas figuli confringit eos qui aſtiterunt adversùs Dominum & adversùs Chriſtum eius, cupientes proiicere à ſe iugum ipſorum. Paruiſſe verò Hiſpaniæ Reges Gregorio Septimo, in reſtituendis Eccleſiæ Romanæ iuribus, videbitur ſuis locis: ut planè fuerit luce apertiſſimâ declaratum, ſicut inobedientiâ Principum iactura totius facta eſt Regni, ita eorumdem obedientiâ fuiſſe à barbaris vindicatum & ſtabilitum, atque in exteras etiam gentes dominij auctoritate propagatum.

b *Greg. Sept. 1. ep. 7. & 4. ep. ult. Tom. 3. Epiſt. Rom. Pont.*

c *Pſal. 2.*

IESU CHRISTI
AN. 702. 703.
IOAN. VI.
AN. 1.2.
TIBER ABSIM.
AN. 6.7.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſecundo, Indictione decimaquintâ, Tiberius Imp. qui anno ſuperiori tentavit deturbare Ioannem Romanum Pontificem, paſſus eſt divino iudicio dirum adverſarium, à quo ipſe pelleretur Imperio. Siquidem (ut habent Græcorum Annales *a*) hoc ipſo anno Iuſtinianus Rhinotmitus, quem exulem degere vidimus apud Cherſonam, Chaiani Lazorum Regis ſorore in matrimonium ſumptâ, eiuſdem Regis ope ad reditum arma parare cœpit. Quem tanto vindictæ ardore incenſum ferunt, ut cùm maris tempeſtate in ſummo vitæ diſcrimine eumdem conſtitutum monuiſſet, unus ex familiaribus ſuis, ut voveret Deo, ſi Imperium recuperaret ſe inimicis ſuis indulturum; reſponderit; *Immò ſi pepercero cuiquam eorum in hoc loco me Deus demergat.* Sícque Dei iudicio, qui in perfidos ultionem parabat, evadens legationémque mittens ad Trebellium Bulgarorum Regem, ut eius auxilio poſtet reſtitui in imperium; iſto libenter annuente, factum eſt, ut

IUSTINIANI IMP. ARDENS VINDICTÆ CUPIDO.

a *Theoph. Cedr. Zon. & alij.*

II. Anno ſequenti (qui fuit Chriſti ſeptingenteſimus tertius, Indictionis primæ) idem in Imperium reſtitutus fuerit per eumdem Trebellium, clanculò per aquæductum ingreſſus Conſtantinopolim. Qui cùm Tiberium Abſimarum, & eius fratrem Heraclium, alióſque primores civitates fugâ ſibi conſulentes, in poteſtatem accepiſſet; mox primores illos, atque Patricios, in muro civitatis ſupplicio affecit; Abſimatum autem, atque Leontium qui primus occuparat Imperium; vinctos per urbem in pompâ duxit; ludiſque Circenſibus eos repræſentans, uſque ad ſolutionem primi bravij eorum cervices pedibus calcavit, univerſo populo illud Davidicum *b* acclamante; *Super aſpidem & baſiliſcum ambulâſti, & conculcâſti leonem & draconem:* inde eos in Cynegium miſſos, capite truncari iuſſit. Innumerabilem quoque multitudinem tam civium quàm militum extinxit; pluréſque ſaccis incluſos in mare proiecit, atque alios cùm ad prandium vel cœnam accubitarent, mox ut ſurgerent cervicum inciſione perdi iuſſit. Sed & Callicinum Conſtantinopolitanum Patriarcham oculis orbavit, Romámque relegavit; ſuffecto in eius locum *Cyro* quodam Amaſtridis inſulæ monacho, qui ei recuperationem Imperij prædixerat: Omnibúſque rebus penitùs ſtabilitis, Trebellium Bulgarorum Regem muneribus dignè donatum ad propria dimiſit: filium vero ſuum TIBERIUM, *Theodorámque* coniugem Imperiali coronâ pariter inſignivit. Hæc omnia ex Græcorum Annalibus, Theophane, Cedreno, & aliis: quæ cœpta hoc anno in ſequentem propagata noſcuntur. Ceterùm miro Dei iudicio factum eſt, ut Callinicus, qui primus auſus eſſet abſque conſenſu Romani Pontificis Uniuerſale congregare Concilium, atque in eo canones edere contra traditiones maiorum & Eccleſiaſticam diſciplinam, qui que

IMPERIUM RECUPERAT, ET DIRAM D'E ADVERSARIIS VINDICTAM

b *Pſal. 90.*

CALLIN. EPISCOP. CONST. ROMAM RELEGATUS.

adverſus Romanam Eccleſiam adeò ardenti ani.o pellexerat Iuſtinianum ab eodem talia paſſus ad ipſum Romanum Pontificem remiſſus ſit, ab eo vitæ ſtipem accepturus.

III. Eodem anno Chriſti ſeptingenteſimo tertio, Cunibertus Rex Longobardorum, vir ſatis laudatus, vbi annos duodecim regnâſſet poſt patris obitum, mortuus eſt, relicto Regni herede Luithberto filio parvulo, cui tutorem Aſprendum virum illuſtrem conſtituit. Hinc verò multi civiles tumultus pro regno inter Principes orti ſunt; quos pluribus deſcribit Paulus *c* Diaconus.

c Paul. diac. lib. 6. cap. 12.

IV. Quo item anno *d* defunctus eſt S. *Benedictus* (anteà Biſcopus dictus) Abbas in Angliâ, miræ ſanctitatis vir, cuius diem natalem celebrat Eccleſia pridie Idus Ianuarij eo verò monaſteriorum fundatore, propagatus eſt in Angliâ mirificè monachiſmus, cuius ipſe regulas Romæ didicerat. Extat Bedæ *e* homilia in eius die natali dicta, ubi plura de ipſius laudibus ac virtutibus habet: quem & ait, quòd rudis adhuc in gente Anglorum fides & Eccleſiarum inſtitutio floreret, ad beatorum Apoſtolorum Limina peregrinaturum advolâſſe, ut ibi perfectam vivendi formam ſumeret, ubi per ſummos Chriſti Apoſtolos totius Eccleſiæ caput emineret eximium.

d Sigeb. in Chron.
DE S. BENED. ABBATE IN ANGLIA.
e Bed. hom. de Sanct. tom. 7.

IESU CHRISTI
AN. 704.

IOAN VI.
AN. 3.

IUSTIN. RHINOT.
iterùm Imp. AN. 1.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quarto, Indictione ſecundâ, exagitata eſt Italia bellis Longobardorum civilibus; donec Aripertus victor, è medio ſublatis adverſariis, ſolus pacificè regnavit. Hunc tradit Paulus *a* diaconus donationem patrimonij Alpium Cottiarū, quæ quondam pertinuerant ad ius Apoſtolicæ Sedis ſed à Longobardis multo tempore fuerant ablatæ, reſtituiſſe; & hanc donationem aureis exaratam literis Romam direxiſſe. Quæ quidem ſub Ioanne Septimo, qui anno ſequenti ſedere cœpit, facta eſſe Anaſtaſius Bibliothecarius tradit: eiuſdem verò donationis, ſeu potiùs reſtitutionis æque teſtes ſunt Beda, Ado Vienenſis, & alij Chronicorum Scriptores. Porrò Aripertum victoriam ab hoſtibus reportâſſe precibus *S. Boniti* Arvernenſis, qui dimiſſo Epiſcopatu Romam ad Limina Apoſtolorum pergens, ab eo in itinere amanter exceptus fuerat; traditur in Rebus geſtis eiuſdem Sancti.

a Paul. diac. lib. 6 cap. 13.
ALPES COTTIÆ RESTITUUNTUR ECCLESIÆ ROM.

II. Eodem anno Chriſti ſeptingenteſimo quarto, Edilredus Rex Merciorum, poſtquàm regnâſſet annos triginta unum, monaſticam vitam amplexus, Coënredo regnum reliquit. Qui & ipſe Coënredus, vitâ licèt innocens, ac moribus ſincerus; tamen pro conſequendâ delictorum ſuorum pleniori indulgentiâ, anno ſui regni ſexto abdicans ſeſe, Romam peregrinatus eſt ad ſancta Limina Apoſtolorum. Hæc ſuis locis Beda in Epitome. Ita planè primitivæ illius Eccleſiæ Anglicanæ fuit erga ſacram religionem vigens fervénſque cultus; ut ob frequentiam Deo philoſophantium, fuerit inſula referta undique monaſteriis, in quibus & Reges ipſi, qui fuerant leones in prælio, mox in ſacris ſeptis, cæleſtibus caulis incluſi redderentur agni mitiſſimi.

REGES ANGLOR. SE ABDICANT AMORE VITÆ RELIGIOSÆ

III Porrò huius Coënredi temporibus accidiſſe ponit Beda *b*; ut Nobilis quidam vir, qui quantum pro induſtria exteriori Regi placebat, tantum pro interiori ſuîmet negligentiâ diſplicebat; cùm ab eo ſedulò admoneretur ut confiteretur & emendaret ſcelera ſua, priuſquàm ſubito mortis superventu tempus omne pœnitendi & emendandi perderet; ille verò verba ſalutis ſpernens, ſemper in tempus ſequens pœnitentiam remitteret: demùm in gravē infirmitatem incidens, rurſùm a Rege admonitus ut vel tunc confiteretur, reſpondit non ſe tunc velle id agere; ſed cùm ab infirmitate reſurgeret, ne fortè exprobrarent ſodales quòd tempore mortis faceret ea quæ ſoſpes noluerat. Sed miſer paulò pòſt, cùm & adhuc à duobus Angelis viſitatus, nec ſic ad Pœnitentiam moveretur; tandem ſuperveniente malignorum ſpirituum catervà circumdatus, in deſperationem incidens, advenienti denuò Regi rem ſignificavit, mòxque deſperans deceſſit è vitâ. Simile quoddam exemplum de monacho impœnitente narrat idem auctor *c*. Extántque alia quamplurima apud S. Gregorium in Dialogis, & alios rerum Eccleſiaſticarum tractatores: ex quibus diſcant homines, pœnitentiam non differre.

b Bed. lib. 5. cap. 14.
DE MISERANDO INTERITU CUIUSDAM IMPŒNITENTIS.
c Ibid cap. 15.

IESU CHRISTI
AN. 705.

IOAN. VII.
AN. 1.

IUSTIN. RHINOT.
iterùm Imp. AN. 2.

I. ANNO Domini ſeptingenteſimo quinto, Indictione tertiâ, *Ioannes* Sextus Romanus Pontifex, ubi ſediſſet annos tres, menſes duos, dies duodecim, mortuus eſt die decimâ Ianuarij, ac ſepultus ad S. Petrum: ceſſavítque ſedes eius menſem unum & dies decem & octo. Hæc Anaſtaſius. Ex cuius ſententiâ liquet, eius ſucceſſorem creatum eſſe ipſis Calendis Martij. Fuit autem is, IOANNES eius nominis Septimus, æquè natione Græcus, ex patre Platone genitus.

IOANNES PAPA VI. MORITUR.
IOANNES VII. CREATUR.

II. Incredibiles enim perſpicias fuiſſe Græcorum artes, quibus niſi ſunt ſibi ſubiicere Romanam Eccleſiam. Quod enim tyrannicæ confirmationi Romani Pontificis tandem renunciâſſent Imperatores, ſtuduerunt aliâ viâ id efficere; nimirùm agentes ut in collegium S. R. E. Clericorum allegerentur Orientales, iidémque operâ Exarchorum crearentur Pontifices. Hincque videas tot his temporibus ſediſſe eiuſdem Eccleſiæ Antiſtites ex Oriente prognatos. Sed factum eſt tamquam miraculum a Deo, ut iidem creati Pontifices Apoſtolicæ Sedis, ſpiritum pariter hæreditârint Apoſtolicum, ſteterintque adverſùs omnes conatus Imperatorum & Orientalium Epiſcoporum. Quod & de ipſo, de quo eſt ſermo, Ioanni Septimo accidiſſe probatur. Si quidem cùm ad ipſum Iuſtinianus

VNUS SPIRITUS OMNIUM ROM. PONTIFF.

Ang-

IOAN. PP. AVERSATUR CANONES SEXT. SYN.

Aug. honorificam legationem duorum Metropolitanorum direxiſſet, ut ſancitos Sergij temporibus Conſtantinopoli Sextæ Synodi nomine canones examinaret, & quos conſentientes reperiſſet Catholicæ diſciplinæ, confirmaret, ceteros pro arbitrio reiiceret, etſi iuſta hæc petitio eſſe videretur, tamen quòd non deceret maieſtatem Apoſtolicæ ſedis, vel quid minimum comprobare quod in non legitimâ Synodo ſtatutum eſſet; ipſe Ioannes convocato ad hoc Epiſcoporum *Concilio*, recuſavit omninò eoſdem canones vel ex parte approbare, licèt nec eoſdem condemnare voluerit, ne commoveret animum Imperatoris. Verùm eos non recepiſſe, ſatis videri poterat condemnaſſe. Conſtant autem iſta ex Anaſtaſio in eodem Ioanne.

III. DE S. VVILFRIDO EPISC. EBORAC.

Prædictæ verò eâ de causâ celebratæ Romæ Synodo interfuit etiam mirificus ille S. Vuilfridus Archiepiſcopus Eboracenſis in Angliâ, de quo ſuperiùs; ſed interfuit ut reus. Iterùm enim calumniam paſſus, & ſede pulſus, iterùm ad Sedem Apoſtolicam ſe contulit; à quâ, eâdem Synodo abſolutus, in Angliam rediens ægrotavit ad mortem Meldis in Galliâ; ſed Archangeli Michaëlis viſione recreatus, in patriam adveniens, *Synodo* factâ iuxta fluvium Nidd, cum honore ſedi ſuæ reſtitutus eſt; ac poſt aliquot annos in pace quievit, poſtquàm ſediſſet annos quadraginta quinque. Hæc pluribus Beda a.

a *Bed. lib. 5. cap. 20.*

IESU CHRISTI
An. 706. 707.
IOAN. VII.
An. 2.3.
IUSTIN. RHINOT.
iterùm Imp. 3.4.

II. a *Ex Theoph. & Cedr.*

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſexto, Indictione quartâ, nihil prætereà Annales a reddunt: niſi quòd non ſine magnâ ingrati animi nota, Iuſtinianus Aug. qui armis Bulgaricis fuerat in Imperium reſtitutus, adversùs eos duxit exercitum ſed mox dignas tulit pœnas, utpotè qui poſteriores in bello ferens, fuga elapſus vix cum paucis Conſtantinopolim redire valuit.

II. IOAN. PP. OBITUS.

Sequenti autem anno, *Ioannes* Papa, ubi ſediſſet annos duos, menſes ſeptem, dies ſeptemdecim, mortuus eſt decimoquinto Calendas Novembris, inchoata iam Indictione ſexta; ac ſepultus ad S. Petrum: ceſſavitque ſedes eius menſibus tribus; ut habet Anaſtaſius. Ex cuius ſententiâ, ſucceſſoris creatio prolata eſt uſque in annum ſequentem quo de eâ dicturi ſumus.

IESU CHRISTI
An. 708.
SISINNIUS.
CONSTANT.
An. 1.
IUSTIN. RHINOT.
iterùm Imp. 5.

I.

ANNO Domini ſeptingenteſimo octavo, Indictione ſextâ, decimoquinto Calendas Februarij, creatus eſt Papa SISINNIUS, natione Syrus ex patre Ioanne: qui (inquit Anaſtaſius) podagrico humore ita tenebatur conſtrictus, ut ſibi cibum propriis manibus exhibere non valeret. Itaque cùm tenuiſſet Pontificatum dies dumtaxat viginti, ſeptimo Idus Februarij obiit morte repentina; & ſepultus eſt in baſilica S. Petri. Cúmque ſedes vacaſſet menſem unum, Nonis Martij creatus eſt Pontifex CONSTANTINUS æquè filius Ioannis, & natione Syrus. Hæc ex Anaſtaſio.

SISIN. PP. CREATIO, ET OBITUS.

CONSTANTINI ELECTIO.

II.

Huius verò Conſtantini Pontificatûs exordio contigit creari Ravennatem Archiepiſcopum Felicem; qui Romam ex more ſe conferens ut conſecrationem acciperet ab ipſo Pontifice, profeſſionem fidei edidit, & obedientiæ ſponſionem. Sed rediens Ravennam, civium inſtigatione iterùm ſe ſchiſmate ab Apoſtolica Sede diviſit. Cuius rei cauſâ & in ipſum concitatus Imperator, Ravennam Theodorum Patricium cum exercitu miſit, qui capta civitate, rebelles bonis ſpoliavit, ac vinctos Conſtantinopolim miſit, ubi morte puniti ſunt, ipſéque Felix Archiepiſcopus oculis privatus, & in Pontum relegatus. Hæc Anaſtaſius. Quæ quidem meruêre Ravennates ab Imperatore perpeti, quòd Exarchatûs confiſi potentiâ, ſæpiùs a contra Romanam Eccleſiam rebellantes, venia ſæpiùs obtenta abuſi eſſent. Porrò defuncto poſt biennium Iuſtiniano, Felicem liberatum b eſſe exilio, & licèt cæcum, Eccleſiæ ſuæ reſtitutum poſt præſtitam Pontifici Romano ſolitam obedientiam, idem Anaſtaſius tradit. Eundémque egregia claruiſſe ſanctitate, ac miraculis etiam coruſcaſſe, auctor eſt Hieronymus Rubeus, qui copiosè proſecutus eſt res Ravennates. Ex eo tempore conſtat, eiuſdem civitatis Epiſcopos ſemper ſe & in omnibus Eccleſiæ Romanæ Pontificibus obedientiſſimos exhibuiſſe.

RAVENNATES DANT POENAS DE SCHISMATE ADVERSUS ECCL. ROM.

a *Vide. ſupr. an. 669 II. & infr. 1106. V. & 1118. V.*

b *Eius liberationem habet Baron. an. 711. quo ea contigit.*

IESU CHRISTI
An. 709. 710.
CONSTANT.
An. 2.3.
IUSTIN. RHINOT.
iterùm Imp. 6 7.

I. IUSTIN. IMP. ACCERSIT CONST PP.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo nono, ab Indictione ſeptima inchoata, Iuſtinianus Imp. pœnitentiam agens (ut ait Marianus Scotus) accerſit ab Vrbe Conſtantinopolim Conſtantinum Papam; quod hoc anno, menſe Octobri, inchoata iam Indictione octava, factum eſſe Anaſtaſius tradit; etiamſi Scotus nona Indictione id accidiſſe ponat. Verùm Anaſtaſio potiùs aſſentimur, cui reliqua benè conſentiunt, ut quæ dicentur oſtendent. Ceterùm Conſtantino ſolventi è Portu Romano, magnúmque ſecum ducenti virorum Eccleſiaſticorum comitatum, hiemandum fuit Hydrunti; ubi honorificentiſſimè, ſicut & in omnibus aliis locis in quos appellere contingeret, receptus eſt; quòd dediſſet Imperator cunctis Magiſtratibus in mandatis, eodem illum honore ſuſcipere, quo ſuſcepturi eſſent ipſummet Imperatorem. Appellenti verò in Siciliam occurrens Theodorus Patricius gravi languore detentus, eundémque magna

veneratione ſuſcipiens, confeſtim ſanatus eſt. Cùm interim Ioannes Exarchus cognomento Rizocopus veniens Romam, iugulavit Paulum diaconum & Vicedominum, aliòſque clericos: atque inde pergens Ravennam, pro nefandiſſimis ſuis factis iudicio Dei turpiſſima morte occubuit. Hæc omnia Anaſtaſius.

II. Proſtratus oſculatur pedes eius.

Anno verò ſequenti, Domini ſeptingenteſimo decimo, ſolvens Hydrunto Conſtantinus pervenit Conſtantinopolim; ibique ſummo honore exceptus eſt ab occurrentibus ei Tiberio Imp. Iuſtiniani Aug. filio, ac Cyro Patriarchâ, & univerſo Senatu, populóque. Ipſe verò Iuſtinianus Nicææ in Bythiniâ tunc exiſtens, occurrit ei Nicomediam; quò cùm Pontifex adveniſſet, Imperator coronam in capite geſtans ſeſe proſtravit ad pedes eius, eóſque oſculatus eſt, deinde in amplexum mutuum corruerunt: proximâ autem die Dominicâ communicavit à manu eiuſdem Pontificis Miſſas ſolemniter celebrantis. Poſt quæ confirmatis ab Imperatore Eccleſiæ Romanæ privilegiis, ab invicem diſceſſerunt. Hæc idem Anaſtaſius: eadémque Anſelmus Lucenſis, ubi agit de poteſtate & primatu Romani Pontificis; ac longè ante eum Beda, & Marianus Scotus, aliíque.

III. Ad quid vocatus Conſt. ab Imp.

Quid verò Conſtantinopoli per Conſtantinum Pontificem actum ſit, Scriptorum inopiâ latet quidem: ex iis tamen quæ Anaſtaſius ſcribit in Gregorio Secundo, Conſtantini ſucceſſore (nempè ipſum Gregorium, cùm hoc tempore agens Apoſtolicæ Sedis diaconum, unà cum Summo Pontifice Conſtantinopolim adveniſſet, optima reſponſione univerſis quæſtionibus de propoſitis capitulis pleniſſimè ſatisfeciſſe) ſatis datur intelligi, Conſtantinum vocatum fuiſſe ab Imperatore in Orientem, ut finis aliquis poneretur controverſiæ de Canonibus ad Quintam & Sextam Synodum ſuperadditis; deque his inter utramque partem diutiùs altercatum eſſe, ſed primas retuliſſe Conſtantinum induſtriâ Gregorij diaconi, conſtitutiones antiquorum Patrum acerrimè defendentis. Neque enim his temporibus ulla alia vertebatur quæſtio inter Orientales & Occidentales, niſi de capitibus illis Synodi Quiniſextæ.

IV. a Theoph. Cedren. Dira ultio Imp. in Cherſonenſes.

Quod autem ad Iuſtinianum pertinet; liquet ipſum eodem anno *a* variis eſſe concuſſum motibus, ob rebellantes populos Cherſoneſi & Boſphori: de quibus crudeliſſimam vindictam exercuit, nec infantibus parcens, interemptis per diverſa ſupplicia quamplurimis hominum millibus.

V. b *Hoc habet Baron. an. 701. num. XIV.*

Quo item anno, defuncto Vvitizâ nefario Hiſpaniarum Rege, poſtquàm regnaſſet novem annos, ſucceſſit in locum eius Rudericus, ſive Rodericus, filius Theofredi Ducis Cordubenſis (quem *b* tyrannus Vvitiza, ne ſibi poſſet obſiſtere, oculis privaverat) nepos verò Cindaſvvinthi olim Regis. Ita quidem ex Tudenſi: qui ait Rudericum concilio magnatum Gothicæ gentis, regnum ſuſcepiſſe Ærâ ſeptingenteſimâ quadrageſimâ octavâ; virum quidem belligerum, ſed moribus Vvitizæ non abſimilem, facémque totius Hiſpaniæ; ut quæ de eo dicentur inferiùs, oſtendent.

IESU CHRISTI
AN. 711.
CONSTANT.
AN. 4.
PHILIPPICI.
AN. 1.

I. Eccl. Saxonum erigi cœpta.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo undecimo, Indictione nonâ, Eccleſiæ *Saxonum* iaci cœperunt fundamenta per ſanctiſſimum virum Apoſtolicum Svvibertum Epiſcopum, de quo ſæpè ſuperiùs. Qui divino monitu Coloniam veniens ad Pipinum Ducem, ab eo impetravit vicum Vverdam in inſulâ Rheni conſtitutum; ubi nobili constructo monaſterio, inde quaſi ex forti munitione expugnavit refractarios Saxones; ad quos venit in abundantia benedictionis, in ſignis & virtutibus, poténſque in omnibus opere & ſermone: quæ omnia quomodò ſe habuerint pluribus proſequitur Marcellinus preſbyter in rebus *a* geſtis eiuſdem S. Svviberti & ſociorum.

a *Ap. Sur. 1. Mart. cap. 24. & 25.*

II.

Hoc eodem anno, vigeſimâ quartâ menſis Octobris, iam inchoatâ decimâ Indictione, Conſtantinus Papa Romam ex Oriente rediit, ut habet Anaſtaſius. Qui cùm addat, poſt tres menſes ab ipſius reditu allatum fuiſſe nuncium de nece Iuſtiniani Imperatoris.; utique circa anni huius finem eam accidiſſe, poſſumus intelligere.

III.

Cùm igitur Iuſtinianus diram iam de Cherſonenſium rebellione vindictam ſumpſiſſet, & maiori adhuc excandeſcens irâ, ad reliquorum interitum denuò claſſem paraſſet; adverſus eiuſmodi furorem ipſi ſe munientes, auxiliúmque petentes à Chaiano Lazorum Rege, nonnullos Iuſtiniani Duces doloſè intra Cherſonam ad miſſos interfecerunt, Imperatorémque acclamarunt *Bardanem* PHILIPPICUM; qui primùm à Tiberio Abſimaro ob rerum novarum molitionem apud Cephaloniam inſulam relegatus, ac poſteà à Iuſtiniano revocatus ut præficeretur exercitui contra Cherſonenſes, tumúmque ob tumultum apud eodem Cherſonenſes excitatum eiectus, ad Chaianum confugerat. Cùm autem & alij poſt hęc miſſi ab Imperatore Duces, haud valentes debellare Cherſonenſes, ac timentes re infecta ad Iuſtinianum redire, ſe Philippico adiunxiſſent, tunc Philippicus Conſtantinopolim properans, præmiſit Maurum Patricium adverſùs Tiberium Iuſtiniani filium adhuc puerum, & Eliam Ducem adverſùs ipſum Iuſtinianum.

Philippicus acclamatur Imp. adverſus Iuſtin.

IV. Cædes Iuſtin. et Tiber. II. Impp.

Qui quidem Maurus inventum ad Blachernas prope Conſtantinopolim in templo Dei Genitricis Tiberium altera manu columnam altaris tenentem, altera lignum S. Crucis, & in collo ſacras Reliquias geſtantem, eumdem inde abſtractum, fruſtrà deprecante ipſius avia Anaſtaſiâ, ad pedes Mauri unà cum puero provoluta, extra limen Eccleſiæ gladio iugulavit. Elias autem, qui ſocius exilij Philippico fuerat, cuiúſque filium Iuſtinianus in ſinu matris peremerat, ipſámque eius coniugem coquo natione Indo ignominiæ causâ in matrimonium collocáverat, adverſùs eum progreſſus; primùm promiſsâ omnibus impunitate, univerſùm ipſius exercitum ad ſe traxit; mox verò furibundè Iuſtinia-

num aggreſſus, caput eius amputavit; quod ad Philippicum miſit, hic verò Romam uſque tranſmiſit. Hæc omnia Annales Græcorum. Ex quibus videas; Iuſtinianum tanquam feram beſtiam humanum ſanguinem ſitientem, atque ſupra modum in ſubditos debacchantem, iuſto Dei iudicio, ſuo ſuorúmque ſanguine ſupplicium luiſſe. Cùm alioqui & ipſe Philippicus Deo multipliciter inimicus eſſet, ob depravatiſſimos vitæ mores, & hæreſis Monothelitarum propugnationem: quam quidem eò vehementiùs ſuſcepit, quòd cuidam pſeudomonacho Incluſo, eiuſdem impietatis ſectatori, acceptum ferret Imperium, cuius prædictionem ab eo habuiſſet, præmiique loco promiſiſſet Sextę Synodi Oecumenicæ abolitionem: ut conſtat ex narratione Theophanis atque Cedreni. Sed de hoc anno ſequenti.

PSEUDOMON. SEXTAM SYN. ABROGANDAM PETIT.

V. Quod pertinet ad res Italiæ; Anaſtaſij *b* teſtificatione liquet, veniſſe hoc tempore Romam S. Benedictum Archiepiſcopum Mediolanenſem, cauſam proſecuturum adverſus Epiſcopum Ticinenſem, quem ſibi vindicare conabatur ſub ſua iuriſdictione Epiſcopum ſuffraganeum; ſed eumdem Benedictum cauſâ ceci diſſe ait, eò quòd a priſcis temporibus Sedi Apoſtolicæ Ticinenſis Epiſcopus immediatè ſubiaceret. Habet illud ipſum Paulus Diaconus. Quam quidem controverſiam, iterùm atque iterùm diverſis temporibus excitatam, ſæpiùs iudicari contigit.

a Anaſt. in Conſtant.

LIS INTER EPISCOP. MEDIOL. ET TICIN.

IESU CHRISTI AN. 712.

CONSTANT. AN. 5.

PHILIPPICI. AN. 2.

I. ANNO Domini ſeptingenteſimo duodecimo, Indictione decimâ, Philippicus ſtabilito ſibi Imperio morte omnium qui Iuſtiniano favíſſent, ſtatim perficere eſt aggreſſus quod promiſerat de abolenda Sextâ Synodo, quæ Monothelitarum hæreſim condemnâſſet, ad quod implendum eò maiori ſtudio movebatur, quòd qui ipſi Imperium prædixerat, hoc etiam veluti divinum oraculum adieciſſet, fore & ipſi Imperium diuturnum, ſi id abſque morâ ageret. Vt autem faciliùs hæc exequeretur, primùm omnium Cyrum Conſtantinopolitanum Epiſcopum Orthodoxum è ſede dimovit, atque in locum eius ſuffecit *Ioannem* quemdam pſeudomonachum, impietatis ſuæ ſocium. (Qui enim in eam ſedem ob mercedem prædictionis provehendus fuerat, Incluſus ille, eodem ſupplicio quo Elimas *a* magus, à Deo percuſſus eſt cæcitate, magus & ipſe; ut eadem pœna teneret, quem eadem culpa damnaret) Poſteà verò numeroſiſſimo Orientalium Epiſcoporum collecto *Conventu*, damnavit Sextam Synodum Oecumenicam, & in eâ ſancitam de duabus in Chriſto Voluntatibus & Operationibus ſententiam; contra verò condemnatam in eâ Monothelitarum hæreſim, & impium errorem de unicâ voluntate & operatione confirmavit, & ab omnibus profitendum edixit. Hæc quidem tradunt Græcorum Annales ex Theophane & Cedreno.

PHILIPP. IMP. AGIT DE ABOLITIONE SEXTÆ SYN.

a Act. 13.

II. Sed & idem in impietate ſua ſibi complacens, dum ex more profeſſionem Catholicę fidei mittere deberet ad Romanum Pontificem, miſit hæreticam & execratione dignam. Verùm non ſolùm eam Conſtantinus Papa conſtanter reſpuit; ſed & quas nefandus Imperator ſanctas ſex Synodos Oecumenicas picturâ effigiatas Conſtantinopoli abradi præcepiſſet, ipſe Romæ in Eccleſiâ S. Petri eleganti formâ depingi curavit. Tantóque fidei zelo unà cum Clero Romano populus accenſus eſt, ut ſtatuerit nequaquam Imperatoris hæretici nomen, aut diplomata, vel etiam imaginem monetæ inſculptam ſuſcipere (unde nec eius effigies ex more in Eccleſiam introducta fuit, nec eius nomen ad Miſſarum ſolemnia prolatum) cúmque Petrus quidam Ducatum Romanæ Vrbis ab eodem Imperatore accepiſſet; contra ipſum iungens ſe populus Chriſtophoro veteri Duci, magnas Romæ turbas excitavit, quæ ad obitum Philippici perdurarunt. Habet hæc omnia Anaſtaſius in Conſtantino. Eadem verò de nomine Imperatoris hæretici exoſo & execrabili facto, tradunt Beda Venerabilis, Paulus *b* Diaconus, & Ado *c* Viennenſis. Sed & ex iis quoque diſcas, Romanam Rempublicam gubernari his temporibus conſueviſſe per Duces, qui mitti bantur ab Imperatore. Vide & *Romæ ducatum* dici ſolitum, patebit etiam inferiùs.

ROMÆ AGITUR ADVERSUS EUM PRO FIDE CATHOL.

b Paul. diac. lib. 6. cap. 31.
c Ado in Chron.

DUCATUS ROMÆ.

III. Hoc item anno defunctum eſſe Aripertum Regem Longobardorum, habet Francorum Chronicon ad Leges Salicas antiquitùs ſcriptæ additum: ex quo dicendum eſt, non annos duodecim regnaſſe (ut Paulus Diaconus tradit) ſed tantùm octo. Poſt illum Auſprandus regno potitus eſt per tres menſes. Huic verò ſucceſſit Luuithprandus ipſius filius (quem Inſcriptiones *d* antiquæ Loutbhrandum appellant) tenuitque regnum, ut idem Paulus *e* tradit, annos triginta unum & menſes ſeptem, qui autem ei tribuunt annos tantùm viginti quinque, poſt annos quinque eius inchoant regnum: ſed erroris arguuntur cùm ex aliis, tum ex eiuſdem Regis edicto de Legibus Longobardorum, lato anno ſequenti, pridie Calendas Martij, ubi primum regni ſui annum iungit cum indictione undecima, quæ incipit menſe Septembri huius ipſius anni. Habet autem Oldradus Epiſcopus Mediolanenſis in epiſtolâ ad Carolum Magnum, eumdem Luuithprandum hoc primo regni ſui anno confirmaſſe donationem, ſive reſtitutionem dixeris, Alpium Cottiarum (in quibus etiam eſſet civitas Ianuenſis, & quicquid ab eâ Alpes uſque ad Galliarum fines continebatur) ab Ariperto factam Eccleſiæ Romanæ.

d Inſcript. in Append. pag. 1168.
e Paul. diac. lib. 6. cap. 36.

DE LUUITHPRANDI REGNI TEMPORE.

IESU CHRISTI AN. 713.

CONSTANT. AN. 6.

PHILIPPICI. AN. 1.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo decimotertio, Indictione undecima, Philippicus ubi annum & ſex menſes in Imperio habuiſſet,

PHILIPP. IMP. EIICITUR.

ipsâ vigiliâ Pentecoſtes, poſt magnum convivium nobilioribus civibus exhibitum, meridie requieſcens, à Patriciis quibuſdam tentus & excæcatus eſt, ac poſteà in exilium eiectus; meritas dans pœnas de audaciâ, quâ manus iniecit in res Eccleſiaſticas. Et quidem de re geſtâ conſentiunt tam Græci quàm Latini ſcriptores; ſed de tempore diſſentiunt, dum Paulus *a* diaconus unum tantùm annum & ſex menſes (ut diximus) Philippici Imperio tribuit; alij autem, inter quos Theophanes atque Zonaras, ãnos duos & menſes aliquot. Porrò libentiùs conſenſerim Paulo, quòd id confirment Acta publica, omni fide per Eccleſiæ notarium conſcripta *b*, de curatione virginis arreptitiæ Romæ factâ in Eccleſia S. Ioannis Baptiſtæ, ad Aquas Salvias, virtute Reliquiarum S. Anaſtaſij martyris Perſæ quas illuc tranſlatas fuiſſe ſuperiùs dictum eſt. In quibus quidem Actis, cùm eadem virginis curatio dicatur facta menſe Octobris Indictionis duodecimæ, annóque primo Anaſtaſij Imperatoris; inde manifeſte firmatur tempus expulſioni Philippici a Paulo poſitum.

a Paul. diac. lib. 6 cap. 34.
b Hæc Acta recitat Baron. Annal. Tom. VII. hoc an. ex Bibl. Vallicel. digna lectione, in conſideratione.

VIRGO ARREPTITIA LIBERATA VIRTUTE RELIQ. S. ANAST. MART.

Ceterùm ita habito Philippico, craſtino die, nempe ipsa Pentecoſte, convocato in magnam Eccleſiam univerſo populo coronatum eſſe *Artemium* eidem Philippico à ſecretis, dictúmque mutata appellatione ANASTASIUM, inter Imperatores eius nominis Secundum, Annales tradunt. Anaſtaſius *c* autem Bibliothecarius addit, eumdem confeſtim publicis ſcriptis editis, profeſſorem ſe fidei Catholicæ ac Sextæ Synodi declaraſſe, ſuæque profeſſionis literas ad Romanum Pontificem miſiſſe per Scholaſticum Patricium, quem in Italiam legavit Exarchum. Conſtátque ex Theophane, Conſtantinum Papam continuo ad ipſum pro Reſponſis Eccleſiaſticis Apocriſiarum direxiſſe Michëlem S. R. E. preſbyterum Cardinalem. Perneceſſaria enim eiuſmodi videbatur eſſe legatio, ut Conſtantinopoli eſſet qui auctoritate Apôſtolicæ Sedis conciliaret Eccleſiæ Catholicæ pœnitentes Epiſcopos, qui vi aut metu conſenſiſſent pſeudoſynodo à Philippico celebratę.

II. ANAST. IMP.

c Anaſt. in Conſtant.

Intereà verò accidit multis ſæculis deploratus, univerſo terrarum Orbi ſuæ calamitatis immenſitate notiſſimus, ingreſſus Saracenorum in Hiſpaniam, diabolicis machinamentis effectus; ut ipſum ſceleſtiſſimum dæmonem Romæ in arreptitia, quam nuper diximus, gloriatum eſſe teſtantur eius liberationis Acta. eſt namque Roderici Toletani Epiſcopi, atque recentiorum rerum Hiſpanicarum Scriptorum conſtans aſſertio id factum eſſe hoc ipſo anno. Vnus Tudenſis in ſequentem reiicit, quem numerat Ærâ ſeptingenteſimâ quinquageſimâ ſecundâ; collocat autem hoc anno ipſas proditorum patriæ & gentis ſuæ molitiones. Rem verò geſtam, quantùm ad noſtrum inſtitutum pertinet, ex eodem Tudenſi, ut potè antiquiore, ſummatim narrabimus.

III. DE TEMPORE INGRESSUS SARACEN. IN HISP.

Hoc igitur anno, regni ſui tertio, Rudericus Hiſpaniarum Rex iniuriam patris ſui, quem VVitiza excæcaverat, ulciſci in eiuſdem VVitizæ progeniem decernens, duos ipſius filios Furmalum & Erpulionem ex Hiſpania cum ſummo dedecore expulit. Hi ad Iulianum, Tingitanæ in Africa provinciæ quæ Gothis parebat, Comitem, VVitizę olim familiarem, ſe recipientes, concilium cum eo inierunt de ulciſcendis iniuriis ſuis per Saracenos, qui maximam Africæ partem poſſidebant. Erat namque & ipſe Iulianus offenſus Ruderico Regi, quòd idem Rex filia ipſius nomine Cava, quam ſub titulo coniugis à patre accepiſſet, tamquam pellice uteretur. Itaque Iulianus occultè pariter hortatus Francos, ut invaderent Galliam Narbonenſem quæ Gothis adhuc parebat, in Regem ſe propenſiorem ſimulans, fraudulenter ei conſuluit ut Hiſpaniam armis nudans, quam pleniſſimâ pace poſſideret, in Gallias ea & in Africam mitteret, ubi præſtò eſſent adverſus Francorum & Saracenorum inſultus. Favebat & huic proditioni Oppa filius VVitizæ, quem pater (ut diximus) præfecerat primariis Hiſpaniarum Eccleſiis Toletanæ & Hiſpalenſi.

IV. PRODITIO. HISP.

His igitur præviis proditorum molitionibus primò Ulit fortiſſimus Saracenorum in Africa Rex Iuliani & filiorũ VVitizæ ductu, Tariffum Strabonem unum ex ducibus exercitûs ſui, cum viginti quinque millibus fortiſſimorum militum in Hiſpaniam præmiſit: qui quidem urbes muris nudatas invenientes; (tam enim cladem univerſæ Hiſpaniæ, tribus exceptis urbibus, intuliſſe VVitizam ſuperiùs vidimus) magna earum parte potiti ſunt. Adversùs quos tamen Rudericus Rex arma quæ potuit colligens, per multos dies fortiter dimicavit, multáque hoſtium millia occidit. Donec Muza exercitûs Africani Regis Princeps cum infinita equitum peditúmque multitudine in Hiſpaniam irrumpens, poſt multa prælia ac longam validámque Ruderici defenſionem, Gothos fugavit, & internecione delevit; ipſóque Ruderico occiſo, universâ potitus eſt Hiſpania: quando & ex aliâ parte Gothi in Gallia commorantes, à Francis omninò conſumpti ſunt. Hæc Tudenſis, & poſt eum alij qui tantam cladem lacrymis atque ſuſpiriis proſecuti ſunt in præſentem fermè diem.

V. SARACENI OCCUPANT HISPAN.

Quod autem pertinet ad cauſam tantę Dei iræ, ſcimus ab omnibus oſtentari Ruderici incontinentiam, atque iniuriam illatam filiæ Iuliani. Sed decipi penitùs ipſos puto: haud enim tunc primùm accidit, ut iſtiuſmodi commiſerint ſcelera Principes incontinentes. Altiùs itaque eadem cauſa petenda videtur: quæ quidem nulla mâior afferri poterit, quàm quod (ut ſuperiùs declaratum eſt) averſione voluntariâ deſciviſſet ab Eccleſia Romanâ Regnum Hiſpaniæ ſub Vvitizâ: nimirùm ut qui à ſuaviſſima Apoſtolicæ Sedis obedientiâ ſe ſubſtraxiſſent Gothi, iidem crudeliſſimo Saracenorum iugo ſubderentur.

VI. QUÆ CAUSÆ RUINÆ HISP.

IESU CHRISTI
AN. 714.
GREG. II.
AN. 1.
ANAST. II.
AN. 2.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo decimoquarto, Indictione duodecimâ, die nonâ menſis Aprilis, *Conſtantinus* Papa ubi ſediſſet annos ſex, menſem unum, & diem, ex hâc vitâ deceſſit, & ſepultus eſt apud S. Petrum:

I. CONST. PP. OBITUS.

magnâ ex Pontificatu benè perfuncto comparatâ ſibi gloriâ: quem præter alia quæ ſuperiùs de eo dicta ſunt, Anaſtaſius tradit penuriæ tempore nihil prætermiſiſſe officij in pauperibus ſublevandis. Cuius ſedes cùm vacaſſet (ut idem auctor ait) dies quadraginta, ſeu veriùs quadraginta duos; ſummâ totius Clerici ac populi concordiâ, in eius locum ſubrogatus eſt die vigeſimâ Maij, GREGORIUS huius nominis Secundus, patriâ Romanus, ex patre Marcello, anteà diaconus, & S. R. E. Bibliothecarius, doctrinâ & ſanctitate inſignis. Ipſum autem hoc anno ſedere cœpiſſe, præterquàm ex ipſo Anaſtaſio ſatis apertè colligitur, dum numerat ſedis eius annos ſexdecim, menſes octo & dies viginti, mortuúmque dicit undecimâ Februarij, Indictione decimaquartâ; idipſum inſuper teſtatur Sigebertus, atque alij plures: ex quibus redarguas recentiorem *a* auctorem, qui eiuſdem Pontificatûs initium ponit tantùm poſt biennium.

GREG. II. CREATIO [AQUA INCIPIT TOM. IX. ANNAL. BARONII.]

a Panvin. in Faſt.

II. DE SYNODO LONDIN. OB CULTUM IMAG. FALSA ASSERTIO.

Sub præſenti item anno recentiores quidam Chronographi recenſent *Synodum Londinenſem* in Angliâ, de Imaginibus habitam; ſed alij in annum undecimum, vel duodecimum, alij in decimum ſupra ſeptingenteſimum referunt: cùm tamen antiquiores ſcriptores, etiam qui res ipſas Anglorum ſunt proſecuti, de eiuſmodi Synodo nec verbum quidem. Sanè haud crediderim, hæc prætetire potuiſſe Bedam, hoc ipſo tempore ibidem in Angliâ viventem, ſi reverâ fieri contigiſſent; aut ipſum noluiſſe ſcribere, cùm longè minutiora ſcriptis ſuis inſeruerit. Sed nec ipſum argumentum ſubſiſtit; vel cauſa probatur tanta fuiſſe, quæ debuiſſet in controverſiam deduci, ut & de iis conſuleretur Summus Pontifex Conſtantinus, & Synodus celebraretur. Dicunt enim Egvvinum quemdam monachum, deſignatum Epiſcopum, divinitùs admonitum fuiſſe ut Dei Genitricis Imaginem in ſua Eccleſia collocaret: rem autem in controverſiam deductam, fuiſſe delatam ad Sedem Apoſtolicam; ac miſſum in Angliam à Conſtantino Papâ Bonifacium Legatum, Concilium Londini celebraſſe, ubi probata viſione Egvvini, de cultu ſacrarum Imaginum fuerit promulgatum decretum. Sed quid oportuit in re in univerſâ ubique Catholicâ Eccleſiâ iam ab ipſo eius exordio (ut vidimus) receptiſſima, hæc tam anxiè perquirere? cùm præſertim ex Bedâ *b* conſtet, cum ipſo ingreſſu religionis Chriſtianæ, Imaginum ſacrarum uſum fuiſſe in Eccleſiam Anglicanam introductum: Quare cùm his rationibus perſuaſi, tunc quòd iſta (ut diximus) maiorum teſtificatione careant; facilè inducimur ut commentum eſſe putemus.

b Bed. Hiſt. Angl. lib. 1. cap. 25.

III.

Hoc eodem anno Pipinus de Heiſtallo Maior Domûs Franciæ, poſtquàm eiuſmodi Præfecturam annis viginti ſeptem *c* adminiſtraſſet, mortuus eſt, relicto ſibi ſucceſſore filio ex pellice Alpaide *Carolo* cognomento MARTELLO, licèt duos haberet legitimos ex Plectrude coniuge ſuſceptos, Dragonem, & Grimoaldum. Fuiſſétque ipſe inter principes maximè pios adnumerandus (Conſtat enim, ipſum inter alia præclarè geſta, multa Eccleſiis bona contuliſſe, monaſteria erexiſſe, ſanctos viros coluiſſe, fidei propagandæ ſtudioſiſſimum fuiſſe, & alia id genus opera crebriùs adimpleviſſe) niſi illa de pellice eum valdè denigraſſent. Quomodò autem ea ſe habuerint, nullus fideliùs quàm Marcellinus *d* preſbyter, qui ea præ oculis habuit, deſcripſit. Regnabat porrò hoc tempore in Galliis Dagobertus eius nominis Secundus: qui ſequenti anno, ubi tenuiſſet regnum quinquennio, mortuus eſt; inque eius locum ſubrogatus a Francis Daniel clericus, quem nominarunt *Chilpericum* eius nominis pariter Secundum è regiâ ſtirpe ortum.

c Almoin. lib. 4. cap. 5.

CAROLUS MARTELLUS.

d In Vit. S. Suvibert. cap. 25. ap. Sur. 1. Mar.

IV. S. GERMANUS EPISCOP. CONSTANTINOPOL.

Quod ad res pertinet Orientis; ubi Gregorij Papæ creatio ibi innotuit, Ioannem Conſtantinopolitanum Patriarcham ad eum ex more Synodalem epiſtolam miſiſſe, Anaſtaſius Bibliothecarius tradit. Id enim ipſo eius Pontificatûs initio contigiſſe inde neceſſariò intelligitur, quod eumdem Ioannem hoc ipſo anno, qui ſecundus Anaſtaſij Imp. numeratur, in ordinem eſſe redactum Theophanes affirmat. Cuius & ſententiâ hoc pariter anno, Calendis Auguſti, ſubrogatum fuiſſe *S. Germanum*, poſſumus intelligere; dum nempè ait *e* Germanum ſediſſe annos quatuordecim, menſes quinque & dies ſeptem, deſiiſſe verò ſeptimâ Ianuarij Indictionis decimætertiæ; videlicet proximæ Indictionum periodi. Ipſum autem tranſlatum fuiſſe tradit a civitate Cyzicenâ Conſtantinopolim, conſentiente univerſo Clero Senatu, ac populo, necnon & Michaële Apoſtolicæ Sedis apud Imperatorem Apocriſiario. Delectus enim tantus vir fuit, ob egregiam ipſius ſanctitatem, & eruditionem; cùm & inſuper generis nobilitate haberetur inſignis, utpotè natus ex patre Iuſtiniano Patricio; qui cùm à Conſtantino Pogonato Imp. fuiſſet occiſus, eodem quoque tempore ipſe Germanus eius filius caſtratus eſt, ut ſcribit Zonaras.

e Theoph. in 13. Leon. Imp.

V. ANAST. IMP. ABDICATUR, ET THEODOSIUS REGNAT.

Inter hæc verò cùm Saracenorum claſſis Alexandrinâ in Phœnicem properaret ad ligna cypreſſina conficiendis navibus incidenda, & Anaſtaſius Imp. claſſem ſuam ut obſiſteret miſiſſet; diſſentione inter milites apud Rhodum ortâ, quæ pars prævaluit, dum timerent Imperatorem ob admiſſum facinus, reverſuri ad propria cùm perveniſſent Adramyttum civitatem maritimam Æolidis, inventum ibi ſind genam hominem THEODOSIUM nomine, tributorum publicorum exceptorem, invitum licet, & latebras quærentem, Imperatoris nomen aſſumere coegerunt. Qui Conſtantinopolim poſt ſex menſium obſidionem proditione admiſſus, Anaſtaſium monaſterio incluſit. Hæc Theophanes, aliíque. De quibus etiam agens Anaſtaſius Bibliothecarius in Gregorio, addit eumdem Theodoſium fuiſſe Catholicæ fidei propugnatorem; ideóque protinùs ut ingreſſus eſt Conſtantinopolim, reſtituiſſe Imagines quibus ſex Oecumenicæ Synodi depictæ erant, à Philippico impio deletas; hócque facto, ita compreſſiſſe ora hæreticorum, ut omnis de fide quæſtio in eâ urbe ceſſarit.

Iesu Christi
An. 715. 716.
Greg. II.
An. 2. 3.
Theodosii. IV.
An. 1. 2.

I. Discordiæ inter Rom. et Longob.

Anno Domini ſeptingenteſimo decimoquinto, Indictione decimatertia, Gregorius Papa Vrbem Romam, quòd Longobardis maximè in votis eſſet ea potiri, munire mœnibus decrevit; nec tamen opus cœptum perfecit, quòd inter hæc Cumano caſtro a Longobardis ſub pacis dolo pervaſo, ad ipſum recuperandum adiecerit animum: quod & tãdem magnis ſumptibus per Neapolitanos vi obtinuit, cùm nec muneribus, nec cenſuris, impelli ad id reſtituendum Longobardi valuiſſent. Hæc pluribus Anaſtaſius Bibliothecarius, & Paulus diaconus. Ceterum Longobardorum Rex Lvvithprandus infenſus Pontifici, reperiit ab Eccleſia Romana Alpes Cottias, quas Aripertus ipſi donaverat: verum pœnitentia poſtea ductus, eaſdem rursùs eidem Eccleſiæ confirmavit. Hæc iidem auctores, necnon Beda, aliique recentiores, quæ (ut vidimus) Oldradus Epiſcopus Mediolanenſis in epiſtola ad Carolum Magnum, facta tradit anno primo eiuſdem Regis Lvvithprandi.

II. a Paul. diac. lib. 6. c. 40. Petronax reſtitutor monaſterii Caſſin.

Sequenti verò Anno, nempè Domini ſeptingenteſimo decimoſexto, Indictione decimaquarta, idem Gregorius Papa (ut auctor eſt Anaſtaſius) ad monachiſmi collapſi reſtitutionem monaſteriorúmque Romæ dirutorum, ac baſilicarum collabentium reſtaurationem, adiecit animum. Ad quæ tempora pertinet quod tradit Paulus a diaconus, *Patronacem* civem Brixianum divino amore compunctum, Romam veniſſe; hortatúque Gregorij Caſſinum adeuntem, monaſterium B. Benedicti, à Longobardis ante centum & quadraginta fermè annos dirutum reſtituiſſe; & ſuſceptis ad ſe undique venientibus monachis, partem eis effectum, ſub regula eiuſdem Sancti vivere cœpiſſe. Mirum autem dictu, quanta mox fuerint propagàta eo in loco monachorum examina, inſtar apum, quæ ex turgeſcentibus alveariis prodeuntes, in diverſa loca ad fœtûs multiplicationem volaverint. Sed & illud aſſeri iure poteſt, nullum umquam toto Chriſtiano Orbe extitiſſe monaſterium, ex quo tot viri ſanctitate conſpicui atque doctrina, tanta numeroſitate ad regimen S. Apoſtolicæ Sedis adſciti fuerint: ut planè dici poſſit, fuiſſe idem aliquando ſeminarium ſacrorum Antiſtitũ; prout patebit inferiùs.

III. b Ibidem. Apoſtolatus S. Corbiniani.

Eodem anno (ut Anaſtaſius ait) Theodo Dux Baioariorum ad Apoſtoli Petri Limina primus de eâdem gente occurrit orationis voto. Cuiuſmodi ipſius peregrinationis meminit etiam Paulus b diaconus: quo eodem tempore S. *Corbinianus* vir meritis inſignis, pariter è Germaniâ Romam veniens ad eadem Limina Apoſtolorum; quamvis ſolitariam vitam delegiſſet, à Gregorio Pontifice coactus eſt Epiſcopus conſecrari; à quo & Pallium accepit & Apoſtolatum omnibus ubique gentibus prædicandi Evangelium: qui tamen in Germaniam regreſſus, privatim titulum Frinſingenſis Eccleſiæ conſecutus eſt. Hæc autem quomodò ſe habuerint, eius in Epiſcopatu ſucceſſor Aribo pluribus narrat in eius Rebus c geſtis; quas etiam alius Frinſingenſis Epiſcopus Otho ſummatim eſt proſecutus. At de illo rursùm inferiùs.

c Ext. ap. Sur. 8. Sept.

IV. Schiſma Anglic. ſublatum. d Bed. lib. 5. cap. 23. Relationes hominis redivivi. e Rec. Bar. Annal. Tom. IX. an. 716. ex codd. mss.

Idem pariter annus ab Incarnatione Domini ſeptingenteſimus ſextus decimus à Beda d conſignatur, quo in Anglia longævum ſchiſma de Paſchatis celebratione, ac ritu Tonſuræ clericalis (de quo ſæpè dictum ſuperiùs) à Scotis monachis Hienſis inſulæ opera S. Ecgberti inſignis ſacerdotis Hibernenſis, penitùs ſublatum eſt: quam rem geſtam fuſiùs narrat Beda. Quo etiã auctore conſtat, hoc eodem anno mortuum eſſe Ceolredum Merciorum Regem. Eum verò damnatum fuiſſe ad pœnas æternas inferni, ob ingentia ſcelera in vitâ commiſſa; ex defuncti hominis in vitam revocati certa teſtificatione, narrat S. Bonifacius Archiepiſcopus Moguntinus & Martyr, in inſigni Epiſtola e de admirandis eiuſdem redivivi hominis viſionibus Paradiſi, Purgatorij, & Inferni, ſcripta ad Eadeburgam virginem Deo ſacratam (quæ & Bugga dicta reperitur) affinem Regis Cantiorum.

V. Hiſp. vaſtata a Sarac.

Hoc etiam tempore invaleſcentibus Saracenis peccatiſque populorum exigentibus, res Hiſpanicæ in deteriùs dilapſæ ſunt. Siquidem duæ præcipuæ civitates hactenùs integræ conſervatæ, Legionenſis, & Toletana, ab iiſdem captæ, illa vi, hæc proditione Iudæorum, miſerrimè exciſæ ſunt: reſidui verò Gothi in ardua montium Pyrenæorum, Aſturiorum, & Gallæciæ, ſe receperunt; & Saraceni univerſæ iam Hiſpaniæ imperitantes, Cordubam ſibi regni ſedem elegerunt. Hæc ſummatim ex Tudenſi. Quanta porrò mala, gens inimica Deo, Chriſtianæ religionis cultoribus, ac præcipuè ſacerdotibus intulerit; ex threnis Sanctorum, qui quæ paterentur ſcripſere f, facile eſt pervidere. Ex quibus & illud conſtat, ſiviſſe Saracenos quæ remanſerant tẽpla aperta eſſe, & à Chriſtianis Hiſpanis ad libitum frequentari, quòd magnam ex iis pecuniam corraderent; dum videlicèt meſtrua ab eis tributa exigerent, ut quicquid in Eccleſias conferretur oblatione Fideliũ, totum in fiſcum inferretur Saracenorum.

f Vid. Euleg. Memor. Sanct. lib. 1. & Sampſ. Abbat. ap. Moral. in præf. ad Euleg.

Iesu Christi
An. 717.
Greg. II.
An. 4.
Leon. Isau.
An. 1.

I. Leo Iſaurus Imp. ſ Baron. Annal. To. IX. ingreſſum Leonis ponit Indict. 14. anno ſuperiori. Verùm ipſum huius anni Indictione 14. 8. Cal. April, imperare cœ-

Anno Chriſti ſeptingenteſimo decimoſeptimo, Indictione decimaquartâ, octavo Calendas Aprilis, Theodoſius Auguſtus quietis potiùs quàm regiminis cupidus, conſilio cum Germano Patriarchâ & Senatu habito, Imperium ceſſit Leoni Iſauro, eius nominis Tertio, eidémque *Cononi* nominato; qui poſt obitum Imperatoris Anaſtaſij (à quo fuerat Orientis Præfecturâ inſignitus) omnia molitus erat ut eo potiretur; quod ipſi adhuc adoleſcenti, & humili loco nato, impoſtores Hebræi prædixerant; ipſe verò eis præmij loco iuramento promiſerat quicquid ſe facturum quod iidem

piſſe, diſertè Theophanes ſcribit: confirmaturque ex pluribus epiſtolis Gregorij Papæ Secundi, ubi eâdem calculi ratione iunguntur anni eiuſdem Imp. cum Indictionibus.]

a *Theoph. Cedr. Zonar.*

poſtularent. Hæc Annales *a*: qui eundem Theodoſium unà cum filio ſuo clericum factum tradunt, Epheſique defunctum, atque egregiè dum viveret philoſophatum poſt mortem etiam miraculis coruſcâſſe: ſuóque ſepulchro epitaphij loco hoc unicum verbum inſcribi voluiſſe, Sanitas; ut videlicèt deſignaret, virum fidelem per mortem tantummodò, perfectam conſequi ab animæ paſſionibus ſanitatem.

II. Pergamenſium horrendum ſacrificium.

Interea (ut ijdem ſubdunt Annales) Maſalmas Princeps Saracenorum deſcendens in Aſiam Minorem, nullo negotio Pergamum cepit. Deceptique cives ab impoſtore mago, horrendum diabolo ſacrificium immolarunt; dum videlicèt inciſâ muliere iam paritura, extractum parvulum in cacabo coquentes, in eiuſmodi deteſtabili ſacrificio omnes qui bellare volebant, dexteræ manus ſuæ manicam intinxerunt, ut non ſit mirum, ſi traditi fuerint inimicis.

III. Leo Imp. ſcribit ad Greg. PP.

b *Infr. an. 716. num. VIII.*

Quo pariter anno confeſtim ac Leo potitus eſt Imperio, ne quid prætermitteret quod præſtare ſolerent Orthodoxi Imperatores, coronâdus à Germano Patriarchâ, iuravit ſe fidem Catholicam illibatam in omnibus ſervaturum: epiſtolâ nque ſcribens ad Gregorium Romanũ Pontificem, fidei ſuæ Orthodoxæ confeſſionem adiunxit, & ab eo Catholicam communicationem obtinuit. Cuius etiam ſuſceptæ ſunt Romæ magno honore imagines in provincias mitti ſolitæ quas *Laurata* nominare conſueverant: atque ut eædem reciperentur à reliquis Principibus Chriſtianis in ſignum pacis & benevolentiæ, æquè eiuſdem Gregorij operâ curatum eſt. Hæc enim omnia ita geſta eſſe, teſtis eſt ipſe idem Pontifex in epiſtolâ quâdam ad eumdem Imperatorem ſcriptâ, de qua dicetur ſuo *b* loco.

IV. Conſtantinop. obſeſſa a Saracenis.

Paulò vero pòſt, hoc ipſo anno Conſtantinopolitana civitas, obſidione Saracenorum arctiſſimâ ſub eodem Maſalmâ eorum Principe, in maximum eſt diſcrimẽ adducta; ſed liberata (ut ſæpè alias) Dei-Genitricis auxilio, in cuius honorem eam fuiſſe olim dedicatam, dictum eſt alibi. Porrò famoſa obſidio iſta, tum Græcorum tum Latinorum ſcriptis reperitur eſſe vulgata: quę, ſi Bedę *c* ac Paulo *d* diacono credimus, triennio perduravit, ſi verò Anaſtaſio *e*, biennio. Sed viciniores Græci, & præcipuè Theophanes, cœptam ponunt Indictione decimaquintâ decimonono Calendas Septembris, ſolutam verò decimo octavo Calẽdas Auguſti, Indictione ſequenti, qui quidem Theophanes, non nunc tantum; ſed fermè ſemper cùm magnum aliquid à Deo conſecutum eſſe Conſtantinopolitanum populum tradit, id acceptũ precibus ſanctiſſimæ Dei-Genitricis affirmat, non ob aliam cauſam, quam quòd celeberrimus illic eſſet eiuſdem cultus. Sed & de admirandâ obſidionis ſolutione agens Gregorius Papa in epiſtolâ ad S. Germanum eiuſdem civitatis tunc temporis Patriarcham, ſignificat ſanctiſſimæ Deiparæ venerandam effigiem à civibus ſupra muros ſolemnibus ritibus circumdũctam fuiſſe, ſicque ab imminente periculo urbem liberatam. Multis autem ac magnis, variiſque cladibus terrâ marique, tam cælitùs quàm ab hominibus immiſſis, Saracenos tunc dirè afflictatos eſſe iidem auctores declarant. Quinetiam tantam gratiam conſecutos cives ſtatuiſſe pro eâ celebrare annis ſingulis ſolemnes gratiarũ actiones, conſtat ex Menologio Baſilij Imperatoris, ubi die decimaquintâ Auguſti eius rei cõmemoratio ponitur. Sed his lætis alia triſtia Paulus diaconus & Anaſtaſius miſcentes, aſſerunt intra ipſam Conſtantinopolitanam civitatem trecenta millia hominum omnis ſexûs & ætatis, peſte ac fame interiiſſe.

c *Bed. de ſex. Æt. in fi.*
d *Paul. diac. lib. 6. cap. 47*
e *Anaſt. in Greg. Sec.*

Liberatur ope Dei Genitricis.

Ingens ibi mortalitas.

V. Tiberis inundatio monſtruoſa.

f *Bed. de ſex. Æt. ad fi.*

Quod ad res pertinet Occidentales; hâc decimaquintâ Indictione mirum in modum per dies ſeptem Romam afflictatam eſſe ingenti Tiberis exundantis alluvione, adeò ut in Viâ Latâ ad unam & ſemis ſtaturam excreverit, pleraſque domos everterit, agróſque diſſipaverit, Anaſtaſius eſt auctor: meminitque eiuſdem inundationis Beda *f*, cùm agit de peregrinationibus, quas his iiſdem temporibus multi Anglorum gentis, nobiles & ignobiles, viri & feminæ, Duces & privati, necnon Eccleſiaſtici, Romam ſuſcipere ſolerent ad Limina Apoſtolorum, cum muneribus offerendis S. Petro. Porrò Dominum crebris Litaniis & orationibus Romanorum placatum, die octavo aquas ad proprium alveum reduxiſſe, idem Anaſtaſius tradit.

Iesu. Christi
An. 718.
Greg II.
An. 5.
Leon. Isau.
An. 2.

I. Perſecutio excitatur a Sarac.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo decimooctavo, Indictione primâ, Haumar Princeps Saracenorum, qui hoc anno expulſo Maſalmâ ſuſcepit habenas, adeò manifeſtam expertus Dei indignationem in cladibus acceptis, de quibus dictum eſt anno ſuperiori; ut populum ſibi ſubditum expiaret, omnibus vini potum inhibuit; & quos putabat Dei hoſtes, in Chriſtianos promulgavit edictum, quò recederent ab ipſorum religione, præmio immunitatis tributorum facientibus, pœnâ verò mortis detrectantibus appoſitâ. Quin etiam auſus eſt literis tentare Leonem Imp. ut à fide Chriſtianâ recederet. Hæc Theophanes, & alij qui & teſtantur, quam plurimos Chriſtianos haud conſentientes impietati, potiùs delegiſſe necari.

II. Artem tyran. comburitur.

Quo pariter anno à Sergio Protoſpathario novus Imperator *Artemius* erectus eſt in Siciliâ. Sed miſſo a Leone Aug. Paulo Chartulario, Artemius igne incenſus eſt, ſumpto ſupplicio de rebellibus.

III. Pelag. Rex Aſtur. ingenti potitur victoria ope Dei-Gen.

Quod ad res occidentales; hoc eodem anno, ut Tudenſis numerat, Æra ſcilicèt ſeptingenteſimâ quinquageſimâ ſextâ, Aſtures omnes in unum collecti, ſuper ſe Principem conſtituerunt *Pelagium*, Regis Theodorici Spatharium, quem in prægrandi ſpeluncâ loci naturâ munitâ degentem, cùm Saraceni primùm per Oppam Archiepiſcopum Toletanum Vvitizæ Regis filium blandis verbis, poſteà aperto marte per validiſſimum militum octoginta millium exercitum apperiiſſent; idem viginti illorum millia cum Duce occîdit, Oppam cepit, reliquos fugavit; qui ferè omnes in præruptis montium, & aquarum inundationibus divinitùs oppreſſi ſunt, ope & interceſſione ſanctiſſimæ Dei Genitricis: cuius ideò memoriæ ſpelunca illa dicata eſt, dictáque *S. Maria de Covadungâ*. Tantâ verò clade Rex Saracenorum

pudore ſuffuſus, ſimúlque furore ſuccenſus, in eos quos ſecum habebat Hiſpanos rabiem convertens, Iulianum Comitem Tingitanum regni proditorem, & filios duos Vvitizæ, capite plecti iuſſit, divino id iudicio agente, ut ab eondem interficerentur ſcelerati, qui Hiſpanias prodidiſſent. Hæc Tudenſis a; Rodericus b aliique Hiſpanicarum rerum Scriptores. Eſtque planè obſervatione dignum; tam in Oriente Leonem Imp. quàm in Occidente Pelagium, cùm Dei-Genitricem adverſus Saracenos invocârunt, inſperatam conſecutos eſſe utrobique victoriam.

a *Tudenſ. in Chron.* b *Roder. l. 4. cap. 2.*

IESU CHRISTI
An. 719.

GREG. II.
An. 6.

LEON. ISAU.
An. 3.

I. S. BONIFACII APOSTOLATUS AD GENTES.

ANNO Domini ſeptingenteſimo decimonono, Indictione ſecundâ, Gregorius Papa *S. Bonifacium*, anteà Vvenfridū dictum, monachum & preſbyterum natione Anglum, Romam venientem, Apoſtolico munere inſignivit, quod ei ad prædicandum Gentibus Evangelium per omnem Germaniam credidit. Qui opus ſibi commiſſum exequens, primùm Boioariorum fines perluſtrans in Thuringiam pervenit: auditâ verò Radbodi Friſonum Regis morte (de cuius infenſiſſimo in Chriſtianos odio ſuperiùs dictum eſt) in Friſiam navigauit. Vbi coadiutor accedens magno illi Traiectenſi Epiſcopo Clementi (ita ex Vvillebrordo, à Romano Pontifice nominato) ei triennium in miniſterio verbi fidus comes inhæſit: ſed cùm ab eo rogaretur Epiſcopus ipſi ſuccedere, renuens licentiâ petitâ receſſit; de quo plura ſuis locis inferiùs. Hæc modò ſummatim ex auctore a, qui ex VVillibaldo Epiſcopo, eiuſdem Bonifacij diſcipulo, ipſius res præclarè geſtas proſecutus eſt.

a *Ap. Sur. 5. Iunij.*

II. Quod autem de Radbodi Regis morte meminit; hoc anno eam contigiſſe, aſſerit etiam Ionas monachus Fontanellenſis, qui eodem tempore vixit, réſque geſtas b S. Vvlfranni Senonenſis Epiſcopi ſcripſit. Ex quibus corrigas Sigebertum, qui ſuperiori anno cōtigiſſe ponit. Ceterùm iſte Radbodus, inſignibus per eumdē S. Vulfrannum editis miraculis nōnihil permotus, ut ex acerbiſſimo Chriſtianorum perſecutore fieret Chriſtianus; cùm iam etiam ad fontem ſacrum proceſſiſſet ut baptizaretur, hac arte pedem retraxit: Interrogato namque Vvlfranno, ubi eſſet maior numerus Principum atque nobilium gentis Friſonum: in illa cæleſti regione quam is prædicaret, an ea quam tartaream vocaret; cùm de tartareâ aſſeruiſſet Vvlfrannus, reſiliens Radbodus, dixit non ſe carere poſſe conſortio prædeceſſorum ſuorum, nec velle cum parvo pauperum numero reſidere in illo cæleſti regnō. Hæc Ionas, cui adſtipulatur Sigebertus, & alii auctores. Denique multis variiſque eluſus præſtigiis diaboli, miſerrimus homo mortuus eſt infeliciter abſque baptiſmo.

b *Ext. ap. Sur. 20 Martij.* RADBODI FRIS. REG. IMPIA IRRISIO, ET INFELIX EXITUS.

III. De rebus Orientalibus exhibent Annales Græcorum, præſenti anno, qui tertius numeratur Leonis Imperij, ei natum filium *Conſtantinum*, dum baptizaretur in magnâ eccleſiâ octavo Calendas Ianuarias à S. Germano Conſtantinopolitano Patriarchâ, ſtercus egeſſiſſe in ſanctum lavacrum; ac Germanū propheticè dixiſſo, *Conſtat Chriſtianis, & Eccleſiæ, maximi mali per eum efficiendi hoc ſignum eſſe futurum.* Hæc Theophanes, Zonaras, & alij omnes: aiúntque eidem Conſtantino, ob ſtercus ita egeſtum, *Copronymi* cognomen eſſe inditum. Quo pariter anno idem Theophanes tradit, Leonem decollari præcepiſſe Archiepiſcopum Theſſalonicenſem, quòd unà cum Artemio adverſùs ipſum Imperatorem rebellâſſet: plurimámque coniuratorum factam eſſe Conſtantinopoli ſtragem.

CONSTANTINI COPRONYMI BAPTISMUS.

IESU CHRISTI
An. 720.

GREG. II.
An. 7.

LEON. ISAU.
An. 4.

I. COPRON. INFANS CREATUR. IMP. A PATRE.

ANNO Domini ſeptingenteſimo vigeſimo Indictione tertiâ, Leo Aug. filium ſuum CONSTANTINUM *Copronymum* infantulum, ipſo S. Paſchatis die creavit Imperatorem; eumdémque ſolemnibus ritibus coronavit S. Germanus Conſtantinopolitanus Epiſcopus. Quo pariter anno, ſecundo principatûs ſui, Haumare Principe Arabum qui perſecutionem adverſùs Chriſtianos indixerat, mortuo, reddita eſt pax Eccleſiis. Hæc Theophanes.

II. In Galliis verò, mortuo quoque hoc eodem anno a Raginfrido Maiore Domûs Chilperici Regis, Carolus Martellus, potens armis, acer ingenio, animo ferox, cui cum eo iuge bellum pro principatu fuerat, res Francorum pro arbitrio moderans, Theodoricum in regni ſede conſtituit; mortuo iam anno ſuperiore Lothario Rege, cuius Carolus Maior domûs erat: ſed adverſarium magnoperè ſenſit Eudonem Aquitaniæ Ducem, cum quo fuit ei, ſicut fuerat cum Raginfrido, diuturnum bellum, quo tandem Eudo ſuperatus eſt.

a *Chron. Franc. ex Bibl. Pith.* CAROL. MARTEL. RES FRANC. MODERATUR.

IESU CHRISTI
An. 699.

GREG. II.
An. 8.

LEON. ISAU.
An. 3.

I. CONCIL. ROM. ADVERSUS ILLICITA CONIUGIA.

ANNO Domini ſeptingenteſimo vigeſimo primo, Indictione quartâ, Nonis Aprilis à Gregorio Romano Pontifice congregata eſt *Romæ* apud S. Petrum SYNODUS Epiſcoporum viginti duorum: in qua editum eſt conſtitutum, ſive decretum, adverſùs illicita ob cognationem ſpiritualem vel carnalem coniugia, & maximè adverſùs eos qui in uxores ducerent Monachas, ſeu etiam Preſbyteras, & Diaconas; eas videlicèt mulieres, quæ mutuo conſenſu à viris ad eiuſmodi ſacros Ordines promotis relinquebantur, quæ & ipſæ tenebantur caſtitatem ſervare; de quibus dictum eſt aliàs. Quòd enim vulgatum eſſet, Orientales in additiis

a *Ext Tom. 3. Concil.*

ſuis

ſuis canonibus pſeudoſynodi Quiniſextæ ſtatuiſſe, ne qui aſſumerentur ad Sacros Ordines, coniuges quas habebant dimitterent, in Occidente verò id non permitteretur; nonnullæ eiuſmodi feminarum, levitate & procacià mulie bri, aliis ſe viris iungere præſumpſerunt: quos Synodus anathemati ſubiecit. Eádémque inſuper pœnà mu ctauit clericos, qui comam relaxarent. Sed de hac Synodo ille corrigendus eſt error, quo aſſeritur ſub Gregorio Tertio celebrata. Appoſitæ namque notæ Indictionis quartæ, & anni ſecundi Imperij Conſtantini, nequaquàm ſub Gregorio Tertio convenire ſimul poſſunt.

II. IMPOSTOR SYRUS MESSIAM SE FINGIT.

In Oriente, auctor eſt Theophanes Syrum quemdam impoſtorem ſimulantem ſe CHRISTUM, ſeduxiſſe Hebræos, putantes eum verè eſſe Meſſiam. Quas quidem deceptiones, ipſos à pſeudoprophetis ſæpè ſæpiùs paſſos eſſe, quæ ſuperiùs dicta ſunt, docent.

IESU CHRISTI
AN. 722.

GREG. II.
AN. 9.

LEON. ISAU.
AN. 6.

I. LEO IMP INSECTATUR IUDÆOS ET MANICH.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimoſecundo, Indictione quintâ, Leo Imp. coëgit Iudæos & Montanos baptizari. At Iudæi diſtuerunt baptiſmu, ſéque Catholicos ſimulantes, contaminarunt fidem: Montani verò in domibus, ſuis erroribus depuratis, ſeipſos incenderunt. Hæc Theophanes, atque Cedrenus. Sed quinam hi fuerint *Montani*, qui adeò baptiſmũ exhorreſcerent, nos latet. Non enim intelligi poſſunt priſci illi Montani ſectatores, qui nequaquàm baptiſmum reiiciebant. Niſi fortè dicamus Manichæos ſignificari, qui de civitatibus pulſi colerent montes. Scimus enim eumdem Imperatorem inſecutum eſſe Manichæos in Armeniâ degentes, quos iam anteà Conſtantinus Heraclij nepos, & Iuſtinianus Iunior graviter exagitârant. Illam verò hiſtoriam Petrus Siculus, qui claruit ſub Baſilio Imp. & in illis regionibus verſatus eſt, ſtylo Græco proſecutus eſt.

II.

S. BONIF. CONSECRATUR EPISCOPUS.

Quod ad Occidentalem pertinet Eccleſiam; hîc annus eſt tertius, quo recedens Bonifacius à Clemente Epiſcopo Traiectenſi, cómplures Friſiorum, Cattorúmque (qui contermini ſunt Saxonibus populi) ab idolorum cultu ad Chriſti fidem converrit; eáque de re Gregorium Pontificem Romanum per literas certiorem fecit. Qui eumdem protinùs Romam vocans, poſt elicitam ab eo confeſſionem rectæ fidei, & acceptum iuramentum de obedientiâ ſibi, ſuiſque ſucceſſoribus Pontificibus Romanis exhibendâ; & omni ſacræ fidei traditioni exactè obſervandâ; conſecravit in Epiſcopum, ac *Bonifacium* deinceps dici voluit, cùm antea Vuinfridus appellaretur remitténſque in Germaniam, eum litteris ſuis commendavit tum Carolo Martello Francorum regni hoc tempore moderatori tum omnibus viris Eccleſiaſticis; ipsiſque etiam Principibus, populiſque Germaniæ, tam Chriſtianis, quàm Gentilibus, illos ad perſeverantiam fidei, hos ad eamdem ſuſcipiendam exhortans. Quæ omnia fuſiùs enarrat eius vitæ *a* auctor ex

a Ap Sur. 5. Iuny.

Vvilibaldo: cognoſcuntúrque id ipſum ex iiſdem ſcriptis tunc a Gregorio Papâ litteris, quæ adhuc extant *b*.

b Tom. 2. Epiſt. Rom. Pont.

III. ET PRÆSTAT IURAMENTUM SUMMO PONT.

Iuramento autem à Bonifacio tunc præſtitum, quod & reliqui ordinati Epiſcopi facere ſolerent, in antiquis exemplaribus ita ſcriptum habetur: *In nomine Domini Dei Salvatoris noſtri* IESU CHRISTI, *imperante domino Leone magno Imperatore, anno ſeptimo poſt Conſulatum eius ſed & Conſtantini magni Imperatoris eius filij anno quarto, Indictione ſextâ, promitto ego Bonifacius Dei gratiâ Epiſcopus, tibi B. Petre Apoſtolorum princeps, Vicarióque tuo beato Gregorio Papæ, & ſucceſſoribus eius, per Patrem & Filium & Spiritum ſanctum, Trinitatem inſeparabilem, & hoc ſacratiſſimum corpus tuum; me omnem fidem & puritatem ſanctæ fidei Catholicæ exhibere, & in unitate eiuſdem fidei, Deo operante, perſiſtere, in quâ omnis Chriſtianorum ſalus eſſe ſine dubio comprobatur: nullo modo me contra unitatem communis & univerſalis Eccleſiæ, ſuadente quopiam, conſentire; ſed (ut dixi) fidem & puritatem meam, atque concurſum tibi, & utilitatibus Eccleſiæ tuæ, cui à Domino Deo poteſtas ligandi ſolvendique data eſt, & prædicto Vicario tuo, atque ſucceſſoribus eius, per omnia exhibere. Sed & ſi cognovero Antiſtites contra inſtituta antiqua ſanctorum Patrum converſari, cum eis nullam habere communionem, aut coniunctionem: ſed magis, ſi valuero prohibere, prohibebo; ſin minus; fideliter ſtatim Domino meo Apoſtolico renunciabo. Quòd ſi (quod abſit) contra huius promiſſionis meæ ſeriem aliquid facere quolibet modo, ſeu ingenio, vel occaſione tentavero; reus inveniar in æterno iudicio, ultionem Ananiæ & Saphiræ incurram qui vobis etiam de rebus propriis fraudem facere præſumpſerunt. Hunc etiam Indiculum ſacramenti ego Bonifacius exiguus Epiſcopus manu propriâ ſcripſi, atque ponens ſupra ſacratiſſimum corpus S. Petri, ita, ut prædictũ eſt, Deo teſte & iudice, feci ſacramentum, quod & ſervare promitto.* Hactenùs Iuramentum. In cuius initio cùm tot chronologiis conſignatum habeatur tempus ordinationis Bonifacius (cuius & dies, ab auctore Vitæ eius notatur fuiſſe pridie Calendas Decembris, id eſt, in feſto S. Andreæ) ex iis corrigas eiuſdem Acta nuper edita *c* ipſum eum ordinatum eſſe à Gregorio Secundo, anno ſeptingenteſimo trigeſimo octauo, auctor affirmat: quo quidem tempore, non Gregorium Secundum, ſed Tertium ſediſſe liquet.

c ap. Caniſ Antiq. Lect. Tom. 4.

IESU CHRISTI
AN. 723.

GREG. II.
AN. 10.

LEON. ISAU.
AN. 7.

I. ORIGO HÆRESIS ICONOCLASTARUM.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimo tertio, Indictione ſextâ, exoritur in Oriente monſtrũ horrendũ, quod diù cornibus ventilavit Eccleſiam Dei; nempè hæreſis ICONOCLASTARUM. Hoc enim anno ſeptimo Leonis Imperij, dux quidam Iudæorum ex Laodiceâ maritimę Phœnicis oriundus, nomine *Sarantapicus*, ſive *Sarantapechis*, homo præſtigiator ac maleficus, & Eccleſiæ Dei hoſtes implacabilis,

GIZIDI PRINCIP. SARAC. EDICTUM CONTRA IMAG.

Gizido Saracenorum Principi, Haumaris ſucceſſori, promiſit effecturũ ſe ut is triginta (ſeu, ut alij habent, quadraginta) annos Principatum retineret, ſi ſacras omnes Imagines ab Eccleſiis Chriſtianorum quæ ſub ditione eius eſſent, auferri mandaret. Cui credens Gizidus, ſpe & deſiderio longioris vitæ; edictum continuò generale promulgavit, quo omnes omninò Imagines & picturas, ſive ex in tabulis, ſive in opere Moſaico, in parietibus, ſive in vaſis ſacris, aut in indumentis, & altaribus eſſent, expungi & auferri iuſſi; omnéſque inſuper ſtatuas etiam quæ in foris ornatûs gratiâ collocantur, diiecit, miſſis Hebræis & Arabibus qui eaſdem comburerent, ipſáſque Eccleſias, alias calce, alias aliis coloribus dealbarent, vel incruſtarent. Hæc de origine Iconoclaſtarum breviter ex Theophane, & Ioanne Vicario Orientalium Epiſcoporum in Oecumenicâ poſteriori *a* Nicæna Synodo. Ex quibus arguas eos, qui ante Leonis Imperium id factum volunt, ut Cedrenus; cùm nonniſi ſub Leone illum Regem barbarum regnare cœpiſſe conſtet, nimirùm poſt mortem Haumaris, quem ante triennium dumtaxat obiiſſe vidimus.

a Conc. Nic. II. Act. 5.

II. *b Damaſc. de hæreſ.* VNDE SIC DICTI ICONOCLASTÆ.

Sed de iiſdem Iconoclaſtis Ioannes Damaſcenus *b* agens, eos ita dictos ſcribit, quòd cùm ſanctas Imagines ignominioſè tractâſſent, eaſdem in minutiſſimas partes comminuerint, vel coniecerint in ignem; quæ verò in parietibus eſſent depictæ, partim aquâ calidâ, partim calce, atramentóque obliterârint. Tradunt autem iidem qui ſuprà Theophanes & Ioannes, Gizidum ſpe longioris vitæ fruſtratum, intra annum & dimidium mortuum eſſe, ac poſt eius obitum in priſtinum honorem Imagines reſtitutas; eiúſque filium Vlidum nomine, indignatum Iudæo Serantapico, tamquam parentis interfectori, ipſum turpiſſimâ morte affeciſſe. Quomodò autem Leo Imperator in tranſverſum & ipſe actus, eaſdem ſanctas Imagines aboleri iuſſerit, dicetur ſuo loco. Intereà verò tu hîc conſidera, quibus gloriari poſſint anteſignanis hodierni Iconoclaſtæ; nempè Iudæis perfidis, atque impiis Saracenis.

IESU CHRISTI AN. 724.

GREG. II. AN. 11.

LEON. ISAU. AN. 8.

I. PROPAGATIO FIDEI PER BONIF.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimo quarto, Indictione ſeptimâ S. Bonifacius Epiſcopus ordinatus a Gregorio Papâ, rediens in Germaniam, fidem Chriſtianam mirificè propagavit; ac præcipuè apud Cattos, quos Heſſos vocant, quibus iam antè prædicare cœperat, Gentilitiam ſuperſtitionem evertit, Thuringios in fide vacillantes confirmavit, hæreſes illic ſerpentes repreſſit, mores depravatos correxit, Eccleſias erexit, monaſteria conſtruxit, aliáque ingentia egit, quæ eius Vitæ ſcriptor *a* ex Vvilibaldo diffusè narrat. Quantis autem laboribus, quantáque omnium rerum penuriâ, hæc peregerit, teſtes ſunt variæ ab illo tunc tẽporis ſcriptæ epiſtolæ *b*, & ad ipſum ab aliis redditæ, ac præcipuè ex Angliâ à gentilibus ſuis, quorum etiam ſæpè ſubſidiis veſtimentorum, librorum, aliarúmque rerum neceſſariarum, quibus inter agreſtes illos atque immites barbaros indigebat, adiutus eſt: præterquam quòd etiam aliquando S. Michaëlis Archangeli apparitione conſortatus eſt, & aliàs etiam divinitùs paſtus. Tanti autem fecit culmen Apoſtolicum Petrum, ut primam omnium ibi inter gentes erectam Eccleſiam, eius nomine atque memoriâ inſigniri voluerit: & ab Eadburgâ Abbatiſſâ Regis Cantiorum affini petierit, deſcribi ſibi aureis literis eiuſdem Epiſtolas; ut à quo accepiſſet ad Gentes Apoſtolatum, eius quoque literas prædicandas in Gentibus ſecum haberet auri nitore fulgidas.

a Ap. Sur. 5. Iunij.
b Bonifac. ij & aliorum ad ipſum.

...piſtolas, de quibus agitur hâc Epitome, recitat Baronius ex codd. mss. hoc & ſeqq. annis, nec non & præcedentibus, ubi de eod. Bonif. agitur, lectu digniſſimas.

II.

Eodem fermè tempore, cùm S. Corbinianus Friſingenſis Epiſcopus perfunctus eſſet annis octo Epiſcopatûs laboribus, amore quietis Romam venit ad Gregorium Pontificem, ut miſſionem ab eo onere peteret. Sed cùm non obtinuiſſet, in Boioariam rediens ingenti honore & reverentiâ Ticini à Luitprando Rege in tranſitu exceptus *c* indéque ad ſua reverſus, Grimoaldum Ducem filium Theodonis acriter reprehẽdit, quòd viduam fratris ſui Theodoaldi ſibi copulâſſet. Quæ quidem antiquæ Herodiadis ſequens exemplum, primò eidem Sancto inſidias ſtruere conata eſt; ſed poſteà monitionibus eius, pœnitentibus regnum Dei promittentis, obſtinatis æternum ſupplicium minitantis, cedentes ambo, & ad pedes eius proſtrati, ſeparationémque ab invicem promittentes, abſolutionem obtinuerunt. At cùm rursùm ad vomitum rediiſſent, ulciſcente numine, primò filius Grimoaldi extinctus eſt, deinde ipſe Grimoaldus ab inſidiatoribus interfectus: ſed & qui venenum ſancto Epiſcopo pellicis iuſſu propinare voluerat, lanceâ percuſſus interiit; ac denique ipſa pellex omni honore ac bonis privata; unicum aſellum ad ſubvectionem poſſidens in Italiâ vitam finivit; ipſorúmque liberi, cum multâ tribulatione, & principatu & vitâ privati ſunt. Hæc, aliáque pluribus narrat in Rebus *c* geſtis eiuſdem S. Corbiniani, Aribo ipſius in Epiſcopatu Friſingenſi ſucceſſor.

DEI VINDICTA IN PECCATORES RELAPSOS

c Ap. Sur. 8. Sept.

IESU CHRISTI AN. 725.

GREG. II. AN. 12.

LEON. ISAU. AN. 9.

I. TRANSLATIO CORPORIS S. AUGUSTINI E SARDINIA TICINUM.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimo quinto, Indictione octavâ, operâ Luitprãdi Longobardorum Regis maximè pij, facta eſt tranſlatio corporis S. Auguſtini ex Sardiniâ (quò ex Africâ tempore Vvandalicæ perſecutionis portatum vidimus) in civitatem Ticinenſem, ſive Papienſem; redempto ipſo magno pretio à Saracenis, qui eam Inſulam occupaverant. Rei verò geſtæ ſeries habetur in epiſtolâ *a* ad Carolum Magnum poſtmodùm ſcriptâ à Petro Archiepiſcopo Mediolanenſi, qui & Oldradus; ubi tum pompa tranſlationis, tum miracula in eâ & poſt edita, nec non ipſius Luitprandi ſumma devotio deſcribitur. Ipſi autem tranſlationi

a Rec. Baron. Annal. Tom. IX. hoc. an.

ſub Gregorio Papâ Secundo factæ, adſtipulantur præter Bedam (qui cùm ſuum commentarium de Sex Ætatibus producat in annum nonum Leonis Imp. ponit eam extremo loco; cùm alioqui de ipſo tranſlationis anno diverſæ reperiantur ſententiæ) etiam Paulus Diaconus, Marianus Scotus, Sigebertus, & alij omnes recentiores Hiſtorici. Cuius quidem dies relata in Tabulas Eccleſiaſticas, pridie Calendas Martij anniverſario cultu celebris perſeverat.

II. Saraceni Gallias invadentes ingenti prælio vincuntur a Carol. Martel.

Hoc item anno Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimo quinto (ut habet vetus Chronicon à Pithœo editum) Eudo Aquitaniæ Dux in odium Caroli Martelli, Saracenos ex Hiſpaniis in Gallias evocavit: qui Burdegalam prætergreſſi, cunctis ubique locis vaſtatis, & Eccleſiis igne crematis, baſilicam quoque S. Hilarij Pictavis incenderunt. Cùmque pariter Eccleſiam S. Martini Turonenſis incendere in animo haberent, occurrens illis cum exercitu Francorum Carolus Martellus, eoſdem maximo omnium prælio devicit, quo unà cum ipſorum Rege Abdiramâ occiſa ſunt trecenta quinquaginta (ſive, ut alij habent, trecenta ſeptuaginta quinque) Saracenorum millia, Francis dumtaxat mille & quingentis deſideratis. Hæc quidem aſſerta habentur in eodem Chronico, necnon in Appendice ad Gregorium Turonenſem; itémque à Paulo Diacono *b* Anaſtaſio Bibliothecario, Mariano Scoto, aliiſque recentioribus qui proſecuti ſunt res Francorum. Ex quibus etiam conſtat, hæc de prælio contigiſſe anno ſequenti: ſed & in eo ipſum Eudonem in Saracenos irruiſſe, & quamplurimos occidiſſe; ea puto ex causâ, quòd contrà pacta conventa illi loca ſancta flammis abſumpſiſſent.

b Paul. diac. lib. 6. cap. 46.
c Anaſt. in Greg. Sec.

III. d Ap. Sur. 5. Iunij.

In Germaniâ verò Bonifacius (ut habet *d* auctor Vitæ ipſius ex Vvilibaldo) videns multam extare meſſem Evangelicam, ſed operarios paucos; ex patrio ſolo, nimirùm ex Anglia, atque etiam aliunde, diverſis temporibus accivit non modò viros religioſos & eruditos; ſed & probatas ſanctitate feminas, quibus exemplo Apoſtolorum uteretur velut diaconiſſis, quas præficeret monaſteriis, & per quas faciliùs Gentiles feminæ mutua conſuetudine allicerentur ad fidem. Quin etiam ut quam exactiſſimam monaſticam diſciplinam Germaniæ populis traderet, ad ipſum fontem, nimirùm ad monaſterium Caſſinenſe, miſiſſe Sturmum diſcipulum ſuum, ut eam illic perfectiùs ediſceret, teſtis eſt Rodulphus Rabani diſcipulus in Rebus *e* geſtis S. Liobæ, unius ex mulieribus quas Bonifacius ex Angliâ in Germaniam acceſſivit.

S. Bonif. monachiſmi inſtitutor in German.
e Ap. Sur. 28. Sept.

Iesu Christi
An. 726.
Greg. II.
An. 13.
Leon. Isau.
An. 10.

I. Leon. Imp. edictum adverſus ſacras imag.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimo ſexto, Indictione nona, decimo Imperij Leonis anno, ipſe magno rugitu publicum promulgavit edictum, ut ſacræ ubique delerentur Imagines. Scimus Theophanem, Cedrenum, & alios hoc in annum eiuſdem nonum referre: at in Actis Stephani Iunioris martyris, qui ſub huius filio Conſtantino Copronymo paſſus eſt, iiſdemque ab eius temporis auctore omni fide conſcriptis, quæ apud S. Ioannem Damaſcenum extant, id factum dicitur anno decimo: quod & Zonaras teſtatur; redditúrque manifeſtum ex Bedâ huius temporis ſcriptore accuratiſſimo, dum in libro de Sex Ætatibus; quem perduxit uſque ad nonum eiuſdem Leonis annum, nihil penitùs habet de eiuſmodi edicto; quod alioqui magno fragore, fulminis inſtar, univerſo ſtatim innotuit Orbi, eò quod nondum tale quippiam promulgatum eſſet.

II. Ex Hebræis Iconoclaſtæ.

Quâ verò ratione acciderit, ut qui antehàc ab omnibus fuiſſet Catholicus exiſtimatus, Leo Imp. uno veluti momento viſus ſit hæreſiarcha Iconoclaſtarum; omnes æquè conſentiunt, id operâ factum quorumdam Hebræorum impoſtorum, quibus ipſe (ut vidimus) in præmium prædictionis Imperij, iuramento ſe obſtrinxerat, quicquid ſe facturum quod iidem poſtularent: quamvis ſit in eo diverſa auctorum ſententia, quod id anno ante promulgatum edictum Hebræos operatos eſſe alij dixerint; alij verò exordio Leonis Imperij ab eis tentatum ipsúmque eis aſſenſum eſſe; ſed in hunc uſque annum facinus continuiſſe ſecretum, timẽtem illud prodere, quod prævideret omnibus execrabile futurum; cùm & alioqui numquam hactenùs accidiſſet in Eccleſiâ Dei, ut cùm multi fuiſſent Imperatores hæretici, ex iis aliquis extitiſſet hæreſiarcha. Porrò ipſum hæreſim ſuam præcipuè diſſeminâſſe per *Theophilum* Metropolitanum Macoliæ in Phrygiâ, querela fuit Orthodoxorum in Nicæno Concilio poſteriori; in tantum ut etiam ab iſto, impietatis huius ſumpſiſſe originem tradant. Quod quidem ita verum eſt, ſi ratio tantùm habeatur Epiſcoporum: ceterùm ipſe Imperator primus auctor ab omnibus declamatur: & in Actis S. Stephani ſcribitur, eum accitâ, coactâque Senatorum claſſe, impium illud edictum evomuiſſe: more videlicèt hæreticorum Principum, ut in Senatu, non in Eccleſiâ, de dogmatibus fidei agant, ac pro arbitrio definiant, inconſultis Religionis Chriſtianæ Antiſtibus. Ei verò inſuper acceſſiſſe inſignem eiuſdem impietatis complicem, *Beſer* quemdam apoſtatam, ex Chriſtiano factum Arabum dogmatum ſectatorem, Theophanes *a* tradit.

Imperator hæreſiarcha.

a Theoph. 8. Leon.

III. Vanus prætextus Imperatoris.

Habent autem eadem Acta S. Stephani apud Damaſcenum; cùm ingens à plebe tumultus ob hæc Conſtantinopoli excitatus eſſet; ubi id Imperator ſenſit, excuſâſſe non eò ſe ſpectâſſe; ut Imagines prorſus delerentur; ſed ſublimiori loco collocarentur, ne ore quiſquam eas contingeret, atque ita eis quodammodò contumeliam inferret. Quâ quidem technâ id moliri curabat (ſicut eadem Acta declarant) ut Imagines, longè ab oculis removendo, paulatim in deſuetudinem honoris inciderent. Oſtendunt enim iſta, fuiſſe eas in Conſtantinopalitanis Eccleſiis non ſolùm viſui præſentes expoſitas, ſed poſitas deorsùm ut exoſculari quilibet eas poſſet. Addunt inſuper, ſanctiſſimum Germanum Patriarcham fortiter Imperatori reſtitiſſe; ac multis ſuaſionibus tam per ſe, quàm per alios conatum eſſe illum à nefando propoſito revocare, cùm è contrà Imperator ipſum multis blanditiis ad ſe allicere tentaret.

IV. DE OBORTA HÆRESI CONSILIUM DEI.

Acciditque illud planè mirandum, ut quæ hæreticorum crebriùs infecta venenis Orientalis Eccleſia penitùs elanguerat, ea mox huius ipſo tantùmmodò conſpectu impietatis ſpiritus ſumpſerit, adversùs eam totis viribus certatura. Ex quo quidem certamine licèt multi facti ſint deſertores; dicere tamen auſim numquam eam Eccleſiam viſam eſſe adeò illuſtrem, quàm cùm adverſus Iconoclaſtas bellum iniit; quippe quæ numquam tot, tantiſque fuerit decorata martyribus. Quinimò & illud aliud inſigne bonum inde elicuit Deus, & alij hæretici pugnantes ſimul cum Orthodoxis adversùs communes omnium hoſtes, iunxerint ſe Eccleſiæ Orthodoxæ. Si quidem Monothelitæ Orientem iugiter infeſtantes, ex hoc tempore ferè ſiluiſſe noſcuntur. Sed & acciderunt hoc itidem anno ibidem portenta, ex quibus, ſi ſapuiſſet, facilè potuiſſet Leo tamquam à Deo monitus à cœptis deſiſtere.

PORTENTUM IGNEUM IN MARI.

Etenim æſtivo tempore inter Theram & Theraſiam Cycladas Inſulas, primò vapor ut ex camino ignis viſus eſt ebullire ex profundo maris per aliquot dies, qui paulatim incraſſatus & dilatatus, totus igneus apparuit; poſteà verò petrinos pumices grandes, & cumulos quoſdam tranſmiſit per univerſam Minorem Aſiam, & Leſbon, & Abydum, & Maritima Macedoniæ, adeò ut etiam tota ſuperficies maris iiſdem contegeretur: in medio autem tanti ignis, nova repentè inſula ex terræ congerie facta, inſulæ quæ Sacra dicitur, copulata eſt. Narrat hæc Theophanes. Tali verò portento prævio decebat hæreſim, tamquam novam furiam apparere, quam infernus unà cum globis igneis evomeret.

V. DIRA PERSECUTIO IN DEFENSORES IMAGINUM.

Sed nihil melior aut mitior his redditus Leo, rugiens adversùs eos qui pro ſacrarum Imaginum defenſione eius ſe furori opponerent; cùm iidem quoſdam regios homines (inquit Theophanes) qui Salvatoris deponerent Imaginem quæ ſuper magnam æneam portam cernebatur, occidiſſent; ipſe multos ex populo membrorum detruncationibus, & flagris, & exiliis, & rerum iacturis, maximéque eos qui nobilitate ac verbo clari eſſe viderentur affecit: ita ut etiã eruditionis ſcholas à Conſtantino Magno eò uſque ſervatas extingueret.

EXUSTI AB IMP. BIBLIOTHECARII CUM BIBLIOTHECA.

Sed hæc de Scholis dilucidiùs tractans Conſtantinus Manaſſes & ipſe Græcus hiſtoricus, ait Leonem, quòd nec minis nec muneribus valuiſſet in ſuas partes trahere Bibliothecarios (quos tantæ auctoritatis fuiſſe tradit, ut ne ipſi quidem Imperatores novi quicquam agendum ſibi putarint illis in conſilium non adhibitis) furore percitum, igne admoto eoſdem omnes incendiſſe, unà cum ipſâ Bibliothecâ, tricena & tria voluminum millia cõplectente; inter quæ unum erat admirabile, confectum ex draconis inteſtino in quo erant ſcripti libri Homeri tam Ilias tota quàm Odyſſea. Hæc Conſtantinus: tradúntque eadem Zonaras, Cedrenus, Glycas, & alij. Porro de Imagine Salvatoris, cuius ex Theophane meminimus, Acta S. Stephani Iunioris tradunt; cùm eam Leo deiiciẽdam præcepiſſet, iémque ad hoc facinus perpetrandum miſſus ſatelles impoſitâ ſcalâ conſcenderet, divino zelo incenſas mulieres arreptam manibus ſcalam in terram ſimul cum ipſo aſcenſore deieciſſe, qui eo caſu mortuus eſt; ipſas verò mulieres unà cum pluribus aliis tam viris quàm feminis internecioni datas martyrium

EGREGIUM FACINUS FEMINARUM ORTHODOX.

feliciter conſummâſſe: Túncque & illud memoriâ dignum contigit (quod tradit Gregorius Papa in epiſtolâ ad Leonem) ut reliqui Chriſtiani Principes, cùm a ſuis qui Legatorum munere Conſtantinopoli apud eumdem Imp. fungebantur, accepiſſent eum ſic inſaniſſe in ſacroſanctam Salvatoris Imaginem; mox omnes converſi adversùs imagines ipſius Imperatoris, eas omnis generis ludibrio & ignominiâ affecerint, atque in ipſum Imperium commoti fuerint.

RELIQUI PRINCIP. CHRIST. RENUNCIANT AMICITIÆ IMP.

VI. GERM. CONST. SCRIBIT AD GREGOR. PP.

Poſtquàm autem Germanus Conſtantinopolitanus Epiſcopus ipſo hæreſis exordio fortiter Imperatori reſtitiſſet, nihil ipſum antiquius habuiſſe, quàm ut de iis quæ accidiſſent Conſtantinopoli, certiorem redderet Gregorium Romanum Pontificem; conſtat ex literis Gregorij ad ipſum redditis, quæ recitatæ reperiuntur in poſteriori Nicænâ [b] Synodo; ex quibus etiam liquet, longè acriora ſuſcepta fuiſſe ab eodem Germano prælia adversùs Imperatorem, quibus eum manus dare coëgerit; licèt poſteà ſic proſtratus maiori furore ſurrexerit. Sed & ad evellenda venenatæ hæreſis germine, Gregorium *Romæ* SYNODUM convocâſſe, & in ea pium ſacrarum cultum Imaginum ſancito decreto firmiter roborâſſe; docet unicum ipſius Synodi, quod extat fragmentum recitatum ab Hadriano Romano Pontifice in epiſtolâ ad Carolum Magnum.

[b] *Conc. Nic. II. Act. 4. & inter Epiſt. Greg. II.*

CONCIL. ROMÆ PRO CULTU SACRARUM IMAG.

VII. GREG. PP. PRO IMPERIO LABORAT.

Sed quod Græcorum hiſtorici affirmant, eumdem Pontificem fœdere cum Francis inito, prohibuiſſe ne ampliùs Tributa Leoni ex Italiâ penderentur; ex odio iſtud atque invidiâ in Romanam Eccleſiam dictum eſſe ſcias, ſolitis Græcis ſchiſmaticis iacturam factam Occidentalis Imperij in Romanum Pontificem retorquere. Tantum enim abeſt ut Italos Gregorius ad defectionem contra Imperatorem his temporibus ſollicitaverit, ut potiùs magnoperè laboraverit eoſdem, adversùs Imperatorem ob novæ hæreſis inventionem & propugnationem rebellare decernentes, in officio continere: adeò ut adversùs Luithprandum Longobardorum Regem, qui zelo fidei ductus ſacrilego Imperatori bellum indicens, Ravennâ captâ, & claſſe deſtructâ, ad aliarum civitatum invaſionem properaret, tum alios Italiæ populos, tum Venetos commoverit; eorúmque operâ & Ravennam Exarcho reſtituerit, & Longobardos ad ſua repulerit: ut de his omnibus perſpicuè apparet, tam ex Paulo [c] Diacono & Anaſtaſio [d] Bibliothecario, quàm ex literis ab ipſo Gregorio ad Vrſum [e] Ducem Venetiarum ſcriptis, aliiſque ad eumdem Imp. de quibus poſteà. Sanctiſſimus enim Pontifex cupiens beneficiis potiùs Imperatoris animum delinire, quàm auſteritate cenſuræ Eccleſiaſticæ exaſperare; omne remedium anteà experiri tentavit, quàm ab Orientali ſcindere Imperium Occidentale.

[c] *Paul. diac. lib. 6. c. 48.*
[d] *Anaſt. in Greg. Sec.*
[e] *Ext. in Chron. Andr. Dandoli.*

VIII. LEO REGIT ADVERSUS GREG.

Sed ingratus Imperator, ut impius mala pro bonis rependit. Quòd enim ipſum benignè primò commonitum, in errore adhuc perſeverantem Gregorius paulò acriùs corripuiſſet; magno Leo furore commotus, literas ad eum reddidit comminatorias, fore ut ſicut olim Martinus Papa per Conſtantem Imp. relegatus fuerat Cherſonam, ita & ipſe Gregorius relegaretur: adiecitque inſanus, ſe miſſurum Romam, qui Imaginem æneam ſanctiſſimi Apoſtoli Petri

GREG. RESCRIBIT AD IMP.

confringeret, Quibus acceptis Gregorius literis, alias ipſe reſcripſit dogmaticas, eaſdémque reprehenſionibus aculeatas; quo nomine etiam apud Orientales omnes ſummam ſibi laudem & gloriam comparavit, vt ex Theophane aliiſq; patet. Sed periêre iſtæ penitùs apud Latinos; apud Græcos autem conſervatæ *f* fuêre Græcè, eædémq; hâc ipsâ Indictione nonâ conſcriptæ; tanto re verâ Pontifice dignæ, ac multâ eruditione & doctrinâ ſacrarum imaginum refertæ. Corrigendus tamen in earum inſcriptione error (quo etiam pleroſque Græcos auctores, & poſt eos nonnullos Latinos hallucinatos eſſe reperimus) dum hic ipſe Gregorius nuncupatur *Dialogus*; quod cognomen Gregorij illius Magni eſſe apud Græcos, ex quo Zacharias Pontifex eius Dialogos in Græcum ſermonem convertit, in eius obitu monuimus.

f Reſtitat binas eiuſmodi literas Gregorij Baron. Græcè & Latinè, Annal. Tom. IX. hoc an. nũquam antè excuſas, eaſdémque acceptas à Front. Ducæo ex Bibliot. Rhemenſ.

IX. IMP. LEGATOS ROM. PONT. IN EXILIO MORI COGIT.

Ceterùm Gregorius de quo modò agitur, non ſolùm eiuſmodi literas dedit ad Leonem, ſed & Legatos miſit, per quos eũ ab errore revocaret. Verùm immitem barbarum contra ius gentium eoſdem detruſos in carcerem exilio damnâſſe, & ibi mori coëgiſſe, teſtantur literæ Nicolai Romani Pontificis ad Michaëlem Imperatorem. Sed & decernens ipſum Gregorium neci tradere, id non ſemel, ſed ſæpiſſimè per varios duces ſuos, ſive in Italiâ iam exiſtentes, ſive illuc Conſtantinopoli miſſos, tum vi, tum dolo pertentare non ceſſavit: effeciſſétque, niſi Romani cives, Venetique, necnon ipſi Langobardi Romanæ alioqui Vrbis perpetui inimici, egregium edentes ſpecimen amoris & obſervantiæ erga communem omnium parentem, pro ſalute Pontificis invigilâſſent adversùs Imperatoris Magiſtratus: quorum multos occiderunt, alióſque expulerunt, paucis per ipſum Pontificem, harum violentiarum minimè conſcium, ab imminente periculo ereptis. Sed & cùm rurſùm Imperator rabiem ſuam evomens, Edictum adversùs ſacras Imagines, quod in Oriente promulgaverat, miſiſſet etiam in Occidentem; pléque Gregorius ei fortiùs reſiſtens, de vitandâ eiuſmodi impietate omnes vbique Chriſtianos literis ſuis admonuiſſet; atque inde universa Italiâ concilium iniiſſet de eligendo ſibi novo Imperatore, & iunctis copiis ad exturbandum tyrannicum Principem Conſtantinopolim properando: nihilominùs his adhuc conatibus obſiſtens Pontifex, eorum impetum cohibuit, orationibus ipſe quotidianis, ieiuniiſque, & litaniis incumbens pro converſione, Imperatoris, atque Imperii conſervatione. Hæc quidem omnia exactè Anaſtaſius *g* quæ non hoc anno tantùm, verùm & ſequenti eſſe peracta noſcuntur.

MOLITUR QUOQUE NECEM GREGORII.

GREG. BONUM PRO MALO REDDIT.

g Anaſt. in Greg. Sec.

FOEDUS CUM FRANCIS INIT.

Sed cùm poſt hæc tanta, videret Pontifex ſe fruſtrà laborare ut ab hæreſi Imperatorem revocaret, in deterius iugiter prolabentem; tunc demùm accidit quod aiunt Cedrenus, Zonaras, & alij, ipſum Gregorium cum Francis iniiſſe fœdus. Nam & illis conſentiens auctor huius temporis in *h* Appendice poſitâ ad Gregorium Turonenſem, miſſos ait eâ de re legatos, cum muneribus ſacris clavium & catenarum S. Petri, & oblatione Romani Conſulatus, ad Carolum Martellum ingentis nominis Ducem Francorum: ut ſi opus eſſet, in Italiam ſe conferret, ſuſciperétque pro Romanâ Eccleſiâ defenſionem adversùs impugnantem eam Imperatorem. In Francis enim erga Romanam Eccleſiam firma fides atque conſtantia ſæpè cognita, ut Carolum ita ſibi conciliaret Pontifici ſuaſerunt. Nec fuit ſpes inanis: Si quidem ubi tantùm innotuit Orienti, Francos Romani Pontificis defenſionem ſuſcepiſſe, mox fuit ab eius perſecutione ceſſatum.

h Append ad Greg. Tur. cap. 110.

XI. ANGLORUM FREQUENS PEREGRINATIO AD LIMINA APOSTOLOR.

Dum autem ita omnia perturbaret Leo Imperator, ex aliâ parte Hun Rex Britanniæ, Ceadvallæ in regno ſucceſſor atque in religione imitator, relicto & ipſe regno, ad Limina Apoſtolorum Romam peregrinatus, monaſticam ibi vitam amplexus eſt. Teſtatur hoc Beda *i*: idque ipſum his Gregorij Papæ temporibus, plures de gente Anglorum certatim facere conſueviſſe aſſerit. Inter quos fuiſſe reperitur *k* S. *Richardus* genere & rebus clarus, pater SS. Vvilibaldi & Vvinibaldi diſcipulorum S. Bonifacij, atque S. Vvalpurgis virginis: qui nuncio remiſſo ſæculo, primo ad S. Bonifacium Germanorum Apoſtolum, inde Romam adveniens, poſteáque loca magis devia quærens, tandem poſt multas fortiter toleratas voluntarias ærumnas, Lucæ in Italiâ ſancto fine quievit, ac miraculis poſt obitum coruſcavit. Sed perperàm in eius epitaphio recentiùs *l* ſcripto Rex appellatur, quem antiquiora *m* monumenta docent fuiſſe dumtaxat nobilem prædivitem.

i Bed. 5. hiſt. 7. in fi.
k Vid. An. 19. Lect. Caniſ. Tom. 4.
[Portò egit priùs de his Baron. Annal. Tom. IX. an. 750 ſed poſteà in Append Tom. XII. a ad hæc Gregorij II. tempora reponi iuſſit]
l Ap. Sur. 7. Febr.
m Ap. Caniſ. ubi ſuprà.

XII. S. BONIF. CONSULIT APOST. SEDEM.

Ad huius etiam anni finem, idem Bonifacius Gregorium Papam de nonnullis ſibi dubiis occurrentibus in rerum Eccleſiaſticarum tractatione conſuluit: ad quæ mox Pontifex reſponſiones ſuas remiſit; quas tu pro libito perlegas. Extant enim ipſæ eius literæ; ſed malè poſitæ ſub Gregorio *n* Tertio, quæ ex Indictione & annis Imperatorum in eis poſitis, hoc anno eſſe ſcriptæ reperiuntur; nempè decimo Calendas Decembris, Indictione decimâ, Imperij Leonis anno decimo, & Conſtantini eius filij ſeptimo. Quod verò in eis permittit, ut ſi mulier infirmitate, correpta, non valuerit debitum viro reddere, vir ſi non poſſit continere, nubat; hæc ſic accipias, ut dicat de impedimento perenni, quod neſciebatur quando contraxit.

n Int. Epiſt. Greg. III. ep. 4.

IESU CHRISTI
AN. 627.

GREG. II.
AN. 14.

LEON ISAU.
AN. 11.

I. INSURGUNT EXERCITUS ADVERSUS IMP.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimo ſeptimo, Indictione decimâ, Orientales navales exercitus Imperij Romam, adversùs Leonem Aug. ob promulgatam ab eo hæreſim inſurgentes, & Conſtantinopolim menſe Aprili accedentes, ſuperati ſunt, ac naves concrematæ, ipsique Duces capite puniti: sicque Iconoclaſtarum impietas magis in dies crevit; ut pluribus narrat Theophanes. Qui & ampliùs docet, eoſdem hæreticos non ſolùm erraſſe circa Imaginum venerationem; verùm etiam circa Sanctorum interceſſiones, ac venerandas Reliquias: nec fuiſſe dumtaxat Iconoclaſtas; ſed & Hagiomachos.

II.

Qui autem reſtiterint in hoc pro Catholicâ fide certamine Imperatori in Oriente, duo po-

SS. GERMANUS ET IOAN. DAMASC. SCRIBUNT ADVERSUS ICONOCLASTAS.

tumultui reperti ſunt illuſtres athletæ; videlicèt S. Germanus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, & S. Ioannes Damaſcenus doctiſſimus in Syriâ monachus; quorum uterque pro facultate ſtuduit confodere monſtrum eiuſmodi, & ſacrarum Imaginum cultum diſputationibus & ſcriptis propugnare. De Germano quidem; præter illa quæ ſuperiùs dicta ſunt, fidem faciunt paucæ ex multis, quæ reperiuntur ſcriptæ ab eo epiſtolæ recitatæ in Actione quartâ Nicænæ poſterioris Synodi. De Damaſceno verò, præter epiſtolas illas, quarum meminit Ioannes Patriarcha Ieroſolymitanus in Vitâ ipſius, teſtâtur tres editæ inſignes illæ Orationes pro ſacrarum Imaginum cultu, quas ſcripſit poſtquàm in eremum ſeceſſit, de quâ dicetur anno ſequenti; in quibus & acerrimè invehitur adversùs Reges, tyrannicè ſibi quæ ſunt ſacerdotum vendicantes. Fuit autem ipſe nobilibus parentibus Chriſtianis, de quibus anteà egimus, ortus Damaſci (unde & DAMASCENUS dictus eſt) qui & Romanam fidem ab incunabulis ab Italo homine Coſmâ nomine, ceu lac purum ebibit. Poſt parentis autem obitum, à Principe Saracenorum in aulam importunè vocatus, primarij Conſiliarij dignitate ornatus eſt. Quæ pluribus tractat idem Ioannes Ieroſolymitanus.

IOAN. DAMASC. GENUS, ET PRIMORDIA.

indéque Syriæ petens eremum, apud S. Sabæ Lauram monaſticam vitam egregiè excoluit. Habet hæc pluribus Ioannes Patriarcha Ieroſolymitanus in eiuſdem S. Ioannis Damaſceni Vitâ.

IOAN. EREMUM PETIT.

II. In Occidente verò contigit hoc a eodem anno ex hac vita tranſire *S. Hubertum* Leodienſem Epiſcopum; cuius prædicatione omnem Arduennam ab idolorum fuiſſe cultu liberatam, & in Taxandriâ atque Brachbanto, ſive Brabantiâ, fidem mirificè propagatam, eiuſdem Vitæ Acta b teſtantur. Quorum etiam auctoritate conſtat, anno decimoſexto ab eius tranſitu, corpus ipſius elevatum ac tranſlatum fuiſſe à Carolomanno filio Caroli Martelli; ita enim reſtituendum eſſe apparet, quod aſſerebatur factum eſſe ſub Carolomanno Iuniori filio Pipini Regis, quod quidem ſic omnibus membris integrum inventum eſt, ut nuper defuncti referret ſpeciem, vultu ſudore perfuſo, ac cæſarie prolixitate & pulchritudine auctâ. Eiuſdem verò aliam tranſlationem Molanus c ponit anno Redemptoris octingenteſimo vigeſimo quinto. Apud quem etiam eſt mentio *S. Mononis*; qui & ipſe in Arduennâ diutiùs laboravit, & ibidem à ſicariis occiſus titulum martyrij conſecutus eſt.

a [Poſuerat hæc Baron. an. 714 ſed poſtea huc referenda iuſſit.

S. HUBERTI OBITUS.

b *Ap. Sur 3. Novemb.*

c *Molan. in Natal. SS. Belg.*

IESU CHRISTI
AN. 728.

GREG. II.
AN. 15.

LEON. ISAU.
AN. 12.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimo octavo, Indictione undecimâ, cùm Leo Imp. audiviſſet ſe ſcriptis Ioannis Damaſceni fuiſſe haud mediocriter læſum; ut in eum ulciſceretur, ad fraudes ſe convertens, per quoſdam ex ſuis egit ut aliquam epiſtolam manu eiuſdem Ioannis ſcriptam naſciſceretur; eâque notariis quibuſdam ad imitandos characteres propoſitâ, aliam confinxit ipſius Ioannis nomine, tamquam ad ſe ſcriptam pro ſuſcipiendâ oppugnatione regiæ Saracenorum civitatis Damaſcenæ; eámque ad Principem Saracenorum tranſmiſit. Quâ ſibi à barbaro oſtensâ, Ioannes literarum quidem formas ſuis ſimiles eſſe confeſſus eſt; ſed quę in eis continerentur umquam cogitaſſe omninò negavit. At magis credens Imperatori barbarus, dexteram Ioannis amputari iuſſit. Qui domum ſe recipiens, in Oratorio ſuo, ante Imaginem Dei-Genitricis provolutus, magna fide exciſam manum priſtinæ ſuæ commiſſuræ admovit, ac ferventibus orationibus à B. Virgine eius integram reſtitutionem expetiit, quò poſſet illius miniſterio CHRISTI Domini, eiuſdémque ipſius Matris laudes ſcriptis celebrare. Nec mora, cùm obdormiviſſet, viſione potitus S. Dei-Genetricis, experrectus manum ſanatam reperit, linea tantummodò quadam relicta, qua locus exciſionis demonſtraretur. Quâ re cognita, cùm vellet eum Princeps dignitati priſtinæ reſtituere; ipſe impetrata ægrè miſſione, cunctis bonis ſuis, pauperibus, propinquis, & Eccleſiis diſtributis, Ieroſolymam primò profectus eſt;

LEO IMP. IN IOAN. DAMASC. TENDIT INSIDIAS.

AMPUTATA MANUS IOANNI A S. DEIPARA RESTITUTA.

IESU CHRISTI
AN. 729.

GREG. II.
AN. 16.

LEON. ISAU.
AN. 13.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimo nono, Indictione duodecimâ, Imperator icto fœdere per Eutychium Italiæ Exarchum cum Luithprando Longobardorum Rege, tentavit Romam ſibi ſubiicere, Gregoriúmque Pontificem occidere. Sed appropinquante iam portis Vrbis Luithprando, unà cum Exarcho & exercitu factus ei obviam Pontifex, primò quidem Regem, præ reverentia pedibus ſe ipſius proſternentem, ab eo ſcelere revocavit; adeóque piis ſuis monitis flexit, ut idem & arma ſua, & coronam auream, ac Crucem argenteam ad Sepulchrum S. Petri depoſuerit: deinde verò eiuſdem Regis rogatu, Exarchum ad pacis concordiam ſuſcepit: cui & paulò póſt auxiliatibus copiis pręſto fuit ad debellandum Tiberium quemdam Petaſium in partibus Tuſciæ tyrannidem affectantem. Hæc pluribus Anaſtaſius a

REX LONGOB. REVOCATUR AB INSULTU IN GREG. PP.

a *Anaſt. in Greg. Sec.*

II. Hoc ipſo tempore, apud eumdem Pontificem queſtus eſt Donatus Gradenſis Patriarcha adversùs Serenum Foroiulienſem Antiſtitem, res Gradenſis Eccleſiæ invadentem; cuius rei causâ reperiuntur b à Gregorio ſcriptæ ad utrumque epiſtolæ: productáque ſunt eadem iſta rursùm in iudicium poſt triennium, cum ſederet Gregorius Tertius. Quæ quidem Leo c Nonus ſcribens ad omnes Epiſcopos Venetiæ & Iſtriæ, cùm adhuc poſt tanta tempora eadem altercatio recruduiſſet, ſic ab utroque Gregorio definita fuiſſe docet, ut Gradenſis (qui & Novæ Aquileiæ Patriarcha dicebatur) totius Venetiæ & Iſtriæ caput haberetur, Foroiulienſi verò ſubiacerent tantummodò Longobardi; illi videlicèt

DE DISSENSIONE INTER GRADEN. ET AQUILEIENS. EPISC.

b *In ſcripto Chron. Andr. Danduli Duc. Venet. Recitantque Baron. Annal. Tom. IX. hoc an.*

c *Leo Non. ep. 1.*

qui

qui ſub Ducis Forojulienſis ditione eſſent. Vendicabat autem ſibi iſta omnia tamquam debita Forojulienſis Antiſtes, eo quòd idem (ut aliàs dictum eſt) & veteris quoque Aquileiæ eſſet atque diceretur Patriarcha, quoniam Aquileienſis habitationem delegiſſet apud Forojulium: cùm nihilominùs & ipſa Forojulij civitas peculiarem ſuum haberet Epiſcopum, ut conſtat ex Paulo d diacono. Ceterùm eiuſmodi horum Antiſtitum altercationes, ſæpiùs etiam agitatas fuiſſe ſub Stephano Papa Quarto, & Hadriano Primo; Sabellicus e eſt auctor: ubi & agit de primo Epiſcopo à Venetis ex Senatuſconſulto ab eodem Hadriano Pontifice petito. Primúſque eis datus *Obeliatus* filius Eneagrij Tribuni Metamaucenſis; ac ſedes in caſtro f Olivenſi conſtituta, unde & Epiſcopus *Olivenſis* ſeu *Olivolenſis* dictus; poſteà etiam *Caſtellanus* ab eodem caſtro; ac demùm tranſlatâ eò dignitate Gradenſi, nominatus *Patriarcha Venetus*.

d *Paul. diac. lib. 6. c. 51.*

e *Sabell. 8 Ennead. 8. prop. fin. Ap. Baron. an. 774. num. V.*

f *Ita in Chron. Danduli.*

III. g *Bed. 5. hiſt. Angl. 24.* SIGNA CÆLESTIA SARACENIS GALLIAS INVADENTIBUS.

Hoc eodem Redemptoris anno, præceſſiſſe ſigna cæleſtia de imminente clade Saracenorum in Gallias, teſtatur Beda g qui vidit; cum ait, huius anni menſe Ianuario, per duas ferè ſeptimanas apparuiſſe cometas duos circa Solem, quorum unus diei, alter noctis præcurrebat ortum, portabantque ambo facem ignis contra Aquilonem. Quo quidem tempore Saraceni, qui ante annos quatuor à Carolo Martello in Aquitaniâ fuerant dirâ cæde confecti, novos cogentes exercitus, maioríque impetu Gallias Narbonenſem invadentes, eam occupavêre, ſacra omnia profanâque cædibus, direptionibus, incendiis complentes.

IESU CHRISTI
AN. 730.
GREG. II.
AN. 17.
LEON. ISAU.
AN. 14.

I. GERM. EPISCOP. CONST. EIICITUR IN EXILIUM, OB CULTUM IMAG. a *Damaſc. orat. 1. de imag.*

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo trigeſimo Indictione decimâ tertiâ, Leo Imp. Perſecutionem adverſùs ſacrarum Imaginum propugnatores renovans, ſeptimo Idus Ianuarij S. Germanum Patriarcham Conſtantinopolitanum, eorumdem Orthodoxorum anteſignanum, quòd nec illum minis nec blanditiis in partes ſuas trahere potuiſſet, Epiſcopatu ſe abdicare (ut ait Theophanes) coëgit; ſeu potiùs (ut ſcribit Damaſcenus a qui tunc vivebat) eumdem violenter alapis cæſum, & ignominioſè depoſitum, in exilium relegavit. Undecimo verò Calendas Februarij, in locum eius ſubrogavit *Anaſtaſium* eiuſdem Eccleſiæ preſbyterum Syncellum, hæreticum Iconoclaſtam: qui miſſâ Synodicâ ad Gregorium Romanum Pontificem, ab eo repulſus eſt, atque excommunicatus; ut tradunt Theophanes, & Anaſtaſius b Bibliothecarius.

b *Anaſt. in Greg. Sec.*

II. GREG. PP. EXCOMMUNICAT IMP. ET ITALOS. AB EIUS OBEDIENTIA REVOCAT.

Quod verò & ipſe Imperator denuò à Gregorio monitus, nihilominùs in impietate permanſit; tunc demùm factum eſt, ut idem Pontifex ipſum impœnitentem hæreticum cognitum & declaratum, anathemate perculerit, atque Romanos & reliquos Italos ab eius obedientiâ, & tributorum ſolutione, recedere penitùs fecerit; quos anteà id ſpontè facere tentantes coërcuerat. Id enim & Græci hiſtorici omnes affirmant & Theophanes recenſet ſub hoc anno decimoquarto Leonis: traditque Zonaras, ea Synodicè Romæ facta eſſe, & in eâ *Synodo* Imperatorē anathematis affectum pœnâ. Sed & Theophanes addit, eodem quoque tempore Ioannem, una cum Orientis Epiſcopis, anathemati ſubdidiſſe eumdem Imperatorem, intelligens Ioannem Damaſcenum, quem preſbyterum cognomento *Chryſoroam* nuncupatum fuiſſe ait, propter auream & fulgidam Spiritûs S. gratiam, quæ in ipſo tam eloquentiâ quam vitæ ſanctitate floruit. Ex his autem omnibus factum eſt, ut vehementiùs a Leone in Oriente Eccleſia vexaretur.

III. DE OBITU, ET SCRIPTIS S. GERM. CONST. c *Recenſet eorum inſcriptiones Bar. Tom. IX. hoc an.*

Sed quod rursùm ad S. Germanum attinet; celebratur in Menologio Baſilij Imperatoris (ita nominatur, quod eius iuſſu collectum eſt) die duodecimâ Maij eius memoria; ubi & aſſeritur nonagenarius ex hâc vitâ migraſſe. Qui cùm multa ſcripſerit, præter illa quæ edita ſunt in Bibliothecâ Patrum, extant in Vaticanâ varia eius opera c; interque alia, Annotationes in Dionyſium Areopagitam: citántque alij alia; nec dubito quin in aliis Bibliothecis alia eiuſdem plura lateant.

IV. Accidit verò etiam iiſdem diebus, ut Gothorum populus qui incolebat regionem trans Euxinum Pontum, defuncto ſuo ipſorum Epiſcopo, eligerent Ioannem quemdam, ſanctis moribus imbutum, & conſecrandum mitterent Conſtantinopolim ad Germanum Patriarcham: ſed ne is pollueretur hæreticorum contagio, miſſus ab eo eſt in Iberiam trans eumdem Pontum, conſecrandus ab Epiſcopis illius regionis: cuius memoria celebris eſt in eodem Græcorum Menologio die vigeſimâ ſextâ Iunij.

IESU CHRISTI
AN. 731.
GREG. III.
AN. 1.
LEON. ISAU.
AN. 15.

I. GREG. II. OBITUS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo trigeſimo primo, Indictione decimaquartâ, tertio Idus Februarij, *Gregorius* Papa ex hâc vitâ migravit, cùm ſediſſet annos ſexdecim, menſes octo, & dies viginti; ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri, ac receptus inter Sanctos, quorum anniverſariam memoriam colit Eccleſia. Cuius ſi ſcripta extarent, réſque ab eo geſtæ diligentiùs exaratæ eſſent, Gregorio Magno haud minorem exiſtimares. Cùm autem ſedes vacâſſet dies tantummodò quinque, ut ait Anaſtaſius (apud quem tamen, additum invenimus in quibuſdam exemplaribus, menſem unum; ſed hoc repugnat iis, quæ dicuntur ab eodem in Gregorio Tertio) decimo quarto Calendas Martij communi omnium conſenſu in locum eius ſubrogatus eſt alius GREGORIUS eius nominis Tertius, natione Syrus, ex patre Ioanne: de cuius eruditione, pietate, zelo fidei, morum ſanctitate, aliíſque virtutibus, plura habet idem auctor. Inter quæ

GREG. III. SUBROGATIO.

a Vualſr. c. 25. Ap. Baron. an. 741. in Gregor. obitu.

illud veluti *a* inauditum quiddam & novum, tã ab ipſo Anaſtaſio, quàm ab aliis eius temporis Scriptoribus refertur, quòd Pſalmos omnes per ordinem memoriter teneret: ex quibus deploret quiſque eius ſæculi ignorantiam, ut iſtud tanti habendum fuerit.

II. LEGATIONEM MITTIT AD IMP.

Porrò Gregorius elevatus in thronum, nihil antiquius habuit quàm obortam hæreſim extirpare. Cuius rei gratiâ ad Leonem Imp. miſit Gregorium presbyterum, cum literis acerrimis ut ab errore deſiſteret. At hic Gregorius presbyter Leonis cernens rugitus, ac crudelitatem quâ his ipſis temporibus multos tam Epiſcopos, quàm Patricios, omniſque generis homines, in exilium expulit, vel neci tradidit; non auſus dare Imperatori literas Pontificis, re infectâ Romam rediit. Quâ de cauſâ graviſſimè exceptus, fuiſſet etiam in Synodo eâ de re celebratâ depoſitus, niſi interceſſione Patrum iram Pontifex mitigâſſet: quod tamen eâ conditione fecit, ut idem ipſe iterum cum iiſdem literis Conſtantinopolim peteret. Narrat hæc Anaſtaſius. Sed quòd hæc ſecunda legatio contigerit anno ſequenti, ſuo loco de eâ dicturi ſumus.

III.

Hoc item anno ſuæ Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ gentis Anglorum, *Beda* ingentis nominis monachus & presbyter Anglus, finem impoſuit; brevi compendio deſcribens ſtatum quo illam reliquit Eccleſiam, quinam Reges provinciis, & Epiſcopi Eccleſiæ præeſſent; cùm (ut ait) arridente pace & ſerenitate temporum, plures tam nobiles quàm privati, ſe ſuóſque liberos, depoſitis armis ſatagerent magis acceptâ tonſurâ monaſterialibus adſcribere votis, quàm bellicis exercere ſtudiis. His verò mox adiecit appendicem de vitâ & ſcriptis ſuis uſque ad præſentem annum Domini ſeptingenteſimũ trigeſimum primum, quo ipſe (ut teſtatur) ageret ætatis quinquageſimum nonum. Ex quibus Marianum Scotum redarguas, qui eius tranſitum ponit anno Domini ſeptingenteſimo vigeſimo nono; & acriùs illos, qui mortuum ponunt anno ſeptingenteſimo.

DE TEMPORE OBITûs BEDÆ.

Quòd verò Sigebertus hoc anno ſeptingenteſimo primo Bedam defunctum affirmet, æque ex ipſius Bedæ ſcriptis arguitur, dum meminit *b* conſecrationis Tacuini Dorovernenſis Archiepiſcopi, viri religione & literis inſignis, factæ decimâ die menſis Iunij; cùm omnium conſtans ſit aſſertio, deceſſiſſe Bedam menſe Maio. Porrò Trithemius eius obitum ponit anno ſeptingenteſimo trigeſimo tertio, ruſúmque alij trigeſimo quarto; ut diverſa omnium reperiatur eſſe ſententia.

b Bed. lib. 5. cap. ult.

DE EIUSDEM ÆTATE.

Quæ eadem inconſtantia & in eiuſdem ætatis termino locum habuit, dicentibus aliis annos vixiſſe ſexaginta, aliis ſexaginta vnum, aliis plures, Trithenio etiam ſeptuaginta duos. At verò ipſum multò longiùs vitam produxiſſe, ex eius ſcriptis certo certiùs elici poſſe videtur. Etenim in eâ epiſtolâ, quam Bedæ adſcribunt omnes, cuius eſt titulus, *De Æquinoxio iuxta Anatolium*, &c. incipitq; *Libenter accepi*, &c. disertè teſtatur ſe illam ſcribere anno Dominicæ Incarnationis ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſexto, quo ait Lunam decimamquartam fuiſſe quinto Idus Aprilis, Dominicum verò diem Paſchatis decimo octavo Calendas Maij. Cùm igitur ea Beda ſe ſcribere teſtetur dicto anno Domini ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſexto; & in appendice, de quâ ſuprà, æquè affirmet ſe hoc anno Chriſti ſeptingenteſimo trigeſimo primo, annos fuiſſe natum quinquaginta novem: utique affirmare neceſſe eſt, perveniſſe eum ſaltem ad annos ætatis centum quinque. Nec eſt quòd quis dicere poſſit, errorem in numerum ſeptingenteſimum ſeptuageſimũ ſextum irrepſiſſe: quippe idem deſignatus annus ad amuſſim concordat cum tabulis Aſtronomicis in circulo decemnovennali decimotertio, ubi dictis diebus æquè ponitur Luna decimaquarta & dies Paſchæ. Quòd ſi hæc de longâ Bedæ ætate non placent, ut nova & hactenùs inaudita; tunc incumbet labor his qui negabunt, demonſtrare non eſſe Bedæ citatam epiſtolam; quod nullus adhuc dixit.

IV. DE COGNOM. VENERABILIS EI INDITO.

Ceterùm de piiſſimo eius ad Dominum tranſitu, extat ad finem Operum ipſius, egregia epiſtola unius cuiuſpiam ex diſcipulis eius qui interfuit, ex quâ multa colligas notatu digniſſima. Sed quod in Vitâ ipſius, quæ a Petro deſcribitur in Sanctorum Catalogo fingitur de cognomento *Venerabilis* ei indito, ſive ab Angelo, ſive à lapidibus quibus ipſe deceptus à diſcipulo cæcutiens prædicâſſet; id quidem vel ex eo ſaltam inane apparet, quòd eiuſmodi titulus, communis alioqui presbyteris omnibus, incognitus in Bedâ maioribus fuiſſe videâtur, qui eum non iſto, ſed aliis titulis nominârunt: putâ Hilduinus auctor eiuſdem ſæculi in Areopagiticis *Sanctum presbyterum*, ſicut & Marinus; Albinus Flaccus, & ipſe Anglus, atque eiuſdem temporis Scriptor, in libro de divinis Officiis, *Sacerdotem & Doctorem eximium*; Amalarius, qui & ipſe eodem ſæculo vixit, aliquando *Dominum Bedam*; Vſuardus ſimpliciter *Bedam*. Ceterùm deeſt apud ipſum catalogus Scriptorum eius; qui ponitur ad finem Epitomes, ante antiquum auctorem anonymum, qui poſt eum res Anglorum eſt proſecutus: ſed edidêre *c* alij alias locupletiores. Vitam autem ipſius à Cuthberto Abbate ſcriptam fuiſſe, Molanus teſtatur; ſed caremus eâ: ſuntque de eodem pleraque illuſtrium virorum elogia atque laudationes; ipsáque ſancta Eccleſia Anglicana tanto Doctore ſemper gloriata eſt. Nec deſunt qui tradant eum vocatum Romam literis Gregorij Secundi Romani Pontificis, ibi diù verſatum eſſe. Sed de illo hactenùs.

c De Beda ſcriptu, vide Bellarm. lib. de Script. Eccl.

V. SARACENI E GALLIA PULSI.

Quod ad res Francorum attinet; hoc anno (ut veteres ipſorum Annales à Pithœo editi habent) Saraceni, qui infeſto agmine Galliam Narbonenſem occupârant, à Carolo Martello victi ſunt, & ab omnibus penè occupatis munitionibus expulſi; quique fugâ lapſi naves conſcenderunt ut redirent in Hiſpaniam, vi tempeſtatis merſi ſunt fluctibus.

VI. S. EUCHERII OBITUS.

Eodémque anno contigit obitus *S. Eucherij* Epiſcopi Aurelianenſis, miraculis clariſſimi, quem ab exilij tempore (quod ei idem Carolus Martellus inflixerat, ob redargutionem de decimis Eccleſiarum in ſtipendia militum converſis, ad bellum adversùs Saracenos Aquitaniã devaſtantes) ſex annos ſupervixiſſe, qui res ab eo geſtas *d* eodem tempore ſcriptis mandavit, affirmat; licèt Molanus *e* (neſcimus quâ initâ ratione) ante annos quatuor eum mortuum ponat; alij etiam longè poſt hæc deceſſiſſe velint.

d Ext. ap. Sur. 20. Feb.
e Molan. in Natal. SS. Belg.

IESU CHRISTI
AN. 732.
GREG. III.
AN. 2.
LEON. ISAU.
AN. 16.

I. MATRIMONIUM IRENES ET CONSTANTINI.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo trigeſimo ſecundo, Indictione decima quintâ, Leo Aug. anno decimoſexto Imperij ſui, filiam Chaiani Regis Chazarorum filio ſuo Conſtantino matrimonio ſociavit, Chriſtianam factam nominans *Irenem*. Quæ cùm in fide Catholicâ inſtructa eſſet, pro ſacris Imaginibus decertans, ſocerum ac maritum impietatis redarguit. Hæc Theophanes. Qui inſuper aſſerit, eumdem Leonem eâ quâ cœperat impietate perſeverantem, reditus patrimonij Romanæ Eccleſiæ, quod in Siciliâ & Calabriâ poſſidebat, in Fiſcum inferri præcepiſſe; ac deſcribi natos mares iuſſiſſe, ut Pharao quondam de Hebræis ſanxerat. Addúntque alij a, hoc eodem anno ingentem claſſem adversùs Italos, Romanóſque ab eodem paratam, in Adriatico mari naufragio periiſſe. Sed & Gregorium presbyterum (quem vidimus anno ſuperiori cum litteris commonitoriis ad ipſum iterùm miſſum) feciſſe in Siciliâ retineri, ſcripta auferri, & in exilium amandari, Anaſtaſius b tradit.

QUID. LEO CONTRA ROM. ECCLES.

a Cedr. hoc an.

b Anaſt. in Greg. III.

II. CONCIL. ROM. PRO IMAGIN.

Quibus delatis in Vrbem, Gregorius Pontifex collecto *Romæ* apud S. Petrum CONCILIO Epiſcoporum nonaginta trium, præſente etiam reliquo Clero, atque primoribus Vrbis, & populo; primùm omnium ad confirmandas antiquas Patrum traditiones de cultu ſacrarum Imaginum, decretum conſtituit (quod *Conſtitutum* appellant) quo diro anathemate ferit omnes qui eidem adverſarentur. Additúmque præter eà eſt, ut iterùm ex Synodo literæ commonitoriæ ad Imperatorem mitterentur. Sed illæ, ut aliæ præcedentes, ablatæ ſunt in itinere; & qui eas ferret Conſtantinus defenſor, arctiſſimâ cuſtodiâ per integrum annum detentus, tandem cum ignominia remiſſus eſt. Habet hæc omnia Anaſtaſius, Additque, Gregorium Papam multas valdè inſignes atque ſummi pretij erexiſſe in diverſis Eccleſiis Romæ, Salvatoris, ſanctiſſimæ Dei-Genitricis, Apoſtolorúmque, & aliorum Sanctorum Imagines: ſed & in baſilicâ S. Petri magnificentiſſimum Oratorium conſtruxiſſe, ac pretioſiſſimis ornamentis ditâſſe; in quo Sanctorum omnium, quas potuit toto orbe Chriſtiano collectas ſacras Reliquias condiderit; & à monachis trium monaſteriorum quotidie per ordinem Officium divinum, eorumdémque Sanctorum natalia celebrari inſtituerit. Sicque idem ſanctiſſimus Pontifex, tum ſcriptis, tum factis, adversùs impietatem Imperatoris obniſus eſt in cultu ſacrarum Imaginum, & veneratione ſanctarum Reliquiarum: quarum planè virtute factum eſt, ut Occidens permanſerit à ſæviente Leone ſecurus.

SACRÆ RELIQUIÆ UBIQUE QUÆSITÆ AD CULTUM.

IESU CHRISTI
AN. 733.
GREG. III.
AN. 3.
LEON ISAU.
AN. 17.

I. LEO MAGIS SÆVIT IN CULTORES IMAG.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo trigeſimo, tertio, Indictione primâ, novi denuò miſſi Legati à Gregorio Papâ, & ſeorsùm ab Italiâ, ad Leonem Imp. cum precibus ut ab impietate deſiſteret, & promiſſis omnimodæ ſubiectionis ſi id præſtaret; & ipſi, ſicut præcedentes, in itinere ſpoliati ſunt, & poſt carcerem octo menſium cum ignominiâ remiſſi: quod ſcribit Anaſtaſius. Cùm interim in Oriente idem Leo (ſicut ſingulis conſueverat annis, complures ſanctos Epiſcopos aliósque inclytos & illuſtres pietate ac genere viros, deteſtantes eius errores, in exilium expelleret, aliiſque ſuppliciis ſubiiceret; quorum plurimorum memoria relata eſt in Menologium Græcorum. Abſtinuit tamen ab infligendo ſupplicio *Ioanni* a Epiſcopo Polybotι; qui claritudine miraculorum adeò celebris erat in Oriente, ut & ipſe; ſicut olim magnus ille Gregorius Neocæſarienſis, cognomento dictus fuerit *Thaumaturgus*. Hic enim cùm ad redarguendum Imperatorem, ſe Conſtantinopolim contuliſſet, vehementérque eum reprehendiſſet, nullam vim paſſus, ad ſuam Eccleſiam redire permiſſus eſt: ubi ſuum curans gregem, illæſúmque ab hæreſi cuſtodiens, quievit in pace; eiúſque anniverſariam Græci in Menologio memoriam agunt quintâ die menſis Decembris.

a De hoc Ioanne egit Baron. an. 731.

II.

Hoc item anno, ut habet Chronicon Francorum a Pithœo editum, Carolus Martellus Saracenos ingenti numero ex Hiſpania emergentes, opem laturos ſuis in civitate Narbonenſi cum ipſorum Rege obſeſſis, ad internecionem uſque delevit.

III. NOVUS HÆRESIARCHA A BONIF. REPRESSUS.

Quo eodem tempore S. Bonifacius Germanorum Apoſtolus viſitans Boioariam, emergentem hæreſim unà cum hæreſiarchâ EREMVVOLFO nominato, Apoſtolicâ auctoritate damnavit, & ab Eccleſiâ eiecit. Quænam autem hæreſis ab illo fuiſſet ſeminata neſcitur, ipſâ unà cum auctore ſtatim evulſâ.

IESU CHRISTI
AN. 734. 735. 736.
GREG. III.
AN. 4. 5. 6.
LEON. ISAU.
AN. 18. 19. 20.

I.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo trigeſimo quarto, Indictione ſecundâ, & ſequentibus, Leo Imp. conſuetam perſecutionem ſuam in cultores ſacrarum Imaginum proſequens, multos in exilium miſit; quorum meminêre Theophanes, & alij, necnon Græcorum Menologium. Sic enim comparatus erat, ut licèt ſanguinem ſitiret Orthodoxorum ſibi contradicentium; invidens tamen ipſis gloriam con-

ſuminati martyrij, ab eorum nece ſæpiùs abſtineret, eos amandans longiùs in exilium: quamquam nec ſemper ſe continuiſſe ab inferendâ nece, docent exempla *Hypatij* Lydorum Epiſcopi *Andreæ* preſbyteri, & *Gregorij* Linniotæ monachi propemodùm centenarij: quos detruſo in carcerem excarnificati præcepit; deinde capitis cutem extrahi, ac deſuper pictas tabellas congeſtas accendi, barbámque pice liquente conſpergi, atque incendi: qui eo ſtatu per Conſtantinopolitanam vrbem diſtracti, demùm iugulati ſunt, eorúmque corpora canibus expoſita. Sed & in eodem Menologio aliorum quoque plurimorum extat memoria, qui poſt dira ac multiplicia tormenta, coronam vitæ in exilio receperunt. Quam quidem per ecutionem in ſequentes quoque annos, quamdiù Leo vixit, propagatam eſſe conſtat.

PLURIMI MARTYRES SUB LEONE.

II. PHILIPPI PRÆF. IUDICIUM DE STRIGIS.

Qui & inſuper eâdem ſævitiâ atque inſcitiâ Georgium quemdam Patricium, qui his temporibus gerebat Conſtantinopoli præfecturam Vrbanam, virum æqui amantiſſimum, cædi iuſſit, quòd abſolviſſet quaſdam mulierculas tamquam innoxias, quæ accuſatæ fuerant cædem facere ſolitæ lactentium infantium, eos ex improviſo adorientes per fiſſuras aut rimas domorum corporis earum non capaces, vel portis etiam clauſis ſubeuntes. Quam rem geſtam fuſiùs narrat Ignatius monachus in Vita Taraſij; eos redarguens qui eiuſmodi præſtigias fieri poſſe credunt. Sed de his quæ dicuntur *Strigæ*, pluribus diverſi commentariis tractarunt.

a *De hâc ipsâ narratione Ignatij, vide Delrio Diſquiſ. Magic. lib. 2. q. 27. ſect. 2.*

IESU CHRISTI
AN. 737.

GREG. III.
AN. 7.

LEON ISAU.
AN. 21.

I. REX ANGLOR. FIT MONACHUS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Indictione quintâ, Rex *a* Anglorum Nordanhumbrorum Ceolvvlphus, ille ipſe ad quem Beda ſcripſit Hiſtoriam de Rebus geſtis Anglorum, divino amore ſuccenſus, maiorum ſecutus exemplum, relinquens Regnum Eadberto, capillis attonſus monaſticam ſectatus eſt vitam. Ita meliùs Sancti per fidem vicerunt regna.

a *Bed. in Epitom. hoc an.*

IESU CHRISTI
AN. 738.

GREG. III.
AN. 8.

LEON. ISAU.
AN. 22.

I. S. BONIFACII ROMAM ADVENTUS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo trigeſimo octavo, Indictione ſextâ, S. Bonifacius Germanorum Apoſtolus, multâ ſtipatus turbâ Francorum, Boioariorum, & Britannorum, Romam advenit, tum ut Limina Apoſtolorum iterùm viſitaret, tum ut Gregorij Papæ conſpectu frueretur & colloquio; quem & ipſo eius ingreſſu literis ſalutaverat, & de nonnullis dubiis circa diſciplinam Eccleſiaſticam, & ferinos illorum populorum mores conſuluerat, palliúmque ab eodem non petitum acceperat. Nunc autem tam ab ipſo Pontifice, quam à Romanis civibus honorificè ſuſceptus paulò pòſt in Germaniam redit, multas ſecum referens Sanctorum Reliquias. Accepitque inſuper ab eodem Pontifice literas ad Epiſcopos, Abbates & omnes Principes, ſive Optimates ac populos Germaniæ; ex quibus conſtat, cauſam prætereà ipſius Romam aduentûs fuiſſe, quòd quidem Britones æſtu invidiæ perciti, hæreſim diſſeminare iis locis cœpiſſent; ut videlicèt tum de his, tum de aliis nonnullis ad curam animarum ſpectantibus, ab ipſo Gregorio inſtrueretur. Habet autem hæc omnia Vitæ *a* ipſius auctor. Quando & *Vvilibaldum* Anglum qui poſt ſeptennij peregrinationem Ieroſolymitanam, in monaſterio Caſſinenſi conſederat à Gregorio petitum, ſecum in Germaniam duxit; ubi & poſteà Eiſthenenſem creavit Epiſcopum: ſicut narratur in Vitâ *b* ipſius à ſanctâ (ut creditur) *Vvalpurgâ* eiuſdem ſorore ſcripta. Sed & *S. Vvinibaldum* eorumdem germanum Romæ degentem, perſuaſum eſſe à S. Bonifacio ut pergeret in Germaniam, eius pariter Vitæ *c* Acta teſtantur.

a *Vit. S. Bonifac. lib. 1 c. 25 & 27. ap. Sur. 5. Iunij.*
b *Ext. Tom. 4. Antiq. Lect. Caniſ.* [Aliam cõpoſitã a Philippo Epiſcopo Eiſtetenſi edidit Greiterus, ac luculentis obſervationibus illuſtravit: quibus multa dubia quæ in horum Sanctorum hiſtoriâ reperire eſt, elucidantur.]
c *Extat ibid.*

II. HISPANI ANIMOS RESUMUNT CONTRA SARACENOS. TITULUS CATHOLICI UNDE REGIBUS HISP. PROVENERIT.

Quod ad res Hiſpanicas attinet; benè prorsùs eis ceſſit, ut Saraceni maximo ſuo damno Gallias bello tentarent, ubi ad internecionem ſæpè deleti ſunt à fortiſſimo Duce Carolo Martello: qui & hoc ipſo anno *d* eoſdem è Provinciâ regione quam adhuc occupabant, penitùs pepulit. Sic enim per Francorum victorias imminutis Saracenorum viribus, factum eſt ut Hiſpani profugi, non ſolùm ſuæ ipſorum ſaluti proſpexerint; ſed ad propagandum quoque regnum adiecerint animum, ſub Rege Alfonſo Pelagij genero (quem alij Adelfonſum, ſive Adefonſum, aut Ildefonſum nominant, qui poſt obitum ipſius Pelagij, atque Favilæ Pelagij filij, hoc ipſo anno, Ærâ nimirùm ſeptingenteſimâ ſeptuageſimâ ſextâ, ut Tudenſis numerat, regni ſuſcepit habenas. Quod verò ex genere ortus eſſet præclariſſimi illius Reccaredi Gothorum Principis, qui in Epiſcoporum Concilio *Rex Catholicus* fuit quondam acclamatus; ſic iſte Alfonſus æquè dici cognomento CATHOLICUS voluit. Quem poſteà intermiſſum à ſucceſſoribus titulum, noſtro ſæculo Ferdinandus Aragonius, Hiſpaniæ Rex enixis precibus à Iulio eius nominis Secundo Romano Pontifice impetravit, ut hereditarius eſſet omnium Regum Hiſpaniæ. Eſt *e* verò cunctorum qui eiuſdem Regis Alfonſi res geſtas ſunt proſecuti, una eadémque aſſertio, ipſum plurimas ciuitates è Saracenorum manibus vendicaſſe, Galleciámque ab iiſdem liberaſſe: ſed & quod Catholici Regis eſt, Catholicam propagaſſe religionem, in omnibus civitatibus Epiſcopos ordinari curantem, reſtituentémque Chriſtianum cultum: cùm alioqui tanti Regis præclara geſta, ſcriptorum inopia obſcura remanſerint.

d *Vetus Chron. Franc. edit. Pith.*
e *Quæ ſequuntur, habet Baron. partim hoc ipſo an. partim. 741. ad fin.*

III. DE VVILICHARIO EPISCOP. VIEN.

Intereà verò cùm iam è Galliis fuiſſent Saraceni penitùs fugati, Epiſcopi ad reſtaurandas exuſtas ab eis Eccleſias animum addixere; & inter eos egregiam huic operi curam adhibuiſſe *Vvilicharium* Epiſcopum Viennenſem, teſtatur Ado eiuſdem Eccleſiæ poſteà Epiſcopus: additque, cùm furioſo & inſano concilio Franci res

ſacras Eccleſiarum ad uſus ſuos retorquerent, videntem Wilicharium Eccleſiam ſuam indecenter humiliari, relicto Epiſcopatu, in monaſterium SS. Martyrum Agaunenſium ingreſſum, vitam venerabilem duxiſſe; ac vaſtatâ & diſſipatâ Viennenſi atque Lugdunenſi provinciâ, aliquot annis ſine Epiſcopis utramque Eccleſiam fuiſſe, laïcis ſacrilegè & barbarè res ſacras Eccleſiarum obtinentibus. Hæc Ado. Porrò Anaſtaſius Bibliothecarius tradit, Gregorium Tertium ad hunc Wilicharium miſiſſe pallium; ex quo putavit ipſe, tum in Archiepiſcopatum Viennenſem Eccleſiam erectam fuiſſe: ſed longè anteà ab ipſo fermè coaleſcentis in Galliâ Chriſti Eccleſiæ initio, contigiſſe conſtat ut Eccleſia Viennenſis ſedes eſſet Archiepiſcopalis.

IESU CHRISTI
AN. 739.
GREG. III.
AN. 9.
LEON. ISAU.
AN. 23.

I. URBS ARCTATUR A LONGOB.

ANNO Domini ſeptingenteſimo trigeſimo nono, Indictione ſeptimâ, Vrbs Roma in maximas eſt coëcta anguſtias, occaſione Luithprandi Longobardorum Regis eamdem infeſto exercitu obſidentis, quòd Gregorius Papa, & Stephanus Dux noluiſſent reddere Traſamundum Ducem Spoletanum, qui ad eos ab eiuſdem Regis perſecutione confugerat. Solvit tamen paulò poſt obſidionem, & captis aliquot civitatibus Ducatûs Romani, in ſua ſe recepit: Traſamundus autem cum Romanorum exercitu Spoletum recuperavit. Hæc Anaſtaſius in Zachariâ Gregorij ſucceſſore. A quo tamen multa prætermiſſa inveniuntur; & inter alia, deprædatio nominatiſſimæ Baſilicæ S. Petri in Vaticanis collibus extra Vrbis mœnia poſitæ, cui olim Gothos hoſtes quantumlibèt Arianos pepercisſe vidimus. Extat enim de hîs epiſtola eiuſdem Gregorij Pontificis ad Carolum Martellum Francorum Principem, ſeu (ut vocat) Subregulum, quem & anteà interpellarat ut auxilium ferret Romanæ Eccleſiæ contra Longobardos: quos eò acriùs illam opprimere queritur, quòd ea ad ipſum Carolum poſt Deum confugium habuiſſet. Luit porrò eiuſmodi ſacrilegium Luithprandus maximo ſuo damno, mulctatus amiſſione Regni in filio, omníque gente Longobardorum: qui quamvis aliàs ſemper gravibus fuerint delictis obnoxij, tolerati tamen à Deo ſunt, quouſque attingere præſumpsêre ſacroſanctam Petri baſilicam, omnibus antehàc barbaris & hæreticis reverendam.

EXPILATIO BASILICÆ S. PETRI.

IESU CHRISTI
AN. 740.
GREG. III.
AN. 10.
LEON. ISAU.
AN. 24.

I.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quadrageſimo, Indictione octavâ, Roma rursùm motu bellico exagitata eſt, parante adversùs eam iterùm obſidionem Luithprando, eo quòd Romanorum auxilio Tranſamundus in Ducatum Spoletanum fuiſſet reſtitutus. Quapropter his preſſus anguſtiis Gregorius Pontifex, ad petendum auxilium a Carolo Martello Francorum Duce, legationem miſit cum ſacris muneribus clavium S. Petri, ut conſtat ex Anaſtaſio hęc narrante, atque ex ipsâ epiſtolâ *a* tunc à Gregorio ad Carolum immenſo animi æſtu, & intimo cordis dolore, verbiſque & obſecrationibus quam maximè ad perſuadendum efficacibus conſcriptâ, in quâ etiam eum bis CHRISTIANISSIMUM *Filium* appellat, quem honorificentiſſimum titulum, eius regni Reges, ex conceſſione Apoſtolicâ, ob egregia eorum in Eccleſiam Romanam merita, feliciter in hûc uſque diem propagârunt. Ceterùm hanc legationem adversùs Longobardos ad Carolum miſſam, malè nonnulli confundunt cum illa alia, quam ipſius deceſſor Gregorius Secundus ad eumdem Carolum, cum iiſdem ſacris muneribus clavium, adversùs Leonem hæreticum Imperatorem miſit. Cur autem Carolus non cito adversùs Luithprandum ſurrexerit, ea certior ratio afferri poſſe videtur, quòd eumdem Regem in difficillimis prælijs adversùs Saracenos fideliſſimum habuerit adiutorem; ut teſtis eſt ſepulchralis inſcriptio ipſius Regis.

LEGATIO A GREG. PP. AD CAROL. MARTEL. ADVERS. LONGOB.

a Recitat Bar. Ann. Tom. IX. hoc an. Habéntque Centuriatores Tom. VII. c. 10.

REGES FRANC. DICTI CHRISTIANISSIMI.

[Quod diximus de titulo *Chriſtianiſſimi*, non ita velim accipias, ut nunc primùm hoc præclariſſimo titulo ornati fuerint Reges Francorum: quandoquidem & ipſe S. Remigius in ſuo Teſtamento illum Clodoveo primo tribuiſſe, & Pontifices, Concilia, aliique auctores ſubſequentibus Regibus æquè contuliſſe reperiantur. Et quamquam non rarò etiam aliis Principibus tributus fuerit, non tamen ut titulus perpetuus ac proprius, ſicut Regibus Francorum; ſed ob egregia aliqua eorum pro fide ac religione facinora. Qua de re, déque ceteris Regum Francorum titulis: vide Sammarth. Hiſt. Franc. lib. 1. cap. 3]

Hoc item anno S. Bonifacius Germanorum Apoſtolus, poſt nonnullos recens creatos in iis regionibus Epiſcopos, Legatione Romani Pontificis & Apoſtolicæ Sedis inſignis, ex mandato Gregorij Papæ Primâ congregavit in Germaniâ (ſive *Auguſtæ* ſive alibi *prope Danubium*: utrumque enim aſſeritur) SYNODUM, ad optimam inſtitutionem diſciplinæ Eccleſiaſticæ in unitate & ſubiectione Romanæ Eccleſiæ; ut patet ex Actis eiuſdē, quæ *b* inſeruit ipſe epiſtolæ ad Cuthbertum Archiepiſcopū Dorovernenſem in Angliâ.

II. CONCIL. GERM. SUB BONIF. PRO ECCLES. DISCIPL.

b Rec. Bar. ubi ſup. ex cod. MS.

III.

Hoc pariter anno Occidentalium Saxonum in Britanniâ Rex *Ina* ſanctorum Regum deceſſorum ſuorum inſignis devotionis æmulus, antequàm regno ſuo ſe abdicaret (cuius & uxor *Edilburga*; non minoris fortitudinis femina, monaſticam vitâ amplexa eſt) perpetuo pietatis monumento fidem ſuam erga Romanam Eccleſiam voluit reliquiſſe teſtatam; dum regni ſui domos ſingulas, ſingulos denarios argenteos annuatim S. Petro pendere ſtatuit: ſic devincire populum ſuum ſtudens, ut annui censûs penſitatione dominum ſuum agnoſceret S. Petrum, cuius & fidem firmam, illibatámq; iugiter conſervaret, & auxilium in neceſſitatibus invocaret. Omittimus de his loquentes ſingulos hiſtoricos recenſere, ſatis putantes ſufficere auctoritatem Polydori Virgilij; qui res Anglorum non infimâ laude proſecutus, dum eiuſdem Regis officia pia recenſet, illud de regno ſuo vectigali facto Romano Pontifici, antiquorum teſtimonio confirmat; addítque poſteà ait ab Ethelwolpho, ſeu Athulpho Rege, qui totius fere Inſulæ imperium

ANGLIA OCCIDENT. FACTA TRIBUTARIA ECCLES. ROM.

& ſub anathemate prohibet ne poſteri eaſdem impendere prætermitterent. Sed quas maiores nuncupare conſueverunt *Oblationes* (quibus ex parte dictum *a* eſt alias) ipſe *Oblatas* vocat, erántque certa menſura panis & vini, quæ ex eius decreto è Patriarchio per Oblationarium (ut vocat Anaſtaſius ; Erant verò diaconi, *Oblationarij* nominati, huic uſui inſervientes) pro Miſſis celebrandis in altaribus quæ recenſet, in baſilicam S. Pauli diebus ſingulis portatur; prout etiam hodie in quibuſdam Eccleſiis fieri conſuevit.

a *Sup. an. 44. num. XXXI. 57. XXII. 313. XII. XIII.*

V. DISCRIMEN INTER OBLATAS ET OBLATIONES ECCLES.

Sed quod ad voces ipſas attinet ; inter Oblatas & Oblationes differre putamus, ſicut inter genus & ſpeciem. Si quidem *Oblationum* nomine, quicquid Deo offertur cuiuſvis ſpeciei, intelligi debet : *Oblatarum* vero appellatione, quod offertur tantùm pro celebrando ſacro-ſancto Miſſæ ſacrificio. Cùm alioqui panis etiam offerri à populo ſoleret ad Eulogias conficiendas, cùm panis ipſe communiori benedictione benediceretur ut in populo divideretur ; qui uſus adhuc in pluribus viget Eccleſiis. Rursùs vero Oblatarum nomen uſurpatum interdum invenimus pro ipsâ Euchariſtiâ apud antiquos Rituales ; ſed communiùs pro ipſo pane & vino, quod offertur ſacrificij celebrandi causâ : ut conſtat ex Remigio Antiſiodorenſi, dum agit de celebratione Miſſæ. Ex huiuſmodi autem Oblatis olim ea pars tantùm ad ſacræ Euchariſtiæ uſum ſumebatur, quæ ad communicandum populum ſatis eſſet : ut ex S. Cypriano *b* colligitur, dum redarguens divitem feminam, ſine eiuſmodi oblatione ad Eccleſiam venientem, hæc improperat ; *De ſacrificio, quod pauper obtulit, ſumis.* Et S. Auguſtinus *c* : *Erubeſcere debet homo idoneus, ſi de alienâ oblatione communicaverit.* Quæ autem ſupererant, nec conſecrabantur, ex pane & vino, cedebant in uſum ſacerdotum offerentium ſacrificium, & clericorum miniſtrantium. Poſteà autem cùm eſt factum, ut quæ in ſacrificium offerenda eſſent, ſacerdotum diligentiâ pararentur ; omnes illæ diverſorum Oblatæ, abſque diminutione iiſdem ceſsêre miniſtrantibus. At de his ſatis.

b *Cypr. de oper. & eleemoſ.*

c *Aug. ſerm. 215. de temp.*

VI.

Quòd verò ſpectat ad Gregorij Papæ lucubrationes ; ſcripſit ad Leonem Imp. & eius filium Conſtantinum, libros tres pro cultu ſanctarum Imaginum, & reliquit Epiſtolarum librũ unum : ſed his caremus. Cùm autem ſedes eius vacâſſet dies octo, electus eſt in locum eius ZACHARIAS natione Græcus, ex patre Polychronio ; vir (ut ait Anaſtaſius) mitiſſimus, omníque bonitate ornatus, piúſque & miſericors, etiam in eos qui anteà ſuî fuiſſent proſecutores. Qui cùm inveniſſet totam Italiam armis Longobardorum turbatam, miſsâ legatione Luithprandum à cœptis dimovit ; commovítque ut quas civitates Ducatûs Romani abſtuliſſet, reddere promiſerit : quod & poſteà præſtitit, cùm ab ipſomet Pontifice Interamnæ viſitatus fuit. Sed & iunctis cum eodem Rege Romanis copiis, Transamundum Ducem Spoletanum, tum Regi, tum ipſis etiam Romanis perfidum, coëgit ſeſe eidem Regi dedere. Hæc pluribus Anaſtaſius : reliqua verò de eo, ſequentibus annis.

ZACHAR. PAPA CREATUR.

VII. CAROLI MARTELLI OBITUS.

Hoc item anno, undecimo Calendas Novembris, mortuus eſt Carolus cognomento Martellus, cùm iam pacem multis ſudoribus partam, ſtabilem poſteris reliquiſſet. De anno affirmant omnes tam veteres quam recentiores Chronographi : de die teſtantur Aimoinus *d*, & Auctor Appendicis ad Gregorium Turonenſem, qui res ſui temporis ſcripſit. Eumdem autem in baſilicâ S. Dionyſij prope Pariſios eſſe ſepultum, æquè omnes aſſentiuntur. Sed quæ ſcripta leguntur, tum in Vitis S. Eucherij *e* Aurelianenſis Epiſcopi, ac S. Rigoberti *f* Rhemenſis Archiepiſcopi, tum ex capitulis *g* ſcriptis (ut præſefert titulus) ab Epiſcopis provinciarum Rhemenſis & Rotomagenſis ad Ludovicum Regem, de viſione eidem Eucherio oſtensâ animæ Caroli æternis pœnis mancipatæ, quòd Eccleſias bonis expoliâſſet : ea haud facilè eſt ut ſubſiſtere poſſint. Quomodò enim id videre potuit Eucherius, qui (ut ſuperiùs dictum eſt) iam ex hâc vitâ exceſſerat ante decennium, vel etiam (ut Molanus ponit) ante quatuordecim annos quàm Carolus moreretur ? Sed & quod de ipſius Caroli pietate ac devotione erga Sanctos, reperitur Ludovici Imperatoris (ad cuius filium talia fuiſſe ſcripta dicuntur) elogium *h*, itémque Lupi teſtimonium *i* de bonis quæ idem Carolus nonnullis Eccleſiis donavit ; ſatis id falſitatis arguere videntur. Quibus accedit quòd idem ipſe S. Bonifacius, qui aſſeritur teſtis oraculi de damnatione Caroli, ſcribens *k* poſteà ad Athelbaldum Merciorum Regem in Angliâ, hominem ſceleſtiſſimum, ut eum revocet ad pœnitentiam, dum ingerit exempla Regum ac Principum qui ob violationem Eccleſiarum damnati ſunt ad inferos, nihil tale de Carolo, cùm eius meminit, refert, licèt id valdè requireret propoſitum argumentum. Ait quidem illum, quòd multa monaſteria evertiſſet, & Eccleſiaſticas pecunias in uſus proprios convertiſſet, longâ torſione & verendâ morte conſumptum eſſe : Quem & prædictos Eucherium, & Rigobertum, necnon & alios ſanctos Epiſcopos è ſuis ſedibus deturbâſſe, & Epiſcopatus laïcis hominibus perfruendos dediſſe, eſt querela Scriptorum eius ſæculi. Verùm haud abſque exomologeſi deceſſiſſe ; quæ de eo Ludovicus Imperator recitat, demonſtrant.

d *Aimoin. lib. 4. c. 57.*
e *Ap. Sur. 20. Febr.*
f *Ibid 4 Ianuar.*
g *Ap. Grat. 16. q. 1. poſt cap. 59.*

IMPROBATUR HISTORIA DE EIUS ANIMÆ DAMNATIONE.

h *Ep. Ludov. ad Hilduin. in Areop. ap. Sur. 9. Octob.*
i *In Rebus geſt. S. Max. Epiſcop. Trevir.*
k *Recitat. eius epiſt. Bar. Ann. Tom. IX. an. 745. ex cod. MS.*

VIII.

Vindex enim Deus ; ſed non iudicans bis in idipſum, ſic invaſores iurium Eccleſiarum Principes Chriſtianos pœnitentes interdum miſerando cruciatu & interitu voluit affligi ; tum ut poſteris ſint in exemplum non minuendi vel violandi Eccleſiaſticas facultates & immunitates, útque graviſſimum hoc eſſe delictum ex portentoſis ab ultore numine illatis pœnis poſſit intelligi ; tum etiam ut cùm iidem Catholicè vixerint, & alia complura bona fecerint, quod peccâſſent in Eccleſiæ iura, hîc luerent potiùs, quàm perpetuis damnarentur in inferno cruciatibus. A quibus Carolum fuiſſe immunem putamus, tam ex iis quæ iam dicta ſunt, quàm quòd laudata eius pietas reperiatur duorum ſanctiſſimorum Romanorum Pontificum aſſertione, Gregorij Secundi, & Tertij ; immò & ipſius S. Bonifacij *l* Germanorum Apoſtoli, cùm rogavit eius filium Carolomannum, ut benè cœpta à parente circa cultum Chriſtianæ religionis proſequeretur : cuius quidem opitulatione centum millia Paganorum Germanorum ad Chriſtianam fidem converſa eſſe, teſtis eſt idem Gregorius Tertius ſcribens *m* ad eumdem Bonifacium. Ut planè de ipſo (occulta licet & nobis incognita ſint divina iudicia) ſalutem cum piis

LAUDATUS CAROL. A ROM. PONTIF. ET A S. BONIF.

l *Vit. S. Bonif. lib. 1. c. 33. ap. Sur. 5. Iunii.*
m *Ibid. c. 31.*

Principibus conſecutum exiſtimare liceat; & ſi peccator extiterit (ut ſolent Principes ſæpè delinquere) ex illa tamen exomologeſi, qua ſuam animam Domino per S. Dionyſium præſentandam (quod Ludovicus Imperator teſtatur) adeò ſollicito ſtudio commendavit, benè de eius ſit ſalute ſperandum. Cùm alioqui planè impius convincatur, qui eiuſmodi ſacrilegiis obnoxios, niſi pœnitentes ſatisfaciant, pœnas poſſe evadere ſempiternas exiſtimet.

IX. Duo filii Car. Martelli. Porro mortuo Carolo, duo eius filij Carolomannus atque Pipinus ſucceſſerunt heredes: ille quidem maior natu in adminiſtratione proprij ipſius Principatûs, nempè Auſtraſiæ & Thuringiæ; Pipinus verò in Officio Maioris domûs Regum Francorum. Sed Carolomannus nihil antiquius habens, quam iis conſulere quæ ad religionem ſpectarent, S. Bonifacium ad ſe mox accerſendum curavit, ut in Synodo Epiſcoporum rebus Eccleſiaſticis ubique collapſis ſecundùm canones conſuleretur. De his enim ipſe
n Ibid. lib. 2. c. 1. Tom. 3. Concil. Bonifacius teſtis eſt in epiſtolà *n* hoc ipſo anno ad Zachariam nuper electum Pontificem Romanum conſcriptâ, quà ipſi obedientiam pollicitus eſt, ac de quibuſdam circa res Eccleſiaſticas dubiis eumdem conſulit; ſimúlque licentiam ab eo petiit celebrandæ Synodi, quam Carolomannus requiſiſſet, ad diſciplinam Eccleſiæ reſtaurandam, quæ iam (ut ait) per ſexaginta vel ſeptuaginta annos calcata & diſſipata fuerat: quippe cum Franci pluſquam per tẽpus octoginta annorum Synodum non feciſſent, nec Archiepiſcopum habuiſſent, nec Eccleſiæ canonica iura alicubi fundâſſent vel renovâſſent; maximâque ex parte civitates & Epiſcopales ſedes traditæ eſſent laïcis cupidis ad poſſidendum, vel clericis ſcortatoribus, vel publicanis ſæculariter ad perfruendum. Hæc; & alia multò peiora Bonifacius de miſerrimo eius temporis in illis partibus Eccleſiæ & Eccleſiaſticorum ſtatu: ad quæ corrigenda, præceptum petiit & iudicium Apoſtolicæ Sedis, cuius Legatum agebat.

IESU CHRISTI
AN. 742.

ZACHAR.
AN. 1.

CONST. COPRON.
AN. 2.

I. De reb. Politicis et Eccl. Orient. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quadrageſimo ſecundo, Indictione decimâ, Artabaſdus Conſtantinopoli imperans, *Nicephoro* filio in Imperij conſortium allecto, adversùs Conſtantinum in Armeniâ morantem progreſſus, magnâ accepta clade, in urbem rediit; ſed & ab eodem miſſus Niceta filius minor, æquè malè adversùs Conſtantinum pugnavit. Quo pariter anno, pluviæ defectus, & terræmotus facti ſunt adeò vehementes, ut alicubi montes unirentur, & caſtella in terram immergerentur abſorpta. Defuncto quoque Evelid Arabum Principe hoc anno ſecundo Imperij Conſtantini, conceſſit novus Princeps Hali Eccleſiæ Antiochenæ, poſt quadraginta annos viduitatis, ſponſum ſibi Patriarcham accipere *Stephanum* monachum Syrum, agreſtem quidem, ſed religioſum virum. Fauſtúmque & illud hoc anno accidit, ut Coſmas Patriarcha Alexandrinus unà cum ſuis, abnegatâ hæreſi Monothelitarum, ad Eccleſiam Catholicam ſe contulerit. Denique *Petrus* Damaſcenus Epiſcopus; quòd zelo fidei æſtuans, Arabum ac Manichæorum cognationem palàm arguiſſet, ab illis martyrium conſecutus eſt: qui poſt abſciſſam linguam, expreſſiori voce Miſſas celebravit. Alius autem Petrus apud Mavimenam iiſdem temporibus, cùm ægrotans primores Arabum, ſibi anteà aſſuetos eo quod eſſet Chartularius, advocâſſet; *Vos* (inquit) *licèt infideles amici ſitis, teſtamenti mei teſtes eſſe volo, quod eſt tale: Omnis qui nõ credit in Patrem & Filium & Spiritum-Sanctum Conſubſtantialem, & divinam in unitate Trinitatem, mortuus eſt animâ, & æterno dignus tormento. Talis eſt Mahammath pſeudopropheta veſter, & Antichriſti præcurſor.* Qui ab illis ex morbo præter ſenſum eſſe exiſtimatus, cùm paulò poſt convaluiſſet, maiori incipiens voce, *Anathema Mahammath, & fabuloſis ſcriptis eius, & cunctis qui obedirent & crederent ei*, inclamare, gladio martyrium adeptus eſt. Hæc omnia Theophanes.

II. Hoc item anno Zacharias Papa, cùm accepiſſet quas ſuperiori anno diximus literas à S. Bonifacio Apoſtolo Germanorum; ad ipſum epiſtolam *a* reddidit Calendis Aprilis, quâ reſpondit dubiis ab eodem Bonifacio propoſitis; conceſſitque licentiam celebrandæ Synodi in ditione Carolomanni. Quibus acceptis, Bonifacius ſollicitus iuſſa Pontificis implere, hoc ipſo anno Domini ſeptingenteſimo quadrageſimo ſecundo, ut decimo Calendas Maij, SYNODUM celebravit, præſente Carolomanno; cuius adhuc extant *b* canones ad rectam conſtituendam, vel reſtituendam in illis partibus Eccleſiaſticam diſciplinam. Cuncta verò ibidem decreta, Romam ad Pontificem miſſa, ab eo comprobata *c* ſunt.
a Zachar. ep. 1. Tom. 3. Concil.
Concil. Germ. sub Bonis.
b Tom. 3. Conc. & in Vit. Bonif. lib. 1. c. 34. ap. Sur. 5. Iuny.
c Zachar. ep. 7. Vit. S. Bonif. lib. 2. cap. 6.

III. Concil. Rom. Sed & hoc eodem anno, nondum abſoluto Conſtantini Imperij primo, menſe Martio, idem Zacharias *Romæ* SYNODUM habuit; cuius Acta miſit in Gallias ad Auſtrobertum Archiepiſcopum Viennenſem per Clementem presbyterum, quem idem Auſtrobertus Romam legaverat, nunciaturum Eccleſiæ ſuę miſerandum ſtatum à barbaris Saracenis dira paſſæ: prò cuius reparatione fuiſſe diutiùs ipſius Antiſtitibus laborandum, conſtat ex epiſtolis *d* eâ de re conſcriptis.
d Ext. in Biblioth. Floriac. part. 2.

IESU CHRISTI
AN. 743.

ZACHAR.
AN. 2.

CONST. COPRON.
AN. 3.

I. Concil. Liptin. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quadrageſimo tertio, Indictione undecimâ, Calendis Martij a S. Bonifacio Apoſtolicæ Sedis Legato, *ad Liptinas* congregatum eſt CONCILIUM, cui unà cum pluribus Epiſcopis interfuit Carolomannus Francorum Princeps; eiúſque meminit Benedictus Levita in prooemio libri quinti Capitularium Regum Francorum, recenſetque nonnulla in eo decreta ad ob-

ſervationem Eccleſiaſticæ diſciplinæ: quæ pariter habentur in Bonifacij Actis *a*, ſed permixta cum aliis; quippe auctor cuncta quæ tribus Synodalibus Conventibus geſta eſſe noſcuntur, ſub uno congeſſit.

a Act. Bonif. lib 1. c. 34.

II. *b Zachar. ep. 9.* DUO IMPOSTORES, NOVI HÆRETICI DAMNATI.

Liquet verò ex iiſdem Actis, & epiſtolâ *b* Zachariæ Papæ hoc eodem anno, decimo Calendas Iulij, ad eumdem Bonifacium ſcriptâ pro confirmatione rerum in Synodo geſtarum, damnatos etiam in ea fuiſſe duos impoſtores hæreticos, *Aldebertum* Gallum, & *Clementem* Scotum, pſeudoepiſcopos: quorum alter ſacerdotium luxuriâ commaculans, ac publicis relictis Eccleſiis, Cruces in campis & Oratoriola ſtatuens, falſis ſignis populum ſeduxiſſet; ſibique ſanctitatem ac ſecretorum cordium ſcientiam vendicans, ſuo etiam nomine Eccleſias conſecraſſet, atque ungulas ſuas & pilos pro reliquiis portandos, honorandóſque traderet: ſed & multa de mirabili ſuo ortu mentiretur; atque epiſtolam divulgaret, quam diceret à Domino IESU ſcriptam de cælo in civitatem Ieroſolymam cecidiſſe, & per Archangelum Michaelem inventam aliis innotuiſſe: ac denique affirmaret ſe Angelorum ſcire nomina, quorum plurima memoraret, veluti Uriel, Raguel, Tubuel, Simihel, aliáque eiuſmodi, quæ recitantur in Actis Synodi Romanæ poſteà in eadem cauſa (ut dicetur) habitæ à Zachariâ. In quibus pariter, ſicut & in aliis prædictis literis, de illo altero impoſtore aſſeritur, eum abnegaſſe canones ſacros & expoſitiones ſanctorum Patrum, ac decreta Synodalia; ſed & impudicitiam ſimul cum ſacerdotio iungentem, affirmaſſe, ſe poſt duos filios ex adulterio ſuſceptos, eſſe poſſe legis Chriſtianæ Epiſcopum; ac præterea Iudaiſmum introducentem, iuſtum eſſe dixiſſe Chriſtiano viduam fratris defuncti accipere uxorem: demúmque aſſeruiſſe, Chriſtum reſurgentem ab inferis nullum ibi reliquiſſe; ſed omnes liberaſſe tam Fideles quàm infideles; atque multa alia horribilia de prædeſtinatione Dei effutiiſſe.

III. PRO PALLIIS NIHIL ACCIPIENDUM.

Decretum fuiſſe præterea in eadem Synodo Lipeinenſi, ut pro Treverenſi, aliíſque duobus Metropolitanis Germaniæ Epiſcopis, pallia peterentur à Romano Pontifice, ex eadem Zachariæ ad Bonifacium epiſtolâ conſtat. Sed accidit, ut cùm neſcio quo falſo nuncio Bonifacius acceptiſſet, pro iiſdem palliis contra canonum ſtatuta perſolutam pecuniam eſſe; exigente Zachariâ & Romanæ Eccleſiæ clericis; eius rei gratiâ ipſe ad eumdem Pontificem confeſtim literas dederit; quibus eum graviter redarguit ſimoniacæ labis. Sed ei mitiſſimè reſpondens *c* Zacharias, aſſeruit nihil tale ſe cogitaſſe; cùm nec etiam pro ipſis reſcriptis ac diplomatibus quæ ab eius ſcrinio procederent, conſueviſſet aliquid exigi: quin potiùs anathematizare ſe omnes, quicumque auſi eſſent donum Spiritûsſancti venundare.

c Zachar. ep. 8.

IV. ZACHAR. PAPA LABORAT PRO RAVENNATIBUS.

Hac eadem undecima Indictione, cùm Luithprandus Rex Longobardorum Exarchatum Ravennæ armis ſibi ſubiicere tentaret; Zacharias Papa Eutychij Exarchi, Ioannis Archiepiſcopi Ravennatis, & univerſi eiuſdem civitatis ac totius Exarchatûs populi precibus rogatus ipſorum liberationem ſuſcipere; miſſis fruſtrà ad eumdem Regem Legatis cum muneribus, demùm relicto in urbe Stephano Duce ad eius curam habendam, adiens ipſe Regem apud Ticinum, honorificentiſſimè ab eo exceptus, eumdem ægrè ab eiuſmodi Ravennatium oppreſſione demovit: quæ pluribus Anaſtaſius Bibliothecarius deſcribit. Ubi autem à bellis ceſſatum eſt, hoc ipſo anno, inchoata iam Indictione duodecima, annóque eiuſdem Regis trigeſimo ſecundo pariter inchoato, idem Zacharias *Romæ* in Baſilicâ S. Petri SYNODUM celebravit; in qua *d* multa ſtatuta ſunt adversùs coniugia illicita, & perſonas Eccleſiaſticas quæ regulas Patrum tranſgrederentur; déque continentia clericorum, & aliis rebus ad diſciplinam Eccleſiæ ſpectantibus.

CONCIL. ROM. *d Rectius huius Synodi Act. Bar. Annal. Tom. IX. hoc an. ex Bibl. Vat. & aliis.*

V. CONST. COPRON. IMPERIUM RECUPERAT.

Quod ſpectat ad res Orientales; hoc pariter anno, qui tertius numeratur Conſtantini Imperij, menſe Septembri, quo duodecima Indictio incipit, idem Conſtantinus valido exercitu comparato, Conſtantinopolim obſedit, Artabaſdi copias manus ſecum conſerentes vicit, ipſámque civitatem penuriâ maximâ laborantem occupavit; captóſque Artabaſdum, ac duos eius filios, oculis privavit, & quamplurimos ex iis qui eiſdem præſtò fuiſſent, peremit, vel aliis tormentis afflixit; ac denique urbem Conſtantinopolitanam direptioni militum expoſuit: cúmque poſt hæc Ludos equeſtres in Hippodromo celebraret, Artabaſdum unà cum filiis & amicis ligatum introduxit; ac ſimul cum iis Anaſtaſium pſeudopatriarcham publicè cæſum, & aſini dorſo, verſo vultu, impoſitum circumduxit; quod ei olim S. Germanus Patriarcha prædixerat. Hæc Theophanes, Zonaras, aliíque Hiſtorici Græci: qui pariter aſſerunt, eumdem Anaſtaſium à Conſtantino adeò inſigniter ignominia affectum, ab eodem eſſe rursùm in thronum reſtitutum, quòd non eſſet facile reperire alium qui eum æquaret impietate.

LUDUS DE EPISCOPO CONSTANTIN.

VI. COPRON. IMP. QUÆDAM DONAT ECCLES. ROM. *e Ext. in Concil. Nic. II. Act. 1.*

Cùm autem idem Conſtantinus accepiſſet res benè nuper geſtas à Zachariâ Romano Pontifice pro Ravennæ Exarchatu; quò eum magis demereretur, quæ erant iuris Imperij quędam prædia donâſſe Romanæ Eccleſiæ, teſtatur Anaſtaſius. Ceterùm Zachariam ſæpiùs eumdem interpellâſſe, ut ab hæreſi revocaret, ſcripſit Hadrianus Papa in Epiſtola *e* ad Conſtantinum & Irenem Augg.

IESU CHRISTI
AN. 744.
ZACHAR.
AN. 3.
CONST. COPRON.
AN. 4.

I.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quadrageſimo quarto, Indictione duodecimâ, defuncto Stephano Epiſcopo Antiocheno ubi ſediſſet annos duos, permiſit Hali Princeps Saracenorum, conſecrari in locum eius *Theophylactum* Edeſſenum; virum (inquit Theophanes) magnæ virtutis, diviniſque chariſmatibus fulgentem.

II. NON ITERANDUS BAPTISMUS OB

Hâc item Indictione duodecimâ, & Conſtantini Imperij anno quarto, Virgilius atque Sidonius viri religioſi, qui propagandi in Baioariâ Evangelij coadiutores Bonifacio erant; cùm obortâ occaſione opuseſſet eidem contradicere, dum ipſi videretur rebaptizandos eſſe, quos mi-

FALSAM LATINITATEM.

niſter formâ ſolitâ, ſed vitiata Latinitate (nempè hoc modo, *Baptizo te in nomine Patria, & Filia, & Spiritua Sancta*) baptizâſſet; modeſtiæ conſulentes, maluerunt eum monendum eſſe per Romanum Pontificem. Quamobrem de his ſcripsêre ad Zachariam Papam: qui acceptis literis, ad Bonifacium reſcripſit *a*, non eſſe iterandum baptiſmum ex falsâ Latinitate, dummodò is qui baptizat, in ipſis baptiſmi verbis non introducat errorem hæreſeos.

a Zachar. ep. 4. & in Vit. Bonif. lib. 2. c. 2.

III. LEGATIO A PIPINO, ET EPISC. GAL. AD ZACHAR. PP. DE REBUS ECCLES.

Quo pariter anno Pipinus Carolus Martelli filius, Carolomanni frater, Major-domûs Regis Francorum, ſollicitè, curans res quæ ad Eccleſiam ſpectabant, tam ſuo quàm Antiſtitum & Principum Francorum nomine, legationem cum literis miſit per Eobanum presbyterum ad Zachariam Romanum Pontificem; ut ipſum de multis ad ſacerdotalem ordinem, ac ſalutem animarum, illicitáque coniugia pertinentibus conſuleret. Quibus ſatisfaciens Pontifex, ad eumdem *Chriſtianiſſimum* (ut vocat) Pipinum, & Antiſtites reſcripſit epiſtolam *b*, viginti ſeptem continentem reſponſionum capita, deſumpta ex canonibus Apoſtolorum, ac decretis Summorum Pontificum & Conciliorum. Atque ut ea obſervarentur, Bonifacio *c* reſcripſit Concilium cogere, déque iiſdem canonicè cuſtodiendis inter Epiſcopos agere.

b Rec. Bar. Tom. IX. hoc an. ex Bibl. Vat. c Ex epiſt. in Vit. S. Bonifac. l. 2. cap. 7.

IV. LUITHPRANDI OBITUS, ET MORES.

Hoc item anno contigit obitus Luithprandi Regis Longobardorum, poſtquàm regnâſſet (ut quidem Paulus Diaconus docet in fine Hiſtoriæ eius gentis) annos triginta unum & menſes ſeptem: quem etiam ſub Indictione duodecima fuiſſe adhuc ſuperſtitem, teſtantur Acta Synodi Romanæ anni ſuperioris. Laudat illum idem Paulus de ſapientiâ, pietate, iuſtitiâ; caſtitate, fortitudine, aliiſque pacis ac belli virtutibus: eumdémque omni tempore plus orationibus quàm armis fidiſſe ait; maximáque ſemper curâ Francorum, Avarúmque pacem cuſtodiſſe. Nec ſanè negandum eſt, multa fuiſſe huius Principis laude digniſſima; licèt eum interdum furor in malum præcipitem egerit. Porrò ſucceſſit ei Hildebrandus ipſius nepos: qui dominium aſperum in Longobardos exercens, ab iiſdem ſimul conſpirantibus redactus eſt in ordinem, poſtquàm tenuiſſet regnum ſeptem tantùm menſes: atque in eius locum ſubrogatus Rachis Dux Foroiulienſis; quem ob virtutem bellicam, humanitati ac pietati coniunctam, dignum exiſtimârunt qui fortiſſimæ Longobardorum genti præeſſet: ad quem mox Zacharias Papa (ut habet Anaſtaſius) legationem miſit pro pace Italiæ; quæ in annos viginti confirmata eſt.

IESU CHRISTI AN. 745.

ZACHAR. AN. 4.

CONST. COPRON. AN. 5.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quadrageſimo quinto, Indictione decima tertiâ, habitum eſt CONCILIUM in Germaniâ à S. Bonifacio Apoſtolicæ Sedis Legato: ubi ea quæ ſuccreverant in agro, licèt ſæpè culto, ſpineta, unà cùm collegis Epiſcopis, auxilio Chriſtianiſſimorum Principum Carolomanni & Pipini ſuccidit. Actum eſt in eo præcipuè de duobus illis hæreticis Aldeberto atque Clemente, de quibus ſuprà; qui etſi iam in Synodo Liptinenſi condemnati fuiſſent, tamen adhuc populum ſeducere non deſiſtebant: viſúmque eſt, de iis referendum eſſe ad Romanum Pontificem. Sed & Gervilio Epiſcopus Moguntinus exauctoratus eſt, tum ob voluntarium ac fraudulentum homicidium ab ipſo commiſſum in virum, qui olim patrem ipſius æquè Moguntium Epiſcopum in prælio occidiſſet; tum quòd avibus & canibus delectaretur, quod Epiſcopo fas non eſſet: ínque locum eius, iiſdem adnitentibus Principibus, ſubrogatus eſt *Bonifacius* ipſe, qui hactenùs Apoſtolatui tantùm Germaniæ generatim mancipatus, nulli fuerat adſcriptus certæ ſedi: & ut eius dignitas eſſet eminentior, ſtatuerunt Eccleſiam Moguntinam, quæ tum alteri ſubiecta erat, in totius Germaniæ Metropolim provehere; miſsâque legatione, id à Romano Pontifice impetrârunt. Hæc pluribus in Rebus *a* geſtis eiuſdem S. Bonifacij. Sed pertinet quoque ad hanc Synodum, quod idem Sanctus zelo charitatis exæſtuans, cùm ſciret Regem Merciorum in Angliâ, Athelbaldum nomine, vitam ſceleſtiſſimam, ac præcipuè carnis ſpurcitiis inquinatam ducere, itáque Eccleſiarum infringere, earúmque facultates auferre conſuevisse; ut eum ad meliorem frugem converteret, nomine non ſuo tantùm; ſed & Epiſcoporum qui Synodo interfuerunt, & auctoritate Romani Pontificis, epiſtolam ſcripſit commonitionibus paternis plenam; cuius etiam facta eſt ſuperiùs *b* mentio in morte Caroli Martelli.

CONCIL. IN GERM. SUB BONIF.

S. BONIF. ELIGITUR EPISCOP. MOGUNT.

a Vit. Bonif lib. 1. cap. 37. ap. Sur. 5. Iuny.

b An. 741. num. VII.

II. CONCIL. ROM. CONTRA NOVOS HÆRET.

Ut autem quæ in Synodo adverſùs hæreticos fuêre decreta, tenaciori vinculo firmarentur; cùm idem Bonifacius legâſſet Româ ad Zachariam Papam Dencardum presbyterum, continuò Pontifex hoc ipſo anno, menſe Octobri, cœptâ iam Indictione decimaquartâ, Conſtantini Imperij ex quo cum patre regnare cœpit anno vigeſimo ſexto, coacto *Romæ* in Patriarchio Lateranenſi CONCILIO Epiſcoporum ſeptem, & presbyterorum decem & ſeptem, ac reliqui Cleri Romani, eoſdem hæreticos, eorúmque errores impios ac ridiculos, quos iam antehàc retulimus, condemnavit: digniſque igne iudicatis eorum ſcriptis; cenſuit tamen opportunum, ut ad reprobationem in ſcrinio Romanæ Eccleſiæ conſervarentur ad perpetuam confuſionem. Cuius quidem Acta Synodi extant integra in Vitâ eiuſdem *c* Bonifacij; atque in eis novum illud reperitur, ut ea cauſa tribus uno die habitis ſeſſionibus (quod vix alibi factum reperias) abſoluta fuerit. Sed & extat ibidem *d* alia Zachariæ ad Bonifacium epiſtola, quâ cetera omnia in Synodo Germanicâ ſtatuta pariter confirmavit.

c Ibid. lib. 2. cap. 4.

d Cap. 7.

Iesu Christi
An. 746.

Zachar.
An. 5.

Const. Copron.
An. 6.

I. Multiplicia portenta in Oriente.

Anno Domini ſeptingenteſimo quadrageſimo ſexto, Indictione decimaquartâ, anno ſexto Conſtantini ſolius imperantis, a die quartâ Auguſti uſque ad Octobris Calendas, in Orientes factæ ſunt tenebræ caliginoſæ; quas ſecuti ſunt terræmotus prodigioſi in Palæſtinâ ac totâ Syriâ: & peſtis ingens, Bubonis dicta, è Calabriâ & Siciliâ orta eſt; quæ Conſtantinopolim adveniens, ita eam per tres annos depaſta eſt, ut penè deſertam reddiderit, & cùm repleta cadaveribus fuiſſent omnia monumenta, lacus, vineæ, horti, vix ſupereſſet locus ubi mortui ſepelirentur. Eâ verò qui moriebantur, primò in ipſorum veſtimentis crucicula invisibiliter imprimebantur, móxque hac tacti vitam finiebant: cùm & inſuper quamplurimi multis ſpectris & phantaſmatibus miſerabiliter vexarentur, ut apertè cerneretur, has à Deo clades immiſſas eſſe, ut homines à peccatis revocarentur, ipſéque imprimis impius Conſtantinus Imperator his admonitus, à blaſphemiis ſuis abſtineret. Verùm ille, ut Pharao quondam, datus in ſenſum reprobum, obduratus permanſit. Hæc omnia Theophanes: quæ eadem confirmantur in oratione de S. Platone, à S. Theodoro Studitâ inſignis ſanctitatis & doctrinæ huius temporis monacho, de quo ſæpè inferiùs.

II. Legum Longob. promulgatio.

Hâc item Indictione decimaquartâ, quâ & abſolvitur ſecundus Rachiſis Longobardorum Regis annus, idem Rex *Conventum* cogens omnium Principum ſuæ gentis, ut publicis initis comitiis unâ ſimul agerent de Legibus Longobardorum, vel emendatis, vel addendis; eas ex ſententiâ omnium benè diſpoſitas promulgavit, ut conſtat ex præfatione quam illis præpoſuit.

Iesu Christi
An. 747.

Zachar.
An. 6.

Const. Copron.
An. 7.

I. Carolomannus princeps Franc. vitam monast. amplectitur.

a *Vit. S. Bonif. lib. 1. cap. 36. ap. Sur. 5. Iunij.*

Anno Chriſti ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, Indictione decimaquintâ, Carolomannus Caroli Martelli filius primogenitus (de quo iam dictum) bello pacéque præſtantiſſimus, ſed amore in Deum longè præſtantior; hortante a S. Bonifacio Archiepiſcopo Moguntino, relicto Principatu fratri ſuo Pipino, Romam acceſſit; ubi ſuſcepto habitu monaſtico, ac poſteà conſtructo in monte Soracte, in honorem S. Silveſtri Papæ, qui illic diutiùs olim delituerat, monaſterio, ibi aliquandiù commoratus eſt: ſed importuniùs interpellatus à nobilibus Francis, qui Romam frequenter peregrinabantur, remotiorem locum quærens, nobiliſſimum S. Benedicti Caſſinenſe monaſterium petiit; ubi primò incognitus, poſtea vero miro caſu dum miniſterio coquinæ inſerviret cognitus, cùm in paſcendis ovibus monaſterij, tum in aliis vilibus officiis, ſummâ humilitate & obedientiâ ſanctiſſimam vitam duxit. Hæc omnes antiquiores recentioréſque auctores b tradunt, licèt in aliquibus paulo diverſius alter ab altero. Res verò geſtas eiuſdem ſancti Principis fuſiùs proſecutus eſt Walfridus Strabo. Sed quod ad tempus, quo is nuncium remiſit ſæculo, vetus Francorum Chronicon à Pithœo editum, aliíque c Scriptores, hoc ipſo anno factum ponunt: Ado autem Viennenſis, Rhegino, & alij plures, ſuperiori: cùm tamen ex quibuſdam Zachariæ Papæ ad Bonifacium epiſtolis d, poſt aliquot etiam annos id accidiſſe colligi poſſe videatur. Quot vero annis monachus vixerit, inferiùs ſuo loco dicturi ſumus.

b *Vit. Bonif. lib. 1. cap. 36. Egin. in Vit. Carol. Mag. Anast. Bib. in Zachar. Riegin in Chron. an. 746. Leo Oſtienſ. Chron. Caſſin. lib. 1. c. 7. Walf. Strab. in Vit. ipſius Carol. ap. Sur. 16. Nov. & aliy.*
c *Sigeb. in Chron. & Lambert. hoc an.*
d *Ext. in Vit. Bonif. lib. 2. cap. 8 & 10.*

Iesu Christi
An. 748.

Zachar.
An. 7.

Const. Copron.
An. 8.

I. Hæresis negans neceſſitatem baptiſmi.

a *Zachar. ep. 10. & in Vit. Bonif. lib. 2. c. 8.*

Anno Chriſti ſeptingenteſimo quadrageſimo octavo, Indictione primâ, *S. Burchardus* Epiſcopus Wirtzburgenſis, ſive Herbipolenſis in Germaniâ, Romam ſe contulit: cui ad Zachariam Pontificem S. Bonifacius Archiepiſcopus Moguntinus litteras dedit, quibus ex more de multis dubiis eum conſuluit; monuitque inter alia, de *Sampſone* quodam preſbytero genere Scoto, qui negabat ſanctum Baptiſma eſſe neceſſarium ad ſalutem, ſufficere aſſerens Epiſcopalis manûs impoſitionem. Ad quæ Zacharias hâc ipſâ Indictione primâ Calendis Maij reſcribens a, iuſſit ut eumdem nequiſſimum hæreticum ab Eccleſiâ expelleret. Qui autem ibidem impingitur Virgilio preſbytero, Apoſtolico planè viro, error, quod alius Mundus b & alij homines ſub terrâ ſint, aliúſque Sol & Luna; hæc, aliáque nonnulla, quæ eâdem epiſtolâ de eodem Virgilio referuntur, ad Bonifacium primò, & per eum ad Zachariam perlata, commentum fuiſſe pravorum & invidorum hominum, declarârunt eventa: ſi quidem & ea mox ut inania penitùs evanuerunt, & ipſe *Virgilius* auctus Epiſcopatu, perſeveravit in ſuſceptâ ſemel Apoſtolicâ functione, & longè latéque Evangelium in gentes finitimas propagavit; quem & ſolemnibus ritibus inter Sanctos relatum à Gregorio Nono Romano Pontifice, vetera monumenta teſtantur.

b [Dubitâſſe de Antipodibus, nõ eſt hæreſis: ſed plures ſtatuiſſe mundos, divinæ repugnat Scripturæ, ac proinde hæreſis eſſe convincitur.]

II. Sub hâc item primâ Indictione, datæ extant litteræ nomine Zachariæ Papæ (ſed malè eiuſdem Pontificatûs anno item primo conſignatæ) de privilegiis conceſſis monaſterio Caſſinenſi: inter quæ fuit illud c, ut ipſum ab omni Epiſcoporum ditione liberum eſſet, præterquàm Romani Pontificis.

c *Leo Oſt. Chron. Caſſin. lib. 1. c. 4.*

IESU CHRISTI
AN. 749.
ZACHAR.
AN. 8.
CONST. COPRON.
AN. 9.

I. DIRI TERRÆMOTUS ET ALIA PORTENTA IN ORIENTE.

ANNO Domini ſeptingenteſimo quadrageſimo nono, Indictione ſecundâ, terræmotu ingenti multæ in Syriâ civitates ſubverſæ ſunt, ac nonnullæ à montanis ad campeſtria cum muris & habitatoribus ſuis integræ & incolumes tranſlatæ ad milliaria ſex & ultrà: ſed & Meſopotamiæ terra in altera extremitatum diſrupta fuit ad milliaria duo, & ex profundo eius aſcendit alia terra alba & arenoſa; de cuius medio erupit animal mulinum humanâ voce loquens, & prænuncians gentis incurſionem ab eremo adversùs Arabes: quod & factum eſt. Hæc Theophanes, ſui temporis hiſtoriam proſecutus. Quæ quidem portēta & ſpectra Deus oſtendit, cùm imperaret Copronymus portentoſus.

II. DAMASC. EXCITATAM HÆRESIM EXTINGUIT.

Sed & additum in Syriâ malum, dum Anaſtaſius Abbas monaſterij S. Euthymij extinctam hæreſim perditiſſimi Cnaphei (quæ eò tendebat, ut cùm unam in Chriſto naturam contra Chalcedonenſe Concilium prædicaret, hymnoque Triſagio adderet, *Qui crucifixus es pro nobis*: ſanctiſſimæ Trinitati æquè crucem adſcriberet) in lucem revocare laboravit. Sed quàm citiſſimè ei occurrens S. Ioannes Damaſcenus, eúmque confutans egregiâ illa atque prolixâ epiſtolâ de Triſagio ad Iordanem Cœnobiarcham; ſui celebriate nominis, eamdem hæreſim antequàm vulgaretur, extinxit.

III. VOTUM NUNCUPAT PIPINUS S. SWIBERTO.

Quod ad res Germanicas ſpectat; hoc item anno Pipinus Maior-domûs Regni Francorum Saxones, & Weſtphalos adhuc Gentiles debellavit. Cùm verò Coloniam Agrippinam rediret, & Weſtphali impatientes dominij Chriſtianorum, congregatâ novâ militum manu ipſius exercitum ex improviſo prope Werdam invaſiſſent; facto à Pipino voto Deo, & S. Swiberto primo Werdenſi Epiſcopo, Saxonum & Friſiorum appellato Apoſtolo, de viſitando cum ſupplicationibus eius corpore quod ibidem Werdæ quieſcebat; immenſa continuò lux ſuper Chriſtianorum exercitum ſplendens, tantum Paganis ex eâ fermè excæcatis timorem incuſſit, ut ſtatim armis depoſitis ſeſe iterum Pipino ſubiecerint: qui in gratiarum actionem, Sancti ſepulchrum diſcalceatus cum primoribus ſuis viſitavit, & regalia ipſi munera obtulit. Narrat iſta S. Ludgerus primus Monaſterienſis Epiſcopus in epiſtolâ *a* ad Rixfridum Traiectenſem Epiſcopum de miraculis S. Swiberti.

a Ext. ap. Sur. in Append. ad Vit. S. Swib. 1. Mart.

IESU CHRISTI
AN. 750.
ZACHAR.
AN. 9.
CONST. COPRON.
AN. 7.

I. RACHIS REX LONGOB. FIT MONACHUS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quinquageſimo, Indictione tertiâ, Rachis Longobardorum Rex, etſi maximè pius atque pacificus, nullâ tamen habitâ ratione pacis vicennalis ſancitæ cum Romano Pontifice, neſcitur quâ occaſione, Pentapolitanam invaſit, vaſtavitque provinciam, atque Peruſiam obſidione cinxit: ſed cùm hoc audito, Zacharias Papa illum adiiſſet, non ſolùm perſuaſit ut à cœptis deſiſteret; ſed & ſalutaribus monitis ita eius animum ad ſpiritualia accendit; ut poſt aliquantos dies regalem exuens dignitatem, Romámque accedens, monaſticum habitum ab eodem Pontifice acceperit, unà cum uxore & filiâ. Hæc Anaſtaſius *a*. Eadem & Leo *b* Oſtienſis: qui addit, eumdem iuſſu Pontificis petiiſſe monaſterium Caſſinenſe, ac poſt aliquot religioſæ converſationis annos feliciter quieviſſe; ſed & ipſius uxorem Theſiam, ac filiam Ratirudam, haud longè à Caſſino monaſterium conſtruxiſſe, & in ſancto propoſito vitam finiiſſe. Succeſſit autem hoc anno Rachiſi in Longobardorum regno *Aiſtulphus* eius frater, conſenſu Principum Longobardorum. Etenim cùm Leo & alij teſtentur, Rachiſim annos quinque & ſex menſes regnâſſe, utique in hunc uſque annum propagâſſe regnum apparet.

a Anaſt. in Zachar.
b Leo Oſt. Chron Caſſin. l. 1. c. 8.

IESU CHRISTI
AN. 751.
ZACHAR.
AN. 10.
CONST. COPRON.
AN. 11.

I. REGNUM FRANC. TRANSFERTUR IN PIPINUM.

ANNO Domini ſeptingenteſimo quinquageſimo primo, Indictione quartâ, Francorum Monarchiæ benè conſulturus Zacharias Papa, ipſorum Regnum, quòd ſub Regibus Merovingis inertibus, & noviſſimè ſub *Hilderico*, ſive *Childerico*, *Stupido* dicto, periclitaretur; conſultus de his à Francis, Apoſtolicâ auctoritate in *Pipinum* Caroli Martelli filium, Carolomanni germanum, Maiorem domûs regiæ, pietate, ac multis contra hoſtes victoriis clariſſimum, transferri mandavit, eumdémque Regem creari iuſſit, Hilderico anno ſequenti detruſo in monaſterium.

[Hoc tranſlationis Regni Francorum à Childerico in Pipinum opus, operoſiſſimum ipſum, non levem pleriſque, ac præcipuè noſtratibus, occaſionem intulit de eo etiam cum indignatione diſſerendi. Periculoſiſſima ſanè eiuſmodi mutatio, pavendúmque exemplum, atque etiam tum non parvi momenti, metúſque exiſtimatum. Placet hic appendicis vice adiicere, quæ de his Paulus Æmilius, accuratiſſimus Rerum Francicarum Scriptor, ex antiquioribus monumentis eleganti ſuo ſtylo retulit. Is igitur, poſtquàm Pipini egregia facinora, adeptáſque de internis & externis hoſtibus victorias, ac reſtituta ſacra, ſanctiſque viris honores exhibitos, breviter deſcripſit: hæc poſtmodùm ſubdit: *Iam Pipinus etiam ſanctis ſanctus videri. Ipſe primùm pietate ſua gaudere, hominúmque de ſe iudicium defensâ pietate non refugiendum fructum cum iucunditate ferre. Deinde ut animi mortalium proni in ſpem maximarum rerum ſunt, Regium nomen non diſſimulanter affectare. Childericus enim Rex mente ſtupens, vita ignavus eius cupiditati videbatur, ac regio nomine indignus, ſeſtique dehoneſtamentum. Vna ea res Pipinum deterrebat, quòd regium nomen in quocumque ac qualicumque foret, ſanctum auguſtúmque fuerat. Quémnam tanta cervice, támque ſublimi vertice inveniri poſſe, qui de Regno transferendo à Magni Clodovei ſtirpe verba facere audeat? Nimirùm hanc tantam, támque novi exempli rem alibi tentandam eſſe, quàm in Franciâ, qua ſacramento Regi dicto devincta religione teneretur. Vbi autem meliùs quàm in Vrbe Româ, tunc virtutu ſan-*

eti diſque ſeminatio, rationem virtutis haberi poſſet quam unam umbra Regis imaginarioque ſceptro ac ſtupido Childerico ſtatuebat opponendam: & beneficia patris erga Pontificem Rom. Sedémque Petri à Longobardorum Rege ſocio amicóque defenſam, non parùm ponderis habitura confidebat. Simul ſua quoque in Chriſtianum nomen merita, ac Magiſterium equitum, quod Regium faſtigium exceſſiſſe videri poterat, hæc omnia viatura. Ergo Burchardum Viſiburgenſium Epiſcopum ad Zachariam Pont. Max oratorem miſit, ut Franci ſolverentur iuriſiurandi religione, quâ ſe Childerico devinxerant. Subiicit luculentam orationem Burchardi ad Pontificem, ac demum; *Oratione Epiſcopi motus Zacharias, ini io minimè audebat tam magni momenti cogitationem ſuſcipere: deinde cum Francos proceres mira conſenſione animorum Pipino adeſſe, cuiperque compertum exploratúmque habuiſſet; unúmque Childericum Regem reliquùm eſſe Magnam Clodovei ſobelem, ſine liberis, ſine ingenio, cuique ingenuo dolori amiſſum Regnum ipſi futurum non eſſet, nec uſquam eſſe qui eius vicem quereretur Francos ſacramento Regi Childerico dicto ſolvit: hique conventu habito Pipinum Regem ſalutavere. In decimum tamen ab initio Magiſterio equitum annum tanta molis res protracta eſt: nec ullus alius metus exortus eſt, quales cum terrore ac formidine magnorum Imperiorum mutatio afferre ſolet. Tantæ opes Pipini, tanta Childerici contemptio!* Audiſti rem geſtam, & Regni tranſlationis artes. Audiant & Reges, non contemnere dignitatem ſuam, ne contemptui populis ipſi fiant: ſed Reipubl. adminiſtrationi ſeduiò invigilantes, haud patiantur opes & potentiam ad alios devolvi; qui demùm illas in Regum [illegible]orum perniciem convertant. Minimè tamen negari poteſt, felicem tunc fuiſſe non ſolùm Galliæ; ſed & univerſo terrarum Orbi, Eccleſiæque Catholicæ, hunc procerum Francorum populorúmque conatum. Utinam & immortalis fuerit ea tranſlatio; pariátque in ævum nobis PIPINOS, CAROLOS, & LUDOVICOS, iuſtitiæ cultores, fidei Chriſtianæ propagatores, religionis Catholicæ illibatæ cuſtodes, hæreſum extirpatores, & S. Rom. Eccleſiæ [illegible] que ei firmâ connexione iunctarum potentiſſimos defenſores, atque locupletatores. Fiat, fiat.]

II. De tempore eius translationis.

Scimus complures anctores in ſuperiorem annum iſta referre: verùm id hoc anno factum, perſuadet vetus Chronicon Frãcorum à Pithœo editum: itémque quod Aimoinus tradit, id accidiſſe poſt decem annos ex quo Pipinus defuncto patri ſucceſſit in regni Principatum, titulo Maioris-domûs. Porrò citatum Chronicon non uno tempore hæc eſſe geſta teſtatur; ſed hoc anno contigiſſe legationem à Pipino ad Romanum Pontificem (miſſam eam per Burchardum Vvirtzburgenſem Epiſcopum, & Vvolradum ſive Fulradum Abbatem S. Dionyſij ac ſummum Pipini Capellanum) ut eum de eâ re conſulerent: ſequenti verò Zachariam Pontificium decretum miſiſſe in Gallias, & reliqua ritè peracta fuiſſe; adeò, ut nomen Regis nonniſi ſequenti anno Pipinus fuerit conſecutus. Quod quidem etiam confirmatur ex literis a eiuſdem Zachariæ datis pridie Nonas Novembris Indictionis quintæ, quæ cœpta eſt menſe Septembri huius anni, ad Bonifacium Archiepiſcopum Moguntinum, de nonnullis ipſius conſultationibus Eccleſiaſticis, ac de privilegiis conceſſis eidem Eccleſiæ Moguntinæ, necnon monaſterio Fuldenſi, ab ipſo Bonifacio nuper conſtructo, & à Carolomanno magnis reditibus locupletato: in quibus litteris non Rex, ſed Princeps, ut anteà, idem Pipinus cum aliis appellatur.

a Ext. in Vit. Bonif. lib. 2. c. 9. 11. 12.

III.

Quod ſpectat ad præſentis anni res Orientalis Eccleſiæ; hoc tantùm proditur, *Theodorum* creatum eſſe Epiſcopum Antiochenum; ut Theophanes auctor eſt, qui eum ſex annos ſediſſe aſſerit.

IESU CHRISTI
AN. 752.

STEPHANUS II.
STEPH. III. 2.

CONST. COPRON.
AN. 12.

I. Pipinus coronatur Rex Franc.

ANNO Domini ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Indictione quintâ, PIPINUS in Regem Francorum unctus eſt Sueſſione à S. Bonifacio Archiepiſcopo Moguntino, ex mandato Zachariæ Romani Pontificis: Hildericus verò Rex ultimus Merovingiorum depoſitus, & in monaſterium miſſus. Hæc enim veteres Annales a Pithœo editi hoc anno accidiſſe tradunt; quamvis in annum ſuperiorem alij id factum referant, vel ante biennium alij; ut ſuperiùs dictum eſt. Quod autem ad rem geſtam attinet; eam abſque controverſiâ aſſerunt Scriptores omnes rerum Francicarum, ſive veteres, ſive recentiores.

II. Zachariæ PP. obitus.

Quo pariter anno idem *Zacharias* Papa, ubi ſediſſet annos decem, menſes tres, & dies decem, decimaquintâ Martij ad Deum feliciter migravit, ac ſepultus eſt apud S. Petrum, & inter Sanctos relatus. Hæc ex Anaſtaſio, & Romano Martyrologio. Habet verò præterea idem Anaſtaſius multa de ædificiis ſacris ab eodem Pontifice erectis aut reſtitutis, & pretioſis ornamentis atque amplis reditibus locupletatis: necnon de capite *S. Georgij* martyris invento, ac ſolemni proceſſione tranſlato ad diaconiam eius nominis, ubi multis miraculis coruſcavit. Tradit inſuper, ab eodem Pontifice traductos eſſe in linguam Græcam quatuor libros Dialogorum S. Gregorij Papæ: cuius aſſertionis adſtipulatorem habet Photium tomo ſecundo ſuæ Bibliothecæ. Denique ab eodem Zachariâ conceſſam eſſe Pipino Regi *Nominationem*, quam vocant, ſive poſtulationem Epiſcoporum pro Eccleſiis vacantibus in regno Francorum; conſtat ex epiſtolâ quâdam Lupi a Abbatis monaſterij Ferrarienſis Senonum in Galliâ, ad Amulum Archiepiſcopum Lugdunenſem longè poſt hæc tempora ſcriptâ. Ut intelligas, cùm legis à Regibus datos Eccleſiis eſſe Epiſcopos, totum id factum, non iure proprio (quod nullum in rebus Eccleſiaſticis Reges habent) ſed conceſſione Apoſtolicæ Sedis.

Nominatio Episcopor. concessa Pipino.

a Lup. Ferrar. ep. 81.

III. b Ap. Caniſ. Antiq Lect. Tom 1.

Prodiit b quoque haud ita pridem vetus auctor *Martellus* monachus Tegerenſis, qui verſibus Quirinalia ſcripſit, nempè Tranſlationem ad Noricos corporis S. Quirini martyris, & miracula eiuſdem virtute edita: ex quo patet, ſub eodem Zachariâ Papâ Urbem Romam graviſſimam deprædationem paſſam à barbaris Africanis, liberatam eſſe per Noricos quoſdam proceres, qui peregrinationis causâ Romam venerant, eoſdémque meritorum virtutis ergô donatos eſſe ab eodem Pontifice venerando corpore S. Quirini.

IV. Steph. PP. II. eligitur, et moritur.

Sed ut ad ſucceſſorem eius deveniamus; poſtquam ab illius obitu ſedes vacâſſet dies duodecim, ſexto Calendas Aprilis ſubrogatus eſt ei ſucceſſor STEPHANUS quidam preſbyter; qui tertio creationis die cùm a ſomno ſurgeret, & ſedens cauſas familiares diſponeret, ſubitò

alienatus obmutuit, & ſequenti die defunctus eſt. Hæc Anaſtaſius. Propter cuius brevitatem temporis, factum eſt ut à pluribus hic Stephanus dimittatur in ſerie Romanorum Pontificum; cùm tamen verè Pontifex fuerit. Poſt ipſum autem electus eſt ex diacono Pontifex, alius item STEPHANUS eius nominis Tertius, filius Conſtantini patriâ Romanus: qui inter alias virtutes, maximè fuit miſericors erga pauperes; adeò ut ſimul ac Pontificatum adeptus eſt, antiqua xenodochia reſtauraverit, & nova conſtruxerit, ac reditibus dotaverit: ut teſtis eſt idem Anaſtaſius.

STEPH. III. CREATUR.

V. AISTULPHI REG. LONGOB. CONATUS.

Inter hæc dum bellicis incurſionibus Longobardorum Rex Aiſtulphus Romanam atque Imperialem ditionem devaſtaret, multáſque iam civitates occupâſſet; idem Stephanus Papa mittens ad eum cum muneribus germanum ſuum Paulum diaconum, in quadraginta annos pacem cum eo firmavit. Sed poſt quatuor vix menſes eam Rex periurus infringens, haud ultrà valuit à pravis ſuis conatibus, iteratis licèt ab eodem Pontifice, atque etiam ab Imperatore, legationibus dimoveri. Hæc pluribus Anaſtaſius. Porrò Aiſtulpho moribus longè diſſimilem eius uxoris fratrem *Anſelmum*, hoc ipſo anno Nonantulam nobile monaſterium in agro Mutinenſi conſtruxiſſe in honorem Apoſtolorum, Sigebertus & alij teſtantur: eumdémque monaſticam vitam eſſe profeſſum, & in Abbatem promotum ducentis monachis præfuiſſe, Ricobaldus affirmat.

IESU CHRISTI AN. 753.
STEPH. III. AN. 2.
CONST. COPRON. AN. 13.

I. STEPH. PP. LABORAT PRO SALUTE URBIS ET ITALIÆ, ADVERSÙS LONGOB.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, Indictione ſextâ, cùm properaret Aiſtulphus Longobardorum Rex in Romanæ ditionis vexationem, quam ſibi ſubiicere vehementiſſimo ardebat deſiderio; Stephanus Papa, miſſâ Conſtantinopolim legatione, Imperatorem hortatus eſt ut ad defenſionem iurium quæ ſupererant Imperij Romani in Italiâ, exercitum mitteret; ipſéque intereà frequentibus, atque humillimis proceſſionibus & litaniis, cum univerſo Clero, Populóque Romano Deum placare contendit. Quòd verò minima ſpes eſſet ut Imperator Italiam defenderet, nec iteratis ſæpè muneribus ac legationibus durus Aiſtulphi animus emolliri valeret; idem Pontifex ad gentem Francorum Romanæ Eccleſiæ amantiſſimam, exemplo deceſſorum ſuorum, recurrendum eſſe putavit: conſcriptiſque ſecretò per quemdam peregrinum ad Pipinum Regem litteris, petiit ut mitteret qui ipſum Pontificem in Gallias deducerent. Nec mora, Legatos ſuſcepit Rodigangum Epiſcopum, & Anthcarium Ducem; qui advenientes dum ipſa Urbs Roma obſidione vallaretur, & alia ſimul oppida obſiderentur, eumdem Pontificem, ipſo petente, primùm Papiam ad Aiſtulphum Regem comitati ſunt, ut ab eo precibus exigeret reſtitutionem civitatis Ravennæ, eiúſque Exarchatûs; poſteà verò cùm nihil impetrare potuiſſet, eumdem, invito licèt Aiſtulpho, & modis omnibus iter ipſius impedire ſatagente, in Gallias incolumem perduxerunt. Ubi tanto illum honore Chriſtianiſſimus Rex Pipinus, obviam ei cum uxore ac liberis factus, excepit, ut non ſolùm pedibus eius ſeſe proſtraverit; ſed & vice ſtratoris iuxta eius equum ambulans aliquantum itineris deduxerit. Hæc omnia fuſiùs Anaſtaſius; qui hunc ipſorum congreſſum contigiſſe ait apud Ponticonem die ſextâ menſis Ianuarij anni ſequentis.

EIUS ADVENTUS IN GALLIAS.

II. TURPIS EXITUS EPISCOPI CONST.

Quod ad res Orientalis Eccleſiæ ſpectat; hoc ipſo anno decimo tertio Imperij Conſtantini, Anaſtaſius (inquit Theophanes) qui ſceleratè Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ præfuit, mortuus eſt corpore ſimul & animâ, miſerabili paſſione, quæ dicitur Chordapſos, fatigatus, quâ & ſtercus per os evomuit; dignam exolvens vindictam pro audaciâ quam contra Deum, & contra ſuum magiſtrum S. Germanum exhibuiſſet.

IESU CHRISTI AN. 754.
STEPH. III. AN. 3.
CONST. COPRON. AN. 14.

I. DE TEMPORE UNCTIONIS PIPINI REG.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, Indictione ſeptimâ, ipſo menſe Ianuario, Stephanus Papa à Pipino Rege Chriſtianiſſimo Pariſios honorificentiſſimè deductus, in monaſterio S. Dionyſij habitationem accepit; ut ait Anaſtaſius. Sed quod addit, eumdem Pipinum, eiúſque filios ab eodem Pontifice tunc eſſe unctos in Reges Francorum; adverſantes habet Latinos omnes hiſtoricos, qui unctionem Pipini iam anteà iuſſione Zachariæ per S. Bonifacium factam aſſerant: verùm habet Anaſtaſius teſtem Theophanem *a* huius temporis Græcum auctorem, qui æquè Pipinum provectum in Regem per Stephanum tradit. Et (quod maius ceteris teſtimonium exiſtimari debet) ipſe Ludovicus Imperator Caroli Magni filius, Pipini nepos, in epiſtolâ ad Hilduinum ſcriptâ, quæ habetur in Areopagiticis, aſſertor eſt unctionis Regum à Stephano factæ. Ubi & additur, ipſum Pontificem Francorum proceres auctoritate B. Petri ſibi à Chriſto Domino traditâ obligâſſe, & obteſtatum eſſe, ut numquam de alterâ ſtirpe per ſuccedentium temporum curricula ipſi vel quique ex eorum progenie orti, Regem ſuper ſe præſumerent aliquo modo conſtituere, niſi de eiuſdem Pipini, eiúſque liberorum propagine, quos divina providentia ad Sedem Apoſtolicam tuendam eligere dignata eſſet. Denique licèt in Regem anteà Pipinus provectus fuerit, tamen nonniſi ab hoc tempore cœptos eſſe numerari annos ipſius regni, docent nonnulla vetera monumenta *b* Francorum. Ut dicendum videatur, voluiſſe eum ab ipſomet Rom. Pontifice confirmari, quod priùs fuerat ab eius Legato, de ipſius licèt mandato, præſtitum: Vel, Pipinum ſolum à Bonifacio; ab Stephano verò etiam filios inunctos & coronatos fuiſſe; acceptúmque priùs regnandi ius, auguſtiori tunc ſolemnitate confirmatum eſſe.

a *Theoph. lib. 22.*

b *Lib. 2. vit. S. Othmari, c. 5. ap. Sur. 16. Novemb. ex Vualfrido, & Iſone monacho.*

Præceſſiſſe

II. STEPH. PP. SANATUR A S. DIONYSIO.

Præceſſiſſe verò eumdem de unctione Regum functionem, Stephani Papæ vehementem ægritudinem, à quâ divinitùs fuerit ſanatus; auctor eſt Anaſtaſius. Sanatum autem eſſe beneficio S. Dionyſij, hortantibus SS. Apoſtolis Petro & Paulo, qui omnes eidem Stephano oranti apparuerunt; idem ipſe Pontifex docuit publicis ſuis literis *c* ad illuſtrandam eiuſdem S. Martyris gloriam ſcriptis. Habet inſuper S. Ludgerus *d* Epiſcopus Monaſterienſis, egiſſe Pipinum Regem cum Stephano Papâ de canonizatione magni illius S. Swiberti, cuius ope eumdem hoſtes viciſſe vidimus; ipſúmque Pontificem quibuſdam Epiſcopis commiſiſſe vices ſuas, ut de Vitâ & miraculis eiuſdem Sancti perquirerent; ſed eos propter incurſiones Saxonum rem diſtuliſſe; elevâſſe tamen eius venerandum corpus Colonienſem Archiepiſcopum, in cuius parochiâ migraverat ad Chriſtum. Porro de ipsâ eiuſdem ſolemni factâ canonizatione à Leone Papâ Quarto, dicetur ſuo tempore.

c Ext. ap. Hilduin. in Areop. ap. Sur. 9. Oct.
d Ludger. ep. ad Rixfrid. Epiſc. Traiect. in Append. ad Vit. S. Swib. ap. Sur. 1. Mar.

III. SACER CANTUS RESTITUTUS IN GAL.

Denique Walfridus *e* Strabo tradit, hoc tempore Eccleſiam Gallicanam à Stephano Papâ per Romanos Clericos, cantus Eccleſiaſticos perfectiùs edoctam eſſe. Ex quibus corrigas quod in rebus geſtis Caroli Magni à Monacho S. Galli conſcriptis *f* traditur, non à Pipino, ſed a Carolo Magno petitos mitti Româ Cantores; qui invidentes gloriæ Francorum, eos falſa docuerint, eiúſque criminis pœnas dederint. Quamvis & certum ſit, & ipſum quoque Carolum Magnum dignam navâſſe operam, ut corruptus cantus Gallicanus per Romanos Cantores reſtitueretur; eâque de causâ duos reliquiſſe ex ſuis apud Hadrianum Papam, rursúmque alios duos expetiiſſe ab eodem Hadriano: id omni fide teſtante Eckerhardo Decano S. Galli, eiuſdem temporis auctore, in Vita *g* S. Notkeri necnon Pithœi Chronico *h*; quibus locis plura habentur de eiuſmodi cantûs introductione, ac reformatione.

e Walfr. de reb. Eccleſ. cap. 25. in fi.
f Ap. Caniſ. Antiq. Lect. Tom.
g Ap. Caniſ. Tom. 6.
h An. 787.

IV. CAROLOMAN. MISSUS AD PIPIN. AB AISTULPHO.

Sed ut ad res bellicas accedamus; cùm Aiſtulphus impius Longobardorum Rex timeret ſibi a Pipino Rege, idem Carolomannum eiuſdem Pipini fratrem natu maiorem, à monaſterio Caſſinate extractum, coëgit Gallias adire, ut eum ab expeditione in Italiam revocaret. Verùm hæc parvi pendens Pipinus, eumdem Carolomannum fratrem ſuum non permiſit in Italiam redire, ſed in alio monaſterio in Franciâ conſtituit; ubi non multò pòſt feliciter ex hâc vitâ migravit. Hæc ex Anaſtaſio. Ceterùm ipſum Carolomannum ad hoc iter ab Abbate Caſſinatis monaſterij invitum compulſum fuiſſe (ne ſcilicèt, quod aliàs factum fuerat, idem monaſterium tanto labore reſtitutum, iterùm per Longobardos excideretur, id minitante impio Rege) Leo *i* Oſtienſis, atque Aimoinus *k* tradunt. Additque Oſtienſis, eumdem Pipinum Carolomanni fratris defuncti corpus locello aureo conditum, cum aliis pleriſque muneribus ad monaſterium Caſſinenſe remiſiſſe. Cùm autem idem Rex Chriſtianiſſimus hortatu Stephani Papæ legatos ſæpiùs ad Aiſtulphum miſiſſet, ut omnia pacificè tranſigerentur, nec aliquid ab illo barbaro impetrare valuiſſet; tandem cum exercitu ipſe Alpes tranſgrediens, in ipſis montium faucibus eumdem Aiſtulphum prælio vicit, fugatúmque inſequens Papiæ obſedit: cùm Pontifex novam timens Chriſtiani ſanguinis effuſionem cum eo egit ut accepto ab Aiſtulpho iuramento, obſidibúſque, pro reſtituendâ Ravennâ, aliiſque civitatibus, ipſe in Gallias regrederetur. Horum quidem teſtis eſt Anaſtaſius. Additque Paulus Æmilius, Pipinum domum gloriam retuliſſe, ſe omnium mortalium primum, nullo ſuo dolore bellum externum adversùs gentem rebus geſtis nobiliſſimam pro religione ſuſcepiſſe, nullóque ſuo commodo confeciſſe.

i Leo Oſt. lib. 1. cap. 7. in fin.
k Aimoin. lib. 4. c. 26.

PIPINUS AISTULPHUM VINCIT.

V.

Denique ex Areopagiticis Hilduini conſtat, Stephanum Reliquias S. Dionyſij martyris Pariſiis Romam detuliſſe, ac monaſterium in honorem ipſius ædificare cœpiſſe; quod poſteà frater eius & in Pontificatu ſucceſſor Paulus perfecit; convectiſque illuc compluribus ſanctorum Martyrum corporibus, atque Græcis ibidem conſtitutis monachis, *Ad ſanctos Martyres in Scholâ Græcorum* appellavit.

VI. CONCILIABULUM CONSTANT. ADVERSÙS IMAG. ET SANCTOS.

Sed ad turbas Orientales iam convertamus orationem. Hoc anno, quo decimus tertius abſolvitur, & decimus quartus inchoatur Imperij Conſtantini, ſeptimâ Indictione, quarto Idus Februarij, ab eodem Auguſto *Pſeudoſynodus* apud *Conſtantinopolim* in templo ſanctiſſimæ Dei-Genitricis ad Blachernas celebrata eſt, trecentorum triginta octo Epiſcoporum Orientalium ſuæ ſectæ; quæ ſex menſium ſpatio perduravit. In quâ primò Imperator propriâ auctoritate, nullâ prævià Antiſtitum electione, aut examinatione, *Conſtantinum* monachum, Sylæi anteà Epiſcopum, virum impurum & impium, in ſedem revexit Conſtantinopolitanam, in locum Anaſtaſij nuper defuncti. Poſteà verò omnium conſenſu decretum eſt, ut ſacras Imagines quilibet *Idola* nuncuparet, earúmque cultores *Idololatras*: itémque non ſolùm nullos Sanctos; ſed nec ipſam Deiparam-Virginem, poſt obitum aliquid iuris habere ad intercedendum pro nobis, vel aliquo modo poſſe nobis prodeſſe: ac denique prohibitum eſt, Apoſtolos, vel Martyres, alióſque Confeſſores, aut Virgines, *Sanctos* appellari. Et quo Catholicos in his errare demonſtraret, dicere impij ſycophantæ non erubuerunt; Orthodoxos omnes eſſe Neſtorianos, Arianos, Dioſcorianos, Eutychianos, atque Severianos; ſe autem vindices ſex Oecumenicarum Synodorum profiteri; decreverúntque ut hoc ipſorum Conciliabulum, *Septima Synodus Oecumenica* diceretur. Quæ omnia ſecutæ ſunt nefandæ impij conventûs, ac populi hæretici acclamationes; quibus inter alia proclamatum eſt, *Hodie ſalus mundo: quandoquidem operâ tuâ, ô Imperator, idolis liberati ſumus!* additique ſunt anathematiſmi, cùm in omnes Orthodoxos ſacrarum Imaginum cultores, tum maximè in Sanctos Germanum Conſtantinopolitanũ olim Patriarcham, Georgium Cyprium, & Ioannem Manzur, dictum à patriâ Damaſcenum; quem impius Imperator pro *Manzur* (quod eius avitum cognomen erat, ſignificátque Redemptum) ſenſu Iudaïco *Manſoron*, hoc eſt novum Eccleſiæ magiſtrum vocitare conſueverat. Porrò iſta de pſeudoſynodo, eiúſque decretis, breviter habet Theophanes, fusè Scriptor Actorum S. Martyris Stephani Iunioris & ſociorum, quæ apud eumdem extant Damaſcenum; fuſiſſimè Acta veræ Septimæ Synodi Nicænæ poſterioris; in quâ etiam recitatur, damnatúrque definitio huius pſeudoſynodi Conſtantinopolitanæ.

ANATHEMATISMI IN ORTHODOXOS.

VII.

Sed & omnia quæ Conſtantinus contra ſacras

Septima pſeudo-Synodus damnata à Steph. PP. et aliis Patriarchis.

Imagines operatus eſſet, ab Stephano Papâ reddita eſſe irrita, monitúmque literis eumdem Imp. ut ab errore deſiſteret, teſtatur Hadrianus æquè Romanus Pontifex in epiſtolâ ad Conſtantinum & Irenem Augg. Quin & ipſos quoque Orientales Patriarchas, videlicèt Alexandrinum, Antiochenum, & Ieroſolymitanum (quippe quorum nemo, aut per ſe, aut per legatos, prædictæ pſeudoſynodo intereſſe voluit) idipſum unà cum Romano Pontifice fortiter præſtitiſſe, docent eadem Stephani Acta. Cùm alioqui ex numero quem diximus, Epiſcoporum qui Conſtantinopoli convenerunt, ſatis poſſit intelligi quanta fuerit iſta ruina Orientalis Eccleſiæ, cùm tam ingens numerus repertus ſit lapſorum Antiſtitum. Túncque planè accidit quod Ioannes *l* Damaſcenus ait, ut cùm ſacras Imagines ignominiosè tractaviſſent, eaſdem in minutiſſimas partes comminuerent, atque in ignem proiicerent; & quæ in parietibus erant depictæ, partim aquâ calidâ, partim calce, vel atramento obliterarent. Cuiuſmodi etiam ab eis poſt pſeudoſynodum ubique patratæ impietatis, teſtis eſt locuples idem Actorum S. Stephani ſcriptor. Tunc & inditum novum ſectariis nomen *m*, ut *Thymoleontes* dicerentur, quod eos qui ſacris Imagines exciperent, aut ſalutarent, plagis & ſuppliciis ſine modo afficerent.

l Damaſc. de hæreſ. in fin.

Sacræ Imag. ubique deletæ, et comminutæ.

m Id. ibid.

VIII. Iuramentum exigitur adversùs Imag. et monachos.

Quâ autem occaſione ad hanc furoris rabiem Imperator incitatus fuerit, prædicta S. Stephani Acta hanc declarant; nempè quod à nonnullis eximius Ordinis monaſtici viris ipſe reprehenſus impietatis fuiſſet, atque convictus: cúmque ob rem implacabile adversùs eos bellum excitantem, ſolemni iureiurando ſupra ſacroſanctum Corpus Dominicum, ac venerandam Crucem (haud enim cum aliis ſacris Imaginibus, huius cultum abiicere auſus fuerat) & ſancta Evangelia, populum Conſtantinopolitanum adſtrinxiſſe, numquam ſe ſacras Imagines adoraturos, ſed eas Idola vocaturos; nec monachis communicaturos, aut ſalutantibus quicquam humanitatis viciſſim exhibituros; immò quos obvios haberent, *Tenebricoſos* eos (ab habitu ſcilicèt, quem tenebrarum indumentum vocare conſueverat, (σκοτίας ἔνδυμα) & *Immemorandos* (ἀμνημονεύτους) atque idolorum cultores appellaturos, ac demùm lapidibus appetituros. Ex quibus videas, à quo odium in monachos hereditârint, unà cum hæreſi, recentiores Iconoclaſtæ: eò tamen ipſi deteriores, quòd quem ille retinebat cultum ſanctiſſimi ſacramenti Corporis Christi, ac venerandæ Crucis, ipſi etiam abhorreant. His autem ſubiungit idem auctor, poſt hęc indictam fuiſſe pſeudoſynodum, de quâ dictum eſt; poſt Synodum vero, tum alios Orthodoxos, tum ipſos maximè monachos, furorem Imperatoris fugientes, in varias Orbis partes extra ipſius Imperij ditionem diſperſos eſſe. Quod idem teſtatum habetur in Actis *n* alterius martyris, nempè Andreæ Calabytæ, qui eâdem perſecutione (ut dicetur) paſſus eſt: ubi & aſſeritur, fermè deſertas civitates relictas eſſe propter multitudinem eorum qui in ſolitudines ſe recipiebant. Quin *o* & eumdem Imp. lege latâ vetuiſſe, ne quis ampliùs monachus efficeretur, teſtis eſt etiam Theodorus Studita huius & ipſe temporis Scriptor, in oratione quam de S. Platone habuit.

n Ext. ap. Sur. 17. Oct.

o De his Baron. an. 762. in fin.

Iesu Christi
An. 755.
Steph. III.
An. 4.
Const. Copron.
An. 15.

I. Aiſtulphi Longob. perfidia in Rom. Pont.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo quinquageſimo quinto, Indictione ſeptimâ, Aiſtulphus Longobardorum Rex fœdifragus atque periurus, nullam habens rationem conventorum pactorum cum Pipino Rege Francorum, non ſolùm non reſtituit quæ ab Eccleſiâ Romanâ violenter abſtulerat; ſed & rursùm ingenti comparato exercitu, tum reliquas Romanæ ditionis civitates infeſtavit, tum ipſam Urbem Romam obſidione cinxit, omnia circùm loca tam ſacra quam profana devaſtans ac comburens, ſacras Imagines in ignem coniiciens, ſacroſanctum Corpus Dominicum polluens, monachos plagis lanians, ſanctimoniales contaminans, ceteros Eccleſiaſticos laicóſque utriuſque ſexûs iugulans, infantulos à mammillis matrum extractos interimens, nullum denique impietatis & crudelitatis genus non exercens. Quibus malis preſſus Stephanus Papa, *omnem, poſt Deum, ſpem in Regibus & gente Francorum conſtituens*, literas privato ſuo nomine ad Reges *Chriſtianiſſimos* Pipinum (quem & *ſpiritualem compatrem* ſuum appellat) ac filios eius Carolum & Carolomannum, *Patricios Romanorum*; aliáſque tam ſuo, quam Eccleſiæ, ac Magiſtratuum, totiuſque populi Romani nomine, ad eoſdem Reges, & univerſos tam Eccleſiaſticos quam ſæculares Francos; ac rursùm alias ad eoſdem univerſos (quod numquam hactenùs factum legimus) ipſius S. Petri Apoſtoli nomine ſcripſit; quibus omnibus enixiùs, verbiſque ad excitandam commiſerationem quàm maximè compoſitis, obteſtatus eſt, ut afflictiſſimæ ſuccurrerent Eccleſiæ & Urbi Romanæ; & quemadmodùm, *omnes gentes quæ ad Francorum fortiſſimam gentem refugiſſent, ſalvæ factæ ſunt*; ita ſanctam Dei Eccleſiam, & eius populum ab hoſtium oppreſſione liberare feſtinarent: quippe *quos Deus ſuper turbas populorum & multarum gentium ſalvos inſtituiſſet, ut per eos ſancta Dei Eccleſia exaltaretur: & Princeps Apoſtolorum præ ceteris Regibus & gentibus ſuas peculiares faciens, omnes ſuas cauſas eis commiſiſſet*. Et quoniam *declaratum eſſet, Francorum gentem ſuper omnes quæ ſub cælo ſunt, Apoſtolo Dei Petro primam extitiſſe: ideò ipſum Petrum Eccleſiam quam ei Dominus tradidiſſet, iiſdem Francis per manus Vicarij ſui commendare ad liberandum de manibus inimicorum.* Extant *a* enim adhuc eædem tres epiſtolæ, quibus iſta, aliaque eiuſmodi plurima continentur; meminitque eorumdem Anaſtaſius in eiuſdem Stephani Vitâ.

Literæ S. Petri nomine ad Francos.

a Rec. Bar. Ann. Tom. IX. hoc an. ex cod. Vat.

II. Pipinus vincit Aiſtulphum.

Porrò his acceptis Chriſtianiſſimus Rex literis, comparato ſtatim exercitu in Italiam adveniens, Aiſtulphum ad Alpium anguſtias fugatum Papiæ obſedit; nec veniam umquam rupti fœderis ei roganti tribuere voluit, quouſque Ravennam cum univerſo Exarchatu, aliáſque omnes civitates in priori fœdere contentas, Romano Pontifici re ipsâ tradidiſſet: quas eaſdem

Pipinus

b Habet Baron. an. 768 XIII. ex Papyr. Maſſ. Ann. lib. 2.

DONATIO PIPINI FACTA ECCLES. ROM.

c Leo Oſt. hiſt. Caſſin. lib. 1. cap. 7.

Pipinus, PRIMUS AMPLIFICANDÆ ECCLESIÆ VIAM APERIENS (quod ipſius elogium *b* in antiquâ tabulâ conſcriptum Ravennæ adhuc legitur) Romanis Pontificibus perpetuò poſſidendas ſuis diplomatibus conceſſit; etiamſi Imperatoris Copronymi ad eumdem Regem miſſi Legati actiùs inſtitiſſent, ut eas Imperiali reſtitueret ditioni. Hæc pluribus Anaſtaſius; qui & civitates à Pipino Romanæ Eccleſiæ conceſſas, ſingulas recenſet. Verùm Leo *c* Oſtienſis latioribus camdem donationem extendens terminis, ait donâſſe Pipinum Eccleſiæ Romanæ civitates Italiæ, & territoria per deſignatos fines, à Lunis cum Inſulâ Corſica, inde Suranum, inde in montem Bardonem, Vercetum, Parmam, Rhegium, Mantuam, & Pontem ſilicis; ſimúlque univerſum Exarchatum Ravennæ, ſicut antiquitùs fuerat, cùm provinciis Venetiarum & Iſtriæ, cunctúmque Ducatum Spoletinum & Beneventanum: eámque donationem manu propriâ, & filiorum, plurimorúmque Optimatum ſubſcriptionibus roborâſſe.

III. S. BONIF. PRÆDICAT FRISIIS.

Contigit hoc eodem anno, ut S. Bonifacius Moguntinus Epiſcopus, ac Germanorum Apoſtolus, Sedíſque Apoſtolicæ Legatus, converſionem gentis Friſiorum meditatus (quæ ſæpè ab aliis prædicatum, receptúmque Evangelium abiecerat, & in Paganiſmum defecerat) relicto Moguntiæ Lullo viro piiſſimo, laborúmque ſuorum comite fidiſſimo, quem ex conſenſu Stephani Papæ ac Pipini Regis, eiuſdem civitatis Epiſcopum ordinavit; ipſe in Friſiam veniens, intra breve tempus multa hominum millia baptizaverit. Cùm verò quâdam die ad Borinam flumen conſtitiſſet, ut ibi baptizatis ſacramentum Confirmationis impertiret; ab iiſdem, ex amicis uno momento barbaricè converſis in hoſtes, interfectus eſt unà cum *Eobano* Epiſcopo Traiectenſi, & aliis nonnullis presbyteris, diaconis, ac monachis, quos in opus miniſterij ſecum adduxerat; quorum omnium natalem diem retinent Eccleſiaſticæ Tabulæ: apud Bedam autem in Epitome quinquaginta tres numerantur, qui in itinere comites Bonifacij unà cum eo ſubiêre martyrium; quorum interfectores, vel mutuis ſe vulneribus confecerunt, vel à vicinis Chriſtianis internecioni ſunt dediti. Bonifacij verò corpus primò Traiectum, inde Moguntiam, ac denique Fuldam monaſterium ab ipſo conditum, ubi ſepulturam delegerat, celebri pompâ tranſlatum eſt, ac multis & inſignibus claruit miraculis.

MARTYRIUM SUBIT CUM SOCIIS.

d Vit. S. Bonif. lib. 2. cap. 18. ap. Sur. 5. Iun.

Porrò hæc de ipſius ac ſociorum martyrio, pluribus habet auctor *d* qui poſt eius diſcipulum Wilibaldum, res ab eo geſtas meliori auctioríque ſtylo proſecutus eſt; qui & ea accidiſſe ait hoc Redemptoris anno ſeptingenteſimo quinquageſimo quinto, Nonis Iunij, cùm Bonifacius egiſſet in Epiſcopatu annos triginta ſex, menſes ſex, & dies totidem. Quod quidem intelligendum eſt de munere Apoſtolatûs ac prædicationis, accepto à Gregorio Papâ Secundo: Epiſcopatûs enim Moguntini, nonniſi anni decem numerantur. De quo nec omittimus dicere, recitari in Concilio Triburienſi *e* eius ſcitè dictum, de antiquis ſacerdotibus aureis, calicibus ligneis utentibus; & recentioribus ligneis, calicibus aureis.

e Concil. Tribur. cap. 18. & de conſecr. diſt. 1. cap. vaſa.

IV.

PAULICIANI HÆRETICI.

Quod ad res pertinet Orientales; hoc anno Paulicianorum & Manichæorum hæreſim in Thraciâ propagatam eſſe, Theophanes ſcribit. Ita enim Imperator omnem errorem in Orientalem induci Eccleſiam paſſus eſt, intentus tantùm ipſe ad deſtruendum cultum ſacratum Imaginum, eorúmque cultores variis ubique ſuppliciis, ac cruciatibus, & exiliis perſequendos.

IESU CHRISTI
AN. 756.

STEPH. III.
AN. 5.

CONST. COPRON.
AN. 16.

I. AISTULPHI REG. LONGOB. OBITUS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quinquageſimo ſexto, Indictione nonâ, impius ac fœdifragus Aiſtulphus Rex Longobardorum, quodam loco (ut ait Anaſtaſius) in venationem pergens, divino ictu percuſſus, defunctus eſt: poſteris Principibus relinquens exemplum, maximo ipſorum damno Eccleſiaſtica ab eis iura tentari. Cùm verò careret prole quæ evehi poſſet in Regem, orta poſt eius mortem inter Longobardos de ſucceſſore contentione, faventibus aliis Deſiderio Duci Tuſciæ, aliis Rachiſi ipſius Aiſtulphi fratri, qui olim (ut vidimus) illud regnum pietatis causâ dimittens, monaſticam vitam amplexus erat; Stephanus Papa Deſiderio multa ſpondenti favens, per Legatos ſuos egit, ut Rachis relicto quem collegerat exercitu, ſe iterùm monaſterio includeret, ac Longobardi Deſiderium ſuſciperent; qui mox Eccleſiæ Romanæ civitatem Faventiam, univerſúmque Ferrariæ Ducatum reſtituit.

DESIDERIUS OPE ROM. PONT. CONSEQUITUR REGNUM.

Hæc ex Anaſtaſio: ex quibus iuſto Dei iudicio factum videas, ut cùm Longobardi nollent Romanam Eccleſiam quicquam iurium in Italiæ civitatibus poſſidere, iidem ab ipsâ ſupplices Regnum peterent. Poſt quæ Stephanus legationem ad Pipinum Regem, *compatrem ſuum ſpiritualem* (ut vocat) *& Patricium Romanorum*, in Gallias miſit, cum literis *a* quibus primò gratias agens de liberatâ per ipſum Eccleſiâ ab imminentibus hoſtium periculis, inde rogavit ut Deſiderium moneret de plenâ reſtitutione omnium civitatum ac locorum ad Eccleſiam Romanam pertinentium; & ut cum Græcis ageret, ut fidem Catholicam integram cuſtodirent, atque etiam quæ abſtuliſſent ab Eccleſiâ Romanâ reſtituerent. Sed quid de his factum fuerit, inexploratum nobis eſt.

a Rec. Bar. Ann. Tom. IX. hoc an. & Centur. Tom. VIII.

II. CONCIL. IN VERNIS.

Cuius Acta ext. Tom. III. Concil.

Hoc item anno, qui numeratur quartus abſolutus eiuſdem Pipini ex quo à Zachariâ Pontifice Rex conſtitutus eſt, eodem Rege procurante, SYNODUS celebrata eſt menſe Iulij in Palatio *Vernus* dicto: in quâ habentur ſanciti canones viginti ſex, ad diſciplinam & iura Eccleſiaſtica reſtituenda. Inter alia verò illud monuit pius Rex, ne quid exigeretur à peregrinis qui religionis causâ inviſerent Loca ſancta: quod & iam anteà in alio *Conventu* anno ſuperiori ab eodem Rege conſtitutum fuiſſe liquet. Id quoque hoc Concilio *b* ſancitum, ut bis in anno, nempè menſibus Martio & Octobri, Synodi celebrarentur ubicumque Rex iuſſiſſet, in eiúſque agerentur præſentiâ; ad quas convenirent Epiſcopi, Abbates, & Presbyteri, quos Metropolitani vellent ſecum eò ducere.

b Concil. Vern. c. 4. Quod habet aliâ occaſione Baron. an. 776. in fin.

III. MARTYRES SUB HALI SARAC. PRINCIPE.

Quod ad res pertinet Orientales; hoc anno decimoſexto Imperij Conſtantini, ſeptimo Idus Martij (inquit Theophanes) terræmotus magnus factus eſt in Palæſtinâ & Syriâ; ac Theodorus Antiochenus Patriarcha ab Hali Saracenorum Principe in exilium pulſus, quaſi crebrò Imperatori res eorum per literas indicaret. Porrò plures monachos, aliôſque Chriſtianos ſub eodem Hali coronatos fuiſſe martyrio, conſtat ex Menologio Græcorum.

IESU CHRISTI AN. 757.
PAULI AN. 1.
CONST. COPRON. AN. 17.

I. STEPH. PP. OBITUS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo quinquageſimo ſeptimo, Indictione decimâ, ſexto Calendas Maij, *Stephanus* Papa, poſt immenſos labores pro Eccleſiâ Romanâ honeſtè perfunctos, ex hâc vitâ migravit, ſepultúſque eſt apud S. Petrum: cùm ſediſſet annos quinque, & dies viginti octo, ut Anaſtaſius habet. Ex cuius pariter ſententiâ, aſſerentis ſedem vacâſſe dies triginta duos, dicere opus eſt eius ſucceſſorem creatum eſſe quinto Calendas Iunij: qui quidem fuit PAULUS eiuſdem Stephani frater germanus, egregiis moribus præditus, & maximè pauperum, & oppreſſorum, atque afflictorum commoditatibus intentus; adeo ut conſueſceret noctu cellas pauperum infirmorum, aliorúmque inopum, necnon & carceres viſitare ſecretò, neceſſaria ſingulis ſubſidia miniſtrando.

PAULI CREATIO.

II. DE EIUS EPISTOLIS. [Quarum quidem argumenta refert Baro. an. 767. ſed eas ipſas Epiſtolas, poſt eius obitum, in lucem edidit ex Bibl. Cæſ. Vien. *Iac. Gretſerus* Soc. IESU, unà cum aliis huius ævi Pontificum ad Chriſtianiſſimos Francorum Reges ſcriptis.]

Qui mox ut ex diacono creatus eſt Pontifex, ad Pipinum Francorum Regem literas dedit; quibus ſuam ordinationem ſignificans, eius amicitiam expetiit, ſuámque obtulit. Fuerunt enim hæ primæ ab ipſo datæ, primóque loco poſitæ in Codice, quo continetur Index Epiſtolarum ipſius ad Pipinum & alios in Gallias miſſarum, numero unius & triginta; quarum dumtaxat argumenta videre licuit ſummatim præſtricta & recenſita à Panvinio in Vitis Romanorum Pontificum, qui eas integras haberi in Vaticanâ Bibliothecâ teſtatur: verùm eaſdem diù quæſitas, nec inventas, ſeu furto, ſeu alio aliquo modo inde ſublatas exiſtimamus: quarum pariter argumenta Centuriatores recitant, cùm pertæſi prolixitatem atque multiplicitatem, vel magis veritatem, noluerunt ipſas integras edere. Ceterùm ipſum quoque Paulum Papam multùm laborâſſe in convertendo Copronymo Imp. à ſua erga ſacras Imagines impietate, tum Hadrianus Papa in epiſtolâ ad Conſtantinum & Irenem Augg. tum Anaſtaſius Bibliothecarius in eodem Paulo teſtantur: ſed fruſtrà id egiſſe, quòd perfidus homo in lapidem obduruiſſet, eventus demonſtravit.

III. ALFONSI REG. CATHOLICI OBITUS.

Hoc item anno, nimirùm Æra ſeptingenteſimâ nonageſimâ quintâ, Alfonſus, ſive Aldefonſus Rex Gallæciæ, cognomento *Catholicus*, ubi regnâſſet annos decem & novem, glorioſus Saracenorum triumphis, migravit ad Dominum. In cuius obitu Tudenſis ait auditas fuiſſe in aëre voces laudantium Dominum, atque dicentium; *Ecce quomodo tollitur iuſtus, & nemo conſiderat, ablatus à facie iniquitatis, & erit in pace memoria eius.* In cuius locum ſuffectus Froilanus (Froilam alij dicunt) ipſius filius, Maurorum Ducem Gallæciam invadentem inſigni victoriâ devicit, cæſis Saracenorum quinquaginta quatuor millibus; ac rebellantes Gallæcos, Navarróſque, perdomuit: quod narrat Tudenſis. Qui verò nimiam eiuſdem Regis ſeveritatem in crimen adducunt, obiiciunt necem fraternam, quâ haud mediocrem nomini ſuo labis notam inuſſit. Laudi autem tribuitur, quòd egregiè laboraverit ut neglectos inter iuges tumultus bellicos, canones Eccleſiaſticos, ac præcipuè de continentiâ Clericorum, in veterem uſum reſtitueret; unde & multa meruit à Deo bona conſequi. Eius verò tempore claruiſſe tradunt in Hiſpaniâ *Verum* Archiepiſcopum Hiſpalenſem, cùm ſcriptis tum vitâ inſignem: ſed & celebrem fuiſſe *Petrum* Præſulem Toletanum; qui de ratione Paſchatis libellum accuratè conſcripſit, cùm incuriâ diſciplinæ in Hiſpaniâ in calculo diei Paſchatis erratum eſſet.

FROILA REX PIETATE INSIGNIS.

IV. PERSECUTIO SARACEN. IN CHRIST.

Quod autem pertinet ad res Orientalis Eccleſiæ; hoc quoque anno decimoſeptimo Imperij Conſtantini, eam præter continuam tyrannidem eiuſdem Imperatoris, dirâ inſuper vexatam eſſe perſecutione Saracenorum, Theophanes eſt auctor, cùm (ut ait) Habdallas illorum Princeps non ſolùm tributa Chriſtianis ampliavit, adeò ut omnes etiam monachos & incluſos ſub tributo redigeret; ſed & Eccleſias ornamentis ſpolians, ea Iudæis perfidis vendidit. Quem etiam Cruces abſtuliſſe, ac prohibuiſſe Chriſtianos vigilias nocturnas celebrare, & literas diſcere, idem [a] auctor tradit.

a *Ap. Bar. an. 766.*

IESU CHRISTI AN. 758.
PAULI AN. 2.
CONST. COPRON. AN. 18.

I. PAULUS PP. CORPORA SANCTORUM TRANSFERT.

ANNO Domini ſeptingenteſimo quinquageſimo octavo, Indictione undecimâ, Paulus Papa, conceſſâ Eccleſiæ pace, ad Cœmeteria inviſenda intentus, quæ ſub Aiſtulpho obſeſsâ Urbe maximum detrimentum à Longobardis acceperant; ne rurſùm Sanctorum corpora hoſtilibus incurſionibus paterent, quæcumque illic obvia eſſent, è ſepulchris elevata intra Urbem cum hymnis & canticis tranſtulit: quod Anaſtaſius tradit; pluribúſque ipſe Paulus, publicis ea de re ſcriptis literis [a] è CONCILIO *Romæ* celebrato, cùm in paternis ædibus Eccleſiam & monaſterium extruxit ſub titulo SS. Stephani Papæ & Martyris atque Silveſtri Pontificis & Confeſſoris, in quam tranſtulit complura SS. Martyrum corpora tunc ab iiſdem Cœmeteriis eruta. Quod verò tradit Anaſtaſius, in eo monaſterio voluiſſe Paulum pſalmos Græca lingua occini; id inde accidiſſe putamus, quòd cùm Copronymus impius Imp. vetuiſſet eſſe monachos in Oriente, plurimi eorum ſeſe Romam receperint, quibus illud monaſterium Paulus tradiderit.

a *Rec. Bar. Ann. Tom. IX. an. 761. ex archivo Monialium S. Silveſtri Romæ.*

II. Eodem anno [b] egregium ſpecimen religio-

b *Ap. Bed. in Epitom.*

ſiſſimi

Rex Anglor. fit monachus.

ſiſſimi Regis edidit Eadbertus Rex Nordhumbrorum in Angliâ, cùm Oſwlfo filio regnum relinquens, ipſe inter monachos profiteri cœpit. Sicut & Deſiderius Longobardorum Rex monaſterium Monialium erexit in Anſilbergæ filiæ virginis gratiam, quæ ibidem vitam monaſticam profeſſa eſt.

III. Persæ Magi delusi à dæmone.

In Oriente verò Perſas quoſdam Magos ita dæmones deceperunt, ut ad cælum volatum iiſdem ſuaſerint; qui cùm nudi ex eminentibus locis ad volatum ſeſe præcipites darent, periêre. Porrò Habdellas Rex Saracenorum in eorum primorem animadvertens, ſectam extinxit. Hæc ex Theophane hoc anno.

Iesu Christi
An. 759.
Pauli
An. 3.
Const. Copron.
An. 19.

I. S. Othmarus calumniis oppressus.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo quinquageſimo nono, Indictione duodecimâ, *Conciliabulum* in *Germaniâ* actum eſt; in quo *S. Othmarus* Abbas monaſterij ſancti Galli (agentibus Warino & Ruadhardo, quos tunc temporis Alemanniæ curam adminiſtrantes, apud Pipinum Regem de Eccleſiarum expilationibus idem Sanctus accuſaverat) falſi luxuriæ criminis inſimulatus, damnatus eſt, & ignominioſè expulſus: quamvis ipſius accuſator divinâ confeſtim vindictâ punitùs, fraudem delationis propalare non ceſſaret. Quæ omnia pluribus tradit Walfridus Strabo vir doctiſſimus in Rebus *a* geſtis eiuſdem S. Othmari; cuius etiam poſt mortem miracula ſcriptis tradidit. Apud quem etiam videre licet, quàm gravis pœna ſecuta ſit Sidonium Conſtantienſem Epiſcopum, iura eiuſdem S. Galli invadentem.

a Ext. ap. Sur. 6. Novemb.

Iesu Christi
An. 760.
Pauli
An. 4.
Const. Copron.
An. 20.

I. De translatione Capitis S. Ioan. Bapt.

De his porrò vide plenius infrà an. 1025. poſt num. 2.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo ſexageſimo, Indictionis decimætertiæ, Imperij Conſtantini vigeſimo, tranſlatum eſſe Caput S. Ioannis Baptiſtæ è monaſterio Spelei in templum ſuum Emeſæ ſitum, Theophanes ait. Qui cùm addat, illud ipſum Caput ibidem ſuo tempore ab omnibus honorari, ac miraculis coruſcare ſolitum; inde redargui poſſe videntur, qui ante hæc tempora eiuſdem Capitis tranſlationem factam referunt in Occidentem.

II.

Quo item anno (ut docet vetus Chronicon, narrátque pluribus Aimoinus), Pipinus Francorum Rex Chriſtianiſſimus bellum movens adversùs Waipharium Aquitaniæ Ducem res Eccleſiarum invadentem, eum ipſarum reſtitutionem facere, exhibito iuramento, obſidibúſque datis, promittere coëgit. Sed cùm poſteà periurus id præſtare recuſaret, anno ſequenti Pipinus exercitum comparans, atque iterùm poſt annum adversùs eumdem bello agens, tandem anno Domini ſeptingenteſimo ſexageſimo quinto eumdem occidit, totáque potitus eſt Aquitaniâ. Sic enim profecit in timore Domini Rex pius, ut cùm olim graviter correptus divinitùs fuiſſet à S. Remigio in ſomniis, atque etiam acriter flagellatus, quòd villam quamdam Eccleſiæ Laudunenſis ſub cenſu perſolvendo retinere vellet (quod quidem ei a Romano Pontifice conceſſum fuerat; nempè ut ablata anteà quædam bona Eccleſiaſtica, annuo perſoluto cenſu retinere poſſet) iam adversùs eos qui eadem bona tentarent invadere, vindex inſurgeret. Ex ipſius verò, quam paſſus eſt divinam vindictam (quam recitat Hincmarus in priori tranſlatione ſancti Remigij; ubi & multas alias eiuſmodi ſeveriores vindictas ab eodem Sancto in uſurpatores rerum Eccleſiæ ſuæ inflictas recenſet) diſcant reliqui Principes, aliíque homines, quam periculosè, ſive ſub annuo prætento cenſu, ſive alio modo, laicus homo poſſideat res Eccleſiæ; quas ſæpè inviti ac nolentes, fatigati precibus, vel aliis compulſi occaſionibus, vel decepti falſis ſuaſionibus, Romani Pontifices illis poſſidendas indulgent.

Pipinus corripitur à S. Remig. ob bona Eccles.

Iesu Christi
An. 761.
Pauli
An. 5.
Const. Copron.
An. 21.

I. Andreæ Calab. martyrium.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo ſexageſimo primo, Indictionis decimæquartæ, Conſtantini Aug. vigeſimo primo, recrudniſſe acerbiſſimè in Oriente perſecutionem ab eodem Imperatore adversùs Orthodoxos, teſtis eſt Theophanes: quâ quidem inter alios, Conſtantinopoli *Andreas* ſanctiſſimus monachus, *Calabytes* dictus, glorioſum martyrium ſubiit, quod publicè redarguens Imperatoris impietatem, nec verbis, nec verberibus, nulliſque prorsùs tormentis a ſententia demoveri umquam potuerit. Meminit horum breviter Theophanes, quæ fusè deſcribit auctor *a* Actorum eiuſdem Andreæ martyrij. Quòd verò locus eius ſepulturæ Chryſis diceretur, inde ipſe quoque martyr dictus eſt *S. Andreas in Chryſi*; quo titulo reperitur inſcriptus in ſacris Eccleſiæ Tabulis.

a Ap. Sur. 17. Octob.

II. Memoria S. Vincentii mar.

Hoc item anno cùm novis cladibus agitaretur Hiſpania, & Valentia civitas in Tarraconenſi provinciâ à Saracenis exciſa iam eſſet; Chriſtianique ſacra Vincentij martyris oſſa inde auferentes, deportâſſent in extremam Luſitaniæ partem, in locum qui ex eo poſteà *Promontorium S. Vincentij* eſt appellatus: tunc cœptum eſt eiuſdem S. Vincentij nomine monaſterium perinſigne erigi Oveti, cuius antiquæ memoriæ extant veſtigia apud Ambroſiū *b* Moralem. Ut planè appareat haud omnino exaruiſſe vigorem Chriſtianæ religionis in Hiſpaniâ, factúmque eſt ut colentes S. Vincentium, vincendi aliquando penitùs Saracenos aperuerint ſibi viam.

b Ambroſ. Moral. l. 13. Rer. Hiſp. cap. 18.

III.

Hoc pariter *c* anno in Angliâ *S. Egbertus* Archiepiſcopus Eboracenſis, Regis germanus,

c In Epitom. Append. ad Bed. hiſt.

ſcientiâ & ſanctitate clarus, diem clauſit extremum. Fuit iſte magiſter *Albini*, qui & *Alcuinus Flaccus* dictus eſt; à quo egregiè laudatus reperitur in literis ad Carolum Magnum ſcriptis, quòd inter alia inſignia opera, publicum literarum ſacrarum gymnaſium Eboraci conſtituiſſet, eámque Eccleſiam nobili valdè Bibliothecâ ditâſſet.

Iesu Christi
An. 762.
Pauli
An. 6.
Const. Copron.
An. 22.

I. Copronymi Imp. conatus in Steph. monachum.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo ſexageſimo ſecundo, Indictione decimaquintâ, Conſtantinus Imp. immenſo odio flagrans in monachos, quos præ cæteris ſibi in promulgandâ hæreſi adverſarios experiebatur; cùm audiſſet in Auxentiano monte in Bithyniâ non longè à Chalcedone poſito, degere magni nominis *Stephanum* monachum, gratiâ miraculorum illuſtrem, potentémque ſermone ad confirmandos in verâ religione eos qui undique ad ipſum confugerent: in hanc movere bellum ſibi neceſſarium ducens, eumdem primò per Calliſtum Patricium, virum eximiâ dicendi facultate præditum, in ſuas partes allicere tentavit; conſtantem verò repertum, è cellâ extrahi, ac militum cuſtodiæ tradi iuſſit; paulò verò pòſt ob tumultus Schyticos (nempè Bulgaricos) in ſuum monaſterium reduci. Poſt quæ Calliſtus novis machinis ſanctum oppugnans, calumnias atroces de ipſius in Imperatorem conviciis & machinationibus, ac cum illuſtri feminâ viduâ nomine Annâ, quæ ab ipſo monaſticum habitum acceperat, turpi conſuetudine, in eumdem intentavit; operâ Sergij eiuſdem Sancti diſcipuli, & cuiuſdam ancillæ Annæ, quos multis vanis promiſſionibus ad eiuſmodi proditionem attraxit. Quæ autem hæc ſecuta fuerint, dicemus anno ſequenti. Iſta verò ſummatim excerpta ſunt ex auctore, qui res a geſtas eiuſdem Stephani eſt fusè proſecutus, quique hoc ipſo vixit tempore, & iis omnibus intereſſe potuit.

a *Ext. ap. Ioan. Damaſc. in fi.*

Iesu Christi
An. 763.
Pauli
An. 7.
Const. Copron.
An. 23.

I. Bellum Bulgar. bene confectum.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo ſexageſimo tertio, Indictione primâ, ſeptimo Calendas Iulij, Imperatorem Conſtantinum ad bellum Bulgaricum profectum eſſe tradit Theophanes; devictiſque hoſtibus, Conſtantinopolim triumphantem rediiſſe. Cùm ingratus pingues hoſtias litans Satanæ, inter alia, in odium ſanctiſſimi viri Stephani, de quo dictum eſt anno ſuperiori, ſanctam feminam Annam calumniis per proditricem ipſius ancillam oppreſſam; ſed conſtantiſſimam in profeſſione ſuæ & Stephani innocentiæ permanentem, poſt illata ludibria atque tormenta, mori coëgit. Cuius ancilla dominæ ſuæ calumniatrix, cùm paulò pòſt in remunerationem proditionis in matrimonium collocata, gemellos filios peperiſſet; ſub mediam noctem repentè conturbati infantes, arreptis maternis mammillis, horrendúmque in modum exeſis, eam protinùs necaverunt, & unà cum eâ viperini illi fœtus extincti ſunt.

II. Novi conatus Imp. in Steph. monachum.

Cùm autem Imperator eâ ſe ſpe fruſtratum videret, ut in Stephanum agere poſſet occaſione delicti cum Annâ prætenti; rursùm ad alias fraudes converrens animum, chariſſimo ſibi aulico perſuaſit, ut ſimulans fugam abiret ad Stephanum, & inter monachos coaptari peteret. Qui cùm poſt importunas preces, fictáſque lacrymas, id ab eodem Stephano extorſiſſet; inde arreptâ Imperator occaſione (quòd ſcilicèt magnis iam anteà pœnis agendum ſanxiſſet adversùs eos, qui in monachum aliquem reciperent) ipſum Auxentianum monaſterium unà cum templo incendi, monachóſque diſpergi præcepit; Stephanum autem variè fruſtrà tentatum ut pſeudoſynodo adversùs ſacras Imagines celebratæ ſubſcriberet; poſt multa ludibria habitûs monaſtici, ac mala ipſi illata, in exilium ad Inſulam Proconneſum relegavit: ad quem etiam alij Auxentiani monachi convenientes, monaſterium ibi conſtruxerunt: quin & mater eius unà cum ſorore ibidem contubernium ipſius amplexa eſt: ac denique ſanctiſſimus vir, extructâ columnâ, ac ſupra eam anguſtiſſimâ quâdam ædiculâ, in hac ſeſe incluſit annos natus quadraginta novem. Quæ quidem omnia tam de Annâ, quàm Stephano, fusè deſcribit auctor Rerum geſtarum eiuſdem Stephani. Quomodò verò poſt biennium iterùm Conſtantinopolim revocatus fuerit, ſuo loco dicturi ſumus.

III. Turcarum egreſſio è portis Caſp.

Hoc eodem anno irruptionem Turcorum, ſive Turcarum, ut diverſi pronunciant, in Armeniam fieri cœptam, & ſequenti anno rursùs repetitam, Theophanes tradit. Sicque (quod obſervatione dignum eſt) egreſſio eorum è portis Caſpiis eo tempore punitur, cùm adversùs ſacras Imagines; & Deo dicatos homines ſceleſtiſſimi Imperatoris efferveſceret indignatio. Monſtroſa quoque tunc portenta, futurorum malorum præſagia, oſtenſa divinitùs eſſe ad compeſcendam graſſantem impietatem, idem auctor qui aderat, ſcribit; nimirum à Calendis Octobris uſque ad menſem Februarium Indictionis ſecundæ, factum eſſe tantum gelu, ut pelagus Ponti uſque ad centum milliaria præ glaciei rigore ad triginta profunditatis cubitos in lapidis duritiem fuerit verſum: cúmque huiuſmodi gelu nive fuiſſet coopertum, ſuper alios viginti cubitos creviſſe: tandem verò in multas diviſum, monſtium inſtar, conſciſiones, in urbem ipſam, & uſque ad Propontidem, & inſulas, delatas eſſe. Ingentémque poſt hæc ſecutam eſſe ſiccitatem, ita ut fontes areſcerent: ſignáque de cælo viſa, quibus ultimam imminere diem ſibi homines perſuaderent. Verùm Imperator ex tot prodigiis non ſolùm nullam eſt conſecutus utilitatẽ; ſed & in deteriùs prolapſus, quẽ geſtabat in animo Neſtorianiſmum propalare ſtuduit. Itaque illum primò in aures Conſtantini Patriarchæ Conſtantinopolitani ingeſſiſſe; ſed ab eo

Prodigioſa glacies.

Copron. Imp. Neſtorianus.

repulſum

repulſum quieviſſe a propoſito hæreſis divulgandæ, idem Theophanes ſcribit: ratum nimirùm, fruſtra ſe in alios laboraturum, poſtquàm ipſum, de quo adeo benè meruerat, Conſtantinum tam averſum inveniſſet.

IV. Coſmas apoſtata excommunicatur ab omnibus Patriarchis.

Habet inſuper idem auctor, hoc eodem anno Coſmam quemdam Epiſcopum Epiphaniæ Syriæ, quòd accuſatus de ſubtractis vaſis ſacris, ab Orthodoxâ fide ad perfidiam Iconomachorum tranſiſſet, à tribus Patriarchis Orientis, Theodoro Antiocheno, altero Theodoro Ieroſolymitano, atque Coſmâ Alexandrino, cum Epiſcopis ſibi ſubiectis, communi ſententiâ eâdem die & horâ, nempè ſancto die Pentecoſtes, poſt lectionem S. Evangelij, in ſingulis Eccleſiis conſonanter anathematizatum fuiſſe.

IESU CHRISTI
AN. 764.
PAULI
AN. 8.
CONST. COPRON.
AN. 24.

I. Tranſlatio Reliquiarum in Gallias.

ANNO Domini ſeptingenteſimo ſexageſimo quarto, Indictione ſecundâ, cùm fama increbuiſſet in Galliis, per Paulum Papam plurima Sanctorum corpora è Cœmeteriis in Urbem eſſe tranſlata; eorum cupidi Franci, Sanctorum cultûs ſtudioſiſſimi, mittentes Legatum Romam Crodogandum Metenſem Epiſcopum, ab eodem Pontifice obtinuerunt corpora (ſeu potiùs partem corporum) SS. Martyrum Gorgonij, Naboris, & Nazarij. Teſtatur id Sigebertus in Chronico.

IESU CHRISTI
AN. 765.
PAULI
AN. 9.
CONST. COPRON.
AN. 25.

I. Imp. denuò agit contra Steph. monach.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſexageſimo quinto, Indictione tertiâ, Imperator Conſtantinus maiori quotidie exæſtuans odio in cultores ſacrarum Imaginum, cùm intellexiſſet ingentia miracula quæ ab Stephano Auxentiano monacho (quem ante biennium in Proconneſum relegatum vidimus) ederentur virtute ſanctarum Imaginum CHRISTI Domini, ac Deiparæ Virginis; invidiâ motus, illum inde Conſtantinopolim reduci iuſſit: ubi poſt habitam cum ipſo de ſacrarum Imaginum adoratione diſputationem, cùm prodens Stephanus nummum Imperatoris effigie ſignatum, petiiſſet num puniendus eſſet qui illam effigiem pedibus proculcaret, & qui adſtabant id aſſeruiſſent; tum vir Dei gravem ex imo pectore gemitum emittens; *O immanem*, exclamavit, *cæcitatem! ſi pro mortalis Imp. formâ & effigie graviſſimas pœnas irrogandas eſſe dixiſtis: quas tandem pœnas ſubiturum eſſe putatis, qui Filij Dei & Matris eius effigiem conculcârit?* Vixque hæc dixerat, cùm nummum eum pedibus protrivit. Quo prætextu cùm eum adſtantes in mare præcipitem dare vellent, Imperator lenitatem ſimulans, in carcerem duntaxat Prætorianū (collo tamen alligatum, manibúſque à tergo vinctis) detrudi iuſſit; quo pariter concluſi tenebantur alij trecenti quadraginta duo monachi ex variis locis collecti, omnes aliquo membro ob ſacrarum Imaginum cultum mutilati, aut aliâ inſigni infamiâ notati. Permanſit autem ibi diutiùs, ſingulis hebdomadis Sabbato & Dominicâ à religioſâ quâdam feminâ ſuſcipiens in victum tantummodò ſex uncias panis & aquæ tria pocula, cùm a toto vitæ ſuæ curſu numquam adduci potuerit ut cibum, aut quid aliud ab Imaginum hoſtibus caperet. Quæ omnia pluribus proſequitur auctor Vitæ ipſius. Verum & multos alios ob eamdem cauſam hoc item anno ab eodem tyranno diverſis pœnis affectos, iusjurandúmque rurſùm ab omnibus ſub Imperio ſuo degentibus exactum ne quiſquam adoraret Imagines, Theophanes ſcribit. Sicut & in b iiſdem Actis ſancti Stephani traditur, ab eodem Imp. Eccleſiam S. Mauræ martyris extra urbem ſitam ſolo æquatam fuiſſe, & in carnificinam converſam, ubi & ipſe fœdera cum dæmonibus occultè ſanciret. Itémque aliam Eccleſiam S. Pelagij martyris ab eodem everſam, in ſepulchrum reorum Ethnicorum converſam eſſe.

Steph. noluit victum capere ab hæret.

a *Ap. Bar. an. ſeq. nu. XVI.*

b *Ap. Bar. an. 767. XI & XVIII.*

II. Sanguis ſalutifer ex Imag. Salvatoris.

Quo pariter anno Sigebertus collocat ingens miraculum, quod Beryti in Syriâ factum eſt, de *Imagine Chriſti*; quæ à Iudæis illuſa & crucifixa, cùm etiam lanceâ in latere percuteretur continuò ex eâ tanta manavit abundantia ſanguinis ſimul & aquæ, ut Orientales & Occidentales Eccleſiæ ex eo ubertim acceperint, quo morbi quicumque ſanarentur; unde & ſecuta eſt converſio Iudæorum Berytenſium. Sed alij hoc poſteà accidiſſe autumant ſub Irene & Conſtantino filio. Rei autem geſtæ veritate accuratè perſpectâ, eadem in Tabulas Eccleſiaſticas ad poſteriorem fidem perpetuò conſervandam relata fuit quinto Idus Novembris. Quæ quidem ab Athanaſio huius temporis Epiſcopo diligenter conſcripta, integrè recitata habetur in Actis Nicænæ c Synodi poſterioris: quam tu tamen ex eiuſdem Synodi perantiquâ Anaſtaſij verſione ſuſcipias, quòd in vulgatâ Surianâ admixta quædam habeantur apocrypha.

c *Conc. Nic. II. Act. 4. Agit verò de eâ Baro. Ann. Tom. IX. an. 787. nu. XXIII. & ſeqq. occaſione Côc. Nic. II.*

IESU CHRISTI
AN. 766.
PAULI
AN. 10.
CONST. COPRON.
AN. 26.

I. Ingens claſſis Imp. malè perit.

ANNO Domini ſeptingenteſimo ſexageſimo ſexto, Indictione quartâ, duodecimo Cal. Februarij, Conſtantinus Imp. quam paraverat adversùs Bulgaros, duorum millium & ſexcentarum navium claſſem, vi tempeſtatis amiſit. Quâ immenſâ clade nihil melior factus, decimoſexto Cal. Septembris monaſticum ordinem infamans, coëgit monachos Conſtantinopoli repertos ſingulas mulieres manu tenentes per medium Hippodromum tranſire, atque iniuriis à populo ad hoc convocato onerari. In Ludis quoque Circenſibus plurimos viros illu-

Diverſimoda perſecutio Imp. in cultores Imag. et Sanct.

ſtres falſorum criminum accuſatores, re verâ autem quòd orthodoxam de ſacrarum Imaginum veneratione, & Sanctorum cultu ſequerentur religionem, publicis pariter populi ludibriis expoſitos, partim interfici, partim oculis privatos in exilium deportari, & crudeliter cædi iuſſit. Et tertio Cal. Septembr. ipſum Conſtantinum pſeudopatriarcham calumniis ſimiliter preſſam, in exilium relegavit (credo, quòd noluiſſet ipſi acquieſcere in promulgando Neſtorianiſmo) & in eius locum ſubrogavit æquè impium *Nicetam* Eunuchum è Sclavis ortum. Præterea omnibus ſub Imperio ſuo poſitis, tam Eccleſiaſticis quàm laïcis, interdixit Beatæ Virginis & aliorum Sanctorum interceſſiones: atque Duces exercituum, & Rectores provinciarum, conſtituit ſuæ hæreſi addictiſſimos, ſimúlque in Orthodoxos crudeliſſimos. Denique ſacras Reliquias undique ablatas in ſecretioribus locis abſcondit, ne Chriſtianorum cultui paterent: atque etiam nobiliſſimum S. Euphemiæ templum, in armentarium ac ſterquilinium redigens, ipſum eiuſdem ſanctiſſimæ Martyris corpus (invidiâ perennis miraculi, quo ex eodem corpore iugiter profluebat odoriferum ac mirificum unguentum, quo omnium Fidelium quilibet morbi ſanari conſueverant) unà cum loculo in mare proiecit; quod à quibuſdam navigantibus ſublatum, & in inſulam Lemnum delatum, inde poſt viginti duos annos à morte impij Copronymi, Conſtantinopolim magnâ gloriâ reportatum eſt. Hæc omnia Theophanes hoc anno. Sed hiſtoria de proiectione, inventione, miraculis, & relatione corporis S. Euphemiæ, atque ipſius templi profanatione, & reſtauratione; pluribus deſcribitur ab auctore eiuſdem temporis apud Metaphraſtem *a*: a Theophane tamen in eo diſcrepante, quòd proiectas ipſius Reliquias tradit à Leone patente Copronymi.

De Reliquiis S. Euphemiæ.

a Ap. Metaphr. 11. Iul. Lipom. tom. VI. ead. die Ap. Baron. hoc an. & 796.

II. Concil. Gentilia cum de ſacris Imagin.

Hoc item anno (ut ponunt Sigebertus & Regino) Synodus celebrata eſt in Galliâ prope Pariſios in villâ *Gentiliaco* dictâ, annuente Pipino Rege; ubi diſceptatum eſt de cultu ſacrarum Imaginum, & de ſanctiſſimâ Trinitate: alij autem anno ſequenti potiùs eamdem habitam tradunt. Sed unde manârit occaſio, ut de ſacrarum Imaginum cultu eiuſmodi Synodus haberetur, cùm nemo dicat, nec quid fuerit in eâ definitum ſit uſquam penitùs ulla mentio; fortis coniectura ſuadet, ut hæ merces in Gallias per Legatos perfidi Imp. Copronymi ad Pipinum miſſos, fuerint infeliciter allatæ. Adornatam ſiquidem fuiſſe nobilem legationem ab eodem Imp. ad eumdem Regem, veteres Annales tradunt; & inter multa alia dona miſſum organum muſicum, numquam anteà in hiſce partibus viſum. Quæ fortè ea fuit Legatio, cuius fit mentio in literis Stephani Papæ Quarti, ad Carolum & Carolomannum Reges, Pipini filios, poſt eius obitum ſcriptis *b*; dum ait eumdem Imp. niſum fuiſſe perſuadere Pipino, ut filiam ſuam Ghiſilam traderet in matrimonium ipſius Imp. filio: ſed Pipinum reſpondiſſe, neque Francorum Principes aliis nationibus licere copulari, nec contra voluntatem Apoſtolicæ Sedis Pontificum id ſe audere peragere. Habétque Paulus Æmilius, in hoc Gentiliacenſi Concilio Græcos oratores iuſſos eſſe Cæſarem ſuum admonere, ut cum ceteris piis ſentiret. Namque defenſores fuiſſe Gallicanos Epiſcopos ſacrarum Imaginum, docet Synodus Romana celebrata ſub Stephano Papâ, de quâ inferiùs dicturi ſumus.

b Ext. Tom. III. Concil. Ap. Baron. an. 770.

II. De proceſſione Spir. S. quæſtio.

Quod autem ſpectat ad quæſtionem, quæ dicitur inter Græcos & Latinos in hâc Synodo Gentiliacenſi agitata de ſanctiſſimâ Trinitate; Ado Viennenſis docet, fuiſſe de proceſſione Spiritûs Sancti; num videlicèt dici poſſet, ipſum a Patre Filioque procedere. Sicque vides, quo tempore, & à quibus Græcis eiuſmodi quæſtio primùm fuerit agitata, nempè ab impiis Iconoclaſtis. Quod enim Occidentales plurima in Conſtantinum Imp. eiúſque ſectatores obiicerent, ac præſertim ea quæ ſpectarent ad ſacrarum Imaginum cultum; illi contrà Latinis vitio vertebant, quod adieciſſent ad Symbolum verba, Filióque.

Iesu Christi An. 767.

Sedes vacat.

Const. Copron. An. 27.

I. Pauli PP. obitu.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione quintâ, *Paulus* Papa ubi ſediſſet annos decem & menſem unum, tertio Calendas Iulij mortuus eſt in Eccleſiâ Sancti Pauli, ibidémque ſepultus: ſed eius corpus poſt tres menſes Romani per flumen Tiberis cum pſalmo iis ad S. Petri baſilicam (locum peculiarem ſepulturæ Summorum Pontificum) detulerunt, poſuerúntque in Oratorio quod in honorem B. Virginis idem extruxerat. Hæc ex Anaſtaſio. De tanti verò Pontificis rebus geſtis plura dixiſſemus, ſi epiſtolas ab eo ſcriptas reperire licuiſſet: verùm cùm (ut dictum *a* eſt ſuperiùs) earum tantùm argumenta habuerimus, ſufficiat illud breviter ex illis referre; ſub hoc Paulo Papâ Conſtantinum Imp. tentâſſe Exarchatum Ravennæ armis recuperare; pariterque Deſiderium Longobardorum Regem ſæpiùs Romanæ Eccleſiæ ditionem devaſtâſſe: ſed in his atque aliis eiuſmodi anguſtiis, eumdem Pontificem ad Eccleſiæ Defenſorem Pipinum Francorum Regem Chriſtianiſſimum recurrentem auxilium ab eo petiiſſe, & ſuſcepiſſe; adeò ut eius armis atque potentiâ pax ubique Eccleſiæ fuerit reddita.

a Vide ſup an. 757. II in marg.

Pipinus defenſor Eccleſ. Rom.

II.

Conſtantinus intruſus in ſedem Pont.

Ceterùm poſt Pauli obitum tradit Anaſtaſius ſedem vacâſſe annum unum & menſem unum. Cur verò tamdiù Paſtore caruerit, in Rebus geſtis Stephani eiuſdem ſucceſſoris hanc fuiſſe cauſam idem auctor docet, quòd Toto quidam Dux Nepeſinæ civitatis, fratrem ſuum *Conſtantinum*, hominem laïcum, per vim in ſedem Pontificiam intruſerit; fecerítque per Georgium Præneſtinum Epiſcopum ad ordines promoveri, & Pontificem conſecrari, & à convocato viciniorum Epiſcoporum *Conciliabulo* eius electionem approbari. Sed de eodem Georgio ipſius ordinatore addit, eum non poſt multos dies violentâ ægritudine oppreſſum, immobilem factum eſſe, eiúſque dexteram manum contractam aruiſſe, ſicque miſerè languentem vitam finiiſſe. Ut videas non poſſe excuſare vim illatam, ad imponendam manum ſuper

inva-

invadentem Apoſtolicam Sedem;ſed teneri millies quemlibet vitam prodigere, quàm tam immane ſcelus patrare. Ut autem idem Conſtantinus pſeudopapa uſurpatam ſedem ſibi ſtabilire poſſet, ipſo ſui Pontificatûs initio duas epiſtolas *b* ſcripſit ad Pipinum Francorum Regem,rogans ut ageret Eccleſiæ Defenſorem, nec de ſe crederet malevolis: miſitque librum de Rebus geſtis Sanctorum, & Synodicam epiſtolam de cultu Imaginum,ab Oriente ad Paulum miſſam, quem Legati mortuum repererant: eam verò à Patriarchis Alexandrino, Antiocheno,& Ieroſolymitano, ſacrarum Imaginum propugnatoribus, datam eſſe, auctor eſt Hadrianus Papa in epiſtolâ ad Carolum Magnum.

b Edidit eas Gretſ. unà cum aliis, de quibus dixi ad an. 757. in marg.

III. Hoc eodem anno, Conſtantinopoli magnus ille Stephanus Auxentianus monachus in carcere detentus (de cuius certaminibus ſuperiùs actum eſt) præviſo martyrij ſui tempore, per quadraginta dies ad illud fortiter ſuſtinendum ſe præparavit, abſtinens à conſueto cibo illo tenuiſſimo,& monaſticæ exercitationis rigorem intendens. Poſt quæ cùm impius Copronymus Imp. in honorem tertiæ ſuæ coniugis Eudoxiæ Brumalia Gentilium ritu celebrans,audiſſet Stephanum ex carcere Prætoriano monaſterium effeciſſe,nec ceſſare totos dies noctéſque à cantandis pſalmis & hymnis divinis, cum aliis ibidem incluſis monachis;maiori excandeſcens irâ, eumdem necari præcepit. Qui calcibus, fuſtibus, ſaxis, omnibúſque eiuſmodi ſuppliciorum ac contumeliarum generibus impetitus, ac per vias raptatus, glorioſiſſimum martyrium conſummavit: ac rurſùm poſt mortem iiſdem ſuppliciis à furente populo, viris, feminis, pueris, dilaceratus eſt; ut ſic crudeliſſimi Imp. ſævitiæ ſatisfieret; adeò ut quiſquis in eum dum raptaretur incidens lapidem non ieciſſet, aut aliud contumeliæ genus ſancto cadaveri non intuliſſet, pœnas lueret,atque Imperatoris hoſtis cenſeretur: demùm verò corpus in Ethnicorum reorum foveam proiectum eſt,ubi priùs quidem S.Pelagij martyris templum fuerat;ſed vetuſtate labefactarum impius tyrannus (ut vidimus) everterat, & in ſepulchra Gentilium redegerat. Contigerunt autem iſta anno ætatis Stephani quinquageſimo tertio, quarto Cal. Decembris. Quo eodem tempore is qui lethale vulnus martyri intulit, ſimul ac feriit, ipſe quoque in terram diabolicâ plagâ percuſſus ruit. Eodémque die cùm ſudum eſſet, oborta ſubitò ignea nubes, univerſum aërem horrendâ caligine obſcuravit; & cum vehementi turbine tam ingens vis prægrandis grandinis circa Palatium dumtaxat regium cecidit, ut multi in diſcrimen vitæ venerint. Hæc omnia pluribus auctor rerum ab eodem ſancto Martyre geſtarum,qui his interfuiſſe putatur ubi & quædam addit de miraculis, ac cultu eiuſdem Martyris: necnon de pluribus aliis, quos idem crudelis pariter atque impius Imp. neci tradidit; ex quibus conſiderare quis poterit eorum certamina,quæ nota Deo tantùm abſque Scriptorum monumentis ex hominum memoriâ exciderunt. Relatus eſt autem Stephanus inter ſanctos Martyres in Eccleſiâ Catholicâ celebrandus: quem Theophanes, in hoc diſſentiens ab iiſdem Actis, iam anno ſuperiori necatum affirmant.

STEPHANI MONACHI AUXENT. INSIGNE MARTYRIUM.

PRODIGIA OB NECEM EIUS.

IV. Paulò verò antequàm iſta gererentur, nempè ſeptimo Idus Octobris Indictionis ſextæ, & anni Imperatoris vigeſimi ſeptimi (ut habet Theophanes) cùm qui ante biennium exauctoratus fuerat, & in exilium miſſus Conſtantinus Patriarcha Conſtantinopolitanus,quam ſecretò acceperat ab eodem Copronymo ipſius impietatem, quâ negabat Chriſtum Deum, eiúſque Matrem eſſe Deiparam nominandam, loco vindictæ (ut Cedrenus, & alij tradunt) omnibus propalâſſet; idem iuſſus reduci Conſtantinopolim, & in Ludis Circenſibus populo expoſitus, raſo capite,ac veſte brevi &.ſine manicis, ſedens ſuper aſinum & caudam eius tenens, quem ducebat eius nepos naſo reciſo, poſt multa ludibria, capite truncatus eſt, corpúſque eius, fune tractum in locum damnatorum, dignam factis mercedem; licèt à magis impio Imp. recipiens. Hæc ex Theophane: qui plures alias cædes ſubiungit ab eodem tyranno perpetratas in monachos, alióſque omnis generis Orthodoxos, qui cúmque aut Imagines colerent, aut Sanctos invocarent, aut Vigilias agerent, aut Eccleſias frequentarent, aut non paſſim iuramentis abuterentur, aut denique cum religione aliquâ viverent: iténique de monaſteriis iam virorum quàm feminarum everſis, aut in uſum militum ſuorum converſis. Quarum rerum teſtis eſt etiam Theoſterictus, earumdem inſpector in Niceiâ *c*: ubi & agit de blaſphemiis horrendis eiuſdem tyranni in Dei Genitricem MARIAM, cuius non ſolùm interceſſiones; ſed & nomen ab Eccleſiâ expellere ſtudebat, aſſerens eam quo temporé Chriſtum in ſe habuit, honorandam fuiſſe; ex quo autem illum peperit, nihil diſtuliſſe à reliquis feminis. Idque impiiſſimus homo confirmare conabatur exemplo marſupij: quod cùm aurum in ſe contineret, pretioſum eſſet; cùm verò vacuum, vile eſſet. Quas & hodie blaſphemas plerique Novatores amplectuntur; habituri & ipſi abſque dubio partem cum Copronymo in inferno, niſi dignis pœnitentiæ lacrymis portentoſa ſua dogmata diluant.

CONST. PATRIAR. SUPPLICIUM.

c Ap. Sur. 3. April.

BLASPHEMIÆ HORRENDÆ IN S. DEI GENITRICEM.

IESU CHRISTI
AN. 768.
STEPH. IV.
AN. 1.
CONST. COPRON.
AN. 28.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſexageſimo octavo, Indictione ſextâ, in fine menſis Iulij, Romæ Chriſtophorus Primicerius, ac Sergius Sacellarius ipſius filius, zelo fidei collectâ militum manu in Urbem ingreſſi, Totonem Conſtantini pſeudopapæ fratrem occiderunt; ipſum verò Conſtantinum expulerunt, poſtquàm ſacrilegè ſediſſet annum unum & menſem unum. Cùm autem in locum eius, nonnulli contra ius faſque ſubrogâſſent *Philippum* quemdam preſbyterum ac monachum; iſto quoque eiuſdem Chriſtophori operâ mox in monaſterium remiſſo, tandem communi totius Cleri, Optimatum, ac Populi conſenſu legitimus creatus eſt Pontifex STEPHANUS huius nominis Quartus (quem Anaſtaſius, aliique Tertium dicunt, quòd eius nominis Secundum, ob brevitatem Sedis, inter Pontifices non ponant) natione Siculus ex patre Olivo, preſbyteri tituli S. Cæciliæ,

PSEUDOPAPA EXPULSUS.

STEPH. IV. CREATUR.

vir ſtrenuus & divinis Scripturis eruditus, atque Eccleſiaſticarum traditionum obſervantiſſimus. Conſtantinus autem à *Concilio* Epiſcoporum & presbyterorum ritè depoſitus, & in monaſterium incluſus, inde paulo poſt à militibus, inſcio quidem Stephano; ſed iuſto Dei iudicio, violenter extractus eſt, ac crudeliter excæcatus; eadem pariter pœnâ, necnon linguæ abſciſſione, aliis quibuſdam affectis qui ipſi adhæſiſſent. Hæc omnia pluribus Anaſtaſius.

II. EPISCOPI EX GALLIA ACCERSITI ROMAM AD SYNODUM.

Quo etiam auctore conſtat, Stephanum Papam ipſo ſedis ſuæ principio ad Pipinum, eiúſque filios Carolum, & Carolomannum, Francorum Reges Chriſtianiſſimos, & Romanorum Patricios, legationem direxiſſe, quâ petiit ut aliquot ex regno ſuo Epiſcopos eruditos, & ſanctorum Canonum peritos, Romam mitterent, ad Synodum illic agendum pro reſtauratione Eccleſiaſticæ diſciplinæ, quam Conſtantinus pſeudopapa pervertiſſet: Legatos verò cùm in Gallias adveniſſent, reperto Pipino mortuo, cauſam ſuæ legationis Carolo & Carolomanno expoſuiſſe, ac ſecum in Italiam ex Galliis duxiſſe duodecim ſelectiſſimos Epiſcopos, doctrinâ ac pietate præſtantiſſimos. Sed de Synodo dicetur anno ſequenti.

III. DE OBITU PIPINI REGIS.

Ex eo verò quod Pipini obitum Anaſtaſius hoc anno ponit, redargui poſſe videntur qui antè vel poſt eum deceſſiſſe tradunt. De die porrò alij ſcribunt *a* octavo Idus Auguſti eſſe defunctum, alij *b* octavo vel nono Calendas Octobris. Illud quidem certum, annos CAROLI MAGNI, eiuſdem Pipini filij, numerari cœptos eſſe à ſeptimo Idus Octobris huius anni, quando videlicèt ipſe coronatus eſt Noviomi, & Carolomannus ipſius frater Sueſſione. Ceterùm Pipinus cùm ægrotare cœpiſſet, ad proximum ſe parans obitum, orationis cauſâ inviſit ſepulchrum S. Martini Turonis; inde reverſus Pariſios, ad S. Dionyſium reddidit Deo ſpiritum, ubi & ſepultus eſt; cùm regnâſſet à tempore quo à Stephano Papâ Tertio coronatus eſt, annos quatuordecim, ab unctione verò per Bonifacium Moguntinum exhibitâ, annos (ut *c* numerant) quindecim, menſes quatuor, & dies viginti: etſi perperàm Ado Viennenſis tribuat regno eius annos decem & octo. Qui quidem cùm ob præſtantiam rei militaris, quâ ſæpè hoſtes ingenti gloriâ ſuperavit, tum ob inſitum eius animo religionis cultum, ac munificentiam, quâ cùm omnes, tum præſertim proſecutus eſt Romanam Eccleſiam, immortalem peperit ſibi apud homines laudem, & æternam apud Deum gloriam.

a Regino. & alij eum ſecuti.
b Ann. Fu à Pith. editi. Aim lib. 4. c. 67. Mar. Scot. in Chron.
CAROLUS MAGNUS REGNAT.
c Aimoin. lib. 4. cap 61 in fin.

IESU CHRISTI
AN. 769.

STEPH. IV.
AN. 2.

CONST. COPRON.
AN. 29.

I. CONCIL. ROM.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſexageſimo nono, Indictione ſeptimâ, menſe Aprili, celebratum eſt *Romæ* CONCILIUM à Stephano Papâ in Baſilicâ Salvatoris iuxta Lateranenſe palatium; cui interfuerunt duodecim Epiſcopi ſelectiſſimi è Galliis accerſiti anno ſuperiori, & alij plures Tuſciæ, Campaniæque, atque aliarum Italiæ provinciarum Antiſtites. Cuius licèt Acta non extent, tamen loco ipſorum ſuppetunt quæ apud Anaſtaſium in Stephano de iis habentur ſcripta. Ex quibus illud primò conſtat, eius celebrandi eam cauſam magni momenti præceſſiſſe, ut corrigeretur impudens factum à Cōſtantino pſeudopontifice perpetratum, cùm ille invaſor Apoſtolicæ Sedis, ex laïco uno momento tamquam in ſcenâ prodiit factus Pontifex. Damnavit itaque S. Synodus eumdem Sedis Apoſtolicæ invaſorem, in medium conſeſſûs, licèt excæcatum, productum; eumdémque, quòd pòſt ſemel agnitum reatum, excuſationem prætenderet exemplo quorumdam aliorum, qui ex laïcis repente Epiſcopi conſecrati fuiſſent, alapis eius cervicem cædere, & extra illam Eccleſiam eiicere fecit: & ne imposterùm talia præſumerent laïci, nec ex alio ordine, niſi qui per diſtinctos gradus diaconus vel presbyter Cardinalis effectus eſſet, Pontifex creari poſſet, canone ſancito decrevit. Acta quoque Conciliabuli, in quo eiuſdem Conſtantini electio fuerat approbata, combuſta ſunt (inquit Anaſtaſius) in medio presbyterij ipſius Eccleſiæ (perperàm enim apud Marianum Scotum ex vitioſo textu legitur, ipſos ſacerdotes, atque etiam Conſtantinum, tunc fuiſſe combuſtos) qui verò ab eodem Conſtantino fuerant ordinati, tam Epiſcopi, quam presbyteri atque diaconi, in priſtinum gradum redacti ſunt: ſtatutúmque, ut omnia quæ idem in Eccleſiaſticis ſacramentis ac divino cultu egiſſet, irrita eſſent, præter Baptiſmum, & Confirmationem.

DAMNATIO CONSTANTINI PSEUDOPAPÆ.

II. CONCILIAB. CONSTANTIN. ADVERSÙS IMAG. DAMNATUM.

Ad poſtremum, quæcumque adverſùs ſacras Imagines in pſeudoſynodo Conſtantinopolitanâ decreta fuiſſent, ea ſanctam iſtam Synodum anathemati ſubieciſſe; ſed & approbâſſe epiſtolam Synodalem trium Patriarcharum Orientalium, ad Paulum Papam ſcriptam pro cultu earumdem ſacrarum Imaginum; cōſtat ex eiuſdem Romanæ Synodi fragmentis, quæ reperiuntur in tractatione *a* Hadriani Papæ ad Carolum Magnum de Imaginibus. In quibus pariter cùm mentio fiat egregiæ ab Epiſcopis Gallicanis in eâdem Synodo navatæ pro ſacris Imaginibus operæ; hinc planè intelligere potes, quid de iiſdem ſacris Imaginibus in Concilio Gentiliaco prope Pariſios haud pridem ſit decretum. Rurſúmque ſive in hoc Concilio, ſive ſeorſùm, & illud ab eodem Stephano Pontifice ſtatutum reperitur apud eumdem Anaſtaſium, ut omni die Dominico à ſeptem Epiſcopis Cardinalibus hebdomadariis, Miſſarum ſolemnia ſuper altare B. Petri celebrarentur. Hîcque prima mentio de SEPTEM EPISCOPIS CARDINALIBUS reperitur; illis ſcilicèt qui proximos Urbi habentes Epiſcopatus, aſſiſterent Pontifici, eidem S. R. E. annexi cardini; de quibus inferiùs ſæpè dicendum.

a ſe. 12. Act. 16.

SEPTEM EPISCOPI CARDINALES.

III. Paucis verò menſibus poſt hanc Synodum defuncto Sergio Ravennate Epiſcopo, Longobardorum potentiâ Michaël eiuſdem Eccleſiæ Scriniarius, nullo ſacerdotali fungens honore, intruſus eſt: ad quem dimovendum Stephano Papæ fuit plurimùm laborandum hoc & ſequenti anno; donec Francorum Regum Legatis adhibitis, idem Michaël expulſus eſt, & Romam vinctus miſſus: Leo verò Archidiaconus legitimè à Ravennatibus electus Archiepiſcopus eſt conſecratus. Hæc ex Anaſtaſio.

IV. Hoc item anno Hunaldum Aquitaniæ Ducem rebellantem, Carolus & Carolomannus fratres,

b *Chron. à Pith. edit. an. 771.*

c *Sigeb. in Chron. an. 771.*

Francorum Reges ſuperatum ceperunt *b*; eumdémque poſt biennium pœnitentiam ſimulantem, dimiſerunt Romam quaſi ibi perſeveraturum: quem non diù pòſt deficientem ad Longobardos, ibi lapidibus obrutum malè periiſſe affirmant *c*.

IESU CHRISTI
AN. 770.
STEPH. IV.
AN. 3.
CONST. COPRON.
AN. 30.

I. DESIDER. LONGOB. REX DIRÈ INFESTAT ECCL. ROM.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo, Indictione octavâ, Romana Eccleſia vexatione Deſiderij Longobardorum Regis dirè fuit exagitata. Cùm enim Chriſtophorus & Sergius, qui à Conſtantini pſeudopapæ tyrannide eamdem Eccleſiam ſtrenuè vendicaverant, rursùm pro eâ apud Deſideriũ indeſinenter agerent, ut ei priſtina iura ab eodem Rege uſurpata reſtitueret: eâ de re adversùs eos indignatus Deſiderius, conſilio cum Paulo Afiartâ cubiculario Stephani Papæ inito, ad urbem fraudulenter cum exercitu properans, eumdem Pontificem in colloquium foràs evocatum, intra Eccleſiam beati Petri incluſit; & Chriſtophorum ac Sergium tentos, contra fidem datam excæcavit: quo ex dolore Chriſtophorus intra triduum mortuus eſt; Sergius autem in monaſterium Clivi Scauri intruſus, atque inde in Cellarium Lateranenſe deductus, aliquo tempore vixit; de cuius obitu ſuo loco dicendum. Hæc fuſiùs Anaſtaſius in Stephano, & Hadriano ipſius ſucceſſore.

II. a *Aim. l. 4. c. 68. Egin. in Vit. Carol. Magn. & alij.* BERTA FILIA DESIDERII IUNCTA CAROLO. b *Rec. Baron. Annal. Tom. IX. hoc an. exſtá a; Tom. III. Concil.*

Habent quoque Annales *a* Francorum, hoc anno contigiſſe connubium inter Carolum Regem cognomento Magnum, & Bertam filiam prædicti Deſiderij, operâ Bertrudæ Caroli matris. Quod cùm intellexiſſet Stephanus Papa, ſcriptâ ad ipſum Carolum, eiúſque fratrem Carolomannũ, efficaciſſimis verbis epiſtolâ *b* (quã priùs antiquo ritu, in confeſſione B. Petri poſuit, & ſacrificium Deo ſuper eam obtulit) ne id fieret, interminatione excommunicationis admonuit; tum quia iam iidem ab eorum patre aliis nobiliſſimarum feminarum Francarum nuptiis obligati eſſent, tum etiam ne præclara (ut ait) Francorum gens, quę ſuper omnes gentes enitet, perfidâ ac fœtentiſſimâ Longobardorum gente pollueretur, è quâ leproſorum genus originem duceret. Ceterùm cùm Stephanus iiſdem ſuis literis nonniſi de unâ filiâ Deſiderij Regis mentionem habeat; eas tamen plures fuiſſe, & ex eis alteram Carolo, alteram Carolomanno nuptam eſſe, veteres Annales tradunt.

III. CONCIL. WORMAT. c *Capitul. Franc. lib. 6. cap. 285. & 286.*

Hoc inſuper anno in Annalibus Francorum ponitur habitum ab eodem Carolo Magno CONCILIUM in *Vvormatiâ* civitate; in quo poſt dignam fidei confeſſionem, octoginta canones ſubiiciuntur. Sed & in *c* Capitularibus Regum Francorum, illud tunc memoriâ dignum reperitur enixè poſtulatum à populis, & ab eodem Rege decretum, ut poſthàc dum aliquod bellum gereretur, Epiſcopi minimè cum militibus pergerent, nec præliis intereſſent vulneribus obnoxij; ſed in ſuis Eccleſiis reſidentes Miſſas celebrarent, ac preces ad Deum pro exercituum incolumitate funderent, & eleemoſynas facerent; ac paucos tantummodò ſacerdotes, eoſdémque pietate & doctrina conſpicuos, cùm exercitibus mitterent, ad benedictionem dandam, & periclitantium reconciliationem faciendam: ceterùm iura, réſque Eccleſiaſticæ intactæ permanerent, nefas eſſet aliquibus eas auferre. Sequenti autem capite *d* cùm iſta ponantur, *Auctoritas Eccleſiaſtica atque canonica docet, non debere abſque ſententiâ Romani Pontificis Concilia celebrari*: ex iis intelligas, quotquot ſub iiſdem Francorum Regibus celebrata fuêre eorum ordinatione Concilia, ea nonniſi aſſenſu Romanorum Pontificum habita eſſe: quod & aliàs pluribus oſtendimus.

EPISCOPI NE AD BELLA PERGANT.

d *Ibid. cap. 287.*

IV. AUREL. HISPAN. REX VIRGINES IN TRIBUTUM DAT SARACENIS.

Hoc eodem anno in Hiſpaniâ perempto Froilâ Rege per Aureliũ ipſius patruum, ſive (ut alij tradunt) germanum, idem Aurelius regnum invaſit, Æra (ut Tudenſis ſupputat) octingenteſimâ octavâ; licèt alij undecim tantùm annos Froilæ tribuant, defunctúmque ponant anno ſeptingenteſimo ſexageſimo octavo. Huius Aurelij tempore etiam ſervili bello Regnum flagravit: cuius causâ, ut ipſe cum Abderrhamano Maurorum Rege fœdus iniret, infamem quoque illam conditionem ſubire non renuit, ut numerum quemdam Chriſtianarum virginum, loco tributi quotannis Maurorum Regibus perſolveret. Recenſétque præterea Tudenſis eiuſdem Aurelij aliud periniquum decretum, ut nobiles Hiſpanę feminæ matrimonio iungerentur cum Saracenis.

V. MONACHI IUSSI CONIUNGI CUM MONIALIBUS.

Quo item anno, Copronymi Imperij trigeſimo, Epheſi Præfectus ipſius omnes monachos & virgines Deo dicatas in campum educens, edixit ut illicò ipſi inter ſe matrimonio iungerentur: renuentes autem (quorum maximus fuit numerus) privatos luminibus in exilium relegavit. Hæc Theophanes.

IESU CHRISTI
AN. 771.
STEPH. IV.
AN. 4.
CONST. COPRON.
AN. 31.

I. PERSECUTIO RECRUDESCIT IN MONACHOS.

ANNO Domini ſeptingenteſimo ſeptuageſimo primo, Indictione nonâ, Imperij Conſtantini trigeſimo primo, recrudeſcente ipſius adversùs monachos perſecutione, per Præfectum Thraciæ cuncta eiuſdem provinciæ monaſteria tam virorum quàm feminarum, vaſa ſacra, libros, pecora, omnia denique ipſorum bona vendidit; cunctáque ſcripta quibus Vitæ monachorum continerentur, combuſſit: ſed & venerandas Reliquias vel igni tradidit, vel abſcondit: ipſos denique monachos partim interfecit, partim excæcatos, aut facie crematos (gaudebant enim maximè huiuſmodi tormento, ut iis qui prolixam barbam geſtarent, eam pice, cerâve, aut oleo perungeret, ignémque admoveret) in exilium expulit. Quem & alij Præſides in aliis provinciis imitati ſunt. Hæc ex Theophane.

II. a *Annal. Franc. Egin. in Vit. Carol. Aim. lib. 4. c. 68. 69.*

Hoc item anno, ut habent Franciarum rerum Scriptores *a*, Carolus Magnus Rex quam ſuperiori anno hortatu matris uxorem duxerat

Carol. Magn. repudiat Bertam.

b Rec. Bar. Tom. IX. an. 786.

Bertam filiam Deſiderij Regis Longobardorum repudians, patri remiſit; & Hildegardem de gente Suevorum præcipuæ nobilitatis ac pietatis feminam, in matrimonium accepit. Verùm ex epitaphio *b* ſepulturæ Hildegardis, quod extat in monaſterio S. Arnulphi urbis Metenſis, putatúrque eſſe compoſitum ab Albino ſive Alcuino, conſtat eam non nuptam eſſe Carolo, niſi poſtquàm ipſe Italiâ potitus eſt cum urbe Roma; ſicque eius connubium non ante annum Chriſti ſeptingenteſimum ſeptuageſimum quartum contingere potuiſſe.

III. Cauſæ repudii Bertæ.

c [De hac voce, vide quæ dixi ad an. 254. nu IX. Eſt enim Clinica, idem quod morboſa, ac velut lectualis.]

Quod autem ad divortium cum Bertâ ſpectat; eius quidem hanc monachus Sangallenſis in duobus libris Rerum geſtarum Caroli Magni cauſam affert, quòd Berta eſſet clinica *c*, & ad propagandam prolem inhabilis, ideóque iudicio Epiſcoporum eam relictam ab illo eſſe velut mortuam. Porrò ut iſta Epiſcopi illi decreverint, hæc oportuit concurriſſe, nimirùm quòd reddita eſſet ex morbo penitùs impotens ad concubitum, & hoc impedimentum iam fuiſſet ante contractum matrimonium. Ita quidem ex ſententiâ Iuris Canonici Conſultorum: quæ obſervata tunc eſſe, licet de ſanctiſſimis Epiſcopis & de Rege Chriſtianiſſimo opinari. Niſi etiam dixerimus, cauſam divortij eam interceſſiſſe, quòd Stephanus Papa (ut vidimus) ſub anathemate monuiſſet, ne Carolus cum ea matrimonio iungeretur, eò quòd iam aliis legitimis nuptiis à patre copulatus fuiſſet. Porrò quòd huiuſmodi cauſæ non omnibus paterent, nonnulli pij viri haud leve paſſi ſunt ſcandalum, cùm ſic repudiatam unam, & aliam ductam viderunt à Carolo, contradicentibus Eccleſiaſticis legibus: inter quos *Adelbardus* ipſius Caroli conſobrinus, eâ occaſione ſe ab eiuſdem palatio abdicavit, ac monaſticũ inſtitutum amplectens mirâ claruit ſanctitate: cuius res geſtas *d* deſcripſit Paſchaſius Ratbertus eius temporis auctor.

d Ext. ap. Sur. 2. Ian.

IV. Carolomanni obitus.

Eodem anno Carolomannus eiuſdem Caroli frater, pridie Nonas Decembris, in villâ Salmuntiaco ex hâc vita migravit, anno regni ſui poſt patris obitum tertio; ſepultúſque eſt Rhemis. Cuius uxor, filia Deſiderij Regis Longobardorum, cum liberis ex eo ſuſceptis in Italiam ad patrem ſe recepit. Carolus autem *Conventu* Epiſcoporum atque Optimatum Franciæ in villâ *Carboniaco* habito, Regni partem quæ fratris fuerat, ſuſcepit. Hæc Francorum Annales.

e Annal. Pub. hoc an. Aim. lib. 4 c. 68.

Iesu Christi
An. 772.
Hadriani
An. 1.
Const. Copron.
An. 32.

I. Steph. Papæ obitus.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, Indictione decimâ, novis turbis Urbs agitata eſt, dum factione Pauli Afiartæ Stephani Papæ cubicularij, miſer Sergius Secundicerius, qui anteà (ut vidimus) eiuſdem Afiartæ operâ fuerat excæcatus, è Cellario Lateranenſi ubi ſervabatur, eductus plurimis confoſſus eſt vulneribus. Quod impium facinus poſtea ſub Hadriano Stephani ſucceſſore punitum eſt, ut diffusè narrat Anaſtaſius in eius Vita. Hæc enim de nece Sergij geſta ſunt cùm Stephanus ægrotaret; qui poſt dies octo defunctus eſt Calendis Februarij, cùm ſediſſet annos tres, menſes quinque, dies viginti octo; ſepultúſque eſt ad S. Petrum, ut ait Anaſtaſius. Quod autem ad ſcriptas ab eo Epiſtolas pertinet; in citato ſuperiùs codice, quinque ab eo ad Francorum Reges de variis rebus ſcriptarum argumenta *a* redduntur. [illegible] quorum uno conſtat, ipſum per litteras à Carolomanno petiiſſe, ut liceret ſibi eſſe Compater & teſtis baptiſmi filij eiuſdem Regis. Quemadmodùm & Stephanum Papam Tertium fuiſſe anteà Compatrem Pipini Regis, ſuperiùs vidimus. Sed & Hadrianum fuiſſe item poſteà Compatrem Caroli Magni, teſtatur *b* ipſe in epiſtolâ ad Imperatores Conſtantinum & Irenem.

a [Recenſet ea Baron. hoc an. integras verò Epiſtolas ipſas edidit poſtea Gretſerus ex cod. Bibl. Cæſ. Vien. nec ſolùm has quinque; ſed & alias eiuſdẽ Põt. de quibus infrà an. 795. III. una cùm aliis aliorũ Pontif. de quibus ſup. ad an. 77. II.]

Rom. Pontif. compatres Regum Franc.

b In Act. Nic. Conc. II. Act. 2. ex verſ. Anaſt.

II. Hadrianus Papa creatur.

Cùm autem poſt obitum Stephani, Sedes vacâſſet (ut ait Anaſtaſius) diebus octo; die nonâ menſis Februarij, ſummâ omnium concordiâ, ex diacono Pontifex creatus eſt Hadrianus civis Romanus, nobiliſſimo genere ortus ex patre Theodoro; vitæ ſanctitate, pauperum curâ, zelo fidei, & diſciplinæ Eccleſiaſticæ doctrinâ, omnibúſque virtutibus præſtantiſſimus. Sub cuius Pontificatûs initio, cùm Deſiderius Longobardorum Rex fœdifragus pacem per legatos ſuos Hadriano offerre ſimulans, interim occupaſſet multas ex civitatibus Romanæ Eccleſiæ, & nec literis, nec legationibus, nec precibus ſæpiùs ab eodem Hadriano iteratis, à cœptis dimoveri potuiſſet, quinimmò ſe propediem ad obſidionem Urbis venturum minaretur; tunc idem Pontifex in extremas redactus anguſtias, legationem maritimo itinere ad Carolum Magnum Francorum Regem Chriſtianiſſimum, & Romanorum Patricium direxit; quâ eum rogâvit ut ſicut eius pater Pipinus, ita ipſe ſubveniret Sanctæ Dei Eccleſiæ, & afflictiſſimis Romanorum rebus. Sed quòd hæc legatio miſſa fuerit anno ſequenti, agetur de eâ ſuo loco. Quæ verò de Longobardorum infeſtationibus ſummatim hîc diximus, fusè tractat Anaſtaſius in Hadriano.

III. Concil. Worm. II.

Intereà vero dum hæc in Italiâ gererẽtur, idem Carolus Magnus Saxones rebellantes iterũ ſubiugavit, atque idolorum templa deſtruxit: cui rei dum aliquando incumberet, magnâ ſiti laborans eius exercitus, aquâ divinitùs ebulliente refectus eſt. Synodum quoque *Vvormatiæ* celebravit, quæ & Secunda eius nominis eſt dicta: cuius extat in Francorum Capitularibus *c* fragmentum de canonicâ purgatione ſacerdotum, qui fuiſſent accuſati de criminibus non probatis, per iuramentum faciendâ. Rursúmque hoc anno à Taſſilone Bavariæ Duce alia celebrata eſt Synodus Epiſcoporum in loco qui ab accolis *Dingolvinga* dicebatur; ubi multi ſanciti ſunt *d* canones ad diſciplinam Eccleſiaſticam & politicam pertinentes. Inter quos ille notatione dignus, ut Epiſcopi & Abbates cùm de luce migrarent, unuſquiſque ſuperſtitum pro defuncto in domo ſua Epiſcopali, vel monaſterio, centum Miſſas ſpeciales, & totidem pſalteria cantare faceret, ipſéque per ſe triginta Miſſas compleret: ſimilitérque pro preſbyteris, ſive monachis, triginta Miſſas, & totidem pſalteria celebrare facerent.

c Capitul. Franc. lib. 7. cap. 205.

Concil. Dingolving.

d Recitat huius Synodi Acta, & canones, Bar. Tom. IX. hoc an. accepta à M. Velſero.

Miſſæ pro defunctis Episc. et Abbat.

IV.

Quod pertinet ad res Orientales; Chriſtiani degentes in Syriâ ſubditi Regi Saracenorum Habdallæ, perſecutionem paſſi ſunt ob promul-

HAEDALÆ EDICTUM IN CHRIST. ET IUD.

gatum ab eodem Rege Ieroſolymis edictum, ut Christiani omnes atque Iudæi inſcriberentur manibus, quo à ceteris dignoſci poſſent. Cuius rei gratiâ factum eſt, ut plurimi Chriſtiani, quòd ignominiam eiuſmodi ſuſtinere nullatenùs vellent, relictis bonis ſuis, in Romanorum ſe ditionem transferrent. Iſta hoc anno Theophanes.

IESU CHRISTI
A[illegible] 773.

HADRIANI
AN. 2.

CONST. COPRON.
AN. 33.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo tertio, Indictione undecimâ, cùm (ut dictum eſt) Hadrianus Papa legationem adversùs Deſiderium Longobardorum Regem, ad Carolum Magnum miſiſſet; ipſe quoque perfidus Deſiderius ſuos pariter Legatos ad eumdem Carolum direxit, quibus fraudulenter ſignificaret ſe cuncta quæ ad Sedem Apoſtolicam pertinerent, reddidiſſe: nimirùm ut hâc arte eum detineret, ne cum exercitu in Italiam properaret. Intereà verò dum, quod vehementiſſimè deſiderabat, nullomodò potuiſſet Hadrianum ad ſe allicere, ut ei perſuaderet ab amicitiâ Caroli diſcedere, ac filios Carolomanni fratris Caroli (quos diximus unà cum eorum matre filiâ Deſiderij, poſt mortem patris in Italiam remeâſſe) Reges ungere, sicque capaces reddere paterni Regni quod Carolus occupaverat; Romam ipſe cum exercitu procedere ſtatuit: ſed acceptâ in civitate Viterbienſi excommunicationis ſententiâ, per tres Epiſcopos ad eum à Pontifice miſsâ, quâ eum conſtrictum declarabat, niſi à Romanorum finibus abſtineret; illicò idem Rex cum magnâ reverentiâ ad propria confuſus reverſus eſt. Hæc Anaſtaſius: ex quibus videas, etiam apud impios, auctoritatem excommunicationis à Romano Pontifice latæ.

CONATUS DESIDERII REPRESSI TIMORE EXCOMMUNICATIONIS.

II. Ceterùm Carolus ſuſceptâ legatione Hadriani, non ſtatim de inferendo bello conſilium iniit; ſed miſit primò qui explorarent utrùm quæ occupaverat Deſiderius, Apoſtolicæ Sedi, ut ſignificaverat, reddidiſſet. Cùm autem nihil ab eo præſtitum agnoviſſet, nec eum per iteratas legationes potuiſſet inducere ad eiuſmodi reſtitutionem, licèt offerret de ſuo dare magnam auri ſummam: tunc demùm exercitum adversùs ipſum movens, eumdem divinitùs à cuſtodiâ faucium montis Ciniſij expulſum Papiæ obſedit: ſed & durante obſidione Veronam expugnans, uxorem ibi & filios Carolomanni fratris ſui cepit, multáſque alias civitates Longobardorum in poteſtatem ſuam redegit. Hactenùs ex Anaſtaſio de rebus huius & ſequentis anni uſque ad Paſchale tempus, quo Carolus Romam profectus eſt. Dum verò idem auctor ait, à tempore cœptæ obſidionis Papienſis uſque ad Caroli adventum in urbem, interceſſiſſe ſex menſium ſpatium, planè ſignificat, menſe Octobris contigiſſe ingreſſum eiuſdem in Italiam.

EXPEDITIO CAROLI MAGN. CONTRA DESIDER.

III. In Vitâ autem ipſius Caroli, annis ſingulis per periodos dierum feſtorum Natalis & Paſchatis diſtinctâ, poſtquàm de hâc ipſius expeditione actum eſt, additur hoc ipſo tempore, abſente Carolo, Saxones iterùm rebellantes confinia Francorum devaſtâſſe: ſed dum quamdam Chriſtianorum Eccleſiam, quam olim S. Bonifacius martyr conſecraverat, & per ſpiritum prophetiæ prædixerat numquam fore igne comburendam, incendere vellent; apparuiſſe duos iuvenes in albis, qui ipſam baſilicam ab igne protexerunt; ipsóſque Saxones divinitùs perterritos, nemine perſequente, fugam arripuiſſe. Sicque qui anno superiori, dum idoli templum ſterneretur, aquam inſperatam dedit, hoc anno vim ignis, ne incenderetur ſancta Eccleſia, impedivit; ubique mirabilis Deus in omnibus operibus ſuis.

SAXONES FRUSTRA LABORANT ECCLESIAM INCENDERE.

IESU CHRISTI
AN. 774.

HADRIANI
AN. 3.

CONST. COPRON.
AN. 34.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo quarto, Indictione duodecimâ, cùm iam per ſex menſes ſteiſſet Carolus Magnus in obſidione Ticini civitatis; adveniente tempore Paſchali, relicto ibi exercitu, ipſe Romam ad Limina Apoſtolorum ad feſtum celebrandum venire decrevit. Quod audiens Hadrianus Papa, omnes Magiſtratus Urbis obviàm ei ad triginta milliaria cum ſignis militaribus miſit: cùm verò appropinquâſſet ad unum milliare, direxit univerſas ſcholas militiæ, unà cum magiſtris & pueris ramos olivarum deferentibus, & laudes Regis concinentibus. Cùm autem obviàm etiam adveniſſent venerandæ Cruces, ſtatim ubi Chriſtianiſſimus Rex illas conſpexit, equo deſcendens, pedeſtris ad Eccleſiam S. Petri proceſſit; & perveniens ad atrium, ubi eum Pontifex cum reliquo Clero operiebatur, omnes gradus ſigillatim deoſculatus eſt; ac demùm à Pontifice benignè exceptus, poſt mutuos amplexus, tenuit in inceſſu & ingreſſu Eccleſiæ dexteram manum Pontificis, cunctis acclamantibus, *Benedictus qui venit in nomine Domini*, &c. Quod quidem accidit in die Sabbati Sancti. Poſtquàm verò & reliquas Vrbis Eccleſias viſitâſſet, feſtúmque ſolenniter celebrâſſet; quartâ poſt Paſcha die monitus à Pontifice, antequam Eccleſiæ Romanæ factam à Pipino patre Exarchatûs Ravennatis, aliorúmque dominiorum Donationem, novis diplomatibus, à ſe ſuíſque magnatibus tam Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus ſubſcriptis, confirmavit, & ad eiuſdem conſervationem ſolemni edito ad Confeſſionem S. Petri iuramento ſeſe ſuóſque obſtrinxit. Hæc omnia pluribus Anaſtaſius: qui, quod ad Donationis confirmationem attinet, in eâ eaſdem illas civitates atque provincias nominatim adnumeratas ponit, quas à Pipino donatas ex Leone Oſtienſi ſuperiùs retulimus.

CAROL. MAGNUS ROMAM VENIT.

RECIPITUR IN ECCL. S. PETRI.

DONATIONEM PATRIS CONFIRMAT.

[Quod audiſti de Carolo dexteram Pontificis tenente; quia ad ipſum & de aliis Regibus, & Imperatoribus, factum non ſemel ſimilibus congreſſibus legitur; ne tibi hæc offendiculo ſint, rem non ita vulgatam refero ex veteri libro Pontificali Eccleſiæ S. Petri in Vaticano, qui aſſervatur in ejus archivo. Ibi enim dum agitur de cæremoniâ receptionis Regis coronandi in Imperatorem, &

DE PONT. DEXTERA.

de eius acceſſu ad Pontificem, qui eum extra Eccleſiam opperitur, hæc habentur, quæ ipſe ego inde exſcripſi: *Rex accedens ad Summum Pontificem, reverenter oſculatur pedes ipſius, & offerens ei aurum quantum placuerit, benignè recipiatur ab eo ad oſculum, & ad amplexum: Quo demum ſurgente, Rex ipſe à parte dexterâ, & prior Diaconorum à parte ſiniſtrâ deducant eum uſque ad Eccleſiam. &c.* Deducant autem, non (ſicuti optimè vidi argumentantem lectiſſimæ literaturæ virum Nic. Alemannum tract. *de Dexterâ atque Siniſtrâ*) ut ſimpliciter incedant ad latera eius; ſed etiam ut teneant, hoc eſt ſuſtineant manus eius: Vt quemadmodùm videmus in Ordine Romano præſcribi, ut dum ſolemniter procedit Pontifex, præcipui ex Clero *tenentes dexteram eius atque ſiniſtram, ſuſtentent eum:* ita in ceteris ceremoniis Reges & Imperatores id obſequij præſtiterunt Pontificibus honoris ergò.]

II. CAPTUM DESIDER. IN GAL. DUCIT.

Poſt hæc autem reverſus Carolus Papiam, paucis pòſt diebus eamdem gravi iam morbo preſſam, unà cum ipſo Rege Deſiderio in deditionem accepit. Sicque Eccleſiâ Romanâ in libertatem priſtinam pleniſſimè reſtitutâ, amplioribúſque dilatatâ finibus, ipſe quoque Carolus univerſo Longobardorum Regno potitus eſt: ubi relictis Francorum militum præſidiis, Deſiderium unà cum eius coniuge ſecum in Franciam duxit. Hæc pariter Anaſtaſius. De filio autem Deſiderij Aldagiſo tradunt Annales Francorum, ipſum fugâ lapſum Conſtantinopolim petiiſſe: habetque Theophanes, eum ſequenti anno illuc perveniſſe; & ab Imperatore benignè exceptum, Patriciatûs dignitate donatum eſſe.

III. DE COMMENTITIO CONCILIO, QUOD ROMÆ HABITUM ASSERITUR.

Sed quod Sigebertus in Chronico ſcribit, Carolum Papiâ captâ, rediiſſe Romam, & in Synodo centum quinquaginta trium Epiſcoporum & Abbatum ab Hadriano Papâ celebratâ, datum ei fuiſſe ius eligendi Romanum Pontificem, & ut Archiepiſcopi atque Epiſcopi per ſingulas provincias ab eo inveſtituras acciperent; hæc cùm ab ipſo nonniſi poſt annos trecentos triginta octo ſcripta fuerint, nempè anno Domini milleſimo centeſimo duodecimo, nullo penitùs antiquioris ævi auctore conſcio, ne ipſis quidem qui Vitam Caroli; vel qui per annos ſingulos res ab eo geſtas, omnéſque habitos Conventus quamdiligentiſſimè ſcriptis tradiderunt: iure creditur hanc impoſturam eo tempore adornatam eſſe in gratiam Henrici Imperatoris ſchiſmatici, cuius & partes totis viribus Sigebertus fovit. Nam quòd poſt captam Papiam non Romam venerit iterùm Carolus; ſed quàm celeriter in Galliam redierit, ut adversùs rebellantes Saxones expeditionem pararet, omnes auctores affirmant. Immò, & Einhardus, ſive Eginhardus, qui ipſi Carolo fuit à ſecretis, eiúſque lateri ſemper inhæſit, ac Vitam eiuſdem ſcripſit; expreſsè affirmat eum nonniſi quater Romam ſe contuliſſe, primò hoc anno in expeditione adversùs Longobardos, ſecundò ſolvendi voti causâ anno ſeptingenteſimo octogeſimo, tertiò adversùs Ducem Beneventanum anno ſeptingenteſimo octogeſimo ſexto, quartò ad reſtituendum Leonem Papam anno octingenteſimo, quando & creatus eſt Imperator. Ubi ergo quintus à Sigeberto confictus, nuſquam alibi aſſertus, eiuſdem Caroli in Urbem adventus?

IV.

Accidit tamen ut nullo de impoſturâ habito diligentiori examine, creditum fuerit verum eſſe quod ab eo fuiſſet quammendaciſſimè affirmatum. Ut non ad hæc refellenda ſe converterint pij Eccleſiaſtici tractatores; ſed laborârint ut oſtenderent iſta ab Hadriano conceſſa Carolo, fuiſſe poſteà revocata: ex quorum numero fuit Gratianus, qui nimis credulus eamdem Sigeberti impoſturam totidem verbis exſcripſit *a*: aliámque inſuper addidit huic partem, æquè à Schiſmaticis confictam Leonis octavi nomine in gratiam Ottonis Imperatoris. Ceterùm nec ipſum nomen *Inveſtituræ* eâ ſignificatione, vel uſus eius per annuli collationem (ut tradunt) & baculi, apud aliquem eius temporis Scriptorem reperitur: & quod ad Pontificis electionem pertinet, repugnant his praxis & leges aliorum poſt Carolum Imperatorum, de quibus inferiùs ſuis locis: ac denique tantum abeſt ut Carolus ſibi arrogare voluerit electiones Epiſcoporum, ut potiùs ſuo promulgato decreto *b* eas ſtatuerit eſſe liberas, atque ex ſacrorum canonum præſcripto decerni. Sed de his modò hactenùs.

a *Diſt. 63. c. Hadrian. 22. & cap. ſeq.*

b *Cap. lib. 1. c. 84. & diſt. 63. c. ſacror. canon.*

[Poſt obitum Eminentiſſimi Cardinalis BARONII, *Melchior Goldaſtus* Calviniſta edidit *Rationale* (ut vocat) *Conſtitutionum Imperialium*, ubi profeſſus ſe Rom. Imperij iura adversùs Baronij Annales elenchos præſcribere, Calviniſticè (ut nihil aliud dicam) rem agens, modeſtiſſimum atque ſinceriſſimum hiſtoriæ tractatorem miſerè proſcidit. Sed mox prodiit ex adverſo fortiſſimus veritatis Defenſor, *Iacobus* GRETSERUS *Societatis* Iesu *Theologus*; qui Apologiam pro Illuſtriſſ. Cardinale ſuſcipiens, cunctas Goldaſti argumentationes diſſipavit: cúmque nihilominùs ille irrationabiliorem *Replicationem* edidiſſet, eidem rursùm aliâ editâ Defenſione os Gretſerus obturavit. Quare quæ pro ſchiſmatico Sigeberto hæreticus Calviniſta de hâc controverſia procaciter effutiit, tu (ſi libet) vide ab eodem clariſſimæ Societatis nobili Profeſſore egregiè diſcuſſa atque disjecta: Apol. Baron. cap. 1. contra Replicat. lib. 2. cap. 1. & 2. Sicut & de aliis præcipuis eiuſmodi Goldaſti criminationibus, adnotabitur inferiùs ſuis locis.]

V.

•Porrò inter captivos Longobardos, quos unà cum eorum Rege Deſiderio Carolus duxit in Gallias, fuit *Paulus Diaconus* Aquileienſis, ille qui Res geſtas ſuorum Longobardorum ſcriptis tradidit, erátque Deſiderio a ſecretis. Qui quidem (ut ſcribit Leo *c* Oſtienſis) Regi Carolo pro ſuâ prudentiâ charus admodùm & familiaris factus, cùm poſteà accuſatus ab invidis apud eumdem Regem, quòd ex affectu Deſiderij inſidias ei pararet; eâque an vera eſſent interrogatus à Rege, conſtanter reſpondiſſet ſe in fide domini ſui, quoad viveret, perſeveraturum: eâ de causâ iuſſit primò Rex ei manus abſcindi; ſed mox conſideratâ ipſius ſcribendi peritiâ, & hiſtoriæ cognitione, mutatâ ſententiâ eumdem dumtaxat in inſulam deportavit. Vnde ipſe confugiens ad Adelpergam Deſiderij filiam, Arichiſis Ducis Beneventani uxorem, eius precibus Hiſtoriæ Eutropij duos libros adiecit de iis quæ accidiſſent à tempore Iuliani Apoſtatæ uſque ad Iuſtinianum Imperatorem: ſed & univerſas ferè annalis computi lectiunculas rhythmo compoſuit. Defuncto autem Archiſe, ſumpto monaſtico habitu, in monaſterio Caſſinenſi conſenuit, & longævus ætate in Domino quievit: cùm anteà rogatus ab Abbate ac Fratribus, expoſitionē Regulæ S. Benedicti edidiſſet, hymnóſque de ſingulis eius miraculis cōpoſuiſſet: quo etiam tempore literas verſibus ſcriptas ad Carolum Magnum remiſit, cùm ille priùs ei de ingreſſu monaſterij pariter metro gratulatus eſſet. Hæc ſummatim de Paulo ex Leone. Scribūt inſuper Sigebertus *d* & Trithemius, eumdem Paulū iuſſu Caroli Magni ex Patribus collegiſſe atque ordinâſſe Hiſtorias & Lectiones per totum annum ſingulis feſtivitatibus

c *Leo Oſt. Chron. Caſ. ſin. l. 1. c. 17.*

QUÆ INTER CAROLUM MAGN. ET PAULUM DIAC. INTERCESSERINT.

PAULI DIAC. LUCUBRATIONES.•

d *Sigeb. in Chron. an. 807.*

vitatibus Sanctorum congruentes. Sanè quidem in ſæculo tam rudi, ipſe claruit inter primos.

IESU CHRISTI AN. 775.
HADRIANI AN. 4.
CONST. COPRON. AN. 35.

I. COPRONYMI IMP. MISERANDUS EXITUS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo quinto, Indictione decimatertiâ, impiiſſimus Conſtantinus Imp. in expeditione adverſus Bulgaros conſtitutus, divinitùs eſt in cruribus plagâ percuſſus, quæ à Græcis ἄνθραξ appellatur: unde febre validiſſimâ correptus, navigio delatus in caſtellum Strongylum, ibi animæ & corporis (inquit Cedrenus) mortem obiit, vociferans *ſe adhuc viventem inextinguibili igni traditum propter* MARIAM; *iubénſque eam exinde honorari tamquam ſanctam Virginem, ac verè Deiparam*. Teſtantur iſta pariter reliqui omnes Græci auctores: conſtátque ex Theophane, ipſum obiiſſe die decimaquartâ menſis Septembris, cùm regnâſſet poſt mortem patris, annos triginta quatuor, menſes duos, dies viginti ſex.

II. COGNOMINA, ET IMPIETATES.

Porrò ſi quis ex ſectis quibus communicavit, eius nomina addiſcere velit; ex iis quæ ſuperiùs dicta ſunt, Iudæum ipſum iure vocabit, Neſtorianum, & Manichæum: præter nomina *Iconomachi*, *Copronymi* & *Caballini*; quorum primum ſortitus eſt ex ſectâ, ſecundum ex ſtercore quo infans conſperſit ſacroſanctum lavacrum, tertium è ſtercore caballorum aliorúmque eiuſmodi animalium, cuius odore tale monſtrum adeò delectatum ferunt, ut & eo ſe illineret, & ſuos aulicos idipſum facere iuberet. Hoc enim & Theophanes & Theoſterictus *a* huius temporis ſcriptores affirmant: ex quibus rideas Glycam, dum Caballinum à Cabulâ civitate refert denominatum. Quid enim Conſtantino cum Cabalâ, nato ipſi & educato Conſtantinopoli? Quem & prætereà magicis maleficiis, & luxuriis, ac dæmonum invocationibus & ſacrificiis deditiſſimum fuiſſe, teſtes ſunt idem Theophanes, & auctor Rerum geſtarum S. Stephani Auxentiani martyris. Tanto igitur iam glorientur Novatores anteſignano; qui quidem dum in ſe latam ſententiam perpetuæ damnationis moriens expreſſit, eamdem utique & eius ſectarios accepturos fore ſignificavit. Cæterùm quòd præter perſonam Imperatoris, ageret pariter Theologum & doctorem Eccleſię, reliquit etiam ſcriptorum aliqui monumenta: meminit enim de tredecim ipſius orationibus Theoſterictus, quas & ſe legiſſe teſtatur, & nullam in eis de Sanctorum interceſſione mentionem repeiiſſe.

a Theoſter. in Nicet. ap. Sur. 3. April.

SEPULTURA, ET EFFOSSIO.

Sepultus eſt autem in templo Sanctorum Apoſtolorum Conſtantinopoli, nactus quam non meruerat ſepulturam: quâ penitùs indignus cùm eſſet, iuſto Dei iudicio poſtmodum effoſſus, eius oſſa publicè in foro cremata ſunt.

[De effoſſione corporis Copronymi viſum eſt attexere teſtimonium Georgij Hamartoli, qui Chronicon compoſuit, quod aſſervari dicitur in Bibliothecâ Bavaricâ. Ex quo Raderus in Not. ad Vit. S. Ignatij Patriarch. Conſtantinop. huiuſmodi fragmentum recitat: *Imperator autem Michaël* (Theophili Imp. filius) *ſubmiſſo fabro Lampari nomine, Conſtantinum Caballinum arca extrahit, quem integrum invenit. Sed cùm eum ſacco, qui cadaver non capiebat, vellet claudere, involvit eum. Parique modo Ioannem Patriarcham* (nequiſſimum ſub eodem Conſtantino Iconoclaſtam) *unà cum Omophorio ex tumulo protraxit: quos iuſſu Imperatoris Hyparchus in pretorio concluſit. Die verò Ludorum productos nudavit, magnâque vi diverberavit, & oſſa eorum in Amaſtriano combuſſit. Arcam verò Copronymi è viridi marmore, & artificio viſendam, ſecuit, & in Palatino Phari templo à ſe condito repoſuit.*]

III. LEO IV. IMP. [Qui & dictus *Porphyrgenitus* eſt, quòd in domo Porphyra dictâ natus eſſet; de quâ Miſcel. lib 23. Luitpr. lib. 1. c 2. de Reb. Europ. Anna Comn l. 7. Alex cùm & alioqui ita etiam dicerentur filij Impp qui naſcerentur in purpurâ ut patet ex Nicet. lib. 5. & aliis. Vid. Buleng. in Imp Rom. lib. 2. c. 9.]

Reliquit poſt ſe plures filios, intérque eos LEONEM primogenitum heredem Imperij, eius nominis Quartum; ſed & filiam nomine *Anthuſam*; à parentis moribus longè diſſimilem: quæ cùm noluiſſet patri acquieſcere, cupienti eam viro copulare, poſt mortem patris omnes ſuas facultates partem pauperibus diſtribuens, partim in Eccleſiarum & monaſteriorum ędificationem & ornatū, vel etiam captivorum redemptionem impendens; ſuſcepto monaſtico habitu, poſt multos annos feliciter migravit ad Dominum, egregiâ ſanctitate conſpicua; ut de ipsâ traditur in Menologio Græcorum, die decimaſeptimâ menſis Aprilis. Ubi etiam, vigeſimaſeptimâ Iulij, fit commemoratio alterius *Anthuſæ*: quæ anachoreticam vitam deligens, miraculíſque præſtans, à Copronymo ob cultum imaginū dirè percuſſa, cùm Imperatrici parere non valenti, duorum filiorum genituram prædixiſſet, non ſolùm ab eâ tormentis erepta fuit, verùm etiam loco matris habita, adeò ut quam peperit filiam, eius nomine Anthuſam appellaverit.

IV. PIUS APPARERE STUDET. *b Vid. Cedr in Comp. hoc an.* *c Theoph. lib. 23.*

Leo verò Conſtantini filius ipſo ſui Imperij exordio, quò ſibi conciliaret omnium animos, omnibus morem gerere ſtudens, ingentem repertum à patre *b* abſconditum theſaurum liberaliter expendere cœpit (inquit Theophanes *c*) placuítque tam Optimatibus quàm populo. Sed & pius viſus eſt, ſanctæque Dei-Genitricis, & monachorum amicus, adeò ut monachos Metropolitanis ac pręcipuis ſedibus præficeret. Quo quidem tempore accidit, ut ipſe *Platonem* civem Conſtantinopolitanum, Olympi montis celebrem monachum, in Epiſcopum Nicomedienſem provehendum curaret: ſed renuit vir ſanctiſſimus, non tamen omittens in humili gradu Apoſtolicum obire munus; prout reſtatur Theodorus monachus Studita, qui hoc eodem vixit tempore, & res ab eo geſtas ſcriptis proſecutus eſt. Ceterùm licèt talem ſe Leo initio oſtenderit, perſeverâvit tamen hæreticus; & ubi habenas Imperij iam ſecurè poſſidere ſibi viſus eſt, rurſùm Orthodoxos perſequi aggreſſus eſt, ut quæ dicentur ſuis locis oſtendent.

V. HABDALLÆ REG. SARAC. MORS.

Eodem quoque anno & menſe (inquit Theophanes) quo obiit Conſtantinus, mortuus eſt pariter Habdalla Arabum Rex, cùm ambo iſti velut furibundæ beſtiæ diuturnis temporibus ac crudelitatibus humanum genus in Oriente depaſti eſſent. Huic verò ſucceſſit Mady filius eius, & ipſe acerrimus Eccleſiæ perſecutor.

VI. QUIBUS PRÆVIIS AD BELLA PROCEDERET CAR. MAG.

Quod ad res Occidentales pertinet; SYNODUM à Carolo Magno in *Durià* habitam, Saxonéſque duobus præliis profligatos eſſe; docent veteres Francorum Annales, ſub Caroli filio Ludovico conſcripti ab eius domeſtico, in quibus ſingula ſingulis redduntur annis. Et quidem planè obſervatione dignum eſt, quòd antequam ad bellum aliquod Carolus proficiſceretur, ad

componendum civilem ſtatum, & benè diſponendas res Eccleſiaſticas, Conventum Antiſtitum atque Optimatum convocare conſueviſſet: docens omnes Principes Chriſtianos, quâ viâ ſit incedendum, ut maxima quæque intrepidè aggredi, fortiter proſequi, & feliciter valeant conſummare. Porrò quæ tot Synodis atque Conventibus Eccleſiaſticorum ſimul atque ſæcularium Principum, ſingulis annis ab eodem Rege celebratis, ſtatuta fuerunt, promiſcuè ſimul in librum unum congeſſit Anſegiſus *d* Abbas Lobienſis: quibus & alia addidit, quæ poſteà à Ludovico Pio & Lothario Impp. edita ſunt; omnia quatuor libris congeſta.

d *In Capit. Reg. Franc.*

[Hunc *Anſegiſum* Capitulorum collectorem, ſunt qui confundant cum *Anſegiſo* Archiepiſcopo Senonenſi, qui vixit ſub Carolo Calvo Ludovici filio: ſed perperam, quamvis & hic quoque Abbas ante Epiſcopatum fuerit; utrùm non Lobienſis, ut ille (quod monaſterium fuit in Cameracenſi diœceſi) ſed S. Michaëlis in Bellovacis]

VII. ANGLIA ORIENT. VECTIGALIS ECCL. ROM.

Hoc eodem anno Offa Rex Merciorum, ſive Orientalium Saxonum in Britanniâ, poſt alia pietatis opera ad expiationem ſuorum delictorum adhibita, Romam veniens Regnum ſuum vectigal fecit Romanæ Eccleſiæ, ut ſingulæ domus nummum argenteum quotannis penderent Eccleſiæ S. Petri. Quod ex veteribus Anglicanæ Eccleſiæ monumentis prodidit Polydorus *e* Virgilius. Idque ipſum jam ante annos triginta quinque feciſſe Inam Occidentalium Saxonum in eâdem inſulâ Regem, ſuperiùs ex eodem auctore dictum eſt.

e *Polyd. Virg. Hiſt. Angl. lib. 4.*

VIII.

Hoc item anno *f* martyrio coronatus eſt apud Machliniam in Belgio, *S. Rumoldus* Apoſtolicus vir, genere Hibernus: qui à Romano Pontifice Apoſtolatûs munere initiatus, Machlinienſem populum ad Chriſtum convertit.

f *Sur. t. Jul. Molan. Natal. SS. Belg.*

IX. MARRANI VOX UNDE DERIVETUR.

Sed & hic eſt annus, qui Ærâ Hiſpanicâ notatur octingenteſimâ decimatertiâ; quâ Tudenſis habet defunctum Aurelium Regem Gallæciæ; ſuffectúmque in eius locum Silum, ſive Silonem, ipſius ſororis filium. Referunt tamen alij in annum ſuperiorem, auctoritate diplomatis donationis factæ cuidam monaſterio Ærâ octingenteſimâ duodecimâ, eiuſdem Regni anno primo. In quo quidem diplomate notat nobilis rerum Hiſpanicarum hiſtoricus *g* huiuſmodi contentam eſſe execrationem, ut eius donationis violator iubeatur eſſe AMATHEMA MARRANO ET EXCOMMUNICATUS. Unde (inquit) intelligitur, *Marrani* vocem vulgarem, non à Mauris quaſi Mauriani, ut quidam ſuſpicantur, factam in Italiâ Friderici Ænobarbi tempore, cùm Mauri plurimi fidem Chriſto datam in baptiſmo, paſſim eiuratâ quam ſuſceperant religione violarent; ſed potiùs ex Syriacâ voce *Maranatha* deductam, quâ anathematis ignominia, execratióque in divinis literis continetur. Hæc ipſe. Verùm hinc poſteà factum eſt, ut ſicut nomen *Marrano* iure exhorrent Hiſpani; ita & unde deductum eſt *Maranatha*, ab Apoſtolo *h* introductam in Eccleſiam vocem, & à maioribus frequentatam, in Eccleſiæ cenſuris ſi apponatur, indignè ferant, & contumeliæ loco accipiant. Toleranda ſimplicitas; ſi tamen de re potiùs quàm de nomine ſit ſollicita, nec pervicax obverſetur Eccleſiaſticæ antiquitati.

g *Io. Marian. de Reb. Hiſp. l. 7. c. 6. in fin.*

h *1. Cor. 16.*

IESU CHRISTI AN. 776.
HADRIANI AN. 5.
LEONIS IV. AN. 1.

I. LEO IMP. CORONAT CONSTANTINUM FILIUM.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſexto, Indictione decimaquartâ, cùm omnes Conſtantinopolitani cives ex liberalitate Leonis Imp. benè erga ipſum affecti eſſent; idem Aug. in feſtis Paſchalibus flagitante populo cùm Optimatibus, creavit Imperatorem filium ſuum CONSTANTINUM adhuc puerulum, quem Nicetas Patriarcha coronavit: omnes autem tam Senatus, populúſque, quàm milites, ſolemni ſe iureiurando ſuper lignum S. Crucis obſtrinxerunt, ſcriptóque firmârunt, alios Imperatores non admittendi, præter ipſos Leonem & Conſtantinum, ac ſemen eorum. Paulò verò pòſt Nicephorus Cæſar frater Leonis, poſtulatus reus maieſtatis, ignominiæ cauſâ tonſus Cherſonam in exilium deportatus eſt. Hæc pluribus Theophanes, qui eis intereſſe potuit.

II. CAROL. MAG. RURSUM LONGOB. ET SAXONES DEBELLAT.

Quo item anno Carolus Magnus, cùm audiſſet rebellantem Rotgaudum Ducem Forolulienſem, regnum ſibi Longobardorum vendicare conari; mirâ celeritate in Italiam veniens, eumdem victum occidit: relictíſque illic Francorum præſidiis, mox in Gallias rediit adversùs rebellantes pariter Saxones Paganos. Qui cùm caſtrum Sigiſburgum à Francis defenſum expugnare vellent, quâdam die cunctis videntibus, apparentia divinitùs veluti duo ſcuta colore rubro flammantia & ſe ſe agitantia ſuper Eccleſiam illius loci, tantum Saxonibus terrorem incuſſerunt, ut fugam arripientes ſeſe invicem confoderint. Quod tantum miraculum Carolus *Vvormatiæ* audiens, SYNODO ex more habitâ ad diſponendas res Eccleſiaſticas & politicas, ipſemet in Saxoniam properavit: ubi perterritos Saxones in deditionem accepit; quorum & ingens numerus baptizatus eſt. Hæc Francorum Annales *a* hoc anno geſta referunt.

a *Vit. Carol. Mag. Ann. Franc. & Chronic. Regin.*

IESU CHRISTI AN. 777.
HADRIANI AN. 6.
LEONIS IV. AN. 2.

I. REX BULGAR. FACTUS CHRIST.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictione decimaquintâ, Bulgarorum Rex Telericus, qui adversùs Copronymum ſæpè pugnaverat, Chriſtianæ religionis amore ſuos deſerens, contulit ſe Conſtantinopolim: ubi baptizatus eſt, & creatus Patricius à Leone Imp. qui inſuper ei conſobrinam uxoris ſuæ in matrimonium collocavit. Hæc Theophanes anno Leonis ſecundo: fuerúntque iſtæ primitiæ *Bulgaricæ* gentis, ad Chriſtianam religionem poſteà magnâ alacritate confluentis.

Eodem anno, qui & tertius numeratur ante

eiuſdem

Insigne certamen Theophanis Iſacii.

eiuſdem Leonis obitum *Theophanes*, idémque dictus *Iſacius*, nobiliſſimus adoleſcens Conſtantinopolitanus, accuſatus à ſocero, qui omnem ſuam ſpem in ipſius prole collocaverat, quòd minime liberis procreandis operam daret; ſed cum uxore vitam monaſticam exerceret domi, bonáque ſua pauperibus largiretur; acriter ab Imperatore correptus, cum minis oculorum effoſſionis niſi à propoſito deſiſteret, miſſus eſt cum munere præclaro Cyzicum, ut rebus publicis vacans obliviſceretur privatę pietatis. Qui iter aggreſſus, cum cogitaret de voluntario exilio; apud Sigrianum à venerando ſene Gregorio prophetiæ gratiâ præſtante, ab hâc deliberatione revocatus eſt, eâ ratione quòd brevî Imperatore & ſocero morituris, facultas illis foret liberè petendi monaſterium. Quapropter unà cum ſociis & ſupellectile ſuâ conſidens in loco quem nactus eſt, multis protectionis divinæ ſignis nobilitatus eſt. Hæc ex Theodoro Studitâ (ut creditur) in eius Vitâ.

III. Concil. Paderbur.

Hoc pariter anno Carolus Magnus ad ſtabiliendam Eccleſiam novellam Saxonum, SYNODUM habuit *Padreburnæ*, ubi Saxones baptizati iuramento firmavêre, ſe Chriſtianam fidem perpetuò ſervaturos, alioqui paſſuros ob pœnam omnium ſuorum bonorum diſpendium. Hæc Acta Caroli, vetus Chronicum, Annales Francorum, & Regino tradunt. Addúntque, excepiſſe Carolum in eodem Conventu, ab Hiſpaniâ venientes tres Principes Saracenorum. Etenim bello civili Saracenis inter ſe diſſentientibus, qui imperitabat Cæſarauguſtæ ab aliis pulſus, in ipſos Carolum concitavit. Sed eius expeditio contigit anno ſequenti.

IESU CHRISTI
AN. 778.
HADRIANI
AN. 7.
LEONIS IV.
AN. 3.

I. Caroli Mag. expeditio in Hiſp.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo octavo, Indictione primâ, Carolus Magnus exercitum adversùs Saracenos in Hiſpaniam movens, ſubegit Navarram, ac civitate Cæſarauguſtanâ potitus eſt, quod veteres rerum Francicarum Scriptores tradunt. Verùm ceſſit exercitui infelix exitus, dum à Vaſconibus in ſaltibus Pyrenæis, uſis locorum opportunitate, exercitus extrema cæſa ſunt: inter quos deſideratos eſſe Eggobardum Regiæ menſæ præpoſitum, & RUTLANDUM, ſive *Rolandum*, Præfectum Britannici littoris, teſtis eſt Eginhardus in Rebus geſtis Caroli. De quâ quidem hiſtoriâ, vel nimiâ brevitate ab eo contractâ, vel ab aliis ſub nomine Turpini Rhemenſis Archiepiſcopi nimiâ fabuloſitate productâ, nihil prætereà eſt tutum aſſerere. Sed quomodò errore lapſi nonnulli res Hiſpanas proſecuti, einſmodi cladem retulerint ad tempora Regis Alfonſi Caſti, dicetur ſuo loco.

Rolandi obitus.

II. Saxones rebellant, et vincuntur.

At cùm in eâ expeditione eſſet Carolus, fœdifragi Saxones ſuaſione Widichindi unius ex eorum Principibus rebellantes, quæ obvia habuerunt ad Rhenum uſque omnia cæde atque incendio vaſtârunt: ſed non impunè: nam eos Carolus ipſâ mediâ hieme per ſuos adortus, in fugam verſos magnâ ex parte peremit: reliqui vero ſequenti anno poſt aliam acceptam ingentem cladem, iterùm ſe eidem Carolo ſubdiderunt. Hæc vetera Francorum Chronica & Annales. Quomodò verò tunc Saxonum & Weſtphalorum quidam Duces, pro incenſo S. Swiberti quod in Werdâ ſitum erat templo, divinitùs puniti fuerint, ac nonnulli inde ad pœnitentiam ducti; fuſiùs enarrat S. Ludgerus primus Monaſterienſis Epiſcopus in epiſtolâ *a* ad Rixfridum Traiectenſem ſcriptâ.

a Ext. in Append. ad Vit. S. vib. ap. Sur. 1. Mart.

III. De S. Ludgero Friſior Apoſt.

Qui idem *S. Ludgerus*, genere Friſius, Friſiorúmque Apoſtolus iure dicendus, hoc ipſo tempore virtutibus pollens, eorum converſioni, ac fanorum Gentilium deſtructioni gnaviter operam dabat; ut narratur in Actis *b* Vitæ ipſius à Werdenſibus monachis ſcriptæ. Ex quibus etiam conſtat, ipſum ſub diſciplina S. Gregorij diſcipuli S. Bonifacij Germanorum Apoſtoli educatum, miſſum ab eo in Angliam, aliquot annis operam ibi dediſſe Abbati *Albino Flacco*, ſive *Alcuino*, Eboraci publicè ſummâ cum laude ſacras literas profitenti: ſed & poſteà ad cœnobium Caſſinenſe peregrinatum eſſe; ibíque annis duobus & ſex menſibus apprimè monaſticis inſtitutis excultum, eadem propagaſſe in Friſios atque Saxones.

b Ap. Sur. 26. Mart & Baron. an. & 818. in fin.

IV. De Albino ſive Alcuino, Anglor.

Quod vero Albinum, cuius meminimus, Bedæ fuiſſe diſcipulum plurimi tradunt; refelluntur tum ex ipſomet Albino, qui ſæpius teſtatur *c* ſe magiſtrum habuiſſe Egbertum Archiepiſcopum Eboracenſem, virum eo ſæculo doctiſſimum; tum ex Beda *d*, qui cùm de Albino meminit, eum ut æqualem tantùm & amicum, non ut diſcipulum deſignat; cuius etiam impulſu ſe Hiſtoriam Anglorum ſcribere aggreſſum eſſe profitetur. Sed & quod idem Albinus dicitur etiam Caroli Magni fuiſſe magiſter; id quidem de Mathematicis ſcientiis, vel Philoſophicis conceſſerim: ceterùm ſacrarum rerum ſcientiâ adeò Carolum fuiſſe imbutum, ut magiſtri potiùs quàm diſcipuli locum teneret, docent literæ *e* eiuſdem Albini ad ipſum Carolum, quibus eum conſuluit, quid ſibi velit quod Eccleſia celebrat Septuageſimam, Sexageſimam, Quinquageſimam, ante Quadrageſimam? ad quem ipſe reſpondens, quam doctiſſimè propoſitas elucidavit quæſtiones. Planè miraculum videri potuit, hoc rudi ſæculo inveniri Regem, eúmque in procinctu continuo poſitum adeò excultum ſacris literis, ut equidem quem MAGNUM dicunt, iure TER MAXIMUM appellârim, nempè bellica fortitudine, ſcientia, & pietate.

c Alb. Flac. in ep. ad Eadbald. Epiſc. Eborac. ap. auct. vetus de rebus geſt. Angl. poſt Bed c. 9. & in ep. ad Carol. Mag.

d Beda in præfat. Hiſt. Angl. Vid. infrà an. 804. in fi.

e Ext. in Append. ad Alb. lib. de div. Offi.

Excellens ſcientia Caroli Magni.

V. Eiuſdem ſolicitudo de officiis Eccleſ.

Quo nomine eò maior laude dignus habitus eſt, quòd non ſolùm ipſe in cultu religionis numeros omnes abſolvit; ſed ceteris auctor fuerit ut ſacri ritus Eccleſiæ quàm diligentiſſimè ab omnibus ſervarentur. Legendi enim atque Pſallendi diſciplinam ipſum emendaſſe, cùm eſſet utriuſque admodùm peritus, Eginhardus *f* tradit. Quibuſdam verò Archiepiſcopis auctorem fuiſſe, ut Eccleſiaſticorum Veſtimentorum ſignificationem diligenter explicarent, teſtis eſt Amalarius *g* Fortunatus. Quin etiam cùm quæ recitabantur in Eccleſiis Martyrologia, ſive S. Hieronymi, ſive Bedæ, brevia nimis viderentur; iuſſit *Vſuardum* monachum doctrina præſtantem in his laborare,

f Egin. in Vit. Caroli

g Annal. de eiv. Off. li. 1. cap. 29.

it Martyrologium redderet opulentius; eſt námque de his ad Carolum eiuſdem auctoris brevis præfatio. Libros inſuper Albini Flacci de Divinis Officiis, monitu ipſius Caroli fuiſſe ab eo compoſitos, firma eſt omnium ſententia. Et quæ ad Officia Eccleſiaſtica ritè diſponenda, Hadrianus Papa elaboravit (ut Amalarius *b* ait) Antiphonarium atque Reſponſoriale, ea omnia petitione Caroli ab eo edita eſſe pariter exiſtimantur. Sicut & Lectiones ſingulis feſtivitatibus convenientes, per Paulum diaconum compilâſſe ſuperiùs diximus: Feciſſéque & aliam Collectionem ad componendos bonos mores regularium perſonarum, conſtat ex Capitularibus *i* ipſius. Sed & quod præſtat ceteris, eidem debemus ingens opus illud, ab eodem Albino ſive Alcuino elaboratum, quo totius divinæ Scripturæ tam veteris quàm novi Teſtamenti Vulgata Editio, ab exſcriptoribus miſerè vitiata, emendata eſt, eidémque Carolo oblata: cuiuſmodi vetus Bibliorum codex, Alcuini labor, adhuc in Vallicellanâ Romanâ Bibliothecâ, velut ingens theſaurus aſſervatur. De aliis verò Caroli lucubrationibus dicetur poſteà commodiùs.

h Id. de ord. Antiph. in præf. 1 & 2.

i Capitul. Franc. lib. 1, cap. 25.

VI. Alcuinus nascentem hæresim extinxit.

Nunc quod ad cetera Alcuini ſcriptorum monumenta; prodierunt *k* nuper ipſius ad diverſos Epiſtolæ ſexaginta ſeptem, variâ doctrinâ refertæ. Ex quibus memorabilis eſt illa *l*, quam ad Scotos ſcripſit adversùs zizania peſſima, quæ apud illos tunc primùm ſeminari cœperunt, hoc verò noſtro ſæculo densâ ſegete Boreales omnes penè provincias occupârunt; quibus affirmaretur illud infauſtum hactenùs inauditum oſtentum, Confeſſionem peccatorum non eſſe faciendam ſacerdotibus, ſed ſoli Deo: quæ zizania eâdem illâ epiſtolâ idem vir ſanctiſſimus atque doctiſſimus ita præcidit, immò convulſit radicitùs, ut ampliùs viſa non fuerint nec audita. Sed & Abbatiam Turonenſem S. Martini fuiſſe ei à Carolo Magno traditam, conſtat ex aliâ eiuſdem *m* ad ipſum Regem epiſtola.

k Ext. ap. Caniſ. To. Antiq. Lect.

l Alb. ep. 26.

m Id. ep. 7.

VII.

Ceterùm hoc eodem anno Hildegardis Caroli Magni coniux gemellos ei peperit infantes; ſed altero decedente, alter tantùm ſuperſtes remanſit, quem *Ludovicum* ipſe vocari voluit *n*.

n Ap. Aim. lib. 5. cap. 1.

IESU CHRISTI AN. 779.
HADRIANI AN. 8.
LEONIS III. AN. 4.

I. Caroli expeditio in Saxon.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo ſeptuageſimo nono, Indictione ſecundâ. Carolus Magnus antequàm paratâ expeditione proficiſceretur in Saxones, in *Villâ Duriâ Conventum Synodicum* ex more habuit. In ipſo autem procinctu, expoſcente Roberto Abbate SS. Vincentij Martyris atque Germani Pariſiorum Epiſcopi, confirmavit *a* quæ illi monaſterio pater Pipinus bona contulerat, aliáque ipſe adiecit. Hoſtes denique aggreſſus, fugientibus illis, cruento bello Saxoniam atque Weſtphaliam debellavit *b*; receptíſque ab iiſdem obſidibus, ac rebus denuò iuramento firmatis, in Franciam rediit.

a Ap. Aim. ibid.

b Annal. Franc. Regin.

IESU CHRISTI AN. 780.
HADRIANI AN. 9.
CONSTANT. & IRENES } AN. 1.

I. Edictum Mady reg. Saracen. in Christ.

Anno Chriſti ſeptingenteſimo octogeſimo, Indictione tertiâ, Mady Saracenorum Princeps edictum promulgavit, ut omnes qui ex Iudæis & aliis Infidelibus ad Chriſtianam fidem tranſiſſent (quorum ingens erat numerus, ex iis qui ſervilis conditionis cùm eſſent, religionem ſuſceperant Chriſtianam) deſertores efficerentur, alioqui pœnis acerbiſſimis plecterentur: quâ de causâ plurimi utriuſque ſexûs, poſt dira tormenta, glorioſum ſubiêre martyrium. In universâ quoque penè Syriâ Eccleſias ſolo æquari iuſſit.

II. Leo Imp. persequitur cultores SS. Imag.

Quo item anno, defuncto Nicetâ Conſtantinopolitano hæretico Patriarchâ, octavo Idus Februarij, invitus ſubrogatus eſt in locum eius *Paulus*, genere Cyprius, verbo (inquit Theophanes) & actu coruſcans, intùs quidem Orthodoxus, foris verò communicans cum hæreticis ob timorem Imperatoris; qui iam mediâ hebdomadâ ieiuniorum (ut idem auctor ait) occultam malitiam ſuam detegens, Protoſpatharium ſuum, ac præcipuos aulicorum, aliósque ſacrarum Imaginum cultores, partim ignominiâ affecerat, partim ſuppliciis graviſſimis addixerat: initio perſecutionis *a* orto, ex eo quòd in pulvinari uxoris ſuæ Irenes piiſſimæ feminæ duas Imagines reperiſſet: quâ etiam occaſione ipſam repulit, nec umquam poſteà rem cum illâ habuit.

a Cedr. in Comp.

III. Divinitùs percutitur.

Sed non diù diſtulit Deus de impio vindictam ſumere: quippe quem hoc ipſo anno menſe Septembri, inchoatâ iam Indictione quartâ, cælitùs percuſſum ſuſtulit. Cùm enim inſaniens (ut ait Theophanes) circa lapides pretioſos, coronam magnæ Eccleſiæ capiti impoſitam portaret; exarſerunt carbunculi in capite eius, & captus validâ febre, mortuus eſt, cùm regnâſſet annos quinque, minùs dies ſex. Túncque IRENE piiſſima eius uxor, cum filio ſuo CONSTANTINO decem annorum puero, ſuſcepit habenas Imperij: Nicephorum autem Cæſarum regnum affectantem, cum omnibus conſciis in exilium relegavit; aliósque Cæſares ac Nobiliſſimos, fratres videlicèt Leonis, ſacerdotes fieri coëgit. Sed & Arabes, auditâ morte Leonis tumultuantes, per ſuos duces coërcuit. Atque intereà benè proſpiciens Eccleſiæ, libertatem omnibus conceſſit monaſticam vitam amplectendi, & Catholicam religionem profitendi. Síque miſeratus tandem Deus Eccleſiæ Orientalis, tam diù támque dira ſub tribus ultimis Imperatoribus paſſæ, mirabilis in operibus ſuis, per feminam & puerum compeſcuit impietatem, reſtituit religionem, firmavit Imperium. Quamvis non ſimul ac Principes Catholici illuxêre, impij hæretici dederint manus: ſed eos magnopere reſtitiſſe, conciliabula convocâſſe,

Irene et Constantinus imperant.

Pietas restituta in Eccl. Orient.

& alia

& alia id genus operatos eſſe, ne pietas quæ compreſſa iacuerat, aliquo pacto reſurgeret, ſignificet Theodorus Studita in Rebus geſtis S. Platonis.

IV. PROPHETIA ANTIQUA REPERTA.

Addit verò his Theophanes rem admiratione dignam, quam omnes tam Græci quàm Latini Hiſtorici æquè aſſerunt; nempè hoc ipſo anno, in longis Thraciæ muris, quemdam hominem fodientem inveniſſe arcam lapideam, in eâque virum iacentem, & conglutinatas arcæ literas continentes hæc verba, *Chriſtus naſcetur ex Virgine* MARIA. *Credo in eum. Sub Conſtantino & Irene Imperatoribus, ô Sol, iterùm me videbis.* Increbuítque ſermo, vatis alicuius eiuſmodi fuiſſe ſepulchrum, eiuſdémque repertum in eo vaticinium ſcriptum divinitùs revelatum.

V.

Quod ad res Occidentales attinet, hoc eodem anno habitâ à Carolo Magno SYNODO LIPPIÆ in Saxoniâ, res eius populi, religionémque firmavit. Initóque conſilio proficiſcendi Romam ad Limina Apoſtolorum, acturus gratias de converſione Saxonum, ſimúlque communicaturus cum Hadriano Pontifice de iis quæ in eâdem Synodo ſtatuta eſſent: idem unà cum Reginâ Hildegarde, autumnali tempore profectus in Italiam, Natalem diem Domini Ticini celebravit, ſequenti anno celebraturus Paſcha Romæ. Hæc Annales Francorum ſub Caroli filio Ludovico conſcripti. Præ *b* ceteris namque locis ſacris coluiſſe Eccleſiam B. Petri, eámque innumeris ac pretioſiſſimis donis locupletâſſe; teſtis eſt inter alios Eginhardus. Eumdémque, quòd imprimis Petri Apoſtoli auxilio niteretur, omnia proſpera habuiſſe, profeſſus eſt Hadrianus in epiſtolâ ad Impp. Conſtantinum & Irenem.

b *Ap. Bar. an. ſeq. num. 1. & 785.* XXXII. CAROLUS MAGN. CULTOR S. PETRI.

VI. SAXONUM ECCLESIÆ CUNABULA.

Quamvis autem quæ decreta fuerint in prædictâ Lippienſi Synodo, haud certò conſtet: ex aliis tamen diverſorum ſcriptorum aſſertionibus intelligere poſſumus, actum eſſe de erigendis ſedibus Epiſcopalibus in Saxoniâ. Hoc namque anno prima iacta eſſe fundamenta Eccleſiæ Oſnaburgenſis in honorem S. Petri Apoſtoli, Crantzius *c* teſtatur. Et in Actis *d* S. Meinulphi Diaconi aſſeritur, hoc pariter anno ab eodem Carolo conſtructam eſſe Eccleſiam Paderbornæ. Hæcque ſunt cunabula Eccleſiæ Saxonum, ſæpè Evangelium profitentium, ac deſerentium: qui cùm adhuc aliquoties poſt hæc rebellârint, tamen demùm armis Caroli in Chriſtianâ religione retenti ſunt; penitùs abdicato cultu ipſorum idoli nomine *Krodo*, reddentis formam ſenis ſuper piſcem ſtantis, atque rotam utrâque manu tenentis; quem Saturnum eſſe dixêre Latini. Factúmque eſt, ut cùm probè imbuti ſunt Evangelio, priſtini erroris pœnitentes & erubeſcentes, in deteſtationem *e* pudendæ impietatis, uſu loquendi receptum fuerit inter eos, ut in execrationem rei nefandæ ſolerent dicere, *Krodo.* Sed quò tardiùs, eò propenſiùs quam noverunt veram religionem poſteà excoluère; uſque ad noſtra tempora, quibus eiuratâ fide hæretici facti ſunt, ab avitis legibus & Eccleſiâ Catholicâ alieni, à monacho deſertore & impoſtore ſeducti.

c *Crantz. Metrop. lib. 1. cap. 2.*
d *Ap. Sur. 5. Octob.*
e *Crantz. Hiſt. Saxon. lib. 2. cap. 7.*

IESU CHRISTI AN. 781.
HADRIANI AN. 10.
CONSTANT. & IRENES } AN. 2.

I. CAROLI MAG. ADVENTUS ROMAM.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo octogeſimo primo, Indictione quartâ, Carolus Magnus Romam unà cum coniuge ac filiis veniens, ibi ſanctum Paſcha celebravit; & ab Hadriano Papâ Pipinum filium baptizari curavit, eumdémque ſimul & eius fratrem Ludovicum Reges ungi, *Pipinum* quidem maiorem natu Longobardorum, *Ludovicum* autem Aquitaniæ. Hæc & alia Annales Francorum. Additque vetus Chronicon à Pithœo editum, eodem tempore multa ſigna apparuiſſe, atque inter alia ſignum CRUCIS in veſtimentis hominum frequentiſſimum viſum eſſe.

II. SPONSALIA INTER CONST. IMP. ET FILIAM CAROLI.

Deſideratur autem in Francorum Annalibus, quod hoc anno Conſtantini & Irenes ſecundo Theophanes ponit; nimirùm direxiſſe Irenem Legatos ad Carolum Magnum, quibus filiam eius peteret uxorem Conſtantino Imperatori: contractiſque ſponſalibus, relictos in Galliâ quoſdam Græcos, qui puellam docerent linguam & mores Græcorum. Quam quidem Rotrudim dictam, eamdémque primogenitam fuiſſe Caroli ex Hildegarde, auctor eſt Eginhardus. Quomodò verò eâ dimiſsâ, aliam poſteà Conſtantinus duxerit, dicetur ſuo loco.

III. a *Theoph. lib. 23.* IMPER. CENSUM SOLUIT SARACENIS.

Hoc pariter anno *a*, occupato in Siciliâ exercitu Imperatoris adversùs Helpidium Præfectum rebellantem, Mady Princeps Saracenorum per iuniorem filium ſuum nomine Aaron (maior enim Moyſes vocabatur) Orientales partes Imperij aggreſſus eſt: cui Irene Auguſta, ut pacem redimeret, præter plurima munera, cenſum annuum pendere promiſit. Helpidius autem tyrannus, ſumpto ſecum theſauro, fugiens in Africam, à Saracenis ut Romanorum Imperator cultus eſt.

IESU CHRISTI AN. 782.
HADRIANI AN. 11.
CONSTANT. & IRENES } AN. 3.

I. DE IOANNICII CONVERSIONE.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo octogeſimo ſecundo, Indictione quintâ, ab Auguſtis per Stauratium Ducem confectum eſt bellum in Græciâ adversùs Sclavos barbaros, qui eam provinciam cum Peloponneſo occupaverant: iidémque redditi ſunt tributarij. Hæc Theophanes. Erat tunc in expeditione iſtâ inter Excubitores *Ioannicius* miles, ob egregia facta ſpectatus ipſe quidem: qui Iconoclaſta cùm eſſet, apud montem Olympum magno Dei beneficio divinitùs per quemdam anachoretam admonitus, hæreſim abdicavit, ac mirificâ poſteà claruit ſanctitate; de quo inferiùs agendum erit. Porrò extant res ab eo præclarè geſtæ, ab auctore eius temporis fideliter ſcriptæ: ex quibus

colligitur, eum hoc anno egiſſe annum ætatis quinquageſimum ſecundum; quippe quem dicat natum anno decimoquarto Leonis Imp. qui fuit Domini ſeptingenteſimus trigeſimus.

II. RES SAXONUM QUEM TANDEM EXITUM HABUERENT. *Ap. Baron. hoc an. & 804.*

Hoc pariter anno Carolus Magnus SYNODUM habens *Coloniæ*, Legatos excepit diverſarum gentium: cúmque intereà Widichindo urgente Saxones rebellâſſent, rursùm à Carolo sũt victi. Verùm ne de his totiens faſtidium lectori afferatur, ſemel ex Eginhardo ſciendum eſt, per triginta tres annos bellum Saxonicum perduràſſe; cùm ipſi quotannis ferè rebellantes, ac Chriſtianam religionem abiurantes, totiens a Francis victi ſunt, & datis obſidibus fidem recipere compulſi: donec factioſis profligatis, multa reliquorum millia cum uxoribus & liberis per Gallias & Germaniam diviſa ſunt. Sicque tandem bellum quievit (quod ponunt Annales contigiſſe anno Chriſti octingenteſimo quarto) & qui reſidui fuêre, abiecto prorsùs dæmonum cultu, Chriſtianæ fidei conſtantes adhæſerunt, & unus cum Francis populus facti ſunt. Ex iiſdem verò Saxonibus Romam quoque directam eſſe coloniam, apud Anaſtaſium leges. Datúſque illis ad incolendum locus prope baſilicam S. Petri Apoſtoli, qui ob id nominatus eſt *vicus Saxonum*. ubi nunc eſt celebre Hoſpitale, dictum *S. Spiritûs in Saxia* a, pro *Saxoniâ*. Nec quidem illud hîc omittendum, quod Petrus Damiani in epiſtolâ ad Mainardum Epiſcopum Urbinatem agens de præliis Caroli adversùs Saxones ſæpius iteratis, inter alia refert ex Hiſtoriâ Lotharingiæ; cùm aliquando idem Rex excelsâ ſede diſcumberet, pauperes verò quos alebat, ſolo tenùs ignobiliter reſiderent; Regem Saxonum qui tenebatur captivus, ac Gentilitatis adhuc detinebatur errore, exprobrantem dixiſſe; *Cum veſter Chriſtus ſeſe perhibeat in pauperibus recipi, quâ fronte perſuadetis noſtra illi colla ſubmitti, quem vos ita deſpicitis?* His autem Carolum corde compunctum erubuiſſe, & ex ore Gentilis hominis Evangelicam prodire ſententiam vehementer expaviſſe.

a *Vid. Not. in Martyrol. 10. Nov.*

b *Ap. Bar. an. 779. in fin.*

SCITA EXPROBRATIO REGIS GENTIL. DE PAUPERIBUS CHRIST.

III. c *Greg. Sept. 8. epiſt. ult. Ap. Baron. hoc an. & 804*

SAXONIA OBLATA S. PETRO.

Sed & hîc opportunè ingerendum eſt, quod S. Gregorius Papa Septimus in epiſtolâ c ad Petrum Epiſcopum Albanenſem & G. Principem Salernitanum, ab eo Legatos in Gallias miſſos, ex antiquis monumentis tradit, ipſum Carolum Magnum conſciũ ſe ope Apoſtoli Petri tandem indomitos domuiſſe Saxones, obtuliſſe eamdem provinciam B. Petro: inſupérque unum denarium per ſingulas domos Galliarum annuatim Romanæ Eccleſiæ perſolvendum indixiſſe: ita ut in tribus locis, ſingulis annis colligerentur mille & ducentæ libræ, Apoſtolicæ Sedi offerendæ, videlicèt Aquiſgrani, apud *Podium S. Mariæ*, & apud *S. Ægidium*; excepto hoc quod unuſquiſque propria devotione offerebat. Hæc autem cùm dicat Gregorius facta à Carolo iam Imperâtore, nonniſi poſt conſummatum bellum Saxonicum contigiſſe putamus.

DENARIUS S. PETRI IN GALLIIS.

[Collectio hæc Denarij fiebat in Occitaniâ, in quâ ſita ſunt duo loca hic deſignata, quæ Comiti Toloſano primùm à Carolo Magno inſtituto ceſſit (vid. Catel. in Hiſt. Occit. & Comit. Toloſ.) At verò poſtquàm Occitania ad plenum ius Coronæ Franciæ rediit ſub Philippo Rege S. Ludovici filio, facta eſt etiam libera ab huiuſmodi capitatione, ne durioris eſſet conditionis quàm reliquæ provinciæ regni, cùm & alioqui ex epiſtolis eiuſdem Gregorij, & aliorum Pontif. intelligatur, habuiſſe Eccleſiam Rom. multas poſſeſſiones & cenſus in eâdem Narbonenſi provinciâ, & Aquitaniâ, quas etiam D. Petri patrimonium vocabant.]

IESU CHRISTI AN. 783.

HADRIANI AN. 12.

CONSTANT. & IRENES AN. 4.

I. ALFON. CASTUS REGNAT IN HISP.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo octogeſimo tertio, Indictione ſextâ, Silo Rex Gallæciæ ex hâc vitâ migravit, anno nimirùm octavo (ut Tudenſis ponit) ſui regni: iámque ſolus regnare cœpit, quem idem vivens in collegam aſſumpſerat, *Alfonſus* ſive Adefonſus, vel Adelfonſus, Froilæ olim Regis filius; qui poſteà cognomento *Caſtus* dictus eſt, quòd a cum Beriâ coniuge, ſorore Caroli Magni, continenter vixiſſe dicatur. Porrò ei primùm pugnandum fuit civili bello adversùs Maurogatum ſuum ipſius patruum; qui potens Maurorum auxilio (quos fœdo pacto b pendendi illis per annos ſingulos centum virgines, quinquaginta ex nobilibus, & ex plebe totidem, ſibi conciliaverat) eumdem Alfonſum è regno expulit.

a *Ap. Bar. an. 791. num. IX.*

b [Simile tributum iá antehàc pactum eſſe Aurelium Saracenis, vidimus ſuperiùs an. 770. num. IV. Quod modò Maurogatus confirmavit, vel etiam fortè auxit: quippe illud Aurelij abſque numero virginum recenſetur.]

II. ADOSINDÆ REGINÆ PRUDENS FACTUM ADVERSÙS ELIPANDUM HÆRET.

Sed Adoſinda Regina viro Silone viduata, remittens nuncium ſæculo, monaſticam vitam profeſſa eſt. Quam cùm *Elipandus* Archiepiſcopus Toletanus, qui Neſtorianiſmum inſtaurare ſatagebat, ad ſuum errorem pellicere conaretur; ipſa ſpecimen edens prudentiſſimæ feminæ, rem detulit ad Etherium Vxamenſem Epiſcopum, & Beatum presbyterum ſanctitate ac doctrinâ conſpicuum: qui quidem adversùs renaſcentem hæreſim fortiter inſurgentes, cùm ab Elipando literis correpti eſſent; ipſi contra impiam earum literarum doctrinam duos libros conſcripſerunt, qui adhuc extant ſervati in Archivo Eccleſiæ Toletanæ: ut fidem facit qui eos legit Ambroſius Morales regius Hiſtoricus, de antiquitatibus Eccleſiaſticis eius provinciæ optimè meritus. Nec tamen his monitus Elipandus correxit errorem; adversùs quem poſt decem annos eâ de causâ Concilium celebrari contigit, de quo ſuo loco dicendum. De *Beato* verò idem qui ſuprà teſtatur auctor, ipſum in Hiſpaniâ coli Sanctum; cuius & ait extare Commentarium egregium in Apocalypſim, ad ipſius ſocium in certamine S. Etherium inſcriptum.

IESU CHRISTI AN. 784.

HADRIANI AN. 13.

CONSTANT. & IRENES AN. 5.

I.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo octogeſimo quarto, Indictione ſeptimâ, Paulus Patriarcha Conſtantinopolitanus, hactenùs foris habitus hæreticus Iconoclaſta (licèt intùs, ut diximus, benè conſcius eſſet veritatis) Calendis Septembris abdicans ſe Epiſcopatu, in monaſterium ſeceſſit ad pœnitentiam de conniventiâ cum hæreticis agendam: ubi publicè coràm

ipſis

CONFESSIO PAULI EPISC. CONST. IN OBITU.

ipſis Imperatoribus & primoribus Senatûs ad eum accedentibus, communionem hæreticorum deteſtatus, & fidem Catholicam profeſſus, alióque ad eam, & ad Concilium celebrandum hortatus, paulò pòſt ſpiritum Deo reddidit. Cuius confeſſionis occaſione, utpotè hominis qui omnium ſapientiſſimus ſine controverſiâ a cunctis haberetur, factum eſt ut licentia diſputandi adverſùs hæreſim ab Imperatoribus data fuerit, quæ huc uſque prohibita fuerat à Magiſtratibus his laqueis impietatis irretitis. Actúmque inſuper ab iiſdem Augg. ut Pauli defuncti ſucceſſor deligeretur Orthodoxus, qui finem tot contentionibus de religione imponeret.

II. Quòd verò haud facilè inveniretur, qui ſimul Catholicæ fidei zelo, & auctoritate præſtaret; neceſſitate cogente, votíſque omnium Orthodoxorum conſpirantibus, immò divino calculo, laïcus quidem homo; ſed ſacerdotalibus planè moribus præditus, pietatiſque cultor eximius, electus eſt *Taraſius*, qui erat iiſdem Imperatoribus à Secretis. Verùm ipſe omninò electioni ſuæ conſenſum præſtare renuit, quouſque publicam promiſſionem accepiſſet tum ab ipſis Impp. tum ab univerſo populo, de celebrando ſtatim Concilio Oecumenico, per quod hæreſis damnaretur, & anathemate ipſa Conſtantinopolitana Eccleſia ſolveretur. Securus autem eâ de re redditus, tunc demùm ordinari paſſus eſt: quod accidit hoc ipſo anno, octavo Calendas Ianuarij, cœptâ iam à menſe Septembri octavâ Indictione. Quæ quidem omnia fuſiùs pertractata habentur, tam apud Theophanem, quàm in Actis *a* Nicænæ Synodi Secundæ poſt biennium celebratæ, nec non apud Ignatium monachum, in eiuſdem Taraſij Rebus *b* geſtis. Hócque etiam auctore conſtat, fuiſſe Taraſium Patricio genere ortum, patre Georgio præfecturam Urbanam Conſtantinopoli magnâ gloriâ adminiſtrante, matre Eucratiâ dictâ æquè pietate conſpicuâ: ipſum verò Taraſium auctum Conſulari dignitate, & ob eruditionem inſignem, morúmque egregiam laudem, ad ſecreta curanda adſcitum fuiſſe ab Imperatoribus. Cuius quidem electionem licèt per homines, haud tamen ab hominibus; ſed à Deo fuiſſe, ſigna Apoſtolatûs quæ poſteà in eo eluxerunt, ſignificârunt; atque imprimis quæ in ipſo vita enituit Apoſtolica, tam in his quæ ad corporis cultum pertinent, quàm animæ; necnon in reformandis cleri ſui moribus, & exhibendâ pauperibus miſericordiâ, aliiſque eiuſmodi pietatis & curæ paſtoralis officiis; quæ cunctorum inſpector Ignatius deſcribit.

TARASIUS ELIGITUR EPISCOP. CONST.

a Conc. Nic. II. Act. 1.

b Ap. Sur. 25. Febr.

III. Hoc item anno (ut auctor eſt Theophanes) mortuo Moyſe Saracenorum Rege, qui anno ſuperiori Mady patri ſuo ſucceſſerat, ſubſtitutus eſt in locum eius minor ipſius frater, Aaron nomine, vir bellicoſiſſimus; qui diù regnavit, ſemper infenſiſſimus Chriſtianis, quorum plurimi ſub eo martyrium conſummavêre. Unde illud ſummâ admiratione dignum, quòd nihilominùs propenſiſſimo eſſet animo (ut auctor eſt Eginhardus) erga Carolum Magnum Francorum Regem Chriſtianiſſimum; quem ſolum inter omnes totius Orbis Principes, honore ac munificentiâ ſibi colendum iudicavit, miſſis ad eum frequentibus legationibus, atque egregiis muneribus *c*, & inter alia plurima, elephante, & Horologio admirando opificio elaborato; quorum etiam meminêre reliqui Francorum hiſtorici: vel uſque adeò, ut cùm ipſe Carolus Legatos cum donis ad viſitandum ſacroſanctum Domini Sepulchrum miſiſſet, idem Aaron non ſolùm quæ peterent agere permiſerit; ſed etiam illum ipſum ſacrum locum ut Caroli poteſtati ſubiiceretur conceſſerit; prout idem teſtatur Eginhardus. Quapropter Rex Chriſtianiſſimus, primus inter Occidentales, legitimus factus eſt dominus ſacroſancti noſtri Redemptoris Sepulchri; pro quo ab impiis iterùm vendicando, ſummâ gloriâ eius poſteri rivos ſanguinis profudêre.

AARON REX SARAC. COLIT CAROLUM MAG.

c De his muneribus Bar. ann. 800. XX. & 806. XXXI.

S. SEPULCHRUM CHRISTI CAROLO MAG. DONATUM.

IESU CHRISTI AN. 785.

HADRIANI AN. 14.

CONSTANT. & IRENES } AN. 6.

I. ANNO Domini ſeptingenteſimo octogeſimo quinto, Indictione octavâ, Impp. Conſtantinus & Irene de creatione & conſecratione Taraſij literas ſcripſerunt, Legatúmque miſerunt Epiſcopum Leontinum in Siciliâ ad Hadrianum Romanum Pontificem: idémque præſtitit Taraſius ipſe, mittens fidei ſuæ Orthodoxæ profeſſionem: ut horum teſtis eſt Theophanes. Extántque apud Anaſtaſium in præambulis Nicæni Concilij literæ Imperatorum ad Hadrianum, quibus petierunt ut ipſe, tamquam verus primus Sacerdos, qui in loco & ſede Sancti Petri ſederet, Conſtantinopolim ſe conferre dignaretur, ad Synodum Oecumenicam agendam; aut ſaltem mitteret literas ſuas, & homines doctrinâ præſtantes qui eius loco Synodo intereſſent. Sed literæ Taraſij ad eumdem Pontificem non extant: niſi dixerimus eaſdem ad eum miſſas eſſe, quæ in Actis Nicænæ Synodi *a* recitantur datæ ad tres Patriarchas Orientales, quibus fidei ſuæ Orthodoxæ profeſſionem expoſuit, eoſdémque ad Synodum Oecumenicam invitavit.

LEGATIO AB IMP. ET EPISC. CONST. AD HADRIAN. PP.

a Concil. Nic. II. Act. 3.

II. Cùm igitur hæc accepiſſet Romanus Pontifex, epiſtolam ad Imperatores reſcripſit *b* hoc ipſo anno, menſe Octobri, nonâ iam Indictione inchoata; quâ & plurimis ſacræ Scripturæ, atque Sanctorum Patrum, tam Græcorum quàm Latinorum auctoritatibus, probat venerationem ſacrarum Imaginum; & eoſdem reprehendit, quòd contra ſacrorum canonum inſtituta, ſeu ſanctorum Patrum traditionum decreta, in ſuis literis *Univerſalis* titulum Taraſio tribuiſſent: additque, quòd qui eum Univerſalem nuncuparet, vel aſſenſum tribueret, alienus eſſet à fide Orthodoxâ, & Sanctæ Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ Romanæ rebellis. Poſtulat etiam, ut ſi veram & Orthodoxam eiuſdem S. R. E. niterentur amplecti fidem, reſtituerent ei in integrum quæcumque ab Orthodoxis Imperatoribus, ſeu à ceteris Chriſtianis Fidelibus, oblata atque conceſſa eſſent patrimonia S. Petro, pro luminarium concinnationibus, & alimoniis pauperum: itémque ut conſecrationes Epiſcoporum & Archiepiſcoporum, qui eſſent ab antiquo Eccleſiæ Romanæ diœceſis, ei ſe-

b Recitatur ex parte in Act. 2. Nic. Conc. II. integra verò habetur ap. Anaſt. in præamb. eiuſdem Conc.

HADRIANUS PETIT RESTITUI ECCLESIÆ ROM. SUBLATA.

cundùm priſtinum uſum illibatæ relinquerentur. Hortatur denique ad extirpationem hæreſis Iconoclaſtarum; ad quod opus ait ſe mittere in Orientem Petrum S. R. E. Archipreſbyterum, & alium Petrum Abbatem S. Sabæ. Scripſítque tunc pariter ad ipſum Taraſium *c*, eius quidem confeſſionem fidei laudans, ordinationem verò reprehendens; quam teſtatur ita ſe approbaturum, ſi egerit cum Imperatoribus, ut ſacræ Imagines in ipſâ urbe Conſtantinopolitanâ, & in omnibus ſubditis provinciis, in priſtinum honorem reſtituantur.

c Ap. Anaſt. ibid.

III. WIDICHINDI CONVERSIO EX MIRACULO EUCHAR.

Hoc eodem anno Carolus Magnus in Saxoniâ SYNODUM habuit PADERBURNENSEM: in quâ inter aliâ ſtatus Eccleſiæ Saxonum diſpoſitus eſt; baptizatis etiam qui rebellare conſueverant Widichindo atque Albione eorum Principibus: quorum Widichindus meruit in communione Paſchali, inſigni divinitùs recreari viſione, dum de manu ſacerdotis conſpexit ſingulos pulchellum puerum in os ſuſcipere, eumdémque quibuſdam ludibundum arridere, ultróque properare; ab aliis verò abhorrentẽ avertere vultum, & tamen in ora demiſſum, nec redeuntem. Narrant iſthæc Annales *d* Saxonum. Ubi & additur, Widichindo ad religionem Chriſtianam converſo, cœptas à Carolo Magno varias Cathedrales Eccleſias erigi in Saxoniâ.

d Crantz. Metrop. Sax. lib. 1. cap. 9. & Hiſt. Sax. lib. 2. c. 23.

IESU CHRISTI AN. 786.
HADRIANI AN. 15.
CONSTANT. & IRENES. } AN. 7.

I. CONCIL. OECUM. EXTURBATUR AB ICONOCLASTIS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo octogeſimo ſexto, Indictione nonâ, menſe Auguſti, cùm Oecumenica Synodus Conſtantinopolim convocata, in baſilicâ SS. Apoſtolorum Petri & Pauli collecta eſſet; milites Prætoriani qui Conſtantino Copronymo adhæſerant, eóque propinatore medullitùs imbiberant Iconoclaſtarum hæreſim, ab Epiſcopis eiuſdem factionis inſtigati ad locum Synodi accedentes, magníſque acclamationibus pſeudoſynodum Conſtantinopolitanam ſub eodem Copronymo habitam celebrantes, Epiſcopos Orthodoxos violenter exturbàrunt. Quamobrem Imperatorum prudentiâ, haud tunc valentium ſeditioſos comprimere, eadem Synodus in tempus magis opportunum differri iuſſa eſt. Hæc pluribus apud Theophanem *a*, Ignatium *b*, & Anaſtaſium *c*. Pauló verò pòſt (ut habet idem Theophanes) Imperatores fingentes exercitum mittere adversùs Arabes; poſtquàm Prætoriani urbe egreſſi longiùs progreſſi eſſent, eos omnes arma deponere compulerunt, & unumquemque ad propria dimiſerunt: conſtitutíſque aliis ducibus, militibúſque rurſùm menſe Maio anni ſequentis Epiſcopos ad Synodum convocârunt.

a Theop. lib. 23.
b Ignat. in Vit. Taraſ.
c Anaſt. in præf. ad Sept. Syn.

II.

Hoc eodem anno Hadrianus Pontifex Collectionem *d* canonum octoginta à ſe elaboratam & (ut præ ſe fert titulus) è Græcis Latiníſque canonibus, Synodis Romanis, atque decretis Præſulum ac Principum Romanorum excerptam, dedit Ingilramno Epiſcopo Mediomatricis civitatis, cùm ſui negotij cauſa ageretur; ut ipſe iis communitus, cauſam ſuam adversùs falſos accuſatores defenderet. Et quidem ex more tunc celebratam eſſe SYNODUM exiſtimamus; in quâ de iuriſdictione Eccleſiæ Romanæ inſpici canones opus fuerit, adversùs oppreſſiones à Principibus illatas Epiſcopis, quorum iudicia eidem primariæ Eccleſiæ eſſent reſervata.

d Ext. Tom. 3. Concil.

COLLECTIO CAN. HADR. PP.

III.

CAROLUS MAG. MULIEROSUS.

Hoc pariter anno Carolus Magnus Britones *e* Galliæ populos rebellantes devicit. Et mox in Italiam proficiſcens, Florentiæ in Tuſciâ Natale Domini celebravit *f*. Quo etiam anno defunctam conſtat Hildegardem ipſius uxorem pientiſſimam atque nobiliſſimam, poſtquàm vixiſſet cum eo annos duodecim; ut apparet ex ipſius ſepulturæ epitaphio, de quo dictum eſt ſuperiùs. Duxit autem poſt eam Carolus Lwitgardem, aliáſque decedentibus ipſis; in hoc planè ſe ipſo minor inventus, cùm nec iis contentus introduxerit concubinas.

e Egin. in Vit. Carol.
f Annal. & Chron. Pithœi.

IESU CHRISTI AN. 787.
HADRIANI AN. 16.
CONSTANT. & IRENES } AN. 8.

I. CONCIL. VII. OECUM. CELEBRATUR NICÆÆ.

ANNO Domini ſeptingenteſimo octogeſimo ſeptimo, Indictione decimâ, ſcriptis rurſùm ab Imperatoribus menſe Maio literis ad Epiſcopos Orientales, hi *Nicæam* Bithyniæ convenerunt ad SYNODUM OECUMENICAM celebrandam: quò inter primos advenit *Taraſius* Patriarcha Conſtantinopolitanus, cum Legatis Hadriani Papæ (nempè duobus *Petris* de quibus anno ſuperiori, Archipreſbytero, & Abbate) nec non cum *Ioanne* & *Thomâ* legatione fungentibus pro Patriarchis Orientalibus, videlicèt *Politiano* Alexandrino, *Theodoro* Antiocheno, & *Eliâ* Ieroſolymitano, ſub iugo Saracenorum gementibus; atque item cum nonnullis Imperatorum Magiſtratibus pietate inſignibus. Hæc ex Theophane & Ignatio. Advenerunt inſuper alij quamplurimi egregij Confeſſores, tum Epiſcopi, tum Abbates, qui tempore Conſtantini Copronymi vincula & exilia paſſi fuerant: intérque eos, *Plato* & *Theophanes*, inſignes illi monachi, de quibus iam dictum eſt ſuperiùs, dicetúrque inferiùs pluribus. Numerum autem omnium qui Synodo interfuerunt, fuiſſe trecentorum quinquaginta Epiſcoporum, eſt communis aſſertio: ſed Photius trecentos ſeptuaginta ſeptem numerat, Menologium Baſilij trecentos ſexaginta ſeptem. Huius autem Synodi, SEPTIMÆ dictæ, triplex è Græco in Latinum diverſis temporibus facta eſt verſio. Prima quidem è verbo ad verbum, adeò inconcinna & inepta, ut nec eam quiſque legere dignaretur. Unde cùm penitùs contemptui haberetur, Anaſtaſius S. R. E. Bibliothecarius opportunus interpres occurrit, ſenſa ſenſibus quam diligentiſſimè reddens. Poſtremò qui Anaſtaſij verſionem ignoravit, primam illam exoſus,

NUMERUS EPISCOP.

DE VERSIONIBUS ACTOR. SYNODI.

aiam

aliam elaboravit; hæcque ipſa eſt quæ vulgò in Conciliorum Tomis excuſa habetur. Cui quantum præſtet quæ Anaſtaſij eſt, intuebitur quiſquis legere voluerit; cùm & plura apud Anaſtaſium inventurus ſit quæ in vulgatâ deſiderantur, & ea quidem haud parvi momenti.

II. Actio prima; de lapſis Epiſc.

Convenientibus igitur Patribus in Eccleſiâ primariâ Nicænæ civitatis, titulo S. Sophiæ nuncupatâ, Prima Synodi Seſſio habita eſt octavo Calendas Octobris, inchoânte undecimâ Indictione. Vbi poſt expoſitam à Taraſio cauſam cogendæ Synodi, lectáſque Imperatorum literas exhortatorias ad eamdem miſſas; actum eſt de lapſis Epiſcopis: quorum nonnulli ſponte ad fidem Orthodoxam reverſi, recipi in Eccleſiam petierunt; obtinuerúntque inter alios Epiſcopos ſedere, poſt condemnationem & anathematizationem ab ipſis voce prolatam, & ſcripto oblatam, hæreſis & hæreticorum Iconoclaſtarum, ac pſeudoſynodi adverſùs ſacras Imagines ſub Copronymo celebratæ, eorúmque omnium qui ſpernerent magiſterium SS. Patrum, & antiquam traditionem Eccleſiæ Catholicæ. Reliquorum verò qui diutiùs in hæreſi perſtitiſſent, quorúmque fides haud adeò explorata eſſet, receptionem placuit in ſequentem actionem differri.

III. Act. II. et III. de iiſdem.

Quâ rursùm convenientibus Patribus ſexto Calendas Octobris, habita eſt diligens examinatio de fide Gregorij Neocæſarienſis Epiſcopi, qui anteſignanus ferebatur Iconoclaſtarum hæreticorum. Poſteà verò lectæ ſunt literæ Hadriani Papæ ad Imperatores & ad Taraſium, de quibus ſuperiùs egimus, eæque tam ab ipſo Taraſio, quàm à reliquis omnibus Patribus, ſingulis elogiis ea laudantibus, ſuſceptæ, & ſubſcriptione probatæ. Ac Tertiâ Actione habitâ tertio Calendas Octobris (ita corrigendum ex Anaſtaſij verſione, quod vulgata habet ſexto Calendas Octobris, quo die celebratam iam vidimus Actionem Secundam) reſtitutus eſt in locum ſuum prædictus Gregorius Neocæſarienſis, poſtquàm ex intimis præcordiis ſigna edidiſſet verè pœnitentis. Lectæque ſunt literæ Taraſij ad tres alios Patriarchas Orientales, necnon quas eorumdem nomine pro ſacris Imaginibus ei reſcripſiſſent monachi Palæſtinæ: quæ & approbatæ ſunt, & ſubſcriptione firmatæ, illatúmque anathema adverſùs aliter ſentientes. Sed in literis a monachorum, ſive Patriarcharum, quæ integræ repeiiuntur in editione Anaſtaſij, duo inter alia magnopere ſunt notanda: Primùm quòd de auctoritate Imperij & Sacerdotij in Eccleſiâ agentes, hæc aiunt: *Secundas Eccleſiæ portant Imperatores. Nam primum in Eccleſiâ locum Sacerdotes poſſident: Sacerdotium enim Imperij ſanctificatio eſt, & conſtitutio; & Imperium Sacerdotij fortitudo & firmamentum. De quibus ſapiens quidam Princeps, & in ſanctis Regibus beatiſſimus ait; Maximum donum Deus hominibus præſtitit, Sacerdotium & Imperium; illud quidem adornans & regens cæleſtia, hoc verò gubernans iſta terreſtria.* Secundum verò, quòd iidem excuſantes Patriarchas Orientis quòd non potuerint intereſſe Sextæ Synodo Oecumenicæ, neque huic Septimæ ob tyrannidem Saracenorum illic dominantium, aſſerunt nullum ex hoc fieri religioni præiudicium; *Præcipuè cùm ſanctiſſimus Apoſtolicus Papa Romanus concordaverit, & in eâ* (Sextâ Synodo) *inventus ſit per Apocriſiarios ſuos, & nunc ſimiliter.* In iſtâ Septimâ.)

a Rec. illas Baron. an. 785.

De auctoritate Sacerdotii et Imperii.

Auctoritas Roman. Sedis.

IV.

Poſt hæc Calendis Octobris (ut eadem tranſlatio habet Anaſtaſij.) Quartò convenientibus Patribus, omnium ſententiâ iuſſa ſunt afferri ſacra volumina, ex quibus de cultu ſacrarum Imaginum teſtimonia recitarentur: quæ primùm quidem ex divinâ Scripturâ, tam veteris quàm novi Teſtamenti prolata ſunt; deinde verò ex SS. Patribus quamplurimæ decerptæ ſententiæ, allata exempla, & propalata ingentia planè ac multiplicia miracula, pro cultu ſacrarum Imaginum diverſis locis & temporibus divinitùs edita: quæ omnia tu maiori otio perlegas adverſùs hodiernos Iconomachos, veterum illorum aſſeclas. Ad poſtremum S. Synodus inhærere ſe antiquis traditionibus & Patrum ſententiis profeſſa, anathematiſmos contra Iconomachos promulgavit.

Act. IV. probata Orthod. fides de cultu Sacrar. Imag.

V. Act. V. et VI. confutati hæretici.

Quintâ Actione, collectâ quarto Nonas Octobris, cùm prælocutus Taraſius oſtendiſſet eoſdem hæreticos Iconoclaſtas ſectatos eſſe Iudæos, Saracenos, Gentiles, Samaritas, & Manichæos; inſuper ad veritatis ſacrarum Imaginum comprobationem, alia teſtimonia, rerúmque geſtarum hiſtoriæ iuſſæ ſunt recitari; redargutis hæreticorum argumentis, quibus ſuam ipſorum hæreſim confirmare niterentur. Poſteáque patefactæ ſunt fraudes eorumdem hæreticorum, quas tempore urgentis perſecutionis admiſiſſent in corrumpendis, abolendis, & incendendis ſacris codicibus, in quibus de venerando cultu ſacrarum Imaginum mentio aliqua eſſet inventa; ac denique iterati adverſùs eos anathematiſmi. Rursúmque die ſequenti (nempè tertio Nonas Octobris, ut ex verſione Anaſtaſij liquet) in Sextâ Actione recitata eſt definitio ab iiſdem facta in pſeudoſynodo Conſtantinopolitanâ, eidémque per ſingula capita, ſcita ex Patribus appoſita reſponſio: atque in ipſo principio oſtenſum, nullum Epiſcoporum conventum mereri nomen Oecumenicæ Synodi, cui non interfuerit Romanus Pontifex, vel per ſe, vel per Legatos, aut literas Synodales. Sed & confutatum inter alia, quod Iconoclaſtæ ſanctiſſimum Sacramentum Euchariſtiæ Imaginem vocâſſent, cùm alioqui veritatem corporis & ſanguinis Chriſti in ſacramento confiterentur: oſtenſúmque ab universâ Synodo, variis Scripturæ auctoritatibus, Panem & Vinum poſt conſecrationem nequaquàm Imaginem dici debere; ſed verè ac propriè eſſe Carnem & Sanguinem Chriſti, licèt congruo ſenſu nonnulli ex Patribus, eadem ante conſecrationem *Typos* & *Antitypa* vocaverint.

Euchariſtia verè corpus Chriſti, et non Imago.

VI. Act. VII. facta Catol. fidei definitio.

Denique tertio Idus Octobris convenientibus Patribus in Septimâ Seſſione, ſancita eſt Catholicæ Fidei definitio: in quâ primùm confirmatio facta eſt reliquarum ſex Synodorum Univerſalium: deinde Catholicum Symbolum recitatum; cum hâc de Spiritu-Sancti profeſſione, Qui ex Patre Filióque procedit. Ac demùm definitionem Fidei de cultu ſacrarum Imaginum his verbis conſcripſerunt: *Sequentes divinitùs inſpiratum Sanctorum Patrum noſtrorum magiſterium, & Catholicæ traditionem Eccleſiæ (nam Spiritûs Sancti hanc eſſe novimus, qui nimirùm in ipsâ inhabitat.) Definitus in omni certitudine & diligentia, ſicut figuram pretioſæ & vivificæ Crucis, ita venerabiles ac ſanctas Imagines proponendas, tam de coloribus, & teſſellis,*

quàm ex aliâ materiâ, congruenter in ſanctis Dei Eccleſiis, & ſacris vaſis, ac veſtibus, & in parietibus, ac in tabulis domibus, & viis: tam videlicet Imaginem Domini Dei & Salvatoris noſtri IESU CHRISTI; *quàm intemeratæ Dominæ noſtræ Sanctæ Dei-Genitricis, honorabiliúmque Angelorum, & omnium Sanctorum ſimul & almorum virorum. Quantò enim frequentiùs per Imaginalem formationem videntur, tantò qui has contemplantur, alacriùs eriguntur ad primitivorum earum memoriam, & deſiderium, & ad oſculum, & ad honorariam his adorationem tribuendam: Non tamen ad veram Latriam, quæ ſecundum fidem eſt, quæque ſolùm diuinam naturam decet, impertiendam: Ita ut iſtis, ſicuti figuræ vivificæ Crucis, & ſanctis Euangeliis, & reliquis ſacratis monumentis, incenſorum & luminum oblatio ad harum honorem efficiendum exhibeatur, quemadmodùm & antiquis piæ conſuetudinis erat. Imaginis enim honor ad primitivum tranſit, & qui adorat Imaginem, adorat in eâ depicti ſubſiſtentiam.* (perſonam videlicet) *Sic enim robur obtinet Sanctorum Patrum noſtrorum doctrina, id eſt traditio Sanctæ Catholicæ Eccleſiæ, quæ à finibus uſque ad fines terræ ſuſcepit Evangelium. Sic Paulum qui in Chriſto locutus eſt, & omnem divinum Apoſtolicum cœtum, & priſtinam ſanctitatem ſequimur, tenentes traditiones quas accepimus. Sic triumphalis Eccleſiæ propheticè canimus hymnos* a, Gaude ſatis filia Sion, &c. *Eos ergo qui audent aliter ſapere & docere, aut ſecundùm ſceleſtos hæreticos Eccleſiaſticas traditiones ſpernere, & novitatem quamlibet excogitare, vel proiicere aliquid ex his quæ ſunt Eccleſiæ deputata, ſive Evangelium, ſive figuram Crucis, ſive & Imaginalem picturam, ſive ſanctas Reliquias Martyrum; aut cogitare pravè & aſtutè, ſubvertendi quicquam ex legitimis traditionibus Eccleſiæ Catholicæ, vel etiam quaſi communibus uti ſacris vaſis, aut venerabilibus miniſteriis; ſi quidem Epiſcopi vel Clerici fuerint, deponi præcipimus, Monachos autem & Laicos à communione ſegregari.* Hactenùs definitio Fidei ex verſione Anaſtaſij. Poſt quam addita eſt cunctorum Epiſcoporum ſubſcriptio: & ſubſecutæ ſunt fauſtæ Patrum acclamationes pro ſtabilita fide Orthodoxa, & in laudem illius defenſorum, ac præcipuè Imperatorum Conſtantini & Irenes, quos *novum Conſtantinum & novam Helenam* appellarunt; additíque in hoſtes ſacrarum Imaginum, tam vivos quàm defunctos Anathematiſmi.

TRADITIO IN FIDE SERVANDA.

a *Sophon.* 3.

VII. DE CULTU IMAG. EADEM SCHOLASTICORUM CUM NIC. CONCIL. SENTENTIA.

Sed quod ad id ſpectat, quod Patres definierunt Imagines ita venerandas eſſe & adorandas, ut tamen nullo modo coli debeant cultu Latriæ, qui ſoli divinitati competit: illud etiam ſuis ſcriptis ſæpiùs profeſſus eſt S. Ioannes Damaſcenus inter hæreticos numerans eos qui Imagini cuipiam dicerent tribuendum eſſe cultum Latriæ; quos & nominat *Chriſtianocatagoros*, hoc eſt accuſatores Chriſtianorum, eò quòd ipſorum cauſa Chriſtiani ab adverſariis dicerentur idolorum cultores, quaſi ut Deos Imagines colerent; ſicut & eamdem hodie calumniam à Novatoribus Catholici patiuntur. Haud tamen in eorum claſſem coniecerimus Scholaſticos illos, qui Chriſti Imagini, atque ſanctiſſimæ Cruci, Latriæ cultum tribuendum eſſe dixère. Nam cùm & ipſorum conſtantiſſima ſit aſſertio, nulli creaturæ divinum cultum eſſe impertiendum; utique non proprium per ſe exiſtentem Latriæ cultum Imaginibus tribuiſſe noſcuntur (id enim eſſet vera idololatria) ſed illum tantùm qui fit ob aliud, & per accidens, relativè ad primum exemplar *b*. Adeo ut à definitione Concilij non reipſa, ſed verbis tantùm & modo loquendi diſcrepent. Verborum autem diſcrepantiam non aliunde accidiſſe putamus, niſi quòd cùm vera huius Synodi ſententia iiſdem doctis viris minimè innotuiſſet; calumniarentúrque adverſarij (prout dicetur inferiùs) definitum in ea eſſe, cultum Latriæ Chriſti Imaginibus deberi: hoc ipſi vetitum eſſe putantes, pro ea cauſam ſe agere putarunt, ſi quomodocumque improprietate licèt verborum quam exiſtimarent eius eſſe ſententiam tuerentur.

b *De hac quæſt. vide Bellarm. Controverſ. de Imag. cap. 20. & ſeqq. & alios qui de iis ſcripſerunt.*

VIII. DE CANONIBUS SYNODI.

Sed ut ad Synodum redeamus; præter fidei decretum, ab eadem canones ſanciti ſunt viginti duo, ad reparandam ab Iconoclaſtis labefactatam diſciplinam Eccleſiaſticam. Quorum primo decretum eſt, non aſſumendos eſſe Epiſcopos, qui non eruditione & ſcientia ſacrarum Litterarum atque Canonum eſſent inſtructi: Tertiúſque non minori notatione dignus; quo decrevit Synodus, ut omnis electio Epiſcoporum aut ſacerdotum à Principibus facta, irrita maneat. Habent tamen aliqui Principes id ex Sedis Apoſtolicæ privilegio. Demùm verò ex eodem Concilio ſcriptæ ſunt litteræ Synodales ad diuerſos; imprimiſque ad ipſos Imperatores, atque alia Encyclica ad omnes Eccleſias; tertiáque ad Hadrianum Romanum Pontificem à Taraſio Epiſcopo Conſtantinopolitano ſcripta, quæ ſe habet tamquam recapitulatio omnium rerum geſtarum in Synodo. Ipſa verò dies qua Synodus eſt feliciter abſoluta, relata fuit à Patribus in Tabulas *c* Eccleſiaſticas anniverſaria memoria celebranda; quò Deo iuges gratiæ agerentur de profligata hæreſi, & ſervata veteri Eccleſiæ Catholicæ in cultu ſanctarum Imaginum obſeruantia. Sed & eamdem ab Imperatoribus Conſtantino & Irene poſteà ſubſcriptione propria roboratam eſſe, cùm Taraſius aliique Patres Conſtantinopolim advenerunt, Ignatius *d* & Theophanes reſtantur: túncque factum eſt, ut ubique erigerentur ſacræ Imagines, ſuóque honori reſtituerentur. Quæ verò contra ipſam Synodum fuerunt poſteà à nonnullis obiecta, dicentur, diluentúrque inferiùs ſuis locis.

NE A PRINCIPIBUS ELIGANTUR EPISCOPI.

c *Menolog. Græc. 12. Octob.*

d *Ignat. in Vit. Taraſ.*

IX. CALUMNIÆ IN TARASIUM EPISC. CONST. DE SIMONIA.

Cùm autem poſt illam celebratam, Taraſius totus eſſet (ut ſcribit Ignatius) in recipiendis lapſis, eiſdémque in priſtinum gradum reſtituendis; magna inde adversùs illum invidia conflata, pleríque diſceſſionem ab eo fecerunt, cauſantes alij quod ſimoniacè ordinatos reciperet, alij etiam quòd ipſe pecuniarias feciſſet ordinationes. Has tamen meras fuiſſe calumnias, Theodorus etiam Studita *e* teſtatur. Quod tamen in ſuſpicionem ea de re fuiſſet ab adverſariis adductus; ad eam abolendam, ſimúlque eiuſmodi crimen radicitùs ab Orientali Eccleſia convellendum, eumdem totis viribus inſurrexiſſe, atque egregiam in eo operam navaſſe, Ignatius ſcribit. Repetitúrque *f* hactenùs ipſius nomine epiſtola erudita ſatis atque prolixa ad Hadrianum Papam, de Simoniaca hæreſi profliganda. Sed quòd in ea & ipſe Hadrianus eadem labe arguatur eſſe pollutus, nec tamen uſquam apud quemlibet alium ſcriptorem aliquid eiuſmodi

e *Theod. Stud. l. 1. ep. 38. ad Arſen. & 33. ad Steph.*

f *Ap. Theod. Balſ. in Append. ad Nocoman. Photij & ap. Anaſt. in fin. Sept. Syn.*

FALSA ACCUSATIO IN HADR. PAP.

de ipſo dictum invenire quis valeat; inde fit ut qui primus illam epiſtolam edidit Theodorus Balſamon Romanæ Eccleſiæ acerbiſſimus hoſtis, in ſuſpicionem adduci facilè poſſit impoſturæ. Quòd ſi velimus re verâ à Taraſio ſcriptam; omninò dicendum erit, aut Hadrianum calumniam eâ de re à malevolis paſſum eſſe apud Orientales; aut Taraſium adversùs concitatam in ſe ſuſpicionem ſtylum exerentem, quomodocumque & adversùs quemcumque pugnâſſe videri voluiſſe. Sed de rebus Orientalibus huius anni iam ſatis.

X. CAROL. MAG. VENIT ROMAM.

X. Quod ad Occidentales attinet; hoc eodem anno (ut habent Annales Francorum, & qui eos collegit Regino) Carolus Magnus Rex Francorum Chriſtianiſſimus Romam venit, ibique paucos dies moratus, inde adversùs Arichiſium Ducem Beneventanum genere Longobardum perrexit; acceptíſque ab eo obſidibus, & iuramento fidelitatis, Romam reverſus Paſcha ibi celebravit. Hæc Annales. Qui verò poſt Paulum Diaconum proſecutus eſt res Longobardorum, Herempertus vir illuſtris (ita enim inſcribitur) plura his addit quæ interceſſerunt inter Carolum & Epiſcopos Beneventanum & Salernitanum, atque alios ab Archiſio miſſos: quæ cùm non in omnibus probentur nobis, quod & fabuloſa multa commiſceantur, libentiùs præterimus. Non ſic quod habet Leo *ff* Oſtienſis; nempè eumdem Regem Romam redeuntem orationis causâ divertiſſe Caſſinum ad corpus S. Benedicti; eiúſque loci Abbatem Theodomarium ab illo cœpiſſe confirmationem eorum omnium quæ à quibuſcumque eidem monaſterio conceſſa fuiſſent; ipſúmque Carolum nonnulla de ſuo addidiſſe. Sed & vetus Caroli Chronicon quod Pithœus edidit, habet Romæ tunc ortam eſſe contentionem per dies feſtos Paſchæ inter cantores Romanorum & Gallorum de cantûs Eccleſiaſtici præcellentiâ: verùm eam Carolum non ſolùm Romanis adiudicâſſe; ſed etiam omnibus Eccleſiis Gallicanis Notam Romanam ſequendam *g* iniunxiſſe, ac præcipuum eius magiſterium in civitate Metenſi conſtituiſſe; adductis ad hoc ſecum ex Urbe Cantoribus, qui inſuper Francos docuerunt artem organandi. Sed de egregiâ hâc in re ab eodem Carolo navatâ operâ, dictum eſt etiam ſuperiùs *h* aliâ occaſione. Additur prætereà in eodem Chronico, ipſum tunc Carolum artis quoque Grammaticæ & Computatoriæ magiſtros Româ in Galliam perduxiſſe, & ubique ſtudium literarum expandere iuſſiſſe, cùm ante ipſum nulli in Galliâ ſtudium fuiſſet liberalium artium.

ff Leo Oſt. Chron. Caſſin. lib. 1. cap. 14.

ALTERCATIO INTER ROM. ET GAL. DE CANTU ECCLES.

g Extat etiam hâc de re Conſtitutio Caroli, in Cap. Franc. lib. 1. cap. 80.

h An. 754. num. III.

XI. LAÏCORUM IN GAL. INVASIONES BONOR. ECCLES.

XI. Ac demùm extat *i* Hadriani Papæ ad Bertericum Viennenſem Archiepiſcopum epiſtola, quâ eum monet ſe cum eodem Rege Carolo egiſſe, ut iura Eccleſiarum Metropolitanarum, quæ ab annis fermè octogintâ à Francis eſſent conculcata; ſed & aliæ civitates quæ laïcis traditæ eſſent, in priſtinum ſtatum dignitatémque reſtituerentur. Unde & fortè accidit ut ab eodem Rege promulgatum fuerit poſt biennium Aquiſgrani edictum *k*, de bonis Eccleſiarum laïcis minimè dandis; cùm (ut ibidem traditur) conſuevissent tunc laïci homines dividere ſibi omnia Epiſcopia & Monaſteria; nec remaneret ulli Epiſcopo, vel Abbati, aut Abbatiſſæ niſi tantùm ut velut canonici & monachi viverent. Ad quæ etiam pertinet quod Agobardus *l* Archiepiſcopus Lugdunenſis eiuſdem ſæculi ſcriptor, lugens refert de miſerrimâ eius temporis ſacerdotum conditione in Galliis; ita ut plerique invenirentur, qui (ut ait) aut ad menſas nobilium miniſtrarent, aut vina miſcerent, aut canes ducerent, aut caballos quibus feminæ ſedebant regerent, aut agellos providerent.

i Bibl. Florıac. par. 2.

k Capitul. Franc. lib. cap. 72. 73. Ap. Baron. an. 789. num. VII.

l Agob. de privil. & iur. ſacerd. Ap. Baron. an. 751. num. XIII.

IESU CHRISTI
AN. 788.

HADRIANI
AN. 17.

CONSTANT. & IRENES } AN. 9.

I. DE S. PHILARETO MISERICORDE.

I. ANNO Chriſti ſeptingenteſimo octogeſimo octavo, Indictione undecimâ, Conſtantinus *a* Imp. Irenes matris impulſu, invitus, nolénſque deſponſatæ ſibi Caroli Magni filiæ, quam deperibat, nuntium remiſit; uxorémque accepit *Mariam* Armenam, humili quidem loco natam; ſed quam ei Irene procuravit ob vitæ ſanctitudinem *S. Philareti* eiuſdem Mariæ patrui cognomento *Miſericordis*, natione Paphlagonis: de quo in Menologio *b* Baſilij traditur, quòd cùm ex labore ſuo dives fuiſſet, diabolicâ invidiâ factus ſit pauper, nec tamen eleemoſynarum oblitus ſit: adeò ut cùm defeciſſet aliquando vicini bos, íſque veniens ad Philaretum inveniſſet eum in agello cum tenui iugo ſerentem, videns Philaretus ipſum mœrentem, miſericordiâ motus ſolutum è duobus bovem alterum ei tradiderit, ipſe verò cum altero iugum ſubierit; cuius virtutem conſpicatus Deus; fecit ut Irene Auguſta neptem ipſius Mariam filio ſuo Conſtantino iungeret in matrimonium: ex quo ille factus dives, & copioſus in miſericordiâ, ſenex migravit ad Dominum. Hæc in Menologio.

a Theoph. hoc an.

b Menolog. Græc. 2. Dec.

II. DISSOLUTA PAX INTER IMP. ET CAROL. MAG.

II. Ut autem Irene à Francorum ſe fœdere & affinitate ſeiunxerit, alia non eſt quæ aſſeri cauſa poſſit, niſi quòd Carolus Ducatum Beneventanum invaſerit, quem unà cum Duce in ſuum patrocinium Imperatores ſuſceperant. Porrò unà cum Beneventano Ducatu, reliqua omnia à Carolo ablata eſſe, quæ interiacent uſque ad mare Adriaticum, Eginhardus teſtatur: qui & addit, fuiſſe ſemper Græcis Francorum ſuſpectam potentiam, atque ideò ipſos proverbialiter de iis dicere ſolitos, τὸν Φράγκον φίλον ἔχῃς, γείτονα οὐκ ἔχῃς; hoc eſt, *Francum amicum habeas, vicinum ne habeas.* Ceterùm exæſtuantem irâ feminam, ſicut malo concilio diſſolvit fœdera nuptiarum, ita imprudenter adversùs eumdem Carolum hoc ipſo anno bellum moviſſe in Italiâ, verùm ipſius exercitum devictum eſſe à Francis iunctis unà cum Longobardis, Regino eſt auctor. Qui verò putârunt, non dimiſſam ab Imperatore, ſed negatam fuiſſe à Carolo filiam Conſtantino; hâc de causâ huiuſmodi bellum conflatum eſſe dixêre *c*. Quantùm autem ex Theophane colligi poteſt, Aldegiſus filius Deſiderij Regis Longobardorum, quem vidimus Conſtantinopolim aufugiſſe, malorum horum extitit architectus. Sed ſpes eum fefellit: cùm enim in Italiam unâ cum Græcis

PROVERBIUM GRÆCOR. DE FRANCIS.

c Annal. ſub Ludov. Pio conſcripti.

veniſſet, captus in prælio à Francis, interemptus eſt.

III. TASSILO DUX BAVAR. DETRUSUS IN MONASTER.

Quo pariter anno idem Carolus Magnus Taſſilonem Bavariæ Ducem, qui ſuæ impulſu coniugis, filiæ pariter Deſiderij Regis Longobardorum, ſæpiùs rebellans veniam obtinuerat; nunc demùm in auxilium ſuum Hunnos, quos alij dixerunt Avares, revocantem, maieſtatis reum convictum, damnatúmque legibus commiſeratione motus exemit gladio, conceſſítque ingredi monaſterium una cum filio Theodone. Et qui ab eo ſollicitati ſunt Hunni, duobus comparatis exercitibus, altero Marcham Foroiulienſem, altero Baioariam ſunt aggreſſi; ſed utrobique victi, fugatique, ad ſua ſe loca in Pannoniam recepêre. Qui necdum quieſcentes, ſed poſthàc per octo continuos annos bellum revocantes, ingentibus affecti ſunt cladibus, uſque ad internecionem ferè totius gentis: quorum ſpoliis, ex ruinâ plurimarum aliarum gentis: quorum ſpoliis, ex ruinâ plurimarum aliarum gentium congeſtis, mirum in modum ditati ſunt Franci, qui uſque ad id temporis penè pauperes viſi fuerant. Hæc ſummatim ex Eginhardo *d*; quæ ſingulis annis deſcribunt Annales Francorum: ex quibus etiam conſtat, incruentum penè Francis hoc bellum fuiſſe, & proſperrimum exitum habuiſſe, tametſi diutiùs ſuâ magnitudine tractum fuerit. Addit verò Ado Viennenſis, Carolum patrem theſaurorum ab Hunnis ablatorum, Romam dono miſiſſe ad Memoriam SS. Apoſtolorum, partémque Eccleſiis aliis diſtribuiſſe. Eginhardus autem, Carolum animoſiùs quàm cetera, & longè maiori apparatu hoc bellum adminiſtrâſſe; unà per ſe ipſum in Pannoniam, ceteris per Pipinum filium ac Præfectos Provinciarum expeditionibus factis. Húncque tandem finem, non minùs pietate quàm fortitudine Francorum, eorúmque Regis Caroli (ut intelligi datur ex ieiuniis, litaniis, & aliis eiuſmodi officiis pietatis, quæ tunc ab iiſdem exhibita eſſe hiſtorici tradunt) conſecuta eſt barbara illa gens Avarum, Orbis terror, quæ Occidentales atque Orientales innumeris cladibus affecerat, & ipſos Imperatores ſub tributum redegerat. Quorum reliquias ſub ipſorum Rege Thuduino ſe Carolo ſubieciſſe tradunt *e*; ipſúmque Thuduinum baptizatum eſſe, ſed poſteà deſertorem factum. Converſos tamen poſthæc eoſdem Hunnos, ab eiſque primam erectam Eccleſiam ſanctæ Dei-Genitricis MARIÆ, prodnnt Annales Hungarici. Ceterùm Sclavos quoque populos ſequenti anno ab eodem Carolo perdomitos eſſe, Francorum Hiſtorici tradunt.

BELLUM HUNNICUM FELICITER CONFECTUM.

d *Ap. Bar. ho. an. & 795. ad fi.*

e *Annal. Franc. an. 795. Ado Vien. & alij.*

IV. BREMEN. SEDIS ERECTIO.

Hoc eodem anno, idem Carolus non minùs res Eccleſiaſticas quàm bellicas curans, Hadriani Papæ præcepto, *Vvillehadum*, virum Apoſtolicum, *Bremenſi* in Saxoniâ Eccleſiæ primum Epiſcopum præfecit, Eccleſiámque illam ampliſſimis reditibus locupletavit: prout conſtat ex diplomate *f* ipſius regio, quo & gratias agit Deo de conſecuta ſæpè victoriâ adversùs Saxones.

f *Ap. Crätz. in Saxon. lib. 2. c. 14.*

IESU CHRISTI AN. 789.
HADRIANI AN. 18.
CONSTANT. & IRENES } AN. 10.

I. DOMESTICUM BELLUM INTER MATREM ET FILIUM IMPP.

ANNO Domini ſeptingenteſimo octogeſimo nono, Indictione duodecimâ, Orientale Imperium, domeſticâ diſſenſione matris & filij Imperatorum admodùm exagitatum eſt. Siquidem Conſtantinus cùm iam viginti annorum eſſet factus, ægrè ferens omnem auctoritatem penès matrem eſſe, ſeque præter nudum Imperatoris nomen aliud nihil habere; conſilio cum paucis familiaribus inito, decrevit matrem in Siciliam relegare. Sed præveniens ipſa, comprehenſos omnes filij conſcios, præ ignominiâ tonſos in exilium expulit; filium verò verbis ac verberibus caſtigatum, diù incluſum tenuit; militéſque ſacramento ſuo adegit. Quos quidem tumultus evidenti ſigno exprimere viſa eſt natura, dum eodem anno, ſexto Idus Februarij adeò horribilis factus eſt terræmotus, ut non auderet quiſquam domi dormire; ſed omnes in hortis ſub dio tabernaculis factis & tentoriis degerent. Hæc omnia ex Theophane.

II. THEOPHILI PRÆFECTI MARTYRIUM.

Quo eodem anno (ut idem ait auctor) *Theophilus* præfectus Imperatoriæ claſſis, apud Cyprum à Saracenis in prælio tentus, atque per ductus ad ipſorum Principem Aaron, cùm nec donis nec minis flecti poſſet ut CHRISTUM negaret, martyrij coronam gladio conſecutus eſt: cuius glorioſam memoriam conſervant Tabulæ *a* Eccleſiaſticæ.

a *Martyrol. 11. Cal. Aug.*

IESU CHRISTI AN. 790.
HADRIANI AN. 19.
CONSTANT. SOLIUS AN. 1.

I. SOLUS CONSTANTINUS IMPERAT ABSQUE MATRE.

ANNO Domini ſeptingenteſimo nonageſimo, Indictione decimatertiâ, cùm legiones Armenicæ Conſtantinum dumtaxat acclamâſſent Imperatorem, earum exemplo qui in aliis degebant provinciis milites idem egerunt, licèt anteà Irenæ iurâſſent. Quare Irene ſibi timens, Conſtantinum à ſe dimiſit, quem benè carcere cuſtoditum hactenùs aſſervârat. Sicque annus iſte primus numeratus eſt eiuſdem ſolius Conſtantini abſque matre regnantis: qui quidem graviter ultus eſt in Præfectos à matre conſtitutos. Iſta Theophanes.

II.

Eodem anno, quo Æra Hiſpanica numeratur octingenteſima vigeſima octava, defuncto Maurogato Regni Gallicıæ uſurpatore, in locum eius ſucceſſit Veremundus diaconus: qui inde magnam comparavit ſibi laudem, quòd optimè conſulens rebus Chriſtianorum, & regno iam omni ex parte collapſo, Alfonſum cognomento Caſtum, à Maurogato (ut diximus) è Regno eiectum, reſtituit, eum ſibi col-

DE ALFONSO CASTO GALLÆC. REGE.

legam aſſumens. Iſta Tudenſis, & alij; qui & agunt de inſigni pietate eiuſdem Alfonſi, déque mirabili CRUCE Angelorum miniſterio factâ, quam ipſe Eccleſiæ Ovetenſi iam antequàm reſtitueretur in regnum, donavit. Cuius quidem reſtitutionem factam tradunt anno ſequenti, nimirùm Ærâ octingenteſimâ vigeſimanonâ. Sed de aliis eius rebus geſtis dicetur ſuis locis.

III. FRANCORUM FORTITUDINE EUROPA A SARACENIS TUTO SERVATA.

Hoc item anno, Albini reperitur ſcripta eſſe epiſtola de rebus Caroli Magni, cuius fragmentum de tempore quo Saraceni Africam & Aſiam invaſerunt, recitatum habetur libro ſecundo continuationis Hiſtoriæ Anglicanæ. Cuius auctor, eiuſdem fragmenti occaſione teſtatur, niſi Dei clementia ingenitum robur Francorum Principum animâſſet, iampridem ipſam etiam Europam eoſdem Saracenos ſubiugaturos fuiſſe. Ex quibus videre licèt, quantùm Chriſtianus Orbis debeat Francorum genti; quæ ſola exundanti ex Oriente in Occidentem torrenti, ne univerſam obrueret Chriſtianitatem, obicem ſe oppoſuit validiſſimum.

IESU CHRISTI AN. 791.
HADRIANI AN. 20.
CONSTANT. SOL. AN. 2.

I. CONST. IMP. CRUDELITAS IN PATRUOS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo nonageſimo primo, Indictione decimaquartâ, Conſtantinus Imp. progreſſus adversùs Bulgaros, dum ad Aſtronomis pſeudoprophetis certam victoriam pollicentibus deceptus, minùs cautè bellum gereret, ab hoſtibus ſuperatus eſt, fugatúſque rediit Conſtantinopolim. Quâ de causâ cùm milites decreviſſent Imperatorem conſtituere Nicephorum filium Conſtantini Senioris, patruum iſtius; eumdem Conſtantinus oculis, quatuor verò alios patruos ſuos eiuſdem Nicephori fratres linguis privavit, ac cum iiſdem Alexium Patricium, quem legiones Armeniæ quæſierant provehere in Imperium, æquè luminibus privavit. Verumtamen non in longum Dei iuſtitia hanc iniuſtam ultionem reliquit inultam: ſiquidem poſt quinquennium, eodem menſe Auguſto, & eodem die Sabbati, idem Conſtantinus orbatus eſt oculis à propriâ matre. Hæc omnia Theophanes.

II. CONCIL. FOROIULIENSE IN QUÆST. DE SPIR. S. ET INCARNAT. VERBI.

Quo ipſo anno, qui & numeratur vigeſimus tertius Regis Caroli Magni, celebratum eſt in Italiâ CONCILIUM FOROIULIENSE ſub *Paulino* Patriarchâ Aquileienſi, pietate & doctrinâ conſpicuo, ſub cuius Metropoli Forojulium continebatur. In eo verò actum eſt de proceſſione Spiritûs Sancti à Patre Filióque, & de ſanctiſſimâ Trinitate, atque Incarnatione Verbi: quarum quæſtionum prior in Oriente agitabatur, poſterior in Hiſpaniâ; cùm (ut vidimus) Elipandus Archiepiſcopus Toletanus Neſtorianiſmum reſtituere tentâſſet, aſſerens Filium Dei ſecundùm humanitatem dicendum eſſe filium adoptivum & non proprium ac naturalem; ac proinde duos conſtituens Dei filios in Chriſto, naturalem alterum, alterum adoptivum. Demùm verò poſt confirmatam de his quæſtionibus Catholicam fidem, & confutatas hæreſes, ſanciti ſunt quatuordecim canones ad diſciplinam Eccleſiaſticam ſpectantes: cuius quàm accuratus fuerit reſtitutor & cuſtos Paulinus, vel ex eo quiſque poterit intelligere, dùm nec cum permiſſis à Nicæno Concilio mulieribus, matre & ſorore, permiſerit ſuos Clericos cohabitare.

III. S. BURCHARDI OBITUS. a Ext. ap. Sur. 14. Octob.

Hoc eodem Redemptoris anno, migravit ex hâc vitâ ille Apoſtolicus ſanctitate illuſtris *Burchardus* Epiſcopus Herbipolenſis, diſcipulus S. Bonifacij martyris, cùm ſediſſet annos quadraginta, cuius res geſtas a proſecutus eſt Egilardus eius monaſterij monachus. Relatus autem inter Sanctos, ab Eccleſiâ Catholicâ anniverſariâ commemoratione cœptus eſt celebrari.

IV. INGENS TIBERIS INUNDATIO.

In fine item huius anni, nempè menſe Decembri Indictionis decimæquintæ, mirum in modum exundans Tiberis (adeò ut aliquibus locis muros tranſcenderit, & in Viâ latâ ampliùs quàm duas ſtaturas, ut ait Anaſtaſius excreverit) magna urbi damna intulit: quo tempore Hadrianus Papa humillimis orationibus Deum placans, cives quoque undis obſeſſos per ſcaphas cibis aluit.

IESU CHRISTI AN. 792.
HADRIANI AN. 21.
CONSTANT. SOLIUS AN. 3.

I. CONCIL. RATISPON. CONTRA FELIC. ET ELIPAND. NESTORIANOS.

ANNO Domini ſeptingenteſimo nonageſimo ſecundo, Indictione decimaquintâ, celebratum eſt CONCILIUM Reganeſburgi, ſive *Ratiſponæ* in Germaniâ: ubi damnatus eſt Felix Urgelitanus in Hiſpaniâ Epiſcopus, qui Elipando Archiepiſcopo Toletano in reſtituendo Neſtorianiſmo dux, aut ſocius factus, Galliam Germaniámque peragrabat ad ſeminandam ſuam hæreſim; cùm ex aliâ parte Elipandus Aſturias & Gallæciam eodem modo inficere laboraret. Porrò Felicem ſic damnatum Engelbertus, ſive Angilbertus, Abbas S. Ricarij, ſive Centulenſis (qui ex genero Caroli Magni, factus fuerat ex voto recuperatæ ſanitatis monachus, conſentiente coniuge Bertâ, quæ & ipſa ſacrum velamen accepit: de quo Nithardus a ipſius filius in Hiſtoriâ, & Albinus Flaccus in præfatione ad Vitam b eiuſdem S. Ricarij, quam ſcripſit) perduxit Romam ad Hadrianum Pontificem: ubi confeſſione rectæ fidei factâ, hæreſim damnavit, reſtitutúſque in integrum, ad ſuam ſedem remiſſus eſt. Hæc breviter apud Reginonem, & alios; expreſſiùs in Annalibus, qui ſub Ludovico Imp. ſcripti ſunt; fusè verò apud Ionam Aurelianenſem Epiſcopum, qui ſub eodem Ludovico claruit, in ipſo exordio libri primi eorum quos ſcripſit adversùs Claudium Epiſcopum Taurinenſem: ubi & ait, Felicem, cùm hæreſim ſuam prædicaret, multos quidem in Septimaniâ ſeduxiſſe; ſed in Galliâ & Germaniâ nullum locum invenire quiviſſe.

a Nithard. lib. 4. hiſt.
b Ext. ap. Sur. 16. Apr.

IESU CHRISTI
AN. 793.
HADRIANI
AN. 22.
CONSTANT. SOLIUS
AN. 4.

I. ALFON. CASTUS VINCIT SARACENOS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo nonageſimo tertio, Indictione primâ, Alfonſus Caſtus Gallæciæ Rex, anno tertio regni ſui, Æiâ nimirùm octingenteſimâ trigeſimaprimâ indigno animo ferens proſtitui tributi nomine pudicitiam nobilium virginum Hiſpanicarum; vindex exurgens, licèt longè imparibus viribus adversùs Mauros apud Aſturias pugnans, ad ſeptuaginta eorum millia occidit, unà cum Duce Mugait. Hæc Tudenſis: qui & alia multa ſubiicit prælia cum Saracenis habita, in quibus ſemper Alfonſus victor extitit. Unde eius nomine reddito celebri, ipſum Carolus Magnus amicum habere voluit: quod eius æſtimationi plurimùm contulit virium. Qui quidem gratias acturus Deo pro tantâ, quam diximus, obtentâ victoriâ, in honorem Salvatoris nobilem erexit Eccleſiam Oveti, ubi fixerat regni ſedem; in quâ duabus lapideis tabulis inciſum ſuæ pietatis reliquit *a* egregium monumentum.

a *Vide Ambroſ. Moral. hiſt. lib. 3. cap. 32.*

IESU CHRISTI
AN. 794.
HADRIANI
AN. 23.
CONSTANT. SOL.
AN. 5.

I. CAUSA FELICIS URGELIT. ET ELIPANDI TOLET. ITERÙM TRACTATUR.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo nonageſimo quarto, Indictionis ſecundæ, Caroli Magni regni vigeſimo ſexto, cùm Felix ille Urgelitanus (quem biennio antè diximus in Synodo Ratiſponendi damnatum hæreſis Neſtorianæ, & poſteà Romæ eâ abiuratâ liberum dimiſſum) ut canis reverſus ad vomitum, eamdem ſuam hæreſim ardentiori animo diſſeminare cœpiſſet: ſed & Elipandus Archiepiſcopus Toletanus, tantæ blaſphemiæ reſtitutor, auſus eſſet eâ de re literas particulares ſcribere ad Carolum Magnum, petens eas Theologis examinandas & diſcutiendas communicari; aliáſque generales ad omnes Galliarum Epiſcopos, quibus eos in ſuam perfidiam trahere conaretur, miſsâ perfidiæ ſuæ profeſſione, teſtimoniis Patrum, necnon auctoritate Ildefonſi aliorúmque Toletanorum Epiſcoporum, mendaciſſimè more hæreticorum prolatis, confirmatâ: cùm, inquam, iſta ſic ſe haberent, quamvis ſancta Dei Eccleſia nihil quod de his vel leviter dubitaret, haberet, utpotè quæ in Concilio Oecumenico Epheſino, quid de his ſentiendum eſſet, pleniſſimè definiſſet contra Neſtorium, ac nuper id ipſum profitentem Felicem damnâſſet: tamen ne malum hoc renaſcens longiùs ſerperet, viſum eſt eidem Carolo Regi Chriſtianiſſimo, exploratâ primùm per Legatos Romam miſſos Hadriani Papæ ſententiâ, Univerſalem cogere Synodum ex totius Occidentalis Orbis provinciis.

II. CONCIL. FRANCOFORD. IN QUO IIDEM HÆRETICI DAMNANTUR.

Itaque collectis Francofordiæ *a* ad Mœnum fluvium in Germaniâ ex univerſâ Italiâ, Galliâ, Germaniâ, atque Britanniâ, circiter trecentis Epiſcopis (unde ob numeroſitatem Antiſtitum, præſentiâque Apoſtolicæ Sedis Legatorum, hoc CONCILIUM *Plenarium* reperitur nominatum) præſente in ipsâ Synodo Carolo Magno, & de causâ fidei optimè diſſerente: ibidémque viſis Hadriani Papæ eâ de re ſcriptis ad Epiſcopos Galliciæ & Hiſpaniæ literis; necnon commentariolo inſcripto Libello *a* Sacroſyllabo, à Paulino Patriarchâ Aquileienſi, tam ſuo quam Petri Mediolanenſis Archiepiſcopi, & aliorum ipſis ſubditorum Antiſtitum nomine, adversùs eamdem reſurgentem hæreſim elaborato: poſt cuncta ritè examinata, demùm ipſa hæreſis omnium conſenſu damnata eſt, una cum eius reſtauratoribus Elipando atque Felice. Viſúmque eſt S. Synodo, ut quæcumque in eâ geſta eſſent atque decreta, in Hiſpanias mitterentur ad evertendos ſparſos in illis provinciis errores. Adiecitque Carolus, ut privatas & ipſe ad Elipandum alióſque Hiſpanos Epiſcopos ſcriberet literas, dignas plane tanto Principe, qui pietate & doctrinâ præſtaret; quibus ſuaderet omnibus ut ab errore deſiſterent, & Patrum definitionibus inhærerent. Ut non immeritò in earum inſcriptione, unà cum titulis *Regis Francorum & Longobardorum*, ac *Patricij Romanorum*, ſe quoque FILIUM DEFENSOREM SANCTÆ DEI ECCLESIÆ nominaverit. Extant *a* adhuc ipſæ integræ, unà cum aliis ſuperiùs citatis; ex quibus expreſſiùs diſcere poſſis quæ pertinent ad hanc Synodum Francofordienſem, & hæreſis Neſtorianæ de adoptione Filij Dei in eâ confutationem & condemnationem.

a *Ext. inter Acta huius Concilij & in Bibl. Patr.*

CAROL. MAG. FILIUS ET DEFENSOR S. ECCLES.

a *Tom. 3. Concil.*

III. DE CAUSA SACRAR. IMAG. IN EO CONCIL.

Quod verò ſpectat ad damnationem Nicænæ Poſterioris Synodi pro ſanctis Imaginibus celebratæ, quæ in hoc Concilio Francofordienſi facta dicitur: concedimus quidem & nos, id factum eſſe in iſto Concilio; ſed negamus factum eſſe per Concilium: hoc eſt, propoſitum quidem fuit & pertractatum à male ſentientibus; ſed non acceſſit conſenſus eorum quorum fuit ſtatuta firmare. Ut non mireris, ſi quæ ſunt ibi de eâ re tunc Acta conſcripta, nuſquam appareant; utpotè abolita, quòd ea non probâſſent Legati Apoſtolicæ Sedis, nec qui eos miſerat Hadrianus Papa confirmâſſet. Sanè quidem adverſatos ibi eſſe Legatos iis quæ contra Nicænam Synodum gererentur, nec ipſi Novatores *b* negant. Sed & ab Hadriano iiſdem fuiſſe magnoperè contradictum, ipſius quæ extat eorumdem confutatio ad Carolum Magnum conſcripta palàm oſtendit. Immò & cum Hadriano alios Epiſcopos paria ſenſiſſe, affirmat Hincmarus *c* Epiſcopus Rhemenſis. Quare & ipſius Caroli factum eſſe præcepto exiſtimandum eſt, ut reiectis iis quæ contra Nicænam Synodum geſta eſſent, ipſa tantùm Acta quæ contra Neſtorianos omnium conſenſus firmâſſet, integra remanerent; quòd probè ſciret piiſſimus & doctiſſimus Princeps, nulla Conciliorum decreta ſubſiſtere, quibus Romani Pontifices contradicerent. Id enim adeò indubitatum omnibus ſemper habitum eſt, ut & qui adversùs Nicænam Synodum commentarium ſcripſit qui fertur nomine Caroli, non ſolum negare non audeat; ſed contra id firmiter aſſerat ipſius etiam Francofordienſis Concilij

b *Magdeb. Cent. 3. cap. 9.*

c *Hincmar. Rhem. cont. Laudun. Epiſc. cap. 20.*

auctoritate, agnoſcentis iudicium ultimum controverſiarum eſſe ſolius Romani Pontificis; eiuſdémque argumenti virtute, reiiciat ipſe Septimam Synodum, quaſi ea (quod mentitur) non fuerit à Romano Pontifice confirmata.

IV. CAROLI NON ESSE LIBRUM CONTRA SEPT. SYNODO.

Quod autem eumdem librum Caroli eſſe, qui illi præfatur incertus auctor affirmat, ac vulgò creditum eſt; erroris inde videtur occaſio emanâſſe, quòd eius confutatio ad Carolum ſit ab Hadriano Papâ conſcripta; quandoquidem ad eum quis ſoleat reſcribere literas, à quo ſcriptas acceperit. Nec tamen negandum, de his ſcripſiſſe Carolum ad Hadrianum: verùm faſcem illum contradictionum haud eius fuiſſe, ſed aliorum, eorumdémque plurium auctorum, ex ipſius Hadriani reſponſione apertiſſimè quiſque colligere poterit; nempè tam ex ipſo contextu libri, variis ac diverſis diverſorum capitulis diſtincti (unde & ipſum, *Capitulare* Hadrianus nominat) quàm quòd Hadrianus cùm ipſe acerrimè invehatur in adverſarios, de ipſo Carolo nec leviter ſaltem queritur. Res autem ita accidit, ut qui Nicænam Synodum convellere laborarent, ſeorsùm ſinguli quæ reprehendenda putarent, Concilio Francofordienſi obtulerint; ab hoc verò eadem in unum faſciculum congeſta data Carolo fuerint, & ab ipſo miſſa ad Hadrianum. Namque huius operis ultimum dumtaxat capitulum ipſius Caroli fuiſſe, teſtatur idem Pontifex Hadrianus ad illud in fine reſpondens.

V. QUID PRO DAMNATIONE NIC. SYN. OBIECTUM FUERIT.

Ceterùm ad damnandam Nicænam Synodum permoti ſunt Francofordienſes Epiſcopi, non quidem odio Imaginum, quas haud ipſi reſpuebant, ſed quòd iidem contradictores, duo ei Synodo mendacia obtruſiſſent; unum, Nicænos Patres ſtatuiſſe, imagines eodem honore & cultu, quo ipſum Deum, venerandas eſſe; alterum, decretis eiuſdem Synodi Romanum Pontificem non præbuiſſe aſſenſum. Hæc enim duo præſuaſa fuiſſe, conſtat & verbis ipſius Capitularis voluminis. Ut non debeat videri mirum, ſi plerique Francofordienſes Patres his duobus mendaciis ſeducti, Concilium Nicænum tamquam profanum repudiaverint; aliique *d* posteà nonnulli abſque ullâ exactiori veritatis diſcuſſione, eidem damnationi adhæſerint. Quòd autem verè mendacia ſint, Synodum Nicænam caruiſſe Papæ auctoritate, & decreviſſe Imagines adorandas eſſe cultu latriæ; certiſſimè apparet, tum ex iis quæ dicta ſunt ſuperiùs in eâdem Synodo, tum ex ipſius Synodi Actis: itémque ex reſponſione Hadriani ad eiuſmodi Capitulare, quâ idem Pontifex quæcumque fuerant ab adverſariis obiecta pleniſſimè diluit. Ex quâ pariter abundè refellitur calumnia, quâ ſub Ludovico Imperatore, cùm hæc quæſtio iterùm retractaretur, iidem Nicænæ Synodi adverſarij, ipſi quoque Hadriano eumdem divinum Imaginum cultum falsò obiecerunt. Videlicèt homines iſti per vocem *Adorationis*, quâ Synodus Nicæna decreverat ſacras Imagines eſſe colendas, intellexerunt adorationem latriæ, cùm alioqui ipſi quoque docerent, Imagines non ſolùm non eſſe iniuriâ afficiendas, ſed & venerandas eſſe: adeò ut quæſtio potiùs videatur fuiſſe de modo adorationis, quàm de adoratione, ſive veneratione. Sed iam de his hoc loco ſatis; quæ alibi fuſiùs tractata habentur.

d *Chron. vet. Franc. Ionas Aurel. Vualfr. Strab. Amalar. Hincmar. Ado, Regino, & alij.*

[Tractat hæc pluribus Baron. ipſe Tom. IX. hoc anno & Bellar. Controverſ. de Imag. lib. 2. cap. 14. & 15. Sunt verò alij multi, qui hanc illorum ſententiam de Synodo Francoford. non comprobantes, omninò volunt eamdem Synodum definiſſe veritatem de adoratione Imaginum, & approbâſſe atque confirmâſſe Nic. Concilium: quod & validiſſimis rationibus, & antiquiorum auctorum teſtimoniis demonſtrant. Inter quod vide (ſi lubet) Vaſq. lib. 2. de ador. Imag. diſp. 7. cap. 5. & ſeq. & Suar. Tom. I. diſp. 54. ſect. 3.]

VI.

Ceterùm in eâ, quam diximus, ab Hadriano reſcriptâ ad Carolum epiſtolâ, illud quoque notandum eſt, eumdem Pontificem agentem de iis quę in Oriente, ſuaſione ipſius geſta eſſent, dum approbat reſtitutionem ſacrarum Imaginum in Concilio Oecumenico factam, queri tamen quòd iidem ab uno errore reverſi, in aliis duobus adhuc hærerent; dum ſcilicèt uſurpatas detinerent multas ſedes Epiſcopales & Archiepiſcopales, quæ Romanæ Eccleſiæ diœceſis eſſent, atque eiuſdem patrimonia quæ pro luminarium concinnatione & alimoniis pauperum ſub eo Imperio haberet, tunc ablata quando ſacras Imagines depoſuerunt, reſtituere detrectarent: de quibus vidimus, ipſum antehàc literis egiſſe apud Conſtantinum & Irenem Impp. Iam verò ad Carolum ſcribit, ſe rursùm de his commoniturum Conſtantinum; & ſi noluerit ea reſtituere, hæreticum eum pro eiuſmodi erroris, perſeverantia declaraturum. Ubi iterum audis, quod aliàs ex S. Gregorio Magno audiſti; nimirùm tranſire in hæreſim, obſtinatam occupationem iurium S. R. E. & ut hæreticum eſſe damnandum, qui eiuſmodi errorem monitus non corrigit.

HÆRETICUS ARGUITUR, QUI MONITUS NON RESTITUIT BONA ECCLES.

IESU CHRISTI AN. 795.
HADRIANI AN. 24.
CONSTANT. SOLIUS AN. 6.

I. CONST. IMP. RELICTA LEGITIMA UXORE, ALIAM SUBINTRODUCIT.

Anno Domini ſeptingenteſimo nonageſimo quinto, Indictionis tertiæ, Conſtantini Imp. ſine matre regnantis ſexto, idem Aug. ardore libidinis, abdicatâ menſe Ianuario, & monaſterio incluſâ Mariâ legitimâ coniuge, eo falſo prætextu quaſi ea vitæ ipſius inſidiata eſſet, menſe Auguſto *Theodotem* cubiculariam ducens, Auguſtam coronavit. Ex quo ſcelere magnæ ſunt in eâ Eccleſiâ inter Catholicos conflatæ diſcordiæ; aliis turpi adulatione illud approbantibus, aliis verò magnoperè deteſtantibus, qui eius rei causâ perſecutionem ſunt paſſi. Fuerunt inter iſtos præcipui, magni illi Abbates Plato, & Theodorus Studita, Orientalis Eccleſiæ lumina: qui quòd Imperatorem acerrimè de eo ſcelere redarguiſſent, immo & Theodorus (licèt ſanguine coniunctus Theodotæ) eumdem publicè excommunicatum pronunciâſſet; Plato quidem carcere incluſus; Theodorus verò cum pluribus aliis monachis, ſævè admodùm flagellatus, & in exilium pulſus eſt: qui & de his omnibus per literas & tabellarios certiorem reddidit Romanum Pontificem, à quo ob rem præclarè geſtam laudari meruit; & ſuo exemplo plurimos alios vicinarum provinciarum monachos atque ſacerdotes commovit ad anathema-

INDE A MULTIS ANATHEMATIZATUR.

tizandum eodem modo Imperatorem; cùm iam ubique qui cum poteſtate aliquâ præerant civitatibus, eius impuritatem ſectantes, uxoribus eiectis alias inducerent, & omnia libidinibus implerent.

II. TARASIUS CONST. EPISC. QUID IN HOC CERTAMINE.

Reſtitit quoque Imperatoris conatui viriliter Taraſius Patriarcha Cōſtantinopolitanus, etiam uſque ad comminationem excommunicationis; adeò ut nullâ arte adigi potuerit conſentire expulſioni Mariæ, & nuptiis ac coronationi Theodotes. Verùm cùm hæc per alium preſbyterum Ioſephum nomine, Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Oeconomum, peragi curâſſet Imperator; gravi anguſtiâ preſſus Taraſius, veritus ne nimis exaſperando Imperatoris animum (minantis iam ſe maiorum exemplo ſacras Imagines exturbaturum) faceret eum desertorem fidei Catholicæ, & perſecutorem Eccleſiæ; ſic illum erroris redarguit, ut tamen Eccleſiæ communione non privaverit. Quâ de cauſâ, & quòd non illum qui adulteram coronâſſet, ab Eccleſiâ abieciſſet, idem S. Plato, aliique nonnulli monachi, ab eiuſdem Taraſij communione abſtinuerunt. Hæc ſummatim ex iis quæ abundè hâc de re tradunt Theophanes in Annalibus Græcorum, prædictus Theodorus Abbas Studita in Rebus geſtis S. Platonis, Michaël monachus Studita in Actis eiuſdem S. Theodori, atque Ignatius itidem monachus in Vitâ Taraſij.

III. HADRIANI PP. OBITUS.

Quod ad res Occidentales pertinet; hoc eodem anno, ſeptimo Calendas Ianuarij, cœptâ iam à menſe Septembri Indictione quartâ *Hadrianus* Romanus Pontifex ex hâc vitâ migravit, cùm ſediſſet annos viginti tres, menſes decem, dies ſeptemdecim; ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri. Cuius diuturnior ſedes quàm felix fuerit rerum temporalium proſperitate, atque etiam virtute Evangelicæ Crucis (cùm videlicèt Rom. Eccleſia ſub Principibus Chriſtianiſſ. eidem obſequentibus, eamdémque defendentibus, locupletantibus, & in omnibus venerantibus floruit; aucta novâ ſobole converſorum ad fidem Infidelium populorum; vendicata à Longobardorum perfidiâ; & protecta à ſuperbâ Græcorum & illis cohærentium violentiâ) docent quæ diximus ſuis locis. Dicenda quoque plura, ſi ſupereſſent quadraginta quatuor ipſius Hadriani Epiſtolæ ad Carolum Magnum ſcriptæ, aliæque item ad alios datæ, quarum breviſſima tantummodò argumenta *a* continet ille Codex, cuius in Paulo meminimus. Quem etiam præter alia ſcripta, de quibus dictum eſt ſuperiùs, conſtat collegiſſe Conciliorum volumen, illúdque miſiſſe ad eumdem qui petierat Carolum, perfixâ præfatione, & epigrammate acroſtichis verſibus. Eſtque præterea auctor Ioannes diaconus, ab eodem Pontifice ex epiſtolis S. Gregorij Papæ duos conſcriptos libros. De munificentiâ verò eius, tum in profundendis erga pauperes eleemoſynis, tum in reparandis atque magnificentiſſimè ornandis cunctis Urbis Eccleſiis ac Cœmeteriis, necnon in reſtaurandis muris & aquæductibus eiuſdem civitatis, prorſùs mira habet Anaſtaſius: è quibus non omittendum de *Candelabro* in modum Crucis formato, quod penſile poſuit ante preſbyterium Eccleſiæ S. Petri, in quo ſuis diſtinctis locis apponi poterant mille trecentæ ſeptuaginta candelæ: conſtituítque ut quater in anno accenderetur, videlicèt in Natali Domini, in die Paſchatis, in natali Apoſtolorum, & in natali (hoc eſt die electionis) Romani Pontificis.

EIUS FELICITAS.

a [Recitat ea Bar. Annal. Tom. IX. hoc an. quæ pariter habētur ap. Magdeb. Cent. 8. Integras verò epiſtolas ipſas, immò & plures alias huius Pontificis, edidit poſt obitum Baronij, Iac. Gretſerus Soc. IESU, unà cum ceteris de quibus ſup. an. 757. II. in marg.]

MIRIFICUM CANDELABRUM.

IV. CAROL. MAGN. SOLLICITUS DE SEPULTURA ET ANIMA HADRIANI.

Obitum eius multis lacrymis deflevit Carolus *b* Magnus, qui eum ut patrem coluerat, & ut amicum plurimùm dilexerat. Cuius etiam ſepulchrum in Vaticanâ baſilicâ collocatum, regio ipſemet epitaphio decoravit; quod hodiéque extat pro foribus eiuſdem baſilicæ, & habetur deſcriptum apud Platinam. Sed & præterea religioſis officiis atque ſuffragiis eius animam proſecutus, pro ipsâ longè latéque per provincias ſibi ſubiectas, & alias externas, erogavit eleemoſynas: quas etiam in Angliâ exercuiſſe, comperitur in epiſtolâ *c* ad Offam Merciorum Regem ſcriptâ. Quàm multus enim Carolus fuerit in eleemoſynis toto Orbe Chriſtiano erogandis, Eginhardus teſtis eſt oculatus; qui ſcribit eas ipſum tranſmittere ſolitum etiam in Syriam, & Ægyptum, atque Africam: ob hoc maximè (ut ait) tranſmarinorum Regum amicitiam expetentem, ut Chriſtianis ſub eorum dominatu degentibus ſubvenire poſſet. Extátque titulus in eius Capitularibus *d De eleemoſyna mittenda in Jeruſalem propter Eccleſias Dei reſtaurandas.*

b *Eginard in Vit Car.*

c *Ext. ap. Malmesbur. lib. 2. Hiſt. Angl c. 14.*

CAROLI ELEEMOSYNÆ TOTO ORBE DIFFUSÆ.

d *Capitul. l. 4. in append. cap. 31. Ap. Baron. an. 799. in fi.*

V. LEO III. CREATUR.

Ceterùm poſt obitum Hadriani, neque die integrâ Sede vacante, eâdem quâ is obiit, creatus eſt eius ſucceſſor LEO huius nominis Tertius, patriâ Romanus, Aſuppij filius, anteà preſbyter; qui ab infantiâ fuerat in Veſtiario Patriarchij enutritus & educatus: vir (ut ait Anaſtaſius) divinis Scripturis pollens, omníque Eccleſiaſticâ diſciplinâ inſtructus, caſtus, mitis, facundus, & conſtans, eleemoſynarum largus, & infirmorum aſſiduus viſitator: cuius etiam ſanctitatem probat ipſa omnium conſenſu electio eius quam celerrimè facta. Reiicitur verò quæ nullâ ſubſiſtit firmitate fabella de Leone, quòd ſui exordio Pontificatûs paſſus carnis incendium ob formoſam mulierem eius manum exoſculantem, eam ipſe ſibi præciderit; ſtatuerítque ne deinceps manus, ſed pedes quis deberet oſculari Pontificis: cùm econtrà ante hæc tempora reperiatur moris fuiſſe oſculari pedes, manus numquam; multáque alia habeat eadem fabula, quæ prorſùs ut audiatur indignam reddant. Tribuiſſe verò eam alios vidimus Leoni Magno; ut ſic inconſtans mendacium inveniatur ubique.

IESU CHRISTI
AN. 796.

LEONIS III.
AN. 1.

CONSTANT. SOLIUS
AN. 7.

I. LEGATIO ET MUNERA À LEONE PP. AD CAROL. MAGN.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo nonageſimo ſexto, Indictione quartâ, in ipſo ſedis ſuæ & anni huius principio, Leo Romanus Pontifex legationem ad Carolum Magnum decrevit cum muneribus; nempè Clavibus aureis ex S. Petri ſepulchro ex more acceptis, atque Vexillo Romanæ Urbis. Quâ ex re Novatores tradunt, per Claves Carolum in poſſeſſionem immiſſum Romanæ Eccleſiæ; & per Vexillum, Romanæ Urbis. Ignorantes eiuſmodi dona à

Pontificibus mitti conſueviſſe Chriſtianis Principibus: ut de Clavibus teſtes ſunt quampluri- mæ ſancti Gregorij, aliorúmque Pontificum epiſtolæ, de quibus etiam ſæpè dictum eſt ſuperiùs: De Vexillo autem, invenies pariter inferiùs *a*, à Patriarchâ Ieroſolymitano ad eumdem Carolum loco benedictionis miſſum Vexillum, unà item cum Clavibus locorum ſanctorum. Honoràſſe verò Leonem Pontificem; ipſum Carolum Magnum dono Vexilli, eò quòd potentiſſimus eſſet Eccleſiæ Romanæ Defenſor, dicere quoque poſſumus. Rursùm autem hoc eodem anno ab ipſo Chriſtianiſſimo Principe Engelbertum Abbatem monaſterij S. Richarij, legatum miſſum eſſe ad Leonem, ad munera deferenda quæ ex theſauro Hunnorum erepto idem Rex fuerat conſecutus, Annales Francorum affirmant: de quo bello dictum eſt ſuperiùs.

a An. 800. V.

II.

Quo item anno miſſa pariter eſt legatio ad eumdem Leonem Pontificem ex Britanniâ à Rege Merciorum Kemulfo Offæ ſucceſſore, tam ſuo, quàm Epiſcoporum, atque magnatum, totiúſque populi regni ſui nomine, cum literis *b*: quibus reſpondens Pontifex, conceſſit quæ petierant circa diœceſes illius Regni.

b De geſt. Angl. continuat. lib. 1. cap. 12.

IESU CHRISTI
AN. 797.
LEONIS III.
AN. 2.
IREN. iter.
AN. 1.

I. CONST. IMP. OBCOECATIO, ET OBITUS.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo nonageſimo ſeptimo, Indictione quintâ, menſe Iulio, Conſtantinus Imp. inſidiis matris Irenes tentus in palatio Porphyrâ, ubi & natus erat, orbatus eſt oculis; unde mox ſubſecuta eſt mors: quod pluribus deſcribit Theophanes. Eo verò defuncto (in quo & genus Copronymi prorſùs extinctum tradunt, cùm parvulus, quem ipſe genuerat ex pellice, puer Leo nomine, iam ante ipſum Calendis Maij huius anni mortuus eſſet) in matrem rursùm Imperium eſt devolutum. Addit Theophanes, obtenebratum tunc eſſe Solem per dies decem & ſeptem, ita ut errarent naves maris; omnéſque dicerent, propter obcœcationem Imperatoris Solem obcœcatum radios ſuos retraxiſſe. Verùm nonniſi irato in eum numine, vindictam expoſcente de fuſo ab eo innocentium ſanguine, facta hæc eſſe idem auctor aſſerit. Planè *a* ſcelus eſſet omninò execrandum in matre, talia in filium committente; niſi (quod multi excuſant) iuſtitiæ eam zelus impuliſſet; quo nomine eadem poſt hæc meruit à pleriſque eius temporis Orientalibus viris ſanctiſſimis commendari. Quomodò verò ita è medio ſublato Conſtantino, qui ab eo fuerant aut carceribus incluſi, aut in exilium deportati, & inter eos eminentes Plato & Theodorus Archimandritæ, glorioſiſſimè reſtituti ſint; ac Conſtantinopolim advenientes, Taraſio eiuſdem civitatis Patriarchæ (poſtquàm Ioſephum presbyterum Theodotes pellicis coronatorem depoſuiſſet) reconciliati fuerint, indéque ad ſua ſe monaſteria receperint; atque ita pax reddita fuerit univerſæ Eccleſiæ: iſta omnia pluribus narrant ipſe Theodorus in Vitâ Platonis, & Michaël æquè monachus Studita in Rebus geſtis eiuſdem Theodori.

SOLIS OBTENEBRATIO.

a Hanc periodum habet Baron. an. ſuper num. VIII. ubi agit de paratis à matre inſidiis filio.

PAX REDDITA ECCLESIÆ.

II. In Occidente verò Barcinona Hiſpaniæ civitas, quæ à Francis defecerat, per Zatum Saracenorum Præfectum Carolo Magno reddita eſt. Cùm & Habdalla Saracenorum Princeps in Africâ, à fratre pulſus ad eumdem Carolum confugit; qui eum cum filio ſuo Ludovico in Hiſpaniam proficiſci iuſſit. Quo anno pariter res bellicæ eidem Carolo proſperè ſucceſsêre. Cùm autem degeret Aquiſgrani, ſuſcepit legationem à Conſtantino Imp. anteà miſſam; ſed eius audita nece, omnia vana ceſsêre.

IESU CHRISTI
AN. 798.
LEONIS III.
AN. 3.
IREN. iter.
AN. 2.

I. ANNO Domini ſeptingenteſimo nonageſimo octavo, Indictione ſextâ, in Oriente Arabes Saraceni ſub duce Habdimelech, cùm petenti pacem Irenæ Imperatrici negàſſent; infeſto agmine progreſſi Conſtantinopolim uſque, eius ſuburbia deprædati ſunt, onuſtique ſpoliis abierunt. Hæc Theophanes pluribus. Eorum verò occaſione factum eſt, ut Theodorus Archimandrita, de quo ſæpè dictum eſt ſuperiùs, quò ab horum infeſtatione monachos ſibi ſubditos ſalvos redderet, eoſdem Conſtantinopolim duxerit, atque ampliſſimum Studij monaſterium, iam diù à monachis parùm frequentatum, habitare cœperit; unde & *Studitæ* cognomen conſecutus eſt. Rem geſtam Michaël his præſens, unúſque ex his monachis narrat: qui & numerum monachorum ad decem perveniſſe centenaria affirmat: & occaſione laboris operum manuum ſingulis præſcriptorum, deſcriptioniſque librorum ab ipſis fieri ſolitorum, agit de ſcriptis eiuſdem Theodori (præter libros quinque Epiſtolarum ad diverſos) quæ tam metro quàm ſolutâ oratione adverſùs hæreticos Iconoclaſtas, & ad monaſticas regulas, aliáſque res Eccleſiaſticas ſpectantia edidit: quæ quidem magnâ ex parte deſiderari videntur.

THEOD. STUDITA CONSTANTINOPOLIM SE RECIPIT.

II. Miſiſſe hoc item anno Irenem Auguſtam Legatos ad Carolum Magnum, veteres tradunt Annales Francorum; auditóſque ab eo Aquiſgrani, ac redditum illis, quem peterent, Siſinnium fratrem Taraſij Patriarchæ, olim in bello captum. Quo pariter anno (ut vetus habet Chronicon à Pithœo editum) Hadofuns, ſive Adefonſus, aut Alfonſus, cognomento Caſtus, Gallæciæ & Aſturiæ Rex, per Legatos Papilionem miræ pulchritudinis, & ex prædatâ Ulyſſiponâ inſignia victoriæ ſuæ, loricas, mulos, captivóſque Mauros, eidem Carolo miſit; quocum magna ei interceſſerat neceſſitudo, utroque Rege pietate, ſicuti & fortitudine, inſigni.

MUNERA ALFONSI CASTI AD CAR. MAGN.

Iesu Christi
An. 799.
Leonis III.
An. 4.
Iren. iter.
An. 3.

I. Anno Chriſti ſeptingenteſimo nonageſimo nono, Indictione ſeptimâ, nepotes Hadriani Romani Pontificis, Paſchalis Primicerius, & Campulus Sacellarius Eccleſiæ Romanæ, invidiâ tabeſcentes ob Leonis electionem, cùm ſeptimo Calendas Maij idem Leo Papa ſolemni ritu Litanias Maiores cum univerſo Clero ac populo celebraret; in ipſo itinere armati cum ſuis ſequacibus occurrentes ante monaſterium SS. Stephani & Silveſtri, populum inermem exturbarunt, Leoni verò crudeliter cæſo oculos eruerunt, & linguam præciderunt, eumdémque intra Eccleſiam monaſterij tractum, ante ipſum altare, plagis diverſis proſciderunt, ac ſemivivum cuſtodiæ tradiderunt. Sed cùm rurſùm inde noctu in monaſterium S. Geraſimi ad arctiorem cuſtodiam ductus ab iis eſſet, accidit eâdem nocte ingenti divino miraculo, per interceſſionem SS. Apoſtolorum, ut viſum receperit, & lingua ei reſtituta fuerit. Quapropter inde ſuorum quorumdam induſtriâ clam in Vaticanum abductus, mox cooperantibus Legatis Caroli Magni, ab Spoletano Duce Winigiſo, qui repentè cum exercitu advenerat, ductus Spoletum, paucis pòſt diebus ad eumdem Regem Chriſtianiſſimum properavit: à quo honorificentiſſimè Paderburnæ in Saxoniâ ſuſceptus, poſt aliquod tempus cum ampliſſimo Francorum Antiſtitum & Optimatum comitatu, Romam rediit in fine menſis Novembris.

Quam execranda in Leonem PP. commiſſa.

Recurrit ad Carol. Magn.

II. Rem autem geſtam, præ ſceleris immanitate declamato ubique facinore, tam Occidentales quàm Orientales Hiſtoriarum Scriptores ſunt proſecuti: quam exactiùs deſcripſerunt veteres Francorum Annales, & Anaſtaſius. Sed fuit eadem tunc carmine egregiè ſcripta ab Alcuino (ut ſtylus arguit) nuper verò edita a, in quâ nonnulla habentur quæ prætermiſſa noſcuntur ab aliis, quorum delecteris ſicut veritate, ita & rerum tunc temporis geſtarum varietate. Porrò conſtat habitam Romæ à delegatis Caroli Magni quæſtionem de iis qui tam enormia ſcelera perpetrâſſent; capitiſque in eos ſententiâ latâ, ipſius Pontificis petitione exilio dumtaxat mulctatos eſſe. Verùm huius cauſæ cognitionem pleríque in ſequentem annum referunt, poſtquàm Carolus Romam venit; quando & actum eſt de quibuſdam criminibus, ab iiſdem peſtiferis viris Leoni obiectis.

a *Ap. Caniſ. Antiq. Lect. Tom. 2.*

Iesu Christi
An. 800.
Leonis III.
An. 5.
Iren. iter.
An. 4.

I. Anno Chriſti octingenteſimo, Indictione octavâ, Carolus Magnus, celebrato Paſchali feſtò apud Centulum, ſeu Centuſam, in Abbatiâ S. Richarij, per litus Oceani veniens Rotomagum, inde per Sequanam & Ligerim profectus eſt Turonos ad ſepulchrum S. Martini, orationis causâ: ubi & defunctam pridie Nonas Iulij Luitgardem coniugem, piam valdè feminam, ſepelivit. Poſt hæc habuit *Conventum* generalem *Moguntiæ*; inde Italiam versùs iter arripiens, ut Romanam Eccleſiam impiorum factionibus perturbatam, in ſecuritatem priſtinam reſtitueret; cùm Ravennam perveniſſet, præmiſſo exercitu cum Pipino filio adversùs Beneventanos in Romanam Eccleſiam tunc infeſtos, ipſe Romam pergens, obvium habuit apud Numentum, ipſum Leonem Papam; & ab eodem mox in Urbem reverſo honorificentiſſimè ſummâ omnium gratulatione exceptus eſt octavo Calendas Decembris. Poſt aliquot verò dies, inquiſitione factâ de criminibus quæ Leoni Pontifici ab adverſariis obiecta erant, cùm nullus ea probaret, ipſe Pontifex coram omni populo, in baſilicâ S. Petri Evangelium ferens, ambonem conſcendit, invocatióque S. Trinitatis nomine, de illis ſe iureiurando purgavit. Hæc ex Annalibus ſub Ludovico Caroli filiò ſcriptis, & ex aliis à quibus vita eiuſdem Caroli contexitur.

Caroli Magni adventus in Urbem.

II. Quomodò autem Leonis Papæ cauſa tractata fuerit, accuratiùs narrans Anaſtaſius, ait Carolum Magnum congregâſſe in Eccleſiam S. Petri Antiſtites omnes Italiæ & Franciæ, necnon Optimates Francorum & Romanorum, ut crimina eidem Pontifici obiecta examinarentur. Omnes verò Antiſtites uno ore dixiſſe; *Nos Apoſtolicam Sedem, quæ eſt caput omnium Dei Eccleſiarum, iudicare non audemus: nam ab ipſâ nos omnes & Vicario ſuo iudicamur; ipſa autem à nemine iudicatur, quemadmodùm antiquitùs mos fuit: ſed ſicut ipſe Summus Pontifex conſuevit, iubeat, canonicè obediemus.* Túncque Leonem ambone aſcenſo, coram omnibus ſe iureiurando ſuper ſancta Evangelia ab obiectis purgâſſe; ídque factum eſſe Idibus Decembris. Cuius quidem purgationis totidem verbis concepta formula habetur in libro ſacrorum Rituum Romanæ Eccleſiæ, quem vetuſtas Romanum Ordinem appellavit, his verbis; *Ego Leo Pontifex S. R. E. à nemine iudicatus, neque coactus; ſed meâ voluntate impulſus, purgo me præſentibus vobis coràm Deo & Angelis eius, qui conſcientiam novit, & B. Petro Principe Apoſtolorum in cuius conſpectu conſiſtimus, neque ſceleratas res quas mihi obiiciunt perpetrâſſe, neque perpetrari iuſſiſſe: Deum teſtans, in cuius iudicium venturi ſumus, & in cuius conſpectu conſiſtimus. Et hoc facio, non legibus ullis obſtrictus, neque hanc conſuetudinem aut decretum in ſanctâ Eccleſiâ ſucceſſoribus meis, & fratribus Coëpiſcopis imponere cupiens: ſed ut certiùs iniquis vos ſuſpicionibus liberem.*

Leo PP. iuramento ſe purgat à criminibus obiectis.

III. Ceterùm qui annos Redemptoris à Natali die Domini auſpicari ſunt ſoliti, in ſequentem Chriſti annum octingenteſimum primum reiiciunt coronationem Caroli Magni in Imperatorem, quæ ipſo die Natali Domini facta eſt: qui autem à Calendis Ianuarij initium anni ſumere conſueverunt (ut & nos facimus) hoc anno Domini octingenteſimo ipſam ponunt. Nam quòd Theophanes factam ſcribit ipſis Calendis Ianuarij, Latinos omnes adverſantes

Carolus Magnus coronatur Imperator.

habet. Porrò de ipsâ agens Anaſtaſius, ait Natali die Domini in Eccleſiam B. Petri univerſo Clero, & Populo, atque Optimatibus congregatis; dum ante Confeſſionem Beati Petri ab oratione Carolus ſurgeret, Leonem Pontificem propriis manibus coronam Imperialem eius capiti impoſuiſſe, & Imperatorem Romanorum pronunciâſſe: túncque univerſos adſtantes unâ voce ter acclamâſſe, Carolo piissimo Augusto à Deo coronato, Magno, Pacifico, Imperatori Romanorum, Vita et Victoria: & mox eumdem Pontificem unxiſſe cum oleo ſancto. Nec omiſit Imperator iuramento tunc ſe obligare Romanæ Eccleſiæ Defenſorem: quod iusjurandum iiſdem verbis concipi à poſteris etiam ſolitum, ita relatum habetur in eo quem diximus libro ſacrorum Rituum a; *In nomine* Christi *ſpondeo, atque polliceor ego Carolus Imperator coram Deo, & Beato Petro Apoſtolo, me protectorem ac defenſorem fore huius S. R. E. in omnibus utilitatibus, quatenùs divino fultus fuero adiutorio, prout ſciero, poteróque.* Porrò dum agit de eâdem coronatione Einhardus *b*, ſeu Eginhardus, qui affuit, eam confectam affirmat non ſolùm ipſo Carolo nihil præſciente; ſed etiam adeò averſante, ut diceret ſe eo die, quamvis præcipua ſolemnitas eſſet, Eccleſiam non intraturum fuiſſe, ſi conſilium Pontificis præſcire potuiſſet.

Iuramentum Carol. Mag.

a [Impugnavit hoc iuramentum, tamquam eſſet fictitium, Goldaſtus: ſed refellit eius ineptias Gretſerus cap. 4. Apologiæ Biron. de quâ diximus ad an. 774. poſt num. IV.]

b *Egin. in Vit. Carol. Mag.*

IV.

Haud verò ipſe tantùm Eginhardus, aut Anaſtaſius, de collatâ per Leonem Romanum Pontificem Imperiali dignitate Carolo Magno ſunt teſtes; ſed & fatentur id ipſum (ut uno verbo dicam) Latini omnes & Græci auctores, Quod autem eiuſmodi Tranſlatio Imperij ab Oriente in Occidentem, ubi poſthàc ſemper ſtetit, & hactenùs perſeverat, divino conſilio facta fuerit magno Reipubl. Chriſtianæ emolumento, & Imperij Orientalis deſolatio, & alia eventa ſatis ſupérque demonſtrârunt. Nec verò id potuiſſe convenientiùs fieri quàm per Romanum Pontificem, totius Chriſtianæ religionis Antiſtitem, & ſummum Eccleſiæ Catholicæ viſibile caput, paſtorémque univerſi gregis Chriſti; nec decentiùs quàm in Carolum Magnum, Regem totius Occidentis potentiſſimum, eumdémque Chriſtianiſſimum, piiſſimum, iuſtiſſimum, fortiſſimum, doctiſſimum, de Religione Chriſtianâ, Eccleſiâ Catholicâ, Sede Apoſtolicâ, ſtatu publico, ſemper in omnibus optimè meritum; nec denique opportuniori tempore, quàm cùm iacerent abſque poſſeſſore iura Occidentalis Imperij, & periculum immineret ne caderent in ſchiſmaticos Principes à fide Catholicâ extorres, aut in Chriſtianæ religionis infenſiſſimos hoſtes Saracenos: nemo prudens & rerum æquus æſtimator, non affirmabit; nec inficias ire poterit, totum id Dei opus fuiſſe, eiúſque mirabili conſilio ſapientiſſimè diſpoſitum. Quæ verò Carolus poſt coronationem ſuam, ingentis pretij donaria obtulerit præcipuis Urbis Baſilicis, addit Anaſtaſius ſuperiori narrationi, enumerans illa.

[De huiuſmodi Tranſlationis Imperij convenientiâ, déque Sedis Apoſtolicæ, Romanique Pontificis eâ in re auctoritate, fusè agit Baronius hoc anno, refutans etiam quæ adversùs eam ſcripſerunt Novatores; ac nihilominùs Lectorem remittens ad copioſiorem Tractatum, quem de his conſcripſit Bellarminus adversùs Illyricum & alios Centuriatores. Qui quidem Tractatus cùm ab aliis poſtmodùm impugnatus fuerit, fuit rursùm & ipſe propugnatus à Iac. Gretſ. Tom. II. Defenſ. Bellarm.]

V.

Eodem autem die quo Leo Pontifex coram populo ſe purgavit, Zacharias presbyter, quem Carolus Magnus ad loca ſancta Ieroſolymam cum amplis eleemoſynis miſerat, Romam rediit cum duobus monachis, quos Ioannes tunc Patriarcha Ieroſolymitanus ad eumdem Carolum direxit: qui benedictionis causâ Claves Sepulchri Dominici ac loci Calvariæ, claves etiam civitatis ac montis Oliveti cum Vexillo detulerunt. Hæc ex Annalibus Francorum in Vitâ Caroli Magni. De quibus monendus lector; cùm ſit de Carolo ſcriptum, eum recuperâſſe Terram ſanctam, quia eiuſmodi claves recepit; errorem ex eo natum eſſe, ut id factum armis dixerint alij. Sed nonniſi donatione Regis Saracenorum Aaronis id eveniſſe, iam ſuperiùs ex Eginhardo dictum eſt.

Claves S. Sepulchri et civitatis Ieruſalem miſſæ ad Carol. Imp.

II.

Sed & hoc eodem anno, quo expeditio Caroli Magni adversùs Beneventanos viguit, contigit quod Agobardus *c* Archiepiſcopus Lugdunenſis narrat; diſſeminatam eſſe in Galliis quamdam ſtultitiam, cùm eſſet mortalitas boum, ut dicerent Grimoaldum Ducem Beneventanorum tranſmiſiſſe homines cum pulveribus, quos ſpargerent per campos & montes, prata & fontes, eò quod eſſet inimicus Carolo, & de ipſo ſparſo pulvere boves morerentur: ac propter eam cauſam multos comprehenſos fuiſſe, & aliquos occiſos, pleróſque autem affixos tabulis in flumen proiectos; quos ita diabolus excæcâſſet, ut ipſi ſibi eſſent teſtes fallaces ad mortem, aſſerentes ſe habere talem pulverem, & ſpargere. Hæc Agobardus; qui admiratur vulgi ſtoliditatem, credentis fieri potuiſſe tum ut tantus pulvis per tam diſſitas regiones portaretur, tum ut eo ſoli boves morerentur, non etiam cetera animalia.

c *Agob. cont. opin. vulgi de grand. & tonitr. in fi.*

De pulvere ſparſo ad interficienda pecora.

Iesu Christi
An. 801.
Leonis III.
An. 6.
Caroli Mag. 1.
Iren. iter. 5.

I.

Anno Domini octingenteſimo primo, Indictione nonâ (ut habent Annales Francorum in Vitâ Caroli Magni) pridie Calendas Maij; horâ noctis ſecundâ, terræmotus maximus factus eſt, quo & tota Italia graviter corruerunt. Meminit quoque eiuſdem terræmotûs Anaſtaſius, aitque eo concuſſam eſſe Eccleſiam B. Pauli Apoſtoli: quam Leo Papa in meliorem ſtatum redegit; tantiſque eam, ſicut & alias Urbis Eccleſias, ornamentis atque donariis ditavit, ut ſtuporem afferant legentibus quæ de iis in Vitâ ipſius narrat Anaſtaſius.

Terræmotus ingens in Italia.

II.

Hoc eodem anno Incarnationis Domini octingenteſimo primo, Indictione nonâ, regni Caroli in Franciâ trigeſimo tertio, in Italiâ vigeſimo octavo, Conſulatûs autem ſive Imperij primo, editæ reperiuntur *a* eiuſdem Imperato-

a *Sigon. lib. 4. Reg. Ital. hoc an.*

PROMULGATIO LEGUM CAROLI MAG.

ris Caroli Leges, quæ Mutinæ adhuc legi dicuntur: quibus quidem (ut ait ipſe in præfatione, quæ eiſdem appoſita legitur) ea quæ in legibus Longobardorum prætermiſſa eſſent, iuxta rerum ac temporum conſiderationem addere curavit. De quibus etiam agens Eginhardus, ait Carolum poſt ſuſceptum Imperiale nomen, cùm adverteret multa legibus populi ſui deeſſe, cogitâſſe quæ deerant addere, & diſcrepantia unire, atque prava corrigere: verùm in his nihil aliud ab eo factum eſſe, quàm quòd pauca capitula legibus addiderit; omniúmque nationum quæ ſub eius ditione erant, iuxta quæ ſcripta non eſſent, literis mandari fecerit.

III. — b Diſt. 19. c. 3. Extat etiam in Concil. Tribur. c. 30. — SENTENTIA CAROLI DE OBEDIENTIA EXHIBENDA SEDI ROM. — c 11. q. 1. c. volumus. 37. Extat integrum in Capitul. Franc. lib. 6. c. 281. — QUANTUM DETULERIT FORO ECCLES. — Quâ de re v. de Gretſ. lib. 2. Defenſionis Apol. Bar. cont. Gold. Replic. cap. 24.

Porrò numerant viginti tria capita legum Caroli Magni, quorum duo reperiuntur recitata à Gratiano; nempè unum *b* de iis qui utuntur literis falſis Romani Pontificis; ubi auream illam ſententiam inter alia poſuit, *In memoriam B. Petri Apoſtoli, honoremus Sanctam Romanam & Apoſtolicam Sedem, ut quæ nobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis, eſſe debeat Eccleſiaſticæ magiſtra rationis. Quare ſervanda eſt cum manſuetudine humilitas; ut licèt vix ferendum ab illâ ſanctâ Sede imponatur iugum, tamen feramus, & piâ devotione toleremus*, &c. quod ipſum capitulum recitatum etiam habetur in Concilio Triburienſi. Alterum verò caput eſt *c* de Epiſcoporum Iudiciali Foro; cui quantùm Rex & Imperator pius, exemplo Theodoſij Aug. detulerit, docet ipſe legis contextus, qui omnibus patet. Hæc porrò tanti Principis ſtatuta audiant, & erubeſcant illi qui eis penitùs adverſarias leges condunt; timeántque, nequando, ſi iſta facere perſeverant, Deus vindex exurgens virga furoris ferreâ tamquam vas figuli confringat eos: atque exemplo Caroli diſcant, ex obedientiâ erga Sedem Apoſtolicam, & obſervantiâ legum Eccleſiaſticarum, Regna & Imperia propagare, ac firmiter ſtabilire. Ceterùm quem parciſſimum vidimus in novis condendis legibus, idem in veteribus reſtituendis multus fuit: colligíque iuſſit centum ſexaginta octo capitula Legum Eccleſiaſticarum ex ſacroſanctis Conciliis atque decretis Summorum Pontificum, ut per ea in Eccleſiâ diſciplina vigeret: ubi & imitandâ animi ſummiſſione, *devotum* ſe indigitat *ſanctæ Eccleſiæ defenſorem, humilémque adiutorem*; excusátque non ſe præſcribere leges Epiſcopis; ſed admonere ut ipſi paternas ſanctiones cuſtodiri facerent.

IV. S. SALVII EPISCOPI ENGOLISMENSIS MARTYRIUM.

Hoc eodem anno ponit Sigebertus martyrium *S. Salvij* Engoliſmenſis Epiſcopi, qui prædicationis Evangelicæ causâ cum *Superio* ſocio Valentianas progreſſus, ibi martyrium cum eodem ſocio ſuo conſecutus eſt. Quorum corpora in ſtabulo iumentorum defoſſa (Beati quidem Salvij ſubtùs, & comitis ex tranſverſo in formam Crucis) taurus à reliquis animalibus, & ab immunditiâ conſervavit: viſáque ſunt etiam à diverſis luminaria in ſtabulo. De quibus ter ab Angelo divinitùs admonitus Carolus Imp. ut eorum corpora quæreret; idem illa ex manifeſtis indiciis inventa, in Eccleſiam ſancti Martini tranſtulit, ubi uſque hodie ſignis & miraculis coruſcant: interfectores autem eorum gravi pœna mulctavit, quos & magis ultio divina perſecuta eſt. Hæc Sigebertus in Chronico, & Molanus in natalibus Sanctorum Belgij.

V. IRENE AUG. RELAXAT TRIBUTA. — d Theod. Stud. 1. ep. 7.

De rebus autem Orientalibus anni huius illud viſum magni momenti, quod Theophanes ait Irenem piam Imperatricem Conſtantinopoli civilia remiſiſſe tributa: quod quidem quanti momenti fuerit, cùm anteà omnis generis mercatores, opifices, agricolæ, aliíque eiuſmodi homines graviſſimo premerentur onere; docet epiſtola *d* Theodori Studitæ gratulatoria, tunc ad eamdem Auguſtam ſcripta.

IESU CHRISTI
AN. 802.
LEONIS III.
AN. 7.
CAROLI MAG. 2.
NICEPHORI 1.

I.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſecundo, Indictione decimâ, miſſi ſunt (inquit Theophanes) Conſtantinopolim legati à Carolo Magno Imp. & à Leone Romano Pontifice ad Irenem Auguſtam, pro pace & perpetuâ concordiâ ineundâ. Fuiſſe autem miſſos Legatos, Ieſſe Epiſcopum Ambianenſem, & Elinigaudium Comitem, Ado tradit anno ſequenti, de eorum reditu agens. Auctórque eſt Zonaras, Carolum expetiiſſe coniugium Irenes, ipſámque minimè abhorruiſſe. Porrò quaſi Legati advenîſſent, non ad conciliandas nuptias; ſed ad ſpectandam tragœdiam; omnia ſub eorum oculis continuò mutata ſunt, nam Conſtantinopoli cùm adhuc eſſent, pridie Calendas Novembris (cœptâ iam à menſe Septembri Indictione undecimâ) NICEPHORUS Patricius & Logotheta generalis, ingenti perfidiâ atque ingratitudine tyrannidem arripiens, ipſam Irenem in ordinem redegit, & in exilium in inſulam Leſbum deportavit, quam rem geſtam exactè deſcribit Theophanes.

IRENE DEPONITUR, NICEPHOR. IMPERAT.

II.

Poſt quæ Legati Caroli, acceptis à Nicephoro novo Auguſto literis pacis, Conſtantinopoli receſſerunt unà cùm aliis Legatis ipſius Nicephori, nempè uno Epiſcopo ac tribus Abbatibus: perveneruntque omnes anno ſequenti ad Carolum in Germaniam: ubi rurſùm firmatâ pace, iidem Legati Nicephori Conſtantinopolim reverſi ſunt; ut narrant Ado, & alij anno ſequenti. Quòd verò ad fidem Nicephori ſpectat; Catholicus licèt haberetur, tamen multipliciter impius ſemper apparuit; quòd ſcilicèt (ut Theophanes eſt auctor) faveret Iconoclaſtis, probaret Manichæorum hæreſim, derideret colentes divina mandata, ſacra ut profana haberet, Eccleſiaſticam immunitatem peſſumdaret, maximéque averſaretur Romani Pontificis communionem: præter impietatem de iis quæ pertinent ad politicum ſtatum.

NICEPH. IMP. OMNI EX PARTE IMPIUS.

III. CONCIL. ALTINENSE OB CÆSUM PATRIARC. GRADEN. — a Rec Bar. Tom. IX. hoc an.

Intereà in Occidente hoc pariter anno celebrata reperitur SYNODUS ALTINENSIS ab Epiſcopis eius provinciæ, præſidente ipſi *Paulino* Patriarchâ Foroiulienſi, ſive Aquileienſi, à quo ſcripta extat *a* Synodalis epiſtola ad Carolum Magnum Imperatorem. Cauſa autem celebrandæ Synodi fuiſſe videtur immane ſcelus à Ioanne Duce Venetorum perpetratum;

tratum; cùm in Gradenſem furens Patriarcham nomine pariter Ioannem, oppido vi capto, eumdem è turri præcipitem dedit, alioſque eiuſdem Eccleſiæ ſacerdotes interemit; quod videlicet idem Ioannes Patriarcha Chriſtophorum quemdam hominem Græcum rogatu Tribunorum Venetiarum excommunicâſſet, quem Ioannes Dux in gratiam Nicephori Imp. Epiſcoporum conſtituiſſet Ulivolenſem. Hæc quidem produnt Annales Veneti. Paulini verò ſtudium Carolum Magnum implorantis, illud fuiſſe videtur, ut eum adversùs Venetos in ultionem tanti ſceleris provocaret. Quem quidem Paulinum pauló pòſt hoc ipſo anno defunctum eſſe, habent veteres Annales Franciæ à Pithœo editi: eumdémque dum vixit, & poſt mortem miraculis claruiſſe, in monumentis Aquileienſis Eccleſiæ legitur.

DE PAULINO PATRIARC. FOROIUL.

IV. Laudatiſſimus planè ac doctiſſimus vir; cui cum Albino Flacco huius ſæculi face ſummam interceſſiſſe familiaritatem, teſtantur plures quæ adhuc extant *b* eiuſdem Albini ad eum ſcriptæ epiſtolæ. Fuiſſe verò ante Patriarcharum artis grammaticæ profeſſorem, eumdémque Carolo Magno charum, declarat ipſius Caroli diploma quo ei nobilem villam Laberianum donavit, quod eſt in eius Vitâ deſcriptum. Docuiſſe namque Grammaticam hoc ſæculo etiam homines Eccleſiaſticos, conſtat ex Eginhardo *c*, & Lupo *d* Abbate Ferrarienſi, huius temporis auctoribus. Quo quidem nomine plurimùm Carolo Magno debet hoc ſæculum, quòd bonas literas penitùs collapſas reſtituit; ut inter alios teſtes ſunt idem Lupus, ac Ionas *e* Aurelianenſis Epiſcopus. Traditque Angeſiſus *f* Abbas, & confirmat Concilium *g* Cabilonenſe, eumdem Imp. conſtituiſſe in ſingulis monaſteriis & Epiſcopiis, ſtudia Grammaticæ, Muſicæ, & Arithmeticæ. His addunt alij, Pariſiis tunc Scholas publicas erigi cœptas, atque ſtudio ſucceſſorum Regum præ ceteris maiori claritate fulſiſſe. Sed & conſtitutas eſſe Scholas Literarum Latinarum & Græcarum in Eccleſiâ Oſnaburgenſi in Saxoniâ, ut ad uſum legationum in Orientem mittendarum pueri erudirentur; conſtat ex privilegio *h* ab ipſo Carolo eidem Eccleſiæ conceſſo.

b Tom. 1. Ant. Lect. Caniſ. ep. 59. & ſeqq.
c Egin. in Vit. Carol.
d Lup. ep. 1.
BONÆ LITERÆ A CAROLO MAGNO RESTITUTÆ.
e Ion. Aurel. praf. comment. adv. Claud. Taurin.
f Angeſ. lib. 1. Capitul.
g Conc. Cabil. c. 3.
h Ext. ap. Crantz. hiſt. Saxon. lib. 1. cap. 2.

IESU CHRISTI
AN. 803.
LEONIS III.
AN. 8.
CAROLI MAG. 3.
NICEPHORI 2.

I. ANNO Chriſti octingenteſimo tertio, Indictione undecimâ, menſe Auguſto, mortua eſt in exilio Irene Auguſta, ærumnis confecta Nicephori tyranni ſævitiâ; quâ etiam plurimi alij viri illuſtriſſimi perempti ſunt. Sed & menſe Iulio *Bardanes*, cognomento *Turcus*, Præfectus Orientis, invitus ab exercitu Imperator acclamatus, eo mox nomine depoſito monaſticum habitum ſuſcepit: quem nihilominùs paulò pòſt contra fidem datam Nicephorus luminibus privavit; qui verò ipſi adhæſerant omnes principes punivit, exercitúmque ipſum exauctoravit. Præterea STAURATIUM filium ſuum Auguſtum coronari per Taraſium Patriarcham fecit; quamvis eſſet inutilis modis omnibus ad tantam dignitatem, tam aſpectu, quam robore & ſenſu. Denique idem Nicephorus menſe Auguſto adversùs Arabes pugnans, poſteriores tulit; vixque à diſcrimine vitæ per ſuos ereptus eſt. Iſta omnia pluribus Theophanes hoc anno.

DE REB. IMPERII ORIENTALIS.

IESU CHRISTI
AN. 704.
LEONIS III.
AN. 9.
CAROLI MAG. 4.
NICEPHORI 3.

I. ANNO Domini octingenteſimo quarto, Indictione duodecimâ, cùm eſſet Carolo Magno nunciatum, CHRISTI *Sanguinem* in Mantuâ civitate fuiſſe repertum, petiit ipſe à Leone Papâ, ut huius rei veritatem inquireret. Qui Mantuam hâc religioſâ occaſione adveniens, inde quoque Imperatorem in Gallias convenit: cum quo Natali Domini in villâ Cariſiaco celebrato, indéque Aquiſgranum cum eodem progreſſus, non multos poſt dies Romam rediit; honorificentiſſimè ab Imperatore ſuſceptus, atque dimiſſus. Hæc ſummatim Annales Francorum in Vitâ Caroli per ſingulos annos digeſtâ. Sed quod ad Sanguinem Chriſti pertinet; re multum examinatâ, inventus eſt & comprobatus de illo fuiſſe, qui ex Chriſti corpore fluxit tempore Paſſionis eius; non autem de illo qui Beryti (ut vidimus) ex ſacra Crucifixi Imagine fluxerat. De quâ veritate extare dicuntur ſacra diplomata Romanorum Pontificum; ut de his non ſit ampliùs dubitandum.

DE SANGUINE CHRISTI REPERTO APUD MANTUAM.

II. Quod verò ſpectat ad res geſtas à Leone in Germaniâ; prolixè de iis agens qui præſens adfuit, S. Ludgerus primus Monaſterienſis Epiſcopus in epiſtolâ *a* ad Rixfridum Epiſcopum Traiectenſem, tradit eum in Germaniam adveniſſe cum magnâ ſolemnitate ſuorum Cardinalium, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & Primatum; atque ab Imperatore Imperialiter cum ſuis ſuſceptum, inter multa pietatis ſuæ opera, tum Aquiſgrani in Palatio, tum in pleriſque aliis Galliæ & Germaniæ locis, Eccleſias & altaria conſecrâſſe, & ubique Indulgentias eis contuliſſe. Sed & Werdam cum Imperatore accedentem eiuſdem rogatu *S. Swibertum*, poſt lectam ipſius ſanctiſſimam Vitam, innumeráque miracula, póſtque actas preces ac celebrata ieiunia; de conſenſu Cardinalium, ceterorúmque Prælatorum, ſolemni ritu inter ſacratiſſimum Miſſæ officium, ſanctorum Confeſſorum catalogo adſcripſiſſe pridie Nonas Septembris; & inſtituiſſe illum diem ab incolis feſtivè celebrandum, atque ad divina confluentibus Indulgentias conceſſiſſe: denique multa ab ipſo Carolo Imp. aliiſque ſingulis adſtantibus dona oblata eſſe ad conficiendam pretioſam capſulam, in quâ Sancti Reliquiæ collocarentur. Habet inſuper de puero nepote Archiepiſcopi Colonienſis tunc aquis ſubmerſo, & virtute eiuſdem S. Swiberti in

RES GESTÆ A LEONE PP. IN GERMANIA.
a Ext. ap. Sur. 1. Mart. in Append. ad Vit. Swib.
CANONIZATIO S. SWIBERT.

vitam revocato. Ex his autem omnibus corrigendi videntur Francorum Annales, dum aſſerunt Leonem hâc peregrinatione nonniſi octo dies apud Carolum manſiſſe: neque enim tot & tanta quæ Lugderus recenſet, intra adeò breve temporis ſpatium peragi potuiſſe putantur.

III. ALCUINI OBITUS, ET ÆTAS. Hoc item anno (ut ſcribit Odorannus monachus Senonenſis in ſuis Annalibus) Alcuinus, qui & Albinus cognomento Flaccus, de quo plura ſuperiùs, idémque Abbas S. Martini Turonenſis civitatis à Carolo Magno conſtitutus, ex hâc vitâ migravit; idque decimoquarto Calendas Iunias, ut traditur in ipſius epitaphio *b*. De cuius ſcriptis meminit Sigebertus anno Domini ſeptingenteſimo nonageſimo, paritérque Honorius Auguſtodunenſis, ſed copioſius Helinandus; de quibus & nos iam ſuprà diximus. Sed quod ad ipſius ætatem ſpectat; eumdem adhuc longè poſt hæc tempora fuiſſe ſuperſtitem, quæ de eo inferiùs afferentur, affirmare nos cogunt contra Odorannum. Verùm cùm ex his rursùm maximæ inſurgant difficultates (quandoquidem ſi idem ipſe eſt, quem ſuperiùs *c* diximus fuiſſe æqualem Bedæ, planè aſſerendum eſſet, ipſum fermè centum quinquaginta annos vixiſſe) illud potiùs aſſeruerim, aut illum Albinum, cuius meminit Beda, alium omninò fuiſſe diverſum ab eo qui vixit ſub Carolo Magno; aut verò non omnia quæ tribuuntur Albino, eius eſſe.

b *Ext. Antiq. Lect. Caniſ. Tom. VI.*

c *An. 778. num. IV.*

IESU CHRISTI
An. 805.
LEONIS III.
An. 10.
CAROLI MAG. 5.
NICEPHORI 4.

I. NICEPH. IMP. TRIBUTUM SPONDET PRINCIPI SARAC. ANno Chriſti octingenteſimo quinto, Indictione decimatertiâ, Aaron Princeps Saracenorum adverſùs Nicephorum Imp. duxit exercitum trecentorum millium armatorum: cui non valens reſiſtere Nicephorus, pactus eſt dare illi tributum annuum tricenorum millium numiſmatum, & tria millia numiſmata in tributum capitis Imperatoris, & tria filij eius. Hæc ex Theophane.

II. CAROL. MAG. REGEM HUNNOR. RESTITUIT. Quo eodem anno (ut habent Annales Francorum) Caganus Rex Hunnorum, ſive Avarum, Chriſtianus exiſtens, dictúſque proprio nomine Theodorus (nam *Cagani*, ſive *Chaiani* nomen commune fuit omnibus eius generis Regibus) ad Carolum Imp. refugit, auxilium petiturus adverſùs Sclavos populos, Behemannos dictos, à quibus tota Hunnorum regio devaſtata erat. Cui annuens Imperator, miſſo exercitu per filium ſuum Carolum, eoſdem Sclavos devicit, occiſo eorum Duce nomine Lichone. Defuncto autem illo Cagano, ſucceſſor eius confirmationem Regni ab eodem Imp. petiit, obtinuítque. Subiiciunt verò iidem Annales de venatione eiuſdem Caroli apud villam Morſellam, ubi erat monaſterium Sanctimonialium S. Gudilæ virginis, cuius Reliquiæ ibi quieſcebant: quâ venatione, miræ magnitudinis urſus poſt longam agitationem jamjam capiendus, propero curſu in Eccleſiam prædicti monaſterij irrupit; & ad ſacras Reliquias ſecurus procumbens, advenientibus Sanctimonialibus, laſcivientium more catulorum blandiri cœpit; ab Imperatore verò illæſus relictus, atque è ſilveſtri factus domeſticus, ab eo tempore non aliter vixit, quàm ab iiſdem Sanctimonialibus iuſſus eſt, quarum ſe perpetuis mancipavit obſequiis. DE URSO AD ECCLESIAM CONFUGIENTE.

IESU CHRISTI
An. 806.
LEONIS III.
An. 11.
CAROLI MAG. 6.
NICEPHORI 5.

ANno Domini octingenteſimo ſexto, Indictione decimaquartâ, die vigeſimaquintâ Februarij, Taraſius Conſtantinopolitanus Patriarcha, cùm ſediſſet annos viginti duos, morbo oppreſſus, poſt pavendam cum dæmonibus ipſi morienti inſultantibus luctam, deceſſit ſanctitate clarus, & miraculis illuſtris; quorum pleráque narrat qui vidit Ignatius monachus in ipſius Rebus præclarè geſtis. Suffectus eſt autem in locum eius *Nicephorus* laïcus adhuc homo, ſed quem virtutes ornabant; nobilis civis, quique diù in curiâ apud Imperatores militaverat miniſterio illo quod à Secretis vocatur. Cùm verò iam ante Taraſij mortem nuncium remittens ſæculo in ſolitudinem ſe contuliſſet, ut aſſueſceret vitæ monaſticæ quam meditabatur; delectus ab Imperatore, perductus eſt Conſtantinopolim, ac reclamans licèt conſecratus Patriarcha. Teſtatur hæc ipſemet pluribus in epiſtolâ ad Leonem Pontificem, de quâ ſuo loco inferiùs. I. TARASII EPISC. CONST. OBITU, ET NICEPHORI SUBROGATIO.

II. TURBATUR AB IMP. PAX ECCLES. ORIENT. Paulò verò poſt Nicephori conſecrationem, hoc ipſo anno celebrata eſt ab eo *Conſtantinopoli*, iuſſu immò & coactu Imperatoris, *Synodus* paucorum Epiſcoporum qui tunc in eâdem civitate reperti ſunt: in quâ Ioſephus ille, quem olim Taraſius damnaverat quòd coronâſſet Theodoten pellicem ſuperinductam Conſtantini Auguſti; tamquam innocens, nulliúſque tranſgreſſionis reus, in priſtinum ſacerdotij gradum reſtitutus eſt, eo prætextu, quòd etſi factum à Ioſepho perpetratum illicitum eſſet, tamen per diſpenſationem licitè abſque culpâ fieri potuiſſet, quâ de causâ magnæ excitatæ ſunt in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ turbæ. Verùm ne quis errore labatur, dum apud Theophanem, immò & apud Theodorum Studitam in Vitâ Platonis, necnon apud Michaëlem in Rebus geſtis eiuſdem Theodori, cùm de his agunt, nonniſi unius Synodi mentionem habitam eſſe inveniet, quâ ipſis SS. Platoni & Theodoro Abbatibus exilium decretum eſt quòd acriter his impietatibus obſiſterent: conſtat eiuſdem Theodori aſſertione in epiſtolâ *a* ad Leonem Papam, duplicem eſſe *Synodum* congregatam, quarum priore receptus eſt Ioſephus, poſteriore anathematizati ſunt qui cum illo communicare recuſarent, quam & ſecuta ſunt exilia Sanctorum. Dicetur de eâ ſuo loco. Quod verò ad hanc priorem attinet, nominat

a *Theod. Stud. 1 ep. 33. Cod. Columnēſi.*

SYNODUS ADULTERANTIUM.

minat illam eâdem epiſtolâ Theodorus *Synodum hæreticorum*, vel *Synodum adulterantium*; quòd ſcilicèt collecta fuiſſet ex Epiſcopis qui adulterium comprobâſſent Conſtantini: Deſtitiſſe pariter eoſdem Sanctos eâ de causâ accedere ad ſacra Nicephori Patriarchæ, quibus intereſſe ſoleret Ioſephus (cùm alioqui in publicis ſuorum monaſteriorum precibus, tam eiuſdem Patriarchæ, quàm Imperatoris memoriam facerent, & cum iiſdem privatim communicare non ceſſarent) liquet ex aliis diverſis eiuſdem Theodori epiſtolis *b*. Sed quæ deinde ſecuta ſunt, dicentur poſt ſequentem annum.

b *Ibid. l. ep.* 26. 28. 30.

III. CAROLI MAGNI TESTAMENTUM DE DIVISIONE REGNI INTER FILIOS.

Quod ad res ſpectat Occidentalis Imperij; produnt Annales Francorum, hoc anno habitum eſſe *Conventum* ab Imperatore Carolo in *Villâ Theodonis*, atque ex teſtamento tribus filiis tripertitum eſſe ipſius Regnum, ſi contingeret eos poſt patris obitum eſſe ſuperſtites. Extat ipſum quidem eiuſdem *Teſtamentum*, ſive diviſionis decretum, appoſitum parergon ad Vitam Caroli: quo quidem, *Ludovico* conceſſit Aquitaniam totam a civitate Turonenſi excluſive uſque ad Hiſpaniam, itémque Gallias Lugdunenſem & Narbonenſem; *Pipino* Italiam, Baioariam, & Alemanniæ partem; *Carolo* verò maiori natu reliquam Galliarum atque Germaniarum partem: & ſi quis eorum abſque liberis præmoreretur, quomodò pars eius inter ſuperſtites dividenda eſſet, ſtatuit; multáſque addidit conditiones, leges, atque præcepta, pro conſervandâ unione inter ipſos fratres Reges, eorúmque ſubditos: *Super omnia autem* (inquit) *iubemus ut ipſi tres fratres curam & defenſionem ſancti Papæ ſimul ſuſcipiant, ſicut quondam ab avo noſtro Carolo (cognomento Martello) & beatæ memoriæ genitore Pipino Rege, & à nobis poſteà ſuſcepta eſt; ut eam cum omni adiutorio ab hoſtibus defendere nitantur, & iuſtitiam ſuam quantum ad ipſos pertinet, & ratio poſtulat, habere faciant. Similiter & de ceteris Eccleſiis, quæ ſub illorum fuerint poteſtate, præcipimus ut iuſtitiam ſuam & honorem habeant*, &c. Porrò ipſum diviſionis decretum, ſubſcriptum ab Optimatibus Francorum, æquè Romam miſſum eſt per Eginhardum à Secretis ad Leonem Papam, confirmandum ab eo, atque ſubſcriptione muniendum. Hæc Annales: quibus ſuffragantur Aimoinus *c*, & Ado *d*. Sed quod ad Imperium pertinet; de eo decernendum Romano Pontifici reliquiſſe viſus eſt Carolus, cùm nullam eius in teſtamento ſuo mentionem habere voluerit; quippe quod non hereditarium fieri; ſed Papæ arbitrio electivum relinqui ſatius eſſe exiſtimaverit.

EOSDEM CONSTITUIT DEFENSORES ROM. ECCLES.

c *Aim. lib.* 4. c. 94

d *Ado Vien. in Chron.*

IMPERIUM RELIQUIT DISPONENDUM ROM. PONT.

[Quod quidem arguere falſi præſumpſit Goldaſtus: ſed eius convicia atque mendacia, in os retorſit Gretſerus cap. 4. Apol. Baron. & lib. 1. cont. Replic. cap. 5. de quibus ſupra ad an. 774. poſt num. IV.

IV.

In hoc quoque eodem iſtius anni Conventu Villæ-Theodonis, ſtatuti ſunt quidam canones ad Officium Eccleſiaſticum ritè in Eccleſiis peragendum pertinentes, qui habentur in libro ſexto Capitularium ipſius Caroli Imp. inter quos eſt, ut ſecundùm ordinem & morem Romanæ Eccleſiæ cantus fieret. Sed & urgentibus diverſorum ſacerdotum accuſationibus, factum eſt ut ex Synodo per Carolum miſſa fuerit conſultatio ad Leonem Papam, rogatum de ipſis ſacerdotibus criminoſis quid agendum, cùm probatio certa deficeret. Eſt enim de eâ mentio in iiſdem Capitularibus *e*, ubi & quid de eo ſtatutum fuerit ſubditur. De alio verò Conventu in eâdem Villâ Theodonis celebrato occaſione necis Ioannis Epiſcopi, dicetur inferius convenientiori *f* loco.

e *Capitul. l. 5. c. 33. 34.*

f *Infrà an. 819*

V. CORPUS S. CYPR. DELATUM IN GALLIAS.

Hoc eodem anno oſſa *S. Cypriani* Carthagine Lugdunum Galliæ tranſlata eſſe, cum Reliquiis Scillitanorum Martyrum, ac poſita in Eccleſia S. Ioannis Baptiſtæ, Ado teſtatur ſui ſæculi res geſtas ſcribens: quâ de re eſt etiam carmen Agobardi Epiſcopi Lugdunenſis. Sed & locupletatæ ſunt tunc Venetiæ eodem theſauro Reliquiarum S. Cypriani, cùm partem quamdam earum à Carolo dono acceptam, Legati, quos hoc anno ad eum veniſſe teſtantur Francorum Annales, in patriam detulerunt; ubi nobilis erecta eſt in Murano S. Cypriani Memoria, quæ hactenùs perſeverat.

IESU CHRISTI
AN. 807.
LEONIS III.
AN. 12.
CAROLI MAG. 7.
NICEPHORI 6.

I. SARACENI SUO DAMNO IN S. NICOL. PECCANT.

ANNO Domini octingenteſimo ſeptimo, Indictione decimaquintâ, Aaron Saracenorum Princeps in Oriente, dum comparatâ claſſe Rhodum peſſumdaret, & Myram Lyciæ civitatem aggrediens, arcam Reliquiarum ſancti Nicolai diiicere pararet, aliam loco eius ſuppoſitam contrivit: qui ſic illuſus, dedit nihilominùs pœnas pravæ ſuæ voluntatis; ſiquidem turbinibus agitata claſſis, magnâ ex parte obruta eſt; víxque ipſe evadens incolumis, pœnituit facti quòd magno ſuo damno divina temeratio auſu tentaſſet.

II. NOVA SCELERA NICEPH. IMP.

Quo pariter anno Nicephorus Imp. ad prætetitas iniquitates alia ſcelera adiiciens, uxorem quæſivit Stauratio filio ſuo, Theophaniam cognatam Irenes defunctæ Imperatricis, alij deſponſatam viro: Ipſe verò duas virgines pulcherrimas, inter alias ad delectum quæſitas, homo turpiſſimus factus ludibrium cuncto populo defloravit. Cruentavit quoque civitatem ſanguine nobilium civium, procerúmque, atque virorum Eccleſiaſticorum, qui adversùs eum pro vindicandâ Republicâ conſpiraverant. Hæc omnia ex Theophane hoc anno ſexto eiuſdem Nicephori.

III. MAURI MALE MULTATI OB CAPTOS MONACH.

In Occidente verò, hoc eodem anno Carolus Magnus claſſe immiſsâ adversùs Mauros ſub Duce Burchardo, eos in Sardiniâ & Corſicâ iterato prælio profligavit: quæ infortunia eâ ex causâ ſibi contigiſſe ipſimet confeſſi ſunt, quòd anno ſuperiori piraticam exercentes in Patelariâ inſulâ, ſexaginta monachos captivos duxiſſent in Hiſpaniam, ac vendidiſſent; quorum aliquos poſtea Carolus redemit. Hæc auctor, ſui temporis ſcribens Annales; à quibus Regino, & alij.

IV. LUDOVICUS RESTITUIT DISCIPLINAM IN AQUITANIA.

Intereà Ludovicus Caroli filius, cui à patre Aquitaniæ regnum fuerat traditum, illuc profectus collapſam Chriſtianam diſciplinam reſtituere laboravit, erectiſque quamplurimis monaſteriis, reddidit eam ſpiritualium aquarum irriguo tamquam alterum Dei paradiſum: Sed & undecumque adductis magiſtris, om-

nium divinarum & humanarum ſcientiarum ſtudium introduxit, cùm anteà totius Aquitaniæ qui videbatur Clerus (utpote ſub variis tyrannis agens) magis equitationi, bellicæ exercitationi, miſſilium librationi, quàm divino cultui operam dare noviſſet. Adeò verò etiam coaluit anteà collapſus monaſticus ordo, ut etiam ipſe Ludovicus Rex idem vitæ inſtitutum amplecti deliberaret: ſed huius deſiderij ne compos fieret, obicem ſe præbuit refragatio patris, vel potiùs divinæ nutus voluntatis, quæ tantæ pietatis virum noluit ſub ſuæ curâ ſolius ſalutis deliteſcere; ſed potiùs per eum & ſub eo multorum ſalutem adoleſcere. Hæc Aimoinus *a*: qui & alia ſubdit de optimâ eiuſdem piiſſimi Principis regni ſui adminiſtratione. Quemadmodùm & Italiam ſub Pipino Rege optimè per S. Adelhardum Corbeiæ in Saxoniâ Abbatem, ipſius Caroli Magni conſobrinum, diſpoſitam eſſe, teſtatur Paſchaſius *b* Ratbertus huius & ipſe temporis Scriptor.

a *Aim. lib. 5. cap. 8.*

b *Ap. Sur. 2. Ianuar.*

IESU CHRISTI AN. 808.
LEONIS III. AN. 13.
CAROLI MAG. 8.
NICEPHORI 7.

I. THEOD. STUD. ET ALII SCHISMATIS ACCUSATI.

ANNO Chriſti octingenteſimo octavo, Indictione primâ, Ioſeph Archiepiſcopus, Theſſalonicenſis,& Theodorus Studita eius frater,atque S.Plato cum ſuis monachis,detrectantes (ob cauſas ſuperiùs enarratas) publicè communicare cum Nicephoro Patriarchâ Conſtantinopolitano, niſi eiecto Ioſepho Oeconomo, Theodotes pellicis copulatore, & coronatore; ſchiſmatis ſunt accuſati ab eodem Nicephoro: factúmque eſt ut his Romæ divulgatis, iidemà Romano Pontifice aliíſque, Schiſmatici ſint habiti. Hæc quidem conſtant ex pluribus eâ de re ab eodem Theodoto, tam ſuo quàm Platonis nomine ſcriptis ad diverſos literis *a*. In quarum unâ *b* ad ſuos monachos ſcriptâ, obſerves ſolemnia verba in benedictione matrimonij tunc apud Græcos proferri ſolita; nempè, *Tu Domine mitte manum tuam ex ſancto habitaculo tuo, & coniunge famulo tuo famulam tuam: connecte illos in mutuam concordiam: uni eos in carnem unam, quos tibi placuit inter ſe copulari. Honorabiles nuptias redde: immaculatum eorum thorum cuſtodi: ſine maculâ ipſorum contubernium permanere concede in puro corde.* Quæ autem poſt hæc ſecuta ſunt, dicentur anno ſequenti.

a *Theod. Stud. 1. ep. 21. uſque ad 31. Cod. Columnenſi. Recstat verò illas Bar. hoc an. ſicut & alias eiuſdem Theod. ſuis quibuſque locis, ubi pro ratione rerum geſtarum ſit de iis mentio.*

b *Ibid. ep. 21.*

BENEDICTIONIS MATRIMONII FORMULA GRÆCORUM.

II. RES BELLICÆ ORIENT.

Hoc eodem anno Crunnus Bulgarorum Dux Sardicam dolo cepit, pluribus militum ac civium interfectis millibus: adversùs quem procedens Imperator, re infectâ Conſtantinopolim rediit; eámque urbem cædibus & exiliis replevit, quòd pati nollet populus recèns impoſitum vectigal ob Sardicæ reſtaurationem. Hæc ex Theophane. Quo etiam auctore conſtat, hoc itidem anno mortuo Rege Saracenorum Aaron, eius filios Mauhmar & Habdallam de Regno certantes, non inter ſe ſolùm cuncta cæde miſcuiſſe; ſed etiam Chriſtianos Syriæ cædibus, incendiis, rapinis adeò infectâſſe, ut multæ Eccleſiæ deſertæ factæ fuerint, & plurima monaſteria deſolata relicta.

III. REX ANGLOR. RESTITUTUS PER LEONIS PP. ET CAROL. IMP.

In Occidente verò, hoc pariter anno Ardulf Rex Nordanhumbrorum in Britanniâ, à ſuis è regno pulſus, Carolum Magnum primò adiens, poſteà Leonem Papam; miſſis tam à Pontifice quàm ab Imperatore legatis in Britanniam, ab iis in regnum eſt reſtitutus. Hæc Annales Francorum.

IESU CHRISTI AN. 809.
LEONIS III. AN. 14.
CAROLI MAG. 9.
NICEPHORI 8.

I. MOECHOSYNODUS CONST.

ANNO Domini octingenteſimo nono, Indictione ſecundâ, menſe Ianuario (ut auctor eſt Theophanes) convocatum eſt ab Imperatore Nicephoro *Conciliabulum* in cauſâ Ioſephi Oeconomi; in quo unà cum Epiſcopis conſederunt Magiſtratus, omnia in gratiam Imperatoris facientes. Ut non ſit mirum, ſi adeò pernicioſi in eo canones ſanciti fuerint: videlicèt, Anathemati ſubiiciendos eſſe omnes qui ipſorum opinionibus non adhæreſcerent: Coniugium Conſtantini cum Theodote, vivente adhuc legitimâ priori coniuge, ex diſpenſatione dici debere legitimum: Leges divinas adversùs Reges nihil poſſe, Epiſcoporum unum quemque in ſacros canones, præter ea quæ in illis ſtatuta ſunt, diſpenſando poteſtatem habere. Poſt quæ SS. Plato, ac Theodorus, huiúſque frater Ioſeph Theſſalonicenſis Archiepiſcopus, aliíque quamplurimi, recuſantes communicare Ioſepho omnium malorum auctori, ac Nicephoro Patriarchæ ipſius fautori, in exilium ab Imperatore pulſi diriſſima paſſi ſunt. Patent hæc omnia ex pluribus eiuſdem Theodori epiſtolis *a* ab exilio ad diverſos ſcriptis, quibus & dictum Conciliabulum appellat *Mœchoſynodum*, & qui eius decretis adhærerent, *Mœchianos*; quos & demonſtrat verè eſſe hæreticos. Idémque agnoſcens *Chriſtum Petro, poſt claves regni cœlorum, paſtoralis etiam principatus contuliſſe dignitatem; ideóque ad Petrum, vel eius ſucceſſorem, quicquid in Eccleſiâ Catholicâ per eos innovatur qui aberrant à veritate, neceſſe eſſe referri*, duplicibus ad Leonem Papam ſcriptis literis *b* (quibus eum in inſcriptionibus vocat, *Sanctiſſimum Summum Patrem Patrum, Æqualem Angelis Beatiſſimum, & Apoſtolicum Papam*) poſt illa narrata quæ hactenùs hâc in cauſâ geſta fuerant, enixiùs rogavit, ut qui *Archipaſtor* eſſet *Eccleſiæ quæ ſub cælis eſt*, manum Eccleſię Orientali porrigeret merſæ in hæreſis profundo; atque intonaret contra eam hæreſim. *Si enim iſti* (inquit) *arrogatâ ſibi auctoritate, hæreticam Synodum cogere veriti non ſunt, qui ne Orthodoxam quidem abſque cognitione veſtrâ (ut antiquitùs, mos obtinet) cogere potuerunt: quantò æquiùs neceſſarium fuerit, à divino tuo principatu legitimam Synodum convocari, ut Orthodoxum Eccleſiæ dogma, excluderet hæreticum?* Hæc &

a *Theod. Stud. 1. ep. 33. uſque ad 39. & ep. 48. 50. & ſeqq.*

b *Ibid. ep. 33.& 34.*

SEDIS ROM. SUMMA AUCTORITAS AGNITA A THEODORO.

alia Theodorus ad Leonem: quem & rurſum eâdem epiſtolâ vocat *Diviniſſimum omnium capitum Caput:* rogátque ut quemadmodùm Chriſtus ad Agbarum ſcripſit,& multi etiam de ſubditis digni habiti ſunt qui ab Apoſtolis, Sanctiſſque acciperent literas; ita & Leo ad ipſum reſcribere dignaretur. Idémque ad Baſilium c Archimandritam tam ſuo quàm Platonis nomine ſcribens, declarat *unum eſſe conſilium ipſorum & deſiderium, per ſupremum Apoſtolicum, ſicùt ab initio ſemper factum eſſet, Synodicè damnari eos qui contra Evangelium Chriſti cœtum inierant.*

c Ibid. ep. 55.

II. SCRIPTA THEOD. ADVERS. MOECHIANOS.

Quòd verò iidem Mœchiani ſcuto illo Diſpenſationis divinà humanáque iura violarent, dum quod divinâ lege eſſet prohibitum, id per diſpenſationem poſſe fieri aſſerebant; præter multiplices illas epiſtolas contra iſtum & alios adverſariorum errores conſcriptas, edidit idem Theodorus volumen *De Diſpenſatione univerſali*, cuius meminit in ſuis literis d, quo pleniùs eorumdē argumentationes confutavit. Ipſe namque hoc tempore ceteris eminentior doctrinâ in Oriente fulgens, tamquam oraculum erat ad quod Orthodoxi omnes eius Eccleſiæ, cùm quid dubitationis in facultatibus Theologicis emergeret, recurrere conſueſcerent. Qui niſi quantocyùs occurriſſet nonæ eiuſmodi hæreſi, totus penè Oriens corruiſſet; cùm malorum Epiſcóporum, & peſſimorum Imperatorum conatu, univerſum fermè Evangelium in maximum iam diſcrimen adductum eſſet.

d Ibid. ep. 50.

III. Hoc item anno, Nicephori octavo, numerat Theophanes decem præcipuas aſflictiones, quibus idem novis atque anteà inauditis exactionibus, impiiſque ſuppliciis, civitatem Conſtantinopolitanam, univerſúmque Imperium atque ipſa etiam ſacra loca ad nihilum fere redegit.

IV. CONCIL. AQUISGR. DE PROCESSIONE SPIR. S.

Quod ad res pertinet Occidentales; produnt Annales veteres Francorum, aliique omnes, celebratum fuiſſe hoc anno menſe Novembri CONCILIUM AQUISGRANENSE, occaſione motæ quæſtionis de proceſſione Spiritûs ſancti. Verùm ſciendū eſt, haud ibi tunc dubitatum aut tractatum eſſe, utrùm Spiritus S. à Patre Filióque procederet: ſed quòd tum apud Hiſpanos (ut ſuo loco vidimus) tum apud Francos additæ fuiſſent Symbolo Conſtantinopolitano quatuor hæ ſyllabæ, FILIÓQUE; quæſitum modò eſt, num ita auctum Symbolum legitimè in eccleſiâ cani poſſet; quod in Galliis uſurpari cœperat. Quâ re ad Leonem Papam à Carolo Imp. per Legatos delatâ, cuſtos ipſe antiquitatis (cum nec adhuc ipſum Symbolum Nicænum, ſive dixeris Conſtantinopolitanum, in Eccleſiâ Romanâ cani mos eſſet) etſi permiſerit Symbolum cani; prohibuit tamen ne cum eo additamento caneretur. Conſtant autem iſta ex Zmaragdi ad Carolum epiſtolâ, in quâ inſeritur ipſa amica e Diſputatio de eâ re habita Romæ à Legatis Synodi Aquiſgranenſis cum Leone Papâ. Ceterùm Vualfridus Strabo f tēporis huius ſcriptor tradit, uſum hunc cantandi in Eccleſiâ Symbolum, à tempore damnatæ Felicianæ hæreſis in Galliâ atque Germaniâ fuiſſe frequentatum: ut verò Conſtantinopolitanum potiùs quàm Nicænum caneretur, eâ ratione factum eſſe, quòd Conſtantinopolitanum aptius videretur modulis muſicis. Sed cur non potiùs, quod plenius ſit quàm Nicænum, ut potè quod de Spiritûs Sancti divinitate habeat magis expreſſam ſententiam? Quod verò rursùm ad Leonem ſpectat; non ſolùm ipſe verbis cum prædictis Legatis diſſerendo, & præcipiendo, quid vellet fieri, patefecit; verùm etiam nobile monumentum erigendum putavit, quo poſteris innoteſceret, in ſacro Symbolo nihil eſſe addendum: dum ſicut narrat Anaſtaſius in eius Vitâ, in baſilicâ S. Petri duo ſcuta argentea, ſive tabulas aſſigendas curavit, in quarum alterâ Symbolum Latinè, in alterâ Græcè ſcriptum legeretur, abſque ullo quatuor illarum ſyllabarum additamento. Quando autem, & quâ occaſione, illæ itidem auctoritate Pontificiâ in Romanâ Eccleſiâ in Symbolum ſint receptæ, ac ipſum Symbolum cani cœperit, dicetur ſuis locis g.

DE CANTANDO SYMBOLO IN ECCL.

e Rec. Baron. Annal. Tom. IX. hoc an. ex cod. Ant. Aug.
f Vualfr. de Reb. Eccleſ. cap. 22.
g An. 883. IV & 1014. III.

IESU CHRISTI
An. 810.
LEON. III.
An. 15.
CAROL MAG. 10.
NICEPHORI. 9.

I. NICEPH. IMP. FAVIT MANICHÆIS.

ANNO Chriſti octingenteſimo decimo, Indictione tertiâ, Nicephorus Imp. (inquit Theophanes) militares principes more ſervorum uti Epiſcopis & aliis clericis iuſſit: adituris Epiſcopia & monaſteria tributum impoſuit: eóque proceſſit, ut aurea & argentea Eccleſiæ vaſa improbaret, & Chriſtianos derideret qui proximos diligerent. Nec quidem mirum; cùm, ut idem auctor ait, qui his tunc præſens Conſtantinopoli aderat, ſtudioſiſſimus eſſet Manichæorum eleemoſynas improbantiū: qui *Paulicìani* quoque, & *Atingani* vulgò dicebantur, hiſque temporibus admodùm vigebāt in Oriente, ducem impietatis ſequentes *Sergium* quemdam: qui ſe Pauli Apoſtoli diſcipulum Tychicum iactans immò & Paraclitum ſe, ac lucidam ſtellam mentiens. quamplurima perpetravit nefanda ſcelera, intulitque Eccleſiæ Orientali damna; quæ pluribus narrat Petrus Siculus, quem iam ſuperiùs diximus hiſtoriam ſcripſiſſe de renaſcente Manichæorum hæreſi: ubi & tradit, ab hoc Sergio *Baanem* quemdam Epaphroditi ſe dicentem diſcipulum abceſſiſſe, multóſque in partem ſuam traxiſſe, qui ab eo dicti ſunt *Baanitæ*; qui verò Sergio adhærebant, dictos eſſe *Sergiotas*: cùm eſſent etiam alij *Aſtathi*, ſeu *Inſtabiles* appellati, pariter eiuſdem Sergij diſcipuli. Quæ autem ſtatuerit adverſus eiuſmodi nebulones Michaël Nicephori ſucceſſor, dicetur inferiùs.

VARIÆ SECTÆ MANICH.

I. Hoc pariter anno, ut tradunt veteres Annales Francorum à Pithœo editi, Carolus Magnus Nicephoro Imperatori Venetiam reddidit. Cùm enim Carolus, ut in Vitâ ipſius a ab auctore eius temporis per annos ſingulos digeſtâ traditur, ſubegiſſet ſuo Imperio Dalmatiam, & alias circumpoſitas regiones, fruſtráque Nicephorus bis claſſe miſsâ eas recuperare conatus eſſet; accidit ut cùm Præfectus claſſis ſecundâ vice pacem cum Pipino Italiæ Rege tentaret, adverſantibus Venetorum ducibus

a Vit. Carol Magn. an. 806 & ſeqq.

DE REB. VENETIS SUB CAROLO MAGNO.

res infecta remanſerit: quâ de re iratus Pipinus ipſam Venetiam bello cepit, quæ tum Imperatoris Orientis dominio ſubiacebat. Poſt hæc autem contigit quod dictum eſt; nempè ut legationibus intercurrentibus, firmatâ pace inter Nicephorum & Carolum, Venetiam Carolus Nicephoro reddiderit. Hæc ex Scriptoribus eius temporis: ex quibus haurias, in quo de rebus Venetis recentiores hiſtoricos erroris arguas, & emendes. Nam & Eginhardus, qui fuit Carolo à ſecretis, aſſerit ipſum redegiſſe ſub tributo Iſtriam, Liburniam, atque Dalmatiam; exceptis maritimis civitatibus, quas ob iunctum cum Imperatore Conſtantinopolitano fœdus, eum habere permiſit.

IESU CHRISTI
AN. 811.

LEON. III.
AN. 16.

CAROL. MAG. 11.

NICEPHORI 10.

I.

ANNO Chriſti octogenteſimo undecimo, Indictione quartâ, menſe Februario, obviam facti Saraceni Leoni Prætori Armeniacorum, deferenti militare donativum, quod erat talentorum ſexdecim, & librarum mille trecentarum; illud abſtulerunt cum ingenti multitudine captivorum. Quare Nicephorus Imp. adverſus Bulgaros proceſſurus, iuſſit Nicetæ Patricio & generali Logothetæ, publicos Eccleſiarum & monaſteriorum cenſus imponere, & octo annorum præteritorum redhibitiones à Principum domibus exigere. Quâ de re cùm omnes graviſſimè quererẽtur, relatúmque id Nicephoro eſſet à Theodoſio quodam Patricio, reſpondit ille; *Si Deus obdurans obduravit cor meũ ut Pharaonis; quid boni erit his qui ſub manu meâ ſũt à Nicephoro? Theodoſi, noli expectare præter quæ à te conſpiciuntur.* Ingreſſus autem Bulgariam inter ſpem metúmque, quibuſdam proſperis veli rationibus inſolentior factus, pacem petenti Crunno Bulgarorum Regi denegavit: ac multa crudeliſſima tam in hoſtes quàm in ſuos perpetravit. Cùm ſubitò Crunnus viis interclufis eum adortus, captũ interfecit unà cum plurimis Patriciis ac ducibus, univerſóque fermè exercitu: eius verò caput diebus multis in oſtentationem ſuſpenſum, poſteà denudatum, argento forinſecùs induit, ut eo tamquam poculo Bulgarorum Principes uterentur. Narrat hæc pluribus Theophanes: qui & ait, huius Nicephori Principatu Chriſtianos graviorem nullo tempore conſecutos eſſe; quippe qui omnes qui ante ſe imperâſſent, ambitione, luxuriis, atque barbaricis crudelitatibus ſuperaverit. Porrò qui à Rege Bulgarorum tunc capti ſunt, ab eo cùm fidem Chriſtianam negare compellerentur, nec acquieſcerent, necari iuſſi ſunt: quorum extat memoria in Menologio Græcorum die vigeſimâ tertiâ menſis Iulij. Agitur etiam de iiſdem in Latino Martyrologio: ſed mendosè fortaſsè per Nicephorum factum dicitur, quod ſub Nicephoro Bulgari egerunt.

OBDURATUM COR NICEPH. IMP.

OCCIDITUR A BULGARIS.

II.

Ceterùm Stauratius Nicephori filius, ipſiúſque in Imperio collega, multis in prælio acceptis vulneribus, Conſtantinopolim ægrè relatus, cùm & ipſe novas ibi moliretur cædes, Imperiúmque Theophaniæ coniugi firmare ſatageret, omnium Principum, ac Senatûs, necnon Patriarchæ conſenſu, tertio Nonas Octobris, cœptâ iam à menſe Septembri Indictione quintâ, MICHAEL Curopalates, cognomento *Rhangabenus*, eiuſdem Nicephori gener, vir multis egregiis virtutibus prædirus coronatus eſt Imperator; præſtito priùs iuramento, datâque Patriarchæ fideiuſſione manu propriâ ſcriptâ, de rectâ fide ſervandâ, ac temperando à ſanguine quorumcumque Chriſtianorum, & maximè monachorum, aliarúmque perſonarum Eccleſiaſticarum. Poſtridie verò *Procopia* eius uxor coronata eſt pariter in Auguſtam: ipſéque immenſâ uſus erga Patriarcham & Eccleſias, omníſque generis homines qui ſub Nicephoro ſpoliati fuerant, liberalitate, omnium animos ſibi devinxit: ac denique octavo Calendas Ianuarias THEOPHYLACTUM filium ſuum ab eodem Patriarchâ coronari fecit. Stauratius autem mox ut acclamationes pro Michaële audivit, comam totondit, & monaſticum induit habitum; cuius & uxor Theophania idem vitæ inſtitutum arripuit. Hæc Theophanes, qui tunc Conſtantinopoli exiſtens cuncta intuebatur.

MICHAEL CUROPALATES IMPERAT.

III.

Addit quoque, Michaëlem Imp. pacis Eccleſiaſticæ ſtudioſiſſimum, ſanctos Confeſſores Platonem, Theodorum, Ioſephum Theſſalonicenſem, alióſque ab exilio revocâſſe, eoſdémque Nicephoro Patriarchæ reconciliâſſe. Verùm hanc reconciliationem ipſe Theodorus *a* atque Michaël *b* Studita tradunt initam eſſe, poſtquàm Patriarcha Ioſephum Oeconomum omnium diſcordiarum cauſam, iterùm ab Eccleſiâ eieciſſet, ac ſe ipſe purgâſſet quòd quæcumque anteà accidiſſent, Nicephori tyranni violentiâ geſta fuiſſent. Addit præterea Michaël, huiuſmodi Eccleſiæ pacem confirmatã fuiſſe à Leone Romano Pontifice, quem Michaël Imp eius cõciliatorem adhibuiſſet. Inſupérque Michaëlis Imperij exordio, Theophanes ſubiicit Nicephorum Patriarcham tranſmiſiſſe Synodicas literas ad eumdem Leonem, cùm anteà id ei non licuiſſet, prohibente tyranno. Extántque ipſæ literæ *c*, quibus de ſuâ rationem reddidit electione, ſimúlque fidei Catholicæ profeſſionem edidit; ac veniam petiit quòd tam ſerò ſcripſerit, prohibitus ab impio Imperatore: ſed & ſacra munera adiecit, quæ unà cum literis miſit per legatum ſuum Michaëlem Metropolitam Sinnaculorum.

PAX ECCLESIÆ ORIENT. REDDITA.

a Theod. Stud. in Vitâ Plato

b Mich. in Vit. Theod.

LEGATIO A NICEPHORO EPISCOP. CONST. AD LEON. PP.

c Edidit Pelt. Act. Ephes tom. 5. c. 22. Recitat verò ex antiquâ tranſlatione Bar. Annal. Tom. IX. hoc. an. acceptam ex Biblioth. Eccl. Virdun.

IV.

Quod ad res pertinet Occidentales; memorabile eſt *Teſtamentum* Caroli Magni de rebus ſuis mobilibus, quod hoc Redemptoris anno octingenteſimo undecimo, ipſius verò Caroli Regni Franciæ quadrageſimo tertio, Italiæ trigeſimo ſexto, Imperij undecimo, Indictione, quartâ, feciſſe auctor eſt Eginhardus in Vitâ ipſius, dum ipſum integrum teſtamentum recitat: quo quidem omnia mobilia ſua in tres partes dividens, illarum duas in viginti unam alias partes ſubdiviſas legavit Metropolitanis uni & viginti civitatibus, quæ ditioni eius ſubiacebant; ex quibus rurſùm Metropolitani tertiam partem ſuis Eccleſiis reſervarent, duæ reliquæ inter Suffraganeos dividerentur

TESTAM. CAROLI MAGNI DE REB. SUIS MOBILIB.

derentur. Nomina verè Metropolitanarum civitatū, hæc in eodem Teſtamento recenſentur; Roma, Ravenna, Mediolanum, Forumiulij (ſive Aquileia) Gradus, Colonia, Maguntiacum, Saltzburgum, Rotomagus, Treverij, Senones, Veſuntium, Lugdunū, Rhemi, Arelatum, Vienna, Tarantaſia, Ebrodunum, Burdegala, Turones, Bituriges. Sed & reliquam tertiam partem principalem voluit ſubdividi poſt ſuam mortem, aut voluntariam rerum ſæcularium abdicationem, in quatuor partes: quarum una accreſceret illis uni & viginti partibus Metropolitanorum, altera cederet liberis ac nepotibus ſuis, tertia in uſum pauperum erogaretur, quarta ſimili modo nomine eleemoſynæ in ſervorum & ancillarum palatio famulantium ſuſtentationem diſtribueretur. Capellam verò, id eſt Eccleſiaſticum miniſteriū, nullā diviſione ſcindi voluit. Si qua autem invenirentur aut vaſa, aut libri, aut alia ornamenta, quæ liquidò conſtaret eidem capellæ ab eo collata non fuiſſe; hæc qui habere vellet, necnon & libros, quorum magnam in Bibliothecā ſuā copiam congregaverat, dato iuſtæ æſtimationis pretio, emeret & haberet, pretium in pauperes erogaretur. Hæc autem conſtituit in præſentiā undecim Epiſcoporum, quatuor Abbatum, & quindecim Comitum. quæ quidem Ludovicus ipſius filius poſt eius obitum quamceleterimè adimplere curavit.

V. De liberis Car. Mag.

Hoc item anno, pridie nonas Decembris, Carolum filium maiorem natu Caroli Imp. ex hāc vitā migrāſſe, tradunt veteres Annales Frācorum, & reliqui omnes auctores. Sed & præter duos filios, Carolum & Pipinum, ex teſtamento relictos heredes, obiit etiam anno ſuperiori primogenita filiarum, quam mirificè diligebat: Rotdrudis olim Conſtantino Imperatori deſponſata. Pipino autem Bernarthum eius filium in regno Italiæ ſuccedere iuſſiſſe, Eginhardus teſtatur. Qui & ait, tribus his annis ultimis Caroli Magni, cælo terrāque viſa eſſe ſigna atque portenta, eius obitūs indices; nimirūm crebra lunæ ſoliſque deliquia, crebrum Aquenſis palatij ubi degebat, tremorem, fulmina, ruinam, Regiæ incendia, & alia plura huiuſmodi.

IESU CHRISTI
AN. 812.

LEON. III.
AN. 17.

CAROL. MAG. 12.

MICH. CUROP. I.

I. Michael Imp. contra Manichæos gladio agit.

ANno Domini octingenteſimo duodecimo, Indictione quintā, Michaēl Imp. redditā Eccleſiæ pace, Manichæos (qui & Pauliciani, & Atingani dicebantur) varias regiones Orientis ſuā hæreſi magnoperè infeſtantes, hortatu Nicephori Patriarchæ lege adverſus eos ſancitā, gladio necari iuſſit; ipſámque urbem Conſtantinopolitanam, non Manichæorum tantùm, ſed & Iconoclaſtarum, & aliorum hæreticorum colluvie fœtidam, morúmque perverſitate laborantem, expurgare ac ſanare conatus eſt. Scribit hæc Theophanes. De Manichæorum verò ex Michaēlis edicto cæde (quā inter alios nefandus Sergius, de quo ſuperiùs, aliquando faciendis aſſeribus intentus, à quodam aſciā ex eius manibus extortā peremptus eſt) agit pluribus idem, quem aliàs diximus, Petrus Siculus huius temporis Scriptor, in libello quo eiuſdem hæreſis impietatem, & hæreticorum res geſtas eſt proſecutus.

II. Conventus Constantin. in quæstione de reddendis fugitivis.

Eodem anno Calendis Novembris, habitus eſt Conſtantinopoli *Conventus* Epiſcopōrum & Magiſtratuum, occaſione ſolvendæ quæſtionis, obortæ ex eo quòd cùm pax inter Imperatorem & Crunnum Bulgarorum Regē tractaretur, inter alias cōditiones à Rege barbaro illa eſſet appoſita, ut fugitivi redderentur. Arbitrati ſunt alij, eiuſmodi cōditionem bono pacis accipiendam, alij contra aſſeruerunt penitùs reiiciendā, ut potè contrariam ſententiæ Domini *a Qui venit ad me, non eiiciam eum foras.* Qui autem has partes tuebantur principes conſiliarij, ducem habebant Theodorum Studitam: adverſam verò defendebant cum Imperatore Nicephorus Patriarcha, aliíque Epiſcopi; quibus aſſentiebatur ipſe Theophanes Abbas monaſterij Agri, idémque Hiſtoriæ quam toties citamus, auctor. Qui quidem rem geſtam deſcribens, multiplicique ratione adverſariis contradicens, illā utitur potiſſimâ, quòd pluris facienda ſit multorum ſalus quàm paucorum, cùm rarò accideret ut ex Bulgaris aliqui ad Romanos confugerēt. Ceterùm obtinuit pars negantium eā conditione pacem eſſe accipiendam: ex quo, inquit idem Theophanes, maxima ſunt parta Imperio mala; quæ per prodigia è cælo, & cometam inuſitatum apparētem, hoc anno ſignificata eſſe ait. Quo eodem tempore, cùm non eſſet generalis Princeps Arabum, & in omnibus ipſorum provinciis homicidia, rapinæ, aliáque nefanda perpetrarentur; Eccleſias quoque Ieroſolymitanas profanatas eſſe ac monaſteria Paleſtinæ deſtructa, Syriæque Chriſtianos alios interremptos, alios in varias regiones fugatos, idem auctor tradit.

a Ioan. 6.

III. Legatio Mich. Imp. ad Carol. Mag. et Leon. PP.

Hoc eodē anno pervenerunt ad Carolum Imp. Legati, quos initio ſui Imperij Michaël Aug. ad eum miſiſſet. Cùm enim Carolus ad Nicephorum Imp. cōfirmandæ pacis causā Legationem honorificam direxiſſet per Hattonē Epiſcopum Baſileenſem, Hugonem Comitem Turonēſem, Aionem Longobardum Foroiulienſem, Leonem Spatharium, & Vuilharium Ducem Venetorum: iidem, occiſo Nicephoro, cum Michaele rem egerunt. Hic verò cum iis ſuos Legatos ad Carolum miſit; qui Aquiſgranum pervenientes, Græcā oratione laudem eius dixerunt & Auguſti titulo celebrārunt: atque in reditu (ut habebant in mandatis) Romam venientes: ad Leonem Papam, literas ab eo communicatorias acceperunt. Hæc Frācorum veteres Annales: ſed Theophanes addit, Michaelem hāc ſuā ad Carolum legatione egiſſe quoque de contracto nuptiarum in Theophylactum filium ſuum.

IV. De aſſerta Francor. clade in saltibus Pyren.

Ad hæc pariter ultima Caroli tempora, rerum Hiſpanicarum tractatores referunt decantatam Francorum cladem in ſaltibus Pyrenæis ad Rocidam vallem, vulgò dictam *Roncisvalle*; quam & factam volunt per Alfonſum Caſtum Galleciæ Regem. Verùm iſti quàm longè imprimis in his quæ ſunt temporis aberrent, conſtat ex eo quòd cladem illam contigiſſe anno Redemptoris ſeptingenteſimo ſeptuageſimo octavo (ubi &

nos potuimus) Chronographi omnes qui per ſingulos annos res Caroli Magni digeſſerunt, ii démque eiuſdem ſæculi Scriptores, abſque dubitatione pari conſenſu teſtantur. Eamdémque non ab Hiſpanis, ſed a Vaſconibus illatam affirmant, atque inter alios Eginhardus qui fuit Carolo à ſecretis. Dicunt nimirùm, Vaſcones Caroli exercitui, ab expugnatione multarum Hiſpaniæ civitatum redeunti, prædæ cupiditate in ipſis montiũ anguſtiis inſidiatos, interfeciſſe eos qui noviſſimo agmine incedentes præſidio præcedentibus erant; atque extremam impedimentorum partem auferentes, noctis beneficio ſummâ celeritate in diverſa diſperſos, Caroli vindictam effugiſſe. Rursùm verò quòd hæc per Alfonſum Caſtum geſta eſſe, Hiſpani dicũt, quàm procul abſit à veritate ſatis demonſtrat quòd inter alios idem Eginhardus auctor eſt, ipſum Alfonſum maximâ fuiſſe Carolo amicitiâ iunctum, eumdémque ſæpiùs veneratum eſſe muneribus; non aliter ſe per literas & Legatos appellantem, quàm (ut habent Eginhardi verba) proprium Caroli: nec quicquam diſcordiarum inter eos aliquando interceſſiſſe demonſtrat.

V. Fabulæ Turpini exploduntur. Porrò Hiſpanicarum rerum tractatoribus inde tam gravis erroris provenit origo, quòd qui *Turpini* nomine (quiſquis ille fuerit) ſomnia ſuas ac fabulas contexit, poſt corporis S. Iacobi inventionem (quam etiam per ipſum Carolum factam mentitur) ponit bellum illud contigiſſe, in quo Rutlandus, ſive Rolandus, inter alios viros inſignes occubuit. Quapropter nullâ habitâ exactiori temporis ratione, iidem ſcriptores Hiſpani re verâ tunc bellum illud contigiſſe ſunt arbitrati, quo à fabuloſo auctore poſitum eſt. Quo qui errore ducti ſunt, antiquiores adnumerantur Tudenſis, & Rodericus Toletanus Epiſcopus: eidémque tamquam è cælo allato oraculo, recentiores omnes firmiter inhæſerunt; uno dumtaxat excepto emunctioris naris auctore Ambroſio *b* Morale, qui hæc odoratus haud imprudens eſt errantes ſequutus; ſed hærens ſubſtitit, ut rem accuratiùs conſideraret. Eos autem magis admirati ſumus, qui difficultatem hanc ſentientes, ut ſolverent, duas clades exercitûs Caroli Magni in Pyrenæis montibus ſibi finxerunt, & iſtam poſteriorem dixerunt. Sed eos oportet ſuis divinationibus adiicere, ut pariter affirment Rolandum & ceteros eius ſocios bis occiſos mortuóſque eſſe; cùm hos ipſos in poſteriori clade dicunt eſſe necatos, quos iam diù anteà firmiſſimâ eius temporis Scriptorum auctoritate oſtendimus fuiſſe peremptos. Sæpè ſuorum gentilium nimiùm ardens amor, plures fallere coëgit hiſtoricos, ut abſque delectu perciperent quæcumque ſcripta, quibus ipſi quolibet modò gloriam ſuis compararent.

b Ambr. Moral Rer. Hiſp lib. 3. cap. 48.

IESU CHRISTI
AN. 813.
LEON. III.
AN. 18.
CAROL MAG. 13.
MICH. CUROP. 2.

I. ANNO Domini octingenteſimo decimotertio, Indictione ſextâ, cùm Michaël Imp. menſe Maio malè adverſus Bulgaros haud procul ab Hadrianopoli urbe Thraciæ pugnâſſet, Conſtantinopolim fugiens, conſilium init de Imperio renunciando Leoni Armeno: quem hoc diutiùs recuſâſſe, quouſque tamdem à Nicephoro Patriarchâ & omnibus Patriciis ad id adactus eſt, Theophanes tradit. At Cedrenus & alij diverſè admodùm hæc enarrantes, aſſerunt fugam exercitûs factam culpâ ac proditione Leonis: qui tamen ex eiuſmodi fugâ occaſionem accipiens in Michaëlem ut ſegnem & inertem publicè declamandi, milites ad defectionem ſollicitârit, ſuíſque artibus adegerit ut Imperator ipſe ab omnibus acclamaretur, ſimulatè aliquantùm reluctatus. Habet quoque Theophanes; cum ob egreſſum Crunnii Regis Bulgarorum menſe Iunij, ingens pavor Conſtantinopolim occuparet, viſum eſſe Nicephoro Patriarchæ more maiorum publicis litaniis implorare divinam clementiam; & econtra hæreticos Iconoclaſtas ſepulchrum adeuntes impiiſſimi Conſtantini Copronymi, ipſum invocare cœpiſſe ut auxiliaretur perditæ Reipublicæ; diffamâſſéque ipſum ſurrexiſſe ſuper equum ſedentem, & perrexiſſe ad debellandos Bulgaros quibus quidem inventionibus perfidi illi viam patefacere conati ſunt eiuſdem hæreſis conſorti Leoni: accidítque ex ſententiâ, occaſione quam diximus fugæ Michaëlis.

De Leonis acceptione Imperii diverſæ ſententiæ.

II. Leo Armen imperat in Oriente. Addit verò Cedrenus, Michaelem intellectâ LEONIS electione, ut erat pacis ſtudioſus, temperantem à bello civili, diadema, purpuram & calceos coccineos (Imperij videlicèt inſignia) ad Leonem miſiſſe, & ut ſine ullo metu in urbem accederet hortatum eſſe. Ipsúmque unà cum uxore & liberis, detonſis capillis monaſtica induiſſe veſtimenta, Theophanes quoque tradit: ſequenti verò die, qui fuit quartus ante Idus Iulij, Leonem, poſt editam ex more rectæ fidei profeſſionem, publicè à Nicephoro Patriarchâ coronatum eſſe. Sed habet Cedrenus, quo tempore Nicephorus diadema capiti Leonis imponeret, viſum ſibi fuiſſe ſpinis ac tribulis manum compungi, ídque omen malorum quæ poſteà eſſent eventura, interpretatum eſſe. Eodem quoque tempore Hadrianopolim à Bulgaris captam eſſe, iidem auctores ſcribunt. Túncque contigit, eius civitatis Epiſcopum *Manuelem* manibus amputatis per medium gladio diſſecari, & feris ad devorandum proiici; cuius eſt memoria in Menologio *a* Græcorum. Vbi & traditur, Crunnum Regem propter hoc peccatum excæcatum eſſe, propriíque populi incurrentem odium, funibus ab eo ſuffocatum eſſe: ſed Bulgarorum ſuſcipientem Imperium Zocum, omnes captivos congregâſſe Chriſtianos, tam ſæculares quàm Eccleſiaſticos; & quòd Chriſti fidem negare noluiſſent, eoſdem diverſis affectos tormentis crudeliter obtruncâſſe.

Martyres ſub Bulgaris.
a Menol 20. Ianuar.

III. De Theophanis Hiſtoria. Porrò ad diem uſque captæ Hadrianopolis Theophanes perducens Hiſtoriam, eidẽ finem imponit. Nec eſt ut dici poſſit, eam interciſam eſſe, quòd auctor perorationem nullam (ut moris eſt) appoſuerit. Siquidem Anaſtaſius Bibliothecarius, qui in Latinum tranſtulit, teſtatur eam uſque ad hunc Leonem qui ſucceſſit Michaëli, perductam eſſe. Si verò Cedreno credimus, & Ioanni Curopalatæ, aſſerentibus Theophanem vſque ad exitum tantùm Nicephori

Imp. ſuam Hiſtoriam produxiſſe; affirmare neceſſe eſt, cuncta quæ ab eo tempore in hunc diẽ illic ponuntur, alterius auctoris eſſe additamentum: quod equidem exiſtimo verum eſſe; factúmque ut aliquis Leonis Armeni ſtudioſus, quæ de eius probitate ibi leguntur, commentus ſit. Quòd verò ad ipſum *Theophanem* ſpectat; aſſerit Anaſtaſius, ipſum illum fuiſſe Theophanem magni nominis Abbatem monaſterij Agri, ſanctitate celebrem, & miraculis clarum; de cuius egregiis pro fide Chriſti confeſſionibus, dicetur inferiùs. Sic autem eius Hiſtoriam idem Latinitate donavit ut tamen (ſicut teſtantur) aliqua omiſerit, perſtrinxerítque aliqua brevitate, addiderit verò nihil. Vbi verò ipſe deſiit Theophanes, ab huius Michaëlis Aug. Imperio, *Ioannes Curopalates* nobilis ſcriptor ſuam auſpicatus eſt Hiſtoriam, quam perduxit vſque ad Alexium Comnenum. In quo tamen illud deſideratur quòd quæ enarrat, ſingula ſingulis, more Theophanis, non reddiderit annis.

QUIS IPSE FUERIT.

IOAN. CUROPAL. HISTORIA. *De qua Baron. an. 811. num. XI. & 810. IV.*

[De Theophanis Hiſtoriâ vide etiam quæ dixi ad an. 408. poſt num. I. Ex ipſius porrò Theophanis, atque etiam Curopalatæ præfationibus intelligitur, priorem Theophanis partem ab ortu Mundi aduſque Diocletiani Imperium, conſcriptam fuiſſe a Georgio Monacho Syncello, cetera Theophanem Georgij mandato pertexuiſſe. Obſervarúntque etiam alij, eiuſdem Hiſtoriam interpolatam ſæpiùs fuiſſe, aut incertos auctores non ſine plagij culpa multa ex eo compilaſſe; ac præcipue Cedrenum iiſdem penè verbis omnia inde tranſtuliſſe, & Miſcellæ auctorem poſterioribus libris nihil aliud niſi eorum interpretem egiſſe. Cùm prodierit illa in lucem publicam ex Bibliothecâ Vaticana, ſeu ex Pariſinâ Regis Chriſtianiſſimi, vel aliquâ aliâ, ubi integra abſque ulla breuiatione aſſervetur Græcè; poterunt & alij ſinguli de iis iudicare. Sed & de Ioanne Curopalate, ex ipſiuſmet præfatione audimus, ipſum, Hiſtoriarum Compendium (ſic enim opus ſuum vocat) ex variis auctoribus, ſicut & prędictos Georgium ac Theophanem, exſcripſiſſe potiùs quam conſcripſiſſe.]

VI.

Vt vero ad Leonem redeamus; nactus ipſe Imperium, haud ſivit Michëlem degere Conſtantinopoli, licèt privatim inter monachos profitentem; ſed ipſum una cum coniuge & liberis relegavit in Inſulam Protam: adiiciens ad crudelitatem, ut filios Theophylactum natu maiorem, & Ignatium qui poſteà ſedem Conſtantinopolitanam gubernavit, caſtrare iuſſerit.

V.

Quod ad res pertinet Occidentales; hoc anno veris initio, Carolus Magnus ad confirmandã rursùs pacem cum Michaële Imp. ad ipſum legationem miſit inſignium doctrinâ virorum, Amalarij Epiſcopi Treverenſis & Petri Abbatis Nonantulæ qui à Leone auditi ſunt, atque dimiſſi anno ſequenti cum legatis eius ad Carolum. Hoc verò interim anno idẽ Carolus, cùm iam ſentiret appropinquare ſibi diem extremũ, habito generali *Conventu Aquiſgrani*, omnium conſenſu atque conſilio LUDOVICUM filium ſuum, qui ſolus filiorum coniugis Hildegardis ſupererat, coronavit Imperatorem: ut habet Eginhardus, ac veteres Francorum Annales: ſed exactius rem geſtam, & ſanctas monitiones ac pia mandata Ludovico tunc à patre impertita, de ſervãdis præceptis Dei, Eccleſiis defendẽdis, ſacerdotibus honorandis, populis diligendis, cœnobiis & pauperibus conſolandis, malis caſtigandis, ac fidelibus miniſtris conſtituendis; proſecutus eſt Theganus ſcriptor eius temporis Corepiſcopus Treverenſis, qui de geſtis Ludovici commentarium edidit, cuius etiam meminit Vvalfridus Strabo. His verò addit, eumdem

LUDOVICI IMP CORONATIO.

PRÆCEPTA A CAROLO EI DATA.

Carolum totum poſt hæc eleemoſynis & orationibus vacâſſe; itémque librorum correctioni: ſiquidem quatuor Chriſti Evangelia cum Græcis & Syris collata emendavit.

Addunt prætereà Francorum Annales, fuiſſe conſilium Caroli, ut qui eo pacto rectè conſuluiſſet rebus Imperij, ſtatum pariter Eccleſiæ relinqueret benè diſpoſitum: cuius rei perficiendæ causâ, hoc eodem anno, menſibus Maio & Iunio quinque CONCILIA in diverſis Galliarum locis celebrari voluiſſe; unum *Moguntiaci*, alterum *Rhemis*, tertium *Turonis*, quartum *Cabiloni*, quintum *Arelate*: quorum quidem extant *b* ſingulorum magno numero canones editi; in quibus nihil penè prætermiſſum eſt, quod ad optimam Eccleſiæ inſtitutionem ſpectare poſſe videatur. Illud vero inter alia in Moguntino *c* decretũ eſt, ut nõ amplius Epiſcopi, qui ob bellorum frequentiam iam armis aſſueverant, ea geſtarent; ſed laicis qui apud ipſos eſſent, portare permitterentur, quia (ut aiunt) antiquus mos eſſet qui ad eos uſque perveniſſet. Quod quidẽ obſervatione dignum eſt, adverſus eos qui iſta de laicis apud Epiſcopos exiſtentibus impugnare cõſueverunt. In Rhemẽſi *d* quoque notandum, quòd Patres ſtatuunt: Ut Epiſcopi & Abbates ante ſe ioca turpia facere non permittant; ſed pauperes & indigentes ſecũ ad menſam habeant, & lectio divina ibi perſonet, ac ſumant cibũ cum benedictione & laude Domini. Quod idem & in Turonenſi *e* decretum reperitur. In Cabilonenſi *f* verò mentio habetur de præcepto Caroli Magni, quo voluit omnes Epiſcopos Scholas erigere in quibus bonæ literæ, atque imprimis Theologicæ legerentur. Illúdque inſuper adverſus avaritiam Eccleſiaſticorum ſancitum eſt, ut ſi quando ſacerdotes, fruges vel quoſdam reditus terræ congregant ac protelant, non ideò hoc faciant ut cariùs vendant, & theſauros congregent; ſed ut pauperibus tempore neceſſitatis ſubveniant. Actum & de Peregrinationibus ſuſcipi ſolitis à Fidelibus ad loca ſancta; quarum hoc tempore celeberrimæ eſſent in Occidente, Romam ad Limina Apoſtolorum, atque Turonum ad S. Martinum: & quòd iis complures diverſis modis abuti ſolerent definitum *g* eſt, quando & à quibus fieri deberent. Denique in Concilio Arelatenſi *h*, ſicut & in Moguntino, præceptum eſt ut Epiſcopis obediant Comites & Magiſtratus ac Iudices ſæculares, & invicem conſentiant ad iuſtitias faciendas. Reliqua verò eâdem pietate & prudentiâ à Patribus in iiſdem Conciliis ſtatuta, tu maiori otio conſulas.

VI. DE QUINQUE CONCILIIS IN GALLIA CELEBRATIS.

b in Tom. Concil.

c Concil. Mogunt. c. 17.

d Conc. Rhem. c. 17.

e Conc. Turon c. 6.

f Conc. Cabil. c. 3. & 8

PEREGRINATIONUM TOLLENDI ABUSUS.

g Ibid. c. 44 45.

h Conc. Arel. c. 13 Mogunt. c. 8.

Sed & in eo potiſſimùm idem Carolus intentum animum habuit, ut ipſam Dei Eccleſiã omni ex parte liberam relinqueret: cuius rei gratiâ Epiſcoporum electionem uſurpatam à deceſſoribus in priſtinam libertatem reſtituit; ſancita *i* lege unà cum Ludovico Imperij conſorte, *ut ſecundum ſtatuta canonum per electionem Cleri & populi de propriâ diœceſi, remotâ perſonarum & munerum acceptione, ob vitæ meritum & ſapientiæ donum Epiſcopi eligerentur.* Fuiſſe tamen ſolitum, ut Viſitator à Rege mitteretur, qui eiuſmodi electionibus præeſſet; nec antè licuiſſe quicquam agi, eò quòd magnæ rixæ in his accedere conſueviſſent ob diverſorum ſtudia, conſtat ex epiſtolâ Hincmari Rhemenſis ad Regem Carolum Calvum poſteà ſcriptâ.

VII. ELECTIONES EPISCOPOR. REDDITÆ LIBERÆ.

i Capitul. li. 1. c 84. & diſt. 63. c. 34.

Extat verò apud Agobardum, cuiuſdam *Flori* qui his temporibus floruit) cuiúſque eſt mentio apud Vſuardum in præfatione ad Martyrologium. & ſumma laus apud Vvalfridum Strabonem in carmine ad eumdem Agobardum Archiepiſcopum Lugdunenſem) fragmentum de antiquis Epiſcoporum electionibus, quo docet haud debere Principes ſe iis immiſcere. Sed & cùm diſertis verbis ait, in Romanâ Eccleſiâ uſque ad illam diem, abſque interrogatione Principis, ſolo diſpoſitionis divinæ iudicio, & Fidelium ſuffragio, legitimè Pontifices conſecrari; eóſque etiam omnium regionum & civitatum quæ illi Eccleſiæ ſubiectæ ſunt, iuxta antiquum morem eâdem libertate ordinare atque conſtituere ſacerdotes: ex his, præter illa quæ ſuperiùs dicta ſunt de liberâ in Romanâ Eccleſiâ Papæ electione redarguitur iſidem mendaciſſimus Sigebertus.

ROMANI PONT. ELECTIO LIBERA.

IESU CHRISTI
AN. 814.

LEON. III.
AN. 19.

LUDOVICI I.

LEON. ARM. I.

I. LEO IMP. HOSTIS SACRAR. IMAG.

a. Cedr. & alij.

ANNO Christi octingenteſimo decimoquarto, Indictione ſeptimâ, Leo Imp. cùm iam omnium ſibi conciliâſſet animos, Imperiúmque tyrannicè ſuſceptum ſtabiliſſet; latentem animo hæreſim prodens, ſive (ut alij *a* malunt) ex Orthodoxo, deceptus fraude hæreticorum, hæreticus factus; conſilium cum ſuis iniit de abolendis ſacris Imaginibus. Itaque tẽtato priùs fruſtrà Nicephoro Patriarchâ Conſtantinopolitano, omnes monaſteriorum Præfectos, intérque alios magnum illum Confeſſorem Theodorum Studitam (nam maximus ille Plato, Theodori olim magiſter & in paſſionibus ſocius, iam diem ſanctiſſimè obierat *b* anno ætatis ſuæ ſeptuageſimo nono) omnéſque Epiſcopos Conſtantinopoli tunc exiſtentes, unà cum eodem Patriarchâ ad ſe in Palatium accerſens; ut omnia ex æquitaté agere videretur, iuſſit eoſdem de veritate cultûs ſacrarum Imaginum coram ipſo cum eas negantibus conferre. Id verò cùm ipſi conſtanter in faciem ei denegarent, tum quòd quæ ſemel in Generali Concilio fuiſſent definita, non eſſent ampliùs in dubium revocanda; ſed qui ea negarent, execrandi; tum quòd Sacerdotum eſſet, & non Imperatoris, atque in Eccleſiâ non in palatio, de fide agere; denique quòd ipſius Imperatoris eſſet animus obfirmatus in hæreſi, adeo ut non haberet aures ad audiendam veritatem: his ipſorum reſponſis irâ furens Imperator, eiſdem domum remiſſis domeſticatim ſingulis edicto prohibuit, ne quis cum aliis conferre, aut docere, vel de fide prorſùs loqui auderet.

b Egit. de obitu Barõ. an. 812.

ABNUUNT CATHOLICI CONFERRE CUM HÆRET. DE REBUS SEMEL IUDICATIS.

II.

Cui cùm obtemperarent plurimi, ipſéque etiam Nicephorus Patriarcha quinimmò ſilentium ſcripto polliciti eſſent; fortiſſimus Theodorus intrepidè ex adverſo in facti deteſtationem conſurgens, non ſolum Imperatori renunciâvit, non debere in tanto veritatis diſcrimine ſileri; ſed & alios qui ſe continerent, adeò continuis ſuis admonitionibus, Literis, clamoribus excitavit, ut & ipſe Nicephorus palam egregius Confeſſor progrederetur. Cuius rei gratiâ, cœptâ in eumdem Patriarcham perſecutione idem a ſede violenter extractus in exilium eſt amandatus Proconneſum. Quo tempore illud mirabile accidit, ut Theophanes Confeſſor Abbas monaſterij Agri, idémque (ut vidimus ex Anaſtaſio) Hiſtoriæ conſcriptor, in quodam prædio exiſtens, divinóque inſtinctu ſentiens Nicephorum navigio prætervehi, ſuffitu & cereis eum proſecutus fuerit; ſed & Nicephorus eodem momento elevatis manibus, flexiſque genibus, a navigio eum ſalutaverit; cùm neuter alterum oculis corporeis videret.

NICEPH. EPISCOP. CONST. PELLITUR IN EXILIUM.

III.

Expulſo porrò Nicephoro, in locum eius ſuffectus eſt ab Imperatore, ipſo Reſurrectionis Dominicæ die, *Theodotus* quidam Meliſſenus, cuius fraude ipſe Imp. fuerat in hæreſim perductus, idémque *Caſſitera* (hoc eſt Stanneus) dictus, ex eorum numero qui Spatharij dicebantur; homo nihili, & totus carnis luxuriis ac voluptatibus deditus. Qui mox *Synodo* hæreticorum convocatâ (ad quam Orthodoxi invitati, aut omninò intereſſe recusârunt, aut interfuerunt ut ipſos hæreticos redarguerent) impiam illam ſub Conſtantino Copronymo habitam conformans, Orthodoxam Nicænam poſteriorem anathemate damnavit; Iis verò adverſantes Epiſcopi & Abbates, in exilium pulſi ſunt; interque Epiſcopos præcipui Theophylactus Nicomedienſis, Ioſephus Theſſalonicenſis, Theophilus Epheſinus, Petrus Nicænus: ex Abbatibus Theodorus Studita. Nicetas olim Patricius & Irenes Imperatricis conſanguineus, Theophanes Agrienſis, aliique plurimi ſanctiſſimi viri, in vitâ & poſt mortẽ virtutibus atque miraculis clariſſimi. Quæ quidem omnia hactenùs recẽſita, habentur copioſè pertractata apud Michaëlem Studitam in Vitâ Theodori, Theoſterictum *c* in Nicetâ, Cedrenum in Leone Imperatore, atque in pluribus eiuſdem Theodori tunc ad diverſos exhortatoriis & conſolatoriis, atque etiam dogmaticis ſcriptis epiſtolis *d*. Cuius quidem & illud fuit infracti animi facinus, ut cùm vidiſſet demotum Catholicum Patriarcham, & iam ſacras Imagines ubique conculcari; iuſſerit monachos omnes ſui monaſterij Imagines manibus ſublimes geſtare, totúmque circumeundo cœnobium, laudes earum decantare; nihil territus minis Imperatoris, quin magis magíſque eamdem venerationem & dictis & factis declararet.

SYNODUS HÆRET. ADVERSUS IMAG.

ORTHODOXI EXULANT.

c Ap. Sur. 3 April.

d Theod. Stud. li. 2. epiſt.

IV.

Sed quod rursùm ad Leonem ſpectat; qui res Venetorum ſunt proſecuti, & inter alios Sabellicus, tradunt ab eo miſſas ad Ducem Venetorum, dictum Angelum Patriciacum, ſacras Reliquias; nempè S. *Zachariæ* corpus cum parte ſacratiſſimæ *Crucis*, ac *Dominicæ Veſtis*, & *alterius* quæ Deiparæ fuit Virginis. Quod quidem mirum videri debet, ut quas Leo non coleret, aliis colendas mitteret: niſi dixerimus, hiſce muneribus devincere ſibi conatum eſſe animũ externorum, quæ ipſe contemneret, & ab iis plurimi fieri ſciret.

RELIQUIÆ SACRÆ MISSÆ VENETIAS.

V.

Quod verò ad res Occidentales pertinet; hoc eodem anno *Carolus Magnus* Imp. Aquiſgrani pleuritide laborans ſeptimo infirmitatis die, qui fuit quintus ante Calendas Februarij,

CAROLI MAG. OBITUS.

oleo

oleo ſancto inunctus ab Epiſcopis, & viatico ſumpto, commendans Domino ſpiritum ſuum, feliciter ad Deum migravit, anno ætatis ſuæ ſeptuageſimo ſecundo, Regni Francorum poſt mortem Pipini patris quadrageſimo ſeptimo, Imperij verò decimoquarto inchoato: ſepultúſque eſt magnificè eâdem die, veſtibus indutus Imperialibus, in Eccleſiâ B. Virginis, quam ipſe in eâ urbe conſtruxerat. Hæc Eginhardus, Theganus, & alij. Sed ſi quæ de ipſo ſcripta ſunt ſpectes, dignum virtutum exemplari intueberis, religioniſque omnibus abſolutum numeris ſimulacrum; cui nec, meâ ſententiâ, qui præceſſerunt vel poſteà ſucceſſerunt Imperatores, æquari penitùs valeant. Sed nec in moribus haberet æqualem, niſi coniugalem caſtitatem concubinarum introductione fœdâſſet. Verùm poſterior maculas iſtas pœnitentia abſterſit, dum ſenilem carnem ſuam cilicino ſuper nudum corpus inhærente iugiter indumento attrivit. Cuius quidem egregiarum virtutum merito, Eccleſia Gallicana eiuſdem natalem diem celebrat: eumdémque ſub Friderico Imp. Paſchalis Papa dictus in numerum Sanctorum adſcripſit. Sed quòd is haud legitimus fuit Pontifex, eiuſmodi canonizatio non eſt recepta ab Eccleſiâ Romanâ. Quòd tamen non reperiantur legitimi Pontifices eam impugnâſſe, res ſic tacitâ permiſſione ſive tolerantiâ perſeveravit, ut in propriâ eccleſiâ ubi ſepultus fuit, coleretur. Ita enim canonum præcipui Interpretes c declararunt. Propagatus autem poſteà noſcitur eius cultus in alias Eccleſias Galliæ, Belgij, atque Germaniæ, in quibus idem Carolus ſanctitatis titulo colitur; faventque ſcripta plurimorum rerum Francicarum hiſtoricorum. Huius verò corporis formam (ſi & hoc cupis) habes apud Eginhardum deſcriptam, quæ ei fuit à ſecretis.

De Virtutibus eius. — *Cultus ut Sanctus.*

c Card. Oſt. & Io. Andr. in cap. 1. de Reliq. & vener. Sanct.

VI. *Ludovicus Pius imperat in Occid.*

Poſt obitum Caroli, LUDOVICUS filius eius, ob inſignem pietatem dictus cognomento Pius, Imperator iam antè creatus, ex Aquitaniâ ubi tunc erat Aquiſgranum veniens, ſuſcepit etiam ampliſſimi regni adminiſtrationem: móxque apertis paterni teſtamenti tabulis, legata omnia diſſoluit; & donationes à patre, fratribúſque, diverſis Eccleſiis factas confirmavit. Ac ſuſceptis legationibus è diverſis regnis & regionibus, atque etiam ab Imperatore Conſtantinopolitano (nempè eam, quam Leo Imp. unà cum Amalario Treverenſi, miſſo Conſtantinopolim à Carolo, ad ipſum direxerat) alias ipſe pariter ad diverſos Principes decrevit. Hæc ex Thegano Rerum ipſius Scriptore illius temporis: qui & de Carolo Magno habet, ſummum planctum per univerſam terram pro eius morte factum fuiſſe, ipſóſque Paganos eum planxiſſe quaſi patrem Orbis.

IESU CHRISTI
An. 815.
LEON. III.
An. 20.
LUDOVICI 2.
LEON. ARM. 2.

I. ANNO Domini octingenteſimo decimoquinto, Indictione octavâ, Eccleſia Romana ſceleratorum hominum factione preſſuram paſſa eſt. Siquidem Carolo Magno ſublato de medio, qui eius peculiarem protectionem ſuſceperat; quod eius morte Leo Pontifex deſtitutus omni remanſiſſet auxilio, rursùm adversùs eum ex primoribus Romanorum facinoroſi homines conſpirârunt, ut eum neci traderent. Quod ipſe intelligens, in eos lege agi præcepit. Unde magnis oborris turbis, atque deprædationibus & incendiis, Ludovicus Imp. miſit in Urbem Bernhardum, qui loco Pipini eius patris ſucceſſerat in regnum Italiæ; à quo eiuſmodi ſeditio compreſſa eſt. Sed & miſſi a Leone Legati, ipſum Pontificem apud Imperatorem purgatum reddiderunt de omnibus obiectis criminibus. Hæc Annalium ſcriptor huius temporis, ipſius Ludovici domeſticus; necnon qui eius Vitam conſcripſit Adhemarus, & apud Aimoinum appoſuit appendicem; aliique qui res Ludovici ſunt proſecuti.

In Leonem PP. coniuratio.

II. *Vis et fraus Leonis Imp. in Orthodoxos.*

Quod verò pertinet ad res Orientales; hoc item anno impius Leo Aug. maiori in Orthodoxos odio cœptam anno ſuperiori proſecutionem adaugens, cùm videret nihil ſe profeciſſe exilio eorum quos relegaverat; ut faciliùs eoſdem ad lapſum præſens ipſe cogeret, pleroſque ex Archimandritis Conſtantinopolim revocatos, in diverſos, eóſque teterrimos carceres coniecit. Sed cùm nec tormentis, nec fame, ad ſuam ſententiam pellicere poſſet; fraudem adhibens, conditionem propoſuit, nihil aliud ab eis ſe quærere, quàm ut ſemel cum Theodoro Patriarchâ communicarent, ac de cetero quâ vellent fidem ſequerentur: quo diſpenſationis velamento ſimpliciores decepti, ſua receperunt monaſteria. Inter quos Nicetas & ipſe ſuaſione aliorum in eamdem pravam ſimulationem delatus, mox facti pœnitens veritatem coram ipſo Imp. viriliter propugnavit: unde in inſulam Glyceriam relegatus, arctiſſimo carceri mancipatus eſt; in quo per ſexennium uſque ad Leonis obitum conſtans in iugi martyrio perſeveravit. Hæc omnia pluribus Theoſterictus in Rebus geſtis eiuſdem Nicetæ.

III. *Theodori Stud. certamina pro fide Cathol.*

Theodorus autem Studita haud cum ceteris Conſtantinopolim revocatus, quòd nulla ſpes eſſet Imperatori, ipſum in ſuam ſententiam pertrahendi; immò contrà timeret ne alios à ſuis fraudibus avocaret: cùm audito Archimandritarum lapſu, reliquos omnes è carcere ubi detinebatur in exilio, literis ſuis ad conſtantiam roboraret; eiuſdem Imp. iuſſu longiùs amandatus eſt, ubi nullam cum aliquo communicationem habere poſſet. Qui cùm & virgis minutatim cædi iuſſus eſſet; qui ad id operis delectus eſt Nicetas quidam Alexij filius, ut vidit Theodori corpus, alacriter ad accipienda verbera ſe componentis, ætate & ieiuniis ad ſummam maciem redactum; compatiens ei, non ſolùm non attingere auſus eſt; ſed & piâ fraude, quò Imperatoris iuſſa explêſſe à ſociis exiſtimaretur (ſolus enim ingreſſus eſt in carcerem, ob viri, ut aiebat, reverentiam) ovis pellem recens detractam accipiens, ſuper eam verbera diſtrinxit; & immensâ prorſùs charitate, ut guttas etiam ex plagarum cruore profuſas oſtendere liceret, ipſe ſibi ſanguinem ex brachio lanceolæ ictu elicuit, eóque flagrum imbuit. Narrat hæc Michael monachus in Rebus geſtis Theodori. Porrò ab eiuſmodi Confeſſorum cædibus abſtinebatur, quòd Im-

Pia fraus Nicetæ.

perator invideret eis martyrium, cuius ſciret eſſe cupidiſſimos.

IV. HISPANI CONFUGIENTES AD FRANCOS BENE HABITI.

Eodem tempore in Occidente, cùm Hiſpaniæ diro Saracenorum iugo premerentur, complures populi inde in Gallias cum ſuis Comitibus confugerunt. Quos Imperator maximè pius Ludovicus, non ut ſervos ſuſcipiens, ſed Francis ipſis coæquans, immò & præponens; non ſolùm liberos eſſe voluit, ſed & agros in provinciâ Septimaniâ (ſic dictâ à Septimanorum colonia, quæ olim eam colendam accepit) tradidit quos in proprium uſum colerent, & à tributis immunes poſſiderent. De quo extat a eiuſdem Ludovici diploma, hoc anno Calendis Ianuarij datum. Cùm verò paulò poſt iidem à ſuiſmet hominibus Hiſpanis qui inter eos potentiores erant (quòd planè mireris, cùm & ipſi extorres eſſent, & precariò à Francis ſuſcepti) cultis privarentur agris, & in ſervitutem redigerentur: opus fuit ut aliud rursùm adverſus eiuſmodi tyrannorum audaciam, idem Imperator anno ſequenti quarto Idus Februarij promulgaret edictum; quod & ipſum adhuc extat.

a Ext. in Annal. Franc. à Pith. edit.

IESU CHRISTI AN. 816.
STEPH. V. AN. 1.
LUDOVICI 3.
LEON. ARM. 3.

I. CONFESSORES PLURIMI OB DEFENSIONEM SACRAR. IMAG.

ANNO Christi octingenteſimo decimo, ſexto, Indictione nonâ, urgente magis perſecutione Leonis Imperatoris, Theophanes (qui & Iſacius dictus) præfectus monaſterij Sigriani, necnon Coſmas Chalcedonenſis Epiſcopus, aliique plurimi tam monachi quàm moniales, carceres, verbera, atque exilia paſſi ſunt pro defenſione ſacrarum Imaginum, plurimíque poſtremò in eiuſmodi ærumnis ad Dominum migrârunt: inter quos prædictus Theophanes, poſt biennium carceris in inſulâ Samothrace obdormivit, indéque tranſlatus Conſtantinopolim, innumeris fuit miraculis illuſtratus. De his verò Confeſſoribus agitur in Tabulis a Eccleſiaſticis Græcorum & Latinorum, & in Epiſtolis b Theodori Studitæ. Qui & ipſe Theodorus, nova emergente cauſâ, ob clericum Aſiaticum ex hæretico Iconoclaſtâ ab eo converſum ad fidem Catholicam iuſſu Imperatoris crudeliſſima paſſus verbera, in longè teteriorem carcerem truſus eſt: ubi inter alia ingentia tormenta, dirâ fame cruciatus, ſacra dumtaxat vixit Euchariſtiâ (cuius partes aliquas ſemper habere ſecum, more Orientalium, conſueverat) quouſque Deus alia ratione ipſius victui mirabiliter providit: quo etiam tempore maximè enituit Imperatricis *Mariæ* certamen; illius quæ nupta Conſtantino Irenes filio, cùm ipſe præter ius fáſque Theodoten mœcham ſibi in uxorem coniunxiſſet, in monaſterium detruſa fuerat: quæ quidem eâ occaſione benè uſa, adeò profecit, ut hoc perſecutionis tempore exilium paſſa, victricem ſibi texuerit coronam: prout docetur ipſius Theodori c epiſtolâ ad eam tum ſcriptâ, cùm eius filia Auguſta tunc regnans matrem Mariam ad ſe ſtuderet, ut ſecum degeret, evocare: quod fieri non debere, ex Evangelicâ lege Theodorus eam monuit, ne cum hæreticis communicaret aliquo modo, vel communicantibus cum hæreticis communicatione ullatenùs iungeretur.

a *Martyrol. Rom.* 12. *Mart. Menol. Græc. Mart.* & 18 *April.* b *Theodor. Stud.* 2. *ep.* 16. 34. 39.

MARIÆ AUGUSTÆ CERTAMEN.

c *Theod.* 2. *ep.* 182.

II. QUI PRO IMAGINIBUS DECERTANT, PRO CHRISTO ET SANCTIS DECERTARE. d *Id.* 2. *ep.* 21 & 23.

Sed & cùm inter hæc aſſererent hæretici, fruſtrà gloriari in confeſſione Fideles, longéque procul abeſſe ut pro Chriſto pati dicantur, qui pro Imaginibus ſubeant illata ſupplicia; ſed ſicut pro Imaginibus ſuſceptum fuiſſet certamen, ita imaginaria ſpes eſſet de præmio conſequendo: iſta audiens Theodorus, mox occurrens, ad omnes Chriſti Confeſſores ubique degentes egregiam ſcripſit epiſtolam d, aliámque rursùs ad Abbatem quendam in carcere conſtitutum; quibus abundè ex ſacrâ Scripturâ & ſanctis Patribus oſtendit, Imaginem ſemper ad prototypum relationem habere; & ideò qui pro Imaginibus decertant, pro CHRISTO ipſo & Sanctis decertare; ac verè Martyres eſſe, qui pro eis ſupplicia ſubeunt. Víxque credi poteſt, quot hoc tempore literas idem Theodorus ſcripſerit, hortatorias ad martyrium, catecheticas ad inſtructionem, dogmaticas adversùs hæreticorum obiectiones, conſolatorias ad concaptivos, luctuoſas ad lapſos, canonicas ad reſipiſcentes: Vt planè appareat, conſtitutum ipſum a Deo in Eccleſiâ Orientali fuiſſe, his deploratiſſimis ſub hæreticis Impp. temporibus, tamquam Patriarcham qui omnium curam gereret, & divinum oraculum quod omnes conſulerent. Quanti verò ſint faciendæ ipſius Epiſtolæ, Deus inſigni miraculo e comprobavit, quod refert Michael; dum ingens quoddam incendium, quod nec aquâ, nec ullis machinis extingui poterat, iniectâ in illud à quâdam piâ feminâ, cuius facultates eâ conflagratione abſumebantur, epiſtolâ eiuſdem Sancti nuper ad eam miſsâ, ſubitò reſtinctum eſt. Sed & ſi earumdem ipſius epiſtolarum vim conſideres, totidem eſſe fulmina cælitùs miſſa dices, quibus omnes Hagiomachi & Iconomachi Novatores percuſſi validè, penitùs conterantur.

DE THEODORI EPISTOLIS SCRIPTIS IN CARCERE

e *Ap. Baron. an.* 885. *in fi.*

MIRACULUM EX EPISTOLA THEODORI.

III. LEONIS PP. OBITUS.

Quod ad res pertinet Occidentales; hoc eodem anno pridie Idus Iunij, Leo Papa, cùm (ut Anaſtaſius habet) ſediſſet annos viginti, menſes quinque, & dies ſeptemdecim, ex hâc vitâ migravit; ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri. Cuius cùm recenſeantur nonnullæ res geſtæ abſque notâ temporis, hîc de iis agendum eſt. Tradunt enim Scriptores omnes quotquot res Hiſpanicas ſunt proſecuti, huius auctoritate Pontificis factum, ut ſedes Epiſcopalis Hirienſis Eccleſiæ transferretur Compoſtellam, id expoſcente per Carolum Magnum Alfonſo Caſto Rege Gallæciæ ab eodem Leone Papâ Tertio. Idque quòd reperto Compoſtellę venerando corpore S. Iacobi Apoſtoli fratris Ioannis, de cuius tranſlatione dictum eſt aliàs f, atque miraculis inſigniter illuſtrato, Apoſtolici culminis reverentiâ dignum viſum eſt, ut locus ille ſedis Epiſcopalis inſigniri deberet honore. Ex quo etiam tempore cœptus eſt totius Orbis concurſu frequentari, adeò ut qui ipſum venerandum ſepulchrum univerſo patens orbi, miraculorum promptuarium nominârit, puto, veritatis ſcopum attinget.

INVENTIO CORPORIS S. IACOBI APOST.

f *Sup. an.* 44. *num.* IV.

IV. MISSÆ PLURES UNO DIE. g *VValfr. de Reb. Eccleſ. cap.* 21.

Ad hunc quoque Romanum Pontificem ſpectare certum eſt, quod Vualfridus g Strabo huius temporis auctor ſcribit, Leonem Papam qui

non

non longè antè vixiſſet, unà die ſepties vel novies Miſſarum ſolemnia frequenter celebrâſſe. Sed tractatio de pluralitate Miſſarum unâ die agendarum, prolixiorem requirit diſputationem. Leo verò cum eſſet graviſſimis afflictionibus vexatus, frequentiorem adhibuit ad implorandum divinum auxilium celebrationem Miſſarum: ſicut & S. Vldalricum Auguſtanum, & alios ſanctiſſimos viros id ipſum aliquando uſurpâſſe reperimus.

V.

Sed & idem Leo, quod tot annis quibus in Pontificatu vixit, multiplicibus oblationibus Caroli Magni, & aliorum regum, ceterorúmque Fidelium ad ſacra Limina ex remotiſſimis quibuſque regionibus iugiter peregrinantium, Romana locupletata Eccleſia admodùm eſſet; quicquid ſupereſſet cleri atque pauperum alimoniis, accreſci voluit reſtaurationi & ornamentis Eccleſiarum: quæ quàm multiplicia fuerint & quàm pretioſa, fusè deſcribit Anaſtaſius. Quem ſi pariter legeris in aliorum Pontificum ſubſequentium ac præcedentium Rebus geſtis; mirabeœris planè pretioſiſſima ornamenta, atque ingentia dona aurea, argentea, & gemmea, quæ ab iiſdem collata eſſe Eccleſiis Vrbis ipſe ſcribit. Atque utinam, ut in eiuſmodi rebus recenſendis ſe exhibuit in Vitis ſingulorum Pontificum ſolertiſſimum, ita in conſcribendis rebus geſtis eorum in moderandâ Eccleſiâ Vniverſali diligentem ſe præſtitiſſet.

[De pre-]tioſis. [o]rna-[m]entis [e]ccles. [V]rbis.

VI.

Ceterùm poſt mortem Leonis, Sedem vacaſſe dies decem, idem auctor tradit; licèt alij habeant viginti. Sicque ex eius ſententia, decimo Calendas Iulij ex diacono creatus eſt in locum ipſius, Stephanus Papa eius nominis Quintus, dictus Quartus: qui autem ſedem Leonis dies viginti vacaſſe ponunt, creationem Stephani ad quintum Nonas Iulij collocant. Fuit autem Stephanus (ut Anaſtaſius habet) patriâ Romanus, ex patre Marino nobiliſſimo genere ortus. Qui (ut auctor eſt Theganus h) mox ut creatus eſt; populum Romanum ſacramento Ludovici Imp. adegit. Ac paulò pòſt in Gallias tendens, pro ſtabilienda (ut Anaſtaſius ait) Eccleſiæ pace, honorificentiſſimè ab ipſo Imp. obviam ei facto, & in ipſo acceſſu ter ante pedes ipſius proſtrato, exceptus eſt Rhemis, omniáque obtinuit quæ petiit. Hæc pluribus Theganus: quorum etiam teſtis eſt auctor incertus i, ſed qui & ipſe ſui temporis res geſtas conſcripſiſſe noſcitur, domeſticus Ludovici, per ſingulos annos Vitam ipſius conſcribens. Addit Theganus, eumdem Pontificem in Eccleſiâ ante Miſſarum ſolemnia coràm clero & omni populo unxiſſe Ludovicum in Imperatorem, & Irmingardem eius uxorem coronaſſe, Auguſtàmque nominaſſe. Apud Aimoinum autem traditur, Stephanum non duobus poſt conſecrationem ſuam exactis menſibus, quam maximis itineribus ad Imperatorem contendiſſe, ac tertio poſtquàm rediit menſe nondum exacto, circiter octavum Calendarum Februarij deceſſiſſe. Ex quibus patet, ipſum hoc eodem anno ex Galliis Romam rediiſſe ad finem menſis Octobris. De obitu verò dicetur anno ſequenti, ſicut & de eo quod ſub eius nomine fertur decreto de Electione Rom Pontificis.

[S]teph. V. [c]reatur.

h *Theg. de geſt. Ludov. Imp. c. 16. 17. 18.*

Proficiſcitur in Gallias, et coronat Ludovicum Imp.

i *Vi. Ludov. c. 38. & 39.*

Iesu Christi
An. 817.
Paschal.
An. 1.
Ludovici 4.
Leon. Arm. 4.

Anno Chriſti octingenteſimo decimo, ſeptimo, Indictione decimâ, octavo Calendas Februarij mortuus eſt *Stephanus* Papa, cùm ſediſſet menſes ſeptem & dies tres; ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri. Hæc ex Anaſtaſio: apud quem error irrepſit, dum pro ſeptem menſibus, ſeptem poſiti habentur anni, vel etiam ſeptem anni & ſeptem menſes. Etenim redarguitur apertiſſimè error ex huius temporis Rerum Francorum Scriptoribus; qui omnes æquè teſtantur, poſt reditum ex Galliâ Stephanum tribus menſibus tantùm fuiſſe ſuperſtitem. Quem & ante obitum illuſtratum fuiſſe miraculis, Theganus tradit. Cùm autem vix biduo (ut habet Anaſtaſius) ſedes vacaſſet, Paschalis patriâ Romanus ex patre Bonoſo, miro totius cleri & populi conſenſu, ex preſbytero, ac monaſterij S. Stephani præfecto, creatus eſt Summus Pontifex; vir ſanctus, doctus, & eloquens, magnanimus, & miſericors, omnibus denique virtutibus præditus, atque Eccleſiaſticæ diſciplinæ, iuſtitiæque ſtudioſiſſimus: quem & eò ſanctitatis evectum ut miracula ediderit, ex eodem Anaſtaſio conſtat. Idem verò mox in Gallias miſsâ legatione, confirmationem pacti & amicitiæ (ut habetur in Vitâ Ludovici Imp. & apud alios eiuſdem ſæculi hiſtoricos) more præceſſorum ſuorum ab eodem Imp. expetiit.

I. Steph. PP. obitus.

Paschalis creatio.

Hoc item anno, Sexto Idus Iulij, idem Ludovicus generalem habuit *Aquiſgrani* Conventum Epiſcoporum atque Abbatum. In quo fecit componi ordinarique librum canonicæ vitæ normam geſtantem, in quo totius monachalis ordinis perfectio contineretur; inſertâ etiam cibi, potúſque, & aliarum rerum neceſſariarum quantitate. Itidémque conſtituit Benedictum Abbatem unà cùm aliis ſtrenuæ vitæ monachis, qui cuncta monaſteria tam virorum quàm feminarum circumeuntes, uniformem traderent cunctis viuendi ſecundum regulam S. Benedicti incommutabilem morem. Tradit hæc idem Vitæ Ludovici auctor. Monaſtica porrò inſtituta à prædicto Benedicto Abbate, & aliis cum eo delectis ſtatuta, habentur octoginta capitulis diſtincta, in Additione primâ poſt ſeptimum librum Capitularium Francorum, quæ & aſſerit Leo a Oſtienſis, apud Caſſinenſes monachos perinde ferè ac regulam S. Benedicti obſervata eſſe. Additque inſuper idem auctor Vitæ Ludovici, tunc ad exemplum ipſius Imperatoris, qui in Pomparum ſublimitate conſtitutus, imitando Chriſtum humilitate altiùs eminebat; cœpiſſe deponi ab Epiſcopis & clericis cingula baltheis aureis, & gemmeis cultris onerata exquiſitæque veſtes, & calcaria talos onerantia relinqui. Leo verò etiam addit, eumdem Imp confirmâſſe quæcumque à Pipino avo, & Carolo Patre, donata vel reſtituta fuiſſent Eccleſiæ Romanæ. Quæ quidem Conſtitutio tunc à Ludovico conſcripta, ex parte recitatur à Gratiano b, in-

II. Conventus Aquiſgr. pro reformatione monach. &c.

a *Leo Oſt. Chron. Caſſin. lib. 1. cap. 18.*

Confirmatio donationis bonor. Eccl. Rom.

b *Diſt. 63. c. Ego Ludovicus.*

tegra autem habetur *c* in codicibus Vaticanis; quâ profitetur concedere ſe Romanis Pontificibus ipſam Romanam civitatem cum Ducatu ſuo, & omnibus locis quæ eius ditionis eſſent iam in Tuſciâ quàm in Campaniâ: itémque Exarchatum Ravennæ integrum; necnon Inſulas Corſicam, Sardiniam, & Siciliam: inſupérque Ducatum Beneventanum & Spoletanum; Neapolim quoque, Calabriam, & alia plura loca quæ continentur eâdem publica Conſtitutione; quam tum ſuâ, tum filiorum, & aliquot Epiſcoporum, atque, Comitum ſubſcriptione firmatam, per Legatum Paſchalis Papæ, ipſi tranſmiſit.

c *Recitat. Baron. Annal. Tom. IX. hoc an.* [Quòd verò *Goldaſtus* eam ſuppoſititiam eſſe criminatus eſt; refellit inſcitiâ eius *Gretſerus* cap. 8 Apolog. Baron. & lib. 2. côt. Replic. c. 6. de quibus ſuprà ad an. 774. poſt. num. IV.]

III. Electio et coronatio Rom. Pontif. relicta libera.

Quòd verò eâdem pariter liberam omninò reliquit Clero ac Populo Romano electionem & coronationem Summi Pontificis: nec ad aliud teneri voluit qui crearetur, niſi ubi eſſet conſecratus, legationem mittere ad Imperatorem, quâ eum de ſuâ promotione faceret certiorem: ex his datur intelligi, decretum *d* quod recitatur nomine Stephani ultimi Pontificis, ne conſecratio electi fieret, niſi præſentibus Legatis Imperialibus; aut omninò non ſancitum fuiſſe, (ſicut & aliæ eiuſmodi confutatæ ſunt ſuperiùs Schiſmaticorum impoſturæ) vel ab ipſo Ludovico non eſſe acceptatum, cùm (ut dictum eſt) ſtatim his contraria ab eo conſtituta noſcantur. Porrò in hoc quoque Conventu, à Ludovico filium eius primogenitum Lotharium coronatum eſſe Imperatorem, Pipino verò Aquitaniam datam, & Ludovico Baioariam, tradit idem auctor Vitæ Ludovici.

d *d.ſt. 33. cap. 28. quia Sancta. Ap. Baron. an. ſuper. in ſi.*

IV. Coniuratio Bern. regis Italiæ in Ludovicum Imp. eiúſque ſupplicium.

Poſt quæ, cùm ſub finem huius anni Bernhardus filius Pipini, fratris ipſius Ludovici Imperatoris, Italiæ Rex, conſilio pravorum quorumdam hominum in eumdem Imp. rebellans coniurâſſet, móxque Imperator maximum adversùs eum collegiſſet exercitum; Bernhardus ſe viribus imparem cernens, ad Imperatorem acceſſit; ac pedibus eius provolutus veniam petiit. Cuius, ac complicum atrocis coniurationis exactiori habitâ diſquiſitione, eoſdem iudicio magnatum Francorum capitali punitione dignos Imperator luminibus tantummodò privari permiſit: Epiſcopos autem eiuſdem coniurationis reos, à Synodo Epiſcoporum depoſitos, monaſteriis mancipavit. Hæc idem qui ſuprà auctor Vitæ Ludovici, aliíque Francorum Annales. Addit verò Theganus, Bernhardo die tertio poſt amiſſionem luminum defuncto, Imperatorem maximo dolore affectum, publicam ſeveritatis in eum permiſſæ confeſſionem coram Epiſcopis egiſſe, & ab eis pœnitentiam ſuſcepiſſe, de qua dicetur pluribus ſuo loco. Hæc enim præſenti anno cœpta, in alios ſunt propagata: ſiquidem poſt ſequentis feſtivitatem Paſchalem excęcatum fuiſſe Bernhardum, iidem auctores tradunt. Qui etiam detonſos, detruſóſque in monaſterium narrant filios Caroli Magni naturales, in eiuſdem criminis ſuſpicionem adductos, Dragonem, Theodoricum, & Hugonem. Sed & Adelhardus Corbeiæ in Saxoniâ Abbas, eiuſdem Caroli Magni conſobrinus, calumniis impetitus iuſſus eſt exulare; cùm tamen vir eſſet ſanctitate conſpicuus. cuius extant Vitæ Acta *e* ſcriptis tradita à Paſchaſio Ratberto eius temporis auctore.

e *Ap. Sur. 2. Ianuar.*

V.

Hoc eodem anno legationem miſſam eſſe à Leone Imp. ad Ludovicum Aug. pro finibus Dalmatiarum, Romanorum, & Sclavorum; Theganus tradit.

VI. Legationes Orient. antiſtitum ad Paſchalem PP.

Sed quod ad Religionis ſtatum pertinet: ubi innotuiſſet in Oriente, Paſchalem in Apoſtolicum eſſe thronum evectum, Theodorus Studita clariſſimus Confeſſor ad eum, paritérque ad Patriarchas Alexandrinum, Antiochenum, & Ieroſolymitanum, literas *f* ſcripſit, quibus eos certiores reddidit de ſæviſſimâ perſecutione ab Iconomachis excitatâ; hortatúſque eſt ad opem ferendam periclitanti fidei Orthodoxæ. Quo eodem tempore cùm ex veteri conſuetudine ipſe etiam impius Theodorus Conſtantinopolitanus Patriarcha ad eumdem Paſchalem miſiſſet Apocriſiarios pro reſponſis Eccleſiaſticis, communionem hac viâ conatus ſubripere ab ipſo Romano Pontifice, rediens Paſchalis eos in Vrbem adventare, prohibuit ne propiùs accederent. Contrà verò miſſum nuncium à Theodoro & aliis Archimandritis quam benigniſſimè excepit; & quibus potuit modis, ſtuduit periclitantibus prǫſto eſſe, reddens ad eos affectûs paterni pleniſſimas Apoſtolicas literas, quibus ii magnâ ſunt conſolatione affecti, & fortitudine roborati. Licèt enim careamus literis illis Paſchalis; hæc tamen ita ſe habuiſſe, fidem faciunt aliæ quæ extant *g* ab iiſdem monaſteriorum Præpoſitis ad eumdem Pontificem anno ſequenti ſcriptæ. Quas cùm citat Gennadius *h* Scholarius Patriarcha Conſtantinopolitanus, unà cum aliis *i* ad eumdem Pontificem, vel de eo ſcriptis; recitat quoque totidem verbis quæ in eis habentur, in laudem Apoſtolicæ Romanæ Sedis: quæ inter alia ibi vocatur, *Supremus thronus, in quo Chriſtus fidei claves poſuit, adverſus quē non prævaluerunt umquam, nec prævalebunt uſque ad conſummationē, portæ inferi, ora ſcilicèt hæreticorum: fons Orthodoxæ veritatis; adverſus omnē hæreticā procellam tranquillus portus Eccleſiæ univerſæ; electa civitas refugii ſalutis:* ipſe verò Pontifex vocatur *Princeps ſacerdotum primus Vniverſalis: Supremū lumen Apoſtolicū caput à Deo præpoſitus, paſtor ovium Chriſti, Ianitor regni cœlorum, Petra fidei ſuper quā ædificata eſt Catholica Eccleſia,* &c.

f *Theodor. Stud. 2. ep. 12. 14. 15. Meminit quoque earum Mich. in Vit. Theod.*

g *Ibid. 2. ep. 13.*

h *Gennad. Schol. expoſit. pro Concil. Florent. c. 5. ſect. 15. & 17. Ap. Baron. an. 813. & 819.*

i *Ap Theod. 2 ep 12. 62. 63 86. 129.*

Præconia Rom. Sedis et Pontif.

VII. Quomodo Patriarchæ in his Eccleſiæ neceſſitatib. ſe geſſerint.

Quid autem aliis ſuis literis ad Patriarchas datis Theodorus profecerit, nulla eſt ipſius affirmatio; immò querela, in epiſtolâ *k* poſteà tempore Michaëlis Imp. ſcripta ad Ieroſolymitanum: in quà laudat tantummodò navatam operam à Romano Pontifice quem ait reſiſtentium impietati menſes ſummoperè confirmâſſe, impiorum verò inſolentiam à Spiritu profectâ reprehenſione profligâſſe. Quamquam querela iſta Theodori de Patriarchis, quòd Eccleſiæ ſuccurrere deſtiterint, magis pertinet ad Alexandrinum & Antiochenum: ſiquidem Ieroſolymitanum conſtat ſelegiſſe ex S. Sabæ Laurâ duos egregios monachos, ſanctitate claros, doctrinâ conſpicuos, Chriſtianâ conſtantiâ firmos, fratres germanos Theodorum & Theophanem; qui miſſi Conſtantinopolim, ut Patriarchæ ſui nomine hęreſim oppugnarent, ſub impiis Impp. Michaele & Theophilo quamſtrenuiſſimè certaverunt; ut conſtat ex auctore eius temporis, qui amborum pugnas eſt proſecutus; de quibus plura inferiùs.

k *Ibid. 2. ep. 121.*

IESU CHRISTI
AN. 818.

PASCHAL.
AN. 2.

LUDOVICI 5.

LEON. ARM. 5.

I. LEGATIO A PASCHALE MISSA IN ORIENTEM ADVERSUS ICONOMACHOS.

ANNO Domini octingenteſimo decimooctavo, Indictione undecimâ, advenerunt Conſtantinopolim Legati miſſi à Paſchale Romano Pontifice, cum literis adverſus Iconomachos, quibus iidem erroris arguerentur; & niſi reſipiſcerent, oſtenderentur ſeparati eſſe ab Eccleſiæ Romanæ communione. Eſt enim mentio de hâc legatione in epiſtola catechetica Theodori *a* Studitæ ad diſperſos fratres contra Iconomachos; aliâque ad Naucratium diſcipulum ſuum datâ, qui Conſtantinopoli detinebatur in carcere. Quâ quidem Legatione illud effectum eſt, ut *b* quamplurimi deteſtati errorem, ſint veritatem profeſſi, ex omni hominum genere utriuſque ſexûs: adeò ut & plures qui latebant, prodeuntes in lucem, tormentis ſe obiicerent. Eâ enim occaſione perſecutionem valdè recrudiiſſe, ex multis aliis eiuſdem Theodori literis fit manifeſtum. Quòd verò perſecutores martyrium Orthodoxis inviderent, haud mortem violentam palàm intulerunt, ſed fatigationibus eos frangi, carceribúſque, & exiliis confici voluerunt: quorum pluimorum nomina in ſacras Græcorum Tabulas martyrij titulo relata ſunt.

a *Theodor. Stud. 2. ep. 62. & 63.*
b *Ibid. 2. ep. 71.*

II. MONACHI GRÆCI CONFUGIUNT ROMAM.

Quo etiam tempore, ut Græcis monachis Romam fugientibus Paſchalis Papa dignè proſpiceret; cùm non ſufficerent magno ipſorum numero alia quæ in Vrbe erant Græcorum monaſteria, novum conſtruxit apud S. Praxedem: quem preſbyteralem Titulum nimiâ vetuſtate collabentem reſtituit, & multis Sanctorum corporibus è Cœmeteriis illuc tranſlatis diravit, doniſque quamplurimis & reditibus auxit, in ſubſidium eorumdem monachorum Orientalium: ut teſtatur Anaſtaſius, & patet ex inſcriptionibus quæ adhuc in eâdem eccleſiâ viſuntur.

IESU CHRISTI
AN. 819.

PASCHAL.
AN. 3.

LUDOVICI 6.

LEON. ARM. 6.

I. CONVENTUS AQUISGR. PRO STATU ECCLES.

ANNO Chriſti octingenteſimo decimonono, Indictione duodecimâ, Ludovicus Imp. (ut veteres Annales Francorum produnt) hieme *Conventum* habuit *Aquiſgrani*; in quo multa de ſtatu Eccleſiarum atque monaſteriorum decreta ſunt: additáque capitula quædam antiquis Cõſtitutionibus. Porro eumdem Conventum habitum fuiſſe ad audiendas relationes eorum, quos idem Imp. ad reſtaurandum vel confirmandum Eccleſiarum ſtatum miſiſſet; tradit auctor eius temporis in Vitâ ipſius Ludovici. Etenim Imperator maximè pius, quibus valuit modis conſulere laborans Eccleſiis Gallicanis, per ſingulas provincias legationes inſtituerat ſingulas; mittens Epiſcopum, & cum eo Comitem, unà cum legum Eccleſiaſticarum capitulis, quæ ſingulis darent deſcribenda & obſervanda Eccleſiis; quæ adhuc *a* extant. Sed & hoc eodem anno alium habitum eſſe ab eodem Ludovico *Conventum* æſtatis tempore in villâ *Engilheim*, iidem Annales habent; in quo præter illa quæ ad res bellicas ſpectantia tractata ſunt, actum eſt de his qui res ſive perſonas Eccleſiaſticas infeſtarent; cuiuſmodi decreta recenſet Benedictus Levita in Collectione Capitulorum *b*.

a *Capitul. Franc. lib. 2. cap. 24. & ſeqq.*
b *Ibid lib. 6. cap. 46.*

II. CONCIL. IN VILLA THEODONIS.

Ad hæc quoque tempora pertinet CONCILIUM triginta duorum Epiſcoporum celebratum in *Villa Theodonis c*; cuius certus neſcitur annus, licèt aliqui in duodecimum ſupra octingenteſimum Salvatoris referant. Verùm quòd in eo interfuiſſe leguntur Aiſtulphus Moguntinus Epiſcopus & Ebbo Rhemenſis, qui iidem nominati reperiuntur inter miſſos à Ludovico ad provincias, de quibus nuper dictum eſt: inde evidentiſſimè conſtat, eamdem Sydodum Villæ Theodonis haud poſſe in ea tempora referri: ſiquidem eo tempore non iſti Epiſcopi eas regerent Eccleſias, ſed Moguntinam Richolphus, & Vuolpharius Rhemenſem; ut patet ex Synodis Moguntinâ & Rhemenſi, celebratis paulò ante obitum Caroli Magni, annò Domini octingenteſimo decimotertio. Ceterùm iſtud Concilium Villæ Theodonis *d*, celebratum eſt, quo tandem tempore id contigerit, occaſione necis Ioannis Epiſcopi: atque in eo adverſus percutientes Eccleſiaſticos omnes in ſacro ordine conſtitutos, antiquæ ſunt renovatæ cenſuræ, & aliæ ſuperadditæ: præſertim verò adverſus inſidiantes Epiſcopis, viguit Eccleſiaſticæ cenſuræ ſeveritas. Quæ porrò eidem Concilio ſubiicitur Conſtitutio facta à Carolo Magno & Ludovico filio, adverſus percuſſores ſacrorum miniſtrorum; longè abeſt ut eorum eſſe poſſit, quandoquidem in eâ mentio habetur Concilij Triburienſis, quod celebratum conſtat ſub Arnulpho Rege, anno Redemptoris octingenteſimo nonageſimo quinto.

c [De hoc Concil egit Bar. an. 805. ſed poſtea correxit. Quid verò ſtaudi ... illud comm... Gr... vide Greter ... Apol. Baron. c. 10. & ... 2 cum ... ſubſeq. ... an. 7 ... 4. poſt. num. IV.]
d *Tom. 3 Concil.*

DECRET. CONTRA PERCUSSORES CLERICOR.

III. AUCTORITATE SEDIS APOST. SANCITÆ CAROLI ET LUDOVICI LEGES.

Sed quod ſpectat ad eas quas diximus, aliáſque Leges Eccleſiaſticas, tam ab eodem Ludovico, quam à Carolo magno ipſius patre in frequentibus Synodis ab illis habitis editas; eas Romanorum Pontificum auctoritate ſancitas eſſe, Epiſcoporum conſpirante ſententiâ, nec adverſus eorum decreta aliquid ipſos præſumpſiſſe; multis in locis teſtatur idem qui ipſorum leges Capitulares collegit Benedictus *e* Levita. Quod adnotâſſe voluimus ad confutandam Novatorum perfidiam, qui exemplo Caroli, Ludovici, & aliorum Chriſtianorum Principum, ius condendarum legum Eccleſiaſticarum tribuunt Regibus & Imperatoribus. Tantum enim abfuit Ludovicus, de quo nunc agitur; de ceteris enim dictum eſt, vel dicetur ſuis locis, à condendis legibus ad Eccleſiæ perſonas & res ſpectantibus; ut etiam nec putaverit licere ſibi, ſuiſque Epiſcopis, abſque auctoritate Romani Pontificis de his quæ ſpectant ad Eccleſiaſticas controverſias, vel tantùm pertractare atque diſſerere; ut patet ex ipſius, Epiſcoporúmque literis ad Eugenium Papam Secundum poſteà *f* ſcriptis.

e *Capitul. lib. 6. c. 96. & 167. lib. cap. 91 104 187. 205. 265. 267. Addit. 4. & lib. 7. cap. 12.*
f *Inf an. 824. in fi.*

IV.

Hoc eodem anno idem Ludovicus Imp. duxit uxorem *Iudith*; filiam Huelfi Comitis, quam creavit Auguſtam, cùm iam anno ſuperiori mortua eſſet Irmingardis Imperatrix. Hæc veteres Francorum Annales. Porrò de nobiliſſimâ ſtirpe Bavarorum fuiſſe Iudith, Theganus affirmat: ſed quanta ex hoc matrimonio mala emerſerint, videbitur infrà.

V. Theodori Stud. novæ passiones.

Abſolvitur item hoc anno diri carceris Theodori Studitæ annus tertius: quo, menſe Februarij, iuſſu Leonis Imp. (in cuius manus inciderant literæ quædam eiuſdem Sancti, quibus eius amentia atque impietas arguebatur) ad acriora revocatus tormenta, à Magiſtro militum Orientis ditiſſimè verberibus ferè uſque ad mortem cæſus eſt, ac poſt tres menſes Smyrnam perductus: ubi iterùm atque iterùm acerrima paſſus verbera (quibus in ſuccum ac ſolis oſſibus inhærens ipſius corpuſculum, centenis per vices ictibus penitùs dilacerari conſueverat.) in obſcurum ſub terrâ carcerem retruſus eſt: poſteà verò blandimentis tentatus, cùm nec ſic à fidei confeſſione dimoveri poſſet, arctiori cuſtodiæ redditus eſt. Hæc pluribus Michaël, æquè monachus Studita, in ipſius Vitâ; quæ etiam conſtant ex eiuſdem Theodori tunc ad diverſos furtim ſcriptis literis *g*, cùm magnâ vigilantiâ caveretur ne quis ad eum accederet, vel cum eo loqueretur.

g Theodor. Stud. 2. ep. 18.61.63.71.

IESU CHRISTI AN. 820.
PASCHAL. AN. 4.
LUDOVICI 7.
LEON. ARM. 7.

I. Leo Imp. occiditur iuxta altare.

ANNO Domini octingenteſimo vigeſimo, Indictione decimatertiâ; multa præceſſerunt de Leonis Imp. interitu præſagia, & prædictiones: qui tandem in ipsâ nocte Natalis Domini, dum Officio Eccleſiaſtico intereſſet, in Eccleſia Palatij gladiis coniuratorum appetitus, ad ſacrum altare recurrens, Cruce ictus confodientium diù avertit, donec undique vulneribus confoſſus ſuccubuit; interfectus à fautoribus *Michaëlis* Ducis, cognomento *Balbi*; qui quòd multa in ipſum Imp. atrocia effutire, licèt ſæpè monitus non deſiſteret, damnatus igni fuerat, mox poſt feſtum Natalis Domini comburendus. Necatus eſt autem Leo, poſtquàm regnâſſet ſeptem annos & menſes quinque; & immaniori quàm ullus anteceſſorum crudelitate atque impietate uſus, diligentiam in Republicâ procurandâ, inque rebus bellicis fortitudinem ſuam obſcurâſſet. Eius cadaver percuſſores in Circum traxerunt. Aiúntque, vocem ſtatim cælitùs editam, quæ lætum de eius morte nuncium multis patefecerit.

II. Michael Balb. imperat homo impiiss.

Confeſtim autem poſt eius necem, idem MICHAEL catenis adhuc pedes conſtrictus, (ſiquidem earum claves ipſe Leo aſſervabat) Imperatorio ſolio collocatus, Auguſtus eſt acclamatus: ſolutíſque malleo compedibus, ut erat ſordibus conſpurcatus, impudenter ad magnum S. Sophiæ templum progrediens, manu Patriarchæ coronatus eſt, & ab univerſo populo Imperator ſalutatus. Fuit is Amorij in ſuperiori Phrygiâ natus: ubi cùm ex conſuetudine Iudæorum invaluiſſet quædam hæreſis, quæ ſolum baptiſmum admittens, ac circumciſionem reſpuens in reliquis omnibus Moſaicam legem amplectebatur; huiuſmodi hæreſi Michaël imburus, aliáſque pariter ſuperinducens novitates, verè fuit omnis impietatis colluvies. Qui inſuper occiſo Leone, quatuor eius filios in inſulam deportavit, caſtratique præcepit; ob quam exectionem unus eorum mutus eſt redditus, & alius vitâ functus: uxorem verò Leonis monaſterio incluſit. Hæc omnia pluribus refert Cedrenus, ab auctore eius temporis accepta.

III. Detranslatione S. Marci Venet.

Sub prædicto quoque Leone Armeno (neſcitur quo ipſius Imperij anno) facta ponitur Tranſlatio Corporis S. Marci Evangeliſtæ Alexandriâ Venetias, per mercatores Venetos: qui dū Saraceni cunctas Ægypti Eccleſias, aliaque loca, ad palatium ſibi quoddam magnificè conſtruendum, marmoribus ſpoliarent, indéque mœror omnes Chriſtianos occupâſſet; conſilio cum eiuſdem ſacratiſſimi Corporis cuſtodibus inito, eorumdem conſenſu illud furtim abſtulerunt: cùm iam anteà eiuſdem Evangeliſtæ Sedes, dono fuiſſet ab Heraclio Imp. data illi Reipublicæ; quæ S. Marci ſtudioſiſſima eſſe ſciretur, ut quæ gloriaretur ab eo ſacrum Evangelium accepiſſe, antequam Alexandriam mitteretur à Petro. Huius autem Corporis tranſlationis cùm plures ſint teſtes, prolixè rei geſtæ ſeriem codex Vaticanus *a* continet; ubi & plura narrantur miracula tunc edita. Cùm autem ponatur accidiſſe ſub eodem Leone Imperatore, atque Iuſtiniano tunc Venetiarum Duce; inde corrigas eos, qui anno Redemptoris octingenteſimo vigeſimo octavo, vel trigeſimo, id factum eſſe dixerunt, annos Ducum haud adeò exacta temporis ratione dinumerantes.

a Rec. Baron. Annal. Tom. IX. hoc an.

IV.

Ceterùm cùm ingentem adeò theſaurum Veneti eſſent adepti, ut cautè eum cuſtodirent, omnem adhibuerunt induſtriam. Sciebant enim Francos, penès quos erat in Occidente ſumma poteſtas & imperium, Sanctorum corporum cupidiſſimos, venari ea, frequenterque ex Italiâ complura in Gallias transferre. Ne quid igitur eiuſmodi pati cogerentur inviti; ita in ſumptuosâ tunc erectâ in S. Evangeliſtæ honorem baſilicâ, eadem ſacra pignora collocârunt, ut ubi locorum in eâ poſita eſſent, penitùs ab aliis fuerit ignoratum: cùm tamen certum ab omnibus ex maiorum aſſertione haberetur, ipſa eâdem baſilicâ contineri, de quorum ibidem inventione dicetur poſteà ſuo loco *b*

b Infrà an. 1094. V.

IESU CHRISTI AN. 821.
PASCHAL. AN. 5.
LUDOVICI 8.
MICH. BAL. 1.

I.

ANNO Chriſti ſeptingenteſimo vigeſimo primo, Indictione decimaquartâ, à Paſchali Romano Pontifice *a* Corpus S. Cæciliæ virginis & martyris, ipsâ eâdem revelante, re-

a Sigeb. in Chron. hoc an.

perrum

DE INVENTIONE CORPORIS S. CÆCILIÆ.

pertum eſt in cœmeterio Prætextati, aureis velatum indumentis ſanguine adhuc infuſis; quod inventum ſimul cum corporibus SS. Martyrum Valeriani ipſius ſponſi, Tiburtij, Maximi, necnon Vrbani atque Lucij Romanorum Pontificum, tranſtulit intra Vrbem, in Eccleſiam eiuſdem S. Cæciliæ nomine nuncupatam, quam & plurimis donis auxit. Quomodò autem iſta ſe habuerint, Anaſtaſius deſcripſit ex ipſius Paſchalis eâ de re editis literis b Apoſtolicis. Porrò eadem ſacra pignora, diuturnitate temporis ferè in tenebris iacentia, noviſſimè Clementis Octavi Pontificatu, anno Redemptoris milleſimo quingenteſimo nonageſimo nono, à Paulo Sfondrato Gregorij Decimiquarti nepote, eiuſdem Tituli S. Cæciliæ presbytero Cardinale, ita inventa ſunt in reædificatione eiuſdem baſilicæ, ut fuerant à Paſchale recondita, cum madidis ſanguine velis, & veſte auro textâ: quæ rurſùm ab eodem Clemente Papâ ſolemni ritu repoſita fuâre.

b Rec. Bar. Tom. IX. hoc an. ex Bibl. Vatic. plut. num. 13 & alio exemplari.

II. c Mich. in Vit. Theod. Stud.

EXULES RESTITUTIS IN ORIENTE.

In Oriente verò Michaël cognomento Balbus, mox ubi eſt potitus Imperio, edictum promulgavit c, ut omnes Orthodoxi carcere vel exilio ſoluti liberè ad propria redire poſſent. Poſteà verò cùm plerique Conſtantinopolim advenîſſent, iubente eodem ut Epiſcopi omnes tam Orthodoxi quam Iconomachi unà convenientes, de dogmatibus inter ſe agerent; excuſantes Orthodoxi non licere in concilium unà cum hæreticis convenire, nec audire penitùs niſi ad correptionem, id vetantibus Eccleſiaſticis regulis; Imperatorem ſcripto monuerunt, ut ſi ipſe de aliquâ re ambigeret, quod diffideret à Patriarchâ diſſolui poſſe, *Iuberet ad communem utilitatẽ à veteri Româ ſuſcipi declarationẽ, prout olim & initio paternâ traditione tranſmiſſum mos fuiſſet: hanc enim ſupremã eſſe Eccleſiarum Dei, in quâ Petrus ſedem primus tenuit, ad quem Dominus dixit: Tu es Petrus*, &c. Extat enim eiuſmodi ad Imperatorem epiſtola, ex perſonâ omniũ Epiſcoporum & Abbatum ſcripta, apud Theodorũ d Studitam: qui & ipſe edicto Imperatoris vinculis ſolutus redierat Conſtantinopolim, multis in viâ editis miraculis, quæ narrat Michaël in eius Vitâ. cuius etiam Theodori aliæ ſuperſunt eodem argumento ad Leonem e Sacellariũ ſcriptæ literæ, de modo conciliandæ in Eccleſiâ pacis: aliæque f rurſùm ad ipſum Imp. nomine omnium ubique exiſtentium Orthodoxorum, quibus de fide Catholica quam profiterentur, redderent rationem cuique petenti. Addit verò in eius Vitâ Michael, Orthodoxos Antiſtites Imperatori preces obtuliſſe, ut ſacræ Imagines ubique reſtituerentur, illúmque eorum petitioni annuiſſe, niſi quod prohibuerit eas Conſtantinopoli erigere, eò quòd ipſe hactenùs nullam coluiſſet vel adoraſſet: ut tamen extra urbem erigerentur permiſiſſe.

ROM. ECCLESIA IN DUBIIS CONSULENDA.

d Theodor. Stud. 2. ep. 86.

e Id. 2. ep. 119. f 2. ep. 100.

IMAGINES RESTITUTÆ.

III. g Ambroſ. Moral. in Schol. ad Eulog. h Eulog. Memor. Sanct. lib. 2. cap 8

PRIMITIÆ MARTYRUM CORDUBENS.

Hic idem pariter annus numeratur g primus Habdarraghmam Regis Saracenorum in Hiſpaniâ: cuius primordiis, Cordubæ, ubi ſedem regni fixerat, coronati ſunt martyrio *Adulphus* & *Ioannes*; ut teſtatur S. Eulogius h eiuſdem temporis Scriptor patriâ Cordubenſis. Fuerúntque iſti primitiarum manipuli a nobiliſſimâ Eccleſiâ oblati Domino; quos ingens ſecuta eſt meſſis Martyrum, falce Saracenorum obtruncatorũ; de quibus ſuis locis dictum ſumus.

IV.

Hócque eodem anno reddunt Annales Francorum in Rebus geſtis Ludovici Imperatoris, Fortunatum Gradenſem Patriarcham maieſtatis apud eumdem Imp. accuſatum, quòd non nullos rebelles conſilio & opere adiuviſſet, Conſtantinopolim aufugiſſe: quem inde poſt biennium redeuntem una cum Legatis Michaelis Auguſti, Ludovicus Romam iudicandum miſit i ad Papam.

i Ap. Baron. an. 824 num. XVI.

IESU CHRISTI
AN. 822.
PASCHAL.
AN. 9.
LUDOVICI 9.
MICH. BAL. 2.

I.

ANNO Domini octingenteſimo vigeſimo ſecundo, Indictione decimaquintâ, Ludovicus Imp. qui ſemel inflictum ex morte Bernhardi Italiæ Regis nepotis ſui, & ex aliis quæ in fratres ſuos commiſiſſet conſcientiæ vulnus, numquam ſanare potuiſſet; recèns à S. Adelbardo Corbeiæ in Galliâ Abbate eodémque conſobrino Caroli Magni (quem & ipſum olim exilio mulctatum nuper reſtituerat) de eadem re monitus, CONVENTUM generalem in vico *Attiniaco* habuit Epiſcoporum, Abbatum, ac Procerum: in quo fratribus primò reconciliatus, poſteaque ſe erràſſe palàm confeſſus, exemplo Theodoſij Imp. pœnitentiam ſpõtaneam ſuſcepit: cùm & præſtitâ omnibus qui læſi viderentur ſatisfactione, plurimas pauperibus eleemoſynas largitus eſt, atque orationes pro ſe faciendas iniunxit: denique eodem modo Deum ſibi placare ſtuduit, ac ſi quæ ex legum præſcripto in delinquentes commiſſa fuerant, ipſe crudelitate perpetràſſet. Hæc Paſchaſius a Ratbertus in Vitâ eiuſdem S. Adelhardi, & Veteres Annales, aliíque fermè omnes qui res Francorum ſcriptis ſunt proſecuti. Porrò publicam pœnitentiam tunc temporis in diuturno cilicio, ieiuniis, orationibus, eleemoſynis, frequentique manus ſacerdotum impoſitione, fieri ſolitam; colligitur ex pluribus eiuſdem Imp. Conſtitutionibus b: quibus & ſeipſum adeò contritum dolore cordis ſubiicere voluiſſe, quis dubitet? Meminit verò etiam de eodem Conventu Attiniacenſi Agobardus Archiepiſcopus c Lugdunenſis, qui eidem interfuit, & ſermonem habuit adversùs laicos res Eccleſiaſticas illicitè tractantes, eáſque in uſus ſuos impiè expendentes. Habet verò etiam Paſchaſius, quomodò Adelhardus fuerit auctor Ludovico, ut in expiationem delictorum admiſſorum, Corbeiam in Saxoniâ erigeret monaſterium, à Corbeia Galliæ cui inſervierat Abbas, nomen accipiens, cui & idem ipſe Adelbardus præficeretur. Hoc namque anno iacta eſſe fundamenta Corbeiæ Saxoniæ, æquè Lambertus affirmat; ſequenti verò Adamus; cùm alij in alia tempora referant.

LUDOV. IMP. PUBLICAM AGIT POENITENTIAM.

a Ap. Sur. 2 Iannar.

QUOMODO FIERET PUBLICA POENIT.

b Capitul. lib. 5. c. 58. 59. 62. 63 71

c Agob. lib. de diſpenſ.

II. DE THOMA TYRANNO.

Hoc item anno, obſidione laboravit Conſtantinopolitana civitas, *Thomâ* tyranno præſtringente eam; qui ex obſcuriſſimo homine, famulóque viri Senatorij Conſtantinopoli, pœnæ

ET OBSIDIONE CONSTANTINOP.

metu ob invaſum thorum eius, factus transfuga ad Saracenos, ibi ad viginti quinque annos eiuratâ Chriſtianâ fide permanſit. Poſteà verò rediens, ſe Conſtantinum finxit eſſe filium Irenes: eâque arte comparato ſibi perditiſſimorum hominum cœtu, ſub Leone Armeno occupavit Armeniam, & alias provincias. Ac creato Michaële Balbo Imp. maioribus copiis ſimul collectis, terra marique Conſtantinopolim longa obſidione ſtrinxit. Sed Michaëli Rex Bulgarorum ſponte auxilium impendens, Thomam cum ſuo exercitu profligavit: quem poſtea Imperator ab Hadrianopolitanis civibus deditum, manibus & pedibus mutilavit, lentóque ſupplicio perire voluit, una cum filio eius adoptivo Anaſtaſio exmonacho. Hæc ex antiquioribus Scriptoribus Cedrenus; necnon ipſe Michaël Imp. in literis, poſt bellum peractum conſcriptis (ut dicetur) ad Ludovicum Auguſtum: ex quibus etiam conſtat, obſidionem Conſtantinopolitanam cœptam eſſe menſe Decembris Indictionis decimæquintæ, eamdémque modò propiorem, modò longiorem, uſque ad unius anni ſpatium perſeveraſſe, ipſum autem bellum penitùs conſummatum fuiſſe Indictione ſecundâ.

II. CRETA INSULA UNDE DICTA CANDIA.

Hoc eodem tempore Saracenos Hiſpaniæ obtinuiſſe Cretam inſulam, Græcorum Annales teſtantur apud Cedrenum: eámque ut retinerent, monachi uſos conſilio, in loco tuto Candace nominato Vrbem munitam erexiſſe, ex quâ univerſæ inſulæ dominarentur: Factúmque ex hoc eſt, ut loco Cretæ inſula *Candax* cœperit nominari, atque ſic deinceps vulgo *Candia* dici.

IESU CHRISTI
AN. 823.

PASCHAL.
AN. 7.

LUDOVICI 10.
MICH. BAL. 3.

I. LOTHARIUS CORONATUR A PASCH. PAPA.

ANNO Domini octingenteſimo vigeſimo tertio, Indictione primâ, *Lotharius* Ludovici Imp filius, iam à Patre Imperator deſignatus, Romam veniens, à Paſchale Papâ die Paſchatis in Eccleſiâ S. Petri coronatus eſt; ac ſtatim in Gallias rediit. Poſt quæ cum Theodorus S.R.E. Primicerius, & Leo Nomenclator, luminibus privati, ac deinde decollati fuiſſent in Epiſcopio Lateranenſi; ferretúrque id conſenſu Paſchalis factum ob eorum fidem erga Lotharium: miſſi a Ludovico Romam Legati qui ea de re cognoſcerent, redeuntes cum eiuſdē Pontificis Legatis, retulerunt Paſchalem ſe de eo crimine ſacramento purgaſſe. Hæc auctor Vitæ Ludovici: eadémque reliqui eiuſdem temporis auctores. Inter quos qui ad Aimoinum adiecit Appendicem, ait interfectos damnatos fuiſſe à Paſchale reos maieſtatis, interfectores verò extitiſſe ex familiâ S. Petri; quos quia Paſchalis defenderet, ob id eum in ſuſpicionem adductum eſſe. verùm patuit, fuiſſe ipſum eius cædis innocentiſſimum.

II.

Hoc eodem anno tam in Oriente quàm Occidente (ut habent Cedrenus, & Annales Francorum) crebra viſa ſunt & audita prodigia, ex terræmotibus atque fulminibus inuſitatis, ex igne de cælo lapſo, pluvia lapidum peſtilentiâque hominum & animalium: habitúmque eſt præterea loco prodigij; quod puella quædam unius fermè anni ſpatium ſine cibo tranſegerit. Quibus addimus quod habetur apud Aimoinū, & alios, de Imagine B. Mariæ Virginis in territorio Comenſi; quæ per biduum mirâ claritudine (cùm tamen præ nimiâ vetuſtate iam penè abolita eſſet) effulſit. Prodigia autem illa crebris ieiuniis, orationibus, eleemoſynis, atque interveniente ſacrificio, expiari iuſſa eſſe à Ludovico Imp. in *Conventu Compendij* habito; teſtatur auctor Vitæ ipſius, & habetur in Capitularibus *a* Francorum. Sed & de eodem Compendienſi Conventu agens Agobardus *b* Archiepiſcopus Lugdunenſis, ait in eo actum eſſe de rebus ſacris illicitè à laïcis poſſeſſis: qua de re ſeriam valdè ipſe tractationem inſtituit; fortiſſimiſque confirmavit auctoritatibus, laicos in bonis Eccleſiæ nullum ſibi vindicare debere ius & rationem; eoſdémque ſi ſecùs faciant apud Deum ſe facti legij reos conſtituere, puniendos perenni inferni pœnâ, igne inextinguibili.

PRODIGIA CREBRA.

a Capitul. lib. 3. c. ... b Agob. de disp. ...

ADVERSUS LAICOS BONA ECCLES. USURPANTES.

III.

Quòd verò ad prædictas clades attinet; meminit quoque earumdem Theodorus Studita in epiſtolâ *c* quam ad Leonem Sacellarium ſcripſit, cùm Michaël Imp. videretur maximè deſiderare ut pax in Eccleſiâ conciliaretur: quâ quidem epiſtolâ imprimis recenſet iræ divinæ ſigna, nempè terræmotus, fames, eluviones maris, atque incendia, ad correptionem hominum à Deo immiſſa: poſteà verò docens quid opus ſit facto ad pacem in Eccleſiâ ſanciendam, primùm omnium ait prorsùs excludendum eſſe iudicium ſæculare à rebus fidei; cùm nihil alind Imperatoribus & præſidibus, de divinis dogmatibus à Deo traditum ſit, niſi ut opē ferant, & comprobent quæ decreta fuerint ab Epiſcopis, ac reconcilient qui carnaliter diſſident ac diſcrepant: deinde ab utraque parte litigantium de fide mittendam eſſe ad primæ Sedis Romanæ Præſulem legationem, & inde fidei accipiēdam certitudinem, quippe cui etiam ſumma poteſtas deferatur Synodorum Oecumenicarum. Sic enim ſe rem habere, ut ſi aberret unus è Patriarchis (quod Imperator de Nicephoro Conſtantinopolitano exule præſumebat) à ceteris eiuſdem ordinis correctionem admittat, non ab Imperatoribus iudicetur: exurgant licet omnes quotquot umquā fuerunt Imperatores Orthodoxi. Ita ipſe.

c Theodor. Stud. l. 2. ep. 129.

QUIBUS MODIS PAX IN ECCLESIA CONSERVARI POSSIT.

IV. EBBO RHEMEN. PRÆDICAT EVANGELIUM DANIS.

Hoc item anno, conceſſione Paſchalis Papæ *Ebbonem* Archiepiſcopum Rhemenſem ad Danorum converſionem factum eſſe, eique *Halitgarium* adiunctum, teſtatur Adam Bremenſis Eccleſiæ canonicus.

V. BASILIO REDDITUR LOQUELA.

Accidit item in Oriente, ut filius Leonis Armeni Imp. nomine Baſilius, qui exactione caſtrationis factâ iuſſu Michaëlis Balbi vocem amiſerat ad ſtatuam S. Gregorij Nazianzeni eam receperit, & cum ea Catholicam pariter fidem in cultu ſacrarum Imaginum conſecutus fuerit. Narrant hæc Curopalates, atque Cedrenus. Sed & matrem eiuſdem Baſilij Theodoram, ſive Theodoſiam, in monaſterio relegatam pariter ſe Orthodoxis ad unxiſſe; liquet ex epiſtolâ quam eâ de re Theodorus *d* Studita ad eam iunctim & ad eumdem Baſilium ſcripſit:

d Id. l. 2. ep. 204.

quâ etiam conſtat, ipſum Theodorum rurſùm fuiſſe ab Imperatore relegatum in Inſulam, aliósque plurimos ex Patribus fugatos, quòd ſollicitiùs ſatagerent verbis & ſcriptis. de reducendis Iconomachis ad fidem Orthodoxam: ſicut & eâdem de re idem Theodorus conqueſtus eſt aliâ epiſtolâ *e*, quam ſcripſit ad Thomam Patriarcham Ieroſolymitanum.

e 2. *ep.* 121

VI. Mich. Imp. oppugnat Orthodoxos. *Hunc verò articulum habes ap. Baron. an. 829 in obitu Michaelis.* Eiusdem impia dogmata.

Nam quòd ad ipſum Michaëlem Imp. ſpectat; accidit ut qui initio ſui imperij viſus eſt æquiori fuiſſe in Orthodoxos animo, haud multò poſt (inquit Zonaras) animo ſuo declarato, Orthodoxos oppugnaverit, multóſque exilio mulctaverit, Copronymum in omnibus imitatus. Iudaïſmum quoque colebat; reſurrectionem mortuorum non credebat; Prophetas irridebat; dæmones eſſe negabat; ſcortationem peccatum nō iudicabat; iurandum eſſe Deum univerſi moderatorem monebat; Iudámque inter beatos adnumerabat; & Paſcha alieno celebrari tempore aſſerebat. Iſta Zonaras, & Curopalates; eadéque Cedrenus in fine Vitæ ipſius: qui & in Theophilo eius ſucceſſore adiicit ipſius pariter Michelis edicto ſancitum eſſe; ne quis alicui Sanctorum Imagini titulum adiiceret, ut Sanctus vocaretur, quaſi hoc nomen unius eſſet Dei: Sed & litteraturam adeò averſatum eſſe, ut pueros non permiſerit illâ erudiri, ne ipſius argueret ignorantiam, qui difficillimè & legebat & ſcribebat. Exoſculentur itaque hunc cum aliis Novatores ſuum Apoſtolum, participes cum ipſo futuri cruciatûs æterni.

VII. Theoctisti hæreſiarch. errores *De quibus Baron. alia occaſione a. n. 825. ante fi.*

Sed quod rurſùm ſpectat ad navatam à Theodoro operam in converſione hæreticorum; non ipſa adverſùs Iconomachos tantùm decertavit, verùm etiam quotquot à receptâ Eccleſiæ doctrinâ deviare cognovit, eoſdem ad rectum tramitē reducere laboravit. Inter quos fuit Theoctistus quidam eremita, qui aſſerebat Beatiſſimam Virginem non ex viro & feminâ genitam fuiſſe, ſed ante ſæcula extitiſſe: Christum Dominum non fuiſſe crucifixum: Dæmones poſt Iudicium ſalvandos fore, ac futurum unum ovile & unum paſtorem: Monachum unum poſſe à pœnis inferni eruere centum quinquaginta damnatos: ac denique recipiendum eſſe librum quemdam Antonij dictum, in quo eſſent multa impia & blaſphema. Porrò hunc à Theodoro ſæpiùs admonitum, ſuos tandem pœnitentem abiuràſſe errores liquet ex ipſius Theodori ad eumdem redditâ *f* epiſtolâ.

f *Id. 2. ep.* 267.

Jesu Christi
An. 824.

Eugen. II.
An. 1.

Ludovici. 11.

Mich. Bal. 1.

I. Paschal. PP. obitus. Eugenii II. creatio.

Anno Chriſti octingenteſimo vigeſimo quarto, Indictione ſecundâ, pridie Idus Maij, mortuus eſt *Paſchalis* Papa, cùm ſediſſet annos ſeptem, menſes tres, dies ſexdecim; ſepultúſque in baſilicâ S. Petri. In cuius locum, poſt dierum quatuor ſedis vacationem, ſuffectus eſt decimoquarto Cal. Junij, Eugenius huius nominis Secundus, filius Boëmundi, ex presbytero Tituli S. Sabinæ; doctrinâ, virtutibus, ac pietate clariſſimus. Iſta ex Anaſtaſio. Porrò aliū quoque à magna parte populi electū fuiſſe, ſed Eugenium, vincēte nobilium parte, ordinatum, teſtatur auctor rerum geſtarum Ludovici Imp. per annos ſingulos digeſtarum. Verùm eiuſmodi ſchiſma haud levis fuiſſe momenti, idem auctor ſignificat; cùm addit, ad componendas Romanorum implacabiles eâ de cauſâ contractas diſſenſiones, opus fuiſſe Ludovico mittere Romam Lotharium filium ſuum & in Imperio collegam: qui omnia ritè ex benevolâ (ut ait) aſſentione Pontificis Eugenij diſponens, Conſtitutionem *a* promulgavit, quâ Pontificum electionibus eos tantùm intereſſe iuſſit, *quibus antiqua fuit conſuetudo conceſſa per conſtitutionem ſanctorum Patrum*, ipsúmque etiam politicum Urbis ſtatum ex ipſius Pontificis & Imperatoris conſtitutione diſponi. Ubi haud de nihilo eſt, quòd primæ deferuntur partes Pontifici etiam in rebus politicis.

Ob schisma Lotharius Romam venit.

a *Ext. ap. Sigon. de Reb. Ital.*
[Multa verò in eam blateravit Goldaſtus: quem refellit Gretſerus cap. 11. Apol. Barō. & lib. 2. cont. Replic. c. 9. de quibus ſup. an. 774 poſt num IV]

II. Legatio a Mich Imp. ad Ludov. Aug.

Hoc item anno Michaël Imperator Conſtantinopolitanus, unà cum filio Theophilo iam & ipſo Imperatore anteà creato, menſe Aprilis legationem cum literis ac muneribus miſit ad Ludovicum Imp. pacis cum eo ſtabiliendæ gratiâ. Cùm autem Iconomachus eſſet, Catholicus tamen volens apparere, adiecit & alias literas ad Romanum Pontificem, unà cum oblationibus inferendis in Eccleſiam S. Petri, ut huiuſcemodi pietatis velamento pios falleret. Patent iſta tum ex auctore rerum geſtarum ipſius Ludovici, tum maximè ex Michaëlis & Theophili literis ad Ludovicū datis, quæ habentur inſertæ Actis Conventûs Pariſienſis, celebrati anno ſequenti in eâdem cauſâ cultus ſacratum Imaginum: in quarum quidem inſcriptione, cùm ſeipſos *Imperatores Romanorum* indigitent, Ludovicum non niſi *Regem Francorum & Longobardorum, & vocatum eorum Imperatorem* appellant: in ipsâ verò literarum ſerie narrationem inſtituunt de rebus ſuis, ac religionis: ſed multa immiſcentes mendacia, quibus & ſe legitimè regnare, & Catholicè vivere demonſtrarent. Auditos verò eoſdem ipſorum Legatos à Ludovico Rotomagi menſe Novembri, ac poſteà Romam, ut in mandatis acceperant, proficiſci dimiſſos, iidem Francorum Annales aſſerunt. Quo eodem tempore allatos in Gallias per Theodorum diaconum & œconomum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, unum ex legatis nominatum in dictis Michaëlis literis, libros authenticos S. Dionyſij Areopagitæ Græcè ſcriptos, teſtatur Hilduinus Abbas monaſterij S. Dionyſij apud Pariſios conſtituti, in *b* epiſtola redditâ ad ipſum Ludovicum Imp. poſtquàm eius iuſſu eoſdem in Latinum convertiſſet: quâ & aſſerit, eâdem die quâ iidem libri recepti ſunt, decem & novem nominatiſſimas virtutes in ægrotorum ſanatione variarum infirmitatum, Deum operatum eſſe interceſſione eiuſdem S. Martyris.

Libri Dionysii Areop. delati in Gal.

b *Hild. in Areop. ap. Sur. 9. Oct.*

III. Ludov. Imp. licentiam a Rom. Pont. petit inquirendi de fide.

Cùm verò Michaël eâdem ſuâ ad Ludovicum epiſtolâ multa calumnioſè atque fraudulenter blateraſſet de ſacris Imaginibus; ſimúlque petiiſſet ut Ludovicus in Occidente operam daret, ut ſublato ſuperſtitioſo earum cultu, Eccleſia pacem & unionem recuperaret: idem Ludovicus, ut de omnibus diligentiſſima haberi poſſet diſcuſſio, legationem quamprimùm miſit

ad Romanum Pontificem; quâ ab eo licentiam peteret colligendi ſacerdotes viros doctos, qui de libris ſanctorum Patrum eâ de re ſententias quærerent, ac privatim de iis agerent & diſputarent. Conſtat hoc namque ex epiſtolâ ipſius Conventûs Pariſienſis ad Ludovicum ſcriptâ; & ex aliâ eiuſdem Imp. ad Eugenium Papam; quæ ambæ extant in Actis eiuſdem Conventûs, de quo dicetur anno ſequenti.

IESU CHRISTI
AN. 825.

EUGEN. II.
AN. 2.

LUDOVICI 12.
MICH. BAL. 5.

I. COLLATIO PARIS. DE CULTU IMAGINUM.

ANNUS Chriſti octingenteſimus vigeſimus quintus, Indictione tertiâ, inchoatus eſt, quo ipſis Calendis Novembris (cœpta iam Indictione quartâ) prope Pariſios complures qui ceteros doctrinâ excellere videbantur, iuſſu Ludovici Imp. in unum collecti, ſecundùm petitam & acceptam licentiam à Romano Pontifice, de Imaginum veneratione diſſeruêre. Sed imprimis eius actionis titulus redarguendus eſt erroris, dum *Synodus Pariſienſis* inſcribitur, quã ex ipſius Imperatoris literis quæ eidem inſertæ habentur, expreſsè conſtat fuiſſe tantùm ex ſelectis viris eruditis Collationem, ſingulis in eam ſuum ſymbolum cõferentibus. Plurimùm namque differre inter *Synodum* & *Collationem*, maiores noſtri ſuis ſcriptis reliquêre teſtatum. Porrò erubuiſſe viſa ſunt poſteriora ſæcula, quæ in hâc Collatione ſunt geſta, eâque de causâ ipſius Acta occultâſſe.

EIUS ACTA A MAIORIBUS OCCULTATA, MALE PRODITA.

Nullus enim uſquam reperitur (quod ſciam) inter tot diverſorum ſcriptorum examina quibus Gallia abundavit, qui eiuſmodi Collationis vel levem mentionem habuerit: quæ anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto Francoforti cuſa, in lucem prodiit abſque luce, hoc eſt abſque auctoris nomine qui invenit & edendam curavit, vel ex quâ fuerit accepta Bibliothecâ. Sed tantum abeſt ut quod voluit aſſecutus ſit auctor qui edidit; ut potiùs contrarium ſit operatus, cum ex literis quas recitat, Ludovici Pij ipſa pietas in tenebris eluceſcat; nimirùm quantùm ſit apud Romanos Pontifices in universâ Eccleſiâ iuris & poteſtatis, & quantâ ipſi etiam Imperatores proſequi eos debeant reverentiâ.

II. ERROR COLLATORUM EX IGNORANTIA ET MALITIA.

Quod verò ſpectat ad eos qui adfuerunt Collatores, ipſi quidem ex malè percepto S. Gregorij Papæ ſenſu in epiſtolâ ad Serenum Maſſilienſem Epiſcopum, colligentes ſacras Imagines in Eccleſiis ad inſtructionem duntaxat Fidelium, non ad eas adorandas exponi debere; ex eâ falsâ ſuſceptâ ſemel aſſumptione, in illud ſimul præcipitium ſponte delati ſunt, ut Septimam Oecumenicam Synodum Nicænam eo falſo nomine condemnârint, quaſi in eâ latriæ adoratione iuſſæ eſsẽt Imagines adorari. Sicque occaſione legationis Imperatoris Michaëlis hæretici Iconomachi, cicatricem malè obductam inſcitè refricantes, vulnus periculoſius induxerunt, quod anteà inflictum in Francofordienſi Concilio, iam fuerat eius Actorum abolitione plenè curatum. Sed ſatis ad hæc refellenda ſufficiant, tum quæ ſuperius dicta ſunt cùm de eodem Concilio Francofordienſi actum eſt, tum quæ de hâc ipsâ prætenſâ Pariſienſi Synodo alij tractaverunt *a*.

a Vide ipſumet Baron. fusè hæc tractantem Annal. Tom. IX. hoc an. & Bellarm. in Append. ad Tract. de cultu Imag. ubi ex profeſſo huius prætenſæ Synodi Acta refellit.

III. LUDOV. IMP. IN DISCRIMEN ADDUCTUS A COLLATORIB.

Sed & iidem Collatores cuncta erroneè agentes, dum Collationis ſuæ geſta ad Ludovicum miſerunt, iiſdem pariter inſeruerunt formam literarum, quas vellent ut ipſe ſcriberet, tum ſuo ipſius nomine ad Eugenium Romanum Pontificem, tum eiuſdẽ Eugenij nomine ad Michaëlem Imperatorem Conſtantinopolitanum, pro Eccleſiâ pacificandâ. Verùm quòd eas abſque conſenſu ipſius Romani Pontificis Conſtantinopolim mittere non liceret, eaſdem Ludovicus per Legatos ſuos Eugenio inſpiciendas mittens, ſuaſit pariter ut ipſe legationem Conſtantinopolim dirigeret, eâdémque literarum formâ ad ſanciendam Eccleſiæ pacem uteretur. Atque ita boni iſti Imperatorem maxime pium pro arbitrio traducentes, abuſi zelo ipſius, indigniſſima præſtare fecerunt: qui certè niſi tantæ pietatis fuiſſet, ut nec latum unguem recedere ab Apoſtolicæ Eccleſiæ ſanctionibus ſemper infixum in animo habuiſſet, immerito ſchiſmate fuiſſet universa Eccleſia conſcindenda. Siquidem literis illis quas ſcribi vellent, nihil aliud Collectores molirentur, quàm ut ſacrarum Imaginum cultum aliquo modo ſub bono pacis damnari per Rom. Pontificem procurarent, à quo ſcirent cuncta dependere.

ROM. PONT. UNIVERSALIS PAPA.

Siquidem & vi veritatis adacti, in iis literis quas voluerunt ab Imperatore ſcribi ad Eugenium, hæc verba poſuerunt: *Sicut dignum, & verè dignum & iuſtum eſt, ut præeunte Spiritûs S. virtute, ille inter eos in nomine Domini talia correcturus, & ad viã veritatis ſanctiſſimo moderamine reducturus, primus in hominibus arbiter occurrat, quem Deus omnipotens in Sede Apoſtolicâ collocare, eorúmque Vicarium eidem ſanctæ ſuæ Eccleſiæ dare dignatus eſt, & ob hoc ei nomen ſpeciale in toto orbe terrarum ab eadem ſanctâ Dei Eccleſiâ, præ omnibus Pontificibus decretum eſt, ut ſolus, non ſua abuſione, ſed SS. Apoſtolorum auctoritate,* UNIVERSALIS PAPA, *dicatur, ſcribatur, & ab omnibus habeatur.*

IV. EUGEN. PP. INHÆRET VESTIGIIS PRÆDECESSORUM.

Quod verò ad Eugenium ſpectat; etſi quæ tranſacta ſint cum ipſo à Legatis Ludovici, haud ſcriptis prodita reperiantur: certum eſt tamen, eum nec minimum quidem deflexiſſe à maiorũ ſuorum confirmata traditione. Neque enim ſi aliquid hâc in re innovaſſet, non toto orbe terrarum illud protinùs fuiſſet vulgatum. Immò & coniectura eſt, ipſum ea qua par erat ſeveritate redarguiſſe Legatos à Ludovico ad ſe miſſos; cùm numquam poſt hæc reperiantur ipſi, aut alij Occidentalis Eccleſiæ eâ ex causâ vel verbum feciſſe. Quódque directam legationem ſequenti anno ab ipſo Romano Pontifice ad Ludovicum, Francorum Annales teſtentur, nec quid detulerit dicant; veriſimile valdè videtur, ad hoc illam miſſam, quo ab aſſertis erroribus Imperator revocaretur. An autem Legati Imperatoris profecti ſint in Orientem ad Michaelem, ut ſtatuerat ipſe, & hoc ignoratur.

V.

Sed nec ipſi eiuſmodi Ludovici Conciliarij, more hæreticorum animo obſtinato contenderunt: quinimmò in cõmunione Catholicæ Romanæ Eccleſiæ firmiter perſeverantes, uni ei-

dem

démque capiti iuncti, bellum adversùs Iconomachos converterunt. Etenim qui à Ludovico miſſus Romam, functus eſt dicta nuper legatione ad Eugenium, *Ionas* Aurelianenſis Epiſcopus, contra impiiſſimum Hagiomachum, Hiſpanum hominem, *Claudium* Taurinenſem Epiſcopum, ſtylum exacuit, egregióſque edidit Commentarios, qui præ manibus habentur. Sed & eumdem Claudium ab Imperatore Ludovico damnatum eſſe, teſtis eſt VValfridus *b* Strabo his eiſdem temporibus viuens, & ipſe eumdem hæreticum condemnans. Scribit autem Ionas, eum diſcipulum fuiſſe Felicis illius pariter Hiſpani, damnati in Concilio Francofordienſi; inſupérque Arij, Neſtorij, Vigilantij, & Euſtaſij hæreſibus infectum fuiſſe; ſed talem dumtaxat detectum, poſtquàm à Ludovico præfectus Eccleſiæ Taurinenſi, a Theodomiro Abbate correptus, Apologeticum pro eâdem ſuâ hæreſi contra Theodomirum conſcripſiſſet. Verùm licèt hęc tandem beſtia iaculis confoſſa Ionæ interierit; non tamen ideò ipſe Ionas ab Eccleſiâ Catholicâ præmio dignus eſt iudicatus: quippe qui etſi pugnavit adversùs hæreticos Iconoclaſtas, non tamen è caſtris Eccleſiæ Orthodoxæ; qua diſſenſit errore priſtino, dum ita non confringendas eſſe prędicavit Imagines, ut tamen non eas eſſe colendas aſſeveret *c*. Quo perſtringitur & *Agobardus* Archiepiſcopus Lugdunenſis: qui etſi hoſtis acerrimus fuerit Felicis, adversùs quem & Commentarium ſcripſit quem nuncupavit Ludovico Imperatori, tamen in eo quem de Picturis & Imaginibus ſcripſit, Iconomachis conſenſit in omnibus præterquàm in cultu ſacratiſſimæ Crucis, & quod reliquas ſive Chriſti, ſive Sanctorum Imagines memoriæ causâ (non etiam orationis ergò) haberi poſſe concedat. Vnde meritò idem mox ut apparuit, proſcriptus ſit liber, eò quòd abſque antidoto prodietit. Erat ſatis, ſi Dungali eiuſdem temporis non ignobilis Scriptoris, unà cum eo cuſus fuiſſet commentarius, quem adversùs eumdem impium Claudium edidit. Ne verò in nomine fallaris, fuit & alius his temporibus inſignis nominis *Claudius d* natione Scotus, monachus Ordinis S. Benedicti, diſcipulus quondam Bedæ, & collega Alcuini; qui multa tam carmine quàm ſolutâ oratione ſcripſit de rebus ſacris, & in Scripturas divinas, quæ enumerat Trithemius, dum agit de eo.

IONAS AURELI. SCRIBIT CONTRA CLAUD. TURIN.

b VValfr. de Rep. Eccl. cap. 8.

c [Sunt tamen, qui Ionam nihil aliud voluiſſe affirment, quam Imagines non eſſe colendas adoratione & cultu latriæ ſoli Deo debitis. In quo nullum Catholicum refragatorem habetet]

DE SCRIPTIS AGOBARDI EPISC. LUGDUN.

d De iſto Claudio egit aliâ occaſione Bar. an. 8.5 inſ.

IESU CHRISTI An. 8.6.
EUGEN. II. An. 3.
LUDOVICI 13.
MICH. BAL. 6.

I. CONVENTUS INGELHEIM.

ANNO Domini octingenteſimo vigeſimo ſexto, Indictione quartâ, circa Calendas Iunij habitus eſt ex more à Ludovico Imp. *Conventus* in loco dicto *Ingelheim*: ubi inter alia auditos eſſe Legatos ab Eugenio Papâ ad Ludovicum miſſos, auctor Rerum geſtarum eiuſdem Ludovici teſtatur. Quæ autem iſti attulerint, altum ubique ſilentium. Eſt verò etiam mentio eiuſdem legationis apud Eginhardum in commentario de Tranſlatione Reliquiarũ SS. Martyrum *Marcellini* & *Petri* in Gallias. Quod autem eamdem tranſlationem alij *a* in ſequentem annum referant, id intelligi poteſt de tranſlatione partis earum factâ poſteà ab urbe Sueſſionẽſi Aquiſgranum. Nam alioqui hoc ipſo anno eas fuiſſe Româ deductas, illud eſt evidens argumentum, quod ipſe auctor teſtatur id tunc tactum eſſe cùm legatio Pontificis iam in itinere eſſet; quam quidem hoc præſenti anno miſſam fuiſſe, teſtantur omnes Francorum Hiſtoriæ.

a Auſt. Vit. Ludov. Vet. Frãc. Ann. Aimoin.

II. DE EGINHARDO A SECRETIS CAROLI MAGNI.

Qui autem rem geſtam ſcripſit, fuit *Einhardus*, qui & Eginhardus dicitur, & floruit hoc tempore ſumma claritudine nominis inter primos eruditos: idem ipſe quem Caroli Magni, cui erat à ſecretis, Vitam conſcripſiſſe ſæpè ſuperiùs dictum eſt; qui poſteà inter Ludovici Optimates magnâ gloriâ militavit. Quod verò fertur ex ſcripto quodam edito in apparatu Tomi prioris rerum Germanicarum, ipſum fuiſſe generum Caroli Magni, ductâ eius filiâ nomine Immâ olim Regi Græcorum deſponſatâ; hæc fabula vel ex eo refellitur, quòd nec Carolus Magnus eius nominis filiam habuiſſe reperitur; & quam Conſtantino Irenæ filio deſponſaverat, Rotrudem dictam eſſe idem ipſe Eginhardus teſtis eſt. Sed & quod ei figmento concinnando anſam præbuit, donationis diploma factum ipſi & eius coniugi Immæ a Ludovico ibidem cuſum; ex eo potiùs illud mendacij redarguitur, dum in eo nuſquam mentio fit eiuſmodi Eginhardi, vel ipſius Immæ cum Ludovico cognationis. Hic igitur Eginhardus inter alias tanto auctore dignas lucubrationes, reliquit quatuor libros cõſcriptos de Inventione, ac pio furto, & in Gallias evectione prædictarum ſacrarum Reliquiarum; factâ ab iis, quos ipſemet Romam miſerat ad alias quaſdam ſibi promiſſas auferendas, eaſdémque reponendas in novâ baſilicâ ab ipſo conſtructâ in ſaltu Germaniæ, qui inter Neccatum & Mœnum fluvium interiacet: itémque de ingentibus atque frequentiſſimis ad eaſdem editis miraculis. Cum quibus allatas quoque fuiſſe Reliquias SS. Martyrum *Marij, Marthæ: Audifacis, & Abachum*, ac rursùm pauló poſt. *SS. Hermetis, Prothi, & Hiacin b*; omnéſque miraculis coruſcaſſe idem auctor tradit. quam tu hiſtoriam lectu iucundiſſimam, ſimul & valdè proficuam ad defenſionem fidei Catholicæ, & confuſionem impieratis Hagiomachorum, maiori otio conſulas *b* ac perlegas.

DE TRÃSLATIONE RELIQ. SS. MARCEL. ET PETRI.

b Ap. Sur. Tom. 7. die 2. Iun. & ap. Baron. hoc ann. & ſeqq.

III. TRANSLATIO RELIQ. S. SEBAST.

* Sed & hoc eodem anno factam pariter eſſe tranſlationem Reliquiarum *S. Sebaſtiani* Româ Sueſſionem Vrbem Galliæ, petente Hilduino Abbate S. Dionyſij, veteres Francorum Annales docent: quod Sigebertus anno ſuperiori ponit. Porrò id de parte tantummodò corporis eiuſdem Sancti intelligendum eſſe, ſignificat Ado Viennenſis. [Ad eiuſmodi verò Reliquias magna quoque & multa edita eſſe miracula, omnes æquè teſtantur.

IV. CONCIL. ROM. SUB EUGEN.

Quo item anno; Ludovici Imp. decimotertio, menſe Novembri, ab Eugenio Papa celebrata eſt *Romæ* in baſilica S. Petri SYNODUS ſexaginta trium Epiſcoporum: in qua conſtituti ſunt canones *c* triginta octo, ad diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentes.

c Recitat eorum titulos Baron. Annal. tom IX. hoc. an ex cod. ms.

V.

Sed & hoc eodem anno Regem Northmãnorum, ſive Danorum, Arialdum ſive Haroldum,

REGIS DANOR. CONVERSIO AD FIDEM.

unà cum coniuge, ceteriſque ſuis, ad fidem Chriſti converſum, Moguntiæ baptizatum eſſe, atque à Ludovico Imp. Comitatu in Friſiâ donatum, quò ſe à Danis è regno expulſus reciperet; tradunt qui res eiuſdem Ludovici proſecuti ſunt, Veteréſque Francorum Annales: quod Sigebertus ſuperiori anno collocat. Eiuſmodi autem Danorum converſionem factam eſſe EBBONIS Archiepiſcopi Rhemenſis prædicatione, qui illuc ex conſilio Imperatoris, & auctoritate Romani Pontificis ad prædicandum Evangelium acceſſerat, traditur apud Aimoinum *d*, & Adamum Bremẽſem. Sed quod ipſe Ebbo in eo quem ſuſceperat Apoſtolatu non perſeveraverit, quódque molitionibus adversùs Ludovicum infamatus poſteà fuerit, & privatus Epiſcopatu; idem penitùs priorem gloriam obſcuravit: adeò ut nequaquàm ipſe *Danorum Apoſtolus* ſit appellatus; ſed S. ANSGARIUS Corbeiæ in Saxoniâ monachus, paulò pòſt cum ipſo Haroldo illuc miſſus: qui ob exantlatos immenſos in Gentilium converſione labores, à Gregorio Quarto (ut ſuo loco dicetur) conſecratus eſt primus Archiepiſcopus illarum regionum Aquilonarium, ſede tamen in Hamburgenſi civitate conſtituta. Cuius Res geſtas ſcriptis mandatas eſſe à S. Remberto eius diſcipulo & in Eccleſiâ ſucceſſore, reſtatur auctor *e* qui Res ipſius S. Remberti conſcripſit; ſed quod ſciamus, non extant: pauca verò tantùm de geſtis in Apoſtolatu reperiuntur in Vitâ eiuſdem S. Remberti, necnon apud Albertum Krantzium in Hiſtoriâ Saxonum, & apud Adamum Canonicum Bremenſem, qui egregio candore ſcripſit Hiſtoriam Eccleſiaſticam provinciarum Borealium.

d *Aimoin. lib. 4. c. 3.*

ANSGAR. DANOR ET OMNIŨ VQUILONARIUM APOST.

e *Ap. Sur. 4. Febr.*

VI. THEODORI STUD. OBITUS.

Quod ad res Orientales attinet; hoc ipſo anno (iam inchoatâ à menſe Septembri Indictione quintâ) undecimâ die Novembris, ex hâc vitâ migravit magnus ille, de quo ſæpiſſimè actum eſt, Theodorus Studitarum præpoſitus, confeſſione crebriùs interatâ clariſſimus, doctrinâ inſignis, vitâ admirabilis, & miraculis celeberrimus: condito priùs egregio Teſtamento *f*, quo fidem ſuam Catholicam, & odium in hæreticos, omnibus patefieri voluit. Subiiciénſque ibidem profeſſionem eorum, quæ ab eius temporis hæreticis impugnabantur, inter alia de monaſtico inſtituto ait; *Confiteor inſuper monaſtici ſtatum ſublimem eſſe & excelſum, & Angelicum, qui & peccata omnia expurget abſolutâ vitæ perfectione*, &c. demùmq; ſanctiſſima addidit monita ad ſuum ſucceſſorem, & alios monachos. Cuius felicem ad Deum tranſitum (qui contigit anno eius ætatis ſexageſimo ſeptimo) pluribus deſcripſit ipſius diſcipulus Michaël eiuſdem cœnobij monachus in eius Rebus geſtis: Eccleſia verò tam Orientalis quàm Occidentalis, in Tabulas Sanctorum retulit. Corpus autem poſt annos decem & octo *g*, ſolemni pompâ à Methodio Patriarchâ & piâ Auguſtâ Theodorâ Conſtantinopolim tranſlatum eſt, integrum ac miro fragrans odore repertum.

f *Ext. in lib. ipſius Epiſtolar.*

MONASTICI STATÛS SUBLIMITAS.

g *Agit de eius tranſlatione Baron. Tom. X. an. 844. in fi.*

VII.

Hoc eodem tempore Michaël Imp. ſcelera ſceleribus addens, defunctâ coniuge, deſponſatam Chriſto virginem monialem, Conſtantini (ut ferebatur) Imperatoris filiam nomine Euphroniſiam, uxorem duxit, Auguſtamque nuncupavit. Sed tantum ſcelus ſecuta ſunt ingentia mala: ſiquidem ipſius Michaelis exercitus in Cretam miſſus ad expellendos inde Saracenos, ab eis penitùs excíſus eſt; & Dalmatia ab Orientali Imperio defecit. Habet hæc pluribus Ioannes Curopalates.

MICH. IMP. MONIALEM DUCIT IN UXOREM.

IESU CHRISTI
AN. 817.
VALENTINI.
AN. I.
LUDOVICI 14.
MICH. BAL. 7.

I. EUPHIM. TYRANNUS SARACENOS IN SICILIAM INTRODUCIT.

ANNO Domini octingenteſimo vigeſimo ſeptimo, Indictione quintâ, *Euphemius* Dux in Siciliâ, cùm & ipſe Michaelem Imp. imitatus, virginem Deo dicatam inviram rapuiſſet; ob querelas tamen fratrum virginis, eiuſdem Imp. iuſſu quæſitus ad pœnas, rebellans fugit in Africam: ubi pactis cum Saracenis conventis, conſecutus eſt ab eis nomen Imperatoris, ipſéque illos in Siciliam intulit: quâ ipſi potiti, Calabriam inſuper ac pleraſque Italiæ partes occupaverunt. Cùm intereà idem Euphemius Syracuſas tentans, à duobus fratribus Syracuſanis ſubdolè appetitus, capite truncatus eſt. Hæc pluribus Ioannes Curopalates, & ex eo Cedrenus, & alij Græci. Ex quibus redarguas eos *a*, qui Siciliæ per Saracenos, ſive dixeris Agarenos, occupationem ad annum Domini octingenteſimum vigeſimum referunt.

a *Leo Oſt. & alios.*

II. EUGENIUS PP. MORITUR.

Hoc pariter anno, undecimâ die Auguſti, mortuus eſt *Eugenius* Papa, cùm ſediſſet annos tres, menſes duos, & dies viginti tres. Ita enim apud Anaſtaſium: licèt vitiato annorum numero annos quatuor ſediſſe in aliquibus codicibus ponatur; quod ab omnibus qui hoc tempore vixerunt rerum Francorum *b* Scriptoribus redarguitur, dum hoc anno ipſum defunctum eſſe teſtantur. Cùm autem unâ vix die ſedes vacâſſet, totius Cleri, ac Senatus, Populique conſenſu, VALENTINUS natione Romanus, Petri filius, vir multis virtutibus præditus, ex Archidiacono inviſſimus acclamatus eſt Pontifex. Qui cùm dies tantummodò quadraginta ſediſſet (ut quidem Anaſtaſius habet, licèt alij dicant vix unum menſem expleſſe) poſt ſedis ipſius vacationem trium dierum, octavo Calendas Octobris, pari omnium conſenſu, GREGORIUS huius nominis Quartus, æquè patriâ Romanus, genere clarus ex patre Ioanne; vir divinis humaníſque literis apprimè eruditus, pietatéque, miſericordiâ, & aliis omnibus virtutibus inſignis; ex presbytero Tituli S. Marci, pariter invitus, atque etiam latebras quærens, conſecratus eſt ſolemnibus ritibus Summus Pontifex.

b *Aim. lib. 4. c. 115. Annal. Pith. Vit. Ludov. Imp. &c.*

VALENTINUS CREATUR, ET MORITUR.

GREG. PP. IV.

IESU CHRISTI
AN. 828.
GREG. IV.
AN. 1.
LUDOVICI 15.
MICH. BAL. 8.

I. CLADES GALLIAR. OB PECCATA POPULORUM.

ANNO Chriſti octingenteſimo vigeſimo octavo, Indictione ſextâ, cùm Galliæ frugum penuriâ, peſte hominum & animalium, incurſionibus Bulgarorum ac Saracenorum, & defectionibus quorumdam Principum, graviter laborarent; ad ea avertenda mala quæ in ultionem malitiæ ac ſcelerum illorum populorum à Deo immiſſa eſſe, etiam peſſimus dæmon puellam obſidens, vrgente vi exorciſmi, ac virtute Reliquiarum SS. Martyrum Marcellini & Petri inde expulſus, coactus eſt patefacere (quod teſtatur Eginhardus *a* in commentario de miraculis ad eaſdem ſacras Reliquias editis, de quo ſuperiùs dictum eſt) invigilans pietas Imperatoris Ludovici (quem & inſuper de multis corrigendis, Angelicâ revelatione admonitũ eſſe; ſed ipſum perpauca ex iis adimplere cùrâſſe, idem *b* auctor narrat) Conſtitutione *c* ex concilio Epiſcoporum promulgatâ, poſt triduanum ieiunium populo indictum, quatuor anno ſequenti celebrandas indixit Synodos, unam *Moguntiæ*, alteram *Pariſiis*, tertiam *Lugduni*, quartam *Toloſæ*; in quibus de diſciplinâ Eccleſiaſticâ, & morum emendatione tam præpoſitorum quàm ſubditorum ageretur.

a Egin. lib. 3. cap. 13.
b Ibid. c. 12
c Ext. ante Conc. Pariſ ſeq. an. To 3. Concil.

CONCILIA INDICTA AD CORRECTIONEM MORUM

II. NICEPH. CONST. EPISCOPI OBITUS.

Hoc eodem anno Nicephorus Conſtantinopolitanus Patriarcha Confeſſor, cùm ageret in exilio annum decimumquartum, ex hâc vitâ ad Deum feliciter migravit: cuius natalem diem Eccleſia Latina tertio Idus Martij, Græca quarto Nonas Iunij celebrat: eius autem corpus poſt annos undeviginti *d*, ſub Michaële tertio & Theodorâ Augg. integrum repertum, à Methodio eiuſdem civitatis Patriarchâ ſolemni translatione, cui etiam Imperator interfuit facem manu tenens, delatum eſt Conſtantinopolim, eodem die quo pulſus ipſe in exilium fuerat. quæ omnia pluribus deſcribit Theophanes presbyter in oratione ad populum de eiuſdem laudibus tunc habitâ.

d Ap. Barì. Tom. X. An. 845. in pr.

ET SCRIPTA.

[Huius Nicephori extat Breviarium Hiſtoricum de Rebus geſtis ab obitu Mauritij Imp. ad Conſtantinum uſque Copronymum: quod nuper edidit Græcè & Latinè, ac Notis Chronologicis illuſtravit Dionyſ. Petavius Soc. Ieſu. Vbi etiam in præf. refellit opinionem eorum qui putant huius quoque Nicephori eſſe Chronicon auctoris eiuſdem nominis, Latinè a multis, Græcè etiam à Ioſ. Scaligero editum. Sane cum in eo Chronico hic S. Nicephorus ponatur inter Conſtantinopolitanos Antiſtites num. 77. omninò neceſſe eſt, aut alium eſſe eius Operis auctorem, aut Opus ab alio additamentum accepiſſe. Quæ verò Opuſcula contra Iconomachos huius nomine edidit. Henr. Caniſius Tom. IV. Antiq. Lect. haud abnuerim verè eius eſſe, cùm conſtet eum pro defenſione ſacrarum Imaginum, graviſſima ab Iconomachis paſſum eſſe.

IESU CHRISTI
AN. 829.
GREG. IV.
AN. 2.
LUDOVICI 16.
MICH. BAL. 9.

I.

ANNO Domini octingenteſimo vigeſimo nono, Indictione ſeptimâ, Gregorius Papa ubi ſtructurâ novâſſet titulum S. marci, cuius presbyter fuerat ornamentis quoque inſigniter locupletavit, corpúſque S Hermetis Martyris in eum tranſtulit. Idémque, quòd Saraceni potiti Sicilia univerſas Italiæ oras infeſtarent claſſe piraticâ, Oſtiam civitatem refecit, noviſque mœnibus munivit, ac Gregoriopolim appellavit; ut de his teſtis eſt Anaſtaſius. Sed & eâdem ex cauſâ, ut baſilicam S. Petri extra Vrbem poſitam tutam redderet, iecíſſe fundamenta alterius novæ civitatis, quæ poſteà à Leone Quarto qui perfecit, Leonina eſt appellata; Sigebertus tradit anno ſequenti.

II. MICH. IMP. MORITUR.

Hoc pariter anno, ipſis Calendis Octobris, impius Michaël Balbus, cùm imperâſſet annos octo, menſes novem, dies ſeptem, dyſenteriæ morbo ex hâc vitâ migravit, maledictionibus omnium pro panegyricis infamatus. Corrigendi autem Curopalates, Cedrenus, & alij (niſi potiùs ſit vitium Librariorum) dum apud eos inverſo ordine legitur, Michaëlem imperâſſe annos novem & menſes octo: quod conſiſtere nullâ ratione poteſt ex eorumdem ipſorum ſententiâ, ſi ratio annorum deceſſoris & ſucceſſoris habeatur. Poſt eius verò mortem, THEOPHILUS ipſius filius, qui ad virilem iam pervenerat ætatem, patrium excepit Imperium. Qui ipſo ſui initio, iuſtitiæ cultor videri appetens (quam & ſemper coluiſſe in iis quæ ad politicam diſciplinam ſpectarent, Hiſtorici tradunt) omnes qui cum patre in Leonis Armeni necem conſpiraverant, parricidarum pœnis affici iuſſit; atque Euphroſynam novercam, quam Michaël à monaſterio extractam uxorem duxerat, ex aulâ pulſam in idem monaſterium redire coegit. Hæc pluribus Curopalates. Sed quomodò ex parente morbum Iconoclaſtiæ trahens, Catholicos ſit perſecutus, ſuis locis dicendum erit.

THEOPH. IMPERAT.

III.

Hoc eodem anno, tempore Quadrageſimæ, intempeſtâ nocte, terræmotus validiſſimus totum commovit Aquiſgranenſe palatium Imperatoris, aliáque civitatis ædificia. Menſe verò Auguſti celebratus eſt à Ludovico Imp. *Conventus* Vvormatiæ; & conſpiratio in eumdem Imp. detecta eſt. Hæc in ipſius Rebus geſtis eodem tempore ſcriptis, & in veteribus Francorum Annalibus. Sed de conſpiratione fuſiùs anno ſequenti.

IV. CONCIL. PARIS. PRO RECTA DISCIPLINA.

Intereà verò hoc eodem anno, octavo Idus Iunias, celebrata eſt *Pariſiis* SYNODUS, quam ſuperiori anno vidimus indictam: in quâ duo Canonum libelli ab Epiſcopis *a* conſcripti ſunt, de his quæ ſpectarent ad officium Epiſcoporum, quæque à Regibus præſtanda eſſent, cùm in aliis rebus, tum maximè pro conſervatione Iurium Eccleſiaſticorum, quæ ab eis opprimi conſueviſſent; ac denique quæ ad mores Fidelium optimè inſtituendos pertinere poſſe viderentur. Quod

a Ext. Acta Syn. To. III. Concil.

autem præter hoc Pariſienſe Concilium, tria alia fuiſſent in aliis Galliæ civitatibus eodem tempore celebrari iuſſa; ipſa non extant. Nam quòd Moguntiæ conſtat ſub eodem Ludovico celebratum, illud longè poſteà habitum eſſe, ſuo loco dicetur.

V.
b *Ibid lib. 2. cap. 1. & 2.*
QUÆ SUNT REGUM ERGA REMPUBL. ET ECCLESIAM OFFICIA.

Ceterùm in prædicto Pariſienſi *b* de iis quæ ad optimum Principem ſpectare videretur, poſt multa divinæ Scripturæ loca; iſta ex Fulgentio imprimis haurientes propoſuerunt Patres Imperatori ſervãda. *Clementiſſimus quoque Imp. non ideò eſt vas miſericordiæ præparatum in gloriam, quia apicem terreni Principatûs accepit; ſed ſi in Imperiali culmine rectâ fide vivat, & verâ cordis humilitate præditus culmen regiæ dignitatis ſanctæ religioni ſubiiciat; ſi magis in timore ſervire Deo, quam in timore dominari populi delectetur; ſi in eo lenitas iracundiam mitiget, ornet benignitas poteſtatem; ſi ſe magis diligendum quam timendum cunctis exhibeat; ſi ſubiectis ſalubriter cõſulat; ſi iuſtitiam ſic teneat, ut miſericordiam non relinquat; ſi præ omnibus ita ſe ſanctæ matris Eccleſiæ meminerit filium, ut eius paci atque tranquillitati per univerſum mundum prodeſſe ſuum faciat Principatum. Magis enim Chriſtianum regitur atq; propagatur Imperium, dum Eccleſiaſtico ſtatui per omnem terram conſulitur, quàm cùm in parte quâcumque terrarum pro temporali ſecuritate pugnatur.* Et poſt alia multa ex Iſidoro: *Principes ſæculi nonnumquam intra Eccleſiam poteſtatis adeptæ culmina tenent, ut per eamdem poteſtatem, diſciplinam Eccleſiaſticam muniant. Ceterùm intra Eccleſiam poteſtates neceſſariæ non eſſent, niſi ut quod non prævaleat Sacerdos efficere per doctrinæ ſermonem, poteſtas ſua imperet per diſciplinæ terrorem. Sæpè per regnum terrenum cæleſte regnum proficit, ut qui intra Eccleſiam poſiti contra fidem & diſciplinam Eccleſiæ agunt, rigore Principum conterantur; ipſamque diſciplinam, quam Eccleſia exercere non prævalet, cervicibus ſuperborum poteſtas principalis imponat, & ut venerationem mereatur, virtutem poteſtas impertiat. Cognoſcant Principes ſæculi Deo debere reddere rationem propter Eccleſiam quam à Chriſto tuendam ſuſcipiunt. Nam ſive augeatur pax & diſciplina Eccleſiæ per fideles Principes, ſive ſolvatur; ille ab eis rationem exiget, qui eorum poteſtati ſuam Eccleſiam credidit.* Hæc Patres de his quæ ſunt Regum ac Principum erga ſanctam Eccleſiam debita iura: reliqua tu videas pro arbitrio.

IESU CHRISTI
AN. 830.
GREG. IV.
AN. 3.
LUDOVICI 17.
THEOPHILI 1.

I.
THEOPH. IMP PERSEQUITUR CULTORES SS. IMAG.

ANNO Chriſti octingenteſimo trigeſimo, Indictione octavâ, Theophilus Imp. conciliatis ſibi (ut dictum eſt) ſpecie iuſtitiæ omnium animis, ad ſtabiliendam hæreſim Iconoclaſtarum violentus inſurrexit; dum non quemquam tantummodò obvium adorius, ſed exquiſitâ arte ſingulos ſuo ſubiectos Imperio indagans, dedit in Mandatis Quæſtoribus, ut cùm tributum capitationis exigerent, pariter de cuiuſque fide quæſtionem haberent; & quem Orthodoxum inveniſſent, eum ſtatim in carcerem coniicerent, pœnas daturum acerbiſſimas, niſi cultum ſacrarum Imaginum publicè deteſtaretur. Eſt de eiuſmodi edicto mentio in Actis *S. Ioannicij* Anachoretæ, inſignis meritis & miraculis huius temporis Confeſſoris, & fortiſſimi ſacrarum Imaginum cultûs ſub præcedentibus etiam Impp. propugnatoris; qui & eo culminis evectus erat, ut metuerent ipſum iidem Impp. perſecutores, vererentúrque in eum manus iniicere.

II.
CONSPIRATIO IN LUDOV. IMP.

Hoc eodem anno res Francorum maximo ſunt in diſcrimine conſtitutæ. Ingentes enim in Ludovicum Imp. conſpirationes detectæ ſunt, exortæ illæ à filiis, atque à ſubiectis Imperatori Principibus, & ſacerdotibus plurimis. Peperit ſiquidem invidiam omnibus, præſertim aulicis, quòd Bernhardum, Hiſpanum hominem, Hiſpaniarúmque limitum Comitem, tamquam ſibi fidiſſimum defenſionis ſuæ causâ Imperator vocâſſet in aulam, conſtituiſſétque Præfectum cubiculi. Exinde ſparſus rumor, creditúmque à pluribus, eumdem Bernhardum admiſceri Iudith Imperatrici. Id quidem cùm filiorum quoque animos haud leviter ſociâſſet; commoviſſet verò amplius odium in novercam, quòd natos ex eâ Carolum & Rodolphum Imperator maiori videretur amore proſequi: his fomitibus accenſus Pipinus Ludovici filius, contra patrem paravit exercitum. Cuius timore perterritus Imperator & Bernhardum à ſe dimiſit, & Iudith Lauduni in monaſterio S. Medardi morari præcepit. Sed minimè his contenti adverſarij, eductâ è monaſterio Imperatricem promittere coëgere, perſuaſuram ſe Imperatori, ut depoſito Imperio retruderet ſe ſuâ ſponte in monaſterium, idque ipſum ſe quoque eſſe facturam. Itaque illa ad Ludovicum ſub cuſtodiâ miſſa, eumdémque allocuta, monaſticum ſibi velum impoſuit; quam Pipinus in monaſterium S. Radegundis detruſit: Imperator verò tempus ad deliberandum accepit.

LIBERATUR A PERSECUTIONE.

Cùm intereà rediens ex Italiâ Lotharius Ludovici primogenitus, & Imperij collega; ea quidem quæ iam eſſent facta probavit, non tamen in patrem quid ulteriùs peragi paſſus eſt: neque rem armis geri, ſed iure voluit. Sícque *Conventum* publicum indici iuſſit ex ipſius Ludovici ſententiâ *Neomagi*: ad quem & ipſe veniret Ludovicus, non armata manu, ſed ſimplici comitatu. Ibi verò cùm eſſent, Lotharius à patre ſuaſus eſt obedientem ſe præſtare, & ipſe Ludovicus priſtinam auctoritatem recepit imperandi: qui tamen ſolitâ uſus benignitate, criminis reis levibus dumtaxat mulctatis pœnis omnino pepercit. Hícque finis rerum geſtarum præſentis anni quæ hîc ſummatim perſtricta, in Vitâ ipſius Ludovici fuſiùs enarrantur.

IESU CHRISTI
AN. 831.
GREG. IV.
AN. 4.
LUDOVICI 18.
THEOPHILI 2.

I.

ANNO Chriſti octingenteſimo vigeſimo primo, Indictione nonâ, Theodora Au-

Auguſtæ cum matre, in diſcrimen adductæ ob cultum Imag.

guſta Theophili Imp. uxor, & mater eius Theoctiſte, pientiſſimæ feminæ, ex Paphlagonum regione ortæ, cùm occulto colerent ſacras Imagines, delatæ apud eumdem Theophilum acerrimum Orthodoxorum perſecutorem, in diſcrimen adductæ ſunt: verùm nihil eis mali intulit Imperator, quòd valdè eas ob egregias ipſarum virtutes revereretur. Hæc pluribus Ioannes Curopalates.

II. a *Amalar. de ord. Antiph. cap. 58.* Amalarii legatio ad Greg. PP. pro off. Eccleſ.

Quo item anno a Amalarius Fortunatus, inſignis doctrinâ & pietate vir, Albini olim diſcipulus miſſus eſt à Ludovico Imp. Romam ad Gregorium Papam; occaſione librorum de Eccleſiaſticis Officiis, quos idem Amalarius à ſe compoſitos miſiſſet ad eumdem Imperatorem: Imperator verò ipſum Romam mittit ut quod deeſſe ad opus videretur, illic addiſceret, atque ex Romanâ Eccleſiâ Gallicanos Antiphonarios corrigeret, augerétque: quod & ille ſolertiſſimè adimplevit, confecto tunc commentario de ordine Antiphonarij. Sed & eodem tempore Agobardus Archiepiſcopus Lugdunenſis in reſtituendo pariter vetere Antiphonario magnopere laboravit: verùm ob nimiam ſuam ſcrupuloſitatem, cùm præter divinam Scripturam admittere in ſacris Officiis nihil vellet, haud quam putavit conſecutus eſt gloriam.

[Libros de Divinis Officijs Amalarij Fortunati, de quibus actum præcedenti § plerique Amalario Archiepiſcopo Treviренſi tribuunt. Verùm docuit nos erudi tiſſimus Sirmondus, eos eſſe Amalarij Diaconi, paulò illo iunioris, id diſertè teſtante Ademaro monacho cœnobij Engoliſmenſis in Collectaneis hiſtoriæ ſuæ, quæ nondum in lucem edita ſunt. Ceterùm de Cantu Eccleſiaſtico & Antiphonario, eiúſque antiquiſſimâ origine iam ſatis dictum ſup. an. 60. XII. quibus potes addere Io. Steph. Durantum De Ritib. Eccl. lib. 1. cap. 17.]

III. De tranſlat. corporis S. Barthol. Apoſt. *De qua Baron. ad 840. in fi. ex Leone Oſt. in Chron. Caſſin. lib. 1. c. 26.*

Hoc eodem anno Sigebertus tradit, Saracenos Siciliam incurſantes etiam Liparim inſulam devaſtâſſe, ubi corpus S. Bartholomæi Apoſtoli quieſcebat; quod olim loculo plumbato iniectum, & in mare merſum à Paganis, non ferentibus illud propter nimiam ſignorum claritatem ab omnibus coli, ab Indiâ in eam inſulam ultrò delatum fuerat. Cuius oſſa modò à Saracenis huc illúcque diſperſa, à quodam monacho, ipſo Apoſtolo revelante, collecta Beneventum tranſlata ſunt. Hæc Sigebertus: ſed de tranſlatione ex Indiâ in Liparim, diverſa diverſorum eſt narratio; ſicuti & de tempore tranſlationis Beneventum.

Iesu Christi
An. 832.
Greg. IV.
An. 5.
Ludovici 19.
Theophili 3.

I. Perſecutio Theophi.

Anno Chriſti octingenteſimo trigeſimo ſecundo, Indictione decimâ, Theophilus Imp. ſemel aggreſſus movere bellum adversùs ſacrarum Imaginum cultores, quotquot eiuſmodi deprehendere potuit, Epiſcopos, monachos, omníſque generis atque ſexûs homines, gladio aut exilio vel diro carcere multavit: Imagines proſsùs, niſi fortè ferarum & avium, pingi prohibuit; earúmque pictores ſæviſſimè punivit: ipſas verò Imagines ſacras in forum proiecit, hæreticorúmque ludibrio expoſuit. Quo tamen tempore reperti ſunt plurimi, qui nihil tot malis deterriti, magno illum animo adeuntes impietatem ac crudelitatem ipſi in faciem exprobrârunt. Sed in his minimè omittendum certamen *Lazari* monachi, pingendi arte celebris: quem obſequiis devincire tentans Imperator, cùm omni adulatione ſuperiorem videret, crudeliſſimis eum tormentis excruciavit, & in carcerem coniecit: cúmque recuperatâ valetudine rursùm ſacras Imagines depingeret, laminas ferreas ignitas illius palmis iuſſit admoveri; ſed precibus Imperatricis emiſſus è carcere, in templo Præcurſoris occultatus eſt, atque ut ſeſe habebat plagis malè affectus, Præcurſoris expreſſit Imaginem, quę diu conſervata ſanare conſuevit ægrotos. Superfuitque Lazarus Imperatori, & ſacras Imagines pingere non ceſſavit. Hæc omnia pluribus Ioannes Curopalates; licèt quo potiſſimùm anno geſta fuerint haud notet. In eo námque Hiſtorico illud deſiderari iam ſuperius monuimus, quòd quæ enarrat ſingulis non reddiderit annis. Porrò quòd tam ipſe, quàm alij plerique auctores aſſerunt, Theophilum ſtuduiſſe ſuperare impietate deceſſores Imperatores; dixerint iſta fortaſsè de his quæ ſpectant ad cultum ſacrarum Imaginum: cetera enim, etſi Iconoclaſta fuit, Hagiomachus tamen nequaquàm extitit; ut potè qui Sanctos coleret, atque Dei-genitricis Eccleſias frequentaret, nováſque etiam erigeret; prout idem Curopalates ſcribit.

...li Imp. magis graſſatur.

Inſignis confeſſio monachi pictoris.

II.

Fluctuabant inter hæc in Occidente res Ludovici Imperatoris; quando Pipinus eius filius rursùm alios in patrem cōmovens, ab eo in carcerem eſt coniectus. Sed cum inde a ſuis noctu ereptus eſſet, ipſum pater Regno Aquitaniæ privavit, quod Carolo puero ex Iudith nato datum eſt; quamvis res effectum non ſit conſecuta.

III. Sedes Amaburgen. erecta in metrop. populor. Septemtrion.

Hoc pariter anno, idem Ludovicus Imp. habitâ Synodo, Amaburgenſem civitatem Nordanbilgorum, ſive Tranſalbianorum, Metropolim ſtatuit Danorum, Sueonum, Slavorum, & aliorum adiacentium populorum Septemtrionalium: eique præfecit *S. Anſgarium*, earumdem nationum (ut ſuperiùs dictum eſt) Apoſtolum, qui in eâdem Synodo primus illius ſedis ordinatus eſt Archiepiſcopus. Ea verò omnia poſteà confirmata ſunt à Gregorio Papa, qui inſuper Anſgario pallium miſit, inſigne plenitudinis poteſtatis; eumdémque, ac ſucceſſores ipſius, Legatos ac Vicarios Apoſtolicæ Sedis conſtituit in omnibus illis gentibus. Hæc quidem vetus Chronographus, Adam a nominatus, Canonicus Bremenſis, hoc Redemptoris anno geſta ponit: ex quo recentiorem corrigas Crantzium b, dum in annum ſequentem ea refert. Ceterùm cum iſta Amaburgenſi Eccleſiâ poſteà à Nicolao Papâ Bremenſem unitam eſſe, ad ſedandam diſſenſionem quæ inter eas acciderat, ambo iidem auctores c tradunt.

a *Adam li. 1. cap. 17.*
b *Crantz. Hiſt. Sax. lib. 1. cap. 20.*
c *Ad lib. 1. c. 27. Crantz. lib. 1. cap. 38. Ap. Baron. Tom. X. an. 858. XIII.*

IESU CHRISTI
AN. 833.

GREG. IV.
AN. 6.

LUDOVICI 20.

THEOPHILI 4.

I.

GREG. PP. FRUSTRA LABORAT PRO COMPONENDA PACE INTER LUDOV. IMP. ET FILIOS EIUS.

ANNO Domini octingenteſimo trigeſimo tertio, Indictione undecimâ, gravi rurſùm turbine quaſſum eſt Imperium Occidentale. Quòd enim Pipinus à patre Ludovico Imp. privatus eſſet Aquitaniâ, quæ Carolo Iudith filio data fuit; magnam ſibi Imperator cum odio concitavit invidiam, non Pipini tantùm, ſed & aliorum filiorum, Lotharij ac Ludovici: quo factum eſt, ut ad bellandum pararetur utrimque exercitus. Cùm intereà Gregorius Papa, ut pacem inter eos conciliaret, Româ profectus, ad ea quæ priùs obvia habuit filiorum caſtra, acceſſit: ubi diutiùs commoratus, ideóque in ſuſpicionem apud Ludovicum ductus quòd filiis faveret, cùm ad ipſum poſteà acceſſiſſet, haud eo eſt ſuſceptus honore, quo vel ipſemet, vel deceſſores Francorum Reges excipere conſueverant Romanos Pontifices. Conteſtatus autem ſe non aliam ob cauſam eſſe Româ profectum, quàm ut pacem conciliaret; ab eodem Ludovico dimiſſus eſt ad filios, rem tractaturus cum ipſis. Sed cùm nihil ex ſententiâ eveniret, idem re infectâ mœrens reverſus eſt Romam. Rem geſtam pluribus narrat Auctor Vitæ Ludovici, quamuis qui Appendice auxit Hiſtoriam Aimoini, ex eo totidem verbis appoſuit: uterque commoto nonnihil in Gregorium animo, quaſi faviſſet magis ſceleratis filiorum conatibus, quàm patri: ſed eventum hanc penitùs ſuſpicionem evacuâſſe, ſatis patebit ex iis quæ inferiùs ſuis locis dicentur.

IV.

LUDOV. COGITUR SE IMPERIO ABDICARE.

Poſt ipſius verò receſſum, cùm maxima pars exercitûs Ludovici ad filios defeciſſet; & ipſe quoque eorumdem ſe poteſtati tradens, ductus eſt Compendium; ibíque peſſimè habitus tam ab iis, quàm ab Ebbone Archiepiſcopo Rhemenſi harum turbarum incentore, aliíſque Epiſcopis, vel errore annitentibus, vel timore conſentientibus. A quibus cùm vehementiùs ſollicitaretur monaſticum habitum induere; id ipſe omninò renuens, coactus eſt tamen in pleno eorumdem *Concilio* a ibidem *Compendij* habito, gladium deponere, & cilicio ſumpto reum ſe in multis capitibus de malè adminiſtrato regno conſiteri atque pœnitentiam publicam ſuſcipere: Imperiúmque ipſi ademptum, in Lotharium eius filium tranſlatum eſt. Quod facinus non ſolùm omnes rerum Gallicarum Scriptores meritò deteſtati ſunt; ſed & ipſum Gregorium Papam eiuſmodi Ludovici abrogationis decretum reſcidiſſe, teſtatur Paulus Æmilius, qui res Francorum eſt feliciter proſecutus. Omnes verò populos Imperio Francorum ſubiectos, valdè pro Ludovico ſollicitos fuiſſe, ſtatímque de eius reſtitutione cogitare cœpiſſe, tradit auctor Vitæ eiuſdem Imperatoris.

a *Extant huius Compend. Concilij Acta, & capita accuſationũ Ludouici, ac pœnitentia ipſi iniuncta, in Annal. Franc. à Pitheo editis recitáque in Baron. Tom. IX. hoc an. Sed & de his omnibus plura extant monumenta apud Agobardum Archiep. Lugd. qui unà cum aliis Epiſcopis ſedit iudex adversùs Ludovicum, eumdémque valde inſectatus eſt, necnon ipſius coniugem Iudith Auguſtam.*

IESU CHRISTI
AN. 834.

GREG. IV.
AN. 7.

LUDOVICI 21.

THEOPHILI 5.

I.

LUDOV. RESTITUITUR IN IMPERIUM.

ANNO Chriſti octingenteſimo trigeſimo, quarto, Indictione duodecimâ, cùm undique conflati eſſe ſcirentur ad liberandum Ludovicum Imp. exercitus, Lotharius ſe excuſans cuncta eſſe peracta iudicio Epiſcoporum, relicto patre in monaſterio S. Dionyſij prope Pariſios, Viennam ſe contulit: Ludovicus autem in Eccleſiâ S. Dionyſij per manus Epiſcoporum (neque enim aliter pius Imperator, licèt iniuſtè depoſitus hoc peragi voluit) gladio accinctus eſt, & in Imperium reſtitutus, ingenti omnium populorum lætitiâ, necnon ipſorum elementorum gratulatione; quæ cùm per multum tempus acerbiſſimè ſęviſſent, tunc priſtinam tranquillitatem receperunt. Poſt hæc autem idem Ludovicus filios ſuos, aliòſque rebelles in gratiam recepit. Sed & cùm Lotharius in itinere civitatem Cabilonenſem, quæ ei adverſabatur, expugnans, cuncta ſacra profanáque ferro igné que abſumpſiſſet, unâ ſaluâ miraculo baſilicâ S. Georgij; omnéſque qui patri ſtuduiſſent occidiſſet, ac ſororem Bernhardi Hiſpani ſanctimonialem dolio vinacio incluſam in Ararim fluvium proieciſſet: hæc nefanda deteſtatus Imperator, cum reliquis filiis ſuis caſtra adversûs Lotharium moventes, coëgerunt eum ſupplicem ad patrem accedere; cui ipſe, eiúſque ſectatoribus indulſit. Hæc omnia in Vitâ eiuſdem Ludovici, & apud Theganum, leguntur fuſiùs enarrata. Denique recepiſſe quoque uxorem ſuam Iudith, quæ à privignis in Italiam relegata fuerat, iidem auctores tradunt: id verò auctoritate Pontificis factum, Marianus Scotus aſſerit.

NEFANDA LOTHARII SCELERA.

II.

His autem peractis, idem Ludovicus tempore Miſſæ S. Martini generalem habuit *Conventum* in *Attiniaco* palatio, pro reſtituendo ſtatu Eccleſiaſtico atq; politico penè collapſo; miſſis per ſingulas civitates viris prudentibus, qui id curarent. Quòd verò in baſilicâ S. Dionyſij contigiſſet ipſum reſtitui in Imperium; ut aliquam gratiam tanto Martyri rependeret, eiuſdem monaſterij Abbati Hilduino mandavit, ut quæ tum ex Græcis, tum ex Latinis fontibus de eodem Dionyſio ſcripta reperire poſſet in unum congerens, ſtylo hiſtorico proſequeretur. Extat enim de his eiuſdem Ludovici epiſtola, quæ ab ipſo ad quem ſcripta eſt, Hilduino præfixa eſt Areopagiticis a ſuis; ita nominatis lucubrationibus, quas de rebus geſtis S. Dionyſij Areopagitæ quæ inveniri potuerunt conſcripſit. Quo eodem tempore (opera haud dubium eiuſdem Hilduini) Michaël Syncellus Ieroſolymitanus, egregius Confeſſor, compoſuit orationem encomiaſticam de eodem Dionyſio: & Methodius ſanctiſſimus ac doctiſſimus tunc preſbyter, poſteà Epiſcopus Conſtantinopolitanus, inſignis item Confeſſor, multiplicibúſque coronis ſub Imperatoribus Iconomachis pro defenſione ſanctarum Ima-

COLLECTA AB HILDUINO MONUMENTA DE S. DIONYS.

a *Ext. ap. Sur. 9. Oct.*

ginum auctus, & ſub Leone Papâ à Nicephoro Patriarchâ Orthodoxæ Romam legatus, ideo que tam in Oriente quàm Occidente ſpectatus, eiuſdem Martyris res geſtas hiſtoricè conſcripſit. ſed de rebus iſtis plura dicta ſunt in obitu *b* eiuſdem S. Martyris.

b ſup. an. 10?.

III. S. METHODIUS VIVUS CLAUDITUR IN SEPULCH.

Inter hæc in Oriente Theophilus Imp. adversùs Saracenos progreſſus, ab iis prælio victus eſt, parúmq; abfuit quin ab illis caperetur. Quâ de re iratus Methodio presbytero Conſtantinopolitano, cuius modò meminimus (quem ad bellum ſecum ducere conſueverat, ſive propter eximiam ipſius doctrinam ut pleraque obſcura diſſolveret, ſive timens ne populum ſubmoveret pro defenſione ſacrarum Imaginum) quod non eius adiutus precibus hoſtes vic iſſet; occaſione captâ ex offenſâ religione ob cultum idolorum (ſic ſolitus appellare ſacras Imagines) poſt diram verberum inflictionem, eumdem relegatum in quoddam ſepulchrum cum duobus latronibus includi iuſſit; cui tantum cibi à quodam piſcatore ſubminiſtrari iuſſit, quantum ſufficeret ad vitam in illis miſeriis trahendam: ſicque in illis manſit quamdiu Theophilus vixit, ut tradit hæc narrans Ioannes Curopalates: licèt Conſtantinus Manaſſes & Glycas æquè Græci auctores, aſſerant ipſum, vivente adhuc Theophilo ab eodem revocatum fuiſſe Conſtantinopolim, ad quædam ſolvenda dubia quæ ipſi inter legendum occurriſſent.

IV. DUCENTI MONACHI MARTYRES IN HISP.

Hoc itemanno, qui Æra notatur octingenteſimâ ſeptuageſimâ ſecundâ; in Hiſpaniâ apud Caradignam ducenti monachi interfecti à Saracenis, conſecuti ſunt coronam martyrij octavo Idus Auguſti, ſepultique in clauſtro eiuſdem monaſterij: ubi Deus locum, Sanctóſque ſuos iugiter annuâ die illuſtrat admirabili ſigno, ut qua die ſunt trucidati, pavimentum clauſtri appareat ſanguineo colore reſperſum. Porrò quamvis iſta ex Æræ numero in hunc annum referenda appareant; tamen quòd in inſcriptione eorumdem Martyrum ſepulchro appoſita legatur, ſextam Auguſti diem, qua ipſi paſſi ſunt, incidiſſe in quartam feriam: ſecundùm iſtam ſupputationis rationem, niſi mendoſa ſit inſcriptio, omninò dicendum eſt id contigiſſe anno tantummodò Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, eodémque biſſextili quo literæ Dominicales fuêre F. E. ita ut pro numero Æræ reponenduſ ſit numerus annorum Chriſti. Quod noviſſimè obſervaſſe viſus eſt Alfonſus Ciacconus, qui de iiſdem Martyribus commentariolum edidit.

IESU CHRISTI.
AN. 835.
GREG. IV.
AN. 8.
LUDOVICI 22.
THEOPHILI 6.

I. CONVENTUS VIL. THEOD. DE EPISCOPIS

ANNO Chriſti octingenteſimo trigeſimo quinto. Indictione decimatertiâ, in *Theodonis-Villâ* magnus habitus eſt *Conventus* Epiſcoporum, & aliorum in quo Ebbo Rhemenſis Archiepiſcopus, qui auctor fuerat depoſitionis Ludovici Imperatoris, ſuaſione Coëpiſcoporum ſeipſum iudicans Epiſcopatu indignum, eo ſe abdicavit: reliqui vero qui ei conſentientes fuiſſent, ſe excuſaverunt ob neceſſitatem qua coacti fuerant; quibus venia data eſt. Contemnatus eſt autem Agobardus Archiepiſcopus Lugdunenſis, qui vocatus ad Synodum ut eiuſdem criminis rationem redderet, venire diſtulit. De iis vero qui in Italiam confugerant, nihil eſt actum, quod viſi eſſent ad Sedis Apoſtolicæ iudicium convolaſſe. Facta ſunt iſta ante Quadrageſimæ tempus. Sequenti vero Dominicâ, quæ Quadrageſimæ initium præcedebat, Imperator unà cum Epiſcopis, aliíſque qui eidem conventui interérant, in Metenſem civitatem advenit: ubi inter Miſſarum ſolemnia, ad plenariam ipſius reſtitutionem, ſeptem Archiepiſcopi ſeptem reconciliationis Eccleſiaſticæ orationes ſuper eum cecinerunt. Hæc auctor Vitæ Ludovici.

QUI ADVERSùS LUDOV. CONTURAVERANT.

II. DE THEODULPHI CARCERE, ET LIBERATIONE, AC SCRIPTIS.

Sed & his ipſis temporibus Theodulphus Abbas Floriacenſis, ob eamdem coniurationem adversùs Imperatorem Andegavi detentus in carcere, cùm poëticæ facultatis litteris præ ceteris eius temporis eſſet excultus, carmen ſcripſit Eccleſiaſticum, verſibus elegiacis ad diem Palmarum in Eccleſiâ canendum accommodatum; obſervántque tempus cùm Ludovicus illàc tranſiret, è feneſtra carceris illud cecinit in aures eius: quo mirificè delectatus Imperator, cōtinuo ipſum iuſſit è carcere liberari; ac poſteà prærogativâ non ſolùm ipſius ſcientiæ, ſed & pietatis, eumdem ad Epiſcopatum *a* Aurelianenſem promovendum curavit. Scripſit idem Theodulphus plura alia carmina; quorum aliqua adhuc extant, nobilis ingenij monumenta. Legitúrque prætereà ipſius epiſtola *b* ſatis prolixa ad Clerum ſuæ diœceſis, cùm factus fuit Epiſcopus; qua munus ſacerdotale & animarum cura qualis eſſe debeat, quadraginta ſex capitulis egregiè inſinuat, multa inſerens notatu digniſſima ad antiquâ diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentia. Inter quæ illud maximè notandum, quòd quamvis canones matrem, & ſororem, atque eiuſmodi feminas in quibus nulla eſt ſuſpicio, cum presbytero in unâ domo habitare concedant; ipſe tamen hoc modis omnibus prohibuit, quòd (ut ait) in obſequio, ſive occaſione illarum veniant aliæ feminæ extraneæ, quæ eum ad peccandum illicere poſſint. Eſt verò & alia eiuſdem auctoris epiſtola *c* carmine ſcripta è carcere ad Modoinum Epiſcopum: ubi inter alia de miſeriis ſuis quas iniuſtè pateretur conquerens, ait, etiam ſi eas meruiſſet, tamen ipſius cenſuram & correctionem ad ſolum Romanū Pontificem pertinere.

a Sigeb. in Chron. an. 825. Crantz. Hiſt. Saxon. lib. 1. cap. 07. in fi. b Re.. Baron. Annal. Tom. IX. hic in. ex Bibl. Vatic.

c Ap. Caniſ. Antiq. Lect.

III. IOANNES SCELESTISS. CONST. EPISC.

Hoc eodem anno mortuo Theodoto impiiſſimo Patriarchâ Conſtantinopolitano, in locum eius ſubſtitutus eſt *Ioannes* Sextus huius nominis, Imperatoris Theophili pędagogus, prædeceſſore longè ſceleſtior, tales enim meruit Iconoclaſtarum ſecta habere patronos Antiſtites) qui anteà eiuſdem Eccleſiæ Syncellus exiſtens, ex magiæ peritiâ, & pelvium divinationibus, ac necromantiis, magnam apud ipſos Imperatores, alióſque hæreticos concitarat ſui exiſtimationem: cuius primordia, ſupra, aliáque ſcelera deſcribit Ioannes Curopalates; a quo recentiores hiſtorici eadem excerpſère.

IV. THEODORI AC

Eodem verò tempore inſignes Confeſſores Theodorus ac Theophanes fratres, Palæſtini monachi, quorum ſuperiùs eſt facta mentio.

EOPH. RATRUM N IGNE; ERTA- IEN PRO ULTU MAG.

cùm multa iam pro fide paſſi eſſent ab exilio in quod eiecti fuerant, Conſtantinopolim reducti Imperatoris iuſſu, qui magnopere cupiebat eos in partes ſuas allicere; denuò quod nec minis nec blanditiis adduci potuerint ut Iconoclaſtis communicarent, poſt ſæpiùs iterata diriſſima verbera in frontibus inſcriptione affecti ſunt duodecim iamborum (mirum dictu, tot verſus potuiſſe in hominis exarari vultu) quibus continebatur eos ob prava ſua facinora ita habitos eſſe: poſt hæc verò iterùm in exilium pulſi ſunt Apameam Bythyniæ. Deſcribit hęc pluribus auctor huius temporis, qui glorioſa eorum certamina ſcriptis mandavit: meminerúntque eorumdem Ioannes Curopalates, Cedrenus, & alij Hiſtorici; addentes inſuper de Michaële Syncello Ieroſolymitano, aliíſque quam plurimis, à Theophilo Imp. ob cultum ſacrarum Imaginũ exilio, aliíſque pœnis affectis. Quid verò in itinere, dum prædicti fratres in exilium deportarentur, illis acciderit, refert Cedrenus; nimirùm incidiſſe illos in eum piſcatorem, cui datam vidimus curam præbendi S. Methodio in ſepulchrum incluſo cibum, & cùm ab eo de ſtatu Methodij didiciſſent, per eumdem in hanc ſententiam ſcripſiſſe ad ipſum:

Qui viuus inter vivos eſſe deſiit,
Vitamque præbet mortuis, terram incolens,
Polúmque obit; vinclo gravati vinculis,
Frontis ei ſcribúntque inſcripti literis.

Ad eos verò eiuſdem piſcatoris operâ hæc reſcripſiſſe Methodium:

Quorum libris inſcripta ſunt cæleſtibus
Nomina, piaque frontes inſcriptæ notis;
Hos qui ſepultus ante funus eſt ſuum,
Vinctos ſalutat, & ipſe vinculis gravis.

V. DE FESTO OMNIUM SS. IN GAL. ET GERM.

Hoc eodem anno Gregorius Romanus Pontifex (ut auctor eſt Sigebertus, & alij) monuit Ludovicum Imp. ut in Galliâ atque Germaniâ *Feſtivitas Omnium Sanctorum* Calendis Novembris celebraretur, quam hactenùs Romani ex Bonifacij Papæ inſtituto celebrare conſueverant. Quod cùm ab ipſo Imperatore, tũ ab Epiſcopis omnibus Franciæ atque Germaniæ mirâ conſenſione & gratulatione acceptũ fuit. Haud enim ante hæc tempora in iis regionibus eiuſmodi ſolemnitatem celebratam fuiſſe docent diverſorum Conciliorum Canones de feriis ſervandis ſanciti, in quibus de eâ nullum prorſùs habetur verbum; ſicut nec apud eos qui de Officiis Eccleſiaſticis in hanc diem commentarios conſcripſêre. Quapropter quod Albinus ſive Alcuinus, eius meminit in libro de divinis Officiis; eum ad hæc tempora fuiſſe ſuperſtitem, inde videtur poſſe [a] affirmari, quicquid de ipſius obitu antehàc dictum fuerit.

[a] [Niſi fortè aliquis poſteà id eius commentario addiderit: quod non rarò accidit.]

IESU CHRISTI
An. 836.
GREG. IV.
An. 9.
LUDOVICI 23.
THEOPHILI 7.

I.

ANno Chriſti octingenteſimo trigeſimo ſexto, Indictione decimaquartâ, Lotharius Italiæ Rex in Gregorium Papam infenſus, adversùs Eccleſię Romanę populum arma movit; ſed a Ludovico patre per nuncios acerrime correptus, invitus quievit. Quo eodem tempore idem Ludovicus Imp. Northmannos in Friſiam irrumpentes, Britonéſque tumultuantes, nullo negotio fugavit, & compeſcuit. Lues verò ingruens, principes ſeditionis adversùs eumdem Imp. nuper commotæ extinxit. Hæc pluribus auctor eiuſdem temporis, domeſticus Ludovici. Ex quibus etiam videas Deum pugnâſſe pro Ludovico, dum ipſe Romanam Eccleſiam tuetetur.

DEUS PUGNAT PRO LUDOV. DUM IPSE TUETUR ROM. ECCL.

Hàc eâdem Indictione decimaquartâ, octavo Idus Februarij, eiuſdem Ludovici admonitione celebrata reperitur SYNODUS AQUISGRANENSIS multorum Epiſcoporum: in quâ, inculcatâ causâ ex quâ tot tantaque mala proveniſſent in regnũ Francorum, nempè ex eo quòd Reges contra fas in cauſas Eccleſiaſticas proſilirent, & ſacerdotes partim negligentiâ, partim ignorantiâ, partim cupiditate, in ſæcularibus negotiis ultra quàm deberent ſe occuparent; actum eſt de his quæ ad vitam & doctrinam Epiſcoporum, aliarúmque perſonarum Eccleſiaſticarum ſpectant, necnon de iis quæ ad ipſum Imperatorem, eiúſque filios, atque miniſtros rectè diſponendos, videri poſſent congrua eſſe. Quę quidem petita magnâ ex parte noſcuntur ex Concilio Pariſienſi ante annos ſeptem celebrato, eadémque in Capitularibus Regum Francorum inveniuntur eſſe deſcripta. Porrò cùm hæc Synodus celebrata reperiatur Indictione decimaquarta; inde corrigendi ſunt alij numeri ibidem appoſiti annorum Chriſti, & Imperij Ludovici: nam & auctor domeſticus ipſius Ludovici hoc potiſſimùm anno habitam docet. Quâ etiam actum tradit de rebus quas Pipinus Ludovici filius Aquitaniæ Rex multis Eccleſiis abſtuliſſet, eumdémque à patre ac Synodo commonitum, cuncta reſtituiſſe.

II. CONCIL. AQUISGRAN. AD ECCL. ET REGN. OPTIME DISPONEND.

Sed & eodem anno apud *Lugdunum* alius *Conventus* habitus eſt Epiſcoporum, cui & idem Ludovicus unà cum filiis interfuit; excepto Lothario, qui eſt impeditus eâ quâ hoc anno laboravit infirmitate, ita flagellis à Deo correptus, cùm inconceſſa remâſſet. In hoc porrò Conventu agitata eſt cauſa Eccleſiarum Lugdunenſis & Viennenſis, paſtoribus tunc carentium, quòd Agobardus Lugdunenſis & Bernardus Viennenſis, conſpirationis contra Imperatorem conſcij, facti eſſent extorres. Cęterùm Agobardus vocatus reddere rationem, non venit; qui autem affuit Bernardus, diffidens cauſæ fugam init. Subſtiterunt tamen Epiſcopi, detractantes adhuc in abſentes ferre ſententiam.

III. CONVENTUS LUGDUN. IN CAUSA EPISCOP. VIEN. ET LUGDUN.

Hoc item anno, quo prima Northmannorum in Gallias irruptio ponitur, facta etiam recenſetur [a] Tranſlatio Reliquiarum *S. Viti* Martyris, Pariſiis (quò fuerant ſub Pipino Rege Româ tranſlatæ) in monaſterium novæ Corbeiæ, quod haud pridem vidimus in Saxoniâ ab Imperatore Ludovico, ſuaſione Adelhardi propinqui ſui, erectum ad Exemplar Corbeiæ Galliæ: Cùm tantum Martyrem Saxones omnes ſuſcipientes in patronum, mira à Deo per eum conſecuti ſunt beneficia; econtrà verò poſtquàm à Galliâ tranſlatus eſt, eadem à civilibus vel externis bellis numquam quievit: ſicut teſtatus eſt Legatus Caroli Simplicis apud Vvitichindum. Quantâ verò abundantiâ benedictionis,

IV. [a] Ap. Sur. 15. Iuny. CUM S. VITI RELIQUIIS TRANSLATA FELICITAS REGNI FRANC.

in miraculorum etiam editione, idem Martyr in Saxoniam venerit atque permanſerit, liber de eius tranſlatione conſcriptus ſignificat. Eiuſdem autem Reliquias rurſùm poſt centum annos potente S. Vvencellao Boëmiæ Duce, tranſlatas eſſe Pragam in Rebus *b* geſtis eiuſdem Vvenceſlai prolixior habetur oratio. Denique & hoc ipſo anno tranſlatum pariter eſſe ſacrum corpus *S. Liborij* Epiſcopi Cenomanenſis Paderburnam in eâdem Saxoniâ, atque item ingentibus claruiſſe miraculis, traditur in libello *c* ipſius tranſlationis.

b Ap. Sur. 18. Septemb.

c Ap. Sur. vel Crantz. Hiſt. Sax. lib. 1. cap. 28.

IESU CHRISTI
AN. 837. 838.
GREG. IV.
AN. 10. 11.
LUDOVICI 24. 25.
THEOPHILI 8. 9.

I. Cometæ apparitio.

ANNO Chriſti octingenteſimo trigeſimo, ſeptimo, Indictione decimaquintâ, tempore Paſchali Ludovicus Imp. ingentis apparitione cometæ admonitus, tamquam proximè moriturus, orationibus ſe totum atque eleemoſynis dedit: habitóque generali *Conventu* menſe Septembri *Cariſiaci*, filium ſuum Carolum ex Iudith natum Regem Neuſtriæ coronavit, quam provinciam anteà poſſederat alius eiuſdem Imp. filius iam defunctus, cui pariter nomen fuerat Carolo. Hæc pluribus Aſtronomus ipſe, qui de illo cometâ cum Ludovico ſermonem habuit, ac res ab eodem Imp. geſtas quàmfideliſſimè conſcripſit.

II. Partitio regni Franc. inter filios Ludovici.

Anno vero ſequenti, Indictione primâ, idem Imp. defuncto Pipino filio Aquitaniæ Rege, eidem Carolo eam tribuit provinciam; partitóq; inter Lotharium & Carolum univerſo Imperio, tradidit Ludovico Baioariam. Ex quâ diviſione rurſùs obortæ diſcordiæ, Ludovico indignante, & pro Pipino puero Pipini Regis filio nonnullis inſurgentibus Nobilibus, eò quòd à patris regno videretur eſſe excluſus. Porro reperitur quoque aliàs ſæpiùs diverſis occaſionibus facta eſſe ab eodem Imp. regnorum diviſio: ut inter alias ea, quam ex veteribus monumentis Pithœus edidit, facta inter tres filios, Pipinum, Ludovicum, & Carolum; in quâ inter cetera diligenter adſcriptum eſt Caput de curâ & defenſione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, ceterarúmque Eccleſiarum, maiorum ſuorum exemplo habendâ: quod in omnibus aliis ſuis diviſionibus æquè inculcatum fuiſſe, dubitari non debet. Cuius quidem hæc ſunt verba, iis fermè ſimilia quæ in eâdem causâ à Carolo Magno ipſius Ludovici patre, æquè regnum ſuum tribus filiis dividente præſcripta vidimus *a*: *Super omnia autem* (inquit Ludovicus) *iubemus atque præcipimus, ut ipſi tres fratres curam & defenſionem Eccleſiæ S. Petri ſimul ſuſcipiant, ſicut quondam à proavo noſtro Carolo, & avo noſtro Pipino, & beatæ memoriæ genitore noſtro Carolo Imperatore, & à nobis poſteà ſuſcepta eſt; ut eam cum Dei adiutorio ab hoſtibus defendere nitantur, & iuſtitiam ſuam, quantum ad ipſos pertinet, & ratio poſtulaverit, habere faciant. Similiter de ceteris Eccleſiis, quæ ſub illorum fuerint poteſtate, præcipimus ut iuſtitiam ſuam & honorem habeant*, &c.

Defenſio Rom. Eccles. Regib. Franc. debita.

a An. 806. II.

III. De martyrio Frider. Episc. Traiec.

Quod verò eodem anno Chriſti octingenteſimo trigeſimo octavo, *Fridericus* Traiectenſis Epiſcopus conſummâſſe traditur *b* martyrium inſidiis Iudith Imperatricis, ob reprehenſum illicitum ex conſanguinitate ipſius cum Imperatore coniugium, cùm in eâ narratione valde proſcindatur Imperator, laudentur verò qui eius exauctorationis auctores fuerunt Epiſcopi, multáque etiam haud temporibus convenientia coacerventur: putamus hæc conficta fuiſſe ab aliquo Ludovici adverſario, aliámque potiùs cædis ſanctiſſimi Epiſcopi præceſſiſſe cauſam: quem quidem ſcribunt multum laborâſſe in Vvalachiâ contra illicita connubia, & in Friſiâ contra Arianam perfidiam.

b Ap. Sur. 18. Iul. Molan. de SS. Belg.

IV. Lupus Abb. Ferrar.

Eâdem Indictione primâ *Lupus* monachus S. Benedicti, Rabani diſcipulus, vir doctrinâ & moribus præſtans, vocatus in aulam à Iudith Imperatrice, paulò pòſt à Ludovico delectus eſt in Abbatem cœnobij Bethlehem, ſive Ferrarienſis dicti, ſitæ in diœceſe Senonenſi: quòd ipſe teſtatur *c* in ſuis Epiſtolis. Eodem verò anno quo ipſe præfectura monachorum eſt auctus, eius præceptor *Rabanus* Fuldenſis Abbas, abdicans ſe quietis amore in Haitonē refudit onus: ut ex eiuſdem Lupi ad eumdem Rabanum datâ *d* epiſtolâ conſtat; idque ipſum teſtantur Francorum Annales veteres. Hac autem requie frui Rabanus permiſſus eſt uſque ad annum Domini octingenteſimum quadrageſimum ſeptimum, quo creatus eſt Epiſcopus Moguntinus.

c Lup. Ferrar. ep. 6. 40 71.

Rabanus ſe abdicat.

d Idep 40.

IESU CHRISTI
AN. 839.
GREG. IV.
AN. 12.
LUDOVICI 26.
THEOPHILI 10.

I.

ANNO Chriſti octingenteſimo trigeſimo nono, Indictione ſecundâ, Ludovicus Imp. *Cabilonenſem Conventum* habuit; in quo actum eſt de rebus Eccleſiaſticis atque politicis componendis. Fuit verò hic annus bellicis tumultibus turbulentior, cùm & ipſe Imperator adverſus Ludovicum filium rebellantem exercitum movit, eúmque ad ſpontaneam reconciliationem adegit: ſed & Aquitaniam, ob nepotem Pipinum in officiosè præteritum commotam, compeſcuit.

II. De appellationib. ad Rom. Pont.

Quòd autem & inter Epiſcopos æmulatione exortâ, alter in alterius vindictam intenderet; & inter alios Aldricus Cenomanenſis gravem à comprovincialibus Epiſcopis pateretur perſecutionem: Gregorius Papa his cupiens occurrere, aliiſque conſulere, epiſtolam ſcripſit ad Epiſcopos Galliæ, alióſque univerſos; quâ plura tractans de Romani Pontificis auctoritate, & Appellationibus ad Sedem Apoſtolicam, iuſſit eidem Aldrico licentiam dari eam appellandi, & quouſque ab eâ iudicatus fuerit, Epiſcopum permanere. Ex qua quidem epiſtolâ (quæ adhuc extat *a* integra) reperitur Gratianus complura retuliſſe in volumen Decretorum *b*.

a Rec Barb. Tom. XI. hocan ex cod. Vatic.

b 3. q. 1. c 2. 2. q. 6. c. decreto; 2 q. 7. c. 42 cap. 1. diſt. 12 2. q. 6 c. 14. c. 4. diſt. 41. cap. 5. diſt. 19.

IESU CHRISTI
AN. 840.

GREG IV.
AN. 13.

LUDOVICI 27.

THEOPH. 11.

I. ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo, Indictione tertiâ, Ludovicus Imp. poſtquàm in civitate Pictavienſi Natale Domini celebraſſet, adveniente tempore Quadrageſimæ, quod totum ſolitus erat pſalmorum decantatione, orationum inſtantia, Miſſarum celebratione, eleemoſynarum liberalitate, cum ſumma devotione tranſigere; ad pacem reſtituendam coactus eſt in Germaniam properare, quam filius eius Ludovicus iterùm rebellans invaſerat, eò quòd in diviſione reg[...]um Carolus natu minimus fuiſſet ei præpo[...]. Quare ex incommodis intempeſtivi itineris morbum contrahens, feſtis Paſchalibus Aquiſgrani peractis, cùm nihilominùs perturbatorem Eccleſiarum eumdem Ludovicum filium fugientem perſequeretur, in urbe Vangionum, eadémque *Vvormatiâ* dictâ, *Conventum* celebrandùm indixit, ad quem & filium Lotharium ab Italiâ accedere præcepit.

LUDOV. IMP. IN MORBUM INCIDIT.

II. Quo tempore tantum Solis deliquium contigit, ut nihil à nocte differre dies videretur. Túncque vi morbi creſcente, ſecedens in inſulam quamdam civitati Moguntinæ contiguam, peccata ſua confeſſus, per dies quadraginta cibum tantummodò ſumpſit Dominicum Corpus; laudans iuſtitiam Dei, ac dicens: *Iuſtus es Domine. At quia tempus Quadrageſimæ non ieiunans exegi, ſaltem coactus idem ieiunium tibi exolvam.* Poſteà diſtributis theſauris ſuis, Eccleſiis, pauperibus, filiiſque, ſed & veniâ delictorum Ludovico filio abſenti conceſsâ; ligno S. Crucis pectus ſuum muniens, in ipſo mortis articulo apparentes ſibi dæmones fugavit; atque elatis ad cælum oculis, lætus ad Deum migravit duodecimo Calendas Iulij, anno ætatis ſexageſimo quarto, Imperij vigeſimo ſeptimo: cuius corpus à fratre ipſius Drogone Metenſi Epiſcopo, & ſacri Palatij Archicapellano, Caroli Magni filio naturali, quem Ludovicus chariſſimum habuerat, maximâ pompâ, & totius Cleri ac Procerum comitatu, in eamdem civitatem Metenſem tranſlatum eſt, atque in Eccleſiâ monaſterij S. Arnulphi ſepultum. Hæc pluribus eius domeſticus, qui ipſius res geſtas tunc ſcribebat. Qui autem eidem auctori perperàm partiendo ſingulos annos, Ludovici obitum ponit poſt biennium; non ſolùm ab ipſius Imperatoris annis vitæ & Imperij redarguitur; ſed & ab Adone, aliiſque antiquioribus omnibus & recentioribus, qui eum hoc ipſo anno defunctum affirmant. Porrò ſucceſſit ei LOTHARIUS filius in Imperium: qui quidem Monarchiæ cupidus mox adverſus fratres bella movit; ut dicetur anno ſequenti.

DE EIUS PIISS. OBITU.

LOTHAR. IMPERAT.

IESU CHRISTI
AN. 841.

GREG. IV.
AN. 14.

LOTHAR. 1.

THEOPH. 12.

ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo primo, Indictione quartâ, ingraveſcente in dies magis Theophili Imp. adverſus Orthodoxos perſecutione in Oriente; admirandus ille S. Ioannicius anachoreta de reddenda quamcitò Eccleſiæ pace per mortem Theophili divinum reſponſum accepit, quo afflictos, iámque omni penè ſpe deſtitutos conſolatus eſt Fideles. Hæc in Rebus ipſius geſtis, ab auctore illius temporis fideliſſimè conſcriptis. I.

Quo eodem tempore, ipſe Theophilus Aug. futura curioſiùs inveſtigans, ab anu fatidica ex Agarenis ſuperioribus bellis captâ inter alia accepit, poſt ipſum ſucceſſurum in Imperium ipſius filium, qui ſacras Imagines reſtitueret; poſt illum verò diutiùs regnaturum Martinatiorum genus. Quare Theophilus Martinatium quemdam virum ſibi dilectum monachum fieri curavit, ſuóſque horrendis iureiurandis obſtrinxit ne Imagines reſtitui paterentur. Cùm verò poſt hæc adverſus Saracenos proceſſiſſet, Perſarum proditione ab illis victus, & in vitæ diſcrimen adductus, vix ſalvus fuga lapſus eſt; relictis captivis multis proceribus, qui martyrium à Saracenis conſecuti ſunt: quibus cladibus mœrore confectus, in dyſenteriæ morbum incidit, eóque ſequentis anni principio vitam finivit. Quæ pluribus narrat Ioannes Curopalates, & alij poſt eum. II.

PER FATIDICAM THEOPH. IMP. FUTURA INQUIRIT.

Eodem anno civili bello flagrante Galliâ, atque Lothario Imp. Monarchiæ Francorum cupidine adverſus Ludovicum & Carolum fratres agente, ſeptimo Calendas Iulij inito inter eos acri prælio, ceſſit victoria fratribus: qui cùm anteà ſæpiùs crebris legationibus redimere pacem fruſtrà laboraſſent, ac tandem in ipſum rem dolis agentem armis conſerere inviti compulſi fuiſſent; hac quoque victoriâ modeſtiſſimè ſunt uſi. Eo verò unico prælio idem Carolus, Calvus dictus, relictum ſibi à patre Regnum firmiter ſtabilivit. qui poſt hæc Sueſſionem adveniens, rogatus à Monachis cœnobij S. Medardi, nonnulla Sanctorum corpora propriis humeris ſumma veneratione in nobiliorem Eccleſiam tranſtulit. Sed quomodò hæc omnia geſta fuerint, qui interfuit cunctis Nithardus nobiliſſimus Francus, Caroli Magni nepos ex Bertâ filiâ, fideliſſimè ſcripſit: quem a otioſos Lector conſulat. III.

BELLUM CIVILE INTER FRANCOS.

a Nithard. lib. 2. & 3.

IESU CHRISTI
An. 842.

GREG. IV.
An. 15.

LOTHAR. 2.

MICH. III. 1.

I. Conventus Aquiſgran. pro Regni Lotharii diſpoſitione.

ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo, ſecundo, Indictione quintâ, Lotharius Imp. bellum adversùs fratres renovans, ab illis extra Regnum pulſus eſt. Ipſi verò Ludovicus & Carolus petentes Aquiſgranum (quæ tunc prima ſedes erat Regni Francorum) ut deliberarent quid agendum eſſet de Lotharij Regno, imprimis rem ad Epiſcopos, quorum aderat pars maxima, conferre ſtatuerunt; ut illorum conſultu, veluti numine divino, harum rerum auctoritas proderetur. Epiſcopi autem poſt multam eâ de re deliberationem, eumdem Lotharium cùm ob multa crimina adversùs Eccleſiam, patrem, fratréſque commiſſa, tum ob alia quamplurima impia facinora, iuſto Dei iudicio regno eiectum eſſe declararunt. Quod cùm iiſdem ipſius fratribus Ludovico & Carolo adiudicare vellent, exacto prius ab eis promiſſo de rectâ illius adminiſtratione, tunc demùm: *Et nos*, inquiunt, *auctoritate divinâ, ut illud ſuſcipiatis, & ſecundùm Dei voluntatem regatis, monemus, hortamur, atque præcipimus.* Quæ mox ſententia executioni mandata fuit, diviſo inter duos fratres Regno, arbitrio virorum ad hoc opus ab illis electorum; quorum unus fuit ipſe Nithardus, iiſdem Regibus ſanguine propinquus, qui hæc iiſdem quæ retulimus, verbis narrat.

II. Theophili Imp. obitus.

Quod ad res pertinet Orientales; cùm ob acceptas ab hoſtibus clades Theophilus Imp. in lethiferum (ut diximus) morbum incidiſſet; cúmque audita morte legati quem pro auxilio petendo ad Francos miſerat, omni ſpe deiectus graviùs opprimeretur: uxore Theodorâ & filio Michaële Senatui ac proceribus commendatis, tertio Calendas Februarij diem extremum obiit. Quæ narrans Ioannes Curopalates (à quo alij exceperunt) tradit eumdem proximè moriturum, Theophobi de affectatione Imperij calumniis impetiti caput truncari iuſſiſſe; ipſúmque ſibi delatum per capillos tenentem, ſupremum hoc verbum dixiſſe, *Neque poſt hac ego ero Theophilus, neque tu Theophobus.* Ceterùm in ipſo fine os eius adeò diductum eſſe, ut viſcera conſpicerentur; ſed & erroris ſui pœnitentem Imaginem ſacram adoràſſe, ac poſt mortem in Iudicium raptum, precibus uxoris Theodoræ pientiſſimæ feminæ, ac ſanctiſſimi Methodij Patriarchæ, aliorúmque piorum hominum, miſericordiam à Deo conſecutum eſſe; ex antiquioribus monimentis prodidit Gennadius eiuſdem longè poſteà civitatis Patriarcha, in expoſitione pro Concilio Florentino, Seſſione quintâ.

Pœnitentia, et viſio de eius anima.

III. Michael III. imperat, et Imagines reſtituit.

Poſt obitum Theophili, filius eius MICHAEL huius nominis Tertius, à nativitatis loco dictus *Porphyrogenitus*, adhuc admodùm adoleſcens, omnium conſenſu Imperij ſceptra ſuſcepit, cum matre *Theodorâ* Auguſtâ; tutores ac curatores habens ex teſtamento patris, Manuelem Magiſtrum militum; & Theoct iſtum Logothetam Dromi. Quorum conſilio, atque operâ divinitùs promotâ, paucos poſt dies factum eſt, ut publicâ diſputatione habitâ de ſacrarum Imaginum cultu, rectâque parte ſuperiore exiſtente, edictum ſtatim promulgatum fuerit de earumdem reſtitutione: quo etiam omnes Fideles ab exiliis & carceribus revocati ſunt: qui verò hæreſim abiurare noluere, in exilium pulſi. Quorum uno exiſtente impio Ioanne pſeudopatriarchâ Conſtantinopolitano; in eius cum ignominiâ deiecti locum, continuò ſubrogatus eſt ingenti Orthodoxorum gaudio ſanctiſſimus Confeſſor *Methodius* presbyter, doctrinâ & moribus inſignis, de qua ſuperiùs actum eſt. Hæc pluribus Ioannes Curopalates, & poſt eum alij. Sed iſta de habitâ pro reſtitutione Imaginum diſputatione, necnon de hæreſis condemnatione, eiectionéque Ioannis, ac ſubrogatione Methodij, nequaquàm perfunctoriè facta eſſe; ſed ſecundùm canones congregatum fuiſſe *Conſtantinopoli* CONCILIUM plurimorum utriúſque partis Epiſcoporum, atque in eo mutante ſententiam maximâ hæreticorum parte, Nicænam Oecumenicam poſteriorem Synodum approbatam eſſe; tradit Theophanes presbyter temporis huius Scriptor, in oratione de S. Nicephoro Patriarchâ. Túncque etiam inter ceteros Orthodoxos Confeſſores ad ſedes Epiſcopales promotos, alium illum Theophanem Theodori fratrem, vultu literis exaratum, de quo ſuperiùs, eiuſdem civitatis Nicææ Bithyniæ factum eſſe Archiepiſcopum, teſtatur qui eius, fratriſque certamina ſcripſit, atque alij Græcorum hiſtorici.

S. Methodius eligitur Epiſcop. Conſt.

IV. Hæreſis Iconoclaſt. penitùs extincta.

Sic igitur hæreſis illa quæ Conſtantinopoli ante centum viginti annos, è portis inferni magno faſtu, auctore Imperatore, potens ac furens in Eccleſiæ damnum eruperat, & repreſſa ſæpiùs rursùm audaciùs fuerat debacchata, hoc tandem anno penitùs extincta eſt, totóque Orientali Imperio deſolatæ Eccleſiæ in priſtinum decorem & cultum reſtitutæ ſunt. In ipſâ verò urbe Conſtantinopolitanâ, erectio atque reſtitutio ſacrarum Imaginum, ſolemni ritu, celebrique facta eſt pompâ: convenientibus Imperatoribus in magnam Eccleſiam, unà cum Senatu & ſacro Clero, atque venerandorum Ordinibus monachorum, populoque univerſo, & proceſſionem cum ſanctis Imaginibus, & ſacris Crucibus, ac divino Evangelio, facientibus. Statutúmque fuit ut in perpetuum prima Dominica Quadrageſimæ (quâ eiuſmodi ſolemnitatem celebrari contigit) iugi memoriâ tanti à Deo accepti beneficij coleretur: quod & hactenùs apud eos feliciter perſeverat. In quâ celebritate inter alias divinas laudes, ſacra victoriæ egregia cantica duo, in laudem ſacrarum Imaginum, & deteſtationem Iconomachorum, in Eccleſiâ publicè occinuntur; Theophanis Stigmatici Confeſſoris alterum quod tunc ipſe Conſtantinopoli exiſtens compoſuit; alterùm verò Theodori Studitæ titulo prænotatum; ſed ab aliquo eius diſcipulo, ipſius iam olim defuncti nomine eo tempore cōpoſitum. Præter quæ recitatur pariter Sermo ab eodem tempore haberi ſolitus, qui ſummatim continet cunctam de Iconoclaſtiâ hiſtoriam. Quæ quidem omnia deſcripta habentur *a* in Græcorum ſacro libro Triodio nuncupato quo utun-

Annua feſta dies pro reſtitutione SS. Imaginum.

a Recitat etiam Baron. Tom. IX. hoc an. Græcè & Latinè unà cum alio eiuſdem argumenti ſermone eâdem pariter die ab alio Theophane Archiepiſcopo Tauromenia in Sicilia ad populum dicto.

tur pro divinis officiis celebrandis à Septuageſimâ uſque ad Octavam Pentecoſtes: in cuius liminari paginâ legitur, librum illum exaratum eſſe à S. Coſmâ, auctum verò à Theodoro atque Ioſepho Studitis, & aliis Patribus inter quos & nominatur Nicephorus Calliſtus cognomento Xanthopulus.

VI. CANONES POENITENTIALES METHODII.

Qui autem poſt tot Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ naufragia, & eius clavum è manibus hæreticorum evulſum, moderandum ſuſcepit Patriarcha Methodius; idem ad revocandos in Eccleſiam lapſos, mirificè laboravit. Sed quòd hi variæ repetirentur ætatis, diverſæque conditionis; ne vileſceret Eccleſiaſtica diſciplina, eoſdem omnes diverſo modo cenſuræ Eccleſiaſticæ voluit eſſe ſubiectos, promulgato pro ſalute omnium edicto, quòd hactenùs extat *b*. De quo quidem Methodo nec illud prætermittendum quod tradit Glycas nempè, quia eius malæ, ob ſacrarum Imaginum propugnationem, Theophili Imp. iuſſu contuſæ ſolutæque fuiſſent, neceſſe habuiſſe ut eas tenui quadam faſciâ lineâ obligaret. Vnde putat idem auctor morem inoleviſſe, ut Pontifices ab anteriori parte lineas faſcias alligatas haberent.

b *In Bibl. Patrum, & in Addit. ad Theod. Balſam.*

IESU CHRISTI
AN. 843.
GREG. IV.
AN. 16.
LOTHAR. 1.
MICH. III. 2.

[I. HIC INCIPIT TOM. X. ANNALIUM BARONII.] METHODIUS A CALUMNIA STUPRI MIRABILITER SE PURGAT.

ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo tertio, Indictione ſextâ, Methodius Patriarcha Conſtantinopolitanus per invidiam nefarij Ioannis nuper ab illa ſede eiecti, & aliorum hæreticorum, à muliere quâdam ad hoc præmiis illecta ſtupri accuſatus; ut tantam calumniam dilueret, coràm omnibus pudenda nudans, arida illa & prorsùs tabida oſtendit: quòd adversùs carnis incentiva remedium S. Petrus Apoſtolus ipſi petenti per viſionem impertierat, cùm is Romam à Nicephoro Patriarchâ miſſus adveniſſet. Cùm verò calumniatoribus ſuis impunitatem impetrâſſet, Ioannes ille in monaſterium detruſus ad pœnitentiam, cernens in eo ſacras quaſdam Imagines, per diaconum ſuum eis oculos effodit. Quod reſciens Imperatrix Theodora, ipſum quoque luminibus privari iuſſit; ſed quorumdam interceſſione piorum virorum ſententiâ mitigatâ, ducenta eidem verbera inflicta ſunt. Hæc pluribus Ioannes Curopalates, & poſt eum alij Græcorum Hiſtorici.

II.

Hoc item anno, Ludovicus & Carolus Francorum Reges, à fratre Lothario Imp. rogati de pace, ac regni ipſi adempti reſtitutione; quietis publicæ ſtudioſi, conſultis primùm Epiſcopis, rursùm eum in partem Regni admiſerunt: quod inter illos diviſum fuiſſe in tres partes, narrat Nithardus *a* qui aderat in exercitu Caroli inter primos. Hic verò Lotharius nomen feciſſe dicitur *Lotharingiæ*, ubi hæſit, Ludovicum filium Italiæ Regem deſignans.

a *Nithard. lib. 4.*

III.

Hoc pariter anno *Gregorius* Papa, cùm ſediſſet annos ſexdecim, diem clauſit extremum; ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri: quod teſtatur Anaſtaſius, & veteres Francorum Annales: quamvis ſint qui eius obitum in annum ſequentem abſque veterum aſſertione reiiciant. De eius ædificiis, ac donis collatis Eccleſiis Vrbis multis habet idem Anaſtaſius; qui tam in eius Vitâ, quàm aliorum Pontificum, ſummâ diligentiâ exſcripſit ex libro rationum expenſarum. Porrò inter eiuſdem Pontificis adnumerandum eſt monumenta, quòd fulgens temporibus iſtis Germaniæ ſidus, *Rabanus Maurus*, Albini Flacci auditor, vir doctrinâ valdè inſignis ſcribere aggreſſus S. Crucis myſteria atque præconia metrico ſtylo canenda, egregium opus dedicavit Gregorio: ad quem tum ipſius tum Albini leguntur in liminari paginâ ſcripta epigrammata; etiamſi illud opus ad Sergium tantùm Gregorij ſucceſſorem anno ſequenti miſſum eſſe tradant veteres Francorum Annales à Pithœo editi. Vnde coniectura ducimur, his ultimis diebus Gregorij ſcriptum eſſe; ſed & Albinum ad hæc tempora ſuperſtitem fuiſſe: de cuius ætatis diverſis diverſorum ſententiis iam dictum eſt superiùs.

GREG. PP. OBITUS.

RABANUS SCRIBIT DE S. CRUCE AD GREG.

IV. MALA ILLATA ITALIÆ PER SARACENOS.

Hic item annus Italiæ fuit lugubris, ex ingenti clade à Saracenis illatâ univerſæ Campaniæ atque Samnitibus; quâ illi Beneventum cepe runt, Capuam incenderunt, atque alia mala innumera perpetrârunt: quæ iſto anno cœpta (ut Nithardus, & veteres Annales Francorum a Pithœo editi fidem faciunt) ad annos fermè triginta impoſterum propagata eſſe, Oſtienſis *b* tradit; cùm, ut ait, Ducibus Beneventanis inter ſe bellis civilibus decertantibus, alterutrimque Saraceni ex Siciliâ atque Hiſpaniâ in auxilium vocati ſunt. Quæ verò tunc damna paſſum ſit nobile monaſterium Caſſinenſe idem auctor mox ſubdit *c*; dum ait, Siconulphum (ſive Sigenulphum) alterum Beneventi Ducem, mutui ſpecie diverſis vicibus ſacrilegè abſtuliſſe univerſos ferè theſauros, quos Francorum Reges, aliique Principes illi monaſterio contuliſſent; videlicèt in vaſis aureis, centum triginta libras auri puriſſimi; in vaſis argenteis, circiter nongentas argenti libras; in auro ſignato, triginta & duo millia ſolidorum aureorum; in gemmis, tredecim millia eorumdem ſolidorum. Ex quibus tamen (ut addit) nullum vel ſibi vel patriæ emolumentum Sigenulphus quæſivit; neque ex eo tempore ullâ umquam victoriâ potitus eſt.

b *Chron. Caſſin. lib. 1. cap. 24.*

c *Ibid. cap. 28.*

MONASTER. CASSIN. EXPOLIATUM.

IESU CHRISTI
AN. 844.
SERGII II.
AN. 1.
LOTHAR. 4.
MICH. III. 3.

I. SERGIUS PP. II. CREATUR.

ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo quarto, Indictione ſeptimâ, poſt Gregorium Quartum Rom. Pontificem, ſubrogatus eſt in locum eius SERGIUS eius nominis Secundus S.R.E. Archipreſbyter, natione Romanus, illuſtri familiâ ex patre Sergio natus; pietate, eruditione, & moribus inſignis, eiecto

Ioann.

Ioanne diacono, qui Sedem violenter occupare tentaverit. Quæ quomodò ſe habuerint, pluribus narrat Anaſtaſius. Sed quos delectat fabulas veris intexere, hunc primum fuiſſe tradunt Romanum Pontificem, qui creatus Papa nomen ſibi mutaverit, eò quòd *Os-porci* dictus, nomen indecens tanto ſacerdotio viſus eſſet habere. Verùm id ſcias ad Sergium Quartum pertinere; neque ipſum id præſtitiſſe ob turpitudinem nominis, ſed reverentiæ causâ, cùm Petrus antea vocaretur, ut ſuo loco dicturi ſumus. Quamquam & id factum primùm ob Octaviano, qui vocatus eſt Ioannes Duodecimus, alij tradunt; ut ſuo loco dicetur. Sergium autem iſtum Secundum, ex paterno nomine à principio Sergium eſſe appellatum, Anaſtaſius eius temporis auctor eſt teſtis.

QUIS PRIMUS PONTIFEX MUTAVERIT SIBI NOMEN.

LUDOVICUS MITTITUR IN VRBEM.

Qui addit, Lotharium Imp. certiorem factum de conſecratione Sergij, Romam miſiſſe Ludovicum filium ſuum, unà cum patruo ſuo Drogone Metenſi Archiepiſcopo (ita enim elatiori titulo vocat eum Anaſtaſius, ob uſum pallij, & Legationem Apoſtolicam in illis partibus ei conceſſam; cùm alioqui nonniſi Epiſcopatus umquam fuerit ſedes Metenſis) aliiſque plurimis Præſulibus ac Comitibus. Cur autem miſſus fuerit, Ado a Viennenſis huius pariter ſæculi Scriptor, ait fuiſſe ut qui iam à patre Rex Italiæ factus fuerat, Imperatoris nomen à Summo Pontifice ſortiretur: quod & factum eſſe affirmat. Ex quo redarguas ſchiſmaticum Sigebertum, dum longè poſt hæc tempora, in gratiam ſchiſmatici Imperatoris ſcripſit, miſſum à Lothario Romam Ludovicum ad confirmandam electionem Sergij Papæ.

a *Ado in Chro. an. 841.*

III. HOSTILITER ADVENIENS, PACIFICE RECIPITUR.

Porrò Ludovicus adhuc iuuenis, ſtimulis exagitatur pravorum conſiliariorum, eorúmque Epiſcoporum qui cum ipſo erant; concipiens animo ſibi Romam ſubiicere tyrannide, ſecum duxit exercitum; quo omnia à Bononiâ Romam uſque loca devaſtavit. Cùm autem Romam Dominicâ poſt Pentecoſten adveniſſet, honorificentiſſimè quidem illum Sergius excepit, miſſis obviam proceribus Romanis, ac Crucibus, id eſt ſignis, ſicut moris erat Imperatorem aut Regem ſuſcipere; ipſéque Pontifex cum Clero eum in atrio Eccleſiæ S. Petri opperiens, poſt mutuos amplexus, ad Eccleſiam pergentes, tenuit Ludovicus dexteram b Pontificis: ſed cùm ad portas argenteas atrij interioris eiuſdem baſilicæ perveniſſent, claudi eas Pontifex præcipiens, negavit iuſſurum ſe eos aperiri, niſi priùs Ludovicus aſſereret ſe benevolo in Eccleſiam & Rempublicam animo veniſſe: quod cùm ipſe præſtitiſſet, tunc demùm apertis portis ingreſſi ſunt. Habet hæc omnia Anaſtaſius. Qui & ampliùs notat, cùm ad eaſdem portas argenteas perventum eſſet, antequàm eas Pontifex claudi iuſſiſſet, unum ex comitatu Ludovici à dæmonio arreptum, in conſpectu omnium valdè fuiſſe vexatum. Quod quidem magnâ Dei providentiâ accidiſſe innotuit, ut qui hoſtili venerant animo, timore correpti ferociam deponerent, videntes ipſos etiam dæmones, Deo diſponente, inſurgere vindices pro Eccleſiæ defenſione. Sed cùm nihilominùs exercitus Ludovici deprædatis ſuburbiis, Vrbem etiam ingredi vellet, obſtitit Pontifex clauſis munitiſque portis Ne verò occaſionem præberet eam invadendi & incendendi; quod à Ludovico exigebatur, unxit eum ac coronavit Regem Longobardorum. Sed quòd etiam Romanos idem Rex ſibi ſacramento vellet adigere, prohibuit eos Pontifex, niſi in verba Lotharij tantummodò Imperatoris iurare. Hæc idem Anaſtaſius: cùm tamen aliorum plurium teſtificationibus aſſeratur, tunc Ludovicum coronatum etiam eſſe Imperatorem. Ceterùm quòd Acta Rom. Concilij, & ipſa quidem legitima celebrati anno ſeptimo Leonis Papæ Quarti, ac Redemptoris octingenteſimo quinquageſimo tertio, bis ponant eum annum Ludovici eſſe quintum, planè declarant nonniſi anno ſecundo ipſius Leonis, nempè Domini octingenteſimo quadrageſimo octavo eumdem Ludovicum coronatum eſſe Imperatorem: ut hâc ex parte verum eſſe poſſit quod Anaſtaſius Scriptor candidiſſimus aſſerit, qui & ipſe eis intereſſe potuit.

b *De hoc more vide quæ dixi ſup. an. 774. poſt num. 1.*

CORONATUR REX LONGOBARD.

IV. Subjungit poſteà de Ebbone olim Archiepiſcopo Rhemenſi, necnon Bartholomæo pariter Archiepiſcopo, ob coniurationem contra Ludovicum Pium depoſitis; cùm modò veniſſent Romam unà cum Ludovico Lotharij filio, petiiſſéntque à Pontifice reſtitutionem, eos Sergium laicâ tantummodò communione dignos cenſuiſſe. Quo eodem tempore (ut idem auctor ſcribit) advenit Romam Siconulphus Princeps Beneventanus: ubi ad quod venerat, cum Francis de rebus ſuis egit; ac Summi Pontificis terræ proſtratus pedes oſculatus, ſusceptâ ab eo benedictione, ad ſua recepit: ſed & Ludovicus Papiam regreſſus eſt; atque Vrbs ſummo periculo erepta fuit prudentiâ Papæ Sergij.

V. Hoc eodem anno, qui & ſecundus numeratur Ranimiri, ſive Ramiri, Regis Gallæciæ, Oveti regnantis poſt Alfonſum Caſtum (iuxta exactam temporis rationem ab Ambroſio c Morale allatam, quâ errores plurium corriguntur) contigit admiranda illa, omni Scriptorum genere celebrata, victoria adversùs Saracenos obtenta divinitùs: cùm idem Ramirus Rex maximè pius adversùs eos ob denegatum infame illum tributum puellarum, quod olim Maurogatus tyrannus eis conſtituerat immenſo numero arma moventes, ipſe pariter cum exercitu procedens; per viſionem à S. Iacobo Apoſtolo præcipuo Hiſpaniarum patrono confirmatus, iuſſúſque cum ſuis peccatorum confeſſionem agere, atque ſacratiſſimâ ſe Euchariſtiâ munire; ſeptuaginta hoſtium millia uno prælio cæcidit, eiuſdem Sancti auxilio, qui perſpicuus omnibus viſus eſt ante aciem equo albo inſidens, deferénſque maximum album vexillum, adversùs barbaros fortiter dimicare. Teſtantur iſta (ut omittam longiſſimam Scriptorum ſeriem texere) vetuſtiſſima monumenta nimirùm Pontificum Romanorum literæ quas citant iſta firmantes; necnon eiuſdem Regis diploma, cùm pro gratiarum actione ſtatuit unà cum Epiſcopis & Abbatibus, ut in universâ Hiſpaniâ deinceps annuatim ac perpetuò, de unoquoque iugo boum ſingulæ menſuræ frugis ad modum primitiarum, & de vino ſimiliter, Eccleſiæ B. Iacopi ſolverentur; ipſiq; etiam milites in ſingulis expeditionibus de eo quod à Saracenis acquiſiſſent, ad menſuram portionis militis, B. Iacobo conferrent. Ita Tudenſis, & alij omnes.

DE ADMIRANDA VICTORIA ADVERSÙS SARRAC. DEI VIRTUTE INI HISP. OBTENTA.

c *Amb. Mor. Chro. Hiſp. lib. 13. c. 52. & in Schol. ad Eulog.*

HISPANIA VECTIGALIS FACTA S. IACOBO.

VI. Hoc pariter anno Carolus Francorum Rex Bernhardum Barcinonenſem, à Patre Ludovico

Imp. donatum Septimaniæ Ducatu (cuius cauſâ, ut vidimus, adversùs eumdem Imp. proprij filij inſurrexerant) incautum, nihilque eiuſmo di cogitantem, occidit. Hoc veteres Annales Francorum à Pithœo editi. Fuit autem Bernhardo Vuillelmus filius, magni animi iuvenis; qui patris necem ulturus cum Saracenorum auxilio, omnia quæ potuit cædibus miſcuit: de quo eſt mentio apud Nithardum d Suntque hæc illa infelicia tempora, quæ S. Eulogius Cordubenſis martyr deplorat in epiſtolâ ad Vviliesindum Pampilonenſem Epiſcopum: ſed malè Scholiaſtes ad annum Domini octingenteſimũ vigeſimum ſeptimum refert. Nam præterquàm quòd certâ auctoritate dictorum veterum Annalium redarguitur, Carolus de quo eſt ſermo, tunc temporis nonniſi ſeptem annorum exiſtens (natus nimirùm anno octingẽteſimo vigeſimo) planè ad eiuſmodi cædem patrandam minùs erat idoneus.

d *Nithard. Hiſt. Franc. lib. 3.*

Iesu Christi
An. 845.
Sergii II.
An. 2.
Lothar. 5.
Mich. III. 4.

I. Bulgari ad fidem converſi.

Anno Chriſti octingenteſimo quadrageſimo quinto, Indictione octavâ, *Bogaris* Bulgarorum Princeps, cum iam Chriſtianis myſteriis à quodam *Theodoro*, cognomento *Cupharâ*, viro inſigni captivo apud eum detento imbutus, rurſùmque a ſorore ſuâ Chriſtianâ Conſtantinopoli factâ cùm illic diutiùs captiva permanſiſſet, impulſus fidem profiteri, adhuc inſi delitatem retineret; demùm ingenti fame ipſius regionem occupante, per invocationem Dei Chriſtianorum ab eâ liberatus; ſed & terribili picturâ excitatus ultimi Iudicij, à quòdam monacho in ipſius domo effigiatâ, quâ Iuſtos coronatos vidit, & impios igne punitos: tandem baptiſmum vnâ cum maximâ ſibi ſubditorum parte ſuſcepit, & *Michaël* dici voluit, à nomine Imperatoris, cum quo nuper fœdus renovauerat. Hæc pluribus Curopalates; è quo eadem excripſit Cedrenus, & alij Græcorum. Fuerúntque iſtæ *Bulgarorum* ad fidem Chriſti venientium veluti primitiæ quædam: integra verò meſſis reſeruata fuit Nicolao Romano Pontifici, ut ſuo loco dicetur.

II. Manichæi ab Imp. exagitati, iungunt ſe Saracenis.

His autem addunt iidem auctores Græci, Theodoræ Imperatricis optimum conſilium de Manichæis hæreticis, iiſdémque Paulicianis dictis, extirpandis; quæ ſæpiùs à deceſſoribus Imp. exagitati, nihilominùs adeò iam in immenſum creviſſent, ut nonniſi comparato exercitu tentanda res eſſet. Miſſis itaque adversùs eos aliquot Ducibus, illi acriter rem agentes, variis pœnarum ac mortium generibus circiter centũ eorumdem hæreticorum millia interfacêre, publicatis illorum bonis: reliqui verò Saracenis ſe iungentes, multa Imperio mala intulêre.

III. Concil. Bellovacen.

Quod ſpectat ad res Occidentalis Eccleſiæ; hoc anno Veris initio celebratum eſt in Galliâ Concilium Bellovacense: in quo inter alia, Eccleſiæ Rhemenſi conſultum eſt: iam annis pluribus legitimo deſtitutæ paſtore poſt depoſitionem Ebbonis, qui adversùs Imperatorem Ludovicum coniuraverat. Cui communi conſenſu Epiſcoporũ datus eſt Archiepiſcopus *Hincmarus*, monachus olim cœnobij S. Dionyſij prope Pariſios, ac poſteà præfectus monaſterij S. Mariæ & S. Germani, doctrinâ & moribus inſignis, Carolo Calvo Regi gratiſſimus. Hæc pluribus Flodoardus huius temporis Scriptor, in Hiſtoriâ eiuſdem Eccleſiæ Rhemenſis. Quomodò verò de Hincmari electione ingens ſit poſteà mota quæſtio, dicetur ſuis locis.

In quo creatus Hincmarus Archiep. Rhem.

IV. Northman irruptio in Gallias.

Poſt hæc autem maximâ perturbatione contigit Regnum Caroli exagitari; cùm videlicèt *Dani*, vulgo dicti *Northmanni*, id eſt Septemtrionales homines, Ethnici viri, Gallias duce *Horich* ipſorum Rege cum valido navium apparatu invadentes, omnia tam profana quàm ſacra cæde, rapinâ, incẽdio miſcuêre. Qui primùm Rotomago potiti, inde per fluvium Sequanæ ſub duce Regenerario Pariſios pervenerunt, ipſo Sabbatho Paſchalis feſtivitatis: quam civitatem cùm vacuam fermè reperiſſent (quòd incolæ ſubitaneo ipſorum adventu perterriti, in diverſa loca aufugiſſent; ſecum auferentes omnia Sanctorum corpora, ne à barbaris comburerentur; exceptis Reliquiis S. Dionyſij ac ſociorum Martyrum, ad quas Rex ipſe Carolus conſiſtens, ſtatuit eiuſdem Sancti monaſterium defendere, eò quòd ipſum, dùm eſſet parvulus, pater eius eidem Sancto ſpecialiter commendâſſet) inter alia ſancta loca, monaſterium S. Germani depopulati ſunt. In quo cùm Deus mirabilis in Sanctis ſuis, multis prodigiis iram ſuam in eiuſmodi ſacrilegos oſtendiſſet; ſed & dyſenteriâ atque languore eoſdem percuſſiſſet; ipſi acceptâ à Carolo Rege pecuniâ, præſtitóque iuramento numquam ſe Regnum ipſius, niſi fortè auxiliatores intraturos, ad ſuum Regem redierunt. Apud quem cùm Regenarius ſe iactaret de captâ civitate Pariſiorum, & expilato monaſterio S. Germani; adderétque, maiorem illic mortuos quàm vivos virtutem habere, nullúmque ſibi reſtitiſſe præter Germanum ſenem mortuum: idem tremens illicò concidit in terram, horribili voce clamans Germanum coràm conſiſtere, ſéque baculo quem manu geſtabat grauiter flagellare; sicque turgidus immensùm factus, poſt triduum diffuſis viſceribus medius crepuit; licèt intolerabilibus tormentis affectus, pœnitens videri volens, præcepiſſet auream ſuæ ſimilitudinis ſtatuam fieri, eamdémque S. Germano deferri, ſpondens, ſi evaderet, ſe Chriſtianum deinceps futurum. Sed & reliqui raptores, viſcerum pariter inflatione, vel dyſenteriâ, ad unum omnes miſerrimè vitam finierunt, niſi quos Horinch Rex, timens etiam ſibi aliiſque qui ſecum remanſerant, occidi iuſſit ne ipſi eorum contagio inficerentur: qui & inſuper omnes captivos Chriſtianos liberos ad propria redire permiſit. Hæc breviter Veteres Francorum Annales, & Aimoinus a in Hiſtoriâ, fusè idem, ſive alius Aimonius, ſive Aimonus dictus earum rerum inſpector, in duobus libris b quos iuſſu Caroli Regis de tranſlatione ac multiplicibus tunc editis miraculis S. Germani conſcripſit. Qui tamen cùm in annum ſequentem ea referat, adverſantes habet prædictos Veteres Annales, & ipſos ab auctore eiuſdem temporis ſcriptos.

Divina ultio in blaſphemos et ſacrilegos.

a *Aim. lib. 5. cap. 20.* b *Ext. ap. Sur. menſ. Iul. in fi.*

Trad-

V. Tradunt præterea iidem, Northmannos in Friſiâ tribus præliis conflixiſſe, atque in primo victos, in reliquis duobus victores extitiſſe. Pariterque Lupus *c* Ferrarienſis Abbas in epiſtolâ ad Guenilonem, ſive Vvelinonem Archiepiſcopum Senonenſem, meminit de eruptione eorumdem in Aquitaniam ac de prælio cum Chriſtianis inito inter Burdegalam & Santones, quo plurimi Chriſtiani ceciderunt. Denique Odo Abbas Cluniacenſis in libello de tranſlatione S. Martini, recenſet incendia quibus idem duce Haſtingo Ambaſium, aliáque cuncta oppida inter fluvios Ligerim & Karum in cineres redegerunt: ſed ait civitatem Turonenſem, quam obſederant, liberatam eſſe virtute S. Martini cuius corpus à civibus ad muros dum quaterentur delatum, eoſdem barbaros in fugam convertit; quos perſequentes Turonici omnes fermè internecioni dederunt. Quæ autem poſt hæc geſta fuerint, dicentur inferiùs ſuis locis.

c Lup. Ferrar. ep. 31.

TURON. CIVITAS LIBERATA A NORTHMAN. OPE S. MARTINI.

VI. Porrò in tot ac tantis anguſtiis Galliarum Epiſcopi conſtituti, commiſerantes populi afflictiſſimi, Vvenilo Archiepiſcopis Senonenſis, Hincmarus Rhemenſis, ac Rodolphus Bituricenſis, cum ſuis ipſorum ſuffraganeis, aliique Epiſcopi, ad provocandam Dei miſericordiam, correcturi pravos fidelium mores quibus divina vindicta concitabatur; in unum *Meldis* convenerunt hoc ipſo anno Domini octingenteſimo quadrageſimo quinto, Caroli Regis ſexto, decimoquinto Calendas Iulij, ubi conſuetudine illapſa peccata emendare conantes: illam potiſſimùm ira Dei cauſam manifeſtarunt, quod res Eccleſiaſticæ per Reges traderentur laicis hominibus poſſidendæ. Quæ perperàm facta, aliáque plura, iidem Antiſtites quamplurimis canonibus conditis libertate ſacerdotali Regi ingeſſerunt corrigenda: cùm & qui præ ceteris ſcientia eminebat Hincmarus, ceteros in ſuam trahens ſententiam, dixit in emendatione peccatorum Eccleſiæ filiorum, ab ipſis Regibus inchoandam eſſe correctionem; quæ ſi negligatur, vanus cedat omnis labor de Eccleſiâ reformandâ ſuſceptus. Ac denique monuerunt inter alia Regem, ut Capitula Eccleſiaſtica à Carolo Magno & Ludovico Pio Impp. promulgata, exactè obſervari præciperentur. Quæ quidem Capitula, cùm iam antehàc ab Anſegiſo Abbate Lobienſi collecta, quatuórque diſtincta libellis, in lucem edita fuiſſent (de cuius collectione dictum eſt ſuperiùs *d*) rursùm hoc tempore, id exigente Concilio, Benedictus Levita collegit quæ deerant, tribúſque aliis libris digeſſit, & Ludovici Imp. regnantibus filiis obtulit, Lothario, Ludovico, atque Carolo: quæ tamen nonniſi poſt annos octo, videlicèt Domini octingenteſimo quinquageſimo quarto, à Carolo fuiſſe promulgata, docet eorum inſcriptio. Sed & eadem Romanorum Pontificum auctoritate confirmata fuiſſe ne putarentur Reges Eccleſiaſticas ſuo iure ſancire leges; affirmat idem Benedictus Collector, & nos ſuperiùs demonſtravimus. Quid verò poſt prædictum Concilium Meldenſe geſtum fuerit ab Epiſcopis, dicetur anno ſequenti.

CONCILI. MELDEN. PRO REFORMATIONE ECCL. ET REGNI.

d An. 775 num. VI.

CAPITULA EDITA PRO ECCLES. IURIB. CONSERVANDIS.

VII. Hoc eodem anno inventum in monaſterio Foſſatenſi venerandum corpus *S. Mauri* Abbatis, diſcipuli S. Benedicti, tranſlatum eſſe ab Auſtrali plagâ altaris S. Martini retrò (ut noſtro ſæculo mos eſt) ad Orientalem partem eiuſdem altaris tradit Odo *e* huius ſæculi Scriptor. Nec verò ſine magnâ providentiâ his temporibus monaſteriorum fundatorum Deus voluit apparere, cùm monaſticâ diſciplinâ ſolutâ, ipſa iam monaſteria laicorum manibus traderentur; ut quaſi vindex videretur exurgere: ſi quidem & eiuſdem virtute bonorum, ipſius uſurpatores tunc acerrimam divinam ultionem expertos eſſe, idem auctor narrat.

TRANSLATIO S. MAURI.

e Ext. in Bibl. Vatic.

IESU CHRISTI
AN. 846.
SERG. II.
AN. 3.
LOTHAR. 6.
MICH. III. 5.

I. ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo ſexto, Indictione nonâ, Saraceni ex Africâ inſtructâ claſſe Romam ex improviſo appellantes, ab Urbis ingreſſu repulſi, ſacroſanctas baſilicas Principum Apoſtolorum Petri & Pauli, quæ extra muros extabant (à quibus olim Vuandali, ut ſuo loco dictum eſt, ex Africâ pariter venientes, præ reverentiâ abſtinuerant) auro argento, gemmíſque locupletiſſimas, penitùs ſpoliarunt. Attigit iſta potiùs quàm deſcripſit Anaſtaſius in Leone Quarto, Sergij (ſub quo ea contigerunt) ſucceſſore quæ vetus Francorum Chronicon à Pithœo editum, breviter & ipſum eadem recenſens, hoc anno contigiſſe narrat. Sed Leo *a* Oſtienſis diligentiùs ea tractans, præter expilationem earumdem Eccleſiarum, ponit inſuper alias eorumdem Saracenorum deprædationes per Italiam tunc factas; necnon Caſſinenſis monaſterij ab eorum manibus divinitùs factam S. Benedicti interceſſione liberationem; ac dênique horribile naufragium navium, prædæ hominum, quod iidem in Africam redeuntem paſſi ſunt virtute SS. Petri Apoſtoli, & præfati Benedicti, ipſis in medio mari apparentium. De quo etiam naufragio meminit Anaſtaſius eodem loco.

SARACENI DEPRÆDANTUR BASILICAS SS. PETRI ET PAULI EXTRA URBEM.

a Leo Oſt. Chron. Caſſin. lib. 1. cap 29.

NAUFRAGIUM FACIUNT.

II. Hoc item anno Calendis Martij, Francorum Epiſcopi, qui anno ſuperiori Meldis convenerant, & complura ſtatuerant tam Regi quàm univerſo populo proficua; cùm variis ſupervenientibus caſibus haud fuiſſent ea promulgata, vel executioni mandata: rurſùm iidem unà cum Gunthaldo Rotomagenſi Archiepiſcopo, atque ipſius coëpiſcopis, *Pariſiis* SYNODUM habuêre, ut ad perfectionem debitam cœptum negotium perducerent, ac non obedientibus iram, indignationem, & tribulationem cum Apoſtolo denunciarent. Ad hoc enim ipſos conveniſſe, declarant Acta Synodi intexta Meldenſi Concilio. Verùm tantùm abeſt ut his correcti fuerint regni Proceres, qui Abbatias & alias res Eccleſiaſticas à Rege Carolo in beneficium accepiſſent (adversùs cuiuſmodi illicitas uſurpationes, extant etiam plurimæ Lupi *b* Ferrarienſis querolæ, tunc ad ipſos Reges, alióſque miſſæ) ut contrà iidem apud ipſum Regem magnâ importunitate egerint, ne cunctos cano-

CONCIL. PARIS. ADVERSUS DETENTORES BONOR. ECCLES.

b Lup. Fe[rr.] ep. 11. 42. 4[…] 60. 63. 64. &c.

nes in Concilio Meldenſi ſancitos reciperet. Atque ita factum eſt, ut reiectis aliis, undeviginti tantummodò obſervata promulgaverit; quæ habentur ad finem Capitularium librorum Regum Francorum poſt quartam Additionem; ubi pariter narrantur quæ diximus de Procerum adverſus eoſdem canones conatibus. Quare hinc accidit quod pronunciaverunt Patres, ut ira, indignatio, ac tribulatio, ſuper Regem & Principes effunderentur; cùm novis (ut videbitur) Nortmannorum incurſionibus Regnum Deus affligi permiſit: ipſéque Rex iniquiſſimas ab eis ſubire leges coactus eſt, quiab Epiſcopis ſanctè piéque ſtatutas recuſavit accipere. Sicut & tam verè quàm liberè idem Lupus c Abbas ſcribens ad Hincmarũ, quem Rex Carolus plurimum diligebat, teſtatus eſt nihil proſperum uſpiam ceſſiſſe eidem Regi, ex quo in bona Eccleſiæ manus immiſit. Paritérque ad Ludovicum d Abbatem eiuſdem Regis & ipſum intimum, ſcribens rogat admonere eum ſui periculi: ſi quidem generalis Religioſorum aſſertio eſſet, præter vindictam ultimam, quæ ei impendebat, numquam eum felicitatis optatæ proſperitatem adepturum, donec reintegraret Eccleſiam, quam diviſiſſet, & gravibus timentium Deum conſiliis acquieſceret.

Cogitur parere Rex hoſtibus, qui noluit Epiſcopis obedire. c d. ep. 42.

d d. ep. 64.

III. De S. Ioannicii anachoret. obitu.

Quod ad res pertinet Orientales, hoc eodem anno quinto Michaëlis Imperatoris, quartâ die Novembris, magnus ille & ſanctitate celebris, ſermone & opere clariſſimus, quem ſuis ſcriptis adeò laudavit Theodorus Studita, *S. Ioannicus* anachoreta, cuius ſuperiùs facta eſt mentio, ex hâc vitâ migravit ad Dominum anno ætatis centeſimo decimoſexto expleto; quippe quem eius Vitæ Acta ſinceriſſimè ſcripta, tradant natum eſſe anno decimoquarto Imperij Leonis Iſauri; qui incidit in ſeptingenteſimum trigeſimum Domini. Cuius tranſitum prænoſcens Methodius Patriarcha Conſtantinopolitanus, convenit eum ut ſe eius precibus commendaret: à quo & ipſe admonitus eſt de proximo ſui deceſſu, qui contigit octavo poſt illius obitum menſe. Sed & eiuſdem Sancti tranſitum per columnam ignis ſignificatum eſſe iis qui erant in monte Olympo, ac multa in eiuſdem obitu, & poſt obitum, edita eſſe ſanationum miracula, teſtatur idem ipſius Vitæ ſcriptor.

Iesu Christi
An. 847.
Leonis. IV.
An. 1.
Lothar. 7.
Mich. III. 6.

I. De cauſa Ebbonis depoſiti Archiep. Rhem.

Anno Chriſti octingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, Indictione decimâ, Sergius Papa interpellatus literis Lotharij Imp. qui in favorem Ebbonis olim depoſiti, commotus admodùm erat adverſus electionem Hincmari Rhemenſis Archiepiſcopi; literas ſcripſit ad Carolum Regem, ut Epiſcopos ſui Regni ad Synodum Treverenſem ire ſineret, ubi coram Legatis Apoſtolicę Sedis eò mittendis cauſa Ebbonis iterùm cognoſceretur. Sed obice mortis eiuſdem Sergij Papæ Legatis non venientibus, conſenſu eiuſdem Caroli Synodus *Pariſiis* eſt celebrata; ad quam vocatus Ebbo, cùm nec per ſe, nec per Legatos, nec per literas comparuiſſet, iterùm condemnatus eſt: eâque re ad Leonem Sergij ſucceſſorem delatâ, is Hincmari ordinationem approbans, eumdem pallio donavit. Iſta ex Flodoardi a Hiſtoriâ Rhemenſi.

a Flodoard. Hiſt. Rhem. lib. 2. cap.

II. Sergii PP. obitus.

Sergius igitur Papa, ubi ſediſſet annos tres & menſem unum, obiit pridiè Idus Aprilis; ſepultúſque eſt in baſilicâ S. Petri, ut ſcribit Anaſtaſius: qui etiam plures commemorat Eccleſias ab eo in Vrbe reſtauratas, ornatas atque dotatas; & inter ceteras, Titulum SS. Silveſtri & Martini in quem plurimas tranſtulit Sanctorum Reliquias, extátque hactenùs in eo tabula marmorea, ubi ſtatuta eſt ab eodem Pontifice *Indulgentia triũ annorum & trium Quadragenarum*, omnibus ad eas in eorumdem Sanctorum feſtivitatibus devotè accedentibus.

III. Leonis IV. ſubrogatio.

Eodem verò die quo defunctus eſt Sergius, in locum eius ſubrogatus eſt Leo eius nominis Quartus, patriâ Romanus, filius Rodoaldi, presbyter Tituli SS. Quatuor Coronatorum, magnæ virtutis & ſanctitatis vir. Quem licèt uno omnium Romanorum conſenſu electum eſſe, eidémque omnes antiquo more pedes oſculatos eſſe, Anaſtaſius dicat; addit tamen eoſdem Romanos valdè timuiſſe, ne in aliquod hoſtium diſcrimen Vrbs incurreret, dum expectaretur eius conſecratio, quæ non poterat fieri abſque auctoritate Imperiali. Porrò Leonem obſtitiſſe Lothario & Ludovico Impp. vendicantibus ſibi ius in electione vel conſecratione Pontificis, viciſſimque ut iidem conſenſerint, ne ea niſi iuſtè & canonicè (hoc eſt, ex canonum præſcripto) fieri deberet, conſtat ex decreto b eiuſdem Pontificis de his promulgato. Adeò ut ſi quid fuerit, ſive per populum Romanum metûs causâ iiſdem Imperatoribus malè promiſſum, vel ab ipſis peſſimè uſurpatum; Leonis Papæ conſtantiâ irritatum fuerit atque ſublatum. Licet & vice verſâ pollicitus eſt ipſe iiſdem Imperatoribus c conſervaturum ſe præcepta Imperialia. Quod quidem intelligendum eſſe, ut Pontifices in causâ rerum temporalium Imperialibus uterentur legibus; declaratum invenies d in epiſtolâ ad Michaëlem Imp. Denique conſtat eumdem Leonem ab iiſdem Impp. Lothario atque Ludovico petiiſſe e, vt ſinerentur Romani ſuis antiquis legibus uti: ipſóſque annuiſſe docet Lotharij reſcriptum quod extat inter leges f Longobardorum, ubi concedit Romanum populum tali lege vivere quali voluerit; ceterùm ſi adverſùs eam deliquerit, puniri debere ſecundùm diſpenſationem Pontificis & Imperatoris. In quibus etiam obſerves ff, primo loco ab eo poni legum politicarum vindicem Romanum Pontificem, inde verò Imperatorem. quod & ſervatum hactenùs vidimus, nimirùm ut tunc à Pontificibus adverſùs Romanos delinquentes vocaretur Imperator, cùm Romani contempſiſſent ipſis Pontificibus obedire, vel quid molitu eſſent adverſùs eos.

b Diſt. 63. cap. 31.

Quid Pontifex et Imp. invicem ſibi promiſerint.

c Diſt. 10. cap. 9. Ivo. 4. cap. 176. & Pan. lib 6. cap. 149.

d Diſt. 10. cap. 8. Ivo. p. 4 cap. 181.

e Diſt. 10. cap. 13.

f Leg. Long. lib. 2. tit. 37.

ff Vid. ſup. an. 824. num. 1.

IV. Ingentia ornamenta a Leone PP. col-

Cùm autem idem Leo Pontifex lugubre ſpectaculum ob oculos poſitum intueretur, baſilicas Principum Apoſtolorum manibus ſacrilegis Saracenorum omni ornatu atque decore ſpoliatas, in hoc adiecit animum, ut quæ ad ſplendorem & cultum earumdem ſpectarent

LATA ECCLESIIS. VRBIS.

procuraret. quod & ſumma diligentia & immenſo ſumptu præſtitiſſe, Anaſtaſius narrat: qui præter alia multiplicia argentea, aurea, gemmatáque ingentis pretij ac miri operis dona, aliáque pretioſiſſima ornamenta, cùm iidem tum aliis Vrbis Eccleſiis, hoc & ſequentibus annis, ab eodem Pontifice collata; meminit Ciborij ſuper altare S. Petri poſiti, ponderis mille ſexcentarum & ſex librarum argenti puriſſimi, cui ſuperpoſitæ eſſent coronæ aureæ quatuor & calices item aurei ſexdecim, delphiníque quatuor ponderis librarum quadraginta duarum: itémque alterius Ciborij argentei ſuper altare B. Pauli poſiti, pōderis librarum nongentarum quadraginta ſex: ſed & novi pariter conſtructi Ciborij ex argēto puriſſimo, ac deaurati & gemmis ornati, ponderis trecentarum ac tredecim librarum & ſemis, quod poſuit ſuper altare Eccleſiæ SS. Quatuor Coronatorum, cuius fuerat preſbyter.

V. Tradit inſuper, eumdem Leonem hoc Pontificatûs ſui initio, canonicâ auctoritate decreviſſe, ſecundùm antiquam conſuetudinem, ut dum ſacra Miſſarum ſolemnia celebrarentur, nullus ex laicis in preſbyterium ingredi præſumeret, ſed tantùm clerus. Quâ de re vidimus etiam olim ipſum Theodoſium Seniorem Imp. redargutum fuiſſe à S.° Ambroſio. Habet item Anaſtaſius, Leonem precibus ſuis populum liberaſſe à ſerpente lethifero, baſiliſco dicto, qui flatu ſuo & aſpectu interimeret omnes, qui ad cavernas ubi in ipſa Vrbe latitaret, appropinquarent: ac prætereà incendium, quod partem quamdam urbis depaſceretur, ſigno Crucis extinxiſſe. Sed quod de *Baſiliſco* ait; etſi huiuſmodi genus ſerpentis in Cyrenaicâ tantùm regione naſci ſolitum teſtatur Plinius *g*, locis arentibus & non humidis: tamen cùm Deus punire vult peccata hominum, univerſæ ubique obediunt ei creaturæ, ut generent quod gignere non conſueverunt.

SERPENS LETHIFER PER EUM FUGATUS.

g Plin. lib. 8. c. 21.

VI. Hoc item anno, Calendis Octobris, *Moguntiæ* SYNODUS celebrata eſt, eadémque Prima dicta ſub *Rabano*, qui hoc anno eiuſdem Eccleſiæ, defuncto Orthgario, Epiſcopus creatus eſt quinto Calendas Iulij; ut habent veteres Francorum Annales à Pithœo editi. Ex quibus redarguas Collectorem Conciliorum *h*, dum Synodum iſtam collocat anno Domini octingenteſimo trigeſimo quarto, cùm nonniſi hoc anno Rabanus (ſub quo eam habitam, omnium eſt conſenſio) ſedere cœperit. Porrò occaſio huius congregandi Concilij, eadem quæ Meldenſis fuiſſe cognoſcitur, nimirùm quòd cùm à laicis bona Eccleſiarum, itémque iura atque perſonæ aſſiduè invaderentur; ac de iis frequentes apud Regem Ludovicum querelæ eſſent; ut his liberarentur malis Eccleſiæ, iuſſit ipſe eiuſmodi prouinciale Concilium celebrari. Hoc enim colligitur cùm ex multiplicibus in eodem Concilio de eâ re canonibus conſtitutis, tum ex Synodali epiſtolâ ad eumdem Ludovicum Regem miſsâ, quæ habetur ante eoſdem canones; cuius eſt inſcriptio: *Domino ſereniſſimo & Chriſtianiſſimo Regi Ludovico, ſtrenuiſſimo Rectori, ac Defenſori Sanctæ Dei Eccleſiæ*, &c. Quâ & illud notatione dignum continetur, quòd teſtantur Patres ſe decreviſſe, ut pro ſalute Regis eiuſque coniugis ac filiorum, per ſingulas diœceſes ab Epiſcopis & clericis, ab Abbatibus & monachis, Miſſæ tria millia & quingentæ celebrarentur; & Pſalteria mille ſeptingenta recitarentur.

CONCIL. MOGUNT. I. SUB RABANO, PRO IURIB. ECCL. VENDICANDIS A MANU LAICORUM.

h Tom. 3. Concil.

PLURIMÆ MISSÆ PRO REGE INDICTÆ.

VII. Pertinet item ad hoc Concilium, quod in iiſdem antiquis Annalibus habetur de quâdam pſeudoprophetiſsâ, quæ inter alia deliria, certum conſummationis ſæculi diem, ipſúmque eodem anno futurum, tamquam ex divinâ revelatione prædicabat. Vnde permulti plebeij; nonnullíque etiam clerici, timore perculſi, munera ei deferentes, ſe illius orationibus commendabant, ac magiſtram ſequebantur. Diligenti verò de eâ examine in Synodo habito, eadem profeſſa eſt ſe lucri causâ, auctore quodam preſbytero, ea ſparſiſſe: quæ Synodali iudicio publicis cæſa flagellis, cum dedecore ſuis vaticiniis finem impoſuit.

PSEUDOPROPHETISSA PUNITUR.

VIII. Eodem anno Rex Occidentalium Saxonum in Britanniâ Ethelvvlphus, ſive Athvvlphus, liberatus Danorum Ethnicorum incurſionibus, Romam ad Limina Apoſtolorum voti causâ peregrinatus eſt: ubi à Leone Papâ benignè exceptus, fecit Romanæ Eccleſiæ eam quoque Inſulæ partem, quam Egbertus pater ad Regnum adiunxerat, vectigalem: Inam & Offam eiuſdem Inſulæ Reges imitatus, de quibus dictum eſt ſuperiùs ex Polydoro Virgilio; qui hæc ipſa de Ethelvvlpho pariter ex antiquis rerum Angliæ monumentis refert. Sunt *i* tamen qui eiuſdem Regis peregrinationem Romam collocent anno Domini octingenteſimo quinquageſimo quarto: à quibus & recitatur donatio ab eo facta Eccleſiæ Anglicanę, conſilio Epiſcoporum ac Principum, decimæ partis terræ ſuæ liberæ ab omnibus oneribus: fitque mentio teſtamenti quod in obitu condidit, in quo inter alia pia legata, certam pecuniæ ſummam quotannis Romam deferri iuſſit, in uſum luminarium Eccleſiarum SS. Apoſtolorum Petri & Pauli, & in eleemoſynas à Summis Pontificibus in pauperes erogandas. Porrò illum olim ſacris fuiſſe ordinibus initiatum, nempè ſubdiaconatu; ſed patre ſine alio herede moriente, Romanum Pontificem cum eo diſpensâſſe ut uxorem duceret, traditur in Vitâ *k* *S. Svvitbuni* Vvintonienſis Epiſcopi; quē unà cum *S. Adeſtano* ſive Helinſtano, Polydorus ait auctorem eidem Regi extitiſſe ut optimè vitam inſtitueret.

ETELVVLPHUS REX ANGLIÆ. DITIONEM SUAM VECTIGALEM FACIT ECCL. ROM.

i Matth. Vveſtmonaſt. an. 854.

ALIA EIUS PIA LEGATA. *De quibus Baron. an. 855. XXVII. & 857. VI.*

k Ext. ap. Sur. 2. Iul.

IX. In Oriente verò hoc ipſo anno *S. Methodius* Patriarcha Conſtantinopolitanus ex hac vitâ migravit die decimaquartâ Iunij, ut habent Acta ſuperiùs citati S. Ioannicij Anachoretæ; quâ pariter tam apud Græcos quàm Latinos relatus habetur in Tabulas Eccleſiaſticas inter Sanctos. Eum Curopalates ait ſediſſe annos quatuor: ſed ex iis quæ de eo dicta ſunt, reperies ſediſſe annos quinque & menſes quatuor. Porrò cùm certum ſit, ipſum virum fuiſſe doctiſſimum; ſcriptorum tamen eius nulla vidimus monumenta, niſi qui recitatur apud Theodorum Balſamonem canon de non appetendo Eccleſiaſticam præfecturam; & quòd de eo teſtantur Anaſtaſius Bibliothecarius & Hincmarus Rhemenſis in epiſtolis *l* ſuis ad Carolum Calvum Imperatorem, ab eo ſcriptam fuiſſe Vitam S. Dionyſij Areopagitæ, quam idem Anaſtaſius latinitate donavit.

S. METHODII OBITUS.

l Ext. in Iul. Areopag. in fi. ap. Sur. 9. Oct.

X. Ipſo autem vitâ functo, ſuffectus eſt in eius locum (ait Curopalates) *Ignatius* Nicephori Aug. ex filia nepos, filius autem Michaëlis Cu-

IGNATIUS FILIUS IMP. CREATUR EPISCOP. CONST.

ropalatæ Imp. qui poſt depoſitionem patris à Leone Armeno factam (ut ſuo loco dictum eſt) genitalibus privatus in monaſterium detruſus fuerat; unde modò in ſedem Conſtantinopolitanam evectus eſt. Extántque res geſtæ ipſius, fideliſſime ſcriptæ à Nicetâ cognomento David huius temporis auctore. De eiuſdem verò legitimâ promotione, ac virtutibus quibus tanto throno dignus viſus eſt, ſcripſiſſe Michaëlem Imp. litteras ad Leonem Papam teſtatur Nicolaus Pontifex in epiſtolâ ad eumdem Imp. poſt annos fermè duodecim datâ, cùm idem Ignatius à Patriarchatu fuit eiectus.

IESU CHRISTI
AN. 848.
LEONIS IV.
AN. 2.
LOTHAR. 8.
MICH. III. 7.

I.

ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo octavo, Indictione undecimâ, inchoato, Leo Papa agens in Pontificatu annum ſecundum opus ingens à Leone Tertio tentatum aggreſſus eſt; nimirùm ut novam conſtruens civitatem, mœnibus ambiret baſilicam S. Petri, ne Saracenorum ampliùs pateret incurſibus: ad quod opus Imperator Lotharius, ac fratres Reges Francorum, non modicam miniſtrarunt pecuniam; ut tradit de his agens Anaſtaſius, qui huius operis inchoationem refert ad principium Indictionis duodecimæ, quæ incipit hoc anno menſe Septembri.

II. CONCIL. MOGUNT. II. SUB RABANO.

Eodem anno circa Calendas Octobris (ut tradunt antiqui Francorum Annales à Pithœo editi iuſſu Regis Ludovici celebrata eſt Secunda SYNODUS MOGUNTINA ſub Rabano Archiepiſcopo: in quâ inter alia damnatus eſt, & Regno Ludovici excedere iuſſus, *Gotheſcalcus* quidam preſbyter, de prædeſtinatione Dei prava ſentiens. Agit pariter de his Trithemius in Chronico Hirſaugienſi: ſed in eo errat, quod ait iuſſu Lotharij Imp. conveniſſe Epiſcopos; cùm id factum per Ludovicum Regem iidem Annales tradant: quem & aiunt in eodem conventu Legatos fratrum ſuorum, & Northmannorum, Sclavorúmque, ſuſcepiſſe, audiviſſe, & abſolviſſe. Certum eſt enim; nullam Lotharium facultatem habuiſſe diſponendi aliquid in Regno Germaniæ ſpectante ad Ludovicum.

III. DE GOTHESCALCI MORIBUS, ET ERRORIBUS.

Ceterùm de GOTHESCALCO (cuius damnationem Sigebertus ponit anno ſequenti) exactiorem contexens hiſtoriam Hincmarus Rhemenſis Epiſcopus in epiſtolâ ad Nicolaum Papam, quæ extat apud Flodoardum *a*, ait eum ortum ex diœceſi Sueſſionenſi, monachum fuiſſe monaſterij Eccleſiæ Metropolitanę Rhemenſis; dicti Orbei; hominem animo elatum, quietis impatientem, novorum verborum cupidum, inſatiabili honoris ambitione incenſum, protervum, & tumultuoſum; qui ordini ſacerdotali à Decano Rhemenſi contra canones Eccleſiaſticos initiatus, reguliſque monaſticis violatis, è monaſterio egreſſus, multas terras peragravit ut impietates ſuas latiùs diſſeminaret. Quibus quidem inter alia, errores renovans antiquorum Prædeſtinatianorum, aſſerebat, ſicut Deus quoſdam ad vitam æternam prædeſtinavit, ſic etiam alios ad mortem æternam prædeſtinaſſe: Non eum velle omnes homines ſalvos fieri, ſed dumtaxat eos qui ſalvantur: Chriſtúmque pro horum tantummodo ſalute paſſum eſſe, non autem pro redemptione omnium hominum: nec enim poſſe diabolum aliquem eorum pro cuius redemptione Chriſtus mortem ſubiit, ad ſe rapere. His verò illam addebat impietatem, ut aſſereret Deitatem ſanctæ Trinitatis triplicem eſſe. Iſte igitur cùm libellum ſuorum errorum in Synodo Moguntiacâ Rabano obtuliſſet, ab univerſo Concilio damnatus, ad ſuum Metropolitanum Rhemenſem remiſſus

a Flor. lib. 3. cap. 3.

UBI QUI DAMNATUR.

eſt. A quo in aliâ SYNODO Epiſcoporum Galliæ Belgicæ aliarúmque provinciarum, declaratus pariter hæreticus; quia reſipiſcere nullo modo voluit, eorumdem decreto, virgis cæſus, ac ne ampliùs ſuâ pravâ converſatione alios inficeret, in quoddam monaſterium diœceſis Rhemenſis detruſus eſt; ibique captivus detentus uſque ad Nicolai Papæ tempora, quando ad eum hanc epiſtolam, iſta omnia fuſiùs continentem, Hincmarus ſcripſit: qui & eiuſdem hæreſiarchæ longè latéque per Gallias diſſeminatos errores, tam carmine, quàm ſolutâ oratione conſcriptis libris (quos enumerat Flodoardus *b*) validiſſimè oppugnavit.

b Id. lib. 3. cap. 14.

IESU CHRISTI
AN. 849.
LEONIS. IV.
AN. 3.
LOTHR. 9.
MICH. III. 8.

I. LEO PP. PREMUNIT URBEM AB INCURSIONE SARACENORUM.

ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo nono, Indictione duodecimâ, cùm Romæ innotuiſſet, Saracenos ex Africâ ingenti comparata claſſe iterùm in Italiam ad Urbis excidium properare; Leo Papa quęcumq; poſſet ad eius defenſionem conferens, muros dirutos refecit; multa corpora Sanctorum, quibus ſecuriſſimè civitas cuſtodiretur, è Cœmeteriis eruta intra illam invexit; Eccleſiáſque variis decoravit ornamentis, quo cultus divinus decentiùs celebraretur. Sicque Deo placato, & Sanctis conciliatis, factum eſt mirabiliter, ut appropinquantibus Saracenis ad Romanum Portum Neapolitani, aliique ipſis vicini populi ſponte accurrerint cum claſſe optimè inſtructâ ad ſubveniendum Eccleſiæ Romanæ; & maiori adhuc miraculo, ut naves Saracenorum cum illis pugnantes, vehementiſſimis obortis ventis omninò diſſipatæ & confractæ fuerint; ipſique barbari naufragio, ferro, fame, ſuſpendio conſumpti; ac qui reſidui fuerunt, cùm ad diripiendas Eccleſias veniſſent, iiſdem muniendis inſervierint: ſi quidem qui hæc omnia exactè narrat Anaſtaſius, teſtatur captivos qui magno numero Romam deducti ſunt, vinculis ferreis onuſtos adſcriptos eſſe ædificationi mœnium quibus Leo ambiendam ſuſceperat baſilicam Vaticanam. Quod & ipſum rursùs noſtri diebus contigiſſe vidimus, cùm poſt obtentam ingen-

SARACENI DIVERSIS MODIS PERIERE.

tem illam ac famoſiſſimam adverſus Turcas apud Lepantum (olim Naupactum dictum) navalem victoriam, captivi Turcæ quos accepit in partem ſanctæ memoriæ Pius Papa Quintus auctor ſacri illius Fœderis, ad perficiendũ opus munitionis, quod in circuitu eiuſdem baſilicæ Vaticanæ inchoaverat eius deceſſor Pius Quartus, in catenâ cœmentariis ſervire coacti ſunt. Sed iam reliqua eius temporis proſequamur.

II. *a Ap. Flod. Hiſt. Rhem. lib. 3. cap. 9.*

Inter hæc fertur *a* Lotharium Imp. agentem literis apud Leonem Pontificem, inter alia ab eo impetraſſe pallium pro Hincmaro Archiepiſcopo Rhemenſi, ſingulari illâ prærogativâ ut quotidie illo uteretur, cùm iam anteà aliud accepiſſet, quo diebus ſolemnibus ex more celebraret. At verò Nicolaus Papa de his Hincmarum, ut mendaci reſcripto utentem redarguit, ſicut videbitur ſuo loco.

III.

Hoc eodem anno idem Leo audiens in Britanniâ Minori Nomenoium dirum inſurrexiſſe tyrannum, qui à Carolo Francorum Rege eam provinciam curare fuerat miſſus; vaſtaréque ſimul humana atque divina, & ab Eccleſiis expellere Epiſcopos; literas ad eum commonitorias ſcripſit. Sed cùm eas homo arrogantiſſimus nec quidem accipere dignatus eſſet, Apoſtolicæ Sedis dignitatis vindices exurgentes Francorum Epiſcopi, frequenti Synodo *Turonis* habitâ, ad eumdem tyrannum alias ſcripſerunt excommunicationis comminatorias, quæ extant apud Lupum *b* Ferrarienſem Abbatem; in quibus præcipuè inculcarunt, quàm grave ſcelus fuerit, Deóque & Sanctis inviſum, Literas Romani Pontificis contempſiſſe: addiderúntque, nec fidem; aut quamcumque pietatem, vel bona opera prodeſſe, ſine obedientia Sedis Apoſtolicæ, atque Synodi. Ceterùm cauſam citiùs dirimente Deo, idem Nomenoius anno ſequenti, iubente Domino, ab Angelo percuſſus interiit; ut totidem verbis traditur breviter in Chronico Engoliſmenſi.

Concil. Turon. adverſus Nomenoium Duc. Briton. *b Ap. Lup. Ferrar. ep. 84.* De obedientia debita Sedi Apoſt.

IV. S. Vulſtrani obitus. *c Matth. VVeſtmon.*

Hoc item anno in Angliâ occiſus aſſeritur *c* *S. VVlſtranus*, nepos duorum Regum Merciorum: & de loco ubi innocenter occiſus eſt, columna lucis uſque ad cælum porrecta omnibus incolis per dies triginta in ſignum ipſius ſanctitatis ſtetit conſpicua.

Iesu Christi
An. 850.

Leonis IV.
An. 4.

Lothar. 10.
Mich. III. 9.

I. Cordub. Eccleſia nobilitata martyribus. *a Eulog. Mem. Sanct. lib. 1. & 2.*

Anno Domini octingenteſimo quinquageſimo, Indictione decimatertiâ, Æra octingenteſimâ octogeſimâ octavâ, cœpta eſt ſæviſſima illa Perſecutio, quam Habdarrahgman Saracenorum in Hiſpaniâ Princeps, regni ſui anno vigeſimo nono, movit adverſus Eccleſiam Cordubenſem; quámque abundè deſcripſit qui affuit, & pars magna fuit, *S. Eulogius* eiuſdem Eccleſiæ presbyter & martyr, in ſuo Sanctorum Memoriali. Qui autem ceteris viam ad martyrium aperuit, fuit *a* *Perfectus* presbyter ac monachus, qui poſt egregiam publicam confeſſionem diutúrnumque carcerem, obtruncatione capitis nobile certamen explevit decimoquarto Calendas Maij: cuius perſecutor proconſul Nazar paulò pòſt ignitâ febre intrinſecùs adustus, effuſis in receſſu viſceribus turpiter expiravit. Perfectum autem ſecutus eſt ad certamen *Ioannes* laicus, venalia expoſita habens; qui publicè verberibus per civitatem flagellatus, in arctum detruſus eſt carcerem: de reliquis dicetur inferiùs ſuis locis.

Hoc item ipſo anno, Æiâ nimirùm octingenteſimâ octogeſimâ octavâ, Calendis Februarij, Ranimirus Rex Gallæciæ maximè pius ex hâc vitâ deceſſit; ut conſtat ex epitaphio inſcripto eius ſepulchro, quod refert Ambroſius *b* Morales: ex quo erroris arguuntur reliqui omnes Rerum Hiſpanicarum tractatores, qui eiuſdem Regis ingreſſum ponunt anno Domini octingenteſimo vigeſimo tertio; & annos ſex & menſes novem regnaſſe tradunt. Porrò Ranimiro ſucceſſit eodem die *Ordonius* filius, regnavitque annis duodecim.

II. Ranimiri Regis obitus. *b Amb. Moral. in Schol. ad Eulog. in ſi. & 13. Hiſt 52.*

Hoc pariter anno (ut tradunt veteres Annales Pithœi) luctus & clamor ingens repertus eſt in Galliis ex Northmannorum novâ incurſione, qui duce Godefrido, per Sequanam aſcendentes, Regnum Caroli Calvi deprædati ſunt. Ad quorum expulſionem Lotharius in auxilium vocatus, dum ſibi cum hoſte pugnandum eſſe putaret, Carolus clàm mutato conſilio, Godefridum in ſocietatem regni ſuſcepit, & terram Northmannis ad habitandum delegavit; quæ ab eorum nomine dicitur Northmannia, vulgò *Normandie*. Hæc ex Annalibus: quæ quidem pati meruit Carolus, quòd à maiorum pietate, per quam ipſi facti ſunt adverſus barbaros omnes invicti, ipſe degener inventus eſt. Iuſtóque Dei iudicio accidit, ut qui Eccleſiarum bona laicis traderet, coactus ſit ſua largiri Northmannis piratis. Ad quem, præter querelas Patrum Synodorum Meldenſis & Pariſienſis, de quibus ſuprà, extant Lupi *c* Ferrarienſis Abbatis plurimæ epiſtolæ, quibus eum ad meliorem frugem perducere conatus eſt. qui & alibi *d* docet, ex quo tempore auferri Eccleſiis bona cœperunt, & laicis tradi, omnia peſſumdata eſſe in Franciâ, hoſtibus prævalentibus. Sicut econtrà vidimus Ranimirum in Hiſpaniâ Regem, de quo nuper actum eſt, cùm regnum ſuum vectigale fecit Eccleſiæ S. Iacobi, eoſdem Northmannos, invictum hactenùs genus hominum, ad littus Legionis civitatis advenientes ingenti prælio navali ſuperaſſe, combuſtis ſeptuaginta eorumdem navibus, & multis acquiſitis divitiis, ut tradunt Tudenſis, Rodericus, & alij rerum Hiſpanicarum Scriptores. Sic enim certis experimentis comprobatum eſt ſæpiſſimè, populorum tunc enituiſſe fortitudinem, cùm in Regibus cultus pietatis excelleret: elanguiſſe verò, cùm deficit, & Eccleſiæ proſtitutæ ſunt; quarum reditibus non ſunt illi roborati vel erecti; ſed enervati, penitúſque depreſſi.

Northmanni recepti a Carolo in partem regni. [Quod tamen alij certiùs referunt ad tempora Regis Caroli Simplicis, & annum Domini circiter 912.

c Lup. ep. 64. 93. 96. *d Id. ep. 42. & 63.* Unde ruinæ et augmenta Regnor.

IV. Boemi in Francos opera diaboli prævalent.

Quâ pariter ratione & in Germaniâ Rex Ludovicus, hoc ipſo anno à Boëmis magnâ clade affectus eſt: cui prælio (ut ait Sigebertus) ſe præfuiſſe ſpiritus malignus per os arreptitij publicè profeſſus eſt, egiſſéque ut Franci terga verterent. Quo etiam anno graviſſimam famem

Germaniæ populos oppreſſiſſe, & Rabani Archiepiſcopi Moguntini in ſublevandis pauperibus munificentiam enituiſſe, tradunt iidem ſuperiùs citati Francorum Annales, & Sigebertus.

V. Concil. Ticin.

Denique hoc eodem Redemptoris anno, in antiquo codice notatur, celebratam eſſe Synodum in regiâ civitate *Ticinenſi*, ſub Angilberto Mediolanenſi Archiepiſcopo: ſed titulus tam in Indictione quàm in annis Imperatoris depravatus eſt. Extant *c* verò eiuſdem canones viginti quinque; & Lotharij atque Ludovici Augg. capita quinque, pro reſtituendâ collapsâ Eccleſiaſticâ diſciplinâ; quæ pro arbitrio conſulere poteris.

c Ap. Caniſ. Antiq. Lect. Tom. V.

Iesu Christi An. 851.

Leonis IV. An. 5.

Lothar. 11.

Mich. III. 10.

I.

Anno Chriſti octingenteſimo quinquageſimo primo, Indictione decimaquartâ, Ludovicus Imp. Lotharij filius, rogatus Beneventum venire, provinciam illam à iugo Saracenorum liberavit eos omnes internecioni ſubdens. Hæc Ado Viennenſis, ac Leo *a* Oſtienſis in ſuis Chronicis.

a Leo Oſt. lib. 1. cap. 31.

II. De perſecut. in Eccleſ. Cordub.

Quo eodem tempore, perſecutione à Saracenis in Hiſpaniâ degentibus adverſus Eccleſiam Cordubenſem excitata, magis recrudeſcente, & quod gravius eſt, Reccafredo quodam Epiſcopo adverſus Fideles pro iiſdem Saracenis inſurgente; multi omnis ſexûs & conditionis homines generoſâ fortitudine ſeipſos prodentes, vel aliàs proditi, martyrium conſecuti ſunt; plurimis aliis in carceres retruſis. Inter quos fuit *Eulogius* ipſe, qui aliorum paſſiones exactiſſimè deſcripſit *b*; quique benè uſus otio carceris (inquit Alvarus eius familiaris in Vitâ ipſius) metricos, quos adhuc neſciebant ſapientes Hiſpaniæ, pedes perfectiſſimè docuit. Ceterùm ſub finem huius ipſius anni, reddita eſt ex inſperato pax Eccleſiæ, redditúſque conſuetus cultus Eccleſiarum, redemptus ipſe (ut creditum eſt) ſanguine duarum ſanctarum virginum, *Mariæ* & *Floræ*: quæ cùm pollicitæ eſſent reliquis Fidelibus, liberationem ipſorum impetrare à Domino ubi ad eum perveniſſent, quinto poſt martyrium conſummatum die, id præſtiterunt.

b Eulog. Memor. Sanct. lib. 2.

III. Mortui expetunt ſuffragia viventium.

Hoc eodem anno (ut auctor eſt Flodoardus *c* mortuus eſt Ebbo Rhemenſis olim Archiepiſcopus, cuius cauſam ſæpiùs ventilatam vidimus. Additque idem auctor; cuidam eius tunc civitatis viro per viſum revelatum fuiſſe, ipſum Ebbonem cum aliis nonnullis Epiſcopis torqueri pœnis Purgatorij; eoſdémque expetiſſe ſuffragia viuentium, orationes & eleemoſynas, præcipuè verò ſacratiſſimum Miſſæ ſacrificium; quibus exhibitis, iidem pœnis alleviati fuerint.

c Flod. Hiſt. Rhem. lib. 3. in fin.

Iesu Christi An. 852.

Leonis IV. An. 6.

Lothar. 12.

Mich. III. 11.

I. Dedicatio novæ civitatis Leoninæ.

Anno Domini octingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Indictionis decimæquintæ Leonis Papæ ſexto, idem Pontifex abſolutâ quam cœperat novâ civitate, quâ includeret baſilicam S. Petri, cum adiacentibus diverſarum gentium Romam peregrinantium ibi erectis hoſpitalibus habitaculis; eamdem aquâ benedictâ, multiſque orationibus ſanctificatam ſolemni ritu Deo dicavit, & à ſuo nomine *Leoninam* dixit, die vigeſimâ ſeptimâ menſis Iunij. Quæ quomodò ſe habuerint, pluribus narrat in eius Vita Anaſtaſius Bibliothecarius qui aderat. Qui & ſubiicit de inſtauratis ab eodem Pontifice aliarum civitatum mœnibus, deductaque in urbem Portuenſem colonia ex habitatoribus inſulæ Corſicæ, qui ob frequentes Saracenorum incurſiones coacti fuerant patriam deſerere. Ac denique inferiùs addit de civitate *a* Centumcellenſi, diù anteà ab iiſdem Saracenis dirutâ, & ab eodem Pontifice loco munitiori divinitùs ei per viſum oſtenſo reſtituta; quam & ſuo nomine *Leopolim* appellavit, ac ſolemnibus cæremoniis ſanctiſſimæ Trinitati conſecravit.

a Deca Baronius an. 854. in pr.

II. Alii Martyres Cordubenses.

Hoc eodem anno perſecutio Saracenorum in Hiſpaniâ, quæ ad modicum temporis ſpatium quieverat, in Eccleſiam Cordubenſem acriùs renovata, multos martyrij corona donavit, quos S. Eulogius *a* ſingulos recenſet. Cùm autem alij complures deficientes à fide, Mahometiſmo adhærerent; ſed & nonnulli Epiſcopi eiuſmodi martyrij gloriam minuere quærerent, atque Fideles ab eo revocare, horum conſilio Rex Habdarahgman *pſeudoſynodum* omniũ regni ſui Antiſtitum convocavit; quâ in eius gratiam decretum eſt, eos qui non quæſiti ſeſe morti offerrent pro fidei confeſſione, non eſſe adſcribendos catalogo Sanctorum; quippe qui viderentur per ſuperbiam fieri parricidæ animarum ſuarum. Erátque inſuper eorumdem, ſive horum ſimilium, illa ſparſa fallacia, non eſſe qui parerentur inter Martyres computandos, quòd miracula, uti olim Martyres, non ederent, neque eorum corpora incorrupta manerent. Quare ad hæc omnia diluenda Eulogius egregium commentarium ſcribens, cuius eſt titulus, *Memoriale Sanctorum*, eius primo libro in iiſdem validè confutandis verſatus eſt. Idémque poſteà aliâ occaſione *Apologeticum* addidit; de quo ſuo loco. Porrò cùm nonniſi unus Epiſcopus Cordubenſis apud eum reperiatur detruſus in carcerem, quòd refragatus fuerit Regi: ex his lugeas ſtatum reliquarum Hiſpaniæ Eccleſiarum ſub Saracenis conſtitutarum, quarum rectores eidem tyranno adhæſiſſe putantur.

b Eulog. Memor. Sanct. lib. 2. cap. 9. & ſeqq.

Eulogius inſurgit pro SS. Martyrib.

III. Terribilis interitus Regis perſecutoris.

Verùm accidit inter hæc, ut cum idem Rex quadam die intuitus pendentia quædam ſtipitibus Sanctorum qui ea perſecutione paſſi fuerant corpora, præcepiſſet illa cremari; terribili Dei vindicta repentè ore eius obſtructo, lingua

Angelo percutiente repreſſa ita hæſerit palato, ut ultra fari non potuerit; ſicque in lectum deportatus, priuſquam rogus ſanctorum cadaverum extingueretur, ipſe vita defunctus ad æternum inferorum ignem deſcendit: relinquens ſucceſſorem regni Mahomad filium, æquè hoſtem Eccleſiæ: cuius perſecutionem ad plures annos prorogatam, & Chriſtianorum utriuſque ſexûs, & maximè Eccleſiaſticorum virorum, virginúmque Deo dicatarum, alacritatem in ſpontaneo ſubeundo martyrio, proſequitur etiam pluribus idem Eulogius[b] in ſuo Memoriali; quem tu de his conſulas.

[b] *Ibid. lib. 3.*

IV. CONCIL. MOGVNT. III. SVB RABANO.

Eodem anno habitam eſſe SYNODUM *Moguntiæ* (quæ dicenda eſt Tertia ſub Rabano earum quarum mentio inveniatur) & in eâ tractatum eſſe de abſolvendis quæſtionibus, tradunt veteres Annales à Pithœo editi. Sed quænam fuerint illæ quæſtiones, nuſquam mentio. Quo item anno Carolum Calvum Francorum Regem, filios fratris ſui Pipini, Pipinum & Carolum Regnum inquietantes cepiſſe, & attonſos detruſiſſe in monaſterium, Sigebertus tradit.

IESV CHRISTI
AN. 853.

LEONIS IV.
AN. 7.

LOTHAR. 13.

MICH. III. 12.

I. CONCIL. SUESSION IN CAUSA ORDINATORUM AB EBBONE RHEM.

ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo tertio, Indictione primâ, menſe Aprili, *Sueſſione* in Galliâ habitum eſt CONCILIUM viginti Epiſcoporum, nonullorúmque Abbatum, (inter quos fuit etiam *Lupus* Ferrarienſis, diœceſis Senonenſis, inſignis vir nominis) aliorúmque Clericorum; cui & Carolus Rex intereſſe voluit. Actum eſt in eo de causâ illorum, qui ordinati fuerãt ab Ebbone Rhemenſi Archiepiſcopo, qui primúm ſub Ludovico Imp ſede privatus, deinde operâ Lotharij ad modicum temporis ſpatium reſtitutus, complures in eadem Eccleſia clericos ordinaverat. Sed eo per Carolum Regem abire coacto, eodémque anno ſuperiori defuncto; qui in locum eius iam anteà fuerat ſubſtitutus Hincmarus, ordinatos ab eo recipere nolens, hanc Synodum celebrandam curavit, eaque ipſos deponi. Qui verò cum Ebbone poſt depoſitionem communicaverant Epiſcopi, veniam erroris deprecantes, pleniſſimè reſtituti ſunt: penitúſque cõfirmata Ebbonis deiectione, Hincmari oſtenſa eſt legitima electio & conſecratio. Hæc pluribus habentur enarrata à Flodoardo[a] in Hiſtoria Rhemenſis Eccleſiæ. Extantque[b] eiuſdem Synodi Acta integra; ſed malè inter probatas Synodos allecta, cùm ea iudicio Apoſtolicæ Sedis ſub Nicolao Papa caſſata prorsùs & abolita fuerint; ut dicetur ſuo loco, & ut ipſe Flodoardus eſt teſtis.

[a] *Flod. lib. 3. cap 11,* [b] *Tom. 3. Concil.*

ACTA EIUS CASSATA.

II.

Quamvis igitur, hæc ſic ibi geſta eſſe ſecundùm traditionem & auctoritatem Apoſtolicæ Sedis, Acta teſtãtur; tamẽ cùm hanc ſciret Hincmarus vix poſſe ſubſiſtere, conatus eſt à Leone Papa iteratis legationibus eorum obtinere confirmationem. Quam cùm ille denegaſſet, ab eius ſucceſſore Benedicto ſubripuit. Sed quod & hæc non in omnibus placeret; eamdem ipſe interpolando, quædam (ne fas!) addidit, quædam verò ſuſtulit, ut perhibent litteræ Nicolai, de quibus ſuo loco dicendum. Cæterùm præter illa, quæ de hac Synodo Sueſſionenſi cuſa habentur, reperiuntur[c] inſuper Capitula quædam, ad corrigenda nonnulla pravè geſta, & bona Eccleſiis ac Monaſteriis reſtituenda, eadémque ritè adminiſtranda; quæ ex petitione Synodi, Rex Carolus per univerſum Regnum ſuum miſſis legatis ſtatuit nota fieri. & executioni mandari.

CONATUS HINCMARI PRO EORUM CONFIRMATIONE

[c] *Rec Bar An. Tom. X. hoc an. ex cod. Ant. Aug.*

III. NORTHMANNI GALLIAS INFESTANT.

Hoc item anno Northmanni[e] per Ligerim fluvium venientes, Nannetenſem, Andegavenſem, & Turonenſem, aliaſque in circuitu civitates invaſerunt, omnia tam ſacra quàm profana, incendiis, cædibus, ac rapinis depopulantes: intérque alia Baſilicam S. Martini toto Orbe nominatiſſimam incenderunt; everſoque maiore monaſterio, centum illic & ſexdecim Monachos peremerunt. Tradunt hæc paucis Annales à Pithœo editi, nec non Regino, Sigebertus, & Otto Friſingenſis. Sed cladem Nannetenſem, qua intra Eccleſiam SS. Petri & Pauli perempti ſunt unà cum Epiſcopo Guhardo quamplurimi, clerici, monachi, laici, fuſius deſcripſit Bertrandus Argentræus[d] Gallicus ſcriptor; (licet contra prædictorum auctorum ſententiam, eam referat ad annum Domini octingenteſimum quadrageſimum tertium:) Turonenſem verò Odo Cluniacenſis Abbas, in libello de Tranſlatione S. Martini. Dei enim providentia factum eſt, ut antequàm civitas à barbaris invaderetur, S. Martini corpus inde ſublatum, ab eiuſdem Eccleſiæ clericis transferretur[e] primò Aurelianum: deinde Antiſiodorum, ubi quamplurimis coruſcavit miraculis. Quando verò rurſùm Turonos relatum fuerit, dicetur ſuo loco.

[d] *Argentr. lib. 2, Hiſt. Britan. 6* [e] *12*

RELIQUIAE S MARTINI LIBERATIAE FURORE NORTHMAN.

IV. CONCIL. ROM. PRO DISCIP. ECCLES.

Hoc item anno menſe Decembri, inchoata iam à Septembri Indictione ſecunda, anno Lotharij ex quo cum patre imperare cœpit trigeſimo ſeptimo, Ludovici verò ipſius filij quinto, (ut habet Anaſtaſius Bibliothecarius) celebrata eſt *Romæ* in baſilica S. Petri SYNODUS ſexaginta ſeptem Epiſcoporum; cui præfuit ipſe Leo Pontifex, interfuerúntque quatuor Eſpicopi Legati eorumdem Impp. Lotharij atque Ludovici. In qua poſt recitatos quadraginta duos canones, qui pertinerent ad diſciplinam Eccleſiaſticam & mores Fidelium, eoſdémque obſervari iuſſos; Anaſtaſius presbyter Cardinalis tituli S. Marcelli uno omnium conſenſu excommunicatus ac depoſitus eſt eò quòd parochiam ſuam per annos quinque contra antiquorum canonum definitiones deſeruiſſet, & adhuc in alienis moraretur; nec ad duo ipſius cauſa congregata Concilia literis Apoſtolicis accitus, & per tres legatos Epiſcopos invitatus, accedere voluiſſet. Hæc iſta geſta Anaſtaſius Bibliothecarius ſummatim perſtringit: ſed reperiuntur in pluribus antiquis codicibus, tum Anaſtaſij Cardinalis damnatio[e] memoratu digna, tum iidem quadraginta duo canones: quorum triginta ſeptem recitati ſunt ex Synodo item Romæ habita ſub Eugenio Papa, additis tamen ab ipſo Leone nonnullis: trigeſimus autem octauus ex Synodo Romæ habita ſub

ANAST. CARDIN. DEPOSITUS OB DESERTAM PAROCHIAM.

[e] *Recitat eam Bar. Ann. tom. X. hoc an. ex cod. Ant. Augu.*

Zacharia; reliqui ipſius Leonis integri, quorum nonnullos in corpus Canonum Grattanus & alij Collectores redegerunt.

V. FABULA DE PAPISSA IOANNA CONFUTATUR.

Hoc ipſo anno à Mariano Scoto falſiſſimè ponitur obitus Leonis Papæ, & ineptiſſimè ſubrogata aſſeritur mulier IOANNA nomine. Quoniam autem nullus penitùs ante eum inventus eſt auctor, qui de eiuſmodi portẽto meminerit, illúdque ab eo omnes alij poſteà exceperint, primò ſciendum eſt ipſum poſt ducentos & ampliùs annos vixiſſe & ſcripſiſſe: qui videlicet natus ſit (ut ipſe teſtatur) anno Chriſti milleſimo vigeſimo octavo, ſæculum reliquerit milleſimo quinquageſimo tertio, & milleſimo quinquageſimo ſexto ex Scotia in Germaniam veniens Coloniæ factus fuerit monachus, & milleſimo quinquageſimo nono Fuldæ ſe incluſerit; ubi ad decennium demoratus, poſteà Moguntię in eodem vitę genere perſeverans uſque ad obitum incluſus permãſerit: quem perveniſſe ad annum milleſimum octogeſimum ſextum, affirmat Dodechinus Abbas, qui ad eius Chronicon Appendicem addidit. Erant ea ipſa tempora, quibus Henricus Tertius Imp. (ut ipſe Marianus narrat) ſchiſmate cum ſuis ab Eccleſia Cahtolica deſciverat: cùm & promulgato à Gregorio Papa Septimo adverſùs clericos concubinarios decreto, complures ex illis (ut ait) delegerunt expelli potiùs ab Eccleſia, quàm concubinas expellere.

VI.

His adiungimus, quòd eodem tempore quo ſcribebat Marianus, iam de femina ordinata in ſede Conſtantinopolitana Patriarcha, fama ferretur, ut apertè conſtat ex epiſtola Leonis[f] Noni Romani Pontificis ad Michaëlem Patriarcham Conſtanſtinopolitatum & Leonem Acridanũ ſcripta (ut teſtatur) annos poſt mille & ferè viginti à Paſſione Chriſti; à Nativitate verò milleſimo quinquageſimo tertio. Porrò ea quæ ita erant fama vulgata de Eccleſia Conſtantinopolitana, converſa eſſe in Romanam Eccleſiam à ſchiſmaticis eam odio proſequentibus & calumniis proſcindentibus, atque ita ut accepit ipſe, eam fabulam Marianum eodem tempore ſcripſiſſe, quis non intelligat? Sed nec ipſum eam pro certo habuiſſe teſtantur verba quibus retulit. Licet enim in codice impreſſo Heroldi opera, qui mala fide locum hunc, cum aliis multis corrupit, abſolutè legatur, *Leoni ſucceſſit Ioanna mulier, annis duobus*; &c. tamẽ in ſcripto, codice ex quo prodiit prima editio, ita legitur, *Ioannes, qui, ut aſſeritur, fuit mulier.* Sicut & qui poſt Marianum elapſis triginta fermè annis, Sigebertus & ipſe ſchiſmaticus, in ſua Chronographia eandem deſcripſit fabulam, nulla aliqua utitur firma teſtificatione, ſed incerta tantùm fama ferri quod ſcribit, aſſerit. Ceterùm poſt hæc factum eſt ut plures alij eadem ſcripſerint. aliique alia addiderint, ut mendacia vires ſũmerent: adeò ut etiam pij viri res maiorum proſecuti. quæ de his invenerint, ab vſque delectu deſcripſerint.

f Leo X. ep. 1. cap. 25.

QUOD DE ECCLES. CONST. DICTUM, DE ROM. CREDITUM.

[Pleriqueomnes qui ſolis libris impreſſis uſi ſunt, in Marianum coniecere huius impoſturæ infamiam. Sed reclamant antiqui codices Manuſcripti, in quibus nihil tale reperiri teſtantur integerrimæ fidei viri Nicol. Seratius Rer. Moguntin. lib. 1. cap. 42. num XLI. & Aub. Miræus ad Chron. Sigeb. an 854. Quinimmò nec Sigebertum, nec Marr. Polonum huius fabulæ ullam prorsùs fecisse mentionnem, licet vulgó eius aſſertores prædicentur, manifeſtè probant eorum Chronica ex auto'rgaphis edita, illud a prædicto Miræo an. 1608. illud a Io. Cæſarean. 1616. Et ſanè ſcius, illa, etiam qui attenté autrà impreſſa conſideraverit, facilè ſentiet fucum. Pereant eiuſmodi adulteratores librorum; & maneat ſuus auctoribus nitor, Sedique Apoſtolicæ intemerata quam doctrinæ tam & perſonarum ſucceſſio.]

Sed ut rem propiùs agamus: Quomodò potuit hoc anno ingreſſus pon͂ feminæ poſt Leonis obitum, cùm conſtet ipſum Leonem vitam adhuc ad duos annos propagaſſe: id teſtante Anaſtaſio Bibliothecario, qui tunc Romæ præſens erat? Quo item modo Ioanna ſucceſſit, cùm item Anaſtaſius aſſerat Leoni ſtatim poſt ſex dies ſubſtitutum fuiſſe Benedictum? & quicùmque hoc tempore quacumque occaſione de ſucceſſione Romanorum Pontificum ſcripſerunt; Benedictum immediatè Leoni ſucceſſiſſe ponant: putà Lupus[g] Ferrarienſis Abbas, Nicolaus[h] Papa & acta Tullenſis Synodi paulò poſt habitæ? Rurſùm verò altum ubique ſilentium tanti temporis, de re tanta, tot emergentibus in tantum nefas declamandi occaſionibus, pluſquàm mille dixeris iuratos teſtes ad certam fidem faciendam de fabulæ falſitate. Certè quidem tam amici facinus horrendum deteſtando, querendo, dolendo, quàm inimici improperando, detrahendo, ſubſannando, centies proclamaſſent. Sed & quomodò Leo Nonus in Eccleſiæ Romanæ hoſtes ea de femina erecta in Patriarcham Conſtantinopolitanum obiicere auſus eſſet, ſi maiori infamia id fuiſſet in Eccleſia Romana perpetratum?

VII. MULTIMODA EIUS FALSITAS.

g Lup. Fer. ep. 103.
h Nicol. ep. 1. ſ. 8 9.

VIII ASSERTORES FABULÆ EX SE IPSIS CONFUTATI.

Quàm autem abſurdè fabulæ aſſertores inter ſe varia diverſaque ſcribentes, alter alterum deſtruit: dum alij ipſam confictam feminam Ioannam, nominatem anteà *Agnetem* dixere, alij *Gilbertam*, *Iſabellam* alij, ſeu *Margaritam*, vel etiam *Tuttam*, aut *Dorotheam*: prætereà quod alij natione Germanam, alij dixere Anglicanam. Rurſùm quanta diverſitas in nomine quod confinxerunt, vel leviter credideiunt Papiſſæ Ioannæ, dum alij eam vocant Ioannem Septimum, alij Octavum, alij verò Nonum, cùm tamẽ certiſſimè conſtet eoſdem legitimos fuiſſe Romanæ Eccleſiæ Pontifices Ioannem Septimum, Octavum, & Nonum: ſed & in tempore valde ſibi contrariantur, dum alij hoc anno octingenteſimo quinquageſimo tertio collocant, alij ſequenti, alij octingenteſimo quinquageſimo ſeptimo, octavo alij, quidam nongenteſimo quarto: præter eos qui eam ponunt poſt Martinum Primum anno Domini ſexcenteſimo quinquageſimo tertio, vel poſt Ioannem Quintum anno ſexcẽteſimo octogeſimo ſexto. In Sedis verò tempore quanta inter eos repugnantia, dum alij eam ſediſſe tradunt anno uno & menſe uno, & diebus quatuor, alij annis duobus, totidem menſibus, & diebus quatuor: alij duobus annis cum dimidio: duobus tantùm annis alij, alij verò tantùm quatuor menſibus? Denique quanta diverſitas in eiuſdem fabulæ narratione, dũ nec unus quidem reperitur qui conſentiat alteri imo omnes inter ſe diſſentiant, contradicantque ſibi invicem? Vt nulla penitùs hiſtoria ſit de nomine, loco tempore, & rebus quæ narrantur, adeò mendax variaque, & omni penitùs veriſimilitudine carens Sed qui curioſiùs hæc ſcire deſiderat: præter alios qui hoc inaniſſimum commentum egregiè antehàc refellerunt legat locupletem illum

commen-

Florim. Ræmundi liber de Papiſſ. Ioann. [adde Nicol Serar. Rer Mogũtin lib 1. cap 41 & 42.

ommẽtarium pietate & doctrina inſignis viri *Florimundi Ræmundi* Aginnenſis Aquitani, Regij Conſiliarij in ſupremo Senatu Burdegalenſi, cuius eſt inſcriptio *Error popularis de Ioanna Papiſſa*, quo ſic confecit monſtrum illud, ſcriptorum levitate formatum, & Novatorum induſtria phaleratum, ut eos pudeat quæ ſcripſerint vel ſomniaſſe.

X.

Hoc eodem anno mortuus ponitur *Aymo* Epiſcopus Halberſtatenſis ſcientia clarus; cuius extant complura ſcriptorum monumenta, ab aliis dinumerata.

IESV CHRISTI
An. 854.
LEONIS IV.
An. 8.
LOTHAR. 14.
MICH. III. 13.

I. Bello civili Dani conſumuntur.

ANno Chriſti octingenteſimo quinquageſimo quarto, Indictione ſecunda, (ut habet vetus Chronicon à Pithœo editum) orto civili bello inter Horich Regem Danorum ſive Northmannorum, & filium fratris Guduym, qui regno pulſus piraticam exercebat: iidem miſerabili modo conciderunt; de regia ſtirpe nonniſi puerulo remanente. Ita Dominus ſanctorum ſuorum iniurias ultus eſt, & adverſariis digna factis retribuit.

II. Concil. Conſt. pro damnatione Epiſcopi Syracus. a Nicol. ep. 9.

Quod ad res pertinet Orientis: hoc eodem anno *Conſtantinopoli* ab Ignatio Patriarcha celebratum eſt Concilium, in quo depoſitus eſt Gregorius Epiſcopus Syracuſanus: ita tamen ut aſſenſus Romani Pontificis requireretur: quo per Legatos à Leone Papa petito, diſtulit ille, donec pars altera audiretur, ipſoque anteà decedente, res ad ſucceſſorem delata eſt. Habet iſta Nicolaus, Papa in epiſtola a ad Michaëlem Imp. Quanta verò ex hac Gregorij depoſitione mala exorta fuerint, videbitur inferiùs ſuis locis. Cæterùm quòd Sicilia inſula ſub iuribus adhuc eſſet Orientis Imperatoris, quamvis occupata à Saracenis, primas cauſas vendicaverat ſibi Pathriarcha Conſtantinopolitanus: ita tamen, ut ſua Acta confirmatione indigere Apoſtolicæ Sedis non ignoraret.

III. Mich. Imp. corruptiſſ. mores.

Hoc item ipſum eſt planè tempus, quo idem Michaël Imp. poſtquàm exceſſit ex ephebis, quos habuerat tutores, partim à ſe amovens, partim occidens, matrem verò Theodoram Imperij curatricem piiſſimam feminam contemnens · inventis duobus ad omne malum illectoribus, ſceleſtiſſimo Pædagogo, & Barda fratre eiuſdem Theodoræ, redditus eſt novus Nero, illo antiquo non inferior aurigandi arte, nec libidine impar: perſimilis vero prodigalitate, atque ſævitia proximus. denique impietate ſuperior, cùm cinædos in honore habens, & ſacras eos veſtes induens cogebat res diuinas peragere, omniàque Pontificia munera, etiam publicè exercere: quorum principem *Gryllum* nomine, Patriarcham vocitabat, & reliquos undecim Metropolitas: ſe quoque unum è ſacerdotibus faciens, qui Præſul Coloniæ appellabatur: habebantque vaſa inaurata, & pretioſis lapidibus ornata. quæ aceto & ſinapi implentes, aliis porrigebant, adhunc modum ſacro ſancta myſteria irridentes. Qui & aliquando cùm in via occurriſſent S. Ignatio Patriarchæ, cũ ſacro Clero & ſupplicationibus præcedenti, non ſolùm non ceſſerunt, ſed vehementioribus citharatum, quibus uti conſeverant plauſibus, eos excipientes, maledictis etiã & turpibus probris laceſſiuerunt. Immo & idem impudẽtiſſimus Imperator quadam die matrem ſuam pientiſſimam feminam accerſivit, ut à Patriarcha benedictionem acciperet: quæ cùm ſumma religione ſe in terram proſtraſſet ad pedes Grylli, quem putabat eſſe Ignatium: nefarius ille ſurgens oppedit, verbaque turpia protulit: quod iniquo ferens animo Auguſta, execrationibus filium inſectata eſt, ipſúmque propediem divina providentia deſtitutum iri, quaſi prophetis, vaticinata eſt. Hæc modò Curopalates: cœtera poſteà.

Myſteriorum Chriſt. deriſus.

IESV CHRISTI
An 855.
BENED. III.
An. 1.
LOTHAR. 15.
MICH. III. 14.

I. Concil. Valent. contra hæret. a Tom. 3 Concil.

ANno Chriſti octingenteſimo quinquageſimo quinto, Indictione tertia, menſe Ianuario, celebrata eſt in Gallia Synodus Valentina a quatuordecim Epiſcoporum, Leone Papa adhuc vivente: quamvis in eius titulo apponatur Benedictus, qui nonniſi menſe Iulio ſubrogatus eſt in locum Leonis. Cæterùm occaſio Synodi congregandæ præcipua illa fuit, quòd Scoti quidam vagi homines (quorum magiſter Gotheſcalcus ille erat, quem damnatum vidimus in aliis Synodis) de prædeſtinatione & preſcientia Dei, déque gratia & libero arbitrio, pravas opiniones in vulgus ſpargere laborarent. Quibus occurrentes Epiſcopi nihil prætereà in Eccleſiam inducendum cenſuere, quàm quod ſanctiſſimi Patres docuiſſent olim in Africa, Concilio Carthaginienſi; in Galliis Arauſicano; nempè bonos nonniſi per gratiam Dei ſalvari, malos per ſuam damnari iniquitatem: nec ipſos malos (quod dicebant illi) ideò perire, quia boni eſſe non potuerunt, ſed quia eſſe noluerunt. Poſt hæc autem ad corrigenda mala, quæ per laicos Eccleſiis inferrentur, converſi Patres; imprimis ſtatuerunt, ne qui nominarentur à Regibus Epiſcopi, ita indiſcuſſi reciperentur, ſed de eorum doctrina atque moribus diligentiſſimum haberetur examen. Vetuerunt inſuper, ne utraque pars litigantium iurare ſimul compelleretur, cùm eſſet neceſſe alteram periurare. Sed & qui creverat graui animarum damno in populo Francorum abuſus, ut cauſæ ſæpiùs duello dirimerentur; ne inolitum ſcelus ulteriùs patraretur, cononica cenſura cohibuêre; ſtatuentes ut qui alterum occideret, ſeu vulneribus debilem redderet, velut homicida nequiſſimus, & latro cruentus, ab Eccleſia, & omnium Fidelium cœtu ſeparatus, ad agendam pœnitentiam modis omnibus compelleretur: ille ve qui occi-

Duella prohibita.

ſus eſſet, tanquam ſui homicida, & propriæ mortis ſpontaneus appetitor, Dominicæ oblationis commemoratione privaretur, nec cadaver eius, iuxta ſanctorum canonum decretum, cum pſalmis vel orationibus ad ſepulturam deduceretur. Alia quoque ad curam Epiſcoporum ſpectantia ſtatuerunt; editis in univerſum canonibus viginti tribus, quos tu conſulas: ac præſentia ex iis deplores tempora, quibus Eccleſia nimia Principum licentia graviſſimè affligabatur.

II. b Tom. 3. Concil. CONCIL. TICIN. PRO LIBERTATE ECCLES.

Eodem item anno menſe Februario, *Ticini* aliud Epiſcoporum CONCILIVM b celebratum eſt Ludovici Imp. monitu, in quo inter alia ab eodem Imp. reſtituta eſt (ſaltem nomine tenùs) Epiſcopis licentia, omnia ſecundum canones diſponendi: cum iſtis calamitoſis temporibus uſu-veniſſet, ut quę Epiſcopi vellent in Eccleſia ordinari, non ut olim ab ipſis ſacerdotali auctoritate conſtituerentur, ſed per capita digeſta mitterentur in Palatium probanda à Principibus.

III. LUDOV. IMP. ROMAM VENIT OB DISSENSIONEM MAGISTOR. MILIT.

Poſt hæc vero, cùm apud eundem Ludovicum Daniel quidam Magiſter militum Romæ invidia ductus aduersùs Gratianum eminentiſſimum Magiſtrum militum, & Romani Palatii egregium Superinſtã & Cõſiliarium (ut eum indigitat Anaſtaſius) ipſum calũnioſè accuſaſſet, quòd vellet excuſſo Francorum iugo Græcos Romam evocare: his Imperator cõmotus, Romam ſe concito gradu contulit. Vbi in Conventu Romanorum ſimul & Francorum, præſente quoque Leone Papa, habita exactiſſima de eadem cauſa quæſtione, Gratianus innocens repertus eſt criminis iniuncti, & Daniel propria confeſſione impoſtor detectus, Gratiano ex libito puniendus eſt traditus, & ab eodem mox Imperatori precariò petenti conceſſus. Hæc ex Anaſtaſio, qui interfuit.

IV. LEON PP. OBITUS.

Cùm autem Imperator Ticinum receſſiſſet, *Leo* Pontifex non poſt multos dies, decimo ſexto Calendas Auguſti ex hac vita migravit, ſepultuſque eſt in Eccleſia S. Petri, cùm ſediſſet annos octo, menſes tres, & dies quinque, ut habet Anaſtaſius: qui præter ea quæ ex ipſo de eodem Pontifice ſummatim retulimus, aliaque quę addit de ipſius cultu SS. Martyrum, ædificatione ac reparatione Eccleſiarum atque monaſteriorum, doniſque eiſdem collatis, nec non de munere prædicationis, quo multos ad cognitionem veritatis perduxit: meminit quoque *Crucis*, quam ex more antiquo Subdiaconi ante equum Romani Pontificis ferre ſolerent: quam (ut ait) Leo renovatam, auro & gemmis ornavit.

DE CRUCE FERRI SOLITA ANTE PONTIF.

Additque, ipſum Octavam Aſſumptionis ſanctiſſimæ Dei Genitricis diem, quam minimè Roma anteà colebat, vigiliis ſacris, matutiniſque celebrari præcepiſſe. Porrò idem Pontifex relatus eſt inter Sanctos in Tabulas Eccleſiaſticas. Cuius extat c Epiſtola ad Epiſcopos Britanniæ, qua reſpondet conſultationi ab iis ex Synodo factæ de quibuſdam rebus Eccleſiaſticis: ex quà etiam aliqua apud diverſos Canonum collectores reperiuntur, ac præcipuè decretum illud d quo Leo declaravit, quorum Conciliorum canonibus, quorúmque Pontificum decretalibus epiſtolis, uti in iudiciis moris hactenus fuiſſet. Extant verò inſuper aliarum eiuſdem Leonis epiſtolarum fragmenta apud Gratianum, ſeu alios Canonum Collectores

Tom. 2. c Epiſt. Rom. Pont.

d Digeſt. cap. 1.

itémque Sermo, ſive Homilia e, quam per provincias ad Epiſcopos miſit, ut ab iiſdem in Synodis diœceſanis recitaretur ſibi ſubditis preſbyteris animarum curam gerentibus, quo cunctis innoteſceret, quæ eſſent ſui muneris. Eſtque in epiſtola f Lupi Ferrarienſis ad Benedictum Leonis ſucceſſorem, mentio legationis ab eodem Lupo ad Leonem ſuſceptæ; quamvis quæ illius cauſa fuerit, præter viſitationem Liminum Apoſtolorum, nihil reperiatur ſcriptis proditum. Denique recitat Ioannes g Diaconus temporis huius ſcriptor, quædam miranda quæ ſub hoc eodem Leone Papa contigerunt, in monaſterio S. Gregrorij ad Clivum Scauri, adversùs eiuſdem monaſterij Præpoſitum, qui chartulas quaſdam monaſterij diſtrahens; extraneis vendidiſſet: itémque adverſus alium Præfectum, qui eleemoſinas à S. Gregorio fieri conſtitutas, licèt monachorum utilitati conſulere arbitraretur, dimiſſet.

e Hei. [illegible] Tom. X. hoc an. [illegible] Varr.

f Lup. ep. 103.

g Ioan. Diac. in Vit. S. Greg. lib. 4. cap. lib.

V. BENED. III. PAPA CREATUR

Leone defuncto, totius Cleri, Senatus, Populique conſenſu, BENEDICTUS, huius nominis Tertius, patria Romanus, Petri filius, vir ſanctiſſimus, omnibuſque virtutibus præditus, ex preſbytero tituli Calliſti diù reluctatus invitè Summus creatus eſt Pontifex. Verùm mox factione Legatorum, qui delecti fuerant ad ferendum ex more Imperatoribus decretum electionis Benedicti, aliorumque pravorum omnis generis hominum conatu, ſed & conſenſu Legatorum à Ludovico Imp. Romam miſſorum: *Anaſtaſius* ille Preſbyter tituli S. Marcelli, quem à Leone excommunicatum in Synodo atque depoſitum ſuperius vidimus, Romam deductus, primò baſilicam S. Petri ſacrilegè invadés, Imagines ſacras exturbavit, cõfregit, combuſſitque: deinde ad Lateranenſe Patriarchium properans, ſeſe in ſolium Pontificium intruſit, eiecto Benedicto, ac poſt multa convicia & verbera cuſtodiæ mancipato. Sed reſiſtentibus magna conſtantia Epiſcopis, una cum Clero Populoque Romano; iidem Imperatoris Legati poſt triduum coacti ſunt Anaſtaſium expellere, & poſt indictum pro Eccleſiæ unitate triduanum ieiunium, Benedicto ſe reconciliare, qui quidem, factioſis ad pedes eius proſtratis in gratiam receptis, in baſilica S. Petri conſecratus eſt magna omnium exultatione. Narrantur hæc fuſiùs ab Anaſtaſio Bibliothecario, qui aderat. Fuit verò iſte peſſimus conatus Ludovici Imperatoris, qui cernens in electione Romani Pontificis nullam haberi rationem ipſius, ſtuduit in odium Romani Cleri, liberis ſuffragiis eligentis Pontificem, provehere in ſedem Apoſtolicam hominem illum perditiſſimum, qui diu multúmque iſta molitus fuerat.

ANASTASII PSEUDOPAPAE SCELERA, ET EXPULSIO.

VI. LOTHARIUS IMP. FACTUS MONACH. MORITUR

Eodem anno (ut Regino, & alij tradunt) Lotharius Aug. relicto Imperio, atque Regno filiis diuiſo, Ludovico Imperatori Italiam, Lothario regnum quod in Francia poſſidebat (præter prouinciam Carolo traditam) dedit: ceteriſque rebus cunctis benè diſpoſitis, abdicans ſe ab omnibus humanis curis, Prumiacenſe ingreſſus monaſterium, coma depoſita factus eſt monachus. Demùm eodem anno, quarto, ſivè (ut alij tradunt) ſexto Calendas Octobris ſpiritum Deo reddidit. Laudatus invenitur à Rabono in libro de Anima, & ab Angelomo in præfatione in Cantica

VII

Quod ad res pertinet Orientales: hoc eodem

anno

THEODORA AUG. DETRUSA IN MONASTERIUM.

anno Michaël Imp. ut liberas in omnibus malis agendis habenas Imperij poſſideret matrem ſuam Theodoram Auguſtam, ſanctiſſimam feminam, (quod ea cùm ipsum, tum fratrem ſuum Bardam omnium Imperatoris ſcelerum architectum, ſeverè ſæpiùs reprehenderet (detonſam una cum filiabus detruſit in monaſterium, poſtquàm annos quatuor decim cum ea imperaſſet: omniſque rerum adminiſtratio ad unum Bardam delata eſt. Hæc Curopalates.

IESV CHRISTI
AN. 856.
BENED. III.
AN. 2.
LVDOV. II. 1.
MICH. III. 15.

I. PESTILENTIA FAUCIUM.

ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo ſexto, Indictione quarta: die quinta menſis Ianuarij, Tiberim fluvium immenſum excreſcentem, Vrbem dirè vexaſſe traditur ab Anaſtaſio. Secuta eſt peſtis; quæ quod fluxione guttur obſtrueret, *Peſtilentia Faucium* dicta eſt: cuius etiam meminit Ioannes Diaconus temporis huius ſcriptor, ad finem Rerum geſtarum S. Gregorii Papæ, agens de quibuſdam mirandis, quæ tunc in exitu nonullorum monachorum ibi contigerunt.

II. MICH. IMP. LEGATIO, ET REGIS LAZOR. PEREGRINATIO ROMAM.

Sed & eodem anno Michaëlem Imp. Legationem Romam ad novum Pontificem miſiſſe cũ muneribus, pariterque Regem Lazorum pietatis ergo ad Limina Apoſtolorum venientem præclara dona S. Petro obtuliſſe, aurúmque Epiſcopis ac reliquis ex clero, nec non & optimatibus, populo verò argentum minutum diſtribuiſſe, Anaſtaſius tradit. Quo etiam tempore Patriarcha Conſtantinopolitanus Ignatius ad eumdem Pontificem miſit Acta Synodalia, quibus probaretur legitimè facta Gregorii Syracuſani Epiſcopi depoſitio, de qua ſuperiùs quam Benedictus, cauſa diligentius cognita, præſente ipſo Gregorio confirmavit: ut patet ex literis Nicolai Papæ ad Photium poſteà ſcriptis.

II. CONVEN. CARISIACEN. PRO REFORM. MORUM.

Intereà vero cùm in Gallia undique ebullirent factiones, ſubditorumque rebelliones adverſus Carolum Calvum Regem; increbreſcentque ubique latrocinia, deprædationes, cædes; ad hæc omnia evellenda, idem Carolus hoc anno menſe Februarii *Conventum* Epiſcoporum ac Procerum habuit in villa *Cariſiaco*; ex quo eiuſdem Regis ſcripta eſt exhortatio [a] ad omnes Epiſcopos & Comites ſui Regni, ut quique in ſuis Parochiis & iuriſdictionibus hæc mala emendari, atque hominum mores in melius reformari curarent: miſſaque ſunt Capitula nonnulla ad conciliandos ſibi populos defectionem parantes, quæ extant. Reperitur apud Lupum [b] Ferrarienſem Abbatem una ex illis admonitionibus, quas idem Rex per Epiſcopos ſingulos ad populum ſibi ſubditum ſcribi præcepit; ut abſtinerent à peccatis, precipuè verò à factionibus atque deprædationibus. Fuitque etiam in his laborandum Benedicto Papæ; cuius extat [c] epiſtola ad Epiſcopos Regni Caroli adverſus Hubertum ſubdiaconum, homicidam, adulterum, ac monaſteriorum deprædatorem.

a *Rec. Bar. Annal. To. X. hoc an. ex eod. Ant. Aug.*

b *Lup. ep.* 100.

c *Rec. Bar. ubi ſup. ex eod. cod.*

IV. RABANI OBITUS, ET SCRIPTA.

Hoc eodem anno, die quarta Februarii, defunctus eſt *Rabanus* Archiepiſcopus Moguntinus, cùm ſediſſet annos novem, menſem unum & dies quatuor. Ita vetus Chronicon à Pithœo editum: ex quo erroris arguitur Trithemius, dum eum defunctum dicit anno ſuperiori, Indictione tertia. Emicuit hoc tempore Rabanus, ut fulgentiſſimum ſidus; cuius quæ extant ſcripta, tamquam lucis radii, excellentiam demonſtrant auctoris. Quem quidem Trithemius aſſerit, præter opuſcula tam carmine quàm ſoluta oratione conſcripta, univerſam Scripturam Sanctam à principio uſque ad finem feliciter explanaſſe virum planè omni literarum genere egregie excultum, triúmque linguarum Hebraicæ, Grecæ, & Latinæ peritiſſimum. Vt merito Germania gloriari poſſit, ſuum haud adeò imparem magnis habuiſſe Doctorem.

IESV CHRISTI
AN. 857.
BENED. III.
AN. 3.
LVDOV. II. 2.
MICH. III. 16.

I. APOLOGETICUS EULOGII PRO SS. MARTYRIBUS.

ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo ſeptimo, Indictione quinta, ſævìente adhuc perſecutione Saracenorum in Eccleſiam Cordubenſem, cùm S. Eulogius iam abſolviſſet tres libros Memorialis Sanctorum, haberétque in animo recentium Martyrum certamen pariter deſcribere; nonnullorum calumniantium ſtrepitu motus, coactus eſt (ut ipſe teſtatur) Hiſtoriam in Apologeticum commutare. Tota namque in illud vis diaboli ſe cõvertit, ut qui annis ſingulis illuſtrari ſanguine Martyrum CHRISTI Eccleſiam ægré ferret, ore Miniſtrorum ſuorum illud in vulgus ſpargeret, hos omnes gladio cæſos nequaquam dignos eſſe, qui in numerum Martyrum referrentur, quod non ſicut antiqui Martyres a cultoribus Idolorum occiderentur, neque, dum paterentur, miraculis coruſcarent, nec denique diverſis tormentorum generibus cruciarentur, ſed ictu gladii certamen citò abſolverent. Quæ omnia ab Eulogio potentiſſimè ſunt confutata, ne hotum occaſione tepeſceret in cordibus credentium ardor fidei, & fortitudo langueſceret Confeſſorum.

II. CONCILII MOGUNT. DE IURIB. ECCLES.

Hoc eodem anno circa Calendas Octobris celebratum eſt CONCILIUM apud *Moguntiam*, præſidente Carolo Rabani ſucceſſore; in quo actum eſt de Iuribus Eccleſiaſticis. Sed & præſentata eſt epiſtola Gunthari Colonienſis Epiſcopi ad Altfridum Epiſcopum ſcripta, ubi agebatur de prodigioſo fulmine, ignei draconis inſtar, quod in Eccleſiam cadens, ubi conferta eſſet immenſa populi multitudo, ex omnibus illis tres homines ad tria diverſa altaria exiſtentes uno ictu necavit. atque ſex alios eodem impetu proſtravit. Habent hæc veteres Francorum Annales: Acta verò Concilii exciderunt.

CONVENTUS S. QUINTINI.

Ceterùm hoc pariter anno habitus eſt *Conventus* apud *S. Quintinum*; in quô Carolus Calvus

ſicut cum fratre Ludovico pacem & concordiam tenuit inoffenſam, ita cum nepotibus fratruelibus Lotharij filiis cuſtodire velle profeſſus eſt, ſtatutis ea de re quibuſdam capitibus, quæ continet ſcriptus codex Antonii Auguſtini in Vaticanam Bibliothecam illatus.

IESV CHRISTI
AN. 858.
NICOLAI
AN. 1.
LVDOVICI. II. 3.
MICH. III. 17.

I. BENED. PP. OBITUS. NICOLAI SUBROGATIO.

ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo octavo, Indictione ſexta, *Benedictus* Papa mortuus eſt die decima ſexta Februarij, poſtquam ſediſſet annos duos, menſes ſex, dies decem; delatuſque eſt ad ſepulturam in Eccleſiā S. Petri, Diaconorum humeris. Inter quos fuit NICOLAUS, qui omnium conſenſu ei ſucceſſit in Pontificatu, natus Romæ ex patre Theodoro nobiliſſimo viro, prædituſque omnibus virtutibus, atque doctrina & ſanctitate inſignis: qui in baſilica S. Dionyſij electus, aufugiens ne conſecraretur, è latebris extractus, apud S. Petrum conſecratus eſt præſente Ludovico Imperatore, & cum hymnis & canticis in Patriarchium Lateranenſe deductus. Habet iſta Anaſtaſius Bibliothecarius, miris Nicolaum laudibus extollens. Additque præterea de Imperatoris humillimis erga illum obſequiis, nempe quod cum Imperator Vrbe diſceſſiſſet, & ad eum Pontifex viſitationis cauſa adveniſſet, ipſi occurens Imperator, equum quo is vehebatur, pedes ipſe freno duxerit, quantum ſagittæ iactus extenditur, idémque rurſum in reditu Pontificis in Vrbem præſtiterit. IMP. PEDES EQUŪ PONTIF. FRENO DUCIT.

II. LEGATIO GALLORŪ AD LUDO. REG. ADVERSUS CAROL.

Hoc eodem anno, perſeverante infeliciſſimo ſtatu Galliarum, cum omnia prædonibus factioſiſque hominibus plena eſſent; nulluſque locus legibus Eccleſiaſticis vel civilibus eſſet, ſcelerata licentia omnia ſibi vendicante; Edelharcus Abbas & Otho Comes venerunt in Germaniam ad Ludovicum Regem, poſtulantes ut populo periclitanti, & in anguſtia poſito ſubveniret: quod niſi celeriter faceret, à Paganis cum periculo Chriſtianitatis auxilium quæſituri eſſent, quod tyrannidem Caroli, horum omnium malorum cauſam, diutius ferre non poſſent. Hæc vetus Francorum Chronicon à Pithœo editum, ſed ab auctore huius temporis conſcriptum. Vbi pariter inſinuatur, Ludouicum diù ancipitem, tandem ſuorum conſilio veniſſe in Regnum Caroli fratris, ut tot malis mederetur. Cùm autem primum omnium *Concilium* Epiſcoporum indixiſſet *Rhemis*; qui ſub Carolo erant Epiſcopi provinciarum Rhemenſis & Rotomagenſis, ſuſpectum habentes illius adventum, ſeorſum *convenerunt* menſe Novembri in *Villa Cariſiaco* [a]; unde ad eum ſcripſerunt epiſtolam, qua ſe excuſantes, cur non potuerint ad illum accedere, inſigni ſacerdotali libertate egregiam plane ac varia doctrina refertam addiderunt prolixam admonitionem [a], quibus

[a] *Rec. Car. Ann. Tom. X. hoc an. ex eo. An. Augoſt.*

modis qui ad reſtaurationem Eccleſiæ & ſalutem populi adveniſſe iactaret, eam operari deberet, reſque ipſe ſuas ſuique regni curare, quæ non minus emendatione indigerent: multaque ſubiunxerunt de libertate Eccleſiarum, rerumque atque miniſtrorum illarum, divinitus inſtitura, quam boni Reges intemeratam cuſtodire debeant, non tyrannicè minuere, vel contemnere. ADMONITIO EPIS. AD LUDO.

III. CAROL. AD PONT. ET IMP. QUERITUR ADVERSUS FRATREM.

Verum minimè his acquieſcens Ludovicus, ſed potius factioſis hominibus obaudiens, ſe ad arma convertit, & adverſus Carolum potentem duxit exercitum; cui ſe Carolus imparem ſentiens; cum paucis clam ſe à ſuis copiis ſubduxit, quæ mox ad Ludovicum defecerunt. Sed inter hæc nunciata rebellione Sorabica, idem Ludovicus coactus eſt ad propria reverti, poſtquam eius adventus multa mala Regno Caroli, ipſiſque Eccleſiis attuliſſet. Cæterum Carolus rebus ſuis conſulturus, Legatos miſit in Italiam ad Ludovicum nepotem Imperatorem, & ad Nicolaum Romanum Pontificem, expoſtulans de Ludovico fratre, qui nón læſus Regnum ſuum aggreſſus eſſet: qui ambo literis Ludovicum Regem monuerunt, ne quid in regnum alienum præſumeret: ipſe verò iis receptis, legavit pariter ad eoſdem in Italiam Othonem Fuldenſem Abbatem, qui ſuam rectam in omnibus intentionem inſinuaret. Hæc idem vetus Francorum Chronicon: quæ in annum ſequentem propagata ſunt.

IV. IGNAT. CONST. INIVSTE RELEGATUR.

Quod ad res pertinet Orientalis Eccleſiæ; hoc ipſo anno, cùm Ignatius Conſtantinopolitanus Patriarcha duodecimum inchoaſſet ſedis ſuæ, quod Bardam Patricium, penes quem ſumma erat adminiſtrationis Imperii, poſt ſæpè fruſtra iteratas monitiones, à ſacratiſſimi Corporis Domini communione repuliſſet, ob uxoris inſontis repudium, & cum cognata ſibi ſponſa conſuetudinem; eiuſdem Bardæ factione calumnioſè accuſatus de conſpiratione adverſus Imperatorem, è throno impiè depoſitus eſt atque in inſulam Terebinthum relegatus. Vbi cum perſuaderi numquam potuiſſet, ut libellum daret renunciationis ſedis Patriarchalis; poſt multas vexationes, & varios cruciatus, ad extremum in Copronymi ſepulchro incluſus eſt ſub cuſtodia crudeliſſimorum hominum: ſed inde furtim à pio quodam viro ſublatus, iterumque captus, multiplices paſſus eſt locorum mutationes: complureſque alii Epiſcopi ſimilia pertulere, eo quod nollent alium recipere Patriarcham. Attamen poſtmodum cedentes plurimi minis, multi pollicitationibus illecti, obſecuti ſunt Bardæ, in locum Ignatij Patriarcham ſufficienti *Photium* eunuchum, qui erat Imperatori à Secretis, magnaque apud illum gratia pollebat, quod ipſius Imperatoris ſoror Irene nupta eſſet Sergio Patricio Photij germano. Hæc Ioannes Curopalates; à quo Cedrenus, & alii recentiores exceperunt: ipſi quidem omnia in unum colligentes, quæ magna ex parte noſcuntur geſta ſequenti anno.

V. PHOTIUS INTRUDITUR.

De quibus diſtinctius agens Niceta in Vita eiuſdem Ignatii, primum de Photio ait illum nobilitate fuiſſe inſignem, Protoſpathariorum dignitate, munere à ſecreti. Imperatori divitiis pollentem, ſcientiis ſæcularibus diſertiſſimum, atque etiam antiquis hac ex parte com-

parandum, ſacrarum vero literarum expertem; hominem gloriæ appetentiſſimum, ſexque diebus ex laico transformatum in Patriarcham, nimirum prima die monachum effectum, ſecunda anagnoſtem, tertia ſubdiaconum, quarta diaconum, quinta Preſbyterum, ſexta denique Patriarcham: conſecratumque eſſe à Gregorio illo Syracuſano excommunicato, de quo ſuperius actum eſt, ipſo die Natalis Domini. Iſta Nicetas: reliqua ſequenti anno. Cæterùm hic initium magnæ tragœdiæ, quæ plurimis actibus ad multorum annorum curricula propagata, cuncta gemitibus repleuit atque doloribus.

IESV CHRISTI
AN. 859.
NICOLAI
AN. 2.
LVDOVICI II. 4
MICH. III. 18.

I. SS. EULOGII ET LEOCRITIAE MARTYR.

ANNO Domini octingenteſimo quinquageſimo nono, Indictione ſeptima, die undecima Martij, magnus ille promotor Martyrum, debellator Mahometanæ impietatis, *S. Eulogius* deſignatus olim Toletanus Antiſtes, presbyter vero exiſtens Eccleſiæ Cordubenſis cuius ſæpè facta eſt mentio, martyrio coronatus migravit in cælum: addita ad palmam *Leocritia* virgine Mahometanæ gentis ſobole, ſed in CHRISTO renata, & prædicatione Eulogii ad martyrium roborata. Quæ quomodo ſe habuerint, pluribus narrat Alvarus eius temporis ſcriptor in Vita eiuſdem S. Eulogii: meminitque deipſius cadavere in flumen proiecto, (cujuſmodi ſupplicium commune fermè fuit omnibus qui hac perſecutione paſſi ſunt) & columba candidiſſima ſuper ipſum quieſcente; déque ſolemniis in funeribus Chriſtianorum exhiberi ſolitis, divinitus eidem impertitis. Cuius corpus, necnon prædictæ S. Leocritiæ, poſtea ſub Adefonſo Magno Rege Gallicæ traſlata fuere Ovetum, & miraculis coruſcavere. Cæterùm cùm toto fermè terrarum orbe dominarentur impii Mahometani, nullo alio loco (quod ſciatur) niſi Cordubæ, ita enituit frequens in perferendo martyrio Chriſtiana conſtantia; reliquis alibi non audentibus aduerſus Saracenorum obloqui impietatem, ſatis habentibus, ſi ab illis permitterentur Chriſtiani vivere.

II. LEGATIO EPISCOP. GAL. AD LUDOV. REGEM. PRO PACE INTER FRATRES.

Quod ad res Francorum ſpectat; hoc eodem anno Ludovicus Rex Germaniæ perterritus literis Epiſcoporum regni Caroli Calvi, quibus eum acriter redarguerant de ipſius in Gallias graſſatione, expetiit ab illis ut Legatos mitterent, cum quibus quæ pacis eſſent in commune tractare poſſet, & abſolutionem eorum quæ peccaſſet, percipere. Quamobrem iidem Epiſcopi, una cum illis qui ſub Lothario Imperatore Lotharij filio erant, in Mediomatricum civitatem menſe Maio convenientes, nobiliſſimam ad eum Vuormatiam ornaverunt legationem trium Archiepiſcoporum, Hincmari Rhemenſis, Guntharij Agrippinenſis, & Vvenilonis Rotomagenſis, aliorumque ſex Epiſcoporum, quibus Commonitorium [a] dederunt (ita vocabant, quæ legatis dabantur ſcripta præcepta) quo modo Ludovicum pœnitentem, ac promittentem cum fratre & nepote pacem ſervare, factioſoſque homines à ſe expellere, atque unitatem Eccleſiæ procurare, abſolvere deberent. Id autem ex parte factum eſſe, docet eorumdem Legatorum relatio. Sed & annuiſſe apparet in eo Ludovicum Epiſcopis, ut ad mutuum colloquium conveniret cum Carolo & Lothario. Siquidem vetus Pithœi Chronicon teſtatur, eoſdem præſenti anno in inſula quadam Rheni cum æquo numero Principum ſuorum ex adverſa parte nominatim expreſſorum navigio vectos conveniſſe, reliquo ſingulorum comitatu ſuper litus ex utraque parte fluminis conſiſtente: ibique poſt multam utrinque diſputationem, indicto conuentu in commune habendo, ſingulos ad ſua remeaſſe.

REGEM. CONVENIUNT IN INSULA.

III. TULLENSE GENER CONCIL. IN CAUSA VVENILONIS PRODITORIS. &c.

Fuit autem interea curæ, iiſdem Carolo & Lothario Regibus, ut ex duodecim ſibi ſubiectis Provinciis Galliarum, hoc eodem anno menſe Iulio apud *Tullum* in villa *Saponarias* dicta celebraretur CONCILIUM, quod ab ipſis vocatum eſt generale. Cuius cogendi cum multæ cauſæ præceſſiſſent, potiſſima fuit proditio Vvenilonis Archiepiſcopi Senonenſis, qui deficiens à Carolo ad Ludovicum, hunc aduerſus illum acrius impulerat. Actum tamen antea eſt ex more de fide Catholica, & rurſum condemnati errores Gotheſcalci Prædeſtinatiani, quem in aliis iam antea Conciliis damnatum vidimus. Ait enim Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus in epiſtola nuncupatoria ad commentarium ab ipſo editum contra eundem Gotheſcalum, in hac Tullenſi Synodo oblata fuiſſe à Remigio Lugdunenſi Archiepiſcopo capita quædam de erroribus Gotheſcalci Carolo Regi; Carolum autem dediſſe illa Hincmaro, ut reſponderet: quod egregiè ipſe præſtitit tribus libris eo argumento conſcriptis. Habenturque præterea apud Flodoardum [b] duæ eiuſdem epiſtolæ valdè prolixæ, ad eundem Regem ſcriptæ de iiſdem erroribus. Sed & tractatum eſſe in hac Synodo de reſtauratione pacis inter Ludovicum & Carolum Reges, necnon de unione ac reformatione Eccleſiarum; conſtat ex ipſius Actis [c], quæ extant.

IV. ALIA GESTA IN SYNODO.

Quod vero ad Vvenilonem ſpectat, adverſus eum Carolus ipſe Rex libellum Synodo propria manu obtulit: electique ſunt Iudices in ea cauſa, quatuor Archiepiſcopi, Lugdunenſis, Rotomagenſis, Turonenſis; & Bituricenſis; qui ad Vvenilonem literas ex Synodo dantes, diem ei dixerunt. Scripſitque præterea Synodus epiſtolam ad Britanniæ Epiſcopos, qui ſchiſmate ſe diviſerant à ſuo Metropolitano Turonenſi: itemque aliam ad ſeditioſos, factioſorumque principes, quorum effreni licentia omnes provinciæ turbabantur: Nihil prætermittentes Patres, quo omnes ad debitam obedientiam & pœnitentiam reducerent. Ac denique ſtatuti ſunt canones ſexdecim, ex quibus ſex priores mutuati noſcuntur ex Concilio Valentino, reliqui ſuperadditi: inter quos ſaluberrimè inſtitutos, ille laude digniſſimus, qui de Scholis ſanctarum Scripturarum, & humanæ literaturæ inſtituendis eſt conditus, cùm necdum impletum eſſet quod haud pridem in præ-

DE SCHOLIS INSTITUENDIS.

[a] Rec. Bar. Ann. Tom. X. hoc an. ex c. Ant. Aug. & M. Ant. Mureti.

[b] Flod. Hiſt. Rhem. lib. 3. cap. 15. & 16.

[c] Rec Bar. Tom. X. hoc. an. ex cod. Ant. Aug.

IGNATIUS FILIUS IMP. CREATUR EPISCOP. CONST.

ropalatæ Imp. qui poſt depoſitionem patris à Leone Armeno factam (ut ſuo loco dictum eſt) genitalibus privatus in monaſterium detruſus fuerat; unde modò in ſedem Conſtantinopolitanam evectus eſt. Extántque res geſtæ ipſius, fideliſſime ſcriptæ à Nicetâ cognomento David huius temporis auctore. De eiuſdem verò legitimâ promotione, ac virtutibus quibus tanto throno dignus viſus eſt, ſcripſiſſe Michaëlem Imp. litteras ad Leonem Papam teſtatur Nicolaus Pontifex in epiſtolâ ad eumdem Imp. poſt annos fermè duodecim datâ, cùm idem Ignatius à Patriarchatu fuit eiectus.

IESU CHRISTI
AN. 848.
LEONIS IV.
AN. 2.
LOTHAR. 8.
MICH. III. 7.

I. ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo octavo, Indictione undecimâ, inchoato, Leo Papa agens in Pontificatu annum ſecundum opus ingens à Leone Tertio tentatum aggreſſus eſt; nimirùm ut novam conſtruens civitatem, mœnibus ambiret baſilicam S. Petri, ne Saracenorum ampliùs pateret incurſibus: ad quod opus Imperator Lotharius, ac fratres Reges Francorum, non modicam miniſtrarunt pecuniam; ut tradit de his agens Anaſtaſius, qui huius operis inchoationem refert ad principium Indictionis duodecimæ, quæ incipit hoc anno menſe Septembri.

II. CONCIL. MOGUNT. II. SUB RABANO.

Eodem anno circa Calendas Octobris (ut tradunt antiqui Francorum Annales à Pithœo editi iuſſu Regis Ludovici celebrata eſt Secunda SYNODUS MOGUNTINA ſub Rabano Archiepiſcopo: in quâ inter alia damnatus eſt, & Regno Ludovici excedere iuſſus, *Gotheſcalcus* quidam presbyter, de prædeſtinatione Dei prava ſentiens. Agit pariter de his Trithemius in Chronico Hirſaugienſi: ſed in eo errat, quod ait iuſſu Lotharij Imp. conveniſſe Epiſcopos; cùm id factum per Ludovicum Regem iidem Annales tradant: quem & aiunt in eodem conventu Legatos fratrum ſuorum, & Northmannorum, Sclavorúmque, ſuſcepiſſe, audiviſſe, & abſolviſſe. Certum eſt enim; nullam Lotharium facultatem habuiſſe diſponendi aliquid in Regno Germaniæ ſpectante ad Ludovicum.

III. DE GOTHESCALCI MORIBUS, ET ERRORIBUS.

a *Flor. lib. 3. cap. 3.*

Ceterùm de GOTHESCALCO (cuius damnationem Sigebertus ponit anno ſequenti) exactiorem contexens hiſtoriam Hincmarus Rhemenſis Epiſcopus in epiſtolâ ad Nicolaum Papam, quæ extat apud Flodoardum *a*, ait eum ortum ex diœceſi Sueſſionenſi, monachum fuiſſe monaſterij Eccleſiæ Metropolitanę Rhemenſis; dicti Orbei; hominem animo elatum, quietis impatientem, novorum verborum cupidum, inſatiabili honoris ambitione incenſum, protervum, & tumultuoſum; qui ordini ſacerdotali à Decano Rhemenſi contra canones Eccleſiaſticos initiatus, reguliſque monaſticis violatis, è monaſterio egreſſus, multas terras peragravit ut impietates ſuas latiùs diſſeminaret. Quibus quidem inter alia, errores renovans antiquorum Prædeſtinatianorum, aſſerebat, ſicut Deus quoſdam ad vitam æternam prædeſtinavit, ſic etiam alios ad mortem æternam prædeſtinaſſe: Non eum velle omnes homines ſalvos fieri, ſed dumtaxat eos qui ſalvantur: Chriſtúmque pro horum tantummodò ſalute paſſum eſſe, non autem pro redemptione omnium hominum: nec enim poſſe diabolum aliquem eorum pro cuius redemptione Chriſtus mortem ſubiit, ad ſe rapere. His verò illam addebat impietatem, ut aſſereret Deitatem ſanctæ Trinitatis triplicem eſſe. Iſte igitur cùm libellum ſuorum errorum in Synodo Moguntiacâ Rabano obtuliſſet, ab univerſo Concilio damnatus, ad ſuum Metropolitanum Rhemenſem remiſſus eſt. A quo in alia SYNODO Epiſcoporum Galliæ Belgicæ aliarúmque provinciarum, declaratus pariter hæreticus; quia reſipiſcere nullo modo voluit, eorumdem decreto, virgis cæſus, ac ne ampliùs ſuâ pravâ converſatione alios inficeret, in quoddam monaſterium diœceſis Rhemenſis detruſus eſt; ibique captivus detentus uſque ad Nicolai Papæ tempora, quando ad eum hanc epiſtolam, iſta omnia fuſiùs continentem, Hincmarus ſcripſit: qui & eiuſdem hæreſiarchæ longè latéque per Gallias diſſeminatos errores, tam carmine, quàm ſolutâ oratione conſcriptis libris (quos enumerat Flodoardus *b*) validiſſimè oppugnavit.

VBIQUE DAMNATUR.

b *Id. lib. 3. cap. 14.*

IESU CHRISTI
AN. 849.
LEONIS. IV.
AN. 3.
LOTHR. 9.
MICH. III. 8.

I. LEO PP. PREMUNIT VRBEM AB INCURSIONE SARACENORUM.

ANNO Chriſti octingenteſimo quadrageſimo nono, Indictione duodecimâ, cùm Romæ innotuiſſet, Saracenos ex Africâ ingenti comparata claſſe iterùm in Italiam ad Vrbis excidium properare; Leo Papa quęcumq; poſſet ad eius defenſionem conferens, muros dirutos refecit; multa corpora Sanctorum, quibus ſecuriſſimè civitas cuſtodiretur, è Cœmeteriis erura intra illam invexit; Eccleſiáſque variis decoravit ornamentis, quo cultus divinus decentiùs celebraretur. Sicque Deo placato, & Sanctis conciliatis, factum eſt mirabiliter, ut appropinquantibus Saracenis ad Romanum Portum Neapolitani, aliique ipſis vicini populi ſponte accurrerint cum claſſe optimè inſtructâ ad ſubveniendum Eccleſiæ Romanæ; & maiori adhuc miraculo, ut naves Saracenorum cum illis pugnantes, vehementiſſimis obortis ventis omninò diſſipatæ & confractæ fuerint; ipſique barbari naufragio, ferro, fame, ſuſpendio conſumpti; ac qui reſidui fuerunt, cùm ad diripiendas Eccleſias veniſſent, iiſdem muniendis inſervierint: ſi quidem qui hæc omnia exactè narrat Anaſtaſius, reſtatur captivos qui magno numero Romam deducti ſunt, vinculis ferreis onuſtos adſcriptos eſſe ædificationi mœnium quibus Leo ambiendam ſuſceperat baſilicam Vaticanam. Quod & ipſum rurſus noſtri diebus contigiſſe vidimus, cùm poſt obtentam ingen-

SARACENI DIVERSIS MODIS PERIERE.

tem illam ac famoſiſſimam adverſus Turcas apud Lepantum (olim Naupactum dictum) navalem victoriam, captivi Turcæ quos accepit in partem ſanctæ memoriæ Pius Papa Quintus auctor ſacri illius Fœderis, ad perficiendũ opus munitionis, quod in circuitu eiuſdem baſilicæ Vaticanæ inchoaverat eius deceſſor Pius Quartus, in catenâ cœmentariis ſervire coacti ſunt. Sed iam reliqua eius temporis proſequamur.

II. a *Ap. Flod. Hiſt. Rhem. lib. 3. cap. 9.*

Inter hæc fertur a Lotharium Imp. agentem literis apud Leonem Pontificem, inter alia ab eo impetraſſe pallium pro Hincmaro Archiepiſcopo Rhemenſi, ſingulari illâ prærogativâ ut quotidie illo uteretur, cùm iam anteà aliud accepiſſet, quo diebus ſolemnibus ex more celebraret. At verò Nicolaus Papa de his Hincmarum, ut mendaci reſcripto utentem redarguit, ſicut videbitur ſuo loco.

III.

Hoc eodem anno idem Leo audiens in Britanniâ Minori Nomenoium dirum inſurrexiſſe tyrannum, qui à Carolo Francorum Rege eam provinciam curare fuerat miſſus; vaſtaréque ſimul humana atque divina, & ab Eccleſiis expellere Epiſcopos; literas ad eum commonitorias ſcripſit. Sed cùm eas homo arrogantiſſimus nec quidem accipere dignatus eſſet, Apoſtolicæ Sedis dignitatis vindices exurgentes Francorum Epiſcopi, frequenti SYNODO *Turonis* habitâ, ad eumdem tyrannum alias ſcripſerunt excommunicationis comminatorias, quæ extant apud Lupum b Ferrarienſem Abbatem; in quibus præcipuè inculcarunt, quàm grave ſcelus fuerit, Deóque & Sanctis inviſum, Literas Romani Pontificis contempſiſſe: addiderúntque, nec fidem; aut quamcumque pietatem, vel bona opera prodeſſe, ſine obedientia Sedis Apoſtolicæ, atque Synodi. Ceterùm cauſam citiùs dirimente Deo, idem Nomenoius anno ſequenti, iubente Domino, ab Angelo percuſſus interiit; ut totidem verbis traditur breviter in Chronico Engoliſmenſi.

CONCIL. TURON. ADVERSUS NOMENOIUM DUC. BRITON. b *Ap. Lup. Ferrar. ep. 84.* DE OBEDIENTIA DEBITA SEDI APOST.

IV. S. VVLSTRANI OBITUS. c *Matth. VVeſtmon.*

Hoc item anno in Angliâ occiſus aſſeritur c *S. VVlſtrannus*, nepos duorum Regum Merciorum: & de loco ubi innocenter occiſus eſt, columna lucis uſque ad cælum porrecta omnibus incolis per dies triginta in ſignum ipſius ſanctitatis ſtetit conſpicua.

IESU CHRISTI
AN. 850.

LEONIS IV.
AN. 4.

LOTHAR. 10.
MICH. III. 9.

I. CORDUB. ECCLESIA NOBILITATA MARTYRIBUS. a *Eulog. Mem. Sanct. lib. 1. & 2.*

ANNO Domini octingenteſimo quinquageſimo, Indictione decimatertiâ, Ærâ octingenteſimâ octogeſimâ octavâ, cœpta eſt ſæviſſima illa Perſecutio, quam Habdarrahgman Saracenorum in Hiſpaniâ Princeps, regni ſui anno vigeſimo nono, movit adverſus Eccleſiam Cordubenſem; quámque abundè deſcripſit qui affuit, & pars magna fuit, *S. Eulogius* eiuſdem Eccleſiæ preſbyter & martyr, in ſuo Sanctorum Memoriali. Qui autem ceteris viam ad martyrium aperuit, fuit a *Perfectus* preſbyter ac monachus, qui poſt egregiam publicam confeſſionem diuturnumque carcerem, obtruncatione capitis nobile certamen explevit decimoquarto Calendas Maij: cuius perſecutor proconſul Nazar paulò pòſt igniâ febre intrinſecùs adustus, effuſis in receſſu viſceribus turpiter expiravit. Perfectum autem ſecutus eſt ad certamen *Ioannes* laicus, venalia expoſita habens; qui publicè verberibus per civitatem flagellatus, in arctum detruſus eſt carcerem: de reliquis dicetur inferiùs ſuis locis.

II. RANIMIRI REG. OBITUS. b *Amb. Moral. in Schol. ad Euleg. in fi. & 13. Hiſt 12.*

Hoc item ipſo anno, Ærâ nimirùm octingenteſimâ octogeſimâ octavâ, Calendis Februarij, Ranimirus Rex Gallæciæ maximè pius ex hâc vitâ deceſſit; ut conſtat ex epitaphio inſcripto eius ſepulchro, quod refert Ambroſius b Morales: ex quo erroris arguuntur reliqui omnes Rerum Hiſpanicarum tractatores, qui eiuſdem Regis ingreſſum ponunt anno Domini octingenteſimo vigeſimo tertio; & annos ſex & menſes novem regnaſſe tradunt. Porrò Ranimiro ſucceſſit eodem die *Ordonius* filius, regnavitque annis duodecim.

NORTHMANNI RECEPTI A CAROLO IN PARTEM REGNI. [Quod tamen alij certiùs referunt ad tempora Regis Caroli Simplicis, & annum Domini circiter 912.

Hoc pariter anno (ut tradunt veteres Annales Pithœi) luctus & clamor ingens repetitus eſt in Galliis ex Northmannorum novâ incurſione, qui duce Godefrido, per Sequanam aſcendentes, Regnum Caroli Calvi deprædati ſunt. Ad quorum expulſionem Lotharius in auxilium vocatus, dum ſibi cum hoſte pugnandum eſſe putaret, Carolus clàm mutato conſilio, Godefridum in ſocietatem regni ſuſcepit, & terram Northmannis ad habitandum delegavit; quæ ab eorum nomine dicitur Northmannia, vulgò *Normandie*. Hæc ex Annalibus: quæ quidem pati meruit Carolus, quòd à maiorum pietate, per quam ipſi facti ſunt adverſus barbaros omnes invicti, ipſe degener inventus eſt. Iuſtóque Dei iudicio accidit, ut qui Eccleſiarum bona laicis traderet, coactus ſit ſua largiri Northmannis piratis. Ad quem, præter querelas Patrum Synodorum Meldenſis & Pariſienſis, de quibus ſupra, extant Lupi c Ferrarienſis Abbatis plurimæ epiſtolæ, quibus eum ad meliorem frugem perducere conatus eſt. qui & alibi d docet, ex quo tempore auferri Eccleſiis bona cœperunt, & laicis tradi, omnia peſſumdata eſſe in Franciâ, hoſtibus prævalentibus. Sicut econtrà vidimus Ranimirum in Hiſpaniâ Regem, de quo nuper actum eſt, cùm regnum ſuum vectigale fecit Eccleſiæ S. Iacobi, eoſdem Northmannos, invictum hactenùs genus hominum, ad littus Legionis civitatis advenientes ingenti prælio navali ſuperaſſe, combuſtis ſeptuaginta eorumdem navibus, & multis acquiſitis divitiis, ut tradunt Tudenſis, Rodericus, & alij rerum Hiſpanicarum Scriptores. Sic enim certis experimentis comprobatum eſt ſæpiſſimè, populorum tunc enituiſſe fortitudinem, cùm in Regibus cultus pietatis excelleret: elanguiſſe verò, cùm deficit, & Eccleſiæ proſtitutæ ſunt; quarum reditibus non ſunt illi roborati vel erecti; ſed enervati, penitúſque depreſſi.

c *Lup. ep. 64. 93. 96.* d *Id. ep. 42. & 61.* VNDE RUINÆ ET AUGMENTA REGNOR.

IV. BOEMI IN FRANCOS OPERA DIABOLI PRÆVALENT.

Quâ pariter ratione & in Germaniâ Rex Ludovicus, hoc ipſo anno à Boëmis magnâ clade affectus eſt: cui prælio (ut ait Sigebertus) ſe præfuiſſe ſpiritus malignus per os arreptitij publicè profeſſus eſt, egiſſéque ut Franci terga verterent. Quo etiam anno graviſſimam famem

Germaniæ populos oppreſſiſſe, & Rabani Archiepiſcopi Moguntini in ſublevandis pauperibus manificentiam enituiſſe, tradunt iidem ſuperiùs citati Francorum Annales, & Sigebertus.

V. CONCIL. TICIN.

Denique hoc eodem Redemptoris anno, in antiquo codice notatur, celebratam eſſe SYNODUM in regiâ civitate *Ticinenſi*, ſub Angilberto Mediolanenſi Archiepiſcopo: ſed titulus tam in Indictione quàm in annis Imperatoris depravatus eſt. Extant *c* verò eiuſdem canones viginti quinque; & Lotharij atque Ludovici Augg. capita quinque, pro reſtituendâ collapsâ Eccleſiaſticâ diſciplinâ; quæ pro arbitrio conſulere poteris.

c *Ap. Caniſ. Antiq. Lect. Tom. V.*

IESU CHRISTI
AN. 851.
LEONIS IV.
AN. 5.
LOTHR. 11.
MICH. III. 10.

I.

ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo primo, Indictione decimaquartâ, Ludovicus Imp Lotharij filius, rogatus Beneventum venire, provinciam illam à iugo Saracenorum liberavit eos omnes internecioni ſubdens. Hæc Ado Viennenſis, ac Leo *a* Oſtienſis in ſuis Chronicis.

a *Leo Oſt. lib. 1. cap. 31.*

II. DE PERSECUT. IN ECCLES. CORDUB.

Quo eodem tempore, perſecutione à Saracenis in Hiſpaniâ degentibus adverſus Eccleſiam Cordubenſem excitata, magis recrudeſcente, & quod gravius eſt, Reccafredo quodam Epiſcopo adverſus Fideles pro iiſdem Saracenis inſurgente; multi omnis ſexûs & conditionis homines generoſâ fortitudine ſeipſos prodentes, vel aliàs proditi, martyrium conſecuti ſunt; plurimis aliis in carceres retruſis. Inter quos fuit *Eulogius* ipſe, qui aliorum paſſiones exactiſſimè deſcripſit *b*; quique benè uſus otio carceris (inquit Alvarus eius familiaris in Vitâ ipſius) metricos, quos adhuc neſciebant ſapientes Hiſpaniæ, pedes perfectiſſimè docuit. Ceterùm ſub finem huius ipſius anni, reddita eſt ex inſperato pax Eccleſiæ, redditúſque conſuetus cultus Eccleſiarum, redemptus ipſe (ut creditum eſt) ſanguine duarum ſanctarum virginum, *Mariæ & Floræ*: quæ cùm pollicitæ eſſent reliquis Fidelibus, liberationem ipſorum impetrare à Domino ubi ad eum perveniſſent, quinto poſt martyrium conſummatum die, id præſtiterunt.

b *Eulog. Memor. Sanct. lib. 1.*

III.

Hoc eodem anno (ut auctor eſt Flodoardus *c*) mortuus eſt Ebbo Rhemenſis olim Archiepiſcopus, cuius cauſam ſæpiùs ventilatam vidimus. Additque idem auctor; cuidam eius tunc civitatis viro per viſum revelatum fuiſſe, ipſum Ebbonem cum aliis nonnullis Epiſcopis torqueri pœnis Purgatorij; eoſdémque expetiſſe ſuffragia viuentium, orationes & eleemoſynas, præcipuè verò ſacratiſſimum Miſſæ ſacrificium; quibus exhibitis, iidem pœnis alleviati fuerint.

c *Flod. Hiſt. Rhem. lib. 3. in fin.*

MORTUI EXPETUNT SUFFRAGIA VIVENTIUM.

IESU CHRISTI
AN. 852.
LEONIS IV.
AN. 6.
LOTHAR. 12.
MICH. III. 11.

I. DEDICATIO NOVÆ CIVITATIS LEONINÆ.

ANNO Domini octingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Indictionis decimæquintæ Leonis Papæ ſexto, idem Pontifex abſolutâ quam cœperat novâ civitate, quâ includeret baſilicam S. Petri, cum adiacentibus diverſarum gentium Romam peregrinantium ibi erectis hoſpitalibus habitaculis; eamdem aquâ benedictâ, multíſque orationibus ſanctificatam ſolemni ritu Deo dicavit, & à ſuo nomine *Leoninam* dixit, die vigeſimâ ſeptimâ menſis Iunij. Quæ quomodò ſe habuerint, pluribus narrat in eius Vita Anaſtaſius Bibliothecarius qui aderat. Qui & ſubiicit de inſtauratis ab eodem Pontifice aliarum civitatum mœnibus, deductaque in urbem Portuenſem colonia ex habitatoribus inſulæ Corſicæ, qui ob frequentes Saracenorum incurſiones coacti fuerant patriam deſerere. Ac denique inferiùs addit de civitate *a* Centumcellenſi, diù anteà ab iiſdem Saracenis dirutâ, & ab eodem Pontifice loco munitiori divinitùs ei per viſum oſtenſo reſtituta; quam & ſuo nomine *Leopolim* appellavit, ac ſolemnibus cæremoniis ſanctiſſimæ Trinitati conſecravit.

a *De ea Baronius an. 854. impr.*

II. ALII MARTYRES CORDUBENSES.

Hoc eodem anno perſecutio Saracenorum in Hiſpaniâ, quæ ad modicum temporis ſpatium quieverat, in Eccleſiam Cordubenſem acriùs renovata, multos martyrij corona donavit, quos S. Eulogius *a* ſingulos recenſet. Cùm autem alij complures deficientes à fide, Mahometiſmo adhærerent; ſed & nonnulli Epiſcopi eiuſmodi martyrij gloriam minuere quærerent, atque Fideles ab eo revocare, horum conſilio Rex Habdarahgman *pſeudoſynodum* omniũ regni ſui Antiſtitum convocavit, quâ in eius gratiam decretum eſt, eos qui non quæſiti ſeſe morti offerrent pro fidei confeſſione, non eſſe adſcribendos catalogo Sanctorum; quippe qui viderentur per ſuperbiam fieri parricidæ animarum ſuarum. Erátque inſuper eorumdem, ſive horum ſimilium, illa ſparſa fallacia, non eſſe qui paterentur inter Martyres computandos, quòd miracula, uti olim Martyres, non ederent, neque eorum corpora incorrupta manerent. Quare ad hæc omnia diluenda Eulogius egregium commentarium ſcribens, cuius eſt titulus, *Memoriale Sanctorum*, eius primo libro in iiſdem validè confutandis verſatus eſt. Idémque poſteà aliâ occaſione *Apologeticum* addidit; de quo ſuo loco. Porrò cùm nonniſi unus Epiſcopus Cordubenſis apud eum reperiatur detruſus in carcerem, quòd refragatus fuerit Regi: ex his lugeas ſtatum reliquarum Hiſpaniæ Eccleſiarum ſub Saracenis conſtitutarum, quarum rectores eidem tyranno adhæſiſſe putantur.

b *Eulog. Memor. Sanct. lib. 2. cap. 9. & ſeqq.*

EULOGIUS INSURGIT PRO SS. MARTYRIB.

III. TERRIBILIS INTERITUS REGIS PERSECUTORIS.

Verùm accidit inter hæc, ut cum idem Rex quadam die intuitus pendentia quædam ſtipitibus Sanctorum qui ea perſecutione paſſi fuerant corpora, præcepiſſet illa cremari; terribili Dei vindicta repentè ore eius obſtructo, lingua

Angelo percutiente repreſſa ita hæſerit palato, ut ultra fari non potuerit; ſicque in lectum deportatus, priuſquam rogus ſanctorum cadaverum extingueretur, ipſe vita defunctus ad æternum inferorum ignem deſcendit: relinquens ſucceſſorem regni Mahomad filium, æquè hoſtem Eccleſiæ: cuius perſecutionem ad plures annos prorogatam, & Chriſtianorum utriuſque ſexûs, & maximè Eccleſiaſticorum virorum, virginúmque Deo dicatarum, alacritatem in ſpontaneo ſubeundo martyrio, proſequitur etiam pluribus idem Eulogius[b] in ſuo Memoriali; quem tu de his conſulas.

[b] *Ibid. lib.* 3.

IV. CONCIL. MOGVNT. III. SVB RABANO.

Eodem anno habitam eſſe SYNODUM *Moguntiæ* (quæ dicenda eſt Tertia ſub Rabano earum quarum mentio inveniatur) & in eâ tractatum eſſe de abſolvendis quæſtionibus, tradunt veteres Annales à Pithœo editi. Sed quænam fuerint illæ quæſtiones, nuſquam mentio. Quo item anno Carolum Calvum Francorum Regem, filios fratris ſui Pipini, Pipinum & Carolum Regnum inquietantes cepiſſe, & attonſos detruſiſſe in monaſterium, Sigebertus tradit.

IESV CHRISTI
AN. 853.
LEONIS IV.
AN. 7.
LOTHAR. 13.
MICH. III. 12.

I. CONCIL. SUESSION IN CAUSA ORDINATORUM AB EBBONE RHEM.

ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo tertio, Indictione primâ, menſe Aprili, *Sueßione* in Galliâ habitum eſt CONCILIUM viginti Epiſcoporum, nonnullorúmque Abbatum, (inter quos fuit etiam *Lupus* Ferrarienſis, diœceſis Senonenſis, inſignis vir nominis) aliorúmque Clericorum; cui & Carolus Rex intereſſe voluit. Actum eſt in eo de causâ illorum, qui ordinati fuerát ab Ebbone Rhemenſi Archiepiſcopo, qui primúm ſub Ludovico Imp ſede privatus, deinde operâ Lotharij ad modicum temporis ſpatium reſtitutus, complures in eadem Eccleſia clericos ordinaverat. Sed eo per Carolum Regem abire coacto, eodémque anno ſuperiori defuncto; qui in locum eius iam anteà fuerat ſubſtitutus Hincmarus, ordinatos ab eo recipere nolens, hanc Synodum celebrandam curavit, eaque ipſos deponi. Qui verò cum Ebbone poſt depoſitionem communicaverant Epiſcopi, veniam erroris deprecantes, pleniſſimè reſtituti ſunt: penitúſque cõfirmata Ebbonis deiectione, Hincmari oſtenſa eſt legitima electio & conſecratio. Hæc pluribus habentur enarrata à Flodoardo[a] in Hiſtoria Rhemenſis Eccleſiæ Extantque[b] eiuſdem Synodi Acta integra; ſed malè inter probatas Synodos allecta, cùm ea iudicio Apoſtolicæ Sedis ſub Nicolao Papa caſſata prorsùs & abolita fuerint; ut dicetur ſuo loco, & ut ipſe Flodoardus eſt teſtis.

[a] *Flod. lib.* 3. *cap* 11, [b] *Tom.* 3. *Concil.*

ACTA EIUS CASSATA.

II.

Quamvis igitur, hæc ſic ibi geſta eſſe ſecundùm traditionem & auctoritatem Apoſtolicæ Sedis, Acta teſtâtur; tamẽ cùm hanc ſciret Hincmarus vix poſſe ſubſiſtere, conatus eſt à Leone Papa iteratis legationibus eorum obtinere confirmationem Quam cùm ille denegaſſet, ab eius ſucceſſore Benedicto ſubripuit. Sed quod & hæc non in omnibus placeret; eamdem ipſi interpolando, quædam (ne fas!) addidit, quædam verò ſuſtulit, ut perhibent litteræ Nicolai, de quibus ſuo loco dicendum. Cæterùm præter illa, quæ de hac Synodo Sueſſionenſi cuſa habentur, reperiuntur[c] inſuper Capitula quædam, ad corrigenda nonnulla pravè geſta, & bona Eccleſiis ac Monaſteriis reſtituenda, eadémque ritè adminiſtranda; quæ ex petitione Synodi, Rex Carolus per univerſum Regnum ſuum miſſis legatis ſtatuit nota fieri. & executioni mandari.

CONATUS HINCMARI PRO EORUM CONFIRMATIONE

[c] *Rec Bar An. Tom. X. hoc an. ex cod. Ant. Aug.*

III. NORTHMANNI GALLIAS INFESTANT.

Hoc item anno Northmanni per Ligerim fluvium venientes, Nannetenſem, Andegavenſem, & Turonenſem, aliaſque in circuitu civitates invaſerunt, omnia tam ſacra quàm profana, incendiis, cædibus, ac rapinis depopulantes: intérque alia Baſilicam S. Martini toto Orbe nominatiſſimam incenderunt; everſoque maiore monaſterio, centum illic & ſexdecim Monachos peremerunt. Tradunt hæc paucis Annales à Pithœo editi, nec non Regino, Sigebertus, & Otto Friſingenſis. Sed cladem Nannetenſem, qua intra Eccleſiam SS. Petri & Pauli perempti ſunt unà cum Epiſcopo Guihardo quamplurimi, clerici, monachi, laici, fuſiùs deſcripſit Berttandus Argentræus[d] Gallicus ſcriptor; (licet contra prædictorum auctorum ſententiam, eam referat ad annum Domini octingenteſimum quadrageſimum tertium:) Turonenſem verò Odo Cluniacenſis Abbas, in libello de Tranſlatione S. Martini. Dei enim providentia factum eſt, ut antequàm civitas à barbaris invaderetur, S Martini corpus inde ſublatum, ab eiuſdem Eccleſiæ clericis transferretur primò Aurelianum: deinde Antiſiodorum, ubi quamplurimis coruſcavit miraculis. Quando verò rursùm Turonos relatum fuerit, dicetur ſuo loco.

[d] *Argentr. lib.* 2, *Hiſt. Brittan.* 6.

12 RELIQUIAE S MARTINI LIBERATAE A FURORE NORTHMAN.

IV. CONCIL. ROM. PRO DISCIP. ECCLES.

Hoc item anno menſe Decembri, inchoata iam à Septembri Indictione ſecunda, anno Lotharij ex quo cum patre imperare cœpit trigeſimo ſeptimo, Ludovici verò ipſius filij quinto, (ut habet Anaſtaſius Bibliothecarius) celebrata eſt *Romæ* in baſilica S. Petri SYNODUS ſexaginta ſeptem Epiſcoporum; cui præfuit ipſe Leo Pontifex, interfuerúntque quatuor Eſpicopi Legati eorumdem Impp. Lotharij atque Ludovici. In qua poſt recitatos quadraginta duos canones, qui pertinerent ad diſciplinam Eccleſiaſticam & mores Fidelium, eoſdémque obſervari iuſſos; Anaſtaſius preſbyter Cardinalis tituli S. Marcelli uno omnium conſenſu excommunicatus ac depoſitus eſt eò quòd parochiam ſuam per annos quinque contra antiquorum canonum definitiones deſeruiſſet, & adhuc in alienis moraretur; nec ad duo ipſius cauſa congregata Concilia literis Apoſtolicis accitus, & per tres legatos Epiſcopos invitatus, accedere voluiſſet. Hæc iſta geſta Anaſtaſius Bibliothecarius ſummatim perſtringit: ſed reperiuntur in pluribus antiquis codicibus, tum Anaſtaſij Cardinalis damnatio[e] memoratu digna, tum iidem quadraginta duo canones: quorum triginta ſeptem recitati ſunt ex Synodo item Romæ habita ſub Eugenio Papa, additis tamen ab ipſo Leone nonnullis: trigeſimus autem octauus ex Synodo Romæ habita ſub

ANAST. CARDIN. DEPOSITUS OB DESERTAM PAROCHIAM.

[e] *Recitat eam Bar. Ann. Tom. X. hoc an. ex cod. Ant. Augu.*

Zacharia; reliqui ipſius Leonis integri, quorum nonnullos in corpus Canonum Gratianus & alij Collectores redegerunt.

V. Fabula de Papiſſa Ioanna confutatur.

Hoc ipſo anno à Mariano Scoto falſiſſimè ponitur obitus Leonis Papæ, & ineptiſſimè ſubrogata aſſeritur mulier IOANNA nomine. Quoniam autem nullus penitùs ante eum inventus eſt auctor, qui de eiuſmodi portento meminerit, illúdque ab eo omnes alij poſteà exceperint, primò ſciendum eſt ipſum poſt ducentos & ampliùs annos vixiſſe & ſcripſiſſe: qui videlicet natus ſit (ut ipſe teſtatur) anno Chriſti milleſimo vigeſimo octavo, ſæculum reliquerit milleſimo quinquageſimo tertio, & milleſimo quinquageſimo ſexto ex Scotia in Germaniam veniens Coloniæ factus fuerit monachus, & milleſimo quinquageſimo nono Fuldæ ſe incluſerit; ubi ad decennium demoratus, poſteà Moguntię in eodem vitę genere perſeverans uſque ad obitum incluſus permanſerit: quem perveniſſe ad annum milleſimum octogeſimum ſextum, affirmat Dodechinus Abbas, qui ad eius Chronicon Appendicem addidit. Erant ea ipſa tempora, quibus Henricus Tertius Imp. (ut ipſe Marianus narrat) ſchiſmate cum ſuis ab Eccleſia Cahtolica deſciverat: cùm & promulgato à Gregorio Papa Septimo adversùs clericos concubinarios decreto, complures ex illis (ut ait) delegerunt expelli potiùs ab Eccleſia, quàm concubinas expellere.

VI.

f Leo X. ep. 1. cap. 25.

Quod de Eccles. Conſt. dictum, de Rom. creditum.

His adiungimus, quòd eodem tempore quo ſcribebat Marianus, iam de femina ordinata in ſede Conſtantinopolitana Patriarcha, fama ferretur, ut apertè conſtat ex epiſtola Leonis[f] Noni Romani Pontificis ad Michaëlem Patriarcham Conſtanſtinopolitanum & Leonem Acridanũ ſcripta (ut teſtatur) annos poſt mille & ferè viginti à Paſſione Chriſti; à Nativitate verò milleſimo quinquageſimo tertio. Porrò ea quæ ita erant fama vulgata de Eccleſia Conſtantinopolitana, converſa eſſe in Romanam Eccleſiam à ſchiſmaticis eam odio proſequentibus & calumniis proſcindentibus, atque ita ut accepit ipſe, eam fabulam Marianum eodem tempore ſcripſiſſe, quis non intelligat? Sed nec ipſum eam pro certo habuiſſe teſtantur verba quibus retulit. Licet enim in codice impreſſo Heroldi opera, qui mala fide locum hunc, cum aliis multis corrupit, abſolutè legatur, *Leoni ſucceſſit Ioanna mulier, annis duobus*; &c. tamen in ſcripto, codice ex quo prodiit prima editio, ita legitur, *Ioannes, qui, ut aſſeritur, fuit mulier.* Sicut & qui poſt Marianum elapſis triginta fermè annis, Sigebertus & ipſe ſchiſmaticus, in ſua Chronographia eandem deſcripſit fabulam, nulla aliqua utitur firma teſtificatione, ſed incerta tantùm fama ferri quod ſcribit, aſſerit. Ceterùm poſt hæc factum eſt ut plures alij eadem ſcripſerint. aliique alia addiderint, ut mendacia vires ſumerent: adeò ut etiam pij viri res maiorum proſecuti. quæ de his invenerint, ab vſque delectu deſcripſerint.

[Plerique omnes qui ſolis libris impreſſis uſi ſunt, in Marianum coniecere huius impoſturæ infamiam. Sed reclamant antiqui codices Manuſcripti, in quibus nihil tale reperiri teſtantur integerrimæ fidei viri Nicol. Serarius Rer. Moguntin. lib. 1. cap. 41. num XLI & Aub.. Miræus ad Chron. Sigeb. an 854. Quinimmò nec Sigebertum, nec Marr. Polonum huius fabulæ ullam prorsùs feciſſe mentionem, licet vulgó eius aſſertores prædicentur, manifeſtè probant eorum Chronica ex autographis edita, illud à prædicto Miræo an. 1608. illud à Io. Cæſare an. 1616. Et qui e ſelint, illa, etiam qui attentè antea impreſſa contulerit, faciè ſentiet fucum. Pereant eiuſmodi adulteratores librorum; & maneat ſuus auctoribus nitor, Sedique Apoſtolicæ intemerata quam doctrinæ tam & perſonarum ſucceſſio.]

VII. Multimoda eius falſitas.

g Lup. Fer. ep. 103.
h Nicol ep. 1. ſ. 8 9.

Sed ut rem propiùs agamus: Quomodò potuit hoc anno ingreſſus poni feminæ poſt Leonis obitum, cùm conſtet ipſum Leonem vitam adhuc ad duos annos propagaſſe: id teſtante Anaſtaſio Bibliothecario, qui tunc Romæ præſens erat? Quo item modo Ioanna ſucceſſit, cùm item Anaſtaſius aſſerat Leoni ſtatim poſt ſex dies ſubſtitutum fuiſſe Benedictum? & quicùmque hoc tempore quacumque occaſione de ſucceſſione Romanorum Pontificum ſcripſerunt; Benedictum immediatè Leoni ſucceſſiſſe ponant: putà Lupus[g] Ferrarienſis Abbas, Nicolaus[h] Papa & acta Tullenſis Synodi paulò poſt habitæ? Rurſùm verò altum ubique ſilentium tanti temporis, de re tanta, tot emergentibus in tantum nefas declamandi occaſionibus, pluſquàm mille dixeris iuratos teſtes ad certam fidem faciendam de fabulæ falſitate. Certè quidem tam amici facinus hortendum deteſtando, querendo, dolendo, quàm inimici improperando, detrahendo, ſubſannando, centies proclamaſſent Sed & quomodò Leo Nonus in Eccleſiæ Romanæ hoſtes ea de femina erecta in Patriarcham Conſtantinopolitanum obiicere auſus eſſet, ſi maiori infamia id fuiſſet in Eccleſia Romana perpetratum?

VIII. Aſſertores fabulæ ex ſeipſis confutati.

Quàm autem abſurdè fabulæ aſſertores inter ſe varia diverſaque ſcribentes, alter alterum deſtruit: dum alij ipſam confictam feminam Ioannam, nominatam anteà *Agnetem* dixere, alij *Gilbertam*, *Iſabellam* alij, ſeu *Margaritam* vel etiam *Tuttam*, aut *Dorotheam*; præterquam quod alij natione Germanam, alij dixere Anglicanam. Rurſùm quanta diverſitas in nomine quod confinxerunt, vel leviter crediderunt Papiſſæ Ioannæ, dum alij eam vocant Ioannem Septimum, alij Octavum, alij verò Nonum, cùm tamè certiſſimè conſtet euſdem legitimos fuiſſe Romanæ Eccleſiæ Pontifices Ioannem Septimum, Octavum, & Nonum: ſed & in tempore valde ſibi contrariantur, dum alij hoc anno octingenteſimo quinquageſimo tertio collocant, alij ſequenti, alij octingenteſimo quinquageſimo ſeptimo, octavo alij, quidam nongenteſimo quarto: præter eos qui eam ponunt poſt Martinum Primum anno Domini ſexcenteſimo quinquageſimo tertio, vel poſt Ioannem Quintum anno ſexcẽteſimo octogeſimo ſexto. In Sedis verò tempore quanta inter eos repugnantia, dum alij eam ſediſſe tradunt anno uno & menſe uno, & diebus quatuor, alij annis duobus, totidem menſibus, & diebus quatuor: alij duobus annis cum dimidio: duobus tantùm annis alij, alij verò tantùm quatuor menſibus? Denique quanta diverſitas in eiuſdem fabulæ narratione, dũ nec unus quidem reperitur qui conſentiat alteri imo omnes inter ſe diſſentiant, contradicantque ſibi invicem? Vt nulla penitùs hiſtoria ſit de nomine, loco tempore, & rebus quæ narrantur, adeò mendax variaque, & omni penitùs veriſimilitudine carens Sed qui curioſiùs hæc ſcire deſiderat: præter alios qui hoc inaniſſimum commentum egregie antehàc refellerunt legat locupletem illum

commen-

FLORIM. RAEMUNDI LIBER DE PAPIS. IOANN. (adde Nicol Serar. Rer Mogũtin lib 1. cap 41 & 42.

commẽtarium pietate & doctrina inſignis viri *Florimundi Ræmundi* Agiunenſis Aquitani, Regij Conſiliarij in ſupremo Senatu Burdegalenſi, cuius eſt inſcriptio *Error popularis de Ioanna Papiſſa*, quo ſic confecit monſtrum illud, ſcriptorum levitate formatum, & Novatorum induſtria phaleratum, ut eos pudeat quæ ſcripſerint vel ſomniaſſe.

X.

Hoc eodem anno mortuus ponitur *Aymo* Epiſcopus Halberſtatenſis ſcientia clarus; cuius extant complura ſcriptorum monumenta, ab aliis dinumerata.

IESV CHRISTI
AN. 854.
LEONIS IV.
AN. 8.
LOTHAR. 14.
MICH. III. 13.

I. BELLO CIVILI DANI CONSUMUNTUR.

ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo quarto, Indictione ſecunda, (ut habet vetus Chronicon à Pithœo editum) orto civili bello inter Horich Regem Danorum ſive Northmannorum, & filium fratris Guduym, qui regno pulſus piraticam exercebat: iidem miſerabili modo conciderunt; de regia ſtirpe nonniſi puerulo remanente. Ita Dominus ſanctorum ſuorum iniurias ultus eſt, & adverſariis digna factis retribuit.

II. CONCIL. CONST. PRO DAMNATIONE EPISCOPI SYRACUS. a *Nicol. ep. 9.*

Quod ad res pertinet Orientis: hoc eodem anno *Conſtantinopoli* ab Ignatio Patriarcha celebratum eſt CONCILIUM, in quo depoſitus eſt Gregorius Epiſcopus Syracuſanus: ita tamen ut aſſenſus Romani Pontificis requireretur: quo per Legatos à Leone Papa petito, diſtulit ille, donec pars altera audiretur, ipſoque anteà decedente, res ad ſucceſſorem delata eſt. Habet iſta Nicolaus a Papa in epiſtola ad Michaëlem Imp. Quanta verò ex hac Gregorij depoſitione mala exorta fuerint, videbitur inferiùs ſuis locis. Cæterùm quòd Sicilia inſula ſub iuribus adhuc eſſet Orientis Imperatoris, quamvis occupata à Saracenis, primas cauſas vendicaverat ſibi Pathriarcha Conſtantinopolitanus: ita tamen, ut ſua Acta confirmatione indigere Apoſtolicæ Sedis non ignoraret.

III. MICH. IMP. CORRUPTISS. MORES.

Hoc item ipſum eſt planè tempus, quo idem Michaël Imp. poſtquàm exceſſit ex ephebis, quos habuerat tutores, partim à ſe amovens, partim occidens, matrem verò Theodoram Imperij curatricem piiſſimam feminam contemnens: inventis duobus ad omne malum illectoribus, ſceleſtiſſimo Pædagogo, & Barda fratre eiuſdem Theodoræ, redditus eſt novus Nero, illo antiquo non inferior aurigandi arte, nec libidine impar: perſimilis vero prodigalitate, atque ſævitia proximus. denique impietate ſuperior, cùm cinædos in honore habens, & ſacras eos veſtes induens cogebat res diuinas peragere, omniàque Pontificia munera. etiam publicè exercere: quorum principem *Gryllum* nomine, Patriarcham vocitabat, & reliquos undecim Metropolitas: ſe quoque unum è ſacerdotibus faciens, qui Præſul Coloniæ appellabatur; habebàntque vaſa inaurata, & pretioſis lapidibus ornata. quæ aceto & ſinapi implentes, aliis porrigebant, adhunc modum ſacro ſanctà myſteria irridentes. Qui & aliquando cùm in via occurriſſent S. Ignatio Patriarchæ, cũ ſacro Clero & ſupplicationibus precedenti, non ſolùm non ceſſerunt, ſed vehementioribus citharàrum, quibus uti conſeverant plauſibus, eos excipientes, maledictis etiã & turpibus probris laceſſiuerunt

MYSTERIORUM CHRIST. DERISUS.

Immo & idem impudétiſſimus Imperator quadam die matrem ſuam pientiſſimam feminam acceſivit, ut à Patriarcha benedictionem acciperet: quæ cùm ſumma religione ſe in terram proſtraſſet ad pedes Grylli, quem putabat eſſe Ignatium: nefarius ille ſurgens oppedit, verbaque turpia protulit: quod iniquo ferens animo Auguſta, execrationibus filium inſectata eſt, ipſúmque propediem divina providentia deſtitutum iri, quaſi prophetis, vaticinata eſt. Hæc modò Curopalates: cœtera poſteà.

IESV CHRISTI
AN 855.
BENED. III.
AN. 1.
LOTHAR. 15.
MICH. III. 14.

I. CONCIL. VALENT. CONTR. HAERET. a *Tom. Conſil.*

ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo quinto, Indictione tertia, menſe Ianuario, celebrata eſt in Gallia SYNODUS VALENTINA a quatuordecim Epiſcoporum, Leone Papa adhuc vivente: quamvis in eius titulo apponatur Benedictus, qui nonniſi menſe Iulio ſubrogatus eſt in locum Leonis. Cæterùm occaſio Synodi congregandæ præcipua illa fuit, quòd Scoti quidam vagi homines (quorum magiſter Gotheſcalcus ille erat, quem damnatum vidimus in aliis Synodis) de prædeſtinatione & praeſcientia Dei, déque gratia & libero arbitrio, pravas opiniones in vulgus ſpargere laborarent. Quibus occurrentes Epiſcopi nihil prætereà in Eccleſiam inducendum cenſuere, quàm quod ſanctiſſimi Patres docuiſſent olim in Africa, Concilio Carthaginienſi; in Galliis Arauſicano; nempè bonos nonniſi per gratiam Dei ſalvari, malos per ſuam damnari iniquitatem: nec ipſos malos (quod dicebant illi) ideò perire, quia boni eſſe non potuerunt, ſed quia eſſe noluerunt, Poſt hæc autem ad corrigenda mala, quæ per laicos Eccleſiis inferrentur, converſi Patres; imprimis ſtatuerunt, ne qui nominarentur à Regibus Epiſcopi, ita indiſcuſſi reciperentur, ſed de eorum doctrina atque moribus diligentiſſimum haberetur examen. Vetuerunt inſuper, ne utraque pars litigantium iurare ſimul compelleretur, cùm eſſet neceſſe alteram periurare. Sed & qui creverat graui animarum damno in populo Francorum abuſus, ut cauſæ ſæpiùs duello dirimerentur; ne inolitum ſcelus ulteriùs patraretur, canonica cenſura cohibuêre; ſtatuentes ut qui alterum occideret, ſeu vulneribus debilem redderet, velut homicida nequiſſimus, & latro cruentus, ab Eccleſia, & omnium Fidelium cœtu ſeparatus, ad agendam pœnitentiam modis omnibus compelleretur: ille ve qui occi-

DUELLA PROH[IBI]TA.

ſus eſſet, tanquam ſui homicida, & propriæ mortis ſpontaneus appetitor, Dominicæ oblationis commemoratione privaretur, nec cadaver eius, iuxta ſanctorum canonum decretum, cum pſalmis vel orationibus ad ſepulturam deduceretur. Alia quoque ad curam Epiſcoporum ſpectantia ſtatuerunt; editis in uniuerſum canonibus viginti tribus, quos tu conſulas: ac præſentia ex iis deplores tempora, quibus Eccleſia nimia Principum licentia graviſſimè afflictabatur.

II. CONCIL. TICIN. PRO LIBERTATE ECCLES.

b Tom. 3. Concil.

Eodem item anno menſe Februario, *Ticini* aliud Epiſcoporum CONCILIVM b celebratum eſt Ludovici Imp. monitu, in quo inter alia ab eodem Imp. reſtituta eſt (ſaltem nomine tenùs) Epiſcopis licentia, omnia ſecundum canones diſponendi: cum iſtis calamitoſis temporibus uſu-veniſſet, ut quę Epiſcopi vellent in Eccleſia ordinari, non ut olim ab ipſis ſacerdotali auctoritate conſtituerentur, ſed per capita digeſta mitterentur in Palatium probanda à Principibus.

III. LUDOV. IMP. ROMAM VENIT OB DISSENSIONEM MAGISTOR. MILIT.

Poſt hæc vero, cùm apud eundem Ludovicum Daniel quidam Magiſter militum Romæ invidia ductus aduersùs Gratianum eminentiſſimum Magiſtrum militum, & Romani Palatii egregium Superiſtā & Cōſiliarium (ut eum indigitat Anaſtaſius) ipſum calūmioſè accuſaſſet, quòd vellet excuſſo Francorum iugo Græcos Romam evocare: his Imperator cōmotus, Romam ſe concito gradu contulit. Vbi in Conventu Romanorum ſimul & Francorum, præſente quoque Leone Papa, habita exactiſſima de eadem cauſa quæſtione, Gratianus innocens repertus eſt criminis iniuncti, & Daniel propria confeſſione impoſtor detectus, Gratiano ex libito puniendus eſt traditus, & ab eodem mox Imperatori precariò petenti conceſſus. Hæc ex Anaſtaſio, qui interfuit.

IV. LEON PP. OBITUS.

Cùm autem Imperator Ticinum receſſiſſet, *Leo* Pontifex non poſt multos dies, decimo ſexto Calendas Auguſti ex hac vita migravit, ſepultuſque eſt in Eccleſia S. Petri, cùm ſediſſet annos octo, menſes tres, & dies quinque, vt habet Anaſtaſius: qui præter ea quæ ex ipſo de eodem Pontifice ſummatim retulimus, aliaque quę addit de ipſius cultu SS. Martyrum, ædificatione ac reparatione Eccleſiarum atque monaſteriorum, doniſque eiſdem collatis, nec non de munere prædicationis, quo multos ad cognitionem veritatis perduxit: meminit quoque *Crucis*, quam ex more antiquo Subdiaconi ante equum Romani Pontificis ferre ſolerent: quam (ut ait) Leo renovatam, auro & gemmis ornavit.

DE CRUCE FERRI SOLITA ANTE PONTIF.

Additque, ipſum Octavam Aſſumptionis ſanctiſſimæ Dei Genitricis diem, quam minimè Roma anteà colebat, vigiliis ſacris, matutiniſque celebrari præcepiſſe. Porrò idem Pontifex relatus eſt inter Sanctos in Tabulas Eccleſiaſticas. Cuius extat c Epiſtola ad Epiſcopos Britanniæ, qua reſpondet conſultationi ab iis ex Synodo factæ de quibuſdam rebus Eccleſiaſticis: ex quà etiam aliqua apud diverſos Canonum collectores reperiuntur, ac præcipuè decretum illud d quo Leo declaravit, quorum Conciliorum canonibus, quorúmque Pontificum decretalibus epiſtolis, uti in iudiciis moris hactenus fuiſſet. Extant verò inſuper aliarum eiuſdem Leonis epiſtolarum fragmenta apud Gratianum, ſeu alios Canonum Collectores itémque Sermo, ſive Homilia e, quam per provincias ad Epiſcopos miſit, ut ab iiſdem in Synodis diœceſanis recitaretur ſibi ſubditis presbyteris animarum curam gerentibus, quo cunctis innoteſceret, quæ eſſent ſui muneris. Eſtque in epiſtola Lupi Ferrarienſis ad Benedictum Leonis ſucceſſorem, mentio legationis ab eodem Lupo ad Leonem ſuſceptæ; quamvis quæ illius cauſa fuerit, præter viſitationem Liminum Apoſtolorum, nihil reperiatur ſcriptis proditum. Denique recitat Ioannes g Diaconus temporis huius ſcriptor, quædam miranda quæ ſub hoc eodem Leone Papa contigerunt, in monaſterio S. Gregorij ad Clivum Scauri, adversùs eiuſdem monaſterij Præpoſitum, qui chartulas quaſdam monaſterij diſtrahens; extraneis vendidiſſet: itémque adverſus alium Præfectum, qui eleemoſinas à S. Gregorio fieri conſtitutas, licèt monachorum utilitati conſulere arbitraretur, dimiſiſſet.

Tom. 2. c Epiſt. Rom. Pont.

d Digeſt. cap. 1.

e Ant. Par. Ann. Tom. X. hoc an. ex cod. Vat.

f Lup. ep. 103.

g Ioan. Diac. in Vit. S. Greg. lib. 4. cap. lib.

V BENED. III. PAPA CREATUR

Leone defuncto, totius Cleri, Senatus, Populique conſenſu, BENEDICTUS, huius nominis Tertius, patria Romanus, Petri filius, vir ſanctiſſimus, omnibuſque virtutibus præditus, ex presbytero tituli Calliſti diù reluctatus invitè Summus creatus eſt Pontifex. Verùm mox factione Legatorum, qui delecti fuerant ad ferendum ex more Imperatoribus decretum electionis Benedicti, aliorúmque pravorum omnis generis hominum conatu, ſed & conſenſu Legatorum à Ludovico Imp. Romam miſſorum: *Anaſtaſius* ille Presbyter tituli S. Marcelli, quem à Leone excommunicatum in Synodo atque depoſitum ſuperius vidimus, Romam deductus, primò baſilicam S. Petri ſacrilegè invadēs, Imagines ſacras exturbavit, cōfregit, combuſſitque: deinde ad Lateranenſe Patriarchium properans, ſeſe in ſolium Pontificium intruſit, eiecto Benedicto, ac poſt multa convicia & verbera cuſtodiæ mancipato. Sed reſiſtentibus magna conſtantia Epiſcopis, una cum Clero Populoque Romano; iidem Imperatoris Legati poſt triduum coacti ſunt Anaſtaſium expellere, & poſt indictum pro Eccleſiæ unitate triduanum ieiunium, Benedicto ſe reconciliare, qui quidem, factioſis ad pedes eius proſtratis in gratiam receptis, in baſilica S. Petri conſecratus eſt magna omnium exultatione. Narrantur hæc fuſiùs ab Anaſtaſio Bibliothecario, qui aderat. Fuit verò iſte peſſimus conatus Ludovici Imperatoris, qui cernens in electione Romani Pontificis nullam haberi rationem ipſius, ſtuduit in odium Romani Cleri, liberis ſuffragiis eligentis Pontificem, provehere in ſedem Apoſtolicam hominem illum perditiſſimum, qui diu multúmque iſta molitus fuerat.

ANASTASII PSEUDOPAPAE SCELERA, ET EXPULSIO.

VI LOTHARIUS IMP. FACTUS MONACH. MORITUR

Eodem anno (ut Regino, & alij tradunt) Lotharius Aug. relicto Imperio, atque Regno filiis diuiſo, Ludovico Imperatori Italiam, Lothario regnum quod in Francia poſſidebat (præter prouinciam Carolo traditam) dedit: ceteriſque rebus cunctis benè diſpoſitis, abdicans ſe ab omnibus humanis curis, Prumienſe ingreſſus monaſterium, coma depoſita factus eſt monachus. Demùm eodem anno, quarto, ſive (ut alij tradunt) ſexto Calendas Octobris ſpiritum Deo reddidit. Laudatus invenitur à Rabano in libro de Anima, & ab Angelomo in præfatione in Cantica

VII

Quod ad res pertinet Orientales: hoc eodem

THEODORA AUG. DETRUSA IN MONASTERIUM.

anno Michaël Imp. ut liberas in omnibus malis agendis habenas Imperij poſſideret, matrem ſuam Theodoram Auguſtam, ſanctiſſimam feminam, (quod ea cùm ipſum, tum fratrem ſuum Bardam, omnium Imperatoris ſcelerum architectum, ſeverè ſæpiùs reprehenderet (detonſam una cum filiabus detruſit in monaſterium, poſtquàm annos quatuor decim cum ea imperaſſet: omniſque rerum adminiſtratio ad unum Bardam delata eſt. Hæc Curopalates.

IESV CHRISTI

AN. 856.

BENED. III.

AN. 2.

LVDOV. II. 1.

MICH. III. 15.

I. ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo ſexto, Indictione quarta: die quinta menſis Ianuarij, Tiberim fluvium immenſum excreſcentem, Vrbem dirè vexaſſe traditur ab Anaſtaſio. Secuta eſt peſtis; quæ quod fluxione guttur obſtrueret, *Peſtilentia Faucium* dicta eſt: cuius etiam meminit Ioannes Diaconus temporis huius ſcriptor, ad finem Rerum geſtarum S. Gregorii Papæ, agens de quibuſdam mirandis, quæ tunc in exitu nonullorum monachorum ibi contigerunt.

PESTILENTIA FAUCIUM.

II. Sed & eodem anno Michaëlem Imp. Legationem Romam ad novum Pontificem miſiſſe cũ muneribus, pariterque Regem Lazorum pietatis ergo ad Limina Apoſtolorum venientem præclara dona S. Petro obtuliſſe, auríımque Epiſcopis ac reliquis ex clero, nec non & optimatibus, populo verò argentum minutum diſtribuiſſe, Anaſtaſius tradit. Quo etiam tempore Patriarcha Conſtantinopolitanus Ignatius ad eumdem Pontificem miſit Acta Synodalia, quibus probaretur legitimè facta Gregorii Syracuſani Epiſcopi depoſitio, de qua ſuperiùs: quam Benedictus, cauſa diligentius cognita, præſente ipſo Gregorio confirmavit: ut patet ex literis Nicolai Papæ ad Photium poſteà ſcriptis.

MICH. IMP. LEGATIO, ET REGIS LAZOR. PEREGRINATIO ROMAM.

II. Intereà vero cùm in Gallia undique ebullirent factiones, ſubditorumque rebelliones adverſus Carolum Calvum Regem; increbreſceréntque ubique latrocinia, deprædationes, cædes; ad hæc omnia evellenda, idem Carolus hoc anno menſe Februarii *Conventum* Epiſcoporum ac Procerum habuit in villa *Cariſiaco*; ex quo eiuſdem Regis ſcripta eſt exhortatio [a] ad omnes Epiſcopos & Comites ſui Regni, ut quique in ſuis Parochiis & iuriſdictionibus hæc mala emendari, atque hominum mores in melius reformari curarent: miſſaque ſunt Capitula nonnulla ad conciliandos ſibi populos defectionem parantes, quæ extant. Reperitur apud Lupum [b] Ferrarienſem Abbatem una ex illis admonitionibus, quas idem Rex per Epiſcopos ſingulos ad populum ſibi ſubditum ſcribi præcepit; ut abſtineret a peccatis, precipuè verò à factionibus atque deprædationibus. Fuitque etiam in his laborandum Benedicto Papæ; cuius extat [c] epiſtola ad Epiſcopos Regni Caroli adverſus Hubertum ſubdiaconum, homicidam, adulterum, ac monaſteriorum deprædatorem.

CONVEN. CARISIACEN. PRO REFORM. MORUM.

a *Rec. Bar. Annal. To. X. hoc an. ex eod. Ant. Aug.*

b *Lup. ep. 100.*

c *Rec. Bar. ubi ſup ex eod. cod.*

IV. Hoc eodem anno, die quarta Februarii, defunctus eſt *Rabanus* Archiepiſcopus Monguntinus, cùm ſedeſſet annos novem, menſem unum & dies quatuor. Ita vetus Chronicon à Pithœo editum: ex quo erroris arguitur Trithemius, dum eum defunctum dicit anno ſuperiori, Indictione tertia. Emicuit hoc tempore Rabanus, ut fulgentiſſimum ſidus; cuius quæ extant ſcripta, tamquam lucis radii, excellentiam demonſtrant auctoris. Quem quidem Trithemius aſſerit, præter opuſcula tam carmine quàm ſoluta oratione conſcripta, univerſam Scripturam Sanctam à principio uſque ad finem feliciter explanaſſe virum planè omni literarum genere egregie excultum, triúmque linguarum Hebraicæ, Grecæ, & Latinæ peritiſſimum. Vt merito Germania gloriari poſſit, ſuum haud adeò imparem magnis habuiſſe Doctorem.

RABANI OBITUS, ET SCRIPTA.

IESV CHRISTI

AN. 857.

BENED. III.

AN. 3.

LVDOV. III. 2.

MICH. III. 16.

I. ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo ſeptimo, Indictione quinta, ſæviente adhuc perſecutione Saracenorum in Eccleſiam Cordubenſem, cùm S. Eulogius iam abſolviſſet tres libros Memorialis Sanctorum, haberétque in animo recentium Martyrum certamen pariter deſcribere; nonnullorum calumniantium ſtrepitu motus, coactus eſt (ut ipſe teſtatur) Hiſtoriam in Apologeticum commutare. Tota namque in illud vis diaboli ſe cõvertit, ut qui annis ſingulis illuſtrari ſanguine Martyrum CHRISTI Eccleſiam ægré ferret, ore Miniſtrorum ſuorum illud in vulgus ſpargeret, hos omnes gladio cæſos nequaquam dignos eſſe, qui in numerum Martyrum referrentur, quod non ſicut antiqui Martyres a cultoribus Idolorum occiderentur, neque, dum paterentur, miraculis coruſcarent, nec denique diverſis tormentorum generibus cruciarentur, ſed ictu gladii certamen citò abſolverent. Quæ omnia ab Eulogio potentiſſimè ſunt confutata, ne horum occaſione tepeſceret in cordibus credentium ardor fidei, & fortitudo langueſceret Confeſſorum.

APOLOGETICUS EULOGII PRO SS. MARTYRIBUS.

II. Hoc eodem anno circa Calendas Octobris celebratum eſt CONCILIUM apud *Monguntiam*, præſidente Carolo Rabani ſucceſſore; in quo actum eſt de Iuribus Eccleſiaſticis. Sed & præſentata eſt epiſtola Guntharii Colonienſis Epiſcopi ad Altfridum Epiſcopum ſcripta, ubi agebatur de prodigioſo fulmine, ignei draconis inſtar, quod in Eccleſiam cadens, ubi conferta eſſet immenſa populi multitudo, ex omnibus illis tres homines ad tria diverſa altaria exiſtentes uno ictu necavit. atque ſex alios eodem impetu proſtravit. Habent hæc veteres Francorum Annales: Acta verò Concilii exciderunt. Ceterùm hoc pariter anno habitus eſt *Conventus* apud *S. Quintinum*; in quó Carolus Calvus

CONCILII MOGUNT. DE IURIB. ECCLES.

CONVENTUS S. QUINTINI.

ſicut cum fratre Ludovico pacem & concordiam tenuit inoffenſam, ita cum nepotibus fratruelibus Lotharij filiis cuſtodire velle profeſſus eſt, ſtatutis ea de re quibuſdam capitibus, quæ continet ſcriptus codex Antonii Auguſtini in Vaticanam Bibliothecam illatus.

IESU CHRISTI AN. 858.
NICOLAI AN. 1.
LUDOVICI. II. 3.
MICH. III. 17.

I. Bened. PP. obitus.

Nicolai ſubrogatio.

ANNO Chriſti octingenteſimo quinquageſimo octavo, Indictione ſexta, *Benedictus* Papa mortuus eſt die decima ſexta Februarij, poſtquam ſediſſet annos duos, menſes ſex, dies decem; delatuſque eſt ad ſepulturam in Eccleſiā S. Petri, Diaconorum humeris. Inter quos fuit NICOLAUS, qui omnium conſenſu ei ſucceſſit in Pontificatu, natus Romæ ex patre Theodoro nobiliſſimo viro, prædituſque omnibus virtutibus, atque doctrina & ſanctitate inſignis: qui in baſilica S. Dionyſij electus, aufugiens ne conſecraretur, è latebris extractus, apud S. Petrum conſecratus eſt præſente Ludovico Imperatore, & cum hymnis & canticis in Patriarchium Lateranenſe deductus. Habet iſta Anaſtaſius Bibliothecarius, miris Nicolaum laudibus extollens. Additque præterea de Imperatoris humillimis erga illum obſequiis, nempe quod cum Imperator Urbe diſceſſiſſet, & ad eum Pontifex viſitationis cauſa adveniſſet, ipſi occurens Imperator, equum quo is vehebatur pedes ipſe freno duxerit, quantum ſagittæ iactus extenditur, idémque rurſum in reditu Pontificis in Urbem præſtiterit.

Imp. pedes equū Pontif. freno ducit.

II. Legatio Gallorum ad Ludo. Reg. adverſus Carol.

Hoc eodem anno, perſeverante infeliciſſimo ſtatu Galliarum, cum omnia prædonibus factioſiſque hominibus plena eſſent; nulluſque locus legibus Eccleſiaſticis vel civilibus eſſet, ſcelerata licentia omnia ſibi vendicante; Edelharcus Abbas & Otho Comes venerunt in Germaniam ad Ludovicum Regem, poſtulantes ut populo periclitanti, & in anguſtia poſito ſubveniret: quod niſi celeriter faceret, à Paganis cum periculo Chriſtianitatis auxilium quæſituri eſſent, quod tyrannidem Caroli, horum omnium malorum cauſam, diutius ferre non poſſent. Hæc vetus Francorum Chronicon à Pithœo editum, ſed ab auctore huius temporis conſcriptum. Ubi pariter inſinuatur, Ludovicum diù ancipitem, tandem ſuorum conſilio veniſſe in Regnum Caroli fratris, ut tot malis mederetur. Cùm autem primum omnium *Concilium* Epiſcoporum indixiſſet *Rhemis*; qui ſub Carolo erant Epiſcopi provinciarum Rhemenſis & Rotomagenſis, ſuſpectum habentes illius adventum, ſeorſum *convenerunt* menſe Novembri in *Villa Cariſiaco*; unde ad eum ſcripſerunt epiſtolam, qua ſe excuſantes, cur non potuerint ad illum accedere, inſigni ſacerdotali libertate egregiam plane ac varia doctrina refertam addiderunt prolixam admonitionem *, quibus

* *Rec. Car. Ann. Tom. X. hoc an. ex co. An. Auguſt.*

modis qui ad reſtaurationem Eccleſiæ & ſalutem populi adveniſſe iactaret, eam operari deberet, reſque ipſe ſuas ſuique regni curare, quæ non minus emendatione indigerent: multaque ſubiunxerunt de libertate Eccleſiarum, rerumque atque miniſtrorum illarum divinitus inſtituta, quam boni Reges intemeratam cuſtodire debeant, non tyrannicè minuere, vel contemnere.

Admonitio Epiſ. ad Ludo.

III. Carol. ad Pont. et Imp. queritur adverſus fratrem.

Verum minimè his acquieſcens Ludovicus, ſed potius factioſis hominibus obaudiens, ſe ad arma convertit, & adverſus Carolum potentem duxit exercitum: cui ſe Carolus imparem ſentiens; cum paucis clam ſe à ſuis copiis ſubduxit, quæ mox ad Ludovicum defecerunt. Sed inter hæc nunciata rebellione Sorabica, idem Ludovicus coactus eſt ad propria reverti, poſtquam eius adventus multa mala Regno Caroli, ipſiſque Eccleſiis attuliſſet. Cæterum Carolus rebus ſuis conſulturus, Legatos miſit in Italiam ad Ludovicum nepotem Imperatorem, & ad Nicolaum Romanum Pontificem, expoſtulans de Ludovico fratre, qui nón læſus Regnum ſuum aggreſſus eſſet: qui ambo literis Ludovicum Regem monuerunt, ne quid in regnum alienum præſumeret: ipſe verò iis receptis, legavit pariter ad eoſdem in Italiam Othonem Fuldenſem Abbatem, qui ſuam rectam in omnibus intentionem inſinuaret. Hæc idem vetus Francorum Chronicon: quæ in annum ſequentem propagata ſunt.

IV. Ignat. Conſt. iniuſte relegatur.

Quod ad res pertinet Orientalis Eccleſiæ; hoc ipſo anno, cùm Ignatius Conſtantinopolitanus Patriarcha duodecimum inchoaſſet ſedis ſuæ, quod Bardam Patricium, penes quem ſumma erat adminiſtrationis Imperii, poſt ſæpè fruſtra iteratas monitiones, à ſacratiſſimi Corporis Domini communione repuliſſet, ob uxoris inſontis repudium, & cum cognata ſibi ſponſa conſuetudinem; eiuſdem Bardæ factione calumnioſè accuſatus de conſpiratione adverſus Imperatorem, è throno impiè depoſitus eſt, atque in inſulam Terebinthum relegatus. Ubi cum perſuaderi numquam potuiſſet, ut libellum daret renunciationis ſedis Patriarchalis; poſt multas vexationes, & varios cruciatus, ad extremum in Copronymi ſepulchro incluſus eſt ſub cuſtodia crudeliſſimorum hominum: ſed inde furtim à pio quodam viro ſublatus, iterumque captus, multiplices paſſus eſt locorum mutationes: compluréſque alii Epiſcopi ſimilia pertulere, eo quod nollent alium recipere Patriarcham. Attamen poſtmodum cedentes plurimi minis, multi pollicitationibus illecti, obſecuti ſunt Bardæ, in locum Ignatij Patriarcham ſufficienti *Photium* eunuchum, qui erat Imperatori à Secretis, magnaque apud illum gratia pollebat, quod ipſius Imperatoris ſoror Irene nupta eſſet Sergio Patricio Photij germano. Hæc Ioannes Curopalates; à quo Cedrenus, & alii recentiores exceperunt: ipſi quidem omnia in unum colligentes, quæ magna ex parte noſcuntur geſta ſequenti anno.

V. Photius intruditur.

De quibus diſtunctius agens Niceta in Vita eiuſdem Ignatii, * primum de Photio ait illum nobilitate fuiſſe inſignem, Protoſpatharium dignitate, munere à ſecreti. Imperatori divitiis pollentem, ſcientiis ſæcularibus diſertiſſimum, atque etiam antiquis hac ex parte com-

paran-

patandum, ſacrarum vero literarum expertem; hominem gloriæ appetentiſſimum, ſexque diebus ex laico transformatum in Patriarcham, nimirum prima die monachum effectum, ſecunda anagnoſtem, tertia ſubdiaconum, quarta diaconum, quinta Presbyterum, ſexta denique Patriarcham: conſecratumque eſſe à Gregorio illo Syracuſano excommunicato, de quo ſuperius actum eſt, ipſo die Natalis Domini. Iſta Nicetas: reliqua ſequenti anno. Cæterùm hic initium magnæ tragœdiæ, quæ plurimis actibus ad multorum annorum curricula propagata, cuncta gemitibus repleuit atque doloribus.

IESV CHRISTI
AN. 859.
NICOLAI
AN. 2.
LVDOVICI II. 4
MICH. III. 18.

I. SS. Eulogii et Leocritiæ martyr.

ANNO Domini octingenteſimo quinquageſimo nono, Indictione ſeptima, die undecima Martij, magnus ille promotor Martyrum, debellator Mahometanæ impietatis, *S. Eulogius* deſignatus olim Toletanus Antiſtes, presbyter vero exiſtens Eccleſiæ Cordubenſis cuius ſæpè facta eſt mentio, martyrio coronatus migravit in cælum: addita ad palmam *Leocritia* virgine Mahometanæ gentis ſobole, ſed in CHRISTO renata, & prædicatione Eulogii ad martyrium robotata. Quæ quomodo ſe habuerint, pluribus narrat Alvarus eius temporis ſcriptor iu Vita eiuſdem S. Eulogii: meminitque deipſius cadavere in flumen proiecto, (cuiuſmodi ſupplicium commune fermè fuit omnibus qui hac perſecutione paſſi ſunt) & columba candidiſſima ſuper ipſum quieſcente; déque ſolemnius in funeribus Chriſtianorum exhiberi ſolitis, divinitus eidem impertitis. Cuius corpus, necnon prædictæ S. Leocritiæ, poſtea ſub Adefonſo Magno Rege Gallicæ traſlata fuere Ovetum, & miraculis coruſcavere. Cæterùm cùm toto fermè terrarum orbe dominarentur impii Mahometani, nullo alio loco (quod ſciatur) niſi Cordubæ, ita enituit frequens in perferendo martyrio Chriſtiana conſtantia; reliquis alibi non audentibus aduerſus Saracenorum obloqui impietatem, ſatis habentibus, ſi ab illis permitterentur Chriſtiani vivere.

II. Legatio Episcop. Gal. ad Ludov. Regem. pro pace inter fratres.

Quod ad res Francorum ſpectat; hoc eodem anno Ludovicus Rex Germaniæ perterritus literis Epiſcoporum regni Caroli Calvi, quibus eum acriter redarguerant de ipſius in Gallias graſſatione, expetiit ab illis ut Legatos mitterent, cum quibus quæ pacis eſſent in commune tractare poſſet, & abſolutionem eorum quæ peccaſſet, percipere. Quamobrem iidem Epiſcopi, una cum illis qui ſub Lothario Imperatore Lotharij filio erant, in Mediomatricum civitatem menſe Maio convenientes, nobiliſſimam ad eum Vuormatiam ornaverunt legationem trium Archiepiſcoporum, Hincmari Rhemenſis, Guntharij Agrippinenſis, & Vvenilonis Rotomagenſis, aliorumque ſex Epiſcoporum, quibus Commonitorium[a] dederunt (ita vocabant, quæ legatis dabantur ſcripta præcepta) quo modo Ludovicum pœnitentem, ac promittentem cum fratre & nepote pacem ſervare, factioſoſque homines à ſe expellere, atque unitatem Eccleſiæ procurare, abſolvere deberent. Id autem ex parte factum eſſe, docet eorumdem Legatorum relatio. Sed & annuiſſe apparet in eo Ludovicum Epiſcopis, ut ad mutuum colloquium conveniret cum Carolo & Lothario. Si quidem vetus Pithœi Chronicon teſtatur, eoſdem præſenti anno in inſula quadam Rheni cum æquo numero Principum ſuorum ex adverſa parte nominatim expreſſorum navigio vectos conveniſſe, reliquo ſingulorum comitatu ſuper litus ex utraque parte fluminis conſiſtente: ibique poſt multam utrimque diſputationem, indicto conuentu in commune habendo, ſingulos ad ſua remeaſſe.

Regem. conveniunt in inſula.

III. Tullenſe gener. Concil. in cauſa Vvenilonis proditoris, &c.

Fuit autem interea curæ iiſdem Carolo & Lothario Regibus, ut ex duodecim ſibi ſubiectis Provinciis Galliarum, hoc eodem anno menſe Iulio apud *Tullum* in villa *Saponarias* dicta celebraretur CONCILIUM, quod ab ipſis vocatum eſt generale. Cuius cogendi cùm multæ cauſæ præceſſiſſent, potiſſima fuit proditio Vvenilonis Archiepiſcopi Senonenſis, qui deficiens à Carolo ad Ludovicum, hunc aduerſus illum acrius impulerat. Actum tamen antea eſt ex more de fide Catholica, & rurſum condemnati errores Gotheſcalci Prædeſtinatiani, quem in aliis iam antea Conciliis damnatum vidimus. Ait enim Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus in epiſtola nuncupatoria ad commentarium ab ipſo editum contra eundem Gotheſcalum, in hac Tullenſi Synodo oblata fuiſſe à Remigio Lugdunenſi Archiepiſcopo capita quædam de erroribus Gotheſcalci Carolo Regi; Carolum autem dediſſe illa Hincmaro, ut reſponderet: quod egregiè ipſe præſtitit tribus libris eo argumento conſcriptis. Habenturque prætereà apud Flodoardum[b] duæ eiuſdem epiſtolæ valdè prolixæ, ad eundem Regem ſcriptæ de iiſdem erroribus. Sed & tractatum eſſe in hac Synodo de reſtauratione pacis inter Ludovicum & Carolum Reges, necnon de unione ac reformatione Eccleſiarum; conſtat ex ipſius Actis[c], quæ extant.

IV. Alia geſta in Synodo.

Quod vero ad Vvenilonem ſpectata; dverſus eum Carolus ipſe Rex libellum Synodo propria manu obtulit: electique ſunt Iudices in ea cauſa, quatuor Archiepiſcopi, Lugdunenſis, Rotomagenſis, Turonenſis; & Bituricenſis; qui ad Vvenilonem literas ex Synodo dantes, diem ei dixerunt. Scripſitque prætereà Synodus epiſtolam ad Britanniæ Epicoſpos, qui ſchiſmate ſe diviſerant à ſuo Metropolitano Turonenſi: itemque aliam ad ſeditioſos, factioſorumque prinicpes, quorum effreni licentia omnes provinciæ turbabantur: Nihil prætermittentes Patres, quo omnes ad debitam obedientiam & pœnitentiam reducerent. Ac denique ſtatuti ſunt canones ſexdecim, ex quibus ſex priores mutuati noſcuntur ex Concilio Valentino, reliqui ſuperadditi: inter quos ſaluberrimè inſtitutos, ille laude digniſſimus, qui de Scholis ſanctarum Scripturarum, & humanæ literaturæ inſtituendis eſt conditus, cùm necdum implerum eſſet quod haud pridem in præ-

De Scholis inſtituendis.

a Rec. Bar. Ann. Tom. X. hoc an. ex co. Ant. Aug. & M. Ant. Mureti.

b Flod. Hiſt. Rhem. lib. 3. cap. 16. & 16.

c Rec Bar. Tom. X. hoc. an. ex cod. Aug. Aug.

[d] *Concil. Valen. c. 18.*

dicto Concilio [d] Valentino de eadem re fuerat inſtitutum. Sed cùm deceſſorum commendetur eo canone hac in re ſtudium Imperatorum; Lotharium Aug. poſt Carolum Magnum & Ludovicum Pium, benè meritum fuiſſe de viris doctis, teſtatur Angelomus in præfatione in commentarium tunc à ſe editum in Cantica Canticorum.

V. GANELONIS NOMEN INFAME REDDITUM.

Porrò tanta prædictus Vvenilo, ob inſignem aduerſus Carolum Regem proditionem, (à quo & Epiſcopatum, & alia omnia quæ haberet, acceperat) infamia aſperſus eſt, cùm præcipuè ipſe ſolus ex omnibus Regni Caroli Epiſcopis (quod & ſuo libello teſtatus eſt Carolus ad Ludovicum trausfugiſſet, ut cùm idem publicè ubique locorum proditor acclamaretur, exinde nomine *Vvenilonis* proditores inſignes nominari conſueverint. In quo illud advertendum, quod quem in his Actis Conciliorum Vvenilonem appellatum legimus, apud Lupum Ferrarienſem (cuius multæ extant ad eum epiſtolæ) Guenilo ſemper ſcriptus reperitur, vulgo *Ganelo*; quod nomen uſurpatum invenitur in Turpini fabulis. Vnde ſcias auctorem illum poſt iſta tempora vixiſſe, ubi iam *Ganelonis* nomen ex auctore Guenilone mutatum, inſignibus proditoribus commune redditum erat.

VI. DE CONTENTIONE INTER ANTISTITES TURON. ET DOLEN PRO PRIMATU MINORIS BRITAN.

Quod item pertinet ad Britannicas in eadem Synodo tractatas; illæ haud modici fuerire momenti, ut potè ventilatæ iudicio etiam Apoſtolicæ Sedis per plura annorum centenaria. De quibus hæc breviter habeto: Doli civitatis in Britannia Minori primum Epiſcopum ſediſſe B. Samſonem, omnes conſentiunt: quem narrant Britonicarum rerum ſcriptores, cùm ex Anglia profugus in eam oram veniſſet, munuſq; Pontificium in Dolenſi Eccleſia exercere cœpiſſet, pallium ac reliqua Archiepiſcoporum inſignia, quæ Eboraci habuerat (vbi Archiepiſcopum antea fuiſſe volunt) retinuiſſe. Inde porrò factum, ut eius quoque ſucceſſores pro Archiepiſcopis ſe gerentes, iiſdem uſi ſint: quorum etiã ex numero Beſtovaldum à Severino, Innemenũ ab Hadriano Primo Romanis Pontificibus, pallium obtinuiſſe contendunt, ſed hoc ut ſuſpectæ fidei refellitur in epiſtola Innocentij Tertij, de quà mox dicendum. Quare veriſimilius alij, Archiepiſcopi nomen à Dolenſibus Antiſtitibus uſurpatum negant ante Nomenoium Principem Britonum. Hunc enim ſub annum Chriſti octingenteſimum quinquageſimum, cùm proprium ſibi, excuſſo Francorum iugo, Regnum conſtituiſſet, Epiſcopis ſuæ ditionis Dolenſem Metropolitani iure præpoſuiſſe; cùm ante id temporis omnes Britanniæ Epiſcopi Archiepiſcopo Turonenſi, tanquam Lugdunenſis Tertiæ Metropolitano paruiſſent. Vt ut ſit, conſtat certè poſt hæc primùm tempora natam, agitatamque de Pallio, & Archiepiſcopatus iure, controverſiam inter Turonenſem & Dolenſem Antiſtites. Quæ cùm poſt plurimas multorum Pontificum ac Conciliorum deciſiones, in fauorem Turonenſis Archiepiſcopi pronunciatas, adhuc tamen eſſet ſub iudice temporibus Innocentij Tertij; ipſe tandem omnibus quæ ab utraque parte à prima origine producta fuerant examinatis, anno Chriſti milleſimo centeſimo nonageſimo nono, auctoritate Apoſtolica ſanxit ut Dolenſis Eccleſia cum reliquis Britanniæ, Turonenſi perpetuo ſuffragarentur, nec umquam Dolenſis Epiſcopus ad Pallij uſum aſpiraret. Qua de re extat ipſius epiſtola [e] valde prolixa; quæ ſuperiora fermè omnia Pontificum ac Conciliorum reſcripta atque decreta, aliaque multa ad hanc quæſtionem ſpectanctia commemorat; omnem inpoſterum de ea re diſceptationem interdicens: adeóque hic finis videtur fuiſſe ancipitis, diuturnæque inter illos Epiſcopos controverſiæ.

[e] *Inno. III. Regiſt. l. 2. epiſt. 79. Adde ep. 168. lib. 1.*

VII. SCHOLAE IN ORIENTE RESTITUTAE PER BARDAM CÆS.

Denique quod ſpectat ad Scholas, de quibus erigendis actum eſt in Synodo Tullenſi; eodem fermé tempore contigit, bonarum literarum ſcholas aperiri Conſtantinopoli opera Bardæ, tunc Cæſaris, Imperium ex libito moderantis, ac vehementi niſu affectantis; cùm interea Michaël Aug. theatra tantummodò & certamina equorum curaret, ipſeque etiam publice aurigaret. Hæc Curopalates: qui ait eo tempore ſcientias in Oriente refloreſcere cœpiſſe, quæ iampridem Imperatorum incuria ubique prorſus aruiſſent. Additque de Leone magni tunc nominis Philoſopho Conſtantinopoli docente, quem teſtatur diſcipulum fuiſſe in Inſula Andro Michaëlis Pſelli viri doctiſſimi.

DE PSELLO, ET METAPHRASTE.

Ex quibus habes, quo tempore vixerit *Pſellus*: ex eoque pariter addiſces; quo ſæculo ſcripſerit *Metaphraſtes*; in cuius laudem Pſellus ipſe orationem habuit, qua aſſerit de eius obitu audiſſe eos qui viderant felicem ipſius ad Deum tranſitum. Quare quod inter Vitas Sanctorum poſiti in Tomis ab eodem Metaphraſte collectis, reperiantur aliqui Sancti, qui poſt illa vixerunt tempora; id factum aliena dicendum eſt opera; qui ſuis diebus & menſibus allegerunt Sanctos ſingulos qui poſteà vixerunt, ne viderentur extra claſſem vagari. Sicut & quando in iiſdem Sanctorum Vitis, earum ſcriptores iiſdem ipſis vixiſſe temporibus declarantur; omninò neceſſe eſt errore labi, ſi quis eiuſmodi ſcriptionis auctorem eſſe putaverit Metaphraſtem, & eum illo vixiſſe tempore dixerit: cùm ſcire debeat Vitas Sanctorum non fuiſſe ut plurimum à Metaphraſte conſcriptas, ſed collectas dumtaxat; multis [f] etiam paſſim additis ex proprio ingenio, quorum nulla eſt mentio apud alios auctores & aliquando fidem excedunt. Ex tempore igitur Pſelli, meliùs intelliges tempora Metaphraſtis. Quod & ſi plures Pſellos fuiſſe dixeris, iſto nullum celebriorem, nec antiquiorem invenimus.

[f] *Vide Bellarm. lib. de Scrip. Ecc. in S.m. Met.*

VIII IGNATIUS QUANTA PASSUS A PHOTIO.

Hoc item anno, poſt duos menſes ab intruſione Photij in ſedem Conſtantinopolitanam, quam accidiſſe vidimus ipſo die Natalis Domini anni ſuperioris; dira perſecutio ab eodem excitata eſt adverſus Epiſcopos omnes, qui perſtantes in Ignatij deiecti communione, chirographum obedientiæ ipſi perenti Photio non obtuliſſent. Cumque idem inſuper apud Imperatorem inſimulaſſet Ignatium, quod exul in imperium res novas moliretur; eius rei causà miſſi Iudices, ſæviſſimam quæſtionem de Ignatij familiaribus habuerunt: ſed cùm nihil reperiſſent, tunc vinctum ipſum ex Terebinthi Inſula ad Sacram transferentes, ibi eumdem in caprarum ſtabulo concluſerunt. Inde verò aliò atque aliò deductus, tandem poſt varios carceres, vincula, cruciatus, atque locorum mutationes, in inſulam Mitylenem deportatus eſt; cuncta hæc paſſus, quod libellum renunciationis ſedis tradere recuſaret. Cuius item

amici, afflicti pariter verberibus, aliiſque cruciatibus, proſcripti in diverſa loca exules miſſi ſunt. Hæc omnia Nicetas pluribus in Vitâ eiuſdem Ignatij: præter quæ, libellus Epiſcoporum, qui poſteà oblatus eſt Oecumenicæ Octavæ Synodo in Actione ſecundâ recitatus, multa continet dira ſupplicia, quæ tum ipſe Ignatius paſſus eſt à Photio, tum ei cohærentes Epiſcopi: quæ etiam attigimus ſuperiùs ex Curopalate.

IX. Poſt hæc verò idem Photius (ut ſcribit Anaſtaſius Bibliothecarius in præfatione hiſtoricà ad Octavam Synodum) videns quamplurimos adhuc ſtare pro Ignatio, perſuaſit Imperatori, miniſterio Bardæ, ut congregaret *Concilium* ſibi communicantium Epiſcoporum, quo Ignatium damnaret; ut hâc arte Epiſcopos atque populum ab eius affectione divelleret. Verùm cùm & hoc peracto, permulti nihilominùs adhærerent Ignatio; conſilium (ut ait Nicetas) init legationem mittendi ad Nicolaum Romanum Pontificem, petendique ut Conſtantinopolim Legatos mitteret, ſpecie quidem ad extirpandam hæreſim Iconomachorum, quæ iterùm reviviſcere videretur, reverâ autem ut ab iiſdem Legatis extorqueret confirmationem depoſitionis Ignatij; cùm & mendacia ſuis ad Nicolaum literis miſcens, ſcripſit Ignatium ob ſenium & infirmitatem Eccleſiæ ſuæ renunciâſſe, & in cuiuſdam Inſulæ monaſterium ſe recepiſſe, ubi cum omni honore & obſequio viveret. Cæterùm cùm extent [g] adhuc quædam Photij ad Nicolaum literæ, dolis quidem illæ plenæ, mendaciiſque refertæ, quibus & rectæ fidei profeſſionem inſeruit, & communicationem Apoſtolicæ Sedis expetivit: eæ tamen diverſæ eſſe noſcuntur ab illis, quarum argumentum ex Nicetâ retulimus, cùm nihil de Legatis mittendis, vel de Ignatij monaſterio in ipſis agatur. Porrò ipſum quoque Imp. Michaëlem, Photij ſuaſione ad eumdem Pontificem legationem miſiſſe, unà cum accuſationibus quibuſdam adversùs Ignatium, petiiſſeque Legatos mitti Conſtantinopolim ad ſedandum conflatum ſchiſma; idem ipſe Nicolaus teſtatur in literis Encyclicis ad univerſos Fideles & Epiſcopos Orientis poſteà (ut dicetur) ſcriptis. Sed & aliam prætexuiſſe Imperatorem legationis mittendæ occaſionem, nempè cauſam ſacrarum Imaginum, ut ſuâ auctoritate Pontifex pullulantem rursùm errorem evelleret, eumdémque multa pretioſiſſima ſacra munera ad ſanctum Petrum miſiſſe, ſcribit Anaſtaſius Bibliothecarius, qui cuncta oculis ſpectabat.

LEGATIO A PHOTIO IMP. AD NICOL. PP.

[g] *Rec. Baron. Ann. Tom. X. hoc an. ex Bibl. Columna.*

IESV CHRISTI
AN. 860.
NICOLAI
AN. 3.
LVDOVIC III. 5.
MICH. III. 19.

I. ANNO Domini octingenteſimo ſexageſimo, Indictione octavâ, Nicolaus Papa auditis Legatis Michaëlis Imp. & Photij Patriarchæ intruſi, de quibus ſuperiori anno dictum eſt; rebus cunctis quam diligentiſſimè examinatis in *Conventu* Patrum ad hoc ex more convocatorum, de omnium ſententiâ, petita legatio decreta eſt Conſtantinopolim, qua functi ſunt *Radoaldus* Portuenſis Epiſcopus & *Zacharias* Anagninus: iiſque datum eſt in mandatis, ut quæſtionem quidem de ſacris Imaginibus ſæpiùs iudicatam iterùm definirent; de causâ vero inter Photium & Ignatium inquirerent tantummodò, eius autem definitionem integram referrent ad ipſum Nicolaum Pontificem: quibus etiam omninò prohibitum eſt, ne ullo pacto cum Photio, niſi quaſi cum laico, non autem ut Epiſcopo communicarent, antequàm id idem Pontifex decreviſſet. Hæc quidem teſtatur ipſe Nicolaus in literis [a] Encyclicis ad omnes Chriſti Fideles & Epiſcopos Orientis poſteà ſcriptis. Et in Actione quarta Octavæ Synodi traditum, Nicolaum licèt Legatos Photij ad audientiam recepiſſet per ſatisfactionem libelli & iuramenti, haud tamen ad communicationem cum reliquis Epiſcopis admiſiſſe.

LEGATIO MISSA A NICOLAO PAPA IN ORIENTEM.

[a] *Nicol. ep. 1. & 4.*

II. Mittens autem Nicolaus Legatos ſuos, dedit eis literas ſeptimo Calendas Octobris, incipiente Indictione nona [b], ad Photium quidem perbreves, prolixiores verò ad Michaëlem Imp. quibus plurimùm queſtus eſt de Ignatij depoſitione, & Photij laici ſubrogatione, factis contra traditionem Patrum, abſque conſenſu Romani Pontificis. Ad quæ omnia inquirenda, ſimulque quæſtionem de Imaginibus definiendam, eoſdem Legatos mittere teſtatur. Addens inſuper querelam de Iuribus Romanæ Eccleſiæ ab Orientalibus occupatis; non ſolùm quòd provinciis illis, quas ut peculiares ſuas Romani Pontifices (alioqui totius Orbis Univerſales Epiſcopi) per Vicarios regere conſueviſſent, (putà quas recenſet, utramque Epirum, veterem ſcilicet & novam; Illyricum, Macedoniam, Theſſaliam, Achaiam; utramque Daciam, Ripenſem & Mediterraneam; Myſiam, Dardaniam, & Prævalim: quibus, ut ait, præficimos erat Archiepiſcopum Theſſalonicenſem:) ſuaſione ſchiſmaticorum Patriarcharum, Imperatores Conſtantinopolitani Romanam Eccleſiam ſpoliaſſent; ſed etiam quòd patrimonia, quæ in Sicilia & Calabria haberet, ſuſtuliſſent. Pervenientes autem Legati Conſtantinopolim, cùm innotuiſſet Nicolaum Papam haud approbaſſe Ignatij eiectionem, & Photij ſubrogationem; minùs dignè ſuſcepti ſunt, nec per centum dies cum ullis aliis loqui permiſſi: ut eſt de his querela ipſius Nicolai in literis [c] ad Photium poſtea datis. Sed eiuſmodi inhumanitatem, non tam Imperatori adſcribendam eſſe, quàm perfido Bardæ Cæſari, & ſchiſmatico Photio Græci conſentiunt omnes. Imperatore enim ludis Circenſibus & ebrietatibus prorſus intento, duo iſti omnia gerebant, potentiſſimi ex propinquitate quam diximus affinitatis cum Imperatore.

[b] *Id. ep. 2. & 3.* DE LITERIS NIC. AD IMP. ET PHOT.

LEGATI QVOMODO SVSCEPTI CONSTANTIN.

[c] *Id. ep. 6.*

III. Hoc eodem anno, Nonis Iunij, Francorum Reges Carolus & Ludovicus fratres, nepoſque ipſorum Lotharius, *Confluentiam* convenientes unà cum multis Epiſcopis atque Comitibus; tandem mutuam inierunt concordiam, capitulaque pacis ediderunt, quæ extant [d] unà cum actis eiuſdem *Conventus*: in quo multa

CONVENT. CONFL. DE CONCORDIA INTER REGES FRANCORUM.

[d] *Rec. Baron. Ann. Tom. X. hoc an. ex cod. Ant. Aug.*

ſtatuta ſunt pro optima Regni adminiſtratione, & Eccleſiaſticarum rerum ac perſonarum defenſione. Cæterùm Carolum non firmiter ſtetiſſe pactis conventis, ſed de invaſione cogitaſſe alienorum; docent querelæ Ludovici & Lotharij, ad Nicolaum Papam miſſæ per Legatos, literaſque [a] ſumma animi ſubmiſſione, & ingenti erga Sedem Apoſtolicam reverentia ſcriptas; quibus eum *Dominum ſanctiſſimum, totiuſque ſanctæ Dei Eccleſiæ roſeo Chriſti ſanguine acquiſitæ Pontificem, & Vniuerſalem Papam* nominantes, *Chriſtianiſſimorum Principum more* (ut loquuntur) *ad ſacra ipſius veſtigia provoluti*, obteſtantur, ut *nihil ſiniſtri de ipſis credat*: eumdémque hortantur, *exemplo prædeceſſorum* accedere in Galliam, ut Apoſtolica auctoritate his malis mederetur; & *quos nulla pacis fœdera, nulla moverent fraternæ charitatis viſcera, Apoſtolica invectio ad cenſuram Eccleſiaſticam venire compelleret.* Denique teſtantur, *ſe propriis limitibus ac terminis contentos, ſanctæ Sedi Apoſtolorum Principis ipſiuſque Nicolai ab omnibus reverendæ auctoritati, humilem ſubiectionem unanimes modis omnibus obſeruare decreviſſe, eique divinitus collatam immunitatem ſalubriter tueri.*

a Rec. Baron. ibid.

VIVUM EXEMPLAR REVERENTIAE ERGA SED. APOST.

IV. Hoc item anno Romæ Tiberim fluvium bis alveum egreſſum, (nempè tertio Calendas Novembris, & ſexto Calendas Ianuarij) maximam partem Vrbis inundaſſe, ingentiaque intuliſſe damna, Anaſtaſius narrat in Nicolao.

IESV CRISTI
AN. 861.
NICOLAI
AN. 4.
LVDOVICI 6.
MICH. III. 20.

I. CONCILIABVLVM ADVERS. IGNATIVM.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſexageſimo primo, Indictione nona, celebratum eſt *Conſtantinopoli* in Eccleſia SS. Apoſtolorum, à Photio illius ſedis invaſore *Conciliabulum* numeroſiſſimum Epiſcoporum ei faventium; cui etiam compulſi ſunt intereſſe iidem qui ſuprà Legati Apoſtolicæ Sedis, Radoaldus, & Zacharias: ad quam vocatus Ignatius legitimus Patriarcha exul, (qui poſt varias deportationes, iniurias, damna & verbera, in inſulam Terebinthum Conſtantinopoli adiacentem reductus fuerat) ibi rurſum falsò accuſatus, quòd contra canones favore Principum eam Eccleſiam obtinuiſſet; rurſum damnatus eſt, a. ſolemni ritu indumentis Pontificiis exutus atque exauctoratus; Photiuſque in ſede confirmatus. Quæ quomodò ſe habuerint, pluribus narrat Nicetas in ipſius Ignatij Rebus geſtis. Addit verò Anaſtaſius Bibliothecarius in præfatione hiſtorica ad Octavam Synodum, inſimulatum quoque fuiſſe Ignatium, quòd in S. Methodium deceſſorem ſuum contumelioſus extitiſſet: quod etiam quàm falſum fuerit, ipſe oſtendit.

II. Ceterùm hanc Synodum apud Theodorum Balſamonem, dum illam interpretatur, appellatam invenies Oecumenicam, tum ob præſentiam Legatorum Romani Pontificis, tum ob numeroſitatem eius: ſiquidem gloriabantur impleſſe numerum Patrum, qui interfuerant Magno Nicæno Concilio, nempè trecentorum decem & octo; ut teſtatur Nicolaus [a] Papa in epiſtola hoc anno reddita ad Michaëlem Imperatorem. At verò ipſe Nicolaus in aliis ad eumdem Imp. datis poſtea literis, *Latrocinalem Synodum* appellauit [b]: idque multiplici nomine. Primò quidem, quòd (ut ait) qui ad eam conuenerunt, aut ſuſpecti & inimici Ignatij erant, aut ſubiecti ipſius Photij; quorum nullus perſonam legitimi iudicis habere potuit. Deinde ob illa, quæ ab iiſdem ſchiſmaticis ac nefariis iniuſtiſſimè geſta ſunt adverſus Ignatium, alioſque Epiſcopos qui iuſtitiæ ſtudioſi ipſi faviſſent; quos unà cum ipſo Ignatio crudeliſſimè habitos, & abſque interrogatione damnatos eſſe, idem Nicolaus ſuis epiſtolis [c] queritur. Item quòd omnia in eodem conventu facta ſunt ad nutum Imperatoris, qui eidem contra canones tanquam iudex interfuit. Sed & ob ea, quæ Legati Apoſtolicæ Sedis perpeſſi ſunt: qui poſtquàm centum dies cuſtoditi fuiſſent, ne quis ad eos accederet, neque ipſi ad alios, horrendis inſuper terroribus impulſi ſunt Photio conſentire, cùm inter alia minarentur aduerſarij fore, ut ipſi in exilium longè longius ablegarentur, ubi fame preſſi ſuos cogerentur manducare pediculos. Hoc enim teſtatur idem Nicolaus [d] in aliis ad Imperatorem, Photiumque ſcriptis literis. Denique quòd prolatæ ab iiſdem Legatis literæ Romani Pontificis, in multis falſatæ fuerint, Photij ſuorumque additionibus, ſubtractionibus, mutationibus; quas omnes eadem [e] Epiſtola, cum multis aliis querelis, recenſet Nicolaus.

a Nicol. ep. 5.

b Id. ep. 8.

LATROCINALE IURE DICTUM.

c Ep. 7. & 8.

QUAE LEGATI APOST. SEDIS PASSI.

d Ep. 9. & 6.

e Ep. 9.

III. Quæ verò in hac Latrocinali Synodo modo ſtatuta ſunt, poſteà (ut ſuo loco apparebit) repetita fuerunt in alio Photij Conciliabulo, quod Octavum Concilium Oecumenicum appellavit. Iſtius autem hoc anno celebrati cùm duæ fuerint Actiones, quarum prior habita eſt in cauſa Ignatij, altera pro cultu ſacrarum Imaginum, eadem Synodus duplex, hoc eſt Prima & Secunda, nouè dicta reperitur apud Theodorum Balſamonem; cùm tamen eodem loco, eodem tempore, ab iiſdem perſonis celebratæ fuerint. Meditatus quoque Photius opus, quod *Nomocanonem* vocari voluit, continens collectionem ſacrorum Canonum, & ſanctorum Patrum Reſponſiones; poſt Septimæ Synodi canones, attexuit ex iſta pſeudoſynodo alios numero ſeptemdecim diverſorum argumentorum, quibus ſuum labantem & corruentem firmaret Epiſcopatum.

IV. ITERUM CONCILIABULUM IN IGNATIUM [illegible]

Sed non contentus Photius Ignatij exauctoratione, diriſſimis adhuc eum per impiiſſimos homines ſupplicijs vexari curavit, quò propria ſubſcriptione cogeret ſuam ipſius depoſitionem confirmare. Itaque poſt carcerem, famem, vincula, tormenta, ac verbera, eumdem ſuper marmora ad modum Crucis extenſum in faciem per totam noctem ligatum detinentes, ac poſteà lancearum punctionibus conterentes; demùm poſt multum effuſum ſanguinem vix ſpirantis tenta vi manu, ſignum Crucis in charta ſubſcriptionis vice ſignarunt. Quæ ad Photium delata, ſcripſit hæc ipſe in ea; *Ignatius in-*

dignus Conſtantinopolitanus, confiteor me ingreſſum eſſe ſine calculis, non canonice videlicèt electum; & his annis non ſanctè me geſſiſſe, ſed tyrannicè. Poſt quæ domum redire ab Imperatore permiſſum, cùm rursùm Photius cogere vellet, ut id ipſum voce in Eccleſia publicè in feſto Pentecoſtes profiteretur; ſed & eidem oculos eruere, & manum abſcindere cogitaret, iamque ad ipſum vi trahendum milites in domum, ubi detinebatur, irrumperent: tunc idem Ignatius ſumpto ſervi habitu duas ſportas ex uno pendentes ligno humeris ſuſtollens, clam cuſtodibus aufugit, variaſque circuivit inſulas ac ſolitudines, mutavitque latebras & ſpeluncas, victum mendicando. Cùm interim uniuerſa vrbe Conſtantinopolitana graviſſimo terræmotu quaſſa, eiuſque cladis cauſa uno omnium ore in iniuſtam Ignatij perſecutionem reiecta; qui poſt initam fugam ad necem ubique curioſiſſimè quæritabatur, Michaëlis Imperatoris & Bardæ Cæſaris iureiurando ſecurus redditus, ad ſuum rediit monaſterium; & ita terræmotus quievit. Habet hæc omnia pluribus Nicetas in Rebus ab eodem Ignatio præclarè geſtis.

REDIT AD SUUM MONAST.

V.

Extat ſ quoque libellus, Ignatij, & aliorum Epiſcoporum & Archimandritarum ei adhærentium nomine, ante fugam eius ſcriptus à Theognoſto olim Exarcho, poſteà monacho, tuncque ob fidem extorre, delatuſque ab eodem Romam & oblatus Nicolao Papæ; quo iidem deplorantes mala quæ paſſi eſſent à Photio, appellabant eiuſdem Romani Pontificis iudicium, tamquam *Præſidis* (ut vocant) *& Patriarchæ omnium ſedium, ac Principis Apoſtolorum ſucceſſoris, & vniuerſalis Papæ.* Sed quòd Theognoſtus ſeriùs Romam venerit, quàm Legati Nicolai redeuntes in Vrbem; non potuit Nicolaus niſi ſerò de veritate rerum geſtarum certior reddi, quòd Legati cuncta mendaciis obvolverent. Miſſum verò etiam eſſe Legatum ab Imperatore Leonem à ſecretis, unà cum literis quibus ab eodem Pontifice peteretur confirmatio depoſitionis Ignatij, & promotionis Photij, teſtatur ipſe Nicolaus in epiſtola g ad Orientales Epiſcopos poſteà ſcripta. Extantque h inſuper aliæ ſatis prolixæ literæ, quas per eiuſdem Nicolai Legatos Romam redeuntes Photius ſcripſit; & quidem eiuſmodi, ut miretur qui eas legerit, præter dicendi facundiam, ſervatóſque omnes oratoris numeros, ingentem hominis vafritiem quòd perſecutor Catholicorum, invaſor alienæ ſedis, ſpirans undique furorem, tam copioſè atque ornatè loquatur de mutua charitate, excuſétque ſuam ex laico promotionem. Quid verò his reſponderit Nicolaus, dicetur anno ſequenti.

f Rec. Baron. Tom. X. hoc an. ex Bibl. Columň.

LIBELLUS APPELLATIONIS AD SED. APOST.

DE LITERIS IMP. ET PHOT. AD PAPAM.

g Nic. ep. 10.

h Rec. Baron. ubi ſup. ex cod. Columň.

VI.

Intereà hoc eodem i anno Romæ celebrata habetur SYNODUS LATERANENSIS in cauſa Ioannis Epiſcopi Ravennatis, omnium hominum arrogantiſſimi; cuius extant apud Burchardum in libris Decretorum, tribus Actionibus Acta diſtincta: meminitque eiuſdem Petrus Diaconus Caſſinenſis huius temporis ſcriptor in Rebus geſtis S. Athanaſij Neapolitani Epiſcopi, qui eidem interfuit, parſque magna fuit. Totius verò rei geſtæ narrationem Anaſtaſius in Nicolao Papa altiùs repetens, ait eumdem Ioannem, quòd plurima intuliſſet Ravennatibus & uniuerſis Æmilienſibus damna, quoſdamque eorum temerè excommunicaſſet, ſed & multa adversùs Apoſtolicæ Sedis auctoritatem nefanda perpetraſſet, ac denique Romam frequentiùs à Summo Pontifice vocatus, venire detrectaſſet; ab eodem in Synodo communione privatum eſſe: Cùm verò auxilium Ludovici Imp. propoſuiſſet, Imperatorem ei per internuncium dixiſſe; *Vadat, & faſtu elationis depoſito, tanto humiliet ſe Pontifici, cui & nos & omnis Eccleſiæ generalitas inclinatur, & obedientiæ & ſubiectionis colla ſubmittat: quia qui cupit aliter, minimè conſequi poterit.* Sed cùm obtentis nihilominùs, importunis precibus, ab eodem Imp. Legatis, unà cùm ipſis arroganti ſpiritu Romam proceſſiſſet, nec tamen cauſam ſuam peragere valuiſſet; tandem quòd excommunicatus eſſet, ab omnibus derelictum, coactum eſſe Romano ſe Pontifici ſubmittere, à quo in prædicta Synodo hoc anno habita, veniam, reſtitutionémque certis conditionibus obtinuerit. Hæc pluribus Anaſtaſius.

i Hieron. Rub. Hiſt. Raven. poſter. edit.

CONCIL. LATERANENS. IN CAUSA IO. EPISC. RAVEN.

VII.

Hoc item anno (ut ex veteribus monumentis conſtat) vita functo Ordonio Galleciæ in Hiſpania Rege, ſucceſſit in regnum filius eius *Alfonſus*, ſiue Adefonſus, cognomento *Magnus*: qui ſui exordio inter cetera pietatis opera, theſauros k à patre ſibi relictos pauperibus & Eccleſiis erogauit; Eccleſiamque S. Iacobi quæ terrea erat, quadratis lapidibus conſtruxit, atque alias erexit: idémque multis poſteà aduersùs Arabes victoriis eſt illuſtratus, quas qui res Hiſpanas ſunt proſecuti, deſcribunt. Sed de eo rursùm inferiùs.

ALFONS. MAG. REGNAT IN HISP.

k Roder. Tolet. l. 4. c. 16.

IESV CRISTI

AN. 862.

NICOLAI

AN. 5.

LVDOVICI II. 7.

MICH. III. 21.

I.

ANNO Domini octingenteſimo ſexageſimo ſecundo, Indictione decima, incendio conflagravit Conſtantinopoli baſilica S. Sophiæ, maximóque omnium terræmotu ipſa ciuitas eſt concuſſa; & vox atque ſonus inarticulatus è terra ac mari emiſſus, ingentem cordibus hominum metum horroremque iniecit: hæc omnia in vltionem ſcelerum in eadem vrbe ad ſummum culmen excreſcentium; cùm inter alia cœptus olim à Michaële Imp. iuvenili impietate adhuc vigeret deriſus ſacrorum, quo mimos & ſcurras in Sacerdotes & Pontifices transformans, iubebat res divinas imitari: eorumque Patriarcham conſtituens Theophilum quemdam Protoſpatharium, hominem ridiculum & hiſtrionem, atque omnium impuriſſimum, non puduit publicè dicere Theophilum ſibi eſſe Patriarcham, Photium Bardæ, Ignatium Chriſtianis. Quas impietates cùm auſus eſſet Baſilius Theſſalonicenſis Epiſcopus ſummæ charitate apud eum arguere; grauiter inde offenſus Imperator, optimum ſenem pugnis contundens, dentes excuſſit, adeóque flagris laceravit, ut ferè animam exhalauerit. Cùm interim Photius non ſolùm ad eiuſmodi mimicas impietates obmuteſceret, ſed etiam eas per

INCENDIVM, ET TERRAE MOTVS CONST.

SACRORVM DERISUS PER IMP.

ſummam adulationem comprobaret; totus intentus in confingendis aduerſus Ignatium criminibus, ut eo vitâ privato ſedem ſibi firmiùs ſtabiliret. Narrat iſta omnia pluribus Nicetas in Vita Ignatij: & quod ſpectat ad rem mimicam, in Actis etiam Octauæ Oecumenicæ Synodi, Photius ſæpè clamatur mimorum res ſacras eludentium Patriarcha.

II. NICOLAO PP. LITERAE ADVERS. PHOTIVM. a Nicol. ep 5. & 6. b Id. ep. 4.

Hoc eodem anno Nicolaus Papa dimittens Leonem Michaëlis Imp. Legatum, de quo ſuperiori anno dictum eſt, dedit ei literas a ad ipſum Imp. necnon ad Photium, die decimaoctava menſis Martij huius Indictionis decimæ ſcriptas, quibus apertè improbaret Ignatij eiectionem, eiuſdémque Photij promotionem; quem & ideò in inſcriptione epiſtolæ non Epiſcopum, ſed tantùm prudentem virum appellavit, utpotè hominem laicum, nullóque ſacro initiatum legitimè ordine. Extántque & aliæ eiuſdem Pontificis literæ b, die decimanona eiuſdem menſis datæ ad uniuerſos Chriſti Fideles, quibus præcipuè Patriarchas, omnéſque alios Orientis Antiſtites admonet, ut abſtinentes à Photij communione adhæreant Ignatio.

CONCIL. ROM. CONTRA THEOPASCH. c Ep. 7. d Ep. 70. ad Mich. & Baſil. Impp.

Hoc item anno ab eodem Nicolao SYNODVS Romæ eſt habita: in qua, occaſione quorumdam Orientalium, damnata eſt Theopaſchitarum hæreſis iterùm pullulans; aduersùs quam duo capitula ſeu canones ſtatuti ſunt, quos ipſe Nicolaus c in epiſtola ad Orientales recitat: meminitque alio loco d de duobus *Conciliis*, collectis paulò poſt acceptas literas Orientalium per Leonem.

IV. LOTHAR. REX DIMISSA CONIVGE, PELLICEM SUBINTRODUCIT. e Rec. eius Acta Baron. Ann. Tom. X. hoc an. ex cod. Trever.

Sed & eodem anno novæ tragœdiæ paratum eſt argumentum à Lothario Francorum Rege, dum iuvenili ardore concupiſcentiæ, frena laxauit in amorem Vvaldradæ, quàm ab ipsa infantia conſuetudine puerili amans, uxorem accipere decrevit. Quòd verò iam legitimo Theutpergæ Reginæ matrimonio iunctus eſſet, egit cum Epiſcopis Regni ſui, ut convocata *Aquiſgrani* SYNODO e, octo ex ipſis hac eadem Indictione decima, tertio Calendas Maij, Theutpergæ causa cognita, (quæ falsò accuſata inceſtûs cum proprio fratre, referebatur etiam id ſcelus publicè confeſſa) matrimonium illud diſſolverint, ipsique Lothario ſe incontinentem profitenti permiſerint aliam uxorem ducere. Sed & ad corroborandam eiuſdem Regis cauſam, nouum eſt excogitatum commentum ab Adventio Metenſium ſeu Mediomatricum Epiſcopo; quo probare conatus eſt Vvaldradam iam à tenera ætate Lothario coniunctam fuiſſe matrimonio ab eiuſdem Regis patre Lothario Imperatore, ſed poſt mortem Imperatoris Theutpergam ipſi invito Regi adhuc adoleſcentulo coniunctam fuiſſe à Theutpergæ fratre Huberto magnæ auctoritatis viro; ac proinde non ipſam, ſed Vvaldradam legitimam eſſe dicendam eiuſdem Regis coniugem.

V. FOVET SCELERATOS.

Præter hæc verò cùm idem Lotharius Rex, nulla habita ratione divini vel humani iuris, contemptis etiam ſanciitis nuper inter ipſos Francorum Reges de ſervanda concordia legibus, in ſuo Regno nefarios homines multorum criminum reos reciperet, foverétque: atque inter alios, Engeltrudem nobiliſſimam natalibus feminam, Matfridi Comitis inter Francos primarij filiam, ſed moribus ignominioſiſſimam; quæ furore agitata libidinis, relicto Boſone marito huc illuc per Gallias divagans, iam per ſeptem annos alienis viris inhæſerat, & ad proprium maritum redire recuſans, a Nicolao Papa excommunicata fuerat: necnon Balduinum quemdam nobilem virum, itidem ab Epiſcopis Gallis excommunicatum, quòd Caroli Calvi, cuius vaſſallus erat, filiam Iudith nomine, viduam Regis Anglorum rapuiſſet, ut uxorem haberet: Cumque de his omnibus perlatæ eſſent ad Nicolaum Papam querelæ; idem Pontifex ad Carolum Lotharij patruum literas dedit commonitorias, ut nepotem ad ſaniotem mentem reduceret. Quapropter Carolus paratus in eum ulciſci, retentus eſt tamen à Rege Ludovico fratre ſuo, & ſuaſu magnus habitus eſt *Conuentus* Antiſtitum ac Comitum in villa *Sablonarias* dicta; tertio Nonas Novembris huius anni: ad quem conuenientibus iiſdem tribus Regibus, promittentéque Lothario ſe iuxta divinas leges ex Caroli ſententia cuncta eſſe impleturum, pax eſt feliciter conſecuta. CONCIL. AD SABLONAR.

IV. LOTHARIUS APPELLAT ROM. PONT. f Rec. Baron. Annal. Tom. X. hoc an. ex cod. Ant. Aug. Adde Nicol. ep. 17. & ſeqq. itemque ep. 82. g Anaſt. in Nicol.

Sed mox Lotharius, ut eluderet Carolum, Romanum Pontificem appellans, rogavit ut Synodum Metis celebrandam indiceret, ad quam Legatos mitteret, qui unà cum Epiſcopis cauſam matrimonij ſui, aliáque cognoſcerent ac iudicarent: nempè fiduciam ipſe habens in Treverenſi & Colonienſi Archiepiſcopis, quos iam in ſuas partes pertraxiſſet. Annuit Nicolaus, & Legatos ad prædictas res tractandas in Gallias miſit, Rodoaldum Epiſcopum Portuenſem, & Ioannem Ficodenſem, cum pluribus literis ad Reges & Epiſcopos, ac libellis commonitoriis, de iis quæ ipſi agere Legati deberent. Quænam autem geſta per illos fuerint, dicetur anno ſequenti. Iſta verò hactenùs ſummatim relata, fuſiùs pertractata habentur in Actis & literis ea de re ſcriptis, quæ extant f; memineruntque eorumdem Anaſtaſius g, Regino, & alij.

IESV CHRISTI
AN. 863.
NICOLAI
AN. 6.
LVDOVICI 8.
MICH. III. 22.

I. CONCIL. ROM. IN CAUSA LEGATORUM PRAEVARICATORUM.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſexageſimo tertio, Indictione undecima, cùm tandem certis nunciis Romam perlatis, & ipſius Ignatij ſcriptis per Theognoſtum Nicolao Papæ directis, explorata in omnibus haberetur prævaricatio Legatorum Apoſtolicæ Sedis Rodoaldi atque Zachariæ Conſtantinopolim miſſorum; idem Nicolaus ſumma hieme convocato *Romæ* multarum provinciarum CONCILIO, cœpto ipſo quidem in Baſilica Vaticana, ſed propter frigidiorem locum in Conſtantinianam tranſlato; primò eumdem Zachariam Anagninum Epiſcopum præſentem, ſceluſque confitentem, (Rodoaldus enim Legatus in Gallias miſſus nuper fuerat) depoſuit, & excommunicauit, quòd contra mandatum Apoſtolicæ Sedis, Ignatij Patriarchæ depoſitioni

conſenſiſſet,

PHOTIUS DAMNATUS.

conſenſiſſet, ac Photio intruſo communicaſſet, deinde ipſum Photium alienæ ſedis invaſorem, & legitimorum Antiſtitum perſecutorem, necnon Gregorium Syracuſanum malorum omnium auctorem, alioſque ipſis adhærentes Epiſcopos pariter depoſuit. Ignatium autem legitimum Patriarcham, alioſque a Photio expulſos, priſtinis ſedibus reſtituit, & ſi quæ præter regulam fortè egiſſe perhiberentur, Apoſtolicæ Sedis iudicio reſervavit: ac denique hæreſim Iconoclaſtarum damnans, eius quoque fautores omnes excommunicavit. Hæc quidem omnia in illa Synodo peracta recenſet pluribus ipſe Nicolaus [a] in ſuis literis ab Orientales ſcriptis.

a Nicol.

II. DIRE PERSEQUITUR CATHOLICOS.

Quæ autem perpetrata ſunt a Photio, ubi audivit ſe damnatum a Romano Pontifice, Anaſtaſius Bibliothecarius in Præfatione hiſtorica ad Octavam Synodum narrat: nimirum cum eam ob cauſam ab eius ſe communione omnes catervatim ſepararent, ipſum æſtu furoris percitum, alios bonis, honoribus alios privaſſe, hos in longinqua exilia relegaſſe, illos carceribus ac tormentis diverſis affeciſſe, adeo ut nullus ſexus, nulla ætas, nulla hominum conditio, eius crudelitatem evadere potuerit, adnitentibus cum eo in omnibus Michaele Imperatore, ac Barda Cæſare: denique eo inſaniæ progreſſum eſſe, ut Conciliabulum, præſidente ipſo Imperatore, falſiſque hominibus quaſi Vicariis Orientalium ſedium formatis, collegerit; in quo falſa quædam crimina adverſus Romanum Pontificem producens, anathematis ſententiam in eum protulerit; compoſitoque ea de re libello, mille circiter ei falſarius ſycophanta ſubſcriptiones Antiſtitum inſeruerit; cum tamen nullum prorſus conſentientem ſibi reperiſſet præter unum & viginti, eoſque fautores acerrimos ipſius impietatis; reclamantibus ceteris omnibus, non poſſe Summum Pontificem ab inferiori iudicari: Quò verò omnes quocumque modo ad ſe attraheret, perſuaſiſſet Imperatori præcipere, ne eleemoſynæ quæ à morientibus erogandæ teſtamento relinquerentur, niſi per ipſum Photium diſtribui poſſent; tum ut eas erogando putaretur propriis diſtribuere facultates, ſicque munificus ab omnibus haberetur; tum ut ſaltem per hoc omnes ei cogerentur communicare quando quidem cernerent haud ſe poſſe animarum ſuarum remedia, niſi per manus eius operari: ſed & quicumque ad ipſum occaſione externarum diſciplinarum; quibus apprime eruditus erat, confluerent, eos proprio chirographo adſtrinxiſſe ſuæ ipſius fidei adhærere; qui tamen impium olim errorem promulgaſſet, quòd ſingulis hominibus duæ ineſſent animæ; licet non eum ſeriò docuiſſe aſſereret: ſed tantum ut probaret, quomodo Ignatius tunc Patriarcha eiuſmodi è philoſophia humana petitam hereſim, philoſophicis argumentis, quæ parum calleret, deſtruere valeret. Hæc ex Anaſtaſio. Verum Photii audax facinus de inflicto in Nicolaum anathemate, Niceras in Vita Ignatii referre videtur ad tempus promotionis Baſilii in Imperium.

INSANIT IN ROM. PONTIF.

PHOTII DE DUAB. ANIMAB. ERROR.

III. CONCIL. METEM. DICTUM PROSTIBULUM.

Hoc eodem anno, quæ fuit indicta ſuperiori, habita eſt in Gallia menſe Iunio METENSIS SYNODUS: in qua corruptis pecunia Sedis Apoſtolicæ Legatis, confirmata eſt expulſio Theutpergæ Reginæ legitimæ uxoris Lotharii Regis, & Vualtradæ pellicis ſub introductio diſſolutaque ſententia à Sede Apoſtolica lata in Engeltrudem libidinoſam Boſonis Comitis uxorem: hæc omnia præcipuè agentibus Gunthario Agrippinenſi ſive Colonienſi, & Theutgaudo Treverenſi Archiepiſcopis. Sed iidem ad Sedem Apoſtolicam miſſi, ut ea Nicolao Papæ probanda perſuaderent; cùm & ſuperbe nimis publicè iactarent ſe eorum omnium pravorum geſtorum auctores extitiſſe; tantum abeſt ut quod vellent, obtinuerint, ut contrà ab eodem Pontifice in SYNODO de re in *Laterano* collecta, ipſi depoſiti fuerint ac communione privati, Actaque Synodi Metenſis penitùs reſciſſa, & qui ei interfuerunt Antiſtites, eadem cum illis duobus pœna multati, niſi citius erroris veniá per legatos peterent: ipſum vero illorum conventum Nicolaus non Synodum, ſed tamquam adulteris faventem, *Proſtibulum* appellari decrevit: ac denique Engeltrudem iterata ſententia damnavit. Narrat hæc Anaſtaſius in Nicolao: quæ quidem hoc anno geſta eſſe, traditur in antiquo Francorum Chronico à Pithœo edito, ubi ipſa Acta Synodi Romanæ recitantur; cum de iiſdem agens Regino, confundat tempora. Addit verò ipſe, Guntharium & Theutgaudum, ubi damnationis ſententiam accepiſſent, vehementi agitatos furore, ad Ludouicum Imp. Beneventum ubi tunc erat, perrexiſſe, multaque in Nicolaum blaſphemantes, magnopere adverſus eum commouiſſe Imperatorem. Quem inſuper Herempertus [b] in Hiſtoria Longobardorum ait, cum Nicolao per literas perſuadere non potuiſſet, ut illos abſolutos redderet ſuis Eccleſiis, ipſummet ſe in Vrbem contuliſſe, ſed Nicolai conſtantia victum, re infecta Beneventum rediiſſe.

CONCILI ROM. PRO RESCISSIONE METENS

b Vid. infr. an. 872. II

IV. SATANICAE CALVMNIAE IN NICOL. PP.

Quare perditiſſimi duo illi Epiſcopi, cùm deſperatam reſtitutionem viderent, ſchiſmaticis adhærentes, quos ſcirent infenſiſſimo eſſe odio in Nicolaum, nempè Photio, eiuſque ſectariis qui in his partibus erant ſub dominio Imperatoris Orientis, miſerunt ad eum epiſtolam, quam ſe ad Nicolaum de ſua ipſorum condemnatione ab eo illegitimè facta ſcripſiſſe confinxerunt calumniis, mendaciis, atque blaſphemiis refertiſſimam, cuiuſmodi nulli unquam Gentiles, Iudæi, hæretici, vel ſchiſmatici, adverſus Apoſtolicæ Sedis Pontificem ſcribere vel cogitaſſent, denique ſpiritu planè ſatanico elaboratam, quæ ab eodem veteris Chronici auctore à Pithœo editi recitatur [c]; meminitque eiuſdem Anaſtaſius Bibliothecarius, qui eius auctores non ſolum prædictos Archiepiſcopos fuiſſe tradit, ſed & Hagan onem Bergomenſem Epiſcopum, æquè aliorum ſcelerum ab eis commiſſorum complicem; faventibus quoque Ioanne Ravennate Archiepiſcopo, & Gregorio ipſius fratre, multarum prævaricationum reis. Hac autem, quam multo pretio redemiſſet arrepta Photius occaſione, circularem ſcripſit ad omnes Patriarchas Orientis epiſtolam [d], de cogenda Synodo Oecumenica adverſus Nicolaum Papam & Latinam Eccleſiam, quam per multis infamauit calumnioſis criminibus. Conſtat tamen eam nonniſi poſt triennium ſcriptam eſſe.

c Rec. quoq; illam Bar. Anna. To. X. hoc an.

d Rec Ba. ibi., ex cod. M.S. Vallicel.

V. ARMENIORUM ERRORES Bib. Pat.

Sed quia ipſo fermè eius exordio mentio habetur de Armeniis, ex erroribus hæreticorum ad pietatem redditis, hic opportune ex S. Nicone à eorumdem ARMENIORUM errores breviter

adducendi ſunt in medium. Dicebant namque divinam naturam eſſe patibilem, & Trinitatem paſſam eſſe; Spiritúmque ſanctum Patre & Filio eſſe minorem. In duarum Chriſti naturarum unione confuſionem decernebât: Euchariſtiam ex pane azymo (Iudaizantes videlicèt, non autem more Eccleſiæ Latinæ) conficiebant; & in ſanctum calicem aquam non immittebant: Carnem Domini in Mariæ Virginis utero aliter formatam exiſtimabant, quam Chriſtiani credunt: ſi quidem cum quinto menſis Ianuarii, veſpere feſtum Euangeliſſimi celebrarent, manè autem Chriſti natalem, & in diuino ſacrificio ſancti Theophania; inde exiſtimati ſunt credidiſſe, aut infantem uno die conceptum natumque, aut duodecim menſes in utero manſiſſe. Circumciſionem autem octo diebus poſt Theophaniam celebrabant, neſcientes prius circumciſum fuiſſe Chriſtum quam baptizatum: & alia quædam abſurda in his obſervabant. Vniuerſalem ſuum Epiſcopum contra canones ordinabant. A ſacris Evangeliis auferebant verba de ſudore Chriſti ſanguineo; & hiſtoriam de muliere adultera ad eum adducta, nec condamnata, negabant, quaſi hæc minus decerent Chriſti divinitatem atque iuſtitiam. Sabbatis & Dominicis Quadrageſimæ, ova, caſeum, & butyrum comedebant; & in aliis ieiuniorum obſervationibus ac temporibus multa peccabant. Sacrum celebrantes, non ſolum capiti tegmen non detrahebant, ſed etiam capiti cucullam adiiciebant. Sacras Imagines non adorabant; nec Crucem ipſam, niſi prius clavum in eam immiſiſſent, eamdemque baptizaſſent. Omnia inſuper ferè legalia olim abolita obſeruabant; agnum etiam magno Dominico ſacrificantes, & pro mortuis ovium & boum ſacrificia per gentes; aliaque impia in his miſcentes, quæ idem S. Nicon receſſet. Cæterum quod Photius eoſdem Armenios ad Catholicam fidem converſos eſſe tradit; id vanè aſſerviſſe putatur, cum hoc longè poſtea ipſius S. Niconis opera factum ſcribatur: de quo dicetur ſuo loco.

VI. De lapſis Episcop. in Meten. Concil.

Vt verò iam ad excommunicatos Archiepiſcopos redeamus; cùm haud levebellum in Nicolaum Pontificem concitâſſent, alter eorum, nempè Theutgaudus ad ſe reverſus, magnâ inſtantia pulſauit diù fores Romanæ Eccleſiæ, ut ab ea reciperetur. Sed quòd ſicut nemini verè pœnitenti obſerantur eædem ad veniam peccatorum conſequendam, ita ad reſtitutionem honoris priſtini, in atrocioribus facinoribus reſerari ſemper minimè conſueverunt: hoc ipſe petens, reiectus mœrés manſit extorris, dum idem Nicolaus vixit, à ſacris abſtinés. Guntharius autem maiori in dies averſione obſtinatior perſeveravit, conſueta munia ſacerdotalia iniens. At reliqui Conciliabuli Metenſis Epiſcopi, quorum non eſſet tanta culpa, libellos ſupplices eidem Pontifici offerentes, quibuſdam ab eo acceptis conditionibus veniam ſunt conſecuti. Quod quidem præſtitiſſe inprimis Adventium Metenſem, literæ[e] tunc ab ipſo ad eumdem Pontificem datæ ſignificant: cui reſpondens Pontifex, inter alia inſeruit, quatenus Epiſcopi ſubeſſe & opponere ſe Regibus, ſecundum Apoſtolum debeant. Cum autem in prouinciis quæ Carolo Regi ſubiacerent, innotuiſſent quæ geſta eſſent in Metenſi Concilio; exiſtimantes Epiſcopi, ex eo quod Legati Apoſtolicæ Sedis, omnia confirmaſſent, eadem Nicolai voluntate confecta eſſe, ſcripſerunt ad eum literas amariſſimas ex Synodo Silvanectenſi, quam menſe Iunio collegerant, quibus eum rogarunt mutare ſententiam. Sed eis ille reſcribens[f], fraudem Legatorum, & quid in ea cauſa ipſe egiſſet ſignificavit; admonuítque ut, illud per ipſos uni verſo populo innoteſceret, ne ſimpliciores inde ſcandalum paterentur.

[e] Rec. Bar. ubi ſupra ex eodem Trever.

[f] Nicol. ep. 32.

VII.

Hoc eodem anno, menſe Aprili, Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus ſurripuit ab eodem Nicolao[g] Papa, dolum neſciente, Concilij Sueſſionenſis ante decennium celebrati, privilegiorúmque Rhemenſis Eccleſiæ confirmationem; *Salvo tamen in omnibus Apoſtolicæ Romanæ Sedis iure, ac iuſſu, & iudicio; veluti ab ipſo* CHRISTO *& ſacris eſt cautum canonibus: Atque ita ſi in nullo negotio Apoſtolicæ Sedis Romanæ iuſſionibus inventus fuiſſet* Hincmarus *inobediens. Quod ſi à ſanctæ Rom. Eccleſiæ conſtitutis, vel ab eius Præſulum iuſſionibus quolibet tempore inveniretur ſegregatus, eorúmque ſive per Epiſtolam ſive per verba mandatis obedire negligeret, huius privilegij tenor nullius penitùs momenti iudicaretur*, &c. His igitur acceptis Hincmarus, iam opere perficere aggreſſus eſt, quod mente conceperat adverſus Rhotaldum Epiſcopum Sueſſionenſem, cuius cauſa Silvanectenſe nuper dictum Concilium præparaverat: in quo idem Rhotaldus, ob depoſitum ab ipſo quemdam presbyterum, aliaque crimina, depoſitus eſt; & quantum, libet. Sedem Apoſtolicam appellans in monaſterium detruſus, alio inſi eius locum Epiſcopo ſubrogato.

[g] Id ep. 38. Hincmarus surripit a Nicol. PP. confirmationem gest. suor.

VIII. Nicol. irritat. gesta adverſus Rhotal. Sueſſion.

Additum vero, eſt ut ab eadem Silvanectenſi Synodo mitteretur Legatus Odo Bellovacorum Epiſcopus ad Apoſtolicam Sedem, ad obtinendam confirmationem eorum quæ in ea geſta eſſent. Quo eodem tempore miſſus eſt pariter libellus ſupplex querelarum Rhotaldi, de iis quæ iniuſte paſſus eſſet: aliæque inſuper à vicinis compluribus tyrannicum factum deteſtantibus, pro eodem addire ſunt querimoniæ. Itaque Nicolaus collecta *Romæ* SYNODO, habitaque diligenti totius cauſæ conſultatione; quod conſentiens eſſe ſacris Eccleſiæ regulis novit, ad eumdem Conventum Silvanectenſem prolixam reſcripſit epiſtolam[i], qua prorſus irrita reddens quæ ipſi geſſiſſent, redarguit inprimis quod appellanté Rhotaldum Apoſtolicam Sedem, ſuam appellationem proſequi non permiſerint, ſed eum in monaſterium retruſerint: excuſatione vero qua prætexuiſſent Rhothaldi appellationi non fuiſſe deferendû, eo quod adverſarentur ei leges Imperiales, reiecit omnino ex ſacris regulis Pôtificú[m]q; decretis, quibus caveretur non utédû eſſe legibus ſæcularibus & Imperatoris ſanctionibus, cum illis leges Eccleſiaſticæ côtradicunt: denique iuſſit ſub pœna ſuſpenſionis à Sacris, ut Rhotaldum gradui priſtino reſtituerét; vel quidam eorum Romam cum ipſo venirét iudicium experturi, eademque de re alias dedit literas[k] ſeorſum ad ipſum Hincmarum, eique faventem Regem Carolum, à quibus ipſe antea acceperat. Cæterum Hincmarus magnam ſibi ex iniquo eiuſmodi iudicio notam infamiæ irrogavit; maiorem vero, cum ad triennium uſque refractarius obſtitit Romano Pontifici; ſed & maximam, dum in eumdem ſecum traxit errorem Carolum Regem, & alios quoſdam Epiſcopos;

[h] Ext. int. ep. Nicol, poſt. ep. 37

[i] Ibid ep.

[k] Id ep. 28 29. 31 Hincmarus multiplicib. se maculis aſperſit.

de quibus extant plures eiuſdem Pontificis in Gallias datæ epiſtolæ: cùm alioqui Rhotaldus valdè bonus eſſet ſenex, in officio ſuo magna ſemper cum laude verſatus, vt idem Nicolaus teſtatur.[l]

[l] *Ep.29.*

IX. Poſt hæc autem accepit Nicolaus ab eodem Rege Carolo literas; quibus inter alias indigno ſe animo tuliſſe ſignificavit, quòd Balduinum filiæ ſuæ Iudith raptorem profugum Romæ recepiſſet, atque pro illo preces ad ipſum Carolum adhibuiſſet. Cui ſimilis querela fuit Synodi iam memoratæ Silvanectenſis.[m] Sed reſcripſit Nicolaus, ſe quidem facinus Balduini deteſtatum eſſe, poſtulantem verò ſubſidium Apoſtolorum abiicere non licuiſſe. Nulli autem Regum grave videri debere, conſervo debitum cenſum denarium dimittere, qui fortaſsè à ſummo Rege Regum & Domino dominorum decem millia talentorum ſibi relaxari deſiderat. Ceterùm Balduinum tàdem à Carolo receptum fuiſſe in gratiam, & eidem Iudith matrimonio coniunctum, honoribuſque maximis affectum, & ampla ditione in Belgio donatum; docent Francorum Hiſtoriæ, ipſæque eiuſdem Pontificis literæ,[n] quibus eo nomine gratias egit Regi. Ad quarum etiam finem, eidem gratulatus eſt de victoria adverſus Northmannos conſecuta. Præliabatur enim contra illos per Comitem Ruodbertum; quem præ excellentia, & multiplicitate rerum in bellis fortiter geſtarum, veteres Annales Francorum à Pithœo editi Iudæ comparant Machabæo.

[m] *Nicol. ep.30. & 31.*
[n] *Id. ep.52.*

IESV CRISTI
AN. 864.
NICOLAI
AN. 7.
LVDOVICI II. 9.
MICH III. 23.

I. CONCIL. ROM. PRO RADOALDI LEGATI DAMNATIONE. [a] *Nicol. ep. 7. & 10.*

ANNO Chriſti octingenteſimo ſexageſimo quarto, Indictione duodecima, Nicolaus Papa collecta *Romæ* SYNODO in baſilica Conſtantiniana aduerſus Radoaldum Portuenſem Epiſcopum, qui in Oriente primùm, inde in Galliis legatione functus, ubique prævaricatorem ſe præbuerat; & vocatus ſæpè, refugerat ſemper, maléque ſibi conſcius latebras quæſitaverat: eundem licèt adhuc abſentem, ab Epiſcopatu depoſuit, & excommunicatione mulctavit. Quomodò verò iſta ſe habuerint, ipſe Nicolaus[a] ſuis epiſtolis declarat.

II. LAVS ROTLANDI ARCHIEP. ARELAT.

Inter tot autem naufragia Epiſcoporum Galliarum, & diſſenſiones eorum, de quibus dictum eſt ſuperius, diceturque inferius, maximè commendanda eſt fides erga Apoſtolicam Sedem Archiepiſcopi Arelatenſis. Reperitur enim hoc eodem anno Rotlandus illius Eccleſiæ Antiſtes, memor antiquorum temporum, quibus ante omnes Galliarum Epiſcopos, ipſius deceſſores ſpeciali prærogativa à Romanis Pontificibus decorati eſſent, ſcribens ad Nicolaum Papam, laudaſſe imprimis quæ ab ipſo decreta eſſent adverſus ſacrorum canonum contemptores, pollicens ſe inhæſurum ſemper S. Apoſtolicæ Sedis decretis: ad quem Nicolaus reſcripſit[b] hoc ipſo anno die duodecima Maij. Quo & inſuper multum laboraſſe reperitur in cauſa adulterij Regis Lotharij, variis tergiverſationibus iudicium Apoſtolicæ Sedis effugere conantis necnon pro Rhotaldo Sueſſionenſi Epiſcopo, quem tandem Hincmarus Romam ire permiſit. Sed quem exitum utraque hæc cauſa diù ventilata habuerit, dicetur anno ſequenti.

[b] *Rec. Bar. Tom. X. hac an. ex cod. Ant. Aug.*

III. CONSULTATIONES FREQUENTES AD NIC. PP.

Auctor verò eſt Anaſtaſius, his quoque temporibus frequentiſſimas ex toto Orbe ad eumdem Nicolaum, cognita ipſius eximia doctrina, conſultationes directas eſſe, eiſque omnibus ipſum ſatisfacere conſueviſſe: Sardos quoque cenſuris Eccleſiaſticis ab inceſtis & illicitis nuptiis quas frequentarent, cohibuiſſe: atque in Vrbe cunctos pauperes ac debiles ingenti ſollicitudine paviſſe: multamque curam in reſtituendis, exigendis, ornandiſque Eccleſiis adhibuiſſe; aliaque pluſima egregia peregiſſe.

IESV CHRISTI
AN. 865.
NICOLAI
AN 8.
LVDOVICI II. 5.
MICH. III. 24.

I. CONCIL. ROM. DE REB. GALLICIS. [a] *Nicol. ep.34 35. 37.* [b] *Id ep.39*

ANNO Chriſti octingenteſimo ſexageſimo quinto Indictione decimatertia, duodecimo Calendas Februarij celebrata *Romæ* in Vaticano SYNODO Nicolaus Papa inter alia Rhotaldum Sueſſionenſem Epiſcopum, (qui iam anno ſuperiori, poſt iteratas eiuſdem Pontificis,[a] iuſſiones, Romam miſſus fuerat) cùm per octo menſes expectati nulli accederent eius accuſatores, in ſuam Eccleſiam reſtituit, promulgato ea de re decreto[b] publico. Cum eo verò, tum pro ipſius reſtitutione, tum pro abdicanda Lotharij Regis pellice Vvaldrada, aliiſque peragendis, Arſenium Hortenſem Epiſcopum Legatum in Gallias miſit. Hæc pluribus Anaſtaſius in Vita eiuſdem Pontificis.

II. Inter alias autem, quas tunc pro Rothaldo ad Eccleſiam ſuam remiſſo Nicolaus literas ſcripſit, famoſiſſima eſt illa epiſtola,[c] quam dedit ad Epiſcopos Galliarum, qui queſti fuerant quòd cauſæ Epiſcoporum iudicandæ in Synodis per Coëpiſcopos, advocarentur ad Apoſtolicam Sedem ſuiſque literis in dubium revocarant, num Epiſtolæ illæ Romanorum antiquiorum Pontificum, quæ non eſſent inſertæ in corpore Canonum, ſed ab Iſidoro Mercatore in Collectione ſua deſcriptæ, eſſent in auctoritatem ſicut cæteræ accipiendæ. Quæ ut planiora fiant, ſciendum eſt, quæ antiquior eſt facta Collectio Epiſtolarum Decretalium Romanorum Pontificum, atque Canonum diverſorum Conciliorum, eam id ſibi nomen vendicaſſe, ut diceretur *Liber ſive Codex Canonum*, aut *Corpus Canonum*; cui poſteà facta eſt acceſſio Epiſtolarum atque Canonum ſubſequentium Ponticum & Conciliorum. Quæ verò uberior apparuit eiuſmodi Collectio, fuit *Creſconij*; de qua ſæpè facta eſt mentio. Et quæ *Iſidori* fuit cognognomento *Mercatoris*, continens Epiſtolas antiquorum Pontificum Romanorum, incipiens à Clemente; teſtatur Hincmarus[d] Rhemenſis, cum non ante Carolum Magnum ab Hiſpania

DE MVLTIPLICIBVS COLLECTIONIBVS CANONUM, ET EPIST. DECRETAL. *De quibus vide etiam ſup. an. 527. IX.*
[d] *Hincmar. Rhẽi ep. ad Hincm. Laudun.*

in Gallias delatam fuiſſe per Riculphum Arciepiſcopum Moguntinum. Qui autem ex dictis Epiſtolis ab Iſidoro primùm editis collegit Capitula, eaque intulit in libros Capitulares Regum Francorum; fuit *Benedictus Levita*, qui id de ſe ipſo teſtatur in præfatione libri quinti eorumdem Capitularium, ſcripta ad filios Ludovici Pij, Lotharium, Ludovicum, & Carolum Reges.

III. COLLE TIO. ISI ORI AB NTIQVIS ON A EO PRO ATA.

Poſt hunc, idipſum præſtitit *Hincmarus* Iunior Epiſcopus Laudunenſis; quem Hincmarus Rhemenſis, qui emunctas magis nares habuit, in multis redarguit, ſugillans eam qua Laudunenſis uſus fuerat, Iſidori Collectionem. Quemadmodùm & ipſe Benedictus Levita, quamvis ex eadem Iſidori acceperit multa, tamen bene cõſcius, auctoritatem Epiſtolarum, ſub antiquiorum illorum Pontificum nomine promulgatarum, haud adeò conſtantem eſſe, ſed in multis nutare; nuſquam aliquem illarum citavit auctorem, ut fecit in reliquis de quibus numquam fuiſſet dubitatum, puta Innocentij, Leonis, Gelaſij, Symmachi, atque Gregorij. Qui autem primus excerpta ex eis decreta cum titulo edidit Romanorum Pontificum, quorum nomine cenſerentur, fuit prædictus Hincmarus Laudunenſis, ut apparet ex epiſtola, ſeu libro contra ipſum ſcripto ab Hincmaro Rhemenſi, qui eam Laudunenſis lucubrationem, ut diximus, in pluribus arguit. Laudunenſem verò ſecuti poſteà ſunt alij, ut qui ſequenti ſæculo ſcripſit *Barchardus*, & poſt ipſum alij, qui nomina ipſorum Romanorum Pontificum ſingulis capitibus præfixerunt; quod & omniũ noviſſimus æquè præſtitit *Gratianus*. At verò ex multis pleráſque earumdem Epiſtolarum reddi ſuſpectas, ſatis oſtendunt quæ de illis fermè ſingulis, ſuperiùs ſuis locis dicta ſunt: nec illis indiget S. R. Eccleſia, ut ſi ex falſitatis arguantur ſuis ipſa deſtituatur iuribus & privilegijs, cùm ex alijs legitimis germaniſque ſatis ſupérque corroborata conſiſtat.

IV.

Ceterùm quòd excerpta ex illis capita Benedictus Levita primùm, ut Canonibus conſentientia probari curaſſet, ut ipſe teſtatur, auctoritate Apoſtolica, idémque à poſterioribus factum eſſet Collectoribus: eadem excerpta uſu potiùs recipi contigit, quàm conſtanti ipſorum Epiſtolarum firmitate. Sed quòd his temporibus, cùm recens haberetur earum editio, nec perfectè in omnibus cognitæ eſſent, ea ex parte tantùm eas recipiendas eſſe negaretur, quòd extra corpus canonum ſuo ſeorsùm volumine poſitæ haberentur: hanc Francorum Antiſtitum obiectionem magni poſſe eſſe momenti Nicolaus conſiderans, quòd eadem pariter ſententia reliquæ omnes Romanorum Pontificum extrà poſitæ Decretales abolerentur; idem reſcribẽs [e] ad ſingula capita eius quem ſuperiùs diximus eorumdem epiſtolæ, primò multis rationibus & auctoritatibus cõfirmat, maiora omnia negotia inter quæ etiam numerandæ ſint cauſæ Epiſcoporum, ad Sedem Apoſtolicam deferri debere, ex privilegio à CHRISTO Domino ei Sedi tributo: deinde docet Decretales Romanorum Pontificum Epiſtolas æquè omnes ſuſcipiendas eſſe, etiamſi non ſint inſertæ Canonum codici: ac denique iubet Rhotaldum à ſe reſtitutum ab omnibus ſuſcipi, pœna excommunicationis refractarijs intentata. Sicut & ſcribens [f] ad Carolum Regem, rogat ut faveat Rotaldo ad ſuam Eccleſiam revertenti; ac niſi faciat, æquè ipſi excommunicationem comminatur: alijſq; rurſùm literis [g] Hincmarum Rhemenſem Rhotaldi perſecutorem, acerrimis obiurgationibus reprehendit: ac denique ſcripſit ad [h] Sueſſionenſem Eccleſiam, cui legitimum ſuum reſtituit abſolutum Epiſcopum. Porrò acquieviſſe protinùs iudicio Nicolai Hincmarum, ipſemet teſtatur in epiſtola ad alterum Hincmarum Laudunenſem apud Frodoardum. [i] Qui & apud Nicolaum prolixiori excuſavit ſe epiſtola apologetica, quam idem habet Frodoardus [ii] propenſior erga ſuum Hincmarum; qua plurima continentur obſervatione digniſſima, ac præcipuè de cultu exhibendo erga Sedem Apoſtolicam. Denique & ceteros Epiſcopos, qui interfuerant Concilio Silvanectenſi, veniam pro delicto à Nicolao exoraſſe, conſtat ex literis [k] ab ipſo hoc eodem anno redditis ad unum illorum, Franconem dictum, magni eius temporis nominis virum.

QUID AD OBIEC- TIONES EPISC. GALL. NICO- LAUS.

e Ep. 42.

DECRE- TALES E- PIST. Æ- QUE OM- NES SUSCI- PIENDAE.

f Ep. 40.

g Ep. 41.

h Ep. 43.

i Frod. 3. hiſt. Rhem. 21.
ii Ibid. c. 13.

k Ep. 45.

V.
RES BENE GESTA A LEGATO APOST. IN CAUSA LOTARII REG. ET ALIOR.

Qui igitur in Gallias pervenit Arſenius Epiſcopus Legatus Apoſtolicæ Sedis, ab ipſis Regibus atque Epiſcopis honorificentiſſimè ubique ſuſceptus, non ſolùm in reſtitutione Rhotaldi egregiam navavit operam; ſed etiam propoſita rurſùm excommunicationis pœna adverſùs Lotharium Regem, qui varijs tergi verſationibus iudicium Apoſtolicæ Sedis hactenùs eluſerat, adeò apud ipſum profecit, ut perſuaſerit Theutpergam uxorem recipere, dimiſſa pellice Vualdrada; quam & Romam ire iuſſit reddere rationem Apoſtolicæ Sedi. Laudatur is magnoperè hoc nomine à Reginone, & ab auctore huius temporis qui Francorum ſcripſit Annales à Pitheo editos. Additque Regino, eumdem induxiſſe pariter Angeltrudem illam impudicam, ut iuraret ſe Romam acceſſuram ad pœnitentiam ſuſcipiendam; ſed ipſam à cœpto itinere in Gallias receſſiſſe: Arſenium verò acerrimis in eam ad omnes Epiſcopos ſcriptis literis, prohibuiſſe ne ab aliquo ad communionem ſuſciperetur. Prætereà pacem inter Francorum Reges compoſuiſſe idem Annales teſtantur: pro qua pariter extant Nicolai Papæ ad eoſdem Reges, ipſorumque Epiſcopos, ſcriptæ [m] literæ.

l Vid. Nicol. ep. 27.

m Ep. 25. 26. 27.

VI.
MICHAE- LIS IMP INDIG- NAE LI- TERAE AD NI- COL. PAP.

Hoc pariter anno Michaël Imp. Michaëlem Protoſpatharium Romam miſit Legatum ad Nicolaum Pontificem, literas ſcribens refertas iniurijs, obtrectationibus, atque blaſphemijs, auctore haud dubium Photio ipſi Nicolao infenſiſſimo. Non extant illæ quidem, (nam Synodali decreto fuiſſe traditas igni, quæ ſumus dicturi ſignificant: ſed hoc anno, nempè Indictione decimatertia, fuiſſe ſcriptas, teſtantur aliæ eiuſdem Pontificis [n] ad Imperatorem & Epiſcopos Orientis anno ſequenti datæ. Extátque rurſùm alia [o] hoc præſenti anno iam ſtante hieme, ab ipſo ægrotante Nicolao ad Imperatorem per eumdem Protoſpatharium ſcripta epiſtola valdè prolixa, dignáq; planè tanto Pontifice: qua quidem ea quæ in ſui iniuriam ſcripta eſſent, Chriſtiana ſapientia contemnens, & ad ea ſola reſpondens quæ contra Romanam Eccleſiam, linguam Latinam & ſanctos Patres, fuiſſent ab eo procaciter iactata; omnes eiuſmodi calumnias atque blaſphemias luculenter refellit, Romanæque Eccleſiæ auctoritatem ab ipſo Deo ſtabilitam defendit, & nihil in eam poſſe Imperatores demonſtrat: ad finem tamen in-

n Ep. 9. & 10.

o Ep. 8.

DIGNA RESPON- SIO NICO- LAI AD IMP.

dulg

dulget, ut iudicata iam ſemel ab Apoſtolica Sede cauſa Ignatij Patriarchæ Conſtantinopolitani, iterum indicetur Romæ; quo accedere debeant ipſimet Ignatius expulſus, atque invaſor Photius, aut ſaltem legatos pro ſe mittere. Sed & haud ſufficere exiſtimans contrariis literis confutaſſe blaſphemas Imperatoris literas, quin inſuper iudicans eas omnino dignas incendio, id omnino ipſi Imperatori publicè faciendum aliis p literis præcepit; quòd ſi negligeret, ſolemni ſe ritu facturum Romæ denunciavit minatus etiam excommunicationem, ſi in pertinacia perſiſteret. Scribenſque id ipſum de literis concremandis ad Clerum q Conſtantinopolitanum, & Epiſcopos eidem Eccleſiæ ſubiectos, detrectantibus id agere ſimiliter excommunicationem intentat.

p Ep. 9. Ap. Bar. an ſeq.

IUBET COMBURI LITERAS IMP. ET MINATUR EXCOMMUN.

q Ep. 10.

VII CAMPANÆ INCIPIUNT USUI ESSE GRAECIS.

Eodem anno corpora S.S. *Euſebij & Pontiani* in Gallias fuiſſe tranſlata Nicolao annuente, tradit Sigebertus. Sed & ærea inſtrumenta, quæ *Campanas* diximus, uſui eſſe cœpiſſe Græcis, miſſis ipſis ad Michaëlem Imp à Duce Venetiarum Urſo Patriciaco, aſſerunt ſcriptores proſecuti res Venetas.

IESU CHRISTI
AN. 866.
NICOLAI
AN. 9.
LUDOVICI II. 11.
MICH. III. 25.

I. BULGARORUM LEGATIO ROMAM.

ANNO Domini octingenteſimo ſexageſimo ſexto, Indictione decimaquarta, novo populo & novo Rege Romana augetur Eccleſia. Quo enim tempore in eam armabatur perfidus Michaël Imperator, alter *Michaël Rex Bulgarorum* magna Dei providentia, dato nomine CHRISTO, honorificentiſſimam legationem mente Auguſto miſit cum donis ad Nicolaum Papam; à quo & nonnullos mitti in Bulgariam petiit, qui populum illum plenius fidem, rituſque Chriſtianos docerent. Elegit ad hoc opus Pontifex *Paulum* Populonienſem, & *Formoſum* Portuenſem, magnæ ſanctitatis Epiſcopos. Sed & quod per Bulgariam facile terreſtre iter eſſet Conſtantinopolim, idem Pontifex alios cum iiſdem miſit Legatos, videlicet Donatum Epiſcopum Oſtienſem, Leonem presbyterum tituli S. Laurentij in Damaſo, & Marinum diaconum S. R. E. per quos Imperatorem ad meliorem frugem reduceret, & omnibus Orientalibus denunciaret, quæ fuiſſent in cauſa Ignatij & Photij à Sede Apoſtolica decreta. Hæc ex Anaſtaſio; quorum etiam meminit ipſe Nicolaus a ſcribēs ad Hincmarum Rhemenſem Epiſcopum. Extantque multiplices b literæ, quas de iis rebus per eoſdē Legatos ſcripſit ad Michaëlem Imp. eiuſque coniugem Eudoxiam, Bardam Cæſarem, atque Senatum, itemque ad omnes Epiſcopos Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ ſubiectos, eiuſdemque Clerum, necnon ad ipſos, quorum præcipuè cauſa vertebatur Ignatium & Photium; ac denique ad decus illud & ornamentum ſanctarum feminarum, matrem Imperatoris adhuc ſuperſtitem, ſed ab eo (ut vidimus) detruſam in monaſterium, Theodoram Auguſtam, quā dē fide Catholica optimè cultā egregiè laudavit, & de tribulationibus ipſius conſolatus eſt. quæ quidem paulo poſt ex hac vita decedens, relata eſt inter Sanctos in Tabulas Eccleſiaſticas c Græcorum. Porro cum omnes eiuſmodi Nicolai epiſtolæ ſcriptæ reperiantur menſe Novembri, Indictionis decimæquintæ; inde poſſumus intelligere, ultimo huius anni tempore contigiſſe profectionem Legatorū. Quid vero egerint, dicetur anno ſequenti.

NICOL. PP. LEGATOS MITTIT CONSTANTINOP.

a *Ep. 70.*

b *Ep. 9. & ſeqq.*

THEODORA AUG. INTER SANCTOS RELATA.

c *Menolog. 11. Febr.*

II. DE CHRISTIANITATE BULGARORUM.

Quod autem pertinet ad Chriſtianitatem Bulgarorum; cum ex iis quæ alibi ſuperius dicta ſunt, liqueat iampridem nonnullos ex ipſis, conſuetudine Chriſtianorum, abdicato idolorum cultu, fidem ſuſcepiſſe: ex literis pariter Nicolai Papæ ad ipſorum conſultationes reſpondentis certum redditur, accidiſſe ut idem ob diverſitatem religionis, non civili tantum, ſed domeſtico bello inter ſe altercati ſint ac proximè cum Rex coēgiſſet baptizari omnes Gentiles, hi adverſus eum arma moverint. Sed & ſubdolos quoſdam operarios, ex Græcis ſive Armenis advenientes, eoſdem nonnulla ſuperſtitioſa docuiſſe, oſtendunt eædem Nicolai literæ. Porro id Bulgari licet adhuc rudes ſubodorati, optantes de fontibus Salvatoris aquam haurire puram, ad Eccleſiam Romanam omnium magiſtram legationem quam diximus inſtituerunt, centumque & ſex conſultationes ad ipſam retulerunt: quibus quidem Nicolaus totidem reſponſionibus ſatiſfaciens, una quoque ad eoſdem plures libros tranſmiſit, qui neceſſarii eſſe viderentur ad imbuendam illam Eccleſiam ſacris dogmatibus: atque præterea iiſdem primus auctor extitit, ut qui hactenus in bello pro inſigni eſſent uſi equina cauda, deinceps S. CRUCIS vexillo, ut olim Conſtantinus, uterentur.

III. LUDOVIC. IMP. SARACENOS DEBELLAT.

d *Leo Oſt. li. 1. c. 37. 38.*

Hoc eodem anno Ludovicus Imp. adverſus Saracenos, Campaniam & Samnium infeſtantes, ingenti comparato exercitu, eos variis cladibus affecit: ut teſtantur Regino, & Leo Oſtienſi: qui quidem diligentius hæc proſequutus, minime d etiam de donis ab eodem Imp. collatis monaſterio Caſſinenſi, deque aliis operibus pietatis, quibus aditum ſibi patefecit vincendi (licet non levi labore, nec pauco tempore) perfidos hoſtes: interque illos Seodam ipſorum principem, qui deprædatis Eccleſiis & monaſteriis, in calicibus ſacris dari ſibi potum, & thuribulis ad divinum uſum paratis adoleri præcipiebat.

IV. VVALDRADA PELLEX EXCOMMUNICATUR A NICOL. PP.

Eodem anno, cum Vvaldrada Lotharii Regis concubina viſa eſſet eluſiſſe Apoſtolicam Sedem, utpote quæ pollicita Romam ſe conferre expiationis cauſa delicti, ingreſſa in Italiam retro in Gallias remeaſſet, rurſumque coacta Italiam repetere, nulla ſigna pœnitentiæ oſtendiſſet; ſed & cum ipſa Lotharius traducere videri poſſet Romanam Eccleſiam: Nicolaus Papa convocata Eccleſia, eamdem Vvaldradam publicè excommunicavit quarto Nonas Februarii, eaque de re certiores reddidit omnes Epiſcopos per literas e ſcriptas Idibus Iulii iſtius anni. Quæ ut Lotharius accepit, ad placandum Pontificem curavit ut Adventius Metenſis Epiſcopus, in excuſationem ipſius & Epiſcoporum eius Regni, de his quæ in eos obiiciebantur à Nicolao, ad eum literas f ſcriberet efficaciſſimas, quibus aſſeruit eumdem Lotharium renunciaſſe penitus amori Vvaldradæ,

e *Ext. ap. Regin. in Chron.*

f *Rec. Baron. Aug. Tom. X. hoc an. ex cod. Trever.*

EXCUSATIONES LOTHARII REG.

g *Rec. Baron. ibid.*

ac Theutpergam Reginam magna dilectione & honore proſequi. Sed & quod minaces valdè ad ipſum Lotharium Nicolaus literas ſcripſiſſet, quibus & Regni iacturam fuerat interminatus; ipſe ad eum ſummiſſas admodùm & officii plenas reddidit g apologeticas, quibus cum ſe imprimis excuſet, & ſubiectum ſe Deo, & S. Petro, ceteriſque Sanctis ac ipſi Nicolao Pontifici profiteatur; Cancellarium Regni ad ipſum direxit, qui præſens ei de omnibus ſatisfaceret. Sed hæc omnia ad eludendum Pontificem: ſiquidem adhuc reperitur anno ſequenti idem Nicolaus h varias ſcripſiſſe ad Reges & Epiſcopos literas, aduerſus conatus Lotharii, Theutpergam peſſimè habentis, & omnibus modis Vvaldradam ſubintroducere pertentantis

h *Ep. 48. & ſeq. ad Bar. an ſeq.*

V.

i *Rec. Bar. ubi ſup. ex Bibl. Nic. Fbr*

CONCIL. SUESSION IN CAUSA CLERIC. RHEM.

Hoc item anno idem Nicolaus ſcribens ad Herardum i Epiſcopum Turonenſem, indixit CONCILIVM *Sueſſione*, ab omnibus Galliarum Epiſcopis celebrandum decimoquinto Calendas Septembris, in cauſa Vulfadi, aliorumque quorumdam clericorum, ab Ebbone olim Rhemenſi Archiepiſcopo, cum eſſet in eam Eccleſiam reſtitutus, ordinatorum, ab Hincmaro verò poſteà depoſitorum Cum autem Sueſſionem conveniſſent magno numero ex univerſa fermè Gallia Epiſcopi; atque inter alia ibi tractata, communi omnium conſenſu iidem clerici digni graduum ſuorum receptione pronūtiati eſſent: ea de re ſcriptam Synodicam epiſtolam ipſi Antiſtites per Egilonem Archiepiſcopum Senonenſem ad Nicolaum miſerunt octavo Calendas Septēbris: ad quos Pontifex aliā reſcripſit k octavo Idus Decembris, qua & eorumdem clericorum reſtitutionem confirmavit, & cuncta quæ per Hincmarum, cum aduerſus eoſdem clericos; tum in condemnationem ipſius Ebbonis, geſta eſſent in priori Concilio Sueſſionenſi, de quo ſuperius dictum eſt, confutans, & multiplicis iniquitatis atque falſitatis convincens, diſſolvit, licèt eorū confirmationem idem Hincmarus (quod ſuis locis vidimus) à Benedicto Tertio primum, deinde ab ipſo Nicolao ſubripuiſſet: quem graviter idem Pontifex tum iiſdem literis, tum aliis ad ipſum l ſcriptis, incuſat de falſatis Benedicti literis: multaque pariter in deteſtationem eiuſmodi falſitatis, poſuit in epiſtola eodem tempore ad m Carolum Caluum Regem data, Quòd tamen relatio Epiſcoporum prædictæ Synodi ad Nicolaum miſſa, multum deficeret in deducenda ſerie rerum in cauſa Ebbonis ac clericorum ab initio tranſactarum; iuſſit denuò idem Pontifex, ea cuncta ad Sedem Apoſtolicam quamprimum tranſmitti.

k *Ep. 46.*

ACTA PRIORIS CONCIL. SUESSION. RESCISSA.

l *Ep. 47.*

m *Ep 52.*

VI.

n *Rec. Bar. ex Bibl. Nic. Fabri, Tom. Tom. X. hoc. an.*

Inter Nicolai quoque epiſtolas, reperta ſunt veteran monumenta, de facta hoc anno electione Epiſcopi Redonenſis in Armoricis, à clero & plebe illius Eccleſiæ; deque eius ordinationis à prædicto Herardo Turonenſi Metropolitano, ac comprovincialibus Epiſcopis, Caroli Regis permiſſu factæ decreto, ac fidei Orthodoxæ profeſſione ab ordinato edita: quibus modus in electionibus ſeruatus hoc tempore innoteſcit.

IESV CHRISTI

AN. 867.

NICOLAI

AN 10.

LVDOVICI II. 12.

BASIL. MACED. 1.

I.

LEGATI AD BULGAROS DIGNE EXCEPTI.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decimaquinta, Legati Sedis Apoſtolicæ in Bulgariam anno ſuperiori miſſi, illic honorificè ſuſcepti, populum omnem baptizarunt, ac Chriſtianam religionem docuerunt: quo etiam, ex petitione Regis, miſſi ſunt alii Epiſcopi & ſacerdotes à Nicolao Papa. Alii verò Legati eodem itinere Conſtantinopolim directi, cum ad vltimos Bulgariæ fines perveniſſent, à Præfecto confinium Imperii Orientalis, iuſſu Michaëlis Aug. prohibiti ulterius progredi, ſed & iniuriis affecti, cum illic per dies quadraginta reſediſſent; tandem coacti ſunt Romam regredi. Hæc pluribus Anaſtaſius. Verum de non admiſſis iiſdem Legatis, atque inſuper malè habitis, prolixior eſt narratio ipſius Nicolai Papæ a in epiſtola ad Hincmarum Rhemenſem & alios Epiſcopos Regni Caroli ſcripta, cum ex Trecenſi Synodo alias ab eis prius ipſe accepiſſet.

AD IMP. MISSI INDIGNE HABITI.

a *Nicol. ep. 70.*

II.

CONCIL. TRECEN. IN CAUSA CLERIC. RHEM.

b *Rec. Bar. Ann. Pom. X hoc an. ex Bibl. Nic. Fab*

Celebrata eſt enim hoc anno, nono Calendas Novembris, *Trecis* in Gallia SYNODUS auctoritate eiuſdem Nicolai, occaſione reſtitutionis Vvlfadi, aliorumque Rhemenſium clericorum, factæ anno ſuperiori in Concilio Sueſſionenſi Cuius extat b Synodalis epiſtola à Patribus ad eumdem Pontificem data quarto Nonas Novembris, qua ab origine (ut ipſe iuſſerat) Ebbonis cauſam repetierunt Ea tamen, Nicolao iam defuncto, reddita eſt Hadriano ipſius ſucceſſori. Porrò ſcribit etiam Frodoardus, hac eadem Synodo Trecenſi Hincmarum exagitatum fuiſſe à quibuſdam Epiſcopis in gratiam Caroli Regis (cuius iam ipſe odium in ſe concitaverat) Vvlfado faventibus; ipſumque etiam Carolum adversùs eum ad Nicolaum ſcripſiſſe: ſed Hincmarum apologeticam c epiſtolam ad eumdem Pontificem miſiſſe; huncque eius excuſationem accepiſſe.

c *Rec. Bar. ibid.*

III.

Nova enim ab Orientalibus in Latinos excitata prælia, ab aliis levioribus deſiſtere Nicolaū ſuaſerunt. Qui ad Francos Epiſcopos, præcipuè verò ad Hincmarum ceteris doctrina præſtantem, eam quam nuper diximus ſcribens epiſtolam, (quæ data reperitur d decimo Calendas Novembris, Indictione prima) cuncta hactenùs tranſacta cum Orientalibus in cauſa Photii invaſoris, ordine temporis narravit, ac demùm quæ tunc ab iiſdem in Latinos omnes criminationū decem capita eſſent illata recenſuit, quæ eadem Frodoardus enumerat: nempè. 1. Quòd ieiunarent Sabbatis 2. Quòd Spiritum ſanctum non ex Patre procedere aſſererent: ſive, ut Frodoardus legit, Quòd Spiritum S. à Patre & Filio procedere dicerent: 3. Quod abominarentur nuptias, quia presbyteros ducere uxores prohibent. 4 Quod presbyteros linire baptizatorum frontes prohiberent: 5 Quod Chriſma ex aqua fluminis conficerent 6. Quod tepꝛem hebdomadibus ante Paſcha à caſei & ovorum eſu non

d (Ita quidem in exemplari, quod Baron. habuit a Nicol. Fabri, ex quo hanc integram epiſtolam edidit A... Tom X hoc a... inter Epiſt. Nicolai P... hactenus e... ditas ... u... em di... ... ta ... retur)

CRIMINATIONES GRAECOR. IN LAT. ECCLESIAM.

adhiberent: 7. Quod agnum in Paſcha more Iudæorum ſuper altare cum Dominico corpore offerrent. 8. Quod Clerici barbas raderent. 9. Quod diaconi, non ſuſcepto Presbyteratu, Epiſcopi ordinarentur: 10. Quod Apoſtolicæ Sedis Legati Patriarchæ Conſtantinopolitano offerre detrectarent libellum fidei, in quo iſta capitula damnarent; atque epiſtolas canonicas ſive decretales ab eodem ad univerſam Eccleſiam ſcribi nollent.

IV. EAEDEM REPELLUNTUR BREVITER.

Quæ quidem capita ne penitus reliquamus intacta; 1. quod attinet ad Ieiunium Sabbati, vetus fuit iſta inter Latinos & Græcos controverſia ab ipſo Apoſtolorum obitus tempore, de qua dicta eſt fuſius ſuo loco. 2. Quod autem Spiritum S. à Patre procedere Eccleſia Latina negarit, apertiſſima eſt calumnia: quod vero dixerit à Patre Filioque procedere, ſinceriſſima eſt doctrina, de qua pariter ſæpé dictum eſt ſuperius: quam primus infelix Photius, auctor tanti ſchiſmatis, probro vertere auſus eſt Apoſtolicæ Sedi, Latinæque Eccleſiæ univerſæ; adeò ut eius prætextu ſe ab ea ſeiungi profeſſus ſit, à qua ſe non recipi ſciret ob alienæ ſedis invaſionem, & alia innumera perpetrata ſcelera. 3. Quod cuſtodiens in ſacris Ordinibus cælibatum Occidentalis Eccleſia damnet nuptias, manifeſtiſſimam calumniam eſſe, conſtat ex iis quæ de cælibatu clericorum ab ipſo Eccleſiæ exordio tam in Oriente quam Occidente univerſaliter obſervato, dicta ſunt ſuo loco. 4. Quod alicubi cum Presbyteris; ut baptizatorum frontes liniant Chriſmate, ex magna cauſa ſit diſpenſatum; planè oſtenditur, uſum eſſe in contrarium. 5. Quod utatur Eccleſia Occidentis aqua pro Chriſmate, omnium teſtificatione aperta eſt calumnia. 6. Quod in Quadrageſima caſeo vel ouis omnes Occidentales utantur, æque calumnia eſt; cum in Italia numquam in uſu fuerit, trans montes tamen id ex magna cauſa alicubi apparet eſſe conceſſum. Sed de his diverſarum Eccleſiarum tam in Oriente quam in Occidēte, abſque ſcrupulo læſæ Chatholicæ fidei, diverſas fuiſſe conſuetudines, ex antiquis Theologis ſuperius eſt demonſtratum. 7. Quod ſuper altare una cum corpore Chriſti offeratur agnus tempore Paſchatis, mera eſt calumnia. 8. Quod Clerici barbas radant, ridenda potius quam confutanda ſchiſmaticorum obiectio, de quo priſtino uſu æqué dictum eſt ſuperius. 9. Quod diaconi non ſuſcepto presbyteratu Epiſcopi fiant impudentem eſſe calumniam, canones Occidentalis Eccleſiæ manifeſtant. 10. Denique quod Græci libellum fidei exigerent à Legatis Apoſtolicæ Sedis, cum numquam antea uſurpatum fuiſſet, pro monſtro haberi debuit: ſicut, ut ab eorum Patriarcha ad Chriſti fideles Decretales ſcriberentur Epiſtolæ. Cæterum ut contra eiuſmodi Græcorum obiectiones inſurgerent Epiſcopi Gallicani, multum hortatus eſt ſuis literis Nicolaus Papa: conſtatque ex Flodoardo, tum Hincmarum Rhemenſem, tum Odonem Epiſcopum Bellovacenſem, adverſus eas plurimum laboraſſe; quæ tamen eorum lucubrationes periiſſe videntur.

V.

Verum recordatus tandem Deus Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, hoc ipſo anno in primum malorum omnium auctorem Bardam Cæſ. prima vibravit iacula vindictæ, alios pariter paulò poſt percuſſurus. Et ut appareret, ob illatas in Apoſtolicam ſedem iniurias præcipue hæc fieri, voluit ea per viſionem ab ipſo B. Petro Apoſtolo minaciter prænunciari. Si quidem inter alia ſigna interitus Bardæ prænuncia, illud fuit quod nocte quadam in ſomnio vidit S. Petrum in ſolio ſedentem: Ignatium vero ad eius pedes procumbentem, & ultionem iniuriarum ſibi illatarum petētem, ipſumque S. Petrum lacrymis illius flexum, cuidam aſtanti gladium dediſſe, quo primum Bardam, poſtea Michaëlem Imp. fruſtatim concideret.

PETRUM APOST. ULTOREM EXPERIUNTUR PRINCIPES SCHISMAT.

Hæc quidem Curopalates, & poſt eum Cedrenus atque Glicas auctores Græci tradunt: quæ fuſius, qui his omnibus præferendus eſt auctoritate & antiquitate Nicetas rerum quas ſcripſit inſpector, proſequutus eſt in Rebus geſtis ipſius Ignatii. Addit vero, his valdé turbatum Bardam, haud tamen meliorem redditum, Quadrageſimę initio milites ad inſulam in qua degebat Ignatius miſiſſe, qui ipſum cuſtodiētes; omnino prohiberent vel ſacrū facere, vel cum ullis colloqui: ac paulo poſt ſecutam eſſe inſomnii executionem, nempè Bardę obtruncationem, quæ quidem ſic ſe habuit.

VI. BARDAE CAES. MISERANDUS INTERITUS.

Cum adverſus Cretenſes expeditionem Bardas cum Imperatore paraſſet, quadamque die ſive conſulto, ſive inſcitia Imperatoris tentoria in loco plano collocata fuiſſent, Bardæ veró in ſupereminente colle; indignatus Imperator (qui eum iam aliis ex cauſis ſuſpectum habebat) necem eius machinatus eſt, cuius ſignum ipſemet Bardæ gener, Sabbatius Logotheta Dromi, ab Imperatore deceptus, imprudens dedit, Cruce in ore ſuo impreſſa. Cum vero nihilominus differrent coniurati ob Bardæ potentiam, cuius filio Antigono Domeſtici Scholarum Præfecto omnes exercitus duces parerent; demum animante ceteros Baſilio Cubiculi Imperatoris præfecto, gladiis ſtrictis impetu in Bardam facto, ipſum ſubitaneo caſu perterritum ad pedes Imperatoris ſe proſternentem, foras extrahentes fruſtatim conciderunt, eiuſque genitalia haſtæ appenſa per exercitum traduxerunt. Narrat hæc pluribus Curopalates, quæ quidem accidiſſe prima die menſis Aprilis, tradit. Sed error apud eumdem irrepſit, dum id factum aſſerit Indictione decima quarta: quod non ante hanc decimamquintam accidere potuiſſe, ſatis conſtat ex epiſtola Nicolai Papæ ad ipſum Bardam data in fine anni ſuperioris, & ex iis quæ de illo Nicetas in Ignatio ſcribit. Addunt autem iidem auctores reverſum Conſtantinopolim Imperatorem, cum ſolus Rempublicam adminiſtrare non valeret, legitimaque prole careret; ſibi filium adoptaſſe eumdem, qui ſupra, BASILIUM Cubiculi Præfectum, atque Imperatorem creaſſe die vigeſima ſexta Maii.

BASILIUS EX CUBIC. PRAEFEC. CREATUR IMP.

[Memoria dignum, quod de Bardæ nece Hamartolus (de quo ſup. ad an 775 poſt num. II.) habet: nempè, cum Baſilius Bardæ inſidiaretur, & eius occidendi in urbe occaſionem non haberet, perſuaſiſſe Michaëli Imp. ut expeditionem in Cretam contra Agarenos ſuſciperet: Leonem autem philoſophum idſentientem, Bardam patronum ſuum admonuiſſe ne pedem ex urbe efferret, alioqui futurum, ut numquam referret. Sed cum in ſolemni pompa ad Chalcopratia in ædem B. Virginis proceſſiſſent, abſoluto Evangelio Photium Patriarcham unà cum Michaele Imp. Barda Cæſ. & Baſilio Præf. Cubic. aſcendiſſe ad Cathecumena, ibique Imperatorem & Baſilium tinctis ſanguine Chriſti, quem Patriarcha manibus geſtabat, calamis, cruces efformaſſe, ac iureiurando firmaſſe, Bardam tuto cum exercitu ſecum exiturum. Hiſque inductum Bardam exiiſſe: ſed itinere necatum à Baſilio fuiſſe ſpectante Imperatore.]

VII. Photius anathema infert in Sum. Pont.

Quo tempore (ut addit Nicetas) Photius cùm ſcriptis ſuis adverſus Nicolaum Papam promulgatis nihil ſe profeciſſe cerneret, perſuaſit impius eidem impio Michaeli Imp. *Synodum* congregare, qua vicem rependens Nicolao, ipſum damnaret, à quo fuerat antea damnatus. Itaque collectis undique ſuæ factionis Epiſcopis, ſuppoſitiſque nonnullis qui locum tenerent aliorum Patriarcharum Orientalium, in Nicolaum homo inſanus anathematis ſentẽtiam protulit: quin etiam Legatos miſit in Italiam, per quos eam omnibus notam faceret, ſimulque Ludovicũ Imp. magnis muneribus induceret, ut ipſum è ſede deturbaret; promittens etiam ſe proclamaturum eum Conſtantinopoli Imperatorem. (Quippe Imperatores Orientis non reciperent Occidentales vocari Imperatores.) Hæc quidem geſta narrat Nicetas: Sed audi præſentaneam Dei vindictam.

VIII. Micael Imp. occiditur.

Cùm enim huiuſmodi impietatibus reſiſteret Baſilius nuper creatus Imperator, ipſumque Michaelem à pravis ſuis & execrandis facinoribus, necnon à crudelitate, prodigalitate, & ebrietate, abducere conaretur: non ferens Michael eiuſmodi obiurgationes, deque Baſilio è medio tollendo cogitare incipiens, primò *Baſilicinum* quemdam regij dromonis remigem Imperatorem creavit; deinde perſuaſit aulico cuidam, ut in venatione tamquam feram impetiturus, Baſilium haſta transfigeret. Sed cum is aberraſſet, cautior Baſilius factus, videnſque alia Michaelem in ſe moliri; conſilio cum quibuſdam communicato, eumdem Michaelem vino ſomnoque ſepultum, in cubiculo, manibus amputatis, aliis poſtea vulneribus confoderunt in palatio B. Mamantis martyris. Hæc Curopalates, Zonaras, Cedrenus, & alij. Meminit & Nicetas, qui ait Michaelis necem accidiſſe initio primæ Indictionis vigeſimaquarta die menſis Septembris, poſtquam imperaſſet una cum matre quindecim annis & menſibus octo, ſolus verò novem expletis atque decimo inchoato.

IX. Photius eiicitur, Ignat. reſtituitur.

Addit inſuper, Baſilium ad palatium deductum, Imperatoremque denuo proclamatum, quamprimùm miſiſſe qui Legatos à Photio in Occidentem miſſos à cœpto itinere revocarent: deinde eumdem Photium à ſede deiectum in quoddam monaſterium detruſiſſe, Ignatiumque honorificentiſſime Conſtantinopolim accerſitum, ac laudibus cumulatum, poſt novem integros annos exilij atque certaminis, eadem die qua eiectus fuerit videlicet vigeſima tertia Novembris, ſedi Patriarchali ingenti omnium gaudio reſtituiſſe: ipſum verò Ignatium, mox Photium, & ab illo ordinatos, eoſque omnes qui ipſi communicaverant, à ſacris ſuſpendiſſe. Hæc Nicetas. Cœterum Zonaras novam & inauditam finxit Photij eiectionis cauſam; nempe quod is Baſilium homicidij redargutum communione privaſſet. At verò id factum eſſe, quòd à Nicolao Papa ſæpius damnatus fuiſſet, teſtantur ſcriptæ Pontificiæ epiſtolæ, Acta Synodi Octavæ, Nicetas, ac denique ceteri omnes veteres Græcorum hiſtorici. Zonaras enim longè poſt hæc tempora vixit; idemque ſchiſmaticus Photio favit auctori ſchiſmatis, laudans eum, & occultans crimina toto cœlo patentia.

X.

Quod denique ad Michaelis Imperium pertinet; eius quoque tempore accidit, ut *Ruſſi* ſive Roſolani populi Scythici ad Arctoum Taurum habitantes, efferi & agreſtes, cùm totam Euxini Ponti maritimam regionem deprædati iram divinam experti eſſent, domum reverſi legationem Conſtantinopolim miſerint, qua petierunt ſacerdotes mitti qui ipſos baptizarent, fideque Chriſtiana inſtruerent: quod & factum eſſe, Curopalates, Zonaras, Cedrenus, & alij teſtantur.

Ruſſi ad fidem converſi.

XI. Baſilii genus, et primordia Imperii.

Extincto itaque Michaele, BASILIUS ab eo antea in collegam aſſumptus, ſolus imperavit. Qui quidem natione fuit Macedo, & genere ignobili, licet ex Arſacidarum antiqua ſtirpe progenitum adulantes alij prodiderint: cui Michael concubinam ſuam Eudociam in matrimonium collocaverat. Scribit autem Luithprandus *e* Ticinenſis, eidem Baſilio paulo poſt necem Michaelis CHRISTUM Dominum in ſomnis apparuiſſe, & interrogaſſe, ut quid interfeciſſet dominum ſuum Imperatorem? eaque re compunctum Baſilium, multis lacrymis peccatum ſuum gementem, totum ſe bonis operibus dediſſe, atque inter alia inſignem Eccleſiam in honorem S. Michaelis Archangeli conſtruxiſſe. At verò Baſilium rerum potitum, non ſe fuiſſe conſcium necis Michaelis, omnibus ſatisfeciſſe, Anaſtaſius tradit in Hadriano Secundo. Idemque ubi Photium deiecit, Ignatiumque reſtituit, de his ſtatim literas dedit ad Nicolaum Romanum Pontificem, cuius auctoritate ea geſta eſſe ſciret, ac profeſſus eſt; petiitque ut quid agendum eſſet de ſacerdotibus qui Photio adhæſerant inſinuaret, ſuoſque Apocriſiarios Conſtantinopolim mitteret, qui cuncta ritè diſponerẽt. Eiuſmodi enim ipſius Imperatoris literæ, una cum illis quas eodem tempore eodemque argumento Ignatius ſcripſit, inſertæ repetiuntur in laudem tanti Pontificis Actioni Tertiæ Octavæ Synodi. Sed & miſſos tunc fuiſſe Legatos non ſolum ab Imperatore, verum etiam ab Ignatio, ipſoque Photio, ut coram Romano Pontifice cauſam agerent, (quippe qui *unus & ſingularis præcellens*, ut loquitur ſuis literis Ignatius, *atque Catholiciſſimus medicus morborum, quæ in membris ſunt Chriſti, ab ipſo Domino conſtitutus eſſet*:) teſtantur eædem Imperatoris literæ, necnon Anaſtaſius in Hadriano Secundo. Ad hunc enim Pontificem pervenerunt iſtæ Legationes, cum inter hæc Nicolaus diem obiiſſet. Functique legatione ſunt nomine Baſilij Imp. Baſilius Spatharius, pro Ignatio Ioannes Metropolita Sylei, pro Photio Petrus Metropolita Sardis: de quibus agetur anno ſequenti.

e *Luitph. lib. 1. cap. 1*

Legationes ab Imp. Ignat. et Phot. ad Nicol. PP.

XII. Graviorum delictorum abſolutio Pontifici reſervata.

Interea verò non eſt prætermittendum, hoc quoque tempore ex antiquo uſu perſeueraſſe, ut etiam pro gravioribus delictis expiandis Fideles ad Romanum Pontificem ſe conferrent: quod ſub Nicolao dum frequentaretur, inter alios infelix pater trium filiorum necator illuc accurriſſe reperitur, cui ab eodem Pontifice pœnitentia gravis iniuncta eſt, quam retulit Ivo *f* in ſuum librum Decretorum.

f *Ivo par. 10. cap. 35*

XIII. Tranſlatio reliq. S. Clem. PP.

Hoc item anno, qui ultimus Nicolai numeratur, contigit, per Cyrillum atque Methodium Orientales monachos, deferri Cherſona Romã corpus S. Clementis Papæ. Qui quidem monachi cùm manſiſſent Romæ uſque ad creationem Hadriani ſucceſſoris Nicolai, ambo ab illo miſſi ſunt ad prædicandum Evangelium Slavis, quorum linguam didicerant. Teſtantur hæc monu-

g Baron. Not. ad Rō. Martyrol. 9. Mart. f.

menta Eccleſiaſtica, nempè Romanum Martyrologium; ubi in Notis g plures alios id aſſententes citavimus auctores.

XIV. NICOLAI PP. OBITUS.

h Frod. hiſt. Rhem. lib. 3. cap. 15.

VIRTUTES, ET PRAECONIA.

Ceterùm Nicolaus Papa, poſt immenſos pro Eccleſia Catholica labores exantlatos, ex hac vita ad cæleſtem migravit Idibus Novembris, cœpta iam Indictione prima; cùm ſediſſet (ut ait Anaſtaſius) annos novem, menſes ſex, dies viginti unum; ſepultuſque eſt ante fores baſilicæ S. Petri. Sed quod ad diem obitûs ſpectat, apud Flodoardum h (niſi ſit error in codice) obijſſe ponitur Idibus Decembris. Laudatiſſimus, ſi quis aliorum Romanorum Pontificum: quem egregijs præconiis extollens Regino, ait nullum ei æquiparandum poſt Gregorium Magnum ſediſſe; quippe qui Regibus & tyrannis imperaverit, eiſque ac ſi dominus orbis terrarum auctoritate præfuerit; Epiſcopis & ſacerdotibus religioſis manſuetus, irreligioſis terribilis fuerit; ut meritò alter Elias crederetur. Auctorque eſt Ioannes i Diaconus huius temporis ſcriptor, ex viſione quadam certò conſtitiſſe, ipſum in cælum receptum fuiſſe in gloria Sanctorum. Quem & ſucceſſor eius Hadrianus ſummis eſt laudibus proſecutus; eumdémque novum Eliam, novum Phineem, Orientales k alloquens nuncupavit, & quibus alijs laudibus potuit, exornavit. Denique habet Anaſtaſius, non ſolùm eius exitum diverſas hominum nationes, verùm etiam quantùm ad intemperantiam aëris, ipſa mundi elementa diù fleviſſe.

i Ioan. Diac. in Vit. S. Greg. lib. 4. in f.

k Ap. Anaſt. in Hadr. II. & Baron. an. ſeq.

XV. HADRIANUS II. PAPA CREATUR AN. AETA. LXXV.

Poſt eius obitum uſque ad ſucceſſoris conſecrationem, menſis intervenisſe reperitur auctoritate eiuſdem Anaſtaſij, qui HADRIANUM conſecratum aſſerit decimonono Cal. Ianuarij. Ait verò, fuiſſe illum patria Romanum, filium Talari poſteà Epiſcopi, ex cognatione Stephani Quarti & Sergij Iunioris Romanorum Pontificum, presbyterum tituli S. Marci; virùmque ſummis virtutibus præditum, & in pauperes adeò miſericordem, ut & miraculis in ea actione claruerit, multiplicatis aliquando ad eleemoſynam nummis: natum dum conſecratus eſt annos ſeptuaginta quinque; cùm iam bis antehàc, poſt obitum Leonis Quarti, & Benedicti Tertij, ab omnibus expetitus in Pontificem, exquiſitis excuſationibus verecundè ſubterfugiſſet. Ceterùm cùm variæ præceſſiſſent de futuro ipſius Pontificatu prædictiones, eſſetque unus omnium conſenſus in eius aſſumptione; tradit tamen Anaſtaſius, indignatos eſſe Legatos Ludovici Imp. Romæ commorantes, quòd ad eius electionem ipſi minime vocati fuiſſent; ſed hoc reſponſo eis ſatisfactum eſſe, quod non in contemptum Imperatoris id omiſſum eſſet, ſed ne inde impoſterum Legatis Principum in electione Romanorum Præſulum expectandi mos per huiuſmodi fomitem moleſceret, qua propter & ipſum Imperatorem valdè gaviſum de eiuſdem electione, ſcripta ad Romanos epiſtola eos de illa collaudaſſe: Denique cùm eius conſecrationis tempore, Lampertus Dux Spoletanus Romam adveniẽs, urbem, Eccleſias, monaſteria deprædatus eſſet, ac puellas nobiles ſatellitibus ſuis diripiendas conceſſiſſet; ob eam cauſam à Ludovico Ducatu privatum eſſe, tamquam Sedis Apoſtolicæ hoſtem adiudicatum. Hæc Anaſtaſius, ſive alius auctor in Rebus geſtis Hadriani. Sunt enim qui putent l, Anaſtaſium cum Vita Nicolai finem ſcribendi feciſſe; reliqua auctem quæ in eius codice reperiuntur, ſive de Hadriano Secundo, ſive de Stephano Sexto ſcripta, eſſe Petri Guilelmi, itidem Bibliothecarij. At verò cùm conſtet ſuperſtitem diù poſt Nicolaum fuiſſe Anaſtaſium, & adhuc vixiſſe tempore Ioannis Octavi, ut videbitur inferiùs; haud repugnat, ut ipſe quoque ea quæ poſt Nicolaum acciderunt ſcripſerit.

PRINCIPES NULLUM IUS HABERE IN ELECT. ROM. PONT.

l Panvin. annot. in Platin. poſt. Nicol. I. Quem refellit Baron. an. 881. num. VII.

QUO TEMPORE SCRIPSERIT ANAST. BIBLIOTHECAR.

IESV CHRISTI

AN. 868.

HADRIANI. II.

AN. I.

LVDOVICI. II. 13.

BASIL. MACED. 2.

I.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſexageſimo octavo, indictione prima, Baſilius Imp. filium ſuum CONSTANTINUM in Imperio collegam aſſumpſit. Ex hoc enim tẽpore pater & filius ſimul inſcribuntur Imperatores; ſed patris, quòd præcedat annum, Imperium.

II.

Quo pariter anno Hadrianus Papa benè cœpta à deceſſore ſuo Nicolao, proſequenda curavit; atque primùm deſignatam ab eo legationem Dominici & Grimoaldi Epiſcoporum ad Bulgaros, ſed morte eius dilatam, inſtitutum iter aggredi iuſſit: adeòque in omnibus eiuſdem deceſſoris ſui veſtigijs inhæſit, ut tradatur apud Anaſtaſium, ipſum ab oſoribus Nicolai vocari ſolitum Nicolaitanum. Verum (ut additur) inconſtans vulgus his mox contraria iactans, eumdem infamare cœpit, quaſi omnia quæ Nicolaus zelo religionis ſanxiſſet, ipſe infringere gauderet. Cuius quidem ſpargendi rumoris ea occaſio viſa eſt præceſſiſſe, quòd ſtatim poſt ſuam conſecrationem, Theutgaudum Treverẽſem Epiſcopum & Zachariam Anagninum, à Nicolao (ut vidimus) excommunicatos non recipiendos ad communionem uſque ad horam mortis, ipſe Hadrianus manu ſua (ut docet Anaſtaſius a) communionis ſacræ participes effeciſſet: quòdque Lothario Regi adventum in urbem, quem Nicolaus b denegauerat, quòd ſciret ipſum ab eo non prætenſum niſi ut Sedem Apoſtolicam in cauſa Vvaldradæ ludificaret, idem Hadrianus literis ſuis (ut Regino eſt auctor) aperuiſſet. Hiſque acceſſit, quòd intercedente Ludovico Imp. idem Pontifex Vvaldradam pellicem à Nicolao pariter excommunicatam, cum rurſum pœnitentiam ſimularet, abſolvendam c curavit. Quòd autem iſta contra Nicolai inſtituta facta viderentur, inde apud eumdem Anaſtaſium accidiſſe traditur, ut omnes Occidentalis Epiſcopi pro conſervanda integra Nicolai memoria ad ipſum Hadrianum ſcripſerint; nonnullique præclari viri Orientales, legatione Patriarcharum vel aliorum Principum apud Sedem Apoſtolicam fungentes, ab eiuſdem communione ſe tacitè ſubtraxerint, donec coram illis de eiuſmodi calumnia ſe purgaverit: cum videlicèt ſexta Feria Septuageſimæ, eos ſecundum conſuetudinem ad convivium ſolito plures convocans, omniumque manibus per ſemet humiliter aquã fundens, cibos apponens, pocula miniſtrans, ac denique (quòd nullum Pontificum ante ſe

DIVERSA IUDICIA DE AFFECTU HADRIANI IN NICOL.

a Anaſt. in Hadr. II. ap. Baron. an. ſuper.

b Nicol. ep. 55. ap. Bar. an. ſuper.

c Recitat ea de re literas Baron. Ann. Tom. X. hoc an. ex Bibl. Nicolai Fabri; unà cum alijs pluribus tunc de his aliiſque eiuſmodi rebus ad diverſos conſcriptis.

UNIVERSA ECCL. SOLICITA DE MEMORIA NICOLAI.

fecisse noverat, cum illis discumbens, dum surrexit ab epulis, in faciem suam coram omnibus procidit; rogansque ut pro Ecclesia Catholica, pro Imperatore Christianissimo, ac pro ipso preces Deo offerrent, demùm in laudes Nicolai decessoris sui prorupit, mirantibus, ac præ gaudio cunctis Deo gratias, & fausta ipsi Pontifici acclamantibus: ut hæc pluribus narrat Anastasius. Idemque insuper Pontifex accepta legatione Synodi Trecensis ad finem superioris anni habitæ, quæ ad Nicolaum directa fuerat, literas d ad eam rescripsit quarto Nonas Februarij, quibus hortatus est in sacris Diptychis celebrare Nicolai memoriam; simulque Vulfado, quem vidimus à Nicolao gradui pristino restitutum, iam à Carolo Rege nominato Bituricensi Archiepiscopo pallium concessit. Ac denique ad Ignatium Constantinopolitanum Patriarcham (qui & ipse eadem occasione substiterat) hoc eodem anno scribens, e profitetur se in omnibus approbare quæ ab eodem Nicolao decreta essent.

d Rec. Bar. ibid.

e Ext. in Act. 7. Oct. Syn.

III.

Vbi autem innotuit Constantinopoli, Hadrianum sedere in Cathedra Petri, Basilius Imp. Legatū ad eum misit Euthythmium Spatharium, præter illam insigniorem legationem, quam anno superiori tam ab ipso quàm ab Ignatio & Photio decretam vidimus. De qua quidem Anastasius f agens, ait divino iudicio factum esse, ut quòd Photius navem Ecclesiæ sciditset, similiter navis qua eius Legati separatim vehebantur fluctibus maris absorpta fuerit, ita ut nullus omninò naufragium evaserit, præter Methodium quemdam monoculum, qui postmodum neque Photium à quo, neque Ignatium contra quem, neque Vniversalis Ecclesiæ ad quam missus fuerat, iura suscipiens, tertiò conuentus, tertiò perfidiæ denotatus, semel anathematizatus abscessit. Hæc Anastasius. Qui de Legatis Basilij & Ignatij pergens agere, ait eos incolumes Romam advenientes, Hadriano Papæ eorum à quibus mittebantur epistolas ac munera obtulisse; & post innumera laudum præconia, quibus immaculatam S. Sedem Apostolicam celebrarunt, gratiarumque actionem de restitutione Ignatij, & Photij damnatione, ipsius interventione facta; exhibuisse cum maxima detestatione, ac pedum etiam conculcatione, immò & gladij percussione, Acta Conciliabuli Photij adversus Nicolaum summum Ecclesiæ Pontificem, tamquam ab ipso diabolo per os Photij eructata; in quibus & multa Photius confinxisset, falsatis subscriptionibus Basilij Imp. & Episcoporum qui ibi nominati haberentur. Eadem verò Acta, ex ipsius Hadriani in SYNODO hac de causa apud *S. Petrum* habita decreto, (repetito priùs anathemate in Photium) igni cremata fuere; approbante etiam cœlo, cùm superveniente pluviæ inundatione non solùm ignis non est extinctus, sed contra vehementius accensus; exeunte insuper ex eorumdem voluminum combustione magno fœtore piceo. Hæc apud Anastasium in Hadriano. Addit autem idem in præfatione historica ad Octavam Synodum, pariter in hoc Romano Concilio iussum esse ut quod factum est Romæ de inflammatione scriptorum Photij, eodem modo Constantinopoli fieri deberet, si quæ ibi eorum exemplaria reperirentur. Quæ autem posteà acciderunt, dicentur sequentibus annis.

f Anast. in Hadr. & in præf. Oct. Syn.

DE LEGATIS AB IMP. IGN. ET PHOT. ROMAM MISSIS.

ACTA CONTRA SED. APOST. COMBUSTA.

IV. LOTHARII REG. ROMAM ADVENTUS PRO SUA PURGATIONE.

Contigit hoc anno mense Iulij, Lotharij Francorum Regis adventus in Vrbem, ad Hadriano Pontifice impetratus. A quo honorificè susceptus, cùm asseruisset se omnia quæ Nicolaus iniunxerat, se implesse ac si divinitus imperata fuissent, idémque omnes qui cum ipso advenerant proceres affirmassent, nec ulla opposita persona inveniretur, quæ adversus regiam auctoritatem legitimum auderet inire iudicij certamen: tunc Hadrianus ad Confessionem S. Petri, post Missarum solemnia, sanctam ei communionem porrigens, in hæc verba illum allocutus: *Si innoxium te recognoscis à prohibito & interdicto tibi à Nicolao adulterij scelere, & hoc fixà mente statutum habes, ut numquam diebus vitæ tuæ Vvaldradæ pellicis tuæ dudum à te repudiatæ miscearis nefario concubitu; fiducialiter accede, & Sacramentum salutis æternæ tibi ad remissionem peccatorum profuturum percipe: Sin autem tua conscientia te accusat, téque lethali vulnere sauciatum proclamat, aut iterum redire mente disponis in mœchiæ volutabrum, nequaquam sumere præsumas; ne fortè ad iudicium & condemnationem tibi adveniat, quod Fidelibus ad remedium præparavit divina providentia.* Aliorum verò vnicuique qui ipsum Romam comitati essent, hæc dixit; *Si domino & Regi tuo Lothario in obiecto adulterij crimine favorem non præstitisti, neque consensum tribuisti, & Vvalddradæ aliisque ab hac Sede Apostolicà excommunicatis non communicasti, Corpus & Sanguinis Domini nostri IESV-CHRISTI prosit tibi in vitam æternam.* Cùm autem nihilominus & ipse Rex, & alij fermè omnes (nonnulli enim eiusmodi contestatione perterriti, timuerunt accedere ad sacram mensam) ausu temerario communionem sumpsissent, divina se mox vindicta exerente, ipse Lotharius Roma lætus recedens, morbo in itinere correptus est, & Placentiam ægrè perductus mense Augusto infeliciter spiritum reddidit, ac ceteri pariter quicumque indignè communicassent, omnes eodem anno miserabiliter interierunt; perpaucis qui se à communione subtraxerant, vix mortis periculum evadentibus: tantaque facta est strages comitatus Lotharij, vt non peste perisse, sed hostili gladio corruisse nobilitas totius Regni videretur. Narrat hæc Regino; sed malè anno sequenti, quòd errore ponat obitum Nicolai anno præsenti. Meminit eorumdem Aimoinus; g additque, Lotharium à paucis suorum qui à clade remanserunt, in quodam monasteriolo secus civitatem Placentiam terræ mandatum esse. Porrò eo mortuo, Regni eius proceres, excluso Ludovico Imp. ipsius fratre, piissimo Principe, legitimoque successore adhæserunt Carolo Calvo eiusdem patruo: cuius rei causa plurimum fuit Hadriano Pontifici declamandum, ut dicetur anno sequenti.

VLTIO DIVINA IN PERIVROS.

g Aim. lib. 5. cap. 21.

V. DE THEUTGAUDI OBITU.

Subdit verò Regino, eodem quoque tempore contigisse in Italia obitum Theutgaudi Archiepiscopi Treverensis, & Guntharij Coloniensis à Nicolao anathemate damnatorum. Sed de Theutgaudo, quomodò paulò ante obitum è monasterio Romano S. Gregorij ad Clivum Scauri, vbi liberalitate Hadriani Papæ mansionem susceperat, ab eodem ipso Gregorio terribiliter expulsus, & intra annum unà cùm suis mortuus fuerit, memorabilem narrat historiam Ioannes h Diaconus, qui præsens cuncta perspexit. Etsi enim Hadrianus Theutgaudo ignouit,

h Ioan. Diac. in Vit. S. Greg. lib. 4. c. 49.

Deus non ita; quem diuturnæ contumaciæ voluit hic pœnam fuiſſe. Quod vero ad Guntharium pertinet; eum diutius ſupervixiſſe conſtat ex literis [1] Hadriani ad Ludovicum Germaniæ Regem Indictione tertia.

[1] Rec. Bar. Ann. Tom. X. an. 870. Bibl. Nic. Fabri.

IESV CHRISTI
AN. 869.
HADRIANI. II.
AN. 2.
LVDOVICI. II. 41.
BASIL. MACED. 3.

I. Legatio ab Hadr. PP. miſſa Conſtantin.

ANno Chriſti octingenteſimo ſexageſimo nono, Indictione ſecunda, Hadrianus Papa remittens Conſtantinopolim Legatos Baſilii Imperatoris & Ignatii Patriarchæ, una cum ipſis miſit quoque ſuos à Latere, eos ipſos quos ante illuc mittendos deſtinaverat Nicolaus, nempè *Donatum* Oſtienſem Epiſcopum, & *Marinum* S. R. E. Diaconum, quibus inſuper ſociavit *Stephanum* Nepeſinum Epiſcopum [a] eiſque epiſtolas [b] dedit quarto Idus Iunii ſcriptas ad eoſdem Imperatorem & Patriarcham, quibus primum confirmavit quæcumque geſta fuerant in expulſione Photii, & reſtitutione Ignatii; deinde hortatus eſt ad cogendam Synodum Oecumenicam, in qua præſidentibus Apoſtolicæ Sedis Legatis proſpiceretur lapſis, qui Photio communicaſſent, & pleniſſimè conſuleretur ſtatui Eccleſiæ Orientalis. Profecti igitur Legati, ingẽti ubique honore recepti ab iis, quos obviam eis Imperator in diverſa loca miſerat; in ipſa præcipuè urbe Conſtantinopolitana ſolemni ritu ab univerſo Clero, Patriciis, aliiſque omnibus Palatinorum ordinibus, & cuncto populo cum cereis & lampadibus procedente, ſuſcepti ſunt decimo ſeptimo Calendas Octobris: ac demum ab ipſo Imperatore ad oſculum amabiliter admiſſi tãquã a ſancta omnium Eccleſiarum Dei matre Eccleſia Romana; & à ſanctiſſimo Domno & Vniverſali Papa (ut ipſe indigitavit) delegati ad tollenda peſtiferi Photiani ſchiſmatis ſcandala: ut hæc omnia fuſius deſcribuntur apud Anaſtaſium.

[a] Ext. Act. 1. & 3. Oct. Synod.

II. Octava Synodus oecum. celebratur.

Continuò verò iidem Legati cum Imperatore & Patriarcha agentes de cogenda SYNODO eam tertio Nonas Octobris, cœpta iam à menſe Septenbri Indictione tertia, inchoarunt in Eccleſia S. Sophiæ; ut docent eius Acta, quæ extant diligenter excepta. Iis autem præfixa inprimis legitur præfatio, qua infelix Photius iure perſtringitur, dum nominatur arbor infructuoſa falce Apoſtolica ſuccidenda, ſimulator, hypocrita, raptor, lupus graſſator: commendatur vero zelus Nicolai Pontificis adverſus eum, cuius cauſa alter Elias eſt appellatus. In ipſa vero Synodi Actione Prima, præter nominatos Apoſtolicæ Sedis Legatos & *Ignatium* Patriarcham Conſtantinopolitanum, recenſentur interfuiſſe qui tenuerunt locum Patriarcharum Antiochiæ & Ieroſolymorum, nempè pro Patriarchatu Antiocheno (quod ſedes illa vacaret) *Thomas* Tyri Metropolita & pro Theodoſio Patriarcha Ieroſolymitano *Elias* illius Eccleſiæ Syncellus, itemque ipſe *Baſilius* Aug. una cum pluribus Patriciis: inter quos fuit *Bahanes* vir primarius apud Imperatorem, qui geſſit in Synodo munus Iudicis Cognitoris, videlicèt definienda proponendi, & rogandi Patrum ſententias. Iis igitur omnibus conſidentibus, ingredi iuſſi ſunt Epiſcopi qui numquam deſciverant ab Ignatio, glorioſi Confeſſores eius cauſa multa perpeſſi, omnes numero duodecim, & non amplius: unde planè conſiderare liceat miſerandum Orientalis Eccleſiæ naufragium. Cæterum annumeratis iis qui recantantes palinodiam Synodo ſubſcripſerunt, in fine recenſentur interfuiſſe huic Synodo centum & duo Epiſcopi. Ita Nicetas.

Quinam ei interfuerint.

III. Res geſtae in prima Act.

Quod autem attinet ad cęteras res hac Prima Actione geſtas; poſt lectam Imperatoris exhortationem ad Synodum, rogati Apoſtolicæ Sedis Legati literas ſuæ delegationis oſtendere, reſponderunt hoc numquam in aliqua Vniverſali Synodo factum eſſe, ut Legati Romanæ Eccleſiæ ab aliquo perpenderentur, utrum talem exiſtimationem haberent. Bahanes autem Patricius dixit, haud iſtud peti in dedecus Apoſtolici throni, ſed quod nuper Legati Rudoaldus & Zacharias eos decepiſſent, alia in mandatis habentes, & alia facientes. Quibus perſuaſi Legati obtulerunt legendas literas Hadriani Papæ, quibus eius mandata continebantur: quæ quidem Latine primùm lectæ uti ſcriptæ erant, deinde à regio interprete Græce auditi ſunt Legati, & ab omnibus pro tanto beneficio gratiæ Deo redditæ. Deinde lectis quoque literis delegationis Patriarcharum Orientis iuſſus eſt pariter recitari libellus à Nicolao olim compoſitus, ab Hadriano vero iiſdem ſuis legatis datus, cui ſubſcribere tenerentur, quicumque ex ſchiſmaticis Photij fautoribus recipi in Eccleſiæ Catholicæ communionem vellent; quo inprimis continebatur approbatio immaculatæ fidei Apoſtolicæ Romanæ Sedis, ac deinde anathematizatio omnium hæreſum, & maximè Iconomachorum, atque etiam Photij alienæ ſedis, in vaſoris. Lecto libello, eodémque omnium una voce laudato atque probato, lecta eſt pariter & approbata definitio Legatorum ſedium Patriarchalium iam anteà facta, cùm ipſi annum integrum illic morati eſſent, expectantes Legatos Apoſtolicæ Sedis: quæ quidem non aliud continebat niſi ut in omnibus obediretur Romani Pontificis decretis. Poſt hęc Legati Apoſtolici recenſuerunt, quomodò rite & auctoritate legitima Nicolaus Papa Photium abſentem damnaſſet: Legati verò Patriarcharum probaverunt, numquam ab ulla Patriarchalium ſedium Orientalium Photium receptum eſſe. Ex quorum reſponſione redargutum eſt falſitatis Conciliabulum Photij adversùs Nicolaum, cui mentitus fuerat interfuiſſe & ſubſcripſiſſe Legatos ſedium Patriarchalium Orientis. His denique abſolutis, ſecutæ ſunt acclamationes in Synodis fieri conſuetæ; quæ & in fine reliquarum Actionum ſingularum repetitæ ſunt.

Legitime damnatus Photius abſens a Nic. PP.

IV. Actio II. et III. de lapſis Epiſcopis.

Secunda Actione habita Nonis Octobris, plurimi Epiſcopi, qui à S. Methodio vel Ignatio olim ordinati, lapſi deſciviſſent in partes Photij, interrogati an libellos oblatos ab Eccleſia Romana vellent offerri Synodo, libenter conſenſerunt; impoſitique ſunt illi ſuper lignum S. Crucis, & ſuper ſancta Dei Evangelia: & inde ſumentes illi prædicti Epiſcopi, & Patriarchæ ſuo Ignatio offerentes, ritu ſolemni redditis eis

inſignibus Epiſcopatus, (aliqua tamen iniuncta ieiuniorum & orationum pœnitentia) recepti ſunt una cum aliis permultis clericis ſimili modo reſtitutis: qui omnes (ut continet eorum libellus) rogarũt admitti, per interceſſionem ſanctiſſimæ Dei-Genitricis MARIAE, & SS. Apoſtolorum, & ſanctiſſimi Papæ Nicolai. Ita enim planè mox poſt obitum, Orientales coluerunt eum ut Sanctum. Tertia verò Actione celebrata quinto Idus Octobris, cum alii lapſi Antiſtites noluiſſent libellum à Romano Pontifice miſſum ad ſatisfactionem ſuſcipere, à Synodo non ſunt recepti. Quarta autem habita tertio Idus eiuſdem menſis, quibuſdam Epiſcopis à Photio ad Synodum miſſis, iactantibus cùm ipſos tum Photium à Nicolao Papa receptos fuiſſe; oſtenſum eſt à Legatis Apoſtolicis id mendaciter ab eis aſſeri: ideoque cum ignominia expulſi ſunt. Sed quod prætextu id ipſi iactarent, in fine Actionis redditur manifeſtum: nimirum quod Romanæ eſſe Eccleſiæ conſuetudinis dicerent, nullum peregrinum Epiſcopum permitti in S. Petri baſilicam introire, niſi fidei libello prius oblato: quare cum hoc ipſi olim miſſi Romam à Photio feciſſent, ſatisfactum putarunt, ut dici poſſent communicaſſe cum Nicolao. Verum rurſus oſtenſum eſt, cum & alium dediſſent libellum, quo declararent atque iurarent ſecuturos ſe Apoſtolicæ Sedis iudicium (necſic tamen eos admiſſos fuiſſe cum aliis Epiſcopis ad communionem, eo quod ab eo miſſi eſſent, qui thronum invaſiſſet alienum: quod & ſuperius dictum eſt ſuo loco.

ADT. IV. DE PHOTIO NUNQUAM RECAEPTO A SED. APOST.

V
ACT V. VI. VII. INTRODUCTUS PHOTIUS IN SYNODUM, CÙM NON RESIPISCERET, DAMNATUS EST.

Quinta autem Actione celebrata decimotertio Calendas Novembris, Photius ipſe præcepto Imperatoris iuſſus eſt invitus ad Synodum duci: quem ut laicum, per laicos vocari voluerunt Apoſtolici Legati. Qui cum vim tantummodo conteſtaretur, nihilque ad interrogata reſponderet, affirmans impudenter ſe Chriſti exemplo tacere cum iudicaretur, eidem undique licèt convicto & condemnato, tempus ad reſipiſcendum à Synodo benignè impertitum eſt, quod tamen ipſe recuſavit accipere. Quinetiam octavo Calẽdas Novembris habita Actione Sexta, cui intereſſe voluit Imperator, conati ſunt aliqui Epiſcopi ſchiſmatici eumdem Photium defendere: qui ab Orthodoxis confutati licèt, & ab ipſo Imp. præclara admodum atque humillima exhortatione admoniti, nec ſic tamen impelli potuerunt oblatum ab Eccleſia Romana ſuſcipere libellum. Quibus nihilominus Imperator, haud vinci eorum pertinacia paſſus adhuc ſeptem dies ad reſipiſcendum dari voluit. Sed cum rurſum convenientibus Patribus quarto Calendas Novembris, introductus cum ſuis Photius, (qui cum baculo innixus ingrederetur, iuſſus eſt à Marino Apoſtolico Legato illum deponere, quod ſignum eſſet dignitatis paſtoralis) maiorem demonſtraret pervicaciam, recitatæ ſunt damnationes ſæpius adverſus eum promulgatæ à Romanis Pontificibus; eiſdemque additi anathematiſmi, in eumdem ipſum præſentem atque ſtantem conclamati. Hos verò ſecutæ ſunt acclamationes pleniſſimè dictæ Imperatori atque Imperatrici, Romaniſque Pontificibus Nicolao & Hadriano, Ignatio item Patriarchæ, & Legatis Apoſtolicis, aliarumque ſedium Patriarchalium. Nec prætermittendum quod habet Nicetas in Vita Ignatii Epiſcopos ſubſcribentes damnationi Photij, in maiorem hominis deteſtationem, (quod etiam factum legimus b in damnatione Pyrrhi, ſeudo patriarchæ Monothelitæ) intinxiſſe calamum in ſacrum Sanguinem CHRISTI: verum de his nihil in Actis Synodi, quæ integra extant,

b Supra an. 48. I & vad etiam anr. 867. poſt num. [illegible]

VI
ACTIO VIII COMBUSTA SCRIPTA PHOTII

Octava Seſſione celebrata Nonis Novembris, præſente atque rogante Imperatore, combuſta ſunt chiropgrapha cuncta, quæ ab omni hominum genere Photius extorſiſſet, una cum omnibus eiuſdem ſcriptis contra Nicolaum Papam & Ignatium Patriarcham: ac detectæ falſitates in his ab eodem impoſtore commiſſæ: & adverſus falſarios, & per quos ipſe impoſturas confinxiſſet, a Legatis Apoſtolicis iuſſus eſt legi canon Concilij Romani ſub Martino, ut non recipiantur ad pœnitentiam niſi in fine vitæ. Poſtea verò occaſione quorumdam Iconomachorum in Synodum introductorum, prolati ſunt in Iconomachos anathematiſmi. Reliquæ autem duæ Synodi Actiones ſequenti anno ſunt celebratæ: ſed ne diſcrimine temporis ab aliis diverſæ remanerent, hic eas ſuperioribus iungere conveniens magis viſum eſt.

VII.
ACT IX. DE FALSIS TESTIBUS QUI PHOTIO ADHAESISSENT.

Sequenti igitur anno Redemptoris octingenteſimo ſeptuageſimo, eadem Indictione tertia, pridie Idus Februarij, in Nona Actione receptus eſt in Synodum Legatus à Michaële Patriarcha Alexandrino miſſus, nomine *Ioſeph* Archidiaconus eius Eccleſiæ: qui præcedentium Actionum Acta probavit. Poſt hæc introducti permulti viri illuſtres, qui ſuaſione Photij, & compulſione Michaëlis Imperatoris, contra Ignatium protulerant falſum teſtimonium; confeſſi errorem pœnitentiam à Synodo perceperunt, agendam in ieiuniis, orationibus, & eleemoſynis, aliiſque pietatis & pœnitentiæ operibus; quæ ibi recenſentur: data tamen Ignatio facultate diſpenſandi cum ovibus ſuis de diuturnitate temporis, moderandi ſcilicet pro cauſa. Idque ipſum actum eſt cum illis ſacerdotij illuſoribus laicis, quos in urbe Conſtantinopolitana ſub eodem Michaële ſacris indumentis prodiredi conſueviſſe & ſacra facere, ſuo loco vidimus. Datumque inter alia crimini Photio, quod iſta ſciens non abſtulerit, ob idque Compatriarcha mimi appellatus eſt, aliiſque ignominiæ titulis à Patribus infamatus. Introducti pariter Vicarij ſeu Legati, quos idem in Conciliabulo contra Nicolaum ſuppoſuerat, palam falſitatem confeſſi ſunt, deteſtante Synodo ipſius Photij multiplicem iniquitatem.

VIII
LEGATI LUDOV. IMP. INTERSUNT SYNODO.

Inter hæc autem pervenit Conſtantinopolim Legatio miſſa a Ludovico Imperatore Occidentalis Orbis, pro coniugio ineundo inter ipſius filiam atque Baſilij primogenitum, qua functi ſunt *Anaſtaſius* S. R.E. Bibliothecarius, vir diſertiſſimus, (ille ipſe, quem in his Annalibus paſſim citari contigit de rebus geſtis Summorum Pontificum, aliiſque) Suppo Comes conſobrinus Auguſtæ, & Everardus præpoſitus menſæ regiæ. Habet enim iſtorum nomina ipſe Anaſtaſius notata in exordio Decimæ Actionis; qui huius legationis etiam meminit in hiſtorica præfatione ad hanc Octavam Synodum: ut & Aimoinus c in Geſtis Francorum; atque Baſilium Imp. claſſem ante hæc direxiſſe in Adriaticum mare, opem laturam Ludovico in Apulia bellum adverſus Saracenos gerenti. Quo eodem

c Aim. l. 5 cap. 22.

tempore

ITEMQUE LEGATI BULGAR.

tempore ex urbe reverſo Petro Michaelis Bulgarorum Regis Legato abſq; petitionis effectu, decrevit idem Rex Legatos Conſtantinopolim, qui, ut habet Anaſtaſius eadem præfatione, admiſſi ſunt in Synodo conſidere unà cum Legatis Ludovici.

IX. ACT. X. ET ULT. LECTI CANONES SANCITI A SYNODO.

His igitur omnibus præſentibus, celebrata eſt Actio Decima & ultima Synodi, die ultima Februarii: in qua primum omnium iuſſi ſunt legi Canones à Patribus conſtituti, omnes numero viginti ſeptem, quibus imprimis Conſtãtinopolitanæ Eccleſiæ opportunitatibus conſultum eſt. Videlicet de confirmatione eorum, quæ pro Ignatio & contra Photium acta eſſent: deque abrogatione cunctorum geſtorum Photii, & collatorum ipſi, & ab ipſo aliis ſacrorum miniſteriorum: & ut qui hactenus obſtinato animo ei adhæſiſſent Epiſcopi, licet conſecrati fuiſſent à Methodio vel Ignatio, vel etiam poſthac reſipiſcerent, nullam penitus ſpem reſtitutionis Epiſcopatus haberent: Item de confirmatione cultus ſacrarum Imaginum: & ne ſacras Imagines anathematizati pingere auderent. Ne laici, niſi prius per decem annos in aliis Eccleſiaſticis ordinibus permanſiſſent, proveherentur ad Epiſcopatus: De condemnatione eorum, qui cum Photio crederent, duas in uno corpore eſſe animas: Ne à Principibus, vel eorum favore, eligerentur Epiſcopi, nec Epiſcopi indecentia obſequia exhiberent Magiſtratibus; nimirùm ne obviam prodirent procul ab Eccleſiis ſuis; nõ ſe demitterent ab equis, vel adorarent eos; nec intrarent ad Principes hora prandij, ubi indebita perſolverent obſequia ſed veneratione digni haberentur, & qui liberè errantes Principes valerent redarguere: Ne Principes Conciliis interſint, niſi forte Oecumenicis: De exhibendo honore & reverentia omnibus Patriarchis; præcipuè verò Romanæ Eccleſiæ Summis Pontificibus; contra quos minime fas eſſet, nec quidem in Synodis Oecumenicis, audacter ſententiam dicere. His atque aliis permultis, ad diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentibus ſtatutis & comprobatis, adhibitaque confirmatione ſeptem præcedentium Oecumenicarum Synodorum, & damnatis omnibus hæreſibus, iteratoque adverſus Photium, & ſocios anathemate; finis Synodo feliciſſimus eſt impoſitus, Baſilio Imp. noviſſimè conſenſum omnium explorante: qui & inſuper tam ad Epiſcopos quàm laicos egregias habuit admonitiones, dignas Auguſto maximè pio; ad illos quidem, ut gregem Dei diligenter curarent, & inter alia ut ſaltem diebus Dominicis miniſtrarent illi verbum Dei: ad laicos vero, ut Eccleſiaſticis rebus non ſe immiſcerent: *De vobis* inquit, *Laicis, tam qui in dignitatibus, quam qui abſolute converſamini, quid amplius dicam, non habeo, quam quia nullo modo vobis licet de Eccleſiaſticis cauſis ſermonem movere, neque penitus reſiſtere integritati Eccleſiæ, & Vniverſali Synodo adverſari. Hoc enim inveſtigare & quærere, Patriarcharum, Pontificum, & Sacerdotum eſt, qui regiminis officium ſortiti ſunt, qui ſanctificandi, qui ſolvendi & ligandi poteſtatem habent, qui Eccleſiaſticas & cæleſtes adepti ſunt claves: non noſtrum, qui paſci debemus, qui ſanctificari, qui ligari, vel à ligamento ſolvi egemus. Quantæcumque enim religionis & ſapientiæ laicus exiſtat, vel etiam ſi univerſa virtute interius polleat; donec laicus eſt ovis vocari non deſinet: rurſumque quantiſcumque Epiſcopus ſit irreverentia & irreligioſitate plenus, & nudus omni virtute, donec Antiſtes eſt, & veritatis verbum rectè prædicaverit, paſtoris mentionis, & dignitatis damna non patietur. Quæ ergo nobis ratio eſt, in ordine ovium conſtitutis, paſtores verborum ſubtilitate diſcutiendi, & ea quæ ſuper nos ſunt quærendi & ambiendi? Oportet nos cum timore, & fide ſincera hos adire, & à facie eorum vereri, cùm ſint miniſtri Domini omnipotentis, & huiuſmodi formam poſſideant, & nihil amplius quàm ea quæ ſunt noſtri ordinis requirere*, &c.

EPISCOPI NON EXVIBEANT PRINCIPIB. OBSEQUIA INDECENTIA.

LAICI NÕ CURENT ECCLESIASTICA.

X. IMP. SUBSCRIBIT POST LEGATOS. SEDIŨ PATRIARCHAL.

Poſt hæc cùm ſubſcribenda Synodus eſſet, hortantibus Apoſtolicæ Sedis Legatis, ut primo loco ſubſcriberent Baſilius, & filij Imperatores; non acquievit ille, niſi poſt ſubſcriptionem omniũ Legatorum cunctarum ſedium Patriarchalium, ſuam apponere: cui & addidit ſignum ſanctiſſimæ Crucis; ſicut id ipſum Epiſcopos omnes ex more præſtitiſſe, oſtendent quæ ſuo loco inferius d dicturi ſumus. Porrò ſubſcripſerunt Imperatores literis, ut moris erat, phœniceis ex cinnabrio. Erat quidã Magiſtratus in Imperio, cui cura erat Caniculi, cuius mentio fit in Synodi Actis, dũ nominatur Chriſtophorus præpoſitus Caniculi, qui dictus Proto à ſecretis. Vocem autem *Caniculi*, exponit Anaſtaſius in ſcholiis ad eandem Synodum Atramentum, ſive potius Rubramentum, ex quo Imperatores literas phœniceas exararent ſcribendo. Qui vero poſt Imperatores ſubſcripti numerantur Epiſcopi, non niſi centum & duo ſunt: quòd videlicet, ut notat in margine Anaſtaſius, qui aderat, nullus in Synodum receptus fuerit Epiſcopus, qui à Photio aut ſuis conſecratus eſſet, ſed tantum qui à piis Patriarchis SS. Methodio & Ignatio conſecrati ſuperſtites reperirentur. Denique poſt Synodum quaſi appendix; poſitę ſunt epiſtolæ ex Synodo, vel ad Synodum ab aliis tunc datæ: quarum omnium prima eſt Encyclica ad omnes Chriſti Fideles, qua cunctæ in Synodo res geſtæ narrantur: alia item ſcripta ad Hadrianum Papam, qua rogatus eſt à Patribus eamdem Synodum confirmare: eædemque miſſæ ſunt ad alios Patriarchas. Quæ vero ſequuntur, poſt diſceſſionem Legatorum datæ reperiuntur, de quibus inferius.

DE PAUCITATE EPISCOPORUM.

XI. SYNODUS DICTA UNIVERSALIS OCTAVA.

Ceterum hanc SYNODUM nuncupandam eſſe ſine ulla contradictione UNIVERSALEM OCTAVAM, aſſerit Anaſtaſius in præfatione ad ipſam: quæ etiam inter alias Oecumenicas annumerata reperitur in Fidei profeſſionibus fieri ſolitis; in tantum ut & ipſi Romani Pontifices, æque ac ſeptem ſuperiores, illam quoque Octavam Oecumenicam Conſtantinopolitanam, ſe recipere profiterentur in ſolemni fidei profeſſione ab eis recitari d ſolita, cùm in Pontifices electi eſſent iam conſecrandi. Vnde valde miramur, cur Concilium Florentinum, Octava Synodus Oecumenica dicta & inſcripta in ipſius Actis hactenus typis excuſis habeatur. Pace dictum ſit Iuliani Cardinalis, qui in diſputatione habita cũ Marco Epheſino Seſſione ſexta Ferrariæ, puto ignoratione rerum geſtarum, ei nimis viſus eſt indulgere, hanc Octavam Conſtantinopolitanam neganti, ac mendaciter aſſerenti eam abrogatam fuiſſe à Ioanne Romano Pontifice, comprobatam verò Photianam poſtea habitam, qua damnata

d *Reg. Bar. Ann. Tom. X. hoc an. ex cod. Ant. Auguſt.*

REDARGUITUR APPOSITUS TITULUS CONCIL FLOR *Qui quidem in poſterioribus Conciliorũ*

editionib. emundatus eſt, quibus Florentina Synodus Decima-ſexta, vel Decimaſeptima Oecumenica numeratur.

eſt Octava hæc ſub Hadriano celebrata. At in ſequenti Actione eiuſdem Synodi Florentinæ Andreas Coloſſenſis Epiſcopus, vir doctiſſimus, æque ac maxime pius, id omnino negavit; quod & inferius cùm de Ioanne Pontifice agetur, falſiſſimum eſſe demonſtrabitur. Quoniam autem quæ Marcus adverſus hanc Octavam legitimam dixiſſet, in Florentinæ Actis remanſiſſent, magna interpres temeritate, æquè ac imperitia, fuit is Abrahamus Cretenſis: nulla habita ratione reſponſionis Andreæ Coloſſenſis, eidem Concilio Florentino indidit nomen, ut Octava Synodus nominaretur: cùm tamen nec in eius decretis vel Actis; nec in Eugenii Papæ diplomatibus de ipſa datis, aliquid eiuſmodi reperiatur: cumque alioqui, etſi hæc de qua agimus, Octava Synodus fuiſſet abolita, quod dicere ſacrilegium eſt, adhuc tamen nec Florentina Octava dici poſſit, quod extent plures aliæ ante ipſam celebratæ Synodi Oecumenicæ, quibus magis eiuſmodi appellatio competat. Quod autem hanc eandem Octavam legitimam Aimoinus *e* reprehendit, quia in ea confirmatus eſt cultus ſacrarum Imaginum; ex eo plane qualis ipſe fuerit, cuiuſve dogmatis manifeſtatur; nempe ex Gallis illis unus, quos negaſſe vidimus cultum ſacrarum Imaginum: de quibus etiam Anaſtaſius meminit in ſæpius memorata præfatione ſua.

e *Aim. l* 5. c. 28.

AMOINI ERROR.

XII. LAUDES OCCIDENTALIS IMP. ORIENTALES NON ADMITTUNT

Ex veteri autem æmulatione Orientalium Imperatorum in Occidentales, qua iſtis nuncupationem *Imperatoris* invidebant, ante factam Synodi ſubſcriptionem turbatio aliqua accidit, quę quidem Actis Synodalibus inſerta non eſt, ſed narratur apud Anaſtaſium in Vita Hadriani: Nimirum quod cum petitum eſſet, ut oblata ab eodem ipſo Anaſtaſio Legato epiſtola Hadriani in favorem Ludovici Imperatoris ſcripta, in Synodo legeretur; inventi ſunt in ea eſſe corraſi verſus illi, in quibus Ludouici nomen *Imperatoris*, ipſiuſque laudes prædicabantur. Qua de re querelam moventibus Legatis Apoſtolicis, & ſubſcribere Synodalibus Actis recuſantibus, niſi epiſtola integre iiſdem Actis inſereretur, contra verò contendentibus Græcis, non eſſe in Synodo de laudibus Imperatoris, ſed de ſolius Dei tractandum: tandem paci publicæ ſapienter conſulentes Legati, ad finem Actionis decimæ ita ſubſcripſerunt, ut tamen expectandam eſſe ſpecialem voluntatem Romani Pontificis appoſuerint. Ex qua pariter illiberali Græcorum actione, creduntur omnino turbata cœpta fœdera nuptiarum. Et hæc quidem antequam Synodus abſolveretur.

XIII. CONTENTIO DE DIOECESI BULGAR.

Poſt tertium autem diem quo penitus abſoluta eſt, congregatis in unum Baſilio Imp. Apoſtolicæ Sedis, & aliarum Patriarchalium Legatis, unà cum Ignatio Conſtantinopolitano, ad audiendos Michaelis Regis Bulgarorum Legatos, magna quoque ibi altercatio habita eſt, utri Eccleſiæ Romanæ, an Conſtantinopolitanæ, iidem Bulgari recens ad fidem converſi ſubiici deberent: aſſerentibus Græcis ad Conſtantinopolitanam eos pertinere, quod eorum regio, antequam ipſi eam occupaſſent, Græcorum pateret Imperio, ac Græcos ſacerdotes haberet: contra vero conteſtantibus Apoſtolicis Legatis, iura ſedium non ſequi Regnorum diviſiones; ſed & utramque Epirum, totamque Theſſaliam, Dardaniam, Daciam, & ceteras in Illyrico provincias, in quibus nunc Bulgari habitabant, antiquitus ſolitas fuiſſe à Romana Eccleſia immediatè adminiſtrari; ipſoſque Bulgaros, qui nihil ad Imperium Græcorum pertinerent, cùm fidem Chriſtianam ſuſceperunt, ſponte ſe eidem Romanę Eccleſiæ ſubieciſſe, ſacros ab ea miniſtros quærentes, quibus in omnibus obedirent: ac denique neque unquam Græcos eas provincias iure dominationis poſſediſſe, niſi inquantum ſceptro Romano potirentur. Sed cùm nihilominus Legati Orientalium ſedium Patriarchalium in favorem Imperatoris ſententiam præcipitaſſent, qua Bulgarorum Eccleſiam Conſtantinopolitanæ ſubdi debere aſſeruiſſent; Apoſtolici reclamantes, eorum ſententiam, tanquam ab inferioribus, ideoque haud legitimis iudicibus latam reſpuerunt; totamque cauſam ſupremæ Apoſtolicæ Sedi reſervantes, interim Ignatium graviter conteſtati ſunt, ne Eccleſiæ Romanæ iura minueret, à qua ipſe propriæ Eccleſiæ reſtitutus eſſet. Narrantur hæc pluribus in Hadriano.

XIV ARTES GRAEC. SUBDOLÆ ADVERSUS LATINOS.

Acceſſerunt ad iſta, quod Gręca calliditate ex improviſo ita circūconventi ſint Apoſt. Legati, ut ipſi carentes proprio interprete, coacti fuerint uti eo, qui tunc ſolus aderat interprete Imperatoris; qui nihil retulit eorum, quæ ab utraque parte dicerentur, niſi quæ videret Imperatori ſuo grata eſſe, & in honorem ſedis Cōſtantinopolitanę vertere. Eſt enim de his iuſta querela ipſius Anaſtaſii Bibliothecarii, qui hanc eamdem contentionem recenſens in præfatione hiſtorica ad Octavam Synodum, multa addit de fraudibus, quibus Græci uti conſueviſſent cùm in aliis rebus, tum præcipue in ſingulis ferme Synodis Oecumenicis. Et quod ad iſtam Octavam attinet, aſſerit quidquid in Latinis eius Actis reperitur, quæ ipſe, ut teſtatur, è Græco in Latinum vertit, & annotationibus marginalibus illuſtravit, dum eſſet Conſtantinopoli, ab omni eſſe falſitate extraneum: quidquid autem amplius, ſive de diœceſi Bulgarica, ſive de aliis quibuſcumque rebus in Græco codice forte inveniatur, totum eſſe mendacii venenis infectum. Extat *f* vero adhuc Romæ in Columnenſi Bibliotheca, ipſius Anaſtaſii membraneus codex autographus eiuſdem verſionis cum ſcholiis in margine affixis, quæ non ſine magno labore legi poſſunt ob nimiam codicis vetuſtatem, habitus ipſe ex monaſterio Avellanæ, cui præfuit magnus Petrus Damiani, cum eremum coluit.

f *Excuſus etiam poſtea fuit in editione Rom. Conciliorum Gener.*

XV. SUMMA GRAEC. INVIDIA IN ROM. ECCL.

Sed non hic finis Gręcorum fraudis. Siquidem conquerentibus quibuſdam apud Imperatorem Baſilium, quod Eccleſiam Conſtantinopolitanam nimis abiectè ſubieciſſet Romanæ, cùm permiſit, ut nullus lapſorum ad Eccleſiam rediret, niſi dato libello Sedis Apoſtolicæ Legatis; eiuſdem Baſilii iuſſu quędam eorum libellorum pars è domo Legatorum furto ſublata eſt: qui tamen, magnas inde querelas cientibus Legatis, paulò pòſt reſtituti ſunt. Ex quibus Legati prudentiores facti, omnia eadem ſcripta ſecreto per Anaſtaſium Bibliothecarium, aliosque Legatos Ludovici Imperatoris, Romam tranſmiſerunt: cum quibus idem Anaſtaſius detulit pariter Acta Synodi. Quod quidem non ſine magna Dei providentia factum eſt; quandoquidem Legati

LEGATI SED. APOST. INCURRUNT IN PIRATAS.

Apoſtolicæ Sedis Conſtantinopoli Romam navigantes, in manus piratarum Slavorum inciderunt; a quibus ſpoliati omnibus bonis, ipſum quoque authenticum Actorum Synodi codicem amiſerunt: quibus planè caruiſſet Apoſtolica Sedes, niſi eorumdem exemplar Anaſtaſius ſecum detuliſſet. Hæc idem pluribus in ſcholijs ad Synodum, quorum etiam fit mentio in Rebus geſtis Hadriani Papæ. Sed quod ad Legatos ſpectat; ipſos aliquamdiù captivos detentos à piratis, tandem Apoſtolicarum & Imperialium literarum auctoritate liberatos eſſe, ac Romam reverſiſſe undecimo Calendas Ianuarij Indictione quarta, traditur in eadem Vita Hadriani, ſive ab ipſo Anaſtaſio ſive ab alio ſcriptum. Verum in eiuſdem Pontificis epiſtola ad Baſilium Imp. poſteà *g* ſcripta, nequaquàm ex literis Imperatoris, ſed divino tantùm auxilio eos liberatos eſſe, immo non ſine magna Imperatoris culpa in tantum diſcrimen incurriſſe, ſignificatur. Sicque huiuſmodi eorum periclitatio, quartum numeratur ſcelus ab eodem ingratiſſimo Imperatore illiberali nimis animo patratum in Sedem Apoſtolicam, poſt redditam ab ea tanto labore pacem Eccleſiæ Orientali. Atque hactenùs de rebus ad Octavam Synodum ſpectantibus, (quæ ut diximus, hoc anno cœpta, in ſequentem propata eſt.

g A. Baron. an 8. 1.

INGRATITUDO BASILII IMP.

XVI. HADRIANI PP. COMMINATIO AD CAROL. CALV. OB USURPATIONEM REGNI LOTHAR.

Quod ad res Francorum pertinet; hoc eodem anno, quòd Carolus Calvus occupaſſet Lotharij nepotis nuper defuncti, Regnum; expoſtulante Ludovico Imperatore, ab Hadriano Pontifice decreta eſt ad eumdem Carolum Legatio duorum Epiſcoporum; qua cùm ipſum, tum Regni eius Epiſcopos atque proceres, excommunicationis cōminatione admonuit abſtinere ab eiuſmodi Lotharij Regno, quod pertineret ad Ludovicum Lotharij fratrem & legitimum ſucceſſorem. Scribit hæc Aimoinus *h*: extantque nonnullæ Hadriani epiſtolæ ad eos miſſæ (ut notantur) Nonis Septembris. Sed antequàm hi Legati perveniſſent ad Carolum, collecto *Metenſi Concilio* pridie Idus eiuſdem mēſis Septembris, decernentibus Epiſcopis Regni Lotharij, præſente etiam, & ad id cęteros impellente Hincmaro Rhemenſi, idem Rex Carolus ibi præſens coronam eiuſdem Regni accepit: ut patet ex ipſis Synodi Actis, quæ ſuperſunt *k*. Quin etiam poſtmodùm eumdem Carolum, ad placandum Romanum Pontificem, Legatos in urbem direxiſſe cum oblationibus ad baſilicam S. Petri, inter quas erant duæ coronæ aureæ gemmis ornatę, pro duobus quę poſſidebat Regnis, auctor eſt Aimoinus. Verum has oblationes haud putamus ab Hadriano eſſe ſuſceptas, cùm de his in literis poſteà ad Carolum ab ipſo datis nulla ſit mentio, quæ alias præteriri minimè conſuevit. Quid autem poſt hæc geſtum fuerit, dicturi ſumus anno ſequenti.

h Aim. lib. 5. cap. 24.

i Rec. Bar. Ann. Tom. X. hoc an. ex Bibl. Nicolai Fabri.

CONCILIABUL. METEN. PRO CAROLO.

k Rec. Baron. ibid ex cod. Aur. Ang.

XVII. LITERÆ SALOM. REGIS BRITAN. AD HADR. PP.

l A gentr. Hiſt. Britan. lib. 2. c. 27.

Hoc eodem anno Salomon *l* Rex Minoris Britaniæ literas ſcripſit ad Hadrianum Papam hac præfixa inſcriptione, *Domino ac beatiſſimo Apoſtolicæ Sedis Rom. Hadriano, Salomon Britonum Rex flexis genibus, inclinatoque capite, in Chriſto fideliter pacis diuturnitatem*: quibus Pallium petiit Feſtiniano Antiſtiti Dolenſi: quod à Nicolao Pontifice denegatum fuiſſe tradit, quia ipſe Salomon ea de re ad eum ſcribens, ſuum nomen ipſius Nicolai nomini præpoſuerat, & literas abſque ſigilli impreſſione minus etiam idoneo legato deferendas tradiderat. Petiit quoque iiſdem literis ſacras Reliquias pro monaſterio quod ædificabat muneraque miſit, auream ſtatuam magnitudinis ipſius Hadriani tam in altitudine quàm in latitudine, cum lapillis diverſi generis; aliaque plurima, cum trecentis ſolidis denariorum *m* quotannis deinceps perſolvendis. Ad quem reſcribens Hadrianus, miſit Brachium S. Leonis Papæ Tertij, divinitus præmiſſis precibus ac ieiunijs impetratum. Quod verò ad Pallium pertinet; traditur quoque in eadem Epiſtola, Hadrianum illud conceſſiſſe: verum cum locum falſatum fuiſſe à Petro quodam Dolenſis Epiſcopi clerico, deprehenſum eſt Gregorij Septimi temporibus in Synodo Santonēſi; ut traditur in epiſtola *n* Innocentij Papæ Tertii ſcripta in controverſia de Pallio, & Archiepiſcopatus iure, inter Turonenſem & Dolenſem Antiſtites, de qua ſuperius dictum *o* eſt.

PRO PALLIO ANTIST. DOLEN.

m Vid. ſup. ad an. 762. III.

n Innoc. III. 2. ep. 79.

o An. 859. VI.

IESV CHRISTI

AN. 870.

HADRIANI II.

AN. 3.

LVDOV. II. 15.

BASIL. MACED. 4.

I.

ANNO Domini octingenteſimo ſeptuageſimo. Indictione tertia, intentatis à Ludovico Germaniæ Rege minis adverſus Carolum Calvum fratrem Francorum Regem, pro Regno Lotharii nepotis ab eo occupato, idem Carolus timore perculſus eumdem Ludovicum accepit in partem eiuſdem Regni Lotharii; cuius extant *a* Acta diviſionis, inter utrumque confecta Aquiſgrani hoc anno pridie Idus Martii. Ea verò cum audiſſet Hadrianus Papa, novam in Gallias miſit Legationem (qua functi ſunt tres Epiſcopi, & unus S. R. E. Cardinalis presbyter) cum diverſis literis *b* ad utrumque Regem, eorumque Epiſcopos, atque proceres, ſcriptis quinto Calendas Iulii, pro reſtituendo prædicto Lotharii regno, Ludovico Imperatori ipſius fratri, ad quem multis titulis pertinebat: interminans, niſi obedirent, penetraturum ſe in Gallias, & in contemptores dignam daturum ultionem. Sed & præter iſtas, alias rurſus dediſſe reperitur ad Epiſcopos in Regno Caroli conſtitutos; quibus eos gravi comminatione exagitans, illud maximè inculcavit, ut ſi Carolus Sedi Apoſtolicæ obtemperare recuſaret, ipſi ſe ab eius communione ſeiungerent, ſi vellent cum Apoſtolica ſede communicare; alioqui fore ut indignos reſpuendos. Hæc & alia Pontifex; ut quidem reperiuntur in redditis ad eum Hincmari literis *c*, quas amaro nimis & furenti animo conſcripſit, quaſi eo pacto ſe Hadrianus pacis perturbatorem oſtenderet: cum tamen nihil aliud idem ſanctiſſimus Pontifex, tot fatigationibus quæreret, quàm ut ius cuique ſuum tribueretur, & omnes Deo conciliarentur; præſertim cum iura ipſa legitima Regum Francorum anti-mitus

a Ext. in cod. Ant. Aug. in Bibl. Vati.

RURSÙM HADRIA. LABORAT PRO REG. LOTHAR. ADVERSUS CAR.

b Rec Baron. hoc an. ex Bibl. Nic. Fabri.

c De his literis vide latè Bar. Tom. X. hoc an.

DE HINCMARI AD HADR. VIRULENTA RESP.

inviolabiliter conſervata, clamarent Regnum Francorum non ex electione aut uſurpatione, ſed ex ſucceſſione deberi. Ceterum ipſum quoque Regem Carolum ægro animo tuliſſe reprehenſionem Pontificis, atque re infecta Legatos dimiſiſſe, teſtis eſt Aimonius *d*.

d Aim lib. cap. 26. & 27.

II. HADR. AGIT PRO LIBERATIONE CAROLOMANI.

Sed quod rurſum ſpectat ad eoſdem Epiſcopos Legatos ab Hadriano in Gallias miſſos; tradit idem huius tēporis ſcriptor Aimoinus, per eos factum eſſe ut Carolus Rex filium ſuum Carolomanum, quem detinebat in vinculis, liberaret: qui quòd nova moliretur, à patre coactus attonderi, clericalémque vitam profiteri paulò pòſt reſilierat, atque ideò Epiſcoporum ſententia damnatus fuerat; ſed Apoſtolicam Sedem appellans, literis *e* ea de re ab Hadriano ad Carolum eiuſque Regni Epiſcopos ac Comites ſcriptis, per Legatos liberatus eſt. Quod quidem ita, quamdiù vixit Hadrianus permanſit, poſteà verò Carolum acriùs in filium ſæviſſe, eumdémque Gallias prædationibus infeſtantem luminibus excæcaſſe, Flodoardus, Aimoinus, aliique omnes ſcriptores affirmant. Reperitur porrò hoc eodem anno ipſe Carolus (quod Politicorum eſt in decretis, ut quò magis Princeps iniuſtè agit, eò magis religionis culturam affectet) ſcribi ſibi feciſſe aureis literis libellum Precum ſelectarum, quas quotidiano uſu recitaret: quæ quidem magnam redolentes pietatem, nuper editæ ſunt Ingolſtadij anno milleſimo quingenteſimo octogeſimo tertio.

e Rec. Baron. ubi ſup. ex cod. Treyer.

LIBELLUS PRECUM CAROLI CALVI.

III. CONCIL. AGRIPPIN.

Hoc item anno *Coloniæ Agrippinæ* SYNODUS habita eſt, LUDOVICO Rege agente, ſexto Calendas Octobris; in qua complura ad Eccleſiaſticam diſciplinam ſpectantia pertractata ſunt, & dedicata ibidem Eccleſia S. Petri. Hæc pluribus in veteri Francorum Chronico à Pithœo edito.

IV.

Quo item anno Danis Ethnicis ingenti multitudine in Scotiam appellentibus, & Angliæ fines miſerabiliter devaſtantibus, nulli parcentibus loco, vel ætati, aut ſexui, & maximè monaſteria deprædantibus, ſacráſque virgines polluentibus; *Ebba* Collinghammenſis cœnobij Abbatiſſa inſtinctu divino admirabile planè fortitudinis Chriſtianæ facinus auſa, convocatis omnibus monaſterij ſanctimonialibus, ſibi ipſi novacula naſum cum labro ſuperiori ad dentes uſque præcidens, perſuaſit ut & ipſæ idem agerent, ne à Danis ludibrio traderentur. Itaque advenientes poſtridie Dani, horrendo eiuſmodi ſpectaculo perterriti, à virginum quidem pollutione abſtinuerunt, ſed igne monaſterio admoto eaſdem omnes cremaverunt; quæ ab Eccleſia Catholica cultu martyrum celebrantur. Eadem vero perſecutione *Eadmundus* Angliæ Rex ab iiſdem Danis Paganis tentus, legatuſque ad arborem, diutiſſimè flagellatus eſt: deinde ſagittis confoſſus, tandem capitis amputatione martyrium conſummavit, hoc eodem anno, duodecimo Calendas Decembris, & ipſe inter Sanctos relatus multis miraculis clarus. Cum quo etiam paſſus eſt *Humbertus* Helmhamenſis Epiſcopus, qui eum in Regni faſtigium ſublimaverat, & conſtantia invecti Regis ad martyrium animatus eſt. Narrat hæc omnia pluribus, ex antiquioribus monumentis deſcripta, Matthæus VVeſtmonaſterienſis in ſua Angliæ Hiſtoria.

ADMIRANDUM SACRAR. VIRG. FACTUM.

EADMUNDI REG. ET HUMBERTI EPISC. MARTYRIUM.

V. METROPHANES SCRIBIT DE REBUS PHOTII.

Quod ad res pertinet Orientalis Eccleſiæ; præter illa quæ ad Octavam Synodum ſpectare viſa ſunt, quæ hoc anno geſta, ſuperiori ſunt recitata; hoc item anno *Metrophanes* Metropolitanus Smyrnæ, inſigni Orthodoxia ſpectatus, cuius ſumma eſt laus in ſingulis eiuſdem Synodi Actionibus, quique ceteris Orientis Epiſcopis præſtare videbatur doctrina atque virtutibus; rogatus à Manuele Patricio & Tabellariorum præfecto, ut totius cauſæ Photij res geſtas hiſtoria brevi conſcriberet, præſtitit illud diligenter *f* epiſtola una ad ipſum Manuelem ſcripta, qua nonnulla etiam expreſſit ab aliis hiſtoricis prætermiſſa.

f Rec. Baron. ibid. ex cod. Colum.

VI. BULGARIS DATUR EPISCOP. A GRAECIS.

Ad huius etiam anni res geſtas pertinet, quod Ignatius Patriarcha Conſtantinopolitanus in Bulgariam, tamquam ad Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ diœceſim pertinentem, creatum à ſe Epiſcopum una cum aliis clericis miſit, quem nominatum fuiſſe Theophylactum affirmant, à quo & expulſos illos eſſe, qui à Romano Pontifice illuc miſſi fuerant ad prædicandum Evangelium, ex Anaſtaſio *g* in Hadriano intelligi poteſt. Ceterùm iſte *Theophylactus* longè alius eſt ab illo item Archiepiſcopo Bulgarorum, cuius extant in ſacrum Evangelium lucubrationes, & alia ſcriptorum monumenta, qui poſt ducentos annos vixit, de quo dicetur ſuo loco.

g Ap. Baro. an. ſeq.

VII. PHOTIUS MITTITUR IN EXILIUM.

Quod verò ad damnatum in Octava Synodo Photium ſpectat; conſilium illud fuit, & quidem rectum Imperatoris, obſtinatiſſimum hominem ab aliorum conſortio longè ablegare, quod videret eum pollentem eloquio plurimum poſſe obeſſe tranquillo Reipublicæ ſtatui. Quamobrem totus ad partes Photii minuendas incumbens, & ipſum in exilium damnavit, & eius affines atque amicos vexavit: adeoque ab eo facta reſciſſa ſunt ut etiam conſecratæ ab ipſo Eccleſiæ profanatæ fuerint & dirutæ, ſervique eius & ſectarij ad quæſtionem vocati, atque alia id genus adverſus eos commiſſa, quæ idem ipſe querulus enumerat in variis ſuis hoc tempore ad diverſos ſcriptis epiſtolis *h*. Qui & eo veſaniæ devenit, ut Eccleſiam Dei dira perſecutione vexatam diceret, dum ipſe cum collegis improbis ab Eccleſia arceretur: & cum aliquando gravi terræ motu civitas Conſtantinopolitana concuſſa eſſet, iactaret ob id Deum permiſiſſe ipſum exulare, ut à ruina ſubduceretur periclitantis civitatis.

h Rec. Baron. ibid.

VIII. DE LIBERIS BASILII IMP.

Hoc item anno in Theophaniæ celebritate, per Ignatium Patriarcham Baſilius Aug. alium filium ſuum natu minorem, LEONEM nomine, Imperatorem coronari voluit: ut teſtatur qui præſens aderat Anaſtaſius Bibliothecarius in ſuis Notis ad Octavam Synodum. Quibus conſentientia ſcribens Curopalates in Baſilio, addit inſuper tertium Baſilij filium nomine *Alexandrum*, à patre creatum fuiſſe Cæſarem; quartum vero natu minimum, dictum *Stephanum*, mancipatum eſſe divinis officiis; & quatuor filias in monaſterio conſecratas Deo virgines, claruiſſe pietate.

IX. DE IMAGINE SANCTISS. VIRGINIS.

Hoc pariter anno facta eſt tranſlatio Ieroſolymis Damaſcum, cuiuſdam Imaginis Dei-Genitricis olim Conſtantinopoli depictæ in tabula lignea: ſed poſteà pictura (mirabile dictu) ſuper lignum eſt incarnata, & oleum maximè

odori

INCARNATA SUPER LIGNUM.

odoriferum iugiter emittere cæpit, quo languores quicumque quorumcumq; hominum, Chriſtianorum, Iudæorum, Saracenorum pellerentur; ita ut nunquam imminueretur, quantumcumque inde acciperetur: quapropter Imago ſummæ fuit venerationi non ſolùm Chriſtianis, ſed etiam Saracenis, qui & ipſi orationis gratiâ, ad eam confluebant in Aſſumptione & Nativitate ſanctiſſimæ Virginis. Teſtatur hæc Arnoldus Abbas Lubecenſis, qui vidit cùm peregrinatus eſt in Palæſtinam. De qua etiam alibi [i] pleniùs.

[i] Ann. 1203. in fi.

IESV CRISTI
AN. 871.
HADRIANI II.
AN. 4.
LVDOVICI II. 16.
BASIL. MACED. 5.

I. LEGATIO AB IMP. ET IGNAT. AD ROM. PONT. PRO DISPENSATIONE SUPER DECRETA OCTAVÆ SYNODI.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo primo, Indictione quartâ; Ignatius Patriarcha, & Baſilius Imp. miſerunt Romam ad Hadrianum Papam, Theognoſtum Abbatem cum literis [a] ac muneribus, petentes ut quæ in Synodo Octava remanſerant indefinita definiret, atque diſpenſaret in his, quæ ibidem ſtatuta eſſent de non recipiendis promotis à Photio, vel qui ſubſcripſerunt illius pſeudoſynodo adversùs Nicolaum Papam. Ad quæ reſcribens Hadrianus, primò de Legatis Apoſtolicæ Sedis ſugillavit Imperatorem, quòd abſque ullo præſidio ita eos remiſerit, ut apud regiones ſub eiuſdem Imperio conſtitutas à piratis capti fuerint: deinde queſtus eſt de Ignatio, quòd Bulgaris Antiſtitem à ſe ordinatũ mittere præſumpſerit: ac denique negavit ſe diſpenſaturum cum Photianis, niſi novâ emergente causâ, quòd non ſit moris Romanorum Pontificum, pro libitu proprio deceſſorum ſanctionibus, vel Synodorum Oecumenicarum decretis derogare. Ad quam epiſtolam (quæ cum aliis extat in Anaſtaſii codice Octavæ Synodi) in margine tunc adnotavit idem Anaſtaſius, ordinatos à Photio ſine ſpe reſtitutionis depoſitos fuiſſe à Sede Apoſtolica, quòd ipſe Photius cùm ab excommunicatis atque depoſitis Epiſcopis fuiſſet ordinatus, nunquam approbatus eſſet Epiſcopus, ideoque nec potuiſſet alios ordinare. Sed prolixiorem requirerent iſta tractationem; at nos aliò pergimus.

[a] Ext. in fi. Oct. Synod.

II. PHOTII AD DIVERSOS EPISTOLÆ AB EXILIO.

Inter hæc autem Photius in exilio conſtitutus, literas [b] ſcribens ad Imperatorem, ſuas deploravit miſerias. & præcipuè queſtus eſt de fame quam patiebatur, & priuatione librorum, quos non permittebatur habere. Cùm autem fruſtrà pulſare ſe noſſet animum Imperatoris, ad Bahanem Patricium ſe convertens Proconſulem atque Præpoſitum, virum primarium apud Imperatorem, & occultè ſibi amicum; binas ad eum dedit literas, quibus eum in ſui patrocinium excitaret: quod & iſte poſteà magno Eccleſiæ malo ei præſtitit. Rurſum autem verſutiſſimus homo, ne in tanto rerum ſuarum naufragio aliquis ex iis, quos ſibi tanto labore acquiſierat, ab ipſo deſciſceret; encyclicam ad omnes Epiſcopos ſuos ſcripſit epiſtolam ſatis prolixam, qua miro artificio dum unum nutantem confirmandum propoſuit, omnibus ne vacillent, opportuna documenta appoſuit. Atque ita planè ſua incredibili effecit arte, ut eoſdem omnes ſedibus ſpoliatos, innumeráque alia incommoda perpetientes, continuerit in ſua amicitia, ipſe licèt exul, & in cuſtodia conſtitutus, plurimiſque miſeriis preſſus. Sed ſunt & aliæ plures ad hæc ſpectantes ipſius epiſtolæ, quas prætermittimus.

[b] Has & ſeqq. Photij epiſtolas rec. Bar. Annal. Tom. X. hoc an. ab Epiſcopo Bellun. acceptas.

III. DE CONTROVERSIA INTER BASIL. ET LUDOV. OB NOMEN IMP.

Quod pertinet ad res Occidentales, hoc eodem anno (ut auctor eſt Aimoinus [c]) Ludovicus Imperator Romam veniens, ipſo die Pentecoſtes ab Hadriano Papa coronatus eſt; videlicet in Regem Francorum, utpote legitimus ſucceſſor Lotharii fratris. Poſteà verò Beneventum rediens, cùm tandem cepiſſet poſſeſſam à Saracenis Barim ciuitatem, quam (ut ait Leo Oſtienſis) annis quatuor obſidione conſtrinxerat, aliaſque clades Saracenis intuliſſet; Baſilius Auguſtus ad eum miſit Ioannem Patricium Legatum, cum literis increpatoriis, quòd nomen uſurparet *Baſilei*, ſive *Imperatoris*, (id enim & ab eius literis abraſiſſe in Synodo Octava, ſuperiùs dictum eſt:) ſignificans debere ei ſufficere ut diceretur *Riga*. Cuius literis acceptis Ludovicus, & ipſe miſſo ad eum Autprando Legato, acrem ſatis dedit epiſtolam [d] apologeticam; qua inter alia multa, fuſè oſtendit eiuſmodi appellationem *Baſilei*, non eſſe peculiarem Conſtantinopolitanorum, ſed etiam legitimè comparere aliis Principibus; maximè verò Francis, qui eam dignitatem accepiſſent à Sede Apoſtolica ob egregiam ipſorum fidem in Deum & Eccleſiam Romanam; vereque ipſi iam Romanis imperarent, qui ob hæreſim Græcorum ſe ab eorum Imperio ſubduxiſſent: denique & nomen Riga, idem eſſe quod Regem, Regem autem idem quod Baſileum: plura etiam inſerens de Francorum fortitudine, & Græcorum ignavia. Poſtremò hortatur, vt claſſem valentem mittat ad debellandos Saracenos, Siciliamque ab eorum manibus recuperandam; cui expeditioni ſe quoque affuturum pollicetur. Quæ autem hæc ſecuta ſunt, dicentur inferiùs ſuis locis.

[c] Aim. 5. c. 28.

[d] Rec. Bar. ex Bibl. Columnn.

IV. DE CAUSA HINCMARI LAUDUN. DIRE VEXATI AB HINCM. RHEM.

Hoc eodem anno, menſe Auguſto celebrata eſt *Synodus*, immò graſſatio apud *Duziacum* villam in provincia Rhemenſi: in qua, agente Hincmaro Rhemenſi Archiepiſcopo, damnatus eſt alius Hincmarus Iunior Laudunenſis Epiſcopus illius nepos. Exæſtuabat enim odium patrui in nepotem, eò quòd iſte adversùs illum iura ſedis Apoſtolicæ attenuare conantem, ſcripta collegiſſet, quibus eiuſdem Sedis iura corroboraret: itemque quòd idem nepos pro literis Apoſtolicis agens, nullo modo conſentire voluiſſet excommunicationi à patruo contra Carolomannum Caroli Regis filium illatæ in præiudicium Sedis Apoſtolicæ, quàm Carolomannus appellaverat. Traxit & aliis occaſionibus in hanc cauſam patruus Carolum, tum quod nepos quemdam Northmannum excommunicaſſet, qui bona Eccleſiaſtica accepiſſet à Carolo in beneficium; tum etiam quòd aſſereretur ſcripſiſſe ad Romanum Pontificem adverſus eumdem Regem, contra fidelitatis iuramentum, quod Regi iam antea præſtitiſſet. Itaque cùm idem Hincmarus nepos adverſus iſtas accuſationes, aliaque ſibi obiecta cri-

d *De duabus iſtis Synodis egit Baron. anno ſuperiori: ſed cum tribuiſſet Attiniacenſi, quod in iſta Duziacēſi factum eſſe conſtat ex libello Hincmari Laudunēſis, e oblato Trecis Ioanni Papæ, de quo agitur an. 878 id ipſemet poſtea correxit Baronius.*

c *Aim. l. 5. c. 24. in fi.*

mina, iam in duabus aliis antehac celebratis d Synodis apud *Attiniacum* villam, & in palatio *Vermeriæ*, Sedem Apoſtolicam appellaſſet, rurſum ut eoſdem Carolum Regem, & Hincmarum Rhemenſem Metropolitam ſuum placaret, ut ait Aimoinus e, profeſſionem emiſit fidelitatis Regi, & obedientiæ ſuo Metropolitano præſtandæ, in hæc videlicet verba: *Ego Hincmarus Eccleſiæ Laudunenſis Epiſcopus amodo, & deinceps domino ſeniori meo Carolo Regi ſic fidelis & obediens ſecundum miniſteriũ meum ero, ſicut homo ſuo Seniori, & Epiſcopus per rectum ſuo Regi eſſe debet: ac privilegiis Hincmari Metropolitani Rhemorum Eccleſiæ, ſecundum ſacros Canones & Decreta Sedis Apoſtolicæ ex ſacris Canonibus promulgata, pro ſcire & poſſe me obtemperaturum profiteor* Quia tamen non iſta ſatis fuere eorumdem furori, non ſolum non eſt permiſſus Romam adire, quamvis à Summo Pontifice vocatus; ſed etiam ad præſentem Synodum Duziacenſem denuò appellatus, cum eo pergeret, in itinere ſpoliatus eſt violentia hoſtili, & ad eamdem Synodum perductus, tyrannice ibi depoſitus eſt ab Hincmaro patruo auctoritate Regis, fruſtra rurſum appellans Sedem Apoſtolicam, fruſtraque ipſis Synodi Patribus proteſtantibus aditum ei ad eam Sedem non eſſe denegandum. Depoſitus vero, eiectus eſt in exilium; ubi ferreis diu detentus vinculis, demum poſt biennium excæcatus eſt. Quæ omnia poſtea coram plena Synodo Trecenſi, de qua ſuo loco, præſente Ioanne Papa Octavo, ex eiuſdem Hincmari Laudunenſis libello ſunt recitata.

V.

f *Recitat plurimas ad hanc causā pertinentes ſcriptas utrimque epiſt. Baron ex Bibl. Nicolai Fabri.*

LITERAE HADR. PP. ET CAROLI REG. IN CAUSA HINCM. LAUDUN.

g *Rec. Bar. ubi ſup. De quibus vide etiam Geſ. in Apol. Baron. n. 14 adverſus calumnias Goldaſti, & l. 2 contra Replic. c. 10. de quibus an 774 poſt num. IV.*

Cùm autem Hadrianus Papa ſcripſiſſet, ut idem Laudunenſis Romam mitteretur, nec auditus fuiſſet; iam ex prædicta Synodo Duziacenſi miſſum ad ipſum eſſe Actardum Nannetenſem Epiſcopum; intelligitur ex eiuſdem Hadriani redditis ad Synodum litteris. Reſcripſit f vero, & ad Carolum Regem, excuſans primo, ſi quæ acrius in aliis ad ipſum datis literis appoſuiſſet, ſubiicienſque de Actardo Legato, creato certis conditionibus Archiepiſcopo Turonenſe, ut Rex, Synoduſque, necnon Clerus plebſque Turonenſis petierant; quem ait ſe *conſtituiſſe Cardinalem Metropolitanum & Archiepiſcopum Turonicæ provinciæ, per ferulam, pittacium, & anulum, necnon per Apoſtolicæ auctoritatis litterale decretum*: deinde ſecretam addēs promiſſionem Imperii ipſi Carolo conferendi, ſi ſupervixerit Ludovico Imperatori: ac demum agens de cauſa Hincmari Laudunenſis iuſte proſequenda Romæ, quò ille venire debebat. Sed cum denuo cerneret Hincmarum detineri artibus adverſariorum, rurſum acriores literas ad Regem ſcribens, auctoritate Apoſtolica iuſſit, ut eumdem Epiſcopum Romam mitteret. Quæ Pontificis verba Carolus in deteriorem partem interpretatus, amariſſimas ad eum literas g reddidit, quaſi ea contra morem deceſſorum Romanorum Pontificum ſcribentium ad Reges Francorum Hadrianus ſcripſiſſet: cum Reges Francorum, ut ait, non Epiſcoporum vicedomini, ſed terræ domini hactenus fuerint computati: rogavitque ut poſthac talia non mandaret, ne cogeretur ipſe Rex mandata Pontificis, & epiſtolas contemnere, & Legatos dedecorare. Cuiuſmodi Caroli reſponſionem, ab iracundia percito Principe profectam, Politici noſtri temporis, ut ſerio dictam arripientes, promulgare ſolent, tamquam divinum cælitus acceptum oraculum; reliquas omnes poſthabentes, & nullius pretii exiſtimantes, epiſtolas Regum & Imperatorum Francorum innumeras, quibus ſtudium, pietas, reverantia, obſequium, omneque demum genus officii erga Apoſtolicam Sedem, ac Romanos Pōtifices ampliſſimis notis expreſſa, hactenus integra remanſerunt: adeo ut & Carolus ille Magnus, ſapientia, ſcientia, fortitudine, pietate, tate, virtutibus denique omnibus Carolum Calvum longiſſimè antecellens, olim dixerit, *In* h *memoriam beati Petri Apoſtoli honorandam eſſe ſanctam Romanam & Apoſtolicam Sedem, ut quæ nobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis, eſſe debeat Eccleſiaſticæ magiſtra rationis, ideoque ſervandam eſſe cum manſuetudine humilitatem, ac licet vix ferendum ab illa ſancta Sede imponatur iugum, tamen ferendum eſſe, ac pia devotione tolerandum.* Ceterum Hadrianus ſecundum illud ſymbolum Pythagoricum: *Ne fodias ignem gladio*, & iuxta Sapientem i, *Reſponſio mollis frangit iram*, ad eumdem Carolum manſuetius reſcribens, paternè illum monuit, ſuis correptionibus præbere potius obſequium, quàm murmurationis verba rependere. Sed de his modo ſatis.

QUAM DISSIMILIS CAROL. DECESSORIBUS SUIS.

h *Diſt. 19. c. 3. Ext. etiam in Concil. Tibur. c. 30*

i *Prov. 15.*

VI. EXEMPLŨ CONSTANTIS FIDEI.

Res autem Eccleſiæ Anglicanæ dignum exemplum Regis maxime pii hoc anno exhibent. Siquidem dum exercitus Danorum univerſa Orientali Anglia devaſtata, ad Occidentalem converſus eſſet; Æthelredus Rex adverſus eos progreſſus, aliquando in tentorio Miſſam audiens, cum ipſis appropinquantibus ſæpe à ſuis invitaretur ad certamen, conſtanter affirmavit ſe non receſſurum; priuſquam preſbyter Miſſam compleſſet. Quæ fides multum ei profuit, victis faciliime potentiſſimis hoſtibus. Poſt quæ, eodem Rege hoc ipſo anno defuncto, ſucceſſit in eius locum Ælfredus ipſius frater, cuius præclaras res geſtas ex antiquis Annalibus proſecutus eſt Matthæus Weſtmonaſterienſis.

IESV CRISTI

AN 872.

HADRIANI II.

AN. 5.

LVDOV. II 17.

BASIL. MACED. 6.

I. LEGATIO BASILII IMP. AD LUDOV. REG.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, Indictione quinta, menſe Ianuario, miſſa eſt Legatio honorifica cum muneribus, & parte non modica ſalutiferæ CRUCIS in cryſtallo miræ magnitudinis auro gemmiſque ornata, à Baſilio Imperatore Conſtantinopolitano ad Ludovicum Germaniæ Regem: ut traditur in antiquo Chronico à Pithœ edito. Cuius legationis is forte fuit finis; ut Ludovicum Regem Baſilius in Ludovicum Imperatorem ipſius nepotem commoveret: inter quos iam ſciret eſſe diſſenſionem ob regnum Lotharij fratris Imperatoris.

LUDOV. IMP. PRODITORIE CAPTUS.

Hoc enim ipſo anno, quo, ut dicitur, Hadrianus Papa defunctus eſt, idem Baſilius oſtenſus ipſius Ludovici Aug. literis anno ſuperiori ad eum miſſis, Adelgiſum Ducem Beneventanum ad defectionem ſollicitaſſe reperitur. Cuius turpiſſima proditione ipſe Ludovicus Beneventi in palatio ſuo captivus factus, detruſus eſt in carcerem; nec inde valuit eximi, donec fortiſſimis iuramentis pollicitus eſſet ſervare, quæ ipſi pacta firmanda obtulerunt proditores. Hęc pluribus Regino, (qui tamen perperam in annum ſuperiorem refert, quo ponit Hadriani Papæ obitum) Leo Oſtienſis, & alii: diffuſius vero Herempertus antiquus auctor, (quem & alii Rencpertum, Erchempertum alii nominant) qui res Longobardorum Principum Beneventanorum eſt proſecutus. Vbi addit, hæc Deum fieri permiſiſſe, primo quod cùm aliquando Ludovicus *a* Romam veniſſet pro reſtitutione Guntharii atque Theutgaudi Epiſcoporum depoſitorum, quam tegnſaret concedere Nicolaus tunc Papa, idemque Pontifex ex more ei obviā factus eſſet cum Clero, Imperator fuſtibus Clerum cædi, Cruces autem, omniaque ſancta miniſteria pedibus calcari iuſſiſſet, Romamque magna ex parte deprædatus eſſet, atque ipſum Pontificem ſede privare cogitaſſet: ſecundo quod capta Bari civitate, Seodam Ducem Saracenorum flagitioſiſſimum *b* ſervaſſet, à quo ipſo, iuncto cum Adelgiſo, meruit proditorie captivus fieri. Quid verò poſt hæc Ludovicus egerit, dicetur anno ſequenti.

DIVINA IN EUM VINDICTA.

a Vide ſup. an. 869 III.

b Vide ſup. an. 866. III.

III S. ATHANASII EPISC. NEAPOL. OBITUS.

Hoc item anno, quo mortuus eſt Hadrianus, pariter ex hac vita migravit, (ſed ante ipſum, nimirum Idibus Iulii) *S. Athanaſius* Epiſcopus Neapolitanus, poſt mortem miraculis clarus; cùm à Sergio nepote ſuo Magiſtro militum, ac Duce Neapolitano, homine nequiſſimo, commonitorem patruum non ferente, poſt multa alia mala tolerata, in exilium pulſus eſſet, ac diriſſimam rurſus perſecutionem paſſus uſque ad obitum: unde & ipſa Neapolitana civitas à ſummo Pontifice anathemate innodata eſt, cuius florentiſſima fuerat ſub Athanaſio Eccleſia. Proſequitur hæc pluribus, eaque occaſione de præſtantia & amœnitate civitatis Neapolitanæ, eiuſque Eccleſiæ antiquiſſima ab ipſo Petro Apoſtolo origine, ac eximia in Deum pietate, & in pauperes miſericordia, agit Petrus Diaconus Caſſinenſis huius temporis auctor in Rebus præclare geſtis eiuſdem S. Athanaſii.

IV HADRIANI PP. OBITUS, ET IOANNIS VIII. SUBROGATIO.

c Aim. l. 5. c. 29. in fi.

Hoc denique anno, Calendis Novembris, cœpta iam à menſe Septembri Indictione ſexta, *Hadrianus* Papa ex hac vita migravit, cùm ſediſſet annos quatuor, menſes decem, & dies ſeptemdecim: cuius Res geſtæ deſcriptæ apud Anaſtaſium, fine carent. Vacavit autem ſedes eius uſque ad decimum nonum Calendas Ianuarii: qua die in eius locum ſuffectum fuiſſe IOANNEM Archidiaconum, huius nominis Octavum, Aimoinus, *c* & ipſe huius temporis ſcriptor affirmat.

IESU CHRISTI
AN. 873.
IOAN. VIII.
AN. 1.
LUDOVICI II. 18.
BASIL. MACED. 7.

I. CONCIL. ROM. IN CAUSA LUDOV. IMP.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo tertio, Indictione ſexta, Ludov. Imp. Romam venit, ibique *Conventum* celebrans coram Summo Pontifice, multa ſuper Adelgiſi proditione conqueſtus eſt: adverſus quem hoſtem Reipublicæ declaratum, bellum à Senatu Romano decretum eſt. Ipſum vero Imperatorem Ioannes Papa abſolvit iuramento quod coactus præſtiterat ad mortis periculum evadendum. His auditis Adelgiſus metu perterritus ſeceſſit in Corſicam. Hæc ex Reginone. Addit vero Aimoinus *a*, Ioannem Pontificem compatrem Adelgiſi, ipſum Ludovico id optanti reconciliaſſe, idque factum hoc anno eſſe.

a Aim. l. 5. 30. in fi

II. CAROLUS FIL. LUDOV. REG. A DAEMONE INVADITUR, OB CONSPIRAT. IN PATREM.

b Annal. Pith. Aim. l. 5. c. 30.

Quo item, ſeptimo Calendas Februarii *b*, in *Conventu* Epiſcoporum, ac Comitum habito *Francofurdiæ* à Ludovico Germaniæ Rege, Carolus eius filius natu minimus in conſpectu omnium à malo dæmone invaſus eſt, iuſto Dei iudicio quod in patrem conſpiraſſet: ſicut & ipſe poſt liberationem faſſus eſt, ſe toties adverſæ poteſtati traditum, quoties eiuſmodi deliberationi inhæſiſſet. Narrant hæc Annales Francorum à Pithœo editi, & Aimoinus. Apud quos fit etiam mentio alterius *Conventus* habiti hoc ipſo Chriſti anno, Idibus Septembris, apud *Gundulphi villam* in ditione eiuſdem Ludovici Regis, præſentibus Legatis Apoſtolicæ Sedis, Formoſo Portuenſi & Iaderico Velitrenſi Epiſcopis, necnon Engilberga Auguſta Ludovici Imp. coniuge: in quo diſſolutis auctoritate Apoſtolica pactis iuramento firmatis de regni Lotharii diuiſione facta ab eodem Ludovico Rege cum Carolo Calvo, idum Ludovicus Rex ceſſit Imperatori partem eiuſdem Regni quam ipſe occupaverat.

IESU CHRISTI
AN. 874.
IOAN. VIII.
AN. 2.
LUDOVICI II. 19.
BASIL. MACED. 8.

I. VISIO DE ANIMA PII IMP. ADHUC PŒNIS PURGAT. DETENTA.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo quarto, Indictione ſeptima, Ioannem Papam, & Ludovicum Imperatorem, & alium Ludovicum Germaniæ Regem, ſimul Veronæ conveniſſe, tradunt veteres Francorum Annales à Pithœo editi; quæ autem ab eis tractata ſint ubique ſilentium. Sed narratur ibidem viſio facta divinitus eidem Ludovico Regi; qua ipſius pater Ludovicus Imp. cognomento Pius, cùm iam ante triginta tres annos defunctus eſſet, eidem in ſomnis apparens, adiuravit ut ſe à tormentis Purgatorii, quibus detinebatur eripien-

dum curaret; quâ de cauſâ Rex per univerſa Regni ſui monaſteria, preces pro patre fieri mandavit. Vnde, inquit auctor, datur intelligi, quod quamvis memoratus Imperator multa laudabilia feciſſet, plurima tamen legi Dei contraria in Regno ſuo fieri permiſiſſet.

II. Rex Saracen. dat poenas ſacrilegii.

Eodem anno cùm Abdila Saracenorum Princeps ex Africa cum magno exercitu in Italiam veniens, Salernum obſidione cinxiſſet, Eccleſiamque SS. Martyrum Fortunati, Caii, & Anthes, ſibi in habitaculum deligens ſuper ipſum altare ſtratum paraſſet: dum illic reluctantem virginem comprimere conaretur, trabs è tecto delapſa, licet procul ab altaris perpendiculo diſtans, impuriſſimum Arabem extinxit, illæsâ penitùs virgine. Salernitani verò ab obſidione liberati ſunt ope exercitûs Ludovici Imp. à quo iidem Saraceni iterùm profligati fuêre. Hæc in rebus geſtis Longobardorum Principum Beneventorum apud Herempertum.

III. Quo item anno Danis, ſive Northmannis, rurſùm Angliam invadentibus, Beorredus Rex Merciorum maximè pius, poſt multa prælia, tandem coactus cedere Regno, Romam venit; ubi mortuus eſt, ac ſepultus in Schola Anglorum; Regina verò eum ſecuta, mortua eſt Ticini. Hæc, & alia de crudelitatibus Danorum, & martyriis monachorum cœnobii Chroyland, pluribus Ingulphus, & alii veteres res Anglorum proſecuti.

IESV CHRISTI
An. 875.
IOAN. VIII.
An. 3.
LVDOV. II. 20.
BASIL. MACED. 9.

I. Ludov. Imp. obitus.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo quinto, Indictione octavâ, menſe Auguſto, Ludovicus Imp. mortuus eſt; eiuſque corpus Mediolanum tranſlatum, & ſepultum in baſilica S. Ambroſii: qui quidem ab eius temporis auctoribus ob pietatem, iuſtitiam, aliáſque virtutes, inſigniter laudatur. Sub eo, an ſub Ludovico Germaniæ Rege ipſius patruo, certè ſub Ludovico Secundo, accidiſſe tradit Helmolbus [a] ut egreſſi cœnobio Corbeiæ in Saxonia quidam monachi ſanctitate inſignes ad Slavorum converſionem, eos qui *Rani*, ſive *Rugiani*, dicerentur, fidem docuerint, ibique Oratorium in honorem Dei, & S. Viti martyris patroni Corbeiæ erexerint: qui iidem Rani paulò pòſt in ſuperſtitionem mutati, ipſum S. Vitum, ut Deum colere cœperunt, primatum deitatis ei ſpecialiter tribuentes, Flamineſque in eius cultum deſtinantes.

a *Helmoid. lib. 1. cap. 6. & lib. 2. c. 12.*

De converſione Rugianorum.

II. Carol. Calvus coronatur Imp.

Defuncto Ludovico, ſtatim Ioannes Papa honorificam miſit legationem ad Carolū Calvum Regem Francorum, per Iadericum Velitrenſem, Formoſum Portuenſem, Ioannem Alatrinum, & Anſegiſum Senonenſem Epiſcopos, qui Regem invitarent ad Limina Apoſtolorum, quò fieret Imperator. Quæ quidem Legatio cùm longè diverſa ſit ab ea, quæ anno ſequenti ad Concilium Pontigonenſe delata eſt; eas tamen ſimul confudit vetus hiſtoricus Odorannus monachus Senonenſis in ſuis Annalibus. Ceterùm Carolus Romam ſe conferens, ipſo die Natalis Domini coronatus eſt, ut teſtatur Aimoinus, [b] qui annos Chriſti numerans à die Natali ipſius, id factum dicit anno octingēteſimo ſeptuageſimo ſexto. Porrò auctor anonymus in antiquis Francorum Annalibus, tradit nunc Caroli in Italiam adventum tyrannice factum eſſe, & Romanos pecuniâ corruptos ei aſſenſiſſe, Ioannemque Papam coactè ei coronam Imperatoriam tradidiſſe: Sed & Ludovicum Germaniæ Regem ipſius fratrem, auditâ eius ad invadendum Regnum Italiæ profectione, Carolomannum filium ſuum adverſus eum miſiſſe; ipſum verò cum altero filio ſuo æquè Ludovico dicto Regnum eiuſdem Caroli invaſiſſe, ut eum de Italia exire compelleret. Verùm Carolum in Italiam à Summo Pontifice vocatum eſſe ad ſumendum Imperium, nec fraudem ullam, aut pravam machinationem adhibuiſſe, ſed pacificè, & ex totius Cleri, S.P.Q. R. unanimi conſenſu coronatum eſſe; teſtantur Acta Synodi Romanæ, de qua dicetur anno poſt ſequentem; necnon Aimoinus & Odorannus. Ludovicum autem Regem Gallias abſente fratre devaſtâſſe, aſſerit pariter idem Aimoinus [c]. Quo tempore Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus epiſtolam valdè prolixam ſcripſit ad Epiſcopos ſuæ provinciæ, quâ eos hortatus eſt in hoc diſcrimine confugere ad arma ſpiritualia, orationum, ieiuniorum, ac ceterorum bonorum operum, & in fide proprij Regis Caroli licèt abſentis fortiter perſiſtere; Regéſque liberè de ſuis erratis monere, & ſi parere nollent, eoſdem excommunicare; quod Epiſcopos facere poſſe, multis SS. Patrum exēplis probat. Haud verò inanes fuiſſe preces declararunt euenta. Nam Ludovicum, ubi natalem Domini celebravit Attiniaci, in Germaniam rediiſſe, idem Aimoinus teſtatur.

b *Aim. lib. 5. cap. 31.*

c *Ibid. c. 32.*

Hincmari monitio de redarguendis Regib.

III. Angilberga Aug. fit monialis.

Interea Engilberga Auguſta viro deſtituta, CHRISTO nupſit, ingreſſa monaſterium monialium Brixiæ profitentium, ubi religionis habitum ſumpſit: ad quam extant aliquot Ioannis [d] Papæ epiſtolæ; aliaque [e] eius cauſâ ab eodem Pontifice ad Carolum filium Ludovici Germaniæ Regis ſcripta, quâ eum, quòd theſaurum quem Auguſta ſuſtentationis ſuæ causâ in eodem monaſterio conſervaverat, diripuiſſet, excommunicatum denuntiavit, niſi intra ſexaginta dies illum reſtitueret.

d *Ioan. VIII. ep. 15 86. 91.*

e *Id. ep. 42*

IESV CHRISTI
An 876.
IOAN. VIII.
An. 4.
LVDOV. II. 1.
BASIL. MACED. 10.

I. Confirmatum Caroli Imperium.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo ſexto, Indictione nonâ, cùm Nonis Ianuarii, vt ait Aimoinus, Carolus Imp. Româ exiens *Ticinum* petiiſſet; in eadem civitate *Conventus* Epiſcoporum ac Comitum celebratus eſt, in quo Imperium eidem Carolo Romæ collatum, omnium conſenſu à Ioanne Pontifice ibi præſente iterùm confirmatum eſt.

[Quæ ... ctionibus Goldaſti Calviniſtæ adverſùs Baronium de Synodis & Conventibus, in cauſa Imperij Caroli diverſis locis & temporibus celebratis, accuratè reſpondit Gretſerus cap 15 Apologiæ Baronianæ, & lib. 2. contra Replicat cap 11. de quibus dictum eſt ad an. 774. poſt num IV.]

II. CONCILII PONTIGON. ACTA.

Poſt hæc autem ut etiam ab Epiſcopis Gallicanis eadem omnia firmarentur, *Pontigonenſe* in Gallijs celebratum eſt Generale CONCILIVM; cui præfuerunt Apoſtolicæ Sedis Legati, Ioannes Epiſcopus Tuſcanenſis, Ioannes Aretinus, & Anſegiſus Senonenſis, interfuitque ipſe Carolus Imperator. Habentur eius Acta apud Aimoinum *b*, diſtincta octo Seſſionibus, ſive Actionibus; quarum prima celebrata eſt undecimo Calẽdas Iulij, ultima decimoſeptimo Calendas Auguſti huius Indictionis nonæ. Et Prima quidem Actione, lectis epiſtolis Ioannis Papæ, quibus eidem Anſegiſo Senonenſi Archiepiſcopo vices ſuas ita demandabat, ut is primatum teneret per univerſas Gallias & Germanias, tam in convocandis Synodis, quàm definiendis quibuſcumque emergentibus dubiis; reclamarunt alij Galliarum Archiepiſcopi, ac præcipuè Hincmarus Rhemenſis, hæc fieri cõtra antiquos canones & ſedium ſuarum privilegia. Verumtamen Carolus Anſegiſo favens, eum ſupra alios omnes ordinatione antiquiores ſedere fecit iuxta Legatos Apoſtolicos. In Secunda Actione confirmata eſt electio Caroli Imperatoris, & Acta Synodi ſeu Conventus Ticinenſis. Tertia, auditæ querelæ quorumdam preſbyterorum, reclamantium ad Legatos Apoſtolicæ Sedis. Quarta, auditi Legati Ludovici Regis Germaniæ, petentis à Carolo fratre partem Regni Ludovici Imp. ipſorum nepotis.

b *Aim. lib. 5. cap 32. 33.*

III. Quinta Actione ſuſcepti ſunt alij Legati Ioannis Papæ, videlicèt Leo Epiſcopus eiuſdem Pontificis nepos, & Petrus Epiſcopus Foroſempronienſis, deferentes epiſtolas Imperatori & Synodo. Huius autem novæ Legationis mittendæ quæ fuerit cauſa cùm ab auctore taceatur, ex eiuſdem Pontificis epiſtolis inſpicitur, nimirum ut conceſſa à prædeceſſoribus Francorum Principibus Romanæ Eccleſiæ dona & privilegia, ab ipſo novo Imperatore confirmarentur: quod ſe obtinuiſſe, teſtatur in epiſtola *c* ad Gandulphum Epiſcopum Capuanum, Miſſos etiam eoſdem pro neceſſitate Romanæ Eccleſiæ, quam pateretur ab ingruentibus Saracenis, & rebellibus Chriſtianis, idem tradit *d* in epiſtola ad Boſonem Comitem, & alia ad eoſdem Legatos poſtea data. Extantque rurſum aliæ *e* ab eo ad ipſum Carolum hoc item anno, ſed poſt Synodũ ſcriptæ literæ, quibus non ſolum de Saracenorum, ſed etiam de Marchionum Chriſtianorum infeſtationibus queritur. Actione Sexta lecta eſt epiſtola eiuſdem Ioannis Papæ de damnatione Formoſi Epiſcopi Portuenſis Gregorii Nomenclatoris, & conſentiẽtium iis. Cur vero damnatus ſit Formoſus, neſcimus: perſecutionem enim ipſum eſſe paſſum, quæ inferius dicentur, oſtendent. Conſtat autem ex ipſo Aimoino, huic Seſſioni intereſſe noluiſſe Epiſcopos Galliarum. Septima iterum interpellati Archiepiſcopi de obedientia præſtanda Anſegiſo Senonenſi, reſponderunt ita ſe ei obedituros, quemadmodum ſui anteſſores eius prædeceſſoribus regulariter obediſſent, & non alio modo. Octava demum, (cui interfuerunt ſolemni habitu Imperator & Auguſta Rachildis) poſt renovatam fruſtra quæſtionem de primatu Anſegiſi, & alia quædam peracta, finis impoſitus eſt Synodo cum ſolitis acclamationibus.

c *Ioan. p. 9.*

d *Id. ep. 6. & 7.*

e *Ep. 21.*

FORMOSI EPISC. PORT. DAMNATIO.

IV. CAROL. IMP. INVADIT REGNUM LUDOVICI.

Cum vero poſt hæc geſta, Ludovicus Rex Germaniæ quinto Calendas Septembris diem obiiſſet Francofurdi, Carolus Imp. ipſius frater ad invadendum relictum filiis ab eo Regnum, ingẽtem comparavit exercitum. Qua re perterritus Ludovicus filius prædicti Ludovici, poſtquàm multis miſſis legationibus pacem impetrare non valuit, cœpit cum Comitibus ſuis, ieiuniis ac litaniis miſericordiam Dei implorare, irridentibus eos illis qui erant cum Imperatore. Deinde fide pollens magis quàm copiis militaribus, inconceſſa tentans, præſumpſit conſcientia ſincera miracula. Siquidem ut Imperatorem iniuſtè planè agere palàm oſtenderet, decem homines cum aqua calida, & decem cum ferro calido, & decem cum aqua frigida, ad iudicium miſit coram eis qui cum illo erant; petentibus omnibus, ut Deus in illo iudicio declararet utrum iure ipſe Ludovicus habere deberet portionem Regni quam ipſi pater dimiſiſſet: qui omnes illæſi remanſerunt. Demum vero cum nec iis flecteretur Carolus, coactus Ludovicus armis decernere, longè viribus impar vicit eumdem, iam ſolum turpi fugę ſuæ conſulentem ſaluti. Coacta quoque fugere uxor Caroli in fuga ita eſt timore concuſſa, ut proieciſſe ex utero fœtum, potius quam peperiſſe dici poſſit infantem haud diu ſuperſtitem futurum. Narrat hæc omnia pluribus Aimoinus *f*. Addunt vero citati conſueti Francorum Annales, in eo certamine contra Carolum cælitus dimicatum eſſe: ſiquidem apparentibus Ludovici militibus, tantus timor exercitũ Caroli invaſit, ut prius ſe victos putarent quàm ad pugnam venirent; quorum & equi quamvis calcaribus cruentarentur, immobiles permanſerunt, & armorum acies quaſi retuſa eſſent neminem penitus læſerunt.

MIRACULIS PATEFACTA IUSTITIA LUDOVICI.

De huiuſmodi verò purgationibus vide infrà 890. I.

f *Aim. lib. 5. cap. 34.*

CAROL. DIVINTÙS SUPERATUS.

V. Hoc eodem anno *Anaſtaſius* Bibliothecarius Vitam S. Dionyſii Areopagitæ, à S. Methodio Græcè ſcriptam, à ſe autem in Latinum tranſlatam, miſit ad eumdem Carolum Calvum Imp. Non extat Vita ipſa, ſed tantum nuncupatoria *g* ad Carolum epiſtola, in cuius fine ait Anaſtaſius, eam ſcriptam eſſe menſe Iunio, Indictione nona, anno Pontificatus Ioannis quarto, Imperii Caroli primo: quibus videas noſtram Chronologiam ad amuſſim convenire. Sed & *Ericus* monachus Antiſiodorenſis, ſcriptos à ſe libros ſex metrico ſtylo de Vita S. Germani Antiſſiodorenſis Epiſcopi, ad eumdem Carolum iam Imperatorem creatum mittens, in epiſtola nuncupatoria eum laudat de diligenti ſtudio in reparandis collapſis ſtudiis bonarum literarum; adeo ut undique viri docti in Gallias ad eum confluerent. Meminit de iiſdem Erici lucubrationibus, Sigebertus in libro de Illuſtribus Scriptoribus Eccleſiaſticis: ſubnectitque de *Milone* monacho S. Amandi ſcientia literarum claro, qui pariter metrico ſtylo ad eumdem Carolum ſcripſit librum de Sobrietate: necnon de *Hubaldo* eiuſdem cœnobii monacho; quem inter alias lucubrationes, ſcripſiſſe teſtatur ad eũdem Imp. librum trecentorum verſuum in laudem Calvorum. Ex quibus videas, omnes huius temporis ſcriptores Carolum iſtum habuiſſe, pro Mæcenate, ipſumque de bonis literis optimè fuiſſe meritum.

ANAST. BIBLIOTH. MITTIT AD CAROL. VITAM S. DIONYS.

g *Ap. Sur. 9. Oct. in fi. Areopag.*

UNDIQUE VIRI DOCTI AD CAROL. CONFLUUNT.

IESV CHRISTI
AN 877.
IOAN. VIII.
AN. 5.
LVDOVICI. II. 2.
BASIL. MACED. II.

I. IOAN. PP. AGIT PRO LIBERAT. ITALIAE AB INFESTAT. SARACEN.
a *Ioan. VIII. ep. 30. & ſeqq.*
b *Ep. 32.*

ANNO Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictione decima, Saracenis urgentibus in dies magis, rursùm Ioannes Papa ſuis literis *a* menſe Februarij ſcriptis, Carolum Imp. monuit auxilium ferre ubi periclitanti. Cui & Palmas virides benedictas miſit *b*; cùm tamen Dominica Palmarum, qua in Eccleſia ex antiquo inſtituto benedici conſueuerunt, non eſſet. ſed earum mittendarum ratio iſta ab ipſo deſcribitur, nimirùm ut eſſet ei tamquã triumphus adversùs viſibiles & inviſibiles hoſtes; optans illum de cunctis aduerſarijs triumphare. Intereà verò ipſe Pontifex, ut Neapolitanorum, Beneventanorum, aliorumque finitimorum populorum cum iiſdem Saracenis inita fœdera diſſolveret, poſt *c* miſſos ea de re Legatos Epiſcopos Oſtienſem & Portuenſem, demùm ipſemet Traiectum oppidum haud longè à Caieta poſitum perrexit *d*: ex quo facto (ut teſtatur) nonnihil quietis eſt partum regionibus illis.

c *Ep. 36.*
d *Ep. 59.*

II. ATHANAS. EPISC. NEAPOL. FRATREM SUUM EXCOMMUN. EXCAECAT.
e *Leo. Oſt. lib. 1.*
f *Ep. 66.*
g *Exod. 32.*
h *Act. 5.*

Quo eodem tempore Sergius Dux Neapolitanus omnium peſſimus, & quòd minùs in his Saracenorum rebus obaudiret Pontifici, ab eo excommunicatus; à proprio fratre Athanaſio Neapolitano Epiſcopo (quem idem Sergius, expulſo altero Athanaſio patruo ſuo, ſanctitate & miraculis inſigni, de quo ſuperiùs; in locum eius ſubſtituerat) tentus, atque cæcatus, Romam miſſus eſt. Cuiuſmodi facinus (quod etiã Leo *e* Oſtienſis memorat) Ioannes Papa epiſtola *f* ad ipſum Athanaſium ſcripta mirificè laudavit; Moyſis *g* exemplo, qui Levitas à cæde fratrum & filiorum ſuorum revertentes laudibus extulit. Quantumlibèt enim debeat eſſe Chriſti ſacerdotium incruentum, cuius eſt & ſacrificium incruentum: tamen qui ſpiritu oris ſui interfecit *h* Ananiam & Sapphiram Petrus, iſta tunc ſcribere docuit ſucceſſorem. Zelus enim purgat facinus; quo exeſus Dominus Redemptor noſter, percuſſor eſt factus; & Petrus eodem exæſtuans, occiſor evaſit; eodémque ardens Paulus, excæcator.

III. CONCIL. ROM PRO CONFIRMAT. IMPERII CAROLI.

Eodem quoque menſe Februario, quo datas diximus Ioannis Papæ ad Carolum Imp. literas, *Romæ* ab eodem Pontifice habita eſt SYNODUS, pro qua petenda miſſus fuerat ab eodem Carolo Adalgarius Epiſcopus. Quòd enim Carolus multos haberet adverſarios, qui ne auctoritate quidem præcedentium Conventuum atque Synodorum, induci poterant ut eum pro legitimo Imperatore agnoſcerent; ideò rursùm à Papa coactus eſt poſtulare, ut coronatio & promotio ſua denuò confirmaretur. Quod quidem adeò hac Romana Synodo præſtitum à Pontifice, ut eius perturbatores aut violatores, cuiuſcumque eſſent ordinis, dignitatis, aut profeſſionis, anathemate damnaverit, prout narrat Aimoinus *i*, & conſtat ex eiuſdem Synodi Actis, quæ extant *k*. In quibus etiam expreſſam habes, quam tantopere impugnare conati ſunt Novatores, Romani Pontificis auctoritatem & poteſtatem in creandis Imperatoribus; ut non modum exhibeant miniſterium unctionis & coronationis, ſicut facere ſolebant Patriarchæ Conſtantinopolitani in coronatione Orientalium Imperatorum; ſed veré Imperium ipſum conferant. Nam totidem verbis illic dicitur, ab ipſo Romano Pontifice, de conſenſu & annisu Epiſcoporum; atque aliorum S.R.E miniſtrorum, ampliique Senatus, totiuſque Populi Romani, *electum* fuiſſe Carolum *& approbatum*, & ſecundùm priſcam conſuetudinem, ſolemniter *provectum ad Imperij Romani ſceptra, & Auguſtali nomine decoratum*, ac demùm unctum, & coronatum. Quòd ſi res iure ſucceſſionis agenda fuiſſet, non Carolus, ſed Ludovicus Rex Germaniæ frater maior natu præferendus fuerat.

i *Aim. lib. 5. cap. 35.*
k *Poſt*

Annal. Fran. Fuld. & ap Baron. an. ſuper. loco non ſuo, ut etiam notavit G... in Apol. c. 15.

ROM. PONT. ELIGIT ET COMPROBAT IMPP.

IV. IOAN. CARPITUR OB ELECTIONEM CAROLI.

Cæterùm haud ſui deceſſoris in hoc videtur Ioannes ſecutus eſſe iudicium. Siquidem Hadrianus Carolum invadentem Regnum Lotharij nepotis defuncti, iteratis monitionibus & comminationibus exagitavit: Ioannes autem eumdem pœna dignum, auxit Imperio, Ita planè hæc omnia maleſuada prudentia carnis operata eſſe videtur: dum nimirùm favit Ioannes Carolo, potiùs quàm Ludovico fratri lõge præſtantiori Principi, à Carolo magis expectans adversùs ingruentes Saracenos auxilium, ſive aliis de cauſis quæ nos latent. Quo ex tempore malè cœptum eſt, ut cùm præter antiquorum morem, non inſiſterent ita firmo animo ſucceſſores (exceptis iis quæ ſpectant ad fidem) deceſſorũ veſtigijs innumera ex his parta ſint mala quę videbis.

V. CONCIL. COMPEND.
l *Ioan. ep. 54.*

Cùm autem expectatum ab eo auxilium non adeſſet, ad eumdem rursùm literas *l* ſcripſit, quibus enixiùs ſubveniri quantocitiùs rogavit. Cuius quidem ſuſceptis *Compendij* Legatis, Carolus generalem *Conventum* habuit Calendis Iunij, in quo diſpoſuit de Regni adminiſtratione per filium Ludovicum cum procerum conſilio gerenda, uſque dum ipſe Romà rediret: tributumque impoſuit non ſolum laicis. ſed & clericis omnibus & Eccleſiis, Legatis Apoſtolicæ Sedis haud dubium conſentientibus, immò & procurantibus, (ut par eſt credere) quò periclitanti omnium Matri S. R. E. ab omnibus, præcipuè verò ab Eccleſiaſticis perſonis ſubveniretur. Proficiſcens poſt hæc in Italiam, Ioannem Papam obvium habuit apud Vercellas; & recepto eo cum honore maximo, Papiam ſimul perrexerunt. ubi cùm accepiſſent, Carolomannum filium Ludovici Regis Germaniæ infeſto agmine adversùs eos venire, Tordonam perẽtes. Carolus proditorie à ſuis deſtitutus, inde aufugit; Ioannes verò Romam ſe recepit: cùm etiam Carolomanus, accepto falſò nuncio Imperatorem ac Pontificem cum ingenti exercitu appropinquare, metu divinitùs perterritus, & ipſe fugam confeſtim in Regnum ſuum arripuit. Vbi autem Pontifex Romam venit, non modicam preſſuram accepit à Lamberto Comite Spoletano; qui nomine Imperatoris veniens opem ferre Romanæ Eccleſiæ, obſides Romanorum procerum filios petijt: ſed eos Romani penitùs denegarunt, aſſerentes nec umquam moris fuiſſe, & ſemper ſe fideles abſque huiuſmodi vinculis Imperatoribus extitiſſe. Eſt enim de his epiſtola eiuſdem Ioannis Papæ *m* ad eumdem Lambertum; qua etiam aſſerit id non fuiſſe ex mente Imperatoris.

CAROLUS IN ITALIAM VENIT AD PONTIF.
m *Ep. 61.*

VI. CAROLI OBITUS.

Sed inter hæc inexpectatum accidit, ut eodem anno pridie Nonas Octobris, idem Carolus Imp. veneno potatus à Sedechia medico Hebræo, anno Imperii ſecundo, Regni verò poſt mortem patris trigeſimo octavo, mortuus fuerit in loco Barios dicto, ſepultuſque Vercellis in Eccleſia S. Euſebii, unde poſt ſeptennium tráſlatus Pariſios, conditus eſt apud S. Dionyſium. Hæc pluribus Aimoinus *n*. Succeſſit in Imperium eius filius Ludovicus, cognomento *Balbus*, quòd impeditus lingua eſſet. Ad quem patri ſuccedentem Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus, qui eum in Regem unxerat, de Regno ſuo bene diſponendo, ab eodem rogatus epiſtolam ſcripſit, cuius meminit Flodoardus *o*, extatque ipſa integra ordine prima inter novem illas ipſius ſelectas, quæ habentur ex Spirenſi codice. Quo etiam tempore ab eodem prolixa illa ſcripta videtur ad Epiſcopos Franciæ, pro novi Regis inſtitutione. In qua primò docet, mundum duplici poteſtate regi, Pontificia & Regali: Epiſcoporum, & Regum omnium qui aliis præſūt, officium eſſe Canones & Leges non ignorare, & iuſtitiam colere: deinde ex B. Adelhardi Abbatis Corbeienſis, Caroli magni propinqui & Conſiliarii libello copioſè exponit, quis ordo & modus in Palatio Regio, & toto Regno adminiſtrando, olim fuerit uſurpatus: tum omnia officia Palatii deſcribit: ac demum declarat, quibus rebus pax Regnorum conſervata fuerit; nempe binis annuis Comitiis, & eorum Conſiliariorum delectu, qui nihil Deo, ſuæ ſaluti, Regis & Regni incolumitati anteponerent.

n *Aim. l. 5. c. 35. in fi.* LVDOV. BALBUS IMPERAT.

o *Flod. Hiſtor. Rhem. l. 3 c. 19.* HINCMARUS SCRIBIT DE OPTIMA REGNI GVBERNATIONE.

VII CONCIL. IN NEUSTRIA.

Sed & eodem tempore acta eſt *in Neuſtria*, SYNODUS; ubi inter alia, eiuſdem Ludovici Imp. Legati querelas expoſuerunt adverſus Hugonem Lotharii defuncti Regis filium nothum. Hic enim audita morte Caroli qui Lotharii Regnum invaſerat, collecta factioſorum manu, prædicti Ludovici Regnum magnopere infeſtabat: eum verò Ludovicus primum detulit ad Epiſcopos, quibus in ea Synodo Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus præſidebat: qui etiam Synodi mandato ad Hugonem literas *p* ſcripſit, quibus poſt multa egregia monita, excommunicationem comminatus eſt, niſi reſipiſceret. Quid autem adverſus eum poſteà actum fuerit, dicetur ſuo loco.

p *Agit de iis Flod. Ibid. c. 18. & 25.*

VIII. ROM. PONT. COGITUR SOLVERE TRIBUTŪ SARACENIS.

Cæterum Ioannes Papa, ubi ſe deſtitutum vidit, in quo tantopere ſperaverat, auxilio Caroli, reliquos verò Principes pateretur infenſos, ob id quod adeo Carolo ſtuduiſſet: quo ſe liberaret ab ingruentibus Saracenis iamiam Vrbem invaſuris, nullam aliam viam invenit, niſi ut ſummo Chriſtianorum Principum dedecore, annui viginti quinque millium mancuſorum argenti, erat genus nummorum huius temporis, penſitatione tributi eos quieſcere faceret. Id enim teſtatur Ioannes ipſe in epiſtola ad *q* Carolomannum Regem; dum queritur poſt Saracenos ſedatos, à Chriſtianis Principibus Romanam Eccleſiam pati preſſuram. Adeo namque eſt fatigatus civilibus bellis, quę Lambertus *r* Comes Spoletanus Romæ enutriret, ſuſcepto Formoſi Epiſcopi Portuenſis, aliorumque à Pontifice depoſitorum patrocinio, ut in Galliam proficiſci *ſ* cogitarit: quod & implevit anno ſequenti.

q *Ioan. ep. 89.*

r *Id. ep. 72 & 75.*

68. *ad Carolom.*

IX.

Inter hæc vero Baſilius Orientis Imperator, iteratis literis ab eodem Pontifice petiit mitti Legatos Conſtantinopolim, qui Eccleſiam illam ſchiſmate ſciſſam componerent. Qui enim ex parte Photii erant, nullatenus communicare volentes cum Ignatio Patriarcha, quod eſſent numero plurimi, turbas undique concitabant; Ignatio adverſus eos obnitente, Senatuque ac populo, ut accidere ſolet, in diverſas factiones diviſo. De legatione autem miſſa dicetur anno ſequenti.

BAS. L. IMP. AGIT APUD IOAN. PP. PRO PAC. ECCLES. CONST.

IESV CRISTI
A N. 878.
IOAN. VIII.
A N. 6.
LVDOVICI III. 1.
BASIL. MACED. 12.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo octavo, Indictione undecima, Ioannes Papa petitam à Baſilio Imp. legationem ad viſitandam Eccleſiam Conſtantinopolitanam, commiſit Paulo Epiſcopo Anconitano, & Eugenio Oſtienſi, ut eiuſdem Pontificis datæ ad eumdem Aug. hac Indictione undecima, die decima ſexta Aprilis, literæ *a* indicant, quibus & manifeſtum redditur, iniunctam iiſdem fuiſſe Legatis viſitationem Bulgariæ Regis, ubi Cōſtantinopolitanam Eccleſiam compoſuiſſent. Sed & ſcripſit *b* acres nimis literas ad Ignatium Patriarcham Conſtantinopolitanum, ob occupatam ab eo diœceſim Bulgariæ, Romanæ Eccleſiæ immediate ſubiectam: eidemque, niſi intra triginta dierum ſpatium inde revocaret omnes Epiſcopos & ſacerdotes quos eo miſiſſet, & ab omnimoda eiuſdem provinciæ Eccleſiaſtica adminiſtratione deſiſteret, ac per duos menſes in pertinacia permaneret, excommunicationem & depoſitionem à Patriarchatu denuntiavit. Scripſit inſuper *c* ad Michaëlem Regem Bulgarorum, hortans ut ad Romanam Eccleſiam, quæ eos in Chriſto genuiſſet, reverteretur; itemque ad Petrum Comitem, ut hoc eidem Regi perſuaderet: ac denique *d* ad Epiſcopos omnes & clericos Græcorum in Bulgaria exiſtentes, ut niſi intra triginta dies inde recederent, carerent miniſterii ſacri uſu, quo fuiſſent initiari.

I. LEGATI MISSI AD VISITAN. ECCLES. CONST. ET PRO REB. BULGAR.

a *Ep. 89 & 81.*

b *Ep. 78. Id. ep.*

c *95. 76. 77.*

d *Patet ex d. ep. 78.*

Interea cùm Lambertus Comes Spoletanus, & Albertus Marchio Tuſciæ, Romam cum valida manu ingreſſi eſſent; Ioanneque Pontifice in arctiſſima cuſtodia tento; aliiſque Epiſcopis & clericis, atque monachis, peſſime habitis, atque etiam dum litanias agerent fuſtibus cæſis, Romanos proceres in verba Carolomanni iurare coëgiſſent: omnibus rebus in Vrbe cōfuſis, in tátum ut per multos dies clauſis portis Eccleſiæ S. Petri, ipſoque altari cilicio obducto, nullum illic officium divinum celebratum fuerit, idem Pontifex conſiliū iniit proficiſcendi in Gallias. Tradunt hæc breviter veteres Francorum Annales ſæpiſſime citari; fuſius vero ipſe Ioannes *e* in epiſtola data quarto Calendas Maii ad Ioannem Archiepiſcopum Ravennatem, aliaque ad Berengarium Comitem ex regia ſtirpe oriundum; ubi præcipue queritur, quod ab Vrbe Roma quam S. Petro Imperatores tradidiſſent, eſſet excluſus; rogatque ut ea cuncta Carolo-

II. INVASA ROMA A TYRANNIS.

e *Ep. 84. & 85.* IOAN. PP. ABSCEDIT IN GALLIAS.

manno nota faciat, cuius voluntate ſe illi impii cuncta perpetraſſe iactarent. Scripſit *f* pariter ad ſingulos Francorum, & Germaniæ Reges, ac præcipuè ad Ludouicum Balbum, cùm iam, ut ait, infulas Imperii ſuſcepiſſet ab Eccleſia Romana: quem & augere ſe tradit dignitate *Conſiliarij à ſecretis* ipſius Pontificis, ſicut & eius pater Carolus Caluus Aug. eadem fuerat antea honeſtatus.

f Ep. 85. & ſeqq.

III.

Porro recedentem ab vrbe Pontificem, pretioſiſſimas ſecum tuliſſe reliquias, & cum Formoſo Epiſcopo Portuenſi captivo ducto navem conſcendiſſe, Arelatemque perveniſſe die Pentecoſtes, tradit Aimoinus *g*. At vero ipſe Ioannes, die Aſcenſionis Arelate ſe Miſſā celebraſſe, teſtatur *h* in epiſtola ad Branimirum Principem. Ibidem autem conceſſit Pallium Roſtagno *i* eiuſdem civitatis Archiepiſcopo, quem & Legatum ſuum in Galliis eſſe voluit, ac per ipſum hæreſim Simoniacam, quæ vigebat in Galliis, extirpari mandavit. Sed & redarguit errorem quem reperit, quod ante Pallii ſuſceptionem, Archiepiſcopi Galliarum conſecrationem facerent Epiſcoporum. Dum autem ulterius intra Galliam progrederetur, in via ad Epiſcopos Galliæ & Germaniæ literas dedit, quibus ad Generalem Synodum Trecis celebrandam omnes iuſſit adeſſe.

g *Aim. l. 5. c. 39.*
h *Ep. 184*
i *Ep. 93. 94 95.*

IV. CONCIL. TRECEN. CORAM IOAN. PP.

Convenerunt igitur Epiſcopi *Trecis* conſtituta die menſis Auguſti. In qua *Synodo* auctor eſt Aimoinus k, ab omnibus approbatam eſſe excommunicationem, quam idem Pontifex Romæ promulgaſſet adverſus Lambertum & Adelbertum graſſatores, necnon in Formoſum, Gregor. & complices. Septimo vero die ante Idus Septembris, Ludovicum Regem Francorum coronatum fuiſſe ab eodem Pontifice, idem auctor ſcribit. Extantque præterea inter Pontificis epiſtolas *l*, nonnulla ex hac Synodo petita, quibus ille tam ab ipſo Ludovico Imperatore, quàm ab Epiſcopis omnibus auxilium petiit contra inimicos Eccleſiæ Romanæ. Quid vero ij reſponderint, non invenitur. Certum tamen eſt, annuiſſe votis Pontificis. Nam cùm ipſemet Ludovicus, ob corporis imbecillitatem, ut ex Aimoino conſtat, ex recenti morbo contractam, Pontificem in Vrbem reducere non valeret, Boſonem Comitem *m* cum eo voluit proficiſci: quem quidem Boſonem ab eodē Ioanne Papa adoptatum eſſe in filium, Aimoinus tradit, nimirum ut dum Boſo mundana adminiſtraret, Ioannes liberius vacare poſſet rebus divinis. Hanc enim ſuæ adoptionis rationem reddidit ipſe in epiſtola tunc ſcripta ad *n* Regem Carolum cognomento Craſſum Carolomanni fratrem; qua etiam illum redarguit, quod ad Synodum vocatus non acceſſerit. Sed & in eadem Synodo excommunicatum fuiſſe Hugonem Lotharij Regis filium nothum, de quo ſuperius dictum eſt, ac complices, ob eorum deprædationes, teſtis eſt idem Aimoinus. Denique ibidem auditam eſſe conſtat *o* lugubrem querelam Hincmari Epiſcopi Laudunenſis: qui cæcus licet, in Synodum ductus, libellum eidem Pontifici obtulit continentem ea omnia quæ paſſus eſſet à patruo ſuo Hincmaro Archiepiſcopo Rhemenſi, quæ nos ſuperius retulimus: eumdemque permiſſum Miſſam celebrare, ac partem redituum Epiſcopatus habere, reliqua relicta Hedenulpho, qui poſt Hincmari expulſionem ordinatus fuerat eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopus, iuſſuſque eſt ſedem tenere, & Epiſcopale miniſterium ibidem agere.

k *Aim. l. 5. c. 37.*
l *Poſt ep. 114.*
m *Ep. 125* BOSO COMES ADOPTATUS IN FILIŪ A SUM. PONT.
n *Ep. 119*
o *Aim. l. 5. c. 37. Ado. in fi Chron.* EPISC. CÆCUS PERMISSUS MISSAM CELEBRARE.

V INSIGNE PRIVILEGIUM ECCLES. TICIN.

Poſt hæc remeans Romam Ioannes, Papiæ cùm eſſet, ingens valde illi Eccleſiæ contulit privilegium, nempe ut quotieſcumque eius Epiſcopus vocaret ad Synodum Archiepiſcopos Mediolanenſem & Ravennatem cum ſuffraganeis, venire omnino deberent, qua de re extat *p* ipſius ad dictos Archiepiſcopos epiſtola. Scribenſque tunc etiam ad *q* Epiſcopos ſub Regis Ludovici ditione conſtitutos, Indulgentiam conceſſit omnibus, quos pro defenſione ſanctæ Dei Eccleſiæ in bello occidi iam contigiſſet, aut poſtea contingeret.

p *Ioan. ep. 139.*
q *Ep. 144.* INDULG. PRO VIVIS ET DEFŪCTIS.

VI. DE ADONE ARCHIEP. VIEN.

Ad hunc uſque annum, quo celebratum eſt Trecenſe Concilium, S. *Ado* Archiepiſcopus Viennenſis perduxit, quod ſcripſit Chronicon; vir cum primis ſcientia & ſanctitate clarus. Extat præterea ex eius lucubrationibus inſigne monumentum illud, quo res geſtas ſanctorum Martyrum novo Martyrologio ceteris fuſius eſt proſecutus.

VII INSIGNIS IMPOSTURA PHOTII.

Quod pertinet ad res Orientales; eodem anno audiens veterator Photius Ioannem Papam occaſione diœceſis Bulgarorum Ignatio infenſum redditum; miro artificio ex malis artibus paravit ſibi apud Baſilium Imp. benevolentiam, & reditum ab exilio. Hiſtoriam enim fingens, qua genealogiam Baſilij deduceret a Tiridate magno illo Armeniorum Rege; cum ſuppoſitis quæ voluit nominibus pervenit ad patrem Baſilii eius filium ſcripſit nativitate talem, qualis Baſilius fuit: atque ex primis literis nominum Baſilii, eiuſque coniugis Eudociæ, filiorumque Conſtātini, Leonis, Alexandri, & Stephani, compoſita voce nomen ei futurum finxit *Beclas*; eundemque felicitate & annoſitate anteceſſores omnes Reges ſuperaturum, auguratus eſt. Multis etiam mendaciis additis, quibus delectandos noſſet lectores, hanc fabulam in vetuſtiſſimis membranis characteribus Alexandrinis ſcripſit, eandemque antiquiſſimis papyris ex vetuſtiſſimo libro detractis obvolvens, per miniſterium Theophanis cuiuſdam regij clerici in Bibliotheca palatij depoſuit. Hic vero Theophanes tempus opportunum nactus, cum librum oſtendens Imperatori tamquam omnium ſecretiſſimum, finxit nec ſe, nec alium intelligere poſſe, præter unum Photium. Quamprimum itaque miſſus eſt ad Photium; ſed negavit ille arcanum detegere, niſi ei quem liber ſcriptus deſignaret, videlicet Imperatorem: cuius curioſitate his artibus magis aucta, continuò illum poſt decennium exilij Conſtantinopolim revocavit, & facile credita commenti ficta interpretatione charitſimum exinde habuit. Hæc ex Niceta in Vita Ignatii, quæ etiam habet Conſtantinus Manaſſes Græcus Hiſtoricus. Addit verò Nicetas, Photium varie tentaſſe Ignatium è ſede pellere, aut ſaltem ab eo in communionem recipi; ſed neutrum conſequi valuiſſe.

REVOCATUR CONSTANTINOPOLIM.

S. IGNATII PATRIAR OBITUS.

Sed dum hæc agerentur, contigit luctuoſus bonis omnibus eiuſdem Ignatij Patriarchæ obitus; quem procuratum fuiſſe à Photio, teſtati ſunt ſuis literis Orientales Epiſcopi Stylianus & collegæ in epiſtola ſcripta ad Stephanum Papam. de qua ſuo *r* loco. Ignatium autem auctore Niceta liquet, hoc anno, qui decimus numeratur

r *Rec. illā Baron. Annal. Tom. X. an. 886 ex eodem Column.* VIII

metatur eius ſedis, à tempore quo ab Oecumenica Synodo Octava eſt reſtitutus) annos natum ſeptuaginta ex hac vita migraſſe, ipſo die quo etiam commemoratio agitur in Orientali Eccleſia S. Iacobi Apoſtoli Fratris Domini nuncupati, quæ eſt vigeſimus tertius menſis Octobris: quo pariter die cum ipſo Iacobo Græci eiuſdem celebrant commemorationem: ſed & eumdem tam ante obitum, (ac præcipuè in ſacroſanctæ Miſſæ celebratione) quam etiam poſt mortem, multis & inſignibus miraculis claruiſſe, teſtatur Nicetas, eorum aliqua recenſens.

EXCUSATUR DE OCCUPATIONE DIOECES. BULGAR.

Quod vero dictum eſt ſuperius de excommunicatione ipſi à Ioanne Papa denunciata, niſi intra dies triginta revocaret à ſe ordinatos Epiſcopos Bulgariæ; quamvis illa ab Ignatio impleta minime inveniantur, eumdem tamen ſemper uſque ad ſui obitū, atque etiam poſt obitum, in Catholica Romanæ Eccleſiæ communione fuiſſe retentum, demonſtrant eiuſdem Ioannis plures epiſtolæ ad diverſos datæ poſt illius deceſſum. Neque eſt quod ob litem hanc, Ignatium animo fuiſſe in Apoſtolicam Sedem infenſo quis exiſtimet, cum quæ iuris eſſe putaret ſuæ Eccleſiæ defendere iuramento teneretur obſtrictus, etiam diſpendio æternæ vitæ. Denique ad pleniſſimam ipſius excuſationem illud ſatis, quod prædictus Stylianus Metropolita Neocæſarienſis in epiſtola ad Stephanum, qua rerum geſtarum adverſus Photium hiſtoriam texuit, evidenter affirmat adventum Legatorum Apoſtolicæ Sedis, Pauli & Eugenij Conſtantinopolim, contigiſſe poſt obitum, eiuſdem Ignatij ſicque neceſſario oportuit ipſum, antequam recepiſſet ab eis literas peremptorias excommunicationis, iam ex hac vita migraſſe.

IX. PHOTIUS ITERUM SEDEM CONST. INVADIT, ET ADVERSARIOS DIRE VEXAT.

Tertio die poſt obitum Ignatij *Photium* Patriarchalem occupaſſe ſedem, Nicetas ait, additque eum rabiē adverſus Ignatium innovantem, non ſolum eius ſepulchrum, prætextu quærendi theſauri, violaſſe, (quod tamen magno malo factum eſt eius, cuius miniſterio ea in re uſus eſt Photius) ſed & cunctos eiuſdem familiares, ceteroſque omnes qui ſecū recuſarent communicare, tam per ſe, quam per Leonem cognatum ſuum excubiarum vigiliæ Drungarium, hominem crudeliſſimum, carceribus, exilus, plagis, aliiſque calamitatibus afflixiſſe, plurimoſque interemiſſe: ſecum vero communicantes, honoribus ac dignitatibus tam Eccleſiaſticis quam ſecularibus auxiſſe: univerſam denique Eccleſiam Orientalem variè peſſumdediſſe, hos deponendo, illos transferendo, omnes turbando: Cumque perſuadere non potuiſſet Imperatori, ut ab Ignatio ordinati deponerentur; illud excogitaſſe, ut eos denuo conſecraret, aut ſaltem ſuper eorum pallia & oraria, aliaque eiuſmodi ſacerdotū inſignia, ſecreto domi blaſphemas orationes diceret: Propter hæc vero

DEI VINDICTA IN BASIL. IMP. FAUTOREM PHOTII.

nefanda facinora à Baſilio Imp. permiſſa, ira Dei ſuper ipſum deſcendente, Conſtantinum eius filium primogenitum eumdemque chariſſimum, extinctum eſſe, atque Syracuſanam civitatem ampliſſimam à Saracenis captam deletamque, & omnes inſulas devaſtatas. Hæc omnia Nicetas: poſt quæ finem commentario ſuo appoſuit. Sed Syracuſarum excidium pluribus refert Cedrenus ex Curopalate; quod etiam per dæmones in Peloponneſo mox nunciatum eſſe tradit. His enim primus omnium affligi pœnis debuit Photij reſtitutor Baſilius, qui in Magna Octava Synodo dixerat in Sexta eius Actione, nonniſi opera eius qui cuncta violat, nempe diaboli fieri poſſe, ut Photius iterum Conſtantinopolitanam ſedem eſſet conſecututus. Quare hæc ſecuta fuerint, dicetur poſtea.

X. f *Ambroſ. Moral. Chron. l. 15. cap. 9.* ALFONS. MAG. SOLICITUS DE CONSERVAT. SS. RELIQUIAR.

Hoc eodem anno f Adefonſus Magnus in Gallæcia regnans, ad evitandos improviſos Northmannorum incurſus, Oveti munitionem conſtruxit; ubi in Eccleſia S. Salvatoris tranſlatas Toleto, & ex aliis Hiſpaniarum Eccleſiis venerandas Sanctorum Reliquias, loco tutiſſimo aſſervari voluit: aureamque *Crucem* gemmis ornatam, miræ magnitudinis & pulchritudinis obtulit, anno (ut in eadem Cruce notatum fuit) Regni ipſius Adefonſi decimoſeptimo, Æra nongenteſima decimaſexta, qui eſt hic annus Domini octingenteſimus ſeptuageſimus octavus.

XI. t *Matth. Weſtmonaſt. Flor. hiſt.* ÆLFREDUS MAG. RESTITUIT ANGLIAM. u *Guil. Malmeſbur. lib. 2. cap. 4. Ingulph. Hiſt. Anglic.* IOAN. SCOTUS MALE AUDIT IN GAL. x *Roger. Annal. par. 1. ann. 880.*

Quo pariter anno t Gitro Rex Danorum, qui Angliam ferè univerſam ſibi ſubiecerat, ſuperatus ab Ælfredo Rege, qui profugus latuerat in inſula quadam, & divina fretus viſione bellum renovaverat; ab eodem coactus eſt Chriſtianam fidem amplecti, qui & mutato nomine Æthelſtanus eſt dictus. Ipſe vero Ælfredus Magnus merito nuncupatus, Angliam ab Infidelibus liberavit u Eccleſiamque Anglicanam reſtauravit, viris doctis è Galliis accerſitis, & libris compluribus ex Romana Bibliotheca deſcriptis. Inter alios autem viros doctos, quos è Galliis tunc evocavit, fuit *Ioannes* natione *Scotus*, quem magnopere Galli agitaverant, præſertim vero Florus, ob errores quoſdam aſſertos in libro quem ſcripſit de Naturæ diviſione. Quem etiam apud Nicolaum Papam malè audiſſe, ex eius epiſtola x ad Carolum Calvum demonſtratur. Hæc omnia teſtantur Anglicanarum rerum auctores, qui hoc articulo citantur in margine.

IESU CHRISTI

AN. 879.

IOANNIS VIII.

AN. 7.

BASIL. MACED.

AN. 13.

I. LUDOV. BALBI IMP. OBITUS.

ANNO Chriſti octingenteſimo ſeptuageſimo nono, Indictione duodecima, quarto Idus Aprilis, mortuus eſt Ludovicus Balbus Francorum Rex atque Imperator Occidentis: qui reliquit poſt ſe filios duos ex Anſparde priori coniuge, id eſt, Ludovicum & Carolomannum; ex poſteriori vero Adelaide genuit Carolum poſthumum, cognomento Simplicem. Cum autem Ludovici obitum accepiſſet Ioannes Papa, SYNODUM indixit a Romæ celebrandam menſe Maij pro electione b novi Imperatoris. Quod vero propenſiori eſſet animo erga Carolum cognomento Craſſum, filium Ludovici Germaniæ Regis & fratris Caroli Calvi; eum ut Romam Legatos mitteret, atque demum ipſe veniret, hortatus eſt c: cum tamen adhuc nutans, de aſſumendo eius germano Ludovico agere cœpit, ſcripſitque de his

a *Aim. lib. 5. c. 39.* b *Ioan. ep. 155. ad Anſpert. Mediol. Epiſ.* c *Ep. 160. 172.*

d *Ep. 197.*

ad eum *d* literas. Attamen in Carolo deliberatio firmata eſt, vi cogente, quando ipſe armatus irrupit in Italiam, ut ſuo loco dicendum erit: fuit enim uſque ad eius coronationem, biennij interregnum, & amplius. Quo tempore quam miſerabilis eſſet Italiæ ſtatus, ſatis apparet ex aliis eiuſdem Pontificis ad diverſos datis hoc anno literis: quippe cui multum fuit in iis laborandum, nec ſolum literis, ſed & itineribus, & cenſurarum armis; cum ſcilicet Saracenorum deprædationibus, aut Chriſtianorum Principum factionibus, atque etiam Epiſcoporum quorumdam diſſolutionibus, omnia turbata eſſent atque confuſa.

II. LEGATIONES AB ORIENTE AD ROM. PONT. PRO CONFIRMAT. PHOTII.

e *Ep. 170.*

Huius quoque anni initio ad eumdem Ioannem decreta eſt legatio à Baſilio Conſtantinopolitano Imperatore, quæ menſe Aprili Romam advenit; per quam petiit ut Ioannes Photium in communionem reciperet, eiuſque ad Patriarchatum reditum ſua auctoritate firmaret. Declarant hæc literæ ipſius Ioannis *e*, redditæ hoc anno ad eumdem Imp. menſe Auguſto. Advenit etiam legatio Patriarchæ Ieroſolymitani, tribus monachis credita, id ipſum expetentis. Itemque alia ipſius Photij per Theodorum olim monachum, poſtea Epiſcopum, cognomento Santabarenum, hominem peſſimum, ac magicæ arti deditum, eumdemque verſipellem ad fallendum aptiſſimum, atque ideo Photio chariſſimum: quem & ei multos ſimul conceſſiſſe ab eodem concupitos Epiſcopatus, expulſis Epiſcopis, Nicetas tradit ad finem Vitæ Ignatij: atque, Photium per eum ſcripſiſſe ad Ioannem Papam, ſe invitum & magna vi ab Eccleſia à Republica coactum, ſedem Patriarchalem iterum ſuſcepiſſe: atque mendacium hoc magis confirmaret, per Petrum quemdam Arcanorum ſcriptorem, qui deinde pro ſuarum fraudum mercede Sardenſium Eccleſiam accepit, omnium Metropolitarum ſigilla ſuffuratum eſſe, necnon ipſos inſcientes adduxiſſe ut libello ſubſcriberent, hac ſpecie illos decipientem, quaſi ea fierent pro ſcripta cuiuſdam agri emptione. Hæc ille.

III. CAUSÆ QUIBUS PERMOTUS IOAN. PP. FAVERE PHOTIO.

Quod autem non (ut par erat) pro Photio cauſam agentes Legati, reiecti fuerint à Ioanne Papa, ſed benigne recepti, præter omnium ſpem quæ peterent impetraverint, cauſæ plures intercedere potuerunt: nimirum potentia Græcorum in Italia, cum iam Beneventani atque Capuani à Francis (ut Curopalates teſtatur) defeciſſent ad Baſilium: deinde eiuſdem promiſſiones de liberanda Italia, ac præcipue ipſa Romana Eccleſia ab incurſionibus Saracenorum, & infeſtationibus Comitum vicinorum Romanæ Vrbi; deque revocanda ſub Romanam diœceſim Bulgarorum Eccleſia: præterea quod prætexebatur bonum pacis, & unio Eccleſiarum, quæ ob reiectum Photium maximo ſchiſmate dividerentur: denique quod mendaci relatione Baſilius Ioannem deceperit, dum ſuis literis teſtatus eſt, reſtitutionem Photij deſiderari etiam ab iis qui à SS. Methodio & Ignatio ordinati olim fuiſſent. Hæc quidem ſunt quæ permovere Pontificem potuerunt, ut quod nullus fecerat prædeceſſorum, ipſe maxima omnium admiratione perficere auſus fuerit; ſuadente iſtud prudentia carnis, inimica Deo, & Eccleſiæ ſemper adverſa. Hincque accidere potuit, ut ob nimiam animi facilitatem & mollitudinem, abiecta penitus omni virilitate, idem Ioannes non Papa, ut Nicolaus & Hadrianus, qui conſtantiſſime Photio reſtiterant, ſed Papiſſa fuerit contumeliæ loco dictus; utpote quod qui nec reſiſtere ſciret eunucho Photio, ſed vinceretur à ſemiviro, non vir, ſed eſſet femina potius nuncupandus: ſicque nomen contumeliæ tranſierit poſteris rerum inſciis in veritatis opinionem, fueritque à pluribus decantatum, Ioannem Octavum Papam fuiſſe feminam. Quanta autem mala eiuſmodi factum Ioannis ſecuta ſint, nemo, puto, numerare facile poterit, ſiquidem quæ tunc cœpta ſunt, in hanc vſque diem infeliciter perſeverant: cum tamen haud ipſe Ioannes, illorum reus ſit criminum, quibus ab eodem Photio aſperſus eſt in Synodo Conſtantinopoli vna cum Legatis Apoſtolicis habita, de qua nunc dicendum.

VNDE IOAN. OCTAVUS POTUIT DICI FEMINA.

IV. PHOTII FALSATIONES LITERAR. IOANNIS.

Cum enim Ioannes Petrum presbyterum Cardinalem Conſtantinopolim mittens ut una cum aliis miſſis antea Legatis, Paulo Anconitano, & Eugenio Oſtienſi Epiſcopis, rebus illius Eccleſiæ provideret; dediſſet ei literas ad Baſilium Imp. & ad ipſum Photium, Clerumque Conſtantinopolitanum, & Patriarchas Orientis, atque ad eos qui Photio communicare recuſarent; quibus Photium quidem in communionem reciperet, & Patriarchatui reſtitueret, ſed iis conditionibus, vt ſatisfaciens coram Synodo miſericordiam ſecundum conſuetudinem poſtularet, & ab omnimoda Eccleſiæ Bulgaricæ adminiſtratione abſtineret: Photius illis omnibus epiſtolis acceptis, qui ſimiles fraudes concinnare ſolitus erat, (ut vidimus de literis Nicolai Papæ,) ab iiſdem non ſolum eas quas diximus conditiones abſtulit, ſed & totum earumdem contextum mutavit, detrahendo quæ in Eccleſiæ Romanæ aut Ignatij laudem, vel in reprehenſionem ipſius Photij dicta eſſent, addendo vero multa in laudem propriam ipſius & damnationem omnium Synodorum contra ipſum celebratarum, ac denique omnia pro arbitrio confundendo adeo ut qui ipſas Ioannis epiſtolas) quæ magna Dei providentia integræ conſervatæ ſunt in ipſius Regeſto *f*, ad convincendas Photii impoſturas) cum illarum Græca verſione à Photio concinnata, ut habetur in Actione ſecunda pſeudoſynodi ab eo celebratæ, conferre voluerit, vix cognoſcat eam Photii verſionem pertinere ad Ioannis epiſtolas. Voluit enim ſceleſtus, quaſi ex Ioannis Papæ literis, non ſolum ſuam reſtitutionem firmam roboratamque monſtrare; ſed & probare, eiuſdem Pontificis auctoritate Octavam Synodum Oecumenicā ſub Hadriano Papa celebratam, eſſe damnatam, probatam vero recentem quam ipſe Photius adverſus illam hoc ipſo anno Conſtantinopoli habuit, pariterque Octavam nuncupavit. In quo etiam adeo faciles reperit Apoſtolicæ Sedis Legatos, ut numquam tam ſordida tamque indigna ab eadem Sede Legatio miſſa fuerit: ſi vera eſſe diximus, & non conficta à falſario Photio, quæ in eadem ipſius pſeudo-ſynodo leguntur. Cuius quod extent Romæ integra Acta Græce ſcripta, tam in Vaticana Bibliotheca, quam in Columnenſi; ex iis hæc præcipua ſummatim prodimus.

f *Ep. 199. & ſeqq. Recitat verò etiam illas Baron. hoc an. ex verſione Photij vna cum notis corruptelarum eius.*

LEGATI APOSTOLICI SEDUCTI A PHOTIO.

V.

In Prima igitur Actione celebrata menſe

PSEUDO-SYNODUS PHOTIANA.

Novembri; recitatus eſt numerus Epiſcoporum trecentorum octoginta trium: Photius iactavit ſe, quod Ioannes Papa ſæpius ipſum per Legatos inviſerit: & Ioannes quidam Heracleæ Thraciæ Epiſcopus multa effutiit contra Romanam Eccleſiam, quam omnium illorum quę acciderant malorum originem eſse dixit, ad quæ curanda, illa eſset Synodus congregata: multaque contra Nicolaum & Hadrianum Romanos Pontifices oblatrans, ipſum econtra Ioannem valde laudavit. Inducitque inſuper Actio illa Legatos Apoſtolicæ Sedis munera Photio deferentes. Secunda habita decimoſexto Novembris, lectæ ſunt literæ Ioannis Papæ ad Baſilium & Photium, ex verſione ipſius Photii, de qua ſupra: auditæque palinodiæ tam ſcriptis, quam viva voce factæ, nomine aliarum ſedium Patriarchalium, de miniſterio exhibito Octavæ Synodo Oecumenicæ ſub Hadriano Papa & Ignatio habitæ; contra quam acriter conclamatum eſt. Tertia celebrata die decimoctava eiuſdem menſis, lectæ ſunt reliquæ Ioannis epiſtolæ; & cauſa de diœceſi Bulgariæ reiecta ad Imperatorem, quod ageretur (ut aiebant) de Imperii terminis. Quarta habita menſe Decembris, in Vigilia Nativitatis Domini, auditæ aliæ legationes Patriarcharum Orientalium in laudem Photii, & de communicatione mutua cum ipſo ſemper conſervata, atque denegatione eorum quæ ipſorum nomine facta fuiſsent in Octava Synodo à falſis atque ſuppoſitis Legatis: ac demum recepta ſunt quædam capitula, tamquam à Romanis Legatis propoſita; inter quæ fuere de abrogatione Synodi habitæ contra Photium, & excommunicatione eorum qui cum ipſo communicare recuſarent.

VI. SANCITI IN EA CANONES.

Quinta celebrata anno ſequenti, die vigeſima ſexta Ianuarii, confirmata eſt Septima Synodus Oecumenica: factaque ſuggeſtio Legatorum Apoſtolicæ Sedis, ut ex ſententia Ioannis Papæ canon conſtitueretur, ne excommunicati vel depoſiti à Romano Pontifice à Photio ſuſciperentur, nec contra. Sicque confectus eſt de iis primus canon: quo quis non videat, ſumma Photii calliditate interceptas eſse Appellationes ad Apoſtolicam Sedem, & recurſum ad eam? Statutus eſt præterea ſecundus canon, Ne quis Epiſcopus tranſiens ad ſtatum monaſticum, Epiſcopatum retinendi, aut repetendi haberet amplius facultatem. Additus eſt tertius adverſus ſæculares Magiſtratus, carceri mancipantes, vel verberantes Epiſcopos. Poſtea vero ſecutæ ſunt ſubſcriptiones omnium, & imprimis Legatorum Apoſtolicæ Sedis, cum deteſtatione cunctarum Synodorum ſub Hadriano contra Photium collectarum.

VII.

Sexta Actione habita die decima Martii, non in eccleſia (ut antea) ſed in palatio præſente Imperatore conſenſu omnium exhibita eſt definitio Fidei comprobata in ſeptem Synodis Oecumenicis conteſtationibus additis, nequid ab aliquo adderetur vel minueretur omnino: recitatumque eſt Symbolũ Nicænum, ſive Conſtantinopolitanum dictum. Ita quidẽ ſuggillãtes Latinos, quod ei appoſuiſsent verba illa: FILIOQUE. Sicut & eadem de re invenitur epiſtola Ioannis Papę nomine ab aliquo nebulone conficta, qua eandem cum Græcis ſententiam de proceſſione Spiritus S. profiteri aſſeritur. Ceterum iis approbatis ab omnibus, ſubſcripſit Baſilius Imperator expreſſam addens improbationem eorum omnium, quæ contra Photium acta eſſent in Octava legitima Synodo, cui ipſe ſubſcripſerat una cum filiis; quos & huic pſeudo-ſynodo pariter ſubſcribere voluit. Septima denique, eademque ultima Actione, celebrata decimotertio Martii, juſſa eſt legi Fidei definitio in præcedenti Actione probata; additis & multiplicatis anathematiſmis, ſiquis quid ei adderet vel minueret.

VIII.

Sicque abſoluta eſt *Photiana Synodus*; cui non ex more præſederunt Legati Apoſtolicæ Sedis, ſed Photius ſemper primo loco legitur præfuiſſe, aſſiſtentibus iiſdem Legatis. Eam autem OCTAVAM Photius nominavit & GENERALEM, in abolitionem legitimæ Octavæ Oecumenicæ ſub Hadriano Pontifice celebratæ. Ex quo grande malum illud evenit, ut pro germana Octava, à Græcis maximè ſchiſmaticis accepta ſit Synodus Photiana; qui eam venerantur, & ut divinum quoddam oraculum obſervant. Quin & Gratianus male conſultus, ſecundum eiuſdem canonem, tamquam ex legitima Synodo deſcripſit in libro Decretorum g, qui plane odio Photii impoſtoris fuerat exſufflandus. Quomodo vero eadem paulo poſt fuerit cum ſuo auctore legitime condemnata, & quæ adverſus eam, tam in Oriente quam Occidente, & tam à Summis Pontificibus quam Imperatoribus, aliiſque ſint declamata, pro ratione temporis dicetur ſuis locis. De qua & illud plane admiratione dignum eſt, neminem ex Græcorum hiſtoricis res Baſilii Imp proſecutis eius meminiſſe; cum econtra ferme omnes de Octava legitima Oecumenica, in qua Photius eſt depoſitus, mentionem faciant. Certe non Curopalates, non Cedrenus, non Zonaras, non Glycas, non Conſtantinus Manaſſes de ea vel verbum unum: cum tamen ſi talis fuiſset, tamque numeroſa & quæ Oecumenicam damnaſset, haud videri poſset ſilentio prætermiſſa. Vnde de ea ſuſpicio augetur, ut tota fuerit Photii ſtylo conficta; ſicut ab eo in aliis factum eſſe, ſuperius eſt demonſtratum.

HABITA A MULTIS PRO OCTAVA OECUM.

g 7. q. 1. c. 45. hoc acq.

EA ANTIQUIS HISTORICIS INCOGNITA.

IX.

LEO FILIUS BASILII IMP. PERICLITATUR A SANTABARENO.

Interea vero Baſilius Imp. dum de Conſtantini filii obitu inconſolabili dolore afficeretur, ut ei blandiretur Theodorus Santabarenus, de quo ſuperius, homo perditiſſimus, quem tamen ut virum ſanctum ac miraculorum effectorem Imperator colebat; præſtigiis ſuis & necromantia effecit, ut idem Conſtantinus defunctus equo inſidens Baſilio patri occurrere videretur; quem cum amplexus & deoſculatus eſset Imperator, cum non amplius vidit. Cum autem Leo, alius Baſilii filius, à patre Imperator nominatus, eumdem Santabarenum ob eius malitiam & deceptiones odio haberet; idem Santabarenus eidem Leoni adhuc adoleſcenti, ſimulata benevolentia fraudulenter perſuaſit, ut cum ad venationem cum patre exiret, pugionem occultum ferret, quo vel feras, vel forte patri inſidiantes confoderet. Obtemperavit adoleſcens dolo non animadverſo; Santabarenus autem Baſilio denunciavit, Leonem filium ei inſidias ſtruere, & ad eum interimendum pugionem in venatu ferre. Quem cum Baſilius inveniſſet, at-

dens iracundia, nullamque filii admittens defenſionem, ei oculos eruiſſet inſtigante Santabareno, niſi aſſiduis Senatus precibus ſententiam mutuaſſet. Hæc Zonaras, & ante eum Curopalates, & alii. Quomodo vero vix poſt longum tempus, Leo è carcere cui fuit mancipatus, liberatus fuerit, ſuo loco dicturi ſumus.

IESV CHRISTI
AN. 880.
IOAN. VIII.
AN. 8.
BASIL. MACED.
AN. 14.

I. ANNO Chriſti octingenteſimo octogeſimo, Indictione decimatertia, abſoluta (ut dictum eſt) pſeudo-ſynodo Photiana, Legati Apoſtolicæ Sedis in Vrbem reverſi ſunt; literas ad Ioannem Pontificem ab Imperatore & à Photio deferentes, quibus de reſtitutione eiuſdem Photii (cuius cauſa tantummodo miſſi erant) ipſe Pontifex certior redderetur; tacerentur vero reliqua quæ de Synodo Oecumenica abroganda fuiſſent conſtituta. His autem reſpondens Pontifex *a* menſe Auguſti, poſt congratulationem de pace illi Eccleſiæ reddita, ad finem caute admodum ſic ſe probare dixit, quæ in Synodo acta eſſent de miſericordi teſtitutione Photii Legatis in mandatis data, ut tamen ſiquid ipſi præter voluntatem Apoſtolicæ Sedis plus his operati eſſent, nullius eſſet penitus auctoritatis. Cæterum reſciſſe poſtea ipſum quæcumque in eadem pſeudo-ſynodo geſta eſſent, ideoque Marinum, qui ei in ſede ſucceſſit, Conſtantinopolim miſiſſe, ut vir animo conſtantiſſimus, quæ perperam tres Legati geſſiſſent irrita redderet; idque Marinum egregie præſtitiſſe, atque ideo multa Conſtantinopoli paſſum eſſe; conſtat ex literis Stephani Papæ eiuſdem Marini ſucceſſoris ad Baſilium Imp. datis, de quibus ſuo loco. Sed & poſt hæc ab ipſo Ioanne publice damnatum eſſe Photium, Formoſi & Ioannis Noni Romanorum Pontificum epiſtolæ *b* ad Stylianum Neocæſareæ Epiſcopum ſcriptæ docent.

a Ioan. ep. 250. & 251

IOAN. PP DAMNAT SYN. PHOTIANAM, IPSUMQ; PHOT.

b In eod. Column. notat num. 41. ubi cuncta quæ ad cauſam Photii pertinent collecta habentur.

II. Hoc item anno ingenti victoria potitus eſt Baſilius adverſus Saracenos Orientis oras infeſtantes, expugnata eorum claſſe; de qua eſt celebris mentio apud Curopalatem, & alios Græcos hiſtoricos, ſed abſque nota temporis: porro hoc anno contigiſſe, compertum habetur ex Ioannis Papæ epiſtola *c* ad Carolum Regem data tertio Calendas Novembris.

c Ioan. ep. 255.

III. Eodem anno *S. Methodius* Moravorum Apoſtolus, idemque conſtitutus olim ab Hadriano Papa eiuſdem gentis Archiepiſcopus, Romam venit; eò quidem vocatus *d*, quod apud Ioannem calumniam paſſus eſſet, quaſi aliter doceret quam coram Apoſtolica Sede profeſſus fuiſſet. Romę vero palam exponens quam profiteretur & prædicaret fidem, ab eodem Pontifice verus probatus Apoſtolus, ad opus miniſterii redire iuſſus eſt: cui reverteuti menſe Iunio Ioannes literas *e* dedit ad eius provinciæ Principem, nomine Sfentopulchrum; quibus novæ coaleſcentis illius Eccleſiæ cunabula recenſens, lacteque adhuc eamdem nutriens parvulorum, permiſit eoſdem Moravos lingua Sclavonica in Eccleſiis uti, adeo ut etiam Miſſas ſi vellent eadem lingua cantarent; hortans tamen ut potius Latina uterentur.

S. METHODIUS MORAVOR. APOST.

d Id. ep. 194. 195.

e Ep. 247.

MORAVIS CONCESSUM LINGUA SCLAVON IN ECCLES. UTI.

IESV CHRISTI
AN. 881.
IOANNIS VIII.
AN. 9.
CAROLI III. 1.
BASIL. MACED. 15.

I. ANNO Chriſti octingenteſimo octogeſimo primo, Indictione decimaquarta, menſe Aprilis, Athanaſius Neapolitanus Epiſcopus, de quo ſuperius, olim vir laudariſſimus, ſed poſtea in tranſverſum actus, (qui etiam poſt Sergiū fratrem expulſum, ſæculari dominio eidem civitati præerat) ob fœdus cum Saracenis initum, à quo nec literis *a* ſcriptis, nec datis pecuniis, nec denique præſentia Ioannis Pontificis ea de cauſa Neapolim ſe conferentis, dimoveri potuiſſet, ab eodem Pontifice ex *Synodi* ad hoc *Romæ* convocatæ ſententia, damnatus eſt *b*, & anathemati ſubditus. Cui quidem poſtea petenti ſcelerum abſolutionem, ita daturum ſe promiſit Ioannes *c*, ſi prius Saracenis ab ipſo necatis vel captis, ſic pœnitentiæ ſuæ certa ſigna edidiſſet.

ATHAN. EPISC. NEAPOL. EXCOMMUN OB FŒDUS CUM SARAC.

a Io. epiſt. 251. 265. 270. 294.

b Ep. 270.

c Ep. 294.

II. Hoc pariter anno (ut tradit Regino) Rex Francorum CAROLUS cognomento *Craſſus* Italiam vt occupans, Romæ à Ioanne Papa coronatus eſt Imperator. quod in die Natalis Domini factum eſſe, teſtatur Aimoinus *d*. Quamobrem primus annus eius Imperii, præſens cœptus eſt numerari in commētariis illorum temporum ut evidenter conſtat ex diplomate *e* ipſius, quo annus Redemptoris octingenteſimus octogeſimus quartus, anno quarto ipſius Imperii conſignatur. Nempe maiorum exemplo, quo non ab obitu prædeceſſoris Imperatoris, anni ſucceſſoris numerarentur, ſed à creatione ac coronatione per Romanum Pontificem facta. Ad Carolum porro, ubi in Imperium aſcendit, Hincmarus Rhemenſis Archiepiſcopus paræneticam ſcripſit epiſtolam *f*; qua ei Gallicanam commendavit Eccleſiam, ut eam pene collapſam reſtitueret, Regni diſſidia tolleret, Ludovici Balbi nuperi Imperatoris & Francorum Regis filiis idoneos è Regni primoribus conſiliarios tribueret, qui eos docerent privilegia Eccleſiaſtica tueri, ſacerdotes venerari, divinum auxilium implorare, orphanorum & pupillorum patrocinium ſuſcipere, iuſtitiam in omnibus colere, &c.

CAROL. CRAS. CORONATUR IMP.

d Aim. l. 5 cap. 60.

e Habet Baron. Tom. X. hoc an.

f Ext. inter illas, quæ editæ ſunt ex eod. Spir.

IE V

IESV CHRISTI
AN. 881.
IOANNIS VIII.
AN. 10.
CAROLI III. 2.
BASIL. MACED. 16.

I.

ANNO Chriſti octingenteſimo octogeſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, Ioannes Papa, cum tam Italiæ Principum, quàm etiam Saracenorum graſſationibus admodum ptemeretur, pluribus literis *a* interpellavit Carolum Imp. ut valida manu ſuccurreret; miſitque ad eum per Legatos pro munere benedictam ex more Palmam. Sed & ſcribens eodem argumento ad *b* Richardem Imperatricem, valde deplorat miſerandum ſtatum Romanæ Eccleſiæ; modeſtas etiam querelas ingeminans de tarditate Imperatoris in ſuſcipienda ipſius defenſione. In quo non poſſumus non admirari vehementer conſilium Dei. Quod enim ob auxilium hominum conſequendum, nounihil viſus eſt deflexiſſe Ioannes à præſcripta à deceſſoribus inviolabili obſervantia Eccleſiaſticæ cenſuræ in gratiam Principum, ſperans ab eis auxilium; (ut ſuperius eſt demonſtratum) plane contrarium accidit, cum non ſolum ab Orientis, ſed nec ab Occidentis Imperatore aliquid præſidij obtinere potuerit, immo multiplicati fuerint hoſtes.

a Ioan. ep. 269 277. 279 293
b ep. 293
PRUDENTIA CARNIS DAMNOSA ECCLESIAE.

II.
HISPANI AD IOAN. PP.

In his igitur conſtitutus anguſtiis, occaſione legationis ab Hiſpania ad ſe miſſæ à Rege Aldefonſo Magno, & ab Epiſcopis ſub eius regno conſtitutis, redditis ad Regem literis, ab eodem mitti petiit aliquantos (ut ait) utiles & optimos Mauriſcos cum armis, quos Hiſpani cavallos Alpharaces vocarent. Ea vero legatione petitum ab ipſo fuit, ut conſecrãdi Eccleſiam Compoſtellanam, ab eodem Rege auguſtiſſime conſtructam, licentia daretur: itemque ut Ovetenſis Eccleſia dignitate Archiepiſcopatus donaretur: denique ut congregandi provinciale Concilium facultas concederetur. Quæ omnia Ioannes illis permiſit, miſſo etiam ad ipſos Arnaldo Legato ſuo: ſed occaſione ingruentium in Hiſpania bellorum tam civilium quam externorum, hæc dilata *c* aliquamdiu ſunt.

c Infr. an. 900 num. I & 901 V.

III.
d Ep. 307. ad Supp. Com.
IOAN. OBITUS.

De Ioanne verò Papa illud tantum poſt hæc ex eius epiſtolis *d* proditur ipſum rurſus in Gallias iret arripere ſtatuiſſe, ut diſſidentes inter ſe Francorum Principes conciliaret, atque ita eos promptos haberet ad ferendum auxilium Eccleſiæ Romanæ periclitanti. Verum ne id faceret, mors interceſſit. Siquidem in fine huius anni, inter tot tantaſque ærumnas mœrore conſumptus, mortuus eſt decimo octavo Calendas Ianuarij, cum ſediſſet annos decem & diem unum: ſepultuſque eſt ante baſilicam S. Petri. Cuius res geſtæ deſiderantur apud Anaſtaſium; fortaſſe prætermiſſæ ob odioſam reſtitutionem Photij. Ceterum reperitur in Vaticanæ Bibliothecæ monumentis, eiuſdem de Iure ac Titulis Cardinalium Conſtitutio; qua inter alia ait, Romanum Pontificem Moyſi, ipſos vero S. R. E. Cardinales Septuaginta Seniorum vices gerere, qui ſub eo cauſarum iudicia diiudicarent. Itaque propter ſollicitudinem Eccleſiarum, & Clericorum diſciplinam, ſive laicorum querimonias definiendas, bis in hebdomada ad ſacroſanctũ Palatium iuxta decreta Leonis Quarti eos convenire iubet, &c. At de illo hactenus.

CONSTIT. DE CARDINALIB.

Quam rec. Baron. ex cod. Vatic.

IV.
MARINUS CREATUR PAPA.

Cum autem poſt ipſius obitum ſedes vacaſſet tredecim diebus, quinto Calendas eiuſdem menſis Ianuarij, in eius locum Romanus Clerus *Marinum* Galleſio oppido oriundum elegit, qui maxima laude ter legatione functus fuerat Apoſtolicæ Sedis Conſtantinopolim, ut cõſtat ex iis quæ ſuperius ſuis locis de eo dicta ſunt. Quod vero ipſo ſuo ingreſſu Pontificatus Photium, cunctaſque res ab eo geſtas ad munus Epiſcopale pertinentes damnaſſet; Baſilius Imp furore incenſus Romam ſcribens, obiecit Marinum non eſſe Pontificem, eoquod alterius Eccleſiæ iam fuiſſet Epiſcopus ordinatus; multaque alia ignominioſa adverſus eum effutiens, ipſum ſolio deponere ſategit: ſed confutavit ea poſtea locupletiſſime Stephanus Papa Sextus, epiſtola ad Imperatorem reſcripta.

BASILII IMP. CONATUS ADVERSUS EUM.

V.
e Flod. Hiſt. Rhem. lib. 3 c. 17.
HINCMARI RHEM. OBITUS.

Eodem quoque anno Flodoardus *e* teſtatur, Hincmarum Rhemenſis Eccleſiæ Archiepiſcopum, poſtquam ſediſſet annos triginta ſeptem & amplius, obiiſſe in villa Sparnaci trans Matronam fluvium, quo ad ſilveſtria loca aufugerat metu Northmannorum, totam circum regionem rapina, gladio, igne, miſere devaſtantium, cum civitas Rhemenſis tunc nondum muris circumdata eſſet: relatum autem corpus Rhemos, ſepultum fuiſſe in monaſterio S. Remigij: ei vero ſucceſſiſſe *Fulconem* virum nobilem, & Palatinis officiis aſſuetum, ſacerdotalique vigore & libertate præſtantem, de quo ſæpe inferius dicendum: cuius pariter Vitam idem Flodoardus ſcripſit. Ceterum agit quoque de obitu Hincmari Aimoinus *f*; additque de civitate Rhemenſi, cum eam nec murus nec humana manus defenderet, Dei potentia, Sanctorumque meritis, defenſam fuiſſe ab incurſu Gentilium Northmannorum: cum multas alias urbes, plurimaque monaſteria ea incurſione exciſa eſſe, ex aliis etiam conſtet. Quo tempore Carolus Imp. ab Italia in Gallias properans, opem laturus periclitanti iam populo univerſo, Northmannos menſe Iulij obſidens, ab eorum expugnatione revocatus eſt ingenti inuſitatæ magnitudinis grandinis tempeſtate, & hanc ſecuta dira ſuorum ex ægritudine ſtrage quibus etiam malis afflictis Northmannis, pax inter ipſos contracta eſt, data in matrimonium regia puella (Giſla ea dicta, Lotharii Regis filia) Godefrido Northmannorum Duci, Chriſtiano ſancto, & ab ipſo Carolo è baptiſmo ſuſcepto: cui & Friſia conceſſa eſt, & multa pecunia data. Hæc Aimoinus *g*, atque Regino *h*: quæ præſenti anno cœpta, ſequenti ſunt conſummata.

f Aim. l. 5. cap. 61.

PAX INTER FRAN. ET NORTHMAN.

g Aim. ibid.
h Reg. an. 882.

VI.
NONGENTOR. MONACHOR. MARTYRIUM.

Hoc eodem anno incenſum à Saracenis fuiſſe inſigne monaſterium S. Vincentii ad Fontes Vulturni, atque nongentos monachos ab eiſdem decollatos; pluribus narrat Ioannes monachus eiuſdem monaſterii, qui vixit temporibus Paſchalis Papæ Secundi.

IESV CHRISTI
AN. 883.
MARINI
AN. 1.
CAROLI III. 3.
BASIL. MACED 17.

I. FORMOSUS EPISCOP. PORTUEN. RESTITUITUR.

ANNO Chriſti octingenteſimo octogeſimo tertio. Indictioue prima, Marinus Papa perperam facta Ioannis deceſſoris ſui reſcindens, inter alia Formoſum Epiſcopum Portuenſem, Apoſtolatu Bulgarorum, & magnis legationibus inſignem, virum laudatiſſimum, de quo ſæpè ſuperiùs actum eſt, reſtituit Epiſcopatui; quem damnans (neſcitur cauſa) Ioannes, iurare coëgerat ſe in perpetuum laica communione contentum permanſurum.

II.

Hoc item anno idem Marinus Scholam Anglorum Romæ exiſtentem, Ælfredo Rege deprecante, à tributo liberam fecit: qui etiam eidem Regi dona mittens plurima, dedit ei inter cetera portionem non modicam Crucis ſalutiferæ. Hæc Matthæus Vveſtmonaſterienſis. Tradit verò Vvillelmus *a* Malmeſburienſis, eumdem Regem duplicem legationem ornaſſe ad eleemoſynas deferendas, unam ad Limina Apoſtolorum Romam, ad Indos alteram ad corpus S. Thomæ Apoſtoli. Hæc autem omnia à pio Rege ex nuncupato voto impleta fuiſſe, teſtatur Henricus Huntindonienſis. Sed & plurima alia iidem auctores referunt, quæ ipſe in religione Chriſtiana colenda & propaganda operatus eſt.

a *Malmesb. de geſt. Reg. Angl. lib. 2 cap. 4.*

PEREGRINATIO IN INDIAM AD CORPUS S. TH. APOST.

III. AQUIL. PATRIAR. CONSPIRATIO CUM PHOTIO ADVERSUS ECCLES. LATIN.

Quo eodem tempore legatio miſſa reperitur ab Aquileienſi pſeudo-patriarcha ad Photium pſeudo-patriarcham Conſtantinopolitanum, à ſchiſmatico ad ſchiſmaticum. Iſte enim Aquileienſis (nomen à nobis ignoratur) non ſolùm ab Eccleſia Romana averſus, ſed Latinis omnibus contrarius, ſchiſmaticiſque Græcis inhærens, audaciſſimè impugnabat ſtabilitam per ſæcula multa ſententiam de proceſſione Spiritus Sancti: quam non ita pridem ſub Carolò Magno, eiuſdem ipſius Aquileienſis Eccleſiæ doctrina & ſanctitate præſtans Antiſtes Paulinus, in Concilio Foroiulienſi (ut ſuo loco vidimus) egregiè confirmaverat, habita prolixiori de ea re diſputatione. Quod vero iſte ſchiſmaticus ſolus hæc modo conatus inter Latinos inveniretur, per legationē & literas apud Photium egit, ut ab eo epiſtola redderetur contra Latinos, quæ adhuc extat *b* ſatis prolixa ad eumdem Aquileienſem inſcripta: qua homo verſutus probare contendens blaſphemiam eſſe aſſerere Spiritum S. tam à Filio quam à Patre procedere; quotquot invenire potuit ſuis aſſeruiſſe ſcriptis Spiritum S. à Patre procedere, (quod nemo Catholicus profiteri non potuit) ſive id fuerit frequenter repetitum in Symbolis Fidei, ſive alio quovis modo vel à Romanis Pontificibus, vel ab aliis Patriarchis Orientis aſſertum; mox eos omnes contra Spiritus S. à Filio proceſſionem ſentire inclamavit. Probare verò numquam potuit, vel à Conciliis, vel qualibet alia ſcriptione, quavis occaſione à Patribus vel ſemel dictum, Spiritum S à Filio non procedere. Cùm econtrà permulti ante hæc tempora eiuſdem S. Spiritus à Filio æque ac Patre proceſſionis aſſertores ſeſe expreſſis verbis exhibuerint: ipſeque imprimis, quem Photius præcipuum pro ſe adduxit, Leo Magnus Romanus Pontifex in epiſtola ad Turibium Epiſcopum Aſturicenſem; itemque univerſæ Hiſpaniarum & Galliarum Eccleſiæ *c*, ut de aliis modò taceam non ſolùm Latinis, ſed & Græcis quamplurimis, qui eamdem doctrinam profeſſi ſunt: adeò ut etiam in Nicæna *d* ſecunda Oecumenica Synodo, communi conſenſu recepta fuerit: licèt Eccleſia Romana antiquitatis tenaciſſima, diutiùs recuſaverit additamentum illud, FILIOQUE, Symbolo Nicæno, ſive dixeris Conſtantinopolitano, quod in Eccleſia cani ſolebat, apponere; cùm alioqui eamdem doctrinam apertè profiteretur ac prædicaret.

b *Rec. Baron. Ann. Tom. X. hoc an. ex Bibl. Vallicel.*

PHOTII EPIST. DE PROCESS. SPIR. S.

c *De his vid. ſup. ann. 447. III. 809. IV. & alibi.*

d *Conc. Nic. II. Act. 7.*

IV. QUA OCCAS. ROM. PONTIFF. ADMISERINT IN SYMBOLUM, VOCEM FILIOQ.

Verùm ubi ſchiſmaticorum procacitas eò devenit, ut Catholicum dogma non impugnarent tantùm, ſed & exploderent velut hæreticum: (quòd ab eodem Photio in ſua quoque Synodo magna præſumptione factum vidiſti:) tunc Romani Pontifices, non tam inferendas in Symbolum illas quatuor ſyllabas, FILIOQUE, quàm diù antè ab Eccleſiis præcipuè Hiſpanicis & Gallicanis illatas recipere, ſapientiſſimè decreverunt; quò ſignificaretur, non communicare Catholicæ Eccleſiæ, qui à Symbolo ab Eccleſia Romana recepto diſſentire invenirentur. Quiſnam autem Romanorum Pontificum primus id in Eccleſiam Romanam induxerit, viri docti diſquirentes, ad tempora Nicolai vel circa retulerunt. Verum ſi id fuiſſet, haud dubium Photius duabus epiſtolis, quibus in Romanam Eccleſiam acerrimè invectus eſt, altius in ipſam declamaſſet, cum tamen ne meminerit quidem. Auctor anonymus, qui inter alia Græcorum monumēta poſitus habetur in Vallicellana bibliotheca, id primum factum à Chriſtophoro Papa tradit. Sed Græcorum iſta eſt calumnia, id reiicere conantium in Pontificem, quem noſſent infami ingreſſu turpiſſimum, Apoſtolicam Sedem perbrevi tempore tumultuoſe tenuiſſe. Ceterum rem tantam ſumma tranquillitate, convocato Romæ Occidentalium Epiſcoporum Concilio, & à Pontifice legitime electo, imminente ob eam rem in Gallia & Hiſpania ſchiſmate, eſſe peractam; abſque controverſia affirmatur, tum in Concilio *e* Florentino, tum in decreto cōfirmationis eiuſdem Synodi ab Eugenio Papa promulgato. Quinimmo Hugo *f* Ætherianus pluribus id ipſum narrans, recitat etiam partem eiuſmodi Pontificij decreti. Sed quiſnam fuerit iſte Pontifex, ſilentio reliquit obſcurum; qui illis temporibus notus omnibus, etiàm abſque aliqua nominis expreſſione ſatis intelligebatur. Photij vero, aliorumque Græcorum, in redargutionem Catholici dogmatis argumentationes, egregie confutarunt, tam idem Ætherianus *g*, quam Gennadius, & alij plures qui in eo ſcribendi argumento verſati ſunt.

e *Conc. Flor. Seſſ. 7.*

f *Hug. Æther. de hereſ. lib. 3. c. 19. Ext. in Bibl. Patr.*

g *Ibid. lib. 2. c. 15. & ſeqq.*

V. IOAN. SCOTI OBITUS.

Moritur hoc anno (ut ponit Matthæus Vveſtmonaſterienſis) magni vir nominis huius temporis *Ioannes Scotus*: quem Vvillelmus monachus Malmeſburienſis *h* ſcribit, à pueris quos in eo monaſterio docebat, graphiis perforatum, etiam martyrem æſtimatum eſſe, eoque titulo epitaphium ei in ſepulchro appoſitum. At vero cauſam cur ea paſſus ſit, ut martyr poſſit haberi

h *Malmesb. lib. 2. c. 4.*

nullus

nullus prodit. Eius autem ſcripta erroris fuiſſe redarguta, ſuperius vidimus; ac fuiſſe poſt hæc in Plenario Concilio combuſta, inferius *i* videbimus.

i An.1059. III.

IESV CHRISTI
An. 884.
HADRIANI III.
An. 1.
CAROLI III. 4.
BASIL. MACED. 18.

I. Marini PP. obitus.

ANno Chriſti octingenteſimo octogeſimo quarto, Indictione ſecunda, decimoquinto Calendas Februarij, mortuus eſt *Marinus* Papa, ubi ſediſset annum unum ac dies viginti, laudabiliter Apoſtolico munere perfunctus. Poſt duos vero dies, nempe decimotertio Calendas eiuſdem menſis, creatus eſt Hadrianus Romanus, eius nominis Tertius. Qui inhærens ſancti deceſsoris ſui veſtigiis, execratus eſt & ipſe Photium, tamquam laicum agentem Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Patriarcham; quamvis à Baſilio Imp. magnopere rogaretur communionem eidem impertire. Cernens autem Imperator fruſtra ſe agere, magna indignatione commotus, hoſtiles plane ad eumdem Hadrianum literas ſcripſit, contumeliis plenas: quas tamen Romam ſero perlatas, poſt obitum Hadriani accepit Stephanus ipſius ſucceſſor, ut dicetur poſtea.

Hadriani III. creatio.

II. Cassin. monast. a Sarac. incensum.

Hoc item anno Saracenos in Italia Campaniæ partes ſibi finitimas devaſtantes, cædeque & igne miſcentes omnia, perveniſſe ad nobile monaſterium Caſſinenſe, illudque totum combuſſiſſe, (excepta ſola eccleſia Salvatoris, quæ divinitùs incendium evaſit) & Berthariuim Abbatem iuxta altare S. Martini trucidaſſe, narrat Leo *a* Oſtienſis: quando (ut ait) monachi, quicquid ſupellectilis, vel theſauri, ſeu monumentorum eius Eccleſiæ ſurripere potuerunt, ſumentes, Theanum habitaturi profecti ſunt.

a Leo Oſt. Hiſt. Caſſin. lib.1. cap. 45.

IESV CHRISTI
An. 885.
STEPHANI VI.
An. 1.
CAROLI III. 5.
BASIL. MACED. 19.

I. Hadria. PP. obit.

ANno Chriſti octingenteſimo octogeſimo quinto, Indictione tertia, die ſeptima Iduum Maij, *Hadrianus* Papa ubi ſediſſet annum unum, menſes tres, dies undeviginti, mortuus eſt ſuper fluvium Scultinum in villa dicta Vvilczachara: ac poſt aliquot dies, Romæ admodum invitus ſuffectus eſt in locum eius Stephanus, nobilis Romani civis Hadriani filius, ex preſbytero SS. Quatuor Coronatorum, eius nominis Sextus ordine, ſed dictus *Quintus*; cuius mira pietas, aliæque inſignes virtutes enumerantur apud Anaſtaſium. Adduntur vero & miracula: cum ſciliçet Romani, qui multam antea paſſi fuerant famem, aliaque incommoda, ex locuſtarum devaſtatione, & pluviæ defectu; ipſo die electionis Stephani maxima inundatione pluviam optatam acceperunt, ac poſtea aſperſione aquæ ab eodem Pontifice benedictæ, locuſtas ab agris ſuis penitus expulerunt. Scribit inſuper idem auctor, ipſum conſentiente patre, qui adhuc vivebat, bona parentum ſuorum egentibus diſperſiſse, quod Patriarchium Lateranenſe non ſolum ſacrariis & veſtiariis, aliiſque ſacris opibus, ſed & cunctis cibariis ſpoliatum prorſus reperiſset. Iam enim inoleviſse peſſimam illam conſuetudinem, ut mortuo Pontifice, invaderent homines ac deprædarentur Palatium, conſtat ex iis quæ habentur in Synodo ſub Ioanne Nono, de qua inferius.

Steph. VI. subrogatio.

Locustae aqua benedicta extinctae.

II. Steph. PP. scribit ad Basil. Imp. pro defensione suor. praedecessorum.

Idem quoque Stephanus Papa, cum accepiſſet literas, quas (ut diximus) Baſilius Imp. blaſphemiis atque conviciis plenas ſcripſerat ad Hadrianum Pontificem, tam adverſus eum, quam contra Marinum eius deceſsorem: perſtans ipſe cum iiſdem ſuis anteceſsoribus in Photij execratione atque deteſtatione, egregiam reſcripſit ad Imperatorem epiſtolam *a*; qua obiecta diluẽs, inſuper eum redarguit quod pro eodem Photio excommunicato tantopere laborans, Romanam Eccleſiam adeo afficeret contumeliis, cui cum omni veneratione ſubditus eſse deberet: & quod Pontificum ſe iudicem conſtitueret, quorum factis doctrinis dirigendus eſset. Deinde gratulatur ei, quod ex filiis ſuis unum ſacerdotio dedicaſset; (nempe Stephanum, de quo inferius:) iſta ingerens quo Imperatorem induceret, eiecto Photio, ipſum inſtituere Patriarcham (quod poſtea Leo præſtitit, ipſius Baſilij filius & Imperij ſucceſsor.) Et ad poſtremum rogat Imperatorem ut opituletur Romanæ Vrbi adverſus Saracenorum incurſiones.

a Rec. Bar. Ann. Tom. X. hoc ann. ex cod. Column.

III. Fulco Rhem scribit ad Steph. PP.

Eodem quoque exordio Pontificatus Stephani, Fulco inſignis Archiepiſcopus Rhemenſis literas ad illum pro confirmandis privilegiis Eccleſiæ ſuæ ſcripſit: ſicuti & ſe antea ad Marinum & Hadrianum ſcripſiſſe, ique ab iis impetraſſe, teſtatur iiſdem literis, deſcribitque Flodoardus in ipſius Rebus geſtis. Sed in literis ad Stephanum idem Fulco meminit etiam de Vvidone Duce affine ſuo, quem idem Pontifex in filium adoptaverat; quique poſtea creatus eſt Imperator. Scripſit & deinceps ſæpius ad eumdem de controverſiis quorumdam Epiſcoporum Galliæ, aliiſque rebus: ad quas ſingulas Pontifex reſpondit, ut pluribus narrat Flodoardus *b*.

b Flod. 4. Hiſt. Rhem. 1.

IV. Ludov. Rex, Ignavus cur dictus.

Hoc item anno mortuus eſt Carolomannus Rex; cui ſucceſſit eius filius Ludovicus, *Ignavus* cognomento dictus, ſive quod Regno potitus nihil ſtrenuè geſſit, ſive quod ſanctimonialem quamdam Kale monaſterio abſtractam coniugio ſibi copulans, peccatum quo nullum maius eſſe noſcitur, perpetravit. Ita Aimoinus. *c* Reliquus vero erat ex Ludovici Balbi filiis Carolus cognomento Simplex, adhuc puerulus: cuius patrocinium ſuſcipiens prædictus Fulco Rhemenſis, literis *d* hortatus eſt Carolum Craſſum Imp. ut eius regni defenſionem ſuſciperet adverſus Northmannos multipliciter illud opprimentes.

c Aim. lib 5.c.45.

d Flod. in Vit. Fulcon.

IESV CHRISTI
AN. 886.
STEPHANI VI.
AN. 2.
CAROLI III. 6.
LEONIS VI. 1.

I. LEO FIL. BASILII IMP. LIBERATUR E CARCERE.

ANno Domini octingenteſimo octogeſimo ſexto, Indictione quarta, Leo Baſilii Imp. filius è carcere, cui ante ſeptennium ob calumniam Theodori Santabareni mancipatum fuiſſe vidimus à patre, tandem liberatus eſt hac occaſione. Erat in Regia pſittacus, avis quæ humanam vocem imitari facile diſcit; quæ ſive edocta, ſive caſu, ſæpe pronunciabat, αἶ, αἶ, κύριε Λέων; hoc eſt, *Heu! heu! Domine Leo.* Cum autem aliquando accerſiti Principes Senatus cum Imperatore convivarentur, eademque avis illa verba ſæpius proferret; mœſti ipſi à cibis abſtinuerunt; cauſamque percontanti Imperatori reſponderunt, *Quem cibum, ô Domine, comedemus, quibus ab iſta rationis experte ave tale quid dicitur convicium? Nam ea ſuum dominum requirit; nos autem genio indulgentes, dominum qui nihil peccavit obliti ſumus.* Mollitus itaque his verbis Imperator, tunc quidem ipſis ſedere iuſſis, ſeque rem diligentius exploraturum ſpondens, paulo poſt Leonem è carcere eductum Imperij honori reſtituit. Ipſeque non multo poſt diarrhœæ morbo tabeſcens, eundem Leonem heredem ſuum & ſucceſſorem inſtituit, è vita decedens, poſtquam regnaſſet cum Michaële annum unum, ſolus undeviginti. Hæc omnia Curopalates, & alij poſt eum. Quo autem menſe Baſilius obierit, antiquorum nemo (quod ſciam) prodit.

BASIL. MORITUR.

II. PLURIMA LAUDE DIGNA AB EO GESTA.

Commendatur ipſius pietas in ædificandis & reſtituendis eccleſiis, iiſdemque exornandis, ac reditibus locupletandis: reſtaturque Curopalates, eundem multos Iudæos donis ac largitionibus ad fidem attraxiſſe; Bulgaros, miſſis ad eos religioſis monachis, & præſtantibus ſacerdotibus, in fide non ita pridem ſuſcepta confirmaſſe; *Ruſsis*, inito cum illis fœdere, auctorem fuiſſe baptiſmi ſuſcipiendi, miſſo ad eos quodam Archiepiſcopo, qui miraculo libri Evangeliorum in ardentem fornacem coniecti, & poſt aliquot horas illæſi reperti, ad fidei profeſſionem eoſdem pertraxit. Pro quibus beneficis operibus, multiplicia quoque Baſilius à Deo retulit præmia: ſiquidem tam terra quam mari ſæpe devicit hoſtes; & Scytharum barbaras nationes, *Chrovatas* dictos, & *Servios* in ſpontaneam deditionem accepit: quibus ad eum accedentibus, datæ ſunt ad habitandum provinciæ illæ, quæ ab ipſis nomen accepere, ut Croatia, & Servia dicerentur. Inter alias vero victorias Dei beneficio acceptas, illa magis proficua & memorabilis, qua, magna potentia elatos hæreticos Manichæos, ſub Theophrices eorum civitatis Principe Chryſochire militantes, ſic proſtravit, ut innumera tunc multitudo collecta tamquam fumus evanuerit. Sed & valde inſignis fuit illa, quam per Andream piiſſimum Ducem obtinuit adverſus Saracenos Tarſi regnantes: quorum Princeps cum literas miſiſſet ſuperbiæ & conviciorum plenas adverſus

INSIGNIS FIDES ANDREÆ DUCIS.

CHRISTVM & ſanctiſſimam ipſius Matrem: Andreas illas appendens Imagini Dei-Genitricis, *Vide* inquit *ô Mater Dei, tu quę ipſius Filius & Deus, qualia exprobravit & ſuperbe dixit contra tuum ſuperſtitem populum barbarus iſte arrogans:* moxque progreſſus adverſus hoſtes, ingenti eos prælio devicit. Quæ omnia, aliaque eiuſmodi, pluribus Curopalates, & alii poſt eum Græcorum hiſtorici.

III. EGREGIA BASIL. IMP. SCRIPTA.

Præter hæc vero idem Baſilius ſcribendum curavit librum *de Iure*; ex quo iam deperdito pauca fragmenta remanſerunt in libro Iuris Græcorum, de Officio & definitione Patriarchæ. Vbi inter alia, hæc præclare: *Cum Reſpubl. ex partibus & membris ad ſimilitudinem corporis humani conſtet, ampliſsima huius maximeque neceſſariæ partes ſunt Imperator & Patriarcha. Ideoque ſubditorum pax & felicitas tam animi ratione quam corporis, eſt Imperij atque Pontificatus in omni unanimitate conſenſus.* Ipſum etiam Græcorum *Menologium* ſcribendum pariter curavit, & augendum atque etiam Imaginibus exornavit, quibus ſingulorum exprimerentur certamina: cuius ipſum autographum vidimus & legimus, conceſſum nobis à Paulo Sfondrato S. Cæciliæ Cardinale, nepote Gregorii Papæ Decimiquarti. Idemque inſuper Imp. una cum hereditate, filio ſuo Leoni egregia plane & aurea monita ſcriptis reliquit, ſexaginta ſex capitibus comprehenſa, quorum principes literæ hanc efficiunt ſententiam; *Baſilius in Chriſto Romanorum Imperator Leoni charo filio & Imperij collegæ:* quibus imprimis fidei Catholicæ obſervantiam, & Eccleſiæ ac ſacerdotum venerationem, diligenter commendavit, tamquam fundamentum & baſim quandam, ſuper quam uniuerſa moles Imperij collocata, firma conſiſtat. Denique fuiſſet plane Baſilius inter ſummos Chriſtianos Principes numerandus, cum ob pietatem, tum etiam ob res bellicas præclare geſtas; niſi ſeductus à Photio, prævaricator factus eſſet Octavæ Oecumenicæ Synodi, cui ſubſcripſerat; & tam ipſius, quam Santabareni præſtigiis dementatus, in Romanam Eccleſiam pro eodem Photio inſurrexiſſet. Ita enim ſi quos habuit infelix Græcia præſtantes Imperatores barbaris metuendos, ut Iuſtinianum, Heraclium, atque Baſilium; eoſdem mox vel hæreſis vel ſchiſma inglorios reddiderunt atque funeſtos, opera nefandorum hominum ſanctitudinem vitæ extrinſecus præ ſe ferentium.

QUAE IN EO DAMNANDA.

IV. LEO VI. IMPERAT. PHOTIUS DEPONITUR, SANTABAR. EXCÆCATUR.

Defuncto itaque Baſilio, eadem die LEO eius filius, cognomento *Sapiens*, ſive *Philoſophus*, Imperium moderandum ſuſcepit. Qui mox occaſione captata quod Photius cum Santabareno conſilium iniiſſet de eligendo in Imperatorem cognato ipſius Photij eum è throno depoſuit, relegavitque in Monaſterium Armenorum, & in eius locum ſubrogandum curavit germanum ſuum *Stephanum*, filium natu minimum Baſilij; quem pater, aliis ad Imperium evectis, Eccleſiaſticis functionibus mancipaverat. Impoſtorem vero Santabarenum, flagris cæſum, oculiſque excæcatum, Athenas miſit in exilium; hominem ſecta Manichæum, profeſſione Magum, (ut Conſtantinus Manaſſes affirmat) ſimulatione vero Chriſtianum; & impoſturis quibus miracula affectabat, à Baſilio Imp. creditum ſanctum.

V.

Sed quod Stephanus ordinatus fuiſſet à Pho-

LEGATIO AB ORIENTE AD STEPH. PP. PRO DISPENSATIONE.

tio diaconus, eſſetque lex Eccleſiaſtica ut ordinati à Photio ceſſarent omnino, nec maiori gradu elevarentur: idcircò ut cum ipſo diſpenſaretur à Romano Pontifice, miſſa eſt à Leone Imp. legatio Romam, cum literis, quas tum ipſe, tum Stylianus Neocęſareæ Metropolita, cognomento Mapa, nomine tam ſuo quam omnium ſacerdotum Orientis Catholicæ communionis, ad Stephanum Papam ſcripſerunt. Habentur enim iſta aſſerta in Græco codice *a* Columnenſi, in appendice addita contra pſeudoſynodum Photianam: ubi cum deſit ipſa Leonis epiſtola, cuius auctor eiuſdem appendicis meminit, ineſt tamen illa Styliani; qua *b* breviter repetens ab initio omnia Photii ſcelera, declarat quomodo eum Leo eiecerit, rogatque ut damnans eum, benignè diſpenſet cum aliis Epiſcopis qui ab eo decepti fuiſſent, ut ita pax omnimoda reſtituatur Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ. Cuius quidem epiſtolæ notanda ſunt maximè verba, quibus hoc petitur à Stephano Papa: *Quoniam vero ſcimus* (inquiunt) *quod à veſtra Apoſtolica Sede corrigi, & iuxta canones corripi debemus; hac de cauſa humilibus his noſtris literis tuam oramus venerabilitatem, ut miſericorditer nobiſcum agas;* & alia plura eiuſmodi. Subiicitur deinde in eodem codice reſponſio Stephani Papæ; qua ſuſpendit iudicium de Photio, quod eum Leo ſcripſiſſet ſponte ſe abdicantem, quietam vitam elegiſſe. Itaque mandat utriuſque partis Epiſcopos mitti, quibus auditis poſſit ſententia pronunciari. Nam ſi acquieviſſet iis quæ ſcripta erant ab Imperatore de Photio ſe abdicante, eius ſeſſionem illegitimam quodammodo probare videri potuiſſet. Nullus enim poterat eſſe locus renunciationi, ei qui numquam legitime ſediſſet. Et ita quidem actum cum Epiſcopis: ſed cum Stephano germano Imperatoris, qui diaconatum ſuccepiſſet à Photio, abſque mora diſpenſatum fuiſſe inde exiſtimare licet, quod cum ipſo idem Stephanus Papa communicaſſe invenitur.

a Num. 45.

b. Rec. Bar. Ann. Tom. X. hoc an. ex cod. Columm.

SUPREMA AUCTORITAS SED. APOST. AGNITA A GRAECIS.

IV. SCHISMATICI FRUSTRA LABORANT PRO FAMA PHOTII.

Cæterum eiectus hoc anno penitus Photius, nec amplius reſtitutus quando obierit, quomodove, in obſcuro eſt: dolo haud dubium ſchiſmaticorum, auctorem ductoremque ſuum mire colentium. Qui inſuper quod ſcirent ipſum valde perſtringi ex Synodalibus ſcriptis ſub Pontificibus Nicolao & Hadriano, aliiſque monumentis rerum geſtarum S. Ignatii vel aliorum; iidem ea omnia abolenda eſſe ſub anathemate ſtatuerunt, ſicut teſtatus eſt Marcus Epheſius in Concilio *c* Florentino. Sed noluit Deus oblivione ea deleri, quibus adeo egregie tanti ſchiſmatis auctor ſuis coloribus depingitur.

c Concil. Florent. Seſſ. 6. Ferrar.

[Quod ad Photii obitum attinet, Georgius Hamartolus (de quo ſup. ad an. 775. poſt num. II.) ait ipſum mortuum eſſe in exilio, & in cœnobio Ieremiæ Merdoſagati (ubi eccleſiam prius Catholicam Photius in ſacrum Virginum domicilium converterat) conditum.]

VII. TRANSLATIO SS. RELIQ.

Hoc eodem anno, decimo ſexto Calendas Februarii, facta eſt à Stephano Papa ſolemnis Tranſlatio corporum *SS. Diodori, Mariani, ac ſociorum Martyrum*, qui paſſi fuerant ſub Stephano Primo, ex cœmeterio Viæ Salariæ in Urbem, ipſomet Pontifice humeros feretro ſubiiciente; cum ea diu quæſita hactenus abſcondita permanſiſſent, iam vero divinitus revelata eſſent eidem Pontifici. Cuius rei geſtæ hiſtoria eodem tempore ſcripta, adhuc extat *d* integra; continens etiam miracula quædam ad eaſdem Reliquias edita, & graviſſimas pœnas inflictas cuidam qui partem earumdem furto abſtulerat; quam quidem hiſtoriam ab Anaſtaſio Bibliothecario conſcriptam autumor.

d Ap. Sur. 17. Ianuar.

IESU CHRISTI
AN. 887.
STEPHANI VI.
AN. 3.
CAROL. III. 7.
LEONIS VI. 2.

I. PARIS. CIVITAS OPE SS. LIBERATUR.

ANNO Chriſti octingenteſimo octogeſimo ſeptimo, Indictione quinta, Northmannorum obſidione laborans civitas Pariſiorum, Dei miſericordia implorata, precibus Dei Genitricis (in cuius honorem civitas dedicata eſt) & S. Germani Epiſcopi, atque S. Genovefæ Virginis, & aliorum Sanctorum eius Eccleſiæ patronorum, liberata eſt: quo tempore maximè nituit eiuſdem S. Germani virtus in edendis miraculis. Cecinit eiuſmodi obſidionem duobus carminum libris Abbo, qui Aimoini hiſtorici fuit diſcipulus, ut ipſe teſtatur in eorumdem librorum præfatione. Fuit & idem Abbas, ad quem Aimoinus inſcripſit præfationem ſuarum Hiſtoriarum de Rebus Francorum, quas ad hæc tempora produxit.

II. CONCIL. COLON.

Hoc item anno habita legitur SYNODUS COLONIENSIS; in qua actum eſt adverſus raptores rerum Eccleſiaſticarum, oppreſſores pauperum, & inceſtas nuptias contrahentes. Quo etiam anno laboravit Eccleſia Anglicana tyrannide Haſtingi Dani; qui ſimulate baptiſma ſuſcipiens, eo ad inferendam populo cladem uſus eſt: cuius etiam ſævitia ingemuere Galliæ.

IESU CHRISTI
AN. 888.
STEPHANI VI.
AN. 4.
LEONIS VI.
AN. 3.

I. CAROL. CRASS. IMP. MORITUR.

ANNO Chriſti octingenteſimo octogeſimo octavo, Indictione ſexta, pridie Idus Ianuarii, mortuus eſt Carolus Craſſus Imperator iam antea repudiatus à ſuis. Magno ſiquidem Dei iudicio factum eſt, ut cùm ex levibus quibuſdam ſuſpicionibus Richardam Auguſtam coniugem ſuam, teſtantem publice ſe licet iunctam Carolo adhuc intactam virginem permanere, contra ius faſque repudiaſſet; idem ipſe menſe Novembris in *Conventu Triburienſi* fuerit à ſuis repudiatus, tradito eius Regno Arnulpho Carolomanni filio: adeoque Dei voluntate Carolus ad ima depreſſus eſt ut victum quotidianum ab Arnulpho ſupplex expoſceret. Hęc pluribus Regino, qui ipſum laudat ex multis. Ferturque *a* libellus eiuſdem Caroli de viſione ipſi ante triennium oſtenſa de locis inferis &

a Ext. in Auctar. ad Bed. & VVil. Malmesbur. l. 2. cap. 2.

purgatoriis, quibus complures torqueri vidit Principum & Epiſcoporum, qui belloium civilium fomitem ſuccendiſſent.

II. TYRANNI PLURIMI IN ITAL. ET GAL. Cæterum poſt hæc, ſciſſio Imperii, malaque plurima ex tyrannorum plurium ſimul exurgentium factionibus orta ſunt. Nam in Italia Berengarius Dux Foroiulienſis in Regem electus eſt: atque *VVido*, ſeu Guido, Lamberti Ducis Spoleti filius, Imperatoris nomen aſsumpſit vel potius iamdiu ante aſsumptum (ut ex nonnullis antiquis monumentis conſtat) retinuit. In Galliis Comes Pariſienſis Odo pariter Regnum uſurpavit, cùm viveret Carolus Simplex legitimus hæres adhuc puer, qui ſolus de regia ſtirpe remanſerat. Sed & Rodulphus Conradi filius, ſibi Regis nomen impoſuit. Sicque Italia & Galliæ hoc potiſſimum anno ſunt ex iis tyrãnis emergentibus magnopere afflictatæ. Et quod deterius videri potuit, ac planè monſtruoſum, illud fuit, quod tam Epiſcopi quam Abbates armati ad bella procederent, hoſtes cæderent, & cæderentur ab ipſis. Quod execrandum facinus cùm diù inolevìſset in Galliis, eius merito accidiſse putamus, ut externis atque civilibus bellis eædem provinciæ affligerentur. Sed eo deterius, quod iidem ab eius temporis auctoribus laudati reperiuntur nomine bellicæ fortitudinis; cum tamquam ſacrorum canonum violatores, & muneris paſtoralis deſertores, deteſtandi fuerint. EPISCOPI ARMATI

III. CONCIL. MOGUNT. PRO AVERTENDIS MALIS. GERM. ARNULPH. REGNO, NON IMPERIO SUCCESSIT. Eodem anno, occaſione novi Regis Arnulphi, celebrata eſt SYNODUS MOGUNTINA; in qua Patres mala quæ pateretur Germania ab incurſionibus Northmannorum, & deprædationibus quorumdam Chriſtianorum publicè graſsantium, corrigenda quoquo modo propoſuerunt. Sed & ſtatuerunt canones viginti ſex: quorum tres primi ad Arnulphum Regem ſpectant, quomodo ſe gerere deberet in Regni diſpoſitione. De quo quidem illud conſiderandum eſt, ipſum ab antiquis Scriptoribus non Imperatorem eſse nominatum, ſed tantùmmodo Regem; eò quòd nefas eſset Imperatoris nomen tribuere, niſi prius eſset ab Apoſtolica Sede collatum: quod nonniſi poſt plures annos, nec quidem adeò legitimè, (ut videbitur) Arnulpho contigit. Quamobrem perperam agere convincuntur, qui ſtatim poſt obitum Caroli Arnulphum nominant Imperatorem, tanquam hæredem Imperii. Iidem verò antiqui ſcriptores VVidonem unctum à Romano Pontifice tradunt *b*, ac proinde legitimum Imperatorem: Verùm nec id niſi ſub Formoſo Papa contigiſſe, declarant eiuſdem Pontificis ad Fulconem Rhemenſem Archiepiſcopum literæ, de quibus ſuo loco.

b *Luit. & alii.*

VI. Hoc pariter anno *S. Rembertus* Magnus ille Danorum Apoſtolus, ſucceſsor S. Anſgarii in ea functione & imitator egregius, miraculiſque clarus, ex hac vita deceſſit: in cujus locum ſubrogatus eſt Adelgarius, qui & ipſe pallium accepit à Romano Pontifice.

c *Adam. l. 1. cap. 38. & 39.*

V. S. STEPH. PATRIAR. CONST. OBITUS. Eodemque anno, qui tertius numeratur Leonis Imp. Stephanus Patriarcha Conſtantinopolitanus ipſius frater ex hac vita migravit; inque eius locum ſuffectus eſt *Antonius* cognomento *Cauleos*. Hæc Curopalates. Relatus Stephanus legitur in Menologio Græcorum inter Sanctos die decimaſeptima Maii. Ob cuius admirandam innocentiam, Nicephorus Philoſophus in oratione funebri *d* quam habuit in funere Antonii eius ſucceſsoris, teſtatur eum à faſciis ſanctum fuiſse. Porro ad eundem extant complures Leonis Imp. Novellæ Conſtitutiones diverſorum argumentorum, ad ſtatum tamen Eccleſiaſticum pertinentes.

d *Ext ap. Metaphr. 12. Febr.*

IV. MIRACULUM DE IMAG. CRUCIF. Hoc item anno (ut refert *e* Glaber Rodulphus horum temporum probatus ſcriptor) Aurelianis in Gallia in monaſterio S. Petri virginum ſanctimonialium, Imago Crucifixi per aliquot dierum ſpatium rivum emiſit lacrymarum. Ac paulo poſt in eadem ciuitate, cum cuſtodes maioris eccleſiæ noctu portas ex more aperuiſsent ad laudes matutinas, lupus eccleſiam ingreſsus funem tintinabuli ore arripiens, illud inſonuit. Quę ſigna cladem portenderunt, qua anno ſequenti tota illa civitas unà cum ipſis eccleſiis igne cremata eſt. Quo tempore Arnulphus Epiſcopus, genere, doctrina, & pietate præſtans, cùm eamdem maiorem eccleſiam, in honorem ſanctiſſimæ Crucis Chriſti iam olim dicatam, à fundamentis reſtituere intenderet; cæmentarii in ipſis fundamentis ingentem repercre theſaurum, qui magnificentiſſimæ eccleſiæ extructioni ſufficeret.

e *Glab. lib. 2. c. 5.*

IESU CHRISTI
AN. 889.
STEPHANI VI.
AN. 5.
LEONIS VI.
AN. 4.

I. HUNNOR. GRASSATIONES. ANNO Chriſti octingenteſimo octogeſimo nono, Indictione ſeptima, Germaniæ & Galliæ ab Hunnorum in eas regiones immiſſionibus per Regem Arnulphum, miſere devaſtatæ ſunt: atque Italia, rurſumque eadem Gallia, digladiantibus inter ſe Principibus, variè vexatæ, quæ omnia fuſius proſequitur, deploratque Luitprandus hiſtoricus.

II. LEGATIONES AB ORIENTE AD STEPH. PP. Quo eodem anno, qui tertius numeratur à tempore, quo à Stephano Papa ſcriptæ ſunt literæ Conſtantinopolim ad Imperatorem Leonem, & Epiſcopos Catholicæ communionis; ab iiſdem Auguſto & Antiſtitibus miſsæ ſunt legationes ad eumdem Pontificem, quas ipſe mittendas iuſſerat. Teſtantur hæc literæ, Epiſcoporum omnium nomine ab eodem qui ſuprà Styliano Neocæſareæ Epiſcopo ad ipſum Stephanum ſcriptæ quæ recitantur *a* in Græco codice Columnenſi in appendice addita contra pſeudo-ſynodum Photianam: quibus iidem Epiſcopi rurſum petierunt, ut diſpenſaretur cum tis qui viant fraude à Photio ſeducti fuiſsent. Addit verò auctor eiuſdem appendicis, his Epiſcoporum literis reſponſum eſse à Formoſo Papa, cum Stephanus morte præventus id præſtare minimè potuiſset: quamobrem eas literas ſerò Romam oportuit eſse perlatas.

a *Rec. Bar. Annal. Tom. X. hoc an. ex eod. Columm.*

IESV CHRISTI

An. 890.

STEPHANI VI.

An. 6.

LEONIS VI.

An. 5.

I. STEPH. PP OBITUS.

ANNO Chriſti octingenteſimo nonageſimo, Indictione octava, *Stephanus* Papa cum ad ſextum Pótificatus annum perveniſſet, (ut ex eius ſepulchri apud S. Petrum poſiti epitaphio conſtat) defunctus eſt ſed quo menſe, vel die, incertum. Nam apud Anaſtaſium Bibliothecarium Vita eius mutilata habetur. Reperitur vero in eius ſcripto codice ſermo *a* quidam eiuſdem Stephani inter Miſſarum ſolemnia ad populum habitus, adverſus eos qui vaniloquiis & otioſis ſermonibus vacarent in Eccleſia, & alios quoſdam qui maleficiis & incantationibus uterentur Extatque *b* eiuſdem reſcriptum ad Romanum Epiſcopum Ravennatem, de electione Epiſcopi Imolenſis: nec non aliud *c* ad Heribertum Archiepiſcopum Moguntinum quo aſſeritur non probari purgationem per Ferrum candens, & Aquam ferventem.

a *Rec. Bar. Tom. X. hoc an.*

b *diſt. 63. cap. 12.*

c *C. Conſuluiſti. 2. q. 4.*

[Reſcripti Stephani de purgatione Ferri & Aquæ verba recitat ſæpe ſuis epiſtolis Ivo Carnot. eodem fine ut eiuſmodi probatione improbet, ep. 74. 205. 252. 280. Adduntque ep. 74. & aliud Alexandri II quod refertur c. ſuper can. 2 q. 4. Quibus & addas Innocentium III. cap. ex literis de excuſſ. præſ. & Honorium III. cap. dilecti. de purg. vulg. Quam vero frequens olim eſſet harumce Probationum uſus, ſatis intelligi datur vel ex legibus Vviſigothorum lib. 6. tit. 1. cap. 1 Friſionum tit. 3 cap. 4. 5. & 6. & tit 14 cap. 3. Longobardorum lib 1. tit 9. cap. 26. 35. 39. Francorum lib. 4. cap. 13 & append. 2. cap 33. & ex aliis eorum temporum Scriptoribus, à quibus ex comprobantur, tamquam *Iudicia Dei.* Cum nihilominus nec tum defuerint, qui adverſus eas declamarint: inter quos Agobardus Archiepiſcopus Lugdunenſis, de quo ſæpe ſuperius, Tractatum edidit *contra damnabilem opinionem putantium divini iudicij veritatem, Igne, vel Aquis, vel conflictu Armorum patefieri.* quibus autem ritibus, formuliſque, fieri conſueſcerent; tu vide, ſi cupis, quæ ad prædictam ep. 74. Ivonis notavit Iureteus: & formulas exorciſmorum quæ habentur poſt Capitul. Regum Fran. ac fuſiſſime apud Mart. Del-Rio Diſq. Magic. lib 4. cap. 4.]

II. VOTUM DUCIS BRITAN. AD VICTORIAM CONSEQUENDAM.

Hoc eodem anno Dux Britanniæ Alanus pugnaturus adverſus Northmannos, vovit, ſi victoriam ab iiſdem reportaret, decimam partem omnium ſuorum bonorum Deo & S. Petro Romam deſtinaturum. Omnibuſque Britonibus idem votum ſpondentibus, tanta ſtrage hoſtes fudit, ut vix quadringenti ex quindecim millibus reſidui fuerint.

III.

Quo pariter anno mortuus eſt Antonius Patriarcha Conſtantinopolitanus, ubi tantum annos duos ſediſſet; ut habetur in ſerie Patriarcharum Conſtantinopolitanorum corpori Iuris Orientis intexta. Claruit egregia ſanctitate; quem pro unitate Eccleſiæ laboraſſe, eamque feliciter conſecutum eſſe, teſtatur Nicephorus philoſophus ea oratione *d* quam in eius funere habuit, qua contexuit eius vitam, atque poſt obitum edita miracula. Porro ſucceſſit ei *Nicolaus* cognomento *Myſticus*, quod erat nomen dignitatis primæ poſt magnum Chartularium, cuius inſignia fuiſſe tiaram & prætextam vittatam loris, tradit Curopalates in libello de Officiis Conſtantinopolitanæ urbis.

d *Ap. Metaph. 12. Febr.*

IV. SS. SAMSONIS AB. OBITUS.

Ac demum hoc eodem anno mortuus eſt inſignis vir ſanctitate atque doctrina *Samſon* Abbas S. Zoili Cordubæ civitatis; qui tempore perſecutionis ab Eulogio deſcriptæ claruit, vitamque in hunc uſque annum propagavit in iugi confeſſione nominis CHRISTI, vexantibus Eccleſiam Regibus Saracenis. Cui tamen haud fuit ſolum adverſus eos certandum, ſed etiam in malos Chriſtianos Martyrum deriſores, inter quos eminebant Hoſtigeſius Malacitanus Epiſcopus & Servandus Comes, Saracenorum Principum, licet ipſi profeſſione Chriſtiani, ob egregiam impietatẽ amiciſſimi, prout de his apparet ex ſcripto tunc ab eodem Samſone Apologetico, cuius meminit Ambroſius Morales in Scholiis ad librum primum Memorialis Sanctorum prædicti Eulogij.

IESV CHRISTI

An. 891.

FORMOSI.

An. 1.

LEONIS VI.

An. 6.

I. FORMOSUS PP. CREATUR.

ANNO Chriſti octingenteſimo nonageſimo primo, Indictione nona, (quo vero die, aut menſe, incertum eſt) FORMOSUS ex Epiſcopo Portuenſi creatus eſt Romanus Pontifex, ſubrogatus in locum Stephani Sexti nuper (ut diximus) defuncti. Cuius tamen tumultuariam fuiſſe electionem, oppoſito ipſi à quadam populi parte S[er]gio diacono, teſtis eſt Luitprandus *a* huius temporis ſcriptor De hoc autem Formoſo dicturis ante omnia opus eſt ut corrigantur errores Mariani Scoti, qui poſt Marinum Papam, *Agapetum* eius ſucceſſorem ſomniat, & poſt Hadrianum, *Baſilium* numquam viſum vel auditum Pontificem Romanum; ac demum poſt Baſilium ponit Stephanum. Quo eodem errore de Agapeto atque Baſilio imaginariis Pontificibus, abducitur Sigebertus, (& ſi qui alij eum ſecuti) qui ex antiquis omnibus Romanorum Pontificum ſcriptoribus, aliiſque auctoribus tam Latinis quam etiam Græcis, erroris arguuntur.

a *Luitp. 1. hiſt. 7.*

II. FUIT VIR LAUDATISS.

Quod vero ad ipſum Formoſum attinet; laudatiſſimum eum extitiſſe, tum religione, tum morum integritate, atque doctrina, Luitprandus aſſerit: quem etiam Anaſtaſius Bibliothecarius in Nicolao, magnæ ſanctitatis Epiſcopum nominat: eſtque eiuſdem ſanctitudinis & doctrinæ, egregium ex epiſtolis Hincmari Rhemenſis Archiepiſcopi, quas Flodoardus *b* recenſuit teſtimonium: ac denique eiuſdem inſignia merita ſuperius ſuis locis enarrata vidimus. Vt non adeo ſit mirum, ſi bono totius Eccleſiæ Catholicæ, ex Epiſcopatu Portuenſi tranſlatus fuerit (quod minime fieri conſueverat; & ut in exemplum non aſſumeretur, prohibitum eſt in Synodo Romana ſub Ioanne Nono celebrata) ad moderandas habenas totius Catholici orbis; hoc potiſſimum tempore, quo ipſa Romana Eccleſia adeo afflabatur peſſimorum tyrannorum invaſione.

b *Flod Hiſt. Rhem. lib. 3. c. 20.*

III.

Hic igitur ubi Apoſtolicum thronum conſcendit, literas ab Oriente Romam (ut vidi

mus) ad Stephanum deceſſorẽ conſcriptas, ipſo defuncto accepit: atque ut in re magni momenti, adhibito fratrum conſilio, ad Stylianum reſcripſit c, diſpenſare ſe cum laicis qui Photio adhæſiſſent; Epiſcopos autem & ſacerdotes ab eodem ordinatos ita in communionem admitti velle, ſi prius oblatis libellis ſe deliquiſſe faterentur, & pœnitentia veniam deprecarentur. Ad quæ omnia rite peragenda, & in perpetuum confirmandam Photii damnationem, Conſtantinopolim miſit (ut iiſdẽ literis indicat) Legatos à Latere Landenulphum Epiſcopũ Capuanum, & alium Epiſcopum nomine Romanum.

[Margin: ...uomodo dispensaverit cum Photianis. c Rec. ...ar. Anal. Tom. ... hoc an. ... cod. ...olũmn.]

IESV CHRISTI

AN. 892.

FORMOSI

AN. 2.

VVIDONIS I.

LEONIS VI. 7.

[Margin: I. Vvido coronatur Imp.]

ANNO Domini octingenteſimo nonageſimo ſecundo, Indictione decima VVIDO coronatus eſt Romæ Imperator à Formoſo Pontifice; ut teſtantur literæ eiuſdem Formoſi, quarum ſcriptor huius temporis meminit Flodoardus in Vita Fulconis Rhemenſis Archiepiſcopi eiuſdem Vvidonis affinis. Quo quidem facto concitavit contra ſeipſum Formoſus invidiam eorum, qui eiuſdem Imperij coronam cuperent, nempe Arnulphi, & Berengarij; immo & Romanorum civium, ut Luitprandus a docet.

[Margin: a Luitp. lib. 1. cap 8]

[Margin: II. Concil. Vien. b In cod. Papir. Maſſon.]

Eodem anno per Legatos Apoſtolicæ Sedis *Viennæ* in Gallia SYNODUS congregata eſt; cuius nonnulli extant b decreta adverſus ſæculares invaſores rerum Eccleſiaſticarum, & percuſſores clericorum, atque exactores munerum à preſbyteris ad introitum Eccleſiarum: inſuperque ſtatutum eſt, ut nemo ſæcularium Eccleſiis dare vel offerre, abſque conſenſu Epiſcoporum ad quos ipſæ Eccleſiæ pertinerent, præſumeret.

[Margin: III. De Reginone Abbate.]

Hoc item anno Germaniam Northmanni devaſtantes, nobile monaſterium Prunienſe depopulati ſunt: poſt quam cladem, *Regino* tunc ibi monachus, electus eſt Abbas à monachis, ſed poſt modicum temporis ſpatium invidorum perſecutione deiectus. Scribebat tunc ipſe Hiſtorias huius temporis; perduxitque (ut in præfatione teſtatur) uſque ad annum Redemptoris nonageſimum octavum.

[Margin: IV. Concil. Rhemen. pro confirmatione regni Carol. Simpl. c Flod. Hiſt. Rhem. lib 4. cap. 1. & 5. Regin. hoc an d Flod. c. 2.]

Eodem anno Carolus Simplex, filius Ludovici Balbi, Francorumque Regni legitimus ſucceſſor, quatuordecim tantum annorum puer, in *Conventu* Epiſcoporum & Procerum *Rhemis* in Regem provectus, à Fulcone eius civitatis Archiepiſcopo unctus eſt; reiecto Odone Comite Pariſienſi, qui Regis titulum tyrannice uſurpaverat. Adverſus quem graviter hæc ferentem, idem Fulco literas c dedit ad Arnulphum Germaniæ Regem, Vvidonem Imperatorẽ, & Formoſum Papam, ut eidem Carolo faverent. Porro Arnulphum primo præſto fuiſſe Carolo, inde vero Odoni contra Carolum faviſſe; Regino tradit, & alij aſſentiuntur. Conſtat d vero etiam ex eadem Synodo Rhemenſi ſcriptum fuiſſe ad Balduinum Flandrenſem Comitem, invadentem res Eccleſiaſticas, & inſurgentem contra Regem: in quem decreta iis de cauſis excommunicatio, ſuſpenſa eſt, quod Eccleſiæ & publicis utilitatibus Regni videretur accommodus. Ita Flodoardus.

[Margin: V. Arnus martyr. e Ditmar lib. 1.]

Hoc item anno *Arnum* Epiſcopum Vvirzeburgenſem, dum ſacratiſſimum Miſſæ ſacrificium celebraret, ad hoſtibus interfectum, martyrium cum ſuis conſecutum eſſe. eoque loco poſtea ſæpe accenſa viſa eſſe luminaria, Ditmarus e eſt auctor.

IESV CHRISTI

AN. 893.

FORMOSI.

AN. 3.

VVIDONIS. 2.

LEONIS VI. 8.

[Margin: I. a Flod. lib 4. cap. 2 Lambertus ungitur Imp.]

ANNO Chriſti octingenteſimo nonageſimo tertio, Indictione undecima, Formoſus Papa ob graves perturbationes quibus vexabatur Dei Eccleſia, Generalem SYNODUM indixit celebrandam Calendis Martij; ad quam vocavit etiam Tranſalpinos Epiſcopos, & inter alios Fulconem Rhemenſem Archiepiſcopum. Teſtatur id Flodoardus a. Ex quo etiam cõſtat, hoc eodem anno, qui ſecundus eſt, ex quo Vvido eiuſdem Fulconis affinis Imperator coronatus eſt, eius quoque filium LAMBERTUM ab eodem Formoſo unctum eſſe Imperatorem.

[Margin: II. Bulgari se subiiciunt Ecclesiae Romanae.]

Quod ad res pertinet Orientales; hoc eodem anno bello acerrimo excitato inter Symeonem Bulgarorum Regem & Leonem Imperatorem, eodemque per plures annos propagato, Turcæ & Hunni adverſus Bulgaros ab ipſo ſunt Imperatore vocati. Ex quo factum eſt, ut diſſoluto inter Bulgaros & Imperatorem pacis vinculo, æque ſpiritualis præfectura, quam Græci ſibi vendicaverant, è medio tolleretur, iidemque Bulgari Romanæ Eccleſiæ ſe rurſum ſponte ſubiicerent. De bello autem iſto plura apud Curopalatem invenies.

IESV CHRISTI

AN. 894.

FORMOSI

AN. 4.

VVIDONIS 3.

LEONIS VI. 9.

[Margin: I. Formoſ. PP laborat pro Carolo Simpl.]

ANNO Chriſti octingenteſimo nonageſimo quarto, Indictione duodecima, Formoſus Papa rogatus à Fulcone Archiepiſcopo Rhemenſi, ſcripſit ad Odonem occupãtem Regnum Caroli Simplicis, ut ab illicitis deſiſteret, vel ſaltem inducias belli daret, uſque dum Fulco Romam peteret: monuitque Epiſcopos Galliarum, ut in his laborarent. Idemque ad Carolum ſcribens, qualiter ei in regno eſſet agendum inſinuavit, & quem petierat ei benedictum panem pro pignore miſit. Quæ quidem omnia ex eiuſdem Pontificis & Fulconis invi-

cem

a *Id. c. 2.*

cem datis literis narrat Flodoardus a, dum agit de variis ac multiplicibus rebus inter eos tranſactis. Sed & ſcripſiſſe eumdem Fulconem ad Albradum quemdam Regem tranſmarinum adverſus Nicolaitarum repullulantem in illis partibus hæreſim, idem auctor tradit.

II. Quo pariter anno Formoſus Papa pro Eccleſia Anglicana ſolicitus, quæ Danorum incurſionibus ac bellis diuturnioribus pene deſtituta remanſerat Epiſcopis, & in Gentilitatem reciderat; literas ad Regem Edvvardum ſcripſit, quibus ei, omnibuſque ſubditis eius, excommunicationem denunciavit, ob nimiam incuriam rerum Eccleſiaſticarum. Quibus Rex acceptis, *Synodum* convocavit, cui præfuit Pleimundus Archiepiſcopus Cantuarienſis; in qua multi electi Epiſcopi miſſi ſunt in ſedes vacantes: ipſeque poſtea Pleimundus Romam veniens, Regi veniam, & omnium in Synodo geſtorum confirmationem à Summo Pontifice obtinuit. Hæc ex Vvillelmo *b* Malmeſburienſi antiquo hiſtorico: ſed puto vitio ſcriptoris, quod factum eſt hoc anno octingenteſimo nonageſimo quarto, apud eum ſcriptum legi anno nongenteſimo quarto; ad quod tempus certum eſt non potuiſſe venire Formoſum.

Concil. Anglic.

b *Malmeſbur. de geſt. Reg. Angl. lib. 2.*

IESV CHRISTI
An. 895.
FORMOSI.
An. 5.
VVIDONIS 4.
LEONIS VI. 10.

I. Anno Chriſti octingenteſimo nonageſimo quinto, Indictione decimatertia, menſe Maio, opera Attonis Archiepiſcopi Moguntini, præſente Arnulpho Rege, celebrata eſt Synodus Triburiensis in Germania viginti duorum Epiſcoporum: qui ad reſtituendam collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam, quinquaginta octo canones ſtatuerunt; quibus ante omnia actum eſt de Eccleſiaſtica immunitate inviolata conſervanda, & de obedientia præſtanda Epiſcopis, atque de humili cultu erga Romanam Eccleſiam. Actum quoque de cauſa Bremenſis Eccleſiæ, inter Adelgarium eius Epiſcopum, & Hermannum Archiepiſcopum Colonienſem ſatagentem ſubdere ſibi eam. Cauſa autem diutius ventilata, adiudicata eſt tandem, aſſentiente Formoſo Pontifice, Archiepiſcopo Colonienſi. Rem vero geſtam narrat Adam a Canonicus Bremenſis in ſua Hiſtoria Eccleſiaſtica.

Concil. Tribur. [De quo quid commentus fuerit *Goldaſtus Calviniſta*, vide cap 10. Apol. baron. à *Gretſero* Soc. Ieſu cõcinnatæ; de qua ſup. ad an. 774. poſt num. IV.]

a *Adam. lib. 1. c. 41.*

IESV CHRISTI
An. 896.
FORMOSI
An. 6.
VVIDONIS 5.
LEONIS VI 11.

I. Anno Chriſti octingenteſimo nonageſimo ſexto; Indictione decimaquarta, Arnulphus Rex Germaniæ iterum Italiam ingreſſus, Romam ex conſenſu Formoſi Papæ armis cepit; ultuſque eſt in Romanos iniurias ab iis in ipſum Pontificem illatas; ac demum ab eodem Imperator coronatus eſt: Hæc Regino, & Luitprandus a. Sed quod Regino addit, matrem Lamberti Imp. illic à filio in præſidium relictam, cum ſuis latenter aufugiſſe; putavit ante annum vita functum Vvidonem Lamberti patrem: quem tamen cum ex eius diplomate quodam, tum ex Luitprando, adhuc plures vixiſſe annos apparet. Ceterum quod quæ Lamberto legitime collata eſt (ut ſuperius vidimus) unctio Imperialis, etiam probata fuit in Synodo Romana ſub Ioanne Papa Nono; ea propter nonniſi ex præſcripto ſacrorum canonum, & auctoritate Apoſtolicæ Sedis, omiſſo Arnulpho violento invaſore, in ſerie Imperatorum Occidentalium Lambertum poſuimus una cum patre Vvidone regnantem: licet Chronographi poſt Carolum Craſſum poſuerint Arnulphum, nulla penitus de Vvidone & Lamberto habita ratione: quod privata Scriptorum Germanorum affectio, non veritas perſuaſit.

Arnulphus Romam capit, et coronatur Imp.

a *Luitpr. lib. 1. cap. 8*

II. Ex prædictis autem habes, hoc anno quo Arnulphus Romam venit, Formoſum Papam fuiſſe ſuperſtitem: quibus redarguas omnes qui ponunt eum defunctum anno Octingenteſimo nonageſimo quinto, ſediſſeque tantum annos quatuor & ſemis. Nam & Adam *b* monachus antiquus Chronographus, teſtis eſt eum ſupervixiſſe anno ſecundo à Concilio Triburienſi. Mortuus eſt autem hoc ipſo anno, decimonono Calendas Ianuarij.

b *Adam. lib. 1.*

Formosi PP. obitus.

IESV CHRISTI
An. 897.
STEPHANI VII.
An. 1.
VVIDONIS 8.
LEONIS VI. 12.

I. Anno Chriſti octingenteſimo nonageſimo ſeptimo, Indictione decima quinta, *Bonifacius* invadens Sedem, tenuit dies quindecim; non numerandus inter Pontifices, utpote qui damnatus fuit in Romana Synodo ſub Ioanne Nono; homo nefarius, iam antea bis gradu depoſitus, à diaconatu primum, inde à preſbyteratu. Adverſus quem Stephanus Septimus, dictus Sextus, inſurgens, eo pulſo Sedem occupavit. Quæ omnia per vim & metum extorta, maximam irrogarunt ignominiam S. R Eccleſiæ. Porro quod intruſorum Pontificum alij, ut Pontifices poſtea recepti inveniantur, alij vero penitus & abrogati; id inde evenit quod illi quantumlibet tyrannice Sedē adepti, tamen accedente conſenſu Cleri (ſatius eſſe exiſtimantis, eos qualeſcumque tolerandos, quam Eccleſiam ſchiſmate conſcindendam) ut legitimi Pontifices conſuetiſ ritibus ſint electi. Hæc enim ut dicamus, illud plane neceſſario cogit, quod univerſa Eccleſia Catholica eos ut legitimos Pontifices coluit: quod nequaquam contigiſſet, niſi de facta poſtea legitima creatione conſtitiſſet.

I. Bonif. invasor Sed Apostol. pellitur.

Steph. VII. Sedem occupat.

II. a *Luitpr. lib.1.cap 8.* IMMANE SACRILEGIUM IN FORMOSI PP. CADAVER.

Hoc anno contigere illa nefanda, quæ Luitprandus *a* & alij recenſent; ſed male tribuunt Sergio, quæ Stephano huic Septimo Synodalia ſub Ioãne Nono adſcribunt Acta, quibus fides maior iure ſit adhibenda. Ille igitur Formoſi cadaver è ſepulchro extrahens, atque in ſedem Romani Pontificatus ſacerdotalibus veſtibus indutum collocans; cum tamquam viventi exprobraſſet, quod nimia ambitione ex Portuenſi Epiſcopo Sedem Apoſtolicam occupaſſet, illud ipſum cadaver ſic damnatum, ſacriſque mox exutum veſtimentis, ac tribus digitis mutilatum, quibus benedicere moris eſt, in Tiberim iactavit: cunctoſque quos idem Formoſus ordinaverat, gradu depoſitos iterum ordinavit. Ita furore percitus homo, non quod iure liceret, ſed quod exæſtuans rabies ſuaderet, implens. Non enim fuit error in fide, ſed violenta tyrannis in facto. Quod facinus, reclamantibus (ut Sigebertus ait) qui aderant, perpetratum, deteſtatus eſt pluribus Luitprandus, Sergio factum ſacrilegium adſcribens, quod ipſe tunc preſbyter, fuerit ad illud perpetrandum anteſignanus & auctor. Cæterum graviorem culpam Stephani Papæ fuiſſe liquet, quod & nefarium ſcelus Synodo ſuorum collecta probarit; quæ poſtea legitime reſciſſa, ignique tradita fuit à Ioanne Nono. Ex quibus tot ac tantis eius ſceleris teſtimoniis, aliiſque inferius recenſendis, erroris arguendi ſunt, qui illud confictum putaverunt.

III. ECCLES. ROM. PERSECUTIO OMNIUM MOLESTISS.

Hæc ſunt infeliciſſima illa Romanæ Eccleſiæ tempora, atque omnium luctuoſiſſima, quibus ipſam contigit domeſtico bello agitari, quę nũc cœpta, multo tempore maximo dãno eamdem affecerunt: illata ipſa per Adelbertos Marchiones potentiſſimos Tuſciæ. Ita enim nominat eos Luitprandus; non autem Comites, ut alij, Tuſculanos: hi enim poſtea, licet ex eadem radice, provenerunt. Et quidem iſtum, qui Stephanum intruſit, Luitprandus *b* ait tantæ fuiſse potentiæ, ut inter omnes Italiæ Principes ſolus cognomento diceretur, Dives. Iidem vero munitione S. Angeli, olim mole Hadriani dicta, potiti, quæ non ſunt auſi in Romanam Eccleſiam? Vt abſque ulla controverſia dici poſſit, nullam umquam ſive à Gentilibus, ſive ab hæreticis, ſive à ſchiſmaticis, aliiſve perduellibus, duriorem ac diuturniorem paſſam eſse perſecutionem, quam pertulit ab iſtiuſmodi Marchionibus. Verum etſi ſæpius deforme valde, turpeque contigerit apponi ab ipſis Eccleſiæ caput, tolerandum tamen fuit, quod non penitus amens ſit inventum, ſed fide Catholica ſemper ſibi conſtiterit, virtute promiſſionis divinæ, qua numquam portæ inferi prævalere valeant contra Sedem Petri firmiſſimis fundamentis ſtabilitam.

b *Idib. c. 10.*

RUINA MYSTICA ECCLES. LATERANENS.

Quod & myſtice tunc deſignatum videri potuit, cum eodem tempore quo execrandum illud ſcelus adverſus Formoſi cadaver Stephanus commiſit, ſacroſancta Baſilica Lateranenſis, primaria Pontificis ſedes, ab altari uſque ap portas ſolo penitus proſtrata corruit, ſanctuario tantummodo relicto integro, in quo ipſa ſedes Põtificis exiſtebat. Sicut & quantæ pietatis fuiſset Formoſus, inde demonſtratum eſt, quod (ut refert Luitprandus) dum eius corpus à piſcatoribus poſtmodum inventum ad S. Petri baſilicam depoſitatum eſset, Sanctorum Imagines illud in loculo poſitum venerabiliter ſalutaverint.

IV. CULTUS ERGA SEDEM APOST.

Et ſi porro tot tantaque nefaria crimina Stephanum Papam infamarent, nullus tamen fuit principalium ſedium Epiſcoporum, qui ob id ſe ſubtraheret ab obedientia, quæ impertiri ſoleret Romanæ Eccleſiæ Pontificibus; probe ſcientes omnes, primæ Sedis Pontificem minorum ſedium non ſubiacere iudicio. Narratque de Fulcone magni nominis & auctoritatis Rhemenſi Archiepiſcopo Flodoardus *c*, magnam intercurriſse literarum conſuetudinem inter ipſum & eumdem Stephanum Papam: à quo etiam Fulconem ait vocatum ad Synodum *Ravennæ* celebrandam, ſed ipſum ſe excuſaſse, quod ob bellorum fragores præſens ipſe per ſe adeſse minime poſset, ſed id per legatos explerurum. De qua quidem *Synodo* mentio nuſquam alibi.

c *Flod. lib. 4. cap. 4. & 6.*

IESV CHRISTI

AN. 898.

STEPHANI VII.

AN. 2.

VVIDONIS 7.

LEONIS VI. 13.

I.

ANNO Chriſti octingenteſimo nonageſimo octavo, Indictione prima, in Galliis pace fracta, quæ paulo ante, ſtudio Fulconis Archiepiſcopi Rhemenſis, compoſita inter Odonem & Carolum fuerat, idem Carolus diffidens ſuis viribus, cum Northmannis Ethnicis inire fœdus, eorumque auxiliis bellum gerere in conſilio habuit. Sed reſiſtens ſacerdotali conſtantia Fulco, graviſſima ſcripta epiſtola (quam recitat Flodoardus *a*) eum à pravo illo conſilio revocavit, multis docens quam deteſtabile ſit cum Infidelibus ſocietatem inire, ac demum addens, ſi hoc faceret, non ſolum *ſe numquam ei fidelem exiturum; ſed & quoſcumque poſſet ab ipſius fidelitate revocaturum, & cum omnibus coëpiſcopis ſuis ipſum Regem eiuſque ſequaces excommunicaturum, atque æterno anathemate damnaturum.* Hæc & alia ille libero ab humano affectu pectore. Procul longe abeſt, ut eidem Regi ſuaſiſsent iſta Politici hæretici noſtri temporis, qui regnandi iure proſternunt omnia, fidem, iuſtitiam, ipſamque etiam religionem; ita peſſime Regnis & Regibus conſulentes. Quam enim præſtet, quamque proficuum ſit, in regnandi iure, religionis imprimis rationem habere, eamque cæteris humanis, & quas ſuadet prudentia carnis rationibus præferre, præter innũmera antehac recenſita, ſatis docet præſens exemplum. Siquiquem cum Carolus ſalutaribus monitis ſanctiſſimi ſacerdotis acquieviſſet, protinus auxiliator adſtans Deus, ipſum Odonem ab hac vita exemit: quem teſtis eſt Regino (eumdem vocans Othonem) anni præſentis exordio, nempe tertia Ianuarij, diem clauſiſſe extremum; eoque defuncto, omnes Principes in unum congregatos, communi conſenſu Carolum in Regem ſuſcepiſſe.

a *Id. lib. 4. cap. 5.* CUM INFIDELIB. NON ESSE INEUNDAM SOCIETATEM.

IESV CHRISTI

AN. 899.

STEPHANI VII.

AN. 3.

VVIDONIS 8.

LEONIS. VI. 14

I. ARNULPHUS MISERE PERIT. a *Luitpr. l. 1. c. 9.* ANNUS Chriſti octingenteſimus nonageſimus nonus, Indictione ſecunda cœptus eſt: quo (ut Regino tradit) Arnulphus dictus Imperator diem obiit tertio Calendas Decembris, cœpta iam Indictione tertia à menſe Septembri idque morbo pediculari, ut habet Luitprandus *a*, qui eumdem Arnulphum reum fuiſſe graviſſimorum criminum, ac præcipue violationis iurium, rerum, ac perſonarum Eccleſiaſticarum tradit, cum agit de mentis deliquio, quod eſt paſſus ex ſoporifera potione, quam uxor Vvidonis Imp. eidem propinandam curaſſet.

II. b *Id. c.10.* Porro ipſum quoque Vvidonem hoc eodem anno defunctum eſſe, dum inſequeretur Arnulphum, idem Luitprandus *b* affirmat. Ex quo redarguas Reginonem, dum hoc anno ponens Arnulphi, obitum, Vvidonis refert ante annos quinque.

IESV CHRISTI

AN. 900.

STEPHANI VII.

AN. 4.

LVDOV. IV. 1.

LEONIS VI. 15.

I. QUAM INFELIX FUERIT SEQUENS SAECULUM. ANNO Chriſti nongenteſimo nonum clauditur Sæculum, & Decimũ aperitur; quod ſui aſperitate, ac boni ſterilitate, *Ferreum* malique exundantis deformitate *Plumbeum*, atque inopia Scriptorum appellari conſuevit *Obſcurum*: quo tantis Apoſtolica Sedes iactata eſt procellis, ut cuncta quæ olim paſſa fuit ſub Gentilibus Imperatoribus, aliiſve quibuſcumque perſecutoribus, horum comparatione ſint æſtimanda luſus quodammodo puerorum: idque ea occaſione, quod Principes ſæculi huius, quantumlibet Chriſtiani, hac tamen ex parte dicendi tyranni ſæviſſimi, tyrannice ſibi Romanorum Pontificum electionem arrogantes quamplurima horrenda in eam monſtra intruſerunt; factionibus ita inter ſe decertantibus, ut modo Romani Proceres, modo Etruriæ Principes intruderent ſæculari potentia quem vellent, & deiicerent quem poſſent Romanum Pontificem à contraria factione promotum. Quæ toto ferme hoc ſæculo ſunt actitata: quouſque Germaniæ Imperatores Ottones medij interceſsere, utrique parti contrarij, ſibi licet & ipſi arrogantes Papæ electionem, atque electi deiectionem.

II. STEPH. PP. INFAMIS INTERITUS. Et ut de eiuſmodi graſſationibus agere incipiamus, ad finem huius anni *Stephanus* Apoſtolicæ Sedis invaſor, & ipſe pulſus; detruſus eſt in carcerem, atque ibi ſtrangulatus. Hoc enim quod temporis obſcuritate à nullo ſcriptore invenimus enarratum, ex eius ſepulchri apud S. Petrum poſiti epitaphio fit notum; quod Petrus Manlius, qui ſub Alexandro Tertio vixit, una cum aliis Vaticanæ Baſilicæ veteribus monumentis collegit, ediditque; poſitum, ut apparet, à Sergio Chriſtophori ſucceſſore. Porro Stephanum uſque ad poſtrema huius anni tempora perveniſſe, poſſumus intelligere ex diplomate privilegij ab ipſo conceſſi monaſterio S. Vincentij ad Fontes Vulturni, quod datum habetur menſe Sptembri, iam inchoata Indictione quarta.

III. ROMAN. INTRUSUS IN SED. APOST. CITO PERIT. Inter hæc autem prævalente in Vrbe Romanorum factione adverſus Adelbertum Tuſciæ Marchionem, poſt necatum Stephanum creaverunt quemdam nomine ROMANUM patria Gallenianum, patre Conſtantino, quem tradunt vixiſſe tantum menſes quatuor & dies viginti: ſed quonam menſe vel die creatus, aut mortuus fuerit, ex antiquis haud facile poteſt accipi monumentis.

IV. FULCO RHEM. EPISCOP. OCCIDITUR. Eodem anno, menſe Iunij, laudatiſſimus ille, de quo ſæpe ſuperius, Fulco Archiepiſcopus Rhemenſis, columen Francorum Eccleſiæ ac Regni, iuſſu impij Balduini Flandriæ Comitis (illius, quem Caroli Calvi Regis filiam Iudith ſibi rapuiſſe in uxorem vidimus) proditorie interfectus eſt, quod ipſum invadentem res Eccleſiarum, tum privatis, tum etiam Synodalibus literis arguiſſet; recenſque Abbatiam S. Vedaſti, quam ille invaſerat, per Regem ab ipſo vendicandam curaſſet. Porro Fulconis interemptor Vvinſmarus, ab Epiſcopis Franciæ excommunicatus, mox inſanabili à Deo percuſſus ulcere, putreſcentibus carnibus, & exundante ſanie, vivus devoratus eſt à vermibus. Hæc omnia pluribus Flodoardus *a*; qui eidem Fulconi tradit ſubrogatum fuiſſe hoc eodem anno Heriveum, ſive Herverum dictum, virum pariter ab eodem ſatis laudatum, de quo inferius ſuis locis dicendum. a *Flod. lib. 4. c. 9.*

V. ENCAENIA COMPOSTELLANA. b *Amb. Moral. Chron. Hiſp. l. 15. cap. 20.* Hoc item anno Eccleſiæ Compoſtellanæ ab Adefonſo Magno erectæ, Encænia ſunt celebrata: quæ licet in aliud tempus facta referant alii, hoc tamen anno contigiſſe, videlicet Æra nongenteſima trigeſima Octava, menſe Maio, ex diplomate exploratum reddit Ambroſius *b* Morales. Ipſam verò rem geſtam deſcripſit Sampyrus antiquus Chronographus.

VI. LUDOVICUS IV. IMP. Eodem anno, de Imperio acerrime in Italia decertatum eſt. Defunctis enim anno ſuperiori Arnulpho atque Vvidone ſibi invicem adverſantibus, rurſum eadem ex cauſa in arma ruere Berengarius Dux Foroiulienſis & Ludovicus Boſonis filius. Ac primum (ut ait Luitprandus) Berengarius Papam accedens, Regnum obtinuit: ſed noviſſime LUDOVICUS Berengarium fugans, Romam venit, ibique à Summo Pontifice coronatus, Imperator eſt appellatus.

IESV CHRISTI

AN. 901.

THEODOR. II.

IOANNIS IX. 1.

LVDOVICI IV. 2.

LEONIS VI. 16.

I. *Theodorus PP. creatur, et moritur. Ioan IX. Papa.*

ANNO Chriſti nongenteſimo primo, Indictione quarta, in locum defuncti *Romani* Papæ, ſubrogatus eſt THEODORUS eius nominis Secundus, patria Romanus ex patre Photio; qui ſedit tantum diebus viginti: quonam autem die obierit, antiquorum nemo prodit, recentiorum vero fides ex divinatione comparata vacillat. Sed Theodoro ſubrogatus eſt IOANNES Nonus patria Tiburtinus, patre Rampoaldo, profeſſione monachus, ordine diaconus; qui ultra triennium ſedem prorogavit.

II. *Leo Imp. excommun. ob quartum matrim.*

Eodem anno Nicolaus cognomento Myſticus Patriarcha Conſtantinopolitanus, throno depoſitus eſt iuſſu Leonis Imp. cum ſediſſet annos undecim. Ita habet Græce ſcripta ſeries Conſtantinopolitanorum Epiſcoporum. Quænam autem cauſa præceſſerit eius deiectionis, narrat Curopalates in ipſo Leone; nimirum quod cum Imperator tertia uxore defuncta, quartam nomine Zoën ſuperinduceret, quamvis id faceret liberorum quærendorum cauſa, cum nullos ex tribus prioribus ſuſtuliſſet, tamen quod frequens eiuſmodi nuptiarum repetitio contra canones *a* eſſet, immo & contra ipſius Leonis *b* promulgatam olim conſtitutionem, ut qui ad tertium matrimonium convolarent, pœnis canonum ſubiacerent; has quartas eiuſdem nuptias Patriarcha non ſolum benedicere recuſaſſet, ſed & preſbyterum qui benedixit, depoſuiſſet, atque ipſum Imperatorem ab ingreſſu Eccleſiæ prohibuiſſet. Cumque inſuper nollet, quamvis diu rogatus, Imperatorem in Eccleſiam recipere; ipſe exulare iuſſus, relegatus eſt in monaſterium ab ipſo conditum: inque eius locum ſuffragio Cleri ſubrogatus *Euthymius* genere Iſauricus, profeſſione monachus, dignitate Syncellus Patriarchæ, paterque ſpiritualis Imperatoris; vir pius, & ſumma virtute præditus, atque etiam prophetiæ dono decoratus; quẽ & aiunt ſummum ſacerdotium renuentem, divino fuiſſe oraculo impulſum ut illud ſuſciperet: mox vero ut ordinatus eſt, Imperatorem in communionem recepit. Iſta ex Curopalate, (qui ait Nicolaum depoſitum eſſe menſe Ianuario) & ex Areta Cæſarienſi Archiepiſcopo in oratione *c* funebri in tranſlatione Euthymij habita; necnon ex præambulis Conſtantini Porphyrogeniti ad edictum Vnionis: ubi additur, ex hac occaſione ſciſſam eſſe Eccleſiam Conſtantinopolitanam, cum alij Nicolao, alij Euthymio inhærerent.

a Conc. Neocæſ. c. 3. & 7. Baſil. ad Amphil. c. 4. 31. q. 1. de his qui. b Leon. Imp. conſt. 90.

Euthymius Epiſcop. Conſt.

c Ap. Lipom. Tom. 3.

III. Cæterum in epiſtola *d* eiuſdem Nicolai ad Romanum Pontificem ſcripta, cum ab exilio revocatus eſt in ſuam ſedem, multa narrantur quæ in ſuperius citatis monumentis deſiderantur; nimirum antea Imperatorem ex Zoë genuiſſe filium, quam de matrimonio cum ea cõtrahendo ea fuerint actitata: poſtea vero cogitaſſe illam in uxorem ducere, ut ſic prolem ſuſceptã legitimam redderet, cum nulli alij ei eſſent liberi. Cum autem mirum in modum iis nuptiis Nicolaus refragaretur, ab Imperatore miſſam eſſe legationem ad Romanum Pontificem, qui ſuper eiuſmodi matrimonio diſpenſaret: Pontificem autem miſſis in eam rem Legatis Cõſtantinopolim, ipſum quartum contractum matrimonium ratum haberi voluiſſe; Nicolaum vero nihilominus reluctantem, tunc demum agentibus Apoſtolicæ Sedis Legatis in exilium pulſum eſſe. Sed quod ad Leonis uxores attinet: prima *Theophania* dicta magnæ ſanctitatis femina habita eſt, adeo ut edidiſſe quoque miracula feratur, quorum gratia poſt obitum inter Sanctos à Græcis annumerata eſt die decimaſexta Decembris: cuius etiam miraculorum Glycas meminit, traditque Curopalates, eumdem Imp. in honorem ipſius defunctæ erexiſſe templum pulcherrimum. Quem vero ex quarta uxore Zoë filium ſuſcepit, fuit is *Conſtantinus Porphyrogenitus*, qui poſt eum imperavit.

d Rec. Bar. Annal. Tom. X. an 912. ex Bibl. Epiſc. Bellun.

Rom. Pontif. diſpenſat cum Imp.

Theoph. Aug. ſancta.

IV. *Leo Imp. capite percutitur.*

Poſt hæc autem in magnum vitæ diſcrimen adductus eſt hoc eodem anno idem Leo Auguſtus, dum ex antiqua Imperatorum conſuetudine procedens ſolemni pompa ad Eccleſiam S. Mocij martyris, ab homine inſano percuſſus eſt vecte in capite: quo tempore ei prædictum fuit à quodam Marco Abbate, fore ut non moreretur, ſed ad decennium vitam propagaret. Verum ſolemnis illa proceſſio ab ipſo ſublata eſt. Hæc Curopalates, & alij pluribus.

V. *Concil. Oveten.*

Eodem anno menſe Martij, undecim elapſis menſibus poſt Encænia Compoſtellana, celebratũ eſt in Gallæcia OVETENSE CONCILIUM, quod iam à tempore Ioannis Papæ Octavi fuerat ordinatum, ſed propter ingruentia bella dilatum. In eo vero, inter alia tam ad res Eccleſiaſticas, quam politicum Regni ſtatum pertinentia conſtituta; ex eiuſdem Pontificis conceſſione, ipſa Ovetenſis civitas, quam Rex Adefonſus Regni ſedem conſtituerat, Metropolitana aucta eſt dignitate, quæ antea inhærebat Eccleſiæ Lucenſi illi proximæ: primuſque omnium Erminigildus eius Antiſtes, Archiepiſcopus eſt appellatus. Interfuit inter ceteros huic Concilio Theodulphus Epiſcopus, Legatus miſſus à Rege Francorum: reliqui vero qui ex propinquis Eccleſiis convenere, numerati ſunt ſeptemdecim Epiſcopi. Ipſa autem integra eiuſdem Acta à Sampyro antiquo Chronographo exacte deſcripta leguntur; ſed ad maiorem veritatis elucidationem, tu legas quæ ab Ambroſio Morale ſunt declarata.

VI. *Edvvardus Rex vindicem agit ſacræ virginitatis.*

Eodem anno Edvvardus Rex Angliæ Ælfredi piiſſimi Regis pius filius, ob ſanctimonialis virginis raptum, paravit exercitum adverſus raptorem Æthelvvaldum Clitonem propinquum ſuum; adegitque eum licet potentem in fugam, ſanctimonialemque in ſuum monaſterium revocavit. Narrat hæc pluribus ex antiquioribus monumentis Matthęus monachus Vveſtmonaſterienſis hoc anno.

IESV CHRISTI

AN. 902. 903.

IOAN. IX.

AN. 2. 3.

LVDOV. IV. 3. 4.

LEONIS VI. 17. 18.

I. S. THEOCTISTE LESBIA.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſecundo, Indictione quinta, (ut colligitur ex Curopalate, & Cedreno) contigit expeditio Himerij à ſecretis Leonis Imp. primarij, reique militaris peritiſſimi, adverſus Saracenos: quando à Sanctiſſimo Symeone Anachoreta revelari contigerunt res admirandæ *S. Theoctiſte* Leſbiæ; quæ in eremo Paros inſulæ triginta quinque & amplius annorum ſpatio ſola, ac pene nuda vitam duxit, nihil aliud comedens præter paucos lupinos: cuius Vitam deſcriptam habes apud Metaphraſtem *a* & Surium.

a *Metaph. & Sur.* 10. *Novembr.*

II. HUNNI GALLIAM CISALPIN. PESSUMDANT.

Hoc eodem anno Hunni, vulgo Vngari dicti è Pannonia in Italiam progreſſi, ingenti affecerunt clade tranſpadanas nobiliſſimas civitates, cuncta ſacra ac profana populationibus atque incendiis peſſumdantes. Berengarium quoque obvium cum immenſo exercitu, præter ſpem aggreſſi vicerunt; nec receſſerunt, quouſque ingenti pecunia exacta, anno ſequenti ad propria ſunt reverſi. Poſt quæ accidit ut idem Berengarius commiſeratus clades nobilium civitatum, eis multa ſuppeditando præſto fuerit, Eccleſiiſque bona contulerit: ſiquidem eius in diverſas Eccleſias munificentiam diplomata *b* adhuc integra teſtantur.

b *Ap. Sigon. lib.* 6. *de Reg. Ital.*

III.

Annus vero ſequens, nempe Chriſti nongenteſimus tertius, Indictione ſexta inchoatus, prorſus obſcurus, nulla alia rerum geſtarum ad inſtitutum ſpectante memoria illuſtratus eſt.

IESV CHRISTI

AN. 904.

IOAN. IX.

AN. 4.

LAMBERTI I.

LEONIS VI. 19.

I. LUDOV. IMP. CAPTUS A BERENG. OCULIS ET IMPERIO PRIVATUR.

ANNO Chriſti nongenteſimo quarto, Indictione ſeptima, (ut auctor eſt Regino) Ludovicus Imp. captus à Berengario tyranno, oculis ſimul & Imperio privatus eſt; perſeverante in Italia LAMBERTO Auguſto, qui à Formoſo (ut dictum) coronatus fuerat anno octingenteſimo nonageſimo tertio. Cuius hic ſit annus Imperij ab eo tempore iam undecimus inchoatus, ab obitu vero Vvidonis ipſius patris quintus; primus autem ex quo Italiæ Principes eum Italiæ Regem nominarunt, deficientes à Berengario, ut Luitprandus *a* tradit. Sed antequam iſta fierent, contigerat Berengarium Romam cum exercitu advenientem, coronam Imperij a Ioanne Papa violenter extorſiſſe: eo vero recedente, vocatum eſſe Lambertum ab eodem Pontifice: habitaque Romæ Epiſcoporum SYNODO, utrinſque Regis iuribus examinatis, & omnium Patrum ſententia Ioannem Berengarij coronationem tamquam ut extortam abrogaſſe. Lamberti vero legitimam iudicaſſe. Facta ſunt iſta Romæ hoc anno, eademque paulo poſt recitata in Synodo Ravennate ab eodem Romano Pontifice congregata.

a *Luitpr. l.* 1. *c.* 10.

CONCIL. ROM. IN CAUSA IMPERII.

II. CONCIL. RAVENN. DE REB. AD ECCL. ET IMP. SPECTANTIBUS.

Quod enim haud liberum ei eſſet Romæ degere, ſtudentibus nonnullis Berengario, conſultius viſum eſt Epiſcopos Ravennam convocare, ubi complura gravioris momenti tractanda forent coram Lamberto qui interfuit. Meminit huiuſmodi CONCILII RAVENNATIS Sigebertus anno ſuperiori: ad quod ait conveniſſe Epiſcopos ſeptuaginta quatuor, & ex iis aliquos Francos. Extant vero etiam eius Acta *b* in codice Antonij Auguſtini. In quibus primum quæ geſta ſunt in Romana prædicta Synodo recitata habétur; videlicet damnatio Synodi Stephani Papæ adverſus Formoſum Pontificem, eiuſque Actorum combuſtio: Improbatio electionis Bonifacij: Reſtitutio ordinatorū à Formoſo; & anathematizatio Sergij, aliorumque qui venerandum eiuſdem Formoſi ſepulchrum temerare auſi fuiſſent: Item conſtitutio de legitima electione Romani Pontificis: Confirmatio Imperij Lamberti, & reprobatio Berengarij, Prohibitio ne decedente Papa (quæ mala conſuetudo irrepſerat) Patriarchium expilaretur; aut alibi pariter obeuntibus Epiſcopis, Epiſcopia iacturam paterentur: Decretum, ut Epiſcopi liberam haberent poteſtatem inquirendi & iudicandi de adulteriis & ſceleribus populi; atque etiam cum opus foret, ad comprimendos rebelles & refractarios, publicum placitum convocare. Hæc, inquam, & alia quædam ad diſciplinam Eccleſiaſticam & mores informandos in Romana Synodo geſta, in Ravennate ſunt lecta, probataque. Actumque præterea inter alia eſt, de conſervatione Legum Eccleſiaſticarum à ſanctis Patribus ſancitarum, & à Carolo Magno aliiſque ipſius ſucceſſoribus Impp. promulgatarum: de confirmatione privilegiorum S. R. Eccleſiæ: de approbatione eiuſdem nuperæ Romanæ Synodi adverſus Formoſi violatores, ac denique de reſtauratione Eccleſiarum Vrbis, quæ aut dirutæ, aut in maximam egeſtatem erant redactæ. Sed & præter hæc, interpoſita *c* habentur in eodem codice duodecim alia capita alterius cuiuſpiam Concilij, æque de rebus Eccleſiaſticis ac politicis.

b *Rec. Baron. Ann. Tom.* X. *hoc an.*

c *Rec. Bar. ubi ſupr.*

IESV CHRISTI

AN. 905.

BENED. IV.

AN. 1.

LAMBERTI 2.

LEONIS VI. 20.

I. IOAN. PP. OBITUS.

ANNO Chriſti nongenteſimo quinto, Indictione octava, *Ioannes* Papa, ubi ſediſſet annos tres & dies quindecim, obiit; ſepultuſque eſt apud S. Petrum pro foribus. Recitat eius epitaphium Manlius; ex quo apparet, non duo tantum, ſed tria ab eodem fuiſſe Concilia celebrata: unde ſummam ſibi laudem comparavit, utpote qui miſſus à Deo viſus ſit ad de-

ſtruenda quæ a deceſſore Stephano male ædificata fuiſſent.

II. De Northman. in Gal. ad fidem converſis.

Reperitur etiam epiſtola eiuſdem Pontificis ad Herveum Archiepiſcopum Rhemēſem; qua reſpondens ipſius conſultationi de Northmannis in Gallia nuper ad fidem converſis, quorum nonnulli poſt baptiſmum Gentiliter vixiſſent; ait mitius cum iis agendum eſſe, quod tyrones adhuc eſſent in fide; nec contra eos ſeveritatem canonum eſſe extendendam, ne forte inſueta onera portare recuſantes, ad priſtinam impietatem penitus relaberentur. Commendat pariter Flodoardus *a* eiuſdem Heruei ſtudium exhibitum in converſione Northmannorum; donec tandem (ut ait) poſt bellum quod Robertus Comes Carnotenſis contra eos egit, iidem CHRISTI fidem ſuſcipere cœperunt apud urbē Rotomagum: meminitque eiuſdem cōſultationis ad Romanum Pontificem miſſæ ſuper eorum converſione. Rurſum vero repetitur eiuſdem Ioannis Noni epiſtola *b* ad Stylianum Neocæſareæ Metropolitam, in codice Columnenſi ſæpe citato poſt Octavam Synodum: ubi illius temporis auctor occaſionem eius ſcribendæ fuiſſe ait, quod cum Stylianus diutius ab amicis & propinquis ſollicitatus, tandem communicaſſet ordinatis à Photio, Romā ſcripſiſſet ut à Summo Pontifice id ſibi concederetur. Verum id denegans Ioannes, literis ei ſignificavit, ſe in rebus Orientis ſtare decretis ſuorum deceſſorum.

a *Flod. lib. 4. cap. 2.*

b *Rec. Baron. Tom. X. hoc an.*

III. Bened. IV. PP.

Poſt obitum Ioannis cum non vacaſſet Sedes niſi diem unum, ſucceſſit BENEDICTVS eius nominis Quartus, patria Romanus, filius Mammoli; qui magnam ſibi laudem imprimis ex amore paūperum conciliavit.

IV.

Eodem anno *c* Rex Galæciæ Adefonſus cognomento Magnus, bene diſpoſitis rebus Eccleſiaſticis, adverſus Arabes bellum gerens, ingentem de ipſis eſt victoriam conſecutus, cadente in prælio illorum Duce primario Alcaman, à ſuis uti Propheta culto.

c *Ambr. Moral. Chron. Hiſp. l. 15. cap. 28.*

IESV CHRISTI
AN. 906. 907.
BENED. IV. 2.
LEO V. CHRISTOPH.
LAMBERTI 3. 4.
LEONIS VI. 21. 22.

I. Tranſlatio corp. S. Primi.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſexto, Indictione nona, nihil geſtum reperitur quod ad res Eccleſiaſticas pertineat: niſi quod extat antiqua Inſcriptio *a* de tranſlatione corporis S. *Primi* martyris, facta ab Vrbe Roma per Erembertum illuſtrem virum, conceſſione Sergii Papæ Iunioris (ut ponitur) anno Incarnationis Domini nongenteſimo ſexto Indictione nona, Calendis Auguſti: ex qua inter tantam offuſam temporum caliginem quæ irrepſit ex antiquorum ſcriptorum inopia, manifeſtari videtur iam Sergium Tertium hoc anno ſediſſe Pontificem.

a *Antiq. Inſcript. in Append. pag. 1161. num. 2.*

II.

Cetera vero monumenta, Anno proximo, (videlicet Chriſti nongenteſimo ſeptimo, Indictione decima) defunctum tradunt Benedictum, ſepultumque apud S. Petrum: ſubrogatum autem in locum eius LEONEM huius nominis Quintum, patria Ardeatinum; eumdemque poſt dies quadraginta, pulſum atque detruſum in carcerem à CHRISTOPHORO, quem poſt eum ſediſſe aſſirmant: ipſumque demum Chriſtophorum, poſt ſeptem menſes, deturbatum a Sergio invaſore anno ſequenti.

Leo V. PP. et Christoph.

IESV CHRISTI
AN. 908.
SERGII III.
AN. 1.
LAMBERTI 5.
LEONIS VI. 23.

I. Chriſtoph. eiecto, Sergius Sedem invadit.

ANNO Chriſti nongenteſimo octavo, Indictione undecima, rurſum pravorum turbis & factionibus Romana vehementer perturbata traditur Eccleſia, Chriſtophoro violenter è ſede pulſo, & in carcerem truſo, atque vitam monaſticam amplecti coacto: qui mortuus, ſepultus eſt in baſilica S. Petri. Exurrexit autem (ſive ab aliquo nuper nominatorum Pontificum eiectum, iterum reſtitutum dixeris) factione Marchionis Tuſciæ Adelberti, SERGIVS ille nefandus, quem audiſti in Formoſum Papam ita ſæviſſe: qui quidem ſedem invaſit, non Formoſi, ut memoria lapſus aſſeruit Luitprandus; ſed Chriſtophori, ut teſtatur quoque Sigebertus *a*. in eo tamen & ipſe corrigendus, dum ordinatum à Formoſo Epiſcopum Sergium dicit, quem Acta Synodalia ſub Ioāne Nono nonniſi presbyterum nominant, eumdemque excommunicatum cum aliis complicibus fuiſſe docent: Luitprandus autem, cum ex diacono arripuiſse ſub nomen Pontificis tradit.

a *Sigeb. in Chron. an. ſuper.*

II Serg. irritat acta Formosi.

Idem vero adhuc odio furens in Formoſi memoriam ordinationes eius (ut ait Sigebertus) irritas habuit Et quæ eiuſdem auctoritate ſtatuta eſsent in Concilio Triburienſi, nimirum ut Bremenſis Eccleſia ſuffraganea cenſeretur Colonienſis; ea Sergium penitus reſcidiſse, ſcribit Adamus *b* monachus. Hæcque plane ſunt infeliciſſima illa tempora, cum alterius res geſtas intruſus quiſque Pontifex aboleret, quæ deplorans huius temporis auctor *Auxilius* nomine, egregium ſcripſit (ut ait Sigebertus in Scriptoribus Eccleſiaſticis) Dialogum ſub perſona *Inſenſoris & Defenſoris, de ordinationibus, exōrdinationibus, & ſuper ordinationibus Romanorum Pontificum, & ordinatorum ab eis exordinationibus & ſuper ordinationibus.* Cuius quidem prolixioris Auxilii diſputationis, extat *c* ſynopſis ad Leonem Epiſcopum Nolanum ſub titulo, *De ordinationibus à Formoſo factis, quare non ſint irritæ*, triginta continētes obiectiones, totidemque defenſiones.

b *Adam. lib. 1. c. 42.*

De reordinationibus Ponti. invaſorum.

c *Ap. Papir. Maſſon.*

III. Sergii vita turpiſs.

Sed & iſtius Sergii præter vim tyrannicam, turpitudo quoque vitæ ab auctoribus eius ſæculi ſcriptis eſt prodita. Luitprandus *d* enim teſtatur, ipſum ex Marozia nobili ſcorto filium genuiſse Ioannem dictum, qui & ipſe Pontificatum poſtea eius nominis Vndecimus adeptus eſt. Erat vero iſta *Marozia*, (eademque *Maria*, tali indigniſſima nomine dicta) filia *Theodoræ* nobilis Romanæ feminæ, Senatoriaque

d *Luitpr. lib. 2. c. 13.*

De Theodora, et

MAROZIA; NOBILIBUS SCORTIS. De quibus agit Baron. tam hoc, quàm aliis annis; ageturque rurſum de iiſdem inferius.

ortæ propagine; quæ cum excellens eſſet pulchritudine, ingenioque verſutiſſima conſuetudine potentiſſimorum Tuſciæ Marchionum adeo & ipſa potens eſt reddita, ut cum Romana munitio S. Angeli poſſideretur ab iiſdem Marchionibus, hæc peſſima femina eam inhabitans, dominium Vrbis ſit conſecuta, illudque in poſteros propagare curaverit. Acceſſit vero ad potentiam eius, quod eadem ipſius filia Marozia ex Adelberto Marchione filium ſuſceperit nomine Albericum, qui patris potentia Vrbi dominatus eſt: ac demum Adelberto mortuo, loco ipſius regnans in Tuſcia filius eius ex Berta coniuge, Vvido nomine, eamdem Maroziam in uxorem acceperit. Conſtant iſta ex Luitprando eius temporis auctore. Hincque tantum invaluit meretricum imperium, ut pro arbitrio legitime creatos Pontifices dimoverent, & violentos ac nefarios homines intruderent. Quæ conſiderans, quis non putarit Deum ablatum Eccleſiæ ſuæ; Et tamen magno ipſius miraculo, & peculiari erga Sedem Petri providentiæ cura, cum tanta iſta urgerent toto hoc ſæculo mala, non eſt inventus qui ea de cauſa ſe ab ipſa Eccleſia Romana abſcinderet ſchiſmate, vel hęreſi eam impugnaret; ſed omnes ubique gentium eidem, fidei vinculo, & obedientiæ nexu, iuncti perſtiterunt. Et quod ad omnium facinoroſiſſimum iſtum Sergium attinet; ab eo Colonienſis Archiepiſcopus reperitur e petiiſſe & accepiſſe pallium, ac pariter S. Hogerus f ſucceſſor Adalgarii in Eccleſia Hamburgenſi, tam ipſe quam præceſſor viri ſanctiſſimi, cui coadiutorem dederat, & privilegia renovaverat.

PROVIDENTIA DEI ERGA ROM. ECCLES.

e Crantz. Hiſt Sax. lib. 3. cap. 1. & 2. c. 24.
f Adam. l. 1.

IV. *ADEFONSI MAGNI MAXIMA VIRTUS.*

Eodem anno, tædio longæ præfecturæ Regis Gallæciæ Adefonſi, eius filius primogenitus Garſias nomine, adiuvante matre & fratribus, conſpiravit in patrem: ſed qui Magni nomen digne eſt conſecutus ob debellatos ſæpiſſime Arabes, in hoc ipſo plane ut diceretur Maximus dignus fuit, cum nolens civili & domeſtico bello exhauriri Regni vires in utilitatem hoſtium, ſeipſum ſuperans, ſponte filio ceſſit. Res tunc geſtas, ex Sampyro, atque Tudenſi, & aliis antiquis monumentis prodidit inter alios Ambroſius g Morales.

g Moral. lib. 5. c. 50.

IESV CHRISTI

AN. 909.

SERGII III.

AN. 2.

LAMBERTI 6.

LEON. VI. 24.

I. *CONCIL. SUESSION. AD RESTITUENDAM DISCIPLIN.*

a Rec. Baron. Ann. Tom. X. hoc an. ex cod. Ant.

ANNO Chriſti nongenteſimo nono, Indictione duodecima, Sueſſione in Gallia in loco *Troſleio* dicto, celebratum eſt ſexto Calendas Iulii ab Herveo Archiepiſcopo Rhemenſi CONCILIUM undecim Epiſcoporum; inter quos fuit Archiepiſcopus Rotomagenſis. Extant eius Acta a, quæ præter deplorationem miſerrimi ſtatus Eccleſiarum, monaſteriorum, totiuſque regni Francorum, quod bello, fame, aliiſque cladibus deſtructum erat, quindecim continent capita, multiplicibus canonibus & ſententiis Patrum contexta: ut quot capita, tot dixeris eſſe catecheſes ad reſtituendam collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam, & evellendos, qui irrepſerant in omnes hominum ordines pravos mores: inter quæ, & ipſi Regi præſcribitur recta ſecundum pietatem vivendi norma. Quod vero etiam ſicut in Vrbe, ita in Galliis ſacrilegij illud genus invaluiſſet, ut defunctis Epiſcopis eorum bona publice ab omnibus diriperentur; ne id fieret amplius, conati ſunt Patres reprimere canonicarum obice ſanctionum.

August. & Bibl. Rhem.

II.

Cumque pariter accepiſſent ab Apoſtolica Sede admonitionem de perverſa Orientalium doctrina, auctore Photio, circa proceſſionem Spiritus S. à ſolo Patre, egerunt etiam de eiuſmodi errore, eiuſque auctore Photio profligandis. Quibus quidem imprimis declaratur, perſeveraſſe illos, qui quomodocumque præſidebant Romanæ Eccleſiæ, in Photii deteſtatione & anathemate: deinde vero commendatur reverentia Gallicanorum Epiſcoporum erga Romanam Eccleſiam, dum haud merita Sergii attendentes, ſed ea tantum quæ ab eo dicerentur, ipſius obedierunt iuſſionibus; quod videlicet ſederet in Cathedra Petri, à qua (ut etiam ibidem fatentur) Catholicam fidem accepiſſent, & hactenus illibatam conſervaſſent. Quod vero ad Herveum Rhemenſem attinet; non ſemel ab eo Synodum celebratam, ſed plane multoties pro pace & religione Eccleſiæ, ſtatuque Regni Francorum teſtatur Flodoardus b in eius Rebus geſtis.

REVERENTIA EPISCOPORUM GALL. ERGA ROM. ECCLES.

b Flod. lib. 4. c. 13

IESV CHRISTI

AN. 910.

ANAST. III.

AN. 1.

LAMBERTI 7.

LEON. VI. 25.

I. *SERGIUS PP. MORITUR.*

ANNO Chriſti nongenteſimo decimo, Indictione decimatertia, defunctus eſt *Sergius* Papa: quem haud diutius ſupervixiſſe, quæ dicenda erant in Ioanne Decimo, manifeſte demonſtrant. Sicque ipſum non ſeptennio, (ut produnt nonnulli) ſed triennio dumtaxat invaſam ſedem occupaſſe apparet. In eius vero locum ſubrogatus eſt ANASTASIUS eius nominis Tertius, patria Romanus, Luciani filius; qui ſediſſe ponitur annos duos & totidem menſes. De quo aſſeritur a; eum expoſcente Berengario Ticinenſem Eccleſiam plurimis iiſdemque magnificis decoraſſe ornamentis; concedendo nimirum umbellæ uſum, equoque vehi albo, Crucem præviam in itinere habere, & in Conciliis à læva Pontificis aſſidere.

ANAST. III. CREATUR.

a Sigon. de Regn. Ital. lib. 6.

II. *LAMBERTI IMP. OBITUS, ET LAUDES.*

b Luitpr. lib. 1. c. 10.

Ad hæc etiam tempora propagatum eſſe Lamberti Imperium, ex Luitprando b poſſumus intelligere, dum ait quinquennio illi adverſatum eſſe Reginfredum Mediolanenſem Comitem, cum antea aliquantiſper pulſo Berengario imperaſſet. Vnde corrigas errorem aſſerentium eum longe ante defunctum. Ab Hugone verò comite Mediolanenſi in venatione occulte ne-

c *Il. lib. 1. in fi.*

catum in ipſo iuventutis flore, idem Luitprandus, magnopere deploravit; Principem probatum moribus, ſpectataque virtute clarum; quem & plus Reipublicæ, quam Rempublicam ipſi decoris contuliſſe aſſerit.

IESV CHRISTI
An. 911.
ANAST. III.
An. 2.
ALEXANDRI & CONSTANTINI 1.

I. Leon. Imp. obitus.

ANno Chriſti nongenteſimo undecimo, Indictione decimaquarta, die tertia ante Idus Iunij, (ut auctor eſt Curopalates) Leo Imp ventris profluvio ex hac vita deceſſit; quem ad vigeſimum quintum annum Imperij perveniſſe, & per menſes tres vigeſimum ſextum inchoaſſe, teſtantur Zonaras, Conſtantinus Manaſſes, & Glycas.

II. Eius scripta.

Extant eiuſdem Leonis centum tredecim Novellæ conſtitutiones diverſorum argumentorum, ad res vel perſonas etiam Eccleſiaſticas pertinentes. Voluit enim imitari Iuſtinianum, ut pro arbitrio ſicut de profanis, ita de ſacris æque decerneret, præſumens quod Summorum Pontificum eſt. Extat præterea eiuſdem epiſtola ad Omarum Regem Saracenorum; de Chriſtianæ fidei veritate & myſteriis, ac Saracenorum variis hæreſibus & blaſphemiis. In qua inter alia de ſanctiſſima Trinitate doctrinam ingerens, Spiritum S. à Patre ſimul Filioque procedere aperte abſque ulla hæſitatione profitetur. Vnde intelligas eam Orthodoxam doctrinam ab huius temporis viris diſertis, etiam Græcis receptam eſſe; exclamaſſe tamen eos, quod ſine Oecumenici Concilij auctoritate in Symbolo poſita eſſet. Sed & præter edita iſta, alia inſuper extant in variis codicibus Vaticanæ Bibliothecæ, licet valde depravata eiuſdem Leonis ſcriptorum monumenta: videlicet Variç Orationes numero ducentæ & quatuor, aliæque triginta tres in diverſas Domini ac Sanctorum feſtivitates: itemque præcepta moralia; De inſtruendis aciebus; Conſtitutiones Leonis & Baſilij; atque Ænigmata. Inter Orationes autem, maximam eiuſdem Imp. pietatem denotat illa *a*, ſeu Epiſtolam circularem dixeris, qua tamquam præſens ubique omnes ſibi ſubditos ad vitam bene inſtituendam hortatus eſt: imitatus in his Epiſcopos, qui huiuſcemodi Encyclicis literis Paſtoralibus populum ſibi ſubditum admonere conſueverunt. Sed & in commentario quo res bellicas pertractavit inter alia docet, Ducem curare debere, ut pridie eius diei quo certamen ſit ineundum, per ſacerdotem univerſus exercitus expietur aqua benedicta; & ut quotidie mane & veſpere dicat hymnum Triſagium. Ne quid demum de eo prætermittamus, ſcribit Curopalates eum in templum à ſe ædificatum intuliſſe corpora SS. Lazari & Mariæ Magdalenæ, Sed ea Galli provinciæ Narbonenſis ſe poſſidere, conſtantius profitentur.

a *Rec. Baron. Tom. X. hac an. ex cod. Vatic.*

III. Leone vita functo, ALEXANDER frater eius habenas Imperij ſuſcepit, ſimul regnante CONSTANTINO *Porphyrogenito*, Leonis filio adhuc puero. Hæc Curopalates: qui tamen in eo corrigendus eſt, (ac poſt eum Cedrenus) quod ait Alexandrum hoc tempore natum tantummodo fuiſſe annos viginti; cum idem ipſe in Baſilio Leonis & Alexandri parente dixerit, tertio anno eius Imperij tertium filium nomine Alexandrum, Cæſarem ab eo creatum eſſe: qua ratione dicendus eſt hoc tempore exceſſiſſe annum quadrageſimum, ex quo à patre Cęſar creatus eſt. Qui quidem ſimul atque pervenit in Imperium, (inquit Curopalates) accerſitum Nicolaum Patriarcham à Leone expulſum, Conſtantinopolitanæ ſedi reſtituit, eiecto in exilium Euthymio; quem addicti Nicolao clerici valde inhumaniter tractantes, pugnis percuſſerunt, colaphis ceciderunt, barbam evulſerunt, aliaque prorſus feralia in ſanctiſſimum ſenem perpetrarunt (ſed non abſque vindicta divina) quæ narrat Curopalates; ac deplorat Aretas Archiepiſcopus Cæſarienſis in oratione funebri *b* habita in eius tranſlatione. Vbi & cauſam odij clericorum in eum fuiſſe ait, quod illos palam ſimoniæ intentos coërcuiſſet.

Alex. imperat cum Conſtantino.

Euthymius Patriarch. eiicitur.

b *Ext. ap. Lipom. Tom. 3.*

IESV CHRISTI
An. 912.
LANDO.
IOAN. X.
An. 1.
CONST. VIII.
Solius 1.

I. Anaſt. PP. moritur. Lando creatur.

ANno Chriſti nongenteſimo duodecimo, Indictione decimaquinta, mortuus eſt *Anaſtaſius* Papa, ſepultuſque in baſilica S. Petri: atque in eius locum ſubrogatus LANDO, patria Sabinus, Trani filius. Qui (ut ait Luitprandus *a*) in gratiam Theodoræ potentiſſimi ſcorti, Romanæ Vrbi imperitantis, Ioannem quem illa turpiſſime deperibat, ex Ravennate presbytero iam antea creatum Epiſcopum Bononienſem, defuncto tunc Petro Antiſtite Ravennate, in eius Eccleſiæ Archiepiſcopatum tranſtulit. Cum vero modico poſtea interlapſo tempore, ipſe Lando mortuus eſſet, eadem Theodora quo facilius amaſio ſuo Ioanne potiretur, ipſum ex Archiepiſcopo Ravennate in cathedram Petri violenter intruſit. Hæc pluribus Luitprandus: ex quibus videas fœdiſſimam huius temporis eccleſiæ Romanæ faciem. Porro ad finem huius anni IOANNEM ſedere cœpiſſe, ex Leone *b* Oſtienſi certum colligitur argumentum, dum ingentem victoriam à Chriſtianis adverſus Saracenos obtentam ponit menſe Auguſti, anni Domini nongenteſimi decimiquinti: Indictionis tertiæ, invaſionis vero Ioannis anni tertij.

a *Luitpr. lib. 2. c. 13.*

Moritur, et Ioan. X. intruditur.

b *Leo Oſt. Chron. Caſsin. lib. 1. c. 55.*

II. Alex. impiſs. Imp. obitus.

Eodem anno, ſexta die Iunij, (ut tradit Curopalates) Alexander Orientis Imperator, lotus & pranſus, vinoque ebrius, poſt meridiem pila ludere volens, exorto dolore in inteſtinis præ cibis quibus ſe ingurgitaverat, reverſus in palatium, multo è naribus ac puden-

dis effuſo ſanguine, poſtridie mortuus eſt. Sed ipſum ita confectum ira Dei ob contemptum divinitatis, tradit Aretas c; dum ait ipſum cooperto capite in loca ſancta ingredi aſſueſcentem, cum & quodam die amictum ſacræ menſæ dimovere auſus eſſet, mox inſania correptum, numquam poſtea compotem mentis extitiſſe: denique cum ſtatuis in Hippodromo poſitis ſolitum Baccho ſacrificium fieri iuſſiſſet, eo nondum peracto ſacrilegio, ipſum divinitus percuſſum, in cubiculum ſuum aſportatum eſſe, eodemque quo Herodes d caſu periiſſe. Hæc ex Areta; qui eiuſdem Alexandri infauſtum pariter funus pluribus proſequitur. Sed & apud Erempertum in Rebus geſtis Longobardorum narratur, eumdem Alexandrum intuitum ſtatuas illas Deorum olim Roma Conſtantinopolim delatas, blaſphemam eam emiſiſſe vocem, *Heu! quando iſtas colebant Romani, potentiſſimi & invicti perſeverarunt!* iuſſiſſeque eas ſerico operiri: ſed nocte ſequenti per quietem virum aſpectu lucidum ei apparentem, ſevereque admodum arguentem, atque etiam ipſum percutientem dixiſſe, *Ego ſum Romanorum Princeps Petrus*, ſtatimque evigilantem Imperatorem timore vehementi correptum, ſanguinis vomitu extinctum eſſe.

c *Ap. Lipom. Tom. 3.*

d *Act. 12.*

VOX IMPIA, POENA VELOX.

III CONST. VIII. SOLUS IMP.

Defuncto illo, ſolus imperare cœpit, ſed ſub tutoribus, CONSTANTINUS puer ſeptennis e, Porphyrogenitus dictus, Leonis Sapientis filius: inter cuius tutores annumeratus eſt etiam Nicolaus Patriarcha. Sed quod Conſtantinum tunc tantum ſeptennem dicunt, omnino dicendum eſt erratum eſſe in numero, cum ex iis quæ ſuperius dicta ſunt, conſtet eum natum eſſe antequam Nicolaus deponeretur è ſede; quod contigiſſe vidimus anno Redemptoris nongenteſimo primo. Porro Nicolaus ubi ſedem recuperavit, memor iniuriarum ſub Leone ſuſceptarum, cum ſuadentibus Apoſtolicæ Sedis Legatis in exilium pulſus fuerat; querelis plenam ad Romanum Pontificem ſcripſit epiſtolam f, qua cum exacte rei tunc geſtæ hiſtoriam narret, pluribus diſſerit adverſus quadrigamiam.

e *Curopal. & alij.*

f *Rec. Baron. Tom. X. hoc ann. ex Bibl. Epiſc. Bellun.*

IV. CONCIL. CONFLU.

Hoc eodem anno *Confluentiæ* ſub Herimanno Agrippinenſi Archiepiſcopo habita eſt SYNODUS Epiſcoporum octo, cum Abbatibus, aliiſque quam plurimis ſacri ordinis viris: in qua inter alia optime ſtatuta, prohibitas eſſe nuptias uſque ad ſeptimam generationem, ſcribit Ivo g.

g *Ivo p. 9. c. 66.*

V. ADEFONSI REG. SUMMA VIRTUS

In hunc uſque annum ſuperſtitem fuiſſe Gallæciæ Regem Adefonſum Magnum, cum regnaſſet annis quadraginta ſex, (ultra quatuor illos quibus ceſſit Garſiæ filio) ex veteribus monumentis tradit Ambroſius Morales. Qui quidem Adefonſus paulo ante obitum non ut Rex, ſed ut dux exercitus militans ſub Rege filio, ingenſque animi ſummiſſionis ſpecimen edens, præclara de Mauris victoria potitus eſt, atque dignus à Deo habitus qui triumphare deberet in cœlo. Sed nec diu poſt patris obitum vixit Garſias filius; à Deo ultore poſt triennium ex hac vita ſubtractus, qui non expectata morte patris, Regnum invaſerat.

VI.

Hoc eodem anno *Berno* Abbas Gigniacenſis ordinis S. Benedicti, *Cluniacenſis* cœnobij & inſtituti fundator, ex hac vita deceſſit: in cuius locum Odonem hoc pariter anno fuiſſe ſubſtitutum, Sigebertus ponit in Chronicis. Inter Sanctos autem Abbates Cluniacenſes, Odonem primo loco, eiuſque ſucceſſores, Maiolum, Odilonem, Hugonem, numerat S. Bernardus h. Cæterum nec primus Odo, nec tantummodo recenſiti egregia ſanctitate floruiſſe narrantur: ſed ante Odonem, primus numeratur atque laudatur Berno Abbas; cui ſucceſſit Odo, & huius ſucceſſor qui ponitur Ademarus, plurimumque commendatur Hildebrandus, qui bis incitatus ut fieret Abbas, recuſavit, ſemper magis appetens obedire quam præeſſe; ut de illo ſcribit Odilo in S. Maioli i deceſſoris Rebus geſtis. Vbi originem Cluniacenſem repetens, ait, cum monaſticum inſtitutum in Gallia admodum remiſſum eſſet, favente Vuillelmo Aquitanorum Principe, *Bernonem* in Burgundiæ regione, Matiſconenſi ceſpite, pago *Cluniaco*, monaſterium extruxiſſe, multos que monachos collegiſſe: ipſi verò ſucceſſiſſe Odonem, qui anteà Turonenſis fuerat canonicus. Sic igitur non Odo (ut putavit Sigebertus k) ſed Berno fuit primus inſtitutor & fundator Cluniacenſis monaſterij, qui cum eſſet Abbas Gigniacenſis cœnobij, in cella eiuſdem cœnobij fundavit monaſterium Cluniacenſe ex bonis aviæ ſuæ Comitiſſæ, & ipſe ex Comite monachus, ut idem alibi teſtatur Sigebertus l. Alio namque claruit tempore alius *Berno* Augiæ Abbas, vir doctrina inſignis, numeratus inter claros Scriptores m Eccleſiaſticos. Sed quod rurſum ſpectat ad cœnobium Cluniacenſe; æque in Fragmentis Floriacenſis Chronici traditur, illud fundatum eſſe ab Vuillelmo Comite Arvernorum, & Duce Aquitaniæ: idque ipſum aſſerit Glaber n Rudolphus eiuſdem cœnobij monachus his temporibus proximus; qui poſt Bernonem, ſucceſſorem ponit Odonem, poſt hunc Heimardum, inde Maiolum, quem ſecutus eſt Odilo; omneſque egregia ſanctitate conſpicuos extitiſſe; adeo ut fuerit eorum opera Cluniacenſe cœnobium veluti alveare, è quo in diverſa loca ad monaſteriorum regimen progrederentur coloniæ monachorum, non tantum in Gallias, ſed etiam in Italiam, & Hiſpanias.

CLUNIACENSIS ORDINIS INSTITUTIO.

h *Bernard. ad Guill. Abbat. Cluniacenſ.*

i *Ap. Sur. 11. Maij.*

k *Sigeb. cap. 125. de Scriptor. Eccleſ.*

BERNO FUNDATOR MONAST. CLUN.

l *Id. in Chron. an. 895.*

m *Id. c. 157.*

n *Glab. lib. 3. cap. 3*

VII. CONRAD. REX GERMAN. PRIMUS POST CAROLIGENAS.

Hoc eodem anno defuncto Ludovico Rege Germaniæ, Conradus Dux in Regem elevatus eſt, regnavitque annos ſeptem. In Ludovico autem finem accepit progenies Caroli Magni in Regibus Germanorum, ut aſſerunt veteres Chronographi, Adam, & alij. Ipſi enim Ludovico Arnulphi filio, Caroli in Gallia regnantis fratrueli, nullus fuit filius; adeò ut opus eſſet ex alia familia Regem quærere. Et licet in Othonem Henrici patrem Ducem Saxoniæ vota omnium convenirent, ipſe tamen ætate gravior recuſavit accipere, & Conradum præpoſuit quem elegerunt.

VIII.

Hoc pariter anno Rollonem Ducem Northmannorum Galliarum invaſorem, Chriſtianam religionem amplexatum eſſe, docent Annales veteres, quos collegit Matthæus Vveſtmonaſterienſis.

IESV CHRISTI

An. 913.

IOAN. X.

An. 2.

CONST. VIII.

An. 2.

I De poenitentia Ragneri Ducis Lotharingiae. a Rec. Baron. ex monum. monaſt. S. Trever.

ANno Chriſti nongenteſimo decimo tertio, Indictione prima, nona die menſis Maij, habetur conſignatum diploma Ragneri Ducis Lotharingiæ pœnitentis. Hic enim cùm prius Eccleſiaſtica bona ſæpius deprædatus eſſet, tandem donatione ampliſſimi latifundij ſatisfaciens in favorem monaſterij S. Matthiæ Treverenſis; eius diploma *a* confecit, quo ſeipſum perſecutorem ſæpè ac prædonem nominans, verè pœnitentis poſteris reliquit exemplum.

IESV CHRISTI

An. 914.

IOAN. X.

An. 3.

CONST. VIII.

An. 3.

I. Bulgar. bellum in Thracia.

ANno Chriſti nongenteſimo decimoquarto, Indictione ſecunda, adverſus Conſtantinum Imp. Bulgaricum exortum eſt bellum, obſidente Symeone ipſorum Rege Conſtantinopolim; cum repulſus ille, & in Hebdomiſi reverſus, à Nicolao Patriarcha tutore Imperatoris conventus eſt, & ad pacem componendam ſuaſus qua ſtabilita, item benedictionem à Patriarcha accepit, impoſito capitio pro corona Hæc pluribus Curopalates. & alij ex eo. Ceterum haud diu pax conſtans fuit, Bulgaris Thraciam rurſum infeſtantibus, & Hadrianopolim invadentibus. Poſt hæc autem idem Patriarcha per Zoën Auguſtam matrem Imperatoris è palatio eiectus eſt; qui tamen adhuc per multos annos ſedem Conſtantinopolitanam tenuit.

IESV CHRISTI

An. 915.

IOAN. X.

An. 4.

BERENGARII 1.

CONST. VIII. 4.

I. Foedus Principum adverſus Sarac. a Leo Oſt. Chron. Caſſin. l. 1. c. 51. b Luitpr. l. 2. c. 14 c Leo Oſt. l. 1. c. 57.

ANno Chriſti nongenteſimo decimoquinto, Indictione tertia, menſe Auguſto *a*, Saraceni, qui apud Garilianum in Campania per quadraginta ferme annos ſedem tenuerant, maximo Chriſtianorum damno, à Græcis ſimul & Latinis in iiſdem caſtris pugnantibus, ſed & accedentibus copiis Ioannis Papæ, divino auxilio Apoſtolorum Petri & Pauli debellati ſunt penitus. ita ut nullus remanſerit, qui non trucidatus aut captus fuerit. Rem geſtam pluribus narrant Luitprandus *b*, ac Leo *c* Oſtienſis.

II Bereng. Imp. d Ap. Sigon. de Regn. Ital. lib. 6. hoc ann.

Quo eodem anno Berengarius à Ioanne Papa Imperator inunctus eſt menſe Septembri; ſicut eius plura diplomata *d* atteſtantur. Idque factum ab eodem Pontifice putatur, ad referendam gratiam ob auxilium collatum in bello adverſus Saracenos.

III. Ordon. Rex Legion.

Hoc item anno Ordonius filius Adefonſi Magni, defuncto fratre Garſia, regnare cœpit; qui & primus tranſtulit Regni ſedem Oveto Legionem, & appellatus eſt *Rex Legionenſis*; non amplius Aſturicenſis. Idemque convocata *Synodo* duodecim Epiſcoporum, ibidem ſolemni ritu ſacram vnctionem qua uti conſuevere Reges accepit; pietate inſignis dum Regiam in Baſilicam cathedram convertit: quod quidem ſecundo vel tertio Regni ſui anno factum eſſe, Ambroſius Morales exiſtimat.

IESV CHRISTI

An. 916

IOAN. X.

An. 5.

BERENGARII 2.

CONST. VIII. 5.

I. Prodigia in sacrilegos. a Adam l. 1. c. 46.

ANno Chriſti nongenteſimo decimoſexto, Indictione quarta, Vngaris, ſive Hunnis Saxonum Eccleſias devaſtantibus interque alias Bremenſem comburentibus; divina ſunt oſtenſa adverſus incenſores prodigia, cum ſubito orta tempeſtas à ſemicremis Eccleſiarum tectis ſcindulas elevavit, quas in facies Paganorum rotans, eoſdem aut in fluvium præcipitari compulit, aut in manus civium concludi. Hæc Adam *a* in Chronico.

II. b Rec. Baron. Ann. Tom. X. hoc anno ex Bibl. Epiſc. Bellun.

Quod ad res pertinet Orientis; hoc anno, qui numeratur decimusquintus ab exilio Nicolai Patriarchæ Conſtantinopolitani, idem una cum Imperatore Legatos miſit ad Ioannem Papam cum literis *b*, pro ineunda perfecta concordia cum Romana Eccleſia. Quid vero inde ſecutum fuerit, dicetur anno ſequenti.

IESV CHRISTI

An. 917.

IOAN. X.

An. 6

BERENGARII 3.

CONST. VIII. 6.

I. a Adam l. 1. c. 47. b Ap. Baron. an. 915. III.

ANno Chriſti nongenteſimo decimo ſeptimo, Indictione quinta, Vnni virum in Saxonia egregia ſanctitate clarentem, Archiepiſcopum Hamburgenſem creatum, pallium petiiſſe & accepiſſe à Ioanne Pontifice Decimo, teſtatur Adam *a* antiquus Chronographus. Vnde colligas, eumdem Ioannem, licet invaſiſſet Apoſtolicam Sedem, tamen accedente *b* Cleri conſenſu habitum eſſe legitimum Papam: cuius quidem rei argumento ſunt aliæ pariter legationes ex diverſis Orbis partibus ad eum miſſæ, de quibus agetur ſuis locis. Porro huius quoque Vnni Archiepiſcopi tempore, Vngaros non ſolum Saxoniam, ſed & Lotharingiam

& Franciam devaſtaſſe; pariterque Danorum Eccleſiam, maximam perſecutionem paſſam eſſe à crudeliſſimo ipſorum Rege Göim: ſcribit idem Adam.

II. Eiuſdem anni Indictione quinta, die octava Idus Auguſti, in Oriente prælio inito inter Romanos & Bulgaros, victoria potiti Romani, mox verſa alea, improviſa fuga eoſdem Bulgaros fecere victores: quorum Rex Symeon Conſtantinopolim obſeſſurus, à civibus rurſum in fugam verſus eſt. Rem geſtam pluribus deſcribit Curopalates, à quo alij accepere. At quæ iſta præceſſerunt, utique magna conſideratione digna ſunt: quippe apparet eumdem Symeonem Regem, quod Legatos à Ioanne Romano Pontifice in Orientem miſſos pacis firmiter ineundæ cauſa, (quod vidimus ab Imperatore & Patriarcha expetitum) & ipſum Regem Bulgarorum poſtea adire iuſſos, non audierit, ſed contempſerit potius; cum ſemper vincere ſolitus eſſet, victum cum ignominia fugiſſe. Eſt enim de ea tunc miſſa à Ioanne Legatione epiſtola c Nicolai Patriarchæ Conſtantinopolitani ad eumdem Symeonem, qua egregiis elogiis prædicans Romanæ Sedis auctoritatem, quantum ſit nefas in eam peccare inculcat, aſſeritque perfectam iam concordiam initam fuiſſe inter Eccleſiam Romanam & Conſtantinopolitanam.

Rex Bulgar. dat poenas de contemptis Leg. Apoſt. Sed.

c *Rec. Baron. hoc an. cum aliis ſeqq. ep. ex Bibl. Farneſ. Bellun.*

III. Eſt vero etiam alia epiſtola eiuſdem Nicolai Patriarchæ ſcripta ad Principem Armeniæ, de Armeniis, ex hæreſibus, quibus innumeris à perfidis Severianis & Manichæis infecti fuerant, ad fidem Catholicam revocatis per quemdam virum Orthodoxum qui ad eos diverterat. Itemque alia ad Principem Saracenorum, de crudelitate ipſorum, qua miſerrimos exagitarent Chriſtianos, cum tamen ipſi Saraceni qui degerent Conſtantinopoli, etiam libero perfrui Oratorio ſinerentur benignitate Imperatoris.

Saraceni habuerunt oratorium Cõſtantinopoli.

IESV CHRISTI
An. 918.
IOAN. X.
An. 7.
BERENGARII 4.
CONST. VIII. 7.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo decimooctavo, Indictione ſexta, legatio a miſſa eſt à S. Siſenando Epiſcopo Compoſtellano, & ab Ordonio Rege Legionenſi, cum literis ac muneribus ad Ioannem Pontificem, per Ioannem ſive Ioannellum presbyterum. Cuius hanc præceſſiſſe occaſionem, vetus Hiſtoria Compoſtellanorum Epiſcoporum docet: nimirum quod ipſe Ioannes Papa Legatum antea miſiſſet Compoſtellam ad venerandum corpus Iacobi Apoſtoli, cum literis ad Siſenandum, ut iuges preces pro ſe funderet apud eumdem ſanctum Apoſtolum.

a *Ambr. Moral. lib. 15. c. 47*

Ioan PP. legatio ad S. Iacob.

I. Porrò Legatus Ioannellus digne exceptus ab eodem Pontifice, retentus eſt anno integro Romæ; ſed non otioſe: ſiquidem oborta controverſia occaſione Miſſalis Mozarabi, quod tunc erat uſui in pluribus Hiſpaniarum Eccleſiis, ipſe illud corrigendi ad formam ſacrorum Romanæ Eccleſiæ rituum, ab eodem Pontifice facultatem accepit, eiuſque explendi muneris cauſa factus eſt Apoſtolicæ Sedis Legatus. Itaque multis ab Vrbe receptis libris rediens in Hiſpaniam, & omnibus ſimul collatis, quamvis multa ritu diverſo, in nullo tamen ea diſcrepare inveniſſet à Catholica veritate, Romam iterum reverſus eſt; viſaque & cognita retulit in *Synodo* tunc coram eodem Pontifice congregata. Cui viſum eſt, omiſſis reliquis tamquam levioris momenti, ut Romano ritu ſacratiora illa potiſſimum verba proferrentur, quibus ſacrificium incruentum perficitur, quæ aliquibus additis vel mutatis in Miſſali Mozarabi ſcripta eſſent; hoc videlicet modo: *Hoc eſt corpus meum, quod pro vobis tradetur, &c. Hic eſt calix novi Teſtamenti in meo ſanguine, qui pro vobis & pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum.* Sicque tunc ea controverſia definita eſt: quam tamen multos poſt annos (ut ſuo loco dicetur) repeti contigit.

Orta controverſia de Miſſali Mozarabi ſedatur.

IESV CHRISTI
An. 919.
IOAN. X.
An. 8.
BERENGARII 5.
CONST. VIII.
cum Rom. 8.

ANNUS Chriſti nongenteſimus decimusnonus, Indictione ſeptima, inchoatus eſt, quo, bello civili flagrante Conſtantinopoli, inſurgentibuſque tyrannis adverſus adoleſcentem Conſtantinum Imp. ad eos evitandos ROMANUS Patricius claſſis præfectus aſſumptus eſt ab eodem collega Imperij: Zoë vero Auguſta Conſtantini mater in monaſterium detruſa, ac Romani filia Helena in matrimonium data Conſtantino. Hæc pluribus Curopalates. I.

Romanus collega Conſt. Imp.

Eodem anno antiqui Chronographi obiiſſe ponunt Conradum Germaniæ Regem, eumque tranſtuliſſe Regnum in *Henricum* filium illius Othonis Ducis Saxoniæ, à quo vidimus ipſum Conradum fuiſſe ad regnum elevatum. Id tamen alij in aliud tempus referunt. Sed cum omnes conſentiant, Henricum annis ſeptemdecim regnaſſe, conſtet vero ex Flodoardo huius temporis ſcriptore, (cui prætereà adſtipulantur Lambertus, Sigebertus, Marianus Scotus, & alij) eum obiiſſe anno nongenteſimo trigeſimo ſexto; utique hoc eum anno regnare cœpiſſe dicendum eſt. Quem quidem ita electum, cum vellet Archiepiſcopus Moguntinus Herigerus ungere; minime ipſe acquievit, reſpondens ſe unctione indignum eſſe. Verum ipſam non ſine damno ab eo prætermiſſam, divinitus in viſione ſignificatum eſt S. Vdalrico Auguſtano Epiſcopo; quando ei ab Apoſtolo Petro oſtenſi ſunt duo gladij, alter cum capulo, ſine capulo alter, dictumque ipſi ut renunciaret Henrico, enſem qui ſine capulo eſſet, ſignificare Regem qui ſine benedictione Pontificali Regnum teneret; capulatum autem, qui cum benedictione poſſideret. Hæc in Vita eiuſdem S. Vdalrici. Sed &

II. Henricus Rex Germaniæ.

Viſio de unctione Regum.

a *Ditmar. lib.* 1.

HENRICI POENITENTIA DE DUCTA VIDUA VELATA.

citans eamdem viſionem Ditmarus *a* Epiſcopus Merſepurgius, habet inſuper de eodem Henrico, ipſum viduam velatam duxiſſe uxorem; ſed vocatum ad Synodum à Sigiſmundo Halberſtatenſi Epiſcopo, intercedente Imperatore pro Henrico, rem non eſſe ultra progreſſam; ipſumque Henricum illam feminam deſeruiſſe, ac pœnitentem pedibus Romam petiiſſe; demumque alſam duxiſſe uxorem Mathildem nomine, ex qua tres ſuſcepit filios.

IESV CHRISTI
AN. 920.
BERENGARII 6.
AN. 9.
CONST. VIII.
cum ROM. 9.

I. VNIO IN ECCLES. CONST.

ANNO Chriſti nongenteſimo vigeſimo, Indictione octava, menſe Iulio, Eccleſia Conſtantinopolitana diviſa ſchiſmate ab iis qui ſectabantur partes Euthymij, & aliis qui Nicolao favebant, inita inter eos concordia ſimul unita eſt; quod tradit Curopalates. Reſtabat tamen adhuc diſquirenda quæſtio illa de polygamia, occaſione Leonis Imp. exorta; verum & ipſa anno ſequẽti terminata eſt. Ceterum facta pace, ipſius Euthymij in exilio defuncti corpus maxima pompa Conſtantinopolim trãſlatum eſt: quam rem geſtam pluribus deſcripſit Aretas Ceſarienſis Archiepiſcopus, in oratione *a* de eiuſdem Euthymij tranſlatione, cui interſuit.

a *Ap. Lipom. Tom.* 3.

II.

Eodem anno rebellantibus Principibus Francorum à Carolo Rege cognomẽto Simplice, eo quod ipſis contemptis propenſior eſſet erga Haganonem Laudunenſem vrium ignobilem; eoſdem Herveus Archiepiſcopus Rhemenſis non ſine magno labore Carolo conciliavit. Hæc Regino, & Flodoardus.

III. VNA CUM RELIQVIIS MART. TRANSLATA A FRANC. AD SAXON. MAIESTAS REGNI.

Sed & Vvitichindus Saxo æque huius ſeculi ſcriptor tradit, hoc eodem anno cum Henricus Germaniæ Rex Rhenum tranſiiſſet ad dilatandum ſuper Lotharios Impetium ſuum, eumdem Carolum Regem legationem ad eum pro pace miſiſſe, una cum S. Dionyſij ſacris pignoribus, nempe Manu auro gemmiſque incluſa: tanto munere (ut ait) libere profeſſum, vna cum SS Martyrum venerandis Reliquiis transferri è Francis in Saxones Regni maieſtatem pariter atque reliqua bona omnia: idque haud vane iactari, ſed experimento iam perſpicue eſſe demonſtratum, cùm una cum corpore S. Viti martyris, quod ex Gallia in Saxoniam ſub Ludovico Pio tranſlatum eſt, ſimul etiam ad Saxones veluti fato quodam (ſi ita dicere Chriſtiano liceret) Francorum gloria commigraſſet. His vero ſubdit Vvitichindus narrationem propagationis Regni, per eumdem Henricum factæ in vicinas atque exteras nationes.

IESV CHRISTI
AN. 921.
IOAN. X.
AN. 10.
CONST. VIII.
cum ROM. 10.

I.

a *Balſam. in Nomocan. Phot. tit.* 9. *de laic. & in ep. Baſil. ad Amphiloch. cap.* 4

EDICTUM DE POLYGAMIA.

ANNO Chriſti nongenteſimo vigeſimo primo, Indictione nona, menſe Iulio, (ut ſcribit Theodorus *a* Balſamon) promulgatum eſt, quod ſublato in Eccleſia Conſtantinopolitana ſchiſmate de Polygamia, anno ſuperiori compoſitum & datum fuerat, unionis edictum, quo Quadrigamia penitus prohibita eſt ſub pœna excommunicationis; Trigamia vero nonnullis etiam omnino vetita, aliis vero certis occaſionibus permiſſa: quæ videre eſt in ipſo Edicto, in volumine Iuris Græcorum. Et hæc quidem ita geſta ſunt ex Oriẽtalium uſu. Diverſam autem de his conſuetudinem ab antiquo tempore eſſe ſervatam in Eccleſia Occidentali, ſuo loco demonſtratum eſt; in qua ad evitandam fornicationem, nullus poſitus eſt terminus ducendi uxorẽ. Hæc autem de inita concordia in Eccleſia Conſtantinopolitana, geſta fuerunt ibidẽ in *Synodo* ea de cauſa convocata. Quam etiam conſultam fuiſſe à monachis extra illam urbem commorantibus, de nonnullis dubitationibus, docent reſponſiones ex eadem Synodo ad eos redditæ, quæ exſtãt. Ceterum licet eiuſmodi diſſidia compoſita per edictum viſa ſint; tamen in maiorem rurſus diſcordiam eruperunt, adeo ut vix poſt annos abhinc ſexaginta fuerint ad unitatem revocata.

II. ROMANI IMP. FASTUS.

Hoc eodem tempore Romanus Imp. ſecundo loco nominari (ut par erat) ſolitus in edictis, vel aliis publicis monumẽtis, primo vero Conſtantinus, faſtu tumens primum vendicans ſibi locum, ut ſecundo Conſtantinus nominaretur effecit: ex quo tandem ſibi exitium comparavit, ut ſuo loco dicetur. plura uero de his Curopalates.

IESV CHRISTI
AN. 922.
IOAN. X.
AN. 11.
BERENGARII 8.
CONST. VIII.
cum ROM. 22.

I. IOAN. PP. IUDICAT CAUSAM ECCL. TUNGR.

ANNO Chriſti nongenteſimo vigeſimoſecundo, Indictione decima, Ioannes Papa reiecto Hilduino à Clero electo Tungrenſi Epiſcopo Richarium antea Abbatem ordinavit, à Rege Francorum Carolo propoſitum; cum ante annos duos iſta orta contentione, Romam perducta eſet cauſa ad eumdem Pontificem. Narrat hæc Flodoardus: ex quibus, aliiſque multis apparet, Orbem Chriſtianum agnoviſse Summum Pontificem Ioannem invalorem, nemine ſibi arrogante de Apoſtolica Sede iudicium. Tantopere coluere maiores vel ipſum nomen Romani Pontificis.

Accidit

II Robertus uncitur Rex Fr. contra Carol. Simpl.

Accidit uero item in Gallijs, ut rurſum proceres Francorum Carolo Rege relicto, eadem ex cauſa quod ſpretis cæteris erga unum Haganonem omnia ipſius ſtudia converterentur, elegerint Robertum Comitem Regem, ſolemnique ritu eumdem unxerit Herveus Archiepiſcopus Rhemenſis. Narrat hæc Flodoardus; qui Herveum tertia poſt peractam conſecrationem die obiiſſe teſtatur. Additque de ingentibus ac multiplicibus ſanationum miraculis, quæ his temporibus fieri cõtingeret in territorio Pariſienſi, in Eccleſia quadam S. Petri in vico Geſedis, virtute *Barbæ* eiuſdem Apoſtoli illuc tranſlatæ.

IESV CHRISTI
AN. 923.
IOAN. X.
AN. 12.
BERENGARII 9.
CONST. VIII.
cum ROM. 12.

I. S. Eugeniae martyrium.

ANNO Chriſti nongenteſimo vigeſimo tertio, Indictione undecima, ſæviente in Hiſpania Saracenorum perſecutione in Chriſtianos, ſub Rege eorum Habdarraghman huius nominis Quarto, (qui quidem in odium Chriſtianorum, *Avancer Abemedem Ala*, ut eſt apud Rodericum Tolotanum, ſe vocari præcepit, hoc eſt, Legis divinæ defenſorem; itemq; *Amomiramolim*, id eſt Regem credentium) paſſa reperitur Cordubæ *S. Eugenia*; Æra videlicet nongenteſima ſexageſima prima, decimoſeptimo Calendas Aprilis, ut ex antiquo eius epitaphio acroſtichicis exarato Ambroſius Morales detexit.

II. Bella civilia Gallor.

Hoc pariter anno Rex Francorum Carolus Simplex, contra pactas inducias, ingentem conflaturus exercitum ut Robertum anno ſuperiori electum Regem profligaret, etiam Northmãnos ſolicitavit; ipſumque Robertum imparatum aggreſſus, in prælio occidit: ſed paulo poſt ipſe à Roberti filio Hugone victus, fuga ſibi conſuluit; doloque demum Heriberti Aquitaniæ Comitis captus, in carcerẽ detruſus eſt. Interea vero proceres Rodulphum Richardi filium (quem Flodoardus Galliæ Ciſalpinæ Regem, Luitprandus Burgundię Principem vocat) in Regem elegerunt Sueſſione; Roberti autem filia, Emma dicta Rhemis cõſecrata eſt Regina à Seulpho Archiepiſcopo, qui nuper Hevero defuncto ſucceſſerat, & Palhum à Ioanne Papa acceperat. Hæc omnia pluribus Flodoardus. In iis autem Dei iudicium in Carolũ conſideres; quo factum eſt, ut qui obediens Fulconis Rhemenſis olim Archiepiſcopi monitis, Northmannos Paganos in auxilium vocare a deſiiſſet, Deum habuerat adiutorem, econtra modo eoſdẽ vocans, Regnum penitus cum libertate perdiderit.

Fœdera cum Infidelib. damnoſa.
a *Vid. ſup. an. 898.*

[Sub hoc etiam Carolo Simplici, Feudorum primordia in Francia ponuntur exorta: & qui antea dicebantur à Regibus Duces provinciarum regia voluntate, cœperunt ſenſim ex poſſeſſione dominium captare, dicique Duces hæreditarii ac Principes.]

III. b *Tom. VI. Bibl. Patr.*

Eodem anno defunctus reperitur *Galtherus* Archiepiſcopus Senonenſis, cuius extant b ſalubres canonicæ Conſtitutiones.

IESV CHRISTI
AN. 924.
IOAN. X.
AN. 13.
CONST. VIII.
cum ROM. 13.

I Bereng. Imp. obitus.

ANNO Domini nongenteſimo vigeſimo quarto, Indictione duodecima, Berengarius Imp. à ſuis occiſus eſt: quam rem geſtam pluribus narrat Luitprandus; de tempore vero teſtem habemus Flodoardum accuratum Chronographum. Dignas quidem ſuſcepit Berengarius pœnas, quod fœdere cum Hunnis ſive Vngaris inito, eoſdẽ iterum maiori agmine in Italiam intuliſſet in odium Rodulphi electi Francorum Regis, à quo ante annum fuerat bello ſuperatus. Quo tempore, præter alias depopulationes Italiæ, teſtatur Flodoardus Papiam urbem opulentiſſimã ab iiſdem Vngaris igne ſuccenſam eſſe, Eccleſiaſque quadraginta tres combuſtas, Epiſcopum una cum Vercellenſi qui ibi erat; igne fumoque necatum; atque ex innumerabili pene civiũ multitudine, ducentos tantum ſuperfuiſſe, qui ex reliquiis urbis incenſæ, quas inter cineres legerãt; argenti modios octo dederunt Vngaris, vitam muroſque civitatis vacuæ redimentes. Deflet eiuſdem urbis ruinam Luitprandus eius civis; qui eam accidiſſe ait hoc ipſo anno, quarto Idus Martii, Indictione duodecima, ſubdens pariter de eiuſdem reſtitutione narrationẽ. Ipſos autem Vngaros in Gallias irrumpentes à Rodulpho Rege & Hugone Viennenſi fugatos eſſe, Flodoardus tradit. Ex quo etiam conſtat, ægrotantem hoc anno eumdem Rodulphum, cum pene deſperatus eſſet, Rhemos ſe ad S. Remigium deportari feciſſe; ibique dona plura largitum, quicquid deinde ſibi, præter uxoris partem, theſaurorum ſupereſſet, per monaſteria Franciæ & Burgundiæ diſtribuiſſe; tandemque penitus convaluiſſe. Sed & ſubiicit de *Synodo* Epiſcoporum provinciæ Rhemenſis apud *Troſleium* menſe Octobri habita ſub Seulpho Archiepiſcopo; in qua Iſaac Comes ſatisfecit pro iis, quæ prave adverſus Eccleſiam Cameracenſem perpetraverat. Hæc ipſe in Chronico in Hiſtoria Rhemenſi: quibus addit quædam miracula hoc anno edita.

Papiae per Hunnos deſolatio.

Rodulphus rex eleemoſyn largitione ſanatur

II S. Vdalricus Epiſcop. Auguſt.
a *Edidit eas Marcus Velſerus Auguſtanus, & Notis illuſtrauit.*

Hoc item anno *S. Vdalricus* Auguſtanus, nobili genere ortus, (nempe ex Hucbaldo Comite Kyburgenſi, & Ditparga filia Burchardi Ducis Sueviæ) in quo ab ipſis incunabulis mirifica ſanctitatis indicia divinitus fuere patefacta, eiuſdẽ civitatis Auguſtæ Vindelicorum electus eſt Epiſcopus. Res ab eo præclare geſtas, rudi ſtylo a illius æqualis eſt proſecutus; quas poſtea politiores redditas ediderunt Gebehardus eiuſdem civitatis Epiſcopus, & Berno Augiæ Abbas. In quibus traditur, Vdalrici electionem in Epiſcopum eidem ipſi cum Romam ante quindecim annos veniſſet, prædictam fuiſſe à Marino qui poſtea fuit Papa. Vnde emendandus eſt Sigebertus, dum eumdem ipſius adventum in Vrbem, recenſet ſub Pontificatu Marini anno Redemptoris nongenteſimo quagrageſimo ſecundo, quod procul abhorret à veritate.

III.

Hoc pariter anno Ordinius Rex Legionenſis, poſt debellatum ingentem, qui ex Africa

Status rerum Hisp.

evocatus fuerat, Saracenorum exercitum, mortuus eſt, cum regnaſſet novem annis & menſibus ſex, ut Sampyrus & Tudenſis affirmant. Succeſſit illi frater Froila nominis huius Secundus, nullo iure, ſed invaſione tyrannica, qui ex nece inſontium, cognomen adeptus eſt Crudelis. quo factum eſt, ut eodem poſt menſes quatuordecim ſublato de medio, rebus ad interregnum deductis, duo fuerint creati Iudices, quibus bellandi adverſus hoſtes, & iudicandi populum, libera eſt conceſſa poteſtas. Poſt annum autem creatus eſt Alfonſus huius nominis Quartus, cognomento Monachus, filius Garſiæ, ut Tudenſis affirmat, ſive Ordõnii. ut plures conſentiunt: cum ex adverſo in Aſturia iam quartus filius Alfonſi Magni Regnum ſibi vendicaſſet Ramirus.

Divina ultio in periurum.

Hoc pariter anno defuncto Edvvardo ſeniore Anglorum Rege; qui in locum eius ſucceſſit Æthelſtanus, detecta Elfredi cuiuſdam coniuratione, eumdem Romam remiſit, ut ſe apud Ioannem Pontificem iureiurando purgaret. Qui cum ad altare S. Petri innocentem ſe falſo aſseruiſset, mox in terram corruens, poſt tres dies miſere vitam finivit. Itaq; eiuſmodi adverſario liberatus Æthelſtanus, donarionem fecit S. Petro, qui iſtam rem geſtam inſeruit, deſcripſit vero poſtea, una cum rebus ceteris ad eumdem Regem ſpectantibus, VVilhelmus *b* Malmesburienſis, qui Hiſtoriam ſuam ſcribebat anno milleſimo centeſimo quadrageſimo; inter auctores rerum Anglicanarum poſt Bedam præcipuus.

b Malm. bur. lib. 2. c. 6.

IESV CHRISTI
An. 925.

IOAN. X.
An. 14.

CONST. VIII.
cum Rom. 14.

I. S. Pelag. pueri inſigne martyrium.

Anno Christi nongenteſimo trigeſimo quinto, Indictione decimatertia, Æra nongẽteſima ſexageſima tertia, ſexto Calendas Iulii, contigit Cordubæ in Hiſpania martyrium *S. Pelagii*; qui in Gallicia natus, cum ab Ermoigio Epiſcopo à Saracenis capto, cuius ſobrinus erat, obſes datus eſset, ac Cordubam ductus, puer elegantiſſimæ formæ, atque ſpectatæ virtutis; ab Habdarraghman Rege de turpitudine & fidei abnegatione fruſtra tentatus, poſt multos cruciatus tandem in fruſta ſectus, glorioſũ conſummavit martyrium annos dumtaxat tredecim natus. quam rem geſtam cum plures alii, tum antiquior cæteris qui tunc vixit Raguel conſcripſit; cuius ſcriptionem, appendicem poſitam ad Eulogium, Ambroſius Morales ſcholiis illuſtravit, reliqua addens quæ ſpectant ad factam poſtea trãſlationem & cultum Martyris celeberrimi. Cecinitque prçterea eiuſdem Pelagii laudes virgo Saxona, quç his temporibus claruit, poëtria præclariſſima *Rhoſvvinta* nomine.

II. In Galliis vero, qui hoc tempore poſt Regem eminebat Heribertus Comes Aquitaniæ, Rhemenſi inhians Eccleſiæ quæ cæteris præſtare videbatur quod apud eam ſacra Regum unctio ſeruaretur; opportuna oblata occaſione, pro ea liberanda ab infeſtatione eam invadentium dominorum, pactum iniiſse traditur cum eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo Seulpho, ut ipſius Heriberti filius poſt eumdem Seulphum illi præficeretur Eccleſiæ: ſed Heriberti miniſtri moræ impatientes, propinato veneno Seulpho, è medio illum ſuſtulere hoc ipſo anno, qui tertius numeratur eius ſedis. Poſt cuius obitum illud plane tunc primum contigit in Eccleſia Dei videri monſtrum, numquam hactenus viſum vel auditum, immo nec puto mente conceptum; ut filius Heriberti, *Hugo* nominatus. puer nondum quinquennis, nondum alicuius inferioris ordinis capax, vixque loqui ſciens, curante patre, ab Abbone Epiſcopo Sueſſionenſi, & Bonone Catalaunico, nec non clero populoque Rhemenſi, eiuſdem civitatis electus fuerit Archiepiſcopus. Quod factum comprobans Rodulphus Rex, præfatorum Epiſcoporum conſilio eumdem Epiſcoparum ipſi Heriberto regendum commiſit. Quin etiam re ad Ioannem Papam delata per eumdem Abbonem alioſque eiuſdem Eccleſiæ Legatos, idem Pontifex eiuſmodi electionem confirmans, quæ ſunt Epiſcopalis miniſterii ipſi Abboni interim curanda delegavit. Hæc cuncta pluribus Flodoardus *a*, eiuſdem Rhemenſis Eccleſiæ filius; qui & hac cauſa ab Heriberto cum aliis multis expulſum ſe queritur, quod noluiſſent intereſſe ipſius filii electioni. Notandum autem, qualis auctoritate Pontificis ingens iſtud malum primum fuerit introductum in Eccleſiam Dei, in qua poſtea varie eſt propagatum; videlicet Ioannis Decimi, quo turpior nullus; cuius ſicut ingreſſus in Cathedram Petri infamiſſimus, ita & exitus nefandiſſimus extitit.

Puer nondum quinquennis electus Archiepiscop. Rhem.

a Flod. Hiſt. Rh. lib. 4. cap. 17. & 8.

IESV CHRISTI
An. 926.

IOAN. X.
An. 15.

CONST. VIII.
cum Rom. 15.

I. Hugo Rex Italiæ.

Anno Christi nongenteſimo trigeſimo ſexto, Indictione decimaquarta, Hugo filius Bertæ Rex Romæ ſuper Italiam conſtituitur; expulſo Rodulpho Ciſalpinæ Galliæ Rege, qui Regnum illud pervaſerat, & alteri feminæ, vivente uxore ſua, ſe copulaverat. Hæc Flodoardus in Chronico. De quibus pariter agens Luitprandus, hunc Hugonem tradit fuiſſe Comitem Provinciæ, ſive Arelatenſium: quem (ut ait) ipſe Ioannes Papa, omneſque Italiæ Principes Regem ſibi popoſcerunt: ideoque cum Papiam veniſſet, cunctis ad eum convenientibus, Regnum ſuſcepit: paulo vero poſt Mantuam accedenti Ioannes Papa occurrens, fœdus cum eo percuſſit.

IESV CHRISTI
An. 927.

IOAN. X.
An. 16.

CONST. VIII,
cum Rom. 16.

I. Anno Christi nongenteſimo trigeſimo ſeptimo, Indictione decimaquinta, in Gallia

apud

CONCIL. TROSLEIENSE.

apud *Troſleium*, rurſum eſt SYNODUS congregata; in qua Herluinus Comes publicam egit pœnitentiam, eo quod duxiſſet uxorem, alia ſupervivente. Quo pariter anno, ob ſimultatem exortam inter Heribertum Aquitaniæ Comitem atque Rodulphum Regem Francorum, ab eodem Comite eductus eſt e carcere Carolus Simplex Rex; quod ut faceret Ioannes Papa literis comminatoriis iuſſerat. Verum pace rurſum compoſita cum Rodulpho, Carolus anno ſequenti reductus eſt in carcerem, cum iam antea Ioannes Papa depoſitus eſſet atque defunctus. Hæc ex Flodoardi Chronico.

II. CONCIL. DUISBURG.

a *In addit. ad Chron. Regin.*

Alia item SYNODUS hoc eodem anno celebrata ponitur *a* apud *Duisburgenſes*, occaſione Benonis; qui ante biennium, dum vitam eremiticam in Alpibus duceret, electus Metenſis Epiſcopus, hoc anno ab ipſis Metenſibus excæcatus fuerat: cuius ſceleris auctores omnes in hac Synodo excommunicati ſunt. Porro *Benno* patienter omnia tolerans, cognominatus eſt *Benedictus*; cuius meminit anno ſequenti Flodoardus.

III. ADEFONS. REX MONACHUS.

b *Vid. Ambroſ. Moral. lib. 16. c. 7. 9. 10.*

Hoc etiam anno Adefonſus Rex Legionenſis ſponte ſe abdicans, vitam monaſticam amplexus eſt, Ramiro relinquens Regnum; ſed cum rurſum operam recuperationi daret relicti Regni, ab eodem Ramiro captus eſt, atque oculis orbatus: qua pariter pœna mulctati ſunt poſtea tres filij defuncti Regis Froilæ, quod adverſus eumdem Ramirum inſurrexiſſent. Poſt quæ Ramirus patratæ ſævitiæ pœnitens, delictum bonis operibus expiare curavit, monaſteria erigens, multaque donans Eccleſiis. Hæc pluribus qui ſunt proſecuti *b* res Hiſpaniarum.

IESV CHRISTI
AN. 928.
LEONIS VI.
AN. I.
CONST. VIII.
cum ROM. 17.

I. IOAN. PP. IN CARCEREM DETRUDITUR.

a *Luitpr. lib 3. c. 12.*
b *Flod. in Chron.*

ANNO Chriſti nongenteſimo vigeſimo octauo, Indictione prima, contigit *Ioannem* Papam è ſede deponi, & in carcerem detrudi, opera Maroziæ ſcorti Romę imperitantis, & Vvidonis ipſius mariti Tuſciæ dominantis, fratris vero Hugonis Regis Italiæ: idq; propter invidiam in Petrum fratrem Papæ, quem etiam ante oculos ipſius Pontificis interfecerunt. Rem geſtam narrant Luitprandus *a*, atque Flodoardus *b*: eamque cum iſte aperte teſtetur accidiſſe hoc anno, errare eos certum eſt qui quatuordecim dumtaxat annos numerant ſedis Ioannis. Sic igitur dignum ſuis ſceleribus finem accepit invaſor Sedis Apoſtolicæ; ut qui per Theodoram impudicam feminā eam arripuit, per Maroziam æque impudicam eiuſdem Theodoræ filiam, ea ſimul cum vita caruerit. Porro in locum eius ſubrogatus eſt LEO huius nominis Sextus, Chriſtophori Primicerij filius.

LEO VI. PAPA.

II. PAX CUM BULGARIS.

Quo item anno, menſe Septembri, inchoata Indictione ſecunda, iterum Symeon Rex Bulgarorum Macedoniæ ac Thraciæ graviſſima intulit damna. Sed & Conſtantinopolim accedens, multa ſacra profanaque loca incendit: donec Romanus Imp. cum eo ad colloquium congreſſus, piis admonitionibus delinitum ad pacem impulit: multis et muneribus impertitis. Rem geſtam narrat diligenter Curopalates: additque ipſo Chriſti Natali huius anni eumdem Romanum duobus filiis ſuis coronam impoſuiſſe, *Stephano* & *Conſtantino*, tertiū vero Theophylactū in clericū à Patriarcha eſſe tonſum, ac dignitate Syncelli auctum, factum eſſe ſubdiaconum.

IESV CHRISTI
AN. 929.
STEPHANI VIII.
AN. I.
CONST. VIII.
cum ROM. 18.

I.

a *Flod. in Chron. hoc an.*

ANNO Chriſti nongenteſimo vigeſimo nono, Indictione ſecunda, Carolus Rex Francorum cognomento Simplex in carcere mortuus eſt; relicto filio *Ludovico*, qui dum Rodulphus Regnum occupabat, educabatur in Anglia apud Æthelſtanum Regem avunculum ſuum. Hæc Flodoardus *a*. Quo etiam auctore conſtat, ad hunc annum perveniſſe *Ioannem* Papam detentum in carcere; obiiſſeque miſere miſerum diem: quem quidem cervicali ſuffocatum fuiſſe, Luitprandus ait. Eodemque anno, qui in locum eius fuerat ſubrogatus *Leo*, & ipſe detruſus in carcerem, ibi defunctus eſt, poſtquam ſediſſet ſex menſes & dies quindecim. Cui ſucceſſit STEPHANUS eius nominis Octavus, dictus Septimus, natione Romanus, Theudemundo patre genitus. Ita vetus Codex Vaticanus de Romanis Pontificibus.

LEO PP. MORITUR, SUBROGATUR STEPH. VIII.

II. DE SACRA LANCEA, QUAM REX HENR. EST ADEPTUS.

b *Ap. Sur. 3 Oct. Agit vero de eo Bar. hoc & aliis annis.*

c *Luitpr. lib. 4. c. 12*

d *Poſt. Bed. lib. 2. cap 12.*

SACRA MUNERA MISSA AD HENR.

Eodem anno *Lanceam* ex CHRISTI clavis confectam, quæ dicebatur fuiſſe Conſtantini Magni, à Samſone Comite donatam Rodulpho Burgundionum & Italiæ Regi, Henricus Rex Germaniæ ab eodem Rodulpho, partim minis, partim muneribus, tradita etiam magna parte provinciæ Sueviæ, tandem extorſit; eamque ad inſigne & tutamen Regni poſteris reliquit. Hæc breviter Sigebertus: quod paulo fuſius refertur in Rebus *b* geſtis S. Gerardi Abbatis Bromienſis; qui hoc tempore egregia claruit ſanctitate, proſapia nobilis, ex Auſtraſiarum Ducibus ortus: qui ſolitariam primo vitam eligens, poſtea ad reſtituendam collapſam monaſticam diſciplinam à Deo vocatus; utiliter hoc eſt functus munere, miraculorum etiam patrator inſignis. In iiſdem vero eius Rebus geſtis traditur, illa præeunte Lancea, tam ipſum Henricum, quam eius ſucceſſorem Othonem ſæpius hoſtes fugaſſe. Eademque habet Luitprandus *c* dum recenſet ingentem eiuſdem Othonis victoriam prædictæ Lanceæ virtute partam. Verum quod ea dicitur ex Clavis Domini confecta, verius puto eſſe dicendum, ex aliqua parte clavi, alio ferro coniuncta illam elaboratā, nam de Clavis Domini aliis locis poſitis & ad alium uſum adhibitis, ſuo loco ſuperius dictum eſt. Ceterum in Hiſtoria de geſtis *d* Anglorū, eſt pariter aſſertio de alia *Lancea*, quę Caroli Magni fuiſſet, ferreturque eſſe eadē quam Centurio lateri CHRISTI Domini impegiſſet: deque *Enſe* Conſtantini Magni, in cuius capulo affixum eſſet unum ex Clavis Chriſti: ac denique de *Vexillo* S. Mau-

iiij Ducis Thebææ legionis, aliiſque pretioſis muneribus, eidem Henrico ab Hugone in Gallia regnante miſſis. In quibus eſt, quod admodum laudes Henrici pietatem, in cultu ſacrarum Reliquiarum exhibitam.

IESV CHRISTI
AN. 930.
STEPHANI VIII.
AN. 2.
CONST. VIII.
cum ROM. 19.

I. Danor. Eccleſia refloreſcit

ANNO Chriſti nongenteſimo trigeſimo, Indictione tertia (ut ſcribit Sigebertus) Henricus Germaniæ Rex Northmannorum & Abroditarum Reges à ſe devictos & tributarios redditos; Chriſtianos fieri coëgit. Tuncque factum eſſe Adam ait, ut cum idem Rex Principes Daniæ ſibi feciſſet obſequentes, ibi prædicatione ſanctiſſimi viri *Vnni* Archiepiſcopi Hamburgenſis, Chriſtianitatem quam conſecuti olim fuerant à S. Anſgario Dani, ſed rigore perſecutionum deſeruerant, iterum receperint, idemque etiam Suecones & Gothi præſtiterint.

II. Hoc eodem anno Conſtantinopoli defuncto Nicolao Patriarcha, in locum eius ſubrogatus eſt *Stephanus* Archiepiſcopus Amaſeæ: ut auctor eſt Curopalates.

IESV CHRISTI
AN. 931.
IOAN. XI.
AN. 1.
CONST. VIII.
cum ROM. 20.

I. Steph. PP. obitus. Ioan. XI. intruſio. a *Luitpr. lib. 3. c. 12.*

ANNO Chriſti nongenteſimo trigeſimo primo, Indictione quarta, *Stephanus* Papa cum ſediſſet annos duos, menſem unum, & dies quindecim, ex hac vita migravit. In cuius locum potentia Vvidonis Tuſciæ Marchionis, & Maroziæ eius coniugis, intruſus eſt IOANNES eius nominis Vndecimus, Sergij infamiſſimi Papæ ex dicto ſcorto a Marozia filius, quem adhuc ætate fuiſſe iuniorem oportuit, cum matrem adhuc haberet amoribus aptam, & pulchritudine florentem.

IESV CHRISTI
AN. 932.
IOAN. XI.
AN. 2.
CONST. VIII.
cum ROM. 21.

I. Concil. Erford. a *Rec. Bar. Annal. Tom. X. hoc ann. ex ms.*

ANNO Chriſti nongenteſimo trigeſimo ſecundo, Indictione quinta, Calendis Iunij celebratum eſt apud *Erpesfurd*, alias Erfordiam, CONCILIUM Epiſcoporum: cuius extant a Acta, & quinque canones de recta obſervatione Feſtorum atque Ieiuniorum; & ut nullus Eccleſiam petens orationis cauſa, aut inde rediens, alicuius publicæ poteſtatis banno capi poſſet.

Eodem anno, (ut habet Sigebertus) Arnoldus Baioariæ Dux adverſus Hugonem Italiæ Regem progreſſus Veronam uſque, ab eo repulſus eſt. quando & *Ratherius* b Veronenſis Epiſcopus, qui Arnoldum vocaverat, ab Hugone (qui eum ex monacho Lobienſi, liberalibus diſciplinis inſigniter exculto, Epiſcopum creaverat) Papiam relegatus eſt, ubi de ſui exilij ærumnis faceta ſatis urbanitate librum conſcripſit. Porro hunc Arnoldum, quem alij Arnolphum nominant, S. Vdalricus Auguſtanus Epiſcopus per quietem vidit in concilio Sanctorum accuſari & iudicari; uti ſacrilegum, deſtructorem monaſteriorum, & eorum bona laicis dividentem. qua de re eſt quoque Othonis c Friſingenſis, ſimilis in eum accuſatio. Idem vero, ubi eius completa eſt nequitia, poſt deprædatam civitatem Auguſtanam occiſus eſt.

b *Luitpr. lib. 3. in fi.*

Arnoldi Baioar. Duc ſacrilegia et interitus.

c *Friſing. lib. 6. cap. 8*

IESV CHRISTI
AN. 933.
IOAN. XI.
AN. 3.
CONST. VIII.
cum ROM. 22.

I. Ioan. PP. detruditur in carcerem.

ANNO Domini nongenteſimo trigeſimo tertio, Indictione ſexta, infauſtus Ioannes Papa, ſicut violenter Romanam ingreſſus eſt Sedem, ita violenter deiectus eſt, & in carcerem detruſus una cum matre Marozia, ab Alberico ipſius Maroziæ filio, quem ex Adelberto Marchione ſuſceperat. Hæc Flodoardus, occaſione Artaldi Rhemenſis Archiepiſcopi, de quo mox dicetur. Porro horum Vrbis motuum cauſam Luitprandus a illam refert: Mortuo Vvidone Maroziæ marito, eiuſdemque Adelberti ex Berta coniuge filio, eadem impudentiſſima Marozia Hugonem Italiæ Regem, ipſius Vvidonis ex Berta fratrem, Romam accerſivit ſpe potiundæ urbis: qui cum adveniſſet, & ab ea receptus eſſet in munitionem S. Angeli, quam ipſa occupabat, inceſtuoſum quoque cum ea coniugium conſummavit, ubi vero iuſſu Maroziæ Albericus filius aquam manibus Hugoni fundens, ab eodem Hugone in faciem cæſus eſſet quod immoderate aquam fudiſſet; Albericus in eius iniuriæ vindictam, Romanos adverſus Hugonem concitans, eumdem Roma expulit, ipſeque urbis principatum ſibi vendicavit. Hæc ex Luitprando: apud quem reliqua de ſequuto poſt hæc carcere Ioannis Pontificis & Maroziæ deſiderantur; quæ Flodoardus excepit ex relatione Legatorum Rhemenſis Eccleſiæ, quos ad eumdem Ioannem, pallium ſuo nomine petituros miſerat Artaldus, ante biennium ex monacho ob inſignem animi virtutem factus Rhemenſis Archiepiſcopus, eiecto Hugone puero.

a *Luitpr. lib. 3. cap. 12*

Infelix status Vrbis.

II. Eodem anno iteratos motus Vngarorum in Germaniam Flodoardus recenſet; quos (ut ait) Henricus Rex ad internecionem delevit, triginta ſex millibus occiſis, cæteris captis aut flumine abſorptis. Sed hæc pluribus Vvitichindus b Saxo; qui & piiſſimam recitat orationem, ab eodem Henrico ad ſuos milites ante pugnam habitam, qua ſibi propitium numen reddidit. De eadem vero inſigni victoria agens quoque

Henr Rex pietate ſuperat Vnnos.

b *Vvithic. li. 1. de reb. Saxon.*

c *Luitpr. li. 2. c. 8. 9 in fi.*

Luit[illegible] tradit voviſſe Henricum, [illegible], de ſuo Regno Simoniacam hæreſim [illegible], quæ alte in eo radices fixerat [illegible] conniventia.

III.

Quod [illegible] Græcorum ſpectat; eodem hoc anno defunctus eſt Stephanus Conſtantinopolitanus Patriarcha, cum præfuiſſet illi Eccleſiæ annos duos & menſes undecim, ut Curopalates & alij teſtantur, & in Græco Catalogo Epiſcoporum Conſtantinopolitanorum habetur expreſſum. Quo tempore res accidit, quæ numquam in ea Eccleſia fuerat audita, nimirum ut poſt Stephanum, non alius niſi temporaneus ſubſtitueretur Antiſtes: nempe *Tryphon* monachus, qui ſedit uſque dum Theophylactus filius Romani Imp. adoleſcens tunc ſexdecim annorum, legitimæ eſſet ætatis, ut poſſet fieri Patriarcha. Quem tamen hoc anno re vera creatum fuiſſe Patriarcham, ex Curopalate conſtat, dum numerat annos ſedis eius viginti tres, ſed loco ipſius Tryphonem cõſtitutum eſſe adminiſtratorem eius Eccleſiæ: alioqui dicendum eſſet, duos uno tempore Patriarchas unius eiuſdemque Eccleſiæ eſſe creatos.

TEMPORANEUS PATRIARCHA CONSTANT.

IESU CHRISTI

AN. 934. 935.

IOAN. XI.

AN. 4. 5

CONST. VIII.

cum ROM. 23. 24.

I.

ANNO Chriſti nongenteſimo trigeſimo quarto, Indictione ſeptima, opera Alberici Romæ tyrannidem exercentis, grave Eccleſiæ Romanæ inflictum eſt vulnus; cum (ut refert Luitprandus in relatione ſuæ Legationis) idem à Romano Conſtantinopolitano Imperatore muneribus corruptus, coëgit Ioannem Papam; quem incluſum tenebat, Theophylacto eiuſdem Imperatoris filio eunucho, conſtituto (ut vidimus) Patriarchæ Conſtantinopolitano, omnibuſque eius ſucceſſoribus Patriarchis concedere, ut abſque Romanorum Pontificum permiſſu uterentur Palliis. Ex quo turpi commercio (addit idem auctor) vituperandus mos inolevit, ut non ſolum Patriarchæ, ſed etiam Epiſcopi totius Græciæ Palliis utantur.

IOAN. PP. CONCEDIT IN PERPETUUM PALLIUM EPISCOPIS CONST.

II. QUAE MIRANDA ACCIDERINT RHEMIS.

Eodem anno recenſet Flodoardus quædam ſanationum miracula, Rhemis in Eccleſiis ſanctiſſimæ Dei Genitricis & S. Hilarij edita: itemque hominem mortuum ope eiuſdem Beatiſſimæ Virginis, & S. Martini, Virduni revocatum ad vitam, poſtquam diverſa ſuppliciorum vel refrigerij loca videre permiſſus eſſet.

III. CONCIL. AD S. MACRAM.

Idemque Flodoardus, anno ſequenti, nempe Chriſti nongenteſimo trigeſimo quinto, Indictione octava, itidem *Rhemis* apud S. Macram *Synodum* celebratam eſſe ponit, præſidente Artaldo Archiepiſcopo: in qua prædones, & Eccleſiaſticarum rerum invaſores, ad correctionem vocati ſunt.

IESU CHRISTI

AN. 936.

LEONIS VII.

AN. 1.

CONST. VIII.

cum ROM. 25.

I. HENRICI REG. OBITUS.

ANNO Chriſti nongẽteſimo trigeſimo ſexto, Indictione nona, mortuus eſt Henricus Rex Germaniæ Chriſtianæ religionis decus, relicto Regno filio ſuo Ottoni, patri pietate atque fortitudine militari non impari. Quod quidem hoc anno contigiſſe, teſtis eſt Flodoardus, firmatque Ditmarus, addens & diem, nimirum ſextum nonas Iulij, anno ipſius ætatis ſexageſimo, regni decimoſexto: cui ſupervixit Mathildis eius coniux, & ipſa pietate inſignis.

II. LUDOV. REX FR.

Quo pariter anno, mortuo in Gallia Rodulpho Rege, coactus eſt *Lauduni Conventus* Epiſcoporum & procerum, in quo receptus, & ab Artaldo Archiepiſcopo Rhemenſi Rex Francorum inunctus eſt *Ludovicus* filius Caroli Simplicis, cognomento dictus *Tranſmarinus*, quod fuerit ex Anglia accerſitus, ubi hactenus apud Regem Æthelſtanum eius avunculum conſervatus fuerat ob invaſores Regni tyrannos. Hæc Flodoardus hoc anno.

III IOAN. PP. MORITUR, SUBROGATUR LEO VII.

Sed & eodem anno mortuus eſt *Ioannes* Papa in recluſus, poſtquam ſediſſet annos quatuor & decem menſes; & in eius locum ſubrogatus Leo quidam Dei ſervus, huius nominis Septimus. Hugo quoque Rex Italiæ Romam obſidione niſus capere, exercitu ſuo fame afflicto, pacem init cum Alberico, cui filiam ſuam Albam in matrimonium dedit. Hæc item Flodoardus hoc anno. At de Hugonis Romam adventu, & pace cum Alberico contracta, Luitprandus a pluribus agit. Fuiſſe autem ſequeſtrem huius componendæ pacis, Odonem Abbatem Cluniacenſem, à Leone Papa vocatum, ut collapſam in urbe monaſticam diſciplinam reſtitueret, teſtis eſt in ipſius Vita *b* Ioannes eius diſcipulus, & inſigni monaſterio S. Pauli Romæ ab ipſo præfectus: qui & amplius recenſet complures ſancti viri cum in via, tum in urbe præclare res geſtas, cum ingentibus etiam miraculis coniunctas. Hinc vero factum eſt, ut Cluniacenſe nomen per eius monaſterij alumnos in diverſas provincias diſpertitos, fuerit brevi tempore mirifice propagatum.

a *Luitpr. lib. 4. c. 1. 2. 3.*

b *Ap. Sur. 18. Novemb. & Baron hoc an. & 938*

IV.

Per idem tempus (ut Luitprandus ſubiicit) in Ianuenſi urbe fons ſanguinis largiſſime fluxit, ſubſecuturam ruinam inſinuans; cum eodem anno Pœni eam urbem invadentes, cunctos, pueris exceptis ac mulieribus, trucidarunt, omneſque civitatis & Eccleſiarum theſauros abſtulerunt.

V. MANASSES PLURES SIBI VENDICAT EPISCOPATUS.

Sed & quod novum immenſum malum Dei Eccleſiam deturpare tunc cœperit, præter alia multa, quibus hoc deplorato ſæculo eſt mirum in modum afflicta, item Luitprandus narrare pergit; cum videlicet Manaſſes Arelatenſis Epiſcopus, Hugonis Regis Italiæ affinis, contra ius faſque ab eo Veronenſem, Tridentinum & Mantuanum Epiſcopatus accepit, ſperante Hugone ſecurius ſe regnaturum, ſi affinitate coniunctis beneficia & dignitates largiretur. Qui tamen nec his contentus Manaſſes Eccle-

ſiam poſtea Mediolanenſem invaſit. Et ut aliquo velamento nefarius homo peccatum obtegeret, admodum inepte id ſe agere tradebat exemplo Principis Apoſtolorum, qui Antiochenam, Romanam, & Alexandrinam poſſediſſet Eccleſias. Denique & Marchiam Tridentinam ab eodem Rege obtinuit; & armis indutus in eiuſdem Regis exercitu militavit. Quem impiiſſimum hominem, Dei legumque contemptorem; pluribus redarguit idem auctor.

VI. c *Adam. lib. 1. cap. ult.* VNNI ARCHIEP. HAMBUR. OBITUS. d *Id. lib. 2. cap. 1.*

Hoc eodem anno, (ut Adam c ait) ex hac vita migravit magnus ille ac ſanctiſſimus *Vnni* Hamburgenſis Archiepiſcopus, Borealium illarum partium Evangeliſta, potens opere & ſermone, de quo ſuperius: cui ſucceſſit d genere, forma, moribus, doctrina, & pietate illuſtris Adaldagus, qui Pallium ſumpſit à Papa Leone Septimo, ſeditque annos quinquaginta tres.

IESV CHRISTI
AN. 937.
LEONIS VII.
AN. 2.
CONST. VIII.
cum ROM. 26.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo trigeſimo ſeptimo, Indictione decima, Hungari Italiã ingreſſi Campaniam devaſtarunt; ſed à Marſis & Pelignis inſidiis circumducti, ferme omnes perempti ſunt, paucis ad ſua revertentibus. Hæc pluribus Leo a Oſtienſis. Eodemque anno alia pars ipſorum invadens Gallias, ingentem cladem intulit: quo tempore plura facta eſſe miracula pro conſervatione rerum ac perſonarum Eccleſiaſticarum, Flodoardus eſt auctor.

a *Leo Oſt. lib. 1 c. 58.*

II. OTTO REX GERMAN. UNGITUR.

Eodem anno *Aquiſgrani Conventus* Generalis habitus eſt Procerum & Epiſcoporum Germaniæ: in quo *Otto* (qui poſtea ob res præclare geſtas, *Magni* cognomentum obtinuit) à patre Henrico relictus Regni heres, novis comitiis confirmatus, ab Hildeberto Archiepiſcopo Moguntino unctus eſt ac coronatus ſacris ſolemnibuſque ritibus, quos exacte Vvitichindus *b* Saxo eius temporis auctor deſcripſit. Ab hoc autem anno, cœptum eſſe numerari tempus Regni eius, teſtatur Rotgerus *c* monachus in Vita S. Brunonis eiuſdem Ottonis germani.

b *Vvitich. lib. 2.* c *Ap. Sur. 11. Oct.*

IESV CHRISTI
AN. 938.
LEONIS VII.
AN. 4.
CONST. VIII.
cum ROM. 27.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo trigeſimo octavo, Indictione undecima, die ſexta Auguſti, ipſo natali SS. Martyrum Iuſti atque Paſtoris Hiſpanis imprimis ſolemni, Ramirus Rex Legionenſis de Arabibus Hiſpaniam & Africam incolentibus, qui iunctis armis exercitum centum quinquaginta millium peditum, equitum quinquaginta millium, adverſus Chriſtianos eduxerant; votis nuncupatis conciliato numine, prævüs Angelis ſub forma equitum, victoriam plane ingentem eſt conſecutus, cæſis octoginta hoſtium millibus, ducto captivo Rege Mauro nomine Abenaia Cæſarauguſtæ regnante, ceteris fuga diſperſis, ipſoque Rege Habdaraghman Cordubæ regnante vix elapſo. Scripſerunt hæc Sampyrus atque Tudenſis; quæ & ipſi Arabes ſuis Annalibus intexuere. Ea vero, exacta temporis multipliciter ratione deducta, hoc anno contigiſſe Ambroſius Morales a teſtatum reliquit. Addunt nonnulli, ipſum Habdarrahgman, ubi Cordubam reverſus eſt, magnam adverſus Chriſtianos ſibi ſubditos perſecutionem excitaſſe, tuncque paſſos *SS. Victorem & Euphreſynam.*

INGENS VICTORIA DE ARAB. IN HISP. PIETATE PRÆVIA.

a *Ambr. Moral. Chron. Hiſp. li. 14.*

II. VVENCESLAUS PRINCEPS BOEM. MARTYR.

Hoc ipſo anno Princeps Boemiæ *S. S. VVenceſlaus* à fratre ſuo Boleſlao occiſus eſt, ambitione potiundi Principatus: qui inter Martyres ab Eccleſia relatus habetur. In cuius ultionem à Rege Ottone bello ipſi Boleſlao indicto, longa inter eos concertatio per annos quatuordecim perducta eſt. Hocque eodem anno rebellantibus adverſus Ottonem Henrico fratre, Everardo Duce Francorum, atque Giſleberto Duce Lotharingiæ; Otto precibus ad Deum fuſis, potius quam armis, incruenta obtenta victoria, potentiſſimum eorum exercitum debellavit. Ut autem iſta ſe habuerint, Vvitichindus *b* Saxo, Luitprandus *c* Ticinenſis, & alij *d* deſcribunt.

b *Vvitich. lib. 2.* c *Luitpr. lib. 4. c. 11.* d *Sigeb. hoc an.*

IESV CHRISTI
AN. 939.
LEONIS VII.
AN. 4.
CONST. VIII.
cum ROM. 28.

I. OTTONIS VICTORIA PIETATE PARTA.

ANNO Domini nongenteſimo trigeſimo nono, Indictione duodecima, rurſum Otto Rex in Alſatia nova potitus eſt Deo miniſtrante victoria; qua Everardus occiſus eſt, Giſlebertus Rheni undis ſubmerſus, Henricus vero eiuſdem Ottonis frater, rebellionis princeps, ſupplicibus votis veniam obtinuit. Deſcribunt hæc pluribus Luitprandus *a*, & Vvitichindus. Sed quibus egregie factis idem Otto ad tantam victoriam conſequendam abſq; labore, in ſummo diſcrimine poſitus, aperuerit ſibi viam, diſces ab eodem Luitprando, dum ait, quod cum à multis ex ſuis deſereretur, Comes quidam qui et aderat cum ſelecta militum manu, captans occaſionem extorquendi ab eo in tanta neceſſitate, quod alio tempore ſciret minime poſſe adipiſci, petiit ſibi dari quamdam Abbatiam prædiis ditiſſimam, ut quod ſibi deerat militibus ſuis miniſtrare valeret. Cui Rex populo circumſtante, inter alia: *Non* (inquit) *dandum ſanctum canibus. Tibique tam procaciter iniuſta petenti, ſub teſtimonio totius populi teſtificor, nec hoc nec aliud unquam à me accepturum eſſe. S. cordi tibi eſt cum ceteris infidelibus avolare, quanto citius, tanto melius.* Quibus auditis Comes rubore ſuffuſus, ad eius ſe pedes proiiciens, ſe graviter deliquiſſe confeſſus eſt. Hæc Luitprandus: qui & ſubiicit ingentes gratiarum actiones ab Ottone Deo actas, ubi de victoria per ſuos accepta nuncium accepit, cum ad

a *Luitpr. lib. 4. cap. 15. 16.*

EGREGIUM FACTUM OTTONIS.

Eccl.

Eccleſiam tunc temporis cauſam ſuam commendaturus accederet.

II. STEPH. PP. IX.

Eodem anno defuncto *Leone* Papæ, (cum ſediſſet annis tribus, & ſex menſibus) ſubrogatus eſt STEPHANUS Nonus, dictus Octavus, patria Germanus.

IESV CHRISTI

AN. 940.

STEPHANI IX.

AN. 1.

CONST. VIII.

cum ROM. 29.

I. STEPH. PP. VULTU DEFORMATUS.

ANNO Chriſti nongenteſimo quadrageſimo, Indictione decimatertia, Stephanus Papa natione Germanus, cum à Romanis poſt habitis Cardinalibus, eſſet electus opera Ottonis Regis; tyrannorum odium in ſe concitavit, adeo ut à quibuſdam ſacrilegis fuerit crebris ictibus facie deformatus, qui idcirco à publico abſtinuit congreſſu hominum. Hæc vetus liber de Romanis Pontificibus; ex quo reliqui accepiſſe creduntur.

II. EADMUNDUS REX PERICLITATUR OB EIECTUM S. DUNST.

Hoc etiam anno defuncto Æthelſtano Anglorum Rege, ſucceſſit Eadmundus eius frater: qui cum mox *S. Dunſtanum* virum prudentiſſimum ſuum conſiliarium elegiſſet, ſed paulo poſt ſuaſione æmulorum eieciſſet, die poſt tertia venatum exiens in maximum incidit vitæ periculum; à quo, voto nuncupato de reparanda facta Dunſtano iniuria, liberatus, ſtatim eumdem Dunſtanum in Curiam revocavit; actaque coram eo ac Principibus pœnitentia, veniam cum humilitate poſtulavit. Rem geſtam exacte narrat Oſberius *a* monachus in Vita Duſtani.

a *Ap. Sur.* 19.

III. CONCIL. AD FONT COOPER.

Hoc pariter anno apud Narbonam in oppido cui nomen *Fons coopertus*, CONCILIUM celebratum eſt; in quo agitata controverſia de finibus diœceſum, decretum eſt ut Pallaria urbs peteret ſacra ab Vrgelitano Epiſcopo. Quæ prætereà acta fuerint, ignorantur.

IESV CHRISTI

AN. 941.

STEPHANI IX.

AN. 2.

CONST. VIII.

cum ROM. 30.

I. CONCIL. SUESSIO. IN CAUSA ARCHIEPISC. RHEM.

ANNO Chriſti nongenteſimo quadrageſimo primo, Indictione decimaquarta SYNODUS *Sueſſione* habita eſt in cauſa duorum, qui de Archiepiſcopatu Rhemenſi contendebant, Hugonis videlicet, qui puer (ut dictum eſt) in gratiam patris eius Aquitaniæ Comitis electus fuerat, & Artaldi qui eo pulſo in illam ſedem ex monacho fuerat cooptatus. In qua Synodo idem iuſſus eſt ceſſare Artaldus, eo quod olim iuraſſet numquam ſe in eum Archiepiſcopatum intromiſſurum: Hugoque receptus, eo quod Clero populoque petente evocatus eſſet. Itaque Rhemos profecti Epiſcopi, in Eccleſia S. Remigij eumdem Hugonem conſecrarunt; cui anno ſequenti à Stephano Romano Pontifice miſſum eſt Pallium, à Rhemenſibus publica legatione petitum. Hæc omnia Flodoardus *a*: qui cum fuiſſet ab Heriberto Comite Hugonis patre pulſus, ab eodem Hugone ſtatim ac ſedem recepit, ab exilio eſt revocatus.

a *Flod. in Chron. hoc ann. & 4. Hiſt. Rhem.* 27.

II.

Quo item anno (ut ſcribit Regino) Fridericus Archiepiſcopus Moguntinus, iterum poſtulatus iudicio defectionis & coniurationis initæ cum Henrico Ottonis fratre, & aliis Principibus, in quos Otto animadvertit, purgavit ſe publica teſtificatione per Corporis & Sanguinis Chriſti perceptionem. Addit autem his Vvitichindus *b*, gravem perſecutionem iiſdem temporibus in monachos ortam eſſe à quibuſdam Epiſcopis, affirmantibus ſatius eſſe paucos vita claros, quam plures negligentes ineſſe monaſteriis: indeque factum eſſe, ut plures propriæ infirmitatis conſcij, depoſito habitu & relictis monaſteriis, grave onus ſacerdotum devitarent: ſed cum hæc prædictus Fridericus odio Abbatis Fuldenſis, potius quam zelo diſciplinæ intentaſſet, ea haud ulterius proceſſiſſe.

b *Vvitick. lib. 2. prope finem.* PERSECUTIO IN MONAC.

III. RUSSOR. CLASSIS SUPERATA A GRAECIS.

Quod ad res pertinet Orientales; hac decimaquarta Indictione, Iunio menſe, tradit Curopalates Ruſſorum claſſem ab Imperatore ſuperatam eſſe, ac penitus profligatam; ita ulciſcente numine adverſus eos qui Chriſtianis immenſa intuliſſent mala, dum plurimos in crucem egiſſent, alios clavis in terram affixiſſent; alios pro rurſum quaſi ſcopos propoſitos ſagittis petiiſſent; ſacerdotalibus autem viris capita acutis clavis traieciſſent, ac ſacra templa non pauca combuſſiſſent. Meminit quoque Luitprandus *c* eiuſdem glorioſæ victoriæ; ſed quos Græci *Ruſſos* vocant, ipſe *Northmannos* appellat: verum ea ratione omnes populi Boreales eſſent appellandi Northmanni, quod ea vox ſignificet virum Aquilonarem.

c *Luitpr. lib.* 5 *c.* 9.

IESV CHRISTI

AN. 942.

STEPHANI IX.

AN. 3.

CONST. VIII.

cum ROM. 31.

I. STEPH. PP. AGIT PRO LUDOV. REGE FR.

ANNO Chriſti nongenteſimo quadrageſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, Francorum proceribus adverſus Ludovicum Regem rebellantibus, Stephanus Papa per Legatos & literas ſub excommunicationis interminatione præcepit, ut eidem Regi ſuo obedientes eſſent; qui mox Pontificis iuſſionibus paruerunt. Hæc pluribus Flodoardus hoc anno.

II.

a *Luitpr. lib. 5. cap.* 1.

Cum autem inter hæc iugi bello Hugo Rex Italiæ Albericum Romanum Principem, fracta ſæpius pace hoſtiliter impeteret *a*, omniaque ferro & flamma devaſtaret; hoc anno S. Odo Abbas Cluniacenſis pro pace rurſum inter eos concilianda, (cuius & ſequeſter antea fuerat) ab Stephano Papa Romam iterum revocatus eſt: quod tradit Flodoardus. Porrò ipſum & Romam veniſſe, & illic ad ultimum ferè ſpiritum ægrotaſſe, ſed B. Martini ope ſanitati divinitus reſtitutum, & in Gallias reverſum, Turonis diem extremum obiiſſe decimoquarto

S. ODON. CLUN. OBITUS.

Calendas Decembris, teſtatur qui ſubinde eius res præclare geſtas conſcripſit *b*, Ioannes eius diſcipulus, monaſterij S. Pauli in urbe Abbas, comeſque peregrinationis. Cuius quidem tranſitum hoc eodem anno contigiſſe, aſſerit idem Frodoardus huius temporis auctor, ex quo redarguas Sigebertum, qui eum deceſſiſſe ponit anno Redemptoris nongenteſimo trigeſimo ſeptimo. Succeſſit autem ipſi in monaſtica Cluniacenſi præfectura Adamatus, quem beatæ ſimplicitatis & innocentiæ filium nominat Odilo in Vita *c* S. Maioli, quem in monaſterio ſucceſſorem alit in Chriſto: Maiolo vero ſucceſſit poſtea idem ipſe Odilo. Ceterum non Odo tantum in reſtitutione monaſticæ diſciplinæ hoc tempore laboravit, ſed & valide incubuit in opus Adelbero Metenſis Epiſcopus, frater Frederici Ducis, collaborante Agenoldo Abbati Gorzienſi: ut teſtatur Sigebertus *d* Gemblacenſis in Vita quam edidit *S. Guiberti*; qui ex nobile militia ad illud monaſterium fugiens, monaſticam regulam amplexus eſt, atque inter alia egregia ſanctitatis monumenta, erexit in Gallia nobile monaſterium Gemblacenſe.

b Ap. Sur. 18. Novemb.

c Ap. Sur. 11. Maij.

ADHIBERO METTEN. EPISCOP. RESTITUTOR MONAST. DISCIPL.

d Ap. Sur. 25. Maij.

III. PRIVIL. MONAST. S. VINC. AD FONT. VULTURNI.

Hoc eodem anno menſe Aprilis datum habetur privilegium à Conſtantinopolitanis Imperatoribus Romano, Conſtantino, & aliis Romani filiis, monaſterio S. Vincentij ad Fontes Vulturni fluminis in territorio Beneventano; quod una cum aliis plurimis diverſorum Pontificum ac Principum monumentis ad idem ſpectantibus, Ioannes eiuſdem cœnobij monachus intexuit in ſuo Chronico, quod ab exordio mundi uſque ad tempora Paſchalis Papæ Secundi perduxit. Flagrantia enim in Italia bella civilia effecerant, ut Conſtantinopolitani Imperatores potirentur Calabria, Apulia, atque ea Campaniæ parte quam Vulturnus alluit, poſita antea ſub ditione Longobardorum Ducum Beneventi & Capuæ.

IESV CHRISTI

AN. 943

MARINI II.

AN. 1.

CONST. VIII.

cum ROM. 32.

I. STEPH. PP. OBITUS, ET SUBROGATIO MARIANI II.

ANNO Chriſti nongenteſimo quadrageſimo tertio, Indictione prima *Stephanus* Papa, ubi ſediſſet annos tres, menſes quatuor, dies quinque, ex hac vita migravit. In cuius locum ſubrogatus eſt MARINUS (quem alij Martinum nominant) eius nominis Secundus patria Romanus. Habet hæc vetus Codex Vaticanus de Romanis Pontificibus: quoto autem menſe vel die acciderint, non dicit. Sed Marinum ad principium huius anni ſedere cœpiſſe, aperte intelligitur ex ipſius privilegio, conceſſo monaſterio S. Vincentij ad Fontes Vulturni, à Ioanne monacho recenſito, quod datum habetur menſe Martio Indictione ſecunda, eiuſdem Pontificatus anno pariter ſecundo. Porro idem omiſſis inſanabilibus bellicis tumultibus, totum ſe tradidit ad componendam Eccleſiam, tam in Cleri quam in monachorum reformatione, & in baſilicarum reſtauratione, & cura pauperum: literiſque egit ut inter Chriſtianos Principes invicem decertantes pax componeretur. Quem quidem iam olim fuiſſe dono prophetiæ imbutum, dictum eſt ſuperius *a* ex Rebus geſtis S. Vdalrici Auguſtani Epiſcopi.

a An. 914. 11.

IESV CHRISTI

AN. 944

MARINI II.

AN. 2.

CONST. VIII.

cum ROM. 33.

I THEOPHYL PATRIARC CONST.

ANNO Chriſti nongenteſimo quadrageſimo quarto, Indictione ſecunda, poſt celebratam Conſtantinopoli Synodum, in qua Tryphon Patriarcha Conſtātinopolitanus, qui exacto definito tempore, quo pollicitus fuerat cedere Theophylacto Romani Imp. filio, recuſaret id præſtare, doloſe circumventus depoſitus eſt; ac *Theophylactus* cum iam ad annum ætatis vigeſimum quintum perveniſſet, menſe Februario Patriarcha eſt conſecratus. Rem geſtam pluribus narrat Curopalates.

II. FILIA HUGONIS REG. IUNCTA FILIO CŌSTANTINI IMP.

a *Luitpr. lib. 5. c. 6.*

Eadem quoque Indictione ſecunda, miſſam fuiſſe legationem à Conſtantino Imp. ad Hugonem Italiæ Regem, ut filio ſuo Romano filiam eius Bertam iungeret matrimonio: idque factum eſſe, intercurrente pariter ab ipſo Hugone ad eumdem Imp. legatione pro mittenda claſſe adverſus Saracenos, Curopalates, & Luitprandus *a* teſtantur. Addit vero iſte, eamdem Bertam ex concubina fuiſſe genitam, miſſamque Conſtantinopolim per Sigefredum Parmenſem Epiſcopum, à græcis mutato nomine Eudoxiam eſſe dictam: ſed & Conſtantinum claſſem miſiſſe, quæ omnes Saracenorum naves exuſſit; Hugonemque eoſdem Saracenos Fraxineto expuliſſe: verum mox timentem Berengarium Marchionē Eporregiæ civitatis, tyrannum Italiæ, cum iiſdem Saracenis fœdus iniiſſe, atque ex eo tempore omnia ipſi infeliciſſime ad obitum uſque ceſſiſſe.

III. IMAGO CHRISTI NON MANU-FACTA CŌSTANTINOPOLIM TRANSLATA

Sub eadem pariter Indictione ſecunda, Curopalates tradit Edeſſenos obſidione graviter oppreſſos, eius ſolutionem ab Imperatore petiiſſe, pollicitos in pretium, ſanctam Chriſti EFFIGIEM; (illam videlicet famoſiſſimam miraculo expreſſam ipſo CHRISTO vivente, & ad Agbarum miſſam, de qua ſæpe dictum eſt:) ſolutaque obſidione, traditam eſſe Imaginem, & Conſtantinopolim maxima pompa perductam. Cuius quidem tranſlationis prolixam narrationem Conſtantinus ipſe Porphyrogenitus Imperator, non pater, ſed filius eiuſdem cum patre nominis, atque etiam cognominis; (omnes enim qui nati purpura induebantur, vel in Porphyrio palatio naſcebantur, *Porphyrogeniti* dicebantur) contexuit in oratione, *b* quam poſtea habuit de eadem ſacra Imagine: cum qua etiam tranſlatam ait *Epiſtolam* ipſam, quam una cum Imagine CHRISTUM Dominus propria manu ſcriptam ad eumdem Agbarum miſiſſet: ſed & miraculo Dei voluntatem de eiuſmodi Conſtantinopolim tranſlatione declaratam eſſe, ingentiaque alia miracula ad eaſdem ſacratiſſimas Reliquias edita, tam in itinere, quam in urbe Conſtantinopolitana, quo delatæ ſunt decimoſeptimo Calendas Septembris: quæ dies ex eo

b *Ext ap. Metaphr. 16. Aug.*

tempore fuit apud Græcos perpetua ſolemnitate conſecrata. Denique contigit ſub eodem Conſtantino Porphyrogenito, ut cum S. Paulus in Latro (à monte, cuius in vertice habitabat, ita nominatus, ſummæ ſanctitatis & apud omnes ubique venerationis anachoreta, quem & Imperator & Pontifex Romanus literis & legationibus viſitarunt) à Photio Patricio ad ipſum ab Imperatore miſſo, petiiſſet ut eidem S. Imagini æquale velum lineum applicaret, & ad ſe mitteret, eo tactu Chriſti effigies in eo linteo ad amuſſim expreſſa fuerit, quod tradit fideliſſimus auctor Vitę ipſius S. Pauli. Cæterum poſtea bellis ingruentibus, ipſaque civitate Conſtantinopolitana ſæpe capta & ab hoſtibus direpta, ac primum à Catholica communione diſciſſa; Dei providentia factum eſt, ut eadem veneranda Imago Romam perlata fuerit, ubi hactenus colitur in Titulo S. Sylveſtri.

EADEM ROMAM TRANSLATA.

IV. ROM. ET FILIJ EIUS IMPERIO PRIVATI.

Hoc eodem anno decimaſexta Decembris inchoata iam tertia Indictione, Romanus Imp. qui ex collega in quem à Conſtantino Porphyrogenito aſſumptus fuerat, iam prope in dominum mutatus erat; à Stephano proprio filio, Imperatore ab ipſo pariter declarato, captus & attonſus in monachum, relegatus eſt in inſulam. Sed & poſt triginta quinque dies elapſos, nempe vigeſima prima Ianuarij, idem ipſe Stephanus, & Conſtantinus eius frater, inter ſe mutuo de Imperij primatu certantes, ambo in menſa tenti, in inſulas deportati ſunt. Sicque ut prius, uni Conſtantino Porphyrogenito, Leonis Philoſophi filio relictum eſt Imperium. Præſtitit hoc ipſi in ſuæ *Imaginis* adventu IESUS CHRISTUS, qui conſuevit exaltare humiles, & ſuperbos è ſede deponere. Hæc autem pluribus deſcripſit Curopalates, & ex eo alij Græcorum hiſtorici; ex Latinis vero Luitprandus *c* profuſius.

c *Luitpr. lib. 5. c. 9. 10. 11.*

V. ABSCISSA MANUS RESTITUITUR.

d *Vvitich. lib. 2.*

De rebus Germanicis valde mirandum, quod hoc contigiſſe anno in Tranſrhenenſibus regionibus Flodoardus narrat de quodam homine; cui cum manus ferro abſciſſa eſſet, poſt aliquod tẽpus eadem reſtituta eſt ipſi dormienti. Vvitichindus *d* & ipſe temporis ſui ſcriptor, eamdem hiſtoriam recenſens: addit, pro ſigno miraculi ſanguineam lineam loco coniunctionis relictam eſſe. Subdit autem Flodoardus de igneis globis in iiſdem partibus per aërem volitantibus, qui crucibus oppoſitis cum benedictione Epiſcopali & aqua benedicta repellebantur.

IESV CHRISTI

AN. 945.

MARINI II.

AN. 3.

CONST. VIII. Solius.

AN. 34.

I. REX A DEO REIECTUS OB FOEDUS CUM INFIDELIB.

ANNO Chriſti nongenteſimo quadrageſimo quarto, Indictione tertia, Hugone Rege Italiæ à ſuis pulſo, eius filius Lotharius in Regnum ſuſceptus eſt. Hæc pauca Flodoardus, ſatis ad temporis notam conſignandam; atque ſignificandum à Deo fuiſſe reiectum Regem, ſimul ac fœdus init cum Saracenis. Sed & qui Manaſſi affini ſuo plures (ut vidimus) dederat Epiſcopatus, ut eo modo (quod putabat) Regnum ſibi ſtabiliret; idem iuſto Dei iudicio eum primum rebellem ſenſit, cupiditate illectum potiundi Archiepiſcopatu Mediolanenſi, à Berengario Marchione, ſibi promiſſo: ſicque eidem Berengario Italiam repetenti aperuit oſtium, & ut alij Principes Italiæ ab Hugone deficerent procuravit. Itaque Hugo Regno pulſus, in Provinciam unde venerat Arelatenſis Comes, reverſus eſt, nec diu poſt vixit. Quæ omnia pluribus proſecutus eſt Luitprandus *a*. Habet vero amplius Leo *b* Oſtienſis de eodem Hugone, ipſum in Burgundia monaſterium perquam magnificum conſtruxiſſe ſub titulo S. Petri, ibique omni theſauro ſuo tradito, monachum effectum eſſe.

a *Luitpr. lib. 5. c. 13.*
b *Leo Oſt. lib. 4. c. 64. in fin.*

HUGO REX MONACHUS.

II.

Eodem anno rurſum recrudeſcentibus bellis in Galliis inter Ludovicum Regem atque Hugonem Francorum Ducem, idem Ludovicus dolo Hugonis comprehenſus eſt à Northmannis, quos putabat ſibi fideles; & per annum integrum detentus in cuſtodia; nec ſolutus, niſi dato Hugoni quod petierat, caſtro Laudunenſi. Hæc Flodoardus anno præſenti atque ſequenti. Qui & hoc anno habet de plaga Ignis in homines Pariſienſis territorij cælitus immiſſa: ex qua ſanari eos contigit, qui ad Sanctorum loca, ac præcipue ad Eccleſiam B. Mariæ Pariſius ſe reciperent.

PLAGA IGNIS CAELITUS IMMISSA.

IESV CHRISTI

AN. 946.

AGAP. II.

AN. 1.

CONST. VIII.

AN. 35.

I. MARINO PP. MORTUO, SUBROGATUR AGAPETUS II.

ANNO Chriſti nongenteſimo quadrageſimo ſexto, Indictione quarta, *Marinus* Papa deceſſit; ſucceſſitque ei AGAPETUS huius nominis Secundus. Hæc breviter Flodoardus. Quoto autem menſe vel die id acciderit, apud veteres ubique ſilentium: ſediſſe autem Marinum annos tres, menſes ſex, dies tredecim, habet vetus codex Vaticanus de Romanis Pontificibus. De cuius geſtis, præterea quæ diximus, nota tantum habentur, quæ cum magna eiuſdem Pontificis laude refert Leo *a* Oſtienſis aliique nonnulli, de rebus quorumdam monaſteriorum ab ipſo probe diſpoſitis, privilegiiſque eis collatis.

a *Leo Oſt. lib. 1. c. 60. 61. 62.*

Eodem tempore (ut ait Luitprandus *b*) Conſtantinus Imp. literas dedit in Italiam ad Berengarium Principem, quibus ei commendavit Lotharium Regem fratrem nurus ſuæ. Ab ipſo vero Berengario ad eumdem Conſtantinum miſſus eſt idem Luitprandus hiſtoricus: qui ſuam ipſius Legationem deſcribens *c* multa admiratione digna narrat; quæ ut curioſa ad inſtitutum noſtrum minus ſpectantia prætermittimus.

b *Luitpr. lib. 6. cap. 1*

LUITPRANDI LEGATIO CONST.

c *Ibid. cap. 1. 2. 3.*

IESV CHRISTI
AN. 947.
AGAP. II.
AN. 2.
CONST. VIII.
AN. 36.

I. Concil. Virdun. in cauſa Episc. Rhem.

ANNVS Chriſti nongenteſimus quadrageſimus ſeptimus inchoatus eſt Indictione quinta. Quo habita eſt SYNODVS *Virduni*, veteri in cauſa Hugonis & Artaldi contendentium pro Archiepiſcopatu Rhemenſi, cum Artaldus olim pulſus, anno ſuperiori à Ludovico Rege in ſedem illam fuiſſet reſtitutus. Ad illam autem Synodum cùm vocatus Hugo venire recuſaſſet, ipſa Synodus Artaldo Archiepiſcopatum adiudicavit. Hæc Flodoardus; quæ geſta ait hoc anno menſe Novembri, præſidente in Synodo Roberto Treverenſi Archiepiſcopo. At quoniam negotium perarduum haud videbatur poſſe per provinciales Epiſcopos terminari, placuit anno ſequenti plenum Concilium convocari ex Epiſcopis Galliæ atque Germaniæ. Intereà verò Hugo nuncium ad Agapetum Papam miſit, cum falſis literis nomine Epiſcoporum provinciæ Rhemenſis conſcriptis, quibus petebatur ut Epiſcopatus eiuſdem Eccleſiæ ipſi Hugoni ab Apoſtolica Sede confirmaretur. Quarum fide, ab eodem Pontifice ſurreptæ ſunt literæ ea de re ad Epiſcopos Galliæ atque Germaniæ. Sed quid poſteà ſecutum fuerit, dicetur anno ſequenti.

II. a *Ambr. Moral. 16. Chron.* Concil. Astur.

Celebrata hoc pariter anno *a Aſturiæ* in Hiſpania traditur ſub Salomone eius civitatis Epiſcopo SYNODVS; in qua nonnulla de rebus ad Chriſtianam diſciplinam benè diſponendam & conſervandam tractata fuerunt: ſed deſiderantur Acta.

III. S. Æditha Regina. b *Ditm. lib. 2.*

Eodemque anno, qui undecimus Ottonis Germaniæ Regis numeratur, ſeptimo Calendas Februarij, mortua eſt eius coniux *Æditha* Regina ſanctitate præclara, quam poſt obitum claruiſſe miraculis, Ditmarus *b* eius temporis ſcriptor affirmat.

IESV CHRISTI
AN. 948.
AGAP. II.
AN. 3.
CONST. VIII.
AN. 37.

I.

ANNO Chriſti nongenteſimo quadrageſimo octavo, indictione ſexta, Agapetus Papa Legatum à Latere *Marinum* Epiſcopum miſit in Galliam tum ad ſtabiliendum Ludovici Regnum, quod factione Hugonis Ducis variis nutabat tumultibus; tum etiam ad cognoſcendam cauſam Rhemenſis Eccleſiæ; quinam eius legitimus eſſet Epiſcopus, Artaldus, vel Hugo.

II. Concil. Mosom in cauſa Episc. Rhem.

Et primò quidem ante Marini adventum alia celebrata eſt Idibus Ianuarij SYNODVS ad caſtrum *Moſomi* à Roberto Archiepiſcopo Treverenſi, ceteriſque eius diœceſeos Epiſcopis, & aliquibus Rhemenſis: ad quam rurſum vocatus Hugo cùm venire contempſiſſet, Artaldo iterùm adiudicatus eſt Rhemenſis Archiepiſcopatus. Cùm verò nec huic Synodi definitioni Hugo acquieſceret, fretus literis ſurreptitiis Apoſtolicæ ſedis, de quibus diximus; tandem adveniente Marino Legato, SYNODVS Generalis Epiſcoporum Germaniæ, & quorumdam Gallorum, (fuerunt omnes numero unus & triginta) habita eſt in palatio *Engelenheim* ſeptimo Idus Iunij coram eodem Legato, præſentibuſque Regibus Ottone & Ludovico. In qua primum Ludovicus queſtus eſt de iniuriis ſibi ab Hugone Duce illatis; conteſtatuſque eſt, ſi quis obiceret eas ſibi illatas eſſe ſuorum facinorum cauſa, paratum ſe eſſe purgare ſe iuxta Synodale iudicium, & regis Ottonis præceptionem, vel certamine ſingulari defendere. Deinde verò Artaldus litem expoſuit, quæ verſabatur inter ipſum & Hugonem æmulum; prolatæque ſunt à diacono Hugonis literæ Agapeti Papæ in favorem eiuſdem Hugonis conſcriptæ. Sed cùm illæ oſtenſæ eſſent ſurreptitiæ, ac proinde nullius vigoris; tunc Artaldo, quòd numquam Synodale iudicem refugiſſet, communi omnium decreto confirmata eſt poſſeſſio Archiepiſcopatus Rhemenſis: Hugo verò eiuſdem Eccleſiæ invaſor excommunicatus, donec pœnitētiam ageret. Præter quæ, actum eſt etiam in eadem Synodo de inceſtis coniugiis, & ſimoniacis Eccleſiarum venditionibus, aliiſque illicitis laicalibus uſurpationibus tollendis; deque aliis rebus ad diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentibus.

III. Concil. Trever. in cauſa Reg. Francorum.

Cauſa verò Ludovici Regis & Hugonis Ducis, delata eſt ad Synodum Treveris hoc eodem anno celebrādam; ad quam interim idem Hugo vocari deberet literis Marini Apoſtolicæ Sedis Legati. Collecta autem eadem TREVERENSI SYNODO, cum Hugo diu expectatus, nec per Legatos adeſſe curaſſet; tandem Synodi ſententia, ob mala tam Eccleſiis & Epiſcopis, quam Regno Regique illata, excommunicatus eſt donec de cunctis ſatisfaceret. Pariterque excommunicati duo pſeudoëpiſcopi, ab Hugone invaſore Rhemenſi poſt ipſius expulſionem atque damnationem ordinati: aliique nonnulli ob alia facinora damnati. Quæ quidem omnia de prædictis Synodis hoc anno celebratis recenſita, pluribus narrat Flodoardus.

IESV CHRISTI
AN. 949.
AGAP. II.
AN. 4.
CONST. VIII.
AN. 38.

I. Concil. Rom. pro confirmat. Synod. Gallican.

ANNO Chriſti nongenteſimo quadrageſimo nono, Indictione ſeptima celebrata eſt *Romæ* SYNODVS apud S. Petrum ab Agapeto Papa; in qua damnationem duorum Hugonum, tam Ducis quam Epiſcopi, in Conciliis ſuperiori anno habitis decretam, confirmavit. Hæc Flodoardus.

II.

Eodem anno debellatis ab Ottone Germaniæ Rege magna victoria Danis & Slavis, iiſdemque in Chriſtianam religionem à qua deſciverāt reductis, & Eccleſiis in eorum regionibus ordinatis; & Agapetus Papa eorum Metropoli Ham-

burgenſi gratulatus, eidem privilegia à prædeceſſoribus data innovavit: quæ facta eſſe hoc anno, quo numeratur duodecimus ſedis Adaldagi Archiepiſcopi, teſtatur Adam *a* vetus Chonographus. Ceterum Haraldum Danorum Regem, miraculo ferri candentis à clerico Chriſtiano abſque læſione diù tenti, ad fidem Chriſtianam capeſſendam inductum eſſe VVitichindus *b* tradit: cui etiam adſtipulatur Ditmarus *c*, qui & amplius aſſerit, accidiſſe his temporibus plurimas animarũ ſenſibiles apparitiones, ad indicãdam earum immortalitatem, quam Slavi negabant. Habẽt vero iidem omnes auctores, de multis aliis populis, ab Ottone Imperio ſuo ſubiugatis; adeo ut omnia ferme regna quæ poſt mortẽ Caroli Magni defeciſſent, iterum recuperaverit.

a *Adam lib. 2 cap. 3. & 5*

Rex Danor. ex miraculo converſus ad fidem

b *VVitich. lib. 2.*

c *Ditmar.*

III. Berengarii expilatio Eccles.

Hoc item anno Vngaris rurſus Italiam invadentibus, Berengarius decem modios nummorum, non ex propria pecunia, ſed ex Eccleſiarum ac pauperum collectione dedit, eademque occaſione multam aliam pecuniam ab omnis ætatis ſexuſque hominibus collegit, ſibique retinuit; ut hæc damnans Luitprandus *d* narrat.

d *Luitpr. lib. 5. cap. 15.*

IESV CHRISTI
An. 950.

Agapiti ~~MARINI~~ II.
An. 5.

CONST. VIII.
An. 39.

I.

a *Leo Oſt. lib. 1. cap. 64.*

Finis imperii Francorum in Italia.

ANno Chriſti nongenteſimo quadrageſimo, Indictione octaua, Lothario Rege Italię veneno ſublato è medio, Berẽgarius vendicavit ſibi Regnum. Hæc Flodoardus. Leo *a* autem Oſtienſis ait, ipſum Lotharium in ſubitam phreneſim incidiſſe, atque in ipſo fine acceptiſſe Imperium Francorum in Italia: eoque defuncto uxorem eius Adelaidem, filiam Rodulphi Regis, ſeſe in Canuſinam munitiſſimam arcem recepiſſe, atque inde literis Ottonem Regem propinquum ſuum in Italiam ad ſui liberationem vocaſſe. Sed & Agapeti Romani Pontificis epiſtola vocatum eumdem Ottonem, ut liberaret Italiam à Berengarii tyrannide, teſtatur Anonymus qui olim ſcripſit Vitas Romanorum Pontificum. Equidem cum ſanctiſſimus Pontifex vidiſſet tyrannum manus miſiſſe in res Eccleſiaſticas, (quod ſuperius vidimus) auxilium à Rege maximè pio expetendum putavit: quod & feliciter cõſecutus eſt, ut dicetur anno ſequenti.

II.

a *Ambr. Moral. l. 16. cap. 19. & alii.*

Felix exitus Ramiri Reg.

Quo pariter anno *b* Ramirus Rex Regionenſis in Hiſpania, religione & bellica fortitudine inſignis, piiſſime ex hac vita migravit, cũ regnaſſet annos viginti duos expletos. Qui quidem moriturus, facta confeſſione Epiſcopis & Abbatibus qui aderant, devote ſuſcepit Sacramentum Corporis & Sanguinis Domini Iesu Christi: eoque facto ſe à regno abdicavit, proclamans cum lacrymis; *Nudus egreſſus ſum de utero matris meæ, nudus revertar illuc: Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciat mihi homo.* Succeſſit ei Ordonius ipſius filius, huius nominis Tertius: quem toto quinquennio quo regnavit, civili bello, magis quam externo contigit fatigari, rebellantibus adverſus eum Sancio fratre cum Caſtellæ Comite: quæ pluribus proſequuntur rerum Hiſpanicarum ſcriptores.

IESV CHRISTI
An. 951.

AGAP. II.
An. 6.

CONST. VIII.
An. 40.

I.

a *Leo Oſt. lib. 1. cap. ult.*

b *Flod. in Chron. hoc an.*

ANno Chriſti nongenteſimo quinquageſimo primo, Indictione nona, Otto Rex Germaniæ in Italiam veniens, fugatis Berengario Regem agente, & eius filio Adelberto, Adelaidem Reginam Lotharii anno ſuperiori extincti, coniugem, accepit uxorem. Hæc Leo *a* Oſtienſis, & Flodoardus *b*. Iſte vero addit, Saracenos meatum Alpium obſidentes, viatoribus Romam peregrinantibus tributum impoſuiſſe, ut libere permitterentur tranſire.

II.

Vltio divina in tyran. sacrilegum.

c *Flor. hiſt. Matthæ. VVeſtmon. hoc an.*

Eodem anno Amalaphus tyrannus in Anglia, cùm adeo invaluiſſet, ut illius Regni partem dimidiam poſſideret, ubi aggreſſus eſt incendio tradere Eccleſiam S. Balteri, mox Numine vindice, repentina morte percuſſus eſt: Sicque factũ abſque armis eſt, ut univerſa Angliæ monarchia *c* pius Rex potiretur Eadredus, qui iam antehac ſubrogatus fuerat in locum defuncti fratris ſui Eadmundi.

IESV CHRISTI.
An. 952.

AGAP. II
An. 7.

CONST. VIII.
An. 41.

I.

Conventus Aug.

a *Antiq. Lect. Caniſ. Tom.*

b *Crantz. Metrop. Sax. lib. 3. c. 25.*

ANno Chriſti nongenteſimo quadrageſimo ſecundo, Indictione decima, menſe Auguſto, *Auguſtæ* Rhætiæ provinciæ publicus habitus eſt *Conventus* Epiſcoporum, necnon Principum Francorum, Germanorum, & Longobardorum; cui & Otto Rex interfuit, rogatus ab Epiſcopis: conditique in eo ſunt canones undecim, qui extant *a*. Sed & Berengarius cum filio Adalberto ſeſe ſubiiciens eidem Ottoni, ab eo, ut ſubditus, recepit regendam Italiam. Qui tamen ubi illuc rediit, ad pravos ſuos actus reverſus, Epiſcopos & Principes male habere cœpit, eorumque omnium inimicitiam in ſe convertit: ut teſtatum habetur apud Regionem hoc anno. Otto autem pro acceptis à Deo beneficiis gratias ipſi rependens, inter alia hoc ipſo anno *b* multa donavit Eccleſiis.

IESV CHRISTI
An. 953.

AGAP. II.
An. 8.

CONST. VIII.
An. 42.

I.

ANno Chriſti nongenteſimo quinquageſimo tertio, Indictione undecima, Otto

OTTO IN-CONCESSA SUO DAMNO TENTAT.

Rex in gratiam Adelaides coniugis, eius matri Bertæ contra ius faſque Abbatiam dedit Merenſtein appellatam; ſed ſuo gravi damno: tunc enim in eum conſpirationes ipſius filii Luitholphi, & Cuntadi Ducis ſunt cœptæ, omniaque turbata. De his plura apud Reginonis Appendicem, & VVitichindum, atque alios res geſtas Ottonis proſecutos.

II. BRUNO EPISC. COLON.

Inter hæc vero Romam pro Pallio accipiendo legatio miſſa eſt à *Brunone* Archiepiſcopo Colonienſi, ipſi Ottonis fratre, viro doctrina & pietate inſigni; qui hoc eodem anno (ut auctor eſt Flodoardus, & alii defuncto VVicfredo legitima electione ſubrogatus eſt. Miſſus itaque Romam Abbas Fuldenſis, Pallium ab Agapeto impetravit; quo Bruno uti permiſſus eſt, non ſolum (ex more) diebus ſolemnibus, ſed quoties vellet. ut teſtis eſt Rotgerus monachus in Rebus *a* præclare geſtis eiuſdem Brunonis.

a *Ap. Sur. 11. Octobr.*

IESV CHRISTI
AN. 954.
AGAP. II.
AN. 9.
CONST VIII.
AN. 43.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo quinquageſimo quarto, Indictione duodecima. Alberico Patricio Romanorum defuncto, filius eius Octavianus, cum eſſet clericus, Principatum adeptus eſt: qui defuncto pariter Agapeto Papa, Pontificatum poſtea occupavit. Hæc Flodoardus, iſta intuitus ſcriptor huius temporis: ex quo mendacii arguas omnes qui dixerunt, per patrem Albericum, Octavianum eſſe promotum ad Pontificatum.

II. CORPUS S. MATTHAEI TRANSLATUM SALERNUM.

Eodem anno corpus S. MATTHAEI Apoſtoli, quod primo in Æthiopia ubi paſſus eſt, poſtmodum in Bithynia per multa tempora quieverat, eiuſdem ipſius S. Apoſtoli revelatione repertum eſt, atque Salernum tranſlatum. Hæc Leo *a* Oſtienſis.

a *Leo Oſt. lib. 2. cap. 5*

III. Accidit hoc item anno ut S. Vldaricus Auguſtanus Epiſcopus ad Ottonem Regem, ac filium eius Luitholphum, habentes in conſpectu adverſarios exercitus, ad pugnam utrimque paratos, ſequeſter pacis accedens, eoſdem inter ſe mutuo conciliaverit. Quam rem geſtam deſcribit auctor ipſius Vitæ, & ex eo Berno Abbas: eamdemque accidiſſe hoc anno decimoſexto Calendas Ianuarii, Marianus affirmat. Rotgerus *b* vero ſcribit, opera inſuper Brunonis Colonienſis Archiepiſcopi Ottonis fratris factum eſſe, ut pater filio reconciliatus, eidem Italiæ Regnum delegaverit.

b *Rotger. in Vit. Brunon. c. 35 ap. Sur.*

IV. Quo pariter anno mortuus eſt Ludovicus Francorum Rex: cuius Filius *Lotharius* puer, apud S. Remigium Rex conſecratus eſt ab Artaldo Rhemenſi Archiepiſcopo, favente Hugone Principe & Brunone Archiepiſcopo Coloniæ. ceteriſque Præſulibus & Proceribus Franciæ, Burgundiæ, & Aquitaniæ. Hæc Flodoardus.

VVILLELMUS ARCHIEPISC. MOGUNT.

Defuncto quoque Friderico Archiepiſcopo Moguntino; electus eſt in locum eius *VVillelmus* filius Ottonis Regis ex priori coniuge, eodem ipſo die, quo pax inter ipſum Ottonem & filiũ eius Luitholphum ſancita eſt; nimirum (ut eſt apud Marianum Scotum) decimoſexto Calendas Ianuarii: ordinationem vero accepit nono Calendas eiuſdem menſis: cuius magna eſt laus apud Petrum Damiani, alioſque antiquos ſcriptores.

VI. CONCIL. NOVIOMEN. PRO FERIANDO DIE S. HUNEGUNDIS VIRG.

Eodem anno celebrata eſt à Rodulpho Noviomenſi Epiſcopo *Synodus*, & ſtabilitum de feriando die *S. Hunegundis* virginis, quæ egregia claruerat ſanctitate ſub S. Eligio eiuſdem civitatis Antiſtite; eius vero corpus nuper inventum fuerat, & innumeris coruſcaverat miraculis. In non ſervantes autem hoc S. Synodi decretum, rurſus divina ſunt oſtenſa prodigia, cum inter alia ex ſpicis à meſſoribus eo die collectis copioſus ſanguis profluxit. Recitantur hæc, aliaque de eadem S. Virgine, in Rebus *c* eius geſtis ab auctore illius temporis ſcriptis.

c *Ap. Sur. 25. Aug. & in Ap. ad comd. Vit.*

VII. DE RATHERIO EPISC. VERON.

Hoc eodem anno *Ratherius* vir magni nominis inter Scriptores huius temporis, idemque Epiſcopus Veronenſis, iam antea ex levi ſuſpicione pulſus ab ea Eccleſia, & à Brunone Archiepiſcopo Colonienſi ſuſceptus, præfectus eſt Leodienſi. Cum vero & à Leodienſibus eiectus eſset, faventibus ordinationi cuiuſdam Baldrici ex magnatibus illius regionis, egit Bruno cum Ottone Rege, ut idem Ratherius reſtitueretur in ſedem priſtinam Veronenſem: è qua tamen rurſum ob falſas in eum illatas calumnias pulſus eſt. Agit de his Rotgerus in Brunone *d*. Sed de triplici ſua eiectione Ratherius luſit hoc verſu;

Veronæ præſul, ſed ter Ratherius exul.

d *Rotger. cap. 38.*

Reverſum autem ipſum poſt tertium exiliũ in ſuum monaſterium Lobienſe, unde progreſſus erat, obiiſſeque ibi diem extremum anno primo Ottonis Secundi, qui numeratur nongenteſimus ſeptuageſimus tertius, Sigebertus affirmat, Henricus autem ſcribit, humilitatis ergo hæc ipſum ſcribi in ſuo tumulo voluiſſe. *Conculcate pedes hominum ſal infatuatum.* Quem & multas reliquiſſe præclari ingenii ſui lucubrationes *e* conſtat.

e *Rec. illarum catalogum Bar. Tom. X hoc an.*

VIII. Eodem anno (ait Ditmarus *f*) cruces in veſtibus apparuerunt; quod ſignum digne accipientibus profuit, irridentibus obfuit.

f *Ditm. l. 2. Chron.*

IESV CHRISTI
AN. 955.
AGAP. II.
AN. 10.
CONST. VIII.
AN. 44.

I. AGAPET. PP. OBITUS.

ANNO Chriſti nongenteſimo quinquageſimo quinto, Indictione decimatertia, ingens perturbatio Eccleſiam Romanam invaſit; cum defuncto *Agapeto* ſanctiſſimo Pontifice, poſtquam ſediſſet annos novem, menſes ſeptem, dies decem, ipſe quem diximus anno ſuperiori, *Octavianus* Alberici filius, iam antea ex clerico factus Vrbis Princeps, Apoſtolicam Sedem invaſit, ſuggerentibus (ut ait Flodoardus) Romanis. At licet omnia quæ cõveniunt ad legitimam electionem ſuppetiiſſent, ex ætate tamẽ longe diſpari, ut legitime ordinari potuiſſet Epiſcopus, redarguitur illegitime electus. An enim ipſe hoc tempore plenam pubertatem expleverit, ex his quæ apud Luitprandum *a*, qui cuncta habebat præ oculis, ſcripta reperiuntur,

a *Luitpr. l. 6. cap. 6.*

poſſumus

Ætas Octaviani ſedem invadentis.

poſſumus dubitare; dum recitantur Ottonis Imp. verba, de ipſo cum iam octauum ageret in Pontificatu annum dicentis; *Puer eſt, facilè bonorum mutabitur exemplo virorum*, excuſantis videlicèt in adoleſcentulo audita ſcelera. Sed & cùm ex eodem Luitprando & aliis conſtet, patrem eiuſdem Octauiani Albericum duxiſſe uxorem Aldam Hugonis Regis filiam anno nongenteſimo trigeſimo ſexto circa finem eius; etiamſi Octavianus primogenitus fuerit, tamen non potuit naſci ante annum nongenteſimum trigeſimum ſeptimum: qua ratione dicendum eſſet, ipſum ad ſummum noniſi annos decem & octo habere potuiſſe, cùm invaſit Pontificatum. Abortivum iſtum tunc parturiit Romæ tyrannis Pontificem, qui nec ætate diaconus eſſe potuit. Attamen accedente conſenſu, hunc tolerandum utcumque perditiſſima illa tempora ſuaſerunt magis, quàm Eccleſiam ſchiſmate ſcindere; cuius vitandi cauſa, ut potè mali omnium peſſimi, vniuerſa Eccleſia Catholica eum eſt venerata Pontificem, ut ex ſequentibus apparebit. Hic autem reuera primus inventus eſt, qui mutavit ſibi nomen; ut qui ex *Octaviano* voluerit nominari IOANNES; vel quòd eo nomine eius patruus Ioannes Papa Vndecimus ſit appellatus, vel ut in nomine ſaltem benè poſſet audire in adulatoriis acclamationibus, quibus malè uſurpatum proferri ſoleret ſacrum illud elogium, *Fuit homo miſſus à Deo, cui nomen erat Ioannes*.

Ioan XII. primus mutat nomen.

II. Vngari ingenti prælio ab Ottone debellati.

Hoc eodem anno cùm Hunni, ſive Vngari, in Germaniam numeroſiſſimo exercitu irrupiſſent, & poſt alia multa illata damna Auguſtam civitatem obſediſſent, cerneretque Rex Otto non poſſe illos humanis viribus ſuperari; ad preces, ieiunia, ac votorum nuncupationes converſus, ſicque virtute Dei roboratus, prælium fortiſſimè cum eis commiſit; tantamque ſtragem edidit, ut ex infinito fermè eorum numero, ſex aut ſeptem fugientes evaſerint, Regibus captis, & in ignominiam laqueo ſuſpenſis. Quam quidem victoriam longe ante fuiſſe à S. Vdalrico divina revelatione præcognitam, egregiamque ab eodem in ſuæ civitatis obſidione navatam operam, qui res ab eo geſtas fideliter eſt proſecutus, affirmat. Celebrata verò eadem reperitur omnium *b* ore. quam obtentam tradunt die S. Laurentii. Denique numquam apud noſtrates talem eſſe auditam, tradit apud Reginonem ſcriptor, qui Auctarium ad eius Hiſtoriam appoſuit. Pro qua ingentes gratiarum actiones ab Ottone repenſas Deo, Deique Genitrici, & omnibus Sanctis, qui res Saxonum proſecutus eſt Crantzius *c* ſcribit.

b *Flod. Dit. Luitpr. Vit Vdal. Rotg in Brun. Crantz & alij rerum huius temporis Scriptores.*

c *Crantz. 4. Hiſt. Saxó. 6. 7.*

III. S. Dunst. Regem e medio impudic. femin. abstrahit.

Hoc pariter anno, defuncto in Anglia optimo Rege Eadredo, poſtquàm regnaſſet annos novem; inque eius locum ſubrogato Eduino filio Eadmundi deceſſoris ipſius Eadredi, voluptuoſo homine, ſacrarumque legum contemptore: Eccleſia Anglicana nonnihil perturbata eſt, S. Dunſtano optimo Regni adminiſtratore in exilium relegato, eò quòd cùm Eduinus ipſo die coronationis ſuæ à loco convivii, in quo unà cum Epiſcopis ac Principibus ſederet, relictis illis receſſiſſet ad duas feminas impudentiſſimas, quas deperibat, eum Dunſtanus ab aliis Epiſcopis ac Principibus ad hoc delegatus; è medio illarum nolentem violenter abſtraxiſſet. Quam rem geſtam pluribus narrat Oſbertus *d* monachus eius temporis auctor in Vita eiuſdē S. Dunſtani, necnon alii rerum Anglicanarum Scriptores. Quomodò autem vindice Deo Rex ob ſcelus in virum ſanctum commiſſum pellendo eum à Regno, & ipſe è Regno ſit expulſus; quæque cauſa Dunſtani exilii fuerat ſceleſtiſſima femina, ab iiſdem Regis perſecutoribus necata ſit, idem auctor inferius narrat.

d *Osbert. in Dunſt. cap. 22. ab. Sur. 19. Mai.*

Flor. Hiſt. Matth. et V. Weſtm. hoc an.

IV.

Eodem anno defuncto Ordonio Rege Legionenſi, relicto filio Veremundo adhuc impubere, Regni habenas moderandas ſuſcepit Sancius Craſſus ipſius Ordonii frater. Quod verò fertur de ingenti victoria, monitu Pelagii Eremitæ hoc tempore obtenta per Ferdinandum Gundiſalvum, an veritate ſubſiſtat, conſule Ambroſium Moralem, ceteris Hiſtoricis rerum Hiſpanicarum præferendum.

IESV CHRISTI
AN. 956.
IOAN. XII.
AN. 1.
CONST. VIII.
AN. 45.

I. Theophyl. Patriar. Conſt. inſanus amor equorum.

ANNO Chriſti nongenteſimo quinquageſimo ſexto, Indictione decimaquarta, tertio Calendas Martii, mortuus eſt Theophylactus Conſtantinopolitanus Patriarcha, cùm ſediſſet annis viginti tribus, diebus viginti quinque; homo omni ex parte turpiſſimus. qui & venales proponebat Eccleſiaſticos ordines, & creationes Epiſcoporum; tantoque inſaniebat equorum amore, ut ad duo millia ſibi comparaſſe dicatur, eoſque aluiſſe pinorum fructibus, amygdalis, piſtaciis, & dactylis; itémque croco, cynnamomo, & balſamo, aliiſque fructuum & aromatum generibus, odoratiſſimoque vino. Feruntque illum, cùm aliquando magna quinta Dominicę Cœnę die, ſacra in magna Eccleſia celebraret, accepto nũcio de cuiuſdam inſignis equæ ſuæ partu, divina officia deſerentem, ad ſtabulum cucurriſſe, ut pullum videret, rurſumque ad ſacra perficienda in Eccleſiam rediiſſe. Primus quoque induxit morem, Dei & Sanctorum feſtivitates cantibus impuris & ridiculis celebrare. Cùm igitur ſic viveret, temerè quadam die equitans ad murum illiſus, ſanguinem ex ore expuit; eoque morbo biennium laborans, cùm in hydropiſim incidiſſet, mortuus eſt die qua diximus, Tertio verò Nonas Aprilis; in locum eius Patriarcha electus eſt ab Imperatore, *Polyeuctus* monachus, ſapientia & ſimplicitate morũ inſignis: qui tamen quod non ex more ab Heracleæ Epiſcopo, (erat enim hic Imperatori quadam ex cauſa inviſus) ſed à Cæſarienſi conſecratus fuerit, magnam ſibi infamiam acquiſivit: licèt non deſtiterit prava etiam facta ipſorum Imperatorum ſacerdotali libertate redarguere; unde & cœpit Conſtantinus occaſionem quærere ipſum è ſede deturbandi, nec ante obitum ab eius odio deſtitit. Hæc omnia Curopalates, & alii ex eo.

Polyeuctus Patriarch. Conſt.

II. Translatio manûs S. Io. Bapt.

Quo eodem anno (ut idem ſubdit auctor) tranſlata eſt Antiochia Conſtantinopolim *Manus S. Ioannis Baptiſtæ*, à quodam diacono furto rapta; ac ſolemni pompa ab Imperatore & Patriarcha collocata eſt in Regia.

III. a *Ap. Regin.* b *Vviten. lib. 3. de reb Saxó.*

Eodem item anno *a* graviſſima peſtilentia vexavit Boreales provincias, prodigioſis antea in veſtibus Crucibus apparentibus. Qua tactus *b* & ipſe Rex Otto, S. Viti Martyris interceſſione liberatus eſt.

IESV CRISTI
An. 957.
IOAN. XII.
An. 2.
CONST. VIII.
An. 14.

I. S. Dunstanus ordinatur Episcopus.

Anno Chriſti nongenteſimo quinquageſimo ſeptimo, Indictione decimaquinta, Anglia depreſſa ob regimen Eduini Regis, eo pulſo, & ſubſtituto in Regni partem Edgaro, reſpirare cœpit. Hic enim ſtatim revocavit ab exilio S. Dunſtanum, invitumque præfecit Epiſcopum Eccleſiæ Vvigornenſi: in cuius conſecratione illud accidit mirandum, ut S. Odo Cantuarienſis Archiepiſcopus Angliæ Primas, omiſſo Eccleſiæ Vvigornenſis titulo, conſecraverit eum in Cantuarienſem Archiepiſcopum, prophetice quod eſſet futurum præſignans: ſicque Apoſtolico more ſecundùm præcedentes prophetias, ad ſummum illum eius Inſulę thronum ſuo tempore aſcendit. Hæc ex Oſberto in Dunſtano *a*.

a *Ap. Sur. 19. Maii.*

II. Presb. apostata iunctus Saracenis.

Accidit quoque his diebus in Oriente, ut cùm Saraceni in Herculis vicum irrupiſſent, quidam presbyter Themel dictus ſacrificium incruentum peragens, ita ut erat indutus manibus geſtans Eccleſiæ myſterium, ſic eos qui invaſerant, propulſaverit, ut & multos vulneraverit, atque etiam interfecerit, reliquis in fugam verſis: quamobrem interdictus ab Epiſcopo, cùm non poſſet impetrare veniam, ad Saracenos ſe conferens, Chriſtianam fidem abiuravit, multaque poſteà detrimenta Eccleſiæ Imperioque intulit. Hæc ex Curopalate.

IESV CHRISTI
An. 958.
IOAN. XII.
An. 3.
CONST. VIII.
An. 47.

I.

Anno Chriſti nongenteſimo quinquageſimo octavo, Indictione prima, defuncto anno ſuperiori Lüitholpho Ottonis Regis filio, à patre in Italiam miſſo ad coërcendam tyrannidem Berengarij; tyrannus ſolutus timore, abſque delectu profana ſacraque impunè vaſtare cœpit, inſtigante præcipuè Vvilla eius uxore, impudicitiæ, ſævitiæ, cunctorumque vitiorum infamia laborante, quam iure omnivm feminarum nequiſſimam Luitprandus *a* appellat.

a *Luitpr. lib. 4. cap. 5.*

II. Propagatio fidei in Turcis.

Quo pariter anno (ut auctor eſt Sigebertus) idem Otto in Slavos ducens exercitum, eos debellavit, occiſo eorum Regulo. Sed & ſcribit Curopalates, eumdem Ottonem hoc tempore, Turcarum Regem ſive Ducem nomine Boleſodem, Conſtantinopoli baptizatum, atque muneribus & Patriciatus dignitate auctum, ſed poſteà fidei Chriſtianæ deſertorem factum, cùm non ſolùm in Græcos, ſed & in Francos irrueret, cepiſſe, ac patibulo ſuſpendiſſe. Verùm de ea re apud Latinos nuſquam mentio. Addit autem Curopalates, alium quoque Turcarum Ducem, nomine Gylam, Conſtantinopolim acceſſiſſe ut baptizaretur; paribuſque & ipſum muneribus & honoribus affectum diſceſſiſſe, ac ſecum duxiſſe Hierotheum quemdam pium monachum, delectum à Patriarcha Conſtantinopolitano Turciæ Epiſcopum, qui multos barbaros ad fidem convertit.

III. Archiep. Cantuariensis pœna de sacrilegio.

Eodem anno defuncto S. Odone Cantuarienſi in Anglia Archiepiſcopo, nequiſſimus homo Ealſinus, ſive Edelſinus, datis muneribus à Vventano Epiſcopo factus eſt illius Sedis invaſor: qui cùm primo introitus die eiuſdem S. Odonis tumulum pedibus conculcans, verba contumelioſa in eum effutiiſſet; ſequenti nocte vidit eum in ſomno iniuriam ſibi improperantem, & velox exitium comminantem; ac paulò pòſt Romam ad petendum Pallium contendens, frigore miſerrimè vitam finivit. Hæc Matthæus Vveſtmonaſterienſis monachus.

IESV. CHRISTI
An 959.
IOAN. XII.
An. 4.
CONST. VIII.
An. 48.

I. Ficta Christianitas Russorum.

Anno Chriſti nongenteſimo quinquageſimo nono, Indictione ſecunda, Legati Helenæ Reginæ Rugorum, ſive Ruſſorum, quæ Conſtantinopoli baptizata fuerat, fictè, (ut pòſt claruit) ad Regem Ottonem venientes, Epiſcopum eidem genti petierunt. Hæc apud Reginonem hoc anno: ſequenti verò ait, Sibutium monachum ab Adaldago Humburgenſi Epiſcopo eorumdem Ruſſorum Epiſcopum ordinatum eſſe: huic verò anno conſequenti defuncto ſucceſſiſſe Adalbertum pariter monachum; qui malè ab illis populis acceptus, vix fuga lapſus evaſit, occiſis nonnullis ex ſuis.

II. a *Osbert. in Dunſt. ap. Sur. 19. Maii.*

Hoc eodem anno perfectam pacem obtinuit Eccleſia Anglicana, defuncto Eduino Rege, & ſuccedente in monarchiam totius Regni Edgaro. Hæc Oſbertus *a*, & alij qui proſecuti ſunt res Anglorum. Porrò precibus S. Dunſtani, quem Eduinus afflixerat, ne penitùs ad inferos damnaretur, animam eius ereptam, idem narrat Oſbertus.

IESV CHRISTI
An. 960.
IOAN. XII.
An. 5.
CONST. VIII.
An. 49.

Anno Chriſti nongenteſimo ſexageſimo, Indictione tertia, Ioannes Papa tyrannidē Berengarij haud ampliùs ferens, adversùs eum Legatos miſit ad Ottonem Regem: de quibus aliiſque tam Epiſcopis, quàm Principibus ſe-

Cular

cularibus ex Italia pari occaſione ad eumdem Regem concurrentibus, apud Reginonem agitur: euſdémque recenſet auctor Luitprandus a aſſertus, licèt diverſus ab eo, quiſquis ille fuerit, qui capita illa à ſexto uſque ad undecimũ libri ſexti, Appendicem ad Luitprandum appoſuit: quem quidem Ottoni addictiſſimum fuiſſe cõſtat, & privato ſtudio ea ſcripſiſſe in ipſius gratiam, odium verò Ioannis Papæ. Porrò ſic vocavit Ioannes Ottonem in Vrbem, ut tamen ille anteà Legatis Apoſtolicæ Sedis ſeſe iuramento obligaret de conſervandis integris ipſius Pontificis, Romanæque Eccleſiæ iuribus, ac reſtituẽdis bonis à tyrannis ſublatis: cuius iuramenti forma recitata extat b apud Gratianum, habeturque etiam in Vaticana Bibliotheca, in codice Cencij Camerarij, quo Rom. Eccleſiæ factæ donationes, & multiplices iuramentorum formæ inter alia expreſſæ leguntur. Ceterùm & viceversa ipſe Ioannes per eoſdem Legatos ſuos promiſit Ottoni Imperij titulum ex more exhibendum; ſimulque ea omnia, tam ſuo, quàm ſucceſſorum nomine præſtiturum, quæ Eugenius & Leo Pontifices ſponte promiſiſſent Imperatoribus. Quænam verò ea fuerint, intexta habentur in ipſius Ottonis diplomate donationis factæ eidem Ioanni Papæ, de quo agetur inferiùs ſuo loco.

a *Ap. Luitpr. lib 6. cap 6. Quæ vero hic de Luitprandi appendice dicuntur, habet præcipuè Bar. an. 963. ad. n.*

OTTONIS REG. PROMISSIO IURATA IOAN PP.

b *Diſt 63. c. 33. Tib. dom.*

II. S. DUNST. IN VRBEM PRO PALLIO VENIT.

Eodem quoque anno. S. Dunſtanus ab Eccleſia Vvigornenſi ad Cantuarienſẽ totius Angliæ Metropolim tranſlatus, Romam venit ad Ioannem Pontificem, ut ab eo Pallium acciperet: antiquo videlicèt more, quo Archiepiſcopi Cantuarienſes non per alium, ſed per ſeipſos Romam adire, & Pallium petere conſueverant; ut Matthæus Vveſtmonaſterienſis monachus, aliique antiquiores rerum Anglicanarum ſcriptores teſtantur. Qui quidem Dunſtanus honorificè à Ioãne exceptus, Pallio quoque donatus eſt, Legatione Apoſtolica ex anteceſſorum conſuetudine; ſicuti B. Auguſtinum Anglorum Apoſtolum à Gregorio Magno miſſum, eiuſque ſucceſſores illius Eccleſiæ Pontifices habuiſſe dignoſcerentur. Hæc pluribus Osbertus c monachus in Dunſtani Vita: ubi & addit, quomodò is reverſus in Angliam, egregiè functus fuerit officio ſuo in Verbi Dei prædicatione, & Eccleſiæ regimine.

c *Ap. Sur. 19 Maii.*

III. CONST IMP. A FILIO VENENO POTATUS.

Hoc eodem anno in Oriente die nona Novembris Cõſtantinus Imp. veneno ſublatus eſt, quod illi propinavit Romanus filius tædio diuturnioris ipſius Imperij. Regnavit enim ab Alexãdri patrui obitu annos quadraginta novem inchoatos: vixit d autem quinquaginta quatuor & menſes duos. Hæc pluribus Curopalates: qui eius reprehendit vinolentiam, & in rebus publicis adminiſtrandis oſcitantiam, ſævitiam in puniendo, & in deligendis Magiſtratibus neglectũ maximum: ècontrà verò laudat eiuſdem liberalium artium ſcientiam, & excellentem philoſophiæ cognitionem, curamque artium mechanicarum, quas ad magnum incremẽtum perduxit, nec non pietatem erga Deum, & liberalitatem, quippe qui numquam ſine donis ad Eccleſias acceſſiſſet. Sed & ſupereſt e adhuc eiuſdem Imp. admonitio præclara ad Romanum filium ſuum de non ineundo connubio cum externis gentibus: quod fragmentum eſſe videtur, exceptum ex prolixiori eiuſdem ſcriptione. Cuius quidem admonitionis ſuæ fundamentum præcipuum ſumit ex antiqua Conſtantini Magni Conſtitutione, quam in ſacra menſa Eccleſiæ S. Sophiæ deſcriptam aſſerit; qua idem Conſtantinus Magnus ſeveriſſime ſãcivisſet, ne umquam Romanorum Imperatores affinitatẽ cum nationibus contraherent diverſis moribus utentibus, maximè verò quæ alterius fidei eſſent; præter quam cum ſolis *Francis*, propter antiquam gentis claritudinem atque nobilitatem. Ceterùm defuncto Conſtantino, ROMANUS eius filius ſuſcepit Imperij habenas: qui & eodem anno *Baſilium* filium ſuum per Polyeuctum Patriarcham voluit in Imperatorem coronari.

d *Vid. ſuprà an. 912. III*

e *Rec. Bar. Ann. Tõ. X hoc an. ex Bibl. Reg. Gall*

FRANCORUM ANTIQUA NOBILITAS.

ROMANUS IMP.

IESV CHRISTI
AN. 961.
IOAN. XII.
AN. 6.
ROMANI.
AN. 1.

I. OTTO ITALIÆ REGNUM CONSEQUITUR.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſexageſimo primo, Indictione quarta, Otto Rex Germaniæ vocatus (ut vidimus, in Italiam legationibus Ioannis Papæ, & aliorum) antequàm recederet è Germania, Vvormatiæ Comitia habuit, in quibus filium ſuum Ottonem ex Adelaide genitum, creavit Regem, eumdémque Vvillelmo Moguntino Archiepiſcopo, ſuo pariter, ſed ex priori uxore filio, nutriẽdum commiſit. His verò peractis, nullo obice in Italiam venit, atque Papiæ conſtitit. Habentur iſta apud Reginonem hoc anno: de quibus etiam agens auctor Luitprandus a aſſertus, ait Ottonem eò faciliùs expuliſſe Berengarium tyrannum, eiuſque filium Adelbertum, quòd omnibus innotuit eum commilitones habuiſſe SS. Apoſtolos Petrum & Paulum.

a *Ap. Luitpr. lib. 6. cap. 6.*

II. Hoc eodem anno ab eodem Ottone Rege tranſlatum fuiſſe Magdeburgũ corpus *S. Mauritii* Ducis Thebæorum legionis, & aliorum quorumdam ipſius ſociorum, ibique decenti honore eoſdem Martyres cultos eſſe, teſtatur Ditmarus b huius temporis ſcriptor.

b *Ditm. lib. 2. Chron.*

III. Hoc item anno, Indictione quarta, tradit Curopalates Cretam inſulam, poſtquam annis fermè quadraginta à Saracenis fuiſſet occupata, à Nicephoro Phoca, eiuſque germano Leone armis recuperatam eſſe. Cùm autem longa poſſeſſione Saracenorum, propemodùm iam in ea Chriſtianitas defeciſſet ad Mahometiſmum; conſilium Dei fuit, ut ad tantam deſolationem inſtaurandam *S. Niconem* mitteret, monachum genere Armenium, *Pœnitentiam agite* vulgò dictum, quòd illud Ioannes ubique iugiter inclamaret μετανοεῖτε. Qui quidem ubi primùm Oriẽtis peragraſſet regiones, Apoſtolatus ſui primitias in converſione Armeniorum ab innumeris quibus detinebantur erroribus, Deo conſecravit; poſteà verò divino monitu miſſus in Cretam, eam inſulam benè inſtituit in fide Chriſti; indéque univerſam Græciam pœnitentiam prædicando peragravit, plura ubique miracula operans, & uberes fructus ex ſua prædicatione colligens. Cuius extant c res in Græcia præclarè geſtæ, Græcè conſcriptæ ab Abbate monaſterij eiuſdem S. Niconis, nuper etiam in Latinum converſæ.

S. NICONIS APOSTOLATUS.

c *Romæ in Biblioth. Sforz.*

IESV CHRISTI

AN. 962.

IOAN. XII.

AN. 7.

OTTONIS 1.

ROMANI 2.

I. OTTO MAG. CREATUR IMP. ET CONFIRMAT BONA ROM. ECCL.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſexageſimo, ſecundo, Indictione quinta, OTTO Rex, ob res tam bello quàm in pace præclarè geſtas *Magnus* dictus, Romam veniens, ibique perhonorificè exceptus, acclamatione Cleri Populique Romani à Ioanne Papa Imperator unctus eſt, ut de tempore teſtantur Flodoardus & Regino, Sed his additur apud Luitprandum, præter alia ingentia largita tunc munera gemmarum, auri. & argenti, ab eodem Ottone reſtituta eſſe Eccleſiæ Romanæ omnia quæcumque anteà propria eius fuiſſent; nempè quæ Pipinus & Carolus Magnus olim ei contuliſſent, ſed poſteà tyranni per vim abſtuliſſent: quibus & alia Otto recèns addidit pro remedio animæ ſuæ ſuorumque parentum ac liberorum; ut conſtat ex ipſo autographo diplomate *a*, quod aſſervatur adhuc Romæ in Caſtello S. Angeli aureis exaratū literis, & tam ipſius Ottonis, quàm eius Epiſcoporum & Comitum ſubſcriptionibus firmatum; datumque hoc ipſo anno Domini nongenteſimo ſexageſimo ſecundo, Indictione quinta, die decimatertia Februarij, Ottonis Imperij (hoc eſt, Regni) anno vigeſimo ſeptimo. Cui quidem hanc inter alias inſeruit Otto conditionem, ut ſecundum quod in pacto Eugenij Pontificis, ſucceſſorumque illius continebatur, omnis clerus, & univerſa populi Romani nobilitas, ad Pontificum irrationabiles erga populum ſibi ſubiectum aſperitates retundendas, ſacramento ſe obligarent, quatenùs futura Pontificum electio canonicè fieret; & ut qui electus eſſet non antè conſecraretur, quàm talem in præſentia Legatorum Imperatoris, vel Regis ipſius filij, & totius populi, faceret promiſſionem pro omnium ſatisfactione atque futura conſervatione, qualem Leo Papa ſpontè feciſſe dignoſceretur: Itémque ut Legati Pontificis, ſeu Imperatoris, annuatim eidem Imperatori renunciarent, qualiter ſinguli Duces ac Iudices à Pontifice conſtituti populo iuſtitiam facerent. Quæ quidem ut decernerentur, vis præcedentium tyrannorum effecit; adversùs quos Imperatoris opus fuit auxilium implorare.

a [*Rec. Bar. Ann. Tom. X. ho. an. Ex quo quidè videas, progreſſu temporum plura Eccleſiæ Rō. detracta, quàm addita. Quæ verò adversùs illud blaterat Goldaſtus, refellit Greiſerus c. 23. Ap. Baron. & lib. 2. contr. Replic. c. 15. de quibus ſup. ad an. 774 poſt. num. IV.*]

DE PONTIF. ROM. ELECTIONE.

II. CONCIL. MELDEN. IN CAUSA EPISC. RHEM.

Eodem anno celebrata eſt in Gallia SYNODUS MELDENSIS tredecim Epiſcoporum ex Rhemenſi ac Senonenſi diœceſi occaſione vacantis ſedis Rhemenſis, defuncto anno ſuperiori Artaldo. In qua cùm à nonnullis Epiſcopis ageretur de reſtitutione Hugonis olim intruſi, ſed per alias Synodos, ipſumque Agapetum Papam electi & excommunicati; re denuò ad Papam remiſſa, reſcripto Ioannis ab eiuſdem Hugonis reſtitutione ceſſatum eſt: faventéque Lothario Francorum Rege, electus eſt Archiepiſcopus Odalricus illuſtris clericus Hugonis cuiuſdam Comitis filius. Hæc Flodoardus hoc anno.

IESV CHRISTI

AN. 963.

IOAN. XII.

AN. 8.

OTTONIS 2.

NICEPH. PHOC. 1.

I. DISSENSIO INTER IOAN. PP. ET OTTON. IMP.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſexageſimo tertio, Indictiona ſexta, Ottone Imp. Papiæ exiſtente, Ioannes Papa motus quòd ille duos Cardinales rebelles ſuſcepiſſe, & Papæ ſubditos ſibi ſacramento adſtringere diceretur, quodque ea quæ Eccleſiæ eſſent reſtituere cunctaretur; ab eo deficiens, contra iuſiurādū ipſi Romæ præſtitum, adhæſit Adelbeato Berengarij filio, qui huc illucque diſcurrens, quoſcumque poterat ſibi adversùs Ottonē attrahere ſatagebat. Ponit iſta hoc anno Regino; quæ fuſiùs deſcripſit auctor Luitprandus *a* aſſertus, de quo ſuperiùs dictum eſt, ea mirum in modum adversus Ioannem in favorem Imperatoris exaggerans. Ait autem, Ottonem miſſis ad Pontificem Legatis ſe de obiectis interpoſito iureiurando excuſaſſe; mandaſſeque ut ſi Papa non crederet iuramento, id Legati duello verum eſſe probarent: Papa verò neutram ſatisfactionem admittente, ipſummet Imperatorem cum exercitu Romam advenientem, Papa fuga elapſo, à civibus ſuſceptum eſſe, atque ab eiſdem fidelitatem ei promiſſam; iuratumque nūquam ſe Papam electuros aut ordinaturos præter cōſenſum aut electionem ipſius Ottonis, eiuſque filii. At cuius ponderis eſſe potuit iſta promiſſio, ſive à Romanis laicis, ſive à Cardinalibus (nam & eorum aliquos iuraſſe; idem auctor ſignificat) facta abſque conſenſu tum exiſtentis Romani Pontificis; cùm præſertim nondum damnatus, atque ceſſare iuſſus eſſet Ioannes?

a *Ap. Luitpr. lib. 6. cap. 6.*

II. CONCILIAB. ADVERSUS IOAN.

LEO PSEUDO. PAPA INTRUDITUR.

Poſt hanc verò promiſſionem addit auctor, Imperatorem rogantibus Epiſcopis ac plebe, ibidem *Romæ* apud S. Petrum CONCILIUM menſe Novembri celebraſſe Epiſcoporum Italiæ, nonnullorumque Germanorum, & totius Cleri procerumque Vrbis: atque in eo variis atrocibuſque obiectis in Ioannem criminibus, homicidij, periurij, ſacrilegij, inceſtus, aliorumque nefandorum ſcelerum; cùm ipſe citatus à Synodo, ut de iis ſe purgaturus accederet, nihil aliud reſcripſiſſet, niſi excōmunicare ſe omnes Epiſcopos, ſi ullum alium Papam eligere præſumerent; nihilominùs eoſdem, annuente ipſorum petitioni Imperatore, in locum eius ſubrogaſſe, & conſuetis ritibus conſecraſſe, *Leonem* eiuſdem Eccleſiæ Protoſcriniarium. Hæc ille pluribus: qui & recitat *b* ipſa Acta huius pſeudoſynodi. In quibus quàm multipliciter peccatum *c* fuerit, vix dici poteſt. Primò enim, cùm iidem omnes qui ei interfuerūt, Ioannem agnoſcerent ut verum Vniverſalem Papam, ſicut ſuis ad eum ſcriptis literis ſunt profeſſi, unde ipſis cogendi Concilij facultas contra Romanum Pontificem abſque eius conſenſu? Rurſùs in quanam Synodo, licèt contra aliquem hæreſiarcham convocata, non præceſſit damnationem citatio trina? At Ioannes bis dumtaxat vocatus eſt, nec niſi ſemel repertus. Sed & cuivis reorum, quamvis vili homuncioni, non ante ſententiam

b *Ibid. cap. 6. & 7.*

c [*Goldaſtus contra Baron. cōtendit, hoc fuiſſe legitimum Cōcilium: ſed refellit eius nenias Greiſ. c. 17 Apol. & lib. 2 contra. Repl. cap. 12 de quibus dictum eſt ad an. 774. poſt num. IV.*]

alia

aliqua data à iure perendina dilatio? Ioannes tamen eadem qua ſecundò citatus eſt die, damnatus eſt. Deinde in quanam alia umquam Synodo petierunt Epiſcopi, ut Imperator homo laicus virum Eccleſiaſticum condemnaret, & non potius ab Imperatore poſtulatum eſt. ut à Synodo id ageretur? Et tamen illud in hoc Concilio factum eſt. Prætereà quis aliquando accuſatus hæreſiarcha, vel infamiſſima quæque perſona convicta in Synodo, abſque ſententia lata, omniumque ſubſcriptione firmata, legitur è throno depoſita? At hic nulla prorſus in Ioannem ſcripta vel dicta ſententia, ſed ſimplici rogatione Imperatoris ſucceſſor eſt ei datus. Et rurſum qualis ſucceſſor? quem videlicet Sigebertus ait, laicum adhuc fuiſſe cùm electus eſt Pontifex, contra omnia antiqua *d* decreta.

d Ap. Grat. diſt. 79. c. 3. 4.

III. PRIMA SEDES A NEMINE IUDICATUR.

Quinimmò etſi cuncta rite peracta fuiſſent; nonne ſua ſponte ſtatim corruunt, cùm ab excommunicatis ab eo quem ipſimet verum Pontificem agnoſcerent, conſtet eſſe peracta? Et ubi umquam auditum, ut ab Orthodoxis Epiſcopis Prima Sedes, ipſeque Romanus Pontifex, iudicaretur? quod quidem nec in accuſationibus adverſus Marcellinum, Symmachum, aliosque præſumptum eſt: immò & in Conciliis tam provincialibus quàm Oecumenicis declaratum eſſe, Sedem Apoſtolicam à nemine poſſe iudicari, & in his quæ ad mores ſpectant, totam cauſam Deo reſervandam eſſe, in Damaſi Papæ iudicio comprobatum fuiſſe ſuperiùs demonſtratum eſt. Denique quis dubitet, hæreticum eſſe dogma, aſſerere propter peccata auferri à Pontificibus clavium poteſtatem, ligandi atque ſolvendi à Deo traditam facultatem? Et tamen ipſi expreſſis verbis id profeſſi ſunt in literis ad Ioannem poſt eius in ipſos latam excommunicationem reſcriptis. Ex his ergo probè intelligitur, nulla ex parte ſubſiſtere potuiſſe de condemnatione Ioannis eiuſmodi ſpurium & ſacrilegum iudicium Synodale; ſicut nec ſubrogationem Leonis: licèt iſte & inter Romanos Pontifices numeratus reperiatur ſub nomine Leonis VIII. & à pleriſque legitimus aſſeratur. Scriptorum enim error nullum afferre poteſt veritati præiudicium; nec numerata Leonum ita nominatorum Pontificum ſeries, eſſe faciet, quod non eſt. Cæterùm quæ poſt hanc pſeudo-ſynodum geſta fuerint, dicetur anno ſequenti.

IV.

NICEPH. PHOCAS IMP. AB ECCLESIA PELLITUR PER PATRIARCHAM.

Hoc eodem anno decimaquinta Martij mortuus eſt Romanus Imperator Conſtantinopolitanus, anno ætatis vigeſimoquarto, ſive exhauſto corpore turpiſſimis & voluptarijs rebus, ſive veneno peremptus. Cui licèt filij ſucceſſiſſent, *Baſilius & Conſtantinus* pueri; tamen affectantibus alijs Imperium, NICEPHORVS PHOCAS clarus victorijs ab exercitu Imperator acclamatus eſt, & Conſtantinopolim veniens decimaſexta Auguſti à Polyeucto Patriarcha coronatus. Qui nihilominùs paulò pòſt ab eodem Polyeucto Eccleſia pulſus eſt duplici cauſa; primò quòd cùm olim aliam uxorē habuiſſet, iam ſecundas nuptias iniiſſet cum Theophane Auguſta relicta Romani, abſque ulla peracta pœnitentia; deinde quòd aſſereretur in baptiſmo ſuſcepiſſe filium eiuſdē Theophanes. Cæterum cum magnæ hinc orirentur cōtentiones habito *Conſtantinopoli* Epiſcoporum & Senatorum *Conventu*, iureiurando Imperator affirmavit ſe eum non ſuſcepiſſe puerum; ſicque à Patriarcha invito licèt, in communionem receptus eſt, condonata ei pariter ſecundarum nuptiarum pœna à canonibus ac legibus impoſita. Hæc omnia Curopalates pluribus.

V. VATICINIUM DE SARACENIS VINCENDIS A FRANCIS.

Qui addit, eumdem Nicephorum miſiſſe Patricium Manuelem cum exercitu adverſus Saracenos Siciliæ, ut Orientale Imperiū eximeret à penſitatione tributi, quod ſolvebat Saracenis à tempore Baſilij Macedonis. Verum ob imperitiam Ducis malè pugnatum eſt, ipſéque cum exercitu peremptus; erectis eò maximè Saracenorum animis adverſus Græcos, quòd legiſſent in vaticinijs Hippolyti Epiſcopi in Sicilia, Saracenos non vincendos & cōterendos à Græcis, ſed à Francis. Hæc Luitprandus in Relatione ſuæ Legationis, de qua inferius dicendum.

IESV CHRISTI
AN. 964.
IOAN. XII.
AN. 9.
OTTONIS. 3.
NICEPH. PHOC. 2.

I ROMANI CONTRA OTTON. IMP.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſexageſimo quarto, Indictione ſeptima, menſe Ianuario, Romanis in Ottonem Imp. & in Leonem ab eo iuſſum creari Pontificem, arma parantibus; idem Otto ingentem de illis ſtragem edidit. Cumque poſt hæc Spoletum petijſſet adverſus Adalbertum, iidem Romani Leonem expellentes, Ioannem Papam in Vrbem revocarunt; à quo male habiti quidam Epiſcopi & Cardinales, ad Ottonem refugerunt; qui reparato exercitu, Romam redire diſpoſuit. Hæc pluribus Regino hoc anno, & auctor qui aſſeritur Luitprandus.

a *Ap. Luitpr. lib. 6. cap. 11.*

II CONCIL. ROM PRO DAMNATIONE GESTORUM CONTRA IOAN. PP.

Sed prætermittit uterque alias res geſtas à Ioanne, cum eſt regreſſus in Vrbem, quæ à Sigeberto narrantur in Chronico: nempe, eumdem Pontificem SYNODO collecta, Leonem intruſum depoſuiſſe, & eius ac pro eo geſta cuncta caſſaſſe. Extantque ipſa huius Synodi Acta integra, quæ etiam Novatores *b* deſcripſere; quibus conſtat eam habitam eſſe *Romæ* in baſilica S. Petri, anno Domini nongenteſimo ſexageſimo quarto, Ottonis tertio Indictione ſeptima, die vigeſima ſexta Februarij, poſitis in medio ſacroſanctis Chriſti Evangelijs, præſidente vero ipſo Summo Pontifice Ioanne XII. præſentibuſque plurimis Epiſcopis ac Cardinalibus, tam presbyteris quàm diaconis. Eius autem Actione Prima, omnium unà voce damnatum eſt pſeudo concilium ab Ottone habitum pro eiectione Ioannis, ac Leo curialis, ac neophytus, & periurus, ſchiſmaticus intruſus, perpetuo anathemati cum ſocijs ſuis atque fautoribus ſubiectus. Actione Secunda actum eſt de eiuſdem Leonis ordinatoribus, ſed eorum cauſæ definitio remiſſa in Seſſionem Tertiā. Damnati quoque qui pecunias pro impoſitione manuum eidem Leoni dediſſent, decretumque ut minor maiori ſuo gradum tollere nō præſumat. Tertia demum Actione, Sico Epiſcopus Oſtiēſis ordinator Leonis excommunicatus eſt, & à

b *Centur. 10. col. 444.*

Leone ordinari depoſiti atque in priſtinos gradus reiecti. Quæ omnia ſubſecutæ ſunt ſubſcriptiones Patrum,

III.
c *Ap. Luitpr. ibid.*
IOAN OBITUS.

De ipſo autem Ioanne Papa idem auctor qui aſſeritur Luitprandus c, (quiſquis ille fuerit, adverſarium fuiſſe liquet, ac ſchiſmaticorũ complicem:) ſcribit eum quadam nocte extra Romam dum cuiuſdam viri uxorem oblectaret, in temporibus adeò à diabolo eſſe percuſſum, ut intra octo dierum ſpatium eo vulnere ſit mortuus. Quæ ſi vera ſint; non quia iuſtè damnatus, & iniuſtè receptus, (ut idem auctor nugatur) ſed quia tot tantiſque vexationibus à Deo admonitus, minimè à peccatis conſuetis abſtinuit, iuſtè meruit à Deo tandem puniri. Contigiſſe autem eius obitum pridie Idus Maij, apud Reginonem aſſeritur: ubi & dicitur, in eiuſdem Ioãnis locum à Romanis ſuffectum eſſe BENEDICTUM quemdam R. E. diaconum: (fuit is eius nominis Papa Quintus:) Sed eo audito, Ottonem cum exercitu Romam advenraſſe, ac poſt aliquot hebdomadarum obſidionem, eam fame laborantem in deditionem accepiſſe nono Calendas Iulij in vigilia Ioannis Baptiſtæ. Aſſertus verò Luitprandus ait, confeſtim à Leone pſeudopontifice per Imperatorem reſtituto, celebratam eſſe in Eccleſia Lateranenſi *Synodum*, in qua Benedictus eſt depoſitus & exauctoratus eumdémque veniam petentẽ, precibus Ottonis diaconum quidem ut priùs remanere permiſſum. ſed tamen in exilium pulſum eſſe. Hucuſque auctor malè inſcriptus Luitprandus, finẽ ſuæ imponens Hiſtoriæ, niſi mutilata remanſerit. Porrò ſicut in Ioannem, ira & multò magis in Benedictum ſe oſtendit iniquum, favens plus ſatis Ottoni; quem Germaniæ ſcriptores integerrimi, hoc nomine (ut dicetur inferiùs) reprehendunt.

BENED. V. ELIGITUR, ET PAULÒ PÒST EIICITUR.

PESTIS IN EXERCITU IMP. OB EXPULSUM BENED.
d *Ditmar. lib.* 2

Quomodò verò ſcelus ſtatim vendicaverit Deus, apud Reginonem ſubiicitur; dùm dicitur, Imperatore poſt feſtum Apoſtolorum Roma recedẽte ſæviſſimam exercitum eius peſtem & mortalitatem invaſiſſe, qua innumera multitudo, tam nobilium quàm gregariorum militum, itémque Antiſtitum, ac denique omnis generis hominum, extincta fuerit. Eam verò cladem paſſum eſſe Imperatorem ob iniurias illatas Benedicto Papæ, teſtatur etiam Ditmarus Epiſcopus Merſerburgius, huius temporis ſcriptor nobiliſſimus, in Chronico d, quod incipiens ab Ottone perduxit ad annum uſque milleſimum decimumoctavum; quo tempore ſe vixiſſe tradit.

IV.
Diſt. 63 c. 23 in Synod.
LEONIS NOMINE CONSTITUTIONES FALSI REDARGUUNTUR.
f *An. 774.*
[*Ceterum pro aſſertione tam iſtius quàm alterius quæ mox ſubſequitur Conſtitutionis, multa oblocutus eſt in* *Baronium Goldaſtus hæreticus: ſed egregiè veritatem defendit Gretſerus. Catholicus, cap. 18 & 19. Ap. Baron. & lib. 2. contra Replic. cap. 13. & 14. de quibus dictum eſt ad an. 774. poſt num. IV*]

Fertur autem apud Gratianum e, inconſideratè nimis iſta tractãtem, huius pſeudoſynodi ſub Leone pſeudopontifice celebratæ, canon de facultate ab ipſo data Ottoni Imperatori, eiuſque ſucceſſoribus Italiæ Regibus, eligendi atque ordinandi Põtifices Romanos, aliiſque Archiepiſcopis atque Epiſcopis inveſtituras tribuendi. Quam quidem Conſtitutionem, etiãſi verè fieri contigerit, nullius tamen eſſe roboris conſtat, quòd à non legitimo Papa ſit promulgata, quidvis agente in gratiam eius qui ipſum intruſerat. Cæterùm & ipſam adſcititiam eſſe atque confictam, ſatis demonſtratum eſt ſuperius f, ubi egimus de ſimili conceſſione à Sigeberto prolata nomine Hadriani Papæ Primi in gratiam Caroli Magni. Iſta verò Leonis vel ex eo manifeſtioris impoſturæ arguitur, quòd in fine ſãcitum habet, ut ultimo afficiatur ſupplicio ſi quis eius inveniatur eſſe tranſgreſſor: quod quam abhorreat à Romanorum Pontificum Conſtitutionibus, liquet omnibus,

V.
g *Ext. ap. Crantz. Metrop. Saxon. lib. 4. c. 10.*
IMPOSTURA DETEGIT IMPOSTURAM.

His quoque adde evidentem falſitatem alterius, eiuſdem Leonis Octavi nomine confictæ Synodalis Conſtitutionis g, (ſic enim fraus fraudem aperit) qua ipſe profitetur reſtituere ſe Ottoni Imperatori, eiuſque ſucceſſoribus Italiæ Regibus, quæcumque de rebus Italiæ tam Pipinus & Carolus Francorum Reges, quàm Iuſtinianus Imp. & Aritpertus Rex donaſſent Eccleſiæ Romanæ. Inventum haud dubium eorumdem illorum, qui tempore ſchiſmaticorum Imperatorum favebant ipſis: ſed ita inſulſum ineptumque, ut omnibus deridendum pateat. Ac primùm de his quæ ad rationem temporis ſpectant; data habetur eiuſmodi Conſtitutio tertio Calendas Maij in Lateranenſi Palatio. At ex auctore huius temporis conſtat, Ottonem unà cum Leone non eſſe Vrbem ingreſſum hoc anno ante nonum Calendas Iulij in ipſa vigilia Nativitatis Ioannis Baptiſtæ. Ita enim diſertis verbis apud Reginonem notatum invenies; quod & ſuperiùs diximus: qui annus non ſecundus Ottonis & Leonis (ut commentitia Cõſtitutione dicitur) ſed tertius Ottonis, Leonis vero primus fuit. In ſubſcriptione autem Epiſcoporum, quanta falſitas? nam prorſus omnes diverſi ſunt nomine ab illis qui anno ſuperiori itidem Romano Concilio interfuerunt in exauctoratione Ioannis Papæ earumdem Eccleſiarum Epiſcopi. Sed nec hoc fingi poteſt: quippe (ut de uno tantùm dicamus) Ioannes Narnienſis qui interfuit Concilio anni ſuperioris, non potuit diem obiiſſe, & ſuffectus eſſe Martinus qui huius anni Concilio interfuiſſe fingitur: ſiquidem ille ipſe Ioannes Narnienſis creatus poſteà reperitur Romanus Pontifex, & dictus Ioannes XIII. Hiſque adde, quod eamdem diverſitatem invenies in nominibus Cardinalium, inſuper & procerum Romanorum, ut ne unus quidem ſit invenire qui cum illis concordet; cùm tamen iidem eſſe debuiſſent qui in utraque Synodo ſederunt eiuſdem Leonis fautores Sed quid eſt quod dicitur reſtitui à Leone, quæ Iuſtinianus Romanæ donavit Eccleſiæ, qui ne glebam quidem terræ ei contuliſſe reperitur? Præterea quomodo inter Titulares Cardinales nominati reperiuntur preſbyteri tituli Lateranenſis, & S. Petri, & S. Mariæ ad Præſepe? quando enim umquam eiuſmodi primariæ Patriarchales Eccleſiæ reperiri potuerunt vel anteà vel poſt in Titulos annumeratæ? Sed prætermittimus & alias plures verrere quiſquilias & ſordes, quas per ſe lector quiſque deprehendet.

VI.
FINIS BERENGARII.

Inter hæc autem (quod ad res bellicas pertinet) idem Otto Imp. victo Berengario, expugnatoque caſtello S. Leonis (eſt locus in Vmbria munitiſſimus, in vertice montis altiſſimi undequaque prærupti poſitus, in quem Berengarius cum Vvilla uxore ſua ſe receperat:) ipſum unà cum coniuge exulatum in Baioariam miſit, ubi uſque ad obitum permanſerunt: Vvilla vero quæ Berengario ſupervixit, poſt eius mortem velum ſanctimoniale aſſumpſit, ut tradit auctor qui apud Reginonem Auctarium iunxit. Adelbertus interim eorum filius fuga lapſus, manus evaſit Imperatoris.

VII.

Quod ſpectat ad res Orientalis Imperij; hoc

&

Quib. facinoribus Niceph. Imp. gloriam ſuam denigrarit.

& ſequenti anno Nicephorus Imp. è manibus Saracenorum vendicavit inſulam Cyprum; alibique varijs locis amplius quam centum vrbes armis ab eis ſuſtulit, interque alias Antiochiam Syriæ. Hæc pluribus Curopalates: qui & rationẽ reddens, cur Nicephorus adeo de Republica benè meritus, omnibus tamen eſſet inviſus; id accidiſſe ait, quod militibus nimium indulgens, eoſdem populum vexantes non coërceret; ipséque expenſarum in bellis agendarũ prætextu, eumdem populum novis tributis gravaret, ſed & donaria Eccleſiarum auferret; ac præter ius faſque in res & perſonas Eccleſiaſticas auctoritatem uſurpans, Synodo adulantium Antiſtitum habita, electionem Epiſcoporum ſibi vendicaſſet, & mortuorũ ſpolia raperet, atque Eccleſijs tributa imponeret. Quod autem omnia ad militum utilitatẽ, libertatem, gloriamque referret, illud prætereà in Synodo decernendum *b* propoſuit, ut milites qui in bello occubuiſſent, pro Martyribus haberentur. Verùm Patriarcha aliique reſiſtentes, eum ab incepto coërcuere. Numiſmum inſuper imminuit, & alios inæquales cudit, quorum graviores in tributorum ſolutionibus exigeret, ac leviores in erogationibus expenderet. Palatium denique in munitionem tyrannicã convertit, quod ei prædictum eſſet intra illud ei moriendum eſſe: aliaque eiuſmodi egit, quibus animos omnium a ſe alienavit: quæ omnia recenſentur à Curopalate, & poſt eum a Cedreno, Zonara, Glyca, & alijs recentioribus Græcis auctoribus. Addit vero Cedrenus, quo tempore murus Palatij condebatur, nocte quadam per mare ſubvectum aliquem ita vociferatum eſſe; *O Imperator, erigis muros! & tamen ſi vel ad cælos eos educas, intus cum ſit malum, urbs captu facilis eſt*: & qui hæc dixit diu multumque quæſitum, non tamen inventum eſſe. Quomodo vero occiſus fuerit, dicetur ſuo loco.

b Vid. ſup. an. 6'0. num. 71.

IESV CHRISTI

AN. 965.

BENED. V.

AN. I.

OTTONIS. 4.

NICEPH. PHOC. 3.

I. ANNO Domini nongenteſimo ſexageſimo quinto, Indictione octava, in Saxoniam rediens Otto Imp. multa corpora Sanctorum ſecum detulit, collocavitque in Eccleſia Magdeburgenſi recèns à ſe erecta. Sed & Benedictum depoſitum Papam ſecum dedvctum, Adalgago Archiepiſcopo Hamburgenſi cuſtodiendum commiſit. Scribit hæc Ditmarus: qui & eumdem Imperatorem reprehendit, quod Benedictum (*quem*, inquit, *nullus abſque Deo iudicare potuit*) iniuſtè accuſatum deponi conſenſiſſe: additque, ob eiuſdem exilium peſtem cælitùs immiſſam eſſe. Sicut & Adam *a* canonicus Bremenſis vetus Chronographus, teſtatur Benedictum virum fuiſſe ſanctum, & dignum Sede Apoſtolica; atque ab Hamburgenſi Epiſcopo magno honore detentum: cumque iam Romanis poſcentibus ab Imperatore reſtitui deberet, ibidem Hamburgi in pace quieviſſe quarto Nonas Iulij. quoto autem anno, non ſcribit. Porro ipſum ante obitum multa propheticè prædixiſſe, quæ poſteà contigerunt; ſed & eiuſdem oſſa ſub Ottone Tertio huius Ottonis nepote, eiuſque iuſſu, per Epiſcopum Bremenſem Romam tranſlata eſſe, auctor eſt Ditmarus *b*. Vt planè licet ſero, cognitus fuerit legitimus Eccleſiæ Romanæ Pontifex. Nam ſchiſmatico dignè punito, & in exilio mortuo, cui tantus poſt mortem honor, ut eius venerandæ reliquiæ ab extremis Germaniæ finibus transferrentur in Vrbem Imperatoris auctoritate per Epiſcopale miniſterium? Quod ſi fuit is legitimus; Leo ſanè qui Apoſtolicam tunc Sedem occupabat, inter ſpurios & ſchiſmaticos eſt numerandus. Cæterùm exploditur iure fabula *c* de Benedicto iſto, quod à Ludovico Imp. ad prædicandum Evangelium ductus ſit in Germaniam, inde vero Vvandalorum incurſu fuerit trucidatus unà cum ſexaginta presbyteris. Alia enim ratione dicendus eſt Martyr, quod à Leone pſeudopontifice tam dira ſit paſſus, & exul ipſe legitimus Eccleſiæ Pontifex ſit defunctus; ut ſancti Martyres, iidémque Summi Pontifices, Pontianus atque Martinus in exilio vita functi. Quod autem ut martyr coleretur Benedictus; ne ob id Ottonis nomini nota inureretur, fingendi aliam cauſam martyrij occaſionem datam eſſe exiſtimamus.

De ſancto fine Benedicti PP. exulis.

a Adam. lib. 2. cap. 6.

b Ditm. Chron. lib. c. Ap. Baron. an. 699. ad fi.

c Crantz. in Metrop. Sax. lib. 3. cap. 20 & ſeqq.

II. Hoc item anno *Leonem* pſeudopapam diem obiiſſe, affirmat auctor Appendicis ad Reginonem: ſubditque Romanos ad Imperatorem legatos miſiſſe, pro inſtituendo quem vellet in locum eius; ipſum autem eadem cauſa Vrbem direxiſſe Orgerum Spirenſem Epiſcopum & Luitprandum Cremonenſem, electumque eſſe à Populo Romano IOANNEM Narnienſem Antiſtitem, qui in Summum Pontificem creatus, dictus eſt eius nominis XIII. ſed cùm ſtatim malè tractare cœpiſſet quoſdam Romanorum proceres, eumdem à Rotfredo Vrbis præfecto expulſum eſſe, & in Campaniam amandatum. Hæc auctor Appendicis. Meminit vero etiam de eiuſdem Ioannis exilio Leo *d* Oſtienſis; quem ait honorificè ſuſceptum, dignéque habitum fuiſſe à Pandulpho Principe Capuano. Ceterùm quamdiu vixit Benedictus, (neſcitur autem certus eius obitus annus) nullus alius potuit dici legitimus Romanus Pontifex, cùm eius damnatio nullius fuerit momenti.

Ioan. PP. XIII.

d Leo Oſt. Chrõ. Caſſin. lib. 2. cap. 9.

III. Hic ipſe notatur annus, quo accolæ antiquæ Sarmatiæ, Slavorum propago, recentiori nomine *Poloni* nuncupati, Chriſtiano ſunt nomine inſigniti: cùm alioqui ad Sarmatas antiquitùs Chriſti Evangelium penetraſſe, Tertullianus *e* ſit teſtis. Quonam autem Evangelium prædicante iſti hoc tempore crediderint, haud ſatis exploratum haberi poteſt. Illud tantùm indubitatum, commercio propinquorum Chriſtianorum, Boëmorum, Meiſconem ſive Meiſcam, quem alij Mieziſlaum nominant Polonorum Ducem ad meliorem frugem converſum eſſe, abdicatis à ſe concubinis ſeptem, è quibus nullam prolem conſequi potuiſſet: duxiſſe autem legitimam uxorem Boleſlai primi Boëmorum Ducis filiam, eamdémque Chriſtianam, nomine Dambron Vvcham, ſive (ut alii *f* vocant) Dabravam, vel Dobberam; ſed ea lege ut ipſe fieret Chriſtianus: quod & magno animo perfecit, & alios ſibi ſubditos id ipſum præſtare curavit, idola confringens, & reliqua ad ipſorum cultum

Poloni ad fidem converſi.

e Tertul. cont. Iudæ.

f Ditmar. lib. 4.

ſpectantia comburens. Qua de re eum certiorem reddidiſſet Romanum Pontificem, petiiſſetque ab eo aliquem mitti qui eam provinciam Chriſtianis ritibus imbueret; Ioannes Papa continuò ad ipſos miſit, *Ægidium* Tuſculanum Epiſcopum Legatum à Latere, qui credentem Regem cum populo ſtabilivit in fide, & Epiſcopatus diverſos erexit, atque in iis ſacerdotes & reliquos miniſtros ad omnes erudiendos conſtituit. Deſcripſit verò hæc pluribus Chromerus *g*, aliique rerum Polonicarum auctores. Sicque Polonorum nomen hactenùs obſcurum, nec nominatum, divinæ lucis radiis illuſtratum, Chriſtiana religione ſuſcepta mox cœpit eſſe toti Orbi Chriſtiano conſpicuum; de quo ſæpè dicendum inferiùs. Verùm prædictum Ducem Miezillaũ, poſt obitum Dabravæ uxoris pientiſſimę feminæ, iunxiſſe ſibi monialem, Odam nomine, atque ex ea tres filios generaſſe, habet Ditmarus *h*.

g Chron. lib. 3.

h Ditm. l. 2.

IV. Ioan. PP. mittit prædicatores in Vvandal.

De alia quoque Legatione per eumdem Ioannem Papam XIII. in Vvandaliam (quæ & ipſa pars eſt ampliſſimę Slavoniæ regionis) miſſa ad petitionem Meiſconis monarchæ, meminit Staniſlaus *i* Orichovius Roxolanus qua functos arte quamplures inſignes viros, qui illius regionis populos fidem Chriſti docuerunt, Eccleſiaſque erexerunt.

i Ap. Sander. de Viſib. Monarch. num. 695.

V. Eodem *k* anno quinto Idus Octobris, Bruno Archiepiſcopus Colonienſis germanus Ottonis Imp. obiit: cuius extat *l* Vita conſcripta à Rorgero monacho. Laudatur magnoperè à Ditmaro *m*; qui eum interceſſione S. Pauli Apoſtoli receptum tradit in cælum. Addens verò de eius ſucceſſore, fratre ipſius, nomine Gerone, affirmat in eius conſecratione viſos eſſe S. Petrum Apoſtolum & S. Ambroſium fundentes oleum; Regem autem detrectantem adhibere conſenſum; ab Angelo minis exterritum eſſe. Cuius & mater Hidda peregrinata Ieruſalem, illic clara virtutibus ſancto fine quievit.

k Auctar. ad Regin. *l Ap. Sur. 11. Oct.* *m Ditm. l. 1.*

IESV CHRISTI
A N. 996.
IOANN. XIII.
A N. 1.
OTTONIS 5.
NICEPH. PHOC. 4.

I. ANNVS Chriſti nongenteſimus ſexageſimus ſextus, Indictione nona inchoatus eſt: cuius autumnali tempore Otto Imp. in Italiam rediit, non propter Adelbertum ſolùm adhuc Regium nomẽ gerentem, & omnia perturbãtem; ſed propter Ioannem Pontificem, quem à Romanis electum acceperat. Tuncque Romani (ut ait auctor, qui apud Reginonem Auctarium iunxit) Imperatoris metuentes adventum, eumdem Pontificem Romam revocarunt, & Sedi ſuæ reſtituerunt. De his verò quæ ſpectant ad Ottonis vindictam adversùs hoſtes Pontificis, in alio Auctario ad Anaſtaſium traditur, præter pulſos Conſules ex Italia, & Tribunos necatos ſuſpendio, Præfectum Vrbis qui ſucceſſerat Rotfredo Ioannis expulſori, nudatum & aſino impoſitum: utréque redimitum, ad ludibrium circumductum fuiſſe, atque virgis cæſum: cadaver autem Rotfredi e ſepulchro extractum, in diverſa loca diſſipatum.

Ioan. PP. reuocatur Romam.

IESV CHRISTI
A N. 967.
IOAN. XIII.
A N. 2.
OTTONIS 6.
NICEPH. PHOC. 5.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decima Otto Imp. (ut in Appẽdice ad Reginonem legitur) ubi Natalem Domini Romæ celebraſſet, Ravennã profectus eſt unà cum Ioanne Papa. Vbi celebrato Paſchate, SYNODUS Epiſcoporum eſt habita; in qua multa ad utilitatem Eccleſiæ ſunt conſtituta. Ipſoque Otto Ioanni urbem & terram Ravennatium, aliaque complura multis retrò temporibus Romanis Pontificibus ablata reſtituit: eumdémque inde Romam cum magna lætitia remiſit, ipſe verò in partes Tuſciæ receſſit. Hæc apud Reginonem. Verùm illa de reſtitutione ablatorum facta iam fuiſſe vidimus, ubi Otto à Ioanne XII. coronatus eſt Romæ. Quamobrem quæ modo in Concilio Ravennate facta dicuntur, fuit tantum confirmatio præteritæ conceſſionis, cum aliquo fortè additamento.

Concil. Raven.

II. Quo item anno eumdem Ottonẽ Aug. miſiſſe ad Vvillelmum Archiepiſcopum Moguntinũ, & alios Germanię Principes, ut filium ſuum Ottonem in Italiam mitterent ad Imperiales inſulas ſuſcipiendas, auctor eſt Lambertus: eumdemque anno ſequẽti Romæ coronatum eſſe, Sigebertus affirmat. Sed in fine anni huius, ipſo die Natalis Domini, id accidiſſe, docere videtur literę *a* ipſius Ottonis Magni ad ſuos Duces Germanos anno ſequẽti decimoquinto Cal. Februarij ſcriptæ, necnon diploma antiquũ monaſterij S. Felicitatis Florentiæ ſub Sichelmo eius civitatis Epiſcopo, quod ponitur datũ menſe Septẽbri inchoante Indictione prima, annoq; Magni Ottonis undecimo, Ottonis verò filij quinto.

Otto iunior coronatur Imp.

a Ap. Vrſtich. lib. 3. in fi.

III. Quod pertinet ad rerum Hiſpanicarum ſtatum; mortuus eſt hoc anno *b* Sancius cognomento Craſſus, Rex Legionenſis, poſtquàm regnaſſet annos tredecim: qui quidem urgentibus bellis civilibus, (Ordonio cognomento Malo adverſus eum erecto) ad Arabum opem implorandam confugit. Sicque diſcordia Chriſtianorum, potentia Saracenorum ſub deceſſoribus Regibus inclinata, magis ac magis invaluit. Succeſſit autem Sancio eius filius Ramirus huius nominis Tertius, quinque annorum puer ſub tutela matris Tereſiæ.

b Ambr. Mor. l. 16. Chron 30.

IESV CHRISTI
A N. 968.
IOAN. XIII.
A N. 3.
OTTONIS. 7.
NICEPH. PHOC. 6.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo ſexageſimo octavo, Indictione undecima, Otto Imp.

coronato filio Campaniam proficiſcens, apud Capuam Legatos Nicephori Imperatoris Conſtantinopolitani audivit: quos pro pace quærenda advenisse, declarant eiuſdem Ottonis literæ a inde ad ſuos duces Germanos decimoquinto Calendas Februarii ſcriptæ. De rebus autem ab eo geſtis hoc tempore adversùs Græcos Apuliam & Calabriam occupantes, quarum ipſe in dictis ſuis literis meminit pluribus agit antiquus auctor qui res Lôgobardorum Principum Beneventanorum eſt proſecutus, Renepertus nomine, quem Erchempertum Leo b Oſtienſis appellat. Quòd enim Principes Beneventanum & Capuanum deficientes a Nicephoro recepiſſet Otto in tutelam ſuam, eius rei cauſa Nicephorum valdè commotum eſſe in Ottonem affirmat Luitprandus Cremonenſis Epiſcopus in Relatione ſuæ Legationis; cùm videlicet ab eodem Ottone miſſus eſt Conſtantinopolim cauſa nuptiarum inter ipſius Ottonis filium & Annam privignam Nicephori. Eam autem Legationem præſenti anno contigiſſe, inde conſtat quòd cùm Curopalates aſſerat ingentem hoc anno exortam eſſe in Oriente penuriam; (quam & ait Nicephorum in ſuum lucrum convertiſſe, dum frumentum regium ſordidè cariùs æquo vendidit, ideoque auctum eſſe civium in eum immenſum odium:) ſimiliter Luitprandus in ſua Relatione narret ingentem reperiſſe Conſtantinopoli penuriam, Sed & cùm Solis deliquium hoc anno accidiſſe Curopalates ſcribat; idipſum etiam Luitprandus affirmat. Denique cùm ipſe teſtetur, eo anno quo ea functus eſt legatione incidiſſe diem ſanctum Pentecoſtes ſeptimo Iunii; ex revolutione Aſtronomicarum tabularum, & Eccleſiaſtico computo, nonniſi hoc anno eam oportuit contigiſſe, quo cucurrit Aureus numerus 19. & litera dominicalis E. D Ex eadem autem Relatione & illud conſtat, hoc pariter anno à Ioanne Papa miſſos eſſe Legatos ad eumdem Nicephorum, pro iiſdem quas diximus nuptiis contrahendis.

a *Ap. Vvituch. lib. 3. in f.*

DE REB. GEST. OTTONIS IMP. ADVERSÙS GRÆCOS.

b *Leo Oſt. 3. Chron. 62.*

II. LEGATIO LUITPRANDI CONSTANTINOPOLIM.

II.

Sed cauſa cur tam illos, quàm Luitprandum ab Ottone miſſum, Nicephorus ſpreverit, immò & peſſimè habuerit, ex ipſa Relatione hæc fuiſſe cognoſcitur; nimirùm quòd & ipſe Otto ſe *Imperatorem* nominaret, & Ioannes Papa in ſuis literis ipſum Nicephorum vocaſſet *Imperatorem Græcorum*, Ottonem verò *Romanorum*. Magis autem fuit in Ottonem commotus, quòd (ut diximus) Principes Beneventanum & Capuanum, nec non Salernitanum, ab ipſo Nicephoro divulſos, in ſuam tutelam recepiſſet. Porrò hæc omnia fuſius ipſa Relatio continet, quæ hactenùs conſervata c eſt, paucis quæ deſunt exceptis, digniſſimum egregij viri monumentum, ac lectu iucundiſſimum; quo varios huius temporis Græcorum mores, ritusque, atque iam ipſorum quàm Nicephori, cùm faſtum, tum inſolentiam pluſquàm barbaricam, fraudéſque, ſordes, & ignaviam intelligere valeas. Quæ autem hæc ſecuta ſunt, dicentur anno ſequenti.

c *Rec Baron. Tom. X. hoc an. ex edit. Henr. Caniſii.*

Hoc eodem anno, cùm Otto Capuæ moraretur, & unà cum eo eſſet Ioannes Papa; idem Pontifex memor beneficiorum olim in eadem civitate acceptorū, cùm illic exul degeret, gratitudinis ergo ipſam Capuanam Eccleſiam Archiepiſcopatus dignitate inſignivit, eique primum Archiepiſcopum præfecit Ioannem, Pandolphi Capuani Principis fratrem. Atque ita prima omnium (quod invenerim) Eccleſia Capuana Archiepiſcopum in Regno Neapolitano fuit illuſtrata. Quod vero ad tempus ſpectat, id hoc anno contigiſſe, ex Leone d Oſtienſi ſatis redditur exploratum, dum ait factum eſſe anno decimonono Aligerni Caſſinenſis Abbatis; quem ex eodem e auctore liquet, anno Redemptoris nongenteſimo quadrageſimo nono Abbatem fuiſſe creatum.

III. CAPUANA CIVITAS AUCTA ARCHIEPISCOPATU.

d *Leo Oſt. Chron. Caſin. lib. 2. c. 9*
e *Id. ib. 2. c. p. 1. & 5.*

Cùm vero poſt hæc Ioannes in Vrbem rediiſſet, contigit primariam Lateranenſis Eccleſiæ Campanam miræ magnitudinis recens ære fuſam ſuper campanile elevari: quam priùs idem Pontifex ſacris ritibus Deo conſecravit, atque *Ioannis* nomine (cuius Eccleſiæ eſſet uſui) nuncupavit. Qui ſacer ritus in Eccleſia perſeveravit, ut eo modo campanæ in Eccleſiis collocandæ, Deo primum, impoſito eis nomine dicarentur; quod teſtantur veteres codices Rituales licèt errore vulgi, pro arbitrio utentis vocibus, dicātur *baptizari Campanæ*, cum eiuſmodi benedictionem & nomen (ſicut in baptiſmo nomen infantibus imponitur) ab Epiſcopis accipiunt.

IV. CAMPANARUM BENEDICTIO.

Hoc eodem anno, qui ſecundus numeratur Ordonij Tertij Regis Legionenſis in Hiſpania, (ut veteres omnes atque recentiores Chronographi f teſtantur) Northmanni ſub Gunderedo duce claſſe centum navium comparata, invaſere Gallæciam, & cuncta ferro ignéque miſcentes, biennali prælio eam provinciam valdè afflixere, atque inter alias Compoſtellanam civitatem deſtruxere, occiſo in prima acie Siſenando Epiſcopo eius ſedis invaſore, arma potius quam ſacra tractare aſſueto. Sed vicinarum provinciarum exeuntes armati Fideles ſub duce Gundiſalvo Sancio Caſtellæ Comite, prævio S. Iacobo Apoſtolo, eoſdem Northmannos præda onuſtos invadentes improviſe, omnes vel peremere cum ipſorum duce, vel duxere captivos, aut profugos cum paucis ab incendio relictis navibus ad propria remeare coëgere.

V. NORTHMANNI INVADUNT GALLAECIAM.

f *Sampyr. Pacenſ. Roder. Moral. lib. 16. c. 32 & alii.*

IESV CHRISTI
AN. 969.
IOAN. XIII
AN. 4.
OTTONIS. 8.
NICEPH. PHOC. 7.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſexageſimo nono, Indictione duodecimâ, Nicephorus Imp. legationem ad Ottonem Aug. Græca fraude miſit, ſub falſo prætextu nuptiarum, quarum occaſione anno ſuperiori Legati miſſi fuerant Conſtantinopolim; re vera tamen ut eum nuptiis occupatum bello appeteret, imparatumque ſuperaret. Quod & accidit, nam tradita exercitus parte, quam Otto tanquam ad excipiendam nurum ad condictum locum miſiſſet. Sed non diu vindicta dilata. nidem fidifragi Græci paulo poſt ab aliis Ottonis Ducibus ad internecionem cæſi ſunt, & Calabria atque Apulia eis ſublata: qui vero capti fuere, obtruncatis naribus Conſtantinopolim remiſſi ſunt. Itaque Conſtantinopolitani à ſuis audientes male pugnatum, adverſus Nicephorum inſurgentes, eumdem adiuvante ipſius coniuge, ac miniſterio

I. GRÆCI DOLO APPETUNT LATINOS.

Niceph. Imp occiditur; et Ioan. Zemisces Imperat: a Vvitich. lib. 3.

Ioannis Zemiſcis occiderunt; moxque in eius locum, ipſum eius interfectorem Ioannem ſubrogarunt. Qui continuò ad Ottonem in Italiam miſit puellam regiam, quam ipſe filio ſuo Ottoni petierat. Hæc omnia Vvitchindus a Saxo. Hanc verò puellam, Theophanê, ſive Theophaniam dictam, à Ioanne Papa coronatam eſſe Imperatricem, Sigebertus teſtatur, ab eodemque Pontifice ſacris ritibus Ottoni Iuniori coniunctam. Curopalates autem pluribus proſecutus Nicephori necem, eam accidiſſe ait hoc anno, undecima menſis Decembris; qua ratione non ante ſequentem annum dictæ nuptiæ contigiſſe potuerunt.

II. Divina ultio in sacrilegos.

Hic finis Nicephori, rerum Eccleſiaſticarum invaſoris, qui antequàm eiuſmodi ſe ſacrilegiis inquinaret, credi vix poteſt, quot & quantas paucis diebus fuerit de Saracenis victorias conſecutus: ſed ubi in bona Eccleſiæ manus iniecit, omnibus ſe malis obvolvit, atque Deum ſeverum expertus eſt vindicem. Siquidem & Græci omnes hiſtorici tradunt, ipſum ob eiuſmodi ſacrilegia malè periiſſe: qui ſuo exemplo reliquit ſanctam Principibus diſciplinam. Quod autem exempla Regum perſacile propagentur in Magiſtratus; poſt Nicephori quoque obitum, adversùs ſacra loca, Deoque dicatos viros, inſiluiſſe ſæpè regiorum miniſtrorum tyrannidem; ſed ſicut ille ulciſcente numine pœnas dedit, ita in hos divinam invigilaſſe vindictam; docent pluribus pavendis exemplis Acta Vitæ *S. Niconis* monachi Armeni, qui ſub eodem Nicephoro Phoca claruit in Græcia, ingentibuſque miraculis coruſcavit; de quo iam ſuperius actum.

Patriarcha resistit Imperatori.

Quod verò ad novum Imperatorem Ioannem attinet; tradit Curopalates, eum ab ingreſſu Eccleſiæ a Polyeucto Patriarcha repulſum fuiſſe ob necatum Nicephorum: Cùm autem excuſaret, quòd non propriis manibus eum interfeciſſet, Patriarcham iuſſiſſe interfectores in exilium mitti; ipſamque Theophanem Auguſtam cuius iuſſu id perpetraſſent, è palatio eiici, & in inſulam relegari: hiſque peractis, ſed & conſciſſo impio Nicephori decreto, quod ad confundendas res Eccleſiæ propoſuerat, inſupérque pollicente eodem Ioanne, ſe ob admiſſum facinus ad placandum Deum pauperibus facultates, quas privatus poſſidebat, diſtributurum; tunc demùm ei Polyeuctum ingreſſum Eccleſię conceſſiſſe, & in Natali Domini coronam impoſuiſſe.

III. Duorum Patriarch. neces.

Hoc item anno (ut idem Curopalates ſcribit) Saraceni poſt expugnatas in Syria & Cilicia urbes, Ioannem Patriarcham Ieroſolymitanum vivum combuſſerunt, quòd eius monitis putarent fore ut ipſos Nicephorus invaderet: qui & pulcherrimum Dominicæ ſepulturæ templum incenderunt. Idémque fecerunt Antiochenſes, interfecto ſuo Patriarcha Chriſtophoro.

IV. Miraculum de Catena S. Petri.

Grande quoque miraculum hoc anno Romæ contigiſſe de quodam Ottonis Imp. Comite dæmoniaco, ſanato virtute Catenæ S. Petri; ac Theodoricum Metenſium Epiſcopum Imperatori ſanguine coniunctum, annulum eiuſdem ſacratiſſimæ catenæ, multaſque alias diverſorum Sanctorum Reliquias Roma ſecum in Gallias tranſtuliſſe, & in Eccleſia S. Vincentij à ſe conſtructa collocaſſe; auctor eſt Sigebertus.

IESV CHRISTI
An. 970.
IOAN. XIII.
An 5.
OTTONIS 9.
IOAN. ZEMIS 1.

I. Anno Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo Indictione decimatertia, Polyeuctus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, cùm ſediſſet annos quatuordecim, ex hac vita migravit, poſt triginta quinque dies ex quo Ioannē Imp. coronaſſet: In cuius locū *Baſilius* monachus Scamandrenus, boni nominis vir, ſubrogatus eſt. Ita Curopalates, & alij Cedrenus addit, eumdem Ioannem Imp. Antiochenæ pariter Eccleſiæ præficiendum curaſſe *Theodorum*, quemdam monachum, virum inſignem, qui ei prædixiſſet Imperium. Ac denique eorumdem teſtificatione auctorum conſtat, Saracenos ſuis omnibus undiq; comparatis viribus obſidentes Antiochiam, ab eodem Imp. profligatos eſſe: & Roxolanos, ſeu Ruſſos, aliorum barbarorum copiis annitentes, exercituque militum trecentorum & octo millium pollentes pariter ſuperatos eſſe. Barbari superati a Ioan. Imp.

II. Celebratum verò in occidente hoc item anno eſt à S Dunſtano Cantuarienſi Archiepiſcopo, auctoritate Ioannis Romani Pontificis, generale Concilium omnium *Angliæ* Epiſcoporum, adversùs incontinentiam clericorum: quo ſtatutum eſt moxque executioni mandatum, (approbante eodem Summo Pontifice, & adnivante Edgaro Rege, qui non ita pridem de vi cuidam virgini illata ſeverè à Dunſtano reprehenſus, humillimè ad pedes eius proſtratus, ſeptennem ab eo pœnitentiam acceperat:) ut aut iidem clerici vitam mutantes caſtè viverent, aut ab Eccleſia pellerentur, ſubſtitutis in eorum locum monachis. Quam rem geſtam pluribus deſcribunt Oſbertus a in Vita S Dūſtani & Auctor Rerum b geſtarum S Oſvualdi Epiſcopi Vvigornienſis, vitæ ac mortis admirandæ viri; qui & ipſe unà cum Ethelvvldo Vvintonenſi, tam in prædicto Concilio, quàm in eius decretorū executione, egregiam navavit operam. Qui quidem in monaſterio Rameſciæ *Abbonem* Floriacenſem monachum, morum ſanctitate præclarum & literis egregiè eruditum, conſtituit qui monachos doceret, ſcholis præeſſet, & tum monaſticam diſciplinam, tum literarum ſcientiam promoveret, qui demùm Floriacum reverſus, ibi Abbas effectus eſt de quo rurſùm inferius.

Concil. Anglic. quo Monachi in locum clericor. introducti sunt.

a *Ap. Sur. 19. Mai.* b *Ap. Sur. 15. Oct. & Baron. hoc an. & 962. in fine.*

IESV CHRISTI
An. 971.
IOAN. XIII.
An. 6.
OTTONIS 10.
IOAN. ZEMIS 2.

I. Anno Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo primo, Indictione decimaquarta, ha-

CONCIL. ROM.

bita eſt *Romæ* à Ioanne Papa SYNODUS Generalis; ad quam inter alia miſſa eſt Legatio ab Edgaro Anglorum Rege, & à S. Dunſtano Archiepiſcopo Cantuarienſi, ſive Dorovernenſi, ut à Pontifice confirmarentur privilegia conceſſa ab eodem Rege monaſterio S. MARIÆ *Glaſtingebiri*: quod & factum eſſe, pluribus docet Vvillelmus Malmesburienſis.

II. a *Chron. Benevent. Princip. Long.*

Eodem anno Otto Imp. firmato fœdere cum Ioanne Græcorum Imperatore, & Pandulpho a Beneventano Principe reſtituto, qui anteà captivus à Nicephoro detinebatur; receſſurus ab Italia, una cum Adelaide coniuge Ravennam pervenit. Vbi à S. Vdalrico Auguſtano Epiſcopo, poſt viſitata Limina Apoſtolorum ab Vrbe redeunte convenitus, eidem expetenti conceſſit ut, adminiſtratio negotiorum ſæcularium Eccleſiæ ipſius, ſimulque promiſſio futuræ poſt eius mortem ſucceſſionis in ea, daretur Adalberoni eiuſdem Vdalrici ſororis filio. Quod tamen factum, & ipſemet Vdalricus iam proximè moriturus valde deteſtatus eſt, cùm ad ſupremum Iudicium raptus per viſum, accepit ea ſe de cauſa, (nimirùm quòd affectu carnali indulſiſſet nepoti ſuo, id obnixiùs expoſtulanti; cùm alioqui idem Adalberò dignus haud dubium cenſeretur ob doctrinam ac virtutes ſuas tanto munere:) pœnis mancipandum purgatorijs: & idem eius nepos infeliciter luit, ut dicetur anno ſequenti. Ceterùm hæc de S. Vdalrico ſummatim dicta, ſimulque eiuſdem Auguſtam reditum, pluribus deſcripſit auctor *b* qui primus res ab eo geſtas proſecutus eſt.

S. VDALRICI ACTIO DE SUBROGANDO SIBI NEPOTE IMPROBATA.

b *Vit. Vdalr. c. 21. & ſeqq.*

III. CIVITAS ET ECCL. MAGDEBURG ERIGITUR.

c *Adam. lib. 2. c. 7. & ſeqq.*

Hoc eodem ann Otto. Imp. Magdeburgenſem civitatem à ſe conditam, metropolim conſtituens Slavoniæ, eidem primum Archiepiſcopum præficiendum curavit Adelbertum ſummæ ſanctitatis virum; ut tradit Adam Bremenſis Chronographus *c*, deſcribens ampliſſimæ Slavorum regionis populos, quos omnes ait virtute Ottonis ad Chriſtianitatem converſos eſſe. Porrò iſtum Adelbertum diverſum eſſe ſcias ab alio eiuſdem nominis paulò iuniori Pragenſi Epiſcopo & Martyre, de quo inferiùs; quos nonnulli conflant in unum.

VI. IOAN. IMP. OPE SS. SUPERAT HOSTES.

Quod ad res pertinet Orientales; teſte Ioanne Curopalate, & aliis qui ex eo quæ narrant, deſcripſere, Ioannes Imp, divina ſanctiſſimæ Dei Genitricis, ſanctorumque Martyrum Georgij & Theodori ope, quibus tutoribus ac propugnatoribus contra hoſtes uti conſuerat, ingenti gloria Ruſſos & Bulgaros Scythas, Turcas, & alios barbaros adversùs Romanos ſimul fœdere iunctos numero trecentorum triginta millium militum, iteratis ſummo labore atque periculo ſæpè prælijs ſuperavit: quando & capto Rege Bulgarorum Boriſe una cum uxore & liberis, Bulgarorum Regnum extinctum eſt, eiuſque provinciæ primaria civitas Paraſthlaba dicta, mutato nomino ab Imperatore *Ioannopolis* nuncupata. Rediens verò Conſtantinopolim, eadem qua vicerat religione triumphavit; dum ipſe equo albo vectus, venerandam ſanctiſſimæ Virginis Imaginem, ut civitatis patronæ, in curru triumphali ſuper Bulgarorum veſtibus impoſitam deferri iuſſit. Coronam inde regiam Bulgaricam in magno templo Deo dicavit; novum tẽplum in honorem Theodori Martyris conſtruxit, doniſque ditavit; partem tributorum populo remiſit; primuſque omnium Imperatorum ſolidos auteos, oboloſque, Salvatoris Imagine ſignari voluit, & in eorum altera parte hæc verba inſcribi, CHRISTVS REX REGUM: quod & ſubſequentes obſervarunt Imperatores. Hæc omnia Curopalates; qui eiuſmodi bellum ab Imperatore confectum accuratè deſcripſit, à quo & alij ceperunt.

TRIUMPHUS RELIGIOSUS IMP. *Cui aliam ſimilẽ vid. inf. an. 1123. num. III.*

IESV CHRISTI
AN. 972.
DONVS.
OTTONIS 11.
IOAN. ZEMIS. 3.

I. IOAN. PP. OBITUS.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, octavo Idus Septembris, *Ioannes* Papa diem obiit; ſepultuſque eſt in Eccleſia S. Pauli; cùm ſediſſet annos ſex, menſes undecim, dies quinque; ut colligitur ex epitaphio ipſius ſepulchri, quod adhuc viſitur in eadem baſilica. In eius verò locum ſuffectus eſt duodecimo Calendas Octobris, DONVS, ſive Dominus. aliter Domnio. (apud diverſos enim diversè ſcriptus reperitur) patria Romanus; qui ſedit tantùm menſes tres; obiitque decimoquarto Calendas Ianuarij. Sequenti autem die in locum eius ſubrogatus eſt BENEDICTUS huius nominis Sextus, patria Romanus, filius Hildebrandi.

DONUS CREATUR ET MORITUR. BENED. PP. VI.

II. CONCIL. INGELH.

Eodem anno Otto Aug. unà cum filio item Imperatore reverſus in Germaniam, ad componendas res Eccleſiarum, SYNODUM per Epiſcopos congregavit in *Ingelheim*. In qua inter alia geſta, cùm S. Vdalricus renunciare vellet Epiſcopatui Auguſtano, in favorem nepotis ſui Adalberonis, ipséque monaſticam regulam & habitum S. Benedicti ſuſcipere; non eſt permiſſus ab Epiſcopis, in eumdem Adalberonem commotis quòd auſus eſſet baculum paſtoralem, tamquam verus eſſet Epiſcopus, alio vivente geſtare. Flexi tamen eiuſdem Vdalrici precibus, polliciti ſunt eumdem Adalberonem poſt ipſius obitum ei ſucceſſorem ordinare. Et quidem ita iudicavit Synodus, ex conſenſu Imperatorum qui aderant; ſed præiudicavit Deus ne Adalbero ſuccederet Vdalrico in Epiſcopatu, quem tanta animi anxietate petierat; effecitque ut anteà nepos, quàm avunculus moreretur, idque morte ſubitanea, priuſquam volveretur anni illius curriculum. Quæ omnia fuſiùs narrata habentur in Vita eiuſdem S. Vdalrici.

S. VDALRICI CONATUS PRO SUBROG. NEPOTE IRRITUS.

IESV CHRISTI
AN. 973.
BENED. VI.
AN. 1.
OTTONIS 12.
IOAN. ZEMIS. 4.

I. OTTONIS IMP. OBITUS.

ANNO Domini nongenteſimo ſeptuageſimo tertio, Indictione prima. Nonis Maij, Otto Magnus Imp. ſubitaneo morbo in Saxonia

interceptus, poſt ſumptam ſacratiſſimã Euchariſtiam, feliciter ad Deum migravit; cùm paulò antè diem obiiſſet Vuilelmus Archiepiſcopus Moguntinus ipſius filius vir ſatis laudatus; necnon Mathildis eiuſdem Imperatoris mater pientiſſima femina, quæ & inter Sanctos *a* eſt relata. Porrò de piis iſtorum funeribus, pluribus agit Vuitichindus *b*: cui concordat Ditmarus de die obitus Imperatoris, de quo & illud laude dignum affert; in proſperis occinere conſueviſſe Davidicum carmen, *Non nobis Domine; non nobis, ſed nomini tuo da gloriam.* Additque ad laudem, nullum poſt Carolum Magnum eſſe invẽtum dignum Imperatorem, niſi ipſum Ottonem Magnum. Quod verò longè poſt hæc tempora Petrus Damiani ad Deſiderium Abbatem ſcribẽs, ait eumdem Ottonem paulò ante mortem excommunicatum eſſe à prædicto Vuillelmo Archiepiſcopo ipſius ex priori cõiuge filio, quòd poſteà Adelaidem commatrem ſuam uxorem duxiſſet; & ipſe hæc dubitãs ſcripſit ex aliorum relatione, nec ab ullo eius tẽporis auctore prodita ſunt. Denique nemo, quod ſciam, tradit Adelaidem fuiſſe commatrem Ottonis: ſed etſi fuiſſet, debuiſſent iſta ipſo initio obiici, cùm eam Otto duxit uxorem, & non poſt annos viginti duos, cùm iam quatuor ſuſcepiſſet ex ea filios, intérque alios Ottonẽ Iuniorem, quem ipſe Vuillelmus Archiepiſcopus educavit, fovit, & ad Imperium cuſtodivit: tãtum abeſt ut ex inceſtuoſo ortum coniugio ipſum putarit. Ceterùm defuncto Ottone Magno, idem eius filius OTTO Iunior ſolus imperare cœpit, qui iam cũ patre inchoaverat annum ſextum. Adelais autem ipſius mater pervenit ætate uſque ad annum Salutis milleſimum, quo defuncta aſſeritur: cuius quidem extat *c* Vita, ſcripta (ut puto) ab Odilone Abbate Cluniacenſi, ubi eadem titulo Sanctitatis inſignitur; apponũturque publicæ preces dicendæ in Miſſa ipſius & Horis canonicis; unde colligas eam poſt obitum ritu ſolemni à Summo Pontifice fuiſſe inter Sanctos collocatam.

a Martyrol. Rõ. Prid. Id. Mart.
b Vuitich. lib. 3 in fi.

ASSERITUR EXCOMMUN. A FILIO OB INCESTUM.

OTTO II. IMPERAT.

c Ap. Caniſ. Tom. V. Antiq. Lect. Agit verò de ea Baron. an 100.

II S. VDALRICI OBITUS.

Hoc item anno, quarto Nonas Iulij, S. Vdalricus Epiſcopus Auguſtanus mortuus eſt anno ætatis ſuæ octogeſimo tertio, iam vivens & poſt mortem clarens miraculis. Quem poſt viginti annos, videlicèt Redemptoris nongenteſimo nonageſimo tertio, Indictione ſexta, menſe Februario, Ioannes Papa XV. anno Pontificatus ſui octavo retulit in Sanctorum numerum; publicoque diplomate decretum Pontificium in *Synodo* Romæ habita factum, benè teſtatum poſteris tradidit: quod Marcus Verſerus nobilis Auguſtanus nuper edidit *d*, vna cum Vita ac miraculis eiuſdem S. Vdalrici ſcriptis antiquitus ab auctore eius temporis. Extatque perbrevis epiſtola Gregorij Papæ *e* Septimi, qua petenti Patriarchæ Aquileienſi conceſſit, ut in die natalis S. Vdalrici Pallio uti poſſet: unde innoteſcit, quàm celebris eſſet cultus eiuſdem Sancti; quem qui deſpexit quidam ruſticus laborans in ipſius feſto die, mox divinam vindictam expertus eſt.

De quo Baron. an. ſuper. de eius verò canonizatione an. 993
d Rec. Baron. Tom. X an. 993.
e Greg. VII. ep. 38. lig. 6.

IESV CHRISTI

AN. 974.

BENED. VI.

AN. 2.

OTTONIS II. 1.

IOAN. ZEMIS 5.

I. BENEDICTUS PP. STRANGULATUR A BONIF. INVASORE.

ANNO Chriſti nongẽteſimo ſeptuageſimo, quarto, Indictione ſecunda, *Benedictus* Papa Sextus, ubi ſediſſet annum unum, menſes tres, & dies aliquot, à Bonifacio cognomento Francone, ſed patria Romano, Fertutii filio, diacono Cardinale, ſceleſtiſſimo viro, violenta manu captus, & in carcerẽ detruſus, ibi ſtrãgulatus eſt. Ipſe verò Bonifacius Sedem Apoſtolicam invaſit, quam tenuit annum unum ac menſem; dictuſque eſt *Bonifacius* Septimus: verùm uti tyrannus ab antiquioribus non numeratur inter Romanos Pontifices. Nam Leo *a* Oſtienſis Benedicto Sexto immediatè ſucceſſiſſe tradit Benedictum Septimum, de quo agetur anno ſequẽti.

a Leo Oſt. lib. 2. cap 4.

II. S. ROMUALDUS EREMITARUM INSTITUT.

Hoc item anno, quo quartus *b* inchoatus eſt Honeſti Ravennatis Epiſcopi, olim Abbatis Claſſenſis famoſiſſimi monaſterii S. Apollinaris prope illam civitatem; vir ſanctiſſimus ROMUALDUS Ravennas, nobiliſſima Ducũ oriundus ſtirpe, nuncium remittens ſæculo, in eodem Claſſenſi cœnobio ab eodem Honeſto monaſticum ſuſcepit habitum. Ex quo factum eſt, ut admirandis progreſſibus ſanctitatis ex cœnobio ad vitam tranſiens anachoreticam, ita fœcundus in prole Sanctorum fuerit, vt Occidentalem Eccleſiam ſanctis repleverit Anachoretis; quorum aliqui Apoſtolatum ad Gentes meruere, & inſigni corona martyrii decorari, Agetur ſæpiùs de illo inferiùs. Res autem ab eo præclarè geſtæ ſcriptæ *c* ſunt à Petro Damiani æquè patria Ravennate; & ſanctitate atque doctrina notiſſimo, qui his temporibus proximus vixit.

b Rub. in Hiſt. Raven. hoc an.
c Ap. Sur. 19. Iunij.

IESV CHRISTI

AN. 975.

BENED VII.

AN. 1.

OTTONIS II. 2.

IOAN. ZEMIS. 6.

I.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo quinto, Indictione tertia, Benedictus Romanus ex Albericis *a* proveniens, exagitans urgénſque Bonifacium tyrannum invaſorem Sedis Apoſtolicæ, eum abire coëgit. Qui nefandiſſimus homo antequàm ab urbe recederet, Baſilicam Vaticanam omnibus ornamentis ſpoliavit, & ſacrilega onuſtus præda navigavit Conſtantinopolim. In cuius locum, omnium ſuffragio, idem BENEDICTUS ex Sutrino Epiſcopo creatus eſt Romanus Pontifex. Quod quidem hoc anno contigiſſe, ex ipſius ſepulchri *b* inſcriptione redditur manifeſtum; ubi dicitur defunctus eſſe die decima Iulii Indictionis duodecimæ, poſtquàm ſediſſet annos novem. Vnde redarguas eos, qui aliam rationem in eius numerandis annis inierunt.

a Leo Oſt. lib. 2 cap. 4.

BENED. PP. VII.

b Ext. in Baſil. S. Cruc. in Ieruſal.

II. Martyres in Hiſpania.

Hoc eodem tempore, Chriſtiani qui capta & diruta à Saracenis Hiſpaniam occupantibus civitate Septimacenſi, immani civium cædi ſuperfuere, ducti captivi Cordubam, poſt biennalem carcerem, cùm non adduci potuiſſent fidem abnegare gladio necati martyrium conſecuti ſunt. Quos penè oblivione ſepultos, ex Archivo Compoſtellano Ambroſius c Morales in lucem edidit, ex autographo deſcripto diplomate Regis Veremundi, quod confec tÆra milleſima decimatertia, (qui eſt præſens annus Domini nongenteſimus ſeptuageſimus quintus) de donatione facta Eccleſiæ S. Iacobi Apoſtoli, bonorum ex illis Martyribus per Ranimirum Regem occupatorum.

c *Ambroſ. Moral. in Append. ad Eulog.*

Ioan. Zemisce veneno ſublato Basil. et Const. fratres imperant.

Hoc pariter anno, ingenti damno Reipublicæ Orientalis, Ioannes Zemiſces Imp. cùm in Syriaca eſſet occupatus expeditione, & iamque victor perveniſſet Damaſcum, veneno potatus, mortuus eſt Conſtantinopoli quarta die menſis Decembris. Eadémque die ſucceſsere filii Romani Iunioris, Basilius Constantinus, quorum ille vigeſimum, hic decimum ſeptimum agebat ætatis annū; revocata pariter eorum matre Theophane in ſolium è quo fuerat exturbata, & in Proconneſum relegata. Hæc Curopalates, & ex eo alii recentiores. Quibus etiam auctoribus conſtat, hac eadem Indictione tertia Conſtantinopoli *Synodum* celebratam eſſe; in qua Baſilius Patriarcha criminis accuſatus, deſpoſitus eſt, & in locum eius ſubſtitutus *Antonius* Studites.

IV d *Matth. Weſtmon. in Flor. Hiſt.*

Hoc item anno a defuncto Angliæ Rege Edgato, cùm regnaſſet à tempore monarchiæ adeptæ annos ſexdecim, ac de novo Rege eligendo magna inter Principes orta diſſenſione, petentibus aliis Edvvardum defuncti Edgari primogenitum, aliis vero Ethelredum eiuſdem ex ſecunda uxore filium; generali habito *Conventu* Præſulum ac Procerum, Edvvardus (ut patet e ius moriens iuſſerat) electus eſt, ac in Regem unctus. Eodémque tempore Eccleſia Anglicana non nihil perturbata eſt factione clericorum, inſurgentium in monachos, qui in eorum in continentium locum (ut ſuperiùs dictum eſt) ſuffecti fuerant. Qua de re cum à S. Dunſtano Cantirienſi Archiepiſcopo Synodus *Vrintoniæ* congregata eſſet, in medio conflictu diſputationis, ut iidem clerici reſtituerentur, ſuſpenſiſque omnibus ad reſponſum Dunſtani, mirandum illud contigit, ut Imago Crucifixi in edito Eccleſiæ affixa audientibus cunctis dixerit; *Non fiet, non fiet; Iudicaſtis bene, mutaretis non benè:* quod omnes clericos, eorúmque fautores confuſos reddidit & elingues. Recitat hanc hiſtoriam breviter Matthæus VVeſtmonaſterienſis, ſed expreſsius ea narratur ab Oſberto in Dunſtano, qui tamen potiùs ſub dicto Rege Edgaro eam referre videtur. Verùm hoc præſenti anno celebratum eſſe Concilium, etiam vetuſtiora de rebus geſtis Anglorum monumento ad fidem addita fidem faciunt; in quibus pariter recitatur eadem de ſacra Chriſti Imagine hiſtoria.

Concil. VVinton. in cauſa cleric. et monachor.

Imago Crucifixi locuta.

IESV CHRISTI

An. 976.

BENED. VII.

An. 2.

OTTON. II. 3.

BASIL. & CONST. 1.

I.

Anno Domini nongenteſimo ſeptuageſimo ſexto, Indictione quarta, ſub Imperatoribus iunioribus moderante habenas Imperij Orientalis, Baſilio Præfecto Vigilum qui é medio Ioannem Imp. ſuſtulerat; eodémque Bardam Sclerum cognomento Phocam Ducem Orientis, quem ſuſpectum habebat, in ordinem reducere conantes. ij ſe *Barda* ſuorum conſilio militum, vaticinióque fretus cuiuſdam monachi Imperatoris nomen & inſignia aſſumpſit, magnaque diù affecit calamitate Imperium. Cuius rebellionis timore precitus Antonius Studites Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſponte ſe abdicavit, ſícque ea ſedes vacavit annis quatuor. Non enim datus eſt ei ſucceſsor, quouſque vixit. Hæc omnia Curopalates, & alij ex eo.

Barda tyran. in Oriente.

II.

Porrò iidem Baſilius & Conſtantinus Impp. ad regendas oras Occidentales, Calabriæ videlicèt regionem, inter alios miſere Eupraxium Præfectum, de quo eſt mentio in Vita ſanctiſſimi Patris Nili; cuius ope idem morbo incurabili ſanatus ex faſtuoſiſſimo factus eſt humillimus, & habitum monaſticum ſuſcepit. Fuit autem *Nilus* iſte ab origine Græca Roſſani in Calabria natus doctrina eximius & pietate inſignis, ab infantia Dei cultor egregius qui poſt matrimonium vitam monaſticam ſectatus, breui omnes eius inſtituti profeſsores facile antecelluit; notus ubique tam in Oriente quam Occidente dono prophetiæ, & virtute miraculorum, & a Principibus, atque etiam Imperatoribus, ipſiſque Summis Pontificibus, honore cultus. Cuius res geſtæ Græcè conſcriptæ ab eius diſcipulo, nuper etiam Latinitati ſunt traditæ. Meminit verò eiuſdem Leo a Oſtienſis, dum narrat quomodò poſt quatuor abhinc annos prævidens ille venturos in Calabriam Saracenos, à Græcis adverſus Latinos, vocatos, eoſdémque eam provinciam miſere vaſtaturos; unà cùm ſuis receſserit ad Caſſinates, & ab eis quaſi alter Benedictus honorificentiſſimè ſuſceptus incolendum acceperit monaſterium S. Michaëlis Archangeli, Vallis lucis nuncupatum: quam etiam rem geſtam ille eius diſcipulus fuſius proſecutus. Ita enim planè hic vir ſanctus ſe ſuóſque ad monaſticam vitam compoſuit, ut nuſquam firmas fixerit ſedes, ſed peregrinantium more, ubi quodam loco aliquandiu manſiſſet, aliqua occaſione captata unà cum ſuis aliò tranſmigraret, ita expedire iudicans ad omnes numeros perfectiſſimæ monaſticæ obſervantiæ exolvendos, ut affectus liberos ab omnibus terrenarum rerum compedibus conſervaret.

De S. Nilo Abb. *De quo plura Baron. hoc an. & 980 996 1000*

a *Leo Oſt. 2. Chron. Caſſ. 17.*

IESV CHRISTI.
AN. 977.
BENED. VIII.
AN. 3.
OTTON. II. 4.
BASIL. & CONST. 2.

I. Dux Venet. petit. eremum cum Romual. et alii.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictione quinta, S. Romualdus ubi triennium exegiſſet in Claſſenſi cœnobio, vitam æmulatus anachoreticam, adeò ſub Marino viro ſanctiſſimo profecit, ut exemplo ſuo ad eamdem ſectandam attraxerit inter alios Petrum Vrſeolum Ducem Venetiarum. Hic enim cùm ad eius faſtigium dignitatis inde perveniſſet, quòd deceſſoris in Vitalis Candiani tyrannidem affectantis peremptoribus, ea lege fautor extitiſſet, ut ipſe poſt illius necem Ducatum adipiſceretur; idem eius facinoris compunctione divinitùs tactus, conſilio cum Marino & Romualdo inito ſe ſpontè abdicans, una cum ipſis, ac Ioanne Gradenico æquè nobili Veneto inſtituti ſui conſcio, in Gallias ſecretò ſeceſſit; ducē ſecutus Guarinum quemdam Abbatem Gallum Aquitanum virum ſanctiſſimum, qui operationis gratia per diverſas mundi regiones peregrinari ſolitus erat. A cujus haud longé monaſterio iidem in Gallia vitam agentes anachoreticam, victúmque ſibi labore manuum comparantes, magna auſteritate carnem domuerunt per plura annorum curricula.

II.

Poſtquam autem vita iam benè perfuncta Petrus Vrſeolus migraſſet in cælum, iidem Guarinus, Ioannes, Marinus, & Romualdus, eodem à quo impulſi fuerant in deſertum movente Spiritu, reverſi ſunt in Italiam: quos & ſecutus eſt Olibanus quidam Comes ex eadem Aquitaniæ provincia; qui enarrata quaſi per confeſſionem S. Romualdo vita ſua, cùm ab eo audiſſet ſe aliter ſalvari non poſſe, niſi monaſticum ſuſciperet inſtitutum, relicto ſæculo ad cœnobium ſe Caſſinenſe cum multis divitiis S. Benedicto offerendis contulit. Habet hæc omnia fuſius Petrus [a] Damiani in Vita eiuſdem S. Romualdi. Meminitque de Petri Vrſeoli abdicatione, & in Gallias ſecreta ſeceſſione, etiam Sabellicus in Rebus geſtis Venetorum: qui tamen in eo differt à Petro Damiani, quòd non Vitalem Candianum, ſed Petrum eius patrem à civibus opera Petri Vrſeoli necatum tradit. Eadem verò de Olibano Comite, habentur pariter in Chronico Caſſinate à Leone [b] Oſtienſi Epiſcopo conſcripto.

Olibani Comitis converſio.

[a] Ap. Sur Iunij.

[b] Leo Oſt. l. 2 cap. 29.

IESV CHRISTI
AN. 978.
BENED. VII.
AN. 4.
OTTON. II. 5.
BASIL. & CONST. 3.

I.

ANNO Chriſti nongéteſimo ſeptuageſimo octavo, Indictione ſexta, Otto Imp. oſtenſionem paſſus à Lothario Francorum Rege, eum perſecutus eſt uſque Pariſios [a]. In reditu autem, cùm inſequentes eius exercitum Franci, in fluminis cuiuſdam tranſitu eum nullo negotio deleturi eſſent; adfuit precibus ad Deum fuſis S. VVolfgangus Epiſcopus Ratiſponenſis, qui Ottonis exercitum præſens trans flumen incolumem mirabiliter perduxit, quam rem geſtam narrat auctor qui tunc vivebat, & eiuſdem Sancti intimus erat. Quin etiam eam partem exercitûs, quæ acriùs inſequebatur Ottonem, malè periiſſe ad flumen, Aimoinus [b] habet.

[a] Lambert. & Sigeb hoc an.

S. VVolfgan. Ratiſpon claret.

[b] Aim. lib. 5. cap. 44.

II.

Eodem anno, ut antiqua Eccleſiæ Anglicanæ monumenta [c] docent, *Edvvardus* Rex cùm in venatione ſiti affliceretur, ſolus divertens ad novercam ſuam, eiuſdem inſidiis, dum ab eâ potum acciperet, ſica confoſſus interiit, id agente ſcelerata femina, ut eius filius Ethelredus puer decem annorum Regnum conſequi poſſet. Porrò innocentiſſimus Rex necatus, miraculis coruſcans cultus eſt ab Anglis ut martyr. Extant [d] Acta necis & miraculorum eius, ab incerto auctore conſcripta: in quibus tamen diverſa ab aliis aſſeruntur de eius necis tempore, cùm eam accidiſſe ponant anno Redemptoris nongenteſimo octogeſimo primo. Sed & viſis ingentibus divinis miraculis, quæ ad corpus eius fierent, eamdem eius novercam nomine Elfdritham mirè pœnituiſſe, ac per multa tempora magna auſteritate vixiſſe ibidem traditur. Fuit verò etiam eiuſdem S. Edvvardi ſoror nomine *Edita*, alumna S. Ethelvvodi VVintonenſis Epiſcopi; quam & ipſam inſignibus poſt obitum claruiſſe miraculis, conſtat ex Actis [e] Vitæ ipſius.

[c] Append. ad Bod. de geſt. Angl. lib. 2 cap. 12 Flor. hiſt. Matt. VVeſtmon. hoc an.

S. Eduar. Rex inſidiis novercæ necatur.

[d] Ap. Sur. 18. Mart.

[e] Ap. Sur. 16 Sept. & Baron. an. 684. in fi.

III.

Eodem tempore Carolus Dux Lotharingiæ frater Lotharij Francorum Regis, pugnans adverſus Hermenfredum occupatorem rerum Eccleſiaſticarum, accepit ab eo corpus S. Gudilæ virginis, & Bruxellas intulit. invaſores autem poſſeſſionum illius, & deſcendentes heredes divina vindicta eſt iugiter proſecuta. ut omnes miſerando vitam finirent interitu. Hæc ex appendice [f] ad Res geſtas eiuſdem ſanctæ.

Divina ultio in invaſores rer. Eccles.

[f] Ap. Sur. 8. Ianuar.

IESV CHRISTI
AN. 979.
BENED. VII.
AN. 5.
OTTON. II. 6
BASIL. & CONST. 4.

I.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo nono, Indictione ſeptima, Calendis Maij, à SS Archiepiſcopis Dunſtano Cantuarienſi & Oſvvaldo Eboraſcenſi, aliiſque Eccleſiæ Anglicanæ Antiſtibus, Ethelredus puer decennis Rex Angliæ coronatus eſt: in qua coronatione idem S. Dunſtanus prophetiæ afflatus ſpiritu eidem Regi prædixit, ob iniuſtam necem S. Edvvardi ab ipſius Ethelredi matre procuratam non defecturum gladium de domo eius, quouſque Regnum transferretur in Regem alienum, cuius ritum & linguam gens Anglorum non noſceret. Poſt quam prophetiam, nubes per totam Angliam, nunc ſanguinea, nunc ignea viſa eſt. Narrat hæc Matthæus

S. Dunſt. vaticinium de regno Angl.

VVeſt-

VVeſtmonaſterienſis hoc anno, eademque fermè Oſbertus in Dunſtano, & auctor qui martyrium Eduuardi Regis deſcripſit.

II. CONCIL. CALNENS. IN CAUSA CLERICOR. ET MONACHOR.

Porrò cùm adhuc idem Rex Ethelredus puer eſſet, collectum eſt CONCILIUM *Calnæ*, quòd Clerici adverſus S. Dunſtanum reclamarent ob pulſos ipſos ab Eccleſiis, & ſubſtitutos Monachos. In qua Synodo illud mirandum accidit, ut conſidentibus Epiſcopis, aliiſque Regni Senatoribus, in media ipſa diſceptatione ſolarium ſubitò totum diſſolutum fuerit, eoque caſu omnibus qui aderant, eliſis, ipſiſque etiam cunctis adverſariis vel extinctis vel penitus contritis, ſolus Dunſtanus qui Synodo præſidebat, illæſus evaſerit, ſtans ſuper unam quæ ſuperſtes erat, trabem. Hæc Matthæus VVeſtmonaſterienſis anno nongenteſimo ſeptuageſimo quinto, multa in unum iungens: eademque auctor Appendicis [a] ad Bedam, Sed Oſbertus tradit, non ſolum Dunſtanum incolumem evaſiſſe, verum etiam omnes illos qui eius adhærentes ſententiæ à monachis ſtarent.

[a] *De geſt. Angl. lib. 2. cap. 11.*

IESV CHRISTI
AN. 980.
BENED. VII.
AN. 6.
OTTON. II. 7.
BASIL. & CONST. 5.

I. S. ADALBERTUS CREATUR EPISCOP. PRAGEN.

ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo, Indictione octava, Otto [a] Imp. in Italiam venit; & cum Veronæ eſſet, *S. Adalberto* viro nobilitate, divitiis, ſcientia, & probis moribus inſigni, electo Pragenſi in Boëmia Epiſcopo, per virgam paſtoralem tradidit eius Eccleſiæ poſſeſſionem, quam vocabāt Inveſtituram. Nominatum hunc primo Voicechum, inunctum vero ſacro chriſmate à S. Adalberto primo Archiepiſcopo Magdeburgenſi, ab ipſo ſuo nomine vocatum Adalbertum, tradit [b] qui res ab eo præclarè geſtas conſcripſit auctor eiuſdem temporis. Extant tamen & alia eiuſdem Vitæ Acta manuſcripta, in quibus non Voicechus, ſed VVentius in baptiſmate vocatus aſſeritur. Quē quidem tradunt, cum præſens audiſſet Pragenſem Epiſcopum moriendo clamare ſe à nigris ſpiritibus deportari; inde immēſo horrore correptum, magnum emendationis vitæ ſtudium concepiſſe: cum vero poſtmodum haberentur Comitia ad eligendum novum Epiſcopum, omnes conveniſſe in ipſum Adalbertum; quem ſe valdè timere, dæmon ab energumeno eadem die expulſus faſſus eſt. Sed de tanto Hungarorum & Pruſſiorum Apoſtolo martyrio inſignito, huius perditiſſimi ſæculi decore maximo, dicetur rurſum inferius.

[a] *Lambert. & Sigeb. hoc an. & alii.* [b] *Ap. Sur. 23. April.*

II. HARALDI REG DAN. MARTYRIUM.

Eodem anno *S. Haraldus* Rex Danorum, qui primus Danis Chriſtianitatem indixerat, totumque Septemtrionem prædicatoribus & Eccleſiis repleverat, poſtquàm regnaſſet annos quinquaginta, à proprio filio Suen dicto, acerrimo Chriſtianorum hoſte; bello appetitus, atque in prælio victus & ſauciatus, poſt dies aliquot in feſtivitate Omnium Sanctorum ex eodem vulnere deficiens, gloriam martyrij acquiſivit; quo nomine ab illa Eccleſia perpetuo cultus eſt. Cum autem poſt eius obitum, Suen adverſus Chriſtianos perſecutionem concitaſſet; divina illum inſequente ultione, ipſe bis in prælio à Slavis captus totiénſque à Danis ingenti auro redemptus, rurſumque ab Herico Sueonum Rege Chriſtiano ſuperatus, regno pulſus eſt: unde factus profugus ſuper terram, ad Northmannos primum, deinde ad Anglos confugiens, & ab utriſque repulſus, demum apud Regem Scotiæ locum deliteſcendi invenit: ubi quatuordecim annis commoratus, ac poſt obitum Herici in regnum regreſſus, iterum eodem pulſus eſt ab Olaph Herici filio. Quo tempore de peccatis ſuis tandem pœnitens, cum Deo in gratiam rediit; moxque ab eodem Olaph reſtitutus, Chriſtianitatem propagans, à Northmannis bello appetitus, victis ipſis, eorum Regno potitus eſt, ac Chriſti fidem in Norvegia ſuſcipi edicto iuſſit: ſed & in Angliam transfretans, Regem Ethlredum iuxta vaticinium S. Dunſtani expulit; & Angliæ Regno auctus, poſt tres menſes occubuit. Hæc omnia pluribus Adam [c] Bremenſis vetus Chronographus, illis temporibus proximus: quæ multis annis confecta hic ſummatim in unum congeſſimus, quo exemplo unius hominis, quam Deus ſit iuſtus & miſericors atque longanimis intelligitur.

VLTIO DIVINA INSEQUITUR REGEM PERSECUTOREM.

[c] *Adam. lib. 2. Chron. cap. 18. 21. 25. 28. 29. 36.*

IESV CHRISTI
AN. 981. 982.
BENED. VII.
AN. 7. 8.
OTTON. II. 8. 9.
BASIL. & CONST. 6. 7.

I. NICOL. CHRYSOBERGES PATRIAR CONST.

ANNUS Chriſti nongenteſimus ſeptuageſimus primus, Indictione nona cœptus eſt: quo diem obiit Antonius Studites Patriarcha Conſtantinopolitanus; & in eius locum ſuffectus eſt *Nicolaus* cognomento *Chryſoberges*. Ita Curopalates. Recenſet idem poſt hæc Bulgarorum eruptionem in Græciā (cum Imperatorum exercitus occupati eſſent adverſus *Sclerum* tyrannum) ſub Samuële ipſorum Rege belicoſiſſimo: qui Chriſtianus exiſtens, & Sanctorum egregius cultor, (quorum etiam nonnullorum ſacras Reliquias in patriam ſuam tranſtulit) eorumdem patrociniis noſcitur pluribus potitus victoriis. Ceterùm meminit & huius Bulgarorum invaſionis Auctor Rerum geſtarum S. Niconis Μετανοεῖτε cognominati, de quo iam ſuperiùs dictum eſt; eiuſque precibus eamdem à Peloponneſo propulſatam eſſe tradit. Illic enim apud Lacedemonem habitabat tunc idem Sanctus, Deo chariſſimus, & miraculorum patrator egregius, ac fermè unica hoc tenebroſo tempore fax Orientis: qui circa hoc ipſum tempus eamdem urbem Lacedæmonem, rogatus à civibus, graviſſima peſte liberavit, ea lege ut omnes Iudæi (quos adeò adverſabatur, ut nec lingua, nec auribus uſurpare nomen illorum vellet) urbe pellerentur: quod & factum eſt.

S. NICON. SPARTAM TUETUR.

II. Annus porrò Chriſti nongenteſimus octogeſimus ſecundus, Indictione decima, nulla præterea rerum geſtarum ad inſtitutum pertinentium memoria perſpicuus reperitur.

IESV CHRISTI

A N. 983.

BENED. VII.

A N. 9.

OTTON. II. 10.

BASIL. & CONST. 8.

I. a *Leo Oſt. lib. 2 cap. 9* OTTONIS IMP. BELLUM INFAUSTUM ADVERSUS GRAECOS. b *Ap. Sur. 23. April.* c *Adam. l. 2. Chron. cap. 7.*

ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo tertio, Indictione undecima, Otto [a] Imp. expeditione parata adverſus Græcos, & quos hi in auxilium adverſus Latinos, vocaverant, Saracenos, in Calabriam venit: quem quidem præceſſerunt vaticinia ſatis infauſta. cum oſtenſum eſt, offenſo numine in Sanctis ſuis, ingentem eius exercitui parari cladem. Deplorarunt Scriptores huius temporis eiuſdem Ottonis mores, utpote nonnihil degeneres à parentis vita, cui ſucceſſerat, Ottonis Magni. Inter alios vero, Auctor qui res geſtas S Adalberti Pragenſis Epiſcopi conſcripſit [b], dum narrat abſceſſionem eiuſdem Româ, ob refractarios ſui populi animos, ut etiam inde peregrinaretur Ieroſolymam: valde quoque conqueritur, quod defuncto hoc ipſo anno [c] altero S. Adalberto Magdeburgenſi Archiepiſcopo, & qui in locum eius ſuffectus fuerat, Othrico viro inſigni, idem Otto *Giſeleru* Merſburgenſem Antiſtitem, virum (ut teſtatur Adam [d] Bremenſis) æque ſanctum, qui novellos *VVinulorum* populos doctrina & virtutibus illuſtravit, Magdeburgenſi Eccleſiæ præfecerit, exincto prorſus Epiſcopatu Merſburgenſi, & transfuſo in Archiepiſcopatum Magdeburgenſem. Ita enim rem ſe habuiſſe, idem auctor tradit, cui conſentiunt Lambertus [e], & Ditmarus [f] eiuſdem Merſburgenſis Eccleſiæ poſtea Epiſcopus: qui tamen valde diverſa ab Adamo de Giſeleri moribus eiuſq; cauſa Romæ in *Synodo* tractata habet. Ex eo tamen, aliiſq; prędictis auctoribus, eũdem ipſum redarguas Adamum, quod qui vidiſſet adverſus huiuſmodi Ottonis factum conclamatum fuiſſe, putavit in eo eſſe peccatum, quod qui tranſlatus eſt ad Magdeburgenſem Eccleſiam, idem retineret etiam priorem Epiſcopatum. Ceterum inde factum eſſe ut Otto ab hoſtibus fuerit debellatus, ſcribit idẽ auctor Vitæ S. Adalberti: ulciſcente videlicet S. Laurentio martyre (in cuius honorem Eccleſia Merſburgenſis dicata erat) illatam Eccleſiæ ſuę ignominiam: quod & in viſione cuidam viro ſancto declaratum eſſe ait.

d *Ibid. c. 14.* e *Crantz. in Metrop. Saxon. lib. 2. c. 28.* f *Ditm. lib. 3. Chron.* PECCANS IN S. LAURENT PUNITUR.

II. EIUS EXERCITUS CAEDITUR.

Cum igitur (ut diximus) Otto in Calabriam veniſſet pugnaturus adverſus Græcos & Saracenos una iunctos, ab eis ipſe devictus eſt ingenti prælio navali: quo quidem, univerſo eius exercitu cæſo, atque omnibus pene proceribus, nonnulliſque Germanis Epiſcopis & Abbatibus (qui & ipſi præter ius faſque in eodem prælio militarunt) interfectis; ipſe quoque Imperator natando nitens evadere, à nautis captus eſt, ſed ab iis haud cognitus, mox ab Auguſta coniuge redẽptus eſt. Agunt de hac clade hoc ipſo anno accepta, Marianus Scotus, Sigebertus, Lambertus, Leo [g] Oſtienſis, atque auctor Rerum geſtarum S. Vdalrici; ſed prolixius Ditmarus [h], cuius avunculus Vdo (ut ipſe teſtatur) in eodem bello peremptus eſt. Addit vero, poſt cladẽ acceptam Ottonem mœrore confectum, de eligendo Rege filio ſuo Ottone Tertio Comitia habuiſſe Veronæ: inde verò Romam veniſſe, ibique mortuum eſſe ſeptimo Idus Decembris; ſepultumque ad introitum Paradiſi Eccleſiæ S. Petri, hoc eſt (ut interpretatur Leo Oſtienſis) in atrio eiuſdem Eccleſiæ, in labro porphyretico. Subiicit denique Ditmarus, Ottonem Tertium qui electus Rex fuerat Veronæ, coronatum fuiſſe Aquiſgrani die Natalis Domini huius ipſius anni: eoque officio adimpleto, veniſſe nuntium de obitu patris. Ceterum ex iis quæ dicentur inferius ſuis locis, conſtat Ottonem hunc Tertium Imperii ſui annos numerare cœpiſſe, non à tempore quo parenti ſucceſſit Imperatori, ſed ab eo potius quo coronatus eſt à Romano Pontifice; antea vero non Imperatorem, ſed Regem dumtaxat more maiorum [i] nominari voluiſſe.

g *Leo Oſt. lib. 2. c. 9.* g *Ditm. l. 3.* MORITUR.

[Iſta Bar... an. 9... De hac vero noſtra conſ... ne... cupis ... una ... pla ... ap. Greeſ in Apolog. Baron. adverſ. Goldaſt cap. 10 & 26. & lib. 2 cont. Replicat. cap. 11 de quibus ſup. ad an. ... poſt num. IV.]

Eodem anno perturbans Ethelredus Anglorum Rex Eccleſiam Roffenſem, pro redemptione pacis ab eius Epiſcopo argenti centum libras accepit; nihil veritus comminationem atque prædictionem S. Dunſtani de venturis inde ei malis. Expertus eſt tamen ea poſt aliquot annos cum ab infeſtantibus Angliam Danis decem millibus librarum pacem redimere coactus eſt. Hæc ex antiquioribus monumentis Matthæus VVeſtmonaſterienſis. Sed de incurſione Danorum dicetur pluribus ſuo loco.

III. DAMNO SUO REGES ECCLESIAE DONACA... k *Matth. VVeſtmon. Flor. Hiſt. hoc an.*

IESV CHRISTI

A N. 984.

IOAN. XIV.

A N. 1.

BASIL. & CONST.

A N. 9.

BENED. P.P. OBITUS.

ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo quarto, indictione duodecima, die decima menſis Iulii mortuus eſt *Benedictus* Papa, ubi ſediſſet annos novem; ut ex ſepulchrali eius inſcriptione manifeſtum redditur, quæ hactenus extat Romæ in Baſilica S. Crucis in Ieruſalem dicta. In cuius locum ſubrogatus Petrus Epiſcopus Papienſis, nominatus eſt IOANNES eius nominis Decimus quartus; quem fuiſſe Archicancellarium Ottonis Secundi, conſtat ex diplomate quodam eiuſdem Imp. dato anno ſuperiori in gratiam monaſterii S. Vincentii ad Fontes Vulturni. In quo etiam illud obſervandum, quod cum datum dicatur anno eius Imperii decimo ſexto, Chriſti nõgenteſimo octogeſimo tertio, non numerentur anni ab obitu patris, ſed à tempore quo à Pontifice coronatus eſt Imperator anno Domini nongenteſimo ſexageſimo ſeptimo.

IOAN. XIV. CREATIO

II. SODALITIUM ROMAE INSTITUTUM PRO ANIMAB. DEFUNCT.

Hoc eodem anno Romæ contractum eſt Sodalitium plurimorum Sacerdotum, inter quos & Epiſcopi nonnulli ſunt adſcripti, ad hoc, ut poſt obitum ſinguli conſodalium, ſuperſtitum ſacrificiis iuvarentur, ita ut ſinguli pro ſingulis quadraginta Miſſas celebrarent. Cuius inſtituti adhuc extat in diaconia SS. Martyrum Coſmæ & Damiani monumentum in tabula marmorea, inciſum (ut ponitur tempore Ioannis Papæ XIV. die vigeſima ſecunda Februarii,

Indictione duodecima, anno Dominicæ Incarnationis nongenteſimo octogeſimo quarto.

III Eodem anno Rex Otto, ſuaſu piæ matris, corrigendum curavit delictum, quod patri exitium intulerat, de ſublato ab Eccleſia Merſburgenſi Epiſcopatu. Qua de cauſa valdè commendatur à Ditmaro a eadem Ottonis mater Auguſta Theophanes Græca mulier; necnon quòd tres filias piè admodùm educatas, contemptrices carnalium nuptiarum, cæleſtiumque cupidas effecerit; quarum duæ, Adelais altera, altera Sophia dicta in duobus monaſterijs vitam monaſticam ſunt profeſſæ. Sicut & eiuſdem Auguſtę in Rebus geſtis S Adalberti Pragenſis Epiſcopi laudatur ſollicita cura, & iuges ad Deum preces, continuæque eleemoſynæ, pro redemptione animæ defuncti mariti ſui erogatæ. Obiiſſe verò traditur anno Redemptoris nongenteſimo nonageſimo primo, regni filij ſui ſeptimo.

a *Ditmar. Chron li.* 4.

THEOPHANES AUG. PIETAS.

IESV CHRISTI
AN. 985.
IOAN. XIV.
AN. 2.
BASIL. CONST.
AN. 10.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo quinto, Indictione decimatertia, nefandus Bonifacius Apoſtolicæ Sedis olim invaſor, qui necato Pontifice Benedicto Sexto, & expilata baſilica Vaticana, fugerat Conſtantinopolim; ubi res innovatas accepiſſet, deceſſiſſe nimirum Benedictum Septimum, qui eum ſede expulerat, & Ottonem Imperatorem, cuius patrocinio Eccleſia Romana fovebatur, Romam redit: ubi ſuorum factione potens, Ioannem Patrem vinculis alligatum detruſit in S. Angeli munitionem, quæ tenebatur à ſuis; ibique quatuor detentum menſibus fame perire coëgit, ac mortuum expoſuit ſpectandum omnibus pro foribus munitionis. Quæ quidem accepimus ex veteri Vaticano codice Romanorum Pontificum: quibus conſentiunt Scriptores omnes. Ioannem autem extinctum eſſe dievigeſima Auguſti, ſepultumque apud S. Petrum, declarat inſcriptio eius ſepulchri.

BONIF. INVASOR. IOAN. PAPAM FAME NECAT.

II. Qui verò poſt illum ſacrilegus prædo Sedem iterum Apoſtolicam invaſit *Bonifacius*, Deo ultore poſt quatuor ab eius nece menſes repentina morte percuſſus eſt: quem ſui ipſius fautores, poſt terræ animæ exhalationem cæſum & lanceis confoſſum, nudum per pedes tractum, inſepultum abiecerunt; licèt eum quidam clerici poſteà ſepelierint. Hæc ex eodem Vaticano codice, aliiſque auctoribus. Quibus videas, parum conſulere veritati, & S. R. Eccleſiæ dignitati, qui hunc nefandum parricidam inter Romanos Pontifices referunt; annumerandum potius inter famoſos latrones.

DAT PŒNAS.

III. Quo ſublato, legitimus creatus eſt Pontifex IOANNES eius nominis Decimusquintus, natione Romanus, filius Leonis preſbyteri poſt matrimonium facti: quem quidem nonniſi ad finem huius anni creatum oportuit. Sed cum eo tempore novus in Vrbe tyrannus Creſcentius Numentanus, munitionem S. Angeli titulo Conſulatus poſſidere aggreſſus, inde nonnihil infeſtare cœpiſſet eumdem Pontificem; ille timore perterritus, ſecedens in Tuſciam, Legationes ad Ottonem Regem mittere frequentavit; cum memores Romani quæ ob iniurias illatas Pontificibus, paſſi eſſent tum ab Ottone Primo, tum etiam à Secundo, èveſtigio honorifica legatione eumdem Ioannem revocarunt in Vrbem, & pijs obſequijs ſe illi ſubiecerunt.

IOAN. PP. XV.

IV. Hoc pariter anno Ramirum Regem Legionenſem eſſe defunctum, Ambroſius a Morales ſcribit. Cuius ea ex parte memoria damnatur, quod iniens fœdus cum Arabum Rege, totius belli vis converſa eſt adverſus Caſtellæ Comites, & Veremundum in Gallia regnantem: ſicque plura loca munita ab infidelibus capta ſunt, cæſique Chriſtiani, atque eorum Eccleſiæ deſolatæ. Cum vero & civitatem Compoſtellam vocati à Ruderico Comite Arabes diruiſſent, mœnibuſque nudaſſent; abſtinuerunt, tamen magno miraculo ab Apoſtoli Iacobi ſepulchro: quod non ſolum ab Apoſtolo ſervatum eſſe illæſum, ſed & ipſos hoſtes gravi immiſſo morbo omnes interiiſſe, tradit Sampytus Epiſcopus ſui temporis res geſtas proſecutus, & alij poſt eum. Porro Ramiro defuncto, Veremundus in Legionenſe Regnum ſucceſſit, huius nominis Secundus, filius Ordonij Tertij: cuius primordia fuerunt laude digniſſima, cum non ſolum leges civiles penè uſu contrario abolitas, ſed & Eccleſiaſticas atque Romanorum Pontificum decreta, in obſervantiam revocavit, & Eccleſias privilegiis munivit: poſteà vero ob iniuſtam perſecutionem illatam Athaulpho Compoſtellano Epiſcopo infamatus, inter malos Principes à maioribus numeratur: quippe qui accuſationi ſervorum contra dominum fidem adhibens, in Epiſcopum dolo accitum immiſit taurum; qui tamen mox redditus manſuetus in Epiſcopi manibus arma depoſuit à natura conceſſa, cornua ſcilicet. Sed quomodo tam falſi accuſatores, quàm Rex perſecutor, diram inde vindictam à Deo perpeſſi fuerint, pluribus narrant Hiſpanicarum rerum ſcriptores.

a *Ambroſ. Moral. lib.* 16. *cap.* 46.

ECCLESIA S. IACOBI DIVINITÙS SERVATA.

IESV CHRISTI
AN. 989.
IOAN. XV.
AN. 1.
BASIL. & CONST.
AN. 13.

ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo ſexto, Indictione decimaquarta, ſexto Nonas Martij Lotharius Rex Francorum obijt, cum regnaſſet annos triginta unum; relinquens Regni hæredem Ludovicum filium, quem commendavit Hugoni Duci. Hæc Odorannus, qui hoc tempore vixit. I.

II. Quo eodem anno, menſe Octobri, inchoata indictione decimaquinta, ingentem terræmotum concuſſiſſe civitatem Conſtantinopolitanam, & ex eo plura templa corruiſſe, Curopalates ſcribit. Verum non eam tantummodo civitatem, ſed & Græciæ provincias eodem terræ motu mirum in modum quaſſatas eſſe, teſtatur auctor Rerum geſtarum S. Nico-

TERRÆMOTUS IN ORIENTE.

NICEPH. IMP. OCCIDITUR; ET IOAN. ZEMISCES IMPERAT: a *Vvitch. lib.* 3.

Ioannis Zemiſcis occiderunt; moxque in eius locum, ipſum eius interfectorem IOANNEM ſubrogarunt. Qui continuò ad Ottonem in Italiam miſit puellam regiam, quam ipſe filio ſuo Ottoni petierat. Hæc omnia Vvitchindus a Saxo. Hanc verò puellam, Theophanē, ſive Theophaniam dictam, à Ioanne Papa coronatam eſſe Imperatricem, Sigebertus teſtatur, ab eodemque Pontifice ſacris ritibus Ottoni Iuniori coniunctam. Curopalates autem pluribus proſecutus Nicephori necem, eam accidiſſe ait hoc anno, undecima menſis Decembris; qua ratione non ante ſequentem annum dictæ nuptiæ contigiſſe potuerunt.

II. DIVINA ULTIO IN SACRILEGOS.

Hic finis Nicephori, rerum Eccleſiaſticarum invaſoris, qui antequàm eiuſmodi ſe ſacrilegiis inquinaret, credi vix poteſt, quot & quantas paucis diebus fuerit de Saracenis victorias conſecutus: ſed ubi in bona Eccleſiæ manus iniecit, omnibus ſe malis obvolvit, atque Deum ſeverum expertus eſt vindicem. Siquidem & Græci omnes hiſtorici tradunt, ipſum ob eiuſmodi ſacrilegia malè periiſſe: qui ſuo exemplo reliquit ſancitam Principibus diſciplinam. Quod autem exempla Regum perfacile propagentur in Magiſtratus; poſt Nicephori quoque obitum, adversùs ſacra loca, Deoque dicatos viros, inſiliiſſe ſępè regiorum miniſtrorum tyrannidem; ſed ſicut illo ulciſcente numine pœnas dedit, ita in hos divinam invigilaſſe vindictam, docent pluribus pavendis exemplis Acta Vitæ *S. Niconis* monachi Armeni, qui ſub eodem Nicephoro Phoca claruit in Græcia, ingentibuſque miraculis coruſcavit; de quo iam ſuperius actum.

PATRIARCHA RESISTIT IMPERATORI.

Quod verò ad novum Imperatorem Ioannem attinet; tradit Curopalates, eum ab ingreſſu Eccleſiæ a Polyeucto Patriarcha repulſum fuiſſe ob necatum Nicephorum: Cùm autem excuſaret, quòd non propriis manibus eum interfeciſſet, Patriarcham iuſſiſſe interfectores in exilium mitti; ipſamque Theophanem Auguſtam cuius iuſſu id perpetraſſent, è palatio eiici, & in inſulam relegari: hiſque peractis, ſed & conſciſſo impio Nicephori decreto, quod ad confundendas res Eccleſiæ propoſuerat, inſupérque pollicente eodem Ioanne, ſe ob admiſſum facinus ad placandum Deum pauperibus facultates, quas privatus poſſidebat, diſtributurum; tunc demùm ei Polyeuctum ingreſſum Eccleſię conceſſiſſe, & in Natali Domini coronam impoſuiſſe.

III. DUORUM PATRIARCH. NECES.

Hoc item anno (ut idem Curopalates ſcribit) Saraceni poſt expugnatas in Syria & Cilicia urbes, Ioannem Patriarcham Ieroſolymitanum vivum combuſſerunt, quòd eius monitis putarent fore ut ipſos Nicephorus invaderet: qui & pulcherrimum Dominicæ ſepulturæ templum incenderunt. Idémque fecerunt Antiochenſes, interfecto ſuo Patriarcha Chriſtophoro.

IV. MIRACULUM DE CATENA S. PETRI.

Grande quoque miraculum hoc anno Romæ contigiſſe de quodam Ottonis Imp. Comite dæmoniaco, ſanato virtute Catenæ S. Petri; ac Theodoricum Metenſium Epiſcopum Imperatori ſanguine coniunctum, annulum eiuſdem ſacratiſſimæ catenæ, multaſque alias diverſorum Sanctorum Reliquias Roma ſecum in Gallias tranſtuliſſe, & in Eccleſia S. Vincentij à ſe conſtructa collocaſſe; auctor eſt Sigebertus.

IESV CHRISTI
AN. 970.
IOAN. XIII.
AN. 5.
OTTONIS 9.
IOAN. ZEMIS 1.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo Inductione decimatertia, Polyeuctus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, cùm ſediſſet annos quatuordecim, ex hac vita migravit, poſt triginta quinque dies ex quo Ioannē Imp. coronaſſet: In cuius locū *Baſilius* monachus Scamandrenus, boni nominis vir, ſubrogatus eſt. Ita Curopalates, & alij Cedrenus addit, eumdem Ioannem Imp. Antiochenæ pariter Eccleſiæ præficiendum curaſſe *Theodorum*, quemdam monachum, virum inſignem, qui ei prædixiſſet Imperium. Ac denique eorumdem teſtificatione auctorum conſtat, Saracenos ſuis omnibus undiq; comparatis viribus obſidentes Antiochiam, ab eodem Imp. profligatos eſſe: & Roxolanos, ſeu Ruſſos, aliorum barbarorum copiis annitentes, exercituque militum trecentorum & octo millium pollentes pariter ſuperatos eſſe.

BARBARI SUPERATI A IOAN. IMP.

II. Celebratum verò in occidente hoc item anno eſt à S Dunſtano Cantuarienſi Archiepiſcopo, auctoritate Ioannis Romani Pontificis, generale CONCILIUM omnium *Angliæ* Epiſcoporum, adversùs incontinentiam clericorum: quo ſtatutum eſt moxque executioni mandatum, (approbante eodem Summo Pontifice, & adiuvante Edgaro Rege, qui non ita pridem de vi cuidam virgini illata ſeverè à Dunſtano reprehenſus, humillimè ad pedes eius proſtratus, ſeptennem ab eo pœnitentiam acceperat:) ut aut iidem clerici vitam mutantes caſtè viverent, aut ab Eccleſia pellerentur, ſubſtitutis in eorum locum monachis. Quam rem geſtam pluribus deſcribunt Oſbertus a in Vita S Dūſtani & Auctor Rerum b geſtarum S Oſvualdi Epiſcopi Vvigornienſis, vitæ ac mortis admirandæ viri; qui & ipſe unà cum Ethelvvldo Vvintonenſi, tam in prædicto Concilio, quàm in eius decretorū executione, egregiam navavit operam. Qui quidem in monaſterio Rameſciæ *Abbonem* Floriacenſem monachum, morum ſanctitate præclarum & literis egregiē eruditum, conſtituit qui monachos doceret, ſcholis præeſſet, & tum monaſticam diſciplinam, tum literarum ſcientiam promoveret, qui demùm Floriacum reverſus, ibi Abbas effectus eſt: de quo rurſùm inferius.

CONCIL. ANGLIC. QUO MONACHI IN LOCUM CLERICOR. INTRODUCTI SUNT.

a *Ap. Sur. 19. Maii.* b *Ap. Sur. 25. Oct. & Baron. hoc an. & 961. in fin.*

IESV CHRISTI
AN. 971.
IOAN. XIII.
AN. 6.
OTTONIS 10.
IOAN. ZEMIS 2.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo primo, Inductione decimaquarta, ha-

CONCIL. ROM.

bita eſt *Romæ* à Ioanne Papa SYNODUS Generalis; ad quam inter alia miſſa eſt Legatio ab Edgaro Anglorum Rege, & à S. Dunſtano Archiepiſcopo Cantuarienſi, ſive Dorovernenſi, ut à Pontifice confirmarentur privilegia conceſſa ab eodem Rege monaſterio S. MARIÆ *Glaſtingebiri*: quod & factum eſſe, pluribus docet Vvillelmus Malmesburienſis.

II. a *Chron. Benevent. Princip. Long.*

Eodem anno Otto Imp. firmato fœdere cum Ioanne Græcorum Imperatore, & Pandulpho *a* Beneventano Principe reſtituto, qui anteà captivus à Nicephoro detinebatur; receſſurus ab Italia, una cum Adelaide coniuge Ravennam pervenit. Vbi à S. Vdalrico Auguſtano Epiſcopo, poſt viſitata Limina Apoſtolorum ab Vrbe redeunte conuentus, eidem expetenti conceſſit ut, adminiſtratio negotiorum ſæcularium Eccleſiæ ipſius, ſimulque promiſſio futuræ poſt eius mortem ſucceſſionis in ea, daretur Adalberoni eiuſdem Vdalrici ſororis filio. Quod tamen factum, & ipſemet Vdalricus iam proximè moriturus valde deteſtatus eſt, cùm ad ſupremum Iudicium raptus per viſum, accepit ea ſe de cauſa, (nimirùm quòd affectu carnali indulſiſſet nepoti ſuo, id obnixiùs expoſtulanti; cùm alioqui idem Adalberò dignus haud dubium cenſeretur ob doctrinam ac virtutes ſuas tanto munere:) pœnis mancipandum purgatorijs: & idem eius nepos infeliciter luit, ut dicetur anno ſequenti. Ceterùm hæc de S. Vdalrico ſummatim dicta, ſimulque eiuſdem Auguſtam reditum, pluribus deſcripſit avctor *b* qui primus res ab eo geſtas proſecutus eſt.

S. VDALRICI ACTIO DE SUBROGANDO SIBI NEPOTE IMPROBATA.

b *Vit. Vdalr. c. 21. & ſeqq.*

III. CIVITAS ET ECCL. MAGDEBURG ERIGITUR.

c *Adam. lib. 2. c. 7. & ſeqq.*

Hoc eodem ann. Otto. Imp. Magdeburgenſem civitatem à ſe conditam, metropolim conſtituens Slavoniæ, eidem primum Archiepiſcopum præficiendum curavit Adelbertum ſummæ ſanctitatis virum; ut tradit Adam Bremenſis Chronographus *c*, deſcribens ampliſſimæ Slavorum regionis populos, quos omnes ait virtute Ottonis ad Chriſtianitatem converſos eſſe. Portò iſtum Adelbertum diverſum eſſe ſcias ab alio eiuſdem nominis paulò iuniori Pragenſi Epiſcopo & Martyre, de quo inferiùs; quos nonnulli conflant in unum.

VI. IOAN. IMP. OPE SS. SUPERAT HOSTES.

Quod ad res pertinet Orientales; teſte Ioanne Curopalate, & alijs qui ex eo quæ narrant, deſcripſere, Ioannes Imp, divina ſanctiſſimæ Dei Genitricis, ſanctorumque Martyrum Georgij & Theodori ope, quibus tutoribus ac propugnatoribus contra hoſtes uti conſuerat, ingenti gloria Ruſſos & Bulgaros, Scythas, Turcas, & alios barbaros adversùs Romanos ſimul fœdere iunctos numero trecentorum triginta millium militum, iteratis ſummo labore atque periculo ſæpè prælijs ſuperavit: quando & capto Rege Bulgarorum Boriſe una cum uxore & liberis, Bulgarorum Regnum extinctum eſt, eiuſque provinciæ primaria civitas Paraſthlaba dicta, mutato nomino ab Imperatore *Ioannopolis* nuncupata. Rediens verò Conſtantinopolim, eadem qua vicerat religione triumphavit; dum ipſe equo albo vectus, venerandam ſanctiſſimæ Virginis Imaginem, ut civitatis patronæ, in curru triumphali ſuper Bulgarorum veſtibus impoſitam deferri iuſſit. Coronam inde regiam Bulgaricam in magno templo Deo dicavit, novum templum in honorem Theodori Martyris conſtruxit, doniſque ditavit; partem tributorum populo remiſit; primuſque omnium Imperatorum ſolidos aureos, oboloſque, Salvatoris Imagine ſignari voluit, & in eorum altera parte hæc verba inſcribi, CHRISTVS REX REGUM: quod & ſubſequentes obſervarunt Imperatores. Hæc omnia Curopalates; qui eiuſmodi bellum ab Imperatore confectum accuratè deſcripſit, à quo & alij ceperunt.

TRIUMPHUS RELIGIOSUS IMP. *Cui aliam ſimilē vid. ſ. an. 1123. num. III.*

IESV CHRISTI
AN. 972.
DONVS.
OTTONIS 11.
IOAN. ZEMIS. 3.

I. IOAN. PP. OBITUS.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, octavo Idus Septembris, *Ioannes* Papa diem obiit; ſepultuſque eſt in Eccleſia S. Pauli; cùm ſediſſet annos ſex, menſes undecim, dies quinque; ut colligitur ex epitaphio ipſius ſepulchri, quod adhuc viſitur in eadem baſilica. In eius verò locum ſuffectus eſt duodecimo Calendas Octobris, DONVS, ſive Dominus, aliter Domnio, (apud diverſos enim diversè ſcriptus reperitur) patria Romanus; qui ſedit tantùm menſes tres; obiitque decimoquarto Calendas Ianuarij. Sequenti autem die in locum eius ſubrogatus eſt BENEDICTUS huius nominis Sextus, patria Romanus, filius Hildebrandi.

DONUS CREATUR ET MORITUR. BENED. PP. VI.

II. CONCIL. INGELH.

Eodem anno Otto Aug. unà cum filio item Imperatore reverſus in Germaniam, ad componendas res Eccleſiarum, SYNODUM per Epiſcopos congregavit in *Ingelheim*. In qua inter alia geſta, cùm S. Vdalricus renunciare vellet Epiſcopatui Auguſtano, in favorem nepotis ſui Adalberonis, ipſéque monaſticam regulam & habitum S. Benedicti ſuſcipere; non eſt permiſſus ab Epiſcopis, in eumdem Adalberonem commotis quòd auſus eſſet baculum paſtoralem, tamquam verus eſſet Epiſcopus, alio vivente geſtare. Flexi tamen eiuſdem Vdalrici precibus, polliciti ſunt eumdem Adalberonem poſt ipſius obitum ei ſucceſſorem ordinare. Et quidem ita iudicavit Synodus, ex conſenſu Imperatorum qui aderant; ſed præiudicavit Deus ne Adalbero ſuccederet Vdalrico in Epiſcopatu, quem tanta animi anxietate petierat; effecitque ut anteà nepos, quàm avunculus moreretur, idque morte ſubitanea, priuſquam volveretur anni illius curriculum. Quæ omnia fuſiùs narrata habentur in Vita eiuſdem S. Vdalrici.

S. VDALRICI CONATUS PRO SUBROG. NEPOTE IRRITUS.

IESV CHRISTI
AN. 973.
BENED. VI.
AN. 1.
OTTONIS 12.
IOAN. ZEMIS. 4.

I. OTTONIS IMP. OBITUS.

ANNO Domini nongenteſimo ſeptuageſimo tertio, Indictione prima. Nonis Maij, Otto Magnus Imp. ſubitaneo morbo in Saxonia

interceptus, poſt ſumptam ſacratiſſimã Euchariſtiam, feliciter ad Deum migravit; cùm paulò antè diem obiiſſet Vvillelmus Archiepiſcopus Moguntinus ipſius filius vir ſatis laudatus; necnon Mathildis eiuſdem Imperatoris mater pientiſſima femina, quæ & inter Sanctos *a* eſt relata. Porrò de piis iſtorum funeribus, pluribus agit Vviticbindus *b*: cui concordat Ditmarus de die obitus Imperatoris, de quo & illud laude dignum affert; in proſperis occinere conſueviſſe Davidicum carmen, *Non nobis Domine; non nobis, ſed nomini tuo da gloriam.* Additque ad laudem, nullum poſt Carolum Magnum eſſe invẽtum dignum Imperatorem, niſi ipſum Ottonem Magnum. Quod verò longè poſt hæc tempora Petrus Damiani ad Deſiderium Abbatem ſcribẽs, ait eumdem Ottonem paulò ante mortem excommunicatum eſſe à prædicto Vvillelmo Archiepiſcopo ipſius ex priori cõiuge filio, quòd poſteà Adelaidem commatrem ſuam uxorem duxiſſet; & ipſe hæc dubitãs ſcripſit ex aliorum relatione, nec ab ullo eius tẽporis auctore prodita ſunt. Denique nemo, quod ſciam, tradit Adelaidem fuiſſe commatrem Ottonis: ſed etſi fuiſſet, debuiſſent iſta ipſo initio obiici, cùm eam Otto duxit uxorem, & non poſt annos viginti duos, cùm iam quatuor ſuſcepiſſet ex ea filios, interque alios Ottonẽ Iuniorem, quem ipſe Vvillelmus Archiepiſcopus educavit, fovit, & ad Imperium cuſtodivit: tãtum abeſt ut ex inceſtuoſo ortum coniugio ipſum putarit. Ceterùm defuncto Ottone Magno, eidem eius filius OTTO Iunior ſolus imperare cœpit, qui iam cũ patre inchoaverat annum ſextum. Adelais autem ipſius mater pervenit ætate uſque ad annum Salutis milleſimum, quo defuncta aſſeritur: cuius quidem extat *c* Vita, ſcripta (ut puto) ab Odilone Abbate Cluniacenſi, ubi eadem titulo Sanctitatis inſignitur; apponũturque publicæ preces dicendæ in Miſſa ipſius & Horis canonicis; unde colligas eam poſt obitum ritu ſolemni à Summo Pontifice fuiſſe inter Sanctos collocatam.

a Martyrol. Rõ. Prid. Id. Mart. b *Vvitich. lib. 3 in fi.*

ASSERITUR EXCOMMUN. A FILIO OB INCESTUM.

OTTO II. IMPERAT.

c *Ap. Caniſ. Tom. V. Antiq. Lect. Agit verò de ea Baron. an 1000.*

Hoc item anno, quarto Nonas Iulij, S. Vdalricus Epiſcopus Auguſtanus mortuus eſt anno ætatis ſuæ octogeſimo tertio, iam vivens & poſt mortem clarens miraculis. Quem poſt viginti annos, videlicèt Redemptoris nongenteſimo nonageſimo tertio, Indictione ſexta, menſe Februario, Ioannes Papa XV. anno Pontificatus ſui octavo retulit in Sanctorum numerum; publicoque diplomate decretum Pontificium in Synodo Romæ habita factum, benè teſtatum poſteris tradidit: quod Marcus Verſerus nobilis Auguſtanus nuper edidit *d*, unà cum Vita ac miraculis eiuſdem S. Vdalrici ſcriptis antiquitus ab auctore eius temporis. Extatque perbrevis epiſtola Gregorij Papæ *e* Septimi, qua petenti Patriarchæ Aquileienſi conceſſit, ut in die natalis S. Vdalrici Pallio uti poſſet: unde innoteſcit, quàm celebris eſſet cultus eiuſdem Sancti; quem qui deſpexit quidam ruſticus laborans in ipſius feſto die, mox divinam vindictam expertus eſt.

II. S. VDALRICI OBITVS. *De quo Baron. an. ſuper. de eius verò canonizatione an. 993*

d *Rec. Baron. Tom. X an. 993.* e *Greg. VII. ep. 38. lib. 6.*

IESV CHRISTI

AN. 974.

BENED. VII.

AN. 2.

OTTONIS II. 1.

IOAN. ZEMIS 5.

ANNO Chriſti nongẽteſimo ſeptuageſimo, quarto, Indictione ſecunda, *Benedictus* Papa Sextus, ubi ſediſſet annum unum, menſes tres, & dies aliquot, à Bonifacio cognomento Francone, ſed patria Romano, Ferrutii filio, diacono Cardinale, ſceleſtiſſimo viro, violenta manu captus, & in carcerẽ detruſus, ibi ſtrãgulatus eſt. Ipſe verò Bonifacius Sedem Apoſtolicam invaſit, quam tenuit annum unum ac menſem; dictuſque eſt *Bonifacius* Septimus: verùm uti tyrannus ab antiquioribus non numeratur inter Romanos Pontifices. Nam Leo *a* Oſtienſis Benedicto Sexto immediatè ſucceſſiſſe tradit Benedictum Septimum, de quo agetur anno ſequẽti.

I. BENEDICTUS PP. STRANGVLATUR A BONIF. INVASORE.

a *Leo Oſt. lib. 2. cap. 4.*

Hoc item anno, quo quartus *b* inchoatus eſt Honeſti Ravennatis Epiſcopi, olim Abbatis Claſſenſis famoſiſſimi monaſterii S. Apollinaris prope illam civitatem; vir ſanctiſſimus ROMUALDUS Ravennas, nobiliſſima Ducũ oriundus ſtirpe, nuncium remittens ſæculo, in eodem Claſſenſi cœnobio ab eodem Honeſto monaſticum ſuſcepit habitum. Ex quo factum eſt, ut admirandis progreſſibus ſanctitatis ex cœnobio ad vitam tranſiens anachoreticam, ita fœcundus in prole Sanctorum fuerit, ut Occidentalem Eccleſiam ſanctis repleverit Anachoretis; quorum aliqui Apoſtolatum ad Gentes meruere, & inſigni corona martyrii decorari, Agetur ſæpiùs de illo inferiùs. Res autem ab eo præclarè geſtæ ſcriptæ *c* ſunt à Petro Damiani æquè patria Ravennate; & ſanctitate atque doctrina notiſſimo, qui his temporibus proximus vixit.

II. b *Rub. in Hiſt. Raven. hoc an.* S. ROMUALDUS EREMITARUM INSTITUT.

c *Ap. Sur. 19. Iunij.*

IESV CHRISTI

AN. 975.

BENED VII.

AN. 1.

OTTONIS II. 2.

IOAN. ZEMIS. 6.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo quinto, Indictione tertia, Benedictus Romanus ex Albericis *a* proveniens, exagitans urgẽnſque Bonifacium tyrannum invaſorem Sedis Apoſtolicæ, eum abire coëgit. Qui nefandiſſimus homo antequàm ab urbe recederet, Baſilicam Vaticanam omnibus ornamentis ſpoliavit, & ſacrilega onuſtus præda navigavit Conſtantinopolim. In cuius locum, omnium ſuffragio, idem BENEDICTUS ex Suttino Epiſcopo creatus eſt Romanus Pontifex. Quod quidem hoc anno contigiſſe, ex ipſius ſepulchri *b* inſcriptione redditur manifeſtum; ubi dicitur defunctus eſſe die decima Iulii Indictionis duodecimæ, poſtquàm ſediſſet annos novem. Vnde redarguas eos, qui aliam rationem in eius numerandis annis inierunt.

I. a *Leo Oſt. lib. 2 cap. 4.*

BENED. PP. VII. b *Ext. in Baſil. S. Cruc. in Ieruſal.*

Hoc

II. MARTYRES IN HISPANIA.

Hoc eodem tempore, Chriſtiani qui capta & diruta à Sarecenis Hiſpaniam occupantibus civitate Septimacenſi, immani civium cædi ſupertuere, ducti captivi Cordubam, poſt biennalem carcerem, cùm non adduci potuiſsent fidem abnegare gladio necati martyrium conſecuti ſunt. Quos penè oblivione ſepultos, ex Archivo Compoſtellano Ambroſius c Morales in lucem edidit, ex autographo deſcripto diplomate Regis Veremundi, quod confecit Æra milleſima decimatertia, (qui eſt præſens annus Domini nongenteſimus ſeptuageſimus quintus) de donatione facta Eccleſiæ S. Iacobi Apoſtoli, bonorum ex illis Martyribus per Ranimirum Regem occupatorum.

c *Ambroſ. Moral. in Append. ad Eulog.*

IOAN. ZEMISCE VENENO SUBLATO BASIL. ET CONST. FRATRES IMPERANT.

Hoc pariter anno, ingenti damno Reipublicæ Orientalis, Ioannes Zemiſces Imperatorum in Syriaca eſset occupatus expeditione, iámque victor perveniſset Damaſcum, veneno potatus, mortuus eſt Conſtantinopoli quarta die menſis Decembris. Eadémque die ſucceſsere filii Romani Iunioris, BASILIUS CONSTANTINUS, quorum ille vigeſimum, hic decimum ſeptimum agebat ætatis annũ; revocata pariter eorum matre Theophane in ſolium è quo fuerat exturbata, & in Proconneſum relegata. Hæc Curopalates, & ex eo alii recentiores. Quibus etiam auctoribus conſtat, hac eadem Indictione tertia Conſtantinopoli *Synodum* celebratam eſse; in qua Baſilius Patriarcha criminis accuſatus, depoſitus eſt, & in locum eius ſubſtitutus *Antonius* Studites.

IV d *Matth. VVeſtmon. in Flor. Hiſt.*

Hoc item anno d defuncto Angliæ Rege Edgaro, cùm regnaſset à tempore monarchiæ adeptæ annos ſexdecim, ac de novo Rege eligendo magna inter Principes orta diſsenſione, petentibus aliis Edvvardum defuncti Edgari primogenitum, aliis vero Ethelredum eiuſdem ex ſecunda uxore filium; generali habito *Conventu* Præſulum ac Procerum, Edvvardus (ut pater eius moriens iuſserat) electus eſt, ac in Regem unctus. Eodémque tempore Eccleſia Anglicana nonnihil perturbata eſt factione clericorum, inſurgentium in monachos, qui in eorum incontinentium locum (ut ſuperiùs dictum eſt) ſuffecti fuerant. Qua de re cum à S. Dunſtano Cantuarienſi Archiepiſcopo SYNODUS *Vintoniæ* congregata eſset; in medio conflictu diſputationis, ut iidem clerici reſtituerentur, ſuſpenſiſque omnibus ad reſponſum Dunſtani, mirandum illud contigit, ut Imago Crucifixi in edito Eccleſiæ affixa audientibus cunctis dixerit; *Non fiet, non fiet; Iudicaſtis bene, mutaretis non benè*: quod omnes clericos, eorúmque fautores confuſos reddidit & elingues. Recitat hanc hiſtoriam breviter Matthæus VVeſtmonaſterienſis, ſed expreſsius ea narratur ab Oſberto in Dunſtano, qui tamen potiùs ſub dicto Rege Edgaro eam referre videtur. Verùm hoc præſenti anno celebratum eſse Concilium, etiam vetuſtiora de rebus geſtis Anglorum monumenta ad fidem addita fidem faciunt; in quibus pariter recitatur eadem de ſacra Chriſti Imagine hiſtoria.

CONCIL. VVINTON. IN CAUSA CLERIC. ET MONACHOR.

IMAGO CRUCIFIXI LOCUTA.

IESU CHRISTI
AN. 976.
BENED. VII
AN. 2.
OTTON. II. 5.
BASIL. & CONST. 1.

I.

ANNO Domini nongenteſimo ſeptuageſimo ſexo, Indictione quarta, ſub Imperatoribus iunioribus moderante habenas Imperij Orientalis, Baſilio Præfecto Vigilum, qui è medio Ioannem Imp. ſuſtulerat, eodémque Bardam Sclerum cognomento Phocam Ducem Orientis, quem ſuſpectum habebat, in ordinem reducere conantes: ipſe *Bardas* ſuorum conſilio militum, vaticinióque fretus cuiuſdam monachi Imperatoris nomen & inſignia aſsumpſit, magnaque diu affecit calamitate Imperium. Cuius rebellionis timore precitus Antonius Studites Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſponte ſe abdicavit, ſícque ea ſedes vacavit annis quatuor. Non enim datus eſt ei ſucceſsor, quouſq; ille vixit. Hæc omnia Curopalates, & alij ex eo.

BARDAS TYRAN. IN ORIENTE.

II.

Porrò iidem Baſilius & Conſtantinus Impp. ad regendas oras Occidentales, Calabriæ videlicèt regionem, inter alios miſere Euphraſium Præfectum, de quo eſt mentio in Vita ſanctiſſimi Patris Nili; cuius ope idem morbo incurabili ſanatus ex faſtuoſiſſimo factus eſt humillimus, & habitum monaſticum ſuſcepit. Fuit autem *Nilus* iſte ab origine Græca Roſsani in Calabria natus doctrina eximius & pietate inſignis, ab infantia Dei cultor egregius qui poſt matrimonium vitam monaſticam ſectatus, breui omnes eius inſtituti profeſsores facile antecelluit; notus ubíque tam in Oriente quam Occidente dono prophetiæ, & virtute miraculorum, & à Principibus, atque etiam Imperatoribus, ipſiſque Summis Pontificibus, honore cultus. Cuius res geſtæ Græcè conſcriptæ ab eius diſcipulo, nuper etiam Latinitati ſunt traditæ. Meminit verò eiuſdem Leo a Oſtienſis, dum narrat quomodò poſt quatuor abhinc annos prævidens ille venturos in Calabriam Saracenos, à Græcis adverſus Latinos, vocatos, eoſdémque eam provinciam miſere vaſtaturos; unà cùm ſuis receſserit ad Caſſinates, & ab eis quaſi alter Benedictus honorificentiſſimè ſuſceptus incolendum acceperit monaſterium S. Michaëlis Archangeli, Vallis lucis nuncupatum: quam etiam rem geſtam ille eius diſcipulus fuſius proſecutus Ita enim plane hic vir ſanctus ſe ſuóſque ad monaſticam vitam compoſuit, ut nuſquam firmas fixerit ſedes, ſed peregrinantium more, ubi quodam loco aliquandiu manſiſset, aliqua occaſione captata unà cum ſuis aliò tranſmigraret, ita expedire iudicans ad omnes numeras perfectiſſimæ monaſticæ obſervantiæ exolvendos, ut affectus liberos ab omnibus terrenarum rerum compedibus conſervaret.

DE S. NILO ABB. *De quo plura Baron. hoc an. & 980 996 1000*

a *Leo Oſt. 2. Chron. Caſſ. 17.*

IESV CHRISTI.

AN. 977.

BENED. VIII.

AN. 3.

OTTON. II. 4.

BASIL. & CONST. 2.

I. DUX VENET. PETIT. EREMUM CUM ROMUAL. ET ALII.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictione quinta, S. Romualdus ubi triennium exegiſſet in Claſſenſi cœnobio, vitam æmulatus anachoreticam, adeò ſub Marino viro ſanctiſſimo profecit, ut exemplo ſuo ad eamdem ſectandam attraxerit inter alios Petrum Vrſeolum Ducem Venetiarum. Hic enim cùm ad eius faſtigium dignitatis inde perveniſſet, quòd deceſſoris in Vitalis Candiani tyrannidem affectantis peremptoribus, ea lege fautor extitiſſet, ut ipſe poſt illius necem Ducatum adipiſceretur; idem eius facinoris compunctione divinitùs tactus, conſilio cum Marino & Romualdo inito ſe ſponte abdicans, una cum ipſis, ac Ioanne Gradenico æquè nobili Veneto inſtituti ſui conſcio, in Gallias ſecretò ſeceſſit; ducẽ ſecutus Guarinum quemdam Abbatem Gallum Aquitanum virum ſanctiſſimum, qui operationis gratia per diverſas mundi regiones peregrinari ſolitus erat. A cujus haud longé monaſterio iidem in Gallia vitam agentes anachoreticam, victúmque ſibi labore manuum comparantes, magna auſteritate carnem domuerunt per plura annorum curricula.

II. Poſtquam autem vita iam benè perfuncta Petrus Vrſeolus migraſſet in cælum, iidem Guarinus, Ioannes, Marinus, & Romualdus, eodem à quo impulſi fuerant in deſertum movente Spiritu, reverſi ſunt in Italiam: quos & ſecutus eſt Olibanus quidam Comes ex eadem Aquitaniæ provincia; qui enarrata quaſi per confeſſionem S. Romualdo vita ſua, cùm ab eo audiſſet ſe aliter ſalvari non poſſe, niſi monaſticum ſuſciperet inſtitutum, relicto ſæculo ad cœnobium ſe Caſſinenſe cum multis divitiis S. Benedicto offerendis contulit. Habet hæc omnia fuſius Petrus[a] Damiani in Vita eiuſdem S. Romualdi. Meminitque de Petri Vrſeoli abdicatione, & in Gallias ſecreta ſeceſſione, etiam Sabellicus in Rebus geſtis Venetorum: qui tamen in eo differt à Petro Damiani, quòd non Vitalem Candianum, ſed Petrum eius patrem à civibus opera Petri Vrſeoli necatum tradit. Eadem verò de Olibano Comite, habentur pariter in Chronico Caſſinate à Leone[b] Oſtienſi Epiſcopo conſcripto.

OLIBANI COMITIS CONVERSIO.

[a] Ap. Sur. Iunij.

[b] Leo Oſt. l. 2 cap. 29.

IESV CHRISTI.

AN. 978.

BENED. VII.

AN. 4.

OTTON. II. 5.

BASIL. & CONST. 3.

I. ANNO Chriſti nongẽteſimo ſeptuageſimo octavo, Indictione ſexta, Otto Imp. oſtenſionem paſſus à Lothario Francorum Rege, eum perſecutus eſt uſque Pariſios[a]. In reditu autem, cùm inſequentes eius exercitum Franci, in fluminis cuiuſdam tranſitu eum nullo negotio deleturi eſſent; adfuit precibus ad Deum fuſis S. VVolfgangus Epiſcopus Ratiſponenſis, qui Ottonis exercitum præſens trans flumen incolumem mirabiliter perduxit, quam rem geſtam narrat auctor qui tunc vivebat, & eiuſdem Sancti intimus erat. Quin etiam eam partem exercitûs, quæ acriùs inſequebatur Ottonem, malè periiſſe ad flumen, Aimoinus[b] habet.

[a] Lambert. & Sigeb. hoc an.

S. VVOLFGAN. RATISPON. CLARET.

[b] Aim. lib. 5. cap. 44.

II. Eodem anno, ut antiqua Eccleſiæ Anglicanæ monumenta[c] docent, *Edvvardus* Rex cum in venatione ſiti afficeretur, ſolus divertens ad novercam ſuam, eiuſdem inſidiis, dum ab eâ potum acciperet, ſica confoſſus interiit, id agente ſcelerata femina, ut eius filius Ethelredus puer decem annorum Regnum conſequi poſſet. Porrò innocentiſſimus Rex necatus, miraculis coruſcans cultus eſt ab Anglis ut martyr. Extant[d] Acta necis & miraculorum eius, ab incerto auctore conſcripta: in quibus tamen diverſa ab aliis aſſeruntur de eius necis tempore, cùm eam accidiſſe ponant anno Redemptoris nongenteſimo octogeſimo primo. Sed & viſis ingentibus divinis miraculis, quæ ad corpus eius fierent, eamdem eius novercam nomine Elfdritham mirè pœnituiſſe, ac[e] per multa tempora magna auſteritate vixiſſe, ibidem traditur. Fuit verò etiam eiuſdem S. Edvvardi ſoror nomine *Edita*, alumna S. Ethelvvodi VVintonenſis Epiſcopi; quam & ipſam inſignibus poſt obitum claruiſſe miraculis, conſtat ex Actis[e] Vitæ ipſius.

[c] Append. ad Bod. de geſt. Angl. lib. 2 cap. 12 Flor. hiſt. Matt. VVeſtmon. hoc an.

S. EDUARDUS INSIDIIS NOVERCAE NECATUR.

[d] Ap. Sur. 18. Mart.

[e] Ap. Sur. 16. Sept. & Baron. an. 684. in fi.

III. Eodem tempore Carolus Dux Lotharingiæ frater Lotharij Francorum Regis, pugnans ad verſus Hermenfredum occupatorem rerum Eccleſiaſticarum, accepit ab eo corpus S. Gudilæ virginis, & Bruxellas intulit. invaſores autem poſſeſſionum illius, & deſcendentes heredes divina vindicta eſt iugiter proſecuta, ut omnes miſerando vitam finirent interitu. Hæc ex appendice[f] ad Res geſtas eiuſdem ſanctæ.

DIVINA ULTIO IN INVASORES RER. ECCLES.

[f] Ap. Sur. 8. Ianuar.

IESV CHRISTI

AN. 979.

BENED. VII.

AN. 5.

OTTON. II. 6.

BASIL. & CONST. 4.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo nono, Indictione ſeptima, Calendis Maij, à SS Archiepiſcopis Dunſtano Cantuarienſi & Oſvvaldo Eboraſcenſi, aliiſque Eccleſiæ Anglicanæ Antiſtibus, Ethelredus puer decennis Rex Angliæ coronatus eſt: in qua coronatione idem S. Dunſtanus prophetiæ afflatus ſpiritu eidem Regi prædixit, ob iniuſtam necem S. Edvvardi ab ipſius Ethelredi matre procuratam non defecturum gladium de domo eius, quouſque Regnum transferretur in Regem alienum, cuius ritum & linguam gens Anglorum non noſceret. Poſt quam prophetiam, nubes per totam Angliam, nunc ſanguinea, nunc ignea viſa eſt. Narrat hæc Matthæus

S. DUNST. VATICINIUM DE REGNO ANGL.

VVeſtmonaſterienſis hoc anno, eademque fermè Oſbertus in Dunſtano, & auctor qui martyrium Edvvardi Regis deſcripſit.

II. CONC. I. CALNEM. IN CAUSA CLERICOR. ET MONACHOR.

Porrò cùm adhuc idem Rex Ethelredus puer eſſet, collectum eſt CONCILIUM *Calnæ*, quòd Clerici adverſus S. Dunſtanum reclamarent ob pulſos ipſos ab Eccleſiis, & ſubſtitutos Monachos. In qua Synodo illud mirandum accidit, ut conſidentibus Epiſcopis, aliiſque Regni Senatoribus, in media ipſa diſceptatione ſolarium ſubitò totum diſſolutum fuerit, eoque caſu omnibus qui aderant, eliſis, ipſiſque etiam cunctis adverſariis vel extinctis vel penitus contritis, ſolus Dunſtanus qui Synodo præſidebat, illæſus evaſerit, ſtans ſuper unam quæ ſuperſtes erat, trabem. Hæc Matthæus VVeſtmonaſterienſis anno nongenteſimo ſeptuageſimo quinto, multa in unum iungens: eademque auctor Appendicis [a] ad Bedam. Sed Oſbertus tradit, non ſolum Dunſtanum incolumem evaſiſſe, verum etiam omnes illos qui eius adhærentes ſententiæ à monachis ſtarent.

De geſt. Angl. lib. 2. cap. 11.

IESV CHRISTI
AN. 980.
BENED. VII.
AN. 6.
OTTON. II. 7.
BASIL. & CONST. 5.

I. [a] *Lambert. & Sigeb. hoc an. & alii.* S. ADALBERTUS CREATUR EPISCOP. PRAGEN. [b] *Ap. Sur. 23. April.*

ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo, Indictione octava, Otto [a] Imp. in Italiam venit; & cum Veronæ eſſet, *S. Adalberto* viro nobilitate, divitiis, ſcientia, & probis moribus inſigni, electo Pragenſi in Boëmia Epiſcopo, per virgam paſtoralem tradidit eius Eccleſiæ poſſeſſionem, quam vocabát Inveſtituram. Nominatum hunc primo Voicechum, inunctum vero ſacro chriſmate à S. Adalberto primo Archiepiſcopo Magdeburgenſi, ab ipſo ſuo nomine vocatum Adalbertum, tradit [b] qui res ab eo præclarè geſtas conſcripſit auctor eiuſdem temporis. Extant tamen & alia eiuſdem Vitæ Acta manuſcripta, in quibus non Voicechus, ſed VVentius in baptiſmate vocatus aſſeritur. Quę quidem tradunt, cum præſens audiſſet Pragenſem Epiſcopum moriendo clamare ſe à nigris ſpiritibus deportari; inde immēſo horrore correptum, magnum emendationis vitæ ſtudium concepiſſe: cum vero poſtmodum haberentur Comitia ad eligendum novum Epiſcopum, omnes conveniſſe in ipſum Adalbertum; quem ſe valdè timere, dæmon ab energumeno eadem die expulſus faſſus eſt. Sed de tanto Hungarorum & Pruſſiorum Apoſtolo martyrio inſignito, huius perditiſſimi ſæculi decore maximo, dicetur rurſum inferius.

II. HARALDI REG. DAN MARTYRIUM.

Eodem anno *S. Haraldus* Rex Danorum, qui primus Danis Chriſtianitatem indixerat, totumque Septemtrionem prædicatoribus & Eccleſiis repleverat, poſtquàm regnaſſet annos quinquaginta, à proprio filio Suen dicto, acerrimo Chriſtianorum hoſte; bello appetitus, atque in prælio victus & ſauciatus, poſt dies aliquot in feſtivitate Omnium Sanctorum ex eodem vulnere deficiens, gloriam martyrij acquiſivit; quo nomine ab illa Eccleſia perpetuo cultus eſt. Cum autem poſt eius obitum, Suen aduerſus Chriſtianos perſecutionem concitaſſet; diuina illum inſequente ultione, ipſe bis in prælio à Slavis captus totiénſque à Danis ingenti auro redemptus, rurſumque ab Herico Sueonum Rege Chriſtiano ſuperatus, regno pulſus eſt: unde factus profugus ſuper terram, ad Northmannos primum, deinde ad Anglos confugiens, & ab utriſque repulſus, demum apud Regem Scotiæ locum deliteſcendi invenit: ubi quatuordecim annis commoratus, ac poſt obitum Herici in regnum regreſſus, iterum eodem pulſus eſt ab Olaph Herici filio. Quo tempore de peccatis ſuis tandem pœnitens, cum Deo in gratiam rediit; moxque ab eodem Olaph reſtitutus, Chriſtianitatem propagans, à Northmannis bello appetitus, victis ipſis, eorum Regno potitus eſt, ac Chriſti fidem in Norvegia ſuſcipi edicto iuſſit: ſed & in Angliam transfretans, Regem Ethleredum iuxta vaticinium S. Dunſtani expulit; & Angliæ Regno auctus poſt tres menſes occubuit. Hęc omnia pluribus Adam [c] Bremenſis vetus Chronographus, illis temporibus proximus: quæ multis annis confecta hic ſummatim in unum congeſſimus, quo exemplo unius hominis, quam Deus ſit iuſtus & miſericors atque longanimis intelligitur.

VLTIO DIVINA INSEQUITUR REGEM PERSECUTOREM.

[c] *Adam. lib. 2. Chron. cap. 18. 21. 25. 28. 29. 36.*

IESV CHRISTI
AN. 981. 982.
BENED. VII.
AN. 7. 8.
OTTON. II. 8. 9.
BASIL. & CONST. 6. 7.

I.

ANNUS Chriſti, nongenteſimus ſeptuageſimus primus, Indictione nona cœptus eſt: quo diem obiit Antonius Studites Patriarcha Conſtantinopolitanus; & in eius locum ſuffectus eſt *Nicolaus* cognomento *Chryſoberges*. Ita Curopalates. Recenſet idem poſt hæc Bulgarorum eruptionem in Græciā (cum Imperatorum exercitus occupati eſſent aduerſus *Scleram* tyrannum) ſub Samuële ipſorum Rege bellicoſiſſimo: qui Chriſtianus exiſtens, & Sanctorum egregius cultor, (quorum etiam nonnullorum ſacras Reliquias in patriam ſuam tranſtulit) eorumdem patrociniis noſcitur pluribus potitus victoriis. Ceterùm meminit & huius Bulgarorum invaſionis Auctor Rerum geſtarum S. Niconis Μετανοεῖτε cognominati, de quo iam ſuperiùs dictum eſt; eiuſque precibus eamdem à Peloponneſo propulſatam eſſe tradit. Illic enim apud Lacedemonem habitabat tunc idem Sanctus, Deo chariſſimus, & miraculorum patrator egregius, ac fermè unica hoc tenebroſo tempore fax Orientis: qui circa hoc ipſum tempus eamdem urbem Lacedæmonem, rogatus à civibus graviſſima peſte liberavit, ea lege ut omnes Iudæi (quos adeò adverſabatur, ut nec lingua, nec auribus uſurpare nomen illorum vellet) urbe pellerentur: quod & factum eſt.

NICOL. CHRYSOBERGES PATRIAR CONST.

S. NICON. SPARTAM TUETUR.

II.

Annus porrò Chriſti nongenteſimus octogeſimus ſecundus, Indictione decima, nulla præterea rerum geſtarum ad inſtitutum pertinentium memoria perſpicuus reperitur.

Indictione duodecima, anno Dominicæ Incarnationis nongenteſimo octogeſimo quarto.

III Eodem anno Rex Otto, ſuaſu piæ matris, corrigendum curavit delictum, quod patri exitium intulerat, de ſublato ab Eccleſia Merſburgenſi Epiſcopatu. Qua de cauſa valdè commendatur à Ditmaro a eadem Ottonis mater Auguſta Theophanes Græca mulier; necnon quòd tres filias piè admodùm educatas, contemptrices carnalium nuptiarum, cæleſtiumque cupidas effecerit; quarum duæ, Adelais altera, altera Sophia dicta in duobus monaſterijs vitam monaſticam ſunt profeſſæ. Sicut & eiuſdem Auguſtæ in Rebus geſtis S Adalberti Pragenſis Epiſcopi laudatur ſollicita cura, & iuges ad Deum preces, continuæque eleemoſynæ, pro redemptione animæ defuncti mariti ſui erogatæ. Obiiſſe verò traditur anno Redemptoris nongenteſimo nonageſimo primo, regni filij ſui ſeptimo.

a Ditmar. Chron li. 4.

THEOPHANES AUG. PIETAS.

IESV CHRISTI
AN. 985.
IOAN. XIV.
AN. 2.
BASIL. CONST.
AN. 10.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo quinto, Indictione decimatertia, nefandus Bonifacius Apoſtolicæ Sedis olim invaſor, qui necato Pontifice Benedicto Sexto, & expilata baſilica Vaticana, fugerat Conſtantinopolim; ubi res innovatas accepiſſet, deceſſiſſe nimirum Benedictum Septimum, qui eum ſede expulerat, & Ottonem Imperatorem, cuius patrocinio Eccleſia Romana fovebatur, Romam redit: ubi ſuorum factione potens, Ioannem Patrem vinculis alligatum detruſit in S. Angeli munitionem, quæ tenebatur à ſuis; ibique quatuor detentum menſibus fame perire coëgit, ac mortuum expoſuit ſpectandum omnibus pro foribus munitionis. Quæ quidem accepimus ex veteri Vaticano codice Romanorum Pontificum: quibus conſentiunt Scriptores omnes. Ioannem autem extinctum eſſe dxvigeſima Auguſti, ſepultumque apud S. Petrum, declarat inſcriptio eius ſepulchri.

BONIF. INVASOR. IOAN. PAPAM FAME NECAT.

II. Qui verò poſt illum ſacrilegus prædo Sedem iterum Apoſtolicam invaſit *Bonifacius*, Deo ultore poſt quatuor ab eius nece menſes repentina morte percuſſus eſt: quem ſui ipſius fautores, poſt teitæ animæ exhalationem cæſum & lanceis confoſſum, nudum per pedes tractum, inſepultum abiecerunt; licèt eum quidam clerici poſteà ſepelierint. Hæc ex eodem Vaticano codice, alii'que auctoribus. Quibus videas, parum conſulere veritati, & S. R. Eccleſiæ dignitati, qui hunc nefandum parricidam inter Romanos Pontifices referunt; annumerandum potius inter famoſos latrones.

DAT POENAS,

III. Quo ſublato, legitimus creatus eſt Pontifex IOANNES eius nominis Decimuſquintus, natione Romanus, filius Leonis preſbyteri poſt matrimonium facti: quem quidem nonniſi ad finem huius anni creatum oportuit. Sed cum eo tempore novus in Vrbe tyrannus Creſcentius Nomentanus, munitionem S. Angeli titulo

Ioan. PP. XV.

Conſulatus poſſidere aggreſſus, inde nonnihil infeſtare cœpiſſet eumdem Pontificem; ille timore perterritus, ſecedens in Tuſciam, Legationes ad Ottonem Regem mittere frequentavit; cum memores Romani quæ ob iniurias illatas Pontificibus, paſſi eſſent tum ab Ottone Primo, tum etiam à Secundo, èveſtigio honorifica legatione eumdem Ioannem revocarunt in Vrbem, & pijs obſequiis ſe illi ſubiecerunt.

IV. Hoc pariter anno Ramirum Regem Legionenſem eſſe defunctum, Ambroſius a Morales ſcribit. Cuius ea ex parte memoria damnatur, quod iniens fœdus cum Arabum Rege, totius belli vis converſa eſt adverſus Caſtellæ Comites, & Veremundum in Gallia regnantem: ſicque plura loca munita ab infidelibus capta ſunt, cæſique Chriſtiani, atque eorum Eccleſiæ deſolatæ. Cum vero & ciuitatem Compoſtellam vocati à Ruderico Comite Arabes diruiſſent, mœnibuſque nudaſſent; abſtinuerunt, tamen magno miraculo ab Apoſtoli Iacobi ſepulchro: quod non ſolum ab Apoſtolo ſervatum eſſe illæſum, ſed & ipſos hoſtes gravi immiſſo morbo omnes interiiſſe, tradit Sampyrus Epiſcopus ſui temporis res geſtas proſecutus, & alij poſt eum. Porro Ramiro defuncto, Veremundus in Legionenſe Regnum ſucceſſit, huius nominis Secundus, filius Ordonij Tertij: cuius primordia fuerunt laude dignitſſima, cum non ſolum leges civiles penè uſu contrario abolitas, ſed & Eccleſiaſticas atque Romanorum Pontificum decreta, in obſervantiam revocavit, & Eccleſias privilegiis munivit: poſteà vero ob iniuſtam perſecutionem illatam Athaulpho Compoſtellano Epiſcopo infamatus, inter malos Principes à maioribus numeratur: quippe qui accuſationi ſervorum contra dominum fidem adhibens, in Epiſcopum dolo accitum immiſit taurum; qui tamen mox redditus manſuetus in Epiſcopi manibus arma depoſuit à natura conceſſa, cornua ſcilicet. Sed quomodo tam falſi accuſatores, quàm Rex perſecutor, diram inde vindictam à Deo perpeſſi fuerint, pluribus narrant Hiſpanicarum rerum ſcriptores.

a Ambroſ. Moral. lib. 16. cap. 46.

ECCLESIA S. IACOBI DIVINITÙS SERVATA.

IESV CHRISTI
AN. 989.
IOAN. XV.
AN. 1.
BASIL. & CONST.
AN. 13.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo ſexto, Indictione decimaquarta, ſexto Nonas Martij Lotharius Rex Francorum obijt, cum regnaſſet annos triginta unum; relinquens Regni hæredem Ludovicum filium, quem commendavit Hugoni Duci. Hæc Odorannus, qui hoc tempore vixit.

II. Quo eodem anno, menſe Octobri, inchoata indictione decimaquinta, ingentem terræmotum concuſſiſſe civitatem Conſtantinopolitanam, & ex eo plura templa corruiſſe, Curopalates ſcribit. Verum non eam tantummodo civitatem, ſed & Græciæ provincias eodem terræ motu mirum in modum quaſſatas eſſe, teſtatur auctor Rerum geſtarum S. Nico-

TERRÆMOTUS IN ORIENTE.

nis, obiter de illo mentionem habens; tum agit de eiuſdem ſanctiſſimi viri imagine ſaxo divinitùs impreſſa, cùm oraret pro avertenda illa clade à Lacedæmonijs, apud quos morabatur.

IESV CHRISTI
An 987.
IOAN. XV.
An. 2.
BASIL. & CONST.
An. 12.

I. Ludovic. Franc. Rex ultimus Carolinor moritur.

ANNVS Chriſti octingenteſimus octogeſimus ſeptimus, Indictione decimaquinta cœptus eſt: quo Ludovicus Francorum Rex noviſſimus Carolinorum diem obijt, anno vix uno regno potitus. Cumque ſine liberis deceſſiſſet, Regnum Francorum non collatum eſt Carolo ipſius patruo, Lotharij Regis fratri; ſed magis eo contempto ad remotiores eſt delatum, nempè ad Hugonem Ducem Pariſienſem. De tempore fidem faciunt Odorannus monachus Senonenſis & Glaber Cluniacenſis, eius temporis Scriptores. Cur autem à Francorum proceribus repudiatus Carolus fuerit, ea potiſſimùm ratio affertur, quòd nimis eſſet Germanorum Principibus addictus, Franci verò haud facilè paterentur exteris eſſe ſubiecti.

II. Hugo Capetus ex genere Caroli Mag. [*Quod pluribus probāt, & quidem inſigniter ſcriptores Genealogiæ Domus Francis, Sanmarthani fratres l. 5.*]

Porrò quod ad genus ſpectat HUGONIS, cognomento *Capeti*, ſive *Caputij*, (quòd ſoleret puer puerorum capita pileis nudare;) ex iiſdem Odoranno & Glabro, aliiſque recentioribus patet ipſum quidem patre natum fuiſſe Hugone Magno, avo Roberto Principibus; materno vero ſtemmate, ex ſorore Ottonis Senioris Imp. genitum: adeo ut vanitati poëticæ nullus ſit locus fingendi eum viliſſimis parentibus ortum. Sed nec progeniem Carolinam defeciſſe in Ludovico, vel in Caroli fratris Lotharij filio; quin & hunc ipſum Hugonem Magni Hugonis filium ex eadem fuiſſe progenie, demōſtrat Chronicon Vuillelmi Nangij monachi S. Dionyſij, quod in lucem Pithœus edidit: idque ipſum affirmat auctor eodem volumine contentus, qui texuit genealogiam S. Arnulphi, ex quo Carolinum manavit genus. Et Innocentius Papa ſcribens ad Ludovicum Regem eius nominis Sextum, aſſerit genus ipſius, quod derivabatur ab Hugone Capeto, proceſſiſſe ex progenie Caroli Magni. Denique Abbo *a* Floriacenſis Abbas, vir doctrina & ſanctitate inſignis, huius ipſius temporis auctor, in libro Apologetico, quem ad Robertum Regem Hugonis filium & ſucceſſorem ſcripſit, eum atavis Regibus ortum prædicat. Addit inſuper Nangius, eumdem Hugonem ex repromiſſione SS. Ricarij & Valerici accepiſſe Francorum Regnum; dum quo tempore Hugo Magnus Comes Pariſienſis ipſius Capeti pater, eorumdem Sanctorum corpora metu Northmannorum Gallias devaſtantiū à ſuis Eccleſiis in Flandriam apud S. Audomarum tranſtuliſſet, iidem Sancti in viſione ei apparentes, prædixerunt fore, ut propter huiuſmodi exhibitam ipſis pietatem, genus eius potiretur in perpetuum Regno Francorum. Ceterùm ubi Hugo eſt unctus in Regem; ad evertenda bella civilia.

a *Ap. Baron. Tom. XI.* 1001. *in pr.*

Ex promiſſione SS. regnum in Hugonem translatum.

Carolum Lotharij fratrem coniecit in carcerem Aurelianis; ſed id poſt annum tertium belli initi. Ipſum verò filium Caroli Ludovicum patri ſucceſſiſſe in Ducatum Lotharingiæ, idem auctor tradit: cùm alii affirment eumdem Ducatum Ottoni eiuſdem Caroli filio eſſe traditum.

IESV CHRISTI
An. 988.
IOAN. XV.
An. 3.
BASIL. & CONST.
An. 13.

I.

ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo octavo, Indictione prima, Ioannes Papa dedit Pallium Libentio Archiepiſcopo Hamburgenſi, viro laudatiſſimo, ſucceſſori Adaldagi; qui ubi ſediſſet annos quinquaginta tres, hoc anno quarto Calendas Maii mortuus eſt, ab omnibus collaudatus. Agit verò de his fuſiùs Adam *a* Bremenſis.

a *Adam. lib.* 2 c. 19. 20.

II. S. Dunſtani obitus.

Eodem pariter anno migravit in cælum mirificus ille *S. Dunſtanus* Cantuarienſis in Anglia Archiepiſcopus, de quo ſæpè ſuperiùs: poſt cuius mortem planè accidit, quod & vaticinatus fuerat, ut multa mala Angliam occuparent.

IESV CRISTI
An. 989.
IOAN. XV.
An. 4.
BASIL. & CONST.
An. 14.

I. De S. Adalberto Pragensi Episcop. et Vngaror. Apost.

ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo nono, indictione ſecunda, *S. Adelbertus* Pragenſis in Boëmia Epiſcopus, cum iam quinquennium Romæ tranſegiſſet nobiliſſimo in monaſterio SS. Bonifacij & Alexii ad montem Aventinum, quod ſanctiſſimis tunc monachis florebat, & frequentibus nobilitabatur inſignibus miraculis, cui idem Adalbertus permiſſione Pontificis ſe incluſerat, cum (ut vidimus) Boëmos nimis refractarios, & in vitiis ſuis obſtinatos expertus, eos deſeruiſſet; iterum à Pragenſibus requiſitus, ex decreto *Synodalis Conventus* Romæ ea de cauſa habiti, derelictam coactus eſt, invitus licèt, Eccleſiā repetere. Sed cum rurſum Pragenſes ad ſua ſcelera, maximè vero ad luxuriam reverſi, eius monitis obaudire tam laici quàm clerici detrectarent; eoſdem ipſe rurſum deſerens, ad Vngarorum à Paganiſmo ad fidem Chriſti converſionem ſe tranſtulit. Habent hæc fuſius Acta *a* Adalberti. Eius verò ad Vngaros Apoſtolatum prolixè pertractavit Cartuitius Epiſcopus in Vita *b* S. Stephani Regis Vngarorum ſcripta ad Colonanum Regem; qua ſtylo fideliſsimo proſecutus eſt cunabula Vngaricæ Eccleſiæ ſub *Geiſa* eorum Principe; qui factus Chriſtianus ab ipſo initio meruit ex repromiſsione divina habere filium, cui pariter ex revelatione S. Stephani protomartyris matri facta, inditum eſt nomen Stephani: de quo pluribus dicendum inferius. Porro S. Adalbertus

a *Ap. Sur.* 23. *Apr.* b *Ap. Sur.* 25. *Aug.*

Geiſa primus princeps Vngar. factus Chriſt.

His

his rectè cœptis Romam denuò ſequenti anno ad dilectum ſibi S. Bonifacij monaſterium reverſus eſt, ubi cùm aliud quinquennium tranſegiſſet accepto à Romano Pontifice ad Gentes Apoſtolatu, rurſùm iuſſus eſt ad ſuum Epiſcopatum reverti, ut dicetur ſuo loco.

II. GEBEHARDUS EPISC. CONST.

Hoc item anno, quo quartus abſolvitur & quintus inchoatur Ioannis Papæ, Indictione ſecunda, contigit S. Gebehardum Conſtantienſem in Germania Epiſcopum veniſſe Romam, ut Reliquias S. Gregorij Papæ acciperet à Summo Pontifice, collocandas in monaſterio quod ædificaſſet in honorem eiuſdem Gregorij. Cuius cùm ſacrum caput à Pontifice obtinuiſſet, in reditu perſequentibus eum Romanis pro ſublato capite, miraculo liberatus eſt ab eorum manibus. Proſequitur hæc pluribus Auctor *c*, qui eiuſdem S. Gebehardi res geſtas deſcripſit. Sciendum autem, hunc Gebehardum dici debere Seniorem reſpectu alterius Gebehardi eiuſdem civitatis Epiſcopi, qui ſub Gregorio Papa Septimo eius partes contra Henricum Regem ſumma cum laude ſecutus eſt; de quo dicetur ſuo loco.

c *Ap. Caniſ. Antiq. Lect. Tom. VI.*

IESV CHRISTI

AN. 990.

IOANNIS XV.

AN. 5.

BASILII & CONST.

AN. 15

I. a *Matth. Weſtmõ. Flor. Hiſt. hoc an. Wil. Malmesbu. de geſt Angl. lib. 2. c. 10.*

ANNO Chriſti nongenteſimo nonageſimo, Indictione tertia, à Ioanne Romano Pontifice ad Ethelredum Angliæ Regem atque Richardum Ducem Northmannorum in Gallia degentium, miſſus *a* eſt Legatus Leo Viceepiſcopus Treverenſis, ut eos inter ſe invicem diſſidentes in concordiam revocaret: quod & præſtitit.

II. CONCIL. SILVANECTENS. IN CAUSA INVASIONIS CIVIT. RHEM.

Eodem anno celebrata eſt in Gallia SYNODUS SILVANECTENSIS hac occaſione. Cùm Arnulphus Rhemenſis Archiepiſcopus favore Hugonis Francorum Regis promotus fuiſſet ad eam dignitatem, (ita viſum Hugoni novello Regi, ut hunc licet non legitimum, regio tamen ſtemmate ortum, utpote Lotharij Regis ex concubina filium, & Caroli adhuc regnantis nepotem, ætate iuniorem, his beneficijs in ſuis partibus contineret:) accidit ut cùm vix ſex menſes ea ſede potitus eſſet, proditione cuiuſdam Adalgeri Rhemenſis presbyteri ea civitate Carolus potiretur, ipſéque Arnulphus captivus abduceretur. Quòd verò ſuſpicio non levis eſſet, eius iuſſu civitatem Carolo patruo eſſe proditam; ipſe adversùs omnes, qui illam invaſiſſent atque ſpoliaſſent, & ſacra profanaſſent, ſeveriſſimam anathematis ſententiam intorſit, & ut idem facerent alij Galliarum Epiſcopi hortatus eſt: quod & ipſi præſtiterunt, collecti in unum in prædicta Synodo Silvanectenſi. Recitantur autem iſta pluribus in alia Rhemenſi, poſt annum ſequentem (ut dicetur) celebrata, atque inde in ſuum commentarium à Gerberto *b* tranſlata. Plane verò factum eſt, quod diro anathemate imprecati ſunt Patres. Siquidem paulò pòſt captus eſt ab Hugone Carolus; tuncque penitùs ex ſtemmatis eius ramo exciſum eſt Regnum Francorum, cùm (ut ibidem queſti ſunt Patres) hæreſis pullulare cœpiſſet, qua dicerent Caroli ſtudioſi, omnia licere Carolo etiam in Eccleſiis. Quare videant quàm malè conſulant Principibus noſtri temporis Politici eadem quæ hoc tempore ſunt cœpta, doceri profitentes.

b *Gerb. in Conc. Rhe. c. 12. & 14. & in ep. ad Wilderod. Epiſc. Argent.*

IESV CHRISTI

AN. 991.

IOANIS XV.

AN. 6.

BASIL. & CONST.

AN. 16.

I. DE CAUSA ARNULPHI RHEMENS.

ANNO Chriſti nongenteſimo nonageſimo, primo, Indictione quarta, increbreſcente adversùs Arnulphum Rhemenſem Archiepiſcopum ſparſo rumore de proditione Rhemenſis civitatis, Hugo Rex eum ſubiicere Synodali iudicio cogitans, cùm id ſciret inconſulta Sede Apoſtolica fieri non poſſe, ad quam eſſent iudicia Epiſcoporum deferenda; tum ipſe adversùs eum literas ſcripſit ad Ioannem Papam, tum etiam curavit, ut aliæ ſcriberentur ab Epiſcopis Rhemenſis Provinciæ, quibus petitum eſt, ut idem Pontifex in Arnulphum, ob eius proditionem, aliaque obiecta crimina, damnationis ſententiam proferret. Ad quem econtra pro Arnulpho miſſi ſunt pariter Legati ab Heriberto Comite ſocero *a* Caroli Regis. Quæ quidem huius anni exordio geſta eſſe docet Gerbertus *b* qui interfuit, dum octodecim menſes tradit interceſſiſſe ab eo tempore uſque ad Synodum Rhemenſem habitam anno ſequenti, menſe Iunio.

a *Aim. lib. 5. c. 44. in fi.*
b *Gerb. ubi ſup.*

II. c *Ibid. c. 27.*

Si verò eidem Gerberto *c* in cauſa propria credendum eſt, prævenerunt Legati Heriberti, iidémque muneribus præoccuparunt Pontificem: Legati verò Regis & Epiſcoporum per triduum ante palatij ianuas defatigati, nec admiſſi, infecto negotio in Galliam redierunt. Ita enim Gerbertus, dum eiuſdem Pontificis auctoritate iuſſus ab occupata poſtea ſede Rhemenſi ignominioſè deponi, nihil in eumdem atque ipſam Sedem Apoſtolicam remiſit iniuriarum; elaboratis eius argumenti diverſis ſcriptorum generibus, quæ idcircò, tamquam ingens theſaurus inventus, à Novatoribus in odium Romanæ Eccleſiæ duplici *d* editione vulgata fuere. Sic enim qui monachus quondam Benedictinus Auriliacenſis cœnobij, liberalibus artibus potiùs quàm Theologicis literis excultus, ſub ſpecie inſtituendi filium Hugonis Regis Robertum, cum monaſterio monaſticam quoque verecundiam miſſam fecit; idem curialibus artibus homo ignobilis (ut Glaber *e* teſtatur) ad Rhemenſem primò Archiepiſcopatum, inde ad Ravennatem, ac demùm ad Summum Eccleſiæ Romanæ Pontificatum ſibi aditum præparavit: de quibus ſingulis agetur pro ratione temporum.

d *Centur. X. c. 9. & ſeorſum an. 1600. Francof.*
GERBERTI PRIMORDIA.
e *Glab. lib. 1. cap. 4.*

IESV CHRISTI
AN. 992.
IOAN. XV.
AN. 7.
BASIL. & CONST.
AN. 17.

I. PSEUDOSYNODUS RHEM.

ANNO Chriſti nongentiſimo nonageſimo ſecundo, Indictione quinta, menſe Iunio, celebrata eſt apud *Rhemos* in Galliis *Pſeudoſynodus* adversùs Arnulphum illius civitatis Archiepiſcopum cuius cùm habeantur duæ editiones, eædémque aliquibus de tempore inter ſe diſſentientes; dum tamen in priori id factum ponitur anno Ottouis nono, in poſteriori anno Hugonis quinto, præſentem quidem annum demonſtrant: quod ex iis quæ ſuperiori anno dicta ſunt, firmiùs adſtruitur. Quòd autem (ut diximus) ipſius Acta non alia extent, quàm quæ à Gerberto in ſui defenſionem contra Romanum Pontificem ſcripta fuere ad eiuſdem conciliabuli roborandam auctoritatem, ex quo ipſe, exauctorato Arnulpho, conſecutus eſt Rhemenſis Eccleſiæ Archiepiſcopatum; vel quæ ſunt in lucē prodita à fidei Catholicæ perduellibus ad infamandum Romanum Pontificem, in quem multa falſiſſima congeſſerunt; iis quanta ſit fides adhibenda, quiſque conſideret. Sed etſi vera omnia eſſent, nihil eſt tamen quod de iis lucrum capiant Novatores; quippe quæ à poſteriori Synodo Rhemenſi, cui cum Gallicanis Epiſcopis Legatio interfuit Apoſtolica, abrogata fuerint, conſentientibus etiam ipſis Francorum Regibus Hugone atque Roberto; ut videbitur ſuo loco.

II. Vbi igitur reverſi ſunt miſſi ſuperiori anno Legati ad Romanum Pontificem, atque ſe ab eo non fuiſſe auditos retulerunt; quaſi ex eo ſilentio intelligi deberet, iudicandi facultatem in Francorum Epiſcopos devolutā, tam Rex quàm Epiſcopi celebrandæ Rhemis adversùs Arnulphum *Synodi* conſilium inierunt. Ad quam ſæpè vocatus Arnulphus, cùm excuſaret quòd à Carolo Rege Lauduni detineretur in vinculis; factum eſt inter hæc, ut proditione Laudunenſis Epiſcopi ab Hugone Rege eadem civitas, & qui in ea erat Arnulphus caperetur; quem Rex iudicandum deduci iuſſit ad collectam Rhemis Synodum. Cùm ergo decimoquinto Calendas Iulij conveniſſent diœceſani Epiſcopi ſex, præter plurimos aliarum Galliæ provinciarum Antiſtites; decem, ex illis delecti ſunt ad iudicandum; tres verò Abbates admiſſi pro defendenda Arnulphi cauſa (inter quos nominatus reperitur *Abbo* Floriacenſis) ſummæ ſanctitatis atque ſcientiæ viri: qui tamen non pro Arnulpho dumtaxat aſtitiſſe noſcuntur, ſed potiſſimùm pro Apoſtolica Sede, ſine cuius auctoritate conteſtati ſunt eiuſmodi iudicium peragi non poſſe; quippe quòd Epiſcoporum, & aliæ maiores Eccleſiaſticorum negotiorum cauſæ, ad eum deferendæ eſſent. Verùm multa adverſus iſta alius Arnulphus Aurelianenſis Epiſcopus deblaterans *a*, demonſtrare conatus eſt, Romanos Pontifices ob pravos mores & ignorantiam excidiſſe ab omni Pontificia auctoritate, quam alioqui agnoſcit reſidere in eadem Apoſtolica Sede: ac denique ex eo quòd ab ipſis Gallicanis Epiſcopis Romam miſſi Legati non fuiſſent auditi, ſubintulit licere eiſdem Arnulphi cauſam tractare, atque prolata ſententia definire. Itaque his pro arbitrio comprobatis, idem Arnulphus reus inductus, & de proditione quam negaret civitatis Rhemenſis redargutus teſtimonio Adalgeri preſbyteri, iam confeſſi ſe ipſius mandato portas aperuiſſe hoſtibus; cum & idem ipſe poſt hæc quatuor Epiſcopis ſecretò multa alia crimina confeſſus eſſet, damnationis ſententiam à Synodo accepit. Hæc omnia fuſiſſimè tractat ſtylo ſuo Gerbertus *b*.

a Recitat. & confutat. Bar. Annal. Tom. X. hoc an.

ARNULP. AUREL. AGIT CŌTRA SED. APOST.

b Gerb. in Act. Synod. Rhē. & in ep. ad VVilderod. & in aliis ad Reg. Ottō. ſcipt.s, quā recitat hic Baronius.

III. GERBERTUS INTRUDITUR RHEMOS.

Tacet verò malà fide tam ſui factam in Arnulphi locum ſubrogationem, quàm præcipue reclamationem interpoſitam à primario iudice Seguino Archiepiſcopo Senonenſi, quam ex legitimis publicéque conſervatis huius Synodi Actis recenſet Eginaldus, cuius eſt adiectum ad Aimoinum *c* Auctarium; dum videlicèt ait, reliquos quidem Epiſcopos, licèt invitos, ob metum Regis Hugonis conſenſiſſe Arnulphi degradationi, & Gerberti ſubrogationi; at Seguinum non ſolum non conſenſiſſe, ſed etiam acriter ipſum Regem ea de cauſa redarguiſſe, indéque eius odium in ſe concitaſſe: Arnulphum autem poſt hæc alligatum detruſum eſſe in carcerem in civitate Aurelianenſi, ubi & Carolus Rex detinebatur, nuper & ipſe ab Hugone captus: ea verò omnia cùm Ioannes Papa intellexiſſet, valdè indignatum, ſacris interdixiſſe omnibus Epiſcopis, qui Arnulphum deieciſſent, & Gerbertum ordinaſſent. Hæc Eginaldus. Porrò Apoſtolicis hiſce literis exacerbatus admodum Gerbertus, in ipſum Romanum Pontificem ad eumdem Seguinum Archiepiſcopum literas *d* dedit, equidem virulentas & Catholico homine prorſus indiguas; quibus totus in eo verſatus eſt, ut excommunicationem Romani Pontificis contemnendam eſſe demonſtraret. Quo etiam argumento aliam prolixam ſatis epiſtolam ſcripſit ad Vvilderodum Argentinæ civitatis Epiſcopum; in qua præter illa quæ de Arnulphi cauſa diſputat, multus eſt in eo ut Decretalium Epiſtolarum Romanorum Pontificum auctoritatem minuat; uſus etiam ad hoc auctoritate & argumentis *e* Hincmari olim Rhemenſis Archiepiſcopi. Arguendus planè ex his omnibus ſchiſmaticus, vel etiam hæreticus; niſi tandem in ſequenti Rhemenſi Concilio, longa diſputatione convictus à Leone Abbate, Sedis Apoſtolicæ Legato, acquieuiſſet. Sed & adverſus Arnulphum Aurelianenſem, cuius titulo tot blaſphemias Gerbertus eructavit, tunc quoque ſcriptus eſt liber ab Abbone Abbate Floriacenſi, quem diximus pro Apoſtolica Sede in eo iudicio ſtetiſſe; cuius lucubrationis meminit Trithemius.

c Aim. lib. 5. cap. 45.

RECLAMAT SEGUINUS SENON. PRO APOSTOL. SED.

d Recitat & confutat. Bar. ubi ſup. ſicut & ſequentes ad VVilder.

GERBERTI EPISTOLÆ CONTRA ROMAN. PONT.

e Confutat ea Bar. ibid.

IESV CHRISTI
AN. 993.
IOAN. XV.
AN. 8.
BASIL. & CONST.
AN. 18.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo nonageſimo tertio, Indictione ſexta, admirandæ flammarum eruptiones è monte Veſuvio, crebráque

INCENDIA IRDIGIOA.

per Gallias & Italiam prodigioſa civitatum incendia contigerunt. Cumque Vrbs ipſa Roma iam maxima ex parte conflagraſſet, baſilica Vaticana incendi pariter cœpta, à S. Petro Apoſtolo divinitus eſt liberata; ut de his omnibus teſtis eſt Glaber Rodulphus monachus Cluniacenſis his temporibus proximus.

MAIOLI AB CLUNIAC. OBITUS.

Quo etiam anno (ut mox ſubiicit) *S. Maiolus* Abbas Cluniacenſis, admirandæ vitæ ſanctitatis, vocatus ab Hugone Francorum Rege, ut S. Dionyſij monaſterium in melius reſtauraret, Pariſios petens, mortuus eſt apud Silviniacum quinto Idus Maij, ac plurimis poſt obitum claruit miraculis; quæ pluribus narrat S. Odilo eius diſcipulus & ſucceſſor, in eiuſdem Rebus[a] geſtis. Teſtatur id ipſum Sigebertus in Chronico, & alii plerique.

[a] *Extant ap. Sur. 11. Maij.*

IESV CHRISTI.

AN. 994 995

IOANNIS XV.

AN. 9. 10.

BASILII & CONST.

AN. 19 20.

I. LEGATIO HUGON. REG. FR. AD IOAN. PAP.

ANNO Chriſti nongenteſimo nonageſimo quarto, Indictione ſeptima, Hugo Rex Francorum legationem iterum miſit ad Ioannem Papam, qua eum invitavit in Gallias ad componendas diſcordias Rhemenſis Eccleſiæ: litterisque[a] ſuis conſuetam Francorum Regum erga Sedem Apoſtolicam propenſionem ſignificans, eius ſe ſuoſque iudicio ſubiecit. Quid autem ad hæc Ioannes reſcripſerit, ignoratur: certum tamen eſt, ipſum in Gallias non eſſe profectum; ſed tantum miſiſſe Legatum Leonem virum ſanctiſſimum Abbatem celeberrimi monaſterii S. Bonifacii in Vrbe.

[a] *Rec. Baron. Tom. X. hoc an. ex Maſon.*

II. CONCIL. MOSON. IN CAUSA RHEM. EPISC.

Qui quidem anno ſequenti, nempè Chriſti nongenteſimo nonageſimo quinto, Indictione octava, primo habuit *Moſomi* (eſt oppidum in Belgio diœceſis Rhemenſis) SYNODUM quarto Nonas Iunii; in qua Gerbertus Rhemenſis Eccleſiæ pſeudoëpiſcopus, patientiſſime (ut tradit Maſonus ex ipſius Gerberti ſcriptis hiſtoriam huius Synodi texens[b]) auditus orationem habuit coram Patribus pro ſua ipſius defenſione adverſus Arnulphum, eamque ſcriptam Leoni Legato porrexit: à quo plenior fuit Synodus Rhemenſis indicta in Calendas Iulias, ut ubi Arnulphus fuiſſet depoſitus, ibi eius cauſa cognoſceretur; interim vero Gerberto interdixit divino officio.

[b] *Pap. Maſ. Annal. Fr. lib. 3.*

III. CONCIL. RHEM. IN EAD. CAUSA.

GERB. DEPONITUR, ET ARNULP. RESTITUITUR.

Sic igitur eodem anno cùm ſumma diligentia vocati Epiſcopi *Rhemo* ſe contuliſſent, ibidem Calendis Iulii habita eſt SYNODUS. De qua agens Eginaldus qui Auctarium appoſuit ad Aimoinum[c], ait eidem una cum *Leone* præfuiſſe quoque ex mandato Sedis Apoſtolicæ *Seguinum* Archiepiſcopum Senonenſem: ac poſt multam ac valde utilem diſputationem habitam inter Leonem & Gerbertum, tandem hunc illi ceſſiſſe, ac pœnitentiam oſtentantem confeſſum eſſe iniuſte ſe Pontificalem ſuſcepiſſe dignitatem: ideoque ipſo depoſito, ex iuſſione Apoſtolica revocatum eſſe Arnulphum de cuſtodia in qua detinebatur apud Aurelias, & cum magno honore ſedi ſuæ reſtitutum. Hæc Eginaldus, quæ ex legitimis Actis quæ citat, ſumpſiſſe videtur; atque ideò maiori ſunt habenda fide, quàm quæ ex epiſtolis Gerberti ſuam ipſius cauſam agentis produntur. Ceterùm Arnulphi reſtitutionem ipſe Aimoinus Floriacenſis monachus tunc vivens, nonniſi ſub Gregorio Papa & Roberto Rege, Ioannis & Hugonis ſucceſſoribus, collocat in Vita[d] quam ſcripſit Abbonis Floriacenſis Abbatis: quem ait à Roberto miſſum ad Gregorium, eò quòd idem Pontifex ob iniuſtum carcerem Arnulphi, univerſo Francorum Regno anathema ſe invecturum comminatus eſſet; eumdemque Abbonem poſt reditum ex Italia, Arnulphum cuſtodia exemptum pontificatui reſtituiſſe, Palliumque illi à Papa directum reddidiſſe; licet id nonnihil ægre ferret Robertus, quod in Gerbertum præceptorem ſuum propenſior eſſet. Extatque[e] inſuper eiuſdem Gerberti epiſtola ad Adelaidem Imperatricem Roberti ſocrum, quæ hoc ipſo tempore eſſe ſcripta cognoſcitur, nempe poſt adiudicatam à Leone ſedem Arnulpho: ex qua colligitur, ipſum à Leone ad maiorem Synodum provocaſſe, cuius adhuc iudicium ſibi expectandum eſſet. Qui quidem doloſis artibus inſinuans ſe Ottoni Germaniæ Regi, relicto Francorum Rege, ſe totum ei addixit; eumdemque comitatus eſt in Italiam, ut dicetur anno ſequenti. Quod autem ad Ioannem Papam attinet; cùm ex ipſis Synodalibus Actis, & ſcriptis epiſtolis ab huius temporis auctoribus, liquido conſtet eum hoc anno adhuc fuiſſe ſuperſtitem; ex iis redarguas eos qui eum ante biennium deceſſiſſe tradunt.

[c] *Aim. lib. 5. cap. 45.*

[d] *Ex. in Bibl. Floriac. Hoc autem habet Baron. an. 998.*

[e] *Rec. Baron. An. To. X. hoc an. ex Bibl. Nic. Fabri.*

GERB. SE CONFERT. AD OTTON. IN GERMAN.

IV. DIVINA VINDICTA IN MANSONEM AB. CASSIN. ET ALBER. MARSOR. EPISC.

Eodem anno Domini nongenteſimo nonageſimo quinto, menſe Novembri, ſcelerum ultor Deus memorandum exercuit iudicium adverſus quemdam voluptuoſum Abbatem Caſſinenſem, nec non adverſus Marſorum Epiſcopum eiuſdem Abbatis excæcatorem. Cum enim Abbas nomine Manſo, laudatiſſimi Aligerni indigniſſimus ſucceſſor, vigeſimus octavus ordine Abbatum Caſſinenſium poſt S. Benedictum, luxurioſe admodum & ſæculariter nimis vivens, arcem quoque conſtruxiſſet, qua illius regionis tyrannidem ſibi vindicare velle videretur; accidit ut Albericus Marſorum Epiſcopus homo nequam, cùm filio ex meretrice procreato Epiſcopatum tradidiſſet, Caſſinenſis ipſe monaſterii dominatus adipiſcendi deſiderio teneretur. Itaque cum quibuſdam nequiſſimis monachis certa pecuniæ ſumma pactus ut eumdem Abbatem excæcarent, ac monaſterium ipſi Alberico traderent; eis promiſſæ pecuniæ partem dimidiam præ manu tradidit, reliquam daturus cum Abbatis oculos teneret in manibus. Iidem vero perfidi monachi, deducto fraudulenter Capuam Abbate Manſone, prætextu reconciliationis cum Capuanis ineundæ, quorum ille odium in ſe concitaverat; mox ut illum in monaſterium Capuanum introduxere, eidem oculos eruerunt, quos involutos linteo ad Albericum Epiſcopum tranſmiſerunt. Sed nuncii cum Marſiam adveniſſent, repererunt eadem hora mortuum eſſe Epiſcopum, qua prædictus Abbas luminibus fuerat orbatus. Recitat hanc hiſtoriam Leo[f] Oſtienſis.

[f] *Leo Oſt. lib. 2 cap. 16. chron. Caſſ.*

V.

Quod ſpectat ad res Orientalis Eccleſiæ; eodem anno, Indictione octava, (ut affirmat Cu-

interceptus, poſt ſumptam ſacratiſſimã Euchariſtiam, feliciter ad Deum migravit; cùm paulò antè diem obiiſſet Vvillelmus Archiepiſcopus Moguntinus ipſius filius vir ſatis laudatus; necnon Mathildis eiuſdem Imperatoris mater pientiſſima femina, quæ & inter Sanctos *a* eſt relata. Porrò de piis iſtorum funeribus, pluribus agit Vvitichindus *b*: cui concordat Ditmarus de die obitus Imperatoris, de quo & illud laude dignum affert; in proſperis occinere conſueviſſe Davidicum carmen, *Non nobis Domine; non nobis, ſed nomini tuo da gloriam.* Additque ad laudem, nullum poſt Carolum Magnum eſſe invẽtum dignum Imperatorem, niſi ipſum Ottonem Magnum. Quod verò longè poſt hæc tempora Petrus Damiani ad Deſiderium Abbatem ſcribẽs, ait eumdem Ottonem paulò ante mortem excommunicatum eſſe à prædicto Vvillelmo Archiepiſcopo ipſius ex priori cõiuge filio, quòd poſteà Adelaidem commatrem ſuam uxorem duxiſſet; & ipſe hæc dubitãs ſcripſit ex aliorum relatione, nec ab ullo eius tẽporis auctore prodita ſunt. Denique nemo, quod ſciam, tradit Adelaidem fuiſſe commatrem Ottonis: ſed etſi fuiſſet, debuiſſent iſta ipſo initio obiici, cùm eam Otto duxit uxorem, & non poſt annos viginti duos, cùm iam quatuor ſuſcepiſſet ex ea filios, intérque alios Ottonẽ Iuniorem, quem ipſe Vvillelmus Archiepiſcopus educavit, fovit, & ad Imperium cuſtodivit: tãtum abeſt ut ex inceſtuoſo ortum coniugio ipſum putarit. Ceterùm defuncto Ottone Magno, idem eius filius OTTO Iunior ſolus imperare cœpit, qui iam cũ patre inchoaverat annum ſextum. Adelais autem ipſius mater pervenit ætate uſque ad annum Salutis milleſimum, quo defuncta aſſeritur: cuius quidem extat *c* Vita, ſcripta (ut puto) ab Odilone Abbate Cluniacenſi, ubi eadem titulo Sanctitatis inſignitur; apponũturque publicæ preces dicendæ in Miſſa ipſius & Horis canonicis; unde colligas eam poſt obitum ritu ſolemni à Summo Pontifice fuiſſe inter Sanctos collocatam.

a *Martyrol. Rõ. Prid. Id. Mart.*
b *Vvitich. lib. 3 in fi.*

ASSERITUR EXCOMMUN. A FILIO OB INCESTUM.

OTTO II. IMPERAT.
c *Ap. Caniſ. Tom. V. Antiq. Lect. Agit verò de ea Baron. an 100.*

II.
S. VDALRICI OBITVS.

Hoc item anno, quarto Nonas Iulij, S. Vdalricus Epiſcopus Auguſtanus mortuus eſt anno ætatis ſuæ octogeſimo tertio, iam vivens & poſt mortem clarens miraculis. Quem poſt viginti annos, videlicèt Redemptoris nongenteſimo nonageſimo tertio, Indictione ſexta, menſe Februario, Ioannes Papa XV. anno Pontificatus ſui octavo retulit in Sanctorum numerum; publicoque diplomate decretum Pontificium in *Synodo* Romæ habita factum, benè teſtatum poſteris tradidit: quod Marcus Verſerus nobilis Auguſtanus nuper edidit *d*, vnà cum Vita ac miraculis eiuſdem S. Vdalrici ſcriptis antiquitus ab auctore eius temporis. Extatque perbrevis epiſtola Gregorij Papæ *e* Septimi, qua petenti Patriarchæ Aquileienſi conceſſit, ut in die natalis S. Vdalrici Pallio uti poſſet: unde innoteſcit, quàm celebris eſſet cultus eiuſdem Sancti; quem qui deſpexit quidam ruſticus laborans in ipſius feſto die, mox divinam vindictam expertus eſt.

De quo Baron. an. ſuper. de eius verò canonizatione an. 993
d *Rec. Baron. Tom. X an. 993.*
e *Greg. VII. ep. 38. lib. 6.*

I E S V C H R I S T I

A N. 974.

B E N E D. VI.

A N. 2.

O T T O N I S II. 1.

I O A N. Z E M I S 5.

ANNO Chriſti nongẽteſimo ſeptuageſimo, quarto, Indictione ſecunda, *Benedictus* Papa Sextus, ubi ſediſſet annum unum, menſes tres, & dies aliquot, à Bonifacio cognomento Francone, ſed patria Romano, Ferrutii filio, diacono Cardinale, ſceleſtiſſimo viro, violenta manu captus, & in carcerẽ detruſus, ibi ſtrãgulatus eſt. Ipſe verò Bonifacius Sedem Apoſtolicam invaſit, quam tenuit annum unum ac menſem; dictuſque eſt *Bonifacius* Septimus: verùm uti tyrannus ab antiquioribus non numeratur inter Romanos Pontifices. Nam Leo *a* Oſtienſis Benedicto Sexto immediatè ſucceſſiſſe tradit Benedictum Septimum, de quo agetur anno ſequẽti.

I.
BENEDICTUS PP. STRANGVLATUR A BONIF. INVASORE.
a *Leo Oſt. lib. 2. cap 4.*

Hoc item anno, quo quartus *b* inchoatus eſt Honeſti Ravennatis Epiſcopi, olim Abbatis Claſſenſis famoſiſſimi monaſterii S. Apollinaris prope illam civitatem; vir ſanctiſſimus ROMUALDUS Ravennas, nobiliſſima Ducũ oriundus ſtirpe, nuncium remittens ſæculo, in eodem Claſſenſi cœnobio ab eodem Honeſto monaſticum ſuſcepit habitum. Ex quo factum eſt, ut admirandis progreſſibus ſanctitatis ex cœnobio ad vitam tranſiens anachoreticam, ita fœcundus in prole Sanctorum fuerit, vt Occidentalem Eccleſiam ſanctis repleverit Anachoretis; quorum aliqui Apoſtolatum ad Gentes meruere, & inſigni corona martyrii decorari. Agetur ſæpiùs de illo inferiùs. Res autem ab eo præclarè geſtæ ſcriptæ *c* ſunt à Petro Damiani æquè patria Ravennate; & ſanctitate atque doctrina notiſſimo, qui his temporibus proximus vixit.

II.
b *Rub. in Hiſt. Raven. hoc an.*
S. ROMUALDUS EREMITARUM INSTITUT.
c *Ap. Sur. 19. Iunij.*

I E S V C H R I S T I

A N. 975.

B E N E D VII.

A N. 1.

O T T O N I S II. 2.

I O A N. Z[illegible]M I S. 6.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo quinto, Indictione tertia, Benedictus Romanus ex Albericis *a* proveniens, exagitans urgénſque Bonifacium tyrannum invaſorem Sedis Apoſtolicæ, eum abire coëgit. Qui nefandiſſimus homo antequàm ab urbe recederet, Baſilicam Vaticanam omnibus ornamentis ſpoliavit, & ſacrilega onuſtus præda navigavit Conſtantinopolim. In cuius locum, omnium ſuffragio, idem BENEDICTUS ex Suttino Epiſcopo creatus eſt Romanus Pontifex. Quod quidem hoc anno contigiſſe, ex ipſius ſepulchri *b* inſcriptione redditur manifeſtum; ubi dicitur defunctus eſſe die decima Iulii Indictionis duodecimæ, poſtquàm ſediſſet annos novem. Vnde redarguas eos, qui aliam rationem in eius numerandis annis inierunt.

I.
a *Leo Oſt. lib. 2 cap. 4.*
BENED. PP. VII.
b *Ext. in Baſil. S. Cruc. in Ieruſal.*

Hoc

II MARTYRES IN HISPANIA.

Hoc eodem tempore, Chriſtiani qui capta & diruta à Saracenis Hiſpaniam occupantibus civitate Septimacenſi, immani civium cædi ſuperfuere, ducti captivi Cordubam, poſt biennalem carcerem, cùm non adduci potuiſſent fidem abnegare gladio necati martyrium conſecuti ſunt. Quos penè oblivione ſepultos, ex Archivo Compoſtellano Ambroſius c Morales in lucem edidit, ex autographo deſcripto diplomate Regis Veremundi, quod confecit Æra milleſima decimatertia, (qui eſt præſens annus Domini nongenteſimus ſeptuageſimus quintus) de donatione facta Eccleſiæ S. Iacobi Apoſtoli, bonorum ex illis Martyribus per Ranimirum Regem occupatorum.

c *Ambroſ. Moral. in Append. ad Eulog.*

IOAN. ZEMISCE VENENO SUBLATO BASIL ET CONST. FRATRES IMPERANT.

Hoc pariter anno, ingenti damno Reipublicæ Orientalis, Ioannes Zemiſces Imp. cùm in Syriaca eſſet occupatus expeditione, iámque victor perveniſſet Damaſcum, veneno potatus, mortuus eſt Conſtantinopoli quarta die menſis Decembris. Eadémque die ſucceſſere filii Romani Iunioris, BASILIUS CONSTANTINUS, quorum ille vigeſimum, hic decimum ſeptimum agebat ætatis annũ; revocata pariter eorum matre Theophane in ſolium è quo fuerat exturbata, & in Proconneſum relegata. Hæc Curopalates, & ex eo alii recentiores. Quibus etiam auctoribus conſtat, hac eadem Indictione tertia Conſtantinopoli *Synodum* celebratam eſſe; in qua Baſilius Patriarcha criminis accuſatus, depoſitus eſt, & in locum eius ſubſtitutus *Antonius* Studites.

IV

Hoc item anno d defuncto Angliæ Rege Edgaro, cùm regnaſſet à tempore monarchiæ adeptæ annos ſexdecim, ac de novo Rege eligendo magna inter Principes orta diſſenſione, petentibus aliis Edvvardum defuncti Edgari primogenitum, aliis verò Ethelredum eiuſdem ex ſecunda uxore filium; generali habito *Conventu* Præſulum ac Procerum, Edvvardus (ut pater eius moriens iuſſerat) electus eſt, ac in Regem unctus. Eodémque tempore Eccleſia Anglicana nonnihil perturbata eſt factione clericorum, inſurgentium in monachos, qui in eorum incontinentium locum (ut ſuperiùs dictum eſt) ſuffecti fuerant. Qua de re cum à S. Dunſtano Canturienſi Archiepiſcopo SYNODUS *Vintoniæ* congregata eſſet; in medio conflictu diſputationis, ut iidem clerici reſtituerentur, ſuſpenſiſque omnibus ad reſponſum Dunſtani, mirandum illud contigit, ut Imago Crucifixi in edito Eccleſiæ affixa audientibus cunctis dixerit; *Non fiet, non fiet; Iudicaſtis bene, mutaretis non bene*: quod omnes clericos, eorúmque fautores confuſos reddidit & elingues. Recitat hanc hiſtoriam breviter Matthæus VVeſtmonaſterienſis, ſed expreſſius ea narratur ab Oſberto in Dunſtano, qui tamen potiùs ſub dicto Rege Edgaro eam referre videtur. Verùm hoc præſenti anno celebratum eſſe Concilium, etiam vetuſtiora de rebus geſtis Anglorum monumento ad fiedam addita fidem faciunt; in quibus pariter recitatur eadem de ſacra Chriſti Imagine hiſtoria.

d *Matth. VVeſtmon. in Flor. Hiſt.*

CONCIL. VVINTON. IN CAUSA CLERIC ET MONACHOR.

IMAGO CRUCIFIXI LOCUTA.

IESU CHRISTI

AN. 976.

BENED. VII.

AN. 2.

OTTON. II. 3.

BASIL. & CONST. 1.

I.

ANNO Domini nongenteſimo ſeptuageſimo ſexto, Indictione quarta, ſub Imperatoribus iunioribus moderante habenas Imperij Orientalis, Baſilio Præfecto Vigilum, qui é medio Ioannem Imp. ſuſtulerat; eodémque Bardam Sclerum cognomento Phocam Ducem Orientis, quem ſuſpectum habebat, in ordinem reducere conantes: ipſe *Bardas* ſuorum conſilio militum, vaticinióque fretus cuiuſdam monachi Imperatoris nomen & inſignia aſſumpſit, magnaque diù affecit calamitate Imperium. Cuius rebellionis timore precitus Antonius Studites Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſponte ſe abdicavit, ſicque ea ſedes vacavit annis quatuor. Non enim datus eſt ei ſucceſſor, quouſque ille vixit. Hæc omnia Curopalates, & alij ex eo.

BARDAS TYRAN. IN ORIENTE.

II.

Porrò iidem Baſilius & Conſtantinus Impp. ad regendas oras Occidentales, Calabriæ videlicèt regionem, inter alios miſere Eupraxium Præfectum, de quo eſt mentio in Vita ſanctiſſimi Patris Nili; cuius ope idem morbo incurabili ſanatus, ex faſtuoſiſſimo factus eſt humillimus, & habitum monaſticum ſuſcepit. Fuit autem *Nilus* iſte ab origine Græca Roſſani in Calabria natus doctrina eximius & pietate inſignis, ab infantia Dei cultor egregius qui poſt matrimonium vitam monaſticam ſectatus, breui omnes eius inſtituti profeſſores facile antecelluit; notus ubique tam in Oriente quam Occidente dono prophetiæ, & virtute miraculorum, & à Principibus, atque etiam Imperatoribus, ipſiſque Summis Pontificibus, honore cultus. Cuius res geſtæ Græcè conſcriptæ ab eius diſcipulo, nuper etiam Latinitati ſunt traditæ. Meminit verò eiuſdem Leo a Oſtienſis, dum narrat quomodò poſt quatuor abhinc annos prævidens ille venturos in Calabriam Saracenos, à Græcis adverſus Latinos, vocatos, eoſdémque eam provinciam miſere vaſtaturos, unà cùm ſuis receſſerit ad Caſſinates, & ab eis quaſi alter Benedictus honorificentiſſimè ſuſceptus, incolendum acceperit monaſterium S. Michaëlis Archangeli, Vallis lucis nuncupatum: quam etiam rem geſtam ille eius diſcipulus fuſius proſecutus. Ita enim planè hic vir ſanctus ſe ſuóſque ad monaſticam vitam compoſuit, ut nuſquam firmas fixerit ſedes, ſed peregrinantium more, ubi quodam loco aliquandiu manſiſſet, aliqua occaſione captata unà cum ſuis aliò tranſmigraret, ita expedire iudicans ad omnes numeras perfectiſſimæ monaſticæ obſervantiæ exolvendos, ut affectus liberos ab omnibus terrenarum rerum compedibus conſervaret.

DE S NILO ABB. *De quo plura Baron. hoc an. & 980 996 1000*

a *Leo Oſt. 2. Chron. Caſſ. 17.*

IESV CHRISTI.
AN. 977.
BENED. VIII.
AN. 3.
OTTON. II. 4.
BASIL. & CONST. 2.

I. Dux Venet. petit eremum cum Romual. et alii.

ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictione quinta, S. Romualdus ubi triennium exegiſſet in Claſſenſi cœnobio, vitam æmulatus anachoreticam, adeò ſub Marino viro ſanctiſſimo profecit, ut exemplo ſuo ad eamdem ſectandam attraxerit inter alios Petrum Vrſeolum Ducem Venetiarum. Hic enim cùm ad eius faſtigium dignitatis inde perveniſſet, quòd deceſſoris in Vitalis Candiani tyrannidem affectantis peremptoribus, ea lege fautor extitiſſet, ut ipſe poſt illius necem Ducatum adipiſceretur; idem eius facinoris compunctione divinitùs tactus, conſilio cum Marino & Romualdo inito ſe ſponte abdicans, una cum ipſis, ac Ioanne Gradenico æquè nobili Veneto inſtituti ſui conſcio, in Gallias ſecretò ſeceſſit; ducẽ ſecutus Guarinum quemdam Abbatem Gallum Aquitanum virum ſanctiſſimum, qui operationis gratia per diverſas mundi regiones peregrinari ſolitus erat. A cujus haud longè monaſterio iidem in Gallia vitam agentes anachoreticam, victúmque ſibi labore manuum comparantes, magna auſteritate carnem domuerunt per plura annorum curricula.

II. Poſtquam autem vita iam benè perfuncta Petrus Vrſeolus migraſſet in cælum, iidem Guarinus, Ioannes, Marinus, & Romualdus, eodem à quo impulſi fuerant in deſertum movente Spiritu, reverſi ſunt in Italiam: quos & ſecutus eſt Olibanus quidam Comes ex eadem Aquitaniæ provincia; qui enarrata quaſi per confeſſionem S. Romualdo vita ſua, cùm ab eo audiſſet ſe aliter ſalvari non poſſe, niſi monaſticum ſuſciperet inſtitutum, relicto ſæculo ad cœnobium ſe Caſſinenſe cum multis divitiis S. Benedicto offerendis contulit. Habet hæc omnia fuſius Petrus[a] Damiani in Vita eiuſdem S. Romualdi. Meminitque de Petri Vrſeoli abdicatione, & in Gallias ſecreta ſeceſſione, etiam Sabellicus in Rebus geſtis Venetorum: qui tamen in eo differt à Petro Damiani, quòd non Vitalem Candianum, ſed Petrum eius patrem à civibus opera Petri Vrſeoli necatum tradit. Eadem verò de Olibano Comite, habentur pariter in Chronico Caſſinate à Leone[b] Oſtienſi Epiſcopo conſcripto.

Olibani Comitis converſio.

[a] Ap. Sur. Iunij.
[b] Leo Oſt. l. 2 cap. 29.

IESV CHRISTI
AN. 978.
BENED. VII.
AN. 4.
OTTON. II. 5.
BASIL. & CONST. 3.

I. ANNO Chriſti nongẽteſimo ſeptuageſimo octavo, Indictione ſexta, Otto Imp. oſtenſionem paſſus à Lothario Francorum Rege, eum perſecutus eſt uſque Pariſios[a]. In reditu autem, cùm inſequentes eius exercitum Franci, in fluminis cuiuſdam tranſitu eum nullo negotio deleturi eſſent; adfuit precibus ad Deum fuſis S. VVolfgangus Epiſcopus Ratisponenſis, qui Ottonis exercitum præſens trans flumen incolumem mirabiliter perduxit, quam rem geſtam narrat auctor qui tunc vivebat, & eiuſdem Sancti intimus erat. Quin etiam eam partem exercitûs, quæ acriùs inſequebatur Ottonem, malè periiſſe ad flumen, Aimoinus[b] habet.

[a] Lambert. & Sigeb. hoc an.
S. VVolfgan. Ratispon. claret.
[b] Aim. lib. 5. cap. 44.

II. Eodem anno, ut antiqua Eccleſiæ Anglicanæ monumenta[c] docent, *Edvvardus* Rex cùm in venatione ſiti afficeretur, ſolus divertens ad novercam ſuam, eiuſdem inſidiis, dum ab ea potum acciperet, ſica confoſſus interiit, id agente ſcelerata fœmina, ut eius filius Ethelredus puer decem annorum Regnum conſequi poſſet. Porrò innocentiſſimus Rex necatus, miraculis coruſcans cultus eſt ab Anglis ut martyr. Extant[d] Acta necis & miraculorum eius, ab incerto auctore conſcripta: in quibus tamen diverſa ab aliis aſſeruntur de eius necis tempore, cùm eam accidiſſe ponant anno Redemptoris nongenteſimo octogeſimo primo. Sed & viſis ingentibus divinis miraculis, quæ ad corpus eius fierent, eamdem eius novercam nomine Elſdritham mirè pœnituiſſe, ac per multa tempora magna auſteritate vixiſſe, ibidem traditur. Fuit verò etiam eiuſdem S. Edvvardi ſoror nomine *Edita*, alumna S. Ethelvvodi VVintonenſis Epiſcopi; quam & ipſam inſignibus poſt obitum claruiſſe miraculis, conſtat ex Actis[e] Vitæ ipſius.

[c] Append. ad Bed. de geſt. Angl. lib. 2 cap. 12 Flor. hiſt. Matt. VVeſtmon. hoc an.
S. Edvar. Rex inſidiis novercae necatur.
[d] Ap. Sur. 18. Mart.
[e] Ap. Sur. 16 Sept. & Baron. an. 684. in fi.

III. Eodem tempore Carolus Dux Lotharingiæ frater Lotharij Francorum Regis, pugnans ad verſus Hermenfredum occupatorem rerum Eccleſiaſticarum, accepit ab eo corpus S. Gudilæ virginis, & Bruxellas intulit: invaſores autem poſſeſſionum illius, & deſcendentes heredes divina vindicta eſt jugiter proſecuta, ut omnes miſerando vitam finirent interitu. Hæc ex appendice[f] ad Res geſtas eiuſdem ſanctæ.

Divina ultio in invaſores rer. Eccleſ.
[f] Ap. Sur. 8. Ianuar.

IESV CHRISTI
AN. 979.
BENED. VII.
AN. 5.
OTTON. II. 6.
BASIL. & CONST. 4.

I. ANNO Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo nono, Indictione ſeptima, Calendis Maij, à SS. Archiepiſcopis Dunſtano Cantuarienſi & Oſvvaldo Eboraſcenſi, aliiſque Eccleſiæ Anglicanæ Antiſtibus, Ethelredus puer decennis Rex Angliæ coronatus eſt: in qua coronatione idem S. Dunſtanus prophetiæ afflatus ſpiritu eidem Regi prædixit, ob iniuſtam necem S. Edvvardi ab ipſius Ethelredi matre procuratam non defecturum gladium de domo eius, quouſque Regnum transferretur in Regem alienum, cuius ritum & linguam gens Anglorum non noſceret. Poſt quam prophetiam, nubes per totam Angliam, nunc ſanguinea, nunc ignea viſa eſt. Narrat hæc Matthæus

S. Dunſt. vaticinium de regno Angl.

VVeſtmonaſterienſis hoc anno, eademque fermè Oſbertus in Dunſtano, & auctor qui martyrium Edvvardi Regis deſcripſit.

II. CONCIL. CALNEM. IN CAUSA CLERICOR. ET MONACHOR.

Porrò cùm adhuc idem Rex Ethelredus puer eſſet, collectum eſt CONCILIUM *Calne*, quòd Clerici adverſus S. Dunſtanum reclamarent ob pulſos ipſos ab Eccleſiis, & ſubſtitutos Monachos. In qua Synodo illud mirandum accidit, ut conſidentibus Epiſcopis, aliiſque Regni Senatoribus, in media ipſa diſceptatione ſolarium ſubitò totum diſſolutum fuerit, eoque caſu omnibus qui aderant, eliſis, ipſiſque etiam cunctis adverſariis vel extinctis vel penitus contritis, ſolus Dunſtanus qui Synodo præſidebat, illæſus evaſerit, ſtans ſuper unam quæ ſuperſtes erat, trabem. Hæc Matthæus VVeſtmonaſterienſis anno nongenteſimo ſeptuageſimo quinto, multa in unum ingens: eademque auctor Appendicis [a] ad Bedam. Sed Oſbertus tradit, non ſolum Dunſtanum incolumem evaſiſſe, verùm etiam omnes illos qui eius adhærentes ſententiæ à monachis ſtarent.

De geſt. Angl. lib. 2. cap. 11.

IESV CHRISTI
AN. 980.
BENED. VII.
AN. 6.
OTTON. II. 7.
BASIL. & CONST. 5.

I. [a] *Lambert. & Sigeb. hoc an. & alii.*

S. ADALBERTUS CREATUR EPISCOP. PRAGEN.

[b] *Ap. Sur. 23. April.*

ANNO Chriſti nongenteſimo octogeſimo, Indictione octava, Otto [a] Imp. in Italiam venit; & cum Veronæ eſſet, *S. Adalberto* viro nobilitate, divitiis, ſcientia, & probis moribus inſigni, electo Pragenſi in Boëmia Epiſcopo, per virgam paſtoralem tradidit eius Eccleſiæ poſſeſſionem, quam vocabãt Inveſtituram. Nominatum hunc primo Voicechum, inunctum vero ſacro chriſmate à S. Adalberto primo Archiepiſcopo Magdeburgenſi, ab ipſo ſuo nomine vocatum Adalbertum, tradit [b] qui res ab eo præclarè geſtas conſcripſit auctor eiuſdem temporis. Extant tamen & alia eiuſdem Vitæ Acta manuſcripta, in quibus non Voicechus, ſed VVentius in baptiſmate vocatus aſſeritur. Quẽ quidem tradunt, cum præſens audiſſet Pragenſem Epiſcopum moriendo clamare ſe à nigris ſpiritibus deportari; inde immẽſo horrore correptum, magnum emendationis vitæ ſtudium concepiſſe: cum vero poſtmodum haberentur Comitia ad eligendum novum Epiſcopum, omnes conveniſſe in ipſum Adalbertum; quem ſe valdè timere, dæmon ab energumeno eadem die expulſus faſſus eſt. Sed de tanto Hungarorum & Pruſſiorum Apoſtolo martyrio inſignito, huius perditiſſimi ſæculi decore maximo, dicetur rurſum inferius.

II. HARALDI REG DAN. MARTYRIUM.

Eodem anno *S. Haraldus* Rex Danorum, qui primus Danis Chriſtianitatem indixerat, totumque Septemtrionem prædicatoribus & Eccleſiis repleverat, poſtquàm regnaſſet annos quinquaginta, à proprio filio Suen dicto, acerrimo Chriſtianorum hoſte; bello appetitus, atque in prælio victus & ſauciatus, poſt dies aliquot in feſtivitate Omnium Sanctorum ex eodem vulnere deficiens, gloriam martyrij acquiſivit; quo nomine ab illa Eccleſia perpetuo cultus eſt. Cum autem poſt eius obitum, Suen adverſus Chriſtianos perſecutionem concitaſſet; divina illum inſequente ultione, ipſe bis in prælio à Slavis captus totiénſque à Danis ingenti auro redemptus, rurſumque ab Herico Sueonum Rege Chriſtiano ſuperatus, regno pulſus eſt: unde factus profugus ſuper terram, ad Northmannos primum, deinde ad Anglos confugiens, & ab utriſque repulſus, demum apud Regem Scotiæ locum deliteſcendi invenit: ubi quatuordecim annis commoratus, ac poſt obitum Herici in regnum regreſſus, iterum eodem pulſus eſt ab Olaph Herici filio. Quo tempore de peccatis ſuis tandem pœnitens, cum Deo in gratiam rediit; moxque ab eodem Olaph reſtitutus, Chriſtianitatem propagans, à Northmannis bello appetitus, victis ipſis, eorum Regno potitus eſt, ac Chriſti fidem in Norvegia ſuſcipi edicto iuſſit: ſed & in Angliam transfretans, Regem Ethleredum iuxta vaticinium S. Dunſtani expulit; & Angliæ Regno auctus poſt tres menſes occubuit. Hæc omnia pluribus Adam [c] Bremenſis vetus Chronographus, illis temporibus proximus: quæ multis annis confecta hic ſummatim in unum congeſſimus, quo exemplo unius hominis, quam Deus ſit iuſtus & miſericors atque longanimis intelligitur.

VLTIO DIVINA INSEQUITUR REGEM PERSECUTOREM.

[c] *Adam. lib. 2. Chron. cap. 18. 21. 25. 28. 29. 36.*

IESV CHRISTI
AN. 981. 982.
BENED. VII.
AN. 7. 8.
OTTON. II. 8. 9.
BASIL. & CONST. 6. 7.

I. NICOL. CHRYSOBERGES PATRIAR CONST.

ANNUS Chriſti nongenteſimus ſeptuageſimus primus, Indictione nona cœptus eſt: quo diem obiit Antonius Studites Patriarcha Conſtantinopolitanus; & in eius locum ſuffectus eſt *Nicolaus* cognomento *Chryſoberger*. Ita Curopalates. Recenſet idem poſt hæc Bulgarorum eruptionem in Græciã (cum Imperatorum exercitus occupati eſſent adverſus *Sclerum* tyrannum) ſub Samuële ipſorum Rege belicoſiſſimo: qui Chriſtianus exiſtens, & Sanctorum egregius cultor, (quorum etiam nonnullorum ſacras Reliquias in patriam ſuam tranſtulit) eorumdem patrocinijs noſcitur pluribus potitus victoriis. Ceterùm meminit & huius Bulgarorum invaſionis Auctor Rerum geſtarum S. Niconis Μετανοεῖτε cognominati, de quo iam ſuperiùs dictum eſt; eiuſque precibus eamdem à Peloponneſo propulſatam eſſe tradit. Illic enim apud Lacedemonem habitabat tunc idem Sanctus, Deo chariſſimus, & miraculorum patrator egregius, ac fermè unica hoc tenebroſo tempore fax Orientis: qui circa hoc ipſum tempus eamdem urbem Lacedæmonem, rogatus à civibus, graviſſima peſte liberavit, ea lege ut omnes Iudæi (quos adeò adverſabatur, ut nec lingua, nec auribus uſurpare nomen illorum vellet) urbe pellerentur: quod & factum eſt.

S. NICON. SPARTAM TUETUR.

II.

Annus porrò Chriſti nongenteſimus octogeſimus ſecundus, Indictione decima, nulla præterea rerum geſtarum ad inſtitutum pertinentium memoria perſpicuus reperitur.

Indictione duodecima, anno Dominicæ Incarnationis nongenteſimo octogeſimo quarto.

III Eodem anno Rex Otto, ſuaſu piæ matris, corrigendum curavit delictum, quod patri exitium intulerat, de ſublato ab Eccleſia Merſburgenſi Epiſcopatu. Qua de cauſa valdè commendatur à Ditmaro a eadem Ottonis mater Auguſta Theophanes Græca mulier; necnon quòd tres filias piè admodùm educatas, contemptrices carnalium nuptiarum, cæleſtiumque cupidas effecerit; quarum duæ, Adelais altera, altera Sophia dicta in duobus monaſterijs vitam monaſticam ſunt profeſſæ. Sicut & eiuſdem Auguſtæ in Rebus geſtis S Adalberti Pragenſis Epiſcopi laudatur ſollicita cura, & iuges ad Deum preces, continuæque eleemoſynæ, pro redemptione animæ defuncti mariti ſui erogatæ. Obiiſſe verò traditur anno Redemptoris nongenteſimo nonageſimo primo, regni filij ſui ſeptimo.

a *Ditmar. Chron li. 4.*

THEOPHANES AUG. PIETAS.

IESV CHRISTI
An. 985.
IOAN. XIV.
An. 2.
BASIL. CONST.
An. 10.

I. BONIF. INVASOR. IOAN. PAPAM FAME NECAT.

ANno Chriſti nongenteſimo octogeſimo quinto, Indictione decimatertia, nefandus Bonifacius Apoſtolicæ Sedis olim invaſor, qui necato Pontifice Benedicto Sexto, & expilata baſilica Vaticana, fugerat Conſtantinopolim; ubi res innovatas accepiſſet, deceſſiſſe nimirum Benedictum Septimum, qui eum ſede expulerat, & Ottonem Imperatorem, cuius patrocinio Eccleſia Romana fovebatur, Romam redit: ubi ſuorum factione potens, Ioannem Patrem vinculis alligatum detruſit in S. Angeli munitionem, quæ tenebatur à ſuis; ibique quatuor detentum menſibus fame perire coëgit, ac mortuum expoſuit ſpectandum omnibus pro foribus munitionis. Quæ quidem accepimus ex veteri Vaticano codice Romanorum Pontificum: quibus conſentiunt Scriptores omnes. Ioannem autem extinctum eſſe die vigeſima Auguſti, ſepultumque apud S. Petrum, declarat inſcriptio eius ſepulchri.

II. DAT POENAS, Qui verò poſt illum ſacrilegus prædo Sedem iterum Apoſtolicam invaſit *Bonifacius*, Deo ultore poſt quatuor ab eius nece menſes repentina morte percuſſus eſt: quem ſui ipſius fautores, poſt tetræ animæ exhalationem cæſum & lanceis confoſſum, nudum per pedes tractum, inſepultum abiecerunt; licèt eum quidam clerici poſteà ſepelierint. Hæc ex eodem Vaticano codice, alii que auctoribus. Quibus videas, parum conſulere veritati, & S. R. Eccleſiæ dignitati, qui hunc nefandum parricidam inter Romanos Pontifices referunt; annumerandum potius inter famoſos latrones.

III. IOAN. PP. XV. Quo ſublato, legitimus creatus eſt Pontifex IOANNES eius nominis Decimuſquintus, natione Romanus, filius Leonis preſbyteri poſt matrimonium facti: quem quidem nonniſi ad finem huius anni creatum oportuit. Sed cum eo tempore novus in Vrbe tyrannus Creſcentius Nomentanus, munitionem S. Angeli titulo Conſulatus poſſidere aggreſſus, inde nonnihil infeſtare cœpiſſet eumdem Pontificem; ille timore perterritus, ſecedens in Tuſciam, Legationes ad Ottonem Regem mittere frequentavit; cum memores Romani quæ ob iniurias illatas Pontificibus, paſſi eſſent tum ab Ottone Primo, tum etiam à Secundo, èveſtigio honorifica legatione eumdem Ioannem revocarunt in Vrbem, & pijs obſequiis ſe illi ſubiecerunt.

IV. Hoc pariter anno Ramirum Regem Legionenſem eſſe defunctum, Ambroſius a Morales ſcribit. Cuius ea ex parte memoria damnatur, quod iniens fœdus cum Arabum Rege, totius belli vis converſa eſt adverſus Caſtellæ Comites, & Veremundum in Gallia regnantem: ſicque plura loca munita ab infidelibus capta ſunt, cæſique Chriſtiani, atque eorum Eccleſiæ deſolatæ. Cum vero & civitatem Compoſtellam vocati à Rudetico Comite Arabes diruiſſent, mœnibuſque nudaſſent; abſtinuerunt, tamen magno miraculo ab Apoſtoli Iacobi ſepulchro: quod non ſolum ab Apoſtolo ſervatum eſſe illæſum, ſed & ipſos hoſtes gravi immiſſo morbo omnes interiiſſe, tradit Sampyrus Epiſcopus ſui temporis res geſtas proſecutus, & alij poſt eum. Porro Ramiro defuncto, Veremundus in Legionenſe Regnum ſucceſſit, huius nominis Secundus, filius Ordonij Tertij: cuius primordia fuerunt laude digniſſima, cum non ſolum leges civiles penè uſu contrario abolitas, ſed & Eccleſiaſticas atque Romanorum Pontificum decreta, in obſervantiam revocavit, & Eccleſias privilegiis munivit: poſteà vero ob iniuſtam perſecutionem illatam Athaulpho Compoſtellano Epiſcopo infamatus, inter malos Principes à maioribus numeratur: quippe qui accuſationi ſervorum contra dominum fidem adhibens, in Epiſcopum dolo accitum immiſit taurum; qui tamen mox redditus manſuetus in Epiſcopi manibus arma depoſuit à natura conceſſa, cornua ſcilicet. Sed quomodo tam falſi accuſatores, quàm Rex perſecutor, diram inde vindictam à Deo perpeſſi fuerint, pluribus narrant Hiſpanicarum rerum ſcriptores.

a *Ambroſ. Moral. lib. 16. cap. 46.*

ECCLESIA S. IACOBI DIVINITùs SERVATA.

IESV CHRISTI
An. 989.
IOAN. XV.
An. 1.
BASIL. & CONST.
An. 13.

I. ANno Chriſti nongenteſimo octogeſimo ſexto, Indictione decimaquarta, ſexto Nonas Martij Lotharius Rex Francorum obijt, cum regnaſſet annos triginta unum; relinquens Regni hæredem Ludovicum filium, quem commendavit Hugoni Duci. Hæc Odorannus, qui hoc tempore vixit.

II. TERRÆMOTUS IN ORIENTE. Quo eodem anno, menſe Octobri, inchoata indictione decimaquinta, ingentem terræmotum concuſſiſſe civitatem Conſtantinopolitanam, & ex eo plura templa corruiſſe, Curopalates ſcribit. Verum non eam tantummodo civitatem, ſed & Græciæ provincias eodem terræ motu mirum in modum quaſſatas eſſe, teſtatur auctor Rerum geſtarum S. Nico-

nis, obiter de illo mentionem habens; tum agit de eiuſdem ſanctiſſimi viri imagine ſaxo divinitùs impreſſa, cùm oraret pro avertenda illa clade à Lacedæmonijs, apud quos morabatur.

IESV CHRISTI

An. 987.

IOAN. XV.

An. 2.

BASIL. & CONST.

An. 12.

I. Ludovic. Franc. Rex ultimus Carolinor moritur.

Annus Chriſti octingenteſimus octogeſimus ſeptimus, Indictione decimaquinta cœptus eſt: quo Ludovicus Francorum Rex noviſſimus Carolinorum diem obijt, anno vix uno regno potitus. Cumque ſine liberis deceſſiſſet, Regnum Francorum non collatum eſt Carolo ipſius patruo, Lotharij Regis fratri; ſed magis eo contempto ad remotiores eſt delatum, nempè ad Hugonem Ducem Pariſienſem. De tempore fidem faciunt Odorannus monachus Senonenſis & Glaber Cluniacenſis, eius temporis Scriptores. Cur autem à Francorum proceribus repudiatus Carolus fuerit, ea potiſſimùm ratio affertur, quòd nimis eſſet Germanorum Principibus addictus, Franci verò haud facilè paterentur exteris eſſe ſubiecti.

II. Hugo Capetus ex genere Caroli Mag. [Quod pluribus probát, & quidem inſigniter ſcriptores Genealogiæ Domus Francis, Sanmarthani fratres l. 5.]

Porrò quod ad genus ſpectat Hugonis, cognomento *Capeti*, ſive *Caputij*, (quòd ſoleret puer puerorum capita pileis nudare;) ex iiſdem Odoranno & Glabro, aliiſque recentioribus patet ipſum quidem patre natum fuiſſe Hugone Magno, avo Roberto Principibus; materno vero ſtemmate, ex ſorore Ottonis Senioris Imp. genitum: adeo ut vanitati poëticæ nullus ſit locus fingendi eum viliſſimis parentibus ortum. Sed nec progeniem Carolinam defeciſſe in Ludovico, vel in Caroli fratris Lotharij filio; quin & hunc ipſum Hugonem Magni Hugonis filium ex eadem fuiſſe progenie, demõſtrat Chronicon Vvillelmi Nangij monachi S. Dionyſij, quod in lucem Pithœus edidit: idque ipſum affirmat auctor eodem volumine contentus, qui texuit genealogiam S. Arnulphi, ex quo Carolinum manavit genus. Et Innocentius Papa ſcribens ad Ludovicum Regem eius nominis Sextum, aſſerit genus ipſius, quod derivabatur ab Hugone Capeto, proceſſiſſe ex progenie Caroli Magni. Denique Abbo *a* Floriacenſis Abbas, vir doctrina & ſanctitate inſignis, huius ipſius temporis auctor, in libro Apologetico, quem ad Robertum Regem Hugonis filium & ſucceſſorem ſcripſit, eum atavis Regibus ortum prædicat. Addit inſuper Nangius, eumdem Hugonem ex repromiſſione SS. Ricarij & Valerici accepiſſe Francorum Regnum; dum quo tempore Hugo Magnus Comes Pariſienſis ipſius Capeti pater, eorumdem Sanctorum corpora metu Northmannorum Gallias devaſtantiũ à ſuis Eccleſiis in Flandriam apud S. Audomarum tranſtuliſſet, iidem Sancti in viſione ei apparentes, prædixerunt fore, ut propter huiuſmodi exhibitam ipſis pietatem, genus eius potiretur in perpetuum Regno Francorum. Ceterùm ubi Hugo eſt unctus in Regem; ad evertenda bella civilia,

a *Ap. Baron. Tom. XI.* 1001. *in pr.*

Ex promiſſione SS. regnum in Hugonem translatum.

Carolum Lotharij fratrem coniecit in carcerem Aurelianis; ſed id poſt annum tertium belli initi. Ipſum verò filium Caroli Ludovicum patri ſucceſſiſſe in Ducatum Lotharingiæ, idem auctor tradit: cùm alii affirment eumdem Ducatum Ottoni eiuſdem Caroli filio eſſe traditum.

IESV CHRISTI

An. 988.

IOAN. XV.

An. 3.

BASIL. & CONST.

An. 13.

I.

Anno Chriſti nongenteſimo octogeſimo octavo, Indictione prima, Ioannes Papa dedit Pallium Libentio Archiepiſcopo Hamburgenſi, viro laudatiſſimo, ſucceſſori Adaldagi; qui ubi ſediſſet annos quinquaginta tres, hoc anno quarto Calendas Maii mortuus eſt, ab omnibus collaudatus. Agit verò de his fuſiùs Adam *a* Bremenſis.

a *Adam. lib.* 2. *c.* 19. 20.

II. S. Dunſtani obitus.

Eodem pariter anno migravit in cælum mirificus ille *S. Dunſtanus* Cantuarienſis in Anglia Archiepiſcopus, de quo ſæpè ſuperiùs: poſt cuius mortem planè accidit, quod & vaticinatus fuerat, ut multa mala Angliam occuparent.

IESV CRISTI

An. 989.

IOAN. XV.

An. 4.

BASIL. & CONST.

An. 14.

I. De S. Adalberto Pragenſi Epiſcop. et Vngaror. Apoſt.

Anno Chriſti nongenteſimo octogeſimo nono, indictione ſecunda, *S. Adelbertus* Pragenſis in Boëmia Epiſcopus, cum iam quinquennium Romæ tranſegiſſet nobiliſſimo in monaſterio SS. Bonifacij & Alexii ad montem Aventinum, quod ſanctiſsimis tunc monachis florebat, & frequentibus nobilitabatur inſignibus miraculis, cui idem Adalbertus permiſſione Pontificis ſe incluſerat, cum (ut vidimus) Boëmos nimis refractarios, & in vitiis ſuis obſtinatos expertus, eos deſeruiſſet; iterum à Pragenſibus requiſitus, ex decreto *Synodalis Conventus* Romæ ea de cauſa habiti, derelictam coactus eſt, invitus licèt, Eccleſiã repetere. Sed cum rurſum Pragenſes ad ſua ſcelera, maximè vero ad luxuriam reverſi, eius monitis obaudire tam laici quàm clerici detrectarent; eoſdem ipſe rurſum deſerens, ad Vngarorum à Paganiſmo ad fidem Chriſti converſionem ſe tranſtulit. Habent hæc fuſius Acta *a* Adalberti. Eius verò ad Vngaros Apoſtolatum prolixè pertractavit Cartuitius Epiſcopus in Vita *b* S. Stephani Regis Vngarorum ſcripta ad Colonanum Regem; qua ſtylo fideliſsimo proſecutus eſt cunabula Vngaricæ Eccleſiæ ſub *Geiſa* eorum Principe; qui factus Chriſtianus ab ipſo initio meruit ex repromiſsione divina habere filium, cui pariter ex revelatione S. Stephani protomartyris matri facta, inditum eſt nomen Stephani: de quo pluribus dicendum inferius. Porro S. Adalbertus

a *Ap. Sur.* 23. *Apr.* b *Ap. Sur.* 25. *Aug.*

Geiſa primus princeps Vngar. factus Chriſt.

his rectè cœptis. Romam denuò ſequenti anno ad dilectum ſibi S. Bonifacij monaſterium reverſus eſt, ubi cùm aliud quinquennium tranſegiſſet accepto à Romano Pontifice ad Gentes Apoſtolatu, rurſùm iuſſus eſt ad ſuum Epiſcopatum reverti, ut dicetur ſuo loco.

II. Gebehardus Episc. Const.

Hoc item anno, quo quartus abſolvitur & quintus inchoatur Ioannis Papæ, Indictione ſecunda, contigit S. Gebhardum Conſtantienſem in Germania Epiſcopum veniſſe Romam, ut Reliquias S. Gregorij Papæ acciperet a Summo Pontifice, collocandas in monaſterio quod ædificaſſet in honorem eiuſdem Gregorij. Cuius cùm ſacrum caput à Pontifice obtinuiſſet, in reditu perſequentibus eum Romanis pro ſublato capite, miraculo liberatus eſt ab eorum manibus. Proſequitur hæc pluribus Auctor *c*, qui eiuſdem S. Gebehardi res reſtas deſcripſit. Sciendum autem, hunc Gebehardum dici debere Seniorem reſpectu alterius Gebehardi eiuſdem civitatis Epiſcopi, qui ſub Gregorio Papa Septimo eius partes contra Henricum Regem ſumma cum laude ſecutus eſt; de quo dicetur ſuo loco.

c Ap. Caniſ. Antiq. Lect. Tom. VI.

IESV CHRISTI

An. 990.

IOANNIS XV.

An. 5

BASILII & CONST.

An. 15.

I.

Anno Chriſti nongenteſimo nonageſimo, Indictione tertia, à Ioanne Romano Pontifice ad Ethelredum Angliæ Regem atque Richardum Ducem Northmannorum in Gallia degentium, miſſus *a* eſt Legatus Leo Vicepiſcopus Treverenſis, ut eos inter ſe invicem diſſidentes in concordiam revocaret: quod & præſtitit.

a Matth. VVeſtmō. Flor. Hiſt. hoc an. VVil. Malmesbur. de geſt Angl. lib. 2. c. 10.

II. Concil. Silvanectens. in causa invasionis civit. Rhem.

Eodem anno celebrata eſt in Gallia Synodus Silvanectensis hac occaſione. Cùm Arnulphus Rhemenſis Archiepiſcopus favore Hugonis Francorum Regis promotus fuiſſet ad eam dignitatem, (ita viſum Hugoni novello Regi, ut hunc licet non legitimum, regio tamen ſtemmate ortum, utpote Lotharij Regis ex concubina filium, & Caroli adhuc regnantis nepotem, ætate iuniorem, his beneficiis in ſuis partibus contineret:) accidit ut cùm vix ſex menſes ea ſede potitus eſſet, proditione cuiuſdam Adalgeri Rhemenſis presbyteri ea civitate Carolus potiretur, ipſéque Arnulphus captivus abduceretur. Quòd verò ſuſpicio non levis eſſet, eius iuſſu civitatem Carolo patruo eſſe proditam; ipſe adversùs omnes, qui illam invaſiſſent atque ſpoliaſſent, & ſacra profanaſſent, ſeveriſſimam anathematis ſententiam intorſit, & ut idem facerent alii Galliarum Epiſcopi hortatus eſt: quod & ipſi præſtiterunt, collecti in unum in prædicta Synodo Silvanectenſi. Recitantur autem iſta pluribus in alia Rhemenſi, poſt annum ſequentem (ut dicetur) celebrata, atque inde in ſuum commentarium à Gerberto *b* tranſlata. Planè verò factum eſt, quod diro anathemate imprecati ſunt Patres. Siquidem paulò pòſt captus eſt ab Hugone Carolus; tuncque penitùs ex ſtemmatis eius ramo exciſum eſt Regnum Francorum, cùm (ut ibidem queſti ſunt Patres) hæreſis pullulare cœpiſſet, qua dicerent Caroli ſtudioſi, omnia licere Carolo etiam in Eccleſiis. Quare videant quàm malè conſulant Principibus noſtri temporis Politici eadem quæ hoc tempore ſunt cœpta, doceri profitentes.

b Gerl. in Conc. Rhe. c 12. & 14. & in ep. ad VVildrod. Epiſc. Argent.

IESV CHRISTI

An. 991.

IOANIS XV.

An. 6.

BASIL. & CONST.

An. 16.

I. De causa Arnulphi Rhemens.

Anno Chriſti nongenteſimo nonageſimo, primo, Indictione quarta, increbreſcente adversùs Arnulphum Rhemenſem Archiepiſcopum ſparſo rumore de proditione Rhemenſis civitatis, Hugo Rex eum ſubiicere Synodali iudicio cogitans, cùm id ſciret inconſulta Sede Apoſtolica fieri non poſſe, ad quam eſſent iudicia Epiſcoporum deferenda; tum ipſe adversùs eum literas ſcripſit ad Ioannem Papam, tum etiam curavit, ut aliæ ſcriberentur ab Epiſcopis Rhemenſis Provinciæ, quibus petitum eſt, ut idem Pontifex in Arnulphum, ob eius proditionem, aliaque obiecta crimina, damnationis ſententiam proferret. Ad quem econtra pro Arnulpho miſſi ſunt pariter Legati ab Heriberto Comite ſocero *a* Caroli Regis. Quæ quidem huius anni exordio geſta eſſe docet Gerbertus *b* qui interfuit, dum octodecim menſes tradit interceſſiſſe ab eo tempore uſque ad Synodum Rhemenſem habitam anno ſequenti, menſe Iunio.

a Aim. lib. 5 c. 44 in fi. *b Gerb. ubi ſup.*

II.

Si verò eidem Gerberto *c* in cauſa propria credendum eſt, prævenerunt Legati Heriberti, iidémque muneribus præoccuparunt Pontificem: Legati verò Regis & Epiſcoporum per triduum ante palatij ianuas defatigati, nec admiſſi, infecto negotio in Galliam redierunt. Ita enim Gerbertus, dum eiuſdem Pontificis auctoritate iuſſus ab occupata poſtea ſede Rhemenſi ignominioſè deponi, nihil in eumdem atque ipſam Sedem Apoſtolicam remiſit iniuriarum; elaboratis eius argumenti diverſis ſcriptorum generibus, quæ idcircò, tamquam ingens theſaurus inventus, à Novatoribus in odium Romanæ Eccleſiæ duplici *d* editione vulgata fuere. Sic enim qui monachus quondam Benedictinus Aurilliacenſis cœnobij, liberalibus artibus potiùs quàm Theologicis literis excultus, ſub ſpecie inſtituendi filium Hugonis Regis Robertum, cum monaſterio monaſticam quoque verecundiam miſſam fecit; idem curialibus artibus homo ignobilis (ut Glaber *e* teſtatur) ad Rhemenſem primò Archiepiſcopatum, inde ad Ravennatem, ac demùm ad Summum Eccleſiæ Romanæ Pontificatum ſibi aditum præparavit: de quibus ſingulis agetur pro ratione temporum.

c Ibid. c. 27.

d Centur. X. c. 9. & ſeorſum an. 1600. Francof.

Gerberti primordia.

e Glab. lib. 1. cap. 4.

INCENDIA PRODIGIOSA.

per Gallias & Italiam prodigioſa civitatum incendia contigerunt. Cumque Vrbs ipſa Roma iam maxima ex parte conflagraſſet, baſilica Vaticana incendi pariter cœpta, a S. Petro Apoſtolo divinitus eſt liberata; ut de his omnibus teſtis eſt Glaber Rodulphus monachus Cluniacenſis his temporibus proximus.

MAIOLI AB. CLUNIAC. OBITUS.

Quo etiam anno (ut mox ſubiicit) *S. Maiolus* Abbas Cluniacenſis, admirandæ vir ſanctitatis, vocatus ab Hugone Francorum Rege, ut S. Dionyſij monaſterium in melius reſtauraret, Pariſios petens, mortuus eſt apud Silviniacum quinto Idus Maij, ac plurimis poſt obitum claruit miraculis; quæ pluribus narrat S. Odilo eius diſcipulus & ſucceſſor, in eiuſdem Rebus[a] geſtis. Teſtatur id ipſum Sigebertus in Chronico, & alii plerique.

a *Extant ap. Sur. 2. Maij.*

IESV CHRISTI.
A N. 994. 995
IOANNIS XV.
A N. 9. 10.
BASILII & CONST.
A N. 19 20.

I
LEGATIO HUGON. REG. FR. AD IOAN. PAP.

ANNO Chriſti nongenteſimo nonageſimo quarto, Indictione ſeptima, Hugo Rex Francorum legationem iterum miſit ad Ioannem Papam, qua eum invitavit in Gallias ad componendas diſcordias Rhemenſis Eccleſiæ: literiſque[a] ſuis conſuetam Francorum Regum erga Sedem Apoſtolicam propenſionem ſignificans, eius ſe ſuoſque iudicio ſubiecit. Quid autem ad hæc Ioannes reſcripſerit, ignoratur: certum tamen eſt, ipſum in Gallias non eſſe profectum; ſed tantum miſiſſe Legatum Leonem virum ſanctiſſimum Abbatem celeberrimi monaſterii S. Bonifacii in Vrbe.

a *Rec. Baron. Tom. X. hoc an. ex Maſon.*

II.
CONCIL. MOSON. IN CAUSA RHEM. EPISC.

Qui quidem anno ſequenti, nempè Chriſti nongenteſimo nonageſimo quinto, Indictione octava, primo habuit *Moſomi* (eſt oppidum in Belgio diœceſis Rhemenſis) SYNODUM quarto Nonas Iunii; in qua Gerbertus Rhemenſis Eccleſiæ pſeudoëpiſcopus, patientiſſime (ut tradit Maſonus ex ipſius Gerberti ſcriptis hiſtoriam huius Synodi texens[b]) auditus orationem habuit coram Patribus pro ſua ipſius defenſione adverſus Arnulphum, eamque ſcriptam Leoni Legato porrexit: a quo plenior fuit Synodus Rhemenſis indicta in Calendas Iulias, ut ubi Arnulphus fuiſſet depoſitus, ibi eius cauſa cognoſceretur; interim vero Gerberto interdixit divino officio.

b *Pap. Maſ. Annal. Fr. lib. 3.*

III.
CONCIL. RHEM. IN EAD. CAUSA.
GERB. DEPONITUR, ET ARNULP. RESTITUITUR.

Sic igitur eodem anno cùm ſumma diligentia vocati Epiſcopi *Rhemos* ſe contuliſſent ibidem Calendis Iulii habita eſt SYNODUS. De qua agens Eginaldus qui Auctarium appoſuit ad Aimoinum[c], ait eidem una cum *Leone* præfuiſſe quoque ex mandato Sedis Apoſtolicæ *Seguinum* Archiepiſcopum Senonenſem: ac poſt multam ac valde utilem diſputationem habitam inter Leonem & Gerbertum, tandem hunc illi ceſſiſſe, ac pœnitentiam oſtentantē confeſſum eſſe iniuſte ſe Pontificalem ſuſcepiſſe dignitatem: ideoque ipſo depoſito, ex iuſſione Apoſtolica revocatum eſſe Arnulphum de cuſtodia in qua detinebatur apud Aurelias, & cum magno honore ſedi ſuæ reſtitutum. Hæc Eginaldus, quæ ex legitimis Actis quæ citat, ſumpſiſſe videtur; atque ideò maiori ſunt habenda fide, quàm quæ ex epiſtolis Gerberti ſuam ipſius cauſam agentis produntur. Ceterùm Arnulphi reſtitutionem ipſe Aimoinus Floriacenſis monachus tunc vivens, nonniſi ſub Gregorio Papa & Roberto Rege, Ioannis & Hugonis ſucceſſoribus, collocat in Vita[d] quam ſcripſit Abbonis Floriacenſis Abbatis: quem ait à Roberto miſſum ad Gregorium, eò quòd idem Pontifex ob iniuſtum carcerem Arnulphi, univerſo Francorum Regno anathema ſe invecturum comminatus eſſet; eumdemque Abbonem poſt reditum ex Italia, Arnulphum cuſtodia exemptum pontificatui reſtituiſſe, Palliumque illi à Papa directum reddidiſſe; licet id nonnihil ægre ferret Robertus, quod in Gerbertum præceptorem ſuum propenſior eſſet. Extatque[e] inſuper eiuſdem Gerberti epiſtola ad Adelaidem Imperatricem Roberti ſocrum, quæ hoc ipſo tempore eſſe ſcripta cognoſcitur, nempe poſt adiudicatam à Leone ſedem Arnulpho ex qua colligitur, ipſum à Leone ad maiorem Synodum provocaſſe, cuius adhuc iudicium ſibi expectandum eſſet. Qui quidem doloſis artibus inſinuans ſe Ottoni Germaniæ Regi, relicto Francorum Rege, ſe totum ei addixit; eumdemque comitatus eſt in Italiam, ut dicetur anno ſequenti. Quod autem ad Ioannem Papam attinet; cùm ex ipſis Synodalibus Actis, & ſcriptis epiſtolis ab huius temporis auctoribus liquido conſtet eum hoc anno adhuc fuiſſe ſuperſtitem; ex iis redarguas eos qui eum ante biennium deceſſiſse tradunt.

c *Aim. lib. 5. cap. 45.*

d *Ext. in Bil. Floriac. Hoc autem habet Baron. an. 998.*

e *Rec. Baron. Ann. To. X. hoc an. ex Bibl. Nic. Fabri.*

GERB. SE CONFERT. AD OTTON. IN GERMAN.

IV.
DIVINA VINDICTA IN MANSONEM AB. CASSIN. ET ALBER. MARSOR. EPISC.

Eodem anno Domini nongenteſimo nonageſimo quinto, menſe Novembri, ſcelerum ultor Deus memorandum exercuit iudicium adverſus quemdam voluptuoſum Abbatem Caſſinenſem, nec non adverſus Marſorum Epiſcopum eiuſdem Abbatis excæcatorem. Cum enim Abbas nomine Manſo, laudatiſſimi Aligerni indigniſſimus ſucceſſor, vigeſimus octavus ordine Abbatum Caſſinenſium poſt S. Benedictum, luxurioſe admodum & ſæculariter nimis vivens, arcem quoque conſtruxiſſet, qua illius regionis tyrannidem ſibi vindicare velle videretur; accidit ut Albericus Marſorum Epiſcopus homo nequam, cùm filio ex meretrice procreato Epiſcopatum tradidiſſet, Caſſinenſis ipſe monaſterii dominatus adipiſcendi deſiderio teneretur. Itaque cum quibusdam nequiſſimis monachis certa pecuniæ ſūma pactus ut eumdem Abbatem excæcarent, ac monaſterium ipſi Alberico traderent; eis promiſſæ pecuniæ partem dimidiam præ manu tradidit, reliquam daturus cum Abbatis oculos teneret in manibus. Iidem vero perfidi monachi, deducto fraudulenter Capuam Abbate Manſone, prætextu reconciliationis cum Capuanis ineundæ, quorum ille odium in ſe concitaverat; mox ut illum in monaſterium Capuanum introduxere, eidem oculos eruerunt, quos involutos linteo ad Albericum Epiſcopum tranſmiſerunt. Sed nuncij cum Marſiam adveniſſent, repererunt eadem hora mortuum eſſe Epiſcopum, qua prædictus Abbas luminibus fuerat orbatus. Recitat hanc hiſtoriam Leo[f] Oſtienſis.

f *Leo Oſt. lib. 2 cap. 16. Chron. Caſſ.*

V.

Quod ſpectat ad res Orientalis Eccleſiæ; eodem anno, Indictione octava, (ut affirmat Cu-

topalates) mortuus eſt Nicolaus Chryſoberges Patriarcha Conſtantinopolitanus, cum ſediſſet annos duodecim & menſes octo. In cuius locum ſuffectus eſt *Siſinnius*. Sed quod idem auctor huic Siſinnio tribuit concordiam diſſenſionis ob quartum matrimonium, quæ ante annos fermè centum tempore Leonis Philoſophi Imperat. orta in Eccleſia Conſtantinopolitana, poſteà compoſita iterùm recruduerat, ut ſuperiùs ſuis locis dictum eſt, iſta, inquam, concordia non Siſinnio, ſed eius deceſſori Nicolao tribuitur in Actis Synodalibus hac de re tunc confectis, quæ extant in codice Iuris g Orientalis. Hîc autem planè videre eſt verſutum Satanæ conſiliũ in his controverſiis detinentis Orientales, ne quod longè maioris momenti erat, attenderent, nempè ſe manere diſciſſos à communione Catholicæ Eccleſiæ & Apoſtolicæ Sedis, quod tanti fecere maiores ipſorum, & univerſi qui Catholici dici voluerunt filii Dei & Sanctæ Matris Eccleſiæ.

Siſinnius Patriar. Conſt.

g *Iur. Orient. lib. 2,*

IESV CHRISTI.

An. 996.

GREGORII V.

An. 1.

OTTONIS III. 1.

BASILII & CONST. 21.

I. Ioan. PP. obitus.

ANno Chriſti nongenteſimo nonageſimo ſexto, Indictione nona, Nonis Maii, defunctus eſt *Ioannes* Papa, ubi ſediſset annos decem, menſes quatuor, & dies duodecim; ſepultuſque eſt in baſilica Vaticana S. Petri. A cuius obitu poſt menſem unum & dies ſex, in locum ipſius pridie Idus Iunii ſubrogatus vir Germanus appellatus *Bruno*, Ottonis Imp. conſanguineus, commendatus ſatis à Ruperto a Abbate Tuitienſi, aliiſque auctoribus, mutato priori nomine, dictus eſt Gregorius eius nominis Quintus. Quomodo autem iſta ſe habuerint ut intelligamus, quæ præceſserunt ſunt in medium adducenda. Cum enim Romæ tyrannis Creſcentii, de qua ſuperiùs eſt facta mentio, magis invaleſceret; ad tantam propulſandam calamitatem, Otto, Rex Germaniæ Romam venire rogatus, deſcendens in Italiam cum exercitu, Ravennæ aliquãtiſper conſtitit. Vbi cum inveniſſet eius civitatis Archiepiſcopum ex hac vita migraſſe, in locum eius ſubrogandum curavit Gerbertum, quem vidimus anno ſuperiori depoſitum ab Eccleſia Rhemenſi. Vt autem qui hactenùs de Sede Apoſtolica fuerat peſſimè meritus, iam ad tantam Eccleſiam proveheretur, dicere opus eſt eumdem ad meliorem frugem converſum talem extitiſſe, qui non ab Ottone ſolùm, ſed à populo in Ravennatis Eccleſiæ Epiſcopum peteretur, (quod huius temporis auctor apud Aimoinum b tradit) & ſic ab ipſo Gregorio Romano Pontifice ordinaretur.

a *Rupert. in Herib. cap. 5. ap. Sur. 16. Mart.*

Greg. V. Papa.

Gerber. creatur Epiſcop. Raven.

b *Aim. lib. 5. cap. 45.*

II. Cum autem poſt hæc Romam ſe contuliſſet Otto, eiuſdem audito adventu Creſcentius ſe cum ſuis in S. Angeli munitione clauſiſſet; contigit mori Ioannem Papam XV. (ut dictum eſt) & poſt triginta ſex dies in locum eius ope Regis ſuffici Gregorium Quintum. Ita quidem apud Ditmarum c; ſed depravata lectione. Plurium enim aſſertione conſtat, antequam Romã ſe Otto conferret, iam creatum fuiſſe Gregorium, & poſt hæc contra eum fuiſſe elevatum in ſedem per Creſcentium, alium Ioannem Epiſcopum Placentinum, natione Calabrum, patria Roſſanenſem, appellatum *Ioannem XVI.* ſicque duobus ſimul creatis Pontificibus eſse ſchiſma in Eccleſia conflatum. Hæc enim inter alios narrat Glaber d Rodulphus monachus Cluniacenſis his temporibus próximos, utpotè qui ſub Henrico Primo Francorum Rege claruit, & ab hoc tempore uſque ad milleſimum quadrageſimum quintum Redemptoris annum, Hiſtoriam ſcripſit ad S. Odilonem Abbatem ſuum. Additque, Ottonem comperta expulſione Gregorii propinqui ſui, & introductione Ioannis, ira accenſum cum permaximo exercitu Romam properaſse, ac Ioannem comprehenſum manibus auribuſque truncaſse, & oculis priuaſse. De Creſcentio vero ait, eum arctiſsima obſidione circumdatum in turri munitiſsima S. Angeli, cum nullam evadendi viam cerneret, quadam die conſcius nonnullis Ottonis militibus ab eadem munitione latenter exeũtem ad pedes Ottonis improuiſo corruiſse, ac veniam petiiſse; ſed Ottonis iuſsu reductum in turrim vi expugnandum tandem poſt acrem pugnam captum è ſummitate turris deiectum eſse, & tergoribus boum alligatum, hincque & inde raptatum, eſse denique in excelſa trabe ſuſpenſum. Hæc quidem de fine Creſcentii Glaber. Verumtamen iis vehementer repugnant quæ ſcripta ſunt in Vita S. Romualdi e à Petro Damiani (ſic vocato, ut Euſebius Pamphili) temporis huius & ipſo ſcriptore; nempe Creſcentium in munitione inexpugnabili ſe continentem, inde nonniſi iuramento firmata promiſsione deduci potuiſſe ab Ottone; ſed de ita decepto ſumptum fuiſſe capitis truncatione ſupplicium, quod etiam teſtatur Leo f Oſtienſis. Additque Petrus Damiani, Ottonem de eo crimine confeſsũ S. Romualdo, (quem & ipſe nuper Claſsenſi S. Apollinaris monaſterio apud Ravennam præfecerat) pœnitentiam iniunctam ſuſcepiſse, ut nudis pedibus ad Garganum montem Apuliæ ad Memoriam S. Michaëlis Archangeli peregrinaretur. Quem & tradit per totam Quadrageſimam in eodem Claſsenſi monaſterio, paucis ſibi adhærentibus manſiſse; ibique ieiunio & pſalmodiæ intentum, cilicio ad carnem uſum eſse, & in ſtorea dormiviſse, ac denique Romualdo promiſiſse relicto Imperio monaſticum ſuſcipere habitum.

c *Ditm. lib. 4.*

Ioan. PP. ſchiſmaticus.

d *Glab. lib. 1. cap. 4.*

e *Ap. Sur. 19. Iunii.*

f *Leo Oſt. lib. 2. c. 18.*

Otton. Imp. pœnitentia de periurio.

III. Quod vero ad Schiſma inter Gregorium & Ioannem pertinet, idem Petrus Damiani de eo agens epiſtola ſecunda ad Cadalaum pſeudopapam, ait Ioannem, cum ingentis collatione pecuniæ Pontificatum invaſiſset eiecto Gregorio, à reſipiſcentibus paulo poſt Romanis præciſum eſse manibus, auribus, naribuſque, & oculis priuatum; moxque aſello impoſitum vultu in caudam verſo, tenere eumdem aſini caudam compulſum, ac per publicas Vrbis vias perductum clamare; *Tale ſupplicium patitur, qui Romanum Papam de ſua Sede pellere nititur.* Mentio quoque de iiſdem Ioannis ſuppliciis in Actis S. Nili; qui miſeratione ductus concivis ſui, (erat enim, ut dictum eſt, ipſe

Quam male habitus Papa ſchiſmaticus.

patriæ Roſſanenſis) ut eum ab illis eximeret, Romam venit, nec tamen (a Pontifice licèt & Rege ingenti honore medius inter ipſos ſuſceptus) valuit impetrare. In quibus etiam Actis traditur, eumdem Ioannem proprio nomine ante uſurpatum Pontificatum nominatum fuiſſe Philagathum.

IV

Glab. lib. 2. cap. 4.

Ad hunc ipſum Ioannem Pſeudopontificem, dum Romæ adversùs Gregorium ſederet, ſpectat quod Glaber[g] ſcribit de legatione in Gallias ab ipſo miſſa. Cum enim Fulco Comes Andegavenſis egregiam erexiſſet Eccleſiam, nec inducere potuiſſet Henricum Archiepiſcopum Turonenſem, in cuius diœceſi erat erecta, ut eam conſecraret, niſi priùs Fulco reſtitueret bona Eccleſiæ quę rapuiſſet; Romam ſe Fulco conferens, a Ioanne multis muneribus impetravit, ut aliquem mitteret qui eam ipſius Pontificis nomine conſecraret: miſsusque ad hoc eſt Petrus S. R. E. Cardinalis, qui ſolemni ritu illud confecit: verùm eodem ipſo die ſuperveniens vehementiſſimus turbo, eam Eccleſiam funditùs diruit. Hæc ſincerè Glaber: ſed in definienda cauſa eiuſmodi repentinæ ruinæ valde hallucinatus erravit, dum eam fuiſſe ait quòd Romanus Pontifex præſumpſiſſet in aliena diœceſi Eccleſiam conſecrare: etenim non ſolùm hæc ipſum poſſe, ſed & omnimodum in omnibus diœceſibus auctoritaté habere, Eccleſiaſticæ leges, iuſque ipſe, antiqua traditio docet, eſtque ſuperiùs infinitis exemplis demonſtratum. Verior igitur illi ruinæ templi cauſa extitit, quòd oſtenderit eo ſigno Deus oblationes ſacrilegi & impœnitentis Comitis ſibi non eſſe gratas, nec placere que per ſchiſmaticum Pontificem mandata eſſent.

ERROR GLABRI HISTORICI

OBLATIONES SACRILEGOR. DEO INVISAE.

V.

OTTO III. CORONATUR IMP.

Sed ut ad legitimum Pontificem redeamus; conciliata Eccleſiæ pace, antequàm OTTO Roma recederet, Gregorius eum coronavit Imperatorem. Hoc enim anno eius coronationem referunt Lambertus, Ordoricus, & alij veteres Chronographi: nec temporis ratio patitur ut antè facta fuerit, cùm omnes eam Gregorio Quinto tribuant: ſicut etiam ex omnibus eiuſdem Ottonis publicis monumentis apparet, annos Imperij ab eo cœptos eſſe numerari ab hoc tantummodo tempore quo eſt coronatus à Romano Pontifice, anteà verò non Imperatorem, ſed Regem dumtaxat nominari voluiſſe. De reliquis autem rebus ab eo Romæ geſtis, tradit Glaber, cùm idem ſuggerentibus quibuſdam piis viris cogitaret expellere è baſilica S. Pauli Apoſtoli monachos pravè viventes, & in eorum locum introducere Canonicos; apparuiſſe ei noctu per viſum S. Paulum, monuiſſeque ne monachos expelleret: non enim expedire, cuiuſque Eccleſiaſtici ordinis, quamvis ex parte depravati, propoſitum umquam abiici, ſeu immutari: in eo namque ordine unumquemque iudicandum eſſe, in quo ſe primitùs vovit Deo ſervire; ac tantùm reemendari licere corrupto cuique in eadem propriæ vocationis ſorte. His igitur repreſſus Imperator, deſtitit à propoſito monachos expellendi, atque ad ipſorum tantummodò emendationem animum applicavit.

IN QUA VOCATIONE QUIS VOCATUS EST IN EA AMBULET.

VI

CONCIL. ROM.

Poſthæc verò Gregorius Papa, eiuſdem Imp. conſilio, ad ſtabiliendum Eccleſiæ ſtatum adiiciens animum, CONCILIUM Epiſcoporum *Romæ* collegit: cuius licèt Acta perierint, extant tamen eorum fragmenta quædam, atque inter alia in VITAh S. Adalberti Pragenſis Epiſcopi ab huius temporis conſcriptâ. Vbi ſignificatur in eâ Synodo agitatam eſſe cauſam eiuſdem Adalberti, iudicio poſtulati ab Archiepiſcopo Moguntino de reſidendo in ſua Eccleſia, quam relinquens ad monaſterium S. Bonifacij Romam ſe receperat: additúrque, ex Concilij ſententiâ ipſum iuſſum eſſe Pragam redire; ita tamen ut à Gregorio Papâ facultatem impetraverit, ſi Pragenſes in ſua cordis duritie perſiſterent, eundi ad incultas & barbaras gentes prædicatę fidem Chriſti. Sicque ipſe hoc eodem anno unà cum Ottone deceſſit ab Vrbe: ſed antequam rediret in Boëmiam, diuertit in Gallias ad viſitandum corpus S. Martini, inde verò Floriacum veniens, S. Benedicti venerandas Reliquias coluit; ut teſtatur auctor qui tunc præſens adeſſe poterat, in eiuſdem Adalberti Vitâ.

h Ap. Sur. 26. April.

VII.

DE ELECTORIBUS IMPERII.

Quod autem maioris eſt momenti; ad hoc ipſum Concilium à Gregorio Quinto celebratum referri debere videtur, quod de Imperatoris ELECTORIBUS ab eodem Pontifice multorum aſſertione traditur conſtitutum. Siquidem res magni ponderis, nonniſi conſultis Patribus, collectis Epiſcopis in Synodo fieri conſuevetum. At quòd ſciamus rem iſtam magnâ eſſe controverſiâ agitatam, negantibus Novatoribus ius illud accepiſſe Electores à Romano Pontifice, ſed ab iſto de quo agimus Ottone Imperatore Tertio; aliis verò aſſerentibus id non eos accepiſſe à Gregorio Quinto, ſed Decimo: de his eſt nobis ex more accuratiùs agendum.

VIII.

i Centur. X. cap. 10. col. 546. &c. 16. col. 720

Quod pertinet ad Novatores; cùm iidem ipſi in Centuriis ſuis[i] veritatem liberè profeſſi, iteratò aſſeruiſſent Gregorium Papam ſuam patriam inſigni aliqua dignitate ornaturum, ſanxiſſe penes ſolos Germanos eſſet ius eligendi Regem, qui poſt diadema à Romano Pontifice acceptum Imperator & Auguſtus appellaretur; poſtea tamen illorum antesignanus Matthias Illyricus, primus ab aſſertâ & profeſsâ multoties veritate recedens, *De Tranſlatione Imperij* ſeorsùm edidit commentarium, in quo inter alia impugnavit impudenter eamdem quam unà cum ceteris collegis defenderat priùs veritatem. Sed cùm id nonniſi affectatis, pudendiſque mendaciis peregerit, ea foris ſpectanda apertâ luce expoſuit, ac potenter validéque confutavit, veritate firmiùs ſtabilitâ, fortis antagoniſta doctiſſimus S. R. E. Cardinalis Bellarminus[k], eodem titulo ſcripto contradictorio commentario.

k Vide ſupra an. 800. num. VI.

IX

ELECTORES IMPERII A ROM. PONT. IUS ILLUD HABUISSE.

Ceterùm cùm firma ſit & in omnibus conſtans aſſertio, ſicut Imperium auctoritate Romani Pontificis ex Oriente in Occidentem tranſlatum eſt; ita jus eligendi Imperatorem Germanis conceſſum, vel dixerimus Regem in Imperatorem promovendum, æquè à Romanorum Pontificum auctoritate & conceſſione manaſſe: nos omiſſis innumeris teſtibus hiſtoriarum ſcriptoribus, quorum aliquibus & ipſi Novatores in eadem veritate adſtruenda ſunt uſi; id ipſum abundè ſatis probamus ex publicis eorum quorum maximè intereſt teſtimoniis, Romanorum Pontificum, Electorum ipſorum, atque etiam Imperatorum. Id namque diſertè profeſſus eſt Innocentius Tertius

Papa[l] ſcribens ad Ducem Caringiæ ſive Thuringiæ, nec non Clemens[m] Quintus in Concilio Viennenſi. Id quoque Electores ipſi teſtati ſunt, non unus aut alter, ſed omnes literis ſuis ad Romanum Pontificem ſcriptis, quæ licet diverſis locis, ſicut & diebus, datæ reperiantur, tamen non ſolùm unum idemque earum argumentum eſt, ſed eadem quoque ſunt verba: ut appareat certam quandam præſcriptam fuiſse ab eis formam, qua id univerſo Chriſtiano Orbi voluerint innoteſcere. Extant[n], inquam, literæ Marchionis Brandeburgenſis unius ex Electoribus, datæ anno milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo nono, pridie Idus Septembris, anno ſexto Rudolphi Imperatoris: Itémque aliæ Ioannis & Adalberti Ducum Saxoniæ, eodem anno, die verò decimaquarta Calend. Aprilis ac denique aliæ Ludovici Comitis Palatini Rheni, eadem die datæ & anno: iuxta quam præſcriptam ab ipſis formam & reliqui Electores ſcripſere. Quibus omnes pariter confirmantes donationes factas vel innovatas Romanæ Eccleſiæ à Rodulpho Romanorum Rege, & aliis deceſsoribus Imperatoribus, æque teſtantur ſe ius Electoratus ſui percepiſse ab Eccleſia Romana. Habentur ipſæ in ſcripto codice eodem tempore, unà cum aliis monumentis de donationibus & privilegiis Eccleſiæ Romanæ collatis, quæ aſservantur ſeorſum à Vaticana Bibliotheca, Romæ in caſtello S. Angeli loco tutiori, ubi ſelecta maioris momenti monumẽta recondita ſunt, ne pereant. Denique id ipſum cognoviſse Imperatores ipſos, conſtat ex literis valde prolixis quæ in eodem ſcripto codice reperiuntur, ab Alberto Imp. eiuſdem Rodulphi filio ſcriptæ ad Bonifaciam Octavum Romanum Pontificem anno Domini milleſimo trecenteſimo tertio, decimo ſexto Calendas Auguſti: quibus imprimis (quod ad rem præſentem ſpectat) agnoſci. Romanum Imperium per ſedem Apoſtolicam è Græcis in Germanos tranſlatum, deinde ab eadem ius eligendi Romanum Regem in Imperatorem poſtmodum promovendum, Electoribus eſse conceſſum: ac poſteà ſubiicit iuramentum fidelitatis ab ipſo exhibitum eidem Bonifacio Papæ, & confirmationem privilegiorum omnium per alios deceſsores Imperatores Eccleſiæ Romanæ conceſsorum.

[l] Innoc. Tert. ext. de elect. c. Venerabilem. 34.
[m] Clem. de iureiur. cap. 1.
[n] Rec. Baron. Tom. X. hoc an. (Porrò adverſus cum hic oggannit Goldaſtus. ſed vide Apologiam Greſeri cap. 28. & lib. 2. cont. Replic. c. 22 de quibus dictum eſt ſup. ad an. 774. poſt num 4. l.

X. GREGORIUM V. ELECTORES INSTITUISSE.

Portò his de re ipſa generaliter dictis, agendum modò poſt de Gregorio Quinto, à quo id Electoribus conceſſum diximus. Sanè dum Otto Romæ fuit, tractaſse inter alia, quæ ad Regni iura pertinent, Sigebertus[o] affirmat. Quòd ſi Romani Concilij de quo agimus, extarent monumenta, nobis haud laborandum eſset in perquirendo, qualis fuerit iſta à Pontifice Electoribus tributa conceſſio, num ſcilicet fuerit omnibus Germaniæ Principibus generatim collata, an tantùm ſex vel ſeptem certis nominatiſque (ut nunc ſunt) Eccleſiaſticis atque laicis. Equidem generalẽ ſaltem conceſsam omnibus Germaniæ Principibus eiuſmodi facultatem, etiamſi alia quæque deeſsent teſtimonia, facta ipſa aſſerere cogunt. Vt autem non ab alio quàm ab iſto Gregorio Quinto conceſsa fuerit, docet imprimis ipſe rei uſus; cùm poſt eumdem Gregorium Ottone Imp. defuncto, per Electores cõſtet fuiſse ſucceſsores electos: prout ſcriptores omnes affirmant, & quævis vetera monumenta teſtantur, ipſique etiam refractarij Novatores profitentur. Cuius rei decernendæ Gregorio ipſe Otto fuiſſe auctor videri poteſt quòd abſque liberis eſſet, & ſpes omnis dempta ut in filium (quod fecerant ex indulgentia Romanorum Pontificum ipſius avus ac pater) transferret Imperium. Ita tamen id ipſis Electoribus conceſſum eſt, ut non protinùs quem iidem in Regem elegiſſent, Romanus Pontifex cõpelleretur probare atque ungere Imperatorem; ſed liberam haberet facultatem ipſum electum reiiciendi, ſi aliqua cauſa intercederet, quæ illum redderet indignum tanto honore: ut disertis verbis Innocentius[p] Tertius ex ipſorum Electorum confeſſione declarat. Quo etiam caſu Romanum Pontificem reſervaſſe ſibi facultatem, in locum indigni alium ſubrogandi, prout opportunitas poſtularet, inſinuat quem ſuperiùs diximus, Glaber[q] Rodulphus Cluniacenſis monachus huius ſæculi probatus auctor.

[o] Sigeb. in Chron. an. 1002.

ROMAN. PONTIF. NON ADSTRINGI ELECTORUM IUDICIO.

[p] Ext. de Elect. cap. Venerabilem.
[q] Glab. lib. 1. cap. 5.

XI. DE NUMERO ELECTORUM.

Iſta igitur de Electoribus auctoritate Pontificia conſtitutis cum ſint certiſſima, illud reperitur magnoperè controverſum, num ſeptem tantùm Electorum ſelectio, fuerit eiuſdem Gregorij Quinti vel alterius Romani Pontificis. Scimus Panvinium elaboraſse commentarium de Comitiis Imperatoris, ut probaret ſeptem Electores non à Gregorio Quinto inſtitutos fuiſſe, ſed à Gregorio Decimo. Verùm cùm nullum alium habeat ſuæ ſententiæ quẽ ſequatur auctorum, niſi infectam hæreſis ſcabie beſtiam, videlicèt Aventinum[r], quem indignè nimis ipſe homo Catholicus pectine ſcalpit eburneo; utrumque turpiter errantem egregiè correxit, quem iure laudavimus, collega noſter Bellarminus[ſ], oſtendens (quod ipſos latuit) complures fide integros auctores ante Gregorium Decimum ſcripſiſse de Septem Electoribus iam anteà conſtitutis.

[r] Avent. lib. 5. Annal. Boior.
[ſ] Bellarm. de Transl. Im. lib. 3.

XII. OMNES PRINCIPES FEUDATARII IMPERII, IIDEM ELECTORES.

Sanè tamen nemo iure inficias ire poterit, poſt Tertii Ottonis obitum ducentis & ampliùs annis, quotquot electi fuerunt Romanorum Reges, Imperatores deſignati, eoſdem non Septem dumtaxat Electorum, ſed omnium Principum Imperij feudatariorum tam Eccleſiaſticorum quàm ſæcularium qui ad Comitia conveniſſent, ſuffragiis fuiſse ad regium culmen electos. Id enim præter ſingulorum promotiones, perſpicuè ſatis edocent quæ adhuc extant de ipſis promovendis literæ diverſorum Romanorum Pontificum ad Germaniæ Principes datæ; & inter alias, quas Gregorius[t] Septimus ſcripſit ad omnes Epiſcopos Duces, atque Comites Teutonicos, de novi Regis electione facienda, ſi Henricus in Synodo excommunicatus non reſipiſceret; oſtendens par eorum omnium fuiſſe ius in eligendo Rege in Imperium promovendo. Atque ita etiam perſeveraſse tempore Innocentij Papæ Tertij anno Redemptoris milleſimo ducenteſimo, cùm poſt obitum Henrici dicti Sexti Imperatoris, Principes ſciſſi ſunt inter ſe, eligentibus aliis Ottonem Quartum, aliis verò Philippum, literæ ambarum partium ad Innocentium datæ ſignificant: quibus manifeſtè apparet, non penes ſeptem tantùm fuiſse ius eligendi, ſed penes omnes tam Eccleſiaſticos quàm laicos feudatorios Imperatoris in utraque Germania Principes, cum in iiſdem recenſeantur diverſi Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Duces, Marchiones, Comites & Barones, qui ad Comitia convenerant electionis

[t] Greg. Sept. 4. cap. 3.

faciendæ

faciendæ cauſa, imò & aliorum abſentium meminerint, qui per literas conſenſum præſtitiſſent. Ex quibus redarguas Oſtienſem, dum interpretatus Decretalem illam *u* Innocentij, qua reſpondet literis alterius partis, eos quos idem Papa redarguit, exiſtimavit fuiſſe illos Septem vulgatos ore omnium Electores. Quinimmò neque id mutatum eſſe, cùm anno milleſimo ducenteſimo decimò octavo poſt Ottonem Fridericus Secundus creatus eſt Cæſar, apparet ex Comitiis tunc ea de cauſa habitis.

u *Cap. Venerabilem. ext. de Elect.*

[Quæ hic recenſentur literæ ad Innocentium, & ab ipſo ſcriptæ aſſervantur in Archivo Sedis Apoſtolicæ: unde Baronius ea excerpſit, quæ ad rem facere putavit. Verùm de his, déque aliis rebus ad Electores pertinentibus, putà quo tempore, à quo Pontifice, quo numero, & quinam conſtituti fuerint, tu vide quæ poſt eiuſdem Baronij obitum ſunt ſcripta, primùm à Iac. Gretſero Societ. IESU, in Defenſione libri tertii Bellarmini de Tranſlatione Imperij. & lib. 2. contra Replic. cap. 22. deinde verò locupletiùs a Io. Paulo Vrindexio S. Theolog. Profeſſ. in Academ. Friburg. proprio Tractatu de Electoribus: Vbi & peculiariter expenduntur ipſius Baronij aſſertiones de iure electionis cunctis Imperij Principibus primitùs competente, déque numero Septenario in Concilio Lugdun. ſtabilito, & plurimi aliorum, iam Catholicorum quàm hæreticorum corriguntur de iiſdem rebus, aliiſque Electores concernentibus errores.]

CERTA FIDES DE TEMPORE QUO CONSTITUTUS EST NUMERUS VII. ELECT.

Verùm licèt hæc ita ſe habeant; nihilominùs haud uſque ad Gregorium Decimum fuiſſe Septem Electorum dilatam creationem, ſed & à quonam Romano Pontifice fuerit ea primitùs decreta, & ubi locorum, & qui electi fuerint; certò certiùs ex Synodalibus Actis in promptu eſt demonſtrare. Vixit temporibus illis Matthæus Paris monachus S. Albani in Anglia, qui Anglicanam Hiſtoriam aggreſſus eſt ſcribere ab anno Redemptoris milleſimo ſexageſimo ſexto, perduxitque uſque ad milleſimum ducenteſimum quinquageſimum, ut ipſemet in fine teſtatur. Editus eſt eius liber Londini in Anglia anno milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo primo, cùm anteà latuiſſet in angulo. A quo ſi quis demat calumnias, invectivas, dicacitates, & blaſphemias in Apoſtolicam Sedem, eiuſque Pontifices, (niſi probra illa, fuerint additamenta potiùs eius qui primus edidit, hæretici hominis; cùm peculiare ſit illis, libros quos potuerint depravare:) aureum ſanè dixerit Commentarium, ut potè quod ex Epiſtolis Romanorum Pontificum, Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, nec non ex Conciliorum Actis, aliiſque publicis monumentis, totidem verbis redditis, egregiè contextum & coagmentatum inveniatur. In eo autem inter alia nobilia monumenta, habentur Acta Concilij Lugdunenſis Oecumenici, cui interfuerint, imprimis ipſe qui indixit Innocentius Papa Quartus anno Redemptoris milleſimo ducenteſimo quadrageſimo quinto, ſimulque duo Patriarchæ Orientales Conſtantinopolitanus, & Antiochenus, multi Principes, Regumque Legati, poſt Præſides diverſarum Eccleſiarum. In quo quidem poſt alia complura optimè conſtituta, titulus eſt additus de Electionibus ob litium deciſionem; in eoque ſimul Septem definiti ab eodem Pontifice Electores Imperatorum, videlicèt Eccleſiaſtici tres, Archiepiſcopi Colonienſis, Moguntinus, & Salſburgenſis; laici quatuor, Duces Auſtriæ, Bavariæ, Saxonum, & Brabantiæ.

XIV.

Stetit numerus conſcriptus, perſeveravitque in futurum; perſonæ autem quatuor mutatæ, nempè ut pro Salſburgenſi poſitus fuerit Archiepiſcopus Treverenſis; proque tribus illis Ducibus Auſtriæ, Bavariæ, atque Brabantiæ, fuerint ſubrogati Comes Palatinus Rheni, Marchio Brandeburgenſis, atque Rex Boëmiæ; qui ultimus locum potius teneret definitoris, ſi diſcreparent Electores, quàm unius ex Electoribus. A quonam autem, retento Electorum ſeprenario numero, facta fuerit iſta mutatio, num ab eodem Innocentio, vel alio ex ſucceſſoribus eius; hoc fatemur nos latere. Ex conſenſu autem Germaniæ Principum id eſſe ſancitum, qui ſui temporis Chronicô ſcripſit Albertus Abbas Stadenſis aſſerit. Qui cum perduxerit Chronicon ſuum uſque ad annum Domini milleſimum ducenteſimum quinquageſimum ſextum, inde colligi poteſt, vel ab ipſo Innocentio Quarto poſt Lugdunenſe Concilium factum eſſe, vel ſub eius ſucceſſore Alexandro Quarto, cuius annus ſecundus incidit in eumdem annum Domini milleſimum ducenteſimum quinquageſimum ſextum. Non autem ab ipſis Principibus factum ſua ſponte dici poteſt: nam cuius fuit de Septem Electoribus legem condere, non alterius quàm ipſius eſſe potuit eam aliquo modo mutare, vel quomodolibèt moderari. Quod vero qui ab Innocentio electi Principes Electores Duces Auſtriæ, Bavariæ, & Brabantiæ ceſſerint alijs, inde proveniſſe videri poteſt, quòd magis ipſi cuperent eligi quàm eligere Imperatores. Cæterum ante hæc tempora nullum Hiſtoricorum invenire eſt, qui vel nomine tenus Septem Electorum meminerit. Qui autem primus eorum meminiſſe reperitur, Martinus Polonus (qui & ipſe claruit ſub eodem Innocentio Papa Quarto) in Ottone Tertio de iſtis agit his verbis; *Et licet iſti tres Ottones per ſucceſsionem generis regnaverint; tamen poſtea fuit inſtitutum, ut per Officiales Imperii Imperator eligeretur, qui ſunt ſeptem, videlicet primi tres Cancellarii, Moguntinus Germaniæ, Treverenſis Galliæ, Colonienſis Italiæ; Marchio Brandeburgenſis Camerarius eſt, Palatinus Dapifer, Dux Saxoniæ Enſem portat, Rex Boëmus Pincernam agit.* Hæc Martinus, in Ottone Tertio referens quæ poſteà ſuo tẽpore facta eſſent: unde irrepſit error, ut ſub eodem Ottone Tertio, ſub quo id ab eo ſcriptum invenerunt, multi putaverint *x* ſeptẽ fuiſſe creatos Electores à Gregorio Papà Quinto; cum tamen illud *Poſteà*, non ad tempora Ottonis Tertij, ſed ipſius Martini ſit referendum. At de his modò ſatis.

QUINAM SEPTEM ILLI.

x *S. Th. de reg. Princip. lib. 3. c. 19. aliique poſteà.*

IESU CHRISTI

AN. 997.

GREGORII V.

AN. 2.

OTTONIS III. 2.

BASILII. & CONST. 22.

I. S. ADALBERTI MARTYRIUM.

ANNO Chriſti nongenteſimo nonageſimo ſeptimo, Indictione decima, *S. Adalbertus* Pragenſis Epiſcopus prohibitus à Boleſlao Boëmiæ Rege ad ſuam redire Eccleſiam, accepti à Romano Pontifice Apoſtolatus numeros expleturus, ad Pruſſos perrexit. Vbi deriſione & verberibus acceptus, & abire iuſſus, cum ad

vicinos Luiticos populos protectionem arriperet, reverſurus rurſum opportunius ad Pruſſos; ab iiſdem ligatus eſt vinculis, & ad ſupercilium montis ductus, ibi ſeptem confoſſus lanceis præviſum iam anteà martyrium feliciter conſecutus eſt die vigeſima tertia Aprilis: quod eodem tempore per viſum revelatum fuit Romæ in monaſterio S. Bonifacij, nec non S. Nilo Abbati, & cuidam presbytero ſacrificanti, aliiſque. Deſcribit hæc pluribus, qui res ab eo præclarè geſtas eſt proſecutus *a* eius temporis auctor. Quæ quidem hoc anno contigiſſe teſtatur Cartuitius in Vita *b* S. Stephani Regis Vngariæ, necnon Lambertus in Chronico, & alij recentiores. Qui verò proſecuti ſunt res Polonorum, tradunt *c* corpus eiuſdem Sancti redemptum fuiſſe æquali auri pondere à Pruſſis: illudque tranſlatum in Gneſnenſem Eccleſiam immenſis ibi claruiſſe miraculis. Sed & poſt mortem illud fecit in Gentium converſione, quod vivens facere concupivit: ſiquidem teſtatur Petrus *d* Damiani barbaros poſtmodùm peperciſſe S. Bonifacio prædicanti in Ruſſia, quod timerent ne ſi fieret martyr, ſicut Adaldertus, miraculis cælitus illuſtratus ad fidem Chriſtianam populos illos converteret.

a Ap. Sur. 23. April.
b Ap. Sur. 20. Aug.
c Pet. Dam. Li. in Romuald. cap. 88.
d Ibid. c. 89.

II. APOSTOLATUS IN RUSSIAM.

Accidit enim eodem tempore, ut cum paulò antè *Bonifacius* conſanguineus Ottonis Imp. eidémque ita charus, ut Imperator illum non alio vocaret nomine, niſi *Anima mea*, vir liberalibus artibus apprimè inſtructus, Romæ in Eccleſia S. Bonifacij Martyris, exemplo ſui æquivoci ad martyrij deſiderium provocatus, relicto ſæculo Romualdum ſequens, vitam monaſticam eſſet amplexus, qua benè inſtitutus valeret ad martyrij coronam pertingere: idem audiens Adalbertum iam coronatum, impatiens moræ licentiam acceperit à Sede Apoſtolica prædicandi Gentibus Evangelij, conſecratuſque Archiepiſcopus in Ruſſiam venerit. Tradit hæc Petrus Damiani in Romualdo. Porrò iam diù ante Evangelium in Ruſſia fuiſſe prædicatum, dictum eſt ſuo loco: ſed cum ingruentibus iugiter bellis vix aliqua Chriſtianitatis memoria reſidua eſſet, cœpit rurſum ea provincia Bonifacij prædicatione atque miraculis bene culta floreſcere; aucta verò eſt magno frugum proventu, cum meruit ipſius Bonifacij Martyris ſanguine irrigari; de quo dicturi ſumus ſuo tempore.

III. *e Cartuit. in Vit. S. Stephan. Reg. Vngar. c. 4 ap. Sur. 20. Aug.* S. STEPH. DUX VNGAR.

Hoc eodem anno (ut auctor eſt Cartuitius *e* Epiſcopus) Geiſa primus Dux Chriſtianus Vngariæ, ex hac vita migravit in cælum: cui ſucceſſit S. Stephanus eius filius. Qui ætate licèt adoleſcens, ſapientia canus, atque imprimis religione præſtans, quod ſimulac pater deceſſit, civile bellum Chriſtianæ cauſa fidei exortum eſt, ſub auſpiciis SS. Martini Pontificis & Georgij Martyris pugnans extinxit; atque ex ſpoliis hoſtium, in honorem eiuſdem S. Martini in monte Sacro (ubi idem ſanctiſſimus Pontifex, cum in Pannonia degeret, precari ſolitus erat) monaſterium conſtruxit, quod ampliſſimis reditibus dotavit, eidémque omnium rerum decimas conſecravit; quas adeo exactè perſolvi voluit, ut ſi quis decem haberet proles, ſeu libertos, decimam prolem ei daret.

IESU CHRISTI
AN. 968.
GREGORII. V.
AN. 3.
OTTONIS. III. 3.
BASIL. & CONST. 23.

ANNO Chriſti nongenteſimo nonageſimo octauo, Indictione undecima, mortuo Hugone Francorum Rege, Robertus eius filius, quem aliquot iam antè annis pater in regni conſortium adſciverat, ſolus ſumma rerum potitus eſt. Hic cùm ex promiſſione adulantium ibi Epiſcoporum, illicitum contraxiſſet coniugium cum Berta, commatre atque affine ſua; reclamante Gregorio Papa, illud eſt diſſolutum, & delinquentes Epiſcopi pœnitentia caſtigati. Eſt de his epiſtola Leonis Papæ Noni ad Henricum Roberti Filium, quàm recitat Auctor Panormiæ. Petrus autem Damiani in epiſtola ad Deſiderium Abbatem Caſſinenſem, de eiuſdem Roberti Regis agens coniugio, oſtendit Epiſcopos Galliarum ita coërcitos à Summo Pontifice, poſteà Regem excommunicaſſe: indéque factum, ut ab eius ſocietate univerſi recederent, nec præter duos ſervulos ad neceſſarij victus obſequium, remanerent, qui tamen & ipſi omnia vaſa in quibus Rex edebat & bibebat, abominabilia iudicantes, mox igni traderent: hiſque Regem coarctatum anguſtijs, divortium cum Berta feciſſe, legitimamque uxorem duxiſſe Conſtantiam filiam Vvillelmi Comitis Arelatenſis. Cæterùm ex priori eiuſmodi illicito coniugio monſtrum natum eſſe anſerinum collum & caput habens, non idem tantummodò Petrus aſſerit, ſed etiam habetur in Aquitanicæ Hiſtoriæ Fragmentis ex Pithœi collectione editis. Denique ſuaſione Abbonis Floriacenſis Abbatis magnæ ſanctitatis viri, Robertum dimiſiſſe prædictam commatrem & affinem ſuam, ac poſt hæc piè ac ſanctè vitam duxiſſe; teſtatur Helgaldus eiuſdem cœnobij monachus, texens res ab eodem Rege præclarè geſtas.

I. ROBERTUS REX FRANCORUM EX COMMUN. OB ILLICITUM CONIUGIUM.

II. MONSTRUM EX ILLICITO CONIUGIO.

Quod ad ſtatum pertinet rerum Hiſpanicarum; eæ in hunc uſque diem ſub Veremundo Rege magis ac magis labefactatæ, miſerando interitu ita ſunt attritæ, ut amiſſo Legionenſi Regno, & Gallaciæ civitate Compoſtella exciſa, Eccleſiiſque dirutis, vix ſepulchro S. Apoſtoli virtute Dei illæſo ſervato, in ultimum diſcrimen eſſent adductæ: cùm exiguæ vires Chriſtianorum Principum in unum collectæ, Almanzorem Regem Arabum numeroſiſſimo pollentem exercitu ſuperavere quam feliciſſimè, deſideratis ex peditibus eius ſeptuaginta millibus; equitum verò quadraginta millibus; cuius & ipſe exercitus dux ex deſperatione abſtinens cibo, noluit tantæ cladi ſupereſſe. Portò nullam hac victoria glorioſiorem vel ceſſiſſe utiliorem, vel opportuniori tempore à Deo conceſſam eſſe, cùm veteres tum recentiores affirmant. Ipſe autem Rex Veremundus anno ſequenti deceſſit, Æra milleſima trigeſima ſeptima, multis bonis operibus pro ſuis expian-

ARABES PROFLIGATI AB HISPANIS.

dis

dis delictis ante præmiſſis. Cui ſucceſſit eius filius Aldefonſus huius nominis Quintus, puer annorum quinque. Iiſdem verò temporibus, ſub Garſia Fernando Caſtellæ Comite adverſùs item Arabes pugnante, accidit ut cùm in ipſo dimicandi procinctu, pietate ac fide nobilis vir Ferdinandus Antolinus in Eccleſiam ſe recepiſſet, ut precibus victoriam ſuis impetraret, idque ei æmuli [illegible]viæ ac timori tribuerent; manifeſtis [illegible]it Deus ſignis oſtendere, pietate potiùs quàm armis parari victoriam. Siquidem eiuſdem Ferdinandi ſpecie viſus eſt Angelus ante alios adeò fortiter præliari, ut à cunctis ipſi victoria tributa fuerit; cuius etiam equus & arma inventa ſunt divino miraculo ſanguine conſperſa. Tradunt hæc veteres rerum Hiſpanicarum Scriptores.

PIETAS VINCIT HOSTES.

III. Inter hæc autem Imperator Otto rurſum in Italiam venit. Falluntur *a* enim qui unum tantùm eius in Italiam adventum ponunt; quem ſæpiùs eò veniſſe, ex iiſque quæ dicta ſunt, dicenturque inferiùs conſtat. Hoc autem ſecundo eius adventu accidiſſe traditur *b*, ut cùm Mutinam perveniſſet, & iuxta illam civitatem in villa Anmla dicta hoſpitio ſuſceptus eſſet; ibi coactus fuerit Auguſtam uxorem ſuam, Mariam nomine, filiam Regis Aragonum, publicè cremendam iudicare. Nempe confecerat femina procax oculos in Comitem quemdam forma pulcherrimum, ſed vita caſtiſſimum: ideoque paſſa ab eo repulſam, eumdem præ rabie de pertentata pudicitia calumnioſè accuſavit apud Imperatorem; hic verò facilè nimis uxori fidem adhibens, Comitem morte damnavit. Quem cum capite amputatum audiſſet ipſius uxor, doloris impatiens Ottonem convenit pro tribunali ſedentem, proiectoque capite viri in medium, magno eiulatu ipſum Imp. reum ſanguinis innocentiſſimi, apud eumdem ipſum iura reddentem accuſavit. Probationem per contrectationem ferri candentis obtulit; eoque conſentiente, ferrum ipſa candens contrectavit illuſta atque prorſus illæſa. Tuncque magna audacia victrix femina vindictam in ipſummet Imperatorem è gladio exegit imperantis. Faſſus ille culpam, ſpopondit iugulum, ſed popoſcit inducias. Interim accurrentes Proceres, pro vita feminam exorarunt Imperatoris; ſed cùm fruſtrà diù laboratum eſſet, tandem ea eſt conditione tranſactum, ut auctrix ſceleris Auguſta flammis comburenda daretur. Quo facto ſuam redemit vitam iuſtiſſimus Imperator; qui viduam inſuper Comitis tribus caſtris donavit. Hoc tantæ tragœdiæ eſt argumentum, quod Gotefridus *c* Viterbienſis carmine cecinit, alij verò ſoluta oratione deſcripſere.

a H. in obſervatione habet Bar. an. 996. in fi.

b Crantz. 4. Saxon. 26

IUSTUM IUDICIUM IUSTISSIMI IMP.

c Gotefr. Viterb. Chron. p. 17. in Otto. III

IV. Poſt hæc verò cum Imperator ad Samnites ſe contuliſſet, ut Principes Longobardos in officio contineret; religionis quoque ergo ad Caſſinenſe monaſterium acceſſit, cui tunc præerat Ioannes vir egregiæ ſanctitatis, nuper divinitùs ad illam præfecturam vocatus: & privilegia monaſterij confirmavit, duaſque argenteas coronas B. Benedicto obtulit; ut Leo *d* Oſtienſis eſt auctor.

d Leo Oſt. lib. 2.

V. Quod ad res ſpectat Orientis; ſub hoc anno Curopalates ponit Ioannem Malacenum illuſtrem virum Lacedæmonium accuſatum fuiſſe apud Baſilium Imper. quod Bulgarorum partibus faviſſet, eaque de cauſa vocatum eſſe Conſtantinopolim: quæ autem ſecuta fuerint, ſilentio obvoluta reliquit. Sed in Rebus geſtis S. Niconis (de quo [illegible]eriùs) traditur, non ſolùm ipſum ab eiuſmodi invidorum calumnijs abſolutum eſſe, ſed etiam adeo honoribus auctum, ut principem in Senatu locum obtineret; virum equidem prudentem & eloquentia inſignem: cui hæc omnia ex prædictione S. Niconis accidiſſe narrantur. Cæterùm cùm idem Sanctus Malaceno Conſtantinopolim abeunti promiſiſſet fore ut is vultum ſuum denuo videret, & tamen eo adhuc Conſtantinopoli degente Nicon ad cæleſtem vitam migraſſet; dolore æſtuans Malacenus, ſed fide confirmatus, ut veram aliquo modo redderet Sancti prophetiam, pictori vultum eius & corporis lineamenta omnia deſignans, depingere iuſſit. Sed cùm non valeret pictor arte licèt manuque inſignis, eum ad veram ſimilitudinem exprimere; accidit ut ei in eis anguſtijs exiſtenti, in ipſo quo depingere eum conabatur cubiculo, appareret Nicon ſolito habitu veſtitus, à quo pictor iuſſus in eum reſpicere, idémque eo circumſpecto ad tabulam reflexus ut eius formam imitaretur; ſacram eiuſdem Imaginem in tabula ſuis lineamentis ſuapte expreſſam ſponte vidit; qui miraculo obſtupefactus, ad Sanctum iterum converſus, ut eum veneraretur, reperit illum iam abſceſſiſſe. Porro delata Malaceno Imago, eadem poſteà ſuſpenſa eſt in ſacro eiuſdem Sancti templo. Narrantur hæc fuſius in iiſdem S. Niconis Actis. Ex quibus etiam conſtat, ſolitum ex Sancti loculo unguentum ſacrum colligi, quod ſanctificationi, maliſque & morbis omnibus depellendis proficuum eſſet.

IMAGO S. NICONIS MIRABILITER EFFIGIATA.

VI. Subjicit autem his quæ de Malaceno narravit mox Curopalates, Baſilium Imp. quo ſibi Venetos conciliaret, eorum Duci in matrimonium iunxiſſe Argyri filiam, Romani poſtea Imperatoris ſororem: quam illam putamus, de cuius ambitioſa mollitie, ac delicato victu, plura narrat Petrus Damiani in epiſtolà ad Blancam Comitiſſam; unde & factum eſſe divino iudicio tradit, ut eius corpus totum computreſcens tantum fœtorem ediderit, ut nec ipſius ſervi illum ferre poſſent; eoque languore diutius miſerè cruciatam, amicis quoque lætantibus, diem clauſiſſe extremum. Cæterum hunc Baſilium Imp. idem qui ſuprà Auctor Rerum geſtarum S. Niconis ſcribit omnium fuiſſe fortunatiſſimum, quippe cuius & vita illuſtris, & Imperij ſpatium longiſſimum, & victoriæ de hoſtibus quamplurimæ fuerint; per quem & Bulgaricæ gentis Princeps Samuel, viribus & robore inexpugnabilis, in Creta cum innumerabili multitudine Bulgarorum fractus & ſubactus ſit. De quo & illud memoria dignum in Aquitanica Hiſtoria à Pithœo in lucem edita traditur, quo tempore Hugo Rex Francorum mortuus eſt, & regnavit pro eo Robertus filius eius, (quod quidem hoc ipſo anno contigiſſe vidimus) rebellantes Bulgaros Græciam nimis exaſperaſſe, & Baſilium Imp. ſuper eos nimis irritatum, voto ſe obligaſſe Domino monachum fieri, ſi Græcis eos ſubderet, & per annos quindecim ſuper eos laborantem, ad ultimum Regibus eorum pro-

DUCI VENET. IUNCTA IMP. SOROR.

BASIL. IMP. EX VOTO FIT MONACH. [*Quod quidem Baron. an. 886. de Baſilio Macedone iſtius avo dictum exiſtimavit: etiamſi haud ei convenire rectè monuerit..*

ſtratis Samuele & Aarone, omnem terram eorum obtinuiſſe, populumque Bulgarorum maxima ex parte in Græciam captivaſſe; & ſicut voto promiſerat, habitum monaſticum Græca figura ſubindutum, deinceps omni vitæ ſuæ tempore à concubitu & carnibus abſtinuiſſe, Imperiali extrinſecùs ſchemate circumdatum: ac deinde Hiberiam repugnantem per annos ſeptem ita edomuiſſe, ut omnia ad Imperium illius exerceret. Hæc ibi, conſentientia iis quæ de eius victoriis habet Auctor Rerum geſtarum S. Niconis.

VII. Hoc item anno, cœpta Indictione duodecima, defuncto Siſinnio Patriarcha Conſtantinopolitano cùm ſediſſet annos tres, ſubrogatus eſt in locum eius *Sergius* [e] Abbas ex progenie Photii ſchiſmatis auctoris; cuius & ipſe ſecutus veſtigia eò ampliùs obfuit, quò diutiùs præfuit, propagato ſedis tempore ultra vigeſimum annum. Huius nomine contra Occidentales invenitur alicubi ſcripta epiſtola, quæ verè ipſius Photii eſſe noſcitur.

e *Vide infra an. 1019. II.*

IESV CHRISTI

AN. 999.

SILVESTRI. II.

AN. 1.

OTTONIS. III. 4.

BASIL. & CONST. 24.

I GREG. PP. V. OBITUS. ANNO Domini nongenteſimo nonageſimo nono, Indictione duodecima, *Gregorius* Papa diem obiit pridie Nonas Februarii, ut Ditmarus ait; ſed veriùs duodecimo Calendas Martii ut apparet ex ſepulchrali eius inſcriptione, quæ extat apud S. Petrum ubi conditus eſt: idque cùm ſediſſet annos duos, menſes octo, dies ſex. In cuius locum ſtatim ſubrogatus eſt *Gerbertus* Archiepiſcopus Ravennas, anteà Rhemenſis, de quo plura ſuperiùs dicta ſunt; qui mutato nomine dictus eſt SILVESTER Secundus. Teſtantur hæc Ditmarus, Hermanus, Lambertus, Marianus, eiuſdem ſæculi ſcriptores, ac cæteri omnes. Ne enim Pontificatus, quo perfunctus fuerat Germanus homo Gregorius, in Romanum aliquem relaberetur, (ſuſpectam enim, & nuſquam tutam fidem Imperator Otto expertus fuerat Romanorum) ipſum Gerbertum mox Summum Pontificem eligendum curavit; hominem alioqui aſtutum, & in gratiam ſe Principum inſinuandi maximum artificem; tanta ſede (ut liberè fatear) indigniſſimum, utpotè cuius hoſtis extitiſſet infenſiſſimus, eamdémque ſuis ſcriptis dirè proſcidiſſet. Iſta adeò indigna pati coacta eſt Romana Eccleſia, cùm per Principes ſæculi factæ ſunt electiones ipſius Pontificum. Et tamen illum, adulatus Ottoni Romanus populus, dicitur [a] poſtulaſſe. De quo Helgaldus in Vita Roberti Regis tradit, eum de ſe ita in R. litera luſiſſe.

GERBER. ELECTIO, DICTI SILVEST. II.

Scādit ab R. Gerbertus in R. poſt Papa viget R. quòd videlicèt rexiſſet Eccleſias Rhemenſem, & Ravennatem, ac demùm Romanam adeptus eſſet.

a *Ap. Aim. lib. 5. cap. 45.*

II. QUAE DE EO CONFICTA. Porrò eius tam cita tamque inopinata promotio, & cõtinuata proſperitas, viri præſertim qui (ut vidimus) in conventu Epiſcoporum iudicio Apoſtolicæ Sedis redactus fuerat in ordinem; occaſionem præbuit de ipſo opinandi atque ſcribendi, eum magicis incantationibus ad Apoſtolicæ Sedis culmen provectum eſſe, pacta pro mercede diabolo anima, quam ſtatuto loco Ieroſolymis ([illegible] cupata in Vrbe S. Crucis Eccleſia) exa[illegible]entus extorſerit. Ad quæ ſimplicium auri[illegible]gerenda, additum eſt argumentum non leve, quòd in tam rudi ſæculo Mathematicæ ſcientiæ, præcipuè verò Aſtrologiæ hic ſcientiſſimus eſſet. Fuerunt enim iſti colores, quibus ad tam abſurda ac monſtruoſa de illo fingenda, impudens homo *Benno* eſt uſus; qui ſe Cardinalem Archipreſbyterum nominavit, cùm ex ſchiſmate nomen ſibi tantæ dignitatis abripuiſſet, quando poſt annos octoginta adversùs Gregorium Septimum Henricus Imperator ſchiſmaticus bellum geſſit. Iſte, inquam, primus extitit fingendæ fabulæ architectus; ut etiam tradit ex eius ſcriptis quæ vidiſſe teſtatur, eaque improbat, Papirius [b] Maſonus. Certè quidem nullus ante eum de Silveſtro ea ſcripſiſſe reperitur, qui etiam eadem malitia & alios Gregorii Septimi deceſſores magiæ accuſavit, & ut maleficos damnavit. At contrà qui Silveſtri tempore vixerunt, honorificam de eo mentionem habuere; ut Ditmarus [c] ſcriptor graviſſimus Epiſcopus Merſeburgius in Saxonia, & quē diximus Helgaldus monachus Floriacenſis, qui ſumma fide Vitam ſcripſit Roberti Frãcorum Regis, cuius hic Gerbertus magiſter extitit. Et quod prorſus fabulam illam falſitatis arguit, epitaphium eſt [d] eius ſepulchro inſculptum Romæ in baſilica Lateranenſi, auctore Sergio eius ſucceſſore, planè dignum quovis magni nominis Romano Pontifice: ut omninò impoſſibile videatur, tam probroſo exitu qualem Benno poſuit, palam extinctum Pontificem potuiſſe tali elogio commendari, eo præſertim loco, ubi talia fieri contigiſſent.

b *Maſ. de Epiſc. Vrb. in Silveſt. & in Gregor. Sept.*
c *Dit. lib. 6.*
d *Rec. D. ST. An. Tom. XI. an. 1003.*

III. RECENTIOR AUCTORUM ERROR DE GERBERTO. Rerum tamen ignarus Sigebertus, aliique recentiores Scriptores, adeò Bennonis perculſi ſunt teſtimonio, ut revocarint in dubitationem, num eſſet inter Romanos Pontifices Silveſter annumerandus, quem crederent à diabolo fuiſſe promotum; an verò quem alii (inquit idem Sigebertus, ſed neſcimus quos) numerant *Agapetum*; de quo nuſquam alibi mentio quòd his temporibus ſederit. At non ita antiquiores illi, qui præſenti ſæculo claruere, Ditmarus, Glaber, Helgaldus, Lãbertus, Hermãnus, & Marianus Scotus, rerum ſuæ ætatis quas cominus ſunt intuiti ſcriptores; qui abſque ulla, vel levi dubitatione poſt Gregorium Quintum, Silveſtrum recenſent legitimum Papam. Sed etſi tot manifeſtæ probationes deeſſent, nonne ſatis ex ſeipſa fabula convincitur vanitatis, dum de theſauro abdito in campo Martio narratio adiicitur, qualem vetula rotans fuſum ſimplicibus ſolet, ne dormiant, narrare puellis ad lucernæ lumen? Prudens igitur Lector uno faſce conſtringat hoc commentum cum illo de Ioanna Papiſſa; niſi quod illud levitas excogitavit, iſtud nequitia.

IV. Eodem tempore Otto Imp. inter multa alia pia opera, quorum extat apud Scriptores memoria, cum adhuc Romæ eſſet, pœnitentiam

agens

PIAE LATEBRAE IMP. ET FRANCONIS EPISCOPI VVORMATIENSIS.

agens de peccatis ſuis aliquando unà cum Franconе Epiſcopo Vvormatienſi viro ſanctiſſimo ſibique chariſſimo, ſpeluncam quamdam iuxta S. Clementis Eccleſiam clam cunctis intravit; ubi ambo induti ciliciis, pedibus nudis, in orationibus, ac ieiunijs, vigiliiſque, quatuordecim dies latuerunt, & ut fama fuit, viſionibus & allocutionibus divinis honorati fuerunt. Hæc auctor eius temporis in Vita Buchardi. Qui poſt hæc narrare pergit, quomodò cùm idem Franco Epiſcopus paulo poſt ibidem Romæ diem, quem anteà ex revelatione divina prædixerat, clauſiſſet extremum; Imperator ubi reverſus eſt in Germaniam, certo divinæ voluntatis indicio, *Burchardum* eiuſdem Franconis germanum, lucidum eius temporis Germaniæ ſolem, eidem Vvormatienſi Eccleſiæ, ſicut & Franco expetierat, præfecerit. Quod autem fit ibidem mentio de *Concilio* tunc *Romæ* habito, in quo recitari voluit Imperator conceſſum Eccleſiæ Vvormatienſi privilegium; meminit quoque eiuſdem Ditmarus: aitque in eo accuſatum Giſelerum Archiepiſcopum Magdeburgenſem, quòd duas parochias teneret, percuſſum paralyſi venire non potuiſſe, rémque repoſitam fuiſſe ad Concilium provinciale Germaniæ. Subdit mox, Imperatorem auditis miraculis, quæ ad ſepulchrum S. Adalberti martyris olim Pragenſis Epiſcopi fierent, orationis gratia eo peregrinatum eſſe, & quamprimùm à longè vidiſſet Gneſnam Poloniæ urbem, in qua eiuſdem Sancti corpus reconditum erat, nudis pedibus ſuppliciter advenïſſe; dignè exceptum à Boleſlao Poloniæ Duce, & magnis muneribus donatum. Sed quod ait, factum ibi ab eo eſſe Archiepiſcopatum: id potiùs factum oportuit auctoritate Legati à latere cum eo miſſi Archidiaconi Cardinalis S. R. E. Quamquam an iſtud Romano Pontifici probatum fuerit, revocari poſſit in dubium, quòd aſſertione Gregorij *c* Papæ Septimi appareat uſque ad ſua tempora nondum fuiſſe inſtitutam ſedem Archiepiſcopalem in Polonia.

OTTONIS IMP. PEREGRINATIO AD SEPULCHRUM S. ADALB.

c *Greg. VII* 2. *ep.* 73.

IESV CHRISTI

AN. 1000.

SILVESTRI II.

AN. 2.

OTTONIS III. 5.

BASIL. & CONST. 25.

I.

ANNO Chriſti milleſimo, Indictione decimatertia, Otto Imp. ex Polonia Romā rediens, ſacras Reliquias *Adalberti* Martyris ſecum detulit, videlicèt *Manus*; quibus, ubi collocarentur, erigendam curavit Eccleſiam in Inſula Tiberina, loco Vrbis famoſiſſimo. Agitur verò de ea tranſlatione, in Appendice ad Vitam eiuſdem Martyris: aſſeriturque alia quoque Martyrum corpora ex varijs Italiæ partibus ſummo religionis affectu eſſe ab eodem Imp. in eamdem Eccleſiam tranſlata. Sed & cum pœnitentiæ gratia, quam illi (ut dictum eſt) Romualdus Abbas indixerat, in montem Garganum in Apuliam pedes peregrinatus (quo etiam itinere pium admodum habuit cum ſanctiſſimo Nilo congreſſum) Beneventum adiiſſet, inde quoque corpus *S. Bartholomæi* Apoſtoli, necnon celeberrimi Confeſſoris *Paulini* Nolani Epiſcopi, Romam tranſtulit. Id enim hoc ipſo anno Chriſti milleſimo factum eſſe, Leo *a* Oſtienſis ex antiquis Caſſinatis monaſterij monumentis affirmat: quamvis in eo quod ait à Beneventanis Paulini corpus loco S. Bartholomæi tunc fuiſſe ſuppoſitum, plures habeat contradictores, aſſerentes omninò ipſummet Apoſtoli corpus in Eccleſia in honorem S. Adalberti extructa certo certius aſſervari. In cuius teſtimonium veritatis, adducuntur etiam Romanorum Pontificum ſacra diplomata, & Friderici Imper. conſtitutio data anno milleſimo centeſimo ſexageſimo ſeptimo, quibus accedunt Acta Synodalia ſub Alexandro Tertio; necnon ipſa inſcriptio, quam in eiuſdem Eccleſiæ reſtauratione in ſuperliminari portæ maioris, Paſchalis Secundus appoſuit anno milleſimo centeſimo decimotertio, quæ & hodie legitur. In qua cùm pariter aſſeratur, eam tranſlationem factam eſſe ab Ottonem Tertio; manifeſti erroris redarguuntur, qui ſub Ottone Secundo eamdem poſuere. Denique anno Domini milleſimo centeſimo quinquageſimo ſeptimo, poſt maximam Tiberis inundationem aperto ſarcophago, inventæ ſunt intùs tabulæ æreæ ſcriptæ literis Græcis & Latinis, quæ ſignificarent ipſum eſſe corpus S. Bartholomæi ab Ottone tranſlatum: repertumque pariter eſt in eadem Eccleſia corpus S. Paulini. quam rem geſtam narrat Robertus qui ad Sigebertum adjecit appendicem; aſſerens tamen pellem Apoſtoli remanſiſſe Beneventi. Porrò factum eſt, ut illatione corporis S. Bartholomæi in Eccleſiam ſub titulo S. Adalberti martyris inchoatam, tranſierit ipſa in nomen & cultum eiuſdem Apoſtoli; memoriaque Adalberti hoc modo fuerit paulatim oblivione deleta.

CORPUS S. BARTHOLOM. APOST. TRANSLATUM ROMAM. a *Leo Oſt. lib.* 2. *c.* 24.

Hoc item anno, qui numeratur quartus S. Stephani Pannoniæ, ſive Vngariæ Ducis, idem Stephanus Aſtricum Colocenſem Epiſcopum, eumdémque Anaſtaſium dictum, Legatum miſit ad Romanum Pontificem, petitum ut recèns converſæ Pannoniæ benedictionem impertiret, Strigonienſem Eccleſiam Metropolim conſtitueret, reliquos Epiſcopatus firmaret, atque ipſum Ducem Regio diademate cohoneſtaret, ut eo fultus honore, quæ divinæ gratiæ adiutorio cœpiſſet, ea magis magiſque promovere ac ſtabilire poſſet. Cumque per idem tempus Polonorum Dux Legatos pariter ſuos Romam miſiſſet, ut Pontificis benedictionem ac Regium titulum adipiſceretur, iamque aſſentiens Pontifex coronam egregio opere confici curaſſet quam ei mitteret; nocte eius diei quo eam Legatis daturus erat, apparens ei Angelus Domini iuſſit ut coronam quam Duci Polonorum paraverat, daret iis qui poſtera die ab ignota gente ad eum venirent. Itaque cùm hora ab Angelo prædicta adveniſſent Legati Vngari, ipſe eiſdem coronam cum nomine Regio tradidit; inſupérque conceſſit ut Crux ante Regem, ceu Apoſtolatus inſigne deferretur, quòd eius opera multi Infideles populi ad Chriſtum converſi eſſent; necnon ut idem Rex vice Romani Pontificis Eccleſias ſui Regni, diſponeret Hæc omnia pluribus habet Cartuitius *b* Epiſcopus in Vita eiuſdem S. Regis.

II. CORONA REGIA PARATA POLON. DUCI, DEI MONITU DATA VNGARO.

b *Ap. Sur.* 2. *Auguſt.*

III.

c *Chron. lib. 3 in Boleſl.*

POLON. QUOQUE DUCI DATA CORONA A ROM. PONTIF.

d *Pet. Dami. in Vit. Romu a cap. 32 34.*

Sed indignè ferentes rerum Polonarum Scriptores c, coronam paratam Duci Poloniæ, Dei monitu datam Duci Vngarorum; tradunt regium nomen ac diadema Duci Poloniæ datum eſſe ab Ottone Imperatore, cum in Poloniam (ut dictum eſt) ad S. Adalberti martyris viſendum corpus profectus eſſet. Verum in his minime ipſis aſſentiri poſſumus. Si enim accepiſſent ab Ottone, cur opus fuit poſteà quærere à Romano Pontifice poſt Ottonis obitum regnante Henrico Imperatore: quod diſertè teſtatur ſæculi huius ſcriptor Petrus d Damiani Epiſcopus Oſtienſis, S. R. E. Cardinalis laudatiſſimus, ac veritatis in omnibus amantiſſimus; occaſione martyrij duorum diſcipulorum S. Romualdi, qui cum à Duce Polonorum rogati fuiſſent ea de cauſa Romam proficiſci, ipsique ſæcularia eiuſmodi tractare renuiſſent, nihilominus à furibus exiſtimantibus magnam vim auri ipſis ad hoc à Duce datam fuiſſe, in ſua cella necati ſunt, & poſt mortem ſuis interfectoribus liberationem à pœnis quibus à Duce addicti erant impertierunt. A quo etiam cum hæc geſta dicantur ſub Boleſlao Poloniæ Duce, (qui tamen apud eum corruptè legitur Buſclavus) ex eo corrigis Cartuitium, qui ea facta ponit ſub Meiſca Boleſlai patre. Nam & eidem repugnat, quod Ditmarus e huius temporis auctor graviſſimus Meiſcæ obitum accidiſſe ponit anno octavo Regni Ottonis, qui incidit in annum Domini nongenteſimum nonageſimum primum. Cur verò Stephanus Rex Vngarorum tantam divinitus revelatam gratiam promeruerit, ut alteri paratam coronam acceperit; ex epiſtolis Gregorij Papæ f Septimi cauſam poſſumus intelligere eam fuiſſe, quòd ipſe Regnum Vngaricum Romanæ Eccleſiæ donarit.

e *Dit. lib. 4 Chron.*

f *Greg. Sept. 2. ep. 13. 63. 70. & 3 ep. 25.*

REGNUM VNGARIAE OBLATUM APOST. SEDI.

VI.

Porrò qui his rebus geſtis divina luce coruſcus illuxit præſens Millenarius annus veſperam arte diaboli obſcurari nubeculis viſus eſt; ſed quæ ſtatim evanuerunt. Etenim circa finem eius, homo plebeius in Gallia apud Vicum Virtutis in pago Catalonico, *Leutardus* nomine, cum in agro ſolus aliquando labore depreſſus obdormiviſſet, apum viſione illum dirè exagitantium à dæmone illuſus, fatigatus exurgens, quaſi ex præcepto Evangelico dimiſit uxorem, Eccleſiamque velut oraturus ingreſſus Crucem & Salvatoris Imaginem contrivit. Perſuadens verò ruſticis, hæc ſe ex Dei revelatione patrare, docénſque inſuper decimas dare inane eſſe, & Scriptura homo inaniſſimus ad libitum abutens, maximam traxit ad ſe vulgi partem. Sed cum illum accerſitum vir eruditiſſimus Lebuinus Epiſcopus, in cuius diœceſi erat, diſputatione confudiſſet, populumque deceptum ſanæ fidei reſtituiſſet; miſer ille pſeudoapoſtolus deſperatione adductus in puteum ſe præcipitavit.

DE LEUTARDO HAERET.

V.

DE VILGARDO ALIO HÆRET.

Quo etiam tempore apud Ravennam Italiæ civitatem quidam *Vilgardus* Grammaticus, deceptus præſtigijs dæmonum ipſi apparentium ſub ſpecie poëtarum Virgilij, Horatij, & Iuvenalis, cœpit multa turgidè cõtra fidem effutire, aſſereréque dictis poëtarum per omnia eſſe credendum. Sed eo per Petrum eius civitatis Archiepiſcopum damnato, plures quoque eius diſcipuli cum gladio tum incendio puniti ſunt. Denique ex Sardinia Inſula eodem tempore aliqui egreſſi qui populum in Hiſpania corrumperent, & ipſi à viris Catholicis mox exterminati ſunt. Hæc autem omnia de eiuſmodi diaboli conatibus per inſanos homines hæreſes diſſeminare ſatagentis, deſcribit pluribus Glaber g Rodolphus Cluniacenſis monachus, temporis huius auctor teſtiſque fidelis.

g *Glab. 2. hiſt. 11. 12.*

IESV CHRISTI
AN. 1001.
SILVESTRI II.
AN. 3.
OTTONIS III. 6.
BASIL. & CONST. 8. 26.

I.

[*HIC INCIPIT TOM. XI. ANNAL BARONII.*]

VANA ASSERTIO DE ADVENTU ANTICHRISTI.

ANNUS Chriſti milleſimus primus, Indictione decimaquarta notatus, quo novum Sæculum inchoatum eſt, nonnullorum vana aſſertione prænunciatus fuerat mundi poſtremus, vel ipſi propinquus: de quo videlicèt Abbo Floriacenſis Abbas, vir doctrina & ſanctitate inſignis, in libro Apologetico quem ad Robertum Francorum Regem ſcripſit, teſtatus eſt, ſe cùm adoleſcentulus eſſet, ſermonem coram populo in Eccleſia Pariſiorum audiviſſe, quòd ſtatim finito mille annorum numero Antichriſtus adveniret, & non longo poſt tempore univerſale Iudicium ſuccederet. Nam fama (inquit) per totum mundum impleverat, quod quando Annunciatio Dominica in Paraſceve contigiſſet, abſque ullo ſcrupulo finis ſæculi eſſet. Cui errori tradit ſe ex Evangelio, & Apocalypſi, & libro Danielis reſtitiſſe. At quod ad eiuſmodi prænunciationem pertinet; quæ proximè accidiſſent anno ſuperiori, tantæ cladis videri poterant eſſe prænuncia. Nam (inquit Sigebertus) multa prodigia viſa ſunt: terræmotus factus eſt permaximus, cometes apparuit, Calendis Ianuarij circa horam nonam aperto cælo, quaſi facula ardens cum longo tractu, fulguris inſtar illapſa eſt terris tanto ſplendore, ut non modo qui in agris erant, ſed etiam in tectis, irrupto lumine ferirentur: qua cæli ſciſſura ſenſim evaneſcente, interim viſa eſt figura quaſi ſerpentis, capite creſcere cum cæruleis pedibus. Hæc Sigebertus.

II.

a *Glab. lib. 2. cap. 6.*

CORRUPTISSIMI HOMINUM MORES.

Sed & ad iſta credenda de adventu Antichriſti & fine mundi, ſatis eſſe videbantur Romanæ Eccleſiæ tot ſæpè iterata naufragia; necnon corruptio morum, quam magnam valdè hoc tempore fuiſſe in hominibus, præſertim Eccleſiaſticis, Glaber a ea videns deplorat: inſuper & quòd Ferreum hoc ſæculum ob malorum excreſcentiam, auctore Ditmaro, & diceretur, & re vera eſſet; quo videlicèt (ut ait Glaber) deficeret religioſitas Pontificum, & marceſceret diſtrictio regularis Abbatum, ſimulque monaſterialis diſciplinæ vigor tepeſceret, ac per illorum exempla cætera plebs mandatorum Dei prævaricatrix exiſteret. Qualis verò intereà eſſet ipſius Vrbis Romæ ſtatus, intelligi poteſt ex huius temporis ſcriptore fideliſſimo Arnulpho b Comite; qui agens de Ottonis Imp. noviſſimo in Vrbem adventu, qui cõtigit hoc anno, ea oblata occaſione de eadem Vrbe plura egregia referens, inter alia ait, quòd pro ruinis murorum & veterum fanorum ſur-

b *Arnulph. apud Caniſ. Antiq. Lect. Tom. 2.*

STATUS VRBIS QUALIS.

gerunt quotidie innumera ædificia Eccleſiarum ſive monaſteriorum; è quorum numero tunc viginti poſſederunt à ſanctimonialibus, quadraginta à monachis, ſexaginta à canonicis, exceptis iis quæ extra civitatem eſſent, & in alijs Eccleſijs ſive capellis quæ in eadem Vrbe abundarent. Ex quibus videas, quod de ea quæ typum tenebat Eccleſiæ, arca Noe ſcriptum in divinis *c* literis reperitur, *Multiplicatæ ſunt aquæ, & elevaverunt Arcam in ſublime*; in Romana Eccleſia reipſa apparere expreſſum, ut in divino cultu exiſteret eminentior, cùm exiſtimari potuiſſet excreſcentium malorum obruta fluctibus. Sed ad res geſtas huius anni tranſeamus.

c Gen. 7.

III. DE TEMPORE OBITUS OTTON. IMP.

Scimus quamplurimos non mediocris æſtimationis auctores hoc anno ponere obitū Ottonis Tertii Imperatoris, & ſubrogationem Henrici Bavari; atque imprimis Germaniæ Scriptores Ottonem Friſingenſem, Abbatem Vrſpergenſem, & Hermannum Contractum, quos ſecuti ſunt recentiores nonnulli. At verio rem eſſe eorum aſſertionem, qui dixerunt anno ſequenti illum obijſſe, putà Mariani Scoti, Lamberti, Sigeberti, atque Ruperti Abbatis Tuitienſis in Heriberto; tum alia plurima demonſtrant, tum omnem dubitationem tollit eiuſdē Imperatoris privilegium *d* conceſſum Eccleſiæ Novarienſi, quod datum ponitur Papiæ decimo Calendas Iulij anno Dominicæ Incarnationis milleſimo primo, Indictione decimaquarta, anno Tertij Ottonis Regni decimoſeptimo, & Imperij quinto nondum perfecto. Namcùm omnes conſentiunt, Ottonem defunctum eſse menſe Ianuario, utique in annum ſequentem eius referendus eſt; quod ipſum & alia vetera monimenta indicant, de quibus in ſucceſsoris electione dicendum.

d Rec. Barō. Annal. Tom. XI. hoc an. ex Archivo Eccl. Novar.

IV. OBITUS HUGONIS MARCH. ETRUR. *Quem licet Baron. an ſeq. habeat, præſenti tamen contigiſſe fatetur.*

Obiiſse quidem hoc anno menſe Decembri, antequàm Otto moreretur, inſignem virum Hugonem Marchionem Etruriæ, & Ducem Vrbis, (præcipuus hic erat Magiſtratus) docet inſcriptio eius ſepulchro inciſa Florentiæ in monaſterio S. Mariæ, ab eodem præter multa alia constructo, necnon Petrus Damiani in epiſtola ad Godefredum Tuſciæ Marchionem, eiuſdem Hugonis poſteà ſucceſſorem: ex quibus corrigas quæ de eius obitu dicuntur apud Sigebertum anno ſequenti. Sed & quod idem Petrus illius temporis ſinceriſſimus auctor aſſerit eumdem Hugonem filium fuiſſe Vberti, ſive Alberti, filij naturalis Hugonis olim Regis Italiæ; ex eo pariter redarguas auctorem qui poſteà eiuſdem Hugonis Vitam ſcripſit, dum inter alia plurima mendacia tradit ipſum fuiſse Principem Magdeburgenſem, Etruriæ verò ab Ottone Tertio præfectum: quibus præter Petrum adverſantur Luitprandus, Glaber, & alii eius temporis Scriptores. Qui oſtendunt hunc non Germanum, ſed Italum, avitaque hereditate poſsediſse Principatum Etruriæ. Laudat autem mirè eumdem Petrus de pietate in Deum, religione ac liberalitate in Sanctos & loca ſacra, manſuetudine in ſubditos, aliiſque eiuſmodi virtutibus. Dignumque planè memoria eſt, quod de eius ortu narrat: nimirùm quòd cùm Vbertus pater eius indignationem Primi Ottonis incurriſset, ac ſubinde relicta neſciens coniuge gravida, (erat illa, ut ait, Vvilla Bonifacii Marchionis filia) in Pannoniam profugus exulaſset, poſt multum verò tempus reſumptus in gratiam rediiſset: coniugem cum grādiuſcula prole reperiens, negaverit ſe eius eſse parentem quouſque re diutiùs ventilata ſic inter eos conventum eſt, ut puer in medio magnæ religioſarum perſonarum multitudinis conſtitueretur, inter quas & pater, quem numquam ipſe viderat, nulla à cæteris varietate diſtinctus ſederet; tuncque ſi patrem puer blandiens adiret, ab omni ſuſpicione matrem purgaret: quod etiam ex optato contigit. Sed de Hugone ſatis: quem Glaber *e* cùm agit de eius obitu, vocat Marchionem optimum: extatque *f* inſuper nobile eius epitaphium (ut ea ferebat conditio ſæculi) acroſtichicis novi generis verſibus egregia concinnatione deſcriptum.

HUGO MATREM A CRIMINIS SUSPICIONE PUER LIBERAT.

e Glab. lib. 2. cap. 7.
f Rec. Baron. Tom. XI. an. 1002.

V. IMP. PROMITTIT MONASTICAM VITAM PLECTI.

Recedens Papia Otto, Ravennam ſe contulit, ubi eum (inquit alibi Petrus *g* Damiani) Romualdus protinùs adiit, & acceptæ promiſſionis exactor, qua illum vidimus in expiationem patratæ necis Creſcentianæ, eidem Romualdo ſe obſtrinxiſse, ut monachus fieret inſiſtere vehementiùs cœpit. At Imperator factum ſe quidem quod exigebatur aſseruit, ſi tamen priùs Romam quæ ſibi rebellabat, impeteret, & ea devicta Ravennam cum victoria remearet. Verùm Romualdus apertiſſimè illi mortem propinquam denuncians, quia eum revocare non potuit, ab eo receſſit. Hæc Petrus: de obitu vero Ottonis dicetur anno ſequenti. Interim autem conſidera, quomodo homines verſutus aſſiduè decipiat cacodæmon, ut quos à bono non poteſt avertere ne facere meditentur, ſaltem ut differant prætextus ingerat varios neceſſitatis colore fucatos; & ſic diſtineat miſeros, donec improuiſa mors irrepat, quam ipſi mox ſequantur ſæviſſimi peccatorum ultores.

g Petr. Dam. in Romuald.

VI. TUMULTUS IN VRBE ADVERSUS IMP.

Quænam autem fuerint turbæ illæ Romæ adversùs Imperatorem concitatæ, licèt nobis exploratæ non ſint; ex his tamen quæ poſteà acciderunt, intelligere poſſumus Romanorum potentiores infenſo tuliſse animo imperium Germanorum, ob idque tumultos eſse in eos qui tutarentur partes Imperatoris. Quid enim facere in eos prætermitterent longè remoto Imperatore, qui in eum præſentem inſurgere non eſsent veriti? ſiquidem ſcribit Ditmarus *h*, ipſum à factioſis Romanis, duce quodam Gregorio, non Papa eius nominis Quinto, ut falſo Scholiaſtes notavit, cùm hæc ſub Silveſtro, poſt Gregorii obitum contigiſse, ex eodem Ditmaro luce perſpicua appareat: reliquis tunc Romæ potentiore, ipſique etiam Imperatori valdè charo, inſidiis appetitum eſse, Vrbéque aufugere coactum, Ditmarus eſt auctor: verùm addit; eumdem mox collectis undique copiis Romam redeuntem, de proditoribus ſeveriſſimam ſumpſiſse vindictam. Sed & in illis tumultibus præſto ei fuiſse Hugonem Marchionem, tunc adhuc viventem, ac liberaſse eum à coniuratione factioſorum Romanorum, teſtatur Sigebertus: potens quippe erat, & ſummæ in Vrbe auctoritatis Ducatum gerens.

h Ditm. lib. 4.

VII.

Habebat unà ſecum Otto S. Heribertum Archiepiſcopum Colonienſem, monitorem & conſultorem in rebus agendis; cuius res præclarè geſtas ſcripſit Rupertus *i* Abbas Tuitienſis ex antiquiore ſcriptore collectas. Profecit autem tantum eius converſatione Imperator,

i Ap. Sur. 16. Mart.

S. HERIB. FIDELIS MONITOR OTTON. IMP.

ut tradat Ditmarus ipſum, quamvis exterius vultu ſe ſemper hilari ſimularet, tamen conſcientiæ ſecreto plura ingemiſcentem facinora, noctis ſilentio, vigilijs & orationibus intentis, lacrymarum quoque rivis abluiſſe. At felix quidem Otto, ſi in omnibus eiuſdē ſancti viri monitis paruiſſet: contra ipſius enim conſilia iunxit ſibi nobilem coniugem Romanam feminam ac formoſiſſimam, quæ fuerat Creſcentij uxor, Ioannam dictam. De qua quidem diverſorum eſt aſſertio diverſa: dum Glaber *k* ait, eam cùm leviter in uxorem accepiſſet, paulò poſt dimiſiſ ſe divortio: Leo *l* vero Oſtienſis non in uxorem, ſed in concubinam accepiſſe ſignificat: cui & Rupertus conſentire videtur, cùm de his agens, nullam penitùs habet de coniugio mentionem; & in eandem ſententiam iure pedibus abiiſſe recentiores viſi ſunt plures.

k Glab. lib. 1. cap. 4.
l Leo Oſt. lib. 2. c. 24

IESV CHRISTI

AN. 1002.

SILVESTRI II.

AN. 4.

BASIL & CONST.

AN. 27.

I. OTTON. III. OBITUS.

ANno Chriſti milleſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, ipſo menſe Ianuario Otto Imp. ex hac vita deceſſit. Id enim hoc tantūmodo anno contigiſſe, præter ea quæ dicta ſunt ſuperiori, probatur etiam ex privilegio quodam Henrici Regis ſucceſſoris Ottonis, dato monaſterio S. Vincentii ad fontes Vulturni; quo cùm annus Domini milleſimus decimusquartus notetur eiuſdem Henrici regni duodecimo. Imperii vero primo; utique aſſerere neceſſe eſt, ipſum hoc anno regnare cœpiſſe. Sed & ex iiſdem pariter intelligis, annos Imperii eius non ab hoc anno, ut ponunt multi ſed more maiorum ab eo quo à Romano Pontifice coronatus eſt, numerari cœptos. Quod pariter cōſtat ex alio item privilegio Eccleſiæ Novarienſi conceſſo, quo idem annus Domini milleſimus decimusquartus notatur eiuſdem Henrici Regni decimotertio utique inchoato, Imperii vero primo. Cæterū Ottonem mortuū eſſe Romæ, Rupertus *a* tradit: at Petrus *b* Damiani, ab Vrbe digreſſum, in itinere apud Paternum defunctum ſcribit: item & Ditmarus *c*. Quod autem ad diem obitus ſpectat; eum Marianus Scotus quinto Calendas Februarii contigiſſe tradit, Hermannus vero decimo, plures duodecimo, Ditmarus nono. Cum quo diſceſſiſſe ab Vrbe Silveſtrum Pontificem, auctor eſt Sigebertus.

a Rupert. in Herib. 16. Mart.
b Pet. Dam. in Romual. ap. Sur. 19. Iunij.
c Ditm. lib. 4.

II. DE CAUSA OBITUS EIUS.

Necis autem illatæ veneno eam afferunt cauſam, quod eius receſſu ſpe fruſtrata Creſcentii quondam uxor, quæ ex amatoriis pollicitationibus Imperatoris nuptias animo conceperat, ultionis ſtimulis agitata, veneno chirotecis infuſo, eas ei quaſi pignus amoris dederit, quibus ille uſus morbo lethali confectus interierit. At vero Rupertus nihil de chirotecis agens, ait tantummodo eum intra cubiculum dormientem ab eadem relicta Creſcentii, veneno infectum eſſe. Ditmarus autem qui his diebus vixit, & per dies fermè ſingulos quæ tunc acciderunt, fideliſſimè ſcripſit; nihil prorſus de commixtione Ottonis cum relicta Creſcentii habet, nec veneno eſſe defunctum: ſed tantum tradit, cùm paulo ante eiuſdem obitum, Duces & Comites Germaniæ, conſciis etiam Epiſcopis, multa contra eum conſpirare cœpiſſent, ipſum Roma recedentem, ut huic malo mederetur, in Paterna urbe puſtellis interiora prementibus, & interdum paulatim erumpentibus, infirmatum eſſe, ac paulo poſt diem obiiſſe.

III. OTTONUM STEMMA DEO VINDICE EXTINCTUM.

In eo porro extinctum eſt penitus ſtemma regnantium Ottonum, nonniſi in nepotem Magni Ottonis, propagatum: ita divinitate ulciſcente delicta quę in Sedem Apoſtolicam perpetrarunt, pro arbitrio amovendo atque ſubrogādo Pontifices, quamvis nonniſi pietatis intuitu id agere præſeferrent. Magno ſiquidem damno, quovis prætextu pietatis, à laicis quibuſcumque ſacra tentari, & ipſæ ſacræ Scripturæ *d* de Saule, Oza, Ozia, aliiſque demonſtrant; & nos ſæpè de multis Regibus ſuperius oſtendimus, illos ea de cauſa maſe periiſſe, & ad extraneos translata eſſe ipſorum Regna. Porro corpus Ottonis, ex ipſius ultima voluntate Aquiſgranum ſepeliendum eſſe delatum tradunt, inteſtina vero Auguſtæ Vindelicorum relicta eſſe, ne ipſis corruptis reliqua pars corporis tabo inficeretur. Sed de his, ceteris omnibus locupletius atque ſincerius Ditmarus agit: pariterque de Henrici Ducis Bavariæ in regnum Germaniæ erectione, factaque Moguntiæ inauguratione ab Archiepiſcopo Vvilligiſo tertio Idus Iunii: necnon de eiuſdem vita optimè inſtituta ſub educatione S. Vvolfangi Ratiſponenſis Epiſcopi; ac de iis quos poſt electionem paſſus eſt adverſarios; cui quidem ex prædictione eiuſdem Vvolfangi regnum delatum eſſe reſtatur eius temporis auctor qui res ab eodem Sancto præclare geſtas conſcripſit; dum ait, cum ille ad eum adductus puer fuiſſet ad ſuſcipiendam benedictionem, Vvolfgangum eum Regem appellaſſe, fratrem vero eius Antiſtitem, ſororem natu maiorem Reginam, minorem Abbatiſſam: quæ quidem omnia ſic poſteà euenere. Quomodo vero & poſt obitum ſuum idem Sanctus Imperium eidem Henrico Regi prædixerit, dicetur inferius ſuo loco.

d 1. Reg. 13. 2. Reg. 6. 2. Paral. 26.

HENRICUS REX.

IV. HUNGAR. ECCLES. SUB S. STEPH. REGE. FLORET.

Hoc tempore Hungarica Eccleſia ſub Rege Stephano, & Giſela ſive Giſla Regina, quam filiam Henrici Regis in uxorem accepit, mirificè culta floruit, variis Epiſcopatibus & Abbatiis inſtitutis, & ampliſſimis redditibus locupletatis, necnon Eccleſiis inſigniter ædificatis atque ornatis: ut hæc omnia pluribus deſcribit Cartuitius Epiſcopus in Rebus e geſtis eiuſdem ſanctiſſimi Regis. De cuius etiam eximio cultu erga Dei-Genitricem agens, ſeipſum, regnumque ſuum, per votum & oblationem in eius tutelam contuliſſe tradit: tamque celebrem fuiſſe teſtatur apud Hungaros eiuſdem ſacratiſſimæ Virginis honorē & gloriam, ut feſtum Aſſumptionis eius, tacito proprio nomine, ſua lingua *Diem Dominæ* appellarent. Subdit & de monachorum cœnobio ab eodem Rege Ieroſolymis conſtructo, & de mirifica Eccleſia Conſtantinopoli erecta: déque collegio canonicorum ſub protomartyris Stephani titulo Romæ condito, ac domibus & hoſpitiis Hungarorum, qui orationis cauſa Romam ad Beati Petri Limina

e Ap. Sur. 20. Aug. cap. 9. & ſeqq.

peregrinarentur exædificatis. Quibus, & alijs eiuſmodi egregijs operibus (quod idem auctor ſcribit, meruit, ut iure ſuæ ditionis ſit Apoſtolus appellatus. Etſi enim(inquit)ille ſibi evangelizandi munus non ſumpſit; attamen ceu quidam concionatorum dux & magiſter, defenſionis & ſuſtentationis ſolatia eis ſuppeditavit. Qui quidem adeo pietate inſignis, haud inferior militari fortitudine, hoc eodem anno laceſſitus à Giula Tranſilvaniæ Principe avunculo ſuo, ob diſparem cultum religionis; comparato exercitu Tranſilvaniam petijt, profligatoque hoſte, atque unà cum ſuis captivo ducto, eam ſibi provinciam ſubiugavit, quam & Chriſtianam reddidit. Simulque ipſe Giula Princeps, cum uxore & filiis exemptus vinculis, Christi fidem, licèt invitè, ut aſſeritur, amplexatus, ab Stephano fuit regio more tractatus. Iſta pluribus Annales f Hungarici. Poſt hæc autem eidem Regi certandum fuit cum Bulgaris Hungariam invadentibus, quos non ſine magno labore, Deo impendente auxilium, ſuperavit.

Transilvani ad fidem conversi

f Bonif. dec 2 lib. 1. hoc an.

V. Hoc eodem anno, ut ex Leone g Oſtienſi hæc narrante colligimus, Northmanni quadraginta numero, peregrino habitu Ieroſolymis, quo orationis cauſa pertexerant, redeuntes, Salernum applicuerũt, viri & ſtatura proceri, & ſpecie venuſti, & armis præcipui. Qui cum eam civitatem à Saracenis obſeſſam reperiſſent, accenſis virtute divina animis, à Guaimario Principe equos armaque poſcentes, ſubito in illos irruerunt; plurimiſque peremptis, & reliquis in fugam verſis, mirabili victoria potiti ſunt. Cum vero magnis muneribus à Principe invitarẽtur ut cum eo manerent; illi amore tantum Dei, & Chriſtianæ fidei aſſertione hoc ſe feciſſe dicentes, & dona reſpuerunt, & manere ſe poſſe denegarunt. Quare prædictus Princeps cum eis Legatos ſuos in Northmanniam direxit, & ex fructibus terræ, aliaque militaria munera mittens, eos ad ſe invitavit. Hæc Leo de prima Northmannorum in Italia facta notitia, & miſſa ad eos legatione quæ penitus effectu non caruit, cum iiſdem alia occaſione aditus patuit in Italiam veniendi, vincendique tandem ac dominandi. Quod autem ad peregrinationem Ieroſolymitanam ſpectat; his quidem temporibus fuiſſe eam frequentiſſimam, conſtat ex iis, qui res tunc geſtas ſcripſere. Inter quos Glaber h Rodulphus agens de Northmannis, qui in ea Galliæ parte quæ ab ipſis nomen accepit degebant, ait Principes eorum hoc tempore magna religione viventes, egenorumque ac peregrinorum aſſiduam curam gerẽtes, dona quoque ampliſſima ſacris Eccleſiis per univerſum ferè Orbem miſiſſe; ita ut etiam è monte Sina per ſingulos annos monachi Rotomagnum venientes, plurima auri & argenti munera ab eis acciperent ſuis deferenda: ſed & Ieroſolymam ad ſepulchrum Salvatoris ingentia dona mittere conſueviſſe; ac quoſque cupientes illuc devotè peregrinari, donis iuviſſe immenſis.

g Leo Oſt. li. l. 2. cap. 38.

Northmanni primùm Italiæ notima-gna virtute.

h Clab. lib. 1. cap. 5. Ap. Baron. Tom. X. an. 998.

IESV CHRISTI

An. 1003.

IOAN. XVIII.

An. 1.

BASIL & CONST.

A. 28.

Anno Chriſti milleſimo tertio, Indictione prima, *Silveſter* Papa, ubi ſedis ſuæ annum iam quintum inchoaſset, obiit die duodecima menſis Maii; ut ex epitaphio eius ſepulchro à Sergio Pontifice appoſito apparet, quod hactenus in baſilica Lateranenſi ſervatur integrum. Porro nugas illas de eo vulgatas, ab homine mendaciſſimo Bennone ſchiſmatico primum excogitatas, in ipſius ingreſſu confutavimus. Quod vero ad ipſius Scripta attinet; præter epiſtolas centum ſexaginta prebreves, dicendi enim Laconicè arripuit inſtitutum, ante Rhemenſem adeptum Archiepiſcopatum ab eo ſcriptas, nupérque editas, & alias quarum ſuperius facta eſt mentio, vel ſeorſum datas de rebus Eccleſiæ Rhemenſis, & Vitam S. Adalberti Martyris Pragenſis Epiſcopi; nihil præterea vidimus: cum alioqui ex euſdẽ ipſius epiſtolis conſtet, plures reliquiſse ingenii ſui indices lucubrationes, partas illas prioribus vitæ tẽporibus, de Rhetorica, Geometria, Aſtronomia, Mathematica, & aliis eiuſmodi artibus atque ſcientiis: ſcripſitque & librum de Numeris, & ſi quæ alia eiuſmodi curioſa: quorum cauſa ingentem ſibi undique comparare bibliothecam indefeſso ſtudio laboravit. Quod vero etiã eius laudi cedit; ex eiuſdem epiſtolis conſequi licet, cultorem fuiſse ſanctorum virorum tunc viventium, cupidumque monaſticæ obſervantiæ atque malorum acerrimum correctorem, necnon egregium defenſorem Iurium Eccleſiæ. Denique ipſum planè primum extitiſse, qui Sacræ Militiæ claſſicum occinuerit, teſtatur eius quæ extat Ieroſolymorum Eccleſiæ nomine *ad Vniverſalem Eccleſiam ſceptris regnorum imperantem*, ut habet inſcriptio, Epiſtola parænetica pro ferendo eidem ſub iugo barbarorum laboranti ſubſidio. At de Silueſtro hactenus.

I. Silvest. PP. obitus.

Scripta, et priora studia.

Bellum sacrum conclamat.

II. Eius vero tempore, traditur in monaſterii Sublacenſis Chronico, *Petrum* vigeſimum ſecundum eius loci Abbatem, per vincula, excæcationem, aliaſque paſsas ærumnas, quod noluiſset tradere caſtrum quoddam eiuſdem monaſterii ſæcularibus dominis illorum locorum, demum martyrem tranſiſse ad Dominum, & poſt mortem miraculis claruiſse.

III. Cæterum defuncto Silveſtro, ſubrogatum in locum eius fuiſse Ioannem cognomento Siccum, patria Romanum, eius nominis Pontificem Decimumſextum, dictum Decimumoctavum, ſediſséque tantum menſes quinque & dies aliquot, habent Indices veteres Vaticani: in eiuſque locum ſubrogatum eſse Ioannem Decimumſeptimum eius nominis dictum Decimumnonum. At Marianus Scotus huius ſæculi ſcriptor, priorem Ioannem appellat Decimumſeptimum, hunc vero Decimumoctavum: tamen frequentior uſus obtinuit, ut hic poſterior numeretur Decimusnonus; ſed

Ioan. PP. XVIII. et XIX.

præter omnem rationem, dum hoc numero ſchiſmatici indigni Pontificis nomine includuntur. Rectiùs quidem Hermannus illum Decimumſextum, hunc vero Decimumſeptimum (prætermiſſo Placentino illo qui ſedit in ſchiſmate contra Gregorium Quintum) Papam appellat. Ad evitandam tamen in numero eiuſdem nominis Pontificum confuſionem atque perplexitatem, quæ Lectoribus moleſtiam poſſet afferre, non meritis ſingulorum, ſed communi aſſertione, nullum interim præiudicium inferentes veritati, numerabimus & nos duos Ioannes hoc anno Pontifices: priorem Decimumoctavum, poſteriorem Decimumnonum; quem tradunt cognomento fuiſſe dictum *Faſanum*, creatumque duodecim Calendas Decembris. Quòd autem ex memorato Silveſtri epitaphio liqueat, poſt obitum eius turbatam fuiſſe Eccleſiæ pacem; harum diſcordiarum eam intelligimus extitiſſe cauſam, quòd defuncto Ottone Imp. qui duos iam promoviſſet ad Pontificatum Vltramontanos homines, res iam relapſa eſſet ad Comites Tuſculanos, præcipuos in Vrbe proceres; quorum factio cùm prævaluiſſet, duos hos Ioannes in Sedem Apoſtolicam collocandos elaboravit.

IV. *a Glab. lib. 3. cap. 4* RENOVANTVR UBIQUE ECCLESIÆ.

Ad hæc eadem tempora ſpectant quæ Glaber *a* narrat; infra milleſimum (ut ait) tertio iam ferè imminente anno contigiſſe in univerſo penè terrarum orbe, præcipuè tamen in Italia & in Gallijs, innovari Eccleſiarum baſilicas, licèt pleræque decenter locatæ minimè indiguiſſent: æmulatamque unamquamque gentem Chriſticolarum, adversùs alteram decetiore frui. Erat enim (inquit) inſtar ac ſi mundus ipſe excutiendo ſemet, reiecta vetuſtate paſſim candidam Eccleſiarum veſtem indueret. Tunc denique Epiſcopalium ſedium Eccleſias penè univerſas, ac cætera quæque diverſorum Sanctorum monaſteria, ſeu minora villarum Oratoria, in meliora quique permutavere Fideles. Hæc Glaber. Quæ quidem non aliunde accidiſſe puto, quàm ex eo quòd videntes Fideles iam lapſo tempore evanuiſſe quę de mundi interitu fuerant conſtanti aſſertione prædicta *b* & paſſim credita; quaſi tanto diſcrimine liberati, mundoque iam ſtabilito, alacres ad Eccleſias permanſuras erigendas, vel innovandas, ac dilatandas conſurrexerunt.

b Sup. an. 1001. I.

V. S. ABBONIS ABB MARTYRIUM. *c Ibid. cap. 3.*

Hoc eodem anno (ut auctor eſt Sigebertus) inſignis ſanctitate atque doctrina *Abbo* Floriacenſis Abbas, de quo ſæpè dictum eſt ſuperiùs, martyrio coronatus ad Deum migravit: cùm videlicèt gratia propagandę religionis monaſticę, (ut ait Glaber *c*) ad provinciam progreſſus Meridianorum Vvaſconum; orto die quadam in atrio cœnobij in quo ipſe morabatur, inter aliquos litigioſos acri tumultu, accurrens ipſe ad eum ſedandum, ab unò è vulgo lancea transfoſſus eſt: cuius percuſſor paulò pòſt arreptus à dæmone, miſerabiliter vitam finivit: corpus verò Abbonis honorificè ſepultum, multis poſtmodùm claruit miraculis. Porrò quod in eius Vita, quam edidit Aimoinus monachus ipſius diſcipulus, ſcriptione rerum Francorum notiſſimus, dicitur, Abbonem conſummaſſe martyrium anno Redemptoris milleſimo quarto Indictione ſecunda; haud tamen contrarius eſt ſuprà aſſertis: ſiquidem numerando ab Incarnatione Domini, dici debet hic quartus annus, & Indictio ſecunda, inchoata hoc anno menſe Septembri, ſub qua idem Sanctus eſt interfectus. Extat porrò ad eumdem, Fulberti *d* tunc monachi, poſteà etiam Epiſcopi Carnotenſis, epiſtola pro monachis Carnotenſibus, quos tyrannice Theobaldus Comes cognomento Fallax habebat; qua idem valdè deplorat miſerandum ſtatum Eccleſiæ Gallicanæ, cui dominarentur Principes ſæculares: ingerit autem dignum planè Chriſtianæ fortitudinis exemplum, cùm iidem ſancti monachi elegerunt potiùs extorres fieri, quàm pati intruſum à Principe præeſſe ſibi Abbatem.

d Fulb. ep. 1. CHRIST. FORTITUDINIS EXEMPLUM IN MONACHIS.

IESV CHRISTI
AN. 1004.
IOAN. XIX.
AN. 1
BASILII & CONST.
AN. 29.

I. *a Glab. l. cap. 3.* SYNODI IN ITAL ET GAL. DE VARIIS QUÆST. ECCL.

ANNO Chriſti milleſimo quarto, Indictione ſecũda, (ut ex Glabro *a* colligitur) frequentes *Synodi* in *Italia* atque in *Gallijs* sũt celebratæ de varijs quæſtionibus tunc controverſis: veluti de Ieiunijs quæ à pleriſque inter Aſcenſionem Salvatoris & Pentecoſten obſervabantur: quæ prohibita ſunt, præterquàm in vigilia Pentecoſtes. Item de eo quod in Adventu & Quadrageſima diebus Dominicis monachi hymnum *Te Deum laudamus* decantarent, contra morem Romanæ Eccleſiæ: ſed id quia ex traditione S. Benedicti, confirmata per Sedem Apoſtolicam, ſe habere oſtenderũt, permiſſi ſunt etiam agere impoſterum. De die quoque *Annunciationis Dominicæ*, quæ celebratur octavo Calendas Aprilis, ſentientibus quibuſdam eam congruẽtiùs extra Quadrageſimam, morè Hiſpanorum *b*, nempè decimo Calendas Ianuarij, celebrari poſſe; nihilominùs antiqua conſuetudo prævaluit, ut vigeſima quinta die Martij perageretur. Docet hæc pluribus Glaber. Porrò in Hiſpaniis etiam exolevit uſus ille, quo ex præſcripto Decimi Toletani Concilij, Annunciatio celebrabatur decimaoctava Decembris.

b Vide ſup. an. 656. III.

II. QUALIS ROBERTUS FRAN. REX IN SYNODIS.

Quod verò pertinet ad *Concilia Gallicana*, his temporibus celebrata ſub Rege verè Chriſtianiſſimo Roberto; admiratione dignum eſt, quanta animi demiſſione conſuevetit idem Rex cum Epiſcopis intereſſe publicis hiſce Conventibus: adeò ut (quòd ſcribit Helgaldus in eius Vita) cùm aliquando vidiſſet Lamberti Lingonenſis Epiſcopi, mole carnis gravati, dum ſederet pedes dependere ab alto, pietate ductus, à longe quærens ſuppedaneum, reperit unum, quod manibus propriis ſub pedibus Epiſcopi poſuit. At qui humili obſequio eis inſervire paratus erat, eoſdem tamen cùm exigeret zelus Catholicæ fidei quo iugiter æſtuabat, redarguere minimè prætermiſit. Qua de re præclarum eſt exemplum, quod idem auctor refert, quo (ut ait) Leuthericum Senonenſem Archiepiſcopum, de Chriſto non benè ſentientem, & adverſus nonnullos quos odio habebat, probationem quærentem in Corpore Domini; idem Rex graviter redarguit, quòd cùm à dante communionem ſacerdote dici ſoleret,

CULTUS EIUS ERGA S. EUCHARIST.

Corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti ſit tibi ſalus animæ, & corporis, ipſe Leuthericus temerario & polluto ore diceret, *Si dignus es, accipe*; cùm tamen ſit nullus qui habeatur dignus. Iſta Helgaldus: qui addit, Leuthericum à pio Rege correptum quieviſſe, & ſiluiſſe à dogmate perverſo quod iam creſcere cœperat.

III. PRIMORDIA NEFANDAE HAERESIS.

Verumtamen haud ſerpens rumor ille eſt omninò repreſſus; ſed paulatim in dies creſcens, in manifeſtam tandem erupit hæreſim ſub patrocinio infeliciſſimi *Berengarij*; qui hoc tempore adoleſcens auditor extitit Fulberti Carnotenſis viri ſanctiſſimi atque doctiſſimi; à quo, ne diſputationis obtētu extra limites Catholicæ veritatis pedem auderet efferre, ſæpè ipſum monitum fuiſſe & redargutum, revocavit ei memoriam, ipſius ſub eodem doctore in Academia Carnotenſi condiſcipulus, Adelmannus Epiſcopus Brixienſis, cùm poſteà adversùs eum diſertam valdè ſcripſit epiſtolam c, qua eius confutavit errores, hortatuſque eſt ad reſipiſcentiam. Quod autem multum confert gloriæ Chriſtianiſſimi Regis Roberti, illud eſt, quod ipſe primus omnium nefandam eiuſdem Berengàrij hæreſim in Leutherico condemnavit. Quamvis ipſum Leuthericum, non d tam ex ingenij acumine, quàm ex vana præſumptione aliquando de Catholica fide malè ſenſiſſe, ſatis intelligatur ex pluribus eiuſdem Fulberti ad ipſum reſcriptis litteris, quibus ad eius conſultationes reſpondit.

c *Ext. Tō. 3. Bibl. Patr.*

ROBER. R[E]X PRIMUS CONFUTAVIT HAERESIM BERENG.

d *Hanc obſervationē habet Baron. an.* 1008. *num. III.*

IESV CHRISTI

AN. 1005.

IOAN. XIX.

AN. 2.

BASIL & CONST.

A[N]. 30.

I. HENR. GERMAN. REX VENIT IN ITAL. AM.

ANNO Chriſti milleſimo quinto, Indictione tertia, Henricus Germaniæ Rex adversùs Harduicum, qui Longobardiam Regis titulo occuparat, in Italiam deſcendens, Cluſas ope Carentanorum fuſis hoſtibus expugnavit; Papiamque victor accedens, communi electione ſublimatus, (inquit hæc narrans Ditmarus a) in ſolium regale collocatus eſt. Pergit autem dicere quomodò eadem die oborta contentione inter cives & milites, cives adversùs Regem rebellantes, palatium ſunt aggreſſi: ſed defenſo illo à domeſticis Regis, cùm nec precibus S. Heriberti Colonienſis Archiepiſcopi qui aderat cum Henrico, cives coërceri poſſent; qui foris erant Regis milites expugnantes civitatem, eam ipſo invito cæde incendioque vaſtarunt. Inde verò Rex Mediolanum amore S. Ambroſij (ut idem auctor ait) acceſſit; cum intereà adverſus tumultuantes in Germania hoſtes, ab Italia poſt celebratam Pentecoſten revocatus, Deo propitio hoſtem debellavit, Boleſlaum Poloniæ Ducem; & egregia concione perſuaſus Godeſcalci inſignis Friſingenſis Epiſcopi, perduellem Henricum Marchionem, quem vinctum tenebat, liberum dimiſit.

a *Ditm. lib.* 6.

II. Quo eodem anno b Nonis Iulii celebrata eſt in Germania magna SYNODUS TREMONIENSIS; in qua idem Rex Henricus inſtanter egit apud Epiſcopos pro Eccleſiæ reformatione. quod ab eiſdem pro viribus præſtitum eſt diligenter, ſtatutis communi conſenſu ſacris canonibus, quibus in priſtinum uſum revocarentur ſanctiſſimæ Eccleſiaſticæ leges, & exularent qui irrepſiſſent in Clerum ac populum pravi mores. His verò præclaris rebus geſtis, conciliavit ſibi Rex Deum propitium. aperuitque viam ad victoriam de hoſtibus conſequendam, & Romanum Imperium obtinendum.

b *Id. ibid.*

CONCIL. TREMON PRO ECCLES. REFORMAT.

IESV CHRISTI

AN. 1006.

IOANN. XIX.

AN. 3.

BASIL & CONST.

AN. 31.

I. CONCIL. FRANCOF[O]R.

ANNO Chriſti milleſimo ſexto, Indictione quarta, celebrata eſt in Germania SYNODUS FRANCOFORDIENSIS; in qua inter alia, ad inſtantiam Henrici Regis, in dilectiſſima ipſius urbe Bamberga erecta eſt cathedra Epiſcopalis. Deſcribit hęc pluribus Ditmarus a, qui aderat: qui & illud de eodem Rege commendatione dignũ refert, quod cum in eadem Synodo allocuturus eſſet Epiſcopos, humi ſe proſterneret, nec ſurgeret, niſi qui in Synodo præeſſet Vvillegiſus Archiepiſcopus Moguntinus eum ſuis manibus eleuaret. Subiicit his Ditmarus de ſua ipſius electione in Epiſcopum Merſeburgenſem; dèque fame valida, quæ tunc Germaniam affligebat. Porro de novo Epiſcopatu Bambergæ erecto, Sigebertus agit anno milleſimo quarto, Hermanus milleſimo ſeptimo, Marianus Scotus hoc ipſo; quod & verius eſſe, quæ ſcribuntur à Ditmaro tunc præſente manifeſtant.

a *Ibid.*

TERRÆ PROSTERNIT [SE] CORAM EPISCOP. REX HENR.

II. FAMES INGENS, ET PESTIS.

De fame quoque agit hoc eodem anno Sigebertus; quam unà cum peſte tam graviter per totum orbem invaluiſſe tradit, ut ſepelientium tædio vivi adhuc ſpiritum trahentes obruerentur cum mortuis. Quo etiam tempore, accidiſſe videntur, quæ de S Odilone Cluniacenſi Abbate Petrus Damiani in ipſius Vita b narrat, de immenſa eiuſdem largitate in erogandis eleemoſynis pauperibus acerbiſſima fame preſſis; adeo ut exhauſtis ærariis & horreis, etiam plurima ſacra vaſa confregerit, inſignia Eccleſiæ ornamenta deſtraxerit. & coronæ quam ſibi Henricus Imp. ob ſui memoriam deſtinaverat, non pepercerit.

b *Ap. Sur.* 1. *Ianuar.*

IESV CHRISTI

AN. 1007.

IOAN. XIX.

AN. 4.

BASIL. & CONST.

AN. 32.

I. ANNO Chriſti milleſimo ſeptimo, Indictione quinta, anno ſeptimo, antequàm Henricus Rex Germaniæ Imperator ungeretur, (ut ſcribit auctor a Vitæ S. Vvolfgangi Ratiſponenſis Epiſcopi) idem de futuro Imperio

a *Ap. Sur.* 31. *Oct.*

PRÆDICTIO DE FUTURO HENR. IMPERIO.

prædictionem accepit ſub obſcuram, dum ei in ſomnis Vvolfgangus iam defunctus iubens characteres in muro exaratos aſpicere, ipſe Henricus nihil aliud vidit, quam *Poſt ſex*. Itaque expergefactus, primùm ſuſpicatus ſe poſt ſex dies moriturum, multa largitus eſt pauperibus: at ſex evolutis diebus, cùm nihil in corpore ſentiret moleſtiæ, ad ſex menſes attinere arbitrabatur: his autem abſque periculo elapſis, ad ſex annos verborum ſignificationem retulit. Porrò ſex annis iam expletis, ſeptimo anno à Pontifice Maximo Imperator unctus eſt; atque tum demùm animadvertit, quid ſibi ea verba vellent. Hæc ibi. Fuit autem Henrici tanta in res & perſonas ſacras devotio, ut etiam cùm hoc ipſo anno, qui numeratur quintus ab obitu Ottonis, Ratiſponæ mortuus eſſet S. Romualdus Abbas S. Emmerami, eius feretro idem Rex ſuppoſuerit humerum ad portandum: quod tradit Arnolphus *b* Comes libro poſteriori miraculorum S. Emmerami.

b *Ext. Tom. II. Antiq. Lect. Caniſ.*

II. FULBERTUS CREATUR EPISCOP. CARNOT

Eſt hic item annus, quo in Gallijs ſuper candelabrum extulit Deus lucernam ardentem atque lucentem, cùm virum ſanctitate atque doctrina inſignem *Fulbertum*, ex monacho cœnobij S. Petri apud Carnutum, aſſumpſit in Epiſcopum eiuſdem civitatis. Licèt autem Demochares id factũ affirmet anno ſalutis milleſimo decimoſeptimo; tamen epiſtola eiuſdem Fulberti *c*, quam ſcripſit ad Leuthericum Archiepiſcopum Senonenſem de inventione ſacrarum Reliquiarum, iam proximè ipſum fuiſſe ab eo conſecratum Epiſcopum docet. Porrò eas Reliquias inventas eſſe apud Senones in Eccleſia S. Stephani protomartyris anno Chriſti milleſimo octavo, nempè ſequenti, Glaber *d* eius temporis auctor affirmat; inter quas fuiſſe tradit virgæ Moyſi partem; & ad eius rei famam conveniſſe quoſque fideles, non ſolùm ex Gallicanis provincijs, verùm etiam ex univerſa pene Italia, ac de transmarinis regionibus: ſimulque ægrotantes non paucos Sanctorum interventu rediiſſe incolumes.

c *Fulb. ep. 3.*

d *Glab. lib. 3. cap. 6. Ap. Baron. an. ſeq.*

III.

Quòd verò ad ipſum Fulbertum rurſus attinet: prædicat eum idem Glaber *e* virum ſapientiſſimum, Præſulem incomparabilem. Fuiſſe quidem vita ſanctiſſimum, atque prophetiæ ſpiritu imbutum, teſtatus eſt Guillelmus, ex quo Vincentius *f* Bellovacenſis deſcripſit. Quòdque omnium ſui temporis doctorum prædicaretur doctiſſimus, ad illum confluere conſueverunt omnes, qui eum de rebus dubijs interrogarent Epiſcopi, atque etiam ipſe Robertus Francorum Rex: ſicut redditæ ab eo ad diverſos præclaræ epiſtolæ docent. Inter grandia verò mala quæ Dei Eccleſiam infeſtare reperit, illud plane moleſtiùs vir ſanctus accepit, quòd paſſim ſibi laici occupaſſent Eccleſiaſtica beneficia. Ad quem extirpandum alta radice iam fixum pravum uſum, plurimùm laboraſſe, oſtendunt ipſius ea de reſcriptæ epiſtolæ, quibus inter alios Franconem *g* Pariſienſem Epiſcopum, altaria (ut ait) laicis in beneficium dantem, & Fulconem *h* Comitem Andegavenſem rerum Eccleſiaſticarum invaſorem, acriter reprehendit: aliumque Comitem nomine Rudolphum, qui pariter res Eccleſiæ Carnotenſis invaſerat, & unum è clericis occiderat, excommunicavit; cumque audiviſſet eum pro abſolutione Romam profecturum, per litteras *i* Ioannem Papam ſuppliciter hortatus eſt, ut eumdẽ pro meritis argueret & caſtigaret. Sed quod ad Fulconem attinet, quem etiam videmus ſuperiùs ab Archiepiſcopo Turonenſi ob idem crimen exagitatum; haud inutilis fuit Fulberti obiurgatio: ſiquidem ex Glabro *k* colligitur, ipſum poſt ſcelera pœnitentem, diem obijſſe poſtquàm ter Ieroſolymã peregrinatus eſſet: ſicque videas Fulberto muralem iure deberi coronam, qui hoc ſæculo primus reperitur ſuperaſſe muros Babylonicæ civitatis, cuius Principes tyrannica violentia occupaſſent iura Eccleſiaſtica.

e *Id. lib. 4 c. 4.*

f *Vincent. 25. Hiſt. 15.*

LABORAT NE LAICIS BENEFICIA ECCL. DENTUR.

g *Fulb. ep. 22. 38.*

h *Id. ep. 83.*

i *Id. ep 2.*

k *Glab. lib. 2. cap. 4. & lib. 4. cap. 9.*

IESV CHRISTI
AN. 1008.

IOAN. XIX.
AN. 5.

BASILII & CONST.
AN. 33.

I. S. BRUN. ET SOCIOR MARTYRIUM.

ANNO Chriſti milleſimo octavo, Indictione ſexta, decimoſexto Calendas Martij, *S. Bruno* Epiſcopus & *Apoſtolus Pruſſorum*, inſignis nobilitate & pietate vir, martyriũ eſt conſecutus; cùm Apoſtolicæ Sedis permiſſu apud eos Evangelium prædicans, à nonnullis Infidelibus decollatus eſt unà cum ſuis decem & octo: quorum corpora inſepulta iacuerunt, quoad Dux Poloniæ Boleſlaus id comperiens, eadem mercatus eſt, ac domui ſuæ futurum acquiſivit ſolatium. Rem geſtam deſcripſit Ditmarus *a*, eiuſdem Brunonis conſanguineus, & condiſcipulus: additque de Patre Brunonis Brunone itidem dicto, eum longè poſt martyrium filij infirmatum, præcepto eiuſdem filij ſui monachicum ſuſcepiſſe habitum, & tandem in pace quieviſſe. Ceterùm Marianus Scotus, qui hoc ſæculo vixit, æquè affirmat hoc anno Brunonem eſſe martyrio coronatum, paſſum nimirùm abſciſſionem manuum ac pedum, poſtremò capite plexũ. Sigebertus verò ponit anno ſequenti id contigiſſe: ſed Vrſpergenſis Mariano conſentit. Agitur autem de eodem in Romano Martyrologio decimaquinta Octobris; (puto, tempore quo facta eſt tranſlatio: ubi & vocatur Epiſcopus Ruthenorum: uſurpatam enim vocem Pruſſiam pro Ruſſia, frequenter invenimus.

a *Ditm. lib. 6.*

II. S. BONIF. APOST. RUSSIÆ MARTYRIUM.

Non longè ab hoc tempore, & forſitan eodem anno, contigiſſe apparet martyrium *S. Bonifacij* propinqui Ottonis Imperatoris, qui & ipſe Ruſſis Evangelium prædicavit, accepto ſicut Bruno, Apoſtolatu à Romano Pontifice; cuius primordia ſuperiùs recenſuimus ex Petro Damiani. Cùm verò poſteà ad Regem Ruſſorum veniens, prædicationi inſiſteret, propoſitaque ipſi à Rege probatione Ignis, idem ſacerdotalibus ornamentis tamquam Miſſam celebraturus ornatus, primùm aqua ſanctificata & incenſo thure undique perluſtrato igne, deinde ſtridentes ingreſſus flammarum globos penitus exiſſet illæſus; tum ipſum Regem; tum ingentem aliorum multitudinem, tanti miraculi virtute ad fidem CHRISTI converſam baptizavit: qua de cauſa à quodam Regis fratre paulò poſt interfectus eſt. Ad quod ulciſcen-

dum ſcelus Rex accurrens, cum fratrem, alioſque adſtantes, rigidos & immobiles permanere reperiſset, adeo ut nec loqui, nec audire, nec incedere valerent; idem cum aliis Chriſtianis ad preces converſus, priſtinum fratri aliiſque ſtatum impetravit: unde mox & ipſi baptiſmum ſuſceperunt, & ſuper corpus beatiſſimi Martyris Eccleſiam conſtruxerunt. Deſcribit hæc plu-ribus idem qui ſupra Petrus Damiani in Vita S. Romualdi b. Dies vero natalis Bonifacii celebratur à Romana Eccleſia decimotertio Calendas Iulij.

b Vit. Romuald. cap. 29 30.

III. S. Romualdus martyrii cupidiss.

Poſt hæc autem Romualdus, percepto nuncio de S. Bonifacij martyrio, æmulatus excellentiſſimum Dei donum, obtenta & ipſe licentia à Romano Pontifice, cum duobus è ſuis diſcipulis in Archiepiſcopos conſecratis, & aliis viginti quatuor Fratribus eodem martyrij deſiderio ſuccenſis, in Hungariam properavit. Sed cum iam eius provinciæ finibus intereſſet, repente languore correptus, ulterius ire non potuit: cumque diutius pateretur, quando redire diſponeret, protinus ex ægritudine convaleſcebat ſin autem ire ultra tentaret, tota eius facies confeſtim intumeſcebat, & cibos ſtomacho retinere non poterat. Itaque in Italiam reverti coactus eſt, electione ſuis data ulterius progredi, vel ſecum reverti: quorum cum ſeptem dumtaxat redire delegiſſent, cæterorum poſtea non nulli flagellati ſunt, plures vénditi, nullus tamen martyrium conſummavit. Narrat hæc idem Petrus c Damiani: ex quibus ſatis videas, neque volentis, neque currentis, ſed miſerentis eſſe Dei, Martyrij donum.

c Ibid. cap. 45.

IV.

d Dittm. lib. 7.

Alia Eccleſiæ Ruſſor. primordia.

Sed quod rurſum ad Eccleſiam Ruſſorum ſpectat; adhuc alia ipſius exordia ponens Ditmarus d, ait Vludomirum Ruſſorum Regem, cum à Græcia duxiſſet uxorem Helenam nomine, Tertio Ottoni deſponſatam, ſed ei fraudulenta calliditate ſubtractam, Chriſtianam fidem eius hortatu ſuſcepiſſe, verum illam turpibus operibus dedecoraſſe, quod eſſet fornicator immenſus, atque crudelis. Qui cum tres haberet filios, unique eorum Boleſlai Poloniæ Ducis filiam in matrimonium collocaſſet; cum ea miſſum eſſe à Polonis *Reimbernum* Salſæ Cholbergienſis Antiſtitem, doctrina & ſanctitate conſpicuum: hunc vero curæ ſibi commiſſæ egregie incumbentem, fana idolorum incendiſſe, & mare dæmonibus cultum, immiſſis quatuor lapidibus ſacro chriſmate perunctis, & aqua purgantem benedicta, novam in populo nimis inſulſo ſanctæ prædicationis plantationem eduxiſſe; ſed poſtea à Rege aliis prætextibus carceri mancipatum, feliciter è carcere corporis ad libertatem perennis gloriæ tranſiiſſe.

IESV CHRISTI

An. 1009.

SERG. IV.

An. 1

BASIL. & CONST.

An. 34.

I. Ioan. PP. XIX. obitus.

Anno Chriſti milleſimo nono, Indictione ſeptima, Ioannes Papa defunctus eſt decimoquinto Calendas Auguſti: cuius tempore Conſtātinopolitanam Eccleſiam cum Romana fuiſſe Catholica communione coniunctam, & à Sergio Patriarcha ipſius omnis Papæ nomen in ſacra Diptycha relatum; teſtatur Petrus Antiochenus Epiſcopus in epiſtola ad Michaëlem Cerularium Patriarcham Conſtantinopolitanum, ſcripta (ut ait) poſt quadraginta quinque annos, nempe Chriſti milleſimo quinquageſimo quarto, ut ſuo loco dicetur. Quod idem conſtat etiam ex eiuſdem Pontificis epitaphio recitato à Vegio ex collectis antiquis monumētis Baſilicæ Vaticanæ. Qua vero cauſa hæc concordia denuo ſciſſa ſit, dicetur ſuo loco in Ioanne Vigeſimo.

II.

Cum autem vacaſſet poſt Ioannis Decimi noni obitum Romana Sedes menſem unum & dies tredecim; pridie Calendas Septembris in eius locum ſubrogatus eſt Epiſcopus Albanenſis, tunc *Petrus* nomine nuncupatus, ſed cui ob reverentiam Apoſtolici culminis nomen mutare placuit, & Sergium dici eius nominis Quartum: ut ex eiuſdem ſepulchrali inſcriptione conſtat, quæ habetur in Lateranenſi baſilica. Factum vero ab eo, quod *Bucca porci* diceretur, fuit inter alios aſſertio Ditmari a.

Sergius PP. IV.

a Ditm. lib. 6. in fi.

III.

b Glab. lib. 3 cap. 7

Demolitio templi Ieroſol. curata a Iudaeis.

Hoc eodem anno (ut Glaber b teſtatur) contigit ſacroſanctum Ieroſolymorum templum Sepulchri Dominici, per Babylonis Principem ſterni. Cum enim (ut ait) de toto terrarum orbe ob Domini memoriam plurima Fidelium multitudo Ieroſolymam viſitatum pergerent, rurſus cœpit invidus diabolus per aſſuetam ſibi Iudæorum gentem eiuſmodi Chriſtianorum devotiones perturbare. Siquidem Iudæi apud Aurelianenſem Galliarum civitatem degentes, cæteris omnibus nequiores & audaciores, conſilio inito, fugitivum quemdam ſervum cœnobij S. Mariæ Melerenſis pecunia corruptum, ſub peregrini habitu clam miſerunt ad Principem Babylonis cum literis Hebraicis characteribus ſcriptis, iiſdemque pictaciolis ferri baculo inſertis, ne quo caſu poſſent ab eo divelli; quibus ei ſignificarent, niſi celerius Eccleſiam Chriſtianorum ſubverteret, brevi Chriſtianos regno illum privaturos. Itaque Princeps furore arreptus, mox Ieroſolymam miſit qui templum funditus ſubverterunt; ſed ipſum concavum ſepulchri tumulum nullo conatu quaſſare valuerunt. Quare rurſum rabiem ſuam in Eccleſiam S. Georgij martyris convertentes; eam pariter ſubverterunt, eo quod eiuſdem martyris virtus gentem Saracenorum nimium terruiſſet, cum qui ex eis in illam ingredi tentarent, cæcitate punirentur. Ceterum cum paulo poſt manifeſtatum eſſet, Iudæorum perfidia templum Domini ſubverſum eſſe; communi omnium Chriſtianorum conſenſu decretum eſt, ut cuncti Iudæi per univerſum Orbem ab eorum terris vel civitatibus pellerentur: ſicque omnes undique expulſi, magna ex parte diverſis mortium generibus interempti ſunt, nonnullique ſibi ipſis in tanta calamitate necem intulerunt; ita ut vix pauci reſidui fierent in orbe Romano Tunc quoque decretum eſt ab Epiſcopis, atque interdictum, ut nullus Chriſtianorum illis ſe in quocumque ſociaret negotio, niſi eis qui baptiſmum ſuſciperent, & omnem Iudaicam reſpuerent conſuetudinem: quod & plurimi metu mortis fecerunt, qui nihilominus poſtea ad vomitum redierunt. Ipſe vero litterarum gerulus, Aurelianum reverſus, atque detectus,

Dira vindicta in Iudæos.

à miniſtris Regis in cõſpectu totius populi igni eſt traditus atque conſumptus. Quo eodem anno, divinam propitiante clementia, mater Ammirati, ſive Principis Babylonis, femina Chriſtianiſſima, nomine Maria, cuius & vir occulte Chriſtianus fuerat, cœpit maiori decore templum Ieroſolymis reædificare; & de univerſo terrarum orbe incredibilis hominum multitudo exultanter Ieroſolymam pergentes, domui Dei reſtaurandæ plurima detulerunt munera. Hæc omnia Glaber.

RURSUM TEMPLUM INSTAURATUR.

IV. Meminerunt & Græci Curopalates atque Cedrenus, ſub octava Indictione, de eiuſmodi templi everſione; dum aiunt Ægypti Principem Azizium, ob leuem cauſam fœdere, quod ei erat cum Romanis, rupto, & tẽplum evertiſſe, & religioſa perdidiſſe monaſteria & qui in iis piæ vitæ exercitationibus erant dediti, eos per omnem terram extorres egiſſe. At Guillelmus Tyrius agens de Bello Sacro, recenſet deſtructionem templi & Chriſtianis in Oriẽte illatam ab Homat Principe Saracenorum perſecutionem, anno ſalutis milleſimo decimooctavo, poſtque annos triginta ſeptem factam eiuſdem templi reædificationem à Chriſtianis ſub Cõſtantino Monomacho Imperatore, ſediſſe autem tunc Ieroſolymis *Oreſtem* Epiſcopum. Sed antiquioribus, ſuorum præſertim temporum Scriptoribus, tutior ineſt fides.

IESV CHRISTI
AN. 1010.
SERG. IV.
AN. 2.
SASIL. & CONST.
AN. 35.

I. PRODIGIUM DE OLEO SCATURIENTE IN ECCL. a *Dim lib. 7.*

ANNO Chriſti milleſimo decimo, Indictione octava, Romæ magno prodigio in una Eccleſiarum, in dextera parte altaris, ab uno paviměti foramine per integrum diem oleum ſcaturiit; ex quo vas impletum miſſum eſt ad Henricum Germaniæ Regem. Rem geſtam deſcribit ſæpe nominatus Ditmarus a Epiſcopus, eaque clementiam Henrici Regis, & laſciviam Ioannis Creſcentii Vrbi imperitantis, ſignificari putavit; quod oleum in divinis Literis nunc pro miſericordia, alias pro adulatione ponatur.

II. b *Marian. lib. 8. Rer. Hiſp. hoc an.* EPISCOPI ARMATI PUGNANT. PRO ARABIBUS.

Quod ad res Hiſpanicarum Eccleſiarum pertinet; cum in eas quoque ille pravus uſus illapſus eſſet b, ut Epiſcopi armati certarent in acie, & quod nefas eſt amplius, pro Arabibus contra Arabes, ita ſecum bello civili pugnantibus Cordubæ Principibus Zeluma & Almahadio: accidit, Deo vindice, ut qui ſtabant pro Zeluma Epiſcopi, in prælio hoc anno geſto occiſi fuerint; victorque exiſtens Almahadius, Cordubæ hoc item anno regnare cœperit. Erat autem id tẽporis in Hiſpania regnum Arabum in Toparchias plures conſciſſum; adeo ut ſi Chriſtiani Principes unanimes in eos conſpiraſſent, parvo negotio eoſdem delere potuiſſent: ſed mutuæ eorum diſſenſiones hoſtes roborarunt. Tradunt hæc omnes, qui res Hiſpaniarum ſunt proſecuti.

III. DE THERESIA

Quibus etiam auctoribus conſtat, cum eo inſuper deteſtando amicitiæ uſu Chriſtiani Saracenis coniuncti eſſent, ut & fœdera nuptiarum inirent; nihilominus Toleti Principe Habdalla, filio eiuſdem Almahadii, in uxorem accipiente ab Adelfonſo Legionis Rege, ipſius ſororem nomine Thereſiam, virginem maxime piam; hanc non alia conditione duci conſenſiſſe, niſi coniux Chriſtianus efficeretur, cumque deluſa divinam viro cõminata eſſe ultionem, ſi quid præter fas in invitam tentare præſumeret, ipſeque nihilominus ei vim intuliſſet; mox eumdem offenſi numinis expertum vindictam, affectum morbo graviſſimo ipſam Thereſiam cum amplis muneribus ad fratrem Regem ſponte remiſiſſe, eam vero veſte mutata, monaſticam vitam profeſſam, in Eccleſia S. Pelagii Oveti reliquum vitæ tempus ſumma cum laude tranſegiſſe, ac tandem ſancto fine quieviſſe.

NUPTA REGI ARABUM.

IESV CHRISTI
AN. 1011.
SERG. IX.
AN. 3.
BASIL. & CONST.
AN. 35.

I. CONCIL. BAMBERG. IN ENCAEN. a *Dim. lib. 6.*

ANNO Chriſti milleſimo undecimo, Indictione nona, ab Henrico Rege ad dedicationem Eccleſiæ Bambergenſis à ſe conſtructæ, convocatus eſt cœtus pluſquam triginta Epiſcoporum, inter quos aſtitit Ioannes Patriarcha Aquileienſis, qui & ſacra obiit. Cuius occaſione conventus, fuit ab iiſdem tunc SYNODUS celebrata, in qua ſedatæ ſunt controverſiæ quædam inter nonnullos Epiſcopos, aliaque multa conſilio prudenti finita: ut tradit Ditmarus a Epiſcopus Merſeburgenſis, qui adfuit. Addit etiam hoc anno *Tagenonem* Archiepiſcopum Magdeburgenſem, magni Vvolfgangi Ratiſponẽſis Epiſcopi olim chariſſimum diſcipulũ, cuius & morientis ſpiritum b, per ipſius inſufflationem, ore ad os admoto ſuſceperat, & paulo poſt Magdeburgenſis Eccleſiæ Antiſtes ſecundum præcedẽtem prophetiã Apoſtolico more electus fuerat præſtãti vita & ſanctitate virum, quinto Idus Iunii ex hac vita ad CHRISTUM migraſſe.

b *Vid. eamd. lib. 5. prope fi. & Baron. an. 1005.*

II. SACRILEGUS DEVORATUS A MURIBUS.

Sed & inter alia, quæ hoc anno eveniſſe idem auctor tradit præſens ipſe cum pluribus, hæc admiranda de quodam ſacrilego milite ſubiicit; quod cum bona S. Clementis vi ſuſtuliſſet, & inde tectum facere voluiſſet, quadam die à muribus ineffabilibus intra cubiculum impugnatus fuerit. Qui primo fuſte arrepto eos prohibere tentans, poſteaque evaginato eos aggreſſus gladio, & ſic nihil proficiens, arca quadam (ut ipſe rogavit) includitur, ac in medium fune ſuſpenditur: & cum exterius hæc plaga ceſſaret, ab aliis uſque ad mortem corroſus invenitur. Tunc cunctis præſentibus, & poſtea venientibus manifeſtum fit, quod hunc ira Domini, vindex prædicti facinoris, ſola conſumpſit. Hæc totidem verbis Ditmarus.

III. ANGLIC. ECCL. LABORAT PERSECUTIONE DANOR.

Adſunt vero iam tempora illa infeſtiſſima Eccleſiæ Anglicanæ, quæ prædicta vidimus à S. Dunſtano. Et enim hoc ipſo Chriſti anno milleſimo undecimo, Dani, cum anno ſuperiori invaſiſſent Angliam, proditione Archidiaconi, Cantuariam poſt viginti obſidionis dies menſe Septembri ingreſſi, alios ferro iugularunt, alios flammis conſumpſerunt, plures de

muris

muris præcipites dederunt, nonnullos per verenda ſuſpenderunt; matronas crinibus per plateas diſtraxerunt, ac demum flammis iniecerũt; parvulos à matrum uberibus avulſos, aut lanceis exceperunt, aut ſuperactis carris minutatim cõtriverunt; urbem, Eccleſias, monaſteria incenderunt, eoſq; demum qui primum furorem evaſiſſent. Præſules, clericos, monachos, cives omnes, mulieres & infantes, ita decimarunt, ut novem trucidatis, decimus vitæ reſervaretur. Ipſe vero Archiepiſcopus, *Elphegus* nomine, vir ſanctiſſimus, poſt ſeptem menſium luctuoſiſſimum carcerem, cum nec aliquid pro ſua redẽptione dare voluiſſet, nec permittere ut alii darent, ab iiſdem Danis, lapidibus, oſſibus, bovinis capitibus obrutus, denique à quodam quem pridie confirmarat, impia moto pietate, ſecuri percuſſus in capite, glorioſum martyrium conſummavit decimotertio Calendas Maij anni ſequentis. Hæc Rogerius, fideliſſimus antiquorum hiſtoricorum, in priori Annalium parte. Quæ vero ad S. Elphegum pertinent, & Danorum in ipſum ingratitudinem, cum ab iis necatus eſt, quos paulo ante torminibus viſcerum laborantes, dato eis pane à ſe benedicto ſanaverat; itemque ad alia miracula ab ipſo in vita & poſt mortem edita; necnon diram ultionem divinam in ipſius interemptores, quorum aliqui manus ſibimet ipſi violentas intulerunt, alij aliis modis miſerrime perierunt, ac demum ingenti Dani cuncti à Martyre formidine perculſi, naves conſcendentes, maxima ex parte naufragio interierunt, hæc inquam, omnia pluribus deſcribit Oſbertus monachus Cantuarienſis in Vita *c* eiuſdem S. Elphegi.

Martyrium Elphegi Archiep. Cantuar.

c Ap. Sur. 19. Apri.

IV. *Dani in Anglia una die caesi omnes.*

Agit pariter de his Matthæus Vveſtmonaſterienſis, ultionem vero de Danis ita ſequenti anno ſumptam eſſe ait: ut cum iidem iam poſt fœdus cum Anglis initum, adeo ſuperbirent, ut uxores virorum nobilium & filias vi opprimerent, & ubique ludibrio traderent; Rex Angliæ Ethelredus, conſilio Hunæ ipſius militiæ principis, viri ſtrenui & bellicoſi, ſecreto litteras ad omnes Regni fines ſcripſerit, ut ſub una die, in feſto ſcilicet S. Bricij Epiſcopi, omnes Dani per univerſam Angliam conſtituti furtivo impetu morti traderentur, & ſimul ac ſemel de oppreſſione Danica omne genus liberaretur Anglorum: quod etiam ubique factum eſſe ait, ipſis quoque qui ad Eccleſias confugiſſent ad ipſa altaria peremptis. Subiicit vero de aliis, qui fugientes ad naves, & in Daniam redeuntes, provocarunt alios qui poſtea in Angliam venerunt ſub Suano tyranno.

V. *Terraemotus ingens Cõstantinopoli.*

Quod ad res pertinet Orientales, hoc eodem anno, Indictione nona, menſe Ianuario, (inquit Curopalates) Conſtantinopoli fuit maxime horribilis Terræmotus, & concuſſa eſt terra uſque ad diem nonam menſis Martij: qua circiter decimam diei horam fuit concuſſio adeo horribilis & in urbe & in agris, ut ceciderint ſphæræ quorumdam templorum. Addit vero, hæc ſignificaſſe mox in Italia futuram ſeditionem. Siquidem (inquit) Princeps quidam Bari, nomine Meles, concitato in Longobardia exercitu, adverſus Romanos arma ſumpſit. Porro hic eſt ille, quem Leo *d* Oſtienſis pariter Melum appellat; cuius rebellionem adverſus Græcos, & progreſſus eius cum auxiliaribus Northmannorum copiis narrat; aſſeritque ea occaſione eoſdem Northmannos ſibi Apuliam vendicaſſe. De reliquis autem rebus geſtis Græcorum Imperatorum contra Bulgaros, & alios barbaros, conſulat eumdem Curopalatem, vel Cedrenum, qui hæc cupit.

d Leo Oſt. l. 2. cap. 38. 40. 42.

IESU CHRISTI
An. 1012.
BENED. VIII.
An. 1.
BASIL. & CONST.
An. 37.

I. *Sergii PP. obitus, et subrogatio Bened. VIII a Rec. Bar. Tom. XI. hoc an.*

Anno Chriſti milleſimo duodecimo, Indictione decima, die decimatertia menſis Maij, *Sergius* Papa diem obiit; & Benedictus Epiſcopus Portuenſis in locum eius ſubrogatus eſt, ut quidem volunt Marianus Scotus, Hermannus, & Sigebertus. Verum ex tempore quorumdam diplomatum eorumdem Sergij & Benedicti, quæ extant *a* inter vetera monimenta Bibliothecæ Vaticanæ, apertiſſime conſtat, illius obitum, & huius ſubrogationem in ſequentem potius annum referri debere: quibus videtur concordare ipſius Sergij ſepulchri inſcriptio, quæ habetur Romæ in Lateranenſi baſilica, ubi dicitur obiiſſe anno Dominicæ Incarnationis milleſimo decimotertio. Attamen quod in eadem inſcriptione ſediſſe tantum dicatur annos duos, menſes octo, & dies tredecim; hic cum cæteris ponimus eius egreſſum, & Benedicti huius nominis Octavi ingreſſum: ſed abſque aliquo præiudicio veritatis. Fuit autem Schiſma in Eccleſia Romana in Benedicti creatione, cum adverſus eum contra ſacros canones creatus eſt *Gregorius*, qui pollens potentia Romanorum ipſum ab Vrbe expulit. Eumdem vero ad Henricum Germaniæ Regem in Saxoniam confugiſſe, tradit Ditmarus *b* tunc apud Regem præſens. Quomodo autem ad ipſum reſtituendum Henricus Romam ſe contulerit dicetur anno ſequenti.

Schisma inter Bened. et Gregor.

b Ditm. lib. 6.

II. *Eccles. Slavor. deficit a fide.*

Hoc eodem anno, qui & decimus numeratur regni Henrici, defuncto Bennone Saxoniæ Duce religioſiſſimo, contigit Eccleſiam Saxoniæ fluctibus agitari, cum Bernardus ipſius filius cõtra Regem rebellare auſus, Vvinulorum quoque & Slavorum gentem à Chriſtiana fide ad Paganiſmum, quem longe antea deſeruerant, redire coëgit: per quos magna tunc facta eſt Clericorum, aliorumque Fidelium ſtrages. Habent hæc pluribus eius temporis auctores, Helmoldus *c* ſcriptor rerum Slavorum, & Adam *d* inſignis Chronographus Bremẽſis Eccleſiæ Canonicus; qui in iiſdem Slavis reducendis, ipſoque Bernardo in obedientiam Henrici reſtituendo, Vnuanum Archiepiſcopum Hamburgenſem illarum omnium regionum Borealium Metropolitanum, inſignem plane virum, feliciter laboraſſe teſtatur: quem & prudentiæ laudat, quod immenſum theſaurum Eccleſiæ ſuæ, diu ſollicite collectũ, quaſi minus neceſſarium, ſi intra parietes clauderetur, ipſe non ſolum in pauperes erogarit, ſed etiam in ferociſſimos Reges Aquilonis expenderit, ut hilaritate ſuorum munerum ad omnia quæ vellet, benignos obedienteſque haberet.

c Chron. Slavor. l. 1. cap. 16.
d Adam. lib. 2. c. 32. & ſeqq. Ap. Baron. hoc an. & ſeq.

III.

Hoc item anno, quarto Idus Aprilis, mor-

c Ext. ap. Sur. 10. Apr.

S MACARII PATRIAR. ANTIOCH. OBITUS.

tus eſt *S. Macarius* Patriarcha Antiochenus; cuius res *c* geſtas eiuſdem ſæculi auctor conſcripſit, pauloſt poſt eius obitum. Fuit is genere Armenus, educatus à ſeniori Macario eiuſdem ſedis Antiſtite, cui electione totius Cleri & populi in ſede ſucceſſit: idemque poſt multa in cura paſtorali egregie præſtita, atque miracula edita, peregrinaturus Ieroſolymam, abdicans ſe, *Eleutherio* viro probitate inſigni reliquit Eccleſiam. Veniens autem ipſe Ieroſolymam cum eius Eccleſiæ Ioannes Patriarcha eſſet, ibi multa paſſus legitur ab Infidelibus; à quibus detruſus in carcerem, ſed divinitus liberatus, ex iis nonnullos ad fidem convertit. Inde vero fama celebris, ignotus latere cupiens, migrans in Occidentem, Borealeſque luſtrans Eccleſias, redditus iam virtute miraculorum ubique conſpicuus, ſubſtitit in monaſterio S. Bavonis in Flandria, quem Comes Balduinus adminiſtrabat; ibique in hunc uſque annum perſeverans, in editione ſignorum & operatione virtutum ſancto fine in pace quievit.

VI. CONCIL. LEGION.

Eodem anno, nempe Æra milleſima quinquageſima, octavo Calendas Auguſti, ſub Adelfonſo Quinto Rege Legionenſi, celebratum eſt in ea civitate CONCILIUM omnium Epiſcoporum, Abbatum, & Optimatum Regni Hiſpaniæ, cui etiam Rex interfuit cum uxore Geloira: in quo multa *f* ſtatuta ſunt, tum ad res & iura Eccleſiarum conſervanda, tum ad civilem gubernationem pertinentia. Meminit eiuſdem Concilij Rodericus *g* Toletanus: additque, Adelfonſum reædificaſſe Legionem quam Almanzor, & Habdelmalich filius eius, deſtruxerant; & Leges Gothicas reparaſſe, atque alias addidiſse.

f Rec. Bar. Annal. Tom. XI. hoc an. ex cod. Ant. Aug.

g Roder. l. 5. c. 19.

[Prædictum Legionenſe Concilium ad anteriora tempora referendum eſſe, ſunt qui aſſerant, eo quod Alfonſus Rex, ſub quo habitum eſt, iam antehac obiiſſe velint ex Roderico. Verum eſt in contrarium non ſolum expreſſa in Actis Concilij Æra 1050. *, una cum nominibus Adelfonſi & Geloiræ ipſius coniugis, ſed etiam inſcriptio ſepulchri eiuſdem Adelfonſi, quam refert Baron. an. 1027. ubi diſerte ponitur obiiſſe Æra 1065. eidemque eius vitæ Chronologiæ conſentit & Ioannes Mariana diligentiſſimus rerum Hiſpanicarum pertractator lib. 8. & alij]

V. S. COLOMANNI MARTYRIUM.

h Cuſpin. in Auſtr.

i Ditm. l. 7. in fi.

Hoc eodem anno *S. Colomannus*, ex progenie Regum Scotiæ ortus, poſtquam iterum atque iterum peregrinatus eſſet Ieroſolymam pietatis ergo ubi demum in Auſtriam *h* perveniſſet, ab impiis in arbore ſuſpenſus occiſus eſt; cultuſque ut martyr, quamplurimis miraculis illuſtratus. Sed de eo Ditmarus *i* in fine anni poſt milleſimum decimum ſeptimum: ubi & habet, ipſam arborem diu aridam, in qua ſuſpenſus fuerat, floruiſſe, eumque Chriſti martyrem eſſe monſtraſſe.

IESV CHRISTI
AN. 1013.
BENED. VIII.
AN. 2.
BASIL. & CONST.
AN. 38.

I. HENR. REX.

ANnus Chriſti milleſimus decimus tertius cœptus eſt Indictione undecima: quo Henricus Germaniæ Rex in Italiam deſcēdens Romam cum exercitu venit circa finem eius: nam ad undecimum Calendas Octobris ex Germania ſuperiori receſſiſſe venturum in Vrbem, teſtatur qui tunc aderat Ditmarus *a*. Cum autem præter alios Principes, idem Rex infeſtiores ſemper paſſus eſſet Ducem Poloniæ Boleſlaum, & Harduicum in Italia Regem Longobardorum, adverſus ipſum Henricum fœdere iunctos; adeo ut cum ſæpius Romam cogitans ſe ad iter accinxiſset, per Boleſlaum infeſtantem ipſius Regnum, coactus fuiſſet à cœpto deſiſtere, & in Germaniam redire: hac pariter expeditione idem Boleſlaus ſpeculatores miſit, qui quoſcumque poſsent, ab Henrici amicitia divellerent; cum & antea Benedicto Papæ per Legatos queſtus eſset, non licere ſibi propter latentes Regis inſidias promiſſum Principi Apoſtolorum Petro perſolvere cenſum. Harduicus autem alias expertus Henrici vires, non auſus eſt ei obſiſtere; ſed magis ipſe ſibi timens, in caſtelli munitionem ſe recepit, & Legatos ad eum miſit, qui Comitatum quemdam ſibi dari peterent, & Regnum Longobardorum ei reddituri promitterent; cui tamen Rex tunc acquieſcere recuſavit. Narrat hæc omnia idem qui ſupra Ditmarus. Quod autem audiſti, ſe Boleſlaum excuſaſse quod non miſiſset cenſum promiſſum Apoſtolicæ Sedis; erat cenſus iſte ab exordio (ut apparet) converſionis Polonorum gentis, pietatis ergo perſolvi promiſsus annis ſingulis Principi Apoſtolorum, (ſicut de multis aliis accidiſſe vidimus, videbimuſque,) & eius loco ipſius ſucceſsori Romano Pontifici.

GERM. ROMAM VENIT.

a Ditm. lib. 6.

DUX POLON. CONSUETUS SOLVERE CENSUM ROM. ECCLES.

II.

b Glab. l. 1. in fi.

DECRETUM DE IMP. ELECTIONE.

Ceterum cum Henrici Romam adventus hanc præcipuam cauſam eſse conſtet, ut Benedictum Pontificem in ſuam ſedem reſtitueret, à quo eſset ad Imperium promovendus: ex his tamem quæ Glaber *b*, & ipſe huius temporis ſcriptor narrat, haud Henricum ſecum duxiſse Benedictum, ſed præmiſiſse poſsumus intelligere, cum ait, venienti Henrico in Vrbem Benedictum obviam proceſſiſse: immo & huiuſmodi tradit præceſſiſse decretum; *Ne quiſquam audacter Imperij Romani ſceptrum praproperus geſtare Princeps appetat, ſeu Imperator dici, aut eſſe valeat, niſi quem Papa Sedis Romanæ morum probitate delegerit aptum Reipublicæ, eique commiſerit inſigne Imperiale.* Cuius decreti hanc idem Glaber affert rationem, quod olim ubique terrarum quilibet tyranni ſeſe procaciter impellentes, ſæpiſſime eſsent Imperatores creati, atque eo minus apti Reipublicæ, quo conſtat eos tyrannide potius, quam pietatis auctoritate proceſſiſse. Addit vero poſt hæc, Benedictum Papam inſigne præcepiſse fabricari aureum Pomum rotundum, atque circumdari per quadrum pretioſiſſimis gemmis, ac deſuper auream Crucem inſeri: ut dum illud reſpiceret Princeps, foret ei documentum, non aliter debere imperare vel militare in mundo, quam ſi egregiis virtutibus exornatus eſset, & dignus haberetur vivificæ Crucis protegi vexillo. Subdit demum, cum Benedictus Henrico cum maxima virorum & ſacrorum ordinū multitudine obviam proceſſiſset ex more, eiq; eiuſmodi inſigne Imperii tradidiſset; Henricum conteſtatum nullis melius illud donum congruere, quam qui pompis mundi calcatis Crucem expeditius ſequerentur Salvatoris. protinus illud ad Cluniacenſe

GLOBUS AUREUS CUM CRUCE, INSIGNE IMPERII. De cuius antiquitate, & uſu, vide Gretſ. De Cruc. Tom. 1. l. 2. c. 54. & Tom. 3. l. 1. cap. 20.

mon aſ-

De aliis verò omnis generis Impp. Inſignibus, plura conſervavit Buleng. in Imp. Rom. lib. 2.

c Ap. Sur. 1. Ianuar. & Baron. an. ſeq.

monaſterium in Galliam miſiſſe,quod tūc temporis habebatur omnium religioſiſſimum; cui & plurima iam alia contulerat ornamenta. Hæc Glaber: apud quem tamen error fœdiſſimus irrepſit, dum ea geſta ponuntur anno Dominicæ Incarnationis ſeptingenteſimo decimo: quod quantum à recta Chronologia abhorreat, nemo non videt. Sed quod ad cultum ab Henrico exhibitum monaſterio Cluniacenſi, ad quod ſæpe pietatis ergo peregrinatus eſt; teſtatur etiam Petrus Damiani in Vita c S. Odilonis illius Abbatis, huius temporis fulgentis in Eccleſia ſideris, eumdem Regem adeo ipſum coluiſſe, omnique officio proſecutum eſſe, ut & coronam ſuam illi dono miſerit; quam ipſe famis tempore pro alendis pauperibus, una cum aliis Eccleſiæ ornamentis diſtraxit. De coronatione vero Henrici dicetur anno ſequenti, quo eam contigiſſe omnes conſentiunt.

IESU CHRISTI
AN. 1014.
BENED. VIII.
AN. 3.
HENRICI I.
BASIL. & CONST. 39.

I. HENR. A BENED. PP. CORONATUR IMP.

ANNO Chriſti milleſimo decimoquarto, Indictione duodecima, ſexto Calendas Martii HENRICUS piiſſimus Rex Germaniæ Romæ coronatus eſt Imperator à Benedicto Romano Pontifice; ſimulque eius coniux mulier ſanctiſſima *Chunegundis*, corona inſignita, Auguſtæ nomine decorata. Hæc abſque controverſia Scriptores omnes eius temporis. Quæ quidem hoc ipſo pariter Benedicti Papæ anno ſecundo nondum abſoluto contigiſſe, aperte declaratur ex veteri Inſtrumento a monaſterii S. Gregorii ad Clivum Scauri, quod conſcriptum ponitur Pontificatus Benedicti Papæ Octavi anno octavo, Henrici Imperatoris anno ſexto, Indictione tertia, menſe Novembri, nempe anno Domini milleſimo decimonono: quibus videas noſtram Chronologiam in omnibus temporum veritati concordare. Porro hunc Henricum pleriqueSecundum eius nominis Imperatorem appellant; reſpectu videlicet Henrici alterius, qui anno Domini nongenteſimo decimonono ſucceſſit Conrado Germaniæ Regi; de quo dictum eſt ſuo loco. Sed illud præ humilitate dici noluiſſe Imperatorem, Vviticḥindus b; Crantzius c, & alii tradunt. Cum & alioqui nemo his temporibus vocaretur Imperator, niſi quem Romanus Pontifex coronaſſet; ut apertiſſime conſtat ex Scriptoribus qui tunc vixerunt, & diplomatibus Pontificum & Imperatorum, Regumq; Germaniæ, de quibus ſæpe dictum eſt ſuperius. Ex quibus omnibus apparet, Henricū hunc de quo agimus, Primū eius nominis fuiſſe Imperatorem.

a Rec. Bar Annal. Tom. XI. an. 1019.

b Vviti. Annal. Sax. l. 1.
c Crantz. Metrop. Sax. lib 3. & Hiſt. Sax. lib. 3. cap. 14.
d Vide de his Pāvin. lib. de Comit. Impp.

II. *e Dit. lib. 7. in pr.* DE CORONAT. HENRICI

Ipſam vero eius coronationem Romæ factam, Ditmarus e ab eis qui interfuiſſent accepta narrans, Decurſis, inquit, à Dominica Incarnatione poſt millenarii plenitudinem numeri annis tredecim, & in ſubſequētis anni menſe ſecundo ac hebdomada tertia, anno autem regni eius decimotertio, & die Dominica: ac ſexto Calendas Martii, Henricus Dei gratia Rex inclytus à Senatoribus duodecim vallatus, quorum ſex raſi barba, alii prolixa myſtice incedebāt cum baculis, cum dilecta coniuge Chunegunde ad Eccleſiam ſancti Petri, Papa expectante, venit. Et antequam introduceretur, ab eodem interrogatus ſi fidelis vellet Romanæ patronus eſſe & defenſor Eccleſiæ, ſibi autem ſuiſque ſucceſſoribus per omnia fidelis, devota profeſſione reſpondit. Et tunc ab eodem inunctionem, & coronam, cum coniuge ſua ſuſcepit. Priorem autem coronam ſuper altare Principis Apoſtolorum ſuſpendi præcepit; eodemque die Papa eis cœnam ad Lateranum fecit copioſam. Hæc Ditmarus: qui addit, octavo poſt die inter Romanos & Germanos magnum ortum eſſe diſſidium in ponte Tiberino, utrimque multos corruiſſe, tribus Germanis ſeditionis avctoribus exiſtentibus: poſt hæc vero Imperatorem, fratrem ſuum Arnulphum, quem Ravennati præfecerat Eccleſiæ, denuo inthronizatum à Romano Pontifice, ibidem conſecrari curaſſe, eiecto Etheberto eiuſdē Eccleſiæ invaſore: ac Roma recedentem, diem Paſchatis Papiæ celebraſſe; dehinc ſedatis cunctis tumultibus, in Germaniam reverſum eſſe.

RELATIO DITMARI.

III. SYMBOLUM CANTARI ROMAE COEPTUM.

Sed quod ad reliquas eius res geſtas dum Romæ ſtetit: Berno Augienſis Abbas libro de Rebus ad Miſſam ſpectantibus tradit, cum Romani preſbyteri ab eo interrogarētur, cur poſt Evangelium (ut in aliis Eccleſiis fiebat) Symbolum non canerent, eos cauſam illam reddidiſſe, quod Romana Eccleſia non fuiſſet aliquando ulla hæreſeos fæce infecta, ſed ſecundum S. Petri doctrinam in ſoliditate Catholicæ fidei permaneret inconcuſſa; & ideo magis neceſſarium eſſe illud Symbolum ſæpius cantando frequentare, qui aliquando ulla hæreſi potuerunt maculari. Hæc Berno, qui ſe tunc eiuſmodi Imperatoris ac preſbyterorum Romanorum collocutioni interfuiſſe teſtatur: additque, nihilominus Imperatorem Benedicto Papæ perſuaſiſſe, ut ad publicam Miſſam Symbolum decantarent. Quam equidem ſuſceptam conſuetudinem haud improbamus: ſed nobis gratius foret ſi venerandæ antiquitati annorum mille magis delatum fuiſſet, quam novitati.

IV. HENR. IMP. CONFIRMAT DONAT. ET PRIVIL. ROM. ECCLESIAE.

Quod autem conſueverint Imperatores ſtatim à Coronatione, Rom. Eccleſiæ vetera privilegia confirmare, vel nova concedere; ad principium Imperii Henrici referemus (neque enim quo potiſſimum anno factum fuerit, liquido conſtat) illud ipſius diploma f, quo patrimonia ac privilegia Romanæ Eccleſiæ ab anteceſſoribus piis Regibus Galliarum, atque Imperatoribus, nempe Pipino, Carolo Magno, Ludovico Pio, & Ottonibus, quondam collata, Benedicto Papæ gratitudinis ergo, & pietatis in Principem Apoſtolorum amore, ſingillatim omnia recenſendo confirmavit; ac liberam pariter Romani Pontificis electionem, Clero Populoque Romano reliquit; aliaque plurima dona, iuraque eidem conceſſit: quod quidem tam ſua, quam omnium Epiſcoporum, Abbatum, Ducum, ac Comitum, qui cum ipſo erant, ſubſcriptione, atque Imperatorii ſigilli impreſſione roborari voluit: reſervatis tamen ſibi iuribus, ab Eugenio & Leone Pontificibus, aliis Imperatoribus conceſſis, de quibus dictum eſt ſuis locis.

f Rec. Bar. Annal. Tom. XI. hoc an. ex archivis Eccl. Rom. [Quæ verò contra illud protulit *Goldaſtus*, luculenter repulit *Greiſerus* cap. 22 Apol. Baron. & lib. 2. cont. Replicat. cap. 17. de quibus dictum eſt id an. 774. poſt num. IV]

Inter alia quoque quæ diverſis Eccleſiis conceſſiſſe reperitur, aſſerit Leo Oſtienſis, ipſum

V.

poſt ſuam coronationem confirmaſſe privilegia ac patrimonia monaſterii Caſſinenſis. Subiicitque, iiſdem diebus quoſdam monachos Ieroſolymis venientes, particulam *Lintei*, cum quo pedes diſcipulorum Salvator exterſerat; ſecum detuliſſe, eidemque monaſterio obtuliſſe: cumque plurimi fidem derogarent, illam particulam probationis cauſa ardentibus impoſitam prunis, mox in colorem ignis verſam eſſe, amotis vero carbonibus, ad priſtinam ſpeciem rediiſſe: & in pretioſiſſimo ſcrinio collocatam, magnæ poſtea venerationi omnibus extitiſſe.

Sacrum Linteum Domini igne probatum.

VI. S. Eadmundus ultor in tyran. insurgit.

Hoc eodem anno Svvanus, vel Svvenus Rex Danorum, cum anno ſuperiori ingenti claſſe invaſiſſet Angliam, & immenſis eam malis afflixiſſet; inſuperque civitati in qua S. Eadmundi Regis ac Martyris corpus quieſceret, quæ eiuſdem Sancti Eccleſiæ data fuerat, grande tributum impoſuiſſet, ac niſi ſolveretur, minatus eſſet incendium urbis, & Eccleſiæ everſionem; ac denique ipſi ſancto Martyri detrahere non ceſſaret: idem, inquam, Svvanus hæc iactans, cum aliquando magna Danorum multitudine vallatus eſſet, ipſum S. Eadmundum armatum ex adverſo venientem ſolus vidit: ad cuius conſpectum tremens, & militum auxilium magno clamore implorans, acriter à Sancto confoſſus cuſpide, & de equo deiectus, paulo poſt magno cruciatus tormẽto miſerabiliter vitam finivit. Narrat iſta Rogerius in priori Annalium parte: eademque Vveſtmonaſterienſis hoc anno ex libello miraculorum eiuſdem Sancti.

IESV CHRISTI
An. 1015.
BENED. VIII.
An. 4.
HENRICI 2.
BASIL. & CONST. 41.

I. a Ditm. lib. 7. Ernesti Ducis publica peccatorum confessio.

Anno Chriſti milleſimo decimoquinto, Indictione decimatertia, ponit Ditmarus a obitum Erneſti Alemaniæ Ducis: qui caſu in venatione ſagitta vulneratus, memoratu dignũ contriti cordis ſpecimen exhibuit; dum mortẽ ſibi imminere perſpiciens, cum presbyterum non haberet cui ſua ſecreto confiteretur peccata, eadem cunctis eum comitantibus publice propalavit, & mox ex hac vita migravit. Porro eiuſmodi publicæ confeſſionis erubeſcentiam ſponte pati hominem velle ob delictorum ſuorum pœnitentiam, gratum eſſe Deo ſacrificium, per quod ipſe perpetrata delicta dimittat, in commentario illo qui inſcribitur: *Vitæ Patrum*, & alibi, ſunt exempla, cum tamen ne id fieri debeat, decreto S. Leonis b fuerit vetitum.

b Leo ep. 80. ad Epiſc. Camp. c. 2.

IESV CHRISTI
An. 1016.
BENED. VIII.
An. 5.
HENRICI 3.
BASIL. & CONST. 41.

I.

Anno Chriſti milleſimo decimoſexto, Indictione decimaquarta, Saracenos Eccleſiæ littora invadentes Benedictus Papa comparata valida claſſe ad internecionem delevit, ipſorum Rege fuga lapſo, Regina vero capta, & ob audaciam capite truncata. Rex autem morte coniugis & ſociorum admodum turbatus, Summo Pontifici ſaccum caſtaneis plenum miſit, tot ſe in proxima æſtate milites eſſe ducturum minitans: Pontifex vero marſupium eidem milio plenum remittens, tot ipſum loricatos, vel plures in Italia inventurum reſpondit. Hæc pluribus Ditmarus a.

Bened. PP. debellat Saracenos.

a Ditm. lib. 7.

II. Canutus Rex Danor. regnat in Anglia.

Hic pariter eſt annus, quo Ethelredo Anglorum Rege defũcto, mala innumera experto quæ ei obvẽtura prædixerat S. Dunſtanus ob necem illatam fratri; communi Anglorum cõſilio externus Rex electus eſt Canutus, ſive Knutus Danus, Chriſtianus & valde pius; qui poſt Svvanum patrem inſulam illam armis occupatam poſſederat, iam debellatis iis qui poſt Ethelredum regnare tentaſſent. Hæc & alia de eo, qui proſecuti ſunt res Anglorum, Rogerius, Matthæus Vveſtmonaſterienſis, & alij recentiores; necnon qui b ſcripſere res Danorum: ex quibus etiam conſtat, utrobique regnaſſe Canutum, in Anglia atque Dania, & Magnum ob id nuncupatum eſſe; curamque diligentem Eccleſiarum habuiſſe. Ad quem etiam apparet ex Vvillelmo c Malmeſburienſi, ſcriptam eſſe à Fulberto Epiſcopo Carnotenſi epiſtolam (quæ extat d) cum accepit ab eo miſſum munus.

b *Adam. lib. 2. c. 38. & alij.* c *Malmesbur. de Reg. Angl. li. 2. c. 11. in fi.* d *Fulb. ep. 81.*

III. S. Symeonis Armeni obitus.

Hoc eodem anno mortuus eſt vir ſanctitate inſignis, genere Armenus, nomine *Symeon*, qui vitæ anachoreticæ cunabula exercuit in Palæſtina; indeque divino monitu in Occidentem migrans, atque Italiam, Gallias, & Hiſpanias viſitans, loca ſancta peragrauit, ubique miraculis coruſcans, & cum Romæ à Benedicto Papa, (ubi & præſentiſſimum evaſit divinitus vitæ periculum, in quod ob ſuſpectam Armenorum hæreſim inciderat) tum alibi ab omnibus honorifice exceptus: qui tandem Mantuæ in Domino quievit: extantque Res ab eo præclare geſtæ, ab auctore eiuſdem temporis conſcriptæ. Longe verò diverſus eſt Symeon iſte, ab illo qui in Galliis poſt annos viginti diem obiit; de quo dicendum ſuo loco.

IESV CHRISTI
An. 1017.
BENED. VIII.
An. 6.
HENRICI 4
BASIL. & CONST. 42.

I. Novi hæretici apparent in Gallia.

Anno Chriſti milleſimo decimo ſeptimo, Indictione decimaquinta, Aureliis in Gallia detecta eſt hæreſis Manichæa, eo delata à muliere quadam ex Italia veniente, quæ cum multos alios, tum præcipuos ex Clero eiuſdem civitatis ſeduxit; aſſerens, fabulas eſſe quicquid in veteri ac Novo teſtamento de Deo Trino & Vno dicitur: cælum & terram ab æterno eſſe abſque principio: voluptatum flagitiis non repoſitam eſſe vindictam; omneque Chriſtianorum opus pietatis & iuſtitiæ, laborem eſſe ſuperfluum: aliaque eiuſmodi deliramenta. Ad quæ evertenda ſedulo invigilans Chriſtia-

IDEM IGNI TRADUNTUR. a Glab. l. 3. c. 8.

niſſimus Rex Francorum Robertus, *Aurelias* properans *convocatis* plurimis Epiſcopis & Abbatibus, detectos eiuſdem hæreſis fautores, cum eamdem abiurare renuerent, vivos igni tradidit; ceteroſque eiuſdem perverſitatis ſectatores, ſimili pœna ubique extinxit. Quomodo autem iſta ſe habuerint, Glaber *a* qui aderat accurate deſcripſit: quorum pariter mentio habetur in Fragmentis Hiſtoriæ Francorum Roberti, necnon in *b* Fragmentis Hiſtoriæ Aquitanicæ: ubi etiam traditur exortos per diverſas Occidentis partes eiuſdem hæreſis homines, per latibula ſeſe occultare cœpiſſe, decipientes quoſcumque poſſent; ſuadendo negare baptiſmum, ſignum S. Crucis, Eccleſiam, & ipſum Redemptorem, honorem Sanctorum, coniugia legitima, & eſum carnium: repertoſque apud Toletũ in Hiſpania, eodem ignis ſupplicio punitos eſſe.

b Ext. poſt Roberti Vitam. append. ad Glabr.

II. IUDAEORUM SCELUS DE IMAGINE CHRISTI DELUSA.

Paulo vero ſuperius in iiſdem Aquitanicis Fragmẽtis traditur, his diebus in Paraſceve poſt Crucem adoratam uſque Sabbatum Sanctum circa veſperam, concuſſam eſſe Romam à vi ventorum, & pene omnes Romanos mortuos eſſe tam Chriſtianos quam Iudæos: Cum vero quidam Iudæus Chriſtianis intimaſſet, quod in Paraſceve in Synagoga Imaginem CHRISTI deluſiſſent, ſicut fecerant Domino parentes eorum; hoc comperto, Benedictum Papam Iudæos qui hoc egerant, iuſſiſſe decollari, moxque ceſſaſſe ventos.

III. PLUVIA SANGUINIS IN AQUITANIA.

Sed & in Fragmentis Francorum Hiſtoriæ, poſt recenſitos Manichæorum errores & ſupplicia, ſubiicitur, circa id tempus in regione Aquitaniæ ſecus maritima, ante ſolemnitatem S. Ioannis Baptiſtæ, tribus diebus de cælo pluiſſe ſanguinem; qui cadens ſuper carnem hominis, aut ſuper lapidem; non poterat lavari; ſi vero ſuper lignum caderet, lavabatur. Porro de hoc prodigio conſultus à Roberto Rege Fulbertus Epiſcopus Carnotenſis, inter Epiſcopos Gallicanos doctrina facile princeps, illud de variis peccantium hominum generibus, eorumdemque punitione interpretatus *c* eſt. Conſecuta vero eſſe bella grauiſſima in ea provincia inter Guillelmum Aquitaniæ Ducem & Gaufredum Comitem Andegavenſem, iiſdem Fragmentis traditur.

c Fulb. ep. 79.

IESV CHRISTI
AN. 1018.
BENED. VIII.
AN. 7.
HENRICI 5.
BASIL. & CONST. 43.

I. a Ditm. lib. 7. CLADES BOREAL. ECCLES.

ANNUS Chriſti milleſimus decimus octavus, Indictione prima incæptus, ob frequentia mala quæ peperit Borealibus Chriſtianis, à Ditmaro *a* nova nuncupatione Termotio appellandus exiſtimatus eſt, ſive Contritio magna. Recenſens autem ipſe plura infauſta quæ in Germaniæ provinciis contigere, & damna Eccleſiis illata tam à Principibus quibuſdam, quam à populis Abotritis & Vvaris à fide refugis, atque inter alia, Kiovjæ civitati primariæ; mirum eſt quod de eiuſdem urbis religione narrat, nimirum erectas extitiſſe in ea pluſquam quadringentas Eccleſias; fuiſſeque lege ſtatutum, ut qui poſt Septuageſimam carnem manducaſſe inveniretur, confeſtim dentium avulſione puniretur. Recenſet pariter diriſſimam adulterii pœnam, aliaque eiuſmodi quæ admiranda potius quam laudanda ipſe putavit: ſed plane ardens zelus animi commendandus, cum putaverit legiſlator atrociſſimis pœnis muniendam divinorum præceptorum obſervantiam, ne quis ea tranſgredi quovis modo præſumeret, pœnarum immenſitate cohibitus. Porro his enarratis Ditmarus finem ſcribendi fecit, pariterque viuendi, anno ætatis quadrageſimo primo. multiplici quidem nomine commendandus, ſed imprimis quod in omnibus optimi Paſtoris ſpecimen edidit, & cum omnibus aliis virtutibus, tum precipue humilitate enituit, in cunctis ſemper ſui accuſator exiſtens, aliorum vero commendator eximius. Ceditque inſuper ipſi magnæ laudi, quod iam argumentis mille, & exemplis innumeris egregie fidem Catholicam teſtatam reliquit, adverſus ſuos Gentiles apoſtatas Novatores qui noſtro hoc ſæculo emerſere.

DITMARI OBITUS.

II. NORTHMANNI IN ITALIA PUGNANT CONTRA GRAECOS

Idem hic annus eſt, quo Northmanni duce Rudolpho quodam viro fortiſſimo, (qui Richardi Northmanniæ in Gallia Comitis, quem offendet, iram metuens Romam ſe contulerat) hortatu Benedicti Pontificis adverſus Græcos in Apulia pugnãtes, tribus ingentibus prælius cum eis decertarunt. Hoc enim ex Leone *b* Oſtienſi exploratum habemus, dum ait id factum anno ſeptimo Arnulphi Abbatis Caſſinenſis, quem ipſius aſſertione *c* conſtat creatum eſſe anno Domini milleſimo undecimo. Rem vero geſtam ante ipſum deſcripſit Glaber *d* huius temporis auctor; qui addit, cum multæ auxiliares copiæ Conſtantinopoli ad Græcos miſſæ eſſent, nec par Rudolphus eſſet iis penitus debellandis, perrexiſſe ipſum cum paucis in Germaniam, petiturum ab Henrico Imp. auxilium.

b Leo Oſt. l. 2. c. 38.
c Id. lib. 2 cap. 31.
d Glab. l. 3 c. 1.

IESV CHRISTI
AN. 1019.
BENED. VIII.
AN. 8.
HENRICI 6.
BASIL. & CONST. 44.

I.

ANNO Chriſti milleſimo decimonono, Indictione ſecunda, Benedictus Papa rogatus ab Henrico Imper. in Germaniam venire, Bambergæ Eccleſiam dedicavit: quod hoc anno factum, Hermanus, Lambertus, Marianus Scotus, Abbas Vrſpergenſis, & alij tradunt; Sigebertus autem anno ſequenti. Ceterum non occaſio Schiſmatis Pontificem illuc abire compulit, ut aliquis exiſtimavit (Schiſma enim exordio Pontificatus accidiſſe, tuncque Benedictum in Germaniam primum abiiſſe, ſuperius demonſtratum eſt:) ſed nec ut eam dumtaxat baſilicam dedicaret, verum ut ſolemniter confirmaret ſua præſentia Bambergenſem Epiſcopatum, quem erexerat, prout legitur in Actis *a* S. Chunegundis Auguſtæ Henrici uxoris. Nec fuit levis hæc cauſa itineris Pontificis: ſiquidem civita-

a Ap. Sur. 3. Mart.
BAMBERGA CIVITAS OBLATA S. PETRO.

d Conc. Salegunſt. c. 1. — e Idib. c. 5.

ut omnes d Chriſtiani ſub illorum Epiſcoporum cura exiſtentes, dies quatuordecim ante feſtivitatem S. Ioannis Baptiſtæ abſtinerent à carnibus: & in Nativitate Domini ſimiliter cohibita e & reſtricta numeroſior cuiuſlibet ſacerdotis una die Miſſarum celebratio; ne ſcilicet quiſquam eorum in die amplius quam tres Miſſas celebrare præſumeret. At vero non ſunt recepta, quæ in eo ſtatuta ſunt de tempore præfinito Ieiuniorum. Quatuor anni Temporum: adverſus enim ea latius diſputat eiuſdem ſæculi ſcriptor, qui auctor eſt Micrologi f; à quo præſens Concilium, *Moguntinum* nominatur, quod in diœceſi Moguntina loco Saleguſtad fuerit celebratum.

f Microl. cap. 25.

III. GUIDO ARETINUS INNOTESCIT.

His quoque poſtremis temporibus ſedis Benedicti Octavi Papæ, *Guido* Aretinus profeſſione monachus, muſicus inſignis innotuit: qui maxima omnium admiratione, novam addiſcendi Muſicam rationem invenit; ita ut puer paucis menſibus diſceret, quod pluribus annis vix homo quilibet pollens ingenio ante capere potuiſſet: qua etiam de cauſa Romam vocatus eſt ab eodem Benedicto; poſtea vero ſub Ioanne Vigeſimo Benedicti ſucceſſore, anno ætatis trigeſimo quarto edidit de Muſica librum, quem *Micrologum* nuncupatum, dedicavit Theobaldo Epiſcopo Aretino: ut de his omnibus conſtat ex ipſius ea de re ſcriptis epiſtolis g.

g Reg. Baron. Annal. Tom. XI. hoc an. ex antiq. ms.

IESV CHRISTI
AN. 1023.
BENED. VIII.
AN. 11.
HENRICI 10.
BASIL. & CONST. 48.

I. CÓGRESSUS IMP. CUM REGE FRANCO.

ANNO Chriſti milleſimo vigeſimo tertio, Indictione ſexta, rediens in Germaniam ex Italia Henricus Imperator, cum Roberto Francorum Rege Chriſtianiſſimo habuit congreſſum; cum ambo (ut inquit Sigebertus) ſuper Carum fluvium apud Evaſium convenerunt, de ſtatu Eccleſiæ Regni, & Imperii tractaturi: condicto ut ſuper his confirmandis etiam Papam Romanum ſimul ambo Papiæ opportune convenirent. Hæc Sigebertus. Glaber a autem eius temporis ſcriptor, de eorumdem Principum ſuper Moſam fluvium, qui (ut inquit) limes erat utriuſque Regni, congreſſu agens, egregium inſinuat amborum humilitatis exemplum; ex quo diſcant Principes, multoque magis alii inferioris ſtatus homines, quam vane ſuperbeque diſceptent inter ſe uſque ad internecionem de præcedentia, dum alter alterum ſupergredi omni conatu laborat. Ait enim, cum plures ex ambabus partibus inſinuarent, indecens eſſe, ut quis illorum, tantorum ſcilicet Regum, ſemet humilians, quaſi in alterius tranſiret auxilium, ſatiuſque fore ut in fluminis medium navibus portarentur ſimul locuturi: utrumque Principem illud in mente habentem b *Quanto magnus es, humilia te in omnibus*, eiuſmodi ſuorum conſilium reiecisſe; primumque Henricum Imp. ſummo mane tranſiiſſe cum paucis ad Robertum Regem, mutuoque amplexu ſemet deoſculantes, poſt Miſſarum ſolemnia ambos una prandiſſe; poſt prandium vero obtuliſſe Henrico Robertum, immenſa munera auri atque argenti & pretioſarum gemmarum, centumque equos magnifice phaleratos, & ſuper unumquemque loricam & galeam: ſed Henricum ex illis omnibus ſuſcepiſſe tantum librum Evangelii, auro & lapidibus pretioſis inſertum, ac phylacterium eiuſdem operis*, continens dentem S. Vincenti Martyris: uxorem autem ipſius, pares auri tantum naves c accepiſſe. Sequenti autem die, cum Rex Robertus, ad Imperatoris tentoria tranſiiſſet, eidem ſublimiter ſuſcepto, poſt prandium centum libras auri puri ab Henrico oblatas eſſe, Regem vero pares tantum naves auri ex illo ſumpſiſſe: firmatoque pacto amicitiæ, utrumque rediiſſe ad propria. Hæc iiſdem ferme verbis Glaber, dicendus potius ſtylo Scaber.

a Glab. l. 3. c. 2.

b Eccleſ. 3.

DONA INVICEM OBLATA.

c Forte, inaures. Vide notationem.

[Pro *naves*, potius legendum videtur *inaures*. Sic enim & in Breviar. Hiſtor. S. Nicephori Patriarch. Conſtant. legitur, Heraclium Imp. Principi Turcarum, quorum fœdus inibat, eiuſque magnatibus, poſt ſplendidum exhibitum convivium ſingulis largitum eſſe inaures. Antiquiſſimum ornamenti genus, tam viris quam fœminis commune: quod & Patriarcham Abraham miſit ad futuram ſponſam filii ſui, Gen. 24. & propinqui Iob detulerunt ei in gratulationem reſtitutæ priſtinæ ſanitatis, & gloriæ, Iob. 42. eiuſque alias ſæpe fit mentio in ſacra Scriptura, (Geneſ 35. Exod. 32. Iudic. 8. Iudith. 10. Iſai 3. Oſe 2. &c) ut iam omittam Indis. (Arrian. de geſt Alex. quoque olim, ſicut & hodie, itéque Athenienſibus.) Apul. de dogm Plat.) Perſis. (Procop. lib. 1. de B. il Perſ.) ac Parthis, Tert. de cult. fem. cap. 10.) Inaures ferie familiare fuiſſe, atque etiam nobilitatem deſignaſſe: ut etiam Tiraquel. adnotavit, de nobil. ad fi. Niſi tamen & *Naves* hic forte intelligas, vaſcula ad bibendum, qualia ſunt quæ hodie pluribus populis *Gondola* dicuntur, quod facta ſint ad formam navicularum, quas Veneti eo nomine vocant.]

II. CONCIL. MOGUNT.

Hoc pariter anno circa tempus Pentecoſtes, celebratum eſt generale CONCILIUM MOGUNTINUM ex Germaniæ Epiſcopis cui præfuit Aribo eiuſdem civitatis Archiepiſcopus, interfuitque Henricus Imperator. Exciderunt quidem Acta, ſed mentio eius reperitur in Regus d geſtis S. Gothardi Hildeſemenſis Epiſcopi (qui plane his temporibus egregia inituit ſanctitate, plurimum chariſmatũ donis divinitus illuſtratus) occaſione miraculi tunc ab eo editi, cum ad Synodum accedens in via dæmoniacam curavit. Quod cum accidiſſe ponatur primo ipſius Epiſcopatus anno, utique in hunc ipſum referendum eſt: ſi quidem eius præceſſor S. Bervvardus ibidem defunctus ponitur duodecimo Calendas Decembris, anno à Chriſto nato milleſimo vigeſimo ſecundo, regni Henrici vigeſimo primo, Imperij autem nono, qui eſt præcedens annus. Ex quibus redarguas eos, qui illud Concilium anno ſuperiori celebratum ponunt: qui etiam magis refelluntur ex certa Indictione poſita in Actis eius, nempe ſexta.

d Ap. Sur. 4. Maij. DE S GOTHARDO HILDESEM. EPISCOP.

IESV CHRISTI
AN. 1024.
IOAN. XX.
AN. I.
HENRICI II.
BASIL. & CONST. 49.

I. BENED. PP. OBITUS.

ANNO Chriſti milleſimo vigeſimo quarto Indictione ſeptima, tertio Calendas Martii, *Benedictus* Papa ex hac vita migravit, cum ſediſſet, non ut Hermannus ait, annos undecim & dies duodecim, ſed ut habet Marianus, annos duodecim: quem à purgatoriis pœnis voluiſſe Deum liberari precibus S. Odilonis Abbatis aliorumque monachorum cœnobii Cluniacenſis, quem viuens Benedictus plurimum coluerat, ſcribit Petrus Damiani in Rebus *a* geſtis eiuſdem Odilonis. Idemque in epiſtola ad Nicolaum Secundum Pontificem, recenſens numerum illorum, qui ſe ab Epiſcopali munere abdicarunt, aliam narrat viſionem ab eodem Papa Benedicto (quem appellat Maiorem reſpectu nepotis eius qui Iunior eſt dictus) factam Epiſcopo Capreæ, qua illum monuit, ut Ioanni papæ, fratri Benedicti, denunciaret certam quamdam pecuniam in pauperes pro ipſius à pœnis Purgatorii liberatione impēdere; quod quæ iam eſſent pro eo indigentibus tradita, nihil ei penitus profuiſſent, quia de rapinis & iniuſtitiis acquiſita erant. Additque Petrus, eumdem Epiſcopum, mox ut hæc denunciavit, Epiſcopalis ſarcinæ pondus abieciſſe, & monaſtici ſumptione habitus ſalutem ſibi ex aliena calamitate providiſſe.

a *Ap. Sur. 1. Ianuar.* VISIO DE EODEM DETENTO IN PURGAT.

II.

Quod autem ad IOANNEM Benedicti fratrem & ſucceſſorem attinet; fuiſſe ambos fratres germanos, filios Gregorii Comitis Tuſculani, Leo *b* Oſtienſis affirmat. Rurſum enim monſtra nobis peperit potentia ſæcularis, (erant namque: ut diximus, Comites Tuſculani, præcipui in Vrbe proceres) procul facienda ſemper ab electione Romanorum Pontificum, ut ne vel auditu percipi omnino valeat. Huncque Ioannem, cognomento fuiſſe *Romanum*, & largitione pecuniæ repente ex laico conſtitutum eſſe Pontificem, Glaber *c* tradit. Ex quibus conſpice, quam errent *d* qui dicunt hunc ex Epiſcopo Portuenſi creatum Papam: qui ſi non aliter, certe ex Petro Damiani qui tunc vivebat manifeſte redarguuntur, dum in Odilone longe diverſum ponit Ioannem Epiſcopum Portuenſem à Ioanne Papa Benedicti germano.

b *Leo Oſt. lib. 2. c. 27. & 58.* IOAN. XX MALIS ARTIB. SEDEM ASCENDIT.
c *Glab. lib. 4. cap. 1*
d *Panvin. & alij eum ſecuti.*

III. GRAECI TENTANT OBTINERE A ROM. PONT. NOMEN UNIVERSALIS.

Interea vero quoniam peculiare illud eſt, ut qui pecunia emunt ſacra, pecunia pariter diſtrahant, hoc ipſo eius ordinationis exordio, eodemq; anno Domini milleſimo vigeſimo quarto, prædictus Glaber eius temporis auctor ſcribit tentatum fuiſſe à Conſtantinopolitano Patriarcha cum ſuo Imp. Baſilio aliiſque Græcis, miſſis legatis cum multis ac diverſis muneribus, à Romano Pontifice impetrare, ut liceret Eccleſiam Conſtantinopolitanam in ſuo orbe, ſicut Roma in univerſo, *Vniverſalem* dici & haberi: ipſumque Ioannem Papam munerum cupiditate excæcatū pertentaſſe clanculo concedere quod petebatur. Verum cum eius rei fama ubique divulgata eſset, ingenti ab omnibus tumultu excitato, inter alios Vuillermum Abbatē monaſterii S. Benigni in Gallia, virum prudentia & doctrina inſignem, ideoque ſummæ apud quoſcumque Principes auctoritatis, graviſſimas adverſus hæc præſumpta ad eumdem Pontificem dediſse literas; (quas ipſe Glaber recitat, ſed mendoſas ac truncatas) quæ quidem tanti ponderis fuerunt, ut levem hominem, ne faceret quod moliebatur omnino, cohibuerint. Nihil enim penitus Legatos Græcorum ab Apoſtolica ſede impetraſse, docent epiſtolæ Leonis *e* Papæ Noni, poſt annos ferme viginti conſcriptæ ad Michaëlem Conſtantinopolitanum Patriarcham; quibus expoſtulat de titulo Oecumenici, quem eius Sedis Epiſcopi præter ius faſque, reclamante ſemper Apoſtolica Sede, nimia arrogantia uſurpaſsent.

e *Tom. 3 Ep. Rom. Pontif.*

VI. HENRICI IMP. OBITUS.

Hoc eodem anno, tertio Idus Iulii, mortuus eſt Henricus Imperator, & ſepultus Bambergæ; quam civitatem Epiſcopali ſede, pluribus Eccleſiis, monaſteriis, reditibus; & ampliſſimis donis illuſtraverat. Qui ad mortem veniens, (inquit Leo *f* Oſtienſis) Epiſcopis, Abbatibuſque præſentibus, Chunegundem coniugem ſuam propinquis tradidiſse dicitur, ac dixiſse; *Recipite quam mihi tradidiſtis virginem veſtram*; ut qui mutuo conſenſu caſtitatem ſervare Chriſti amore ſtatuiſsent. Eadem & alii plerique teſtantur. Sicque renovata ſunt in Chriſtianis Impp magno miraculo, quæ in primitiva illa Eccleſia apud Fideles reperiri aliquando contigiſse, ex Tertulliano *g* ſuo loco narravimus. Sed ſicut Imperatoris caſtitas nulla unquam potuit ſuſcipione pulſari; ita & ſanctiſſimæ Auguſtæ illibata pudicitia aliquando calumniam paſsa, quaſi aurum examinata per ignem, illæſa permanens, maiori fulgore orbi refulſit: dum (ut auctor illius temporis in eiuſdem Auguſtæ Vita *h*, & alii narrant) ipſa apud virum delata de ſuſpecta conſuetudine militis, eadem expetens (ſecuritatem ſibi pariente innocentia) probari per Ignem, ignitos vomeres, non ſecus ac flores, illæſis manibus contrectavit. Vidit ergo infauſtum ſæculum, numquam hactenus viſum in continentia tantorum Imperatorum miraculum: gloriaturque iure Germania uno ſe ediſiſse partu Auguſtum & Auguſtam ſanctos Imperatores, inter Sanctos relatos ambos, *i* & in Tabulis Eccleſiæ perpetua memoria illuſtres. At de Chunegunde rurſum anno ſequenti. Qui vero Henrici Vitam ſcripſit, Adalbero Epiſcopus Vltraiectenſis, (ut aſserit Sigebertus *i*) ipſe pariter edita ab eo miracula ſcriptorum memoria conſignavit: quæ ab Eccleſia fuiſse recepta teſtatur auctor in Chunegunde. Inter quæ illud non minimum, quod qui *k* ipſius canonizationi ab Eugenio Papa celebratæ adverſatus eſt Cardinalis Romanæ Eccleſiæ, eumdem Sanctum eſt paſsus ultorem.

f *Leo Oſt. l. 2. c. 47.*
g *Tertull. l. 1. ad uxor cap. 6.*
h *Ap. Sur. 3. Mart.* HENR. IMP. ET EIUS UXOR VIRGINES ET SANCTI.
i *Sigeb. de Vir. Illuſtr. cap. 139.*
k *Vit. Henr. ap. Caniſ. Antiq. Lect. Tom. VI. quam poſtea pleniorem edidit Iac. Gretſerus. una cum Vita S. Kunegandis.*

V. CONRADUS REX GERMANIAE.

Ceterum ipſum Henricum ſucceſsorem ſibi in Regnum deſignaſse Conradum, nonnulli affirmant; ut Leo *l* Oſtienſis: at alii, poſt eius obitum ab Archiepiſcopis & aliis Germaniæ Principibus fuiſse electum tradunt, non abſque contradictione potētium. Longe autem errant, qui hunc filium fuiſse ipſius Henrici ſcripſere. Eum enim ex Vvormatiæ Ducibus originem duxiſse, Scriptores rerum Germanarum pariter affirmant; fuiſseque filium alterius Henrici filii Ottonis, ex quo genitus Gregorius Quintus

l *Leo Oſt. l. 2. c. 59.*

Summus Pontifex. Qui quidem in primordiis ætatis, à conſanguineis ſuis contemptui habitus, quod humilem & quietam vitam legiſſet, à Burchardo magni nominis Epiſcopo VVormatienſi quaſi adoptivus ſuſceptus, optimeque inſtitutus, in Regem Germaniæ primo, ac demum in Imperatorem evaſit. In iuventutis autem lubrico, eo tantum facto infamatus legitur, quod relictam affinis ſui Erneſti Suevorum Ducis, ex qua duos ſuſceperat filios, nomine Giſelam, ex progenie Caroli Magni oriundam, ipſiuſque pariter Conradi affinem, filiam vero Rodulphi Burgundiæ Regis, duxit uxorem: cuius rei cauſa eius electionem atque unctionem ab Epiſcopis eſſe retardatam, quouſque eam ipſe dimittere promiſiſſet, Glaber *m* affirmat: ſubditque ab iiſdem Præſulibus Proceribuſque Germanis petitam eſſe à Romano Pontifice eius electionis confirmationem, huncque non ſolum ei conſenſiſſe, ſed & mandaſſe, ut quantocius ſuſcepto Germaniæ ſceptro, Romam pergeret ſuſcepturus Italiæ coronam. Sed de eius in Italiam adventu ſuo loco dicturi ſumus. Eiuſdem autem inaugurationem non hoc anno factam, quo eiuſmodi contentiones viguerunt, ſed ſequenti, eſt nonnullorum aſſertio, verum ex ipſius diplomatibus, quæ recitantur in præambulis ad Burchardi decretum, liquet hunc annum primum eius regni numeratum. De cuius rebus per ſingulos annos geſtis, tu conſule quæ ab auctore Vitæ *n* S. Gothardi Epiſcopi Hildeſemenſis narrantur.

INCESTUOSUM CONNUBIUM RETARDAT EIUS ELECTIONEM.

m Glab. l. 4. in pr.

n Ap. Sur. 4. Maij. c. 24.

IESV CHRISTI

AN. 1025.

IOAN. XX.

AN. 2.

BASIL. & CONST.

AN. 58.

I. S. CHUNEGUNDIS AUG. FIT MONIALIS

ANNO Chriſti milleſimo vigeſimo quinto, Indictione octava, tertio Idus Iulij, ipſa anniverſaria die obitus S. Henrici Imperatoris, eius coniux ſanctiſſima virgo Chunegundis Auguſta, in monaſterio Confugienſi à ſe erecto, in dedicatione eius Baſilicæ, inter Miſſarum ſolemnia, dimiſſis ornamentis Imperialibus, crineque depoſito, ab Epiſcopo monaſticum ſuſcepit habitum, quem ſibi ipſa ſuis manibus operata fuerat; atque in eodem monaſterio ad obitum uſque annis quindecim perſeveravit, cæteris monialibus ſumma humilitate deſerviens: ac demum ſanctiſſimo fine quievit, eiuſque corpus iuxta tumulum ipſius viri S. Henrici in proprio locello collocatum fuit. quæ pluribus deſcripta habentur ab eius Vitæ *a* auctore, qui & miracula ab eadem edita recenſet. Eamdem verò poſtea Innocentius PP. III. in Sanctorum numerum retulit *b*.

a Ap. Sur. 4. Mart.
b Ext. conſtitut. Innoc. ap. Gretſ. in Div. Bamberg.

II. GUILLEL. DUX AQUITAN. TENTAT RES ITALIAE.

Hoc tempore, vacante adhuc Imperio Romano in Occidente, ipſo autem Rege Conrado rebus Germaniæ intento, & multiplicitate hoſtium fatigato; Guillelmus Dux Aquitaniæ, laudatiſſimus Princeps ac potentiſſimus, peregrinationem in Italiam inſtituit, tentaturus animos Principum, an vellent filium quem ſecum duceret, Regem Italiæ creare eidemque Imperium conciliare. Eſt enim de his perbrevis ad Fulbertum *c* Epiſcopum Carnotenſem epiſtola Hugonis. Sed cum vidiſſet repugnantes Longobardos, & eos qui ſtudebant Conrado, adverſarios ſe fore paſſurum, remque haud perfici poſſe abſque ingēti ſtrage Fidelium, ut prudēs maluit re infecta ad propria remeare. Quem, poſtquam reverſus eſt, Deus voluit conſolari inopinata inventione Capitis S. Ioannis Baptiſtæ, facta in ipſius baſilica in tugurio ſaxeo cœnobij Angeliacenſis in Santonibus: ad quod viſitandum univerſæ Galliæ, Hiſpaniæ, Britannia, Italia, aliæque gentes undique concurrerent, ipſeque Rex Francorum Robertus eodem adveniens multa dona obtulit: ut hæc pluribus narrantur in Fragmentis *d* Hiſtoriæ Aquitanicæ.

c Fulb. ep. 90.

INVENTIO CAPITIS S. IOAN. BAPT.

d Ext. poſt Roberti Vitam, append. ad Glabr.

[De aliis inventionibus, & Tranſlationibus Capitis ſanctiſſimi Præcurſoris, dictum eſt etiam ſuperius an. 39 nu. II & 790 I. Quod vero tum iiſdem locis, tum præcipue in Not. ad Rom. Martyrol. 29. Aug. Baronius negaſſe viſus eſt antiquiores illas à multis aſſertas, eius tranſlationes in Gallias; haud impedit quo minus ex ſubſequentibus temporibus contingere potuerint: ſicuti videmus & ipſummet hanc partis eius factam inventionem approbare. Denique quod diverſæ Eccleſiæ gloriantur de poſſeſſione eiuſdem Capitis, ita rem definitam voluit *Rob. le Viſeur* theologus Pariſienſis & Canonicus Ambianenſis, qui peculiarem ea de re tractatum habuit: ut Angeliaci fuerit pars cranij, miſſa à Conſtantino Copronymo Imp. Iconomacho & Hagiomacho, ad Pipinum Regem Francorum Chriſtianiſſimum, eiuſdem Angeliacenſis cœnobij conditorem: Romæ in Eccleſia S. Sylveſtri pars altera cranij: Auguſtæ Prætoriæ in finibus Subalpinorum, maxilla altera Lugduni: Ambiani vero facies, excepto mento, à labio ſuperiori uſque ad partem frontis. At vero quicquid ſit de aliis quas non vidi, certe pars illa quæ Romæ viſitur in prædicta Eccleſia S. Silveſtri, integrum caput refert, excepto dumtaxat mento. Quare cum de his nihil uſquequaque certum aſſeri poſſe videatur, interim de iiſdem dicere liceat (una cum Baronio in literis ad eumdem Robertum reſcriptis) quod olim Prætores edicto propoſito iis qui ſe rem aliquam poſſidere affirmarent, *Poſſidete uti poſſideris*. Laudanda vero pietas eorum, qui his ſacro ſanctis pignoribus cupiunt ſibi peculiare tanti præcurſoris patrocinium adſciſcere.]

III. BASIL. IMP. MORITUR.

Hoc eodem anno, iam inchoata Indictione nona, menſe Decembri, Baſilius Imperator Orientis cum vixiſſet annos ſeptuaginta, imperaſſet quinquaginta, repentino morbo correptus exivit è vita, relinquens Imperium integrum fratri ſuo *Conſtantino*. Paulo vero ante obierat Euſtathius Patriarcha Conſtantinopolitanus, in cuius locum idem Baſilius collocandum curaverat *Alexium* monaſterii Præfectum, quo adiutore in Republica adminiſtranda utebatur. Hæc Curopalates: qui & mores Conſtantini damnatos recenſet, eiuſque tyrannidem in opprimendo populo tributorum violenta exactione.

IV. BOLESLAI REG. POLON. OBITUS.

Quo pariter anno, die tertia Aprilis, Boleſlaus Poloniæ Rex cognomento Chobri, hoc eſt vir altæ & heroicæ virtutis, Princeps religione præſtans, armiſque potens, propagator Chriſtianæ fidei, & regni dilatator eximius; poſt iteratam peccatorum confeſſionem, & ſanctiſſimæ Euchariſtiæ ſumptionem, ex hac vita feliciter migravit anno ætatis quinquageſimo octavo, regni vigeſimo ſexto. Quem prophetice prædixiſſe venturam Regni cladem, eiuſdemque reſtitutionem in meliorem ſtatum, narrant qui proſecuti ſunt res Polonorum, præſertim vero Longinus Canonicus Cracovienſis, qui res ab eo præclare geſtas enumerat. Succeſſit autem

in locum eius Mieczſlaus filius, ſed parentis virtuti longe impar.

IESV CHRISTI
AN. 1026.
IOAN. XX.
AN. 3.
CONST. IX. SOLIVS.
AN. 1.

I.

ANno Chriſti milleſimo vigeſimo ſexto, Indictione nona, Rex Germaniæ Conradus profecturus in Italiã, Vvormatiam primum ſe contulit ad S. Burchardum Epiſcopum ipſius nutritorem. Qui cum diu ante paralyſi laborans lecto decumberet, à Deo precibus obtinuit ut valeret, dum Regem digne ſuſciperet. Cum vero eumdem comitatus aliquantiſper eſſet, reverſus ad obitum prævisum ſe componens, ſpiritum Deo feliciter reddidit. Rem geſtam accurate narrat eiuſdem domeſticus, qui Vitam *a* ipſius conſcripſit: qui addit, poſt eius obitum in quodam ipſius ſecretiſſimo ſcrinio, cuius clavẽ moriens ſorori ſuæ Abbatiſſæ dederat, repertum eſſe cilicium hirſutiſſimum, & catenam ferream ex una parte contritam, quibus idem Sanctus carnis affectus domare conſueverat. Reliquit item egregia ſuæ pietatis & ingenij monimẽta; nempe libros viginti Decretorum, ex ſacris Conciliis, Summis Pontificibus, Sanctiſque Patribus collectorum, quorum noviſſimo libros pœnitentiales, nempe Romanum, Bedæ, & Theodori, ſimul iungens, in viridem obſervantiam revocavit priſtinam Eccleſiæ diſciplinam. Inſuper ad Clerum ſuum ſcriptam reliquit admonitionem, à diacono in Eccleſia poſt lectionem ſancti Evangelii recitandam, de his quæ præſtanda eſſent ab ipſis, ſexaginta ſex brevibus capitibus diſtinctam; ut ſic perſeveraret apud eos in compendium redacta doctrina canonum.

S. BURCHARDI OBITUS. *a Ext. in præamb. ad lib. Decret. Burchar.*

Eius ſcripta.

II. Conrad Rex venit in Italiam. *b Ap. Sur. t. 4. Maij. c. 24.* *c Glab. lib. 4. in pr.*

Interim Rex Conradus, ubi eum viſitavit, Italiam verſus iter acceleravit, adeo ut Vercellis hoc anno ſacrum Paſcha celebrarit, quod teſtantur *b* Acta S. Gothardi Hildeſemenſis Epiſcopi, ubi anni ſinguli rerum geſtarum Conradi diſtinguuntur. Eius vero in Italiam adventui reſtitiſſe ex more Longobardos, adeoque armis fuiſſe ipſi viam aperiendam, teſtatur Glaber *c*: atque ipſi in deſcenſu Alpium occurriſſe cum ſummo apparatu Pontificem Romanum, ſicut ante ſpoponderat.

IESV CHRISTI
AN. 1027.
IOAN. XX.
AN. 4.
CONRADI 1.
CONST. IX. SOLIVS 2.

I. Conradus coronatur Imp.

ANno Chriſti milleſimo vigeſimo ſeptimo, Indictione decima, Rex CONRADVS Romam ſe contulit, atque ipſo Paſchatis die à Ioanne Papa Imperator ſolemnibus ritibus inunctus eſt & coronatus: proxima vero Dominica inde digreſſus, rediit in Germaniam, & S. Ioannis Baptiſtæ nativitatem celebravit Herbipoli. Tradit hæc auctor Vitæ S. Gothardi. De quibus agens pariter Otto *a* Friſingenſis, ait Conradum inter duos Reges, Knutum Anglorum, & Rudolphum Burgundionum, honorifice procedentem, à Summo Pontifice coronatum, & ab omni Populo Romano Imperatoris & Auguſti nomen ſortitum eſſe: ſequentibus autem diebus tumultu orto inter ipſius milites & cives; gravi pugna commiſſa Imperatorem victoria potitum: factaque cum civibus pace, ab Vrbe regreſſum eſſe. Quod vero tam cito receſſerit, eiuſmodi militum cum Romanis rixæ, fuiſſe cauſa putantur. Ceterum Glaber & ipſe de Conradi coronatione mẽtionem faciens, addit, cum ei Epiſcopi ſuggererent, ut auctoritate Romani Pontificis, ſicut eis promiſerat, repudium faceret illiciti coniugii cum Giſela affine ſua contracti; eumdem hæc graviter accipientem id agere detrectaſſe. Porro diſpenſaſſe cum eo Summum Pontificem, par eſt credere, cum appareat ex ea progenitos filios habitos eſſe legitimos, atque regni ſubſtitutum fuiſſe heredem eorum primogenitum Henricum, poſtea Imperatorem, cui & tunc nuptui traditam filiam Knuti Regis Daniæ & Angliæ, nomine Chunigundem, Vrſpergenſis affirmat.

a Ot. Friſing. lib. 6. cap. 29.

II. Knuti Magni Reg. Angl. et Dan. epiſt. ad ſuos. *b Malmeſbur. de geſt. Reg. Angl. lib. 2. c. 11.*

Quantum autem ipſe Knutus Rex, cognomento Magnus, ex hac in Vrbem ad Limina Apoſtolorum pietatis ergo peregrinatione ſuſcepta profecerit, ex eius litteris tunc ad Angliæ Epiſcopos & Præfectos pro optime diſponendo regno præmiſſis inſpicere licet, quæ recitantur, tum ab Vvillelmo *b* Malmeburienſi, tum etiam ex parte ab Ingulpho: qui ſicut cæteris antiquitate, ita & veritate cum auctoritate præſtantes, res Anglorum ſunt proſecuti. Quibus quidem literis, inter alia multa apparet, Papam cum Metropolitanis Angliæ diſpẽſaſſe, ne poſthac pro Pallio accipiendo ipſimet Romam accedere cogerentur, ſicut moris hactenus fuerat. Verum paulo poſt cõtrariis decretis revocatam eſſe priſtinam conſuetudinem, & Archiepiſcopos rurſum coactos eſſe ad Limina Apoſtolorum pro accipiendo Pallio ſe conferre; ſatis conſtat ex iis quæ dicentur ſuis locis inferius. Ex iiſdem vero Knuti litteris redarguuntur plane erroris, qui eius Romam adventum ponunt anno Domini milleſimo trigeſimo ſecundo: Cum enim etiam ex ipſis conſtet tunc eum cõtigiſſe, cum illic eſſent Conradus Imperator & Rudolphus Burgundiæ Rex, utique hoc anno (ſicut vidiſti) id oportuit factum eſſe. Addit vero Vvillelmus, eumdem Knutum domum redeuntem, apud Papiam Brachium S. Auguſtini Doctoris centum talentis argenti, & talento auri comparatum, apud Coventriam miſiſſe.

III. Impoſtor nundinator Reliquiar. *c Glab. lib. 4. cap. 2*

Cum autem Reliquias Sanctorum tam caro pretio diſtrahi quidam nebulo intelligeret, ex nonnullis ementitis nefariam procuravit exercere mercaturam. De quo Glaber *c* agens, ait fuiſſe eo tempore hominem plebeium, mangonum callidiſſimum, ignoti tamen nominis & patriæ, quoniam pro diverſitate temporum & locorum, ne agnoſceretur, varia fraudulenter mentiebatur nomina, aut patriam, ſolitum autem è tumulis clanculo oſſa, evellere; & tamquam ſibi ab Angelis revelata (à quibus ſe ſingulis ferme noctibus viſitari, & familiaribus

colloquiis & oſculis frequentari, impudentiſſime aſſerebat) venditare pro Sanctorum Martyrum ſeu Confeſſorum Reliquiis: cumque poſt innumeras eiuſmodi deceptiones in Galliis patratas, perfuga veniſſet ad loca quædam Alpium; opera etiam diaboli ad cadaver quoddam hominis mortui, quem martyrem fuiſſe mentiebatur, multos infirmos variis morbis liberaſſe: atque ingentem ſibi inde apud vulgus auctoritatem conciliaſſe, etſi à nonnullis Antiſtitibus impoſtor detectus reiciendus cenſeretur, idque revelatione divina cõfirmatum eſſet. Hæc pluribus Glaber Cluniacenſis monachus, qui eiuſdem impoſtoris examini aliquando ſe interfuiſſe ſcribit. Sane quidem & temporibus Apoſtolorum erant in Eccleſia falſi fratres (ut teſtatur *d* Apoſtolus) & illi plures numero, qui *e* quæſtum pietatem putarent. Eſtque pariter que reia S. Auguſtini *f*, in Africa quoſdam pſeudomonachos impoſtores circuiſſe, diſtrahentes lucri cauſa reliquias, quas dicerent eſſe oſſa martyrum. Sed non defuit Deus, cum opus fuit, ſervis ſuis, monendo revelans, ſi quis fraude circuitorum in Reliquias quas Fideles colerent error irrepſiſſet: ut legimus factum apud Severum in Vita S Martini ſive alias, vel ut modo in iſtis accidiſſe Glaber oſtendit. Qui ante horum narrationem, aliam ingerit de incolis caſtri Montisfortis diœceſis Aſtenſis in Longobardia, infectis peſſima hæreſi qua idola, more Paganorum, colerent, & cum Iudæis ſacrificia litare niterentur; quorum plurimi à circumſtantibus Marchionibus ac Præſulibus capti, obſtinatiſſima inſania eligerent igne comburi, quam rectam fidem profiteri.

d 2. Cor. 11. *e* 1. Tim. 6. *f* August. de oper. monach.

Deus monere solitus Fideles cavere errores.

IV. S. Romualdi obitus.

Hoc eodem anno ponitur obitus *S. Romualdi* Abbatis, de quo ſæpe ſuperius; cuius vitam egregiam Petrus Damiani conſcripſit anno decimoquinto poſt eius mortem. Verum cum dicit eum vixiſſe annos centum viginti, fateor me numerum eiuſmodi non invenire. Cum enim Honeſtum Archiepiſcopum Ravennatem (ſub quo Romualdum, annum agentem ætatis vigeſimum, monaſticum habitum induiſſe, conſtans eſt ipſius Petri aſſertio) ſedere tantummodo cœpiſſe anno Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo primo, qui proſecutus eſt locupletius res Ravennates Rubeus oſtendat: ſane quidem etiamſi velimus Romualdum anno primo Honeſti initiatum monaſtico ordine oportuit eum perveniſſe uſque ad annum milleſimum ſeptuageſimum primum, ut aſſeri poſſit centum viginti annos vixiſſe. Verum nec Petrus ipſe qui eius Vitam ſcripſit, ad illud tẽpus ætatem propagavit. Quamobrem ad certiores calculos revocandi ſunt anni Romualdi. Conſtat autem ex eodem Petro, ipſum in Sanctorum numerum adſcriptum eſſe quinquennio poſt obitum, eo tãtum antiquiori ritu qui tunc etiam frequentius erat in uſu; nempe ut petentibus concederet Apoſtolica Sedes ſuper corpus defuncti altare conſtruere; ſicut & idem Petrus in epiſtola ad Henricum Archiepiſcopum Ravennatem, refert de aliis Sanctis miraculis coruſcantibus, qui hoc eodem tempore vixere; ſupra quorum corpora ex Concilij auctoritate altaria ſunt erecta, atque deſuper ſacroſancta Chriſtiani ſacrificij myſteria celebrata.

Canonizandi ritus huius temporis.

V. *g Refert Baron. hoc an.*

Hoc item anno, nempe Æra milleſima ſexageſima quinta, Nonis Maij, (ut habet *g* ſepulchri inſcriptio) Alfonſus Quintus eius nominis Rex Legionenſis in Hiſpania, dum adverſus Saracenos in Luſitania apud Viſæum prælaretur ſagitta percuſſus interiit, ſummo omnium mœrore, ob inſignem eius pietatem erga Dei Eccleſiam, & in eius hoſtes impios Saracenos immotum animi propoſitum: cui ſucceſſit Veremundus eius filius.

VI. Gars. Rex Vascon. pœnitentiæ causa Romam venit.

Hocque pariter tempore (ſed neſcitur certus annus) Garſias Rex Vaſconum ad Limina Apoſtolorum advenit, expiandi cauſa delicti in matrem commiſſi, cum falſo illam apud patrem adulterij accuſaſſet: quod pluribus narrant recentiores, res Hiſpaniarum proſecuti.

IESV CHRISTI
An. 1028.
IOAN. XX.
An. 5.
CONRADI 2.
CONST. IX. SOLIVS 3.

I Dissensio in Gal. occasione successionis regni.

Anno Chriſti milleſimo vigeſimo octavo, Indictione undecima, mortuo Hugone Roberti Francorum Regis filio, quem pater regni conſortem elegerat; magnæ diſſenſiones obortæ ſunt inter ipſum Regem & Reginam Conſtantiam, decernente Roberto regnum deberi ſecundo genito Henrico, Regina vero muliebri affectione adnitente, ut tertiogenito traderetur Roberto. Cuius controverſiæ occaſione magnum excitatum eſt domeſticum bellum etiam inter Principes atque Epiſcopos, aliis Regi, Reginæ aliis ſtudentibus: cum interim Rex collecto Rhemis ſuorum Conventu, Henricum coronavit. Quæ omnia hoc anno contigiſse, ex Glabro qui tunc vivens cuncta *a* ob oculos habuit, intelligimus; dum in Iambicis flebilibus illis, quos rogatus a Fratribus Cluniacenſibus cecinit de obitu Hugonis, qui ingens omnibus ſui reliquit deſiderium, ait eumdem Hugonem ter denis, minus duobus annis vixiſse. Cum enim conſtet, non ante milleſimum naſci potuiſse Domini annum, eodem auctore Conſtantiæ nuptias anno milleſimo referente: utique non ante hunc defunctum annum, neceſse eſt affirmare. Sed neque, ut dicamus poſt annum præſentem id accidiſse, patitur ratio temporis Fulberti Carnotenſis: quem cum appareat *b* unum ex illis fuiſse Epiſcopis, qui electioni Henrici favebant, & ad eiuſdem conſecrationem Rhemos vocati fuerant; ipſum tamẽ hoc anno eſse defunctum, eo irrefragabili argumento probatur, quod dedicationi ſolemni Aurelianenſis Eccleſiæ, cui una cum pluribus Epiſcopis Rex interfuit anno ſequenti, non ipſe Fulbertus, ſed eius ſucceſsor Theodoricus Carnotenſis Epiſcopus interfuiſse ponitur ab Helgaldo eiuſdẽ tẽporis ſcriptore in Vita Roberti.

a Glab. lib. 3. cap. 9.

b Fulb. ep. 45. & 91.

II Fulberti obitus, et laudes.

Porro Fulberti ſanctitatem atque doctrinam demonſtrant, ſi non aliud, ſcriptæ ab eo Epiſtolæ, quæ cum nuper Pariſiis editæ fuerint, ſunt tamen in multis emendandæ ex codice Vaticano, in quo habentur iunctæ cum Epiſtolis Sidonij Apollinaris. Sunt vero etiam præclara de eo Scriptorum huius temporis elogia, ut Glabri, & auctoris Hiſtoriæ Aquitanicæ, atque alio-

tum. In quo, præter ſcientiam & vitæ integritatem, maxime commendatur quod erga ſanctiſſimam Virginem Dei Genitricem addictiſſimus ſervus, & promptiſſimus eius amator fuerit; in cuius laudem librum cōſcripſit, baſilicam conſtruxit, gloriamque cecinit: ab ea vero ſingulari remuneratus eſt dono, dum ipſi ægrotanti per viſum apparens, ſugenda aperuit ſacra ubera; ſicut teſtatur Guillelmus, & ex eo Vincentius: qui etiam tradunt, ipſum prophetiæ imbutum fuiſſe ſpiritu: ſed & in extremis poſitum, haud dubium reliquiſſe teſtimonium de Berengario olim ſuo diſcipulo, cum à plurimis viſitatus, inter alios oculis rimatus Berengariū, niſu quo potuit expellendum cenſuit, eo teſtatus immanem dæmonem prope illum cōſiſtere, multoſque ad eum ſequendum blandiente manu & illicite corrūpere. Teſtatur eadem Vuillelmus Malmeſburienſis, dum de Berengario funeſtam texit hiſtoriam. Adverſus cuius etiam errorem idem Fulbertus antidotum voluit reliquiſſe bene compoſitum, dum in epiſtolis c ad Adeodatum & Finardum, de veritate Corporis & Sanguinis Chriſti in Sacramento Euchariſtiæ, dogma ſtatuit, ac diſerte confirmavit.

Moriturus sugillat Berengarium.

c Ext. in Bibl. Patr.

Hoc item anno contigiſſe martyriū *S. Olaph*, ſive Olavi Regis Norvegiæ, ſive Northmanniæ, ex Adam d Canonico Bremenſi, Chroniciſque Norvegianis accipitur. Cui cum iuge fuiſſet bellum pro defenſione regni ſui adverſus Knuthum Daniæ & Angliæ Regem, illud occupare omnibus modis conantem; idem non minus zelo Dei, & iuſtitia civili, quam fortitudine bellica præſtans, maleficos, augures, magos, & incantatores; (quo genere hominum tum cæteræ provinciæ boreales, tum maxime Novergia infecta eſſet) penitus delere ſtudens, rebellione Principum, quorum ipſe mulieres propter maleficia ſuſtulerat, è regno pulſus eſt à Knutho. Sed cum illud paulo poſt Ruzlorum & Sueonum auxilio recuperaſſet, nemini amplius parcens, qui vel magus permanere vellet, ut Chriſtianus fieri nollet; demum à nonnullis magis in ſociorum ultionem obtruncatus eſt, ſive in gratiam Knuthi hoſtis infenſiſſimi latenter occiſus: cuius corpus pluribus poſtea ſignis & miraculis claruit. Narrat hæc pluribus Adam: habetque inſuper de altero Olaph Suediæ Rege, qui plurimum laboravit ut ſuos ſubditos ad fidem Chriſti converteret, necnon de *Vifrido* Epiſcopo Anglo, qui divino inſtinctu in eamdem Suediam prædicaturus veniens, poſt multorum converſionem, à reliquis dilaniatus quod idolum gentis confregiſſet, coronam martyrij adeptus eſt.

III S. Olavi Regis Norveg. martyrium.

d *Adam Hiſt. Eccl. lib. 2. c. 40. & ſeqq.*

Hoc eodem anno, nona die Novembris, Indictione duodecima, mortuus eſt Conſtantinus Imperator Orientis. In cuius locum ROMANUS, repudiata coniuge ut acciperet Zoën filiam Conſtantini, ſubrogatus eſt eidem ſanguine coniunctus. Hæc Curopalates: qui eumdem Romanum tradit optimis exordiis, & laudabilibus progreſſibus, tum loca & perſonas Eccleſiaſticas tum alios quoſcumque ſibi ſubiectos tractaſſe.

IV. Cōſtantini Imp. obitus, et Romani subrogatio.

IESU CHRISTI
An. 1029.
IOAN. XX.
An. 6.
CONRADI 3.
ROMANI 1.

ANNO Chriſti milleſimo vigeſimo nono, Indictione duodecima, Robertus Rex Francorum Chriſtianiſſimus, convocato plurimorum Epiſcoporum cœtu, baſilicam à ſe conſtructam Aurelianis in memoriam S. Aniani eius civitatis quondam Epiſcopi, (quem magna ſemper coluit veneratione, quod ipſe iuvenis graviſſimo correptus corporis languore, nuncupatis Chriſto votis, per interceſſionem eiuſdē Sancti fuiſſet ſanitati reſtitutus;) ſolemni ritu voluit conſecrari, eamdemque pretioſiſſimis donis & oblationibus locupletavit: quæ omnia pluribus deſcripſit in Vita ipſius Helgaldus monachus, ſincerus eius temporis hiſtoricus: qui & permulta alia refert de ſumma pietate eiuſdem ſanctiſſimi Regis, & ipſius maiorum, erectiſque ab eis quamplurimis Eccleſiis & monaſteriis, iiſdemque ingentibus donis ornatis atque dotatis; & de aliis infinitis pietatis in Deum, reverentiæ in Sanctos, & charitatis in proximos operibus: quibus iactis novæ huius ſucceſſionis firmiſſimis fundamentis, ſtetit ea hactenus contra diverſos impetus procellarum, ventorum, & fluminum; permanſura ſemper ſi bene collocata fundamenta perſiſtant; caſura vero proculdubio ſi impie revellantur.

I. Dedicatio Basil. S. Aniani Aurel.

Robert. Regis et decess. eius pietas.

Hoc item anno celebrata eſt pariter in Gallia SYNODUS LEMOVICENSIS, ſub Gauzelino Archiepiſcopo Bituricenſi magni nominis viro, & Iordano Epiſcopo Lemovicēſi, in cauſa hoc tempore in Aquitania controverſa de Apoſtolatu S. Martialis CHRISTI Diſcipuli, qui primus in ea provincia Evangelium prædicavit: nimirum eſſetne in ſacris precibus nominandus *Apoſtolus*, ſicut in Eccleſia Lemovicenſi ab eo erecta hactenus factum eſſe conſtaret: contradicentibus aliis nonnullis, atque contendentibus non Apoſtolum, ſed *Confeſſorem* tātummodo nominandum. Porro iſtam Synodum hoc anno habitam eſſe, ſatis conſtat ex eo quod in Actis alterius Concilij celebrati itidem in civitate Lemovicenſi poſt obitum Roberti Regis, hoc geſtum ponitur ipſo primo anno dedicationis baſilicæ Salvatoris eiuſdem civitatis; quam quidem ab undecim Epiſcopis conſecratam eſſe decimoquinto Calendas Decembris anni Chriſti milleſimi vigeſimi octavi, expreſſum habetur in ſcripto Chronico Gaufredi monachi S. Martialis Lemovicenſis cœnobij.

II. Concil. Lemovic. in causa Apostolatus S. Martialis.

Sed quod ad ipſum huius anni Concilium pertinet, levis fortaſſe cauſa videri poſſet, ut ob titulum dumtaxat S. Martialis deberent convocari Epiſcopi, plurimæque (ut in eius Actis narratur) Litaniæ fieri ad explorandam divinam ſententiam: ea præſertim in re quæ amica ſententia definiri citius potuiſſet, nempe non tantum illos duodecim, ſed & reliquos Diſcipulos dictos reperiri Apoſtolos, inſuper & eo nomine in Eccleſia decoratos omnes, qui le-

III. Exactis facta inquisitio de ea re.

gitime miſſi ab Apoſtolica Sede populos ad fidem Chriſtianam convertiſſent; quibus duabus rationibus competeret S. Martiali, ut Apoſtolus dici iure poſſet. Verum quod cum ſemel quid deducitur in controverſiam, creſcentibus ſtudiis quamvis minimum in imméſum augeri ſoleat, plane factum eſt, ut nec iſtud Concilium ſuffecerit ad quæſtionem omnino ſedandam, licet in eo permultæ tam ex Oriente quam Occidente petitæ, ac ſumma cura conquiſitæ probationes prolatæ fuerint, ſed opus fuerit alias etiã congregare Synodos *a*, Bituricenſem, poſteriorem Lemovicenſem, atque Pictavienſem, prout eadem Acta poſterioris Lemovicenſis ſignificant. Quin & inſuper de his conſultam *b* fuiſſe Apoſtolicam Sedem, & à Ioanne Pontifice hoc tempore ſedente decretum atque reſcriptum eſſe, Martialem Apoſtolum dici ac vocari debere; teſtati ſunt in eadem poſteriori Synodo Lemovicenſi Iordanus illius civitatis Epiſcopus, & Æmo Bituricenſis Metropolitanus ſucceſſor Gauzelini: cui Sedis Apoſtolicæ decreto & reliqui omnes aſſenſum præbuerunt.

a *Vid. infrà an. 1034. num. III.*
b *Ap. Bar. an. 1032.*
S. MARTIALIS DICTUS APOSTOLUS.

[Prædictum Ioannis Papæ reſcriptum non extare putavit Baronius an. 1032. Vidimus nos exſcriptum ex Archivo Eccleſiæ S. Martialis civitatis Lemovicẽſis, miſſum illud ad Iordanum Lemovicenſem & cunctos alios Epiſcopos Galliarum: quo poſt brevem S. Martialis prærogativarum, converſionum populorum, & miraculorum enarrationem, ait eos qui illi detrahere præſumeret, quaſi nihil ei eſſet commune cum Apoſtolis, ſed Confeſſoribus *non loqui, ſed inſanire videri*. Subindeque auctoritate ſacræ Scripturæ oſtendens alios etiam præter illos Duodecim dici poſſe & debere *Apoſtolos*, demum ſic concludit: *Nos vero in firma pietate educati, Martialem Apoſtolum nominari poſſe definimus, & atque Officia Apoſtoli a in divinis myſteriis exhiberi ſibi cẽſemus; nec de illius beatitudine guſtare quidquam poſſe cõfidimus, qui ſibi reſpondenti nominis ſacris operibus Apoſtolicam dignitatem ſubtrahere invidioſe conantur.*

IESV CHRISTI
AN. 1030.
IOAN. XX.
AN. 7.
CONRADI 4.
ROMANI 2.

I. EXPEDITIO CONRADI IMP. ADVERSUS HUNGAROS, DIVINITUS REDDITA IRRITA.

ANNO Chriſti milleſimo trigeſimo, Indictione decimatertia, cum Imperator Conradus rupta pace expeditionem adverſus S. Stephanum Hungariæ Regem paraſſet; idem Stephanus exercitum pro ſua defenſione comparans, ſed perpendens ſe nihil poſſe ſine cæleſti auxilio, ſanctiſſimæ Virgini Dei-Genitrici ſuas iniurias his verbis commendavit: *Si placet tibi Domina mundi, tuæ partem hæreditatis ab inimicis devaſtari, & novellam Chriſtianiſmi plantationem diſſipari; ne quæſo ſinas illud imputari diffidentiæ meæ, ſed potius diſpoſitioni voluntatis tuæ. Si quid commeruit culpa paſtoris, ipſe luat; oves, quæſo, inſontes ne patiaris affligi.* hiſque dictis, tamquam accepta conſolatione ab ea, fidẽter movit in hoſtes. Altera verò die nũcius venit ad ſingulos quoſque duces exercitus Germanorum, ab Imperatore litteras afferens, ut pedem retro referrent. Quod audiens Imperator, qui nihil tale iuſſerat, haudque dubitans rem divinitus geſtam eſſe, ſe deinceps à Stephani invadendo Regno timore Iudicis æterni cohibuit. Hæc pluribus Cartuitius *a*: quæ quidem hoc anno geſta eſſe, tradunt Scriptores *b* rerum Germanarum; licet non deſint qui *c* in annum ſequentem ea reiiciant.

a *Vit. Steph. c. 16. ap. Sur. 20. Aug.*
b *Vrſperg. Herm. Lamb.*
c *Marian. & Sigeb.*

II. Eodem verò anno Domini milleſimo trigeſimo, tradit idem Cartuitius *d*, eiuſdem Stephani filium Emericum, & ipſum pietate ac moribus ſanctiſſimum, vita defunctum eſſe: qui quidem meruit mortuus ſemper vivens inter Sanctos referri, anniverſariaque memoria in Eccleſia *e* publice prædicari. Poſt cuius obitum, ipſius parens Stephanus coniurationem à ſuis paſſus eſt; à qua Deus eum cuſtodivit illæſum, unde experimentum caperet, ſe ad probationem, non autem ad perditionem tentari permitti; nimirum ut faceret maximum (quod evenit) cum tentatione proventum.

d *Vit. Steph. cap 19.*
S. EMERICUS FILIUS S. STEPH. REG. HUNG.
e *Mart. Roman. 4. Novemb.*

III. Hoc item Redemptoris anno, in Sorano agro, illo ipſo loco ubi Fibrenus influit in Lirim; illuſtrato olim cunabulis Ciceronis, ut ipſe teſtatur libro de Legibus erectum eſt nobile monaſterium Dei-Genitricis nomine, quod poſtea à primo eius Abbate, dicto Dominico, vitæ ſanctitate celebri, & gratia miraculorum illuſtri, cœpit vocari nomine S. Dominici: quod perſeverat uſque in hanc diem. Erectum eſt autem à Petro Rainerij filio, Soræ & Arpini Caſtaldæo, ſive Seniori, eiuſdemque bonis locupletatum. De cuius fundatione & dotatione extat tunc confectum inſtrumentum in codice ſcripto Abbatiæ Caſæmarij in agro Verulano, ſeptimo milliario Sora diſtantis. Inſuperque ſunt in eodẽ codice, venerandæ antiquitatis & aliæ plures donationes à diverſis factæ eiſdem & aliis monaſteriis: & inter alias repẽrimus donationẽ factam à *Gregorio de Barono* monaſterio Caſæmarij, anno Domini milleſimo cẽteſimo nonageſimo ſecundo. ſub Cæleſtino Papa Tertio; aliamque inſuper à *Leonardo de Barono* eidem monaſterio factam tempore Bonifacij PP. VIII. anno Domini 1296. Vidimus, & gaviſi ſumus, anteceſſores noſtros his pietatis inſignibus reperiſse nobilitatos. Porrò eamdem ipſam noſtram familiam, ita uſque ad noſtram ætatem DE BARONO dictam, nos primi mutavimus, illud *de Barono* cognomentum derivantes in BARONIUM, more Romano. Sed abſit ut præterquam in Domino *f* glorièmur; in ipſa vera nobilitate, quam, per adoptionem in filiorum Dei familiam cooptati, ſumus feliciter conſecuti. Nam ſi filij *g*, & heredes; heredes quidem Dei, coheredes autem Chriſti.

ANTIQUA MONUMENTA FAMILIÆ BARONIANAE.
f *Epheſ. 1.*
g *Rom. 8.*

[Præcedens articulus licet non tanti videri poſſit, ut habita inſtituti noſtri ratione, huic Epitomæ inſciendus fuerit: illum tamen prætermittere neſas omnino putavimus, quod egregia contineat familiæ BARONIANAE antiquæ monumenta pietatis, quam ipſe Eminentiſſimus Cardinalis Annalium conditor cumulatiſſime confirmavit: plurimis erectis, dotatis, ornatis; ædificiis ſacris, aliiſque exhibitis piis donis atque legatis: ſicut teſtis eſt univerſa Italia, ac præcipue ipſa urbium Regina, pietatis domicilium, æterna ROMA. ut pluribus oſtendimus in ipſius Vita]

IESV CHRISTI
An. 1031.
IOAN. XX.
An. 8.
CONRADI 5.
ROMANI 3.

I. Bellum civile ſedatur in Gallia.

ANno Chriſti milleſimo trigeſimo primo, Indictione decimaquarta, flagrarũt Galliæ bello civili, cum Henricus & Robertus filij Roberti Regis, ſedatis quas diximus de regni ſucceſſione diſcordiis, firmatoque inter ſe amicitiæ fœdere, adverſus patrem, inſtigante præcipue matre, arma vertetunt: quos pater armis perſecutus, eoſdem paulo poſt conſilio Vvillelmi Abbatis S. Benigni, magni nominis huius temporis viri, & virtutibus ac miraculis clariſſimi, ad patrem redeuntes ſuſcepit. Narrat hæc Glaber a; qui cum hæc geſta tradat anno qui mortem Roberti Regis præcedit, utique hoc anno collocanda eſſe opus eſt affirmare.

a Glab. l.3 c.9.

II. Romani Imp. res pie geſtae.

Quod pertinet ad res Orientales; hoc anno Romanus Imp. totus in erigendis & exornandis Eccleſiis, antiquam Dei-Genitricis Imaginem, quæ erat in Biachernis prope Conſtantinopolim, occultatam tempore Conſtantini Copronymi Iconomachi, reperit, & ad cultum priſtinum revocavit. Templum quoque Ieroſolymitanum, à Saracenorũ Principe Azizio Ægyptio olim demolitum, permiſſu eius filij è Romana quadam captiva nati, reædificare cœpit, quod ſucceſſor eius Michaël poſteà conſummavit. Hæc Curopalates, & ex eo Cedrenus.

IESV CHRISTI
An. 1032.
IOAN. XX.
An. 9.
CONRADI 6.
ROMANI 4.

I.

ANno Chriſti milleſimo trigeſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, Ioannes Romanus Pontifex ad preces Sancij Maioris, Regis Navarræ atque Caſtellæ, conceſſit monachis monaſterij Leirenſis creare Epiſcopum Panpilonenſem. Nam antiquis a temporibus Pampilonenſes Epiſcopi ob barbarorum incurſiones ſedem tranſtulerant in Leirenſe monaſterium, quod ſitum eſt in iugis Pyrenæis. Cuius conceſſionis occaſione *Pampilonæ* CONCILIUM Epiſcoporum habitum eſt; in quo imprimis actum, ut antiqua ſedes Pampilonenſi Epiſcopo redderetur. Cæterum Regis Sancij commendata eſt religio erga cultum monaſticum; qui ad priſtinam ſanctitudinis formam in Leirenſi monaſterio reſtituendam, uſus eſt monachis Cluniacenſibus è Gallia petitis, ac magno honore acceptis. Idemque ab omnibus ferme rerum Hiſpanicarum ſcriptoribus fertur, iacentem ſuis ruinis ſepultam Palentinam civitatem reſtituiſſe, hac oblata divinitus occaſione, quod cum in venatione aprum inſectaretur, illeque fatigatus intra obvios parietes qui ſupererant Memoriæ S. Antonini Martyris ſe recepiſset, apud relictam ibi ſacram aram conſiſtens; Rex venabulo illum appetens, elevatum brachium ad feriendum mox torpedine redditum ſenſerit inutile; ſed reatum agnoſcens, Martyrem deprecatus priſtinum eiuſdem uſum divinitus receperit: qui quidem ſuo damno didicit quanta deberetur locis ſacris immunitas, etiamſi corruiſſe viſa fuiſſent, ut nec beſtiam illuc confugientem lædere liceret. Quapropter huius eventus occaſione Regem non ſolum eam reſtituiſſe tradunt Eccleſiam, ſed etiam nobilem civitatem iterum incolendi reſtitutis mœnibus auctorem fuiſse. Porrò ipſum pietate inſignem ex hac vita poſt triennium, nempe Æta milleſima ſeptuageſima tertia, (qui eſt Chriſti annus milleſimus trigeſimus quintus) exceſſiſſe, eius ſepulchralis inſcriptio docet, ubi vocatur Rex Pyrenæorum montium & Toloſæ; vir per omnia Catholicus: reliquitque heredem filium ſuum Ferdinandum cognomento Magnum, de quo inferius.

a Marian. l.8. c. ult.

Concil. Pampil.

Quanta debeatur locis ſanctis reverentia.

IESV CHRISTI
An. 1033.
IOAN. XX.
An. 10.
CONRADI 7.
ROMANI 5.

I.

ANno Chriſti milleſimo trigeſimo tertio, Indictione prima, accidiſſe teſtâtur tabulæ aſtronomicæ Solis eclipſim tertio Calendas Iulij, ipſa die natali SS. Apoſtolorum Petri & Pauli; quod & paulo poſt pluribus demonſtrabitur. Illam autem inter alios Glaber a deſcribens, tradit eam ab hora eiuſdem diei ſexta uſque ad octavam perduraſſe, Solemque factum eſſe ſaphiri coloris, gerentem in ſuperiori parte ſpeciem Lunæ à ſua reilluminatione quartæ: intuitum autem hominum in alterutrum, velut mortuorum pallorem apparuiſſe, & res quaſcumque ſub aëre crocei coloris viſas eſſe; ingentemque horrorem omnes occupaſſe. Sed & eadem die, in Baſilica S. Petri quoſdam ex Principibus Romanorum conſpiraſſe in Ioãnem Põtificem, cupientes illum interimere; ſed minime valentes, à ſede tamen expuliſſe. Et tam pro hac re, quam pro aliis inſolenter patratis, Conradum Imp. Romam proficiſcentem, propriæ Sedi Pontificem reſtituiſſe. Hæc Glaber. Cæterum eumdem Ioannem Papam liquet hoc ipſo anno, ſexto Idus Novembris diem obiiſſe, cum ſediſſet annos novem, menſes octo, & dies aliquot: (certus enim numerus ignoratur, licet divinent alij:) ſepultuſque eſt in Baſilica S. Petri inter portam Argenteam & Romanam. In eius vero locum hoc eodem anno ſubrogatum fuiſſe BENEDICTUM, qui antea dictus fuit Theophylactus, habent Hermannus; Sigebertus, & alij.

a Glab. lib. 4. c.8. & 9.

Ingens Solis eclipſis, et quid portenderit.

Ioan. PP. obitus.

II.

Benedictus IX. adoleſcentulus.

Cum (pro nefas!) tyrannide Alberici Comitis Tuſculani, ægre ferentis Pontificatum, duorum germanorum, Benedicti atque Ioannis ſucceſſione ſtabilitum, è domo ſua egredi; proprius ipſius filius puer in ſacroſanctam Petri

INTRUDITUR.

Sedem, ipſis etiam Angelis reverendam, intruſus eſt. Ex quibus vides quæ ſint à Principibus toleranda, cum immiſcent ſe quacumque via electioni Romanorum Pontificum: quamque tyrannis hæc procul ab Eccleſia Dei pellẽda ſit. Vt autem tantum nefas Albericus attẽtare præſumpſerit, præceſſiſſe vidimus deteſtandũ exemplum in puerulo electo Archiepiſcopo Rhemenſi, cui ad functiones Epiſcopales obeundas coadiutor fuerat datus Epiſcopus. Sicque, quod in primaria Galliarum fuerat ſede male præſumptum, in Apoſtolica uſurpari poſſe cathedra, execranda ſibi perſuaſit ambitio. Ingemuiſſe vero ad eiuſmodi aſpectum Catholicum Orbem, haud mediocre paſſum in ea intruſione ſcandalum, ex Glabro b iſta vidente, & ſæpius deplorante intelligitur: qui ait hunc Benedictum, alterius Benedicti & Ioannis, ultimorum Pontificum nepotẽ, puerum ferme decennem, intercedente pecunia electum fuiſſe à Romanis; ſed ab eis poſtea frequenter eiectum, ac inhoneſte receptum; nulla poteſtate viguiſſe. Verum dum ait ab iis fuiſſe electum, à quibus pariter aſſerit eſſe eiectum, ſæculares eos homines fuiſſe liquet, de quibus ſuo loco, ſimulque de eiuſdem Benedicti abdicatione. Interim vero ipſum in Chriſtiano orbe cognitum fuiſſe, & habitum abſque controverſia Romanum Pontificem, liquet tum ex iis quæ ſuis locis dicentur inferius, tum quod ab eodem petiiſſe Pallium & obtinuiſſe Archiepiſcopum Hamburgenſem Hermannum, eiuſque ſucceſſorem Bezelinum cognomento Alebrandum virum ſanctiſſimum, necnon qui huic ſucceſſit Adalbertum, Adam c teſtetur. Tanta videlicet vigebat tunc obſervantia erga Romanam Eccleſiam, ut quemcumque audirent throno inſidere Petri, colere eum & venerari non detrectarent. Sed quod pertinet ad iſtius ætatem; cum aſſerat Petrus d Damiani illum ab exordio ſuæ creationis uſque ad finem ſemper luxuriis inquinatum extitiſſe; plane poſſumus intelligere, haud adeo puerum impuberem fuiſſe. Sane quidem Hermannus Contractus, qui hoc ipſo ſcribebat tempore, dum agit de eius in locum Ioannis ſubrogatione, de ætate nihil; quod non tacuiſſet, ſi adeo impar tanto oneri ſubeundo fuiſſet; ac dumtaxat tradit, cum indignum tanto ordine, moribus & factis fuiſſe.

b *Ibid. c. 1. & in fi. Hiſt.*

AGNOSCITUR AB OMNIBUS.

c *Adam. lib. 2. c. 49. 50. 51. 63.*

DE EIUS AETATE.

d *Petr. Dam. epiſt. ad Dominic.*

III. ROBERTI REG. CHRISTIANIS. OBITUS.

Hoc eodem anno Rex Francorum Robertus vere Chriſtianiſſimus, ex hac vita migravit decimotertio Calendas Auguſti. Scimus quidem alios id referre in annum ſuperiorem; interque illos ipſum Helgaldum Floriacenſem monachum, qui eiuſdem Regis Vitam ſcripſit; necnon Fragmenta Hiſtoriæ Francorum, poſita in Appendice ad Helgaldum & Glabrum. Verum cum idem Helgaldus inferius, ubi agit de morte ipſius Regis, affirmet illum eo anno eſſe defunctum quo contigit Solis eclipſis tertio Calẽdas Iulij, hora ſexta diei, vigeſimo primo die ab eadem eclipſi decimotertio Calendas Auguſti: dubitandi nullus remanet locus, hoc anno & non ſuperiori ex hac vita migraſſe. ſi quidẽ omnium conſtans aſſertio eſt, eam eclipſim hoc, & non ſuperiori anno contigiſſe ex certa demonſtratione aſtronomicarum tabularum. Etenim hoc anno milleſimo trigeſimo tertio factum eſt novilunium tertio Calendas Iulij, anno vero ſuperiori milleſimo trigeſimo ſecundo, quarto Idus Iunij. Quibus conſideratis, iure etiam reprehenditur Sigebertus, qui eamdem eclipſim poſuit anno ſuperiori; prudentius vero Hermannus hoc anno: ſicut & Glaber; numerans annos ſalutis à Chriſti Paſſione, eius ætatis trigeſimo tertio, bene ponit eam accidiſſe anno milleſimo, quo & alias præſentem annum pariter conſignavit e.

e *Glab. lib. 4. c. 5.*

IV. EIUS RES PIE GESTAE.

Ceterum tanti Regis res præclare geſtas quæ ad pietatem ſpectant, idem Helgaldus (ut diximus) cõſcripſit: apud quem videre liceat, quam devotus erga Deum & Sanctos is fuerit, quam magnificus erga Eccleſias & ſervos Dei; quam aſſiduus in orationibus, quam largus in eleemoſynis, quanta fundatus humilitate, quantiſque aliis virtutibus excellens. Tradit inſuper, eum mederi pauperibus & infirmis ſolitum, dum manu tangens eorum vulnera, ſignanſque ſigno Crucis, omnem ab eis auferret dolorem infirmitatis narratque præterea, ab eodem Rege illuminatum fuiſſe cæcum, cum quaſi per iocum manus abluens aquam aſperſit in faciem eius. Habet & de piiſſima eius ad Deum tranſitione: quam tradit accidiſſe in Mileduno caſtro, cum ſexagenarius eſſet; eumdemque Pariſios deportatum apud S. Dionyſium, iuxta patrem ſuum ſepultum eſſe. Ei porro defuncto ſucceſſit Henricus iam antea Rex (ut vidimus) conſecratus, peritia militari atque prudentia pollens, pietateque præſtans: qui fratri Roberto Burgundiæ Ducatum dedit; matrem vero Conſtantiam quam aliquando expertus eſt contrariam, conſtantia ſuperavit, quæ anno abhinc defuncta eſt; ut hæc pluribus narrantur in prædictis Fragmentis Hiſtoriæ Francorum.

IESV CHRISTI
An. 1034.
BENED. IX.
An. 1.
CONRADI 8.
MICH. PAPHLAG. 1.

I.

ANno Chriſti milleſimo trigeſimo quarto, Indictione ſecunda, poſt ingentem famem abundantia apparente, tradit Glaber a cœptos primum in *Aquitania* celebrari CONCILIORUM conventus, inde per univerſas reliquas *Galliarum* provincias ingenti populorum lætitia morum reformationem deſiderantium, celebratos eſſe pro pace Eccleſiæ conſeruanda. Quibus inter alia plurima, ab omnibus æque ſancitum aſſerit, ut ſingulis ſextis feriis abſtineretur à vino & carnibus, necnon & ſeptima, niſi forte gravis infirmitas compelleret, aut celeberrima ſolemnitas interveniret. ſi vero quis aliqua neceſſitate hoc non obſervaret, tres pauperes victu ſuſtentare cogeretur. Hæc Glaber. Ad quæ plane ſpectare videntur, quæ Sigebertus habet in Chronographia ſua; nempe unius Epiſcopi inani aſſertione de litteris ad ſe divinitus delatis, tum alia quamplurima importabilia data eſſe mandata populis; tum illa de Ieiuniis ſtatuta eſſe quaſi in ſufficientem remiſſionem omnium peccatorum; tranſgredientibus vero decretam eſſe huiuſmodi excommunicationem, ut etiam exeuntes de ſæculo à

a *Id. lib. 4. cap. 5.*

CONCILIA FREQUENTIA IN GALLIA PRO PACE ECCLESIAE.

nullis viſitarentur, aut ſepulturæ traderentur.

II. Quid de Ieiuniis tunc indictis ſentiendum.

Addit vero idem Sigebertus, Gerardum Cameracenſem Epiſcopum numquam adduci potuiſſe ad ea ſuſcipienda, ſed ſingula capitula refelliſſe: cuius quidem, iudicio omnium eruditorum, fuiſſe potiora iura videntur. Vt mirandum potius ſit, potuiſſe tot Epiſcopos unius aſſerta vana revelatione moveri magis, quam divinæ Scripturæ, ſanctorumque Patrum decretis, atque Eccleſiæ traditionibus aſſentiri; & præſcribere univerſæ Eccleſiæ leges, eaſque munite pœnis, quæ numquam à maioribus pro gravioribus quoque delictis eſſent impoſitæ. Cum alioqui iam ab Apoſtolorum temporibus viguiſſe in Eccleſia Catholica Occidentali Ieiunium hebdomadarium ſextæ Feriæ, atque Sabbathi, iam ſatis ſuo loco ſuperius demonſtratum fuerit: quod quidem tepuiſſe non dubium eſt, cum remanſerit ex eo dumtaxat abſtinentia ab eſu carnium. Revocare vero ipſum ad vſum priſtinum, non ſolum non reprehendendum, ſed magnopere laudandum fuiſſet: ſed auſteriorem, pœnis illis appoſitis, ſancire diſciplinam, ac præcipue Sede Apoſtolica inconſulta, cuius eſt confirmare alios, haud tutum. Quod pariter dicendum de feriis quatuor hedomadæ dierum, pari imprudentia ab iiſdem Gallicanis Epiſcopis poſt decennium indictis b; nimirum ut à veſpera feriæ quartæ uſque ad feriam ſecũdam incipiente luce, ceſſaretur omnino à ſtrepitu fori, aliſque Iudiciorum executionibus, privatiſque diſſenſionibus: licet hæc Glaber utcumque conatus ſit iudicio divino mortiferi cuiuſdam ſupervenientis in huiuſmodi decreti contemptores ardore confirmare.

b *Id. lib. 5. cap. 1. ad fi.*

III. Concil. Bituric. Bellov. et Lemovic.

Quod autem idem auctor ait, multa Concilia pacis cauſa hoc anno eſſe in *Galliis* congregata, atque primo in Aquitaniæ partibus eſſe cœpta; plane alluſiſſe vſus eſt ad CONCILIA, quæ brevi temporis ſpatio intercedente, pacis cauſa ſunt celebrata, *Biuricis*, die tertia menſis Novembris; & *Bellovaci* poſt dies quindecim ab iiſdem Epiſcopis: qui & rurſum convenerunt *Lemovicas* ad diem anniverſarium conſecrationis baſilicæ Salvatoris: fuerunt que eadem Concilia Provincialia, atque eadem de cauſa collecta; nempe ad ſeditioſos & prædones, pacem Eccleſiarum turbantes, compeſcendos, (qui ſolemniter excommunicati fuere, & poſt mortem ſepultura divino etiam calculo privati; atque in eoſdem interdictum conſtitutum eſt:) necnon ad controverſiam de Apoſtolatu S. Martialis denuo decidendam; aliaque ad diſciplinam Eccleſiaſticam ſpectantia peragenda, pro qua plures editi ſunt canones, qui eiuſdem Lemovicenſis Concilij Actis c continentur. Propoſita item querela eſt de Romano Pontifice, abſolvente excommunicatos ab Epiſcopis: ſed rebus de quibus agebatur diligentius examinatis, apparuit Papam extra culpam eſſe; declaratumque eſt, Iudicium totius Eccleſiæ maxime in Apoſtolica Romana Sede conſiſtere.

c *Rec. Bar. Annal. Tom. XI. hoc an. ex cod. Ant. Aug.*

IV.

Eodem anno Conradus Imp. Burgundiam, à Rudolpho Rege ſocero ſuo ſibi relictam armis ſubiecit; quando & Burchardum Lugdunenſem Archiepiſcopum (ut ait d Hermannus Contractus ſui temporis ſcriptor) genere nobilem & ſtrenuum, ſed per omnia ſceleſtum & ſacrilegũ, cum multis aliis Principibus in deditionem accepit. Ceterum Glaber e de Lugdunenſis Eccleſiæ diſſidiis agens, ait poſt mortem Burchardi Senioris, cum plures eam ſedem appeterent, prædicti Præſulis nepotem, Burchardum pariter nominatum, hominem ſupra modum ſuperbiſſimum, relicta ſede propria Auguſtanæ civitatis, procaciter Lugdunenſem arripuiſſe; ſed eumdem poſt multas perpetratas nequitias, captum à militibus Imperatoris, perpetuo eſſe cõdemnatum exilio: itemque cum poſt ipſum, quidam Comes Gerardum filium ſuum parvulum arroganter ſubſtituiſſet, & hunc poſt modicum in fugam verſum delituiſſe: hiſque omnibus perlatis Romam, Summum Pontificem S. Odiloni Abbati Cluniacenſi illius Eccleſiæ regimen detuliſſe; ſed eo accipere recuſante, demum conſenſu omnium electum eſſe ab Henrico Rege Archiepiſcopum, Odelricum Lingonenſis Eccleſiæ Archidiaconum.

d *Herm. Contract. edit. Caniſ. hoc an. & 1036.*
e *Glab. l. 5. c. 4.*

Lugdun. ſedis fluctuatio.

V. Romani Imp mors ab uxore

Quod ad res pertinet Orientales; hoc anno, Indictione ſecunda die undecima menſis Aprilis, (ut auctor eſt Curopalates) Romanus Imp. cum regnaſſet annos quinque & menſes ſex, ab adultera coniuge Zoë Auguſta veneno cõſumptus paulatim, ſed necdum defunctus, opera eiuſdem coniugis, & eius qui in locum illius Michaël adulter eſt ſubrogatus, (fuerat iſte arte argentarius, ſed forma pulcherrimus; quẽ impudica femina deperibat) miſere ſtrangulatus interiit ipſa quinta feria Hebdomadæ Pœnoſæ. Qua eadẽ nocte accerſitus in Palatium Alexius Patriarcha, partim coactus, partim auro corruptus, eumdem MICHAELEM eius nominis Quartum Imperatorem conſecravit, dictum à patria *Paphlagonem*. Sed cum illum Zoë, thori dumtaxat, non adminiſtrationis Imperij participem eſſe cuperet; eiuſdem Michaëlis frater Ioannes vir ſtrenuus & rerum peritus, Regiam ingreſſus, ipſam Auguſtam adeo coercuit, ut nihil penitus ageret, nec balneum quidem attingeret, niſi eo permittente.

Mich. Paphlag. imperat.

VI. Ira divina de necato Romano.

Porro non placuiſſe Deo eiuſmodi in Romanum patrata ſcelera, ſtatim demonſtratum eſt. Siquidem ſubdit Curopalates, ipſa magna Dominica tam copioſam & violentam decidiſſe grandinem, ut non ſolum confringerentur arbores, viteſque ac ſegetes, (unde & magna orta eſt omnium frugum & fructuum inopia) ſed etiam domus corruerent, & templa uſque ad ſolum. Acciditque & illud valde prodigioſum, ut quem omnium pulcherrimum Zoë ſibi delegerat in maritum, idem fieret deformiſſimus. Etenim arreptus à diabolo, dæmoniacus evaſit f à quo horrendis modis diſtorqueretur: nec valuit ullo remedio, ſive ſacro per viros Eccleſiaſticos adhibito, ſive naturali à medicis procurato, aliquo modo ſanari; ſed ad obitum uſque oſtentui factus omnibus, manſit in exemplum divinæ vindictæ. Qui quidem relicta fratri Ioanni Imperij cura, iugiter moratus eſt Theſſalonicæ apud S. Demetrium martyrem, eidem ſupplicans ut ab obſidente dæmone liberaretur. Sed etſi levamen aliquod ſenſit aliquando, numquam tamen potuit liberari. Sic enim infelix Orientalis Eccleſia, ubi ſchiſmate ſe diviſit à capite, omnibus chariſmatibus privata fuiſſe cognoſcitur: ut non fuerit facile reperire, qui his temporibus vel unum ſanaret energumenum, aliudve aliquod miraculum ederet: nec eſſet qui iram Dei placare poſſet, ingruentibus licet gravioribus ubique malis.

f *Ap. Bar. hoc an. & 1039.*

Mich. Imp. arreptus a dæmone.

Etenim & hoc ipſo anno exorta Locuſtarũ agmina per triennium ſunt omnia uſquequaque depaſta: acceſſeruntque frequentes terræ motus & hiatus, quibus plures abſorptæ ſunt urbes; necnon barbarorũ incurſiones, ſiccitates, grandines, lues, & alia id genus ingentia mala, quibus ob violata Dei mandata, & necem Romano illatam, (ut etiam per viſionem dignatus eſt Deus cuidam ſacro miniſtro oſtendere) per plures annos dire vexatum eſt Imperium.

VII. *Ruſſorum Eccleſia illuſtrata, Polonor. vero labefactata.*

Hoc eodem anno cultum Eccleſiæ Ruſſicæ propagatum eſſe ab eorum Duce Ioraſdixlao, Longinus in Annalibus Polonorum teſtatur; dum ait plura monaſteria tam virorũ quam feminarum, pluresque Eccleſias ab eo erectas eſſe, ac multis redditibus dotatas, pretioſiſque ornamẽtis decoratas. Polonorum vero ſtatus admodum eſt labefactatus; cum defuncto hoc anno Mieczſlao Duce, ſub quo Boëmi, Moravi, Ruteni, & Ciſalpini populi, inſuperque Lubecenſes & Magnopolitani, aliique à parente ſub iugum redacti, à Polonorum dominio defecere; atque ad poſtremum, in eiuſdem Polonorum Principatus exterminium, magnum inter Principes ortum eſt diſſidium, expulſa Rixſcha Mieczlai vidua, eiuſque filio Caſimiro legitimo ſucceſſore: perſeveravitque diſſidium ſeptẽ annorum ſpatio, ingenti provinciæ damno, & incredibili Eccleſiarum iactura, ob continuas vicinorum populorum incurſiones, atque deprædationes; & maxime Boëmorum, quorum Dux Brzetiſlaus, non ſolum acceptæ in excæcatione avi ſui Boleſlai per Boleſlaum Poloniæ Ducem iniuriæ memoria, ſed & livore & odio, ſimulque occupandi alieni regni, aut ſaltem exterminandi ambitione, Poloniam ingreſſus, cuncta devaſtavit ac deprædatus eſt; non parcens ſacris quæ adhuc intacta reperit, quibus tam in auro quam gemmis ex priorum Principum munificentia illæ Eccleſiæ abundabant: haudque deterritus triduana cæcitate & lethargia, quibus tam ipſe quam omnes milites in aditu Eccleſiæ S. Mariæ Metropolitanæ Gneſnenſis percuſſi fuerant,

Clades ingens Eccleſiæ Gneſnenſis. De qua Baron. an. 1036.

eamdem nihilominus (impulſore Severo Pragenſi Epiſcopo, aſſerente illam plagam non propter committendum per eos illius Eccleſiæ ſpolium, ſed ob veteres Boëmorum prævaricationes & ſcelera accidiſſe) penitus diripuerunt, auferentes inde corpora Sanctorum, cum Imagine Crucifixi ex auro puro trecẽtarum librarum, & Chriſti Imagine pendentis in Cruce triplicis ponderis; itemq; tribus tabulis primarij altaris ex auro puriſſimo variis pretioſiſque gemmis ornatis, aliiſque quamplurimis ſacris omnis generis vaſis & ornamentis; quæ omnia ingenti gaudio, ſed & magna veneratione, in Eccleſiam Pragenſem tranſtulerunt: præter alia ſpolia, captivoſque, quos pariter ſecum in Boëmiam deduxerunt. Narrat hæc pluribus Longinus. Interea vero Caſimirus principatu pulſus, ſapientiori conſilio nuncium remittens ſæculo, Cluniacenſium monachorum arripuit inſtitutum diſciplina tunc florentiſſimum; & Cluniaci in Gallia ſub S. Odilone Abbate, mutato Caſimiri in Carolum nomine, vitam monaſticam ſolemni ritu profeſſus eſt. Quomodo vero in Poloniam poſtea fuerit revocatus, ipſamque in priſtinam dignitatem reſtituerit, dicetur inferius ſuis locis.

Caſimir. regni Polon. heres fit monach. Cluniac.

IESV CHRISTI
An. 1035.
BENED. IX.
An. 2.
CONRADI 9.
MICH. PAPHLAG. 2.

ANno Chriſti milleſimo trigeſimo quinto, Indictione tertia, magnam *Synodum Tiburtenſem* collectam eſſe, Hermannus teſtatur in Chronico edito ex codice Auguſtano: ſed Acta eius latent, vel periere. I.

II. Berengarius hæreſiar. emergit.

Quo etiam tempore BERENGARIUS Turonenſis, Archidiaconus Andegavenſis, cuius hæreſis de veritate corporis CHRISTI in ſacramento Euchariſtiæ negata, fuerat (ut vidimus) à Roberto Rege damnata; eodem iam defuncto, liberius illam promulgare atque firmare auſus eſt; annitente Brunone Andegavenſi Epiſcopo, quem in eamdem veſaniam perduxerat. Cum verò nefandæ blaſphemiæ rumor iam Gallias univerſas impleſſet, atque etiam Germanias pervaſiſſet; Henricus Francorum Rex Chriſtianiſſimus, parentis pietatis heres, quamvis ſuorum civili bello teneretur occupatus, ad profligandam tamen hæreſim quamprimum exurgens, totius Regni Epiſcopos ad Concilium vocavit. Quando id audiens Durandus, diſertiſſimus atque ſanctiſſimus Leodienſis Epiſcopus, aurea plane ad eumdem Henricum Regem ſcripta epiſtola *a*, monuit, ut quod de Epiſcopi damnatione ageretur, haud ulterius progrederetur abſque Apoſtolica Romanæ Sedis auctoritate. Eademque occaſione, prędictorum Brunonis & Berengarij errores refellens, oſtendit eos docuiſſe, in ſacratiſſima Euchariſtia nihil aliud eſſe quam umbram & figuram corporis Domini; pariterque legitima coniugia deſtruxiſſe; & quantum in ipſis eſſet: baptiſmum parvulorum evertiſſe. qua etiam de cauſa, quod veteres iam ab Eccleſia damnatos errores (ſicut pluribus veterum Patrum auctoritatibus probat) iterum in controverſiam deducere conarentur; eos minime audiendos, nec tam Concilium pro illis cogendum, quam de illorum ſupplicio deliberandum eſſe monuit.

a Ext. in Bibl. Patr. Solius Rom. Sed. deponere Epiſcopos.

Porrò his acceptis à tanto Pontifice Henricus Rex litteris, à cœptis creditur deſtitiſſe. Non enim dum ipſe vixit, aliquod fuiſſe contra Berengarium & impietatis ſocium collectũ Concilium, memoria reperitur, ſicut aliorum Conciliorum longe minoris momenti. Sed & quod dum idem Rex ſuperſtes fuit, numquam auditus fuit Berẽgarius, vel ex ſuis aliquis quid impium muſſitaſſe; æque coërcitos funeſtos homines regia iuſſione fuiſſe, par eſt credere. Quantum autem, & à quibus iidem damnati fuerint, dicetur inferius ſuis locis. Ex his autem quæ hactenus dicta ſunt, aperte demonſtratur, prima ſpicula in virulentum draconem vibrata fuiſſe à *Durando* Leodienſi Epiſcopo; necnon ab eiuſdem Eccleſiæ Scholaſtico, inde verò Brixienſi Epiſcopo Adelmanno, ipſius Berengarij olim ſub magno Fulberto in Academia Carnotenſi condiſcipulo; de cuius ad ipſum ſcripta egregia epiſtola dictum eſt ſuperius alia occaſione: reliqui autem adverſus Berengarium longe poſtea ſcripſere III.

Durandus Leodien. primus ſcripſit contra Bereng.

Sed quod ad præ lictum Durandum ſpectat; falli conſtat Sigebertū, qui eius ingreſſum ponens anno Domini milleſimo vigeſimo primo, rurſum anno poſt milleſimum vigeſimū quintum, alium in locum eius ſubrogātum habet Reginardum; cum tamen illum ad hæc ſaltem primordia Henrici Regis, ad quem ſcripſit, pervenisse nulla dubitatio eſſe poſſit. Non ſic Hermannus, cum eiuſdem Durādi meminit; qui nequaquam eo termino claudit eius Epiſcopatum.

IESV CHRISTI
AN. 1036.
BENED. IX.
AN. 3.
CONRADI 10.
MICH. PAPHLAG. 3.

I. CONTRA ALEXIUM PATRIAR. CONST. INSIDIAE, AB EO REPULSAE.

ANNO Chriſti milleſimo trigeſimo ſexto, Indictione quarta, adverſus Alexium Patriarcham Conſtātinopolitanum *Synodus* celebrata eſt ſeorſum, à Demetrio Epiſcopo Cyzici, aliiſque Metropolitanis eidem Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ ſubiectis; ut in gratiam Ioannis fratris Imperatoris illum thronum ambientis, Alexium abdicarēt, tamquam non ſuffragio Archiepiſcoporum, ſed iuſſu Imperatoris ſedem occupaſſet. Ad quos Alexius argute reſcribens, Si (inquit) ego contra canones ſedem aſcendi, abdicentur etiam illi, quos ego Metropolitanos elegi, dum undecim annis cum dimidio Eccleſiam gubernavi: atque inſuper anathemate percutiantur tres Imperatores, quos ipſe coronavi; & ita cuilibet volenti ſede cedā. Itaque hac reſponſione accepta, qui cum Demetrio erant & pudore & metu perfuſi (maior enim illorum pars ab Alexio ordinati fuerant) penitus quieverunt, ipſeque Ioannes continuit ſedis obtinendæ appetitum. Hæc Curopalates, & alij ex eo.

IESV CHRISTI
AN. 1037.
BENED. IX.
AN. 4.
CONRADI 11.
MICH. PAPHLAG. 4.

I.

ANNO Chriſti milleſimo trigeſimo ſeptimo, Indictione quinta, Conradus Imp. qui ſub finē anni ſuperioris Italiam petierat adverſus Heribertum Mediolanenſem Archiepiſcopum, aliosque Imperij perduelles, poſt Paſchale feſtum Ravennæ celebratum, Mediolanum obſedit, & omnia circum ad rebelles pertinentia vaſtavit. Ad quē Benedictus Papa Cremonam ſe contulit. Epiſcopi vero Placētinus, Cremonenſis, & Vercellenſis, accuſati pariter ab Imperatore, in exilium miſſi ſunt. Narrat hæc Hermānus *a* eius temporis ſcriptor. Porro iſta adverſus Epiſcopos decreta, etſi non incōſulto Romano Pontifice, qui aderat, feciſſe exiſtimandum ſit; tamen haud Deo placuiſſe, ex ſequenti immiſſa cælitus vltione per peſtilentiam, quæ & Imperatoris pertigit domū, de qua anno proximo, facile intelligi poteſt. Sed & Sigebertus tradit, cum die Pentecoſtes Imperator apud Mediolanum, in parua Eccleſia ſecus urbem regni coronam ad Miſſam acciperet, tam gravia advenisse tonitrua & fulgura, ut aliqui mente excederent, aliqui exhalarent: Brunonem vero Epiſcopum qui Miſſam canebat, & Secretarium Imperatoris, cum aliis tribus dixiſſe, ſe inter miſſarum ſolemnia vidiſſe S. Ambroſium Imperatori comminantem. Hæc Sigebertus; ſed anno non ſuo, nempe trigeſimo nono poſt milleſimum.

a Herm. Contr. in Chron. edit. Caniſ. hoc an.

RELEGATIO EPISCOPORUM AB IMP. FACTA, HAUD PLACITA DEO.

II. CANONIZATIO S. SYMEONIS.

Hoc eodem anno (ut habet Trithemius in Chronico Hirſaugienſi) Benedictus Papa, agente Poppone Archiepiſcopo Treverenſi, in Sanctorum numerum retulit *Symeonem* anachoretam incluſum apud Treveros, qui hoc eodem anno ex hac vita migravit: cuius extant *b* Res præclare geſtę, eodem tempore ſcriptæ ab Evernino Abbate.

b Ap. Sur. 1 Iunij.

III.

Hoc item anno, nempe æra milleſima ſeptuageſima quinta, bello civili inter ſe pugnantibus Hiſpaniæ Regibus, occiſoque Veremundo Rege Legioneuſi à Magno Fernando, ſive Ferdinando dicto, Caſtellæ Rege ipſius cognato, iuncta ſunt poſtea ſimul in unum duo illa Regna: eoque tempore idem Fernandus magnopere propagans principatum ſuum, Conimbricam *c* aliaſque civitates Mauris ademit; adiutus potiſſimum ope S. Iacobi Apoſtoli pro ipſo decertantis; ad cuius etiam ſepulchrum pro agendis gratiis ſæpe Compoſtellam peregrinatus eſt.

c Ap. Bar. an. 1040.

IESV CHRISTI
AN. 1038.
BENED. IX.
AN. 5.
CONRADI 12.
MICH. PAPHLAG. 5.

I. EXPEDITIO CONRADI IMP. IN ITAL. PRO CASSINAT.

ANNO Chriſti milleſimo trigeſimo octavo, Indictione ſexta, Conradus Imp. cum Benedicto Pontifice Romam ſe contulit, inde in Campaniam profecturus ad comprimendam tyrānidem Pandulphi Principis Capuani; duplici legatione Caſſinenſium monachorū, qui multa dira ab eodem tyrāno per duodecim annos paſſi erant, ad eam expeditionem ſuſcipiendā permotus: quod teſtatur Leo *a* Oſtiēſis, qui eam deſcribit, & quomodo idem Imp. cuncta in illis partibus optime compoſuerit, pluribus narrat. Porro ipſius exercitum in reditu ingenti peſtilentia afflictum eſſe, plurimoſque paſſim extinctos, interque illos Chunehildem uxorem Henrici filij ipſius Conradi, atque Hermannum Ducem Alemanniæ; Hermannus Contractus in Chronico affirmat. De irritis autem conatibus Pandulphi tam apud Imperatorem Conſtātinopolitanum, quam Northmānos pro recuperando Principatu, quo privatus à Conrado eſt; deq; eius tandem reſtitutione per Henricum Conradi filium ingenti pretio facta: ac denique de ipſius Pandulphi infelici morte, & tum ob alia ſcelera, tum maxime ob rerum Eccleſiaſticarum rapinam, ad inferos damnatione quam Deus per viſionem innoteſcere voluit; de his, inquam, omnibus qui plura cupit, eumdem qui ſupra Leonem cōſulat.

a Leo Oſt. Chron. Caſſin. l. 2. c. 66.

II. b *Pet. Dam. ep. ad Dominic. c. 13. 14.* VISIO DE DAMNATIONE PRINCIPIS SACRILEGI. [Quæ quidem prius Baronius ex ſententia Petri Damiani retulerat ad Imperium Ottonis II an. Domini 983. ſed poſtea Leonẽ Oſt. ſecutus, hoc anno collocandã cenſuit.]

Verum quod ad eius damnationem attinet; narrat etiam Petrus *b* Damiani, (acceptum, ut teſtatur, à Deſiderio Caſſinenſi Abbate; qui fuit poſtea Romanus Pontifex Victor Tertius) aliam ſimiliter viſionem oſtenſam ſervo cuidam Dei, ſolitariam vitam apud Neapolim agenti, de dæmonibus pabula fetentibus ad comburendos proxime tunc morituros, eumdem Pandulphũ Principem Capuanum, & Ioannem magiſtrum militum, dãnatos ad inferos ob reprobam peractam vitam: quibus mortuis mons Veſuvius in flammas erupit. Si quidem (ut ait Petrus) quandocumque in illis partibus præcipuus aliquis reprobus dives, vel alius inſignis peccator ſine pœnitentia moreretur, ignis erumpere de prædicto monte videbatur, tamquamque ſulphureæ reſinæ congeries fluere, ut torrentem faceret, atque decurrente impetu in mare deſcenderet. Licet autem poëtice magis quam Theologice, credita ſint eiuſmodi terræ ora evomentia iugiter flammarum globos, eſſe inferni portas, & quod idem ignis ſit ille inferni peccantibus præparatus, atque id ſcripſiſſe reperiantur antiqui Theologi non vulgares, ut alias meminiſſe recolimus: tamen certum eſt iſta potius ſimilitudinem gerere gehennalis illius ignis, qui ſine luce ardens animas ſimul comburit & corpora, cui non paleæ aut ligna, ſed tantum peccata fomenta miniſtrent. Ceterũ externis his ſignis ob oculos poſitis, Deum per viſum quam ſæpiſſime damnationem peccantium & impœnitentium oſtendere conſueviſſe, non iſta tantum, ſed & alia innumera exempla declarant.

III. S. STEPH. REG. VNGAR. OBITUS.

Hoc eodem anno defunctum eſſe S. Stephanum Hungariæ Regem, qui his temporibus vixere nobiliores Chronographi, ſcriptis tradidere, Hermannus & Marianus Scotus, qui mala poſt eius obitum ex bellis civilibus & externis ſubſecuta, ſingulis certiſque annis conſignarũt, quæ ut fieri contigerunt & recens audita ſcripſerunt: ut plane ſolidior eorum fides haberi debeat, quam Cartuitij, vel Bonfinij recentiorum auctorũ, ante annos quatuor eiuſdem ad Deum tranſitum referentium. Sed & Leo *c* Oſtienſis ad hæc poſteriora tẽpora potius quam anteriora reducens eius obitum, de oblatione aureæ Crucis ab eo paulo ante miſſæ ad monaſterium Caſſinenſe meminit. Quod autem Salomonem eius ſucceſſorem ponit, eſt omnino corrigendum: non enim Salomonem, ſed Petrum habuit ſucceſſorem, ut Hermannus ait, ſororis ſuæ filium. Ipſum vero Cartuitius ait diem obiiſſe, ſicut cupierat, in Beatiſſimæ Virginis Aſſumptionis feſtivitate, & ſepulturæ mandatum eſſe Albæ regali in Eccleſia eidem ſanctiſſimæ Virgini dicata, quam ipſe ædificaverat, & nuper dedicandam curaverat: qui & eiuſdem Reginæ cæli patrocinio totiẽs Eccleſiam ſui Regni cum Clero & Epiſcopis, Regnumque cũ Primatibus & populo commendavit. At inuidia diaboli factum eſt, ut diu multumque Regnum Hungaricum bellis civilibus & externis fuerit exagitatum, non ſine magno Chriſtianæ tum coaleſcẽtis religionis detrimento. Porro ipſius Stephani Regis corpus, poſt quadraginta quinque annos iuſſu Romani Pontificis elevatum eſſe, teſtantur eius Vitæ *d* Acta.

c *Leo Oſt. l. 2. c. 79.*

d *Ap. Sur. 10. Aug. & Baron. an. 1077. in fi.*

IV.

Hac pariter ſexta Indictione Gregorius cognomento Maniacus, militia clariſſimus, ad debellandos Saracenos Siciliam occupantes à Michaele Imperatore Conſtantinopolitano miſſus, univerſam ſibi Inſulam feliciter ſubegit. Tradit hæc Curopalates. De quibus pariter Leo *c* Oſtienſis, tradit Maniacum à Guiamario Principe Salernitano petiiſſe auxilium. Nortmannorum, & accepiſſe. cumque Syracuſis potitus eſſet, corpus S. Luciæ inde ſublatum, & argenteæ thecæ incluſum. Conſtantinopolim cum omni honore tranſmiſiſſe.

c *Leo Oſt. l. 2. c. 68.* S. LUCIÆ CORPUS CONST. TRANSLATUM.

IESU CHRISTI

AN. 1039.

BENED. IX.

AN. 6.

CONRADI 13.

MICH. PAPHLAG. 6.

I. CONRADI IMP. OBITUS.

ANNO Chriſti milleſimo trigeſimo nono, Indictione ſeptima, Nonis Iunij, ipſa Pentecoſtes die tertia, Conradus Imp. apud Traiectum Friſiæ inopinata morte ſubito deceſſit, quod tradit Hermannus, & alij eiuſdem temporis ſcriptores. Poſt eius vero mortem vacavit Imperium per aliquot annos; in Regnum autem Germaniæ ſucceſſit ipſius filius Henricus, ab eo Rex antea inſtitutus. Quod vero Glaber *a* anno quadrageſimo primo poſt milleſimum contigiſſe tradat Conradi obitum; error putatur in codicem irrepſiſſe, ut loco undequadrageſimi anni, vitio librariorum poſitum ſit XLI. Leo *b* autem Oſtienſis hunc annum terminum certum ponit vitæ Conradi.

a *Glab. l. 5. c. 1.*

b *Leo Oſt. l. 2. c. 65.*

II. LEGATIO ECCLESIÆ POLON. AD BENED. PP.

Quo pariter (ut Longinus eſt auctor) miſſa eſt legatio ab Eccleſia Polonorum ad Benedictum Papam adverſus Brzetiſlaum Boemiæ Ducem quem vidimus Poloniam devaſtaſſe, & impulſore Severo Pragenſi Epiſcopo, corporibus Sanctorum, aliiſque ſacris ornamentis ſpoliaſſe. Cum vero ſuper hæc contra eoſdem Brzetiſlaũ & Severum Summus Pontifex perſonalem citationem promulgaſſet, ipſique Legatis Romam miſſis ex devotione in Sanctorum Reliquias & res ſacras, & ex belli iure, facta ſua excuſarent; tum Papa eos graviter increpans, oſtendit non licere quantumcumq; iuſto bello Eccleſias Reliquiis ſacris aut rebus Deo dicatis ſpoliare, eaſque alio transferre ſine Sedis Apoſtolicæ ſpeciali auctoritate & cõſenſu: cum bella hominibus, non cæleſtibus, aut ſacris indicãtur: proinde niſi ſingula reſtituerentur, excommunicationem minatus eſt. Verum hæc omnia irrita permanſere, quod plerique Cardinalium ab iiſdem Legatis pretiis & precibus corrupti, Benedicto Papæ nonnullis rationibus perſuaſerunt; ut eiuſmodi cenſura ſuſpenderetur. Hæc omnia pluribus Longinus: ex quibus videas quales illi à Benedicto creari ſui ſimiles Cardinales, qui recta iudicia ſubverterent: quamquam & quod iſta ad aliquot annos protelata fuerint, eadẽ ob Schiſma quod in Eccleſia Romana inter tres conflatum eſt, à Benedicto haud adeo legitime expediri potviſſe, idem auctor tradit. Sed de Schiſmate dicetur poſtea.

IESV CHRISTI

AN. 1040.

BENED. IX.

AN. 7.

MICH. PAPHLAG.

AN. 7.

I. SARACENI IN SICILIA DIVINITUS SUPERATI.

ANNO Chriſti milleſimo quadrageſimo, Indictione octava, (ut habet Curopalates) revocato ex Sicilia Maniaco maieſtatis reo conſtituto, Saraceni ex Africa venientes eam Inſulam iterum occuparunt, ſola relicta Meſſana, quam Catacalus cognomento Combuſtus, præfectus Imperatoris tenebat. Cum vero & hanc obſediſſent, eoſdem in victorias negligentiores redditos, Catacalus ſuis prius ſacro ſancto Euchariſtiæ myſterio communitis, ſomno vinoque ſepultos invadens, omnes vel trucidavit una cum Apocaphor eorum Principe, vel ab inſula penitus aufugere coëgit, ingétem adeptus cum victoria prædam, adeo ut præter maximam auri & argenti copiam, margaritas pretioſoſque lapillos medimnis milites diviſiſſe dicantur. Tradit hæc Curopalates; ex quo & Cedrenus.

II. CONCIL. VENET.

Hoc eodem anno, aſſiſtente & favente Dominico Flabanico Duce Venetiarum, celebratum eſt *Venetiis* CONCILIUM provinciale in Eccleſia S. Marci ſub Vrſo Patriarcha; in quo pleraque ſpectantia ad Eccleſiaſticam diſciplinam ſtatuta fuerunt: quorum mentionem agit in ſuo Chronico Andreas Dandulus.

IESV CHRISTI

AN. 1041.

BENED. IX.

AN. 8.

MICH. PAPHLAG.

AN. 8.

I. a *Leo li. 2. cap. 68*

ANNO Chriſti milleſimo quadrageſimo primo, Indictione nona (ut ex Leone a Oſtiéſi conſtat) Northmanni Arduino Longobardo Duce potiti ſunt Apulia; ſuperatoque Ducliano Græcorum exercitus principe, eamdem provinciam pacifice poſſederunt, atque inter ſe diviſerunt. Agit quoque de his Curopalates anno ſequenti; ſed eoſdem Northmannos, quod è Francia illuc veniſſent, Francorum nomine appellás.

II. MICH. IV. MORITUR.

Eodem anno menſe Decembri, cœpta iam Indictione decima, Michaël Imp. cum regnaſſet annos ſeptem & menſes octo, mortuus eſt; confeſſus pœnitere ſe commiſſi facinoris in Romanum Imperatorem ac fuſis lacrymis veri pœnitentis ſpecimen edens: creditumque eſt, ſcelus potius fuiſſe fratris ipſius Ioannis machinatione cómiſſum, quam eius voluntate, viri alioqui pij.

MICH. V. CORONATUR, ET MOX ABIICITUR.

Porro eadem hora qua ipſe mortuus eſt, Zoë Auguſta coronari iuſſit MICHAELEM eius nominis quintum, cognomento Calaphatem, filium Stephani patruelis Imperatoris, quem & adoptavit in filium: ſed cum paulo poſt eam ingratus è throno depoſitam, atque in monachám attonſam, in exiliū miſiſſet, idem totius populi voce repudiatus, lapidibuſque appetitus, in ſacrum templum confugere coactus eſt, ac Zoën revocare; cum iam à populo ad Imperium vocata eſſet Zoës ſoror THEODORA, quam longe antea ſub Romano Imp. eadem Zoë in monaſterium detruſerat, ne Imperij particeps fieret. Denique inſtans adhuc populus in Michaëlem Calephatem, eiuſque fratrem, ambos è templo detractos perque vias raptatos privavit oculis: quod factum eſt menſe Aprili anni ſequentis. Hæc Curopalates, & ex eo Cedrenus, Zonaras, & alij.

THEODORA AUG.

III. LEGATIO POLON. PRO RECIPIENDO CASIMIRO MONACHO IN REGEM.

Hoc item anno Redemptoris milleſimo quadrageſimo primo, ſub Benedicto Papa Nono: (ita enim hoc tempus conſignat Lóginus canonicus Cracovienſis, Rerum Polonarum ſcriptor, cuius autographum aſſervatur Romæ in Bibliotheca Vallicellana; ex quo iam plane evaneſcit poſteriorum ſcriptorum dubitatio, num hæc referenda potius fuerint ad Clementis Pontificatum, quem nonniſi poſt ſex annos accidiſſe cóſtat:) cum res Polonorum internis & externis bellis in extremam ferme ruinam & deſperationem redactæ eſſent: conſilio tandem optimo à primoribus inito, miſſi ſunt Legati ad Caſimirum Poloniæ heredem, quem poſt mortem patris expulerant, quærendum, & in patriam reducendum ad propulſandas innumeras clades quibus ea affligebatur. Qui cum ab eius matre, & ipſa in exilium cum filio in Germaniam pulſa, edocti locum in quo is degeret, Cluniacum in Galliam advenientes, legationem expoſuiſſent, excipiente illo de profeſſione Regulæ S. Benedicti, & diaconatus ordine ſuſcepto: ac pariter Abbate S. Odilone reſpondente, ſe nequaquam de his poſſe cum ipſo diſpenſare, ſed recurrendum eſſe ad ſupremum in terris tribunal, Sedem videlicet Apoſtolicam Romanam: iidem Romam ad Summum Pontificem contendentes; poſt longam in re tam nova, neque hactenus ad Sedem Apoſtolicam delata, cum Cardinalibus, aliiſque viris peritiſſimis deliberationem ab eodem Pontifice habitam, demum ob inſtantiſſimas Poloniæ neceſſitates, ingentiaque quæ ibi patrarentur mala, obtinuerunt Caſimirum ſibi concedi, qui ſolus eis remedium afferre poſſe videretur; eidemque habitu ac regula monaſtica & gradu diaconatus ſoluto, uxorem ducere permitti, & ſucceſſores generare: ſed tamé iis conditionibus, quas Legati nomine totius nationis ſuſceperunt; nempe (inquit Longinus) ut Polonorum regiones in ſignum præſtiti per Apoſtolicam Sedem, acceptique in magno neceſſitatis ſuæ articulo beneficij, beato Petro, & ſucceſſoribus Romanis Pontificibus, de quolibet capite nobilium, capitibus circumſcriptis, uſualem nummum annis ſingulis ſolvere, cæſariem capitis & comam barbaro more non nutrire, ſed auribus patentibus, inſtar Religioſorum Latinarum nationum tonſuratum caput geſtare, & in præcipuis Chriſti & Virginis matris eius feſtivitatibus panno lineo albo in ſtolæ modum dependente, cervicem exornare perpetuo ſint aſtrictæ. ut his tribus inſignibus ex monacho & ex diacono Apoſtolica conceſſione & benignitate, cum aliter concretum periculum diſpelli non poſſet, Polonus Regem b ſibi creatum & redditum recognoſcens, tam in Deum quam in religionem Chriſti eſſet gratior atque devotior. Hæc Longinus. Sicque plane veluti aucto fœnore, pro uno ſibi oppignerato votis

QUIBUS CONDITIONIB. DISPENSATUM FUERIT CUM CASIMIRO.

b [*Regem* Longinus vocat ex poſtfacto; cum necdum ſub Gregorio PP. VII. ea dignitate Polonia gauderet, cuius extat epiſt. 73. lib. 2. ad Boleſlaum *Ducem*, ſcripta, anno Chriſti 1075. Vid. Supr. an. 1000. III. & adde Lambert. Schafnaburg. ad an 1077. & Otton. Friſing lib. 6 cap. 28.]

ſolemnibus monacho, cum cum reddidit Eccleſiæ, Polonos omnes quodammodo tonſura monachos (quod fieri licuit) habitus ſchemate ſolemnibus diebus religioſos præſeferentes & annui penſitatione tributi perpetuo obligavit. Quo cum nobiles omnes pariter aſtrictos tradat Longinus, miramur quomodo poſtea Chromerus ea tributi penſitatione minime devinctos fuiſſe dicat nobiles, neque clericos ſacris addictos. Ritum autem illum, ut cum ſanctum Evangelium in ſacris Miſſarum ſolemnibus inchoaretur, Poloni gladium ſtringerent, ac medio tenus evaginarent in ſignum prompti animi in defenſionem Evangelij; jam à tempore Miezeiſlai Polonorum Regis inoleviſſe, idem Chromerus c tradit. Cęterum quomodo his acceptis à Sede Apoſtolica perpetuo conſervandis decretis, Cluniacum reverſi Legati Principem ſuum reduxerint in Poloniam, & ab eo res fuerint in ſtatum optimum revocatæ, exhibito ei ad debellandos hoſtes Angelico miniſterio; ac denique quomodo in gratiarum actionem monaſteria extruxerit, ad quæ habitanda ſuos ex Galliis vocaverit Cluniacenſes; idem auctor pluribus narrat. Sed hæc nobis ſatis ad inſtitutum.

c *Chrom. lib. 3.*

IESV CHRISTI
AN. 1042.
BENED. IX.
AN. 9.
MICH. CALEPH.
AN. 1.

I. VVO TYRAN. PERTURBAT HUNGAR. S. GERARDI LIBERTAS ADVERS. TYRAN.

ANNO Chriſti milleſimo quadrageſimo ſecundo, Indictione decima, Ovo. ſive Vvo tyrannus adverſus Petrum Regem Hungariæ conſurgens, totius ferme Cleri populique conſenſu Rex coronatus eſt; unico obnitente S. Gerardo Epiſcopo Chanodienſi, nobili Veneto, qui ab ineunte ætatẽ monaſticum amplexus inſtitutum, cum Ieroſolymam peregrinatus eſſet, in reditu à S. Stephano Rege in Hungaria conſiſtere coactus fuerat cultor illius Eccleſiæ: qui quidem ad coronationem Vvonis cum aliis vocatus, non ſolum non conſenſit, ſed & ſuggeſtum conſcendens, publice eumdem præſentem coram omnibus redarguit, prædicens eum anno tertio uſurpationis regni ultore gladio periturum. Porrò triennij tempus uſque ad necem tyranni, non exactum, ſed inchoatum dumtaxat intellexiſſe, declararunt eventa. Nam anno milleſimo quadrageſimo quarto liquet auctoritate Hermanni & aliorum eum ab Henrico Germaniæ Rege debellatum & Petrum reſtitutum: eumdemque deprehenſum Rex meritum ſupplicium ſubire iuſſit, capite amputato.

II. CONST. MONOMACHUS IMP.

Quod autem ad res Orientales pertinet; hoc eodem anno eiecto ab Imperio Michaële Calephate, oculiſque privato, CONSTANTINUS cognomento *Monomachus*, qui in exilium miſſus fuerat à Ioanne fratre Michaëlis Paphlagonis; revocatus, iunctuſque Zoæ in matrimonium, Imperator coronatus eſt undecima menſis Iunij. Qui a cum poſtea pellicem ſubintroduxiſſet Romani Scleri ſororem; populo id exprobrãte, & ulciſcendum clamante, pene periclitatus eſt. Hæc pluribus Curopalates, & alij ex eo: à quibus etiam res geſtas Monomachi, quæ ad bella pertinent, petant qui eas cupiunt.

a *Ap. Baron. an. 1044. in fi.*

IESV CHRISTI
AN. 1043.
BENED. IX.
AN. 10.
CONST. MONOM.
AN. 1.

I. S. EDUARDUS CORONATUR REX ANG.

ANNO Chriſti milleſimo quadrageſimo tertio, Indictione undecima, defunctis iam duobus filiis Knuti Anglorum Regis, eius in Regnum ſucceſſoribus, ex inſperato, ita Deo diſponente, omnium conſenſu electus eſt, qui diutius in Northmannia exulaverat S. Eduardus a Emmæ Reginæ ex Ethelredo olim legitimo Anglorum Rege filius idque opera Godvvini Comitis potentiſſimi, data ei in matrimonium filia Egitha, viri ſanctitati haud adeo impare: quam virginem, intactamque ab Eduardo ſervatam eſſe, conſtans eſt aſſertio Scriptorum omnium. Porro iſta de immenſa Dei miſericordia erga Eccleſiam Anglicanam, divinitus longe ante oſtenſa fuiſſe in viſione S. Brith Vvoldo Vvintonenſi Epiſcopo, & ab eodem aliis annunciata, tradit Vvillelmus b Malmeſburienſis. At de S. Eduardo plura dicenda unfrrius ordine temporũ.

a *Ingul. hoc an. Roger. & alij.*

b *Malmesb. lib. 2. cap. 13.*

II. c *Herman. in Canis. edit.* HENRICI REG. GERM. RES GESTAE.

Eodem anno c Henricus Germaniæ Rex Pannonias petens, ab Ovone tyranno obſides, munera regnique partem accepit: inde in Alemanniam, rediens in *Synodo Conſtantienſi* cunctis qui cõtra ſe deliquerant debitum omne dimiſit, paceumque multis ſæculis inauditam, edicto cõfirmavit: exin Agnetẽ Vvillelmi Pictavienſis filiam ſponſam ſuam accipiens, Moguntiaci Reginam inungi fecit, regaleſque apud Ingelheim nuptias celebrans, hiſtriones tamquam nulli bono idoneos, utili cunctis exemplo, vacuos dimiſit.

III. MICH. CERULAR. PATRIAR. CONST.

Quod ad res pertinet Orientis; hac eadem Indictione undecima, die vigeſima Februarii defunctus eſt Alexius Patriarcha Conſtantinopolitanus: inque locum eius ſubrogatus *Michaël* cognomento *Cerularius*, qui à Ioanne Michaëlis Paphlagonis fratre fuerat in exilium pulſus ob tyrannidem affectatam. Hæc Curopalates.

IESV CHRISTI
AN. 1044.
GREG. VI.
AN. 1.
CONST. MONOM.
AN. 2.

I. SCHISMA IN ECCL. ROM.

ANNO Chriſti milleſimo quadrageſimo quarto, Indictione duodecima, Romani (inquit Hermannus huius temporis auctor) Benedictum Papam multis criminatum ſede ſua pellunt, & Silueſtrum Tertium quemdam in eius locum ſtatuunt: quem temen poſtea Benedictus quibuſdam ſibi faventibus excommunicatum depulit; Sedique ſuæ redditus, ſeipſum poſtea privavit, & alium pro ſe ob avaritiam contra canones ordinavit. Iſta Hermannus.

II. Quæ ut exactius cognoſcantur, ſciendum eſt quod cum duæ potentiſſimæ tunc temporis in Vrbe vigerent factiones, altera Tuſculanorum Comitum, à quibus intruſum vidimus Benedictum; altera Ptolemæi Romani civis, qui magna iactantia vane gloriabatur familiam ſuam Octaviæ eſſe gentis: quod tradit Petrus *a* Diaconus, dum huius filium Ptolemæum itidem nominatum, in uxorem duxiſſe filiam Henrici Quarti Imperatoris narrat:) Romani haud diutius ferre valentes Benedicti turpitudinem ubique decantatam, & à bonis omnibus deploratam; contra potentiam Comitum Tuſculanorum adiuti favore Conſulis Ptolemæi, eumdem Benedictũ reiecerunt, & alium quem nominavere SILVESTRUM ſubrogarunt: qui Ioannes antea dictus, (ſicut docet Leo *b* Oſtienſis) & æque ipſe malis artibus, nempe collata pecunia, è Sabinenſi Eccleſia ad ſedem Pontificalem evectus, cum vix tribus menſibus eam tenuiſſet, à Benedicto, annitentibus Tuſculanis proceribus, expulſus eſt. Nec multo poſt ipſe Benedictus: inviſum ſe cunctis cernens, *Ioanni* Romanæ Eccleſiæ Archipreſbytero Pontificatu tradito, ipſe cupiditates ſuas liberius executurus in paternam ſe recepit domum. Scribit hæc Leo. At verò Benedictum à prava ſua vita reſipiſcentem, perſuaſione viri ſanctiſſimi Bartholomæi Abbatis Cryptæ Ferratæ, diſcipuli S. Nili ſponte Pontificatui ceſſiſſe, eius Acta ſignificant. Certum eſt tamen eumdem Benedictum dimiſſam repetiiſſe Cathedram. Traditque Otto Frinſingenſis, ſimul tres illos Antipontifices, diviſis inter ſe reditibus, Romæ ſedere viſos eſſe, unum ad S Petrum, alterum ad S. Mariam Maiorem, tertium, nempe Benedictum, in palatio Lateranenſi, omneſque flagitioſam ac turpem vitam duxiſſe; ut ſe ab ipſis Romanis in Vrbe audiviſſe teſtatur.

a Petr. Diac. Chron. Caſſin. lib. 4. cap. 63.

SILVESTER III. ANTIP.

b Leo Oſt. Chron. Caſſin. l. 2. c. 80.

TRES SIMUL ANTIPAPÆ.

III. Hunc autem miſerrimum ſtatũ Eccleſiæ (ſubdit Otto) religioſus quidam preſbyter, Gratianus nomine, videns, zeloque pietatis matri ſuæ compatiens, præfatos viros adiit. eiſque à Sede ſancta cedere, pecunia perſuaſit. Benedicto, quia maioris videbatur eſſe auctoritatis; reditibus Angliæ relictis. Ob quæ cives eumdem ipſum Gratianum preſbyterum; tamquam Eccleſiæ Dei liberatorem, in Summum Pontificem elegerunt, ac mutato nomine GREGORIUM Sextum vocaverunt. Hæc Otto: eaque ſunt quæ loco ſimoniæ Gregorio poſtea obiecta fuere: ſed an emptio Sedis, vel redemptio potius vexationis, tranſactio iſta adeo neceſſaria ad pellendos intruſos Pontifices fuerit, periti canonum omnes facile iudicabunt. Vnum hoc liquet, eumdem Gregorium Sextum vere germanum atque legitimum Pontificem à viris ſanctiſſimis atque doctiſſimis eius temporis habitum eſſe, nempe ab Hildebrando poſtea Gregorio Septimo, & à Petro Damiani, aliiſque viris imprimis ſimoniacorum hoſtibus implacabilibus. Id enim de Gregorio Septimo teſtatur Otto Friſingenſis; ac conſtat ex Actis Concilij Romani celebrati anno Redemptoris milleſimo octogeſimo, eiuſdẽ Gregorij Septimi Pontificatus anno ſeptimo. De Petro autem Damiani fidem facit eius epiſtola ad eumdem Gregorium Sextum ſcripta: qua ipſi congratulatus eſt, quod Eccleſia Dei per eius canonicam electionem, ſimoniæ & turpitudinum ſordibus expurgatis, priſtinum decorem eſſet conſecuta. Ac denique Glaber *c* eius pariter temporis ſcriptor, eumdem Gregorium ſummopere laudans, poſt Benedictum (inquit) conſenſu totius Populi Romani eiectum, loco eius ſubrogatus eſt vir religioſiſſimus ac ſanctitate perſpicuus Gregorius natione Romanus, cuius bona fama, quicquid prior fœdaverat, in melius reformavit. Ex quibus omnibus re largua errores aliorum, qui inter ſpurios atque ſchiſmate notatos Pontifices reiecerunt Gregorium Sextum. Sed & qui eumdem cum Ioanne Archipreſbytero conflant in unum, atque inter tres illos improbatos numerant, redarguuntur imprimis ex Ottone, qui extra illos recenſet Gratianum creatum poſt eoſdem abdicatos: itemque ex Petro Damiani, qui æque illum Gratianum, & non Ioannem antea nominatum fuiſſe, iterum tradit: idque ipſum aſſerit Hermanus, & alij omnes; excepto Bennone ſchiſmaticorum ſignifero, qui ut eum inter illos tres collocet, non Gratianum tantum, ſed Ioannem Gratianum appellat, eumdemque empti Pontificatus accuſat. Sed à Bennone omnium mendaciſſimo & perditiſſimo improbari, hoc ipſum eſt ab improbis ſeparari, & in omnibus probari.

GREG. VI. LEGITIMUS PÕT.

c Glab. lib. 5. in fi.

ERRORES DE EO.

IV. Quod verò ad eiuſdem Gregorij Sexti res geſtas attinet; deſcribẽs illas ex parte Vuillelmus *d* Malmeſburienſis ſequentis ſæculi ſcriptor; eumque magnæ religionis & ſeveritatis virum appellans; narrat quomodo ipſe Romani Apoſtolatus ſtatum per incuriam anteceſſorum ſuorum diminutum, in antiquum ius reformaverit; & quos non potuiſſet lenibus verbis, aut etiam cenſuris Eccleſiaſticis comprimere viarum graſſatores, alioſque prædones qui intra ipſas etiam Vrbis Eccleſias oblationes peregrinorum ad Limina Apoſtolorum accedentium rapere conſueverãt, armis coërcuerit, & multas civitates ac poſſeſſiones ad Eccleſiam Romanam pertinentes recuperaverit, pacem deniq; & ſecuritatem tamquam ex poſtliminio reduxerit: unde & ei ab improbis invidiam conflatam eſſe ait. Quomodo vero hæc adverſus eum, in Italiam Henricum Germaniæ Regem provocaverint, & ut ſede cederet effecerint, dicetur ſuo loco. Cum autem tenuiſſe Sedem annos duos & menſes octo, Leo Oſtienſis dicat; plane opus eſt affirmare, hæc de eius electione contigiſſe in fine menſis Aprilis huius anni, cum conſtet eius abdicationem factam eſſe in fine anni Redemptoris milleſimi quadrageſimi ſexti.

d Malmeſb. lib. 2. cap. 13.

QUANTA BONA PER EUM REVOCATA.

IESV CHRISTI
AN. 1045.
GREGORII VI.
AN. 2.
CONST. MONOM.
AN. 3.

I. ANNO Chriſti milleſimo quadrageſimo quinto, Indictione decimatertia, Caſimirus Poloniæ Dux compoſitis rebus promiſſi memor, Legatos Romam ad Sedem Apoſtolicam miſit, qui impoſitum tributum Denarij S. Petri ferrent. Rem geſtam pluribus narrat Longinus ſæpe citatus, qui per annos ſingulos res Polonorũ proſecutus eſt. Sed quod ait, ad Benedictum Papam Nonum eiuſmodi miſſam eſſe legationem, quem vidimus iam anno ſuperiori ceſſiſſe

LEGATI CASIM. DUCIS POLON AD SED. APOST.

Gregorio; fieri potuit ut Benedictus exegerit, acceperit verò Gregorius. Ait igitur, cùm Poloniæ Regnum *a* Caſimiro ſtabilitum Benedictus intellexiſſet, miſſo ad eum Nuncio, petiiſſe ut iuxta Legatorum Polonorum Romæ factam ſponſionem, ipſiuſque Caſimiri ſubſecutã confirmationem, mandaret capitis cenſum de univerſis Regni Poloniæ provinciis conquiſitis & conquirendis, Collectoribus Apoſtolicis ſingulis annis exhiberi debitum: Volentem autem Caſimirum parere pactis promiſſis, generalem omniũ ſuarum provinciarum indixiſſe Conventum, atque in eo concordi omnium conſenſu eiuſmodi pollicitationem decretam & innovatam eſſe; univerſali mandato ſolutionem unius uſualis oboli de capite, tam ciuitates, quàm oppida, vicoſque & rura colentium in duabus provinciis Gneſnenſi & Cracovienſi, ac diœceſibus eiſdem ſubiectis imperatam: ſicque ab eo tempore Regnum Poloniæ factum eſſe Romanæ Eccleſiæ, & Vicario Iesu Christi Summo Pontifici, feudale & tributarium; nec unquam tributi prædicti (quod Denarius S. Petri dicebatur) ſolutionem quacunque occaſione aut pacto intermiſã eſſe aut reſciſſam; quippe quod licèt viſum eſſet primò Polonis difficile & grave, poſteà tamen profectus varios & commoda regno Poloniæ præſtitiſſe, ac continuo præſtare cognitum eſſet: ut non ab homine, ſed ab ipſo Deo impoſito illa viſa fuerit profluxiſſe. Quænam autem hæc fuerint comoda, pergit declarare idem Longinus, & ipſe nobilis Polonus, ac veritatis amantiſſimus. Hæc verò omnia cùm Cromerus prætermiſerit, quomodò non inofficioſus arguendus?

a Vide ſup. ad annum 1041. num. III. in marg.

Polonia tributaria Sedi Apost.

II. Hoc eodem anno in Boëmia vir ſanctiſſimus *Guntherus*, ſancti Stephani Regis Hungariæ cognatus, poſt viſitata Apoſtolorum Limina pro tranſactæ vitæ deviis, & novæ ingreſſu, factus monachus in monaſterio Althabenſi, demùm eremita in ſylua Boëmiæ, exactis ibi annis triginta ſeptem, ſanctitate celebris migravit ad Deum, & multis poſt obitum illuſtratus eſt miraculis: cuius extant *b* Res præclarè geſtæ ſcriptæ ab eius familiaritate notiſſimo.

S. Guntheri eremitae obitus.

b Ap. Caniſ. Antiq. lect. To. II.

III. Hoc item anno Northmanni, qui Apulia potiti terribiles redditi erant omnibus ob ingentem arrogantiam propter partas victorias, cùm ſub ſtipendio conducti ad tuendas res monaſterij Caſſinenſis, id fideliſſimè, ſicut & fortiſſimè præſtitiſſent; ſed poſteà eius occupantes vicos & oppida, ipſum etiam Abbatem captivum ducere deliberaſſent: iidem à monachis, ope divina, ipſoque S. Benedicto pro ſuis pugnante, retortis in eos ſuis ipſorum telis, debellati ſunt, & ab omni monaſterij iuriſdictione expulſi. quam rem geſtam memoria dignam, pluribus narrat Leo *c* Oſtienſis.

Northmanni S. Benedicti ope caesi.

c Leo Oſt. lib. 2. c. 71. & ſeqq.

IESV CHRISTI
An. 1046.
GREG. VI.
An. 3.
CONST. MONOM.
An. 4.

I. Anno Chriſti milleſimo quadrageſimo, ſexto, Indictione decimaquarta, Henricus Rex Germaniæ in Italiam cum exercitu veniens, *Papiæ* Synodum celebrauit; indeque Placentiam acedens, Gratianum, nempè Gregorium Papam Sextum, advenientem honorificè ſuſcepit: iuxta verò Natalem Domini, non longè ab Vrbe Roma apud *Sutrium* Synodo item acta, cauſaque erroneorum Pontificum diligentius ventilata, eundem Gratianum Papam convictum, bacvlo paſtorali privavit: ac deinde omnium, tam Romanorum, quàm aliorum conſenſu, Suidgerum ſiue Snidgerum natione Saxonem, Epiſcopum Babenbergenſem multum reluctantem, Summum Romanæ Eccleſiæ elegit Pontificem; qui ipsa Natalis Domini die Romæ ex more conſecratus, Clemens Secundus vocatus eſt: idemque die eadem Henricum Regem, & coniugem eius Agnetem, Imperiali benedictione ſublimavit. Hæc Hermandus temporis huius auctor: quorum etiam meminerunt Otto Fringenſis, Leo *a* Oſtienſis, & alij.

Greg. PP. deponitur, et Clemens II. erigitur

Henr. II. Imp.

a Leo ibid. cap. 81.

II. Ceterùm ex iis quæ tum hic tum ſuperiùs dicta ſunt, errare liquet eos qui dixerunt Henricum veniſſe Romam ad deponẽdos tres Pontifices qui eodem tempore in Eccleſia Romana ſederent. Hæc enim iam facta & abſoluta eſſe ante biennium, cùm Gregorius eſt electus, vidimus; neque poſteà alium quàm Gregorium ſediſſe liquet. Quod ergo iudicium in Sutrino Concilio, adversùs tres illos fuiſſe ventilatum, Hermanus oſtendit; nullum aliud eſſe potuit, niſi ut reditibus privarentur, quos cum illis tranſigens Gratianus, percipiendos eiſdem reliquiſſet: quorum gratia idem eſt poſtulatus in eodem Concilio, iudicio ſimoniæ; ſed quanta ratione, quæ ſuo loco dicta ſunt, docet. Hos autem quos potuit prætextus venatus eſt Henricus, ut deponeret eum, quem nullo petito Regis ſuffragio noſſet à Romanis Pontificem eſſe creatum; ne eiuſmodi licentiam ſibi Romanus populus uſurparet. Quòd verò ſanctiſſimus Papa cerneret ea occaſione durum ſchiſma eſſe conflandum, imitatus ipſe Gregorius Gregorium Nazianzenum, qui ob pacem Eccleſiæ conciliandam Epiſcopatu Conſtantinopolitano ſpontè ſe abdicavit; & ipſe eodem animo eademque virtute, Pontificia Sede libenter ceſſit. Et quòd viveret adhuc Benedictus ille, inhians denuo, ut declararunt eventa, ſedi relictæ; expedire tunc viſum eſt, ut ad comprimendam audaciam Tuſculanorum Comitum, pro arbitrio Sedem Apoſtolicam invadentium ac deturbantium, ipſe Henricus quem optimum eligendum cenſeret, acciperet. Ex eventu porrò, qui feliciter ceſſit cùm eorumdem Comitum fuit audacia factioſa compreſsa, laudata reperitur à pluribus Henrici deteſtanda præſumptio, quo negotiũ faceſſere Gregorio legitimo Chriſti Vicario non eſt veritus; ſic malo filio, peſſimoque nepoti relinquens exemplum peiora etiam attentandi. Qui quidem pervicax error tranſit in hæreſim dictam *Henricianam*, communem cum impiis noſtri temporis *Politicis*, qui volunt Imperatoribus ſive Regibus non temporalia tãtùm, ſed ſpiritalia eſſe ſubiecta, ipſamque adeò Sanctam Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam Romanam, omnium Matrem atque Magiſtram.

De causa Gregor. VI.

Henr. inconcessa tentavit.

IESV CHRISTI

An. 1047.

CLEMENTIS II.

An. I.

HENRICI II. 1.

CONST. MONOM. 5.

I. Concil. Roman. contra Simoniacos.

Anno Chriſti milleſimo quadrageſimo. ſeptimo; Indictione decimaquinta, Clemens Papa ad reformandum Eccleſiæ ſtatum, *Romæ* Concilium habuit, in quo illud potiſſimùm conatus eſt cum Epiſcopis annitente Imperatore, ut ſimoniacos vepres, qui adeò excreviſſent, ut patrisfamilias ſuffocarent ſementem, non modò ſuccideret, ſed penitus eradicaret, nonnullis ea de re canonibus ſancitis: ut teſtatur Petrus *a* Damiani in epiſtola ad Henricum Archiepiſcopum Ravennatem. Quem & ipſum *Petrum Damiani* à maioris fratris nomine dictum, (quòd qui à parẽtibus ceteriſque propinquis derelictus fuerat, ab eo fotus, & ſtudiis literarum traditus eſt) Avellanenſis eremi incolam celebris nominis tum ſanctitate, tum etiã doctrina, iterum atque iterùm ab Imperatore iuſſum eſſe Romam ad Pontificem ſe conferre, conſtat ex ipſius epiſtola ad eumdem Clementem ſcripta. Quod enim magnopere ſatageret Imperator, quem creaſſet Pontificem communire, exiſtimamus ea occaſione cupiſſe ut Petrus illum conveniret, quò tantum virum latentem in eremo ad Eccleſiaſtica ſubeunda negotia tandem perduceret. In eodem verò Concilio Romano altercationem eſſe obortam inter Mediolanenſem, Aquileienſem & Ravennatem Antiſtites, quinam ipſorum proximus apud Romanum Pontificem ſederet, cauſamque Ravennati adiudicatam eſſe, narrat Hieronymus Rubeus in Hiſtoria Ravennate.

a Pet. Damiani epiſt. ad Henr. Raven. c. 27. & 30.

Petrus Damiani Romam vocatus.

II.

His autem Romæ confectis Imperator reditum cogitans, voluit primùm inviſere monaſterium Caſſinenſe, & Campaniæ atque Samnitum oras, ut ea componeret quæ turbata atque malè diſpoſita reperiſſet; cuius iter, reſque in eo geſtas relegens breviter Leo *b* Oſtienſis, addit ipſum poſt hæc in patrium rediiſſe ſolum, ac ſecum Clementem Papam adduxiſſe. Timebat videlicet ei, quod depoſito Gregorio Romano, & ſubrogato Germano homine, Romanos non mediocriter offendiſſet. Ideoque ne præſente Gregorio Romæ aliquid innovaretur, illum etiam ſecum in Germaniam duxiſſe certum eſt: quem comitatus eſt tunc Hildebrandus eius diſcipulus, natione Tuſcus, patria Saonenſis, qui poſteà creatus Romanus Põtifex dictus eſt Gregorius Septimus. Teſtatus eſt enim id ipſe in Concilio Romano celebrato anno milleſimo octogeſimo. Qui quidem tunc in Gallias profectus, apud Cluniacenſes, penes quos ſciebat monaſticam vigere obſervantiam, habitavit monachus inter monachos.

b Leo lib. 2. cap. 81

Imp. ducit in Germ. Clem. et Gregor. Pont.

III.

Quid autem poſt hæc egerit Imperator, Glabri *c* teſtificatione liquet eum ab urbe reverſum collegiſſe Concilium Epiſcoporum totius Imperij ſui, ad extirpandam, quæ tunc ubique vigebat, ſimoniacam pravitatem, in eoque graviter elaboraſſe. Sed & quid inſuper hoc eodem anno quo creatus eſt Imperator, eidem contigerit, Vuillelmus *d* Malmeſburienſis, & alij poſt eum narrantes, tradunt, cùm tempore Conradi patris ſui à quodam clerico fiſtulam tuliſſet argenteam, qua pueri ludo aquam iaculantur, pactus Epiſcopatum cùm foret Imperator; adultuſque repetenti pollicitum impigre dediſſet: haud multò pòſt aſpera valetudine correptum, cùm triduo abſque ſenſu & mutus iacuiſſet, ope indictarum ab Epiſcopis publicarum precum convaleſcentem, accitum Epiſcopum quem iniuſte fecerat, ſententia Concilij depoſuiſſe, profeſſum ſe toto triduo dæmones infeſtos vidiſſe, flagrantiſſimam in ſe flammam per fiſtulam iaculantes; ſed iuvenem inter hæc ſemiuſtulatum adventaſſe, ferentem immenſæ magnitudinis calicem aureum aqua plenum, cuius aſperſione extinctis ardoribus ſanitatem recuperaſſet. Porrò iuvenis ille fuit S. Laurentius, cuius Eccleſiæ tectum longa carie diſſolutum idem Henricus compaginaverat, & præter alia dona calice aureo honorificaverat. Hæc quidem illi. Ceterùm Glaber, prҿter alias virtutes, commendans quoque tanti Principis fortitudinem bellicam, vitium tamen quod ei intime inherebat deplorat, nempe incontinentiam & carnis luxuriam.

c Glab. l. 5. cap. 5.

Concil. in Germ. adverſus Simoniacos.

d Malmesb. de geſt. Angl. l. 2. cap. 12.

Imp. vexatur a daemon. ob Episcopatum iniuste collatum.

IV.

Hoc eodem anno, ſeptimo Idus Octobris *Clemẽs* Papa poſt novem menſes à promotione ſua, in Germania ex hac vita migravit, ſepeliendusque delatus eſt in ſuum olim Epiſcopatum Bambergam. Tradit hæc Hermannus; ſimulque Leo hoc anno, & alij omnes poſt eum. Subrogationem autem ſucceſſoris, nonniſi anno ſequenti factam idem docet Hermanus. Siquidem audito Romæ obitu Clementis, *Benedictus* Nonus iam iterùm pulſus, adhuc tertiò invaſit Sedem. quam octo menſes tenuiſſe, Leo *e* eſt auctor. Agemus igitur de Clementis ſucceſſore anno ſequenti.

Clem. PP. obitus.

Bened. IX rursum invadit Sedem.

e Leo Oſt. l. 2. cap. 81.

V.

Eodem anno Hungari concitati à Regni proceribus, rurſùm à Rege ſuo Petro (quem Rex Henricus reſtituerat necato Ovone) deficientes, eundemque tentum excæcantes, Andream Ducem ab exilio revocarunt, ac Regem conſtituerunt: à quo etiam diabolico furore perciti impetrarunt, ut à Chriſtiana religione deficerent, dæmonibuſque ſacrificia immolarent. Qui & in Chriſtianos graſſantes, atque in Eccleſias irrumpentes, iiſdem ſpoliatis & incenſis, clericos etiam ac monachis diris ſuppliciis affecere; parique impetu in Regios miniſtros, & alios quoſcumque ſive gentiles ſuos, ſive externos apud ſe inventos, qui Chriſtiano nomine cenſerentur, irruperunt: fuitque talis perſecutio, ut ſi diutius perduraſſet, omne prorsùs Chriſtianitatis nomen in Hungaria aboleviſſet. Quas diras clades recenſent complures, & inter alios qui res Polonorum proſecutus eſt Longinus: eaque perſecutione cum aliis quamplurimis ſublatum eſſe martyrio *S. Gerardum* Chanodienſem Epiſcopum narrat; quod & alij plerique teſtantur: res verò geſta fuſiùs deſcribitur in eiuſdem Sancti Vita *f* ab eius temporis auctore: ubi & dicitur primus Pannoniæ ſive Hungariæ Martyr: cuius poſteà corpus iuſſu Gregorij Papæ Septimi elevatum Rex Ladiſlaus & Principes propriis humeris tranſtulerunt. Defuncto autem Petro, & Andrea in Regem recepto coronatoque ſolemnibus ritibus a tribus Regni Epiſcopis, ut res compoſuit, eaſ-

Hungariae Ecclesiae gravem persecut. passa.

f Ap. Sur. 24. Sept.

dem

dem etiam benè diſpoſuit, agens ſummo ſtudio ut ablegata penitùs idolatria, ſacroſancta Chriſtiana religio poſtliminio reſtituta vireſceret: quod factum poſt annum ſequentem, idem Longinus affirmat.

IV. Contigit hoc item anno, Hermanno & Sigeberto teſtibus, (licet anno ſuperiori Lambertus ponat) incendium Virdunenſe, opera Godefredi Lotharingiæ Ducis, deſperatione rebellantis ob ſublatum ſibi ab Imperatore Ducatum. Cum autem Dei Genitricis templum ibidem exuſtum fuiſſet, ſpontaneæ pœnitentiæ ipſe poſteris dignum reliquit exemplum, dum (quod ait Lambertus) publicè ſe verberari fecit, & capillos ſuos ut tonderentur multa pecunia redemit, ſumptuſque ad reædificandam Eccleſiam dedit, & in opere cæmentario per ſeipſum plerumque vilis mancipij miniſterio functus deſervivit. Extatque hactenus in commentario Stemmatis Lotharingiæ Ducũ, fragmentum diplomatis g, quo in pœnitentiam eiuſmodi reatus idem Godefredus illius Eccleſiæ promittit reædificationem, eique donat in perpetuum quartam partem Comitatus ſui Virdunenſis. Cæterùm qui tantum Chriſtiano Principe dignum veræ pœnitentiæ ſpecimen edidit; longè maiorem etiam in terrenis ſpatiis retributionem eſt conſecutus, dum paulò poſt ex coniugio Beatricis Tuſciæ & Liguriæ Marchioniſſæ, factus eſt dominus maioris partis Italiæ: de quo variis occaſionibus ſæpè inferius agendum erit.

GODEFR. DUCIS LOTHAR. PŒNITENTIA.

g In ex[?]m. diplom. num. 48. Ap. Baron an. 1070. in fine.

IESV CHRISTI

AN. 1048.

DAMASI II.

AN. 1.

HENRICI II. 2.

CONST. MONOM. 6.

I. ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo octavo, indictione prima, afflictata Romana Eccleſia Benedicto tertium eius invaſore, ab Imperatore miſſus eſt Romam Poppo Epiſcopus Brixienſis (quem alij, Aquileienſem dicunt) Pontifex conſecrandus, qui ſuffragiis omnium electus & comprobatus, nominatus eſt DAMASUS Secundus. Hæc ex Leone a Oſtienſi, Hermanno, & aliis pleriſque, qui & ſedis eius tempus perbreve fuiſſe affirmant, nempe viginti trium dierum: defunctumque Præneſte (ut Leo habet) ac delatum in Vrbem, ſepultum eſſe in Eccleſia S. Laurentij extra muros. Veneno ſublatum Benno ait opera Benedicti. Sed cum huius hiſtorici plura ſint mendacia quam verba, quid affirmari poſſit nihil eſt penitus; ut qui (ne decipiaris auctoritate eius) dicendus plane prudentium lectorum ſententia non hiſtoricus, ſed ſatyricus, idemque calumnioſus fabularum contextor, quippe qui mentiendi, detrahendi, monſtruoſaque de inſignibus pietate viris fingendi, de nequiſſimis verò optima quæque componendi, ſumpſit ſibi licentiam. Cæterum è medio ſubducto Damaſo, vacavit Sedes uſque in annum ſequentem diſcerpta interim unguibus invaſoris Benedicti, eiuſdemque fœdata ſpurcitiis.

a Leo lib. 2 cap. 82.

DAMAS. II. PAPA CREATUR, ET MORITUR.

QVALIS BENNO SCHISM.

II. Hoc eodem anno, ipſo eius exordio Calendis Ianuariis, admirandus ille *Odilus* Cluniacenſis Abbas, ſæculi huius aſtrum lucidiſſimum; quem (ut vidimus) Reges, Imperatores, atque Romani Pontifices coluerunt, quemque præ egregia virtutum excellentia Fulbertus b nominat Archangelum; ex hoc mundo apud Silviniacum migravit in cælum, ætatis anno octogeſimo ſeptimo, ordinationis quinquageſimo ſexto; ut tradit Petrus Damiani in ipſius Rebus geſtis, quas tunc ex parte collegit cum Pontificia functus in Gallia legatione nobile Cluniacenſe cœnobium viſitavit; Hugoniſque eiuſdem S. Odilonis ſucceſſoris precibus exoratus, non tam ſcriptoris quàm breviatoris multiplicium rerum ab illis collectarum functus eſt munere, ut ipſe præfatur.

S. ODILONIS ABB. CLVNIACENSIS OBITVS.

b Ext. Fulb. ep. quatuor ad Odil. nempe 51. 52. 53. 54.

c Ap. Sur. 1. Ianuar.

III. Illud autem de eodem S. Odilone notatione digniſſimum idem Petrus teſtatur; fuiſſe ipſius inſtitutionem, ut die ſecunda Novembris Omnium in Domino quieſcentium memoria geretur; ſicut pridie agi conſuevit Omnium Sanctorum. Quod autem ſcribit Petrus, confitetur etiam abſque invidia Romana Eccleſia in Martyrologio d, dum ipſius natalem diem recolens, eum tradit primum extitiſſe, qui commemorationem omnium Fidelium defunctorum prima die poſt feſtum omnium Sanctorum in ſuis monaſteriis fieri præcepit; eumque ritum poſteà vniverſalem Eccleſiam recipientem comprobaſſe. Meminitque pariter huius Inſtitutionis ab eodem factæ, Sigebertus anno Domini nongenteſimo nonageſimo octavo. Et dilucidiùs Glaber e ait, cùm ex pluribus diverſiſque revelationibus Dei famulis divinitus oſtenſis, innotuiſſet complures animas orationibus potiſſimum Cluniacenſium monachorum, in id præ cæteris incumbentium, à pœnis Purgatorij liberari; ſanctiſſimum eorum Abbatem Odilonem propenſiori ſollicitudine cæptum pietatis opus proſequi curantem præter alia plura quotidiana ſuffragia, quibus animabus defunctorum iugiter conſueverant ſubvenire, anniverſariam ſtatuiſſe diem, qua pro omnibus Deo ſacrificia per omnia ſibi ſubdita monaſteria offeruntur. Vt autem ſtatuta ad id fuerit dies ſequens à commemoratione Sanctorum omnium, ex ordine Officij Eccleſiaſtici ratio ſumpta videtur. Nam qui ducentis circiter ante hæc tempora vixit annis, Amalarius Fortunatus in libris ſuis de Officiis f Eccleſiaſticis ait, ſe poſt officium Sanctorum inſeruiſſe officium pro Mortuis, quod multi tranſeant de præſenti ſæculo, qui non illicò Sanctis coniungantur; pro quibus ſolito more officium agi debeat.

DE DIE ANNIVERS OMNIUM DEFVNCT.

d Martyrol. Rom. die 1. Ianuar.

e Glab. lib. 5. cap. 1.

f Amalar. lib. de ord. antiph. c. 65 Ap. Baron in Not. ad Rom. Mar 2. Novem.

IV. Quod ad res pertinet Orientis, hoc ipſo anno, Indictione prima, Turci, qui ad Boreales partes Cavenſis montis ſedes habebant, ſéque patriis finibus continere, nec inde niſi ad ſtipendia invitati recedere conſueverant; eadem occaſione à Perſarum Rege Saraceno vocati, ab eodémque male habiti, in ipſum arma convertentes, felici ſucceſſu Perſide ſunt potiti; & his eventis audaciores redditi, adverſus Romanum Imperium arma moventes, eo domito tandem potiti ſunt. Quæ quidem hoc anno cæpta eſſe teſtatur Curopalates, reſque tunc ſub Conſtantino Monomacho geſtas fuſiùs ſcribit, ex quo Cedrenus, & alij deſcripſe-

TURCORUM PROGRESSUS.

runt. Eaque ex Dei vindicta contigiſſe in Orientalium ſchiſmaticorum ultionem, declararunt eventa. Nec abſque conſideratione prætereundum eſt, eo tempore eſſe Turcos in damna illius Imperij eductos, cum Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ malè præeſſet ſchiſmaticorum ſignifer Michaël Cerularius, Latinorum omnium infenſiſſimus hoſtis.

IESV CHRISTI
AN. 1049.
LEON. IX.
AN. 1.
HENRICI II. 3.
CONST. MONOM. 7.

LEO PAPA IX. (Octavus ponus dicendus. Vide ſupra ann. 963. III. ad fin.)

ANno Domini milleſimo quinquageſimo nono, Indictione ſecunda, poſt menſes quinque vacationis Romanæ Sedis ab obitu Damaſi, Bruno ex Comite Dagſpurgenſi & Epiſcopo Tullenſi in Leucis, maximo bono totius Eccleſiæ Catholicæ, creatus eſt Romanus Pontifex, dictuſque Leo Nonus. Sed hæc quomodo ſe habuerint, ex eius ſæculi Scriptoribus imprimis ſunt perquirenda.

II.

Defuncto igitur (ut dictum eſt) Damaſo, & Benedicto ſedem rurſum ſibi vendicare nitente; ne tale monſtrum iterum ſubire ſancta Eccleſia cogeretur, neceſſaria miſſa eſt à Romanis in Germaniam legatio ad Henricum Imperatorem, qua petierunt Pontificem ab eo dari. Ita Lambertus hoc anno. Porrò legationem à Cardinalibus fuiſſe miſſam, non ut ipſe Imperator Papam eligeret, ſed quem ſibi utilem fore putaret, Romam mitteret; ut ex more conſilio Cardinalium in ipſo Vrbe Pontifex eligeretur, nec Benno quidem adverſarius negat. A Romanis quidem ipſum electum, retur Leo *a* Oſtienſis. Quare quod alij dicunt electum ab Imperare, ab ipſo delectum intelligas, ſed poſtea electum à Cardinalibus. Otto vero Frinſingenſis rem geſtam narrans, ait Brunonem Tullenſium Epiſcopum; ex nobili Francorum proſapia oriundum, auctoritate regalis excellentiæ ad Sedem Beati Petri deſtinatum, cum aſſumpta purpura Pontificali per Gallias iter ageret, Cluniacum advenientem, ab Hildebrando monacho (de quo iam ſuperius dictum, qui poſtea & ipſe Pontifex Gregorius Septimus nuncupatus eſt) conſtanter de incœpto redarguutum eſſe, quod illicite per manum laicam ad gubernationem totius Eccleſiæ violenter introiret. Cumque idem Hildebrandus polliceretur, ſi ſuis Bruno acquieſcere vellet conſiliis, ſe utrumque, & quod maieſtas Imperialis in ipſo non exacerbaretur, quodque libertas Eccleſiæ in electione canonica renovaretur, effecturum; tunc idem obtemperantem Brunonem, purpuram depoſuiſſe, peregrinique habitu Romam accedentem, Hildebrandi conſilio quem ſecum duxerat, à Clero & populo in Summum Pontificem electum eſſe; ſicque utcumque Eccleſiam Romanam ad faciendam electionem informatam eſſe. Hæc quidem Otto. Idibus autem Februarij fuiſſe Romæ conſecratum, habent veteres Indices Vaticani; quod Hermannus Quadrageſimali tempore contigiſſo tradit: Acta vero Synodi Rhemenſis, de qua paulo poſt agetur, in Hypapanti Domini, ſive Occurſu, nempè die ſecunda Februarij. Vnde errore omnino convincuntur, ij qui ipſum in Germania ante adventum in Vrbem Synodos celebraſſe teſtantur, quando autem illa celebrari contigerit, poſtea dicturi ſumus.

a Leo lib. 2. cap. 82. DE EIUS ELECTIONE.

III. PEREGRINATUR AD MONT GARG.

Cæterum ipſum initio ſaltem Quadrageſimæ conſecratum eſſe, ſatis colligitur ex eo quod Leo Oſtienſis tradit, illum eodem quo ordinatus eſt anno, orationis gratia Montem Garganum petiiſſe, (qui ſitus apud Sipontum in Apulia, Eccleſiam habebat S. Michaëlis Archangeli, celeberrimam eius temporis peregrinationem;) & redeuntem in ipſa feſtivitate Palmarum ad monaſterium Caſſinenſe divertiſſe. Paſcha vero Romæ celebraſſe, ex Hermanno conſtat. Quod autem abſque ulla mora peregrinationem illam Angelicam ſuſceperit, in cauſa fuiſſe putatur, quod (ut tradit Sigebertus) cum ex Galliis ad capeſſendam Sedem Apoſtolicam Romam tenderet, audiuiſſet voces Angelorum cantantium; *Dicit Dominus, Ego cogito cogitationes pacis, & non afflictionis*, quem Apoſtolico more præcedentibus prophetiis per viſionem ipſi divinitus ſignificatis, ad Apoſtolicum thronum perveniſſe, docetur in ſcripto codice Sublacenſis monaſterij Lectionario. Adeo vero fuit ſuæ Tullenſis Eccleſiæ amator, ut licet Romanus Pontifex creatus eſſet, tamen titulum priorem non reliquerit, volueritque dum vixit, dici etiam Tullenſis Epiſcopus. Inſuperque liquet *b*, patrimonium ſuum impendi voluiſſe in erectionem monaſterij Sanctæ Crucis; quod & ampliſſimis reditibus locupletavit, & ſub protectione Romanorum Pontificum reliquit.

VOLUIT ETIAM DICI EPISCOPUS TULLEN.

b Teſtatur Greg. S. p. 2. ep 14. ad Guarner. Epiſc. Argent.

IV. CONCIL. ADVERSUS SIMONIACOS.

Et quod ad cæteras huius anni res ab eo geſtas pertinet; tradit Hermannus, eum in hebdomada poſt Albas SYNODVM cum Epiſcopis Italiæ celebraſſe *Romæ*: in hebdomada vero Pentecoſtes aliam *Synodum Papiæ* congregaſſe; indeque per montem Iovis cum pluribus Romanorum in Ciſalpinas partes deveniſſe. Porrò in his Synodis multa ipſum adverſus ſimoniacam pravitatem, qua tunc univerſa ferme Eccleſia fœdata erat, conſtituiſſe; teſtis eſt Petrus Damiani in epiſtola *c* ad Henricum Ravennatem Archiepiſcopum. Qui & ipſe Petrus, huius temporis magnum Eccleſiæ ſidus, tunc adhuc Eremita montis Avellani in Vmbria, quod præterea cerneret omnem carnem corrupiſſe viam ſuam; de his quoque novum Pontificem Leonem monens, ſcripſit ad eum librum *Gomorrhæum d* inſcriptum, quo vitia quadripartita carnis quibus obtueretur Eccleſia, quam potuit in tantis recenſendis obſcœnitatibus honeſte inſinuavit, rogans ut Petri gladio, acutiore quàm Phinees, conficiens turpiſſimos homines illos, & maxime Clericos, Eccleſiam Dei non habentem maculam, neque rugam, ſervaret incontaminatam. Id vero Leonem egregie præſtitiſſe, docet ipſius ad Petrum reddita epiſtola, quæ præfixa legitur eidem Gomorrhæo; habetque dignas pœnas appoſitas, pro criminum qualitate & quantitate.

c Ex. t. in Bib. Patr.

d Ext. in Bibl. baſil. S. Pet. Rom Et hæc ſque eſt poſtea To. 3 Oper. Pet Dam.

CARNIS VITIA EXCISA PER LEONEM.

V. ALIA CONCILIA IN GALLIA.

Rurſum vero poſt ſuperiores Synodos, aliam quoque ab eodem Pontifice autumnali tempore *Rhemis* cum Galliarum Epiſcopis habitam eſſe; & aliam rurſum quadraginta Epiſcoporum

Moguntiaci coram Imperatore & aliis Germaniæ Principibus; eumdemque poſt hæc Pontificem, rebus ubique optime compoſitis, tandem in Italiam redeuntem, Natalem Domini Veronæ peregiſſe; teſtis eſt Hermannus, his geſtis primum Leonis annum claudens. Scimus quidem Trithemium in Chronico Hiſaugienſis monaſterij, dum agit de eiuſdem reædificatione ab eodem Pontifice procurata, alioſque nonnullos, peregrinationem iſtam trans Alpes, atque Synodos celebratas in annum ſequentem reiicere: ſed magis placet Hermannum ſequi hæc tunc ante oculos habentem; quem etiam tutiùs ſequitur Sigebertus, atque poſt eum alij: idque ipſum expreſsè qui tunc temporis ſcripſit Adam, *e* profitetur, hoc ſcilicet anno Redemptoris millesimo quadrageſimo nono eamdem Moguntinam Synodum generalem celebratam eſſe: in qua inter alia tradit Spirenſem Epiſcopum, nomine Sibiconem, ab adulterij crimine examinatione ſacrificij purgatum eſſe, multaque ibi ſancita eſſe adversùs ſimoniacam hæreſim, & nefanda ſacerdotum coniugia.

e Adam. l. 3. cap. 31.

IV. Quod verò ad ea pertinet quæ in Galliis geſſit, tradit Sigebertus *f* in libro de illuſtribus Scriptoribus Eccleſiaſticis, Anſelmum Rhemenſem monachum ſcripſiſſe Itinerarium eiuſdem Leonis Papæ Noni à Roma in Gallias, ob hoc maximè, ut notificaret quanta auctoritate Rhemis, vel in aliis urbibus Synodum celebraverit, qua ſubtilitate & iuſtitia examinaverit cauſas Eccleſiaſticas, qua diſcretione peccantes correxerit, quomodò ei virtus Dei cooperata ſit, quod ſatis, inquit, paruit in una cauſa eiuſdem Rhemenſis Synodi, ubi dum Epiſcopus Frinſingẽſis contumaciter ageret contra Apoſtolicam auctoritatem, repentè in oculis omnium obmutuit. Hæc Sigebertus. Ac ſanè magno Dei beneficio poſt tot tenebras factũ eſſe, ut tãti viri fulgore Romana Eccleſia illuſtraretur, eventa probarunt: quem & multis illuxiſſe ſignis ac virtutibus editis, narrat Deſiderius Abbas Caſſinenſis & Cardinalis S. Cæciliæ, qui creatus poſteà Romanus Pontifex, Victor Tertius dictus eſt, in libris Dialogorum, quos exemplo ſancti Gregorij numero quatuor ſcripſit. Extantque *g* hactenùs ipſa Acta Rhemenſia tam prædictæ Synodi, quam ſolemnis quæ præceſſit dedicationis Eccleſiæ S. Remigij nuper reſtitutæ, in quam facta eſt quarta eiuſdem Sancti corporis tranſlatio, humeros ſupponente ipſo Leone Papa, unà cum aliis Antiſtitibus: quæ quidem ſcriptio eadem fortè eſt, quam Sigebertus Anſelmo tribuit. Certè ex ea abundè confirmatur quod de ipſius Leonis rebus fortiſſimè atque ſanctiſſimè geſtis idem auctor tradit; necnon quæ de miraculis ab eodem Pontifice editis, tam ipſe quàm Deſiderius retulerunt. Quid verò in eadem Synodo actum fuerit, docent canones in ea ſanciti de ſimoniaca hæreſi; de miniſteriis Eccleſiaſticis & altaribus quæ à laicis tenebantur, deque pravis couſuetudinibus, quæ ab eis in atriis Eccleſiarum exigebantur; de inceſtis, aliſque illicitis coniugiis; de monachis & clericis apoſtatis, & mundanam militiam exercentibus; de rapinis, & pauperum iniuſtis captionibus; de ſodomitico vitio; ac de quibuſdam hæreſibus quæ in iis partibus pullulaverant; quæ omnia anathemate damnata ſunt; multique tam Epiſcopi, quàm Comites, aliique iis vitiis infecti, pari damnationis ſententia perculſi.

f Sigeb. de Illuſtr. Script. cap. 153.

LEO PP. SIGNIS ET VIRTUTIB. CLARUS.

g Rec. Baron. Tom. XI. hoc ann. ex Arch. Rhe. Eccl.

STATUTA CONCILII RHEM. SUB LEONE PP.

VII. Quod autem ad Leonis Pontificis præclara geſta, poſtquam Romam rediit, auctor eſt Leo *h* Oſtienſis, ipſum inter innumera ſuæ bonitatis inſignia, quandiù ibi remoratus eſt, omni tempore tribus per hebdomadam diebus à Lateranenſi Eccleſia uſque ad S Petrum privato habitu, nudiſque pedibus, cum duobus aut tribus clericis noctu pſallendo & orando pergere conſueviſſe. Qui & in eiuſdem Principis Apoſtolorum baſilicæ emolumentum conceſſit *i*, ut decima pars oblationum ei cederet, cùm illas in ſuum uſum prædeceſſores à multo tempore cõvertere conſueviſſent.

h Leo Oſt. l. 2. c. 88.

i Rec. Baron. hoc an. ex arch. baſil. S. Petri.

VIII. Quod ad res ſpectat Orientales, hoc eodem anno Indictionis ſecundæ, Conſtantini Aug. octavo Imperij inchoato, Cegenes Dux trium ex gentibus *Pazzinacarum* (eo namque nomine à Græcis appellantur tredecim gentes, quæ trans Iſtrum loci incolunt à Boryſthene fluvio uſque ad Pannoniæ campos, in tentoriis iugiter habitantes) perſecutionem paſſus à primario illarum gentium Principe, confugit ad Conſtantinum, & ſacrum ſuſcepit baptiſma cum omnibus qui cum ipſo erant: cuius & poſteà exemplum ſecutus eſt ipſe Tyracheorum primarius Princeps. Hæc pluribus Curopalates, qui & quomodò hi novis ex cauſis defecerint ab Imperatore, longiorem texit hiſtoriam.

PAZZINACAE AD FIDEM CONVERSI.

IESU CHRISTI

AN. 1050.

LEON. IX.

AN. 2.

HENRICI II. 4.

CONST. MONOM. 8.

I. ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo, Indictione tertia, à Leone Papa duæ celebratæ ſunt SYNODI, altera *Romæ* poſt Paſcha, *Vercellis* altera Autumni tempore, & Hunfridum Archiepiſcopum, pro quadam inter Ravennatem & Romanam Eccleſiam contentione, ab officio ſuſpendit, indeque Gallias, Epiſcopatum ſuum Leucorum reviſit, atque Imperatorem in Saxonia agentem convenit. Hæc breviter Hermanus hoc anno. Pleniùs verò de iiſdem Synodis Lanfrancus, qui eis interfuit, agens in commentario adversùs Berengarium, ait eas magna Epiſcoporum aliorumque Antiſtitum frequentia celebratas eſſe contra eumdem Berengarium: & in Romana quidem, recitatis literis ab eo ad ipſum Lanfrancum tranſmiſſis de corpore & ſanguine Domini, iiſdemque contra uſitatiſſimam Eccleſiæ ædem conſcriptis repertis, promulgatam eſſe in eum damnationis & excommunicationis ſententiam: Lanfrancum verò, qui ob eiuſmodi literas ad ipſum ſcriptas, in ſuſpicionem hæreſis adductus fuerat, poſt eam publicè damnatam & confutatam, abſolutum eſſe & innocentem declaratum: In Synodo autem Vercellenſi, celebrata menſe Septembri

CONCILIA A LEO. PP. CELEBRATA CONTRA BERENG. HAERESIAR.

eodem præſidente Pontifice, cùm ad eam vocatus Berengarius non comparuiſset, iterùm damnatum eſſe unà cum perverſa ipſius hæreſi: itemque Ioannis Scoti librum dè Euchariſtia, quem plurimùm Berengarius laudaverat, lectum eſſe, ac pariter damnatum. Hæc Lanfrancus de utraque Synodo hoc anno celebrata.

II. *Patriarchatus Graden. Vide ann. 729. num. II.*

In eodem verò Concilio Romæ contra Berengarium coacto, tradit Andreas Dandulus in ſuo Chronico, Leonem Pontificem tribuiſſe Pallium Dominico Patriarchæ Gradenſi, Venetias tranſlato, eidemque privilegium conceſſiſſe ut Crucem ante ſe deferret; ſedemque Patriarchalem approbaſſe, & Epiſcopis Venetiæ provinciæ & Iſtriæ ſcripſiſſe, ut ei tamquam Primati ſuo obedirent: & Aquileienſis Antiſtes iis terminis contentus eſſet qui erant in finibus Longobardorum. Verùm extat *a* epiſtola eiuſdem Leonis ſcripta poſt triennium, nempè Indictione ſexta, qua docetur, in alia itidem Romæ celebrata Synodo ita definitã eſſe veterem controverſiam inter Foroiulienſem & Aquileienſem Antiſtites de limitibus diœceſeos, ut Aquileia totius Venetiæ & Iſtriæ metropolis eſſet, Foroiulienſis Eccleſia finibus Longobardorum contenta eſſet. At de his controverſiis, harumque Eccleſiarum diverſis nuncupationibus, acceptionibuſque, ſæpè dictum eſt ſuperiùs.

a Leo Non. ep. 2. Tom. III. Epiſt. Rom. Pont. A. Baron. ann. 1053. num. III.

III. *Concil. Coyacen. in Hisp.*

Hoc eodem anno, nempè Æra milleſima octogeſima octaua, celebratum eſt in Hiſpania in caſtro *Coyaca* diœceſis Ovetenſis, CONCILIUM omnium totius Regni Epiſcoporum, Abbatum & Optimatum, cui etiam interfuit Ferdinandus Rex cognomento Magnus cum uxore Sancia: quorum nomine promulgata ſunt tredecim capitula *b* ad diſciplinam Eccleſiaſticam & politiam eius Regni pertinentia.

b Rec. Baro. Annal. Tom. XI. hoc an. ex cod. Ant. Aug.

IV.

Ad hæc item tempora Leonis Pontificis ſpectat, quòd Sueno Rex Danorum & Sueonum, cognomento Magnus, qui & ingenti claſſe parata Eduardum Angliæ Regem, ipſumque Regnum ſibi tributarium fecit) conſobrinam ducens uxorem, coactus eſt à Romano Pontifice eam dimittere, cùm diù fruſtrà in eo laboraſſet Adalbertus Archiepiſcopus Hamburgenſis illarum omnium regionum Primas. Rem geſtam eius temporis auctor Adam *c* Bremenſis deſcribit: qui de eodem Suenone Rege inferiùs *d* agens, planè fuiſſe doctum ſatis prædicat, atque de Chriſtiana religione optimè quidem meritum; hoc tamen non caruiſſe, quòd morbo luxuriæ laborans, alias, itemque alias uxores & concubinas aſſumeret; unde & tradit ſuſcitaſſe ei Dominum inimicos in circuitu multos, ſicut Salomoni fecit proprios ſervos. Idemque iſtis ſubiicit, ſtatum Eccleſiæ Sueorum, his temporibus nonnihil perturbatum fuiſſe à pſeudoëpiſcopo peſſimo nomine Oſmund Acephalo, Regi coniuncto, reſtauratum verò ab alio legitimo Epiſcopo, qui munus Apoſtolicum quod acceperat, adeò dignè exercuit, ut gentem integram *Vimilunorum* Chriſto lucratus, etiam miraculorum virtute claruerit.

c Adam li. 3. cap. 12.
d Id. lib. 4. cap. 16.

Rex Sueno punitur a Deo ob luxuriam.

V.

Hoc item anno Marianus Scotus, de Rege Scotiæ Machetad nominato narrat, ipſum Romam veniſſe ad Limina Apoſtolorum, & effuſa liberalitate argentum diſſeminaſſe in pauperes.

IESV CHRISTI An. 1051.
LEON. IX. An. 3.
HENRICI II. 5.
CONST. MONOM. 9.

I.

ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo primo, Indictione quarta, Leo Papa & Imperator Henricus, cum multis Epiſcopis & Principibus apud Auguſtam Vindelicam convenientes, Purificationem Dei genitricis celebrarunt; Ravennatéque Archiepiſcopo apud eumdem Pontificem ibidem reconciliato, charitativè à ſe inuicem diſcedentes, Papa Romam reverſus eſt: ubi poſt Paſcha SYNODUM collegit, in qua inter alia Gregorium Vercellenſem Epiſcopum, propter adulterium cum vidua quadam avunculi ſui ſponſa admiſsum, & periuria perpetrata, abſentem & neſcientem excommunicavit: quem tamen non multò pòſt Romam venientem, ſatisfactionémque promittentem, officio priori reſtituit. Hæc omnia Hermannus hoc anno. Teſtis verò eſt Petrus *a* Damiani, in hac eadem Synodo, ventilatam quoque fuiſse quæſtionem de ordinatis ab Epiſcopis ſimoniacis; ſancitumque decretum, quod Conſtitutum vocabant, de continentia clericorũ; quod & illud ſtatutum eſt, ut quæcumque damnabiles feminæ intra Romana mœnia reperirẽtur preſbyteris proſtitutæ, ex tunc & deinceps Lateranenſi palatio adiudicarentur ancillæ. Idemque inſuper Leo adversùs expilatores domorum Epiſcopalium poſt obitum Epiſcoporum, ſcripſiſse reperitur ad Auximanos, aliaque in utilitatem nonnullarum Eccleſiarum conſtituiſse.

Concil. Rom.

a Pet. Da epiſt. ad Henr. Raven. & ep. ad Cunib. Taurin.

Decretum de feminis proſtitutis.

II.

Hoc eodem anno, ut auctor eſt Lambertus, quatro Idus Novembris Henricus Imp. auctus eſt filio; cui pariter Henrici nomen imponi voluit. Sed planè magno Eccleſiæ damno hunc genitum, prævidit per viſum quæ ipſum geſtabat in utero Agnes Auguſta, nimirùm ſe draconem parere virulentum; ut teſtatur Donizo *b* preſbyter in Vita Mathildis, quam eo tempore verſibus ſcripſit; quod quàm verùm fuerit vaticinium, ipſa declararunt eventa. Porrò eumdem Henricum in baptiſmo ſuſceptum eſſe de fonte à S. Hugone Cluniacenſi, facto ei patre ſecundùm ſpiritum, idem auctor *c* affirmat.

b Doniz. l. 1 cap. 18.

Vaticinium de Henr. III.

c Id. lib. 2. cap. 1.

IESV CHRISTI An. 1052.
LEON. IX. An. 4.
HENRICI II. 6.
CONST. MONOM. 10.

I.

ANNO Domini milleſimo quinquageſimo ſecundo, Indictione quinta, Leo Papa ad componendas diſſenſiones inter Imperatorem & Andream Hungariæ Regem, ab eodem Rege in Germaniam venire rogatus, Imperatorem

Leo PP. proficiſcitur in Germ.

ab obſidione caſtri Brezisburgi revocavit, eum ſibi per omnia conſentaneum inveniens: ſed econtrà Andream conſiliis ſuis minùs parentem experiens, eique excommunicationem, utpotè deluſa Sede Apoſtolica, minitans, cum Imperatore diceſſit, ac Natalem Domini Vvormatiæ cum eodem egit. Hæc præſenti anno geſta habet Hermanus. Leo a autem Oſtienſis aliam aſſerit cauſſam profectionis Pontificis, nempè ut ab Imperatore adversùs Northmannos auxilium peteret.

a Leo Oſt. lib. 2. c. 85.

II.

Habet idem Hermannus, hoc anno, tempore Quadrageſimæ ab eodem Imper. promotum eſſe Henricum ad Archiepiſcopatum Ravennatis Eccleſiæ: ad quem eodem anno epiſtolam, ſeu librum potiùs, Petrus Damiani miſit, quo agitatam quadriennio in pluribus Synodis controverſiam de ordinatis ab Epiſcopis ſimoniacis, cõtendentibus aliquibus eoſdem iterùm ordinandos diffuſiùs diſputavit; ac pluribus argumentis demonſtravit eiuſmodi nequaquam iterùm ordinare debere. Quæ quidem ſententia optatiſſima cùm eſſet ordinatis, eoſque moleſtiſſimis ſcrupulis liberaret, effecit ut idem Petrus eidem ſuo commentario titulum inſcripſerit, *Gratiſſimus b* ſive, ut notavit Scholiaſtes, ea de cauſa, quòd de illis ageret qui gratis fuiſſent à ſimoniacis ordinati, quibus gratiſſimus liber exiſteret.

DE ORDINATIS A SIMONIACIS.

b [Ad hunc librum vide cenſuram Bellarmini li. de Scrip. Eccl. in Pet. Dam.]

III.

Sed quid eſt quòd quadriennio laboratum ait de quæſtione haud adeo difficili, & iam anteà decretis Pontificum & conciliorum canonibus definita, ut idem ipſe Petrus in eadem tractatione perdocuit? Non id quidem factum inſcitia Leonis Papæ, qui ipſo ſui Pontificatus exordio, ut Petrus teſtatur, firmiter ſtatuit ut ordinati à ſchiſmaticis, abſque alia iterata ordinatione in acceptis ordinibus miniſtrarent, poſt expletam pœnitentiam quadraginta dierum: ſed quoniam complures inventi ſunt ex Eccleſiæ filiis, qui zelum habentes, at non ſecundùm ſcientiam, odio ſimoniàcorum Epiſcoporum, ordinatos ab eis non recipiendos ſed iterùm ordinandos eſſe dixerunt; , ſicut olim à graviſſimis Eccleſiæ Doctoribus odio hæreticorum, non recipiendum eſſe ipſorum baptiſmum aſſertum fuerat: , ſed ſanctiſſimus Pontifex conſultius eſſe duxit pacificè rem agere, & lento gradu morbo mederi: quàm non abſque periculo ferro præcidere quod erat infirmum. Porrò cùm adversùs novam eiuſmodi de reordinandis ordinatis à ſimoniacis emergentem hæreſim, triginta capitibus Petrus diſputaſſet; demùm in fine compellat Epiſcopos omnes, ipſumque etiam Summum Pontificem ut, iam matura zizania ad meſſem parata, & à tritico ſeparata, tradant ad comburendum. Cuius quidem ſcriptionis tanta fuit auctoritas, ut nullus ampliùs ſit repertus, qui eidem fuerit patrocinatus errori: cùm & nihilominùs ipſum Pontificem Leonem totum perpetuò fuiſſe in ſimoniæ ſcelere ab Eccleſia penitùs eradicando, teſtetur etiam Gregorius c Septimus.

NOVA HAERESIS DE REORDINANDIS ORDINATIS A SIMONIACIS.

d Greg. Sept. 7. ep. 45.

IV.

DE CORP. S. DIONYSII ASSERTO A GERMANIS.

Hoc eodem anno, cùm idem Leo in Germanica ſua peregrinatione Ratiſponæ in Bavaria conſtitiſſet, declarationem quamdam de ſacratiſſimo corpore S. Dionyſij Areopagitæ ibidem in Eccleſia S. Emmeramni Martyris conſiſtente, tanquam videlicèt olim eò tranſlatū fuiſſet ab Arnulpho Imp., ad Regem Clerumque ac populum Francorum ſcripſiſſe aſſeritur; quam in veteribus Pontificum Romanorum ſcriptis Antonij Auguſtini reperimus. At iſta eſſe commentitia, exclamant Franci. Rigordus enim, qui ſub Ludovico Philippi filio claruit, de his temporibus narrat; cùm ſub eodem Leone Nono, anno Domini milleſimo quinquageſimo, Henricus Francorum Rex audiſſet, Ratiſponæ inventum fuiſſe quoddam corpus, quod dicebant eſſe Dionyſij Areopagitæ; eumdem Regem Henricum miſiſſe Nuncios ad Henricum Imp. ut diem elevationis illius corporis protelarent, quouſq; per certos Nuncios, utrùm verum corpus Dionyſij in Francia eſſet, pleniſſimè certificarentur: cumque in hanc rem Imperator miſiſſet magnos viros & ſapientes in Franciam, coram ipſis in magna Antiſtitum, Procerum, & populi frequentia, aperta capſa argentea S. Dioniſij diligentiſſimè ſigillata totum corpus ipſius cum capite in ea inventum fuiſſe, exceptis duobus oſſibus de collo quæ erant in Eccleſia Vergiacenſi; & oſſe quodam de brachio, quod Stephanus Papa Tertius ſecum Romam deferens collocaverat in Eccleſia Schola Græcorum nuncupata, hiſque viſis Nuncios Imperatoris in Germaniam redeuntes de omnibus eum pleniſſimè certificaſſe. Hæc Rigordus. Vt planè appareat eamdē controverſiam viguiſſe inter Francos & Bavaros de S. Dionyſij corpore, quæ inter Caſſinenſes & Floriacenſes de S. Benedicto per plurima ſæcula eſt agitata. Commendanda alioqui eorumdem populorum in cultu Sanctorum, ſicut religioſiſſima, ita & tenaciſſima pietas & Catholica fides, Deo iſta permittente ad maiorem gloriam Sanctorum ſuorum.

[Quæ vero hic ex Rigordo narrantur, certam confirmationem accipiunt ex annua feſtivitate & divino Officio Breviario ab eo tempore hactenus celebrari conſuetis in monaſterio, S. Dionyſii die 9. Iunii, ſub nuncupatione *Detectionis SS. Martyrum Dionyſii & ſocior.*]

Eodem anno Imperator Goſlariæ exiſtens, cùm audiſſet ibi eſſe hæreticos Manichæos, zelo quo æſtuabat fidei Orthodoxæ, eos omnes repertos patibuli ſuſpēdio necari iuſſit; ne videlicet, ſi parceret eis, Chriſtianos Catholicos hęreſis eiuſdem veneno inficeret. Narrat iſta Hermanus: additque de Reliquiis S. Zenonis Confeſſoris à Vvalterio Veronenſi Epiſcopo in Alemanniam ad villam Vlmam allatis, quę plurimis per hæc tempora claruere miraculis.

V.

MANICHAEI PATIBULO DAMNATI

IESV CHRISTI
AN. 1053.
LEONIS IX.
AN. 5.
HENRICI II. 7.
CONST. MONOM. 11.

ANNO Chriſti milleſimo quiquageſimo tertio, Indictione ſexta, Leo Papa Vvormatiæ cum Imperatore exiſtens, cùm Fuldenſem Abbatiam, aliaque nonnulla loco & cœnobia, quæ S. Petro antiquitùs donata fuerant, ab eodem Imp. repoſcens exegiſſet; Imperator ei pleraque in Vltramontanis partibus ad ſuum ius pertinentia, quaſi per concambium (ut loquitur iſta narrans Hermanus) tradidit. Hac verò ratione Leo a Oſtienſis aſſerit perveniſſe ad Sedem Apoſtolicam Beneventum, per con-

I.

PERMUTATIO INTER PONT. ET IMP.

mutationem cum Bambergenſi civitate. Obtinuit etiam Pontifex exercitum ab Imperatore ad profligandos Northmannos, qui res ad Eccleſiam Romanam pertinentes invaſerant, & multa alia facinora tyrannicè nimis ac barbarè perpetraverant, Inter eos qui Leonem Papam in Italiam comitati ſunt, ponit Lambertus Godfridum Ducem, & fratrem eius Fridericum, qui Gebehardo (hoc eſt Victori Secundo) poſtmodùm in Sede Apoſtolica ſucceſſit. Leo verò Oſtienſis, eiuſdem Gebehardi tunc Epiſcopi Aiſtetenſis ſugilans proditionem ait, cùm ex iuſſione Imperatoris magnus valdè traditus eſſet Pontifici exercitus, iamque itineris multum confeciſſet, eiuſdem Gebehardi doloſo conſilio totum fermè reuocatum fuiſſe: Quod quidem, ut grave peccatum; idem Gebehardus diutiùs deploravit, cùm factus Pontifex (ut idem Leo *b* teſtatur) quotieſcumque moleſtiæ aliquid patiebatur, dicere ſolebat, merito ſe illa pati, quia peccaſſet in dominum ſuum; &, dignum eſſe ut quod feciſſet Saulus, pateretur Paulus; quod egiſſet lupus, ſuſtineret agnus.

b *Id.c.90.*

II. EXPEDITIO PONTIF. ADVERSUS NORTHMAN.

Sed quod ad expeditionem Pontificis attinet; ipſe Leo, inquit Hermanus, habita poſt Paſcha SYNODO *Romæ*, contra Northmannos exercitum movit. Cumque illi pacem petentes ſubiectionem ei promitterent, & quæ priùs iniuſtè invaſerant, eius beneficio retinere offerrent; Papa verò id denegans, eos penitùs loco cedere iuberet: illi, quia numero longè præſtabant; ſe potiùs bellum experturos, & vel armis acquiſita defenſuros, vel morte occubituros denuntiarunt: ſicque decimo quarto Calend. Iulij valida pugna confligentes, prima acie à Teutonicis pene victi ſunt; ſed ſuccenturiatis copiis ex inſidiis hoſtes circum venientes, Italis citius terga vertentibus, Teutonicisque maxima ex parte; ſed non inulte occumbentibus; occulo Dei iudicio, ſive quia tantum Sacerdotem ſpiritalis potiùs, quàm pro caducis rebus carnalis pugna decebat, ſive quod nefarios homines quam multos, ad ſe ob impunitatem ſcelerum vel quæſtum avarum confluentes, contra itidem ſceleſtos impugnandos ſecum ducebat, ſive divina iuſtitia, alias quas ipſa novit ob cauſas, milites Pontificios plectente, quamvis nimis cruentam, Northmanni adepti ſunt victoriam. Ipſeque Papa in quodam ab eis caſtello obſeſſus, cùm expugnata iam iamque munitione, neceſſitate coactus communionem eis priùs interdictam reddidiſſet, acceptus ab eis Beneventum cum honore reductus eſt, ibique tempore aliquanto detentus, nec redite permiſſus. Hæc iiſdem fermè verbis Hermannus: quorum etiam Leo *c* Oſtienſis meminit. Addit verò Sigebertus, Pontificem captum à Northmannis relaxari noluiſſe, niſi ſuis omnibus pariter relaxatis: idque eidem obſequentes præſtitiſſe Northmannos, Pontifici in omnibus proinde acvictori morem gerentes. Tanta videlicèt fuit in ipſis reverentia culminis Apoſtolici, ut, ſicut ipſe Pontifex ſuis literis teſtatus eſt, ſcribens anno ſequenti ad Conſtantinum Monomachum Imper.) viciſſe Pontificem ipſos pœnituiſſet. At de his non audiendus Benno ſchiſmaticus, qui rabie canina in Hildebrandum oblatrans, ipſum cum Benedicto Nono Sedis Apoſtolicæ invaſore inſidiatum eſſe Leoni Pontifici in hoc bello Northmannico tradit.

c *Ib.c.SS.* NORTHMANNI VICTORES VICTUM COLUNT PONT.

III.

Sed nec quæ de his agens Petrus Damiani, adversùs eumdem Leonem militaribus copiis ſe immiſcentem ſcripſit, in omnibus veritate ſubſiſtunt. Cùm enim ipſe eſſet mœrens animo ac lugens eremi incola, quòd frequenter audiret Epiſcopos aliquos in Galliis atque Germaniis galeatos ac loricatos ad bella procedere; facinus execratus ſcripſit epiſtolam ad Firmium Epiſcopum, qua deplorans mundi huius mala, præcipuè verò diſcordias oboriri ſolitas inter Imperatores atque Pontifices, ſic vult munera eorum eſſe diſtincta, ut nec Imperatores attingant quæ ſunt ſacerdotum, nec ſacerdotes quæ ſunt Imperatorum, ut bella tractare, & alia id genus. Verùm ei Catholica dogmata adverſantur, quibus errore notantur omnes, qui ab Eccleſia Romana, Cathedra Petri, è duobus alterum gladium auferant, nec niſi ſpiritualem concedunt, cùm & materialem ei convenire, clarè teſtentur Bernardus *d*, Gregorius *e* Nonus; & Bonifacius *f* Octavus, ac tota Doctorum & Teologorum Schola; ita tamen ut ſpirituali ipſe Pontifex per ſe utatur, materiali verò aliena manu. Sicut & ad propulſandos ab Italia hoſtes, frequentibus legationibus Romanos Pontifices, eoſdemque ſanctiſſimos, (atque inter alios Gregorium *g* Magnum, quem adeò malè in ſententiam ſuam adducit Petrus) apud Chriſtianos Principes inſtitiſſe, alienaque manu pugnantes atque vincentes, erexiſſe de barbaris victis ſæpè triumphos, abundè ſuis locis ſuperiùs demonſtratum eſt. Nuſquam verò reperti, qui in acie armati dimicarint, Nam & Leo ipſe de quo agimus, licèt ſit comitatus exercitum, ſeorsùm tamen exitum expectans certaminis, in loco munito, in quo poſteà obſeſſus eſt, & manſit. Vnus Ioannes Duodecimus adoleſcens, Sedis invaſor, eſt repertus, qui armatus aliquando equitaſſe delatus *h* in Synodum fuit: quod & ſæpè datum probro vidimus Epiſcopis ſive Francis, ſive Germanis id factitantibus. Quapropter videtur Petrus Damiani aliqua ſaltem ex parte eo lapſus errore, cuius poſt Tertullianum Iulianus Apoſtata fuiſſe cognoſcitur originarius ſator, Sicut autem ille antiquitùs in Eccleſia reperitur à ſanctis Patribus cum ſuo auctore eſſe damnatus error, quo idem Iulianus huiuſmodi à Chriſtianis quibuſlibet exigebat patientiam, ut nedum quempiam non offenderent, ſed nec ſe defenderent, ex præſcripto, ut aiebat, Evangelicæ legis: ita & longè antè eiuſdem quoque generis damnatur pariter Tertulliani & aliorum hæreticorum ille error, quo non licere alicui Chriſtiano militare dicebant. Sed de his aliàs ſuperiùs; nunc ad Leonem redeamus.

DUPLEX GLADIUS IN ECCLESIA.

d *Bernard. lib. 4. de Conſider.*
e *Greg. IX. ep. ad Ger. Patriarch. Conſt.*
f *Extrau. de maior. & obed. cap. 1.*
g *Gregor. Magn. 4. ep. 31. 11. ep. 43. 12. ep. 21. & 22.*
h *Vide ap. Luitpr. lib. 6. cap. 7.*

ERROR PETRI DAM.

IV

Dum ipſe Beneventi moraretur, legationem accipit à Petro Patriarcha Antiocheno, qui more maiorum ſapiens quæ ſunt Catholicæ fidei, ſimul ac creatus eſt, expetens Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ communionem, miſit epiſtolam ad Leonem unà cum Orthodoxæ fidei profeſſione, quam recipiens atque probans Pontifex, reddidit ad eumdem literas, quibus eius electionem probavit, ſi non eam ſedem neophytus, aut curialis, aut digamus, vel pretio, aut alio quolibet modo ſacris canonibus

PETRUS ANTIOCHENUS LEGAT. MITTIT AD ROM. PONT.

contrario obtinuiſſet: hortatuſque eſt, ut ſedis Antiochenæ, quæ tertium à Romana locum obtineret, dignitatem conſtanter defenderet adverſus eos qui eam minuere vellent. Porrò non ſolum Eccleſiam Antiochenam, ſed & Alexandrinam, atque Ieroſolymitanam, retinuiſſe hoc tempore communionem Romanæ Eccleſiæ, nomenque Romani Pontificis ex Diptychis in Eccleſia recitaſſe; ſatis coſtat ex epiſtola *i* Michaëlis Cerularij Patriarchæ Conſtantinopoli ad eumdem Petrum ſcripta, dum ea de cauſa de illarum Patriarchis conqueſtus eſt.

i Rec. Bar. Ann. Tom. XI an. 1054. ex Bibl. Vallic. l.

V. PATRIARCHA SCHISBIT CONTRA ECCLES. LATIN.

Id enim ipſe infenſo ferens animo, qui immenſo odio in Eccleſiam Romanam ferebatur; interim hoc ipſo anno, una cum Leone Archiepiſcopo Acridæ Bulgarorum Metropolitano, in ſugillationem omnium Latinorum, adverſus eamdem Romanam Sedem, immo contra omnem Occidentalem Eccleſiam ſcripſit Epiſtolam *k* ad Ioannem Tranenſem in Apulia Epiſcopum; promulgandam per ipſum (ut habet eius textus) *ad universos principes ſacerdotum, & ſacerdotes Francorum, & monachos, & populo, & ad ipſum Reverendiſſimum Papam*; damnans eos omnes, quod azyma & ſabbata indecenter cuſtodirent more Iudaico, ſuffocata more barbarorum comederent, ac in Quadrageſima Alleluia non pſallerent. Quam quidem epiſtolam, Humbertum Cardinalem Epiſcopum Silvæcandidæ, acceptam Trani cum eſſet, in Latinum tranſtuliſſe, & ad Leonem Papam detuliſſe, traditur in codice ubi ea deſcripta legitur. Ipſe vero Pontifex eadem perlecta, reſpondendi ſibi onus incumbere exiſtimans, quod ea imprimis in ſugillationem Romanæ Eccleſiæ verteretur, prolixam illam ad eoſdem Michaëlem, & Leonem Acridanum epiſtolam ſcripſit, quæ inter cuſas ipſius Pontificis prima *l* ordine ponitur. Vbi & ex nota temporis, hoc eſſe anno conſcripta cognoſcitur, dum ait interveniſſe mille & fere viginti annos à Chriſti paſſione uſque ad illud tempus quo eam ſcribebat. Quod etiam dicit fere viginti, plane nondum fuiſſe viginti declarat ſicut exordio ſequentis anni iam fuiſſe viginti, ait in alia epiſtola data ad eumdem Michaëlem menſe Ianuario. A trigeſimo autem quarto Chriſti anno incipere conſueviſſe Romanam Eccleſiam numerare ab eius Paſſione annos, ſuo loco ſuperius dictum eſt. Cæterum ea epiſtola Leo primùm omnium ut pacis filius, pacem ſi accipere velint, benignus offert, Eccleſiæ unitatem commendat, Romanæ firmitatem & auctoritatem oſtendit, & Conſtantinopolitanę levitatem, maniáque præſumpta privilegia diluit. Quod autem pertinet ad obiectorum ſolutionem, alias ſe id facturum pollicetur; quod & præſtitit anno ſequenti. Cum interea idem Michaëlem videri & ipſe volens eiuſdem eſſe cupidus unitatis, hoc eodem anno ad Leonem Papam conciliatrices pacis literas conſcripſit, ſive ſponte permotus, ſive perſuaſione Conſtantini Imperatoris erga Romanam Eccleſiam propenſioris. Quid autem poſt hæc geſtum fuerit, dicetur anno ſequenti.

k Rec. Bar hoc an. ex cod. cod.

LEO PP. RESPONDET MICHAELI.

l Leo IX. ep. Tom. III. Ep. Ro. Pont.

VI.

Hoc eodem anno, menſe Decembri, inchoata iam menſe Septembri Indictione ſeptima, idem Leo Pontifex reſcripſit *m* ad Thomam Epiſcopum Carthaginienſem, appellantem Romanæ Sedis auctoritatem adverſus Gummitanum Epiſcopum uſurpantem ſibi ius Metropolitani. Qua quidem epiſtola miſerrimus imprimis deſcribitur Eccleſiæ Africanæ ſtatus, dum quæ tot olim centuriis Epiſcoporum abundaret, quinque vix hoc tempore haberet in univerſa Africa. Gummitanum autem Carthaginienſi ſubiici debere, decrevit Leo. Sicut & aliis eodem tempore datis ad Petrum & Ioannem æque Africanos Epiſcopos literis, declaravit velle eſſe integra privilegia Eccleſiæ Carthaginienſis, ſive (ut ait) Carthago deſerta iaceret, ſive reſurgeret aliquando glorioſa, utpotè quæ ſola ex Eccleſiis Africanis habere conſueviſſet Pallium ab Apoſtolica Sede. Sanè enim quod Gummitanus Epiſcopus inſurgeret adverſus Carthaginenſem, inde ſibi vindicabat qualemcumque rationem, quod Carthago deſolata iaceret; ut videretur cum mœnibus pariter corruiſſe eiuſdem Eccleſiæ auctoritas: quod penitus Leo negavit.

m Id ep. 4

DE MISERO STATU ECCL. AFRIC.

n Id ep. 4

VII. ARDERICUS NOVATOR ABIICITUR.

Inter hæc autem in Hibernia *Ardericus*, qui magnam de ſe ſanctitatis opinionem concitaverat, ubi repertus eſt à receptis in Eccleſia ritibus diſſentire, ab Inſula tenaciſſima Catholicæ fidei eiectus eſt. Cum enim viderent Fideles, eum pueros & puellas clericorum more tondere in modum coronæ, & contra Apoſtolum *o*, fœminas non debere velare caput, aſſerere: iudicarunt ſtultitiæ & levitatis, vel (quod deterius eſt) magnæ eſſe ſuperbiæ indicium, antiquis Eccleſię uſibus ac traditionibus non acquieſcere.

o 1 Cor. 11.

IESU CHRISTI

AN. 1054.

LEONIS IX.

AN. 6.

HENRICI II. 8.

CONST. MONOM. 12.

I. LEGATIO A LEONE PP. CONSTANTINOPOLIM.

ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo quarto, Indictione ſeptima, Leo Papa unionis Eccleſiarum cupidus, Legatos Conſtantinopolim miſit *Humbertum* & *Fredericum* S. R. E. Cardinales, illum Epiſcopum Silvæcandidæ, iſtum Archidiaconum & Cancellarium; quibus additus eſt collega *Petrus* Archiepiſcopus Amalphitanus: deditque eis litteras *a* ad Conſtantinum Imper. & Michaëlem Patriarcham, pro Eccleſiaſtica pace inter Latinos & Græcos concilianda. Hanc enim Legationem præſenti Chriſti anno ab iiſdem Antiſtibus initam eſſe, docet imprimis Leo *b* Oſtienſis, dum breviter ſummam rerum ab eis geſtarum complexus eſt: necnon ipſæ Leonis Pontificis literæ ad Michaëlem conſcriptę, quæ datæ habentur menſe Ianuaria huius Indictionis ſeptimæ. Quæ autem ſive ſecreto, ſive publice, cum Imperatore iidem Legati tranſegerint, ſcriptis mandavit unus ex illis Humbertus, cum iis quæ idem ipſe contra epiſtolam Michaëlis in Apuliam adverſus Latinos miſſam, & contra alias Græcorum calumnias fuſius diſputans, per dialogiſmum *c* hoc anno conſcripſit: vir quidem ſcientia divinarum ac ſæcularium literarum apprime eruditus moribuſque ſanctiſſimus: quem

a Leo ep. 7 & 8.
b Oſt. lib. 2 cap. 89.
c Habet hunc prolixiorē tractatum, magni momēti monumentū ap. Bar. An. Tom. XI. in Append. una cum libello Nicetæ monachi adverſus Latinos, & Humberti validæ eius confutatione.

mire prædicat Lanfrancus in commentario contra Berengarium; & olim è Lotharingia Romam deductum à Leone Papa, ad prædicandum Siculis verbum Dei Archieſpiſcopum ordinatum eſſe, poſtea verò Romanæ Eccleſiæ Cardinalem conſtitutum, Apoſtolicæ Sedis Conciliis & conſiliis ſemper adfuiſſe & præfuiſſe tradit. Eumdem autem Sigebertus *d*, dum eius recenſet lucubrationes, appellat monachum Tullenſem.

S.geb. de ſcrip. Eccl ap.151. Ap aron. an. 049.

II. *Rec. Bar. Tom. XI. oc ann. it. & Ant. Aug.*

Sed quod rursùm ad prædictam legationem attinet; extat præterea alia brevis rerum in ea geſtarum deſcriptio *e*, ab eodem Humberto (ut putatur) confecta: qua quidem in ſumma conſtat, eoſdem Legatos honorificentiſſime ab Imperatore ſuſceptos; primò coëgiſſe Nicetam quemdam cœnobij Studij monachum, cognomento Pectoratum, anathematizare quoddam ſcriptum ab ipſo contra Sedem Apoſtolicam & univerſam Eccleſiam Latinam, de azymo, de ſabbato, & de nuptiis ſacerdotum compoſitum; (quod & ipſe Imperator iuſſit incendi) itemque pari anathematiſmo execrari omnes, qui Romanam Eccleſiam primam omnium eſſe negarent, vel qui eius fidem in aliquo præſumerent reprehendere: Cumque poſt hæc idem Legati vidiſſent Michaëlem Patriarcham præſentiam ipſorum & colloquium devitare, quin etiam Eccleſiis ad ſacra celebranda interdixiſſe; tandem in eumdem ſæpiùs monitum nec reſipiſcentem, multiplicium tam antiquorum iam ſæpè damnatorum, quàm recens adinventorum errorum probe convictum, ſimulque Leonem Acridanum eadem ſentientem, & alios eorum ſequaces, publicè in ipſa magna Eccleſia S. Sophiæ, & coram univerſo Clero & populo, excommunicationis ſententiam protuliſſe: hiſque geſtis, ſed & iidem Legatis ab inſidiis & fraudibus Michaëlis, quibus eos à populo opprimendos cogitaverat, per Imperatorem liberatis, eoſdem in Italiam remeaſſe.

ATRIARCHA CONST. XCOMMUN. A LEGATIS ED. APOST.

III ERRORES MICHAËLIS PATRIARCHÆ.

Errores autem ob quos Patriarcha cum ſuis damnatus eſt, hi recenſentur in eadem excommunicationis ſententia adverſus eos lata: nimirum, quod ſicut Simoniaci, donum Dei venderent: ſicut Valeſij, hoſpites ſuos caſtrarent, & non ſolum ad clericatum, ſed inſuper ad Epiſcopatum promoverent: ſicut Ariani rebaptizarent eos qui baptizati eſſent in nomine ſanctiſſimæ Trinitatis, & maximè Latinos: ſicut Donatiſtæ, affirmarent, excepta Græcorum Eccleſia, Eccleſiam Chriſti, & verum ſacrificium atque baptiſmum ex toto mundo periiſſe: ſicut Nicolaitæ, carnales nuptias concederent, & defenderent, ſacri altaris miniſtris: ſicut Severiani maledictam dicerent legem Moyſi: ſicut Pneumatomachi, vel Theomachi, negarent Spiritus-Sancti proceſſionem à Filio: ſicut Manichæi inter alia, quodlibet fermentatum faterentur animatum eſſe: ſicut Nazareni, carnalem Iudæorum munditiam adeò ſervarent, ut parvulos morientes ante octavum à nativitate diem, baptizari contradicerent, & mulieres in menſtruo vel partu periclitantes communicare, vel ſi Paganæ eſſent, baptizari prohiberent; & capillos capitis ac barbas nutrientes, eos qui comas tonderent, & ſecundum inſtitutionem Romanæ Eccleſiæ barbas raderent, in communionem non reciperent. His autem erroribus & alia plura æque impia facta adiungens Michaël, inter alia Conſtantinopoli Latinorum Eccleſias clauſerat, & eos *Azymitas* vocans, verbis & factis ubique perſecutus fuerat; in tantum ut in filiis ſuis anathematizaſſet Sedem Apoſtolicam, & contra eam ſe Oecumenicum Patriarcham ſcriberet.

IV. CONATUS CONTRA ROMAN. ECCLES.

f R. Bar. n. cum reſp. Petri in Bib. Vallic.

Porro ipſum poſt excommunicationem non ſolum in ſua ſtultitia perſeveraſſe, ſed etiam conatum eſſe Petrum Antiochen. alioſque Orientales Patriarchas à communione Romanæ Eccleſiæ divellere, multis in eam mendaciis, calumniiſque ingeſtis; teſtes ſunt ipſius literæ *f* ad eumdem Petrum conſcriptæ: ad quem Petrus reſcribens, redarguit quidem in multis eius obiectiones, ut leves & nullius ponderis, verùm alias diſſimulando, vel in nonnullis etiam Latinos carpendo plane oſtendit ſe haud liberioris affectus fuiſſe, ſed temporibus inſerviiſſe, fidemque pro perſonis cum quibus ageret, mutaſſe. Sed quod ad ipſas obiectiones attinet, quàm illæ ſint imperitæ, vel calumnioſæ & mendaces, aut denique prolatæ in defenſionem hæreſum, errorumque tunc in Oriente vigentium; cum ea quæ ſæpe ſuperius adverſus eoſdem Græcos dicta ſunt, tum ſcripta Humberti, & epiſtolæ Leonis Papæ, de quibus nuper egimus, abunde demonſtrant.

V. *g Leo Oſt. lib. 2 c. 89.* S. LEON. PP. IX. OBITUS.

Redeuntes autem poſt hæc Legati Romani in Italiam, cum muneribus Imperatoris Beato Petro, nec non S. Benedicto deferendis, (ut ait Leo *g* Oſtienſis) invenerunt iam *Leonem* Papam defunctum. Qui quidem (ut idem auctor ſcribit) cum manſiſſent Beneventi uſque ad diem duodecimum menſis Martij, ibique infirmatus eſſet, Romam rediit, & poſt paucos dies ſancto fine quievit. Id verò decimotertio Calendas Maij contigiſſe, eumdemque in baſilica S. Petri ſepultum eſſe, tradit Hermannus. Ambo autem iidem auctores, & Deſiderius *h* Abbas poſteà Victor Tertius, aliique omnes qui res ab eodem Leone Pontifice geſtas deſcripſerunt, abſque ulla ambiguitate confirmant, ad eius tumulum plurima edita eſſe miracula, quorum nonnulla recenſent: præter illa quæ vivens edidit. Quod factum eſt, ut quem Deus miraculis illuſtravit, Catholica Eccleſia inter Sanctos retulerit, annis ſingulis diem natalem eius ſacris ritibus colens decimanona menſis Aprilis. Sedit autem annos quinque, menſes duos, & dies ſeptem. Vacauitque Sedeś poſt eius obitum, menſibus undecim & diebus viginti quatuor. Cuius quidem tam diuturni interregni hanc inſinuat idem Leo *i* Oſtienſis cauſam, quòd deficiente in Eccleſia Romana perſona ad tantum officium idonea, miſſus fuerit ad Imperatorem in Germaniam Hildebrandus Subdiaconus, qui illic aliquem, vice tamen Cleri populique Romani eligeret, ac Romam deduceret conſecrandum. Præſtitit autem rem impigrè Hildebrandus, & quem magis idoneum iudicavit, petiit ab Imperatore, & tandem ægre obtinuit Gebehardum Aiſtetenſem Epiſcopum, cuius ſuperius facta eſt mentio, ipſi Imperatori chariſſimum, ideoque invitum ab invito diſtractum. Addit his Hermannus, voluiſſe Imperatorem electionem tantæ Sedis Pontificis fieri in Concilio Epiſcoporum; eaque de re celebrata *Moguntiæ* SYNODO, in ea prædictum Gebehardum electū ab Epiſcopis, Romam miſſum eſſe.

h D. ſid. lib. 3. Dialog.

i Leo lib. 2. cap. 90 LEGATIO AD IMP. PRO PETENDO PONT.

Reliqua verò de eius creatione dicentur anno ſequenti, quo ea contigit.

VI. Quòd autem Bennonis ſententia (qualiſcumque æſtimanda ſit) aſſeratur Benedictus ille intruſus, ſæpè reiectus, rurſum perturbaſſe poſt Leonis obitum Romanam Eccleſiam, inde etiã accidere potuit, ut Romani coacti fuerint legationem ad Imperatorem mittere, ad tam grande malum eius potentia vitandum. Sed & quòd de eodem Benedicto nulla vſquam ſit ampliùs mentio; exiſtimari poteſt, hominem nefarium hoc ipſo tempore finem vivendi feciſſe. De quo teſtatur Petrus Damiani in epiſtola quam ſcripſit ad Fratres Eremi, eum viatori cuidam aliquando apparentem effigie monſtri, quod in aures & caudam aſini deſineret, cetera urſus eſſet, eidem viatori narraſſe, ſe quod beſtialiter vixiſſet, poſt finem vitæ beſtiæ præferre ſpeciem meruiſſe, atque in impietatum & ſpurcitiarum retributionem, damnatum eſſe uſque ad diem iudicij per dumoſa & ſqualentia, per ſulphurea atque fœtorem exhalantia, incenduſque conflagrata loca raperetur, atque pertraheretur; poſt extremum verò Iudicium corpore ſimul & anima in profundum inferni pronceretur æternum torquendus.

VISIO DE BENEDICTI PSEVDOP. POST MORTEM STATU.

VII. Hoc eodem anno, Indictione ſeptima, ex hac vita migravit Conſtantinus Monomachus Imperator Conſtantinopolitanus: habenas verò moderãdas ſuſcepit THEODORA Porphyrogenita, filia Conſtantini Decimi, ſoror Zoës Auguſtæ, quæ mox animadvertit in aliquos, Imperij culmen arripere ſatagentes. Tradit hæc Curopalates: qui eumdem Monomachum defunctum eſſe in monaſterio quod ædificavit, affirmat. De quo, cùm quæ damnanda eſſent in homine, laſciviam, & tributorum novorum exactionem recenſuit; eius quoque pia opera commemorans, inter alia tradit, cùm in magna Eccleſia uſque ad illud tempus inſignibus tantùm diebus feſtis, & ſabbatis, ac diebus Dominicis, incruentum Deo ſacrificium offerri ſolitum fuiſſet, reliquis verò diebus nequaquam ob redituum inopiam; præſtitiſſe ipſum omnium primum, vt in ea quotidie ſacra celebrarentur, conſtitutis amplis reditibus, & multis aureis gemmatiſque vaſis, aliiſque muneribus Eccleſiæ donatis.

CONST. IMP. MORITUR, THEODORA IMPERAT.

IESV CHRISTI
AN. 1037.
VICTORIS II.
AN. I.
HENRICI II.
THEODORÆ I.

I. ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo quinto, Indictione octavâ, Idibus Aprilis, ipſaque die Cœnæ Domini, (ut ſcribit Hermannus) Gebehardus ex Epiſcopo Aiſtetenſi electus anno ſuperiori Romanus Pontifex, conſecrationem Romæ accepit, vocatuſque eſt VICTOR eius nominis Secundus. Veniſſe autem Romam Henricum Imperatorem, ſecumque duxiſſe Pontificem conſecrandum tradit Leo a Oſtienſis. Hermanus verò illum miſſum ab eo ſcribit; Imperatoris autem adventum in Italiam poſteà contigiſſe hoc anno, quo (ut ait) Paſcha Mantuæ celebravit & Pentecoſten Florentiæ: ubi coram eo à Victore Papa generali Synodo habita, multa correcta ſunt. Ita Hermanus: ſed quænam iſta fuerint ſtatuta in CONCILIO FLORENTINO, non refert. Conſtat autem teſtificatione Lanfranci, Victorem in omnibus Conciliis quæ celebravit, vel celebranda curavit, confirmaſſe cuncta à prædeceſſore ſtatuta, ac præcipue damnationem hæreſis Berengarij. Inſuperque in hoc eodem Concilio Florentino vetitum fuiſſe Epiſcopis ſub anathematis graviſſima pœna, ne prædia Eccleſiaſtica diſtraherent, (quod & ſæpè aliàs prohibitum vidimus; hoc verò tempore à pleriſque, ingenti Eccleſiæ damno, & animarum ſuarum ruina, perpetrari conſueverat:) teſtis eſt Petrus Damiani in epiſtola d ad V. Epiſcopum ſcripta, qua pluribus rationibus, & auctoritatibus, exemplíſque ex divina Scriptura petitis, quantum ſit peccatum illa alienare, quantaque inde mala oriantur, docet. Cuius & c alibi relatione conſtat, voluiſſe Deum iiſdem temporibus, ad avertendos à tanto periculo homines in quod præcipites ruerent, ſucceſſoreſque ſuos ſecum traherent in gehennam, per viſum oſtendere certam horum ad inferos damnationem; cùm (ut ait) quidam religioſus vir per ſpiritum ad inferiora deſcendens, vidit quod propter quamdam prædij Metenſis Eccleſiæ poſſeſſionem, quam quidam Comes abſtulerat, tam ipſe quàm omnes eius ſucceſſores, quorum iam decimus recens tunc obierat, licet alioqui bonæ inter homines æſtimationis eſſent, inextinguibili ignis ſupplicio torquerentur, omneſque alij venturi torquendi eſſent, quamdiù quæ ſcirent ab Eccleſia eſſe ſublata per ſuos maiores bona, ipſi mala fide poſſiderent.

VICTOR II. PP.

a Leo Oſt. lib. 2. c. 90.

CONCIL. FLORENT. [In quo multos Epiſcopos depoſitos fuiſſe, ob peccata fornicationis & ſimoniæ, tradit. I an. Villa. 4 Hiſt. Flor. c. 15.]

b Rec. Rar. Ann. Tom. XI. hoc an. ex cod. Vat.

c Pet. Dam. ep. ad Frat. erem. & ep. ad N. c. PP.

DE NON ALIENANDIS PRAEDIIS ECCL.

II. Sed quod in prædicta ad V. Epiſcopum epiſtola Petrus inter alia, ait; cùm à pœnitentibus ſacerdotes terras acciperent, eoſdem iuxta menſuram muneris, eis quantitate pœnitentiæ relaxare: ut hic Eccleſiæ ritus plenius innoteſcat, ſciendum eſt, poſt tot naufragia Eccleſiarum, ac diſciplinæ Eccleſiaſticę diſſolutionem, tandem exulem cenſuram antiquorum canonum pœnitentialium hoc ſæculo poſtliminio revocatam vigere cœpiſſe. Quoniam verò contingeret ob iterata frequenter peccata mortalia; quorum cauſa plurium annorum pœnitentia inferretur, deſperare homines tot annorum curriculis, & aliquando ſua ætate integra ſub eodem pœnitentiæ pondere gemere; immò interdum nec hominis ætatem ſufficere ad expianda per pœnitẽtiam canonibus prǫſcriptam commiſſa peccata: aperta eſt in Eccleſia ianua *Pœnitentiæ Redemptoris*, ne quis ex hac vita Eccleſiæ deditor præventus morte decederet; ita ut (quod ad rem præſentem attinet) qui divitiis affluerent, erogando eas in uſum pauperum, pro quantitate perſoluti pretij, tot redimerent annos, quot Lex Eccleſiaſtica conceſſiſſet. Rursùm verò ne divitibus dumtaxat aperta miſericordiæ ianua videretur, aliæ ab Eccleſia excogitatæ ſunt corporeæ afflictiones, quibus pauperes, aliique omnes quicumque vellent, redimere brevi tempore multiplices annos poſſent. De cuiuſmodi remediis apud Burchardum Vvormatienſem olim Epiſcopum

REDEMPTIO POENITENTIAE CANONICAE INTRODUCTA.

prolixior tractatio eſt in libro quem ſcripſit *Decretorum pœnitentiæ*, quæ (ut profitetur) accepit ex Romano Pœnitentiali. Aliud verò genus erat verborum, quod per *ſcopas* inferebatur: (ita inſtrumentum illud nominabant, quo pœnitens ſibi ipſi verbera infligebat:) de quo redemptionis genere agens idem Petrus ad Alexandrum Papam, docet tria millia ſcoparum unum pœnitentiæ annum explere cum modulatione pſalmorum: decémque pſalmorum modulationem mille ſcopas admittere: & cùm Pſalterium conſtet ex centum ac quinquaginta Pſalmis in unoquoque pſalterio quinque annorum pœnitentiam expleri: ſicque viginti pſalteria cum diſciplinâ cantata, centum annorum pœnitentiam explere. Hæc Petrus; intelligens per *Diſciplinam*, verberationem ipſam, cùm videlicet quis pſallendo ſcopis verbera ſibi infligeret. Vnde & introductus eſt uſus voluntariæ flagellorum pœnitentiæ, de qua dicetur anno ſequenti. Iam enim ad Victorem redeundum eſt.

III. HILDEB. LEGATUR IN GALLIAS AD REFORMAN. ECCLES.

Qui igitur his optimè diſponendis quæ recenſuimus, in Italiâ incumbebat, idem quoque ad eoſdem abuſus Eccleſiæ Gallicanæ corrigendos, Legatum à Latere miſit illum ipſum *Hildebrandum* S. R. E. Subdiaconum, magni ingenij, & ingentis animi, atque inſignium virtutum, & egregiæ ſanctitatis virum; qui ipſum Victorem à ſe Pontificem electum è Germaniâ in Vrbem perduxerat. De quo quidem in hâc Legatione illud mirandum à multis refertur, quod cùm in quâdam Epiſcoporum Sydono ab ipſo celebratâ Epiſcopus aliquis literatus & eloquens accuſatus de crimine Simoniæ; illud omninò confiteri detrectaret; repente iuſſus ab Hildebrando dicere, *Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto*, Patrem quidem & Filium diſertè & expeditè pronunciaverit, Spiritum verò Sanctum nullo unquam modo proferre valuerit: tuncque idem Epiſcopus iudicio ſe divino convictum cernens, crimen confeſſus fuerit, & depoſito Epiſcopatu mox Spiritū quoque Sanctum libero ore pronunciauerit. Narrantur iſta ex relatione ipſiuſmet Hildebrandi poſteà Romani Pontificis Gregorij Septimi dicti, tum à Petro Damiani in epiſtolâ ad Dominicum & Fratres eremi, & aliâ ad Nicolaum Papam; tum à Deſiderio Abbate S. Benedicti, preſbytero Cardinale S Cæciliæ, in libris Dialogorum quos eodem fermè tempore ſcripſit: itémque ex relatione S. Hugonis Abbatis Cluniacenſis, qui rei geſtæ interfuit, ab Vvillelmo d Malmeſburienſi Bibliothecario: ac denique eadem habentur in antiquioribus Geſtis Romanorum Pontificum, quæ collecta à Nicolao Aragonio Cardinale extant in Bibliothecâ Vaticanâ; ubi traditur, hæc geſta eſſe in provinciâ Lugdunenſi: additurque, eo miraculo in tantum perterritos eſſe cæteros Simoniacos, ut præter alios Prælatos Eccleſiarum viginti ſeptem, Epiſcopi quadraginta quinque ſimoniacos ſe eſſe confeſſi fuerint, & ſuis honoribus abſque ulla allia accuſatione renunciaverint. Petrus verò Damiani tradit, ea Synodo ab Hildebrando Apoſtolica auctoritate, præter illum Epiſcopum, depoſitos eſſe alios quinque diverſis criminibus reos. Ceterùm illum omninò malè in Collectionem Nicolai Aragonij, quòd Hildebrandus tunc Archidiaconus extitiſſe dicitur, réſque geſta ſub Stephano Papa ponitur; quam alij omnes ſub Victore contigiſſe teſtantur, quo tempore nondum Hildebrandus creatus fuerat Archidiaconus, ſed eam poſteà dignitatem à Nicolao Secundo accepit. Porrò non hac duntaxat actione, ſed & aliàs ſæpe ipſum gratia Spiritus-Sancti cogitationes aliorum prophetico mentis intuitu cognoviſſe, aliaque futura prediхiſſe, ſed & viſionibus diuinis illuſtratum fuiſſe; ſinceriſſimus eſt teſtis idem Vvillelmus Malmeſburienſis huius ſeculi hiſtoricus, ex certa relatione eiuſdem ſanctiſſimi Hugonis Cluniacenſis, ipſi Hildebrando familiaritate coniunctiſſimi: conſtatque inſuper ex ipſiuſmet Hugonis Vitæ Actis ab alio Hugone conſcriptis.

EPISCOP. MIRACVLO ARGUITUR SIMONIACUS.

d *Malmesb. de geſt. Reg. Angl. lib. 3.*

HILDEB. SPIRITU PROPHETIAE PRAEDITUS.

Qua de re Baron. hoc ann. & 1061. XXXI.

IV.

Præcipuè autem Hildebrandi in Galliis invigilavit ſedulitas, vt Berengarium, ſuam hæreſim, diverſis iam anteà Synodis damnatam, defendentem nihilominùs adhuc ac propalantem, vel in meliorem ſenſum reduceret, vel iterùm Synodali ſententia damnaret. Quamobrem ne ſubterfugiendi ampliùs locus eſſet, domi ſuæ eum conveniendum putans, *Turonis* CONCILIUM Apoſtolica indixit auctoritate: in quo Berengarius deteſtatus errorem fidei Catholicæ propria manu ſubſcripſit, eamque iureiurando firmavit. Teſtantur id enim qui adversùs eumdem Berengarium eo tempore ſcripſerunt, Lanfrancus e poſteà Cantuarienſis, & Guitmundus f Averſanus Archiepiſcopus. Sed ſimulans impius pœnitentiam, ubi diſceſſit Hildebrandus rurſùm cœpit infauſtam hæreſim propugnare: adeò ut opus fuerit eum denuò ſub Victoris ſucceſſore Nicolao Papa conuenire, ſicut dicetur ſuo loco.

CONCIL. TURON. CONTRA BERENG.

e *Lanfr. adverſ. Berengarium.*

f *Guiſmūdus de Sacram. l. 3.*

V.

SYNODUS TURON. COGNOSCIT DE CAUSA IMP. ET REG. HISP.

Ad hoc item Concilium Turonenſe miſſi ab Henrico Imp. Legati, eius nomine queſti ſunt adversùs Ferdinandum Magnum Caſtellæ ac Legionis Regem, detrectantem parere Romano Imperatori, arrogantémque ſibi contra iura, moréſque maiorum, nomen Imperatoris; petentes, niſi deſiſteret, excommunicatione percelli, & Hiſpaniam ipſi ſubiectam interdicto ſubiici. Iuſta viſa eſt Henrici petitio tum Concilio, tum etiam ad quem eſt delata, Victori Pontifici. Eorumque nomine legatione decreta ad eumdem Ferdinandum, atque celebrato ea de re in *Hiſpania* Procerum & Epiſcoporum *Conventu*, obtinuit pars illa ut obediretur Romano Pontifici; ſicque ceſſatum eſt ab Imperatorio nomine, & rebellione ab Imperatore Germaniæ. Hæc ex antiquioribus Rerum Hiſpanicarum Scriptoribus, pluribus proſecutus eſt Ioannes Mariana, qui poſtremam manum ſummo ſtudio Hiſtoriæ Hiſpaniarum impoſuit.

VI.

SUBDIAC. PROPINANS VENENUM PONT. SACRIFICANTI ARRIPITUR A DAEMONE.

Paſſus intereà aſſeritur Victor Papa hoc ipſo anno primo ſui Pontificatus, horrendam planè proditionem; cum ſubdiaconus qui ei ſacrificanti miniſtrabat, venenum immiſit in ſacrum calicem: ſed Deus duplici miraculo, & obſtitit ne Pontifex biberet, & detexit tanti ſacrilegij auctorem. Cùm enim Pontifex calicem poſt conſecrationem levare vellet nec poſſet; à domino cauſam facti inquiſitutus, cum populo aſſiſtente ad orationem proſtratus eſt, ſtatimque ſubdiaconus à dæmone arripitur. Sic igitur cauſa manifeſtata, Papa calicem cum Sanguine Dominico cuidam altari iuſſit includi,

& pro

& pro Reliquiis in perpetuum conſervari. Deinde iterum cum populo tamdiu ad orationem proſtratus eſt, quouſque ſubdiaconus à dæmone liberaretur. Scribunt hæc Lambertus, & Vrſpergenſis, atque alij poſt eos. Scimus autem Bennonem ſchiſmaticum aſſerere, Gerardum quemdam Braxutum cognomine, ſex Romanos Pontifices extinxiſſe veneno, primumque numerat Clementem Secundum, & poſt eum quinque eius ſucceſſores. Sed quoniam tanta iſta, & toties iterata, nullum omnino aſſertorem habent huius temporis ſcriptorem, nullam penitus in homine mendaciſſimo cōciliant ſibi fidem: cum præſertim in ſugillationem iſta iactet Gregorij Septimi, quem ſomniorum, iſte confictor, & calumniarum compoſitor, tot ſcelerum complicem fuiſſe delirat.

NULLA FIDES BENNONIS.

IESV CHRISTI

AN. 1056.

VICTORIS VI.

AN. 2.

HENRICI II. 10.

THEODORÆ 2.

I. HENR. IMPER. OBITUS.

ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo ſexto, Indictione nona, Victor Papa ab Henrico Imp. in Germaniam invitatus, interfuit eiuſdem Imp. obitui; qui contigit tertio Nonas Octobris, Indictione decima iā inchoata, anno ipſius ætatis trigeſimo nono; cum paulo ante obitum, filium ſuum itidem Henricum nominatum, eiuſdem Romani Pontificis cæterorumque Præſulum & Principum electione Regem conſtituiſſet. Teſtantur hæc temporis huius Scriptores, Hermannus & Marianus. Oſtenſam vero fuiſſe Gunthero Imperatoris Cancellario divinam viſionem imminentis ſuper Orbem Dei vindictæ, Lambertus narrat. Et in Chronico Caſſinenſis monaſterij antiquitus ſcripto, recenſetur prolixa narratio de malorum dæmonū accurſu ad obitum eiuſdem Imperatoris, eum ſibi, ut ſuum, accuſationibus vendicantium: ſed ab eorum manibus traditur liberatus S. Laurentij Martyris interceſſione, cuius cultor propenſior extitiſſet. Quænam autem illum apud Deum reum conſtituere potuerint, ſupplicioque obnoxium reddere, cum multa alia fuere, quæ ex auctoribus, qui de eo ſcripſere, colligi poſſunt, tum maxime, quod electionem Romanorum Pontificum, aliorumque Epiſcoporum iudicia ſibi arrogaſſet. Ipſius vero filium tempore patris obitus nondum abſolviſſe quintum ætatis annum, certum redditur ex eo quod Lambertus affirmat eum natum eſſe anno ſalutis milleſimo quinquageſimo primo, quarto Idus Novembris: unde errare probantur, qui eum tunc ſeptennem, vel etiam octennem fuiſſent tradunt. Porro ipſum à patre moriente Romanæ Eccleſiæ commendatum eſſe per Victorem Papam ibi præſentem, teſtatur Gregorius *a* Septimus in epiſtola ad Rudolphum Sueviæ Ducem. Eidemque ipſum Victorem regnum ſtabiliſſe, & generali *Conventu Coloniæ* habito, omnes adverſus illum bellorum motus ſedaſſe, auctor eſt Sigebertus. Sed & Agnes Auguſta mater puerum religioſe educare cœpit: verum cum exceſſit ex ephœbis, in tranſverſum actus, Romanæ imprimis redditus eſt hoſtis Eccleſiæ, cuius ope eidem regnum fuerat ſtabilitum.

EIUS ANIMA LIBERATUR A DAEMONE PER S. LAURENT.

a *Greg. Sept. 1. ep. 19.*

II. DE OFFICIO B. VIRGIN. MARIÆ IN ECCLESIAM INTRODUCTO.

Antequam autem ulterius progrediamur, nonnulla hic recenſenda videntur, quæ digna memoria iiſdem Henrici Secundi temporibus accidiſſe noſcuntur. Atque imprimis, cum auctore Petro Damiani monachos eremi inſtituente, iam ferme per triennium in monaſterio Gamungnenſi ſervatum eſſet, ut cum ſolitis Horis Canonicis quotidie Beatiſſimæ Virginis Officium diceretur; ac Gozo quidam, inter eos reprobæ vitæ monachus, de novo iſto præter regulas S. Benedicti ſuperpoſito onere conqueſtus, reliquos omnes illud deponere perſuaſiſſet: mox adverſus præfatum monaſterium tot undique hoſtium deprædationes atque prædonum rapinæ, incendia, cædeſque divinitus excitatæ ſunt, ut nec auctoritas Imperialis à monachis implorata his malis curandis ſufficerit. Itaque cauſa tandem calamitatum ſuarum eodem Petro Damiani monente cognita, ſtatim ac de culpa pœnitentiam peregerunt, & ſolitas Beatiſſimæ Virginis laudes celebrare cœperunt, iidem ab omnibus penitus eiuſmodi malis liberi ſunt redditi. Narrat hæc, qui ea ob oculos habuit, idem Petrus Damiani in epiſtola ad Fratres eremi. Sicut autem ipſe auctor fuit, ut in monaſterio ſuo OFFICIUM DEI-GENITRICIS dicendum aſſumeretur; ita ex eodem fonte manaſſe cognoſcitur, ut illud ipſum toto Chriſtiano Orbe Occidentalis Eccleſiæ non à monachis tantum & clericis, ſed etiam à laicis viris atque mulieribus, quotidianis penſis perſolvatur, monente Vrbano Papa, ut ſuo loco dicetur.

III. DE USU ET NOMINE DISCIPLINAE.

Eodem quoque tempore, etſi non eodem auctore Petro, tamen certo propagatore, atque adverſus impugnantes propugnatore, introductus eſt in Eccleſia Dei ille laudabilis uſus, ut voluntariæ pœnitentiæ cauſa Fideles non modo viri, ſed & nobiles mulieres, verberibus ſe ipſas afficerent, flagellis ad hoc paratis idoneis. Hoc enim teſtatur idem Petrus in epiſtola *b* ad Blancam Comitiſſam; ubi & verberationem ipſam vocat *Diſciplinam*; ſicut & in epiſtola ad Alexandrum Papam, de qua dictum, eadem occaſione anno ſuperiori: quod nomen cum actione ad poſteros tranſiit, ut *Diſciplinam agere* ſit ſeipſum flagellis cedere. Hoc autem genus pœnitentiæ, etiam ab ipſo Henrico Imp, qui hoc anno defunctus eſt, frequentatum eſſe, teſtis eſt Reginardus in Rebus *c* geſtis S. Annonis tunc Archiepiſcopi Colonienſis. Sicque ingenti Fidelium bono contigit, ut quæ in redemptionem diuturnarum pœnitentiarum à canonibus iniunctarum in expiationem peccatorum mortalium, Flagellorum verberatio fuit primitus introducta; (quod vidimus anno ſuperiori;) eadem hoc tempore; frequentiori uſu ſit ſponte recepta, inter omnes etiam Chriſtianos nihil debentes eiuſmodi canonum exactoribus pœnitentiariis preſbyteris; imitatores Apoſtoli dicentis *d*; *Lividam facio carnem meam, & in ſervitutem redigo, nec cum aliis prædicaverim, ipſe reprobus efficiar.* Quod quidem introductum eſt his iiſdem Petri Damiani temporibus exemplo Beati Dominici cognomento Loricati, (à lorica ferrea, qua corpus per-

b *Pet. Dam. ep. 4. ep. 14 in Bibl. Pat.*

HENR II. IMP. SE FLAGELLABAT.

c *A. Sur. 4. Dec. c. 6.*

d *1. Cor. 9.*

petuo conſtrinxit ac domuit) eidem ſubditi ere mitæ, ac magnæ abſtinentiæ & auſteritatis viri, (cuius Res præclare geſtas ſcripſit c idem Petrus ad Alexandrum Papam) teſtatur ipſe eadem ad Blancam epiſtola.

c Ext. ap. Lipom.

IV. Alii sancti ritus ab Eccl. recepti.

Quod inſuper ad alios ritus ſpectat; ſuorum monachorum & eremitarum inſtitutione ſervari cœptum ait, quod nos iam videmus ubique in Eccleſia Occidentali receptum; nempe ut Feria ſecunda animabus defunctorum liberandis à pœnis ſacroſancto Miſſarum ſacrificio, ſit adſcripta: feria ſexta pro memoria Dominicæ Paſſionis, eodem ſacrificio, inſuperque ieiunio, & verberum afflictione colenda eſſet: Sabbato vero in honorem ſanctiſſimæ Dei-Genitricis celebrandum eſſet idem incruentum ſacrificium Miſſæ. De quibus omnibus ipſe pluribus agit in epiſtola ad Deſiderium Abbatem Caſſinenſem. Nos vero iam reliqua huius anni proſequamur.

V. f Rec Bar. Ann. Tom. XI. hoc ar. ex cod. monaſt. Moiſſas. Concil. Tolosan. Concil. Compos. Ex cod. Ant. Aug.

Hoc pariter anno Domini milleſimo quinquageſimo ſexto, Idibus Septembris celebrata reperitur f *Toloſæ* in Gallia, iuſſu Victoris Papæ, SYNODUS decem & octo Epiſcoporum; ad extirpandas Simoniacas pravitates, ac reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam: cui præfuerunt auctoritate eiuſdem Pontificis *Rabaldus* Arelatenſis Archiepiſcopus, & *Pontius* Aquenſis. Inſuperque eodem anno in Hiſpania celebratum eſt CONCILIUM COMPOSTELLANUM ſub *Creſconio* eiuſdem urbis Archiepiſcopo: in quo cum fuerint complura præclare conſtituta, quæ ad Eccleſiaſticam diſciplinam conſervandam ſpectarent; illud inter alia ſancitum reperitur, ut Epiſcopi omnes atque Preſbyteri Miſſam quotidie celebrarent; & ut clerici tempore Ieiunij & Litaniarum, quoties publica delictorum expiatio indiceretur, cilicio induerentur.

VI. Theod. Aug. moritur: Mich. Stratonicus imperat.

Quod ad res Orientales pertinet; hoc eodem anno, Indictione nona ad ſidem declinante, (inquit Curopalates) Theodora Auguſta, poſtquam imperaſſet annum unum & menſes novem, inteſtinorum morbo ex hac vita exempta eſt, cum iam paulo ante ſuaſione Eunuchorum creaſſet Imperatorem MICHAËLEM cognomento *Stratonicum*, ætate ſenem, militiæ valde peritum hominem, regiminis autem magiſtratuum curialium inexpertum: qui primam exortam tyrannidem Theodorij filij Monomachi ſuperavit, in ſecunda per Iſacium Comnenum permota defecit, ut dicetur anno ſequenti.

IESU CHRISTI
AN. 1057.
VICTORIS. II.
AN. 3.
MICHAEL. VI.
AN. 1.

I. Victoris PP obitus. a Leo Oſt. li. 3. cap. 8.

ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo ſeptimo. Indictione decima, *Victor* Papa ex Germania Romam initio Quadrageſimæ rediens, ac poſt Paſcha in Tuſciam profectus, defunctus eſt Florentiæ, atque ſepultus vigeſima octava Iulij: ut teſtatur Leo a Oſtienſis, atque Lambertus. Eoque nuncio Romam perlato, mox in eius locum ſuffectus eſt die ſecunda Auguſti, *Fridericus* Cardinalis, frater Godefridi Ducis Tuſciæ; ille ipſe, quem Cancellarium Eccleſiæ Romanæ tunc agentem, vidimus ante triennium Legatum miſſum eſſe cum aliis Conſtantinopolim à Leone Papa ad Conſtantinum Monomachum Imperatorem. Qui b cum poſt reditum ſuſpectus Henrico Imperatori cœpiſſet eſse, atque ut eius vitaret invidiam, renunciato ſæculo, factus eſset monachus Caſſinenſis, nuperque electus eiuſdem Abbas monaſterij poſtmodum defuncto Victore Pontifice, idem Romæ tunc exiſtens, uno omnium conſenſu, ex preſbytero Cardinale tituli S Chryſogoni creatus eſt Romanus Pontifex; dictuſque STEPHANUS huius nominis Decimus, quod ea die qua electus eſt, nempe ſecunda Auguſti, S. Stephani Papæ celebritas ageretur. Qui quidem ita permiſit in locum ſuum alium elegi Abbatem Caſſinenſem, nempe Deſiderium, ut tamen dumtaxat poſt obitum ſuum ſuccederet: ſiquidem voluit, quamdiu vixit, ſicut Pontifex, ita & Caſſinenſis Abbas eſse, deceſsoris ſecutus exemplum, qui cum fuiſset Epiſcopus Aiſtetenſis, ſe vivente nullum alium paſsus eſt ordinari eius Eccleſiæ Epiſcopum: non ſecus ac Leo Nonus, quem vidimus idem præſtitiſse de ſua priori Eccleſia Tullenſi.

b Hæc omnia plurib. Leo Oſt. lib. 2. c. 90. & lib. 3. c. 8. & ex eo Baron an. 1054 & præſenti. STEPH. PP. X.

II Petrus Damiani creatur Epiſcopus. c Id. lib 2. cap. 102.

Hoc autem ipſo anno idem Papa Stephanus Petrum Damiani ab eremo abſtractum, creavit Epiſcopum Cardinalem Oſtienſem; ut tum Leo c teſtatur in Chronico, tum ipſe Petrus in epiſtola ad Nicolaum Papam de dimittendo Epiſcopatu, quem ſibi non canonice, ſed violenter iniectum queritur; & vim inferentem ipſum Stephanum Pontificem, ſuum appellat perſecutorem. Si quidem Epiſcopus creatus, cum nihil remittens de rigore vitæ eremiticæ, quin etiam ad eamdem optans transformare collegas, ut ne vel otioſum verbum, riſumve levem ore proferrent, egregiam illam ad eos conſcripſiſſet epiſtolam, cui titulum fecit, *Venerabilibus in Chriſto ſanctis Epiſcopis Lateranenſis Eccleſiæ Cardinalibus*; intelligens iſta non ex ſententia ſibi ſuccedere, mox cœpit eiuſcemodi vitæ generis tædere, ac de reditu ad eremum ſerius cogitare: neque umquam deſtitit, quouſque tandem id ab Alexandro obtinuit, ut dicetur ſuo loco.

III. Eccles. Roman. Forma huius temporis.

Sed quod ad prædictæ epiſtolæ titulum hactenus inauditum ſpectat; ex ſcripto antiquo Vaticano codice ſacrorum Rituum, conſtat hanc fuiſse iſtorum temporum Romanæ Eccleſiæ formam, ut eſsent Romæ quinque Patriarchales Eccleſiæ, videlicet Lateranenſis, (quæ & Conſtantiniana, & baſilica Salvatoris aliis nominibus nuncuparetur) S. Mariæ Maioris, S. Petri, S. Pauli, & S. Laurentij extra muros, atque in Lateranenſi ſeptem eſsent Cardinales Epiſcopi, videlicet Oſtienſis, Portuenſis, Sanctæ Ruffinæ (ſive Silvæ candidæ) Albanenſis, Sabinenſis, Tuſculanus, & Præneſtinus, iidemque dicti *Collaterales*, atque etiam *Hebdomadarij*, eo quod ſinguli hebdomadibus per vices explerent munus Pontificis: Aliæ quoque Patriarchales Eccleſiæ, ſingulæ ſeptem pariter haberent Cardinales Preſbyteros, quibus aſſignati eſsent totidem Tituli Eccleſiarum intra Vrbem exiſtentium, ita tamen ut Latera-

nenſ.

nenſi Eccleſiæ præfectus eſſet primus Epiſcopus Collateralis. S. Mariæ & S. Petro Archipreſbyteri Cardinales, S. Paulo & S. Laurentio Abbates Cardinales: Inſuperque eſſent Diaconi Cardinales dicti *Regionarij*, numero duodecim, ac diaconi *Palatini* ſex; quibus commiſſæ ſimiliter eſſent totidem Diaconales Eccleſiæ; itaue Diaconorum Regionarium munus eſſet cantare Evangelium in Stationibus: Palatinorum vero cantare Evangelium in Eccleſia Lateranenſi: Eſſent item Subdiaconi viginti unus; ſeptem Regionarij, qui Epiſtolas & Lectiones cantarent in ſtationibus; ſeptem Palatini, qui idem munus præſtarent in Eccleſia Lateranẽſi; ſeptemque alij dicti *Scholæ Cantorum*, qui cantarent tantummodo, quando Summus Pontifex celebraret: Præterea eſſent in Vrbe Abbatiæ viginti duæ: Ac denique præter ſeptem Collaterales Epiſcopos, eſſent in diverſis Italiæ provinciis alij Epiſcopi numero ſexaginta duo, qui dicerentur *ſuffraganei Romani Pontificis*; & nulli alij Primati vel Archiepiſcopo ſubiecti, frequenter ad Synodos vocarentur. Hæc de Eccleſiæ Romanæ huius temporis ſtatu; in prædicto Rituum libro; ubi & nomina recenſentur d prædictorum omnium Titulorum, Abbatiarum, & Epiſcopatuum. Iam vero cætera anni proſequamur.

d *Recenſet etiam Bar. hoc An. ex cod. Vatic.*

IV. MICH IMP. CEDIT ISACIO COMNENO.

Hoc eodem anno Iſacio Comneno invadente Imperium Orientale, Michaël Aug. et cedere coactus, die ultima menſis Auguſti privatus ad proprias ædes ſe recepit: qui cum à Michaële Cerulario Patriarcha, rebellionis adverſus ipſum auctore & principe, per Legatos Metropolitas ſuaderetur Imperio cedere, interrogans Metropolitas quid pro Imperio traderet Patriarcha, illiſque reſpondentibus Cæleſte regnum, ſtatim depoſita purpura, veſte privata indutus ceſſit. ISACIUS vero inchoante menſe Septembri, à Patriarcha ſolemni ritu coronatus eſt Imperator. Qui quidem illud laude dignum tunc præſtitit, ut Eccleſiam Conſtantinopolitanam, quæ tum in ſacris muneribus, tum in theſauri diſpenſatione, Præfectos ab Imperatoribus delectos pati cogebatur, in priſtinam vendicaverit libertatem, Patriarchæ poteſtati ac curæ omnimodam eius relinquens adminiſtrationem. Idem tamen poſtmodum aliam impiam ſanctionem edidit; qua plurium monaſteriorum bona addixit Fiſco, relicta tantummodo ſtipe Deo ſervientibus monachis. Hæc omnia pluribus Curopalates, nonnulla tamen in eis inepte philoſophatus, dum imprimis revocat in dubium, an pro terreno Imperio Michaël eſſet mercedem cæleſtem accepturus, cum non ſtatim ac in ipſum rebellari cœptum eſt, ſe abdicarit, ſed uſque ad bellum permanſerit, & gentis ſuæ cladem: deinde cum non ſolum probat factum Iſacij de addictis fiſco bonis monaſteriorum, ſed etiam optat ut idem executus eſſet in omnibus rebus ad Eccleſiam omnino ſpectantibus; videlicet ut ſacros miniſtros & monachos à deliciis & avaritia revocaret. Nam ut iſta levi manu tangam, quod ad Michaëlem attinet, ſi cuique invadendi Imperium tyranno cedere æquum ſit, quæ ulterius cuiuſlibet Imperij firmitas eſſe poterit, ad cuius defenſionem gladium ei Deus dederit in vindictam e malefactorum? Non iſta docent ſacræ leges, neque monent exempla: cum nullus fuerit hactenus Chriſtianiſſimorum Imperatorum, qui præ cæteris in Eccleſia laudem meruerint, qui non adverſus inſurgentes tyrannos totis viribus ſe obiecerint. Quapropter & meruit laudem primum Michaël reſiſtendo, ut decebat legitimum à Deo conſtitutum Imperatorem: meruit & laudem cedendo, à ſacerdotibus promiſſione oblata regni cæleſtis. Quod vero ad uſurpationem Iſacij Bonorum monaſteriorum; ſatis ipſa eventa fatuum plane iudicium Curopalatis arguerunt, cum adverſus ea patrantem tyrannum, cœlitus ictibus fulminũ ab irato numine dimicatum eſt, ut idem ipſe inferius teſtatur auctor, adeo ut urgens metus adegerit eum exuere purpuram, & induere monaſticum habitum, & inter monachos obire ſervitia monachorum, qui monachos ita perſequi aggreſſus eſſet.

INEPTA CUROPALATIS PHILOSOPHIA.

e 1. *Pet.* 2.

IESV CHRISTI

AN. 1058.

STEPHANI X.

AN. I.

ISACII COMNENI.

AN. I.

I.

ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo octavo, Indictione undecima, Stephanus Papa, quamvis infirmus corpore, aſſiduo tamen ſtudio pro Eccleſiæ Catholicæ tranquillo ſtatu laborans, decrevit legationem in Orientem; ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam ſchiſmate ſciſſam Apoſtolicæ communioni conſociandam: ſed quo minus ea ſuum conſequeretur effectum, eiuſdem Pontificis obitus interceſſit; qui contigit hoc ipſo anno, quarto Calendas Aprilis, Florentiæ, cum illuc profectus eſſet ad Godefridum Tuſciæ Ducem fratrem ſuum, qui habebat in animo coronam Imperij deferre: ad eius vero ſacrum corpus ibidem ſepultum, plurima ſigna Chriſtus oſtendit. Narrat hæc Leo a Oſtienſis. In Actis b autem S. Hugonis Cluniacenſis Abbatis traditur, ipſum Stephanum in manibus eius ſpiritum reddidiſſe, facta confeſſione præmunitum, & eiuſdem ſanctiſſimi viri præſentia ab inſultibus pravi dæmonis in tranſitu liberatum.

STEPH. PP. OBITUS.

a *Leo Oſt. lib.* 1. *c.* 8. *& lib.* 3. *c.* 101.

b *Ap Sur.* 29. *April.*

II.

Licet autem (quod Leo c tradit) idem Pontifex Vrbe recedens, univerſum Clerum populumque Romanum ſub diſtricti anathematis excommunicatione conteſtatus eſſet: ut ſi prius ipſum mori contingeret, quam Hildebrandus Romanæ Eccleſiæ tunc adhuc Subdiaconus, qui communi omnium conſilio pro quibuſdam Reipublicæ negotiis ad Imperatricem in Germaniam mittebatur, Romam rediret; nullum omnino Pontificem eligere auderent, ſed uſque ad reditum illius Sedes Apoſtolica ſineretur vacare, eius demum ordinanda conſilio: tamen mox ubi audita eſt mors ipſius Stephani, quæ metu Imperatoris repreſſæ factiones aliquandiu conticuerant, eædem Imperio iam vacante, inhiantes rurſum Apoſtolicæ Sedis invaſioni, ſive eſſent ex Comitibus Tuſculanis, ſive Ptolemæorum, Gregoriorum, aut Creſcentio-

c *Leo lib.* 2. *cap.* 101. *&* 102.

MINCIUS SCHISMATICUS INTRUDITUR.

rum familijs, aliiſve armis divitiiſque potentibus; inito una conſilio, noctu per vim Eccleſiam invadentes, Ioannem Velitrenſem Epiſcopum, Mincium cognominatum, Papam conſtituerunt, *Benedicti* illi nomine impoſito; eumdemque per Eccleſiæ Oſtienſis Archipreſbyterum eadem violentia coactum, conſecrari fecerunt: cum interim qui tunc Romæ erant Petrus Damiani Epiſcopus Oſtienſis, aliiſque ipſius collegæ Cardinales, hæc deteſtantes atque anathematizantes, per diverſa latibula fugere coacti eſſent. Habet iſta pluribus Leo: eademque expreſſius idem Petrus Damiani in epiſtola eo tempore ad H. Archiepiſcopum ſcripta de hoc ipſo ſchiſmate; qua etiam teſtatur eumdem intruſum, hominem fuiſſe prorſus ſtolidum, deſidem, ac nullius ingenij, penituſque literarum expertem.

III. GERARDUS EPISCOPUS FLORENTINUS ELIGITUR PAPA LEGITIMUS. d *Pet. Dam. ab. ad Nicol. Pa'. pro Ancon:t.* e *Leo lib. 3. cap. 12.*

Rediens porro Hildebrandus ex Germania Florentiam; ubi cognovit quæ geſta eſſent, ut erat vir ſaniſſimi ac puriſſimi conſilij (ſicut eum Petrus d Damiani vocat) ſuis literis Romanorum Primates conveniens, ipſorum percepto aſſenſu, annitente Godefrido Duce, ipſe cum aliis Eccleſiaſticis viris Gerardum eiuſdem civitatis Florentinæ Epiſcopum in Romanum Pontificem elegit, quem ſuo tempore, præſidio eiuſdem Godefridi in Vrbem inducerent. Scribit hæc idem qui ſupra Leo e. Eidemque electioni etiam Imperatricem, ſeu filium eius parvulum Henricum, aſſenſum præbuiſſe, teſtis eſt Lambertus. Comitia vero de ipſius electione; quod Romæ fieri non potuiſſent, habita eſſe Senis, tradunt eiuſdem Pontificis Acta, collecta à Nicolao Aragonio Cardinale, quæ habentur in Vaticana Bibliotheca. De eius autem in Vrbem introductione, atque conſecratione, agetur anno ſequenti, quo ea fieri contigit: cum interim totum quod fuit anni huius uſque ad Ianuarij menſem, pſeudopapa Benedictus manſerit in Pontificatu. A quo nihil boni factum reperitur; ſed malum illud, dignum homine qui pecuniæ vi aperuiſſet ſibi viam ad tantam Sedem capeſſendam; quod Stigando cuidam pſeudoëpiſcopo Cantuarienſi in Anglia, pecunia corruptus Pallium miſerit, quod ei præcedentes Pontifices denegaverant. quia vivente adhuc legitimo Archiepiſcopo Roberto (qui perſecutionem paſſus Sedem Apoſtolicam appellaverat) eam Eccleſiam invaſiſſet. Narrat hæc Vvillelmus f in commentario de Rebus geſtis Anglorum Regum.

f *Malmesb. lib. 2. cap. 13.*

IV. CASIMIRI POLONI OBITUS.

Hoc eodem anno die vigeſima octava Novembris mortuus eſt Caſimirus qui ex regni hærede monachus, ex monacho Rex, *ſive Dux effectus fuerat Poloniæ, magnum ſuis deſiderium relinquens, ut qui collapſum penitus Regnum reſtituiſſet, & Eccleſiam Polonicam [illegible] in modum illuſtraſſet. In cuius locum ſubrogatus eſt Boleſlaus ipſius filius De his plura Songinus Canonicus Cracovienſis.

V. MICH. PATRIARCHA CONST. ABDICATUR.

Quod ad res pertinet Orientales; hoc eodem anno Michaël Cerularius Patriarcha Conſtantinopolitanus, Iſacio Imperatori ob frequentes & odioſas petitiones, & cum repulſam pateretur, abſurdas increpationes, & comminationes de Imperij abdicatione, intolerabilis redditus; & quod inſuper aggreſſus eſſet croco tincta Imperatorio more induere calceamenta, antiqui Sacerdotij conſuetudinem hanc aſſerens, ab eodem Imperatore in exilium electus eſt, ubi ſediſſet annis quindecim: eoque paulo poſt defuncto, in locum eius ſubrogatus *Conſtantinus* Licudex Protoveſtiarius. Narrat hæc pluribus Curopalates.

IESV CHRISTI
AN. 1059.*
NICOLAI II.
AN. 1.
ISACII COMNENI
AN. 2.

I. NICOL. PP. II.

ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo nono, Indictione duodecima, ipſo menſe Ianuario, Gerardus Epiſcopus Florentinus, qui anno ſuperiori electus fuerat in Romanum Pontificem, ab Hildebrando Subdiacono & Godefrido Duce Romam perductus, totiuſque Cleri ac populi Romani conſenſu in Sede Apoſtolica collocatus,* dictus eſt NICOLAUS eius nominis Secundus. Qui Mincium, dictum Papam Benedictum, Romanæ Sedis invaſorem, cum ſuis fautoribus excommunicans, tandem interventu quorumdam eumdem admiſſum ad communionem, apud Eccleſiam S. Mariæ Maioris omni ſacerdotali officio privatum manere iuſſit. Scribit hæc Leo a Oſtienſis. In Geſtis autem Romanorum Pontificum, quæ collegit Nicolaus Aragonenſis Cardinalis, traditur præceſſiſſe SUTRINUM CONCILIUM pro ipſius Mincii depoſitione. antequam Papa ſe inferret in Vrbem; eoque audito, Mincium ſede depoſita in domum propriam ſe recepiſſe, cum vero Nicolaus Romam veniſſet, Mincium quoque ad eum veniam petiturum acceſſiſſe, & omnis ſacerdotalis officii depoſitionem incurriſſe. Id ipſum traditur in codice Vaticano qui inſcribitur Liber Cenſuum. Vbi & additur, eodem tempore *Hugonem* Cardinalem cognomento *Candidum*, ſchiſma feciſſe ab Eccleſia Romana, & multorum extitiſſe auctorem malorum.

a *Leo lib. 3. cap. 11.*

CONCIL. SUTRIN. PRO DAMNAT. MINCII PSEUDOP.

PETRUS DAM. CUPIT REPETERE EREMUM.

Simul ac autem ſublato ſchiſmate pax Eccleſiæ reddita eſt; Petrus Damiani, qui invitus abſtractus ab eremo creatus fuerat à Stephano Papa Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis, de abdicando ſe ab eo munere Nicolao libellum dedit, qui extat; complura continens exempla ſanctorum Præſulum qui ſe à regimine abdicarunt. Quid autem Nicolaus reſcripſerit, non conſtat: certum tamen eſt, miſſionem Petrum non accepiſſe, ſed vel Romæ apud Pontificem in geſtis Synodalibus laboraſſe, vel legationibus inſerviſſe, licet ipſe, tanquam ſi revera ſe abdicaſſet, numquam ſe poſthac in ſuis epiſtolis Epiſcopum, aut Cardinalem nominet: ſed tantum peccatorem monachum. Quomodo vero miſſionem tandem ab Alexandro Nicolai ſucceſſore extorſerit, dicetur ſuo loco.

Interim vero hoc eodem anno, menſe Aprili, (ut habet eiuſdem Nicolai Papæ Conſtitutio b de electione Summi Pontificis edita) Romæ in Laterano celebratum liquet ab eodem Pontifice CONCILIUM, cui & Petrus interfuit: ad quod dicturus cauſam reus revocatus eſt Berengarius ille Turonenſis patria, Archidia-

b *c. in nomine diſt. 23.*

CONCIL. ROMAN. GENERA-

LE CONTRA BERENG.

c *Lanfranc. cont. Bereng.* d *Alger. de Sacram. lib. 1. cap. 19.*

IOANNIS SCOTI LIBRI COMBUSTI.

conus Andegavenſis, ſæpe damnatus hæreſiarcha i quod quidem Concilium a Guitmundo huius temporis nobiliſſimo ſcriptore, *Generale* nominatur, quippe cui centum tredecim interfuiſſe Epiſcopos, tradunt Lanfrancus c & Algerus d. In Fragmentis autem Hiſtoriæ Francorum ad Glabrum & Helgaldum appoſitis traditur, ipſum in eodem Concilio ſuum anathematizantem errorem, Ioannem Scotum igni combuſſiſſe, cuius lectione ad eiuſmodi nefariam devolutus fuerat ſectam. Sed quod ad *Ioannem Scotum* pertinet; male quidem eum audiſſe apud Nicolaum Primum Pontificem, ſuo loco dictum eſt ſuperius: qui licet virulenta adeo adverſus fidem Catholicam ſcripſerit, quia tamen non ita vulgavit, ut omnibus comperta fierent, hinc accidit ut bonæ æſtimationis fuerit apud multos, qui etiam martyrij titulum nimia facilitate ei tribuerint. De eius vero facta in hoc Concilio per Berengarium combuſtione librorum, meminit quoque Lanfrancus: qui & inſuper recitat ipſum Berengarij iuſiurandum, cum in pleno Concilio deteſtatus eſt errorem, fidemque Catholicam profeſſus; quod (ut ait) expetente ipſo Berengario, & iubente Nicolao Papa, ab Humberto Epiſcopo Cardinale conſcriptum, & ab univerſo Concilio recognitum, Berengarius publice recitavit, confirmavit, & ſuo chirographo roboravit. Eſt ipſum etiam relatum in corpus Canonicum; incipitque *Ego Berengarius.*

IV. BERENG. RELABITUR IN HÆRESIM QUAM ABIURAVERAT.

At perfidus hæreſiarcha, ubi poſt Romanum Concilium, quæ vellet, ſcribendi liberam facultatem nactus eſſet, adverſus eamdem fidei Catholicæ confeſſionem edidit invectivam, converſus in Humbertum qui eam compoſuiſſet, & in Romanam Eccleſiam cuius auctoritate feciſſet. Quod ubi novit *Lanfrancus* doctiſſimus vir atque ſanctiſsimus, mox ſparſo veneno paravit antidota, ſcribens ad eumdem Berengarium egregium commentarium; quo arrogantis hominis retudit audaciam, refellitque errores: nullumque aſſerit hactenus extitiſſe procaciorem hæreticum, qui eas fuiſſet auſus in Romanam Eccleſiam iactare blaſphemias, quas ipſe periurus & fidifragus præſumpſiſſet: ac denique docuit, ſanctos Doctores, ſi non iiſdem verbis, iiſdem tamen ſententiis, multis in locis concorditer aſtruxiſſe, hæreticum eſſe hominem, qui à Roma & Vniverſali Eccleſia in fidei doctrina diſcordaret. Nec vero Lanfrancus ſolus contra eiuſmodi virulentam Berengarij ſcriptionem laboravit; ſed & alij qui vel eodem tempore, vel paulo poſt in Eccleſia Catholica floruerunt; ut *Guitmundus* Averſanus Epiſcopus, & *Algerus* e monachus Cluniacenſis; quorum ſumma cum laude meminit Petrus Cluniacenſis ſcribens adverſus hæreticos Petrobruſsianos. Extatque f eodem argumento contra Berengarium ſcripta epiſtola à *S. VVolphemo* Abbate Bruvilarenſi apud Coloniam Agrippinam, qui hoc tempore claruit doctrina & ſanctitate: ubi etiam redarguit aliam eiuſdem Berengarij hæreſim, qua negabat Chriſtum ingreſſum ad Diſcipulos ianuis clauſis, contemnens ob id Evangelicam veritatem. Sed & inſuper ſcripſiſſe aduerſus Berengarium, *Albericum* diaconum Caſsinenſem, teſtatur Leo g Oſtienſis: qui tamen contra veritatem hiſtoricam, à Lanfranco & aliis ſuperius

QUI SCRIPSERINT CONTRA BERENG.

e [Iſt Algeri ſcriptionem quædam obſervat Bellarm. lib. de Script. Eccl. in *Algero*, quæ advertere debet lector.] f *Ap. Sur. 22. April. in SS. VVolph.*

g *Leo Oſt. lib. 3. cap. 33.*

recenſitis auctoribus ſtabilitam, eidem Alberico plus quam par eſt tribuit; dum ait, cum in prædicto Concilio Romano nullus Berengario valeret obſiſtere, Albericum evocatum fuiſſe ad Synodum; cumque eo veniſset, poſt multos verborum conflictus cum neuter cederet, Albericum unius hebdomadæ acceptis induciis, librum adverſus Berengarium edidiſse de Corpore Domini, in quo omnes eius aſsertiones deſtruxit, æternaque oblivione delevit. Hæc quidem Leo, ſed glorianter nimis. Nam, ut prædicti Scriptores teſtantur, Berengarius abſque ulla prævia habita in Synodo de hæreſi altercatione, ſtatim ſponte damnavit errorem.

V. FIDES CATHOL. DE EUCHAR. MIRACULIS CONFIRMATA.

h *Exod. 8.*

Cæterum non homines tantum contra impiiſſimum Berengarium commentarios edidiſse, ſed & Deum ipſum digito ſuo ſcripſiſse conſtat. (Siquidem miracula divinitus edita, teſtantibus h etiam Ægyptiis Magis, digitus Dei eſse operando noſcuntur.) Petrus namque Damiani in epiſtola ad Deſiderium Caſsinenſem Abbatem, reſcribens ad literas quas ab eo acceperat, dum prædicta Synodus Romæ celebraretur, tradit, cum mulier quædã zelotypa, habens virum ex adulterij fraude ſuſpectum, à vicina muliere conſilium petiiſset, qualiter eum ſibi vẽdicare poſset proprio thoro contentum, & ab eadem edocta eſset, ut Corpus Dominicum quaſi communicatura a ſacerdote perceptum, ac palliolo reſervatum, viro ſuo poſtmodum non ſine quibuſdam maleficiis, propinaret: accidiſse ut illa particula Dominici Corporis inventa ſit uſque ad medietatem in carnem converſa, altera vero medietas panis ſpeciem non mutaverit. Hæc Petrus ad Deſiderium, cum ab eo de hoc miraculo inquiſitus, quid illud portenderet ſignificavit. Additque in eius confirmationem ſimile aliud exemplum de Amalphitano tunc exiſtente Epiſcopo; qui cum aliquando ad menſam Domini ſacrificaturus acceſsiſſet, ſed ſuper ſacramento Dominici Corporis incredulus hæſitaret; in ipſa confractione ſalutaris hoſtiæ, rubra prorſus ac perfecta caro inter eius manus apparuit, ita ut digitos illius cruentaret. Sed quamplurima alia eiuſmodi edita diverſis temporibus eſse miracula in confirmationem huius veritatis Catholicæ, *Ignorat nullus* (inquit Lanfrancus de his agens adverſus Berengarium) *quiſquis in Hiſtoriis Eccleſiaſticis, ſeu Sanctorum Patrum Geſtis eſt aliquantulum verſatus. Quæ Scripturæ* (ut addit egregie) *tameſi illam excellentiſsimam auctoritatis arcem non obtinent, qua donatæ ſunt, quas Propheticas ſeu Apoſtolicas nuncupamus, hoc tamen probare ſufficiunt, quod hanc fidem, quam nunc habemus, omnes Fideles qui nos præceſſerunt, à priſcis temporibus habuerunt.*

VI. DECRETUM NICOLAI PP. DE ELECTIONE ROMANI PONTIF.

Quod vero ad reliqua eiuſdem Romani Concilij decreta pertinet; conſtat in eo editam eſse Conſtitutionem, qua Henrico Germaniæ Regi ius eligendi Romani Pontificis conceſsum eſt. Quod enim eiuſdem Regis ope, proxime præcedenti ſchiſmati finis impoſitus eſset; gratitudinis ergo quod datum fuerat eadem ex cauſa patri privilegium, hoc Nicolaus una cum ſancta Synodo propagandum putavit in filium, ac ſucceſsores eius, qui ab Apoſtolica Sede perſonaliter illud ius impetrarent: ſed ita tamen, ut nequaquam eo privari voluerit Romanum

mire prædicat Lanfrancus in commentario contra Berengarium; & olim è Lotharingia Romam deductum à Leone Papa, ad prædicandum Siculis verbum Dei Archiepiſcopum ordinatum eſſe, poſtea verò Romanæ Eccleſiæ Cardinalem conſtitutum, Apoſtolicæ Sedis Conciliis & conſiliis ſemper adfuiſſe & præfuiſſe tradit. Eumdem autem Sigebertus *d*, dum eius recenſet lucubrationes, appellat monachum Tullenſem.

d *Sigeb. de Scrip. Eccl cap. 151. Ap Baron. an.* 1049.

II. Sed quod rursùm ad prædictam legationem attinet; extat prætereà alia brevis rerum in ea geſtarum deſcriptio *e*, ab eodem Humberto (ut putatur) confecta: qua quidem in ſumma conſtat, eoſdem Legatos honorificentiſſime ab Imperatore ſuſceptos; primò coëgiſſe Nicetam quemdam cœnobij Studij monachum, cognomento Pectoratum, anathematizare quoddam ſcriptum ab ipſo contra Sedem Apoſtolicam & univerſam Eccleſiam Latinam, de azymo, de ſabbato, & de nuptiis ſacerdotum compoſitum; (quod & ipſe Imperator iuſſit incendi) itemque pari anathematiſmo execrari omnes, qui Romanam Eccleſiam primam omnium eſſe negarent, vel qui eius fidem in aliquo præſumerent reprehendere: Cumque poſt hæc idem Legati vidiſſent Michaëlem Patriarcham præſentiam ipſorum & colloquium devitare, quin etiam Eccleſiis ad ſacra celebranda interdixiſſe; tandem in eumdem ſæpiùs monitum nec reſipiſcentem, multiplicium tam antiquorum iam ſæpè damnatorum, quàm recens adinventorum errorum probè convictum, ſimulque Leonem Acridanum eadem ſentientem, & alios eorum ſequaces, publicè in ipſa magna Eccleſia S. Sophiæ, & coram univerſo Clero & populo, excommunicationis ſententiam protuliſſe: hiſque geſtis, ſed & iidem Legatis ab inſidiis & fraudibus Michaëlis, quibus eos à populo opprimendos cogitaverat, per Imperatorem liberatis, eoſdem in Italiam remeaſſe.

e *Rec. Bar. Tom. XI. hoc ann. Vat. & Ant. Ag.*

PATRIARCHA CONST. EXCOMMUN. A LEGATIS SED. APOST.

III. Errores autem ob quos Patriarcha cum ſuis damnatus eſt, hi recenſentur in eadem excommunicationis ſententia adverſus eos lata: nimirum, quod ſicut Simoniaci, donum Dei venderent: ſicut Valeſij, hoſpites ſuos caſtrarent, & non ſolum ad clericatum, ſed inſuper ad Epiſcopatum promoverent: ſicut Ariani rebaptizarent eos qui baptizati eſſent in nomine ſanctiſſimæ Trinitatis, & maximè Latinos: ſicut Donatiſtæ, affirmarent, excepta Græcorum Eccleſia, Eccleſiam Chriſti, & verum ſacrificium atque baptiſmum ex toto mundo periiſſe: ſicut Nicolaitæ, carnales nuptias concederent, & defenderent, ſacri altaris miniſtris: ſicut Severiani, maledictam dicerent legem Moyſi: ſicut Pneumatomachi, vel Theomachi, negarent Spiritus-Sancti proceſſionem à Filio: ſicut Manichæi inter alia, quodlibet fermentatum latenter animatum eſſe: ſicut Nazareni, carnalem Iudæorum munditiam adeò ſervarent, ut parvulos morientes ante octavum à nativitate diem, baptizari contradicerent, & mulieres in menſtruo vel partu periclitantes communicare, vel ſi Paganæ eſſent, baptizari prohiberent; & capillos capitis ac barbas nutrientes, eos qui comas tonderent, & ſecundum inſtitutionem Romanæ Eccleſiæ barbas raderent, in communionem non reciperent. His autem erroribus & alia plura æque impia facta adiungens Michaël, inter alia Conſtantinopoli Latinorum Eccleſias clauſerat, & eos *Azymitas* vocans, verbis & factis ubique perſecutus fuerat; in tantum ut in filiis ſuis anathematizaſſet Sedem Apoſtolicam, & contra eam ſe Oecumenicum Patriarcham ſcriberet.

ERRORES MICHAËLIS PATRIARCHÆ.

IV. Porro ipſum poſt excommunicationem non ſolum in ſua ſtultitia perſeveraſſe, ſed etiam conatum eſſe Petrum Antiochen. alioſque Orientales Patriarchas à communione Romanæ Eccleſiæ divellere, multis in eam mendaciis, calumniiſque ingeſtis; teſtes ſunt ipſius literæ *f* ad eumdem Petrum conſcriptæ: ad quem Petrus reſcribens, redarguit quidem in multis eius obiectiones, ut leves & nullius ponderis, verùm aliàs diſſimulando, vel in nonnullis etiam Latinos carpendo plane oſtendit ſe haud liberioris affectus fuiſſe, ſed temporibus inſerviſſe, hidemque pro perſonis cum quibus ageret, mutaſſe. Sed quod ad ipſas obiectiones attinet, quàm illæ ſint imperitæ, vel calumnioſæ & mendaces, aut denique prolatæ in defenſionem hæreſum, errorumque tunc in Oriente vigentium; cum ea quæ ſæpe ſuperius adverſus eoſdem Græcos dicta ſunt, tum ſcripta Humberti, & epiſtolæ Leonis Papæ, de quibus nuper egimus, abunde demonſtrant.

CONATUS CONTRA ROMAN. ECCLES.

f *Rec. Bar. una cum resp. Petri in Bib. Vallic.*

V. Redeuntes autem poſt hæc Legati Romani in Italiam, cum muneribus Imperatoris Beato Petro, nec non S. Benedicto deferendis, (ut ait Leo *g* Oſtienſis) invenerunt iam *Leonem* Papam defunctum. Qui quidem (ut idem auctor ſcribit) cum manſiſſent Beneventi uſque ad diem duodecimum menſis Martij, ibique infirmatus eſſet, Romam rediit, & poſt paucos dies ſancto fine quievit. Id verò decimotertio Calendas Maij contigiſſe, eumdemque in baſilica S. Petri ſepultum eſſe, tradit Hermannus. Ambo autem iidem auctores, & Deſiderius *h* Abbas poſteà Victor Tertius, aliique omnes qui res ab eodem Leone Pontifice geſtas deſcripſerunt, abſque ulla ambiguitate confirmant, ad eius tumulum plurima edita eſſe miracula, quorum nonnulla recenſent: præter illa quæ vivens edidit. Quod factum eſt, ut quem Deus miraculis illuſtravit, Catholica Eccleſia inter Sanctos retulerit, annis ſingulis diem natalem eius ſacris ritibus colens decima nona menſis Aprilis. Sedit autem annos quinque, menſes duos, & dies ſeptem. Vacavitque Sedes poſt eius obitum, menſibus undecim & diebus viginti quatuor. Cuius quidem tam diuturni interregni hanc inſinuat idem Leo *i* Oſtienſis cauſam, quòd deficiente in Eccleſia Romana perſona ad tantum officium idonea, miſſus fuerit ad Imperatorem in Germaniam Hildebrandus Subdiaconus, qui illic aliquem, vice tamen Cleri populique Romani eligeret, ac Romam deduceret conſecrandum. Præſtitit autem rem impigrè Hildebrandus, & quem magis idoneum iudicavit, petiit ab Imperatore, & tandem ægre obtinuit Gebehardum Aiſtetenſem Epiſcopum, cuius ſuperius facta eſt mentio, ipſi Imperatori chariſſimum, ideoque invitum ab invito diſtractum. Addit his Hermannus, voluiſſe Imperatorem electionem tantæ Sedis Pontificis fieri in Concilio Epiſcoporum; eaque de re celebrata *Moguntiæ* SYNODO, in ea prædictum Gebehardum electũ ab Epiſcopis, Romam miſſum eſſe.

g *Leo Oſt. lib. 2 c. 89.*

S. LEON. PP. IX. OBITUS.

h *D ſid. lib. 3. Dialog.*

i *Leo lib. 2. cap. 90*

LEGATIO AD IMP. PRO PETENDO PONT.

Reliqua verò de eius creatione dicentur anno ſequenti, quo ea contigit.

VI. Quòd autem Bennonis ſententia (qualiſcumque æſtimanda ſit) aſſeratur Benedictus ille intruſus, ſæpè reiectus, rurſum perturbaſſe poſt Leonis obitum Romanam Eccleſiam; inde etiã accidere potuit, ut Romani coacti fuerint legationem ad Imperatorem mittere, ad tam grande malum eius potentia vitandum. Sed & quòd de eodem Benedicto nulla uſquam ſit ampliùs mentio; exiſtimari poteſt, hominem nefarium hoc ipſo tempore finem vivendi feciſſe. De quo teſtatur Petrus Damiani in epiſtola quam ſcripſit ad Fratres Eremi, eum viatori cuidam aliquando apparentem effigie monſtri, quod in aures & caudam aſini deſineret, cetera urſus eſſet, eidem viatori narraſſe, ſe quod beſtialiter vixiſſet, poſt finem vitæ beſtiæ præterre ſpeciem meruiſſe, atque in impietatum & ſpurcitiarum retributionem, damnatum eſſe ut uſque ad diem iudicij per dumoſa & ſqualentia, per ſulphurea atque fœtorem exhalantia, incendiiſque conflagrata loca raperetur, atque pertraheretur; poſt extremum verò Iudicium corpore ſimul & anima in profundum inferni procederetur æternum torquendus.

Visio de Benedicti Pseudop. post mortem statu.

VII Hoc eodem anno, Indictione ſeptima, ex hac vita migravit Conſtantinus Monomachus Imperator Conſtantinopolitanus: habenas verò moderãdas ſuſcepit THEODORA Porphyrogenita, filia Conſtantini Decimi, ſoror Zoës Auguſtæ, quæ mox animadvertit in aliquos, Imperij culmen arripere ſatagentes. Tradit hæc Curopalates: qui eumdem Monomachum defunctum eſſe in monaſterio quod ædificavit, affirmat. De quo, cùm quæ damnanda eſſent in homine, laſciviam, & tributorum novorum exactionem recenſuit; eius quoque pia opera commemorans, inter alia tradit, cùm in magna Eccleſia uſque ad illud tempus inſignibus tantùm diebus feſtis, & ſabbatis, ac diebus Dominicis, incruentum Deo ſacrificium offerri ſolitum fuiſſet, reliquis verò diebus nequaquam ob redituum inopiam; præſtitiſſe ipſum omnium primum, vt in ea quotidie ſacra celebrarentur, conſtitutis amplis reditibus, & multis aureis gemmatiſque vaſis, aliiſque muneribus Eccleſiæ donatis.

Const. Imp. moritur, Theodora imperat.

IESV CHRISTI

AN. 1057.

VICTORIS II.

AN. 1.

HENRICI II.

THEODORÆ I.

I. ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo quinto, Indictione octavà, Idibus Aprilis, ipſaque die Cœnæ Domini, (ut ſcribit Hermannus) Gebehardus ex Epiſcopo Aiſtetenſi electus anno ſuperiori Romanus Pontifex, conſecrationem Romæ accepit, vocatuſque eſt VICTOR eius nominis Secundus. Veniſſe autem Romam Henricum Imperatorem, ſecumque duxiſſe Pontificem conſecrandum tradit Leo a Oſtienſis. Hermannus verò illum miſſum ab eo ſcribit, Imperatoris autem adventum in Italiam poſteà contigiſſe hoc anno, quo (ut ait) Paſcha Mantuæ celebravit & Pentecoſten Florentiæ: ubi coram eo à Victore Papa generali Synodo habita, multa correcta ſunt. Ita Hermannus: ſed quænam iſta fuerint ſtatuta in CONCILIO FLORENTINO, non refert. Conſtat autem teſtificatione Lanfranci, Victorem in omnibus Conciliis quæ celebravit, vel celebranda curavit confirmaſſe cuncta à prædeceſſore ſtatuta, ac præcipuè damnationem hæreſis Berengarij. Inſuperque in hoc eodem Concilio Florentino vetitum fuiſſe Epiſcopis ſub anathematis graviſſima pœna, ne prædia Eccleſiaſtica diſtraherent, (quod & ſæpè aliàs prohibitum vidimus; hoc verò tempore à pleriſque, ingenti Eccleſiæ damno, & animarum ſuarum ruina, perpetrari conſueverat) teſtis eſt Petrus Damiani in epiſtola d ad V. Epiſcopum ſcripta, qua pluribus rationibus, & auctoritatibus, exempliſque ex divina Scriptura petitis, quantum ſit peccatum illa alienare, quantaque inde mala oriantur, docet. Cuius & c alibi relatione conſtat, voluiſſe Deum iiſdem temporibus, ad avertendos à tanto periculo homines in quod præcipites ruerent, ſucceſſoreſque ſuos ſecum traherent in gehennam, per viſum oſtendere certam horum ad inferos damnationem; cùm (ut ait) quidam religioſus vir per ſpiritum ad inferiora deſcendens, vidit quod propter quamdam prædij Metenſis Eccleſiæ poſſeſſionem, quam quidam Comes abſtulerat, tam ipſe quàm omnes eius ſucceſſores, quorum iam decimus recens tunc obierat, licet alioqui bonæ inter homines æſtimationis eſſent, inextinguibili ignis ſupplicio torquerentur, omneſque alij venturi torquendi eſſent, quamdiù quæ ſcirent ab Eccleſia eſſe ſublata per ſuos maiores bona, ipſi mala fide poſſiderent.

Victor II. PP.

a *Leo Oſt. lib. 2. c. 90.*

Concil. Florent. (In quo multos Epiſcopos depoſitos fuiſſe, ob peccata fornicationis & ſimoniæ, tradit. I. an Villa. 4. Hiſt. Flor. c. 11.)

b *Rec. Ber. Ann. Tom. XI. hoc an. ex cod. Vat.*

c *Pet. Dam. ep. ad Frat. erem. & ep. ad Nic. PP.*

De non alienandis praediis Eccl.

II Sed quod in prædicta ad V. Epiſcopum epiſtola Petrus inter alia, ait; cùm à pœnitentibus ſacerdotes terras acciperent, eoſdem iuxta menſuram muneris, eis quantitate pœnitentiæ relaxare: ut hic Eccleſiæ ritus plenius innoteſcat, ſciendum eſt, poſt tot naufragia Eccleſiarum, ac diſciplinæ Eccleſiaſticę diſſolutionem, tandem exulem cenſuram antiquorum canonum pœnitentialium hoc ſæculo poſtliminio revocatam vigere cœpiſſe. Quoniam verò contingeret ob iterata frequenter peccata mortalia; quorum cauſa plurium annorum pœnitentia inferretur, deſperare homines tot annorum curriculis, & aliquando ſua ætate integra ſub eodem pœnitentiæ pondere gemere, immò interdum nec hominis ætatem ſufficere ad expianda per pœnitentiam canonibus preſcriptam commiſſa peccata: aperta eſt in Eccleſia ianua *Pœnitentiæ Redemptoris*, ut quis ex hac vita Eccleſiæ debitor præventus morte decederet; ita ut (quod ad rem præſentem attinet) qui divitiis affluerent, erogando eas in uſum pauperum, pro quantitate perſoluti pretij, tot redimerent annos, quot Lex Eccleſiaſtica conceſſiſſet. Rurſùm verò ne divitibus dumtaxat aperta miſericordiæ ianua videretur, aliæ ab Eccleſia excogitatæ ſunt corporeæ afflictiones, quibus pauperes, aliique omnes quicumque vellent, redimere brevi tempore multiplices annos poſſent. De cuiuſmodi remediis apud Burchardum Vvormatienſem olim Epiſcopum

Redemptio poenitentiae canonicae introducta.

prolixior tractatio eſt in libro quem ſcripſit *Decretorum pœnitentiæ*, quæ (ut profitetur) accepit ex Romano Pœnitentiali. Aliud verò genus erat verborum, quod per *ſcopas* inferebatur: (ita inſtrumentum illud nominabant, quo pœnitens ſibi ipſi verbera infligebat:) de quo redemptionis genere agens idem Petrus ad Alexandrum Papam, docet tria millia ſcoparum unum pœnitentiæ annum explere cum modulatione pſalmorum: decémque pſalmorum modulationem mille ſcopas admittere: & cùm Pſalterium conſtet ex centum ac quinquaginta Pſalmis in unoquoque pſalterio quinque annorum pœnitentiam expleri: sicque viginti pſalteria cum diſciplinâ cantata, centum annorum pœnitentiam explere. Hæc Petrus; intelligens per *Diſciplinam*, verberationem ipſam, cùm videlicèt quis pſallendo ſcopis verbera ſibi infligeret. Vnde & introductus eſt uſus voluntariæ flagellorum pœnitentiæ, de qua dicetur anno ſequenti. Iam enim ad Victorem redeundum eſt.

III. Hildeb. legatur in Gallias ad reforman. Eccles.

Qui igitur his optimè diſponendis quæ recenſuimus, in Italiâ incumbebat, idem quoque ad eoſdem abuſus Eccleſiæ Gallicanæ corrigendos, Legatum à Latere miſit illum ipſum *Hildebrandum* S. R. E. Subdiaconum, magni ingenij, & ingentis animi, atque inſignium virtutum, & egregiæ ſanctitatis virum; qui ipſum Victorem à ſe Pontificem electum è Germanîa in Vrbem perduxerat. De quo quidem in hâc Legatione illud mirandum à multis refertur, quod cùm in quâdam Epiſcoporum Sydono ab ipſo celebratâ Epiſcopus aliquis literatus & eloquens accuſatus de crimine Simoniæ; illud omninò confiteri detrectaret; repente iuſſus ab Hildebrando dicere, *Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto*, Patrem quidem & Filium diſertè & expeditè pronunciaverit, Spiritum verò Sanctum nullo unquam modo proferre valuerit: tuncque idem Epiſcopus iudicio ſe divino convictum cernens, crimen confeſſus fuerit, & depoſito Epiſcopatu mox Spiritũ quoque Sanctum libero ore pronunciauerit. Narrantur iſta ex relatione ipſiuſmet Hildebrandi poſteà Romani Pontificis Gregorij Septimi dicti, tum à Petro Damiani in epiſtolâ ad Dominicum & Fratres eremi, & aliâ ad Nicolaum Papam; tum à Deſiderio Abbate S. Benedicti, preſbytero Cardinale S Cæciliæ, in libris Dialogorum quos eodem fermè tempore ſcripſit: itémque ex relatione S. Hugonis Abbatis Cluniacenſis, qui rei geſtæ interfuit, ab Vvillelmo d Malmeſburienſi Bibliothecario: ac denique eadem habentur in antiquioribus Geſtis Romanorum Pontificum, quæ collecta à Nicolao Aragonio Cardinale extant in Bibliothecâ Vaticanâ; ubi traditur, hæc geſta eſſe in provinciâ Lugdunenſi: additurque, eo miraculo in tantum perterritos eſſe cæteros Simoniacos, ut præter alios Prælatos Eccleſiarum viginti ſeptem, Epiſcopi quadraginta quinque ſimoniacos ſe eſſe confeſſi fuerint, & ſuis honoribus abſque ulla allia accuſatione renunciaverint. Petrus verò Damiani tradit, ea Synodo ab Hildebrando Apoſtolica auctoritate, præter illum Epiſcopum, depoſitos eſſe alios quinque diverſis criminibus reos. Ceterùm illum omninò malè in Collectionem Nicolai Aragonij, quòd Hildebrandus tunc

Episcop. miraculo arguitur Simoniacus.

d *Malmesb. de geſt. R. g. Angl. lib. 3.*

Archidiaconus extitiſſe dicitur, réſque geſta ſub Stephano Papa ponitur; quam alij omnes ſub Victore contigiſſe teſtantur, quo tempore nondum Hildebrandus creatus fuerat Archidiaconus, ſed eam poſteà dignitatem à Nicolao Secundo accepit. Porrò non hac duntaxat actione, ſed & aliàs ſæpe ipſum gratia Spiritus-Sancti cogitationes aliorum prophetico mentis intuitu cognoviſſe, aliaque futura predixiſſe, ſed & viſionibus diuinis illuſtratum fuiſſe; ſinceriſſimus eſt teſtis idem Vvillelmus Malmeſburienſis huius ſęculi hiſtoricus, ex certa relatione eiuſdem ſanctiſſimi Hugonis Cluniacenſis, ipſi Hildebrando familiaritate coniunctiſſimi: conſtatque inſuper ex ipſiuſmet Hugonis Vitæ Actis ab alio Hugone conſcriptis.

Hildeb. spiritu prophetiae praeditus. *Qua de re Baron. hoc ann. & 1061. XXXI.*

IV.

Præcipuè autem Hildebrandi in Galliis invigilavit ſedulitas, vt Berengarium, ſuam hæreſim, diverſis iam anteà Synodis damnatam, defendentem nihilominùs adhuc ac propalantem, vel in meliorem ſenſum reduceret, vel iterùm Synodali ſententia damnaret. Quamobrem ne ſubterfugiendi ampliùs locus eſſet, domi ſuæ eum conveniendum putans, *Turonis* Concilium Apoſtolica indixit auctoritate: in quo Berengarius deteſtatus errorem fidei Catholicæ propria manu ſubſcripſit, eamque iureiurando firmavit. Teſtantur id enim qui adversùs eundem Berengarium eo tempore ſcripſerunt, Lanfrancus e poſteà Cantuarienſis, & Guitmundus f Averſanus Archiepiſcopus. Sed ſimulans impius pœnitentiam, ubi diſceſſit Hildebrandus rursùm cœpit infauſtam hæreſim propugnare: adeò ut opus fuerit eum denuò ſub Victoris ſucceſſore Nicolao Papa conuenire, ſicut dicetur ſuo loco.

Concil. Turon. contra Bereng.

e *Lanfr. adverſ. Berengarium.* f *Guiſmũdus de Sacram. l. 3.*

V. Synodus Turon. cognoſcit de cauſa Imp. et Reg. Hisp.

Ad hoc item Concilium Turonenſe miſſi ab Henrico Imp. Legati, eius nomine queſti ſunt adversùs Ferdinandum Magnum Caſtellæ ac Legionis Regem, detrectantem parere Romano Imperatori, arrogantémque ſibi contra iura, moréimque maiorum, nomen Imperatoris; petentes, niſi deſiſteret, excommunicatione percelli, & Hiſpaniam ipſi ſubiectam interdicto ſubiici. Iuſta viſa eſt Henrici petitio tum Concilio, tum etiam ad quem eſt delata, Victori Pontifici. Eorumque nomine legatione decreta ad eumdem Ferdinandum. atque celebrato ea de re in *Hispania* Procerum & Epiſcoporum *Conventu*, obtinuit pars illa ut obediretur Romano Pontifici; sicque ceſſatum eſt ab Imperatorio nomine, & rebellione ab Imperatore Germaniæ. Hæc ex antiquioribus Rerum Hiſpanicarum Scriptoribus, pluribus proſecutus eſt Ioannes Mariana, qui poſtremam manum ſummo ſtudio Hiſtoriæ Hiſpaniarum impoſuit.

VI. Subdiac. propinans venenum Pont. sacrificanti arripitur a daemone.

Paſſus intereà aſſeritur Victor Papa hoc ipſo anno primo ſui Pontificatus, horrendam planè proditionem; cum ſubdiaconus qui ei ſacrificanti miniſtrabat, venenum immiſit in ſacrum calicem: ſed Deus duplici miraculo, & obſtitit ne Pontifex biberet, & detexit tanti ſacrilegij auctorem. Cùm enim Pontifex calicem poſt conſecrationem levare vellet nec poſſet; à domino cauſam facti inquiſiturus, cum populo aſſiſtente ad orationem proſtratus eſt, ſtatimque ſubdiaconus à dæmone arripitur Sic igitur cauſa manifeſtata, Papa calicem cum Sanguine Dominico cuidam altari iuſſit includi,

& pro

& pro Reliquiis in perpetuum conſervari. Deinde iterum cum populo tamdiu ad orationem proſtratus eſt, quouſque ſubdiaconus à dæmone liberaretur. Scribunt hæc Lambertus, & Vrſpergenſis, atque alij poſt eos. Scimus autem Bennonem ſchiſmaticum aſſerere, Gerardum quemdam Braxutum cognomine, ſex Romanos Pontifices extinxiſſe veneno, primumque numerat Clementem Secundum, & poſt eum quinque eius ſucceſſores. Sed quoniam tanta iſta, & toties iterata, nullum omnino aſſertorem habent huius temporis ſcriptorem, nullam penitus in homine mendaciſſimo côciliant ſibi fidem: cum præſertim in ſugillationem iſta iactet Gregorij Septimi, quem ſomniorum iſte confictor, & calumniarum compoſitor, tot ſcelerum complicem fuiſſe delirat.

Nulla fides Bennonis.

IESV CHRISTI
An. 1056.
VICTORIS VI.
An. 2.
HENRICI II. 10.
THEODORÆ 2.

I. *Henr. Imper. obitus.*

Anno Chriſti milleſimo quinquageſimo ſexto, Indictione nona, Victor Papa ab Henrico Imp. in Germaniam invitatus, interfuit eiuſdem Imp. obitui; qui contigit tertio Nonas Octobris, Indictione decima iã inchoata, anno ipſius ætatis trigeſimo nono; cum paulo ante obitum, filium ſuum itidem Henricum nominatum, eiuſdem Romani Pontificis cæterorumque Præſulum & Principum electione Regem conſtituiſſet. Teſtantur hæc temporis huius Scriptores, Hermannus & Marianus. Oſtenſam vero fuiſſe Gunthero Imperatoris Cancellario divinam viſionem imminentis ſuper Orbem Dei vindictæ, Lambertus narrat. Et in Chronico Caſſinenſis monaſterij antiquitus ſcripto, recenſetur prolixa narratio de malorum dæmonũ accurſu ad obitum eiuſdem Imperatoris, eum ſibi, ut ſuum, accuſationibus vendicantium: ſed ab eorum manibus traditur liberatus S. Laurentij Martyris interceſſione, cuius cultor propenſior extitiſſet. Quænam autem illum apud Deum reum conſtituere potuerint, ſupplicioque obnoxium reddere, cum multa alia fuere, quæ ex auctoribus, qui de eo ſcripſere, colligi poſſunt, tum maxime, quod electionem Romanorum Pontificum, aliorumque Epiſcoporum iudicia ſibi arrogaſſet. Ipſius vero filium tempore patris obitus nondum abſolviſſe quintum ætatis annum, certum redditur ex eo quod Lambertus affirmat eum natum eſſe anno ſalutis milleſimo quinquageſimo primo, quarto Idus Novembris: unde errare probantur, qui eum tunc ſeptennem, vel etiam octennem fuiſſent tradunt. Porro ipſum à patre moriente Romanæ Eccleſiæ commendatum eſſe per Victorem Papam ibi præſentem, teſtatur Gregorius *a* Septimus in epiſtola ad Rudolphum Sueviæ Ducem. Eidemque ipſum Victorem regnum ſtabiliſſe, & generali *Conventu Coloniæ* habito, omnes adverſus illum bellorum motus ſedaſſe, auctor eſt Sigebertus. Sed & Agnes Auguſta mater puerum religioſe educare cœpit: verum cum exceſſit ex ephœbis, in tranſverſum actus, Romanæ imprimis redditus eſt hoſtis Eccleſiæ, cuius ope eidem regnum fuerat ſtabilitum.

Eius anima liberatur a dæmone per S. Laurent.

a Greg. Sept. 1. ep. 19.

II. *De Officio B. Virgin. Mariæ in Eccleſiam introducto.*

Antequam autem ulterius progrediamur, nonnulla hic recenſenda videntur, quæ digna memoria iiſdem Henrici Secundi temporibus accidiſſe noſcuntur. Atque imprimis, cum auctore Petro Damiani monachos eremi inſtituente, iam ferme per triennium in monaſterio Gamungnenſi ſervatum eſſet, ut cum ſolitis Horis Canonicis quotidie Beatiſſimæ Virginis Officium diceretur; ac Gozo quidam, inter eos reprobæ vitæ monachus, de novo iſto præter regulas S. Benedicti ſuperpoſito onere conqueſtus, reliquos omnes illud deponere perſuaſiſſet: mox adverſus præfatum monaſterium tot undique hoſtium deprædationes atque prædonum rapinæ, incendia, cædeſque divinitus excitatæ ſunt, ut nec auctoritas Imperialis à monachis implorata his malis curandis ſufficerit. Itaque cauſa tandem calamitatum ſuarum eodem Petro Damiani monente cognita, ſtatim ac de culpa pœnitentiam peregerunt, & ſolitas Beatiſſimæ Virginis laudes celebrare cœperunt, iidem ab omnibus penitus eiuſmodi malis liberi ſunt redditi. Narrat hæc, qui ea ob oculos habuit, idem Petrus Damiani in epiſtola ad Fratres eremi. Sicut autem ipſe auctor fuit, ut in monaſterio ſuo Officium Dei-Genitricis dicendum aſſumeretur; ita ex eodem fonte manaſſe cognoſcitur, ut illud ipſum toto Chriſtiano Orbe Occidentalis Eccleſiæ non à monachis tantum & clericis, ſed etiam à laicis viris atque mulieribus, quotidianis penſis perſolvatur, monente Vrbano Papa, ut ſuo loco dicetur.

III. *De uſu et nomine Diſciplinæ.*

Eodem quoque tempore, etſi non eodem auctore Petro, tamen certo propagatore, atque adverſus impugnantes propugnatore, introductus eſt in Eccleſia Dei ille laudabilis uſus, ut voluntariæ pœnitentiæ cauſa Fideles, non modo viri, ſed & nobiles mulieres, verberibus ſe ipſas afficerent, flagellis ad hoc paratis idoneis. Hoc enim teſtatur idem Petrus in epiſtola *b* ad Blancam Comitiſſam; ubi & verberationem ipſam vocat *Diſciplinam*; ſicut & in epiſtola ad Alexandrum Papam, de qua dictum, eadem occaſione anno ſuperiori: quod nomen cum actione ad poſteros tranſiit, ut *Diſciplinam agere* ſit ſeipſum flagellis cædere. Hoc autem genus pœnitentiæ, etiam ab ipſo Henrico Imp. qui hoc anno defunctus eſt, frequentatum eſſe, teſtis eſt Reginardus in Rebus *c* geſtis S. Annonis tunc Archiepiſcopi Colonienſis. Sicque ingenti Fidelium bono contigit, ut quæ in redemptionem diuturnarum pœnitentiarum à canonibus iniunctarum in expiationem peccatorum mortalium, Flagellorum verberatio fuit primitus introducta; (quod vidimus anno ſuperiori;) eadem hoc tempore, frequentiori uſu ſit ſponte recepta, inter omnes etiam Chriſtianos nihil debentes eiuſmodi canonum exactoribus pœnitentiariis preſbyteris; imitatores Apoſtoli dicentis *d*; *Lividam facio carnem meam, & in ſervitutem redigo, ne cum aliis prædicaverim, ipſe reprobus efficiar.* Quod quidem introductum eſt his iiſdem Petri Damiani temporibus exemplo Beati Dominici cognomento Loricati, (à lorica ferrea, qua corpus per-

b Pet. Dam. lib. 4. ep. 14 in Bibl. Pat.

Henr. II. Imp. se flagellabat.

c A. Sur. 4. Dec. c. 6.

d 1. Cor. 9.

petuo conſtrinxit ac domuit) eidem ſubditi eremitæ, ac magnæ abſtinentiæ & auſteritatis viri, (cuius Res præclare geſtas ſcripſit *e* idem Petrus ad Alexandrum Papam) teſtatur ipſe eadem ad Blancam epiſtola.

e Ext. ap. Lipom.

IV. Alii sancti ritus ab Eccl. recepti.

Quod inſuper ad alios ritus ſpectat; ſuorum monachorum & eremitatum inſtitutione ſervari cœptum ait, quod nos iam videmus ubique in Eccleſia Occidentali receptum; nempe ut Feria ſecunda animabus defunctorum liberandis à pœnis ſacroſancto Miſſarum ſacrificio, ſit adſcripta: feria ſexta pro memoria Dominicæ Paſſionis, eodem ſacrificio, inſuperque ieiunio, & verberum afflictione colenda eſſet: Sabbato vero in honorem ſanctiſſimæ Dei-Genitricis celebrandum eſſet idem incruentum ſacrificium Miſſæ. De quibus omnibus ipſe pluribus agit in epiſtola ad Deſiderium Abbatem Caſſinenſem. Nos vero iam reliqua huius anni proſequamur.

V. *f Rec Bar. Ann. Tom. XI. hoc ar. ex cod. monaſt. Moiſſac.* Concil. Tolosan. Concil. Compos. *Ex cod. Ant. Aug.*

Hoc pariter anno Domini milleſimo quinquageſimo ſexto, Idibus Septembris celebrata reperitur *f Toloſæ* in Gallia, iuſſu Victoris Papæ, SYNODUS decem & octo Epiſcoporum; ad extirpandas Simoniacas pravitates, ac reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam: cui præfuerunt auctoritate eiuſdem Pontificis *Rabaldus* Arelatenſis Archiepiſcopus, & *Pontius* Aquenſis. Inſuperque eodem anno in Hiſpania celebratum eſt CONCILIUM COMPOSTELLANUM ſub *Creſconio* eiuſdem urbis Archiepiſcopo: in quo cum fuerint complura præclare conſtituta, quæ ad Eccleſiaſticam diſciplinam conſervandam ſpectarent; illud inter alia ſancitum reperitur, ut Epiſcopi omnes atque Presbyteri Miſſam quotidie celebrarent; & ut clerici tempore Ieiunij & Litaniarum, quoties publica delictorum expiatio indiceretur, cilicio induerentur.

VI. Theod. Aug. moritur: Mich. Stratonicus imperat.

Quod ad res Orientales pertinet; hoc eodem anno, Indictione nona ad fidem declinante, (inquit Curopalates) Theodora Auguſta, poſtquam imperaſſet annum unum & menſes novem, inteſtinorum morbo ex hac vita exempta eſt, cum iam paulo ante ſuaſione Eunuchorum creaſſet Imperatorem MICHAËLEM cognomento *Stratonicum*, ætate ſenem, militiæ valde peritum hominem, regiminis autem magiſtratuum curialium inexpertum: qui primam exortam tyrannidem Theodorij filij Monomachi ſuperavit, in ſecunda per Iſacium Comnenum permota defecit, ut dicetur anno ſequenti.

IESV CHRISTI
AN. 1057.
VICTORIS. II.
AN. 3.
MICHAEL. VI.
AN. 1.

I. Victoris PP obitus. *a Leo Oſt. li. 3. cap. 8.*

ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo ſeptimo, Indictione decima, *Victor* Papa ex Germania Romam initio Quadrageſimæ rediens, ac poſt Paſcha in Tuſciam profectus, defunctus eſt Florentiæ, atque ſepultus vigeſima octava Iulij: ut teſtatur Leo *a* Oſtienſis, atque Lambertus. Eoque nuncio Romam perlato, mox in eius locum ſuffectus eſt die ſecunda Auguſti, *Fridericus* Cardinalis, frater Godefridi Ducis Tuſciæ; ille ipſe, quem Cancellarium Eccleſiæ Romanæ tunc agentem, vidimus ante trionnium Legatum miſſum eſſe cum aliis Conſtantinopolim à Leone Papa ad Conſtantinum Monomachum Imperatorem. Qui *b* cum poſt reditum ſuſpectus Henrico Imperatori cœpiſſet eſse, atque ut eius vitaret invidiam, renunciato ſæculo, factus eſset monachus Caſſinenſis, nuperque electus eiuſdem Abbas monaſterij, poſtmodum defuncto Victore Pontifice, idem Romæ tunc exiſtens, uno omnium conſenſu, ex presbytero Cardinale tituli S Chryſogoni creatus eſt Romanus Pontifex; dictuſque STEPHANUS huius nominis Decimus, quod ea die qua electus eſt, nempe ſecunda Auguſti, S. Stephani Papæ celebritas ageretur. Qui quidem ita permiſit in locum ſuum alium elegi Abbatem Caſſinenſem, nempe Deſiderium, ut tamen dumtaxat poſt obitum ſuum ſuccederet: ſiquidem voluit, quamdiu vixit, ſicut Pontifex, ita & Caſſinenſis Abbas eſse; deceſsoris ſecutus exemplum, qui cum fuiſset Epiſcopus Aiſtetenſis, ſe vivente nullum alium paſsus eſt ordinari eius Eccleſiæ Epiſcopum: non ſecus ac Leo Nonus, quem vidimus idem præſtitiſse de ſua priori Eccleſia Tullenſi.

b Hæc omnia plurib. Leo Oſt. lib. 2. c. 90. & lib. 3. c. 8. & ex eo Baron an. 1054 & præſenti. Steph. PP. X.

II Petrus Damiani creatur Episcopus. *c Id. lib 2. cap. 102.*

Hoc autem ipſo anno idem Papa Stephanus Petrum Damiani ab eremo abſtractum, creavit Epiſcopum Cardinalem Oſtienſem; ut tum Leo *c* teſtatur in Chronico, tum ipſe Petrus in epiſtola ad Nicolaum Papam de dimittendo Epiſcopatu, quem ſibi non canonice, ſed violenter iniectum queritur; & vim inferentem ipſum Stephanum Pontificem, ſuum appellat perſecutorem. Si quidem Epiſcopus creatus, cum nihil remittens de rigore vitæ eremiticæ, quin etiam ad eamdem optans transformare collegas, ut ne vel otioſum verbum, riſumve levem ore proferrent, egregiam illam ad eos conſcripſiſset epiſtolam, cui titulum fecit, *Venerabilibus in Chriſto ſanctis Epiſcopis Lateranenſis Eccleſiæ Cardinalibus*; intelligens iſta non ex ſententia ſibi ſuccedere, mox cœpit eiuſcemodi vitæ generis tædere, ac de reditu ad eremum ſerius cogitare: neque umquam deſtitit, quouſque tandem id ab Alexandro obtinuit, ut dicetur ſuo loco.

III. Eccles. Roman. forma huius temporis.

Sed quod ad prædictæ epiſtolæ titulum hactenus inauditum ſpectat; ex ſcripto antiquo Vaticano codice ſacrorum Rituum, conſtat hanc fuiſse iſtorum temporum Romanæ Eccleſiæ formam, ut eſsent Romæ quinque Patriarchales Eccleſiæ, videlicet Lateranenſis, (quæ & Conſtantiniana, & baſilica Salvatoris aliis nominibus nuncuparetur) S. Mariæ Maioris, S. Petri, S. Pauli, & S. Laurentij extra muros, atque in Lateranenſi ſeptem eſsent Cardinales Epiſcopi, videlicet Oſtienſis, Portuenſis, Sanctæ Ruffinæ (ſive Silvæ candidæ) Albanenſis, Sabinenſis, Tuſculanus, & Præneſtinus, iidemque dicti *Collaterales*, atque etiam *Hebdomadarij*, eo quod ſingulis hebdomadibus per vices explerent munus Pontificis: Aliæ quoque Patriarchales Eccleſiæ, ſingulæ ſeptem pariter haberent Cardinales Preſbyteros, quibus aſſignati eſsent totidem Tituli Eccleſiarum intra Vrbem exiſtentium, ita tamen ut Latera-

nenſi Eccleſiæ præfectus eſſet primus Epiſcopus Collateralis, S. Mariæ & S. Petro Archipreſbyteri Cardinales, S. Paulo & S. Laurentio Abbates Cardinales: Inſuperque eſſent Diaconi Cardinales dicti *Regionarij*, numero duodecim, ac diaconi *Palatini* ſex; quibus commiſſæ ſimiliter eſſent totidem Diaconales Eccleſiæ; itaut Diaconorum Regionariorum munus eſſet cantare Evangelium in Stationibus: Palatinorum vero cantare Evangelium in Eccleſia Lateranenſi: Eſſent item Subdiaconi viginti unus; ſeptem Regionarij, qui Epiſtolas & Lectiones cantarent in ſtationibus; ſeptem Palatini, qui idem munus præſtarent in Eccleſia Lateranẽſi; ſeptemque alij dicti *Scholæ Cantorum*, qui cantarent tantummodo, quando Summus Pontifex celebraret: Præterea eſſent in Vrbe Abbatiæ viginti duæ: Ac denique præter ſeptem Collaterales Epiſcopos, eſſent in diverſis Italiæ provinciis alij Epiſcopi numero ſexaginta duo, qui dicerentur *ſuffraganei Romani Pontificis*; & nulli alij Primati vel Archiepiſcopo ſubiecti, frequenter ad Synodos vocarentur. Hæc de Eccleſiæ Romanæ huius temporis ſtatu; in prædicto Rituum libro; ubi & nomina recenſentur *d* prædictorum omnium Titulorum, Abbatiarum, & Epiſcopatuum. Iam vero cætera anni proſequamur.

d *Recenſet etiam Bar. hoc An. ex cod. Vatic.*

IV. MICH. IMP. CEDIT ISACIO COMNENO.

Hoc eodem anno Iſacio Comneno Invadente Imperium Orientale, Michaël Aug. ei cedere coactus, die ultima menſis Auguſti privatus ad proprias ædes ſe recepit: qui cum à Michaële Cerulario Patriarcha, rebellionis adverſus ipſum auctore & principe, per Legatos Metropolitas ſuaderetur Imperio cedere, interrogans Metropolitas quid pro Imperio traderet Patriarcha, illiſque reſpondentibus Cæleſte regnum, ſtatim depoſita purpura, veſte privata indutus ceſſit. ISACIUS vero inchoante menſe Septembri, à Patriarcha ſolemni ritu coronatus eſt Imperator. Qui quidem illud laude dignum tunc præſtitit, ut Eccleſiam Conſtantinopolitanam, quæ tum in ſacris muneribus, tum in theſauri diſpenſatione, Præfectos ab Imperatoribus delectos pati cogebatur, in priſtinam vendicaverit libertatem, Patriarchæ poteſtati ac curæ omnimodam eius relinquens adminiſtrationem. Idem tamen poſtmodum aliam impiam ſanctionem edidit; qua plurium monaſteriorum bona addixit Fiſco, relicta tantummodo ſtipe Deo ſervientibus monachis. Hæc omnia pluribus Curopalates, nonnulla tamen in eis inepte philoſophatus, dum imprimis revocat in dubium, an pro terreno Imperio Michaël eſſet mercedem cæleſtem accepturus, cum non ſtatim ac in ipſum rebellari cœptum eſt, ſe abdicarit, ſed uſque ad bellum permanſerit, & gentis ſuæ cladem: deinde cum non ſolum probat factum Iſacij de addictis fiſco bonis monaſteriorum, ſed etiam optat ut idem executus eſſet in omnibus rebus ad Eccleſiam omnino ſpectantibus; videlicet ut ſacros miniſtros & monachos à deliciis & avaritia revocaret. Nam ut iſta levi manu tangam, quod ad Michaëlem attinet, ſi cuique invadendi Imperium tyranno cedere æquum ſit, quæ ulterius cuiuſlibet Imperij firmitas eſſe poterit, ad cuius defenſionem gladium ei Deus dederit in vindictam *e* malefactorum? Non iſta docent ſacræ leges, neque monent exempla: cum nullus fuerit hactenus Chriſtianiſſimorum Imperatorum, qui præ cæteris in Eccleſia laudem meruerint, qui non adverſus inſurgentes tyrannos totis viribus ſe obiecerint. Qua propter & meruit laudem primum Michaël reſiſtendo, ut decebat legitimum à Deo conſtitutum Imperatorem: meruit & laudem cedendo, à ſacerdotibus promiſſione oblata regni cæleſtis. Quod vero ad uſurpationem Iſacij Bonorum monaſteriorum; ſatis ipſa eventa fatuum plane iudicium Curopalatis arguerunt, cum adverſus ea patrantem tyrannum, cœlitus ictibus fulminũ ab irato numine dimicatum eſt, ut idem ipſe inferius teſtatur auctor, adeo ut urgens metus adegerit eum exuere purpuram, & induere monaſticum habitum, & inter monachos obire ſervitia monachorum, qui monachos ita perſequi aggreſſus eſſet.

INEPTA CUROPALATIS PHILOSOPHIA.

e 1. *Pet.* 2.

IESU CHRISTI
AN. 1058.
STEPHANI X.
AN. 1.
ISACII COMNENI.
AN. 1.

I. ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo octavo, Indictione undecima, Stephanus Papa, quamvis infirmus corpore, aſſiduo tamen ſtudio pro Eccleſiæ Catholicæ tranquillo ſtatu laborans, decrevit legationem in Orientem; ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam ſchiſmate ſciſſam Apoſtolicæ communioni conſociandam: ſed quo minus ea ſuum conſequeretur effectum, eiuſdem Pontificis obitus interceſſit; qui contigit hoc ipſo anno, quarto Calendas Aprilis, Florentiæ, cum illuc profectus eſſet ad Godefridum Tuſciæ Ducem fratrem ſuum, qui habebat in animo coronam Imperij deferre: ad eius vero ſacrum corpus ibidem ſepultum, plurima ſigna Chriſtus oſtendit. Narrat hæc Leo *a* Oſtienſis. In Actis *b* autem S. Hugonis Cluniacenſis Abbatis traditur, ipſum Stephanum in manibus eius ſpiritum reddidiſſe, facta confeſſione præmunitum, & eiuſdem ſanctiſſimi viri præſentia ab inſultibus pravi dæmonis in tranſitu liberatum.

STEPH. PP. OBITUS.

a *Leo Oſt. lib. 1. c. 8. & lib. 3. c. 101.*
b *Ap Sur. 29. April.*

II. Licet autem (quod Leo *c* tradit) idem Pontifex Vrbe recedens, univerſum Clerum populumque Romanum ſub diſtricti anathematis excommunicatione conteſtatus eſſet: ut ſi prius ipſum mori contingeret, quam Hildebrandus Romanæ Eccleſiæ tunc adhuc Subdiaconus, qui communi omnium conſilio pro quibuſdam Reipublicæ negotiis ad Imperatricem in Germaniam mittebatur, Romam rediret; nullum omnino Pontificem eligere auderent, ſed uſque ad reditum illius Sedes Apoſtolica ſineretur vacare, eius demum ordinanda conſilio: tamen mox ubi audita eſt mors ipſius Stephani, quæ metu Imperatoris repreſſæ factiones aliquandiu conticuerant, eædem Imperio iam vacante, inhiantes rurſum Apoſtolicæ Sedis invaſioni, ſive eſſent ex Comitibus Tuſculanis, ſive Ptolemæorum Gregoriorum, aut Creſcentio-

c *Leo lib. 2. cap. 101. & 102.*

MINCIUS SCHISMATICUS INTRUDITUR.

rum familiis, aliiſve armis divitiiſque potentibus; inito una conſilio, noctu per vim Eccleſiam invadentes, Ioannem Velitrenſem Epiſcopum, Mincium cognominatum, Papam conſtituerunt, *Benedicti* illi nomine impoſito; eumdemque per Eccleſiæ Oſtienſis Archipreſbyterum eadem violentia coactum, conſecrari fecerunt: cum interim qui tunc Romæ erant Petrus Damiani Epiſcopus Oſtienſis, aliiſque ipſius collegæ Cardinales, hæc deteſtantes atque anathematizantes, per diverſa latibula fugere coacti eſſent. Habet iſta pluribus Leo: eademque expreſſius idem Petrus Damiani in epiſtola eo tempore ad H. Archiepiſcopum ſcripta de hoc ipſo ſchiſmate; qua etiam teſtatur eumdem intruſum, hominem fuiſſe prorſus ſtolidum, deſidem, ac nullius ingenij, penituſque literarum expertem.

III. d *Pet. Dam. ab. ad Nicol. Pa. pro Ancon.* GERARDUS EPISCOPUS FLORENTINUS ELIGITUR PAPA LEGITIMUS. e *Leo lib. 3. cap. 12.*

Rediens porro Hildebrandus ex Germania Florentiam; ubi cognovit quæ geſta eſſent, ut erat vir ſaniſſimi ac puriſſimi conſilij (ſicut eum Petrus d Damiani vocat) ſuis literis Romanorum Primates conveniens, ipſorum percepto aſſenſu, annitente Godefrido Duce, ipſe cum aliis Eccleſiaſticis viris Gerardum eiuſdem civitatis Florentinæ Epiſcopum in Romanum Pontificem elegit, quem ſuo tempore, præſidio eiuſdem Godefridi in Vrbem induceret. Scribit hæc idem qui ſupra Leo e. Eidemque electioni etiam Imperatricem, ſeu filium eius parvulum Henricum, aſſenſum præbuiſſe, teſtis eſt Lambertus. Comitia vero de ipſius electione; quod Romæ fieri non potuiſſent, habita eſſe Senis, tradunt eiuſdem Pontificis Acta, collecta à Nicolao Aragonio Cardinale, quæ habentur in Vaticana Bibliotheca. De eius autem in Vrbem introductione, atque conſecratione, agetur anno ſequenti, quo ea fieri contigit: cum interim totum quod fuit anni huius uſque ad Ianuarij menſem, pſeudopapa Benedictus manſerit in Pontificatu. A quo nihil boni factum reperitur; ſed malum illud, dignum homine qui pecuniæ vi aperuiſſet ſibi viam ad tantam Sedem capeſſendam; quod Stigando cuidam pſeudoëpiſcopo Cantuarienſi in Anglia, pecunia corruptus Pallium miſerit, quod ei præcedentes Pontifices denegaverant. quia vivente adhuc legitimo Archiepiſcopo Roberto (qui perſecutionem paſſus Sedem Apoſtolicam appellaverat) eam Eccleſiam invaſiſſet. Narrat hæc Vuillelmus f in commentario de Rebus geſtis Anglorum Regum.

f *Malmesb. lib. . cap. 13.*

IV. CASIMIRI POLONI OBITUS.

Hoc eodem anno die vigeſima octava Novembris mortuus eſt Caſimirus qui ex regni hærede monachus, ex monacho Rex, * ſive Dux effectus fuerat Poloniæ, magnum ſuis deſiderium relinquens, ut qui collapſum penitus Regnum reſtituiſſet, & Eccleſiam Polonicam [illegible] in modum illuſtraſſet. In cuius locum ſubrogatus eſt Boleſlaus ipſius filius De his plura Songinus Canonicus Cracovienſis.

V. MICH. PATRIARCHA CONST. ABDICATUR.

Quod ad res pertinet Orientales; hoc eodem anno Michaël Cerularius Patriarcha Conſtantinopolitanus, Iſacio Imperatori ob frequentes & odioſas petitiones, & cum repulſam pateretur, abſurdas increpationes, & comminationes de Imperij abdicatione, intolerabilis redditus; & quod inſuper aggreſſus eſſet croco tincta Imperatorio more induere calceamenta, antiqui Sacerdotii conſuetudinem hanc aſſerens; ab eodem Imperatore in exilium eiectus eſt, ubi ſediſſet annis quindecim: eoque paulo poſt defuncto, in locum eius ſubrogatus *Conſtantinus* Licudex Protoveſtiarius. Narrat hæc pluribus Curopalates.

IESU CHRISTI

An. 1059.*

NICOLAI II.

An. 1.

ISACII COMNENI

An. 2.

I. NICOL. PP. II.

ANNO Chriſti milleſimo quinquageſimo nono, Indictione duodecima, ipſo menſe Ianuario, Gerardus Epiſcopus Florentinus, qui anno ſuperiori electus fuerat in Romanum Pontificem, ab Hildebrando Subdiacono & Godefrido Duce Romam perductus, totiuſque Cleri ac populi Romani conſenſu in Sede Apoſtolica collocatus, * dictus eſt NICOLAUS eius nominis Secundus. Qui Mincium, dictum Papam Benedictum, Romanæ Sedis invaſorem, cum ſuis fautoribus excommunicans, tandem interventu quorumdam eumdem admiſſum ad communionem, apud Eccleſiam S. Mariæ Maioris omni ſacerdotali officio privatum manere iuſſit. Scribit hæc Leo a Oſtienſis. In Geſtis autem Romanorum Pontificum, quæ collegit Nicolaus Aragonenſis Cardinalis, traditur præceſſiſſe SUTRINUM CONCILIUM pro ipſius Mincii depoſitione, antequam Papa ſe inferret in Vrbem; eoque audito, Mincium ſede depoſita in domum propriam ſe recepiſſe, cum vero Nicolaus Romam veniſſet, Mincium quoque ad eum veniam petiturum acceſſiſſe, & omnis ſacerdotalis officii depoſitionem incurriſſe. Id ipſum traditur in codice Vaticano qui inſcribitur Liber Cenſuum. Vbi & additur, eodem tempore *Hugonem* Cardinalem cognomento *Candidum*, ſchiſma feciſſe ab Eccleſia Romana, & multorum extitiſſe auctorem malorum.

a *Leo lib. 3. cap. 11.*

CONCIL. SUTRIN. PRO DAMNAT. MINCII PSEUDOP.

PETRUS DAM. CUPIT REPETERE EREMUM.

Simul ac autem ſublato ſchiſmate pax Eccleſiæ reddita eſt, Petrus Damiani, qui invitus abſtractus ab eremo creatus fuerat à Stephano Papa Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis, de abdicando ſe ab eo munere Nicolao libellum dedit, qui extat: complura continens exempla ſanctorum Præſulum qui ſe à regimine abdicarunt. Quid autem Nicolaus reſcripſerit, non conſtat: certum tamen eſt, miſſionem Petrum non accepiſſe, ſed vel Romæ apud Pontificem in geſtis Synodalibus laboraſſe, vel legationibus inſerviſſe, licet ipſe, tanquam ſi revera ſe abdicaſſet, numquam ſe poſthac in ſuis epiſtolis Epiſcopum, aut Cardinalem nominet: ſed tantum peccatorem monachum. Quomodo vero miſſionem tandem ab Alexandro Nicolai ſucceſſore extorſerit, dicetur ſuo loco.

b *c. in nomine diſt. 23.*

CONCIL. ROMAN. GENERA-

Interim vero hoc eodem anno, menſe Aprili, (ut habet eiuſdem Nicolai Papæ Conſtitutio b de electione Summi Pontificis edita) Romæ in Laterano celebratum liquet ab eodem Pontifice CONCILIUM, cui & Petrus interfuit: ad quod dicturus cauſam reus revocatus eſt Berengarius ille Turonenſis patria, Archidia-

Le con-tra Be-reng.

c Lanfranc. cont. Bereng.
d Alger. de Sacram. lib. 1. cap. 19.

Ioannis Scoti libri combuſti.

conus Andegavenſis, ſæpe damnatus hæreſiarcha: quod quidem Concilium à Guitmundo huius temporis nobiliſſimo ſcriptore, *Generale* nominatur, quippe cui centum tredecim interfuiſſe Epiſcopos, tradunt Lanfrancus c & Algerus d. In Fragmentis autem Hiſtoriæ Francorum ad Glabrum & Helgaldum appoſitis traditur, ipſum in eodem Concilio ſuum anathematizantem errorem, Ioannem Scotum igni combuſſiſſe, cuius lectione ad eiuſmodi nefariam devolutus fuerat ſectam. Sed quod ad *Ioannem Scotum* pertinet; male quidem eum audiſſe apud Nicolaum Primum Pontificem, ſuo loco dictum eſt ſuperius: qui licet virulenta adeo adverſus fidem Catholicam ſcripſerit, quia tamen non ita vulgavit, ut omnibus comperta fierent, hinc accidit ut bonæ æſtimationis fuerit apud multos, qui etiam martyrij titulum nimia facilitate ei tribuerint. De eius vero facta in hoc Concilio per Berengarium combuſtione librorum, meminit quoque Lanfrancus: qui & inſuper recitat ipſum Berengarij iuſiurandum, cum in pleno Concilio deteſtatus eſt errorem, fidemque Catholicam profeſſus; quod (ut ait) expetente ipſo Berengario, & iubente Nicolao Papa, ab Humberto Epiſcopo Cardinale conſcriptum, & ab univerſo Concilio recognitum, Berengarius publice recitavit, confirmavit, & ſuo chirographo roboravit. Eſt ipſum etiam relatum in corpus Canonicum; incipitque *Ego Berengarius*.

IV. Bereng. relabitur in hæreſim quam abiuraverat.

At perfidus hæreſiarcha, ubi poſt Romanum Concilium, quæ vellet, ſcribendi liberam facultatem nactus eſſet, adverſus eamdem fidei Catholicæ confeſſionem edidit invectivam, converſus in Humbertum qui eam compoſuiſſet, & in Romanam Eccleſiam cuius auctoritate feciſſet. Quod ubi novit *Lanfrancus* doctiſſimus vir atque ſanctiſsimus, mox ſparſo veneno paravit antidota, ſcribens ad eumdem Berengarium egregium commentarium; quo arrogantis hominis retudit audaciam, refellitque errores: nullumque aſſeruit hactenus extitiſſe procatiorem hæreticum, qui eas fuiſſet auſus in Romanam Eccleſiam iactare blaſphemias, quas ipſe periurus & fidifragus præſumpſiſſet: ac denique docuit, ſanctos Doctores, ſi non iiſdem verbis, iiſdem tamen ſententiis, multis in locis concorditer aſtruxiſſe, hæreticum eſſe hominem, qui à Roma & Vniverſali Eccleſia in fidei doctrina diſcordaret. Nec vero Lanfrancus ſolus contra eiuſmodi virulentam Berengarij ſcriptionem laboravit; ſed & alij qui vel eodem tempore, vel paulo poſt in Eccleſia Catholica floruerunt; ut *Guitmundus* Averſanus Epiſcopus, & *Algerus* e monachus Cluniacenſis; quorum ſumma cum laude meminit Petrus Cluniacenſis ſcribens adverſus hæreticos Petrobruſsianos. Extatque f eodem argumento contra Berengarium ſcripta epiſtola à *S. VVolphemo* Abbate Bruvilarenſi apud Coloniam Agrippinam, qui hoc tempore claruit doctrina & ſanctitate: ubi etiam redarguit aliam eiuſdem Berengarij hæreſim, qua negabat Chriſtum ingreſſum ad Diſcipulos ianuis clauſis, contemnens ob id Evangelicam veritatem. Sed & inſuper ſcripſiſſe adverſus Berengarium, *Albericum* diaconum Caſsinenſem, teſtatur Leo g Oſtienſis: qui tamen contra veritatem hiſtoricam, à Lanfranco & aliis ſuperius

Qui ſcripſerint contra Bereng.

e [In Algeri ſcriptionem quædam obſervat Bellarm. lib. de Script. Eccl. in *Algero*, quæ advertere debet lector.]
f *Ap. Sur.* 22. *April. in SS. Vvolph.*

g *Leo Oſt. lib.* 3. *cap.* 33.

recenſitis auctoribus ſtabilitam, eidem Alberico plus quam par eſt tribuit; dum ait, cum in prædicto Concilio Romano nullus Berengario valeret obſiſtere, Albericum evocatum fuiſſe ad Synodum; cumque eo veniſset, poſt multos verborum conflictus cum neuter cederet, Albericum unius hebdomadæ acceptis induciis, librum adverſus Berengarium edidiſse de Corpore Domini, in quo omnes eius aſsertiones deſtruxit, æternaque oblivione delevit. Hæc quidem Leo, ſed glorianter nimis. Nam, ut prædicti Scriptores teſtantur, Berengarius abſque ulla prævia habita in Synodo de hæreſi altercatione, ſtatim ſponte damnavit errorem.

V. Fides Cathol. de Euchar. miraculis confirmata.

h *Exod.* 8.

Cæterum non homines tantum contra impiiſſimum Berengarium commentarios edidiſse, ſed & Deum ipſum digito ſuo ſcripſiſse conſtat. (Siquidem miracula divinitus edita, teſtantibus h etiam Ægyptiis Magis, digitus Dei eſse operando noſcuntur.) Petrus namque Damiani in epiſtola ad Deſiderium Caſsinenſem Abbatem, reſcribens ad literas quas ab eo acceperat, dum prædicta Synodus Romæ celebraretur, tradit, cum mulier quædã zelotypa, habens virum ex adulterij fraude ſuſpectum, à vicina muliere conſilium petiiſset, qualiter eum ſibi vẽdicare poſset proprio thoro contentum, & ab eadem edocta eſset, ut Corpus Dominicum quaſi communicatura à ſacerdote perceptum, ac palliolo reſervatum, viro ſuo poſtmodum non ſine quibuſdam maleficiis, propinaret: accidiſse ut illa particula Dominici Corporis inventa ſit uſque ad medietatem in carnem converſa, altera vero medietas panis ſpeciem non mutaverit. Hæc Petrus ad Deſiderium, cum ab eo de hoc miraculo inquiſitus, quid illud portenderet ſignificavit. Additque in eius confirmationem ſimile aliud exemplum de Amalphitano tunc exiſtente Epiſcopo; qui cum aliquando ad menſam Domini ſacrificaturus acceſsiſſet, ſed ſuper ſacramento Dominici Corporis incredulus hæſitaret; in ipſa confractione ſalutaris hoſtiæ, rubra prorſus ac perfecta caro inter eius manus apparuit, ita ut digitos illius cruentaret. Sed quamplurima alia eiuſmodi edita diverſis temporibus eſse miracula in confirmationem huius veritatis Catholicæ, *Ignorat nullus* (inquit Lanfrancus de his agens adverſus Berengarium) *quiſquis in Hiſtoriis Eccleſiaſticis, ſeu Sanctorum Patrum Geſtis eſt aliquantulum verſatus. Quæ Scripturæ* (ut addit egregie) *tamet ſi illam excellentiſsimam auctoritatis arcem non obtinent, quæ donatæ ſunt, quas Propheticas ſeu Apoſtolicas nuncupamus, hoc tamen probare ſufficiunt, quod hanc fidem, quam nunc habemus, omnes Fideles qui nos præceſſerunt, à priſcis temporibus habuerunt.*

VI. Decretum Nicolai PP. de electione Romani Pontif.

Quod vero ad reliqua eiuſdem Romani Concilij decreta pertinet; conſtat in eo editam eſse Conſtitutionem, qua Henrico Germaniæ Regi ius eligendi Romani Pontificis conceſsum eſt. Quod enim eiuſdem Regis ope, proxime præcedenti ſchiſmati finis impoſitus eſset; gratitudinis ergo quod datum fuerat eadem ex cauſa patri privilegium, hoc Nicolaus una cum ſancta Synodo propagandum putavit in filium, ac ſucceſsores eius, qui ab Apoſtolica Sede perſonaliter illud ius impetrarent: ſed ita tamen, ut nequaquam eo privari voluerit Romanum

Clerum; immo ad S. R. E. Cardinales Epiſcopos ſtatuerit illud potiſſimum pertinere, inde vero ad cæteros, quòs ſive iura ſive conſuetudo hactenus admiſiſſent: ut videre eſt in ipſa eadem Conſtitutione, quæ extat *h* relata à Gratiano in ſuum Decretorum librum: quamvis haud integra, puraque, prout in Synodo eſt conſtituta; ſed à ſchiſmaticis labefactata, & additione corrupta. Quod enim ea nullo pacto Imperatori faveret, ut intrudendi Pontifices ei tribueret facultatem; paulo poſt hæc nefandiſſimus Guibertus Antipapa, eam in favorem Henrici depravavit: ut teſtatur Deuſdedit presbyter Cardinalis in libello quem contra invaſores, ſimoniacos, atque ſchiſmaticos; tunc edidit cum eiuſdem Guiberti ſchiſma vigeret. Qua propter illud tantum conceſſum Regi noſcitur, quod eius patri datum fuerat à deceſſoribus Romanis Pontificibus; nimirum ut illum eligeret, ſeu verius confirmaret Imperator, in quem primo (ſi per pacem licuiſſet) ſuffragia Cleri populique Romani concurrerent: ſin vero minus id ipſis facere licuiſſet, tunc iidem liberam refunderent in Imperatorem electionem, ut quem vellet eligeret, nomine tamen Romani Cleri: prout quæ ſunt ſuperius dicta in electionibus Romanorum Pontificum docent. Cum autem hoc privilegio ad ædificationem Eccleſiæ Imperatoribus collato, iidem ad deſtructionem uti voluerunt, iure privari ipſo meruerunt; ut docet eodem loco Deuſdedit, & quæ dicentur ſuis locis ſignificabunt.

h c. in nom. Dom. diſt. 23. Ivo part. 5. c. 80.

Quid Nicol. conceſſerit Henrico Regi.

VII. Decreta contra Simon. et Concubin. Sacerd.

Præterea contra Simoniacos ordinatores vel ordinatos, ab eodem Pontifice conſtat decretum eſſe editum; ex quo tria capita *i* Gratianus deſcripſit. Aliudque inſuper (hortatu maxime Petri Damiani, cuius extant ea de re datæ literæ graviſſimæ ad eumdem Papam) adverſus ſacerdotes Concubinarios: quod apud eumdem Collectorem *k* citatur ab Alexandro Nicolai ſucceſſore; recitaturque *l* ad omnes Epiſcopos inſcripti decreti breve de hac re fragmentum. Sed & à Mediolanenſibus monitus de iiſdem ipſis impietatibus in ea civitate vigentibus ſub Guidone Archiepiſcopo Nicolaus, direxit illuc ipſum Petrum Damiani, una cum Anſelmo Epiſcopo Lucenſi; qui eamdem Eccleſiam priſtino nitori reſtituerunt, abiuratis à Guidone & reliquis clericis Simoniacorum & Nicolaitarum hæreſibus: ſicut de his eſt plena relatio in epiſtola, quam tunc idem Petrus ſcripſit ad Hildebrandum, nuper ex ſubdiacono factum ab eodem Papa Archidiaconum: qua etiam continetur concio eiuſdem Petri ad Mediolanenſes habita de Primatu Romanæ Eccleſiæ, cum ipſi præſumerent Eccleſiam Ambroſianam minime debere ſubiacere Romanæ, quæ quidem concio male ſub titulo epiſtolæ Nicolai ad Mediolanenſes, alibi *m* recitatur. Scimus autem deceſſori Nicolai Stephano tribui unionem Eccleſiæ Mediolanenſis cum Romana: verum quantum ex iſta relatione Petri aſſequi licet, ex tumultuantibus Mediolanenſibus, eos nondum conciliatos fuiſſe poſſumus exiſtimare.

i c. ſtatuimus. 1. q. 1. Ivo. part. 5. c. 79.
k diſt. 32. c. præt. hoc le ad diſt. c. nullus.

Petrus Damiani res Eccles. Mediol. componit.

m cap. omnes ſine diſt. 22.

VIII. Nic. PP. Northmannis concedit in feudum Calabr. Apul. et Sicil.

Poſt celebratum Romæ Concilium, Nicolaus à Northmannis rogatus in Apuliam venire, eo accedens, ipſos, terras omnes quas Eccleſiæ Romanæ abſtulerant reſtituentes, à vinculo excommunicationis, quo ea de cauſa innodati fuerant, abſolvit: quod tamen eorum opera uti vellet adverſus eos qui iura eiuſdem Eccleſiæ in ipſa Vrbe Roma invadere ſolerent, totam illis Calabriam & Apuliam, (præter Beneventum) quas tunc poſſidebant, nemque Siciliam quam obtinere ſperabant ſub nomine Ducatus in feudum conceſſit; ſuſcepto ab illorum Duce Roberto Guiſcardo, iuramento fidelitatis ſibi & ſucceſſoribus Romanis Pontificibus præſtandæ, & de ſolvendo quotannis cenſu denariorum duodecim per ſingula iuga boum. Meminit horum Leo *n* Oſtienſis, quæ geſta fuiſſe ait in Concilio ea de re celebrato *Malphiæ* in Apulia, iiſdemque conditionibus confirmatum eſſe ab eodem Pontifice Principatum Capuæ Richardo. Illud vero de Northmannis, narratur expreſſius in veteri Hiſtoria Romanorum Pontificum, quam Nicolaus Aragonius Cardinalis in lucem prodidit. Extatque inſuper ipſius Roberti Ducis iteratum iuramentum, tam de cenſu perſolvendo, quam de fidelitate præſtanda, deſcriptum in codice Vaticano qui inſcribitur liber Cenſuum,

n Leo Oſ. lib. 3. c. 15

IX. Vindicat Roman. Eccles. a tyrannis.

Cum autem adeo indigna paſſa eſſet Romana Eccleſia à Comitibus Tuſculanis, aliiſque vicinorum oppidorum dominis Romæ degentibus, à quibus tot ſæpe ſunt intruſi Pontifices; idem Nicolaus Northmannos ſecum ex Apulia ducens, eorumdem factioſorum loca munita deſtruxit, ipſoſque ad Apoſtolicæ Sedis ſubiectionem redire coëgit; liberata Vrbe ab eorum tyrannide. Tradit hæc Cardinalis Aragonius: quæ quidem divino plane conſilio peracta ſunt. Nam poſthac aliquamdiu non ſunt auditæ adeo frequentes illæ tyrannicæ invaſiones.

X. Concil. Paris. pro unctione Philippi Regis.

Eodem anno, eademque Indictione duodecima, menſe Maio celebratum eſt Concilium Pariſienſe: ubi convenientibus Galliarum Epiſcopis viginti duobus, ſimulque Principibus, Henricus Francorum Rex filium ſuum Philippum, puerum adhuc ſeptennem, Regem conſtituit, ac ſolemni ritu à Gervaſio Archiepiſcopo Rhemenſi conſecrandum curavit: cuius Acta Papirius Maſſonus in ſuos Annales intulit. Sed quod ad tempus ſpectat, hoc potius anno, quam (ut ibi ponitur) ſequenti, geſta eſſe, cum numerus Indictionis ſignificat, tum etiam Hermannus huius temporis ſcriptor firmiter aſſeverat, ſequenti vero defunctum eſſe Henricum, & filium ſolum regnare cœpiſſe. quod & Sigehertus affirmat, aſſerente quoque auctore qui ad Aimoinum affixit appendicem, hoc anno Redemptoris milleſimo quinquageſimo nono, unctum eſſe Regem Philippum, ſequenti vero, nempe milleſimo ſexageſimo, mortuum Henricum parentem eius, quinimmo in Fragmento Hiſtoriæ Francorum ad Glabrum appoſito, hoc præſenti anno eſſe defunctum Henricum traditur. Porro ipſo defuncto, Philippus tutorem accepit à patre relictum, Balduinum Comitem Flandriæ, qui amitam eius habebat uxorem: qui quidem pie ſancteque opus peragens, omni fide pupillo Regnum conſervavit, atque defendit. Ceterum recitat quoque idem Papirius epiſtolam Nicolai Papæ ad eumdem Gervaſium Archiepiſcopum Rhemenſem ſcriptam; qua illum monuit, ut Henricum Regem adhuc ſuperſtitem corriperet ob

quædam perperam intentata contra ſacros canones, & Apoſtolicam Sedem.

XI. ISACIUS IMP. FULMINE PERCUSSUS FIT MONACHUS: CONST. DUCAS IMPERAT.

Quod ad res Orientis pertinet; ad finem huius anni Iſacius Imperator ob iniuſte invaſum Imperium, & uſurpata iura ac bona Eccleſiaſtica, Dei vindicta fulmine percuſſus, poſtquam à morbo inde contracto convaluit; ſponte depoſita purpura, ſibique ſucceſſore delecto (poſtpoſitis omnibus ſibi conſanguinitate coniunctis) CONSTANTINO *Duca* viro ſtrenuo & prudente, pœnitentiæ cauſa monaſticum ſumpſit habitum, atque in cœnobio Studij monachis ſerviens, illic vitæ tempus abſolvit. Hæc pluribus Curopalates; qui ait eumdem Iſacium imperaſſe annos duos ac menſes tres.

IESV CHRISTI
AN. 1060.
NICOLAI II.
AN. 2.
CONST. DVC.
AN. 1.

I. CONCIL. IACCEN.

ANNO Chriſti milleſimo ſexageſimo, Indictione decimatertia, celebratum eſt CONCILIUM *Iaccæ* in finibus Hiſpaniæ, cui præfuit *Auſtindus* Archiepiſcopus Auxitanus: in quo imprimis ſacri ritus, temporum iniuria depravati, vel aboliti, ſunt reſtituti, diſciplina Eccleſiaſtica reſarcita, moreſque ad normam ſacrorum canonum revocati: inſuperque ſtatutum, ne alio quam Romano more ſacræ Preces in Eccleſia perſolverentur: & ut qui Oſcæ erat Epiſcopatus, transferretur Iaccam, quouſque eadem Oſca ab hoſtium dominatu eriperetur.

II. LEGATIO REGIS ANGL. AD NICOL. PP. PRO ABSOLUTIONE A VOTO.

Eodemque tempore S. Edvvardus Anglorum Rex legationem miſit ad Nicolaum Papam, tum ad deferendas ex more pecunias, quæ in Anglia nomine S. Petri exigi quotannis conſueverant; tum maxime ut quod Victor Papa Nicolai deceſſor ipſi Edvvardo, ob votum quo ſe obſtrinxerat ire Romam, nomine pœnitentiæ, & in remiſſionem peccatorum, iniunxiſſet conſtructionem monaſterij in honorem S. Petri Apoſtoli; iam & ipſe Nicolaus ratam faceret abſolutionem ab eiuſmodi voto petendi Romam, & cõfirmaret donationes ac privilegia eidem monaſterio à Rege conceſſa. quod Nicolaus libentiſſime præſtitit. Hæc autem manifeſta fiunt ex literis ultro citroque tunc datis, quas recitat Ealredus in Vita eiuſdem ſancti Regis.

IESV CHRISTI
AN. 1061.
ALEXAND. II.
AN. 1.
CONST. DVC.
AN. 2.

I. NIC. PP. OBITUS.

ANNO Chriſti milleſimo ſexageſimo primo, Indictione decimaquarta, in fine menſis Iunij mortuus eſt Florentiæ *Nicolaus* Papa, cum ſediſſet annos duos & menſes ſex; ut teſtatur Leo[a] Oſtienſis. De quo præclarum illud habet Petrus Damiani in epiſtola ad Mainardum Epiſcopum Vrbinatem, ipſum numquam in toto anno prætermiſiſſe diem, quin pedes duodecim pauperibus ablueret.

a *Leo Oſt. lib. 3. cap. 20.*

II. LEGATIO FACTIOSORUM ROM. AD HENRIC. REG PRO NOVO ELIGENDO PONTIF.

Poſt eius autem obitum, ingens de ordinando ſucceſſore cœpit oriri diſſenſio. At primo quidẽ Proceres illi Romani qui Comites dicebantur, uti Tuſculani, Galeriam, & alij, ob ea quæ agente Romano Pontifice à Northmannis paſſi fuerant in S. R. Eccleſiæ Cardinales redditi infenſiſſimi, legationem ad Henricum puerum Regem adornantes, miſerunt etiam coronam auream, & cum ea inſignem titulum Patriciatus; quo illius animum huiuſmodi illecebris allicientes, quem ipſi vellent ab eo Pontificem reciperent. Mentio eſt de hac Romanorum legatione apud Hermannum: qui addit, mox ea de re convocatos eſſe à Rege omnes Italiæ Epiſcopos, & generalem *Conventum Baſileæ* habitum eſſe. Quinam autem fuerint iſti Italiæ Epiſcopi qui Baſileam convenerunt, ſatis declaratur in antiquis geſtis Romanorum Pontificum à Nicolao Cardinale Aragonenſi collectis; dum ibi traditur, defuncto Nicolao, Longobardorum Epiſcopos tam ſimoniacos & incontinentes, quam alios facinoroſos, auctore Guiberto Parmenſi, Cancellario Regis, homine nequiſſimo, convenientes in unũ communiter ſtatuiſſe, aliunde non eſſe creandum Pontificem quam ex Longobardia, & talem qui infirmitatibus eorum condeſcenderet: eoque ſtabilito, aliquos ex ipſis ad Imperatricem ultra montes miſſos, eſſe, qui de Patriciatu filij ei ſuggeſſerunt, aliiſque quibuſdam figmẽtis eius animum ſibi propitium reddiderunt. Iſti igitur fuiſſe noſcuntur Epiſcopi, qui Baſileam ex Italia conveniſſe dicuntur. Quæ autem probroſa in eadem pſeudoſynodo ab iis facta ſint, narrantur in Diſputatione habita inter Regium Advocatum & Romanæ Eccleſiæ Defenſorem, de qua dicetur inferius; nempe Nicolaum Papam ibi condemnatum eſſe, & reſciſſa omnia quæ ab eo fuerant ſtatuta. At cum iſta de Catholico Rege, nomine ipſius edita vulgarentur, plane erubeſcentes qui ſanioris mentis erant Germaniæ Epiſcopi; operati ſunt poſtea ut Cancellarius ille Parmenſis, auctor malorum omnium, in ordinem redigeretur, ipſeque Rex, qui femineo regi videretur imperio, ſeorſum educarentur. Sed de his ſuo loco.

GUIBERTI STUDIA CONTRA ROMAN. ECCLES.

PSEUDOSYNOD. BASIL. INFAME DECRETUM.

III. LEGATIO CATHOL. AD REG.

Interea ubi tanta iſta in detrimentum Apoſtolicæ Sedis geſta Cardinalibus innotuiſſent, iidem (quod traditur in prædicta Diſputatione) ad ea diluenda, ad Regem Legationem decreverunt, qua functus eſt Stephanus presbyter Cardinalis vir laudatiſſimus, qui ex Cluniacenſi cœnobio ad eam dignitatem virtutum merito fuerat ſublimatus. Sed cum ipſe, Regiis miniſtris obſtantibus, contra ius gentium ad audientiam non admiſſus, re infecta Romam rediiſſet, imminerentque graviorum motuum atque turbinum pericula, ſi diutius Apoſtolica Sedes vacaret: tunc iidem Cardinales re mature deliberata, ut his malis occurrerent, nec tamen aliquid in contemptum Regis agerere viderentur; totius Cleri populique Romani conſenſu crearunt Pontificem, quem putarent omnino ipſi Regi poſſe placere, *Anſelmum* Lucenſem

Alex. II Papa.

Epiſcopum, virum probum, patria Mediolanenſem, aulæ Regiæ alumnum, atque ipſius Regis familiarem; quem ALEXANDRUM eius nominis Secundum nuncuparunt, cuius electio contigit Calendis Octobris huius anni, tribus plus minus menſibus poſt obitum Nicolai. Narrantur hæc omnia in prædicta Diſputatione.

III. Cadalous electus pſeudop.

Iis vero auditis in aula Regia, conclamataque ab omnibus Regis iniuria, quod ipſo neſciente Pontifex electus eſſet; Guibertus Cancellarius alium eligendum à Rege affirmans, ſuæ civitatis intimum familiarem proponit *Cadalum*, ſive Cadaloum, vel Cadalaum, Parmenſem Epiſcopum, virum perditiſſimum, & manifeſtum ſimoniacum: qui non ab aliqua Synodo, non à pluribus Epiſcopis, ſed à duobus tantummodo, iiſdemque publico concubinatu infamatis, nempe Vercellenſi & Placentino Epiſcopis, electus eſt in Romanum Pontificem hoc ipſo anno die vigeſima octava menſis Octobris in feſto SS Apoſtolorum Simonis & Iudæ; dictuſque Honorius eius nominis Secundus; procurante id pariter Gerardo Galetiæ Comite, qui ob multa publica latrocinia, aliaque ſcelera & ſacrilegia, tam Romæ, quam aliis locis patrata, fuerat à Nicolao Pontifice ſolemniter excommunicatus & extinctis luminibus perpetuo anathemate damnatus. Attingit iſta breviter Leo *b* Oſtienſis: quæ plenius intelliguntur ex eadem Diſputatione, atque ex priori ac peregregia, eademque vehementiſſima epiſtola Petri Damiani, quam ad ipſum Cadaloum, poſtquam electus eſt pſeudopontifex, increpatoriam conſcripſit, qua & ipſi ruinam ac perditionem prædixit. Ex cuius etiam aliis ad Cunipertum Taurinenſem Epiſcopum datis literis, conſtat Cadaloum poſt electionem ſuam, adeo turpem cum ſui ſimilibus incontinentibus clericis vitam duxiſſe, ut (quod ait) qui hactenus dicti eſſent ab auctore *Nicolaitæ*, deinceps dicendi eſſent à propagatore *Cadaloitæ*. Ac denique ex aliis ab eodem ad Alexandrum Papam ſimul & Hildebrandum Archidiaconum ſcriptis intelligitur, eumdem Cadaloum ad ſchiſma roborandum, & ut Romanorum ſibi conciliaret animos, ingentem pecuniarum vim in ipſos effudiſſe: atque ideo Alexandrum, poſt creationem ſuam, timentem Romanos illos potentiores qui Cadaloo faverent, ab Vrbe fugam arripuiſſe.

b *Leo ub ſup.*

Cadaloitæ hæret.

V. Pet. Damiani deponit Epiſcopatum, et ſecedit in eremum.

Quo tempore conveniens eum extra Vrbem poſitum idem Petrus Damiani, ab eo impetrare ſtuduit, quod ab eius deceſſore negatum fuerat, nempe ut ſe abdicaret ab onere Epiſcopatus Oſtienſis, & à procuratione quæ à Papa Nicolao ipſi iniuncta fuerat Eccleſiæ Eugubinæ: & licet reſiſtente Alexandro Pontifice, & magnopere contradicente Hildebrando Archidiacono, quod probe ſcirent quam eſſet Eccleſiæ Romanæ proficuum perditiſſimis hiſce temporibus, Petrum aſſiſtere Summo Pontifici: tamen his omnibus firmo animi propoſito ſuperior factus Petrus, reverſus eſt in eremum; indeque epiſtolam ſcripſit apologeticam, unam ad ipſos duos, Alexandrum videlicet & Hildebrandum, qua fuſe ſui facti rationem reddidit. Fuit ea iam antehac cuſa *c* ſed depravato titulo, dum ad Hildebrandum ſolum inſcripta habetur, quæ in antiquiſſimo Vaticano codice baſilicæ S. Petri huiuſmodi habet inſcriptionem: *Dilectiſsimis, Apoſtolicæ Sedis electo A. & virgæ Aſſur Hildebrando*; ut epiſtola non ad unum, ſed duos data ſit; quod etiam ex ipſius contextu abunde liquet: ſicut & ſunt aliæ eiuſmodi ab ipſo ad eoſdem ambos ſimul datæ. Quod vero violentum oppugnatorem ſui propoſiti Hildebrandum pateretur, *Aſſur virgam* appellat; immo & in ipſa epiſtola, inter alia plura, quæ non ſine ſtomacho videri poſſent ſcripta, *Satanam ſanctum* nominat: ſatanam, utpote adverſarium, ſanctum quod non inimico animo, ſed bona intentione ad eum apud Pontificem retinendum decerneretur. Ita tamen ſe Petrus abdicavit Epiſcopatu, ut nihilominus recedens in ſolitudinem: certare non prætermiſerit, tum contra corruptos eius temporis mores, tum adverſus ſchiſmaticos & hæreticos pro Apoſtolica Sede; ac pro eadem, cum iuſſus eſt legationes ſubire, vel Synodis intereſse; ut fidem faciunt cum plurima ipſius ſcripta, tum quæ de eo dicentur inferius ſuis locis. Nam & quantumlibet Alexander ei de abdicatione Epiſcopatus acquieviſset; tamen tanti viri reverentiæ cauſa, alium ipſo vivente Eccleſiæ Oſtienſi ſubrogare Epiſcopum penitus recuſavit. Denique Petrus dum fuit in ſolitudine, ita in contemplatione rerum divinarum aſſiduus & vigilans in ſacrarum ſtudio literarum extitit; ut tamen opus manuale, more veterum ſanctorum Patrum, minime prætermitteret: quem quidem cochlearia ex ligno elaborare ſolitum ad uſum menſæ, uſque interdum donare Summum Pontificem, conſtat ex duobus; quæ extant eius argumenti, ipſius epigrammatibus ad Pontificem miſſis.

c *In Bibl. Patr.*

Exercet opus manuum.

IESV CHRISTI

AN. 1057.

ALEXAND. II.

AN. 2.

CONST. DVC.

AN. 3.

II. Cadalous antip. victus Parmam redit.

ANNO Chriſti milleſimo ſexageſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, nefandus Cadalous pſeudo-pontifex, cum multa pecunia & conductitiis militibus ex improviſo Romæ apparens, multos ſibi favorabiles reddidit: quorum ope ſperans intra ipſam Vrbem admitti, in Prato Neronis caſtra metari præſumpſit, & in prima congreſſione victor apparuit: ſed poſt paululum adveniente Duce Godefrido, adeo coarctatus eſt, ut abſque læſione proprij corporis abire retrorſum nullatenus potuerit, niſi humilibus precibus, & effuſis magnis muneribus: ſicque rediit Parmam ſpoliatus & profugus. Habentur iſta in Collectione Nicolai Cardinalis Aragonij: quæ his ipſis anno Domini & Indictione geſta eſſe menſe Aprili, traditur apud veterem Romanorum Pontificum collectorem in codice Vaticano. Cum vero nec ſic quidem homo ſacrilegus quieſceret, ſed rurſum pecunias colligere pararet, quarum ope inferretur in Vrbem; tunc iſta audiens Petrus Damiani, poſteriorem ad eum ſcripſit egregiam plane, ſuo more epiſtolam, qua acerrime in eum invectus eſt, ut à pravis conatibus

deterreret. Quæ autem ſequuta fuerint, dicetur paulo poſt.

II. HENRIC. REX ABSTRAHITUR A MATRE PER ANNON. ARCHIEPISCOPUM COLON.

Interea vero in aula Regia nova & inaudita prorſus contigiſſe leguntur, nimirum ut Anno Colonienſis Archiepiſcopus, vir ſanctitate & prudentia inſignis Henricum Regem puerum iam annorum decem, a matre Agnete ſubductum, & in S. Suitberti inſulam poſt Paſchales dies navi ſub alio prætextu perductum, invitum & reclamantem, Coloniam uſque perduxerit; eumdemque blanditiis delinitum, ceterorumque Germaniæ Principum obſequio frequentatum & cultum, retinuerit educandum. Quæ quidem cum eius temporis Scriptores referant: de cauſa tamen cur ad ea facienda Anno permotus fuerit, eſt diverſa ſententia. Lambertus affert ſuſpicionem pudicitiæ Imperatricis, propter frequentiorem conſuetudinem cum Henrico Epiſcopo Auguſtenſi, regni negotia eiuſdem iuſſu adminiſtrante. Sed non creditur; tum quod ipſa Agnes omnium pudiciſſima haberetur, tum etiam quod per eiuſmodi factum non adhibitum eſſet remedium violatæ famæ Reginæ, quin potius ut magis augeretur effeciſſet, relicta ipſa abſque filio aulicisque libera ad omnem libidinem; adeo ut hac ex parte potius fuiſſet ipſa abducenda, cuſtodiaque munienda, quam eius filius. Quamobrem verior illa cauſa probatur, ut eo modo regni regimen auferretur à matre, eiuſque præfectis, quorum arbitrio cuncta male miſcerentur. Quod enim iſta mox correcta fuerint, ubi Rex à matris cura ablatus eſt, plane ea peragendi fuiſſe cauſam oſtendunt. Siquidem eiuſmodi pravorum miniſtrorum princeps, quem ſuperius nominavimus, Guibertus Parmenſis, Regni Cancellarius ab Imperatrice conſtitutus, (quod traditur in collectione Cardinalis Aragonij) in ordinem ſtatim redactus eſt in comitiis paulo poſt habitis omnium Principum Germanorum; in quibus (inquiunt eadem Acta) Annoni Colonienſi Archiepiſcopo adminiſtratio Regni, & Regis cuſtodia fuit demandata.

GUIBERTUS CANCELLAR. PRIUATUR.

III. CONCIL. OSBOR. IN CAUSA SCHISM. ECCLES. ROM.

Qui quidem in opus ſtrenue invigilans, confeſtim ex Epiſcopis Germaniæ & Italiæ, quos tunc apud Regem reperiri contigit, ut CONCILIUM cogeretur in Germaniæ loco, qui dicitur *Oſborium*, operam dedit, cui & Rex ipſe intereſſet. Acciditque peropportune ut ageret etiam tunc in Galliis Petrus Damiani *a*, illuc ab Alexandro Papa, expetente S. Hugone Abbate Cluniacenſi, miſſus ad propulſanda mala quæ tyrannide quorumdam principum Cluniacenſes monachi paterentur. Qui cum audiſſet de futura Oſborienſi Synodo, miſit ad illam, ſcriptionem à ſe compoſitam, qua texta haberetur longa *b Diſceptatio* inter *Advocatum Regium*, reprobantem Alexandri Papæ electionem Romæ abſque Regis conſenſu factam, ac defendentem Cadaloi ordinationem; & *Romanæ Eccleſiæ Defenſorem*, Alexandrum adverſus Cadaloum protegentem. Idque adeo feliciter proceſſit, ut in ea Synodo omnium conſenſu electione Alexandri comprobata, damnatio Cadaloi conclamata fuerit, ipſis Vigiliis SS. Apoſtolorum Simonis & Iudæ, vigeſima ſeptima menſis Octobris, cum nec dum Cadalous annum unum promotionis ſuæ complevißet, quam accidiſſe vidimus ipſo die feſto eorumdem Apoſtolorum. Ita namque de tempore teſtantur tum Leo *c* Oſtienſis, tum idem Petrus Damiani in epiſtola ad Cunipertum Taurinenſem Epiſcopum. Quomodo vero minime huic iudicio acquieſcens infelix Cadalous, poſt hæc rurſum in Romanam Eccleſiam, ipſumque Alexandrum Papam inſanierit, dicetur ſuis locis.

a De hac Petri legatione certo conſtat ex ipſius literis ad monachos Cluniacenſes poſt reditũ in eremum ſcriptis.

b Recitat illam integrã Baron. Annal. Tom. XI. hoc an. ex antiq. codd.

c Leo lib. 3. cap. 20.

IV. AGNES AUG. ROMAM POENITENTIÆ CAUSA CONTENDIT.

Eodem anno ad finem dilabente, Agnes Auguſta tædium paſſa (inquit Lambertus) ærumnarum ſęculi, & domeſticis erudita calamitatibus, quam cito exufflante ſpiritu Dei exiccetur fœnum temporalis glorię, cogitavit ſæculo renuntiare. Ipſam porro ea de cauſa Romam ſe contuliſſe ad Limina Apoſtolorum ſcribit Sigebertus. Ex quibus redargui videbitur Abbas Vrſpergenſis, dum eiuſdem adventum Romam ponit anno Domini milleſimo ſexageſimo nono. Eum tamen, ex ratione computi Lamberti, dicendum eſt non ante Chriſti annum milleſimum ſexageſimum ſextum contigiſſe: ſiquidem anno milleſimo ſeptuageſimo ſecundo, agens de illius eo anno reditu in Germaniam, ad liberandum Sueviæ Ducem innocentem, accuſationibus impetitum apud Regem, ait illum contigiſſe poſt annos ſex ab eius in Vrbem adventu. Ceterum in Rebus geſtis S. Anſelmi Lucenſis Epiſcopi, illa ipſius peregrinationis aſſeritur certa cauſa; quod cum faviſſet nefariæ Cadaloi promotioni, pœnitens facti, peccatum ingens ingenti voluerit ſatisfactione redemiſſe: eidemque traditę iniunctum fuiſſe ab Alexandro Papa, ut Romæ moraretur, ibique S. Petro vigiliis, orationibus, & ieiuniis ſatisfaceret, ac prodeſſet Eccleſiæ conſiliis & auxiliis prout valeret. Hæc autem ab ipſa abundantiſſime præſtita eſſe, cum ſæculo renuntians totam ſeſe divino obſequio mancipavit; tum alij teſtantur auctores (ex quibus Lambertus aſſerit, eam in ieiuniis & vigiliis, humanarum virium naturam exceſſiſſe:) tum Petrus Damiani, egregia epiſtola quam ad ipſam poſtea ſcripſit, ubi mira narrantur de eiuſdem pietate ac devotione cum vitæ auſteritate coniuncta: cum & Romam veniens (ut ibidem traditur) nacta illic eumdem Petrum, fecit ei cum lugubri gemitu, & amaris ſuſpiriis, ad Confeſſionem S. Petri Apoſtoli, exactiſſimam confeſſionem ſuorum omnium peccatorum ab ipſa quinquenni tenera infantia. Quæ quidem de virtute in virtutem calle Chriſtianæ vitæ perfectionis incedens, in dies ſanctior Deo, Sponſo cæleſti pulchrior reddita, Romæ ubi cœperat, ſancto fine non diſpari tanto principio quievit in Domino, in fine anni Redemptoris milleſimi ſeptuageſimi ſeptimi; ut docet inſcriptio epitaphii *d* ad eius ſepulchrum poſiti in baſilica S. Petri; atque etiam teſtantur Bertholdus, & Abbas Vrſpergenſis eo anno: licet interim nonnunquam (ut diximus) in Germaniam, neceſſitatibus urgẽtibus, redire contigerit. Sed de ea rurſum inferius.

CONFITETUR PECCATA PETRO DAM.

d Ap. Vegi lib. 3.

V. ALEX. PP. CORRIPIT HERAL. NORVEG. REGEM.

Hoc ipſo etiam Alexandri Papæ tempore accidiſſe noſcitur, ut cum Haraldus Norvegiæ Rex potentiſſimus, ſed crudeliſſimus atque impiiſſimus inter alia tyrãnice geſta, raperet oblationes à Fidelibus deferri ſolitas ad tumulum S. Olai Regis, eiuſdem Heraldi germani, quem ipſe occiderat, eaſdemque militibus ſuis diſtribueret; ſed & in contemptum Metropolitani ſui Adalberti, Bremenſis ſeu Hamburgenſis Ar-

chiepiſcopi, Epiſcopos ſui Regni in Gallia, vel in Anglia, contra ius faſque ordinari faceret; ac denique de his ab Adalberto monitus, ei obedire negaret; ipſe vero Adalbertus de iiſdem apud Alexandrum Pontificem conqueſtus eſſet: ad eumdem Haraldum Alexander confeſtim miſſis literis, præceperit, ut tã ipſe, quam eius Epiſcopi Bremenſi Metropolitano, Vicario Sedis Apoſtolicæ à ſe conſtituto; omnem exhiberent ſubiectionem. Narrat hæc Adam *c* eius temporis ſcriptor: ipſas vero etiam Alexandri ad Haraldum literas ex parte recitat Albertus Stadenſis Abbas in ſuo Chronico.

c Adam lib. 3 cap. 10.

IV. Alex. exigit censum a Rege Daniae.

Regnabat tum quoque in Dania Sueno Rex, ad quem eiuſdem Alexandri Papæ extat epiſtola, ſeu potius fragmentum ex ea, in Vaticano codice, qui inſcribitur Liber Cenſuum, qua exegit cenſum, quem eius maiores Apoſtolicę Sedi perſolvere ex eo Regno conſueverãt. De quo etiam Rege Adam *f* agens, ipſum ait adverſarium prędicto Archiepiſcopo Hamburgenſi Adalberto, (erat enim ſedes Hamburgenſis, omnium illarum Borealium regionum Metropolis) reconciliatum tandem ei, magno adiumento fuiſſe illius regionis Eccleſiis. Vbi & multa ſubdit de Eccleſię Slavorum felici progreſſu, opera *Godeſcalci* religioſiſſimi Principis, ipſius Regis Danorum generi, ac Slavorum domitoris, qui magnam etiam eorumdem partem ad fidem convertit, ac frequenter eiſdem prædicavit. Hoc vero anno etiam Alexander Papa reperitur Pallium miſiſſe ad Petrum Archiepiſcopum Dalmatiæ & Slavoniæ, cum literis *g* quæ extãt. Itemque ad Gebhardum Archiepiſcopum Salſburgenſem; qui ob zelum quo flagravit erga Sedem Apoſtolicam, meruit fieri eius Legatus in Germania: cuius extant *h* Res præclare geſtæ.

f Ibid. c. 20.

Slavor. Eccleſiae progreſſus.

g Rec. Baron. ex cod. Ant. Aug.
h Tom. 2. Antiq. Lect. Caniſ.

VI. Concil. Aragon.

Hoc item anno, ſeptimo Calendas Iulij, in Hiſpania apud *S. Ioannem Rupenſem* CONCILIUM *i* eſt celebratũ ſub Ramiro Rege. Quid vero in eo ſtatutum ſit, nihil reperimus, niſi ut Aragonij Epiſcopi ſumerentur ex monaſterio S. Ioannis: quod antea per Regem Sancium fuerat inſtitutum.

i De hoc Concil. vid. Hie. Blanc. in comment. Rer. Arag.

IESV CHRISTI
AN. 1063.
ALEXAND. II.
AN. 3.
CONST. DVC.
AN. 4.

I. Petrus Dam. Caſſinum vocatur.

ANNO Chriſti milleſimo ſexageſimo tertio, Indictione prima, Petrus Damiani ſæpius importuniuſque rogatus à Deſiderio magni nominis, maiorumque virtutum Abbate Caſſinenſe, atque presbytero Cardinale Tituli S. Cæciliæ, (quem ſtirpe magnatum Benevento ortum, olim ut monachus fieret, intactam ſponſam, parentes, propinquos, patriam deſeruiſſe, ex ipſius epitaphio *a* conſtat:) Caſſinũ petiit: Vbi (inquit Leo *b* Oſtienſis) cum verbo pariter & exemplo quoſcumque poſſet ferventer accenderet, tandem eiuſdem permiſſione Abbatis ab omni Cõgregatione obtinuit voluntaria oblatione, in remiſſionem peccatorum omnium, ut ſexta feria per totum annum pane & aqua contenti, Diſciplinam ſinguli facta confeſſione perciperẽt; inſuper & triduanum ieiunium in capite Quadrageſimæ per annos ſingulos agerent. Hæc Leo. Sed quod ad hoc triduanum ieiunium ſpectat; eos Petrus ad obſervãtiã ſui monaſterij redegiſſe cognoſcitur, qua ipſe in epiſtola ad Fratres Gamungi eremi ſcribit, conſtitutũ fuiſſe, ut per illud triduum non niſi modicum panis cũ aqua omnes Fratres comederẽt; nulla niſi lectionum, ſive orationum verba proferrent; nudis pedibus lugubres atque mœrentes incęderent; expleto communi modulatione pſalterio, mutua ſe ſcoparum, ſive flagellorum caſtigatione purgarent. Porro tanta erat eiuſdem Petri in Eccleſia Dei æſtimatio, ut quæ ipſe facienda moneret, tanquam oracula divina pij quique perciperent.

a Ap. Leon. Oſt. cap. 73.
b Ibid. c. 21.

Ieiunium indicit monachis.

II. Mittitur Florent. ad ſedandum schiſma illius eccleſiae.

Idem vero reverſus, ab Alexandro Papa miſſus eſt Florentiam, ad ſedandum magnum conflatum ſchiſma inter Petrum Epiſcopum Florentinum ſimoniæ hæreſis accuſatum, & populum eiuſdem civitatis: cuius partem aliquam in ſuum Epiſcopum monachi concitabant, (inter quos primum locum tenuiſſe S. Ioannem Gualbertum, in Vita ipſius aſſeritur) affirmantes cunctas illius benedictiones & ſacramenta eſſe maledictiones & ſacrilegia, ideoque nec ab illo ſacramenta, nec ab ordinatis ab eo eſſe percipienda; ex quo fiebat ut baptizati minime chriſmate ungerentur, & quamplurimi abſque ſacramento Euchariſtiæ interirent. Studuit autem eos conciliare Petrus Damiani, nec tamen obtinuit eo quod adverſus monachos ſteterit; ex eo præſertim redarguens illos, quod indemnatum adhuc Epiſcopum eſſe vitandum ſuaderent. Vnde paſſus & ipſe calumniam, quaſi victus eodem crimine teneretur, diſceſſit re infecta; & mox in ſui defenſionem, & monachorum iuſtam reprehenſionem, egregiam ſcripſit epiſtolam apologeticam, tam ad cives Florentinos, quam ad monachos ipſos; qua prius à ſe repulsa calumnia de labe ſimonię, poſtea abunde oſtendit quomodo ſit converſandum cum ſacerdotibus ſimoniacis; nec in re de qua agebatur, eſſe monachorum vitare Epiſcopum, quem Eccleſia non damnaſſet; minimeque debere illos aſſumere ſibi iudicium, quod tantummodo eſſet Apoſtolicæ Sedis. Sed & quem putavit malorum omnium auctorem, Theuzonem monachum incluſum, magnæ quidem apud omnes opinionis, ſed reipſa faſtu tumentem, atque ipſum etiam Romanum Pontificem arguere, immo & quorumdam Sanctorum cultum in dubitationem revocare præſumentem; inſigni ad eum ac prolixa ſatis ſcripta epiſtola, acerrimis reprehenſionibus, & exemplis plurimorum in eremo degentium ſanctorum virorum, ad legimam monaſticam diſciplinam, humilitatemque, ac manſuetudinem reducere conatus eſt. Cuius admonitionibus in ſe reverſus Theuzo, adeo mutavit vitam, ut reliquis ſit factus exemplum perfectiſſimi anachoretæ, ſanctoque tandem fine quievit. Profecerunt pariter & reliqui monachi, dum cauſam quam iuſtam putabant, iuſte proſequi aggreſſi ſunt apud Summum Pontificem in Synodo Lateranenſi hoc tempore celebrata.

De Theuzone monacho.

III. Per ignis examen.

Verum cum ipſis reſiſteretur à multis, eaque interim controverſia magis ac magis Florentiæ augeretur; ingens facinus, expetente Clero &

populo, ab iiſdem tentatum eſt, cum ad probandam Petri Epiſcopi ſimoniam, unus ex monachis nomine *Petrus*, Ioannis Gualberti diſcipulus, mira humilitate & obedientia præditus, poſt Miſſam ſolemniter celebratam, ſacerdotalibus indutus veſtimentis, & Crucem geſtans, nudis pedibus per medias ingentis rogi flammas penitus illæſus tranſivit, quæ res geſta exacte deſcribitur in litteris à Florentinis ea de re datis ad Alexandrum Papam, recitatis à S. Attone Piſtorienſi Epiſcopo in Vita c uberius ſcripta eiuſdem S. Ioannis Gualberti. Meminere quoque eiuſdem hiſtoriæ Abbas Vrſpergenſis d, Bertholdus, & alij: quæ & maiorem adhuc ſibi vendicat auctoritatem ex teſtificatione nuper recenſiti Deſiderij Abbatis Caſſinenſis & Cardinalis, qui & poſtea Papa creatus dictus eſt Victor eius nominis Tertius. Ipſe enim in libro tertio Dialogorum totam hanc texens hiſtoriam, addit illud amplius quod cum Petrus monachus iam ex igne egreſſurus eſſet, atque mappulam è manu lapſam eſſe, & in medio ignis remanſiſſe intellexiſſet, per eaſdem reverſus ſit flammas, mappulam recepturus. Idem vero ex eiuſmodi immenſo facinore, cognomentum *Ignei* adeptus eſt: quem Bertholdus ſcribit tantæ fuiſſe ſanctitatis, conſtantiæ, & fidei, ut vix aliquis ſui temporis ei potuerit comparari. Qui quidem poſt cuſtodiam vaccarum & aſinorum (inquit Atto qui ſupra) quam in Vallumbroſa iuſſu B. Ioannis Gualberti humiliter tenuit, poſtque gradum Præpoſiti penes Paſſinianum, & Abbatis officium in monaſterio Ficodenſi, inde Romam deductus extitit Cardinalis & Epiſcopus Albanenſis. Fuiſſe autem nobili ortum genere ex ſtemmate *Aldobrandinorum*, aſſeritur in eius Vita nuper edita: Qui poſt adeptum Cardinalatum, pluribus (ut videbitur) pro Sede Apoſtolica legationibus functus, pervenit ætate uſque ad annum Redemptoris milleſimum octogeſimum octavum, quo ſancto fine in Domino quievit.

Episc. Flor. probatur Simoniacus.

c Ap. Sur. 12. Iul.
d Vrſperg. an. 1088.

Petrus Igneus.

IV. *Ioann. Gualbertus inſtitutor Ordinis Vallis umbroſae.*
e De quo cœpit agere Baron. an. 1052. in pr.

Quod vero ad *S. Ioannem e Gualbertum* attinet, cuius fuit idem Petrus diſcipulus, extitit ipſe hoc tempore magni vir nominis ob egregiam vitæ ſanctitatem, & frequentia miracula: cœpitque iam ante vicennium innoteſcere orbi, dum parcens cuidam inimico ſuo veniam in nomine Chriſti Crucifixi petenti, ſibi oranti Crucifixi Imaginem inclinare caput in ſignum gratæ ſibi admodum actionis aſpexit; cum tanta victus divina clementia, monaſticæ vitæ arripuit inſtitutum. Sed poſtea Abbatem deſerens, ſimoniacũ, novi Ordinis monachorũ dictorum *Vallis-umbroſæ*, factus eſt inſtitutor & auctor, ſignis atque virtutibus clarus, ideoque ipſis etiam Imperatoribus & Pontificibus charus: ut pluribus traditur in eius Rebus geſtis. Fuitq; inſuper tãtæ æſtimationis, ut eum Epiſcopi conſulerent, eius cupientes nominis roborari. Cuius legimus epiſtolam ad Volaterranum Epiſcopum, qua ipſum adverſus Simoniacos fortiter agere multis hortatur.

V.

Denique quod ſpectat ad Petrum Epiſcopum Florentinum; ipſe poſt eiuſmodi probationem, ab Alexandro Papa Epiſcopali officio depoſitus aſſeritur in iiſdem Actis S. Ioannis Gualberti: quem tamen monachis reconciliatum eſſe, diplomata quædam monaſterij Vallis-umbroſæ indicant. Diſplicuiſſe vero Alexandro Papæ, per monachos populum concitari, atque Ignis probatione tentari, non ſolum conſtat ex iiſdem Actis Ioannis Gualberti, ſed etiam ex canone f in prædicta Synodo Lateranenſi condito, quo præcepit monachis intra clauſtra morari, & à populorum prædicatione omnino ceſſare. Fuit autem plane nobilis iſta Synodus, cui amplius quam centum Patres interfuerunt: ex qua idem Pontifex Conſtitutionem g edidit ad univerſam Eccleſiam, continentem canones illic ſancitos de Clericis ſimoniacis, & incontinentibus, aliiſque rebus tam laicorum quam clericorum & monachorum, ad perfectam diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentibus; qui ferme omnes ſuis locis relati habentur à Gratiano in corpus Decreti.

f c. Ut monachi. Chalced. 16 q. 1. Concil. Lateran. sub. Alex. II.
g R c. Carior. Annal. Tom. XI. hoc an. ex Bibl. Vat.

VI.

Inter eos vero notandus quartus h, quo decernitur ut Clerici ſimul manducent & dormiant, & quicquid eis ab Eccleſia competit, communiter habeant. Quod quidem ſtatutum cognoſcitur ſuggeſtione Petri Damiani; cuius extant i litteræ ad Alexandrum Papam ſcriptæ hac inſcriptione; *Vt Canonicis, à quibus in congregatione vivitur, proprietatis habendæ licentia denegatur*, in quibus prolixior eſt ea de re diſputatio. Porro non de monachis, ſed de clericis eiuſmodi ſancitus eſt canon; nec de omnibus clericis, ſed his qui collegiatis ſervirent Eccleſiis, quos frequentiori uſu *Canonicos* appellare conſuevimus; ob id ſcilicet quod hiſce tenerentur canonibus obligati, ad quorum præſcriptum vitam ducerent clericalem in omnibus regularem, nihil ſibi proprium vendicantem.

h c. præter hoc § præcipientes. diſt. 32
Decretum de vita communi Canonicorum.
i Petr. Dam. l. 1. ep. 10.

VII.

Hoc item anno (quod ad res pertinet Orientis) Chriſtiani qui erant Ieroſolymis, abſolverunt à Calipha Ægypti impetratum opus ædificandi quartam partem murorum Ieruſalem, pecunia collectitia Chriſtianorum, potiſſimum vero Imperatoris Cõſtantinopolitani Monomachi; & impetrarunt à Calipha, ut eam partem ipſi poſſiderẽt Chriſtiani, necnon etiam ut nullum alium quam ſuum ipſorum Patriarcham haberent Iudicem. Ex quo factum, ut illa quarta pars civitatis ceſſerit dominio Patriarchæ; cuius rei cauſa graves lites poſtea obortæ ſunt inter Reges Chriſtianos Ieroſolymorum & Patriarcham; de quibus agendum ſuis locis. Porro omnia iſta uberius tractat Vvillelmus k Tyri Archiepiſcopus.

Quarta pars civit. Ierosol. cedit dominio Patriarchae.
k IVil. Tyr. 9 de B. l. ſacr. 17. 18

IESV CHRISTI
An. 1064.
ALEXAND. II.
An. 4.
CONST. DVC.
An. 5.

I.

Anno Chriſti milleſimo ſexageſimo quarto, Indictione ſecunda, Henricus Rex Germaniæ litteris a Petri Damiani ſacerdotali dicendi libertate conſcriptis, quinimmo & comminatoriis, admonitus collabenti Eccleſiæ adverſus Cadaloum ſchiſmaticum, nova in dies molientem, multoſque in partes ſuas allicientem, ſubvenire; Legatum miſit Romam ad Alexandrum Papam, Annonem Archiepiſcopum Colonienſem: cuius illud imprimis opera agetur, ut iura Regis in eligendo Romano Pon-

a Pet. Dam. 7. ep. 3.
Anno Colon. Archiepiscopus mittitur a Rege Legatus ad Pap.

tificę integra ſervarentur; ſicque demum congregato ex Germanię atque Italię Epiſcopis generali Concilio, cauſa Schiſmatis cognoſci deberet, & qui eſſet ab omnibus colendus Romanæ Eccleſiæ Pōtifex perſpicue noſceretur. Hanc quidem Annonis legationem hoc anno contigiſſe, diſerte affirmat Lambertus. In geſtis verò Romanorum Pontificum quæ Cardinalis Aragonius collegit, traditur, Annoni modeſte conquerenti de Alexandro, quod contra morem abſque mandato & aſſenſu Henrici Regis Pontificatum ſuſcepiſſet, ſufficienter ſatisfactum eſſe ab Hildebrando Archidiacono & Epiſcopis Cardinalibus, dum ei demonſtratum eſt, iuxta ſanctorum Patrum canonicas ſanctiones nihil penitus eſſe conceſſum ſive permiſſum Regibus in electione Romanorum Pontificum: mox tamen Alexandrum eiuſdem Annonis rogatu, apud *Mantuam* SYNODUM convocaſſe, in qua electionis ſuæ rationem redderet; quamvis hoc inconſuetum eſſet, & à Romani Pontificis auctoritate videretur alienum. Porro illam Synodum hoc ipſo anno celebratam eſſe, apud Hermannum expreſſum habetur. Opportunus enim exiſtimatus eſt locus ille, ad quem non tantum Itali Epiſcopi, ſed etiam trans Alpes poſiti facile convenire poſſent.

CONCIL. MANTUAN. IN CAUSA SCHISM. ECCLES. ROM.

II. CADALOUS DAMNATUR, ALEX. CONFIRMATUR.

Deperditis autem tanti Concilij Actis, id ſolum ex eadem Collectione Cardinalis Aragonij intelligitur, Cadaloum ſchiſmaticum ab Annone adeſſe Concilio iuſſum, remordente conſcientia ſe abſentaſſe; Alexandrum verò cauſam electionis ſuæ adeo manifeſtis rationibus comprobaſſe, atque omnia ſibi obiecta diluiſſe, ut qui hactenus ei adverſati fuiſſent, deinceps ipſi obedientiam præſtiterint. Additque Sigebertus, Alexandrum à crimine ſimoniæ, quo ab iiſdem adverſariis ſuis poſtulatus fuerat, ſe purgaſse adhibito iuramento. Cadaloum autem fuiſse omnium ſententia damnatum, omnes affirmant.

III. b *Io. Varian. de Reb. Hiſ.*

Ad hanc quoque Synodum advenisſe traduntur b Epiſcopi ab Hiſpania tres, pro reliquis legatione fungentes, ſecum deferētes Libros Gothicos Ritualis; qui fuerunt à Synodo cogniti Orthodoxi. Iidem verò reverſuri in Hiſpaniam, duxerunt ſecum ab Alexandro Papa decretum Legatum à Latere Hugonem Candidum Cardinalem; quem olim a partibus Cadaloi Antipapæ ſtantem, idem Alexāder veniam ſuppliciter poſtulantem in communionem receperat. Eius autem auctoritate *Barcinone* CONCILIUM congregatum eſt; in quo Leges Gothicæ quibus Catalani utebantur, penitus abrogatæ ſunt; novæque ſancitæ, quibus hactenus populus utitur. Atque una cum legatione Hugonis, is qui miſerat eum Alexander Papa receptus eſt in Hiſpania germanus Eccleſiæ Romanæ Pontifex; Cadalous verò communibus omnium votis anathemate damnatus, ac ita ubique terrarum.

CONCIL. BARCINON.

IV. CADALOUS RURSUM FURIT IN ECCLES.

Qui tamen nec ideo quievit. Armaſse enim rurſum militem, aggreſſumque Vrbem, ſed contumelioſe pulſum, Lambertus aſſerit. Hæcque eſt poſterior aggreſſio illa, quam deſcribēs Cardinalis Aragonius, ait Cadaloum corruptis pecunia nonnullis ducibus ac militibus Romanis, noctu Leoninam civitatem intraſse, & S. Petri Eccleſiam in opprobrium & confuſionem ſuam occupare præſumpſiſse. Siquidem populo Romano ad eamdem Eccleſiam concurrentè, Cadaloi ſectatores tantus derepente timor invaſit, ut omnes eo derelicto in cryptis & abditis locis ſeſe occultarent. At vero Cencius Præfecti filius, homo nequam, in caſtellum S. Angeli ipſum Cadaloum ſuſcipiens, iuramentum ei atque defenſionem præſtitit. Vbi per duos annos à militibus Alexandri Pontificis obſeſſus, & multis calamitatibus afflictus exire haud potuit, donec ſe ab eodem Cencio trecentis libris argenti redimens, inops & egens clam inter oratores elapſus eſt: ac demum paucos poſt dies divino iudicio peſſimam mortem incurrit. Hæc apud Aragonium. Sed in codice Vaticano, qui inſcribitur Liber Cenſuum, de eodem Cadaloo traditur, ipſum tandem recedentem à ſchiſmate, ab Alexandro per nuncios petiiſse abſolutionem, ac promiſsa ſatisfactione impetraſse; ſed poſt dies paucos malam mortem incurriſse: quomodo autem non dicitur. Veruntamen ſcriptor huius temporis Lambertus affirmat: Cadaloum, dum vixit, ſe gerere pro Pontifice, & quæ ſunt Pontificis, exercere non deſtitiſse. At de illo hactenus.

EIUS EXITUS.

V. CELEBRIS PEREGRINATIO IEROSOL.

Hoc item anno (ut tradit Marianus Scotus) celebris inſtituta eſt peregrinatio Ieroſolymam ſeptem millium virorum & amplius, quorum primores duces fuerunt Germanici Antiſtites Sigefridus Moguntinus, Vuillelmus Traiectenſis, Guntherus Bambergenſis, & Otto Ratiſponenſis. Sed hoc eorum imprudentiæ vitio datum, quod circumſpecte nimis ornati, & magnitudinem opum ſuarum inconſultius oſtentantes, barbaros ad prædam allicerent, adeo ut antequam Ieroſolymam pervenirent, confligendum ſæpe cum Arabibus latronibus in Palæſtina fuerit: quæ certamina, eorumdemque à maximis diſcriminibus divinitus factam liberationem, antiquioribus admirandis Dei operibus haud imparem, accurate deſcripſit Lambertus eius temporis auctor, ſummatim vero retulit Ingulphus in commentario Hiſtoriæ Monaſterij Croylandenſis, cui poſtea præfuit qui cum eſset tunc ſcriba Vuillelmi Comitis Northmannorum, poſtea Regis Anglorum, obtenta ab eo licentia, cum aliis profectus eſt. Cęterum ex tanto numero virorum vix duo millia revertiſse ad propria, Marianus tradit.

VI. TERRÆMOTUS IN THRAC. ET BITHYN.

Quod item ad res pertinet Orientis: hoc eodem anno, Indictione ſecunda, maximo omniū terræmotu qui umquam fuiſsent, vexatas Thraciam & Bithyniam, ac Conſtantinopoli & Niceæ proſtrata templa, veterumque Bithynię Regum monumenta collapſa, tradit Curopalates, tantam cladem pluribus proſecutus, quam vigeſima tertia die menſis Auguſti cœptam, perſeveraſse uſque ad annos duos affirmat.

IESU CHRISTI
AN. 1065.
ALEXAND. II.
AN. 5.
CONST. DVC.
AN. 6.

I.

ANNO Chriſti milleſimo ſexageſimo quinto, Indictione tertia, Petrus Damiani

Ept-

PETRI DAM. SOLICITUDO PRO NONNULLIS CORRIGENDIS.

Epiſcopus Oſtienſis S. R. E. Cardinalis, è Synodo Mantuana, cui iuſſu Alexandri Papæ interfuerat anno ſuperiori, ad eremum devenerat rediens, ſcribenſque inde ad eundem Pontificem, duo inter alia ab eo in Eccleſia emendanda ſignificavit; unum, quod cunctis fere decretalibus paginis anathema ſubiungeretur, in maximum animarum periculum: alterum, quod cuiuſlibet Eccleſiæ filius, ſive clericus eſſet, ſive laicus, proprij exceſſus Antiſtitis ad maiorem Eccleſiam deferre prohiberetur, unde plerique Epiſcopi licentiam arriperent multa illicita impune perpetrandi.

II. ADVERSUS NICOLAITAS.

Cum vero videret incontinentiam Clericorum eo uſque proceſſiſſe, ut etiam in hæreſim Nicolaitarum pertranſiſſet, dum ab eorum nonnullis coniugia tanquam licita obſtinate defenderentur; qui iam ante ſub Nicolao Papa ſcriptis ſuis eumdem errorem, ſimulque errantes exagitaverat, rurſum hoc anno (nimirum poſt Cadaloum in Synodo condemnatum) eodem argumento prolixiores ad Cunipertum Taurinenſem Epiſcopum dedit literas, quibus eorumdem obiectiones & argumenta refellit; ipſumque Cunipertum redarguit, quod cum caſtiſſimus eſſet, tamen non corriperet clericos ſibi ſubditos fornicarios. Et ut quod minus per Epiſcopos impleretur, per Principes ſæculares ſancta Eccleſia conſequi poſſet; ſcripſit eadem de re ad Adelaidem Alpium Cottiarum Marchioniſſam, ſive Duciſſam, magnæ virtutis & virilis animi fœminam, cuius (ut ait) ditio in duorum Regnorum Italiæ & Burgundiæ porrigeretur non brevi confinio, pluresque in ea epiſcoparentur Antiſtites. Sed & alijs ad Petrum Lateranenſem Archipreſbyterum datis literis, illum adverſus eoſdem clericos uxoratos ſtrenue agere hortatus eſt: monens tamen ut ſic eum zelus impelleret, ut iracundia non præcipitaret; atque ut ad hæc agenda ieiunio ſe muniret, & frequenti ſacroſancti ſacrificij oblatione corroboraret. Sicque idem Petrus, ut alter Ioannes Baptiſta, vox clamantis in deſerto, ab eremo, calami, ut tubæ Dei, ubique clangore perſonans, pios excitavit ad pugnam, reprobosque vel colla ſubiicere Eccleſiaſticæ diſciplinæ coegit, vel in fugam adegit, atque in abditiſſima quæque loca impudentiæ thoros fecit abſcondere.

III. IN HÆRESIM INCESTUOSORUM.

Compeſcuit pariter eodem tempore hæreſim *Inceſtuoſorum* dictam; quam nonnulli Iureconſulti excitaverant & defendebant, dum auctoritate Iuſtiniani Imp. eadem ratione qua in ſucceſſionibus, numerandos eſſe dicerent gradus conſanguinitatis. A quonam autem error originem duxerit, haud ſatis exploratum: ſed Ravennæ maxime viguiſſe, ibidemque ab eodem Petro adverſus Iureconſultum Florentinum acrem illius defenſorem diſputatum eſſe, idem ipſe teſtatur in commentario contra illam hæreſim ſcripto ad Ceſenatem Epiſcopum, & Archidiaconum Ravennatem, cuius eſt titulus *De parentelæ gradibus*. Qui & inſuper, quod eodem opere docuiſſet, in enumerandis gradibus unam ſemper abundare debere perſonam; cum ei ſententiæ contradiceretur à multis, de his rationem reddens, poſtmodum ſcripſit prolixam ad quemdam religioſum preſbyterum epiſtolam. At vero in immenſum erumpens flamma, etſi comprimi, haud tamen valuit Petri ſcriptis penitus tolli. Adeo enim quorumdam Iureconſultorum invaluit detentione, ut Apoſtolica opus fuerit auctoritate; ipſique Alexandro Pontifici duo eodem anno ad eumdem tollendum errorem celebranda *Romæ* CONCILIA: quorum priori *a* excommunicationem comminatus, eam poſteriori promulgavit adverſus eiuſmodi Inceſtuoſos. Sed (quod doluit *b* Petrus) omnia ſine fructu. Nam arte diaboli conglutinatis animis inceſtuoſorum coniugum, nullo timore æternæ damnationis ab invicem divelli potuerunt. In quorum unum, in exemplum ceterorum, diram Deus vindictam exercuit; dum (ut idem Petrus teſtatur in epiſtola ad Alexandrum Papam electum, & ad Hildebrãdum) cuidam nobili ſuam conſanguineam contra prohibitionem ducenti, eidemque poſt excommunicationem adhærenti, hoc contigit, ut panes de nuptialibus menſis in plateas ante canum ora proiecti minime tangerentur; ipſeque inceſtuoſus in cubiculo dormiens, repente de cæleſtibus irruente fulmine extinctus fuerit.

CONCILIA DUO ROMÆ ADVERSUS INCESTUOSOS.

a *Decretum ea de re tũ editum ab Alex. PP. vide 35. q. 4 c. ad Sedem Apoſt. &c. quod autem frat... Adde etiam Ivon. par. 9 c. 6. q. 10. 37.*

b *Pet. Dam. de contempt. ſæcul. c. 29.*

IV. ALIA HÆRESIS DE EMPTIONE EPISCOPATUUM.

Sed & fuit pugnandum eidem Petro eodem tempore adverſus aliam novam emergentem hæreſim quorũdam, aſſerentium licite emi poſſe Epiſcopatus a principibus laicis abſque crimine ſimoniæ, dummodo conſecratio gratis acciperetur. Sic enim non emi ſacerdotium, ſed poſſeſſionem prædiorum, quæ venalia ſunt. Quam hæreſim primus omnium ipſe redarguens, & rationibus atque auctoritatibus Scripturæ & veterum Pontificum confutans, egregiam ea de re ſcripſit ad Alexandrum Papam epiſtolam, qua eiuſmodi hæreſis ſeminatores ait fuiſſe *Tudetchinum* quemdam natione barbarum, & *Ioannem* patria Venetum, Godefridi Ducis Tuſciæ capellanos. His vero admonitus Alexander, abunde ſatis ſcelus prohibuit in Decretali epiſtola ad ſuos Lucenſes data, qua vetuit *c* ne quis omnino, non dico Epiſcopatus, ſive Abbatias, ſed beneficium quodlibet Eccleſiaſticum emeret. At quis crederet damnatam hæreſim, rurſum ante aliquot annos: quorumdam pravorum suſurro in aures Fidelium irrepere auſam, procaciter aſſerentium Cardinalatus Romanæ Eccleſiæ dignitatem licite vendi emique poſſe, dum ſcilicet non ipſe ſacer Ordo venderetur vel emeretur annexus, ſed inhærens ipſi munus & commodum temporale; Sed occluſa ſemel & iterum, obſtruantur in perpetuum offa à Daniele *d* parata iſta aſſerentium ora; qui faventes Simoni Mago, Simonem Petrum tanta afficere ignominia putaverunt.

c 1 *q. 3 cap. ex multis.*

d *Dan.* 14

V. MARTYRES APUD SLAVOS.

Hoc eodem anno, qui vigeſimus ſecundus numeratur Adalberti Archiepiſcopi Hamburgenſis, Slavorum Eccleſia ſub eius metropoli conſtituta multis nobilitata eſt Martyribus: imprimis vero *Godeſcalco* Principe, Chriſtianæ religionis ſtudioſiſſimo propugnatore; qui cum magnam Slavoniæ partem è Paganiſmo ad fidem convertiſſet, & in reliquis convertendis indefeſſe laboraret, ab iiſdem coniuratione facta interfectus eſt una cum alijs quamplurimis tam clericis quam laicis. Inter quos *Ioannes* Epiſcopus ſenex ſervatus in triumphum, fuſtibus cæſus, deinde per ſingulas Slavorum civitates ductus ad ludibrium, cum à CHRISTI nomine flecti non poſſet, truncatis manibus ac pedibus, in plateam corpus eius proiectum eſt, caput vero diſſectum Pagani conto præfigentes, in titulum victoriæ Deo ſuo Redigaſt im-

molaverunt; Godeſcalci vero uxor, filia Regis Danorum, nuda diu cæſa eſt: ac domum cunctis occiſis qui perſtiterunt in fide, omnes Slavi ad paganiſmum relapſi ſunt: auctore huius cladis Pluſſo, qui ſororem Godeſcalci habuerat: qui & ipſe domum reverſus obtruncatus eſt. Narrat iſta Adam e, qui aderat. Vt autem diœceſis Hamburgenſis iſta pati mereretur, peccata archiepiſcopi Adalberti fecerunt, quæ idem auctor f recenſet, necnon & populi, quem inter alia dicit diem ſextæ feriæ carnis eſu maculaſſe, & Vigilias, ſolemnitateſque Sanctorum, ac venerabilem Quadrageſimam gula, fornicationibuſque polluiſſe.

e Ad. lib. 4. cap. 11. & ſeqq.
f Ibid. cap. 20.

VI. FERDIN. MAGNI PIUS OBITUS.

Hoc item anno; nempe æra milleſima centeſima tertia, ex hac vita migravit Ferdinandus Magnus Rex Caſtellæ & Legionis: fine plane digno Catholico Rege diem extremum claudens, quem ei adhuc incolumi S. Iſidorus apparens revelavit. Qua revelatione accepta, cum totum ſe orationi dediſſet: ipſo Natali Domini in Eccleſia infirmitate correptus, poſtridie ornatus cultu regio, & corona aurea impoſita capiti, una cum Epiſcopis & Abbatibus ad Eccleſiam deferri voluit, ibique regalem chlamydem, & gemmatam coronam Deo ad altare remittens, cum lachrymis ſolo proſtratus pro delictorum venia attentius oravit: & ab Epiſcopis accepta pœnitentia, & extrema Vnctione, indutus cilicio & aſperſus cinere, die tertia ſpiritum Deo in eadem Eccleſia reddidit, cum regnaſſet ſive ſolus, ſive cum patre, annis quadraginta: menſe uno, diebus undecim. Relicti ſunt filij Sancius, Ildefunſus, Garſias, Vraca, & Geloyra: inter quos diviſo regno, ſeptem annis certatum eſt: de quibus dicendum inferius. Narrat autem hæc omnia Lucas Tudenſis diaconus: eademque Rudericus g Toletanus, qui eiuſdem Ferdinandi Regis pietatem, & erga divinum cultum Eccleſiarum munificentiam, plurimum commendat, vitamque eius cum religioſis ducere conſuetam enarrat: quem & virtute militari, & victoriis inſignem fuiſſe conſtat.

g Ruder. lib. 6. cap. 14.

VII. VZI POPULI DIVINITUS DEBELLATI.

Quod ad res pertinet Orientales: eum hoc anno, Indictione tertia, Vzi Scythiæ populi ad ſexcenta millia armatorum tranſmiſſo Iſtro limitaneum, Romanorum exercitum debellaſſent, & circumquaque divagantes omnia perderent: nec minor ab illis Orbi Chriſtiano clades immineret, quam olim à Gothis, Hunnis, Vvandalis, & Longobardis: iidemque nec legationibus, nec muneribus flecterentur: cum & illud ad malum accederet, quod in Oriente iam Turcæ fatigarent Imperium, ipſeque Imperator Conſtantinus imbellis eſſet, quamvis pius: & coactus à civibus urbe exire adverſus hoſtes, non amplius quam centum quinquaginta milites qui eum ſequerentur inveniſſet: rebus ſic deſperatis, idem Imper. ieiunium indixit; & ſibi & populo frequentes ſupplicationes adhibuit, ipſe pedes cum lachrymis incedens. Qua die viſa eſt ab Vzis in tabernaculis commorantibus militum multitudo in acie dimicare, & tantam telorum copiam contra ipſos iacere, ut ex iis nullus illæſus remanſerit, mox vero tota gente peſte & fame conſumpta, reliquiæ cum ducibus ad propria remearunt, quidam autem ex ipſis ad Imperatorem ſe conferentes, acceptis ab eo agris publicis Macedoniæ, obedientes ei fuerunt. Tradunt hæc pluribus Curopalates, Zonaras, & Glycas hiſtorici Græci quibus videas quam adverſus hoſtes pietas armis præſtet.

IESV CHRISTI
An. 1069.
ALEXAND. II.
An. 9.
CONST. DVC.
An. 7.

I.

Annus Chriſti milleſimus ſexageſimus ſextus, Indictione quarta, comete inſigni à Chronographis conſignatus eſt Latinis pariter atque Græcis: ſed corrigendum in Curopalate, dum pro quarta Indictione errore legitur decimaquarta.

II. a Leo Oſt. lib. 3. cap. 23.

Quo etiam anno, ut Leo a Oſtienſis teſtatur, cum Richardus Northmannorum Princeps Aquinum uſque victor perveniſſet; Vrbem Romam proxime invaſurus, ut à Pontifice Imperatoris inſignia conſequi poſſet, Godefredus Marchio Tuſciæ ſe illi opponens variis adverſus eum initis prælijs, Eccleſiam Romanam ab eius incurſione liberavit.

III. SANCTI EDUARDI REGIS ANGLIAE OBITUS.

b In Append. ad Vit. S. Eduar. ap. Sur. Tom. I. Ap. Baron. Tom. XII. an. 1161. in pr.

Eodem anno pridie Nonas Ianuarij, Eduardus Rex Angliæ ex hac vita migravit, cum regnaſſet à tempore coronationis annos viginti duos, & menſes novem. Quod autem fere omnes numerēt annos viginti quatuor regni eius, à tempore forte electionis eos numeraſſe oportuit. Porro cum poſt centum ferme annos Alexāder b Papa Tertius in Sanctorum numerum retulit, egregie miraculis illuſtratum. Is autem, quod careret ſobole, (virginem enim reliquiſſe virginem uxorem Editham, affirmant omnes qui res ab eo præclare geſtas proſecuti ſunt:) præſcius proxime venturi obitus ſui, anno ſuperiori ſucceſſorem Anglorum Regni ſubſtituerat Guillelmum Comitem Northmanniæ cognatum ſuum, ſtrenuum bellatorem, iuſtitiæ amantiſſimum, & religione maxime pium, quod ut probe factum ſe conſervaturum iuravit Haroldus Comes filius Goduini Comitis, tunc Magiſter Regiæ domus, penes quem erat ſumma rerum. At vero mortuo Eduardo, ſequenti die idem Haroldus nomen regium ſibi ſumpſit. Quod ubi Guillelmus accepit, nec per Legatos quicquam in Anglia proficere valuit; omnia experiri potius quam armis decernere deliberans, Summum Pontificem conſuluit, à quo non ſolum animatus, ſed etiam vexillum legitimæ victoriæ accipiens, claſſe comparata in Angliam venit; & die pugnæ, ſacratiſſimæ Euchariſtiæ ſumptione ſe cum omnibus ſuis militibus muniēs, ambiguo ſatis prælio tyrannum debellavit. Narrat hæc omnia pluribus Ingulphus ſincerus eius tēporis ſcriptor, qui cunctis in Anglia præſens erat, & poſt eum Rogerius, Matthæus Vveſtmonaſterienſis, & alij.

GUILLELMUS COMES NORTHMAN. POTITUR REGNO ANGLIAE.

Contigit autem victoria Guillelmi (inde *Conquæſtoris* dicti) pridie Idus Octobris, qua die S. Calliſti Papæ & Martyris anniverſaria memoria agitur in Eccleſia; ut cunctis innoteſceret, ſicut Romani Pontificis auſpicio tantum ſuſceptum eſt bellum ita & Romani Pontificis in cælo regnantis fauore tantam eſſe obtentam victoriam. Quod non ignorans ipſe

Guill.

Mittit vexillum Haroldi tyranni ad Alex. PP.

Guillelmus, in ſignum grati animi, vexillum Haroldi auro & gemmis ſumptuoſe contextum (ſicut teſtatur Vvillelmus Malmeſburienſis) Romam miſit ad Alexandrum Pontificem. Sequenti autem Natalis Domini ſolemnitate coronatum fuiſſe Regem, non à Stigando Cantuarienſi, ſed ab Eboracenſi Archiepiſcopo Aldredo, omnes affirmant; non quod id Stigandus facere recuſaſſet, ut Neubrigenſis inconſulte nimis affirmat; (quàm enim magno pretio id vir gloriæ cupidiſſimus redemiſſet.) ſed quod idem ob eius ſedis invaſionem peſſime apud omnes audiret, & iam fuiſſet ab Alexandro Papa ſacris ſuſpenſus. Id enim teſtantur iidem Ingulphus Malmeſburienſis, & alij antiquiores omnes Rerum Angliæ Scriptores. Ab Aldredo igitur (inquit Rogerius) in Vveſtmonaſterio Guillelmus conſecratus, prius, ut idem Archiepiſcopus exigebat, ante altare S Petri Apoſtoli, coram Clero & populo iureiurando promiſit, ſe velle ſanctas Dei Eccleſias ac Rectores eorum defendere, & cunctum populum iuſte regere, legemque rectam ſtatuere, & rapinas iniuſtaque iudicia penitus interdicere. Quibus prævijs pietatis exercitiis, Northmanni Anglicanum conſecuti ſunt Regnum.

V. Cunonis electi Trever. martyrium.

Hoc eodem anno *Cuno* Decanus Colonienſis, opera eiuſdem Vrbis Archiepiſcopi electus in Epiſcopum Treverenſem abſque conſenſu Cleri populive Treverenſis, ipſo die quo civitatem ingreſſurus erat, ab eorum nonnullis rétus, præcipitatione & gladio crudeliter occiſus eſt Calendis Iunij: cuius necis auctores divinitus puniti ſunt, ipſe vero miraculis poſt mortem illuſtratus. Hæc pluribus Lambertus, Hermannus, & alij: quam tamen cædem Martianus Scotus ante annos duos ponit, alij annos ſuperiori, ſequenti Sigebertus: omnes autem uno conſenſu eumdem Cunonem Martyrem nominant; verum nomenclaturam iſtam diverſis acceptam modis ab antiquioribus, iam alias dictum eſt à nobis.

VI. Arialdus diac. Mediol. martyr.

Sed & apud Mediolanum hoc ipſo anno S. *Arialdus* illius Eccleſiæ diaconus, vir quidem nobilitate, (utpote germanus cuiuſdam Marchionis) ſed magis pietate inſignis; cum adverſus hæreticos Nicolaitas & Simoniacos diu multumq; laboraſſet, recenſque contra Guidonem Mediolanenſem Archiepiſcopum, relapſũ ad vitia illa, quæ ſub Petro Damiani Apoſtolicæ Sedis Legato publice fuerat deteſtatus, conſtantiſſime ſtaret: eiuſdem Guidonis inſidiis tentus, & ad inacceſſas ſolitudines trans Lacum maiorem (ne populus commoveretur) ad necem ductus. ibi à duobus clericis miſſis ab Archiepiſcopi nepte, altera Iezabele, amputatis auribus, naſo, labro ſuperiori, manu dextera, & membris genitalibus, effoſſis item oculis, & lingua ſub gutture extracta, crudeliſſima dilaniatione martyrium conſummavit quinto Calendas Iulias, cuius corpus occultatum, ſed luminaribus cælitus emiſſis ſæpe patefactum, ac demum in profundiorem lacus voraginem demiſſum, poſt decem menſes ad ripam eiectum eſt, atque integrum inventum Mediolanum deductum, multis aliis ſignis emicuit. Deſcribit iſta fuſius Syrus presbyter qui prope erat, in eiuſdem Vita ſcripta ad Rudolphum Abbatem Vallis-umbroſæ. Sic igitur poſt ſacras leges toties repetitas contra nefandos Nicolaitas & Simoniacos, poſtque tot & tantos labores ab Apoſtolicis viris adverſus eiuſmodi hæreſes exantlatos; voluit etiam Deus ſanguine tanti Martyris conſignari traditam antiquam Eccleſiæ diſciplinam; confirmarique alio æque egregio martyrio *Herlembaldi* Ducis, eiuſdem Arialdi iſtiuſmodi hæreticis inſectandis collegæ, de quo dicetur ſuo c loco. At non hoc conceſſum *Landulpho* nobili Mediolanenſi, Herlembaldi germano; licet & ipſe multa paſſus, ſæpeque percuſſus, cum immiſſus ad eum occidendum ſicarius, gladio venenato orantis ante altare collum vulnere appetiiſſet: nam illæſus permanſit, & cœpto operi ad obitum uſque inſtitit conſtantiſſime.

c *Ar.* 1076. *XII.*

VII. Obitus miſerandus Epiſcopi avari.

Quod autem Deus iudex iuſtus pro cuiuſque vitæ meritis ſtipendia digna perſolvere conſuevit; hoc ipſo anno (ut Lambertus ſcribit) Reginherus Miſnenſis in Germania Epiſcopus, homo avariſsimus, dum poſt refectionem in cubiculum vbi theſauros ſuos infoderat quaſi paululum quieturus receſsiſset, iamque die vergente in veſperam, pulſantibus ad horam inſolitam cubiculariis minime reſponderet, tandem effractis foribus inventus eſt ruptis cervicibus colo retetro exanimis, ipſis theſauris ſuis miſerabilem in modum incubans.

VIII. Hungarica Eccleſia periclitatur.

Quod item anno Hungarica Eccleſia Gentilitio furore graſſante periclitata eſt, cum videlicet anno ſuperiore eiecto Andrea Rege & excæcato, infima plebs ſeditione excitata Belam eius ſucceſsorem ad apoſtaſiam ſollicitavit. Sed is poſt triduum reſponſione dilata, & bona ſpe eſse ſuadens, diſcordiæ auctores interim captos, & diriſsime cruciatos in reliquorum omnium conſpectu necari iuſsit. Quo facto tumultus ille compreſsus eſt, ac Chriſtiana religio priſtinam obtinuit libertatem. Hæc pluribus Lonhinus, qui pergit narrare, quomodo poſt hæc Bela cum Salomone Andreæ filio Hungaricum partitus ſit Regnum.

IX Henric. Rex cogitur dimittere Adalbertum. Brem.

Quod vero ad Politicum Germaniæ ſtatum pertinet; cum Henricus Rex iuvenili levitate æmulorum ſtimulis agitatus, ſpreto Annone Archiepiſcopo Colonienſi, aliiſq. Principibus, totius regni regimen in Adalbertum Archiepiſcopum Bremenſem, ſive Hamburgenſem, (ambæ ſimul unitæ erant Eccleſiæ) peſsimi virum nominis transfudiſset; rebellantes ſubditi, primum à tributorum ſolutione ceſsarunt, indeque aucta conſpiratione, Regi eam conditionem propoſuerunt, ut regno cedendum, aut Adalbertum ab adminiſtratione pellendum. Quem Rex tandem dimiſit, vix ereptum de manibus adverſariorum; ſicque tumultus concitatus quievit. Hæc Lambertus pluribus: qui & hoc ipſo anno tradit eumdem Regem duxiſse uxorem Bertam Ottonis in Italia marchionis filiam.

X. Ioan. Xiphil. Patriar. Conſt.

Denique quod ſpectat ad res Orientalis Eccleſiæ; hoc eodem anno, poſt Conſtantinum Patriarcham Conſtantinopolitanum defunctũ, ſubrogatus *Ioannes Xiphilinus*; de quo plura habet Curopalates, haud laude digna. Hic autem ille eſt, qui Dionem Caſsium Romanarum rerum antiquum nobiliſsimum ſcriptorem in compendium decurtavit; cuius magno damno excidit ipſe integer commentarius, epitome dumtaxat uſui relicta. Sedis porro annis tredecim, & menſibus ſex: ut habet Index eorumdem Patriarcharum in codice Iuris Orientalis antiquitus collocatus.

IESV CHRISTI
An. 1067.
ALEXAND. II.
An. 7.
CONST. DVC.
An. 8.

I.

ANno Chriſti milleſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione quinta, Alexander Papa cum audiſſet Mediolanenſis Eccleſiæ perturbationes ob ſimoniacos & fornicarios clericos, Legatos illuc miſit Mainardum Epiſcopum Silvæ candidæ, & Ioannem presbyterum Cardinalem qui ea confirmantes, quæ antehac in eadem cauſa à Petro Damiani ibidem ſtatuta eſsent: alia inſuper addiderunt *a*, quibus radices tantorum malorum evellere conati ſunt. Verum nec his remediis adhibitis deſivit ea Eccleſia fluctuare. Nam adhuc Guidone Archiepiſcopo ſuperſtite, Godefredum quemdam & ipſum malis artibus vitio ſimoniæ in eamdem ſe intruſiſſe teſtis eſt Gregorius *b* Septimus in epiſtola ad Longobardos; à quo adverſus eum fuit diu multumque laborandum *c*.

a *Rec. illorum Conſtit. Bar. Annal. To. XI. hoc an.*
b *Greg. Sept. 1 ep. 15.*
c *Id. 1. ep. 11. 12 25. 26. 27. 28.*

Quo eodem anno (quantum coniectura aſsequi licet ex his quæ præceſserunt & ſubſecuta ſunt res Alexandri Papæ) pro celebranda Synodo in Dania idem Alexander literas dedit ad Hamburgenſem, eumdemque Septētrionalium illarum omnium nationum Archiepiſcopum Adalbertum, ab ipſo conſtitutum Sedis Apoſtolicæ Legatum. Sed res effectu caruit ob contumaciam nonnullorum Epiſcoporum, ad Synodum venire contemnentium. Id tamen impigre Adalbertus in ſua legatione præſtitit, quod ulterioribus Aquilonarium partium provinciis, nempe Daniæ, Suediæ, Norvegiæ, ac circumiacentibus inſulis, prædicatores direxit, & Epiſcopos ordinavit, quibus ea Eccleſia valde eſt propagata. Hæc autem omnia quomodo ſe habuerint, Adam *d* canonicus Bremenſis proſecutus eſt pluribus: qui hoc ipſo anno ſe Bremam veniſse teſtatur *e* matricularium inter eius Eccleſiæ clericos; qui fuit annus eiuſdem Adalberti vigeſimus quartus. Ipſe vero *Adam* adeo certis firmiſque teſtimoniis Hiſtoriam Eccleſiaſticam illarum gentium conſcripſit, ut neminem legerim cuius magis candor veritatis eluceat; quippe qui magnum duxerit ſacrilegium, in cuiuſcumque rei tractatione vel leviſsime mentiri. Stet in Eccleſia liber eius, ſpeculum velut in quo Boreales Novatores ſuas deformitates horrendas agnoſcant, dum ex eo quæ vera ſit Eccleſia Chriſti Catholica, qualeſve extiterint fundatores atque propugnatores eiuſdem Eccleſiæ Aquilonaris, quamque ipſis ij diſsimiles exiſtant, immo & omnino contrarij, perſpicua luce cognoſcant. Perduxit autem Hiſtoriam ſuam uſque ad obitum Adalberti Archiepiſcopi, qui contigit anno Domini milleſimo ſeptuageſimo ſecundo, & ſubrogationem Liemari cui eamdem dicavit.

II. Propagatur in partibus Septentrion.
d *Ad. lib. 4. cap. 42. & ſeqq.*
e *Id. li. 3. c. 5. in fi.*
De Adam historico.

III. Obitus Const. Ducæ Imp.

Quod ad res ſpectat Oriētis; hoc anno Conſtantinus Ducas Imp. ex hac vita migravit, cum imperaſset annos ſeptem & menſes ſex, tribus relictis filiis, iiſdemque creatis Imperatoribus cum Eudocia coniuge Imperij curatrice: quæ ſic cum filiis imperavit ad ſequentem Indictionem. Ea vero occaſione arrepta Turcæ Cappadociam depopulantes, ipſam quoque Cæſaream eius provinciæ metropolim diripuerunt; & celeberrimum S. Baſilij templum ſpoliarunt: ipſius vero ſancti Reliquiis nihil detrimenti inferre potuerunt, quod eius ſepulchrum ita conſtructum eſſet atque munitum, ut ad illud demoliendum longo tempore indigerent; aurum tamen & gemmas, quibus eius portæ ornatæ erant, ſubſtulerunt. Hæc omnia Curopalates.

S. Basilii templum expilatum a Turcis, salvo sepulchro.

IESV CHRISTI
An. 1068.
ALEXAND. II.
An. 8.
ROM. DIOG.
An. 1.

ANno Chriſti milleſimo ſexageſimo octavo, Indictione ſexta, Alexander Papa ad Guillelmum Regem in Anglia pro exactione Denarij S. Petri literas ex more Apoſtolicas dedit; quarum fragmentum ex ipſis relatum extat in libro Cenſuum Romanæ Eccleſiæ, qui habetur in Bibliotheca Vaticana. Idemque ſuper univerſum gregem invigilans, ad Regem Dalmatiarum *a* adverſus incontinentes clericos reſcripſit: unde apparet Dalmatas nequaquam uſu Græcorum, ſed Latinorum more vixiſſe. Conſultus pariter ab Hiſpanis Epiſcopis, num liceret, ſicut & Saracenis, ita & bellum inferre Iudæis, reſpondit *b*, diſparem eſſe cauſam; in perſecutores enim Chriſtianorum iuſte pugnari, Iudæos autem ubique ſervire paratos eſſe. Extantque alia eiuſdem Pontificis ad diverſos conſulentes reſponſa *c*, quæ quo ſint anno data non conſtat.

a *c. ſi quis à modo, diſt. 18.*
b *c. diſpar. 23. q. 8.*
Bellum Iudæis non inferendum.
c *diſt. 52. c. 1. c. in tuis 7 q. 2. c. notificaſti 53. h. 5.*

II. Principes spondent defensionem Eccl. Rom.

Contigit præterea inter hæc, Guillelmum Burgundiæ Comitem, & complures alios Francorum nobiles diverſorum locorum dominos, coram eodem Alexandro Papa, ac pleniſſima Synodo, Romæ ad altare S. Petri iuramento ſe obligare, ſemper cum opus eſſet aſſurgere defenſores S. Romanæ Eccleſiæ. Teſtatur enim hoc qui interfuit Hildebrandus Archidiaconus, poſtea Gregorius Papa Septimus, in epiſtola *d* ad eumdem Guillelmum data, dum ab eo promiſſionē exegit. Quibus videas pietatem Chriſtianorum Principum, cultumq; propenſiorem erga Romanam Eccleſiam. Quo etiam tempore (eodem Gregorio *e* teſte) ſpopondit omne ſtudium eidem Eccleſiæ Vratiſlaus Dux Boëmiæ; qui & petiit & obtinuit ab Alexandro, uſum mitræ laicis inconceſſum.

d *Greg. Sep. 1. ep. 46.*
e *Id. 1. ep. 38.*

III. Romanus Diogenes imperat in Oriente.

Quod ad res pertinet Orientis; hoc anno ipſis Calendas Ianuarij, indictione ſexta, Romanus Diogenes Imperator declaratus eſt, cum eum Eudocia relicta Conſtantini Ducæ in maritum accepiſſet: qui antea perduellionis crimine reus capitis effectus, & in exilium miſſus, revocatus fuerat in Vrbem ad barbaros propulſandos. Quod vero Imperatrix teneretur proprio iuramento, à viro Imperatore defuncto exacto, alteri non nubere, ſed vidua permanere, & filiis Imperium conſervare: ut ſyngrapham ea de re confectam, & apud Xiphilinum Patriarcham depoſitam, recipere poſſet,

XIPHIL. DELUDITUR AB IMPERATRICE.

uſa eſt eunuchi vaferrimi opera: qui adiens Patriarcham mentitus eſt, Imperatrici cordi eſſe ipſius Patriarchæ germanum Bardam in coniugem accipere, ſed prohiberi ſyngrapha. Quod ubi Patriarcha accepiſſet, egit apud Senatores de infirmando Eudociæ iuramento; iiſdemque tum muneribus tum pollicitationibus in ſententiam ſuam adductis, vbi recepta ſyngrapha ineundi ſecundas nuptias Imperatrix licentiam obtinuit deluſo Patriarcha Romanum Diogenem, filiis conſentientibus, virum accepit. Hæc pluribus Curopalates; merito ſugillans Patriarchæ ignaviam, quod privato commodo poſthabuiſſet religionem.

IESV CHRISTI
AN. 1069.
ALEXAND. II.
AN. 9.
ROM. DIOG.
AN. 2

I. LEGATIO PETRI DAM. AD IMPEDIENDUM DIVORTIUM HENR. REG.

ANNO Chriſti milleſimo ſexageſimo nono, Indictione ſeptima, Petrus Damiani Legatus in Germaniam miſſus ad Henricum Regem iuvenili furore (annuente Archiepiſcopo Moguntino, Regis promiſſionibus allecto) repudiare paratum Bertam coniugem, eo prætextu quaſi haud cum illa maritalis operis copiam habere valeret; id ab eo fieri, interminatione excommunicationis prohibuit: quod a Lamberto pluribus in Chronico deſcribitur. Quamvis autem Rex ita Reginam tūc revocaverit, ut in regni tantummodo, non etiam conſuetudinis conſortium adhibuerit; conſtat tamen eam poſtea integre conciliatam Regi, & ex eo ſuſcepiſſe filiū æque dictum Henricum, qui patri ſucceſſit.

IESV CHRISTI
AN. 1070.
ALEXAND. II.
AN. 10.
ROM. DIOG.
AN. 3.

I. MOGUNTINUS ET BABENBERGENS. CAUSAM DICUNT CORAM ROMAN. PONTIF.

ANNO Chriſti milleſimo ſeptuageſimo, Indictione octava, rei conſtituti ſimoniacæ labis præcipui Germaniæ Epiſcopi, Moguntinus & Babenbergenſis, Romam vocati ab Alexandro Papa, cauſam dicere advenerunt: ubi acerbe obiurgati (inquit Lambertus) quod ſacros ordines venderent, & ementibus indifferenter communicarent, manuſque imponerent; tandem præſtito iuramento id nunquam ulterius perpetrandi, ad ſuas redire Eccleſias libere dimiſſi ſunt. Sed fuſius hæc idē Lambertus; qui tamen Alexandrum à damnatione præſertim Babenbergenſis, (quem ait ſimoniace Epiſcopatum invaſiſſe) muneribus corruptum abſtinuiſſe ſignificat. Verum haud facile quis ſibi perſuaderet, tantum Pontificem eodem crimine quo reos tunc iudicabat, eodemque tempore, deliquiſſe: qui & iiſdem his diebus reperitur a Argentinenſem Epiſcopum Guarnerium ob idem ſimoniæ crimen privaſſe Epiſcopatu.

a *Vid. Greg. Sept. 1 ep. 17. & Baron. an. ſuper & 1074.*

Vt autem cum illis mitius ageret, plura ſuaſerunt; ac primum quod præcipuarum Eccleſiarum eſſent Antiſtites, moderarenturq. Regnum cum Rege; deinde quod obedientes Apoſtolicæ Sedi, ad iudicium ſubeundem ſeſe contuliſſent in Vrbem, ac denique quod prompto animo exhibuerint ſe omnino paratos, quamcumque decerneret Pontifex ſuſcipere pœnitentiam. Cæterum apud eumdem Lambertum anno ſequenti, Archiepiſcopus Moguntinus teſtatus eſt Henrico Regi, ſe terribiliter ab Alexandro obiurgatum, vix & ægre ſine damno gradus ſui evaſiſſe.

II. ANNO ARCHIEPISCOPUS COLON. CONFERT SE ROMAM PRO NECESSITATIBUS ECCLES.

Contulit ſe quoque (ut idem auctor tradit) cum iiſdem Antiſtitibus Romam Anno Colonienſis Archiepiſcopus, ſed non ut reus ſicut illi, qui tanto ab eorum vitiis longe aberat, quanto vitæ ſanctæ & irreprehenſibilis præclaris meritis, hos & alios Germaniæ Epiſcopos præcellebat. Porro auctor eius tēporis qui Vitam illius ſcripſit b, eum hoc anno Romā veniſſe teſtatur ob multas Eccleſiæ ſuæ cauſas, & inter eas illam fuiſſe præcipuam, ut Sanctorum Reliquias inde acciperet, & collocaret in monaſteriis à ſe conſtructis. Cui Alexander Pontifex Brachium S. Cæſarii Martyris dedit, cæteris Sanctorum Reliquiis ipſi tunc chariorem theſaurum, quod hoc eodem tempore Romæ grādi miraculo vir quidam divitiis affluens, & voluptatibus deditus, è faucibus dæmonum ereptus fuiſſet precibus & meritis eiuſdem Sancti, cuius vir ille Eccleſiam cum cereis frequētare conſueverat, quæ hiſtoria fuſius recitatur in eadem S. Annonis Vita. Vbi & traditur, ipſum in reditu ab urbe, accepiſſe in itinere ab Adelaide Alpium Cottiarum Marchioniſſa Reliquias Sanctorum Martyrum Thebæorum, & collocaſſe in monaſterio Sigebergenſi, pro quo ſpeciale privilegium ab Alexandro conſecutus eſſet: Brachium vero S. Cæſarii poſuiſſe Coloniæ in Eccleſia S. Georgii.

b *Vit. S. Ann. n. lib. 1. c. 33. ap. Sur. 4. D.c.*

III. CONCIL. VVINTON ET VVINDESHOR. IN ANGLIA.

Hoc eodem anno idem Alexander Papa Legatos a latere miſit in Angliam, Hermēfredum Sedunenſem Epiſcopum & Ioannem ac Petrum preſbyteros Cardinales: qui SYNODO in Octavis Paſchæ *Vvintoniæ* congregata, cui & ipſe Rex Vvillelmus interfuit, inter alia depoſuerunt Stigandum pſeudoarchiepiſcopum Dorovernenſem ſive Cantuarienſem, quod vivente legitimo Archipiſcopo Roberto, (qui perſecutionem paſſus, Sedem Apoſtolicam appellaverit) thronum eius invaſiſſet, eiuſdemque Pallio aliquamdiu uſus eſſet, poſtea vero à Pſeudopapa Benedicto aliud Pallium accepiſſet; & quod Epiſcopatum Vvintonenſem cum Archiepiſcopatu poſſideret. Qui iuſſu Regis in vincula coniectus, miſere illic ſordidiſſimam vitam finivit. Depoſiti ſunt etiam eodem Concilio; procurante Rege, alij Epiſcopi & Abbates: rurſumque alij alia SYNODO apud *Vvindeshoram* die poſt Pentecoſten celebrata ab eodem Hermenfredo, cum iam Petrus & Ioannes Cardinales ab Anglia diceſſiſſent Romam reverſuri. Hæc quidem omnia pluribus Rogerus, & alij rerum Anglicarum ſcriptores. Cæterum etſi legitime per Legatos Apoſtolicos Rex viſus ſit cuncta peregiſſe: tamen quod depoſitis (ut aiunt) abſque legitima cauſa pleriſque Antiſtitibus Anglis, alios ex ſua gente Northmannos in eorum locum ſubrogari curaverit, quamvis

viros præſtantiſſimos; nimime effugit invidiam, quin ea in deteriorem partem accepta fuerint, tanquam non zelo religionis, ſed cauſa ſtabiliendi ſibi regni nuper acquiſiti ea fecerit.

IV. LANFRANCUS ORDINATUR ARCHIEP. CANTUAR.

In locum autem Stigandi, agente Rege & iubente Papa, ſubrogatus eſt *Lanfrancus*, celeberrimum huius ſæculi in Eccleſia Catholica lumen ſupra tantum candelabrum erectum, ut qui ſcientia egregie polleret & ſanctitate vitæ: qui quidem olim ex monacho Beccenſi factus Abbas cœnobij Cadomenſis in Northmannia, invitus admodum Cantuarienſem Archiepiſcopatum ſuſcepit, & cõſecratus eſt hoc eodem anno quarto Calendas Septembris. Sed qui vitam quietiorem hactenus duxiſſet, mox ubi motu rerum agitari cœpit, ut dimittere poſſet Archiepiſcopatum literis rogavit Alexandrum Papam. Cum autem ea de re ſpes omnis fruſtraretur, ad ſubeundum onus humeros ſubmittens, pro accipiendo Pallio Romam Legatos miſit. Verum quod eſſet antiquæ conſuetudinis (quam ſuis locis teſtatam vidimus) ut ipſemet Archiepiſcopi Anglicani ad illud ſumendum conferrent ſe ad Limina Apoſtolorum, cum non obtinuiſſet quod petierat, in eius rei excuſationem literas accepit ad Hildebrando S.R.E. Archidiacono, quibus monitus eſt Romam ipſe petere, quod & præſtitit (ut videbimus) anno ſequenti.

V.

Hoc eodem anno Alexander Papa, qui imitatus Leonem Nonum licet Romanus Pontifex, numquam titulum prioris Lucenſis Eccleſiæ (ut ex illius antiquis monumentis cognoſcitur) dimittere voluit; emenſo decennio ex quo cœperat illic egregiam baſilicam ædificare, ea jam abſoluta Lucam petiit, eamq. in honorem S. Martini Epiſcopi & Confeſſoris Deo dicavit pridie Nonas Octobris, & ſacris Reliquiis illuſtravit, imprimis vero corpore S. Alexandri Papæ & Martyris. Erat quoque tunc temporis in eadem Lucenſi civitate Ioannes præpoſitus monaſterij: ſanctitate conſpicuus: de quo cum fama vulgata eſſet, quod quicumque febre detentus hauſiſſet ex aqua quæ de manibus illius defluxiſſet, dum poſt Miſſarum ſolemnia ablueret: idem Alexander Papa febre correptus iuſſa ſibi eiuſmodi aqua latenter deferri, ea epota repente, ſanitati priſtinæ eſt reſtitutus. Rem geſtam deſcribit in Dialogis Deſiderius Abbas Caſſinenſis, qui poſtea fuit Victor Papa Tertius.

ALEX. PAPA SANATUR POTIONE ABLUTIONIS MANUUM IOANNIS MONACH.

VI. DE PLURIBUS GODEFREDIS, BEATRICIB. ET MATHILDIB. TOLLUNTUR DUBIA.

Hoc item anno (ut habent Hermannus & Sigebertus) mortuus eſt Godefredus Dux Lotharingiæ & Tuſciæ, coniux Beatricis, cognomento Barbatus, eius nominis Tertius, de quo ſuperius; Cui ſucceſſit filius dictus Godefredus Gibber; ſed in Ducatu Lotharingiæ tantum. Tuſciæ enim dominam & Liguriæ ſolam Beatricem remanſiſſe, ipſi publica Florentina monimenta declarãt. Fuit autem iſta Beatrix Henrici Quarti Regis, Tertij Imperatoris, amita, ut traditur apud Gregorium c Septimum, quamobrem oportuit filiam fuiſſe Conradi Imperatoris, ſororem vero Henrici Tertij Regis. Nam & Domnizo preſbyter in Vita Mathildis expreſſe iterum teſtatur, eamdem Mathildem filiam Beatricis, conſobrinã fuiſſe prædicti Henrici Quarti. Ex quibus ſatis refellitur, quod apud eumdem Domnizonem videtur aſſeri, ipſam Beatricem matrem Mathildis, genitam fuiſſe ex Friderico Duce Lotharingiæ. De ipſa vero *Mathilde* filia eiuſdem Beatricis ex primo coniuge Bonifacio Marchione Tuſciæ, illud etiam exploratum habetur, nuptui fuiſſe traditam prædicto Godefredo, cognomento ex deformitate corporis Gibbero atque Strumoſo, filio Godefridi Barbati mariti Beatricis ex alia vxore, quem Lambertus d Gozelonem appellat: quique (ut diximus) in Ducatum Lotharingiæ patri ſucceſſit. Verum paulo poſt, cum necdum matrimonium conſummatum eſſet, facto inter eos divortio; Mathildis virgo permanſit; ut ex eodem Domnizone, aliiſque conſtat. Quod autem nonnulli tradunt eamdem rurſus nuptam Azoni Marchioni; id prorſus de alia Mathilde intelligendum eſſe certum eſt e. Sicut & quod aliæ Mathildes & Beatrices nuptæ fuere eiuſdem nominis Ducibus Lotharingiæ Godefridis; id pleriſque Scriptoribus errandi fuit occaſio, in æquivocis laborantibus. Illud tamen de hac Godefredi Gibberi olim ſponſa Mathilde extra dubium eſt, ipſam iam provectioris factam ætatis matrimonio iunctam eſſe Vvelphoni Iuniori, ſed ita ut à viri amplexibus abſtinuerit, prout inferius f videbitur ſuo loco.

c *Gr. Sept. 3. ep. 5.*

d *Lamb. an. 1070. & 1077.*

e *Agit pluribus de his Baron. Annal. To. XI hoc an. infra & an. 1074.*

f *A. 1089. num. V.*

IESV CHRISTI
An. 1071.

ALEXAND. II.
An. 11.

ROM. DIOG.
An. 4.

I. CONCIL. MOGUNT. IN CAUSA CONST. EPISC.

Anno Domini milleſimo ſeptuageſimo primo, Indictione nona, delata Romam cauſa Caroli electi ab Henrico Germaniæ Rege Conſtantienſis Epiſcopi, accuſantibus eum clericis ſimoniæ, & furti theſaurorum Eccleſiæ, ipſo autem pro ſua ordinatione Sedem Apoſtolicam appellante; eadem ab Alexandro Papa delegata eſt Sigefrido Archiepiſcopo Moguntino: penes quem cum plus valeret iuſſio Pontificis, quam auctoritas Regis nitentis omnibus modis liberare Carolum ſibi dilectum, idem Archiepiſcopus eumdem teſtibus convictum in Synodo ea de re menſe Auguſto *Moguntiæ* celebrata, cui Rex ipſe interfuit, condemnavit: qui ſic turpiter deiectus, paulo poſt mortem ex mœrore percepit. Scribit hæc pluribus Lambertus.

Cuius Acta edita nuper per Seb. Tengnagel inter vetera Monumenta pro Greg. VII.

II. CELEBERRIMA OMNIUM DEDICATIO ECCL. CASSIN.

Hoc eodem anno idem Alexander Papa invitatus à Deſiderio Abbate Caſſinenſe & Cardinale, Caſſinum profectus Calẽdis Octobris dedicavit nouam Baſilicam S. Benedicti ab eodem Abbate erectam. Quæ quidem celeberrima omniũ dedicatio fuiſſe reperitur, præſente Pontifice Romano cum omnibus Cardinalibus qui Romæ aderant, & Archiepiſcopis decem, atq. Epiſcopis quadraginta tribus, pluribuſque inſuper Principibus atque magnaribus; necnon populi innumera multitudine, cõceſſa omnibus ab Alexãdro indulgentia remiſſionis peccatorum. Hæc diffuſius Leo Oſtienſis a, atq; alij qui eãdem conſecrationem tum carmine, tum ſoluta oratione deſcripſerũt: inter quos multa, parum fideliter b longe poſt hæc tẽpora conſarcinavit Petrus Diaconus in ſermone de Octava S. Benedicti: quæ reducenda ſunt ad fidem eorum quæ habet Leo qui omnia vidit & quam exactiſsime deſcripſit.

a *Leo Oſt. li. 3 cap. 28.*

b *De hoc vid. Apologiam in Conſt. Bellorum quo Baron. hic Lectorem remittit; de qua dictum eſt ſup. an. 581. poſt num. V.*

III. Hoc autem anno Lanfrancus, quem ſuperiori conſecratum vidimus Archiepiſcopum Cantuarienſem, & Thomas ex canonico Baiocenſi conſecratus ab eo Archiepiſcopus Eboracenſis, Romam venerunt ad Alexandrum Papã, ſuſcepturi ex more ab eo Pallium. Vbi cum ambo benigne habiti eſſent, Lanfranco præ excellentia meritorum idem Pontifex poſt datum Pallium conſuetum, aliud ſuper addidit in ſignum amoris, nempe illud ipſum quo ipſe Põtifex uti conſueviſſet in celebratione Miſſarum. Quin etiam eidem advenienti aſſurrexit; profeſſus tamen non ſe illius Archiepiſcopatui hanc venerationem, ſed doctrinę deferre; atque ideo mox exigens, ut pro more omnium Archiepiſcoporum, ad pedum oſcula devolveretur. Mora autem poſthæc à Thoma Eboracenſi quæſtione de primatu Eccleſiæ Cantuarienſis, dicente Eboracenſem paris cum ea eſſe honoris, nec alteram debere alteri ſubiacere; excepto quod alterutrius Archiepiſcopum priorem & digniorem oporteat eſſe eo quem conſtiterit fuiſſe poſterius ordinatum, cum pro ſua Eccleſia Lanfrancus ſe opponeret, decrevit Alexander ut ea cauſa in communi totius Angliæ Synodo tractaretur. Quod vero aliquorum delatione idem Thomas, quod filius eſſet presbyteri, necnon Remigius Epiſcopus Lincolnienſis, (qui una cum Lãfranco Romam venerat) quod bellicis laboribus Epiſcopatum ab Vuillelmo Rege nundinatus eſſet, ab eodem Alexandro depoſiti eſſent, iidem precibus Lanfranci reſtituti ſunt. Reperiturque decretum c Alexandri, ut electus filius presbyteri, ſi virtutibus polleat, non reiiciatur. Denique cum plures Anglorum Epiſcopi, ſimulque Rex ipſe tentaſſent ut pulſis ab Eccleſiis Cathedralibus monachis clerici ſubrogarentur: ne id fieret, & ut Alexander ſuis Apoſtolicis literis prohiberet, Lanfrancus effecit. Quæ quidem omnia ab illo Romæ tunc geſta, fuſius enarrantur ab Vuillelmo Malmeſburienſi in Rebus geſtis Anglorum Pontificum. Sed & eidem Lanfranco decretam eſſe Legationem Apoſtolicam in Anglia conſtat ex literis hortatoriis ab Alexandro Pontifice per eum datis ad Vuillelmum Regem.

LANFRANCUS ARCHIEPISCOP. CANTUAR. DUPLEX PALLIUM ACCIPIT A SUMM. PONTIF.

c c. Apoſtolica diſt. 66.

IV. Quod ad res pertinet Orientis; hoc ipſo anno Romanus Diogenes Imp. cum regnaſſet annos tres & menſes octo; (ut teſtatur Curopalates) miſerando exitu ex hac vita deceſſit. Cum enim pugnans adverſus Turcas, oblatam pacem ab Aſam Sultano magna arrogantia reieciſſet, ipſumque cum ſuis proficiſcentem aggreſſus eſſet; diremptus noctis crepuſculo cum rediret ad ſuos, poſtremæ acies exiſtimantes illum fugere, in fugam ſeipſos irrevocabilem dederunt: qua bene uſi occaſione inimici adorti eos victoriam inſperatam adepti ſunt, qua & ipſum Imperatorem duxerunt captivum. Habuit illum benigne Sultanus, ſua quoque menſa dignatus. Cumque aliquando eum interrogaſſet, *Quid mihi feciſſes, ſi me in tua poteſtate habuiſſes*; reſpondiſſetque Imperator ſimpliciter, *Multis plagis corpus tuum confeciſſem*: At ego, inquit Sultanus, *tuam crudelitatem non imitabor. Audio namque veſtrum vobis præcipere Chriſtum pacem & oblivionem iniuriarum, ſuperbiſque reſiſtentem humilibus gratiam dare*. Denique præſtitit ex animo Dux Barbarus quod promiſit. Nam inita cum Imperatore pace perpetua, & nunquam amplius Romanum Imperium à Turcis invadendum fore pollicitus, reliquos etiam captivos omnes una cum eo relaxari præcepit.

DIOGENES IMP. CAPITUR A TURCIS.

V. Cum interea perlato de clade nuncio Conſtantinopolim, mox alium conſtituerunt Imperatorem, Michaëlem Conſtantini Ducę filium; coactamque exulare Eudociam Auguſtam, in monaſterium detruſerunt. Miſſus vero Andronicus in occurſum Diogenis, eumdem captum, nigraque veſte indutum, ſuper mulum toto illo perlongo itinere perduxit: quem & iuſſit novus Imperator effodi oculis; ſed vulneribus non curatis cum eius caput intumuiſſet; vermibuſque ſcateret, graveolens, horribiliſque viſu, ut humanum oſtentum expoſitus omnium oculis, finem vivendi fecit, luens hic pœnas, ne æternas incurreret. In talibus enim & tot malis (inquit Curopalates, dum hanc tragœdiam pluribus recenſet) nihil umquam nefarij protulit, ſed Deo gratias agere perſeveravit, caſus æquo animo ferens. Quod vero idem auctor addit, eumdem Diogenem Epiſcopatum Nazianzi ad iura metropolitana perduxiſſe, equidem puto ipſum ſtudioſum S. Gregorii Nazianzeni, eius beneficio ita ſalvatum. Qui autem ſubrogatus eſt Imperator MICHAEL DUCAS, fuit Conſtantini Ducæ Auguſti filius, idemque iam ante decennium una cum Ioanne Duca patruo, & fratribus, Cæſar appellatus, dictus cognomento *Parapinaceus*, eiuſque nominis Michael Septimus: qui coronatus eſt à Ioanne Xiphilino Patriarcha una cum uxore Maria Alana Auguſta. Hæc ex Curopalate, Zonara, & aliis Græcis, necnon ex Latinis auctoribus.

EIUS MISERANDUS FINIS.

MICH. DUC. IMPERAT.

VI. Huius Michaelis tempore claruiſſe conſtat THEOPHYLACTUM Archiepiſcopum Bulgarorum, cuius extant inter alia nobiles commẽtarij in Novum Teſtamentum. Quod autem ipſum ſub Baſilio Seniore Imp. anno Chriſti octingẽteſimo octogeſimo tertio claruiſſe poſuerit Panvinius in Faſtis; vel Sixtus Senenſis in ſua Bibliotheca, ſub Michaele Porphyrogenito, qui cœpit imperare cum Theodora Auguſta matre, anno octingenteſimo quadrageſimo ſecundo: vel alij eodem ſæculo: hi omnes à veritatis ſcopo longe longius aberraſſe noſcuntur. Ex eius enim epiſtolis, quæ numero quinquaginta novem Græce ſcriptæ extant in Vaticana Bibliotheca, multiplici argumento monſtratur hoc ipſum tempore claruiſſe; quippe quod eæ vel datæ habeantur ad eos qui his temporibus vixiſſe noſcuntur, vel in eis eorum mentio habeatur; puta Mariæ d Imperatricis, Ioannis Ducæ e ſororij Michaelis Imperatoris, & familiæ Ducarum, atque etiam Comnenorum f. Adde quod cum ex iiſdem g epiſtolis conſtet, Bulgariam ſuis temporibus non ſub Regibus Bulgaris, ſed ſub Magiſtratibus ab Imperatore Conſtantinopolitano miſſis adminiſtrari, nihil eſt ut ad ea Baſilij Imp. tempora referri poſſint, quibus conſtat Bulgaros ſuos habuiſſe proprios Reges. Denique quod in una earumdem epiſtolarum h fiat mentio Boriſis Bulgarorum Regis, qui vixit (ut Zonaras, & alij oſtendunt) poſt centum annos à Baſilio, nempe ſub Nicephoro Phoca, & Ioanne Zemiſce Auguſtis, immo cum & ibidem meminerit de Eccleſiis ab eodem Boriſe Rege ædificatis, & poſt multum ſpatium temporis unam ex illis dirutam filio Sebaſtocratoris commendet reſtituendam: ex his plane demonſtratur, eum non ſolum non ſub Baſilio, ſed longe poſt

DE THEOPHYLAC. ARCHIEP. BULGAR.

d Theophyl. ep. 1.
e Id ep. 23.
f Ep. 8.
g Ep. 13. & alin.
h Epiſt. 17.

Boriſem, nimirum his ipſis temporibus vixiſſe. Fuit autem ipſe Theophylactus patria Conſtantinopolitanus, præfectus Archiepiſcopus primariæ Acridanæ Eccleſiæ Bulgarorum. Quem tuliſſe quidem diu, ſed ægro animo eiuſmodi incolatum, ob plane barbaros ac perverſos mores tum omnium Bulgarorum, tum maxime ipſorum Acridanorum; eoque ſe liberari, ac patrio ſolo reddi vehementer oraſſe, haud vero exauditum perſeveraſſe in vigili functione curæ paſtoralis; conſtat ex iiſdem ipſius epiſtolis: eſtque una earum, quam his ipſis diebus ſcripſit ad Mariam Auguſtam, iam ætate ſenex, cum rediret in Bulgariam, unde venerat Conſtantinopolim. Quod vero ad eius Scripta pertinet; ubivis cum legeris, ſenties S. Ioannis Chryſoſtomi ſemper eructare ſententias.

VII. S. Petr. Anagn. legatus missus Constantinopol.

Ceterum cum innotuiſſet in Occidentalibus oris, creatum eſſe Michaëlem Imperatorem Orientis, placuit Alexandro Papæ mittere ad eum antiquo more Apocriſiarium: quo quidem officio ſignificari videtur, eũdem Imp. cum Romana Eccleſia fuiſſe communione coniunctũ. Miſſus eſt autẽ *Petrus* olim monachus S. Benedicti apud Salernum, & poſtea ab eodem Alexandro creatus Epiſcopus Anagniæ civitatis; vir quidẽ cum ſcientia, tum ſanctitate, quin etiam virtute miraculorum inſignis; qui & hac ipſa legatione Imperatorem morbo graviſſimo laborãtem reddidit ſanitati. Manſit porro ibi annum unum, uſque dum vixit Alexander Papa. poſtea vero ad Eccleſiam ſuam rediens, cum poſtmodum ab ingratis ſubditis plura indigna immeritiſſime pateretur, Ieroſolymam peregrinaturus, ibi uſque ad obitum degere ſtatuit; ſed à S. Magno ſub peregrini ſpecie conventus, & de Eccleſia relicta reprehenſus, ad eam continuo rediit: quam in univerſum ſumma laude rexit annis quadraginta tribus. Eius vitam ſcriptis mandavit S. Bruno, Signiæ Epiſcopus ipſius contemporaneus. Eumdemque virtutibus ac miraculis clarum, paulo poſt obitum Paſchalis Papa Secundus in numerum Sanctorum retulit.

i *Ap. Baron. Tom. XI. an. 1099.*

k *Recitat diploma canonizationis Baron. Tom. XII. an 1105. in f.*

IESV CHRISTI

An. 1073.

ALEXAND. II.

An. 12.

MICH. VII. DVC.

An. 1.

I. Concil. Anglic. de primatu Eccles. Cantuar.

Anno Chriſti milleſimo ſeptuageſimo ſecundo, Indictione decima, ſexto Idus Aprilis celebratum eſt apud *Ventanam* civitatem in Anglia, ex iuſſione (ut vidimus anno ſuperiori) Alexandri Papæ, generale Concilium totius Inſulæ Epiſcoporum & Abbatum, cui & Rex Vvillelmus interfuit: in quo ventilata quæſtione de primatu Eccleſiæ Cantuarienſis ſuper Eboracenſem, aliiſque utriuſque iuribus, poſt exactam rerum omnium examinationem, res adiudicata eſt Cantuarienſi, cui hoc tempore præerat Lanfrancus. Deſcribuntur autem iſta pluribus ab Vvillelmo a Malmeſburienſi de Geſtis Pontificum Anglorum, necnon ab ipſo Lanfranco in epiſtola tunc ea de re ſcripta ad Alexandrum Pontificem, qua rerum in Synodo geſtarum confirmationem petiit.

a *Malmesb. lib.* 1.

II. Hoc item anno defuncto Henrico Archiepiſcopo Ravennate, (quem obſtinato animo faviſſe Cadaloo ſchiſmatico, eaque de cauſa una cum illo excommmunicatum fuiſſe ab Alexãdro Papa, eiuſdem Papæ ſcripta ſignificant) idem Alexander Legationem decrevit Petro Damiani ad conciliandam illam Eccleſiam Apoſtolicæ Sedi, & abſolvendos omnes qui cum eodem Archiepiſcopo communicaſſent, pro perfuncto egregie munere Petrus, reverſurus ad ſuos Faventiam perveniens, illic octo diebus morbo laboravit, ac tandem die Cathedræ S. Petri Antiochenæ reddidit Deo ſpiritum. Hæc de eius legatione & obitu, Ioannes monachus ipſius diſcipulus in fine eius Vitę quam ſcripſit. Qui licet nihil de anno Chriſti, quo id contigerit, habeat; tamen præſenti anno accidiſſe, diſerte tradit Bertholdus Conſtantienſis eiuſdem temporis auctor in Auctario ad Hermannum Contractum: eique in Epiſcopatu Oſtienſi ſuffectum eſſe Geraldum monachum, ſcientia Scripturarum inſignem, & moribus ſuo deceſſori non imparem. Confirmanturque iſta ex eo quod reperiuntur *b* literæ Gregorij Papæ Septimi datæ anno ſequenti, Indictione undecima, pridie Calendas Maij, ad eumdem Geraldum Epiſcopum Oſtienſem Petri ſucceſſorem, aliæque ſexto Calendas Maij ad Guibertum Archiepiſcopum Ravennatem, Henrico ſubrogatũ, quem item ante Alexandri obitum ad eam Eccleſiam fuiſſe promotum, manifeſte aſſerunt ipſa Acta eiuſdem Alexandri.

Petri Dam. obitus.

b *Greg. Sept. l. 1. ep. 3. & 6.*

III. Ex his igitur omnibus fateri neceſſe eſt, Petrum Damiani hoc ipſo anno ex hac luce ad paradiſi gloriam tranſiiſſe: ideoque erraſſe qui eum perveniſſe volunt ad annum Redemptoris milleſimum octogeſimum. Qui quidem ex eo decepti videntur, quod Ioannes ſcriptor Vitæ ipſius, poſt finem eius apponens appendicem, narrat miraculum, quod poſt deceſſum (inquit) Petri contigit anno Incarnationis Domini milleſimo octogeſimo, menſe Auguſto. Verum his verbis plane ſignificatur, tempus annotatum haud pertinere ad tempus obitus Petri, quod iam certum Ioannes ex obitu Archiepiſcopi Ravennatis, & die Cathedræ S. Petri reliquerat conſignatum; ſed ad illius miraculi certum tempus inſinuandum. His prætera adde, quod nulla poſt hac de ipſo Petro uſquam mentio, nullum penitus ſcriptorum monumentum eiuſdem inveniatur elucubratum, nullæ ab ipſo vel ad ipſum datæ literæ, eo præſertim tempore, quo ſub Pontificatu Gregorij Septimi acerbiſſimam Eccleſia Romana paſſa eſt perſecutionem, cum alioqui tanti viri ea tempeſtate vel nomen ipſum magni potuiſſet adverſus hoſtes eſſe adiumenti, ſicuti fuiſſe vidimus ſuperioribus temporibus. Quod enim in Bibliotheca Margarini, in editis epiſtolis quibuſdam eiuſdem Petri, una legitur data ad Gregorium Septimum ſub nomine Hildebrandi hac inſcriptione; *Dilectiſſimo Sedis Apoſtolicæ electo, & Virgæ Aſſur Hildebrando*; iam ſuperius *c* deteximus mendum, & germanam lectionem ex antiquis codicibus reſtituimus. Obiit autem Petrus anno ętatis ſuæ ſexageſimo ſexto; quippe qui in epiſtola ad Senatum, teſtetur natum ſe poſt annos quinque ab Ottonis Tertij Imp. obitu, qui accidit exordio anni milleſimi ſecundi. Quem quidem Deus in hoc deploratiſſimo ſęculo, cum excreviſſet ad

c *An. 1061. num. 4.*

Eccleſiam obruendam diluvium carnis, dedit mundo, qui auſteriſſimæ vitæ exemplo, verbique prædicatione,& ſcriptis, exſiccaret tantam putredinem; pariterque pugnaret adverſus Simoniacam hæreſim, quæ ubique locorum graſſabatur impune. Claruit vero poſt obitum miraculis, quæ Ioannes recenſet. Cuius & Scripta propediem prælo *d* ſubiicientur una cum eius Vita uberius ſcripta.

d Edita poſtmodum ſunt magna ex parte, labore D. Conſtantini Caetani monachi Caſſin.

IESV CHRIST[illegible]
An. 1073.
GREG. VII.
An. 1.
MICH. VII. DVC.
An. 2.

I. Alex. papa vocat Henric. Regem addicendam cauſam.

Anno Chriſti milleſimo ſeptuageſimo tertio, Indictione undecima, Alexander Pontifex per Annonem Colonienſem, & Hermannum Bambergenſem Antiſtites, quos Rex Germaniæ Henricus Romam miſerat pro iuribus Regni, literas ſcripſit ad eumdem Regem, ut cauſam dicturus Romam ſe transferret, reſponſurus accuſationibus de Simoniaca hæreſi, aliiſque graviſſimis delictis, quæ anno ſuperiori Saxones adverſus eum inſurgentes pro Ottone Baioariæ Duce, quem ſub ſpecie læſæ maieſtatis Rex Ducatu privarat, ad Sedem Apoſtolicam detuliſſent. Habent iſta Vrſpergenſis *a* abbas, & Otto *b* Friſingenſis. Verum quæ interceſſit hoc anno mors ipſius Alexandri Pontificis, cauſam iam cœptam aliquamdiu diſtulit: quem quidem hoc anno undecimo Calendas Maij deceſsiſſe, Marianus Scotus affirmat.

a Vrſperg. hoc anno & ſuper. b Ott. Friſing. lib. 6. cap. 34.

II.

Cum autem communis eſſet & publica in palatio Regis nundinatio Abbatiarum & Epiſcopatuum, nec monitionibus Rex proficeret; idem qui ſupra S. Anno Archiepiſcopus Colonienſis, qui hactenus ut potuit, magno labore, nec minori periculo, dum eiuſmodi nefanda libere arguens, efferati Regis indignationem ſæpius incurrit habenas regni moderatus eſt; deploratis iam rebus, omnem eius adminiſtrationem deponens, deceſsit è curia. Rex vero (inquit hoc anno Lambertus) tanquam ſeveriſsimo pædagogo liberatus, ſtatim in omnia genera flagitiorum, ruptis omnibus modeſtiæ & temperantiæ frenis, præcipitem ſe dedit. Montes omnes, colliculoſque Saxoniæ, & Thuringiæ, caſtellis muniti ſsimis extruxit, præſidiumque impoſuit: quibus cum victui neceſſaria minus ſufficerent, permiſit ex proximis villis & agris hoſtili modo prædas agere. Ne vero manifeſtæ tyrannidis notaretur, ut impietatem ſuam quadam religionis ſpecie palliaret, Archiepiſcopum Moguntinum omnibus modis inſtigavit, ut decimationes Thuringiæ, ſicut ante plures annos inſtituerat exigeret; pollicens ſe ei affuturũ, ea tamẽ pactione, ut ipſarum decimationum partem ſibi tribueret. Ita Archiepiſcopus vaniſsima ſpe animatus, *Synodum* indixit in *Erphy furd*, ſexto Idus Martij: ubi cunctis terrore ac minis in Regis ſententiam concedentibus, prohibitaque (ſub pœna capitis & bonorum amiſsionis, Thuringiorum quam parabant ad Sedem Apoſtolicam appellatione; ſciens idem Rex haud iſta placitura Romano Pontifici, denuo ſub interminatione gratiæ ſuæ, Abbatibus Fuldenſi & Heiveldenſi, quorum maxime iura in eiuſmodi latrocinantium conventiculo imminuta fuerunt, præcepit ut nullo modo de rebus iſtis Sedem Apoſtolicam interpellarent. Narrat hæc omnia Lambertus hoc anno: quæ ante tempus Paſchale geſta eſſe tradit. His vero facinoribus infelix iuvenis idem Rex Henricus, annum dumtaxat ætatis agens vigeſimum ſecundum, in apoſtaſiam à Sede Apoſtolica delapſus: in exemplum factus eſt ſchiſmaticis & hæreticis Regibus, qui appellationem ad eam Sedem Henricianæ hæreſis labe conſperſi vetuerunt. Sed de illo peiora inferius.

Henric. Rex in præceps delapſus.

Impedit appellationem ad Sedem Apoſt.

III. Cauſa Epiſcop. Pragen. delata ad Sed.

Haud vero ſic Vvratiſlaus Dux Boemiæ: ſed cum iniuriam paſſus eſſet ab Ioramiro Epiſcopo Pragenſi, in eo quod iſte moleſte ferens Epiſcopatum ſuum, ipſo Vvratiſlao promotore, in Olmucenſem diviſum fuiſſe, Ioannem Epiſcopum Olmucenſem plurimis contumeliis & plagis affeciſſet; eiuſque ea de re miſſos Romam nuncios mutilari & cædi in itinere procuraſſet: querelam ad auditorium Summi Pontificis adverſus eumdem Ioramirum detulit. Qua ſceleris magnitudine Alexander Papa motus tranſmiſſo ad illud corrigendum Rodulpho Cardinale, & ab iſto remiſſis partibus ad ipſum Pontificem; Alexander Ioramirum gradu depoſuit, ſed rogatu Comitiſſæ Mathildis (de qua dictum eſt ſuperius) iterum reſtituit, ita tamen ut Olmucenſis Eccleſiæ erectio firma permaneret. Narrat iſta Longinus canonicus Cracovienſis in ſuis Annalibus Polonicis hoc anno: quæ denuo (ut paulo poſt videbitur) ſub Alexandri ſucceſſore Gregorio ſunt ventilata.

IV. Apoſt[...] Alex. Papæ obitus, et miracula.

Mortuus eſt autem *Alexander* Romæ decimo Calendas Maij, cum ſediſſet annos undecim, menſes ſex, dies viginti duos; & ſepultus in Lateranenſi Eccleſia. Cuius miracula duo edita ante obitum, recenſet Leo *c* Oſtienſis; alterum de liberato apud Caſſinum dæmoniaco; alterum de ſanata apud Aquinum fœmina clauda, cum ei bibendam dediſſet aquam, qua poſt Miſſarum ſolemnia manus ſuas ablueret.

c Leo Oſt. lib. 3. Chron. Caſ. ſin. cap. 55.

V. Greg. VII. P[...]

Quod vero ad eius ſucceſſorem ſpectat, nempe *Hildebrandum* Archidiaconum, dictum Gregorium Septimum, accidit temporibus noſtris, vigente hæreſi Politicorum, Principibus omnia tribuentium & ſacra quæque eiſdem nefarie ſubiicientium aliiſque Novatoribus & perverſoribus, implacabili odio in Romanos Pontifices exurgentibus; ut in odium eiuſdem Gregorij legitime electi, ac confirmati, approbatique Pontificis, ſchiſmatico pſeudopapæ faventes, quæ ab huius ſectatoribus ſchiſmaticis tunc facta, dicta, vel ſcripta potuerint reperiri, eadem in ſui ipſorũ opprobrium denuo iactanter ediderint: nimirum Vitam Henrici Quarti Regis, Tertij vero Imperatoris, hoſtis infenſiſſimi ipſius Gregorij: quam Rainerus damnatus auctor non hiſtorice, ſed apologetice & encomiaſtice concinnavit: itemque ipſius Gregorij Res geſtas, à Bennone Cardinale ſchiſmaticorũ antesignano in odium illius affectu privato ac depravato ſatyrice & calumnioſe conſcriptas. Cæterũ habet Vaticana Bibliotheca Res geſtas Gregorij ſeorſum ſcriptas ab auctore eius temporis, quas Nicolaus Aragonius intexuit commentario quem de Romanis pontificibus ſcripſit, incipiens à Leone Nono: extatque pariter

De Scri[...] ptis [...] eum, e[...] pro e[...] compoſi[...]tis.

aliæ, quæ ſine titulo auctoris ſcriptæ, putantur eſſe Petri Guillelmi (ita dicti; qui & aliquando ſeparatis nominibus, ſimpliciter Petrus, alias Guillelmus reperitur nominatus) Cardinalis Bibliothecarij, qui poſt Anaſtaſium uſque ad Paſchalem Secundum ſcripſit Vitas Romanorum Pontificum: rurſumque aliæ ex iiſdem concinnatæ ab aliis, qui pariter ſcripſerunt Res geſtas eorumdem Pontificum. Sed præter hæc non eadem ex diverſis, iiſdemque probatis eiuſdem temporis Scriptoribus fide digniſſimis, in medium producemus.

[Poſt obitum Eminentiſſ. Card BARONII edidit *Iac. Gretſer. Soc.* IESU an 1606. in fine tomi II. Defenſ. Bellarmin. Apologiam pro iſto Greg. VII. ex I. antiquis auctoribus concinnatam, cum nonnullis Opuſculis antiquorum Scriptorum, pro eodem ſanctiſſ. Pontifice olim compoſitis Rurſumque an. 1610. edidit Vitam eiuſdem Pontificis, à *Paulo Bernriedenſi Bavaro* antiquitus ſcriptam, ubi res geſtæ diffuſe deſcribuntur. Itemque an. 1611. *Gerhodi Reicherspergenſis* Syntagma de eodem Gregorio, cum Refutatione Alogiarum *Annæ Comnenæ* contra eumdem Pontificem. Ac demum an. 1611. *Seb. Tengagel Cæſ. Biblioth.* promulgavit alia vetera monumenta, contra Schiſmaticos jam olim pro eodem Gregorio, aliiſque nonnullis Pontif. Rom. conſcripta Ex quibus omnibus facilius refellas quæ iidem veteres ſchiſmatici, ac novi hæretici, adverſus eoſdem Pontif. oggannierunt. Confirmant enim egregie quæ Baronius retulit, multaque alia cognitu digna referunt, quæ ipſe ſilentio prætermiſit]

VI.

Et quod imprimis ad eius natales & genus ſpectat; cum alij Soanenſem, Senenſem alij fuiſſe tradant, conſtantior eſt ſententia fuiſſe patria Soanenſem è Tuſciæ civitate, natum humili loco, parente fabro: adduntque, cum aliquando puerulus luderet ad patris pedes ligna dolantis, ex reiectaneis ſegmentis, cum neſciret literas, caſu elementa formaſſe, ex quibus ſimul coniunctis illud Davidicum *d* exprimeretur oraculum *Dominabitur à mari uſque ad mare*; quo ſignificaretur, manum pueri ductante numine, eius fore ampliſſimam in mundo auctoritatem Educatum vero fuiſſe ab infantia ſub protectione, atque in domo & quaſi in gremio S. Petri Apoſtoli, idem ipſe ſcribit *e* ad Guillelmum Regem Angliæ, & ad Præſules ac Principes Saxoniæ. Et qui tunc vixit auctor Micrologi de Eccleſiaſticis obſervationibus, de eodem ait *f*, ſub decem ſuis anteceſſoribus à puero Romę nutritum & eruditum, omnes Apoſtolicas traditiones diligentiſſime inveſtigaſſe, & inveſtigatas in actum referre ſtudioſiſſime curaſſe. Quod autem ipſemet in fine primi anni ſui Pontificatus ſcribēs *g* ad Hugonem Abbatem Cluniacenſem, numerat annos viginti ſuę in Vrbe commorationis, oportuit eum numeraſſe ab eo tempore, quo noviſſime Romam cum Leone Papa Nono rediit anno Domini milleſimo quinquageſimo tertio, cum primo inde in Germaniam & Gallias abiiſſet una cum Gregorio Papa ſexto.

EIUS NATALES, PUERITIA ET EDUCATIO.

d Pſal. 72.

e Greg. VI. 7. ep. 23. & 1. ep. 39.

f Microl. cap. 14.

g Greg. 2. ep. 49.

VII. ADOLESCENTIA.

Quod vero adoleſcentiam eius carpit Benno, quaſi in ea magiſtrum magię habuit Laurentium Archiepiſcopum Amalphitanum, quem dicit principem maleficiorum fuiſſe, & magiam publice profeſſum eſſe, in tantum ut & quæ ſcripta ſunt à Philoſtrato de Tyaneo, eadem totidem ferme verbis ei adſcribat: ſummę quidem cedit laudi Gregorio, quod magiſtrum adoleſcens nactus ſit ipſum Laurentium; quem non principem maleficiorum, ſed Sanctorum eius temporis extitiſſe, ipſiuſque exequias Sanctorum paradiſi interventione honoratas fuiſſe, Petri Damiani, teſtis irrefragabilis, & undique integerrimi, in vita S. Odilonis *h*, aſſertione exploratiſſimum redditur: adeo ut ex tam enormi mendacio, non amplius in reliquis audienda, ſed exſufflanda ſit impudens nebulonis Bennonis ad calumniandum procacia. Siquidem Gregorium & in monachatu Cluniaci ſuſcepto, & poſtea Romæ in Subdiaconatus, ac deinde Archidiaconatus adminiſtratione, dignam in omnibus Apoſtolico viro vitam duxiſſe, ſinceriſſimis fideliſſimorum tum viventium Scriptorum teſtimoniis ſuperius eſt ſuis locis demonſtratū.

h Ap. Sur. 1. Ianuar.

VIII. ELECTIO IN PONTIFICEM.

Sed & quod ad eius ſpectat in Romanum Pontificem electionem, quam idem Benno illegitimam arguit, tum quod (ut ait) à ſolis laicis facta fuerit, Cardinalibus non ſubſcribentibus; tum etiam quod eadem die id contigerit qua Alexander defunctus eſt, contra canones, quibus præceptum erat neminem eligi in Romanum Pontificem ante diem tertium poſt ſepulturam deceſſoris: hæc pari facilitate refellūtur, tam excitatis nuper Vitæ Gregorij Actis, quam ex ipſo electionis decreto tunc ab electoribus ſcriptis mandato, quod in eiuſdem Gregorij Regeſto, Epiſtolarum exordio poſitum habetur; necnon ex ipſius *i* epiſtolis ad Deſiderium Abbatem Caſſinenſem, Guiluſphum Principem Salertinanum, ac Guibertum Archiepiſcopum Ravennatem: quibus omnibus teſtimoniis conſtat, eadem ipſa die qua Alexander Papa in Eccleſia Lateranēſi ſepulturæ traditus eſt, ſtatuente Hildebrando Archidiacono ut triduanis ieiuniis, precibus, & eleemoſynis, omnes ad faciendam ſucceſſoris Pontificis electionem præpararentur; nihilominus eodem tempore, ne Sedes Apoſtolica diutius lugeret proprio deſtituta paſtore, unanimi conſenſu omnium Cardinalium, Epiſcoporum, ceterorumq; clericorum ac monachorum, necnon totius populi, eumdem Hildebrandum, ob vitæ integritatem; & egregias virtutes atque doctrinam, electum fuiſſe & acclamatum in Summum Pontificem, atque Gregorium eius nominis Septimum nuncupatum; eumdemque invitum ac reluctantem in B. Petri Cathedra collocatum. Quod autem de triduo expectando (quod & ipſe Gregorius indixerat) Benno obiicit; cum promulgatum nuper *k* à Nicolao Papa Alexandri deceſſore, de norma in Romani Pontificis electione ſervanda decretum, nihil penitus de eo caviſſet: haud ſufficiēs eſſe potuit cauſa differendæ electionis eius, quem legitimi electores digniſſimum alioqui agnoſcerent illius adminiſtrationis munere.

i Lib. 1. epiſt. 4

k c. in nomine diſt. 23.

IX.

Denique & rerum Germanicarum Scriptores eius temporis fideliſſimi, Lambertus Schafnaburgenſis, Marianus Scotus, Otto Friſingenſis, eiuſdem Gregorij electionem laudant & prædicant. Ipſeque Sigebertus, etſi certum ſit Henricianas partes foviſſe, Gregoriique nimiam ſeveritatem incuſet; nunquam tamen auſus eſt dicere, illegitimum fuiſſe creatum Pontificem. Vnus Vrſpergenſis Abbas, idemque ſchiſmaticorum Patronus, Bennoni inhærens, eius recitat ſcriptorum capita quædam; verum non auſus, ut ille, affirmare ſpurium omnino fuiſſe electionem, eo tantum capite illam reprehendit, quod abſque Regis conſenſu eum apicem Gregorius conſcendiſſet: ſi quidem tam Henrico Imperatori, quam huic Henrico Regi eius filio, ex pri-

Electioni Greg. acceſsit Regis aſſenſus.

vigelio Romanæ Eccleſiæ datum fuerat, ut adhabito eorum conſenſu electio facta fulciri deberet. At quam etiam iſtud de non adhibito regis conſenſu ſit falſum, docent eadem antiqua monumenta: quippe Acta Vitæ Gregorij narrant, die ſequenti ab eius electione, eumdem æſtuantem nimio dolore ſuæ electionis, cum excuſationem de relinquendo Papatu non inveniret, nuncios ad Regem Henricum celeriter deſtinaſſe, quibus eum deprecaretur ne aſſenſum præberet; alioqui certum haberet, ſe graviores ipſius exceſſus nullatenus impunitos toleraturum: ſed Regem, ut electionis veritatem cognovit, aſſenſum præbuiſſe, ac Gregorium Vercellenſem, Epiſcopum Regni Italiæ Cancellarium in Vrbem miſiſſe, quatenus auctoritate regia electionem eius confirmaret, & conſecrationi intereſſet. Eſt & indubius Regis aſſenſus teſtis Lambertus, licet in modo paulo diverſus. Extatque l inſuper ipſius Henrici ad eumdem Gregorium epiſtola mox poſt eius electionem ſcripta, qua non ſolum eam probat, tanquam cælitus (ut ait) factam, ſed & ipſi Gregorio omnimodum famulatum offert, & ſcelerum ſuorum veniam deprecatur: quam epiſtolam hoc ipſo anno ſcriptam eſſe, vel ex eo certum redditur, quod eiuſdem meminit Gregorius in literis eodem anno quinto Calendas Octobris ſcriptis m ad Ducem Herlembaldum. Res porro geſtas non aliunde fideliores atque certiores, quam ex epiſtolis, quis reperiet.

l Ap. Greg. lib. 1. epiſt. poſt. ep. 29.

m Greg. 1. ep. 25.

X.

Vt autem quæ fuere reliqua anni huius rerum geſtarum eiuſdem Gregorij, quæ ad Vniverſalis Eccleſiæ œconomiam ſpectant, vel ſi quid aliud his affine, percurramus; idem ſequenti die à ſua electione, nempe nono Calendas Maij ad Deſiderium Abbatem Caſſinenſem literas dedit, quibus poſt enarratas ſuas anguſtias, iuſſit Agnetem Auguſtam Caſſini tunc exiſtentem ſuo nomine ſalutari: quam Leo Oſtienſis ait ſex ferme menſes ibi remoratam, multa obtuliſſe S. Benedicto dona magnifica & regia, quæ ipſe enumerat. Poſt hæc vero Hugonem Candidum Cardinalem miſit Legatum in Hiſpanias, ut quoniam iam magna ex parte vendicatæ eſſent per Chriſtianos Principes à Maurorum uſurpatione civitates atque provinciæ; quod in eis ius prætenderet Sedes Apoſtolica, ſive cenſus ratione, ſive tributi antiquitus antequam Arabes eas provincias occupaſſent, perſolvi eidem conſueti, æque reciperet; necnon quæ in Hiſpaniarum Eccleſiis eſſent corrigenda, emendaret. Hæc enim ei commiſſa fuiſſe, patet ex literis quas tunc Gregorius n ad Giraldum Cardinalem Epiſcopum Oſtienſem, & Raimbaldum Subdiaconum legatione Sedis Apoſtolicæ in Galliis fungentes, per eumdem Hugonem dedit pridie Calendas Maij. Idemq; omnibus Principibus cupientibus vendicare ab Infidelibus loca in iiſdem Hiſpaniis adhuc detenta, id aliis ad eos per eumdem Hugonem ſcriptis literis o, ea dumtaxat conditione conceſſit, ut quæ recuperaſſent à Saracenis, eadem ut obligata Romanæ Eccleſiæ ſub eius auctoritate poſſiderent, & annuum pro illis canonem penſitarent: quippe quod (ut ait) regnum Hiſpaniæ ab antiquo proprij iuris S. Petri fuiſſet, & adhuc, licet diu à Paganis eſſet occupatum, lege tamen iuſtitiæ non evacuata: nulli mortalium, ſed ſoli Apoſtolicæ Sedi ex æquo pertineret. Ceterum his paruiſſe Hiſpaniæ Principes, cum ſatis oſtendunt literæ eiuſdem Pontificis ad Sancium & Alphonſum ibi regnantes, quibus gratulatur de ipſorum erga Romanam Eccleſiam obedientia & obſervantia; tum aperte docet exemplum Berengarij Comitis Barcinonenſis, qui recuperatam ſub Vrbano Papa Quarto Tarraconenſem civitatem Romanæ Eccleſiæ obtulit, eamdemque ab eo ſub tributo poſſidendam accepit, ſicut dicetur ſuo loco. Et quod ad hæc ſpectat; Gallos quoque Principes, ſive ſponte, ſive vocatos ab Hiſpanis, plures iteraſſe expeditiones contra Saracenos ibi exiſtentes, Francorum antiqua monumenta declarant; quæ prætermiſſa eſſe noſcuntur ab his qui res Hiſpaniarum ſunt proſecuti. Eſtque apud Gregorium p inſignis memoria Evuli, ſive Eboli de Roceio Comitis Galli, qui pactionem cum Alexandro Papa, eiuſque ſucceſſore Gregorio iniit de poſſidenda ſub auctoritate S. Petri Hiſpaniæ parte quam ab Arabibus vendicaret. Porro iſta Hugonis legatio in Hiſpanias ſecunda numeratur: nam prima contigit ſub Alexandro, de qua dictum eſt ſuo loco: eſtque mentio de ea apud recentiores rerum Hiſpanicarum ſcriptores: de iſta autem ſecunda ne verbum quidem: ſicut nec quæ acta ſint in ea, uſquam memoria. At de prædictis Giraldo & Raimbaldo conſtat q, eos SYNODO habita aliquos depoſuiſſe Epiſcopos, excommunicaſſe alios, & nonnullos ſuſpendiſſe præter ius faſque, ideoq; increpatos ab eodem Gregorio fuiſſe.

Hugonis Candidi legatio in Hiſp. pro iuribus Sed. Apoſt.

n Id. ep. 6.

o 1. ep. 7.

Hiſpania recuperatur ſub auctoritate Eccl. Rom.

p dd epp. 6. & 7. & 8. ep. 18.

q Id. 1. ep. 19.

IV.

Legatio mittitur a Greg. ad Michael. Imper.

Eodem anno, cum idem Pontifex per quoſdam monachos accepiſſet à Michaele Imperatore Conſtantinopolitano gratulatorias de ſua electione literas, ea occaſione Legatum ad eumdem miſit Dominicum Patriarcham Venetum cum literis r pro componendo ſchiſmate quod vigeret inter Latinos & Græcos. Quid vero ea legatione actum ſit, nobis incompertum. Illud autem exploratum, eumdem Gregorium anno ſequenti pro Conſtantinopolitano Imperio laboraſſe ſ ut ſuppetiæ ei ferrentur adverſus Saracenos. Quod vero rurſum ſpectat ad Patriarcham Venetiæ, eumdemque promiſcue Gradenſem ab eodem Gregorio aliquoties nuncupatum; de eo reperitur idem Pontifex t Ducem ac populum Venetiæ redarguiſſe, quod illum ſinerent nimia inopia laborare, atque ea de cauſa tantam apud eos ſordeſcere dignitatem.

r 1. ep. 18.
ſ 1 ep. 49. & 2. ep. 37.
t 2. ep. 59.

Redarguit Venetos de inopia Patriarchae.

VII.

Hoc item anno idem Gregorius Legatos miſit ad Vuratiſlaum Boemiæ Ducem, Bernardum atque Gregorium; qui ab ipſo Duce honorifice ſuſcepti, ab Epiſcopo Pragenſi Ioramiro (de quo paulo ante actum eſt) adeo indigne habiti ſunt, ut opus eis fuerit ſuſpenſionis in eum ſententiã ferre: ſicut de his conſtat ex eiuſdem Pontificis epiſtola u ad ipſum Vuratiſlaum ea de re ſcripta. Fuitque adverſus Ioramirum plurimum laborandum x, quouſque homo refractarius aliis Ioannis Epiſcopi Moraviæ adverſus eum querelis iudicio poſtulatus. Apoſtolicæque Sedis auctoritate coactus ad dicendam cauſam Romam venire, abſolutionis y literas obtinuit. Sed rurſum contra eum integrãdum fuit iudicium z, cum denuo cœpit eumdem Ioannem laceſſere. Extãt enim aliæ ea de re epiſtolæ a; quibus etiam radargutus eſt Sigefridus Archiepiſcopus Moguntinus, quod eam cauſam ad ſuum iudicium ſtuduiſſet advocare. Compoſitas vero tandem

u 1. ep. 17.

x ep. 44. 45.

De cauſa Ioramiri Epiſcop. Pragen.

y 1. ep. 78.
z 1. ep. 6. & 7.
a 1. ep. 60, 61.

auctoritate Apoſtolica fuiſſe eas diſcordias, declarant aliæ eiuſdem Pontificts literæ *b*.

b 2. *ep.* 53.

IV.

c 1. *ep.* 38.

CENSUS SOLVITUR ECCLES. ROM. A DUCE BOEM.

Cum eodem quoque Vvratiſlao idem Gregorius *c* hoc anno egit, ut cenſum Apoſtolicæ Sedi perſolveret pro Ducatu Boemiæ, ut ſe facturum voto nuncupato promiſerat, quod & ipſum præſtitiſſe, aliæ eiuſdem Pontificis ad illum anno ſequēti redditæ *d* litteræ docent. Beneventi quoque exiſtens, (quem quidem poſt ſuam conſecrationem egreſsum ab Vrbe diverſa luſtraſse loca, literæ ex eis ab eo hac eadem Indictione ad diverſos ſcriptæ ſignificant:) menſe Auguſto pactum iniit *e* cum Pandulpho principe Beneventano, de fidelitate ab eo exhibenda Eccleſiæ Romanæ. Idemque octavo Calendas Octobris exegit *f* pariter à Richardo principe Capuano iuramentum fidelitatis. Atque (ibidem Capuæ ordinauit *g* Iacobum Archiepiſcopum Calaritanum in Sardinia: eumdemque coegit radere barbam ex antiquo uſu totius Occidētalis Eccleſiæ, ſicut ipſe poſtea ſcripſit *h* ad Orzochum principem Iudicum; qui tunc Inſulæ Sardiniæ dominabantur: quem & monuit ut perſiſteret eſse fidelis ſubditus S. petri, eo quod Sardiniæ dominatum eſset Romanæ Eccleſiæ: à qua illud plerique alij, potioribus etiam ablatis conditionibus, expeterent.

d 2. *ep.* 7.

e *ap. Greg. poſt. ep.* 18. *lib.* 1.

f *Ibid poſt ep.* 21.

g 1. *ep.* 29

h *S. ep.* 10.

SARDINIAE DOMINIUM ECCLES. ROM.

XIV.

i 1. *ep.* 21.

Capua quoque Calendis Septembris literis *i* monuit Anſelmum, electum nuper ab Alexandro papa Lucenſem Epiſcopum, doctrina, vita & moribus laudatiſſimum, ne antequam Rex Henricus ſatisfaceret Romanæ Eccleſiæ de cōmunione cum excommunicatis, cuius reus erat conſtitutus, acciperet ab eo per anulum & baculum inveſtituram Epiſcopatus. Verum cum ille poſtmodum inductus eſſet eam accipere, mox facti pœnitens, relicto Epiſcopatu in Cluniacenſe ſe monaſterium abdidit; ibique ſumpto habitu, graviſſimam in ſeipſum exercuit delicti vindictam; ſed inde paulo poſt à Gregorio Papa invitus revocatus ad Epiſcopatum, poſt regalium inſignium abiectionem, legitimam ab eo ſuſcepit illius adminiſtrationem: idemque conſideratione ſanctiſſimæ vitæ ipſum Gregorij, qui etiam inter tot ac tanta negotia, adeo contemplatione excelleret, ut & mentis exceſſus ſæpe pateretur, & cæleſtibus revelationibus non raro viſitaretur;) eiuſdem imitator factus, verticem Chriſtianæ perfectionis attigit, & palmam adeptus eſt ſanctitatis. Narrantur hæc in Actis rerum ab eodem Anſelmo geſtarum, quæ ab ipſius contubernali Preſbytero Pœnitentiario fideliter ſcripta ſunt; ex quibus, de exantlatis ab illo pro Eccleſiæ Catholicæ defenſione laboribus, ſæpe dicendum inferius.

POENITENTIA ANSELMI LUCEN. DE ACCEPTO EPISCOPATU AB HENRIGO REGE.

XV.

k 1. *ep.* 22. 23.

Ex eadem quoque civitate Capuana, idem Gregorius duodecimo Calendas Octobris binas Carthaginem literas *k* miſit, quarum alteris Clerum ac populum acriter redarguit, quod ſuum ipſorum Epiſcopum nomine Cyriacum apud Regem Arabum accuſaſſent; alteris ipſum Cyriacum conſolatus eſt, laudibuſque extulit, quod præſentatus Regi potius elegerit diverſis cruciatibus affici, & verberibus publice nudus cædi, quam contra canones ordinationes celebrare. Romam vero rediens idem Pontifex, Piperni cum eſſet, (Priverni antiquitus dicti) commotus in Philippum Prancorum Regem, quod præter veteres in eum querelas de venundatione Eccleſiarum ſui Regni, recenter ob eamdem cauſam admittere recuſaret Archidiaconum Auguſtodunenſem, legitime electum Epiſcopum Matiſconenſem, pridie Nonas Decembris ſcripſit *l* ad Rodericum Epiſcopum Cabillonenſem Regis familiarem, ut de his Regem commoneret, ea comminatione adiuncta, niſi reſipiſcat, effecturum ſe ut Franci (niſi fidem Chriſtianam abiicere maluerint) generalis anathematis mucrone percuſſi, ei ulterius obtemperare recuſent. Porro Philippum his Gregorij paruiſſe monitis, miſiſſeque ob eam potiſſimum cauſam legationem ad eum, docent literæ eiuſdem Pontificis *m* ad ipſum poſtea redditæ.

REDARGUITUR PHILIPP. REX FR. DE VENUNDATIONE ECCLES.

l 1. *ep.* 35.

m 1. *ep.* 75.

XVI.

SAXONES IN REG. HENRIC. CONCITATIA GR. COHIBENTUR.

n 1. *ep.* 39.

Cum autem Romam rediiſſet, & de bello conflato à Saxonibus adverſus Henricum Regem didiciſſet: ſequeſter pacis accidens, tum Regem, tum Saxoniæ Præſules & Principes literis *n* hortatus eſt, ut ab armis quieſcerent, donec ipſe Legatos eo mitteret, qui res componerent. Quinam autem qualeſve fuerint motus iſti Saxonici, deſcribit Lambertus hoc anno: ex quo nobis ſatis ad inſtitutum hæc ſummatim perſtringere: nimirum adeo Principes fideles Regis permotos fuiſſe nefandis allatis adverſus eum criminationibus in publicis Comitiis habitis menſe Octobris in Gerſtengo, ut communi omnium ſententia decretum fuerit, reprobato Henrico Regem alıud creare. Quo ſtatu rebus poſitis, Gregorius tantum abeſt ut (quod in eum calumniati ſunt ſchiſmatici) depoſitionis Regis cupidus fuerit machinator, ut ne deponeretur, litteris interceſſerit. De miſſa vero ab eo Legatione, dicetur anno ſequenti.

XVII.

S. IOAN. GUALBERTI OBITUS.

Hoc eodem anno quarto Idus Iulias, ex hac vita ad Deum migravie S. Ioannes *Gualbertus* magni nominis Abbas Vallumbroſianus, de quo ſuperius. qui vivens & poſt obitum claruit miraculis. Cuius præclaræ res geſtæ à pluribus ſcriptæ cum fuerint, quæ ab Attone Piſtorienſi Epiſcopo elucubratæ ſunt, uſu frequentiori retinentur.

XVIII.

BULGAR. ECCL. LABORAT.

Quod vero ad res ſpectat Orientales: hac eadem undecima Indictione (inquit Curopalates) gens *Servorum*, quos etiam *Corvatas* vocant, exiit ut Bulgariam redigeret in ſervitutem, Cuius belli cauſa, Bulgarica Eccleſia gravibus eſt affecta moleſtiis, tum ab hoſtibus, cuncta rapina, cæde, igneque miſcentibus, tum à Magiſtratibus & exactoribus ipſos Epiſcopos crudeliter vexantibus: quæ mala eius tunc provinciæ Archiepiſcopus Theophylactus ſuis deplorat datis ad diverſos epiſtolis. Apud quem eſt etiam mentio *o* de ingenti victoria obtenta à Nicolao piiſſimo Duce Imperatoris Conſtantinopolitani adverſus Perſas & Francos: cuius nulla extat alibi mentio apud Græcos ſive Latinos Hiſtoriarum ſcriptores.

o *Theophyl. ep.* 91 *ad Seb. Pagur.*

IESV CHRISTI

AN. 1074.

GREG. VII.

AN. 2.

MICH. VII. DVC.

AN. 13.

ANNO Domini milleſimo ſeptuageſimo quarto, Indictione duodecima, Gregorius

rius

Legatio a Greg. PP. ad Henric. Regem.

rius Papa inſignem Legationem miſit in Germaniam ad componendum multo iam tempore fluctuantem illius regionis ſtatum, qua functi ſunt Agnes Imperatrix mater Henrici Regis, & Epiſcopi Oſtienſis Prænestinus, Curienſis, & Comenſis. Qui cùm poſt Paſchale tempus eo perveniſſent, obviam habuerunt apud Nuremberg ipſum Regem; nec tamen cum eo ſermonem communicare ſæpiùs rogati conſenſerunt, donec ſecundùm Eccleſiaſticas leges pœnitentiam profeſſus, per ipſorum iudicium abſolveretur anathemate, pro eo quòd propter venditas Eccleſiaſticas dignitates ſimoniacæ hæreſeos inſimulatus fuiſſet apud Sedem Apoſtolicam. Hæc Lambertus, accuratiſſimus huius temporis Scriptor. Sed & Gregorii literæ *a* ad eamdem Agnetem Auguſtam, aliæque ad ipſum Henricum poſteà ſcriptæ, ſignificant eumdem Regem pœnitentem abſolutum fuiſſe; & ad meliorem frugem reditum, propenſiorem ſe erga Sedem Apoſtolicam exhibuiſſe, & humile obſequium ei pollicitum eſſe.

a Greg. 1. ep. 85 & 2. ep. 30.

II. Legati impediuntur cogere Synod. in Germ.

Cùm verò Legati vellent etiam Synodum celebrare, (inquit idem Lambertus) hoc abnuerunt omnes Epiſcopi tanquam inuſitatum; nec ſe huius auctoritatis privilegium ulli alii, præterquàm ipſi Romano Pontifici umquam delaturos affirmarunt, quippe non ignorabant, ſe in illa Synodo per legatos agenda diſpendium paſſuros ſuarum dignitatum, quas ſimoniacè obtinuerant: cum alioqui extra omne ſit dubium, & innumeris demonſtratum ſuperiùs exemplis, per Legatos à latere conſueviſſe Synodos Epiſcoporum ubique congregari. Ceterùm qui res geſtas Gregorii Papæ proſecutus eſt Petrus Guillelmus Bibliothecarius, de eadem hac agens legatione, addit Liemarum tunc Bremenſem Archiepiſcopum in cauſa Synodi cogendæ obieciſſe Legatis, ſibi quoque & Moguntino Archiepiſcopo vices Romani Pontificis in Germania antiquis privilegiis eſſe conceſſas: & licèt reſpondentibus Legatis, haud moris Eccleſiaſtici eſſe, ut eiuſmodi privilegia protenderentur ultra obitum eorum qui ipſa conceſſiſſent Romanorum Pontificum; tamen Synodum hac ſagacitate eſſe impeditam: Legatoſque à Rege amplis muneribus honoratos rediiſſe Romam, ipſum verò Archiepiſcopum Bremeſem pro inobedientia & rebellione fuiſſe ab officio ſacerdotali ſuſpenſum. Ad quem etiam iam contumacem factum, extant Gregorii Papæ literæ *b* datæ hoc anno pridie Idus Decembris, quibus eum Romam iterùm vocat ad dicendam cauſam. Hincque omnium malorum origo, dum Archiepiſcopus iſte Bremenſis hoc modo præter omne ius faſque deficiens ab obedientia Sedis Apoſtolicæ, cuius ſe religiſiſſimos obſervatores hactenùs ipſius anteceſſores per ducentos quinquaginta fermè annos à tempore fundationis illius Eccleſiæ præſtitiſſent; adversùs Gregorium cœpit Regem commovere, & quicquid boni Legatorum opera concepiſſet infelix Princeps, penitùs delere: de quibus dicetur inferiùs ſuo loco.

b l. 2. ep. S.

Bremen. Archiep. omnium malor. cauſa.

III. Concil. Rom. [Ge]ner.

Interim verò hoc eodem anno, prima hebdomanda Quadrageſimæ, celebrata eſt *Romæ* à Gregorio Papa Sinodus; de cuius indictione extant ipſius literæ *c* ad Epiſcopos Longobardiæ ſcriptæ octavo Calendas Februarii: in quibus inter alia meminit de antiqua Romanæ Eccleſiæ conſtitutione, ut per ſingulos annos ad decorem & utilitatem ſanctæ Eccleſiæ Generale Concilium apud Sedem Apoſtolicam celebraretur. quod quidem Concilium appellat *Generale*, quia ex omnibus Italiæ Epiſcopis colligebatur; cùm alioqui frequentiùs contingeret, ex vicinioribus tantùm circa Vrbem poſitis Epiſcopis Romæ Concilia celebrari. Ceterùm in hac Synodo idem Gregorius inhærens deceſſorum veſtigiis, ad crimina reſecanda, quæ magis tunc Dei Eccleſiam labefactare videbantur, falcem convertens; antiquiſſimum renovando decretum de continentia Clericorum, quam ab ipſo exordio naſcentis Eccleſiæ, uſu, traditione, legibuſque ſacris obſervatam vidimus; edixit (inquit Lambertus) ut presbyteri uxores non haberent, habentes ut dimitterent, aut deponerentur? nec quiſquam omninò ad ſacerdotium admitteretur, qui non in perpetuum continentiam vitamque cælibem profiteretur: crebraſque ea de re literas & legationes ad Epiſcopos Germaniæ miſit, præcipiens ut in ſuis Eccleſiis eiuſmodi decretum obſervare facerent, & à contubernio ſacerdotum omnes omninò feminas perpetuo anathemate reſecarent.

c [l.] 1. ep. 42.

Adverſus continentiam cleric. tumultuatur in Germ.

Hæc Lambertus: qui addit, adversùs hoc decretum protinùs vehementer infremuiſſe in Germania totam factionem Clericorum, adeò ut & ipſum Gregorium eo nomine hæreticum inclamarent, ac malle ſe ſacerdotium quàm coniugium deſerere iactarent; ſed & Moguntinum Archiepiſcopum, qui ut Pontificis mandatum exequeretur congregata *Erfordiæ Synodo*, inſtanter urgebat ut aut coniugium abiurarent, aut ſacri altaris miniſterio ſe abdicarent, neci tradere cogitaverint: Ex quibus videas, ſimulque deplores miſerandum ſtatum Eccleſiarum Germaniæ, ſi vera ſint quæ Lambertus de omnibus Clericis narrat; & non magis, quod nonnulli ex eis incontinentes fecerint, omnes feciſſe dicat per ignominioſam hyperbolem. Cæterùm de eadem Synodo Romana, ac de literis Gregorij his de rebus in Germaniam miſſis, quæ deſiderantur, meminit Marianus Scotus ea tunc ſcribens. Agitque de iiſdem Sigebertus hoc anno: ſed refractarius ipſe, invehitur in eiuſdem Pontificis renovatum decretum deceſſorum, ne quis Miſſas coniugatorum ſacerdotum audire præſumeret; quaſi negaret ipſe Gregorius, vel alij qui hoc ſtatuiſſent, per improbos ſacerdotes confici ſacramenta. Numquam enim iſtud dixit aliquis Romanorum Pontificum; ſed tantùm id de non audiendis Miſſis ſtatuerunt eo conſilio, ut ſic fornicarij ſacerdotes ſe à populo contemni videntes, abſtinerent ab infami conſortio feminarum: quemadmodùm etiam adversùs eiuſmodi calumnias, in defenſionem Pontificum interpretatus eſt S. Anſelmus epiſtola ad Guillelmum Abbatem Verùm nec ſic illi ſacerdotes meliores redditi, adeo laicis in opprobrium facti ſunt, ut idem auctor aſſerat (quod dici nefas) etiam confecta per eos ſacramenta, laicorum pedibus trita eſſe.

Sigeberti calumnia de Miſſis coniugatorum.

IV.

Pertinet verò etiam ad inclamationes à Clericis fornicariis adversùs Gregorium factas, quod idem Lambertus poſteà *d* ſcribit illos eò impudentiæ proveniſſe, ut occaſione familiaritatis ipſius Pontificis cum Mathilde Comitiſſa, acerrima Apoſtolicæ Sedis contra ſchiſma-

d Lamb. an. 1077.

Calumnia in Greg. PP. de conſuetudine cum Mathilde Comitis.

ticos propugnatrice, honeſtiſſima femina, de qua dictum eſt ſuperiùs, diceturque ſæpè inferiùs; ſanctiſſimum Pontificem de inceſto cum ea amore infamare non veriti fuerint. Verum (ſicut idem addit) apud omnes ſanum aliquid ſapientes, luce clariùs conſtabat falſa iſta eſſe: quandoquidem Papa adeò Apoſtolicè vitam inſtituebat, ut nec minimam ſiniſtri rumoris maculam converſationis eius ſublimitas admitteret; & ſigna ac prodigia quæ per orationes eius frequentiùs fiebant, atque zelus eius ferventiſſimus pro Deo, & pro Eccleſiaſticis legibus, ſatis eum contra venenatas detractorum linguas communiebant. Extant vero & eiuſdem Pontificis hoc anno ad ipſam Mathildem datæ literæ *e*, quibus eam ad ſanctiſſimæ vitæ cultum quem ſuſceperat, ſtudioſiſſimè proſequendum hortatus eſt; atque in his duobus potiſſimùm inſiſtere monuit, nempè ut Corpus Dominicum frequenter acciperet, & certæ fiduciæ Matris Domini ſe omninò committeret: aliudque muliebri infirmitati appoſuit fulcimentum, dans *f* ei morum magiſtrum, ac patrem ſpiritualem, S. Anſelmum Lucenſem Epiſcopum, de quo dictum eſt anno ſuperiori. Quibus planè Mathildis ſuffulta ſubſidiis, mirum dictu quantùm in Chriſtiana vita profecerit, quantumque ſuper omnes Reges & Principes eminentior apparuerit, & fortior ſit inventa etiam robore militari.

e *Greg.* 1. *ep.* 47. 50.

f *Vit. S. Anſelm. Luc. Domn.* 2. *in Vit. Mathil.*

V.

Robert. Guiscar. excommunicatur ob rebellionem.

Vt autem ad Synodum revertamur; in ea, etiam conſtat excommunicatum fuiſſe Robertum Guiſcardum Northmánorum Principem, Ducem Apuliæ & Calabriæ atque Siciliæ, Eccleſiæ Romanæ rebellem, eiuſque iura perturbantem: contra quem etiam Gregorius exercitum collegit, eumdemque militari potentiæ cedere coegit, qui ſpiritualem contemnebat. Patent enim iſta ex diverſis eiuſdem Pontificis *g* epiſtolis, atque ex Leone *h* Oſtienſi.

g *Ap. Greg. in fi. l.* 1. *Ep. &* 1. *ep.* 25. 46. *&* 2. *ep.* 9.

h *Leo li.* 3 *cap.* 44.

VI.

Sed & inter alia quæ eadem Synodo in cauſis diverſorum Epiſcoporum, aliarumque perſonarum Eccleſiaſticarum, tranſacta eſſe plures eiuſdem Pontificis *i* epiſtolæ docent, illud minimè prætermittendum, ſancitum fuiſſe decretum *k*, ut Hiſpaniarum Eccleſiæ Romanum Ordinem atque Officium reciperent. Itemque de cauſa canonicorum Pictavienſium, ut Epiſcopus, vel eius loco Decanus, vel alius in dignitate conſtitutus, ius retineant certis diebus cantandi Miſſam in aliena Eccleſia, exemta ſcilicèt, hocque ſervari conſueviſſe Romæ in Stationibus atque in aliis Orbis partibus. Spectatque ad eamdem Synodum, quod ſcriptor Vitæ S. Anſelmi Lucenſis Epiſcopi. Pœnitentiarius ipſius, habet de vocatis ad eam Canonicis Lucenſibus, ad dicendam cauſam de conſpiratione adversùs eumdem ſuum ipſorum Epiſcopum, quòd is iuxta Leonis Papæ Noni de iiſdem Canonicis decretum, eos ad vitam communem & regularem obſervantiā reducere voluiſſet. Cùm verò iam res eò proceſſiſſet, ut nec ipſe Gregorius Papa Lucam ea de cauſa accedens, nec eius urbis domina Mathildis id eis perſuadere potuiſſent; tandem re in Synodo diſcuſſa, iidem iuxta antiquiſſimum S. Fabiani Papæ & martyris decretum, quo conſpiratores & inſidiatores ſuorum Epiſcoporum curiæ tradēdos inſtituit; omnium Patrum iudicio traditi ſunt curiæ, & à Mathilde in ſervitutem curiæ vocati. Vnde iidem rursùm adversùs eam conſpirantes, ab alia poſteà Epiſcoporum *Synodo* apud *S. Geneſium* prope Lucam eam ob cauſam congregata, excommunicati fuere: indeque in furorem verſi, tum eumdem Epiſcopum Anſelmum Vrbe pepulerunt, tum ipſam civitatem in partes Henrici Regis adversùs Mathildem perduxerunt; ac denique totius conſpirationis princeps Petrus canonicus, homo perditiſſimus, vivente adhuc Anſelmo, factione Regis intruſus eſt eiuſdem civitatis pſeudoepiſcopus, factuſque poſtmodùm Guiberti Pſeudopapæ obſtinatiſſimus defenſor: ut hæc omnia pluribus idem Pœnitentiarius deſcripſit.

i *Greg.* 1. *ep.* 51. *vſque* 58.

k *Id.* 1. *ep.* 64. *&* 3. *ep.* 18.

Canonicorum Lucens. rebellio ob vitam

VII.

Inter hæc Gregorius Papa, cui univerſalis gregis cura commiſſa erat, ut omnibus in anguſtia poſitis eſſet adiumento, contra Saracenos Conſtantinopolim perurgentes claſſicum canens; hoc ipſo anno binas *l* promulgavit literas ad univerſos Chriſti Fideles, ut expeditionem pararent in Orientem, cuius ipſemet ductor eſſe vellet. Iamque pluſquam quinquaginta millia militum religioſæ militiæ nomen dederant, & ipſe Gregorius in procinctu erat profectionis, ut magno Chriſtianæ religionis bono non ſolùm Saracenos expugnaret, ſed Orientalem Eccleſiam ſchiſmate ab Occidentali diviſam uniret, Armenios à fide Catholica penitùs aberrantes ad rectæ fidei tramitem reſtitueret, inſuper ſi Deus annuiſſet, Ieroſolymam perveniret, cùm timens (quod accidit) ne Henrici Regis inconſtantia ab inſtituto cœpti operis eum everteret, antevertens ipſe dedit ad eum literas *m*, quibus hæc omnia ei ſignificavit; & ut cum participatione ipſius cuncta perficeret, ab eo conſilium petiit; ac denique ſignificavit, ſe decreviſſe, ipſum ſui, loco relinquere Romanæ Eccleſiæ defenſorem. Sed tantum bonum Rex intervertit, dum Saxonicæ expeditioni totus intentus, quæque magna ei poſtponenda putavit. Atque intereà Orientalium rerum eventus felicior renunciatus, fervorem expeditionis minuit; ut apparet ex literis eiuſdem Gregorii *n* ad Comitem Pictavienſem.

l 1. *ep.* 49. *&* 2. *ep.* 37.

Expeditio paratur a Gregor adverſus Sarac. in Orient.

m 2 *ep.* 31.

n 2. *ep.* 3. *in fin.*

VIII.

Ordo et Offic. Rom. recipitur in Aragonia.

Eodem tempore contigit ipſum Gregorium literas accipere à Sancio Aragoniæ Rege huius nominis Quarto, religione præſtante, & fortitudine bellica, haud impare: quibus cùm ſignificaſſet ſe in ditione ſua, Romani Ordinis Officium in ſacris ritibus ſuſcipi & obſervari iuſſiſſe; ad eum *o* Gregorius decimotertio Calendas Aprilis reſcripſit, eius laudans pietatem, & perſeverantiam commendans. Eadémque die ſcripſit etiam ad *p* Alphonſum & alterum Sancium Caſtellæ Reges, atque ad eorumdem ditionis Epiſcopos, ut & ipſi Romanæ Eccleſiæ Ordinem & Officium reciperent, ſecundùm quod antiquiſſima Romanorum Pontificum & Hiſpanicarum Synodorum decreta ſtatuiſſent, & quod in nupero Romano Concilio Epiſcopi Hiſpaniarum facere promiſiſſent. Quod autem in titulo illius epiſtolæ ambo ſimul Reges Alphonſus & Sancius nominantur, planè ſignificatur necdum eos bello civili ſeparatos, & alterum extinctum: unde erroris arguas, qui ponunt Sancium anno ſuperiori iam occiſum eſſe, Alphonſumque hoc anno ſolum regnare cœpiſſe. Sed quæ ab aliis prætermiſſa, Hugo in Rebus *q* geſtis S. Hugonis Abbatis Cluniacenſis, tradit eumdem Alphonſum, ſive Adefonſum, à fratre

o 1. *ep.* 63.

p 1. *ep.* 64.

q *Ap. Sur.* 24. *April.*

hanc

S Hugo. abbas Clunia. liberat Adefons. Reg. a vinculis.

Sancio regno privatum, catenatumque carceri mancipatum, eiuſdem Hugonis opera liberatum eſſe, dum ad eius preces S. Petrus Apoſtolus ſub gravi comminatione iuſſit in ſomnis Sācio Adefonſum reſtituere: & in accepti beneficij gratiam, Adefonſum duplicaſſe cenſum à patre Ferdinando quotannis monaſterio Cluniacenſi erogari iuſſum, ducentas & quadraginta auri uncias annuatim reddentem.

IX.

r Greg. l. 1. ep. 70. 71.

Guill. Rex Angliae laudatur.

Hoc item anno perlatis Romam Guillelmi Anglorum Regis, eiuſque coniugis Mathildis, ad Gregorium de ipſius in Pontificem electionis gratulatione literis; idem Pontifex r alias ad eos reddidit, eruditionis & hortationis plenas. Et quidem quod ad Guillelmum pertinet, is præ cæteris fermè Chriſtianis Regibus Borealibus à Gregorio commendatus reperitur: nam cùm Henricum Germanum ſit paſſus perſecutorem, Philippum Francum Eccleſiarum expilatorem; (ut prætermittamus dicere de Roberto Guiſcardo Northmanno invaſore, Godefredo Lotharingo prævaricatore, & aliis de quibus ſuis ſæpè literis queritur:) iſte Rex Guillelmus, ut idem Pontifex ait, licèt in quibuſdam non ita religiosè ſe haberet, tamen in hoc quòd Eccleſias Dei non deſtruxit nec vendidit, & pacem iuſtitiamque in ſubditis ſuis moderari procuravit, & quia contra Sedem Apoſtolicam rogatus pactum inire, conſentire noluit; presbyteros uxores, laicos decimas quas detinebant dimittere compulit; cæteris Regibus ſe ſatis probabiliorem oſtendit.

s 9 ep. 5.

X.

t l. 1. ep. 75. ad Philip. Reg.

Non verò ſic Philippus Rex Francorum, quippè qui præter alia Rege Chriſtianiſſimo indigna, quamvis hoc eodem tempore Legatos & literas ad Gregorium miſiſſet t, quibus pariturum ſe piis ipſius admonitionibus ſignificaſſet: nihilominùs iniquitates iniquitatibus addens, (quibus, ut Gregorius queſtus eſt non ſolùm Chriſtianos, ſed & Paganos videretur ſuperaſſe Principes) poſt Eccleſiarum varias deſtructiones, adeò regiæ dignitatis poſthabuit verecundiam, ut avaritia inflammante, Italiæ negotiatores qui in Gallias venirent, deprædaretur. Quapropter idem Pontifex u Manaſſam Rhemenſem, aliòſq; primaticos Galliæ Epiſcopos, ac Guillelmū Comitem Pictavienſem hoc eodem anno hortatus eſt, ut Regem monerent pravos ſuos mores commutare ad exemplar bonorum Franciæ Regum; atq; illas deprædationes, unde Oratores S. Petri impedirentur, caperentur, & multis malis afficerentur, ſine dilatione emendare: alioquin ſi in perverſitate perduraret, ſe in Romana Synodo proximè futura illum cum omnibus qui regalem ei honorem vel obedientiam exhiberent, à corpore & communione S. Eccleſiæ ſequeſtraturum, & eius quotidie ſuper altare S. Petri excommunicationem confirmaturum. Quod verò anno ſequenti de his in Synodo decretum ſit, dicetur ſuo loco.

u l. 2. ep. 5. & 32.

Commi natio excommunicationis in Reg. Fr.

XI.

Hungar. regnum feudatarium Eccles. Rom.

x 2. ep. 13.

y 2. ep. 68.

z 2. ep. 20. Ap. Baron. an. ſeq.

Cùm autem contigiſſet hoc eodem anno (ſicut Lambertus narrat) ut Salomon Rex Hungarorum à Ioiada Beli filio, aliter Geiſa nominato, eius conſanguineo, prælio victus, vix fuga ſibi conſulens evaſiſſet; adiiſſetque per Legatos Henricum Germaniæ Regem, cuius ſororem coniugem accepiſſet, petens adversùs inimicum arma parare, ſpondenſque eum in regni Hungarici conſortium accepturum, futurumque ei tributarium, atque munitiſſimas civitates tamquam firmæ ſemper futuræ pacis pignora tributurum: hoc factum cùm accepiſſet Gregorius Papa, eoque videret graviter lædi iura Sedis Apoſtolicæ, cui iam olim idem Hungariæ regnum fuiſſet in feudum à Rege Stephano oblatum, & ab Henrico Imperatore, cùm illud vendicaſſet, confirmatum; literas x ad eumdem Salomonem menſe Octobri ſcripſit, quibus eum graviter de eo redarguit; & niſi correcto errore, regnum Apoſtolicæ, non regiæ maieſtatis beneficium recognoſceret, minatus eſt non ſine Apoſtolica animadverſione illū non diù regnaturum. Verùm ipſo divino numine cauſæ ſuæ vindictam agente, accidit y ut qui ab alio quàm à legitimo domino regnum accipere voluit, illud penitùs perdiderit; cùm tamen ipſe Gregorius, ut pater, non deſtiterit ſequeſter z inter eos pacis accedere. Ipſum verò Geizam Legatos ad Sedem Apoſtolicam mittentem, iteratis literis admonuit, ut nihil præter iuſtitiam putaret ſibi licere, itaque Romanæ Eccleſiæ ſuper Hungariæ regno vellet integra remanere, quorum contemptu Salomon meruiſſet divino iudicio, regno privari.

XII. De Sancto Vvilstano.

a Ap. Sur. 19. Ianu.

Hoc pariter anno celebrata reperitur in Anglia, *Synodus* in qua *S. VVlſtanus* Vvigornienſis Epiſcopus, miræ vir ſanctitatis, ſed qui morum ſimplicitate, & literarum imperitia videretur ad regimen Epiſcopatus haud ſatis idoneus; poſt actas ea de re adversùs eum querelas, tandem depoſitus eſt, ſed magno Dei miraculo reſtitutus. Quæ quomodò contigerint, narratur pluribus in Rebus geſtis eiuſdem a Sancti; quorum etiam meminit Vvillelmus Malmeſburienſis de Geſtis Pontificum Anglorum.

IESV CHRISTI
An 1075.
GREG. VII.
An. 3.
MICH. VII. DVC.
An. 4.

I.

Concil. Rom. pro refor. Eccles.

a Greg. li. 2. Epiſt. Indict. 13.

b Id. 2. ep. 30.

c Lib. 2. poſt ep. 52.

ANno Chriſti milleſimo ſeptuageſimo quinto, Indictione decimatertia, prima hebdomana Quadrageſimæ, ſexto Calendas Martij, Gregorius Papa conſulturus miſerando huius temporis Eccleſiæ ſtatui, magnam *Romæ* SYNODUM Occidentalibus Orbis circumquaque provinciarum Epiſcopis celebravit; ad quam præter Italos, vocati ab eo reperiuntur a Britanni, Galli, Germani: ſcripſeratque b ad Henricum Germaniæ Regem, ut Legatos ad eam mitteret. Eius verò cum Acta ſigillatim cōſcripta perierint, eorum ſumma tantum brevis relicta eſt in eiuſdem Pontificis Epiſtolarum c volumine: ubi cum ipſa Synodus celebrata dicitur ab Incarnatione Domini milleſimo ſeptuageſimo quarto, non à Natali Domini, ſed à die Annunciationis Virginis & Incarnationis Verbi, numerantur anni.

II. Res in eo geſtae.

Inter cætera verò quæ ibi geſta ſunt (inquiunt eadem Acta) quinque de familia Regis Teutonicorum, quorum conſilio Eccleſiæ vendebantur, à liminibus Sanctæ Eccleſiæ ſeparati ſunt, ita ut ſi intra Calendas Iunij Romam non venirent, & ſatisfacerent, excommunicati haberentur: Philippus Rex Francorum, ſi Nun-

ciis Papæ ad Gallias ituris de ſatisfactione ſua & emendatione ſecuritatem non faceret haberetur excommunicatus: Liemarus Bremenſis Arciepiſcopus pro inobedientia adverſùs Sedem Apoſtolicam, officio Epiſcopali ſuſpenſus eſt, & excommunicatus. Aliique nonnulli Epiſcopi Germani & Itali, ob varia crimina depoſiti, ſuſpenſique: Robertus Dux Apuliæ iam antea anathematizatus, & alius Robertus de Loritello, invaſores bonorum S. Petri, excommunicati. Hæc quidem ibi: extantque de iiſdem aliquot eiuſdem Gregorij ad diverſas Eccleſias ſcriptæ hac Indictione epiſtolæ. Hiſtoriam vero de Herimanni Babenbergenſis ſæpiùs iteratis in Sedem Apoſtolicam inobedientiis & contumaciis, deque eiuſdem inde ſecuta excommunicatione & depoſitione in prædicta Synodo facta, ac poſt ſumptum habitum monaſticum, factamque pœnitentiam, abſolutione, fuſiùs eſt proſecutus Lambertus: ſimulque deſcripſit Henrici Spirenſis, theſaurum Eccleſiæ ſuæ dilapidatoris, qui eadem Synodo ſuſpenſus fuit, promptam divino iudicio illatam hoc eodem anno mortem.

III.

Cæterùm longè plura fuiſſe ibidem pertractata, de variis Epiſcoporum, aliarumque tam Eccleſiaſticarum quàm ſæcularium perſonarum cauſis, docent multiplices eiuſdem Pontificis ante celebrationem Synodi ſcriptæ literæ, quibus illas perſonas ad eam vocavit. Inter quas Iſimbertus *d* Pictavienſis Epiſcopus, graviſſima accuſatione conventus eſt, quòd cum Gregorius iuſſiſſet cauſam Comitis Pictavienſis, qui aſſereretur duxiſſe in uxorem conſanguineam ſuam, examinari per Legatos Apoſtolicæ Sedis, Amatum Epiſcopum Olorenſem, & Gozelinum Archiepiſcopum Burdegalenſem, alioſque ſimul collectos; iidemque ad cognoſcendam cauſam congregati fuiſſent in unum: adverſùs eos Pictavienſis Epiſcopus milites immiſiſſet, qui alios verberibus, contumeliis alios affeciſſent. Cuius rei cauſa iuſſus Romam venire cùm minimè comparuiſſet, ſuſpenſus eſt ab officio. Laudavit verò Gregorius *e* Guillelmum Comitem, qui paruiſſet Eccleſiæ iubenti divortium, donec cauſa pleniùs noſceretur. Cui roganti ut liceret retinere feminā illam ſub ſororis ipſius cuſtodia, quouſque per Synodum cauſa finem acciperet; hoc Pontifex denegavit: ipſamque longiùs ablegandam mandavit. Scribens *f* quoque ad Patriarcham Aquileienſem de iis quæ præcipuè in eadem Synodo fuiſſent ſtabilita, ait ſecundum antiquorum Patrum auctoritatē decretum eſſe, ut miniſtri ſacri qui concubinas haberent, niſi illis dimiſſis dignam pœnitentiam agerent, ab officiis & beneficiis penitus repellerentur; qui verò ſimoniacè promoti eſſent, abſque ulla ſpe recuperationis deponerentur. Quæ ſancita in Synodo, curavit idem Gregorius per univerſalem Occidentalem Orbem promulganda, de iis ſcribens ad *g* plures diverſis locis Antiſtites: ipſiſque primariis Germaniæ Archiepiſcopis, Annoni Colonienſi, & Sigefrido Moguntino, mandavit *h* ob eamdem cauſam Synodos congregare. Præſtitit illud quidē Moguntinus, ſed, ſicut aliàs, incaſſum, obſtantibus clericis fornicariis; prout teſtatur hoc eodem anno Lambertus. Quo etiam auctore conſtat, anteà eumdem Sigefridum pro cauſa Babenbergenſis Epiſcopi ſimoniaci, quem ipſe ordinarat, Romam veniſſe, & vix ad communionem à Gregorio acceptum eſſe: ſed & verſipellem hominem, abuſum nomine Romani Pontificis ad commodum Regis Henrici, illegitimam ac præcipitem promulgaſſe adverſùs Thuringiæ Principes excommunicationem, quò milites contra illos bellare detrectantes, ad arma concitaret.

d Id. 1. ep. 2. 23. 24. Bar. ann. ſuper & præſ.

Iſimberti Episc. Pictavienſis graſſatio in legat. Apoſt.

e 2. ep. 3.

f 2. ep. 62.

Decretum de ſimoniacis et concubinar. cler.

g 2. ep. 62. & ſeqq.

h 2. ep. 67. & 3. ep. 4.

IV. S. Annonis Colon. obitus.

Quod verò ſpectat ad S. Annonem Archiepiſcopum Colonienſem; tradit idem Lambertus eum poſt longam ægrotationem, hoc eodem anno pridie Nonas Decembris ad cælum tranſiiſſe, & ſignis ac miraculis poſt obitū claruiſſe. Quo anno ſuperiori contigerat à ſuis Colonienſibus, diabolico inſtinctu ipſi rebellantibus, ad necem quæri: & niſi occulta fuga ſibi cōſuluiſſet, planè à populo in Eccleſiam irrumpente fuiſſet occiſus. Cuius res præclarè geſtas Abbas Sigebergenſis cœnobii, & ipſe eiuſdem ſæculi ſincerus ſcriptor tribus libris eſt *i* proſecutus. Porrò inter inſignes tanti Pontificis laudum titulos, ille præ ceteris eminet, quòd in diſcordiis obortis inter Gregorium Papam & Henricum Regem, ſemper pro Gregorio ſteterit; nec ut alii plures, rapi potuerit favore Principis, vel minis attrahi.

i Ap. Sur. 4. Decemb.

V. Henric. Rex ſimulat ſubiectionem erga Eccl. Rom.

Sed & hoc tempore eumdem Henricum, dubium valdè Saxonicum bellum, in quo totius regni eius incerta alea verteretur, erga Gregorium reddidit manſuetum & obſequentem, cuius opera in diverſis caſibus indigere ſciret. Quapropter & Nuncios ad eum miſiſſe, & literas ſcripſiſſe, quibus ſè filium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & ipſi Gregorio ſubiectum, dilectione unicum, atque devotione præcipuum profiteretur, commendans ſe illi omni affectu amoris & reverentiæ; inſuperque ſimoniacis reſiſtere, & clericorum caſtitatem efficaciter procurare videri voluiſſe: docent hoc eodem anno ſcriptæ ab eum ab ipſo Gregorio *k* paternæ charitatis affectibus refertæ literæ. Verùm ſtatim ut plena potitus eſt victoria reverſum ad vomitum, quæ promiſerat irrita reddidiſſe, teſtantur aliæ eiuſdem *l* Pontificis epiſtolæ: idque Domnizo preſbyter in Vita Mathildis verſibus ſuis deploravit.

k Greg. 3. ep. 3. 5. 7. 10.

l 3. ep. 8. & 9.

VI.

Hoc eodem anno idem Gregorius *m* ſcripſit ad Sancium Aragoniæ Regē, ea ocaſione quòd Sancius Aragonenſis Epiſcopus Romam veniſſet petere miſſionem ab Epiſcopatu ob graves corporis infirmitates, proponens alios vita & moribus laudatos homines deligendos & ordinandos: verùm eos, licet tales repertos, tamen quòd ex concubina nati eſſent, reſpuit Gregorius; Coadiutoremque dari Epiſcopo conſenſit magis, quàm penitùs dimittere Epiſcopatum. Idemque Pontifex binas *n* ad Sueonem Daniæ Regem literas hoc anno ſcripſit, quibus eius erga Romanam Eccleſiam commēdavit ſtudium & reverentiam; exploravitque fidem, ſi opportuno tempore adverſùs Eccleſiæ hoſtes paratus eſſet auxilium ferre; atque eidem provinciam quamdam ab hæreticis in Italia poſſeſſam obtulit occupādam. Direxit item in Poloniam *o* ad Ducem eorum Boleſlaū, qui cenſum Apoſtolicæ Sedi debitum centum marcharum argenti per ſuos miſerat, Legatos ad componendas provinciæ ipſius Eccleſias, conſtituendam Metropolim, & augendum numerum Sedium Epiſcopalium. Pariterque ad *p* Demetrium Ruſſorum

m 2. ep. 50.

Gregr. de variis reb. ad diverſos Reges ſcribit.

n 2. ep. 51. 75.

o 2. ep. 73.

p 2. ep. 74.

rum Regem & uxorem eius Legatos miſit, ea prævia occaſione, quod filius eorum Limina Apoſtolorum viſitans, ipſi Gregorio declaraſſet, ſe de conſenſu parentum Regnum illud dono S. Petri per manus ipſius ſucceſſoris Romani Pontificis obtinere velle, exhibita, eidem B. Petro debita, fidelitate. Cuius deſiderio Gregorius acquieſcens, illius Regni gubernacula ei ex parte B. Petri addidit; ea videlicet (ut ait) intẽtione, ut B. Petrus eoſdem Reges, ac Regnum ipſorum ſua apud Deum interceſſione cuſtodiret, & cum omni pace, honore, & gloria, idem Regnum uſque in finem vitę tenere, eos faceret, & huius militiæ finito curſu impetraret eis apud ſupernum Regem ſempiternam gloriam. Hæc Gregorius: quæ reddere voluimus, ut eo exemplo intelligatur, quomodo contigerit plura Regna oblata reperiri Apoſtolicæ Sedi. Nempè Chriſtiana Regum pietas efficiebat, ut perſuadentes ſibi magis protectione S. Petri Apoſtolorum Principis, quàm armis Regna defendi, offerrent illa eidem Petro, à quo per ſucceſſorem eius Romanum Pontificem acciperent in feudum, præſtito eidem fidelitatis iuramento. Porrò iactatum bellorum fluctibus Demetrium, Lambertus in Chronico hoc eodem anno demonſtrat, dum eum ad Henricum Regem pro auxilio contra fratrem veniſſe tradit.

Russia Roman. Eccles. oblata.

Vnde contigerit plura Regna offerri Eccles. Rom.

VII.

Quae in Gregor. PP. nefanda commiserit Cincius Rom.

Anni huius parte poſtrema, nempè Natali die Redemptoris, à quo nonnulli Chronographorum novum auſpicantur annum, potentiſſimus homo Cincius, vel Quintius, ſive Cinthius, Vrbi Præfectus, quem Gregorius Papa de variis exceſſibus ſæpè fruſtrà monitum, tandem excommunicaverat, media nocte cum armatis militibus irruens in Eccleſiam, in qua idem Pontifex ſacris indutus veſtibus altari adſtabat Miſſarum ſolemnia celebrans; eumdem iniecta in capillos manu, multis contumeliis affectum dę Eccleſia protraxit, in domum quamdam munitiſſimam abripuit: quo uſque fama tam atrocis facti per Vrbem diffuſa, univerſus populus domum Cincii aggreſſus, Pontificem liberavit, & quæ Cincii erant tam intra muros quàm extra, ferro & igne demolitus eſt. Narrat hæc Lambertus; quæ apud Vrſperpenſem poſita ſunt anno ſequenti. Eadem & Guillelmus Bibliotecarius in Vita Gregorii; ubi ait, omnia iſta concinnata eſſe artibus Guiberti antiqui ſchiſmatici, & inde Epiſcopi Ravennatis; qui cùm Romæ interfuiſſet Synodo, illic poſt eam abſolutam remanſit ut Gregorium removeret à Sede, cuius ipſe appetentiſſimus eſſet: liberato verò ab eius inſidiis Pontifice, accepta ab eo licentia, Ravennam iſſe, ibique conſpirationem rebellium Epiſcoporum Longobardorum machinatum eſſe: inſuperque Hugonem Candidum Cardinalem, & ipſum olim ſchiſmaticum Cadaloicum, ſed poſtea miſericorditer ab Eccleſia receptum, rursùm ab eodem Gregorio divulſiſſe, atque Regi Henrico coniungere ſtuduiſſe. Porrò Cincium poſt alia quoque impie perpetrata, cùm ad Regem Henricum, remunerationem ab eo petiturus acceſſiſſet, ſubitanea peſſima morte defunctum eſse, habent eadem Acta *q* Gregorii Papæ, necnon Bertholdus in Appendice ad Hermannum.

Guiberti Raven. molitiones in Greg. PP.

q Ap. Bar. Chron. an. 1077.

VIII.

Hoc denique anno milleſimo ſeptuageſimo quinto celebratum eſt *Londoniæ* in Anglia generale totius Inſulæ Concilium ſub Lanfranco Dorovernenſi ſive Cantuarienſi Archiepiſcopo; cuius Acta inter eiuſdem epiſtolas relata habentur, de renovatis pluribus antiquarum Synodorum, Summorumque Pontificum decretis circa diſciplinæ Eccleſiaſticæ obſervationem, & tam clericorum atque monachorum, quàm etiam laicorum depravatos mores reformandos. Illud verè imprimis ex Conciliis Toletano Quarto, Milevitano, atque Bracarenſi, ſtatutum eſt, ut ſinguli Epiſcopi ſecundùm ordinationis ſuæ tempora ſederent; præter eos qui ex antiqua conſuetudine, ſive ſuarum Eccleſiarum privilegiis, digniores ſedes haberent.

Conci. Anglic. pro reformat. morum.

De ordine conseſsûs Episc.

IESV CHRISTI

An. 1076.

GREG. VII.

An. 4.

MICH. VII. DVC.

An. 5.

I.

Henrici Reg. contemptus in Sedem Apost.

Annus Chriſti milleſimus ſeptuageſimus ſextus Indictione decimaquarta inchoatus, turbulentiſſimus extitit ob Eccleſiaſticas perturbationes, Henrici Regis opera in Romanum Pontificem Gregorium excitatas. Cùm enim idem Rex poſt obtentam victoriam adversùs Saxones, timore ſolutus contemneret implere ea quæ Apoſtolicæ Sedis Legatis antè promiſerat; eum contemptum Gregorius haud diutiùs tolerandum eſſe cenſens, huius anni exordio, nempe ſexto Idus Ianuarj, ad eum ſcribẽs *a*, imprimis *Salutem & Apoſtolicam Benedictionem* ea conditione impertivit, *ſi tamen* (inquit) *Apoſtolicæ Sedi, ut Chriſtianum decet Regẽ, obedierit*: poſteà verò queſtus eſt, quòd excommunicatis à Sede Apoſtolica, ac Synodo Romana communionem ſcienter exhiberet; itẽmque quòd Epiſcopatus quoſdam ſub Romanæ Eccleſiæ dominio poſitos perſonis etiam ipſi Gregorio ignotis conferre præſumpſiſſet; ac denique quòd decreta Synodalia contra labem ſimoniacam & clericorum luxuriam promulgata contempſiſſet. Quamobrem & Legatos in Germaniam miſit, qui Regi denunciarent (inquit Lambertus hoc anno) ut ſecunda feria ſecundæ hebdomadæ in Quadrageſima, ad Synodum Romæ occurreret, de criminibus quæ obiicerentur, cauſam dicturus; alioquin ſciret, ſe abſque omni procraſtinatione eodem die de corpore Sanctæ Eccleſiæ Apoſtolico anathemate abſcindendum eſſe.

a Greg. 3. epiſt. 10.

Vocatur Romam, causam dicturus.

II.

Quibus Rex acceptis, vehementer permotus, (pergit idem Lambertus) ſtatimque abiectis cum gravi contumelia Legatis, omnes regni ſui Epiſcopos & Abbates Vvormatiæ Dominica Septuageſimæ cônvenire præcepit, tractare cum eis volens ad deponendum Romanum Pontificem, ſi qua ſibi via ac ratio pateret. Hæc ille. Sed qui ex abditis in lùcem ediderunt Vitam Henrici huius, ac promulgarunt Bennonis ſchiſmatici in Gregorium Papam calumniis cõfertum volumen, quod ſuperiùs contigit rationibus apertiſſimis confutari; iidem confartores impoſturarum, commentitias quaſdam literas Henrici Regis nomine ad Annonem Colonien-

Imposturae Novatorum in Gregor. PP.

ſem Archiepiſcopum de Indictione conventus Vvormatienſis, poſt Henrici Vitam appoſuetunt. Quarum falſitas vel ex eo ſatis convincitur, quòd conſtet teſtificatione eiuſdem Lamberti, Germani auctoris tunc viventis, & res geſtas præ oculis habentis, non antè indictum eſſe conciliabulum Vvormatienſe, quàm legatione accepta, à Romano Pontifice, Henricus hoc eodem anno id facere eſt aggreſſus: ipſum verò Annonem anno ſuperiori defunctum eſſe non ſolùm idem auctor affirmet, ſed etiam confirmet, qui eodem æquè tempore vixit ſcriptor rerum ab eodem S. Annone geſtarum, necnon Sigebertus, Albertus Stadenſis, aliique plures. Cùm alioqui etiamſi ad alium quempiam tunc verè exiſtentem Epiſcopum, Regem ſcripſiſſe finxiſſet impoſtor; adhuc tamen ex facti evidentia, mendacii redargui potuiſſet, quòd non ad Pentecoſten, ut, habet epiſtola, ſed ad Septuageſimæ Dominicam indictum fuerit à Rege *VVormatienſe* b *Conventiculum*. Nec verò ob aliam cauſam iſta à Schiſmaticis conficta ſunt, niſi ut Gregorius ſanctiſſimus Pontifex calumniis infamatus apud omnes viliſceret, dum ea epiſtola accuſatur minitatus eſſe regnum animamque Regi tollere, nuncioſque Regios carceri mancipaſſe, ac nuditate, frigore, fame, ſiti, plagis contriviſſe, demumque ſumma ignominia per civitatem circumduxiſſe. Verùm & ex alia, quoq; parte iſta calumnia ex ſeipſa corruit, quòd tam enorme facinus ſui immanitate longè lateque vulgandum, à nemine antiquorum auctorum fuerit umquam ſcriptum, quod nec extitiſſe aliquando, ex nuper recenſitis Gregorii c ad Regem literis, in quibus agit de ipſius Legatis, ſatis quiſque poterit intelligere.

b (Pro iſto côcil abulo multùm laboravit *Goldaſtus* adverſus Baronium: ſed eius conatus irritos reddidit *Gretſerus* c. 14 Apol Baron. & li. 1 cont. Replic. cap. 16. de quibus dictum eſt ad an. 774. poſt num. IV.)

c *Greg. ep.* 10. *in fin.*

VIII. CONVENTICULUM VVORMAT. PRO DEPOSITIONE GREG. PP.

Vt igitur redeamus ad narrationem Lamberti, auctoris fide præſtantis; ait ipſe, Regem ſtatuta die Vvormatiam veniſſe, ſimulque Epiſcopos & Abbates ampliſſimo numero: commodeque tantis rebus coficiẽdis interveniſſe Hugonem Blancum, ſive Candidum, Cardinalem quem ante paucos dies propter ineptiam eius & mores inconditos Papa de ſtatione ſua amoviſſet; deferentem ſecum de vita, & inſtitutione Papæ ſcenicis figmẽtis conſimilem tragœdiam: eius verò auctoritatem gratiſſimè amplexatos, ſententiam promulgaſſe, quòd Papa eſſe non poſſet, nec aliquando fuiſſet, qui tantis vitam probris commaculaſſet: cùmque cæteri omnes damnationem eius promptiſſimo animo ſubſcriberent, tamen Adalberonem Vvirtzburgenſem Epiſcopum, & Herimannum Metenſem, aliquamdiù reſtitiſſe, aſſerẽtes contra canonum ſcita eſſe, ut Epiſcopus aliquis abſens, abſque generali Concilio, ſine legitimis accuſatoribus & teſtibus, necdum probatis criminibus quæ obiicerentur, condemnaretur; nedum Romanus Pontifex, adverſùs quem nec Epiſcopi, nec Archiepiſcopi cuiuſquam recipienda eſſet accuſatio: verùm his nihil obſtantibus, agente Vvillelmo Traiectenſi Epiſcopo regi chariſſimo, qui cauſam eius pertinaciùs tuebatur, ex nomine omnium plenas contumeliarum literas Romam miſſas eſſe, quibus denunciaretur Romano Pontifici, ut Pontificatu quem contra Eccleſiaſticas leges uſurpaſſet ſe abdicaret; ſciretque poſt eam diem quicquid ageret, iuberet, decerneret, irritum futurum: Porrò Legatos ſummo conatu iter accelerantes, pridie quàm à Papa *Romæ* SYNODUS indicta celebraretur, ingreſſos in Vrbem, literas tradidiſſe, ac cæteram legationem verbo non minùs cõtumelioſo, quàm ſcripto exſecutos eſſe. Papã verò nihil permotum atrocitate nuncii, poſtera die literas in Synodo publicè recitari feciſſe; & cũctis qui convenerant Epiſcopis decernentibus, & Regem excommunicaſſe, & cum eo præcipuos facinoris architectos, Sigefridum Archiepiſcopum Moguntinum, Vvillelmum Epiſcopum Traiectenſem, & Robertum Epiſcopum Babenbergenſem: cæteris autem conſpirationis participibus diem ſtatuiſſe, qua niſi Romam accederent cauſam dicturi novæ huius & inuſitatæ rebellionis, ſimilem cæteris excommunicationis ſententiam ſortirentur. Hæc omnia Lambertus. quibus prorſùs conſentientia habent eiuſdem temporis Scriptores, Dominizo presbyter in Vita Mathildis, aliuſque presbyter Pœnitentiarius S. Anſelmi Lucenſis Epiſcopi in eius Vita, & ſcriptor Actorum ipſius Gregorii Papæ, omnes multis conclamationibus adeò procacem ſchiſmaticorum audaciam deteſtantes. In qua tamen adimplenda haud eò progredi auſa eſt impiorum factio, prout vidiſti, ut ipſum Gregorium à Sede Pontificali deponeret, ſed ut ſeipſum deponeret, ad eum conſcripſit. Cæterùm qui literas Conciliabuli Romam detulit, in Actis Gregorii, & apud Dominizonem, vocatur Rolandus Parmenſis, aliàs Tarviſienſis clericus: præter quem miſſus quoque fuit alius ut narratur in Vita S. Anſelmi, nomine Eberardus natione Teutonicus, qui circuiret Italiam, ut ſchiſmatica omnes inficeret contagione; quem & ait, inaudita temeritate reconciliaſſe interdictos à Papa. atque ex parte domini ſui Regis indixiſſe ut officium more priori celebrarent.

HENRIC. REX EXCOMMUNICATUR IN CONC. ROM.

In vita autem Gregorii additur, ſequenti die poſt Rolandi habitam in Synodo invectivam adverſùs Pontifices orationem, allatas eſſe literas Epiſcoporum Vltramontanorum, quibus confitebantur ſe nimiùm deliquiſſe, & poſtulabant veniam, ſpondentes omnem impoſterum Sedi Apoſtolicæ obedientiam. Sed in Actis Salzburgenſibus, ubi agitur de S. Gebehardo eius civitatis Archiepiſcopo, traditur, in his adeò periculoſis temporibus, præter ipſum Gebehardum, atque Altmannum Patavienſem, Adalberonem Vvirtzburgenſem, Herimannum Metenſem, Megmvvardum Friſingenſem, præter hos ſolos quinque, in toto regno Teutonico Epiſcopum Catholicum inventum non fuiſſe; qui ſcilicèt pro Gregorio Papa adverſùs Regem apertè ſtare auſus fuerit. Cùm alioqui Albertus ſcribat, Saxonicos Epiſcopos nequaquàm aſſenſum præbuiſſe eiuſmodi inaudito reliquorum facinori. Habet verò etiã Dominizo de clariſſimis feminis Beatrice atque eius filia, Mathilde Comitiſſis, ipſas, etſi propinquæ Regi ſanguine eſſent, nequaquàm à Gregorio Pontifice receſſiſſe, ſed magis magiſque ei inhæſiſſe; ita tamen ut mediatrices agerent apud Regem, quo eum Eccleſiæ conciliarent. Sicut & mater ipſa Regis Agnes Auguſta, tunc adhuc vivens, & perſtans Romæ in ſanctiſſimæ vitæ inſtituto excubandi ad ſacra Limina & Apoſtolorum, eidem Pontifici immobiliter adhæſit uſque ad extremum vitæ ſpiritum, quem anno ſequenti feliciter exhalavit in Domino.

IV. QUINAM IN GERMAN. PRO GREG. STETERINT.

V. GREGOR. PROMULGAT DEPOSITIONEM HENRIC.

Porrò ubi Gregorius de conſilio centum & decem Epiſcoporum (ut habent Acta) qui Synodo interfuerunt, anathematis ſententia perculit Henricum Regem; de eo dedit ad omnes Chriſti Fideles literas *d* Encyclicas, quibus & ipſam in eum excommunicationis atque depoſitionis ſententiam addidit, unà cum abſolutione iuramenti fidelitatis omnium ubique ipſius ſubditorum. Extatque *e* inſuper aliud eiuſdem Synodi decretum de excommunicatione Sigefridi Archiepiſcopi Moguntini, aliorumque qui ſponte eius ſceleri ſubſcripſerunt, tam Germanorum, quàm Longobardorum; ac de illorum qui non ſponte conſenſerunt, vocatione Romam ad peragendum ſatisfactionem; itemq; de nonnullorum Antiſtitum & Comitum Gallorum excommunicatione, qui vel excommunicatis communicaſſent, vel diverſas Eccleſias infeſtaſſent, aut alia delicta commiſiſſent. Sed & ad hanc Synodum ſpectare noſcûtur, quæ alio *f* loco ſub titulo *Dictatus Papæ*, poſitæ leguntur eiuſdem Gregorii Papæ ſententiæ breviores de Privilegiis Romani Pôtificis, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate, quæ ſemper in Eccleſia Catholica uſu recepta fuiſſent; ita ob urgentes caſus preſentis ſchiſmatis declaratæ & promulgatæ, ut ex iis reprimeretur audacia Schiſmaticorum Præſulum ac Principum. Habet verò Guillelmus Bibliothecarius in Vita ipſius, poſt anathema in Regem & inhærentes, in Romana Synodo hoc anno prolatum, conveniſſe *Papiæ* in Longobardia ſchiſmaticos Epiſcopos & idem anathema in Romanum Pontificem retorſiſſe: Principes autem quid facturi eſſent ancipites, coſuluiſſe peritos, num eſſet habendus pro excommunicato Pontifex: reſpôſumque ab illis ſcite atque prudenter, Romanum Pontificem à nemine iudicandum, obidque à nullo excommunicari poſſe; excommunicatoſque eſſe, qui talia præſumpſiſſent. Sed quod dictum eſt de Epiſcopis Longobardis; licèt ipſi inhæſerint Regi, ſecùs tamen contigit de Epiſcopis Venetiarum provinciæ, Aquileienſis Eccleſiæ, & aliis ei ſubditis, quos Gregorio adhæſiſſe indicant eius epiſtolæ *g*; quibus & conſtat, Mediolanenſes milites cum eorum Duce Vvifrido, pariter contra Regem faviſſe Pontifici.

d Greg. 3. ep. 6.
e Ibid. in Act. Conc. Rom. T. tij ſub Greg. VII.
f 2. ep. 55.
ROMAN. PONT. A NEMINE EXCOMMUNICARI POTEST
g 3. ep. 14. 15. & 4. ep. 4.

VI. DIVINA VINDICTA IN SCHISMATICOS.

Iam verò quæ poſt excommunicationem Dei vindicta ſecuta ſit impios, videamus ex eodem qui ſuprà Lamberto Germano homine, eiuſdem temporis ſcriptore candido; quem neque privatus affectus ſuæ gentis, ſuique Principis, valuit à veritate dimovere. Ipſe igitur de Vvillelmo Traiectenſi Epiſcopo, quem præ cæteris pro Rege ſtetiſſe in conciliabulo Vvormatienſi dixit, addit illum, cùm multa pergeret in iniuriam Romani Pontificis omnibus penè diebus ſolemnibus inter Miſſarum ſolemnia rabido ore declamare, brevi repentina correptum graviſſima ægritudine, inter acerrimos cruciatus animæ & corporis quibus urgeretur; miſerabili eiulatu coram omnibus vociferatum eſſe, *Iuſto Dei iudicio ſe & præſentem vitam amiſiſſe & æternam, quòd Regi ad omnia quæ perperam intendiſſet operam ſuam ſummo anniſu tribuiſſet, atque in ſpem gratiæ eius Romano Pontifici ſanctiſſimo, & Apoſtolicarum virtutum viro, graves contumelias ſciens & prudens innocenti irrogaſſet:* ſicque in eam vocem, ſine communione, ſine ſatisfactione ulla expiraſſe. Sed hæc latius explicata, ex Annalibus Eccleſiæ Magdeburgenſis Langius in Chronico Citicenſi recitans, ait, cùm Regi Henrico Traiecti exiſtenti oblata fuiſſet excommunicatio in ipſum à Romano Pontifice illata, eumdem Vvillelmi conſilio eam vilipendiſſe, ipſumque Vvillelmum inter Miſsarum ſolemnia ſermonem ad populum habentem, eam deridere tamquam nullius eſset valoris cœpiſse: verùm repente eo ipſo loco correptum ægritudine, eadem ingraveſcente mandaſse Regi, *tam ſe, quàm ipſum Regem, & omnes iniquitati eius faventes, damnatos eſſe in perpetuum:* ac circumſtantibus dixiſse, adſtare ad lectum dæmones, qui mox ut expiraſset, eum rapturi eſſent; ideoque circunſtantes clericos rogaſse, ne ſe poſt eius mortem fatigarent faciendo pro eo ſupplicationes: ſicque in deſperatione defunctum eſse, & poſtquàm diù iacuiſſet inſepultus, Apoſtolico iuſsu ſine cômendationibus ſepultum eſse. Hæc ibi: pergitque auctor narrare de aliis compluribus Henrici fautoribus Epiſcopis; aliiſque Principibus, qui diverſis caſibus miſerrimè interiere. Moguntinus autem & alij pœnitentes ab Henrico diſcedentes, divinæ vindictæ ſententiam evaſere. Succeſſit autem Vvillelmo Traiectenſi ſchiſmatico Henricus Catholicus: ad quem petentem num orandum eſſet pro iis qui in ſchiſmate mortui eſſent, extat reſcripta Gregorij *h* epiſtola id faciendum negantis.

VVILLELMI EPISCOPI TRAIEC. TERRIBILIS CONFESSIO.
h 4. ep. 16.

VII. QUAE MALA CONTIGERINT REGI HENRICO.

Sed quænam Regem ipſum ſint pariter ſecutę poſt excommunicationem vindictæ, idem Lambertus pluribus narrans, tradit mox adverſùs eum Suevos & Saxones rebellaſse, ac formidando apparato prælio inſurrexiſse: ſed & maiores Germaniæ Principes ab eodem defeciſſe, eiſque Archiepiſcopum Moguntinum, unà cum aliis compluribus, adverſùs Regem adhæſiſse. Fuit verò horum ſuaſor Vdo Archiepiſcopus Trevirenſis, qui Romam veniens, Gregorium ut verè Summum Eccleſiæ Hierarcham veneratus, rediens in Germaniam concionator extitit veritatis. Quo etiam tempore Hermannus Metenſis Epiſcopus, ſtudioſus obſervator iurium Apoſtolicæ Sedis, cùm inter alia conſuluiſset Gregorium, quid illis reſpondendum eſset qui dicerêt non debere Regem excommunicari, neque deponi, ab eo epiſtolam *i* recepit, ſcriptam Tibure octavo Calendas Septembris, qua docetur id iure fieri, uſuque receptum fuiſſe, ut prædeceſſores Pontifices excommunicarent Reges & Imperatores, eoſdemque Imperio ſive Regno privarent. Nihilominùs idem Pontifex Henrico campatiens, literas k encyclicas dedit ad omnes Præſules ac Principes, cæteroſque Eccleſiaſticos & ſæculares quoſcumque Chriſti Fideles, tum ut ipſum hortarentur ad pœnitentiam, quod cuperet eum, ſi verè ſcelerum pœniteret, ab omni nexu liberare; tum ut vitarent excommunicatorum & impœnitentium communionem: & interim tamen omnibus Epiſcopis diſtrictè prohibens, ne quis Regem præſumeret quomodocumque inconſulta Sede Apoſtolica ab excommunicatione abſolvere. Qui ſi perſeveraret impœnitens, tunc inita matura deliberatione, alius eligeretur auctoritate Apoſtolica Rex Catholicus, qui Imperium iuſtè adminiſtraret. Hæc Gregorius.

CONSULTATIO HERIMANNI
i 4. ep. 2.
k 4. ep. 1. & 3.

VIII. Quæ verò inde ſecuta fuerint, narrat Lambertus teſtis fidelis; nêpè, cùm poſtremæ iſtiuſmodi

Convent⁹ Tribur. in causa Regis.

Pontificiæ literæ ad Teutonicos datis innotuiſſent Epiſcopis ac Principibus Germaniæ, Catholicæ fidei Eccleſiæque Romanæ defenſoribus; ſtatuiſſe ſimul ad comitia convenire *Triburiam* decimo ſeptimo Calendas Novembris: cùmque eodem adveniſſent etiam Legati Apoſtolicæ Sedis, Sigehardus Patriarcha Aquileienſis, & Altmannus Epiſcopus Pataviensis; productis in medium cunctis Regis criminibus atque ſceleribus, quibus Eccleſiam & Rempublicam ab ipſa ineunte ætate peſſumdediſſet; omnes in eam ſententiam pedibus iviſſe, ut eo privato alius Rex crearetur, qui res in priſtinum ſtatum reſtitueret, & deſtrueret omnem cuiuſcumque hominis altitudinem, extollentem ſe adversùs iuſtitiam & veritatem Dei, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ auctoritatem: adeoque conſtantes in ea ſententia perſtitiſſe, ut quamvis Henricus (qui collectis ad villam Oppenheim ſuæ factionis aſſertoribus, nonniſi Rheno fluvio à caſtris Principum dirimebatur) frequentibus miſſis Triburiam legationibus omnimodam polliceretur emendationem; quin & Regni adminiſtratione cedere, dummodò eius inſignia apud ipſum remanerent; tamen nihil penitùs ab eis aliquo ſuplicationum genere per multos dies impetrare potuerit, donec ex utraque parte expeditis ad prælium armis, primo diluculo eius diei quæ ultimam cladem Reipublicæ allatura timebatur, Principes ad Henricum Legatos miſerunt quibus ſignificarent, ſe his conditionibus inducias ei conceſſuros, ſi Romano Pontifici per omnia ſubditum ſe, dictoque obtemperantem fore polliceretur, & criminum ſuorum conditionem eius iudicio permitteret; cum quo ipſi acturi eſſent, ut idem in Purificatione S. Mariæ Auguſtam occurreret, ibique celeberrimo conventu habito Principum totius Regni, diſcuſſis utrarumque partium allegationibus, ipſe ſuo iudicio vel abdicaret vel abſolveret accuſatum: hinc autem ſe capturos experimentum utrùm Rex oblatam cõditionem gratanter acciperet, ſi omnes quos Papa excommunicaſſet protinùs à ſe ablegaret; ipſeque Spiram ſecedens cum ſolo Epiſcopo Virdunenſi, paucisque miniſtris, privatam interim vitam ageret, nullis Regiæ dignitatis inſignibus utens, nihil de negotiis publicis diſponens, nullamque Eccleſiam ingrediens, uſque ad Synodicam cauſæ ſuæ examinationem; ac de his omnibus ſacramenta & obſides daret: ſi quid verò eorum prævaricaretur, vel ſi poſt diem anniverſariam excommunicationis ſuæ, ipſe ſuo vitio inabſolutus permaneret; tunc abſque retractatione in perpetuum cauſa cecidiſſe cenſeretur, ipſique omni erga illum iuriſiurandi religione liberati eſſent. Hæc inter eos geſta narrat Lambertus.

Quæ Regi conditiones impoſitæ.

IX. In Italiam proficiſcitur ad Sum. Pontif.

Addit verò, iis à Rege auditis, ipſum lætum admodùm de urgentis calamitatis averſione, promptiſſimè conditiones acceptaſſe, ſtatimque per omnia adimpleſſe: Principes autem cuncta Summo Pontifici per Legatos Romam miſſos ſignificaſſe, enixè flagitantes ut ſedandis tantis tempeſtatibus, ſtatuta die ſuam non dedignaretur præſtare præſentiam. Sed & Regem certò ſcientem, omnem ſuam in eo verti ſalutem, ſi ante anniverſariam diem excõmunicatione abſolveretur, nec ſatis ſibi tutum exiſtimantem ut cauſa ſua intra Germaniam coràm adeo obſtinatis accuſatoribus ventilaretur, optimum factu iudicaſſe, Romano Pontifici intra Italiam occurrere: paucisque ante Natalem Domini diebus, iter aggreſſum eſſe cum uxore & filio parvulo, nec quemquam ex omnibus Teutonicis virum ingenuum comitatum eum eſſe Regno excedentem, præter unum, & ipſum nec genere, nec opibus conſpicuum: cumque impenſis tam longi itineris egeret, multiſque ſuplicaret: quibus incolumi Republica, ſæpenumerò profuerat; paucos admodum extitiſſe, qui vel veterum beneficiorum memoria, vel præſenti humanarum rerum ſpectaculo permoti, neceſſitatem eius relevarent. Pari quoque modo cæteros excommunicatos, obtinendæ citiùs abſolutionis ſtudio, ardentiſſimè iter acceleraſſe in Italiam; nec tamen in ſocietatem itineris Regem admittere, Principum, vel potiùs Romani Pontificis metu abſterritos paſſos eſſe. Hæc Lambertus: qui pergit narrare de immenſis incommodis, quæ Rex eo itinere paſſus eſt ab aſperrima hieme, & à Principibus Germanis qui montium aditus præcluſerant, ne tranſire poſſet, ac denique ab ipſis propinquis ſuis: adeò indignatio Domini (inquit auctor) non ſolùm ſacramentis, & frequentibus beneficiis ſibi obnoxios, ſed etiam amicos & genere propinquos ab eo averterat. Quæ autem in Italia ei contigerunt, dicentur anno ſequenti.

Difficultas itineris.

X. Gregor. creat Regem Dalmatiæ.

Interim admiratione planè digna res accidit, ut quo anno Henricus rex ſe ſchiſmate ab Eccleſia ſeparavit, rex barbarus eidem ſe coniunxerit, ſubditumque conſtituerit. Siquidem hoc eodem anno milleſimo ſeptuageſimo ſexto, menſe Octobri, Demetrius, idemque Suinimur dictus, Croatiæ Dalmatiæque Dux, in *Synodo Salonæ* in Dalmatia à Legatis Apoſtolicæ Sedis, Gebrizone tunc monaſterij SS Bonifacij & Alexii Abbate, poſteà verò Ceſenate Epiſcopo, & Falcuino Foriſempronii Epiſcopo; habita; nomine Gregorii Papæ ab iiſdem Legatis Regio nomine dignitateque inveſtitus eſt per vexillum, enſem, ſceptrum, & coronam; ipſeque de concordi totius Cleri Populique Croatarum Dalmatarumque conſenſu, pro eodem Regno fidelitatem Sedi Apoſtolicæ, ipsique Gregorio, ac eius ſucceſſoribus, in manus Legatorum iuravit, tributumque annuum ducentorum Byzantiorum in perpetuũ conſtituit. Eſt enim de his nobile *l* monimentum in Vaticana Bibliotheca, in codice qui inſcribitur *Cencius Camerarius* de cenſibus Apoſtolicæ Sedis. Extatque inſuper eiuſdem Gregorii poſteà data epiſtola *m* ad Vvezelinum Ducem erigentem ſe cõtra Demetrium, qua, ſub interminatione excommunicationis iubet eum arma deponere, & ſi quid contra eumdem Regem haberet, iudicium Sedis Apoſtolicæ expetere.

l Rec. Bar. Ann. Tom. XI. h c an. m Greg. 7 ep. 4. ap. Baron. an. 1079.

XI. Rex Arabum honorat Gregor. PP.

Sed maioris planè eſt admirationis, eodem anno quo reſiliit filius Chriſtianus ac contumeliis patrem exagitavit, Regem Arabum Saracenũm nomine Anzir, qui regnabat in Mauritania Stifenſi, agnoſcentem Romani Pontificis ſupra omnes Eccleſias principatum, direxiſſe Romam presbyterum Servandum nomine, ab eodem Pontifice cõſecrandum Hipponenſem Archiepiſcopum: & unà cum aliis muneribus miſiſſe quos habebat captivos Chriſtianos, dum Rex Chriſtianus filios liberos ducebat captivos in ſchiſma. Extant enim de his literæ eiuſdem *n*

n 3. ep. 21.

Pontificis ad ipſum Regem Anzir; quibus & ei benedictionem Apoſtolicam licet Saraceno impertivit, qua indignum, ut vidimus, iudicavit ſchiſmaticum Regem. Denique hoc eodem anno. iiſdemque fermè diebus quibus diſceſſio ab Apoſtolica Sede facta eſt ab Henrico Rege, Rogerius Siciliæ Comes, cui ipſius frater Robertus Guiſcardus Northmanorum Dux, eamdem Siciliam adminiſtrandam commiſerat, contra Paganos pugnaturus, feſtinus accurrit, ut ab ipſo Gregorio Pontifice mereretur abſolutionem accipere delictorum, atque eius benedictione fulciri: cui Gregorius, nihil remittens legum Eccleſiaſticarum obſervantiæ, ea conditione annuit, ut non ampliùs communicaret cum eodem Roberto ipſius fratre excommunicato. Teſtantur namque hæc literæ *o* ea de reſcriptæ pridie Idus Martii ad Arnaldum Archiepiſcopum Acheruntinum.

ROGER. SICIL. COMES PETIT ABSOLUTIONEM A GREG.

o 5. *ep.* 21.

XII. HERLEMBALDI DUCIS MARTYRIUM. *De quo Bar. ann.* 1061. *& præſenti.*

Eodem verò anno *Herlembaldus* dux Catholicorum Mediolanenſium, qui olim ab Ieroſolymitana peregrinatione reverſus, ab Alexandro Papa, aliiſque ſanctiſſimis viris impeditus, ne, quod maximè appetebat monachus fieret; acceptoque ab eodem Pontifice ſacro vexillo, quo adverſarios reprimeret, iuſſus contra hæreticos atque ſchiſmaticos uſque ad proprii ſanguinis effuſionem viriliter decertare: cùm id conſtantiſſimè per decem & octo fermè annos impleſſet, tandem necatus ab ipſis glorioſum eſt martyriũ conſecutus. Quod deſcripſit Syrus presbyter, qui eũ familiariſſimè novit, in Vita S. Arialdi Martyris, cui Herlembaldus in reformanda Eccleſia Mediolanenſi, & à malignorum conſiliis defendenda, ſtrenuum ſe ſocium ſemper exhibuit: eſtque preclara eiuſdem Ducis memoria in epiſtolis *p* Gregorii Papæ ad eum datis.

p 1. *ep.* 26. 27. 28.

IESU CHRISTI

AN. 1077.

GREG. VII.

AN. 5.

MICH. VII. DUC.

AN. 6.

I.

ANNO Chriſti milleſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictione decimaquinta, Gregorius Papa iter aggreſſus cum Mathilde Comitiſsa, ut ſtatuta die Auguſtæ cum Principibus Germanis veniret ad diſcutiendam Regis Henrici cauſam; cùm iam perveniſſet in Longobardiam, audito Regis in Italiam adventu, quippe qui ſuperatis ingenti difficultate aſperrimis montium Alpium iugis, iam propè aderat, divertit in Caſtellum munitiſſimum Tuſciæ, Canuſium dictam, expectans utrùm illuc ad poſtulandam abſolutionem, an verò ulciſcendam excommunicationem veniret. Sed ne diù ambigeret, fecere Germani Epiſcopi & Principes qui olim Regi adhæſerant, Canuſium affluentes abſolutionis obtinendæ gratia: quos Pontifex variis iniunctis pœnitentiis probatos, tandem in Eccleſiam reſtituit. Cùm autem & ipſe Henricus, interceſſionem Mathildis conſobrinæ ſuæ flexis genibus (ut habet Domnizo) efflagitans, tamque ipſius opera, quàm aliorum Italiæ Principum, necnon viri ſanctiſſimi Hugonis Abbatis Cluniacenſis, omnium quarumcumque ſatisfactionum genera ſpondens, inſtantiſſimè ageret ut ante diem anniverſarium excommunicationis, qui imminebat, abſolveretur; e contra verò Pontifex cunctaretur, tum quòd incongruum eſſe diceret, abſentibus Germanis Principibus eius accuſatoribus cauſam decidere, tum quòd vereretur in Rege ſolitam animi inconſtantiam: tamen, inquit Lambertus; hæc pluribus deſcribens, ſuperatus tandem importunitate perurgentium, & gravitate ſententiarum, vix & ægrè annuit ut Rex cominùs veniret: qui ut iuſſum fuerat accedens, & cùm caſtellum illud triplici muro ſeptum eſſet, intra ſecundum murorum ambitum receptus, foris derelicto omni comitatu ſuo, depoſito cultu regio nudis pedibus, in laneis veſtibus, frigore aſperrimo ieiunus à mane uſque ad veſperam cum multo fletu perſtitit, Romani Pontificis miſericordiam implorans. Cùmque hoc ſecundo, tertioque die feciſſet, quarto demùm in conſpectum eius admiſſus, poſt multa hinc inde dicta, his poſtremò conditionibus abſolutus eſt, ut die & loco quemcumque Papa deſignaſſet, evocatis ad generale Concilium Teutonicis Principibus, præſtò eſſet, & accuſationibus quæ intenderentur reſponderet; & ad Pontificis ſententiam vel retineret regnum ſi obiecta purgaſſet, vel amitteret, ſi probatis criminibus regio honore indignus decerneretur: uſque verò ad eam iudicii diem, nulla regiæ dignitatis ornamenta vel inſignia ſibi uſurparet, nihil circa Reipublicæ adminiſtrationem ſuo iure ageret, eoſque quorum conſiliis ſe Remque publica prodidiſſet, à ſua in perpetuum familiaritate amoveret: quòd ſi purgatis obiectionibus confirmaretur in regno, ſubditus Romano Pontifici ſemper, dictoque obtemperans foret. His, & aliis eiuſmodi iniunctis conditionibus, poſtremò additum eſt, Siquam ipſe earum aliquando prævaricaretur, irritam fore eam quam nunc tantoperè expetiiſſet anathematis abſolutionem, ipſumque pro convicto confeſſoque habendum; ac Principes iuriſiurandi erga eum religione liberatos, Regem alium creaturos fore. Accepit Henricus gratanter conditiones, ſervaturumque ſe omnia quàm ſãctiſſimis potuit aſſertionibus promiſit, ac ſcripto firmavit. Sed & quod haud temere fides ei haberetur, tum Abbas Cluniacenſis fidem ſuam pro eo interpoſuit; tum alii Epiſcopi & Principes huius conventionis auctores, & allatis Sanctorum Reliquiis, ſub iureiurando confirmarunt facturum eum eſſe quod pollicebatur. Hæc omnia Lambertus hoc anno; Domnizo in Vita Malthildis; & ipſe Gregorius *a* Papa in literis eade re mox ad Epiſcopos & Principes Germaniæ ſcriptis quinto Calendas Februarii; cùm ipſam Regis abſolutionem contigiſſe die vigeſima quinta menſis Ianuarii, quæ ex antiquo Eccleſiæ ritu Converſioni S. Pauli conſecrata eſt, Domnizo teſtetur. Porrò ex hac fideliſſima prædictorum auctorum narratione mirabeis, Lector, quomodò non puduerit Bennonem ſchiſmaticum, aſſerere pœnitentiam Regis non ſponte factam, ſed coactione Pontificis extortam.

GREG. P. VENIT CANUSIUM.

POENITENTIA ET ABSOLUTIO REGIS HENR.

IURAMENTA DE OBSERVATIONE CONDITIONUM ABSOLUTIONIS.

a Greg. 4 *ep.* 12.

II.

Addit verò Lambertus, poſt Regem abſolutum, Pontificem celebraſſe Miſſam; cumque

CANONICA PURGATIO GREG PP.

ſacratiſſimam Euchariſtiam ſumpturus manu eam teneret, vocato Rege ac univerſâ adſtantium multitudine, conteſtatum eſſe eam ſe ſumere in iudicium criminum quæ ſchiſmatici adverſùs ipſum promulgaſſent: ut ſi innocens eſſet, abſolveretur ab omni ſuſpicione; ſi verò reus, ſubitanea periret morte; ac poſt illa terribilia verba, cùm idem partem dominici corporis liberrimè aſſumpſiſſet, populuſque in laudes Dei, innocentiæ eius congratulatus aliquamdiù acclamaſſet; tandem impetrato ſilentio, converſum ad Regem, oblata ei reſidua Dominici corporis parte, eamdem æque ei detuliſſe criminum obiectorum canonicam purgationem, ſed Regem inopina re attonitum, & ad tam horrendi examinis neceſſitatem æſtuantem, habito cum ſuis conſilio, refugiſse illam eo prætextu; quòd abſentibus accuſatoribus ſuis haud quicquam virium apud incredulos habitura eſset quæcumque pro experienda innocentia ſua ſatisfactio. Hæc Lambertus; quæ tacens Dominizo in Mathilde, tantummodò ait Pontificem celebraſſe Miſſam, & ſacra Euchariſtia communicaſſe Regem.

REX OBLATAM PURGATIONEM REFUGIT.

III. DONATIO MATHILDIS FACTA ECCL. ROM.

At verò ſubdit Dominizo, poſt hæc Mathildem, Gregorij Papæ & Sedis Apoſtolicæ ſtudioſiſſimam, poſtpoſito Rege, donaſſe Romanæ Eccleſiæ omnia ſua bona. De qua donatione agens eiuſdem temporis ſcriptor ſinceræ fidei Leo b Oſtienſis Epiſcopus, ait Mathildem Henrici exercitum timentem, Liguriam & Tuſciam provincias Gregorio Papæ, & S. Romanæ Eccleſiæ devotiſſimè obtuliſſe; indeque imprimis cauſam ſeminandi inter Pontificem & Regem odij initium ſumpſiſſe. Verùm quod apud illum, hoc factum ponitur anno Domini milleſimo ſeptuageſimo nono, planè conſtat errorem c irrepſiſſe in numerum, cùm id & ipſe accidiſſe ponat eodem anno quo contigit Henrici pœnitentia; nempè (ut vidimus) præſenti milleſimo ſeptuageſimo ſeptimo; quod & donationem factam expreſsè Dominizo (qui tunc vivens, etiam præſens adeſſe potuit) affirmat.

b *Leo Oſt. lib.* 4. *c.* 48.

c [Correctus hic error eſt in nupera Oſtienſi, editione; ſicuti & alii quamplurimi, auctoritate antiquorum codd. MS.]

IV.

Quod autem pertinet ad diſcordias, quæ mox ſubſecutæ ſunt inter Pontificem & Regem; tradit Lambertus, cùm poſt impertitâ Regi abſolutionem Gregorius Epponem Citicenſem Epiſcopum miſiſset, qui vice ſua abſolveret omnes qui Regi excommunicato anteà communicaſſent; ipſum ab Italis (nempè Longobardis, qui iampridem à Gregorio excommunicati, advenienti in Italiam Regi adhæſerant, exiſtimantes eum ad deponendum Pontificem properaſse) ingenti fremitu, & irriſoriis exclamationibus exceptum fuiſſe: ſed & Regem, cùm ad eos rediiſset, peſſimè ab iiſdem habitum, quòd tali Pontifici, quem ipſi hæreticum & probris omnibus infamatum prædicabant, maieſtatem Regiam fœdiſſima ſubiectione ſubmiſiſset, eaque de cauſa Regem, ut eorum ſibi conciliaret animos, decreviſse initum cum Romano Pontifice fœdus abrumpere; & ut inde reparandæ concordiæ initium faceret, unde fuerat orta diſcordia, revocaſse in priſtinum gratiæ & familiaritatis ſuæ gradum eos omnes quos Pontifex ſeveriſſimo anathemate à contubernio eius amoverat: tum aſſiduè in conventu principum cœpiſse detrahere Romano Pontifici, hortarique omnes ut tátarum ab eo iniuriarum vindictam expeterent; demùm conditiones omnes quibus eum pontifex obſtrinxerat, contemptim tamquam aranearum telam dirupiſſe; abiectiſque omnibus timoris Dei habenis, in omne quod animus & perfidi comites ſuggeſſiſſent, effrenata libertate abreptum eſſe.

REX IN PRISTINA RELABITUR.

V. DECERNUNTUR COMITIA GERMANIAE ADVERSÙS EUM.

Intereà Epiſcopos & Principes, qui anno ſuperiori adverſùs Regem convenerant Tiburiæ, ſcripſiſſe ad Romanum Pontificem, ut quoniam die condicta, dolo Regis præventus, Auguſtam venire non potuiſſet, ſaltem in *Forcheim* tertio Idus Martii præſtò eſſe ſatageret, ut ſedandis bellorum civilium tempeſtatibus Apoſtolici moderaminis gubernaculum adhiberet: Pontificem autem his acceptis literis, tametſi iam fama defectionis Regis ad eum perveniſſet, tamen miſiſſe ad eum, Gregorium Cardinalem Epiſcopum cum aliis Legatis, per quos eumdem moneret, ut ſecundùm promiſſa ad diem condictum ſe transferret in Forcheim, iudicium ſubiturus de obiectis ei criminibus; quandoquidem & ipſe Pontifex eò ad hoc accelerare propoſuiſſet: Regem verò diſſimulantem quæ moliretur, ſe excuſaſſe quod difficillimis Italiæ negotiis implicitus, haud poſſet infecta illa derelinquere, tamque brevi tempore tanta terrarum ſpatia tranſcurrere: Itaque Pontificem miſiſſe protinùs in Germaniam Legatos ſuos Bernardum S. R. Eccleſiæ Cardinalem diaconum, & alium Bernardum Abbatem Maſſiliæ, qui Principibus congregatis nunciarent omnia quæ geſta eſſent: ſeque Henrici diligentia ita circumventum eſſe, ut præcluſis omnibus itinerum tranſitibus: nec tutò in Germaniam progredi, nec tutò Romam regredi valeret: proinde monere eos, ut ſuis rebus quaqua poſſent ratione mederentur, donec & ipſe adempta itineris difficultate, ad eos accedere, & collatis in unum conſiliis, quid magis Reipublicæ expediret, ſecundùm Eccleſiaſticas leges decernere poſſet. Hæc Lambertus; hicque ſuæ imponit finem ſcriptioni: quo fidiſſimo duce nos carentes, cùm qui adeò exactè res geſtas digeſſerit, auctorem habeamus nullum huius temporis, præter Pertholdum qui poſteà nobis occurret; impoſterùm emendicare cogemur hinc inde ex iis qui tunc vivebant ſcriptoribus: namque à poſterioribus veritatem petere, periculoſum eſte multoties experti ſumus; quippe qui frequenter quod falſus rumor, vel vana opinatio, ſæpè verò privata affectio, & interdum aſſentatio ſuggeſſit animo, ſcripſiſſe inveniuntur ingenti præiudicio veritatis hiſtoricæ.

VI. HENR. ET GUIBER. CONIURANT IN GREGOR. ET MATHILD.

Igitur Dominizo preſbyter in Rebus geſtis Comitiſſæ Mathildis, (quas licèt rudi carmine, tamen verè & hiſtoricè proſecutus eſt) narrat poſt hæc, dum adhuc Gregorius Papa moraretur in Gallia Ciſalpina, (ubi tribus menſibus detentum fuiſſe ait) Regem Henricum, auctore Guiberto Archiepiſcopo Ravennate, molitum inſidias ut ipſum Pontificem, atque Mathildem, ſub ſpecie cuiuſdam colloquij intra fluvium Eridanum cum illis habendi, dolo capere, ſed detectis inſidiis, ambos evaſiſſe periculum. Quò etiam reſpicit, quod idem Pontifex in literis d ad Legatos ſuos, & ad Germanos poſteà ſcriptis queritur ſe in Longobardia inter inimicos Chriſtianæ religionis non ſine

d *Greg.* 4. *ep.* 23. 24.

magno periculo remanſiſſe. Qui quidem cùm interceptum omninò iter quod paraverat in Germaniam videret, recedens à Longobardia pervenit Romam menſe Maio, ut idem Domnizo teſtatur; ſed veriùs (ut ex ipſius literis apparet) menſe Septembri.

VII. RUDOLPHUS CREATUR REX GERM. ADVERS. HENRIC.

Inter hæc autem Principes Germaniæ prævaricationem Henrici Regis, & molitiones adversùs Romanum Pontificem accipientes; inconſulto ipſo Gregorio, *Rudolphum* Ducem Sueviæ elegerunt in Regem, abdicato penitùs Henrico; eumdemque Moguntiam ductum Sigefridus eius civitatis Archiepiſcopus conſecravit. Habet iſta Marianus Scotus Porrò ſe inſcio iſta eſſe peracta, Gregorius *c* poſteà iuratus aſſeruit: ex quibus redarguas falſitatis recentiores, & inter eos Albertum Stadenſem, atque Halmoldum *f* in rebus Slavorum, qui dixerunt Rudolphum promotum fuiſſe à Papa, & ab eo corona donatum. Nam & auctor anonymus eiuſdem Henrici Regis familiaris qui paulò poſt eius obitum Vitam ipſius conſcripſit, ſeu potius Apologiam, dum omnem hanc de eiuſdem accuſatione, excommunicatione, privatione, atque Rudolphi creatione historiam breviter narrat, modeſtius adversus Pontificem agens, ſilentium tantummodò ei obiicit, dum poſt abſolutionem Henrici Rudolphus regnum invaſit. Sed an tacuerit, docent eius epiſtolæ *g* ad Legatos ſuos, duos Bernardos, necnon ad Germaniæ Epiſcopos & Principes, ubi primum iſta facta cognovit. ſcriptæ; quibus planè innoteſcit, quàm alieno ipſe fuerit animo à diſcordia, & quantum deſideraverit in Germaniam, ſi via patuiſſet, ad res componẽdas proficiſci. Quinimmò & cum Henrici fautores contra ius gentium Legatos Apoſtolicos pacis ſequeſtros cepiſſent, nempè in Longobardia Geraldum Epiſcopum Oſtienſem, & in Germania Bernardum Abbatem Maſſilienſem; nihilominus idem Gregorius adhuc ſuſtinuit pro bono pacis, & tantummodò ut remedia tantis malis quærerentur, ſcripſit ad Vdonem Archiepiſcopum Treverenſem ac eius Coëpiſcopos ſuffraganeos, pridie Calendas Octobris huius anni. Quæ autem poſt hæc ſecuta ſunt, de confirmatione Rudolphi, aliiſque ad hæc ſpectantibus, dicentur inferius ſuis locis.

c Id. lib.7. poſt ep. 14. *f Helmold. lib.1.c.28.* *g Greg.4. ep 23 24.*

VIII. PRODIGIA DE INNOCENTIA GREGOR. PP.

Eſſent autem hic attexenda infinita valdè prodigia, quæ ad demonſtrationem Gregorij Papæ iuſtitiæ & innocentiæ, ac confuſionem iniuſtitiæ & impietatis Henrici Regis, eiuſque fautorum, Deus in pleriſque tum Epiſcopis tum potentibus laicis, dignatus eſt variis locis ac temporibus oſtendere: ſed ea brevitatis cauſa deſcribere prętermittimus; quę poterit qui ea cupit inſpicere enarrata in annibus is periodo apud Bertholdũ Conſtantienſem huius temporis auctorem, qui ad Hermanũ appendicem elaboravit.

IX. MULTIPLICES A GREGOR. DECRETÆ LEGATIONES.

Quo verò tempore tot Gregorius vallabatur anguſtiis, nihil interim remittens curæ Vniverſalis, cuius rector divinitus conſtitutus erat, Eccleſiæ; ob diverſa negotia Eccleſiaſtica, in diverſas provincias Legationes miſiſſe cognoſcitur ex literis de iis rebus ſcriptis *h* in Minorem Britanniam, Angliam, Galliam, Venetias, Aquileiam. Inſuperque in Hiſpanias *l* miſſit Amatum Epiſcopum Olorenſem, & Abbatem S. Pontij, cum literis ad omnes Reges & principes ibi dominantes, pro iuribus S. Petro oblatis, de quibus dictum eſt ſuperius. Necnon in Corſicam *k*, Landulphum Piſanum Epiſcopum, cùm eius inſulæ habitatores redire vellent ſub dominium Apoſtolicæ Sedis, ut antè erant. Ac denique mandavit celebrari *Synodum i Lingonienſem* in Gallia, ubi de Inveſtituris laicorum prohibendis ſanciretur decretum. conſentaneum iis quæ ab Hadriano Papa, fuiſſent in Octava Synodo ea de re ſtatuta. Quod enim minimè tot Conciliis à tempore Leonis Papæ Noni, & ſucceſſorum Pontificum in id incumbentium, deſtrui potuiſſet ullo pacto ſimoniaca iſta Eccleſiaſticarum rerum, beneficiorumque, à laicis fieri ſolita collatio; viſum eſt Gregorio, ne ea res nova videri poſſet, Hadriani Papæ decretum, Oecumenicæ Synodi auctoritate communitum, in medium proferre. Et quamvis ſciret, omnes ſe hac ex parte Chriſtianos Principes paſſurum adverſarios; tamen, invicto planè ſacerdotali pectore rem aggreſſus eamdem anno ſequenti in Romana Synodo decreto firmavit.

h 4. ep. 16. & ſeqq. & l 5. ep. 5. & ſeq. 14. ep. 28. *k 5. ep. 2. & 4.* *i 4. ep. 22* DE INVESTITURIS LAICOR. TOLLENDIS AG COEPTUM.

X. POENITENTIA PUBICA REGIS DANIAE.

Intereà mortuus eſt hoc anno Rex Daniæ Sueon; cùm non longè antea edidiſſet egregium publicæ pœnitentiæ exemplum, quo non ſolùm priores Chriſtianos Reges imitatus eſſe, ſed etiã ſuperaſſe viſus eſt: quippe qui cùm ſacro Circũciſionis pervigilio ſolemni magnatum cõvivio feriatus, quorumdam Principum clandeſtina obtrectatione parùm honoratè de ſe habitum comperiſſet ſermonem; occultamque eorum perfidiam temulentiæ laſciviis detectam exiſtimans, miſiſſet qui ipſos matutino tempore intra ſacram ædem oraturos confoderent; atque ob eiuſmodi ſacri loci violationem, S. Vvillelmus Epiſcopus Roſckildenſium inter publica Miſſarum ſolemnia ipſum ad ſacrarium de more accedẽtem baculo paſtorali repuliſset, & humani cruoris carnificẽ appellaſset: continuò Regiam repetens, abiectis regiæ maieſtatis inſignibus, in ſigne pœnitentiæ ſagulum ſumpſit, ac nudatis pedibus ad atrium Eccleſiæ regreſsus, in eius ſe aditu proſtravit, donec Epiſcopus eò accedens, eumdem veniam ſuppliciter petentem, & ſatisfactionem promittentem, introduxit in Eccleſiam: qui & rursùm poſt biduum regio cultu ornatus, pariter inter ipſa Miſsæ ſacra excelſam ædis partem conſcendens, cotã omnibus graviſſima ſemet accuſatione perſtrinxit, ac collaudata Antiſtitis indulgentia quòd tanto crimini tam repentè ignoviſset, pro ſceleris expiatione, muneris loco, unius prouinciæ dimidium ſacris aris contulit. Narrat hęc pluribus Saxo *m* Grammaticus, egregiã pœnitentiæ veræ figuram vero eloquentiæ penicillo colorans. Ceterùm defuncto haud diu poſt Sueoni, ſucceſſit maior natu filius Haraldus; ad quem mox Gregorius *n* Papa ſcripſit, monens defuncti patris animæ largis in pauperes eleemoſynarum ſubſidiis & Eccleſiarum orationibus ſuccurrere: aliiſque poſteà literis laudauit eiuſdem ſtudium atque obedientiam erga Romanam Eccleſiam.

m Saxo Grammat. Hiſt. Dan. lib. 11. *n Greg. 3. ep. 10. & 7. ep. 21.*

XI.

Hoc eodem anno, diù rebus Hungaricis fluctuantibus, defuncto Geiza Rege, electus eſt Ladiſlaus: de quo Gregorius *o* Papa ad Nehemiam Strigonienſem Epiſcopum ſcripſit, ut eum moneret de reddenda Sedi Apoſtolicæ debita per idoneos Legatos reverentia. Id verò præſtitiſse Regem abundanter, docent ipſius Gregorii redditæ ad eum poſteà literæ.

o 4. ep. 25.

XII. AGNETIS AUGUST. OBITUS.

Ad finem quoque anni, nempe die decimaquarta menſis Decembris, Agnes Aug. mater

Henrici Regis, Romæ feliciter ex hac vita migravit, ſepultaque eſt ad baſilicam S. Petri apud S. Petronillam: vt teſtatur Bertholdus Conſtantienſis: conſtatque ex epitaphio *o* eius ſepulchro inſcripto, quo traditur, eam deceſſiſſe anno ab Incarnatione Domini milleſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictione prima, anno quinto Pontificatus Gregorii Septimi, die decimaquarta menſis Decembris.

o Edidit Vegius l. 3. antiq. Vati.

IESV CHRISTI
AN. 1078.

GREG. VII.
AN. 6.

NICEPH. BOTON.
AN. 1.

I. ANNO Domini milleſimo ſeptuageſimo octavo, Indictione prima, Gregorius Papa contumaces, eoſdemque excommunicatos, ſive ſuſpenſos Epiſcopos & Abbates Longobardiæ & vicinarum provinciarum, rurſum ad Synodum Romæ celebrandam prima hebdomada Quadrageſimæ, ad dicendam cauſam vocavit *a*; eoſdemque denuo venire contemnentes, in SYNODO Archiepiſcoporum & Epiſcoporum fermè centum, necnon Abbatum ac diverſorum ordinum clericorum, & laicorum innumerabilis multitudinis, vt habent eius Acta; habita in Eccleſia Salvatoris quinto Nonas Martii, iterùm damnans Guibertum Archiepiſcopum Ravennatem de quo ſuperiùs, ac Thedaldum Archiepiſcopum Mediolanenſem intruſum ab Henrico Rege, inaudita hæreſi & ſuperbia adverſus Sedem Apoſtolicam ſe extollentes, ab omni ſacerdotali officio ſuſpendit, & antiquum in eos anathema renovavit: Rolandum illum, qui pro adipiſcendo Epiſcopatus honore ſuſceperat legationem conciliabuli Vvormatienſis in ipſum Gregorium, excommunicavit, & in perpetuum cenſuit indignum Epiſcopali dignitate: Hugonem Candidum Cardinalem, tertiò factum apoſtatam & hæreticum, omni ſacerdotali officio privavit, & anathemate percuſſit: alioſque tam Eccleſiaſticos quàm laïcos, ob varia delicta, contumaciaſque paribus cenſuris innodavit: ac denique nonnullos canones circa calamitates præſentium ſchiſmatum ac rebellionum ſancivit: quæ omnia videre eſt in Actis eiuſdem Synodi inter Epiſtolas Gregorij hoc anno datas. Ex quibus etiam redarguas ea quæ ſive à Mariana Scoto, ſive ab alio leguntur ad eius Chronicon appoſita, quæ nec per ſomnium contigerunt; nempè Gregorium privaſſe regno Henricum, dediſſeque Rudolpho: eumdemque ipſum Gregorium à Rege Sedem Apoſtolicam accepiſſe.

a 5. ep. 13. CONCIL. ROM. CONTRA SCHISM. &c.

II. Sed nec prætereundus Benno pſeudocardinalis, qui adverſùs Gregorij promulgatum in eadem Synodo decretum, quo ab excommunicatione removit communicantes cum iis qui communicarent excommunicatis, in ſua epiſtola in eum ſcripta multa habet planè delira, omni canonica ſcientia deſtituta, ac prorsùs hæretica. Quod verò & in Liberium Papam declamat, eò quòd communicaverit cum excommunicatis; quàm & in hoc erraverit, conſtat ex iis quæ de ipſo ſcripta ſunt ſuo loco: ut planè cognoſcas, verum quod affirmat, à Gregorio Papa præceptum ut Liberij feſtum celebraretur, non perperam factum. Sed homini mentiri ſolito, & in ſcriptione conferta mendaciis abſque teſte alioqui ea aſſerenti, haud facilè adhibenda fides. Recitat ex Bennone (qui Bruno corruptè apud ipſum legitur) Abbas Vrſpergenſis.

BENNONIS INSCITIA.

III. Ceterùm prædicta Synodo abſoluta, mox Gregorius de iis quæ in ea ſancita fuiſſent, literas *b* ſcribens ſeptimo Idus Martij ad Epiſcopos & Principes Germaniæ, periit ut Vdo Archiepiſcopus Treverenſis qui Henrico favebat, & unus alius Epiſcopus ex parte Rudolphi, Romam venirent, ut Legati quos ipſe in Germaniam ad diſcordias componẽdas miſſurus eſſet, ſecuriùs cum illis ire poſſent. Vbi verò illi Romam pervenerunt, ibidem menſe Novembri SYNODUS celebrata eſt in Eccleſia Salvatoris; cuius Acta ſummatim collecta extãt inter eiuſdem Gregorii epiſtolas *c*. Iiſque cõſtat, inter alios excommunicatum fuiſſe Imperatorem Conſtantinopolitanum; atque eos qui Inveſtituras Beneficiorum Eccleſiaſticorum acciperent de manu Principum laicorum. Ac præterea fuerunt de variis rebus ſanciti canones numero triginta tres. Sed & iuraverunt Legati Henrici & Rudolphi Regum, quiſque pro domino ſuo, nullis dolis Conventum Legatorum Sedis Apoſtolicæ in Germania habendum impeditum iri.

b 5. ep. 15. 16.

CONCIL. ROM. IN CAUSA REGUM GERM. *c post ep. 5. lib. 6.*

IV. Sed quod ad Imperatorem Conſtantinopolitanum eadem Synodo excommunicatum; fuit is NICEPHORUS cognomento *Botoniates*, qui tyrannicè ſibi Imperium vendicans, Michaëlem cum Maria Auguſta coniuge, filioque Conſtantino Porphyrogenito in monaſterium relegavit. Coronatus autem ipſe eſt à *Coſma* Patriarcha, qui paulò antè Ioanni Xiphilino defuncto ſubrogatus à Michaële fuerat cùm nuper Ieroſolymis Conſtantinopolim adveniſſet. Hæc pluribus Curopalates. Quòd verò Michael cum Latinis communicaret, dignum viſum eſt Gregorio Papæ tyrãnum invaſorem Imperii excommunicare. De pietate autem Michaelis, ex eius donis atque oblationibus, Caſſinum miſſis, habet nonnulla Leo *d* Oſtienſis.

IMPER. CONST. EXCOMMUN. A GREGOR. PAPA.

d Leo Oſt. lib. 3. c. 38.

V. Inter alia quoque negotia, idem Gregorius aliquot Galliarum Archiepiſcopos, nempe Rhemenſem, Biſuntinum, Senonenſem Bituricenſem, ac Turonenſem, ab Apoſtolicæ Sedis Legato ſuſpenſos, eamdem Sedem appellantes, ut iterùm audirentur conſtituit *e*. Ad ipſum autem Rhemenſem *f*, privilegio agente quòd nonniſi à Romano pontifice iudicari eius cauſa deberet, aut ab eo miſſis Legatis; reſcripſit privilegia ab ea Sede concedi ſolita pro re, pro perſona, pro tempore, pro loco, iterum pro iiſdem, ſi neceſſitas vel utilitas maior exegerit, licenter poſſe commutari: ſicut accidiſſe ait de Arelatenſis Eccleſiæ antiquis privilegiis, vel aliarum civitatum, quæ poſteà ceſſarunt & aliis conceſſa ſunt. Neque enim privilegia debere ſanctorum Patrum auctoritatem infringere, ſed utilitati ſanctæ Eccleſiæ proſpicere.

e Greg. 5. ep. 17. 22. *f 6. ep. 2.* PRIVILEGIA A ROMANO PONTIF. CONCESSA AB EODEM POSSE AUFERRI.

VI. In fine quoque huius anni, nempe decimooctavo Calendas Ianuarii, idem Gregorius ad continendos in fide Catholica populos extre-

mos

STUDIUM GREGOR. ERGA DANOS ET NORVEG. g 6. ep. 33.

mos Orbis borealis Danos atque Norvegos, literas g dedit ad eorum Reges], ut quoniam propter longinquitatem terrarum, & maxime propter ignotas linguas, valde difficile eſſet eo mittere viros doctos ad erudiendum eos in rebus fidei, mitterent ipſi Romam nobiles iuuenes inſtituendos ſacris legibus, quas poſtea docerent in patria.

IESV CHRISTI

AN. 1079.

GREG. VII.

AN. 7.

NICEPH. BOTON.

AN. 2.

I. a Ap. Greg. lib. 6. poſt ep. 17.

ANNO Chriſti milleſimo ſeptuageſimo nono, Indictione ſecunda, menſe Februario, *Romæ* ex more in Eccleſia Salvatoris celebrata eſt SYNODUS à Gregorio Papa; ex cuius Actis conſtat, inveteratum dierum malorum, ſenem iam octogenarium, hæreſiarcham Berengarium, ſæpe revocatum ad pœnitentiam, ſæpeque relapſum, iterum veniam poſtulaſſe, & coram univerſis abiurantem hæreſim, iureiurando profeſſum eſſe fidem Catholicam de ſubſtantiali converſione panis & vini in veram & vivificam carnem & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti per conſecrationem ſacerdotis: eidemque præceptum eſſe à Summo Pontifice, ut numquam amplius ea de re cum aliquo diſputare auderet, niſi cauſa reducendi ad fidem eos quos ipſe pervertiſſet. In hoc vero Concilio adverſus eum diſputaſſe S. Brunum, ſive Brunonem, doctrina & ſanctitate hoc ſæculo clarum, qui paulo poſt creatus eſt invitus, ſed cogentibus eum divinitus oſtenſis viſionibus, Signiæ Epiſcopus, eius Vitæ Acta teſtantur.

CONCIL. ROMAN, IN QUO BERENG. DENUO ABIURAT.

II. SCHISMATICORUM MENDACIA IN GREGOR DE FIDE S. EUCH.

Extra Synodum autem foris exiſtens ſchola Phariſæorum, ſchiſmatici Cardinales, (quos numero tredecim à Gregorio Papa receſiſſe, Benno illorum coryphæus in ſua epiſtola adverſus eumdem Pontificem ſcripta aſſerit) monſtruoſas calumnias in Gregorium commenti proclamarunt ipſu indixiſſe ieiunium, ut Deus oſtenderet qui rectius ſentiret, Romanane Eccleſia, an Berengarius, ac de Corpore Domini ſignum à Deo quæſiviſſe, quod olim petente S. Gregorio ad firmandam mulieris fidem contigerat, quando panis Chriſti formam accepit digiti; nec tamen obtinuiſſe. Itemque eumdem Pontificem reſponſa diuina quærentem contra Henricum Regem, Sacramentum Corporis Domini prælētibus Cardinalibus inieciſſe igni. Narrat hæc Benno, mendaciorum concinnator impudentiſsimus, iſthæc & alia plura id genus excogitans, quo Gregorius iuſte exiſtimari potuiſſet depoſitus. Pariterque in ſequentis anni *b* Conciliabulo, in quo depoſitio Gregorii præſumpta eſt, idem damnatus aſſeritur, quod eſſe diceretur antiquus Berengarii diſcipulus. Quid ſi ipſa Acta Concilii Romani non extarent, quibus eodem Gregorio iudice Berengarii error damnatus eſt, & ipſe Berengarius eum damnare compulſus: Et quis credat, ipſum ſacramento Euchariſtiæ ad vetitam divinationem publice abuſum eſſe, aut aliquando Berengario adhæſiſſe; quem conſtat perquam magnifice, ac ſumma cum laude, de veritate ac virtute eius ſenſiſſe & ſcripſiſſe.

b *Vrſperg in Chron. an.* 1080.

c *Greg. l. ep. 47. ad Mathild.*

X. LEGATI REGUM GERM. QUID IN SYNODO EGERINT.

In eadem Romana Synodo conquerentibus Legatis Rudolphi Regis adverſus Regem Henricum, quod omnia ſacra profanaret, ſacerdoteſque & Epiſcopos partim vinculis manciparet, partim trucidaret, complures ex Patribus cenſuerunt eumdem Henricum excommunicandum eſſe: ſed diſtulit Gregorius, quouſque in Colloquio ea de re in Germania à Legatis Apoſtolicæ Sedis habendo, definiretur de iure utriuſque Regis: quorum interim Legati qui Synodo interfuere, iuraverunt ex præcepto dominorum ſuorum, eos per omnia obtemperaturos iudicio Legatorum Romanorum. Narrantur iſta in iiſdem Actis Synodi. Quæ vero ſecuta ſint, narrat ipſe Gregorius in decreto *d* excommunicationis promulgato anno ſequenti; quo innoteſcit, Henricum Regem hoc eodem anno contra iuſiurandum impediſſe ne Colloquium indictum fieri poſſet. Rebus enim bellicis ei proſpere contra Rodulphum ſuccedentibus, contemnere prorſus cœpit Gregorium, quem hactenus, timens ſibi regnoque ſuo, ſe colere ſimulavit. Porro in hac eadem Synodo Legationem Germanicam iniunctam fuiſſe Petro cognomento Igneo, Cardinali Epiſcopo Albanenſi, eique adiunctum Vdalricum Epiſcopum Patavinum, tradit Bertholdus. Denique renovatum eſt anathema in quoſdam Epiſcopos iam antea excommunicatos; aliaque diverſorum Antiſtitum agitata, quæ docet epiſtola eiuſdem Gregorii tum de iis data.

d *lib. 7. poſt. ep.* 14

IV. e 6. *ep.* 16.

Hoc eodem anno, quarto Nonas Ianuarii, idem Gregorius Papa ſcripſit *e* ad Berengarium Gerundenſem in Hiſpania Epiſcopum, pro concordia concilianda inter filios Raymundi Berengarii, nuper defuncti Comitis Barcinonenſis, præſtantis viribus atque conſiliis adverſus Saracenos; quos ex ea filiorum diſcordia revaleſcere, & vires reſumere, Gregorius pertimeſcebat. Ex his vero redarguas eos, qui Raymundi Berengarii tempora longe poſt hæc poſuerunt; itemque illos, qui Raymundum Berengarium unum Principem diviſerunt in duos. Eadem quoque die ſcribens *f* ad Hugonem Cluniacenſem Abbatem, multum queſtus eſt quod calamitoſo iſto tempore, quo difficile eſſet bonum reperire Principem, recepiſſet in monachum, inſignem quemdam Ducem, valdeque probum, quem ad plurimorum ſalutem præſtitiſſet in ſæculo commorari, cum non deeſſent quamplurimi ex omni hominum genere monachi, qui in cœnobiis Deo ſervirent. Menſe vero Aprili, Gebuino *g* Lugdunenſi Antiſtiti confirmavit privilegium ſuper quatuor provincias, nempe Lugdunenſem, Rotomagenſem, Turonenſem & Senonenſem, quibus præeſſe deberet Archiepiſcopus Lugdunenſis: deque his ſcripſit ad earumdem provinciarum Epiſcopos.

f 6. *ep.* 17

DUCEM OPTIMUM FACTUM MONACHUM DOLUIT GREGOR.

g. *ep.* 34

V. GUILLEL. REX ANGLIAE CORRIPITUR A GREGOR. h. 7. *ep.* 1

Cum autem hoc eodem tempore Guillelmus Rex Angliæ, Epiſcopos omnes ſui regni prohibuiſſet ad Limina Apoſtolorum accedere; idem Gregorius menſe Septembri per Hubertum *h* S. R. Eccleſiæ Subdiaconum, Legatum Apo-

ſtolicæ Sedis, illum ea de re admonendum curavit, iuſſitque ut ex unoquoque Archiepiſcopatu ſaltem duos Epiſcopos Romam ad Synodum anno proximo celebrandam venire præciperet. Porro acquieviſſe Regem, immo & una cum redeunte Huberto ſuos Legatos ad ſatisfaciendum Romam miſiſſe, docent literæ eiuſdem Gregorii ad eum anno ſequenti redditæ: quem & præ cæteris Principibus tempore illo turbulentiſſimo perſtitiſſe conſtat in obedientia Apoſtolicæ Sedis. Eſt tamen inter Lanfranci Archiepiſcopi Cantuarienſis literas, eiuſdem Regis ad eumdem Pontificem ſcripta brevis epiſtola: qua cum pecuniam S. Petro annuatim ſolvi ſolitam mittere non recuſet, tamen fidelitatem quam ab eo Gregorius per eumdem Legatum Hubertum exegerat, omnino præſtare renuit; quod ægro animo idem Pontifex *k* tulit.

i 7. ep. 25. 25

k 9. ep. 1. ad Hubert.

VI

Eodem anno (ut habet Saxo *l* Grammaticus) Haraldus Rex Daniæ, ubi duobus regnaſſet annis, ex hac vita deceſsit: in cuius locum germanus eius Knutus, ſive Canutus, ſucceſsit, qui ſtatim ad Gregorium Papam legationem miſit, qua obedientiam ei promiſit, ſignificavitque cupere ſe à Romana Eccleſia inſtitui & erudiri, ad quem Gregorius hoc anno menſe Octobri literas *m* reddidit, paternæ charitatis affectu plenas: ſed in ipſarum inſcriptione, librarij puto vitio, nomen ipſum Regis mendoſe legitur Acono, pro Kanuto. Ad quem etiam anno ſequenti alias idem Pontifex literas dedit *n*, laudans eius erga Romanam Eccleſiam ſtudium & obſervantiam, hortanſque ad contemptum ſæculi, de cuius martyrio dicetur ſuo loco. Eodemque menſe idem Pontifex Legatum miſit in Hiſpanias pro negotiis Eccleſiaſticis, Richardum Cardinalem Abbatem Maſſilienſem; cui & literas dedit ad Alphonſum Regem, cum aurea clavicula, more maiorum, ramentis Catenarum S Petri referta; hortans eum ad contemptum rerum huius ſæculi, & amorem æternarum. Sequenti vero menſe Novembris, *Amato* Olorenſi Epiſcopo Legationem in Minorem Britanniam commiſit *o* ad *Concilium* ibi celebrandum; ea potiſsimum occaſione, ut falſas pœnitentias proſcriberet, quibus hactenus populus ſeducebatur, dum abſque aliqua peccatorum emendatione peccantes in iiſdem peccatis perſeverantes abſolvebantur: quod & anno ſuperiori in Romano Concilio fuerat canone ſancito correctum, & anno ſequenti fuit pariter in alia Romana Synodo confirmatum.

l Sax. Gr. Hiſt. Dan. lib. 11.

m 7. ep. 5.

n 7. ep. 21. GREGOR. HORTATUR REGES AD CONTEMPTUM SAECULI.

o 7. ep. 10. FALSA POENITENTIA PROSCRIBENDA.

VII.

Quo eodem anno ſanctiſsimus *Staniſlaus* Cracovienſis Epiſcopus, quod Boleſlaum Poloniæ Regem, de graviſsimis delictis ſæpiſsime redargutum, ac vitam emendare contemnentem, ſententia excommunicationis perculiſſet; ab eo crudeliſsime cæſus eſt, dum in altari Deo Miſſæ ſacrificium offerret, die octava menſis Maij. Cuius cædes cum ad Gregorium Papam perveniſſet; idem poſt maturam deliberationem, univerſam Gneſnenſem provinciam, ſub cuius Metropoli Cracovia eſſet, generali interdicto ſuppoſuit; ipſumque Boleſlaum, & Poloniam, omni honore, & dignitate regali privavit, omneſque ſubditos obedientiam ei exhibere vetuit. Cuius ſententiam mox ſecuta eſt divina executio; cum poſt alia mala ipſe Boleſlaus; ut alter Cain, factus eſt profugus ſuper terram, demumque verſus in inſaniam, ac dum errabundus vagaretur, morte præventus à canibus eſt devoratus, anno Domini milleſimo octogeſimo primo. Narrat hæc omnia pluribus Longinus, qui res Staniſlai præclare geſtas, & martyrium præclarius obitum, ex antiquioribus monumentis Hiſtoriæ Polonicæ inſeruit, & ſeorſum copioſiſſime conſcripſit. Quem & plurimis miraculis tam vivum quam mortuum illuſtratum Innocentius PP. IV. ſolemniter ritu colendum indixit: cum multis occurrentibus in eius canonizatione difficultatibus, eas idem ipſe reſtituto in vitam mortuo adoleſcente palam ſuſtulit.

S. STANISLAI EPISCOPI CRACOVIENSIS MARTYRIUM. p Vid. ſupr. an. 1030. II. & 1041. III. SENTENTIA GREGOR. PP. IN REG. POLON.

OB NECATUM STANISL.

q Bullar. rec. edit. Tom. I. in Innoc. IV. Michov. Rer. Polon. lib. 3. cap. 52. Crom. lib. 9. in pr.

IESU CHRISTI
AN. 1080.
GREG. VII.
AN. 8.
NICEPH. BOTON.
AN. 3.

I.

ANNO Domini milleſimo octogeſimo, Indictione tertia; quarto nonas Ianuarij. Gregorius *a* Papa Vratiſlaum Boemiæ Ducem, participantem cum excommunicatis, redarguit; & quod ille rogaverat de licentia celebrandi divini officij lingua Slavonica, omnino denegavit. Eodemque menſe, Theodoricum *b* Virdunenſem Epiſcopum monuit, congregare Synodum adverſus Arnulphum Comitem graſſatorem, qui Henricum Leodienſem Epiſcopum ad Limina Apoſtolorum venientem deprædatus fuerat, ac iurare coegerat non repetere quod amiſerat.

a 7. ep. 11. NOLUIT GREGOR. LINGUA SCLAVONICA DIVINUM OFFICIUM CELEBRARI b 7. ep. 13. 14.

II.

Menſe vero Martio *Romæ* CONCILIUM ex more celebravit: in quo (ut habent eius Acta *c*) multa quæ corrigenda erant, correxit, & quæ corroboranda firmavit; atque inter cætera, decretum fecit contra Laicas inveſtituras, & anathema in ſchiſmaticos, alioſque contumaces: canoneſque edidit de vera pœnitentia, ac de reſtituenda legitima Epiſcoporum electione. Noviſſime autem in Henricum Germaniæ Regem anathema promulgavit, in quod ipſe multiplici nomine Apoſtolicæ Sedi contumax atque periurus; ſeipſum ſæpius implicuiſſet: quem cum Gregorius in triennio toleraſſet, adeo ut tanta eius patientia ipſummet cum gravi ſcandalo totius Eccleſiæ, in ſuſpicionem *d* adduxiſſet tacitæ cum eodem Henrico conniventiæ; coactus tandem eum, omneſque fautores eius excommunicationis vinculis alligavit, omnique poteſtate & dignitate regia privavit, & cunctos ſubditos à iuramento fidelitatis abſolvit: Rudolphum vero, quem Teutonici Regem elegiſſent, confirmavit, ac coronam ei miſit cum hac inſcriptione:

CONCIL. ROM. c Ibid poſt ep. 14.

HENRIC. REX DENUO EXCOMMUNICATUR, ET DEPONITUR. d Vid. Gr. 7. ep. 3.

Petra dedit Petro, Petrus diadema Rudolpho.

RUDOLPHUS REX CONFIRMATUR.

Errant enim qui coronam tunc miſſam tradunt, cum à Præſulibus ac Principibus Germanis Rex fuit nominatus. Nam ipſo teſte Gregorio, numquam uſque in hanc diem ab Apoſtolica Sede fuerat in Regem confirma-

tus expectante convocari Concilium, in quo de utriuſque Regis iuribus ageretur.

III. MOLITIONES SCHISMATICORUM ADVERSUS GREGOR.

Poſt hæc autem Henricus, habito cum ſuis Epiſcopis ac Principibus eadem ſententia excommunicatis, concilio de dimovendo è Pontificatu Gregorio; locum ei rei perficiendæ delegit Moguntiam: ſed cum decem & novem dumtaxat eo conveniſſent Epiſcopi, alius commodior locus, quo turba in unum coiret ſchiſmaticorum tam ex Germania quam ex Italia *Brixia*, ſeu Brixino in Noricis, conſtitutus eſt. Quem locum deſcribens S. Anſelmi Lucenſis Epiſcopi presbyter Pœnitentiarius in eius Vita ait fuiſſe horridum & aſperrimum in mediis nivalibus Alpibus, ubi fames aſſidua, frigus pene ſempiternum, altiſſimis circumdatum ſcopulis, ubi vix etiam nomen obtineretur Chriſtianitatis.

IV. DECRETUM CONCILIABULI BRIX.

Illic igitur convenientes ſeptimo Calendas Iulij cum Henrico triginta Epiſcopi, & multi Italiæ ac Germaniæ proceres, ſententiam depoſitionis in Gregorium abſentem, & minime vocatum, pronunciarunt; quod (ut habet ipſorum ea de re decretum) Sedem Apoſtolicam malis artibus invaſiſſet, Ordinemque Eccleſiaſticum ſubvertiſſet, & Chriſtiani Imperij regnum perturbaſſet; diſcordias inter omnes ſeminaſſet, ac Regi Catholico mortem corporis & animæ intentaſſet. Quę vero poſt hæc in eodem decreto addita habentur de ſacrilegiis, hęreſibus, & magia eiuſdem Gregorij: quamquam & ea Conradus Vrſpergenſis Abbas, & ipſe à partibus ſchiſmaticorum ſtans, avide ſuſcepit; tamen qui ipſius Henrici Vitam conſcripſit, eidem à ſecretis inhęrens, immo pro domino ſuo potius Apologiam concinnavit, hoc tantum aſſerit; cum Rex quæreret cauſas & occaſiones qualiter Gregorium eiiceret, hoc dumtaxat invenire potuiſſe, quod Romanam Sedem olim abiuratam inſediſſet, abiuraſſet autem, quia dum Archidiaconus eſſet, adhuc vivente domino ſuo, ad eam per ambitionem aſpirare voluiſſet. Quinimmo & hoc ipſum adeo dubie idem auctor refert, ut maluerit (ſicut ait) rem in medio relinquere, quam incertam defendere aut affirmare. Denique nec de aliis illis impudentiſſimis calumniis ullaeſt mentio in illa virulenta epiſtola; quam poſt pſeudoſynodum Henricus ſcripſit ad Gregorium, quæ cuſa habetur poſt eiuſdem Henrici Vitam antiquitus ſcriptam; ſed tantum ipſam malis artibus Pontificatum adeptum eſſe, & in Epiſcopos contumelioſum extitiſſe, ipſumque Henricum deponere tentaſſe. Verum & quam iuſte hæc ei obiecta fuerint, ut ob ea deponi deberet; ſatis docent quæ ſuperius de eius rebus geſtis, ac literis ſcriptis dicta ſunt.

V. e [Pro iſto Conciliabulo ſtylum acuit contra Baronium *Goldaſtus* ſed eum refudit *Gretſerus* c. 24. Apologiæ, de qua dictum eſt ad ann. 774, poſt num. IV.]

GUIBERTUS ANTIPAPA.

Cum autem in illo ſatanico e conventiculo ab iiſdem ſchiſmaticis creatus eſſet Antipapa Vvigbertus, ſive Guibertus, ſæpius antea excommunicatus pſeudoarchiepiſcopus Ravennas, cui nomen impoſitum eſt *Clementis*; Henricus (inquit Bertholdus) totam Italiam adeo conturbavit, ut nullus ſecurus ire poſſet: qui non prius abiuraret quod ad Papam Gregorium diverſurus non eſſet. Decretæque ſunt ab eodem Henrico pro Guiberto legationes in omnes provincias, & inter alias in Angliam: ubi tamen haud receptum eſſe Legatum miſſum, docent increpatoriæ litteræ ad eumdem Legatum redditæ à Lanfranco Archiepiſcopo Cantuarienſi.

VIRI DOCTI ET SANCTI SCRIBUNT CONTRA GUIBERTUM.

Statim enim ut apparuit beſtia exaltata ſuper Cathedram Petri, ad confodiendam illam gladio verbi Dei inſurrexere viri doctiſſimi vitaque ſanctiſsimi. Inter quos primum tenuit locum S. Anſelmus Epiſcopus Lucenſis, dum pro defenſione Gregorij veri Pontificis Apologeticum conſcripſit f duobus libris diſtinctum, adverſus Guibertum prævaricatorem, ceteroſque ſchiſmaticos: cuius fragmentum recitat Vrſpergenſis, ac licet ſchiſmaticus, tamen potentia veritatis coactus aſt fateri, eum qui Guibertum adeo exagitavit Anſelmum fuiſſe virum literis apprime eruditum, ingenio acutiſsimum, facundia præcipuum, atque in Dei timore & ſancta converſatione nominatiſsimum, itaut tam in vita, quam poſt mortem claruerit miraculis. Sed & Deuſdedit presbyter Cardinalis Tituli SS. Apoſtolorum in Eudoxia ſcribens eiuſdem ſchiſmatis occaſione ad Victorem Papam huius Gregorij ſucceſſorem, egregium commentarium de Privilegiis Romanæ Eccleſiæ, (qui extat in Vaticana Bibliotheca, *Collectio canonum* nominatus) declamat auctorem Schiſmatis fuiſſe Guibertum, iam depoſitum, & ſæpe excommunicatum Archiepiſcopum Ravennatem, iam antea ſchiſmatis Cadaloici anteſignanum tempore Alexandri Secundi. Et qui prædicti Anſelmi res præclare geſtas conſcripſit presbyter eius Pœnitentiarius, multum pariter invectus in eumdem Guibertum, periurum & parricidam, (ut vocat) docet inſuper promotorem eius fuiſſe Hugonem illum Cardinalem cognomento Candidum, cuius ſuperius facta eſt mentio, nigerrimum (ut ait) mente, ac dudum pro ſuis ſceleribus iuſte excommunicatum & abiectum.

f *Extat apud Caniſ. Antiq. Lect. Tom. VI.*

VII.

Denique accidit plane ut eo arctius iungeretur ſuæ Eccleſiæ CHRISTUS auctor ipſius, quo execrabilius ab unitate corporis diſcinderentur tabo corrupta membra putentia. Siquidem cum ſeptimo Calendas Iulij ſacrilegum illud decretum de Gregorij abrogatione editum eſſet; poſt triduum, nempe tertio Calendas Iulii, Robertus ille Guiſcardus, hoſtis implacabilis Romanæ Eccleſiæ, & invaſor bonorum eius, ob idque ſæpe cum ſuis Northmannis ab eodem Gregorio in ſingulis fermo Conciliis Romanis excommunicatus; ſponte veniens ſe ei ſubiecit, præſtititque g iuramentum fidelitatis pro Apulia, Calabria, ac Sicilia, cum conſtitutione cenſus annui duodecim denariorum monetæ Papienſis pro unoquoque iugo boum, ſolvendi quotannis in die Reſurrectionis Domini: adeoque ſe ipſius Gregorij & univerſæ Romanæ Eccleſiæ propugnatorem fideliſsimum exhibuit, ut tandem (ſicut videbitur) ipſum ſuperaverit Henricum Regem, & cum eo pepulerit ab Vrbe Petri Cathedræ pervaſorem.

ROBERT. GUISCARDUS SE SUBIICIT ECCLESIAE ROMAN.

g *Greg. lib. 8. poſt ep. 1*

VIII.

Porro ubi accepiſſet Gregorius quod factum eſſet in conventiculo Brixinenſi; paucis poſt diebus de iis omnibus ad fideliores Epiſcopos ſub eodem Duce Roberto, & aliis Campaniæ Principibus conſtitutos, literas h dedit, quibus ab eis preces & auxilium petiit. Idemque fultus auxilio eorumdem, aliorumque Principum, expeditionem i publicavit ad vendicandam armata manu à tyrannica Antipapæ occupatione Ravennatem

h 8. *ep.* 5.

i 8. *ep.* 7.

k ep. 12. 13 14

Eccleſiam. Sed tepeſcente hoc animi ardore, fortaſse quod pœnituerit rem armis agere; haud tamen ceſſavit literis *k* procurare ut eiuſdem Eccleſiæ legitimus eligeretur Antiſtes, & ut electum poſtea Romæ Richardus magnæ vir æſtimationis, ibi reciperetur. Qui & ad omnes clericos ac laicos cõmunionis apoſtolicæ in Germania conſtitutos ſcribens *l* decimo Calendas Octobris, monuit victoriam de hoſtibus ſperandam eſſe, ſi Deus placetur per veram pœnitentiam peccatorum, & correctionem morum.

l 8. ep. 9.

IX. RUDOLPHUS REX OCCISUS IN PRÆLIO

Idibus autem Octobris apud Elſtram fluvium pugnatum eſſe, ac licet vincentibus Saxonibus tamen occiſum eſſe ipſorum ducem Rudolphum Regem, teſtatur Marianus Scotus: eademque de nece Rudolphi hoc anno Vrſpergenſis, Sigebertus, & alij; qui faventes Henrici cauſæ, pœnituiſſe tradunt Rudolphum in ipſo exitu quod contra Henricum inſurrexiſſet, confeſſumque eſſe; dexteram qua ipſi iuraverat iuſto Dei iudicio abſciſſam ſe pati. Ex his autem calumniæ occaſio oborta eſt, ut dicerent adverſarij, falſum vatem Gregorium eſſe probatum, quaſi tam in ipſo decreto excommunicationis, quam aliis literis, prænunciaſſet Henricum proxime defungendum, & alia plura id genus. Verum quod certus eſſet Gregorius quam iuſtiſſimam tueri ſe cauſam, Henricum vero niti ſceleribus, magna fiducia Deum præſto fore defendentibus Dei cauſam aſſerere non dubitavit. Nec quidem dici potuit eſſe mentitus, ſi finis totius certaminis attendatur. Vicit enim plane Eccleſia tandem, vicereque Pontifices Orthodoxi, dum poſt infelices Schiſmaticorum victorias, (nihil enim infelicius felicitate peccantium) in tempore adveniens ultio divina eoſdem penitus proſtravit, & miſerorum oſſa è monumentis effodit; ut videbitur ſuis locis.

X. MICH. IMPER. CONST. CONFUGIT AD GREGOR. PP.

Interim miranda plane conſideranda eſt rerum converſio; quod dum filius Romanæ Eccleſiæ Rex abſcinditur ſchiſmate, ſchiſmaticus Imperator eius quærens coniunctionem, ab ea imploret auxilium. Si quidem iiſdem ferme diebus Michael Imperator Conſtantinopolitanus, ante triennium à Nichephoro (ut vidimus) detruſus in monaſterium, indeque Epheſinus creatus Epiſcopus, fuga lapſus ſe contulit in Italiam, ſuppetias petiturus à Romano Pontifice, atque Northmannis, ut reſtitueretur in priſtinum ſtatum. Quæ cum ex Gregorij literis *m* ad Epiſcopos Apuliæ & Calabriæ pro decernenda in Orientem expeditione ſcriptis, ſatis pateant; Græcis tamen hiſtoricis prætermiſſa noſcuntur. Eodem vero haud inaniter inchoata, efficaciter promota ſunt, cum Robertus Guiſcardus anno ſequenti in Græciam profectus eſt. Ex quibus quidem admodum laudes æſtuantem Chriſtiana charitate ſanctiſſimi Pontificis animum; qui dum pateretur in Occidente Regem potentiſsimum adverſarium, nihilominus de reſtituendo in Orientem eiecto Imperatore ita laboraverit.

m 8. ep. 6.

XI. GREGOR. COMMINATUR EXCOMM. IN ALFONSUM HISPAN. REGEM.

Eodem quoque anno, cum Alphonſus Hiſpaniarum Rex Ordinem Romanum perſuaſione cuiuſdam Roberti Cluniacenſis monachi recipere detrectaret, necnon uxori ſuæ defunctæ conſanguineam in coniugem accipere cuperet: adverſus iſta idem Pontifex acerrimus vindex canonum exurgens, acres commonitorias literas *n* ad eumdem Regem ſcripſit, aliaſque *o* ad Richardum Cardinalem Legatum ſuum, qui indigna quædam ab ipſo Rege, quod ei conſtanti animo reſtitiſset, paſſus fuerat; necnon ad *p* Hugonem Abbatem Cluniacenſem contra Robertum monachum, qui etiam aſperiores in ipſum Regem excommunicationis minas intexuit, eaſdemque ipſi Regi denunciandas præcepit. Vt rurſum magna ſit admiratione dignus, qui adeo celſo & invicto animo perſtiterit inter moles anguſtiarum; ut cum magis premeretur à Principibus, in alios Principes, quos ſibi allicere debuiſset, nihil remiſerit Eccleſiaſticæ ſeveritati, & conſtantiæ ſacerdotalis; ſatis docent à partibus ſuis veritatis & iuſtitiæ defenſorem aſtare Deum, in cuius manibus ſint corda Regum.

n 8. ep. 3.
o 8. ep. 4.
p 8. ep. 2.

XII. ALFONSI EMENDATIO.

Quamobrem & conſtat à Catholico Rege Alphonſo in omnibus cumulate ſatisfactum eſse Gregorio, dum una cum ſuis ſuſcepit ſeruandum in divinis Officiis Romanum Ordinem exploſo Gothico, in quo quædam contra Catholicam fidem inſerta eſsent, & uxorem diverſam à conſanguinea defunctæ coniugis accepit: inſuperque ut Eccleſiæ Romanæ ſe arctius inſinuaret, munera miſit regia digna munificentia ad S. Petrum. Conſtant enim ea de coniuge, ex his quæ ſcribit Tudenſis, qui quatuor numerans illius Regis uxores, nullas eorum inter ſe conſanguinitate coniunctas oſtendit: neque Pelagius, qui recenſet quinque, alij vero ſex eiuſdem uxores De miſsis autem muneribus, & recepto Romano Ordine, teſtis eſt ipſius Gregorij *q* ad eumdem Alphonſum reſcripta anno ſequenti epiſtola, cum de his omnibus Rex ad ipſum literas ſcripſit: ex quibus imprimis corrigas, quæ de numquam ablegato ab eodem Rege, ſed retento, ac miraculo comprobato Officio Gothico, complures Rerum Hiſpanicarum Scriptores affirmant. Pariterque ex eo quod iiſdem literis Gregorius agit de conſtituendo Archiepiſcopo alio, quam eo quem Rex propoſuerat; (qui licet ſatis prudens & liberalis videretur, tamen literalis ſcientiæ petitia indigebat:) emendes eoſdem, qui Toletum captum ab Alphonſo tradunt anno Chriſti milleſimo octogeſimo quinto; cum iſta iam hoc tempore facta fuiſse, eædem ipſius Gregorij literæ manifeſto ſint argumento: niſi quis dicere velit, de alio aliquo Archiepiſcopo potius quam de Toletano eum locutum eſse Si vero de illo egerit, conſtat & in hoc paruiſse Alphonſum, ut ex eiuſdem Pontificis conſilio alius eligeretur Archiepiſcopus Toletanus: quippe creatus eſt externus homo, natione Gallus. Aquitaniæ provinciæ, profeſsione monachus Cluniacenſis, ab Hugone miſsus in Hiſpaniam Abbas monaſterii S. Facundi, ad revocandos monachos in priſtinum S. Benedicti ordinis cultum, nomine Bernardus, ſanctitate celebris, atque ſcientia tanto muneri haud impar. Denique ſub eodem Gregorio Septimo iſta facta eſse de recuperatione civitatis Toletanæ, & electione Bernardi Archiepiſcopi, ex antiquis monumentis illius Eccleſiæ teſtatur in ſua Collectione Conciliorum Hiſpaniarum, Garſias Loaiſa eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopus, & alij.

q 9. ep. 2. ROMAN. ORDO RECEPTUS IN HISPAN. EXPLOSO GOTHICO.

BERNAR. ARCIE. TOLET.

XIII.

Hoc item anno idem Gregorius Papa accepta ab Anglorum Rege Guillelmo legatione,

reſcrib

t 7. ep. 23.
ſ 8. ep. 11.

reſcripſit t ad eum de ſuis ærumnis; hortatuſque eſt, ut ſicut gemma Principum eſſe meruiſſet, ita regula iuſtitiæ, & erga Romanam Eccleſiam obedientiæ forma, cunctis terræ Principibus eſſe mereretur. Scripſit etiam ſ ad Regem Sueonum, ea occaſione quod Evangelii prædicatores ex Gallia ſuſcepiſſet, & monita ſalutis eidem impertivit.

XIV. Legatio ab Armeniorum Patriarcha ad Gregor PP.
t 7. ep. 26.
u 8. ep. 1.

Eodemque anno venit Legatio Romam ex Oriente ab Armeniorum Patriarcha, qua functus eſt Ioannes preſbyter, inſecutus hæreticum quemdam ex Armenia pulſum, ab ipſo Papa Romæ iam damnatum, de quibus extant literæ t Gregorii ad Epiſcopum Beneventanum. Ea vero occaſione idem Pontifex ſcribens u ad eumdem Armeniorum Antiſtitem, enumerat ipſorum errores à quibus abſtinere deberent, quamvis negaret Legatus eos illis eſſe implicitos: nempe, Quod non miſceret in ſacrificio aquam vino: Quod ſacramentum Chriſmatis non balſamo, ſed butyro conterent: Quod Dioſcorum hæreticum multis antea ſæculis condemnatum colerent: ac demum, Quod ſacro Triſhagio more hæreticorum Crucem adderent. Laudat autem quod ex antiquo Eccleſiæ ritu Euchariſtiam in azymo conficerent; ob idque Græcos infeſtos experirentur.

X V. De inventione corporis S. Matth. Salern.
x 8. ep. 8.
y Vid. Leon. Oſt. lib. 3. c. 6. & 7.

Sed & non abſque divinæ providentiæ nutu factum quis dicere poterit, ut hoc eodem tempore Salerni in Italia inventum fuerit venerandum corpus S. Matthæi Apoſtoli; quod illuc longe antehac tranſlatum, & ob varia bellorum diſcrimina occultatum, ex memoria hominum iam effluxerat. Magno namque diſpenſationis conſilio voluit Deus ſuum Apoſtolum innoteſcere, antequam illuc Apoſtolicus confugeret exul ibi Chriſto ſpiritum redditurus; ut ſuſciperet hoſpitio, & iungeret ſepultura, quem tyrannica perſecutio feciſſet extorrem Chriſti Vicarium, Principis Apoſtolorum ſucceſſorem, vindicem Eccleſiaſticæ libertatis reſtitutoremque diu exulis diſciplinæ. Sic enim & immenſo fatigato labore ex perſecutione Imperatricis Arrianos S. Ambroſio, ſeſe Martyres Gervaſius & Protaſius prodidere redivivi in auxilium; quo Fideles non dubitarent certantibus pro Eccleſia cælites præſto eſſe. Cæterum de iſta S. Matthæi corporis inventione, qua ingenti omnes affecti ſunt gaudio, eſt epiſtola x eiuſdem Gregorii ad Alphanum Archiepiſcopum Salernitanum, virtutibus y atque doctrina celebrem, reſcripta decimoquarto Calendas Octobris, cum ab eo fuiſſet de illa certior redditus Cuius etiam Alphani conſilio & hortatione, Robertus Dux Northmannorum baſilicam eidem ſancto Apoſtolo conſtruxit ibidem Salerni, ut docent antiqua eius monimenta.

XVI. Concil. Lugdun.
z 8. ep. 17. 18. 19. 20.

Ad finem autem vergente anno, celebratum eſt in Gallia Concilium Lugdunense, cui præfuit Apoſtolicæ Sedis Legatus *Hugo* Dienſis Epiſcopus: in quo Manaſſes Archiepiſcopus Rhemenſis, iam antea damnatus atque depoſitus, rurſus eamdem damnationis ſententiam accepit. Qua de re extant z Gregorii Papæ ſcriptæ ad ipſam Rhemenſem Eccleſiam, necnon ad Comitem eius loci, Epiſcopos ſuffraganeos, ipſumque Francorum Regem Philippum, epiſtolæ. Hunc autem Hugonem Dienſem tranſlatum fuiſſe in cathedram Lugdunenſem, teſtantur Acta a S. Hugonis Epiſcopi Gratianopolitani; qui hoc eodem anno in alio *Concilio* celebrato *Avenione* ab eodem Hugone Legato, creatus Epiſcopus, ſedit annos quinquaginta duos; de quo rurſum inferius. Sed & hoc ipſo anno (ut habet Sigebertus) celebrata per eumdem Legatum *Meldenſi Synodo*, depoſitus eſt Vrſio Sueſſionenſis Epiſcopus, & in eius locum ex monaſterio S. Medardi invitus ſuffectus *S. Arnulphus* cuius divinitus factam electionem, & alias eiuſdem præclaras res geſtas, plurimaque tam in vita quam poſt mortem edita miracula ſed & prędictiones quæ ex ipſius ſpiritus prophetici præſcripto evenerunt, ac denique mirabilem piiſſimumque tranſitum, proſecutus eſt omni fide eius ſucceſſor Liſiardus *b*.

a Ap. Sur. 1. April.
Concil. Avenionen.
Concil. Melden.
b Ap. Sur. 15. Aug. & ap. Baron. hoc an. & 1087.

XVII. Niceph. Imp. pellitur, et Alexius Comn. imperat.
c Leo Oſt. lib. 5. c. 54.

Quod ſpectat ad res Orientalis Eccleſiæ; hoc etiam anno Nicephorus Imper. poſt ſuperatos diverſos inſurgentes tyrannos tandem quæ fecit & ipſe paſſus, ab Alexio Comneno in monaſterium detruſus eſt. In quo Ioannes Curopalates finem ſuæ impoſuit hiſtoriæ; quam Cedrenus & Zonaras in ſuos retulere commentarios. Cum vero iſta agerentur in Nicephorum, tradit Leo c Oſtienſis Malphitanum quemdam nobilem, partem exiguam ligni ſalutiferæ & viuificæ Crucis, auro & lapidibus pretioſis ornatam, & in aurea icona locatam, de palatio Conſtantinopolitano ſuſtuliſſe; & in Italiam redeuntem, in monaſterio Caſſinenſi collocaſſe.

IESV CHRISTI
An. 1081.
GREG. VII.
An. 9.
ALEXII COMN.
An. 1

I.
a Greg. lib. 8. Epiſt. Domniz in Vit. Mathild.

Anno Chriſti milleſimo octogeteſimo primo, Indictione quarta, Gregorius Papa ex more initio Quadrageſimæ Synodum habuit *a in baſilica Lateranenſi*; in qua inter cæteros ſententiam depoſitionis & excommunicationis in quoſdam Epiſcopos, & Henricum dictum Regem, ac Guibertum Antipapam, eorumque fautores, iterum promulgavit.

II. Reges excommunicari poſſe à Rom. Pontif.
b Greg. 8. ep. 21.
[Conſuluit vero pariter idem Herimãnus alios magnæ exiſtimationis viros: ſiquidem nuper à Sebaſt. Tengnagel edita eſt S. Gebhardi Archiepiſc. Salzburg epiſtola ad eumdem Herimannum, ſuper eiuſmodi conſultatione conſcripta]
c 8. ep. 3.

Cumque adverſarii addentes ad ſchiſma privatam hæreſim, vanum illud excogitaſſent prætextum; non poſſe à Pontifice excommunicari vel deponi Regem, cui eſſe obediendum præcepiſſent Apoſtoli; eorum hanc ſententiam idem Pontifex iiſdem prope diebus plenius confutavit auctoritate Scripturæ & Patrum; prolixam ea de re Idibus Martii ſcribens epiſtolam *b* ad conſultationem de his factam ab Herimanno Epiſcopo Metenſi, qui præ cæteris ultra montes politis Epiſcopis ſemper adverſus ſchiſmaticos pro ſede Apoſtolica ſtetit defenſor imperterritus, licet multa ob id paſſus ſit ab eis qui Regi inhærerent Sed & cum Epiſcopus Patavienſis, & Abbas Hirſaugienſis, & ipſi ſtudioſiſſimi Apoſtolicæ Sedis, (cuius Legationis munere idem Patavienſis Antiſtes fungebatur in Germania) ſignificaſſent quinam eſſet rerum ſtatus in partibus illis; Gregorius viciſſim ad eos paulo poſt Synodum reſcribens c;

quænam Italicarum rerum eſſet conditio, quove ipſe eſſet compoſitus animo ad pacem ineundam, vel bello reſiſtendum, aperuit: illudque præcipue admonuit, in eligendo novo Rege neſcius eſſe cunctari, ut ad honorem Sanctæ Eccleſiæ, & Chriſtianæ Religionis defenſionem provideretur idoneus, quam nimirum feſtinando aliquis eveheretur indignus: additque formam iuramenti obedientiæ & fidelitatis erga Romanam Eccleſiam, quod præſtare deberet qui eligendus eſſet.

III. HENRICI ROMAM ADVENTUS HOSTILIS.

d 9. ep. 11.

Interea vero Henricus, cum nece Rudolphi cerneret in Germania res ſuas in tutiorem ſtatum redactas, adveniens in Italiam cum parva manu, vix focum ab his per quos tranſiret habere potuit: ut quidem Gregorius Papa ſignificavit per literas *d* Deſiderio Abbati Caſſinenſi. Progreſſus tamen (inquit Albertus Stadenſis) Romam advenit, habens in comitatu ſuo Liemarum Bremenſem Archiepiſcopum, penes quem tunc ſumma conſilij erat; & reſiſtente ei Papa cum Romanis, ante caſtellum S. Petri caſtra poſuit, ibique crebris Romanorum incurſibus per biennium infeſtatus, parva manu multa viriliter egit. Hæc Albertus. Quibus congruentia ſcribens Sigebertus, ait Henricum expugnaſſe loca vicina Romæ, obſediſſeque Leoninam civitatem, quæ ambit baſilicam S. Petri, ſed non cepiſſe niſi poſt annum ſequentem. Quo tempore Gregorius omnes Eccleſiaſticos ac laicos Romanæ Eccleſiæ communicantes, Circularibus literis hortatus eſt ad perſecutionem conſtantiſſimo animo perferendam: quę quidem adeo horrenda conſecuta eſt, tam adverſus perſonas, quam loca ſacra profanaque, ut fortaſſe omnes quæcumque à ſchiſmaticis, vel hæreticis in Romanam Eccleſiam motæ fuerint, ſuperavit. In qua Catholici, Summi Pontificis literis roborati, dutiſſima admodum per multa annorum curricula pati potius delegerunt, quam deſciſcere ab unitate Eccleſiæ. Deſcripſit eam brevi compendio, qui oculis ſpectavit, Deuſdedit S. R. Eccleſiæ preſbyter Cardinalis, in egregio libello *f* quem paulo poſt contra invaſores, ſimoniacos, & alios ſchiſmaticos, conſcripſit ſub Vrbano Papa Secundo. Meminitque Domnizo egregię tunc operæ à Comitiſſa Mathilde collatæ pro defenſione Eccleſiæ, tum armis fortiſſime pugnando adverſus Henricum conſobrinum ſuum, tum bonis ſuis liberaliſſime ſubveniendo Catholicis Præſulibus, aliiſve, qui ſuis pulſi ſedibus eſſent, vel alia pati mala cogerentur. Sed qui fuerint ſingulis annis rerum progreſſus dicetur inferius breviter.

e 9. ep. 12. PERSECUTIO DIRISS. IN ROM. ECCLES.

f Habuit ipſum mſ. Baronius: Extatque in Bibl. Vatic.

IV. DENARIUS S. PETRI IN GALLIA. De quo vide ſupr. ad an. 782 III.

g Greg. 8. ep. 25.

Hoc item anno Gregorius Pontifex per Legatos in Galliam miſſos exigendam curavit *g* pecuniam, quem *S. Petri Denarium* nominabant; à Carolo Magno primitus in tribus Galliarum locis indictum: cuius totius exactionis erat ſumma mille & ducentæ libræ, præter quantitatem illam, quam ſponte vnuſquiſque amore S. Petri offerre ſoleret. Quo tempore redarguit *h* Archiepiſcopum Rotomagenſem, quod tres menſes diſtuliſſet petere Pallium, ac prohibuit ne Pontificalia uſque ad illud ſuſceptum exercere præſumeret, itemque quod diſtuliſſet inviſere ſacra Limina Apoſtolorum, cum tamen (ut ait) ab ipſius mundi finibus etiam gentes noviter ad fidem converſæ, ſtuderent annue tam mulieres quam uiri ad ea venire. Eodemque anno eadem de cauſa acrioribus literis *i* Lanfrancum Cantuariæ in Anglia Archiepiſcopum corripuit, quod etſi ſæpe invitatus, diſtuliſſet Romam ad eadem Apoſtolorum Limina accedere; cum (ut inquit) multi longe remoti, licet corpore invalidi & infirmi, & à lectulis vix valentes ſurgere, ad eadem Limina vehiculis properarent. Quare decrevit, ut ſi intra quatuor menſes Romam non accederet, ſuſpenſus eſſet ab officio Epiſcopali. Ex alia vero parte Legatum Apoſtolicæ Sedis in Galliis Hugonem *k* Dienſem, nemini parcentem, plurimos excommunicantem, mitius agere monuit. Ac denique alia id genus negotia Pontificia inter bellicos tumultus, ac ſi ſumma pace frueretur, perſolvere non neglexit; nihil prætermittens ſeu vigoris, ſeu rigoris Eccleſiaſtici. Sic enim & Comitem Andegavenſem munera mittentem ad Apoſtolicam Sedem, nequaquam recipiendum putavit *l*, eo quod excommunicatus à ſuo Epiſcopo ei minime ſatisfeciſſet: in cuius cauſa voluit *Synodum* in Gallia per Legatum Apoſtolicum congregari. Theobaldo vero laudatiſſimo Comiti Pictavienſi, Sedem Apoſtolicam conſulenti an cum Principibus excommunicatis conſuetudinem aliquam habere poſſet, & ut habere liceret potenti; reſpondit omnino abſtinendum ei eſſe à communione ipſorum: neque ipſos Pontifices licentiam peccandi alicui dare poſſe aut debere, quamvis peccantibus Apoſtolica auctoritate ſubvenire non denegent.

h 9. ep. 1. ANNUA PEREGRINATIO AD LIMINA APOSTOL.

i 9. ep. 10.

k 9. ep. 12.

REIECTA MUNERA EXCOMMUNICATI.

l 9 ep. 22 23

V INGENS VICTORIA ROBERTI GUISCAR. ADVERSIS IMP. CONST.

m Leo Oſt. lib. 1. c. 48. in f.

n Greg. 9. ep. 17.

Hoc eodem anno Robertus Guiſcardus Dux Apuliæ traiecit copias in Orientem, pro expeditione quam Papa Gregorius ſuperiori anno promulgaverat: & cum quindecim millibus armatorum (ut tradit Leo *m* Oſtienſis) inſigni prælio ſuperavit Alexium Imperatorem, qui adverſus eum proceſſerat cum centum ſeptuaginta millibus militum. De qua victoria ſunt etiam Gregorij *n* literæ gratulatoriæ ad ipſum Robertum redditæ, cum antea ipſe eumdem Pontificem, Populumque Romanum de omnibus certiorem feciſſet. Hortatus vero etiam eſt illum Gregorius, ut memor promiſſionis anno ſuperiori factæ, feſtinaret opitulari afflictæ ab Henrico Eccleſiæ Romanæ: quod ipſe cumulate præſtitit, ut videbitur ſuis locis.

VI. COMES PROVINCIAE FIDELITATEM IURAT ROMANO PONTIF.

o 9. ep. 14.

Hoc item anno Bertannus Comes Provinciæ, pro remiſſione peccatorum ſuorum, ac parentum (ut habet diploma ea de re confectum) donavit in perpetuum Romanæ Eccleſiæ omnem honorem ſuum, quantum ad ipſum iure parentum pertineret, iuramentumque fidelitatis ipſi Papæ Gregorio præſtitit. Sicut & Vviſigothorum *o* Reges ac populi, à Gentiliſmo recens ad fidem converſi, miſſa ad Apoſtolicam Sedem legatione, ei ſe filios obedientes exhibuerunt.

VII. S. KANUTI REGIS DANIAE MARTYRIUM.

Denique hoc eodem anno, ſed in eius exordio, nempe die ſeptima Ianuarij, contigit martyrium *S. Kanuti* Regis Daniæ, perduellium coniuratione intra Eccleſiam necati, quod cum multa iam alia ob utilitatem Eccleſiarum, & honorem ſacerdotum præſtitiſſet, inſiſteret etiam ut populus adhuc ſacrorum rudis, decimarum ſolutioni aſſueſceret. Cuius ſumma pietas, aliæque inſignes virtutes, multum laudatæ reperiunt

p 7. *ep.* 5. & 21. q *Sax. Gran. Hiſt. Dan. lib.* 11.

riuntur, tum literis Gregorij p Papæ, tum luculento ſtylo Saxonis q Grammatici; qui & pergit narrare uberem miraculorum editionem, quibus voluit Deus manifeſtam fieri Kanuti ſanctitudinem ipſis etiam interfectoribus refractariis. Publicum autem ſacrilegium publica ſecuta eſt vindicta; nempe fames ingens, qua rebellis populus coactus eſt fateri crimen, cuius pateretur ſupplicium. Sed quod ſpectat ad tempus martyrij, haud poſsumus aſsentiri iis, qui ponunt contigiſse anno ſuperiori. Nam cum illud acciderit ſeptima die Ianuarij, reperiaturque ad eum dediſse literas Gregorius eo anno decimanona menſis Aprilis; plane adhuc eo tempore fuiſse ſuperſtitem, & ad hunc annum perveniſse ſignificatur. Ceterum poſt eum Olavus germanus eius regnum accepit, tenuitque annos decem, ut idem Saxo docet.

IESV CHRISTI
AN. 1082.
GREG. VII.
AN. 10.
ALEXII COMN. 7.
AN. 2.

IV HENRIC RURSUM INFESTAT VRBEM.

ANNO Domini milleſimo octogeſimo ſecundo, Indictione quinta, qui & ſecundus numeratur expeditionis Henricianæ in Gregorium Papam, idem Henricus iterum ad Vrbem rediens, per totum Quadrageſimale tempus eam cum multa hoſtilitate obſedit: adveniente vero Paſchali tempore, ut æſtivum calorem devitaret, in Longobardiam revertit, diſtributo per vicina loca exercitu, eique præfecto Guiberto Antipapa, qui per incumbentem æſtatem ſegetes Romanorum devaſtavit, aliaque mala eiſdem intulit. Hæc Bibliothecarius, atque Bertholdus.

II. TERUANNENSIS ECCLES. CAUSA TRAGICA.

a *Greg.* 7. *ep.* 10. & 9. *ep.* 34.

b 9. *ep* 39.

Gregorius autem, qui celebrandam ex more hoc anno tempore Quadrageſimæ Synodum indixerat, Henrici inſultationibus impeditus ſubſtitit: quod etiam duobus ſequentibus annis accidit. Interim vero hoc anno duplex ad eum perlata eſt tragœdia Teruannenſis Eccleſiæ tam de nefandiſſimis ſceleribus Lamberti intruſi Epiſcopi; primo damnati hæretici a, & in Meldenſi Synodo à Legatis Apoſtolicæ Sedis excommunicati, demumque ſimoniace ordinati à ſuſpenſis Epiſcopis; quam de horrendis quæ poſtea in odium ipſius perpetrarunt Teruannenſes milites, cum poſt Eccleſiæ rerumque ſacrarum direptionem, eumdem ab altari, ubi proſtratus orabat abſtrahentes, linguam ei atque dexteræ articulos abſciderunt. Qua de re ab eodem Lamberto certior redditus Gregorius, acerrimas adverſus milites ſcripſit b literas, quod tam nefanda committere auſi eſsent, licet prætextu vitæ ipſius reprobæ, vel ordinationis iniuſtæ, ſeu depoſitionis irrogatæ; eoſdemque pro ſuſcipienda pœnitentia ad Legatum ſuum remiſit.

III. HERMANNUS ELIGITUR, REX ADVERSUS HENRIC.

Eodem anno in Saxonia ſubſtitutus eſt in locum Rudolphi defuncti Regis; *Hermannus* Dux Lotharingiæ, præſtans nobilitate & peritia militari, ſed non æque viribus, iam Rodulphi obitu labefactatis. His tamen nonnihil commotus Henricus, timens ne ad novum bellum revocaretur in Germaniam, doloſis artibus res cum Gregorio Papa velle componere ſimulavit, ut quem armis hactenus expugnare non valuiſſet, inſidiis ſuperaret: de quo dicetur anno ſequenti.

IV. ALEXII IMP. BULLA AUREA DE ORNAMENTI ECCLES.

c *Ext. in Bibl. Patr. & in cod. Iur. Orient.*

Quod autem pertinet ad res Orientis; hac eadem Indictione quinta, menſe Auguſto Alexius Imp. tum aliis Regnum eius infeſtantibus malis: tum ſtrage ſuorum ab exercitu Northmannorum accepta, prudentior redditus, publica confeſſione hæc omnia peccatis ſuis adſcribens, & maxime quod ex ornamentis atque donariis Eccleſiarum exhauſtum ærarium replere ſtuduiſſet; edita Conſtitutione c, quam *Auream Bullam* nominavit, verbis vere aureis ſolemniter Deo promiſit, ſe omnia reſtituturum; ſancivitque ne quis impoſterum quæcumque ſacra temere contrectare auderet, etiamſi vel Cadmea neceſſitas urgeret; divinam adverſus eos qui contra hanc legem agerent, vindictam imprecatus.

IESV CHRISTI
AN. 1083.
GREG. VII.
AN. 11.
ALEXII COMN.
AN. 3.

I. GUIBERTUS ANTIPAPA INTRUDITUR IN SEDEM PETRI.

a *Vrſperg. Sigeb. Albert.*

b *Leo Oſt. lib.* 3. *c.* 49.

ANNO Chriſti milleſimo octogeſimo tertio, Indictione ſexta, iterum Henricus (inquit Bertholdus rerum præſentium inſpector) Romam aggreſſus, Guibertum Antipapam apud S. Petrum inthronizavit, ac per Mutinenſem & Ariminenſem Epiſcopos, multis iam annis depoſitos & excommunicatos conſecrari fecit. Hæc ille: ſed Bibliothecarius tres alios Epiſcopos recenſet ordinatores Guiberti; nimirum Bononienſem, Vincentinum, & Cervienſem. Viditque tunc plane inauditum hactenus Roma portentum, nempe vivente iſo legitimo & Orthodoxo Gregorio Septimo Papa; iam à toto Orbe Chriſtiano per annos undecim recepto atque culto, ſuper induci in Petri Cathedram, ac conſecrari ſæpe ante depoſitum & execratum ſæpius Guibertum, decoro nomine *Clementem* Tertium nominatum, quod factum tradunt a undecimo Calendas Aprilis feria ſexta ante Dominicam Palmarum: licet alij id ponant anno ſequenti: ſed Bertholdo tunc per ſingulos annos ſingulas res geſtas ſcribenti magis deferimus. Cæterum capta tunc fuit dumtaxat civitas Leoniana ab Henrico; ac porticus S. Petri (ut habet Leo b Oſtienſis) magna ex parte deſtructa.

II. HENRICUS PETIT SYNODUM, EAM TAMEN IMPEDIT.

Poſt hæc vero Henricus ad ipſam Vrbem capiendam intentus, dolos armis adiungens, pleroſque cives Romanos iam longa obſidione fatigatos, partim pretio, partim promiſſionibus induxit, ut peterent Synodum à Gregorio de cauſa regni celebrari Romæ menſe Novembri, ad quam ituris ipſe Henricus ſecuritatem iureiurando promiſit: Interim Guiberto Ravennam tranſmiſſo. Verum indicta ea à Pontifice, periurus Henricus tum Legatos Teutonicorum Principum, tum præcipuos Epiſcopos Romam properantes, atque inter alios Ottonem Cardina-

lem Epiſcopum Oſtienſem de Apoſtolica Legatione redeuntem, Hugonem Lugdunenſem, & Anſelmum Lucẽſem, vel in via cepit, vel aliis modis ne ad Synodum pervenirent prohibuit. Celebrata eſt tamen SYNODUS tribus diebus in Lateranenſi baſilica; ſed nihil de re ob quam celebrari debuerat, ob preſſuras Henrici peractum. Narrat hæc Bertholdus: ipſiuſque Synodi extant monumenta ad finem Epiſtolarum eiuſdem Gregorij Papæ.

III. Pergit autem Bertholdus narrare de promiſſione à Romanis facta Henrico pro impetranda ei corona, deque altercationibus inde ortis; necnon de graviſſima perſecutione, qua ubique Catholici, tam clerici quam laici fuere exagitati, ipſaque Italia præda, ferro, & igne miſere devaſtata. Sicut & Leo c Oſtienſis plura habet de vocato ab Henrico, & nimis venire coacto, Deſiderio S. R. E Cardinale, Abbate Caſſinenſe, quem ſciebat erga Gregorium propenſiorem eſſe, deque eodem rogato ut ſibi adiumento eſſet ad conſequendam coronam Imperialem; necnon de prudente ipſius Deſiderij converſatione cum Henricianis, à quibus & laudatus receſſit, nec tamen aliquem eorum aut oſculatus eſt, aut cum illo oravit, aut cibum ſumpſit: ac denique de invicta eiuſdem conſtantia in defendendis tam adverſus Henricum, quam Antipapam, alioſque, iuribus ac privilegiis Romanæ Eccleſiæ. Qui tandem Caſſinum reverſus, ibidem hoc ipſo tempore magno honore excepit Hugonem Abbatem Cluniacenſem, & cum eodem ſocietatem utriuſque Congregationis, Caſſinenſis & Cluniacenſis iniit. Sed hæc omnia pluribus Leo.

c Leo d. cap. 47.

CONGRESSUS DESIDERII AB. CASSIN. CUM HENRIC.

IESV CHRISTI
AN. 1084.
GREGOR. VII.
AN. 12.
HENRICI III. 1.
ALEXII COMN. 4.

I. ANNO Chriſti milleſimo octogeſimo quarto, Indictione ſeptima, cum Imperator Conſtantinopolitanus magnam pecuniæ ſummam Henrico tranſmiſiſſet, ut Robertum Guiſcardum Northmannorum, Ducem Calabriæ & Apuliæ, qui fines Conſtantinopolitanorum invaſerat, bello appeteret, idem Henricus acceptam cum iuramento perſequendi Robertum pecuniam ad conciliandum ſibi vulgus Romanum expendens, eius adiutorio Lateranenſe Palatium feria quinta ante Palmas cum ſuo Guiberto intravit. Gregorius autem, ſtantibus pro ipſo nobilibus Romanis fere omnibus, in caſtellum S. Angeli ſe recepit, omneſque Tiberinos pontes & firmiores munitiones in ſua retinuit poteſtate. In die vero Reſurrectionis Dominicæ idem HENRICUS à ſuo Hæreſiarcha Ravennate coronam non gloriæ, ſed confuſionis accepit: quippe talis coronator non benedictionem quam perdidit, ſed damnationem quam habuit, ſuo coronato impoſuit. Hæc Bertholdus. Quamvis igitur eiuſmodi execratione potius quam conſecratione initiatus Henricus, ita dici meruerit Imperator, ſicut eius imitator Guibertus dici meruit Pontifex; tamen quem admodum eo titulo ad conſignanda certa tempora etiam poſitos vidiſti ſuperius in Annalibus, tyrannos pleroſque invaſores Orientalis Imperii eo nomine indigniſſimos; ſic & iſtum aſſertum potius, quam re ipſa iure aliquo legitimum adnumerabimus. Habent enim ſe iſti, tamquam columnæ milliariæ collocatæ in itineribus, quæ mutæ, licet ipſæ, loquantur tamen, & viam doceant.

HENRIC. VRBE POTITUR, ET CORONATUR IMP. A GUIB.

II. Accidit autem paulo poſt, dum Henricus una cum ſuis recipiens ſe in Aventinum tutiorem locum, frequentare ſoleret Eccleſiam S. Mariæ; cuidam ignoto homini parandi necem ipſi ex loci opportunitate occaſionem datam eſſe, ut prægrande ſaxum pararet quod ſuper caput eius deorſum mitteret. Sed quod Deo ſemper inviſum ac deteſtabile fuit, cuiuſcumque ſanguine quantumlibet noxio, Eccleſias inquinari, effecit ut cum ſaxum ille aptaret, una cum ſaxo cadens occubuerit. Ex quo facinore mendax Benno accepta occaſione conflandæ in Gregorium Papam calumniæ, ipſi tribuit facinus quod nec cogitaſſet aliquando. At vero qui res tunc ab ipſo Henrico geſtas conſcripſit, licet ipſi favens, minime auſus eſt Pontifici ſcelus tantum adſcribere. Poſt hæc autem divinam vindictam in Regis exercitum eſſe graſſatam affirmat, nimirum ingruente ob nimios æſtus lue, ne unum quidem eius militum quos Romę in præſidio conſtituerat, remanſiſſe ſuperſtitem.

QUID TENTATUM ROMÆ IN EUM.

III. Cum vero nihilominus ipſum indefeſſo ſtudio cœptam Vrbis obſidionem proſequi Gregorium vidit; exigens à fidelibus S. Petri quam promiſiſſent iuramento defenſionem Romanæ Eccleſiæ, inter alios magis urſit, quem novit potentiorem, Robertum Guiſcardum. Qui quidem haud cunctatus, relicto in Oriente cum exercitu Boamundo filio, ipſe collectis in Italia novis copiis, ad liberationem Pontificis ocyus properans, poſt Calendas Maii (ut Bertholdus habet) armata manu Romam invaſit, fugatoque Henrico totam Vrbem Gregorio rebellem penitus expoliavit, & maiorem eius partem igni conſumpſit, eo quod Romani quemdam eius militem vulneraſſent. Henricus autem ei reſiſtere non valens, ad partes Teutonicorum feſtinanter revertit, relicto in Italia Guiberto. Hæc ille. Sed plane diverſam incendii Vrbis cauſam Leo a Oſtienſis afferens, ait id factum à Roberto ex conſilio Cincii Romanorum Conſulis, ut civibus extinguendo igni occupatis, ipſe facilius ex arce S. Angeli Pontificem educeret. Verum antequam Pontifex ab Vrbe recederet, ipſum eiuſdem Roberti Ducis favore curaſſe ut pſeudocardinales Guiberti inde pellerentur, miniſtrarent vero legitime inſtituti ſacerdotes, Bibliothecarius eſt auctor: qui ait eoſdem pſeudocardinales fuiſſe cives Romanos uxoratos, ſive concubinarios, barba raſos, & mitratos; atque intra citraque Eccleſiam impune homicidia, rapinas, varia ſtupra, & diverſa latrocinia exercuiſſe. Habetque inſuper Bertholdus, eumdem Pontificem collecta Synodo, iterum ſententiam anathematis in Guibertum, & Henricum, omneſque eorum fautores promulgaſſe, eamque Legatos Sedis Apoſtolicæ, Petrum Epiſcopum Albanenſem in Francia, & Ottonem

FUGATUR A ROB. GUISCARDO.

a Leo lib. 3. cap. 52.

CARDINALES ANTIPAPÆ QUALES.

Oſtienſem in terra Teutonicorum uſquequaque divulgaſſe.

IV. Res a Gregor. geſtae adverſus Henricum divinitus comprobatae. b Ibid. c. 53.

His vero omnibus peractis, Pontifex Caſſinum ſe recipit, ubi dum aliquando Miſſam celebraret, viſa eſt viro cuidam rapto in extaſim, niveo candore columba alis expanſis Pontificis humeros protegere, & poſtquam ad altare deſcendens caput blande ſuper hoſtiam ſacratiſſimam flexiſſet, volatu præpeti remeare ad cælum: hancque viſionem idem vir nocte ſequenti divinitus iuſſus eſt renunciare Gregorio, cum adhortatione ut conſtanter vigore ſancti Spiritus quod cœperat exequeretur. Narrat hæc pluribus Leo b Oſtienſis. Quæ quidem opportuno tempore ſunt hominibus divino conſilio declarata, cum non apud Schiſmaticos tantum, verum & apud Catholicos, Pontificis fama in ſuſpicionem nimiæ auſteritatis adduceretur: ut quod divino calculo recte factum probaretur, non auderet humana temeritas ſugillare; atque ora loquentium mendacium penitus obſtruerentur, qui ipſum Gregorium obitus tempore pœnituiſſe facti, mentiti ſunt in ſuo ipſorum Concilabulo, de quo ſuo loco c dicturi ſumus; ex quo Sigebertus quæ narrat de Gregorii pœnitentia deſcripſiſſe noſcitur. Quomodo enim potuerunt ei diſplicere, quæ divinitus monitus eſſet conſtanter exequi? Porro idem ex Caſſinenſi monaſterio Salernum ſe contulit, ibique permanſit uſque ad obitum.

c An. 1058 III. Gregor. Salernum ſe recipit.

V. Robertum autem Guiſcardum cum filio Rogerio in Orientem redeuntem, obviantem ſibi claſſem Alexij Imp. cum auxilis Venetorum, ingenti navali prælio deviciſſe menſe Novembri, & ad filium Boamundum in Thraciam perveniſſe, narrat Romualdus Archiepiſcopus Salernitanus eorum temporum ſcriptor. Cum vero Henrico ab Italia in Germaniam recedente, Orthodoxi in Longobardia reſumerent vires, & plurimi ſchiſmatici ad Gregorium reverterentur; ad iſtorum ſuſcipiendam pœnitentiam, atque impertiendam eis abſolutionem, Pontifex Legationem commiſit S. Anſelmo Lucenſi Epiſcopo. Cuius etiam benedictione corroborati Catholici, glorioſiſſimam de Schiſmaticis, qui coactis in unum copiis dominium Comitiſſæ Mathildis invaſiſſent, victoriam reportarunt, tribus tantum ex ſuis amiſſis, & paucis vulneratis. Quæ omnia pluribus narrat in eiuſdem Anſelmi Rebus geſtis ipſius presbyter pœnitentiarius.

Profligati Schiſmatici a catholicis.

VI. Accidit his item diebus, ut cum Gregorius audiſſet, Guillelmum Regem Anglorum detinere iam ab anno ſuperiori in carcere Odonem Epiſcopum Baiocenſem, ipſius Regis germanum, pro eo ad Regem literas dederit, (quæ & ultimæ numerantur omnium eiuſdem Gregorij epiſtolarum, quod ferme deperditæ ſint quas ſcripſit ultimis ſuæ ſedis annis in tumultibus bellicis:) quibus cum ipſum de multis laudet, redarguit tamen quod ſacerdotalem dignitatem contemptui haberet; & tam exemplis quam auctoritatibus docet, ſacerdotibus licet pravis & indignis honorem eſſe deferendum. Quænam autem præceſſiſſet cauſa vinculorum Odonis, ex fragmento Rerum geſtarum eiuſdem Regis, ex codice monaſterij Cadomenſis edito una cum aliis monimentis Regum Anglicanarum, Northmannarum, Hibernarum & aliarum, intelligitur hæc fuiſſe; nimirum quod cum Odo deceptus vaticiniis quorumdam ſortilegorum, aſſerentium ipſum in Romana Cathedra ſeſſurum poſt Gregorium, iter Romam decreviſset cum ingenti atque ſplendidiſsimo omnium rerum apparatu, & nobilium comitatu; oppreſsiſset ad hoc iniuſtis exactionibus univerſam Angliam (cuius adminiſtrationem Rex ei concrediderat cum ipſe adverſus Robertum filium ſuum, ac rebellantes cum eo Northmannos, in Galliam traiecisſet) Eccleſiarumque opes & ornamenta diripuiſset, ac ſpe frivola milites ſeduxiſset. Qua propter Rex Guillelmus feſtinanter in Angliam transfretans, cum carceri mancipavit quem agnoſceret (ut queſtus eſt ad Regem preceres) levem & ambitioſum, carnis inhærentem deſideriis, immenſum crudelem, & nunquam deſerturum noxias vanitates. Adeo ut cum idem Rex, poſt annos tres proxime moriturus, vinctos omnes ſolvi teſtamento iuſsiſset, unus ne eximeretur è carcere ipſius germanus omnino vetuerit, vixque ab amicis exorari potuerit ut conſentiret ipſius liberationi. Hæc omnia pluribus in eo codice: ex quibus videas quas infelix Epiſcopus ex divinatione dæmonum meſsuerit fruges, dum Romanæ Eccleſiæ per pecuniam ſibi adipiſci Pontificatum quæſivit. Ita enim plane qui ſemel his intendere malis artibus incipit, ludus diaboli effici conſuevit, ut ſpe vana pellectus in inferos demergatur, cum ſe putat thronum eminentiorē proxime conſcenſurum.

De Odone Episc. Baiocen. fratre Regis Angliae.

IESV CHRISTI
AN. 1085.
GREG. VII.
AN. 13.
HENRICI III. 2.
ALEXII COMN. 5.

ANNO Chriſti milleſimo octogeſimo quarto, Indictione octava, decimoquinto die poſt Epiphaniam (ut Bertholdus ait, hoc eſt, vigeſimo primo Ianuarii) *Conventus* eſt habitus in Saxonia, ſeu (ut vult Vrſpergenſis) in Thuringia, loco qui *Berchach* dicitur; condictus (ut ait) tam ab inimicis, quam amicis Imperatoris, ſeu (ut vult Bertholdus) indictus à Saxonibus contra Henrici fautores, ut probarent ſe iure Henricum, ut excommunicatum vitare. Obiicientibus autem adverſariis, Papam nequiviſse eum excommunicare eo quod expoliatus non potuerit vocari, nec iudicari, ſive dānari, & Saxonibus reſpondentibus, ſe iudicium Sedis Apoſtolicæ non debere retractare, nec poſse; hoc autem cum illo tractandum eſse qui Henricum damnavit: ſolutum eſt colloquium. Hæc Bertholdus: quæ Vrſpergenſis diſputata eſse tradit inter Gebehardum Saltzburgenſem ex parte Catholicorum, & Vvecilonem Moguntinum ex parte Henrici. Fuit enim iſte Gebehardus, ex quo ſedem illam ſuſcepit, acerrimus iurium Apoſtolicæ Sedis defenſor adverſus Henricum & ſchiſmaticum Papam; adeo ut etiam exilium novem annorum, aliaque multa mala ab eis paſsus fuerit, meruerit vero Legatus fieri eiuſdem Apoſtolicæ Sedis in Germa-

I. Conventus in Germ. inter Cathol. et Schiſmat.

De Gebehardo Episcopo Saltzburc.

a Tom. II. & VI. Antiq. Lect. Caniſ.

nia; ut conſtat ex eius Rebus a geſtis: qui tandem ſancto fine quievit in pace, miraculis etiam poſt mortem clarus. Vvecilonem autem quem diximus, Bertholdus ait ex clerico Halveſtatenſi iam pridem anathematizato atque fugitivo, poſt mortem Sigefridi intruſum fuiſſe anno ſuperiori ab Henrico in Moguntinum Archiepiſcopatum, in remunerationem defenſarum ab eo cum omni pertinacia partium ipſius.

II.

b 2. q. 2. per tot

c Gloſ. in c. in Script. verb. neq; in aliquo 2. q. 2. & Doct. ibi & alib.

CONCIL. QUINTILINEBUR. CONTRA VVECIL HAERESIAR. &c.

Sed quod attinet ad exceptionem illam Schiſmaticorum de non iudicando expoliato; ita quidem decretum b eſt à Summis Pontificibus, ſpoliatum non ad Synodum vocari poſſe, nec in aliquo iudicari, antequam cuncta quæ ei ſublata ſunt, reſtituantur. Verum quod iſta regula ſuis c reſtringatur exceptionibus, idcirco in generali SYNODO Catholicorum, poſt promiſcuum illum conventum celebrata in *Quintilinebürg.* ipſa Paſchali hebdomada huius anni, cui præfuit Otto Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis Apoſtolicæ Sedis Legatus, & interfuit Rex Henricus, eadem quæſtione iterum ventilata, idem VVECILO declaratus eſt hæreſiarcha, quod aſſereret ſæculares ſuis rebus ſpoliatos Eccleſiaſtico non ſubiacere iudicio, nec excommunicari poſſe pro ſuis exceſſibus; quodque contenderet excommunicatos abſque reconciliatione recipi poſſe: ipſaque eius hæreſis anathemate damnata eſt. Teſtatur hæc obiter Vrſpergenſis; ſed ipſa Acta Synodi, canoneſque in ea ſtatutos circa diſciplinam Eccleſiaſticam, Bertholdus recitat: additque, in fine Synodi ſententiam anathematis cum ardentibus candelis promulgatam eſſe in Guibertum hæreſiarcham Sedis Apoſtolicæ invaſorem, & in nonnullos ipſius pſeudocardinales apoſtatas: itemque in Vvecilonem Mogūtinum, Liemarum Bremenſem, alioſque Epiſcopos ſchiſmaticos & invaſores, cum ſuis complicibus: omneſque ordinationes & conſecrationes excommunicatorum, penitus irritas iudicatas eſſe, iuxta decreta SS. Patrum.

III. CONCIL. MOGUNT.

Econtra vero iidem Schiſmatici, ad vendicandam quam acceperant iniuriam, tertia poſt prædictam Synodum hebdomada & ipſi *Moguntiæ* convenientes una cum Henrico & Legatis Antipapæ Guiberti, necnon quibuſdam Romanis eius ſectatoribus, depoſitionem Gregorij & Guiberti ordinationem confirmarunt, Fideles omnes communionis Gregorij excommunicarunt, & cunctos Epiſcopos qui Guibertum non reciperent condemnantes, alios in eorum locum ſubſtituerunt. Teſtantur iſta Bertholdus, Vrſpergenſis, Sigebertus & Dodechinus. Subiicit autem Bertholdus funera præcipuorum ſchiſmatis promotorum atque defenſorum in Italia, Epiſcoporum ac Principum: qui urgente fame, atque lue, ex hac vita extra Eccleſiam poſiti miſere abrepti ſunt.

FUNERA SCHISMAT.

IIII.

d Leo Oſt. lib. cap. 3. 64.

S. GREG PP. VII. OBITUS.

Quo item eodem anno, ſed ſorte plane diverſa, (pretioſa enim in conſpectu Domini mors ſanctorum eius; mors autem peccatorum peſſima:) *Gregorius* d Papa Salerni conſiſtens, cum ſediſſet annos duodecim, menſe uno, diebus tribus, vigeſima quarta menſis Maij migravit in cælum; ſepultuſque eſt ibidem in Eccleſia S. Matthæi Apoſtoli, ad cuius dedicationem eo acceſſerat: qui & in album Sanctorum relatus anniverſaria memoria in Eccleſia nomine celebri perſeverat. Porro illum, cum ſermonem habuiſſet ad populum, infirmitate corporis affectum decubuiſſe in lecto, Bibliothecarius eius temporis teſtatur: præſcientem vero eo ſe morbo interiturum, in ea erupiſſe verba; *Dilexi iuſtitiam, & odi iniquitatem: propterea morior in exilio.* Otto Friſingenſis affirmat; confirmatque qui tunc vivebat auctor Rerum geſtarum S. Anſelmi Lucenſis Epiſcopi: qui & addit, eumdem Gregorium quos ſibi obedientes vivens benedixit, morientem quoque commendaſſe, Henricianos autem penitus, niſi poſt magnam demum converſionem & pœnitentiam reprobaſſe. Quæ quidem recitaſſe voluimus, ut vel hinc aperta luce commentum Sigeberti de pœnitentia Gregorij quod Henricum fuerit perſecutus, eludatur.

V.

e Iſai. 3.

QUOMODO ECCLESIAE PAX QUAERATUR.

Quod vero pertinet ad toleratas à Gregorio immenſas ærumnas; ei merito occinendum ſit illud propheticum e carmen; *Dicite iuſto, quoniam bene.* Ita namque plane perſecutionibus indeſinentibus, atque ſæpe cædibus ſacerdotum, multo felicius pariter Eccleſiæ pax, libertas acquiritur & confirmatur Eccleſiaſtica, atque ſalus quæritur animarum. Mentiarque, niſi iſta tam experimento rerum præſentium monſtrari poſſint; nimirum per Gregorium vendicatas è manibus Principum Eccleſiarum Inveſtituras, liberam electionem Romanorum Pontificum poſtliminio reſtitutam, diſciplinam Eccleſiaſticam collapſam penitus reparatam, & alia innumera bona parta. Eumdem vero ſicut in vita, ita & poſt mortem claruiſſe miraculis idem qui ſupra Bibliothecarius abſque ulla dubitatione confirmat: & ſcriptor Vitæ S. Anſelmi teſtis oculatus aſſerit, per Mitram eiuſdem Gregorij, quam ad Anſelmum miſerat, præclara Deum feciſſe miracula; atque inter alia Mantuanum Epiſcopum multis iam annis graviſſimo ſplenis morbo affectum, ac toto corpore ulceratum, ſanitati priſtinæ reſtituiſſe. Cuius Sancti corpus noſtra ætate, poſt quingentos ferme ab obitu annos, cum ſepulchrum eius reſtitueretur, inventum eſt omnino integrum atque incorruptum, & ita hactenus perſeverat: ſicuti & multis aliis Sanctorum corporibus accidiſſe noſcitur. Porro quæ idem ſanctiſſimus Pontifex, & Apoſtolicarum traditionum diligentiſſimus inveſtigator; ad Ordinem Eccleſiaſticum, rituſque ſacros ſpectantia reliquerit monumenta, auctor f Micrologi in ſuum commentarium aliqua ex parte retulit: præter quæ etiam in eius epiſtolis nonnulla alia obſervanda ſe offerunt, quæ Collectores retulerunt in libros Decretorum.

MIRACULIS GREGORIUS ILLUSTRATUR POST OBITUM.

f Microl. cap. 14. 17. 24. 23. 43

VI.

g Leo lib. 3. cap. 64.

Scribit autem Leo g Oſtienſis, eumdem Pontificem ante tertium ſui obitus diem, rogatum ab Epiſcopis & Cardinalibus qui aderant, quid de Romanæ Sedis ordinatione iuberet, hortatum eſſe ut Deſiderium S. R. E. preſbyterum Cardinalem Abbatem Caſſinenſem Pontificem facerent, quod præter ſummam prudentiam, & religionem præcipuam, polleret ſingulari Principum benevolentia & amicitia, ſi vero hunc nullatenus flectere poſſent, aut Lugdunenſem Archiepiſcopum Hugonem, aut Ottonem Oſtienſem, aut Anſelmum Epiſcopum Lucenſem eligere quanto citius ſe defuncto ſtuderent. Ceterum ipſo defuncto, Deſiderius omnino recuſans onus Pontificale ſuſcipere, ac ſtrenue laborans pro alio ſubſtituendo, cum intellexit pu-

AGITUR DE ELECTIONE SUCCESSORIS.

blica priuataque omnium conſilia, votaque in eum tendere, atque vim ei inferendam fore, Caſſinum aufugit: ſicque in his perrractandis & conſulendis præſens elapſus eſt annus.

II ROBERTI GUISC. OBITUS.

Hoc item anno menſe Iulio Robertum Guiſcardum potentiſſimum Ducem, apud Inſulam Caſſiopem obiiſſe morte communi, maiorem ſexagenario, anno Ducatus vigeſimo ſexto tradit Romualdus in Chronico: eique de tempore cõſentiunt Bertholdus, & alii huius ſæculi auctores: ex quibus arguitur recentior *h* qui eum mortuum ponit anno milleſimo octogeſimo tertio. Addit vero Leo *i* Oſtienſis, corpus eius relatum eſſe in Italiam, & Venuſiæ in Apulia conditum. Cuius etiam extat *k* epitaphium, quo is *Terror mundi* nominatur. Habet inſuper Leo, eum, cum moreretur, Brachium S. Matthæi Apoſtoli thecæ argenteæ incluſum, clericis qui ſecum aderant, ut Salernum referrent, ac filio redderent, iuſſiſſe. Pergitque recenſere inmẽſa & pretioſa dona, atque largiſſimas oblationes, quas monaſterio Caſſinenſi variis temporibus detulit: ex quibus intelligas Northmannorum pietatem, per quam à Deo promeruerunt in hoc etiam ſæculo exaltari. Sed quis cætera numeret, quæ ad Limina Apoſtolorum Romam miſit, quæ ad baſilicam quam ſtruxit S. Matthæi Salerni dedit, quæ ad alia ſui dominii loca & monaſteria quæ conſtruxit. Cum autem intueretur iſta oculis idem Leo tunc monaſterii Caſſinenſis Bibliothecarius; quantum ei deferendum ſit de rebus Roberti Ducis ac fratris eius Rogerii Siciliæ Comitis, magis quam Fazello, qui nuper res Siculas eſt proſecutus, nemo non videt.

h Fazel. de Reb. Sicul. poſter. decad. lib. 7.
i Leo lib. 3. cap. 36.
k Ap. Malmeſbur. Hiſt. Ang. lib. 3.

OBLATIONES EIUS SACRAE.

IESU CHRISTI
AN. 1086.
VICTORIS III.
AN. 1.
HENRICI III. 5.
ALEXII COMN. 6.

I.

ANno Chriſti milleſimo octogeſimo ſexto, Indictione nona, cum diu multũque laboratum eſſet à Catholicæ partis Cardinalibus, ut eligeretur Gregorii Papæ ſucceſſor; tandem omnibus Romam convenı̃etibus, Deſiderius preſbyter Cardinalis tituli S. Cæciliæ, Abbas Caſſinenſis, patria Beneventanus, nobiliſſima proſapia ortus; de quo ſæpiſſime facta eſt ſuperius mentio, ingenti deſiderio ab univerſo Clero & populo expetitus, cum nullis precibus ac perſuaſionibus flecti poſſet, vi adhibita invitus ac renitens in diaconiam S. Lucæ perductus, ipſo die Pentecoſtes electus eſt Põtifex, ac VICTOR eius nominis Tertius appellatus: verum poſt dies quatuor Roma egreſſus, inſignia Pontificatus Tarracinæ dimiſit; & Caſſinum ſe recipiens, rigidus in propoſito, nullis aliorum precibus, lachrymis, rationibus perſuaderi valuit ea reſumere: ſicque hic iterum annus elapſus eſt. Quomodo vero iſta quam difficillima tranſacta fuerint, Leo *a* Oſtienſis qui aderat, pluribus deſcribit.

VICTOR PP. III. ELIGITUR: SED RENUNCIAT ELECTIONI.

a Leo lib. 3. cap. 65. & c.

II.

Interea hoc ipſo anno, qui erant in Germania Catholici Principes Suevorum & Saxonum obſidentes Herbipolim, advenientem ad eos expellendos cum pluſquam viginti militum millibus Henricum ipſi vix decem millium numero, prævio ſanctiſſimæ Crucis vexillo, confiſique de miſericordia Domini, quam multis gemitibus proſtrati in terram implorarunt, poſtridie feſti S. Laurentij immenſa clade fuderũt, occiſis multis hoſtium millibus, captiſque ingentibus ſpoliis, ipſo primo congreſſu Henrico diſſimulato habitu inter primos aufugiente, ex parte vero Catholicorum tribus tantum militibus in certamine, & aliis duodecim poſtea ex vulneribus occumbentibus Rem geſtam pluribus proſecutus eſt Bertholdus Conſtãtienſis, qui interfuit.

VICTORIA CATHOL. ADVERSUS SCHISM. IN GERM.

III. S. ANSELMI LUCEN. OBITUS.

Eodem anno, decimoquinto Calendas Aprilis, Mantuæ ex hac vita migravit *S. Anſelmus* Lucenſis Epiſcopus, de quo ſæpe ſuperius: qui mox poſt obitum innumeris ac præclatis cœpit clarere miraculis: unde & multi ſchiſmatici ad communionem Catholicam reverſi ſunt: cum viderent per Epiſcopum qui verbis & ſcriptis Gregorium Papam defendere numquam ceſſaverat, eumdemque ſemper utmagiſtrum in omnibus imitari quæſierat, Guibertum vero adeo cõſtanter improbaverat, tot tantaque edi à Deo miracula Teſtantur hæc Bertholdus in Chronicis, & Domnizo in vita Mathildis; ſed fuſius ipſius Anſelmi preſbyter pœnitentiarius in eius Rebus geſtis: ubi egregias ab eo elaboratas lucubrationes recẽſet; e quibus extat *b*, quam nominat Compilationem canonicarum ſententiarum ex SS. Patribus.

b Tom. VI. Antiq. Lect. Caniſ.

IV. CARTHUSIA SOLITUDO HABITARI COEPTA.

Hoc itidem anno *Carthuſiæ* ſolitudo cœpta eſt habitari, à S. Hugone Epiſcopo Gratianopolitano, ſanctoque BRUNONE auctore inſtituti, ac ſociis eius, ex quo loco & nomen accepere, ut dicerentur Monachi CARTHUSIANI. Tempus porro certum redditur ex eiuſdem S. Hugonis Vitæ Actis *c*, quibus traditur, ipſum anno Domini milleſimo octogeſimo creatum Epiſcopum, poſt duos annos addiiſſe Cluniacenſes; ibique moratum annum unum, rediiſſe ad Epiſcopatum; ac rurſum poſt tres annos, nempe ſexto ab ordinatione ſua, petiiſſe Carthuſiam. Cæterum primarium Monachorum Carthuſianorum vitæ ordinem, magna cum admiratione & laude ſcripſit Petrus *d* Venerabilis Abbas Cluniacenſis, & miracula quædam ab iis edita narravit: de quibus rurſum inferius.

c Ap. Sur. 1. April.
d Petr. Cluniac. lib. 2. miracul. cap. 28.

V.

Quod ſpectat ad Orientalem Eccleſiam: hoc anno Coſmas Patriarcha Conſtantinopolitanus deceſſit; atque in locum eius ſuffectus eſt *Euſtathius* cognomento *Garides*: prout apparet ex Patriarcharum, quæ extant in codice Iuris Orientalis.

IESU CHRISTI
AN. 1087.
VICTORIS III.
AN. 2.
HENRICI III. 4.
ALEXII COMN. 7.

I.

ANno Chriſti milleſimo octogeſimo ſeptimo, Indictione decima, CONCILIO

CAPUAN.

media Quadrageſima *Capuæ* habito, *Victor* electus Pontifex, victus tandem precibus, & rationibus Præſulum ac Principum qui adfuerunt, reſumptis Pontificiis inſignibus Romam petens, ſeptimo Idus Maii conſecratus eſt, & in Apoſtolica Sede locatus, licet iam ægritudine correptus.

VICTOR ROMÆ CONSECRATUR.

II.

Cum vero poſt hæc Guibertus Antipapa Romam & ipſe acceſſiſſet, (qui, ut ait Bertholdus, apud S. Mariam ad Martyres quam Rotundam vocant, ſe recepit, dum Victor in Inſula Tiberina reſideret) ac tum in Vrbe, tum multis aliis Italiæ locis, ingentia mala ſacrilegus latro ederet; interim qui paſtor legitimus gregis erat, vitans bella gerere adverſus Chriſtianos, quos indignatio vel gratia Henrici ad tempus ab Eccleſia ſeparaverat, expeditionem militarem convertit adverſus improbos Saracenos Italiæ iugiter littora infeſtantes, Chriſtianoſque captivos abripientes: atque ex omnibus fere Italiæ populis exercitum congregans, illiſque Vexillum S. Petri tradens, ſub remiſſione omnium peccatorum in Africam direxit: ubi illi centum millia hoſtium occiderunt, capta & exciſa præcipua eorum Vrbe, & ne quis ambigeret hæc CHRISTO auſpice contigiſſe, quo die Chriſtiani victores evaſere, eodem etiam Italiæ nunciata victoria eſt. Hęc porro cuncta de conſecratione Victoris, ſceleribus Guiberti, & expeditione Africana, pluribus Leo *a*. De eadem vero victoria Africana puto etiam loqui Bertholdum, dum habet anno ſequenti, Piſanos & Genuenſes, alioſque multos ex Italia, Africanum Regem Paganum hoſtiliter inuaſiſſe, & deprædata eius terra, ipſum in quamdam munitionem compuliſſe, ac deinceps Apoſtolicæ Sedi tributarium effeciſſe.

VICTOR DE SARACENIS IN AFRICA.

a Leo Oſt. lib.3.c.67. & ſeqq.

III. CONCIL. BENEVENT. CONTRA SCHISM.

Idem vero Pontifex menſe Auguſto SYNODUM Epiſcoporum *Beneventi* celebravit; in qua inter alia nefandum Guibertum Antipapam, ob vetera atque recentia ipſius ſcelera: rurſum anathematis vinculo innodavit: eademque ſententia perculit Hugonem Lugdunenſem Archiepiſcopum, & Richardum Abbatem Maſſilienſem, quod pro ambitione Sedis Apoſtolicæ, ad quam dudum clam inhiabant, ubi votis ſuis potiti non ſunt, ſe à communione ipſius Victoris ſeiunxiſſent, ſed & antiqua de laicis Inveſtituris decreta renovans, tam dantes quam accipientes excommunicationi ſubiecit: ac denique decrevit pœnitentiam & communionem à nemine, niſi à Catholicis ſacerdotibus ſuſcipi debere: meliuſque eſſe ſine viſibili communione perſiſtere, & inviſibiliter Domino communicare, quam eam ab hæreticis vel ſchiſmaticis ſumendo, à Deo ſeparari. Habet hæc pluribus Leo *b*.

b Ibid.c.71.

IV.

Addit vero, eumdem Pontificem ibidem Beneventi graviter infirmatum, feſtinum petiiſſe Caſsinum, ac convocatis Epiſcopis & Cardinalibus, monuiſse, ac iuſsiſſe, ut iuxta Gregorii Papæ ſtatutum, Ottonem Epiſcopum Oſtienſem ibi tunc præſentem eligerent quamprimum in Pontificem; hiſque diſpoſitis, ſepulchrum ſibi in ipſa Capituli monaſterii abſide parari iuſsiſse, ac poſt diem tertium feliciter migraſse ad Deum decimoſexto Calendas Octobris huius ipſius anni milleſimi octogeſimi ſeptimi, non octogeſimi noni, ut textus depravatus *c* habet: nam convincitur error tum ex iis quæ ex ipſo Leone ſuperius dicta ſunt, ſingulas res geſtas Victoris recenſente, tum etiam ex Petro *d* qui Auctarium ad Leonem appoſuit, tum ab anno obitus Victoris uſque ad nonageſimum poſt milleſimum, triennium numerat. Extat *e* vero eius epitaphium, quo docetur ipſum ſexagenarium obiiſse. Ac de ſcriptis ab eo *f* Dialogis dictum eſt pluribus locis. Quantum autem temporis Sedes vacaverit, & quæ contigerint in electione ſucceſsoris, dicturi ſumus anno ſequenti. Hic tamen illud admonendum: quod vidimus ipſum de ſucceſsore ſuo decreviſse, non quidem imperando feciſse, ſed ſicut deceſsor Gregorius fecerat, admonendo & exhortando, quod id temporum iniquitas poſtularet: quemadmodum & interdum ab aliquibus aliis Pontificibus factum reperitur, ut quem ſucceſsorem cuperent, nominarent; ſed ii quorum eſset electio, ſcientes non poſse nec debere à morientibus Pontificibus ſucceſſores eligi, gaud abſque conſueti collatione ſuffragii nominatum evexerunt in thronum; ut factum vidimus in Victore, & videbitur in eius ſucceſſore.

VICTORIS PP. OBITUS.

c [Emendate legitur in recentiori editione, auctoritate veterum cod.]

d Pet. Diac. Chron. Caſſin. lib. 4. cap.

e Ap. Leon. lib. 3. cap. 75.

f Ext. in Bibl. Vatic. plut. 3. num 187. ſub nomine Dialo. Greg. PP.

EIUS MONITIO DE ELECTIONE SUCCESSORIS.

V. CONVENTUS NEMETEN.

Hoc eodem anno in Germania Principes Catholici generali *Colloquio* habito cum Henrico apud civitatem *Nemetenſem* Calendis Auguſti, adiutorium ei ad obtinendum regnum (inquit Bertholdus) promiſerunt, ſi de excommunicatione exire vellet: illo vero ſolita obſtinatione negante ſe excommunicatu eſse, re infecta ſeparati ſunt. Rex autem Ladiſlaus Hungarorum, miſsa legatione ad idem Colloquium promiſit Catholicis ſe cum viginti millibus equitum affuturum contra ſchiſmaticos, ſi neceſſe foret. Recitatæque ſunt ibidem literæ Victoris Papæ, quibus iudicium deceſsoris ſui Gregorii in Henricum & fautores eius confirmavit. Hæc Bertholdus. Ex literis autem Victoris vides, quam perſpicue redarguatur mendacij Sigebertus, dum ait Gregorium in obitu pœnitentia ductum, mandaſſe ſuis ſucceſſoribus abſolvendum Henricum una cum aliis Schiſmaticis. His vero Bertholdus addit de miſerando interitu pſeudoepiſcopi Patavienſis, quem Henricus in locum Catholici eiecti intruſerat, quo certiſſimum ſuæ damnationis teſtimonium & exemplum reliquis ſchiſmaticis dereliquit, unde nonnulli converſi ſunt. Subditque de conflictu ſequuto, & dolo Egberti Comitis invidentis gloriæ Hermanni Regis, elapſo Henrico ne caperetur in bello quod ſuo damno tentaſſet.

INTERITUS SCHISMATICI EPISCOP.

VI.

Hoc item anno, quo die conſecratus eſt Victor Papa, ſeptimo Idus Maij, inquit Leo *g* Oſtienſis) corpus S. Nicolai ex civitate Myrenſi, ubi ſeptingentis ferme annis quieverat, tranſlatum eſt Venetias. Sed hoc potius additamentum eſt ad Leonem: nam in libello qui extat de tranſlatione facta Venetias, non hoc anno, ſed poſt novem annorum curriculum id accidiſſe narratur. Neque Dandulus fideliſſimus auctor, neque recens auctor Sabellicus, quidquam habent de his hoc anno: reliqui autem omnes huius ſæculi Scriptores Barim trãſlatum dicunt; cum (ut ait Sigebertus hoc item anno) Venetis meditantibus Sancti corpus auferre Myra, Barenſes præoccupaverunt; qui numero quadraginta ſeptem venientes Antiochia,

g Leo lib. 3. c. 67. in fin.

TRANSLATIO CORP. S. NICOLAI. BARIM

à qua-

à quatuor tantum monachis ibi inventis extorſerunt oſtendi ſibi tumbam, eaque effracta invenerunt oſſa in olei liquore natantia integra numero, & Barim cum gloria detulerunt, anno ſeptingenteſimo, quadrageſimo quinto à depoſitione S. Nicolai. Hęc Sigebertus; cui ſuffragatur Romanum Martyrologium, in quo dicta die Myra Barim tranſlatum aſſeritur: idque ipſum expreſſius liquet ex literis g Vrbani Papæ datis poſt biennium, cum Barim profectus eſt ad illud recondendum in præparato adyto, atque ea de cauſa privilegia eius Eccleſiæ confirmavit, auxitque.

g *Rec. Bar An. Tom. xi. an. 1089*

VII. GVILL. REGIS ANGL. POENITENTIA, ET RELIGIOSUS OBITVS.

Eodem anno Guillelmus Angliæ Rex, cum regnaſſet annos viginti, menſes decem; & dies viginti octo, vixiſſet ſexaginta quatuor annos, quinto Idus Septembris Rotomagi ex hac vita migravit, pœnitens peccatorum, quibus recens divinam in ſe vindictam provocaverat; cum in odium Philippi Francorum Regis graſſatus in eius Regnum, nec pepercit Eccleſiis quæ repertæ ſunt in Madantenſium civitate, quam incendio concremavit: quo facto mox offenſum numen ſenſit adverſum, illum acerbiſſimo dolore ad obitum uſque conficiens. Sed extat cuſa cum aliis Regum Anglicanarum Scriptoribus, eiuſdem Lamentatio tunc temporis ab auctore qui aderat, edita, cum non contentus peccata ſua ſecreta confeſſione ex præſcripto Eccleſiæ oſtendere ſacerdoti, eadem cunctis qui aderant palam voluit propalaſſe; non ſolum quæ nuper Eccleſiarum incendia publice perpetraſſet, quorũ cauſa ea tunc pati commeruiſſet, ſed quæ deliquiſſet ab eo tempore quo adhuc impubes moderandum ſuſcepit Northmannię Ducatum: demum verò, ut ſeipſum depreſſum in ſpem violentus erigeret, multa bona recoluit quæ in honorem Dei & utilitatem Eccleſiæ feciſſet. Qui autem hæc deſcripſit, ait eum omnes theſauros ſuos Eccleſiis & pauperibus, Deique miniſtris teſtamento diſtribuiſſe; ac Clero Madantenſi ſupplicem ingentia dona miſiſſe, ut inde reſtaurarentur Eccleſiæ quas combuſſerat: cæterum poſt multa alia piè ſanctèque dicta decretaque inter hæc verba, *Dominæ meæ S. Dei Genitrici Mariæ me commendo, ut ipſa ſuis ſanctis precibus me reconciliet chariſſimo filio Domino noſtro* IESV CHRISTO, religioſe placideque expiraſſe. Quod vero confeſtim poſt eius obitum magnatibus ad ſua receptis, inferioribuſque miniſtris vniverſam ſupellectilem ſubripientibus, cadaver Regis pene nudum in area domus remanſerit: & ut illud ad monaſterium Cadomenſe ſepeliendum deferretur, ære alieno curandum fuerit, emendusque locus ſepulturæ à quodam qui ſuum eſſe dicebat, ſed & dum corpus in ſarcophagum violenter mitteretur, quod vas per imprudentiam cæmentariorum breve & ſtrictum eſſet, pinguiſſimus venter crepuerit, & intolerabilis fœtor circunſtantes impleverit: ex his omnibus idem auctor, qui ſingula minutim deſcripſit, efficaciſſimum ſumpſit, reliquitque aliis optime philoſophandi argumentum.

SPECIMEN HUMANAE MISERIAE

VIII. VLTIO DIVINA OB ECCL. IN SALTŨ CONVERSAS.

Sed nondum his ſufficientibus, & licet pœnitenti Regi Deus (ut pie credendum eſt) culpam peccatorum dimiſerit, pœnam tamen eſt proſecutus in filios atque nepotem; dum (ſicut narrat Vuillelmus h Malmeſburienſis, antiquitate & veritate præſtans hiſtoricus) quod idem Rex quemdam locum deſertis villis, ac ſubrutis Eccleſiis, per triginta & eo amplius milliaria in ſaltus & luſtra ferarum redegiſſet; primo Richardus eiuſdem Regis filius, ipſo adhuc vivente cervos ibi venãs, ex tabido aëre incurrit morbum quo defunctus eſt; poſt obitum vero Regis, in eadem ſilva Guillelmus eius filius, qui ei ſucceſſit in regnum, cognomento Rufus, & nepos Richardi filius Roberti Comitis Northmanniæ, mortem offenderunt, ille ſagitta pectus, iſte collum traiectus, vel ut alij dicunt, arboris ramuſculo, equo pertranſeunte, fauces appenſus. Hæc Vuillelmus: ac de his modo ſatis.

h *Malmesbur. l. 3 rer Anglis.*

IESV CHRISTI
AN. 1088.
VRBANI II.
AN. 1.
HENRICI III. 5.
ALEXII COMN. 8.

I.

Anno Chriſti milleſimo octogeſimo octavo, Indictione vndecima, quarto Idus Martij, Otto Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis, monachus Cluniacenſis, natione Gallus, de quo ſuperius, uno omnium Cardinalium & Epiſcoporum, populorumque Catholicorum conſenſu, Tarracinæ in Campania creatus eſt S. Romanæ & Vniverſalis Eccleſiæ Pontifex, dictuſque Vrbanus eius nominis Secundus, quam rem geſtam pluribus deſcripſit Petrus a diaconus Caſſinenſis, qui Auctarium appoſuit ad Leonem Oſtienſem in Chronico Caſſinenſi. Addit autem Bertholdus, eumdem Pontificem ſtatim in ſequenti die miſſis literis ad omnes Catholicos, & ſuam ordinationem declaraſſe, & ſe in omnibus veſtigia ſui deceſſoris Gregorij obſervaturum denunciaſſe. Sed deſunt eiuſmodi literæ. Caremus enim ipſius Vrbani Regeſto; quod à Leone Oſtienſi elaboratum fuiſſe, idem qui ſupra, Petrus teſtatur in libro quem ſcripſit b de Viris Illuſtribus monaſterij Caſſinenſis.

VRBANVS II CREATVR PAPA.

a *Pet. diac. Chro. Caſſin. lib. 4. cap. 2.*

b *Id de vi. Illuſt. c. 31.*

II.

Quomodo verò poſt paucos dies Tarracina Caſſinum veniens, cum dubitaret de præſentia corporis S. Benedicti in eo monaſterio, ab eodem Sancto ipſi per viſum apparente, in confirmationem veritatis ſuæ præſentiæ ſanatus fuerit graviſſimo lateris morbo; idem Petrus c in Auctario narrat. Habeturque diploma Vrbani, recenſitam hiſtoriam copioſius enarrans, quo infertur anathema eis qui corpus S. Benedicti in monte Caſſino eſſe negarent. Sed non levia de impoſtura ſigna continet, ut pote quod cum huiuſmodi factum contigiſſe dicatur hoc anno, nempe ante Concilium Troianum, quod anno ſequenti celebratũ conſtat; tamen diploma Vrbani datum ponitur anno nono ipſius Pontificatus, quo non Capuæ, ut ibi dicitur, ſed in Galliis eum fuiſſe, Bertholdus eius tẽporis ſcriptor accuratiſſimus, & alij omnes docent. Præterea nulla prorſus cohærentia in aliis ibi appoſitis tẽporum notis reperitur, dum in fine ſic legitur; *Datum Capuæ Calendis Aprilis, Indictione decima tertia, anno Domini milleſimo nonageſimo tertio, Pontificatus vero Domini Vrbani Papæ Secũdi*

c *Id. in Chron. lib. 4. cap. 5.*

DE ASSERTO EIUS DIPLOMATE DE CORP. S. BENED. APVD CASSINUM.

anno nono. Denique ſi ab Vrbano eiuſmodi fuiſſet divulgatum diploma, quomodo Petrus Venerabilis Abbas Cluniacenſis, decretorum Romanorum Pontificum obſervantiſſimus, paulo poſt hæc ſacrum hymnum edidiſſet de tranſlatione *d* S Benedicti in Gallias, ubi & miraculis coruſcare teſtatur? Ad hæc ſatis.

d (Celebratur etiam à monachis cœnobij S. Dioniſij prope Pariſios, nedum ab aliis, *Illatio S. Benedicti* die 4 Dec ſolẽni feſto, & officio divino quo & nonnulla miracula in eius rei confirmationem edita narrantur.)

III. DIPLOMA DE PRIMATU ECCLES.

Hoc eodem anno, Idibus Octobris, datum reperitur in Collectione Conciliorum Hiſpaniæ diligentia Garſię Loaiſæ, aliud eiuſdem Pontificis diploma ad Bernardum Archiepiſcopum Toletanum, primum illius civitatis poſt eam recuperatam à Saracenis (à quibus, ut ait, per trecentos pene ſeptuaginta annos poſſeſſa fuerat) Antiſtitem; quo Primatum ei totius Hiſpaniæ, ex antiqua conſuetudine conceſſit. Aliudque rurſum ab eodem auctore recitatur eiuſdem Vrbani ad Archiepiſcopum Tarraconenſem eodem argumento Primatus Toletani, quem is agnoſcere renuebat.

IV.

Hoc item anno, tradit Bertholdus Hermannum Regem Germaniæ Catholicum ex hac vita migraſſe, cum rebellantibus Saxonibus receſſiſſet in Turingiam. Poſt quem *Eggebertus* Marchio Saxones rurſum in Henricum commovit.

V. BERENGARII ANDEGAVE. EXITUS.

Eodem *e* anno *Berengarius* carioſus hæreſiarcha, poſtquam ſæpe falſa pœnitentia eluſiſſet Eccleſiam, tandem mortuus eſt die Epiphaniæ; ut habet eius epitaphium *f* quod ſcripſit Hildebertus, magnæ poſtea doctrinæ & ſanctitatis Epiſcopus Cenomanenſis, tunc vero Archidiaconus, & vita plane ſolutior; ut conſtat ex litteris, ad eum electum Epiſcopum ſcriptis ab Ivone *g* Carnotenſi. Quod quidem innoteſcendum fuit, ne Berengarius, qui poſt tot criminum moles mirum in modum laudatus eodẽ epitaphio reperitur, id à laudato viro meruiſſe credatur; ſed ab amico potius, amicitiæ gratia laudis excedente modum, quippe quod nefandiſſimus hæreſiarcha toties lapſus, vix laica communione in exitu magna miſericordia dignus haberi potuiſſet; cum præſertim qui etiam his temporibus vixit, Lanfrancus Cantuarienſis Archiepiſcopus, de ipſo adhuc vivente ſcribens *h* ad Ramaldum urbis Pictavorum Abbatem, multa habeat indigna homine Catholico; & Petrus Cluniacenſis Abbas his temporibus proximus, in epiſtola contra Petrobruſſianos de eodem meminerit cum deteſtatione & improperio. Denique Vvillemus Malmeſburienſis, dum agit de ipſius obitu, ait eum quamvis ſententiam correxiſſet, tamen quod omnes quos depravaverat, convertere nequiviſſet, morientem gemitu producto dixiſſe; *Hodie in die Apparitionis ſuæ apparebit mihi Dominus meus* IESV-CHRISTVS, *propter pœnitentiam, vt ſpero, ad gloriam, vel propter alios, ut timeo, ad pœnam.* Quantum autem tempore vixerit, ſi quis cuncta de eo ſuperius narrata recenſeat, videbit prope nonagenarium deceſſiſſe; ſummam Dei miſericordiam conſecutum, ſi poſt tot iteratos lapſus, in Eccleſia Catholica vitæ periodum clauſit.

e *Papir. Maſſ. Annal. Fr. l 3.*
f *Ap. Malmesbur. Hiſt. Ang. lib. 3.*
g *Ivo ep.* 277. (Quam tamen epiſtolam non ad Hildebertũ ſed ad aliũ quemdam Adelbertũ ſcriptam eſſe prodit ex quibuſdam ms Iuretus Ivonis cõmentator.)
h *Rec. Ba. Ann. To. XI. hoc an*

QUID MORIENS DIXERIT.

IESV CHRISTI

AN. 1089.

VRBANI II.

AN. 2.

HENRICI III. 6.

ALEXII COMN. 9.

I.

ANNO Chriſti milleſimo octogeſimo nono, Indictione duodecima, Vrbanus Papa Legationem decrevit in Germaniam Gebehardo Conſtantienſi Epiſcopo, (inquit Bertholdus) ut ordinationes improbandas improbaret, roborandas roboraret: ſententiamque anathematis confirmavit in Guibertum, Henricum, fautores eorum, & excommunicantes, adhibita tamen diverſorum excommunicationis graduum diſtinctione. Quę quidem in Synodo ab eo decreto fuiſſe, patet ex eius epiſtolæ fragmento ad Gebehardum ea de re ſcriptæ quod Ivo *a* recitat. Nam & idem Bertholdus teſtatur eumdem Pontificem hoc anno generalem Synodum centum quindecim Epiſcoporum colligiſſe, & Eccleſiaſtica ſtatuta ſuorum prædeceſſorum confirmaſſe. Additque, malum excommunicationis in tantum propagatum eſſe eo tempore, ut Catholici vix ſe ab eorum contagio poſſent illæſos cuſtodire: atque in Theutonicis partibus quinque tantummodo Epiſcopos in Catholica communione fortes perſtitiſſe, videlicet Vvirceburgenſem, Patavienſem, Vvormatienſem, Conſtantienſem, & Metenſem, quorum (ut ait) confortamento reliqui Catholici ſchiſmaticis à principio reſtiterunt.

a *Ivo par. 14. c. 45.* CONCIL. ROM. IN CAUSA SCHISM.

II. COMES EXCOMMUN. EXTUMULATUR.

Quod autem ad legationem Gebehardi pertinet; quam ille ſtrenue in ea ſe geſſerit, uno hoc exemplo intelligere potes, quod (ut idem auctor habet) cum Otto Comes pro adulterio ab eodem Legato excommunicatus, poſt mortem apud monaſterium in prædio ipſius conſtructum à ſuis ſepultus eſſet, iuſſu eiuſdem Epiſcopi eiectus eſt, & ad ſepulturam aſini (ut Scriptura loquitur) deputatus. Sed nec illud prætereat, quod idem Legatus ad perferendas literas ad Vrbanum Papam, uſus eſt nuncio viro magnæ virtutis Eginone, qui poſtea fuit Abbas S. Vdalrici Auguſtenſis; quem Vdeſcalcus *b* eius comes peregrinationis, ait in eo miniſterio iuſſum mutare monaſticum habitum, ſapienter eluſiſſe ſchiſmaticos.

b *Caniſ. Tom. II. Ant. Lect.*

III. GUIB. ANTIP. PELLITUR A ROMANIS.

Habet inſuper Bertholdus, hoc eodem anno Guibertum Antipapam à Romanis turpiter expulſum eſſe, & ne amplius Apoſtolicam Sedem invadere præſumeret iuramento promittere compulſum Sed & rebus ad aliquã concordiam inter Catholicos & Schiſmaticos vrgentibus, Principes Catholicos colloquium habuiſſe cum Henrico, & auxilium promiſiſſe ſi Guibertum dimitteret, & ad Catholicam communionem rediret; cumq; eam conditionem haud ipſe reſpueret, diſſuaſum fuiſſe ab Epiſcopis ſchiſmaticis, qui ſe cum Guiberto deponendos eſſe non dubitarent. Addit etiam, Vrbanum Papam per Legatos ſuos abſolviſſe ab excommunicatione Imperatorem Conſtantinopolitanum: ac demum ſuſcepiſſe literas Philippi Regis Francorum, debitam ei ſubiectionem promittentis.

Hoc

IV
CONCIL. TROIAN.
c *Pet. Dia. li.* 1. *cap.* 8.
d *Ivo par.* 9. *cap.* 53.

Hoc item anno celebratum eſſe ab eodem Vrbano Concilium *Troiæ* in Apulia, apparet ex Petro c Diacono in Chronico Caſſinenſi: cuius quoque Concilij, ac decreti eo editi de conſanguinitatis linea in coniugatis, meminit Ivo d Carnotenſis; eique tradit interfuiſſe Epiſcopos fere ſeptuaginta quinque, & Abbates duodecim,

V.
MATHILDIS COMITISSAE CONIVGIVM CUM VVILPHONE.

Eodem quoque anno (ut Bertholdus habet) Mathildis Comitiſſa, vidua Godofredi Gibberi, de qua ſæpe ſuperius, coniugio copulata eſt Vvelphoni Duci, filio Vvelphonis Ducis Baioariæ, nepoti Azonis Marchionis Ferrarienſis: & hoc utique (inquit) non tam pro incontinentia, quam pro Romani Pontificis obedientia, ut tanto virilius S. R. Eccleſiæ contra Schiſmaticos poſſet ſubvenire. Vnde idem auctor addit, hoc coniugio Henricum Imp. valde triſtatum eſſe, eumdemque Ducem terrori fuiſſe Schiſmaticis. Cæterum ita hoc uiſum eſt agere Vrbano Papæ ob publicum Eccleſiæ bonum, ut tamen numquam illa voluerit commiſceri uiro, prout aſſerit idem poſtea Bertholdus e, ſignificatque Domnizo f preſbyter, qui carmine cecinit res geſtas maiorum eius, atque ipſius quoque Mathildis, cui viuenti adſtitit, & morienti parentavit; dum ipſius merita recolens, tribuit ei centeſimum fructum poſt trigeſimum & ſexageſimum, ita tres vitæ ſtatus in ea exprimens, nempe quod fuerit nupta, vidua, atque virgo quoque permanſerit ſecundum ſenſum quo parabolam g Salvatoris communiter Patres interpretati ſunt, & Eccleſia Dei in ſacris ritibus eſt ſecuta. Quo etiam auctore conſtat, eamdem hoc Redemptoris anno iam ætatis ſuæ egiſſe quadrageſimum tertium, dum totius eius vitæ ætatem tradit fuiſſe annorum ſexaginta novem, obiiſſe vero diem anno Domini milleſimo centeſimo decimoquarto, die vigeſima quarta Iulij: qua ratione dicendum eſt, eam natam eſſe anno Salutis milleſimo quadrageſimo ſexto.

e *Berthol. an.* 1095.
f *Ap. Bar. an.* 1074.
VIRGO TAMEN PERMANSIT.
g *Matth.* 13.

VI.
BONIZONIS EPISC. MARTYRIVM.
HENR. IMP. VINCITVR AB EGGEBERTO.
LANFRANCI OBITUS.

Hoc etiam anno ponit idem Bertholdus necem *Bonizonis* Sutrienſis Epiſcopi; qui ob defenſionem Eccleſiæ Romanæ inde expulſus, poſt multas tribulationes, captiones, exilia, à Placentinis Catholicis pro Epiſcopo receptus, à ſchiſmaticis eiuſdem loci, effoſſis oculis, & truncatis omnibus pene membris, martyrio coronatus eſt. Sed & feliciter pugnatum ait ab Eggeberto Marchione adverſus Henricum; captumque Liematum Archiepiſcopum Bremonſem, præcipuum Schiſmatis in Germania incentorem, atque alios occiſos Epiſcopos ipſius in impietate collegas; Regemque vix fuga lapſum evaſiſſe periculum. De quibus etiam agit Dodechinus ad Marianum. Quo item anno diem obiit Lanfrancus Cantuarienſis in Anglia Archiepiſcopus, vir ſcientia & ſanctitate præſtans; cuius remanſerunt aliquot ſcriptorum monimenta, ut quæ ſcripſit contra perfidum Berengarium; & tomus Epiſtolarum, index fertiliſſimi ingenij: inter quas ſunt duæ ad Reges Hiberniæ Gothricum, & Therdeluacum, diverſis temporibus datæ, quibus eius tunc Eccleſiæ ſtatus, corruptelæque ſignificantur. Vacavit autem ſedes Lanfranci annis quatuor, afflictata nimium per Guillelmum Regem Iuniorem cognomento Rufum: de quibus Edinerus in Anſelmo.

VII.
h *Hist. Anton. par.* 1. *c.* 31. 32.
S. ANTONII CULTVS CELEBRIOR REDDITVS OCCASIONE IGNIS SACRI.

Tradit quoque Sigebertus, hoc eodem anno luem excreſcentem, quos pertigit eoſdem Igne ſacro ſive conſumpſiſſe, ſive membris mutilatos deformes reliquiſſe olentes; cuius cauſa aſſeritur in Hiſtoria Antoniana h, frequentiori concurſu increviſſe cultum Sancti Antonij Magni in provincia Viennenſi, ubi eius corpus, tranſlatum Conſtantinopoli a Iocellino ex ſtirpe Comitum Pictavienſium oriundo, iuſſu Vrbani Papæ ab eius filio Guigone apud Motam Sancti Deſiderij fuerat collocatum, ubi omnes eô morbo tacti confeſtim ſanabantur. Aucta vero eſt eo amplius erga Sanctum reverentia, quod ſicut eo morbo ægrotantes ſanari conſueverint, ita ſani in eumdem Sanctum peccantes, ſive periurio, aliave in eum irrogata blaſphemia, vel contumelia, eumdem mox experiri ſolerent ultorem, eodemque confeſtim morbo Ignis ſacri percuti: quod pavendum cunctis prodigium hactenus perſeverat; adeo ut in proverbium verſum ſit, *In S. Antonium neminem impune peccare.*

VIII.

Eodem item anno mortuus eſt Conſtantinopoli Euſtathius Patriarcha, cum ſediſſet annis tribus; & in eius locum ſubrogatus *Nicolaus* cognomento *Grammaticus*, qui tenuit eum annos viginti ſeptem, & menſes tres. Hæc ex ſerio Patriarcharum Conſtantinopolitanorum, quæ extat in Iure Orientali.

IESV CHRISTI
AN. 1090.
VRBANI II.
AN. 3.
HENRICI III. 7.
ALEXII COMN. 10.

I
CONCIL. TOLOS. SUB LEGAT. SED. APOST.

ANno Chriſti milleſimo nonageſimo Indictione decimatertia, Vrbanus Papa (inquit Bertholdus) generalem Synodum ex Galliarum Epiſcopis per Legatos ſuos in *Toloſana* civitate circa Pentecoſten collegit; ibique multa in Eccleſiaſticis cauſis quæ corrigenda erant, correxit. Toloſanus quoque Epiſcopus de illatis criminibus canonice ſe purgavit: & legatio pro reſtauranda Chriſtianitate in Toletana civitate, Rege Hiſpanorum ſupplicante, deſtinata eſt. Iſta ex Bertholdo. Inſuper & ab ipſo Vrbano Papa hoc eodem anno menſe Septembri, Synodum *Melfi* in Apulia celebratam eſſe, teſtatur Romualdus Salernitanus Archiepiſcopus in ſuo Chronico; inque ea Rogerium filium defuncti Roberti Guiſcardi, ligium Eccleſiæ Romanæ hominem factum eſſe, & ab Vrbano accepiſſe per vexillum terram cum honore Ducatus. De iis vero quæ in ea Synodo ſancita fuerunt circa collationes & acceptationes beneficiorum, continentiam & promotionem clericorum, correctionem Eccleſiaſticorum Acephalorum commorantium in curiis procerum ſæcularium, Inveſtituras laicorum, aliaſque eius temporis neceſſitates Eccleſiæ ſunt a in codice Antonij Auguſtini, & Vaticano, canones ſexdecim.

CONCIL. MELFIT. SUB VRB PP.
a *Habet Bar. Ann. Tom. XI. hoc an.*

II.

Hoc pariter anno illuſtres aliquot Confeſſores, Catholicorumque propugnatores ſtrenuos, in Germania, ex hac vita migraſſe, atque inter

eos Eggebertum Marchionem, Bertholdus affirmat. Vnde patuit via, ut Henricus in Italiam denuo ſe conferret adverſus Mathildem. Sicque collabentibus in Germania rebus Catholicorum, æque data eſt occaſio Vvaltramo Magdeburgenſi Epiſcopo ſchiſmatico, ſcribendi literas ad quemdam Ludovicum inſignis virtutis partium Catholicarum Comitem, ut inhæreret Henrico. Ad quem Ludovicus magno zelo reſcribens, dictante epiſtolam Stephano, qui & Herrandus, Halverſtatenſi Epiſcopo) eumdem Vvaltramum hæreſis ac ſimoniæ redarguit: atque Henricum pariter hæreticum & excommunicatum, ideoque nec Regem dicendum comprobavit; quippe qui inter alia nefanda, Epiſcopatus pro pecunia, pro gladio, pro adulterio, pro Sodomitica immunditia venderet. Tradit hæc qui eaſdem epiſtolas recitat, Dodechinus in Appendice ad Marianum. Fuerunt vero & alij Orthodoxi, qui adverſus huiuſmodi Schiſmaticos his ipſis temporibus commentarios edidere: inter quos memoriæ proditur à Bertholdo Bernardus Conſtantienſis; quem tamen ait nimio zelo ductum, exceſſiſſe modum in eo quod contra fidem Orthodoxam negavit omnino ſacramenta poſſe confici à ſchiſmaticis.

DE EPIST. LVDOVICI COM. ADVERSUS SCHISM.

[Poſt obitum *Baronii*, *Greiſerus* in calce Tomi II. De ſeul. Bellarmin edidit. Epiſtolam valde prolixam illius Bernardi ad Bernaldum æque Conſtantienſem adverſus Schiſmaticos, una cum ipſius Bernaldi reſponſione aliiſque eiuſmodi ſcriptis pro Gregorio VII. compoſitis: quem quidem Bernaldum, eumdem eſſe putat, qui alio nomine Bernoldus, ſive Bertholdus, auctor Chronici ſæpe his Annalibus citati, nominatus reperitur.]

III.

Sed & nitebatur ex adverſo contra Henricum Altmannus Patavienſis Epiſcopus, Apoſtolicæ Sedis Legatus; qui inter alia quæ præclare egit, curavit hoc ipſo anno in Salisburgenſi metropoli (cuius ipſe ſuffraganeus erat) vacante per obitum S. Gebehardi Archiepiſcopi, ſubrogari ſucceſſorem ſanctum alium, nempe *Thiemonem* antea Abbatem, cuius extant Acta *b* ab auctore illius temporis collecta: In quibus de his quæ idem paſſus eſt ab Henrico pro fide Catholica, traditur eum tredecim annis quibus præfuit, bellis, obſidione, gladiis, captivitate, omnia extrema perpeſſum, inſtar Sancti Athanaſij Alexandrini, nunquam pene liberum corpus, nedum liberam auctoritatem habuiſſe. Ad quem carcere detentum cùm aliquando miſſus ſpiculator, gladio caput iteratis ſummo niſu ictibus amputare conaretur, tantum ſumma cutis vix tenuem velut lineam ictus, & quod ſolum ictus agnoſceretur, accepit; quod ſignum ulterius obduci, quamdiu vixit non potuit. Idem vero demum anno milleſimo ſecundo peregrinatus in Terram Sanctam, egregie martyrio perfunctus obiit, ut habent pluribus eiuſdem Acta.

b *Ap. Can. Ant. Lect. Tom. IV.*

S. THIEMON ARCHIEPIS. SALISBURG. QUANTA PASSVS A SCHISM.

(Gebehardum, Altmannum, & Thiemonem, de quibus ſuperiori §. coniunctiſſimos fuiſſe, & tam in proſperis, quam adverſis, individuos comites, & Pontif. Romanorum adverſus ſchiſmaticorum factiones invictos propugnatores extitiſſe, tum ex his, tum ex aliis ſuperius dictis conſtat; maxime vero ex eorum Rebus geſtis ac Vitis, olim conſcriptis, & non ita pridem in lucem editis. *Gebehardi* quidem ab Henrico Caniſio Tom. II. antiq. Lect. *Altmanni* autem & *Thiemonis* à Seb. Tengnagel.)

IESV CHRISTI

AN. 1091.

VRBANI II.

AN. 4.

HENRICI III. 8.

ALEXII COMN. 11

ANno Chriſti milleſimo nonageſimo primo, Indictione decimaquarta, Romani (inquit Bertholdus) Guibertum hæreſiarcham, quem iamdudum expulerant, iterum Romam intrare, & Sanctam Eccleſiam ſuis non benedictionibus, ſed maledictionibus infeſtare permiſerunt. Vrbanus autem Papa facile Romam cum exercitu intrare, & rebellium contumaciam domare potuiſſet, ſi non magis cum manſuetudine cauſam ſuam agere delegiſſet. Qui quidem generalem Synodum *Beneventi* colligens, ſententiam anathematis in eumdem Guibertum, & omnes eius complices confirmavit. Hæc Bertholdus. Cum autem Beneventi eſſet Vrbanus, conveniſſe eum *S. Albertum* Abbatem Criſpinienſem pro confirmandis Regulæ monaſticæ inſtitutis, quam ſuis ſervandam præſcripturus erat; tradit qui res eiuſdem Sancti præclare geſtas proſecutus *a* eſt Robertus Archidiaconus.

I. GUIB. ANTIP. RURSUM ROMAE RECIPITUR.

CONC. BENEVENT. SUB VRB. PP.

a *Extat ap. Sur. 7. Ap.*

II.

Interim vero Henricus Imp. quem vidimus poſt obitum Eggeberti in Italiam rediiſſe, Mantuam poſt undecim menſium obſidionem, ut Domnizo habet, pridie diei Paſchatis proditione cepit, aliaque plurima oppida, vix paucis munitiſſimis ſalvis. In Germania vero qui his temporibus Catholici permanſerunt in obedientia Sedis Apoſtolicæ; egregiæ ſanctitatis ſpecimen edidere, (ſicut narrat Bertholdus) dum non ſolum clerici & monachi religioſiſſime vitam communem obſervarunt, ſed etiam innumerabilis multitudo ſæcularium hominum tam virorum quam feminarum, & tam coniugatorum quàm cælibum, tamque in vrbibus quam etiam in villis, eamdem communem vitam, ſub obedientia clericorum ſiue monachorum, in primitivæ Eccleſiæ formam, devotiſſime amplexati ſunt: qui etſi habitu nec clerici vel monachi viderentur, nequaquam tamen eis diſpares meritis fuiſſe creduntur, quorum vivendi rationem Vrbanus Papa laudavit, atque adverſus obtrectatores auctoritate Apoſtolica diplomate pro eis edito confirmavit. Narrat hæc pluribus Bertholdus: qui demum addit, ſic dignatum eſſe Deum Sanctam Eccleſiam ſuam in periculoſiſſimo tempore mirabiliter conſolari, ut de multorum converſione gauderet, quæ de excommunicatorum averſione iamdiu non ceſſaſſet dolere.

VITA COMMUNIS APUD LAICOS.

III.

Hoc quoque anno cum Henricus debaccharetur in Romanæ Eccleſiæ iura, Berengarius Auſonenſis in Hiſpania Epiſcopus ad Vrbanum Papam veniens, obtulit ei Berengarij Comitis Barcinonenſis donationem factam anno ſuperiori milleſimo nonageſimo, civitatis Tarraconenſis è Saracenorum manibus nupertime vendicatæ (poſtquam trecentis ferme & nonaginta annis poſſeſſa ab eis fuiſſet) cum cenſu annuo quinque librarum argenti. Cuius hodieque inſtrumentum Donationis extat in Vaticana

TARRACON. CIVITAS DONATA S. PETRO.

Bibliotheca b in codice Cencij Camerarij: ſubiiciturque Vrbani diploma de tranſlatione eiuſdem Berengarij Epiſcopi in ſedem Tarraconenſem, cum privilegio Pallij: quippe cuius potiſſimum opera ea civitas & Eccleſia reſtaurari cœpiſſet.

b Rec. Bar. Ann. Tom. XI. hoc an.

IESV CHRISTI
An. 1192.
VRBANI II.
An. 5.
HENRICI III. 9.
ALEXII COMN. 12.

I. Ivo Carnotensis Episcop. ordinatur.

ANno Chriſti milleſimo nonageſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, (inquit Sigebertus huius temporis ſcriptor) *Ivo* Sancti Quintini Belvacenſis Præpoſitus ab Vrbano Papa conſecratus eſt Carnotenſis Epiſcopus Nempe ſuffectus a in locum Gaufredi, qui ſub Gregorio Septimo diu Romæ detentus reus ſimoniacæ pravitatis, & deficientibus probationibus liber dimiſſus, tandem ſub Vrbano plane innoteſcentibus eius criminibus, ab eodem Pontifice depoſitus eſt. Quantus autem doctrina ac probitate Ivo fuerit, recitandæ de eo res geſtæ ſuis locis ſignificabunt. Qui mox poſt ſuum in Galliam reditum b, Richerium Archiepiſcopum Senonenſem, qui favebat Gaufredo, paſſus adverſarium eo prætextu quaſi in maieſtatē regiam offendiſſet, quod à Sede Apoſtolica conſecrationem præſumpſiſſet accipere, appellatione ad eamdem Sedem liberatus eſt: prout apparet ex literis ab eo de his ad eumdem Richeriū primo, deinde etiam ad ipſum Vrbanum Papam ſcriptis, quibus & plura habet de eximia Sedis Apoſtolicę auctoritate; *cuius* (ut ait) *iudiciis & conſtitutionibus obviare; plane eſt hæreticæ pravitatis notam incurrere.*

a Ivo ep. 1.

b Id. ep. 8. & 12. Ap. Bar. hoc an. & ſeq.

II. S. Bruno Carthu. vocatur ab Vrb. PP.

Hoc eodem anno, qui numeratur ſextus incolatus ſanctorum monachorum in Carthuſia, Vrbanus Papa accerſivit ad ſe ex eadem ſolitudine *S. Brunonem* illius inſtituti auctorem, invitumque triennio retinuit, uſus eius opera in Conciliis celebrandis. Eodemque tempore ex remotioribus Orbis partibus Ericus Danorum Rex, qui anno ſuperiori Olavo fratri ſubrogatus fuerat, cultor pietatis eximius) ad eumdem Vrbanum ſe contulit, cum ob inanes & falſas ſuſpiciones ab Archiepiſcopo Hamburgenſi excommunicandus, appellatione ad Sedem Apoſtolicam ſentētiam ante vertiſſet. Qui apud Vrbanum cauſa perorata, non ſolum ſuperior evaſit, verum etiam obtinuit, ut Dania haud amplius ſedi Hamburgenſi ſubeſſet, ſed proprium haberet Metropolitam; (quod Sueno c Rex iam olim pertentaverat; (qui à Legato Sedis Apoſtolicæ ad hoc miſſo conſtitutus eſt in civitate Lundiæ, tum ob egregios Aſcenij tunc eius Epiſcopi mores, tum quod ad eam è finitimis regionibus terra marique tranſitus abunde patet. Qua propter & Sueciam quoque ei, Norvegiamque in factis ſubiecit. Habet hæc pluribus Saxo d Grammaticus. Sicq; Hamburgenſis Primatus ſub Vrbano Secundo magnopere imminutus eſt, cum eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopus Liemarus inhærens Henrico, factus eſſet omnium ſchiſmaticorum anteſignanus. Fuiſſe porro poſt hæc tempora, varias de Sedium inter eas Eccleſias inſtitutionibus & prærogativis controverſias, variaque edita à Summis Pontificibus decreta, conſtat ex auctoribus qui de iis regionibus ſcripſerunt.

Rex Dan. appellat ad Sed. Apost.

c Vid. Adam. lib. 3. cap. 34. & Baron. an. 1053.

d Sax. Gr. lib. 12. Hiſt. Dan.

IESV CHRISTI
An. 1093.
VRBANI II.
An. 6.
HENRICI III. 10.
ALEXII COMN. 13.

I. Concil. Troian. sub Vrb. PP.

ANno Chriſti milleſimo nonageſimo tertio, Indictione prima, Vrbanus Papa (inquit Bertholdus, res eiuſdem Pontificis per annos ſingulos proſecutus) generalem Synodum centum pene Epiſcoporum in Quadrageſima ex diverſis provinciis in Apulia congregavit, & diverſis Eccleſiarum neceſſitatibus Synodali proviſione competenter ſuccurrere curavit. Hæc ille. Porro *Troiæ* hoc Concilium celebratum eſſe, habet Romualdus Salernitanus Archiepiſcopus in ſuo Chronico: dicendumque illud poſterius, reſpectu prioris ſub eodem Pontifice ante quatuor annos celebrati, de quo dictum eſt ſupra.

II. Conradus fil. Henr. contra patrem regnat.

Hoc inſuper anno Conradus Henrici Imper. filius adverſus patrem rebellans, ſed & Mediolanum, aliæque nonnullæ civitates Longobardiæ contra eumdem Henricum inſurgentes, adhæſerunt omnes Vuelphoni Duci, eiuſque coniugi Mathildi, qui una cum Vvelphone Seniore eiuſdem Iunioris parente, bellicis *Henrici* furoribus viriliter reſtiterant. Idem vero Conradus à patre paulo poſt dolo circumventus & captus, ſed Dei miſericordia protinus ſe eripiens, annuentibus iiſdem Ducibus ab Anſelmo Archiepiſcopo Mediolanenſi coronatus eſt Rex Italiæ. Henricus autem quadam ſe munitione (nempe Verona, ut alij ſcribunt) concludens, ibique diu abſque regia dignitate moratus, tandem nimio dolore affectus, ſibi aliquando manus inferre tentavit, ſed à ſuis præventus exequi non valuit. Narrat hæc pluribus Bertholdus hoc anno. Rebellionem porro Conradi Dodechinus ex ea cauſa prodiiſſe enarrat quod Henricus Adelaidem uxorem ſuam (quam Praxedem alij nominant) innocentiſſimam feminam odio incipiens habere, eadem carceri mancipata, compuliſſet plurimos vim ei inferre; immo & ipſum filium ſuum Conradum ad idem flagitium in novercam cohortans, eo recuſante, illum non ſuum, ſed peregrini filium eſſe affirmaſſet cuiuſdam Principis Sueviæ, cuius faciem multum repræſentaret. Cæterum Regina poſt plurima & inaudita malorum genera tolerata, de cuſtodia mirabiliter liberata, ad Mathildem Comitiſſam confugit, & ab ea deducta eſt ad Vrbanum Papam: qui Synodo convocata, denuo Henricum ob nova iſta ſcelera excommunicavit. Regina vero reverſa in patriam, monaſteriumque ingreſſa, facta eſt Abbatiſſa. Hæc ex Dodechino: qui addit, Conradum quoque veniſſe ad Vrbanum, & ſolutum ab excommunicatione regnaſſe in Longobar-

Nefandum Henrici ſcelus.

Concil. in cauſa Adel. Aug.

dia; fuiſſeque omni probitate conſpicuum, humilem & modeſtum, ſed paucis annis ſuperviventem immature obiiſſe. Eadem de uxore Henrici Albertus Stadenſis, qui eam ad ſuos in Ruſſiam eſſe reverſam affirmat. Sed Novatores hoſtes Romanorum Pontificum, & hæreticorum ſui conſimilium ſtudioſi, turpia illa negant, quod in Vita Henrici ſcripta non ſint. At qua fronte; cum eadem annis ſequentibus, ſpectante Orbe, in Synodis Conſtantienſi & Placentina fuiſſe publice declamata, teſtetur rerum inſpector Bertholdus *a* Conſtantienſis.

a Berthold. num. 1094. & 1095.

III. Vrb. redit Romam.

Harum porro novitatum occaſione conſternatis ubique Schiſmaticis. & Catholicis vires reſumētibus, Germani Principes *Conventu* apud *Vlmam* habito, firmiter ſtatuerunt omnino obedire Gebehardo Conſtantienſi Epiſcopo Sedis Apoſtolicæ Legato. Vrbanus autem Papa; qui hactenus Roma temperaverat, quod non facile abſque humani ſanguinis effuſione expelli inde Guibertini poſſent, reverſus eſt in Vrbem; ubi à ſuis receptus, Natalem Domini ſolemniter celebravit, quamvis adhuc iidem Schiſmatici munitionem S. Angeli poſſiderent: ipſe vero Guibertus cum Imperatore ſuo apud Veronam eo tempore exiſtens, ſe libenter Papatum deſerere ſimulavit, ſi alio modo pax in Eccleſia recuperari non poſſet. Hæc omnia Bertholdus pluribus, hoc anno, & ſequenti.

IV. Alfons. Hisp. Rex studiosus Cluniacen.

Ad finem autem rerum geſtarum anni huius, idem qui ſupra Bertholdus de Alphonſo ſive Aldefonſo Rege Hiſpaniæ tradit, ipſum in fide Catholicum, & in converſatione Cluniacenſis Abbatis obedientiarum, his temporibus ſæpiſſime contra Paganos viriliter dimicaſſe, multaſque Eccleſias iam dudum penitus devaſtatas in priſtinum ſtatum reſtauraſse: ſed & Cluniaci maiorem Eccleſiam à fundamentis ædificaſse, miſsa ad hoc infinita pecunia: ac denique ibidem monaſticum habitum ſumpturum fuiſse, niſi Abbas eum ſub ſæculari habitu retinere ſatius iudicaſset.

V. Anselmus ordinatur Archiep. Cantuar.

Hoc eodem anno magnum illud decus & ſplendor Eccleſiæ Anglicanæ, *S. Anſelmus* monachus, patria Auguſtanus, eius nominis oppidi, quod in finibus Burgundiæ ſitum eſt Italiam verſus, electus eſt pridie Nonas Martij Archiepiſcopus Cantuarienſis, & cum ob varias rationes diſtuliſset electioni conſentire, tandem pridie Nonas Decembris conſecratus eſt, ſubrogatus Lanfranco poſt annum quartum eius obitus, cuius & fuerat olim diſcipulus, & poſtea in Præfectura monaſterij Beccenſis in Normannia ſucceſsor, ac demum Abbas ibidem Hirluino ſuffectus. Hæc pluribus eius temporis ſcriptor *b* ſinceriſſimus, Edinerus eius à ſecretis miniſter: qui pergit quomodo feſtis diebus Natalis Domini idem ad Curiam procedens, honorifice primum à Rege ſuſceptus eſt, ſed poſt inſtinctu diaboli hominumque malorum mutato Regis animo, eo quod ille ſpoliatis hominibus ſuis mille libras denariorum Regi pro agendis munificentiæ ſuæ gratiis dare noluerit, è curia diſcedere coactus eſt.

b Ap. Sur. .. Avril.

E curia pellitur ob denegatam pecuniam pro sua promotione.

IESV CHRISTI
An. 1094.
VRB. II.
An. 7.
HENRICI III. 11.
ALEXII COMN. 14.

I. Concil. Constantien. sub Leg. Sed. Apost.

Anno Chriſti milleſimo nonageſimo quarto, Indictione ſecunda. Gebehardus Conſtantienſis Epiſcopus Apoſtolicæ Sedis in Germania Legatus, ibidem *Conſtantiæ* magnam Synodum in hebdomada Maiore ante Paſcha celebravit: in qua inter alia quæ de illa Bertholdus recitat, receptam eſſe ait querelam Praxedis Reginæ adverſus ſpurciſſimum Henricum ipſius maritum; ſed & incontinentiam preſbyterorum, ac violentiam ſimoniacorum adeo prohibitam eſſe, ut etiam *a* populus ab eorum officio prohiberetur, ſi ipſi eo ſtatu miniſtrare præſumpſiſſent.

a Vid. ſupra an. 1074. III.

II. Concil. Gallic. in quo Rex Philip. excommun.

Rurſus autem ab alio Apoſtolicæ Sedis in Gallia Legato, Hugone Archiepiſcopo Lugdunenſi, (quem ſub Gregorio ſeptimo magni æſtimatum, ſub Victore Tertio aliquantulum reſiliiſſe vidimus, non tamen ut deficeret ad ſchiſmaticos: idem vero Vrbano Papæ ab exordio Pontificatus eius ſe coniungens, priſtinam Legationis dignitatem ab eodem invitus *b* ſuſcepit) idem Bertholdus congregatum eſſe ait in civitate *Oſtone* Generale Concilium Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Abbatum diverſarum provinciarum, decimoſeptimo Calendas Novēbris; atque in eo inter alia renovatam excommunicationē in Henricum & Gvibertum, omneſque eorum complices RegemqueGalliarum Philippum pariter excommunicatum eſſe, eo quod vivente legitima uxore alteram ſuperinduxiſſet. Hæc ille. Sed de cauſa Regis Philippi, (qui reiecta Berta legitima coniuge, Bertradam pellicem duxit, conniventibus etiam nonnullis Epiſcopis) extant nonnullæ ad diverſos Antiſtites, ipſumque Regem ſcriptæ Ivonis *c* Carnotenſis epiſtolæ, ſeſe magna conſtantia iis ſceleribus opponentis. Quid vero in his poſtea actum fuerit, dicetur ſuis locis.

b Ivo ep. 18 ad Hugon.

c Id. ep. 13. 14. &c.

III. S. Ansal. mittit ad PP. librum de Incarn. Verbi.

Hoc eodem anno (ut Edinerus in Anſelmo, & Dodechinus in Chronico habent) idem Sanctus Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis ad Vrbanum Papam miſit examinandū librum, quem *De Incarnatione Verbi* olim in Beccenſi monaſterio ſcripſerat adverſus quēdam clericum in Gallia novæ hæreſis auctorem, immo veteris reſtitutorem inſaniæ Sabellianæ, qui impie æque ac imperite dicebat, ſi in Deo tres ſint perſonæ, una tantum res, & non ſint tres res, unaquæque per ſe ſeparatim, ſicut tres Angeli, aut tres animæ, ita tamen ut potētia & voluntate omnino ſit idem, inde neceſsario ſequi, Patrem quoque & Spiritum Sanctum una cum Filio eſſe incarnatum. Qui quidem clericus cum in Synodo à Rainaldo Archiepiſcopo Rhemenſi collecta, errorem ſuum adiuraſset, rurſum in ſua perſeverabat ignorantia & malignitate, aſserens ſe non ob aliud abiuraſse quod dicebat, niſi quia a populo interfici timebat. At quiſnam fuerit

iſte, licet Anſelmus, cum non nominet, tamen non alium putamus, quam *Roſcelinum* illum, ad quem extat Ivonis *d* tunc temporis ſcripta increpatoria epiſtola, cum poſt *Concilium Sueſſionenſe* adverſus eum congregatum, ſententiam quam abiuraverat clandeſtinis denuo diſputationibus defenderet.

d Id. ep. 7.

[Non alium quam ipſum Roſcelinum, intellexiſſe Anſelmum, conſtat ex quadam ipſiuſmet Anſelmi epiſtola ad Fulconem Belluacenſem Epiſcopum ſcripta; cuius partem ad huius loci elucidationem pertinentem ex codd M.S. edidit Fr. Iuretus in Not. ad Epiſt. Ivonis: ubi Anſelmus ait, Roſcelinum clericum dicere in Deo tres perſonas eſſe tres res ab invicem ſeparatas, ſicut tres Angeli; ita tamen ut una ſit voluntas & poteſtas, aut Patrem & Spiritum Sanctum eſſe incarnatum, & tres Deos vere poſſe dici, ſi uſus admitteret.]

IV. SCHISMATICI OCCASIONE MORTALITATIS CONVERTUNTUR.

Hoc eodem anno graſſante mortalitate in Germania, Gallia, & Italia, magnus proventus ex converſione ſchiſmaticorum Catholicæ acceſſit Eccleſiæ; pœnitentibus illis timore mortis, & ad Eccleſiam redeuntibus, ut Bertholdus teſtatur qui & eoſdem ſchiſmaticos multis fuiſſe perterrefactos prodigiis tradit, ex iiſque nonnullos ſibi ipſis manus intuliſſe, alios à beſtiis devoratos eſſe. Feminam vero, ob crimen quod Pœnitentiario ſua confitendo peccata revelavit, incendio condemnatam, iterum incenſo igne circa ipſam, divina virtute per Dei Genitricis interceſſionem illæſam ſervatam eſſe in Laudēſi Eccleſia Sigebertus hoc anno habet.

V. S. MARCI CORP. INVENTIO. *Ad quam vide ſupra an. 820. IV.*

Hocque item anno, vigeſima quinta Iunij ut veteres Annales Venetorum habent, contigit Inventio S. MARCI, precibus ſolemnibus impetrata, & magno miraculo ab ipſo Evangeliſta demonſtrata; cuius corpus ſolemni ritu collocatum fuit ſub altari primario. Hoc autem magnum Dei beneficium perpetua annua celebratione renovandum eſſe, publicis ſancivere decretis.

IESV CHRISTI
AN. 1095.
VRB. II.
AN. 8.
HENRICI III. 12.
ALEXII COMN. 15.

I. CONCIL. PLACENT. GENER.

ANNO Domini milleſimo nonageſimo quinto, Indictione tertia, Vrbanus Papa Generalem SYNODUM ex Epiſcopis Italiæ, Germaniæ, & Galliarum, *Placentiæ* in Longobardia celebravit circa mediam Quadrageſimam: ad quam, inquit Bertholdus præſentium rerum inſpector, tam innumerabilis multitudo confluxit, ut cum in nulla Eccleſia illius civitatis poſſet comprehendi, extra urbem in campo celebranda fuerit: quippe quatuor millia fere clericorum, & pluſquam triginta millia laicorum eo cōveniſſe perhibetur. In ea vero Synodo Praxedes, ſive Adelais, Regina adverſus Henricum conqueſta de ſpurcitiis quas ab eo paſſa eſſet, abſoluta eſt de pœnitentia pro illis iniungenda, eo quod illas non tam commiſiſſe quam invitam tuliſſe certo conſtaret, quodque eiuſmodi facinus ſponte & publice confiteri non erubuiſſet. Legati Philippi Regis Galliarum, excuſantes quod iam ipſum iter ad Synodum aggreſſus, legitimis cauſis impeditus fuiſſet, inducias ei uſque ad Pentecoſten impetravere. Hugo Lugdunenſis Archiepiſcopus ad eamdem Synodum vocatus, ab officio ſuſpenſus eſt, eo quod nec ipſe venerit, nec Legatum cum legitima excuſatione diſ●xerit. Legati Imperatoris Conſtantinopolitani imploraverunt auxilium contra Paganos, qui omnia pene uſque ad muros illius civitatis occupaſſent. Ac denique renovata ſunt decreta adverſus clericos ſimoniacos & incontinentes, damnataque rurſum hæreſis Berengarii; & promulgata in Guibertum ac eius complices cum ardentibus candelis ſententia anathematis; aliaque ſtatuta circa diſciplinam Eccleſiaſticam, quæ Bertholdus recitat: quibus conſentientes quindecim canones ab eadem Synodo Placentina ſtatuti, continentur in codice ſcripto Anſelmi Lucenſis libro ſeptimo Decretorum. Meminit vero etiam eiuſdem Synodi Domnizo preſbyter, qui adfuit una cum Mathilde Comitiſſa.

LEG. IMP. CONST. AD SYNODUM.

II. CONR. REX STRATORIS MUNUS EXHIBET PAPAE.

Placentia recedenti Vrbano Conradus Rex filius Henrici apud Cremonam obviam progreſſus, ſtratoris officium exhibuit, ac iuramento fidelitatem promiſit; qui mox regio apparatu Piſas pergens, ſponſam ſuam filiam Rogerij Ducis Siciliæ, adhuc admodum parvulam, cum ingenti pecunia ſibi oblatam recepit. Vrbanus autem rebus in Longobardia probe diſpoſitis, in Gallias marino itinere divertens, ad S. Mariam ad Podium in eius Aſſumptione pervenit, Synodumque ad Clarum Montem apud Arvernos in Octavam S. Martini condixit. Hæc Bertholdus. Indicta porro Synodo, ſtatim à Francorum Rege Philippo Legati miſſi ſunt ad Papam, qui eum emollirent: ipſe vero Pontifex literas ſcripſit ad omnes Galliarum Antiſtites, ut Regem hortarentur ad reſipiſcentiam, alioqui in eum exercerent Eccleſiaſticam diſciplinam: qui tamen ita iis commoti ſunt, ut non vere correctionem Regis urgerent, ſed palpando potius indulgerent, vno excepto Ivone Carnotenſi, qui ingenti animo mandata Apoſtolica minis promiſſionibuſque Regis aliorumque præponens, haud ceſſavit tum ipſum Papam ad iuſtitiam exercendam, tum Regem ad pœnitentiam agendam, Epiſcopoſque ad reſumendos animos, literis *a* ſuis hortari, in tantum ut direptionem omnium bonorum Eccleſiæ ſuæ, etiam uſque ad penuriam panis, ac demum carcerem, à Rege *b* paſſus fuerit.

VRB. IN GAL. VENIT.

a Ivo ep. 28 94 105 109
b Id. ep. 100. 102.

III. CONCIL. CLAROM. SUB VRB. PP. PHILIPP. REX EXCOMMUNICATUR.

Cæterum die condicta, in Octava S. Martini Vrbanus CONCILIUM ad *Clarum-Montem* celebrans, (in quo tredecim Archiepiſcopi cum ſuis ſuffraganeis interfuerunt, & ducentę quinque paſtorales virgæ numeratæ ſunt) ſtatuta præteritæ Synodi Placentinæ confirmavit: inſuperque Philippum Regem excommunicavit, quod legitima coniuge dimiſſa, militis ſui uxorem ſibi in coniugium ſociaſſet: ac denique aliam Synodum in tertiam ſubſequentis Quadrageſimæ hebdomadam Turonis celebrandam indixit. Hæc Bertholdus: eademque de excommunicato Rege Sigebertus. Sed & Bertradam Regiam pellicem eadem cenſura mulctatam, Vvillelmus *c* in Rebus Anglicis tradit; canoneſque recenſet Verum quod pertinet ad canones; triginta duo ad diſciplinam, libertatemque Eccleſiaſticam, ac mores clericorum laicorumque ſpectantes, ex Cōcilio Claromontenſi exſcripti

c Malmeſbur. l. 4. c. 2.

reperiuntur in codice Lamberti Epiſcopi Atrebatenſis ante quadringentos aunos ſcripto, ex quo totidem lineis Antonius Auguſtinus deſcripſit *d.* Habenturque inſuper aliqua alia ex eadem Synodo apud Gratianum, alioſque collectores qui in iis laborarunt: licet non omnes receuſuerint canones, neque eodem ordine.

Rec. om- / s Baron. / c an. ex / d. Ant. / ug.

I V. / NDICI- / UR EXPE- / ITIO IN / ERRAM / AN- / TAM.

Sed præcipuum fuit illud, cuius cauſa potiſſimum collectum eſt Concilium, ut in eo indiceretur expeditio in Terram Sanctam. Etenim Vrbanus quod ſciret ſępe à deceſſore ſuo Gregorio Septimo eſſe tentatum, ſed Schiſmaticorum factionibus, variiſque bellis impeditum; denuo urgentibus literis Alexij Imperatoris Conſtantinopolitani nuper in Placentino Concilio lectis, cuiuſmodi & plures alias eumdem Alexium ad Vrbanum ſcripſiſſe, teſtantur Vrſpergenſis in Chronico, naviter agere cœpit ut à Fidelibus Chriſtianis ferretur auxilium periclitanti Orientali Eccleſiæ; potiſſimum vero Ieroſolymorum, à cuius Patriarcha Symeone, deferente *Petro* Eremita, literas commiſeratione dignas acceperat, quibus Chriſti Incunabula atque Sepulchrum, cæteraque Loca Sancta ipſius memoria conſecrata, ab infidelibus Turcis profanata, omnique genere contumeliarum affecta deplorabat. Hic enim Petrus, teſte Vuillelmo *c* Archiepiſcopo Tyrio, qui eam de Bello Sacro hiſtoriam texuit, natione Gallus, patria Ambianenſis, cum petiiſſet Ieroſolymam, & literas ad Vrbanum Papam & Chriſtianos Principes ac cepiſſet, à CHRISTO quoque per viſum, dum oraret ad ſacroſanctum templum Reſurrectionis, tanti muneris legationem accepit; non autem per epiſtolam de cælo lapſam, ut plures ſunt fabulati) & afflatus divino Spiritu, claſſicum potenter intonuit, cuius clangore ab univerſo pene Orbe Occidentali ad arma concurſum eſt.

PETRUS / EREM. / PROMO- / TOR SA- / CRI BEL- / LI.

c Tyr. lib. 1. de Bel. ſacr. cap. 11. 12.

V.

Attamen primarius dux verbi, atque promotor tantæ molis operis, Vrbanus Pontifex extitit; qui in hoc ipſo Claromontenſi Concilio plures ea de re conciones habuit, quarum vnam recitat Tyrius, *f* aliam Vuillelmus *g* Malmesburienſis; tertiaque ab illis plane diverſa reperitur *h* inter ſchedas Bibliothecæ Vaticanæ. Sed & qui aderant Eccleſiarum Prælatis (quod Tyrius teſtatur, & ex iiſdem ſermonibus apparet) præcepit, ut ad propria reverſi cum omni inſtantia & debita ſolicitudine plebes ſuas ad idem hortarentur. Id vero ipſi impigre præſtantes, adeo profecerunt, ut præ multitudine dantium nomina, opus fuerit dehortari plurimos, quorum vel ætas, vel valetudo ponderi militari ſubeundo impar eſſe manifeſtis indiciis videretur. Erat autem pro ſtipendio, Indulgentia peccatorum propoſita; atque (ut Petrus *i* Diaconus ait) pro teſſera militari, ſignum ſanctiſſimæ Crucis rubri coloris ſuper ſcapulam dexteram impreſſum veſtibus. Et ut nihil ire volentibus obiiceretur impedimenti, ante omnia placuit decreto Synodali ſtatuere, ut cuncta bona eorum qui militarent, ſemper, & ubique eſſent in pace, & (ut vocabant, tregua, nempe ab omnimodis inquietationibus libera, quouſque rediſſent Quæ vero ſecuta fuerint; dicetur poſtea, cum alioqui nec iſthæc omnia potuerint hoc anno peragi.

f Ibid. c. 15. g Malmesbur. l. 4. c. 2. h Rec. Ban Ann. Tom. XI. hoc an.

i Pet. Diac. Chron. Caſſ. lib. 4. cap. 11. CRUX TESSERA MILITARIS.

VI.

Vt autem res difficillima optatum conſequeretur effectum, ad conciliandum cæleſte numen, placuit etiam Dei Genitricis precibus annitendum, quod probe ſciretur, quæque ardua progreſſura feliciter, quibus B. MARIAE Virginis faveret gratia, & inſpiraret auxilium. Adquod promerendum Vrbanus eodem Claromontenſi Concilio egit, ut Horariæ illæ preces & laudes, quæ vulgo OFFICIUM DEI-GENITRICIS appellari conſueverunt, quæque apud monachos eremitas inſtitutionis Petri Damiani, ut ſuperius vidimus, frequentari cœperant, ex illis deducerentur ad Clericos: à quibus digne eidem ſanctiſſimæ Virgini perſolvi deberent, ut ipſa apud Filium ageret, quo fidelis populus in tot & tantis diſcriminibus ſubeundis eius præſidio muniretur. Quod quidem tunc à Synodo indictum, & à clericis pie ſuſceptum, ad laicos etiam fuit tam viros quam feminas propagatum; & quidem cum magno fœnore gratiarum, ut experti ſunt omnes, iugiterque experiuntur Fideles, illud ex animo frequentantes. Quin & eaſdem Preces Carthuſianos divino monitu haud tunc pridem ſuſcepiſſe dicendas, ſuique Ordinis eamdem Dei-Genitricem adſciviſſe patronam, docetur in Rebus *k* geſtis S. Brunonis ipſorum Inſtitutoris: in quibus & de præceptis in dicto Claromontenſi Concilio iiſdem precibus, habetur mentio. Porro ipſe Bruno triennio retentus ab Vrbano, celebrato hoc anno Concilio Placentino, vix ab eodem licentiam obtinuit optatam eremum repetendi: qui tamen haud in Carthuſiam rediit, ne ita Pontificem proficiſcentem in Gallias ſequeretur: ſed in Calabriam: ubi Carthuſianum propagavit inſtitutum, nobileque erexit in Squillacenſi regione monaſterium, liberalitate Rogerij Calabriæ & Siciliæ Comitis: quem & poſt ſequẽtem annum in obſidione Capuæ exiſtentem, ipſi per viſum noctu apparens, liberavit ab inſidus Sergij ducis Græcorum militantium in ipſius exercitu: ut patet ex diplomate ea de re ab eodem Rogerio in favorem Carthuſianorum dato: quod in eiſdem Actis reperitur.

OFFIC. DEI-GEN. AB OMNIBUS SUSCEPTUM.

S. DEI-GENITRIX PATRONA ORD. CARTHUS.

k Vit. S. Brun. Carthuſ. cap. 21. 22. ap. Sur. 6. Oct.

S. BRUNO SECEDIT IN CALABRIAM.

VII. CONCIL. ANGLIC. IN CAUSA VRB. PP.

Celebrata hoc item anno eſt in Anglia, iuſſu Regis Guillelmi, tertia hebdomada Quadrageſimæ apud Caſtrum *Rothingehum*, SYNODUS generalis Prælatorum ac Principum Regni in cauſa Vrbani Papæ; ea occaſione quod cum Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis eum ut verum CHRISTI Vicarium, atque legitimum Eccleſię Romanæ Pontificem agnoſceret, ideoque profectionem ad illum inſtituiſſet petendi cauſa Pallium, non enim niſi præſenti Archiepiſcopo Cantuarienſi dandum fuiſſe, ſuperius ſæpe vidimus; Rex qui potius favebat Guiberto Antipapæ, edixiſſet neminem Epiſcoporum regni ſui aliquem recipere debere Romanum Pontificem, niſi quem ipſe Rex prius approbaſſet. Quamobrem ingenti hinc perſecutione, non à Rege tantum, ſed & ab omnibus Epiſcopis in Anſelmum oborta; eodem conciliabulo decretum eſt, eum ſalva fide quã Regi debebat, nullatenus poſſe in Regno Vrbanum pro Papa tenere, ideoque ab eius communione omnes, uno excepto Roffenſi, qui conſtans in obedientia Vrbani cum Anſelmo perſtitit, abſtinuerunt. Sed factum eſt mira Dei providentia, ut cum Rex fraudulenter apud Vrbanum egiſſet, ut Pallium in Angliam mitteret ei tradendum quem Rex cuperet; cum ad hoc miſſus Vualterus Epiſcopus Albanenſis numquam flecti potuiſſet, ut Anſelmum, tantæ virum ſanctitatis &

ſcientiæ, legitimeque introductum, ac nullius obnoxium culpæ. Eccleſia ſua deturbaret; tandem Rex mutato animo, non ſolum Vrbanum verum Pontificem debere dici & credi edicto caverit, ſed & ipſius Anſelmi ultro amicitiam expetierit, ei que Pallium tradi voluerit, atque libere primatum per vniverſam Angliam exercere permiſerit. Narrant iſta pluribus Edmerus *l* qui ea vidit, in Vita S. Anſelmi, & Vuillelmus *m* Malmeſburienſis de Geſtis Pontificum Anglorum: quorum etiam aſſertione conſtat, hanc ita pacem compoſitam anno integro perduraſſe; ruptam autem eſſe, cum iterum Regem perſecutorem Anſelmus expertus *n*, deſperatione iuvandi ſuos Vrbanum Papam adire decrevit, peneſque eum vel deponere ſarcinam, vel per eum apud Regem iuvari. Eam vero licentiam Romam eundi, vix tandem poſt plurimam de iuribus Eccleſiæ ac Regni cum eodem Rege habitam contentionem, extorſit ab eo; ſed ita ut conſcenſuri navim excuſſis indigniſſime cunctis ſarcinulis, pecuniam minime ſecum ferre permiſſus fuerit.

REX ANGLIAE MUTATUR IN MELIVS. *l Edm. lib. 2. ap. Sur. 21. Apr. l. m Malmesbur. de Pontif. Angl. l. 1.* ITERVM VEXAT ANSELMŪ. *n Ap. Bar. an 1097. in pr.*

VIII. ORDO MINISTR. HOSPIT. S. ANTONII.

Hoc eodem anno à Gaſtono Franco viro nobili provinciæ Vienneñſis; vna cum Germo ipſius filio, iunctis ſibi octo aliis, inſtitutus aſſeritur Ordo miniſtrantium infirmis qui ſacro Igne conſumpti truncatis membris in perpetua calamitate viverent: iidemque cum laici eſſent, pro inſignibus *Thau* ſignum ſibi ſumpſerunt. Sed hæc pluribus in Hiſtoria Antoniana dicta, cuius auctor exiit Hunarus Fulco eiuſdem Ordinis Præceptor.

IESV CHRISTI
AN. 1096.
VRBANI II.
AN. 9.
HENRICI III. 13.
ALEXII COMN. 16.

I. CONCIL. TVRON. SUB VRB. PP. *a Rec. Bar. Tom. XI. hoc an.* 1

ANno Domini milleſimo nonageſimo ſexto, Indictione quarta, tertia hebdomada Quadrageſimæ, Vrbanus Papa *Turonis* in Gallia Synodum celebravit; ubi (inquit Bertholdus) iterum ſuorum prætcritorum ſtatuta Conciliorum roboravit. Extant *a* vero duo diplomata ab eodem Pontifice hac ipſa Indictione data: alterum in eadem Turonenſi civitate pridie Idus Martias de confirmatione privilegiorum Eccleſiæ S. Martini; Pictavis alterum, quarto Calendas Aprilis, de abolitione inoliti eiuſdem Sancti Martini Eccleſiæ abuſus, quo nonniſi pretio præbendæ atque canonicatus conferrentur. Antequam autem idem Pontifex ex Gallia recederet, tradit Bertholdus, Philippum Regem, iamdudum pro adulterio excommunicatum, humiliter ad eum pro ſatisfactione venientem, reiecta pellice in gratiam receptum eſſe, ſeque in ſervitium Papæ promptum exhibuiſſe. Additque, Pontificem bene diſpoſitis rebus in Gallia, in Italiam rediiſſe, & Nativitatem Domini Romæ glorioſiſſime celebraſſe, licet adhuc Guibertini Turrem Creſcentij poſſiderent. Sed hoc ipſe exordio ſequentis anni, incipiens more ſuo annos à Natali Domini numerare.

PHILIPP. REX ABSOLVITUR

II. Hoc eodem anno, expeditio Occidentalium in Orientem, de qua anno ſuperiori, ſub diverſis ducibus diverſo tempore, diverſis locis, in procinctu poſita, Conſtantinopolim verſus iter arripuit; aliique ex ipſis qui primi fuere ſub Gualtero Duce octava die menſis Martij, alij paulò poſt ſub Petro Eremita profecti ſunt *Godefredus* autem *Bolonius* Dux Lotharingiæ cum aliis Ducibus & Comitibus, die decimaquinta Auguſti; alij demum, ut Boamundus Comes Apuliæ, anno ſequenti. Hæc pluribus Vuillelmus *b* Tyri Archiepiſcopus; quem conſulat qui iſta cupit, digne tantam hiſtoriam deſcribētem, dum colligens in vnum volumen plura diverſorum volumina, ſingula locupletius fide ſincera pertractavit. Nobis autem in propoſito eſt præcipua tantum nota temporum conſignare, non cuncta proſequi; quia iam notiſſima Scriptorum cuiuſlibet prope nationis copia, facta ſunt omnibus. Denique in literis quas Papa Vrbanus de iſta expeditione ſcripſit ad Alexium Imperatorem Conſtantinopolitanum tradit, tantam hominum multitudinem Cruce ſignatam eſſe, ut ad trecenta millia cenſa fuerint. Verum ante profectionem, hoc anno magnam ab eis factam eſſe pluribus in locis ſtragem Iudæorum, Bertholdus, aliique horum temporum auctores affirmant. Qui enim divino inſtinctu adverſus hoſtes Chriſtiani nominis dedere ſacræ militiæ nomen, in quos primos inciderunt Iudæos infelices, eoſdem niſi Chriſtianam fidem profiteri vellent, trucidarunt, fugarunt, vel obtriverunt, atque ex deſperatione ad conciſcendam ſibi mortem impulerunt. Profecti vero ſunt etiam cum Chriſtianis militibus nonnulli Antiſtites, inter quos Ademarus Podienſis Anicij Vellunnorum Epiſcopus eminuit Apoſtolica Legatione ſublimis, & Vuillelmus Arauſij: qui primi Cruce ſignati, alios eodem ſacro ſigno nobilitarunt.

EXPEDITIO IN ORIENTEM. *b Ty. de Bel. ſacr. lib. 1. cap. 18. lib. 2. cap 1.* IUDAEI A MILITIB. CHRIST. TRUCIDATI.

III. Sed & eodem Vrbani Papæ claſſico excitatus Bernardus Archiepiſcopus Toletanus, iterum in Terram Sanctam hac Cruce ſignatus peregrinationem aggreſſus eſt: verum ob clericos Toletanos, qui eo abſente quaſi numquam amplius reverſuro, alium ſubrogandum putarunt Archiepiſcopum, reverti coactus, pulſis illis monachiſque S. Facundi eorum loco in eam Eccleſiam introductis, denuo ſe ad iter accinxit: ſed cum ad Vrbanum Romam veniſſet, eius iuſſu, miſerantis illam tunc adhuc coaleſcentem Eccleſiam, reverſus eſt Toletum. Qui rediens, quos potuit ex Gallia ſecum duxit viros, quos eruditione & moribus ad regendas Eccleſias putavit idoneos: inter quos fuit *Burdinus* ille infelix, de quo ſæpe inferius agendum; quem probitatem ſimulantem, Lemovicis ductum Toletum, Archidiaconi dignitate nobilitavit, atque inde in Conimbricenſem, poſtea in Bracarenſem Epiſcopum extulit, cum ille ſe Mauritium loco Burdini nominaret. Hæc ex Roderico *c* eiuſdem Toletanæ Eccleſiæ Archiepiſcopo.

BERN. TOLET. DVCIT IN HISP. BURDINUM. *c Roder. Tolet. lib. 6 cap. 27. & 28.*

CAPUAN.

VICTOR ROMÆ CONSECRATUR.

media Quadrageſima *Capuæ* habito, *Victor* electus Pontifex, victus tandem precibus,& rationibus Præſulum ac Principum qui adfuerunt, reſumptis Pontificiis inſignibus Romam petens, ſeptimo Idus Maii conſecratus eſt, & in Apoſtolica Sede locatus, licet iam ægritudine correptus.

II.

Cum vero poſt hæc Guibertus Antipapa Romam & ipſe acceſſiſſet, (qui, ut ait Bertholdus, apud S. Mariam ad Martyres quam Rotundam vocant, ſe recepit, dum Victor in Inſula Tiberina reſideret) ac tum in Vrbe, tum multis aliis Italiæ locis, ingentia mala ſacrilegus latro ederet; interim qui paſtor legitimus gregis erat, vitans bella gerere adverſus Chriſtianos, quos indignatio vel gratia Henrici ad tempus ab Eccleſia ſeparaverat, expeditionem militarem convertit adverſus improbos Saracenos Italiæ iugiter littora infeſtantes, Chriſtianoſque captivos abripientes: atque ex omnibus fere Italiæ populis exercitum congregans, illiſque Vexillum S. Petri tradens, ſub remiſſione omnium peccatorum in Africam direxit: ubi illi centum millia hoſtium occiderunt, capta & exciſa præcipua eorum Vrbe, & ne quis ambigeret hæc CHRISTO auſpice contigiſſe, quo die Chriſtiani victores evaſere, eodem etiam Italiæ nunciata victoria eſt. Hęc porro cuncta de conſecratione Victoris, ſceleribus Guiberti, & expeditione Africana, pluribus Leo *a*. De eadem vero victoria Africana puto etiam loqui Bertholdum, dum habet anno ſequenti, Piſanos & Genuenſes, aliſque multos ex Italia, Africanum Regem Paganum hoſtiliter inuaſiſſe, & deprædata eius terra, ipſum in quamdam munitionem compuliſſe, ac deinceps Apoſtolicæ Sedi tributarium effeciſſe.

VICTOR DE SARACENIS IN AFRICA.

a *Leo Oſt. lib. 3. c. 67. & ſeqq.*

III. CONCIL. BENEVENT. CONTRA SCHISM.

Idem vero Pontifex menſe Auguſto SYNODUM Epiſcoporum *Beneventi* celebravit; in qua inter alia nefandum Guibertum Antipapam, ob vetera atque recentia ipſius ſcelera: rurſum anathematis vinculo innodavit: eademque ſententia perculit Hugonem Lugdunenſem Archiepiſcopum, & Richardum Abbatem Maſſilienſem, quod pro ambitione Sedis Apoſtolicæ, ad quam dudum clam inhiabant, ubi votis ſuis potiti non ſunt, ſe à communione ipſius Victoris ſeiunxiſſent, ſed & antiqua de laicis Inveſtituris decreta renovans,tam dantes quam accipientes excommunicationi ſubiecit: ac denique decrevit pœnitentiam & communionem à nemine, niſi à Catholicis ſacerdotibus ſuſcipi debere:meliuſque eſſe ſine viſibili communione perſiſtere, & inviſibiliter Domino communicare,quam eam ab hæreticis vel ſchiſmaticis ſumendo, à Deo ſeparari. Habet hæc pluribus Leo *b*.

b *Ibid. c. 71.*

IV.

Addit vero, eumdem Pontificem ibidem Beneventi graviter infirmatum, feſtinum petiiſſe Caſinum, ac convocatis Epiſcopis & Cardinalibus, monuiſſe, ac iuſſiſſe, ut iuxta Gregorii Papæ ſtatutum, Ottonem Epiſcopum Oſtienſem ibi tunc præſentem eligerent quamprimum in Pontificem; hiſque diſpoſitis,ſepulchrum ſibi in ipſa Capituli monaſterii abſide parari iuſſiſſe,ac poſt diem tertium feliciter migraſſe ad Deum decimoſexto Calendas Octobris huius ipſius anni milleſimi octogeſimi ſeptimi, non octogeſimi noni, ut textus depravatus *c* habet; nam convincitur error tum ex iis quæ ex ipſo Leone ſuperius dicta ſunt, ſingulas res geſtas Victoris recenſente,tum etiam ex Petro *d* qui Auctarium ad Leonem appoſuit, tum ab anno obitus Victoris uſque ad nonageſimum poſt milleſimum, triennium numerat. Extat *e* vero eius epitaphium, quo docetur ipſum ſexagenarium obiiſſe. Ac de ſcriptis ab eo *f* Dialogis dictum eſt pluribus locis. Quantum autem temporis Sedes vacaverit, & quæ contigerint in electione ſucceſſoris, dicturi ſumus anno ſequenti. Hic tamen illud admonendum: quod vidimus ipſum de ſucceſſore ſuo decreviſſe, non quidem imperando feciſſe, ſed ſicut deceſſor Gregorius fecerat, admonendo & exhortando, quod id temporum iniquitas poſtularet: quemadmodum & interdum ab aliquibus aliis Pontificibus factum reperitur, ut quem ſucceſſorem cuperent, nominarent; ſed ii quorum eſſet electio, ſcientes non poſſe nec debere à morientibus Pontificibus ſucceſſores eligi, gaud abſque conſueti collatione ſuffragii nominatum evexerunt in thronum;ut factum vidimus in Victore, & videbitur in eius ſucceſſore.

VICTORIS PP. OBITUS.

c [*Emendate legitur in recentiori editione, auctoritate veterum cod.*]
d *Pet. Diac. Chron. Caſſin. lib. 4. cap.*
e *Ap. Leon. lib. 3. cap. 73.*
f *Ext. in Bibl. Vatic. plur. 3. num 187. ſub nomine Dialo. Greg. PP.*

EIUS MONITIO DE ELECTIONE SUCCESSORIS.

V. CONVENTUS NEMETEN.

Hoc eodem anno in Germania Principes Catholici generali *Colloquio* habito cum Henrico apud civitatem *Nemetenſem* Calendis Auguſti, adiutorium ei ad obtinendum regnum (inquit Bertholdus) promiſerunt, ſi de excommunicatione exire vellet: ille vero ſolita obſtinatione negante ſe excommunicatu eſſe, re infecta ſeparati ſunt. Rex autem Ladiſlaus Hungarorum, miſſa legatione ad idem Colloquium promiſit Catholicis ſe cum viginti millibus equitum affuturum contra ſchiſmaticos, ſi neceſſe foret. Recitatæque ſunt ibidem literæ Victoris Papæ, quibus iudicium deceſſoris ſui Gregorii in Henricum & fautores eius confirmavit. Hæc Bertholdus. Ex literis autem Victoris vides, quam perſpicue redarguatur mendacij Sigebertus, dum ait Gregorium in obitu pœnitentia ductum, mandaſſe ſuis ſucceſſoribus abſolvendum Henricum una cum aliis Schiſmaticis. His vero Bertholdus addit de miſerando interitu pſeudoepiſcopi Patavienſis, quem Henricus in locum Catholici eiecti intruſerat, quo certiſſimum ſuæ damnationis teſtimonium & exemplum reliquis ſchiſmaticis dereliquit, unde nonnulli converſi ſunt. Subditque de conflictu ſequuto, & dolo Egberti Comitis invidentis gloriæ Hermanni Regis, elapſo Henrico ne caperetur in bello quod ſuo damno tentaſſet.

INTERITUS SCHISMATICI EPISCOP.

VI.

Hoc item anno, quo die conſecratus eſt Victor Papa, ſeptimo Idus Maij, inquit Leo *g* Oſtienſis) corpus S. Nicolai ex civitate Myrenſi, ubi ſeptingentis ferme annis quieverat, tranſlatum eſt Venetias. Sed hoc potius additamentum eſt ad Leonem: nam in libello qui extat de tranſlatione facta Venetias, non hoc anno, ſed poſt novem annorum curriculum id accidiſſe narratur. Neque Dandulus fideliſſimus auctor, neque recens auctor Sabellicus, quidquam habent de his hoc anno; reliqui autem omnes huius ſæculi Scriptores Barim tráſlatum dicunt;cum (ut ait Sigebertus hoc item anno) Venetis meditantibus Sancti corpus auferre Myra,Barenſes præoccupaverunt;qui numero quadraginta ſeptem venientes Antiochia,

g *Leo lib. 3. c. 67. in fin.*

TRANSLATIO CORP. S. NICOLAI BARIM

à qua-

à quatuor tantum monachis ibi inventis extorſerunt oſtendi ſibi tumbam, eaque effracta invenerunt oſſa in olei liquore natantia integra numero, & Barim cum gloria detulerunt, anno ſeptingenteſimo, quadrageſimo quinto à depoſitione S. Nicolai. Hęc Sigebertus; cui ſuffragatur Romanum Martyrologium, in quo dicta die Myra Barim tranſlatum aſſeritur: idque ipſum expreſſius liquet ex literis g Vrbani Papæ datis poſt biennium, cum Barim profectus eſt ad illud recondendum in præparato adyto, atque ea de cauſa privilegia eius Eccleſiæ confirmavit, auxitque.

g *Rec. Bar An. Tom. xi. an. 1089*

VII. Gvill. Regis Angl. Pœnitentia, et religiosus obitus.

Eodem anno Guillelmus Angliæ Rex, cum regnaſſet annos viginti, menſes decem; & dies viginti octo, vixiſſet ſexaginta quatuor annos, quinto Idus Septembris Rotomagi ex hac vita migravit, pœnitens peccatorum, quibus recens divinam in ſe vindictam provocaverat; cum in odium Philippi Francorum Regis graſſatus in eius Regnum, nec pepercit Eccleſiis quæ repertæ ſunt in Madantenſium civitate, quam incendio concremavit: quo facto mox offenſum numen ſenſit adverſum, illum acerbiſſimo dolore ad obitum uſque conficiens. Sed extat cuſa cum aliis Regum Anglicanarum Scriptoribus, eiuſdem Lamentatio tunc temporis ab auctore qui aderat, edita; cum non contentus peccata ſua ſecreta confeſſione ex præſcripto Eccleſiæ oſtendere ſacerdoti, eadem cunctis qui aderant palam voluit propalaſſe; non ſolum quæ nuper Eccleſiarum incendia publice perpetraſſet, quorũ cauſa ea tunc pati commeruiſſet, ſed quæ deliquiſſet ab eo tempore quo adhuc impubes moderandum ſuſcepit Northmanniç Ducatum: demum verò, ut ſeipſum depreſſum in ſpem violentus erigeret, multa bona recoluit quæ in honorem Dei & utilitatem Eccleſiæ feciſſet. Qui autem hæc deſcripſit, ait eum omnes theſauros ſuos Eccleſiis & pauperibus, Deique miniſtris teſtamento diſtribuiſſe; ac Clero Madantenſi ſupplicem ingentia dona miſiſſe, ut inde reſtaurarentur Eccleſiæ quas combuſſerat: cæterum poſt multa alia piè ſanctèque dicta decretaque inter hæc verba, *Dominæ meæ S. Dei Genitrici Mariæ me commendo, ut ipſa ſuis ſanctis precibus me reconciliet chariſſimo filio Domino noſtro* Iesu Christo, religioſe placideque expiraſſe. Quod vero confeſtim poſt eius obitum magnatibus ad ſua receptis, inferioribuſque miniſtris vniverſam ſupellectilem ſubripientibus, cadaver Regis pene nudum in area domus remanſerit: & ut illud ad monaſterium Cadomenſe ſepeliendum deferretur, ære alieno curandum fuerit, emenduſque locus ſepulturæ à quodam qui ſuum eſſe dicebat, ſed & dum corpus in ſarcophagum violenter mitteretur, quod vas per imprudentiam cæmentariorum breve & strictum eſſet, pinguiſſimus venter crepuerit, & intolerabilis fœtor circunſtantes impleverit: ex his omnibus idem auctor, qui ſingula minutim deſcripſit, efficaciſſimum ſumpſit, reliquitque aliis optime philoſophandi argumentum.

Specimen humanae miseriae

VIII. Vltio divina ob Eccl. in saltũ conversas.

h *Malmesbur. l. 3 rer Anglis.*

Sed nondum his ſufficientibus, & licet pœnitenti Regi Deus (ut pie credendum eſt) culpam peccatorum dimiſerit, pœnam tamen eſt proſecutus in filios atque nepotem; dum (ſicut narrat Vuillelmus h Malmeſburienſis, antiquitate & veritate præſtans hiſtoricus) quod idem Rex quemdam locum deſertis villis, ac ſubrutis Eccleſiis, per triginta & eo amplius milliaria in ſaltus & luſtra ferarum redegiſſet; primo Richardus eiuſdem Regis filius, ipſo adhuc vivente cervos ibi venãs, ex tabido aëre incurrit morbum quo defunctus eſt; poſt obitum vero Regis, in eadem ſilva Guillelmus eius filius, qui ei ſucceſſit in regnum, cognomento Rufus, & nepos Richardi filius Roberti Comitis Northmanniæ, mortem offenderunt, ille ſagitta pectus, iſte collum traiectus, vel ut alij dicunt, arboris ramuſculo, equo pertranſeunte, fauces appenſus. Hæc Vuillelmus: ac de his modo ſatis.

IESV CHRISTI
An. 1088.
VRBANI II.
An. 1.
HENRICI III. 5.
ALEXII COMN. 8.

I. Vrbanvs II creatvr Papa.

a *Pet. diac. Chro. Caſſin. lib. 4. cap. 2.*

Anno Chriſti milleſimo octogeſimo octavo, Indictione vndecima, quarto Idus Martij, Otto Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis, monachus Cluniacenſis natione Gallus, de quo ſuperius, uno omnium Cardinalium & Epiſcoporum, populorumque Catholicorum conſenſu, Tarracinæ in Campania creatus eſt S. Romanæ & Vniverſalis Eccleſiæ Pontifex, dictuſque Vrbanus eius nominis Secundus, quam rem geſtam pluribus deſcripſit Petrus a diaconus Caſſinenſis, qui Auctarium appoſuit ad Leonem Oſtienſem in Chronico Caſſinenſi. Addit autem Bertholdus, eumdem Pontificem ſtatim in ſequenti die miſſis literis ad omnes Catholicos, & ſuam ordinationem declaraſſe, & ſe in omnibus veſtigia ſui deceſſoris Gregorij obſervaturum denunciaſſe. Sed deſunt eiuſmodi literæ. Caremus enim ipſius Vrbani Regeſto; quod à Leone Oſtienſi elaboratum fuiſſe, idem qui ſupra, Petrus teſtatur in libro quem ſcripſit b de Viris Illuſtribus monaſterij Caſſinenſis.

b *Id. de vi. Illuſt. c. 31.*

II.

c *Id. in Chron. lib. 4. cap. 5.*

De asserto eius diplomate de corp. S. Bened. apud Cassinum.

Quomodo verò poſt paucos dies Tarracina Caſſinum veniens, cum dubitaret de præſentia corporis S. Benedicti in eo monaſterio, ab eodem Sancto ipſi per viſum apparente, in confirmationem veritatis ſuæ præſentiæ ſanatus fuerit graviſſimo lateris morbo; idem Petrus c in Auctario narrat. Habeturque diploma Vrbani, recenſitam hiſtoriam copioſius enarrans, quo infertur anathema eis qui corpus S. Benedicti in monte Caſſino eſſe negarent. Sed non levia de impoſtura ſigna continet, ut pote quod cum huiuſmodi factum contigiſſe dicatur hoc anno, nempe ante Concilium Troianum, quod anno ſequenti celebratũ conſtat; tamen diploma Vrbani datum ponitur anno nono ipſius Pontificatus, quo non Capuæ, ut ibi dicitur, ſed in Galliis eum fuiſſe, Bertholdus eius tẽporis ſcriptor accuratiſſimus, & alij omnes docent. Præterea nulla prorſus cohærentia in aliis ibi appoſitis tẽporum notis reperitur, dum in fine ſic legitur; *Datum Capuæ Calendis Aprilis, Indictione decimatertia, anno Domini milleſimo nonageſimo tertio, Pontificatus vero Domini Vrbani Papæ Secũdi*

anno nono. Denique ſi ab Vrbano eiuſmodi fuiſſet divulgatum diploma, quomodo Petrus Venerabilis Abbas Cluniacenſis, decretorum Romanorum Pontificum obſervantiſſimus, paulo poſt hæc ſactum hymnum edidiſſet de tranſlatione *d* S Benedicti in Gallias, ubi & miraculis coruſcare teſtatur? Ad hæc ſatis.

d (Celeb a tur etiam à monachis cœnobij S. Dionyſij prope Pariſios, nedum ab aliis, *Illato S. Benedicti* die 4 Dec. ſolẽni feſto, & officio divino quo & nonnulla miracula in eius rei confirmationem edita narrantur.)

III. DIPLOMA DE PRIMATU ECCLES.

Hoc eodem anno, Idibus Octobris, datum reperitur in Collectione Conciliorum Hiſpaniæ diligentia Garſię Loaiſæ, aliud eiuſdem Pontificis diploma ad Bernardum Archiepiſcopum Toletanum, primum illius civitatis poſt eam recuperatam à Saracenis (à quibus, ut ait, per trecentos pene ſeptuaginta annos poſſeſſa fuerat) Antiſtitem; quo Primatum ei totius Hiſpaniæ, ex antiqua conſuetudine conceſſit. Aliudque rurſum ab eodem auctore recitatur eiuſdem Vrbani ad Archiepiſcopum Tarraconenſem eodem argumento Primatus Toletani, quem is agnoſcere renuebat.

IV.

Hoc item anno, tradit Bertholdus Hermannum Regem Germaniæ Catholicum ex hac vita migraſſe, cum rebellantibus Saxonibus receſſiſſet in Turingiam. Poſt quem *Eggebertus* Marchio Saxones rurſum in Henricum commovit.

V. e *Papir. Maſſ. Annal. Fr. l.* 3. BERENGARII ANDEGAVE. EXITUS. f *Ap. Malmesbur. Hiſt. Ang. lib.* 3. g *Ivo ep.* 277. (Quam tamen epiſtolam non ad Hildebertũ ſed ad aliũ quemdam Adelbertũ ſcriptam eſſe prodit ex quibuſdam ms Iuretus Ivonis cõmentator.) h *Rec. Ba. Ann. To. XI. hoc an*

Eodem *e* anno *Berengarius* carioſus hæreſiarcha, poſtquam ſæpe falſa pœnitentia eluſiſſet Eccleſiam, tandem mortuus eſt die Epiphaniæ; ut habet eius epitaphium *f* quod ſcripſit Hildebertus, magnæ poſtea doctrinæ & ſanctitatis Epiſcopus Cenomanenſis, tunc vero Archidiaconus, & vita plane ſolutior; ut conſtat ex literis, ad eum electum Epiſcopum ſcriptis ab Ivone *g* Carnotenſi. Quod quidem innoteſcendum fuit, ne Berengarius, qui poſt tot criminum moles mirum in modum laudatus eodẽ epitaphio reperitur, id à laudato viro meruiſſe credatur; ſed ab amico potius, amicitiæ gratia laudis excedente modum, quippe quod nefandiſſimus hæreſiarcha toties lapſus, vix laica communione in exitu magna miſericordia dignus haberi potuiſſet; cum preſertim qui etiam his temporibus vixit, Lanfrancus Cantuarienſis Archiepiſcopus, de ipſo adhuc vivente ſcribens *h* ad Ramaldum urbis Pictavorum Abbatem, multa habeat indigna homine Catholico; & Petrus Cluniacenſis Abbas his temporibus proximus, in epiſtola contra Petrobruſſianos de eodem meminerit cum deteſtatione & improperio. Denique Vvillemus Malmeſburienſis, dum agit de ipſius obitu, ait eum quamvis ſententiam correxiſſet, tamen quod omnes quos depravaverat, convertere nequiviſſet, morientem gemitu producto dixiſſe; *Hodie in die Apparitionis ſuæ apparebit mihi Dominus meus* IESU-CHRISTUS, *propter pœnitentiam, ut ſpero, ad gloriam, vel propter alios, ut timeo, ad pœnam.* Quantum autem tempore vixerit, ſi quis cuncta de eo ſuperius narrata recenſeat, videbit prope nonagenarium deceſſiſſe; ſummam Dei miſericordiam conſecutum, ſi poſt tot iteratos lapſus, in Eccleſia Catholica vitæ periodum clauſit.

QUID MORIENS DIXERIT.

IESU CHRISTI
AN. 1089.
URBANI II.
AN. 2.
HENRICI III. 6.
ALEXII COMN. 9.

I.

ANNO Chriſti milleſimo octogeſimo nono, Indictione duodecima, Vrbanus Papa Legationem decrevit in Germaniam Gebehardo Conſtantienſi Epiſcopo, (inquit Bertholdus) ut ordinationes improbandas improbaret, roborandas roboraret: ſententiamque anathematis confirmavit in Guibertum, Henricum, fautores eorum, & excommunicantes, adhibita tamen diverſorum excommunicationis graduum diſtinctione. Quę quidem in Synodo ab eo decreto fuiſſe, patet ex eius epiſtolæ fragmento ad Gebehardum ea de re ſcriptæ quod Ivo *a* recitat. Nam & idem Bertholdus teſtatur eumdem Pontificem hoc anno generalem Synodum centum quindecim Epiſcoporum collegiſſe, & Eccleſiaſtica ſtatuta ſuorum prædeceſſorum confirmaſſe. Additque, malum excommunicationis in tantum propagatum eſſe eo tempore, ut Catholici vix ſe ab eorum contagio poſſent illæſos cuſtodire: atque in Theutonicis partibus quinque tantummodo Epiſcopos in Catholica communione fortes perſtitiſſe, videlicet Vvirceburgenſem, Patavienſem, Vvormatienſem, Conſtantienſem, & Metenſem, quorum (ut ait) confortamento reliqui Catholici ſchiſmaticis à principio reſtiterunt.

a *Ivo par.* 14. *c.* 45. CONCIL. ROM. IN CAUSA SCHISM.

II. COMES EXCOMMUN. EXTUMULATUR.

Quod autem ad legationem Gebehardi pertinet; quam ille ſtrenue in ea ſe geſſerit, uno hoc exemplo intelligere potes, quod (ut idem auctor habet) cum Otto Comes pro adulterio ab eodem Legato excommunicatus, poſt mortem apud monaſterium in prædio ipſius conſtructum à ſuis ſepultus eſſet, iuſſu eiuſdem Epiſcopi eiectus eſt, & ad ſepulturam aſini (ut Scriptura loquitur) deputatus. Sed nec illud prætereat, quod idem Legatus ad perferendas literas ad Vrbanum Papam, uſus eſt nuncio viro magnæ virtutis Eginone, qui poſtea fuit Abbas S. Vdalrici Auguſtenſis; quem Vdeſcalcus *b* eius comes peregrinationis, ait in eo miniſterio iuſſum mutare monaſticum habitum, ſapienter eluſiſſe ſchiſmaticos.

b *Caniſ. Tom. II. Ant. Lect.*

III. GUIB. ANTIP. PELLITUR A ROMANIS.

Habet inſuper Bertholdus, hoc eodem anno Guibertum Antipapam à Romanis turpiter expulſum eſſe, & ne amplius Apoſtolicam Sedem invadere præſumeret iuramento promittere compulſum Sed & rebus ad aliquã concordiam inter Catholicos & Schiſmaticos vrgentibus, Principes Catholicos colloquium habuiſſe cum Henrico, & auxilium promiſiſſe ſi Guibertum dimitteret, & ad Catholicam communionem rediret; cumq; eam conditionem haud ipſe reſpueret, diſſuaſum fuiſſe ab Epiſcopis ſchiſmaticis. qui ſe cum Guiberto deponendos eſſe non dubitarent. Addit etiam, Vrbanum Papam per Legatos ſuos abſolviſſe ab excommunicatione Imperatorem Conſtantinopolitanum: ac demum ſuſcepiſſe literas Philippi Regis Francorum, debitam ei ſubiectionem promittentis.

IV. Concil. Troian.

c Pet. Dia. li. 1. cap. 8. d Ivo par. 9. cap. 55.

Hoc item anno celebratum eſſe ab eodem Vrbano Concilium *Troiæ* in Apulia, apparet ex Petro c Diacono in Chronico Caſſinenſi: cuius quoque Concilij, ac decreti eo editi de conſanguinitatis linea in coniugatis, meminit Ivo d Carnotenſis; eique tradit interfuiſſe Epiſcopos fere ſeptuaginta quinque, & Abbates duodecim.

V. Mathildis Comitiſſae coniugium cum Vvilphone.

Eodem quoque anno (ut Bertholdus habet) Mathildis Comitiſſa, vidua Godofredi Gibberi, de qua ſæpe ſuperius, coniugio copulata eſt Vvelphoni Duci, filio Vvelphonis Ducis Baioariæ, nepoti Azonis Marchionis Ferrarienſis & hoc utique (inquit) non tam pro incontinentia, quam pro Romani Pontificis obedientia, ut tanto virilius S. R. Eccleſiæ contra Schiſmaticos poſſet ſubvenire. Vnde idem auctor addit, hoc coniugio Henricum Imp. valde triſtatum eſſe, eumdemque Ducem terrori fuiſſe Schiſmaticis. Cæterum ita hoc uiſum eſt agere Vrbano Papæ ob publicum Eccleſiæ bonum, ut tamen numquam illa voluerit commiſceri uiro, prout aſſerit idem poſtea Bertholdus e; ſignificatque Domnizo f presbyter, qui carmine cecinit res geſtas maiorum eius, atque ipſius quoque Mathildis, cui viuenti adſtitit, & morienti parentavit; dum ipſius merita recolens, tribuit ei centeſimum fructum poſt trigeſimum & ſexageſimum, ita tres vitæ ſtatus in ea exprimens, nempe quod fuerit nupta, vidua, atque virgo quoque permanſerit ſecundum ſenſum quo parabolam g Salvatoris communiter Patres interpretati ſunt, & Eccleſia Dei in ſacris ritibus eſt ſecuta. Quo etiam auctore conſtat, eamdem hoc Redemptoris anno iam ætatis ſuæ egiſſe quadrageſimum tertium, dum totius eius vitæ ætatem tradit fuiſſe annorum ſexaginta novem, obiiſſe vero diem anno Domini milleſimo centeſimo decimoquarto, die vigeſima quarta Iulij: qua ratione dicendum eſt, eam natam eſſe anno Salutis milleſimo quadrageſimo ſexto.

e Berthol. an. 1095. f Ap. Bar. an. 1074.

Virgo tamen permanſit.

g Matth. 13.

VI. Bonizonis Episc. Martyrium. Henr.

Hoc etiam anno ponit idem Bertholdus necem *Bonizonis* Sutrienſis Epiſcopi; qui ob defenſionem Eccleſiæ Romanæ inde expulſus, poſt multas tribulationes, captiones, exilia, à Placentinis Catholicis pro Epiſcopo receptus, à ſchiſmaticis eiuſdem loci, effoſſis oculis, & truncatis omnibus pene membris, martyrio coronatus eſt. Sed & feliciter pugnatum ait ab Eggeberto Marchione adverſus Henricum; captumque Liematum Archiepiſcopum Bremenſem, præcipuum Schiſmatis in Germania incentorem, atque alios occiſos Epiſcopos ipſius in impietate collegas; Regemque vix fuga lapſum evaſiſſe periculum. De quibus etiam agit Dodechinus ad Marianum. Quo item anno diem obiit Lanfrancus Cantuarienſis in Anglia Archiepiſcopus, vir ſcientia & ſanctitate præſtans; cuius remanſerunt aliquot ſcriptorum monimenta, ut quæ ſcripſit contra perfidum Berengarium; & tomus Epiſtolarum, index fertiliſſimi ingenij: inter quas ſunt duæ ad Reges Hibetniæ Gothricum, & Therdeluacum, diverſis temporibus datæ, quibus eius tunc Eccleſiæ ſtatus, corruptelæque ſignificantur. Vacavit autem ſedes Lanfranci annis quatuor, afflictata nimium per Guillelmum Regem Iuniorem cognomento Rufum: de quibus Edinerus in Anſelmo.

Imp. vincitur ab Eggeberto.

Lanfranci obitus.

VII

h Hiſt. Anton. par. 1. ca. 31. 32. 33.

S. Antonii cultus celebrior redditus occaſione Ignis ſacri.

Tradit quoque Sigebertus, hoc eodem anno lucem excreſcentem quos pertigit, eoſdem Igne ſacro ſive conſumpſiſſe, ſive membris mutilatis deformes reliquiſſe oſtentui: cuius cauſa aſſeritur in Hiſtoria Antoniana h, frequentiori concurſu increuiſſe cultum Sancti Antonij Magni in provincia Viennenſi, ubi eius corpus, translatum Conſtantinopoli à Iocellino ex ſtirpe Comitum Pictavienſium oriundo, iuſſu Vrbani Papæ ab eius filio Guigone apud Motam Sancti Deſiderij fuerat collocatum; ubi omnes eo morbo tacti confeſtim ſanabantur. Aucta vero eſt eo amplius erga Sanctum reverentia, quod ſicut eo morbo ægrotantes ſanati conſueverint, ita ſani in eumdem Sanctum peccantes, ſive periurio, aliave in eum irrogata blaſphemia, vel contumelia, eumdem mox experiri ſolerent ultorem, eodemque confeſtim morbo Ignis ſacri percuti: quod pavendum cunctis prodigium hactenus perſeverat; adeo ut in proverbium verſum ſit, *In S. Antonium neminem impune peccare.*

VIII.

Eodem item anno mortuus eſt Conſtantinopoli Euſtathius Patriarcha, cum ſediſſet annis tribus; & in eius locum ſubrogatus *Nicolaus* cognomento *Grammaticus*, qui tenuit eum annos viginti ſeptem, & menſes tres. Hæc ex ſerie Patriarcharum Conſtantinopolitanorum, quæ extat in Iure Orientali.

IESV CHRISTI

An. 1090.

VRBANI II.

An. 3.

HENRICI III. 7.

ALEXII COMN. 10.

I Concil. Tolos. ſub Legat. Sed. Apoſt.

Anno Chriſti milleſimo nonageſimo Indictione decimatertia, Vrbanus Papa (inquit Bertholdus) generalem Synodum ex Galliarum Epiſcopis per Legatos ſuos in *Toloſana* civitate circa Pentecoſten collegit; ibique multa in Eccleſiaſticis cauſis quæ corrigenda erant, correxit. Toloſanus quoque Epiſcopus de illatis criminibus canonice ſe purgavit: & legatio pro reſtauranda Chriſtianitate in Toletana civitate, Rege Hiſpanorum ſupplicante, deſtinata eſt. Iſta ex Bertholdo. Inſuper & ab ipſo Vrbano Papa hoc eodem anno menſe Septembri, Synodum *Melfi* in Apulia celebratam eſſe, teſtatur Romualdus Salernitanus Archiepiſcopus in ſuo Chronico; inque ea Rogerium filium defuncti Roberti Guiſcardi, ligium Eccleſiæ Romanæ hominem factum eſſe, & ab Vrbano accepiſſe per vexillum terram cum honore Ducatus. De iis vero quæ in ea Synodo ſancita fuerunt circa collationes & acceptationes beneficiorum, continentiam & promotionem clericorum, correctionem Eccleſiaſticorum Acephalorum commorantium in curiis procerum ſæcularium, Inveſtituras laicorum, aliaſque eius temporis neceſſitates Eccleſiæ ſunt a in codice Antonij Auguſtini, & Vaticano, canones ſexdecim.

Concil. Melfit. ſub Vrb. PP.

a Habet Bar. Ann. Tom. XI. hoc an.

II.

Hoc pariter anno illuſtres aliquot Confeſſores, Catholicorumque propugnatores ſtrenuos, in Germania, ex hac vita migraſſe, atque inter

eos Eggebertum Marchionem, Bertholdus affirmat. Vnde patuit via, ut Henricus in Italiam denuo ſe conferret adverſus Mathildem. Sicque collabentibus in Germania rebus Catholicorum, æque data eſt occaſio Vvaltramo Magdeburgenſi Epiſcopo ſchiſmatico, ſcribendi literas ad quemdam Ludovicum inſignis virtutis partium Catholicarum Comitem, ut inhæreret Henrico. Ad quem Ludovicus magno zelo reſcribens, dictanteq; epiſtolam Stephano, qui & Herrandus, Halverſtatenſi Epiſcopo) eumdem Vvaltramum hæreſis ac ſimoniæ redarguit: atque Henricum pariter hæreticum & excommunicatum, ideoque nec Regem dicendum comprobavit; quippe qui inter alia nefanda, Epiſcopatus pro pecunia, pro gladio, pro adulterio, pro Sodomitica immunditia venderet. Tradit hæc qui eaſdem epiſtolas recitat, Dodechinus in Appendice ad Marianum. Fuerunt vero & alij Orthodoxi, qui adverſus huiuſmodi Schiſmaticos his ipſis temporibus commentarios edidere: inter quos memoriæ proditur à Bertholdo Bernardus Conſtantienſis; quem tamen ait nimio zelo ductum, exceſſiſſe modum in eo quod contra fidem Orthodoxam negavit omnino ſacramenta poſſe confici à ſchiſmaticis.

De Epiſt. Ludovici Com. adverſus ſchiſm.

[Poſt obitum *Baronii*, *Greiſerus* in calce Tomi II. Defenſ. Bellarmini edidit. Epiſtolam valde prolixam illius Bernardi ad Bernaldum æque Conſtantienſem adverſus Schiſmaticos, una cum ipſius Bernaldi reſponſione aliiſque eiuſmodi ſcriptis pro Gregorio VII. compoſitis: quem quidem Bernaldum, eumdem eſſe putat, qui alio nomine Bernoldus, ſive Bertholdus, auctor Chronici ſæpe his Annalibus citati, nominatus reperitur.]

III. Sed & nitebatur ex adverſo contra Henricum Altmannus Pataviensis Epiſcopus, Apoſtolicæ Sedis Legatus; qui inter alia quæ præclare egit, curavit hoc ipſo anno in Salisburgenſi metropoli (cuius ipſe ſuffraganeus erat) vacante per obitum S. Gebehardi Archiepiſcopi, ſubrogari ſucceſſorem ſanctum alium, nempe *Thiemonem* antea Abbatem, cuius extant Acta *b* ab auctore illius temporis collecta: In quibus de his quæ idem paſſus eſt ab Henrico pro fide Catholica, traditur eum tredecim annis quibus præfuit, bellis, obſidione, gladiis, captivitate, omnia extrema perpeſſum, inſtar Sancti Athanaſij Alexandrini, nunquam pene liberum corpus, nedum liberam auctoritatem habuiſſe Ad quem carcere detentum cùm aliquando miſſus ſpiculator, gladio caput iteratis ſummo niſu ictibus amputare conaretur, tantum ſumma cutis vix tenuem velut lineam ictus, & quod ſolum ictus agnoſceretur, accepit; quod ſignum ulterius obduci, quamdiu vixit non potuit. Idem vero demum anno milleſimo ſecundo peregrinatus in Terram Sanctam, egregie martyrio perfunctus obiit, ut habent pluribus eiuſdem Acta.

b *Ap. Can. Ant. Lect. Tom IV.*

S. Thiemon Archiepis. Salisburg. quanta paſſus a Schiſm.

(Gebehardum, Altmannum, & Thiemonem, de quibus ſuperiori §. coniunctiſſimos fuiſſe, & tam in proſperis, quam adverſis, individuos comites, & Pontif. Romanorum adverſus ſchiſmaticorum factiones invictos propugnatores extitiſſe, tum ex his, cum ex aliis ſuperius dictis conſtat; maxime vero ex eorum Rebus geſtis ac Vitis, olim conſcriptis, & non ita pridem in lucem editis. *Gebehardi* quidem ab Henrico Caniſio Tom. II. antiq. Lect. *Altmanni* autem & *Thiemonis* à Seb. Tenguagel.)

IESV CHRISTI

An. 1091.

VRBANI II.

An. 4.

HENRICI III. 8.

ALEXII COMN. 11

I. Anno Chriſti milleſimo nonageſimo primo, Indictione decimaquatra, Romani (inquit Bertholdus) Guibertum hæreſiarcham, quem iamdudum expulerant, iterum Romam intrare, & Sanctam Eccleſiam ſuis non benedictionibus, ſed maledictionibus infeſtare permiſerunt. Vrbanus autem Papa facile Romam cum exercitu intrare, & rebellium contumaciam domare potuiſſet, ſi non magis cum manſuetudine cauſam ſuam agere delegiſſet. Qui quidem generalem Synodum *Beneventi* colligens, ſententiam anathematis in eumdem Guibertum, & omnes eius complices confirmavit. Hæc Bertholdus. Cum autem Beneventi eſſet Vrbanus, conveniſſe eum *S. Albertum* Abbatem Criſpinienſem pro confirmandis Regulæ monaſticæ inſtitutis, quam ſuis ſervandam præſcripturus erat; tradit qui res eiuſdem Sancti præclare geſtas proſecutus *a* eſt Robertus Archidiaconus.

Guib. Antip rurſum Romæ recipitur.

Conc Benevent. ſub Vrb. PP.

a *Extat ap. Sur. 7. Ap.*

II. Interim vero Henricus Imp. quem vidimus poſt obitum Eggeberti in Italiam rediiſſe, Mantuam poſt undecim menſium obſidionem, ut Domnizo habet, pridie diei Paſchatis proditione cepit, aliaque plurima oppida, vix paucis munitiſſimis ſalvis. In Germania vero qui his temporibus Catholici permanſerunt in obedientia Sedis Apoſtolicæ; egregiæ ſanctitatis ſpecimen edidere, (ſicut narrat Bertholdus) dum non ſolum clerici & monachi religioſiſſime vitam communem obſervarunt, ſed etiam innumerabilis multitudo ſæcularium hominum tam virorum quam feminarum, & tam coniugatorum quàm cælibum, tamque in vrbibus quam etiam in villis, eamdem communem vitam, ſub obedientia clericorum ſiue monachorum, in primitivæ Eccleſiæ formam, devotiſſime amplexati ſunt: qui etſi habitu nec clerici vel monachi viderentur, nequaquam tamen eis diſpares meritis fuiſſe creduntur, quorum vivendi rationem Vrbanus Papa laudavit, atque adverſus obtrectatores auctoritate Apoſtolica diplomate pro eis edito confirmavit. Narrat hæc pluribus Bertholdus: qui demum addit, ſic dignatum eſſe Deum Sanctam Eccleſiam ſuam in periculoſiſſimo tempore mirabiliter conſolari, ut de multorum converſione gauderet, quæ de excommunicatorum averſione iamdiu non ceſſaſſet dolere.

Vita communis apud laicos.

III. Hoc quoque anno cum Henricus debacchatetur in Romanæ Eccleſiæ iura, Berengarius Auſonenſis in Hiſpania Epiſcopus ad Vrbanum Papam veniens, obtulit ei Berengarij Comitis Barcinonenſis donationem factam anno ſuperiori milleſimo nonageſimo, civitatis Tarraconenſis è Saracenorum manibus nuperrime vendicatæ (poſtquam trecentis ferme & nonaginta annis poſſeſſa ab eis fuiſſet) cum cenſu annuo quinque librarum argenti. Cuius hodieque inſtrumentum Donationis extat in Vaticana

Tarracon. civitas donata S. Petro.

b Rec. Bar. Ann. Tom. XI. hoc an.

Bibliotheca b in codice Cencij Camerarij: ſubiiciturque Vrbani diploma de tranſlatione eiuſdem Berengarij Epiſcopi in ſedem Tarraconenſem, cum privilegio Pallij: quippe cuius potiſſimum opera ea civitas & Eccleſia reſtaurari cœpiſſet.

IESV CHRISTI
AN. 1192.
VRBANI II.
AN. 5.
HENRICI III. 9.
ALEXII COMN. 12.

I. Ivo Carnotenſis Epiſcop. ordinatur.
a Ivo ep. 1.

ANNO Chriſti milleſimo nonageſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, (inquit Sigebertus huius temporis ſcriptor) *Ivo* Sancti Quintini Belvacenſis Præpoſitus ab Vrbano Papa conſecratus eſt Carnotenſis Epiſcopus Nempe ſuffectus *a* in locum Gaufredi, qui ſub Gregorio Septimo diu Romæ detentus reus ſimoniacæ pravitatis & deficientibus probationibus liber dimiſſus, tandem ſub Vrbano plane innoteſcentibus eius criminibus, ab eodem Pontifice depoſitus eſt. Quantus autem doctrina ac probitate Ivo fuerit, recitandæ de eo res geſtæ ſuis locis ſignificabunt. Qui mox poſt ſuum in Galliam reditum *b*, Richerium Archiepiſcopum Senonenſem, qui favebat Gaufredo, paſſus adverſarium eo prætextu quaſi in maieſtatē regiam offendiſſet, quod à Sede Apoſtolica conſecrationem præſumpſiſſet accipere, appellatione ad eamdem Sedem liberatus eſt: prout apparet ex literis ab eo de his ad eumdem Richeriū primo, deinde etiam ad ipſum Vrbanum Papam ſcriptis, quibus & plura habet de eximia Sedis Apoſtolicę auctoritate; *cuius* (ut ait) *iudiciis & conſtitutionibus obviare; plane eſt hæreticæ pravitatis notam incurrere.*

b Id. ep. 8. & 12. Ap. Bar. hoc an. & ſeq.

II. S. Bruno Carthu. vocatur ab Vrb. PP.

Hoc eodem anno, qui numeratur ſextus incolatus ſanctorum monachorum in Carthuſia, Vrbanus Papa accerſivit ad ſe ex eadem ſolitudine *S. Brunonem* illius inſtituti auctorem, invitumque triennio retinuit, uſus eius opera in Conciliis celebrandis. Eodemque tempore ex remotioribus Orbis partibus Ericus Danorum Rex, qui anno ſuperiori Olavo fratri ſubrogatus fuerat, cultor pietatis eximius) ad eumdem Vrbanum ſe contulit, cum ob inanes & falſas ſuſpiciones ab Archiepiſcopo Hamburgenſi excommunicandus, appellatione ad Sedem Apoſtolicam ſentētiam antevertiſſet. Qui apud Vrbanum cauſa perorata, non ſolum ſuperior evaſit, verum etiam obtinuit, ut Dania haud amplius ſedi Hamburgenſi ſubeſſet, ſed proprium haberet Metropolitam: (quod Sueno *c* Rex iam olim pertentaverat; (qui à Legato Sedis Apoſtolicæ ad hoc miſſo conſtitutus eſt in civitate Lundiæ, tum ob egregios Aſcenij tunc eius Epiſcopi mores, tum quod ad eam è finitimis regionibus terra marique tranſitus abunde pateret. Qua propter & Sueciam quoque ei, Norvegiamque in ſacris ſubiecit. Habet hæc pluribus Saxo *d* Grammaticus. Sicq; Hamburgenſis Primatus ſub Vrbano Secundo magnopere imminutus eſt, cum eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopus Liemarus inhærens Henrico, factus eſſet omnium ſchiſmaticorum anteſignanus. Fuiſſe porro poſt hæc tempora, varias de Sedium inter eas Eccleſias inſtitutionibus & prærogativis controverſias, variaque edita à Summis Pontificibus decreta, conſtat ex auctoribus qui de iis regionibus ſcripſerunt.

Rex Dan. appellat ad Sed. Apoſt.

c Vid. Adam. lib. 3. cap. 34. & Baron. an. 1053.

d Sax. Gr. lib. 12. Hiſt. Dan.

IESV CHRISTI
AN. 1093.
VRBANI II.
AN. 6.
HENRICI III. 10.
ALEXII COMN. 13.

I. Concil. Troian. ſub Vrb. PP.

ANNO Chriſti milleſimo nonageſimo tertio, Indictione prima, Vrbanus Papa (inquit Bertholdus, res eiuſdem Pontificis per annos ſingulos proſecutus) generalem SYNODUM centum pene Epiſcoporum in Quadrageſima ex diverſis provinciis in Apulia congregavit, & diverſis Eccleſiarum neceſſitatibus Synodali proviſione competenter ſuccurrere curavit. Hæc ille. Porro *Troiæ* hoc Concilium celebratum eſſe, habet Romualdus Salernitanus Archiepiſcopus in ſuo Chronico: dicendumque illud poſterius, reſpectu prioris ſub eodem Pontifice ante quatuor annos celebrati, de quo dictum eſt ſupra.

II. Conradus fil. Henr. contra patrem regnat.

Hoc inſuper anno Conradus Henrici Imper. filius adverſus patrem rebellans, ſed & Mediolanum, aliæque nonnullæ civitates Longobardiæ contra eumdem Henricum inſurgentes, adhæſerunt omnes Vuelphoni Duci, eiuſque coniugi Mathildi, qui una cum Vvelphone Seniore eiuſdem Iunioris parente, bellicis *Henrici* furoribus viriliter reſtiterant. Idem vero Conradus à patre paulo poſt dolo circumventus & captus, ſed Dei miſericordia protinus ſe eripiens, annuentibus iiſdem Ducibus ab Anſelmo Archiepiſcopo Mediolanenſi coronatus eſt, Rex Italiæ. Henricus autem quadam ſe munitione (nempe Verona, ut alij ſcribunt) concludens, ibique diu abſque regia dignitate moratus, tandem nimio dolore affectus, ſibi aliquando manus inferre tentavit, ſed à ſuis præventus exequi non valvit. Narrat hæc pluribus Bertholdus hoc anno. Rebellionem porro Conradi Dodechinus ex ea cauſa prodiiſſe enarrat quod Henricus Adelaidem uxorem ſuam (quam Praxedem alij nominant) innocentiſſimam feminam odio incipiens habere, eadem carceri mancipata, compuliſſet plurimos vim ei inferre; immo & ipſum filium ſuum Conradum ad idem flagitium in novercam cohortans, eo recuſante, illum non ſuum, ſed peregrini filium eſſe affirmaſset cuiuſdam Principis Sueviæ, cuius faciem multum repræſentaret. Cæterum Regina poſt plurima & inaudita malorum genera tolerata, de cuſtodia mirabiliter liberata, ad Mathildem Comitiſſam confugit, & ab ea deducta eſt ad Vrbanum Papam: qui SYNODO convocata, denuo Henricum ob nova iſta ſcelera excommunicavit. Regina vero reverſa in patriam, monaſteriumque ingreſsa, facta eſt Abbatiſsa. Hæc ex Dodechino: qui addit, Conradum quoque veniſse ad Vrbanum, & ſolutum ab excommunicatione regnaſse in Longobar-

Nefandum Henrici ſcelus.

Concil. in cauſa Adel. Aug.

dia; fuiſſeque omni probitate conſpicuum, humilem & modeſtum, ſed paucis annis ſupervi-ventem immature obiiſſe. Eadem de uxore Henrici Albertus Stadenſis, qui eam ad ſuos in Ruſſiam eſſe reverſam affirmat. Sed Novatores hoſtes Romanorum Pontificum, & hæreticorum ſui conſimilium ſtudioſi, turpia illa negant, quod in Vita Henrici ſcripta non ſint. At qua fronte; cum eadem annis ſequentibus, ſpectante Orbe, in Synodis Conſtantienſi & Placentina fuiſſe publice declamata, teſtetur rerum inſpector Bertholdus *a* Conſtantienſis.

a Berthold. num. 1094. & 1095.

III.

Harum porro novitatum occaſione conſternatis ubique Schiſmaticis. & Catholicis vires reſumētibus, Germani Principes *Conventu* apud *Vlmam* habito, firmiter ſtatuerunt omnino obedire Gebehardo Conſtantienſi Epiſcopo Sedis Apoſtolicæ Legato. Vrbanus autem Papa; qui hactenus Roma temperaverat, quod non facile abſque humani ſanguinis effuſione expelli inde Guibertini poſſent, reverſus eſt in Vrbem; ubi à ſuis receptus, Natalem Domini ſolemniter celebravit, quamvis adhuc iidem Schiſmatici munitionem S. Angeli poſſiderent: ipſe vero Guibertus cum Imperatore ſuo apud Veronam eo tempore exiſtens, ſe libenter Papatum deſerere ſimulavit, ſi alio modo pax in Eccleſia recuperari non poſſet. Hæc omnia Bertholdus pluribus, hoc anno, & ſequenti.

VRB. REDIT ROMAM.

IV. ALFONS HISP. REX STUDIOSUS CLUNIACEN.

Ad finem autem rerum geſtarum anni huius, idem qui ſupra Bertholdus de Alphonſo ſive Aldefonſo Rege Hiſpaniæ tradit, ipſum in fide Catholicum, & in converſatione Cluniacenſis Abbatis obedientiarum, his temporibus ſæpiſſime contra Paganos viriliter dimicaſſe, multaſque Eccleſias iam dudum penitus devaſtatas in priſtinum ſtatum reſtauraſse: ſed & Cluniaci maiorem Eccleſiam à fundamentis ædificaſse, miſsa ad hoc infinita pecunia: ac denique ibidem monaſticum habitum ſumpturum fuiſse, niſi Abbas eum ſub ſæculari habitu retinere ſatius iudicaſset.

V. ANSELMUS ORDINATUR ARCHIEP. CANTUAR.

Hoc eodem anno magnum illud decus & ſplendor Eccleſiæ Anglicanæ, *S. Anſelmus* monachus, patria Auguſtanus, eius nominis oppidi, quod in finibus Burgundiæ ſitum eſt Italiam verſus, electus eſt pridie Nonas martij Archiepiſcopus Cantuarienſis, & cum ob varias rationes diſtuliſset electioni conſentire, tandem pridie Nonas Decembris conſecratus eſt, ſubrogatus Lanfranco poſt annumquartum eius obitus, cuius & fuerat olim diſcipulus, & poſtea in Præfectura monaſterij Beccenſis in Normannia ſucceſsor, ac demum Abbas ibidem Hirluino ſuffectus. Hæc pluribus eius temporis ſcriptor *b* ſinceriſſimus, Edinerus eius à ſecretis miniſter: qui pergit quomodo feſtis diebus Natalis Domini idem ad Curiam procedens, honorifice primum à Rege ſuſceptus eſt, ſed poſt inſtinctu diaboli hominumque malorum mutato Regis animo, eo quod ille ſpoliatis hominibus ſuis mille libras denariorum Regi pro agendis munificentiæ ſuæ gratiis dare noluerit, è curia diſcedere coactus eſt.

b Ap. Sur. 21. April.

E CURIA PELLITUR OB DENEGATAM PECUNIAM PRO SUA PROMOTIONE.

IESU CHRISTI
AN. 1094.
VRB. II.
AN. 7.
HENRICI III. 11.
ALEXII COMN. 14.

I. CONCIL. CONSTANTIEN. SUB LEG. SED. APOST.

ANNO Chriſti milleſimo nonageſimo quarto, Indictione ſecunda. Gebehardus Conſtantienſis Epiſcopus Apoſtolicæ Sedis in Germania Legatus, ibidem *Conſtantiæ* magnam SYNODUM in hebdomada Maiore ante Paſcha celebravit, in qua inter alia quæ de illa Bertholdus recitat, receptam eſſe ait querelam Praxedis Reginæ adverſus ſpurciſſimum Henricum ipſius maritum; ſed & incontinentiam preſbyterorum, ac violentiam ſimoniacorum adeo prohibitam eſſe, ut etiam *a* populus ab eorum officio prohiberetur, ſi ipſi eo ſtatu miniſtrare præſumpſiſſent.

a Vid. ſupra an. 1074. III.

II.

Rurſus autem ab alio Apoſtolicæ Sedis in Gallia Legato, Hugone Archiepiſcopo Lugdunenſi, (quem ſub Gregorio ſeptimo magni æſtimatum, ſub Victore Tertio aliquantulum reſiliiſſe vidimus, non tamen ut deficeret ad ſchiſmaticos: idem vero Vrbano Papæ ab exordio Pontificatus eius ſe coniungens, priſtinam Legationis dignitatem ab eodem invitus *b* ſuſcepit) idem Bertholdus congregatum eſſe ait in civitate *Oſtione* Generale CONCILIUM Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Abbatum diverſarum provinciarum, decimoſeptimo Calendas Novēbris; atque in eo inter alia renovatam excommunicationē in Henricum & Gvibertum, omneſque eorum complices Regemque Galliarum Philippum pariter excommunicatum eſſe, eo quod vivente legitima uxore alteram ſuperinduxiſſet. Hæc ille. Sed de cauſa Regis Philippi, (qui reiecta Berta legitima coniuge, Bertradam pellicem duxit, conniventibus etiam nonnullis Epiſcopis) extant nonnullæ ad diverſos Antiſtites, ipſumque Regem ſcriptæ Ivonis *c* Carnotenſis epiſtolæ, ſeſe magna conſtantia iis ſceleribus opponentis. Quid vero in his poſtea actum fuerit, dicetur ſuis locis.

b Ivo ep. 18 ad Hugon.

CONCIL. GALLIC. IN QUO REX PHILIP. EXCOMMUN.

c Id. ep. 13. 14. &c.

III. S. ANSAL. MITTIT AD PP. LIBRUM DE INCARN. VERBI.

Hoc eodem anno (ut Edinerus in Anſelmo, & Dodechinus in Chronico habent) idem Sanctus Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis ad Vrbanum Papam miſit examinandū librum, quem *De Incarnatione Verbi* olim in Beccenſi monaſterio Abbas ſcripſerat adverſus quēdam clericum in Gallia novæ hæreſis auctorem, immo veteris reſtitutorem inſaniæ Sabellianæ, qui impie æque ac imperite dicebat, ſi in Deo tres ſint perſonæ, una tantum res, & non ſint tres res, unaquæque per ſe ſeparatim, ſicut tres Angeli, aut tres animæ, ita tamen ut potētia & voluntate omnino ſit idem, inde neceſsario ſequi, Patrem quoque & Spiritum Sanctum una cum Filio eſſe incarnatum. Qui quidem clericus cum in Synodo à Rainaldo Archiepiſcopo Rhemenſi collecta, errorem ſuum adiuraſset, rurſum in ſua perſeverabat ignorantia & malignitate, aſserens ſe non ob aliud abiuraſse quod dicebat, niſi quia a populo interfici timebat. At quiſnam fuerit

iſte, licet Anſelmus, eum non nominet, tamen non alium putamus, quam *Roſcelinum* illum, ad quem extat Ivonis d tunc temporis ſcripta increpatoria epiſtola, cum poſt *Concilium Sueſſionenſe* adverſus eum congregatum, ſententiam quam abiuraverat clandeſtinis denuo diſputationibus defenderet.

d *Id. ep.* 7.

[Non alium quam ipſum Roſcelinum, intellexiſſe Anſelmum, conſtat ex quadam ipſiuſmet Anſelmi epiſtola ad Fulconem Belluacenſem Epiſcopum ſcripta; cuius partem ad huius loci elucidationem pertinente m ex codd M S. edidit Fr. Iuretus in Not. ad Epiſt. Ivonis: ubi Anſelmus ait, Roſcelinum clericum dicere in Deo tres perſonas eſſe tres res ab invicem ſeparatas: ſicut tres Angeli; ita tamen ut una ſit voluntas & poteſtas, aut Patrem & Spiritum Sanctum eſſe incarnatum, & tres Deos vere poſſe dici, ſi uſus admitteret.]

IV. SCHISMATICI OCCASIONE MORTALITATIS CONVERTUNTUR.

Hoc eodem anno graſſante mortalitate in Germania, Gallia, & Italia, magnus proventus ex converſione ſchiſmaticorum Catholicæ acceſſit Eccleſiæ; pœnitentibus illis timore mortis, & ad Eccleſiam redeuntibus, ut Bertholdus teſtatur. qui & eoſdem ſchiſmaticos multis fuiſſe perterrefactos prodigiis tradit, ex iiſque nonnullos ſibi ipſis manus intuliſſe, alios à beſtiis devoratos eſſe. Feminam vero, ob crimen quod Pœnitentiario ſua confitendo peccata revelavit, incendio condemnatam, iterum incenſo igne circa ipſam, divina virtute per Dei-Genitricis interceſſionem illæſam ſervatam eſſe in Laudēſi Eccleſia Sigebertus hoc anno habet.

V. S. MARCI CORP. INVENTIO. *Ad quam vide ſupra an.* 820. *IV.*

Hocque item anno, vigeſima quinta Iunij ut veteres Annales Venetorum habent, contigit Inventio S. MARCI, precibus ſolemnibus impetrata, & magno miraculo ab ipſo Evangeliſta demonſtrata; cuius corpus ſolemni ritu collocatum fuit ſub altari primario. Hoc autem magnum Dei beneficium perpetua annua celebratione renovandum eſſe, publicis ſancivere decretis.

IESU CHRISTI
AN. 1095.
VRB. II.
AN. 8.
HENRICI III. 12.
ALEXII COMN. 15.

I. CONCIL. PLACENT. GENER.

ANNO Domini milleſimo nonageſimo quinto, Indictione tertia, Vrbanus Papa Generalem SYNODUM ex Epiſcopis Italiæ, Germaniæ, & Galliarum, *Placentiæ* in Longobardia celebravit circa mediam Quadrageſimam: ad quam, inquit Bertholdus præſentium rerum inſpector, tam innumerabilis multitudo confluxit, ut cum in nulla Eccleſia illius civitatis poſſet comprehendi, extra urbem in campo celebranda fuerit: quippe quatuor millia fere clericorum, & pluſquam triginta millia laicorum eo cōveniſſe perhibētur. In ea vero Synodo Praxedes, ſive Adelais, Regina adverſus Henricum conqueſta de ſpurcitiis quas ab eo paſſa eſſet, abſoluta eſt de pœnitentia pro illis iniungenda, eo quod illas non tam commiſiſſe quam invitam tuliſſe certo conſtaret, quodque eiuſmodi facinus ſponte & publice confiteri non erubuiſſet. Legati Philippi Regis Galliarum, excuſantes quod iam ipſum iter ad Synodum aggreſſus, legitimis cauſis impeditus fuiſſet, inducias ei uſque ad Pentecoſten impetravere. Hugo Lugdunenſis Archiepiſcopus ad eamdem Synodum vocatus, ab officio ſuſpenſus eſt, eo quod nec ipſe venerit, nec Legatum cum legitima excuſatione direxerit. Legati Imperatoris Conſtantinopolitani imploraverunt auxilium contra Paganos, qui omnia pene uſque ad muros illius civitatis occupaſſent. Ac denique renovata ſunt decreta adverſus clericos ſimoniacos & incontinentes, damnataque rurſum hæreſis Berengarii; & promulgata in Guibertum ac eius complices cum ardentibus candelis ſententia anathematis; aliaque ſtatuta circa diſciplinam Eccleſiaſticam, quæ Bertholdus recitat: quibus conſentientes quindecim canones ab eadem Synodo Placentina ſtatuti, continentur in codice ſcripto Anſelmi Lucenſis libro ſeptimo Decretorum. Meminit vero etiam eiuſdem Synodi Domnizo preſbyter, qui adfuit una cum Mathilde Comitiſſa.

LEG. IMP. CONST. AD SYNODUM.

II. CONR. REX STRATORIS MUNUS EXHIBET PAPAE.

Placentia recedenti Vrbano Conradus Rex filius Henrici apud Cremonam obviam progreſſus, ſtratoris officium exhibuit, ac iuramento fidelitatem promiſit; qui mox regio apparatu Piſas pergens, ſponſam ſuam filiam Rogerij Ducis Siciliæ, adhuc admodum parvulam, cum ingenti pecunia ſibi oblatam recepit. Vrbanus autem rebus in Longobardia probe diſpoſitis, in Gallias marino itinere divertens, ad S. Mariam ad Podium in eius Aſſumptione pervēnit, Synodumque ad Clarum Montem apud Arvernos in Octavam S. Martini condixit. Hæc Bertholdus. Indicta porro Synodo, ſtatim à Francorum Rege Philippo Legati miſſi ſunt ad Papam, qui eum emollirent: ipſe vero Pontifex literas ſcripſit ad omnes Galliarum Antiſtites, ut Regem hortarentur ad reſipiſcentiam, alioqui in eum exercerent Eccleſiaſticam diſciplinam: qui tamen ita iis commoti ſunt, ut non vere correctionem Regis urgerent, ſed palpando potius indulgerent, vno excepto Ivone Carnotenſi, qui ingenti animo mandata Apoſtolica minis promiſſionibuſque Regis aliorumque præponens, haud ceſſavit tum ipſum Papam ad iuſtitiam exercendam, tum Regem ad pœnitentiam agendam, Epiſcopoſque ad reſumendos animos, literis a ſuis hortari, in tantum ut direptionem omnium bonorum Eccleſiæ ſuæ, etiam uſque ad penuriam panis, ac demum carcerem, à Rege b paſſus fuerit.

VRB. IN GAL. VENIT.

a *Ivo ep.* 28 94 105 109 b *Id. ep.* 100. 102.

III. CONCIL. CLAROM. SUB VRB. PP. PHILIPP. REX EXCOMMUNICATUR.

Cæterum die condicta, in Octava S. Martini Vrbanus CONCILIUM ad *Clarum-Montem* celebrans, (in quo tredecim Archiepiſcopi cum ſuis ſuffraganeis interfuerunt, & ducentę quinque paſtorales virgæ numeratæ ſunt) ſtatuta præteritæ Synodi Placentinæ confirmavit: inſuperque Philippum Regem excommunicavit, quod legitima coniuge dimiſſa, militis ſui uxorem ſibi in coniugium ſociaſſet: ac denique aliam Synodum in tertiam ſubſequentis Quadrageſimæ hebdomadam Turonis celebrandam indixit. Hæc Bertholdus: eademque de excommunicato Rege Sigebertus. Sed & Bertradam Regiam pellicem eadem cenſura mulctatam, Vvillelmus c in Rebus Anglicis tradit; canoneſque recenſet. Verum quod pertinet ad canones; triginta duo ad diſciplinam, libertatemque Eccleſiaſticam, ac mores clericorum laicorumque ſpectantes, ex Cōcilio Claromontenſi exſcripti

c *Malmeſbur. l.* 4. *c.* 2.

d Rec. omnes Baron. hoc an. ex cod. Ant. Aug.

reperiuntur in codice Lamberti Epiſcopi Atrebatenſis ante quadringentos annos ſcripto, ex quo totidem lineis Antonius Auguſtinus deſcripſit *d*. Habenturque inſuper aliqua alia ex eadem Synodo apud Gratianum, alioſque collectores qui in iis laborarunt: licet non omnes recenſuerint canones, neque eodem ordine.

IV. INDICITUR EXPEDITIO IN TERRAM SANCTAM.

Sed præcipuum fuit illud, cuius cauſa potiſſimum collectum eſt Concilium, ut in eo indiceretur expeditio in Terram Sanctam. Etenim Vrbanus quod ſciret ſępe à deceſſore ſuo Gregorio Septimo eſſe tentatum, ſed Schiſmaticorum factionibus, variiſque bellis impeditum; denuo urgentibus literis Alexij Imperatoris Conſtantinopolitani nuper in Placentino Concilio lectis, cuiuſmodi & plures alias eumdem Alexium ad Vrbanum ſcripſiſse, teſtantur Vrſpergenſis in Chronico, naviter agere cœpit ut à Fidelibus Chriſtianis ferretur auxilium periclitanti Orientali Eccleſiæ; potiſſimum vero Ieroſolymorum, à cuius Patriarcha Symeone, deferente *Petro* Eremita, literas commiſeratione dignas acceperat, quibus Chriſti Incunabula atque Sepulchrum, cæteraque Loca Sancta ipſius memoria conſecrata, ab infidelibus Turcis profanata, omnique genere contumeliarum affecta deplorabat. Hic enim Petrus, teſte Vvillelmo *c* Archiepiſcopo Tyrio, qui eam de Bello Sacro hiſtoriam texuit, natione Gallus, patria Ambianenſis, cum petiiſset Ieroſolymam, & literas ad Vrbanum Papam & Chriſtianos Principes accepiſset, à CHRISTO quoque per viſum, dum oraret ad ſacroſanctum templum Reſurrectionis, tanti muneris legationem accepit; non autem per epiſtolam de cælo lapſam, ut plures ſunt fabulati) & afflatus divino Spiritu, claſſicum potenter intonuit, cuius clangore ab univerſo pene Orbe Occidentali ad arma concurſum eſt.

PETRUS EREM. PROMOTOR SACRI BELLI.

e Tyr. lib. 1. de Bel. ſacr. cap. 11. 12.

V.

Attamen primarius dux verbi, atque promotor tantæ molis operis, Vrbanus Pontifex extitit; qui in hoc ipſo Claromontenſi Concilio plures ea de re conciones habuit, quarum vnam recitat Tyrius, *f* aliam Vvillelmus *g* Malmesburienſis; tertiaque ab illis plane diverſa reperitur *h* inter ſchedas Bibliothecæ Vaticanæ. Sed & qui aderant Eccleſiarum Prælatis (quod Tyrius teſtatur, & ex iiſdem ſermonibus apparet) præcepit, ut ad propria reverſi cum omni inſtantia & debita ſolicitudine plebes ſuas ad idem hortarentur. Id vero ipſi impigre præſtantes, adeo profecerunt, ut præ multitudine dantium nomina, opus fuerit dehortari plurimos, quorum vel ætas, vel valetudo ponderi militari ſubeundo impar eſſe manifeſtis indiciis videretur. Erat autem pro ſtipendio, Indulgentia peccatorum propoſita; atque (ut Petrus *i* Diaconus ait) pro teſſera militari, ſignum ſanctiſſimæ CRUCIS rubri coloris ſuper ſcapulam dexteram impreſſum veſtibus. Et ut nihil ire volentibus obiiceretur impedimenti, ante omnia placuit decreto Synodali ſtatuere, ut cuncta bona eorum qui militarent, ſemper, & ubique eſſent in pace, & (ut vocabant, tregua, nempe ab omnimodis inquietationibus libera, quouſque rediſſent. Quæ vero ſecuta fuerint; dicetur poſtea, cum alioqui nec iſthæc omnia potuerint hoc anno peragi.

f Ibid. c. 15.

g Malmesbur. l. 4. c. 2.

h Rec. Baron. Ann. Tom. XI. hoc an.

i Pet. Diac. Chron. Caſſ. lib. 4 cap 11.

CRUX TESSERA MILITARIS.

VI.

Vt autem res difficillima optatum conſequeretur effectum, ad conciliandum cæleſte numen, placuit etiam Dei-Genitricis precibus annitendum, quod probe ſciretur, quæque ardua progreſſura feliciter, quibus B. MARIAE Virginis faveret gratia, & inſpiraret auxilium. Ad quod promerendum Vrbanus eodem Claromontenſi Concilio egit, ut Horariæ illæ preces & laudes, quæ vulgo OFFICIUM DEI-GENITRICIS appellari conſueverunt, quæque apud monachos eremitas inſtitutionis Petri Damiani, ut ſuperius vidimus, frequentari cœperant, ex illis deducerentur ad Clericos: à quibus digne eidem ſanctiſſimæ Virgini perſolvi deberent, ut ipſa apud Filium ageret, quo fidelis populus in tot & tantis diſcriminibus ſubeundis eius præſidio muniretur. Quod quidem tunc à Synodo indictum, & à clericis pie ſuſceptum, ad laicos etiam fuit tam viros quam feminas propagatum; & quidem cum magno fœnore gratiarum, ut experti ſunt omnes, iugiterque experiuntur Fideles, illud ex animo frequentantes. Quin & eaſdem Preces Carthuſianos divino monitu haud tunc pridem ſuſcepiſſe dicendas, ſuique Ordinis eamdem Dei-Genitricem adſciviſſe patronam, docetur in Rebus *k* geſtis S. Brunonis ipſorum Inſtitutoris: in quibus & de præceptis in dicto Claromontenſi Concilio iiſdem precibus, habetur mentio. Porro ipſe Bruno triennio retentus ab Vrbano, celebrato hoc anno Concilio Placentino, vix ab eodem licentiam obtinuit optatam eremum repetendi: qui tamen haud in Carthuſiam rediit, ne ita Pontificem proficiſcentem in Gallias ſequeretur: ſed in Calabriam: ubi Carthuſianum propagavit inſtitutum, nobileque erexit in Squillacenſi regione monaſterium, liberalitate Rogerij Calabriæ & Siciliæ Comitis: quem & poſt ſequētem annum in obſidione Capuæ exiſtentem, ipſi per viſum noctu apparens, liberavit ab inſidiis Sergij ducis Græcorum militantium in ipſius exercitu: ut patet ex diplomate ea de re ab eodem Rogerio in favorem Carthuſianorum dato: quod in eiſdem Actis reperitur.

OFFIC. DEI-GEN. AB OMNIBUS SUSCEPTUM.

S. DEI-GENITRIX PATRONA ORD. CARTHUS

k Vit. S. Brun. Carthuſ. cap. 21. 22. ap. Sur. 6. Oct.

S. BRUNO SECEDIT IN CALABRIAM.

VII. CONCIL. ANGLIC. IN CAUSA VRB. PP.

Celebrata hoc item anno eſt in Anglia, iuſſu Regis Guillelmi, tertia hebdomada Quadrageſimæ apud Caſtrum *Rothingehum*, SYNODUS generalis Prælatorum ac Principum Regni in cauſa Vrbani Papæ; ea occaſione quod cum Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis eum ut verum CHRISTI Vicarium, atque legitimum Eccleſię Romanæ Pontificem agnoſceret, ideoque profectionem ad illum inſtituiſſet petendi cauſa Pallium, non enim niſi præſenti Archiepiſcopo Cantuarienſi dandum fuiſſe, ſuperius ſæpe vidimus; Rex qui potius favebat Guiberto Antipapæ, edixiſſet neminem Epiſcoporum regni ſui aliquem recipere debere Romanum Pontificem, niſi quem ipſe Rex prius approbaſſet. Quamobrem ingenti hinc perſecutione, non à Rege tantum, ſed & ab omnibus Epiſcopis in Anſelmum oborta; eodem conciliabulo decretum eſt, eum ſalva fide quā Regi debebat, nullatenus poſſe in Regno Vrbanum pro Papa tenere, ideoque ab eius communione omnes, uno excepto Roffenſi, qui conſtans in obedientia Vrbani cum Anſelmo perſtitit, abſtinuerunt. Sed factum eſt mira Dei providentia, ut cum Rex fraudulenter apud Vrbanum egiſſet, ut Pallium in Angliam mitteret ei tradendum quem Rex cuperet; cum ad hoc miſſus Vvalterus Epiſcopus Albanenſis numquam flecti potuiſſet, ut Anſelmum, tantæ virum ſanctitatis &

ſcientiæ, legitimeque introductum, ac nullius obnoxium culpæ, Eccleſia ſua deturbaret; tandem Rex mutato animo, non ſolum Vrbanum verum Pontificem debere dici & credi edicto cavetit, ſed & ipſius Anſelmi ultro amicitiam expetierit, ei que Pallium tradi voluerit, atque libere primatum per vniverſam Angliam exercere permiſerit. Narrant iſta pluribus Edinerus *l* qui ea vidit, in Vita S. Anſelmi, & Vvillelmus *m* Malmeſburienſis de Geſtis Pontificum Anglorum: quorum etiam aſſertione conſtat, banc ita pacem compoſitam anno integro perduraſſe; ruptam autem eſſe, cum iterum Regem perſecutorem Anſelmus expertus *n*, deſperatione iuvandi ſuos Vrbanum Papam adire decrevit, peneſque eum vel deponere ſarcinam, vel per eum apud Regem iuvari. Eam vero licentiam Romam eundi, vix tandem poſt plurimam de iuribus Eccleſiæ ac Regni cum eodem Rege habitam contentionem, extorſit ab eo; ſed ita ut conſcenſuri navim excuſſis indigniſſime cunctis ſarcinulis, pecuniam minime ſecum ferre permiſſus fuerit.

REX ANGLIAE MUTATUR IN MELIVS.

l Edin. lib. 2. ap. Sur. 21. Apr. l.

m Malmeſbur. de Pontif. Angl. l. 1.

ITERVM VEXAT ANSELMŨ.

n Ar. Bar. an. 1097. in pr.

VIII. ORDO MINISTR. HOSPIT. S. ANTONII.

Hoc eodem anno à Gaſtono Franco viro nobili provinciæ Vienneſis; vna cum Gerino ipſius filio, iunctis ſibi octo aliis, inſtitutus aſſeritur Ordo miniſtrantium infirmis qui ſacro Igne conſumpti truncatis membris in perpetua calamitate viverent: iidemque cum laici eſſent, pro inſignibus *Thau* ſignum ſibi ſumpſerunt. Sed hæc pluribus in Hiſtoria Antoniana dicta, cuius auctor exitit Himarus Fulco eiuſdem Ordinis Præceptor.

IESV CHRISTI
AN. 1096.
VRBANI II.
AN. 9.
HENRICI III. 13.
ALEXII COMN. 16.

I. CONCIL. TVRON. SUB VRB. PP.

a Rec. Bar. Tom. XI. hoc an.

ANno Domini milleſimo nonageſimo ſexto, Indictione quarta, tertia hebdomada Quadrageſimæ, Vrbanus Papa *Turonis* in Gallia Synodum celebravit; ubi (inquit Bertholdus) iterum ſuorum prædeceſſorum ſtatuta Conciliorum roboravit. Extant *a* vero duo diplomata ab eodem Pontifice hac ipſa Indictione data: alterum in eadem Turonenſi civitate pridie Idus Martias, de confirmatione privilegiorum Eccleſiæ S. Martini; Pictavis alterum, quarto Calendas Aprilis, de abolitione inoliti eiuſdem Sancti Martini Eccleſiæ abuſus, quo nonniſi pretio præbendæ atque canonicatus conferrentur. Antequam autem idem Pontifex ex Gallia recederet, tradit Bertholdus, Philippum Regem, iamdudum pro adulterio excommunicatum, humiliter ad eum pro ſatisfactione venientem, reiecta pellice in gratiam receptum eſſe, ſeque in ſervitium Papæ promptum exhibuiſſe. Additque, Pontificem bene diſpoſitis rebus in Gallia, in Italiam rediiſſe, & Natiuitatem Domini Romæ glorioſiſſime celebraſſe, licet adhuc Guibertini Turrem Creſcentij poſſiderent. Sed hoc ipſe exordio ſequentis anni, incipiens more ſuo annos à Natali Domini numerare.

PHILIPP. REX ABSOLVITUR

II. Hoc eodem anno, expeditio Occidentalium in Orientem, de qua anno ſuperiori, ſub diverſis ducibus diverſo tempore, diverſis locis, in procinctu poſita, Conſtantinopolim verſus iter arripuit; aliique ex ipſis qui primi fuere ſub Gualtero Duce octava die menſis Martij, alij paulò poſt ſub Petro Eremita profecti ſunt *Godefredus* autem *Bolonius* Dux Lotharingiæ cum aliis Ducibus & Comitibus, die decimaquinta Augusti; alij demum, ut Boamundus Comes Apuliæ, anno ſequenti. Hæc pluribus Vvillelmus *b* Tyri Archiepiſcopus; quem conſulat qui iſta cupit, digne tantam hiſtoriam deſcribêrem, dum colligens in vnum volumen plura diverſorum volumina, ſingula locupletius fide ſincera pertractavit. Nobis autem in propoſito eſt præcipua tantum nota temporum conſignare, non cuncta proſequi; quia iam notiſſima Scriptorum cuiuſlibet prope nationis copia, facta ſunt omnibus. Denique in literis quas Papa Vrbanus de iſta expeditione ſcripſit ad Alexium Imperatorem Conſtantinopolitanum tradit, tantam hominum multitudinem Cruce ſignatam eſſe, ut ad trecenta millia cenſa fuerint. Verum ante profectionem, hoc anno magnam ab eis factam eſſe pluribus in locis ſtragem Iudæorum, Bertholdus, aliique horum temporum auctores affirmant. Qui enim divino inſtinctu adverſus hoſtes Chriſtiani nominis dedere ſacræ militiæ nomen, in quos primos inciderunt Iudæos infelices, eoſdem niſi Chriſtianam fidem profiteri vellent, trucidarunt, fugarunt, vel obſederunt, atque ex deſperatione ad conciſcendam ſibi mortem impulerunt. Profecti vero ſunt etiam cum Chriſtianis militibus nonnulli Antiſtites, inter quos Ademarus Podienſis Anicij Vellunnorum Epiſcopus eminuit Apoſtolica Legatione ſublimis, & Vvillelmus Arauſij: qui primi Cruce ſignati, alios eodem ſacro ſigno nobilitarunt.

EXPEDITIO IN ORIENTEM.

b Ty. de Bel. ſacr. lib. 1. cap. 18. lib. 2. cap. 1.

IUDAEI A MILITIB. CHRIST. TRUCIDATI.

III. Sed & eodem Vrbani Papæ claſſico excitatus Bernardus Archiepiſcopus Toletanus, iterum in Terram Sanctam hac Cruce ſignatus peregrinationem aggreſſus eſt: verum ob clericos Toletanos, qui eo abſente quaſi numquam amplius reverſuro, alium ſubrogandum putarunt Archiepiſcopum, reverti coactus, pulſis illis monachiſque S. Facundi eorum loco in eam Eccleſiam introductis, denuo ſe ad iter accinxit: ſed cum ad Vrbanum Romam veniſſet, eius iuſſu, miſerantis illam tunc adhuc coaleſcentem Eccleſiam, reverſus eſt Toletum. Qui rediens, quos potuit ex Gallia ſecum duxit viros, quos eruditione & moribus ad regendas Eccleſias putavit idoneos: inter quos fuit *Burdinus* ille infelix, de quo ſæpe inferius agendum; quem probitatem ſimulantem, Lemovicis ductum Toletum, Archidiaconi dignitate nobilitavit, atque inde in Conimbricenſem, poſtea in Bracarenſem Epiſcopum extulit, cum ille ſe Mauritium loco Burdini nominaret. Hæc ex Roderico *c* eiuſdem Toletanæ Eccleſiæ Archiepiſcopo.

BERN. TOLET. DUCIT IN HISP. BURDINUM.

c Roder. Tolet. lib. 6 cap. 27 & 28.

IESV CHRISTI

AN. 1097.

VRB. II.

AN. 10.

HENRICI III 14.

ALEXII COMN. 17.

I. VRB. PP. SALERNVM SE CONFERT.

ANno Chriſti milleſimo nonageſimo ſeptimo, Indictione quinta, cum Rogerius Siciliæ Comes obſediſſet Capuam, Vrbanus Papa componendarum inter eum & Capuanos rerum cauſa eo accedens, cùm fruſtra id tentaſſet, Beneventum ſeceſſit, ac poſt Capuanorum deditionem perrexit Salernum ad eumdem Rogerium Comitem, alterumque Rogerium Apuliæ Ducem filium Guiſcardi. Narrat hæc pluribus Gaufredus monachus, qui tunc temporis res geſtas eiuſdem Rogerij Comitis ſcribebat.

II. DE ASSERTO PRIVIL. MONARCHIÆ SICULAE.

At quæ ſequuntur de Diplomate ac Priuilegio ab eodem Vrbano ipſi Rogerio Comiti, atque filiis eius heredibus, ibidem Salerni conceſſo, exactiſſima indigent diſquiſitione, quò in re maximi momenti veritas elucidata, haud amplius mendaciis circumtecta celetur; ſi quidem ſuper illud veluti fundamentum immobile, recentem Siciliæ Monarchiam eſſe fundatam atque firmiter ſtabilitam, aſſerunt omnes qui eius ſunt pugnaciſſimi defenſores; & inter alios Fazellus Siculus, qui illud Diploma in ſua Hiſtoria in Rebus Siculis veluti emblema pretioſum intexuit, idque ipſum fecit Rerum Hiſpanicarum recens hiſtoricus, nullo ab eis addito diligentiori examine, à quo ſit primum editum, in quam fidem acceptum, & an illud eſſet integrum.

III. QUOMODO DIPLOMA IN LUCEM EDITVM.

De his vero nos ex neceſſitate inſtituti elucidandæ hiſtoricæ veritatis acturi, rem haud ignotam prodimus, ſed iam ore fere omnium pervulgatam, ac veram, atque monimentis etiam publicis comprobatam. Tempore ſi quidem Ferdinandi Regis cognomento Catholici, Siculus quidam *Ioannes Luca Barberius* dictus, anno Domini milleſimo quingenteſimo decimotertio egit cum eodem Rege, ut eius auctoritate perquiſita undique antiqua diplomata, eadem in vnum volumen, quod *Caput Brevium* appellaret, ad Regni iura noſcenda colligeret: in quo præter alia multa, illud de quo agitur Vrbani Papæ diploma, uti editum legitur, pariter ſcripſit; ſed ſicut cætera, unde acceperit, verbum nullum. Quapropter in eum publice conclamatum eſt ab iis, quorum antiquæ poſſeſſiones recentibus hiſce inventis turbabantur. A quibus & eidem Ferdinando Regi fuit libellus oblatus, ne in plurimorum præiudicium fides aliqua Barberianæ collectioni adhiberi deberet, niſi de ſingulis doceretur autographum, quod quiſque cum opus eſſet, conſulere poſſet: eorum vero iuſtiſſimæ petitioni Princeps iuſtiſſimus annuit. Harum enim omnium rerum geſtarum fides deſcripta legitur in libro Capitulorum Regni Siciliæ, capite centeſimo nono, pagina ducenteſima vigeſima prima; eademque per eumdem Regem Ferdinandum confirmata die vigeſima quarta Iunij, Indictione tertia, anno Domini milleſimo quingenteſimo decimoquinto. Sicque videas, nullam penitus conciliare ſibi editum diploma fidem, niſi eam ex autographo accipiat quod cum numquam hactenus factum ſciatur, ut ei credatur nihil eſt quod ſuadeat. Nam & cum ſæpe contigerit, Reges Siciliæ adverſus Apoſtolicam Sedem de Eccleſiæ & Regum iuribus contendere; nec uſquam vel levis ſit mentio, dictum diploma ab aliquo citatum vel nominatum aliquando eſſe, licet plurimæ ut id facerent exiberent occaſiones; non à Rogerio huius Rogerij filio, cum adverſus Innocentium & Eugenium ageret de iuribus Romanæ Eccleſiæ in regno Siciliæ; non ab huius nepote Guillelmo adverſus Hadrianum Quartum; non ab aliis, horum ſucceſſoribus; non ab ipſis tyrannis, prætentionum audaciſſimis aſſertoribus ac defenſoribus; non denique ab alio quocumque, uſque ad Carolum Quintum prædicti Ferdinandi ſucceſſorem: utique magnum inde elicitur argumentum prædictum diploma haud eiuſmodi fuiſſe, ut Eccleſiæ Romanæ iuribus adverſaretur. INCOGNITVM MAIORIBUS.

IV. QUALE EDITUM.

Sed ut propius ad ipſius examen accedamus, deſcribendum illud imprimis videtur uti cuſum legitur; quod ſic ſe habet *Vrbanus Epiſcopus Servus ſervorum Dei, chariſſimo filio Rogerio Comiti Calabriæ & Siciliæ, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Quia prudentiam tuam ſupernæ maieſtatis dignatio multis triumphis & honoribus exaltavit, & probitas tua in Saracenorum finibus Eccleſiam Dei plurimum dilatavit, & Sanctæ Sedi Apoſtolicæ devotam ſe multimodis ſemper exhibuit: nos in ſpecialem atque chariſſimum filium eiuſdem Vniverſalis Eccleſiæ te aſſumpſimus. Idcirco de tuæ probitatis ſinceritate plurimum confidentes, ſicut verbis promiſimus, ita literarum auctoritate firmamus; Quod omni vitæ tuæ tempore, vel filii tui Simonis, vel alterius qui legitimus tui hæres extiterit, nullum in terra poteſtatis veſtræ, præter voluntatem aut conſilium veſtrum, Legatum Romanæ Eccleſiæ ſtatuemus. Quinimmo quæ per Legatum acturi ſumus, per veſtram induſtriam Legati vice cohibere volumus, quando ad vos ex latere noſtro mittemus ad ſalutem ſanctarum Eccleſiarum quæ ſub veſtra poteſtate conſiſtunt, ad honorem B. Petri, ſanctæque eius Apoſtolicæ Sedis, cui devote hactenus obediſti, quamque in neceſſitatibus ſuis ſtrenue & fideliter adiuviſti. Si vero celebratur Concilium, & vbi mandavero quatenus Epiſcopos & Abbates tuæ terræ mihi mittas; quos & quot volueris mittes, alios vero ad ſervitium Eccleſiarum tuarum retineas. Omnipotens Deus actus tuos in beneplacito ſuo dirigat, & te à peccatis abſolutum in vitam æternam perducat. Datum Salerni per manus Ioannis S. R. E. diaconi, tertio Nonas Iulii Indictionis ſeptimæ, anno Pontificatus noſtri vndecimo.* Hactenus diploma.

V.

In quo imprimis corrigendus eſt error temporis. Nam cum conſtet illud datum eſſe Salerni, & Vrbanum illuc hoc ipſo anno veniſſe exploratiſſimum ſit teſtificatione Gaufredi quæ inſpiciebat ſcribentis; necnon eiuſdem temporis Scriptorum Edineri atque Vuillelmi, dum agunt de Synodo Barenſi ab eodem Vrbano tunc habita, de qua dicetur poſtea; quomodo ſignatum ponitur Indictione ſeptima, anno Pontificatus Vrbani undecimo, cum idem præſens annus conſignatus fuerit Indictione

quinta,& ſedis Vrbani anno decimo; ſequenti vero, & poſt ſequentem, eumdem Vrbanum non Salernum aut Apulia, ſed Roma tenuerit? At non adeo ſeveri exactores ſumus, ut ob eiuſmodi quæ incidere ſolent librariorum vitia, velimus omnino diploma reiicere. Horreſcit vero plane auditus, ut idem exploſum ſententia Ferdinandi, cuius nullum extaret quod oſtendi poſſet autographum, ſub eius ſucceſſore Carolo Quinto, dum bellicis rebus intentus eſſet Imperator invictiſſimus, in regno Siciliæ opera Advocati Fiſcalis, uti quidpiam divinum in ſublime attolleretur, ac velut lapis angularis faciens utraque unum, temporali ſimul & ſpirituali iuncta auctoritate, nova, hacteuuſque in Eccleſia Catholica inaudita, conſtituta fuerit MONARCHIA, quę præterita Sedis Apoſtolicæ auctoritate, eiuſdem ipſius Sedis Apoſtolicæ auctoritatem abrogatet: cum ab Imperatoris miniſtris, eius nomine, potius quam voluntate anno Redemptoris milleſimo quingenteſimo vigeſimo ſexto, die ſeptima menſis Decembris, promulgatum eſt edictum de confirmatione Pandectarum impreſſi voluminis, in quo aſſeritur Monarchia; atque ſeorſum ſcriptus liber ſub titulo *Monarchiæ*, omnium regni Conſiliariorum ſubſcriptione munitus; cuius exemplar unum fertur ad Regem miſſum, alterumque ad Aragonenſe Concilium.

QUANDO ET A QUIBUS IN AUCTORITATEM ACCEPTUM.

VI. QUAE CONTINEAT MONARCHIA.

Quod autem auctoritate diplomatis Vrbani, Rogerium, eiuſque hæredes, Legatos à latere conſtitutos omnino velint, inde etiã omnes pariter ſucceſſores Reges in Siciliæ regno Legatos natos eſſe contendunt, eoſdemque omnia quæ ſunt Legatorum à latere efficere poſſe; immo & ſubſtituendi poteſtatem habere cum eadem auctoritate, nimirum ut iudicare & punire poſſint, abſolvere & excommunicare quos velint, laicos, monachos, clericos, etiam Eccleſiaſtica dignitate Prælatos, Abbates, Epiſcopos, Archiepiſcopos; ac denique ipſos S.R.E. Cardinales ibi degentes, eidem Monarchiæ ſubditos eſſe volunt, eiuſdemque Monarchiæ eſſe facultatis, appellationes ad S. Sedem Apoſtolicam impedire, Nuncios eiuſdem Sanctæ Sedis non admittere, ac demum reſpectu Eccleſiaſticæ iuriſdictionis, neque ipſam Sedem Apoſtolicam agnoſcere & habere ſuperiorem, niſi in caſu præventionis. Iſta ſunt quæ Vrbani auctoritate diplomatis, Reges in Sicilia velint ſibi licere.

VII. DE IPSO NOMINE MONARCHIAE.

At quod ad ipſum imprimis Monarchiæ nomen ſpectat; qua auctoritate poſt quadringentos triginta annos à tempore dati ab Vrbano diplomatis, recens natum invenitur ſuperinductum, quod nunquam à piis Regibus, immo nec ab ipſis Romanæ Eccleſiæ perduellibus iiſdemque acerbiſſimis perſecutoribus, ut Friderico, & eius filiis; nec denique ab invaſoribus eiuſdem regni, ut Petro, vel aliis; licet ab eis res ipſa ſæpius per tyrannidem atque invaſionem fuerit pertentata, uſurpatum ullatenus reperitur? Si vna eſt, conſenſu Fidelium omnium, in Eccleſia Monarchia, ab ipſo Domino ſtabilita in Petro & ſucceſſoribus eius, nec alteram ſuperinduci unquam paſſi ſunt Orthodoxi: ut quid hodie infauſtum nomen, altera auditur in Eccleſia Monarchia? Demus Vrbanum voluiſſe Reges Siciliæ eſſe Legatos natos à latere; numquid diplomate ſanxit eos dicendos eſſe Monarchas? Sed & cum plures ſint hodie in Eccleſia Catholica nobiliſſimarum Eccleſiarum Antiſtites, qui ex vero certoque privilegio, Sedis Apoſtolicæ Legati nati obtinent dignitatem; num ex eo aliquis eorum auſus eſt aliquando ſeſe appellare Monarcham? Quamobrem etſi non alia ex cauſa, vel ex hac ſaltem ſuccidendum eſt nomen adulterinum; ne tali exemplo propagetur in alios.

VIII. DIPLOMA NON EXCEDIT FILIOS ROGERII COM.

Vt autem ad res ipſas accedamus; quonam iure ex recitatis ſuperius Diplomatis verbis, tantum iuris præſumitur, ut Legati à latere, itemque nati, atque demum Monarchæ effecti Reges omnes Siciliæ dicantur; cum iis expreſſi tantummodo habeantur ipſe Rogerius, Simon eius filius, & alter filius ſi extiterit ipſe hæres? Duo namque Rogerio Comiti erant filij, Simon maior natu, atque Rogerius quem voluit expreſſiſſe voce illa, *alterius*; quod quidem nomen non de pluribus, ſed de uno ex duobus dumtaxat dici, ſciunt omnes qui Latinas literas didicerunt. Cum igitur privilegium non excedat filios Rogerij, qua ratione deducitur ad hæredes omnes? immo cum hæredes Rogerij omnino defecerint, quomodo trahitur ad ſucceſſores omnes illius Regni poſſeſſores? Denique etiamſi expreſſe incluſi fuiſſent hæredes omnes, omneſque ſucceſſores; adhuc tamen haud ipſa ullo pacto deduci potuiſſent ad Carolum Quintum; quod cum plurima extent Romanorum Pontif. diplomata, quibus ſunt collatæ inveſtituræ de regno Siciliæ diverſis Regibus, atque in eis diſertis verbis revocentur cuncta ſigillatim, quę adverſus Eccleſiaſticam immunitatem quoquo modo ſint pręſumpta; plane nihil ſit ut adverſus tot Pontificum documenta, de quibus ſingulatim inferius erit mentio, iſtiuſmodi diploma aliquid ſibi vendicare poſſit auctoritatis.

SAEPIUS REVOCATUM.

IX.

Verum nec quod prætenditur ullo modo conceſſerim; nimirum per Vrbani diploma creatum fuiſſe Legatum à latere Rogerium, atque filios eius. Relegantur eius verba, & nihil aliud invenietur, niſi quod eum vicem Legati implere voluerit, in iis tantum cohibendis quæ per Legatum Apoſtolicæ Sedis cohibenda forent. Aliis porro formulis, iiſdemque plenioribus, atque adeo ſpecificis, conſueviſſe ab ipſis Romanis Pontificibus concedi Legationes à latere, nemo ignorat qui eiuſmodi lectionibus aſſuevit. Præterea non perpenditur, quanta irrogetur iniuria Vrbano, cum volunt ea conceſſiſſe Rogerio, quæ iam per nonnullos Reges male adverſus Eccleſiaſtica iura, univerſa Eccleſia ſcandalum patiente, exercentur: cum tamen in vendicandis ab uſurpatione laicorum Eccleſię iuribus, idem ſanctiſſimus Pontifex nulli reperiatur fuiſſe ſecundus; qui & iis vixit temporibus, quibus iugiter certandum fuerit contra invaſores Romanę Eccleſiæ iurium. Potuitne vero tanta conceſſiſſe Rogerio Comiti, quorum aliquam tantummodo partem ſi Henrico Imperatori, ferociſſimo ſimul ac potentiſſimo perſecutori ceſſiſſet, pacem procul dubio univerſalis Eccleſiæ tot tantiſque cladibus diutius afflictæ, redemiſſet: ſed prius cuncta pati, quam quid minimum Eccleſiæ iurium imminui, vel à ſæcularibus labefactari, decrevit animo, & dum vixit effectu ipſo egregie præſtitit, ſicut

QUANTA IRROGETUR INIURIA VRBANO PP.

VRB. IN OMNIBUS DEFENSOR ECCL. IMMUNIT.

præter alia quæ iam de eo dicta ſunt, dicenturque, diſerte confirmat Domnizo, qui tunc vivebat, in Rebus geſtis Comitiſſæ Mathildis, dum ait, numquam per eum decreviſſe libertatem Romanæ Sedis: idemque ipſe Vrbanus ad Rodulphum Comitem reſcripſit *a* nulli ſæcularium domino poteſtatem in clericos habere licere, ſed omnes clericos Epiſcopo ſoli eſſe debere ſubiectos: quicumque verò aliter præſumerent, canonicæ ſententiæ ſubiectos fore. An vero potuit quę tot annis tanto labore ædificavit, vna hora congreſſu illo Salernitano cum Rogerio deſtruxiſſe, ut ſecundum Apoſtoli *b* dictum, prævaricatorem ſe conſtitueret? cum præſertim nulla urgeret neceſſitas, qua tantam cladem Eccleſiæ, cuius ſe conſtantiſſimum ſemper defenſorem exhibuiſſet, inferret: immo è contra in Concilio Vniverſali Romæ ſub eius ſucceſſore Paſchali celebrato, ab vniuerſa Synodo eidem Vrbano acclamatum eſſe conſtet *c*, uti Eccleſiæ iurium acerrimo vindici, atque propagatori.

a Ivo par. 2 cap. 408.

b Gal. 2.

c Vrſperg. an. 1102.

X. DETEGITVR DIPLOMATIS DEPRAVATIO.

Sed quid ultra detineo Lectorem, & non citò detego aduerſantium malas artes, qui non ut ſe habuit, ipſum germanum, integrumque ediderunt diploma, ſed mutilatum atque corruptum in omnibus quibus iura Romanæ Eccleſiæ ſalva eſſent, exhibuerunt? Ad quæ probanda, teſtem adhibemus ex adverſantium domo petitum, ab ipſis iure laudatum, cui nec ſit quod obiici poſſit: quippe qui eo tempore vixit & ſcripſit Hiſtoriam Siculam, eodem ipſo de quo agitur expoſcente (ut profitetur) Rogerio Comite: nempe *Gaufredum* monachum Benedictinum, cuius opus antiquitate ipſa plane venerandum delituit inter vetera monimenta Regum Aragonenſium, quouſque noſtra ætate illud Hieronymus Surita vir celebris in lucem protulit, ediditque Cæſarauguſtæ typis Dominici à Portarijs, anno Salutis milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo octavo, idemque munitum & laudatum Regio privilegio, (ne quid ad abſolutiſſimam fidem eius deeſſe poſſet) dedicatum vero Antonio Auguſtino tunc Archiepiſcopo Tarraconenſi, eruditione legum ſacrarum ſuæ ætatis in Hiſpania facile principi.

XI.

Hinc enim ipſe Gaufredus, iam à nobis ſuperius citatus eadem occaſione Salernitani congreſſus Vrbani cum Rogerio acturus de eiuſmodi privilegij conceſſione, quænam præceſſerit illud petendi cauſa, his verbis narrat: *Sed quia ipſe Apoſtolicus iam dudum Robertum Epiſcopum Trainenſem, Comitte inconſulto, Legatum in Sicilia ad exequendum ius S. R. E. poſuerat; perpendens hoc Comitē grave ferre, & nullo modo ut ſtabile permaneat aſſentire; cognoſcens etiam ipſum Comitem in omnibus negotiis Eccleſiaſticis exequendis zelo divini ardoris effervescere: caſſato quod de Epiſcopo Trainenſi fecerat, Legationem B. Petri ſuper Comitem per totam Siciliam, vel habendam hereditaliter ponit, eà diſcretione, ut dum ipſe Comes advixerit, vel aliquis hæredum ſuorum zeli paterni Eccleſiaſtici executor, ſuperſtes fuerit, Legatus alius à Romana Sede ipſis invenis nullus ſupponatur.* Hæc quidem Gaufredus, cōſentientia ſuperius recitato diplomati. Sed quæ dolo malo de eo ſunt dempta, idē auctor ſic ſubdit; *Sed ſi qua Romanæ Eccleſiæ iuris exequenda fuerint, Chartulis * à Romana Sede in Siciliam vel Calabriam directis, per ipſos conſilio Epiſcoporum earumdem provinciarum authenticè definiantur.* Iſta ſunt, quæ manus audax abſtulit ab Vrbani diplomate: quæ quidem tanti noſcūtur eſſe momenti, ut ſi ea reſtituantur in ipſum, multum penitus ex eo irrogetur damnum iuribus Apoſtolicæ Sedis; cum ſit his verbis ei integrum reſervatum, ut cum opus eſſe iudicaverit Papa, miniſtros ſuos in Siciliam mittat, qui ſi ita ipſis placuerit, Epiſcopos ad Synodum congregent, quorum conſilio ipſorum ſententia expectetur. At non hic finis latrocinij. Nam pergens Gaufredus de iis dicere, quæ poſt hæc eodem diplomate continerentur; poſtquam hæc appoſuit, *Quod ſi Epiſcopi ad Concilium invitati fuerint; quot & quos ipſi Comiti, vel ſuis futuris heredibus viſum fuerit, illuc dirigunt*, (quæ ſunt conſervata in textu) mox hanc ab Vrbano limitationem additam ſubiicit; *Niſi fortè de aliquo ipſorum in Concilio agendum ſit in Sicilia vel Calabria, in præſentia ſua authentice definiri nequiverit*; quibus plane ſignificavit Vrbanus, ipſi eſſe liberum cum vellet, Siculos & Calabros Epiſcopos ad dicendam cauſam vocare ad Apoſtolicam Sedem, cum ipſorum cauſæ in Sicilia vel Calabria authentice (hoc eſt, canonice, & ſecundum leges Eccleſiaſticas) coram Principe ſęculari definiri nequirent.

QUÆ EX EO SINT SUBLATA.

* *Omnino legendum*, Chartulariis, *cum mox di. at*, per ipſos.

XII. QUOMODO RECIPIENDUM.

Vides igitur quanta ſubtracta fuerint, & quanti momenti. Quæ ſi reſtituantur, tantum abeſt ut à nobis diploma reiiciatur, ut potius exoſculemur illud, utpote prudentiſſimi Pontificis monumentum, quo magna cautela ita roganti Principi de Sede Apoſtolica bene merito voluerit ſatisfactum, ut tamen eiuſdem Apoſtolicæ Sedis immunitati nihil paſſus ſit eſſe detractum. Nec eſt quod verba Gaufredi, quæ in diplomate ſcripta fuiſſe docet, aliquis in alium ſenſum convertere iure poſſit. Nam tum quod è textu ablata noſcuntur, arguit ea haud prætentæ Monarchiæ favere; tum eo quo diximus modo eſſe intelligenda, (nempe ut cum in Sicilia de iuribus Apoſtolicæ Sedis ageretur conſervandis, tunc eſſet liberum Romano Pontifici miniſtros illuc pro arbitrio mittere) ſtatim poſt eiuſmodi privilegium conceſſum, ipſo uſu experientia comprobavit; cum ipſius Vrbani ſucceſſor Paſchalis Papa Secundus miſit Apocriſiarios (ſic enim vocat, quos Vrbanus Chartularios) in Siciliam ad exigenda iura Apoſtolicæ Sedis, dum ab Archiepiſcopo Panormitano iubetur præſtari iuramentum fidelitatis eidem Apoſtolicæ Sedi. Extant enim de his eiuſdem Paſchalis literæ, quas Gregorius Nonus intexuit inter Decretales *d* à ſe collectas Epiſtolas.

d c. ſignificaſti. Extr. de elect.

XIII. CONFIRMATUR EX ALIO SIMILI DIPLOM.

Sic enim (ut etiam à ſimili res confirmetur) qui poſt Vrbanum ſucceſſit tertio loco Calliſtus Papa Secundus, qui in vendicandis & extorquendis de manu Imperatoris abreptis Eccleſiaſticis iuribus ſummam præ omnibus ſuis anteceſſoribus ſibi gloriam comparavit; poſt celebratum Rhemenſe Generale Concilium, congreſſu habito cum Henrico Anglorum Rege, eidem petenti *conceſſit* (inquit Rogerius in Annalibus Anglorum) *omnes conſuetudines, quas pater ipſius Regis in Anglia & Northmannia habuerat; & maxime, ut neminem aliquando Legati officio in Anglia fungi permitteret, ſi non ipſe aliqua præcipua querela exigente, quæ ab Epiſcopis regni ſui terminari non poſſet, hoc fieri, à Papa*

... aliud ſimile privilegium, ab alio ... Pontifice alij Chriſtiano Principi cõceſſum & tamen nihil plane per ipſum derogatum ſcitur Apoſtolicæ Sedis iuribus, quin maioribus exigentibus cauſis ab Eccleſia Romana Legationes in Angliam fuerint frequentæ, eædemque decenti cultu à Regibus Anglorum exceptę. Ac denique ex Romani Senatus epiſtola ad Conradum Regem ſcripta, quam recitat Otto c Friſingenſis Epiſcopus, conſtat ſic inter Rogerium huius Rogerij filium & Eugenium Tertium eſſe concordatum, ut Pontifex nullum mitteret Legatum in Siciliam, niſi quem ipſe Rex peteret, non autem ut Rex ipſe Legati Apoſtolici vicem teneret.

c Otto Friſing. in Frider. lib. 1. cap. 28.

XIV. Alia Monarchiæ fulcimenta convelluntur.

Quod vero præter illam Vrbani aſſertam epiſtolam, adhuc alia quædam pro Monarchiæ firmitate afferantur in medium; ea quoque ſunt convellenda. Dicunt enim reperiri nonnulla Regum Siciliæ diplomata in libro qui continet donationes ab iiſdem in diverſa Eccleſias & monaſteria collocatas, in quibus legitur anathematis ſententia ab ipſis promulgata adverſus eos qui quæ ipſi iuſſiſſent, non implerent, ſed everterent; quam velint appoſitam auctoritate Legationis Apoſtolicæ Sedis, qua iidem Reges Vrbani conceſſione fungerentur. Sed quis adeo formularum antiquarum ignarus, ut neſciat eiuſmodi verba apponi ſolita inſtrumentis piarum donationum, nec ſolum à Principibus, ſed etiam à privatis utriuſque ſexus? non quidem ut ſententiam contineant excommunicationis Eccleſiaſticæ, quæ ab Epiſcopis infligi ſolet in ſubditos; ſed imprecationes potius, ad deterrendum eos qui aliquid contra præſcripta moliri tentarent. Sunt de his infinita omnium ſeculorum exempla f patentia: adeo ut etiam in ipſo ab illis ſcripto codice alię reperiantur diverſorum privatorum locis piis factæ donationes, quæ eaſdem omnino contineant imprecationes, quas iſti à Regibus factas gloriantur: ſicut & ſimiles conſtat à nonnullis conſuetas fuiſſe apponi ſepulchris g, ut violatores abſterrerent.

f *Paſſim in Annalibus Baron. ubi deſcribuntur integra eiuſmodi diplomata, & præcipue à Tom. IX uſque ad XII. Et de diſcrimine inter Anathema, quo etiam privati uti poſſunt, & Excommunicationem, qui ſolis Prælatis Eccleſiaſticis cōpetit; vide egregie Car. Perron. in Reſ ad Re. Mag. Bri. li. 1 cap. 17*

g *Profert exēpla Bar. Tom. XI. hoc ann.*

Inſuper in eodem ſuo Monarchię libro, ſententiam proferunt Abbatis Panormitani celebris Iuris Canonici Interpretis, qua aſſerit, *Licere Regi ex longa conſuetudine appellationes eorum, qui ad Sedem Apoſtolicam provocant, impedire.* At enim tantine æſtimantur reſponſa prudendentis, ut ea in legem accipiantur; eò præſertim tempore, quo idem Abbas colligeret cum ſchiſmaticis adverſus Catholicæ ſedis Antiſtitem? Verum qui traditur hæc reſpondiſſe tempore Alphonſi Regis ſub Martino Papa V. cui Rex valde eſſet infenſus; idem poſtea ea declaraſſe aſſeritur, ut intelligi deberent, quando non eſſet tutus acceſſus ad Apoſtolicam Sedem, vel tempore Schiſmatis. Cuius declarationis exemplum non ſcribitur in dicto Monarchiæ libro, ſed reperitur in Abbatia dicta Novæ lucis in eodem regno poſita, & in aliquibus aliis monaſteriis.

XV. De aſſertione Abbatis Panor.

Sic & quod addunt eiuſdem Alphonſi Regis exempla, quod impediret appellationes ad Papam; quinam demum hic probationis modus, ut contra Eccleſiam teſtimonium proferatur hoſtis Eccleſiæ? addo & periuri Regis; quippe qui rogantibus Siculis ne eiuſmodi appellationes ad Apoſtolicam Sedem, (quod Rex facere cœperat) per Magiſtratus laicos cognoſcerentur, ſed potius per Prælatos Eccleſiaſticos; eorum petitionibus annuiſſet datis de hoc literis anno Domini milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſexto, quæ hactenus extant una cum petitionis exemplo: immo ad ipſum anno præcedenti, nempe Domini milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo quinto, ſolemni iuramento promiſiſſet, cum inveſtituram de ipſa Sicilia & Terra citra Pharum accipiens ab Eugenio Papa Quarto, eidemque de ea (ut loquitur) plenum homagium ligium & vaſſalagium faciens, (cuius Inveſtituræ extat exemplar in Vaticana Bibliotheca in libro Privilegiorum Romanæ Eccleſiæ) præter alia multa de immunitate Eccleſiaſtica conſervanda, hæc de cauſis & appellationibus Eccleſiaſticis liberis dimittendis iuravit; *Omneſque etiam cauſæ ad forum Eccleſiaſticum in regno & terra prædictis pertinentes, libere & abſque ullo impedimento agitabuntur, tractabuntur, & ventilabuntur coram Ordinariis, & aliis Eccleſiaſticis Iudicibus, & terminabuntur per eos. Et ſi ad Apoſtolicam Sedem ſuper huiuſmodi cauſis appellari contigerit, tam appellantes quam appellati ad eamdem venire Sedem pro appellationum proſecutionibus libere & abſque inhibitione aliqua permittentur.*

XVI. Rex Alphonſus Monarchiæ inſtitutor

Quid autem his adverſans citatur eiuſdem Alphonſi reſcriptum datum anno ſequenti, contentum capitulo trecenteſimo nonageſimo ſeptimo, pagina centeſima vigeſima octava? An vero in periurio conſtituetur principium Monarchiæ?

Antipapa eius Architectus.

Cæterum ſi quis antiquiora eiuſmodi Monarchatus veſtigia curioſius indaganda putaverit, plane inveniet non Vrbani, vel alterius alicuius Catholici Pontificis inventum eſſe, ſed (ſi admodum veriſimili coniecturæ ſit deferendum) primum auctorem fuiſſe ſchiſmaticum Papam, non Chriſti, ſed Antichriſti Vicarium, Petrum, Leonis, non Columbæ filium, eumdemque contra Innocentium Secundum legitimę Eccleſię Romanæ Pontificem, ex adverſo furentem ſub ſpecioſo nomine Anacleti. Iſte enim ubi Papatum violenter arripuit, cum videret univerſos ferme Orbis Chriſtiani Principes ab Innocentio ſtare, & ipſe aliquem emendicare ſtudens qui ſibi eſſet adiumento, nihil prætermiſit officij vel obſequij, quibus Rogerium iſtius de quo agitur Rogerij filium, qui tunc non Siciliæ tantum, ſed dominabatur Apuliæ atque Calabriæ, ad ſe attraheret. Quamobrem & ipſum ex Comite *Regem conſtituit, & præcepit, ut Epiſcopi & Abbates qui in eius ditione eſſent, ei obtemperarent*; ſicut hæc breviter tradit eius temporis ſcriptor h Petrus diaconus Caſſinenſis. Qui quidem rebus illius monaſterij conſcribendis intentus, cætera leviter tantum, nec niſi per occaſionem attingens, dum iſta pauca ex omnibus, quæ in diplomate ſuper iis confecto eſſent, expreſſit, aliquid ſpecialius indicaſſe voluit præter communem ex Apoſtolicis iuſſis debitam Regibus obſervantiam: quod tacuit, & ipſe exiſtens ſchiſmaticus, nullam eumdem laudandi Rogerium prætermittens occaſionem: quem nihilominus ſanctus Bernardus, cum opus fuit eius meminiſſe, abſque regio titulo nominavit i tantum Ducem Apuliæ tyrannum Siculum, & uſurparorem coronæ regiæ.

h *Pet. Dia 4. Chron. Caſſin. 99.*

i *Ber. epiſt. 127. 129. 13?. 139 14?*

XVIII. Quod vero hæc tunc acta fuerint, eſt etiam manifeſto argumento, quod eiuſdem Rogerij primi Regis temporibus, non in Sicilia modo, ſed etiam in Apulia, cæteriſque eius ditionis provinciis, Epiſcopatus per regios codicillos conferri ſoleteur. Hoc enim declaratur Roberti eiuſdem Regis Cancellarij exemplo apud Ioannem Sariſberienſem k; qui narrat iſtum Robertum Eccleſiam Avellanam tunc forte vacantem tribus diverſis qui oblato pretio eam expetebant, per ſimulatam ſpeciem addixiſſe, ac deinde quartum quemdam conſecrandum curaſſe. Quænam autem fuerint alia capita, quibus idem Anaclerus ſubiicit Rogerio univerſum ordinem Eccleſiaſticum, plane intelliges cum ea revocata à Rom. Eccleſiæ legitimis Pontif. paulo poſt videbis.

k *Seriſb. r. li. 7 Polic. cap. 19.*

XIX. FAZELLI DOLUS. At vero iſthæc omnia vel non noſcens, vel noſſe diſſimulans Fazellus; nihil magis conatus, quam vanæ Monarchiæ ex laicis clericiſque compactæ favendo, Eccleſiaſticam libertatem alta ſcrobe relinquere ſepultam, ne eius auctorem pſeudopapam aſſereret, atque ut prædicta ſibi adeo adverſa vitaret, inextricabiles plane mendaciorum quæſivit anfractus, dum non ſolum ea penitus tacuit, ſed etiam haud una cum Innocentij creatione ſimul ortum ſchiſma Petri Leonis, dicti Anacleti ponit, (quod omnes abſque ulla controverſia, ſive veteres, ſive recentiores affirmant, ſed longe poſtea, nempe ubi auditus eſt Innocentius ab eodem Rogerio detineri captivus.

XX. CITÒ ARUIT MALE PLANTATA MONARCHIA. DE INVESTITURA CONCESSA VVILLELMO. [Cuius etiã ſepe-itur cõ- ... (Ap. Bzov. Ann. Tom. XIX an 1[illegible]. num X) his verbis. *De perſonis clericorũ totius regni noſtri volumus & inhibemus, quod ſi aliquo iuris facto, ex quo perſona iudicari vel condemnari debeat, appellatũ fuerit, non à nobis, nec à curia noſtra, ſed ab Eccleſia, & in curia eccleſiaſtica de eo quod ad perſonã ſuã pertinet, iudicetur & ſecundũ canones & iura eccleſiaſticũ iudicentur.*

Accidit vero, ut quamvis peculiare fere ſit Principibus, quæ per fas nefaſve ſemel adepti fuerint, ea iiſdem artibus tueri; hæc tamen poſt ea ita tractata ſint, ut iidem Siciliæ Reges legitimorum ceſſerint iuſſionibus Romanorum Pontificum. Siquidem cum Rogerius ille, qui talem Monarchiam accepit ab Anacleto pſeudopapa anno milleſimo centeſimo trigeſimo, perveniſſet ætate uſque ad annum milleſimum centeſimum quinquageſimum ſecundum, ſeu (ut volunt alij) quartum, ipſo mortuo filius eius ſucceſſorque paterni regni, Guillelmus cognomento Malus, dum Inveſtituram quæſivit ab Hadriano Quarto legitimo Pontifice; eius cauſa haud fuerit leviter altercatum, expetente illo inveſtituram conditionibus valde iniquis, ac fortaſſe iiſdem quibus Rogerius pater regnum accepiſſet ab Anacleto. Quare licet Legati ab Hadriano ad eum pro pace miſſi, viſi eſſent ex parte aliqua quæ petierat, conceſſiſſe: Hadrianus tamen omnino reſiliit, nec inveſtituram concedere voluit cum illis conditionibus, quibus Monarchia ſubſiſteret; ſed aliis plane contrariis, quas ipſe Guillelmus acceptavit. Teſtatur hæc ex parte Robertus Abbas in Additionibus ad Sigebertum, anno milleſimo centeſimo quinquageſimo ſeptimo, dum ait Guillelmum cum Hadriano pacem feciſſe, concedendo ei conſecrationes Epiſcoporum Regni ſui & Ducatus, ſicut antiquitus eas habuerat Eccleſia Romana, unde diſcordia fuerat inter patrem ipſius Rogerium, & Indocentium atque Eugenium Romanos Pontifices: Hadrianum vero conceſſiſſe Guillelmo Regnum Siciliæ, & Ducatum Apuliæ, ac Principatum Capuæ.

XXI. Non extat illa quidem ab Hadriano facta Guillelmo inveſtitura, ex qua ſciri poſſet quibus aliis conditionibus eam conceſſiſſet; verum quod poſt tumultuarios quoſdam Reges qui abſque inveſtitura regnaſſent, Innocentius Tertius Conſtantiæ Imperatrici atque Reginæ Siciliæ, eiuſdem Guillelmi ſorori, ipſiuſque Conſtantiæ filio parvulo Friderico, pariter inveſtituram eiuſdem regni concedens anno Domini milleſimo centeſimo nonageſimo nono, teſtetur eam ſe dare ad inſtar illius quam Guillelmo conceſſiſſet Hadrianus; plane ex ipſo Innocentij ea de re confecto diplomate, quale fuerit illud Hadriani æque cognoſcitur. Porro in illo Innocentij, quod habetur in Regeſto l epiſtolarum eius, ait ipſe, ſe Conſtantiæ & Friderico, eorumque hæredibus, qui, ſicut dictus Rex Guillelmus Hadriano Papæ exhibuerat, ipſi Innocentio ac ſucceſſoribus, Eccleſiæque Romanæ fidelitatem & hominium exhibere, & conditiones appoſitas obſervare voluerint; concedere regnum Siciliæ, Ducatum Apuliæ, & alia ibi recenſita, quæ tenerent à prædeceſſoribus ſuis, hominibus ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ; pro quibus omnibus iam eadem Conſtantia coram Ottone Epiſcopo Oſtienſi Apoſtolicæ Sedis Legato, quem ad iuramentum ipſius recipiendum Innocentius miſiſſet, fidelitatem ipſi Innocentio, eiuſque ſucceſſoribus, & Eccleſiæ Romanæ iuraſſet, factis ea de re duobus Capitularibus, quorum alterum apud Pontificem, apud Reginam alterum remaneret: promittens inſuper, quod quia præſens præſenti hominium debet exhibere, quandocumque vel ipſe Innocentius, vel ſucceſſores eius, ipſam Conſtantiam, vel filium eius Fridericum cum ad legitimam ætatem perveniſſet, in aliqua parte Regni quam ſecure poſſent adire, ad præſentiam ſuam vocaſſent; iidem reverenter accederent ad ligium hominium faciendum; Electiones autem ſecundum Deum per totum Regnum canonice fierent de talibus perſonis, quibus ipſi Reges requiſitum à Romanis Pontificibus præbere deberent aſſenſum. Hæc in codice edito; ubi nulla prorſus mentio, ut conceſſa fuerint Regibus, quæ re vera ab Antipapa Rogerius obtinuiſset, vel ab Vrbano Papa aſseruntur conceſsa.

l *Inno. III li. 1. ep. 412* INVESTITURA CÕCESSA AB INNOCENT. PP CONSTANTIAE ET FRIDERICO.

XXII. DE ELECTIONIB. FACIENDIS IN SICILIA. Quod autem ieiune nimis de electionibus faciendis in eo diplomate actum eſſet; petente rurſum id eadem Conſtantia ut paulo fuſius ea explicarentur, idem Pontifex m alio diplomate indulſit, ut electiones quæ fierent à Capitulis, ſignificarentur Regibus, ita ut nonniſi eorum petito aſſenſu electi inthronizarentur, nec ante confirmationem Romanorum Pontificum ſe ullatenus adminiſtrationi immiſcere præſumerent. *Sic enim* (inquit ibidem Innocentius ad Conſtantiam) *honori veſtro volumus condeſcendere, ut libertatem canonicam obſervemus; nullo prorſus obſtante reſcripto, quod à Sede Apoſtolica fuerit impetratum.* Hæc ille, quæ omnia ſeorſum datis literis Apoſtolicis innoteſcenda curavit univerſis prælatis clericiſque Siciliæ & Apuliæ; in quibus etiam inſerta reperiuntur ea quæ in aſſertis in prædicta Inveſtitura Capitulatibus ſcripta erant; nimirum ut appellationes ad Sedem Apoſtolicam, earumdemque proſecutiones liberæ quibuſvis eſſent, atque ut liberum eſſet Romanis Pontificibus, quoties neceſſitas poſtularet, Apoſtolicæ Sedis Legatos in Siciliam & Apuliam deſtinare, qui quæ plantanda eſſent plantarent, & quæ evellenda,

m *Id. 1 ep. 413.*

evel-

XXVIII. BULLAE AUREAE FRIDERICI CONTRA MONARCH.

evellerent; nullo prorſus (ut additur) obſtante privilegio quod à Sede Apoſtolica fuiſſet adverſus iſthæc impetratum. Vt iam ex his quæ ab Hadriano præſcripta primum Guillelmo Rogerij filio, deinde ad inſtar illius conceſſionis ab Innocentio repetita ſunt erga Conſtantiam & Fridericum, videas illa quę Vrbanus conceſſit de non mittendis Legatis, & aliis, penitus ſublata eſſe.

Ac ne quis putet, eumdem Fridericum adhuc puerum invitum his conſenſiſſe, puberem vero factum reſiluiſſe; extat in libro Privilegiorum Romanæ Eccleſiæ, necnon alio qui inſcribitur Liber Cenſuum, Aurea Bulla eiuſdem Friderici tunc Imperij candidati, & Regis Siciliæ, quam poſt annos quatuordecim, nempe Redemptoris milleſimo ducenteſimo decimotertio, dedit eidem Innocentio Pontifici: qua quidem de conſilio (ut ait) & conſenſu Principum Imperij (qui etiam magno numero tam Eccleſiaſtici quam ſęculares eidem Bullæ ſubſcripti habentur) Eccleſiæ Romanæ, eiuſque Pontificibus omnem obedięntiam atque reverentiam promittens quam prædeceſſores Reges & Imperatores Catholici impendiſſe noſcerentur; præter alia magnifica quæ de poſſeſſionibus temporalibus ad eamdem Romanam Eccleſiam pertinentibus, ac ſpeciatim de regno Siciliæ tam citra quam ultra Pharum, aliiſque ipſius iuribus inviolate conſervandis pollicetur; imprimis volens (ſicut loquitur) abolere abuſum, quem quidam prædeceſſorum ſuorum exercuiſſe dignoſcerentur, ſancivit Electiones Prælatorum libere & canonice fieri à Capitulis; ac pariter Appellationes in negotiis & cauſis Eccleſiaſticis ad Sedem Apoſtolicam libere fieri, earumque proſecutionem ſive proceſſum à nemine impediri; omnia denique ſpiritualia Romanis Pontificibus, aliiſque Eccleſiarum Prælatis libere diſponenda relinqui, ut quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ Dei Deo recta diſtributione redderentur. Idemque rurſum poſt annos ſex, nempe Domini milleſimo ducenteſimo decimonono, aliam huic per omnia ſimilem Auream Bullam dediſſe reperitur Honorio Papæ Tertio, quæ in nominatis codicibus extat. Atque inſuper in Edicto, quod promulgandum curavit die qua ab eodem Honorio coronatus eſt Imperator, habeturque inter ipſius Honorij *n* epiſtolas; inter alia plura quæ in favore Eccleſiaſticæ libertatis ſancivit, primo loco præcepit irritari omnia ſtatuta & conſuetudines, quę à quibuſcumque perſonis contra libertatem Eccleſiæ, vel perſonas Eccleſiaſticas, edi vel ſervari tentarentur adverſus canonicas vel Imperiales ſanctiones, atque ea penitus de Capitularibus ſuis aboleri. Ac denique alia Conſtitutione *o* promulgata anno Domini milleſimo ducenteſimo vigeſimo, quæ habetur in libro Collectionis Nicolai Arragonij, qui ſervatur in Bibliotheca Vaticana ſub numero quadringenteſimo nonageſimo octavo, quæcumque per univerſam Italiam per dominos & magiſtratus pręſumpta eſſent contra Eccleſiaſticam libertatem, abroganda curauit, tanquam de radice pravitatis hæreticæ (ut loquitur) provenientia: eademque de ſuis ipſius Capitularibus, ſeu Breviariis condemnata penitus aboleri iuſſit.

Qui licet poſtea prævaricatorem ſe conſtituerit eorum quæ tot publicis monumentis ſancte pieque ſtatuiſſet, (unde, atque etiam ex aliis plurimis nefandis, meruit à Gregorio Papa Nono excommunicari:) tamen nec quæ ipſe ab Eccleſia reſiliens adverſus Eccleſiam egit, alicuius potuerunt fuiſſe momenti; & ipſummet, ut abſolveretur, ſcriptis publicis iteratis omnia olim prave geſta correxiſſe, patet ex capitibus abſolutionis quæ extãt in Regiſtro eiuſdem Gregorij, datis anno milleſimo ducenteſimo trigeſimo: ac demum ultimo elogio, teſtamento condito, nullius decreviſſe eſſe momenti quæcumque contra libertatem Eccleſiaſticam aliquando ſtatuiſſet, æque apparet ex ipſius teſtamenti capitibus recitatis à Matthæo Paris in Annalibus ſui temporis. Ex quibus omnibus hactenus deductis perſpicue demonſtratur, omnem illam molem Monarchiæ laiclericalis, quam pſeudopapa Anacletus ſuper arenam abſque fundamento male compoſuerat in gratiam Rogerij, quem (ut ait S. Bernardus *p*) uſurpatæ coronæ mercede ridicula ſibi comparavit; laborantibus in contrarium legitimis Romanis Pontificibus, & uſque ad mortem inſiſtentibus, ut quæ à Principibus male uſurpata eſſent, in priſtinum uſum atque libertatem Eccleſiaſticam revocarent; demum tam Pontificia auctoritate, quam regia poteſtate, penitus corruiſſe, immo potius veluti abſorptam terræ chaſmate, nullatenus vel in ruinis apparuiſſe.

MONARCHIA PENITUS DISSIPATA.

p *Bern. ep.* 127.

XXV. ALIAE MACHINAE CONTRA EAM

Quid vero ſi aliis adhuc pluribus documentis publicis oſtenderimus, cuncta contra Eccleſiaſticam immunitatem rediviva funeſta decreta, fuiſſe mox ſui ortus principio condemnata, prorſuſque reſciſſa? Quod igitur rem ſemel aggreſſi, ingreſſi ſimus latiſſimum campum, qui finibus ſuis tempora noſtra pertingat; eo vſque progredi compellimur, ita tamen ut compendiaria via prolixum conficiamus iter. Attingemus enim tantummodo illa, quæ ad inſtitutum ſemel ſuſceptum ſpectare noſcuntur, nimirum quoties iſtiuſmodi Monarchiam auctoritate prætenſa Vrbani diplomatis reſtituere ſint conati Siciliæ Reges, eamque diſiecerint ſacris legibus Romani Pontifices, atque etiam Reges ipſi, dum ſingulis inveſtituris voluerunt in omnibus eſſe conſultum Eccleſiaſticæ immunitati inſeremuſque ipſum rerum uſum: quibus perſpectis, Lector cuncta quæ ad hæc ſpectant, habeat explorata.

XXVI. A TYRANNIS RESTITUTA; SED A ROM. PO. DISIECTA

Qui primi, poſt Rogerij Regis, & eius filij Guillelmi auſus temerarios condemnatos atque reſciſſos, Siculam Monarchiam reſtituere niſi ſunt, fuere Fridericus Imp. idemque omnium infeſtiſſimus Romanæ Eccleſiæ perſecutor; patrique filius non diſſimilis Conradus, atque Manfredus frater qui eoſdem ſuperavit impietate: qui tres imprimis iurato bello aduerſus Romanos Pontifices, in ſervitutem deduxere Eccleſias omnes, & cum Eccleſiis etiam viros Eccleſiaſticos ſumma tyrannide compreſſerunt; ſed quos tandem ab ipſis Romanis Pontificibus condemnatos, atque magno prodigio Dei dira vindicta ſublatos, erubeſcant, atque ſimul horreſcant imitari Principes Orthodoxi. Reſiſtere autem illis magna virtute, qui iis temporibus extitere Romanæ Eccleſiæ Pontifices Siquidem Fridericus à Gregorio Nono primo excommunicatus, deinde in Concilio Lugdunenſi ab Innocentio Quarto Regno ſimul & Imperio ſpoliatus eſt · cuius abdicationis hæc inter alias fuit

n *Honor. III lib. ep.* 485

o [Adverſus hanc Conſtitutionem quædã nugatus eſt Goldaſt in Ration. cõt. Baron. quæ refellit. Greiſ. c. 17. Apologiæ, & li. 1. cont. Replic. cap. 21. de quib⁹ dictum eſt an. 774 poſt nu. IV. Fridericus autẽ poſt ſuas Conſtitutiones in regno Siciliæ cõditas, inter Capitula Regeſti fol. 31. c. 85 huius tenoris addidit Cõſtitutionẽ: quam etiam recitat Bzovius Annal. Tom XIX. an 151. num. X *Prædictas autem Conſtitutiones noſtras per totũ regnum noſtrum inviolabiliter obſervari & cuſtodiri præcipimus: ſalva ſemper ordinatione, & ſtatuto Sedis Apoſtolicæ vel mandato: quæ ſi circa præmiſſa aliqua mutare corrigere vel ſupprimere voluerit, id totũ provide gratũ, ratũ & acceptum habebimus, & faciemus efficaciter obſervari. Quod ſi qua Conſtitutio vel ordinatio à Sede Apoſtolica præſentibus noſtris Conſtitutionibus adverſaretur cũ noſtris caſſ. eis, inhibemus is inviolabiliter obſervari.*)

allata cauſa, quod electiones Prælatorum in Sicilia perturbaſſet atque tributa eiſdem Prælatis ſolvenda præſcripſiſſet, clericoſque permiſiſſet coram Iudicibus ſæcularibus conveniri. Huius vero exemplum ſecuti Conradus atque Mainfredus, non legitimi Reges, ſed tyranni, quippe qui Siciliam abſque inveſtitura accepta invitis Romanis Pontificibus occupaſſent; cum multa contra Sedis Apoſtolicæ auctoritatem impiis legibus ſuis ſancire conati eſſent; Pontifices ipſis damnatis tradetes aliis inveſtituram, id maxime egerunt, ut in ſingulis inveſtituris expreſsè abrogarentur eiuſmodi leges à tyrannis promulgatæ: hocque etiam magna conſideratione adiunctum eſt ab Alexandro Papa Quarto, ut quoniam invadendæ Eccleſiaſticæ libertatis in Friderico occaſio fuerat auctum Imperio Regnum Siciliæ, non liceret impoſterum ulla penitus ratione iungi Regnum Siciliæ cum Imperio, quæ eadem conditio conſuevit poſtea in omnibus conceſſis Siciliæ Regibus à Succeſſoribus Romanis Pontificibus apponi inveſtituris.

XXVII. OMNE PRIVILEGIUM SUBLATUM CONTRA ECCL. LIBERTATEM.

Sed ut de ipſis agamus Inveſtituris, quas conſtat cunctos Romanos Pontifices uſque ad tempora Caroli Quinti, conſueviſſe conferre tam de Siciliæ regno poſito ultra Pharum, quam etiam Siciliæ (ſic eam libuit appellare) citra Pharum, ſæpe coniunctæ, aliquando vero diſtinctæ ab invicem: imprimis vivente adhuc Manfredo, dum Innocentius Papa Quartus, & poſt eum Alexander eius pariter nominis Quartus, anno Redemptoris milleſimo ducenteſimo quinquageſimo quinto, inveſtirent de regno Siciliæ Eadmundum filium Henrici Regis Anglorum, inter alias pro libertate Eccleſiæ in Sicilia reſtituenda, has conditiones ſervandas propoſuere, quæ in q Bulla Aurea leguntur; nimirum ut omnes Eccleſiæ tam Cathedrales, quam aliæ regulares & ſæculares, necnon univerſæ perſonæ Eccleſiaſticæ, iis libertatibus & immunitatibus omnino gauderent, quæ ipſis competerent ſecundum canonicas ſanctiones, adeoque circa eaſdem Eccleſias & perſonas, tam in faciendis proviſionibus, & electionibus confirmandis, quam in omnibus aliis, Romanus Pontifex & Romana Eccleſia iuriſdictionem & auctoritatem omnimodam libere exercerent: ſalvo tamen debito Regibus & aliis dominis iure patronatus, ſi quod haberent in aliquibus Eccleſiis; quod quidem in tantum valere deberet, in quantum Eccleſiarum patronis canonica inſtituta concederent.

q *Hæc, & alia quæ hic recenſetur, Bulla inveſtiturarū, habētur Romæ in Bibliotheca Vaticana, munitione S. An[illegible] & Regiſtris Cameræ Apoſtolicæ unde eas Baronius deſcripſit.*

XXVIII. REGES ANDEGAVENSES DESTRUCTORES MONARCHIAE.

Cum autem dicta inveſtitura, Anglorum Rege non curante, effectu caruiſſet, & Carolus Comes Andegavenſis, frater S. Ludovici Regis Francorum, aliam à Clemente Papa Quarto accepiſſet; occiſo in bello Manfredo Siciliæ invaſore, liberiori diſpoſitione idem Regnum ad iura Romanæ Eccleſiæ reverſum eſt: ſicque poſt hæc ampliori forma in ipſis Inveſtituris per Sedem Apoſtolicam factis, libertas Eccleſiaſtica eſt declarata: cum prohibitione ſemper ac deteſtatione legum Principum tyrannorum: prout apparet ex aurea Bulla eiuſdem Caroli Andegavenſis, qui auctoritate Apoſtolica ibi regnavit, data anno Domini milleſimo ducenteſimo ſexageſimo quinto; qua inter alia promiſit, ſervaturum ſe, ut omnes Eccleſiæ, perſonæque Eccleſiaſticæ, ſæculares & religioſæ, in electionibus, poſtulationibus, nominationibus, proviſionibus, aliiſque omnibus, plena libertate gauderent; nec ante electionem, ſive in electione, ſive poſt, regius aſſenſus, vel conſilium aliquod requireretur; ſalvo dumtaxat iure patronatus ſecundum inſtituta canonica: Itemque ut omnes cauſæ ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, libere & abſque ullo impedimento agitarentur & terminarentur coram Ordinariis & aliis Eccleſiaſticis Iudicibus, ac pariter appellationes ad Sedem Apoſtolicam, earumque perſecutiones, libere fierent: Sacramenta vero fidelitatis, & ſervitia, quæ à nonnullis Prælatis, aut Eccleſiis, ex antiqua rationabili conſuetudine, pro regalibus quæ poſſiderent, Regibus, aliiſve dominis præſtari deberent, ea ſecundum inſtituta canonica impenderentur: ſalva ſemper circa Eccleſias & perſonas Eccleſiaſticas, tam in faciendis proviſionibus, & electionibus confirmandis, quam in aliis quibuſcumque, Romani Pontificis & Rom. Eccleſiæ iuriſdictione & auctoritate plenaria, ac libera poteſtate. Promiſit inſuper, ſe revocaturum omnes Conſtitutiones per Fridericum, Conradum, atque Manfredum, editas contra Eccleſiaſticam libertatem, nec ſe ullas umquam adverſus eam editurum: Itemque, non paſſurum ut aliquis clericus in civili vel criminali cauſa conveniretur coram iudice ſæculari, niſi ſuper feudis iudicio petitorio civiliter; ita quod omnes Eccleſiæ ac perſonæ Eccleſiaſticæ omninò futuræ eſſent liberæ, & in nullo ſubiacerent Regi vel Principi: Præterea quod nullas tallias, vel collectas imponeret Eccleſiis, monaſteriis, clericis, & viris Eccleſiaſticis, vel rebus eorum, & quod in Eccleſiis vacantibus nulla haberet regalia, nulloſque fructus, proventus, aut obventiones, nullaque prorſus alia perciperet. Ac denique plura alia addidit facienda in favorem Romanæ Eccleſiæ, à qua Regnum acceperat. Quæ quidem omnia repetita ſunt in diplomate inveſtituræ, factæ ipſi Carolo à Papa Clemente, eodem anno milleſimo ducenteſimo ſexageſimo quinto.

XXIX.

Tenuit Carolus regnum Siciliæ ultra Pharum uſque ad annum Redemptoris milleſimum ducenteſimum octogeſimum ſecundum, quo cæſis Francis eam occupavit Rex Aragonum Petrus, de quo inferius dicturi ſumus: nihilominus tamen Caroli ſucceſſores, ſemper à ſucceſſoribus Romanis Pontificibus, ſingulas de utraque Sicilia (quam ad ipſos iure pertinere contendebant, licet re ipſa poſſeſſores tantum eſſent Siciliæ citra Pharum) inveſtituras conſecuti ſunt, iiſdem prorſus conditionibus, ac promiſſionibus, iiſdemque legum tyrannicarum revocationibus ac deteſtationibus, quæ continentur in prædicta Clementis Quarti facta Carolo inveſtitura, ex qua per ſingulos apices eſſe deſcriptæ apparent: prout de his omnibus conſtat ex Diplomatibus, aureiſque Bullis ſuper his confectis in inveſtituris; quas tum Carolus Secundus anno Domini milleſimo ducenteſimo octogeſimo nono accepit à Nicolao Papa Quarto, & anno milleſimo ducenteſimo nonageſimo quinto à Bonifacio Octavo; tum nepos Caroli Robertus Rex anno milleſimo trecenteſimo nono à Clemente Quinto, & anno milleſimo trecenteſimo trigeſimo quinto à Clemento ſexto, & anno milleſimo tre-

centeſimo ſeptuageſimo ſecundo à Gregorio Vndecimo. Vt una omnium, tam Romanorum Pontificum, quam Regum ex progenie Caroli Andegavi, eademque fuiſſe conſpiratio videatur, deſtruendæ male plantatæ ab initio Monarchiæ: cum interim ab Aragonenſibus, qui Siciliam ultra Pharum iniuſta occupatione, & abſque Sedis Apoſtolicæ approbatione detinebant, eadem Monarchia pararetur tyrannica poteſtate, ita dixerim, prout contra eos lata ſæpe ſententia à Romanis Pontificibus atque Conciliis comprobavit, ſcriptis de his publicis monimentis, quæ extant adhuc.

XXX. REGES ARAGON. RESTITVTORES MONARCHIAE, ET IDEO EXCOMMUNICANTUR.

Petrus enim Aragonum Rex, qui cæſis Francis Siciliam occupavit, cum antiqua iura hactenus poſſeſſa ab Eccleſia Romana recognoſcere nollet, nec ab ea inveſtituram accipere, eidemque cenſum pendere, iuramentum fidelitatis præſtare, & homagium exhibere; à Martino Papa Quarto excommunicatus eſt, ipſumque Siciliæ regnum interdicto ſubiectum, qua de re extant literæ Apoſtolicæ apud Ebetardum in Chronico. Duxerat hic Conſtantiam filiam Manfredi nothi filij Friderici in matrimonium, quo coniugio putavit regnum Siciliæ iure ad ſe pertinere. At quid? num propterea ſolutus, quin accipere deberet inveſtituram ab Apoſtolica Sede; quam & Guillelmus quantumlibet Malus, & Conſtantia Maior Friderici mater, ipſeque Fridericus, ac denique à tempore Roberti Guiſcardi omnes, præter tyrannum Manfredum, acceperant? Quantum autem Petrus iſte fuerit à pietate deceſſorum degener, & ingratus in Apoſtolicam Sedem, ex eo potes intelligere, quod ipſe feudatarius antea eſſet Romanæ Eccleſiæ ratione regni Aragonum, regiumque eiuſdem regni titulum poſſideret beneficio Sedis Apoſtolicæ, cum avus eius, pater Iacobi, cuius ipſe filius erat, iidem Petrus dictus, Aragonum Rex anno Chriſti milleſimo ducenteſimo quarto obtuliſſet regnum Innocentio Papæ Tertio, & Eccleſiæ Romanæ, cum annuo cenſu ducentarum quinquaginta maſſemutinarum, hoc eſt unciarum auri: prout apparet ex eiuſdem primi Aragonum Regis diplomate quod deſcriptum habetur in codice Privilegiorum Romanæ Eccleſiæ; meminitque Bernardus eius temporis auctor. Qui igitur feudatarius erat Romanæ Eccleſiæ, ac iuramentum fidelitatis ei præſtiterat, invadens regnum Siciliæ feudatarium Romanæ Eccleſiæ, adverſus eam rebellis extitit, & contumax adverſarius, rurſum erigens Monachatum: quam ob cauſam (ut dictum eſt) ſententia excommunicationis affectus, in ea dum vixit perſeveravit impœnitens, regnum relinquens Iacobo filio anno milleſimo ducenteſimo octogeſimo quarto, qui eadem cum patre eſt ſententia condemnatus; ipſumque regnum per annos ſeptuaginta (ut Gregorius Vndecimus Papa teſtatur) interdicti pœnam ſubiit. An vero dixerimus, eos omnes qui hoc temporis ſpatio Reges Aragonum in Sicilia, contradicente, atque pœnas irrogante Sede Apoſtolica, regnavere, legitimos fuiſſe Reges? ipſoſque Romanos Pontifices eodem tempore conſulentes Romanæ Eccleſiæ iuribus, non legitime inveſtiſſe de eodem Siciliæ regno Andegavenſes, quouſque Aragonenſes in ea contumacia perſtitere, & pulſando oſtium Romanæ Eccleſiæ, ea aperiente ingredientes, facti ſunt demum legitimi regni Siciliæ poſſeſſores?

REGNUM ARAGONIAE FEVDATARIVM ECCLES. RO. *Qua de re vid. inf. an. 1204. num. I II.*

XXXI. FRIDER. AGNOSCIT DOMINIVM SED. AP.

Qui primi oſtium pulſavere, fuere duo Friderici, Secundus, & Tertius dicti, quorum prior fuit Petri filius, regnavitque poſt Iacobum fratrem; poſterior vero, idemque ſextus numeratus Aragonenſium Siciliæ Rex, eiuſdem Friderici prioris nepos, filiuſque Petri Secundi. Igitur Senior Fridericus inita concordia cum Andegavenſibus Carolo Secundo & Roberto Siciliæ Regibus legitimis, qui inveſtituram acceperant à Romano Pontifice; cum Elionoram Caroli filiam in coniugem accepiſſet, ſic pactus eſt cum illis, ut ipſe dum viveret Fridericus, dominus Siciliæ ultra Pharum eſſet; ita tamen ut non Siciliæ, ſed Rex Trinacriæ (antiqua eius Inſulæ appellatione) diceretur, & poſt eius obitum Regnum rediret ad Carolum ſive heredes eius: recognoſceretque Romanam Eccleſiam eiuſdem Trinacriæ dominam, atque ei cenſum more maiorum perſolveret: & tum alias præſcriptas conditiones impleret, tum eas quæ libertatem & immunitatem Eccleſiaſticam in ſtatum priſtinum pleniſſime reſtituerent. Extat enim de his Bonifacij Papæ Octavi diploma, datum anno nono eius Pontificatus, qui eſt Redemptoris milleſimus treceteſimus ſecundus. Sicque Monarchia per Petrum reſtituta, ac per eius filium primogenitum Iacobum propagata, demum per Fridericum illius filium huius fratrem, eſt penitus deſtructa, libertas vero Eccleſiaſtica revocata.

XXXII. MONARCHIA RENOVATA, ITERVM RECISA.

Verum orto rurſum bello inter eoſdem Fridericum Secundum Aragonium & Robertum Andegavenſem, quod & inter ſucceſſores ad ſeptuaginta circiter annos productum eſt; increbreſcentibus prælijs, religio ubique coli neglecta eſt, & Monarchiæ aconitum in necem miſerorum hominum Eccleſiæ perduellium crevit; quouſque concordia à Ioanna Regina Andegavenſi cum Friderico Tertio Aragonio his conditionibus inita eſt, ut Fridericus eiuſque heredes Inſulam Siciliæ, ſeu Regnum Trinacriæ poſſiderent; ita tamen ut eam à Regina eiuſque poſteris ſe tenere agnoſcerent, ac pro ea fidelitatem homagium illis iurarent, & quotannis auri unciarum tria millia Neapoli perſolverent; quæ congruentem Inſulæ partem conficiebant octo millium, quæ à Siciliæ Regibus Sedi Apoſtolicæ debebantur. Cum igitur his & aliis inter ſe conditionibus initis, ſub Pótificis Eccleſiæque Romanæ, ad quam directum regni dominium ſpectabat, beneplacito & aſſenſu conveniſſent; Gregorius Vndecimus, qui Eccleſiam tum regebat, etſi videret diviſionem hanc regni alienam eſſe à Conſtitutione Clementis Quarti, qui in Caroli primi Andegavenſis inveſtitura Inſulam Siciliam à terra quæ eſt citra Pharum ſeiungi vetuerat; permotus tamen tot ſtragium & deprædationum quæ ex bellis prodierant conſideratione, & quod propter interdictum, cui Sicilia per plurimos annos ſubiacuerat, divini cultus ratio populique pietas uſque adeo decreverant, ut periclitari in ea fides Catholica videretur: exemplo Bonifacij, de quo dictum eſt, relaxandam hac ex parte prædictam conſtitutionem, (quam in cæteris integram manere iubebat) conventioniſque inter Ioannam & Fridericum tabulas approbandas cenſuit; nonnullis tamen adiectis & explicatis, quæ

deſiderari indicarat, ac tribus maxime ſubſequẽtibus Capitulis, quæ ut in omnibus olim Regum Siciliæ inveſtituris proponi conſueverant, ita impoſterum à Regibus Trinacriæ pari ſtudio ſervari oporteret.

XXXIII. CONDITIONES PRAESCRIPTÆ FRIDER. III. ET SVCCESS.

Primum quidem ad homagium, ſacramentumque fidelitatis pertinebat; quod Romano Pontifici præſtare, ſuiſque temporibus renovare, ac regiis quoque literis teſtari iubebantur: itemque ad ſucceſſores; ut deſcendentes dumtaxat à Friderico, iique legitimi, in Trinacriæ regno ſuccederent; his autem deficientibus, regnum ad Ioannæ heredes, aut his quoque ſublatis, ad Romanam Eccleſiam devolveretur. Alterum ad Eccleſiaſticorum iura, eorumque conſervationem; de bonis ſcilicet ipſorum reſtituendis. omnibuſque privilegiis à iure conceſſis ſervandis; de tuendo electionum & nominationum iure ac libertate, ſine ulla regij conſenſus neceſſitate; de cauſis clericorum per Ordinarios, aut Pontificis delegatos terminandis, appellationibuſque ad Sedem Apoſtolicam non inhibendis; ac de revocandis ſtatutis & legibus, ſi quæ à Friderico ipſo, prædeceſſoribuſque editæ eſſent contra Eccleſiaſticam libertatem, aliiſque impoſterum non faciendis. Tertium, ne regnum Trinacriæ eum Imperio Romano, vel regno Teutoniæ, ſeu dominio Lombardiæ, vel Tuſciæ, ſine expreſſa Pontificis voluntate coniungi umquam poſſet: Si ſecus fieret, regno exciderent Reges, & ad Eccleſiam Romanam devolutum cenſeretur. His ergo adiectis conditionibus, cum Gregorius Ioannæ & Friderici concordiæ capitula apud Villam novam Avenionis ſexto Calendas Septembris, Pontificatus ſui anno ſecundo cõfirmaſſet; Ioanna eadem omnia poſtmodum cum Friderici Legatis, coram Ioanne Epiſcopo Sarlatenſi Sedis Apoſtolicæ Nuncio in eam rem delegato, ratificavit Averſæ in Campania die vltima menſis Martij anni milleſimi trecenteſimi ſeptuageſimi tertij; deinde Fridericus ipſe in eiuſdem Epiſcopi manibus homagium pro Trinacriæ regno Pontifici iuravit Meſſanæ in Sicilia anno milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimo quarto die decima ſeptima Ianuarij: ut de his omnibus conſtat ex publicis inſtrumentis, quæ in omnibus integerrima, tum Vaticana Bibliotheca, tum Apoſtolicæ Sedis Archiva conſervant.

XXXIV.

Cum autem (ut vidimus) ex eius concordiæ auctoritate in regno Trinacriæ ſucceſſuri eſſent Friderici poſteri; iis autem deficientibus, regnum vel ad Ioannæ hæredes, vel ad Sedem Apoſtolicam devolvendum: nihilominus unica filia Friderici abſque liberis defuncta, rurſum Aragonij Siciliam inſulam occuparunt, non ut huius Friderici, ſed (quod profitentur) ut Petri Primi invaſoris hęredes; & homagium, utpote qui ſine inveſtitura regnabant, nullum præſtiterunt: ſicque ex coeluta, atque ſæpe iterata tyrannide, parta eſt violenta iterum Monarchia. Verum religioſiores exiſtimamus recentiores Siciliæ Reges, quam ut velint in Siciliæ regni poſſeſſione inniti Petro, manifeſta tyrannide iura Eccleſiæ peſſumdanti, ob idque ad interitum uſque diris execrationibus affecto; & ipſi iiſdem cum illo infamari probroſis titulis in Bullis à Romanis Pontificibus irrogatis & eorum percelli ſententiis velint. Sed magis eorum ſe Siciliæ Regum ſucceſſores eſſe glorianuntur, qui legitime illud ab habente eius verum dominium Sede Apoſtolica obtinuerunt: ut Friderici III. de quo diximus, qui recenſitis pro libertate Eccleſiaſtica conditionibus obſervandis, illud ad ſucceſſores omnes voluit propagari.

XXXV.

Vt vero proſequamur poſteriores Reges, atque rerum eventa breviter perſtringamus; deficiente Andegavenſium ſtirpe in Ioanna Secunda, cum Martinus Quintus anno Redemptoris milleſimo quadringenteſimo vigeſimo eam abdicaſſet, Ludovicumque Tertium Ducem Andegavenſium eius loco Regem deſignaſſet: illa Alfonſum Regem Aragonum & Siciliæ Inſulæ, deinde mutato conſilio Ludovicum eumdem, reiecto Alfonſo, adoptavit anno milleſimo quadringenteſimo vigeſimo tertio. Cæterum prœliis rem agentibus, poſt varia bella victor Alfonſus, ut ſtabiliret ſua, inveſtituram Siciliæ & terræ citra Pharum ab Eugenio Papa Quarto tandem obtinuit anno milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo tertio: atque ita utriuſque Siciliæ, citra & ultra Pharum, partibus Regni poſt tot annos coniunctis, factus eſt Rex, iubente Eugenio diplomate ſuo, utramque Siciliam indiviſam ab invicem ſemper impoſterum permanere. Extatque ratificatio eiuſdem Alfonſi facta anno milleſimo quadringẽteſimo quadrageſimo quinto, qua & continetur homagium ab ipſo præſtitum. Qui vero contendunt, ex eo quod ſemel eius ratificationis exordio ſcriptum invenitur, inveſtituram Eugenij eſſe de regno Siciliæ citra Pharum, nonniſi pro eo ratificationem factam eſſe; an non iſtorum cavillatio ſatis inde retunditur, quod in eadem ratificatiode ab Alfõſo integrum recitatur verbatim Eugenij diploma, in quo centies repetitur, dari ab eo inveſtituram de utraque Sicilia, itemque quod eodem Eugenij decreto iunctum ſic fuerit utrumque regnum, ut non liceret ipſa ab invicem ſeparari? Recitantur autem in eadem radificatione omnes conditiones ab Eugenio propoſitæ, à ſe vero acceptę atque ratæ habitæ, iuratæ atque ſubſcriptæ; & ipſæ quidem, quibus omnia Eccleſiæ iura collapſa, à Regibus uſurpata, revocantur in priſtinum uſum, iiſdem plane & amplioribus appoſitis conditionibus & abrogantibus, quas ſuperius legiſti ex diplomate Clementis Papæ Quarti de inveſtitura facta Carolo Regi: ut non ſit quod poſſit deſiderari ad perfectam extinctionem infauſtæ Monarchiæ, & abſolutiſſimam reſtitutionem Eccleſiaſticæ libertatis.

RESTITVTA ECCLES. IVRA.

XXXVI. ALIAE INVESTITVRAE CONTRA MONARCHIAM.

Ex nova porro occaſione, nova rurſum Regni diviſio facta eſt. Sicilia enim inſula cum regno Aragoniæ ad Ioannem Alphonſi fratrem (quod Alphonſus legitima prole careret) tranſiit, cuius filius & ſucceſſor fuit poſtea Ferdinandus cognomento Catholicus. Qui quidem Ioannes cum abſque inveſtitura ab Apoſtolica Sede accepta regnaret, nec peteret; Pius Papa Secundus conceſſit inveſtituram Ferdinando Alphonſi filio naturali de utraque Sicilia anno milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo octavo; cuius extat diploma, in quo primum mentio habetur de inveſtitura ab Eugenio Quarto facta eius patri Alphonſo expreſſiſſime de regno utriuſq; Siciliæ, deque alia itidem de utroque regno facta ab Eugenij ſucceſſore Nicolao Papa Quinto eidem Ferdinando

notho

notho poſt obitum patris ſui, quem habilitaſſet ad utriuſque regni ſucceſſionem, ſimulque poſteros omnes: deinde in eodem inter alias multas conditiones, recenſitæ habentur omnes & ſingulę illæ, quibus Monarchia proſcriberetur, omnino, & libertas Eccleſiæ conſervaretur illæſa in omnibus ſuis iuribus & privilegiis, cũ iiſdem plane capitulis inveſtituræ Clemẽtis factæ Carolo. Subiiciturque ratificatio ipſius Ferdinandi, habita ſæpius expreſſiſſima mentione de facta & ratificata inveſtitura Siciliæ utriuſque ultra & citra Pharum: ut nihil penitus ſit quod in iis deſiderari poſſit. Sed & Sixtũ Papã Quartum eamdem inveſtituram à Pio Secundo factam de Sicilia, & terra quoque citra Pharum, eidem Ferdinando iiſdem conditionibus confirmaſſe, ex eius apparet diplomate dato anno primo ſui Pontificatus, Chriſti millesimo quadringenteſimo ſeptuageſimo primo. Denique ipſe Ferdinandus proſpiciens in futurum, egit apud Innocentium Octavũ anno milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, ut inveſtiret de regno Siciliæ & terra citra Pharum, filium ſuũ primogenitum Alphonſum tunc Ducem Calabriæ, necnon eiuſdem Alphonſi primogenitum Ferdinandum tunc Capuæ Principem: in qua ſolemniter facta inveſtitura, omnes illæ deſcriptæ fuerũt conditiones pro libertate & immunitate Eccleſiaſtica iam locorum quã perſonarum, quę fuerunt in inveſtitura à Clemente facta Carolo.

XXXVII Sed modo dicendum de alio Ferdinando cognomento Catholico, qui de Sicilia citra Pharũ à Iulio Papa Secundo inveſtituram accepit; cum tamen regnum Siciliæ ultra Pharum, quod ſuccedens (ut dictum eſt) Ioanni patri acceperat, abſque inveſtitura poſſideret. At quęnam ratio ut Sicilię citra Pharum peteret inveſtituram ab Apoſtolica Sede, Siciliæ vero ultra Pharum minime? Num quia non accepit Petrus tyrannus, bene factum probari potuit? & quantumlibet iuſte, ut ſibi viſum eſt, eam vendicaſſet à Carolo, aliquam de ipſo pati iacturam Romana debuit Eccleſia, & ſic ſuis iuribus ſpoliari? Quod vero magnopere admiramur, illud eſt, quomodo in eadem inveſtitura facta Ferdinando, uſurpata adeo reperitur inverſio nominum, ut per Siciliã & terram citra Pharum, ſeu per Siciliam cũ tota terra quæ eſt citra Pharum, (quæ verba reperiuntur in dicta Iulij inveſtitura, atque in ipſius Ferdinandi homagio & fidelitatis iuramento) non utramque Siciliam, ſed tantum eam quæ eſt citra Pharum intelligi contendant: cum ſemper à maioribus, ex quo etiam facta eſt ante Carolum Primum inveſtitura Henrico Anglorum Regi, & per eum eius filio Eadmundo, & ſi in cæteris omnibus uſque ad hæc tempora Iulij, necnon in ratihabitationibus per Reges exhibitis, in illis verbis frequenter adhiberi ſolitis, Sicilia cum terra ultra Pharum, ſeu Sicilia & terra ultra Pharum, intellecta fuerit utraque Sicilia, tam vltra quam citra Pharum. Cæterum Iulius Papa, qui rebellione Alphonſi Ducis Ferrarię, & aliorum magnopere urgebatur, egebatque auxilio (ut ipſe ibi teſtatur) eiuſdem Fernãdi contra rebelles atque tyrannos; haud de Sicilia ultra Pharum explicatius agendum exiſtimavit: cũ tamen neque ipſo eo diplomate, vel alio, neque aliquis ſucceſſorum, qui eadem verborum forma cõceperit inveſtituras, ſive Carolo Quinto, ſive Philippis factas, dici poſſit iura Apoſtolicæ Sedis ſuper idem regnum Siciliæ ultra Pharum dimiſiſſe; quę à Nicolai Papæ Secundi tempore, per ſpatium quingentorum fere annorum poſſedit per inveſtituram ab eo factam Roberto Guiſcardo, qui eam inſulam expulſis Saracenis occupavit, & per ſucceſſores Romanos Pontifices pariter factam ſucceſſoribus Northmannis Comitibus, Ducibus, atque Regibus, & poſt eos Conſtantiæ & eius filio Friderico, inde Anglorum Regi, deinde Carolo & ſucceſſoribus Andegavenſibus, poſtea Fridericis Secundo & Tertio Aragonenſibus, ac demum Alphonſo & eius filio Ferdinando notho atque nepotibus. Cum igitur his omnibus exhibitis ſemper Inveſtituris, à cunctis legitime ſedentibus, regnantibuſque, agnitum fuerit directum Eccleſiæ Romanæ dominium ſuper eamdem Siciliam ultra Pharum, æque ac alterius Siciliæ citra Pharum, ut vocant, quo hactenus gaudet; iiſdemque inveſtituris, atque earumdem ratihabitionibus, ſemper appoſitæ fuerint conditiones ampliſſimę, quibus ſunt Eccleſiæ immunitates conſervatæ in omnibus integræ & illæſæ; quomodo eadem Eccleſiæ Romanæ iura adeo uſu recepta, probata, confirmata, & ſtabilita, iam dicentur per Iulium aut ſucceſſores abrogata, abſque aliqua ſpeciali derogatione, abrenunciatione, & alteri facta expreſſa conceſſione; ſi tamen vel ſic ea infirmari poſſent? Vel quomodo abſque ſpeciali accepta inveſtitura ab ipſa Apoſtolica Sede vera domina, idem Regnum Siciliæ vltra Pharum dici poteſt legitime poſſideri?

[De monarchia tactus aliqua religione Ferdinandus paucis ante obitum annis, ſcripſiſſe reperitur Hugonem Moncadam Proregem Siciliæ, ut habita eius rei diſquiſitione, quid de ea didiciſſet reſcriberet. Fecit Hugo: & quamvis partim Sedi Apoſtolicæ addictus, nihilominus non potuit quæ didicit non referre. Quod his ipſiſſimis verbis Italicis præſtitit 15 Martii 1512. (Ap. Bzov. Annal. Tom XIX. an. 1512.) quæ quod ſint quibuſvis intellectu facilia, ut ſcripta fuere referemus: [*L'aſſordio & principio di tal coſtume, ſi giudica per quello ch'anno riferito gl'antichi del Regno, ſia ſtato dal tempo del Conte Rogero, per un privilegio antiquo, che ſi trova fatto à detto Conte & ſuo figlio ſolo. Et ancor che le parole del privilegio non ſi ano coſi ampli, come è la conſuetudine & oſſervanza, queſto l'ha cauſato che gl'eſſi tali di Voſtra Maeſta in queſto Regno ſempre hanno favorito, & ampliato tal Monarchia. Et queſta dimoſtratione a cor le dimoſtra, che li retro predeceſſori di Voſtra Maeſta hanno uſato tal Monarchia conniventibus oculis & provedendo alle aſi particulari ſecundo ſuccedono: & non publicar o far conſtitutioni, o leggi univerſali ſopra tal materia. Et queſto ancora ſi oſſerva per dritto commune di far legge ſupra coſe Eccleſiaſtici ha, non ſpetta a Voſtrà come Re & principe del Regno, ne ancora come Legato: la poteſtà di ſui non ha queſta ſuperiorità di ponder legge; maſſimamente tendenti in derogatione della poteſtà Apoſtolica, directe, o indirecte*] Recte quidem monebat hic Moncada: ſicuti & aliquanto poſt Fiſcalis eiuſdem Regis Carolo V. ſimilia monita miſit; quæ ſubiunguntur ibidem: ſed uterque ſurdis. Forſitan & aliquando erit ſurdus Deus audiendis eorum precibus; qui ita univerſalem Monarchiam appetunt, ut nec à conculcandis iuribus divinis abſtineant, quo poſſint eam quomodocumque adipiſci. *Omnis plantatio quam non plantavit Pater meus cæleſtis*, dicebat Chriſtus, *eradicabitur* Matth 15.)

Sed quod reliquum eſt, ut etiam de iis breviter agatur quæ ſpectant ad rerum uſum; incipiemus ab eo tempore, quo ſub Innocentio Papa Tertio ipſa male cœpta extincta eſt Monarchia, perveniemuſque ad Carolum Quintum, quo reſtituta ponitur, per quæque ſæcula, ætates omnes; in quibus oſtendemus iugem continuatamque poſſeſſionem omnium iurium Ro- XXXVIII Vsus rerum in possessione iuriũ Apost. Sed. in Sicil.

manæ Eccleſiæ in omnem Eccleſiam Siciliæ, etiam ultra Pharum. Ecce Innocentius ipſe diverſis temporibus illuc miſiſſe reperitur Viſitatorem pleniſſima facultate *r* Cardinalem Epiſcopum Oſtienſem, Legatos vero presbyterũ *ſ* Cardinalem Sancti Laurentij in Lucina, Gregorium *t* Diaconum Cardinalem S. Mariæ in Porticu; Iulium *u* presbyterum Cardinalem S. Stephani in monte Cœlio, & Gerardum diaconum Cardinalem S. Hadriani; atque etiam conſtituiſſe *x* Legatum, Syracuſanum Epiſcopum, ſed & cauſas deferri ſolitas ad Sedem Apoſtolicam, diverſis eiuſdem Inſulæ Epiſcopis delegaſſe *y*. Quæ quidem omnia curſim legendo invenimus in cuſo primo tomo Epiſtolarum eiuſdem: in aliis uero quæ in Bibliotheca Vaticana aſſervantur, reperimus etiam tomo tertio, eumdem anno quinto ſui Pontificatus miſiſſe in Siciliam R. Sancti Marcelli presbyterum Cardinalem, & cum eo conſobrinum ſuum Iacobum Mareſchalcum ampliſſima facultate; & anno ſeptimo G. Diaconum Cardinalem Sancti Hadriani, cui ſuas vices tribuit tam in ſpiritualibus quam temporalibus; qua de re extant litterę libro ſeptimo: aliæque ad Regem Siciliæ Fridericum, ut eiuſdem Legati monitis & conſiliis acquieſcat; ac denique ad eumdem Legatum, de optimo ſtatu regni inſtituendo.

r Inno. III Regi. To. 1 li. 1. ep 415. ſ cap. 2. & 3. extr. de offi. deleg. t Id. 1. ep. 571. 572. 574 u 1. ep. 573. x 1. ep. 511. y 1. ep. 180 310. 576. & li. 2. ep. 14.

XXXIX. Innocentij vero ſucceſſor Honorius Tertius, (cuius Epiſtolarum adhuc extant volumina:) cum privilegia concedit *z* Archimandritæ Meſſanenſi, ſalvis Eccleſiæ Romanæ iuribus id ſe facere conteſtatur: literiſque *a* ſæpe redarguit Regem Fridericum, quod ſe immiſceret electionibus, & aliis iuribus Eccleſiaſticis; cum ipſe Rex ſe id nec cogitaſſe excuſet. Et quamvis eum Honorius experiretur adverſum, nihilominus ipſe eius tempore liberam in Sicilia iuriſdictionem exercuiſſe reperitur; tum indicendo *b* collectam de perſolvenda vigeſima omnium redituum Eccleſiaſticorum pro ſubſidio Terræ Sanctæ: aliaque pro Templariis: tum cognoſcendo *c* appellationibus, cum *d* Syracuſani Epiſcopi, qui tempore Innocentij ad Sedem Apoſtolicam appellarat, iuribus inſpectis, perpetuum adverſariis ſilentium indixit. Huius autem ſucceſſor poſt Gregorium Nonum & Cæleſtinum Quartum, Innocentius Papa Quartus duos Legatos Cardinales, S. presbyterum S. Mariæ Tranſtiberim, & R. Diaconũ S. Mariæ in Coſmedin, in Siciliam miſiſſe reperitur anno tertio ſui Pontificatus, ampliſſima facultate: cuius ea de re extat epiſtola ad Prælatos & Barones regni, quæ eſt undecima eius anni tertij: aliaque rurſum ordine decimaquarta ad eoſdẽ Legatos, qua tribuit eis facultatem beneficia conferendi. Idemque anno Pontificatus octavo pariter direxit Nuncios in Siciliam: ſuntque aliæ pleræque eiuſdem epiſtolæ, quibus continentur collationes beneficiorum eiuſdem Regni factæ diverſis.

z Hon. III 5. ep. 43. a Id 3. ep. 531. 572. b 3. ep. 104 359. c 3. ep. 131. d 3. ep. 600

XL. Sed quod tædio putamus fore Lectori, ſi ſucceſſorum ſingulorum Romanorum Pontificum deſcribere velimus ſingula, ſive de Appellationibus ex eadem Sicilia ad Apoſtolicam Sedem delatis, ſive de Legationibus ab eadem Sede in Siciliam miſſis, aliiſque Iuribus libere adminiſtratis; ſatis eſſe putamus, ſi miſſis cæteris, coniungamus poſtrema prioribus, quibus ſignificetur eadem ipſa quæ actitata videmus, etiam uſque ad dicta tempora Caroli Quinti perſeveraſſe. Ideoque divertentes aliquantiſper ex Vaticanæ Bibliothecæ Epiſtolarum voluminibus antiquorum Romanorũ Pontificum, ad Tabularium ſive Archivum Camerale, imprimis in libro Bullarum primo Bonifacij Noni, plurimæ habentur Bullæ datæ anno primo ipſius Pontificatus, quibus mandatur Nuncio Sedis Apoſtolicæ in Regno Siciliæ facultas reſtituendi rebelles, & abſolvendi excommunicatos, colligendi decimas, exigendi charitativum ſubſidium ab omnibus bona Eccleſiaſtica poſſidentibus pro ſupportandis Apoſtolicæ Sedis oneribus; concedendi commeatum navibus, & diſpenſandi ſuper defectum natalium. Anno vero ſecundo data reperitur alia Bulla de miſſo in Siciliam Nicolao de Summa-ripa, ad componendas controverſias eiuſdem Regni: aliaque de conceſſa facultate componendi cum Proceribus: de non ſolutis cenſibus Romanæ Eccleſiæ debitis: ac denique alia de tranſmiſſo in eamdem Siciliam Raimundo de Baucio de Vrſinis Confalonerio Papæ. Anno vero Pontificatus quarto aliæ datę habentur literæ Apoſtolicæ ad Apoſtolicæ Sedis Nuncium, cum ei tribuuntur pro expenſis quotidianis decem floreni aurei, à Clero eiuſdem Regni exigendi. Ac denique libro tertio Bullarum eiuſdem Pontificis continentur Bullæ datæ anno eius ſeptimo, de diverſis deputatis Commiſſariis in Siciliam contra occupatores bonorum Eccleſię Panormitanæ, necnon bonorum Sedis Apoſtolicæ in eadem Inſula. Libro vero vltimo Clementis Papæ Sexti extat diploma, quo Guillelmus Epiſcopus Nazarenus deputatur Nuncius Apoſtolicæ Sedis, & Collector in Regno Siciliæ ultra Pharum, loco Theobaldi Archiepiſcopi Panormitani defuncti.

NVNCII APOSTOL. PRO DIVERSIS NEGOTIIS IN SICILIAM MISSI, ET SUS CEPTI.

XLI. Inſuper in eodem Camerali Tabulario, inter monimenta Innocentij Papæ Sexti, habetur Bulla Commiſſionis Apoſtolicæ ſedis Nuncio in Sicilia commoranti, pro exactione ſpoliorum defuncti Epiſcopi Agrigentini, data anno quarto ipſius Pontificatus: aliaque eiuſdem anni, qua committitur Epiſcopo Catanenſi exactio omnium Spoliorum Siciliæ. Eiuſdemque Innocentij tempore, Nicolaus de Aragonia S. R. E. Cardinalis, commentarium ſcripſit de quadruplici demonſtrata iuriſdictione Romanæ Eccleſiæ in Regnum Siciliæ, qui extat in Vaticana Bibliotheca una cum aliis eiuſdem auctoris lucubrationibus. Ipſius vero Innocentij ſucceſſor Vrbanus Quintus, reperitur miſiſſe Nuncium & Collectorem Decimarum in Siciliam ultra Pharum, Dominicum de Saſſonario canonicum Beneventanum, anno Pontificatus ſexto, Domini milleſimo trecenteſimo ſexageſimo octavo. Et in libro tertio Literarum Ioannis Vigeſimitertij, extat eiuſdem Commiſſio decreta anno ſecundo Pontificatus Aragoni de Malaſpina, pro Reformatione in regno Siciliæ rerum temporalium, cum penſione quotidiana viginti quinque florenorum perſolvendorum à Clero Siciliæ: conceditur que eidem facultas conferendi canonicatus & alia beneficia Eccleſiaſtica. Ac pariter in eodem Tabulario extant Martini Quinti literæ datę anno primo Pontificatus, quibus Cypreſſus Balaverius deputatur in Sicilia Collector redituum & fructuum quorumcumque Camerę Apoſtolicæ debitorum. Noviſſime denique reperitur in libro Impoſitionum Camerę Apoſtolicę, Paulum Papam

Tertium anno Pontificatus ſui nono, Redemptoris milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio, miſiſſe ſpeciatim in Siciliam, Tobiam Palavicinum, & Lucam Iuſtinianum, deputatos ad colligendum ſubſidium medietatis veri annui valoris omnium fructuum beneficiorum Eccleſiaſticorum. Miſſi ſunt autem iidem id ipſum præſtare per univerſalem Italiam; adeo ut nihil minus iuris in Sicilia, quam in cæteris Italiæ provinciis, uſque ad noſtra tempora ſibi Pontifex vendicaret.

XLII.

AUCTORIS IUSTAE QUERELAE PROMOVENDAE.

Atque hęc modo ſatis cum de ipſo rerum uſu, tum de Inveſtituris, cæteriſque ad eaſdem quæſtiones pertinentibus; quæ occaſione diplomatis Vrbani Papæ, curſim agenti licuit explanaſſe, ſimplici ſtylo, candore animi, ex corde puro, (Deum teſtem invoco) conſcientia bona, & fide non ficta. Si autem Deus conceſſerit, ut in Annalium proſecutionem futura tempora diſquiramus, locupletiorem de his eadem ſinceritate tractationem pollicemur; ex uberiori meſſe colligendam, cum ad ipſa tempora quibus ſingula peracta noſcuntur pervenerimus: quibus appareat, quantam ſcriptis omnibus reclamantibus, iuribus omnibus contradicentibus, cælo terraque teſtantibus, Apoſtolica Sedes in regno Siciliæ patiatur iniuriam, & inauditam hactenus inter Catholicos ignominiam ſubire cogatur; cum iam à tempore Caroli Quinti in temporali dominio domina ignoretur, & in ſpirituali eſſe neſciatur Vniverſalis Eccleſia: rebus ipſis (quod eſt gravius) in deterius prolabentibus, ipſaque inde miſera Eccleſia Sicula vergente in perniciem; ac denique illis ingenti ſe periculo committentibus, qui contra tot Romanorum Pontificum antea & poſtea, data diplomata, vno innixi depravato, omnino conciſo, numquam ab aliquo ſucceſſorum approbato diplomate, eodemque, etiam ſi germanum legitimumque fuiſſet, iam in Rogerij heredibus deſinente, nullius alterius Romanorum Pontificum confirmatione roborato, immo contrariis penitus conſtitutionibus reſciſſo & abolito, poſt tot ſęcula oblivione ſepulto, à nemine Regum qui contra Sedem Apoſtolicam pugnaverunt vel nomine tenus cognito, nedum exhibito vel citato: contra Eccleſiam Romanam, matrem ſuam, dominamque, præſument defendere infauſtè uſurpatam, & nulla ratione tolerabilem Monarchiam, renuuntque eidem vel in iis quæ iuris divini, naturalis, canonici, communiſque ſint, parere.

XLIII.

CONCESSA CONTRA ECCLESIAE IURA, NON TENENT.

Quæ quidem etſi authentico omnique ex parte fide conſtante diplomate, alicuius, quantumvis alioqui legitimi Romani Pontificis, conceſſa monſtrari poſſent; nec ſic ſubſiſterent, quę contra præcipua Eccleſiæ Romanæ iura invenirentur eſſe diſpoſita Nam ut egregiè Deſiderius Cardinalis, inſignis Abbas Caſſinenſis, poſtea Victor Papa Tertius, vigore plane ſacerdotali, Henrico Imp. iura Eccleſiaſtica invadenti, in faciem obiecit e; *Sedes Apoſtolica domina eſt noſtra, non ancilla; nec alicui ſubdita, ſed omnibus prælata & ideo nulla omnino ratione ſub iugum à quoquam mitti poteſt. Quod ſi à Nicolao Papa factum eſt,* (ſcilicet ut arbitrium expectaretur Imperatoris in electione Romani Pontificis; quod falſo prætendebatur:) *iniuſte profecto & temere præſumptum eſt: non tamen cuiuſdam ſtultitia vel temeritate amittit Eccleſia dignitatem ſuam.* Quæ

e Chr. Caſſin. l. 3. c. 49.

eodem tempore Deuſdedit Cardinalis Tit. Eudoxiæ (de quo ſuo loco dictum) ſcripto inſigni volumine ad eumdem Victorem Tertium: pluribus argumentis aſſervit. Et S. Bruno Epiſcopus Signiæ, ac cum eo plurimi alij Epiſcopi & Cardinales, in Concilio Romano coëgerunt Paſchalem Papam Secundum revocare, quæ contra Rom. Eccleſiæ iura promiſiſſet Henrico Imperatori: ut ſuo loco inferius dicturi ſumus.

XLIV

PRIVILEGIA CONCESSA AB APOSTOL. SEDE, NON DEBENT IPSI PRAEIUDICARE.

Cum & alioqui in confeſſo ſit apud omnes Privilegia ab Apoſtolica Sede collata, non debere contra eamdem Eccleſiam militare. In quam ſententiam Nicolaus Papa Primus, idemque Sanctus, in Decretali quam ſcripſit ad Heriricum Archiepiſcopum Turonenſem, ubi agit de privilegio ab Apoſtolica Sede conceſſo Rhemenſi Eccleſiæ, quo eius Archiepiſcopus Hincmarus contra ipſam abuteretur, hæc inter alia habet f: *Sic Apoſtolica Sedes aliena iura cuſtodit, ut ſua non minuat: ſic honorem debitum dat, ut ſuum non tribuat alienis. Nam & arma illi à nobis collata, ita volumus ut pro eo ſint valida, ut protinus pro nobis ubi neceſſe eſt, non contra nos firmitatem obtineant.* Qui & de privilegio Apoſtolicæ Sedis agens, quo ad eam omnes appellandi, nullius obice privilegij, habeant facultatem; hæc ſcripſit g ad Carolum Francorum Regem; *Privilegia Romanæ Eccleſiæ totius ſunt Chriſti (ut ita dicamus) remedia Eccleſiæ Catholicæ: privilegia inquam Petri, arma ſunt contra omnes impetus pravitatum, & munimenta & documenta Domini ſacerdotum, & omnium prorſus qui in ſublimitate conſiſtunt, immo cunctorum qui ab iiſdem poteſtatibus diverſis afficiuntur incommodis.* An vero tanta iſta à Deo accepta qui eorum eſt auctor, Angelis & hominibus reverenda, qui in eorum ſemper cuſtodia vigilarunt, ab ipſo exordio naſcentis Eccleſiæ uſu recepta atque probata; unius; ſed mutilati, nihilque huiuſmodi concedentis, diplomatis occaſione adducenda ſunt in diſcrimen, exponenda ludibrio, atque penitus abolenda? At aboleri non poſſunt, quæ vivunt in radice ſua; ſed qui præciditur ex eis ramus, areſcit.

f Nicol. ep. ad Henr. Turon.

g Id ep. 30

[Præter illa quæ ad maiorem rerum ad hanc infauſtam Monarchiam pertinentium addidimus modo ad Baronium ſupra ad num. XX. XXIII. XXVII. pervenere etiam non ita pridem ad noſtram notitiam duo Scripta confecta in Sicilia iuſſu Regis Hiſpaniarum poſt ſuperiorem Diſputationem contra eamdem Monarchiam à Baronio promulgatam, miſſaque ſecreto ad eumdem Cardinalem: à quo accepta R.P. Sirmondus Societatis Ieſu lucidiſſimum ſidus, pro eo quo flagrat honoris Dei & Sedis Apoſtolicæ ſtudio, nobis promulganda communicavit. Alterum lingua Hiſpanica, quod tribuebatur Duci Feriæ tunc Protegi Siciliæ: alterum Latina, nomen auctoris ferens, Marium de Gregorio Advocatum Fiſcalem, Præſidentem criminalem Conſiſtorij regni Siciliæ. Eadem fere utrumque continebat: ſed Abuſuum enumeratio, quam ſubiicimus, Latini eſt. Hiſpanum difficultates appellabat, nec tot numero recenſebat: addens ad primum art. de Appellationibus, non appellari à Monarcha, niſi ad ipſammet Monarchiam: idque tertium; tuncque ibi cuncta terminari. Et ut de Latino ſpeciatim agamus.

Agnoſcit Bullam Vrbani Papæ non extendi ad ſucceſſores remotos; ſed conſuetudinem invaluiſſe, non reclamantibus Pontificibus.

Monarchiam illi regno neceſſariam ad refrænandos clericos, quos Prælati continere non poſſent ſine regia hac poteſtate.

Fatigarentur regnicolæ, ſi extra regnum litigandum eſſet, unde Rex etiã temporales in regno terminari voluit.

Non contra hæc diſputationem ſuſcipimus: ſed quam falſum ſit non reclamaſſe Pontifices, ex Baroniana diſſertatione ſatis intelligitur. Quam vero inepta futileſque rationes neceſſitatis Monarchiæ, nemo non videt.

Enumerat abuſus Monarchiæ, in quo Bulla nō favet.
1. Quod cognoſcat de Appellationibus, etiam a delegatorum ſententiis.
2. Quod quando inchoata eſt lis, etſi Romam per reſcriptum aliquod evocetur, non pareatur.
3. Quod nulla reſcripta ania ſine executoria Principis recipiantur.
4. Quod etiam reſcripta gratiæ impediantur.
5. Quod per viam ſaltus lites ad Monarchiam trahentur, ſine prævia iudicum ordinariorum ſententia.
6. Quod levi de cauſa trahantur eo Epiſcopi & Prælati.
7. Quod Rex ſpolia Prælatorum accipit.
8. Quod excommunicationes Prælatorum pro libito dirimant.

Differit poſt inde, unde manarint hi abuſus, cur retinenda ſit Monarchia; quomodo mederi liceat abuſibus, & de motivis ob qua mederi debeat.

Concludit, curandum eſſe ut Rex novum ſaltem indultum, & confirmationem Monarchiæ, ac Legationis Apoſtolicæ impetret, ut hæc omnia deinceps fiant cum Pontificis auctoritate.

Exponit quomodo fieri debeat illa confirmatio circa cognitionem in Exemptis, & in Appellationibus, à Delegatis Apoſtolicis: quomodo circa reſcripta evocationum Apoſtolicarum, ne derogent Monarchiæ, vel poteſtati regiæ.

Ita Fiſcalis iſte, præclare ſibi ſuo munere functus arbitratus, ſi iniquitatem Monarchiæ detegens, eam tamen omnibus viis retinendam cenſet: forte quia non aliter domino ſuo placiturum ſe ſciebat. Et adeo infatuatam Sedem Apoſtolicam (quæ ſal eſt univerſi mundi) exiſtimavit, ut ei turpitudini aſſenſum præberet. Pro quam levioribus delictis aliorum, & ſuorum iuuum defenſione, vibravit illa ſæpiſſime ſua fulmina! Sed ſunt tempora vindictæ, ſunt tempora patientiæ. Prudentiſſime illa ſcit utraque diſtinguere. Habet tamen quod cogitet. Habent & Reges Hiſpaniæ quod ſerio perpendant. Longe enim minores hac culpas ſæpe maximi Principes graviſſime luiſſe reperiuntur. Vnicus eſt toto orbe Monarcha Eccleſiæ; nec ſocium patitur. Qui contra fas cornua erigere quærunt, ut eis frangantur, vel potius radicitus evellantur, merentur. Sed hæc Deus. Paveant autem Reges, provideantque, ne iuxta ſententiam Domini Matt. 21. qui Rex Regum & Dominus dominantium eſt, ac iuſtus retributor in tempore ſuo, auferatur vinea talibus agricolis, & locetur aliis.]

XLV. CONCIL. BAREN. SUB VRB. PP.

Vt vero iam his omiſſis, quæ poſt Vrbani Papæ datum diploma Salerni ſunt ſecuta narremus; hoc ipſo anno Calendis Octobris, ab eodem Pontifice celebratum eſt *Bari* in Apulia Concilium, ad quod vocavit etiam Græcos, ſollicite curans ut eos cum Latinis uniret, ne expeditio Orientalis, quam anno ſuperiori promoverat, ex eorumdem Eccleſiæ ſchiſmate pateretur impedimentum. Porro nobiliſſimi huius Concilij perierunt Acta; quorum ea dumtaxat nota facta ſunt nobis, quæ in agitatis ibidem inter Græcos & Latinos antiquis controverſiis, ac potiſſimum de proceſſione Spiritus Sancti, ad eorumdem Græcorum confutationem ſcripta ſunt à Sancto Anſelmo Archiepiſcopo Cantuarienſi, quem contigit eidem Conventui intereſſe, cum antea (ut vidimus) Romam petiiſſet: cuius iter, ac miracula in eo edita, honoremque ei ac laudes, cum ab aliis, tum ab ipſo Vrbano Papa delatas, eiuſdemque labores pro converſione Infidelium qui in caſtris Rogerij Comitis militabant inſumptos, ac denique ſcripta in ſeceſſu æſtivo exarata; Edinerus *h* peregrinationis comes in ipſius Vita deſcripſit.

h *Edin li. 2. ap. Sur. 21. April.*

XLVI. S. ANSEL. IN SYN. BAR. CŌFUTAT GRÆCOS.

De Barenſi vero Concilio ea occaſione agens, ait Anſelmum perſuaſum à Papa, Græcos in proceſſione Spiritus Sancti rationabili & Catholica diſputatione cōfutaſſe; indeque magni apud omnes eſſe habitū, & veneratione digniſſimum comprobatum, quæ Vvillelmus Malmeſburienſis *i*, ſua paulò glorioſius oſtentans, diffuſius narravit. Additque, cum prolatis in medium ſceleribus Regis Angliæ, iam omnium ſuffragio Pontifex ad eum excommunicandum paratus eſſet, Anſelmum, qui de Regis contumeliis ſibi illatis queſtus eſſet, genibus Papæ affuſum, mirantibus omnibus tantam eius manſuetudinem, oraſſe dilationem, & impetraſſe. Certum eſt autem, in eodem Concilio S. Anſelmum in confutandis Græcis primas tuliſſe: cui & ea ex parte plurimum Eccleſia Catholica debet, quod Synodi cùm Acta perierint, ipſe tamen (ut dictum eſt) quod in controverſia illa tractavit, pulſatus amicorum precibus, ſcriptorum monimentis perpetuæ memoriæ commendavit: qui etiam adverſus eoſdem Græcos poſtea librum, ſeu epiſtolam ſcripſit *De Fermentato & Azymo*.

i *Malmes. li. 1. de geſt. Pont. An.*

XLVII. S. MARGARITAE REG. SCOTIAE OBITUS.

Hunc inſuper annum ſuum ad Deum illuſtravit tranſitu (ut Rogerius notat) *S. Margarita* Regina Scotiæ, quæ collapſam illic Eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam curavit; adeo ut Scotorum Eccleſiam iam ſilveſcentem defectu culturæ, reddiderit ſpecioſam. Iſta pluribus, qui eius Vitam ſcripſit Adelredus Abbas. Eiuſque etiam viget mentio apud Rerum Anglicarum hiſtoricos huius temporis, Vvillelmum Malmeſburienſem, & alios.

IESV CHRISTI

AN. 1098.

VRBANI II.

AN. 11.

HENRICI III. 15.

ALEXII COMN. 18.

I. CONCIL. ROM.

ANNO Chriſti milleſimo nonageſimo octavo, Indictione ſexta, Vrbanus Papa maxima pace (ut ait Bertholdus) in ipſa Vrbe & eius finibus compoſita, ibidem *Romæ* in Eccleſia Sancti Petri Synodum celebravit tertia hebdomada Paſchæ, ut habet Edinerus in Vita *a* S. Anſelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi; quem eidem interfuiſſe ait, ſed quæ in ea fuerint ſtatuta præterit. Vvillelmus *b* autem de his agens ſugillat Vrbanum ac ſuos, quod pecuniæ mercimonio inducias per nuncium rogāti Anglorum Regi conceſſerit uſque ad feſtum S. Michaëlis Archangeli. Verum accuſari ne potuit tarditatis Vrbanus, quem ab ipſo Anſelmo actore, ne in Regem diceret ſententiam, retentum fuiſſe, ipſemet Vvillelmus ſuperius dixit? Quod ſi Regi conceſſit inducias uſque ad feſtum S. Michaëlis, potuitne eas negaſſe, non dico Regi, ſed cuilibet homuncioni, petenti ut acturus cauſam Romæ ex Anglia teſtimonia perduceret, ex tanto terrarum ſpatio?

a *Ap. Sur. 21. April.*
b *Malmes. de geſt. Po. Angl. li. 1.*

EXCUSATUR VRB. PP. DE INDULG. IN REG. ANGL.

II.

Cæterum Anſelmum ab Vrbano variis magniſque officiis ac beneficiis frequentatum fuiſſe Romæ, Edinerus teſtis fidelis narrat: aſſeritque, cum omnes alios, tum etiam hoſtes Eccleſię eum veneratos eſſe, adeo ut vulgo, quaſi à proprio nomine *Sanctus homo* vocaretur: pergitque dicere de eius receſſu ab Vrbe Lugdunum; ubi ad biennium permāſit, uſque ad mortem Regis Anglorum. Verum antequam ab Vrbe recederet, tradit Vvillelmus ipſū obedientiæ pertinacem cuſtodem, rogaſſe Papam ut ſibi aliquem præponeret, cuius iuſſis vitam diſponeret; Papam vero exhibuiſſe Edinerum, (illum nempe

S. ANSELMI MIRA OBEDIENTIAE HUMILITAS.

qui eius Vitam conſcripſit, ſuique ei à ſecretis) cuius Anſelmus tanti iuſſa fecerit, ut eum cum in cubili locaſſet, non ſolum ſine præcepto eius non ſurgeret, ſed nec latus inverteret, quæ quidem in exemplum omnium Chriſtianam modeſtiam profitentium, in tanti viri commendationem enarraſſe voluimus. Hiſque planè con-
c *Anſ. ep.* 9 ſentientia ſunt, quæ idem ipſe Anſelmus ad Falconem Epiſcopum Bellovacenſem ſcripſit de amore humilitatis & obedientiæ quo flagrabat, cum apud quoſdam in ſuſpicionem adductus eſſet affectati honoris & gloriæ.

III. CONCILIAB. SCHISM. ROMAE HABITUM.

Inter hæc autem cum plurimi per Catholicos aſſidue *Conventus* agerentur; ipſi quoque æmuli gregarij pſeudopontificis Cardinales, Romæ (ubi adhuc magna erat copia Schiſmaticorum) una cum aliis ſuæ ipſorum factionis clericis, præcipuiſque laicis, conventiculum acephalum (ſiquidem Guibertum Antipapam his temporibus in Lōgobardia egiſſe, Bertholdus eſt auctor) habuerunt: in quo Synodalem ſeptimo Idus Auguſti præſentis anni adverſus Catholicos admodum inſulſam conflarunt epiſtolam encyclicam ad univerſos ſuarum partium aſſeclas, quæ legitur ad calcem commentarij Bennonis, unius ex illis in ea nominatis extra cardinem Cardinalis, de Vita Hildebrandi: in qua inter alia aſſeruerunt, Gregorium Papam Septimum in extremis exiſtentem, vocato ad ſe uno ex iiſdem aduerſæ factionis Cardinalibus, veniam petiiſſe ab Imperatore, & ab univerſa Eccleſia, de malè adminiſtrato paſtorali officio. Sed putidum illud mendacium iam ſæpe ſuperius apertiſſimis demonſtrationibus confutavimus.

IV. PROGRESSUS OCCIDENTALIUM IN ORIENTE.

Hoc eodem anno cum proſpera nunciarentur de Orientali Chriſtianorum Occidentalium expeditione; (nempe de captis inter alias civitates Nicæa in Bithynia, & Antiochia in Syria, deque multis aliis obtētis victoriis, necnon de Inventione ſacræ *Lanceæ*, quæ Chriſti latus perforavit, qua iidem Chriſtiani poſt captam Antiochiam, ibidem ab immenſa hoſtiū multitudine obſeſſi, fameque ac morbo conſūpti, animoſiores effecti, in hoſtes irrumpentes, ingēti ſunt potiti victoria: quæ omnia pluribus deſcripſit Tyrius *d*)
d *Tyr. de Bel. ſacr. lib.* 3. *c.* 11. *lib.* 5. *c.* 23. *& li.* 6. *c.* 14. *&* 22. viſum eſt Vrbano Papæ, Apoſtolicum Legatum in partes illas decernere, Daibertum (qui & nominatus reperitur Theobertus) Archiepiſcopū Piſanum; quem non ita pridem idem Vrbanus *e*
e *Ap. Bar. an.* 1095. *in pr. ex Bertholdo.* Archiepiſcopali pallio & poteſtate ſublimaverat, quod eatenus Eccleſia Piſana habere non cōſueverat. Miſit autem illum (inquit Bertholdus) ut iiſdem Chriſtianis Occidētalibus Apoſtolica vice in omnibus adeſſet, & Eccleſias in locis unde Pagani expulſi eſſēt, inſtauraret. Sed impedimento fuit Conſtantinopolitanus Imperator, qui ſe ab Occidentalium adiutorio ſubtrahens, civitates quas illi caperent, incendio devaſtare, & Paganis reddere nō timuit, iterque Ieroſolymitanū omnibus peregrinis omnino prohibuit.

V. ORDO CISTERCIEN INSTITUITUR.

Hoc ipſo anno, Apoſtolicæ Sedis auctoritate iacta ſunt in Gallia prima fundamenta nobiliſſimi Ciſtercienſis Ordinis, ex quo tanquam è fonte rivi univerſum Occidentalem Orbem cæleſtibus donis irrigaturus: cum erigendi monaſterij Ciſtercienſis in diœceſi Cabilonenſi, *S. Robertus* Abbas Moliſmenſis auctor extitit, licentia & aſſenſu Hugonis Archiepiſcopi Lugdunenſis Apoſtolicæ Sedis Legati, & Vvalterij Epiſcopi Cabilonenſis, necnon ope Odonis Ducis Burgundiæ. Sed quod poſt non multum temporis idem Robertus, requirentibus eum monachis Moliſmenſibus, Vrbani Papæ iuſſu ad eos redire coactus eſt: idem Alber cum Ciſtercienſibus propoſitum Abbatem reliquit: cui poſt biennium Paſchalis Papa conceſſit privilegium *f*, aliudque Calliſtus ſucceſſor Paſchalis
f *R. e Bar. An. Tom XII. ann.* 1100. *&* 1119. poſt Gelaſium, Stephano eiuſdem Monaſterij poſt Albericum Abbati: ſub quibus ſanctiſſimis viris Ciſtercium ſanctorum monachorum frequētia eſt mirificè propagatum. Ipſa verò de ipſorum exordio, teſtatur Sigebertus hoc anno; quæ locupletius narrantur in Vita *g* S. Roberti.
g *Ap. Sur.* 29 *April.*

IESV CHRISTI

AN. 1099.

VRBANI II.

AN. 12.

HENRICI II. 16.

ALEXII COMN. 19

I. GRAVIS CONTROVERSIA INTER IVON. CARNOT. ET LEG. SED. APOSTOL.

ANNO Domini milleſimo nonageſimo nono, Indictione ſeptima, perdifficilis agitata eſt cōtroverſia inter Hugonem Archiepiſcopum Lugdunenſem Apoſtolicæ Sedis Legatum, & Ivonem Epiſcopum Carnotenſem, occaſione electionis Daimberti in Archiepiſcopum Senonenſem, loco Richerij defuncti; cuius conſecrationi cum idem Hugo intercederet, niſi prius ipſi obedientiam profiteretur iure Primatus, quem Archiepiſcopo Lugdunenſi ſuper quatuor provincias, Lugdunenſem, Rotomagenſem, Senonenſem, & Turonēſem, Gregorium *a* Papam
a *G. VII.* 6. *ep.* 34. Septimum conceſſiſſe vidimus: Ivo (apud quem Eccleſia Senonenſis pro electi ſui conſecratione inſtabat) hæc ab Hugone præter, immo contra conſuetudinem Eccleſiæ Catholicæ, decretaque Summorum Pontificum, quibus nihil de profeſſione à Metropolitanis facienda Primatibus conſtitueretur, præſumi contendens, ſed interim eius parere mandato, differendo conſecrationem, minime prætermittens, demum ab Vrbano Papa, quid agendum eſſet literis *b* petiit; ipſumque Hugonem, ea nimis imperioſe
b *Ivo ep.* 58 exigentem aculeata ſatis redarguit *c* epiſtola.
c *Id. ep.* 65

II. DE INVESTITURIS QUID IVO.

Sed quod ea epiſtola id etiam actum eſt, ut quia Hugo electum reprehendebat quod inveſtituram Epiſcopatus de manu Regis accepiſſet; hoc Ivo licite abſque ullo læſæ religionis crimine fieri poſſe contendens, de Inveſtituris vetitis nimis abiectè, immo deſpectè multa ingeſſerit: (licet excuſaverit, ſe haud velle Sedis Apoſtolicæ ſalutaribus diſpoſitionibus obviare:) iſta quidem, niſi corrigeretur ab aliis eiuſdem auctoris epiſtolis, famam ipſius, & nomen glorioſum, quod ex defenſione Apoſtolicæ Sedis & Catholicæ veritatis ſibi digniſſime comparauit, in diſcrimen maximum adducerent. Ideoque haud mirum ſi Vrbanus Papa prædictis acceptis ipſius literis à Legato, vehementer in ipſum commotus fuerit. Cuius iræ pondus Ivo non ferens, eo quaſi deſperationis adactus eſt, ut ſe ab Epiſcopatu abdicare ſtatuerit, licentiamque id peragendi ab Vrbano petierit. Extat enim ea de re ipſius epiſtola *d*, eademque noviſſima ex iis quæ
d *Id. ep.* 68 ab eodem ad Vrbanum ſunt datæ; nempe ſcripta (ut teſtatur) ſeptimo expleto anno à ſua ad

Carnotenſem Epiſcopatum promotione,qui eſt præſens,quo etiam Vrbanus obiit.

III LEGATVS ABVTITVR AVCTORITATE.

Cum autem præter hæc idem Hugo alia quaque occaſione in ſe provocaſſet Epiſcopos provinciæ Senonenſis, dum electum Nivernenſem abſque aliqua neceſſitate conſecrandum extra provinciā Auguſtodunum vocaſſet, præter omnem antiquum morem;rurſum ad eumcohibendum,Ivo *c* egregiam plane epiſtolam ſcripſit de comprimendo ipſius, occaſione Apoſtolicæ Legationis,faſtu;quo multa ſæpe idem Hugo indiſcrete peregiſſe reperitur. Nequa vero ſuſpicio prævaricationis Ivonis ex recenſitis illis prioribus eius ad Hugonem literis irrepere poſſit, extat alia præclara ipſius epiſtola *f* ad Henricum Abbatem Angeliacenſem, qua docetur quantum fuerit aſſertor & prædicator decretorum Gregorij & Vrbani adverſus Inveſtituras laicas.

c Ep. 66.

f Ep. 235.

IV. DE PROMOTIONE TURPISSIMI PUERI IN EPISC AURELIANENS.

Cæterum eadem ad Vrbanum epiſtola, monuit quoque ipſum Ivo de promotione turpiſſimi pueri in Epiſcopum Aurelianenſem,quam Archiepiſcopus Turonenſis obtinuiſſet à Rege, in præmiū impoſitę ei coronæ in natali Domini contra interdictum Legati Sedis Apoſtolicæ; oravitque ne umquam permitteret eum conſecrari,quod eſſet de inhoneſta familiaritate eiuſdem Turonenſis Archiepiſcopi, & fratris eius defuncti, multorumque aliorum inhoneſtè viventium,per urbes Franciæ rhythmicis cantilenis turpiſſime diffamatus. Ipſum porro Ivonem obſtitiſſe,ne probroſus ille puer eligeretur, ſed ordinaretur legitime Decanus illius Eccleſiæ, ipſe in alia ad *g* prædictum Hugonem Legatum epiſtola ſignificabat, in qua totius rei geſtæ narratur hiſtoria. Et quod pertinet ad impoſitionē coronæ Regi factam in Natali Domini; id quoque ipſum, poſt Vrbani obitum,contra eiuſdem Pontificis interdictum, præſumptum anno ſequenti in die Pentecoſtes ab aliis fuiſſe Epiſcopis,docent aliæ eiuſdem Ivonis *h* literæ.

g Ep. 122.

h Ep. 134.

V. CONCIL. ROM. GENER.

Hoc item anno idem Vrbanus Papa Generalem Synodum centum quinquaginta Epiſcoporum , Abbatum, & clericorum innumerabilium,tertia hebdomada poſt Paſcha *Romæ* celebravit : in qua confirmatis ſuorum anteceſſorum ſtatutis,ſententiam quoque anathematis in Guibertum ac complices iteravit: ſtatuitque ne quis communicare præſumeret iis qui concubinas haberent, niſi prius eas dimitterent : ac denique hortatus eſt omnes Chriſtianos ad expeditionem Ieroſolymitanam,ut fratribus ſuis laborantibus ſuccurrerent Narrat hæc Bertholdus Quo etiam auctore conſtat,eumdem Pōtificem hoc eodem anno,quarto Calendas Auguſti defunctum eſſe ibidem Romæ rebus iam ſedatis, munitionibus recuperatis, civibus omnibus ſibi conciliatis, paceque diu exule reſtituta, atque ipſa Eccleſia Catholica in tranquilliorem ſtatum vendicata. Tradit illud ipſum Domnizo in Mathilde. Sicque idem Pontifex, cum ſediſſet annos vndecim,menſes quatuor, dies decem & octo,S.R.E. Pontificatu bene perfunctus,ultimum ſpiritum Deo reddidit in ædibus Petri Leonis , poſitis apud S. Nicolaum in Carcere Tulliano. Ab eo enim nobiliſſimo cive Romano ſemper ipſum hoſpitio exceptum , cum tot tantiſque anguſtiis premeretur,defenſumque in inſula Tiberna inter duos pontes , traditur in codice Vaticano , in quo Vita ipſius deſcripta legitur ab eius temporis auctore : ubi etiam aſſeritur, corpus eiuſdem per Tranſtiberinam regionem delatum fuiſſe in Baſilicam Vaticanam, atque ibidem honorifice ſepultum. Mortuus *i* eſt autem ingenti bonorum omnium dolore, malorum vero ſumma gratulatione , ac potiſſimum ipſius ſchiſmatici Antipapæ Guiberti, exultantis atque inſultantis pariter , quod tres ipſo vivente,atque in Petri Cathedra concidente (ut vane gloriabatur) Deo vindice eſſent extincti Pontifices , Gregorius VII. Victor III atque ipſe Vrbanus II.

VRB. PP. OBITUS.

i Hanc periodum habet Bar. an ſeq. in pr. Tom. XII.

VI. DE VRB. EPIST DECRETAL.

Quod autem ſpectat ad ſanctiſſimi Pontificis ſcripta ; periſſe Epiſtolarum ipſius Regeſtum, iam ſuperius doluimus. Nonnulla vero ex iis deſumpta decreta reperiuntur apud Anſelmum Lucenſem in volumine,quod magno labore collegit ex Conciliorum canonibus,atque decretis Summorum Pontificū, quod nondum excuſum eſt;itemque apud Ivonem Carnotenſem ſuis locis apte diſpoſita in corpore Canonū quod elaboravit; necnon apud Gratianum, qui idipſum abundantius præſtitit. Sed quæ apud Anſelmum ex ipſo habentur, oportet ab aliquo eſſe addita. ſi quidem Anſelmum ante Vrbanum eſſe defunctum ſuperius eſt demonſtratū Cæterum apud eum integra quoque reperitur eiuſdem Pontificis Epiſtola *i* decretalis ad Præpoſitum S. Iuventij Papienſis, de emptione & venditione rerum ſacrarum . deque perceptione ſacramentorum à ſacerdotibus facinoroſis: e qua nonnulla apud Gratianum ſub diverſis titulis fragmenta ponuntur. Ac denique eiuſdem reſidua eſt pars *k* epiſtolæ ad Alphanum Archieſpicopum Salernitanum,de collato illi Eccleſiæ privilegio : quam quidem eiuſdem ſancti Pontificis ultimum fuiſſe elogium ſatis apparet , cum data habeatur hoc anno decimo tertio Calendas Auguſti.

i Rec Bar. Ann Tom XI. hoc an

k Rec Bar ibid. ex Bibl. Card Sirleti.

VII. IEROSOLIMA CAPITVRA CHRISTIANIS. DE IMAGINE CHRISTI CRUCIFIXI REGIO SCHEMATE PICTA.

l Tyr. lib 8 c. 1. & ſeqq

Pertinet vero ad eius triūphum,quod eodem tempore , nempe die decimaquarta Iulij huius anni, contigit capi *l* IEROSOLIMAM civitatem ab exercitu Chriſtiano ſub GODEFREDO Duce. Cuius ſanctæ expeditionis cum idem Vrbanus promotor extitiſſet, in cælo meruit triumphare, cui non erat in terris par laboribus honor. Cæterum poſt Ieroſolymam expugnatam,inter alia illud celebre accidit , de certitudine venerandæ Imaginis IESU CHRISTI Redemptoris noſtri Crucifixi, ſchemate regio pictura antiquitus ad ſimilitudinem eius expreſſæ , curante id (ut vetus traditio delata ad poſteros firmiter teſtabatur) Nicodemo nocturno Chriſti diſcipulo; prout didicit,& retulit inde pius valde vir Stephanus nomine , patria Lucanus, qui religionis cauſa una cum aliis anno ſuperiori peregrinationem ſuſceperat ad Terram Sanctam. Acceperat autem illam à Gregorio quodam Syro homine:eaque inſigniter illuſtrata eſt Lucana in Tuſcia civitas , vbi hactenus religioſiſſime una cum totius rei geſtæ hiſtoria antiquitus ſcripta conſeruatur. Cur autem regio cultu,non ut paſſus eſt nudus, Redemptor fuerit expreſſus ; putamus id præſtitum olim à Nicodemo, ad evacuandum ſcandalum Crucis , & illuſtrandam magis gloriam CHRISTI;ut quem inter latrones audirent Crucifixum , ſcirent re vera fuiſſe Regem Regum & Dominū dominantium:ea,inquam,de cauſa putamus à Nicodemo ita effigiari curatum , & non honeſtatis cauſa tantum. Nam qui eius rationem habendam cenſuerunt ipſum Dominum indutum ſolum interula ſive

indusio

induſio Cruci affixum, ſiue ſculptura ſiue pictura repræſentare conſueverunt. Sed de his alias.

IV. Concil. Hieroſol. In fine autem anni huius, itidem *Ieroſolymis*, poſt celebratum ſolemnem diem Natalis Domini, habito generali Conventu Principum, & eorum qui aderant Epiſcoporum, *Daibertus* Piſanus Archiepiſcopus, idemque Apoſtolicæ Sedis Legatus, electus eſt in Patriarcham Ieroſolymitanum, pulſo nefario homine qui ſedem illam invaſerat, Arnulpho, qui ſequebatur Principem Northmannorum. Iiſdemque diebus throno Antiocheno *Bernardus* Patriarcha datus eſt. A quibus religioſe admodum Chriſtiani Principes accipere voluerunt ſinguli ſuorum Principatuum inveſtituras, Godefredus Regni Ieroſolymorum à Daiberto, Boamundus Principatus Antiochiæ à Bernardo. Eoque facto, ab iiſdem conſtitutæ ſunt dotes iis Eccleſiis, quales anteceſſores Patriarchæ habuiſſe ſcirentur: licet harum occaſione multæ ſint poſtea obortæ contentiones, de quibus dicendum inferius. Habet autem iſta omnia pluribus Tyrius *m*.

m Id. lib. 8. c. 11. & lib. 9. cap. 1. 18. 19.

IX Hic incipit tomus XII. Annalium Baronii.

Paschalis II Papa.

Mortuo vero (ut dictum eſt) Vrbano Papa, die decimaquarta ab eius obitu, nempe duodecima menſis Auguſti, ſubrogatus eſt in locum eius, *Rainerius*, ſive Raginerius preſbyter Cardinalis tituli S. Clementis, & Abbas monaſterii SS. Laurentij & Stephani extra muros: qui & divinitus cuidam Religioſo prænunciatus, & ſummo conſenſu à populo expetitus, atque à Clero electus, cum fugiens ipſe tanti ponderis onus latebras quæſiſſet, inde extractus eſt, & Paschalis Secundus nominatus, atque poſt biduum ſolemni ritu apud S. Petrum conſecratus. Narrat hæc pluribus Anonymus Vaticanus huius temporis ſcriptor: prænunciata vero de ipſius Pontificatu, eiuſdemque per ternos, ter quaternos, ternoſque annos (hoc eſt, decem & octo expletos) duratione, ac tubis in eo concitandis, habet quoque Dodechinus & ipſe huius temporis auctor. Docet inſuper idem Anonymus, fuiſſe Paſchalem natione Tuſcum, patria Bledanum, patre Creſcentio & matre Alſatia, eumque amore vitæ religioſæ celebre ſanctitate Cluniacenſe monaſterium petiiſſe, & ſub S. Hugone Abbate vitam monaſticam excoluiſſe; miſſum vero Romam ob negotia monaſterij tempore Gregorij VII. ab eodem Pontifice retentum fuiſſe, & Cardinalem creatum.

IESV CHRISTI
An. 1100.
PASCHALIS II.
An. 1.
HENRICI III. 17.
ALEXII COMN. 20.

I. Anno Chriſti milleſimo centeſimo, Indictione octava, Paſchalis Papa cum undique illatas Eccleſias per ſchiſmaticos clades infelici ſpectaculo contemplaretur, ad curandas illas intendens, hortatu Cleri Populique Romani, & auxilio pecuniarum Rogerij Comitis, Guibertum peſtilentem Antipapam longe longius à Romana Eccleſia expellere decrevit. Fervens porro cœtus Orthodoxorum ſic ferum illum aprum aſſiduo venatu eſt inſectatus, ut de loco ad locum fugere cogerent; donec infelix mœrore conſumptus, & deſperationis dentibus devoratus, diem clauſit extremum hoc anno, ſive ſequenti, vt eſt diverſa diverſorum auctorum aſſertio. Huius namque temporis Germani Scriptores, Dodechinus, Sigebertus, & Vrſpergenſis, hoc anno eum defunctum affirmant: Itali vero anno ſequenti, poſt duos annos ab Vrbani Papæ obitu, ut Domnizo in vita Mathildis, & Petrus diaconus in Chronico Caſſinate, iidemque ipſi huius temporis auctores, & quidem integræ fidei. Verum quod ſpectat ad numerum viginti trium annorum, quem eidem Guiberto Domnizo tribuit; non referendus eſt ille ad tempus integrum quo ſedit pſeudopapa, quod cœpiſſe vidimus anno Redemptoris milleſimo octogeſimo; ſed ex quo, facto ſchiſmate, à Gregorio Papa deſcivit. Quomodo vero ad poſtremum diem nefandus ſepulchro quoque caruerit, proiectis oſſibus eius in aquas, inferius ſuo loco dicturi ſumus.

Guiberti antip. interitus.

II. Quod autem nequaquam una cum Antipapæ obitu extinctum eſt Schiſma viventeadhuc qui fovebat illud Henrico Imperatore; haud mediocres labores ſuperfuere Paſchali. Etenim Henrici opera tres poſt Guibertum ſunt ſubrogati ſibi invicem ſuccedentes pſeudopontifices, *Albertus, Theodoricus, & Maginulphus*; creſcentibus ſuo ipſorum ortu maledictionis palmitibus infelicibus. Hoc vero eodem tempore Paſchalem Romanam Eccleſiam in ſplendorem priſtinum reſtituere cupientem, nonnullas civitates & oppida ad illam pertinentia, è perduellium manibus per ſuos armis vendicaſſe, ipſoſque tyrannos perdomuiſſe, teſtatur idem qui ſupra Anonymus auctor ipſius Vitæ: qui cum inter perduelles numeret Petrum de Columna Abbatem Farfenſem: hic primum occurrit mentio nobiliſſimæ Romanæ familiæ *Columnenſium*; utinam honeſtioris tituli occaſione.

Perdomuit Pasch. PP. tyrannos.

III. His autem primis Paſchalis in Italia laboribus acceſſerunt externa mala, quibus curandis multum inſudavit. Ac primo cum Philippus Rex Francorum (quem ob Bertam legitimam uxorem eiectam, & Bertradam pellicem ſubintroductam, excommunicatum, pœnitentiamq; promittentem abſolutum vidimus) audita morte Vrbani fregiſſet vincula quibus tenebatur aſtrictus: ac rurſus pellicem revocaſſet, Paſchalis ſacrarum vindex legum exurgens, Legatos in Gallias miſit Ioannem ac Benedictum S. R. E. Cardinales: à quibus habita *Pictavis* Synodo, Rex penitus refragrans Apoſtolicæ iuſſioni per eoſdem ſignificatæ, anathemate condemnatus eſt. Ita enim hæc geſta eſſe, docent Epiſtolæ Ivonis *a* Carnotenſis ad eumdem Ioannem Legatum & ad Rudolphum Archiepiſcopum Rhemenſem conſcriptæ; necnon Fragmenta *b* Hiſtoriæ Francorum. Habent vero amplius Annales Aquitaniæ à Ioanne Boucheto editi; cum Epiſcopi Pictavis collecti, eſſent illinc Philippi deprecatoriis literis ad Guillelmum Aquitaniæ Ducem cognatum ſuum conſcriptis pellendi, nocte interiecta viſum fuiſſe aſtare Legato S. Hilarium, & hortari ne minis Guillelmi Ducis territus ab incepto deſiſteret; non enim paſſurum Deum ut ea res fraudi eſſet, aut male ſuccederet: eaque viſione poſtridie Guillelmo patefacta, permiſiſſe illum ut pro arbitrio Legati cuncta perficerent.

Concil. Pictavien. in quo Philip. Rex Franc. iterum excommunicatur.

a Ivo ep. 134. & 212.
b Frag. hiſt. Fr. poſt Helgal. pag. 93.

IV. DE CANONIB. CONC. PICTAV.

Sed præter cauſam Regis in Concilio pertra-ctatam, ſanciti ſunt inſuper undecim canones adverſus Inveſtituras Eccleſiarum à Principibus ſæcularibus fieri ſolitas, itemque adverſus ſimoniacos & clericos fornicarios, aut alios inordinate viventes; qui canones deſcripti habentur *c* in codice Vaticano. Quo eodem fermè tempore in eadem diœceſi Pictavienſi apud pagum Liziniacum; de huiuſcemodi ſacrorum canonum contemptore ſacerdote fornicario, horribilem Deus vindictam ſumpſit: quam egregiè deſcriptam, non ſine horrore leges apud integerrimum illius temporis auctorem Petrum *d* Venerabilem Abbatem Cluniacenſem.

c Rec. Baron. Ann. Tom. XII. hoc an. d Petr. Cluniac. lib. 1. Mirac. c. 25.

V. LEGATIO A PASCH. IN ORIENTEM.

Hoc item anno Paſchalis Papa aliam Legationem miſit in Orientem ad Fideles Occidentales illic militantes, à quibus anno ſuperiori ipſo exordio ſui Pontificatus literas acceperat de felici eorum progreſſu, & renovatis in ipſorum expeditionibus antiquis divinis miraculis, profligatiſque, innumerabilibus hoſtium copiis: quas literas cum recitet in ſua Hiſtoria de Bello Sacro Tyrius, ipſas quoque res geſtas diffuſè proſequitur. Legatus autem electus eſt *Mauritius* Cardinalis Epiſcopus Portuenſis; cui ad regimen Eccleſiæ Oriẽtalis vices ſuas idem Pontifex commiſit, deditque ea de re literas ad eoſdem Fideles illic militantes quarto Nonas Maij huius Indictionis octavæ. Quod autem prædictas ſuas literas iidem Fideles Encyclicas eſſe voluiſſent ad univerſum Orbem Occidentalem, ad petendum auxilium; nova mox expeditio cœpta eſt procurari in Gallia; & in Italia claſſis Ianuenſium præpari ad opus.

VI. OBITUS GODEFREDI REGIS IEROS.

Interim vero Godefredus Dux, ſive (ut vocat Tyrius) Rex Ieruſalem, hoc ipſo anno decimoquinto Calendas Auguſti, ex hac vita migravit; vir, præter peritiam ac fortitudinem militarem, pietate inſignis; quem & Deus in ea expeditione multiplici gratia eſt conſolatus, ut omnes qui ſtylo proſecuti ſunt res Orientales affirmant. Ei vero ſubrogatus eſt Balduinus, Principum omnium conſenſu. Hæc pluribus Vuillelmus *e* Tyrius: qui & pergit enarrare obortas mox diſſenſiones inter ipſum Balduinum iura Eccleſiæ Ieroſolymitanæ ſibi uſurpantem, & Daibertum Patriarcham ea conſervare ſatagentem. Quem quidem conſtantiſſimi animi fuiſſe Antiſtitem, omnibuſque numeris abſolutum ad ſedem illam regendam, cum Scriptorum omnium eius temporis, tum Ivonis *f* Carnotenſis Epiſcopi ad eum ſcribentis teſtificatione ſatis liquet. Quænam autem, quibuſve rationibus, pro ea Eccleſia ſibi Patriarcha vendicaret *g*, pluribus idem Vuillelmus oſtendit. Porro Balduinus talibus exordiis malè iaciens ſui regiminis fundamenta, iram offenſi numinis in ſe convertit, nec niſi cum labore & dolore regnavit. Nihil enim ſibi Principes infelicius conſulere, quam dum Eccleſiaſtica iura deprimunt; innumera docuerunt exempla.

e Tyr. lib. 9. cap. ult. & lib. 10. cap. 1.

f Ivo ep. 39.

g Vide etiam ſup. an. 1o6.

VII. BALDUINUS MALE CONSULIT REGNO SUO.

VII. INFELIX OBITUS VUILLEL. REGIS ANGL.

Inter quæ memoria dignum, quod hoc eodem anno, die ſecunda menſis Auguſti Vuillelmus Rex Anglorum perturbator Eccleſiaſticæ libertatis; cuius cauſa, ut vidimus, Sanctus Anſelmus Cantuarienſis Archiepiſcopus iam triennium exul, Lugduni in Gallia tunc agebat) pluribus antè de territus iræ Dei ſignis atq; prodigiis, quæ recitãt eiuſdem temporis rerum Anglorum hiſtorici *h*; in venatione ſagitta in certum à quodam ex comitibus emiſſa percuſſus periit. Quem triduo ante S. Hugo Cluniacenſis Abbas apud thronum Dei accuſatum, iudicatum, & condemnatum vidit, ipſiq; prænunciavit Anſelmo; cui & alia ſunt divinitus oſtenſa de eiuſdem interitu Regis, quæ refert Edinerus. Quod ſi tali meruit ſententia condemnari Catholicus Princeps, ob unius dumtaxat Epiſcopi extorris iniuriam; qualenam iudicium ſunt habituri, qui fidei Catholicæ perduelles, Anglicanos Orthodoxos omnes Epiſcopos, ſive ferro, ſive exilio conſumpſerunt, & alias iniurias nefandas ipſis Eccleſiis intulerunt.

h Edm. in Anſel. lib. 2 Malmesbur. & alij.

VIII. RENOVATÆ TURBÆ IN ECCL. ANGL.

Sublato igitur è medio Rege perſecutore, eius germanus Henricus regnum capeſſivit; qui ſtatim Sanctum Anſelmum ad ſuam Eccleſiam revocavit, & honorificè ſuſcepit. Sed quod pax diuturna eſſe nonpoſſit, ubi iuſtitia procul abeſt, cum Rex more anteceſſorũ ſuorũ (inquit Vuillolmus Malmeſburiẽſis) ab Anſelmo hominium peteret, & iſte ob contraria decreta in Romano Concilio ſtatuta id denegaret: miſſis ad hoc ab utraque parte Romam nunciis, quamvis ij Paſchalis Papæ confirmativã ſententiam adverſus Inveſtituras laicas detuliſſent; nihilominus iuſſus eſt Anſelmus à Rege, vel hominium facere, vel ſine mora Regno excedere. Ille vero neutrũ ſe facturum aſſerens, ſed ad ſuam iturum Eccleſiam, ut conſideraret quid ſibi vel ſuis expediret, paulo poſt mollioribus à Rege literis evocatus, ambo rurſus communi conſenſu Legatos Romam miſerunt. Sed de iſta poſteriori legatione, agetur anno ſequenti, quo eam contigiſſe apparet: per biennium enim in iis laboratum eſſe, Edinerus affirmat. Quo etiam tempore Ivo Epiſcopus Carnotenſis, fulgor Eccleſiæ Gallicanæ, & apud Principes ob egregiæ vitæ mores, & doctrinam incomparabilem, magnæ æſtimationis exiſtens, ad eumdem Angliæ Regem literas *i* dedit de exhibenda Chriſti ſacerdotibus reverentia: dignas plane, quę his præſertim temporibus legendæ iugiter Principibus ingerantur adverſus execrandam Politicorum hæreſim.

i Ivo ep. 51.

IX. LEGATIO GERMAN. CREDITA GEBEHARDO EPISCOP. CONSTANTIENSI.

Hoc eodem anno Paſchalis Papa ad regimen Eccleſiarum Germanicarum, quas Henricus ſchiſmaticus Imperator perſecutione vexabat, Legationem Apoſtolicam credidit Gebehardo Conſtantienſi Epiſcopo, qui eam à Paſchalis deceſſoribus multis iam annis obtinuerat: Apoſtolicus plane vir, qui prę cæteris ſtetit pro muro domui Iſrael perditiſſimis hiſce temporibus. Tradit autem hæc Bertholdus: finem hic ſcribendi faciens, forte præventus morte; qui ex fidei ac vitæ integritate, & veritatis ſtudio, ſummam ſibi gloriam comparavit inter Chronographos illius temporis.

IESV CHRISTI
AN. 1101.
PASCHALIS II.
AN. 2.
HENRICI III. 18.
ALEXII COMN. 21.

I. LEGATIONES EX ANGL. AD PASCH. PP.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo primo, Indictione nona, ab Henrico Anglorum Rege & S. Anſelmo Archiepiſcopo Cantuarienſi, ob Inveſtituras Eccleſiarum inter ſe concertant

tantibus, ad Paſchalem Papam Legati miſſi ſunt, nempe ab Anſelmo Balduinus & Alexáder Monachi, a Rege Girardus Archiepiſcopus Eboracenſis, Herebertus Norvvicẽſis & Robertus Ceſtrenſis Epiſcopi. In quorum itinere Romam verſus, illud memoria dignum accidit, ut cum Herebertus neſcio quo infortunio (inquit Vvillelmus *a* Malmeſburienſis, huius legationis hiſtoriam recenſens) prædonum manum incurriſſet, quadraginta marchis datis libertatem vix recepit: primo per omne quod dicitur ſanctum iurare compulſus, nihil ſe Romæ acturum quod ſpectaret ad incommodum Anſelmi. Adeo increbuerat Anſelmi nomen, ut etiam latronibus eſſet in honore & defenſione.

a Malmesb. de geſt. Pont. Angl. lib. 1.

II. Ceterum nihil iſta Legatio profecit, quom ut lites augerentur in Anglia. Cum enim Paſchalis Papa, nec promiſſis, nec muneribus flecti potuiſſet, ut in favorem Regis ſtatuta anteceſſorũ ſuorum convelleret, reverſis Legatis, Rex epiſtolam Paſchalis ſibi ea de re ſcriptam reticens, rumorem ſparſit (quem iidem Epiſcopi Legati, ab eo corrupti, teſtimonio ſuo confirmabant) Papam Regis Inveſtituras æquanimiter ferre, ſi cætera boni Principis officia exequeretur: ideo autem noluiſſe literis hæc credere, ne ex eiuſmodi conceſſione cæteri Principes occaſionem arriperent in eum inclamandi. Ex adverſo vero monachis Anſelmi cõtrariam Paſchalis ſententiam publicantibus, eamdemque ipſius literis ad Anſelmum ſcriptis comprobantibus; magnæ vtrinque concitatæ ſunt turbæ: quouſque Anſelmus diu fluctuans quorum potius teſtimonio fidem adhiberet, ad certitudinem facti cognoſcendam miſit denuo Romam; interim illis qui inveſtirentur nec communionem ſuam denegans, nec benedictionem impertiens. Narrat iſta Vvillelmus; quid vero reſpõderit Paſchalis huic poſteriori Anſelmi conſultationi, ſilentio præteriit, neſcio an in gratiam Regis. Extat enim eiuſdem Paſchalis *b* de his ad Anſelmum data epiſtola, qua Legatos Epiſcopos, quod falſa retuliſſent, anathemate perculit, & de Inueſtituris non concedẽdis ſententiam ſuam confirmavit. Quare Anſelmus ad celebrandum in Anglia generale Concilium magna animi conſtantia ſe præparavit; de quo dicetur anno ſequenti.

FRAUS HENRICI REG. ANGL. PRO INVESTITURIS.

b Ep. 12 inter epiſt. Anſel.

III. Inter hæc innovata eſt alia expeditio in Terram Sanctam: & quidem ingenti numero ingentiora factura, ſi per Alexij Græcorum Imperatoris invidiam atque perfidiam licuiſſet: qui palam cum Latinis amicitiam ſimulãs, clam vero Turcis favens, multarum Latinis cladium & miſeriarum cauſa extitit: cum & prætera graſſante lue, ingens valde numerus Chriſtianorum eſt conſumptus. Quæ ſingula pluribus deſcripſit Conradus Abbas Vrſpergenſis, qui cum eadem expeditione profectus eſt Ieroſolymam. At præ cæteris memorabilés extiterũt pugnæ Balduini Regis in Turcas, de victoria ſecuros & reſponſis ſuorum; cum ad ſolum S. Crucis intuitum (quem Sedis Apoſtolicæ Legatus ante ſe per Abbatem Gerardum ferebat) hoſtes fugam ineuntes cæſi ſunt, quantumlibet victores initio pugnæ extitiſſent. Habet inſuper idem auctor de Ioppe obſeſſa, ſed Crucis virtute pariter liberata: necnon de conſueto miraculo incenſionis luminum, divinitus fieri ſolitæ Ieroſolymis die magni Sabbati ante Paſcha. Attigit quoque ex iſtis aliqua Vvillelmus *c* Tyrius; qui & de Ianuenſium claſſis appulſu, eorumque ope capta Antipatrida, & Cæſarea maritima, (ubi potiti ſunt Vaſe ſmaragdino) aliiſque munitionibus expugnatis, hiſtoriam texuit. Sed plane his locupletiora, ſicut & celebriora fuere ſacra pignora, quæ Myra in Lycia civitate iidem Ianuenſes pietate inſignes in patriam detulere, nempe ſacroſancti cineres ſanctiſſimi Præcurſoris Ioannis Baptiſtæ, quorum ſuis locis ſuperius eſt facta mentio: in quorum ampliorem venerationem, & in gratiarum actionem tanti à Deo accepti muneris, ſtatuerunt Romani Pontifices, ut eiuſdem Tranſlationis dies anniverſaria ageretur Officio duplici.

SECUNDA EXPEDITIO IN TERRAM SANCTAM.

CRUCIS VIRTUTE VICTORIAE PARTAE.

c Tyr. lib. 18. c. 13. 15. 16.

IV. Hoc item anno Domini milleſimo centeſimo primo, Paſchalis Papa ſcribens ad Bernardum Archiepiſcopum Toletanum, confirmavit Primatum Eccleſiæ Toletanæ ſupra omnes Hiſpaniarum Eccleſias: quod ipſum & alij antea Summi Pontifices & ſinguli ferme ſucceſſores præſtiterunt. Eodemque anno, qui tertius numeratur ab obitu Vrbani Papæ (ut habet Domnizo) Conradus Rex mortuus eſt, & ſepultus Florentiæ. Sed magis illuſtratur idem præſens annus obitu *S. Brunonis* Carthuſienſium Patriarchæ: qui optimo fine bene inſtitutam vitam, feliciſſime conſignavit die ſexta Octobris: eumdemque pluribus illuſtratum miraculis, venerandum ſuſcepit Eccleſia. Porro eius Ordinis inſtitutionem habes duabus clariſſimis tubis toto orbe Catholico perſonantibus commendatam, nempe S. Bernardi Abbatis Claravallenſis, & Venerabilis Petri Abbatis Cluniacenſis, epiſtolis ad Guidonem Priorem Carthuſiæ datis.

S. BRUNONIS CARTHUS. OBITUS.

IESV CHRISTI

AN. 1100.

PASCHALIS II.

AN. 3.

HENRICI III. 19.

ALEXII COMN. 22.

I. Anno Chriſti milleſimo centeſimo ſecundo, Indictione decima, tempore Quadrageſimæ, convenientibus *Romæ* omnium Italiæ provinciarum Præſulibus, & quamplurimorum Vltra montanorum Legatis, generalis SYNODUS habita eſt ad pertractandam cauſam *Henrici* Imper qui & ipſe ei intereſſe promiſerat. Verum cum non ſolum non compareret, ſed etiam Antipapam ſubintroducere adverſus Paſchalem moliretur; ſententiam ibi rurſum excommunicationis accepit; ipſumque eius Schiſma inter præcipuas hæreſes annumeratum, quę doceret Excommunicationem Eccleſiæ contemnere. Inſuperque edita eſt Catholica fidei Profeſſio, de præſtanda ab omnibus obedientia Apoſtolicæ Sedis Pontifici. Narrat iſta Abbas Vrſpergenſis, qui eiuſdem ſententiæ promulgationi factæ in Eccleſia Lateranenſi adverſus Imperatorem in die Cœnæ Domini, interfuit hoc ipſo anno in reditu à peregrinatione Tranſmarina. Quod autem multi ab Eccleſiæ unitate, & à Sedis Apoſtolicæ obedientia impie reſilirent, idcirco ad prædictam fidei profeſſionem etiam cum iuramento exhibendam, obligatos fuiſſe Epiſcopos, Archiepiſcopos, ac denique omnes à

CONCIL. ROM. GENER. IN CAUSA HENR. IMP.

HENRICIANA HAERESIS. EPISCOPI COMPULSI IURARE OBEDIENTIAM SEDI APOST.

a Rec Bar. Ann. Tom. XII. hoc an. ex cod. Vat. & Ext. de elect. c. 4.

quibus eam Romanus Pontifex erigere vellet conſtat ex epiſtola Decretali ipſius Paſchalis Papæ ad Archiepiſcopum a quemdam data.

DE CHRONICO ABB. VRSPER.

[Quomodo potuit Conradus Abbas Vrſperg. anno præcedenti peregrinari Ieroſolymam, & præſenti intereſſe Romæ; cum ipſemet poſtea ſcribat, ſe initio Pontificatus Innocentii Tertii, nempe anno Domini 1198. fuiſſe in minori ætate & adhuc laicum, factum vero fuiſſe presbyterum an. 1202. monachum Præmonſtratenſem an. 1107. & an. 1215. Abbatem Vrſpergenſem: demumque concludat hiſtoriam ſuam an. 1229: Omnino dicendum videtur (ſicut etiam obſervavit Bellar. lib. de Script. Eccleſ.) Chronicon illud quod fertur nomine eiuſdem Conradi, vel non eſſe unius auctoris, vel Conradum inſeruiſſe illi multa verbatim ex ſcriptis ac relationibus aliorum auctorum qui eum præceſſerunt: quemadmodum & aliis non raro accidit] *

II. CONCIL. LONDONIENSE IN CAUSA INVESTITURARUM.

Hoc eodem anno circa feſtum Sancti Michaëlis Archangeli, ſub S, Anſelmo Cantuarienſi Archiepiſcopo celebratum eſt *Londini* generale totius Angliæ CONCILIUM: in quo potiſſimum quæ Romæ decreta fuerant de Inveſtituris Eccleſiarum, promulgata ſunt; ac multi Prælati, qui beneficia à laicis acceperant, depoſiti; pluresque inſuper conditi canones ad reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam, & mores tam clericorum quam laicorum reformandos, quorum titulos Vvillelmus Malmeſburiẽſis recitat; dum huius Concilij refert hiſtoriam in Geſtis Epiſcoporum Anglorum. Quomodo autem huius etiam occaſione Concilij, in eumdem Anſelmum multiplicatæ ſint afflictiones à Rege, dicetur anno ſequenti.

III. MIRABILIS CONVERSIO OTTONIS, EX CANCELLARIO FACTI EPISCOPI.

Interim in Germania, defuncto hoc ipſo anno Ruperto Epiſcopo Babenbergenſi (ut habet Vrſpergenſis) ab Henrico Imperat. ei ſubrogatus eſt Otto ipſius Imper. Cancellarius. Porro in iſto Ottone cognita eſt mutatio dexteræ Excelſi. Si quidem execratus mox Schiſma, verumque in Eccleſia Catholica caput agnoſcens Paſchalem Papam literis cõſuluit; à quo in Italiam vocatus, inſignia regiæ inveſtituræ, quam acceperat ab Imperatore, facti pœnitens ad pedes Pontificis appoſuit, & timens ſibi à periculo curæ paſtoralis, licet expetitus à Clero & populo Babenbergenſi, tamen nonniſi ſub ſanctæ obedientiæ mandato compelli potuit Epiſcopatus inſignia ab ipſo Pontifice reſumere, & in Epiſcopum conſecrari: quod contigit anno ſequenti ipſo die Pentecoſtes. Idemque una cum Epiſcopali unctione, donis Spiritus-Sancti ita eſt abunde repletus, ut Apoſtolorum inſtar & loqueretur magnalia Dei, & operaretur mirabilia de lege eius: Cuius extant b res præclare geſtæ, ab auctore eiuſdem temporis fideliſſime, ſicut & copioſiſſime, tribus libris conſcriptæ. De ipſius vero ad Pomeranos Apoſtolatu, dicetur inferius ſuo loco.

b Ap. Caniſ. Antiq. Lect. Tom. VI.

IV. LEODIENSIUM DECLAMATIO IN PASCH. PP.

Hoc item anno, cum Robertus Flandriæ Comes iam ante biennium reverſus ab expeditione Ieroſolymitana, arma convertiſſet adverſus Schiſmaticos inhærentes Henrico Imperatori, & Cameracenſes (ut Sigebertus affirmat) exagitaſſet; ut æque adverſus Leodienſes eadem inſania laborantes vires converteret, literis eum hortatus eſt Paſchalis Papa. Quod ubi Leodienſes ſchiſmatici intellexere, contra illas Paſchalis literas ſcripſere Declamationem acerrimam; qua more ceterorum omnium ſchiſmaticorum, affectantes Catholicum nomen, ſic eam inſcripſerunt; *Omnibus bonæ voluntatis hominibus, Leodienſis Eccleſia veritatem fidei, & Catholicam unanimitatem inconcuſſe tenens, &c.* Eſt autem prolixa nimis, habeturque cuſa Tomo ſecundo Conciliorum editionis Colonienſis atque alibi.

DONATIO MATHILDIS RENOVATA.

c Rec. Bar. Ann. Tom. XII. hoc an. ex cod. Vat.

Sed ex altera parte Comitiſſa Mathildis cum donationem à ſe Romanæ Eccleſiæ factam, ſub Gregorio Papa VII audiſſet deperditam, eamdem hoc ipſo anno per novum diploma c renovavit; obtulitque Bernardo presbytero Cardinali, Legato apud ipſam Paſchalis Papæ: quod quidem ad Vitam ipſius à Domnizone presbytero carmine ſcriptam, poſitum vidimus appendicem; ſeorſum vero in Vaticano codice, publica eiuſmodi monimenta continente. Quæ autem hæc ſecuta ſint de iiſdem bonis Eccleſiæ Romanæ relictis, dicetur ſuo loco.

IESV CHRISTI

AN. 1103.

PASCHALIS II.

AN. 4.

HENRICI III. 20.

ALEXII COMN. 23.

I. S. ANSELMUS ROMAM MITTITUR INVESTITURIS.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo tertio, Indictione undecima, vigentibus in Anglia, & in dies magis exreſcentibus diſcordiis inter Regem Henricum & ſanctum Anſelmum Archiepiſcopum Cantuarienſem, ob Inveſtituras Eccleſiaſticas, quas ſibi Rex ſumere, Anſelmus autem è ſæculari potentia vendicare ſtudebat: idem Anſelmus rogatus à Rege, & ab Epiſcopis atque magnatibus regni, Romam ſe conferre, ut quod alij hactenus Legati minus egiſſent, ipſe auctoritate qua apud Sedem Apoſtolicam valebat, perficere, ne omnia ſuo tantum videretur præſumere arbitrio, poſtquam conteſtatus eſt, nihil ſe Pontifici Romano ſuggeſturum quod eius deceſſoris ſtatutis adverſaretur; quinto Calendas Maij a ex Anglia ſoluens, præcurrente Regis Legato Vvillelmo electo Exonienſis Eccleſiæ, Romam venit. Res autem geſtas, ab Edinero itineris comite diffuſe fuiſſe conſcriptas, tum ipſe teſtatur b auctor, tum qui ab eo accepit, affirmat Vvillelmus c Malmeſburienſis, qui cuncta compendio retexuit. Porro in ipſa cauſæ auditione, fortis eluxit Paſchalis conſtantia. Cum enim ad eloquentiã electi Exonienſis, pleriq; alij in ſententiam Regis flecterentur; atque ex eo idem Legatus, ſimulq; ex ſilentio Põtificis & Anſelmi rem tacite conſiderantium, ſecurior redditus audacius addidiſſet, Regem nec pro amiſſione Regni paſſurum ſibi Eccleſiarum iuveſtituras auferri: confeſtim Paſchalis: *Nec ego, inquit, pro capitis mei redemptione, eum inveſtituras permittam impune habere.* Ad quam magnanimam vocem converſis in eius laudes contraria ſentientium linguis, Legatus confuſus obricuit. Decretumque eſt, ut interim Rege ab excommunicatione quod aliquos inveſtiſſet abſoluto, ipſi nihilominus inveſtiti auctoritati canonum ſubiacerent, eorum ſatiſfactione Anſelmi commiſſa iudicio. Sed in reditu idem Anſelmus mandatum à Rege per eumdem Vvillelmum legatum accipiens, ut vel Inveſtituris acquieſceret, vel exularet; ipſe Lugdunum Galliæ (ſicut alias) ad Hugonem Archiepiſcopum ſe recepit; Rex vero Angliæ bonis eum omnibus

a Roger. in Annal. hoc an.

b Edin. præf. Vit. S. Anſel. c Malmesb. in Vit. Pont. Angl.

PASCH. PAPAE CONSTANTIA PRO LIBERTATE ECC.

QUID REX ANGL IN ANSELM.

ſpol

ſpolians, Archiepiſcopatum quoque Cantuarienſem in ſuum dominium redegit. Donec poſt aliquod tempus petens Anſelmus Northmanniam, ab eodem Rege in amicitiam receptus eſt, tandem in Angliam redire permiſſus: de quo dicetur ſuo loco.

II. Dispens. in IV. gradu cum Rege Polon.

Hoc pariter anno Paſchalis Papa diſpenſavit ſuper conſanguinitatis impedimentum, in matrimonio quod contractum eſt inter Boleſlaum Poloniæ Ducem & filiam Regis Ruſſiæ Sbiſlavam nomine, in quarto conſanguinitatis gradu ſibi coniunctam. Hæc Longinus, ceteris antiquitate, ſicut & veritate præſtans.

IESV CHRISTI
An. 1104.
PASCHALIS. II.
An. 5.
HENRICI IV. 21.
ALEXII COMN. 24.

I. Galonis Episcop. Bellov. Legatio in Pol. — *a Ivo ep. 41. 45. 47. 49. 50. 169. 170. 171. Ap. Bar. duobus præced. an.* — *b Vid. Ivon. ep. 29. ad Paſchal.*

Anno Chriſti milleſimo centeſimo quarto, Indictione duodecima, Paſchalis Papa bene uſus occaſione præſétiæ Vvalonis, ſive Galonis Epiſcopi Bellovacenſis, ac poſtea Pariſienſis, (qui quod in Gallia haud quietam ſedem haberet, ob perſecutiones Regis Philippi, de quibus agit pluribus Ivo Carnotenſis in epiſtolis *a* ea de re ad Paſchalem & alios conſcriptis; nuper Romam tam ſua, quam credita ſibi ab eodem Ivone negotia *b* pertractaturus acceſſerat:) eumdem ad viſitandum Poloniæ Eccleſiæ Legatum à Latere miſit, qui nonnulla depravata corrigẽs, aliquos etiam Epiſcopos depoſuit, & inter alios Cracovienſem, quod nulla Summi Pontificis auctoritate, ſed ſola Ducis Poloniæ donatione, Epiſcopatum illum detineret. Habet iſta Longinus: additque editum in fine huius anni à Ducisſa Sbiſlava filium, ab eodem Valone una cum aliis Polonorum Epiſcopis fuiſſe de ſacro fonte levatum, nominatumque Vvladiſlaum.

II. Legatio in Gallias pro absolut. Regis. — *c Id. ep. 166.* — *d Ep. 169.* — Concil. Trecen. — *e Ep. 260.* — *f Vit. God. lib. 1. c. 30. ap. Sur. 8. Nov.*

Quo etiam anno, alia commiſſa eſt Legatio Richardo Albanenſi Epiſcopo Cardinali in Gallias, ad impertiendam Philippo Francorum Regi, quam per Legatos pœnitens petierat abſolutionem ab excommunicatione, qua ſæpe (ut vidimus) perculſus fuerat ob eiectam legitimam coniugem, & ſubintroductam pellicem. Scripſit tunc de eius abſolutionis modo ad eumdem Richardum Ivo *c* Carnotenſis. Cuius etiam aliis *d* ad Paſchalem Papam ſcriptis literis, conſtat *Conventum* ea de re *Belgenciaci* habitum, nec tamen ob quaſdam Epiſcoporum difficultates abſolutionem tunc ſecutam eſſe. Verum illam poſtea ſolemniter factam eſſe Pariſiis, habetur in Fragmentis Hiſtoriæ Francorum editis una cum Glabro & aliis auctoribus. Meminit inſuper iiſdem ad Richardũ literis Ivo, indicti ab eodem Legato *Trecis* Concilii. Ipſum vero celebratum fuiſſe, teſtatur aliis *e* ad Paſchalem ſcriptis in eoque tractatam cauſam Silvanectenſis Epiſcopi, falſo à malevolis accuſati de venditione ſacrorum. Sed & in eo *Godefredum* monachum virum ſanctitate conſpicuum, creatum fuiſſe Epiſcopum Ambianenſem; qui res ab eo preclare geſtas quam exacte atque fideliter conſcripſit, narrat *f* Nicolaus monachus Sueſſionenſis.

III — *g Tyr. li. 11. cap. 26* — *h Ibid. lib. 11. cap. 1.* — Patriarch. Ierosol. Roman. supplex venit. — *i Pet. diac. lib. 4 c. 33* — *k Ivo epiſt. 190. 191.*

Hoc item anno Daibettus Patriarcha Ieroſolymitanus, cum iam antea dolo Arnulphi Archidiaconi hominis nequiſſimi paſſus *g* multa, & ſede pulſus eſſet, Ebremaro à Balduino Ieroſolymorum Rege in eius locum ſubrogato: in Italiam una cum Boamundo *h* Antiochiæ Principe navigans, Paſchali Papæ querelas ſuas detulit. Boamundus autem in Gallias profectus eſt, ut duas Philippi Regis filias, alteram Conſtantiam ex legitima coniuge ortam ſibi in matrimonium copularet, alteram Cæciliam ex pellice natam iungeret nepoti ſuo Tancredo. Sed & cum illo S. Brunonem Epiſcopum Signienſem (quamvis dimiſſo iam Epiſcopatus onere, monaſticum habitum apud cœnobium Caſſinenſe ſuſcepiſſet) à Paſchale Papa miſſum fuiſſe Legatum in Gallias, ac *Synodum* celebraſſe, teſtatur Petrus *i* diaconus in Chronico Caſſinate: eſt quo eiuſdem Legationis frequens mentio apud Ivonem *k* Carnotenſem.

IESV CHRISTI
An. 1105.
PASCHALIS. II.
An. 7.
HENRICI III. 22.
ALEXII COMN. 25.

I. Rebellat Henric filius adversus Henr. Imp. — *a Vid. ſup. an. 1102. poſt num. I.*

Anno Chriſti milleſimo centeſimo quinto, Indictione decimatertia, Henricus Imp. qui per tot annos Romanum Pontificem legitimum perſecutus eſt patrem, filium ſuum itidem nominatum Henricum, ab Imperio paſſus eſt depulſorem. Quod autem quos ſuæ hæreſis reliquit ſucceſſores, eoſdem quoque habeat defenſores, nos rem geſtam, ad calumniam propulſandam, non ab alio petemus, quam ab ipſo Contado *a* Vrſpergenſi Abbate, qui habuit præ oculis, auctore alioqui in Germanos Imperatores propenſiori, & in Romanos Pontifices parum æquo ut nulla de eo poſſit eſſe ſuſpicio, in gratiam Romanæ Eccleſię eſſe mentitum.

II. — Concil. Northus.

Dum igitur Henricus Imper. Natalem Domini (à quo die Vrſpergenſis annum auſpicatur, celebraret, Henricus filius eius, auctoribus nobilibus quibuſdam Germanis, quorum conſilio & auxilio ante paucos dies à patre diſceſſerat, rebellionem adverſus eum in Baioaria paravit, primoque omnium patris hæreſim abiurans, & Apoſtolicæ Sedis Pontifici debitam exhibens obedientiam, univerſa brevi Saxonia potitus, atque ab optimatibus dignitate regia honoratus, eamdem provinciam Eccleſiæ Romanæ communioni reſtituit: conſilio & miniſterio Ruothardi Archiepiſcopi Moguntini, & Gebehardi Conſtantienſis Epiſcopi, Paſchalis Papæ vices in Germania agentium. Quarto vero Calendas Iunij Concilio apud *Northuſum* villam regiam celebrato, reſtituta eſt ab iiſdem Legatis Eccleſiaſtica diſciplina, & multa circa unitatem Eccleſiæ rite diſpoſita: ipſe vero Henricus filius ſumma modeſtia Concilio interveniens, obortis lacrymis publice conteſtatus eſt, ſe nulla regnandi cupiditate paternum ſibi regimen uſurpare; quinimo ita ſe eius ſemper pertinaciæ & inobedientiæ compaſſionem exhibiturum, ut ſi Romano Pontifici lege Chriſtiana

RA HENRICI FIL. CONTESTATIO DE PATRE.

ſubiici vellet, ipſe vel regno cedere, vel ſerviliter ei ſubeſſe paratus eſſet. Quam eamdem conteſtationem rurſum coram Principibus & militibus iteravit, cum tam ipſius quàm patris exercitus proxime, flumine tantum medio, ad congreſſum parati, agentibus Principibus pacis ſtudioſis abſque pugna digreſſi ſunt. Id ipſum denique ipſi patri ſuo coram promiſit, cum circa Idus Decembris apud Bingam habuit cum eo colloquium. Sed & in reliquis omnibus ſe Catholice gerens, Epiſcopos Orthodoxos ſedibus ſuis reſtituit, eiectis ſchiſmaticis intruſis; & inter alios Archiepiſcopũ Moguntinum, qui iam ante octo annos fuerat tyrãnice extorris factus.

III. HENRIC. IMP. AD PASCH. PP. RECURRIT.

Quod autem nullam maiorem cauſam haberet patrem exagitandi, quam quod ab Eccleſia Romana toties excõmunicatus, in eadem execratione obſtinato animo permaneret; Henricus Senior conſilium iniens ut Paſchalem ſibi amicum redderet, miſſo ad eum ſecreto nuncio, literas ſcripſit, quibus primò conqueſtus de auſteritate in ſe Romanorum Pontificum, Paſchalem de concordia interpellavit. Sed & cum ad finem huius anni, nempe die Natali Domini, celeberrimus totius Germaniæ Præſulum & Principum CONVENTUS, præſentibus Apoſtolicæ Sedis Legatis Richardo Albanenſi Epiſcopo, & Gebehardo Conſtantienſi, *Moguntiæ* haberetur; idem ad eos properans, apud Ingelheim (quo ei Principes ad vitandum vulgi tumultum occurrerunt) reatum ſuum confeſſus eſt, & ſatisfactionem promiſit. Ac denique cum ei Legati abſolutionem abſque generalis Synodi & Apoſtolicæ Sedis diſcuſſione, impertire ſe poſſe negarent; ipſe conſiliis utriuſque partis acquieſcens, depoſitis Imperij inſignibus, videlicet Cruce, Lancea, Sceptro, Globo, atque Corona, eadẽ filij poteſtati tradidit; atque Summi Pontificis & Eccleſiæ conſtitutionibus ſeſe ſubmittens, privatus abſceſſit in locum quemdam ei aſſignatum. Vt verò de his omnibus Paſchalis Papa certior redderetur, decreta eſt ad eum ab Henrico Iuniori (iam ab omnibus in Regem ſuſcepto, & ab Apoſtolicæ Sedis Legatis confirmato) atque ab univerſo Conventu Legatio perinſignis, credita Epiſcopis Treverenſi, Magdeburgenſi, Bambergenſi, Eichſtatenſi, Conſtantienſi, & Curienſi, ac nonnullis nobilibus laicis; quibus inter cætera in mandatis eſt datum, ut ſi fieri poſſet, Pontifici perſuaderent adventum in partes Ciſalpinas. At de his, & aliis quæ poſtea acciderunt, dicetur anno ſequenti. Quæ verò hactenus recenſuimus, fuſius narrat Vrſpergenſis. Sed qui magis favent Henrico patri, (ut Anonymus, qui ipſi dicitur fuiſſe à ſecretis, ſcripſiſſeque paulo poſt eius mortem, Vitam ſeu funebre encomium ipſius) tradunt illum captivum tentum à filio, vi coactum eo modo ſe Imperio abdicaſſe: quod & ipſemet Henricus literis poſtea ad diverſos ſcriptis, ſæpius exaggerans inculcavit.

CONVENTUS GEN. MOGUNT.

HENR. IMP. ABDICAT

LEGATIO PERINSIGNIS AD PASCH.

IV. OSSA GUIBERTI ANTIP. EFFOSSA, ET IN FLUMEN PROIECTA.

Hoc eodem anno, qui numeratur quintus ab infelici exitu Guiberti Antipapæ, (ut teſtatur Vrſpergenſis) eius oſſa, quæ Ravennæ ſepulta fuerant, decreto Paſchalis Papæ exhumata ſunt, & in fluenta proiecta. Vt autem iſta decernerentur, eam affert Vuillelmus Bibliothecarius cauſam, quod qui adhuc eiuſdem pſeudopontificis ſtudioſi remanſiſſent, ſpargerent in vulgus falſas viſiones oſtenſas in ſepulchro eius; nimirum viſas illic noctu ſplendere facellas cælitus miſſas, indices eius apud Deum receptionis. Porro exemplum de oſſibus Guiberti exhumatis, imitati ſunt anno ſequenti Catholici in Germania, cum Imperatore in ordinem redacto, in tantum divinæ legis efferbuit zelus, (inquit idem Vrſpergenſis) ut etiam ipſa cadavera pſeudoepiſcoporum ab Eccleſiis eliminarentur. Vt pote quod indigni cenſerentur Catholicæ Eccleſiæ ſepultura, qui viventes eidem Catholicæ Eccleſiæ minime communicaſſent.

EXHUMATA CADAVERA SCHISM.

V. a *Tyr. lib.* 11. *cap.* 23.

Quod ad res pertinet Orientales; mortuus eſt hoc *a* anno Raymundus Comes Toloſanus, Princeps pietate & armis inſignis. Et Balduinus Rex prævio ligno ſanctiſſimæ Crucis, ingentem divino auxilio adeptus eſt victoriam.

IESV CHRISTI
AN. 1106.
PASCHALIS II.
AN. 7.
HENRICI III. 23.
ALEXII COMN. 26.

I. HENR. SENIOR DECLAMAT IN PAPAM.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo ſexto, Indictione decimaquarta, Henricus Senior è loco ubi conſtitutus fuerat, privatam vitam agere, fuga lapſus, Coloniam primum, inde Leodium venit: ubi benigne exceptus, literas ſcripſit ſatis efficaces ſub titulo ad Regẽ Celtarum, cæterum quas voluit eſſe patentes ad commovendos omnes in filium, atque adeo in ipsã Apoſtolicam Sedem, è qua illius rebellionem proceſſiſſe conqueſtus eſt. Cumque iam milites congregaret, & in priſtinum ſe ſtatum revocandum ſpem Schiſmaticis faceret; hinc *Vvernerus* quidam (ut habet Vrſpergenſis, hæc omnia fuſius proſecutus) miniſter regius in Marcha Aquini collectis per Italiam copiis, corruptiſq; multa pecunia nonnullis Romanis, dum Paſchalis Pontifex apud Beneventum ageret, quemdam pſeudoabbatem de Farſa, Cathedræ S. Petri intruſit, & Papam Cæſaris ſub nomine *Silveſtri* appellari voluit: qui tamen paulo poſt à Catholicis turpiter expulſus eſt. Sed & apud Tridentum, Legati miſſi (ut vidimus) ex Conventu Moguntino ad Paſchalem, ab Adalberto quodam partium illarum Comite capti, & in carcerem coniecti ſunt; qui tamen cõfeſtim per Vvelphonem Ducem Noricum liberati fuere.

PSEUDOPAPA SILVESTER ERIGITUR, ET EIICITUR.

II.

Ipſe vero Henricus, donec plene ex confluentibus ad eum auxiliaribus copiis augeretur exercitus, miris tergiverſationibus obedientiam Sedi Apoſtolicæ, & pietatem ac pacem ſimulans, frequentes ad filium, & Epiſcopos ad Principes Germaniæ literas dedit; quibus poſt vehemẽtes querelas de iniuriis ſibi à filio illatis, tertio adverſus eumdem appellavit Paſchalem Papam & S. R. Eccleſiam, cauſamque ſuam Deo ac Sanctis commendavit, commiſitque. Verum quod eius animus probe omnibus notus eſſet, ad fallendum ſic compoſitus, ut cum deprimeretur tunc ſubdole ſibi larvam pietatis induceret, quam mox deponeret, cum quod eſſet conatus, effeciſſet; non ſolum ab hominibus non eſt auditus, ſed & merito eos quos ad defenſionem appellavit Sanctos expertus eſt ultores. Ex inſperato

HENRICI OBITUS.

ſi quidem eſt morte repentina mulctatus, quarto (ut habet Domnizo in Mathilde) ſeu, ut Vrſpergenſis, ſeptimo Idus Auguſti, ætatis quinquageſimo quinto anno.

III. Miſerabile tamen dictu eſt, (inquit Vrſpergenſis) tanti nominis, tantæ dignitatis, tantique animi virum, ſub profeſſione Chriſtiana mundũ tanto tempore lucratum, nec ad inſtar cuiuſlibet pauperis defuncti, pium vel compaſſivum luctum à quavis inter tot Chriſtianos perſona promeruiſſe: ſed potius univerſorum tam ibidem quam ubivis vere Chriſtianorum corda ſimul & ora infinito nimis tripudio repleſſe: quippe quibus ille ſummæ execrationi eſſet, tamquam archipirata, hæreſiarcha, & apoſtata, ac perſecutor plus animarum quam corporum, necnon eatenus inauditorum, adeoque incredibilium ſcelerum auctor atque inventor. Hæc & alia eiuſmodi de illo apud Vrſpergenſem: ex quibus redarguas, quiſquis ille Anonymus fuerit, ſive verus extiterit, ſive fictus, qui Vitam eius texuiſſe dicitur homo, quam iam oblivione damnatam, Novator hæreticus non ita pridem cudendam curavit, una cum literis eiuſdem Henrici, quarum eſt facta ſuperius mentio. Cæterum cum poſt eius mortem (ut idem narrat Vrſpergenſis) qui ei quæſtus dumtaxat gratia adhęſiſſent, communionem Catholicam expeterent; Leodienſis, ac cæteri eiuſdem factionis Epiſcopi, ea inter alias conditione illam promeruerunt, ſi cadaver ipſius Henrici excommunicati, ab eis in quodam monaſterio ſepultum effoderent, abſque ulla ſepulturæ vel exequiarum communione in loco profano deponerent: quod & factum eſt, & paulo poſt cadaver Spiram delatum, in ſarcophago lapideo extra Eccleſiam per quinquennium manſit inhumatum.

CADAVER EFFOSSUM.

IV. Pervulgata porro ubique locorum eius morte, Paſchalis Papa rogatus, vt vidimus, à Conventu Moguntino in partes Ciſalpinas properare, itineri ſe committens, ob ſparſam famam de proximo Antichriſti adventu, Florentiæ ſubſtitit: ſed conſideratis quæ ferrentur, & ut nullius fidei contemptis, cœptũ iter eſt proſecutus. Tradunt hæc Acta Vitæ ipſius. Quod vero pertinet ad *Antichriſtum*, fuit quidem opinio non vulgarium virorum, eum hoc fore ſæculo revelandũ, & inter alios Norberti, viri tẽporis huius fama celeberrimi; à quo id ſe audiviſſe, teſtatur S. Bernardus *a* epiſtola ad Gaufredum Carnotenſem Epiſcopũ. Eius tamen aſſertio (ut ex eodem Bernardo cõſtat) in illud relabi viſa eſt uſitatũ, quod cum ſæpe ſancti viri prænoviſſent ingentem aliquam Eccleſiæ perſecutionem, putarint rerum magnitudine ipſa aſtore Antichriſti tempora.

DE ANTICHRISTO PRÆDICTIONES.

a Bernard. ep. 58.

V. Cæterum Paſchalis cum in Galliã Ciſalpinam perveniſſet, menſe Octobri SYNODUM celebravit ad oppidũ *Vvaſtallæ*, ſive Guaſtallæ ſuper ripam Padi fluminis: in qua inter alia plurima, ſumma prudentia & moderatione geſta & ſtatuta ad inſtaurandam Eccleſiam, longiori Henrici Senioris perſecutione concuſſam; omnes Epiſcopi, & cuiuſcumque ordinis clerici, in ſchiſmate ordinati, in ſuis officiis ſuſcepti ſunt, & permanere permiſſi, niſi qui aut invaſores, aut ſimoniaci, aut alias criminoſi probati eſſent. Narrat hæc Vrſpergenſis Abbas, qui *b* aderat. Sed & interfuiſſe eidem Synodo Legatos Henrici Iunioris, & per eos illam à Paſchale ius regni petiiſſe, ſanctæque Sedi ſubiectionem exhibuiſſe, tradit qui pariter illic cum Mathilde præſens fuit Domnizo. Atque inſuper in codice Vaticano qui inſcribitur Liber Cenſuum, à Cencio Camerali collecto, traditur in hoc Concilio conſtitutum, ut Æmilia tota cum ſuis civitatibus numquam ulterius Ravennati metropoli ſubiaceret, quod iſta per annos iam fere centum adverſus Sedem Apoſtolicam ſe erexiſſet. Additur etiam canon ibidem conditus aduerſus Inveſtituras Eccleſiarum laicas: ac denique epiſtola *c* Paſchalis ad univerſos clericos & laicos Germaniæ, qui fidem Catholicam inconcuſſe tenuiſſent, de modo converſandi inter medios hæreticos & ſchiſmaticos, cum plurimi eorum, ut pravorum commixtionem vitarent, etiam à regionibus illis diſcedere meditarentur.

V. CONCIL. VVASTAL. SUB PASCHA PP.

b Vid. Sup. 7. an. 1102. poſt num. HENR. IUNIOR.

SUBIECTIONEM EXHIBET SEDI APOSTOL.

c Rec. Bar. Ann. Tom. XII. huc an. ex cod. Vat.

VI. Ad hanc quoque Synodum Legationes civium Parmenſium, & Auguſtanorum venerunt: Illorum quidem pœnitentium; ac petentium ſibi dari virum ſanctiſsimum Bernardum S. R. E. preſbyterum Cardinalem: quem ante biennium iidem Henrico Seniori faventes, ad altare ſacra celebrantem diris contumeliis affecerant. Auguſtanorum autem conquerentium de ſuo ipſorum Epiſcopo Herimanno, qui pecuniarum mercimonio intruſus fuerat ab eodem Henrico. Porro Parmenſes Domnizo teſtatur auditos fuiſſe, & exauditos. Auguſtanorum vero querelarum diligentior cognitio dilata in adventum Paſchalis in Germaniam, (qui proxime futurus putabatur) tot poſtea fraudibus & impoſturis ab ipſo Herimanno involuta eſt, ut licet rurſum poſt quinquennium apud eumdem Paſchalem de adulteriis, ſtupris, & ſacrilegiis accuſatus fuerit, & officio interdictus, tamen novis ſemper ſubreptionibus & falſitatibus præfocata veritas extiterit, uſque ad tempora Gelaſij & Calliſti Pontificum; à quibus damnatus eſt, cum & præter alia ſcelera, Burdini Antipapæ ſchiſma foveret. De qua controverſia; ex iis quæ viderat commentarium ſcripſit Vdaſcalcus *d*. Cæterum Paſchalis Papa (ut auctor eſt Vrſpergenſis) habita poſt hæc cum ſuis matura deliberatione, tum ad Germanorum vitandam protervіam, quam in ſeditioſo quodam tumultu Veronæ perſpectam habuit, tum maxime quod perſentiſcere cœpiſſet quæ iam in corde Henrici Iunioris venena ebullirent; mutato conſilio profectionem in Gallias inſtituit, inde etiã rebus Germaniæ conſulturus: & Natale Domini Cluniaci celebravit.

VI. LEGATIO PARM. ET AUGUST. AD SYN.

d Ext. To. II. Antiq. Lect. Can.

PASCH. PP. IN GALL. ADVENIT.

VII. Ante vero quam in Gallias perveniſſet, hoc eodem anno mortuus eſt Philippus Rex Francorum apud Milidunum, & ſepultus in monaſterio ſancti Benedicti ſuper Ligerim flumen: eiuſque filius *Ludovicus* cognomento *Craſſus*, qui multa pietatis & iuſtitiæ in adoleſcentia teſtimonia ediderat, confeſtim Aureliani unctus ac coronatus tertio Nonas Auguſti ab Archiepiſcopo Senonenſi & comprovincialibus Epiſcopis; id cum feſtinatione procurante potiſsimum Ivone Epiſcopo Carnotenſi, quod eſſent nonnulli Regni perturbatores, qui ad hoc omni ſtudio vigilarent, ut aut regnum in aliam perſonam transferrent, aut dividerent, ſicque etiam pacem Eccleſiæ turbarent. Cum vix peracta conſecratione, advenerunt nuncij Eccleſiæ Rhemenſis, cum literis cõtradictoriis ex privilegio Apoſtolico, eidem Eccleſiæ iam

QUERELA RHEMENSIS ECCL. DE CONSECRAT.

REGIS FRANC. EXTRA EAM CIVITATEM.

e *Aimoin. lib. 5. c. 49.*

f *Ivo ep. 70.*

tempore S. Remigij qui Clodoveum primum Francorum Regem Chriſtianum baptizavit indulto,ut non alibi quam Rhemis unctiones Regum fierent. Narrantur hæc omnia pluribus in Appendice ad Aimoinum e. Rhemenſibus vero reſpondendi, iniunctum à ceteris qui Aureliani convenerant Epiſcopis, opus Ivo omnium longe doctiſſimus ſuſcipiens, epiſtolā f apologeticā encyclicam conſcripſit,qua argumentis à ratione;exemplis, atque à rerum neceſſitate deductis luculenter ac diſerte docuit, nihil eos in ea re adverſus conſuetudinem aut legem peccaſſe. Cū & alioqui nullo modo tunc conveniret Regis conſecratio civitati Rhemenſi,tum ob periculū dilationis, tum quod non ibi eſſet eo tempore legitimus Archiepiſcopus, & civitas ob turbas ab intruſo excitatas ſub anathemate poſita eſſet. Quibus cognitis Paſchalis Papa acquieviſſe viſus eſt,cuius nulla habetur progreſſa ulterius commonitio,nec Ivonis(ut conſuevit)defenſio fortius inculcata. Porro deploratus,quem audiſti,Rhemenſis Eccleſiæ ſtatus,ſic utcumque poſtea eiuſdem Ivonis apud Regem interceſſionibus teſtitutus eſt, ut expulſo invaſore Gervaſio, Rodolphus legitime electus introduceretur;ea tamen conditione, ut ipſe per manum & ſacramētum illam fidelitatem Regi faceret quā antea eius prædeceſſoribus Regibus feciſſe perhiberentur omnes Archiepiſcopi Rhemenſes, & cæteri Regni Francorum quamlibet religioſi & ſancti Epiſcopi. Super quibus auctoritate Apoſtolica diſpenſari, quod adverſus decreta Pontificum geſta eſſent,rogavit idem Ivo g Paſchalem Papam, qui eius petitis annuit.

DE FIDELITATE AB EPISC. REGI IURATA.

g *Id ep. 206.*

VIII.

Hoc eodem anno atque Indictione, habet Romualdus Archiepiſcopus Salernitanus in Chronico, corpora Sanctorum *Pontiani* Papæ & martyris, *Eleutherij* Epiſcopi & Martyris, & *Anaſtaſij* Confeſſoris, ab Vrbe tranſlata eſſe Troiam in Apulia civitatem,& in ea tranſlatione multa edita eſſe miracula.

IESV CHRISTI
AN. 1107.
PASCHALIS II.
AN. 8.
ALEXII COMN.
AN. 27.

I. CONCIL. TRECEN. SUB PASCHALE PP.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſeptimo, Indictione decimaquinta, Paſchalis Papa ſummo exceptus in Galliis amore, pariter & honore cultus, circa Aſcenſionem Domini CONCILIUM celebravit *Trecis*; ubi inter alia (inquit Vrſpergenſis) ſententiam de libera paſtorum electione, & de coërcenda laicorum in Eccleſiaſticas dignitates præſumptione, iuxta prædeceſſorum ſuorum decreta promulgavit. Rex vero Germaniæ Henricus vicinum ſe eidem Concilio exhibens, Legatos ad Paſchalem miſit,per quos tam ipſi quam univerſæ Synodo, poteſtatem conſtituendorum Epiſcoporum, privilegiis Apoſtolicis Carolo Imperatori conceſſam notificavit. Et quod ſuper ea quæſtione nihil in alieno regno definiri pateretur,conceſſæ ſunt ei induciæ Romam veniendi,& eamdem cauſam in generali Concilio ventilandi. Poſt quæ Paſchalis Autumni tempore Romam redijt. Dum autem hoc anno Eccleſias Gallicanas viſitaret, adiiſſe quoque illuſtre Floriacenſe cœnobium, ac quædam ibi cum eius monachis de aſſerta corporis S. Benedicti tranſlatione tranſegiſſe;auctor eſt Petrus a diaconus Caſſinenſis. Sed vacillat fides eius ex Eugenij Papæ Tertij, & ſucceſſorum Pontificum diplomatibus,editis nuper ex promptuario Floriacenſi.

HENRICI REGIS PRÆTENTIONES.

a *Pet. diac. Chr. Caſſin. lib. 4. c. 31. 32. 33.*

II. REDDITA PACE ECCLES. REX ANGL. DEBELLAT HOSTES.

Hoc item anno (ut Sigebertus eſt auctor) Henricus Rex Angliæ contra Robertum Northmanniæ Comitem germanum ſuum(qui iam pridem ex Ieroſolymitana expeditione redierat,ut Regnum ſibi iure debitum,tamquam natu maiori, acciperet)in ipſa Northmannia apud Tenebrachium acri prælio decertans, obtinuit eum,& univerſam eius ditionem in ſuam poteſtatem redegit. Quam ſibi victoriam paraſſe Regem per pacem, quam ante bellum conceſſit S. Anſelmo Archiepiſcopo Cantuarienſi hactenus in Gallia exulanti, tradit Edinerus b in Vita eiuſdem Sancti. Ideoque & rediens idem Rex in Angliam, Inveſtituras Eccleſiarum (inquit Vvillelmus c Malmeſburienſis) Anſelmo in perpetuum in manum remiſit; cum de graviſſima illa controverſia tot annis agitata,ita nuper inter Paſchalem Papam & eumdem Regem per Legatos conventum eſſet, ut Rex homagia de electis Epiſcopis acciperet, ſed nullum per baculum & annulum inveſtiret. At ſicut religionis cultus,& moderatio Regis, fecerunt eum eſſe Victorem;ita Robertum ipſius germanum, rerum divinarum contemptus &oſcitantia,Comitatu privarunt,& in vincula redegerunt,dum adeo proſtituta eſſet ſub eo Principe Eccleſia Northmanniæ,ut & pueris vix duodennibus Eccleſiæ traderentur,etiam cum futura invicē ſucceſſione, atque unus Epiſcopus duabus ſimul præficeretur,prout de his malis graviter queſtus eſt Ivo d Carnotenſis apud Paſchalem, & alios.

b *Ed. lib. 2. ap. Sur. 21. April.*

c *Malmesb. de geſt. Pont. Ang. lib. 2.*

d *Ivo epiſt. 178. 179. 181.*

III. MUTATUR IN TYRANNUM.

Quam autem mutabiles ſint Principes atque lubrici ad malum,in eodem Henrico Rege Angliæ apparuit. Quem enim de pietate laudatum modo audiſti,ecce eumdem è veſtigio mutatum in tyrannum,dum adeo Hildebertum Cenomanenſem Epiſcopum libertatis Eccleſiæ acerrimum defenſorem perſecutus eſt,ut is ad dimittendum Epiſcopatus onus Romā ſe ad Paſchalē Papam conferre compulſus fuerit; licet id minime ab eo impetrare potuerit. Extant ea de re eius tunc ſcriptæ epiſtolæ e;quarum una f etiam narrat,quomodo ipſo in Gallias redeunte, celeberrimum monaſterium Lirinenſe in inſula S. Honorati à piratis fuerit penitus exciſū,& pluſimi monachorum occiſi. Extatque inſuper ad eumdem Hildebertum Ivonis g epiſtola, dum à Rege dicta pateretur, qua hortatur illū ad tolerantiam : monetque eumdem conſolentem, ne probatione per ignem, quam Rex ab eo exigebat, vellet vllo pacto ſuam probare innocentiam ; quod hoc eſſet in Eccleſia Dei per plures vetitum canones,& decreta Pontificum.

e *Hildeb. ep. 20. 24. 39. Tom. 3. Bibl. Patr.*

f *d. ep. 24*

g *Ivo ep. 91.*

IV. CONCIL. IEROSOLYM. IN CAUSA PATRIARCHÆ.

Quod ad res pertinet Orientis; mortuo Meſſanæ in Sicilia Daiberto Patriarcha Ieroſolymitano dum ad Eccleſiam ſuam rediret cum litteris Paſchalis Papæ ; miſſus eſt hoc ipſo anno ab eodem Pontifice Ieroſolymam Gibelinus Arelatenſis Archiepiſcopus, cogniturus de cauſa Ebremar intruſi à Balduino Rege. Qui illic CONCILIO celebrato, eumdem Ebremarum auctoritate Apoſtolica depoſuit, quod adhuc

viventis Daiberti ſedem occupaſſet: & tamen conſiderata multa eius religione, & mira ſimplicitate, quodque invitus in eam Eccleſiam intruſus fuiſſet, eumdem Cæſarienſi, quæ tunc vacabat, præfecit. Poſtmodum vero cum de ſubſtituendo Ieroſolymis Patriarcha inter clerum & populum multa eſſet diſceptatio, unanimiter tandem in eumdem ipſum *Gibellinum* Legatum convenerant; malitia (ut creditum eſt) Arnulphi Archidiaconi, omnium eius Eccleſiæ malorum auctoris; ut homo ſenex & decrepitus in ea ſede vivere diu nō poſſet. Narrat iſta Vuillelmus *h* Tyrius. Porro Gibellinus invitus admodum onus ſuſcipiens, literas *i* ad ſuos Arelatenſes cum multis lacrymis dedit; ad quos etiam Paſchalis Papa reſcripſit pro electione ſucceſſoris.

h Tyr. lib. 11. c. 4. & 6.
i Rec. Baron. Ann. Tom. XII. hoc an. ex Archivo. Arelat.

IESV CHRISTI
An. 1108.
PASCHALIS II.
An. 9.
ALEXII COMN. 20.
An. 28.

I. Paſch. PP. compeſcit tyrannos.

Anno Chriſti milleſimo centeſimo octavo Indictione prima, Paſchalis Papa (ut auctor eſt Bibliothecarius) rurſus tumultuantes, quoſdam Romanorum (quorum principes erant Ptolemæus Comes Tuſculanus, & Petrus de Columna Abbas Farfenſis) uſurpatores rerum Eccleſiæ, alioſque ad defectionem populum permoventes compeſcuit; opera maxime Petri Leonis, atque Leonis Frangipanis, nobiliſſimorum civium Romanorum, fideliter proipſo Paſchale agentium. Et *Beneventum* profectus *a*, Synodum illic menſe Octobri celebravit, in qua inter alia confirmavit decretum de Beneficiis Eccleſiaſticis à perſonis laicis non accipiendis.

a Pet. diac. Chron. Caſſin. lib. 4. c. 34. in fin. & 35.

II. Concil. London. de Inveſtituris; &c.

Quo etiam anno in Anglia convocato *Londini* ad Calendas Auguſti generali omnium totius regni Præſulum ac procerum Conventu, præſidente Anſelmo Cantuarienſi Archiepiſcopo, præſente Rege ac conſentiente, ſtabilita eſt atque promulgata definitio controverſiæ de Inveſtituris, quam inter Paſchalem Papam & ipsū Regem factam diximus anno ſuperiori; videlicet ut nullus Epiſcopus vel Abbas, per Regem aut quamlibet laicam manum inveſtiretur, pro hominio tamen quod Regi faceret, haud communione vel honore privaretur. Tradit iſta Rogerius in Annalibus; additque decretum in eodem Cōcilio factum adverſus quoſcumque clericos in ſacris Ordinibus conſtitutos, qui cum mulieribus habitarēt, aut eas domi inviſerent, niſi quæ à Nicæna Synodo permiſſæ eſſent. Porro huic Londonienſi Concilio interfuiſſe quoque Thomam electum Archiepiſcopum Eboracenſem, teſtatur idem Rogerius: additque Vvillelmus *b* Malmeſburienſis, eumdem detrectantem profeſſionem ex more antiquo facere Archiepiſcopo Cantuarienſi, à S. Anſelmo publice excommunicatum fuiſſe, donec pareret, quod & tandem fecit: ſicut & paulo ante coactus fecerat Gerardus ipſius Thomæ deceſſor, & ſub Lanfranco feciſſe vidimus alterum Thomam.

b Malmesb. de geſt. Pont. Angl. lib. 3.

Archiepiſcop. Eboracens. ex commun. a Cantuar.

III. Eodem anno Paſchalis Papa annuens petitioni Balduini Regis Ieroſolymorum, conceſſit, ut quoniam Eccleſiarum illarum partiū termini ac poſſeſſiones diutina Infidelium tyrannide confuſæ eſſent, Ieroſolymitanæ ſubiacerēt civitates omnes atque provinciæ, quas idem Rex aut iā cepiſſet, aut capturus eſſet. Qua de re cum iterum per legatos conqueſtus eſſet apud Paſchalē Bernardus Patriarcha Antiochenus, quod per einſmodi conceſſionem imminuta valde eſſet ſua ipſius diœceſis, petens ut deſcripti termini cuiuſque Patriarchatus per Concilium Nicænum immobiles permanerēt; itapoſt obitum Gibelini Ieroſolymitani, ea controverſia ab eodem Paſchali definita eſt, ut Eccleſiæ illæ quibus certi fines antiqui aſſignari poſſent, illi Patriarchatui ſubiacerent, ad quem antiquitus pertinuiſſent. Qua de re vide pluribus Tyrium *c*.

Controverſia de limitibus Eccleſ. Ieroſol. et Antiochen.

c Tyr. lib. 11. c. 18. Ap. Baron. hoc an. 1. & 13.

IESV CHRISTI
An. 1109.
PASCHALIS II.
An. 10.
ALEXII COMN.
An. 29.

I. Excommunicatio et privatio regni ob inceſtuoſum coniugium.

Anno Chriſti milleſimo centeſimo nono, Indictione ſecunda, Paſchalis Papa audito inceſtuoſo coniugio inter Vracam Reginam filiam Alphonſi Regis Caſtellæ nuper eodē anno defuncti Calendas Iulii, & Alfonſum Aragoniæ Regem, tertio gradu conſanguinitatis inter ſe coniunctos; Apoſtolica auctoritate, pœna excommunicationis atque regni privatione indicta, eiuſmodi coniunctionem divelli iuſſit, ſcribens ad *a* Didacum Compoſtellanum Epiſcopum. Sed cum non paruiſſent, Deum vindicem experti, Vraca morte ſubitanea medium crepuit; Alfonſus à Saracenis peremptus eſt: prout uterque Rodericus affirmat. Ex quibus etiam conſtat, in Epiſcopos literis Apoſtolicis obſequentes perſecutionem excitatam, & Bernardum Archiepiſcopum Toletanum extra diœceſim exulare per biennium eſſe coactum, Qua occaſione captata, verſipellis ille Burdinus Epiſcopus Bracarenſis, quem ab eodem Bernardo è Gallia ductum vidimus Toletum, Romam veniens, oblata Paſchali pecunia petiit in Bernardi locum intrudi: ſed cum execratione reiectus, poſtea Henricum Germaniæ Regem adiit, quem Paſchali iam cœpiſſe adverſari intellexiſſet; eumque calcaribus per abrupta impellens, homo vaferrimus, ad inſinuandum ſe Principibus audaciſsimis, & ad decipiendum aptiſsimus, haud quievit quouſque illius niſibus Apoſtolicum thronum invaſit, quomodo autem, ſuo loco dicturi ſumus.

a Ap. Ioan. Marcian. lib. 10. c. 8.

Burdinus ſimoniacus omnium malorum auctor.

II. Hoc eodem anno ex hac vita ad æternam gloriam tranſierunt *b* SS. Anſelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis, & Hugo Abbas Cluniacenſis: ille undecimo, iſte tertio Calēdas Maij: uterque ætate admodum provectus: quorum labores pro defenſione Eccleſiæ Sanctæ ſuſceptos ſæpe ſuperius memorari contigit. Vtinam vero ſicut Anſelmus: ita & Hugo ſuum habuiſſet Edinerum, qui res ab eo geſtas accuratius ſcripſiſſet, quas mea ſententia qui ſcripſit Hugo *c* monachus, vix attigiſſe dicendus eſt. Quod autem

b Edin. in Vit. Anſelm. ap. Sur. 21. April. Sigeb. in Chron.

Obitu SS. Anſelmi Cantuar. et Hugonis Cluniacens.

c Extat Sur. 29. April.

in fine ipſius Vitæ ſit mentio viſionis de eius tranſitu; divinitus oſtenſæ S. Godefredo Epiſcopo Ambianenſi, dum Romam pergeret; pariter ex iis inſinuatur, hoc ipſo anno eiuſdem Godefridi contigiſſe adventum in Vrbem; cum videlicet (ut eius Vitę fideliſſime ſcripta habent *d* Acta) celebrata *Rhemis* frequenti *Synodo*, inter alia illic geſta idem Godefredus redarguit falſitatis diploma Apoſtolicum, quod ad ſuam ipſorum exemptionem à ſubiectione Epiſcopi Ambianenſis, ſubripuerant monachi cœnobij S. Vdalrici. Qua de cauſa ipſe Romam ſe conferens, & à Paſchale Papa, poſt cognitam ipſius ſanctitatem atque prudentiam; magno honore habitus, obtinuit ab eo quę petiit.

d Vit. God. lib 2. cap. 11. & c. ap. Sur. 8. Novemb.

Concil. Rhem.

IESV CHRISTI
An. 1110.
PASCHALIS. II.
An. 11.
ALEXII COMN.
An. 30.

I. Henr. Rex in Ital. venit.

Anno Chriſti milleſimo centeſimo decimo, Indictione tertia, Henricus Rex Germaniæ cum ingenti exercitu in Italiam veniens coronam Imperij ſuſcepturus, inſignem legationem præmiſit ad Paſchalem Papam, qua ſe fidelem, filiumque profiteretur eſſe velle ſancti Petri. Cum interea nonnullas urbes ei reſiſtentes expugnans, in Tuſciam venit, & Natale Domini Florentiæ celebravit. Teſtatur iſta Dônizo in vita Mathildis. Petrus *a* vero diaconus Caſſinenſis de eodem Henrici adventu agens, amplius narrat ſubſidia à Paſchale Papa ad anteverrendam imminentem cladem ſub pacis involucro tectam, tum à Northmannis ac Longobardis, tum ab ipſis Romanorum proceribus poſtulata; itemque pacta conventa tam Romæ in porticu S. Petri, quam apud Sutrium inter Legatos Paſchalis atque Henrici, antequam iſte ſe in Vrbem infunderet; nimirum ex parte Regis, pro ſecuritate Pontificis, & libertate Eccleſiarum, ac reſtitutione & conſervatione iurium ac poſſeſſionum ad eas pertinentium, itemque pro renunciatione Inveſtiturarum; & ex parte Pontificis, pro corona Imperij; & Regalibus prædeceſſorum Imperatorum, Regi concedendis. Quę cuncta idem Petrus recitat ex ſcripto tunc ea de re confecto, quod hactenus extat: agitque de iiſdem breviter Vrſpergenſis. Quid vero poſtea fieri contigerit, dicetur anno ſequenti.

a Pet. diac. lib. 4. c. 37. & 38. Ap. Bar. hoc an. & ſeqq.

Pacta conventa inter Paschal. PP. et Reg.

II. Quod ad Res pertinet Orientales: hoc eodem anno auctoritate Paſchalis Papæ, id agentis per Legatum ſuum, Bethlehem *b* erecta eſt in ſedem Epiſcopalē, & à Balduino Rege dotem accepit.

b Vid. Tyr. lib. 11. c. 12.

IESV CHRISTI
An. 1111.
PASCHALIS. II.
An. 12.
HENRICI IV. 1.
ALEXII COMN. 31.

I. Anno Chriſti milleſimo centeſimo undecimo, Indictione quarta, poſt repetita inter Legatos Paſchalis Papæ & Henrici Regis pacta conuenta, de quibus dictum eſt anno ſuperiori; eademque tum ab ipſo Rege, tum ex parte Paſchalis à Petro Leonis (fuit iſte nobiliſſimus civis Romanus, à patris nomine ſic appellatus: unde & origo familiæ Petri Leonis dictæ) iuramento firmata: idem Rex Henricus pridie Idus Februarij Romam ſolemniter aggreſſus eſt, receptus extra Vrbem à populo, in porta à Clero, & ad ſuperiores gradus S. Petri ab ipſo Paſchale & Epiſcopis ac Cardinalibus. Qui poſt pedum Pontificis oſcula, & mutuum amborum complexum, dexteram Pontificis ex more *a* tenens: baſilicam ingreſſus, cum à Pontifice ſolicitaretur de adimpletione pactorum conventorum, & in particulari de non ſe immiſcendo Inueſtitutis Eccleſiarum, ille dolos ſuos & fraudes detegens, non ſolum id denegavit, ſed & eumdem Pontificem, ipſum aliter coronare recuſantem, cum Cardinalibus, & magna clericorum ac civium Romanorum multitudine, captivum ſub militari cuſtodia detinuit: pluresque ex iis qui obviam ei cum floribus & palmis exierant, partim cædi, partim ſpoliari & vinciri iuſſit. Vnde Romani in furorem verſi, mox cūctos Germanos per Vrbem diſperſos ceciderunt: deinde vero (hortante eos maxime Ioanne Cardinale Epiſcopo Tuſculano, qui ſub plebeio habitu una cum Leone Oſtienſi manus Henrici evaſerat) repetitis cum exercitu qui extra Vrbem erat, acrioribus pugnis, quarum una & ipſe Henricus equo deiectus, atque in faciem vulneratus, vix necem evaſit, ipſum inde abſcedere coegerunt.

Henrici ingressus in Vrbem.

a De hoc more, vide ſupra an. 774. poſt. num. I.

Paſch. PP. captivus detinetur.

II. Qui quidem Paſchalem veſtibus Pontificalibus exutum, cum aliis captivis vinctum abducens, apud caſtrum quoddam in Sabinis arctiſſima cuſtodia ſexaginta & unum dies detinuit: nullis valens minis, aut malis, eius flectere conſtantiam, qua vitam ipſam conſervationi iurium Eccleſiæ poſtponebat. Donec propoſitis eidem Pontifici ab iiſdem ipſis qui ei adhærebant, reliquorum captivorum calamitatibus, atque Vrbis periculo quæ ab Henrico continuis incurſionibus infeſtabatur, necnon graviſſimo ſchiſmatis ſcandalo quod univerſæ Eccleſiæ imminebat: idem victus tandem ſuorum lacrymis, iuramento promiſit numquam ſe Henricum de Inveſtituris Eccleſiarum inquietaturum, aut eum excommunicatione perculſurum; idemque cæteri Epiſcopi & Cardinales qui cum eo captivi detinebantur, cumpulſi ſunt iurare. Denique privilegio ſcripto ab eo extorto, eidem Henrico conceſſit, Epiſcopos & Abbates regni ſui (canonice tamen, & abſque vi atque ſimonia electos) per annulum & virgam inveſtire: & ut electi, licet canonice à Clero & populo, non aliter quam prævia inveſtitura regia conſecrarentur. poſt quæ ad Baſilicā S. Petri deductus, illic Henricum coronavit in Imperatorem eius nominis Quartum, portis omnibus Vrbis obſeratis, ne quis civium eo adveniret. Vbi rurſum cum in Miſſa ad Hoſtiæ confractionem veniſſe, partem ipſe ſumens, alteramque Imperatori tradens, obſervationem ſuperioris conceſſionis promiſit. Tandemque ab Imperatore ad caſtra remeante liber cum ſuis, ad Vrbem dimiſſus, ingenti populi exultatione receptus eſt. Quod contigit ipſa die Iduum Aprilis huius Indictionis quartæ. Hæc autem omnia fuſius narrantur,

Quæ per vim Henricus extorſerit a Paſch.

Henr. coronatur Imp.

b *Pet. diac. Chron. Caſsin. lib. 4. c. 38. & ſeqq.* c *Ivo. ep. 236.* cc *Gotf. Viterb. Chron. par. 17.*

tum à Petro *b* diacono Caſſinenſi, tum in Actis Vitæ Paſchalis, aliiſque ea de re ſpecialiter conſcriptis ab authore qui aderat, quæ aſſervantur, in Bibliotheca Vaticana, itemque in aliis antiquis monumentis, in Notis Iureti ad Ivonis *c* epiſtolas. Sed & eiuſdem temporis clarus ſcriptor, idemque Notarius Imperatoris, Gotfridus *cc* Viterbienſis deſcripſit omnia metro, hiſtorice tamē etſi poëtice;ſimulque attexuit,quibus ſe pars utraque in eiuſmodi quæ tunc verſabantur, diſceptationibus, tueretur rationibus.

III. d *Otto. Frſing. lib. 7. cap. 14.* CONRADI EPISC. CONSTANTIA.

De iiſdem quoque agens Otto *d* Friſingenſis, & ipſe eiuſdem temporis ſcriptor, laudat inſuper conſtantiam Conradi Archiepiſcopi Iuvavenſis (dicta eſt iſta civitas alio nomine Salzburgum) qui cum Rege venerat:cui iātum ſacrilegium deteſtanti (inquit Otto) cum quidam ex miniſtris Regis gladio evaginato mortem interminaretur; ipſe iugulum præbuit, malens, ſi minas ille ad effectum perducere voluiſſet, temporalem vitam finire, quam tanti piaculi ſcelus diſſimulare. Quanta vero ab hoc anno,& ex ea cauſa, eumdem S. Conradum ſecuta fuerint mala ab odio Imperatoris,eiuſque fautorū, narratur in Actis S. Gebehardi eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopi: quæ ſi legeris, miraberis antiquas latebras S. Athanaſij æquatas, dum ad perquirendum Conradum omnimodam cuncti perhiberent induſtriam:qui tandem poſt novem annos,pace reddita Eccleſiæ, ad ſuam honorifice reductus eſt ſedem.

SACRILEGIUM HENR. RELIGIONE FUCATUR. e *Gen. 31.*

Cæterum in harum narratione miſeriarum:ridendus plane Verſpergenſis Abbas, qui inter omnes huius temporis ſcriptores hoc ſacrilegium damnantes, ob privatum erga Henricum affectum illud convertere nititur in pietatem; comparans Henricum Patriarchæ Iacob *e*,quod ſicut ille detinuit Angelum, & non dimiſit,niſi benediceretur ab eo,ita iſte Paſchalem Papam tenuerit, detinueritque ſancte pieque, quouſque ab eo quam petebat benedictionem acceperit. Addit vero, dum adhuc Henricus Paſchalem detineret, accepiſſe ab eo facultatem ſepeliendi in Eccleſia Henricum parentem ſuum, parentandique Catholico, quod ſacerdotes Germaniæ teſtati eſſent, eum peccatorum ſuorum pœnitentem obiiſſe, quod quidem alioqui teſtatur Petrus *f* diaconus, id ei paulo ante penitus denegaſſe Paſchalem, quod ſanctarum Scripturarum obſiſteret auctoritas, divinorumque miraculorum reverentia prohiberet: ipſos enim Martyres iam in cæleſtibus poſitos terribiliter iuſſiſſe, ut ſceleratorum cadavera de ſuis baſilicis eiicerentur.

f *Petr. diac. lib. 4. cap. 58. Ap. Baron. an. ſuper.*

IV. DISSIDIA IN ECCLESIA, CAUSA PASCH PP.

Sed quod ad pacta Paſchalis & Henrici pertinet; gravi iſto vulnere in capite accepto, Catholica ubique Eccleſia concuſſa eſt. Et quæ eidem capiti iuncta erant proxime membra, S. R. Eccleſiæ Cardinales, quos Paſchalis in Vrbem cum ſuis reverſus illic invenit, valde improbantes quod Henrico conceſſerat; licet & ipſe, & cæteri Cardinales qui cum eo captivi fuerant pro utilitate publica factum excuſarent; tamen cum paulò poſt ab Vrbe Campaniam verſus receſſiſſet, iidem ſeorſum Romæ convenientes in unum ſimul cum Ioanne Cardinale Epiſcopo Tuſculano, confirmarunt quæ à Gregorio VII. & Vrbano II. Pontificibus contra laicorum Inveſtituras ſtatuta pluribus Conciliis eſſent; nihilque roboris obtinere decrevere, quicquid adverſus ea ab ipſo Paſchale quovis prætextu actum fuiſſet. Quod ubi audiſſet Paſchalis litteras *ff* ad eos Tarracina dedit,quibus interim eos leniter redarguens, promiſit tamen ſe emendaturum quod egerat,prudenter admodum occurrens ſchiſmati, quod inchoari iam videbatur.

ff *Rec. Vat. Ann. Tom. XII. hoc an. ex cod. Vat.* ALTERCATIO INTER BRUN. ET PASCH.

Sed & iiſdem ferme diebus,eademque de cauſa, alia habita eſt inter eumdem Paſchalem & S. Brunonem Signinum Epiſcopum, non ita pridem electum quoque monaſterii Caſſinenſis Abbatem, concertatio, quæ à Petro *g* diacono deſcribitur. Vnde & idem Bruno prohibitus à Paſchali ultra ſimul Epiſcopus eſſe & Abbas, fruſtra eum retinere conantibus monachis, ad Epiſcopatum ſuum rediit; & poſt aliquot annos ſancto fine quievit, miraculis poſt obitum clarus.

g *Petr. diac. lib. 4. c. 44.*

V.

Quod vero ad Paſchalem ſpectat,ſic ipſe comparatus erat, ut quod fecerat excuſaret potius quam defenderet. Verum in eos conſtanter egit, qui ſibi eiuſmodi iudicium adverſus Summum Pontificem ſumerent. Ipſum autem non ſolum defendiſse quod perperam, licet invitus & cogente neceſſitate, commiſiſſet,ſed & improbaſſe, & litteris ad univerſum Catholicum orbem ſcriptis denuo prohibuiſſe quod & ipſe olim,& ante ipſum Gregorius & Vrbanus damnaſſent ac prohibuiſſent,conſtat ex epiſtola, quæ adhuc extat *h* eo argumento miſſa ad Guidonem Archiepiſcopum Viennenſem Apoſtolicæ Sedis Legatum,aliaque ad Gerardum Epiſcopum Engoliſmenſem itidem Sedis Apoſtolicæ Legatum; quarum fit mentio in literis à Synodo Viennenſi redditis ad eumdem Paſchalem anno ſequenti: meminitque earumdem Ivo *i* Carnotenſis ad Henricum Abbatem Angeliacenſem, & Ioannem Archiepiſcopum Lugdunenſem: apud quos ipſe ſpiritu charitatis Paſchalem excuſare laboravit, cum præcipue Ioannes zelo offenſæ Eccleſiæ æſtuans, inflictum capiti vulnus haud eiuſmodi eſſe putaret,ut leni olei poſſet unctione curari;maxime cum res eſſet agenda adverſus ſacrilegum furore flagrantem adoleſcentem Imperatorem, & alios Principes id ipſum præſumentes.

h *Rec. Iuret in Not. ad Ivon. Epiſt.*

i *Ivon. epiſt. 235. 236* IVO CARNOT. EXCUSAT. PASCHALEM.

VI.

Quamobrem cum idem Ioannes ad hoc omnium ſibi ſubiectorum Epiſcoporum convocandum eſse Concilium putaſset; ad eumdem Ivonem ire recuſantem,& in Paſchalis(ut diximus) excuſationem multa afferentem, præclaram reſcribens epiſtolam *k*, aſserta ab illo multa refellit,& inter alia quod dixiſset Reges & Imperatores non poſse ab Epiſcopis condemnari aut iudicari. Sed & quod negaſset actum inveſtiendi à laicis uſurpatum, hæreſim dici debere,reſpondet egregie Ioannes,licet id proprie non ſit hæreſis, aſserere tamen ac defendere fieri debere, indubitatam eſse hæreſim. Quo etiam ſenſu reperiuntur eſse locuti ſancti Pontifices, & alii qui inveſtituras hæreſim vocarunt. Huic autem aſsertioni cum Paſchalis & verbis & ſcriptis ſemper adverſatus fuerit, procul abeſt ut hæreticus dici potuerit quamvis inveſtituras ex cauſa conceſserit. Porro Ivonem acquievíſse ſcriptis Ioannis, inde ſumimus argumentum, quod cum in fine ſuæ epiſtolæ Ioannes illum ad reſponſionem provocaſset, ipſe non ſolum nihil reſpondiſse reperitur,ſed & (quod in aliis hactenus non feciſset)ipſam Ioānis epiſtolā cū ſuis conſuit, iudicans dignam æterna memoria

k *Ap. Iv. ep. 239.* INVESTITURAS LAICOR. DEFENDERE, HAERESIS EST. [De qua quæſtione vide Gretſ. lib. 1. Defenſionis Apologiæ Baronianæ, cōtra Gold. Replic. cap. 23. unde multam haurias lucem iis quæ hoc an dicuntur à Baronio.

Ex his autem plane ſatis apparet; ſicut Romæ

VII.

CONON. CARD. LEG. MULTIS CONCIL. EXCOMMUNICAT. HEN.

ita & fuiſſe in provinciis altercatum; aliis pro Paſchalis excuſatione laborantibus, aliis ex adverſo ſurgentibus non tam in Paſchalem, qui & ipſo deteſtabatur quod fecerat, quam adverſus Regem Henricum, quem excommunicandum eſſe clamarent. Quod & annis ſequentibus factum videbimus in diverſis provinciis: & hoc ipſo anno fortiter aggreſſus eſt *Cuno*, ſive Conon Cardinalis Epiſcopus Prӕneſtinus, Legatione Apoſtolicӕ Sedis in Oriente fungens: qui audito Henrici ſacrilegio, convocata mox *Ieroſolymis Synodo*, eumdem excommunicavit; & confeſtim advolans in Occidentem, eodemque Legationis munere circumquaque provincias luſtrans, collectis in Grӕcia, Hungaria, Saxonia, Lotharingia, & Frācia *Synodis*, ubique eamdem excommunicationis ſententiam repetivit, ut de his conſtat ex Actis ultimi ſub Paſchale celebrati generalis Concilii Lateranenſis, *l* in quo ea omnia Conon voluit per eumdem Pontificem confirmari. Sed de eo rurſum inferius: quem quidem auctor Appendicis *m* ad Sigebertum, ex eremo provectum aſſerit.

l *Vrſperg. an. Dom.* 1116.
m *Append. ad Sigeb. an.* 1114.

VIII. Hoc eodem anno (ut habet Chronicon Romualdi Archiepiſcopi Salernitani, & indicat Petrus *n* diaconus) defunctus eſt Boamundus Princeps laudatiſſimus, in his prӕſertim quӕ ſpectant ad fortitudinem militarem; ſepultuſque eſt Canuſiӕ in Apulia in Eccleſia S. Sabini. Cui ſucceſſit filius item Boamundus nuncupatus, ſed non ita felix, ſicut nec fortis: de quo conſule Vuillelmum Tyrium. Quo etiam auctore *o* conſtat, hoc eodem anno, menſe Aprili captam fuiſſe à Balduino Ieroſolymorum Rege Berytum, & menſe Decembri Sidonem adiumento Danorum & Norvegiӕ Regis claſſis.

n *Petr. diac. Chr. Caſſin. lib.* 4 *c.* 11.
o *Tyr. lib.* 11. *c.* 13. 14.

IX. Eodem anno refert Rupertus *p* Abbas Tuitienſis fama celebris, accidiſſe in monaſterio S. Laurētij in monte Leodij ipſo ſancto Paſchӕ Sabbato; dum officium matutinum celebraretur, inſigne miraculum: quo uni ex monachis ſӕpius admirari ſolito (licet de rei veritate minime dubitanti) quomodo verum Domini corpus clauſo reſurgere monumento, clauſiſque potuiſſet ianuis ingredi ad diſcipulos: repente cingulum quo firmiter ſubſtrictus erat, ante pedes illius exiliit, non ſoluto nodo, neque circum crura pedeſque deſcendens; eaque de re mirum in modum ſtupenti monacho vox tamquam ſibilus aurӕ tenuis facta fuit, dicens:

p *Rupert. de divin. Off. lib.* 8. *c.* 4.

MIRACULUM DE CERTITUDINE RESURRECTIONIS.

Sic potuit clauſo Chriſtus prodire ſepulchro.

Narrat iſtud (ut dixi) *Rupertus* in commentario quem eodem tempore ſcribebat de Divinis Officiis, monaſticam & ipſe in eodem cœnobio tunc agens vitā ſub Berengero, ſive Berengario Abbate: quo moriente, ab eodem protectioni commendatus Cunonis Abbatis Sigebergenſis à perſecutione invidorum Fratrum, cœpit ſub eo ſcriptos à ſe edere Commentarios, Felix progreſſus, ſed non inoffenſo penitus pede; dum in errorem impegit, quo aſſeruit *q* in Euchariſtia ita ineſſe vere ipſum integrum corpus & ſanguinem CHRISTI, ut tamen ſubſtantia ipſa panis & vini etiam integra remaneret. Suas vero lucubrationes numerat ipſe in epiſtola nuncupatoria ad eumdem Cunonem iam creatum Epiſcopum Ratiſponenſem: conſcripta ultimo loco, cum primitias laboris ſui diutius apud ſe retentas eidem dedicat, libros hoc anno ſcriptos de Diuinis Officiis.

RUPERTI ERROR DE EUCHAR.

q *Idem in. Exod. lib.* 2. *cap.* 10. *in fi. & vide Bellarm. lib. de Script. Eccl. in Rup. & lib.* 3. *de Sacram. Euch. c.* 11. *&* 15.

IESU CHRISTI

AN. 1112.

PASCHALIS. II.

AN. 13.

HENRICI IV. 2.

ALEXII COMN. 32.

I. ANNO Chriſti milleſimo centeſimo duodecimo, Indictione quinta, Paſchalis Papa ad inſtaurandum grave damnum illatum Eccleſiӕ, ſcandalumque curandum quod intuliſſet ubique Fidelibus, generale CONCILIUM *Romӕ* in baſilica Lateranenſi celebravit, quod quidem hoc anno habitum eſſe, (non, ut in quibuſdam codicibus legitur, ſequenti) Vrſpergenſis teſtatur; & indicat Petrus *a* diaconus, redditurque indubitatum ex Actis Concilij Viennenſis habiti hoc pariter anno menſe Septembri, dum in eis mentio habetur eius Lateranenſis menſe Martio celebrati. Interfuerunt autem cum ipſo Paſchale Archiepiſcopi duodecim, Epiſcopi centum quatuordecim, preſbyteri Cardinales quindecim, & diaconi Cardinales octo, Abbates plures, & clericorum diverſi ordinis innumera multitudo; ut habetur in Synodi Actis quӕ extant, quӕque Nicolaus Aragonius in ſuum etiam trāſtulit codicem in Vita Paſchalis.

CONCIL. ROM. IN CAUSA HENR. IMP.

a *Petr. lib.* 4. *diac. c.* 47.

II. Porro in ea Synodo primum confirmata eſt ſententia adverſus Guibertinos, qui referentur quaſi ex permiſſione Paſchalis interdicta officia celebrare. Deinde narravit idem Pontifex, quomodo vi & neceſſitate coactus cum Henrico tranſegiſſet; declarans tamen propter iuramentum tunc ei prӕſtitum, numquam ſe illum excommunicaturum, aut de Inveſtituris inquietaturum: cӕterum privilegium ab eodem extortum, corrigendum quidem eſſe tamquam prave factum, ſed correctionis eius modum iudicio ſe Synodi relinquere. Ac ne quis de fide ipſius dubitaret, profeſſionem Catholicӕ fidei coram omnibus edidit. Poſt quӕ ſecuta eſt Synodi ſententia, recitante illam Gerardo Epiſcopo Engoliſmenſi; qua privilegium illud à Paſchale per vim extortum, (quod & *Privilegium* potius dici debere iudicarunt) penitus damnatum eſt, & irritum declaratum, quod eſſet contra Spiritum Sanctum, & canonicam inſtitutionem. Sed prӕter iſta, Gotfridus *b* Viterbienſis Notarius Imperatoris verſibus ſuis tradidit, in eodem Concilio Paſchalem Papam ſe abdicaſse, mitra & manto depoſitis; ſed à Patribus monitum ea reſumere: privilegium quoque combuſtum fuiſse atque in ipſum Imperatorem eiuſque ſequaces, excommunicationis ſententiam latam, & ubique promulgatam eſſe.

PASCH. PP. RECUSAT DAMNARE HENRICUM.

SYNODUS PRIVILEGIUM HENR. RESCINDIT, IPSUMQUE HENRICUM EXCOMMUN.

b *Godef. Viterb. Chron. parc.* 17.

III. Ac licet hӕc ſtabilita videri potuiſsent; tamen haud eſt ſopita diſcordia, quod videlicet ipſe Paſchalis noluerit Henricum excommunicare, nec conceſsas ei inveſtituras revocare, ipſumque pravum privilegium per Concilium potius quam per ſe ipſum damnari permiſerit. Immo ex eo quod amicitiam cum Imperatore retinuerit, eumdemque literis coluerit, exulceravit animos Orthodoxorum, pro libertate Eccleſiӕ ӕſtuantium. Inter quos Guido Archiepiſcopus Viennenſis, qui fuit poſtea Calliſtus Papa, tunc autem Legatus erat Apoſtolicӕ Sedis, habita

RENOVATUR CONTRA PASCHALEM MURMUR.

Concil. Vienn. contra Henr.

hoc ipſo anno, decimoſeptimo Calendas Octobris, *Viennæ* SYNODO, de communi Patrum conſenſu, laicorum Inveſtituras hæreſim eſſe iudicavit, de cuius nodi locatione iam dictum eſt anno ſuperiori, privilegiumque de illis à Paſchale extortum irritum declaravit, atque ipſum Henricum excommunicavit; déque omnibus certiorem per literas Paſchalem faciens, eadem ab eo auctoritate Apoſtolica ſolemniter confirmari petiit; hortans interim illum, ut quod advenerint ad eamdem Synodum Legati Henrici, literas pacis & amicitiæ ab ipſo Paſchali etiam poſt Concilium Lateranenſe ſcriptas proferentes; deinceps ab eius communicatione abſtineret. Porro interfuit inter alios Epiſcopos huic Synodo Viennenſi, immo & præfuit pro Guidone Archiepiſcopo & Legato, quod impeditioris eſſet linguæ, S. Godefredus Epiſcopus Ambianenſis, ut eius Vitæ Acta teſtantur. Itemque interfuit S. Hugo Epiſcopus Gratianopolitanus, inquit Guido Abbas Carthuſiæ in Vita ipſius, qui præ cunctis, ut Henricus excommunicaretur effecit.

IV. Paſch. PP. ſugillatur.

Sic igitur Paſchalis Papa, qui hactenus ſumma gloria Pontificatum Univerſalis Eccleſiæ adminiſtraſſet, ab anno ſuperiori, quo ea quæ vidimus perpeſſus eſt, Apoſtolicæ conſtantiæ ſuccıſis nervis viſus eſt langueſcere, cum nec tot undique ſtimulis agitatus, in Henricum ſacrilegum inſurgere exerit, nimis tenax perſtitit licèt per vim & metum iuramenti. Sicut etiam quod eiuſdem uſum amicitiæ retinuerit, & ex adverſo undique magno animo pro libertate Eccleſiæ inſurgentes Patres repreſſerit, magnam ſibi notam inuſſit. Nam & quod ad petitam Viennenſis Concilij confirmationem ſpectat; eam diutius diſtulit: vixque impulſu Cononis Cardinalis Prænestini, poſt annos quatuor in alio Lateranenſi Concilio confirmavit omnia quę per Legatos geſta eſſet, nominatim vero per eumdem Guidonem Viennenſem. Summam vero laudem ſibi pepererunt Cardinales, atque Legati, cum cæteris, qui per tot annos ita ſe prudenter geſſerunt, ut nec ullum conflari ſchiſma, nec tamen in Eccleſia adeo immane ſcelus inultum relinqui paſſi ſunt in perpetuam Apoſtolicæ Sedis ignominiam. Ita divina providentia in eadem ſacro-ſancta Sede diſpenſante, ut cum langueſcit caput, membra ad defenſionem fortius roborentur.

V. Cancellarius Imp. ab hoſte in defenſorem Eccl. converſus.

Quin etiá illud mirabilius operatus eſt Deus, ut & ipſi eiuſdem Sedis hoſtes, qui tantorum malorum auctores extitiſſent, adverſus Imperatorem pro ea ſteterint. Cùm videlicet ille ipſe Imperatoris Cancellarius Albertus, ſive Adalbertus, cuius potiſſimum ſuggeſtione tot tantaque indigna Imperator perpetraverat, accepto in mercedem impietatis anno ſuperiore Archiepiſcopatu Moguntino, mutatus mox in virum alterum, & commotus promulgatione anathematis à Guidone Viennenſi in Imperatorem vibrari; veritatem ſerio propugnare, & imprimis contra ipſum Imperatorem pugnare aggreſſus eſt, nec deſtitit aliquando, quamvis extrema quæque pati coactus, donec victoriam de recuperata libertate ſancta Eccleſia fuerit conſecuta. Cuius quidem res per ſingulos fermè annos geſtas recenſens Urſpergenſis huius temporis hiſtoricus, quamvis favens Henrico, ipſumque Albertum ſugillans, ut in Imperatorem infidum, præſenti ipſum anno docet fuiſſe in carcerem detruſum, ibique triennio uſque ad ultimum ferè ſpiritum cruciatum: de cuius liberatione dicetur ſuo loco.

VI. Alexii Imp. legatio ad Rom. pro Sede Apoſt. c *Petr. diac. lib.* 4 *c.* 48.

Præter hæc autem, ad acerbiſſimum Eccleſiæ Romanæ caſum, cuius fama & ipſum quoque pervaſit Orientem permotis eius æmulis, ac inſuper adverſariis; eorum præcipuus, Imperator Alexius, ut auctor eſt Petrus c diaconus, nobilem hoc anno miſit ad Romanos Legationem, qua eis condoleret de iniuriis Pontifici & Vibilaris, ſimulque eos laudaret de virtute qua Henrico obſtitiſſent, atque adeo ſignificaret, ſi eorum animi in ipſum Alexium propenſiores eſſent, velle vel ſe, vel Ioannē filium ſuum iuxta morem priſcorum fidelium Imperatorum a Summo Pontifice Romæ coronam Imperij ſuſcipere. Cui Romanos annuiſſe, & miſiſſe Conſtantinopolim ex ſuis fere ſexcentos ad Imperatorem deducendum, idem Petrus ait. Verùm iſta omnia in auras inanes evanuere; quæ aliquo prætextu viſa ſunt fuiſſe tentata ſub eiuſmodi inſtructæ legationis involucro.

VII. d *Tyr. lib.* 11. *c.* 15. 18. 19.

Hoc eodem anno defuncto Gibelino Patriarcha Ieroſolymitano, in eius locum electus eſt *Arnulphus* eius Eccleſiæ Archidiaconus, de quo ſuperius; cuius deteſtabiles mores, operaque nequiſſima, Vuillelmus Tyrius d narrat. Mortuus eſt quoque eodem anno Tancredus Princeps Antiochiæ inſignis armis, ſed præſtantior pietate; qui habuit Rogerium ſucceſſorem, & moribus plane degenerem.

IESU CHRISTI

AN. 1113.

PASCHALIS II.

AN. 14.

HENRICI IV. 3.

ALEXII COMN. 33.

I. Concil. Benev.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo, decimo tertio, Indictione ſexta Paſchalis Papa pergens Beneventum, *Synodo* celebrata quæſtiones provinciales, & alia iudicialia definivit de quibus agit Petrus diaconus.

II. a *Vuil. d. Tyr. lib.* 11. *c.* 21.

Eodémque anno a Balduinus Rex Ieroſolymorum vivente adhuc prima coniuge duxit in uxorem Comitiſſam Siciliæ, quæ uxor fuerat Rogerij Comitis; agente id nequiſſimo Arnulpho Patriarcha Ieroſolymitano: cuiuſmodi ſceleribus infenſo numine, res Chriſtianorum cœperunt in deterius labi.

III. b *In Append. Sigeb.* Thaborenſes monachi martyres. c *Petr. Clun.* 4. *ep.* 44.

Hocque ipſo anno b Turcæ qui Ieroſolymam capturi advenerant, re infecta recedentes, monaſterium Chriſtianorum in monte Thabor conſtitutum everterunt, & monachos omnes occiderunt, quos quidem germina fuiſſe Cluniacenſium, viręque religioſę obſervantiſſimos, conſtat ex epiſtola Petri c Cluniacenſis ad eos ſcripta: quamobrem iure æſtimare liceat, quot monachos cæſos, tot laureatos Martyres è monte Thabor aſſumptos in cælum.

IV. S. Bernardus Ciſterc.

Hic inſuper eſt annus, qui S. BERNARDI converſione à ſæculo ad Ciſtercienſes extitit memorabilis; cum ipſe doctrina, vitę exemplo, miraculis Sanctorum fœcunda ſobole magnoperè Eccleſiam Dei illuſtravit. Quem quidem annos tunc natum fuiſſe viginti duos, ac ſecum

ſocios ampliùs quam triginta Ciſtercium perduxiſſe, ſubque Abbate Stephano collum ſuave Chriſti iugo ſubmiſiſſe; teſtatur Vuillelmus Abbas S. Theodorici, ſancti viri ſanctus collega in Vitæ ipſius primordiis.

IESV CHRISTI
AN. 1114.
PASCHALIS II.
AN. 15.
HENRICI IV.
ALEXII. COMN. 34.

I. Concil. Ceper. ſub Paſchali PP.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo decimoquarto, Indictione ſeptima, Paſchalis Papa *Ciperani* ad ripam fluminis Lyris SYNODUM habit: in qua auditæ ſunt querelæ Archiepiſcopi Coſentini adverſus Rogerium Siciliæ Comitem, quòd ab eo deiectus Archiepiſcopatu, coactus fuiſſet monachus fieri Caſſinenſis: cauſam verò ex volūtate Paſchalis dirimens Abbas Caſſinenſis, eūdem Archiepiſcopum ad pedes Pontificis veſtes monaſticas deponere iuſſit, liberumq; dimiſit. Sed & ibidem accuſatus Landulphus Archiepiſcopus Beneventanus, nec ſe purgare valens, fugit Caſſinum. Deniq; Paſchalis Vuillelmum Ducem Apuliæ & Calabriæ cōſtituit. Hæc de ea Synodo Petrus *a* diaconus. Quam quidem celebratam eſſe menſe Octobri, traditur in Chronico Beneventano ab auctore eiuſdem temporis, Folcone, ſive Falcone dicto, ſincera planè & integra fide conſcripto, continente res geſtas duntaxat annorum viginti ſeptem, nempe ab anno ſuperiori uſque ad milleſimum cēteſimum quadrageſimum Redemptoris. De cauſa verò Landulphi Archiepiſcopi tradit, adverſus eum illic præſentem in eodē Concilio prolatam eſſe depoſitionis ſentētiam, cùm ob alia multa, tū maximè quòd excitata Beneventi ingenti populi ſeditione, palatium galeatus invaſiſſet, & Landulphum Comeſtabulum urbis cuſtodiæ præfectum, virum fortiſſimum, & Paſchali Papæ chariſſimum expuliſſet, ac vocatus à Paſchale ad Curiam venire contempſiſſet. Verùm ipſum poſteà ab eodem Pontifice reſtitutum eſſe, teſtantur iidem Petrus & Falco.

a Petr. diac. Chrō. Caſſin. lib. 4. c. 51.

II. Radulphus creatur Archiep. Cantuarien.

Hoc eodem anno, cùm iam quinquennio exacto vacationis ſedis Cantuarienſis in Anglia, tandem poſt increpationis Paſchalis Papæ, poſtque multas Epiſcoporum diœceſanorum admonitiones Rex Angliæ (qui poſt obitum ſancti Anſelmi, bona illius Eccleſiæ in uſus ſæculares uſurpaverat) conſenſiſſet ut ei Archiepiſcopus ordinaretur, electus eſt Radulphus Epiſcopus Roffenſis, vir ſcientia & moribus clarus. Qui cùm pro accipiendo Pallio debuiſſet ipſemet ex maiorum inſtituto Romam venire; tamen partim corporis debilitate detentus, partim periculo itineris deterritus, legatum ad Paſchalem direxit Anſelmum filium ſororis S. Anſelmi deceſſoris ſui: per quem ei Paſchalis Pallium tranſmiſit, ad quód impetrandum intervenerant quoque literæ Ivonis *b* Carnotenſis.

b Ivo ep. 252.

III. Concil. Bellovacenſe.

Hoc item anno (ut habet Appendix ad Sigebertum) in civitate *Bellovacenſi* in Gallia a Sedis Apoſtolicæ Legato Conone celebratum eſt CONCILIUM. Cuius quidem, ſicut & aliorum paulo pòſt apud *Sueſſones* & *Rhemos* ab eodem Conone Cardinale habitorum, fit quoque mentio in Rebus geſtis S. Godefredi Epiſcopi Ambianenſis, occaſione ipſius ad Carthuſienſes receſſus, ut quietius Deo ſerviret: cuius cauſam iidem Synodis pertractata, iuſſus eſt Epiſcopatum repetere. Cæterùm in frequentibus huiuſmodi Synodis, adverſus Henricū Imp. anathema inclamatum eſſe, ſatis oſtendunt ea quæ de eodem Conone dicta ſunt ſuperius. Ad quem in Galliis morantem datæ extant quatuor Ivonis *d* epiſtolæ: quibus cum ſe infirmitate corporis gravatum, quòd eum non adeat, excuſet, ipſæque epiſtolæ ad finem codicis poſitæ inveniantur, haud diutius ipſum Ivonem ſuperfuiſſe putandum eſt, nec exceſſiſſe tempora Paſchalis Papæ. Nam poſt eum non Ivo, ſed Gaufredus legatur fuiſſe Carnotenſis Epiſcopus; ad quem extant epiſtolæ complures S. Bernardi.

c Vit. Godefr. l. 2. c. 9 & 4. Sur. 8 Novemb.

d Ivo ep. 267. 273. 275. 277.

Ivonis Carnot. obitus.

IESV CHRISTI
AN. 115.
PASCHALIS II.
AN. 16.
HENRICI IV. 5.
ALEXII COMN. 35.

I. Turbæ in Urbe ob Præfectum creatum.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo decimoquinto, Indictione octava, ipſa die cœnæ Domini defuncto Petro, Urbis Præfecto, eiuſque filio a factioſis civibus, inſcio Pontifice, in locum eius ſuffecto, turbarum complurium ab iis manavit occaſio: quibus ut occurreret Paſchalis, plurimùm laboravit, agente pro ipſo ſtrenue Petro Leonis, cui idem præfecturam Urbis detulit. Quæ res geſta pluribus deſcribitur ab eo qui aderat, Petro diacono Cardinale Bibliothecario in Vita Paſchalis. Eodem verò anno idem Pontifex menſe Auguſto in Apuliam profectus, *Troiæ* CONCILIUM habuit, in quo definita ſunt negotia quædā provincialia, & menſe Septēbri Romā rediit: prout traditur in Chronico Beneventano, ab auctore qui aderat; cum hæc Petrus *a* diaconus refert in annum Domini milleſimum centeſimum decimum ſeptimum.

Concil. Troian. ſub Paſchali P.

a Petr. diac. Chro. Caſſin. lib. 4. cap. 17.

II. Moguntini in Imp. inſurgunt pro ſuo Archiep.

Hoc verò eodem anno, Catholicis magis ac magis in Germania invaleſcentibus, Moguntini in Henricum Imp. zelo iuſtitiæ inſurgētes, coegerunt dimittere liberum Adalbertum ſuum ipſorum Archiepiſcopum; quem diu (ut audiſti) arctiſſima cuſtodia detinuerat, adeo ut exiens (inquit Vrſpergēſis) vix oſſibus hæreret. Qui dimiſſus, vocato Dieterico Cardinale Sedis Apoſtolicæ Legatione in Pannonia functo, cōſecrationem hactenùs dilatam ab eo ſuſcepit in *Synodo Coloniæ* habita, in ſtāte feſto Natalis Domini: in qua inſuper promulgata eſt denuò excommunicatio in Henricum, & per eumdem Legatum reconciliati Apoſtolicæ Sedi plures alij Germaniæ Antiſtites. Narrat illa Vrſpergenſis.

III. Mathildis Comitiſſæ obitus.

Hoc item anno, die vigeſima quarta Iulij, defunctam eſſe Comitiſſam Mathildem, de qua ſæpe ſuperius, teſtis eſt Domnizo presbyter in eius Vita metro conſcripta, cum (ut ait) ſexdecieſque novem vixiſſet annos. Quid autem actum de bonis eius Eccleſiæ Romanæ relictis, ignoramus an poſſeſſionem eorum Paſchalis

Papa adeptus ſit. Nam Vrſpergenſis agens pariter hoc anno de ipſius obitu, ait directos ab Italia nuncios, ad eius prædiorum terras ampliſſimas hæreditario iure poſſidendas, Imperatorem inuitaſſe; qui anno ſequenti eò ſe contulit.

IV. Concil. Ierosol. in causa Patriarch.

Quod ad res pertinet Orientis; cum accuſationes pleræque adverſus Arnulphum Patriarcham Ieroſolymitanum ad Paſchalem Papam delatæ eſſent, miſit ipſe in Orientem Legatum, Arauſicenſem in Galliis Epiſcopum; qui *Concilio* celebrato Arnulphum depoſuit. Hic vero Romam navigans, adeo blanditiis verborum, & profuſione munerum omnes circumvenit, ut teſtitutionem adeptus, Ieroſolimam redierit; ubi eadem vivendi licentia ſedem occupavit, qua prius expulſionem meruerat. Iſta ex Vuillelmo *b* Tyrio.

b *Tyr. lib. 11 cap. 26.*

IESV CHRISTI

An. 1116.

PASCHALIS II.

An. 17.

HENRICI IV. 6.

ALEXII COMN. 36.

I. Concil. gener. Later. contra Henr.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo decimo ſexto, Indictione nona, menſe Martio celebrata eſt *Romæ* in baſilica Lateranenſi à Paſchale Papa Generalis Synodus ex diverſorum regnorum & provinciarum Antiſtitibus & magnatibus; cuius Acta per ſingulos digeſta dies Vrſpergenſis habet. Et quidem quod ad præcipuam eius celebrandæ cauſam pertinet; idem Paſchalis publicè confeſſus culpam ſuam, privilegium Henrico Imperatori de Inveſtituris factum perpetuo anathemate damnavit, ipſaſque laicas Inveſtituras Eccleſiarum ſub anathemate dantis & accipiẽtis prohibuit. Et quamvis numquam adduci potuerit, ut ipſemet proprio ore Henricum nominatim excommunicaret, tamen ad inſtãtiam Cononis Cardinalis Epiſcopi Præneſtini, & Guidonis Archiepiſcopi Viennenſis, Apoſtolicæ Sedis Legatorum, a (quibus illatam in Henricum diverſis Conciliis excommunicationem vidimus) quicquid tum ipſi, tum cæteri ubique Legati, Apoſtolicæ Sedis auctoritate feciſſent, approbavit & confirmavit, & quicquid damnaſſent, damnavit, quod idem & reliqui Patres Concilii præſtiterunt. Actum inſuper in eadem Synodo de quibuſdam controverſiis nonnullorum Epiſcoporum, quas idem Vrſpergenſis narrat. Iis vero (ut ait) qui propter Concilium, & animarum ſuarum remedium Apoſtolorum Limina viſitarent, qui de capitalibus pœnitentiam agerent, idem Pontifex quadraginta dierum pœnitentiam indulſit.

Indulgentia concessa.

II. De Chrysolani Legat. in Orient et disputat. de Sp. S.

Porro quod idem tradat Vrſpergenſis, *Groſolanum*, (ita enim vocat, quem alii *Chryſolanum*) Archiepiſcopum Mediolanenſem aliunde ad eam Eccleſiam gubernandam tranſlatum, in eadem Synodo iuſſum eſſe priorem Eccleſiam repetere; eius mentionis occaſione agendum hic eſt de illius in Orientem Legatione. Quod enim vir eſſet (ut Trithemii verbis utar, licèt eum perperàm poſt Alexãdrum Tertium collocet, quem conſtat vixiſſe hoc tempore) in divinis Scripturis eruditiſſimus, & in ſæcularibus literis nobiliter doctus, Græca & Latina eloquentia inſignis; opportunus dignuſque iudicatus eſt, cui Paſchalis Papa onus Legationis crederet ad Alexium Imperatorem; & ut puto, dedita opera ad convincendos Græcos in quæſtione de Spiritu Sancto, Alexium enim fuiſſe Catholicum, pluribus docebitur in eius obitu. Cum igitur Chryſolanus Conſtantinopolim veniſſet, ſive hoc imprimis faciendum ſuſcepiſſet, ſive occaſione aliqua aliter oblata, adverſus Græcos coràm ipſo Imp. diſputationẽ inſtituit de Spiritu-Sancto, quem non ſicut Latini, illi aſſererent de Patre Filioq; procedere. Extatq; *a* hactenus ea Diſputatio, ſive Oratio (ut titulus habet) ad eumdem Imperatorem Alexium Comnenum: quod egregium viri doctiſſimi monumentum, cùm à Latinis prorſus excidiſſet, Græcia utcumque mutilum conſeruavit, quod multùm præ manibus habuit ut impugnaret. Etenim contra Chryſolanum Græci complures quaſi indicto bello, ſtructa acie caſtra moverunt. Intérque alios quidam monachus Ioannes nuncupatus, & Nicolaus Methones, (de quibus Gennadius Scholarius in Apologia Concilii Florentini adverſus literas circulares Marci Epheſini ſæpius verba facit, eoſque ſchiſmaticos, Photii diſcipulos, & Marci Epheſini doctores appellat:) necnon Euſthatius Archiepiſcopus Nicænus: quos omnes iiſdem temporibus vixiſſe, ex eorum ſcriptis apertè cõſtat, dum coràm cum Chryſolano egiſſe affirmant, vel ab aliis accepiſſe qui cum eo egiſſent. Scripſit quoq; adverſus eum Blemmides cognomento Sapiens: quem tamen haud puto fuiſſe Nicephorum illum Blemmidẽ, nomine pariter Sapientiæ inſignem: hunc enim Latinorum veram doctrinam ſectatũ potiùs quàm Græcorum levitatem & errores, apparet ex Gregora *b*. Ceterum ex omnibus Chryſolani ſcriptis quæ recenſentur à Trithemio, vix illud adverſus Græcos monimentum, idémq; decurtatum ſupereſt.

a *Rec Barõ. Annal. Tom. XII. hoc an. ex Bibl. Vallicell.*

b *Gregoras. lib. 5. cap. 2.*

IESV CHRISTI

An. 1117.

PASCHALIS II.

An. 18.

HENRICI IV. 7.

ALEXII COMN. 37.

I. Henric Imp. in Vrbem redit.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo decimoſeptimo, Indictione decima, Paſchalis Papa audito Henrici Imp. cum exercitu Romam verſus itinere, Beneventum ſe recipit. Henricus autẽ, cùm hanc ſui adventus cauſam prætexeret, ut quoniam in proxima Synodo Lateranenſi denunciatus fuerat excommunicatus, ob idq; collata in ipſum ab Eccleſia beneficia, exhibitaque officia nullius eſſent momenti, quæ per vim & metum extorta fuiſſent, ea cum pace ſuſciperet à Pontifice libero: tamẽ re ipſa malevolum ſuum animum demonſtrans, ſimulatq; in Latium intravit, iunctis ſibi S. R. E. perduellibus, dataque eorum coryphæo Ptolemæo Comiti Tuſculano filia ſua in uxorem, B. Petri fidelibus bellum indixit; captiſque aliquibus caſtris, quaſi magna re geſta delato ipſi à populo Romano triũpho, Vrbem magno apparatu ingreſſus eſt; nullo tamen Epiſcopo, aut Catholico ei occurente:

quinimmò cùm in baſilica S. Petri coronari petiiſſet, reſponſum eſt, id Pontifice abſente fieri non poſſe; magnaque inſuper animi libertate, exprobrata ſunt ei in faciem ab Eccleſia quæ Romæ erat, ipſius ſacrilegia & rapinæ. Quapropter idem accito perdito illo Mauritio Burdino Bracarenſi Archiepiſcopo, de quo dictum eſt ſuperiùs, ad altare B. Gregorij ab eo coronari ſe fecit; & coactus fervore æſtatis, ad loca frigidiora ſe recepit. Hæc ex Petro *a* diacono Caſſinenſi, & altero Petro *b* Cardinale Bibliothecario.

II. Poſt hæc verò idem Henricus perterritus variis prodigiis, quæ hoc anno in Germania contigerunt, pro abſolutione impetranda multùm laboravit. Erant autem iſta territamenta, inter alia quòd ſanctus Benno *c* Miſnenſis Epiſcopus; qui ante decem annos ex hac vita migrarat, multiplicate miraculorum, quæ ad ſepulchrum eius edebantur, tamquam Eccleſiæ Sanctæ vindex contra hæreſim Henrici pugnaret, qui vivens quadraginta annis quibus ſedit Epiſcopus, adverſus eamdem contra Henricum patrem indefeſſo labore certaverat. Terribilis namque poſt mortem eſt redditus Eccleſiæ hoſtibus quòd ipſum tunc Imperatorem provocans ad Dei iudicium moriens, traxerit paulò pòſt certaturum ſecum ad divinum tribunal; & quod eodem anno apparens poſt mortem Ottoni Marchioni Miſnenſi, à quo receperat alapam die quo vivens prædixerat Sanctus, idem ipſe ſpiritu oris ſui interfecerit impium; prout vitæ ipſius Acta teſtantur. His igitur prodigijs, & alijs (inquit Vrſpergenſis hoc anno) corde tenus ſauciatus Henricus, non ceſſavit legationes ſatisfactorias ad Apoſtolicam Sedem deſtinare: quas tamen conſtat minimè profeciſſe, excuſante Pontifice, quòd licèt ipſe ob iuramentum Regi præſtitum haud illum excommunicare voluiſſet, tamen excommunicationem in eumdem à potioribus Eccleſiæ membris illatam, nonniſi ipſorum conſilio diſſolvere poſſet.

III. Celebravit autem Paſchalis Papa, ut auctor eſt Bibliothecarius, in partibus Apuliæ CONCILIUM: in quo excommunicatum fuiſſe prædictum Mauritium Bracarenſem, teſtis eſt Gelaſius qui Paſchali ſucceſſit, in epiſtola ad Gallos, de qua dicetur anno ſequenti. Porrò Paſchalem inde Anagniam ſe contuliſſe, ibique penè uſque ad mortem ægrotaſſe, recuperata vero ſanitate, veniſſe Præneſte, & ibi Natale Domini celebraſſe, idem Bibliothecarius ſcribit.

VI. Hoc item anno, quo Henricus Imp. ſecundo Romam venit, ut auctor eſt Vvillelmus *d* Malmeſburienſis, contigit à Rege & Epiſcopis Angliæ magni ponderis legatio Radulphi Archiepiſcopi Cantuarienſis, & Hereberti Epiſcopi Norvvicenſis, ad Paſchalem Papam; occaſione permotæ ibidē quæſtionis ob Legatos Apoſtolicæ Sedis, ſua, non quæ ſunt IESU CHRISTI quærentes, & proximè ob Petrum Leonis Cardinalis legatione ibi malè perſunctum; adeo ut Henricus Rex & Epiſcopi Angliæ provocandum putaverint ad antiquum privilegiū S. Gregorij Papæ, quo Archiepiſcopis Cantuarienſibus in[…] ſit fungi Legatione Sedis Apoſtolicæ, ob idque dicerent haud alium in Angliam mittendum eſſe Legatum. Porro iidem Legati advenientes Romam, nō ſolum ibi non invenerunt Paſchalem, qui, ut vidimus, ſeceſſerat Beneventum, ſed nec ad eum accedere potuerunt, quod Imperator vias undique obſediſſet. Quapropter rem per internuncios agentes, literas ab eodem Pontifice ad Regem & Epiſcopos acceperūt; quibus generaliter declaravit, velle ſe in eo ſtatu Eccleſiam eſſe Cantuarienſem, ut authentica eius privilegia, quæ à S Gregorio per ſanctum Auguſtinum ſuſcepiſſet, & quibus ſanctus Anſelmus nuper defunctus eiuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopus iure ac poſſeſſione legitima tenuiſſet, iuxta canonum ſanctiones, nullis perturbationibus violarentur. Paſſi ſunt autem præter ius ſcandalum ex Anglis nonnulli; quod Papa quærens authentica privilegiorum, ita negotium dimiſiſſet infectum; perinde ac ſi in re tanta fuiſſet præcipitanda ſententia, cum præſertim in Legationibus in Angliam aſſiduè mittendis Sedes Apoſtolica antiqua potiretur poſſeſſione. Vnde etiam nuper *e* electus Archiepiſcopus Eboracēſis Turſtinus, ſive Turſtanus, cum à Cātuarienſi ex privilegio Eccleſiæ ſuæ cogeretur ad profeſſionem, & abſq; iudicio fuiſſet à ſua Eccleſiā ſeparatus; impulſu clericorum ſuorum Romam veniens, obtinuit ab eodem Paſchali reſtitutionem, donec preſentibus utriſque partibus ipſe de earum iuribus cognoſceret: cum tamen alias, ut vidimus, Anſelmi temporibus cauſam Cantuarienſi adiudicaſſet contra Gerardum Eboracenſem. Quæ vero hæc ſecuta fuerint, dicetur ſuo loco.

V. Eodem anno cum ingens terræmotus univerſam Italiam per plures dies quateret, inter admiranda quæ tunc acciditſe tum Petrus *f* diaconus Caſſinenſis, tum alij eiuſdem temporis Scriptores narrant, in Longobardia, inquit Rogerius *g*, villa quædam prægrandis mota eſt repentè de ſtatu proprio, & in alium locum longè remotum tranſlata. Verum de his apud antiquos etiam Gentiles ſcriptores exempla reperire eſt. Illud prorſus mirabile, quod, ut idem auctor addit, cum viri Mediolanenſes Patriciæ dignitatis de Republica tractantes ſub una reſiderent turri, auribus omnium vox foris inſonuit, unum ex illis nomine vocans, & feſtinato exire rogans; eoque tardante, perſona quædam apparuit, quæ vocatum virum ut egrederetur prece obtinuit; exeunte vero illo, turris repente cecidit, & omnes qui ibi erāt, oppreſſit. In quo quidem renovata quis non videat antiqua miracula; id que illi ſimile, cum Angelus *h* ne periret iuſtus cum iniquis, Loth illæſum cum ſuis eduxit è Sodomis? Quibus dicant homines, nonniſi ex divina providentia, caſu vero ſive fato numquam in communibus cladibus hunc perire, illum ex inſperato ſalvari.

IV. Hoc eodem anno mortuus aſſeritur eximiæ vir doctrine & probitatis. *Robertus de Arbruſſellis* Theologus Pariſienſis, auctor inſignis monaſterij *Fontis Ebraldi* ſiti in diœceſi Pictavienſi, haud procul à Turonum Andegavorumque finibus. Qui quidem, ut fertur, ſanctis ſuis exhortationibus converſo ad meliorem frugem Ebraldo quodam nobili iuvene, qui magna ſicariorum manu adiacentes vias latrocinijs infeſtabat; multiſque prætereà omnium generum hominibus ad deſpectionem ſæculi, & auſterioris vitæ leges ſubeundas permotis: ad eorum habitationem diſtincta iiſdem in ſeptis ſua ſeorſim viris, virginibus, ægrotis, & mulieribus reliquis, monaſteria condidit, regulaſque præſcripſit. Vniverſæ vero Congregationi Abbatiſſam

præ

Marginalia (left): [...]LERI [...]OM. MAGNANIMITAS. *a Petr. d. Chron. Caſſin. lib. [4.] cap. 63.* *b Petr. Biblioth. in vit. Paſch.* — *c Extant [e]ius Acta [a]p. Sur. 3 [I]unij.* S. BENNO POST OBITUM MIRACULIS PUGNAT ADVERS. HENR. — HENR. PETIT ABSOLVI, NEC OBTI[N]ET. — CONCIL. IN APUL. SUB. PASCHALI P. — *d Malmesbur. de g. ſt. Pont. f. Angl. lib. 3.* DE LEGAT SED. APOST. IN ANGL. MITTEN[-]D[I]S CONTROVERSIA.

Marginalia (right): DE PRIVILEGIIS ECCLES. CANTUARIENS. QUID STATUERIT PASCHALIS. — *e Malmesbur. ibid.* — *f Petr. diac. lib. 4. cap. 64.* *g Roger. Annal. Angl. [hoc] an.* TERRÆMOTUS PRODIGIA. — *h Gen. 19.* — ORDINIS FONTIS-EBRALDI ORIGO. — VIRI RELIGIOSI SUBSUNT FEMINAE ABBATISSAE.

præpoſuit, quæ in omnes tum viros, tum feminas ius ſummum obtineret; ſtatuens ut viri ſancti Ioannis Euangeliſtæ exemplo, virginibus ſeu mulieribus parerent; & hæc viciſſim beatæ Virginis exemplum ſequẽtes, Religioſos tamquam filios amplecterentur. Quemadmodum etiam propagatis poſteà huius Congregationis Conventibus, & ex omnibus conſtituto Ordine, cuius caput eſſet idem monaſterium Fontis Ebraldi; illum authenticis Bullis multi Pontifices approbantes, docuerunt ab illis verbis Chriſti *i*, *Ecce filius tuus*, *Ecce mater tua*, inſtituti eius originem, rationémque petitam eſſe. Statuit porro Robertus, ut cùm Abbatiſſa quam crearat diem ſuum clauderet, ea illi ſuccederet quam Religioſæ ipſæ ſuis ſuffragijs elegiſſent. Cæterùm & quamdiu permanſit electionum uſus, & poſtquam auctoritate Pontificis conſtitui Abbatiſſæ cœperunt, memorabiles ſemper Abbatiſſas Religioſæ ſortitæ ſunt, vitæ integritate quàm genere iluſtriores, tametſi pleræque Regum & Principum aut nobiliſſimorum certè dynaſtarum filiæ fuerint: qualis hodiéque eſt *Eleonora de Borbonio*, amita Hẽrici Magni Chriſtianiſſimi Francorum & Navarræ Regis; quæ monaſterium, in quo ducentæ. præter Religioſos, Deo dicatæ moniales numerantur, Ordinémque univerſum moderatur magna pietatis, prudentiæ, ſanctitatiſque apud omnes opinione. Sub Maria vero de Britannia. ipſáque procurante, facta fuit Ordinis reformatio iuxta Regulam S. Benedicti, & ſtatuta Roberti inſtitutoris, per Archiepiſcopos Lugdunenſem & Bituricenſem, ad hoc ſpecialiter à Xiſto Papa Quarto delegatos: quæ nunc etiam ſtudioſè obſervatur. Cæterum ferunt Robertũ S. Bernardo familiarem fuiſſe: cuius etiam Petrus *k* Venerabilis Cluniacenſis Abbas meminit magno præconio; ut potè qui fuerit inſtitutor matris ſuę beatę Raingardæ in vita ſpirituali. quæ viro defuncto, profeſſa eſt monaſticam regulam in Marciniacenſi monaſterio: eiuſdémque res præclarè geſtas, poſt eius obitum, epitaphio eſt proſecutus.

i Ioan. 19.
k Petr. Cluniac. 3. ep. 27.

(In Chron. Turon prædictum monaſterium conditum ponitur anno milleſimo, centeſimo paulò poſt Concilium Pictavienſe eo anno celebratum Et in Chron. mſ. cœnobii S. Albini Andegavenſis, Robertus Fontebraldenſis fundator mortuus ponitur anno ante præſentem, nempe 1116. 5. Cal. Martii: ut quidem notavit Sirm. ad Goffrid. Mirumque valdè, quod de ingenti ſanctimonialium eius loci numero prodidit Sugerius Abbas S. Dionyſij ſcribens pro illis ad Eugenium PP. III annis nondum à conditu monaſterii quinquaginta; nimirùm ferè uſque ad quatuor quinque millia excreviſſe.)

VII. Quod ad res pertinet Orientis; hoc eodem anno mortuus eſt Nicolaus Nuzalon Patriarcha Conſtantinopolitanus, cum ſediſſet annos viginti ſeptem; ut teſtatur Zonaras, qui his erat præſens. Eius iuſſu reſtituta fuiſſe Acta Sanctæ Paraſceves, quæ Callicratiæ celebratur, teſtatur Theodorus *l* Balſamon, qui & eiuſdem citat Synodalia *m* reſponſa: extantque *n* nonnulla eius decreta, ac Synodalis epiſtola continens reſcriptũ Alexij Comneni Imperatoris. Succeſſit autem in locum eius, ut idem Zonaras ait, unus ex diaconorum ordine. patria Chalcedonenſis, nomine *Theodorus*. quantum autem is ſederit, in ſerie Græca Conſtantinopolitanorum Patriarcharum, quæ habet in codice Iuris Orientalis, non legitur; ſicut nec eius ſucceſſorum, *Neophyti* incluſi, *Conſtantini*, & *Lucæ Chryſoberges*.

l Theoph. Balſam. in Syn. Trul. c. 63
m In Syn. Carthag. c. 11. & Nomoc. Phot. tit. 13. c. 2. in Cõcil. Antioch. c. 3.
n Cod. Jur. Oriẽt. l. 3.

quorum nec nominum quidem eſt aliqua mentio apud Nicetam Choniatam, ut planè divinare convincantur, qui texentes in Faſtis ſeriem Conſtantinopolitanorum Patriarcharum, multis omiſſis, loca certa ſingulis quos recitãnt, tribuiſſe inveniuntur.

IESV CHRISTI
AN. 1118.
GELAS. II.
AN. 1.
HENRICI IV. 8.
ALEXII COMN. 38.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo decimo octavo. Indictione undecima, Paſchalis Papa poſt Epiphaniam Præneſte celebratam, dimiſſis Legatis Imperatoris Conſtantinopolitani quos ibidem ſuſceperat, improviſè Romam adveniens ad liberandam baſilicam S. Petri è manibus Ptolemæi Comitis Tuſculani, & Abbatis Farfenſis S. R. E. perduellium, biduoque poſt in lethalem infirmitatem decidens; monitis Patribus ut in conſtantia fidei & ſinceritate veritatis Deum ſequerentur, & caverent ſibi ab impietate Guibertinorum & Teutonicorum, atque mutuæ invicem dilectioni ſtuderent; munitus more Chriſtianorum ſanctis Eccleſiæ ſacramentis, ex hac vita migravit; & ſolemni ritu ab ipſius Patribus delatus ad baſilicam Lateranenſem Salvatoris, ibi ſepultus eſt undecimo Calendas Februarij, cum ſediſſet annos decem & octo, menſes quinque, dies quatuor. Iſta ex Bibliothecario: qui addit, ceſſaſſe Epiſcopatum eius diebus tribus. Inter alia vero quæ de ipſo reperiuntur antiqua monimenta, extat *a* eius epiſtola data ad Pontium Abbatem Cluniacenſem, magni illius ſancti Hugonis ſucceſſorem, de non porrigenda communione intincta, ſed ſeorſum in ſpecie panis, & ſpecie vini ſeorſum: cum ſubintroductus à quibuſdam eſſet pravus uſus, quem etiam auctor *b* Micrologi, qui ſub Gregorio VII. claruit, reprehendit, ut pro complemento communionis, corpus Domini intinctum populo diſtribuerent. Porro quod nec ſic reprehenſus hic uſus ceſſaret, communionem ſub unà tantum ſpecie panis ſancta frequentare poſtea conſueuit Eccleſia. I.

PASCH. PP. OBITUS.
a Rec. Baron. Tom. XII. hoc an. ex ms. cod. Clun.
DE COMMUNIONE INTINCTA NON PORRIGENDA.
b Microl. cap. 19.

Sed ut tranſeamus ad Paſchalis ſucceſſorem, cuius quæ ſequuntur in codice Vaticano Acta, ſcripta ſunt à *Pandulpho*, ſubdiacono, qui omnibus præſens extitit, fuit is GELASIUS eius nominis Secundus, quem natione fuiſſe Campanum; patria Caietanum, Ioannem nomine nuncupatum, profeſſione monachum Caſſinenſem, ordine diaconum S R E. Cardinalem tituli ſanctæ Mariæ in Coſmedin, munere Cancellarium, moribus probatiſſimum, omnes auctores affirmant: eumdémque irreprehenſibiliter Paſchali ſemper collaboraſſe, Vrſpergenſis tradit. Qui quidem cum ſummo omnium conſenſu Cardinalium, aliorumque qui ad electionem convenerant, in monaſterio quod Palladium dicebatur, ipſe invitus & renitens in ſede Pontificali locatus eſſet, hoc audiens, inquit Pandulphus, inimicus pacis Cencius Frangipanis, inhærebat iſte factioni Henrici ſchiſmatici II.

GELAS. II. CREATUR PAPA.

SCHISMAT. DIRA PATITUR.

Imperatoris) more draconis immaniſſimi ſibilans, cucurrit, fores fregit, Eccleſiam furibundus introiit, Papam per gulam accepit, diſtraxit, pugnis ac calcibus percuſſit, & tamquam brutum animal intra limen Eccleſiæ acriter calcaribus cruentavit, per capillos & brachia detraxit, atque domum uſque deduxit: ubi eum catenavit & clauſit. Similiter & Epiſcopi, Cardinales, atque alij qui convenerant, magna ex parte à ſatellitibus Cencij vincti ſunt aut de iumentis præcipitati, expoliati, & inauditis miſerijs afflicti. Donec ſparſa tam horrendi ſceleris fama, convenit in Capitolium univerſa civitas cum ſuis ducibus Catholicis, & ab eis Pontifex è manibus Frangipanis repetitus eſt, & in Lateranum ſolemni pompa deductus.

III.

Iamque ſecura tranquillitas videbatur, cùm ex improviſo allatum intempeſta nocte nuncium de adventu Imperatoris ad porticum ſancti Petri, quæ ab eius fautoribus detinebatur; eumdem Pontificem iam penè ſenio & infirmitate confectum, compulit aufugere cum ſuis. & (quæ via ſecurior videbatur) per Tiberim delabi in mare. Cùm verò advectis in Portũ, haud facultas daretur ulterius progredi ob ſæviſſimam maris & aëris tempeſtatem, nec iam in Portu conſiſtere poſſent ob ſupervenientium Germanorum inſultationem, tela venenata iacientium, & omnia dira minitantium, quos ſola nox & ira fluminis interpoſiti à captione Pontificis repellebãt, nec iam quid ampliùs conſilij caperetur, eſſet: tunc *Hugo de Alatro* preſbyter Cardinalis tituli SS. Apoſtolorum, (ipſius Pandulphi, qui hæc deſcripſit, & omnibus præſens extitit, avunculus) immenſa pietate ubique & ſemper laudibus celebranda ipſum Pontificem in collum ſuum ſuſcipiens, ad Caſtrum ſancti Pauli Ardeam ſic de nocte portavit. Recedentibus verò Germanis, rurſùm Pontifex mare ingreſſus, incolumis pervenit Cajetam patriam ſuam: ubi paulò pòſt convenientibus plurimis Antiſtibus & Proceribus, Calendis Martij preſbyter ordinatus, & Pontifex conſecratus eſt, qui tempore electionis ſuæ erat tantummodò diaconus. Iſta ex Pandulpho.

INSIGNIS PIETAS CARD. DE ALATRO ERGA SUMMUM PONT.

IV.

BURDINI ANTIP. INTRUSIO.

Porrò Henricum Imperatorem conſenſiſſe primùm electioni Gelaſij, inde verò mutatum refragatum eſſe, atque eum perſecutum, Vrſpergenſis affirmat. Qui quidem ſcelera ſceleribus addens, fuga lapſo Pontifice, mox intruſit in Sedem Petri ſceleſtum illũ Mauritium Burdinum Archiepiſcopum Bracarenſem, de quo ſæpè dictum ſuperius, & *Gregorium* nominavit. Quod ubi Gelaſius accepiſſet, literas *c* circulares in Gallias dedit, quibus omnes Prælatos & Principes ſæculares, omnéſque Fideles hortatus eſt, ut ad Sanctæ Matris Eccleſiæ ultionem communibus auxilijs accingerentur, aliaſque *d* eodem fermè argumento in Hiſpanias ſcripſit ad Bernardum Archiepiſcopum Toletanum; quibus & præcepit, ut in locum Mauritij excommunicati alium ſufficerẽt in ſedem Bracarenſem. Cùm autem Henricus (ut habet Pandulphus) caſtrũ propè Turriculam, à Fratribus Abbatiæ S. Andre retentum obſideret, audito adventu Vuille Ducis Apuliæ & Calabriæ, Roberti Princ Capuani, aliorumq; Baronum S. R. E. fideli quos Gelaſius Papa arma contra illum move iuſſerat; idem Rex infecta re ad ſua rediit, Bur dino in Vrbe relicto. Iſta Pandulphus. Quibus videas, magna planè Dei providentia factum eſſe, ut deficientibus ingratis filijs, Deus è longinquo vocaverit in Italiam Northmannos, eiſque regiones illas dederit incolendas; quorum ſæpè uteretur auxilio adverſus ſchiſmaticos Romanos, tyrannos, & perfidos Imperatores pro Eccleſiæ Romanæ libertate tuẽda. Cæterũ de eiuſdem caſtri obſidione Pãdulphus ait, ibi primùm rete contra petrarias ad rupes operiendas ab eodem Henrico in damnum plurimorum, & proficuum nullis, ingenio exquiſito inventum eſſe. Subditque de cane, tabellarij tunc munere fungente, ab obſeſſis accipiente litteras & teddente.

c Rec. Malmesbur. Rer. Angl. lib. 5.

d Rec Baron. Annal Tom. XII hoc an ex Recepto Epiſt. Gelaſij.

HENR. IMP. COGITUR AD SUA SE RECIPERE.

V. ALIA GELASII FUGA A SCHISMAT.

Poſt hæc Gelaſius Papa (inquit idem auctor) Romam pedetentim, magis ut peregrinus quam ut dominus intravit, latuitque potius quàm hoſpitatus eſt in Eccleſia quadam ſolito tamen honore frequentatus ab univerſa Eccleſia & Catholicis Romanis. Verùm nec diù ſic manere permiſſus, cùm in feſtivitate ſanctæ Praxedis celebraret Miſſam in eius Eccleſia, advenientibus detepentè cum non parva militum manu perduellibus Frangipanibus, vix ab eorum manibus elapſus, & à ſuis equo impoſitus, ipſe ſolus per campos errans ſacris ſemi-indutus veſtibus aufugit dum interim ab eius militibus acris adverſus Frangipanes initetur pugna. Cùm igitur nulla quietè Romæ vivendi reliqua ſpes eſſet, idem Pontifex patrum veſtigia ſecutus, conſilio cum ſuis habito, decrevit in Gallias migrare, unicum videlicèt & uſitatum, tutiſſimumq; Romanorum Pontificum in perſecutione refugium: adeò ut ſi quis dicat, portum Romanæ Eccleſiæ fluctuantis naviculæ Petri Galliam eſſe, non mentiatur. Sed antequàm Vrbe Gelaſius recederet, ipſam Ravennatem Eccleſiam, unà cum ſuo Archiepiſcopo ab eis electo Gualterio, iam diù ante ſchiſmate ab unitate Catholica ſciſſam, Romanæ Eccleſiæ uniſſe, & Epiſcopatus Æmiliæ, atque alia quæ in pœnam criminis ab ea ſublata fuerant, reddidiſſe, Palliumque miſiſſe; conſtat ex literis *e* Apoſtolicis tunc ea de re conſcriptis.

e Rec. Bar. ubi ſup.

VI. RECIPIT SE IN GALLIAM.

Cæteris quoque diſpoſitis Romæ utcumque rebus idem Pontifex inde ſolvens (quod accidiſſe die ſecunda menſis Septembris, habet Chronicon Beneventanum) navi devectus eſt Piſas, ac demum applicuit ad portum Villæ S. Ægidij: quò accurrentes omnis generis homines Eccleſiaſtici & laici, quæque ei neceſſaria liberaliſſimè providerunt. Deſcribit hæc pluribus Pandulphus, qui aderat. Sugerius verò Abbas ſancti Dionyſij, qui unus fuit ex iis quos Ludovicus Rex miſit in occurſum Pontificis, in Vita eiuſdem Regis quam ſcripſit, tradit ipſos obtuliſſe eidem Pontifici extrema inopia laboranti primitias Regni, ab eo verò Apoſtolica benedictione donatos fuiſſe. Ac denique Falco eiuſdem temporis auctor in Chronico Beneventano teſtatur, ingenti ſtudio Francos ad eum cõfluxiſſe, atque ex ſpontaneis Fidelium oblationibus, ſuas domos evacuantium ut exuli Pontifici ſubvenirent, ingentem vim argẽti & auri fuiſſe collectã.

VII.

Eodem tempore menſe Decembri, ab eodem Pontifice Aleſti conſecratus eſt Petrus, primus poſt recuperatam è manibus Saracenorum Cæſarauguſtam per Ildefonſum Regem anno milleſimo centeſimo decimoquinto, electus illius civitatis Epiſcopus. Cui & idem Pontifex literas dedit, quibus eis qui in bello adverſù

Saracenos pœnitentia accepta morerentur peccatorum abſolutionem, & aliis qui Eccleſiæ S. MARIÆ Cæſarauguſtæ reædificandæ, & clericis alendis, aliquid donarent, ſecundum donorum quantitatem, ad Epiſcoporum arbitrium pœnitentiarum ſuarum remiſſionem & indulgentiam conceſſit. Earum vero Indulgentiarum diploma Petrus, ſuis additis literis circularibus, & ſubſcriptionibus Bernardi Archiepiſcopi Toletani, aliorumque Hiſpaniæ Epiſcoporum, per univerſum Chriſtianum orbem promulgandum ſtuduit. quæ omnia videre eſt apud Hieronymum Blancam hiſtoricum accuratiſſimum in commentariis Regum Aragonenſium. His vero Indulgentiarum promulgandarum priſtinus mos reſeratur, pariterque antiquus cultus religioſiſſimæ Eccleſiæ Beatiſſimæ Virginis, DE PILARI nuncupatæ: quam idem Petrus Epiſcopus ſuis literis, beato & antiquo nomine ſanctitatis ac dignitatis pollere teſtatur: quæque hactenus non ſolum Hiſpanorum populorum, ſed externorum etiam viſitatione frequentatur, univerſo Chriſtiano orbi illuſtri fama notiſſima.

INDULGENTIA CONCESSA.

S. MARIA DE PILARI CAESARAUGUSTAE.

VIII

Quo eodem tempore Cuno Cardinalis Epiſcopus Prænestinus, (de cuius pro Sede Apoſtolica zelo dictum eſt ſuperius) Legatione adhuc functus in Germania Gelaſii Papæ, (ut auctor eſt Vſpergenſis) duabus *Synodis Coloniæ* & in *Friteſlar* celebratis, excommunicationem adverſus Henricum Imp. denuo promulgavit. Qui quidem Henricus, his auditis, inſuper & quod à Principibus Germaniæ generalis indiceretur Conventus, ad quem niſi accederet, Regno deponendus eſſet; idem relicta Italia in Germaniam feſtinus accurrit. Narrat iſta Vſpergenſis: quæ autem ſecuta ſunt, ad Gelaſii ſucceſſorem ſpectant.

CONCILIA IN GERMAN. CONTRA IMP.

IX.

Eodem anno, ut auctor eſt Tyrius *f*, inſtitutus eſt Ieroſolymis Ordo Militum TEMPLARIORUM, dum nobiles quidam viri timentes Deum in manibus Patriarchæ Chriſti ſervitio ſe mancipantes, more Canonicorum Regularium, in caſtitate, & obedientia, & ſine proprio velle perpetuo vivere profeſſi ſunt: inter quos primi & præcipui fuere Hugo de Paganis, & Gaufredus de Sancto Ademaro. Qui quoniam nec Eccleſiam haberent, nec certum domicilium, Rex in palatio ſuo quod ſecus templum Domini erat, eis habitationem, Canonici vero templi, plateam quam circa prædictum habebant palatium, ad opus officinarum conceſſerunt, unde & *Milites templi* ſunt dicti, quibus inſuper iidem Rex & Patriarcha certa pro victu & veſtitu beneficia contulerunt. Prima autem profeſſio eorum fuit, quæ & ipſis à Patriarcha, & reliquis Epiſcopis, in remiſſionem peccatorum iniuncta eſt, ut vias & itinera, maximè ad ſecuritatem peregrinorum, contra latronum & incurſantium inſidias pro viribus tutarentur. Novem annis in habitu fuerunt ſæculari, talibus utentes veſtimentis, qualia eis pro remedio animarum ſuarum populus largiebatur. Anno vero nono, qui fuit Domini milleſimus centeſimus vigeſimus ſeptimus, in Concilio Trecenſi in Gallia, ſub Matthæo Cardinale Epiſcopo Albanenſi Apoſtolicæ Sedis Legato, inſtituta eſt eorum Regula, & habitus albus aſſignatus de mandato Honorii tunc Papæ & Stephani Patriarchæ Ieroſolymitani. Iſta ex Tyrio. In quibus quidem illud obſervandum, quod & idem ait, per novem illos primos annos, cum totidem ipſi milites eſſent novem numero, nequaquàm potuiſſe multiplicari: ubi autem comprobatio acceſſit Apoſtolicæ Sedis, auctos eſſe in immenſum & numero & poſſeſſionibus.

f Tyr. lib. 12 cap. 7.

TEMPLARIORUM ORDINIS INSTITUTIO.

X.

Quod item pertinet ad res Orientales; mortuus *g* eſt hoc anno Quadrageſimæ tempore in expeditione Balduinus Ieroſolymorum Rex, ſepultuſque ſub Calvariæ loco; cum iam anno ſuperiori, gravi ex inſperato correptus ægritudine, pœnitentiam agens de pulſa legitima coniuge ſuperinductam à ſe ablegaſſet in Siciliam. Subſtitutus eſt ab eo vivente *Balduinus de Burgo* affinis eius, miles egregius, pietate præſtantior. Cui cum ab aliis opponeretur *Euſtachius* Comes Bolonenſis frater defuncti Regis; iſte ne bellum civile maximo Chriſtianæ religionis damno conflaretur, ingentis animi conſtantia ſponte ceſſit Balduino Regnum; memorandum præbens poſteris exemplum non quæ ſua ſunt quærendi, ſed quæ plurimorum cauſæ faverent. Quo anno pariter defuncto Arnulpho Patriarcha Ieroſolymitano, ſucceſſit *Guarimundus* natione Francus, diœceſis Ambianenſis, virtutibus pollens.

g Id. lib. 11. cap. 29. & ult. & lib. 12. c. 1. & ſeqq.

BALDUINI REG. IEROSOL. OBITUS.

XI.

Obiit hoc itidem anno, decimooctavo Calendas Septembris, Alexius Imperator Conſtantinopolitanus, ubi regnaſſet annos triginta ſeptem menſes quatuor, & dies aliquot. Præceſſerat illud loco prodigii habitum, quod vehementiſſimo ventorum turbine ſtatua *h* Conſtantini Magni ænea, ſita ſuper celeberrimam columnam prophyreticam in Placoton, proſtrata eſt atque contrita; cuius etiam immenſa ruina pluſimos necari contigit. Extant eiuſdem Alexii plures hactenus conſtitutiones, etiam ad res Eccleſiaſticas ſpectantes, quas recitat Theodorus Balſamon diverſis locis, habétque eaſdem codex Iuris Orientalis duobus tomis intextas. Eumdem vero fuiſſe Catholicum & Eccleſiæ Romanæ communione coniunctum, vel illud ſatis demonſtrat quod legationibus ac donis frequentaſſe reperiatur Caſſinenſe *i* monaſterium, necnon Eccleſias *k* Tranſalpinas, ipſamque etiam Romanam *l*: quem & plurimum inſudaſſe in evellendis erroribus, & colligendis Orthodoxæ fidei decretis, teſtis eſt oculatus *Euthymius Zigabenus*, qui & ipſius iuſſione ſe *Panopliam* adverſus omnium hæreticorum errores ſcripſiſſe teſtatur.

ALEXII IMP. OBITUS.

h Zonar. in Conſt. Mag. & in Alex. Comnen.

FUIT CATHOLICUS.

i Pet. diac. Chrō. Caſſin. lib. 4. c. 17. 29. 48.

k Petr. Clun. 4. ep. 39 ad Ioan. Imp.

l Pet. diac. lib. 4. c. 48.

XII.

Præcipuam vero laudem inde ſibi idem Imp. comparavit, quod quemdam huius temporis impiſſimum hæreſiarcham, nomine BASILIUM, profeſſione medicum, habitu monachum, auctorem hæreſis *Bongomilorum*, eamque poſtquàm quinquaginta duobus annis per diverſas Orbis partes diſſeminaſſet, Conſtantinopolim ad vehentem, non ſine labore detexit, & flammis devorandum tradidit. Iſte Trinitatem negavit; Deum humana forma præditum dixit; mundumque creatum ab Angelis malis, & Michaëlem Archangelum fuiſſe incarnatum. Reiecit libros Moyſi; ſeptémque tantum divinæ Scripturæ libros recepit. Sanctarum cultum Imaginum tamquam idololatriam reprobavit; & Crucem deſpexit, quod in ea Salvator occiſus ſit, quam dæmones ficte timere viderentur: Incruentum ſacrificium con-

BONGOMILORUM HAERESIS.

templi; & Euchariſtiam eſſe Dominicam orationem aſſeruit, ac præter iſtam reliquas omnes orationes vaniloquia eſſe: Baptiſmum Eccleſiæ eſſe baptiſmum Ioannis, ſuum verò eſſe baptiſmum Chriſti: itémque ſuos omnes concipere Verbum Dei, & parere ſicut B. Virgo peperit; ac nullam aliam eſſe Reſurrectionem, præter pœnitentiam, & vitam Evangelicam. Hæc ex Euthymio,& aliis: in quibus fermè omnibus videas ipſum ſceleſtum Baſilium ſuos hodiéque ſceleſtiores habere ſectatores.

XIII. Quae in Alexio reprehendenda.

Sed ut Alexium Imp. redeamus; etſi fuerunt alia pluraque in eo laude digna, quæ recitat Zonaras, nonnullis tamen quæ reprehenduntur vitijs non caruit: quæ Coſmus Patriarcha cùm emendare fruſtrà tentaſſet, maluit ſe abdicando carere ſede, quàm eius rapinas excreſcentes in cives videre & pati. At penes Latinos illud valdè in eo reprehenditur, quòd invidens gloriæ Francorum, timenſque ſibi ab eorum armis adverſus Saracenos & Turcas feliciter militantium; primùm proditione illis obeſſe curavit, inde verò contra eos cum Chriſtianæ fidei hoſtibus fœdus inijt. Ipſo porrò defuncto, filium eius maior natu CALO-IOANNES, ſic vulgò dictus à pulchritudine, habenas Imperij moderandas ſuſcepit. Ad quem extat mox ſcripta Petri *m* Abbatis Cluniacenſis epiſtola, pro reſtitutione cœnobij Cluniacenſium, quod erat Conſtantinopoli;aliaque eodem argumento ad Patriarcham Conſtantinopolitanum: quibus videas inter Latinos & Græcos conſervatam hactenùs(ut nuper de Alexio diximus)communionem. Quod magis & inde patet,quia eadem epiſtola Petrus Ioannem ſuſcipit in confratrem & comparticipem omnium ſpiritualium beneficiorum Congregationis Cluniacenſis, quemadmodum & alij Catholici Principes iam ſuſcepti eſſent. Cuiuſmodi aggregationes ad merita Ordinum& Congregationum, in uſu pariter fuiſſe eo tempore Ciſtercienſibus, docet apud S Bernardum *n* epiſtola Stephani Abbatis Ciſtercienſis ad Ludovicum Francorum Regem.

Calo. Ioan imperat.
m *Pet. Clun.* 4. *ep* 39.40. *Ap. Barõ. an ſeq.*
n *Ber. ep.* 45.
Aggregationes ad merita Ordinum.

IESV CHRISTI
AN. 1119.
CALLIS. II.
AN. I.
HENRICI IV. 9.
IOAN. COMN. I.

I. Gelaſii PP. obitus.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo decimonono, Indictione duodecima, Gelaſius Papa (inquit Vrſpergenſis) apud *Viennam* Galliæ SYNODUM congregavit; ac poſt paucos dies in monaſterio Cluniacenſi vitam præſentem in Domino finivit: pleureſi correptus; ut Pandulphus ait; qui addit, ipſum poſt ſacramenta percepta, iuxta normam monaſticam, ſtrato terræ corpuſculo deceſſiſſe. Quo quidem poſt Martyres qui fuſo ſanguine martyrium conſummarunt, haud facile inter Romanos Pontifices aliquem inveneris, qui breviori tempore graviora ſit paſſus. ob idque præclariori fuerit corona donandus. Obijſſe autem quarto Calendas Februarij, & ibidem Cluniaci ſepultum eſſe, omnes conſentiunt.

II. Moriturus agit de ſucceſ. eligendo.

At verò ante obitum cupiens aliquem ſibi ſuccedere, qui in tanto ventorum conflictu naviculam fluctuantem regere poſſet; cœpit (præter quidem conſuetudinem, ſed quòd ſic videretur eius temporis neceſſitas poſtulare) cum his qui aderant Cardinalibus agere ut eligeretur Cono Epiſcopus Præneſtinus; de cuius magnanimitate, & laboribus pro Eccleſia exantlatis, ſæpè dictum eſt ſuperiùs. Sed eo tantum honorem magnanimiùs recuſante, illumque ſuo voto in Guidonem Viennenſem refundente; deſignatus eſt ab omnibus idem Guido abſens, & omnium ignarus, in ſucceſſorem Gelaſij. Narrantur iſta in Chronico Beneventano. Fuit autem *Guido* natione Francus, Archiepiſcopus Viennenſis, S. R. E. Cardinalis, longo tempore ſub Paſchali Papa, ut vidimus, Legatione Apoſtolica honeſtiſſimè functus adverſus ſchiſmaticos omnes; vir, ut vocat Petrus *a* Cluniacenſis, regij ſanguinis nobilitate inſignis, ſed moribus, probitate, ac liberalis animi magnificentia longè inſignior. quem & Sugerius appellat, Imperialis & Regiæ celſitudinis derivativa conſanguinitate generoſum. Erat quippe Guillelmi filius, Stephani frater, Burgundiæ Principum; indéque proximo affinitatis gradu, Reges Francorum & Angliæ, ipſumque etiam Imperatorem contingebat. Cui quidem hanc ſui electionem fuiſſe per viſum præmonſtratam; idem Sugerius eſt auctor in Ludovico; cùm videlicet, ut ait, in ſomnis proxima nocte vidiſſet ſibi à perſona præpotente Lunam ſub chlamyde repoſitam committi, ne cauſa Eccleſiæ tranſitu Pontificis periclitaretur. Eius autem viſionis veritatem magis magiſque perſpicuam reddiderunt eventa; ſi quidem diuturnum bellum ob Inveſtituras conflatum, cedente tandem Imperatore, ab eodem Pontifice feliciſſimè compreſſum eſt. Adveniens porrò ipſe poſt obitum Gelaſij Cluniacum, & rurſum canonicè electus, rejecit quantùm valuit tantum onus; donec victus aliorum precibus, & unanimi omnium conſenſu, invitus admodùm ſuſcepit illud; & appellatus eſt CALLISTUS eius nominis Secundus: cuius electionem fuiſſe mox Romæ ab univerſo Clero populoque Catholico confirmatam, teſtantur Pandulphus, & auctor Chronici Beneventani: idémque præſtitum eſt, ut tradit Vrſpergenſis hoc anno, ab univerſis Epiſcopis & Proceribus Germaniæ, in collecto tunc adverſus Henricum Imp. generali *Conventu Triburienſi*; cui & ipſe Imperator tamquam reus interveniens, de pluribus ipſi oppoſitis ſatisfactionem promiſit, & ad Synodum à Calliſto Rhemis indictam pro reconciliatione Eccleſiæ, ſe acceſſurum ſpopondit.

a *Petr. Clun. lib.* 4 *cap.* 12. Viſio de pontificatu Calliſti.

Calliſti PP. II. creatio.

III. Concil. Rhem. gener. pro pace Eccl. [*Cuius Acta, ab Heſſione Scholaſtico, qui aderat, conſcripta,*

Fuit porro iſta SYNODUS RHEMENSIS celebrata menſe Octobri: in qua numeratæ ſunt, ut habet Rogerius in Annalibus Anglicanis, perſonarum paſtoralium virgæ quadringentæ viginti quatuor, Vrſpergenſis ait interfuiſſe quadringentos viginti ſex Patres, aſſidente quoque Rege Francorum Ludovico. Henricus autem Imperator non quidem adfuit, ut promiſerat; vicinum tamen ſe exhibens, Legato primum ab univerſa Synodo, deinde, à Calliſto Papa propiùs ad ipſum accedente,

(*quorum etiam meminit Vrſperg. an. 1119.*) *nuper promulgavit S b. Temgnagel, inter Vetera Monumẽta contra Schiſmaticos à diverſis exarat.* d

HENR. IMP. EXCOMMUNICATUR.

ſuſcepit pro renunciatione Inveſtiturarum Eccleſiaſticarum: recuſans vero eas deponere, communi omnium Patrum conſenſu excommunicatus eſt. Teſtantur iſta Rogerius, atque Sugerius. Recitatque idem Rogerius quinque canones in eadem Synodo conditos adverſus pravitatem ſimoniacam, Inveſtituras laicas, raptores bonorum Eccleſiaſticorum, ſucceſſionem hereditariam beneficiorum, & incontinentiam clericorum. His autem ſubiicit ea, quę poſt Concilium ab eodem Calliſto cum Henrico Anglorum Rege, ipſi apud Giſortium occurrẽte, ſunt actitata; tum pro Turſtino Archiepiſcopo Eboracenſi nuper ab ipſo Calliſto conſecrato, quem item Pontifex omnino voluit, renitente licet Rege, in Eccleſiam ſuam recipi abſque profeſſione Archiepiſcopo Cantuarienſi præſtanda: quàm de Legatis à Latere niſi petente Rege in Angliam non mittendis. Verùm de Legatis non iſta ſimpliciter, ſed tantùm licita Pontificem Regi conceſſiſſe, docent acta cum S. Thoma de quibus inferiùs ſuo loco. Cùm & alioqui ſæpè poſthàc viſuri ſimus miſſos in Angliam Legatos à Latere, & poſt ſex abhinc annos ipſemet Vuillelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis Romam petens, ſuſceperit ab Honorio Papa Calliſti ſucceſſore Legationem Apoſtolicę Sedis in Anglia & Scotia.

CONGRESSUS REGIS ANGL. CUM CALLISTO PP.

IESV CHRISTI

AN. 1120.

CALLIS. II.

AN. 2.

HENRICI IV. 10.

IOAN. COMN. 20.

I.

PRIMATUS ECCL. VIEN. CONSTITUTUS A PP. CALLIS.

a *In Bullario h. Floriac.* b *Petr. diac. Chron. Caſſi lib 4 c 66. Ap. Baron. an. ſuper.* c *Pand. in Act. Cal. id.* d *Hiſt. Anton. par. 2. c. 37 38.*

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo vigeſimo, Indictione decimatertia Calliſtus Papa Romam cogitans, antequàm profectionem aggrederetur, dilectæ ſuæ Eccleſiæ Vienneniſis privilegia antiqua confirmans novaque tribuens; inter alia conceſſit ut ſuper ſeptem provincias, ipſam nempe Viennenſem, Bituricenſem, Burdegalenſem, Auxitanam, Narbonenſem, Aquenſem, & Ebredunenſem, primatum obtineret, & in eis Archiepiſcopus Viennenſis Romani Pontificis vices ageret, Synodales conventus celebraret, & negotia Eccleſiaſtica canonicè definiret: eidémque inſuper tamquam Primati ſuo Archiepiſcopus Tarantaſienſis ſubiectus obediret. Cuiuſmodi extat a hodiéque privilegium, multa alia capita continens, datum Valentiæ quinto Calendas Martij huius anni. Sed & antequàm e Gallia recederet, tres ſaltem dedicaſſe reperitur Eccleſias; nimiruin S. Mauri b in Glanofolio, in qua etiam corpora SS. Antonij & Conſtantiniani, qui in Gallias cum S. Mauro perrexerant, reverenter poſuit: itémque Eccleſiam c S. Iuliani; & Eccleſiam d S. Antonij Magni, ſitam apud montes Deſiderij in provincia Viennenſi, tum temporis frequenti populorum concurſu celebrem.

II.

Poſt hæc autem terreſtri itinere Italiàm petens, miro ubique applauſu ac præſertim Romæ exceptus eſt tertio Nonas Iunij: cuius præveniens adventum Burdinus Antipapa, in munitionem Sutrinam ſe recepit, ibi expectaturus opem Imperatoris. Narrantur hæc pluribus in M. S. Vaticano Rerum geſtarum ipſius Calliſti ex Pandulpho. Extatque e hactenùs de eiuſdem Pontificis occurſu, & glorioſo in Vrbem ingreſſu, epiſtola f Egmonti Abbatis S. Vdalrici Auguſtani, Confeſſoris illuſtris; qui charitate impulſus Eccleſiæ Auguſtanæ ſub Herimanno Epiſcopo ſchiſmatico laborantis, ipſéque ab eo duram perſecutionem paſſus, ad Calliſtum Pontificem Romam adventantem ſe contulit: apud quem rebus ex ſententia geſtis, in reditu Piſis diem obijt Idibus Iulij; ut eius peregrinationis ſocius Vdaſcalcus enarrat.

CALLISTI IN VRBEM ADVENTUS.

e *Pand. Baro. Annal. To. XII. hoc an.*

f *Ap. Caniſ. Tom. II. Antiq. Lect.*

III.

CONGEDIT INVESTITURAM VVLLEL. DUCI.

Porro Calliſtus haud diù Romæ permanens, Beneventum direxit iter & in Apuliam, ut Northmannos ad expugnationem Sutrinæ munitionis hortaretur: ubi & Duci Vuillelmo, more ſuperiorum Pontificum, Calabriæ & Apuliæ inveſtituram conceſſit; ipſe vero Vuillelmus vice ſtratoris equitanti Pontifici obambulavit. Sed de his, aliiſque rebus in hoc itinere geſtis, plura Petrus g diaconus, & Romualdus in Chronicis. Meminitque eiuſdem peregrinationis Sugerius Abbas S. Dionyſij; dum ait ſe miſſum à Rege Galliæ Ludovico pro quibuſdam Regni negotijs, eidem Pontifici apud Bitontum occurriſſe.

g *Petr. diac. lib. 4 c 70. & ſeqq.*

IV.

S. NORBERTUS ORD. PRAEMONSTRATENSIS INSTITUTOR.

h *Ex Sur. 6. Iunij.*

i *Vrſperg. hoc an.*

Contigit etiam hoc anno, ut NORBERTUS vir temporis huius fama celeberrimus, qui iam antehac auctoritate Romanorum Pontificum Gelaſij & Calliſti, munus Evangelij prædicandi acceperat; collectis ſocijs Regulam S. Auguſtini obſervandam ſuſcipiens, inſtituerit ORDINEM, à loco in quem ſeceſſerat dictum PRAEMONSTRATENSEM. Quæ pluribus narrat in eius Vita h Hugo Abbas. Et in Saxonia i fides Catholica propagata eſt, Deo prodigijs populos terrente, & ulciſcente in eos qui adhærebant Imperatori ſchiſmatico; & inter alios in Fridericum Comitem Palatinum, ad inferos ut revelatum eſt, ad pœnas æternas condemnatum.

V.

ROGERII PRINCIPIS ANTIOC EXITUS.

Quod ad res pertinet Orientis; malè pugnatum eſt à Rogerio, qui Principatum Antiochenum ſibi iniuſto titulo uſurpaverat; cùm homo alioqui vita turpiſſimus, qui in eodem bello interemptus occubuit, hoc divino munere ſit conſecutus, ut anteà confeſſione peccatorum facta verè pœnitentis ſpecimen ederet. Ita plane renovata in Orientalibus illis prælijs noſcuntur divina miracula, ut ſi cultores eſſent iuſtitiæ Principes, nullo fermè negotio de hoſtibus quamlibèt numero viribuſque ſuperioribus victores exiſterent; contrà vero vincerentur ab illis, ſi iniquitas prævaleret in ipſis. Interfecto autem Rogerio Balduinus Ieroſolymorum Rex, unà cum Comite Tripolitano, prævio ſacratiſſimo ligno S. Crucis, ingentem de Turcis eſt victoriam conſecutus hoc anno in vigilia Aſſumptionis S. MARIAE; poſt quæ S. Crux ſolemni ritu reportata eſt Ieroſolymam die Exaltationis eiuſdem. Hæc omnia pluribus Tyrius k: qui addit, hoc eodem anno à Patriarcha Ieroſolymorum celebratum eſſe CONCILIUM in civitate *Neapoli*; quæ & Samaria dicitur, ubique pro correctione morum, & conſervanda Eccleſiaſtica diſciplina, ſtatutos eſſe canones viginti quinque. Nec caruit fructu publica iſta corre-

k *Tyr. lib. 12. cap 10. & ſeqq.*

CONCIL. PALAESTINUM.

ctio : ſiquidem anno ſequenti Turcarum Princeps magno apparatu contra Antiochiam rediens, pugnante Domino, apoplexia percuſſus interiit.

IESV CHRISTI
An. 1124.
CALLIS II.
An. 2.
HENRICI IV. 11.
IOAN. COMN. 3.

I. [B]urd. [A]ntip. [c]apitur, [e]t alii [t]yranni compri[m]untur.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo vigeſimo primo, Indictione decimaquarta, Calliſtus Papa non valens ampliùs ferre tyrannidem Burdini Antipapæ, qua è munitione Sutrina Eccleſiam perſequi, peregrinos prædari, & alia nefanda committere non ceſſaret; collecto Romanorum & Northmannorum exercitu, eumdem obſedit, cepitque: quem milites innumeris maledictis impetitum, & piloſa pelle vervecis pro chlamyde rubea indutum, camelo exadverſo ſuppoſuerunt, data ei manibus pro fræno cauda cameli; & per mediam Vrbem Romam eo modo deductum, (vix eius vitam impetrante Calliſto) in Campaniam ad perpetuum carcerem deportarunt. Narrantur iſta à Pandulpho, & in ſcripto codice Vaticano, Vrſpergenſi, Sugerio, Petro diacono, Vvillelmo Malmeſburienſi, Rogerio, & alijs Sed & ad pacem perpetuò conſervandam Calliſtum turres Cencij Frangipanis, quæ erant præſidia tyrannorum, demolitum eſſe, domuiſſeque Comites nonnullos rerum Eccleſiæ invaſores, Pandulphus affirmat.

II. [a] Vrſperg. [h]oc an. [H]enr. [I]mp. pro[m]ittit [p]acem.

Sic igitur ſublato in Vrbe Antipapæ dedecore, & nobilium Romanorum compreſſa rebellione; in Germania quoque omnium auctor malorum Henricus Imperator ſchiſmaticus, adeò eſt Adalberti a Archiepiſcopi Moguntini, Apoſtolicæ Sedis Legatione fungentis, frequentibus adversùs illum Epiſcoporum & Principum convocationibus & commorionibus, atque etiam armorum apparatibus exagitatus; ut tandem coactus cedere, in communi utriuſque partis *Conventu*, Vvirceburgi in feſto S. Michaëlis menſe Septembri celebrato, pacem firmiſſimam ſervare promiſerit; permiſeritque ut communi conſenſu ad eam perficiendam Legatio Romam decerneretur, quatenùs indicto per avctoritatem Apoſtolicam generali Concilio, quæcumque humano non poſſent, Spiritus Sancti iudicio terminarentur. Delectique ſunt Legati, Epiſcopus Spirenſis & Abbas Fuldenſis, viri inter primos annumerati; de quorum Romam adventu dicetur anno ſequenti. Hæc autem omnia Vrſpergenſis pluribus.

III. [E]rmi[n]oldi di[g]num fa[c]inus in [H]enr. [I]mp. [b] Ap. Ca[ni]ſ. Ant. [L]ect. [T]om. II.

Moritur hoc item anno *S. Erminoldus* Abbas monaſterij Pruſeningenſis apud Ratiſponam, cuius extant b res præclarè geſtæ: è quibus illud tantùm ad præſentis temporis hiſtoriam pertinens egregium facinus attingendum, quòd cùm aliquando Henricus Imp. illac tranſiret, ipſe Erminoldus omnia monaſterij oſtia obſerari præceperit, ne vel Henrico, eiuſve comitibus, excommunicationis vinculo conſtrictis, ulla introeundi via pateret, diſtrictè prohibens nequis egrederetur ad ſalutationem, exceptioniſve aliquam reverentiam exhibendam : ipſe verò ante clauſtri ſepta procedens, ne vel ex faſtu aliquo, vel contemptu hoc agere crederetur, Henrico inſalutato conteſtatus eſt, libenter ſe illi & officio ſalutandi, & exceptionis congrua reverentia honorem exhibiturum regium, ſi ipſum communione privatum Apoſtolicæ Sedis auctoritate neſciret. Quòd autem potens ſit veritas, non modò Imperator ſe cohibuit, ne furore percitus faceret, quod facere ſolent Principes iracundia agitati; ſed & alios, nequid moleſtiæ inferrent eiuſdem monaſterij Fratribus, regia auctoritate compreſſit.

IESV CRISTI
An 1122.
CALLIS. II.
An. 4.
HENRICI IV. 12.
IOAN. COMN. 4.

I. Concil. Gener. Roman. pro Eccleſia componenda. a Suger. in Vit. Ludov. Reg. b Reliquos deſcr[ipſ]it Baron. Annal. Tom. XII. hoc an. ex cod. Vat.

ANnus Chriſti milleſimus centeſimus vigeſimus ſecundus, Indictione decima quinta. Deo acceptus extitit ob revocatam exulem Eccleſiæ pacem. Quo Calliſtus Papa, tempore Quadrageſimæ, Generali Romæ apud Lateranum celebrato Concilio, (cui interfuiſſe trecentos & ampliùs Epiſcopos teſtatur, qui præſens extitit Sugerius a Abbas S. Dionyſii) imprimis pro reſtitutione priſtinæ diſciplinæ, diuturnis Schiſmaticorum factionibus admodùm labefactatæ, decem & ſeptem canones condidit, quorum maximam partem Gratianus in ſuum Decretum tranſtulit b. Inſuper omnibus Ieroſolymam proficiſcentibus ad ſubſidium Chriſtianorum illic militantium, conceſſit ſuorum remiſſionem peccatorum : illis verò qui pro eadem Ieroſolymitana, vel etiam Hiſpanica expeditione, cruces ſibi in veſtibus poſuiſſent & viam poſteà dimiſiſſent præcepit cruces iteratò aſſumere, & intra annum iter perficere, ſub pœna excommunicationis in ipſos, & interdicti in eorum terras.

II. Legatio ex Concilio in Germaniam.

Poſt hæc verò auditis in eadem Synodo, Germanorum Præſulum ac Principum Legatis, Epiſcopo Spirenſi & Abbate Fuldenſi, de quibus anno ſuperiori; idem Calliſtus ex eorum petitione Legationem decrevit in Germaniam Lamberto Cardinali Epiſcopo Oſtienſi, & duobus alijs Cardinalibus, ad res cum Imperatore componendas. Qui quidem cùm inveniſſent animum Imperatoris nova occaſione exaſperatum, ob controverſiam de electione Epiſcopi Vvirceburgenſis; ideoque Conventus apud eamdem civitatem ab ipſis in feſto SS. Petri & Pauli celebratus, abſque ullo effectu ſolutus eſſet, & maiorum paratus fomes incendiorum videretur; tamen eorumdem induſtria Legatorum rebus in melius reformatis, factus eſt denuò menſe Septembri univerſalis *Conventus* apud Vrbem *Vangionum*, quæ nunc Vvormatia dicitur : ubi poſt longum conſiliorum certamen, tandem flexo divinitùs, & ultra plurimorum ſpem, corde Imperatoris ad reddendam Apo-

Concil. Vvormatien.

Henr. Imp. renunciat Inveſtituris et electioni Epiſcop.

ſtolicæ Sedi obedientiam, idem in manibus eius Legatorum remiſit in perpetuum omnem prætenſionis Inveſtituram Eccleſiaſticarum per annulum & baculum, pro quibus tantopere tam ab eo quàm ipſius prædeceſſoribus dimicatum eſſet; liberamque dimiſit Præſulum electionem & conſecrationem; & quæcumque bona hactenus ablata, Eccleſiæ Romanæ, abſque reſtituit. Legati vero tam illum, quàm omnes qui cumque ab eo ſtetiſſent, nomine Calliſti Papæ ab excommunicatione abſolventes, in communionem Eccleſiæ reſtituerunt; idemque conceſſerunt, ut electiones Epiſcoporum & Abbatum Regni Germanici, in præſentia eius abſque vi & ſimonia fierent, & ut ſi inter venientes aliqua inter partes diſcordia, ipſe Metropolitani & Provincialium conſilio vel iudicio, ſaniori parti aſſenſum & auxilium præberet; itemque ut electi tam prædicti Regni, quàm totius Imperii, regalia ab ipſo per ſceptrum reciperent, exceptis omnibus, quæ ad Romanam Eccleſiam pertinere noſcerentur. Sicque cunctis proſpere compoſitos, pleniſſimaque tandem, ingenti omnium gaudio, reſtituta Eccleſiæ pace, ipſe Imperator Legatos proprios cum Legatis Apoſtolicæ Sedis Romam ad Calliſtum cum muneribus direxit. Quæ cuncta narrat pluribus Abbas Vrſpergenſis: extantque eadem ipſa monumenta conceſſionum utrimque factarum, quæ ille recitat, etiam apud Vvillelmū Malmeſburienſem.

Pax Eccleſiae reſtituta.

pta eſt anno ſequenti Tyrus inexpugnabilis civitas. Hæc omnia pluribus Tyrius c. Robertus vero de monte in Appendice ad Sigebertum, anno ſequenti inſignem narrat hiſtoriam, quæ accidit cum de capto Balduino ſuperbientes Saraceni Chriſtianos in anguſtias redegiſſent. Quando (ut ait) idem Chriſtiani nihil ſpei niſi in Deo habentes ex templo Nonnullarum indicto ieiunio, non hominibus tantum utriuſque ſexus, ſed etiam pueris, ac lactentibus infantibus, cunctiſque animalibus, die pugnæ procedentes vix ter mille milites adverſus quadraginta milia Saracenorum, agmine Chriſtianorum præcedentibus Patriarcha Ieroſolymitano cum Crvce Chriſti, Pontio Abbate Cluniacenſi cum ſacra Lancea, & Epiſcopo Bethlehemitide cum Lacte Beatiſſimæ Virginis, ingentem obtinuerunt victoriam, immiſſo divinitus in hoſtes ſplendore, quo penitus viribus enervati ad multa milia cæſi ſunt, omnibus Chriſtianis incolumibus permanentibus.

c Tyr. l. 12. c. 21. & l. 1.

Ingens victoria divinitus obtenta de Saracen.

Sed & hoc præſenti anno, Ioannis Comneni quinto, (ut ſcribit Nicetas Choniata) idem Imp. in gentes de Scythis Thraciam invadentibus, a[t]que barbaris, victorias obtinuit ope Dei-Genitricis Mariae, cuius, in gratiarum actionem, Imaginem, magnificentiſſimo currui triumphali impoſitam, inſigni pompa Conſtantinopolim reduxit, ipſe pedes currum præcedens.

III. Beatiſſimæ Virginis triumphas.

IESV CHRISTI
An. 1123.
CALLIS II.
An. 5.
HENRICI IV 13.
IOAN. COMN. 5.

I. De Compoſtel. Eccl.

a [Vel potius vigeſimo quarto, nam vel eo quo ... 7 ... Baron. ... Iſt. an. 715. num. H...] b ... R... A... l... 5.

Anno Chriſti milleſimo centeſimo vigeſimo tertio a, Indictione prima, Calliſtus Papa (ut habet vetus codex de Romanis Pontificibus ſcriptus ab auctore eius temporis) Compoſtellanum Epiſcopum in honorem S. Iacobi Apoſtoli illic ſepulti, & totius Occidentalis orbis peregrinatione celebris, Metropolitanum conſtituit, ſubiiciens ei totam illam provinciam tunc ob bella Saracenorum penitus deſolatam. Fuit enim plane Calliſtus ſtudioſiſſimus S. Iacobi Compoſtellani, adeo ut de eius miraculis volumen ipſe conſcripſerit, quorum nonnulla recitat in ſuo Speculo hiſtoriali Vincentius Belvacenſis. Sed & Anglos peregrinos (inquit Vvillelmus Malmeſburienſis) magis ad dictum Sanctum, quàm Romam pergere admonuit, quæ vix longitudine ad illum locum bis euntibus idem benedictionis reſpondendo commodum, quod habuerint qui ſemel Romam irent.

II.

Veneti bene meriti de Terra Sancta.

Quod ad res pertinet Orientis; cum capto a Turcis Balduino Rege Ieroſolymorum, luctuoſus admodum eſſet ſtatus Chriſtianorum, Dei miſericordia factum eſt, ut inexpectato claſſis Venetorum adventu res in meliorem ſtatum collocarentur, victa ab illis Ægyptiorum claſſe longè navibus ſuperiori. Vnde magno amore ab indigenis ut liberatores Terræ Sanctæ ſuſcepti, plurimis quoque Ieroſolymis ſunt privilegiis aucti. Quorum inſuper auxilio, ca-

IESV CRISTI
An 1124.
CALLIS. II
An. 6.
HENRICI IV.
IOAN. COMN. 6.

I. De Apoſtolatu Ottonis Bamberg. ad Pomeranos.

Anno Chriſti milleſimo centeſimo vigeſimo quarto, Indictione ſecunda, Otto Epiſcopus Bambergenſis iam antea a Baleſlao Polonorum Duce invitatus ad converſionem Pomeranorum adhuc Paganorum; ſunt hi populi Slaviæ, ita dicti quod iuxta mare ſint poſiti, impetrato à Calliſto Papa ad illam Gentem Apoſtolatu, eamdem prædicatione verbi Dei, Domino cooperante, & ſermonem ſignis & miraculis confirmante, ad Chriſtianam fidem convertit, meruitque dici *Apoſtolus Pomeranorum*. Quomodo autem id conſecutus ſit, narrant plurimi qui res ab eo geſtas eius temporis ſcriptor a tribus libris exactè conſcripſit. Quod vero Vrſpergenſis Abbas, eiuſdem Ottonis ſubditus; & rem ipſam oculis intuens, illum hoc ipſo anno, & à Calliſto Papa eiuſmodi Apoſtolatum ſuſcepiſſe affirmat; auctor autem vitæ Ottonis totum id tribuit Calliſti ſucceſſori Honorio: potuit facile eveniſſe, ut quod à Calliſto conceſſum fuiſſet, id ipſum per eius ſucceſſorem Otto voluerit confirmari. Quibus autem Pomeranos, præter Catholicam fidem, quam eos inviolatam ſervare docuit, ſacris ritibus imbuerit, iidem auctores recenſere ſigillatim minime prætermiſerunt; Deo id volente, ad Novatorum perfidiorum ſugillationem. Sed antequam ad Pomeranos proficiſceretur, E-

a Tom. II. Antiq. Lect. Caniſ.

cleſiæ ſuæ Bambergenſi, quindecimque monaſteriis à ſe propriis ſumptibus erectis, amplas donationes contulit; quas omnes, ipſaque etiam monaſteria, confirmatione ac privilegijs Calixti Papæ muniri curavit. Fuit autem poſt obitum, ob frequentia eius intercesſione edita ſanitatum miracula, in numerum Sanctorum relatus à Clemente Papa Tertio; cuius ea de re extat *b* decretum in Chronico Bambergenſi.

b R. c. Bi... an. 1189.

II. Callisti PP. obitus.

Ad finem autem vergente anno, febre correptus *Calliſtus* Papa, (ut Pandulphus habet) mortuus eſt; ſepultuſque in baſilica Lateranenſi in feſtivitate S. Luciæ virginis: alibi verò dicitur mortuus decimoquarto Calendas Ianuarii, cùm ſediſſet annos quinque, menſes decem, & dies aliquot. Cuius quidem memoria ſumma cum benedictione in Eccleſia Catholica perſeverat, ut potè ſanctiſſimi Pontificis, cui Deus dederit tam brevi tempore adeo glorioſa peragere, Eccleſiamque Imperatorum tyrannide ſervitutis iugo depreſſam vindicare in perpetuam libertatem.

III. Dissensio pro electione Pont.

Illo autem defuncto, convenientes in unum Cardinales in baſilicam S. Ioannis, (licet non ſine formidine tyrannidis Frangipanum) uno conſenſu elegerunt in Pontificem, *Theobaldum* Cardinalem presbyterum tituli S. Anaſtaſiæ, & *Cæleſtinum* appellarunt tamquam cælitus miſſum; & quamvis ipſo non conſentiente electioni, cœptus eſt cani hymnus *Te Deum laudamus*. At verò nondum hymno dimidiato, Robertus Frangipanis cum ſuis aſſeclis *Lambertum* Cardinalem Epiſcopum Oſtienſem, qui & ipſe cum alijs pro Theobaldi electione hymnum cantabat, Papam acclamavit: unde maximus ortus eſt tumultus; ſed mox omnibus ad concordiam reductis, Lambertus praeſtitit Pontifex, dictuſque eſt HONORIUS eius nominis Secundus. Narrat iſta pluribus Pandulphus ſubdiaconus, qui aderat: aitque fuiſſe Lambertum de medio cri plebe Comitatus Bononienſis genitum, benè tamen literatum, ideoque à Paſchali Papa receptum, & in Epiſcopum Velitrenſem promotum. Purgavit verò ipſe illa, quæ minùs canonicè in ſua electione peracta fuerant; cùm, ſicut traditur in ſæpè citato Vaticano codice de Vitis Pontificum ab auctore eius temporis conſcripto, quæ totidem penè verbis narrat Tyrius *c*, poſt ſeptem dies, nempe vigeſima octava Decembris, in præſentia omnium Cardinalium ſponte mitra & manto depoſitis, Pontificatui renunciavit. Sed eius perſpecta humilitate, proſpicientes etiam in poſterum Cardinales ne in Eccleſiam Romanam aliquam inducerent novitatem, quod perperàm factum fuerat in melius reformantes, eumdem denuò advocarunt, & ut legitimum Pontificem adorantes conſuetam ei obedientiam exhibuerunt. Idque planè magna laude, cùm ſententia Sanctorum extrema quæque pati quiſque inducere debeat in animum, magis quàm Catholica ſcindatur Eccleſia.

Honorius II. electio probatur.

c Tyr. lib. 12. cap. 15. in fi.

IV. S. Malachias restituit Eccl. Hiberniae.

Hoc eodem anno Eccleſia Hiberniæ florentiſſima olim, ſed poſteà penitus deſolata reddita, iterùm reſtitui cœpit à S. *Malachia*. Cùm enim in ipſa primaria illius regionis Eccleſia Ardinacha dicta mos peſſimus, inquit S. Bernardus in eiuſdem Sancti Vita, inoleviſſet quorumdam diabolica ambitione potentum, ſedem illam obtentum iri hæreditaria ſucceſſione, nec paterentur Epiſcopari niſi qui eſſent de tribu & familia ſua; iamque decurriſſent in eiuſmodi execranda ſucceſſione quaſi generationes quindecim, adeò ut etſi interdum defeciſſent clerici de ſanguine illo, ſed Epiſcopi numquam: quòd etiam uxorati & abſque Ordinibus ad ſacram illam dignitatem admitterentur; inde que diſſolutio diſciplinæ, cenſuræ enervatio, religionis evacuatio, denique barbaries, immò paganiſmus quidam inductus ſub nomine Chriſtiano, univerſam Hiberniam occupaſſet; tandem electo Malachia præſtantiſſimo monachorum in Epiſcopum Connererenſem, renitente licèt, & vix inducto ad hoc onus ſuſcipiendum, ceſſit duritia, quievit barbaries, & domus exaſperans paulatim leniri cœpit, paulatim correctionem admittere, recipere diſciplinam, ac denique mutata ſunt in melius omnia. Iſta ex Bernardo: qui cùm Malachiæ electionem factam dicat anno eius ætatis trigeſimo, eundémque obijſſe ponat anno ætatis quinquageſimo quarto, Redemptoris milleſimo centeſimo quadrageſimo octavo; utique ipſum præſenti anno electum fuiſſe oportuit; quem & deinde civitate Connererenſi deſtructa, in ipſam totius Inſulæ metropolim Ardinacham tranſlatum eſſe tradit, & qui inde ei labores evenerint deſcribit.

V. Const. Ioan. Imp. de bonis Episcop. defunct.

Hoc item anno, Indictione ſecunda Ioannes Imperator Conſtantinopolitanus ſaluberrimam conſtitutionem edidit adverſus provinciarum Præſides, vel alios qui defunctorum Epiſcoporum bona relicta invaderent quæ extat in codice Iuris Græcorum.

IESV CHRISTI
AN. 1125.
HONOR. II.
AN. I.
HENRICI VI. 15.
IOAN. COM. 7.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo vigeſimo quinto, Indictione tertia, Henricus Imper. memor prætentæ iniuriæ, quod in Concilio Rhemenſi à Caliſto Papa, præſente Ludovico Francorum Rege, magno cum dedecore fuiſſet excommunicatus; conceptum ab eo tempore odium in Regem Ludovicum, ipſamque civitatem Rhemenſem, non ampliùs retinens, conſilio Regis Angliæ Henrici, cuius filiam uxorem duxerat, quique Ludovico bellum inferebat, collectum alio prætextu ingentem exercitum eo ducere, eamdémque civitatem improviſo oppugnare & ſolo æquare propoſuit. Ex quibus agnoſcas, qualis fuerit eius pœnitentia, poſt tot ſacrilegia perpetrata: ut planè niſi Deum eſſet tandem expertus ultorem, qui eum hoc anno ab humanis abſtulit, graviora prælia in Catholicam Eccleſiam ab eo excitanda fuiſſe, quiſque facilè conijcere poſſit.

I. Henr. Imp. ... civit Rhem.

Porro conſilio eius detecto, Ludouicus Rex maximè pius ac fortis, & orationibus & armis ei occurrere feſtinans, delictu indicto, ipſe ex recepta in eiuſmodi neceſſitatibus Regni conſuetudine, ad S. Dionyſiũ accurrens, ibique preces

II. Ope SS. Martyrum Dionys. et

offerens

SOCIOR. REGNUM FRANCOR LIBERATUR.

offerens, tamquam ſpeciali Galliæ protectori, ſacras ipſius ac ſociorum Martyrum Reliquias, velut ad defendendum Regnum. eius altari ſuperpoſuit; & Vexillum bellicum ab eodem altari quaſi à Domini ſui manu ſuſcepit, cùm & ipſe ob Comitatum Vilcaſſini eiuſdem Sancti feudatarius eſſet. His porro apparatibus tertius Imperator, diſſimulato conſilio ſuo, alio tetendit; magis eligens ignominiam defectus, quam ſe Imperiumque graviſſimæ Francorum ultioni ſubiicere. Habet iſta Sugerius Abbas Sancti Dionyſij in Rebus geſtis Ludovici: additque de gratiarum actione, & donis ab eodem Rege oblatis Martyribus; déque pio eiuſdem obſequio, dum recondendis ſacris illorum Reliquiis ſuppoſuit humeros lecticis argenteis: atque ad poſtremum de obitu Imperatoris, iuxta veterum aſſertionem, affirmantium uſu receptum atque probatum, quod quotieſcumque fieret eiuſmodi publica expoſitio Reliquiarum Sanctorum ad periculum aliquod Regni evitandum, eius auctor intra anni periodum ulciſcente numine, morte mulctatus de medio tolleretur.

III. HENRICI IMP. OBITUS.

Quod quidem contigit Henrico; dum hoc ipſo anno, decimo Calendas Iunij, ex hac vita ſublatus eſt, nulla relicta prole maſcula quæ ſuccederet in Germaniæ regnum. Sicque Dei iuſto iudicio defecit Occidentale Imperium à Germanis, cùm eo ad impugnandam Eccleſiam ſunt abuſi; & translatum eſt ad Saxones quos inter omnes Germaniæ populos, magno ſemper animo pro Eccleſiæ Romanæ defenſione præcedentibus Imperatoribus ſchiſmaticis reſtitiſſe, conſtat ex Vrſpergenſi, aliiſque eius temporis hiſtoricis. Opera autem Alberti Archiepiſcopi Moguntini, Lotharius Dux Saxonum Regnum accepit, poſteà vero, ut ſuo loco dicetur, Imperium. Quem Dodechinus ſcribit, tertio Calendas Septembris Moguntiæ Regem conſtitutum, præſentibus, atque faventibus Legatis Apoſtolicæ Sedis, ut Robertus affirmat, Idibus Septembris coronatum eſſe Aquiſgrani à Friderico Archiepiſcopo Colonienſi: Legatoſque Romam miſſos ad Honorium Papam pro confirmatione novi Regis. Subdit autem Otto a Friſingenſis, Lotharium variis modis exagitaſſe progeniem Henrici Imperatoris; eique obniti conantes Fridericum & Conradum ſororios eiuſdem Henrici, excommunicatos fuiſſe ab Honorio Papa: porro Conradum à fratre ac quibuſdam aliis Regem creatum eſſe, atque à Mediolanenſibus honorificè ſuſceptum, unctumque in Regem Italiæ ab eorum Archiepiſcopo Anſelmo, quem ideo Summus Pontifex depoſuerit.

IMPERIUM TRANSLATUM AD SAXONES.

a *Otto Friſing. l. 7. c. 17.*

IV. CONCIL. LONDON. SUB IOAN. CREM. LEG. APOST.

Hoc etiam anno miſſus eſt ab Honorio Legatus in Angliam, Ioannes Cremenſis preſbyter Cardinalis tituli Sancti Chryſogoni: à quo menſe Septembri celebratum eſt CONCILIUM *Londoniæ*, cui præter Archiepiſcopos Vuillelmum Cantuarienſem, & Turſtanum Eboracenſem, interfuerunt viginti alij Epiſcopi, & Abbates quadraginta: conditique ſunt canones decem & ſeptem adverſus clericos ſimoniacos & fornicarios, itémque de collationibus Ordinum, aliiſque ad diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentibus; qui recitantur ab auctore Appendicis ad Florentium. Agunt pariter alij rerum Anglicarum Scriptores de eodem Concilio: & aliqui ipſorum magno cum dedecore res à Ioanne Legato geſtas enarrantes, præter ſimoniæ notam qua eius æſtimationem inurunt, addunt illud ignominioſum, quod cum in eodem Concilio ſanciviſſet canonem adverſus clericos concubinarios, ipſe tamen cum eadem die Miſſam celebraſſet, poſt veſperam fuerit cum meretrice deprehenſus. Verum cum iſta primitus ſcripta reperiantur ab Henrico Huntidionenſe *b*, quem invenimus iniquè favere ſolitum ſacrorum miniſtrorum coniugio, ipſum Archidiaconum: nec niſi ex eius fonte Rogerius, & Matthæus Vveſtmonaſterienſis eadem hauſiſſe noſcantur: huius vero temporis, quo ea contigiſſe dicuntur auctores, Vuillelmus Malmeſburienſis, haud alioqui aſſuetus parcere Eccleſiæ Romanæ miniſtris, atque ibidem diligens auctor qui adiecit appendicem ad Florentium, & adeo exactè de ſingulis rebus geſtis in Concilio Londonienſi meminit, perinde ac ſi eidem interfuiſſet, huius tantopere evulgati ut alij volunt, criminis nihil penitus ſcripſerit ſed & S. Bernardus, & alii eius temporis magni nominis viri. Innocentii Papæ fautores conſtanter omnes defenderint, ſicut numeroſiorem, ita & ſanctiorem Cardinalium partem eumdem Innocentium elegiſſe; quod adeo liberè haud dicere potuiſſent, ſi tanto ſcandalo ex præcipuis eorum unus Ioannes Cremenſis Orbem Chriſtianum concuſſiſſet: ſintque adhuc alia quæ eamdem narrationem infirmare poſſint; putà quod Matthæus addit Legatum in ea turpitudine deprehenſum ſe excuſaſſe quod non eſſet ipſe ſacerdos, ſed ſacerdotum corrector; cum tamen iidem ipſi tradant fuiſſe preſbyterum Cardinalem tituli S. Chryſogoni, atque ipſa illa die incruentum ſacrificium celebraſſe: His, inquam, tot rationibus nemo non videat, certè quidem de eo facto dubitandi, verumne ſit, vel ſparſa calumnia, ut fieri aſſolet, ſaltem locum relictum eſſe. Cum alioqui nec nos eiuſmodi ſimus, ut proditione veritatis delinquentem quemlibet Eccleſiæ Romanæ miniſtrum prodere nolimus; nec ipſa ſibi hoc vendicet Romana Eccleſia, ut Legatos ſuos omni carere turpitudine aſſerat; cùm & ipſe Deus inter Angelos ſuos, & Chriſtus Dominus inter Apoſtolos à ſe electos, reperierit pravitatem.

ACCUSATIONES IN IOAN CREM. EXPENDUNTUR.

b *Henr. Huntind. Hiſt. lib. 7. hoc an.*

c *Iob. 4.*

IESV CHRISTI AN. 1126.
HONOR. II. AN. 2.
IOAN. COMN. AN. 8.

I. ANno Chriſti milleſimo centeſimo vigeſimo ſexto, Indictione quarta, Honorius Papa duorum præcipuorum Orbis Chriſtiani Abbatum, *Caſſinenſis & Cluniacenſis*, cauſas cognoſcens, eoſdem lata ſententia condemnavit; expertus nihil in ſuis membris infeſtius Eccleſiam pati, quàm Religioſos à paternis inſtitutis deſciſcentes, & more ſæcularium ad gloriam & lucra turpiter inhiantes.

II. CAUSA ABBATIS.

Quod autem imprimis ad Caſſinenſem pertinet, cùm Abbatem Oderiſium Iuniorem Honorius ſuæ exordio ſedis expertus eſſet refracta-

CASSIN. COGNOSCITUR A SUMM. PONT.

rium, tum quòd opem ipſi Pontifici ferre rogatus denegaſſet, tum quòd Aquinatum accuſationibus reſponſurus Romam venire recuſaſſet, ac denique ut contumax condemnatus, nihilominùs munus Abbatis in contemptum Pontificis exercere non deſtitiſſet: his de cauſis ab eodem Honorio excommunicatus eſt, & à laicis monaſterio pulſus. Electo verò in locum eius Nicolao Tuſculano monacho decano, contradicentibus ſenioribus, nec approbante Pontifice; miſſus eſt ab Honorio Caſſinum Gregorius Cardinalis tituli SS. Apoſtolorum, ut eligeretur Seniorerus Capuani monaſterij Præpoſitus. Ipſi verò monachi inducias petentes; maximo ſuo damno experti ſunt, quanto ſatius fuiſſet ſtatim capeſſiſſe mandata Pontificis. Siquidem duo illi Abbates, Oderius, & Nicolaus, acerbiſſimo contra ſe invicem odio concitato, in comparandis undique militibus omnem monaſterij theſaurum & vaſa ſacra dilapidarunt ac diſperſerunt, & univerſam eius ditionem incendiis, ruinis, cædibus deſolarunt. Donec Oderiſio ſera ducto pœnitentia Romam pergente, proſtratoque ad pedes Pontificis Abbatiam in manibus ipſius renunciante; idem Pontifex Nicolaum pariter deponens, per Matthæum Epiſcopum Albanenſem miſſum eò Legatum, curavir, quem priùs propoſuerat, eligendum Seniorerum, quem ſciret idoneum ad res monaſterij optime diſponendas, & mores collapſos reſtituendos. Porrò iſta omnia fuſſius deſcribuntur à Petro *a* diacono Caſſinenſi: quæ quidem inchoata anno ſuperiori, exceſſere limites iſtius

a Pet. diac. Chron. Caſſin. lib. 4. c. 85. & ſeq.

III. IUDICIUM DE ABBATE CLUN.

At verò cauſa Cluniacenſis Abbatis multò antè incœpta, hoc anno penitus definita eſt: quæ ſic breviter ſe habet. Defuncto magno illo S. Hugone, ſuffectus eſt in locum eius Pontius valde iuuenis à monachis Cluniacenſibus, ſpe bonæ eius indolis inductis. Qui per aliquot annos ſatis modeſte converſatus procedente tempore mores mutavit, réſque monaſterij peſſumdare cœpit, & multis ac diverſis caſibus & cauſis Fratrum pene omnium animos paulatim contra ſe concitavit: cumque ferè per decennium res tecta inter eos manſiſſet, pervenit tandem non ſolùm ad vicinos, ſed etiam Romam uſque. Quare Pontius indignationis impetum in ſeipſum retorquens, ad Calliſtum Papam (quem, ut & Gelaſium ipſius deceſſorem, honorificè aliquando Cluniaci ſuſceperat) Romam venit, & fruſtrà reſiſtente Calliſto, onere Præfecturæ ſe abdicavit, indéque Ieroſolymam ſemper illic manſurus petiit. At verò poſt triennium conſilio mutato, faſtu turgens affectatæ ſanctitatis, anno ſuperiori è Paleſtina in Gallias redit, & ſuos hinc inde ſocios ſpargens præcones mendaciorum, qui & miracula ipſi & vitam Angelis æqualem tribuerent; primò ſeduxit plurimos. mox detecto fuco in arma ruens, ſibique prædones aſſocians, Cluniacum invaſit, monachos vexavit atque diſperſit, ſacra aurea & argentea vaſa, ſanctarumque Reliquiarum thecas immenſi pretij, aliaque omnia profanavit ac rapuit, villas & caſtra monaſterij deprædatus eſt, alibi barbarico more religioſa loca ſubdere moliens, igne & ferro quæ potuit cuncta conſumpſit; denique rapinis rerum, cædibuſque hominum, per conductos auro ſacro milites per plures menſes ubique deſæviit. Quos tu-

PONTII ABB. CLUN. SCELERA.

multus audiens Honorius Papa, miſſo anno ſuperiori Legato Petro Cardinale, Pontium ac Pontianos omnes anathemate damnavit: data verò utrique parti die ad ſubeundum in præſentia ſua tanti diſſidij iudicium, cùm veniens & ipſe Pontius licet invitus Romam, alijs ſceleribus & illud recens adderet, haud ſe ab aliquo viventium anathematis vinculo vinciri poſſe, ſolumque eſſe Petrum in cælis cui hoc liceret; tandem lata ſententia idem ut invaſor, ſacrilegus, ſchiſmaticus, & excommunicatus, ab omni Eccleſiaſtico honore vel officio in perpetuū depoſitus eſt: qui vix elapſo menſe ibidem Romæ impœnitens deceſſit. Narrat pluribus iſta omnia Petrus *b* tunc Abbas Cluniacenſis, (adverſùs quem tanta Pontius nefanda perpetravit) nobilis Aquitanus, patria Arvernenſis, uſu rerum peritiſſimus, qui ex militia, quam ſumma gloria miniſtraverat, Cluniacenſibus ſe addixerat, moribus atque doctrina conſpicuus; ac poſt Hugonem Iuniorem, (qui ſuffectus in locum Pontij cùm iſte apud Calliſtum ſe abdicaſſet, menſe quinto ſuæ Præfecturæ deceſſerat,) probante eodem Calliſto, Cluniacenſis Abbas creatus eſt. Extatque inſuper Petri Pictavienſis ad eumdem Petrum Cluniacenſem inſcriptum victoriæ carmen, quo eiuſdem Pontij hiſtoria deſcribitur.

b Pet. Clu. lib. 2. mirac. c. 12. 13. Ap. Baron. an. 1122. 1126. & præſenti.

PETRUS VENERABILIS ABB CLUNIAC.

IV. MATTH. CARDIN. ALBAN. EX MONACHO CLUNIAC.

Ex his autem malis tulit illud Eccleſia Romana compendium, ut ex monachis Cluniacenſibus Matthæum, qui pro defenſione communis eorum cauſæ Romam ad diem condictum advenerat, virum moribus ſanctiſſimum, & in rebus gerendis prudentiſſimum, acceperit in Cardinalem; dum qualis eſſet ab Honorio cognitus mox abſoluta cauſa creatus eſt Epiſcopus Albanenſis; nec mora, (ut nuper audiſti) Caſſinum ad conciliandos monachos miſſus. cuius vitam plane mirandam, ipſe qui ſuprà Petrus Cluniacenſis Abbas ſcriptis mandavit: de aliis verò eius Legationibus pro Sede Apoſtolica ſuſceptis, & prudentiſſimè adminiſtratis, agemus nos inferius ſuis locis.

V. TRANCHELINUS SACRAMENTARIORUM HÆRET. PRÆCURSOR. *c Ap. Sur. 6. Iunij.*

Hoc eodem anno S. Norbertus (qui anno ſuperiori ad Honorium Papam pergens, quicquid voluiſſet impetraverat de ſui Ordinis Præmonſtratenſium confirmatione) reverſus in patriam, mox Antuerpiam vocatus eſt, ut illi Eccleſiæ novi hæreſiarchæ erroribus labefactatæ ſuccurreret. Fuit iſte quidam nomine TANCHELINUS, omnium hominum ſceleratiſſimus, (inquit Hugo eius temporis auctor in Vita *c* ipſius Sancti Norberti) Deique & omnium ſacramentorum eius, totiuſque religionis & Chriſtianæ fidei hoſtis; ita ut miniſterium Epiſcoporum & ſacerdotum nihil eſſe diceret, & ſacro ſancti Corporis & Sanguinis Domini noſtri IESU CHRISTI perceptionem ad ſalutem perpetuam prodeſſe negaret. Sequebantur eum circiter tria millia armatorum; nec erat Dux, aut Epiſcopus, aut Princeps, qui auderet ei reſiſtere vel occurrere. Cum pretioſo apparatu; in veſtibus deauratis, triplici funiculo crinibus intortis, & auro intexto ligamine triplicatis incedebat, verbiſque perſuaſibilibus, & magnis conviviorum apparatibus, benevolentiam eorum ad eoſdem ſeducendos exhauriebat. Lotiones eius bibebant, & reliquiarum loco aſportantes recondebant: cumque filias in matrum præſentia, ſponſaſque maritis videntibus corrumperet, opus

ſpiri-

ſpirituale id eſſe aſſerebat; in tantum ut infelicem ſe diceret, quæ huic coniunctioni nefariæ miſceri non meruiſſet. Hæc de illo Hugo; ſubiiciens de laboribus S. Norberti, & clericorum ab eo illuc miſſorum ad convellenda peſſima eiuſmodi z zania. Videant autem noſtri temporis Novatores, quibus præcurſoribus gloriari poſſint, & quos ſe ſuorum dogmatum habere Patriarchas exultent.

VI. Petri de Bruis haereses et sacrilegia. d *Petr. Clun. l. 1. ep. 1. & 2.*

Cæterùm haud diſſimilis planè Tanchelino fuit, nec impietate diſpar, Petrus de Bruis quis his item Honorij Papæ temporibus cognitus, eoſdem fermè errores per annos viginti impiè ſeminavit in provincis Arelatenſi, Novempopulana & aliis contiguis. Adversùs quem Petrus d Cluniacenſis duas præclaras ſcribens epiſtolas ad illarum partium Epiſcopos, egregie confutavit quinque præcipua perverſi hæretici dogmata; quibus aſſerebat, Baptiſmum nihil prodeſſe parvulis ante intelligibilem ætatem: Templa & Eccleſias eſſe diruendas, nec eſſe neceſſaria Chriſtianis ſacra loca ad adorandum: Gruces abominationi eſſe debere, atque ſuccendi, quod in eiuſmodi ſigno Chriſtus tam dirè occiſus ſit: Sacrificium corporis & ſanguinis Domini quotidie offerri in Eccleſia ſolitum, nihil eſſe, neque Deo offerri debere: Sacrificia, Orationes, Eleemoſynas, & alia vivorum pro defunctis Fidelibus ſuffragia & bona opera, nihil omnino prodeſſe illis. Hæc Petri nebulonis, æquè noſtri temporis Novatorum Patriarchæ, deliramenta. Qui dignum impietate ſua finem conſecutus, apud Sanctum Ægidium à Fidelibus igne crematus eſt; ita ulciſcente numine nefandiſſima ſceleſtiſſimi hominis ſacrilegia, cùm inter alia (ut habet Petrus Cluniacenſis) ad inauditam divinitatis contumeliam, magno de Crucibus aggere inſtructo, ignem immiſiſſet, pyram feciſſet, carnes coxiſſet, & ipſo Paſſionis Dominicæ die Paſchalem Dominicam præcedente, invitatis publicè ad talem eſum populis, comediſſet. At quoniam *in Henrico* apoſtata impia eius hæreſis revixit & magis aucta eſt, quando & idem Petrus Cluniacenſis prædictas duas epiſtolas ſcripſit, & S. Bernardus eamdem hæreſim ſcriptis & miraculis potentiſſimè exagitavit; dicetur de eo inferiùs ſuo loco.

Igne combvritur.

VII. Obitus Stephani Ord. Grandimont. institutoris. e *Vincent Spec. Hiſt. lib. 25. 46. & ſeqq.*

Hoc eodem anno, Idibus Februarij, ex hac vita deceſſit. S. Stephanus Arvernenſis, Ordinis Grandimontanensis inſtitutor, paulo antè viſitatus à Gregorio & Petro Leonis Cardinalibus Legatis Honorij Papæ in Galliam miſſis, inter quos poſt eiuſdem Honorij obitum de Papatu ſchiſma fuit. Stephani autem obitum hoc anno contigiſſe, colligitur ex eius vitæ Actis, quæ apud Vincentium e deſcripta leguntur; dum teſtatur auctor, anno Redemptoris milleſimo ſeptuageſimo ſexto, ætatis vero ſuæ trigeſimo, eum cœpiſſe eremum colere, & obiiſſe octogenarium. Cuius ſanctitas pluribus argumentis eſt declarata, quæ ab eodem auctore narrantur.

VIII. Obitus B. Godefr. Vvestphali.

Eodémque anno beatus *Godefredus* Vveſtphalus Comes Cappenbergenſis, qui unà cum germano ſuo ad prædicationem S. Norberti ſæculum reliquiſſet, tribus erectis monaſterijs, coniuge ſummo conſenſu inter moniales profitente; poſt multas tribulationes magna animi conſtantia toleratas, & perſeverantiam exactiſſimam in regulari diſciplina, ad Deum migravit die decimatertia Ianuarij, anno ſuæ ætatis fermè trigeſimo. Cuius clara habetur mentio in Vita eiuſdem S. Norberti: extantque res præclarè ab eo geſtæ, ſcriptis mandatæ à viro religioſo eiuſdem Ordinis & ætatis, nuper editæ à Nicolao Serario.

IESV CHRIST
An. 1127.
HONOR. II.
An. 3.
IOAN. COMN.
An. 9.

I.

Anno Chriſti milleſimo centeſimo, vigeſimo ſeptimo, Indictione quinta, menſe Iulio, Vvillelmo Duce Apuliæ & Calabriæ apud Salernum mortuo abſque liberis, Rogerius Comes Siciliæ eius patruelis, qui ab eo fuerat heres inſtitutus, illuc navigans, ipſius Ducatum ſibi ſumſit abſque Sedis Apoſtolicæ auctoritate, nec iurata more maiorum Romano Pontifici fidelitate. Sed & faſtidiens Comitis Siciliæ nomen, Ducíſque appellationem affectans, cùm non valuiſſet illam ab Honorio Papa miſſis Legatis impetrare; terras Eccleſiæ, civitatem Beneventanam cædibus & direptionibus infeſtare cœpit. Quapropter Honorius vocatis in auxilium Principe Capuano, aliiſque Eccleſiæ Romanæ fidelibus, contra eumdem Rogerium profectus eſt in Apuliam ob Eccleſiæ iurium defectionem; conceſſa eis qui in expeditione illa pœnitentes morerentur, peccatorum omnium remiſſione; dimidiæ vero partis aliis qui non morerentur, confeſſis pariter & pœnitentibus. Porro detrectante Rogerio pugnam, ideoque Baronibus qui Honorio adhærebant ad ſua ſe recipientibus; idem mox Rogerius miſſa Beneventum ad Pontificem legatione pacis, ligium ei hominium fecit, & iuramentum fidelitatis præſtitit, ſuſcipiens ab eo per vexillum inveſtituram Ducatus Apuliæ: quod contigit anno ſequenti. Hæc vero fuſiùs narrantur in Chronico Beneventano. ab auctore Falcone qui ea oculis ſpectabat. Habetq; inſuper Chronicon Romualdi Epiſcopi Salernitani, eumdem Rogerium excommunicatum ab Honorio fuiſſe, tum quod Ducis nomen inconſulto Romano Pontifice arripuiſſet, tum etiam quod Epiſcopos Siciliæ haud permitteret venire Romam.

Roger. Siciliae Comes rebellat adversus Sedem Apost.

Iuramentum praestat fidelitatis Honorio PP.

II. Concil. Trecen sub Legato Sedi Apost. a *Tyr. lib. 12 cap. 7.*

Hoc item anno Matthæus Epiſcopus Cardinalis Albanenſis Legatus in Galliam miſſus, *Trecis* Concilium celebravit; in quo comprobata eſt inſtitutio Ordinis Templariorum, nono videlicèt anno, ut ex Tyrio a dictum eſt ſuperius, poſt primam eius inſtitutionem Ieroſolymis factam. Cui Concilio interfuerunt, ut ait, Rhemenſis & Senonenſis Archiepiſcopi cùm ſuffraganeis ſuis, & duo maximi tunc nominis Abbates Stephanus Ciſtercienſis, & Bernardus Claravallenſis; licèt iſte non ſine magno labore evulſus ſit è clauſtro, ut conſtat ex ipſius epiſtola b ad eumdem Matthæum Legatum ſcripta, qua obtenta malæ valetudinis excuſatione conatus eſt illum ſe magis magiſque urgentem eludere; quippe qui ſtatuiſſet, niſi maximis urgentibus neceſſitatibus, è mo-

b *Ber. ep. 21.*

c *I. l. ep.* 17.

S. Bern. formam vivendi Templariis præſcribit.

d *Pet. Clū.* 6. *ep.* 27.

e *Ber. ep.* 44.

naſterio non egredi, ut alias ſcripſit c ad Petrum Cardinalem diaconum. Porrò tantopere requiſita eſt eius opera, quò Templariis ab eo certa præſcriberetur forma vivendi. Cuius etiam extat ad eoſdem, de laudibus ipſorum & exaltatione perutilis libellus, eorúmdémque præconia texuit Petrus d Cluniacenſis in epiſtola ad Everardum ipſorum Magiſtrum. Quæ autem prętereà geſta ſint in eodem Concilio Trecenſi, ignoramus: querelas tamen diverſorum illic auditas, ſignificant literæ eiuſdem Sancti Bernardi e ad Archiepiſcopum Senonenſem.

III. Episcopi male habiti a Rege Fran ob desertam militiam Saeculi.

Præter hanc autem protraxit à clauſtro Sanctum Bernardum alia cauſa maioris fortaſsè momenti; cuius occaſione fuit ei pugnandum cum Rege Ludovico, ob perſecutionem ab eodem Rege illatam primùm Epiſcopo Pariſienſi, deinde & Archiepiſcopo Senonenſi; nec aliam quidem ob cauſam (quod mireris) niſi quoniam aſſuetis antehac Epiſcopis, aliiſque inferioribus clericis, Curiæ Régis aſſiſtere, militiamque non tantùm palatinam miniſterij regij, ſed & caſtrenſem bellorum ſectari; iſti iam in meliorem frugem converſi, Eccleſias ſuas repeterent, alioſque à Curia evellere conarentur. Hac igitur de cauſa ſæpè fuit ipſi Bernardo, aliiſque Dei ſervis clamandum tum ad Regem, tum ad ipſum Honorium Papam, quem Rex per ſubreptionem in his decipere conatus eſſet. Sed hæc pleniùs cognoſcentur ex epiſtolis f tunc ea de re ad diverſos ſcriptis.

f *Id. ep.* 42. *uſque ad* 52.

IV. g *Append. ad Flor.* Concil. Vvinton. in Angl.

Hoc eodem anno g Vvillelmus Archiepiſcopus Cantuarienſis (qui anno ſuperiori Romam adveniens, ſuſceperat ab Honorio Legationem in Anglia & Scotia) celebravit *Vvintoniæ* mēſe Maio generale Concilium; in quo multa ſunt ſalubriter inſtituta ad reſtitutionem morum & diſciplinæ Eccleſiaſticæ; quæ ſingula recenſentur in Appendice ad Florentiū, eadémque conſentientia iis quæ ante biennium fuiſſent in Concilio Londonienſi ſub Ioanne Cremenſi Cardinale ſtatuta.

V. h *Robert in Appēd. ad Sigeb. & Hug. in Vit. S. Norb. cap.* 40. S. Norbertus creatur Episc. Magdeburg.

Hoc item anno h miſſus eſt ab eodem Honorio Legatus in Germaniam Gerardus Cardinalis, qui poſteà fuit Lucius Papa: qui inter alia quæ præclarè præſtitit, cùm inveniſſet vacare Eccleſiam Parthenopolitanam, ſive Magdeburgenſem, curavit in ea eligi Epiſcopum S. Norbertum Præmonſtratenſium Ordinis inſtitutorem; qui hoc tempore erat à Domino revera conſtitutus accenſa lucerna ardens & lucens in Eccleſia, quique iam ante biennium de ſua futura in Epiſcopum electione divinitùs emiſſum acceperat oraculum.

VI. i *Tyr. lib.* 13. *cap.* 23.

Quod ad res ſpectat Orientis; vendicata nobili civitate Tyro ab Infidelibus ante annos quatuor, tandem hoc anno i primus creatus eſt eius Archiepiſcopus *Vvillelmus* natione Anglicus, ex Priore S. Sepulchri. Qui mox pro Pallio in Italiam navigans, accepit illud ab Honorio Papa: à quo etiam miſſus eſt cum eodem Archiepiſcopo, Legatus in Orientem Ægidius Epiſcopus Tuſculanus, vir eloquens & literis eruditus.

IESV CHRISTI

AN. 1128.

HONOR. II.

AN. 4.

IOAN. COMN.

AN. 10.

I. Aquil. et Venet. Patriar. depositi in Conc. Raven.

a *Ap. Baron. ſeq.*

[*Verùm hanc legationem magis pertinere ad Honoriū III. qui ſedit 90. propemodùm poſt hæc annis, oſtēdimus nos in Cont. Baron. an.* 1221.]

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo vigeſimo octavo, Indictione ſexta, Honorius Pontifex ab expeditione adversùs Rogerium Siciliæ Comitem Romam reverſus, miſit Petrum preſbyterum Cardinalem tituli S. Anaſtaſiæ *Ravennam*: qui congregata ibi Synodo, depoſuit Aquileienſem & Venetiarum Patriarchas Hæc in veteri Pontificali. Quæ verò cauſa interceſſerit illorum condemnationis, non invenimus. Sub a finem autem anni nempè quarto Calendas Ianuarij, cœpto iam eiuſdem Pontificis anno quinto, ipſe petitioni annuens Regum Daniæ, Suætiæ, & Boëmiæ, ad curanda negotia Eccleſiaſtica illarum regionum, Legatum è latere ſuo miſit Gregorium de Creſcentio S. R. E. diaconum Cardinalem tituli S. Theodori; ut traditur in codice Vaticano.

II. Steph. Patriarch. Ieros. iurium Eccl. defensor.

b *Tyr. lib.* 13. *cap.* 25.

Quo item anno Guarimundus Patriarcha Ieroſolymitanus obiit Sidone; eique ſubſtitutus eſt *Stephanus* Abbas S. Ioannis Carnotenſis, affinis Balduini Regis, ſicut nobilitate ita & moribus præſtans. Qui cùm orationis gratia Ieroſolymam veniſſet, & ad reditum ſe accingeret, adveniente obitu Guarimundi, communi Cleri ac populi conſenſu in eius locum electus eſt. Cùm autem cœpiſſet mox agere adversùs ipſum Regem pro iuribus Eccleſiæ Ieroſolymitanæ, nondum completo biennio, veneno (ut creditum eſt) deceſſit. Hæc pluribus Tyrius b.

IESV CRISTI

AN. 1129.

HONOR. II.

AN. 5.

IOAN. COMN.

AN. 11.

I. Depositio quorumdam Episcop.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo vigeſimo nono, Indictione ſeptima, ipſe quem diximus, Matthæus S. R. E. Cardinalis Epiſcopus Albanenſis, Legatione fungens in Galliis, depoſuit Henricum Epiſcopum Virdunenſem. Id enim tradit Dodechinus hoc anno: qui etiam aſſerit, Halberſtadenſem Epiſcopum à ſuis canonicis accuſatum, æquè fuiſſe ab Apoſtolicæ Sedis Legato depoſitum. Eſt verò etiam mentio de Virdunenſi Epiſcopo in ordinem redacto apud S. Bernardum a, quòd ab illa Eccleſia detectus, conatus ſit invadere Catalaunenſem nuper vacantem. Ad quod avertendum periculum, idem S. Bernardus b ſcribens ad Honorium Papam, rogavit illum pro confirmatione Alberici viri probatiſſimi, in cuius electionem univerſus Clerus & populus conveniſſent.

a *Bern. ep.* 48. *ad Haimer. Cācel.*

b *Id. ep.* 13.

IESV CHRISTI
AN. 1130.
INNOCENTII II.
AN. I.
IOAN. COMN.
AN. 12.

I. HONORII PP. OBITUS.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo, trigeſimo, Indictione octava, decimoſexto Calendas Martij, *Honorius* Papa ex hac vita migravit Romæ in monaſterio Sancti Andreæ; ſepultuſq; eſt in baſilica Salvatoris Lateranenſis: cum ſediſſet annos quinque, menſem unum, & dies ſeptemdecim. Poſt quem non vacavit Sedes; ſed eadem planè die (ut eſt in Chronico Beneventano) ſucceſſor conclamatus eſt INNOCENTIUS eius pariter nominis Secundus, antea Gregorius dictus S. R. E. diaconus Cardinalis Tituli Sancti Angeli, patria Romanus, nobili familia ortus, & olim profeſſione monachus. Poſt eum verò die ipſo electus eſt ab aliis adverſus illum Petrus Leonis preſbyter Cardinalis Tituli Sanctæ Mariæ trans-Tyberim, & *Anacletus* Secundus nominatus. Hæc ibi de tempore. De modo verò Sugerius Abbas Sancti Dionyſij in Vita Ludovici Regis ait; cum Eccleſiæ Romanæ maiores & ſapientiores conſenſiſſent, apud Sanctum Marcum, & non alibi, nec niſi communiter celebrem fieri electionem; tamen qui aſſiduitate & familiaritate propinquiores Honorio fuerant, timore tumultuantium Romanorum illuc convenire non audentes, antequàm publicaretur eius deceſſus, elegiſſe Innocentium: qui autem Petri Leonis parti faverent, ad Sanctum Marcum pro pacto convenientes, Pontificis morte comperta eumdem Petrum multorum & Epiſcoporum, & Cardinalium, & Clericorum, & Romanorum nobilium conſenſu ſeriùs elegiſſe. Sed quænam iſtarum electionum potioribus viribus niteretur, videndum.

INNOC. II. ELECTIO.

ANACL. ANTIPAPA.

II. QUALIS FUERIT ANACL.

Ac primò, licèt Anacletus iſte penes aliquos laudatus inveniatur, utpotè qui olim in Cluniacenſi cœnobio monaſticum vitæ arripuiſſet inſtitutum; ſicut etiam teſtantur eius literæ *a* ad Cluniacẽſes poſteà datæ, & Petrus *b* Abbas Cluniacenſis in epiſtola ad Haimericum Cancellarium tradit: tamen à teſte fideli Sancto Bernardo, in perſona Ducis Burgundiæ ad Vuillelmum Comitem Pictavienſem, aſſeritur adeò peſſimè apud omnes ubique audiſſe, ut nec unius dignus haberetur viculi poteſtate. Qui quidem mox ut electus à ſuis eſt, (inquit eius temporis ſcriptor Anonymus in codice Vaticano) non ponens Deum adiutorem ſibi, ſed ſperans in multitudine divitiarum, in potentia parentum, in fortitudine munitionum, hoſtiliter fecit aggredi domos Frangipanum, in quas Innocentius ſe receperat: cumque non potuiſſet adverſùs eos prævalere, indignatione & ira commotus ad Sanctum Petrum equitans, ipſam quam cepit Eccleſiam, per violentiam introivit, & per Sanctuarium & aureum Crucifixum pendentes coronas, cum toto theſauro argenti & auri, atque gemmis quas Romani Pontifices Orthodoxique Imperatores in Eccleſia obtulerant, ſacrilege auferre, & Ciborium quod ſuper altare erat detruncare præſumpſit: ſublatiſque omnibus, ad Patriarchium Beatæ Mariæ acceſſit, & Eccleſiam ipſam multo maiori theſauro dotatam expoliavit; ac pariter ad alias Eccleſias manus extendens, quicquid in eis pretioſum invenit, rapuit & aſportavit: hiſque maiorem venalis Vrbis partem emere ſtudens, corruptum vulgus ita ſibi adſtrinxit, ut præter Frangipanum & Corſorum munitiones, Papa Innocentius nullum in Vrbe ſubſidium haberet. Quare cùm ita undique obſeſſus eſſet Innocentius, ut nemo ad eum ſine vitæ periculo poſſet accedere; conſilium iniens recipiendi ſe in Gallias, conſcenſa navi, eo tetendit. Hæc ille auctor.

a Rec. Ba, rö. Annal. Tom. XII. hoc an.
b Pet. Clũ. 3. ep. 64.

DEPRAEDATUR ECCLES VRBIS.

III.

Cui conſentiens, eodem tempore vivens ſanctiſſimus vir Bernardus Abbas Bonævallis, in principio libri ſecundi Vitæ Sancti Bernardi Clarævallenſis, ait ipſi Petro Leonis, dicto Anacleto, tam propria generis auctoritate, quàm adhærentium ſibi affinitate, multitudinem tantam adfuiſſe, ut ferè tota eum civitas ſequeretur, vel pecunia vel commodis obligata: quippe præter opes innumeras, quas vel ex Curiæ exactionibus, vel ex Legationum negotiationibus congregaſſet, præterque paterni cenſus amplam congeriem; his omnibus erogatis in venalem plebem, ut ad fas, & nefas eam armaret, cum nec illa ſufficerent, iam donaria Regum in ornamentis Eccleſiæ ab ipſis evulſiſſe altaribus; & cum calices frangere, ac Crucifixos aureos membratim dividere, ipſi profani Chriſtiani vel timerent vel erubeſcerent, quæſitos eſſe Iudæos, qui ſacra vaſa & Imagines Deo dicatas audacter comminuerent. Cumque poſt hæc quotidianis congreſſibus partem Innocentij maledictis inſectarentur & gladiis, ſervos Dei conſilio inito, quia via humana ſe tueri non poterant, cedere elegiſſe, & procuratis clàm navigiis, de ore Leonis & de manu beſtiæ per Tiberim in Tyrrhenum mare elapſos eſſe. Hæc ille. Quæ eadem improperavit poſteà ipſe S. Bernardus *c* ſcribens ad Romanos, cum ab iis Vrbe pulſus eſſet Eugenius Papa; revocans in memoriam, quomodo paulo antè (nempè hoc tempore) cunctarum quæ in Vrbe eſſent Eccleſiarum omnis ornatus & cenſus profligatus fuiſſet; quicquid in altaribus & in altarium vaſis, quicquid in ipſis ſacris Imaginibus auri & argenti reperiri potuiſſet, manibus impiorum direptum & aſportatum eſſet. Denique, ut idem *d* ait alibi, cernebatur tunc abominatio ſtare in loco ſancto, dum incenderetur igni ſanctuarium Dei, & Anacletus perſequens Innocentium, perſequeretur cum eo omnem innocentiam. Quem locum cum præſentis temporis Novatores uſurpent, ad probandum Romanum Pontificem eſſe Antichriſtum, næ ipſi planè delirant, neſcientes, ſeu potius neſcire diſſimulantes, non iſta Bernardum de legitimo Romano Pontifice locutum eſſe, ſed de ſchiſmatico, cum ipſum legitimum Innocentium non Antichriſtum, ſed verè Chriſti Vicarium, immo & Chriſtum ibidem appellet? Ex eorum enim operibus, præter alias electionis circumſtantias, perfacile erat cuique intelligere, quis legitimus, quis vero ſpurius eſſet Papa; quis paſtor, quiſque fur & latro.

c Bern. ep. 242.
d Id. ep. 124.

DICTUS ANTICHRISTUS.

IV.

Cuiuſnam autem eſſent potiora iura, ex eodem S. Bernardo abundè cognoſcitur; dum

e *Id. ep. 126.*

inter alia plurima quæ de iiſdem ſæpiſſime repetit, ad Epiſcopos Aquitaniæ ſcribens e Anacletum vocat hominem peccati, qui ſuper electum à Catholicis Catholicum & canonicè, locum ſanctum invaſit armis, igne, pecunia, non vitæ vel virtutum merito ad eum pervenit: nam illam quam iactaret iuratorum ſuorum non electionem, ſed factionem, umbram tantùm fuiſſe & occaſionem & velamentum malitiæ eius. De Innocentio verò tradit f, eum electione meliorum, approbatione plurium, & quod his efficacius eſt; morum apud omnes commendatione, Summum Pontificem confirmari: ſiquidem eius vita g vel fama nec æmulum timeret, cùm alterius nec ab amico tuta eſſet: Electum autem fuiſſe à parte ſeniore, tam Epiſcopis quàm Cardinalibus diaconis, ſive presbyteris, & quorũ maximè intereſſet de electione Summi Pontificis, & quanti in eligendo iuxta Patrum ſcita ſufficerent: Deinque ſtare ſententiam Eccleſiaſticam & authenticam, Poſt primam electionem non eſſe ſecundam; ac proinde celebrata prima, quæ ſecundò præſumpta eſſet, non eſſe ſecundam, ſed nullá: Et quamvis quidquid minùs forte ſolemniter, minuſve ordinabiliter proceſſiſſet in ea quæ præceſſit; haud tamen præſumi debuiſſe alteram, niſi priore priùs diſcuſſa ratione, cauſſata iudicio. Hæc, & alia S. Bernardus i quibus conſentiunt quæ de utriuſque electione referuntur à citatis nuper, aliiſque eorum temporum Scriptoribus.

f *Ep. 124.*
INNOCENTII POTIORA.
h *Rec. Baron.*

V. ANACLETI PSEUDO-CONCILIUM.

At verò Anacletus cùm iam ſolus potiretur Urbe, inter alias functiones quibus apparere Pontifex voluit, celebravit ibidem CONCILIUM ex ſibi cohærentibus Epiſcopis, quo ſolemni ritu excommunicavit Innocentium, & qui illum creaverant, vel venerarentur ut Papam; depoſuitque omnes ſibi contradicentes, aliis in eorumdem locum ſuffectis. Sed & ne turpiſſimus, uti erat, cæteris Eccleſiæ paſtoribus, & Chriſtianis Principibus haberetur, larvam impoſuit monſtro, ut quod eſſet horrendum viſu, ſimulatione ſuperinducta videretur pulchrum. Reperiuntur h enim plurimæ tam ipſius, quàm aliorum ſuæ factionis hominum pro ipſo ſcriptæ literæ ad Reges Germaniæ, Franciæ & Ieroſolymorum, Epiſcopoſque, & alios in eorum Regnis exiſtentes, quibus per ſexcenta impudentiſſima mendacia, conatus eſt illos ad ſuas partes allicere; mittens ad hæc in univerſum Orbem Legatos ſuos, qui pietatem eius ac iuſtitiam prædicarent: idque ipſum apud Imperatorem Conſtantinopolitanum, & Patriarchas Orientales conatum eſſe, teſtantur ipſius ad alios ſcriptæ eodem argumento epiſtolæ. Sed quàm hæc omnia fruſtra fuerint, (quamvis numeroſitatem & ipſe iactaret) cùm alia quæ dicentur inferiùs demonſtrabunt, tum breviter docet S. Bernardus i in epiſtola ad Gaufredum, ubi numerans Reges Innocentio inhærentes, ait Alemanniæ, Franciæ, Angliæ, Scotię, Hiſpaniarum, & Ieroſolymorum Reges, cum univerſo Clero & populis ſuis adhæſiſſe Innocentio, tamquam filios patri, & capiti membra: Ac rurſùm ſcribens k ad Epiſcopos Aquitaniæ, inter alia aſſerit, Tuſciæ, Campagniæ, Longobardiæ, Germaniæ, & Aquitaniæ, Galliarum, denique & Hiſpaniarum omnium, necnon & univerſæ Orientis Eccleſiæ tam Archiepiſcopos quàm Epiſcopos, omnes unanimes, non conductos pecunia, non ſeductos fallacia, non illectos privato carnis vel cognationis amore, non timore compulſos potentiæ ſæcularis, ſed Dei voluntatem ſicut non ignorantes ita nec diſſimulantes, Petrum Leonis (Anacletum dictum) ingenue refutaſſe, ac ſecure Gregorium in Papam Innocentium ſuſcepiſſe.

Tom. XII. hoc an. nũquam antea caſas, ex cod. Caſſ.
MENDACIIS REM AGIT APUD PRINCIPES.

i *Ber. ep. 125.*
PARS INNOCENTII LONGE NUMEROSIOR.
k *Id. ep. 126.*

VI.

Quamobrem cùm evaneſcere omnes conatus ſuos Anacletus intelligeret, aliam aggrediens viam, nundinatione regiæ dignitatis aliquem Chriſtianorum Principum communicationi ſuæ adiungere quæſivit. Inventuſque eſt Rogerius Siciliæ atque Calabriæ Dux, quem eo mercimonio ad ſe attraxit; ut ſcribit Petrus l diaconus Caſſinenſis. Sicut & Beneventanum Chronicon à nobis ſæpè citatum, in quo per ſingulos annos ab auctore eius temporis res geſtæ narratur, aſſerit Anacletum hoc eodem anno petiiſſe Beneventum, indéque Avellinam concedentem, cùm prædicto Rogerio ſtabiliſſe, ut eum Regem coronaret Siciliæ. Aſſervatur verò hactenus in Vaticana Bibliotheca ipſum diploma m eiuſdem Anacleti, ſed multipliciter decurtatum, de titulo Regio impertito Rogerio, ipſiuſque heredibus, pro Sicilia, Calabria & Apulia, aliiſque terris quas poſſideret, ſub cenſu annuo ſexcentorum ſchutatorum Romanæ Eccleſiæ perſolvendorum; datum ipſum quinto Calendas Octobris, Indictione nona, anno Dominicæ Incarnationis milleſimo centeſimo trigeſimo, ipſius Anacleti primo. Quo eodem anno (ut Chronicon habet) idem Anacletus Cardinalem ſuum nomine Comitem, ad Ducem in Siciliam direxit; qui eum in die Nativitatis Domini in civitate Panormitana Regem coronavit.

l *Petr. diac. chrõ. Caſſinl. 4. c. 99.*
ANACLETUS TITULUM REGIUM IMPERTIT ROGERIO SICULO.
m *Rec. Barõ. Annal. Tom. XII. hoc an.*

VII. AUCTOR IMPIAE MONARCHIAE SICULAE.

Quænam autem unà cum Regis titulo Anacletus ei tribuerit ut ipſum demereretur, idem qui ſuprà Petrus diaconus, qui tunc vivebat, & his omnibus facilè potuit intereſſe, narrat; nimirum præcepiſſe ut Epiſcopi & Abbates qui in eius ditionis ſolo manerent; ei obtemperarent. Ex quibus videas, quod iam ſuperius oſtendimus, exordium *Siculæ Monarchiæ* non ab Urbano Secundo, ut ex falſatis eius literis aliqui deducere conati ſunt, ſed à pſeudopapa ſchiſmatico Anacleto proceſſiſſe. Porrò deriſit Sanctus Bernardus eiuſmodi ſtudia Anacleti, cum ex perſona Ducis Burgundiæ ad Comitem Pictavienſem, ait n Ducem Apuliæ ſolum ex Principibus ei adhæſiſſe, ipſumque uſurpatæ coronæ mercede ridicula comparatum. Quodque non eſſet ſchiſmatici Papæ iſta præſtare, hinc eſt quod idem Sanctus o ad Ianuenſes & Piſanos ſcribens, & pluribus ad Lotharium Imperatorem, eumdem Rogerium non Regem, ſed Tyrannum Siculum nominat, & Uſurpatorem atque Invaſorem coronæ Regiæ. Verum quem eo modo malè collatum ſumpſit Dux Apuliæ titulum, numquam deſerere voluit; cuius cauſa adverſus Romanam Eccleſiam contigit ſæpè bello certare, cogi verò Romanos Pontifices præſtare legitimè quod nefariè præſumpſerat Antipapa. Sed de his ſuo loco dicendum.

n *Bern. ep. 127.*
o *Id. ep. 129. 130. 139. 140.*

VIII. INNOC. RECIPIT SE IN GALLIAM.

Iam verò relicto eodem pſeudopapa, ad Catholicum redeamus Pontificem Innocentium; quem una cum ſuis in Urbe fugientem in Gallias reliquimus. Qui quidem ad S. Ægidium appellens, (ut habent citata ſuperius Acta) in

de *Claramontum* petiit, atque ibi CONCILIUM celebravit. Sed prævenerat iam anteà zelus pietatis ac veritatis Epiſcoporum illarum partium. Etenim complures convenientes *Anicij*, anathemate damnaſſe Antipapam Petrum Leonis, traditur a Guidone Priore Carthuſiæ, eius temporis ſcriptore, in Vita *p* S. Hugonis Epiſcopi Gratianopolitani: quem & ait nullo habito reſpectu veteris amicitiæ, quæ interceſſerat inter ipſum & Petrum Leonis, licèt morbis & ætate côſumptum zelo domus Dei ductum perrexiſſe Anicium, ut cum alijs Epiſcopis eumdem excommunicaret ſchiſmaticum; eamque excommunicationem propter auctoritatem tanti viri, contuliſſe multum & profectum Catholicis, & detrimentum Schiſmaticis.

p *Ap. Sur. 2. April.* ANACL. EXCOMMUNICATUR PRIMUM IN CONUENTU ANICIEN.

IX.

q *Suger. in Vit. Ludov. Craſſ.* CONCIL. STAMP. PRO RECEPTIONE INNOCENT.

Cum autem Innocentius tutum & approbatum (inquit Sugerius *q* Abbas ſancti Dionyſij, tum iſta ſpectans atque ſcribens) eligens perſonæ Eccleſiæ poſt Domini defenſionis aſylum, Ludovicum Regem Francorum; Nuncijs ad eum deſtinatis, perſonæ Eccleſiæ opitulari efflagitaſſet; Rex cito CONCILIO Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum, & religioſorum virorum *Stampis* convocato, eorum conſilio tam de perſona quàm de electione inveſtigans, aſſenſum electioni Innocentij præbuit, & eum deinceps protegere promiſit. Cumque & ſuſceptionis & obſequij primitias per ipſum Sugerium ei tum Cluniaci exiſtenti obtuliſſet, mox ipſe eidem ad ſanctum Benedictum ſuper Ligerim cum Regina & filijs occurrens, nobilem verticem tamquam ad Sepulchrum ſancti Petri inclinans, pedibus eius procubuit, Catholicumque affectum, & devoti ſervitij effectum ei & Eccleſiæ promiſit. Cuius exemplo & Rex Angliæ Henricus eidem Pontifici Carnotum occurrens, devotiſſimè pedibus eius proſtratus, ſui, ſuorumque ſuſceptionem & obedîétiæ filialis promiſit plenitudinem. Hæc Sugerius. Eadem fermè Bernardus *r* Abbas, qui res geſtas ſancti Bernardi accuratè conſcripſit: additque, Lotharium quoque Germaniæ Regem, atque eius Epiſcopos, ſcripſiſſe ad Innocentium, deprecantes ut ad eos tranſiens ſuam eis deſideratam exhiberet præſentiam. Præmiſiſſe enim trans montes Innocentium mox ab ortu ſchiſmatis Legatum Matthæum Cardinalem Epiſcopum Albanenſem, ſummæ probitatis & induſtriæ virum, qui rei geſtæ veritatem cunctis ſignificaret, docet Petrus *ſ* Abbas Cluniacenſis in eius rebus geſtis, dum ait Innocentium totam Galliam, (excepta parte Aquitaniæ) Hiſpaniam, Angliam, Germaniam, ſtudio præcipuè Matthæi ſibi univiſſe.

REGES FRAN. ET ANGL. OCCURRUNT INNOC.

r *Vit. S. Ber. lib. 2. cap. 1.* LOTHAR. REX. GERM. RECIPIT INNOC.

ſ *Pet. Clu. lib. 2 mirac. cap. 14.*

X

S. BERN. FORTITER AGIT PRO INN.

Verum quod ad eos ſpectat qui pro Innocentio laborarunt; tradit Bernardus Abbas cum & ipſe S. Bernardus ad Concilium Stampenſe acceſſitus adveniſſet, ac celebrato prius ieiunio, & precibus ad Deum fuſis, Rex & Epiſcopi uno omnium conſilio in ipſum cauſæ definitionem refudiſſent; illum diligenter proſecutum electionis ordinem, electorumque merita, ſuſcipiendum eſſe Innocentium pronunciaſſe, idque ratum eſſe omnes pariter acclamaſſe. Hæc Bernardus: eadémque Theobaldus in Vita *t* ſancti Vuillelmi Aquitanici. Poſt hæc verò idem ſanctus Bernardus, tamquam à Deo parata tuba cæleſtis, magno ſonitu perſtrepens, ſive literis, ſive ſermone, adverſus ſchiſmaticos pro Catholico Pontifice circumquaque in Gallijs afflatu Sancti Spiritus intonuit bellum. Quod enim ad epiſtolas attinet; extant plurimæ de his ab eo ad diverſos ſcriptæ, in quibus & Catholicos hortatur ad perſeverantiam, & Schiſmaticos ad reſipiſcentiam; cum & ad Epiſcopos Aquitaniæ prolixè ſcribens *u*, inter plurimas alias rationes docet, iudicio quoque Dei declaratum eſſe Innocentium legitimum Pontificem; dum qui tunc eſſent per univerſas provincias in Eccleſia præſtantiores ſanctitate viri quos enumerat, omnes recepiſſent illum, & recipiendum eſſe alijs prædicarent: ſubijtque de Chriſtianis populis, & monachorum Ordinibus, atque Principibus Innocentio inhærentibus.

t *Ext. ap. Sur. 10. Feb.*

u *Bern. ep. 126.* VIRI SANCTI UBIQUE RECIPIUNT INNOC.

XI.

x *Bern. ibid.* GERAR. ENGOLIS. LEGATUS ANTIPAPÆ, PERSECUTIONEM EXCITAT IN CATH. DEUS SIGNIS CONFUNDIT SCHISMATICOS.

Præter literas verò, egit & præſens cauſam Catholicæ unionis. Siquidem ab eodem Innocentio Legationem ſuſcepit, unà cum Ioſleno Sueſſionenſi Epiſcopo, ad Vuillelmum Comitem Pictavienſem ac Ducem Aquitaniæ in tráſverſum actum per Gerardum Engoliſmenſem Epiſcopum: qui cum ambitione æſtuans *x* Legationem Galliarum poſtulaſſet ab Innocentio, cui ab initio inhæſit, nec obtinuiſſet, reſiliens ab illo tranſijt ad Anacletum; à quo Legationem emit commercio conſenſionis in eius pravitatem, & quoſcumq; potuit ad eius partes allexit, alios autem maledictis inceſſit. Ad hunc igitur pſeudolegatum, ſimul & ad Vuillelmum Ducem miſſus unà cum Ioſleno Bernardus, cum Pictavim veniſſent, nihil tamen proficere potuerunt: quinimmò animati & armati ad inſaniam à Gerardo clerici, publicè ex eo tempore perſecutionem Catholicis intentarunt: adeò ut cum priuſquàm ſic eorum obfirmata fuiſſet perfidia, obtuliſſet Bernardus in eorum Eccleſia ſacrificium Deo; poſt eius diſceſſum Decanus altare in quo divina myſteria celebrarat, impiè confregerit. Sed non impunè: quippè diabolus cui traditus eſt, eum extinxit, & peſtilentem animum in infernum demerſit. Sicut & Archipreſbyter qui Synodum ſchiſmaticorum denunciabat, æquè à diabolo correptus eſt: in alios multos qui in Schiſmate illo ferventiores eſſent, manùs divina manifeſtam exercuit vindictam. Narrat iſta Bernardus *y* Abbas. Quomodò vero iterata Legatione Vuillelmum Ducem conveniens ſanctus Bernardus, eum manus dare compulerit, dicetur inferius ſuo loco.

y *Vit. S. Ber. lib. 2. cap. 6.*

XII

z *Malmsb. Hiſtor. de Vuill. Sec. lib. 4 & 5.* VUILLELMI DUCIS AQUIT. VITA, ET POTENTIA.

a *Tyr. lib. 10. cap. 12. & 19.*

S. PETRI EPISC. PICTAVIEN CERTAMEN CUM EO.

Modo autem ex Vuillelmo *z* Malmeſburienſi Bibliothecario, res ſui temporis ſcribente, illud non omittendum; fuiſſe hunc Vuillelmum Ducem tantæ potentiæ, ut in Terram Sanctam duxerit exercitum ſexaginta millium equitum & multo plurium peditum: videlicèt ſecunda in Palæſtinam expeditione, cuius ipſe princeps *a* extitit & coryphæus: rurſus vero, adeo fuiſſe intemperantiæ & omnium vitiorum ſordibus inquinatum, ut gloriaretur cum malefaceret, & exultaret in rebus peſſimis, cuncta condiens malefacta ſalibus nugarum & facetiarum. Quid autem inter Petrum Pictavienſem Epiſcopum virum ſanctiſſimum, atque ipſum aliquando interceſſerit narrans, ait, cum Petrus eum liberius argueret, & detrectantem palam excommunicare inciperet, illum præcipiti furore percitum in criné Antiſtitis involaſſe, ſtrictumq; mucronem vibrantem, *Iam*, exclamaſſe, *morieris niſi me abſolveris*: Tum Præſulem timore

ſimulato inducias petentem loquendi, quod reliquum erat excommunicationis fidenter peroraſſe; ita Vvillelmum à Chriſtianitate ſuſpendendo, ut nec cum aliquo convivari, nec etiam loqui auderet, niſi maturè reſipiſceret: Itaque officio ſuo peracto, martyrium ſitientem collum protendiſſe, *Feri*, inquientem, *Feri*: At Vvillelmum refractarium; conſueto lepore intuliſſe, *Tantum te odio, ut necte meo digner odio; nec cælum umquam intrabis meæ manus miniſterio*: Verumtamen poſt modicum vipereo meretriculæ inſectum ſibilo, inceſti diſſuaſorem Petrum detruſiſſe exilio: Vbi cùm beato fine concluſus, frequentibus & magnis miraculis innueret mundo quàm glorioſè viveret in cælo; his auditis Vvillelmum, dicacitate ſolita profatum eſſe, pœnitere ſe quòd non ei iamdudùm mortem acceleraſſet, ut ipſi anima ſancta grates haberet potiſſimùm, cuius furore cæleſte mercata eſſet commodum. Hæc auctor de Vvillelmo, ante Innocentij Papæ tempora. Nam Hiſtoriam illam ſuam de Geſtis Regum Anglorum, in qua hæc inſeruit nonniſi ad Calliſti Papæ Secundi tempora perduxit.

XIII. REPULSI DIVINITÙS CHRISTIANI AB OBSIDIONE DAMASCI.

Quod ad res pertinet Orientis, dum Chriſtiani Principes aucti novis viribus Orbis Occidentalis, confidentes in potentia virtutis ſuæ, cum magno apparatu obſiderent Damaſcum; ab eo qui exaltat humiles & diſpergit ſuperbos, de cælo pugnatum eſt cõtra eos, nebulis, imbribus, ventis; unde coacti ſunt re infecta, ſed malis ipſi confecti, ad propria remeare. Rem geſtam, memorabilémque, Vvillelmus *b* Tyrius deſcripſit. Poſt quam admodùm deploratam, ſubijcit de obitu Stephani Patriarchæ Ieroſolymitani, & ſubrogatione *Vvillelmi* Belgæ Meclinia oriundi.

b *Tyr. lib. 13. cap. 26.*

IESV CHRISTI

AN. 1131.

INNOCENTII II.

AN. 2.

IOAN. COMN.

AN. 13.

I. CONCIL. RHEM. SUB INNOC. PP.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo trigeſimo primo, Indictione nona, (ut habet codex Vaticanus, ubi per annos ſingulos Innocentij res geſtæ ſcribuntur) idem Pontifex *Rhemis* in Gallia CONCILIUM celebravit: quod quidem celeberrimum fuiſſe, atque ei interfuiſſe Archiepiſcopos & Epiſcopos Francos, Teutonicos, Aquitanos, Anglos, Hiſpanos, tradit Sugerius *a* Abbas ſancti Dionyſij, dum agit de unctione & coronatione Regis Ludovici eius nominis Septimi adhuc pueri, quam ad evitandos æmulorum tumultus, ipſius pater Ludovicus Craſſus in eodem Concilio ab Innocentio fieri poſtulavit; cùm paulò ante ipſius primogenitus Philippus infelici caſu extinctus eſſet, dum videlicèt perterrefactus equus cui inſidebat porco obvio, eumdem adoleſcentulum deieciſſet in terram, deſuper ipſum equo ruente. In eodem quoque Concilio promulgatam fuiſſe excommunicationem, in Petrum Leonis Antipapam, traditur in Rebus *b* geſtis S. Norberti Magdeburgenſis Archiepiſcopi, qui una cum cęteris Antiſtitibus interfuit. Eſtq; item mentio eiuſdem Concilij in Vita *c* ſancti Bernardi, qui & ipſe adfuit, cùm eum à ſe ſeparari Pontifex non pateretur; atque in eo multa ad honorem Dei diſpoſita fuiſſe traditur: ſed quænam ea fuerint, præter iam dicta non reperitur, quòd perierint eius acta. Extant tamẽ duo Sermones apud eumdem ſanctum Bernardum, habiti in Rhemenſi Concilio in præſentia Papæ, alter ad Clericos, ad Epiſcopos alter; cùm tamen potiùs in Epiſcopos dicti eſſe reperiantur, quorum vita haud eſſet conſentiens dignitati: quos quidem ſancti Bernardi nomine evulgatos, & inter eius ſcripta recenſitos, alterius tamen potiùs auctoris eſſe admonuit cenſura recentior.

a *Super in Vit. Ludov. Craſ.*

ANACL. ANTIP. EXCOMMUNICATUR.

b *Ap. Sur. 6. Iunij cap. 27.*

c *Vit. S. Ber. lib. 2. cap. 1.*

II.

Poſt Rhemenſe Concilium Innocentius Leodium profectus, Lotharium Germaniæ Regem ſibi occurrentem invenit; ut quidem Bernardus *d* Abbas teſtatur: ſed Sugerius id ante Rhemenſe Concilium accidiſſe tradit; aitque in eo occurſu Lotharium in platea ante Epiſcopalem Eccleſiam humiliter ſeipſum ſtratorem obtuliſſe, atque alia manu virgam ad defendendum, alia frenum albi equi Pontificis recepiſſe, eumdémque tamquam Dominum deduxiſſe, ac deſcendentem ſubbrachiando deportaſſe. Verùm (prout Bernardus addit) velociter obnubilata eſt illa ſerenitas. Siquidem Rex tempus ſe habere reputans opportunum, importunè inſtitit Epiſcoporum ſibi reſtitui Inveſtituras, quas ab eius deceſſore Henrico Imp. per maximos labores & multa pericula Romana Eccleſia vendicarat. Ad quam petitionem expaveſcentibus Romanis, murum ſe oppoſuit ſanctus Bernardus, qui audacter Regi reſiſtens, verbum malignum mira libertate redarguit, ac mira auctoritate compeſcuit. Hæc Bernardus in Vita eiuſdem Sancti: ex quibus videas apertiſſimi redargui mendacij Petrum diaconum Caſſinenſem, qui adverſus Catholicum Papam Innocentium unà cum ſuis Caſſinatibus pro ſchiſmatico Anacleto ſtetit ac laboravit; dum in gratiam eiuſdem Lotharij, cui pariter poſteà inhæſit, affirmat Inveſtituras ei ab Innocentio fuiſſe apud Leodium confirmatas. Sicut & in eo mendax eſſe convincitur, dum ibidem terram Comitiſſæ Mathildis eidem condonatam eſſe ſcribit. Nam diploma Pontificis de ea re conſcriptum, Romæ datum legitur, ut dicetur ſuo loco poſt annum ſequentem. Denique ſuggeſtum tantum, non exactum de inveſtitura à Lothario quod petierat, Otho *e* Friſingenſis affirmat.

d *d. cap. 1.*
e *Otto. Fri.*

LOTHAR. REX STRATOREM AGIT INNOCENTIO.

S. BERN. LOTHAR. REG. COMPESCIT.

S. *n. lib. 7. cap. 18.*

III.

Antequàm autem Gallijs recederet Innocentius, non inuiſiſſe tantum nobile monaſterium Cluniacenſe, ſed & illud dedicaſſe, Petrus *f* illius tunc Abbas teſtatur; conſtatque pariter ex privilegio *g*, quod ei idem Pontifex contulit. Claramvallem quoque viſitavit, & miratus eſt rigidiſſimam Fratrum obſervantiam. Cùm verò & extremam illorum inopiam, Cluniacenſium autem divitias conſideraſſet; ſtatuere placuit, ne Ciſtercienſes monachi decimas perſolverent Cluniacenſibus, vel aliis ſecularibus clericis, ut hactenus factum eſſet: cuius rei cauſa querelas in eos eſſe magnoperè dilatatas, certum redditur ex epiſtolis prædicti Petri *h* Abbatis ad ipſum Innocentium Papam, & Haimericum S. R. E. Cancellarium, atque Richardi *i*

f *Petr. Clun. 3. ep. 54.*
g *Rec. Baron. Ann. Tom. XII. an. 1132.*

INNOC. CISTERC. EXIMIT A DECIMIS SOLVENDIS.

h *Pet. Clu. 3 ep. 33 34*
i *Ap. Petr. Bl. ſ. ep. 82.*

Cantuarienſis Archiepiſcopi ad Abbatem Ciſtercienſem. Sed & cùm idem Petrus ad ipſos quoque Ciſtercienſes querelis plenam ſcripſiſſet epiſtolam *k*; quòd ea à nonnullis in deteriorem partem eſſet accepta, idem anno ſequenti excuſatorias *l* ad ipſos dedit literas, quibus charitas quæ aliqua ex parte inter eos læſa videri poſſet, arctiori vinculo conſtricta permaneret. Vnde videas quales eſſe conſueverint inter Sanctos querelæ & diſſenſiones; in quibus ne charitas, quæ eſt vinculum perfectionis, dirumpatur, magna imprimis adhiberi couſuevit induſtria. Sic enim & antehac inter ipſos Cluniacenſes & Ciſtercienſes monachos, graves diſſenſiones ortæ fuerant occaſione obſervationis Regulæ S. Benedicti, ſub cuius ſtipendiis, licèt ſub habitu diverſo, uterque Ordo militaret, alter alterum redarguens *m* inobſervantiæ & prævaricationis eiuſdem. Verùm non eò proceſſit iſta contentio; ut inter eos charitas ſcinderetur; quinimmò magis magiſque ut benè fixa radice arbor ventis conſolidatur, inter eos firmata fuerit & ſtabilita: quamvis humani generis hoſtis cauſas plures diſcordiarum diverſis temporibus, tum inter eoſdem præſtantiſſimos Ordines, tum inter illos duos ſanctiſſimos ipſorum Abbates huius temporis, Petrum, & Bernardum, ſubminiſtrare non ceſſarit; quarum cauſa (abſque tamen charitatis læſione) hinc inde ab utroque ſcribendæ fuerint elucubratiſſimæ apologiæ.

k Pet. Clū. 3. ep. 35.
l Id. 5 ep. 36.

DISSIDIA SANCT. ABSQUE LÆSA CHARITATE.

m Vid. Bern. Apolog. ad Vvill. Abb. S. Theod. & Pet. Clun. 5. ep. 16. utrumque apud Baron. an. 1126 & præſenti &c.

IV. GALLIC. ECCLES. FLORET RELIGIOSIS. ORDINIBUS.

Erat porrò his temporibus (ut etiam ſcribit Robertus in Appendice ad Sigebertum) pulchra & decora valdè facies Eccleſiæ Gallicanæ, diverſorum Ordinum & profeſſionum circumdata varietate, dum hinc Præmonſtratenſes, illinc Ciſtercienſes, inde Cluniacenſes monachi, necnon & ipſi Carthuſienſes paulatim pullulantes; tum & diverſi habitus profeſſione ſanctimoniales, & mulieres Deo devotæ, in continentia atque paupertate ſub obedientiæ iugo regulariter viventes; fervore religionis invicem provocarent, & nova certatim diverſis in locis monaſteria fundarēt. Verum in Gallijs iſti plantati, etiam trans mare propagarunt palmites ſuos. Siquidem ut de aliis dicere prætermittamus, de Præmonſtratenſibus habet idem auctor hoc anno, ſed paulò ſuperius, in Syriam & Palæſtinam aliquos ex eis miſſos nonnullas Abbatias ædificaſſe. Vnam verò conceſſione Ciſtercienſium poſſediſſe, quibus & locum & pecunias de quibus ædificaretur, apud Ieroſolimam Balduinus Rex dediſſet; teſtatur ſanctus Bernardus *n* in epiſtola ad Præmōſtratenſes. Sed & de eadem Francorum gente militares exortæ tunc florebant in Oriente & Occidente Religiones: quippe (ut Robertus ait) Milites Templi Ieroſolymitani, ac Fratres de Hoſpitali, ſub religioſo habitu continenter viventes, ubique ſe multiplicando diffundebant; & quæ poterant vel de laboribus propriis, vel de Fidelium eleemoſynis, ad opus Deo militantium, vel infirmorum quorumcumque, vel pauperum, Ieroſolymam deferebant: Præſules autem Eccleſiarum, ac Principes ſæculi, promptiſſimè annuebant, vel etiam ſpontè offerebant terras, prata, nemora, & cætera quæ monaſterijs ædificandis erant neceſſaria. Hæc ille. At de origine Hoſpitalariorum, cæteriſque eiuſmodi Ordinibus antiquiore, egit Vvillelmus Tyrius *o* in commentario de Bello ſacro: De Templarijs verò dictum eſt ſuperius ex eodem.

n Bern. epiſt. 25.
o Tyr lib. 18. cap. 4. & 5.

V. REGES MORITURI, RELIGIONIS HABITUM ASSUMUNT.

Hoc item anno Balduinus Rex Ieroſolymorum Chriſti verus Confeſſor, poſt liberatam à Turcis irruentibus Antiochiam, ægritudine affectus, habitum religionis aſſumens, & vitam regularem profeſſus ſi viveret, Deo feliciter ſpiritum reddidit undecimo Calendas Septembris. In cuius locum decimooctavo Calendas Octobris ſubrogatus eſt gener eius Fulco Comes Turonenſium. Hæc pluribus idem Tyrius *p*. Quo etiam anno moriturus Stephanus Rex Hungariæ, in ſignum pœnitentiæ & ipſe monaſticum induit habitum: cui ſucceſſit vir pietate inſignis Bela.

p Id. lib. 13. cap. ult. & lib. 14. c. 2.

IESV CHRISTI
An. 1132.
INNOCENTII II.
An. 3.
IOAN COMN.
An. 14.

I.

ANNO Redemptoris milleſimo centeſimo trigeſimo ſecundo, Indictione decima, Innocentius Pontifex, poſtquàm luſtrans Gallias, præterquàm ab Aquitanis, ab omnibus exceptus eſſet ſumma cum veneratione, Iudæique ipſi cum libro Legis Pariſijs ei occurriſſent; ſed & qui eum verbis deriſoriis contempſiſſent Noviomenſes *a*, prodigioſo incendio puniti eſſent: accepta à Gallicanis Eccleſijs pro ipſius Romam reditu indicta *b* collecta, itinere terreſtri Italiam petens, apud Aſtam Paſcha celebravit: ac paulò poſt CONCILIUM illarum partium Epiſcoporum *Placentiæ* celebrauit. Cumque intereà Rex Lotharius, ſicut promiſerat, in Longobardiam cum exercitu veniſſet, in Roncalijs cum eodem Pontifice & Longobardis generale colloquium de ſtatu Eccleſiæ atque Imperij habuit. Inde vero Innocentius Piſas adveniens, bellum quod inter illam civitatem apud Ianuenſem gerebatur, compoſuit; & utramque ob earum in Sedem Apoſtolicam merita, diverſis privilegijs honeſtavit. Hæc de illius geſtis præſentis anni, eiuſdem temporis auctor ſuperius citatus.

a Auctar. ad Sigeb. & Baron. an. ſuper
b Pe. Clū. lib. 3. epiſt.

INNOC. REVERTITUR IN ITALIAM.

II. DE TYRANNIDE ROGERII SICULI.

Quo eodem anno Beneventanos, expulſo Creſcentio pſeudo-cardinale pſeudopontificis Anacleti, qui eos proditoriè tradere vellet Rogerio Siciliæ Regi, Innocentium recipere decreviſſe, traditur in ſæpè citato Chronico Beneventano: ubi etiam multa alia leguntur de tyrannide ipſius Rogerii, & rebellione nonnullorum Principum adverſus eum; quem & divino implorato auxilio, prælio ſuperarunt, in fugamque adegerunt, exercitu eius internecioni dato. Verum poſteà idem cum maioribus copiis rediens, cunctaque cæde, igne, rapiniſque miſcens, totam occupavit Campaniam & Apuliam, ipſamque etiam civitatem Beneventanam expulſis omnibus illarum provinciarum Principibus, aliiſque Innocentii Papæ fautoribus. quæ omnia pluribus narrantur ab auctore prædicti Chronici, & Petro *c* diacono Caſſinenſi, eius temporis ſcriptoribus.

c Petdiac. Chron. Caſſin. lib. 4 cap. 4. & ep. 98. & ſeqq. Ap. Baron. ſeqq. annis.

IESV CHRISTI

AN. 1133.

INNOCENTII II.

AN. 4.

LOTHARII II. 1.

IOAN. COMN. 15.

I. LOTHAR. CORONATUR IMP.

ANnus Redemptoris milleſimus centeſimus trigeſimus tertius, cœptus Indictione undecima, felix illuxit Eccleſiæ Catholicæ; cum Innocentius Papa in Sedem ſuam à Lothario Rege reſtitutus eſt, ipſe verò LOTHARIUS ab eo coronatus Imperator. Id enim hoc anno geſtum eſſe, auctores eius temporis teſtantur, Falco in Chronico Beneventano, Hugo in Vita S. Norberti, & is qui Auctarium appoſuit ad Sigebertum, atque alij. Porrò præter morem coronatus eſt Lotharius in Lateranenſi baſilica, quòd (ut ait Otto a Friſingenſis) Eccleſiam ſancti Petri, ubi id agi moris erat, Petrus Leonis Antipapa occuparet; nec ſatis virium Lotharius haberet (ut tradit Bernardus b Abbas) ad illum inde expellendum: quippè qui (ut eſt in Chronico Beneventano) duo tantum millia militum ſecum duxiſſet.

a *Otto friſing. lib. 4. cap. 18.*

b *Vit ſancti Bern. lib. 2. cap. 2.*

II. ALLODIUM COMITIS. MATHILDIS DATUM IMP. SUB CENSU.

Porrò eo quoque tempore eumdem Pontificem Allodium Comitiſſæ Mathildis, quod ipſa Apoſtolicæ Sedi donaverat, eidem Imperatori ob præſtitum Eccleſiæ auxilium conceſſiſſe, apparet ex eius diplomate c dato Laterani ſexto Idibus Iunij: quo conſtat ita illud conceſſum eſſe, ut tamen Imperator centum libras argenti ſingulis annis Apoſtolicæ Sedi pro illo exolveret, & poſt ipſius obitum proprietas ad ius & dominium S. R. E. abſque ulla diminutione reverteretur quod ſimiliter conceſſit eodem diplomate Henrico Duci Bavariæ ipſius Imperatoris genero, iiſdem cenſus & reverſionis conditionibus necnon hominij, & fidelitatis Romanis Pontificibus iurandæ.

c *Rec. Baron. Tom. XII. hoc an.*

III. IMP. ET PONT RECEDUNT AB VRBE.

Poſt hæc verò Lotharius, quod Romæ morari annonæ penuria prohiberetur, & expugnare munitiones Vrbis quas Anacletus occupabat, difficilis operis eſſet; conſultius exiſtimavit ad propria redire, opportuniori tempore & maioribus copiis reverſurus contra Rogerium Siculum, qui Beneventanos, alioſque ab Innocentio Papa ſtantes, ferro flammaque perſequebatur. Sed & ipſe Innocentius, quamvis conſilium Romæ in ſua ſede manendi iniiſſet, tamen cùm ſibi non divinis rebus vacandi facultas daretur, ſed armis iugiter inſiſtere ob continuos Anacletianorum incurſus cogeretur, néve præſentia ſua illius beſtiæ in cives rabiem magis efferaret, rurſum Piſas reverſus eſt, potentiſſimam tunc ei civitatem, maritimiſque imprimis viribus à Principibus quibuſcùmque timendam; & erga Sedem Apoſtolicam addictiſſimam.

IESV CHRISTI

AN. 1134.

INNOCENTII II.

AN. 5.

LOTHARII II. 2.

IOAN. COMN. 16.

I. a *Vit ſancti Bern. lib. 2. cap. 2.*

CONCIL. PISAN. GENER. ADVERSUS SCHISMAT.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo trigeſimo quarto, Indictione duodecima, Innocentius Papa (inquit Bernardus a Abbas Bonævallis) aggregatis *Piſis* totius Occidentis Epiſcopis, aliiſque religioſis viris, magnæ gloriæ SYNODUM celebravit; cuius Actionum ſumma in excommunicatione Petri Leonis Antipapæ, & irregreſſibili fautorum eius deiectione conſtitit. Hæc tantùm ipſe de tam magno Concilio. Reperitur verò, in eodem relatum fuiſſe in Sanctorum numerum, magnum illum ſãctitate inſignem, atque etiam poſt mortem miraculis clariſſimum, *Hugonem* Epiſcopum Gratianopolitanum, qui nuper ex hac vita octogenarius migraverat, poſtquam Eccleſiam ſuam quinquaginta duobus annis optimè gubernaſſet. De eius namque canonizatione ibidem Piſis de conſenſu totius Concilij facta, extant b ipſius Innocentij literæ ad Guidonem Priorem Carthuſienſem: cui etiam dedit in mandatis, ut eius Vitam deſcriberet; quod ipſe diligentiſſimè præſtitit.

CANONIZATIO S. HUGONIS.

b *Ap. Sur. 1. April.*

II.

GRASSATIO IN ANTISTITES GAL. A SYNODO REDUNTES

Porrò cùm infeſtaretur tunc temporis Italia Conradi tyrannide, quem hactenùs Mediolanenſes confœderatum habuiſſent contra Lotharium Imperatorem; & qui ei favebant, ita undiquaque graſſarentur, ut viæ publicæ eiuſmodi non militibus ſed prædonibus obſiderentur; accidit illud admodùm lugubre, ut iidem in inſidiis latitantes apud Lunam civitatem Tuſciæ, Gallicanos Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, qui magno numero ad Concilium Piſanum cum ingenti multitudine nobilium clericorum & religioſarum perſonarum advenerant, in reditu aggreſſi eoſdem immenſa rabie diſtraxerint, diſperſerint, vulnerarint, captivarint, & rebus omnibus expoliarint. Quem planè tragicum caſum unus ex ipſis Petrus c Cluniacenſis Abbas, omnium nomine è carcere per epiſtolam ſignificavit Innocentio Pontifici, rogans ut his ipſorum malis mederetur. Quomodo verò iidem liberati fuerint, nobis hactenùs incompertum. Non autem fuit tunc cum eis S. Bernardus, licèt cum iiſdem ex Gallijs ad Concilium veniſſet. Opportuna namque occaſio interceſſit, ut mitteretur cum aliis Legatis à latere ad Mediolanenſes; à quibus expetitus fuerat, ut eius opera illa civitas iam abdicato ſchiſmate, reconciliaretur Eccleſiæ Romanæ, & reciperet Lotharium Imperatorem, quod à Legatis eſt feliciter impletum, ac præcipuè verbis & miraculis eiuſdem ſancti Bernardi. Deſcribit autem hæc pluribus alter Bernardus d Abbas in eius Vita; meminitque ipſemet Bernardus in ſuis epiſtolis e.

c *Pet. Cluñ. 3. ep. 27.*

S. BERN. MITTITUR MEDIOLANUM.

d *Vit. S. Ber. lib. 2. cap. 2.*

e *Ber. ep. 131. 132. 133. 137.*

III. S. NORBERTI OBITUS.

Hoc eodem anno, octavo Idus Iunij *S. Norbertus* Inſtitutor Ordinis Præmonſtratenſis, idémque Archiepiſcopus Magdeburgenſis, mira ſanctitate, ſicut vixerat, diem clauſit extre-

mum: laudatiſſimus huius ſæculi ſanctitudinis & eloquentiæ nomine prædicatus à S. Bernardo, Petro Cluniacenſi, & aliis eius temporis Scriptoribus: cuius vitam egregiè deſcripſit *f* Hugo Archiepiſcopus ipſius ſucceſſor.

f Ap. Sur. 6 Iun.

IESV CRISTI
AN. 1135.
INNOCENTII II.
AN. 6.
LOTHARII II. 3.
IOAN. COMN. 17.

I.

ANNO Domino milleſimo centeſimo trigeſimo quinto, Indictione decimatertia, Gaufredus inſignis nominis Carnotenſis Epiſcopus, cui à Papa Innocentio fuerat anno ſuperiori poſt Concilium Piſanum commendata Legatio Aquitaniæ, ſumpto ſecum S. Bernardo, acceſſit Pertinacum ad Vvillelmum Comitem Pictavienſem eumdemque Ducem Aquitaniæ, ut eum pertraheret in partes Innocentij, à quibus eum pſeudo-legatus Gerardus Engoliſmenſis alienum detinebat; ſimulque aliis mederetur malis, quæ à Schiſmaticis eſſent adverſus Catholicos perpetrata. Accidit autem ut cùm Comes auditis illorum rationibus, reſpondiſſet ſequidem in obedientiam Innocentii poſſe dare conſenſum, ſed in reſtitutionem Epiſcoporum quos expuliſſet nulla ratione induci: tum S. Bernardus efficaciora arma corripiens, celebratis ad altare ſacris myſteriis, iam non ſe agens ut hominem, Corpus Domini ſuper patenam poſuit, atque ignea facie & flammeis oculis, non ſupplicans, ſed minax foras egrediens ubi Comes ſuſtinebat pro foribus verbiſque terribilibus illum ex parte Iudicis eius, quem ei præſentem oſtenderet, adiurans, adeò perculſit, ut membris tremebundis atque diſſolutis terræ provolutus, inſtar epileptici ſalivis difflueret, & nihil valens loqui, aut in aliquem intendere, ſolùm profundos efflaret gemitus, cùm vir Dei eum pede pulſans, acclivem ſurgere iuſſit, & Epiſcopo Pictavienſi ibidem præſenti, quem expuliſſet reconciliari, eumdémque ſedi reſtituere; ſed & univerſo Principatu ſuo diſcordes ad unitatem & Innocentii Papæ obedientiam revocare, quæ cuncta Comes præſtitit. Narrat iſta pluribus Bernardus *a* Abbas in Vita S. Bernardi, & Theobaldus Epiſcopus in Rebus *b* geſtis eiuſdem Vvillelmi Comitis.

S. BERN. TERRIBILITER DUCEM AQUITAN. TRAHIT IN PARTES INNOC. PP.

a Vit. S. Br. lib. 2. cap. 6.
b Ap. Sur. 10. Febr. cap. 4.

II. VLTIO DIVINA IN GERARD. EPISC. ENGOL.

Addit vero Bernardus, pace omni Aquitanicæ Eccleſiæ reddita, ſolum Gerardum Engoliſmenſem perſeveraſſe in malis: ſed non multo poſt in domo ſua morte ſubitanea impœnitentem extinctum eſſe, ſine confeſſione & viatico; corpuſque eius à nepotibus ſuis, quos in ea Eccleſia honoribus ſublimaverat, inventum in lectulo ſuo exanime & enormiter tumidũ, in baſilica quadam humatum eſſe; ſed poſteà à Gaufredo Carnotenſi Apoſtolicę Sedis Legato inde extractum eſſe, & alio proiectum: denique nepotes eius ab eadem Eccleſia poſtmodum eliminatos eſſe. & univerſam progeniem ac plantationem à radice avulſam, per extera regna tanti iudicii circumferentem querimonias exulaſſe.

III.

Quo etiam tempore contigit, tam eumdem ſanctum Bernardum *c*, quàm Stephanum Epiſcopum Pariſienſem, atque Petrum *d* Abbatem Cluniacenſem, vehementes ad Innocentium Papam ſcribere litteras, pro vindicta adverſus interfectores Magiſtri *Thomæ* Prioris S. Victoris Pariſienſis, quem Dominico die inter manus ipſius Epiſcopi peremiſſent impiiſſimi nepotes Archidiaconi, quod eum Thomas magno zelo ſæpè reprehenderet de illicitis exactionibus, quas ſibi occaſione Archidiaconatus in preſbyteros uſurpare cõſueverat. Quem quidem Thomam, ab iiſdem Patribus egregie laudatum ob vitam ſanctiſſimè ductam, & mortem pro tuenda Eccleſiæ iuſtitia patientiſſimè toleratam, ſanctus Bernardus Martyrem nominat. Sicque hoc ſæculo duo occubuere Thomæ pro Eccleſiæ iuribus defendendis; nempè iſte Pariſienſis Prior, & alter Cantuarienſis Archiepiſcopus, de quo dicetur ſuo loco. Cæterum nõ Thomam tantum, ſed & ſubdiaconum Aurelianenſem eadem ex cauſa ab impiis interfectum eſſe, affirmat Petrus Cluniacenſis: additque eorum occaſione congregatum fuiſſe CONCILIUM Epiſcoporum & Abbatum, qui in eiuſmodi ſacrilegos ſententiam ſeveritatis protulerunt; quam ipſe Apoſtolica auctoritate confirmari, vel etiam aggravari petiit.

c Bern. epiſt. 158 & 159.
d Pet. Clũ. 3. ep. 17.
THOMAE PRIORIS S. VICT. MARTYRIUM.

IV.

Eodem anno, Calendis Decembris, Henricus Angliæ rex, ubi regnaſſet annis triginta quinque & menſibus quatuor, minus diebus quatuor. facta peccatorum ſuorum confeſſione, & ſuſceptis ſolitis Eccleſiæ ſacramentis, pœnitens ex hac vita migravit. Narrat hæc Vvillelmus *e* Malbeſburienſis Suſcepit regnum nepos eius Stephanus, favore & auxilio fratris ſui Henrici Vvintonenſis Epiſcopi, ſpe (inquit auctor) capti ampliſſima. quod Stephanus avi ſui Vvillelmi in regni moderamine mores ſervaret, præcipuéque in Eccleſiaſtici vigoris diſciplina. Quapropter & ſcripto ſacramento, quod à Stephano Vvillelmus Cantuariæ Archiepiſcopus & S. E. R. Legatus exegit de libertate reddenda Eccleſiæ & conſervanda, idem Henricus Epiſcopus ſe vadem appoſuit. Sed quæ ſcriptis promiſit Stephanus, factis tranſgreſſus eſt: quod auctor malis eius Conſiliariis adſcribit. Quod autem in eo à ſe præſtito iuramento teſtatus etiam eſt, ſe ab Innocentio Papa confirmatum in Regno poſtmodum fuiſſe, id ſcias ea de cauſa dictum, quod Regnum Angliæ feudatarium eſſet Eccleſiæ Romanæ, adeo ut quilibet Rex acciperet confirmationem à Romano Pontifice: quod etiam fatetur ſuis literis Henricus Secundus, de quibus dicetur ſuo loco.

OBITUS HENR. REG. ANGLIAE.
e Malbeſb. Hiſt. novel. lib. 1.
REGNUM ANGL. FEUDATARIUM ROM. ECCLESIAE.

IESV CHRISTI
AN. 1136.
INNOCENTII II.
AN. 7.
LOTHARII II. 4.
IOAN. COMN. 18.

I.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo trigeſimo ſexto, Indictione decima quarta, Calendis Auguſti, hoſpes & defenſor Innocentii Papæ Ludovicus Craſſus Francorum Rex, dyſenteriæ morbo ex hac vita migravit, anno regni trigeſimo, ætatis ferè ſexageſimo: quem etſi viuentem S. Bernardus in epiſtola ad Honorium

POENITENTIA ET PIUS LUDOV. REG FR. OBITUS.

Papam valdè perſtrinxit, quòd cum bellici furores in religioſos monachos interdum delinquere adegerunt: poſteriora tamen facta, & pœnitentia qua diem clauſit extremum, eumdem pietate religionéque admodum reddidit commendatum: cum videlicèt in animo habẽs apud SS Martyres Dionyſium ac ſocios, regni & coronæ depoſitione humilem Sancti Benedicti habitum aſſumere, atque monaſticum ordinem profiteri; ægritudinis anticipatus anguſtiis, quod opere non potuit, corde & voluntate complevit; ac poſt omnium mobilium ſuorum Eccleſiis & pauperibus factam diſtributionem, frequentémque exomologeſin, atque egregiam fidei Catholicæ confeſſionem, ac denique Corporis & Sanguinis Domini ſumptionem; præcipiens tapetum terræ, & cineres tapeto in modum Crucis deponi, ibidem manibus ſuorum depoſitus ſpiritum emiſit. Hæc fuſius Sugerius Abbas S. Dionyſii, qui iis omnibus præſens extitit, (vir laudatiſſimus cum S. Bernardi, tum etiam Petri Cluniacenſis dignis elogiis) qui eiuſdem Ludovici res geſtas conſcripſit. Poſt obitum autem Ludovici, ſuſcepit regni adminiſtrationem filius eius, *Ludovicus* æquè dictus eius nominis Septimus, quem vidimus patre vivente fuiſſe ab Innocentio Papa Rhemis unctum & coronatum.

II. DE OBITU VUILLEL. DUCIS AQUIT.

a *In Hiſt. Franc.*

Quod verò Sugerius ait, paulo ante Ludovici Craſſi mortem, cum iam graviſſimè ægrotaret, veniſſe ad eum Legatos Vuillelmi Ducis Aquitaniæ, denunciantes eumdem Ducem ſuſcepta ad S. Iacobum peregrinatione, in via deceſſiſſe; ſed antequàm iter aggrederetur, atque etiam itinere in ipſo tranſitu, filiam ſuam Eleonoram Regis filio deſponſatam, totamque Aquitaniam & Pictaviam eidem retinendam deliberaſſe & declaraſſe: (qua de re extat *a* etiam adhuc eiuſdem Villelmi Ducis ſcriptum, ultimum ſuæ voluntatis elogium: valde mirum eſt, quomodò cum Sugerius tum hic, tum in Vita Ludovici filij, diſertè aſſerat Vuillelmũ in hac peregrinatione Hiſpanica defunctum eſſe; idque ipſum affirmet Robertus, his temporibus proximus auctor: tamen alij recentiores Scriptores dicant, eum poſt hæc diu multumque ſupervixiſſe; atque eremiticam vitam duxiſſe in Tuſcia, ibique ſancto fine quieviſſe. Sunt ex iis nonnulli, qui affirmant eumdem nequaquàm re vera eſſe defunctum in peregrinatione Hiſpanica, ſed ita cum præcipuo ſuorum domeſticorum rem eſſe tranſactam, ut per fictionem ea de cauſa mortuus eſſe diceretur, quò liber ab hoc mundo poſſet quocunque vellet peregrinari: huncque illum eſſe Vuillelmum, qui in Tuſcia ſancto fine quieverit apud locum dictum Stabulum Rodis, qui hodie dicitur Malavallis in agro Senenſi. Vulgata eſt hiſtoria iſta, ſed quæ nodos patiatur inſolubiles. Nam præter illa quæ ex Sugerio & Roberto recenſuimus, quomodò quæ alij narrant potuit ignoraſſe Theobaldus Epiſcopus, qui & primordia converſionis Vuillelmi ſe accepiſſe teſtatur ab eius diſcipulo; & tamen nullum verbum habet de ſimulatione mortis? Quonamque modo, ſi poſt hæc tempora, ut habent eius Acta, repertus à ſuis in Palæſtina vitam eremiticam agere, revocatus eſt in Occidentem; nullus huius ſæculi ſcriptor, rei tantæ, mundoque adeo admirabilis in tanto viro, meminiſſe reperitur? Ac rurſum ſi vivebat, & reverſus erat in Occidentem; quo modò prætermiſſus ut mortuus ab eius temporis Scriptoribus haud indiligentibus, cùm graviſſima illa cauſa verteretur de ipſius filiæ repudiatione facta à Ludovico Francorum Rege? Hæc & alia ſunt, quibus reddor vehementer ſuſpenſus de eiuſmodi hiſtoriæ veritate, dubitans, ne plures Vuillelmi (ſicut de multis aliis Sanctis accidit) per errorem in unum conflati ſint à recentioribus auctoribus.

DIUERSAE DE VVILLELMO ASSERTIONES. [*Quem plures volũt obiiſſe an. Domini 1156. Eius verò memoriam conſecratã eſſe an. 1202. (qui fuit Innocentij Tertij quintus) legimus in Annalibus Flãdrenſibus Meyeri, & ab eo proceſſiſſe ſacrũ Ordinem monachorum Vuillelmitarũ, quod & alij teſtantur.*]

III.

b *Bern. ep. 174.*

DE CONCEPTIONE DEI GENITRICIS CELEBRARI COEPTA.

Hoc etiam tempore, quantum ex ordine epiſtolarum Sancti Bernardi licet argumentari, idem Sanctus redarguit *b* Canonicos Eccleſiæ Lugdunenſis, quod permoti quadam quæ circumferretur revelatione, celebrare cœpiſſent feſtum diem CONCEPTIONIS ſanctiſſimæ Dei-Genitricis MARIAE: ea potiſſimùm permotus ratione, quòd id nondum Romana Eccleſia feciſſet, nec faciendum indixiſſet; & periculoſum valdè eſſet, quovis prætextu quemlibet permoveri ad novi quippiam inducendum ipſa inconſulta Apoſtolica Sede. Qui quidem Sanctus, quamvis de re ipſa contrarium tunc ſentiret; poſt longam tamen diſputationem ita demùm peroravit, ut quæ dixiſſet, abſque præiudicio dicta eſſe vellet ſaniùs ſapientium; Romanæ præſertim Eccleſiæ, cuius, ut ait, auctoritati & examini totum illud, ſicut & cætera eiuſmodi univerſa reſervaret, ipſius, ſi quid aliter ſaperet, paratus iudicio emendare. Quibus ſanè verbis in ſe ipſo oſtendit, qui ſint legitimi Catholici hominis characteres; nimirùm ad incudem Sedis Petri quæque probanda referre, antequàm recipiantur in uſum. Porrò hoc ipſe perfecit, ut re accuratiùs examinata, proditis in medium Scripturæ ſacræ teſtimonijs, præviiſque Fidelium precibus, Pontificio ſanciretur decreto, celebrãdum eſſe in Eccleſia ſanctiſſimæ Dei-Genitricis Conceptionem.

ABSQUE ROM. ECCLESIAE IUDICIO NIHIL PRAESUMENDUM.

IV. S. BERN. ET HUGO DE S. VICTORE SCRIBUNT IN ARCHIEP. HISPAL.

Quibus iiſdem fermè diebus contigit eumdem S. Bernardum, conſultum ab Hugone Abbate Sancti Victoris, ſcribere adverſus Ioannem Archiepiſcopum Hiſpalenſem, qui urgente dira tyrannide Principis Arabis, cęteris Chriſtianis conſtantiſſimè in confeſſione perſtantibus, minis eius perterritus, fidem negavit maximo ſcandalo totius Eccleſiæ; & quod deterius, addidit impietati, ut antiquam ab ipſo exordio naſcentis Eccleſiæ condemnatam revocans hæreſim, aſſereret ſatis eſſe Fideli, ſi Chriſtum, quem ore negaret, corde confiteretur. Quem impium atque blaſphemum non ſolùm Bernardus *c* ad Hugonem reſcribens; ſed & ipſe Hugo, datis ad eumdem Ioannem potentibus ac vehementibus literis *d* redarguit. Florebat enim hoc tempore idem Hugo inter inſignes Academiæ Pariſienſis Magiſtros, & ſicut ſcientia, ita zelo Catholicæ veritatis cæteris antelibat. Sicuti *e* & ipſum eius monaſterium S. Victoris Canonicorum regularium S. Auguſtini, claruit hoc ſeculo viris aliis inſignibus: inter quos *Richardus* de S. Victore inde dictus; quem æquè magna familiaritate fuiſſe prædicto S. Bernardo coniunctum, demonſtrant nonnulli viri præſtantiſſimi ad eumdem Bernardum tractatus ſcripti. De ipſo vero monaſterio eſt prætereà valdè egregium Iacobi Victriaci *f* Cardinalis eiuſdem propemodùm temporis elogium.

c *Ber. ep. 17.*
d *Ext. Tõ. 3. Oper. Hug. lib. 1. Miſcel. tit. 79. Sed correctiones edidit Bar. Ann. Tom. XII. hoc an. ex cod. m ſ.*
e *Bar. hoc & an. 140.*
f *Vitr. Hiſt. Occid. cap. 24*

V.

Quod ad res pertinet Orientales; hoc eodem

anno

anno mortuus eſt Bernardus Patriarcha Antiochenus, primus Latinorum, poſtquàm ſediſſet (ut Tyrius *f* ait) annis triginta ſex. Moxque ſine conſenſu Epiſcoporum ſuffraganeorum, vel Cleri eius Eccleſiæ intruſus eſt in eam ſedem homo militaris prædives nomine *Rudolphus*, ſive Radulphus cognomine Mamiſtanus, natione Francus, diœceſeos Cenomanenſis, favore populi quem largitionibus demeruit; ac ſine mora Pallium de altari B. Petri Antiochenæ Eccleſiæ, propria auctoritate, nullo habito reſpectu Romanæ Eccleſiæ, ſibi aſſumpſit: detrectans omnino ſubiici Romano Pontifici, quem diceret non ſibi ſuperiorem, ſed parem; quod utraque Cathedra Petri eſſet, immo & Antiochena, quaſi primogenita inſignis prærogativa. Verum idem poſteà ab æmulis apud Romanum Pontificem, tam de his, quàm de alijs facinoribus accuſatus, cum & ipſe à Principe Antiocheno, qui eum odio habere cœpit, cum prius dilexiſſet, invitus coactus eſſet Romam poſt eos proficiſci; haud quidem damnatus eſt, quod accuſatores non adeo inſtructi eſſent, ut plenam Summo Pontifici de obiectis poſſent ibi fidem facere; ſed nec abſolutus. Quare dilata cauſæ cognitione ac deciſione in adventum Legati in Orientem ad hoc mittendi, interim dimiſſo ab eodem Patriarcha Pallio quod ſibi Antiochiæ ſumpſerat, datum eſt ei aliud ſumptum de corpore Beati Petri Romæ more ſolemni. Rediens vero Antiochiam, haud in civitatem admiſſus eſt à Clero aut Principe; niſi poſt longas moras. Cum intereà adveniens Legatus miſſus ab Apoſtolica Sede Petrus Archiepiſcopus Lugdunenſis, apud Accon veneno extinctus eſt. Poſt quem, agentibus rurſum adverſarijs Patriarchæ, miſſus eſt ab Innocentio Papa in Orientem alius Legatus à latere, nempè Albericus Epiſcopus Oſtienſis, æquè natione Francus: qui convocatis Syris & Paleſtinis, alijſque Antiſtitibus, SYNODUM *Antiochiæ* in Eccleſia Principis Apoſtolorum celebravit: ubi auditis adverſus Patriarcham accuſationibus, cum ipſe tribus diverſis diebus peremptorio citatus edicto, venire ad reſpondendum contempſiſſet; de Synodi ſententia damnatus atque depoſitus eſt; & iubente Legato de palatio Patriarchali, ubi interim magna populi ſtipatus multitudine ſe continuerat, à Principe abſtractus, vinculiſque conſtrictus, apud monaſterium S. Symeonis iuxta mare in monte eminentiſſimo ſitum, carceri mancipatus eſt. Vbi catenatus diu detentus, tandem elapſus Romam perrexit; & gratiam Sedis Apoſtolicæ aliquatenus aſſecutus, dum redire maturaret, veneno miſerabiliter periit. Hicque tandem finis hominis infeliciſſimi, qui arrogantia ſua auctor ſibi tot ærumnarum extitit. Narrat vero hæc omnia pluribus Tyrius *g*: quæ quidem hoc anno cœpta, in plures propagata fuere. Addit autem & de alio CONCILIO habito ab eodem Alberico Legato, *Ieroſolymis*, in ſolemnitate dedicationis templi Domini ab eo celebrata: in quo Concilio ait; cum aliis quam plurimis diverſarum provinciarum Antiſtitibus, interfuiſſe Maximum Armeniorum Pontificem, immo (ut ait) omnium Epiſcoporum Cappadociæ, Mediæ, Perſidis, atque utriuſque Armeniæ Principem & doctorem eximium, qui *Catholicus* dicebatur: & cum eo de fidei articulis, in quibus à nobis diſſentire videretur populus eius, habitum eſſe tractatum, eoque promiſſam in multis correctionem.

f Tyr. lib. 14. cap. 10.

RUDOLPH. INTRUSUS PATRIAR. ANTIOCH.

AGIT CAUSAM APUD R. PONT.

DEPONITUR IN CONCIL. ANTIOCH. A LEG. SED. AP.

g Id. lib. 15. cap. 22. & ſeqq.

CONCIL. IEROSOL. IN ENCAENIIS.

CATHOLICUS ARMENIORUM.

IESV CHRISTI
AN. 1137.
INNOCENTII II.
AN. 8.
LOTHARII II. 5.
IOAN COMN. 19.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo trigeſimo ſeptimo, Indictione decima quinta, Lotharius Imperator aſſiduis Innocentij Papæ, Principis Capuani, aliorumque Legationibus rogatus in Italiam cum exercitu venire ad comprimendam Rogerij Siculi tyrannidem, demum adveniens, habito apud Viterbium cum Innocentio colloquio, miſit cum eo in Campaniam Henricum Bavariæ Ducem generum ſuum, ipſeque in Apuliam progreſſus eſt: qua expeditione adeo feliciter uterque rem geſſit, ut breui tempore integras illas provincias, ipſamque civitatem Beneventanam Rogerio ademerint, ſuiſque legitimis dominis reſtituerint, & reiecto Anacleto pſeudopontifice, Innocentio legitimo Papæ obedientes reddiderint. Poſt quæ Caſſinum omnes ſimul convenientes, cum hactenus illius cœnobij monachi ſtudioſiſſimè Anacleto & Rogerio faviſſent, quod ita benè conſultum putarent rebus monaſterij longè lateque ſubditione Rogerij conſtitutis; (licèt divino agente iudicio non deſtiterint intereà graviſſimis ab eodem incommodis ac deprædationibus affici *a*:) depoſitus ab eodem Pontifice eſt Rainaldus Abbas aſſertus, qui ab Anacleto ordinatus fuerat; ſubſtitutuſque in gratiam Imperatoris Guibaldus ex Abbate monaſterij Stabulenſis in Germania. Quæ omnia pluribus proſecuti ſunt, qui iiſdem interfuerunt Falco in Chronico Beneventano, & Petrus *b* diaconus in Caſſinenſi.

I. LOTHAR. IMP. VENIT IN ITALIAM IN AUXILIUM INNOC. PP.

a De his vide Petr. Diac. Chron. Caſſin. lib. 4. c. 69. & ſeq. & Bar. annis ſuperioribus.
b Ibid. c. 106 & ſeqq.

Verum cum poſt hæc Imperator una cum Papa Romam advenisſet, ubi recens multi ſancti Bernardi opera, illuc ab Innocentio præmiſſi, à ſchiſmate receſſerant, rebuſque ibi compoſitis, abiiſſet in Tuſciam; rediens rurſum Rogerius univerſam Campaniam ſibi ſubegit, cunctaque igne ferroque vaſtans, nec locis ſacris parcens, eccleſias prędæ militum dedit, & (proh nefas!) eorumdem ludibrio moniales expoſuit. Quibus auditis Innocentius Papa, re ipſa expertus vana prorſus exiſtere ſtudia hominum, quibus non aſpiret divina potentia; contra furentes tyranni impetus unum obiecit hominem humilem, ſed Dei virtute potentem: nempe ipſum ſanctum Bernardum, quem ad Rogerium miſit, ut eum, ſi poſſet, converteret, ac pacem inter ipſum ac Rainulphum Ducem Apulię ab eodem Pontifice conſtitutum componeret. Verum renuit Rogerius, quod validiſ-

II. ROGERII SACRILEGIA.

Diſput. inter Card. Innoc. et Anacl. coram Rogerio.

ſimo polleret exercitu, Bernardo obaudire: vnde & meruit à Rainulpho, ipſo Bernardo precibus apud Deum intercedente, ingenti prælio fugari. Poſt quæ Rogerius, ne peiora à victore pateretur, & maioribus viribus parandis tempus redimeret: aſtutè ſimulans de potiori vtriuſque Pontificis iure inſtrui velle; cum Bernardo egit, ut nonnullis ex parte Innocentij, ac totidem ab Anacleto miſſis Cardinalibus, in unum apud ipſum Salerni convenientibus, ipſe auditis vtriuſque partis rationibus eligeret, cui magis fauendum eſſet. Sed his peractis, quamvis Innocentij pars & rationibus ſuperior, (quibus & inter alios Petrus Piſanus Cardinalis cedens, ad eam tranſijt) & miraculis ab eodem Bernardo tunc editis Deo acceptior evidenter apparuiſſet: Rogerius tamen necdum voluit obedire, quia ſancti Petri patrimonium, quod in Caſſinenſi & Beneventana provincia ampliſſimum eſſet occupaverat; putabatque huiuſmodi ſuſpenſionibus aliqua ab Innocentio Papa extorquere privilegia, per quæ eius proprium ea deinceps ipſi ſtabilirentur. Narrantur iſta partim à Falcone in Chronico Beneventano, partim à Bernardo c Abbate Bonævallis in Vita S. Bernardi; quamvis de diſputatione coram Rege habita nonnihil diſcrepent ab invicem.

c *Vit. S. Ber. lib. 2. c. 7.*

III. S. Malach Archiep. Hiber. Romam venit.

Hoc eodem anno, cùm iam Innocentius Papa Romæ conſiſteret, contigit mirifici illius S. Malachiæ Archiepiſcopi Ardinachæ, totius Hiberniæ Metropolitani, Romam ad eum adventus, tum pro Pallio, tam ſuæ quàm alterius ſub ea conſtitutæ in eadem Inſula Metropolitanæ Eccleſiæ, tum pro licentia prædicandi Evangelium: quippè qui etſi diſpoſuiſſet tota auctoritate de rebus Eccleſiaſticis illius provinciæ tamquam Apoſtolus unus, & nemo eum interrogaret, videntibus cunctis ſigna & prodigia quæ operaretur; viſum tamen ei, non tutè ſatis illa actitari abſque Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Tradit hæc de illo S. Bernardus in Vita ipſius: additque de commiſſis illi ab Innocentio Papa vicibus ſuis per univerſam Hiberniam, déque honore ei exhibito, cùm Pontifex ſublatam de capite ſuo Mitram (mos namque erat, nonniſi mitratos Romanos Pontifices ad audientiam aliquos admittere) impoſuit capiti eius; eidémque ſtolam cum manipulo dedit, quibus ipſe inter offerendum uti conſueviſſet. De Pallijs verò rem ſolemniùs agi volens, diſtulit eam quouſque Malachias celebrato in Hibernia Epiſcoporum & Clericorum atque maiorum terræ generali Concilio, communi univerſorum voto per Legatos peterentur. Hæc Bernardus; ſubdens de diſputatione ab eodem Malachia poſt reditum in Hiberniam, habita cum hæretico Sacramentario; qui iudicio omnium ſuperatus, cùm nihilominùs obſtinatiſſimus permaneret, tandem ſubitanea gravi infirmitate comprehenſus, rediit ad cor; & abiurata hæreſi, ſumptoque ſalutifero viatico, ex hac vita migravit.

Diſputat cum hæretico ſacramentario.

IESV CHRISTI
AN. 1138.
INNOCENTII II.
AN. 9.
LOTHARII II. 6.
IOAN. COMN. 10.

I. Anacl. pſeudop. moritur impœnitens.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo trigeſimo octavo, Indictione prima, die ſeptima Ianuarij, invaſor Apoſtolicæ Sedis Petrus Leonis pſeudopapa Anacletus, Deo vindice ex hac vita divulſus, ad ſupernum horrificum tribunal iudicandus adductus eſt, accepturus cruciatum æternum; cùm ſedem occupaſſet annis ſeptem, menſibus undecim, & diebus viginti duobus. Hæc Falco tunc vivens, in Chronico Beneventano. Et qui æquè tunc ſcribebat Bernardus a Abbas Bonævallis, ait in Vita ſancti Bernardi, Petrum morbo percuſſum, triduum habuiſſe ad pœnitentiam; verùm patientia Dei abuſum, in peccato ſuo mortuum eſſe deſperatum: ſed & miſerabili pompa corpus eius elatum, cadaverque in latebris ſepultum loco Catholicis incognito. De cuius obitu eſt etiam ipſius ſancti Bernardi b eo tempore apud Innocentium Romæ agentis, epiſtola ad Petrum Venerabilem Abbatem Cluniacenſem, qua pariter eumdem in ventrem inferi traductum eſſe tradit.

a *Vit. S. Bernard. lib. 2. cap. 7.*

b *Bern. epiſt. 147.*

II. Subrogatus Anacleto Victor ſe abdicat, et pax redditur Eccleſiæ.

Eo igitur extincto, nihilominùs ſchiſmatici Cardinales Anacleti, conſilio fratrum ipſius petita à Rogerio tyranno Siculo licentia, menſe Martio alium in eius locum ſubrogarunt; nempè Gregorium preſbyterum Cardinalem, quem *Victorem* nominarunt. Sed haud multos poſt dies iidem fratres Anacleti divinitùs compuncti, ſe ad Innocentium conferentes eum pro legitimo Pontifice agnoverunt: ipſéque pſeudo-Victor depoſitis Pontificatus inſignibus, eidem ſe ſubiecit: atque ita pax diù deſiderata reddita eſt Eccleſiæ. Tradit hæc Falco, quæ quidem opera S. Bernardi peracta eſſe, aſſeritur in eius Vita: eadémque in Octavis Pentecoſtes completa, narrat ipſe S. Bernardus c ſcribens ad Godofredum tunc priorem monaſterij Claræ-vallenſis, poſteà Lingonienſem Epiſcopum. Nullam verò conciliant ſibi fidem, quæ Petrus d diaconus Caſſinenſis in ſugillationem Innocentij, Schiſmaticus ipſe ſcribit; videlicèt Innocentium magna in filios Petri Leonis, eorumque complices effuſa pecunia, illos ad ſuam partem attraxiſſe. Cæterùm Rogerius, neque extincto Anacleto, & ſubmoto Victore, recognoſcere adhuc voluit Innocentium, ſed ſolus cum ſuis abſque capite manſit in ſchiſmate, nihil omittens barbaricæ crudelitatis in loca, quæ ſibi poſſet armis ſubigere; ſicut ea pluribus deſcribuntur in iiſdem Chronicis Beneventanis.

c *Id. ep. 320.*

d *Pet. Diac. lib. 4. c. ult.*

Roger. ſolus permanet in ſchiſmate.

III. Lothar. Imp. obitus.

Hoc item anno, in fine ipſius, nempè tertio Nonas Decembris, mortuus eſt Lotharius Imp. apud Cluſam Liguriæ, ut ait Petrus Caſſinenſis: Otto verò Friſingenſis apud Tridentum morbo correptum, in ipſis montibus in viliſſima caſa diem obiiſſe tradit. Cuius corpus delatum eſt Moguntiam: fuitque interregnum

quatuor menſibus. Quod enim prole maſcula careret, quinam aſſumendus in Imperium eſſet, Comitiis generalibus fuit decernendum. Quiſnam autem electus fuerit, dicetur anno ſequenti. Porro ipſum morientem conſtituiſſe hæredem Saxoniæ generum ſuum Ducem Bavariæ idem Petrus aſſerit. Cuius etiam Petri extat in ſcripto codice Caſſinate conſolatoria ad Richizam Auguſtam epiſtola. Sed eius Acta e de diſputatione Cardinalium cum eodem ipſo Petro coram Lothario, ab aliquo pro arbitrio concinnata, cùm multipliciter arguantur falſitatis, indigna putamus, quorum hic amplior fiat mētio. Sed quod rurſùm ad Lotharium attinet; laudatur eius religio maximè ab eodem Petro f, quod in expeditione conſtitutus, ſummo diluculo Miſſam pro defunctis, dehinc pro exercitu, tertiam poſtremo diei Miſſam audire conſueviſſet: ſed & viduis & orphanis cum Auguſta coniuge pedes lavaret, tergeret crinibus, & oſcularetur, cibumque illis ac potum largè diſtribueret; & quæſtiones atque oppreſſiones Eccleſiarum priùs relevans, ultimo in loco res Imperij poneret: numquam à conſortio Epiſcoporum & Abbatum avelleretur; ſacerdotes honoraret ut patres, pauperes foveret ut filios, viduas ut matres; orationibuſque pervigil eſſet, lacrymaſque creberrimas contriti cordis Deo offerret.

e Ibid. c. 110. — Pietas eius. — *f Ibid. c. 125.* — *Ap. Baron. an ſuper.*

IV. Concil. London. ſub Leg. Apoſt.

Eodem anno Innocentius Papa ad componendas res Eccleſiæ Anglicanæ, miſit à latere Legatum Albericum Cardinalem Epiſcopum Oſtienſem: qui celebrato *Londoniæ* Concilio annuente Stephano Rege, Theobaldum Beccenſem Abbatem creavit Archiepiſcopum Cantuarienſem. Hæc Rogerius in Annalibus.

V.

Quod ad res pertinet Orientis, hoc tempore, nimirùm poſtquàm Innocentius Papa Romam reverſus eſt, agitari contigit controverſiam, occaſione Fulcheri Archiepiſcopi Tyrij, patria Aquitani, & olim Abbatis Cellenſis, cum Vvillelmo Patriarcha Ieroſolymitano, quam deſcripſit Vvillelmus g eiuſdem poſteà Eccleſiæ Tyrenſis Archiepiſcopus: cùm videlicet idem Fulcherus, poſtquàm electus in Archiepiſcopum, conſecrationem ab eodem Patriarcha accepiſſet, exemplo prædeceſſoris ſui Romam pergens pro obtinendo Pallio, à Patriarcha eiuſque complicibus paſſus eſt inſidias & violentiam, ita ut vix ab eorum manibus elapſus Romam pervenire: ſicut ex literis obiurgatoriis ſimul & comminatoriis ab Innocentio Papa ad eumdem Patriarcham ea de cauſa conſcriptis apparet, quæ recitantur ab Vvillelmo. His autem cum videas, non Græcos tantum, ſed & Latinos in Oriente refractarios inventos eſſe adverſus Romanam Eccleſiam; haud mireris, ſi tanti ædificij moles corruerit, cuius compagines malè cohærerent Catholicæ unitati.

g Tyr. lib. 14. c. 11. & ſeqq. — Patriarcha Ieroſol. refragatur Apoſtol. Sedi.

IESV CHRISTI INNOCENTII II.
An. 10.
CONR. REG. ROM. 1.
IOAN. COMN. 21.

I. — Conradus creatur Rex Roman.

Anno Domini milleſimo centeſimo trigeſimo nono, Indictione ſecunda, circa mediam Quadrageſimam habito *Confluentiæ* quorumdam Principum conventu coram Theodino Epiſcopo Cardinale Sedis Apoſtolicæ Legato, Conradus Imperatoris Henrici ſororius creatus eſt *Romanorum Rex*, & Aquis ab eodem Legato unctus: idémque Moguntiam ad Pentecoſten veniens in generali Principum conventu, ab omnibus, atque adeo ab ipſa Richiza Imperatrice Lotharij relicta approbatus eſt. Henricus vero Dux Bavariæ eiuſdem Lotharij gener, cum regalia inſignia ſumpſiſſet, Ratiſbonam ad feſtivitatem SS. Apoſtolorum Petri & Pauli vocatus, ea depoſuit; ac conſilio quorumdam Principum apud Herbipolim proſcriptus, proximo Natali Domini in Palatio Goſlarienſi Ducatu ſuo priuatus eſt: ſicque divino nutu res accidit, ut potentiſſimus anteà Princeps, cum omnes deſpiciens nulli pro regno ſupplicare dignatus eſſet, in ſummum brevi apud omnes contemptum deciderit: atque haud diu poſt conſumptus mœrore diem obierit. Narrat iſta pluribus Otto Friſingenſis a Epiſcopus eiuſdem Conradi Regis frater b uterinus. Porro qui nonniſi Imperatorum Occidentalium, non etiam Regum Romanorum annos præfigere chronographiæ conſuevimus; iam cum deſunt Imperatores, notas numeri Regum Romanorum, incipientes à Conrado, ad clariorem temporum ſignificationem ponemus; ſed cum ſuo dumtaxat Regis titulo.

Henr. Dux periit exſuperbia. — *a Otto Friſing. lib. 7. c. 22. & ſeqq.* — *b Eius genus vide infrà an. 1126. II. in Conrado Salisburgenſi, cuius fuit germanus.*

II. — Concil. Rom. Gener. ſub Innoc II.

Eodem anno, proxima media quadrageſima (inquit idem Otto) Synodus maxima circiter mille Epiſcoporum Romae, præſidente Summo Pontifice Innocentio celebrata eſt, ibique poſt multa ſalutifera decreta promulgata, ſchiſmatici qui parti Petri Leonis favebāt, damnati ſunt. Hæc tantum ille de tanta Synodo Vniverſali. De qua rurſum in Chronico Beneventano breviter ſcribitur, eam octava Aprilis inchoatam eſſe; atque in ea excommunicatum Rogerium Regem aſſertum Siciliæ, cum omnibus eius ſequacibus. Sed extant c prætereà illius canones triginta in libro Cenſuum Vaticanæ Bibliothecæ, & alio codice Decretorum Collationis, (ex quo Gratianus aliquos intulit in Decretum) cum adverſus clericos ſimoniacos, concubinarios, indecenter veſtitos, & monachos ſancti Benedicti; ac canonicos regulares ſancti Auguſtini, leges temporales, & medicinam gratia lucri addiſcentes atque exercentes; necnon adverſus mulieres, quæ licèt nullam approbatæ religionis regulam obſervarent, tamen ſanctimoniales vulgo cenſeri deſiderarent, priuata ſibi ædificantes domicilia, in quibus hoſpitalitatis ſpecie paſſim hoſpites ſuſcipere non erubeſcerent: tum contra laicas inveſtituras, conſanguineorum coniunctiones,

Roger. excommunicatur. — *c Rec. Baron. Annal. Tom. XII. hoc ann.* — Canones Synodi de variis Eccl. neceſſitatibus.

incendiarios, fœneratores ſacrilegos, aliosque tam clericos, quàm laicos, canonum Eccleſiaſticorum, bonorumque morum prævaricatores: atque poſtremò contra ordinationes factas à Petro Leonis Antipapa, aliiſque ſchiſmaticis & hæreticis; quæ irritæ ſunt declaratæ.

III. In hoc quoque Concilio Lateranenſi audita eſt cauſa ARNALDI (alij Arnoldum, ſiue Arnolphum vocant) clerici Lectoris Brixienſis in Italia, recentis hæretici, diſcipuli Petri Abailardi. Qui quidem (ut ait Otto *d* Friſingenſis) vir naturæ non hebetis, plus tamen verborum profluvio, quàm ſententiarum pondere copioſus, ſingularitatis amator, novitatis cupidus, à ſtudio e Galliis in Italiam revertens, religioſum habitum, quò facilius decipere poſſet, induit, omnia lacerans, omnia rodens, nemini parcens, clericorum ac Epiſcoporum derogator, monachorum perſecutor, laicis tantùm adulans. Dicebat enim, nec clericos proprietatem, nec Epiſcopos regalia, nec monachos poſſeſſiones habentes, aliqua ratione poſſe ſalvari, cunctaque hæc Principis eſſe, ab eiuſque beneficentia in uſum tantum laicorum cedere oportere. Præterque hæc, de Sacramento altaris, & Baptiſmo parvulorum non ſanè dicebatur ſentire. His verò aliiſque multis modis, dum Brixienſem Eccleſiam perturbaret, laiciſque prurientes erga clerum aures habentibus Eccleſiaſticas malitioſé exponeret paginas; in prædicto magno Concilio ab Epiſcopo Brixienſi, viriſque religioſis accuſatus eſt. Innocentius autem Pontifex, ne pernicioſum dogma ad plures ſerperet, imponendum viro ſilentium decrevit. Itaque homo ille de Italia fugiens, ad Tranſalpina ſe contulit; ibique in oppido Alemanniæ Turego officium doctoris aſſumens, pernicioſum dogma aliquot diebus ſeminavit. Hæc Otto, ſui ævi rerum geſtarum ſcriptor: quæ eadem eleganti carmine deſcripſit eiuſdem temporis poeta eximius Guntherius Ligurinus. Reliqua verò de eodem Arnaldo dicentur ſuis locis.

d Otto Friſing. de reb. geſt. Frid. Imp. lib. 2. c. p. 20.

ARNALDI DE BRIX. HAERESIAR. MORES ET ERRORES.

DAMNATUR IN SYNODO.

IV. Eodem tempore nova oborta occaſione, vix celebrato Concilio poſt ſacra, Innocentio bellica tractanda fuerunt adverſus Rogerium Siculum; qui defuncto ultima die menſis Aprilis Rainulpho Duce Apuliæ S. R. E. feudatario, quem ſolum timere didiciſſet, ad invadendam Apuliam magno comparato exercitu transfretavit. Sed accidit, ut cùm Innocentius collectis pariter copiis ad S. Germanum oppidum ad radices montis Caſſini perveniſſet, ibique rebus cum Rogerio componendis, miſſis ſuſceptiſque Legatis, intenderet; inſidiis ei à Rogerij filio iuſſu patris ſtructis, cùm aliquando in alium locum iret, captus fuerit, & non ſine ignominia ductus ad Rogerium die decima menſis Iulij. Rogerio verò continuò per Legatos ab eo humillima ſupplicatione petente, ut concordiæ manum apponeret; idem Pontifex deſtitutum ſe viribus & armis conſpiciens, precibus illius aſſenſit; & pactis ex utraque parte firmatis, Rogerius cum filijs ad Pontificem accedens, pedibus eius advolutus miſericordiam petijt; iuravitque fidelitatem: Pontifex autem Regnum ei per vexillum donavit ſeptimo Calendas Auguſti. Narrantur hæc pluribus in Chronico Beneventano: quæ breviſſimè recenſentur etiam ab Ottone Friſingenſi. Sic igitur titulum Regis Siciliæ Rogerius, quem malè acceperat ab Anacleto Pſeudopapa, ab Innocentio legitimo Pontifice obtinuit. Sed ne videretur Innocentius probare quod feciſſet Antipapa; ad conferendam hanc dignitatem Rogerio inductum ſe exemplo deceſſoris ſui Honorij Papæ, qui eumdem inſignierat titulo Ducis, profeſſus eſt in diplomate *d* tunc à ſe dato, quo non ſolùm Siciliæ Regnum, ſed & Ducatum Apuliæ & Principatum Capuæ, ei heredibuſque eius conceſſit, ſub conditione faciendi Romanis Pontificibus homagij ligij, & fidelitatis eiuſdem iurandæ, ſolvendique cenſus annui ſexcentorum ſchifatorum.

INNOC. PP. PRODITORIE CAPITUR A ROGERIO.

CONCEDIT EI TITULUM REGIS SICILIAE.

d Rec. Barō. Annal. Tom. XII. hoc an. ex Bibl. baſil. S. Petri.

V. Porrò loco miraculi habitum eſt, quòd Innocentius captivus ductus, & ſub poteſtate Rogerij conſtitutus, quem adeo provocaſſet, & per Lotharium Imperatorem, Rainulphumque Ducem ſæpè viciſſet, atque fugaſſet; (omnium namque illorum bellorum promotor ipſe, ob recuperanda Eccleſiæ bona, fuerat;) nihilominùs ab eo omnem reverentiæ atque honoris cultum acceperit, & fidelitatis iuramentum pro inveſtituris terrarum, quas ille ſibi armorum potentia vindicatas poſſidebat, tamquam à victo & ſuperato extorſerit. Cùm alioqui tanta fuiſſet in eam uſque diem in illo ferocitas, ut nec rebus, aut perſonis ſacris, (ſicuti vidimus) nec hoſtibus parceret defunctis. Siquidem Otto *e* Friſingenſis, & Falco Beneventanus tradunt, ipſum Ducis Rainudulphi, (vocat illum Otto Reginaldum) necnon Brunonis Epiſcopi cadavera, quos viventes habuerat inimicos, è ſepulchro educta per plateas funibus trahi iuſſiſſe, & in ſtagnum lutoſum & putridum proiici. Pace autem facta idem Rex cogitans, quæ Dei ſunt, cùm iam in Sicilia Cluniacenſes *f* haberet monachos, magnoperè etiam optavit Ciſtercienſes habere; quos & obtinuit à ſancto Bernardo *g*. Profecitque ex his adeò, ut magnoperè à Petro *h* Cluniacenſi meruerit commendari.

ROGER. IN MELIUS MUTATUS.

e Otto Friſing. lib. 7. cap. 23.

f Pet. Clū. 4. ep. 54. ad Roger.

g Bern. epiſt. 208. ad Rog.

h Pet. Clū. 5. ep. 34.

IESV CRISTI

AN. 1140.

INNOCENTII II

AN. 11.

CONR. REG. ROM. 2.

IOAN. COMN. 22.

I. ANNO Domini milleſimo centeſimo quadrageſimo, Indictione tertia, poſt extinctum Schiſma Petri Leonis, & cùm Arnaldus de Brixia damnatus hæreticus ex Italia rediiſſet in Gallias ad ſuum magiſtrum Petrum Abailardum; (ſic enim tempus eorum, quæ dicturi ſumus conſignat ſanctus Bernardus *a*:) idem ABAILARDUS ratus faciliorem ſibi fore ſuarum hæreſum promulgationē, quas iam verbo & ſcripto ubique diſſeminabat, ſi eius qui colebatur ab omnibus ſanctiſſimus atque doctiſſimus, nempè ipſius ſancti Bernardi victor exiſteret, quem captionibus inanis philoſophiæ à ſe vincendum nullatenùs dubitabat: licet iam damnatus fuiſſet cum ſuis ſcriptis à Legato Sedis Apoſtolicæ, nihilominùs rursùm adito Metropolitano Senonenſi, petiit ut diſ-

a Bern. epiſt 189. ad Innoc. Pap.

ABAILARDUS HAERESIARCH. PROVOCAT S. BERN. AD DISPUT.

Putat

putationem publicam inter ipſum atque Bernardum indiceret, eo colore quòd ſi ipſe vinceretur, omnimodò cedens palinodiam recantaret. Quare Archiepiſcopus, ut faſtum comprimeret inſultantis hæretici, unà cum Rhemenſi Archiepiſcopo, ac ſuffraganeis Epiſcopis ad SYNODUM conueniens, literis quoque ſanctum Bernardum rogavit, ut & ipſe adeſſet diſputaturus: qui diù abnuens, tum ob alia, tum quod non de recenter inventis ageretur erroribus, ſed antiqui veterum hæreticorum Arij, Neſtorij, Pelagij, aliorumque, contra ſanctiſſimam Trinitatem, Perſonam Chriſti, Sacramenta Eccleſiæ, bonoſque mores, tam olim ab Eccleſia Catholica damnati renovarentur, nec fas eſſet de ſemel iudicatis iterùm diſputare: tamen quod ad proclamationem iſtius futuræ diſputationis omnes undique, ac præcipuè viri literati concurrerent; quippè Abailardus publicè profeſſus in Gallia philoſophiam, magnum ſibi nomen inde comparaverat, timereturque ne de abſentia Bernardi, & ſcandalum populo, & cornua creſcerent adverſario; demùm ipſo ad locum & diem accurrente, cùm & Rex adeſſe conventui voluiſſet, ſimul ac in præſentia omnium nonnulla producta ſunt ex libris Abaildi capitula, de quibus diſptaretur, ita ille hebes factus eſt, ut nihil prorsùs reſpondere valens tantummodo Sedem Apoſtolicam appellarit. At nihilominùs Epiſcopi errores eius damnarũt,&ut ipſorum ſententia ab Innocentio Papa confirmaretur, literis ad eum ſcriptis petierunt: quibus ipſe annuens, tam Abailardum, quàm eius prava dogmata, ſectatoréſque anathemate damnavit; iuſſitque ut eum, eiuſque diſcipulum Arnaldum de Brixia, in religioſis locis ſeparatim includi facerent, & libros eorum igne comburerent. Conſtant enim iſta omnia ex eorumdem *b* tunc ultro citroque ſcriptis epiſtolis, necnon ex auctore *c* Rerum geſtarum ipſius ſancti Bernardi.

CONCIL. SENON IN CAUSA ABAILARDI.

DAMNATUR IN GAL. ET ROMAE.

b *Ap. Bern. ep. 189. 191. 194.*
c *Vit. S. Bern. lib. 5 cap. 5.*

Porro cùm Abailardus proſecuturus appellationem, Romam verſus dirigeret iter, divertens Cluniacum, libenter ſe paſſus eſt retineri à Petro Venerabili illius monaſterij Abbate: cuius opera non ſolum errores abiuravit, eoſque à ſuis libris abraſit, & cum S. Bernardo pacifica colloquia habuit, ſed & monachus effectus, permiſſus eſt à Summo Pontifice ibi reliquum vitæ transigere: ſicut apparet ex literis eiuſdem Petri *d* Cluniacenſis ad Innocentium. Denique quod mirandum valdè eſt Abailardus pœnitens perſeverans uſque ad finem in arctiſſima monaſtica obſeruantia, demum ſancto fine quievit; dignuſque habitus eſt, qui poſt obitum ab eodem Petro *e* Venerabili magnoperè laudaretur epiſtola ad Eloyſam Abbatiſſam, eius quondam coniugem, quæ & ipſa doctrina excellens idem vitæ genus arripuerat. Quæ quidem de viri ſui exiſtimatione ſollicita, rogavit per literas eumdem Petrum, ut illius abſolutionem factam ab Apoſtolica Sede ad ſe mitteret, quo ea ſepulchto eius inſcriberetur.

II. FIT MONACHUS, ET SANCTO FINE QUIESCIT.
d *Pet. Clu. 5. ep. 3.*
e *Id. 5. ep. 10.*

IESV CHRISTI
AN. 1141.
INNOCENTII II.
AN. 12.
CONR REG ROM. 3.
IOAN COMN. 23.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quadrageſimo primo, Indictione quarta, Tiburtini occaſione Schiſmaticis haud parere Romano Pontifici aſſueti, ac per pacem redigi in obedientiam indignantes, reſiſtere Innocentio ſunt auſi. Qua contumelia ſe affici Romani videntes, dum eorum clandeſtinas paterentur iugiter incurſiones; ad ſubiugandos illos omne ſtudium impendere ſunt aggreſſi: ſed ab iis turpiter in fugam verſi, adeo impatienter hanc ignominiam tulerunt, ut licèt poſteà iidem Tiburtini, armis ſpiritualibus & temporalibus Innocentij cedentes, deditionem fecerint; tamen Romani volentes, ut eos Pontifex per obſides & ſacramentum ad duriſſima ſubeunda cogeret; nempè ut ruptis muris omnes provincia cederent; cum ipſe immani eorum petitioni annuere nollet, ſeditione mota in Capitolio convenientes, antiquam Vrbis dignitatem reſtaurare propoſuerunt, ordinémque Senatorum, qui iam per multa tempora ceſſaverat, conſtituerunt; ac turſum cum Tiburtinis bellum innovarunt, fruſtrà Innocentio conante eos minis & muneribus à cœptis revocare. Narrat hæc Otto *a* Friſingenſis. Cuius item relatione *b* conſtat peſtilentem iſtam auram rebellionis inſufflaſſe Romanis Arnaldum de Brixia novum hæreſiarcham, de quo ſuperius, dum iactaret laicorum eſſe omnia temporalia, & à clericis iniuſtiſſimè detineri: quo nomine Politicorum hæreticorum patriarcham, atque principem ſe conſtituit. Quænam autem poſt hæc à Romanis geſta fuerint, dicetur ſuis locis. Haud enim unius diei fuit opus, eos ad obedientiam Pontificis revocare.

I. BELLUM TIBURTINUM.

ROMANI ANTIQUAM SATAGUNT RESTITUERE REMP.
a *Otto Friſing. lib. 7 c. 28.*
b *Id. de reb. geſt. Frid. Imp lib. 2. c. 20*

IESV CHRISTI
AN. 1141.
INNOCENTII II.
AN. 13.
CONR REG. ROM. 4.
IOAN. COMN. 24.

I.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quadrageſimo ſecundo, Indictione quinta, Innocentius Papa Legatum in Gallias miſit Ivonem Cardinalem, tum ob iniuſtè dimiſſam uxorem à Radulphio Viromanduorum Comite, & ſuperinductam ſororem Reginæ; tum ob diſſenſionem inter ipſum Pontificem & Regem Ludouicum ortam occaſione Archiepiſcopi Bituricenſis, cum quem Innocentius illi Eccleſiæ conſectaſſet Petrum, Rex repudiaſſet, eo quod ſine eius aſſenſu conſecratus fuiſſet. Porro Ivo legationi ſuæ incumbens, & Radulphũ excommunicavit, atque Epiſcopos, qui divor-

REGNUM FRAN. INTERDICTO SUBIECTUM.

tium fecerant, ſuſpendit; & Regnum ipſum interdicto ſubiecit, ac cætera quæ opus erant, canonicè explevit: quibus Rex maiori indignatione exaſperatus, non ſolum Comitem Theobaldum, qui à Pontifice in cauſa Petri Bituricenſis ſtabat, graviter exagitavit, ſed & multas alias Eccleſias, præter Bituricenſem, vexavit, aliaque plurima indigna commiſit: unde cum dirum ſchiſma in Eccleſia Gallicana timeretur, ob vehementem Pontificis in eum commotionem, demum perente Rege veniam eorum, quæ iuvenili ardore furens commiſiſſet, compoſita ſunt anno ſequenti diſſidia, quæ iam præcedenti cœpta fuerant. Hæc autem conſtant ex Roberto in Chronico appendice ad Sigebertum, necnon ex multiplicibus à S. Bernardo *a* ad Innocentium Papam, Ludovicum Regem, Eccleſiæ Romanæ Cardinales, Galliarumque Antiſtites ſcriptis ea de cauſa literis.

REX RESIPISCIT.

a Bern. ep. 216. uſque 225. Ap. Barõ. ann. ſuper. hoc, & ſeq.

II. Quod ad res pertinet Orientis; hoc eodem anno Fulco Ieroſolymam Rex lapſus equo mortuus eſt, Balduinum annorum tredecim relinquens regni ſucceſſorem; cuius adminiſtrationem mater ipſa Regina Meleſendis ſuſcepit, Hæc Tyrius *b*: ſed quod id factum dicit ſub Eugenio Papa, ſibi adverſatur, dum nonniſi poſt triennium Eugenius ſedere cœpit.

b Tyr. lib. 16. cap. 23.

IESV CRISTI

AN. 1143.

CÆLESTINI II.

AN. 1.

CONR. REG. ROM. 5.

MANVELIS 1.

I. INNOC. PP. OBITUS.

ANNO Redemptoris milleſimo centeſimo quadrageſimo tertio, Indictione ſexta, Innocentius Papa adverſus Romanos, antiquum Senatum & Equeſtrem Ordinem reſtituere ſatagentes, laborans; (timebat enim, ne fortè Eccleſia Dei, quæ per multos annos ſæcularem Vrbis honorem antiquitùs ſibi conceſſum potentiſſimè habuiſſet, ea occaſione quandoque perderet:) cùm non poſſet prævalere, lecto cubans in pace quievit octavo Calendas Octobris, cùm ſediſſet annos tredecim, & menſes ſeptem. Tradit hæc Otto *a* Friſingenſis. Et in codice ſcripto Archivi Lateranenſis traditur, ipſum ſepultum eſſe in eadem baſilica in porphyretico mauſoleo, in quo olim ſepultus fuerat Hadrianus Imperator. Verùm eius corpus poſteà delatum eſt ab ipſius fratre Epiſcopo Albanenſi ad baſilicam Calliſti, dictam S. Mariæ trans Tiberim, quàm Innocentius à fundamentis reſtaurare cœperat, frater autem abſolvit. Elapſo autem die ab eius obitu, conſenſu omnium creatus eſt Summus Pontifex *Guido de Caſtello* preſbyter Cardinalis tituli Sancti Marci, nominatuſque CAELESTINUS Secundus ad quem extant luculentiſſimorum eius temporis Eccleſiæ Gallicanæ luminum, Petri *b* Venerabilis Abbatis Cluniacenſis, & S. Bernardi *c* Clarævallenſis epiſtolæ.

a Otto Friſing. lib. 7. c. 27.

CAELEST. II. CREATIO.

b Petr. Clun. 5. epiſt. 17.
c Bern. epiſt. 234.

II. CONCIL. LONDON.

Itèmque eodem anno, tempore Quadrageſimæ, *Londoniæ* in Anglia celebratum eſt CONCILIUM ab Vvintonenſi Epiſcopo Sedis Apoſtolicæ Legato, pro libertate Eccleſiaſtica iamdiù exule reſtituenda; cui unà cum alijs interfuit Rex Stephanus: ſancitum verò in eo eſt, ne qui alicui clerico violentas manus iniiceret, (quod paſſim fieri conſueverat) ab alio poſſet abſolui, quàm ab ipſo Papa & in præſentia ipſius. Hæc Rogerius in Annalibus: qui & ſequenti anno multa refert exempla divinæ vindictæ adverſus violatores ac profanatores eccleſiarum.

PRO LIBER. ECCLESIAE.

III. Quod ad res pertinet Orientis; hoc item anno ex hac vita veneno ſublatus eſt Radulphus, ſive Rudolphus Patriarcha Antiochenus; & in eius locum ſubrogatus *Haimericus* decanus eiuſdem Eccleſiæ. Ita ex Tyrio.

IV. IOAN. IMP. INFAUSTUS OBITUS.

Eodem anno menſe Aprili mortuum eſſe Ioannem Imperatorem Conſtantinopolitanum, poſtquàm regnaſſet annos viginti quatuor & menſes octo, tradunt Nicetas Choniata, & Otto *d* Friſingenſis. Ex quibus, aliiſque auctoribus, corrigas errorem illapſum in Vvilelmum Tyrium *e*, dum apud ipſum Ioannes legitur obiiſſe anno Domini milleſimo centeſimo trigeſimo octavo, Imperij verò ſui vigeſimo ſeptimo. Sed quod ad genus mortis eius pertinet; nonniſi divina contigiſſe vindicta, Hiſtorici omnes tam Græci quàm Latini affirmant. Cùm enim à Latinis abripere Antiochiam pertentaſſet, & quamvis monitus ab Innocentio Papa minimè deſtitiſſet, immò acerbiùs deſæviſſet etiam in viros ſanctiſſimos (ut teſtatur Otto) eremum incolentes; factum eſt, ut poſt obitum duorum filiorum, ipſe quoque propriæ ſagittæ venenatæ vulnuſculo, cùm in venatione pharetra everſa caderet, ſibi ipſi mortem intulerit. Poſt eius autem obitum, MANUEL, ſive Emmanuel Comnenus, ipſius filius, patris iudicio comprobatus, regendas ſumpſit habenas Imperij: cui Conradus *f* Romanorum Rex matrimonio iunxit ſororem coniugis ſuæ.

d Otto Friſing. lib. 7. c. 8.
e Tyr lib. 15. c. 23. in fin.
f Otto Friſing. de Reb. geſt. Frid. lib. 1. c. 23. & 24.

V. LEONIS PATRIARCHAE CONST. OBITUS.

Hoc eodem anno, ipſius primordijs Manuelis, (ut teſtatur Nicetas) mortuus eſt *Leo* Stypiota Patriarcha Conſtantinopolitanus; cuius meminit Theodorus Balſamon, dum interpretatur S. Baſilij epiſtolam ad Amphilochium; & in canone octogeſimo tertio agit aduerſus eos, qui more Gentium exercent Vaticinia ac veneficia, quorum occaſione ſubijcit, quòd cùm uxor Alexij Comneni filij Imperatoris in grauiſſimum morbum incidiſſet adeò ut medici de eius ſanitate deſperaſſent; quidam ethnici ſe eam curaturos profeſſi, utpotè quæ magicis artificijs laboraret, effecerunt ut multæ nobiles feminæ atque etiam viri perierint, dum quaſi ad maleficij auctores detegendos, iidem impoſtores clàm imagines ex cera factas proijcerent, & ſatanicè eorum contrectationem & inventionem ſignificarent: qui tamen re infecta evanuerunt, ægra non ſolùm nihil adiumenti adepta, ſed etiam diuturno morbo vexata decedente. poſt cuius mortem Leo Patriarcha in eiuſmodi vaticinatores, & veneficos grauiſſimè animadvertit. Hæc Balſamon. Extat verò etiam eiuſdem Leonis decretum de nuptiis duorum fratrum, in codice Iuris Orientalis; necnon *Arſenij*, qui poſt ipſum ſedit, licèt in catalogis Patriarcharum Conſtantinopolitanorum nulla de eo ſit mentio. Nicetas autem ſcribit, ſubrogatum eſſe Leoni *Michaelem* monachum mo-

VATICINATORES EXAGITATI A LEONE.

naſterij dicti Acuti, uirum (ut ait) virtute celebrem, & eruditum: qui dictus eſt etiam cognomento *Oxytes*, quòd ex Oxya inſula, in qua eius erat monaſterium, eductus ſit.

IESV CHRISTI
AN 1144.
LVCII II.
AN. 1.
CONR. REG. ROM. 6.
MANVELIS 2.

I Caelst. PP. obit. ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quadrageſimo quarto, Indictione ſeptima, *Cæleſtinus* Papa, ubi ſediſſet menſes quinque & dies tredecim, defunctus eſt apud Palladium octavo Idus Martij, & in Eccleſia Lateranenſi tumulatus. Cumque Sedes vacaſſet die una, ſuffectus eſt in locum eius *Gerardus* Camerarius preſbyter Cardinalis tituli S. Crucis in Ieruſalem, ex ordine Canonicorum regularium, patria Bononienſis ex patre Viſeo, ſcientia & vitæ meritis clarus, Sanctæque Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius, atque etiam Cancellarius: (Lucii II. electio.) dictuſque eſt Lucius eius nominis Secundus. Ita ex Vaticano codice de Vitis Pontificum. Vbi etiam additur, eumdem habito cum Eccleſiæ fidelibus conſilio, Senatores qui contra prohibitionem Innocentij deceſſoris ſui Capitolium conſcendiſſent, Senatum abiurare coegiſſe. Verùm illos ab hoc anno tempus reſtituti Senatus numerare conſueviſſe, ipſorum publica monumenta docent.

II. Portug. sub censu Eccl. Rom. Huius Pontificis tempore Alfonſus Portugalliæ Dux, pietatis ergo ſuum Ducatum conſtituit Romanæ Eccleſiæ vectigalem annuo cenſu unciarum auri quatuor: ſicut teſtatur Innocentius Papa Tertius epiſtola centeſima libri primi. Atque ita dum inhærentes lateri, ſed animo rebelles Romani temporali dominio exuendam Sedem Apoſtolicam conclamarent, ab Occidentis extremo limite Princeps provinciam ſuam eidem ſpontaneè obtulit vectigalem.

III. Romani rebelles hæresim sectantur Arnaldi de Brix. Quantum autem à Romanis rebellantibus vexatus fuerit Lucius Pontifex, docet Otto a Friſingenſis; nempe ipſos Senatoribus, quos antè inſtituerant, Patricium adieciſſe, cui tamquam Principi ſubijcerentur: atque inde Pontificem adeuntes, omnia regalia eius tam in Vrbe quàm extrà poſita, ad ius Patricij ſui repopoſciſſe; eumque more antiquorum ſacerdotum, de decimis tantum & oblationibus ſuſtentari oportere dicentes, continua eum afflictione vexaſſe. Ab obitu namque Cæleſtini invaleſcere cœpit iſtiuſmodi rebellio, eadémque hæreſis dicta *Politicorum*, ſive alio nomine (ſi ab eius hæreſiarcha denominare magis placeat) *Arnaldiſtarum*, ab Arnaldo de Brixia ſub Innocentio (ut vidimus) vulgari cœpta. Vt non mireris, ſi in Romanos huius temporis à Pontifice ac domino ſuo reſilientes, Sanctus Bernardus b acuto valdè ſtylo pugnarit. Quamvis non omnes eadem inſania percitos fuiſſe, ſed complures ex nobilibus familiis pro Pontifice ſtrenuè rem egiſſe, conſtet ex literis c Arnaldiſtarum ad Conradum Regem ſcriptis; quibus ſatagentes eum ad ſe allicere, ſignificarunt ſe iſta ipſius nomine, ac pro honore Imperii facere. Verum teſtatur Otto, Conradum eiuſmodi illorum næniis aures præbere abnuiſſe; & contrà venientes ad ſe ex parte Romanæ Eccleſiæ Legatos, renovationem antiquorum privilegiorum poſtulantes, honorificè ſuſcepiſſe, & honeſtè dimiſiſſe.

a Otto Friſin. li. 7. c. 31.
b Bern. lib. 4. de conſider.
c Ap. Otton. Friſing. de geſt. Frider. lib. 1. c. 27. 28.

IV. S. Cruc ope lib ratus e ercitus Chr. Quod ad res pertinet Orientales; hoc anno, qui ſecundus numeratur Balduini pueri Ieroſolymorum Regis, exercitus Chriſtianorum ſub ſpe potiundi Boſtro metropoli Arabum, ex inſidiis in extrema pericula coniectus, virtute ſacratiſſimæ Crucis, quam Robertus Nazarenus Archiepiſcopus baiulabat, mirabiliter liberatus eſt; ac paulò pòſt cum rurſum internecioni ſubiaceret, prævio ignoto Duce, nempè cæleſti nuncio, eodémque ſignifero, ſecurè reductus eſt Ieroſolymam. Hæc pluribus Tyrius d.

d Tyr. li 16. c. 8. & ſeqq.

IESV CHRISTI
AN. 1145.
EVGENII III.
AN. 1.
CONR. REG. ROM. 7.
MANVELIS 3.

I. Lucii P obitus. ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quadrageſimo quinto, Indictione octava, quinto Calendas Martij, *Lucius* Papa ex hac vita migravit Romæ in monaſterio Sancti Gregorii ad Clivum Scauri; & ſepultus eſt in baſilica Lateranenſi; poſtquàm ſediſſet menſes undecim, ac dies quatuordecim; feciſſetque ordinatione una diaconos, preſbyteros, & Epiſcopos per diverſa loca: ex quibus *Nicolaum* diaconum Sancti Laurentii in Damaſo creavit Bibliothecarium, (quo munere ipſe functus erat, virum imprimis literis Hebraicis peritiſſimum; qui de emendatione divinæ Scripturæ commentarium edidit. Hæc in codice Vaticano, qui inſcribitur, *De Privilegiis Eccleſiæ Romanæ*. Vbi de Lucii obitus occaſione aſſeritur, ipſum, cum Romanos ad nova ſtudia concitatos conaretur depellere à Capitolio, incerto lapidis ictu percuſſum eſſe, atque non poſt multos dies ex eo vitam finiſſe. At nihil de ictu lapidis Otto eius temporis auctor; ſed tantum Lucium quotidianis cruciatibus in eiuſmodi Romanorum rebellionem vexatum, ac tædio vitæ affectum, diem obiiſſe.

II. Non vacavit Sedes; ſed repentè ut ait Sanctus Bernardus ob periculum ab Arnaldiſtis imminens, convenientes unanimes Cardinales in proximam Eccleſiam monaſterii Sancti Cæſarii, illi Dei nutu, haud de gremio ex more aliquem eligendum putarunt ex Cardinalibus; ſed convertentes oculos in Abbatem monaſterii Sancti Anaſtaſii Trium-fontium extra Vrbem Ordinis Ciſtercienſis, eidem haud pridem ſub Innocentio Papa præfectum à Sancto Bernardo, cuius diſcipulus fuerat, *Bernardum* itidem nominatum, patria Piſanum, virum probitate inſignem, & prudentia in negotiis obeundis locupletem; eumdem ſumma cócordia elegerunt in Pontificem, & ad Lateranenſe palatium de-

EUGENIUS PP. III.

ductum, collocatumque in Sede Apoſtolica, EUGENIUM Tertium nuncuparunt. Qui cùm proxima Dominica conſecrationem apud Sanctum Petrum ex more ſuſcipere pararet, præcognito Senatorum perverſo conſilio, qui eius electionẽ violenter retractare diſpoſuerant, niſi eis uſurpatum Senatum Apoſtolica auctoritate confirmaret, noctis ſilentio ab Vrbe ſecedens, apud Farfenſe monaſterium in Sabinis conſecratus eſt. Tradit hæc ſcriptus codex Vaticanus.

III. ARNALDISTARUM FUROR ROMAE.

Inter hæc autem adveniente in Vrbem Arnaldo perditiſſimo hæreſiarcha, & ſeditionem acriùs commovente; in tantum apud furentem plebem eius venenoſæ doctrinæ cœpit invaleſcere malum, ut non ſolùm nobilium Romanorum à Pontifice ſtantium, ſed & Cardinalium ac Clericorum diruerint, diripuerintque domos; nonnulloſque etiam Cardinales tentos ſauciarint, & inhoneſtè tractarint; necnon depoſitis miniſtris Pontificis, omnes cives ad ſubiectionem Patricij ſui compellere ſategerint: denique uſque eò progreſſi fuerint, ut S. Petri Eccleſiam in munitionem bellicam convertentes, peregrinos cauſa orationis advenientes, ad oblationem queſtus gratia plagis & verberibus cogerent, & offerre nolentes in ipſo templi veſtibulo occidere non uererentur: cùm interim Eugenius Papa eorumdem fugiens furorem, Viterbium ſe recepiſſet. Narrat hæc Otto *a* Friſingenſis Epiſcopus, ſincerus eius temporis auctor, necnon Ligurius *b* in Friderico: quæ Sanctus quoque Bernardus *c* ipſis Romanis exprobravit, cum his nefandis auditis, egregiam ad ipſos hoc eodem anno in ſpiritu vehementi, ſed ſancto, obiurgatoriam conſcripſit epiſtolam; qui etiam adversùs eos Conradum Regem pro defenſione Eccleſiæ hortatus *d* eſt.

a Otto Friſing. Chr. lib. 7. cap. 31. & in Reb. geſt. Frider. Imp. lib. 1 cap. 20 *b Ligur. lib. 3.* *c Bern. ep. 642.* *d Id. ep. 243.*

IV. LEGATIONES EXTERNORUM AD SUMM. PONT.

Accidit verò inter hæc, ut ſecundum illud divinum *e* oraculum de prædeſtinatione Sanctorum pronunciatum; *Venient ab Oriente & Occidente, & recumbent cum Abraham, Iſaac, & Iacob; & filij regni eiicientur in tenebras exteriores;* dum Romani reſilirent à Sede Apoſtolica, & expulſus ab eis Eugenius Pontifex Viterbij conſidere cogeretur; accurrerint ad eum è longinquo populi, & legationibus ab ultimo penè Oriente (præter alias frequentes Occidentalium, Borealiumque) viſitatus fuerit. Tradit enim Otto *f* Friſingenſis; dum ipſe apud eumdem Pontificem Viterbij ageret, Legatos Armeniorum Epiſcoporum, eorumque Metropolitani, (quem *Catholicum*, id eſt Vniuerſalem, vocarent propter immenſum amplius mille Epiſcoporum numerum, quem ſub ſe haberet;) laborioſum iter per annum & ſex menſes complentes, adveniſſe ad Eugenium, eique ex parte illius Eccleſiæ ſubiectionem omnimodam offerentes, cauſas viæ has aperuiſſe; nimirum quod cum inter ipſos & Græcos quædam in ſacris ritibus diſcrepantia eſſet, dum licèt in conficienda Euchariſtia pane fermentato, ſicut illi, uterentur, tamen aquam vino non admiſcerent, ſicut nos & illi; ac præterea Nativitatem Domini Epiphaniæ continuantes, duas illas feſtivitates unam facerent: de his, & aliis, inter ſe diſſentientes, Romanam Eccleſiam iudicem elegiſſent, à qua formam ſacrificij iuxta conſuetudinem eius ſibi tradi depoſcerent. Itémque quòd eſſent in confinio Armeniæ quædam gentes, quæ fœtus ſuos fœtentes generarent, ſed ad aquas Armeniorum lavandi tranſmiſſi, ſtatim ubi baptiſmatis unda tincti eſſent, innatum fœtorem amitterent, qui tamen mox ad cultum Paganiſmi redirent, de his quoque quid agendum eſſet, Romanam Eccleſiam Legati conſuluerunt: iidémque à Summo Pontifice diligenter de omnibus inſtructi ſunt. Additque Otto qui aderat unum ex Legatis Epiſcopali dignitate inſignitum, in die dedicationis Eccleſiæ Sancti Petri, Summo Pontifice divina myſteria ſolemniter celebrante, attentiorem ſacro altari adſtantem, (ſicut poſteà cunctis retulit) ſplendido fulgore radium Solis ſuper caput Pontificis coruſcare. & in ipſo duas columbas aſcendentes & deſcendentes vidiſſe: cumque nullum aditum per quem lux illa transfunderetur inveniret, divinitus hoc eſſe factum cognoſcentem, ad obedientiam Romanæ Sedis amplius accenſum fuiſſe.

e Matth. 8. *f Otto Friſing. lib. 7. c. 31. 32. 33.* CATHOLICUS ARMEN. SUBIICIT SE ROMANO PONT. INNATUS FŒTOR BAPTISMO PULSUS. VISIONE DIVINA CONFIRMANTUR ARMENI.

V.

Sed quod pertinet ad populos, baptiſmum ad eluendum fœtorem ſuſcipientes, eſt etiam de iis mentio apud Theodorum Balſamonem, dum agens *g* de *Synodo* habita à Luca Chryſoberge Patriarcha Conſtantinopolitano, qui ſedit paulò poſt ſub ipſo huius temporis Imperatore Manuele Comneno, ait veniſſe ad Synodum Agarenos, qui cum iuberentur baptizari, reſponderunt ſe iam in ſuis regionibus baptizatos fuiſſe, quod eſſet conſuetudo ut omnes Agarenorum infantes ab Orthodoxis ſacerdotibus baptizarentur: verum Patriarcham noluiſſe eos admittere, quod audiſſet baptiſmum quem illi infideles à Chriſtianis peterent, non bona affectione & Orthodoxo propoſito peti, ſed propter corporalem medicinam; cum Agarenis perſuaſum eſſet, fore ut ſui liberi à dæmone vexarentur, & tamquam canes malè olerent, niſi baptiſmum Chriſtianum aſſequerentur; ſicque non ad animæ ſordes abluendas, & ſanctificationem conſequendam, baptiſmum poſtularent, ſed tamquam veneficium & incantationem. Hæc ibi.

g Balſ. in Nomocan. Phot. tit. 13. de laic. c. 2. Ap. Bar. an. 1148. ad fin. DE BAPTISMO AGARENORUM AD CORPORALEM MEDICINAM.

VI. LEGATIO EX SYRIA AD ROM. PONT.

Sed ut redeamus ad narrationem Ottonis; ſubdit ipſe, ſe eodem tempore vidiſſe Viterbij Epiſcopum Gabulenſem in Syria, cuius præcipuè opera ad plenum Antiochia Romanæ ſubierat Sedi, tam de Patriarcha ſuo Antiocheno, quàm de matre Principis conquerentem; Sediſque Apoſtolicę auctoritatem implorantem, pro obtinendis decimis ſpoliorum Saracenis ablatorum, exemplo Abrahæ qui eas Melchiſedecho dedit. Eumdémque tradit, ob periculum in quod Latinorum Eccleſiæ Orientales incidiſſent, capta ab Infidelibus Edeſſa, decreviſſe adire Reges Romanorum & Francorum pro flagitando auxilio. Hæc Otto in Chronico. In Rebus *h* verò geſtis Friderici Imp. narrat, his de periculo Chriſtianorum Orientalium auditis, cœptum eſſe in Occidente agi de nova expeditione in Terram Sanctam: faciléque fuiſſe Ludovicum Regem Francorum ad opus religioſum impellere, quòd iam ſecreto voviſſet eamdem peregrinationem inire. Quapropter re ab eo cum Principibus ſuis communicata, omnium unam fuiſſe ſententiam, vocandum eſſe S. Bernardum Abbatem Claræ vallenſem, ut ab eo tamquam à divino oraculo, quid in his fieri oporteret, acciperent: illum autem de tato negotio propriæ auctoritatis arbitrio decernere frivolum iudicantem, reſpondiſſe ad Ro-

h Otto in Frider. lib. 1. c. 34.

Rex Fr. agit cum Summ. Pont. de expedit. in Ter. S.

manum Pontificem deferri debere: miſſa verò ad Eugenium Legatione, eum non ſolum votis Regis annuiſſe, ſed & auctoritatem prædicandi, animoſque cunctorum ad eam expeditionem commovendi, eidem Sancto Bernardo, qui apud omnes Galliæ & Germaniæ populos ut propheta vel Apoſtolus habebatur, conceſſiſſe. Hæc Otto, qui etiam recitat epiſtolam Eugenij ea de re ad Regem, Principéſque, & vniverſos Galliarum populos ſcriptam; qua illis qui crucem ſuſciperent multa privilegia conceſſit pro uxorum, liberorumque, & bonorum ſecuritate, atque iis qui in expeditione morerentur, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contrito confeſſi eſſent, abſolutionem indulſit. Quæ verò ſecuta ſunt, dicentur anno ſequenti.

VII.

Id. in Chr. lib. 7. cap. 31. & 34.

Romani reducuntur ad obedientiam Pontif.

Intereà namque factum eſt, ut dum Eugenius laboraret pro liberatione Terræ Sanctæ, Deus expugnaverit inimicos eius, nempè Romanos: quos (ut idem *i* auctor ait) Pontifex, percuſſo anathemate Iordane ipſorum Patricio cum eius fautoribus, adiunctaque Tiburtinis Romanorum antiquis hoſtibus militia, coercuit, ac demum pacem petere coegit: quæ his conditionibus inita eſt, ut Patriciatus dignitatem ab ipſis nuper introductam abolerent, & Præfectum quem Pontifices conſtituere conſuevissent, ipſi verò expuliſſent, in priſtinam dignitatem reciperent, atque Senatores ex Pontificis auctoritate tenerent. Sicque in Vrbem Eugenius rediens, ac ingenti omnium lætitia exceptus, Nativitatem Domini ibidem celebravit. Sed paulo poſt ab eodem populo Romano de excidio Tiburtinorum adeo importunè ſolicitatus eſt, ut improbitatem eorum non ſuſtinens, à Lateranenſi palatio in Tranſtiberinam munitionem S. Angeli, ad evitandum inſanum eorum furorem, ſe receperit.

IESV CHRISTI

An. 1146.

EVGENII III.

An. 2.

CONR. REG. ROM.

MANVELIS 4.

I.

Concil. Carnot. pro expedit. in Ter. S.

a *Ap. Petr. Clun. 6. ep. 19. 20.*

b *Ber. ep. 256.*

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quadrageſimo ſexto, Indictione nona, tertia Dominica poſt Paſcha, celebratum eſt *Carnoti* pro expeditione in Terram Sanctam, generale ex omnium Galliarum provinciis CONCILIUM Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Abbatum; cui etiam adſtitit Rex unà cum Principibus Regni: de quo extant *a* literæ Sancti Bernardi, & Sugerij Abbatis S. Dionyſii, ad Petrum Cluniacenſem, & huius reſponſio. Quid vero in eo actum fuerit, docet idem Sanctus Bernardus *b* ſcribens ad Papam Eugenium; nempè (quod planè mireris) eumdem ipſum Sanctum Bernardum quaſi in ducem totius belli, & principem militiæ electum eſſe. Verum ſatis viſum Eugenio, ſi ille tuba ſacerdotali indiceret bellum, & ſive verbis ſive ſcriptis literis Chriſtianum populum excitaret: quod illum feliciſſimè, ſequentibus innumeris ſignis atque immenſis prodigiis præſtitiſſe, teſtantur Acta Vitæ ipſius, & epiſtolæ ab eo conſcriptæ, necnon Otto Friſingenſis; ſed magis ipſe rerum ſucceſſus, dum non ſolum Ludovicus Rex *c* alio apud Verzelacum celebrato Conventu, Crucem ab eodem S. Bernardo ſumpſit unà cum multis aliis Principibus & optimatibus Regni ſui; quos tam ingens populi multitudo ſecuta eſt *d*, ut vacuarentur urbes & caſtella: ſed & eiuſdem hortatu *e*, Conradus Romanorum Rex generali indicto apud Spiram in Nativitate Domini, alioque in Baioaria menſe Februario anni ſequentis, Germanorum Conventu, æquè Crucem unà cum fratre ſuo Henrico Duce Noricorum, aliiſque Principibus, & innumeris nobilibus accepit: quibuſcum etiam ſignati ſunt nonnulli Epiſcopi, atque inter alios ipſe Otto Friſingenſis, virtutibus & meritis clarus, qui demum addit *f*, non ſolum ex Romano Imperio, ſed etiam ex vicinis Regnis, ideſt, Francia, Anglia, Pannonia, innumeris populis ac nationibus, hac expeditionis fama ad ſumendam Crucem commotis, repentè ſic totum penè Occidentem ſiluiſſe, ut non ſolum bella movere, & arma quempiam in publico portare, nefas haberetur.

S. Bern. electus dux belli.

c *Otto Friſing. in Frid. lib. 1. c. 36.*

Reg. Fr. Germ. crucem ſuſcipiunt.

d *Bern. ep. 246.*

e *Ottoibid. c. 39. 40. Bern. ep. 322. Ap. Barō. hoc an & ſeqq.*

f *Ibid. c. 42. 43.*

II.

g *Bernar. ep 322. & ap. Otton. d. c. 36.*

De Iudæis necandis prava damnatur opinio.

Quod autem in epiſtola de his ad Germaniæ populos ſcripta, S. Bernardus *g* eos monet ut abſtinerent ab internecione Iudæorum; quid hoc ſit, diſces ab Ottone qui aderat, dum ait, inter hæc *Radulphum* quemdam monachum, virum religionis ſeveritatem ſolerter imitantem, ſed litterarum peritia parum imbutum in partibus Galliæ quæ Rhenum attingunt, multa populorum millia ad accipiendam Crucem accendiſſe; ſed hoc doctrinæ ſuæ perperam inſeruiſſe, ut Iudæi tamquam Chriſtianæ religionis hoſtes trucidarentur; indèque factum eſſe, ut paſſim in Gallia & Germania plurimi eorum necati fuerint: ſed Bernardum literis ad eoſdem populos ſcriptis, auctoritate ſacræ Scripturæ luculenter oſtendiſſe, Iudæos ob ſcelerum ſuorum exceſſus, non occidendos, ſed diſpergendos fore. Extat autem epiſtola *h* eiuſdem Sancti Bernardi ad Henricum Archiepiſcopum Moguntinum adverſus eumdem Radulphum eremitam, necem Iudæorum prædicantem; qua eum pluribus notis ſugillat infamiæ, ac vehementiſſimè exagitat, ob tria in eo reprehenſione digniſſima, videlicèt uſurpationem prædicationis, contemptum Epiſcoporum, & homicidii approbati libertatem. Porro agens pariter de Iudæis Petrus *i* Cluniacenſis in epiſtola ad Ludovicum Regem pro eadem expeditiono promovenda, eos non occidendos quidem exiſtimat, ſed tamen impunitos non relinquendos de Chriſtianorum vel uſuris exhauſtis, vel furtiva emendo iniuſtè poſſeſſis, quibus eos iuſtè expoliandos ſuadet, iiſdémque alendos bellantes pro Chriſto milites. Vt autem iis temporibus penes omnes Iudæi exocrabiliores haberentur, præter univerſalem totius generis maledictionem, continuumque & implacabile eorum in Chriſtianos odium, ac frequentiſſima ſcelera, recentia acceſſerunt demerita; & præſertim quod hoc ipſo anno execrandum facinus perpetraſſe, Robertus de Monte in Appendice ad Sigebertum tradit; nempè apud Norvvicum Angliæ civitatem crucifixiſſe puerum quemdam Chriſtianum nomine Vvillelmum; quem extra civitatem ab eis ſepultum, divina lux ſuper eum emicans declaravit. Quam ob cauſam, & quod ſtylo diſerto eos Petrus Clu-

h *Ber. ep. 233.*

i *Pet. Clū. 5. ep. 33.*

Petrus Cluniac. quid de Iudæis.

niacenſis exagitavit; de eis necandis data eſt ea occaſio proclamandi, quam vidimus per S Bernardum eſſe repreſſam. Qui & ipſum Radulphum huius internecionis incentorem, inventum Moguntiæ, commonitum ne contra regulam monachorum per orbem vagando, propria auctoritate verbum prædicationis aſſumeret, tandem inducit ad cœnobium ſuum redire; ut teſtatur Otto *k*.

k Otto ibid. cap. 39.

III. ALIA EXPEDITIO IN PAGANOS BOREALES.

Cæterùm non hanc tantummodo in Terram Sanctam hoc tempore ſuſceptam fuiſſe expeditionem, ſed aliam quoque adverſus Boreales populos adhuc Paganos, idem auctor *l* tradit: quas verò iſti acciperent pro teſſera militari S. Crucis Imagines, in eo diverſas fuiſſe ab iis quas ſumerent qui proficiſcebantur in Orientem, quòd non ſimpliciter veſtibus aſſutæ, ſed à rota ſubterpoſita in altum protenderentur. Agit de eadem expeditione Saxo *m* Grammaticus; atque eam mandato Romani Pontificis ſuſceptam eſſe, dum datis per Europam epiſtolis, univerſos Chriſtianitatis hoſtes ab eius cultoribus oppugnari præcepit, ita ut ſingulæ Catholicorum provinciæ confinem ſibi barbariem inceſſerent. Nec verò iſtas dumtaxat, ſed etiam in Saracenos illos, qui adhuc quamplurima Hiſpaniæ loca poſſidebant, expeditionem navalem motam eſſe, Dodechinus tradit in Chronico, anno ſequenti.

l cap. 40. in fi.

m Sax Gram. lib. 14.

ALIA IN SARAC. HISP.

IV.

Hoc eodem anno Vuillelmus Patriarcha Ieroſolymitanus, ubi abſolviſſet in ſede annos quindecim, ex hac vita deceſſit: in cuius locum tranſlatus eſt è ſede Tyrenſi Fulcherius Archiepiſcopus, de quo ſuperius dictum eſt. Hæc ex Vuillelmo Tyrio *n*. Eodémque anno Michaël Oxyta Patriarcha Conſtantinopolitanus, cum ſediſſet annos duos & menſes octo, (ut habet Græca ſeries Patriarcharum Conſtantinopolitanorum) ſe ſponte abdicavit, & in Oxyam inſulam rediit, in qua vitæ inopis & ſimplicis inſtitutum à puero fuerat amplexus. Ibique in templi veſtibulo proſtratus, cuivis monacho collum calcandum præbuit, quòd contra quàm ſibi expediret, adamatam à primis annis quietem repudiaſſet, nulloque cum fructu thronum ſublimem conſcendiſſet. In eius verò locum ſuffectus eſt Conſtantinopoli *Coſmus* diaconus patria Æginetа, eruditione, & virtutibus, ac præſertim benignitate erga pauperes inſignis. Hæc Nicetas Coniata.

n Tyr. lib. 16. c. 17.

PŒNITENTIA MICHAELIS PATRIARC. CONST.

IESV CHRISTI
AN. 1147.
EVGENII III.
AN. 3.
CONR REG. ROM. 9.
MANVELIS 5.

I. LEGATI A SUMM. PONT. DECRETI PRO EXPEDIT IN TER. S.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quadrageſimo ſeptimo, Indictione decima, ab Eugenio Papa duo decreti ſunt Legati pro expeditione in Terram ſanctam; alter qui proficiſceretur cum Ludovico Francorum Rege, nempè *Guido* Florentius S. R. E. preſbyter Cardinalis tituli Sancti Chryſogoni; alter qui Conradum Regem Romanorum comitaretur, hoc eſt, *Theodinus* Cardinalis Epiſcopus Portuenſis. Hæc Vuillelmus Tyrius. Porrò Conradus in Aſcenſione Domini iter capeſſivit; quem multa ſecuta ſunt infortunia, quæ deſcribuntur ab eius peregrinationis comite, eiuſdemque Regis fratre, Ottone *a* Epiſcopo Friſingenſi: pervenitque ad Conſtantinopolitanæ urbi proximam regionem die ante Nativitatem Dei-Genitricis MARIAE; totum verò quod fuit reliquum huius anni, partémque ſequentis, antequàm appellerent in Palæſtinam, conſumpſerunt in itinere, multis moleſtiis afflictati.

a Otton Friſing. in Frid. lib. c. 45.

CONRAD. REX APPELLIT IN ORIENTEM.

II. EUGE. PP. RECIPIT SE IN GAL.

Regem autem Ludovicum detinuit aliquantiſper in Gallia adventus Eugenii Papæ; qui vitans Romanorum Arnaldiſtarum iugem perſecutionem, in Gallias ſe conferendi more maiorum conſilium iniit; quem Ludovicus Pariſiis expectavit, excepitque honorificentiſſimè. Traditur hoc in Rebus *b* geſtis *S. Vuillelmi*, tunc canonici regularis Ordinis Sancti Auguſtini in eadem civitate Pariſienſi, poſteà verò Abbatis Roſcildenſis in Dania. Vbi etiam additur, cùm paucis poſt diebus voluiſſet Pontifex in eccleſia S. Genovefæ myſteria divina peragere, ortam eſſe contentionem inter ipſius & canonicorum eccleſiæ miniſtros, adeo ut ad pugnos res proceſſerit, & non ſolùm Pontificis miniſtri, ſed etiam ipſe Rex Ludovicus qui illos compeſcere voluit, à canonicorum famulis verberatus ſit: ea vero rei indignitate permotis Pontifice & Rege, in eam eccleſiam introductos fuiſſe canonicos Regulares Sancti Auguſtini, ſumptos ex Abbatia Sancti Victoris eiuſdem civitatis: quorum inſtitutum ab eo tempore in Abbatia S. Genovefæ hactenùs conſervatum eſt.

b Ap. Sur. 6. April.

CANONICI REGUL. INTRODUCTI IN ECCL. S. GENOVEFAE.

III. REX FR. PROFICISCITUR IN TER. S.

His peractis Rex peregrinationem aggreſſus, per Hungariam profectus, tranſito Boſphoro in Syriam proxima Quadrageſima pervenit. Sunt plures qui iſta ſcribant; ſed copioſiùs Sugerius Abbas Sancti Dionyſii in Vita ipſius Ludovici, à quo proficiſcente, ipſe relictus eſt Regni adminiſtrator: atque, illum ordinatis omnibus ad iter tantæ peregrinationis neceſſariis, acceſſiſſe ex more ad eccleſiam S. Dionyſii, à Martyribus accepturum licentiam, & ibi poſt celebrationem Miſſarum, baculum peregrinationis, & vexillum Beati Dionyſii, quod Galli AURIFLAMMAM vocant, valdè reverenter accepiſſe, ſicut moris erat antiquorum Regum quando deberent ad bella procedere, vel votum peregrinationis adimplere: tuncque moviſſe directè cum magno Comitatu Prælatorum & Baronum, hoc ipſo Domini anno hebdomada ſecunda poſt feſtum Pentecoſtes. His autem de tempore profectionis cùm aſſentiatur etiam Dodechinus, qui in navali expeditione & ipſe unus ex illis fuit; nec non auctor in Appendice ad Lambertum, itémque Robertus de Monte, in Appendice ad Sigebertum; qui omnes difertis verbis teſtantur, hoc eodem anno profectionem Regum contigiſſe: ex iis atque aliis, tu corrigas errorē illapſum in Vuillelmum *c* Tyrium, dum cladem quam Iconii accepit Conradus proditione Græcorum, contigiſſe aſſerit anno ſuperiori milleſimo centeſimo quadrageſimo ſexto. Cæterùm ſi res geſtas noſſe cupis, habes quos conſulas eoſdem Sugerium & Vuillelmū; itémque Nicetam Græcum auctorem: cuius firmiſſima conſtat auctoritate

VEXIL. AURIFLAMMA S. DIONYSII.

c Tyr. lib 16 c. 22. in fi.

Conradi Reg. exercitus perit proditione Graecor.

(ne quis Latinorum commentum exiſtimet) Conradi exercitum dolo Græcorum, Manuele id agente Conſtantinopolitano Imperatore, à Turcis fractum, peſſumdatum, ac perditum fuiſſe: ſed & nullum mali genus extitiſſe, quod idem Manuel non vel ipſe in eos machinaretur, vel alijs machinandi auctor eſſet; adeò ut calcem farinæ Græci miſcerent; ut ſic eorum poſteri perpetuis monimentis ab adiuvandis in Oriente Latinis deterrerentur.

IV. Giliberti Porret. haeresis defertur ad Apost. Sed.

Eodem anno ad iudicium Sedis Apoſtolicæ delata eſt hæreſis Giliberti, ſive Giſleberti cognomento Porretani, Pictavienſis Epiſcopi: qui cum ab adoleſcentia uſque ad ultimam ſenectutem in diverſis Galliæ locis philoſophiam magno nomine docuiſſet, nuper ad dignitatem Pontificalem evectus, ſicut anteà conſueverat, ſubtiliter de quæſtionibus philoſophicis diſputare, ita & cœpit de rebus divinis multa præter communem Eccleſiæ morem dicere: indéque factum, ut quod antiquitus dictum, réque ipſa probatum eſt, philoſophos patriarchas fuiſſe hæreticorum, in Giliberto fuerit hoc tempore infeliciter innovatum; cum ex Ariſtotelis Topicis quædam de divinitate & Deo, aliiſque religionis Chriſtianæ myſteriis, ſive in concionibus, ſive familiaribus colloquiis, temere effutire auſus eſt. Quamobrem à duobus Archidiaconis ſuis, tamquam contra fidem Catholicam docens, ad Summi Pontificis Romanæque Sedis examen vocatus, tam ipſe, quàm illi, Eugenio Papæ ab Vrbe in Gallias tendenti Senis civitate Tuſciæ occurrerunt: ſed cauſa in Gallijs coram ipſo Pontifice plenius cognoſcenda remiſſa, intereà S. Bernardus de his ab Archidiaconis certior factus, zelo quo æſtuabat fidei Catholicæ, unà cum eis naviter egit, ut promulgatæ quæ dicerentur à Giliberto hæreſes damnarentur. Narrat hæc pluribus Otto d Friſingenſis; ſed nimis cum laude doctrinæ & acuminis Giliberti, & quadam reprehenſione credulitatis ac zeli S. Bernardi. Verum idem rebus [illegible]arius perſpectis, quem prius excuſare conatus fuerat Gilibertum, & ipſe ad regulas topicas Ariſtotelis Evangelium aptare laborans, poſteà ex hac vita migraturus, (ut teſtatur Radevicus eiuſdem Friſingenſis Eccleſiæ Canonicus) publice obteſtatus eſt, ut quæ pro Giliberto ſcripſiſſet unde aliqui offenderentur, ea arbitrio virorum religioſorum corrigerentur ſecundum Catholicæ fidei & S. Rom. Vniuerſalis Eccleſiæ regulam: ac deinde multa cordis contritione, & humili confeſſione reatum ſuum recognoſcens, ſumptis ſacroſanctis myſterijs, in medio multitudinis ſanctorum tam Epiſcoporum quàm Abbatum Domino ſpiritum reddidit. Hæc Radevicus de Ottonis pœnitentia, ob Gilibertum laudatum [illegible]que defenſum.

S. Bern. adversus Gilber. concitatur.

d *Otto in Frid. l. 1. c. 46 & ſeqq.*

e *Radev. in Frider. lib. 2. cap. 11.*

V. Assertiones eius.

Quinam autem fuerint errores, quibus Gilibertus impetitus eſt, idem Otto narrat; nempè quòd aſſereret, Divinam eſſentiam non eſſe Deum: Proprietates perſonarum non eſſe ipſas perſonas: Theologicas perſonas in nulla prædicari propoſitione: Divinam naturam non eſſe incarnatam: Itémque, Quòd meritum humanum attenuando, nullum mereri diceret præter Chriſtum: Quodque Eccleſiæ Sacramenta evacuando, diceret nullum baptizari niſi ſalvandum; & cætera in hunc modum. Additque auctor, actum de his eſſe in tribus diverſis *Conventibus* ab ipſo Eugenio Papa pro negotijs Eccleſiaſticis celebratis, primò *Antiſiodori*, deinde *Pariſiis*, poſtremò *Rhemis*: & in Pariſienſi Gilibertum, cum hinc inde multa ei obijcerentur, pluriumque impulſationibus ad reſponſionem de divina Maieſtate cogeretur, inter cetera dixiſſe, *Audacter confiteor, Patrem alio eſſe Patrem, alio Deum, nec tamen eſſe hoc & hoc*: eiuſque dicti obſcuritatem, tamquam profanam verborum nouitatem, cum ſtomacho ab omnibus auditam eſſe: porrò Eugenium perſpecta cauſæ difficultate, protelandam eam uſque ad pleniorem Synodum Rhemis celebrandam iudicaſſe. Agetur de ea anno ſequenti.

Conventus Paris. adversus eum.

VI. Henricianae Haeresis tempus.

Intereà hoc eodem anno, urgente cauſa, vir inſignis Albericus S. R. E. Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis, ab Eugenio electus Legatus in provinciam Toloſanam adverſus Henricum hæreticum *Petrobruſianum*, qui illam provinciam vehementer impiis hæreſibus labefactarat; S. Bernardum, Gaufredum Epiſcopum Carnotenſem, & alios Epiſcopos doctrina & ſanctitate præſtantiſſimos ſecum ducit. Quod enim ad tempus ſpectat; Henricum innotuiſſe hoc tempore, & plures ſeduxiſſe, atque adverſus eum tum Petrum Cluniacenſem, tum S. Bernardum ſcripſiſſe, ex eo poſſumus intelligere, quòd numeret Petrus f annos viginti à Petro Bruis magiſtro Henrici, quem emerſiſſe diximus anno Redemptoris milleſimo centeſimo vigeſimo ſexto: itémque quòd S. Bernardus g, cum de eodem Henrico cauendo epiſtolam ad Ildephonſum Comitem S. Ægidii, in cuius ditione tunc erat, ſcripſit, ſanè ante ſequentem annum ad eum ſcripſiſſe oportuit; ſi quidem eo anno Ildephonſum in expeditione Ieroſolymitana eſſe defunctum, affirmat Robertus de Monte in appendice ad Sigebertum.

f *Pet. Cluñ. 1. ep. 2 & l. 5. ep. 16.*

g *Bern. ep. 240.*

VII. Henricus qualis fuerit.

Qualis autem iſte *Henricus* fuerit, deſcribens eadem epiſtola S. Bernardus, ait fuiſſe olim monachum, eundémque literatum, ſed relicto religionis habitu apoſtatam factum, ad ſpurcitias carnis & ſæculi, tamquam canem ad ſuum vomitum, eſſe reverſum: præ confuſione verò inter cognatos & notos habitare non ſuſtinentem, vel potius non permiſſum ob magnitudinem criminis, factum eſſe gyrovagum & profugum ſuper terram; cumque mendicare cœpiſſet, poſuiſſe in ſumptu Evangelium, & venale diſtrahentem verbum Dei, evangelizaſſe ut manducaret: ſi quid autem ſupra victum elicere poſſet à ſimplicioribus populi, vel ab aliqua matronarum, in ludendo aleis, aut certè in uſus turpiores turpiter effundere conſueviſſe: frequenter ſi quidem poſt diurnum populi plauſum, nocte inſecuta cum meretricibus inventum eſſe, & interdum etiam cum coniugatis: quare de Lauſana civitate, de Cenomanis, de Pictavi, de Burdegala, ignominioſiſſimè eiectum, haud ei patuiſſe tunc uſpiam reverſionis aditum, utpotè qui fœda poſt ſe reliquiſſet ubique veſtigia. Hæc Bernardus de vita moribuſque Henrici. An vero dum illum ſic audis ab eo deſcribi, non tibi idem videtur planè iiſdem coloribus pinxiſſe noſtri temporis infeliciſſimos hæreſiarchas, ex apoſtaſia pariter prodeuntes, & in gulæ atque luxuriæ gurgitem ſeſe præcipites dantes?

VIII. Eius hae-

Nec quidem immerito. Nam quos audiſti apoſtaſia & turpitudine haud impares, vide &

RESIS CAPITA.

doctrinæ perfidia ſimillimos. Tradit eum Petrus Cluniacenſis, Henricum heredem nequitiæ Petri Bruis, cum neſcio quibus aliis, doctrinam eius diabolicam non quidem emendaſſe, ſed immutaſſe: & præterquàm quòd Baptiſmum infantium ante intelligibilem ætaté negarent, nec Tépla ſuperfluè in honorem Dei fabricari, eaque dirui oportere aſſererent; Cruces ſacras confringendas eſſe dicerent; Veritatem Corporis & Sanguinis Domini in Sacramento altaris abnuerent; Suffragia pro fidelibus defunctis reijcerent: (qui cuncta communia fuere Henricianis cùm Petro de Bruis:) his addidiſſe, Irrideri Deum canticis Eccleſiaſticis. Quibus planè concordant, quæ de eiuſdem Henrici perniciosa doctrina Sanctus Bernardus *h* prodijſſe ait; ſtempè ut baſilicæ ſine plebibus, plebes ſine ſacerdotibus, ſacerdotes ſine debita reverentia eſſent, & ſine Chriſto denique Chriſtiani; Eccleſiæ reputarentur Synagogæ; Sanctuarium Dei ſanctum eſſe negaretur; Sacramenta non ſacra cenſerentur; Dies feſti feſtivis fruſtrarentur ſolemnijs: Morerentur homines in peccatis ſuis; raperenturque animæ paſſim ad tribunal terrificum, nec pœnitentia reconciliatæ, nec ſacra communione munitæ; ac Parvulis Chriſtianorum Chriſti intercluderetur vita, dum baptiſmi negaretur gratia.

h Bern. ibid.

IX. E ASCRIPTIS ET MIRACULIS CONFUTATA.

Cæterum has eorumdem hæreticorum impietates, tam Petrus Cluniacenſis validiſſima diſputatione confutavit, quàm S. Bernardus prædicationibus ſuis, atque admirandis planè ſignis & operibus confudit: ut ſi quid frontis Novatores hodierni haberent, puderet quemlibet eorum ea denuò revocare in obſervãtiam, quæ confutata, damnata, omninoque proſcripta ſcriptis Sanctorum, & virtute miraculorum viderent. Res autem ab eodem Bernardo in ea quam diximus Alberici Legatione geſtas, deſcripſit eiuſdem temporis auctor Gofridus *i* monachus Claravallenſis, qui & oculis eas vidiſſe potuit, cùm ipſe teſtetur *k* penè omnibus quæ de S. Bernardo ſcripſit præſentem ſe fuiſſe. Ex eius verò narratione conſtat, adeò ſermonibus ſuis, & frequentiſſimis miraculis Bernardum profeciſſe, ut ubi illa hæreſis maximè vigeret, ſimplices in fide inſtructi fuerint, nutantes roborati, errantes revocati, ſubverſi reparati; ſubverſores autem, & obſtinati ita repreſſi, ut ne apparere quidem præſumerent: atque etſi tunc fugerit Henricus, latueritque, ita tamen obſtructas eſſe vias eius, ut vix alicubi poſteà tutus, tandem captus & catenatus Epiſcopo traditus fuerit.

i Gofrid in Vit. S. Bern. lib. 3. c. 5. & 6.
k In præf. eiuſd. lib. 3.

X. INGENS MIRACULUM S. BERN. PRO CONFIRMATIONE FIDEI CATHOL.

Ex multiplicibus autem quæ in confirmationem fidei Catholicæ ſunt ab eodem Sancto tunc edita miracula, illud minimè hic omittendum, quod apud oppidum Sarlatum contigit; cùm poſt completum ſermonem, plurimis ad benedicendum panibus, ſicut ubique fiebat, ei oblatis, eos ille in Dei nomine ſigno Crucis benedicens; *In hoc*, inquit, *ſcietis vera eſſe quæ à nobis, falſa quæ ab hæreticis ſuadentur, ſi infirmis veſtri guſtatis panibus iſtis adepti fuerint ſoſpitatem*: cumque Gaufredus Epiſcopus Carnotenſis qui aderat, addidiſſet, *ſi bona fide ſumpſerint, ſanabuntur*; confeſtim Bernardus, de Domini virtute nihil hæſitans, *Non ego hoc dixeram*, ait, *ſed verè qui guſtaverint, ſanabuntur; ut proinde veros nos & veraces Dei nuncios eſſe cognoſcant*. Tam verò ingens multitudo languentium guſtato eo pane convaluit, ut re per totam provinciam divulgata, vir ſanctus per vicina loca regrediens, ob concurſus intolerabiles declinaverit, & timuerit illò ire. Hæc Gofridus: quæ apprimè demonſtrant viri ſanctiſſimi ſecuritatem certam de veritate Catholicæ fidei quam tuebatur, & falſitate hæreticæ perfidiæ quam inſectabatur; ut libera promiſſione, nulla licèt fide petentis opitulante, ſpondeat in confirmationem doctrinæ quam prædicabat, à Deo exhibenda fore miracula. Cuius voci cùm & Deus obedientem ſe præſtiterit, perſpicuè non Henriciana tantùm hæreſis tunc damnata eſt, ſed recentiores omnes Novatores Sacramentarij eadem cum Henrico ſentientes, divino calculo ſuæ pariter damnationis ſententiam acceperunt.

XI. HAERESIS APOSTOLICORUM DICTA.

Fuit inſuper eidem S. Bernardo his diebus pugnandum adversùs alios novos hæreticos; qui cùm certo carerent auctore à quo denominari poſſent, ſeipſos APOSTOLICOS appellarunt, quòd iactarent ſe eſſe ſucceſſores Apoſtolorum: qui etiam ſe, ac ſolos, corpus Chriſti eſſe gloriabantur, poteſtatémque habere quotidie in menſa ſua corpus Chriſti & ſanguinem conſecrandi ad nutriendum in ſe corpus Chriſti & membra, cùm alioqui ruſticani homines eſſent, & idiotæ, ac prorsùs contemptibiles. Tradit hæc de illis S. Bernardus *l*. Ex cuius etiam prolixiori de ipſorum erroribus tractatione intelligi poteſt, eos de inſania Manichæorum prodiiſſe: ſiquidem plura cum illis communia habuerunt, putà ſecretum cum periurio, ſecundùm illud Manichæorum, *Iura periura, ſecretum prodere noli*; cùm alias ne tenuiter quidem iurare ullatenùs acquieſcerent: Itémque, quòd omnes qui de Eccleſia ſunt, canes eſſe cenſerent & porcos; quod coniugium abhorrerent, cum tamen impudentiſſimis ſeſe luxuriis iugiter inquinarent; quod pariter abſtinerent à carnibus, & omnibus quæ ex carne generantur; quod Teſtamentum vetus non reciperent, ſed Evangelium tantum; quod promiſcuos & clandeſtinos conventus agerent, mutuo ſeſe omni ſpurcitia pollruerent, cum tamen votum præferrent caſtitatis; ac denique quod ne deregi poſſent, vel hæretici convinci, cum Catholicis in Eccleſiam convenirent, preſbyteros honorarent, munera offerrent, confeſſionem facerent, ſacramentis communicarent, moribus extrinſecus præſtarent, ieiunaréntque, & manibus operarentur, unde vitam ſuſtentarent. Quæ omnia ad Manichæorum doctrinam formamq; eſſe compoſita, ſi relegas quæ de illis ſuperius ſunt recenſita, planè reperies.

l Bernar. in Cant. ſerm. 66.

EX MANICHAEIS DERIVATA.

XII. ALIA EIUS CAPITA COMMUNIA CUM NOVATORIB. NOSTRI TEMP.

Sed prætereà addit idem Sanctus & alias eorumdem Apoſtolicorum hæreſes, communes cum noſtri temporis Novatoribus; ut habeant unde ſe iſtis quoque genitos eſſe parentibus ruſticanis & impiis glorientur. Irridebant enim (ut ait *m*) Catholicos, quod baptizarent infantes, quod orarent pro mortuis, quod Sanctorum ſuffragia poſtularent, quod crederent ignem purgatorium reſtare poſt mortem: dicebantque peccatores eſſe Papas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, preſbyteros, ac per hoc nec dandis nec recipiendis idoneos ſacramentis. Hæc autem omnia qui recitat, pariter & confutat per ſingula idem S. Bernardus. Quem ſcientia

m d. ſer. 66.

divinitùs illuſtratum, in virtute miraculorum à Deo miſſum, atque egregia vitæ ſanctitate imbutum, Dei amicum fuiſſe, cùm certò ſciam, ipſi penitiſſimè inhærendo qui inhæſit Deo, ſecurus ex iſto: deplorans ex Chriſtiana charitate perditiſſimos Novatores, qui hos nefandiſſimos ſectantes brutos hæreticos, iiſdem, aliiſque eis ſimilibus, immenſa planè cæcitate percuſſi plus deferant, quàm Bernardo, cæteriſque ſanctiſſimis viris, qui diverſis temporibus eaſdem hæreſes ſcriptis, verbis, & miraculis impugnarunt.

XIII. Quod ad res ſpectat Orientis; eodem anno Coſmus Patriarcha Conſtantinopolitanus, ubi decem menſes ſediſſet, obiit; ſucceſsitque in locum eius (ut habet Græca ſeries Patriarcharum Conſtantinopolitanorum *Chariton* ex monacho.

IESV CHRISTI

An. 1148.

EVGENII III.

An. 4.

CONR. REG. ROM. 10.

MANVELIS 6.

I. Appulsus Regum Fran. et Germ. in Palaest.

ANno Chriſti milleſimo cẽteſimo quadrageſimo octavo, Indictione undecima Francorum exercitus ſub Rege Ludovico in Syriam prope Antiochiam circa mediam Quadrageſimam, fractus maris tempeſtatibus appulit, & Ieroſolymam pervenit Dominica Paſſionis. Conradus autem Romanorum Rex Paſchali hebdomada litus Palæſtinum attigit, & poſt paucos dies ad eandem ſanctam civitatem pervenit. Hęc de tempore Otto a Friſingenſis Epiſcopus, qui cum Rege Conrado Cruce ſignatus eam laborioſiſſimam peregrinationem confecit. Porrò orta contentione inter Principes, unius anni trivere tempus, nihil memoria dignum agentes; cùm verò proxime accepturi Damaſcum eſſent in deditionem, inconſulte nimis cirumventi proditionibus, ſoluere obſidionem. Quæ tu pete, ſi pleniùs ſcire cupis, à Sugerio & Tyrio.

a *Otto in Frin. lib. 1. cap. 58.*

II. b *Id. ibid. cap. 55.* c *Robert. Append. ad Sigeb.* Concil. Rhem. sub Eug. PP.

De Eon, insano haeretico, eiúsque praestigiis.

Quod ipſo anno, media Quadrageſima, (ut Otto b ait) hoc eſt undecimo Calendàs Aprilis, (ut Robertus c expreſſiùs deſignat) indictum *Rhemis* ab Eugenio Papa generale Concilium celebratum eſt. In quo imprimis oblatus eſt eidem pontifici homo quidam peſtifer, natione Brito, nomine Eudo, cognomine *de Stellà*, non infimi generis, ſed planè illiteratus & idiota, dæmonumque ludificatione ita dementatus, ut cum ſermone Gallico diceretur *Eon*, ſe eſſe crederet *Eum*, qui in Eccleſiaſticis exorciſmis dicitur venturus iudicare vivos & mortuos, & ſæculum per ignem: Ita planè fatuus, ut *Eon*, & *Eum*, neſciret diſtinguere; ſed & ſuprà modum ſtupenda cæcitate, crederet ſe eſſe dominatorem & iudicem vivorum & mortuorum. Eratque per diabolicas præſtigias, tam potens ad capiendas ſimplicium animas, ut magna eum multitudo ſequeretur. Videbatur enim eſſe circa eum ingens gloria, apparatus, faſtuſque regius; & qui cum eo erant, ſolicitudinis laboriſque expertes, pretioſè indui, ſplendidè epulari, & in ſumma lætitia agere videbantur. Fiebant enim iſta phantaſtice & per dæmones, ita ut quotieſcumque vellet, in promptu eſſent panes, carnes, piſces, & quique cibi lautiores: cùm alioqui quantamcumque ex cibis illis repletionem modico ructu exinanitam, tanta mox ſequeretur eſuries, ut eoſdem cibos illicò repetere cogerentur. Quicumque autem fortè ad eos accedens ex cibis eorum, vel modicum guſtaſſet, continuò ex participatione menſæ dæmoniorum mente mutata ſpurciſſimæ multitudini adhærebat: & quicumque ab eis aliquid in qualibet ſpecie accepiſſet, periculi expers non erat. Porrò interdum mira velocitate per diverſas provincias ferebatur, interdum verò morabatur cum ſuis omnibus in locis deſertis & inviis, moxque inſtigãte diabolo eorum pebat improviſus, omnibus quidem formidabilis, ſed eccleſiis maximè monaſteriiſque infeſtus. Cum autem à principibus ad eum capiendum exercitus mitterentur, quæſitus non inveniebatur. Sed tandem fraudatus ope dæmonum, cùm non ampliùs permitterentur à Deo per illum debacchari, levi negotio à Rhemenſi Archiepiſcopo comprehenſus eſt, & ad Concilium deductus: ubi cùm interrogatus, rurſùm alia fatua deliraret, iuſſus diligenter cuſtodiri, ne peſtis iterùm ſerperet, tempore exiguo ſupervixit. Populus autem ſtolidus qui eum ſequebatur, dilapſus eſt. Sed ipſius diſcipuli, quos magnis inſignierat nominibus, alium vocans Sapientiam, alium Scientiam, alium Iudicium, & in hunc modum cæteros, cum ſanam doctrinam nulla ratione reciperent, ſed potius obſtinatiſſimè de ſuis gloriarentur nominibus, immò & comminarentur detentoribus ſuis; Curiæ priùs, & poſteà ignibus traditi, ardere ad mortem quàm ad vitam corrigi maluerunt. Narrat iſta Vvillelmus d Neubrigenſis eius ſæculi auctor: quæ breviùs recenſentur ab iiſdem, qui ſupra, Ottone, & Roberto. Cæterùm quòd & iſti teſtentur eumdem Eon, cùm talem ſe diceret, qualem Neubrigenſis tradit, de ſuis quoſdam Angelos, alios Apoſtolos feciſſe, & propriis Angelorum ſeu Apoſtolorum nominibus appellaſſe, eo planè ſigno, & ipſum ex Manichæorum officina prodiiſſe, poſſumus intelligere ex iis, quæ dicta ſunt ſuo loco de Manichæis.

Discipulorum Eon nomina, et poena.

d *Neubrig. lib. 1. c. 19.*

III. Causae principum perlatae ad Concil. Rhem.

Quod verò ad cætera in Synodo geſta perlatas ad illam Regem cauſas eſſe, idem Neubrigenſis narrat: nimirùm veniſſe Legatos Iunioris Romanorum Regis Henrici, nunciantes Summo Pontifici electionem eius ad Imperium; & querimoniam agentes de tribus fratribus Ducatus Poloniæ; qui eiecto quarto, eodemque ſeniore, Ducatum inter ſe diviſerant; ac de Epiſcopis illius provinciæ, patri ipſorum iuramentum ſuper hoc præſtiterant. Sed quid de his in Concilio definitum fuerit, dicere prætermittit.

IV. e *Rec. Bar. Tom. XII. hoc ann. ex codd. Vat. & Gallic.*

Inſuper autem ſtatuti ſunt in eadem Synodo canones e decem & ſeptem, ſpectantes ad diſciplinam Eccleſiaſticam in uſum priſtinum revocandã: qui fermè omnes iam anteà promulgati fuerant in maxima illa Synodo Lateranenſi ſub Innocentio Secundo; ſed quòd negligerentur, fuere rurſùm ab Eugenio iterandi: quamvis nec ſic quidem, præ malitia ſæculi, ſervatos eſſe cõqueſtus ſit poſt quadrienniũ S. Bernardus in libris de Conſideratione ad eumdem Eugenium

V. De Giliberto tractatur poſt Synodum

Poſt hæc demum introducta eſt in Concilium cauſa Giliberti Pictavienſis Epiſcopi, de qua dictum eſt anno ſuperiori: ubi idem expertus eſt S. Bernardum vehementiſſimum contradictorem. Qui cùm adeò perſtringeret illum, ut omninò convinceret hæreticum, Eugenius Papa tanti conſulens famæ Epiſcopi, id ſeorsùm poſt dimiſſam Synodum tractādum duxit. Quo tempore, poſt habitam coram ipſo Pontifice, & delectis inſignioribus doctrina Epiſcopis & Abbatibus, cum eodem Giliberto de ipſius dogmatibus disputationē, ſcripta ſunt, dictante S. Bernardo capitula quatuor adverſus totidem erroneas aſſertiones Giliberti, quod dictū eſt Symbolum fidei. Cùm enim Gilibertus aſſereret, (quod & ſuperius attigimus) Primò, Divinam naturā, quæ Divinitas dicitur, Deum non eſſe, ſed formam quā Deus eſt; quemadmodum humanitas homo non eſt, ſed forma qua eſt homo: ſecundò, Cùm Pater & Filius & Spiritus Sāctus unum eſſe dicūtur, non niſi una Divinitate eſſe intelligi; nec converti poſſe, ut unus Deus, vel una ſubſtantia, vel unum aliquid, Pater & Filius & Spiritus Sāctus eſſe dicatur: tertiò Tres perſonas tribus unitatibus eſſe tria, & diſtinctas proprietatibus tribus, quæ non ſunt ipſæ perſonæ, ſed ſunt tres res æternæ, & ab invicem à divina ſubſtantia in numero differentes: quartò, Divinam naturam non eſſe incarnatam: Hæc, inquam, cùm Gilibertus aſſereret; ècontrà S. Bernardus, cum reliquis Antiſtibus profeſſus eſt:

Symbolum fidei a S. Ber. ſcriptum contra Gilib. aſſertiones.

Primò, Credere ſe ſimpliciter naturam Divinitatis eſſe Deum, nec aliquo ſenſu Catholico poſſe negari, quin Divinitas ſit Deus, & Deus Divinitas. Si verò dicitur, ſapientia ſapientem, æternitate æternum, Divinitate Deum eſſe, & alia huiusmodi; nonniſi ea ſapientia, quæ eſt ipſe Deus, eà æternitate quæ eſt ipſe Deus, divinitate quæ eſt ipſe Deus, ſapientem, æternum, Deum eſſe, id eſt, ſe ipſum ſapientem, æternum, Deum. ſecundò, cùm de tribus perſonis loquimur, ipſas unum Deum, unam divinam ſubſtantiam eſſe; & è converſo, cùm de uno Deo, unaque divina ſubſtantia loquimur, ipſum unum Deum, unam divinam ſubſtantiam eſſe tres perſonas. tertiò; Solum Deum Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum, æternum eſſe; nec aliquas omninò res, ſive relationes, ſive proprietates, ſive ſingularitates, vel unitates dicantur, vel alia eiuſmodi à Deo eſſe, quæ ſint ab æterno, & non ſint Deus. quartò, ipſam divinitatem, ſive ſubſtantiam divinam, ſive naturam divinam dicas incarnatam eſſe, ſed in Filio. Narrantur iſta breviter à Gofrido *f* in Vita S. Bernardi, locupletiùs autem ab Ottone *g* Friſingenſi. Extatque *h* inſuper eiuſdem (ut putamus) Gofridi, ſive Gaufredi monachi Claræ-vallenſis, qui huic interfuit Rhemenſi Concilio, Epiſtola hiſtorica ad Cardinalem Albanenſem poſt plura annorum curricula ſcripta, qua rogatus ab eo totam Giliberti cauſam, eiuſque diſcuſſionem in Synodo & extra factam, ordinem commemorat: meminitque aliorum quorumdam eiuſdem Giliberti errorum de Incarnatione & humanitate Chriſti, in quibus ſapere Neſtorium videretur: quos, æquè ac ſuperiores, auctoritatibus Patrum & rationibus confutat.

f *Vit. S. Ber. l. 3. c. 5.*
g *Otto Friſing. in Frid. l. 1. c. 56. 57.*
h *Rec. Bar. hoc an. ex ed. Gallic.*

VI. Cardinales in S. Bern. commoti.

Habet autem ampliùs Otto, Cardinales qui tunc Rhemis erant, graviter conqueſtos eſſe apud Eugenium, quòd Bernardus ſeorsùm cum Gallicanis, ab ipſo abſente Pontifice, ipsiſque inconſultis Cardinalibus, in contemptu Romanæ Eccleſiæ, cuius ſolius eſſet de fide definire, præſumpſiſſet Symbolum fidei condere, & credendum proponere, Pontificem autem rem geſtam à Bernardo ſciſcitantem, humile abeo reſponſum accepiſſe, haud ipſum vel Epiſcopos Gallicanos ea animo definiendi conſcripſiſſe, ſed ſimpliciter quid ſentiretur expoſuiſſe: eoque reſponſo indignationem Cardinalium quieuiſſe; ita tamen, ut prædictum ſcriptum tamquam inconſulta Curia prolatum, velut auctoritatis pondere carens, pro Symbolo in Eccleſia, ſicut in Conciliis contra hæreſes congregatis fieri ſolet, non haberetur, niſi ab Eccleſia Romana confirmaretur. quod quidem factum eſſe, ipsumque una omnium ſententia approbatum, tradit etiam Gofredus. Sed expreſſius Otto ait, de primo S. Bernardi capitulo Eugenium Pontificem definiſſe, ne aliqua ratio in Theologia inter Naturam & perſonam divideret; neve Deus Divina eſſentia diceretur ex ſenſu Ablativi tantum, ſed etiam Nominativi. De ipſo verò Gilberto addit uterque auctor, confirmatque ſanctus Bernardus *i*, ipſum ſuarum aſſertionum damnationi humiliter acquieſcentem, eaſdemque proprio ore publice refutantem, ad ſuam Eccleſiam pacifice remiſſum eſſe. Siquidem (ut teſtatur Gofridus) iam ab initio diſceptationis profeſſus fuerat, ſine ulla ſeſe obſtinatione pro Eccleſiæ Sanctæ arbitrio correcturum liberè ſuam opinionem. Ex quibus planè illud inducitur, eum licèt hæreticè ſenſerit, hæreticum non fuiſſe; cum pertinacia (quæ ſecundum S. Auguſtinum *ii* facit quemque hæreticum, caruerit; atque hac de causa non fuiſſe mulctatum privatione Epiſcopatus, quàm incurrere omnino debuerat ex præſcripto ſacrarum legum, ſi convictus fuiſſet hæreticus immò & hæreſiarcha. Cæterùm etſi ſuum ipſe ſic correxit errorem, ex diſcipulis tamen fuerunt nonnulli, qui in ea permanentes perverſitate, hæreticis meritò adnumerari meruerunt: adverſus quos diſputauit poſteà S. Bernardus *k* in Canticis. Sed de his hactenus.

S. Bern. ſe excuſat.

Eugenii PP. definitio.

i *Bern. ſer. 80. in Cant.*

ii *Aug. 18. de Ciuit. 51.*

Gilib. cur hæreticus non dicendus.

k *Id. ibid.*

VII. Inventio et translatio Corp. S. Eugenii Mart.

Accidit autem eodem tempore, ut Raymundus Archiepiſcopus Toletanus, qui vocatus cum aliis venerat ad Rhemenſe Concilium, in via propè Pariſios ingrediens baſilicam ſancti Dionyſii, repererit ibi reconditum ſacrum corpus S. Eugenij Martiris, primi Archiepiſcopi Toletani. Quo factum eſt, ut ſub Alphonſo Rege ſocero Ludovici Francorum Regis, anno milleſimo centeſimo quinquageſimo ſexto, Brachium eiusdem Sancti à Rege ad Socerum illud expetentem miſſum fuerit in Hiſpaniam, exceptumque ſumma reverentia, ipſo Alphonſo, & filiis ſuccollantibus ſacram ſarcinam. Reliqua verò ſacri corporis oſſa noſtro tempore, concedente Carolo Nono Chriſtianiſsimo Francorum Rege, pari religionis cultu accepit, qui per Legatos petierat, Philippus Secundus Hiſpaniæ Rex Catholicus.

VIII. Eugen. PP. probat res Hilde-

Abſoluto verò Rhemenſi Concilio, cùm Eugenius Papa Treueros acceſſiſſet, rogatus ab Archiepiſcopo Moguntino, quid de Viſionibus *S. Hildegardis* virginis monialis ſentiendum eſſet, decernere: ad rem diligentiùs inveſtigāndam, miſſis ad ipſius monaſterium nonnullis

GARDIS VIRG.

idoneis viris, auditaque ipſorum relatione, & lectis eiuſdem Hildegardis ſcriptis, ac demùm habito cum S. R. E. Cardinalibus qui aderant, aliiſque piis viris (inter quos fuit, & S. Bernardus) conſilio, literis ſalutatoriis beatam Virginem viſitavit, quibus conceſſa licentia proferendi quæcumque per Spiritum Sanctum cognoviſſet, eam ad ſcribendum animavit, Narrat hæc Theodorus Abbas in Rebus *l* geſtis eiuſdem Sanctæ. Porrò eam prædixiſſe Eugenio, ipſum nonniſi extremis diebus pacem in Vrbe Roma habiturum, traditur à Ioanne Sareſberienſi in Epiſtolis *m* S. Thomæ Canturienſis Archiepiſcopi.

l Ap. Sur. 17. Sept. m Cod. Vatic. Ep. S. Thom. Cantuar. ep. 171. in fin.

IX. THEOB. CĀTUAR. ARCHIEP. QUID PASSUS A REGE ANGL. OB ROM. ECCL.

Accidit quoque inter hæc, ut Theobaldus Archiepiſcopus Cantuarienſis, rediens è Rhemenſi Concilio, gravem perſecutionem paſſus ſit à Stephano Angliæ Rege, ea occaſione quòd vocatus ab Eugenio Papa, perrexiſſet ad Synodum contra prohibitionem eiuſdem Regis, itemque, quod prohibente Romano Pontifice, filium Regis Euſtachium coronare noluerit. Quamobrem haud ab eius perſecutione deſtitit, antequàm Eugenius Papa omni ceſſante appellationis obſtaculo, in terram interdicti ſententiam præcepit ab omnibus Epiſcopis auctoritate Apoſtolica exerceri. Hæc Thomas Cantuarienſis *n* in epiſtola ad Boſonem Cardinalem. Alia verò ad *o* Alexandrum Papam, adverſus eumdem Stephanum Regem expoſtulat, quòd Nuncios ipſius Eugenij terram illam intrare prohibuiſſet. Quem & S. Bernardus in Malachia ait, ob diſſenſiones inter ipſū & Eugenium Papam, vetuiſſe Epiſcopis ne ſe conferrent ad Romanum Pontificem, Porrò Euſtachius, quem Eugenius prohibuit coronari, anno milleſimo centeſimo quinquageſimo ſecundo, ipſa die S. Laurentii, cum invaderet terram S. Eadmundi martyris, ſubita morte præreptus eſt; ita Deo ulciſcente in ſacrilegum impii Regis filium.

n Thom. Cant 1. ep. 136. cod. Vatic. o Ibid. 4. ep. 14.

X.

Poſt hæc autem, & alia ab Eugenio dum eſſet in Galliis, ſtabilita, idem in Italiam dirigens iter, etſi non Romam, ubi manere non licuit ob rebellionem Arnaldiſtarum, ſaltem ad Romanæ Eccleſiæ loca prope Vrbem poſita pervenit menſe Octobri: ut colligitur ex ſancto Bernardo in Malachia; dum Malachiam ait, cùm veniſſet Clarem vallem, ut Eugenium pro Pallio alloqui poſſet, inveniſſe eum iam abiiſſe, & eſſe Romæ, vel prope Romam. Malachiæ verò adventus in Claramvallem, contigit quatuor vel quinque dies ante Feſtum ſanctæ Lucæ. Vbi cùm poſt totidem dies in morbum incidiſſet, obiit quarto Nonas Novembris hoc ipſo anno, ætatis eius quinquageſimo quarto. De quo panegyrim in die depoſitionis habuit S. Bernardus, eidem charitate coniunctiſſimus, eiuſq; ſanctitatis cultor addictiſſimus, atque virtutum prædicator ampliſſimus; cuius & Vitam ſcripſit, ſicut fideliter, ita & copioſè, auctore dignam: extanque eiuſdem ad ilum tres *p* epiſtolæ, cùm ex Hibernia miſiſſet quoſdam ex ſuis erudiendos inſtitutionibus Ciſtercienſibus.

S. MALACHIAE OBITUS.

p Bern. ep. 315. 316. 317.

XI. ARNALDUS CLERICOS DISTRAHIT.

Ceterùm rediens Eugenius in Italiam, præter alia exectanda quæ ipſo abſente ab Arnaldo hæreſiarcha adverſus Romanam Eccleſiam præſumpta inuenit, illud fuit quòd non contentus Romanos laicos à Pontifice & Cardinalibus ſeparare quæſiſſe, inſuper & clericos ſubditos eiſdem Cardinalibus ratione Titulorum, ſive Eccleſiarum, quarum ipſi Rectores eſſent, ab eorum ſubiectione & obedientia divellere laboravit: adeoque profecit, ut ad hunc evellendum errorem non ipſi ſolùm Eugenio, ſed & eius ſucceſſoribus Hadriano Quarto, & Alexandro Tertio, fuerit magnoperè inſudandum: ut conſtat ex iis, quæ extant *q* in codice Vaticano, eorumdem trium Pontificum ea de re decretis.

A SUBIECTION CARD.

q Rec. Bar. hoc an.

XII.

Hoc eodem anno cùm Rogerius Siciliæ Rex ingentem paraſſet claſſem adverſus Græcorum Imperatorem Emmanuelem: iſta ſibi ab eo timens, primum omnium divinum ſibi numen conciliare laboravit, quod à ſe nuper graviter offenſum ſatis intelligebat, dum lege lata cuncta immobilia ab omnibus eccleſiis & monaſteriis abſtuliſſet: cuius legis eam partem, quæ ſpectabat ad monachos, recenſet Nicetas *r* Choniata. Licèt autem hanc facti turpitudinem pulchris coloribus honeſtare curaſſet; tamen vexatione, quæ conſuevit dare *ſ* intellectum, redditus prudentior, continuò paravit medicamentum, quo inflictum Eccleſiæ vulnus ſanaretur. Siquidem hac ipſa Indictione undecima, menſe Februario, Auream bullam promulgavit, quam etiam ab affectu *Medicatricem* appellavit, qua generatim cunctis Eccleſiis conceſſit, ut immobilia poſſidere poſſent; & quæcumque quovis titulo ad eas pertinuiſſe, vel pertinere probarentur; pacificè habere voluit. Idque ipſum poſteà aliis legibus cavit pro bonis magni templi Conſtantinopolitani, Sophiæ, ſive Sapientiæ dicti; necnon, pro bonis item immobilibus monaſteriorum conſervandis: quæ ipſius tres conſtitutiones habentur in Codice Iuris *t* Orientalis, atque etiam apud Theodorum *u* Balſamonem.

r Nicet. in Manuel. lib. 7. ſ Iſa. 28.

CONSTITUTIO MEDICATRIX EMMANUELIS IMP.

t Iur. Orient. lib. 2. u Balſam. in Syn. Sept. c. 12.

XIII. ECCLES. IURA PESSUM DATA IN ORIENTE.

Quàm autem in reliquis miſer eſſet Orientalis Eccleſiæ ſtatus, ſatis ex eodem Balſamone intelligitur, dum tractans de canone decimoquinto Concilii Carthaginenſis, quo agitur de non trahendo clerico ad laicorum tribunal, ait illum canonem apud Græcos contemptum fuiſſe; multoſque non ſolùm ex laicis, ſed etiam ex miniſtris ſacris, Epiſcopos, clericos, & monachos, ad ſæcularia iudicia trahere, immò & nolētes cogere, & è converſo clericos & monachos cùm in foro Eccleſiaſtico convenirentur, illud recuſare, & cauſas ad ſæculare iudicium evocare, impunè conſueviſſe; aſſerentibus Iudicibus, Imperatoriam poteſtatem omnia facere, & immutare poſſe. Quibus oſtenditur, ad ima prorsùs demerſa iam fuiſſe omnia Eccleſiaſtica iura: unde opus fuit, ulciſcente numine, Imperatores privari Imperio, & redigi in ſervitutem, cùm cogerent Eccleſiam ſibi ipſis ſubiici ſervitute. Diſcantque hinc Principes Occidentales, pro ipſis rem agi ab Epiſcopis; cùm quod ſuum eſt vendicant ab eorum manibus, cenſuris Eccleſiaſticis.

XIV. DE SUCCESSIONE PATRIARCHÆ CONSTANT.

Quod ſpectat ad ſucceſſionem Conſtantinopolitanorum Patriarcharum; hoc eodem anno Chariton, ubi ſediſſet menſibus undecim mortuus eſt. De cuius ſucceſſore conſtat erratum in Græca ſerie Patriarcharum, dum poſt eum ponitur Theodoſius, quem Nicetas docet vixiſſe tempore obitus Manuelis. Imper anno Domini milleſimo centeſimo octogeſi-

mo. Cæterum poſt Charitonem, ponendum eſſe *Lucam* cognomento *Chryſobergen*, teſtantur Acta Synodalia ſub eo habita, quæ in Codice Iuris *x* Orientalis notantur Indictione decima quarta, ſub Imperatore Comneno. At quæ Indictio decimaquarta accipienda ſit, cùm ſub eodem Manuele eiuſdem numeri Indictionem contingat tertiò repeti, ex Balſamone *y* intelligitur, dum de eadem agens Synodo, celebratam dicit anno ab origine mundi ſecundùm illorum ſuputationem, *6695*. ita notato numero barbaris notis: verùm quòd is annus tempora Manuelis excedat, ſub quo certum eſt celebratam eſſe Synodum; puto reſtituendum eſſe *6675*. quo anno incidit poſita ibi Indictio decimaquarta, eritque annus Redemptoris milleſimus centeſimus ſexageſimus ſextus. Sanè quidem diù vixiſſe Lucam in ſede Patriarchali, argumento ſunt ea, quæ de ipſo frequenter ingerit Balſamon.

x Iur. Orient. l. 3.

y Balſam. in Nomocan. Phot. tit. 13. de laic. c. 2.

IESV CHRISTI
AN. 1149.
EVGENII III.
AN. 5.
CONR. REG. ROM. 11.
MANVELIS 7.

I. CONRADI REG. REDITUS IN ITALIAM.

ANNO Domini milleſimo centeſimo quadrageſimo nono, Indictione duodecima, Conradus Romanorũ Rex Ieroſolymis rediens, Conſtantinopolim ſe contulit; ibique iniens fœdus cum Emmanuele Imper. adverſus Rogerium Siciliæ Regem, eius cum claſſe navigavit in Italiam, viribus ſuis militaribus conſumptis, exercitibus perditis, rebuſque penitùs deploratis. Quem cùm Eugenius Papa in Longobardiam perveniſſe audiſſet, literis eſt eum conſolatus: quas recitat Otto *a* Friſingenſis, Conradi in peregrinatione comes, ſcriptas illas in Tuſculano, octavo Calendas Iulii, cùm ipſe Eugenius his temporibus (ut auctor eſt Robertus) cũ rebellibus Romanis vario evẽtu confligeret.

a Otto Friſing. in Frid. lib. 1. c. 61.

II. LUDOVICI FR. REG. REDITUS IN GALLIAM.

Quod verò ſpectat ad reditum Ludovici Francorum Regis de Terra Sancta; ipſe mare navigans, captus eſt à navibus Emmanuelis Imper. ſed mox ereptus à claſſe Rogerii Siciliæ Regis; cuius Dux Georgius (inquit Robertus in appendice ad Sigebertum) vaſtatis & ſpoliatis Græcorum prouinciis, uſque ad ipſam urbem Conſtantinopolim accedens, ſagittas aureas in palatium Imperatoris eiecerat, & incenſis ſuburbanis, de fructu hortorum eius violenter tulerat; inde in naves Græcorum incidens, captũ Ludovicum Regem eripuit, ſed captos Regis obtentu dimiſit. Ludovicus autem à Siciliæ Rege, necnon à Romano Pontificè honorificè ſuſceptus eſt, atque deductus. Poſt cuius reditum, habitis per Franciã conventibus, annuenteque Eugenio Papa, ut Abbas Claræuallis Ieroſolymam ad alios prouocandos mitteretur; grandis iterùm ſermo de profectione tranſmarina haberi cœpit, ſed per Ciſtercienſes monachos res ſoluta eſt. Hæc ex Roberto. Quòd autem Ciſtercienſes novæ expeditioni obſtiterint, occaſio

OBLOCUTIONES IN S. BERNARD. OB INFELICEM EXITUM SACRAE EXPEDIT.

illa fuit, quòd cùm nupera infelix admodùm extitiſſet in auctorem eius S. Bernardum obloquentium omnium linguæ converſæ eſſet; adeò ut fuerit ipſi neceſſe pro ſeipſo ſcribere Apologiam *b*: quem & alii *c* eodem tempore ab ea importuna accuſatione vindicarunt, docentes ipſum quidem Spiritu Dei afflatum expeditionem ſuaſiſſe, ſed vel eos qui eam ſuſcepiſſent, ob ſuperbiam laſciviamque ſuam ſalubria mandata non obſervantes, meritò rerum ac perſonarum diſpendium tuliſſe; vel ſic variis tribulationibus à peccatis ſuis purgatos, opportunè à Deo ereptos eſſe ex hac vita, ne diutius in ea permanentes peiora fortè prioribus ſcelera in ſuarum perniciem animarũ perpetrarent. Nam & Ioannes Abbas Caſæmarii *d* de his ad ipſum S. Bernardum ſcribens, poſtquàm utramque hanc rationem attigiſſet, ſanctè aſſeruit, ſe ex certiſſima revelatione SS. Ioannis & Pauli Martyrum hæc didiciſſe; eoſdemque addidiſſe, multitudinem Angelorum qui ceciderant, de illis qui in expeditione mortui eſſent, reſtauratam eſſe.

b Bern. de conſider. l. 2. in pr.
c Otto Friſing. in Frid. l. 1. c. 60. in fi. Gofr. in Vit. S. Ber. l. cap. 4.

d Ap. Ber. ep. 333.

III. FRATER REG. FRÃ. FIT MONACHUS CISTERCIEN.

Hoc eodem anno, (ut notat Robertus) magna omnium admiratione, Henricus frater Ludovici Regis Francorum, abdicans ſe à ſæculari conſuetudine, monachus factus eſt Ordinis Ciſtercienſis; cùm (ſicut ait Gofridus *e*) ad S. Bernardum de quodam ſæculari negotio locuturus veniens, viſitanſque conventum Fratrum, ubi eorum ſe orationibus commendavit, prædicente Bernardo ipſius converſionem, eodem poſtmodùm die ſuſcepit habitum. Sed haud diù permiſſus eſt in ea quàm elegerat vita degere: ſiquidem defuncto paulò poſt Bellovacenſi Epiſcopo, ipſe ab iis ad quos ſpectabat, electus, cùm acquieſcere abnueret, iuſſus eſt ab Eugenio Papa, & à proprio Abbate S. Bernardo *f*. adhibito etiam conſilio Venerabilis Petri Cluniacenſis, Epiſcopatus adminiſtrationem ſuſcipere. In qua ubi Apoſtolicè cœpit agere, ipſum Regem Ludovicum Germanum ſuum expertus eſt adverſarium. ut Sanctus Bernardus teſtatur in literis *g* ad Eugenium Papam pro eo ſcriptis.

e Gofr. in Vit. S. Ber. lib. 4. c. 3.

IDEM FIT EPISC. BELLOV.

f Vide ap. Pet. Clun. 6. ep. 2. & 3.

g Bern. ep. 228. 305.

IESV CHRISTI
AN. 1150.
EVGENII III.
AN. 6.
CONR. REG. ROM. 12.
MANVELIS 8.

I.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quinquageſimo, Indictione decimatertia, (ut auctor eſt Romualdus Archiepiſcopus Salernitanus in Chronico) Rogerius Siciliæ Rex biennio ante ſuum obitum, Vuillelmum Principem Capuanum, quem ſolum ex multis liberis ſuperſtitem habebat, in Regem fecit inungi, & ſecum voluit pariter regnare. Extat verò Petri *a* Cluniacenſis Abbatis ad eumdem Rogerium epiſtola; qua conſolatus eſt ipſum in funeribus filiorum, & hortatus pacem agere cum Germanorum Rege Conrado, & arma convertere in Græcorum Imperatorem, cuius proditione penè totius Galliæ & Germaniæ flos in expeditione ad Terram Sanctam periiſſet. Quibus

a Petr. Clun. 6. ep. 8.

PETR. CLUN. SOLICITAT ROGER. AD-

quid

ADVERSUS GRAECOS.

quidem currenti calcaria addidit. Spoliatam enim Corinthum, Corcyramque inſulam ab eo captam, præter alia quæ ſunt anno ſuperiori recenſita, habet Robertus de Monte in appendice ad Sigebertum.

II. Quo eodem tempore, idem Petrus Cluniacenſis Eugenium Papam adiens, benigniſſime exceptus, & honorificentiſſime atque familiariſſime habitus ab eo eſt, ut pluribus narrat ipſe ſcribens *b* ad S. Bernardum. Inter alia vero ſui Ordinis urgentia negotia, quorum cauſa ad eum venit, fuit *c* quod Hugo quidam, cognomento Diſcalciatus, cœpiſſet ædificare aliquod caſtrum ſuper Cluniacenſe monaſterium, tamquam munitionem adverſus illud. Quod cum anathemati Eugenius ſubmiſiſſet, nec tamen Hugo deſiſteret monachos deridere; memorabilem plane Deus vindictam de contemptis ſervis ſuis exercuit, dum ſexto ab hinc anno, nempe Domini milleſimo centeſimo quinquageſimo ſexto (ut Robertus tradit) caſtellum illud terræ motu abſorptum eſt chaſmate terræ, & loco eius lacus profundiſſimus excrevit in exemplum Iudicij magni Dei.

b Id. 6. ep. 47.

c Ibid. ep. 46.

CASTELLUM MALEDICTUM ABSORBETUR.

IESV CHRISTI
AN. 1151.
EVGENII III.
AN. 7.
FRID. REG. ROM. 1.
MANVELIS 9.

I. MOGUNT. ET COLON. ARCHIEP. CAUSAM DICUNT APUD ROM. PONT.

Anno Domini milleſimo centeſimo quinquageſimo primo, Indictione decima quarta, duo primarij Germaniæ Archiepiſcopi, Moguntinus & Colonienſis, rei ad dicendam cauſam ab Eugenio Papa vocati, comparuerunt auro & muneribus onuſti, ut ea donarent Eugenio, tunc ob multiplices expenſas cauſa belli civilis cum Romanis effuſas egentiſſimo. At ipſe nihil penitus ex eis attingens, eadem in Germaniam reportare coëgit; cauſaque utriuſque examinata, Colonienſem innocentem inventum abſolvit, Moguntinum autem pleniori iudicio remiſit; de quo dicturi ſumus ſuo loco. Teſtatur hæc S. Bernardus in libris de Conſideratione *a* ad eumdem Eugenium anno ſequenti ſcriptis, ubi eius à muneribus abſtinentiam egregie prædicat.

a Bern. de Conſ. lib. 4.

II. CONCIL. BAUGENC. PRO DIVORTIO REGIS.

Hoc item anno in caſtro *Baugenciaci* in Gallia habita eſt SYNODUS Epiſcoporum & Optimatum, pro diſcutiendo matrimonio longe antehac celebrato inter Ludovicum Regem & Eleonoram filiam Vuillelmi Ducis Aquitaniæ; quod ob conſanguinitatis gradum ſufficienter probatum, fuit de conſenſu partium diſſolutum. Narrat hæc pluribus Sugerius Abbas S. Dionyſij, qui interfuit: ſubiicitque de alio viro, cui poſt hæc nupſit Eleonora, nempe Henrico Duce Northmanniæ, qui poſtea fuit Rex Angliæ; & alia uxore quam duxit Ludovicus, nempe Conſtantia filia Regis Hiſpaniæ. Contigitque pariter eodem ferme tempore per Legatos ab Eugenio miſſos ſolvi coniugium Friderici *b* Sueviæ Ducis, qui poſt Conradum ſucceſſit in Regnum Imperiumque Romanum, cum uxore ſua ob conſanguinitatem, inter eos intercedentem; qui poſtea Imperator factus aliam duxit nomine Beatricem Principis Burgundiæ filiam.

b Otton Friſing. in Fr. l. 2. c. 11. & 29.

III. QUATUOR ARCH. IN HIBER. CONSTITUTI.

Eodemque anno (ut ponit Rogerius in Annalibus) Eugenius Papa cõſtitutis in Hibernia quatuor Archiepiſcopatibus, eo Ioannem Paparonem Cardinalem Legatum à Latere miſit cum quatuor Palliis, quæ numquam illuc delata fuerant: cuius Ioannis Legationis meminit S. Bernardus ſumma cum laude.

IV. Quo etiã anno *S. Henricus* Finlandiæ Epiſcopus, & totius illius gentis Apoſtolus, ubi eos magna ex parte ad Chriſtianam fidem convertiſſet, graſſatione impiorum necatus, martyrij coronam eſt conſecutus. Cuius præclarum agonem, & Apoſtolicum munus pro Chriſto ſuſceptum & conſummatum, Ioannes Olaus *b* deſcripſit.

c Io. O[…] in Metrop. Vpſal. & de R. Got. lib. 19. c. 3.

V. DE GRATIANO COLLECTORE.

Hocque itẽ anno (ut habetur in codice Vaticano, & in Pomœrio Eccleſiæ Ravennatis, atque apud alios auctores) GRATIANUS monachus Benedictinus S. Felicis Bononienſis, collegit ampliori ſtudio librum Decretorum, & per Diſtinctiones ac Quæſtiones rite diſpoſuit. Porro in eodem codice, quæ dicuntur *Paleæ*, recentiori ſcriptura eſſe exaratæ noſcuntur, ut appareat omnino alterius, quam Gratiani opus illud eſſe. Patria autem Gratiani in eodem Pomœrio ponitur Claſſa civitas Tuſciæ; apud Matthæum vero Vveſtmonaſterienſem Guiſa itidem Tuſciæ civitas: ſed depravate utrobique, pro Cluſio. Nam quod alij affirmarunt fuiſſe monachum cœnobij Claſſenſis prope Ravennam, haud iſtud facit ad patriam. Neque enim eſt illud in Tuſcia, nec civitas eſt: ideoque nec convenit cum eius patrio ſolo à cæteris deſignato. Sed hæc aliis accuratius conſideranda relinquimus.

[De cuius Scriptis, vide cenſuram Bellar. lib. de Script. Eccl. in Gratia.]

IESV CHRISTI
AN. 1152.
EVGENII III.
AN. 8.
CONR. REG. ROM. 13.
MANVELIS 10.

I. Anno Chriſti milleſimo centeſimo quinquageſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, anno quarto à Concilio Rhemenſi per Eugenium Papam celebrato, S. Bernardus (ut ipſe *a* teſtatur) ſcripſit ad eumdem Pontificem, ipſo expetente, aureos illos quinque libros *de Conſideratione*; quibus non ipſum tantum Eugenium, ſed Pontifices omnes ad bene adminiſtrandum Pontificatum informat. Quæ autem aduerſus Romanos tela iaculatur, ea tu iam ſuperius vidiſti contra Arnaldiſtas, populi fæcem, intorſiſſe. Sed quod in fine ſperat eos à Deo ſanandos, id plane prophetice locutus eſt. Nam Robertus in Appendicem ad Sigebertum hoc ipſo anno poſuit Eugenium cum Romanis pace facta, Vrbem ingreſſum eſſe; ibique cum eis tunc primitus commoratum, ſcilicet poſt reditum è Galliis.

a Bern. d[e] Conſ. lib. 4.

S. BERN[ARDUS] SCRIBIT LIBROS DE CONSID.

II. Hoc ipſo anno, decimoquinto Calendas Martij, mortuus eſt Conradus Rex Romanorum; non abſque ſuſpicione veneni, propinati ſuaſione Rogerij Siciliæ Regis à medicis, quos ex Italia acceperat. Reliquit autem regalia, non

CONRAD. REG. OBI[I]TUS, E[T] SUB-

filio Friderico ætate ſatis minori, ſed fratris ſui filio item *Friderico* nominato Suevorum Duci, cognomento *Ænobarbo*: quod & generalibus Comitiis fuit à Principibus approbatum. Hæc pluribus Otto *b*, qui aderat ipſius Friderici patruus: ex quo Guntherum corrigas, dum obitum Conradi, & ſubrogationem Friderici ponit anno ſalutis milleſimo centeſimo quinquageſimo quarto.

...OGATIO ...IDERI-

b Otto Fri. ...g. in Fr. ...1. c. 63. ...l. 2. c. 1.

III.

... Rec. Bar. ...In. To. ... II. hoc ...n.

...CONVENTIONES INTER EVGEN. PP. ET FRID. REG.

Porro electo Friderico, miſſam ab eo eſſe Legationem ad Eugenium Papam, idem Otto tradit. Extantque *c* in Bibliotheca Vaticana, in volumine quod *Cencius Cameralis* inſcribitur, antiqua documenta concordiæ inter ipſos Eugenium & Fridericum initæ; ex parte quidem Regis pro defenſione Eccleſiæ Romanæ, eiuſque bonorum ac iurium; ex parte vero Summi Pontificis, pro corona Imperij ei impertienda. Verum oſtendit continuo Rex, qualis poſtea futurus eſſet. Si quidem cum defuncto Archiepiſcopo Magdeburgenſe, de ſubrogando ei ſucceſſore inter eligentes decertaretur, re ad Fridericum delata, ipſe alteri parti perſuaſit, ut Guicmannum Cicenſem Epiſcopum eligerent; eidemque acceſſito regalia illius Eccleſiæ tradidit. Narrat hæc Otto *d*. Quonam vero iure id Fridericus præſumpſerit, ſubiicit; nempe quod diceret, ſub Henrico Quinto (Rege, Quarto eius nominis Imperatore (ſic compoſitam eſſe inter Regnum & Sacerdotium controverſiam de Inveſtituris Epiſcoporum, ut obeuntibus Epiſcopis, ſi forte in eligendo pares fierent, Principis arbitrij eſſet Epiſcopum, quem vellet de primatum ſuorum conſilio ponere; nec electum aliquem ante conſecrandum, quam ab ipſius manu regalia per ſceptrum ſuſcepiſſet. Hæc Otto: quæ quidem ad excuſandas excuſationes in peccatis ſunt appoſita; cum non fuerit, nec eſſet facultatis cuiuſquam Regis, vel Imperatoris, à ſede in ſedem abſque gravi cauſa, Sede Apoſtolica inconſulta, Epiſcopum transferre. Quamobrem his auditis Eugenium Papam graviter commotum eſſe, & tam literis quam Legationibus, regiæ præſumptioni reſtitiſſe, idem Otto *e* narrat. Quid vero de eo fieri contigerit, dicetur poſt annum ſequentem.

d Otto in ...Fr. lib. 2. c. ...

...IVS PRAESENTVM ...A REGE ...N ELECT. ...PISCOP.

e Ibid. c. 8.

IV. ROGERII ...ICULI OBITVS.

Hoc eodem anno, Indictione prima iam inchoata, defunctum eſſe Rogerium Siciliæ Regem, habet Romualdus in Chronico: licet alij poſt biennium id ponant, ut Robertus. Succeſſit VVillelmus filius, cognomento Malus: de quo inferius.

IESV CHRISTI

AN. 1153.

EVGENII IV.

AN. 9.

FRID. REG. ROM. 2.

MANVELIS 11.

I.

ANNO Domini milleſimo centeſimo quadrageſimo, tertio, Indictione prima, Eugenius Papa Legatos miſit in Germaniam duos Cardinales, videlicet Bernardum presbyterum, & Gregorium diaconum, ad depoſitionem quorumdam Epiſcoporum: qui apud VVormatiam tempore Pentecoſtes, præſente & agente Friderico Rege, Henricum & Moguntinum archiepiſcopum, de quo dictum eſt biennio ante, depoſuerunt; & in locum eius Arnoldum Regis Cancellarium, à Clero & populo electum, ſubſtituerunt. Tradit hæc Otto *a*, qui aderat. Idque ipſum hoc anno contigiſſe, ſcribit etiam Dodechinus in Appendice ad Marianum. Sed iuſte, an iniuſte id fectum fuerit, diverſa eſt aſſertio diverſorum. Excuſandam eſſe ſimplicitatem Henrici; ob quam fuiſſet à falſis fratribus circumventus, ingeſſit S. Bernardus *b* ſcribens pro eo ad eoſdem Legatos. At Otto Epiſcopus Friſingenſis, & ipſe ſicut nobilitate & ſcientia præcipuus, ita vita integerrimus, noxium eum aſſorit, quod pro diſtractione Eccleſiæ frequenter correptus; numquam fuiſſet correctus. Conradus autem Epiſcopus, qui poſt centum annos Chronicon ſcripſit Moguntiacum, (ut ipſe teſtatur) ab exordio rem geſtam narrans, Henricique innocentiam prædicans, omnem culpam reiicit in Arnoldum eius proditorem, atque in Legatos Apoſtolicæ Sedis pecunia corruptos: quos etiam terribili Dei iudicio punitos narrat. Sed quod hæc incognita fuiſſe noſcantur huius temporis Scriptoribus omnibus, haud mediocrem falſitatis ſuſpicionem habent in auctore, qui poſt ſæculum ſcripſit; cum & eaſdem ipſos Cardinales Legatos, quos poſt annũ & dimidium male petiiſſe tradit, longe diutius ſupervixiſſe, inferius ſit reperire.

ARCH. MOGVNT. DEPONITVR.

a Ibid. c. 9.

b Bern. e. 302.

II. EVG. PP. OBITVS.

Hoc eodem anno, octavo Idus Iulij, *Eugenius* Papa diem obiit Tibure, cum ſediſſet annos octo, menſes quatuor, & dies tredecim: indeque Romam, ad Eccleſiam S. Petri maxima Cleri populique Romani frequentia, communique omnium luctu, delatus eſt, ibidemque ſepultus. Hæc in veteri codice Vaticano Romanorum Pontificum. Fuiſſe vero ipſum pluribus illuſtratum miraculis, teſtatur Goſtidus eiuſdem temporis ſcriptor in fine Vitæ S. Bernardi. Porro die ſequenti ab eius obitu, ſumma Patrum concordia electus eſt in eius locum, *Conradus* patria Romanus, filius Benedicti, Canonicus Regularis, Epiſcopus Cardinalis Sabinenſis qui nomine mutato dictus eſt ANASTASIVS eius nominis Quartus.

ANAST. IV. ELECTIO.

S. BERN. OBITVS.

Hoc item anno, decimotertio Calendas Septembris, *S. Bernardus* Abbas Claræuallenſis, prædicti Eugenij olim in Religione pater, anno ſuæ ætatis circiter ſexageſimo tertio, ex hoc mundo migravit in cœlum. Vere Apoſtolicus vir, immo verus Apoſtolus miſſus à Deo, potens opere & ſermone, illuſtrans ubique & in omnibus ſuum Apoſtolatum immenſis ſignis & prodigiis. Is vivens iam centum ſexaginta monaſteria ubique terrarum erexit. Sed hæc minora cenſenda, reſpectu geſtorum illorum, quæ extra clauſtra pro diverſis Orbis Eccleſiis, potiſſimum vero pro Romana operatus eſt; Qui & apud Imperatores, Reges, alioſque Principes, pro omnium ſublevatione, atque ipſorummet Principum ſalute, totiuſque Chriſtianitatis pace & concordia, pene incredibilia peregerit: Et qui prædicatus ſit totius Eccleſiæ Catholicæ ornamentum ſimul ac fulcimentum, Gallicanæ vero imprimis ſummum decus & gloria. Cuius memoria feliciſſima in benedictione & ſanctificatione, ad morum informationem & diſciplinam, & in condemnationem hæreticorum, in ſancta Eccleſia iugiter perſeveret.

IESV CHRISTI
An. 1154.
ANASTASII. IV.
An. 1.
FRID. REG. ROM 3.
MANVELIS 12.

I. Legatus Papae ſpretus a Frid.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo quinquageſimo quarto, Indictione ſecunda, miſſus in Germaniam ab Anaſtaſio Papa Gerardus Cardinalis ad terminandam Guicmanni Electi Magdeburgenſis cauſam, quam (ut vidimus) Eugenius bene inchoatam reliquerat; cum quædam ſecus nutum Regis Friderici tractare vellet, indignationem eius incurrens, infecto negotio dimiſſus cum dedecore, in via mortuus eſt. Fridericus autem miſſis ad Anaſtaſium cum ipſomet Guicmanno Nunciis, non ſolum facti ſui ratihabitionem, ſed etiam Pallium obtinere eum fecit; non ſine multorum ſcandalo, qui numquam id factum iri, fixum apud Romanos fuiſſe, ab ipſis audierant. Tradit hæc Otto *a* Friſingenſis: additque, exinde non ſolum in ſæcularibus, ſed & in Eccleſiaſticis negotiis diſponendis, auctoritatem Friderici plurimum creviſſe.

a *Otto Friſing. in Fr. lib. 2. cap. 10.*

II. Anaſt. PP. obitus.

Deceſſit vero ex hac vita hoc eodem anno, quarto Nonas Decembris, & ſepultus eſt in baſilica Lateranenſi, idem *Anaſtaſius* Papa, nimiæ facilitatis reprehenſus. Poſtquam autem Sedes vacaſſet diem unum, ſubrogatus eſt in locum eius, *Nicolaus* natione Anglicus de caſtro S. Albani, vir apprime eruditus, & ſanctis moribus ac pietate inſignis: qui cum olim ſtudiorum cauſa petiiſſet Arelatem, paulo poſt Religionis habitum in monaſterio S. Rufi ſuſcepit; eiuſque deinde factus Abbas, cum pro illius negotiis ad Apoſtolicam Sedem acceſſiſſet, ab Eugenio Papa, cognita eius prudentia, creatus eſt Epiſcopus Albanenſis: miſſuſque Legatus à Latere ad partes Norvegiæ. Gentem illam barbaram & rudem in Lege Chriſtiana diligenter inſtruxit, & pacem regnis, quietem Eccleſiis, ordinem & diſciplinam clericis, legem populis, inde recedens reliquit. Pervenienſque Romam ſub Anaſtaſio, defuncto illo, unanimi totius Cleri populique conſenſu proclamatus Pontifex, invitus & renitens in ſede collocatus eſt; dictuſque HADRIANVS eius nominis Quartus. Hæc ex codice Vaticano Romanorum Pontificum.

Hadriani IV. creatio.

III. Henr. Dux Northman. regnat in Angl.

Mortuus quoque eſt hoc anno Anglorum Rex Stephanus: cui ſucceſſit Henricus Dux Northmanniæ, filius Mathildis Imperatricis, qui repudiatam à Ludovico Rege Francorum Eleonoram Duciſſam Aquitaniæ, in uxorem duxerat. Is autem ubi accepiſſet, Hadrianum gentilem ſuum creatum eſſe Romanum Pontificem, egregias ad eum ſcripſit gratulatorias literas, ſimulque hortatorias ad munus Paſtoris Univerſalis rite implendum: quæ extant inter epiſtolas Petri *b* Bleſenſis.

b *Ap. Pet. Bl. ep. 165.*

IV. Fridericum exercitu venit in Italiam.

Hoc quoque anno, menſe Octobri, Fridericus Rex Romanorum cum exercitu in Italiam deſcendit; & ad evitandum tyranni nomen, quod in tráſitu milites ob penuriam intuliſſent haud mediocre locis ſacris damnum, collecta univerſo exercitui indicta reſarciendum curavit. Narrat hæc Otto *c* Friſingenſis, ipſius Friderici patruus: idemque res bellicas à Friderico in Italia geſtas exacte pergit deſcribere: quem conſulat qui eas cupit. Extat vero & Laudenſe ſcriptum antiquum Chronicon, hoc anno inchoatum ab auctore eius temporis Ottone Morena, & abſolutum ab eius filio Acerbo Morena, de rebus geſtis ab eodem Friderico in Italia uſque ad annum Redemptoris milleſimumcenteſimum ſexageſimum octavum. Sed quod ſchiſmaticæ eſſet factionis homo, ſæpe altero pede claudicare cognoſcitur.

c *Otto in Frid. lib. 2 cap. 12.*

V.

Hoc ipſo anno *d* vir Apoſtolicus, ſanctitate & miraculis clarus, *Vvicelinus* Epiſcopus Aldemburgenſis; qui in Olſatia atque Vvandalia annis triginta Evangelium prædicavit ante quam crearetur Epiſcopus, uberesque ex ſuo Apoſtolatu fructus collegit; ex hac vita deceſſit.

d *Crantz Hiſt. Eccl. Sax. lib. 6. cap. 36. & ſap. c. 12. 13.*

VI. Patriarch. Antioch dira paſſus a Principe.

Quod ad res pertinet Orientales; hoc tempore Almaricus Patriarcha Antiochenus infenſus redditus Rainaldo Principi, ab eo tractatus eſt crudeliter nimis: quippe in carcerem detruſus, capite melle delibuto, muſcis expoſitus eſt ſub ardentiſſimo ſole. Quo liberato opera Balduini Regis Ieroſolymorum, nihilominus ultus eſt Deus ſacrilegium, ingenti immiſſa penuria, traditoque ipſo Principe in manus hoſtium. Hæc pluribus Tyrius *e*.

e *Tyr. lib. 18. cap. 18.*

IESV CHRISTI
An. 1155.
HADRIANI. IV.
An. 1.
FRIDERICI IMP. 1.
MANVELIS 13.

I. Ob Cardin. vulneratu Vrbs ſubiecta interdicto.

ANno Domini milleſimo centeſimo quinquageſimo quinto, Indictione tertia, cum (ut ait ſæpe citatus codex Romanorum Pontificum) his Hadriani Papæ exordiis, Arnaldus Brixienſis hæreticus rurſum favore quorumdam perverſorum civium & Senatorum, in Vrbem ſe intruſiſſet, atque ipſi Hadriano, cæteriſque Patribus inſidiari, & publice procaciter adverſari cœpiſſet; adeo ut Gerardum Cardinalem Sanctæ Pudentianæ, dum iret ad Pontificem, quidam ex hæreticis egredientes, ad interitum vulneraſſent: idem Pontifex civitatem Romanam interdicto ſuppoſuit, & uſque ad quartam feriam Maioris Hebdomadæ univerſa civitas ceſſavit à divinis. Tunc vero Senatores compulſi à Clero & Populo Romano, accedentes ad Pontificem ſupra ſancta Evangelia iurarunt, quod Arnaldum & ipſius ſectatores ab Vrbe & eius finibus expellerent, niſi obedientes ſe Pontifici exhiberent. Sicque ipſis eiectis, civitas abſoluta eſt, & ingenti gaudio repleta. Hæc ex prædicto ſcriptore anonymo, qui præſens eis fuit.

II. Vuillel Rex Sicil. excommunicatu

Quo etiam auctore conſtat, hoc tempore eumdem Hadrianum Pontificem ſolemni ritu excommunicaſſe novum Regem Siciliæ Vuilelmum, eo quod adverſus Romanam Eccleſiam matrem & dominam ſuam rebellans, terras

eius hoſtiliter invaſiſſet. Habet vero Romualdus in Chronico; cum Hadrianus audito Regis Salernum adventu, ad eum miſiſſet Henricum Cardinalem SS. Nerei & Achillei, Regem noluiſſe eum recipere, ſed Romam redire præcepiſſe, eo quod Pontifex literis ſuis eum non Regem, ſed tantum Dominum Siciliæ nominaſſet.

III. Interea Rex Fridericus capta civitate Terdonenſi, (inquit anonymus in Rebus geſtis Hadriani) tanta celeritate cum exercitu properabat ad Vrbem, ut merito credi poſſet magis hoſtis accedere, quàm patronus. Quare Hadrianus apud Viterbium tunc exiſtens, miſit ei obviam Iacobum & Gerardum presbyteros, & Gregorium diaconum, S.R.E. Cardinales, una cum capitulis de quibus deberent cum eo pro Eccleſia tractare. Qui ab eo apud S. Quiricum honorifice ſuſcepti, imprimis popoſcerunt reddi ſibi *Arnaldum* hæreſiarcham, qui in eius exercitu tunc erat; quod ipſe confeſtim præſtitit. Quid autem poſt de eo factum fuerit, Otto a Epiſcopus Friſingenſis, & Guntherus vates Ligurinus docent, nempe illum traditum fuiſse in manus Vrbis præfecti, eiuſque iuſſu ligno adactum, & igne combuſtum, cinereſque in Tiberim ſparſos, ne ſtolidæ plebi corpus eius venerationi eſſet. Huncque tandem digniſſimum exitum conſecutus eſt nefandiſſimus hæreſiarcha, *V*rbis & Orbis perturbator.

ARNALDI HAERESIARCHAE FINIS.

a *Otto in Fr. lib.* 2. *cap.* 20.
b *Gunth. Ligur in Fr. lib.* 3.

IV. Addunt vero Acta Hadriani; poſt multa hinc inde inter eiuſdem Pontificis & Friderici Legatos tractata, præſtitoque à Rege ſolemni iuramento de conſeruandis ac defendendis omnibus debitis Pontifici iuribus, ipſum Hadrianum è munitiſſimo civitatis Caſtellanæ præſidio, in quod ſe timore Friderici receperat, ad eumdem Regem apud Suttium deſcendiſſe: cum autem Rex ei de more officium ſtratoris non exhiberet, Cardinales perterritos iterum ad civitatem Caſtellanam confugiſse: Pontificem vero in præparata ſibi ſede conſidentem, cum Rex ad eius veſtigia procidiſſet, & deoſculatis pedibus ad pacis oſculum accedere voluiſſet, Pontificem illud ei denegaſſe, ob non impenſum ſibi ab eo, conſuetum ab Orthodoxis Imperatoribus, pro Apoſtolorum Petri & Pauli reverentia, reddi Romanis Pontificibus ſtratoris obſequium, reſpondenteque Rege, ſe ad hoc non teneri, demum ſequenti die inveſtigata diligenter antiqua conſuetudine & veteribus monumentis, iudicio Principum qui aderant decretum eſſe, totiuſque regalis Curiæ conſenſu confirmatum, Regem debere Pontifici ſtreguam, ſeu ſuppedaneum tenere dum conſcenderet equum, aut deſcenderet, & ſtratoris officium exhibere; idque Fridericum in conſpectu univerſi exercitus alacriter præſtitiſſe, ac poſtea ad pacis oſculum admiſſum eſſe. Hæc ibi

CONGRESSUS HADR. PP. CUM FRID. REGE.

REX IMPLET OFFICIUM STRATORIS.

V. Porro Schiſmatici Arnaldiſtæ Romani, audito Regis adventu, miſſa ad eum Senatorum ſuorum legatione, vana & ſuperba oratione conati ſunt illum præoccupare, ſibique demulcere: ſed ab eodem prudenter ſimul & acriter de inepto faſtu obiurgati, ad Vrbem redierunt. Quorum technas & dolum malum Fridericus præſentiens, ac Pontificem conſulens, ab eo conſilium accepit; mittendi confeſtim milites qui baſilicam S. Petri & civitatem Leoninam occuparent. Eo vero facto ductu Octaviani Cardinalis, ipſe cum Pontifice eo ſecure perveniens, ab illo in eadem baſilica coronam, aliaque IMPERII inſignia ſuſcepit decimoquarto Calendas Iulij. Quæ cum inſciis Romanis qui ſe intra Vrbem inſidioſe continebant, geſta eſſent; iiſdem poſtea Germanos aggredientibus, multiſque utrinque cæſis, nihilominus Imperator interceſſione Pontificis abſtinuit à vindicta: Vrbeque abſcedens, Tiburtinos ſe ipſi dedentes; legitimo ipſorum domino Romano Pontifici obedire compulit. Poſt quæ, ob æſtivos calores ad propria redire feſtinans, multa in itinere feliciter adverſus hoſtes geſſit. Sed quomodo hæc omnia ſe habuerint, ſingillatim recenſetur in Actis Hadriani Papæ, necnon ab Ottone Epiſcopo Friſingenſi c in Vita eiuſdem Friderici; ac denique ab ipſo Friderico in epiſtola d ad eumdem Ottonem de rebus à ſe geſtis. Quibus omnibus videas proſperrime cuncta ei ceſſiſſe, quouſque de Romana Eccleſia bene meritus eſt.

CORONATUR IMP.

c *Otto in Fr. lib.* 2. *cap.* 21. 22.
d *Ap. Ottom in Fr. ante lib.* 1.

VI. Poſt hæc vero Hadrianus Pontifex vocatus in Campaniam ab Optimatibus Vuillelmi Regis Siciliæ, qui eum poſtquàm excommunicatus eſt, deſeruerant; collecto fidelium ſuorum exercitu, Beneventum circa principium menſis Octobris acceſſit, & omnes fere illarum partium Principes & civitates ad iuramentum fidelitatis, tamquam principalis dominus recepit. Cui cum inſuper à Palæologo Principe Græco, ad hoc miſſo in Italiam à Manuele Imperatore, ut ipſum Pontificem ac Fridericum Regem adverſus communem hoſtem Vuillelmum Siculum impelleret, immenſa pecuniæ vis ac militum copia offerretur: his territus Vuillelmus, cœpit inſtanter petere abſolutionem ab excommunicatione, multas proponens conditiones Eccleſiæ valde proficuas, quas tamen ob contradictionem maioris partis Cardinalium minime ſuſceptas eſſe, tradit hæc narrans prædictus anonymus auctor rerum Hadriani. Repugnabant enim Cardinales illi, qui addicti erant Friderico; ne ſcilicet e ea pace Romanus Pontifex nactus videretur eſſe præſidium, ad quod confugeret cum quid moleſtum in eum, univerſamque Romanam Eccleſiam, idem ſtatueret Imperator, qui nihil magis in animo umquam habuit, quam eamdem Eccleſiam ſuæ ipſius, ſucceſſorumque ſuorum ſubiicere ſervituti, licet aliquamdiu contrarium ſimulaverit. Cæterum recenſet quoque has inter Hadrianum Papam & Vuillelmum Regẽ ortas diſcordias. Vuillelmus Tyrius f; ac de illis nonnulla habet, quæ deſiderantur apud Anonymum. Quis vero earum finis extiterit, dicetur anno ſequenti.

HADR. PP. ADVERSUS REGEM SICILIAE.

e *Hanc rationem habet Baron. alia occaſione an. ſeq.*

f *Tyr lib.* 18. *cap.* 2.

VII. Interſerit vero his Tyrius g narrationem profectionis Fulcheri Patriarchæ Ieroſolymitani iam prope centenarii, una cum aliquot aliis ex præcipuis Orientis Epiſcopis, in Italiam ad Hadrianum Papam: quem his bellicis negotiis occupatum invenerunt. Cauſam autem profectionis fuiſſe narrat, controverſiam ipſius Patriarchæ & aliorum Antiſtitum cum militibus Hoſpitalariis, occaſione decimarum, aliorumque iurium Epiſcopalium, à quibus Hoſpitalarii dicerentur exempti privilegio Pontificio: Queriturque eoſdem indigne ſuſceptos eſſe à Summo Pontifice, & Cardinalibus, Hoſpitalariorum muneribus corruptis, duobus exceptis, Octaviano, & Ioanne de Sancto Martino, qui

g *Ibid. c.* 6. 7. 8.

CONTROVERSIA INTER EPISCOP. ET MILITES HOSPITAL. PRO DECIMIS.

(ut ait) Chriſtum ſequentes, cuius miniſtros in cauſa ſua piè foverunt: idòque te infeecta coactos eſſe cum confuſione redire ad propria. Hæc Tyrius pluribus: quibus videas quam fuerit deceptus, qui nefarios homines, factioſoſque & Pontifici aduerſarios, prædicet ſanctos, cæteros verò magni nominis Cardinales, ex vitæ ſinceritate, & literis conſpicuos, infamiæ nota reliquerit iniuſtos, Sed qui boni, quive mali fuerint, adeò ſuis ipſorum factis univerſo Orbi Chriſtiano declaratum eſt, ut illi non indigeant commendatione, iſtis inutilis ſit prorsùs omnis defenſio.

VIII. HADR. AGIT PRO UNIONE ECCLES. GRAECAE.

Hoc eodem primo ſui Pontificatus anno, Hadrianus Papa, quod ſuarum partium eſſe ſciret, Vniverſalis Eccleſiæ populum in Catholicam coagmentare concordiam; ad Græcos ſæpè ſciſſura diviſos ſolidæ unitati compaginandos, Legatos miſit ad Conſtantinopolitanum Imperatorem: quibus inter alia pro eadem procuranda concordia literas dedit ad Baſilium Achridenum Theſſalonicenſem Archiepiſcopum, huius temporis in Orientali Eccleſia magni nominis virum; quæ extant *h* unà cum ipſius Baſilij reſponſione, qua ſe minime abſciſſum ab Eccleſiæ Catholicæ unitate profitetur, licet quibuſdam ritibus diſcreparet Orientalis ab Occidentali: ſicut & idipſum Petrus *i* Abbas Cluniacenſis ad S. Bernardum, & ipſe S. Bernardus ad Eugenium teſtati ſunt; ac penes doctos, & Catholicæ fidei ſtudioſos Græcorum Antiſtites perſuaſiſſimum fuit ſemper. Sed cùm regimen Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ imperiti, refractarij, nugaces, gloriæ Latinorum æmuli ſuſcepere; iidem ex diverſitate ſacrorum rituum, doctrinæ quoque diverſitatem æſtimantes, hoſtes implacabiles affecti perſecutionem adversùs Latinos excitare numquam deſtiterunt,

h *In cod. Jur. Orié.*

i *Petr. Clu. 5. ep. 16.*

RITUUM DIVERSITAS NON SCINDIT ECCLESIAM.

IESU CHRISTI
AN. 1156.
HADRIANI IV.
AN. 2.
FRIDERICI 2.
MANUELIS 14.

I. a *Tyr. lib. 18. cap. 8*

VUILLEL. MALUS MALAS CONDITIONES COGIT SUBIRE PONTIF.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quinquageſimo ſexto, Indictione quarta, Vuillelmus *a* Siciliæ Rex ingentibus comparatis viribus hoſtes ſuos aggreſſus, tam Græcos, quàm Latinos qui ab eo defecerant, penitùs vicit, fugavit, & ſpoliavit: ipſumque Hadrianum Papam Beneventi obſedit, atque adeò compreſſit, ut pro ſua liberatione iniquiſſimas compulerit ſubire conditiones, quales nullus hactenùs Pontifex à quibuſvis implacabilibus Romanæ Eccleſiæ hoſtibus ſuccepiſſet tanta iactura Eccleſiaſticæ libertatis. Quamvis enim ad pedes eius proſtratus, ligium homagium publicè ei fecerit, & fidelitatem iuraverit; tamen diploma *b* ab eo extorſit, quo inter alia plura conceſſit, ut in Sicilia non eſſet ius Appellationis ad Sedem Apoſtolicam, nec Legationis ab eadem Sede eò mittendæ, niſi ad petitionem Regis, hæredumque ipſius. Verùm licèt in eo ſcripto coactus fuerit Hadrianus profiteri ſe eſſe ſecurum & liberum cum iſta promitteret, ne actus ex eo infirmari poſſet; tamen obſeſſum Beneventi (ut patet ex Tyrio, & aliis eius temporis Scriptoribus) liquet hæc feciſſe neceſſitate compulſum, ob idque nullius ponderis eſſe potuiſſe: cum alioqui renunciare iuribus Pontificiis, nempe Appellationibus deferendis, nec poſſe ipſos Pontifices, Nicolaus Papa Primus affirmet. Quare & illa omnia, quæ per vim & metum extorta ſunt ab Hadriano per Vuillelmum cognomento Malum, ſub Innocentio Papa Tertio novis pactis, honeſtioribus conditionibus interpoſitis, ſunt prorsùs abolita, ipſaque libertas Eccleſiaſtica in priſtinum reſtituta.

b *Rec. Bar. Annal. Tom. XII. hoc ann. ex cod. Vatic.*

EAE POSTEA RESCISSAE.

II. MAXIMUM SIBI DAMNUM VUILLEL. PEPERIT.

Intereà verò ſatis manifeſto fuit declaratum experimento, malè à Regibus conſuli rebus Regni cum Eccleſiæ detrimento. Siquidem floretiſſimum Regnum Siciliæ in illud fuit extremum diſcrimen inductum, ut defecerint hoc eodem ſæculo regni ſucceſſores virilis ſexus ex Northmannis, & tranſierit ad Suevos Ipſum vero ſceleris auctorem Vuillelmum, eiuſdémque architectum in diplomate nominatum Maiorem, Magnum Ammiratum Ammiratorum, terribilis poſtmodum vindicta divina ſecuta eſt; dum iſte crudeliſſima cæde periit; in illum autem tot excitati ſunt immanes tyranni, ut uno ſublato alter non deficeret priore ſceleſtior, immò plures & nequiores oborirentur, quorum inſidiis caperetur, & in carcerem truderetur; filio ipſius primogenito Rogerio conclamato ab ipſis Rege, quem ipſe pater liberatus à plebe necarit, ut ſic ipſe regnare poſſet: prout hæc omnia, qui aderat Hugo Falcandus eſt proſecutus.

III. CHRISTIANOR. CAEDES, OB NON SERVATAM FIDEM INFIDELIB.

Quod pertinet ad Orientales; hoc eodem anno, qui decimuſquartus numeratur Tertij Balduini Regis Ieruſalem, ulciſcente numine non ſervatam à Rege Chriſtiano fidem pactam Infidelibus, exercitus Chriſtianorum ignominiosè proſtratus eſt in Palæſtina, quæ res geſta exactè deſcribitur à Tyrio.

IESU CHRISTI
AN. 1157.
HADRIANI IV.
AN. 3.
FRIDERICI 3.
MANUELIS 15.

I. DISCORDIA ORTA INTER IMP. ET PAP.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quinquageſimo ſeptimo, Indictione quinta, inter Hadrianum Papam & Fridericum Imperatorem novarum diſſenſionum occaſio eſt oborta. Nam quòd hæc Otto de S. Blaſio facta ponit anno ſuperiori in Appendice, Radevicus Frinſingenſis Canonicus accuratus ſcriptor, qui cœptam Hiſtoriam Ottonis eiuſdem civitatis Epiſcopi proſecutus eſt, ac res tunc geſtas à Friderico annis ac menſibus exactè conſignavit, hoc anno contigiſſe apertè ſignificat. Quænam autem qualeſve fuerint iſtiuſmodi diſſenſiones, intelligi poteſt ex literis ultrò citroque datis, quas idem auctor *a* recitat, ipſe erga Fridericum propenſior.

a *Radevic. lib. 1. c. 8. & ſeqq.*

II. OB MALE HABITUM EPISC. LONDON.

Cum igitur auditum eſſet ab Hadriano, Londonienſem in Anglia Epiſcopum, à Sede Apoſtolica ad propria remeantem, in ditione Friderici à quibuſdam impiis ſpoliatum, captumque, & peſſimè habitum eſſe, & aduc in cuſtodia detineri, etiam poſtquàm ea de re Hadrianus queſtus per literas apud Fridericum eſſet, iam idem Pontifex Legato ad ipſum miſit, Bernardum preſbyterum Cardinalem S. Clementis, & Rolandum tituli S. Marci preſbyterum Cardinalem & Cancellarium, viros religione, prudentia, & gravitate inſignes, & penè omnibus aliis in Eccleſia Romana auctoritate maiores: literaſque eis dedit ad Fridericum tunc Biſuntij exiſtentem, quibus imprimis de execrabili facinore in perſonam ſacram ab impiis commiſſo, & eius vindicta à Friderico neglecta modeſtè conqueſtus, ſubdubitans hoc Fridericum diſſimulaſſe in odium Romanæ Eccleſiæ; & ipſius Pontificis, ſimpliciter ſuggeſſit nullam ei ſuppetere eiuſmodi odii occaſionem, quando quidem non ita pridem eadem Eccleſia, idemque Pontifex, dignitatis & honoris plenitudinem, coronamque Imperialem ei libentiſſimè contuliſſet, nec ea dete ipſum pœniteret, immò & gauderet ſi maiora beneficia ei conferre poſſet. Harum porrò audita lectione literarum (inquit Radevicus) magna Principes qui erant cum Imperatore, indignatione commoti ſunt, quòd in eis aſſereretur, dignitatis plenitudinem, & certa quæ diximus, Friderico à Romano Pontifice collata fuiſſe, quæque à nonnulis Romanorum & dici & ſcribi ſcirent, Imperium Vrbis, & regnum Italicum, donatione Pontificum Reges Germaniæ poſſidere; adeoque horum principum iracundia invaluit, ut cùm unus ex Legatis petiiſſet, à quonam ergo Imperium haberent, ſi non haberent à Papa; Otto Comes Platinus de Baioaria propè exerto gladio cervici illius mortem intentarit. Sed Fridericus præſentia ſua tumultum quidem compeſcuit, verùm ipſos Legatos primo mane abire præcipit, iubens ut recta via reverterentur ad Vrbem, & nec ad dexteram neque ad ſiniſtram declinarent ad aliquem Epiſcopum vel Abbatem.

AULICORUM TURBATIO EX LITERIS HADR. D. A IMP.

III. FRID. LITERAS CIRCUL. SCRIBIT CONTRA PONT.

Poſtquam autem ij diceſſerunt, Imperator literis Circularibus ad omnes Principes & Epiſcopos ſcriptis, vehementer in eoſdem Legatos invectus, ipſum quoque Pontificem acriter de præſumptuoſa elatione accuſavit; omneſque ad hanc illatam Imperio iniuriam ulciſcendam excitare conatus eſt, declarans ſe per electionem Principum à ſolo Deo Regnum & Imperium tenere; & quicumque aſſereret ipſum coronam Imperialem pro beneficio à Papa ſuſcepiſſe, mendacii reum eſſe; denique ſe mortis pericula antè velle incurrere, quàm tantæ confuſionis opprobrium ſuſtinere. Hæc quidem ipſe ſuis literis; ſed ſubdolè reticens cauſam Legationis Apoſtolicæ ad eum miſſæ, nempè ſacrilegium adversùs peregrinantem ad Limina Apoſtolorum Epiſcopum, admiſſum contra ius gentium, ius divinum, contra civiles & canonicas leges, relictum impunitum, ipſo ſacro Antiſtite in carceris aduc anguſtiis tabeſcente. Cætera verò, quid in literis Hadriani Papæ ſonuit faſtus & arrogantiæ, vel erroris & falſitatis, ſi quod nuper Romæ feciſſet conferendo coronam Imperialem ipſi Friderico, ſimpliciter propoſuit, nec ſe de eo facto pœnitere profeſſus eſt? Denique quid horret Fridericus dictum ab Hadriano, pro beneficio collatam eſſe à Romano Pontifice coronam Imperij? Num enim eam aliunde potuit accepiſſe? An non eius eſt eligere Imperatorem, vel eligendum concedere, quem confirmet & coronet? Nonne eſt illius coronam Imperij auferre ex causa, & promeritis concedere? Sed ne tu Lector, hæc putes eſſe vana, conſule quæ de his dicta ſunt ſuperiùs variis locis *b* & occaſionibus, quibus apertiſſime demonſtratur, beneficio Papæ Imperium conferri: abſque cuius auctoritate ſi quis accipiat, non Imperator, ſed dicendus tyranus ſit & invaſor Imperii. Porrò ex literis Friderici non iam ampliùs per traſennam, ſed toto cælo patenter intueri licèt, ipſum nihil prætereà tanto ſtudio laboraſſe, quàm quod præſtitit cùm potuit, ut ſcilicet Eccleſiam Dei ſchiſmate ſcinderet, non ſolùm Imperium ab ea ſeparans, ſed & Clerum dividens; ad quod his circularibus literis univerſum terrarum Orbem invitavit. Qui & eodem furore percitus, edictum *c* promulgavit, ne quis ordinis clericalis vel monachalis peregrinari Romam præſumeret, viarumque cuſtodes ad hoc conſtituit: illum tamèn excuſans eo pretextu, ne Eccleſiæ diſpendiis grauarentur, neve Clauſtrales eiuſmodi peregrinationibus deſeterent diſciplinam.

QUÀM ID INIUSTE.

b *Sup. an. 800. 877. 996. & alibi.*

c *Ap. Radevic. li. 1. cap. 15. 16.*

VETAT PEREGRINARI ROMAM.

IV. Porrò Legatis Apoſtolicis ſic ignominiosè dimiſſis, Romam revertentibus, & quæ peracta eſſent nunciantibus, diſſenſio inter Cardinales facta eſt, quòd nonnulli Pontifici pro ultione iniuriarum acceptarum adhærerent, reliqui verò Imperatori fauentes, Legatorum incuriam, ſeu imperitiam accuſarent. Quare Hadrianus mediam ſectatus viam, literas ſcripſit ad Epiſcopos Germaniæ qui erant apud Imperatorem, ut quoniam in his non ipſius tantùm Romanæ Eccleſiæ, ſed omnium ubique Eccleſiarum res ageretur, ſeſe murum pro domo Domini opponerent, & Imperatorem monitionibus ſuis conarentur ad rectam ſemitam reducere. Verùm ij vel nube privatæ affectionis in Germanum Imperatorem offuſi, vel timore ipſius puſillanimes, haud quicquam contra eum dici vel dicere voluerunt; ſed ipſius conniventes in Sedem Apoſtolicam ingratudini, literis ſuis ad Hadrianum redditis, quà approbarunt, qua excuſarunt quæ ab Imperatore pro libertate Imperij geſta eſſent; rogaruntque ut Pontifex aliis mellitis literis edulcans fel priorum, conaretur Imperatoris iram lenire. Recitat has utrimque datas literas Radevicus *d*. Quid autem poſteà factum fuerit, dicetur anno ſequenti.

EPISCOP. GERM. PUSILLANIMITAS.

d *Ibid. l. 1. cap. 16. 16.*

IESV CHRISTI
AN. 1158.
HADRIANI IV.
AN. 4.
FRIDERICI 4.
MANVELIS 16.

I. ANNO Domini milleſimo centeſimo quinquageſimo octavo, Indictione ſexta, Hadrianus Papa tolerans patienter quæ Germano,

HADR. conatur mitigare Imp.

Epiſcopos ad ipſum reſcripſiſſe vidimus, ex eorumque monitu, benignè ſtudens placare Fridericum; Legatos ad eum miſit Henricum presbyterum, & Hyacinthum diaconum, S. R. E. Cardinales, viros prudentiſſimos, cum literis mitioribus; quibus ſanctiſſimus Pontifex dans ex commonitione Apoſtolica locum iræ, exemplo, quę pariter Apoſtolico cedens ad tempus, ita voces *Beneficium, & Conferre coronam*, quibus in prioribus ſuis literis ipſum eſſe uſum, iiſdemque Fridericum graviſſimè commotū vidimus, interpretatus eſt, ut non *Beneficium* pro *Feudo*, ſed ſimpliciori acceptione pro *Bono facto*, nec *Conferre* pro *Dare* pleno iure, ſed ſimpliciter pro *Imponere* acciperent; ita concitatam diſcordiam ſopire magis ſatagens, quàm augere. Quare & his Fridericus iram depoſuiſſe videri volens, pacem & amicitiam tam Summo Pontifici, quam omni Clero Romano ſpopondit. Quomodo autem hæc omnia ſe habuerint, narrat pluribus Radevicus *a*, ſed qui nonnulla pro arbitrio de ſuo addere cognoſcitur ex privato in Fridericum affectu. Cæterùm ad breve tempus iſta ſubſiſtere potuerunt. Quòd enim haud ea Fridericus ſincerè ageret, quæ non altis radicibus pax intus plantata in corde ſubſtiti, tamquam fœnum tectorum, velociter quolibet ęſtu urgente aruit; ſicut videbitur anno ſequenti.

a *Radevic. lib.* 1. c. 21. 22. 23.

II. CONVENTUS RONCAL. DE REGALIB. IMPERII.

II. Hoc eodem anno, menſe Novembri, ab eodem Friderico Imp. collectus eſt *Roncaliæ*, eſt locus inter Placentiam & Cremonam, *Conventus* Principum & Conſulum civitatum Longobardiæ, ad inquirendum quænam eſſent regalia, quæ ratione Imperij in eadem Longobardia ad ipſum ſpectarent: ad quem etiam vocati ſunt quatuor præcipui legum doctores Bononienſes, videlicèt *Bulgarus*, *Martinus*, *Iacobus*, & *Hugo*: rebuſque inter omnes diſcuſſis, Archiepiſcopus Mediolanēſis, aliique præſentes Longobardiæ Epiſcopi & Abbates, nec non Principes & civitatum Conſules, in manibus ipſius Imperatoris remiſerunt omnia quęcumque Iudices in ea re conſtituti dixerunt eſſe iura regalia, ac de eis fidelitatem ipſi fecerūt, promittentes ſe non ampliùs de ipſis intromiſſuros. Habet iſta Otto Morena, qui iis interat in Chronico Laudenſi; quorum etiam meminit Radevicus: amboque aliquas in eodem Conventu leges ab Imperatore conſtitutas editaſque affirmant.

III. De prædictis verò Doctoribus Bononienſibus Morena narrat, Fridericum aliquando equitantem in medio Bulgari & Martini, quæſiſſe ab eis, utrùm ipſe de iure eſſet dominus mundi. Bulgarumque reſpondiſſe, non eſſe, dominum quantùm ad proprietatem, Martinum verò aſſerviſſe eſſe dominum; ideoque Imperatorem, cùm deſcendiſſet ab equo, eum Martino donaſſe; Bulgarum autem dixiſſe, *Amiſi equum, quia dixi æquum, quod non fuit æquum*. Sed & quiſ; qualiſve fuerit *Martinus* iſte, qui tanta tribuit adulatoriè Imperatori illud Iaſonis ſatis oſtendit, dum ait, Martinum nihil umquam ſani verique dixiſſe. Qui etiam quòd cervicoſus eſt habitus, ut quam ſemel defendendam ſuſcepiſſet opinionem, quantum libèt erroneam & ſingularem, obſtinatè tueri perſeverarit; in vulgare proverbium eius durities apud Iuriſconſultos in hanc uſque diem pertranſiit, ut *Martinum* appellent, qui ſuæ ipſius ſingulari ſententiæ pertinaci ſtudio inhæreſcat.

MARTINI IURISCONSULTI ADULATIO ERG. IMP.

IESU CHRISTI
AN. 1159.
HADRIANI IV.
AN. 5.
FRIDERICI 5.
MANUELIS 17.

I. DISCORDIÆ RENOVATAE INTER IMP. ET PAP.

I. ANNO Chriſti milleſimo centeſimo quinquageſimo nono, Indictione ſeptima, novis obortis occaſionibus, diſcordiæ inter Hadrianum Papam & Fridericum Imperatorem renovatæ ſunt; tum ob regalia ab Imperatore de Epiſcopis & Abbatibus, æquè ac de aliis, ut vidimus, exacta, & ob denegatam à Pontifice cuidam Guidoni S. R. E. Subdiacono, promotionem ad ſedem Ravennatem tunc vacantem, ad quam Imperator illum evehere ſatagebat; tum etiam quòd idem Fridericus in contemptum ac contumeliam ipſius Pontificis, in literarum ſuarum inſcriptionibus cæpit contra morem ab antiquo uſitatum, nomen ſuum præponere nomini Pontificis, & dictionibus ſingularis numeri eumdem alloqui; ac demùm quòd ab Epiſcopis non ſolum fidelitatem, ſed etiam homagium exigeret, & Cardinalibus à latere Legatis non tantum eccleſias, verùm etiam civitates Regni ſui clauderet. His autem de rebus, aliiſque nonnullis diſcordiarum fomentis, cùm multæ ex utraque parte ſcriptę eſſent ſatis amaro animo epiſtolæ, aliæque rursùm pro pace concilianda; miſſa eſt denuò ab Hadriano ad Fredericum honorificentiſſima Legatio quatuor Cardinalium, cum quibuſdam capitulis de iuribus & regalibus Beati Petri, tam in Vrbe Roma, quàm in reliquis terris & dominiis ad eum pertinentibus, ab Imperatore illæſis conſervandis, deque hominio per eum non exigendo ab Epiſcopis; & ut concordia inita inter Eugenium Papam & ipſum Imperatorem ſervaretur. Verùm cum alia ex adverſo proponerentur ab Imperatore contra Pontificem pro iuribus Imperij, Vrbiſque dominio, idemque recuſaret ſtare paci cum Eugenio initæ: res prorsùs infecta remanſit. Porrò narrantur iſta pluribus à Radevico *a*, qui & literas ultrò citroque ſcriptas recitat.

a *Radevic. lib.* 1. c. 15. *uſque* 43.

II. HADR. PP. OBITUS.

II. Intereà impoſuit iis finem Deus obitu ipſius *Hadriani* Papæ, qui Calendis Septembris deceſſit Anagniæ, cum ſediſſet annos quatuor, menſes octo, & dies viginti quatuor: indeque Romam vectus, in Eccleſia S. Petri ſepultus eſt; ut traditur in Actis eius ſuperius citatis. De cuius obitu ridiculum eſt, quod finxit apud Vrſpergenſem ſchiſmaticus aliquis, nimirum factum eſſe, ut cum denunciaret excommunicationem contra Imperatorem, paucis diebus evolutis procedens refrigerandi gratia ad quemdam fontem, haurienſque de potu illius, continuò muſca os eius intraverit, & ita gutturi adhæſerit, ut nullo medicorum artificio avelli potuerit, quoadusque ſpiritum exhalaret. Hæc enim plane nugas eſſe vel inde ſentias, quod numquam poſſit quis aſſerere, Imperatorem ab Hadriano excommunicatum eſſe, cæteris Scriptoribus omnibus eius temporis repugnantibus. Inter ques Dodechinus diſertè ait,

Hadrianum quidem diſpoſuiſſe excommunicare Impratorem pro coniugij diſſidio, ſed morte præventum eſſe. Huius autem de muſca fingendæ fabulæ occaſio inde manauit, quòd (ut teſtatur Vuillelmus *b* Tyrius, qui tunc vivebat & ſcribebat) Hadrianus mortuus eſt morbo anginæ. Vnde hoſtes eius, deriſus cauſa, ſcomma illud de muſca iactarunt.

b *Tyr. lib. 18. cap. 26.*

III. c *Rec. Bar. Ann. Tom. XII. hoc an. ex cod. Vatic.*

Hibernia concessa Regi Angl. sub censu Sedi Apost. solvendo.

Reperitur verò eiuſdem diploma *c* ad Henricum Angliæ Regem, de conceſsa illi quam petiiſſet, licentia intrandi in Inſulam Hiberniam, ad corrigendos barbaros illius populi mores, extirpanda vitia, & virtutes inſerendas; eamdèmque pro Chriſtianæ religionis augmento tamquam dominium poſſidendi: ſalvo tamen Eccleſiaſtico iure, & ſub conditione penſionis vnius denarij de ſingulis domibus annuatim ſolvendæ Beato Petro & ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, ad cuius (ut ait) ius eam Inſulam, aliaſque omnes quæ documenta fidei Chriſtianæ cepiſſent, pertinere nemini dubium eſſet. Sed & illud Hadrianus reliquit poſteris admirandum exemplum, quòd nec obolum quidem erogarit in ſuos propinquos; adeò ut & matrem ſuam reliquerit alendam eleemoſynis Eccleſiæ Cantuarienſis: ſicut teſtatur Ioannes *d* Sareſberienſis, ex verbis Alexandri Papæ in epiſtola ad S. Thomam.

d *Inter Ep. S. Thomæ Cantuar. lib. 1. ep. 24 Cod. Vatic.*

IV.

Sepulto Hadriano (inquit eius temporis auctor anonymus in codice Vaticano) Epiſcopi & Cardinales tractaturi pe ſubſtituendo ei ſucceſſore, pridie Nonas Septembris in B. Petri Eccleſia convenerunt; per trium dierum ſpatium de electione: ſicut moris erat, pertractantes tandem omnes quotquot fuerunt, (præter Octavianum tituli S. Cæciliæ, Ioannem tituli S. Martini, & Guidonem Cremenſem tituli S. Calliſti, preſbyteros Cardinales) in perſonam *Rolandi* preſbyteri Cardinalis tituli S. Marci, & Apoſtolicæ Sedis Cancellarii, natione Tuſci, patria Senenſis, ex patre Rainutio, unanimiter conſenſerunt, aſſentiente pariter reliquo Clero & Populo Romano; eumdemque Alexandrum Papam Tertium nominarunt; virum utique prudentiſſimum & omnibus virtutibus ornatiſſimum, atque in omnes beneficentiſſimum, ſed & divinis humaniſque literis inſtructiſſimum, pariter & eloquentiſſimum: quem S. Bernardus egregiè laudaſſe reperitur, cùm ab Eugenio Papa electus eſſet Cancellarius, eidemque Pontificatum ſubobſcure prænunciaſſe.

Alexander III. eligitur Papa.

V. Octavianus erigitur Antipapa.

Duo autem quos diximus, Ioannes & Guido, cùm in Octavianum intenderent, ipſum poſt electionem Alexandri procacitet nominarunt, qui ad Apoſtolicam iamdiù Cathedram aſpiraverat. Adeò ut cùm neglecta ipſorum nominatione, reliqui Alexandrum fugientem, & omninò reluctantem, Papali manto induerent, ipſe Octavianus in tantam prorupecit veſaniam, ut mantum ipſum tamquam arreptitius à collo eius violenter abſtulerit, & ſecum aſportare tentaverit. Sed cùm ab aliis ei ereptum eſſet, ipſe aliud quod per Capellanum ſuum paratum haberi iam antea providerat, ſumpſit; reſeratiſque portis Eccleſię conductos milites introduxit opera quorumdam Senatorum, quos pecunia corruperat, & favore illorum qui Friderico Imperatori adhærerent, cui & ipſe contra Pontifices ipſamque Romanam Eccleſiam, & Collegium Cardinalium, addictiſſimum ſemper ſe exhibuiſſet; nec niſi eius auxilio fretus (ut poſteà declaravit) tantum nefas attentare præſumpſiſſet. Horum autem metu Epiſcopi & Cardinales in munitionem eccleſiæ cum Alexandro Electo ſeſe recipientes, ibi novem diebus, ne poſſent exire, ab Octaviani ſatellitibus obſeſſi ſunt.

VI. Cardin. carcerati.

Donec inſurgente pro ipſis univerſo populo, & in Octavianum conclamante, eundemque invaſorem & hæreticum praclamante, inde educti, rurſumque per eoſdem impios Senatores in arctiorem cuſtodiam triduo incluſi, & ex ea pariter à nobilibus & populo erepti; cum magna hominum frequentia in vigilia S. Mathæi Nymphas non longè ab Vrbe pervenerunt: ubi ſimul congregatis Sabinenſi, Oſtienſi, Portuenſi, Albanenſi, aliiſque Epiſcopis, nec non Cardinalibus preſbyteris & diaconis, ſimulque Abbatibus, Iudicibus, Scriniariis, & Primicerio cum Schola Cantorum, Nobilibus quoque & plurima parte Populi Romani, Alexander ab Epiſcopo Oſtienſi (ad quem Romani Pontificis conſecratio pertinet) conſecratus eſt in Summum Pontificem, & ſecundum morem regno coronatus. Cùm ex alia parte ipſe quoque Octavianus, cum ſuis Ioanne & Guidone, eccleſiam S. Petri occupans, poſtquàm per ſpatium quatuor hebdomadarum, tam per ſe quàm per milites, & conſanguineos ſuos, erat enim patria Romanus, genereque nobili, nempè ex Tuſculanorum Comitum genere oriundus (inceſſanter laboraſſet pro alliciendis ad ſe aliquot Epiſcopis à quibus conſecraretur; tandem reperto Malphitano quodam Epiſcopo fugitivo in finibus Ancoonæ latitante, & Epiſcpo Ferentinate iam olim Alexandri inimico, atque Ioanne Tuſculano, qui cùm priùs conſenſiſſet in electionem Alexandri, poſteà ab eo defecit; idem Octavianus ab his execratus magis quàm conſecratus eſt, ac *Victor* nuncupatus. Narrantur hæc omnia in prædicto codice Vaticano; iiſdemque ferme verbis in epiſtola ab ipſo Alexandro tunc ſcripta, cum nondum Octavianus conſecratus eſſet, ad Epiſcopum & Clerum ac Doctores Bononiæ, quam recitat Radevicus *e*: quod genus litterarum, ex more, mutatis titulis, ab eodem ad diverſas per Catholicum Orbem Eccleſias, ad rerum geſtarum certiorem ſignificationem, eſſe miſſum exiſtimanus.

Alexandri consecratio.

Octaviani execratio.

e *Radevic. lib. 2. c. 51.*

VII. Octavian. cum suis excommunicatur ab Alex.

Habet verò inſuper iiſdem ſuis literis Alexander, ſe Octavianum die octavo à conſecratione ſua (quem terminum ei ad unitatem Eccleſiæ redeundi præfixerat) tamquam inobedientem & contumacem, ſimulque illos qui ei manus præſumerent imponere, de communi Epiſcoporum & Cardinalium conſenſu, ſolemniter in eccleſia excommunicationis vinculo adſtrinxiſſe. Sicut & id ipſum adversùs Alexandrum, & qui ei adhærerent, præſumpſiſſe Octavianum, Radevicus *f* tradit: à quo etiam recitantur *g* aliæ literæ Circulares ab eodem Octaviano, rurſumque aliæ à quinque Cardinalibus ei inhærentibus ſcriptæ de eius promotione; ſed tot patentibus mendaciis refertæ, ut planè appareat dictatas eſſe à patre mendacij. Sed potuit ad tempus veritas eiuſmodi obſcurari tenebris, non autem extingui penitùs, quin clarioribus lucis radiis univerſam ſuo

f *Ibid c. 54*
g *cap. 52.*

tempore illuſtrarit Eccleſiam. Sicut & his ipſis primordiis, qui ex parte Catholicâ erant S. R. E. Cardinales, legitimi promotores Alexandri, numero longè ſuperiores, probitate potiores, iuſtâ cauſâ potentiores, & ſtylo ſimpliciores, haud defuerunt officio, quin cuncta quæ geſta eſſent, cum aliis vniuerſis, tum ipſi Imperatori ſignificarent, datis ad eum literis, quæ recitantur, licet maximâ ex parte mutilatæ, apud eumdem Radeuicum [h]; ſcriptæ ipſæ à viginti duobus, qui ibi nominantur Cardinalibus, nempè quinque Epiſcopis, octo preſbyteris, & nouem diaconis; quotquot tunc erant, præter pauculos illos ſchiſmaticos ſuperiùs recenſitos: quibus etiam literis iidem queſti ſunt de eo, quòd Otto Comes Palatinus ab Imperatore miſſus, tam Alexandrum, quàm ipſos ei adhærentes Cardinales plurimùm exagitaſſet, & Octauiano ſchiſmatico Campaniam & Patrimonium Beati Petri ſubdere ſtuduiſſet. At nihilominùs Fridericus propenſiſſimus erga Octauianum, nihil non molitus eſt, quo illi poſſet ſtabilire ſedem. Quinetiam cùm Alexander (vt traditur in Actis ſuperiùs citatis ex codice Vaticano) Nuncios ſuos ad eum apud Cremam exiſtentem miſiſſet, pro reuocando eo ad concordiam Eccleſiæ; idem nimio ſuperbiæ faſtu inflatus, non ſolùm legere literas ſprenit, ſed & furore repletus Nuncios ipſos, niſi Duces Bauariæ & Saxoniæ obſtitiſſent, ſuſpendere nequiter voluit: & quamuis tandem iſtorum ſuaſione Principum Nuncios coram ſe venire, & literas Pontificis legi permiſerit, nihil tamen ad eos dignatus eſt reſpondere lætum. Hæc ibi auctor.

h Cap. 53.

FRIDER. IMP. FAVET ANTIPAPÆ.

VIII.

i Cap. 54.

INDICIT CONCILIVM.

Sed Radeuicus [i] ſui Imperatoris ſtudioſus, tradit eum ancipiti malo noui ſchiſmatis permotum conſilio Principum decreuiſſe dare operam, ne quid exinde, ſeu ſtatus Eccleſiæ, ſeu Reſpublica Imperij, detrimenti caperet: ac proptereà haud exiſtimantem ſine iudicio Eccleſiæ eam controuerſiam terminari poſſe, ſed & putantem auctoritatem congregandi Concilij, exemplo antiquorum Imperatorum Theodoſij, Iuſtiniani, Caroli, ſibi congruere; literis Circularibus Synodum Papiæ celebrandam in Octauâ Epiphaniæ indixiſſe; & ad eam omnes Imperij, aliorumque regnorum Antiſtites inuitaſſe, atque etiam ipſos Alexandrum & Octauianum per Epiſcopos Pragenſem & Verdẽſem ad eamdem citaſſe. Hæc ille. Sed quod ait de antiquis Imperatoribus [k] Synodos indicentibus; ita quidem illi, ſed non vt Romanæ Eccleſiæ hoſtes Imperatores, qualem ſe eſſe Fridericus multis argumentis oſtendit, id feciſſe aliquandò legitimè dici poſſunt; nec niſi ſuadente parte Catholicâ, videlicet legitimo annuente Pontifice, nec in re adeò indubitatâ & perſpicuâ ſicut iſtâ, Concilia congregaſſe noſcuntur.

k [De auctoritate Imperatorum in conuocandis Conciliis, vide apprimè diſſerentẽ Card. Perron. in Reſponſ. ad Reg. Mag. Brit. lib. 1. cap. 42.]

IX.

ARROGANTIA EPISCOP. GERM. AD ALEX. MISSORVM.

Quomodo verò Epiſcopi ad Pontifices miſſi commiſſam ſibi legationem adimpleuerint, exactè narratur in Actis Alexandri. Cùm enim (vt aiunt) cogitaret Imperator, libertatis priuilegium ab ipſo Domino Eccleſiæ ſuæ conceſſum poſſe irritare, & iuxta voluntatis ſuæ arbitrium Pontificem in Sede Apoſtolicâ collocare; ex fautoribus ſuis prædictos duos Epiſcopos Anagniam direxit ad Alexandrum. Qui cùm in præſentia eius, & Cardinalium, aliorumque plurimorum ex Clero & Populo ſediſſent, nullâ ei exhibitâ reuerentiâ, retulerunt, quæ Imperator ipſis mandauerat, literaſque eius protulerunt, quibus præcipiebat Alexandro, & Cardinalibus qui cum eo erant, vt Papiam conuenirent ad eius præſentiam, audituri & recepturi quod in eâ Curiâ dictaretur. Quo mandato iidem turbati, ſed & magis commoti, quòd Imperator literis ſuis Octauianum appellaret Romanum Pontificem, Alexandrum verò tantummodò Rolandum Cancellarium; conſilio inter ſe habito, licet viderent grauiſſima ſibi pericula imminere à potentiſſimo Imperatore, tamen diuinâ virtute roborati, decreuerunt quæcumque diriſſima potiùs pati, quàm Eccleſiæ defenſionem deſerere. Itaque reſpondit Legatis Alexander, non eſſe Imperatoris ſine conſenſu Romani Pontificis Conciliũ conuocare aut ipſum Pontificem ad Curiam ſuam, tanquam poteſtatem in eum haberet, euocare, cùm ab ipſo CHRISTO Domino hoc priuilegium S. Petro, & per eum Romanæ Eccleſiæ ſit datum, vt vniuerſarum Eccleſiarum cauſas diſcuteret, ac definiret, ipſa verò nullius vnquam iudicio ſubiaceret. Quare cùm pro eius libertate tuendâ Patres proprium ſanguinẽ effudiſſent, ipſum quoque Alexandrum pro eadem cauſâ extrema quæque ſubiturum. Quo reſponſo indignati Legati, Signiam ad Octauianum accedentes, ad pedes eius prociderunt, & vt legitimum Pontificem adorauerunt. Hæc in illis Actis. Quibus vides, Imperatorem indicentem Iudicium Eccleſiaſticum, re verâ ſæcularem Curiam parare, cui ſic ipſe præſideret Epiſcopos auditurus, vt tamen ſententiam quam vellet, eſſet pronunciaturus: ſed & ab eo præiudicatam eſſe ſententiam, dum per ſuos Legatos recepit in Papam Octauianum; adeò vt nullum iam ſubeundum reliquum eſſet iudicium Alexandro, ob idque nullo modo (quamuis aliæ omnes cauſæ ceſſaſſent) in aduerſariorum manus ſe conicere deberet.

ALEX. RESPONSIO.

X.

k Tyr. lib. 19 cap. 1.

PATRIAR. GRÆCI NOMINE TENVS.

l Balſam. in Can. 16. Syn. Antioc.

Quod ad res pertinet Orientis; hoc eodem anno defuncto Fulchero Ieroſolymorum Patriarcha, ſubrogatus [k] eſt in locum eius *Almericus*, nonus Latinorum ordine numeratus. Habebant enim & Græci ſuos ſchiſmaticos Patriarchas, tam Ieroſolymorum, quàm Antiochiæ; ſed titulo tenus, cùm illic conſiſtere non valerent: ſicut docet Theodorus Balſamon in Nomocanone [l].

IESV CHRISTI
AN. 1160.
ALEXANDRI III.
AN. 1.
FRIDERICI 6.
MANVELIS 18.

ANNO Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo, Indictione octauâ, indictum ab Imp. Friderico *Conciliabulum Papiæ*, celebrandum octauâ Epiphaniæ, dilatum fuit vſque ad diem feſtum Purificationis ſanctiſſimæ Dei Genitricis MARIÆ, vt tradit qui aderat Radeuicus [a]. Poterat ſanè (inquit Willelmus Neubrigenſis huius temporis ſcriptor fidelis & accuratus) ſciſſura illa citò reſarciri, poterat multitudini paucitas cedere atque vniri; niſi Fredericus veteri odio Rolandi Alexandrum

I.

CONCILIABVLVM PAPIENSE.

a Radeuic. lib. 2. cap. 61. in fin.

non ferens, partem Octauianam tuendam fouendamque ſuſcepiſſet. Denique ſuæ ditionis Epiſcopos, ſcilicet Italicos, & Teutonicos præcepit Papiam conuenire tamquam ad diſcuſſionem, & examen, cuiuſnam partis merita præponderarent; re autem verâ, vt Alexandri parte depreſſâ, partem alteram approbantes, Victoris præmaturam victoriam celebrarent. Porrò dictus Victor tamquam ſubiturus iudicium affuit: Alexander verò præiudicium, quod ei ſub nomine iudicij parabatur, non ſolùm cautè, ſed etiam liberè recuſauit. Congregati verò Epiſcopi, aliique inferioris ordinis Prælati, in gratiam Imperatoris, qui cum ſuis Ducibus terribilis aderat, quæcumque cauſam Alexandri iuuare poterant, ſilentio ſupprimentes, quod pro parte alterâ minùs de veritate ſuppetebat, arte ſuppleuerunt. Hæc ſummatim Neubrigenſis de rebus in conuenticulo geſtis: quas fuſiùs recenſet Radeuicus[b], qui aderat, ſed in Imperatorem ſuum propenſior viſus: licet rerum ambiguus, conſcientiâ repercuſſus, quòd ſciret Acta Conciliabuli haud firmâ ſoliditate ſubſiſtere, de iudicando eiuſmodi Epiſcoporum iudicio liberum velit eſſe Lectorem: ſicut & ipſo Hiſtoriæ ſuæ initio, de diſcordiis inter Fridericum & Romanos Pontifices, conteſtatus eſt ſe ſcripta hinc inde exarata operi ſuo inſerere voluiſſe, vt non ipſius aſſertionibus, ſed ipſarum partium propriis ſcriptis inductus Lector eligeret vtri ſuum vellet accommodare fauorem.

b Cap. 64. & ſ. 99.

II. NVMERVS EPISCOP. CONCILIAB.

Imprimis verò, quod ad numerum ſpectat Epiſcoporum, qui prædicto interfuerunt Conciliabulo; quinquaginta tantummodò conueniſſe, idem auctor tradit, præter ingentem numerum Abbatum & Præpoſitorum. Ex quibus poſſis intelligere; etſi Fridericus literis ſuis inuitaſſet Epiſcopos totius Imperij ac Regni ſui, necnon (vt in literis indictionis videre eſt) Franciæ, Angliæ, Hungariæ, Daciæ; tamen reliquos omnes venire diſtuliſſe, ſiue quòd ſcirent non eſſe Imperatoris Concilium indicere, ſiue quòd audiſſent eum ſuſceptione Octauiani iudicium Epiſcoporum anteuertiſſe. Poſt hæc verò tradit Radeuicus, ſeptem diebus cauſam ventilatam eſſe; tandemque Octauiano, qui præſens erat, & habebat, qui partem eius defenderent, ceſſiſſe litis victoriam, & pro ipſo Concilium, ſiue Curiam dediſſe ſententiam, condemnato Rolando & reprobato. Hæc Radeuicus: qui poſt hæc epiſtolam quamdam nomine Canonicorum baſilicæ S. Petri, aliaſque nonnullas ſcriptiones, & teſtium auditiones pro legitimâ electione Octauiani, ab eodem inuaſore procuratas; & pro arbitrio Imperatoris commentas, atque in Conciliabulo approbatas, legendas ſubiicit.

DAMNATO ALEX. PROBATVR OCTAVIAN.

III. OCTAVIANI ELECTIO SPVRIA, ALEXANDRI VERÒ CANONICA.

Quæ quidem omnia, etſi vera certaque probari potuiſſent, quæ falſiſſima fuiſſe conſtat, tamen nec ex iis affirmari potuit, Octauianum legitimum eſſe Papam, cui Cardinales, nonniſi tres ſuffragiis ſuis affuiſſent: cùm vigeret Conſtitutio[c] Nicolai Papæ Secundi, prohibens omninò, ne ſine Epiſcopis Cardinalibus electio Romani Pontificis fieri poſſet, per quos alij Cardinales preſbyteri, ac diaconi adhiberentur: ceteraque ſtarent iura, pro eorumdem Romanorum Pontificum electione à prædeceſſoribus conſtituta, quorum auctoritate maioris partis Cardinalium deberet adhiberi conſenſus. At in Octauiano refragantibus omnibus Epiſcopis Cardinalibus, mox excepto Tuſculano, qui reſiliit ab Alexandro, & contradicentibus omnibus preſbyteris & diaconis, duobus dumtaxat exceptis; quomodò potuit eius facta intruſio, vel inuaſio approbari? Omitto dicere de Epiſcopo Oſtienſi, per quem deberet conſecrari Papa, & alia plura quæ requirerentur in legitimâ electione; de quibus omnibus, nec vnum quidem inueniri poteſt in Octauiano eſſe adhibitum. Eadem verò cùm ritè facta eſſent in Alexandri electione, nihilominùs Epiſcopi Cōciliabuli, operâ principis tenebrarum collecti, & eius ſpiritu ducti, in tam clarâ luce cæcutientes, peruulgandam in orbem terrarum ſententiam conſcripſere; qua eumdem Octauianum, Victorem dictum, legitimum declararunt Pontificem, Rolandum autem Cancellarium (nempè Alexandrum) ſchiſmaticum, & excommunicatum, vnà cum eius fautoribus, tum quòd peremptoriè citatus, cauſæ ſuæ diffidens noluiſſet comparere, tum ob coniurationem cum hoſtibus Imperatoris aduerſus illum factam. Hæc quidem illi: quorum eâ de re circularem epiſtolam recitat Radeuicus: eidemque præter Antiſtites qui interfuerunt, conſenſiſſe ponuntur per Legatos, Archiepiſcopi Biſuntinus, Arelatenſis, Lugdunenſis, & Viennenſis, necnon Reges Anglorum, Hungarorum, Boëmorum, & Danorum. Hiſque ſubiicit idem auctor alias epiſtolas ipſius Imperatoris, atque Epiſcopi Babenbergenſis, & Præpoſiti de Bertherſgaden, eodem tempore Papiâ ſcriptis ad Eberardum Salzburgenſis Eccleſiæ Archiepiſcopum eiuſque Suffraganeos, quia Conciliabulo non interfuerunt, de rebus in eo geſtis.

ALEX. CVM SVIS EXCOMMVNICATVR A SCHISM.

IV.

Felix enim morbi neceſſitas coëgit tunc temporis ſanctiores Germaniæ Præſules ab his turbis longè abeſſe; nempè ipſum Eberardum Saltzburgenſem, atque Hillinum Treuerenſem, quos à cœpto itinere ſuperueniens infirmitas ad propria redire compulit: vt traditur apud eumdem Radeuicum[d]; qui de Saltzburgenſis pietate, miſericordiâ, aliiſque virtutibus mira refert, quibus multos ad imitationem, omnes ad ſui dilectionem prouocaſſet. Sed plura de eo in ipſius Actis[e]: vbi traditur, eumdem, fremente licet in eum Imperatore, conſtantem perſtitiſſe vſque ad obitum pro defenſione Alexandri, vnà cum Hatthmanno Brixienſi Epiſcopo, ſuffraganeo ſuo, viro ſanctiſſimo. Tradit quoque epiſtolâ ſuâ prædictus Bertherſgadenſis Præpoſitus, nonnullos alios ſapientiores primarios Antiſtites, videlicet Peregrinum Patriarcham Aquileienſem, & Germaniæ Epiſcopos Eberardum Babenbergenſem, Conradum Patauienſem, & Henricum Ratiſponenſem, eiuſdem Patriarchæ imitatione, ita propter Imperij (vt ait) neceſſitates ſubſcripſiſſe receptioni Octauiani, vt tamen ſuam ipſorum ſententiam ſubiecerint cenſuræ impoſterum ab Eccleſiâ Catholicâ faciendæ. Sicut & ipſe auctor Radeuicus, quem hæc omnia collegiſſe diximus, libens volenſque hîc finem ſcribendi fecit. Vbi enim audiuit Fridericum Imp. ſententiâ Alexandri, Anathemate eſſe mulctatum, (de quo dicetur paulò pòſt) detectiſque mendaciis Schiſmaticorum, eumdem Alexandrum in Eccleſiâ Catholicâ recipi atque coli Pontificem

d Cap. 72. 73.

LAVDES ARCHIEP. SALTZBVRG.

e Ap. Caniſ. Antiq. Lect. Tom. II.

RADEVICI ET GVNTHERI CONSILIVM IN HIS SCRIBENDIS.

cem; deſtitit Imperatoris res geſtas vlteriùs proſequi, quem videret extra Eccleſiam per deuia errantem. Qua etiam cauſa (vt apparet) Guntherus Ligurinus nobilis huius temporis Poëta, cùm rerum ab eodem Friderico geſtarum heroico carmine hiſtoriam, decem in hunc vſque eius Imperij annum libris conſcripſiſſet, & vlterius proſequi (vt profitetur) inſtituiſſet, turpitudine rerum cohibitus, iſtiuſmodi Conciliabulum Papienſe omninò præterijt. Qui tamen quòd à parte Catholicorum firmiter ſteterit, non defuit, quantùm licuit, conſulere veritati, dum eadem ſua ſcriptione manifeſtè approbauit Alexandri electionem; & reprobauit Victoris intruſionem.

V. DE IGNOMINIOSO SILENTIO CARD. PAPIEN.

Quòd autem Willelmus ſancti Petri ad Vincula presbyter Cardinalis, Papienſis à patria dictus, qui neſcimus, qua occaſione ibidem Papiæ erat apud ſuos, dum eiuſmodi agitaretur conuenticulum ſchiſmaticorum; non vt par erat Imperatori in faciem reſtiterit, nec Epiſcopis illuc confluentibus aduerſatus fuerit, ſed tacuerit omninò; ex hoc ingentem contraxit infamiæ notam, ob quam poſteà Thomas Archiepiſcopus Cantuarienſis eum habere iudicem penitus recuſauit, & Ioannes [a] Sareſberienſis, vt immenſum crimen obiecit. Ceterum idem Willelmus, cùm eſſet vir eloquentiſſimus, tunc laboraſſe creditus eſt angina Demoſthenis: declamauit autem poſteà contra Schiſmaticos, vbi nullus metus vrgeret; de quo dicetur anno ſequenti.

a Ioan. Sareſb. 2. epiſt. 48. & 49. Cod. Vatic.

PETRVS ARCHIEP. TARENTAS. RESISTIT IMP.

Non ſic quidem Petrus Archiepiſcopus Tarentaſienſis, olim diſcipulus S. Bernardi, monachus Ciſtercienſis Ordinis, potens opere atque ſermone: qui cùm eſſet, tunc quoque apud Imperatorem, rogans pacem pro Mediolanenſibus, (vt conſtat ex prædictis ipſius Imperatoris literis ad Eberardum Salzburgenſem) quamuis deuotiſſimis coleretur ab Imperatore officiis, cerneretque reliquos Præſules Gallicanos ipſi vicinos, quos nominauimus, ſubſcripſiſſe pro Octauiano; tamen ipſe palam reſiliit, immò & Imperatorem redarguit, erexitque pro Alexandro vexillum prædicationis; atque (vt ait Gaufredus [b] in eius Vita) plurimos ex circumpoſitis Eccleſiis reuocauit ad Catholicam vnitatem, vicinas vndique prouincias penetrans, & obſtinatos hæreticæ arguens prauitatis: quem nihilominus Imperator non minori obſeruantia proſecutus eſt, quam ſæuitia Catholicos perſecutus ceteros circumquaque. Hæc ibi: ac de illo rurſum inferius.

b Ap. Sur. 8. Maij c. 24.

VI. EDICTVM IMP. PRO ANTIPAPA.

Quid verò poſt finitum Conciliabulum actum fuerit, narrant Alexandri Papæ Acta ſuperius citata: nempe, Fridericum per totum ſibi ſubiectum Imperium miſiſſe edictum, vt Eccleſiarum Prælati ad idolum quod erexerat adoraturi accederent, & quicumque detrectarent, in exilium abſcederent: factamque inde eſſe ingentem turbationem, fugientibus Catholicis, & Eccleſias proprias, ac patriam relinquentibus: in quorum loca violenter intruſi ſunt Octauiani complices: Cùm autem Alexander eumdem Imp. benignè ac frequenter admonitum, à ſua perfidia non poſſet vllatenus reuocare; ipſum vnà cum Epiſcopis & Cardinalibus, in Cœna Domini apud Anagniam, eumdem Imp. tamquam principalem Eccleſiæ perſecutorem excommunicationis vinculo ſolemniter innodaſſe, & omnes eius ſubditos, ſecundùm antiquam prædeceſſorum conſuetudinem à iuramento fidelitatis ei præſtito abſoluiſſe; atque in Octauianum, & eius complices iamdiu prolatam excommunicationem ſententiam innouaſſe.

IMP. ET ANTIP. EXCOMMVNICANTVR AB ALEX.

VII.

Addunt inſuper, cùm idem Alexander intellexiſſet, multos Prælatos & Principes à Schiſmaticis circumuentos eſſe exquiſitis mendaciorum figmentis; vtile ei conſilium viſum fuiſſe, nonnullos Cardinales in diuerſas Orbis prouincias ex latere ſuo deſtinare, per quos vniuerſi Fideles cognita veritate, in vnitate Catholica ſolidarentur. Nominanturque ibidem ij, qui tunc in partes Galliarum & Hiſpaniarum, necnon ad Hungaros, atque etiam ad Imperatorem Conſtantinopolitanum, & in Palæſtinam ac Syriam miſſi ſunt: quorum opera factum traditur, vt non ſolùm Ludouicus Chriſtianiſſimus Rex Francorum, cuius (vt ibi dicitur) regnum numquam in ſchiſmate pollutum recoleretur, vnà cum Henrico Anglorum Rege, Alexandrum receperint; ſed & Reges Hiſpaniarum, Siciliæ, Ieruſalem, Hungariæ, & Græcorum Imperator Conſtantinopolitanus, cum Patriarchis, Epiſcopis, Principibus, & vniuerſo Clero & populo eis ſubiecto, ad eumdem Pontificem pari modo conuenerint: ſoluſque Fridericus Imp. cum ſuis complicibus in erroris ſui pertinacia perſtiterit; acriter perſequens Alexandrum, & alios Eccleſiarum Prælatos, qui pro eo viriliter ſtabant. Hæc ibi. Quomodò verò adueniente in Palæſtinam Ioanne Cardinale Legato Alexandri, habitoque ea de re apud *Nazareth* vna cum Rege & Patriarcha Ieroſolymitano, aliorum quoque Prælatorum & Principum *Conuentu*, poſt varias diuerſorum ſententias, illa tandem præualuerit; vt Legatus reciperetur, & in eo Alexander, narrat pluribus Tyrius [c].

OMNES REGES SVSCIPIVNT ALEX. IN PAPAM. *De his verò egit præcipuè Bar. an ſuper. quando ea cæpta sūt fieri.*

c Tyr. lib. 18. cap. 29.

VIII. IMP. FRVSTRA TENTAT REGES FRANC. ET ANGL. DIVERS. ALEX.

Econtrà verò qui Antipapam recepit in legitimum Pontificem Fridericus, plurimùm quoque laborauit, vt alios Reges vnà ſecum in eumdem errorem adduceret. Siquidem eum pertentaſſe Reges Francorum & Anglorum, Neubrigenſis tradit; confirmaturque ex Epiſtolis Arnulphi Lexouienſis in Northmannia Epiſcopi, viri cum primis eruditi, ſcriptis ad ipſum Alexandrum Papam, & ad S. R. E. Cardinales Catholicos, de conatibus Friderici, aliorumque ſchiſmaticorum pro introducendo Octauiano, atque officiis ipſius Arnulphi, aliorumque Catholicorum pro Alexandro: quibus ita proceſſum eſſe teſtatur, vt tectis Schiſmaticorum fraudibus, necnon quorumdam mundanæ aſtutiæ conſiliis, ſuadentium vt potius alterutrius expectaretur obitus, quàm in re dubia ſubiceretur fortuitis caſibus tantorum maieſtas Principum; atque interim poſſe religionem Epiſcoporum per ſingula Regna ſufficere, donec diuina voluntas ſignis euidentioribus appareret: nihilominus iidem Reges, & vniuerſi earumdem ditionum Epiſcopi & populi, Alexandrum in legitimum Eccleſiæ Romanæ & Catholicæ Pontificem ſuſceperint: eorumque exemplum ſecuta mox fuerint Hiſpaniæ, Hiberniæ, & Nouergiæ Regna. Hæc Arnulphus. Ad quem Anagniâ reſcribens [d] Alexander poſt infame Concilium Papienſe Calendis Aprilis, de his que ibi geſta eſſent eum certiorem reddidit; nonnullaque habet, quæ præ pu-

d Ext. inter epiſt. Arnulphi.

OCTAVIAN. ACCEPIT INVESTITVRAM PAPATVS AB IMP.

dore Schiſmatici ſilentio reliquere ſepulta : & inter cetera, quod ait Octauianum ibi accepiſſe inueſtituram Papatus ab Imperatore per annulum : (quod erat à ſæculis inauditum :) eumdenique Imp. quoſdam prudentiores Epiſcopos occulte de illo conciliabulo fugientes, reuerentiam ei exhibere vi tyrannica coëgiſſet. Monet demum (quod iam ex ipſius Actis vidimus) ſe eumdem Imp. quia pertinaciter Octauiano adhærebat, cum ipſo Octauiano, aliiſque præcipuis eius fautoribus, in Cœna Domini publicè ſolemniter excommunicaſſe.

IX.

Quod autem his quoque literis vices ſuas Alexander Arnulpho delegauerit, qui egregie pro Catholica veritate iam ageret, idem vt partes ſibi creditas impleret, ad Archiepiſcopos & Epiſcopos Angliæ egregiam poſtmodum ſcripſit Epiſtolam, cùm eos Rex Angliæ de his conſulturus eſſet : qua quidem eos de omnibus, quæ hactenus geſta eſſent, certiores reddens, hortatus eſt ad partes Alexandri (quem verum & legitimum Pontificem eſſe demonſtrat) abſque aliqua ambiguitate ſectandas; idque maxime exemplo Eccleſiæ Gallicanæ, *quam ſemper Deus & agnitione veritatis illuſtraſſet, & pedes eius à iuſtitiæ tramite nullatenus aberrare permiſiſſet : adeo vt ſicut omnes, quos ad oppreſſionem Romanæ Eccleſiæ rabida Teutonici furoris prouexerat inuidia, virtus Altiſſimi manifeſta deiecitſſet; ſic omnibus, quos deuotio Gallicana ſuſciperet, victoriam ſemper contuliſſet, & triumphum : quippè cùm ceteræ regiones abundaſſent portentis, ſola Gallia monſtra non habuiſſet, ſed ſinceritate fidei, doctrinæ veritate, virtutum titulis, & plurima operum exhibitione præfulſiſſet.*

ECCLESIÆ GALLICANÆ LAVS.

Hæc Arnulphus in laudem Eccleſiæ Gallicanæ, quæ de conſenſu Regis ſui iam Alexandrum ſuſcepiſſet : ſicut & ipſam Anglicanam cum ſuo Rege mox feciſſe conſtat. Porrò inter alios Galliarum Epiſcopos, qui receptionem Alexandri prouexerunt, fuiſſe præcipuum Willelmum Archiepiſcopum Senonenſem, docet Epiſtola [a] Petri Bleſenſis ad eum ſcripta : cuius etiam teſtificatione [b] apparet, eumdem poſteà de Senonenſi tranſlatum ad Rhemenſem Eccleſiam, pro Thoma Cantuarienſi ſtrenue egiſſe. Inter monachorum autem Ordines, Carthuſienſes primos ante omnes Alexandrum pro vero Pontifice ſuſcipiendum confirmaſſe, traditur in Rebus [c] geſtis S. Anthelmi Epiſcopi Bellicenſis, qui eis auctor eius rei extitit.

a Petr. Bleſ. ep. 28.
b Id. ep. 122
c Ap. Sur. 26. Iunij, & Bar. an. ſeq.

X.

SEVERVM CHRISTI IVDICIVM ADVERSVS SCHISMATICOS.

Sed & qui præeſt Eccleſiæ CHRISTVS, cui omne iudicium dedit Pater, Deum vltionum Dominum oſtendit ſe inimicis ſuis, qui abuſi ſunt miſericordia eius. Inter quos, Schiſmatis anteſignanus, conſultor peſſimus, Arnoldus Archiepiſcopus Moguntinus, à Conciliabulo rediens, hoc ipſo anno in die Natiuitatis ſancti Ioannis Baptiſtæ, à Moguntinis occiſus eſt : vt tradit breuiter Robertus in Appendice ad Sigebertum : deſcribit verò fuſe lugubrem tragœdiam Conradus Epiſcopus in antiquo Chronico rerum Moguntiacarum : vbi etiam traditur ciuitatem Moguntinam denudatam fuiſſe ab Imperatore mœnibus, in vindictam necati Epiſcopi. Dicendum verò ſuis locis inferiùs de aliis huius ſchiſmatis architectis, quos vltio diuina exitu miſerando ſubtraxit. Qua de re etiam agens Arnulphus Lexouienſis in prædicta ad Cardinales Epiſtola, ait in eos, qui ab vnitate Alexandri diſſentirent, vltionem diuinam manifeſte proceſſiſse : ipſumque Fridericum, cui ſimilem Principem à multo tempore Roma non habuiſset, cuiuſque fere vſque ad remota Orientis terror exceſſiſset, à die ſuſceptionis Octauiani, diuino cœpiſſe iudicio reprobari, adeò vt ij, quos ante ſecuros mœnia non reddebant, congredi cominus auſi ſint, & ei de proſperitate ſucceſſuum inſultare. Nam in Actis Alexandri traditur, antequam Imperator ad colloquium Regis Francorum (de quo inferius) accederet, Venetos cum Veronenſibus, & aliis Longobardiæ ciuitatibus, fœdus aduerſus eum iniiſse; eumque idem contra eos exercitum duxiſse, coactum fuiſse abſque pugna aufugere. Sed hæc poſteà [a] : ac de grauioribus malis atque ludibriis, quæ is deinceps paſſus eſt, dicetur ſuis locis.

VENETI CVM LONGOB. FOEDVS INEVNT ADVERSVS IMP.

IESV CHRISTI AN. 1161.

ALEXANDRI III. AN. 2.

FRIDERICI 7.

MANVELIS 19.

I.

DVO CONCILIA SVB REGIBVS PRO ALEX. PP.

ANNO Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo primo, Indictione nona, menſe Maio, (inquit Robertus in Appendice ad Sigebertum) pax facta eſt inter Henricum Angliæ, & Ludouicum Franciæ : & menſe Iulio Henricus congregauit omnes Epiſcopos Northmanniæ, & Abbates, & Barones apud *Nouummercatum*; ac Ludouicus adunauit ſuos *Bellouaci* : & ibi tractantes de receptione legitimi Pontificis, conſenſerunt Alexandro, reprobato Victore. Hæc ille breuiter. Quamuis enim iam (vt vidimus) iidem Reges multis teſtimoniis declaraſsent ſe fauere Alexandro; quòd tamen bello inter ſe decertarent, nec facile poſsent Epiſcopos ſuos congregare, quorum auctoritate hoc decerneretur, dilata hactenùs fuerant publicandæ ſuſceptionis edicta : vt docet Arnulphus Lexouienſis Epiſcopus in Epiſtola ad Angliæ Epiſcopos, de qua dictum eſt anno ſuperiori. Porrò pacem inter Reges compoſitam eſse opera ſancti Petri Tarentaſienſis Archiepiſcopi, legatione ad hoc fungentis Alexandri Papæ, traditur in Rebus [a] ipſius geſtis : vbi & plurima recenſentur ingentia ſanationum miracula, quæ per ipſum in his partibus tunc operatus eſt Deus, ad inſinuandam, & omnibus declarandam legitimam electionem Alexandri Papæ, à quo ipſe Petrus miſsus erat.

PETRI TARENTAS. MIRACVLA.

a Ap. Sur. 8 Maij c. 34. & ſeqq.

II.

ADIVDICATA CAVSA ALEXANDRO CONTRA OCTAVIAN.

Pace verò inter Reges facta, vt de veritate electionis plenius cognoſceretur, opera amborum Regum factum eſt ab eorum Epiſcopis, vt ab vtraque parte Alexandri & Victoris Legati adeſsent, qui pro cauſa ſua perorarent : traditque Neubrigenſis, adfuiſse pro Victore duos ipſius electores, ac præcipuos complices, Guidonem Cremenſem, & Ioannem de S. Martino; pro Alexandro verò Henricum Piſanum, Ioannem Neapolitanum, & Willelmum Papienſem, Cardinales; cùm autem primò Guido Cremenſis pro Victore egiſset, Vvillelmuſque

Papienſis, quæ ille protuliſſet in ipſum ita retorſiſſet, vt propriis irretitus ſermonibus videretur; in eo mutuæ altercationis quaſi duello, totius ita negotij veritatem claruiſſe, vt quamuis iidem Principes valdè à Friderico Imp. ſollicitarentur, vt ad perpetuandam mutuam amicitiam, ſibi in recipiendo Victore concordes exiſterent, tamen neuter vlteriùs cunctari voluerit, repudiato Victore Alexandrum recipere, & cum Regnis ſibi ſubditis ei tamquam Patri parere: ſicque ſchiſmaticis cum dedecore
OCTAVIAN. EXCOMMVNICATVR. diſcedentibus, Principes & Pontifices latâ ſolemniter in Victorem, eiuſque fautores excommunicationis ſententiâ, Conuentum ſoluiſſe. Hæc Neubrigenſis.

III. Ex alterâ verò parte eodem fermè tempore, nempè menſibus Iunio & Iulio huius anni, (quod narrat Otto Morena in Chronico Laudenſi) idem Antipapa Octauianus, Victor dictus, vnà cum Imperatore, aliiſque Epiſcopis & Principibus ſuæ partis, *Laudæ* Conciliabu-
CONCILIABVL. LAVDENSE. lum habuit; in quo fuere confirmata, quæ anno ſuperiori Papiæ ſtatuta fuiſſent de electione ipſius Octauiani. Sed veritate cognitâ, reſilierunt plurimi ex Præſulibus & Principibus; qui ibi recenſentur à Morenâ, & ipſo inhærente Victori contra Alexandrum.

IV. Quod ad Alexandrum ſpectat; ipſe hoc eodem ſecundò Pontificatus ſui anno (vt tradunt eius Vitæ Acta) Romam reuerſus, cùm propter Schiſmaticorum ſeditiones, haud ibi quietè valeret permanere, in Campaniam rediit: & quoniam ſchiſmatici armis Imperatoris cuncta ferè
ALEX. NAVIGAT IN GALLIAS. Eccleſiæ Romanæ loca occuparant, conſilio cum ſuis habito, ad ſolitum Romanorum Pontificum azylum in Galliam tranſire deliberauit; ordinatoque in Vrbe Vicario Iulio Præneſtino Epiſcopo, & aliis rebus diſpoſitis, intraturus mare cum reliquis Cardinalibus Terracinam perrexit. Vbi inuentis triremibus Regis Siciliæ optimè inſtructis, quas ille ad ipſum miſerat, vix eas conſcendit, cùm ventus validus ſubitò irruens ipſas inter procellas conquaſſatas ad ſaxa litoris impulit, vbi abſque vllâ iacturâ hominum, vel ſarcinarum ſunt diſſolutæ. Ipſe autem Pontifex modico tempore reparatis omnibus, infra Octauas Natiuitatis Dominicæ ſurſum mare intrauit. Hæc ibi: ſed de itinere dicetur anno ſequenti. De cauſâ verò ipſius, præter ea quæ dictæ ſunt, habet Willelmus [b] Neubrigen-
b *Neubrig. lib. 2. c. 14.* ſis, Alexandrum ſuſcepiſſe profectionem in Gallias, quòd licet eum totus Orbis veneraretur Latinus, præter terras Imperatoris ſubditas poteſtati; vias tamen obſidentibus hoſtibus, periculoſiſſimus ad ipſum eſſet acceſſus pro neceſſitatibus Eccleſiaſticis.

V. Porrò quod audiſti propenſum ſtudium Willelmi Siciliæ Regis erga Alexandrum: etſi is cetera Malus, & re & cognomine, in hoc tamen probus & prouidus extitit, vt fœdere ſibi iungeret Alexandrum; quem niſi habuiſſet amantem, Maionis Ammirati tyrannide inuolutus facilè diſpendium regni paſſus eſſet. Etenim
REX SICIL. CONSVLIT SIBI, SVSCIPIENDO ALEX. aſſerit Hugo Falcandus, qui quæ vidit, ſcripſit, Maionem ope Ioanne Cardinalis Neapolitani, multâ pecuniâ tentaſſe impetrare ab Alexandro, vt amoto Rege Siciliæ, Maio in eius locum ſuccederet; ad exemplum (inquit) cuiuſdam Regis Francorum, cui, depoſito eo quòd inutilis videretur, Romanus Pontifex Pipinum Caroli partem ſubſtituit. Hæc ibi: quæ licet tentata fuerint, haud tamen eis Alexandrum conſenſiſſe ſignificarunt euenta. Siquidem ambos ſimul ſeſe mutuis beneuolentiæ officiis frequentaſſe vſque ad obitum, quæ dicturi ſumus, oſtendent.

VI. Hoc eodem anno in Daniâ Rege creato Waldemaro, Kanuti Regis & Martyris filio, per
WALDEMARI REG DAN. PIETAS. eum idololatria Rugianorum, Wandalorum, & aliorum finitimorum populorum, eſt ſublata, cultuſque religionis Chriſtianæ mirificè propagatus; adhibito ad opus Abſalone ſuo collectaneo, Epiſcopo Roſchildenſi, inſignis pietatis & miræ virtutis viro. Quæ cuncta cùm exactiſſimè, ſicut & ornatiſſimè, deſcribantur à Saxone [c] cognomento Grammatico, Roſchildenſi
c *Sax. Gram Hiſt. Dan. lib 14.* Præpoſito, abſque vllâ temporum notâ; eadem hoc anno Domini geſta eſſe, expreſſè traditur in
d *Ap. Sur. 6 April.* Rebus [d] geſtis *S. Willelmi* Abbatis Roſchildenſis; quem idem Abſalon per eumdem Saxonem Pariſiis ex conuentu S. Genouefæ acceſſiuit in Daniam, ad reſtituendam illic collapſam regularem diſciplinam: quod & præclarè ab eo præſtitum eſt, ingentibus ſuperatis inſigni conſtantiâ atque patientiâ difficultatibus: idemque tandem poſt quadraginta ſuſcepti laboris annos propè centenarius feliciter migrauit ad Dominum, innumeris illuſtratus, tam in vita, quam poſt obitum miraculis.

IESV CHRISTI
AN. 1162.
ALEXANDRI III.
AN. 3.
FRIDERICI 8.
MANVELIS 10.

I. ANNO Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo ſecundo, Indictione decimâ. Alexander Papa è Campaniâ in Galliam nauigans,
ALEX. PP. ADVENTVS IN GALLIAS. in feſto S. Agnetis Genuam applicuit: vbi contra prohibitionem Friderici Imp. ab vniuerſo Clero & populo cum honore & gloriâ ſuſceptus eſt, atque tractatus. Inde verò quartâ feriâ poſt Paſcha peruenit Magalonem, & tranſiens ad populoſam Montis-Peſſulani villam, ingenti gaudio & reuerentiâ ſuſceptus eſt à maximâ multitudine Prælatorum, & infinitâ populi copiâ, qui eius aduentum præſtolabantur. Vbi etiam inter
LEGATOS ACCIPIT A REGE MAHOMETAN. Chriſtianos nobiles, qui accedebant ad eius veſtigia, quidam Saracenorum Princeps figens genua coram eo, deoſculatiſque pedibus ipſum adorans, locutus eſt ei ex parte domini ſui Mahometarum Regis; quem Pontifex honorificè recepit, & circa pedes ſuos inter honoratos cõſidere fecit. Hæc Acta Vitæ Alexandri, in antiquo Vaticano codice: vbi additur, poſt hæc Pontificem nutu Regis Galliæ, quem per aliquot Cardinales viſitauit, perrexiſſe Claromontem in Aluerniâ, indeque ſurſùm ad alia Galliæ loca. In his autem quæ dicta ſunt de Principe Mahometanorum, videas Dei opera; dum non ſolùm Chriſtiani Reges, ſed & Saraceni aſſurgunt, & legatione honorificâ venerantur Romanum Pontificem, cùm illum impius Romanorum Imperator dirè perſequeretur, qui Eccleſiæ Romanæ ſe Defenſorem iactabat.

II. IMP. DOLOSE CIRCVMVENIT REG. FRANCORVM.

Intereà verò (pergunt Acta) Fridericus videns omnes Orthodoxos Reges & Principes Alexandro reuerentiam exhibere; erubeſcebat in ſeipſo, & propriâ eum accuſante conſcientiâ confundebatur. Sed cùm verecundaretur ab incœpto deſiſtere, ex alterâ verò parte timeret Imperium amittere, ſi Alexander præualeret; in his dubiis conſtitutus, vafrè cogitauit, tam ipſum Alexandrum, quàm idolum ſuum Victorem, ſub prætextu ingentium malorum, quæ ex diſcordiâ ipſorum oriientur, indicio Vniuerſalis Eccleſiæ in ordinem redigere, & tertium quemdam in Romanum Pontificem euehere. Quod vt poſſet perficere, Regi Francorum, doli inſcio, pacis autem Eccleſiæ cupido, per Comitem Treienſem perſuaſit, vt ambo conuenirent apud Auenionem in confinio Imperij & Regni, & ipſe quidem ſecum eò deduceret Octauianum, Rex autem Alexandrum, & per congregatam ibidem in vnum Eccleſiam Gallicanam, Italicam, & Teutonicam, de vtroque decerneretur, quod rectius & vtilius eſſe exiſtimaretur: reſque iureiurando vtrimque firmata eſt. Statutâ igitur die Friderico vnà cum Octauiano, Regibuſque Daciæ & Boëmiæ, ac magnâ Principum ſuorum multitudine, & ingenti exercitu, ad locum accedente; Rex quoque vnà cum Primatibus Epiſcopis, ac Baronibus ſuis, ad eumdem locum feſtinans, collocutus in itinere cum Alexandro, vt & ipſe eò proficiſceretur, reſponſum accepit, indignum eſſe & SS. Patrum ſtatutis contrarium, vt Romanus Pontifex, & Prima Sedes aliquod humanum ſubiret iudicium; ac ſatis ſuperque eſſet ſi nonnulli Cardinales mitterentur ad electionem Alexandri canonicam, & Octauiani illegitimam demonſtrandam: miſſique ad id ſunt quinque Cardinales cum Rege. Sed antequàm ipſe ad locum acceſſiſſet, videntes Fridericus & Octauianus, Eccleſiam Gallicanam vnà cum Romanâ contra ſe ſtare, diffidentes conſiliis ac cauſæ ſuæ, rem rurſùs in maximum diſcrimen adduxerunt, cum Imperatore per Nuncios Regem inſimulante perfidiæ, quòd abſque Alexandro veniret, Rex vt iureiurando ſuo ſatisfaceret, Alexandro ſignificauit, vt ſine morâ cum ſuis accederet, niſi vellet ipſum Regem ſe cuſtodiæ Imperatoris dedere, prout inter eos fuiſſet iuramento conuentum.

ALEX. IN MAGNA ANGVSTIA POSITVS.

III.

Sed ſubueniens ſuis Dominus in his anguſtiis conſtitutis, imprimis excitauit animum Regis Anglorum, vt in auxilium domini ſui Regis Francorum, quem audiſſet periclitari, cum exercitu accurreret; ac deinde immiſit in exercitum Imperatoris ingentem famem. Quibus rebus turbatus Imperator, occaſionem recedendi quærere feſtinans, Regi per Cancellarium ſuum arroganter ſignificauit; cum nullis Eccleſiarum Prælatis iudicium electionis Romani Pontificis competeret, niſi eis, qui ſub Romano Imperio exiſterent, ipſum Regem cum Epiſcopis ſuis ad Imperatorem accedere debere, non vt iudicarent, ſed vt ſententiam Imperatoris audirent. Rex verò hunc faſtum irridens, cùm ſcitè reſpondiſſet, ſe quoque ac ſuos eſſe de ouibus, quas Dominus Beato Petro, eiuſque ſucceſſoribus commendaſſet; dimiſſis cum contemptu Nunciis, munitiſque debilioribus Regni ſui locis, ad ſedem ſuam reuertit. Alexander autem Pontifex tanto periculo liberatus, viſitatuſque apud Bobienſe monaſterium, & pretioſis muneribus donatus à Rege Anglorum; qui poſt pedum oſcula, præparatam ſibi ſedem humiliter recuſans, ad pedes Pontificis in terrâ voluit cum ſuis Baronibus conſidere: in ciuitatem Turonenſem, in feſto S. Michaëlis Archangeli peruenit, ibique diuturniorem moram fecit. Hæc pluribus in prædictis ipſius Actis.

REX SCITO RESPONSO REDARGVIT ARROGANTIAM IMP.

IV.

Quæ quidem teſtimonium etiam accipiunt, & auctuarium, ex Appendice ad Sigebertum Roberti de Monte, qui ſuorum temporum res geſtas ſummâ fide breuiter perſtrinxit. Ait autem, Fridericum Imperatorem & Ludouicum Regem, cùm ſuper fluuium Ararem de pace tractaturi conuenire debuiſſent, repentè mutato animo propter ſchiſma Octauiani, infecto negotio ad propria rediiſſe. Exinde verò paruo temporis ſpatio interiecto, eumdem Ludouicum & Henricum Regem Anglorum ſuper Ligerim fluuium conuenientes, Alexandrum Papam honore congruo ſuſcepiſſe & vſos officio ſtratorum, pedites dextrâ læuaque frenum equi ipſius tenentes, eum vſque ad præparatum habitaculum perduxiſſe, eoque mediante, pacem inter eos firmam reſtituram eſſe. Hæc Robertus, qui vidiſſe potuit. Siquidem ipſe obitu Alexandri Papæ anno Redemptoris milleſimo centeſimo octageſimo primo, de ſe ipſo teſtatur, ſe præſentem fuiſſe Concilio Turonenſi anno proximo celebrato, nempè (vt ibi ait) milleſimo centeſimo ſexageſimo tertio. Ex quo loco vales corrigere, quod apud eumdem in Chronico, res inter Fridericum & Ludouicum geſtæ collocantur ſub anno milleſimo centeſimo ſexageſimo quarto. In occurſu autem Regum Francorum & Anglorum, mireris ſummam Dei potentiam, & admirabilem prouidentiam; vt duo potentiſſimi Reges inter ſeipſos iugiter diffidentes, ad cultum & venerationem Vicarij ſui conuenerint pacifici, eidemque adeò humili obſequio concordes inſeruierint; ſpectaculum Deo, Angelis, & hominibus gratiſſimum exhibentes, quale hactenùs numquam in Orbe viſum fuiſſet. Quamuis enim aliàs ſæpe à ſingulis ſeorsùm, ſiue Regibus, ſiue Imperatoribus, eiuſmodi viderimus exhibitum Romanis Pontificibus ſtratoris miniſterium; vt tamen ad hoc duo ſimul conuenerint, adeò magni Principes, nuſquam antehàc ſcriptum inuenimus.

REGES FRANC. ET ANGL. STRATORES SIMVL AGVNT ALEX. PP.

V. REX DANIÆ CIRCVMVENTVS AB IMP.

Quod autem ex Actis Alexandri audiſti ſuperiùs, etiam Regem Daciæ, ſiue Daniæ, ad conuentum cum Francis ab Imperatore ductum; fuit ille Waldemarus, de quo dictum eſt anno ſuperiori: qui vanis Imperatoris promiſſionibus illectus, ac pietatis ſpecie ab eodem per Legatos circumuentus, quaſi ad componendum diſſidium Schiſmatis, ad eum cum multo ac nobili comitatu profectus eſt: fruſtrà conantibus prudentioribus ipſius miniſtris ab eo itinere eum reuocare; & incaſsùm monente Abſalone ſanctiſſimo Epiſcopo Roſchildenſi, cauendum eſſe ab aſtutiâ Imperatoris, Danos ſibi ſubiicere affectantis; nec ſine religionis violatu, familiaritatis eius vſum haberi poſſe, quòd ſchiſmaticæ factionis acrior quàm iuſtior defenſor exiſteret. Senſit verò Rex ſerò fraudem, cùm ab Imperatore admodùm

illiberaliter

illiberaliter exceptus eſt; quin etiam durè increpatus, quòd citiùs non veniſſet reddere ſeruitium, ab eo Imperatori debitum ob Regnum quod Romani Imperij beneficio gereret. Et quamuis omninò decreuiſſet Waldemarus, antè ceruicem ferro, quàm patriam ſeruituti ſubijcere; nihilominùs noua ludificatione pro Sclauiâ ei promiſsâ, ad obſequiâ Imperatori paciſcenda pertractus eſt. Cuius ſeruitij pudorem minuere videbatur, Gallorum ditioni in conſimili famulatûs genere Britanniæ Regis inclinata maieſtas. Poſt hæc verò Octauiano Antipapâ conciliabulum celebrante, & accenſis luminibus aduerſùs Alexandrum, eiuſque ſuffragatores ſolemnem excommunicationem parante, Waldemarus, hortante Abſalone, ne ſacrilego eius facinori intereſſet, concione exceſſit. Narrat hæc pluribus Saxo [a] Grammaticus; qui & multa alia laude digna refert ab eodem Rege in hoc itinere geſta, ob quæ Germanis nobilibus admirationi fuit, ruſticis autem ac fœminis ſuperſtitioſæ venerationi.

a *Sax. Grā. lib. 14.*

VI. Concil. London. vbi S. Th. creatvr Archiep. Cantvar.

Eodem anno *Londini* in Angliâ celebratum eſt generale Concilivm Epiſcoporum totius Inſulæ, cui etiam Rex interfuit, ad ſubrogandum Metropolitanum in locum defuncti Theobaldi Cātuarienſis: communibuſque omnium votis electus eſt *Thomas* ex Cancellario. Hæc in Actis vitæ eiuſdem Thomæ, ſcriptis ab Eduardo eius æquali prolixè ſatis, quæ poſteà in compendium redacta [b] fuere. Sed extant alia ab auctoribus quatuor, iiſdemque ipſius Thomæ diſcipulis, nempè Hereberto eius clerico, Willelmo Cantuarienſi, Ioanne Sareſberienſi, & Alano Abbate Deoche, tribus libris conſcripta, quæ habentur in Vaticana Bibliotheca, vnà cum collectione Epiſtolarum ad eius negotia ſpectantium, auctorum diuerſorum; inter quas, plures ſunt eiuſdem Thomæ, & Alexandri Papæ, omneſque ſimul quinque libris partitæ atque digeſtæ opera eiuſdem Ioannis Sareſberienſis, qui fuit Thomæ à Secretis. Refragatum autem illum eſſe magnoperè ne fieret Archiepiſcopus, ſcribit Herebertus; proteſtatumque eſſe contra Regem, ne eum eligeret, aliàs ſe fore ei aduerſarium propter Eccleſiaſticam libertatem. Sed ſubijcit Sareſberienſis, vrgente Henrico Piſano presbytero Cardinale Sanctorum Nerei & Achillei, Legato Alexandri Papæ, tandem acquieuiſſe: moxque miſſis Nunciis pro Pallio ad Alexandrum, qui tunc erat in Monte-Peſſulano, eum ob tanti viri reuerentiam, illud ipſi abſenti conceſſiſſe. Porrò conſecratus Epiſcopus, habitum induit monaſticum, ea de cauſa quòd exempla multa præceſſiſſent eorum, qui non monachi cathedram illam conſcendentes, à Deo malè mulctati eſſent.

b *Ext. ap. Sur. 29. Dec.* Acta et Ep. S. Th.

Indvit monast. habitvm.

Iesv Christi
An. 1163.
Alexand. III.
An. 4.
Friderici 9.
Manvelis 21.

I. Anno Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo tertio, Indictione vndecima, mēſe Maio, Alexander Papa (vt traditur in eius Actis) *Turone* in eccleſia S. Martini Concilivm celebrauit; cui cum eo interfuerunt Cardinales ſeptemdecim, Epiſcopi centum viginti quatuor, Abbates quadringenti quatuordecim, & aliorum clericorum maxima multitudo. Inter alios verò inſignes Præſules, interfuit S. Thomas Archiepiſcopus Cantuarienſis; quem præter morem Alexander ea excepit honorificentia, vt (quod tradunt Vitæ ipſius ſcriptores) omnes Cardinales in eius occurſum miſerit extra ciuitatem, præter duos qui ſoliti eſſent ipſi Pontifici ſemper aſſiſtere. Conuolauit etiam ad Synodum Conradus electus Archiepiſcopus Moguntinus, conſanguineus Imperatoris: qui nolens Octauiano ſchiſmatico adhærere, clam Imperatore ad Alexandrum ſe contulit; à quo benignè exceptus, poſtmodùm factus eſt Cardinalis Epiſcopus Sabinenſis. Interim verò commotus in eum Imperator, Cancellarium ſuum, nomine, etſi non opere, Chriſtianum, in Eccleſiam Moguntinam intruſit; vnde diuturnum in ea factum eſt ſchiſma, quouſque pace inter Alexandrum & Fridericum Venetiis compoſita, idem Chriſtianus combuſto publicè quòd acceperat à ſchiſmatico Pontifice, Pallio, aliud ab Alexandro ſumpſit pro eiuſdem Eccleſiæ Moguntinæ adminiſtratione, Conrado in Saltzburgenſem tranſlato; qui rurſùm poſt obitū Chriſtiani, Moguntinam recepit. Narrat iſta Romualdus Archiepiſcopus Salernitanus huius temporis ſcriptor, fidelis in Chronico; agitque de iiſdem Rogerius in Annalibus Anglicanis, ac pluribus alius Conradus, qui ſequenti ſæculo Chronicon ſcripſit rerum Moguntiacarum.

Concil. Tvron. svb Alex. Pp.

Thomas honorifice excipitvr ad Alex.

Conrad. Mogvnt. stat pro Alex. *De quo Baron. hoc & ſeqq. annis.*

II. De Actis autem huius Concilij Turonenſis, imprimis Robertus qui aderat, aſſerit Alexandrum reddita pleniſſima ratione de ſui legitima promotione, ingeſſiſſe de inuaſione Octauiani querelam; eoque factum eſſe, vt in ipſum atque complices fuerit iteratum anathema. His verò peractis, confirmata ſunt antiqua Eccleſiæ decreta, nouaque decem conſtituta; quorum nouem, de certis vſuræ & ſimoniæ ſpeciebus, deque monachis phyſicam & leges mundanas profitentibus, aliiſque nonnullis eiuſmodi abuſibus vetitus, deque hæreſi apud Toloſam & Guaſconiam vigente damnata, ac denique de irritis declaratis Octauiani & aliorum ſchiſmaticorum & hæreticorum ordinationibus; deſcripta [a] reperiuntur in eiuſdem Pontificis Vitæ Actis, necnon in codice antiquorum canonum in Vaticana Bibliotheca; eademque ferè cuncta leguntur apud Willelmum [b] Neubrigenſem, ſed inuerſo ordine: decimum autem deſcriptum habetur extrà de Pœnis capite quarto. Poſt hæc verò Alexander Papa ciuitatem Senonenſem elegit, in qua aſſiduam moram agens Vniuerſalis Eccleſiæ negotiis vacaret; vbi & manſit vſque ad reditum in Italiam.

II. Acta Synodi Tvron.

a *Rec. Baron. Ann. Tom. XII. hoc an.*
b *Neubrig. lib. 2. cap. 15.*

III. Quod autem idem Neubrigenſis [c] addit, in hoc Turonenſi Concilio S. Thomam Pontificatum minùs canonicè per laicam manus regiæ inueſtituram ſuſceptum, pungentis conſcientiæ ſtimulos non ferentem, ſecretò in manus Alexandri Papæ reſignaſſe, & Alexandrum paſtoralem illi ſarcinam Eccleſiaſtica manu rurſùm impoſuiſſe: hæc quidem poſteà facta eſſe, ſuo loco dicetur inferiùs. Sed & correctione dignus in eo idem auctor eſt, dum ad excuſationem

c *Id. c. 16.*

DISSIDIA INTER THOM. CANTVAR. ET REG. ANGL.

Regis Angliæ vnam tantummodò cauſam illam refert excitatæ poſtmodùm diſcordiæ inter eum & S. Thomam, quòd non ſiuerit Sanctus Regem lege agere contra facinoroſos clericos. Nam etſi hæc quoque interceſſerit, alias tamen etiam plures iuſtiſſimas præceſſiſſe, quibus oportuit à Sancto regem corripi, docent Vitæ ipſius Acta, à quatuor auctoribus qui præſentes erant, de quibus dictum eſt anno ſuperiori, conſcripta; dum aiunt, Regem ei infenſum eſſe redditum, quòd Eccleſiæ prædia à laicis vſurpata, malè verò à prædeceſſoribus alienata recuperare laboraret; quodque prauam conſuetudinem quæ in Angliâ inualuerat, vt fructus vacantium Eccleſiarum regius Fiſcus ſibi vendicaret, vnde fiebat vt Eccleſiæ diù vacantes permanerent, abolere ſatageret; itemque quòd creatus Archiepiſcopus ſe à munere cancellariæ abdicaſſet, (nimirùm iuxta conſilium Apoſtoli, ne militans Deo implicaret ſe negotiis ſæcularibus) quem Rex optabat ſibi retinere miniſtrum: prætereà, quòd iniuſtam tributi prohibuiſſet exactionem; & homicidam preſbyterum damnatum, minimè tradidiſſet Curiæ ſæculari, ſed exauctoratum incluſiſſet monaſterio; pariterque alium quemdam Canonicum facinoroſum, non ſicut Rex cupiebat, pœnas dare cõpuliſſet, ſed cenſuris tantùm cohibuiſſet Eccleſiaſticis.

IV.

Horum igitur cauſâ Rex indignatus, cùm inſtanter poſtulare cœpiſſet vt eiuſmodi facinoroſi clerici poſt pœnam canonicam in eos irrogatam, traderentur Curiæ ſæculari; non ſolùm Thomas, ſed & reliqui Epiſcopi refragati ſunt ei. Quamobrem (vt ſubdit Robertus) cùm iam vehementiùs cõmoueretur, quòd cerneret Archiepiſcopum & Epiſcopos aduersùs ipſum in his eſſe vnanimes, rurſùm in maiorèm furorem exarſit, cùm ſciſcitans num Conſuetudines ſuas regias forent obſeruaturi, eos omnes, præhabito ſimul conſilio, ſingillatim interrogatos, reſpondentes audiuit, illas ſe obſeruaturos *Saluo Ordine ſuo*: & cùm vrgeret, vt abſolutè abſque aliquâ adiectione eas ſe obſeruatores promitterent; Thomas reſpondit, quòd cùm fidelitatem ei iuraſſent, *Vitam* ſcilicet *membrum*, *& honorem terrenum*, *ſaluo Ordine ſuo*, in hoc *Honore terreno*, regias eſſe Conſuetudines comprehenſas; ſeque ad earum obſeruationem minimè in aliâ formâ obligaturos eſſe, niſi in quâ priùs iurauerant. Ac licet vnus, nempè Hilarius Ciceſtrenſis, videns ob hanc communem omnium vocem, Regem magis exacerbatum; vt eius ſedaret animum, ceteris inconſultis mutaſſet verbum, dicens ſe regias Conſuetudines obſeruaturum *Bonâ fide*: nihil tamen Rex mitigatus, & ipſum contumeliis affectum reiecit; & poſt multas altercationes, cunctis inſalutatis Epiſcopis, in irâ & indignatione multâ abſceſſit Londoniâ, vbi hæc agitari contigit. Iſta ex Roberto: quæ autem ſunt ſecuta, dicentur anno ſequenti.

DE MODO OBSERVATIONIS CONSVETVD. REGIAR.

V. REX ANGLOR. IN IRAM PRÆCEPS.

Intereà verò, vt ſcias quanto periculo Regi ab epiſcopis reſiſteretur, audi quàm is ſæpè feraliter in tranſuerſum agi conſueuiſſet. In epiſtolâ enim quadrageſimâ quartâ ad S. Thomam conſcriptâ legitur, eumdem Regem aliquando cùm eſſet Cadomi, & de negotio quod haberet cum Rege Scotiæ tractaret cum quodam qui pro Scoto loqui videbatur; ſubitò in verba ignominioſa aduerſùs eum prorupiſſe, & ſolito furore ſuccenſum, pileum de capite proieciſſe, balteum diſcinxiſſe, pallium & veſtes quibus erat indutus longiùs abieciſſe, ſtratum ſericum quod erat ſupra lectum manu propriâ remouiſſe, & quaſi in ſterquilinio ſedentem ſtraminis cœpiſſe manducare feſtucas. Et epiſtolâ ſequenti narratur de quodam, qui eidem Regi literas minùs gratas reddidiſſet, Regem digitos ad oculos eius eruendos appoſuiſſe vſque ad effuſionem ſanguinis. De quo etiam Petrus [d] Bleſenſis eius familiaris, ad Rogerium Decanum ſcribens, teſtatur agnum fuiſſe dum placati eſſet animi, leonem verò aut etiam leone truculentiorem dum vehementiùs excandeſceret. Et ad [e] Archiepiſcopum Panormitanum, oculos eius orbiculatos fuiſſe, dum pacati eſſet animi columbinos & ſimplices, ſed in irâ & turbatione cordis quaſi ſcintillantes ignem, & in impetu fulminantes.

d Petr. Bleſ. ep. 75.

e Id. ep. 66.

VI.

Quod ad res pertinet Orientis; hoc anno Amalricus ſuccedens Balduino fratri defuncto, coronatus eſt Rex Ieroſolymorum. Sed antequàm coronaretur, coactus eſt ab Apoſtolicæ Sedis Legato Ioanne preſbytero Cardinale, ſimul cum Patriarchâ Ieroſolymitano dimittere vxorem quam ſibi in quarto conſanguinitatis gradu coniunctam, Patriarchâ refragante duxiſſet: conceſſo tamen vt duo ex eâ ſuſcepti filij haberentur legitimi. Hæc pluribus Tyrius [f].

f Tyr. lib. 19. c. 1 & 4.

IESV CHRISTI
AN. 1164.
ALEX. III.
AN. 5.
FRIDERICI 10.
MANVELIS 22.

I.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſexageſimo quarto, Indictione duodecimâ, in Angliâ grauiores in dies excitati ſunt fluctus, non ad obruendum tantùm Cantuarienſem Primatum vnâ cum vniuerſâ Eccleſiâ Anglicanâ, ſed & ipſam ſacroſanctam Catholicam (ſi licuiſſet) demergendam vnâ cum eius Præſule Alexandro. Siquidem Henricus Rex S. Thomam obſtinato animo perſequens, in ipſum Alexandrum, vt eum ab Eccleſiâ Cantuarienſi dimoueret, ſtudium omne conuertit; laboratumque eſt per ſeptennium, vt hæc ſciſſa concordia vniretur. At quomodò cuncta ſe habuerint, accipe.

II. CONVENTVS CLAREND. IN ANGL. DE CONSVED. REGNI.

Poſt turbulentum illum inter Epiſcopos Regemque congreſſum: ad euitanda grauiſſima imminentia mala, Thomas crebris impetitus multorum Epiſcoporum & Abbatum ſuaſionibus, aſſerente & vno ex eis Abbate Alexandrum Papam ita fieri conceſſiſſe cùm de his altercationibus audiuiſſet: his tandem perſuaſus, ad Regem accedens, verbum quod ei ſcandalo fuerat pro regiis Conſuetudinibus obſeruandis, ſe mutaturum promiſit. Vnde Rex aliquantùm ſedatus, id fieri volens in generali totius Regni *Conuentu*, omnes Antiſtites & Proceres Magiſtratuſque *Clarendunam* conuocauit hoc ipſo anno die trigeſimâ Ianuarii. Vbi cùm inſtantiùs exigeret, vt promiſſa adimplerentur, rurſùm Thomas valdè timens libertati Eccleſiaſticæ, reſilijt; nec vllis furentis Regis minis, aut blan-

dientes promiſſis, induci potuit ei acquieſcere; donec iterùm continuis Epiſcoporum, aliorumque tam ex Clero quàm ex Proceribus, precibus, geniculationibus, lacrymis, & præſentiſſimis carceris, exilij, capitiſque periculis commotus, eis potiùs quàm Regi obedire acquieuit; primuſque ante omnes iurauit regias Conſuetudines obſeruare *Bonâ fide*, ſuppreſſo verbo contentioſo *Salus Ordine*: idque ipſum eadem formâ ſingillatim vniuerſi Pontifices iurauerunt.

LAPSVS THOMÆ CANTVAR.

Quâ ratione idem Thomas, (vt traditur in Quadripartitâ ipſius Hiſtoriâ, vbi cuncta iſta pluribus recenſentur) ne victor in lite per ſuperbiam intumeſceret, inde deficiens vnde proficere debuiſſet, permiſſus eſt ad horam cadere, vt poſtmodùm fragilitatis propriæ memor, fortior reſurgeret ad pugnam. Quod autem Rogerius ait in Annalibus, ſuaſione Alexandri Papæ eam illicitam promiſſionem factam eſſe Regi: ſi id verum eſſet, cur tamquam de maximo facinore perpetrato, Thomas apud eumdem Pontificem de iis pœnitentiam egit, quorum ille auctor ipſi extitiſſet? Ceterùm præter Quadripartitam quam diximus Hiſtoriam, appoſita eſt ad calcem exactior narratio de iis quæ contigerunt à fine eiuſmodi Conciliabuli Clarendunenſis, vſque ad profectionem Alexandri ex Galliis: ex quâ conſtat, Thomam recedentem à Curiâ, grauiter reprehenſum à ſuo Crucigero de Eccleſiaſticâ libertate proditâ, mox delicti pœnitentiâ compunctum ingemuiſſe, & nuncium ad Alexandrum Papam pro abſolutione miſiſſe, proponentem interim ab omni ſacerdotali & Pontificali officio ac miniſterio, tamquam indignum abſtinere. Extantque ad eum literæ Alexandri [a], quibus mœrentem eſt conſolatus; iubenſque diſcreto ſacerdotali per pœnitentiam confiteri, à præſtito iuramento eumdem abſoluit.

POENITENTIA SIBI INDICTA.

a Cod. Vatic. Epiſt. Thom. Cantuar. 1. ep. 26.

III.

Cùm autem Regi innotuiſſet, tenuere S. Thomam propoſita Clarendunæ Conſuetudinum capita, ſicut condictum fuerat, ſuo ſigillo corroborare; quinetiam à promiſſione verbali factâ de ipſorum obſeruatione reſilire velle, quòd ea maximè in perniciem Eccleſiæ verterent: inde Rex acerbiùs exaſperatus, Nuncios miſit ad Alexandrum, duo petitutos; nimirùm vt Legationem Apoſtolicam Angliæ, credi ſolitam Archiepiſcopo Cantuarienſi, concederet Eboracenſi; & vt ab eodem ipſo Pontifice confirmarentur prædicta Conſuetudinum capita.

REX MITTIT LEG. AD ALEX. PP. ADVERSVS THOM.

Quibus Alexander in anguſtiis conſtitutus, vel alienandi à ſe animum Regis, cui ob accepta ab eo beneficia plurimùm deberet, vel contra Eccleſiaſticam libertatem petita concedendi; conſilium iniit eo temperamento rem agere, vt Legationem Archiepiſcopo Eboracenſi indulgendo, Regi aliquo modo ſatisfaceret; confirmationem verò Conſuetudinum negando, nullum Eccleſiæ damnum afferret. Hæc enim ita ab eo geſta eſſe, certum redditur ex literis [b] eâ de re ab ipſo ad Thomam conſcriptis: quibus & eum omninò hortatus eſt, vt Regi in omnibus & per omnia, ſaluâ honeſtate Eccleſiaſtici ordinis, deferre ſatageret, & eius ſibi gratiam & amorem inceſſanter recuperare intenderet. Verùm quòd poſterioribus [c] literis ita Legationem Eboracenſis arctandam putaſſet, vt nullum haberet ius in perſonam vel diœceſim Archiepiſcopi Cantuarienſis, nec ideò exempti eſſent Epiſcopi ab obedientiâ eiuſdem Metropolitani ſui; hinc rurſùm ad indignationem Rex excitatus, qui deponendi cauſâ Thomæ auctoritate Apoſtolicâ, Legationem pro Eboracenſe petiiſſet, poſtmodùm literas quibus illam ei Alexander conceſſerat, vt inutiles reddendas [d] curauit. quem nihilominùs idem Pontifex [e] admonere, opportunè & importunè arguens, increpans, obſecrans minimè prætermiſit.

b Cod. Vatic. 1. ep. 4.

c 1. ep. 5. 39. 40.

d 1. ep. 6. & 7.

e 1. ep. 42. & ap. Roger. in Ann.

IV.

Inter hæc autem in Angliâ Thomas cum aliis Epiſcopis à Rege *Norhantonam* vocatus, & de reddendâ ratione redituum vacantium Eccleſiarum, quos dum Cancellarius eſſet, adminiſtrauerat, iudicio poſtulatus; cùm Epiſcoporum conſilia ſuper his exquirens, audiret pleroſque ſuadere, aut cedere Archiepiſcopatui, aut in omnibus Regi obedire: idem induciis in craſtinum petitis ad reſpondendum, ſummo manè celebratâ Miſſâ S. Stephani Protomartyris, parans ſe ad martyrium quod ſe eâ die ſubiturum ſperabat, delatâ ſecum ſecretò, more maiorum, ſacratiſſimâ Euchariſtiâ, palàm verò geſtandâ ſumptâ propriis manibus Archiepiſcopali Cruce, ad palatium accedens, ſubſannatus à ſuis Epiſcopis eſt; & ab iiſdem, aliiſque in Conſilio Regis, quòd Regias Conſuetudines, ſicut promiſerat, obſeruare nollet, ſententiâ depoſitionis, tamquam periurus, ac Regi infidelis, damnatus.

THOMAS DAMNATVR IN CONCILIABVLO NORHANTON.

Qui cauſam ſuam agens, poſtquàm oſtendit ſe, cùm ad Eccleſiam Cantuarienſem inuitus pertractus eſt à Rege, in ipſâ ſuî electione & promotione declaratum ab eodem fuiſſe liberum & abſolutum ab omni nexu Curiali; tam ipſius, quàm eius Concilij publicè declinans iudicium, Romanumque Pontificem appellans, conteſtans ſe minimè cedere Eccleſiæ ſuæ, vniuerſam cauſæ cognitionem Sedi Apoſtolicæ reſeruauit: ad quam & ipſos coëpiſcopos ſuos vocauit, quòd elegiſſent magis obedire hominibus quàm Deo.

APPELLAT SEDEM APOST.

Ac poſt hæc contumeliis & conuitiis Curialium proſciſſus, palatio exiens, ſuſceptus fauſtis acclamationibus infirmorum & pauperum, & ab eis perductus ad hoſpitium, ipſe eoſdem epulo excepit; ac paulò pòſt transfretans in Belgium, conſtitit in monaſterio S. Bertini. Narrantur hæc pluribus in Actis ſuperiùs citatis rerum tunc geſtarum, necnon in Vitâ Sancti Thomæ Quadripartitâ.

V.

Cùm autem hanc ipſius profectionem aduerſarij fugam nominarent, & tamquam in fugitiuum conclamarent; de eo ſcribenda fuit à Ioanne Saresberienſe ad Petrum ſcriptorem (puto Bleſenſem) ornatiſſima Apologia: quem etſi plura ſint quæ excuſent, exempla Chriſti, Apoſtolorum, atque Sanctorum omnium; illud ſatis eum ab omni calumniâ vindicat, quòd cùm Romanum Pontificem appellaſſet, vtique ad ipſum ſeſe experiturus conferre deberet. Ad quem etiam ſtatim ſcribens [f] de cunctis rebus geſtis, & appellationis ſuæ ſucceſſioniſque ratione, obtinuit ab eo omnium quæ contra ipſum facta eſſent, abrogationem [g]. Ex aliâ verò parte Rex in eum infrendens, Archiepiſcopum Eboracenſem & alios Angliæ Epiſcopos ad Alexandrum miſit, poſtulatores aduerſùs eum; quorum aliqui in ſuis inuectiuis infatuati à Domino vt mutire non poſſent, irriſui fuêre auditoribus: petierunt autem omnes, vt aliquis mitteretur à Papa in Angliam Legatus à

f Ext. ap. Roger in Ann. an. ſeq.

g Cod. Vatic. 1. ep. 49.

LEGATIO EPISCOP. ANGL. AD ALEX. PP. CONTRA THOM.

Latere ad cognoſcendam cauſam inter Regem & Thomam, ipſeque Thomas remitteretur in Angliam vt ibi iudicaretur. At licet hoc inſtanter peterent, atque ſchiſma ex parte Regis minarentur, Pontifex tamen haud tradendum putauit in manus adeò trucium hoſtium innocentiſſimum virum, ſed vocatum expectandum eſſe, vt de illo ipſe Pontifex iudicaret. Verùm rennentes illi hoc facere, indignantes receſſerunt abſque benedictione Apoſtolicâ. Hæc pluribus in iiſdem Actis: extatque inter Epiſtolas, libellus aduerſùs Thomam ab iſtis Epiſcopis Alexandro oblatus, maledicentiæ veneno infectus.

VI. THOMAS AGIT IN CONSISTORIO CAVSAM SVAM. Poſt hæc veniens Thomas ad Pontificem (vt traditur in Quadripartitâ) cauſamque ſuam perorans, obtulit ei Conſuetudines, de quibus controuertebatur, ſeu potiùs tyrannicas vſurpationes; quæ adeò execrabiles viſæ ſunt; & antiquis de libertate & immunitate perſonarum & rerum Eccleſiaſticarum vbique receptiſſimis legibus contrariæ, vt in eamdem omnes conuenerint ſententiam, in perſonâ Archiepiſcopi Cantuarienſis ſuccurrendum eſſe Eccleſiæ Vniuerſali, quæ per eas in duriſſimam Regum & Principum laïcorum, ipſorumque miniſtrorum ſeruitutem deduceretur. Vnde & Pontifex acriter Thomam redarguit, quòd non ab initio elegiſſet omne ſuſtinere diſcrimen, quàm vllum vnquam tantis legis Dei ſubuerſionibus præbere aſſenſum. Verùm quod in eis nullæ quidem bonæ, ſed quædam vtcumque tolerabiles viſæ ſunt; eas ita Pontifex habito de his maturo conſilio diſcriminauit, vt ex ſexdecim illarum capitulis, decem penitùs damnarit, & ab Eccleſiâ in perpetuum damnanda cenſuerit; reliqua ſex tolerauerit.

VII. CONSVET. REG. ANGL DAMNATÆ AB ALEX. Quæ autem damnauit, ſunt iſta, deſcripta verbatim ex codice Vaticano ſuperiùs citato de Vitâ S. Thomæ, & Epiſtolis ad hæc negotia ſpectantibus.

1. De aduocatione, & præſentatione Eccleſiarum, ſi controuerſia emerſerit inter laicos & laicos, vel inter clericos & laicos, vel inter clericos & clericos; in Curiâ domini Regis tractetur & terminetur.

2. Clerici citati & accuſati de quacumque re, moniti à Iuſtitiâ Regis, venient in Curiam ipſius, reſponſuri ibidem de hoc, vnde videbitur Curiæ Regis quod ſit ibi reſpondendum. Ita quòd Iuſtitia Regis mittet in Curiam Sanctæ Eccleſiæ, ad videndum quâ ratione res ibi tractabitur: & ſi clericus conuictus vel confeſſus fuerit, non debet de cetero eum Eccleſia tueri.

3. Archiepiſcopis, Epiſcopis, & perſonis Regni, non licet exire de regno abſque licentiâ domini Regis. Et ſi exire voluerint, ſi domino Regi placuerit, aſſecurabunt quod nec in eundo, nec in moram faciendo, nec in redeundo, perquirent malum vel damnum domino Regi, vel Regno.

4. Excommunicati non debent dare vadium ad remanens, nec præſtare iuramentum; ſed tantùm vadium & plegium ſtandi iudicio Eccleſiæ, vt abſoluantur.

5. Nullus qui de Rege teneat in capite, nec aliquis dominicorum miniſtrorum eius excommunicetur, nec terræ alicuius eorum ſub interdicto ponantur; niſi priùs dominus Rex ſi in terrâ fuerit, conueniatur, vel Iuſtitia eius, ſi fuerit extra regnum, vt rectum de ipſo faciat; & ita vt quod pertineat ad Curiam regiam, ibidem terminetur; & de eo quod ſpectabit ad Eccleſiaſticam Curiam, ad eamdem mittatur, vt terminetur.

6. De appellationibus ſi emerſerint, ab Archidiacono debent procedere ad Epiſcopum, & ab Epiſcopo ad Archiepiſcopum; & ſi Archiepiſcopus defuerit in iuſtitiâ exhibendâ, ad dominum Regem perueniendum eſt poſtremò, vt præcepto ipſius in Curiâ Archiepiſcopi controuerſia terminetur, ita quòd non debet vlteriùs procedere abſque aſſenſu Regis.

7. Si calumnia emerſerit inter clericum & laicum, vel è conuerſo, de vllo tenemento, quod clericus velit ad eleemoſynam attrahere, laicus verò ad laicum feudum; recognitione duodecim legalium hominum, per capitalis iuſtitiæ Regis conſiderationem terminabitur, vtrùm tenementum ſit pertinens ad eleemoſynam, ſiue ad feudum laicum, coram ipſâ iuſtitiâ Regis. Et ſi recognitum fuerit ad eleemoſynam pertinere, placitum erit in Curiâ Eccleſiaſticâ; ſi verò ad laicum feudum, niſi ambo tenementum de eodem Epiſcopo vel Barone aduocatint, erit placitum in Curiâ regiâ. Si vterque aduocauerit de feudo illo eumdem Epiſcopum, vel Baronem, erit placitum in Curiâ ipſius; ita quòd propter factam recognitionem, ſaiſinam non amittat qui priùs ſaiſitus fuerit.

8. Qui de ciuitate, vel caſtello, vel burgo, vel dominico manerio Regis fuerit, ſi ab Archidiacono, vel Epiſcopo, de aliquo delicto citatus fuerit, vnde debeat eiſdem reſpondere, & ad citationes eorum ſatisfacere noluerit; benè licet eum ſub interdicto ponere, ſed non debet excommunicari, priuſquàm capitalis miniſter Regis villæ illius conueniatur, vt iuſtitiet eum ad ſatisfactionem venire. Et ſi miniſter Regis inde defecerit, ipſe erit in miſericordiâ Regis, & exinde poterit Epiſcopus ipſum accuſatum, Eccleſiaſticâ iuſtitiâ coërcere.

9. Cùm vacauerit Archiepiſcopatus, vel Epiſcopatus, vel Abbatia, vel Prioratus de dominio Regis, debet eſſe in manu eius, & inde percipiet omnes redditus & exitus ſicut dominicos. Et cùm ventum fuerit ad conſulendum Eccleſiæ, debet dominus Rex mandare potiores perſonas Eccleſiæ & in capellâ ipſius debet electio fieri aſſenſu Regis, & conſilio perſonarum Regis quas ad hoc faciendum vocauerit: & ibidem faciet electus homagium & fidelitatem domino Regi, ſicut ligio domino de vitâ, & membris, & de honore ſuo terreno, ſaluo ordine ſuo, priuſquàm ſit conſecratus.

10. Placita de debitis, quæ fide interpoſitâ debentur, vel abſque interpoſitione fidei, ſint in Curiâ Regis.

Atque hæc fuere capita penitùs damnata. Quæ verò tolerata ſunt, ita ſe habent.

VIII. ALIÆ TOLERATÆ. 1. Eccleſiæ de feudo Domini Regis non poſſunt in perpetuum dari abſque aſſenſu & conceſſione ipſius.

2. Laici non debent accuſari niſi per certos & legales accuſatores & teſtes in præſentiâ Epiſcopi, ita quòd Archidiaconus non perdat ius ſuum, nec quidquam quod inde habere debeat. Et ſi tales fuerint qui culpantur, quòd non velit nec audeat aliquis accuſare eos; Vicecomes re-

quiſitus ab Epiſcopo faciet iurare duodecim legales homines de viſueto, ſeu de villâ coram Epiſcopo, quòd inde veritatem ſecundùm conſcientiam ſuam manifeſtabunt.

3. Archiepiſcopi, Epiſcopi, & vniuerſæ perſonæ Regni, qui de Rege tenent in capite, & habent poſſeſſiones ſuas de dominio Regis, ſicut Baroniam, & inde reſpondent iuſtitiis & miniſtris Regis, & ſequuntur, & faciunt omnes conſuetudines regias & rectitudines & ſicut ceteri Barones, debent intereſſe iudiciis Curiæ domini Regis cum Baronibus, vſque perueniatur in iudicio ad diminutionem membrorum, vel ad mortem.

4. Si quiſquam de Proceribus Regni diſfortiauerit Archiepiſcopo, vel Epiſcopo, vel Archidiacono; de ſe, vel de ſuis iuſtitiam exhibere; Rex debet iuſtitiare: & ſi fortè aliquis diſfortiauerit domino Regi rectitudinem ſuam; Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, & Archidiaconi debent eum iuſtitiare, vt domino Regis ſatisfaciat.

5. Catalla eorum qui ſunt in Regis forisfacto, non detineat ecclesia vel cœmeterium contra iuſtitiam Regis, quia ipſius Regis ſunt, ſiue in eccleſiis, ſiue extra fuerint inuenta.

6. Filij ruſticorum non debent ordinari abſque aſſenſu domini, de cuius terrâ nati dignoſcuntur.

IX. THOMAS SE ABDICAT, ET RESTITVITVR APP.

Porrò his ita vt diximus geſtis, Thomas aliâ oratione habitâ declarans ſe indignum Archiepiſcopatu, ad quem licet inuitus, tamen per Regem, adeoque humanâ & non diuinâ ratione euectus eſſet; eo ſe in manu Pontificis abdicauit, quem noluiſſet ad nutum Regis dimittere, ne eius rei pernicioſum exemplum Eccleſiæ Catholicæ relinqueret. Sed paulò pòſt eodem ipſi à Pontifice reſtituto, commendatus ipſe eſt Abbati Pontinianenſi Ordinis Ciſterc ienſis educandus: cum quo viuens monachus inter monachos, expleuit numeros omnes perfectionis monaſticæ, lectioni, orationi, & aliis ſpiritualibus exercitiis incumbens.

X. EDICTVM REGIS CONTRA THOM. ET ALEX.

His autem cognitis Henricus Rex Angliæ, in ipſius Alexandri Papæ, & Thomæ Archiepiſcopi iniuriam, ſæuiſſima mox edicta per omnes ſibi ſubiectas etiam extra Angliam prouincias promulgauit; nempè. Vt omnes portus diligentiſſimè cuſtodirentur, ne literæ interdictionis Summi Pontificis, vel aliquod mandatum Archiepiſcopi Cantuarienſis, in Angliam deferrentur: quod ſi quis inuentus eſſet illas deferre, confeſtim quaſi traditor Regis puniretur: & quidem ſi Regularis eſſet, pedibus truncaretur; ſi clericus, oculos & genitalia amitteret; ſi laicus, ſuſpenderetur; ſi leproſus, combureretur: Ne aliquis clericus, vel monachus, vel conuerſus, iret in Angliam, vel inde rediret, abſque licentiâ ſcriptâ Regis, vel miniſtrorum eius: Ne aliquis appellaret ad Papam vel ad Archiepiſcopum: Ne aliquod mandatum Papæ, vel Archiepiſcopi, ab vllo homine teneretur, vel reciperetur; neque aliquid ad eos ex parte alicuius clerici, vel laici deferretur: Si Epiſcopi, vel clerici, vel Abbates, vel laici, ſententiam interdicti tenere vellent, ſine dilatione de terra eiicerentur, cum vniuerſâ ſuorum cognatione, nihil ſecum deferentes præter baculum: Vt omnia bona fautorum Papæ, vel Archiepiſcopi, cuiuſcumque gradûs, ordinis, ſexûs, vel conditionis, Fiſco regio applicarentur: Vt omnes Clerici qui redditus haberent in Angliâ, intra tres menſes eò ſe reciperent; alioqui redditus in theſaurum Regis conferrentur, ipſique exiorres eſſent, ſine ſpe redeundi: Vt omnes preſbyteri qui celebrare detractarent, genitalia amitterent; omneſque rebelles beneficiis priuarentur: Vt denarij S. Petri non redderentur ampliùs Papæ, ſed deferrentur in theſaurum Regis: Vt redditus Archiepiſcopatûs Cantuarienſis, necnon res omnes ipſius Archiepiſcopi, & ſuorum, Fiſco addicerentur; omneſque de ipſius cognitione, quique ei familiaritate coniuncti eſſent, cuiuſcumque ordinis, ſexûs, vel ætatis, ex Angliâ trans mare deportarentur. Narrantur iſta pluribus in codice Vaticano Epiſtolarum [h], necnon in Quadripartitâ S. Thomæ Hiſtoriâ: vbi & traditur, nec hâc ſæuitiâ ſatiatum Regem, adiecisſe adhuc vt ſpiritualibus quoque officiis eumdem Sanctum priuaret, edicto inhibens vt nullus pro eo orare præſumeret.

h 1. ep. 14. 15. 16. 48.

XI. OCTAV. ANTIP. INTERITVS.

Dum autem iſthæc ita cœpiſſent agitari, contigit hoc ipſo anno circa feſtum Paſchale, ſchiſmaticum Antipapam Octauianum infirmari apud Lucam ciuitatem, & impœnitentem migrare ad inferos: licet quidam aſſererent eum vocaſſe ſacerdotem Catholicum, qui prohibitus à ſchiſmaticis eſt ad eum intrare. Ita in Rebus geſtis Alexandri Papæ. In epiſtolâ verò nuncij S. Thomæ, qui erat apud Alexandrum, cùm huius rei certum ad eum nuncium ex Italiâ delatum eſt, aſſeritur ad eumdem Octauianum quartâ feriâ poſt octauas Paſchæ obiiſſe in vrbe Lucenſi; & ſepultum eſſe in monaſterio extra ciuitatem, eò quòd Canonici maioris Eccleſiæ, & Regulares Canonici S. Fridiani, ei ſepulturam negaſſent, præeligentes à ſuis migrare ſedibus, quàm admittere corpus ſchiſmatici, quem crederent in inferno eſſe ſepultum: à ſatellitibus autem Imperatoris, & familiâ propriâ, ad miſeros monachos cadauer perlatū eſſe; ipſumque Octauianum quindecim diebus antequàm moreretur, phreneticum effectum eſſe continuè, & in tantam verſum inſaniam, vt nec Dei, nec ſuî memor eſſet: Alexandrum autem auditâ eius morte, eum defleuiſſe, & Cardinales de câ exultantes duriùs increpaſſe, eò quòd iactura animæ irreparabilis ſit, vbi culpa per pœnitentiam non deletur. Porrò cùm his certiſſimis eius temporis Scriptorum teſtimoniis conſtet de miſerando Octauiani obitu: tamen qui inhærebat Imperatori ſchiſmatico Otto Morena Laudenſis, in gratiam eius, & ad conſolationem conſertum ſchiſmaticis aſſerere non erubuit, eumdem Octauianum claruiſſe miraculis; quem non ſchiſma tantùm, ſed & publica latrocinia oportuit ad inferos demerſiſſe, toto in orbe Catholico conclamante.

ALEX PP. FLEVIT EVM.

XII. GVIDO CREM. ANTIP. SVBROGATVR.

Illo igitur extincto, Ioannes de S. Martino, & Guido Cremenſis pſeudocardinales, ipſius olim promotores, deſperantes ob peſſima ſua ſcelera ab Eccleſiâ cum honoribus ſuis recipi; collectis in vnum ceteris ſchiſmaticis clericis & laicis, tam Italis quàm Germanis, qui ad ſepulturam Octauiani conuenerant, peccatum peccato addentes, alium ſtatuerunt in eius locum ſubrogandum eſſe Antipapam: electuſque eſt ab omnibus ipſe Guido, quem *Paſchalem* Tertium nominarunt; & confeſtim per nuncios

Imperatorem tunc in Germaniâ exiſtentem rogarunt, vt eius electionem Imperiali auctoritate confirmaret. quod quidem ipſe adeò libenter præſtitit, vt etiam ſuper ſancta Dei Euangelia iurauerit, ſe dictum Guidonem eiuſque ſucceſſores habiturum Catholicos Papas, Alexandrum autem & ſucceſſores ſemper vt ſchiſmaticos reiecturum: & ad idem impium ſacramentum alios quoſcumque potuit viros Eccleſiaſticos adegit. Traduntur hæc in Actis Alexandri. Sed quæ pertinent ad iuramentum, poſteà (vt dicetur) contigerunt.

XIII. ALEX. REVOCATVR IN VRBEM.

Additur verò in iiſdem Actis; cùm eodem tempore defunctus etiam eſſet Romæ Iulius Præneſtinus Epiſcopus, Alexandri Papæ Vicarius, & in eius locum Ioannes presbyter Cardinalis tituli SS. Ioannis & Pauli ſubrogatus; huius operâ factum fuiſſe, vt vniuerſus Clerus & populus Romanus Legationem miſerint in Gallias ad Alexandrum, quâ inſtanter petierunt, vt ad propriam Sedem ſuam, & populum ſpecialiter ſibi commiſſum, quamprimùm dignaretur reuerti. Quod ipſe præſtitit anno ſequenti: qui intereà pro impenſis itineris, & aliis ipſi ex neceſſitate incumbentibus, collectam indixit Eccleſiis Galliarum; cuius mentio eſt apud Petrum [i] Bleſenſem, ex epiſtolâ Archiepiſcopi Rotomagenſis ad ſuos ſuffraganeos pro eiuſmodi faciendâ ſubuentione conſcriptâ.

i Petr. Bleſ. ep. 170.

XIV. k Io. Ola. lib. 19. c. 7.

Hoc eodem anno [k], inſtante Carolo Rege Suenonum atque Gothorum *S. Helena* vidua, genere Wiſigotha, ob vitam ſanctiſſimè ductam, mortemque violentam iniuſtè acceptam à cognatis generi ſui, de cuius nece fuerat per calumniam accuſata, & ob miraculorum inſignem operationem, ab Alexandro Papâ relata eſt in Sanctorum numerum. Eodemque tempore, precibus [l] Waldemari Regis Daniæ, idem Pontifex æquè in Albo SS. Martyrum adſcripſit *Kanutum* Regem, alterius item Kanuti Regis & Martyris filium, patrem verò eiuſdem Waldemari.

l Sax. Gram. lib. 14.

XV. PETRI LOMBARDI OBITVS. m Ap. Matt. Pariſ. Hiſt. Angl. an. 1179. & Baron. eod. an.

Hoc item anno *Petrus Lombardus* Epiſcopus Pariſienſis ſcientiâ clarus, cuius ſunt inter alios Libri quatuor Sententiarum, ex hac vitâ deceſſit. Habuit correctorem virum inſignem Willelmum Archiepiſcopum Senonenſem; ad quem extant literæ [m] Alexandri Papæ ex Concilio Lateranenſi, vt abrogandam curaret prauam eius ſententiam, *Quod Chriſtus, ſecundùm quod eſt homo, non eſt aliquid.* Paſſus eſt quoque accuſatorem, Ioachimum Abbatem monaſterij Florenſis; ſed damnatus eſt accuſator in Concilio Romano ſub Innocentio Tertio. Qui dicunt eiuſdem Petri germanum fuiſſe Petrum Comeſtorem (qui & Magiſter Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ) necnon Gratianum decretorum collectorem, puto errare: ſi quidem Petrus iſte Lombardus patriâ fuit Nouarienſis, Gratianus Tuſcus è Cluſio, & Comeſtor Treccenſis Gallus. Reprobat & S. Antonius [n] fabulam illam vulgò ſparſam.

n Anton. part. 3. tit. 15. c. 6.

IESV CHRISTI
AN. 1165.

ALEX. III.
AN. 6.

FRIDERICI 11.
MANVELIS 23.

I. PAX INTER THO. CANTVAR. ET REX ANGL. FRVSTRA TENTATVR.

ANNO Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo quinto, Indictione decimatertiâ, in cauſâ Thomæ Cantuarienſis diſcurrentibus hinc inde (vt ait Alanus in Quadripartitâ) Nunciis ad pacem cum Angliæ Rege conciliandam; tandem vtrimque placuit Papam & Regem certo die & loco ſimul conuenire, vt per mutuum colloquium via pacis faciliùs inueniretur. Verùm quòd Rex nollet Thomam adeſſe, Thomas autem inſtaret præſentiam ſuam omninò eſſe neceſſariam, qui mores Regis noti eſſent, ne Papa verborum eius varietate circumueniretur: renunciante Papâ Regi, inauditum à ſæculo eſſe, Romanam Eccleſiam ad alicuius Principis nutum quemquam à ſe rencere, maximè pro iuſtitiâ exulantem; res effectu caruit. Cùm interim Thomas ſummis anguſtiis preſſus, literas commonitorias ad Regem ſcribere non deſiſteret, necnon ad Epiſcopos Angliæ, vt & ipſi Regem ad pœnitentiam hortarentur; quas ſuis Annalibus Rogerius inſeruit.

II. ITER. ALEX. PP. ROMAM VERSVS.

Poſthæc verò, Alexander Papa frequentibus Romanorum literis in Vrbem vocatus, (cuius cauſâ iidem adeò in arctum redacti erant ab Imperialibus, vt pacti eſſent ſe Guidonem ſchiſmaticum recepturos, niſi Alexander ante diem feſtum S. Michaëlis veniret, ac ſubueniret:) celebrato Paſchate recedens Senonis, poſt feſtum Apoſtolorum peruenit ad montem Peſſulanum; paratiſque nauibus, infra Octauam Aſſumptionis Beatiſſimæ Virginis inde ſoluit, & cum multo diſcrimine tam procellarum, quàm inſidiarum Imperatoris, qui nihil non tentauit vt redeuntem in Italiam caperet, Meſſanam peruenit; ibique honorificentiſſimè à Siciliæ Rege Willelmo Eccleſiæ Romanæ feudatario, tamquam dominus ſuſceptus, (quicquid rurſùm Imperator apud eum literis & promiſſis ampliſſimis ageret, vt hoſpitem proderet) & muneribus donatus, menſe Nouembri cum triremibus & præſidio Regis Meſſanâ ſoluit, aduenitque Oſtiam: vbi à Senatoribus & nobilibus, magnaque parte Cleri & Populi Romani viſitatus peruenit Romam, & ineffabili omnium gaudio & honore receptus eſt die vigeſimâ primâ eiuſdem menſis Nouembris. Quomodò autem iſta ſe habuerint, narrant pluribus Acta Alexandri, Ioannes [a] Sareſberienſis, Willelmus Neubrigenſis [b], ac Romualdus Archiepiſcopus Salernitanus, qui Salerno tranſeuntem Alexandrum debito honore excepit.

a Cod. Vatic. 1. ep. 33. ad Thom. Cant.
b Neubrig. lib. 2. c. 17.

Iesv Christi
An. 1166.
Alexandri III.
An. 7.
Friderici 12.
Manvelis 24.

I. Conciliabvl. Herbipol. pro confirmatione Gvid. Antip.

Ivramentvm Imp. et svor. de propvgnando Schismate.

Anno Chriſti milleſimo centeſimo ſexageſimo ſexto, Indictione decimaquartâ, Fridericus Imp. videns res Catholici Pontificis Alexandri magis ac magis inualeſcere, inuidiâ percitus *Conuenticulum* Principum ac Præſulum ſuorum indixit *Wirtzburgi* (quæ alio nomine dicta eſt Herbipolis ad Pentecoſten: in quo Guidonis Antipapæ confirmatâ inrruſione, manu propriâ ſuper Sanctorum Reliquias iuramentum publicè præſtitit, ſe numquam recepturum in Papam Rolandum (hoc eſt Alexandrum) vel eius ſucceſſores à parte ipſius electos; Guidonem autem, Paſchalem nominatum, eiuſque ſucceſſores, quos pars eius eligeret, defenſurum, eiſque vt Catholicis Pontificibus obedientiam exhibiturum: voluitque vt idem iuramentum à Prælatis, & Principibus ſæcularibus ibi præſentibus præſtaretur, & ab abſentibus omnis ordinis & conditionis Eccleſiaſticis viris, atque etiam à monachis, laiciſque vbique exigeretur; ac demùm ſi ipſe priùs moreretur, vt Electores nullum anteà promouerent ad Regnum, quàm illud ipſum feciſſet iuramentum. Eſt de his eiuſdem Imperatoris Circularis [a] epiſtola ad cunctos populos ipſi ſubiectos, ex eodem Conciliabulo ſcripta Calendis Iulij: aliaque ad Abbatem Srabulenſem, quæ formula eſt earum, quas ad omnes Epiſcopos, Abbates, & Principes, longè lateque per Imperium conſtitutos, pro illius decreti Synodalis executione & obſeruatione conſcripſit; eâ pœnâ omnibus detrectantibus impoſitâ, vt publici hoſtes Imperij haberentur, & abſque omni ſpe recuperationis, quibuſcumque officiis, honoribus, bonis, & beneficiis priuarentur.

[a] *Cod. Vatic. 1. ep. 70. 71. Rec. Baron hoc an ſicut & alias de quibus infrà.*

II.

Sed eſt & alia eodem tempore à quodam ſecreto amico Alexandri Papæ, qui tunc Herbipoli his omnibus interfuit, ſcripta ad eumdem Pontificem epiſtolâ [b]; quâ ſingillatim cuncta fideliter exponens, ait hanc iuramenti formam propoſitam fuiſſe Imperatori à Reginaldo Colonienſi Archiepiſcopo, qui auctor fuerat electionis Guidonis: verùm fermè omnes qui aderant inuitos, nec niſi ab Imperatore coactos, atque certis additis conditionibus, ei ſubſcripſiſſe; plurimoſque tam Prælatos, quàm Principes, eidem conuenticulo intereſſe refugiſſe. Denique eſt etiam mentio illius iuramenti in Rebus [c] geſtis *Conradi* Saltzburgenſis Archiepiſcopi, qui ante biennium, poſt felicem obitum Eberardi de quo dictum eſt ſuperiùs, translatus eſt in eam ſedem ex Patauienſi, cui ſexdecim annis præfuerat: Vir vndequaque præſtantiſſimus, genereque nobiliſſimus, quippe qui natus patre Liupoldo Marchione Auſtriæ, matre Agnete, filiâ Henrici Quarti Imper. frater vterinus fuit Conradi Regis Romanorum, Friderici verò Imper. patruus, & ſororius Henrici Quinti itidem Imperatoris; habuitque ſorores, Gerdrudem Duciſſam Boëmiæ, & Berchiā Duciſſam Polonorum; & conſobrinam, Imperatricem Hiſpaniæ Gerdrudem. Idem verò ſcientiâ & morum probitate longè clariſſimus, poſtquam ad ſedem Saltzburgenſem tranſlatus eſt, cùm penè Germaniæ & Italiæ Prælati in gratiam Imperatoris adhærerent Guidoni Antipapæ, & (vt dictum eſt) ſacramento ne ab eo recederent, ſponte vel coacti ſe obligarent; ipſe palam firmiuſque adhærens Alexandro legitimo Pontifici, & Catholicis, immobilis extitit columna veritatis, vnà cum altero Conrado Moguntinenſi, & ipſo Imperatoris conſanguineo, de quo dictum eſt ſuperiùs, ac pauciſſimis aliis illarum partium Antiſtitibus.

[b] *Ib. ep. 72.*

[c] *Caniſ. Antiq. Lect. Tom. VI. Ap. Baron. ann. 1164. in fi.*

De Conrado Archiep. Saltzb. [Cuius etiā germanus fuit Otto Epiſcopus Friſingēſis; de quo ſuperius]

III. Legat. Regis Angliæ præter eius mentem svb scribvnt ivramento Imp.

Quod autem in prædictis Friderici literis traditur, Legatos quoque Regis Angliæ in eodem Wirtzburgenſi Conciliabulo, idem iuramentum pro domino ſuo atque vniuerſo ipſius regno publicè præſtitiſſe; extat quidem illius Regis ad Archiepiſcopum Colonienſem ſchiſmatis anteſignanum epiſtola [d], quâ docet ſe conſilium cepiſſe mittendi per terras Imperatoris, Legationem ad Alexandrum Papam, quâ ei denunciaret, quòd niſi deſiſteret à protectione Thomæ Cantuarienſis, permitteretque alium in eius locum promoueri, ſed & regias conſuetudines confirmaret, ipſe cum vniuerſo regno ſuo ab eius obedientiâ deficeret. Verùm quod Nuncij, quos miſiſſet ad Imperatorē pro matrimonio contrahendo inter filiam ſuam & filium Imperatoris, quoſque hæc tractantes cōtigit intereſſe conciliabulo tunc habito, ipſius Regis nomine iurarunt inhærere Guidoni ſchiſmatico, nequaquàm ex præcepto eius feciſſe, excuſatum eſt ab Archiepiſcopo Rotomagenſi ſcriptâ epiſtolâ [e] ad Henricum tituli SS. Nerei & Achillei preſbyterum Cardinalem. Ipſos verò nuncios ſic turpiter lapſos, S. Thomas Legatione fungens Apoſtolicâ, excommunicaſſe reperitur [f] anno ſequenti. Tantùm autem abeſt, vt Alexander minis Regis territus, aliquid ei contra ius faſque conceſſerit; vt contrà eumdem, tam per ſacrum Collegium Cardinalium, quàm per Gilbertum Londonienſem Epiſcopum, necnon per Archiepiſcopum Rotomagenſem, ipſamque Regis matrem, ac demùm per Thomam ipſum, de quo præcipuè agebatur, ſeueris monitis & ſalutaribus conſiliis, cùm verbo tum ſcripto, ſolicitandum curauerit, de ſuis exceſſibus reſipiſcere ac pœnitere: prout conſtat ex pluribus epiſtolis [g] quæ hoc eodem anno intercurrerunt inter eos; quibus apparet, Regem non tam ab Alexandri & Catholicorum communione diſiungi quæſiſſe, vel deſideraſſe, quàm ſua facinora variis prætextibus & fallaciis excuſando, eumdem Pontificem circumuenire.

[d] *Col. Vatic. 1. ep. 69.*

[e] *Ibid. 1. ep. 102.*

[f] *1. ep. 96. 138.*

Alex. Pp. redargvit Reg. Angl.

[g] *1. ep. 41. 65. 97. & ap. Roger. hoc an.*

VI. Imp. venit in Ital. cvm exercitv.

Sed vt ad Imperatorem redeamus; ipſe poſt prædicta Herbipoli violenter geſta, vt quem promouiſſet, tot artibus Antipapam, eumdem quoque in Vrbem Romam, in ipſam Petri Cathedram intruderet, Alexandrum verò occideret, aut eiiceret, exercitum in Italiam duxit. Hac enim mente eam expeditionem illum paraſſe, aſſerit Ioannes [h] Sareſberienſis. Qui & alio [i] loco teſtatur, eum ex falſitate patrocinium quærentem, in vulgus ſpargendum curaſſe, prænunciatum eſſe à prophetis quibuſdam, quos ſpiritu diuino afflatos iactabat, fore vt ipſe

[h] *1. ep. 169.*

[i] *1. ep. 169.*

Alexandrum caperet, omniaque ſibi ſubiugaret. Sed quàm deceptus ſpe fuerit, qui alios decipere cogitabat, videbitur ſuis locis. Quo autem animo exercitum in Italiam duxerit, facta eius patefecerunt. Tradunt enim Acta Alexandri, ipſum quidem deſcendiſſe Anconam, vt eam ciuitatem, quàm Græcorum Imperator occupauerat, obſideret: verùm miſiſſe aliquos de magnatibus ſuis in Tuſciam, vt auxilium & vires præſtarent Guidoni Antipapæ; qui pleraſque ciuitates à conſuetâ Romanæ Eccleſiæ fidelitate diuulſerunt, vniuerſamque prouinciam deprædationibus, incendiis, & aliis oppreſſionibus deuaſtarunt: cumque Vrbem Romam armis ſubigere non poſſent, pecuniarum largitione multos ex ciuibus in partes Guidonis & Friderici attraxiſſe: Cùm verò in iis in officio continendis Alexander laboraret, interim veniſſe in Vrbem Legatos Imperatoris Conſtantinopolitani, qui oblatis eidem Pontifici magnis & pretioſis muneribus, propoſuerunt dominum ſuum in optatis habere Eccleſiam ſuam vnire cum Romanâ omnium matre, ſicut fuerat antiquitùs, vt ſub vnâ diuinæ legis obſeruantiâ, & vno Eccleſiæ capite, vterque populus & Clerus, Latinus & Græcus, perpetuâ vnitate ſubſiſterent: poſtularuntque vt quoniam occaſio iuſta ſe offerebat, Romani corona Imperij ab Apoſtolicâ Sede redderetur ipſi Græcorum Imperatori, ad quem ea iure pertineret: ipſumque tantum pecuniarum militumque miſſurum, quantum ſat eſſet ad vniuerſam Italiam Eccleſiæ Romanæ obedientiæ reſtituendam. Hæc ſumma Legationis illorum: cuius executio licet difficilis videretur (inquiunt eadem Acta) vtile tamen viſum eſt, vt Pontifex Epiſcopum Oſtienſem & Cardinalem SS. Ioannis & Pauli pro eâ cauſâ tractandâ, cum iiſdem Legatis Conſtantinopolim mitteret.

IMPER. CONSTĀTINOPOLIT. LEGATIO AD ALEXAN. PRO REPETENDO IMPER. OCCID.

V. Addunt item Acta, eodem tempore Willelmum Regem Siciliæ defunctum eſſe, quod accidiſſe conſtat pridie Calendas Maij, cùm regnaſſet annos tredecim, menſes duos, & dies tres, vixiſſet annos quadraginta ſex. Cui eadem die ſucceſſit Willelmus filius, cognomento Bonus, agens ætatis annum duodecimum. Meminit etiam de his Ioannes [k] Sareſberienſis, aitque Willelmum Seniorem in extremis agentem, quadraginta millia ſterlingorum donaſſe in vſum Alexandri Papæ, ac Iuniorem totidem paulò pòſt eidem miſiſſe.

WILLELMI REG. SIC. OBITVS.

k 1. ep. 139.

VI. Quod ad reliquas res Orientales huius anni pertinet; idem Conſtantinopolitanus Imperator Emmanuel Conſtitutionem promulgauit de tribunalium diebus feriatis, iuridiciſque vel etiam mixtis, quos enumerat; nempè quibus, vel omninò ius reddi non poſſet, aut publica inſtrumenta confici, vel iudiciariæ executiones exerceri, (niſi fortè ex neceſſitate, vel diſpenſatione Principis) aut ex parte tantùm poſſet, hoc eſt, poſt ſacrum cultum peractum: quam conſtitutionem intexuit in ſuo Nomocanone Theodorus Balſamon. In quâ illud etiam notandum, Emmanuelem ſtatuiſſe, vt dies natales Imperatorum, vel quibus renunciati eſſent Imperatores, non ampliùs inter feriatos eſſent, ſed inter iuridicos recenſerentur.

EMMANVEL. IMPER. CONSTITVTIO DE DIEB. FESTIS ET IVRIDICIS.

VII. Hac item Indictione decimaquartâ, *Conſtantinopoli* à Luca Chryſoberge Patriarchâ celebrata eſt SYNODVS, cuius ſuperiùs mentionem egimus in eius creatione. Poſt hæc verò haud diutiùs eum oportuit fuiſſe ſuperſtitē, ſed ex hac vitâ migraſſe, & in locum eius ſubrogatum eſſe (vt habetur in ſerie Græcâ Patriarcharum Conſtantinopolitanorum) *Michaelem Anchialum* inſignem philoſophum, eius nominis Tertium. Quem quidem ſub prædicto Emmanuele Comneno Imperatore vixiſſe, teſtatur Theodorus Balſamon in præfatione in commentarium ſuum in Nomocanonem Photij; cùm ait ab vtroque ſe in mandatis accepiſſe, vt eum commentatiſi elaboraret; quem & poſteà obtulit Georgio Xiphilino, vt dicetur ſuo loco. Laudat verò idem hunc Michaëlem ſæpiùs, & inter alia quòd [l] ſuperſtitionem quandam, quæ fiebat per diuinationes dæmonum, & ibidem inoleuiſſet, penitùs ſuſtulerit: itemque ex decreto [m] quod promulgauit, ne Clerici ſæcularia obirent munera, dato ſub quartâ Indictione, nempè anno Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo primo: quem quidem ſediſſe annos octo, habet ſeries Græca Patriarcharum.

MICH. ANCHIALI PATRIAR. CONST. DECRETA.

l Balſam. in can. 65. Conc. Trul. m Id. can. 16. Conc. Carthag.

IESV CHRISTI AN. 1167.
ALEXANDRI III. AN. 8.
FRIDERICI 13. MANVELIS. 25.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decimaquintâ, ſtatus Eccleſiæ Romanæ in extremum diſcrimen adductus, diuinâ miſeratione ſpecioſiori nitore refloruit. Siquidem (vt habent Acta Alexandri Papæ) cum menſe Maio Populus Romanus pro defenſione eiuſdem ſui Pontificis, aduerſus Raimonem Tuſculi dominum ingenti multitudine hoſtiliter proceſſiſſet, Raimo verò haud par ei reſiſtere, auxilium ab Imperatore Friderico petiiſſet; miſſæ ſunt ab eo validæ fortiſſimorum militum copiæ; qui cum Romanis conſerentes manus, tantam eorum ſtragem ediderunt, vt ab eo tempore, quo Romanos Hannibal apud Cannas deuicit, nulla huic ſimilis contigiſſe reperiretur; moxque iidem, iunctis ſecum vicinarum ciuitatum populis, ad Vrbis obſidionem properarunt; in quâ erat Alexander Papa. Quo audito Fridericus, relictâ Anconâ, cum reliquo ſuo exercitu Vrbem deglutiturus accurrens, munitionem S. Angeli aggreſſus eſt; ſed ab eâ repulſus, cùm nec præſidium Eccleſiæ S. Petri expugnare poſſet, ignem ipſi Eccleſiæ furibundus iniecit; quæ ne incenderetur, milites deditionem fecerunt, poſtquàm proxima Eccleſia S. Mariæ in Turri ab eodem ſacrilego tota combuſta eſſet. Intereà verò Alexander dimiſſo Lateranenſi Palatio, in munitiſſimam quamdam Turrim Frangipanum, quæ intra Vrbem erat, ſe recipiens, Nuncios ſuſcepit Willelmi Iunioris Siciliæ Regis; qui cùm audiſſet conatus Friderici, pecunias & triremes ad ipſum Pontificem miſit, quibus eriperetur a periculo: verùm ipſe nolens deeſſe neceſſitatibus Vrbis, remiſſis triremibus, pecunias diuiſit inter Romanos ſibi fideles. Cùm autem Fridericus

I. BELLVM INFAVSTVM ROMAN CVM TVSCVLANIS.

FRIDER. OBSIDET VRBEM.

Dolosè Rom. agit cum Ro.

incaſſum laboraret aduerſus Romanos viriliter ei reſiſtentes, ad dolos conuerſus, propoſuit eis optimum eſſe; vt tam Alexander, quàm Guido Cremenſis renunciarent Pontificatui, & tertius quidam de vtriúſque partis conſenſu eligeretur; hácque conditione ſe firmam pacem Eccleſiæ daturum, ac liberam in perpetuum Romani Pontificis electionem Clero relicturum promiſit. Quod cùm approbaret afflictus populus, & pro executione inſtaret; Alexander conſilio cum Epiſcopis & Cardinalibus habito, ſecretâ fugâ eludens technas Imperatoris, Beneuentum ſe recepit. Hæc pluribus in eius Actis. De cuius etiam fugâ agens Romualdus in Chronico, ait eum habitu peregrini cum paucis Româ exiiſſe, & Caietam vſque perueniſſe, ibique aſſumpto Pontificali habitu, Beneuentum adiiſſe.

Alex. Pp. fuga eludit eum.

II. Ingens peſtilentia inuadit exercitum.

Poſt quæ reſpiciens tandem Dominus ſuper populum ſuum, quem paſſus eſſet pro peccatis eius dirè affligi; vltionis arma contra ſacrilegum Imperatorem in manus arripiens, immiſit in eius exercitum tantam ſubitaneæ mortis peſtilentiam, vt intra ſeptem dierum ſpatium non ſolùm immenſa militum multitudo, ſed & vniuerſi fermè Principes, tam Eccleſiaſtici, quàm ſæculares, atque inter eos Fridericus Dux Bauariæ filius Conradi Imperatoris, & ipſius Friderici conſobrinus, atq; impiiſſimus Reginaldus Cancellarius Electus Colonienſis, ſchiſmaticorum anteſignanus, miſerè perierint: tantúſque terror reſiduos inuaſit, vt coactus fuerit Fridericus, rebus vtcúmque cum Romanis compoſitis, octauo Idus Auguſti cum ingenti confuſione recedere. Qui cum Lucam, comitáte ſemper mortalitate, attigiſſet, prohibitus à Longobardis, iamdiù aduerſus eius tyrannidem inter ſe fœdere iunctis, ipſorum regionem attingere; cum per montium aſpera tamquam profugus cum paucis perueniſſet Papiam, paulò poſt ab iiſdem, tamquam violator & deſtructor legum & conſtitutionum Imperatorum Orthodoxorum, & ab Eccleſia Romanâ excommunicatus, turpiſſime expulſus eſt ab vniuersâ Longobardiâ, & trans Alpes fugere coactus. Hæc in iiſdem ſinceriſſimis Actis Alexandri, ab auctore Catholico tunc viuente conſcriptis. Quæ & fidem ſibi conciliant à Scriptore ſchiſmatico ipſi Friderico inhærente, nempè Ottone Morenâ Laudenſi, de quo dictum eſt ſuperiùs: qui teſtatur, Fridericū frequentibus Paſchalis Antipapæ Viterbij commorantis legationibus prouocatum duxiſſe Romam exercitum, ne illum eò introduceret, Alexandrum autem expelleret: captâque ab Imperatore Eccleſia S. Petri, ipſum vna cum vxore Beatrice, coronatum in eâ fuiſſe ab Antipapa, die feſto S. Petri ad Vincula: ſed & multos Romanorum fœdus cum eo iniiſſe aduerſus Alexandrum, qui ſe intereà in munitionibus Frangipanum continebat: Verùm ſequenti die ab eius coronatione, cùm maxima cæli ſerenitas eſſet, ſubitò quaſi in ictu oculi copioſiſſimè pluere cœpiſſe, rurſumque ſerenitatem clariſſimam factam eſſe: ac ſtatim ſæuiſſimā peſtem exercitum eius diuinitùs inuaſiſſe, quâ Epiſcopi, Archiepiſcopi, Comites, Marchiones, Duces, aliique nobiles & ignobiles; infinito numero ſubitaneâ morte paſſim corruere cœperunt. Itaque Imperatorem cernentem immenſam ſuorum ſtragem, relictâ Româ, di-

Frid. ignominioſè ſ[illegible]icitur ab Italia.

[illegible] Viterbij Paſchale Papiam petiiſſe; eo modo [illegible]tum, & fugatum, quem diximus ex Actis Alexandri. Sed de eius clade per ciuitates Longobardiæ excuſſâ, & ignominioſa expulſione in Germaniam, dicetur pluribus anno ſequenti.

III. Alex. Pp. Legatum creat Thom. Cantuar.

Hoc eodem anno, cùm Alexander Papa intellexiſſet, Regem & Epiſcopos Angliæ omnem lapidem aduerſus Thomam Cantuarienſem, licet exulem, mouere vt eum deiicerent; ipſe ex aduerſo vt eumdem erigeret ſuper ſuos perſecutores, illud egit laude digniſſimum, vt ei munus Apoſtolicæ Legationis committeret pleniſſimâ poteſtate corrigendi & ſtatuendi in vniuersâ Angliâ (excepto Epiſcopatu Eboracenſi) quæ corrigenda & ſtatuenda exiſtimaret, ad honorem Dei, & ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, atque ad ſalutem animarum. Extant enim de his eiuſdem Pontificis literæ ad eum ſcriptæ.[a] Quibus & alias eodem argumento dedit ad Epiſcopos & Clerum Prouinciæ Cantiæ, vt ei in omnibus obtemperarent, & eius Clericis beneficia à detentoribus reſtitui anathematis ſententiâ compellerent; ac denique Denarium S. Petri, quem Rex ſibi vſurpauerat, ipſimet exigerent, & Nuncijs ad illum recipiendum mittendis integrè conſignarent. Quæ Epiſtolæ cùm ab aliquo homine ignoto redditæ eſſent Epiſcopo Londonienſi, decano ſuffraganeorum Cantuarienſis Eccleſiæ, dum in die ſancti Pauli ad altare conſiſteret; ipſe confeſtim de omnibus certiorem reddens[b] Regem rogauit, vt permitteret mandatis Pontificis obediri: ſed & parietem deliniens abſque temperamento, conſuluit præcipere Epiſcopis, vt ſi quod in literis Thomæ Legati aduerſus Regni conſuetudinem eſſet grauamen, ſtatim ad Papam, vel ad alios Legatos, qui ab eo mittendi eſsent in Angliam appellarent: ſic enim fore, vt & ipſi à reatu inobedientiæ liberarentur, & cauſæ ipſorum nullum detrimentum acciperent.

[a] Cod. Vat. l. ep. 115. 116.

Mandata Alex. ad Epiſc. Angl.

[b] Ibid. l. ep. 131.

IV.

Thomas autem Legationis ſuæ adminiſtrationi diligenter incumbens, cùm videret Regem, neque beneficiis, neque admonitionibus, poſse ad meliorem frugem conuerti, omniaque in deterius apud eum quotidie dilabi; ſicut ipſemet[c] ait, periculoſum & intolerabile exiſtimans, tantos illius miniſtrorúmque eius contra Eccleſiam Dei exceſsus, vlteriùs impunitos relinquere; inuocatâ Spiritus Sancti gratiâ, ſcriptum illud, in quo continebantur illæ non Conſuetudines, ſed prauitates, quibus perturbabatur & confundebatur Eccleſia Anglicana, quáſque iam anteà ab Alexandro Papâ, dum eſset Senonis in Galliâ, damnatas vidimus, publicè condemnauit, & caſſauit; vniuerſóſque obſeruatores, exactores, conſiliarios, adiutores, ſeu defenſores earum excommunicauit; & omnes Epiſcopos à iuramento, quo in gratiam Regis contra conſtitutiones Eccleſiaſticas ad earumdem obſeruationem ſe obligauerant, abſoluit: atque inter eas ſpecialiter damnauit alias, quibus aſſerebatur. 1. Non debere appellari ad Sedem Apoſtolicam qualicumque de cauſâ, niſi de licentiâ Regis. 2. Non licere Archiepiſcopo, vel Epiſcopo, exire de regno, & venire ad vocationem Papæ, abſque licentiâ Regis. 3. Non licere Epiſcopo excommunicare aliquem, qui teneret aliquid de Rege in capite; vel terram eius, aut officialium ſuorum, ſub interdicto po-

[c] l. ep. 96.

S. Thom. munus implet Legationis.

nere, abſque licentia Regis: 4. Non licere Epiſcopo coercere aliquem de periurio, vel fide læſa: 5. Clericos vel religioſos viros teneri ad ſæcularia iudicia: 6. Homines laicos, ſiue Regem, ſiue alios, tractare poſſe cauſas de Eccleſiis, vel decimis. Poſt hæc verò damnata, excommunicauit etiam nominatim plures, qui ſiue Reginaldo Colonienſi adhæſiſſent in præſtando iuramento Guidoni ſchiſmatico, ſiue bona Eccleſiæ Cantuarienſis vſurpâſſent, ſiue alia contra quædam expreſſa mandata Romani Pontificis, vel ipſius Thomæ, perpetrâſſent. Ipſum autem Regem d nondum perſonaliter excommunicauit, quod adhuc expectaret correctionem eius: minatus autem eſt excommunicare, niſi celeriter reſipiſceret. Extant enim eius de his rebus ſic à ſe geſtis, ſcriptæ literæ e tam ad Epiſcopos Angliæ, aliôſque, quàm ad ipſum Alexandrum Papam; quam etiam rogauit, vt eadem cuncta rata haberet, & literis ſuis confirmaret.

d 1. ep. 138. e Ibid. ep. 96. 138. & ap. Roger. in Annal. Anglic.

V.

Iiſdem autem à Rege auditis, qui tunc erat in Aquitaniâ, habito apud Chinonem ſuorum conuentu (inquit Ioannes f Sareſberienſis) grauiſſimè conquerens de Thomâ, quòd ipſi (vt aiebat) corpus & animam pariter anferret, ſtudioſiùs inquirere cum multâ obteſtatione cœpit, quónam conſilio ſibi in his vtendum eſſet; & amaro animo lacrymans, omnes proditores eſſe queſtus eſt, qui eum ab vnius hominis infeſtatione nollent expedire. Erat enim dolor acerbior, ob metum quem conceperat ex literis, quas Thomas illi & matri eius ſcripſerat, de mittendo in terram eius interdicto, & ſententiâ anathematis in perſonam eius auctoritate & mandato Summi Pontificis iaculandâ. Quare cum his anguſtiis premeretur, Lexouienſis Epiſcopus vnum dixit eſſe remedium, imminentem ſententiam præpedire obſtaculo appellationis ad Sedem Apoſtolicam: eóque ab omnibus probato conſilio, idem ipſe vnà cum Sagienſi Epiſcopo ad Thomam miſſi ſunt Pontiniacum, vt appellatione interpoſitâ, ſuſpenderent ſententiam eius. Sicque eâ ratione, qui per auitas conſuetudines ius appellationis euacuare Rex conabatur, eam magis confirmauit, dum ipſemet pro capite ſuo ad appellationis remedium confugere coactus eſt. Eluſa tamen eſt Epiſcoporum ſollicitudo, dum Thomam quem appellarent, non inuenerunt. Is enim in procinctu ferendæ ſententiæ, iter arripuerat ad vrbem Sueſſionum orationis causâ, vt agonem ſuum commendaret Beatiſſimæ VIRGINI, cuius ibi memoria celebris erat; & *B. Dranſio* Confeſſori, ad quem pugnaturi refugere conſueuerant, docente experientiâ eos, qui ad Memoriam eius pernoctarent, victores euadere; atque *B. Gregorio* Anglicanæ Eccleſiæ fundatori, qui in eadem vrbe quieſcebat. Cúmque in his Sanctorum Memoriis triduo pernoctâſſet, confeſtim verſùs Vizelliacum properans, vt ibi in die Pentecoſtes in Regem, & ſuos anathematis ſententiam iacularetur; nutu diuino contigit, vt ſextâ feriâ dictam præcedente ſolemnitatem, certiſſimum acceperit nuncium de grauiſſimâ Regis infirmitate eâque de causâ ſententiam in eum ferre diſtulerit. Hæc Ioannes Sareſberienſis. Qui & rurſùm alibi g docet, iam quidem ante hæc Regem appellationem interpoſuiſſe per quemdam clericum cuiuſdam excommunicati, ſed nihilominùs Thomam hac aduerſus cleri-

f 1. ep. 139.

REX APPELLAT PAPAM.

PEREGRINATIO S. THOM. SVESSIONEM.

g 1. ep. 166.

cum exceptione vſum, quòd cùm clericum oſtenderet appellationis ſuæ q. aud. tum Regis idemque ipſe clericus teneretur excommunicatio ne domini ſui, appellantis eſſectum implere non poſſet; permiſiſſe in proximo excommunicandi Regis, ſed eius interueniente morbo, executionem diſtuliſſe.

Scripſerunt verò Epiſcopi ad Alexandrum Papam, appellantes ipſum aduerſus Thomæ conatus, & tam Regem, quam ſeipſos, & eos qui ab eodem Thomâ excommunicati, aut ſuſpenſi fuiſſent, excuſant. Sed iiſdem ad certam diem appellationis, quam ipſimet præſtitiſſent, non comparentibus, Alexander iam probè cognotis illorum improbitatibus & tergiuerſationibus, confirmauit h ſententiam Thomæ, ipſiſque Epiſcopis i diſtrictè iniunxit, vt in iis, quæ ad Eccleſiæ Cantuarienſis iura dignitates, vel libertates ſpectarent, ſeſe immiſcere ſub prætextu ſuæ ipſorum appellationis, velaterius abſque Thomæ aſſenſu præſumerent. Rex verò nihil aduerſus eum non mouens, cùm ſæpè tentâſſet (vt queſtus eſt Thomas k ad Alexandrum) Abbatem Ciſtercienſem ab eius protectione dimouere, minatus ruinam Abbatiarum eius Ordinis, quæ in ſuâ poteſtate eſſent; iam demùm effecit (prout tradit Sareſberienſis l) vt ex monaſterio Pontiniaco pelleretur, poſtquàm integros duos annos ibi egiſſet; vt etiam traditur in Quadripartitâ eius Vitâ. Quantùm autem ſcandali intulerit bonis omnibus eiuſmodi expulſio tanti hoſpitis, pluribus ibidem narratur: additúrque, Ludouicum Francorum Regem, vbi iſta ex literis Thomæ accepit, hæc publicè exclamâſſe: *O religio, ô religio, vbi es! Ecce enim quos credamus ſæculo mortuos, ſæculi ruinas timent; & pro rebus caducis, quas propter Dominum contempſiſſe profitentur, à Dei opere quod imperant, conuertuntur retrorſùm, Dei causâ exulantem eiicientes à ſe.* Illum autem exceptum eſſe regiâ munificentiâ ab eodem Chriſtianiſſimo Rege, vrbémque Senonum ei ad habitandum conceſſam, tum ibi traditur, tum etiam teſtatur Sareſberienſis m.

VI. APPELLATIONE SVA CADVNT EPISCOPI ANGL.

h 1. ep. 147. 149. i 1. ep. 159.

k 1. ep. 158.

l 1. ep. 119.

S. THOM. EXPELLITVR PONTINIACO.

EXCIPITVR A REGE FR. m 2. ep. 90.

VII.

Sed ex aduerſo haud iſtis contentus Anglorum Rex, cùm adhuc adeò timeret, die appellationis elapſo, excommunicati, & vniuerſam ditionem ſuam interdicto ſubiici, vt manifeſtè diceret, ſe Epiſcopis appellare nec perſuaſiſſe, nec compuliſſe; Epiſcopi verò in tantum augerentur, & interdici metuerent, vt quidam ad Thomam nuncios mitterent, quidam ad eius vocationem venire parati eſſent: aduerſus hæc primò Rex omnia maritima loca diligentiſſimè cuſtodiri iuſſit, ne interdictum à quoquam deferretur: deinde nouis excogitatis dolis, vt imminentem Thomæ ſententiam eluderet, legationem direxit ad Alexandrum Papam, vt ab eo Legatum à Latere impetraret ad ſe mitti, hoc conſilio vt ita labefactaret ſancti Thomæ auctoritatem: petiitque ſibi dari Wilelmum Papienſem Cardinalem preſbyterum tituli S. Petri ad Vincula, quem haberet amicitiâ coniunctiſſimum, ſciret autem eſſe S. Thomæ aduerſarium. Delectus verò ab eo eſt ad hoc impetrandum, Ioannes de Oxeneford, Decanatûs Sareſberienſis Eccleſiæ vſurpator: & Schiſmaticorum communicatione in conuentu Witizburgenſi infectus, eâque de cauſa iam antea à S. Thomâ excommunicatus denunciatus. Qui miſſus ad

REX ANGL. LEGATVM A LATERE PETIT ADVERSVS THOMAM.

Alexandrum, eumdem circumueniens, primùm præſtito publico iuramento ſe nihil contra fidem Catholicam, & honorem Eccleſiæ Romanæ, feciſſe in eo conuentu, renunciatóque in manibus eius Decanatu Sareſberienſi, atque inſuper abiuratis regiis illis Conſuetudinibus, quarum causâ eſſet omnis conflata diſcordia; ac denique ſuggerens, pacem inter Regem & Thomam componi poſſe, ſi eſſet, qui de ea fideliter tractaret, omnémque ſuam operam ad hoc promittens: tunc demùm ab Alexandro abſolutus eſt ab excommunicatione, & Archidiaconatui reſtitutus. Cúmque poſtmodùm literas Regis produxiſſet, quibus inſertum erat, vt illi tamquam ipſi Regis in omnibus crederetur; túncque ipſe ex parte Regis cauſam regiarum Conſuetudinum, ipſiúſque Thomæ, commiſiſſet arbitrio Pontificis, vt illæ ad nutum eius ſtarent, aut caderent, & Thomæ pax ſecundùm formam quam idem præſcriberet integra redderetur; hócque rurſùm iuramento confirmaſſet: tandem obtinuit, vt ſuſpenſo iudicio per Thomam inchoato, Pontifex ad promiſſa Regis exequenda, Legatos in Angliam decerneret; ſed eâ conditione, vt pacem tantùm componere ſtuderent, non autem cauſæ iudicandæ ſe immiſcerent: & ſi perfecta pax non fieret abſque aliquo iurium Eccleſiæ diſpendio, tunc Thomas in Regem, & Regnum, & omnes Regni perſonas, ſuo vteretur vel Metropolitani, vel Legati Sedis Apoſtolicæ iure: itémque vt nihil interim concederetur aliis excommunicatis à Thomâ, niſi vt inſtante morte abſolui poſſent, præſtitâ iuratoria cautione. Sed & cùm Legatum quem Rex petiit, Willelmum Papienſem tranſmiſit; ne ex eo quòd ille eſſet amicus Regis, inferretur aliquod aduerſum parti damnum, primò collegam ei adiecit virum penitùs incorruptibilem, atque ex integritate vitæ vbique notiſſimum, & erga Thomam propenſiorem, Oddonem ſiue Ottonem Brixienſem, Diaconum Cardinalem ſancti Nicolai in carcere Tulliano, qui virtute ſuâ collegam, ſi quid præter ius fáſque tentaret, cohibere poſſet: deinde ab ipſo VVillelmo promiſſionem expreſſam exegit, illud haud quidquam aduerſus Thomam moliturum.

IOA. OXENEFORD. FRAVDES APVD ALEX PP.

ALEX. LEGATOS MITTIT IN ANGL.

VIII. Conſtant hæc omnia ex literis [n], tam ab ipſo Alexandro ad Thomam, Regémque & Epiſcopos Angliæ, quàm ab Epiſcopo Pictauienſi ad eumdem Thomam; & à Ioanne Sareſberienſi ad Milonem Morinenſium Epiſcopum, de hac cauſa ſcriptis, cùm peſſimus ille, & vndiquaque periurus, ac mendaciſſimus Ioannes Oxenefordienſis, poſtquam à legatione ſuâ rediiſſet, vbique ſparſiſſet in vulgus, ſe obtinuiſſe ab Alexandro, vt Rex exemptus eſſet à poteſtate omnium Epiſcoporum, præterquàm ipſius Papæ, quoad excommunicationis innodationem; & vt in reliquis omnibus abrogata eſſet ipſius Thomæ auctoritatis, VVillelmus autem Papienſis omnimodam haberet plenitudinem poteſtatis in vniuerſam Regis ditionem, omni remedio appellationis ſublato, & maxime ad decidendam principalem, quæ inter Regem & Thomam verteretur, cauſam: quibus mendaciis effectum eſt, vt non ſolùm Rex palàm gloriaretur, ſe & omnes ditionis ſuæ Epiſcopos exemptos eſſe à poteſtate Archiepiſcopi Cantuarienſis, ac nunc demùm aui ſui conſecutum eſſe priuilegium, qui in terra ſua erat Rex, Legatus Apoſtolicus, Patriarcha, Imperator, & omnia quæ volebat: verùm etiam, vt quouſque veritas non innotuit, fuerit in Alexandrum etiam ab eius amicis, & Catholici nominis ſtudioſis, atque adeò ab ipſo Francorum Rege Chriſtianiſſimo, verbis atque ſcriptis vbique conclamatum: ſicut patet ex querulis eâ de re ſcriptis [o] literis à Thoma ad quemdam Ioannem Cantuarienſem Romæ agentem; Necnon à Lombardo Romanæ Eccleſiæ Subdiacono, tunc in Galliis degente ad Alexandrum Papam, & à Ioanne Sareſberienſi apud Ioannem Epiſcopum Pictauienſem: quibus planè intelligas, etiam quemlibet, licet ſanctiſſimum, in ſignum poſitum eſſe, in quem detractionis ſagittas inimici iaciant & amici. At qui paulò ſolutior tanti Pontificis æſtimationem carpſerat Sareſberienſis, idem poſt omnia benè explorata, ea omninò correxit ſuis poſtremis literis [p] ad prædictum Milonem Morinenſem; dum breui compendio vniuerſam cauſam tractans eo modo quo ſuperiùs narrata eſt ex ipſius Alexandri aliorúmque literis, euidenter docet, eumdem Pontificem, etiam circumuentum, cauſam Eccleſiæ & Thomæ fideliſſimè procuraſſe: quod & euidentiùs cognoſcetur ex iis, quæ dicentur annis ſequentibus.

n Cod. Vat. 1. ep. 163. & l. 2. ep. 1. 2. 3. 7. 9. 7.

IOAN. OXENEFORD. MENDACIA.

o Cod. ep. 16. 165. 178.

CONCLAMATVM INIVSTE ADVERSVS ALEX. PP.

p 2. ep. 97.

IX. Sed non ita Cardinales aliquot, qui auro Regis corrupti, grauiſſimum intulerunt Fidelibus ſcandalum: de quibus ſunt iuſtiſſimæ Thomæ querelæ [q] ad Archiepiſcopum Moguntinum, & Pictauienſis [r] Epiſcopi ad Lombardum, ſicut & ab eodem Thoma alibi [s] laudantur Humbaldus & Hyacinthus itidem S. R. E. Cardinales, quòd (vt ait) non abiiſſent poſt aurum, quo ad læſionem ipſius Thomæ, & Apoſtolicæ Sedis confuſionem, capti eſſent quidam, quorum patrocinio receptis literis Apoſtolicis Rex Anglorum ſe de Romana Eccleſia gloriaretur triumphaſſe. Porrò hæc adeò turpia & deteſtabilia excuſare non poſſumus, nec debemus. Nam qui ſic Regio capiuntur auro, plumbei ipſi redduntur, deformes exiſtimatione, flexibiles leuitate, graues pondere conſcientiæ; Deo inuiſi, hominibus expoſiti ſubſannandi, & conculcandi, vt ſal infatuatum, quod ad nihilum valet vltrà. Perdat hos Deus, ne inficiant ſanctam Eccleſiam non habentem maculam, néque rugam. Perdat hos Deus, antequàm perdant ipſi Eccleſiam in manum laicam. Síntque iſta, aliáque eiuſmodi errata maiorum, maior cautela ſucceſſorum.

q ep. 1. 21. r 2. ep. 32. s 2 ep 54.

AVRO CORRVPTI NONNVLLI CARD.

IESV CHRISTI AN. 1168.
ALEXANDRI III. AN. 9.
FRIDERICI 14.
MANVELIS 26.

I. ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſexageſimo octauo, Indictione prima, ipſis [a] Calendis Ianuarij VVillelmus Papienſis, & Oddo ſiue Otto Brixienſis, ille Preſbyter, iſte Diaconus, Cardinales S. R. E. Legati à Latere ab Alexandro Papa in Gallias pro concordia inter S

a Cod. Vat. 1. ep. 163.

Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem exulem, & Henricum Angliæ Regem, componendâ deſtinati; Româ egreſſi, ſeorsùm ab inuicem [b] diuerſo itinere profecti ſunt, conuenturi in vnum apud oppidum Montempeſſulanum.

b 2. ep. 4.

II.

Sed ne ſimulac in Gallias peruenerunt, ſuſceptæ legationis munus obirent, interceſſit impedimentum belli conflati inter Reges Francorum & Anglorum: de quo Alexander ad eoſdem Legatos Epiſtolam [c] ſcripſit, quâ præcepit, vt omiſſis ceteris pacem inter eos conciliare ſummoperè ſtuderent, prudenter cauentes, ne quid in fauorem alterius ſtatuerent, vnde alter offenderetur: & diſtrictè prohibuit, ne Regnum Anglorum intrare, vel de negotiis eiuſdem regni tractare præſumerent, niſi priùs Thomas Regi penitùs reconciliaretur. Verùm quòd nihilominùs alter Legatorum, nempè Willelmus continuò in partem amici ſui Regis Anglorum declinans [d] non ſolùm eum conſilio iuuaret aduerſus Regem Francorum, ſed & falſis obreptionibus reſcriptum ab Alexandro ſurripuiſſet pro ſuſpenſione auctoritatis Thomæ, quod Rex Angliæ vbique iactabundus oſtentabat; inde graui orto ſcandalo, tam Rex Francorum Chriſtianiſſimus, quàm vniuerſum eius Regnum, omnéſque filij Eccleſiæ, (inquit ad Alexandrum Willelmus [e] electus Carnotenſis Epiſcopus; vir, vt ait Sareſberienſis [f], famæ clariſſimæ, & magnæ auctoritatis, prudentiâ & eloquentiâ præſtantiſſimus:) doluerunt virum iuſtum, Pontificem reuerendum, qui pro libertate Eccleſiæ Catholicæ, ac Sedis Apoſtolicæ maieſtate tuendâ, exul ac proſcriptus viueret, contra quem ageret tyrannus Eccleſiæ perſecutor, iniquus hoſtis Regni Francorum, & ex aduerſo pro quo ſupplicaret Rex Chriſtianiſſimus, quo non eſſet inter Reges & Principes, qui mandatis Pōtificiis obediret humiliùs, & Eccleſiam ac viros Eccleſiaſticos deuotiùs honoraret, & ſtudioſiùs tueretur; cuiúſque Regno non eſſet aliud in toto Orbe, fide, charitate, & deuotione erga Sedem Apoſtolicam comparandum; nec eſſet Eccleſia, quæ Eccleſiæ Romanæ fuerit vtilior in omnibus anguſtiis ſuis, quàm Gallicana: ſine cauſâ ſuſpendi, & ab Apoſtolicâ Sede manaſſe ſcriptum, tam pernicioſum exemplo. Quare & ſcripſit, tunc ipſe Rex Francorum ad Papam; & eiuſdem Thomæ extant ad diuerſos Cardinales [g] de iiſdem Epiſtolæ.

c 2. ep. 34.

d 2. ep. 32. & 103.

Scandalum obortum ex Legati iniquitate.

e 4. ep. 57.

f 2. ep. 60.

Laudes Fr. Regni, Regis, et Eccleſiæ.

g 2 ep. 52. 54. 55.

III.

Quibus compertis Alexander valdè commotus, primùm literis [h] Thomam ad fortitudinis & conſtantiæ virtutem hortatus eſt, monens vt nullam penitùs cum Rege Anglorum in depreſſionem & diminutionem Eccleſiaſticæ dignitatis pacem faceret, & tamen conſulens, vt quantùm ſaluo honore officii ſui & libertate Eccleſiæ fieri poſſet, ad gratiam & amorem eius recuperandum modis omnibus eniteretur. Deinde ad Legatos ſuos ſcribens, [i] eorum auctoritatem ſuſpendit, ne ſe immiſcerent iudiciariâ poteſtate in deciſione cauſæ, nec in Regnum Angliæ vllâ ratione intrarent, niſi priùs plena pax inter Thomam & Regem inita eſſet: cui quidem ita intendere iuſſit, vt tam ipſi Thomæ, quàm eius Eccleſiæ, antiqua iura & libertates integræ & illibatæ ſeruarentur. Ioannem verò Oxenefordienſem, periurum & falſorum rumorum diſſeminatorem; ita caſtigari præcepit, vt alii eius exemplo à ſimilibus deterrerentur. Quibus Alexandri vulgatis in Galliâ literis, magnam piorum omnium factam eſſe exultationem, diuerſorum literæ [k] teſtantur.

h 2. ep. 89.

Alex Pp. medetur ſcandalo.

i 2. ep. 23.

k 2. ep. 30. 36. 95.

IV.

Poſt illas autem perplexitates, initámque inter Reges concordiam, cùm demùm autumni tempore Legati, primò Regem Angliæ, deinde Thomam adiiſſent, [l] & de pace inter eos conciliandâ egiſſent: tamen quòd alter eorum, nempè Willelmus Papienſis, apertè in omnibus faueret Regi in damnum Thomæ, & aliorum exulum in perniciem Eccleſiæ; alter autem, nempè Oddo remiſſiùs ageret, quàm tantæ expectationis hominem decuiſſet: amiſſâ omni ſpe concordiæ, Rex cum Epiſcopis & Clero ſuæ factionis, intelligentes non habere Legatos facultatem decidendi cauſam principalem, vel ipſum Thomam ad iudicium compellendi; timentéſque ne idem Thomas cenſuris Eccleſiaſticis in ipſos vteretur: rurſùs conſilium inierunt rem cunctam ad Summum Pontificem per appellationem deferre, & ſe ac ſua omnia ſub Apoſtolicâ protectione ponere, appellationi terminum præfigentes feſtum S. Martini anni proximè venturi: idque Thomæ ſignificari curarunt, tam per literas [m] Legatorum, quàm per miſſos à ſe ad eum nuncios, ne poſthàc aliquid contra ipſos in præiudicium appellationis ſuæ intentaret, præſertim cùm iam anteà literis Apoſtolicis interdicta ipſi fuiſſet auctoritas de rebus ac perſonis Eccleſiæ Anglicanæ. Quibus à Thomâ cognitis, cùm iterùm cerneret literas illas Alexandri ad Regem de inhibitione auctoritatis ſuæ conſcriptas, circumquaque diuulgari magno ſcandalo bonorum omnium fauentium Eccleſiaſticæ libertati; idem de his excruciatus, literas [n] de ſuâ ac ſuorum diuturnâ perſecutione, & inimicorum inſultatione, valdè querulas ad eumdem Pontificem conſcripſit; aliáſque ad ſacrum Cardinalium Collegium, quibus eos liberiùs de officio ſuo commonens, & negligentiam in vindicandâ Eccleſiæ iniuriâ carpens, hanc egregiam in fine ſententiam inſeruit; *Non ſimulatione, non ingenio* (hoc eſt prudentiâ carnis quæ eſt [o] inimica Deo) *regendam eſſe Eccleſiam, ſed iuſtitiâ & veritate, quæ ſe obſeruantem liberat ab omni periculo* Quibus, aliorúmque ſanctiſſimorum virorum querelis permotus Alexander, Legatos quantociùs omni nudans auctoritate, reuocauit ad ſe: qui cùm multa poſt hæc [p] cum Rege, & eius Epiſcopis tractaſſent de illorum ad Papam appellatione, déque perperàm ab ipſis Legatis factâ abſolutione eorum, qui fuerant excommunicati à Thomâ; demùm recedentes, & Regem [q] adeò commotum reliquerunt, vt palàm quereretur ſe proditum eſſe à Papâ; & iidem ipſi de rebus à ſe geſtis pœnitentes, conqueſti ſunt [r] ſe ad Regis voluntatem nimis cauſam Eccleſiæ depreſſiſſe. Miſerunt verò etiam Rex & Thomas nuncios ſuos ad Pontificem: de quorum petitionibus, & obtentionibus, dicetur anno ſequenti.

l 2. ep. 28. 30

Rurſum Rex Angl. appellat Pont.

m 2. ep. 29.

n Cod. Vat. in Append.

Querelæ S. Th. ad Cardinales.

o Rom. 8.

p 2. ep. 6. 26 56. 100. 101

q ep. 26.

r 2. ep. 105.

V.

Congreſſus Regis Angl. cum S. Thoma coram Rege Fr.

Vbi verò Legati re infectâ ex Galliâ receſſerunt, ſtuduit Rex Chriſtianiſſimus ad mutuum colloquium congregare in præſentiâ ſuâ Regem Anglorum & S. Thomam, vt ſe inter eos mediatorem conſtituens, faciliùs eoſdem poſſet fœdere pacis copulare. Sed cùm inter multa eiuſmodi habita ſimul colloquia, aliquando Thomas ad pedes Regis Angliæ procidens,

dixiſſet

dixiſſet ſe totam mutuæ diſſenſionis cauſam ipſius committere arbitrio, honore ſaluo Dei; Rex iſta adiectione excandeſcens, obiiciénſque Thomam, quicquid ipſi diſpliceret dicturum honori Dei eſſe contrarium, & ſic tam quæ ſua, quàm quæ regis eſſent vindicaturum, publicè obtulit ſe quieturum, dummodò quod ipſius Thomæ anteceſſorum Cantuarienſium Archiepiſcoporum maximus & ſanctiſſimus feciſſet minimo prædeceſſorum regis, hoc Thomas præſtaret regi. Ad quam vocem cunctis acclamantibus, ipſóque etiam rege Chriſtianiſſimo Thomam vrgente; ſed eo prudenter ac grauiter reſpondente malle ſe prædeceſſorum ſuorum ærumnas, quas pro pietate & libertate Eccleſiaſtica defendenda ſuſtinuiſſent, pati, quàm ſi in aliquo tepuiſſent, illos imitari, ſolutum eſt colloquium, cum multa in eum vtriuſque regis indignatione, & aulicorum conuiciis. Sed admiratione dignum eſt, quomodò auſus ſit rex Angliæ ad exempla prouocare antiquiorum Cantuarienſium Archiepiſcoporum, quorum pleroſque conſtaret magnoperè reſtitiſſe Regibus libertatem Eccleſiaſticam violantibus, eaque de cauſa plurium annorum eſſe paſſos exilia & proſcriptiones; vt abundè oſtenſum eſt ſuperiùs.

IV. Ceterùm cùm poſt hæc ſubtracta Thomæ alimonia, quàm à Rege Chriſtianiſſimo ſuſcipere conſueuerat, ad extremam redactus inopiam, nihilominùs fortis permanens cogitaret aliò ſe recipere, poſt paucos dies Chriſtianiſſimus facti pœnitens, eum rurſùm ad ſe vocauit; & coram omnibus ad pedes eius cum lacrymis ſe proiiciens, veniam ab eo poſtulauit, & peccati abſolutionem, quòd dediſſet ei conſilium vt ad nutum hominis honorem Dei remitteret; promiſitque nunquam ſe ei defuturum: & cùm Rex Angliæ de his apud eum per nuncios grauiſſimè expoſtularet, rogarétque inſtantiſſimè vt Thomam eiicere è Regno ſuo, dignum Rege Chriſtianiſſimò reſponſum reddidit; *Regi veſtro nunciate, quia ſi Rex Angliæ auitas quas vocaret conſuetudines, licet minùs (vt aiunt) legi diuinæ congruas, tamen vt ad regiam dignitatem ſpectantes, non ſuſtinet abrogari; multò minus mihi licet ius illius liberalitatis ſubuertere, quod cum corona regni mihi iure competit hereditario. Conſueuit ſi quidem Francia ab antiquis temporibus, omnes miſeros & afflictos, & maximè pro iuſtitia exulantes recipere, & donec pacem habuerint, fouere, tueri, ac defendere.* adiiciens *ſe Thomam recepiſſe de manu Romani Pontificis, quem ſolùm in terris haberet dominum; & ideò nec pro Imperatore, nec pro Rege, nec pro aliqua mundi poteſtate, eum dimiſſurum.* Narrantur hæc omnia pluribus in Quadripartita Hiſtoria Vitæ eiuſdem Thomæ, & in Epiſtola [c] ab eodem ipſo ſcripta ad Humbaldum Cardinalem Oſtienſem. Quæ verò poſt hæc contigerunt, dicentur anno ſequenti.

REGIS CHRISTIANISS. DIGNA RESPONSIO AD ANGLVM.

c 3. ep. 78. Ap. Bar. an. ſeq. num. III.

VII. Interim ad res Italiæ conuertamus orationem, vbi Fridericum Imp. acerrimum Eccleſiæ perſecutorem, vidimus anno ſuperiori peſte diuinitùs immiſſa ab Vrbe fugatum ægrè Papiam peruenire potuiſſe. Sed longè ſæuiora hoc anno in eum congeſta ſunt. Siquidem imprimis Romanus Pontifex (inquit hæc narrans Ioannes [t] Sareſberienſis ad Cantiæ Subpriorem) cùm per patientiam eum diutiùs expectaſſet, vt vel ſic prouocaretur ad pœnitentiam; & ſchiſmaticus abutens patientia eius, peccata peccatis adderet iugiter, vt error in amentiam verteretur: Vicarius Petri à Domino conſtitutus ſuper gentes & ſuper regna; Italos, & omnes qui ei ex cauſa Imperij religione iuriſiurandi tenebantur aſtricti, à fidelitate eius abſoluit, & Italiam ferè totam à facie furentis & præſentis tanta felicitate & celeritate excuſſit, vt in ea nihil habere videretur, niſi tortores quos euitaret, interdum & anguſtiarum, quas euitare non poſſet, iuge ſupplicium. Abſtulit ei etiam regiam dignitatem, ipſúmque anathemate condemnauit; & inhibuit auctoritate Dei, ne vires vllas ab eo tempore in bellicis congreſſionibus haberet, aut de Chriſtiano aliquo victoriam conſequeretur, aut alicubi quiete & pace gauderet, donec fructus pœnitentiæ condignos operaretur. In quo ſecutus eſt exemplum Gregorij Septimi deceſſoris ſui, qui Henricum Imper. Eccleſiæ priuilegia conuellentem deponens, in Concilio Romano ſimili ſententiâ condemnauit. Et quidem illa ſententia effectum ſortita eſt, & hanc de priuilegio Petri latam videtur ipſe Dominus confirmaſſe. Hoc enim Itali audito, ab eo diſcedentes, reædificauerunt Mediolanum, Schiſmaticos expulerunt, Catholicos reduxerunt Epiſcopos, & Apoſtolicæ Sedi vnanimiter adhæſerunt. Hæc Sareſberienſis.

t 2. ep. 84.

FRID. IMP. DEPONITVR, ET EXCOMMVNICATVR AB ALEX. PAPA.

VIII. Sed quæ rurſùm mala eumdem Fridericum exauguſtum (vt vocat) ſecuta fuerint, idem aliis Epiſtolis [u] deſcribens, docet ipſum congreſſum cum Mediolanenſibus, amiſſis viginti quinque millibus armatorum, in fugam conuerſum eſſe, & intra Papiam concluſum: cùm verò ſentiret ſe militum præſidio deſtitutum, & Italiæ ciuitates in ipſum irruere properare, nec tutus vllus eſſet egreſſus in Germaniã, eumdem relictâ Papiâ per caſtella latitare cœpiſſe: ac cùm nihilominùs deſperaret manus hoſtium et a lere, doloſè fingẽtem ſe pacem velle cum Eccleſiâ, quoſdam viros religioſos vocaſſe, quorum conſilio ſe acquieturum promiſit: ſed ex eo iam mitiùs cum eo agentibus Longobardis, vbi operâ Marchionis Montisferrati, multis & ingentibus promiſſis à Comite Mautienſi elicuit facultatem egrediendi ex Italiâ, cùm obſidibus quos olim ex ciuitatibus acceperat; mox detractâ laruâ; venientibus ad ſe viris religioſis quos pro pace euocauerat, per literas ſignificaſſe, eos ob eam cauſam fruſtrà venturos eſſe, niſi Angelum de cælis ſecum patenter adducerent, aut venirent in poteſtate faciendi miracula, mundandi leproſos, & ſuſcitandi mortuos: denique cùm propè Secutiam nobilem quemdam obſidem Brixienſem ſuſpendiſſet, imponens ei quòd fuiſſet auctor colligendi exercitûs quo ex Italiâ pelleretur; Secutianos arreptis aduersùs illum armis, reliquos omnes obſides ei abſtuliſſe: ipſum autem aſſumpto famuli habitu, quaſi qui alicuius magni viri procuraret hoſpitium, cùm aliis quinque famulis noctu abſceſſiſſe: ac demùm ad ſua redeuntem, Alemanniam & Saxoniam ſupra modum turbatas repetiſſe, & fratrem ſuum præ ceteris inimicum. Hæc Sareſberienſis. Quibus quidem videas (vt alibi idem [x] philoſophatur) Fridericum, qui nominis ſui famâ Orbem perculerat, & cuncta ferè ſubegerat Regna vicina, atque etiam Imperium Græcorum terrore concuſſerat, vt magis dediticnem,

u 2. ep. 26. 62.

VINCITVR A MEDIOLANENSIB.

x 1. ep. 139. 140. Ap. Baron. an. 1167. XIII

EIVSDEM SVMMA DEIECTIO

quàm confœderationem legationibus miſſis videretur offerre; iam inter ſuos vix ſecurum conſiſtere. Etenim (vt ipſemet conqueri ſolebat) ex quo Regem Francorum, & Gallicanam Eccleſiam ſeparare conatus eſt ab obedientia Alexandri Catholici Pontificis, ſucceſſus eius relapſi ſunt, & quæ eum extulerat in depreſſionem eius cœpit fortuna dilabi: ac tandem de faſtigio Romani Imperij, in paupertatem & ignominiam miſer, ſed nulli miſerabilis corruit, ad gloriam eius qui ſolus pro arbitrio Regna & Imperia transfert, erigitque quas vult & deijcit poteſtates.

IX. Poſt eiectum verò penitùs ab Italia Fridericum, hoc ipſo anno (vt narratur in Rebus geſtis Alexandri Papæ) Cremonenſes cum Mediolanenſibus & Placentinis, in manu potenti conuenientes aduersùs Papienſes & Marchionem Montisferrati, Friderici fautores, ad villam quæ dicebatur Rouereta; ibi ad honorem Dei, & Beati Petri, & totius Longobardiæ, deſignarunt ambitum conſtruendæ ciuitatis, intra tres fluuios, & in terra amœna & fertiliſſima: ad quam inhabitandam concurrentibus omnibus incolis circumpoſitarum villarum, ſtatim ea creuit in ciuitatem magnam, adeò vt primo anno numerata fuerint quindecim millia ciuium: & vt glorioſior vbique haberetur atque famoſior, placuit omnibus, vt pro reuerentia B. Petri & Papæ Alexandri, nominaretur *Alexandria*. Altero verò anno eius fundationis, Conſules eius ad ipſum Alexandrum accedentes Beneuentum, eamdem ei, & per eum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, in ius & proprietatem obtulerunt, atque in perpetuum tributariam Beato Petro ſpontè fecerunt. Hæc ibi: quæ fieri Deus voluit ad gloriam Catholici Pontificis, quem tyrannus deprimere niteretur.

ALEXANDRIA CIVITAS CONSTRVITVR IN LONGOB.

IESV CHRISTI
AN. 1169.
ALEXAN. III.
AN. 10.
FRIDERICI 15.
MANVELIS 27.

I. ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſexageſimo nono, Indictione ſecunda, rurſùm in cauſa S. Thomæ Cantuarienſis multùm altercatum eſt inter partes. Siquidem Rex Angliæ animoſiſſimè eum perſequens, miſſis in Italiam nunciis, primò ciuitates corrumpere ſtuduit, Mediolanenſis tria millia marcharum promittens, Cremonenſibus duo millia, Parmenſibus mille, & totidem Bononienſibus, vt impetrarent à Papa & Eccleſia Romana deiectionem Thomæ, vel tranſlationem ab Eccleſia Cantuarienſi in aliam extra ditionem ipſius Regis: deinde verò ipſi Alexandro Papæ obtulit, ſi id agere vellet, ſe data Romanis pecunia, liberaturum eum ab omnibus illorum vexationibus, & decem millia marcharum ad iecturum; atque inſuper conceſſurum, vt tam in Eccleſia Cantuarienſi, quàm in aliis vacantibus in Anglia, Paſtores ordinaret ad libitum; ac demùm pacem Imperatoris procuraturum. Cúmque Alexander his promiſſis non flecteretur, tunc ad terrores conuerſus, per eoſdem nuncios minatus eſt, ſe Noradini Principis Mahometanorum potiùs ſecuturum errores, & profanæ religionis initurum conſortium, quàm in Eccleſia Cantuarienſi diutius pateretur ſedere Thomam. Sed nec timore concuti ſciens Pontifex, duáſque eis proponens vias, alteram vitæ, alteram mortis, reſpondit, eos, vt cœperant, facilè poſſe, contempta gratia & patientia Dei, pereuntium eligere vitam, ſed ſe Domino propitiante, non receſſurum à viâ rectâ. Quapropter hac iterùm ſpe deiecti, ad Regem Siciliæ recurrentes, eius quoque opem ad hoc implorauerunt: qui tamen non magis auditus eſt, quamuis multùm inſtiterit potentiâ & gratiâ, quâ pollebat apud Pontificem & Eccleſiam Romanam. Dimiſsíque ſunt tandem nuncij impotes voti, hoc ſolùm impetrato, vt Pontifex Nuntios mitteret qui pacem procurarent, nempè Gratianum nepotem Eugenij Pontificis, Romanæ Eccleſiæ Subdiaconum, & Viuianum vrbis Veteris Archidiaconum, munere aduocationis in Romanâ Curiâ conſpicuum: quibus formam præſcripſit, quam in omnibus obſeruare deberent; ac per eoſdem Thomam admonuit, vt dum pax tractatur, mitiùs ageret, nihílque omitteret quod ad recuperandam Regis gratiam (quantùm ſaluo ordine & officio ſuo fieri poſſet) inſeruiret: & quò omnis conquerendi occaſio Regi tolleretur, præcepit vt vſque ad diſceſſum Nunciorum, nec in ipſum Regem, nec in perſonas Regni, ad Regnum, aliquam ſententiam proferret: quòd ſi pax non ſequeretur, liberam haberet facultatem cenſuris agendi: fuitque preſcriptum tempus pacis, feſta dies S. Michaëlis Archangeli. Conſtant hæc omnia ex literis[a] tunc ab eodem Alexandro, Ioanni Sareſberienſi, aliiſque in hac cauſa datis.

NOVICONATVS REG. ANGL CONTRA S. THOM.

ALEX. PP. CONSTANTIA PRO S. THOMA.

NOVA LEGATIO AB ALEX. AD REGEM.

a l. ep. 61 & lib. 3. ep. 1. 2. 3. 5. 78. 79.

II. Porrò primus congreſſus Nunciorum cum Rege fuit apud Danfront, in Northmanniâ, die feſto S. Bartholomæi Apoſtoli: quo cùm Rex primò omnium ab eis peteret, vt clericos olim à Thomâ excommunicatos abſoluerent, ipſi autem id recuſarent, niſi excommunicati iurarent, quòd ſi pax non ſequeretur, eadem excommunicatione ſicut anteà conſtricti tenerentur; indéque Rex grauiter commotus, conquereretur de Papa, quòd numquam in aliquo audiretur ab eo, ac minaciter addidiſſet; *per oculos Dei ego faciam aliud*; tunc Gratianus Nuncius ad illum, *Domine* (inquit) *noli minari. Nos enim nullas minas timemus, quia de tali Curiâ ſumus, quæ conſueuit imperare Imperatoribus & Regibus.* Rurſùm verò conuenientibus ſæpè iiſdem vnà cùm Rege & Epiſcopis, diuerſis locis & temporibus, cùm poſt multas altercationes Rex offerret pacem, *Saluâ dignitate regni ſui*, Nuncij autem omninò recuſarent eam clauſulam formulæ pacis inſerere, niſi æquè apponeretur, *Saluâ libertate Eccleſiæ*; eo magnoperè Rex commotus alios mox ſuper hac re nuncios miſit ad Alexandrum, cum literis ſuis, & Epiſcoporum ſuorum quos ad hoc collegerat. Interim verò adueniente præfinito ab Alexandro tempore expectationis pacis, cùm Gratianus alter Nunciorum confeſtim receſſiſſet, quòd iam ſuæ legationis tempus expiraſſet; remanſit tamen adhuc Viuianus ſpe concordiæ, quam Rex denuò ſimulauit; ſed ab eo variè ex

GRATIANI LEGATI LIBERA RESPONSIO.

ſolito eluſus, ceſſauit, & ipſe cum eo ampliùs agere, poſtquam nec Thomas eidem Regi ad Montem Martyrum propè Pariſios occurrens, nec ipſe Rex Chriſtianiſſimus his ſummâ ſollicitudine interueniens, aliud quicquam ab Anglo præter fallacia verba eruere valuiſſent: vt de his omnibus, aliiſque plurimis in hac legatione vltrò citróque geſtis, dictis, ſcriptiſque, abundè apparet ex multiplicibus tunc ab iiſdem à quibus res agebatur, datis literis [b].

b 5. ep. 4. 5. 6. 9. 10. 12. 13. 19. 20. 21. 22. 26. 36. 60. 61. 62. 63. 65.

III. RVRSVM VARIE AGITATVR CAVSA THOMÆ.

Cùm verò nihilominùs idem Rex Angliæ per ſuos ad Alexandrum miſſos nuper Nuncios importunâ obreptione obtinuiſſet ab eo literas, quibus Thomæ ſuper ipſum Regem ac regnum ſuſpenſa eſſet auctoritas, quouſque pacem obtineret à Rege; iiſdémque abuſus Rex, pacem differret deditâ operâ, quantumuis tam alij ſuperuenientes Papæ Nuncij, quàm ipſe Rex Chriſtianiſſimus pro eâ conficiendâ ſtudioſiſſimè laborarent, ac Thomas valdè ſe coram Rege humiliaret: hinc rursùm ortâ occaſione, aduerſus Alexandrum declamatum eſt, non ab ipſo tantùm Thoma [c], ſed à Francorum Rege [d], atque Reginâ [e] & ab aliis [f] pleriſque, quibus zelus iuſtitiæ ineſſet indignantibus quòd Pontifex eiuſmodi literas Regi Anglorum conceſſiſſet, quas idem vbique magnâ iactantiâ publicabat. Quare tot pulſatus querelis Alexander, ſe de his apud Thomam ac Regem Chriſtianiſſimum excuſans [g], quòd ſpe pacis deceptus fuiſſet; impoſterum mandauit, vt niſi Rex Angliæ ante initium Quadrageſimæ, quæ iam inſtaret, videretur, ea quæ promiſiſſet adimpleret, ſed in ſuâ obſtinatione induraretur; tunc ipſe Thomas reſtitutus eſſet in auctoritatem ſuam, vt tam in perſonas, quàm etiam in Regnum, & in ipſum Regem, liberum haberet facultatem exercendi debitum officij ſui. Háſque literas idem Pontifex voluit per ſuos Nuncios [h] deferri ad Regem; qui vt vidit, magnoperè commotus exclamauit in Pontificem, quòd repugnantia eodem anno decreta ſanxiſſet. Quænam autem hæc ſecuta ſint, dicetur anno ſequenti. Cùm interim non deſtiterit etiam idem Pontifex eumdem Regem aliis comminatoriis literis [i] monere, vt vacantibus in Angliâ Eccleſiis permitteret Epiſcopo eligi; & Epiſcopis Angliæ præcipere [k], vt quòd audiſſet inueſtituras laicas beneficiorum ac honorum Eccleſiaſticorum ibi frequentes eſſe, omnes tam dantes quam accipientes excommunicarent, eoſdémque ab omnibus vitari facerent vſque ad pleniſſimam ſatiſfactionem.

c 4. ep. 14. 15.
d ep. 18. 22.
e ep. 19.
f ep. 20. 23. 25. 28.
g ep. 16. 17. 51.
h ep. 1. & 13.
i 3. ep. 11.
k 4. ep. 30.

IV. REX HVNGAR. RESTITVIT IVRA ECCLES.

Quo eodem anno dum ipſe in cauſâ iurium Eccleſiæ Regem Anglorum refractarium experiebatur; alius potentiſſimus Rex Hungariæ, Dalmatiæ & Croatiæ, ſuaſione M. Diaconi Cardinalis, libentiſſimo animo Eccleſiam reſtituit in iis quæ tam ipſe, quàm eius deceſſores vſurpauerant aduersùs Eccleſiaſticam libertatem, circa depoſitionem Epiſcoporum, aliorúmque præpoſitorum, ac bona vacantia Eccleſiarum: déque iis diploma conſcripſit, quod aſſeruatur [l] in Vaticanâ Bibliothecâ libro qui inſcribitur *Cenſus Camerarius*.

l Rec. Bar. Annal. To. XII. hoc an.

V. SCHISMATICI CARD.

Eodem anno (vt habetur in Actis Alexandri Papæ) Ioannes Presbyter Cardinalis tituli S. Martini, promotor duorum pſeudopontificum, Octauiani & Guidonis, cùm extra Viterbium equitaret, ſubitò corruit, & confractis ceruicibus impœnitens vitam peſſimam finiuit infelici morte. Atque ipſe Guido incurabili morbo percuſſus, pede neceſſe habuit claudicare quamdiù vixit.

MISERANDVS INTERITVS.

VI. SOLDANI ICONII AD CHRISTVM CONVERSIO.

Quo item anno baptizatus eſt in Ciliciâ Soldanus Iconii. Erat ei mater Chriſtiana, ſed occulta ob metum Saracenorum: quæ proximè moritura fidem ſuam filio ſignificauit & vt ipſe eamdem ſuſciperet hortata eſt; inſuperque rogauit, vt cùm defuncta eſſet, ſuper eius ſepulchrum quaſi pyramidem poneret ſignum CRVCIS. Paruit ille: ſed cùm viſâ Cruce Saraceni in eum acerrimè commoti, eam deiicere conarentur; qui primi id aggreſſi ſunt, mortui corruerunt: conuenientibus autem ad opus multis hominum millibus, plerique immiſſis cælitus fulguribus & coruſcationibus, igne perierunt: túncque apparuit Angelus Domini, & lucidiſſimum ſignum CRVCIS poſuit ſuper pyramidem; ex quo multi crediderunt in CHRISTVM. Ipſe verò Soldanus, cùm ſuaſione matris [illegible] que miraculis, tum lectione diuinarum Scripturarum, flagrans ardore Chriſtianæ fidei ſuſcipiendæ, miſſis ad Alexandrum Papam Legatis, petiit ab eo virum idoneum per quem vice ipſius in lege Chriſti pleniùs inſtrueretur: eóque accepto, baptizatus eſt clanculo ob metum ſuorum. Narrant iſta pluribus Matthæus Paris hoc anno & Robertus in Appendice ad Sigebertum anno milleſimo centeſimo octogeſimo primo.

VII. CLADES SICILIÆ EX TERRÆMOTV.

In Siciliâ verò, hoc eodem anno, quartâ die Februarii, circa primam horam diei, vehemens terræmotus tantâ vniuerſam inſulam excuſſit violentiâ, vt in Calabriâ quoque ſentiretur. Catanenſium opulentiſſima ciuitas vſque adeò ſubuerſa eſt, vt ne vna quidem domus ſuperſtes remanſerit. Viri ac mulieres circiter quindecim millia, cum Epiſcopo, maximâque parte monachorum, ſub ruinâ ſunt ædificiorum oppreſſi. Hæc Hugo Falcandus, qui ea oculis intuebatur: pergitque narrare de cladibus ceterarum ciuitatum, & alijs prodigijs quæ tunc in Siciliâ contigerunt. Sed cauſam horum malorum detegit *Petrus* [m] *Bleſenſis*, vir pietate, ſcientiâ, & moribus inſignis: qui in Siciliam miſſus [n] ab Archiepiſcopo Rotomagenſi magno auunculo Willelmi Iunioris Regis Siciliæ, vt eum ſcientiis imbueret; paulò pòſt æmulos paſſus, prætextu promotionis in Archiepiſcopatum Neapolitanum (quem tamen recuſauit) à Curiâ dimotus, ſed & pertæſus turbas & coniurationes in Stephanum Archiepiſcopum Panormitanum & Cancellarium, cum quo in Siciliam venerat; hoc eodem tempore in Northmanniam reuerſus ad Regem Angliæ. Scribens [o] igitur ad Richardum Syracuſanum Epiſcopum de frequentibus horrendis cladibus, quibus grauiſſima Siculorum peccata Deus punire conſueuiſſet, ait plagam iſtam Catanenſium accidiſſe in vigiliâ S. Agathæ virginis & martyris, cùm damnatiſſimus illorum Epiſcopus, qui eam ſedem pecuniâ adeptus eſſet, abominationis offerret incenſum: [illegible] Agathæ (quæ in eâ ciuitate colitur) & [illegible] ſuum exigentibus peccatis tam populum quàm Epiſcopum incurriſſe. Hæc ille [p]: [illegible] Rogerius in Annalibus Anglicanis, ſed non [illegible], anno videlicèt milleſimo [illegible] ſexageſimo quarto. Eſt verò etiam [illegible] Petri grauiſſima querela de eodem Willelmo Iuniori

m Petr. Eccl. ep. 46.

DE PETRO BLESENSI.

n Falcand. in Chron. & Petr. Bleſ. ep. 66. & 90. Ap. Baron. an. 1167. in fin.
o ep. 46.
p Id ep. 10.

WILLEL. BONVS.

VALDE PERVERSVS q *Petr. Bleſ. de inſtit. Epiſc.*

Rege, quòd manu laica introduceret Epiſcopos in Eccleſias, & rapaces manus iniiceret in theſauros Eccleſiæ: necnon [q] de Epiſcopis eiuſdem Regni, qui in obſequium Regis morarentur in Curia, vbi iuſtâ Dei diſpenſatione contingeret, eoſdem vincula, aliáque dira pati ab eodem Rege: de quibus etiam agit pluribus idem qui ſuprà Falcandus. Sed quod ad Regem ſpectat; ſi talis Bonus, (ita namque iſte VVillelmus Iunior cognomento dictus eſt, reſpectu Mali ipſius deceſſoris) qualem putaris fuiſſe Malum? Sed de his modó ſatis.

IESV CHRISTI
AN. 1170.
ALEX III.
AN. 11.
FRIDERICI 16.
MANVELIS 28.

I. ANNO Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo, Indictione tertiâ, Alexander Papa nouam ad Angliæ Regem Legationem credidit Rotrocho Archiepiſcopo Rotomagenſi, VVillelmo Senonenſi, & Bernardo Epiſcopo Niuernenſi; ad quos extant eiuſdem Pontificis [a] literæ, ſcriptæ Beneuenti decimoquarto Calendas Februarij, de his quæ cum Rege tractanda eſſent; nimirum vt S. Thomas in ſuam reſtitueretur Eccleſiam, omnéſque poſſeſſiones Eccleſiæ ablatas reciperet, atque item alij exules ſinguli ſua recuperarent: Pacem plenam idem Rex concederet in oſculo ſancto; & ſi minùs ad id cogi poſſet, (quippe qui iuràſſet, numquam id facturum) ſaltem per filium ſuum impleret, quod pollicitus erat. Conſuetudines quoque prauas contra Eccleſiaſticam libertatem aboleret, & Epiſcopos qui promiſerant eas ſeruare iidem Legati à promiſſione abſoluerent: itemque ſi ſpes eſſet pacis, abſoluerent excommunicatos eâ conditione, vt ſi pax non ſequeretur, in eamdem reincederent excommunicationem. Has vero conditiones intra quadraginta dies implendas eſſe præſcripſit: alioquin mox prouinciam ciſmarinam vbi Rex erat, ſubiicerent interdicto. Hæc ſunt quæ Legatis data ſunt in mandatis.

a Cod. Vatic. 5. ep. 5.

LEGATIO VLTIMA MISSA AB ALEX. PP. AD REG. ANGLIÆ.

II. Sed dum iſta tractarentur, noua ſunt oborta diſſidia, eo quod Rex filium ſuum Henricum in Regem coronari volens, id per Archiepiſcopum Eboracenſem fieri procuraret, cùm id eſſet muneris & priuilegij primæ Anglorum ſedis, nempè Cantuarienſis. Quapropter tam ipſe Alexander Papa, quàm eius nomine Thomas, diſtrictè per literas [b] cùm ipſi Eboracenſi, tum aliis Angliæ Epiſcopis prohibuerunt, ne quis ipſorum manum eidem Regis filio imponere præſumeret. Cumque Rex, ſiue miniſtri eius, Epiſcopos eiuſmodi prohibitionibus non obedire iurare coegiſſent; hoc execrandum nefas ſtatim Thomas literis [c] acriter redarguens, ne eiuſmodi illicitum iuramentum ſeruarent admonuit, eoſdemque ab omni eius obligatione abſoluit. At nihilominùs facta eſt [d] coronatio & inunctio noui Regis in Cantuarienſi diœceſi ab Archiepiſcopo Eboracenſi, aſſiſtentibus ei præcipuè Londonienſi & Sareſberienſi Epiſcopis, iam antea à Summo Pontifice & S. Thoma ob alia impia facinora nominatim excommunicatis; licèt falſò iactaretur [e], eos ab Archiepiſcopo Senonenſi Legato fuiſſe auctoritate Apoſtolicâ abſolutos. Vnde potiùs hæc dici execratio, quam conſecratio debuit, quæ contra mandatum Apoſtolicum, & ab excommunicatis facta fuerit. Nec mirùm ſi tot inde mala prouenerint, nempè (vt notat VVillelmus in Quadrilogo Vitæ S. Thomæ) ſacerdotum ſuſpenſio & anathematizatio, Thomæ Archipræſulis occiſio, ſemel & iterùm inter patrem & filium rebellio, & in fine eiuſdem pueri conſecrati præmaturæ mortis deteſtanda præuentio. de quibus omnibus videbitur inferiùs ſuis locis.

NOVA OBORTA ALTERCATIO OB CORONAT. FILII. REG.

b 4. ep. 42. 43. 44. 46.

c 4. ep. 47.

d 5. ep. 10. 11 & in Quadripart. lib. 2. in fi.

e 1. ep. 18. 26 14. 67.

III. Cùm autem hactenus Alexander ita pro iuſtitiâ conſtantiſſimus perſtitiſſet contra Regem, vt tamen eam ingenti manſuetudine, coniunctâ cum ſummâ patientiâ temperâſſet, nihil relinquens intentatum antequàm ipſum excommunicatione percelleret, & Regnum interdicto ſubiiceret: demum cuncta cernens incaſſum fieri, omnino que procedere decernens ad executionem frequentiſſimarum comminationum, nihilominùs ſemel adhuc mitiorem viam experiri deliberauit. quapropter acerbiores ad eum ſcripſit literas, quibus peremptorio termino præcepit dare pacem Thomæ, alioquin [f] ſi obedire contemneret, abſque vllâ prorsùs remiſſione expectaret ab ipſo eamdem ſententiam, quæ lata fuerat in Fridericum Imperatorem; ac pariter Epiſcopi, ſi qui fortè non obedirent, ſuſpenſione & excommunicatione mulctandi eſſent. Eodémque modo Thomas [g] literas interdicti intra quindecim dies promulgandi niſi pax fieret, ad Angliæ Epiſcopos miſit. quibus omnibus Rex acceptis, alieno caſu perterritus factus, tandem ad ſe reuerſus, præſcriptum præueniens terminum, ſcripſit ex Angliâ ad Rotomagenſem & Niuernenſem Antiſtites Sedis Apoſtolicæ Legatos, ipſos importuniùs vrgens de pace. Cuius literæ etſi deſiderentur in codice, eſt tamen frequens de iis mentio in aliis ipſius Thomæ Epiſtolis: extantque aliæ [h] eiuſdem Thomæ ad Rotomagenſem, quibus ipſius collegæque arbitrio pacis capitula relinquit. Sed cùm iidem Legati Thomæ deferrent, vt ipſe ea ſcriberet; collegit ipſe [i] illa ex præteritis congreſſibus cum Rege habitis, necnon ex literis Apoſtolicis quibus præſcribebantur quæ Rex obſeruare deberet. Docens autem eoſdem quomodo cum Rege agendum eſſet, cuius ipſe mores optimè nôſſet, monuit vt quia multiplices illius fucos non erat facile deprehendere, quicquid diceret, quamcumque figuram indueret, tamen omnia eius ipſis ſuſpecta eſſent, & fallaciæ plena eſſe crederentur, niſi quorum fidem manifeſta operis exhibitio comprobaret. Si enim ſentiret, quòd ipſos aut promiſſis corrumpere, aut minis deterrere valeret, aut aliquid obtineret contra ipſorum honeſtatem, & causæ indemnitatem; illicò ipſorum apud eum prorsùs nullam fore auctoritatem, ipſoſque futuros tam illi quam ſuis in contemptum, in fabulam, in deriſum. Sin autem videret, quòd ipſos à propoſito flectere nequiret, fore eum ſimulaturum, iuraturum, & detraturum, & vt Proteum ſe in varias formas mutaturum, ſed tandem reuerſurum in ſe: ac niſi per ſe ſtaret: exinde ſemper ipſos futuros in deos habi-

RAX ANGLIÆ A PAPA TERRETVR.

f 5. ep. 45.

g 5. ep. 55. vſque 59.

h 5. ep. 14.

i 5. ep. 12.

S. THOMÆ ADMONITIO, QVOMODO CVM REGE TRACTANDVM.

raoni. Hæc Thomas & alia inſinuauit, quibus Legatos vincere Regem doceret. quæ & reliqui attendant, quibus agendi cum Regibus erit munus demandatum.

IV. Poſt hæc autem conuenientes Legati Regem, cùm tandem ab eo quæcumque petiiſſent, impetraſſent; accedens pariter ad eum Thomas [k], die feſto S. Mariæ Magdalenæ, ab eo honorificentiſſimè, & cum ingenti (vt apparebat) gaudio ſuſceptus eſt: ſed cùm mox in quibuſdam articulis Rex à pactione reſiliens, ſubtraheret quaſdam poſſeſſiones Eccleſiæ; fuerunt de his rurſùm multæ inculcandæ à Thomâ querelæ [l], & intentandæ ab Alexandro Papâ interdicti, & aliarum pœnarum comminationes. qui etiam [m] Archiepiſcopatum Eboracenſem ſuſpendit, quòd filium Regis coronaſſet, contra priuilegium Sedis Cantuarienſis, & in eadem coronatione præſtari ſolitam à Regibus cautionem de tuendâ Eccleſiaſticâ libertate, exigere omiſiſſet, & (quod deterius erat) de conſuetudinibus regiis contra Eccleſiam militantibus conſeruandis illibatis, iuſiurandum fuiſſet interpoſitum: ſed & Londonienſem & Sareſberienſem Epiſcopos, iiſdem de cauſis in excommunicationem, à quâ ſub conditione ſoluti fuerant, reuocauit; ipſumque demùm Regem monuit [n], vt in his omnibus, tam ab ipſo, quàm ab eius filio ſatisfieret Eccleſiæ Cantuarienſi, & Thomæ eius Archiepiſcopo.

k 5. ep. 45. S. THOMAS RECIPITVR A REGE.

l 5. ep. 31. 32. 40. 53. 54.

m ep. 65. 66. 67.

n ep. 55.

V. Qui quidem Thomas cùm ſuper iiſdem ſemel atque iterùm Regem conueniens [o], non aliud acciperet quàm promiſſiones obtinendæ reſtitutionis cùm Rex eſſet in Angliâ; tandem in animum inducens eò nauigare, ſalutato Rege Francorum venit ad portum Witſand. Vbi cùm ei nunciaretur, nonniſi vincula, & proditiones in Angliâ ipſi parari; hæc reſpondit: *Nec ſi membratim diſcerpendus ſim, ab incœpto itinere deſiſterem: non metus, non vis, non cruciatus, degenerem reuocabit vlterius. Sufficiat Dominicum gregem paſtoris ſui abſentiam luxiſſe ſeptennem.* Sicque in principio Aduentus Domini huius anni milleſimi centeſimi ſeptuageſimi nauem conſcendens, felici nauigatione peruenit in Angliam: ac licet prædicti Antiſtites Eboracenſis, Londonienſis, & Sareſberienſis, cum ſuis complicibus, poſt conatus adhibitos vt pacem inter Thomam & Regem initam reſcinderent armatis militibus portus & litora obſediſſent, qui appellentis Thomæ cunctam ſupellectilem curioſiùs perſcrutarentur, & omnes literas quas impetraſſet à Summo Pontifice, auferrent: idem à Ioanne decano Sareſberienſi, qui mandato Regis ipſum comitabatur, ne qua ei vis inferretur, in Eccleſiam ſuam deductus eſt, & à Clero populoque magnâ deuotione exceptus.

o Quadripart. hiſt. l. 3

REVERTITVR AD SVAM ECCLESIAM.

EPISCOPI ADVERSANTVR.

VI. Verùm nullâ interpoſitâ morâ, illum adeuntes miniſtri regii, (à prædictis Antiſtitibus ſollicitati, qui Cantuariam aduentarant vt Thomam exagitarent) denunciarunt ei ex parte Regis, vt Epiſcopos à Papâ ſuſpenſos & excommunicatos abſolueret; quia quod contra eos factum fuerat, in Regis iniuriam redundabat, & in euerſionem conſuetudinum Regni. Ad quæ primò reſpondit Thomas, non eſſe iudicis inferioris ſoluere ſententiam ſuperioris: deindè cùm alij inſtantiùs vrgerent, multa minantes à Rege, addidit ſe pro pace Eccleſiæ, & reuerentiâ Regis, ſubiturum periculum impertiendæ illis abſolutionis, modò Epiſcopi iurarent in formâ Eccleſiæ ſe mandato Summi Pontificis parituros. Cumque ad hoc ceteri mouerentur, non ducentes tutum vt pro conſeruandis Regni conſuetudinibus, Eccleſiæ ſe opponerent, & impugnarent Apoſtolicas ſanctiones, homo pacis inimicus, & omnium ab ipſo diſſenſionis initio turbarum auctor & propagator Eboracenſis diſſuaſit, conſulens vt potiùs adirent Regem; ſine cuius voluntate aſſerebat, illud iuramentum fieri non poſſe: eoque impulſore, iidem in Galliam transfretarunt ad Regem ibi adhuc exiſtentem; & peccatum peccato addentes, nuncios miſerunt ad nouum Regem in Anglia commorantem, qui ei perſuaderent Thomam quæſiuiſſe eum deponere. Eſt de his omnibus in Anglia geſtis, certiſſima relatio ipſius S. Thomæ ad Alexandrum Papam; quæ eſt omnium nouiſſima eiuſdem epiſtola [p]. Quid autem apud Regem malè affectum peſſimi inſtigatores egerint, in Quadripartita deſcribitur; nimirùm adeò ipſum contra Thomam commotum eſſe illorum accuſationibus, vt æſtu furoris ſæpè ſæpiùs in funeſtas voces erumpens omnes quos nutriuiſſet, quoſque familiaritatis gratia, & beneficiorum collatione deuinxiſſet, maledixerit, quòd ipſum non vindicarent de vno ſacerdote, qui ſic Regnum turbabat, & ipſum Regem ſuis dignitatibus exauctorare quærebat.

EBORAC. OMNIVM MALORVM CAVSA.

p 5. ep. 73. CAVTE PARAT EXITIVM THOMÆ.

VII. Quibus verbis cùm omnes in Thomam commouiſſet, quatuor ex eis, viri quidem genere nobiles, ſed enormi ſceleris auſu militiæ gloriam & ſtemmatis titulum perpetua ignominia mox damnaturi, in necem Thomæ ſimul conſpirantes, confeſtim in Angliam profecti; cùm ille vix in Eccleſia ſua per menſem moram feciſſet, ad eum introëuntes, poſt multas rixas, iactaque in eum probra & conuicia, rurſùm cum multa armatorum manu in Eccleſiam, dum ille cum ſuis monachis & clericis veſpertinum officium perſolueret, diſtrictis gladiis irrumpentes, eumdem furioſis clamoribus appellare cœperunt. Qui primùm æditiuos arguens, quòd obice portarum eos excludere tentarent, dicens, *Non eſſe Eccleſiam caſtrorum more cuſtodiendam*, mox ſeipſum ingenti animo militibus mortem minitantibus offerens, ſeque paratum eſſe dicens pro Deo mori, & pro aſſertione iuſtitiæ, & Eccleſiæ libertate, atque iiſdem ſub anathemate prohibens, ne cuiquam omninò ex ſuis, ſiue monacho, ſiue clerico, ſiue laico nocerent; demumque in modum orantis inclinato capite, Deo & Beatæ Mariæ, ac Sanctis eius Eccleſiæ patronis, Sanctoque Dionyſio, commendans ſeipſum & Eccleſiæ cauſam, mira conſtantia ferales expectauit ferientium ictus quibus cerebrum cum ſanguine ſuper Eccleſiæ pauimentum effuſum eſt. Hancque tandem conſecutus eſt inuictiſſimus Confeſſor Martyrij palmam, qua præſtantiſſimum peragens de ſuperatis Eccleſiæ hoſtibus triumphum, cæli intima glorioſiſſimus intrauit: ſummæ conſtantiæ poſteris omnibus relinquens in terra exemplum certandi vſque ad mortem pro libertate Eccleſiæ vindicanda. Eius ſepulturam monachi cathedrales, & reliqui clerici curarunt: qui cùm adhuc in choro iaceret ſuper feretrum, leuata manu dextera, ſtupentibus omnibus dedit benedictio-

MARTYRIVM S. THOMÆ.

POST MORTEM, BENEDICTIONEM SVIS IMPARTITVR.

nem Cædes verò eodem die quo contigit, reuelata eſt B. Godrico anachoretæ apud Frinthale, qui locus diſtat a Cantuariâ pluſquàm centum ſexaginta milliaribus. Monachi autem Cantuarienſes clauſerunt oſtia eccleſiæ quæ permanſit abſque officio ferè per annum, quouſque reconciliari iuſſa eſt ab Alexandro Papâ.

VIII.

Porrò totam S. Thomæ martyrij rem geſtam, quæue illud præceſſerunt, aut ſubſecuta ſunt, pleniſſimâ narratione in Quadripartitâ ſcribuntur; multaque ponuntur, quæ deſiderantur in aliis ſcriptoribus, qui in eodem argumento laudabiliter ſunt verſati: redegit verò ea omnia in compendium Rogerius in Annalibus Anglicanis, quæ ſuo tempore facta nouit. Paſſus eſt autem ſanctus Martyr hoc eodem anno Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo, ætatis ſuæ quinquageſimo tertio, quarto Calendas Ianuarij, quintâ die Natalis Domini: adeò vt qui exordium anni à Natali incipiunt, æquè eius necem collocent anno milleſimo centeſimo ſeptuageſimo primo. Mox autem in hoſtes eius irruit formido & pauor, vndique culpâ vltrice exagitatos; de quibus erit funeſtior inferiùs ſermo.

IX. LEGATIO EMMAN. IMP. AD ALEX. PP.

Intereà hoc eodem anno Emmanuel Conſtantinopolitanus Imperator rursùm Legatos ad Alexandrum Romanum Pontificem Beneuenium miſit, cum ingenti pecuniâ: rogans vt cum iam Fridericus ob ſchiſma aduersùs Eccleſiam, Imperij coronâ priuatus eſſet, idem Pontifex eam ipſi Emmanueli reſtitueret. Sed Alexander conſilio cum Cardinalibus ac nobilibus Romanis habito, gratiis Imperatori actis pro ipſius in Eccleſiam Romanam beneuolentiâ; ad ea quæ poſtulauit de Imperio reſpondit, ſe non poſſe ei, ob rei difficultatem & periculum, aſſenſum præbere, quòd ex officio à Deo ſibi commiſſo, pacis non diſſenſionis auctorem ſe eſſe conueniret. Remiſſiſque Legatis cum muneribus quæ detulerant, ſubſequi fecit duos Cardinales, quos ad eumdem Imp. deſtinauit. Hæc in Actis Alexandri. Teſtaturque etiam Nicetas [q] Choniata, eumdem Græcorum Imperatorem ſummo conatu egiſſe, vt cùm Papam, tum Longobardos, & alios quos potuiſſet Principes, aduersùs Fridericum commoueret, quòd ſciret eius animum ad Orientale Imperium occupandum eſſe propenſum. Porrò Fridericum inter alia tentaſſe Corcyram inſulam, certum redditur ex literis [r] ad eum redditis à Georgio eius inſulæ Metropolitâ.

q Nicet. in Emman. l. 7. Ap. Baron. an. 1176.

r Rec. Baron. d. an. 1176. ex cod. ms.

X GVIDO ANTIP. MORITVR.

Eodem quoque tempore (vt in iiſdem Actis Alexandri additur) cùm Guido Cremenſis, qui & Paſchalis Antipapa, ad Eccleſiam S. Petri incubaret, ab eodem ipſo Apoſtolo immiſſus cancri morbus in renibus eius apparuit: vnde cum pulmonis anhelitu tamdiù emiſit ſaniem fœtidam, donec infelicem ſpiritum impœnitens exhalauit. In cuius locum reſidua ſchiſmaticorum fæx, cùm nullus de Eccleſiæ ſuæ corpore ſupereſſet, quem ſibi præficere poſſent, ſubrogarunt Ioannem quemdam Abbatem Strumenſem, virum apoſtatam, lubricum, voracem, atque gyrouagum; quem dixerunt *Calliſtum*: eumdemque Fridericus approbauit. Qui tamen Fridericus paulò pòſt, videns cauſam Alexandri quotidie inualeſcere, ſuam verò ad nihilum redigi; vt etiam Catholicorum animos ſibi redderet beneuolos, ſimulato pacis deſiderio, Epiſcopum Babenbergenſem, qui Catholicus ſemper extiterat, ad Alexandrum Papam legauit, cum certis capitulis quibus pax componeretur. Verùm cùm iſta omnia fraudulenter agi compertum eſſet, remiſſus abſque alio effectu eſt Epiſcopus. Hæc pluribus in iiſdem Actis.

IOANNES STRVM INTRODVCITVR.

XI. S. DOMINICVS NASCITVR.

Hoc eodem anno, quo ex hac vitâ ſubductus eſt S. Thomas Cantuarienſis, Dei magno beneficio ex materno vtero in lucem editus eſt Calarogæ in Hiſpaniâ ex nobili Guſmannorum familiâ S. DOMINICVS; qui ſecundùm præcedentem prophetiam matri per quietem oſtenſam, fax lucis foret, vitæ ſanctitate illuminaturus Orbem, & canis latratu abacturus feros lupos; nempè voce prædicationis debellaturus hæreticos. Hæc de ortus tempore ex S. Antonino [ſ].

ſ Anton. Hiſtor. par. 3. tit. 23. c. 4.

XII. LEGATIO AD ARMENIOS.

Quod verò ſpectat ad ceteras res Orientales; hoc eodem anno vigeſimo octauo Manuelis Imp. (non decimooctauo, vt habet mendoſus codex: nam Indictio tertia ibidem notata legitur vnà cum anno à mundi creatione ſexies milleſimo ſexcenteſimo ſeptuageſimo octauo) ad corrigendos Armeniorum errores miſſus eſt ad Armeniæ *Generalem*, (Ita nominati reperiuntur his temporibus Principes Armeniorum, donec Regis titulum conſecuti ſunt à Romano Pontifice, vt videbitur inferiùs.) *Theorianus* [t]; quem nauiter incubuiſſe in opus, patet ex relatione ab eo ſcriptâ.

t Ext. in Bibl. Patr.

IESV CHRISTI
AN. 1171.
ALEXANDRI III.
AN. 12.
FRIDERICI 17.
MANVELIS 29.

I. LEGATIONES CONTRARIÆ AD ALEX. PP. DE NECE S. THOMÆ.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo primo, Indictione quartâ, factus eſt ad Alexandrum Papam Tuſculi exiſtentem, concurſus diuerſorum Legatorum ſuper nece *S. Thomæ* Cantuarienſis Archiepiſcopi; aliorum quidem execrandum ſacrilegium accuſantium, & vindictam de eo petentium; aliorum verò, Regem Anglorum excuſantium. Fuerunt autem inter accuſatores, Rex Francorum Chriſtianiſſimus, Comes Bleſenſis, & Archiepiſcopus Senonenſis Apoſtolicæ Sedis Legatus; quorum extant [a] eade re ad eumdem Pontificem literæ. Excuſatores autem fuerunt, tam ipſe Rex Anglorum, quàm ipſius Epiſcoporum conuentus; quorum nomine ſupereſt [b] Lexouienſis epiſtola. Quid verò geſtum fuerit, docet [c] relatio Nunciorum Regis Anglorum è Tuſculano ad ipſum miſſa: nimirùm Summum Pontificem adeò in Regem indignatum eſſe, vt nec Nuncios eius videre, nec vel nomen ipſius audire pateretur; atque inſtante tunc feriâ quintâ ante Paſcha, quâ mos eſt publicè abſoluere vel excommunicare, omninò decreuiſſe ipſum Regem nominatim excommunicare, & vniuerſam eius ditionem interdicto ſupponere: ſed Nuncios in iis anguſtiis conſtitutos, cùm nullâ prorsùs viâ aut interceſſione potuiſſent eum ab illo propoſito dimouere; timore infamiæ Regis perterritos, conſilio cum

a Ib. ep. 85.

b Ib. ep. 79. c Cod. Vatic. 5. ep. 78. 80. 81. 82. 83.

nonnullis

nonnullis Cardinalibus ei fauentibus intro, per eos ſignificaſſe Pontifici ſe ab eodem Rege accepiſſe in mandatis, vt iurarent in præ[...]tâ ipſius Pontificis, quod Rex ſtaret mandato & iudicio eius, & hoc ipſemet ad præceptum eiuſdem iuraret in propriâ perſonâ: admiſſiſque prædictâ ipſâ feriâ quintâ ad illud iuramentum Nunciis in generali Conſiſtorio, Pontificem poſteà de Rege quidem tacuiſſe; veruntamen generaliter excommunicaſſe interfectores ſancti Thomæ, & omnes qui conſilium vel auxilium, vel aſſenſum præbuiſſent, & omnes qui in terras ſuas eos ſcienter reciperent, aut fouerent. Hæc Nuncij in ſuâ relatione. poſt quæ miſſi ſunt ab Alexandro duo presbyteri Cardinales ad examinandum Regem, nempè Theodinus tituli S. Vitalis, & Albertus tituli S. Laurentii in Lucinâ Eccleſiæ Romanæ Cancellarius, viri ſanctitate & ſcientiâ præſtantes; de quorum rebus in eâ Legatione geſtis dicetur anno ſequenti.

II. HIBERNIA DEDITA REGI ANGL. *De qua etiã vide ſuprà an. 1159. III*

Intereà verò ponit Rogerius hoc anno expeditionem eiuſdem Anglorum Regis ad ſubiugandam Hiberniam; quam ſpontè deditam ſibi vendicauit. Vbi celebrato à quatuor Archiepiſcopis & viginti octo Epiſcopis (quotquot ea tunc haberet Inſula) CONCILIO, idem ab illis receptus eſt in dominum, eiúſque heredes in perpetuum. Eorum autem hâc de re ſcriptum miſit poſteà idem Rex ad Alexandrum Papam: qui ſecundùm eius formam, confirmauit eidem Regi, atque eius heredibus regnum Hiberniæ. Hæc Rogerius: qui etiam agit de alio CONCILIO ab eiſdem Præſulibus in *Caſſelenſi* ciuitate paulò pòſt celebrato, pro optimâ conſtitutione œconomiæ Eccleſiaſticæ.

CONFIRMATVR AB ALEX. PP.

IESV CHRISTI
AN. 1172.
ALEXANDRI III.
AN. 13.
FRIDERICI 18.
MANVELIS 30.

I.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſecundo, Indictione quintâ, Rex Angliæ audito aduentu Theodini & Alberti Cardinalium Legatorum Alexandri Papæ, continuò omnibus alijs negotijs dimiſſis ex Hiberniâ in Angliam, indéque ad eos in Northmanniam nauigauit: iiſdémque honorificentiſſimè ſuſceptis, poſt leues quaſdam diſceptationes, cuncta benignè ſuſcepit, quæ ab iiſdem Legatis iniuncta ſunt. Atque imprimis ſuper ſacroſancta Euangelia iurauit, ſe neque mandaſſe, neque voluiſſe, vt ſanctus Thomas occideretur, & auditâ morte eius vehementiſſimè doluiſſe. veruntamen quòd exiſtimaret, ſe frequentibus vultus ſui commotionibus, & querelis aduerſus eumdem ſanctum virum ſæpiſſimè cum iracundiâ repetitis, occaſionem præbuiſſe interfectoribus eum aggrediendi; idcircò in expiationem huius reatus, ſicut ei à Legatis præſcriptum eſt, iurauit ſe ducentos milites in Terrâ Sanctâ ad diſpoſitionem Templariorum ſumptibus ſuis per annum integrum habiturum: ac prætereà ſemetipſum Crucem vſque ad triennium accepturum, & in propriâ perſonâ illuc profecturum, niſi de licentiâ Romani Pontificis remaneret: itémque ſi Pontifex iuberet, expeditionem in Hiſpaniam paraturum contra Saracenos. Deinde prauas conſuetudines, quæ in diebus ſuis in Eccleſias inductæ eſſent, penitùs abrogauit, & ſi quæ eſſent antiquiores illicitæ, ad mandatum Pontificis correcturum iurauit; omnéſque Epiſcopos ſoluit promiſſione quam fecerant de his conſeruandis. Poſſeſſiones Cantuarienſis Eccleſiæ integrè reſtituere, & omnibus qui occaſione ſancti Thomæ eiecti aut ſpoliati fuiſſent, pacem & bona concedere, atque appellationes ad Sedem Apoſtolicam liberas omnibus relinquere promiſit. Et vt hæc omnia validiora redderentur, non ſolùm bis, terue eadem publicè repetita, ac iuramento confirmata fuerunt, apud Abrincam ciuitatem, & Cadomum oppidum; ad quod etiam vocati ſunt Archiepiſcopus Turonenſis, & ſuffraganei eius, vt eſſent de regno Francorum, qui de iis teſtari poſſent: ſed & ex Angliâ accitus eſt Henricus Rex Iunior, vt eadem & ipſe cum patre iuraret; eâ adiectâ conditione, vt ſi pater vel morte, vel aliâ legitimâ causâ præpeditus, eam pœnitentiam complere non poſſet, ipſe filius perficeret. De his enim omnibus ita hoc anno geſtis eſt certa relatio in volumine Epiſtolarum [a] S. Thomæ & Alexandri Papæ, necnon in Actis eiuſdem Pontificis, & apud Rogerium in iis, quos tunc ſcribebat Annalibus Anglicanis.

QVIBVS CONDITIONIB. REX ANGL. ABSOLVTVS A NECE S. THOMÆ.

a Cod. Vat. 5. ep. 88. 89.

II. IVRAMENTVM REGIS PRO REGNO ANGLIÆ.

Sed quod præter hæc in iiſdem Epiſtolis & Annalibus traditur, ambos Reges iuraſſe, numquam ſe receſſuros ab Alexandro Pontifice, & Catholicis eius ſucceſſoribus quamdiù ipſi eos ſicut Chriſtianos & Catholicos Reges habebunt; hoc ipſorum iuramentum ſic in Actis Alexandri conceptum habetur: *Ego & maior filius meus Rex iuramus, quòd à Domino Alexandro Papâ, & eius Catholicis ſucceſſoribus, recipimus & tenebimus Regnum Angliæ; & nos, & ſucceſſores noſtri in perpetuum non reputabimus nos Angliæ Reges, donec ipſi nos Catholicos Reges tenuerint.* Regnúmque Anglorum eſſe feudum Apoſtolicæ Sedis, & ſæpè vidimus ſuperiùs, & confirmauit expreſſis verbis, literis ſuis idem Senior Henricus Rex [b] anno ſequenti ad Alexandrum ſcribens. Ceterùm in relatione, quæ eſt inter Epiſtolas S. Thomæ [c] additur, iniuncta inſuper ſecretò fuiſſe Regi in pœnitentiam reatus ſui, ieiunia, eleemoſynas; & alia quædam, quæ ad communem omnium notitiam non peruenerunt: Ipſúmque cuncta ſummâ humilitate & deuotione ſuſcipientem, dixiſſe Legatis: *Ecce corpus meum in manu veſtrâ eſt: ſcitote pro certo, quòd quidquid iuſſeritis, paratus ſum obtemperare*: adeò vt qui aderant, non poſſent lacrymas continere. Sed & ne quid deeſſet perfectæ pœnitentiæ conſummationi, prompto animo annuiſſe, vt à Legatis deduceretur extra portas Eccleſiæ, ibíque flexis genibus abſolutionem ab iis acciperet, & in Eccleſiam introduceretur. Poſt hæc verò addit Rogerius, celebratum apud *Abrincam* eſſe CONCILIVM ab iiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, vnà cum Archiepiſcopo, Epiſcopis, & Clero Northmanniæ; in quo multa conſtituta ſunt decreta, ad rectam Eccleſiaſticam diſciplinam pertinentia, quæ recitat.

b Ap. Petr. Bleſ. ep. 156.
c Id. ep. 88.

PROMPTVS REGIS ANIMVS IN SVSCIPIENDA POENITENTIA.

III. VIRI ILLVSTRES

His iam viſis, quæ ad gloriam ſancti Thomæ Martyris ſpectant; non tacendum de ipſius commilitonibus, qui eum extorrem ſeptenni

AMILIÆ . THOMÆ.

temporis ſpatio ſunt ſecuti. Cùm enim celebres omnes & inſignes planè viri eſſent; multos quoque ex iis ſublimes poſteà dignitates aſſecutos eſſe, legitur in fine Quadripartitæ in codice Vaticano, vbi ſingulorum præclara appoſita ſunt elogia. Primúſque ponitur *Lombardus* nomine & natione, & nempe ortus Placentiâ, doctrinâ celebris, qui vocatus ab exilio, S.R.E. Cardinalis creatus eſt, & Archiepiſcopatu Beneuentano auctus. Secundus *Ioannes Sareſberienſis*, & ipſe doctrinâ præſtantiſſimus, qui poſt martyrium Thomæ factus eſt Epiſcopus Carnotenſis. Poſt eum ponuntur *Robertus* Anglus, creatus Epiſcopus Herefordenſis; *Gerardus* factus Epiſcopus Conuentrenſis; *Hugo* natione Romanus, & in Epiſcopatu ſucceſſor Gerardi; *Gilebertus* Anglus, promotus ad Epiſcopatum Roffenſem; *Radulphus* creatus in exilio Decanus Rhemenſis Eccleſiæ: ac denique inter plures alios diuerſis honoribus Eccleſiaſticis inſignitos, ponitur *Hubertus* Mediolanenſis, (*Lambertum* plures nominant) qui ad Archiepiſcopatum eius Eccleſiæ primùm vocatus, inde in Romanæ & Vniuerſalis Eccleſiæ Pontificem electus eſt, victúſque *Vrbanus Tertius*. Talis erat familia præclariſſimi viri, non ad oculos ſeruiens, ſed planè eâ quâ eorum dominus conſtantiâ prædita in perpeſſione laborum; viri Apoſtolici, viribus Apoſtolicis decori, digni habiti, qui præ cunctis ad Eccleſiaſticos promouerentur honores.

IV.

POENITENTIA, ET FINIS IORVM, QVI OCCIDERVNT S. THOMAM.

At verò ſacrilegi percuſſores Martyris, cùm viderent ſe non ſolùm ab omnibus hominibus vbique vitari, ſed etiam ipſis brutis animalibus execrationi eſſe, (canes enim quantumlibet famelici panem ab eis porrectum, vt intinctum veneno anathematis horrebant) ac longiùs à ſe ipſis ſuâ ipſorum conſcientiâ mali conſciâ propulſari; inuocantes eum quem percuſſerāt Sanctum, ab eo quæſierunt miſericordiam, in quem extitiſſent ipſi immiſericordiſſimi. Qui inter mœroris nebulas ſpe veniæ imperandæ illuſtrati, ad Alexandrum Pontificem ſe conferentes, iuſſi ſunt in expiationem immaniſſimi ſceleris, in Terram Sanctam peregrinari. Dúmque pergerent, vnus ex illis, idémque princeps & inſtigator, ac primus percuſſor Martyris, vbi in Calabriam perueniſſet, moras nectens Conſentiæ, tali percuſſus eſt à Deo infirmitate, vt putreſcentibus carnibus, apparentibúſque neruis & oſſibus, eædem è compagibus ſuis ſolutæ, ſiue ſponte diffluerent, ſine manibus ipſius ſui carnificis doloris impatientis diuellerentur, inuocantis iugiter in auxilium quem occidiſſet Martyrem, quouſque extremum efflauit ſpiritum. Quæ omnia per Epiſcopum Conſentinum nota facta eſſe Fidelibus, aſſeritur in fine ſæpè citatæ Hiſtoriæ Quadripartitæ: iiſdémque reliqui hiſtorici, qui ſunt proſecuti res geſtas ſancti Thomæ adſtipulantur. Porrò tres reliqui in loco dicto Monte-Nigro, tamquam carcere pœnitentiæ clauſi iuſſu Pontificis, paulò pòſt extremum clauſere diem, vtique pœnitentes: nam & honeſtâ ſunt ſepulturâ dignati, nempè ante oſtium templi, vbi (inquit Rogerius) eiuſmodi appoſita fuit inſcriptio: *Hic iacent miſeri, qui martyrizauerunt Beatum Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem.*

IESV CHRISTI
AN. 1173.
ALEXAN. III.
AN. 14.
FRIDERICI 19.
MANVELIS 31.

I.

CANONIZATIO S. THOMÆ.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo tertio, Indictione ſextâ, Alexander Papa audiens à Legatis ſuis, quos pro pœnitentiâ Regis Angliæ ad eum miſerat, quæ Deus in manu potenti, & brachio excelſo operaretur ingentia & frequentiſſima miracula ad ſacrum corpus noui Martyris Thomæ; déque iiſdem plurimorum aliorum certiſſimam teſtificationem adeptus: habitâ apud Signiam cum fratribus ſuis S. R. E. Cardinalibus, aliíſque Eccleſiæ Catholicæ Antiſtitibus, diligenti conſultatione; ex communi omnium conſenſu, retulit eum ſolemni ritu in numerum Sanctorum Martyrum die primo Quadrageſimæ: ac de eius canonizatione literas [a] priuatas ſcripſit ad Clerum Eccleſiæ Cantuarienſis, aliáſque publicas ad vniuerſos Chriſti Fideles. De ipſius autem Martyris egregijs miraculis, non ſolùm qui res geſtas eius conſcripſerunt, ſed & alii pleríque variis occaſionibus meminerunt: adeò vt non tantùm in iis exhibendis nihil minùs habere viſus ſit à ceteris magnis Sanctis, verùm etiam prætergreſſus ſit eos; vt inter alia teſtimonia conſtat ex Epiſtolis Petri [b] Bleſenſis qui aderat, & Ioannis [c] Sareſberienſis qui eidem Sancto fuerat à Secretis. Quot autem miraculis, tot diuinis innotuit teſtificationibus, Deo gratiſſimam nauare operam, & coronis dignam, non ſolùm qui pro fide Catholicâ illibatâ ſeruandâ à perſecutoribus necantur; ſed etiam qui pro iuribus, boníſque Eccleſiæ conſeruandis, & repetendis ablatis occiduntur. Cuius occaſio ſubeundi martyrii haud longè ab Infidelibus perquirenda, ſed vnicuique Epiſcopo, aut aliâ qualicúmque dignitate Eccleſiaſticâ inſignito, præſens ſemper vbique immineat, ſi quod ſui eſt muneris, numeris omnibus laboret implere.

a Cod. Vat. 5. ep. 72. 93.

b Petr Bleſ. ep. 46.
c Cod. Vat. 5. ep. 90.

CAVSAM MARTYRII IN PROMPTV ESSE VNICVIQVE EPISCOPO.
Quod habet Baron an. ſuper. num. XII.

II.

DISSIDIA INTER REGES ANGL. PATREM ET FILIVM.

Inter hæc vlciſcente adhuc Domino accidit, vt inter Reges Angliæ, patrem & filium, implacabilis diſſenſio oriretur, eò quòd potenti filio dari ſibi ciuitatem aliquam, ſiue in Angliâ, ſiue in Northmanniâ, ad habitandum vnà cum coniuge, filiâ Regis Francorum, pater negauerit omninò. Ex quo factum eſt, vt deficiens à patre filius, aduerſus eum bellum conflârit, vnà cum fratribus ſuis, & fœderatis Principibus, ipſo Rege Francorum, necnon Rege Scotiæ, Comitibus Pictauienſi & Flandrenſi, aliíſque. Ita permittente Deo, vt Rex Senior, qui patrem ſuum Thomam indefeſſo ſtudio fuerat perſecutus, perſecutorem ipſe pateretur filium ſuum, quouſque tantùm à ſe admiſſum penitùs expiaret delictum. Qui & in ſummum diſcrimen adductus, non alium habuit ad quem confugeret, quàm illum ipſum, cuius tam ſæpè mandata eluſerat, Alexandrum Romanum Pontificem: & ab eo auxilium per literas [d] implorans, eam implorans rationem adduxit, quod (vt ait Regnum

d Ap. Petr. Bleſ. ep. 136.

Angliæ eſſet iuriſdictionis Eccleſiæ Romanæ, & iuris feudatarij obligatione teneretur eidem obnoxium & adſtrictum: ideóque rogauit, vt experiretur Anglia quid poſſet Romanus Pontifex; & quia materialibus armis non vteretur, patrimonium B. Petri ſpirituali gladio tueretur.

III. Quid autem egerit Alexander, docet Petrus [e] Bleſenſis eiuſdem Regis Secretarius, & Archidiaconus Eccleſiæ Bathonienſis in Angliâ, in Epiſtolâ ad Radulphum Andegauenſem Epiſcopum: nimirùm mandaſſe, vt quicúmque pacem Regis turbarent, appellatione remotâ, excommunicationis vinculo adſtringerentur. Additque, eâ auctoritate fretum Archiepiſcopum Cantuarienſem, omnes Regis impugnatores apud Cadomum excommunicaſſe, nec Rege Iuniore, nec alijs exceptis. Porrò iſte Cantuarienſis Archiepiſcopus, dictus eſt nomine Richardus; quem Rex Senior [f] his iiſdem temporibus ex Priore Douerenſi ad eam Eccleſiam euexit, & vnà cum alijs, quos pariter Eccleſijs vacantibus elegit, abire Romam pro conſecratione iuſſit; vbi idem auctus eſt etiam Primatu Angliæ, & Legatione Apoſtolicâ prouinciæ ſuæ. Qui quidem antequàm excommunicationem in Regem Iuniorem proferret, admonitionis literas [g] voluit præceſſiſſe, quibus agens de prædicto mandato Pontificio, omninò aſſerit ſe illud in eum pleniſſimè proſecuturum, niſi intra quindecim dies reſipiſceret. Scripſit [h] etiam ad eumdem Iuniorem Regem Rotrodus Archiepiſcopus Rotomagenſis, vir ſummæ nobilitatis, auctoritatis, atque virtutis, quem mirè Petrus [i] Bleſenſis prædicat, literas tanto præſule dignas, quibus eum ad obedientiam patri exhibendam egregijs rationibus reducere conatus eſt. Sicut & ad Reginam [k] Seniorem Eleonoram, quæ & ipſa vnà cum filijs à viro diſceſſiſſet, ſcribens, addit demùm, niſi ad virum rediret, ſe in eam cenſuris Eccleſiaſticis acturum. Itémque Regem Seniorem alijs literis [l] hortatus eſt, vt in his anguſtijs conſtitutus, diuinum numen ſibi conciliaret, ablata reſtituendo, odia dimittendo, & Eccleſiæ omnem reuerentiam exhibendo: Hoc enim inimicos eius potiſſimùm inuitare ad pugnam, quòd inteſtinos hoſtes ſentirent ipſum habere, & arbitrarentur illum Eccleſiæ Dei minùs extitiſſe deuotum.

ALEX. PP. LABORAT PRO REGE ANGL.

e Id. ep. 61.

f Roger in Annal. Angliæ hoc ann. & ſeqq. ac pariter Baronius.

g Ap. Petr. Bleſ. ep. 47.

h Ibid ep. 33.

i Ep. 133.

k Ibid. ep. 154.

l Ep. 153.

IESV CHRISTI
AN. 1174.
ALEXANDRI III.
AN. 15.
FRIDERICI 20.
MANVELIS 32.

I. ANNO Domini milleſimo centeſimo ſeptuageſimo quarto, Indictione ſeptimâ, Henricus Senior Rex Angliæ, immenſis ob rebellionem ſuorum coanguſtatus ærumnis; quod planè deſiderari poterat ad pleniſſimam expiationem perſecutionis in S. Thomam illatæ, (cuius occaſione hæc ſibi diuinitùs mala contigiſſe non dubitaret) nempè vt quem offendiſſet toties verbis atque factis, & cauſam præbuiſſet necis eius, purgaret ad ipſum publicâ pœnitentiâ ad ſepulchrum martyris; hoc expleuit abundè. Audiens quippè in dies (inquit Herebertus [a] qui aderat) virtutes, & ſigna, & prodigia, quæ Cantuariæ fiebant per Martyrem, à Northmaniâ exiuit, & illam, ſicut alias dominationis ſuæ terras, in ſolius protegentis Dei, & Martyris ſui manu relinquens; confeſtim ſolâ diuinæ protectionis ſpe aduerſus hoſtes ſuos armatus, tranſiuit in Angliam. Antequàm autem Cantuariam intraret, vt ipſam vidit Metropolitanam Eccleſiam, in quâ Martyr requieſcebat, mox incredibiliter humiliatus, pauperis ſerui formam induit, nudis pedibus, totóque nudato corpore, prætèrquàm vili quâdam tunicâ ſuper nudo amictus, & pedes, & nudus, ſic palàm in omnium conſpectu ciuitatem intrauit, & per vicos & plateas luteas cum ſuſpirijs & gemitibus incedens, Martyris adiit ſepulturam, & ad eam tota illa aduentus ſui die, & nocte ſequenti, ieiunus & peruigil in oratione perſtitit: conuocatóque monachorum cathedralium cœtu, à ſingulis virgæ diſciplinalis percuſſiones ſingulas accepit. Hæc ibi. Sed addit Eduardus in Vitâ Martyris, Regem veſte ſe nudantem, caput in tumuli feneſtram ſubmiſiſſe, primóque ab Epiſcopis qui aderant, quinquies cæſum eſſe, deinde à monachis ampliùs octoginta ternos accepiſſe ictus.

PERFECTA REGIS ANGLIÆ POENITENTIA DE NECE S. THOMÆ.

a Li. 3. Hiſt. Quadrip.

VISITAT SEPVLCHRVM.

II. Quinam autem ſucceſſus, tantam pœnitentiam mox ſecuti fuerint, pergens Herebertus enarrare, imprimis ſequenti die (inquit) cùm Rex maculatis ſic pedibus vt venerat, necdum refocillatus, audiret ante ſepulchrum martyris miſſam de Martyre, eâdem ipſâ horâ Rex Scotorum vehementiſſimus ipſius impugnator, fortuito quodam caſu ab exercitu ſuo parùm deflexus, à militibus quibuſdam paucis & mediæ manus hominibus, qui inter paucos prædicto Regi Angliæ fauebant, interceptus eſt, & ſine pugnâ & plagâ captus. Deinde non longa mora, & ciſmarini & tranſmarini rebelles, in retiaculum quod domino ſuo retenderant, ceciderunt. Videntéſque alij, tam ſubitò cùm eo manum Dei validam, ſiluerunt vniuerſi, & factum eſt in pace regnum eius: qui hæc tanta, eò plus miraculoſa, quò tam cita, cuncta adſcripſit Domino, & glorioſo Martyri Thomæ, cui certiſſimè erant adſcribenda. Ita Herebertus. Agit verò etiam de pœnitentiâ publicâ Regis, Neubrigenſis [b], & ipſe eius temporis auctor: itémque Rogerius, [c] præſens iis omnibus; qui etiam pluribus narrat, quot hoc anno ex ipſâ pœnitentiâ idem Rex bona fuerit conſecutus ope ſancti Martyris, cùm omnes aduerſarios Deus conuertit in amicos & obſequentes, filiúmque Regem vnà cum fratribus redire fecit ad partis gremium, pacificum & pœnitentem. Quæ adeò inexpectata beneficia tribuit quoque Petrus [d] Bleſenſis viſitationi ſepulchri Martyris à Rege factæ.

VINCIT HOSTES EIVS OPE.

b Neubrig. lib. 2. c. 34.

c Roger. Annal. Angl. hoc an.

d Petr. Bleſ. ep. 66.

IESV CHRISTI
AN. 1175.
ALEXANDRI III.
AN. 16.
FRIDERICI 21.
MANVELIS 33.

I. [C]ONCIL. [A]NGLIC. [P]RO RE[S]TITVEN[D]A DISCI[P]LINA.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo quinto, Indictione octauâ, Dominicâ ante Aſcenſionem celebratum eſt apud *Vveſtmonaſterium* in Angliâ CONCILIVM à Richardo Archiepiſcopo Cantuarienſi: in quo ſtatuti ſunt ad diſciplinam Eccleſiaſticam reſtituendam canones decem & octo, quos ſingulos Rogerius in Annalibus recitat, accommodatos omnes Decretis Romanorum Pontificum. Inter quos qui numeratur decimus quartus, prohibet ex Decreto Alexandri tunc ſedentis, nequis nouam præfationem, vltra decem quæ eſſent in vſu Romanæ Eccleſiæ, addere Miſſis aliquo pacto præſumeret. Pertractatæ ſunt etiam complures Eccleſiaſticæ controuerſiæ diuerſi generis: ſed illæ grauiores, quæ emerſerunt pro primatu inter Archiepiſcopos Cantuarienſem & Eboracenſem; quæ quòd maioris eſſent momenti, delatæ ſunt per appellationem ad Romanum Pontificem: earúmque causâ, Rege petente, ab Alexandro miſſa eſt in Angliam Legato; de quâ plura Rogerius.

II. [A]LEXAN[D]RIA CIVITAS [L]ONGOB. [O]BSESSA [A] FRID. LIBERA[T]VR A S. PETRO.

Hoc eodem anno Fridericus Imp. qui ſub finem ſuperioris cum ingenti exercitu in Longobardiam veniens, Alexandriam nouam Vrbem Eccleſiæ Romanæ, obſidere cœperat; & nec inuſitatis aquarum inundationibus diuinitus immiſſis, nec aſperitate hyemis, aliíſque difficultatibus, à propoſito eius impugnandæ dimoueri potuerat; eò maiori iracundiâ in ciues indignatus, quòd videret non ſolùm eos ipſi viriliter reſiſtere, ſed & ingentia damna inferre, quamuis nullo murorum vallati eſſent præſidio, nec multitudine militum abundarent: demùm poſt quartum obſidionis menſem, aduenientibus ſanctis Maioris Hebdomadæ diebus, ſub prætextu conceſſionis induciarum ad celebrationem Paſchatis, inſidias parans, ipſâ nocte magnæ Feriæ Sextæ proditoriè illos adortus, immenſâ ab eis affectus eſt clade; pugnante pro illis, & in equo albo coruſcantibus armis præire viſo, ipſo ſancto Petro eius vrbis domino. Quare timens etiam ſibi ab exercitu Longobardorum fœderatorum, qui proximè aderat in auxilium Alexandrinorum, in ipsâ Dominicâ Reſurrectionis obſidionem ſoluens, versùs Papiam iter direxit. Sed quòd vitare non poſſet occurſum exercitus Longobardorum, cui minimè par eſſet; ad ſolitas fraudes conuerſus, conſultationem de pace interpoſuit, ſub cuius ſpecie illorum manus euaſit. Qui rursùm cùm omnia ſiniſtrè ei ſuccederent, vt religioſos viros, & populum ſibi propitium redderet, pacis ſtudium cum Romanâ Eccleſiâ ſimulans, accerſiuit Papæ tres ex præcipuis Cardinalibus, nempe Oſtienſem & Portuenſem Epiſcopos, ac Preſbyterum S. Petri ad vincula; quos cùm humaniſſimè excepiſſet ac ſalutaſſet, haud tamen ab iis reſalutatus eſt ob excommunicationem quâ erat conſtrictus: paciſque tractatio abſque effectu permanſit, quòd ipſe in cunctis modum nimis excederet, atque etiam in ſpiritualibus nonnulla poſtularet, quæ nulli vmquam laico inuenirentur eſſe conceſſa. Narrantur iſta pluribus in Actis Alexandri Papæ; quorum etiam meminere alij eius temporis Scriptores.

III. AVGETVR EPISCOPATV. *Quà de re Baron. hoc anno & 1180.*

Additur verò ibidem; eo tempore Alexandrum priuaſſe Papienſem Epiſcopum Crucis & Pallii dignitate, eò quòd ciuitas diù Octauiano Antipapæ, & Friderico excommunicato adhæſiſset, ac poſt præſtitam ſatisfactionem, eumdem Fridericum in grauem iacturam Eccleſiæ Longobardorum præſumpſiſset in Italiam reuocare: Alexandriam verò ciuitatem in Epiſcopatum erexiſſe, & Metropolitano Mediolanenſi ſubiecisse. Potiùs ſedem Aquenſem tranſlatam fuiſse Alexandriam, ita vt qui priùs Aquenſis dicebatur Epiſcopus, dictus poſteà fuerit Alexandrinus; conſtat ex literis Algiſii tunc Mediolanenſis Archiepiſcopi ad eoſdem Alexandrinos eâ de re conſcriptis anno milleſimo centeſimo octogeſimo; necnon ex aliis Innocentii Papæ Tertii, qui controuerſiam ſuper hac vnione obortam, appoſitis quibuſdam conditionibus ſedauit.

IESV CHRISTI
AN. 1176.
ALEXAN. III.
AN. 17.
FRIDERICI 22.
MANVELIS 34.

I. DE HÆRETICIS ALBIENSIBVS.

ANno Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſexto, Indictione nonâ, in prouinciâ Tholoſanâ, hæretici ALBIENSES dicti, qui ſeipſos *Bonos homines* appellabant, (Manichæis potiùs quàm Arianis affines, licet Ariani nominati inueniantur) examinati ab Epiſcopis, conuicti ſunt aduerſus doctrinam Catholicam ſapere. Extant ipſa Acta, quæ recitantur à Rogerio eius temporis auctore in Annalibus Anglicanis.

II. ERRORES ILLORVM.

Recipiebant tantummodò Scripturas Noui Teſtamenti, reiicientes penitùs Vetus, niſi in iis teſtimoniis quæ inducta ſunt à Chriſto Domino & Apoſtolis, & non aliis: nam & reſpuebant pariter ceteros omnes Doctores Legis Chriſtianæ. Interrogati de fide ſuâ; dicebant ſe non teneri ad reſpondendum. Aſſerebant duos deos exiſtere, bonum alterum, alterum malum: bonum, qui inuiſibilia tantùm, & ea quæ mutari aut corrumpi non poſſunt, feciſset: malum, qui cælum, terram, hominem, & alia viſibilia condidiſſet. Negabant Baptiſmum prodeſſe paruulis ad ſalutem: Corpúſque Domini confici per miniſterium ſacerdotis indigni, aut aliquibus criminibus irretiti; & virum ac mulierem ſaluari, ſi carnaliter conuenirent. Dicebant miniſtros Eccleſiæ, qui non eſſent moribus, & conuerſatione tales, quales Paulus ordinandos eſſe docuerat, non eſſe Epiſcopos, aut Preſbyteros, &c. ſed lupos & ſeductores; ideóque nullam eos habere poteſtatem in rebus diuinis & Eccleſiaſticis, aut in Sacramentis adminiſtrandis; nec obediendum eis eſſe, aut primitias & decimas ſoluendas. Negabant Eccleſias,

ſiue templa, in honorem Dei, & Sanctorum erigi debere, aut ad orationem adiri à Fidelibus; itémque eleemoſynas iiſdem Eccleſiis, aut pauperibus fieri. Dicebant ſufficere ad ſalutem peccata cuilibet homini confiteri, nec poſt confeſſionem neceſſariam eſſe pœnitentiam. Ac denique inter alios plurimos eiuſmodi errores, aſſerebant numquam omninò debere iurare per aliquod iuramentum. Hæcque cuncta miſeri aſſerebant, ſe ex Euangelio & Epiſtolis excipere; nec ſe aliquid aliud, quàm quod ibi expreſsè contineretur, recipere velle; reſpuentes omnes quorumcúmque Doctorum interpretationes, cùm alioqui ipſi prorſùs rudes & imperiti eſſent. Recenſentur verò iſta à Rogerio ſub hoc anno milleſimo centeſimo ſeptuageſimo octauo, quo in iudicium vocati.

III. CONVENIVNTVR, ET CONVINCVNTVR.

Porrò hoc anno conuenientibus in vnum aduerſus peſtiferos eorum errores, apud Epiſcopum Albinenſem, (electum ab vtráque parte, vnà cum alijs quibuſdam Abbatibus, diſputationis iudicem) nonnullis Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & Præpoſitis Eccleſiarum, necnon Comitibus, ac viris illuſtribus, Conſtantiâ ſorore Regis Franciæ vxore Raymundi Comitis Toloſani, cum maximâ populi multitudine; Gozelinus Lodouenſis Epiſcopus publicè interrogatis hæreticis, cunctos eorumdem errores validiſſimè confutauit ſolis Noui Teſtamenti auctoritatibus, quas ipſis tantùm admittebant. Poſt quæ videntes hæretici ſe eſſe conuictos, vt non vitarentur à populis, iidem publicè Catholicæ fidei profeſſionem emiſerunt: ſed quòd nollent eam iuramento confirmare, quamuis eis abundè ex ſacris Scripturis probaretur, & id licitum eſſe, & ad id ipſos obligari, vt purgarent infamiam hæreſis quâ notati erant: iidem à Iudicibus ſententiam damnationis acceperunt, quam & alij omnes ſuis calculis confirmarunt. Acta ipſa diſputationis recitat Rogerius. Quomodò verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate fuerint, rurſùm iidem ad iudicium vocati, conuicti, & damnati, dicetur poſt biennium.

IV. FRID. VINCITVR A MEDIOL.

Hoc eodem anno Imperator Fridericus, nouis receptis ex Germaniâ copijs, aggreſſus Alexandri Papæ confœderatos Mediolanenſes, ingenti ab eis prælio deuictus eſt: quo inter ceteros ipſe coruſcantibus armis inſignis apparens, ab hoſtibus de ſellâ eiectus, ab omnium oculis tunc euanuit; dubitatúmque diù eſt quid de eo factum eſſet, adeò vt eius vxor veſtem lugubrem induerit: quouſque idem ſubitò Papiæ comparuit omnibus rebus deſtitutus. Hæc pluribus in Actis Alexandri Papæ: vbi cum ea conſignentur duplici chronographiâ, nempè anno Incarnationis Dominicæ milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſexto, & pontificatus Alexandri decimoſeptimo, menſe Iunij; malè eadem Vrſpergenſis anno ſuperiori collocat, ac Robertus ſequenti: quæ etiam Dodechinus ſummatim recenſet. Poſt hæc autem Imperator, quem nulla vmquam aduerſitas aut difficultas, ex quo aggreſſus eſt Eccleſiam perſequi, licet rebus quotidie in deterius dilabentibus, ab incœpto retrahere valuerat; hac tamen acceptâ clade, adeò vehementer à ſupremo Iudice contritus eſt, (inquiunt eadem Acta) vt pacem Eccleſiæ, quàm hactenùs in duplicitate cordis popoſcerat, toto animi affectu ab Alexandro ſupplici-

SERIÒ PETIT PACEM AB ALEX.

ter poſtulare decreuerit. Cuius rei cauſâ miſit ad eum tunc Anagniæ in Campaniâ degentem, quatuor ex præcipuis Imperij principibus Eccleſiaſticis, nempe Magdeburgenſem, Moguntinum, & Wormatienſem Antiſtites, atque protonotarium Regni, cum pleniſſimâ poteſtate tractandæ & conficiendæ pacis inter Eccleſiam & Imperium. Qui cùm diutiùs de eâ cum pontifice egiſſent, tandem facta capitulorum conuentione conſtitutum eſt, vt quoniam ad omnia ſolidiùs peragenda, neceſſaria videbatur ipſius Imperatoris, atque Longobardorum, de quorum etiam pace agebatur, præſentia; pontifex in eas partes ſe quantocyùs transferret, atque interim Imperator firmam daret ſecuritatem omnibus perſonis, & rebus Eccleſiæ Romanæ, Regiſque Siciliæ, aliorúmque ipſis inhærentium. quæ autem iſta ſunt ſecuta, proximo anno proſequemur.

IESV CHRISTI
AN. 1177.
ALEXANDRI III.
AN. 18.
FRIDERICI 23.
MANVELIS 35.

I. a Iſa. 61.

ANNVS Chriſti milleſimus centeſimus ſeptuageſimus ſeptimus, Indictione decimâ notatus, dicendus eſt ex bonis, quæ ſecum tulit, ſecundùm Iſayam [a] verè *Placabilis*, quo pax exul annis decem & octo, tandem eſt poſtliminiò reſtituta, & ſchiſma Eccleſiæ ſublatum. Digna quidem tanta hiſtoria, vt præſtantiſſimorum virorum (ſicut factum eſt) digno ſtylo poſteris traderetur. Sed infortunio magno accidit, quòd cùm ad ornatum ſuperuacaneum inopportunus & commentitius quæſitus eſt fucus, deformis effecta, diuerſa penitùs reddita ſit ab illâ venuſtate, quam mixto candore ſimplicitatis cum rubore viuidæ veritatis, conciliauerat ipſi abſque arte naturæ. Vt autem abſterſis ſordibus, in priſtinum decorem eamdem vendicemus, aperiendum imprimis, duplicem & magnoperè inter ſe diuerſam reperiri hiſtoriæ huius narrationem; vtramque verò in codice Chronicorum dignæ memoriæ Cardinalis Beſſarionis, qui ſummâ diligentiâ & honore aſſeruari dicitur in Bibliothecâ Venetâ.

HISTORIÆ DE PACE CV[M] FRIDER. DVPLEX NARRATIO.

II. PRIM.

Primâ igitur narratione, ex Blondo, & Æneâ Siluio deſumptâ, aſſeritur Fridericum Imper. Magdeburgenſem Moguntinúmque Archiepiſcopos Oratores ad pacem cum Alexandro conſtituendam deſtinaſſe Anagniam. Conuentum eſſe ibidem, vt Pontifex Bononiam, Imperator Mutinam ſe conferret, quòd eo modo facilè poſſet ad colloquium perueniri. Pro eâ re complendâ, Pontificem receptis apud Garganum montem ab Willelmo Rege Siciliæ tredecim triremibus, iis Venetias delatum, magno honore exceptum eſſe, & terreſtri itinere ſex Cardinales Bononiam miſiſſe. Fridericum autem Mutinam veniſſe. Sed intereà Oratoribus Friderici Bononiam ſuſpectam dicentibus, Ferrariam pro conuentu electam eſſe. Quò cùm perrexiſſet pontifex, rurſùm mutatis conditionibus,

Venerijs conuenire placuiſſe, eâ lege, ne priùs Imperator Venetias admitteretur, quàm pacem iureiurando firmaret. Itaque conceſſiſſe Fridericum pacem Alexandro in eâ formulâ, quâ ſemper optauerat; itémque Willelmo Regi Siciliæ, ac ciuitatibus Longobardiæ, certis conuentionibus pacem dediſſe. Hæc ibi ex Blondo. ALTERA. Alij verò (vt ibidem additur) aſſerunt, Fridericum cum magno exercitu veniſſe in Auſoniam, mouiſséque in Romanam Vrbem; eiúſque vires perhorreſcentem Pontificem, decimoſeptimo ſui Pontificatûs anno, coqui ſui veſtibus ſumptis, eo in habitu Venetias profugiſſe in Monaſterium Sanctæ MARIÆ de Charitate, atque ibi hortulo præfectum eſſe, ſed poſt aliquot menſes agnitum, ſummo honore à Sebaſtiano Duce, & vniuerſo Senatu habitum eſſe. Imperatorem autem hæc audientem, ad eum repoſcendum miſiſſe Ottonem filium ſuum cum armatâ claſſe: hunc verò, bellum ob id Venetis mouentem ab eorum Duce prælio ſuperatum eſſe, vinctúmque Venetias perductum. Sed eo procurante, pacem inter Pontificem & Imperatorem his conditionibus ſtabilitam eſſe, vt Imperator Romam & quæ ditionis erant Eccleſiaſticæ, Pontifici redderet, & quicquid ille pro perpetratâ culpâ iniungeret, patienter perferret. Itaque Pontificem ad ianuas Eccleſiæ S. Marci, vniuerſo adſtante populo, Imperatori iuſſiſſe, vt ſe humi proſterneret, & veniam denuò poſtularet: eiúſque collum pede comprimendo dixiſſe, *Scriptum eſt, Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem*: Fridericum autem reſpondiſſe, *Non tibi, ſed Petro, cui ſucceſſor es, pareo*: iterúmque Pontificem adieciſſe, *Et mihi, & Petro*: ſicque pace compoſitâ, Imperatorem cum bonâ veniâ abiiſſe: Pontificem autem ob beneficium à Venetis ſuſceptum, Sebaſtiano Duci & eius ſucceſſoribus, ac Senatui Veneto, multa priuilegia, Indulgentiáſque conceſſiſſe. Ita poſterior narratio in codice Beſſarionis; cui & alia quædam monimenta fauent.

III. b Ierem. 6. Cui verò inhærendum nobis ſit, tamquam in biuio conſtituti, illud diuinæ Scripturæ [b] obſeruabimus; *State ſuper vias, & interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit via bona, & ambulate in ea.* VLTRA VERIOR. Nam illos vtique interrogabimus, qui viam triuerint ambulando, non autem inexpertos, qui tantùm audita retulerint, eadémque fucata coloribus demonſtraſſe, ſatis eſſe ad probationem exiſtimauerint. Quamobrem non aliunde quàm ab auctoribus eius temporis, & iiſdem planè ipſis qui rebus geſtis interfuerunt, vel etiam magna pars fuerunt, cuncta narraturi; imprimis reuocamus in memoriam, quæ dicta ſunt anno ſuperiori ex indubitatæ fidei Scriptoribus, de victo & profligato à Mediolanenſibus Friderico, & legatione ab eodem pro pace ad Alexandrum miſsâ: vt ex iis appareat, vanum illud commentum de timore Alexandri ob inſultationem Friderici omninò corruere, nullámque de ineundâ à Pontifice fugâ, latebriſque captandis, proſus fuiſſe occaſionem. Sed quomodò rem regi contigerit, veraciter ac copioſè deſcripſit auctor qui aderat, in Actis ipſius Alexandri, de quibus ſæpè dictum eſt ſuperiùs; confirmántque alij, de quibus etiam dicetur.

Alexander igitur antequàm Agnaniâ exiret ad colloquium Imperatoris, præmiſit ad eum duos Cardinales, vt ſecuritatem quam Magdeburgenſis cum ſocijs ſuis promiſerat, ab eodem Imp. per exhibitionem iuramenti reciperent. IV. LEGATIO A PONT. AD IMP. Quem cùm inueniſſent circa Mutinam, honorificè ab eo ſuſcepti ſunt: idémque filium Marchionis Montiſferrati ſuper ſancta Euangelia iurare fecit in anim à ſuâ prædictam ſecuritatem; & vt omnes Principes Alemanniæ qui ſecum erant, eamdem pari iureiurando confirmarent, effecit. Pontifex autem præmiſſis terreſtri itinere ſex de ſuis Cardinalibus Bononiam, vt Imperatorem & Longobardos de ſuo aduentu certiores faceret; ipſe vnà cum reliquis iter arripiens ad mare Hadriaticum, tranſito monte Gargano, ſuſceptiſque in ciuitate Licianâ ab Willelmo Siciliæ Rege tredecim triremibus commeatu, & armis optimè inſtructis, ſub ductu duorum ex præcipuis ditionis eius Principibus, nempè Romualdi Archiepiſcopi Salernitani, & Rogerij Comitis Andrienſis Magni Comeſtabuli, (qui cùm illo pro Rege intereſſe deberent colloquio pacis, vt & ipſe in eâ comprehenderetur, qui ſe fidelem Eccleſiæ defenſorem ſemper exhibuiſſet:) poſt nonnullas aduerſorum ventorum & procellarum moras, per medias Dalmatiæ & Sclauorum inſulas nauigans, tandem decimo Calendas Aprilis Venetias appulit, occurrente ei Duce cum Patriarchâ & Epiſcopis, ac nobilibus & Clero, copioſâ nauium multitudine. ALEX. PP. APPELLIT VENETIAS. Mox verò ad eum accedens Magdeburgenſis cum ſociis, rogánſque, vt quoniam vrbs Bononia Principibus Imperatoris ſuſpecta erat, alius eligeretur ipſius cum Imperatore colloquij locus; promiſit Pontifex ſe quamprimùm Ferrariam profecturum, vt ibi cum Rectoribus Longobardiæ, quorum etiam maximè intereſſet, de eâ re liberaret. Quare indicto per literas, vniuerſorum Epiſcoporum & Conſulum ciuitatum Longobardiæ conuentu, Dominica Paſſionis Ferrariæ habendo, ipſe interim Dominicâ Lætare in Eccleſiâ Beati Marci Miſſam ſolemniter celebraturus, Roſam auream ex conſuetudine ad altare ferens, eam poſt impleta myſteria, Duci Venetiarum in ſignum gratiæ Sedis Apoſtolicæ contulit. Deinde verò, eodem Ferrariam petente, ibi poſt quaſdam altercationes, tandem conſenſu omnium electa eſt ad congreſſum ciuitas Venetiarum; eâ tamen conditione, vt anteà Dux cum populo Veneto iurarent, quòd antequàm pax firmiter ſtabilita eſſet, haud abſque conſenſu Pontificis permitterent Imperatorem intrare ciuitatem: quod & factum eſt.

[Quod de Roſâ aureâ legiſti, habes de eodem antiquo ſacro ritu eius benedicendæ eo die, eiuſdem temporis Scriptorum notiſſimum, (quem & hîc ea de re citat Baronius) *Petrum Bleſenſem*; qui *ſerm.* 15. cuius meminit, & rei myſterium pandit, quòd Dominica illa *Lætare*, ſeptima numeretur a Dominica Septuageſimæ. Sed de eius myſteriis plura Innoc. PP. III. ſermone ad eam Dominicam habito & Durandus lib. 6. Ration c 53 Extátque etiam ipſius Alexandri Tertij Epiſtola ad Francorum Regem cùm mitteret ei eiuſmodi Roſam, quæ refertur à Io Picardo in Not. ad lib. 3. cap. 4. Guil. Neubrig. de Reb. Angl. & poſt eum à Gretſero, l. de Bened. cap 40 vbi plura de his.]

V. VNIVERSALIS PAX Conuenientibus igitur rurſùm cunctis delegatis apud Venetias, poſt multas de Feudis Longobardorum concertationes, demùm in

FIRMATVR.

ipſis Apoſtolorum Petri & Pauli Octauis, perpetua pax Eccleſiæ firmata eſt, eâ formâ quæ priùs inter partes compoſita fuerat: ac pariter Regi Siciliæ in annos quindecim pax conceſſa; & Longobardis induciæ ad ſex annos, vt interim vniuerſæ ſimul eorum ciuitates conuenirent de regalibus ac iuribus, quæ Imperator ab eis ſibi deberi contendebat. Hæc autem ita tranſacta, Imperator Chiogiam prope Venetias accedens, rata habuit; ac per Diedonem Comitem, & Sigilboth Camerarium ſuum, coram omnibus delegatis, ac Principibus ſuis, iurare fecit in animâ ſuâ, quòd mox vt Venetias accederet, pariter in anima ſua iurare faceret integram obſeruationem eorum omnium quæ inter partes conſtituta fuiſſent. Hiſque peractis, præcepit Pontifex vt Imperator Venetias honorificè deduceretur. Altera verò die, in Vigilia S. Iacobi, miſit ad eum quoſdam Cardinales, qui poſt abiuratum ab illo ſchiſma Octauiani, Guidonis Cremenſis, & Ioannis de Strumâ, ac promiſſam obedientiam. Alexandro, eiúſque ſucceſſoribus Catholicis, eumdem à ſententia excommunicationis abſoluerunt, & Catholicæ vnitati reſtituerunt. Idémque factum eſt cum eius Principibus tam Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus, aliiſque cunctis ſchiſmaticis illic præſentibus, qui eodem vinculo conſtricti tenebantur. Exinde Imperator tamquam Catholicus Princeps accedens ad Pontificem, qui eum opperiebatur ante fores Eccleſiæ S. Marci depoſita chlamyde proſtrauit ſe in terram, & deoſculatis Pontificis pedibus, ad pacis quoque oſculum admiſſus eſt: & apprehenſa Pontificis dextera, [c] cum Canticis & Laudibus ad chorum Eccleſiæ, ipſum deducens, inclinato capite benedictionem eius reuerenter accepit. Sequenti verò die, in feſto S. Iacobi, celebrante ſolemniter Pontifice Miſſam, poſt dictum Euangelium, & ſermonem factum ad populum, Imperator denuò ad eius veſtigia cum Principibus ſuis accedens, aurum poſt pedum oſcula obtulit. Finita autem Miſſa, rurſum dexteram Pontificis apprehendens, extra Eccleſiam vſque ad equum album deduxit, & ſtreguam (ſiue ſuppedaneum equeſtre) fortiter tenuit; frenúmque accepit, vt ſtratoris officium impleret: Sed quòd iter ad mare nimis videretur prolixum, pro facto Pontifex habuit, quod Imperator affectuosè voluit adimplere.

IMP VENETIAS VENIT.

c [De hoc more vide ſup an 774 poſt. num. I. Et quod ad illum Pontificis & Imperatoris cõgreſſum, de quo hic agitur; diſertè Andr. Dandulus Venet Dux in ſuo Chron. ait, *Papam medium inter Imperatorẽ & Ducem Venet. ad altare B. Marci proceſſiſſe.*]

VI. IVRANTVR CONDITIONES PACIS.

Calendis verò Auguſti, conuocatis omnibus in Conſiſtorium, Imperator præcepit Comiti Henrico de Dieſſa, iurare in anima ipſius Imperatoris ſuper ſancta Dei Euangelia, ſe pacem Eccleſiæ & Imperij, necnon pacem Regis Siciliæ, & inducias ciuitatum Longobardorum, ſicut inter mediatores conuenerat, bona fide ſeruaturum, & vt eadem pariter ſe ſeruaturos, cuncti iurarent Principes eius, tam Eccleſiaſtici quàm laici, æquè præcepit. Idque ipſum iurarunt ex parte Regis Siciliæ, Romualdus Archiepiſcopus Salernitanus & Comes Andrienſis; ac pro Longobardis, ipſorum delegati. Deinde decimoſexto Calendas Septembris, in Eccleſia S. Marci Alexander Papa vnà cum Epiſcopis ac Prælatis Italis & Germanis SYNODVM celebrauit: in qua iuxta eum reſidente Imperatore, rurſùm communi omnium conſenſu prædicta omnia confirmata fuere; ipſéque Pontifex ſententiam protulit, vt quicumque ea infringeret, niſi commonitus intra quadraginta dies ſatisfaceret, excommunicationem incurreret: in ſchiſmaticos autem qui nondum reſipuerant, anathematis ſententiam renouauit. Sed & decimoquinto Calendas Octobris, eamdem pacem, tam ipſe Imperator, quàm eius Principes Eccleſiaſtici ſæculares ex literis ſuis ſcriptis confirmarunt, quas propriis ſubſcriptionibus & ſigillis munierunt. Ac demùm Imperator cum ſuis receſſurus, Chriſtianum Archiepiſcopum Moguntinum Cancellarium ſuum reliquit, vt intra tres menſes integrè reſtituenda curaret cuncta regalia S. Petri, & poſſeſſiones Eccleſiæ Romanæ; exceptis bonis Comitiſſæ Mathildis; quæ licet vnà cum aliis ex conuentione pacis reſtitui deberent; tamen quòd ea Imperator ad ius Imperii pertinere contenderet; ne inde pax Eccleſiæ turbaretur, annuit Pontifex vt eligerentur ex vtraque parte viri, quorum iudicio tam ea res definiretur, quàm alia tunc primùm ab eodem Imper. mota quæſtio de Comitatu Bertinori: qui quamuis ab antiquo fuiſſet iuris Eccleſiæ Romanæ, ac nouiſſimè, dum de pace Venetiis ageretur, eum Comes eius abſque liberis decedens eidem Eccleſiæ contuliſſet, atque ipſius poſſeſſionem Alexander per ſuos apprehendiſſet; tamen Imperator ſui iuris eſſe aſſereret. Hiſque ita peractis, idem Imperator poſt oſculationem pedum Pontificis, versùs Rauennam & Ceſenam profectus eſt: Pontifex autem circa medium menſis Octobris, habitis à Duce Venetiarum triremibus, Sipontum in Apuliâ applicuit, atque inde terreſtri itinere Anagniam decimonono Calendas Ianuarij reuersùs eſt.

CONCIL. VENET. SVB ALEX. PP.

ABSC... DVNT IMP. ... PONT...

VII.

Hactenùs ex fuſioribus Actis Alexandri Papæ, ab auctore qui aderat conſcriptis, pacis confectæ hiſtoria, omni ſinceritate decurſa. Quam etiam teſtatiorem reddit relatio Romualdi Archiepiſcopi Salernitani, quem omnibus interfuiſſe vidimus Legatum Willelmi Regis Siciliæ: qui cunctas res geſtas ab eo tempore quo Pontifex Agnaniâ profectus Venetias ſe contulit, atque inde rurſùs Anagniam reuertit, exactiſſimè tamquam à ſe viſas recenſet, eodem prorſùs modo atque tenore, quo in prædictis Actis recitantur: niſi quòd eas Romualdus longè copioſiùs ac minutiùs deſcripſit, multáque alia ſingularia intexuit, quæ deſiderantur in Actis: putà de ingentibus tumultibus Venetiis ortis, cùm quidam niterentur Imperatorem eò introducere abſque licentiâ Pontificis: iiſdémque prudentiâ Pontificis ac Ducis, & induſtriâ ac fortitudine Legatorum Regis Siciliæ ſedatis: ac de conteſtatione Principum Eccleſiaſticorum Imperij factâ Friderico, cùm ipſe Clozæ opperiens exitum tumultûs Veneti, cunctaretur promiſſam pacem iurare, de eo derelinquendo, & Pontifici inhærendo, niſi quantocyùs promiſſa impleret: itémque de obſequio ab Imperatore exhibito, cùm adueniente in Eccleſiam Pontifice ad Miſſam ſolemniter celebrandam, idem Imper. depoſito pallio, virgam manu accipiens, laicos de choro expulit, & viam Papæ tamquam oſtiarius præparauit: denique de tractatu pacis, ab Henrico Rege filio Imperatoris, qui tunc cum matre Imperatrice erat in caſtello Gayuæ, iuſſu patris iureiurando confirmato. Hæc & alia plura tunc vltrò citróque geſta, dictáque, diffusè proſequitur Romualdus ad fi-

ALIA ... NARRATIONE ROMVALDI ARCHIEPISC. SALERNIT.

nem Chronicorum, quæ conſcripſit ab Orbe condito ad ſequentem vſque annum. Extántque inſuper apud Rogerium in Annalibus Anglicis, binæ literæ ab Alexandro Papa ſcriptæ Venetiis ad Antiſtites Anglos, de Rebus geſtis inter ipſum & Imperatorem, vſque ad iuratam Calendis Auguſti pacem; quæ cum iiſdem eius Actis, & Romualdi narratione, miram habent conſenſionem. Eſtque par credere, ab eodem Pontifice tunc eodem argumento ſcriptum eſſe ad diuerſos Eccleſiarum Antiſtites; vt quos mœror de ſchiſmate Eccleſiæ deiecisset, optatiſſimum nuncium eiuſdem vnionis erigeret. Reperiuntur enim & aliæ eiuſdem generis ab eo miſſæ literæ ad Archiepiſcopum Capuanum, & ad Abbatem Caſſinenſem. Denique eadem planè quæ apud prædictos auctores habentur, narrat, ſed breuiùs, Rogerius; qui etſi non fortaſsè, vt illi, ea vidit quæ ſcripſit, tamen vt qui eadem vixit ætate, ea quæ ſunt eius temporis accuratè deſcripſit.

Alex. ad omnes ſcribit de confecta pace.

VIII.

Quibus ſic omni oculatorum teſtium genere certiſſimè ſtabilitis atque confirmatis, cuncta quæ ab eis diſcrepant, ab aliis ex auditu relata, mendacia eſſe penitùs conuincuntur. Stétque aſſertâ in Chronico Beſſarionis, prioris ſententiæ veritas omni contradictione ſuperior, nec labefacteretur vllis poſterioris ſuperinductis mendaciis; quorum præterea auctores, cùm & notâ impiorum, & rerum geſtarum diſcrepantiâ, ſibi inuicem aduerſarentur, vel ex his illorum aſſertiones procul longè abiiciendæ ſunt: ac præcipuè illa ceteris magis indecora, qua obtruditur factum illud arrogans, & penitùs inſuetum, vt humiliatum ad pedes Pontificis caput Imperatoris pede ipſe preſſerit, atque inſultauerit verbis illis quæ ſuperiùs relata ſunt. Abhorrens eſt quippe ab Alexandri manſuetudine turgens faſtu facinus; quem ſummâ fuiſſe animi moderatione, atque benignitate præditum, & omnes eius temporis auctores abundè demonſtrant, & ſatis docetur ex iis quæ de eo iam anteà variis locis dicta ſunt, dicentúrque poſteà. Si quid autem eiuſmodi ab eodem Venetijs in Imperatorem fieri contigiſſet, quomodò Scriptores illi, qui minima quæque ſummâ diligentiâ proſecuti ſunt, quaſi ex condicto referre prætermiſiſſent? Sed ne rem ſuâ ipſius inſcitiâ deficientem, nimiâ exagitatione exſuſcitemus, iam ad alia tranſgrediamur.

Mendacia de Alex. faſtu explodvntvr.

IX.

Poſt reditum Pontificis Anagniam, ſubdunt eius Acta magnam ſchiſmaticorum turbam audientes quæ geſta eſſent, ad eius obedientiam ſpontè reuerſos eſſe, ac multos intruſos Eccleſias Catholicas Epiſcopis reſtituiſſe: Ridiculum verò Ioannem Antipapam, qui Viterbij morabatur, tanto timore correptum eſſe, vt occultè Viterbio exiens, tamquam profugus in montem Albanum confugerit ad Ioãnem dominum illius caſtri; eo verò audito, Imperatorem tam eum, quàm eius defenſores, niſi ad obedientiam Alexandri properarent, Imperiali banno ſubieciſſe. Porrò tradit Rogerius in Annalibus, eumdem Antipapam in Concilio Venetiis ab Alexandro habito, de quo dictum eſt, ſuperiùs degradatum eſſe, & ab ipſo Imperatore, atque omnibus Principibus Eccleſiaſticis & ſæcularibus, deiectum ac reprobatum: paritérque omnes Archiepiſcopos & Epiſcopos & Abbates regni Teutonici, qui ab eo vel eius prædeceſſoribus Antipapis ordinati fuerant, degradatos eſſe; & altaria quæ ab eis, ſiue ab ordinatis per eos dedicata erat, diruta fuiſſe.

Ioan Antip. ab omnib. reiectvs.

X.

Dum autem Alexander adhuc Venetijs eſſet, quinto Calendas Octobris ſcripſit Epiſtolam ad Indorum Regem in Æthiopiâ longè latéque regnantem, quem vulgò nominant PRETEIANNVM, ipſe verò Alexander in inſcriptione Epiſtolæ vocauit *Sacerdotum ſanctiſſimum*, titulo ab omnibus ei impendi conſueto. Scribendæ autem Epiſtolæ ea occaſio interceſſit, quòd quidam Magiſter Philippus ipſius Pontificis medicus, ad partes illas peregrinatus, retuliſſet eorum principem, alioqui fide Chriſtianum, tamen, quòd non in omnibus conſentiret cum Romanâ profeſſione, auidè cupere de omnibus erudire, vt in nullo diſſentiret à doctrinâ Sedis Apoſtolicæ; habere que in Vrbe Eccleſiam, vbi miſſi ab eo viri prudentes habitare poſſent, & Apoſtolicâ pleniùs inſtrui diſciplinâ, quàm poſtmodùm in patriâ ſuâ alios docerent. Reſcribens igitur per eumdem Philippum Alexander, petiit mitti Romam viros illos, & cunctas ipſius Regis petitiones ſe effectui mandaturum promiſit. Recitat has Pontificis literas Rogerius in Annalibus. Quæ autem ſecuta ſint iſta nos latet; niſi quòd ſiue ab ipſo Alexandro, ſiue ab alio Romano Pontifice, conſtat Æthiopibus iſtis regni Preteiani, *Abiſſynis* dictis datam in Vrbe Eccleſiam S. Stephani Protomartyris, vnà cum eius habitationibus, ſitam poſt abſidem baſilicæ S. Petri; quam in hanc vſque diem poſſident.

Legatio a Preteianno ad Alex. Pp.

XI.

Idem quoque Pontifex Anagniam rediens, cùm eſſet Troiæ in Apuliâ, accepit commentarium aduersùs Græcos de proceſſione Spiritûs Sancti, miſſam ab *Hugone Etheriano*, natione Etruſco, Conſtantinopoli agente vnà cum fratre ſuo, Leone dicto, qui apud Imperatorem Emmanuelem interpretis munere fungebatur: quo quidem commentario cuncta argumenta, quæ à Græcis tam antiquioribus quàm recentioribus eſſent aduersùs Latinos elicita, egregiè confutauit. Porrò id præſtitit vir doctiſſimus (vt ipſe præfatur in nuncupatoriâ ad eumdem Pontificem) tum quòd gratum eſſe ipſi Emmanueli nouiſſet, tum etiam quòd fuiſſet ad id impulſus à nonnullis S. R. E. Cardinalibus. Extat [d] totum egregium opus, vnà cum perbreui Alexandri Papæ Epiſtolâ ad eum reſcriptâ, datâ Troiæ Idibus Nouembris.

Hvgonis Ether. ſcripta adverſvs Græcos.

[d] in Bibl. Patr.

XII.

Quod autem attinet ad Fridericum Imperatorem; cùm is non tam amore concordiæ ductus, quàm rerum neceſſitate coactus pacem cum Pontifice iniiſſet, mox vt ab eo diſceſſit ad priſtinam perfidiam & contumaciam relapſus, nullâ habitâ ratione repetiti ſæpiſſimè iuramenti, diuinis humaníſque legibus violatis, cùm Ceſenam perueniſſet, (narratur in Actis Alexandri) accedens iuxta Bertinorum caſtrum muniſſimum, de quo ſuperiùs dictum eſt, vocatis iis qui pro Eccleſiâ Romanâ, ad quam illud multiplici iure pertinebat, cuſtodiebant, petiit vt eius poſſeſſione cederent; iiſque reſpondentibus, haud ſe abſque mandato Romani Pontificis id facere poſſe; adducto confeſtim exercitu eos inde expulit; ac poſtmodùm poſcenti per Legatos Pontifici eius reſtitutionem, penitùs recuſauit. Quam iniuriam Alexander, ne pax ſolueretur, diſſimulauit.

Frid. imp. relabitvr in tyrannvm.

XIII. LEGATIO IN NORTHMANN.

Hoc eodem anno tradit Rogerius, miſſum eſſe ab Alexandro Pontifice Legatum in Northmanniam, Petrum Cardinalem S. Chryſogoni; qui vniuerſam Regis Angliæ ditionem interdicto ſubiiceret, niſi is permitteret Richardum filium ſuum Comitem Pictauienſem ducere vxorem Aleſiam filiam Regis Francorum, quam ipſe Rex Angliæ iam diù, & vltra quàm inter eos conuenerat, in ſuâ cuſtodiâ retinuerat. Regem autem appellaſſe ad Pontificem; & colloquio cum Rege Chriſtianiſſimo habito, inter eos certis conditionibus concordiam initam eſſe.

XIV. e Saxo Gram. lib. 14. in fi.

Hoc item anno; quo Fridericus ſubiecit ſe Pontifici, (vt tradit Saxo Grammaticus) idem Pontifex Legationem in Daniam miſit, eâ occaſione quòd cùm Eſchillus venerandus ſenex, Lundenſis Eccleſiæ metropolitanæ præfecturâ, & Apoſtolicæ Sedis Legatione diù digniſſimè perfunctus, obtentâ demùm ab Alexandro miſſione, cùm facultate transferendi Archiepiſcopatum & Legationem in quem vellet, vt ſic poſt labores ipſe ſibi vacans, in habitu & obſeruantiâ Regulæ Ciſtercienſis expectaret diem ſui tranſitus; idem omnium conſenſu, geminæ præfecturæ onus in Abſalonem Roſchildenſem Epiſcopum omnium laudatiſſimum refudiſſet, hicque penitus abnuens ſuam Eccleſiam deſerere,

ABSALON RECVSAT MAIOREM ECCLESIAM.

quam immenſis laboribus excoluiſſet à iuuentute, contra vrgentium importunitatem opus habuiſſet ad remedium appellationis confugere. Miſſis ergo vtrimque ad Alexandrum Papam nunciis, ita ipſe contrarias eorum petitiones conciliauit vt Abſalonem Lundenſem Archiepiſcopatum aſſumere iuſſerit, & Roſchildenſem adminiſtrare permiſerit; miſſo ad hoc Legato, qui cuncta ritè componeret. Rem geſtam narrat Saxo pluribus. Hìc verò primùm tentatum, vt duo vni à Sede Apoſtolicâ traderetur Epiſcopatus: quòd ſemel ex causâ præſumptum, malè apud complures tranſijt in exemplum: Abſalon tamen poſteà, tradito alteri Roſchildenſi, Ludenſem ſolum retinuit.

DVO EPISCOPATVS VNI TRADITI.

XV.

Sed claudat huius anni periodum elegans hiſtoriola, diplomatibus Pontificijs comprobata, de admiranda Pontis Auenionenſis ſtructurâ perneceſſariâ ſuper Rhodanum fluuium rapidiſſimum, non agros tantùm alueo proximos corrodentem, ſed homines plurimos abſorbentem. Hoc igitur anno Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſeptimo, paſtoritius puer nomine *Benedictus*, vulgò *Benezet*, duodecim annos natus, dum paſceret maternum gregem apud Almilatum oppidum antiquæ Burgundiæ, tergeminâ IESV CHRISTI compellatione admonitus eſt pontem facere in Rhodano. Puer expaueſcens, primùm negauit ſe poſſe ouium cuſtodiam deſerere, vel tantæ prouinciæ, cùm inops eſſet, ſatisfacere: deinde cùm Chriſtus curam gregis, omniáque ad opus neceſsaria pollicitus eſset, accingens ſe itineri, ac in Angelum eiuſdem habitus incidens, tali duce tridui itineris ſpatium tribus horis emenſus eſt. Viſo verò Rhodano, rurſùm à ſuſcepto deterritus, ab eodem Angelo confortatus eſt: eóque recedente, puer tranſmittens fluuium, & Auenionem ingreſsus, in mediâ Epiſcopi concione clamauit, ſe miſsum eſse à Chriſto vt pontem eis in Rhodano faceret. Quâ voce populo in riſum conuerſo, pueróque ab Epiſcopo coram vrbis

AVENION. PONTIS STRVCTVRA MIRABILIS.

Præpoſito ſiſti iuſſo, monuit puer Præpoſitum in ſtructuram pontis aliquid largiri. Cui ille, *En tibi*, inquit, *ſaxum ingens in atrio meo, ſuſtolle in humeros, habebis fortaſsè vnde tui pontis, queas aliqua fundamenta ponere; tum te id poſſe intelligam.* Puer, *Feram*, inquit, *ſaxum*: & accerſito Epiſcopo ac ciuibus, cui ferendo non forent triginta homines (erat enim longitudinis tredecim pedum, latitudinis ſeptem) expeditè humeris portabat, fundamentum futurum tantæ molis. Quo prodigio ciuitas vniuerſa ſtupefacta, Præpoſitus veniâ erroris petitâ, primus trecentos ſolidos pro ponte largitus eſt, atque eius exemplo alij in limine ad quinque millia nummorum contulerunt, vnde cœpit pons ædificari. Perfectúmque eſt tandem opus mirandum, dignum præconijs Pontificum Romanorum celebrari. Extat enim diploma Innocentij Papæ Quarti in Concilio Oecumenico datum, apud Paradinum in Hiſtoriâ Lugdunenſi, vbi hæc res geſta narratur: additúrque, abſoluto ponte Benedictum Romam petiiſse; redeuntem verò, Lugduni alium pontem cum xenodochio ædificaſse, ac miraculis claruiſse, & ſancto demùm fine quieuiſse. Porrò tantæ rei veritati non ſolùm Innocentij Quarti, ſed & Clementis Quarti, & Quinti, & Bonifacij Octaui, & Ioannis Vigeſimi ſecundi diplomata adſtipulantur, præter alia plura publica monimenta, omni fide munita.

IESV CHRISTI
AN. 1178.

ALEXANDRI III.
AN. 19.

FRIDERICI 24.
MANVELIS 36.

I. ALEX. P. REGRESSVS IN VRBEM.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo octauo, Indictione vndecimâ, Alexander Pontifex à Clero, Senatu, Populóque Romano, rogatus in Vrbem redire, eò acceſſit quarto Idus Martij, & cum ingenti lætitiâ & honore receptus eſt ab omnibus; cui & Senatores olim refractarij, fidelitatem & homagium fecerunt, & regalia ab eis occupata reſtituerunt. Narrat hæc pluribus codex Vaticanus Actorum eius, qui hìc deſinit. Addit verò Romualdus Archiepiſcopus Salernitanus, Ioannem de Strumâ Antipapam, reatum ſuum agnoſcentem, montem Albanum deſeruiſſe, & apud Tuſculanum quarto Calendas Septembris huius ipſius anni, ad pedes Alexandri cum quibuſdam ſuis clericis ſe proieciſſe, & in conſpectu Cardinalium, aliorúmque multorum, peccatum publicè confeſſum eſſe, & veniam petiiſſe: Alexandrum autem pro ſolitâ & innatâ ſibi manſuetudine, non ſolùm non obiurgaſſe, ſed benignis verbis ſuſcepiſſe, atque inde eum in Curiâ & menſâ ſuâ honorificè habuiſſe. Poſt quæ narrata, & ipſe quoque Romualdus finem ſuæ imponit Hiſtoriæ.

IOA. ANTIP. POENITENTIA

II.

Eodem anno Ludouicus Rex Francorum, & Henricus Anglorum, audientes hæreticos *Toloſanos*, ſiue *Albienſes* dictos, de quorum erroribus, & damnatione dictum eſt ſuperiùs, magis in dies creſcere; zelo Chriſtianæ fidei accenſi, iunctis ſimul dexteris, ſtatuerunt illuc cum

ALBIENSIVM HÆRET. TENTATA ITERVM CONVERSIO.

armatis militibus ſe conferre, vt eos prorſus à finibus illis expellerent: ſed paulò pòſt mutato conſilio, ſatius viſum eſt, rem per Eccleſiæ miniſtros verbi prædicatione agere. Quamobrem miſerunt ad eos, vnà cum Petro Cardinale Presbytero tituli S. Chryſogoni Apoſtolicæ Sedis Legato, Archiepiſcopos Bituricenſem & Narbonenſem, Epiſcopos Bathonienſem & Pictauienſem, atque Abbatem Claræuallenſem, & alios multos viros Eccleſiaſticos, vt prædicatione ſuâ hæreticos illos ad fidem Chriſtianam conuerterent, vel rationibus probabilibus hæreticos eſſe manifeſtarent, & à communione Eccleſiæ ac Fidelium conſortio eiicerent. Inſupérque elegerunt Raimundum Comitem Toloſanum, & Vicecomitem de Turenâ, alióſque viros potentes, vt Cardinali ac collegis eius aſſiſterent, & prædictos hæreticos ab illis finibus vi expellerent. Tradit iſta Rogerius in Annalibus, vbi & res in hâc legatione geſtas accuratiſſimè deſcripſit: ex quo nos quædam præcipuè referemus.

III. Cùm igitur Legati Toloſam aduenîſſent, & ab Epiſcopo, & Clero, ac Conſulibus, & ciuibus Catholicis iſtius vrbis, iuramentum exegiſſent de reuelandis hæreticis quoſcumque nôſſent, & in ſingulos dies innumera multitudo deferretur; imprimis delatus eſt quidam diues grandæuus, *Petrus Moranus* nominatus, qui cùm in eâ vrbe ceterorum anteſignatus eſſet, Ioannem Euangeliſtam ſe eſſe iactabat. Qui interrogatus, cùm in omnibus articulis inuentus eſſet fidei Catholicæ contrarius, atque inter cetera impiè negaret, panem ſacerdotis miniſterio in verbo Domini conſecratum, eſse Corpus Domini; ab omnibus hæreticus damnatus eſt, eiúſque bona proſcripta, & turres pulcherimæ, hæreticorum conuenticulis infamatæ euerti iuſſæ. Quòd audiens Petrus, veniam erroris petiit, ac publicè coram omnibus priſtinas hæreſes abiurauit; ſed in pœnitentiam coram vniuerſo populo in Eccleſiam S. Saturnini nudus & diſcalceatus adductus eſt, cædentibus hinc inde eum ab ingreſſu Eccleſiæ Epiſcopo Toloſano & Abbate S. Saturnini, donec ad pedes Cardinalis Legati ſolemniter Miſſam celebrantis, in ipſis altaris gradibus conſtitueretur: vbi Eccleſiaſticis reconciliatus ſacramentis, rurſùm abiurauit omnem hæreſim, & hæreticis anathema dixit: aliáque ibidem ei pœnitentia iniuncta eſt, nimitùm vt intra quadraginta dies à patria ſua exulaturus abſcederet, in ſeruitio pauperum Ieroſolymis triennio moraturus: atque interim ſingulis diebus Dominicis, Eccleſias vrbis Toloſanæ nudus & diſcalceatus, cum diſciplinalibus virgis circuiret; Eccleſiarum bona quæ abſtulerat, redderet; vſuras omnes quas acceperat, reſtitueret; damna pauperum quos afflixerat reſarciret; domino ſuo Comiti Toloſano quingentas libras argenti daret; ac turres eius in teſtimonium hæreticæ prauitatis ab ipſis fundamentis euerterentur: ſi verò poſt triennium à peregrinatione Ieroſolymitana rediret, tunc reliqua eius bona, quæ interim proſcripta remanerent, ei redderentur.

PETRI MORANI PRINCIPIS HÆRET. CONVERSIO, ET POENITENTIA INIVNCTA.

IV. His ita geſtis, multi alij hæretici timentes ſimilia pati, venientes ad Legatos, confeſſi errorem, miſericordiam conſecuti ſunt: alij verò hæreſim occultantes, Catholici videri voluerunt; ſed quòd abnuerent iurare, ſe ita corde credere ſicut ore confitebantur, rurſùm hæretici conuicti, cùm in obſtinatione perſeuerarent, publicè accenſis candelis excommunicati ſunt: præceptúmque eſt Fidelibus eos vitare, & Principibus eoſdem è terris ſuis expellere. Narrat hæc pluribus, vt diximus, Rogerius; qui etiam literas recitat ſcriptas de iiſdem rebus geſtis à Petro Cardinale Legato ad vniuerſos Chriſti Fideles: itémque publicam declamationem aduersùs eoſdem hæreticos, Henrici Abbatis Claræuallenſis qui aderat, quâ cùm cetera exactè recenſeat, habet inſuper, in Legatorum aduentu ad Vrbem Toloſanam, tantam fuiſſe hæreticis vbique licentiam, vt ipſos quoque Legatos per vicos & plateas ſubſannarent verbo, digito demonſtrarent, & apoſtatas, hypocritas, atque hæreticos conclamarent; ſed mox prædicationibus eorumdem Legatorum conterritos quieuiſſe, & cenſuris penitùs deiectos fuiſſe: porrò Albienſem diœceſim velut totius ſentinam malitiæ, totam in ſe colluuionem hæreſis illuc defluentis excepiſſe; eiúſque Principem Rogerum, cùm ob eamdem hæreſim, tum quòd Epiſcopum Albienſem ſub cuſtodiâ hæreticorum in vinculis detineret, publicâ excommunicatione damnatum eſſe. At de his hæreticis modò ſatis; aduersùs quos fuit etiam poſthàc diutiùs laborandum.

HÆRETICI EXCOMMVNICATI.

EORVM PROCACIA.

IESV CHRISTI
AN. 1179.
ALEX. III.
AN. 20.
FRIDERICI 25.
MANVELIS 37.

I. ANNO Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo nono, Indictione duodecimâ, vniuersâ Catholicâ Eccleſiâ pace gaudente, Alexander Papa ad expurganda mala, quæ ſiue per ſchiſmaticos, ſiue per alios irrepſiſſent, GENERALEM SYNODVM *Romæ* in Eccleſiâ *Lateranenſi* celebrauit; ad quam præter omnes vbique Occidentales, vocauit etiam Orientales ex Syriâ ex Paleſtinâ Latinos. Teſtatur enim id, qui inde cum aliis venit, Willelmus[a] Archiepiſcopus Tyri: cuius etiam aſſertione (vtpote qui interfuit &, vt ait, rogatu Patrum, ſtatuta Synodi, & Epiſcoporum nomina, numerum, & titulos deſcripſit) eos omnes erroris arguas, qui non anno præſenti, ſed ſequenti celebratam, ac ducentos tantùm & octoginta Epiſcopos interfuiſſe ſcribunt. Siquidem ipſe affirmat eam habitam eſſe anno Chriſti milleſimo centeſimo ſeptuageſimo nono, Pontificatus Alexandri vigeſimo, Indictione duodecimâ, die quintâ menſis Martij; atque ei interfuiſſe trecentos Epiſcopos. Ad hos autem vndique colligendos, tradit Robertus, & ipſe huius temporis auctor, miſſos fuiſſe ab Alexandro Subdiaconos ad Orientem & Occidentem, & Meridiem, & Septemtrionem. Recenſétque Rogerius eos qui ex Angliâ, Scotiâ, & Hiberniâ Romam acceſſerunt. Quinetiam ſchiſmaticos inuitatos eſſe Græcos, iuſſúmque ab Imperatore Emmanuele eò accedere Georgium Metropolitam Corcyræ, magnæ inter eos tunc famæ virum, ſed cùm ægrotaſſet Brunduſij,

CONCIL. GENER. LATER. SVB ALEX. PP. III.

[a] *Tyr. de Bel. Sacr. l. 21. ca. 20. in fi. Ap. Bar. an. ſuper quo indictum eſt Concilium.*

GRÆCI INVITATI AD SYN.

ab eodem Imp. reuocatum eſſe; conſtat ex eius eâ de re ſcriptis eo tempore ad Fridericum Imp. (quem etiam iuſſus fuerat ſalutare) alióſque, literis.[b] Cuius munus expleuit in Synodo Nectarius Abbas; de quo dicendum inferiùs.

b *Rec. Bar. an ſuper. ex cod. Feder. Moty.*

II. Sed quod ad Acta Synodi pertinet; ſentiet quoque Lector, mendacem eſſe titulum inditum Concilij Romani nomine, collectioni canonum incerti auctoris qui primò poſuit eiuſdem Alexandri Papæ decreta, ſancita in eodem Lateranenſi Concilio, numero viginti ſeptem: reliquæ enim eiuſdem voluminis ſectiones quæ ſequuntur, (continet enim eas numero quinquaginta) ex diuerſorum Pontificum decretis collectæ noſcuntur, atque etiam nonnullorum qui poſt Alexandrum vixerunt. Nam & Rogerius huius temporis ſcriptor, dum de hoc agit Romano Concilio, affirmat cœptum eſſe tertio Nonas Martij, tribúſque diſtinctis diebus abſolutum; cuius & decreta recitat. Ex quibus planè intelligitur, ſummâ diligentiâ eumdem Pontificem inuigilaſſe, vt deperderet de ciuitate Domini omnes operantes iniquitatem; ſimúlque omnes quæ in diſciplinam Eccleſiaſticam irrepſiſſent corruptelas, inſurrexiſſent prauæ conſuetudines, irrupiſſent tyrannorum violentiâ ſeruitutes & oppreſſiones, è medio tolleret; ortáſque recens hæreſes, ſiue veteres malè curatas latiùs propagatas excideret; atque inſuper cohiberet faſtum & auaritiam Eccleſiaſticorum; aliáque id genus, quæ dictis viginti ſeptem capitibus continentur.

Gesta in Synodo.

III. In quibus primùm obtinet locum, quòd ad auertenda quæ impoſterum poſſent oboriri ſchiſmata, ſtatutum eſt, vt non haberetur Romanus Pontifex, qui non à duabus partibus Cardinalium eſſet electus. Secundo verò loco damnauit ordinationes omnes habitas à Schiſmaticis Pontificibus Octauiano, Guidone, & Ioanne. Et quod ad hiſtoricam pertinet rationem, vigeſimo ſeptimo, eodémque vltimo decreto, hæreticos in Guaſconiâ, Albigeſio, & partibus Toloſanis errores ſuos publicantes, ab aliis *Catbari*, ab aliis verò *Patareni*, aut etiam *Publicani*, vel aliis nominibus appellarentur, vnà cùm ipſorum fautoribus, vel receptoribus, aut qui cum eis negotiationem exercerent, excommunicauit; & ſi in eo peccato decederent, omninò prohibuit, ne quocumque prætextu vel occaſione inter Chriſtianos haberent ſepulturam, aut oblatio fieret pro eis. Iiſdémque pœnis ſubiecit graſſatores, quos nominat, *Brebantiones*, *Aragoneſes*, Nauarros, *Baſculos*, *Coterellos*, & *Triauerdinos*, qui more Paganorum ita debaccharentur in Chriſtianos, vt nec ſexui, nec ætati, nec conditioni, nec locis ſanctis vel profanis parcerent: contra quos armis agendum admonet; eorúmque bona à Principibus in fiſcum redigi, ipſóſque ſeruituti ſubiici concedit: illis autem qui aduersùs eos arma ſumerent, Indulgentiam peccatorum, ſecundùm modum laboris, ad Epiſcoporum diſcretionem largitur: atque eos qui Epiſcoporum admonitionibus in his parére contemnerent, excommunicationi ſubiacere decernit: ipſos verò Epiſcopos & Preſbyteros, qui ſe in eis negligentes exhiberent, officii ſui priuatione multat. Porrò eiuſmodi graſſatorum turbæ, haud ſub Alexandro cœptæ: nam & longè antè fuit Petri[e] Cluniacenſis ad Eberardum Magiſtrum Templariorum exhortatio, vt eos exagitaret; aliaque ad Eugenium Papam Epiſtola,[d] cuius etiam extat[e] aduersùs eoſdem conſtitutio.

De huius temporis hæreticis.

Indulgentia inſecutorib. hæret. datur.

e *Petr. Clun. 6. ep. 27.*

d *Ibid. ep. 28*

e *Sub tit. Conc. Later. ſub Alex. par. 34. ca. 1.*

IV. In hoc eodem Concilio, Epiſcopi illi Germaniæ, & alii qui contra Alexandrum ſecuti fuerant ſchiſmaticum Imperatorem, veniam ſupplices poſtularunt, hâc formâ præſcriptâ;[f] *Ego N. anathematizo, & renuſo omnem hæreſim extollentem ſe aduersùs Sanctam Romanam Eccleſiam Catholicam; præcipuè verò ſchiſma Octauiani, Guidonis, & Ioannis, & ordinationes eorum irritas iudico, & eis contradico; & modò & in anteà me obediturum iuro, & promitto fidelitatem S. R. E. & domino meo Alexandro, & ſucceſſoribus eius iuſtè intrantibus; ipſiſque ſeruiam abſque omni malo ingenio contra omnem hominem ſecundùm ordinem meum. Conſilia eius, quæ mihi ſcripto certo mandauerit, vel ipſe commiſerit, nulli hominum prodam; nec etiam pro periculo corporis, atque membrorum. Legatum Eccleſiæ Romanæ honorabo, & ducam, & reducam, & iuuabo expenſis. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Euangelia.* His verò verbis dabantur ipſis Pallia: *In nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti, & in honorem Dei Genitricis, & in honorem Apoſtolorum Petri & Pauli, & Sanctæ Eccleſiæ Romanæ, & domini Alexandri Papæ, tradimus tibi pallium ſumptum de beatiſſimo corpore Petri Apoſtoli, vt eo vtaris in confectione Sacramentorum, & Corporis & Sanguinis Domini, et conſecratione Eccleſiarum, et Chriſmatis, et Ordinatione Clericorum, et celebratione Synodorum ſecundùm Eccleſiæ tuæ conſuetudinem.* Inter alios verò Bertoldus[g] Electus Bremenſis, vir inſignis literaturæ, tunc ab eodem Pontifice repulſam conſecrationis ſuę paſſus eſt, eiúſque electio penitùs irrita eſt reddita; quòd inter alia, quando electus eſt nondum in ſacris eſſet ordinibus conſtitutus, & ante eoſdem ſacros ordines accepiſſet regalia de manu Imperatoris.

f *Albert. Staden. in Chro. & ap. Crantz Eccl. Hiſt. Saxon. lib. 7. cap. 3.*

Forma abiurationis ſchiſm.

Forma traditionis pallii.

g *Helmold. Chron. li. 2. c. 28. Albert. Stad. in Chron. Crantz. lib. 7. cap. 4.*

V. Inter cetera quoque in hac Synodo geſta, delatâ accuſatione à quibuſdam aduersùs *Petrum Lombardum* olim Epiſcopum Pariſienſem, quòd malè ſenſiſſet de Chriſti humanitate; Alexander Papa ſcripſit ad Willelmum Archiepiſcopum Senonenſem, vt conuocatis Pariſius coëpiſcopis ſuis, vnà cum magiſtris in Theologiâ, eius condemnaret errorem. Quâ de re iam dictum ſuperiùs in eiuſdem Lombardi obitu. In hac verò inſuper Synodo *Laurentius* Archiepiſcopus Dublinenſis in Hiberniâ, regio ſanguine ſatus, Legationem Hiberniæ accepit: quâ poſteà egregiè functus eſt in reſtitutione diſciplinæ eccleſiaſticæ. Quem poſt biennium, dum pacem ſollicitaret Regis Hiberniæ cum Rege Angliæ, in Galliâ defunctum, longè poſteà Honorius PP. III. ob frequentia miracula, in Sanctorum numerum retulit, vt hæc pluribus continentur in eius Rebus[h] geſtis.

h *Ap. Sur. 14 Nouemb.*

VI. Pertinet item ad huius Synodi Acta, quòd Græcorum ſchiſmaticorum Legatus *Nectarius* Abbas monaſterij Caſulorum in magnâ Græciâ, qui videbatur ceteros eiuſdem ſchiſmaticæ factionis excellere doctrina & animoſitate dicendi, eadem qua venit animi obdurata peruerſitate, inflexus poſt prolixas diſputationes eſt reuerſus ad ſuos, à quibus tamquam in Olympiacis victor eſt receptus. Hoc enim ſignificant literæ[i], quas ad ipſum tunc temporis dedit Georgius Corcyræ Metropolita, & ipſe eadem ſchiſmatis & errorum fuligine tinctus.

Nectarius Græcus refractarius in Syn. Rom.

i *Rec. Bar. hoc an. & ſeq.*

Eodem anno recentem ſuum Martyrem Deus magis illuſtrare volens, cùm Philippus filius Ludouici Francorum Regis ægrotaret ad mortem, ipſius patrem Ludouicum in ſommis admonuit, vt ſi vellet filium ſanari, deuotâ peregrinatione adiret B. Thomam Cantuarienſem. Qui petitâ ab Henrico Rege Angliæ ſecuritate, transfretans in Angliam vndecimo Calendas Septembris, Cantuariæ ad ſepulchrum Martyris obtulit ingens vas aureum, aliáque dona & priuilegia in Regno ſuo illius Eccleſiæ monachis in perpetuum contulit. Mox verò ſeptimo Calendas eiuſdem menſis reuerſus in Gallias, reperit filium ſuum integræ ſanitati reſtitutum: quem & Calendis Nouembris fecit Rhemis coronari Regem, conuocatis ad hoc in eam ciuitatem cunctis regni Epiſcopis & Principibus: cui tamen ſolemnitati haud ipſe Ludouicus pater intereſſe potuit, quòd cùm ab Angliâ rediens, ad B. Dionyſium iter arriperet, ſubito percuſſus frigore incidens in paralyſim, vſum dexteræ partis ſui corporis amiſiſſet. Narrat hæc pluribus Rogerius in Annalibus.

PEREGRINATIO REG. FRA. AD SEPVLCHRVM S. THOM. CANTVA.

VIII. DVX PORTVGAL. AVCTVS REGIS TITVLO.

Hoc eodem anno Alphonſus Primus, Dux Portugalliæ, ab Alexandro Papâ titulum Regis accepit, ob res aduersùs Saracenos præclarè geſtas. Qui cùm iam anteà ſub Lucio Secundo Romano Pontifice, vt vidimus, Ducatum ſuum vectigalem feciſſet Romanæ Eccleſiæ ſub annuo cenſu vnciarum auri quatuor; rursùm hoc tempore noua dignitate inſignitus, obtulit Regnum ſuum eidem Eccleſiæ, ſub cuius iugiter protectione conſiſteret, perſoluturum in perpetuum annis ſingulis loco cenſus duas auri marchas. De quibus extat diploma eiuſdem Alexandri Papæ in Turri de Tombo dictâ, in quâ aſſeruantur monimenta Regum, datum hoc Redemptoris anno, & ipſius Pontificis vigeſimo. Eſtque de iiſdem mentio in Epiſtolis Innocentij[k] Papæ Tertij, ſcriptis ad Sancium, & alterum Alphonſum, filium, ac nepotem prædicti Alphonſi Primi.

k *Innoc. Terr. 1. ep. 144. 151. 152. Ree. atque alias ex monimentis Vatic. Bar. Annal. To. XII. hoc an.*

XI.

Hoc eodem anno, Indictione duodecimâ, data reperitur[l] Conſtitutio Theodoſij Patriarchæ Conſtantinopolitani de gradibus affinitatis, ſcripta à Theodoro Balſamone tunc Chartulario eius Eccleſiæ; vt ipſe teſtatur in fine. Ex quibus etiam diſcas, quo tempore idem *Theodoſius* ſederit.

l *Ext. lib. 3. Iur. Orient.*

IESV CHRISTI
AN. 1180.
ALEXANDRI III.
AN. 21.
FRIDERICI 26.
MANVELIS. 38.

I. PROPHETISSA ROMÆ INNOTESCIT.

ANNO Domini millesimo centeſimo octogeſimo, Indictione decimatertiâ, innotuit quiddam mirandum de Prophetiſſâ, quæ ex Galliis Romam acceſſit. Rem geſtam narrat Robertus, eius temporis teſtis fidelis; quamuis ſicut in plurimis, anni vnius errore, quod hoc anno (nempè ſequenti poſt Concilium Lateranenſe) factum contigit, eius qui hunc ſequitur numero notetur. Cùm igitur (vt ait) in loco dicto Roccâ-Amatoris monachi Eccleſiæ S. Mariæ & S. Amatoris, mutuo accepiſſent pecuniam à prædiuite quodam homine, ſub pignore cortinarum Eccleſiæ; & adueniente feſto Beatiſſimæ Virginis, rogaſſent eum vt cortinas tantùm ad ornandam eo die Eccleſiam accommodaret, ſtatim poſt ſolemnitatem ei reſtituendas; ille verò nullâ prece flexus, reſpondiſſet cum tumore animi, eas eſſe circa lectum vxoris ſuæ, quæ nuper ei puerum pepererat, nec poſſe inde amoueri; ſicque die feſto Eccleſia ornatum ſuum non habuiſſet: nocte ſequenti apparens Dei Genitrix vxori illius diuitis, ſignificauit virum eius grande peccatum commiſiſſe, & in eius pœnam primò puerum tertiâ die ſpiritum exhalaturum, deinde patrem octauâ die hanc temporalem vitam & felicitatem morti ac ſuppliciis æternis commutaturum: *Tu verò*, (inquit) *proficiſceris ad meam Eccleſiam, quæ eſt in Bethlehem, & circumſpectu ibi tribus ſepulchris, quorum duo extrema vacua non ſunt, medium tibi eliges in ſepulchrum. Interim omni feria quarta circa horam nonam deficiet in te ſpiritus tuus, & decurret ab ore tuo & naribus ſanguis multus, & vſque ad horam nonam ſabbati veluti mortua permanebis: ſabbato verò ſpiritu redeunti, duces vtraſque manus ſuper faciem tuam, & continuò priſtinus color & fortitudo in te redibunt.* Hæc locuta B. Maria abſceſſit: mulier verò ſomnium viro narrauit; miſérque non adhibens fidem, neque etiam expirante filio de pœnitentiâ cogitans, die octauâ mortuus eſt; ac mulier in ſe cœpit experiri quæ prænunciata eſſent. Quare Romam proficiſcens, cuncta Summo Pontifici retulit; addiditque breui ſæuiſſimam ibi futuram famem, niſi à prauitatibus ſuis reſipiſcerent. Pontifex autem experturus an ipſa verum mentis exceſſum pateretur, vnde diuinas reuelationes acciperet, præcepit duodecim nobilibus matronis, vt cùm illa obdormiret per extaſim, plantis eius calentes ſubulas infigerent, & ſanguine ab ore defluente veſtes ſuas inficerent. Factum eſt; & illa non ſubulatum ſenſit infixiones, & infectio ſanguinis redeunte in mulierem ſpiritu protinùs euanuit. Hæc Robertus: quæ ſicut certa, ita veritati inuenta ſunt conſentientia. Fuit enim ſemper in Eccleſiâ prophetia, iuxta illud Ioelis;[a] *Prophetabunt filij veſtri, & filiæ veſtræ*; & *prophetias non eſſe ſpernendas*, Apoſtolus[b] monuit.

AVARI SACRILEGI DAMNATIO.

ALEX. PP. PROBAT SPIRITVM SI EX DEO SIT.

a *Ioel. 2.*
b *1. Theſſ. 5.*

II. SCHISMA IN ECCL. SCOTOR.

Hoc eodem anno, cùm Eccleſia in Scotiâ inter ſe ſciſſa eſſet occaſione electionis primarij eius Regni Antiſtitis, nempè Epiſcopi S. Andreæ, quòd defuncto qui eam ſedem tenebat, Canonici elegiſſent ei ſucceſſorem Ioannem cognomento Scotum, & Willelmus Rex Hugonem Capellanum ſuum, quem etiam conſecrari fecit contra Ioannis ad Sedem Apoſtolicam appellationem: his auditis Alexander Papa, ad res componendas Legatum miſit Alexium Romanæ Eccleſiæ Subdiaconum. qui cùm poſt exactiſſimam cauſæ cognitionem, comperiſſet Ioannem canonicè fuiſſe electum, & Hugonem violenter intruſum; depoſito Hugone, Ioannem confirmauit, ac permittente Rege conſecrari fecit. Sed cùm Rex ſtatim poſt conſecrationem, prohibuiſſet Ioannem in Regno morari, & Hugo non minùs gereret ſe pro Epiſcopo; Legatus Epiſcopatum S. Andreæ ſubiecit interdicto: eiúſque ſententiam confirmans Alexander, ſcripſit ad vniuerſos Epiſcopos & Clerum Scotiæ, vt omninò Ioannem in ſuam

Eccleſiam introduceret, etiam ſi Rex aliud vellet: Deo enim & S. R. E. magis obediendum eſſe, quam hominibus. Idemque Legationem Scotiæ committens Rogerio Eboracenſi Archiepiſcopo, mandauit ei, vt vna cum Hugone Dunelmenſi Epiſcopo, ſententiam excommunicationis proferret in Regem, & regnum illius interdiceret, niſi permitteret Ioannem ſedere in pace: eodemque tenore ad ipſum Regem literas dedit. Quare cùm Rex obedire detrectans mandatis Apoſtolicis, expuliſſet è regno Ioannem; prædicti Rogerus & Hugo, vnà cum Alexio Legato, ſententiam excommunicationis in Regem protulerunt, & interdicti in Regnum. Cumque Rex Nuncios miſiſſet ad Alexandrum, vt pro bono pacis concederet fieri ſedium commutationem, nempe vt Ioannes S. Andreæ Eccleſiam dimitteret, acciperetque aliam quam vellet in Scotia, numquam id ei Pontifex concedere voluit. Atque hæc ita viuente Alexandro hoc & ſequenti anno ſunt geſta; quæ fuſiùs narrantur a Rogerio in Annalibus. Quæ autem iſta ſecuta ſunt, dicentur ſub Alexandri ſucceſſore Lucio.

REX SCOT. EXCOMMVNICATVR A LEGATIS SED. APOST.

III. REX POL. SVA STATVTA PETIT CONFIRMARI A SEDE APOST.

Hoc item anno Rex Poloniæ Caſimirus (quem Ducem vocant) cùm quaſdam Conſtitutiones in vtilitatem Eccleſiæ ac pauperum, de conſilio Antiſtitum, ac Procerum Regni ſui ſanciuiſſet: eaſdem ſingulari deuotionis erga Sedem Apoſtolicam exemplo, Romam ab Alexandro Papa confirmandas miſit: quod Alexander præſtitit; gratiis etiam actis, quod peſtifero durante ſchiſmate, nationibus & regnis vicinis, aut claudicantibus, aut obedientiam Antipaparum profitentibus, Poloni conſtanti perſeuerantia ab Alexandri obedientia non diſceſſiſſent. Hæc Longinus canonicus Cracouienſis. Sicut & hoc pariter anno tradit Rogerius, Henricum Regem Angliæ pias valdè leges Eccleſiæ rebus fauentes condidiſſe; quibus abſterſit, quas contraxerat olim maculas impugnando Eccleſiaſticam libertatem.

IV. ALEX. PP. PROCVRAT EXPEDIT. IN TER. SANCT.

Quo etiam anno, cùm perlatū eſſet nuncium è Terra Sancta de Saladini tremenda expeditione aduerſus ciuitatem Ieroſolymitanam; mox Alexander Papa ſcribens ad vniuerſos Chriſtianos Principes, populoſque, & Catholicæ communionis Antiſtites, eoſdem ad ſubſidium Fidelibus Orientalibus ferendum, procurandumque hortatus eſt: cuius ea de re ſcriptas literas Rogerius in Annalibus recitat; additque confeſtim Philippum Regem Franciæ, & Henricum Angliæ, promiſiſſe eis breui ſubuenire. Quo tēpore Manuel, ſiue Emmanuel Imperator Conſtantinopolitanus, timens ne in ſuum Imperium aliquid in tranſitu Franci molirentur, rogauit Alexandrum Pontificem, vt ſecuritatem ei à *Protonobiliſſimo* (vt vocat) *Rege Francorum* procuraret, mitteretque cum eius exercitu aliquem Cardinalem, cuius reuerentia milites compeſcerentur. Extat eiuſmodi Manuelis epiſtola in collectione antiquorum diplomatum, facta per Benedictum Papam Duodecimum. Sed quòd Philippum, Regem Francorum nominauimus; cœpit ipſe hoc anno ſolus regnum adminiſtrare, cùm Ludouicus ipſius pater decimoquarto Calendas Octobris ex hac vita migraſſet. Petrus autem S. R. E. preſbyter Cardinalis tituli ſancti Chryſogoni Sedis Apoſtolicæ Legatus, eūdem Philippum cum Rege Anglorum ſtrinxit perpetuo pacis fœdere; vt pluribus refert Rogerius.

IMPER. CONST. TIMET SIBI A FRANCIS.

V. MANVEL. IMP. OBITVS.

Tranſiſſe verò & ipſum Manuelem Imper. hoc anno pridie Nonas Octobris ex hac vita, [d] tradit Vvilelmus Tyrius: qui hoc elogio eum ornat, quòd eius eleemoſynas, & beneficia largiſſima enarratura ſit omnis Eccleſia Sanctorum. Habet verò etiam Nicetas, eumdem in obitu monaſticum ſumpſiſſe habitum, ſicque publicè pœnitentem deceſſiſſe. Inſuper que ab eodem paulo ante obitum, curatum indici a Patriarcha Conſtantinopolitano Concilium, ad diſſerendas quaſdam quæ emerſerant in cauſa fidei quæſtiones. Ad quòd cùm vocarentur vndique viri doctiſſimi, inuitatum fuiſſe etiam inter alios longè poſitos Georgium Metropolitam Corcyræ, docent eius ad Patriarcham redditæ [d] literæ. Sed Concilium intercepit obitus Manuelis. Cui ſucceſſit in Imperio, ipſius filius ALEXIVS Comnenus Porphyrogenitus, adhuc puer.

d *Rec. Baron. ibid. ex cod. Feder. Mein.*

ALEX. COMN. IMP.

VI.

Quo pariter anno (vt addit Tyrius) Amalricus Patriarcha Latinus Ieroſolymorum, anno vigeſimo ſecundo ſuæ ſedis defunctus eſt, ſucceſſorque ei datus *Heraclius* Cæſarienſis Archiepiſcopus.

IESV CHRISTI
AN. 1181.
ALEX. III.
AN. 22.
FRIDERICI 27.
ALEX. COMN. 1.

I. ALEX. PP. COGIT FILIVM REGIS ANG. RENVNCIARE EPISCOPATVI.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo octogeſimo primo, Indictione decimaquarta, Alexandro Papæ agendū fuit aduerſus Gaufredum ſecundo genitū Regis Angliæ, eò quòd electus cùm fuiſſet ad Epiſcopatū Lincolnienſem, ipſe tamen minùs quæ eſſent curæ Epiſcopalis cogitaret. Quāobrem (vt loquitur Rogerius, hæc narrans) diſtrictiùs in mandatis dedit Richardo Cantuarienſi Archiepiſcopo, vt omni occaſione & excuſatione poſtpoſita, Gaufredum Eccleſiaſtica cenſura cōpelleret electioni ſuæ renunciare, vel ſine dilatione ordinem ſacerdotis & Pontificalis officij dignitatem recipere. Gaufredus igitur in arcto poſitus, conſideranſque ſe tantæ adminiſtrationi minimè poſſe ſufficere, maluit ab Epiſcopalibus abſtinere, quàm onus importabile ſibi imponere. Hæc Rogerius.

II. EIVS OBITVS.

Hoc eodem anno, ſexto Calendas Septembris (ſiue vt alij, duodecimo Calendas Octobris) *Alexander* Papa, poſt ſui Pontificatûs digniſſimam functionem, ex hac vita migrauit, cùm ſediſſet annis viginti duobus, minùs decem diebus. Extabant totidem libri Epiſtolarum eius, quot numerati ſunt anni Pontificatus: citatos enim à Collectoribus Decretorum inuenimus libros decimumtertium & decimumquartum: ſed omnes periiſſe ſolemus, licet ſiue in Collectionibus decretorum, ſiue in aliis voluminibus diuerſorum auctorum, multa ſint reperire eiuſdem Pontificis monimenta. Teſtaturque Henricus de Gandauo libro de Viris Illuſtribus, ipſum Alexandrum collegiſſe ſeorſùm in volumen vnum ſuas a ſe datas Epiſtolas Decretales, quod *Conſulta Alexandri* voluit nominari: ſed nec ipſum inuenitur. Quod autem legitur in Decre

talium collectione Gregorij Noni de Reliquiis [a] & veneratione Sanctorum, eiuſdem Alexandri fragmentum epiſtolæ, penes omnes canonum doctores vulgatiſſimum; vbi agens de quodam homine in potatione & ebrietate occiſo, tamquam ſancto à nonnullis culto, omninò prohibet eum colere, *cùm ſi per eum* (inquit) *miracula fierent, non liceret ipſum pro ſancto abſque auctoritate Romanæ Eccleſiæ venerari*: quòd ſciamus in his magnoperè laborare Interpretes, ad ipſorum elucidationem, aliqua hiſtoricè afferemus, quæ aperiant germanum eorum ſenſum. Atque illud imprimis, dum ait, etiam præuiis miraculis non licere aliquem coli pro Sancto, abſq; auctoritate Romanæ Eccleſiæ; vtique non priuatum, ſed excludere voluiſſe publicum illum cultum, quem Eccleſia cōſueuit Sanctis probatis deferre. Siquidem & ipſius Alexandri tempore, ipſoque non ſolùm non prohibente, ſed & gaudente, priuatum exhibitum conſtat S. Thomæ Archiepiſcopo Cantuarienſi, antequàm canonizaretur: cui poſteà ab eodem Pontifice ſolemni ritu ſancitus eſt publicus ille, qui nonniſi poſt canonizationem impendi conſueuit. Ceterùm neque etiam priuatum debitum fuiſſe illi in ebrietate occiſo, puto voluiſſe intelligere, etiã ſi (vt ait) per eum miracula fierent, hoc eſt, facta dicerentur.

a c. 1. audivimus. Rescriptum de veneratione Sanct.

Consultatio Episc. Lexovien.

Extat enim epiſtola Arnulphi Lexouienſis Epiſcopi ad ipſum Alexandrum Papam ſcripta, vbi referens ingentem diſſolutionem monachorum cœnobij Griſtani, qui inter alia mutuis inter ſe vulneribus ſæpè confligebant; ac nihilominùs, vt miracula facere crederentur: & quibuſlibet commentis ſæcularium perſonarum frequentes inuitarent acceſſus, ſanitatis remedia, per aquam certis carminibus incantatam promittebant; ait, nouiſſimè Procuratorem monaſterij ebrium in refectorio ſuper cœnam duos de fratribus cultello percuſſiſſe, eumdemq; ab eis incontinenti pertica, quàm caſus obtulit, interfectum eſſe. Quidnam verò ad hæc reſcripſerit Alexander, non reperitur. Sed illud ſatis exploratum habetur; cùm ille procurator in ebrietate necatus Martyris titulo impudenter ab illis miracula affectantibus coleretur; delatis his ad Alexandrum, ne id fieret literis Apoſtolicis omninò prohibuiſſe, ex quibus decretum illud Gregorius Nonus intexuit ſuæ Collectioni.

III. Ordo Carmelitanorum.

b Sabell. 9. Ennead. 5. ad fi. & aly.

Sub iſto quoque Alexandro, conſtantior eſſe videtur aſſertio [b] Ordinem Religioſorum Carmelitanorum, qui in Palæſtina in ipſo Carmelo monte fixere ſedes, ſumpſiſſe originem. Quorum quidem promotor, propagator, & cuſtos fuit ille, qui fungebatur in Oriente Legatione Apoſtolicæ Sedis, Haimericus Patriarcha Antiochenus: qui conſiderans complures, qui ex Occidente venerant acturi in Terra Sancta vitam eremiticam, hinc inde diſperſos, expoſitos barbarorũ incurſibus, collegit eos in vnum, duxitque in montem Carmelum, Eliæ habitatione egregiè olim nobilitatum. Fuereque iſta principia, ex quibus, vt ex parua ſcaturigine flumen, immenſùm eſt auctus, & in vniuerſum Orbem dilatatus cœtus Religioſorum virorum.

IV. Inventa Sanctor. corpora.

c Ap. Caniſ Antiq. Lect. Tom. II.

Hoc item anno, viuente adhuc Alexandro, Conradus [c] Archiepiſcopus Saltzburgẽſis, Cardinalis Epiſcopus Sabinenſis, Legatus Apoſtolicæ Sedis in Germania, Imperatoris conſanguineus, de quo ſuperius, venerandum corpus S. *Virgilij*, & aliorum trium eiuſdem Eccleſiæ SS. Antiſtitum, quorum ſepulturæ locus ignorabatur, caſu reperit: ex quibus, velut ex paradiſo [d], quatuor mox vberrima miraculorum erupere flumina, quibus vniuerſa Germania irrigata eſt.

d Gen. 2.

V. Lucius PP. III.

Poſt obitum Alexandri, *Humbaldus* Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis, natione Etruſcus, patria Lucenſis, vir grandæuus admodùm (inquit Willelmus Tyrius) & modicè literatus, ſed in rebus gerendis ſolertiſſimus, quarto Calendas Septembris creatus eſt Romanus Pontifex, & Lucius Tertius dictus.

VI.

Eodem tempore Patriarchæ Antiochenus & Ieroſolymitanus, vna cum ſuffraganeis ſuis, Boamundum iuniorem Principem Antiochenum cenſuris exagitarunt, eò quòd relicta vxore legitima Theodora, nepte Imperatoris Conſtantinopolitani, aliam in matrimonium ſibi iungere præſumpſiſſet: qui ſpretis Epiſcoporum correctionibus, diram aduerſus eos perſecutionem mouit; de quâ pluribus Tyrius [e].

e Tyr. l. 22. cap. 6. & 7.

Iesu Christi
An. 1182.
Lucii III.
An. 1.
Friderici 28.
Alex. Comn. 2.

I. Schismatis Scot. prosecutio et finis.

De quo Bar. hoc an. & ſeq. & 1186. & 1188.

Anno Domini milleſimo centeſimo octogeſimo ſecundo, Indictione decimaquinta, Willelmus Rex Scotiæ, quẽ iuſſu Alexãdri Papæ excommunicatũ ob diſſenſiones Eccleſiæ S. Andreæ vidimus, miſſis ad Lucium Pontificẽ nunciis, abſolutionem ab eo obtinuit: ſed non ita vt cauſæ præiudicium fieret. Miſit enim eo Lucius Rolandũ Electum Dolenſem, Romanæ Eccleſiæ Subdiaconũ, Legatum ſuum; qui res ita cum Rege compoſuit, vt tam Hugo, quàm Ioannes renunciarẽt eidem Eccleſiæ S. Andreæ, & Ioannes loco illius haberet Epiſcopatum Dunkeldenſem, & alia nonnulla. Sed appellante Hugone ad Summum Pontificem, æquè Lucius, Epiſcopatum S. Andreæ vtrique ademit; at eum poſteà Hugoni conceſſit, & Ioanni Dunkeldẽſem confirmauit, cum aliis quæ ei ex parte Regis oblata fuerãt. Sed recuſante Rege ablata Ioanni reſtituere, iterùm ipſe de Epiſcopatu S. Andreæ quæſtionem Hugoni mouit. Agitataque varie controuerſia plurium annorum ſpatio, tam ſub Lucio, quam etiam ſub Vrbano eius ſucceſſore, demùm ſub Clemente Tertio ſopita eſt; cum Ioannes cedens iuribus ſibi ſententia Pontificis acquiſitis, elegit Epiſcopatum Dunkeldenſem cum pace retinere, quam tot iurgiis reliqua perſequi, & Hugo expulſus & excommunicatus, poſt obtentam abſolutionem, Romæ peſte periit. Qui vero hæc cupit, habet quem conſulat diffuſe ea ſuis quibuſque temporibus proſequentem, Rogerium in Annalibus Anglicis.

II. Maron. ad Eccl. reversi.

a Tyr. lib. 22. cap. 8

Contigit hoc eodem tempore, (prout qui aderat Willelmus Tyrius [a] docet) vt natio quædam Syrorum in Phœnice prouincia habitans, cùm per annos penè quingentos cuiuſdam *Maronis* hæretici Monothelitæ errorem fuiſſent ſecuti, ita vt ab eo dicerentur *Maronitæ*, & ab Eccleſia Fidelium ſequeſtrati, ſeorſùm ſa-

cramenta conficerent ſua ; diuina inſpiratione ad cor redeuntes, ad Patriarcham Antiochenum Haimericum acceſſerint, & abiurato errore, quo vnam tantùm in Chriſto agnoſcerent voluntatem & operationem, aliiſque quos poſtquam ab vnitate Eccleſiæ receſſerunt adiecitſent ; fidem Orthodoxam vna cum Patriarcha ſuo, & nonnullis Epiſcopis ſuſceperint, parati Romanæ Eccleſiæ traditiones cum omni veneratione amplecti & obſeruare. Dicebantur autem quadraginta millium excedere numerum, qui per Biblienſem, Botrienſem, & Tripolitanum Epiſcopatus, iuga Libani, & montis deuexa inhabitabant: erantque viri fortes, & in armis ſtrenui, Latinis Orientalibus aduerſus hoſtes valdè vtiles. Hæc Tyrius. Porrò hi ſe à vico Syriæ, *Maronia*, Maronitas, ſiue à S. *Marone* Abbate, ante cognitum Maronem Monothelitam, contendunt eſſe denominatos, ex hocque fieri, vt nomen hoc ſuum, priſtinum deteſtantes, errorem, retinere mordicus hactenus perſeuerent. Venit autem eorum Patriarcha ſub Innocentio Papa Tertio ad Lateranenſe Concilium, vbi pleniſſimè fidem Catholicam, ritusque ſacros edoctus, ad ſuos rediit: perſtiteruntque immobiles in ea fide, licet ſemper agitati Infidelium preſſuris ; vt literæ illorum ad Leonem Decimum apertè demonſtrant.

III. LABORANTIS CARD. COLLECTIO.

Hoc eodem anno ſuam elaboratiſſimam Canonum Collectionem edidit *Laborans*, ſic proprio nomine dictus S. R. E. Cardinalis Presbyter Tituli ſanctæ Mariæ Trans Tiberim, quam ad Petrum Præſulē Pampilonæ miſit. Fuiſſe verò ipſum literis Philoſophicis, atque Theologicis apprimè excultum, apparet ex aliis eius lucubrationibus, De iuſti iuſtitiæque rationibus, De vera libertate, De Appellationibus, & contra Sabellianos rurſum reuiuiſcentes ; quas omnes continet codex Baſilicæ S. Petri in Vrbe.

IV. S. FRANC. NASCITVR

Hoc item anno natum eſſe Aſſiſij in Vmbria S. FRANCISCVM, filium Petri de Bernardone, teſtatur ex antiquioribus Albertus Abbas Stadenſis his temporibus proximus in ſuo Chronico: affirmantque idipſum recentiores. Ita planè Deus, Eccleſia ſua in deterius declinante, ac morum diſciplina collabente, ad erigendam eam, in conflatorio diuini Spiritus Apoſtolicum hunc formauit hominem, qui mundi contemptum, ac paupertatem non affectu tantùm, (quod ad SS. Patrum imitationem ſufficere videri potuiſſet) ſed effectu etiam inſigniter proſecutus eſt.

IESV CHRISTI AN. 1183.
LVCII III. AN. 2.
FRIDERICI 29.
ANDRON. I.

I. DISCORDIA INTER ROM. ET PAPAM.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo octogeſimo tertio, Indictione prima, ortum eſt graue diſſidium inter Lucium Papam & Romanos, occaſione quarumdam conſuetudinum, quas cùm prædeceſſores facere conſueuiſſent, Lucius tamen iurauit ſe numquam facturum. Vnde Romani indignati, in eum inſurrexerunt; qui in alias munitas ciuitates ſe recepit. In eius verò auxilium accurrens cum exercitu Chriſtianus Moguntinus Archiepiſcopus, Friderici Imp. Cancellarius, Romanos grauiter afflixit: ſed ij veneno inficientes fontem, ex quo ille bibere conſueuerat, ipſum cum pluribus aliis de medio ſuſtulerunt, & acrius Pontificem perſequi cœperunt. Qui non valens eis reſiſtere, miſſis ad Reges ac Principes, tam ſæculares quàm Eccleſiaſticos, Nuncus pro obtinendo auxilio ; acceptoab eis magno auri & argenti pondere, pacem cum Romanis compoſuit. Hæc pluribus Rogerius in Annalibus.

II. DE OBITV HENRICI IVN. REG. ANGLIÆ ET INSIGNI POENITENTIA.

Subditque de obitu Henrici Iunioris Regis Angliæ. Qui poſt reconciliationes cum patre ſæpè factas, rurſus ad diſcordias leuiter reuocatus, deficiente ſibi pecunia (inquit Rogerius) perrexit ad S. Mariam de Rupe-Adamatoris, & decorticauit feretrum S. Adamatoris, & theſauros Eccleſiæ aſportauit. Paucis poſt diebus cùm vidiſſet ſe non poſſe multum nocere patri ſuo, ex indignatione & animi tantore in grauem incidit infirmitatem in villa Martel, non longè à ciuitate Lemouicenſi. Qui cùm ſenſiſſet mortem ſibi imminere, miſit ad patrem ; qui ad eum venire noluit, timens inſidias eius. Rex igitur filius, vocatis Epiſcopis & viris religioſis qui aderant, primum ſecreto, deinde coram omnibus ſua confeſſus peccata, pœnitentiam & ſuotum recepit abſolutionem peccatorum ; & tradidit Vvillelmo Mareſcallo familiari ſuo Crucem ſuam Ieroſolymam deferendam. Deinde depoſitis mollioribus indumentis, cilicium induit, & ligato fune in collo ſuo, dixit Epiſcopis, & ceteris viris religioſis circumſtantibus, *Trado me peccatorem indignum, culpabilem, & obnoxium, per funem iſtum vobis miniſtris Dei, poſtulans, vt Dominus noſter* IESVS-CHRISTVS, *qui latroni confitenti in Cruce peccata dimiſit, per preces veſtras, & per ſuam ineffabilem miſericordiam miſereatur infeliciſſimæ animæ meæ.* Poſteà iubens ſe trahi à lecto per illum funem, impoſitus eſt lecto cinereo, quem ſibi præparauerat, appoſitis capiti & pedibus ſuis, duobus lapidibus magnis quadratis: ſumptoque poſt hæc ſacroſancti Corporis & Sanguinis Domini viatico, in timore Domini emiſit ſpiritum: quem pater, corruens in terram, vehementer planxit. Hæc Rogerius.

III. CONSTITVTIO DE PACE CONSTANTI.

Hoc eodem anno Fridericus Imp. vnà cum filio, & aliis Germaniæ Principibus, celebrato *Conſtantiæ Conuentu*, de firma pace ſtabilienda in Italiæ parte illa quæ dicitur Longobardia, cum ſuis egit: ſanciuitque famoſam illam Conſtitutionem, à loco denominatam *De pace Conſtantiæ* ; quæ data ponitur hoc anno, hacque Indictione, ſeptimo Calendas Iulij : extatque in Appendice ad Authenticorum Collationes, illuſtrata gloſſematibus Baldi Iuriſconſulti Peruſini.

IV. a Anton. Tom. 2. tit. 17. §. 17. COTERELLINE FAN. DISS. HÆRET. NECANTVR.

Quo item anno (vt habet Antoninus a) in prouincia Bituricenſi, ſeptem millia *Coterellorum* hæreticorum, & amplius, interfecta ſunt ab illius regionis incolis. Iſti enim terram Regis vaſtando prædas ducebant, homines captos ſecum viliſſimè trahebant, & cum vxoribus captorum, etiam ipſis videntibus commiſcebantur ; Eccleſias incendebant: Sacerdotes autem, & viros religioſos tormentis afficientes, atque irriſorie eos Cantores vocantes, iubebant

cantate, moxque alapas infligebant, & virgis adeò crudeliter cædebant, vt nonnulli mortem obirent: alios verò poſt longam carceris cuſtodiam, accepta pro redemptione pecunia, ſemimortuos emittebant. Denique Eccleſias ſpoliabant & Corpus Domini de vaſis aureis & argenteis, in quibus pro infirmorum neceſſitate reſeruabatur, extrahentes, & in terram viliter proiicientes, pedibus conculcabant: de corporalibus verò concubinæ eorum pepla capitibus ſuis componebant: ac calices malleis & lapidibus confringentes diſtrahebant. Quapropter incolæ eius prouinciæ, accepto à Rege Philippo exercitu, eoſdem aggreſſi, omnibus interfectis à minimo vſque ad maximum, de præda illorum ditati ſunt. Hæc Antoninus: quem putares deſcripſiſſe mores hæreticorum noſtri ſæculi. Sed ita ſolent infeliciſſimi poſteri ſuos maiores imitari.

V. [A]NDRON [O]CCVPAT IMPE[R]IVM O[R]IENT.

Quod ad res pertinet Orientis, ANDRONICVS qui hactenus viſus eſſet pugnaſſe pro Alexio Imperatore puero aduerſus Imperij perduelles; illis in ordinem redactis, vt ſolus ſibi adſciſceret ſummam rerum, infelicem puerum nocte ſtrangulauit arcus neruo, pollicitationibus ſuis redempta ab Epiſcopis abſolutione à iuramẽto, quod viuenti præſtiterat Imperatori. Deſcribit hæc pluribus Nicetas [b] Choniata: aitque eum qui illa indulgeret, Andronico, fuiſſe *Baſilium Camaterum* Patriarcham, Theodoſio ſubrogatum. Quænam verò ante hæc ab eodem Andronico aduerſus Latinos Conſtantinopoli commorantes ſæuiſſima graſſatio facta ſit, idem auctor inumbrat potius, quàm deſcribit; qui amore ſuorum plurima præteriit horrenda auditu. Sed tantam tragœdiam recitant diligentius eiuſdem tẽporis auctores ſinceriſſimi, Vvillelmus [c] Archiepiſcopus Tyrius, & Robertus [d] de Monte. Error tamen de tempore irrepſit apud Tyrium, dum ea facta ponuntur anno Redemptoris milleſimo centeſimo ſeptuageſimo nono, quo nondum Manuel Imperator pater Alexij deceſſerat; quæ recte Nicetas, & Robertus his anno & Indictione geſta referunt. Porrò occaſio vexandi Latinos, inde ab Andronico ſumpta narratur, quòd fauiſſent Alexio Protoſebaſto Imperatoris Manuelis patrueli, Imperium aduerſus puerum affectanti. Iidem igitur, Protoſebaſto ab Andronico capto, & excæcato, timentes (inquit Tyrius) ne ciuium ſuper eos repentina fieret irruptio; præmoniti à quibuſdam coniurationis conſciis, qui validiores erant aſcendentes in triremes ac naues, quarum erat in portu maxima copia, diſcrimen euaſerunt: qui autem ſegniores fuere, vel ad fugam minùs idonei, à militibus Andronici iunctis cum ciuibus, viri & feminæ, ſenes ac pueri, ſani & infirmi, clerici & monachi, ſæculares & laici, quotquot in vrbe reperti ſunt de gente Latina, aut gladio perempti ſunt, aut incendio conſumpti, cum vniuerſa vrbis regione in qua morabantur, & locis ſacris ac xenodochiis eorum vſui inſeruientibus; bonaque eorum expoliata: qui verò ad ſibi notos cõfugientes, ſpem ſalutis ab eis acceperant, Turcis & aliis Infidelibus in perpetuam venditi ſunt ſeruitutem, qui exceſſerunt numerum quatuor millium promiſcui ſexus, ætatis, & conditionis. Sed nec à mortuis temperatum eſt, quibus omnis parcere conſueuit impietas: ſiquidem & ipſi de monumentis extracti, per vicos & plateas, quaſi illatas ſentirent iniurias, diſtracti ſunt. Sicque impij ac perfidi Græci, nihil tale meritos, nihilque tale verentes, male remunerauerunt hoſpites ſuos de pluribus beneficiis, quæ ipſorum Imperio contulerant; cùm tamen & filias ſuas, & nepotes ac ſorores, eis in vxores dediſſent, eaſdemque ex diutino conuictu ſibi feciſſent familiares atque conciues. Hæc ex Tyrio.

[b] Nicet. in Andron. l. 2 in fi.

[c] Tyr. de Bel. ſacr. lib. 22. c. 13.

[d] Rob. in Append. ad Sigeb.

[H]ORRENDA GRÆCOR. IN LATINOS GRASSATIO.

VI. S. IOAN. LEGATI MARTYRIVM.

Idem autem inter alia habet; cùm feræ illæ beſtiæ monachos & ſacerdotes exquiſitioribus, quàm laicos perimerent cruciatibus; præ cæteris *Ioannem* S.R.E. Subdiaconum, quem pro negotiis Eccleſiæ illuc Papa direxerat, comprehendentes in contumeliam Eccleſiæ decollaſſe, caput eius ad caudam canis immundæ religantes. Robertus autem hunc Ioannem Cardinalem fuiſſe tradit, miſſumque Conſtantinopolim ab Alexandro Papa ad petitionem Manuelis Imperatoris, qui per eius prædicationem cupiebat reuocare Græcos ad inſtituta, & ſubiectionem Romanæ Eccleſiæ: Porrò ad hunc Ioannem, cùm cæteri Latini occiderentur, veniſſe quoſdam religioſos viros, vt ſuaderent ei fugam, ne & ipſe perimeretur: ipſum autem reſpondiſſe, *Abſit hoc: ego hic ſto pro vnitate Eccleſiæ, & præcepto Papæ domini mei*: tuncque irruentes perfidos Græcos occidiſſe eum, & ligantes canem cum eo, ita quod cauda canis eſſet in ore eius, traxiſſe eum per vicos ciuitatis, & facta fouea ibi combuſſiſſe: ſed poſteà viros religioſos de fouea tuliſſe corpus eius, atque optimè ſepeliſſe, & ad eius ſepulchrum crebra fieri miracula conſueuiſſe.

VII. LATIN. IN GRÆCOS VLTIO.

Ceterum non omnino impunè tantum facinus in Latinos cõmiſſum eſt à Græcis. Nam (vt ait Tyrius) præter complures, quos in ipſa ſui internecione Latini, quibus arma ſuppeterent, ex eis occiderunt; qui in triremes & naues ſe receperunt, circumeuntes vtrumque Helleſpontum, ab oſtio maris Pontici vſque ad oſtium Mediterranei, per ſpatium ducentorum milliarium, cunctas vrbes & pagos vtriuſque littoris deuaſtarunt, & vniuerſos incolas peremerunt; monaſteria verò, quæ tam in eodem littore, quàm in modicis inſulis illius maris ædificata erant, cum iis qui ad ea confugerant, ſuccenderunt, & pſeudomonachos, ac ſacrilegos Græcorum ſacerdotes gladio peremerunt: tantaque ſpolia adepti ſunt, vt damnum rerum amiſſarum duplici fœnore reſarcirent: ac demum mare Mediterraneum ingreſſi, Theſſaliæ, aliarumque maritimarum prouinciarum cunctas vrbes & oppida incendio, rapina, & ſtrage affecerunt. Quænam autem terribilis diuina vltio Andronicum ſit ſecuta, dicetur ſuo loco.

IESV CHRISTI AN. 1184.
LVCII III. AN. 3.
FRIDERICI 30.
ANDRON. 2.

I.

ANNO Domini milleſimo centeſimo octogeſimo quarto, Indictione ſecunda, inter alias res geſtas, quas Rogerius in Annalibus recitat, haud illa prætermittenda, quòd cùm Ri-

char-

a Pet. Bleſ. ep. 38.
b Id. ep. 5.
RICHARDVS ARCHIEP. CĀTVAR. TERRORE VISIONIS MORITVR.

chardus Cantuarienſis Epiſcopus, nec exemplo ſanctiſſimi deceſſoris ſui Thomæ Martyris, nec reprehenſionibus [a] Legatorum Apoſtolicæ Sedis, nec deniq; amicabilibus admonitionibus [b] familiarum ſuorum motus, expergiſceret à negligentiâ, quâ cunctam Eccleſiaſticæ diſciplinæ obſeruantiam ad nihilum redigi patiebatur; nec a dilapidatione bonorum Eccleſiæ ſuæ ceſſaret: tandem ab ipſo CHRISTO Domino ad tribunal horrificum vocatus, paulò antequàm in morbum incideret, ab eo in viſione audiuit, *Tu diſſipaſti bona Eccleſiæ meæ, & ego exſtirpabo te à terrâ.* Quâ viſione perturbatus, ſtatim cœpit ægrotare, & octauâ ſequenti die obiit, nempè decimo quarto Calendas Martij.

II. TRANSLATIO CORPORIS S. FLORIANI IN POLON.

Eodem anno, petente Rege, ſeu Duce Poloniæ Caſimiro à Summo Pontifice, mitti in Poloniã ſacras alicuius Sancti Reliquias, quibus Cracouienſis inſigniretur Eccleſia; Lucius Papa Sacrarium, in quo plura erant Martyrum corpora ingreſſus, quis Sanctorum illic quieſcentium in Poloniam migrare vellet, inquiſiuit. Ad quam vocem (ſeriò ne, an ioco à Summo Pōtifice prolatam) ex tumbâ in quâ corpus ſacrum Beati *Floriani* conditum erat, manus porrecta, eidem Pontifici vocitanti, deſignantis & indicantis ſe apparuit. Quo miraculo Pontifex commonitus, eiuſdem Sancti corpus per Ægidium Mutinenſem Epiſcopum Regi & Cracouienſi Eccleſiæ tranſmiſit; à quibus honorificentiſſimè ſuſceptum eſt, & inſignis in eius honorem Eccleſia condita. Narrat hæc pluribus Longinus canonicus Cracouienſis in Chronicis Polonorum.

IESV CHRISTI
An. 1185.
LVCII. III.
An. 4.
FRIDERICI 31.
ANDRON. 3.

I. CONVENTVS VERONÆ INTER PAP. ET IMP.
a Arnold. Lubec. lib. 3. cap. 10.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo octogeſimo quinto, Indictione tertiâ, Veronæ congreſſus eſt habitus Lucij Papæ & Friderici Imperatoris. Errant verò qui putant, tunc Epiſcoporum celebratum eſſe Concilium. Nam ex Actis [a] quæ adhuc extant, perſpicuè paret non Concilium, ſed mutuum dumtaxat tunc habitum eſſe conuentum quorumdam negotiorum causâ. Ac primò cœpit Imperator omni inſtãtiâ intercedere pro ordinatis à ſchiſmaticis tempore Alexandri Papæ, qui magno numero Veronam acceſſerant, vt Pontifex diſpenſaret cum eis. Qui cùm id ſemel promiſiſſet, poſteà retractans reſpondit, cùm ij in generali Concilio Venetiis habito ab ordinibus ſuſpenſi fuiſſent, non eſſe cōueniens, vt id mutaretur, niſi in alio Cardinalium & Epiſcoporum generali Conuentu; promiſitque ſe apud Lugdunum eâ de causâ Concilium habiturum. Poſt hæc verò egerunt Pontifex, & Imperator de bonis Comitiſſæ Mathildis, quæ iſte Imperio, ille Eccleſiæ Romanæ teſtamento relicta eſſe contendebant: & cùm ab vtraque parte probationes proderentur, res infecta permanſit.

SCHISMA IN ECCL. TREVERENSI.

Actum deinde de electione Archiepiſcopi Treuerenſis: ad quam ſedem nuper vacantem cùm quidam Volcmarus prior a ſaniori parte electus eſſet, ac poſt eum a parte inferiori Rudolphus; & ſchiſmate facto, Volcmarus ad Sedem Apoſtolicã appellaſſet, Rudolphus ad Imperatorem recurrens Inueſtituram ab eo accepiſſet: re Veronæ agitatâ: Pontifex pro Volmaro ſterit ob canonicam eius electionem, Imperator pro Rudolpho propter electionis diſſenſionem: ſicque tunc res ſuſpenſa perſtitit; ita tamen, vt cùm Imperator intellexiſſet Pontificem decreuiſſe ordinare Volcmarum, ei per ſuos renunciauerit, ſi id ageret, omnem inter ipſos amicitiam ceſſaturam, aliaſque minas terribiles addiderit.

NE SINT DVO SIMVL IMP.

Quod autem valdè etiam Imperator vrgebat Pontificem, vt filium ſuum Henricum coronaret Imperatorem, reſpondit Pontifex, non poſſe ſimul duos Imperatores regnare, nec filium coronari, niſi prius pater coronam depoſuiſſet. Hæc pluribus Arnoldus Abbas Lubecenſis in Slauorum Chronicis, de rebus geſtis Veronæ inter Pontificem & Imperatorem; ſed malè anno milleſimo centeſimo octogeſimo tertio, vt benè correxiſſe cognoſcitur Crantzius [b].

b Crantz. in Metrop. l. 6. cap. 46. 47.

II.

Inter hæc autem in deterius quotidie prolabentibus in Palæſtina rebus Chriſtianorum, ob infeſtiſſimas Saladini incurſiones; coëuntes vnà Principes cum Epiſcopis, decreuerunt mittere Legationem in Occidentem pro impetrando auxilio periclitantibus Ieroſolymis. Ita quidam qui interfuit Willelmus [c] Tyri Archiepiſcopus in ſuâ de bello ſacro Hiſtoriâ: qui quòd hîc finem ſcribendi feciſſe reperiatur, illud in causâ fuiſſe videtur, quoniam ipſe vnus ex Legatis fuit miſſus ad Regem Francorum, & antequàm rediret, contigit Palæſtinam in poteſtatem hoſtium incidere; ac propterea rerum aduerſarum dolore perculſus, munus omiſit, quod nec reſumpſiſſe potuit morte præuentus.

c Tyr lib. 23 cap. 1.

LEGATIONES A LATINIS ORIENT. PRO PETENDO SVBSIDIO.

Porrò primùm omnium adornata eſt Legatio ad vniuerſalem promotorem eiuſmodi expeditionum, nempè Romanum Pontificem, cuius nutu reliqui Principes moueri ſolerent, impertiendâ ab eo remiſſione peccatorum loco militaris ſtipendij, quâ quique Fideles conſueuiſſent magnâ frequentiâ ſacræ militiæ nomen dare. Acceptis autem à Lucio Papâ literis ad Anglorum Regem, cui pro pœnitentiâ necis ſancti Thomæ Cantuarienſis, ſuperiùs vidimus iniunctam fuiſſe expeditionem in Terram Sanctam; Legati ad eum directi, nempè Heraclius Patriarcha Ieroſolymitanus, & Summi Magiſtri Hoſpitalis & Templi, venientes in Angliam, obtulerunt ex parte Regis, ac Principum terræ Ieroſolymitanæ, Henrico Regi Vexillum regium, & Claues Sepulchri Domini Turris Dauid, & Sanctæ ciuitatis, feſtinum ab eo poſtulantes auxilium, tanquam ab herede ac domino terræ Ieruſalem; quippe quòd Fulco frater Gaufredi Comitis Audegauiæ, patriſque iſtius Henrici, fuiſſet Rex Ieruſalem. Quibus honorificè ſuſceptis, celebratus eſt primâ Dominicâ Quadrageſimæ *Londonij* generalis totius Regni Principum & Antiſtitum *Conuentus*, cui etiam interfuit cum ſuis Willelmus Rex Scotiæ: vbi communi deliberatione placuit, ante omnia Regem debere ſuper eâ re conſulere dominum ſuum Philippum Regem Franciæ. Habito autem cum eo colloquio, promiſerunt ambo ſe pecunias & auxiliares copias breui miſſuros. Sed hæc Patriarcha parui pendens, quòd

VEXILLVM ET CLAVES IEROSOL. OBLATÆ REGI ANGLOR.
(Ceterùm ſcribit Rigordus in vitâ Philippi Franc. Regis, delatas quoque ad eum fuiſſe ab iiſdem Patriarcha & Magiſtris, eaſdem Claues ciuitatis

ſperaſſet ductυrum ſe in defenſionem Terræ Sanctæ ipſum Regem Angliæ, vel aliquem ex filiis eius, aut alium inſignem Principem; ſpe deceptus, mœrens ad propria rediit: cùm nihilominùs quamplurimi Antiſtites, cum Balduino Cantuarienſi, & Waltero Rotomagenſi, ac ferè omnes Comites & Barones vniuerſæ ditionis Regis Angliæ, Crucem pro expeditione cepiſſent. Quæ omnia pluribus narrat Rogerius in Annalibus hoc anno.

III. Lucii PP. obitus.

Acceſſit autem ad commune damnum, & impedimentum promouendæ expeditionis, quòd præcipuus eius Promotor *Lucius* Papa, hoc ipſo anno, ſeptimo Calendas Decembris, Veronæ ex hac vitâ migrauit; vbi & honorificè ſepultus eſt, hoc epitaphio inſcripto eius ſepulchro:

Luca dedit lucem tibi Luci, Pontificatum
Oſtia, Papatum Roma, Verona mori.
Immò Verona dedit verum tibi viuere, Roma
Exitium, curas Oſtia, Luca mori.

Urbani III. creatio.

Recitat iſta Ptolomæus Lucenſis in ſuâ Hiſtoriâ antiquitùs ſcriptâ, quæ extat in Vaticano. In Lucij verò locum ſtatim ſuffectus eſt, vnanimi omnium Cardinalium qui aderant conſenſu, *Lambertus* (*Hubertus* alicubi dictus) Archiepiſcopus Mediolanenſis, dictus Urbanus eius nominis Tertius.

IV. Siculorum et Græcor. bellum.

Quâ eadem Indictione (vt teſtatur Nicetas) Willelmus Rex Siciliæ ingenti comparatâ claſſe in vltionem innocentis ſanguinis Latini, adeò immaniter à Græcis ante biennium Conſtantinopoli effuſi; primò Dyrrachium, inde Theſſalonicam expugnauit: adeoque in Græcos omnes Latini milites ſæuierunt, vt etiam eorum quæque ſacra reddere profana, & veluti execranda polluere, deprauare, atque penitùs perdere laborarint. Scribit ſingula, ac planè nefanda, idem Nicetas in Andronico: cuius rei gratiâ ait, ideò inter Græcos & Latinos odium implacabile eſſe excitatum, vt omnis ſpes coniunctionis animorum exciderit, etiamſi corporibus coniuncti in iiſdem ædibus habitarent. Accidit verò mox inuerſâ aleâ, vt inter iſta ſublato de medio Andronico, & Imperium inuadente Isaacio Angelo, confluentes vniuerſi Græci aduerſus Siculos, eodem hoc ipſo anno vicerint, & durioribus malis affecerint: quæ cuncta leges apud eumdem auctorem in Iſaacio.

V. Diuina vltio in Andronicum.

Sed quas pœna Andronicus tyrannidis ſuæ, atque horrendæ in omnes, tam Græcos quàm Latinos ſæuitiæ dederit, deſcribit idem qui aderat. Etenim duabus grauibus catenis ferreis collo iniectis, & compedibus oneratus, ad Iſaacium perductus, contumelioſis verbis exceptus eſt; alapæ ei impactæ, nares pulſatæ, barba vulſa, dentes excuſſi, capilli euulſi: deinde publicè omnium ludibriis expoſitus, etiam à mulieribus pugnis cæſus eſt; ac præciſâ dexterâ in carcerem coniectus, ſine cibo, ſine potu, ſine vllo cuiuſquam officio. Poſt aliquot dies altero oculo effoſſo, ſcabioſo camelo impoſitus, per forum triumphi ſpecie traductus eſt, caluâ glabrâ inſtar aridæ quercus, & ouo nudiore, ac breui tunicula tectus: quem petulantiſſima plebs, & circumforanea ſordida turba, nullâ ratione habitâ, quòd is nudiuſtertiùs Imperator, regio diademate ornatus, ab omnibus laudatus, celebratus, adoratus eſſet, quodque ſanctiſſimo iureiurando fidem ſuam & beneuolentiam erga illum reſtaturi eſſent; efferatis animis in eum ruentes, nihil mali præter miſerunt, quo non eum afficerent. Alij clauas in caput impegerunt, alij ſtercore nares fœdarunt, alij ſpongias excrementis hominũ, & pecudum conſpurcatas in faciem expreſſerunt; alij verubus latera pupugerunt.

Sævitum diriſſimè in eum.

Impudentiores quidam lapidibus coniectis, rabidum canem appellarunt. Scortum quoddam ollam feruenti aquâ plenam, è culinâ raptam, in faciem effudit. Nemo denique erat, quin malè ei faceret. Ac demùm ita ignominiosè in theatrum perductum, ac miſero illo camelo detractum, iuxta duas columellas, quibus ſuperne lapis incumbebat, pedibus ſuſpenderunt fune alligatis. Qui tot mala perpeſſus, & alia ſexcenta; tamen generoſo animo ea perferens, nihil aliud dicebat, niſi *Domine miſerere*; & ad populũ, *Quid calamum contritum infringitis?* Sed dementiſſima turba ne ſuſpenſo quidem parcens, direptâ tuniculâ virilia eius vexauit, & quidam longum enſem per fauces vſque ad inteſtina adegit: duo verò Latini generis enſes ambabus annixi manibus in nares adegerunt, vt periculum facerent vter eſſet acutior. Poſt tot ærumnas & clades, ægrè vitam abrupit, dexterâ cum dolore ad eos admotâ, vt multa putarent, eum calidum ex eâ ſanguinem, ob recentem plagam adhuc diſtillãtem exurgere. Aliquot verò diebus interiectis, inde detractus in theatri fornicem quemdam vt beſtia protectus, iacuit, donec quidam humaniores in alium locum tranſtulerunt: quem tamen Iſaacius non permiſit ſepeliri. Hæc Nicetas.

VI. Pœnitens deceſſit.

Iis autem ſignificatur, haud abſque ſpe indulgentiæ à Deo conſequendæ pœnitentem Andronicum eſſe defunctum, quem in aliquibus commendatione dignum oſtendit: vt imprimis quòd adeò tenax eſſet Catholicæ fidei cuſtos, vt nec vllo modo in diſputationem à quibuſcumque adduci pateretur, quod ei in aliquo derogare poſſe videretur: itemque quòd ſtudioſiſſimus eſſet S. Pauli Apoſtoli, cuius & Epiſtolas præ manibus habere ſoleret; ipſum verò Apoſtolum non deſpexiſſe Andronicum, ſed eius curam habuiſſe, cùm imminente ei exitio, Imago Apoſtoli antiqui operis, quam auro exornatam in æde ſacrâ collocarat, abundè lacrymauit, idque Andronicum cladis ſuper ſe venturæ prænuncium eſſe intellexiſſe. Sed quod ad Nicetam horum ſcriptorem attinet, teſtatur eius frater Michaël Epiſcopus Athenarum in ipſius Monodiâ, eum vbi Conſtantinopoli inualuit tyrannis Andronici, inde aufugiſſe, deligentem potiùs exilium voluntarium in alieno ſolo, quàm ſub aleâ hominis ſæuiſſimi periclitari.

Iesv Christi
An. 1186.
Vrbani III.
An. 1.
Friderici 32.
Isaac. Ang. 1.

I. Oportæ contentiones inter

Anno Chriſti milleſimo centeſimo octogeſimo ſexto, Indictione quartâ, inter Urbanum PP & Fridericum Imp. Veronæ exiſtentes, obortæ ſunt contentiones, quòd, (vt ait Arnoldus Lubecenſis) Pontifex vt zelator iuſtitiæ

PAP. ET IMP.

pro defenſione S. R. E. conſtanter agens, nec terreni Imperij metuens Principatum, quæ ſui iuris erant intrepidus requireret. Arguebat enim præcipuè de tribus Imperatorem; videlicet de patrimonio Comitiſſæ Mathildis, quod ab eo iniuſtè detineri conquerebatur; deinde de exuuiis Epiſcoporum morientium, quas idem iniquè rapiebat; poſtremò de ſtipendiis Abbatiſſarum dum videlicet plurimas expellens ſub prætextu deprauatæ earum vitæ, minimè alias in illarum locum ſufficiebat, ſed prouentus ſibi vſurpabat. Etſi verò has Pontificis reprehenſiones non libenter Imperator audiret, patienter tamen ſuſtinebat, quia de coronatione filij ſui Henrici in Imperatorem inſtanter agebat. Cùm autem Pontifex, deceſſoris ſui Lucij exemplum ſecutus, omninò recuſaſſet filium promouere, niſi priùs pater ſe abdicaret; ſed & Volcmarum canonicè electum Treuerenſem Archiepiſcopum, contra eiuſdem Friderici voluntatem conſecraſſet: tunc demùm excandeſcente Friderico, manifeſtiſſima inter eos facta eſt diſciſſio. Quam & valdè auxit idem filius Friderici, cùm eodem tempore in Longobardiâ exiſtens, interrogato quodam Epiſcopo, à quo inueſtituram Pontificalem ſuſcepiſſet, & illo reſpondente, A Papa; poſt tertiò hinc inde repetitam eiuſmodi interrogationem ac reſponſionem; addente Epiſcopo nihil ſe de regalibus Imperatoris poſſidere, ideoque nihil ei debere; Henricus indignatus præcepit ſeruis ſuis pugnis eum cædere, & in luto platearum conculcare. Rediens autem Imperator in Germaniam, in primis clauſit omnes vias Alpium, & omnium circumquaque regionum, vt nemo poſſet adire Sedem Apoſtolicam: Deinde explorans animum Philippi Archiepiſcopi Colonienſis, cui Pontifex Legationem Germaniæ crediderat, vtrùm ſic interclusis Italiæ meatibus, vellet ipſe loco Pontificis omnium cauſarum cognitionem ac iudicium ſuſcipere; cùm eum renitentem inueniſſet, collecto in Geilenhuſem reliquorum Epiſcoporum & Principum Conuentu, ad infringenda, de quibus agebatur, Pontificia & Eccleſiaſtica iuris, ſibique ea vendicanda; placuit Epiſcopis commonere Pontificem, vt pacem cum eo ſeruaret, & quæ iuſtè Fridericus exigeret, ei concederet. Qui nihilominùs Pontifex cunctantem Imperatorem ſatisfacere capitulis ſuperiùs recenſitis, & alia peiora molientem, legitimè citatum, excommunicare decreuit: ſed morte præuentus rem infectam reliquit. Hæc pluribus Arnoldus [a]. At obitus Vrbani nonniſi anno ſequenti contigit.

FRIDER. RVRSVM AGIT IN PONTIFICEM.

a *Arnold. l. 3. c. 16. 17. 18.*

II. IN LIVONIA PRIMA SEDES EPISCOP. ERECTA.

Hoc vero anno accidit fundari in Liuoniâ primam ſedem Epiſcopalem in loco Rigâ dicto, ſub patrocinio ſanctiſſimæ Dei-Genitricis; populo ex Gentilitiâ ſuperſtitione ad CHRISTVM conuerſo operâ & prædicatione *S. Meinardi* Canonici Sigebergenſis, creati illorum Epiſcopi, nec non *Bertholdi* Abbatis Lubecenſis. Quomodò verò illo contigerint: deſcripſit Arnoldus [b]. Rogerius autem de rebus Anglicis ait, Henricum Regem miſſis ad Vrbanum Papam Nunciis, multa ab eo impetraſſe, quibus Lucius eius prædeceſſor fortiter reſtiterat, quorum vnum fuit, vt Rex quem vellet de filiis ſuis coronaret de regno Hiberniæ. Ita ipſe.

b *Id. lib. 7. cap. 8. 9.*

III.

Eodem anno *Gotifridus* ſacerdos Viterbienſis, (vt vulgo fertur) ſiue Vitembergenſis, eam quam elaborauit Hiſtoriam, proſâ metroque contextam, quam *Pantheon* appellauit ob rerum vniuerſalitatem, obtulit Vrbano Papæ. Quamuis autem ipſe Friderici Imperatoris, eiuſque filij Henrici Regis Notarius extiterit, ſicut iiſdem ſcriptis frequenter teſtatur, ijque ſæpiſſimè Eccleſiæ iuribus aduerſarii fuerint: haud tamen ille deſtitit liberè ſæpè profiteri, Imperatores & Reges debere eſſe ſubditos Papæ, eiuſque auſcultare mandatis. Quantæ verò vertex Pontificalis fuerit apud eum æſtimationis & pretij, intelliges ex præfatione ad Vrbanum, quam operi præfixit; vbi hæc inter alia: *Dum ſacroſanctæ Matris noſtræ Romanæ Eccleſiæ culmen inſpicio, & eius eminentiæ conſidero maieſtatem, illud ante omnia neceſſarium eſſe intueor, vt ſicut ipſa omnibus noſcitur præeſſe Principibus, ita omnes Reges & Principes, & vniuerſa Orbis Eccleſiæ, doctrina eius & regimine adornetur; & ab eâ tamquam à fonte iuſtitiæ, totius ſapientiæ regulis inſtruantur: Quia nullum ſcripturarum elogium noſcitur eſſe authenticum, niſi ab eius ſapientiæ fluminibus, ſitientibus propinetur. Quare ſi quod Hiſtoriarum opus nouâ per aliquem inſtitutione conficitur, ratio ſuggerit, vt antequàm in publicum deueniat, Apoſtolico examini præſentetur: quatenùs ſi acceptione dignum eſſe perpenditur, eius mandato & iudicio approbetur; & ab eo vires auctoritatemque recipiat, cui terrena & cæleſtia diuinitùs ſunt commiſſa, &c.* Quæ quidem antiquiſſimo vſu probata, & Catholicæ Eccleſiæ auctoritate recepta, (ſicut multis vidimus exemplis eorum, qui tam ex Occidente quàm Oriente, quæ contra hæreticos, ſiue de aliis rebus ſacris ſcripſerunt, eadem cognoſcenda ac comprobanda mittere conſueuerunt ad Eccleſiæ Romanæ Pontifices: imitantes videlicet ipſum S. Paulum Apoſtolum, qui vt acceptum diuinitùs Euangelium vniuerſæ probaretur Eccleſiæ, ad hoc ipſum vt cognoſceretur à Petro, Ieroſolymam ad eum acceſſit.) idcircò hîc recitare voluimus, quòd, dictu nefas, horrendum factu, in feliciſſimis noſtris temporibus, probata à Romano Pontifice ſcripta, miniſtri regij audeant ſub cenſuram redigere, vt ea à librariis vendi non queant, niſi ab ipſis impetratâ licentiâ; quam etiam interdum pro arbitrio negent, atque prohibeant ne vendantur, cùm videlicet ex illis arguantur iidem ipſi præter ius faſque aliquid perpetrare. At quidnam hoc eſt, niſi alteram Clauium Petro à Chriſto collatarum, quæ ſcientiæ dicitur, è manibus eius ſucceſſoris extortam, manu laicâ, ac laicis vſurpari Principibus? Quod tamen eſſe potiùs arrogantiæ miniſtrorum, quàm Principum Chriſtianorum modeſtiæ, exiſtimare licet. Sed hæc obiter.

Hoc eodem Redemptoris anno (vt teſtatur idem Gotifridus) ſexto Calendas Februarij, Rex Henricus filius Friderici Imperatoris, cum Reginâ Conſtantiâ filiâ Rogerij Regis Siciliæ, amitâ verò Willelmi tunc regnantis, nuptias celebrauit Mediolani, anno ætatis ſuæ vigeſimo primo. Quod autem ex recentioribus penè omnes aſſerunt, Conſtantiam hanc monialem fuiſſe; ſcias commentum eſſe, fortaſsè inde excogitatum quòd aſſeruata fuerit in monaſterio, vt ſi deeſſet Regibus proles maſcula, ſpes eſſet nubendi Regi cum dote Regni. Scriptorum enim omnium huius temporis nullum planè reperies, qui aliquid narret de Monachatu Con-

ſtantiæ: quod tamen ob rei nouitatem, vt nuberet monialis, nullatenùs à quoquam ipſorum prætermittendum fuiſſet. Nam præter ſilentium Gotifridi Notarij ipſius Henrici, neque Hugo Falcandus ſcriptor Siculus, qui his aderat, deque Conſtantiæ educatione agit, quidquam habet de monachatu: nec Arnoldus [c] Abbas Lubecēſis, cùm de eius celeberrimis nuptiis meminit: nihil Romualdus Archiepiſcopus Salernitanus, aut Neubrigenſis, vel Appendix ad Vrſpergenſem, vel Rigordus; non Rogerius eiuſdem & ipſe temporis auctor, qui pariter de nuptiis meminit: neque Innocentius Papa Tertius, in cuius epiſtolis frequens eſt Conſtantiæ mentio; nec denique vllus alius, qui de Conſtantiâ, vel eius nuptiis egerit. Quòd ſi nubes teſtium recentiorum id rumore quodam conclamaſſe potiùs, quàm auctoritate maiorum, vel certâ ratione afferu ſſe cognoſcitur; eadem planè quâ effutitur facilitate, reiicitur.

c *Id. 3. Chro. 14.*

V. CONFVTATVR COMMENTVM DE MONACHATV CONSTANTIÆ.

Nam & quæ profertur ex inſcriptionibus inciſis in eorumdem Henrici & Conſtantiæ ſepulchris, teſtificatio; ne errore labaris, ego diligenti de iis inquiſitione habitâ, didici à viuentibus nunc Siculis, eas non tempore illorum mortis cōſcriptas eſſe, ſed nouiſſimè à quodam Canonico: idque vt crederem magis magiſque, Maurolicus perſuaſit, qui res Siculas hoc ſæculo diligentiſſimè pertractauit: qui cùm Siciliæ Regum quæ reperit epitaphia, cuncta in vnum collecta inibi cudenda curauerit, haud tamen iſtorum aliquam habuit mentionem; vt neceſſariò dicendum ſit, ea poſt editum ab eo commentarium fuiſſe compoſita ex receptâ vbique fabulâ, quæ etiam alioqui in notatis ibi temporibus Imperij & obitûs Henrici, atque ætatis & mortis Conſtantiæ, patentiſſimorum conuincuntur mendaciorum. Sed & quòd ipſe Gotifridus, qui cuncta habuit præ oculis, Conſtantiam poſthumam natam eſſe aſſerat poſt obitum patris Rogerij, planè eluditur fabula illa, quam Fazellus narrat, perculſum Rogerium vaticinio Ioachimi Abbatis, quo aſſerebat, ſi Conſtantia nuberet, funeſtam futuram Siciliæ facem, retruſiſſe eam in monaſterium, atque religionem feciſſe profiteri monaſticam. Nam ſi poſthuma, quomodò potuit per patrem monacha profeſſa effici?

VI.

Denique quod aſſeritur ab iiſdem recentioribus, Romanum Pontificem eiuſmodi monachæ matrimonium diſpenſando probaſſe; vel ex eo refellitur, quòd conſtat Pontificem ipſi aduerſatum eſſe, dum fauit magis Tancredo vt fieret Siciliæ Rex, ſicut videbitur inferiùs. Si enim diſpenſaſſet, vt execrata monialis Henrico nuberet, quem ſciret non aliâ ratione eam ducere in vxorem, niſi vt vnà cum ipsâ poti retur regno; planè contra Tancredum, non pro eo laboraſſe conuinci poſſet. Sicut & quod dicunt, diſpenſationem illam factam fuiſſe per Alexandrum Papam Tertium; nec ſimul eiuſmodi diſpenſationem ab eodem Pontifice vſurpatam, ſed iterùm cum Nicolao Iuſtiniano Veneto tunc monacho, poſteà patre B. Laurentij Iuſtiniani, vt habet Bernardus [d] Iuſtinianus eius nepos in Vitâ ipſius: multiplex in his detegitur error. Nam cùm pluribus antè annis ex hac vitâ deceſſiſſet conſtet Alexandrum, quàm nupſerit Conſtantia Henrico, nihil planè eſt vt tribui poſſit ea diſpenſatio Alexandro. Multo

d *Ap. Sur. 8. Ianuar.*

verò minùs quæ conceſſa dicitur Nicolao; cum idem ipſe Bernardus affirmet, B. Laurentium fuiſſe inſignitum munere Epiſcopali ab Eugenio Papâ Quarto, qui iniit Pontificatum ducentis quinquaginta annis poſt obitum Alexandri Tertij, nempè anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo trigeſimo primo. Vt ex iis diſcas, ſparſas in vulgus exufflare fabulas, atque ſolidæ inhæreſcere veritati.

VI.

Quod ad res pertinet Orientalis Eccleſiæ; Nicetas [e] tradit, Iſacium Imp. expuliſſe Baſilium Camaterum Patriarcham Conſtantinopolitanum, quamuis eius ope maximè auditus fuiſſet in obtinendo Imperio; eâ prætentâ causâ, quòd quas nobiles matronas Andronicus in monaſterio inuitas abſtruſiſset, iis ipſe nigro veſtitu depoſito, reditum ad priſtinam vitæ rationem conceſſiſset: atque in eius locum ſubſtituiſse *Nicetam Mundanum* magnæ eccleſiæ Sacellarium, qui ſedit ſex annos & ſex menſes.

e *Nicet. in Iſaac. Ang. lib. 2.*

IESV CHRISTI
AN. 1187.
VRBANI III. 2.
GREG. VIII.
FRIDERICI 33.
ISAAC. ANG. 2.

I.

IERVSALEM CAPITVR A SALADINO.

ANNO Domini milleſimo centeſimo octogeſimo ſeptimo, Indictione quintâ, vox ab Oriente audita eſt lugentium clades populi Dei, & Sanctæ ciuitatis Ieruſalem: cùm videlicet Calendis Maij, & poſteà infra Octauam Apoſtolorum Petri & Pauli, infeliciter pugnatum eſt à Chriſtianis contra Saladinum Babyloniæ Regem, captâ S. Cruce, (quam portabat Ruffinus Epiſcopus Acconenſis,) & Guidone Rege Ieroſolymitano, plurimiſque ciuitatibus, ac demùm ipſâ Ieruſalem quarto Calendas Octobris eidem redditâ. Porrò cùm plures eius temporis Scriptores cladem tantam ſtylo lugubri ſint proſecuti, præualent iis omnibus epiſtolæ eorum qui rebus geſtis interfuerunt; nempè Terrici Magni Præceptoris (vt vocabant) Templariorum, ad ſuos vbique conſtitutos Fratres Templi, & ad Henricum Regem Angliæ; Haimerici Patriarchæ Antiocheni, ad eumdem Regem; atque Conradi filij Marchionis Montisferrati, ad Balduinum Cantuarienſem: quibus enixè iidem petierunt, vt Occidentales feſtinarent auxilium ferre conſeruandis ciuitatibus quæ adhuc reſiduæ eſsent, & recuperandis deperditis: eaſque omnes deſcripſit Rogerius & Anglorum. Annalibus.

II. INIVRIA ILLATA S. CRVCI.

Inter alia vero habet Terricus ad Regem, captâ Ieroſolymâ, Saladinum S. Crucem Domini per duos dies in oſtentum per ciuitatem fuſtigando portari feciſse; deinde iuſſiſse Templum Domini aquâ roſatâ intus & exteriùs ſurſùm & deorſùm lauari, & legem ſuam deſuper illud per quatuor partes miro tumultu acclamari. Conradus verò conqueritur, has clades inertiâ Chriſtianorum contigiſse: atque inito fœdere inter Saladinum & Imperatorem Conſtantinopolitanum, huic Saladinum tradi

FOEDVS INTER IMP.

CONST. ET SALADIN. ADVERSVS LATINOS.

diſſe omnes Eccleſias Terræ Promiſſionis, vt in eiſdem ſeruiretur ſecundùm ritus Græcorum: inſuperque vniuerſam illam terram ei promiſiſſe, vt impediret iter Chriſtianorum, maximè autem Francorum, in auxilium Terræ Sanctæ properantium: denique miſiſſe Conſtantinopolim de aſſenſu Imperatoris idolum ſuum, vt ibi publica coleretur; ſed illud captum eſſe in mari à Ianuenſibus, & perductum Tyrum, quæ adhuc detinebatur à Latinis Chriſtianis. Porrò quo die à Saladino capta fuit Ieruſalem cum Sepulchro & Cruce Domini, id eodem tempore in ſpiritu oſtenſum fuiſſe diuinitus *S. Chriſtianæ* virgini magni nominis in Germania, tradit Thomas [a] Cantipratenſis; ipſamque vehementer exultantem, adſtantibus ſignificaſſe magnam in cælo factam eſſe lætitiam; quòd ex ea clade multa ſalutis oblata eſſet hominibus occaſio, dum Terræ Sanctæ recuperandæ cauſa, à peccatis ſuis conuerterentur, & in eiuſmodi expeditionibus fundentes ſanguinem ſuum, quamdam morti Saluatoris vicem cum multa deuotione rependerent.

a *Cantiprat. in Vit. X. Chriſt. ap. Sur. cap. Iunij. 32. 20.*

GAVDIVM IN CÆLIS DE CAPTA IEROS.

II. VRB. PP. OBITVS.

At verò *Vrbanus* Papa (vt ait Rogerius) tam triſti nuncio perculſus incidit in ægritudinem, mortuuſque eſt decimotertio Calẽdas Nouembris apud Ferrariam. Sed Neubrigenſis & ipſe eius temporis auctor; ait nuncium de capta Ieroſolyma non veniſſe Romã, niſi poſt obitum Vrbani. Ceterùm eo mortuo, ſequenti mox die electus eſt in locum eius, *Albertus* Cardinalis Cancellarius preſbyter tituli S. Laurentij in Lucina, patria Beneuentanus; dictuſque eſt GREGORIVS octauus, ſucceſſor doloris, heres calamitatis. Qui paucis diebus quibus ſedit, ſuæ pietatis digna monimenta reliquit; cùm imprimis pro ſubſidio Terræ Sanctæ ad vniuerſos Chriſti Fideles literas dedit, tanto Pontifice dignas, quas recitant iidem Rogerius & Neubrigenſis: deinde verò aliàs adiecit, quibus ad placandum offenſum numen, indixit omnibus Ieiunium quinquennale, ita vt toto eo tempore cuncti Fideles ſaltem per omnes ſextas Ferias, ieiunium Quadrageſimale obſeruarent; feriâ autem quartâ & ſabbato & carnibus abſtinerent; ipſe verò Pontifex & Cardinales ſecundâ quoque feriâ cum familiis ſuis ſimiliter ab eſu carnis ceſſarent: hocque adeò ſtatuit obſeruandum, vt quicumque tranſgreſſor exiſteret (niſi fortè infirmitas, vt magna ſolemnitas, vel alia euidens cauſa intercederet) quaſi præuaricator Quadrageſimalis Ieiunij haberetur.

GREG. VIII. SVBROGATIO.

IEIVNIVM INDICTVM PRO REB. ORIENT.

IV. QVÆ LAVDABILIA STATVANT CARDD. PRO EADEM CAVSA.

Sed de prompto animo S. R. E. Cardinalium vt ſuccurrerent Terræ Sanctæ, idem Rogerius hæc recitat omni commendatione digna: nimirùm eos de aſſenſu Papæ inter ſe firmiter promiſiſſe, quòd abiectis omnibus diuitiis & deliciis, prædicarent Crucem Chriſti non ſolùm verbo, ſed etiam opere & exemplo; & euntes mendicando acciperent Crucem primi; & præcederent alios in terram Ieruſalem. Statuiſſe etiam de eiuſdem Pontificis aſſenſu, firmiſſimam treguam (hoc eſt, inducias (inter omnes Principes Chriſtianos vſque ad ſeptennium; ita vt quicumque bellum contra Chriſtianum medio tempore mouerent, maledictioni Dei & Summi Pontificis, & excommunicationi omnium Prælatorum vniuerſalis Eccleſiæ ſubiacerent. Firmiter item inter ſe promiſiſſe, quòd nulla deinceps munera reciperent à quoquam cui negotium eſſet apud Apoſtolicam Sedem; ſed ea tantùm recipere poſſent, quæ pro ipſorum neceſſitate & ſuſtentatione donata vel miſſa forent: Ac denique quòd non conſcenderent equum, quamdiù terra in quâ pedes Domini ſteterunt, foret ſub pedibus hoſtium. Hæc ipſi admiratione planè digna. At illud importunè ſatis accidit Eccleſiæ Dei permoleſtum, vt ipſe *Gregorius* Papa, nondum duobus expletis menſibus in Pontificatu, Piſis cùm eſſet, ex hac vitâ migrauit decimoſeptimo Calendas Ianuarij: qui tamquam ſapientiſſimus architectus, magnæ molis conſtruendæ iecerat fundamentum. Cuius ſedes cùm vacauerit dies viginti, agetur de eius ſucceſſore anno ſequenti.

GREG. PP. OBITVS.

V. PIA GESTA ISAACI. IMP.

Quod autem pertinet ad res Orientalis Imperij; tradit Nicetas, Iſaacium Imper. exagitatum bellis ciuilibus, ſpiritualibus imprimis rem egiſſe auxiliis, tranſlatâ Dei-Genitricis venerandâ Imagine in mœnia vrbis, vbi bellum & aggreſſus hoſtium timeretur: inſuperque monachos ſanctiores introduxiſſe in Regiam ad preces, nudipedalia, humicubationes, & alias ſanctas exercitationes frequentandas; quibus Deum placans, liberatus eſt ab imminenti exitio.

IESV CHRISTI
AN. 1188.
CLEMENTIS III.
AN. 1.
FRIDERICI 34.
ISAAC. ANG. 3.

I. CLEMEN. PP. III.

ANNO Domini milleſimo centeſimo octogeſimo octauo, Indictione ſextâ, octauo Idus Ianuarij, *Paulinus* Cardinalis Epiſcopus Præneſtinus patriâ Romanus, electus eſt Summus Pontifex in locum nuper defuncti Gregorij octaui; dictuſque CLEMENS Tertius. Qui ſtatim indictam à deceſſore expeditionem in Terram Sanctam ad perfectum ducere laborauit, & Indulgentiam confirmauit, ſtatuens vt quicumque eâ de cauſâ ſacram Crucem ſuſciperet, de omnibus peccatis de quibus pœnitens confeſſus eſſet, liber eſſet & abſolutus. Idemque ſtatuit, vt ab vniuerſâ Eccleſiâ fieret ſine intermiſſione oratio ad Dominum pro pace, & liberatione Ieruſalem, & Chriſtianorum captiuorum, qui in vinculis Saracenorum detinebantur. Hæc Rogerius Anglus; qui & præſcriptam tunc ab eodem Pontifice, inter Miſſarum ſolemnia dicendarum per ſingulos dies precum formam recenſet.

II. REGES FRANC. ET ANGL. CRVCEM SVMVNT PRO EXPEDIT. SANCTA.

Idemque addit, habito inter hæc apud *Giſortium* duodecimo Calendas Februarij *Conuentu* Regnum Franciæ & Angliæ, cùm ſuis Prælatis & Baronibus, cui etiam interfuit Archiepiſcopus Tyri; adeò huius præſtantiſſimi viri oratione illos commotos eſſe, vt depoſitis mutuis inimicitiis, conſenſerint de manu eius Crucem accipere: eademque horâ apparente ſigno CRVCIS in cælo, eo viſo miraculo ceteros cateruatim ruiſſe ad ſuſceptionem Crucis. Ipſos verò Reges in ſuorum militum diſtinctionem, Crucis colorem variaſſe, ita vt Rex Franciæ cum ſuis Cruces rubeas, Rex Angliæ albas, & Philippus Comes Flandriæ virides

ſuſceperint: ac poſt hæc vnumquemque ad parandas res neceſſarias reuerſum eſſe ad ſua. Statuiſſe verò aſſenſu & conſilio Epiſcoporum & Baronum ſuorum, vt omnes tam Eccleſiaſtici quàm laici (exceptis illis qui ipſam peregrinationem ſuſciperent,) ad impenſas expeditionis decimam redituum & mobilium ſuorum integrè perſoluerent, ſub pœna excommunicationis. Prohibuiſſe quoque deiuria, & aleas, & omnem luxuriam veſtium atque conuiuiorum; & vt nullus aliquam mulierem duceret in peregrinatione, niſi fortè quamdam lotricem peditem, de quâ nulla eſſet ſuſpicio. Scribit hæc omnia pluribus Rogerius. Et quod ſpectat ad eiuſmodi *Decimarum* impoſitionem; extat etiam earum indictionis decretum à Francorum Rege Philippo, aſſenſu Epiſcoporum ſancitum, apud Rigordum in Vitâ ipſius: quas & *Saladinas* dictas, ob bellum aduerſus Saladinum indictum, teſtatur. Sed quòd eiuſmodi earumdem penſitatione plurimùm grauarentur Eccleſiæ, atque pauperes anguſtiarentur; ſcripſit Petrus[a] Bleſenſis, inſignis pietatis, doctrinæ, atque zeli Chriſtiani vir, epiſtolam ad Epiſcopum Aurelianenſem, hortans vt ſe Regi talia præſcribenti obiiceret, prorſus dignam, quam legant illi, qui quouis prætextu fauent Regibus aduerſus pauperes & eccleſias; cùm multis auctoritatibus exemplis, atque rationibus è Sacrâ Scripturâ petitis demonſtret *non debere eos qui pro Eccleſiâ pugnant, Eccleſiam ſpoliare, ſed potiùs inimicorum ſpoliis, donis triumphalibus illam ampliare: & numquam pauperum, numquam Eccleſiæ ſpolia proſperum habuiſſe euentus auſpicium.* Idemque ad[b] Decanum Rotomagenſem, qui apud Regem Anglorum plurimùm poterat, eadem inculcans, inter alia, ait, *Eccleſiam à diebus antiquis liberam eſſe, & filios eius. Quod ſi Principes nouæ peregrinationis obtentu velint orbem deſcribere, & Eccleſiæ Chriſti tributariis functionibus characterem ſeruientis inurere; qui filius Eccleſiæ eſt, ex aduerſo aſcendat, ac mori potiùs eligat, quàm ſeruire.*

DECIMÆ SALADINÆ.

a Petr. Bleſ. epiſt. 112.

CONTRA EXIGENTES DECIMAS AB ECCL.

b Id. ep. 121. Ap. Baron. an. ſeq.

III.

Ceterùm cùm ad eiuſmodi diſponendam expeditionem, vt vidimus, pax facta eſſet inter eoſdem Reges Francorum & Anglorum, & vterque diligenter in opus incumberet: tamen retardata eſt illa, quòd (vt ait Rogerius) miſſus hoc eodem anno à Clemente Papâ in Gallias Henricus Cardinalis Epiſcopus Legatus, excommunicationis ſententiâ Richardum Pictauiæ Comitem, filium maiorem natu Regis Angliæ, perculerit: cuius occaſione quæ fuerat ſancita inter Reges pax turbata eſt. At nihilominùs Fridericus Imperator (ſubdit idem auctor) acceptâ Cruce de manu Henrici Cardinalis Albanenſis prouidè itineri neceſſaria parans, imprimis reconciliauit ſe Deo & Sanctæ Eccleſiæ, atque eius Pontifici Clementi; ac deinde ſcripſit ad Saladinum Principem Saracenorum, præfigens ei terminum à Calendis Nouembris huius anni vſque ad reuolutum anni circulum, quo niſi Terræ Sanctæ poſſeſſionem Chriſtianis reſtitueret, prælium ei indiceret in campo Taneos in virtute viuificæ Crucis, & in nomine veri Ioſeph. Tradit hæc Rogerius, ipſamque Friderici epiſtolam, magnifica de ſe ſuiſque viribus prædicantis recitat: quam & recenſens, ſed aliâ verſione Matthæus Paris, Saladini quoque redditam ad Fridericum reſponſionem deſcribit, minaci ferocitate conſcriptam, quâ res ſuas geſtas, & immenſam regnorum potentiam, ac populorum bellicoſitatem iactat. Quæ autem hæc ſecuta ſunt, dicentur annis ſequentibus.

FRID. IMP. AC SALADINI MVTVÆ EPISTOLÆ.

IV.

Hoc eodem tempore Gaufredus monachus Ciſtercienſis, diſcipulus olim S. Bernardi, cùm rogatus ab Epiſcopo Cardinali Albanenſi, res in Galliâ geſtas in cauſâ Gilberti Porretani coram Eugenio Papâ Tertio, ſcripſiſſet; (prout dictum eſt ſuperiùs tempore illius controuerſiæ,) paulò pòſt per eumdem Cardinalem conſuluit[c] Romanam Eccleſiam, quid ſentiendum eſſet de ventilatâ nuper in Galliâ quæſtione, de aquâ mixtâ vino in ſacroſancto Miſſæ ſacrificio; aſſerentibus aliis eam ſimiliter cum vino mutari in ſanguinem Chriſti, aliis verò negantibus; quorum vtrorumque rationes recenſet. Quid autem reſcripſerit Cardinalis, non inuenimus: ſed aliud reſcribere non potuiſſe certum eſt, quàm quod credidit & cuſtodiuit ſemper S. R. E. nimirùm aquam ſimul & vinum tranſſubſtantiari in Sanguinem Chriſti.

c Recitat nunc epiſtolam Baron. Anna. Tom. XII. hoc an.

QVÆSTIO ORTA DE AQVA CALICIS.

[Quam prolixè, ac planè egregiè poſt hæc à Baronio ſcripta, in explicatione & confirmationem eius ſententiæ tractauit Ægid. de Coninck ex Soc. IESV tom. 1 de ſacram. q. 74. art. 8 dub. vn. ac recentiùs Raphael de Beauch. in Paralip. Synopſ. Franc. Meruuing. ad an. 1188]

V.

In cuius confirmationem veritatis, accidit quoque his diebus inſigne miraculum, quod refert in Slauorum Hiſtoriâ auctor huius ſæculi Helmoldus Abbas. Cùm enim puellâ quadam in partibus Thuringiæ propè ciuitatem Erpisfordiam ægrotante, ſacerdos poſt datum ei ex more viaticum, ablutionem digitorum faciens in calice vitreo, vt illam aquam puellæ bibendam traderet, inſcienter portiunculam ſanctiſſimæ Euchariſtiæ in eam excuſſiſſet; confeſtim tota aqua mutata eſt in ſanguinem, & portiuncula formam accipiens digituli verſa eſt in cruentam carnem. Sed & interim dum mittitur pro tanto prodigio ad Archiepiſcopum Moguntinum, calice ſuper altari reuerenter poſito, videntibus cunctis columba venit ſuper labrum calicis, & diù ſedit, non ſine admiratione cunctorum, quòd mole corporis ipſum non euertiſſet, quippè parte inferiori longè anguſtior eſſet quàm ſuperiori: vnde creditum eſt, eam non corporalem, ſed ſpiritualem eſſe columbam. Adueniens autem Archiepiſcopus cum omnibus Prælatis ſuis, & vniuerſo Clero, ac multo populo; poſt apportatum cum ſupplicationibus & proceſſionibus Sanguinem in prædictam ciuitatem Erpisfordienſem ad Eccleſiam B. Mariæ Virginis, hortatus eſt omnes orare, vt diuina clementia quæ ad euacuandum errorem infidelium, vel corroborandam fidem ſuorum, Sacramentum quod ſub ſpecie panis & vini ſanctificatur, verè ſuam carnem & ſanguinem euidentiſſimis indiciis demonſtraſſet ad laudem & gloriam nominis ſui, ſimiliter etiam ad iucunditatem & exaltationem Eccleſiæ ſuæ ſanctæ, rurſùs in priorem ſubſtantiam panis & vini transformare dignaretur. Quod cùm poſt multam demùm orationem factum eſſet, Archiepiſcopus, egregio habito in laudem tanti Sacramenti ſermone, in gratiarum actionem noui iſtius miraculi, iniunxit omnibus in ſuâ diœceſi conſiſtentibus, à minimo vſque ad maximum, ab infantulis vſque ad decrepitos, vt incuruati adorarent Dominum IESVM, cui omne genu flectitur, cæleſtium, terreſtrium, & infernorum. Idque adeò factum eſt, vt etiam qui in cunabulis iacebant, incuruati gratias agerent. Denique Archiepiſcopus ipſam aquam tranſſubſtantiatam, in alio vaſculo pretioſo ad poſteritatis memoriam in eadem eccleſiâ honorificè

DE EVCHAR. INGENS MIRACVLVM.

Quod eſt ap. Baron. an. 1192. nos verò hic poſuimus occaſione quæſtionis præcedentis art.

ALIVD IN EADEM RE MIRACVLVM.

repoſuit; priorem verò calicem Moguntiam detulit, vbi exinde maximæ venerationi ab omnibus eſt habitus. Hæc ibi de tranſſubſtantiatione aquæ in ſanguinem Chriſti, per commixtionem viuifici corporis diuinitùs facta, quod quidem ſemper fieri in vino, cùm commixtio intercederet, antiquitas exiſtimauit. Vnde illud Romani Ordinis, *Vinum etiam non conſecratum, ſed ſanguini Domini commixtum, ſanctificatur per omnem modum.* Sed hæc prolixiorem exigerent diſputationem. Confutauit autem hoc miraculum nuper enarratam hæreſim, negantium aquam vino mixtam mutari in ſanguinem.

IESV CHRISTI
AN. 1189.

CLEMENTIS III.
AN. 2.

FRIDERICI 35.

ISAAC. ANG. 4.

I. ANNO Domini milleſimo centeſimo octogeſimo nono, Indictione ſeptimâ, Clemens Papa Ioannem Anaguinum Cardinalem miſit in Gallias, ad conciliandam pacem inter Reges Francorum & Anglorum, vt ad ſubſidium Terræ Sanctæ vterque pergeret. Ad cuius inſtantiam cùm prædicti Reges dediſſent cautionem ſtandi iudicio illius, & Archiepiſcoporum Rhemenſis, Bituricenſis, Rotomagenſis, & Cantuarienſis; atque idem Legatus cum præfatis quatuor Archiepiſcopis ſtatim protuliſſent ſententiam excommunicationis in omnes tam clericos quàm laicos, per quos ſtaret quominùs pax fieret inter Reges: nihilominùs in mutuo congreſſu habito apud Feritatem-Bernardi, (ita locum nominatum) minimè potuerunt inter ſe concordare. Vnde cùm Legatus minaretur, niſi Rex Francorum plenè componeret cum Anglo, ſe regnum eius ſub interdicto poſiturum; reſpondit ei Rex, ſe non timere eius ſententiam, cùm nullâ æquitate niteretur, addiditque iam ipſum Legatum ſterlingos Regis Angliæ olfeciſſe: *nec pertinere ad Eccleſiam Romanam, in regnum Franciæ per ſententiam, vel alio modo animaduertere, ſi Rex in homines ſuos (qualis videlicet eſſet Rex Angliæ) demeritos, & regno rebelles, cauſa vlciſcendi iniurias ſuas, & coronæ dedecus, inſurgeret.* Ceterùm armis Francorũ perſtrictus Anglus, conditiones quas Francus præſcripſit, inuitus licet accepit. Sed pax illa tenuit, quãdiù vixit idem Rex Angliæ Henricus: qui hoc ipſo anno deceſſit pœnitens in Octauis SS. Apoſtolorum; ſepultuſque eſt in monaſterio Fontis-Ebraldi. Habet hæc omnia pluribus Rogerius.

REX FRANC. LEGATVM MINANTEM VRGET.

II. Succeſſit autem in locum eius, filius maior natu Richardus, conſecratus tertio Nonas Septembris; qui mox aduerſùs Francorum Regem exercitum mouit. Cùm verò Archiepiſcopum Cantuarienſem in Angliam miſiſſet, vt Epiſcopis ac Prælatis in vnum conuocatis, indicaret Regem pecuniis indigere, cupereque ab illis adiuuari; tunc Magnus ille *S. Hugo* qui ante triennium ex Priore Carthuſiano creatus fuerat Epiſcopus Lincolnienſis, & conſueuerat infractus ſtare aduerſùs Reges: eorumque miniſtros labefactantes Eccleſiæ iura; (vt pluribus

RICHARDVS REGNAT IN ANGLIA.

docetur in eius Rebus[a] geſtis, ab eius familiari conſcriptis:) cùm animaduertiſſet pauperculam plebem ea ratione grauari, coram omnibus perorans aduerſùs eiuſmodi exactionem, ceteris eam admittentibus, ipſe omninò negauit Regi in eo acquieſcere. Vnde Rex valdè iratus, miſit qui eum ſede pellerent, & bona eius Eccleſiæ fiſco addicerent. At ille antequàm ij manum ad prædandum extendiſſent, iuſſit omnes in vicinis parochiis, pulſatis campanis, excommunicatos denunciari: qui nutu diuino territi, continuò receſſerunt, timentes à dæmone præfocari, vel aliâ morte peſſimâ perire; ſicut multis aliis iam euenerat, quos ſanctus Epiſcopus percuſſerat anathemate. Ipſe verò continuò ad Regem properans, licet eum valdè indignatum reperiſſet, extorſit tamen ab inuito pacem & oſculum; adeoque ipſum ſuâ magnanimitate perculſit, vt & mitiſſimo animo ipſius ſanctiſſimi viri acres obiurgationes acceperit. Quo abeunte, Rex conuerſus ad ſuos; *Si omnes* (inquit) *Epiſcopi tales eſſent, nihil aduerſum eos poſſent ſiue Reges, ſiue Principes.* Vnde & dictus eſt *Regum Malleus*, quòd perpetuò de ipſis triumpharet, dum reliqui Antiſtites eiſdem ſe obſequentes in omnibus exhibentes, permulta indigniſſima pati cogerentur. Hæc pluribus in eius Vitæ Actis. Ceterùm Richardus Rex (inquit Rogerius) obtentis à Clemente Papâ literis, vt quoſcumque ipſe vellet dimittere ad terras ſuas cuſtodiendas eſſent immunes à captione Crucis, & ab itinere Ieroſolymitano; inde ſibi inæſtimabilem acquiſiuit pecuniam.

a Ap. Sur 17. Nouemb.

S. HVGO LINCOLNIEN. RESISTIT REGI.

FVIT REGVM MALLEVS.

III. Inter hæc, dum ſic Reges Francorum & Anglorum, ob mutuas diſſenſiones bellicas, protelarent profectionem in Orientem; Fridericus Imp. omni excuſatione remotâ, hoc anno[b] eam ſuſcepit cum expeditione terreſtri & nauali. Cuius itinerarium conſcripſit Arnoldus[c] Abbas, qui & numerum militum habito delectu fuiſſe centum quinquaginta millium armatorum affirmat. Sed propter ingruentes afflictiones, & Iſaacij Græcorum Imperatoris inconſtantiam, nonniſi anno ſequenti in Thraciam peruenit. Quænam autem paſſus ſit Græcorum opera, ab eodem petas auctore eaſdemque res ſingulas, qui aderat proſecutus eſt Nicetas[d], tum Præfectus Iſaacij in rebus adminiſtrandi bellicis. Nocuit verò huic expeditioni maximè, quòd impoſtor quidam *Doſitheus* monachus Studita (vt idem[e] auctor docet) vatem ſe eſſe profeſſus, falſis vaticiniis perculit animum Iſaacij, quibus aſſerebat Fridericum ſub prætextu expeditionis aduerſùs Saracenos, habere in animo potiri ciuitate Conſtantinopolitana. Qui quidem in præmium redditæ reuelationis, primò Patriarchatum Ieroſolymitanum Græcorum, deinde Conſtantinopolitanum accepit.

b Robert. Append. ad Sigeb.
c Arnol. Chron. Slauor. lib. 3. cap. 29.

FRIDER. IMP. EXPEDITIO IN ORIENTEM.

d Nicet. in Iſaac. Ang. lib. 2.
e Id. lib 6.

IV. Mortuus eſt hoc anno Willelmus Rex Siciliæ abſque liberis, Conſtantia nupta Henrico Regi (vt vidimus) regni herede relictâ. Sed Tancredus eiuſdem Willelmi conſanguineus vendicans ſibi regnum, bellum ciuile conflauit. Ad quem pellendum, Henricus exercitum in Italiam miſit: qui cùm plurima damna rebellibus intuliſſet, re tamen infectâ reuerſus eſt in Germaniam. Hæc Rogerius in Annalibus. Romanum verò Pontificem fauiſſe Tancredo, eique inueſtituram more maiorum conceſſiſſe, teſtantur Neubrigenſis[f], & Arnoldus[g]. Calamitates autem,

ALTERCATIO PRO SVCCESSIONE REGNI SICIL.

f Neubrig. l. 5. cap. vlt.
g Arnol. lib. 14 cap. 5.

in quas Siciliæ regnum obitu Willelmi conie-ctum eſt, luxit in ſua Hiſtoria Hugo Falcandus, qui aderat.

IESV CHRISTI
AN. 1190.
CLEMENTIS III.
AN. 3.
FRIDERICI 36.
ISAAC ANG. 5.

I. Reges Franc. et Angl. appellunt in Siciliam.

ANNO Domini milleſimo centeſimo nonageſimo, Indictione octaua, Philippus Rex Francorum ſoluens à Galliis Orientem verſus, tempeſtate maris pulſus in Siciliam die decimaſextâ menſis Septembris, illic inuitus hiemare coactus eſt; vnà cum Richardo Rege Angliæ, qui & ipſe Maſſiliâ ſoluens, Meſſanam appulit die vigeſimâ tertiâ eiuſdem menſis. Quæ autem illic inter Siculos & Anglos graues ſunt ortæ diſcordiæ, necnon turbæ excitatæ inter eoſdem Anglos & Francos, paxque inter eos renouata operâ Epiſcoporum, ac leges nauticæ ſancitæ; hæc omnia ſingillatim deſcribit Rogerius in ſuis Annalibus. Compoſuit quoque tunc Richardus cum Tancredo Siciliæ Rege, negotia ſororis ſuæ Ioannæ, relictæ Wilelmi defuncti Regis: initque cum eodem Tancredo fœdus, ſub pacto contrahendi matrimonij inter Arthurum Ducem Britanniæ, futurum heredem ipſius Richardi ſi abſque prole decederet, & filiam Tancredi, ſub conditione diſpenſationis Sedis Apoſtolicæ, quam & ſequeſtrem fecerunt capitulorum inter ſe conuentorum: ſicut de his conſtat ex litteris tunc ab eodem Richardo conſcriptis ad Clementem Pontificem, quas Rogerius recitat.

II. Richardi Regis publica poenitentia.

Poſt hæc verò idem Richardus (inquit idem auctor) recordatus fœditatis vitæ ſuæ, cùm vepres libidinum exceſſiſſent caput eius; poſt contritionem cordis, conuocatis in vnum vniuerſis Archiepiſcopis & Epiſcopis ſuis, qui cum eo erant apud Meſſanam, nudus procidens ad pedes eorum, peccata ſua coram illis Deo confiteri non erubuit; & ab iiſdem pœnitentiam recepit, factuſque eſt ab illâ horâ vir timens Deum, recedens à malo, & faciens bonum. Habuit etiam colloquium cum *Ioachimo* Abbate de Curatio, monacho Ciſtercienſi, quo propheta Dei circumferebatur eſſe in Siciliâ; ſed tam ſuis ipſius vanis reſponſis, quàm inanibus prædictionibus inuentus eſt pſeudopropheta, cùm pleraque aſſeruit ventura quæ penitùs in contrarium acciderunt: quod ſignum dedit [a] Deus populo ſuo, ad cognoſcendum verum prophetam à falſo. Vnde & auctor ipſe qui tunc iſta ſcribebat, Rogerius, veritatem prædictionum eius ab euentu fore noſcendam aſſerens; ex eo plane diuerſo ab ipſis prædictionibus, conuicit eum impoſtorem extitiſſe.

Abbatis Ioachim cum Richar. congreſſus. a *Deuter.* 18.

III.

Hoc eodem anno, quarto Idus Iunij, Fridericus Imp. immenſis planè ſuperatis itinerum, hoſtium, penuriæ, aliarumque plurimarum difficultatum laboribus, in expeditione pro Terræ Sanctæ recuperatione; poſt victos ſæpiſſimæ Turcas, Soldanique Iconij fermè incredibilem quadringentorum millium equitum exercitum ingenti prælio proſtratum, ſub ductu S. Georgij Martyris, (qui frequenter eâ peregrinatione viſus eſt Imperatoris acies præcedere:) cùm vix eâ pugnâ Imperator ſexcentos haberet in ſuo exercitu equos, reliquis ob defectum pabuli extinctis: poſt item captam nouo miraculo à Duce Sueuiæ, cum aliis ſex dumtaxat ſibi adiunctis, opulentiſſimam ciuitatem Iconij; fugataque eodem tempore ab Imperatore alia ducenta millia equitum: poſt hæc, inquam, ingentia peracta, cùm peragrans idem Fridericus Imp. partes inferiores Armeniæ; tranſitâ in conuallibus montium rapidiſſimâ quadàm aquâ, voluiſſet in eâ poſt prandium nando recreari; caſu inopinato ſubmerſus eſt. Quonam autẽ modo cuncta iſta ſe habuerint, dilucido compendio deſcripſit, qui cunctis interfuit, licet incertus auctor, ſcriptâ eâ de re epiſtolâ, quæ extat [b]: cui tutiùs credendum teſti oculato, quàm aliis ex auditu tantùm res geſtas referentibus. Apponit verò Arnoldus [c], de lamentabili caſu Friderici luctum communem vniuerſi Chriſtiani Orbis. Nam non Occidentalium tantùm, ſed & Orientalium, & ipſorum quoque æmulorum Græcorum animos dolor pertigit, cùm & rem geſtam Nicetas Choniata illorum doctiſſimus proſecutus eſt ſtylo lugubri valdè, laudans eumdem Imperatorem. De cuius etiam morte, extat Petri [d] Bleſenſis acerbiſſima lamentatio.

Frid. Imp inſignes res geſtæ contra Saracenos.

Eiuſdem deplorandus obitus. b *In Append. ad Radeuic.* c *Arnol. Append. ad Helmold. lib. 3.* d *Pet. Bleſ. ep. 169.*

VI. Quorum criminum luerit poenas.

Sed quòd ingens quoque omnes admiratio inuaſerit, cur Deus permiſerit in tam calamitoſo ſtatu rerum Chriſtianorum, tam citò abripi tantum præſidium, cur dediſſet adeo læta atque felicia principia, vt eius vel ſolo nomine conſternari hoſtes videri poſſent; ex omnibus iſta ſcrutantibus magis illorum conſilium laudem meretur, qui à profunditate & abyſſo iudiciorum Dei traxere pedem, quòd nefas ſit mortalem ſedere arbitrium conſiliorum eius. Verùm quòd propter peccata, ſæpè aduerſa contingere certum ſit, ad illam nonnulli [e] reuocarunt culpam interitum Imperatoris, quòd diuturno iniquiſſimo bello inceſſerit Romanam Eccleſiam: hocque peccatum tale fuiſſe, vt vix potuerit inter delicias Imperiales expiari, atque ideò oportuerit, ne æternaliter plecteretur, piâ diuinitatis prouiſione in hac vita ſeueriùs caſtigari. Porrò ſublato illo, filius eius Dux Sueuiæ Conradus, qui cum eo in expeditione erat, collectis in vnum viribus, in Terræ Sanctæ auxilium properauit: verùm & ipſe in obſidione Aconitanâ diem clauſit extremum.

e *Neubrig. lib. 4. cap. 13.*

V. Henr. Rex German. petit Imperium a Rom. Pont.

Henricus autem Rex Germaniæ, eiuſdem Imperatoris filius, quem in patria reliquerat, auditâ morte patris, (inquit Rogerius) miſit Nuncios ſuos ad Clementem Papam, & ad Cardinales, & Senatores Vrbis, petens Romanum Imperium, & promittens ſe in omnibus leges & dignitates Romanas ſeruaturum illæſas. Clemens verò habito cum Cardinalibus & Senatoribus conſilio, conceſſit Regi quod petebat, ſaluis dignitatibus & conſuetudinibus Romanorum & ſtatuerunt ei terminum veniendi Romam, proximum Paſcha.

IESV CHRISTI
AN. 1191.

CÆLESTINI III. 1.

HENRICI V. 1.

ISAAC. ANG. 6.

I. CLEM. PP. III. OBITVS.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo nonageſimo primo, Indictione nonâ, quarto Idus Aprilis, *Clemens* Papa obiit, antequàm Hēricū potuiſſet coronare Imperatorem, qui iam Vrbi appropinquabat. Electus verò eſt in eius locum *Hyacinthus* diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Coſmedin, patriâ Romanus; & in vigiliâ Paſchæ ordinatus eſt in ſacerdotē; ipſâque die Paſchæ, quæ contigit decimooctauo Calendas Maij, conſecratus in Romanū Pontificem, dictuſq; CÆLESTINVS Tertius. Hæc Rogerius [a], & Arnoldus [b]. Erat autem tunc Cæleſtinus planè decrepitæ ætatis; quippe quem in functione diaconatûs ſexaginta quinque annis permanſiſſe, teſtis ſit Petrus [c] Bleſenſis ad Richardum Epiſcopum Londonienſem. Quod autem ſpectat ad eius conſecrationem; Cencius Camerarius, qui aderat, & iſta videbat, cæremonias illas exactè deſcripſit [d], quibus tunc temporis creari & conſecrari conſueuerant Romani Pontifices.

CÆLEST. III. CREATIO.

a Roger. in Ann. Angl.
b Arnold. Chron. Slauor. lib. 4. cap. 4.
c Petr. Bleſ. ep. 123.
d Rec. Baron. ex cod. Vatic.

II.

Poſterâ autem die à conſecratione Cæleſtini, (vt ait Rogerius) venit ad eū *Henricus* Rex Germaniæ cum Conſtantiâ vxore ſuâ: a quo Pontifex ad gradus Eccleſiæ S. Petri recepit ſacramētum, quòd Eccleſiam Dei, & iura Eccleſiaſtica ſeruaret illæſa, rectam iuſtitiam faceret, & patrimonium B. Petri in integrū reſtitueret. Deinde introduxit eum in Eccleſiam, & vnxit in IMPERATOREM, vxoremque eius in *Imperatricem*. Sedebat autem Pontifex in ſede Pontificali, tenens coronam auream Imperialem inter pedes ſuos; & Imperator inclinato capite recepit coronam & Imperatrix ſimiliter, de pedibus Pontificis. Statim verò Pontifex pede coronam Imperatoris deiecit in terram, ſignificans, quod ipſe poteſtatem eiciendi eum ab imperio haberet, ſi ille demereretur: ſed Cardinales ſtatim arripientes coronam, impoſuerunt eam capiti Imperatoris. Hæc Rogerius. Porro factum huiuſcemodi Pontificis auſpicandi Imperij, ſcias eâ ratione recens adhibitum, quò Henricus ſucceſſor & filius eſſet illius, qui poſt idem ab Eccleſiâ acceptum ſummum beneficium, de ipſâ tamen adeò malè meruiſſet. Adfuit conſecrationi Gotifridus Viterbienſis Notarius Imperatoris; qui rogitus ab eo tunc carmine deſcripſit myſteria omnium inſignium [e] Imperialium, nempe Crucis Enſis, Sceptri, Coronæ, Lanceæ, Pallæ, &c. Narrat inſuper Rogerius, Romanos cum Cæleſtino Papâ egiſſe, vt antequàm Henricus coronaretur, exigeret ab illo reſtitutionem ciuitatis Tuſculanæ quam detinebat: reſtitutamque Pontificem Romanis conceſſiſſe, qui confeſtim illam ita deſtruxerunt, vt lapis ſuper lapidem non remanſerit. Vlciſcente tandem numine ſummam ignominiam, quâ eius Comites ſæpiùs Apoſtolicam Sedem affecerant: præter multiplices alias clades & iniurias, Romanis ciuibus inde illatas.

CORONATIO HENRICI IMP. QVOMODO FACTA.

e Vid. ſuper ad an. 1013. II.

Poſt hæc verò profectus Imperator in Apuliam, vt regnum Siciliæ occuparet tanquā vxori ſuæ debitum, multis receptis ciuitatibus, cùm ad obſidionem Neapolis ſe conferens, vxorem Salerni reliquiſſet, illam Salernitani rebellantes proditione captam, miſerunt in Siciliam ad Tancredum ibi auctoritate Apoſtolicâ regnantem. Ipſe verò Imperator, lue laborante exercitu, vix morbo liber, Mediolanum ſe recepit; ac Cæleſtinum Papam per literas rogauit, vt ageret pro liberatione vxoris: quod ille præſtitit anno ſequenti; receptamque à Tancredo in Germaniam remiſit. Narrantur iſta ab Arnoldo [f], Rogerio [g], & in Chronico Foſſæ-nouæ.

III. INVADIT REGNVM NEAPOL.

f Arnold. lib. 4. c. 15.
g Roger. in Ann. Angl. hoc an.

Hoc item anno fuit agendum Cæleſtino Papæ apud Reges Hiſpaniarum, pro diſſolutione matrimonij: quod Sancius Rex Portugallenſis cōciliauerat inter Tarſiam filiam ſuam & Adelfonſum Regem Gallæciæ nepotem ſuum. Et licèt multùm laboratum eſſet à Summis Pontificibus vt ſepararentur, atque adeò Regem Gallæciæ refractarium excommunicaſſent, ac terram eius interdicto ſubieciſſent, nihilominùs retinuit eam ipſe per quinque annos; quibus tres ex eâ genuit filios. Quouſque inſurgens in eum Adelfonſus Rex Caſtellæ, coëgit eum relinquere illam, & accipere filiam ſuam in vxorem. Hæc Rogerius in Annalibus.

IV. REX GALLÆCIÆ EXCOMMVNIC. OB CONIVGIVM INCEST.

Eodem Anno Rex Francorum Philippus, deinde Richardus Rex Anglorum, ſoluentes Meſſanâ peruenerunt in Palæſtinam. Deſcribit ſingulorum nauigationem Rogerius adeò diſtinctè, vt planè videatur ipſe interfuiſſe rerum geſtarum inſpector, vel accepiſſe ab aliquo, qui præſens inſpexit. Cùm autem inter vtrumque Regem, tum ob antiquam æmulationem, tum ob recentes diebus fermè ſingulis emergentes occaſiones, oborirentur diſſidia, & interdum vſque ad ſanguinis effuſionem; Rex Francorum expugnatâ Accone, relictis nonnullis ex ſuis, diſceſſit è Palæſtinâ: cúmque veniſſet Romam, multa apud Pontificem cōqueſtus de Rege Angliæ, quòd ipſum coëgiſſet recedere; tam ipſe, quam omnes qui cum eo venerant, vel poſt eum venturi eſſent, abſoluti ſunt per Pontificem a voto profectionis Ieroſolymitanæ: diſtribuitque eis Pontifex palmas, & cruces collis eorum ſuſpendit, ſtatuens quòd eſſent peregrini. Ita Rogerius, referans antiquos ritus de his, qui votum Ieroſolymitanum impleſſent.

V. REGES FRANC. ET ANGL. IN PALÆST.

REX FRANC. REDIT IN GALLIAS.

Rex autem Angliæ, cùm Meſſanâ ſoluiſſet, tempeſtate maris delatus in Cyprum, aduerſantem ipſi Iſaacium tyrannum, qui in eâ Inſulâ agebat Imperatorem, expugnauit; eodémque ducto captiuo potitus eſt inſulâ. Inde verò appulit in Palæſtinam, perſtititque cum Rege Francorum in expugnatione Acconis: ac poſt eius receſſum, ſæpè cum Saladino proſperè pugnauit. Sed nouis obortis inter Principes diſcordiis, deploratiſque rebus diſceſſionem cogitans; fœdus cum Saladino ad triennium ſtatuit, regnum Ieroſolymorum Henrico nepoti tradidit, (Conrado competitore nece ſublato) ac Guidoni olim Regi (quem Saladinus poſt vnius anni carcerem, liberum certis conditionibus dimiſerat) loco regni Inſulam Cypri conceſſit: hiſque peractis, octauo Idus Octobris rediturus in Angliam ſoluit Accone. Sed paſſus in Hadriatico ſinu naufragium, ex quo vix ſaluus cum paucis euaſit, dum compendioſiori viâ per Germaniam tranſiret in Angliam; in territorio

VI. REGIS ANGL. RES GESTÆ.

CAPTIVVS DETINETVR IN AVSTRIA.

Vienuenit, quantumlibet incognitus iter faceret, cognitus tamen à Leopoldo Auſtriæ Duce captus eſt ad finem anni ſequentis, & ad Henricum Imper. tranſmiſſus. Proſequitur iſta omnia ſingillatim Rogerius hoc & ſequenti anno.

VII.

CAVSÆ EIVS CAPTIVITATIS.

Quænam autem præceſſerit Regis captionis cauſa, recenſet Matthæus Paris, proſecutus ſuâ hiſtoria res Anglorum: nempè quòd Duce Auſtriæ in Terrâ Sanctâ militante, cùm aliquando miniſtri eius hoſpitium quoddam ei prepararent, ac ſuperueniens præcipitanter quidam de familiâ Regis Angliæ, iactaret ſe priùs illud ſibi ſuiſque ſociis aſſignaſſe; multiplicatis vtrimque conuiciis, Rex audito rumore, ſed re non conſideratâ, nimirùm ſuis fauens, ſubitò præcepiſſet, vt vexillum Ducis in eo hoſpitio pro ſigno affixum, in chloacam deiiceretur; & Dux Regem querulus adiens, nihil niſi ſannas reportaſſet. Qui inuocans Deum in vltionem cum lacrymis, poſtea ad propria reuerſus, haud inuitus arripuit oblatam ſibi occaſionem retinendi Regis: & ad exercendam vindictam conſortem adhibendum putauit Imperatorem; qui & ipſe ab eodem Rege multipliciter ſe quereretur offenſum, tum ob eamdem iniuriam illatam conſanguineo ſuo, tum ob Regem Cypri, qui ei affinitate coniunctus erat, iniuſtè captum ſpoliatumque: itemque quòd ipſe (vt dicebat) per eiuſdem conſilium & auxilium, regnum Siciliæ amiſiſſet; quodque Marchio Montisferrati, ipſius Imperatoris heres, illius proditione & machinatione ab Arſacidis peremptus fuiſſet: ac denique eoſdem ille miſiſſet ad occidendum Regem Francorum dominum ſuum, cui nec vllam fidelitatem ſeruaſſet in communi amborum peregrinatione. Hæc enim, ſiue vera, ſiue prætenta, obiecit poſteà Imperator Regi Richardo in Conuentu Epiſcoporum ac Principum: quæ tamen facilè Regem diluiſſe, idem auctor ait. Et quidem quòd argueretur auctor fuiſſe necis Marchionis de Monteſerrato, & machinator mortis Regis Francorum; procuratæ ſunt literæ excuſatoriæ à *Sene de Monte*, ipſo nempè Principe Aſſaſſinorum, (hic namque titulus illi) quibus innocens penitùs idem Richardus declararetur; quas recitat Neubrigenſis [g].

g Neubrig. lib. 5. c. 14.

VIII.

MOTVS IN ANG. ADVERS. PROREGEM.

At antequàm iſta fierent, ſtatim vt idem Rex expeditionem in Terram Sanctam ſuſcepiſſet, ſtatus regni ipſius vehementer perturbatus eſt factionibus fratrum eius, Ioannis Comitis Moretonij, & Gaufredi Archiepiſcopi Eboracenſis, quem olim vidimus renunciaſſe Epiſcopatui Lincolnienſi: quorum leuitatem Rex præſentiens, relictis iis in Northmanniâ ac iuramento aſtrictis, ne in regnum eo abſente irent, aut aliquid innouarent; Vicarium ſuum in Angliâ conſtituerat Willelmum Epiſcopum Elienſem Cancellarium ſuum, quem & Legatione Apoſtolicâ firmari à Clemente Papâ obtinuerat. Iidem igitur fratres ipſius, contra iuſiurandum Angliam perturbantes, cùm Willelmum Proregem conatibus ſuis aduerſantem ſenſiſſent; eumdem dirè exagitarunt, atque tandem occultam fugam inire coëgerunt: & vt hæc iuſte feciſſe viderentur, famoſum aduerſus eum libellum, per Hugonem Couentrenſem Epiſcopum harum turbarum incentorem, peſſimæ vitæ hominem, per orbem peruulgari curarunt, quo illum omnium ſcelerum reum falſiſſimè conſtituerunt. Quomodo verò hæc ſe habuerint, videre eſt ſuſè apud Rogerium in Annalibus hoc anno. Sed non defuerunt, qui pro viro prudentiſſimo, ac regni adminiſtratore fideliſſimo, defenſionem ſuſceperint. Nam inter alios Petrus Bleſenſis Archidiaconus Bathonienſis, doctrinâ & probitate omnibus notus, atque omnis penitùs adulationis & conniuentiæ expers, cùm ad ipſum Elienſem Epiſcopum literas [h] conſolatorias, ſimulque egregiarum ipſius virtutum prædicatrices, tum ad Hugonem eius criminatorem acerrimam inuectiuam ſcripſit. Atque ipſe Cæleſtinus Papa, mox vbi hæc audiuit, Archiepiſcopis & Epiſcopis Angliæ literis [i] ſuis præcepit, vt tam ipſum Comitem Moretonij, quàm reliquos omnes impreſſionum in Elienſem factarum conſiliarios, auctores, complices, & fautores, accenſis candelis, & pulſatis campanis, omni appellatione, vel perſonarum acceptione poſtpoſitâ publicè denunciarent excommunicatos; & tamdiù facerent eos à reliquis omnibus vitari, vſque dum Elienſi Legato, ac Regno ipſo in priſtinum ſtatum pleniſſimè reſtitutis, iidem ad Sedem Apoſtolicam accederent abſoluendi. Cumque rurſùm inter eumdem Elienſem, & Walterum Archiepiſcopum Rotomagenſem, quem Rex ad ſedandos tumultus delegaſſet, aliæ graues diſſenſiones ortæ eſſent; idem Pontifex iuſtitiam Elienſis firmiter defendit: prout iſta omnia pleniùs pertractata habentur apud Rogerium hoc & ſequenti anno. Ac denique Elienſem à ſeditioſis expulſum, reſtitutum fuiſſe à Rege in priſtinum honorem; docent ipſius Regis literæ [k] ad Reginam matrem & Iuſtitiarios ſuos ſcriptæ.

h Petr. Bleſ. ep. 87. 118. & ap. Roger. in Annal.

i Ext. ap. Roger. in Annal.

EXCOMMVNICATIO IN FRATREM REGIS.

k Ap. Roger. an. 1193.

IX.

S. HVGO PELLICEM REGIS EXTVMVLAT.

Contigit verò etiam hoc ipſo anno in eadem Angliâ, illud memoriâ dignum facinus mirifici illius S. Hugonis Epiſcopi Lincolnienſis, quod idem auctor in ſuis Annalibus deſcripſit; nimirùm vt cùm viſitans domos religioſorum ſuæ diœceſis, veniſſet ad Abbatiam Sanctimonialium de Godeſtoue; & intrans Eccleſiam vt oraret, vidiſſet tumbam in medio chori ante altare ſericis pannis velatam, & lampadibus ac cereis circumdatâ, quærenſque cuius eſſet, audiſſet eſſe Roſamundæ, quæ fuerat amica Henrici vltimi Regis, cuius amore ipſe multa bona illi Eccleſiæ contuliſſet: ſubitò præcepit auferri illinc, quia ſcortum fuerat, & ſepeliri extrà Eccleſiam, ne Chriſtiana religio vileſceret, & vt exemplo illius ceteræ mulieres exterritæ cauerent ſibi ab illicitis & adulterinis concubitibus. Sed quid mirum ſi hæc in mortuam Regis pellicem egerit, qui nec parceret viuentibus Regibus; quos pro Eccleſiaſticâ vendicandâ libertate redarguere minimè prætermiſiſſe vidimus?

IESV CHRISTI
AN. 1192.

CÆLESTINI III.
AN. 2.

HENRICI V. 2.

ISAACII ANG. 7.

I.

CANONIZATIO S. VBALDI.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo nonageſimo ſecundo, Indictione decima, Cæleſtinus Papa quarto Nonas Martij, anno primo ſui Pontificatus nondum exacto, ritu

ſolemni retulit in Sanctorum Confeſſorum numerum *S. Vbaldum* Epiſcopum Eugubinum, miraculis poſt obitum clariſſimum: ſicut conſtat ex eiuſdem Pontificis diplomate, quod ſeruatur in Archiuo Eugubino; ex quo Surius corrigatur, qui S. Vbaldum floruiſſe ait vſque ad annum milleſimum ducenteſimum decimum.

II. PRIVILEGIA CONCESSA ECCLESIÆ SCOT. Eodem anno idem Pontifex, petente Willelmo Scotiæ Rege, libertates Eccleſiæ Scotianæ confirmauit, vt eam penitùs eximeret à ſubiectione Anglicanæ. Qua propter indulſit, vt ipſa Apoſtolicæ tantummodò Sedi, cuius filia ſpecialiùs exiſteret, nullâ aliâ mediante, ſubiaceret: & vt nemini liceret, niſi Romano Pontifici, vel Legato ab ipſius latere deſtinato, in regnum Scotiæ interdicti, vel excommunicationis ſententiam promulgare: itemque vt nullus qui de regno Scotiæ non eſſet, niſi quem Apoſtolica Sedes de corpore ſuo ſpecialiter deſtinaret, poſſet in eo Legatione fungi: ac denique vt controuerſiæ, quæ fuiſſent in regno illo de poſſeſſionibus eius exortæ, ad examen extra regnũ poſitorum iudicum non traherentur, niſi cùm ad Romanam Eccleſiam fuiſſet appellatum. Recitat ipſum Cæleſtini priuilegium, datum tertio Idus Martij, ipſius Pontificatus anno primo, Rogerius in Annalibus ſub anno præcedenti: qui & ſub milleſimo centeſimo octogeſimo octauo, aliud Clementis PP. Tertij iiſdem omninò verbis exaratum habet.

III. DE CENCIO CAMERARIO. Hic item eſt annus, quo Cencius S. Mariæ Maioris Canonicus, & Pontificis Camerarius, conſulturus rebus temporalibus Eccleſiæ Romanæ, aggreſſus eſt opus vtile valdè; vt cenſus, qui tunc eidem Eccleſiæ à diuerſis locis, monaſteriis, Eccleſiis, Epiſcopatibus, Villis, Ciuitatibus, Prouinciis, Regnis perſoluerentur, in vnum colligeret ex tomis chatticiniis (vt ait) & voluminibus Regeſtorum antiquorum Pontificum Romanorum atque modernorum, & aliorum librorum, ſeu memorialium veracium: quod eius opus ab ipſo conſcriptum, cuſtoditur in Bibliothecâ Vaticanâ.

IESV CHRISTI
AN. 1193.
CÆLESTINI III.
AN. 3.
HENRICI V. 3.
ISAACII ANG. 8.

I. HENRICI CRVDELITAS IN SICVLOS. ANNO Chriſti milleſimo centeſimo nonageſimo tertio, Indictione vndecimâ, Henricus Imp. ingenti cõparato exercitu, claſſeque vt illatam ſibi à Salernitanis in proditione coniugis ſuæ iniuriã, de quâ ſuperiùs, vlciſceretur, atque ipſum Tancredum Regem è Siciliâ pelleret; cùm etiam intereà audiſſet, Rogerium Tancredi filium primogenitum iam coronatum in Regem migraſſe ex hac vitâ, atq; haud diù poſt ipſum Tancredum pariter obiiſſe, relictâ ſuperſtite Reginâ cum pueto & duabus puellis: in Campaniam veniens, Salernum expugnauit, diramque vindictam de ciuibus ſumpſit: receptiſque Apulis & Calabris in fidem, Meſſanam ſe cõtulit: vbi promiſſionibus ad ſe allectis Siculis, pactis quoque conuentis Reginam matrem cum puero, atque puellis redegit in ſuam poteſtatem: ſed idem periurus, mox eoſdem vinculis alligauit puerumque excæcauit, ac puellas cum matre cuſtodiæ mandauit. Hæc omnia ex Chronicis Foſſæ-nouæ. Addit verò Rogerius in Annalibus, eumdem Henricum iuſſiſſe effodi corpora Tancredi & filij eius Rogerij; regnſque nudari coronis, quas illegitimè accepiſſe aſſerebat.

II. ANGLI AGVNT PRO LIBERATIONE SVI REGIS. Intereà Reginâ Aleonorâ, ſiue Eleonorâ matre Richardi Regis Angliæ, & Epiſcopis ditionis eius, inſtanter [a] pulſantibus fores Apoſtolicæ Sedis pro liberatione eiuſdem Regis è manibus prædicti Henrici Imperatoris; eademque Aleonorâ amarioribus literis, iterùm atque iterùm Cæleſtinum Papam vrgente, vt auctoritate ipſi à Deo tradita, quâ (vt ait) non Rex, non Imperator, aut Dux, à iugo ipſius iuriſdictionis eximeretur; exereret in filij ſui detentores gladium Petri, qui ad hoc conſtitutus eſſet ſuper gentes & regna: tandem Pontifex, præuiis legitimis denunciationibus, ſententiâ excommunicationis perculit Leopoldum Auſtriæ Ducem, qui Richardum ceperat: & (vt ait Rogerius) præcepit Imperatorem cum vniuerſâ eius terrâ ſubiici anathemati, niſi quantocyùs Regem Angliæ liberaret; itemque Regem Francorum cum ſuo regno, niſi ab eiuſdem perſecutione deſiſteret: quippe qui dominium eius inuaſerat, adhærente ſibi ipſo Ioanne fratre Richardi Regis. SENTENTIA PONTIF. IN DETENTORES EIVS. Sed inter hæc Richardus, pactâ in ſui redemptionem centum quinquaginta millium marcharum argenti puri ſummâ, datiſque pro eâ obſidibus; permiſſus eſt liber abire in principio anni ſequentis, poſtquàm detentus fuiſſet in cuſtodiâ anno vno, hebdomadis ſex, & diebus tribus, vt numerat Rogerius in Annalibus. Cuius quidem vinculorum, necnon diſcordiarũ Principum Chriſtianorum in expeditione Terræ Sanctæ, eiuſdemque Terræ miſſionis, atque aliorum malorum omnium auctorem fuiſſe improbum dæmonem; coactus eſt ipſe dæmon fateri, cùm aggreſſus in viâ peregrinum quemdam Ieroſolymam proficiſcentem, interuentione S. Iacobi Apoſtoli, cuius ſepulchrum idem peregrinus recens viſitauerat, fugatus eſt: quam rem geſtam pluribus deſcripſit Neubrigenſis [b] fideliſſimus eius temporis auctor.

III. NVPTIÆ, ATQVE DIVORTIVM REGIS FRÃC. Hoc eodem anno (vt Rogerius tradit) Philippus Rex Francorum, mortuâ iampridem eius coniuge Eliſabetha filiâ Comitis Hanouiæ, aliam duxit, videlicet Engerbergam filiam Regis Daniæ; eamdemque cognitam dimiſit ſub prætextu ſanguinis propinquitatis, annuentibus Regni eius Epiſcopis. Agente autem Rege Daniæ apud Cæleſtinum Papam, vt cogeret eum filiam ſuam recipere; miſit Pontifex Legatum in Gallias, vt id Regi ſuaderet, penitùs irritans ſententiam Francorum de faciendo eiuſmodi diuortio. Cùm verò nihil obtinuiſſet præcepit Archiepiſcopo Senonenſi (inquit Matthæus [c] Paris) vt ſi Rex iſtâ viuente aliam ſuperinducere vellet, ipſe auctoritate Apoſtolicâ id eidem inhibere curaret. Agit etiam de iiſdem Neubrigenſis [d]. Fuitque adhuc in his laborandum Innocentio Cæleſtini ſucceſſori; vt dicetur ſuo loco.

IV. ALTERCATIONES PRO Quod ad res Orientalis Eccleſiæ ſpectat; hoc anno (vt habet Nicetas Choniata) Iſaacius Angelus Imperator Conſtantinopolitanus, loco amouit Nicetam Mundanum Patriarcham, cùm

a *Epiſtola de his ſcripta extant apud Petrum Bleſ. qui eas dictauit: ep. 64. 144. 145. 146.*

b *Neubrig. lib. 5. cap. 7. Ap Baron. an ſeq.*

c *Matth. Pariſ. Hiſt. Angl. an. 1195.*

d *Neubrig. lib. 4. c. 24. & lib. 5. c. 14.*

SVCCESSIONE PATRIARCHÆ CONST.

annos ſex, atque ſex menſes ſediſſet, ſenium, & delirium, & leuitatem cauſatus: & pro eo ſubrogauit *Leontium* quemdam monachum: iureiurando publicè teſtatus, cum prius ignotum ſibi à Dei Genitrice noctu eſſe demonſtratum. Verùm eo quoque Dei homine, priuſquàm annus elaberetur repudiato; inſtituit Doſitheum Studitam ab Ieroſolymitanâ Græcorum ſede, cui anteà illum in præmium redditæ olim reuelationis præfecerat, Conſtantinopolim transferre. Sed quòd ſciret id canonibus vetitum eſſe, *Theodorum Balſamonem* Antiochenum Græcorum Epiſcoporum, virum eâ ętate iuriſconſultiſſimum, aſtu circumueniens, finxit ſibi eſſe in animo ipſum Antiochiâ ad regiam vrbem euocare, ſi ipſe vt legum & canonum peritiſſimus, demonſtrare, ac vulgò perſuadere valeret, eiuſmodi tranſlationes licitè fieri poſſe. His verò allecto Theodoro, poſtridie in conuentu Epiſcoporum quęſtione illâ agitatâ, concluſum eſt pro tranſlationibus: moxque Imperator *Doſitheum* Conſtantinopolim vocauit. Sed obſtupefacti Epiſcopi, cùm ſe canonibus temerè violatis deceptos viderent; Doſitheum alienæ Eccleſiæ occupationis accuſarunt, atque nihil licet non agente pro eius defenſione Imperatore, eiecerũt: qui ſic, vt canis Æſopicus, & ſedem quam tenuerat, amiſit, (nam alius Ieroſolymis iam electus erat) & maiore, cui inhiauerat, excidit, magno vaſorum cuſtode *Georgio Xiphilino* Patriarchâ deſignato. Hæc Nicetas: ex quibus initium ſedis Xiphilini ſtatuendum eſſe videtur anno ſequenti, quo & alij illud collocarunt: quamuis non deſint[e], qui ex eo quòd ſediſſe dicatur annos ſeptem, & perueniſſe vſque ad primam Indictionem, annum ſcilicet Redemptoris milleſimum centeſimum nonageſimum octauum; eius introitum ponant anno milleſimo centeſimo nonageſimo primo.

THEOD. BALSAM. AMBITIO.

XIPHIL. PATRIARCHA.

e [Ipſemet Baron. an. 1191 (vbi & habet, quæ de ſcriptis Theodori dicuntur infrà numeris ſeqq. Idemque in his varians, hîc rurſùm agit de electione Georgij Xiphilini. Vt vt ſit, nihil depetit rebus geſtis: & vid. infr. ann. 1198 in fin.)

V. THEOD. BALSAM. QVO ANIMO SCRIPSERIT NOMOCAN.

Huic autem Xiphilino prædictus *Theodorus Balſamon* obtulit Commentarium ſuper Canones, imperatum olim ipſi opus ab Emmanuele Auguſto, & Michaële Anchialo Patriarchâ Conſtantinopolitano. Qui quidem Theodorus peſſimè affectus in Latinos, quòd ab eis detineretur Eccleſia Antiochena, cuius ipſe Patriarcham ſe dicebat; (ſicut & dictum eſt ſuperiùs de alijs Græcis, qui nomine tenus, tam ad illam, quàm Ieroſolymitanam ſedem promouebantur; cùm ille conſiſtere à veris Patriarchis Latinis prohiberentur;) toto opere illo, ſumma animi amaritudine à ſe conſcripto, nihil magis curauit, quàm vt infamaret Latinorum Eccleſiam principalem, Romanam Sedem, cuius auctoritate ab Antiochenâ ſe excludi cognoſceret. Vt autem id ageret, imprimis homo vaferrimus conſuetâ arte Pelaſgâ, apocryphâ in ſuâ collectione miſcuit cum authenticis; nempè Canones Apoſtolorum dictos, ab Eccleſiâ Catholicâ numquam plenè probatos: itemque reiectos alios appoſitos mentitos canones ad Sextam Synodum; ex quibus tamquam è pharetris ſagittas ſumpſit contra cælibatum Eccleſiæ Occidentalis, ieiunium Sabbati, & alia id genus. Ac demùm (quod nemo alius Græcorum anteà fecerat) ex Actis Silueſtri Papæ, ſub Euſebij Cæſaſarienſis falſo nomine Græcè ſcriptis, prodidit Edictum Conſtantini de Donatione; non vt rem gratam faceret Romanæ Eccleſiæ, ſed vt Conſtantinopolitanum Patriarchatum oſtenderet antiquiſſimum: quod quidem quàm falſum ſit, oſtendimus ſuo loco: egimuſque pluribus ſub Conſtantino[f], tam de hac ipſius Theodori fallaciâ, quàm de impoſturâ aſſertæ Donationis, & quo loco Acta Silueſtri haberi debeant.

f Sup. ann. 324. num. XXIII. & ſeqq.

VI. DE MEDITATIS BALSAM.

Sed parua viſa ſunt iſta Theodoro, quæ aduerſus Latinos duobus iis libris euomuit Nomocanonis. Longè enim execrabiliora ſunt, quæ habet idem in *Meditatis*, ſiue Reſponſis de Patriarcharum priuilegiis, necnon in Reſponſione ad Marcum Patriarcham Alexandrinum: in quibus aſſeritur Romanus Pontifex iure apud Græcos eſſe penitùs execrabilis, nullaque commemoratione eorum in ſacris dignus, fuiſſeque à quatuor Patriarchis Orientalibus excommunicatus. Quæ cùm ſcriberet (vt teſtatur in exordio) anno Redemptoris milleſimo ducenteſimo ſecundo, factum eſt, vlciſcente Deo immaniſſimum ſacrilegium, vt biennio pòſt capta fuerit à Latinis ciuitas Conſtantinopolitana; & illi Eccleſiæ datus Patriarcha Latinus, qui obediret Romano Pontifici. Fuiſſeque etiam ex ipſis Græcis, qui aduerſati ſint prædictæ Reſponſioni Theodori de non communicando cum Latinis; teſtis eſt Demetrius Chomaterus Archiepiſcopus Bulgariæ in Reſponſionibus ad Conſtantinum Cabaſylam Archiepiſcopum Dyrrachij, quæ extant vnà cum prædictis Theodori tractatibus, in codice Iuris Orientalis: vbi & ipſe Demetrius aduerſus Theodorum docet, Latinos à Græcis numquam vt hæreticos fuiſſe publicè damnatos; ſed & ipſos ſimul cum Græcis cibum ſumere conſueuiſſe, & precari; atque item Græcos Latinorum adire eccleſias, & cum eis orare, & ſacrificiis intereſſe. Quare cùm à ſuis ipſis erroris redarguatur, atque perfidiæ Balſamon, opus non eſt, vt à nobis ampliùs corrigatur, omni ipſe execratione dignus.

GRÆCORVM CVM LATINIS CONTINVATA COMMVNIO.

VII. g Nicet. in Iſaac. lib. 6. PSEVDO-ALEX. TYRAN. DAT POENAS.

Hoc eodem tempore (vt Nicetas [g] habet) nouus quidam tyrannus pſeudo-Alexius Imperium nouâ arte inuadens, occiſus eſt dormiens à quodam ſacerdote; citò dans pœnas de Perſis contra Romanos incitatis, iiſdemque in celebre templum Michaëlis Archangeli apud Chonas introductis; vbi Chriſti & Sanctorum Imagines comminuerunt, & ſacroſanctam menſam euerterunt. Sed hæc ille pluribus.

IESV CHRISTI AN. 1194.

CÆLESTINI III. AN. 4.

HENRICI V. 4.

ISAAC ANG. 9.

I. CAVSA EPISCOP. EBORAC. FR. REG. ANG. DELATA AD SED. AP.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo nonageſimo quarto, Indictione duodecimâ, cùm ad Sedem Apoſtolicam multiplices accuſationes delatæ eſſent aduerſus Gaufredum Archiepiſcopum Eboracenſem fratrem Regis Angliæ, à Clero illius diœceſis; videlicet quod officium ſuum vilipendens, venatione, aucupio,

& aliis militaribus curis inutiliter occuparetur; itemque quòd approbatas conſuetudines Eccleſiæ ſuæ euerteret, & appellationes ad Sedem Apoſtolicam contemneret, ac prohiberet, bona clericorum expilaret, aliaque illicita perpetraret: Cæleſtinus Papa iudicibus incorruptiſſimis, probatæ virtutis viris, Hugoni Epiſcopo Lincolnienſi, Winemero Archidiacono de Northampton, & Hugoni Priori de Ponte ſacro, cauſam cognoſcendam delegauit. Et ad minuendas vires eiuſdem Archiepiſcopi, exaltauit æmulum eius Hubertum Cantuarienſem Archiepiſcopum; creans eum Legatum in vniuerſa Anglia, atque adeò (quæ ſemper excipi conſueuerat) in diœceſi Eboracenſi. Qui confeſtim *Eboracum* proficiſcens, CONCILIVM ibi celebrauit, ad rectè componendam Eccleſiaſticam diſciplinam; cuius duodecim canones recitat Rogerius. Eodemque auctore [a] conſtat, Gaufredum præueniſſe citationem Iudicum delegatorum, appellatione ad Sedem Apoſtolicam, ſed quòd neglexerit die conſtituto eam adire, ſuſpenſum eſſe ab officio, & curam diœceſis Eboracenſis, tam rerum ſpiritualium, quàm temporalium, commiſſam eſſe Decano illius Eccleſiæ cum conſilio Canonicorum. Portò proficiſcens ipſe tandem ad Sedem Apoſtolicam, benignè exceptus eſt à Cæleſtino Papa; qui non tam iudicare, quàm concordare eum cum aduerſariis laborauit. Sed non valuit eius cauſa abſolui ſub ipſo Cæleſtino, dilataque eſt vſque ad tempora Innocentij eius ſucceſſoris.

CONCIL. EBORAC.

a *Roger. in Annal. Angl. hoc & ſeq. an. parterque ap. Baron iiſdem annis.*

II. Hoc eodem [b] anno à Cæleſtino Papa relatus eſt inter Sanctos, cultu publico celebrandus in Eccleſia Catholica, *S. Bernardus* Hildenſheimenſis Epiſcopus, anno ſeptimo ab eius obitu: translatumque eſt ipſius corpus in Eccleſiam S. Mariæ ſolemni ritu, non ſine virtute miraculorum. Hæc autem quomodo facta fuerint, deſcripſit [c] author eius ſæculi; qui ait ea contigiſſe anno Domini milleſimo centeſimo nonageſimo quarto, Pontificatus Cæleſtini quarto, & Imperij Henrici pariter quarto: hoc eſt præſenti.

b *Arnol. Lubec. lib. 4. cap. 23.*

CANONIZATIO S. BERNARDI.

c *Ap. Sur. 20 Nouemb. & int. V it. S. Gotha. 4 Maij*

III. Quo item anno (vt tunc ſcriptum habet Chronicon Foſſæ-nouæ) Henricus Imp. deceptos ſuis ſacramentis Principes ac nobiles Siculos bonis ac dignitatibus priuatos, diuerſiſque cruciatibus exagitatos, in Germaniam ſecum vinctos duxit; vnà cum Rege puero filio Tancredi, ac Regina matre, & puellis, vniuerſoque theſauro. Nec verò tantùm laicos, ſed etiam Epiſcopos & Archiepiſcopos, eodem modo captiuos abduxiſse; patet ex Epiſtolis [d] Innocentij Papæ, quas poſt obitum Henrici ſcripſit pro reducendis in Siciliam Regina ac liberis, aliiſque captiuis, qui vſque ad ea tempora ſunt infelici conditione in Germania detenti. Quod verò ad theſauros expilatos attinet; habet Arnoldus [e] Abbas Lubecenſis, Henricum inueniſse in gaza Regis Tancredi, lectos, & ſedilia, ac menſas ex argento, vaſa autem eorum ex auro puriſſimo; reperiſseque theſauros abſconditos, cum multa lapidum pretioſorum & gemmarum copia: ita vt centum quinquaginta iumenta iiſdem onuſta in terram ſuam perduxerit; præter alia plurima, quæ poſteà detecta ſunt.

CLADES SICILIÆ PER HENRIC. IMP.

d *Innoc. III. 1. ep. 24. 25. 26.*

e *Arnold. Chron. Slauor. lib. 4. cap. 20.*

DIVITIÆ REGVM SICVL. DELATÆ IN GERMAN.

IESV CHRISTI
AN. 1195.
CÆLESTINI III.
AN. 5.
HERICI V. 5.
ALEX. ANG. 1.

I. ANNO Chriſti milleſimo centeſimo nonageſimo quinto, Indictione decimatertia, Cæleſtinus Papa à Richardo Rege Angliæ per Legatos interpellatus aduerſus Leopoldum Ducem Auſtriæ, pro reſtituenda pecunia quam ille iniuſte ab eodem Rege pro ipſius redemptione exegiſset, ac dimittendis obſidibus, qui pro alia pecunia adhuc ſoluenda in vinculis detinerentur: idem Pontifex poſt trinam admonitionem, quam Dux exaudire recuſauit, eum iterum nominatim excommunicauit, eiuſque terram interdicto ſubiecit. Cùm verò ille hæc omnia contemneret, diuina eum vltio apprehendens, totam eius terram incendiis, inundationibus, ſterilitate, mortalitate, diriſſime afflixit. Ac denique cùm nec ſic conuerteretur, ſed magis induratum eſset cor eius; ipſemet terribiliter percuſsus eſt. Siquidem equitante illo, equus cui inſidebat, violenter pedem eius offendens, tibiam cum pede inſanabiliter contriuit: nec valuit vlla medicorum arte effici, quin ignis quem infernalem vocant, tumori admixtus, etiam poſt abſciſsum pedem, totum corpus inuaſerit. Ex quo tandem culpam agnoſcens, ſua dentibus Epiſcopis qui aderant, præcepta Pontificis impleuit: & ab iiſdem à ſententia excommunicationis abſolutus, cum intolerabili cruciatu ſpiritum exhalauit. Eius verò corpus diutius iacuit inhumatum, donec horribilibus vermibus ſcateret; eò quòd filius eius mandatum ipſius de reddenda pecunia & obſidibus exequi nollet: quod tandem ab amicis compulſus præſtitit. Narrant hæc pluribus Rogerius, Matthæus Paris, atque Neubrigenas [f].

DIVINA VLTIO IN DVCEM. AVSTRIÆ

f *Neubrig. lib. 5. cap. 6.*

II. Atqui Auſtriæ Ducem excommunicauit Cæleſtinus Papa, nequaquam abſtinuit à cenſura Henrici Imperatoris: ſed & cùm aduerſus eum inſtaret pariter Rex Anglorum, vt quod male ab eo egiſset reſtitueret ac quod exigendum remaneret omninò remitteret, illeque de his à Pontifice commonitus, non obediret; eumdem Pontifex anathematis ſententia condemnauit, in qua miſer ad obitum vſque permanſit. Porrò fuiſse adhuc laborandum Innocentio Cæleſtini ſucceſsori in harum reſtitutionum contentionibus, docent quæ extant ipſius [g] datæ ad diuerſos eo argumento literæ Apoſtolicæ.

HENRIC. IMP. EXCOMMVNICATVR

g *Innoc III. 1. epiſt. 230. 2, 6. 242.*

III. Inter hæc verò Cæleſtinus, audita diſcordia inter filios Saladini poſt mortem patris conflata; feruenti ſtudio promouere ſatagens negotia Terræ Sanctæ, miſit per Chriſtianum Orbem Legatos, vt cunctos Principes ac populos ad nouam expeditionem excitaret. Recitantur enim à Rogerio, & Matthæo Paris, ipſius ea de re ſcriptæ in Angliam literæ: & apud Arnoldum [h], & Neubrigenſem [i], eſt mentio Gregorij Cardinalis ad hoc in Germaniam miſſi; vbi & tradunt, iſtam expeditionem magno affectu ab Imperatore, aliiſque Germaniæ Principibus paratam eſse.

h *Arnold. Chron. Slauor. lib. 5. c. 1*

i *Neubrig. lib. 5. c. 20.*

IV. ALEX. ANG. IMP.

Quod ſpectat ad res Orientalis Imperij, Iſaacius Imp. in ordinem redactus eſt ingenti ſcelere & ingratitudine à fratre ſuo ALEXIO ANGELO, & excæcatus, atque in carcerem detruſus, cùm imperaſſet annos nouem & menſes octo, quæ pluribus proſequitur Nicetas, ſimul & mores eius varios, ſiue laudabiles, ſiue probroſos recenſens. Additque, Alexium *Angeli* cognomento, ſiue vt humiliore repudiato, ſiue vt vnà cum fratre abolendo, *Comnenum* appellari maluiſſe: & vt iam votorum omnium, & vnici ac diuturni deſiderij compotem factum, abiecta omni Reipub. cura, totum ſeſe ignauiæ dedidiſſe, quaſi deliciarum & otij facultatem eſſe Imperium opinaretur.

IESV CHRISTI AN. 1196. CÆLESTINI III. AN. 6. HENRICI V. 6. ALEX. ANG. 2.

I. DE BELLOVAC. EPISCOP. IN BELLO CAPTO.

ANNO Domini milleſimo centeſimo nonageſimo ſexto, Indictione decimaquarta, Cæleſtinus Papa literis Bellouacenſis Epiſcopi rogatus ſcribere ad Regem Angliæ pro ſua liberatione; (qui ſcilicet, dimicantibus inter ſe Francis & Anglis, præter fas iuſque Eccleſiaſticum, armatus haſta & clypeo aduerſus Anglos progreſſus, ab iis captus fuerat:) quamuis eumdem Epiſcopum acriter redarguerit de armorum tractatione, egit nihilominus ſollicitè apud Regem pro eius liberatione: quem & in Epiſtola ſua, vt magis flecteret Regem, chariſſimum vocauit fratrem, & filium ſuum, & Eccleſiæ. Sed Rex miſſa lorica Epiſcopi ad Papam; *Vide*[a] (inquit) *an tunica filij tui, an non?* Cui Papa, *Non filius meus eſt, vel Eccleſiæ. Ad Regis igitur voluntatem redimatur, quia potius Martis, quàm Chriſti miles iudicatur.* Hæc Matthæus Paris: quæ pluribus recenſet Rogerius.

a *Gen.* 37.

II. HENRICI IMP. IMMENSA CRVDELITAS IN SICVLOS.

Sub finem eiuſdem anni Henricus Imp. ſub prætextu expeditionis Terræ Sanctæ, cum ingenti exercitu veniens in Italiam; primò in Campania, inde in Sicilia diram perſecutionem mouit aduerſus omnes, quos ſciret ex Northmannorum gente deſcendere, & eos imprimis qui alium in Regem erexiſſent; quorum aliquibus diademate impoſito, clauis acutiſſimis caput cum ipſo diademate transfixit; alios pedibus ad caudas equorum ligatos, per plateas tractos, patibulis affixit; alios ſuſpendio, vel incendio, aut aliis etiam atrocioribus ſuppliciis affecit. Eoque eius carnificina proceſſit, vt Conſtantia Auguſta ipſius coniux, propago Northmanorum Regum, indignè ferens gentem ſuam ita demeti, aduerſus virum armauerit exercitum: adeò vt Imperator coactus aufugere, præſidio munitiſſimo ſe incluſerit, in patriam regreſſurus ſi per hoſtes licuiſſet. Narrantur iſta in Chronico Foſſæ-nouæ, & ab Arnoldo[b]; & Rogerio: quæ in fine præſentis anni cœpta, ſequenti maximè geſta ſunt.

b *Arnol. lib.* 5. *cap.* 3.

IESV CHRISTI AN. 1197. CÆLESTINI III. AN. 7. HENRICI V. 7. ALEX. ANG. 3.

I. HENRIC. IMP TRIBVTVM PETIT AB IMP. CONST.

ANNO Chriſti milleſimo centeſimo nonageſimo ſeptimo, Indictione decimaquinta. Henricus Imp. in regno Siciliæ coniugi deferens, quas ipſa voluit conditiones accepit; ne dum maiora meditaretur, præpediretur bello domeſtico. Quòd autem claſſe potens in Siciliam perueniſſet, haud mediocrem timorem incuſſit Alexio Conſtantinopolitano Imperatori; dum ad eum miſit legationem acerbiſſimam, qua ab ipſo peteret quicquid terrarum olim occupaſſet Willelmus Siciliæ Rex ab Epidauro vſque Theſſalonicam; vel, vt pro his tributum ingens penderet. Qua legatione adeò concuſſus eſt Alexius, vt tributi duram conditionem minimè rejiciendam eſſe putarit. Cuius occaſione tradit Nicetas, Imperatorum fuiſſe refoſſa ſepulchra, vt aurum imperatum colligi poſſet cuius ſumma erat talentorum ſexdecim auri puriſſimi; quod tunc ab eis qui ſoluebant, appellatum eſt *Tributum Alemanuitum.* Sed illud malè collectum videre non meruit, qui indicendum iuſſerat Henricus, tunc ex humanis exemptus: cuius interitu reſpirauit Alexius. Hæc autem prolixiori tractatu Nicetas eſt proſecutus.

II. MORITVR, ET PRIVATVR SACRA SEPVLT.

Sed quod ad obitum Henrici ſpectat; tradit Rogerius, ipſum poſt factam reconciliationem cum ſorore & magnatibus Siciliæ, cœpiſſe ægrotare; ac miſiſſe ad Richardum Regem Angliæ Legatos pro repenſatione pecuniæ ab eo exactę, ſiue in auro & argento, ſiue in terris: ſed dum Legati eſſent in itinere, ipſum in vigilia S. Michaelis, die vigeſima octaua menſis Septembris apud Meſſanam obiiſſe excommunicatum à Cęleſtino Papa ob captionem & vexationem prædicti Regis Angliæ: atque ideò Pontificem prohibuiſſe ne corpus illius ſepeliretur, niſi de conſenſu eiuſdem Regis, & niſi pecunia quam in eo extorſerat redderetur. Condidit autem ante mortem teſtamentum valdè pium; quo pœnitentia rapinarum ductus, non ſolùm per filium ſuum (vt poſteà ſcripſit Innocentius[c] Papa ad Richardum Regem) ipſi Richardo reſtituendum mandauit quod ab eo extorſerat; & niſi faceret, per Sedem Apoſtolicam cogeretur: ſed etiam (vt habetur in Actis Vitæ eiuſdem Innocentij antiquitus ſcriptis) Eccleſiæ Romanæ exhiberi iuſſit omnia iura, quæ à Regibus Siciliæ ei reddi conſueuiſſent; & vt ſi filius ſine herede decederet, eadem Sicilia ad ipſam Eccleſiam Romanam deueniret: inſuperque alia plura eidem reſtitui ordinauit. Quamobrem tradit Rogerius, eo defuncto magnam partem Tuſciæ, quam idem Imperator & prædeceſſores eius abſtulerant, redditam eſſe Cæleſtino Papæ: Itemque Siciliam, Calabriam, Apuliam, & omnes terras quæ fuerant Regis Siciliæ, ſicut proprium patrimonium S. Petri, æquè ei exhibitas eſſe: ſed ipſum in eis conſtituiſſe Regem, Fridericum Henrici & Conſtantiæ filium, acceptis ab eo duobus millibus marcharum argenti. De aliis

c *Innoc. III.* 1. *ep.* 230. EIVSDEM TESTAM.

verò Henrici legatis, addit Matthæus Paris, eum reliquiſſe Capitulo Ciſtercienſium tria millia marcharum argenti de redemptione Regis Richardi, ad thuribula per totum Ordinem facienda argentea: verùm Abbates tam ipſum Imperatorem, quàm donum eius deteſtantes, renuiſſe de turpi quæſtu acquiſitum donum eius recipere.

III. De natalibus Frider. II.

Quod autem ſpectat ad Fridericum filium Henrici; tradit Rogerius Conſtantiam Imperatricem, antequam Cæleſtinus Papa conferret ei Regnum Siciliæ, tactis ſacroſanctis Euangeliis iuraſſe, eum natum fuiſſe de legitimo matrimonio prædicti Henrici & ipſius Conſtantiæ. Iure enim viſus eſt Pontifex exegiſſe ab eâ eiuſmodi iuramentum, eò quod ſuſpiciones increbuiſſent Fridericum fuiſſe partum ſuppoſitum. Tantumque abfuit, vt per iuramentum Conſtantiæ, ſparſus ſemel rumor abolitus fuerit, vt etiam ex fabuloſis [a] colorum pigmentis acceperit incrementum. Qui & fidem ſibi conciliauit ex portentoſo mendacio, quo aſſerebatur, ipſam tunc Conſtantiam cùm filium peperit, annorum fuiſſe quinquaginta quinque, vel etiam ſecundùm alios ſexaginta; quæ ætas vt plurimum in feminis naturâ impotens eſt filiis generandis. Verùm cùm eam ſuperiùs viderimus poſthumam fuiſſe ipſiuſque patrem Rogerium deceſſiſſe (ſecundùm Robertum [b], & Fazellum [c]) anno Domini milleſimo centeſimo quinquageſimo quarto, vel ſecundùm alios qui plus habent, ad finem anni milleſimi centeſimi quinquageſimi ſecundi; ruſumque verior ſententia habeat, Fridericum natum eſſe anno milleſimo centeſimo nonageſimo tertio: ex his plane elicitur, Conſtantiam eo anno milleſimo centeſimo nonageſimo tertio, non niſi triginta octo vel ad ſummum quadraginta annorum ætatis fuiſſe; quâ feminas poſſe parere, quotidiana docent exempla: cùm & alioqui Phyſici [d] confirment in aliquibus accidere, vt etiam vſque ad ſexageſimum annum concipiendi tempus extendatur, vnà cum menſtruorum fluxu.

a Vide Crantz in Metrop. Saxon. li. 7. cap. 38.

b Rob. in Append. ad Sigeb an. 1154.

c Fazel. lib. 6 cap. 4.

d Paul. Æg. lib. 3. ca 60. Aet. ſerm. 16. cap. 4.

IV. Mogunt. Archiep. coronat Regem Armen.

e Arnold. Chron. Slauor. l. 5 ca. 2. & ſeqq.

[Sunt autẽ Epiſtolæ Regis Armeniæ ad Innocentiũ Cæleſtini ſucceſſorẽ (l 2. ep. 239. & l. 13. edit. Boſcij, epiſ. 119.) quibus ſe Leo profitetur Regem Armeniæ *per Dei ac Romani Imperij gratiam*: nec Innocẽtius eam famulam reprehendit in reſponſis a ſe factis. Dicamus ergo vtraque auctoritate eum Regem factum.]

f Ib. lib 6. cap. vlt.

Ceterùm cùm hoc eodem anno, paulò antequam Henricus ægrotare incœpiſſet, ipſis Calendis Septembris (vt Arnoldus Lubecenſis Abbas, qui tunc viuebat, teſtatur) claſſis eius ſoluiſſet Meſſanâ Orientem verſus, ſub ductu Conradi Hildeſemenſis Epiſcopi Imperatoris Cancellarij; & feliciſſimâ nauigatione perueniſſet in Palæſtinam ad portum Accon vigeſimâ ſecundâ eiuſdem menſis: poſt aliqua proſperè geſta [e], audito aduentu filij Saladini aduerſus eos, ſimulque accepto nuncio de obitu Imperatoris; omnes Duces exercitus arripuere fugam, & quidem ignominioſam, cùm præſertim milites eſſent parati ad prælium. Remanſere tamen Archiepiſcopus Moguntinus, & Verdenſis, ſancti propoſiti tenaciores. Quorum Moguntinus miſſus fuit ad coronandum Regem Armeniæ: qui audito exercitus aduentu, miſſis nunciis gratulatus eſt de rebus geſtis, ac paratiſſimum ſe dixit Romano ſubdi Imperio, ſi coronam ab eius Nuncio mereretur accipere. Ita apud Arnoldum [f]: ſed expunctum in eo fuiſſe ab aliquo Nouatore nomen Romani Pontificis, cuius præcipuè auctoritate ea ſunt in Armeniâ geſta; tum ſequentia eiuſdem auctoris docent, dum ait gloriam hanc fuiſſe Romanæ Eccleſiæ, vt ipſa non ſolùm in ſpiritualibus, ſed etiam dilataretur in temporalibus, cùm etiam Reges Tranſmarini eo titulo affectarent inſignia: tum apertè manifeſtant literæ [g] Gregorij *Catholici* Armeniæ (ſic enim vocabant Patriarcham ſuum) ſcriptæ anno ſequenti ad Innocentium Cæleſtini ſucceſſorem, anno primo ipſius Pontificatus, quibus ſe penitus ei ſubjicit, gratiaſque agit de impertitâ coronâ Regi ſuo Leoni: cuius etiam extant [h] ad eumdem Pontificem literæ, ac rurſum aliæ ab Innocentio ad vtrumque illorum redditæ. Denique ipſum Moguntinum Archiepiſcopum, qui Regem coronauit, fuiſſe S. R. E. Cardinalem. Epiſcopum Sabinenſem, patet ex iiſdem Innocentij epiſtolis [i].

g Ap Innoc. Tert. 1. ep. 206.

h Id. ep. 207 208. 209.

i Ib. ep. 205. 207

V.

k Haython. c. 29 ex quo hunc art. addidimus ad Baron.

In cuius etiam rei confirmationem legimus in Hiſtoriâ Haythoni [k] Armeni, Minoris Armeniæ dominatum acquiſiſſe paucis antè temporibus duos fratres è Maiori Armenia, Leonem ſcilicet, ac Robinum: (Lieuonem ac Rupinum alij vocant) & Robinum quidem maiorem natu primum ei præfuiſſe: morituram verò filiam, quam vnicam habebat, terræ heredem relictam fratris fidei credidiſſe: ſed Leonem principatum ſibi vſurpantem, cùm non anteà ibi Rex fuiſſet, ſed tantùm Baro Turcarum tributarius, ad Eccleſiam Rom. & Othonem Imp. nuncios miſiſſe, petitum vt ipſum in ligium hominem reciperent; tam verò Eccleſiam quàm Imperatorem annuiſſe, ſaluo tamen heredis iure: Denique Archiepiſcopum Moguntinum attuliſſe Leoni coronam, ea conditione vt omnes pueros infra duodecim annos exiſtentes literis Latinis inſtrui curaret: tuncque Leonem dediſſe Eccleſiæ in dotem multa bona ac poſſeſſiones. Hæc Haythonus: ex quibus videas præcipuas huius coronationis partes fuiſſe Romani Pontificis. Eſt tamen ibi error in tempore, dum id geſtum ponitur anno Chriſti 1242. quod nihilominus ad primordia Innocentij PP. Tertij, qui anno proximo ſedere cœpit, & Othonis Imp. qui in locum Henrici nuper mortui ſuffectus eſt, pertinere noſcitur. Addit autem Arnoldus, eumdem Moguntinum glorioſè expleto negotio, pacem compoſuiſſe inter ipſum Regem Armeniæ & Principem Antiochiæ; quorum diſſenſione non modicum Eccleſia Dei in partibus illis turbata fuerat. De quibus & Haythonus, & nos inferius pluribus.

VI.

Hoc item anno Cæleſtinus Papa, cauſa cognita, ſententiam reſcidit Clementis deceſſoris ſui ſurreptitiè extortam; cuius auctoritate Hugo de Nonant Epiſcopus Ceſtrenſis ſiue Couentrenſis in Anglia; vi & armata manu, eiectis ab Eccleſia ſua monachis, in eorum locum introduxerat Canonicos ſæculares: Cæleſtinus autem Anglicanorum monachorum pulſatus querelis, Archiepiſcopo Cantuarienſi mandauit, vt expulſis canonicis monachos reſtitueret: quod & factum eſt. Recitat hæc narrans Rogerius ipſius Cæleſtini ea de re ſcriptas ad Cantuarienſem literas: ex quibus mendacij redarguas Matthæum Paris, monachum S. Albani in eadem Anglia, qui ad hoc tantùm viſus ſuſcepiſſe prouinciam ſcribendi Hiſtoriam, vt Romanos Pontifices carperet, more ſuo Innocentium Cæleſtini ſucceſſorem perſtringit, quòd primò negata cum amara indictione monachorum petitione, deinde metu prænunciatæ illi ab vno eorum mortis, inuitus tandem indulſerit. Vt ab

De Hiſtoria Matth. Paris.

hoc vno tam patenti mendacio, cetera eiuſdem auctoris diſcas & caueas. Ceterùm increbuiſſe his temporibus vſque ad Innocentij primordia, falſariorum ingentem numerum, qui nomine Sedis Apoſtolicæ quas vellent literas ſcriberent, eſt grauis querela, eiuſdem Innocentij [a], ſcribentis ad Rhemenſem Archiepiſcopum S. R. E. Cardinalem. Et quod ad Angliam, de quâ agitur, ſpectat; teſtis eſt Rogerius, clericum Archiepiſcopi Eboracenſis anno ſuperiori Romæ ad mortem ægrotantem, publicè confeſſum ſe multa falſa ſcripta nomine Romanæ Eccleſiæ in Angliam miſiſſe. Talibus autem prædictum Hugonem de Nonant abuſum [b] eſſe, haud difficile erit perſuadere iis, qui apud Rogerium legerint, quæ ipſe in extremis laborans de flagitioſâ ſuâ anteactâ vitâ pœnitens coactus eſt, exigente conſcientiâ, confiteri; cùm & inter alia vehementer doluit, quòd expulſis monachis Couentrenſibus, in eorum locum irreligioſos clericos introduxiſſet. Quare ad illius reatus ſatisfactionem elegit mori in monaſtico habitu; & in omnium ſuorum ſcelerum pœnitentiam, petiit ſibi imponi, vt eſſet in pœnis Purgatorij vſque in diem Iudicij, vt tunc per miſericordiam Redemptoris ſaluus fieret.

a Id. 1. epiſt. 11. Ap. Bar. an. 195. nu. XX.

FALSARII LITER. APOST.

b Hæc coniectura elicitur ex iniqua de Hugonis vita habet Rogerius; qua recitat a in occaſione Baronius an. 1191. XXXIV.

VII. CONTROVERSIA INTER ARCHIEP. ROTOMAG. ET REG. ANGL.

Hoc pariter anno coram Cæleſtino Papâ delata, & compoſita eſt controuerſia, quæ diutiùs agitata fuerat inter Archiepiſcopum Rotomagenſem & Regem Angliæ; eò quòd Rex contradicente Archiepiſcopo muniſſet caſtrum eius Eccleſiæ dictum Andeli, valdè opportunum ad reprimendas inuaſiones Francorum in Northmaniam; Archiepiſcopus autem, reiectâ æquâ compenſatione ipſi à Rege oblatâ, cenſuris perculiſſet miniſtros Regis, & prouinciam interdicto ſubieciſſet. Vtrâque porrò parte à Pontifice auditâ, ipſe ſequeſtrem potiùs agens, quàm iudicem; attendens damna quæ acciderent Northmanniæ, niſi locus ille muniretur, conſuluit Archiepiſcopo vt eum Rege amicabiliter componeret, & ab eo ſufficientem compenſationem reciperet, ſecundùm æſtimationem hominum proborum & peritorum: aſſerens licere Regi, & cuilibet Principi, infirmiora terræ ſuæ loca munire, cùm inde damnum ſibi & ſuis timetur. Habet hæc Rogerius in Annalibus; de quibus etiam agit Neubrigenſis [c].

c Neubrig. lib. 5. c. 21. & 24.

IESV CHRISTI
AN. 1198.
INNOC. III.
AN. 1.
ALEXII ANG.
AN. 4.

I. CÆLEST. PP. OBITVS.

ANNO Domini milleſimo centeſimo nonageſimo octauo, Indictione primâ, ſexto Idus Ianuarij, *Cæleſtinus* Papa ſenio & graui morbo laborans, Romæ ex hâc vitâ migrauit: cùm ſediſſet annos ſex, menſes nouem, minùs duobus diebus: ſepultuſque eſt in Eccleſiâ Lateranenſi. Qui cùm cœpiſſet ægrotare (vt ait Rogerius) conuocatis coram ſe vniuerſis Cardinalibus, præcepit vt tractarent de ſucceſſore eligendo: cumque ipſe valdè cuperet, Ioannem de S. Paulo presbyterum Cardinalem tituli S. Priſcæ, de cuius ſapientiâ, ſanctitate, & iuſtitiâ plurimùm confidebat, ſibi ſuccedere; obtulit ſeipſum deponere a Papatu, ſi Cardinales conſentirent in eius electionem. Sed omnes vnâ voce reſponderunt, ſe nolle illum conditionaliter eligere, eſſeque inauditum vt Summus Pontifex ſe deponeret: cùm & alioqui ſeniores, aliique ſinguli Cardinales, cuperent ipſimet ad Pontificatum euehi. Hæc ex Rogerio.

II. ORDO TEVTONICORVM ET ALII.

Fuere eiuſdem Cæleſtini digna alia factorum monimenta, quæ certis eius Pontificatus annis non ſunt affixa: & inter alia, confirmatio religioſæ militiæ Ordinis TEVTONICORVM. Rogatus enim ab Henrico Imp. donauit eos veſte albâ & Cruce nigrâ; ſubiecit verò Regulæ S. Auguſtini. Cenſiti autem ſub eo Ordine non niſi nobiles; iidemque Germani, qui magnitudine animi digna ipſorum generoſitate edidere facinora, quæ alij ſcriptis commendarunt. Quo etiam tempore florebant Hiſpaniæ ſacris Ordinibus militum S. IACOBI, & CALATRAVÆ. Porrò Teutonici poſtea aucti ſunt LIVONIENSIBVS, qui ſe illis iunxere.

[Hæc vſque produxit Baronius Tomum XII Annalium ſuorum. In cuius fine appoſuit ſequentem perorationem.

PERORATIO BARONII.

SIcut ſeruus [d] deſiderat vmbram, cùm ſub æſtuantis Solis labore fractus, calore diſſoluitur: ita & ego portans pondus diei & æſtus, exoptaui vt tandem faſce ſolutus, ſub vmbra illius [e] requieſcerem, quem ſemper concupiuit anima mea. Et ſicut mercenarius [f] præſtolatur finem operis ſui, expectaui & ego, vt inclinata ad veſperam die mercedem acciperem à Patrefamilias denarium diurnum, eius imagine cuſum, & pretio auctum illius, qui dixit Abrahæ [g] patri credentium, Ego ero merces tua magna nimis. Ab hora namque prima conductus, eius auxilio, indefeſſo ſtudio laboraui, vt puteos illos, quos antiquiores Patres noſtri fodêre, impij vero Palæſtini obſtruxere, exhaurirem, purgaremque ab immenſa ſuperiniecta mendaciorum congerie; ipſoſque puriſſimos interceptos latices renouarem ad vſum priſtinum ouium atque paſtorum. Quòd iam vero ſit diei hora nouiſſima, pulſante oſtium morte, ſumpta fiducia immenſæ Dei miſericordiæ, accurro ad Patrem filius; ſed prodigo [i] illi ſimilis, miſericordiam petens. Tu verò, Pater, ne occurſum neges, amplexum nec ſubtrahas, neque oſculo priues immeritum: ſed vt pater illi, mihi exhibita vſque ad calceamenta pedum, amoris ſigna, honoris inſignia, & quod præſtat omnibus, vt nomen filij conſecutus, tuus heres CHRISTI coheres [k] effici dignus inueniar. Sed quòd ſpem tantam timor imminuat, dubitatio verò intercipiat, frangat autem magis malè ſibi conſcia conſcientia: exemplo Iacob, [l] qui æque formidans, ne ab offenſo patre maledictionem loco benedictionis eliceret; conſilio atque ope prouida matris, à patre exoptatam primogeniti accipit benedictionem. Ecce ſupplex interpello te matrem noſtram, Dei genitricem MARIAM, vt per ipſam à Patre luminum benedictionem illam conſequi dignus efficiar, qua ſublimis illius regni cæleſtis, æternæ ſcilicet particeps efficiar hereditatis, gratia & miſericordia ipſius CHRISTI IESV Domini Noſtri; cui vnà cum Patre & Spiritu ſancto, honor & gloria in ſæcula ſæculorum. Amen.]

d Iob. 7.
e Cant. 2.
f Iob. 7.
g Gen. 15.
h Gen. 20.
i Luc. 15.
k Gal. 4.
l Gen. 27.

INDEX

INDEX TOMI POSTERIORIS

ANNALIVM ECCLESIASTICORVM,

IN QVO PRIOR NVMERVS NOTIS RECENTIORIBVS deſignatus, Annum Chriſti; Poſterior antiquioribus characteribus exaratus, marginalem numerum cuiuſque anni denotat.

AAron Rex Saracenorum in Oriente, adhuc ſub parte infeſtat Imperium, & tributum ab Imperatore pro pace exigit. 781. III. Licèt inſenſiſſimus Chriſtianis, Carolū Magnū veneratur, & muneribus frequentat. 784 III. A Niceph. Imp. Orient. tributum exigit 805. I. Dat pœnas temerarij conatûs in Reliquias S. Nicolai. 807. I. Moritur. 808. II.
Abailardus. Vide *Petrus Abail.*
Abaſgi populi ſub Iuſtiniano Imper. Chriſtiani facti, vetantur ab eo ampliùs caſtrari; cum priùs ex iis plerumque Eunuchi Imperatorum ſumerentur. 527. VI.
Abbati monaſterij S. Columbani ordine inuſitato ſubiecti illius provinciæ Epiſcopi. 565. VI
Abbati data a Greg. Magno teſtādi facultas, de bonis quæ ante ſuſceptum monaſticū habitū habuiſſet. 601. VI.
Abbates Card. in Eccleſiâ Rom. & quot eſſēt in urbe abbatiæ 1057. III.
Abbatiſſæ ſubsūt viri religioſi & feminæ in Ordine Fōtis-Ebraldi. 1117. VI.
Abbo Floriacenſis monachus promovet in Angliâ monaſticam diſciplinam, & litteratum ſcientiam. 970. II. Factus Floriacenſis Abbas in Synodo Rhem. ſtat fortiter pro Sede Apoſtol. rurſúmque ſcribit adverſus eius obtrectatores. 992. II. III. Mittitur Romam à Rege Roberto pro pace Eccleſiæ Gallic. 995. III. Robertū Regem ad meliorem frugem reducit. 998. I. in fi. Moritur martyr, & claret miraculis. 1003. V.
Abricenſe in Gallia Concilium, de diſciplina Eccleſ. 1172. II. in fi.
Abſalon Epiſc. Roſchilden. in Dania, præſtò eſt ſuo Regi in propaganda fide. 1161. VI. Fit ſimul ex cauſa Archiepiſc. Lundenſis in eadem Dania. 1177. XIV.
Abſimarus à militibus evehitur in Imperiū, nominaturque Tiberius 696. II. Leontium Imp præciſis naribus, relegat in monaſterium. ibid. Inſultat Rom Pontifici per Italiæ Exarchum. 701. IV. Capitur à Iuſtiniano Imperium recuperante, & publicè illuditur, ac necatur. 703. II.
Abſolutio graviorū delictorum, Rom. Pontifici reſervata. 867. XII. 1027. VI. Abſolutio ab hæreſi. Vide *Hæretici* & *Rom. Pont.*
Abyſſini dicti Æthiopes ſubditi Preteianni, obtinēt Rom. Eccleſiā. 1177. X.
Accuſator ſui (ſive verè, ſive falsò) clericus, omninò credendus, ex Concilio Tolet. Decimo. 656. IV.
Accuſationes populi in paſtorem, quāto populorum periculo fiat 587. III. Non tamen omnino prohibendas, cenſuit Petrus Damiani. 1065. I.
Acephalorum hæreticorū capita facta multa, & variæ ortæ ſectæ. 515. XI. Eorum Eccleſiæ reconciliandorum prætextu, orta quæſtio de dānatione Trium Capitul. Synodi Chalcedon. Sed accidit ut damnatis Capitulis, confuſio in Eccleſia aucta fuerit 538. VII. 546. III. 553. XIII XIV
Acephali clerici, cōmorantes in curiis procerū ſæcularū, dānantur in Cōcilio Melfi, ſub Vrb. PP. II. 1090. II
Accœmetæ monachi Cōſtantinop. Neſtorianam ſectātes opinionem, exagitantur ab Imp. Iuſtiniano, agūtque apud Rom Pontif. 533. III. Excōmunicantur a Ioāne Papa 534 II.
Actardus ex Nanetenſi Eccleſia translatus in Turonenſem, creatur à Rom. Pont. Cardinalis metropolitanus Turonenſis. 871 V
Adalbertus vir ſanctus conſtituitur primus Archiepiſcop. Magdeburgenſis, & totius Slavoniæ metropolitanus 971. III. Moritur. 983. I
Adalbertus creatur Epiſc. Pragenſis 980. I Boëmos expertus nimis refractarios Romam pergens includit ſe monaſterio 983. I. 989. I. Requiſitus ab iis, cogitur Eccleſiā repetere: ſed ob eorū duritiam, pergit ad converſionem Hungarorum, & inde redit Romam ad monaſterium. ibid. A Moguntino Metropolitano interpellatus de reſidentiā, rurſùm à Summo Pont. iubetur ad eam pergere. 996. VI. In itinere, peregrinatur in Gallias, ad viſitanda corpora SS Martini & Benedicti. ibidem. Repulſus à Boëmiæ Duce, pergit ad prædicandum Pruſſis, aliſque finitimis populis; ubi martyrio coronatur, & martyrium longiſſimè diſſitis locis eodem momēto revelatur. 997. I. Corpus æquo auri pondere redemptum, immenſis claret miraculis. ibid. Sepulchrum eius viſitat Otto Imp. 999. IV. Manus Romam ab eodem Imp. transferuntur, & Eccleſiā in earum honorem erigitur. 1000. I.
Adalbertus Epiſc. Hamburg. ſeu Bremenſis, vitiis ſuis accelerat perditionem Eccleſiæ Slavoniæ. 1065. IV. Henricum quoque Regem perdēs, cogitur à populis rebellātibus longè pelli. 1066. IX. Auctus legatione Apoſtolicā, impigrè curat Eccleſias Boreales. 1067. II.
Adalbertus Mogunt. Vide *Albertus.*
Adalvaldus filius Agilulphi Longobardorum in Italiā Regis naſcitur, & donatur philacteriis a Greg. PP. 604. I. Succedit patri ſub curā Theodolindæ matris. 616. I. Erigit Eccleſiam S. Ioannis Bapt. ibid. Mēte capitur, & ideò regno pellitur. 626. VI.
Adam Canonicus Bremenſis egregio candore ſcripſit Hiſtoriam Eccleſiaſticam provinciarum Borealiū. 826 V. in fi. 1067. II. Quouſque eam perduxerit. ibid.
Adefonſus, ſive Adelfonſus. Vide *Alfonſus.*
Adelais coniux Lotharij Regis Italiæ, mortuo viro nubit Ottoni Magno. 951. I. An fuerit Ottonis commater. 973. I. Ritu ſolemni inter SS. refertur. 975. I.
Adelais uxor Henrici III. Imp. inauditas paſſa ab eo turpitudines, & mala, confugit ad Malthildem Comitiſſam & Vrbanum PP. & fit Abbatiſſa. 1093 II. in Conciliis Conſtantienſi, & Placentino, querelas adverſus Henricum ingeminans, declaratur innocens, quòd in vita eas ſpurcitias paſſa eſſet. 1094. I. 1095. I.
Adelhardus Caroli Magni conſobrinus, paſſus ab eo ſcandalum, fit monachus. 772. IV. Factus Corbeiæ Abbas, optimè adminiſtrat Italiam ſub Pipino Caroli filio. 807. IV. Calumniam paſſus, mittitur in exilium à Ludovico Pio. 817. IV. Revocatus, auctor ei eſt pœnitentiæ publicæ peragendæ. 822. I.
Adeodatus creatur Rom. Pont. 669. III Moritur. 676. I.
Ado Viennenſis Epiſc. quouſque perduxerit Chronicon ſuum. 878. VI. Auxit etiam Martyrologium. ibid.
Adoptione, non naturā, corpus geſtaſſe Filium Dei aſſerentēs Bonoſiaci,

531.II & Neſtoriani. 971.II.
Adoptat ſibi filium Rom. Pontifex Ioannes VIII. & qua ratione. 878 IV. itémque Steph. Sextus. 885. III.
Adventûs integrum tempus cõtinuato ieiunio tranſigere quidã ſoliti, & unde fluxerit conſuetudo. 581. VI.
Adulterium ſeveriſſimè punit Vvamba Rex Hiſp. 674. III. Kiovenſes 1018. I.
Adulterij causâ Conſtantini Imp. filij Irenes, quantæ excitatæ turbæ in Eccleſiâ Orient. 795 I. 806 II 809. I. itémque ob aliud Lotharij Franc. Regis in Galliâ. 862. IV. 863. III. 868 IV.
Æditha Regina, uxor Ottonis Magni, ſanctitate & miraculis clara. 947 III.
Ægyptus redigitur ſub tributo Saracenis. 654. I.
Ægyptij ſic dicti hæretici, qui Concilium Calcedon. reiiciebant, aliis quoque nominibus dicti à diverſis auctoribus, 535. XI.
Ælfredus regnat in Angliâ 871. VI. Profugus a Danis, eos poſteà debellat, & Magni cognomen adipiſcitur. 878. XI. Reſtituit Eccleſiam Anglic. ibid. Eleemoſynas mittit Romam, & in Iudæam. 883 II.
Æthiopum recentiores Reges, Preteiani dicti. 1177 X. Vide *Preteiannes*.
Affectus quales fuerint in Chriſto. 563. I.
Africa recuperatur à Iuſtiniano Imp. per Beliſarium; & quæ ad eius reſtituendum ſtatum præſtiterit 534. IV. V. Rursùm turbatur factione Arianorum rebellantium, ſed ſedatur à ducibus Iuſtiniani. 536. XV Rursùm deſolatur à tyrannis. 545. V IV. Saracenis fit tributaria 647. I. Occupatur penitus ab iiſdem. 696. II.
Africana Concilia celebrata poſt reditum Epiſcoporum exulum è Sardiniâ, pro reſtituendâ Eccleſ. diſciplinâ 522. III. Quæ celebrata ſunt certis Africæ locis, vide ſub ſingulis earum urbium nominibus.
Africana Concilia adverſus hæreſim Monothelitarum. 640. I 646. I.
Africana Eccleſia corruptiſſima moribus, meruit ſubiici iugo Saracenorum. 696. II. Deſolatiſſimus eius poſterioribus temporibus ſtatus 1053. VI.
Africani Epiſcopi Rom. Sedi quantùm detulerint in rebus omnibus. 535. IV. 641. I. Reſtituuntur ab exilio Sardiniæ per Hildericum, & Concilia celebrant ad reſtituendam diſciplinam. 522. II. Commiſcentur uxoribus, & Saracenis metentur ſubdi. 699. II. Sub Leone PP. IX. fuerunt tantùm in universâ Africâ quinque. 1053. VI.
Agapetæ virgines reprimuntur in Concilio Lateran. ſub Innocentio Secundo. 1139. II.
Agapetus diaconus, qui Epiſtolam paræneticam ad Iuſtinianum Imp ſcripſit, quæ fuerit. 527. II.
Agapetus Rom. Pont. creatur. 535. V. Rogatus a Iuſtiniano Imp. Legatos mittit in Orientem ad res Eccleſ ordinãdas. ibid. VII. Scholas Theologiæ primus omnium Romæ erigere ſatagit. ibidem. XV. Clotario Franc. Regi cõminatur interdictionem regni, niſi ſatisfaciat de nece Gualteri de Yverot, intra Eccleſiam factâ. ibid. XVIII. Cogitur à Theodato Rege, legationem obire ad Iuſtinianum Imp. pro pace. 536 II. Miracula in itinere edit. ibidem. III. Adoratur à Iuſtiniano V. Anthimũ Epiſc. Conſtantinopol. hæreticum Eutychianum deponit, & excommunicat, unà cùm Severo Acephalorum capite, aliiſque hæreticis, licèt à Theodora Aug. impensùm foverentur. V. VI. in locum Anthimi, ordinat Menam. VII. Moritur Conſtantinopoli, & corpus transfertur Romam. VIII. Eius egregiæ laudes. ibid
Agapetus alius, confictus à quibuſdam ſucceſſor Marini. 891. I. itémque alius, ſucceſſor Gregorij Quinti 999. III.
Agapetus II. ſedet. 946. I. Vocat in Italiam Ottonem Germaniæ Regem, adverſus Berengarium tyrannum. 950 I. Moritur. 955 I.
Agatha virgo Sicula, offenſa ab Epiſcopo & populo Catanenſi, divè ulciſcitur in eos. 1169. VII.
Agatho creatur Rom. Pont. 678. II. Celebrat Concilium Romæ contra Monothelitas, & Legationem inde mittit ad Synodum Sextam Oecumen. 680. I. Eius definitionem Synodus ſequi profeſſa eſt. 681 X. Petitur ab eodem confirmatio ibidem XI. Concilium celebrat pro eâ. 682. I. Moritur. ibid
Apud Agonẽſes martyres Sigiſmũdus Rex Burgund. erigit monaſterium: ubi & ipſe poſt mortem ſepultus miraculis claret, augétque frequentiam peregrinationis, quæ ad prædictos Martyres fieri conſueverat. 516 X
Aggregationes ad merita Ordinum, in uſu antiquiùs. 1318 XIII.
Agilulphus creatur Rex Longobard. in Italia. 591 X. Convertitur ad fidem Cathol. cum totâ gente, operâ Theodolindæ uxoris ibidem. Exarchatum Ravennæ, & agrum Rom. vaſtat. 595. I. Epiſcopum Mediolani eligere tentans, impeditur à Gregorio Papâ. 600. IV. Moritur 616. I.
Agnes filia Comitis Pictavien. nubit Henrico Imp. 1043. II. Vidua relicta religiosè educat filium Henricum 1056. I. in fi. Quæ eius culpa, ut ab eâ auferretur cuſtodia filij. 1062 II. Recipit ſe Romam pœnitentiæ causâ; & quàm piè ibi egerit ibid. IV. Viſitat monaſterium Caſſinenſe, & dona offert. 1073. X. Mittitur à Greg VII. ad Henricum filium, ut eum reducat ad meliorem frugem. 1074. I. Immobiliter ſemper adhæret Gregorio, adverſus filium. 1076. IV. Piè moritur. 1077. XII.
Agnoitæ hæretici, Chriſtum ignorationis diei Iudicij accuſantes. 535 XI. 563. I.
Agnus Dei, &c. ut canteiur in Miſſâ; ſtatuit Sergius PP. 701. I.
Agobardus Lugdun. Archiepiſc. ſcribit adverſus laicos bona Eccleſ. ſibi uſurpantes. 823. II. Erravit in doctrinâ cultus Imaginum. 825. V. Reſtituit Antiphonarium nimiâ ſcrupuloſitate. 831. II. Damnatur in Concilio Villæ Theod. ob coniurationem in Ludovicum Imperatorem. 835 I. 836. III
Agreſtinus monachus tentat, ſed fruſtra, Gallos abducere in ſchiſma Trium Capp. 617 II. Agit contra regulas S. Columbani, & demùm miſerè perit. ibidem.
Agripinenſe Concilium Vide. in *Colonienſ.*
Aibertus Abbas Criſpin. Regulam ſuam confirmari curat. 1091 I.
Aidanus Epiſcop. Scotus convertit Bernicios populos 634 II. Mœrore necis Oſvvini Regis moritur. 651. I.
Aigulphi monachi Floriacẽſis illuſtre martyrium 664. IV Vtrùm tranſtulerit in Gallias corpus S. Benedicti è monaſterio Caſſinenſi. ibid
Aiſtulphus adipiſcitur regnum Longobard in Italia. 750 I. Rom & Imperialem ditionem devaſtat. 752. V. Rogatus a Stephano PP adverſus eum Pipinus Franc. Rex, eumdem vincit, obſidéſque accipit. 754. IV. Iterùm Aiſtulphus Rom. ditionem infeſtat, ipſámque urbem obſidet. 755. I. Rursúmque vincitur à Pipino & cuncta reſtituere compellitur, ibid II. in venatione divinitùs occiditur. 756. I.
Albertus Henrici Imp. Cancellarius, ex auctore ſchiſmatis in Sedem Apoſtol. creatus Epiſcopus Mogunt. Et acerrimus Eccleſiæ defenſor 1112. V Carceri mancipatus ab Imperatore extrema quæque patitur. ibid. Liberatus a Moguntinis, Henricum in Concilio excommunicat. 1115. II. Adeò eumdem exagitat, ut cogat dare firmam pacem Eccleſiæ. 1121. II. Mortuo Henrico, promovet in regnum, Lotharium Saxoniæ Ducem. 1125. III.
Albertus quidam electus pſeudopontifex adverſus Paſchalem Secundum. 1100 II.
Albienſes hæretici innoteſcũt, ex Manichæis emergentes. 1176. I Prava eorum dogmata. ibidem. I. Conveniũtur publicâ diſputatione, & convicti damnatur. ibid. III. Rursùm conveniuntur ſolemni Legatione Rom. Pontificis, & Regum Franc. & Angl. & convicti partim convertuntur, partim excommunicantur, & pelluntur. 1178 II. & ſeqq. Denuò damnatur in Concilio Generali Lateran. ſub Alexand. Tertio. 1179 III. Exagitantur ab Innoc. Tert. 1198. XI.
Albinus, qui & Alcuinus, diſcipulus Egberti Epiſcopi Eboracenſis, non Bedæ. 761. III. 778 IV. Publicè profitetur Eboraci, ſummâ laude. 778. III. Vtrùm fuerit Magiſter Caroli Magni. ibidem. IV. Libros de Divinis officiis, & vulgatæ Scripturæ editionis emẽdationem, eius hortatu promulgat. V. Naſcentem in Scotiâ adverſus Confeſſionem peccatorum hæreſim extinguit. VI. Fit Abbas Turonenſis. ibid. Eius obitus, quo tempore, & quâ ipſius ætate contigerit. 804. III. 835. V. 843. III.
Alboinus Longobardorum Rex, magnâ potentia, multiſque aliis diverſorum populorum auxiliaribus copiis invadit Italiam. 568 I. Mediolanum capit, & multas alias civitates. 570. II. Ticinum poſt trium annorum obſidionem capit. 571. I. Necatur fraude coniugis. ibid.
Alcuinus. Vide *Albinus*.
Aldebertus impoſtor Gallus, quas hæreſes introduxerit. 743. II. Damnatur variis Synodis. ibidem. & 745. I. II.
Alexánder Papa II. creatur canonicè ex Lucenſi Epiſcopo; ſed quod abſque conſenſu Henrici Regis Germ. inde ingentes ortæ turbæ, & ſchiſma. 1061. III. Fugit ab urbe. ibid. IV. in fi. Eius electio confirmatur in Concilio Germanico, cui Rex interfuit. 1062. III. Corripit Regem Norvegiæ de exceſſibus. ibidem. V.

Cenſum exigit a Rege Daniæ ibid. VI. Celebrat Concil. Lateran. contra ſimoniacos & fornicarios clericos, &c 1063. V. Rurſùm eius electio confirmatur in Concilio Mantuano, coram Legatis Regis 1064 II. Concilia celebrat contra Inceſtuoſorum hæreſim. 1065. III. Decretum edit contra Beneficiorum emptionem ibidem. IV. Guillelmo Duci Northmanniæ præſtò eſt pro Regno Angliæ. 1066. III. Curat res Daniæ, & aliarum Borealium provinciarum. 106. II 1058. II. Regem Henricum interminatione excommunicationis prohibet repudiare coniugem 1069. I. Cognoſcit de ſimonia præcipuorum Germ. Epiſcop. 1070. I Retinuit ſemper titulum Prioris Eccleſiæ Lucenſis, eiúſque encenia celebrat. 1070. V. Dedicat omnium celeberrimè Eccleſiam Caſſinenſem. 1071: II. Apocriſiarium mittit Conſtantinopolim. ibid. VII. Citat Henricum Regem Romam cauſam dictutum de accuſationibus in ipſum delatis ad Sedem Apoſtol. 1073. I. Eius obitus, & miracula. ibid. IV.

Alexander III. creatur invitus, quamvis præcedentibus prophetiis. 1159. IV. Erecto adverſus eum Octaviano, ipſe cuſtodia includitur; ſed ereptus à populo, conſecratur extra urbem ſolemni cœtu & ritu. ibid. VI. Excommunicat Octavianum, eiúſque ſequaces; ipſéque parem ab eo accipit ſententiam. VII Reſiſtit Friderico Imp. præſumenti ſine conſenſu Sedis Apoſtol. indicere Concilium. IX. In Conciliab. Papienſi damnatur, & Octavianus approbatur. 1160. II. Excommunicat Fridericum, vnà cum ſuo Antipapâ, eorúmque ſequaces. ibidem. VI. Recipitur ab omnibus ubique Regibus universáque Eccleſiâ tam Orientali quàm Occidentali, præterquam a Friderico. ibid. VII. VIII. Schiſmaticorum agitatus armis, proficiſcitur in Galliam. 1161. IV. 1162. I. Honoratur etiam legatione Principis Saracenorum. 1162. I. Dolo Friderici, conücitur in maximum diſcrimen cum Rege Franc. ſed liberatur divinitùs. ibidem. II. III. Reges Franc. & Angl. exhibent ei ſimul obſequium ſtratoris. ibid. IV. Celebrat Concilium Turone, & ſedem fixam elegit Senonis. 1173. I II. Sollicitatus à Rege Angl. de conſuetudinibus regiis adverſus Thomam Cantuar. recuſat damnare Thomam. 1164. III. V. Examinatis conſuetudinibus, quaſdam tolerat, plurimas in perpetuum proſcribit. ibid. VI. V. II. VIII. Thomam ſe abdicantem reſtituit. IX. Mortuo Octaviano Antipapâ, rogatus à Romanis redit in urbem, non ſine continuo periculo inſidiarum Friderici XIII. & 1165. II.

Adverſus eum ſtabiliturâ Friderico, cum iuramento, Guido Cremenſis ſubrogatus, Octaviano. 1166. I. Reſiſtit Regi Angliæ, pro Thomâ Cantuar. ibidem. III. Preſſus à Friderico, legationem ſuſcipit ab Imper. Conſtantinop. pro unione Eccleſiæ, & repetitione Imperij Occident. mittitque ipſe legatos Conſtantinopolim. ibidem. IV. 1170. IX. Obſeſſus Romæ à Friderico clàm aufugit Beneventum habitu peregrini. 1167. I. Circumvenitur dolis Regis Angliæ in causâ Thomæ; ſed confeſtim medetur ſcandalo inde oborto. 1167. VI. 1168 II III. IV Fridericum Imp excommunicat, & Imperio depónit. 1168. VII. De eius nomine vocatur Alexandria civitas, tunc fundata & ædificata à Longobardis ibidem. IX. Rurſùm multa agit pro Thomâ Cantuar. 1169 I. & ſeqq Rogatur à Soldano Iconij de mittendo ad ipſum inſtructore fidei, ibidem. VI. Regem Angliæ adeò terret de excommunicatione & interdicto, ut tandem pacem dare Thomæ coëgerit. 1170. III. IV Satagit de reductione Armenorum ab hæreſi. 1170. XII Legatos mittit ad inquirendum de nece Thomæ Cantuar. & pœnitentiam Regi Angliæ imponendam. 1171. I. 1172. I. Eundem Thomam ſolemni ritu refert inumerum Sanctorũ Martyrum. 1173. I. Præſtò eſt Henrico Angl. Regi, adverſus eius hoſtes. ibidem. III. Rogatur de pace a Frederico. 1176. IV. De pace inter eos initâ, duplex narratio, & utra verior. 1177. II. III. Venetiis ſolemni ritu abſolvit eum, ibidem. V. VI. Refellitur impoſtura de eius faſtu in calcando collo Friderici, ibidem. VIII.

Scribit ad Preteianum, Regem Æthiopiæ, cùm priùs ab eo literas accepiſſet. ibidem. X. Regreditur in urbem. 1178 I. Ioannem Antipapam pœnitentem benignè ſuſcipit. ibidem. Celebrat Romæ Cõcilium Generale. 1179. I. Duci Portugalliæ confert titulum Regium. ibidem. VII. Probat ſpiritũ cuiuſdam prophetiſſæ. 1180 I. Regem Scotiæ excommunicat ob contumaciam, & regnum indicto ſubiicit. ibidem. II. Novam expeditionem in Terram Sanctam promovet cõtra Saladinum ibidem. IV. Moritur 1181 II. De eius Epiſtolis, & Decretis. ibid.

Alexander filius Baſilij Maced. Imp. creatur à patre Cæſar. 870. VIII. Imperat poſt fratrem Leonem Sapientem. 911. III. Miſerè perit divinitùs ob blaſphemias percuſſus. 912. II.

Alexandrinæ Eccleſiæ miſerandus ſtatus, cùm eò confugerent hæretici aliunde expulſi. 519. XI. Rurſùm turbatur factionibus contrariis Epiſcoporum hæreticorum. 535 X

Alexandrini in Ægypto Epiſcopi quo ritu ſuccedere legitimè cenſerentur. 535. X. Eorum ſucceſſio interrupta per hæreticos. ibid.

Alexandria civitas conſtruitur in Longobardia, & offertur S. Petro, & Eccleſiæ Rom. 1168. IX. Obſeſſa à Friderico Imp. ſchiſmatico, liberatur diuinitùs à S. Petro. 1175. II. Augetur Epiſcopatu ab Alexandro PP. Tertio. ibid. III.

Alexandrinum Conciliabulum in Ægypto ſub Cyro, quo via aperta eſt hæreſi Monothelitarum. 633. II

Alexius Comnenus, detruſo in monaſterium Nicephoro Botoniate, imperat in Oriente. 1080. XVII. Ingenti prælio ſuperatur à Roberto Duce Northmannorum. 1081. V. Promulgat Bullam auream de ornamentis Eccleſ. non auferendis, pœnitens de eiuſmodi à ſe factâ expilatione. 1082. IV Petit auxilium à Latinis, adverſus Saracenos. 1095. I. IV. Impeditio eis eſt Oriente, ex invidiâ, & magis favet Saracenis. 1098. IV. 1101. III. 1118. XIII. Quærit a Rom. Pontifice coronam Imperij Occident. adverſus Henricum ſchiſmaticum. 1112. VI. Moritur. 1118. XI. Quæ eius laudanda, vel reprehendenda. ibid. & XII. XIII.

Alexius alius Comnenus, filius Manuelis, adhuc puer ſuccedit patri defuncto 1180. V. Strangulatur ab Andronico Duce. 1183. V.

Alexius alius quidam falsò aſſertus, Imperium novâ arte invadens, citò dat pœnas ſacrilegiorum. 1193 III.

Alexius Angelus invadens Imperium. Iſaacium in ordinem redigit. 1195. IV. Minas accipiens ab Henrico V. Imp Occidenti promittit ei grave tributum annuum; eâque de causâ invadit res ſacras & bona Eccleſ. 1197. I.

Alexius creatur Patriarcha Conſtantinopol. 1025. III. Inſidiis appetitus egregiè eas repellit. 1036. I Moritur 1043. III.

Alfonſus cognomento Catholicus, Hiſp. Rex, multas civitates eripit è manibus Saracenorum 738 II. Moritur, glorioſus victoriis, & in cælum fertur. 757. III.

Alfonſus. II. cognomento Caſtus, (quòd cum uxore, ſorore Caroli Magni, continenter vixerit) regnat in Hiſp. 781. I. Pellitur regno à patruo, ibid. Reſtituitur, eiúſque pietas miraculis confirmatur. 793. II. Vincit multis prœliis Saracenos. 793. I Obſequiis & muneribus frequentat Carolum Magnum 798. II. An fecerit ipſe cladem exercitûs Caroli in ſaltibus Pyrenæis. 812. IV.

Alfonſus III. cognomento Magnus, initio regni ſuos theſauros diſtribuit pauperibus & Eccleſiis. 862. VII. Sollicitus de SS. Reliquiarum conſeruatione. 878. X. Curat encænia Eccleſiæ Compoſtel. 900. V. Illuſtratur victoriis adverſus Saracenos. 905. IV. 908. IV. Ob longum eius regnum, tædio affectus filius in eum inſurgit, ipſe verò ei cedit. 908. IV. Militans ſub filio, ut dux exercitûs, præclaram de Saracenis adipiſcitur victoriam. 912. V. Moritur. ibid.

Alfonſus IV, cognomento Monachus, creatur Rex Hiſp. 924. III. Sponte ſe abdicans, fit monachus, & rurſùm tumultuans, excæcatur. 927. III.

Alfonſus V. puer quinque annorum ſuccedit patri. 998. II. Curat optimam diſpoſitionem Eccleſ. & Regni Hiſp. 1012. IV. Necatur in prœlio adverſus Saracenos, magno Reipubl. damno. 1027. V.

Alfonſus VI. à fratre Sancio carceri mancipatus, liberatur ope S. Petri Apoſtoli, per preces Hugonis Cluniac. 1074. VIII. Munera accipit à Gregorio PP. VII. mittitque 1079 VI. 1080. XII. Correptus ab eodem non recepto Ordine Rom. aliiſque exceſſibus, obedientem ſe præſtat. 1080 XI. XII. Toletum recuperat a Saracenis. ibidem. Sæpiùs eos vincit. 1093. IV. ſtudioſiſſimus Cluniacenſium, Eccleſiam ædificat; & cupit fieri monachus, ſed impeditur ab Abbate. ibidem.

Alfonſus Primus Dux Portugalliæ, offert Ducatum ſuum S. Petro & Eccleſiæ Romanæ, ſub cenſu annuo. 1144. II. Augetur ab Alexand. PP.

III. titulo regio, ipſeque pariter cenſum auget. 1179 VIII.
Alienationem bonorum Eccleſiæ prohibet Iuſtinianus Imp. 535 I. Ea, nullá quantum vis piá occaſione alienanda eſſe declarauit Agapetus PP. ibid. XVII. Prohibetur id ipſum Epiſcopis ſub anathemate in Concilio Florent. ſub Victore Secundo. 1055. I. Vide etiam *Bona Eccl.*
Alleluia, etiam Quadrageſimæ tempore cecinerunt Græci ſchiſmatici. 1053. V.
Alluviones Tiberis portentoſæ. Vide *Tiberis.*
Alluvione Veronæ ingens miraculum in Eccleſiá S. Zenonis. 580. IV
Alluviones maris. Vide *Mare.*
Altaria plura etiam olim unâ Eccleſiâ. 596. II.
Altarium denudatione, vindicta experti à Sanctis ſolita de Eccleſiarum expilatoribus; quod tamen poſtea vetitum ob abuſus. 683. V
Altaria à Schiſmaticis erecta, diruuntur iuſſu Alexandri PP. Tertij 1177 IX.
Althelmus Epiſc. Anglus, ob ſanctitatis famam vocatur Romam à Sergio PP. & liberat eum divinitùs a calumnia inceſtûs. 699. II. Eius ſcripta. ibid.
Altinenſis Synodus ſub Paulino Aquileienſi, ob cælum Patriarcham Gradenſem. 802. III.
Altmannus Patavien. Epiſc. Apoſt. Sed legatus in Germaniâ, fortiter agit. 1081 II. 1087. I. 1090. III.
Almaricus Gothus, regnans in Hiſpan. & parte Galliæ, malè habens coniugem ſuam, ſororem Childeberti Franc. Regis, ob religionem Catholicam, occiditur ab eo. 531. II.
Amalarius Trever. Epiſc. mittitur a Carolo Mag. legatus ad Imp. Conſtantinop. 812. I. An fuerit idem cum auctore librorum de Divin. Off. 831. II.
Amalarius Fortunatus componit libros de Eccleſ. Officiis, eorúmque cauſâ mittitur à Ludovico Pio Imp. ad Gregorium IV. Papam. 831. II.
Amalaſuentha filia Theodorici, poſt eius obitum, Regnum Italiæ pro Athalarico parvulo filio prudentiſſimè adminiſtrat. 526 VIII. Iuſtinianum Imp. aſſiduis officiis demeretur. 527. III. A Theodato Rege ingratiſſimo relegatur, & obtruncatur. 534. VI. In cuius ultionem Iuſtinianus bellum parat in Gothos. ibidem.
Amandus Traiectenſis Epiſcopus ob reprehenſum Dagobertum Regem de inceſto connubio, pulſus ab eo prædicat Evangelium diverſis populis. 632. II. Revocatur ab eodem, & flexis genibus rogatur de veniâ. 639. VI. Petit a Martino PP. vacationem ab Epiſcopatu, nec obtinet. 649. VI. Flandrorum Apoſtolus dictus. 661. I. Moritur. ibid.
Amatus Olotenſis Epiſcopus Legatus Apoſtol. Sedis, malè habetur ab Epiſcopo Pictavienſi. 1075. III. Mittitur a Gregorio PP. VII. Legatus in Hiſpaniam, pro iuribus Rom. Eccleſiæ. 1077. IX. itémque in Minorem Britanniam, ad Concilium celebrandum contra falſas pœnitentias. 1079 VI.
Amiras, nomen Principatûs Arabum Mahometanorum, ſive Saracenorum. 633. I. itemque Amomiramolinorum. 923. I.
Amos creatur Epiſcop. Hieroſolymit. 594. IV. Moritur. 601. IV.
Amuletum veterum Chriſtianorum Evangelij geſtatio. 604. I. Claves S. Petri cum ramentis vinculorum eius. 595. VIII. in fi.
Amuleta ſacra mittit Gregorius Mag. ad infantulum regium Longobard. 604. I
Anachoreticam vitam reſtituit, & mirè propagat Romualdus Ravennas. 974. II.
Anacletus II. dictus, Petrus Leonis Antipapa, intruſus adverſus Innocentium Secundum. 1130. I. Vide *Petrus Leonis*
Anaſtaſia nobiliſſ. vidua, in monte Oliveti vixit monacha. 519 V.
Anaſtaſius eius nominis III. creatur Rom. Pont. 910. I. Inſignia confert privilegia Eccleſiæ Ticinenſi. ibid. Moritur. 912. I.
Anaſt. IV. creatur ex Epiſcopo Sabinenſi 1153. II. Nimiæ facilitatis in Fredericum Imp. arguitur. 1154. I. Citò moritur. ibid. II.
Anaſtaſius Cardinalis tit. S. Marcelli presbyter, excommunicatur & deponitur in Concilio Rom. ob deſertam per plures annos parochiam. 853. IV. Factione Ludovici Imp. intrudit ſe in ſedem Pontificiam, in electione Benedicti; ſed reſiſtentibus Clero & populo expellitur. 855. V.
Anaſtaſius Imp. terretur inſomniis, quorum uno ſignificatum ei eſt, 14. annos vitæ eius, deleri ob hæreſim. 518. I. Oraculo edoctus, ſibi pereundum igne, tandem fulmine extinguitur. ibid. Ad iudiciū coram Deo adverſus eum evocantur Epiſcopi Antioch. & Hieroſol. ab eo fidei cauſâ exules facti. ibid. II. Eius nomen è Diptychis abraditur. ibid. & 519. III.
Anaſtaſius II. anteà dictus Artemius, ex miniſtro a Secretis Imperatoris, evehitur in Imperium. 712. II. Deponitur a Theodoſio IV. & monaſterio includitur. 714. V.
Anaſtaſius Bibliothecarius S. R. E. quid in verſione Hiſtoriæ Theophanis præſtiterit. 813. III. Quouſque perduxerit Vitas Rom. Pont. 867. XV. Miſſus à Ludovico Imp. ad Baſilium. Aug. pro fœdere nuptiarum, intereſt Octavæ Synodo Oecumen. 869. VIII. Eius Acta in Latinum vertit, defertque Romam. ibid. XIV. XV Mittit ad Carolum Calvum Imp. Vitam S. Dion. Areopag. 876. V.
Anaſtaſius Iconoclaſta intruditur Epiſcopus Conſtantinop. in locum S. Germani expulſi. 730. I. Reiicitur cum ſuâ Synodicâ à Greg. Papâ, & excommunicatur. ibid. Pandit horrendam blaſphemiam Copronymi Imp. 741. II. ab eodem publicè cæditur, & deluditur; ac nihilominùs In thronum reſtituitur, quòd non eſſet ei par alius impietate. 743. V. Moritur corpore & animâ. 753. II.
Anaſtaſius Sinaita, ex monacho eius montis creatur Epiſcopus Antiochenus. 561. Reſiſtit Iuſtiniano Imp promulganti hæreſim Incorruptibilium. 563. II. Damnatus ab eo in exilium, haud pellitur, inter veniente Imperatoris morte. 565 I. Calumnus impetitus apud Iuſtinum Aug. in exilium pellitur. 572. IV Reſtituitur poſt 23. annos. 594. IV. Moritur. 599. III. Fuit clarus inter Scriptores Eccleſ. 1010
Anaſtaſius Iunior ei ſuccedit in Epiſcopatu. 599. III. Moritur martyr a Iudæis. 609 I.
Anaſtaſius Perſa magnus, tranſit ad Chriſtianos, & baptizatur Hieroſolymis, monaſticumque ſuſcipit inſtitutum. 261. III Perſas magnos de præſtigiis arguens, capitur, & multis tormentis afficitur. 627. III. Miſſus ad Coſrohen Regem, eius iuſſu aquâ ſubmerſus martyrium conſummat. 627 I Corpus Cæſaream Palæſtinæ, Caput Romam cum Imagine defertur, ubique miraculis coruſcans. ibid & 713 I
Anatolij cuiuſdam occaſione, idolis ſecretò immolantis, ingentes editæ turbæ Antiochiæ, & Conſtantinopoli; quibus ipſe tandem beſtiis & vivus & mortuus devorandus traditus eſt. 581. II.
Anannenſes, martyres, ſub Honorio a Gentilibus ruſticis interfecti. 400. I Eorum apud antiquos illuſtris memoria: Memoriæque in ipſorum honorem erectæ, a Fidelibus frequentari ſolitæ. ibid.
Ancilla Chriſtiana Iberos convertit ad fidem. 327. V.
Ancillas Chriſt. tradi lenonibus prohibuit Conſtantinus. 315. IV.
Ancyra metropolis Galatiæ, monſtrorum & hæreſum ferax, & altrix. 347. XI. 373. VI.
Ancyranum Concil. Cathol. quo tempore & quâ occaſione celebratum. 314. IX X. Aliud Semiarianorum, adverſus perfidam Arianorum formulam Sirmienſem. 357. VI.
Andegavenſe Concil. pro diſciplinâ Eccleſ. 453. VIII.
Andragathius Dux Maximi tyranni. occidit Gratianum Imp. 383. IV. Victo Maximo à Theodoſio, ipſe præcipitem ſe dat in fluctus. 388. VII.
Andreæ Apoſtoli Brachium Romam à Gregorio Magno defertur. 584. III.
Andreas Calabyta, ſive in Chryſi dicti, inſignis monachi, nobile ſub Copronymo martyrium pro defenſione ſacrarum Imaginum. 761. I
Andreas Græcus homo, falſarius & impoſtor, damnatus à Gregorio Papâ in Synodo Rom. 601. VI
Andronicus Patricius, ſtrangulato Alexio Imp. puero, occupat Imperium Orient. 1183. V. Horrendè graſſatur Conſtantinopoli in Latinos. ibid. Horrendam & ipſe ultionem patitur ſuarum crudelitatum. 1185. V. Aliqua eius laudanda: qui & pœnitens decedit. ibid. VI.
Ab Angelis mundū creatum eſſe dicebat Bongomili. 1118. XII. Eorum barbara nomina, ad inducendam admirationem, confinxerunt impoſtores. 743. II.
Angeli monitu Tiberius Imp. redditur ſecurus de tyrannis. 549. I. Alius in maximâ lue Romæ viſus ad proceſſiones factas nudatum gladium in vaginam recondere. 590. IV. In pugnâ civili Regum Franc. evaginatum tenere gladium. 601. VIII. Viſi circūvallare exercitū Vvambæ Hiſp Regis 674 III In peſtilentia Italiæ, notare domos eorū qui morituri eſſent. 600 VII. Angelorū ductu victi Saraceni in Hiſpaniâ 938. I. 998 II Inimici Henrici Imp. 1022. I. Hoſtes Poloniæ victi a Rege Caſimiro 104. III. in fi. Pons Avenionenſis à puero confectus. 1177. XV

Angelorum viſio oblata Leoni PP. IX de pace Eccleſiæ. 1049. III. Angelus ponit crucem ſuper ſepulchrum Sultanæ mortuæ Chriſtianæ 1169. VI. Vide etiam *Michael Archang.*

Angelicæ Annuntiationis celebrationis tempus variè ſtatutum aliquando in Hiſpaniâ. 656. III. & in Galliâ 1004. I. Stabilitur ubique eo ipſo die quo fieri contigit. ibid.

Angelitæ, ſecta Severianorum, ſive Acephalorum. 535. XIV.

Algibertus gener Caroli Magni fit monachus ex conſenſu uxoris 792. I. Mittitur Romam ad perducendum Felicem hæreticum. ibid.

Anglia facta tributaria Sedi Apoſtolicæ. 740 III. 775. VII. 847. VIII. 1135. IV. 1172. II. Miſere devaſtatur à Danis Ethnicis 870. IV. 874. III. Liberatur à Rege Ælfredo Magno. 878. XI. Iterum diriſſimè ab iiſdem afflicta, liberatur omnibus unâ condictâ die ubique occiſis. 1011. III. IV. Rurſùm occupatur ab iis. 1016. II. Liberatur ab Eduardo Rege. 1043. I. Rurſùm eis tributum pêdit. 1050 IV. Obtinetur à Northmannis, auſpiciis Rom. Pontificis. 1066. III. IV. quorum Rex Vvillelmus Denarium quidem ſolvere, ſed non fidelitatem præſtare acquieſcit. 1079. V.

Angli Britanniam occupant. 95. IX. Convertuntur ad fidem, operâ Gregorij Papæ, per Auguſtinum Abbatem & Epiſcopum. ibid. & 596. II. 597. III. Conſueverunt mittere filias ſuas ad monaſteria Galliarum, ſponſo cæleſti copulandas. 640. V. Eorum regnum ex ſacrilegio & iniuſtitia decidit 684. VI. Frequens eorum, ſive Regum, ſive aliorum quorumcumque, ad Limina Apoſt. Romam peregrinatio. 689. I. 699. II. 703. IV. 704. II. 717. V. 726. XI. itémque Compoſtellam. 1123 I. Multi eorum Reges facti monachi. Vide *Monachi ſponte.*

Anglicanæ Eccleſiæ cunabula, à Gregorio Papâ per Auguſtinum primum illius gentis Epiſcopum, optimè inſtituta. 601. V. Eius Epiſcopatuum conſtitutio, & ordo. ibid & 633. VIII. Diſſenſiones inter Cantuarienſem & Eboracenſem, de Primatu, vide in *Cantuaria.*

Perſecutionem patitur à Paganis. 613. III 633. VIII. Propagatur in eâ fides. 625. III. 626. IV. 634. II. 635. II. 640. V. 644. I. 653. V. 655. II. 681. XVI. Floret admodum ſub Theodoro Tarſenſi, Archiepiſcopo Cantuarienſi 668 III 676. IV. Recipit cantum Eccl. Romanum. 679. I. Propagatur in eâ monachiſmus, opera S. Benedicti eorum Abbatis 703. IV. Diriſſimè vexatur a Danis. 870. IV 1011. III. Reſtituitur ab Eduardo Rege. 1043. I. De Legationibus Sedis Apoſtol. ad eam mittendis, orta controuerſia. 1117. IV. 1119. III. De regiis conſuetudinibus altercationes. vide *Conſuetudines.* Itémque de aliis diſſenſionibus inter Reges & Epiſcopos, de libertate Eccleſiæ; vide precipuè in *Anſelmus. Lanfrancus. Thomas Cantua.* Monachos introducit in Eccleſias, loco clericorum incontinentium. 670. I. 675. IV. 679. II. Eius Archiepiſcopi debebant ſeipſos conferre Romam, ad petendum Pallium. 1027. II. 1070. IV. 1095. VII 1173. III.

Anglicana duo Concilia ſub Auguſtino eorum Apoſtolo, de Britanorû ſchiſmate Paſchatis. 604. VIII. Aliud ſub Theodoro Tarſ de Eccl. diſciplina. 672. II. Aliud ſub eodem Theodoro, adverſus Monothelitas. 679. I. Aliud in causâ S Vvilfridi Archiepiſ. Eborac. 705. III. Sub Eduardo Rege, pro reſtitutione Eccleſiæ. diſſipatæ a Danis. 894. II.

Sub S. Dunſtano Archiep. contra incontinentiam clericorum. 970 II. De aliis in eâdem Angliâ certis locis habitis, vide ſub propriis locorum nominibus.

Aniciense Concil. in Gallia, pro Innocentio II. aduerſus Petrum Leonis Antipapam. 1130. VIII.

Animas eſſe corporeas, aſſeruit Fauſtus Regienſis. 510. VI.

Animæ immortalitas probata ex viſionibus. 949. II. De earumdem poſt tranſitum ſtatu, multiplices viſiones. Vide *Viſio.* Et de earumdem purgatione, vide in *Purgatorius Ignis.* Animas duas ineſſe ſingulis hominibus, aſſeruit Photius Conſtantinop. 865. II. 869. IX.

Animæ nonnullorum prauorum hominum viſæ ferri in infernum: Theodorici Regis. 526. VI. Ebroini Maioris domûs Franciæ. 685. IV. Pandulphi Principis Capuani. 1038. II.

Aliæ per Sanctos viſæ eripi à dæmonibus. Dagoberti Regis. 647. III Henrici II Imp. 1056 I.

Anno Colon. Epiſcopus abſtrahit à matre Hêricum Regem puerum, & quare. 1062 II. Demandatur ei à Comitiis Germaniæ, Regni adminiſtratio, & Regis educatio. ib Mittitur a Rege ad Alexandrum. PP. pro iuribus regiis in eligendo Rom. Pont. & pro extinguendo Schiſmate Cadaloico. 1064. I. Rurſùm petit ipſe Romam pro neceſſitatibus Eccleſiæ ſuæ; & ſacras Reliquias inde transfert in Germaniam. 1070. II. Abdicat ſe à cura Regni, quòd omnia in Henrico deplorata videret. 1073. Moritur, & miraculis illuſtratur. 1075. IV.

Anni numerari ab Incarnatione Domini primû cœpti à Dionyſio Exiguo, & quando id contigerit. 527. VIII. Alii numerare ſoliti ad Ædificatione Rom. Eccl. 536. IX. Græcorum ſupputatio diverſa a Latinis. 610. III. Annos per Imperatoris, Indictionis, & Conſulum nomina, conſignari voluit Iuſtinianus. 537. III. 541. I.

Anni Impp. Occident. poſt tranſlationem Imperij, cœpit tantummodò numerari à têpore coronationis per Rom. Pont. 881. II. 888. III. 981 II. in fi. 1002. I.

Anſbertus Rotomagenſis Epiſ. miraculis clarus, celebrat Concilium. 682. III. Calumniam paſſus exulat, reſtitutus ſanctè moritur. 695 II.

Anſegiſus Abbas Labienſis, Caroli & Ludovici Regum Franć. & Impp. Capitula in unum colligit. 775. VI. 825. VI. Diverſus ab Anſegiſo Senonenſi. 775. VI. in fi.

Anſelmus Epiſcopus Lucenſis, creatur Papa Alexander Secundus. Vide *Alex. II.*

Anſelmus alius, Lucenſis item Epiſcopus electus, inueſtituram per annulum & baculum accipiens à Rege, pœnitet. & fit monachus Cluniacenſis. 1073. XIV.

Revocatus à Gregorio VII. legitimè promovetur. ibidem. Eius pietas, & aliæ virtutes. ibid. Datur in patrem ſpiritualem Mathildi Comitiſſæ à Gregorio. 1074. VI.

Pellitur ab Eccleſiâ ſuâ à diſcolis clericis. ibid. VI

Scribit fortiter pro Gregorio adverſus Guibertum Antipapam. 1080. VI.

Legatione Apoſt. fungitur ad abſolvendos ſchiſmaticos pœnitentes 1084. V. Moritur, & miraculis illuſtratur. 1086. III. Eius ſcripta. ibidem. Alia ad ea poſt eius obitum appoſita. 1099 VI.

Anſelmus ex Abbate Beccenſi creatur Archiep. Cantuarienſis 1093. V. E Curia Regis pellitur, ob denegatam pecuniâ pro ſuâ promotione. ibid. Mittit ad Rom. Pontif. ſcriptum ſuum de Incarnat. Verbi adverſùs quemdam hæreticum Sabellianum 1094. III. Perſecutionem à Rege, & aliis Epiſcopis paſſus ob defenſionem Vrbani Papæ, reconciliatur, ſed rurſùm exagitatus, proficiſcitur ad eundem Vrbanum. 1095. VII. In Concilio Barenſi confutat Græcos. 1097. XLVI. Maximè honoratur ab Vrbano, aliiſque omnibus; ibid. & 1098. II. Mira eius obedientiæ humilitas. 1092. II. Recedens ab Italiâ habitat Lugduni. ibidem.

Poſt mortem Guill. Regis, revocatur ab Henrico; ſed mox contendunt in causâ Inveſtiturarum laicarum. 1100. VIII. Conſulto Paſchale Papâ, in Concilio Londin. damnat eas. 1101. I. II. 1106. II. Romam à Rege miſſus pro eadem controverſia, cùm nihil mutaſſet de ſententia, in reditu iuſſus abſtinere ab Anglia, ſe iterùm Lugdunum recipit. 1103. I. Revocatur à Rege, iam inveſtituris renuntiante. 1107. II. Moritur 1109 II.

Anſgarius monachus Corbeienſis nominatur Apoſtolus Danorum, ob eam gentem ad fidem converſam. 826. V. Creatur primus Archiepiſcopus Hamburgenſis, & omnium illarum regionum Aquilonarium, & Vicarius Apoſtol. Sedis in eis conſtituitur. 832. III.

Antharith creatur Rex Longobard in Italia 585. II. Mittit clavem auream ad Rom. Pont. ibid. Moritur. ex divina ultione. 590. XI.

Anthimus ex Trapezunte Conſtantinopolim tranſlatus Epiſcopus à Theodora Aug. in excidium Eccleſiæ Orientalis. 535. IX. Nefandus licèt hæreticus, tamen profitetur ſe in omnibus aſſenſurum Apoſt. Sedis ſententiæ. ibid. XIV

Henricus Eutychianus detectus, deponitur ab Agapeto Papâ, & reſipiſcere à Severo impiiſſimo impeditus, excommunicatur. 536. V. VI. Rurſùm damnatur in Concilio Conſtantinop. ſub Menâ ibid. X. Relegatur à Iuſtiniano Imp. in ſolitudinem, eiuſque ſcripta comburuntur. ibid. XI.

Anthuſa filia impiiſſimi Conſtantini Copron. Imp. Monaſticum induit habitum, & ſanctè quieſcit. 775. III.

Anthuſa alia anachoreta, patitur ob cultum ſacrarum Imaginum. ibid.

Antichriſti tempora adveniſſe exiſtimata, quandocumque nova emergeret hæreſis, aut ingrueret perſecu-

rio 1106. IV. De eius adventu poſt annum Chriſti milleſimum, vana eius temporis aſſertio 1001. I. aliaque item ſub Paſchale PP. Secundo 1106. IV.

Antiochia Syriæ, à diriſſimo terræmotu divino remedio ſeruata, nomen accepit ut diceretur Theopolis. 528. II. Capitur à Coſthoë Perſarum Rege, & incenditur. ibid. & 530. VIII. Ob corruptos mores, & doctrinæ depravationem, meruit tot atteri cladibus. ibidem. Reſtituitur à Iuſtiniano Imp. 542. II. Iterùm concutitur, & tota Daphne concidit ſub Tiberio Aug. 581. II. Alio rurſùm motu, ſexaginta millia hominum pereunt, in ultionem rebellionis populi adverſus Epiſcopum 587. III. Capitur à Saracenis Mahometanis. 637. I. Recuperatur a Nicephoro Imp. 964. VII. Iterùm capta, rurſùm expugnatur à Chriſtianis Latinis. 1098. IV.

Antiochena Eccleſia, poſt recuperatam urbem de manu Saracenorum, altercatur cum Hieroſolymitanâ, de limitibus: & quomodò ea controuerſia ſit definita. 1108. III. Rebellans Rudolphus Patriarcha adverſus Sedem Apoſtol. compeſcitur. 1135. V.

Antiochenum Concilium, poſt vindicatam civitatem à Saracenis, celebratur adverſus Rudolphum Patriarcham, ſe extollentem contra Sedem Apoſtol. 1136. V.

Antiochi inſignis anachoretæ, ſub Mauritio & Heraclio Impp. 597. IV. Alterius inſignes homiliæ de clade Hieroſolymitanâ ſub Coſthoë, & captivitate S. Crucis. ibid. & 614. IX.

Antipapa. Vide *Roman. Eccleſ. Schiſma.*

Antiſiodorenſe Concil. diœceſanum de Eccleſ. diſciplinâ. 590. XIV. Aliud ab Eugenio PP. celebratum de rebus Eccleſ. 1147. V.

Antonij Magni Corpus inventum in eremo, transfertur Alexandriam. 531. IV. & inde in Gallias, 1089 VII. Tacti igne ſacro, ſanantur ad eius Reliquias; peccantes verò in eum, eo igne corripiuntur. 1089 VII. Eius hoſpitalium miniſtrorum Ordo inſtituitur. 1095. VIII Peregrinatio frequens ad eius corpus in prouinciam Viennenſem. 1120. I.

Antonius, cognomento Cauleus, fit Patriarcha Conſtantinop. 888. Moritur ſanctè. 890. III

Antonius Studites creatur Patriarcha Conſtantinop. 975. III. Metu Bardæ tyranni, ſponte ſe abdicat. 976. I. Moritur. 981. I.

Antoninus martyr, vindex iurium ſuorum. 1072 I.

Aphthartodocitæ hæretici, qui & Incorruptibiles, quænam docerent 563. I. Vide *Incorruptibil.*

Apollinaris Alexand. creatur Epiſcopus. 551. II. 553. I. Intereſt Synodo Quintæ Oecumen. 553. V. Moritur, & laudatur de immensâ erga pauperes immiſericordiâ. 570. I

Apologia Eulogij Cordubenſis, adverſus detractores martyrij, à Saracenis Fidelibus eius Eccleſiæ illati. 857. I.

Apoſtoli qui, & quo ſenſu dici poſſunt. 1019. III

Apoſtolici hæretici, ſic dicti, ex Manichæis derivati. 1147. XI. Quænam alia impia & impura docerent. ibid. & XII.

Apparitiones Domini factæ Baſilio Imp. 867. XI. Benedicto puero, pro conſtructione pontis Avenionenſis: 1177. XV. Richardo Archiep Cantuar. dilapidatori bonorum Eccleſiæ 1184. I.

S. Crucis in veſtimentis ictorum peſte Bubonis, ſub Conſtantino Copronymo. 746. I Aliòque tempore, pariter in veſtibus hominum: 954. VII. itémque ſub Othone in partibus Boreal. tempore peſtis. 956. III. Giſortij in aere, dum Reges Francor. & Anglor, deliberarent de expeditione in Terram Sanctam. 1188 II.

Mariæ V. Antiochæ, & Conſtantinopoli, adverſus Anatolium impium idololatrâ. 581. II. Ildefonſo Epiſcopo Toletano. 657. III. Ioanni Damaſceno, reſtituentis manum amputatam. 728. I. Fulberto Carnotenſi, cui ſugenda aperuit ſacra ubera. 1028. II. Mulieri in Galliâ, quam conſtituit propheteſſam. 1180. I.

Angelorum. Vide in *Angelus.*

Petri & Pauli Apoſtolorum, Stephano III. Papæ. 754. II. Petri tantum, Laurentio Archiep. Cantuar. 614. II. Saracenis. 846. I. Bardæ Cæſari. 867. V. Alexandro Imp. 912. II. Sancio Hiſp. Regi. 1074. VIII. Friderico Imp. 1175. Sed & tam prædictorum, quàm aliorum plurimorum SS. virorúmque præſtantium, apparitiones alias, vide ſub propriis eorum nominibus. Vide etiam *Viſio. Oſtenta. Revelatio Anima.* agitúrque ſæpè alibi de aliis ſeu apparitionibus, ſeu viſionibus, & oſtentis.

Appellationes ad Sedem Apoſtolic Rom. ex Antiochenâ Eccleſiâ à Macario, damnatæ in Sexta Synodo. 681. X. Vide *Antioch. Epiſc.* Et Conſtantinopolitanâ ab Ignatio, iniurias & expulſionem paſſo à Photio 861. V. Vide *Conſtantinop. Epiſc.*

Ex Hieroſolymitanâ à Daiberto, pulſo a Rege. 1104 III. Arnulpho, depoſito in Synodo. 1115. IV. Vide *Hieroſol. Epiſcop.*

Appellari etiam, conſuevit ex Africâ. 602. III. 1053. VI. Ex Galliâ. 535. XVII. 570. VI. 839. II. 863. VIII. 8 o. II. 971. IV. &c. Quæ de eis controverſia Epiſcoporum Galliæ cum Nicolao Papa. 865. II. IV. Vide *Gallic. Epiſc.*

Ex aliis quibuſcumque provinciis, tam Occidentalis Eccleſiæ, quàm Orientalis. 592. II. 593 I. 595. III. V. 602. III. 667. II. 678. V. 854. II. &c. Vide *Orient. Eccleſia.*

Itemque ex Synodis ipſis Oecumenicis. 681. X Vide *Concilia.*

Denique ipſi Reges & Impp. à factis ſibi, aut prætentis iniuriis, appellare conſueverunt ad Rom. Pontiff 862. VI. 1073. III. 1092. II. 1106. II. 1167. V. 1168. IV. 1193. II. III.

Appellationes Eccleſ quo ordine procederent. 541. III. Ad Sedem Apoſtol. impedit tyrannicè Henricus Rex Germaniæ auctórque eſt eiuſmodi nefandæ hæreſis, Henricianæ dictæ 1073. II. Eas item conatur abolere Henricus Rex Angliæ. 1174. VII X. & tamen ipſemet paulo pòſt pro ſuo capite cogitur ad appellationis remedium cõfugere. 1167. V. 1168. IV. Non poſſunt illo tempore à quoquam præſcribi, nec quidem conceſſione ipſorum Rom. Pontif. 1097. & V XLIII XLIV. 1156. I.

Apulia, propria Rom. Eccleſiæ, conceditur in feudum, cum homagio & tributo, Northmannis. 1059. VIII. 1080. VII.

Apulum Concil. ſub Paſchale II contra Burdinum Archiep Bracarenſem 1117. III. Alia Concilia certis Apuliæ locis celebrata, vide ſub propriis eorum nominibus.

Aqua divinitùs repleri ſoliti pluribus locis fontes baptiſmales. 548. III. 573. III. Eiuſmodi miraculum Rex incredulus curioſiùs diſquirere ſatagens pœnas luit 548. III. in fi.

Aquæ Benedictæ uſu edita miracula, fugatique dæmones. 598 VI Locuſtæ extinctæ. 885. I. Ignei globi repulſi 944. V.

Aquæ calidæ & frigidæ probationes 8 6. IV. Improbantur a Stephano. PP. Sexto. 890. I.

Aquâ ablutionis manuum quorumdam ſanctorum virorum, ſanationes factæ. 1033. IV. 1070. V. 1072. IV.

Aquam in calice Euchar. non miſcebant Armenij. 165 II. 863. V. De ea orta quæſtio, utrùm tranſſubſtantietur cum vino in ſanguinem Chriſti 1188. IV. Miraculum eâ de re editum. ibid.

Aquileia expugnatur & diruitur à Longobardis. 590. X.

Aquileienſe Concilium ſub Iuſtiniano Imp. adverſus Quintam Synodum, pro tribus Capitulis. 553. XIV Aliud tempore Sergij PP. de V Synodo. 698 II.

Aquileienſis Eccleſia manet diutiùs in ſchiſmate de Tribus Capitulis. 553. XIV. 556. I. 570. III. 584. IX. 586. II. 602. II. Reſipiſcit tandem. 698. II. Patriarchatûs dignitatem unde habuerit. 570. III. Incensâ Aquileiâ à Longobardis, tranſit in Gradenſem Eccleſiam. 602. II. Poſteà iterum dividuntur, & ſibi adverſantur, fauentibus Longobardis Aquileienſi Rom. Pontificibus Gradenſi. 605. II. 630. V. 729. II. Dictus etiam reperitur Patriarcha Forojulienſis, & quare. 605. II. 729. II. Quæ fuerit facta iſtarum duarum diſtinctio diœceſeon. 1050. II.

Aquiſgranenſe Conc. ſub Carolo Magno de Proceſſione Spiritûs ſancti & canendo Symbolo cum additamento. *Filioque*. 809. IV. Sub Ludovico Pio; pro reformatione monachorum, & confirmandâ donatione bonorum Rom. Eccleſiæ. 817. II aliudque pro ſtatu Eccleſiæ optime diſponendo. 819. I. item & aliud pro Eccleſia, & Regno rectè adminiſtrandis. 836. II. Sub Ottone I. pro ipſius in Regem unctione, 937. II.

Aquitanica Concilia pro Eccleſiæ & morum reformatione. 1034. I. Quæ certis Aquitaniæ locis celebrata sũt, vide ſub propriis eorũ nominibus.

Arabes poſt Mahometis eorum Principis obitum, invadunt Imperium Rom. ingentibúſque cladibus afficiunt. 631. I. 632. I. 633. Reliqua vide in *Saraceni.*

Aragonia feudataria Sedis Apoſtol. 1097. XXX.

Aragonenſe Concil. de rebus eius Eccleſiæ 1062. VII. Quæ certis Aragoniæ locis celebrata ſunt, vide ſub propriis eorum nominibus.

Aranearum telæ cadunt in Sextâ Sy-

nodo, in ſignum ſordium hæreticus Monothelit. expulſarum. 681. II.

Araricus creatur Gothorum Rex in Italiâ, & occiditur. 5[illegible]. I.

Arator R. E. ſubdiaconus, ſub Iuſtiniano Imper. heroïco carmine canit Acta Apoſtol. à S. Lucâ conſcripta. 544 I.

Arauſicanum Concil. Secundum, in Encæniis contra Pelagianos. 529. I.

Arbitriū Liberum. Vide *Liberum Arb.*

Ardericus nouator eiicitur ex Hiberniâ. 1053. VI.

Aredius Lemovicenſis ſanctitate floret. 595. XI.

Arelatenſe Concilium Tertium pro Eccleſ. diſciplina 524. III. Aliud ſub Carolo Magno, pro optimo Eccl. regimine. 813. VI.

Areopagitica Hilduini Abbatis, de rebus geſtis S. Dionyſij Areopag. 834. II.

Ariamirus Suevorum Rex in Hiſp. ſanatur beneficio S. Martini. 560. II. 570. VII. Eius pietas laudata. ibid. VII.

Arialdi diaconi Mediol. inſigne martyrium à Nicolaitis, & Simoniacis. 1066. VI.

Aripertus Longobard. in Italiâ Rex, donat, ſeu reſtituit Eccleſiæ Rom. Alpes Cottias. 704. I. Moritur. 712. III.

Armenia Maior devaſtatur à Saracenis, in pœnam hæreſis Manich. ibid. reviviſcentis. 653. VIII. Armenij Chriſtiani a Perſis ob fidem afflicti. ſe dant Romanis 5[illegible]1. V. Multos contrahunt errores in religione. 685. II. 863. V. 980 XIV. Convertuntur à quodam viro ſancto. 917. III. & à S. Nicone. 96[illegible]. III. Iterum labuntur; ſatagitque de eorumdem reductione Gregorius PP. Sept. 1074. VII. 1080. XIV. & Alexander Tertius. 1170. XII. Eorum maximus Pontifex, Catholicus dictus, & quam latè ſe diffunderet eius auctoritas. 1136. V. in fi. 1145. IV. Subiicit ſe Romano Pontif. 1145. IV. 1197. IV.

Armenij hæretici, iidem & Iacobitæ dicti. 535. XIII. Vide *Iacob. Syrus.*

Armeniæ Princeps, poſterioribus temporibus dictus Generalis. 1170. XII. Conſequitur regium titulum à Sede Apoſtolicâ. 1197. IV.

Arnaldi de Brixiâ hæreſiarchæ errores damnantur in Concilio Lateranen. ſub Innoc. II. ipſeque ex Italiâ pellitur. 1139. III. Fuit diſcipulus Petri Abailardi. ibid. & 1140. I. Seditionem Romæ movet adverſus Pontifices, & Cardinales 1141 I. 1145 III. 1148. XI. 1155. I. Pulſus Româ, recipitur à Friderico Rege, ſed petitus ab Hadriano PP. ei redditur, & ſuſpendio necatur, ac comburitur. 1155. II.

Arnulphus Metenſis Epiſc. vitæ moribus & miraculis clarus a Rege Clotario inſtituendum ſuſcipit Dagobertum filium 614. VI. Dagoberto in regnum evecto, divinitus inſpiratus, petit eremum. 6[illegible]. III.

Arnulphus filius Lotharij Regis Archiepiſcopus Rhemenſis, accuſatus ab Hugone Rege de proditione, deponitur in pſeudoſynodo Rhem. 990. II. 991. I. 991 II. Reſtituitur honorificè. 995. III.

Arnulphi ex Monaſterio S. Medardi divinitùs facta electio in Epiſcopum Sueſſionenſem 1080. XVI. Claret miraculis, ſpiritu prophetiæ, & mirabili tranſitu. ibid.

Arnulphus Carolomanni filius, augetur Regno Caroli Craſſi Imper. iudicio Conventû Triburienſis. 888. I. Romam capit, & violenter invadit coronam Imper. 89[illegible]. I. utrum dictus, aut dicendus unquam Imperator. 888. III. 896. I. Moritur morbo pediculari, multis criminibus & ſacrilegiis infamatus. 899. I.

Arnulphus Lexoviēſis in Galliâ Epiſc. viriliter agit pro receptione Alexandri PP. III. adverſus Schiſmaticos. 1160. VIII. IX. Vices accipit eiuſdem Alexandri ibid.

Arnulphus homo nefarius invadit Sedem Hieroſolym. ſed pellitur 1099. VIII

Archidiaconūm illius Eccleſiæ agens, pellendum curat Daibertum Patriarcham 1104. III. Malitiosè curat prætendum Gibelinum ſenem decrepitum. 1107. IV. Eo mortuo, eligitur tandem ipſe. 1112. VII. Favet adulterio Balduini Regis. 1113. II. Deponitur auctoritate Romani Pont. 1115. IV. Reſtituitur, & in ſceleribus perſeverat. ibid. Moritur. 1118 X.

Arnus Vvirceburg Epiſc. ſubit martyrium. 892. V.

Artabaſdus arripuit Imperium adverſus Conſtantinum Copronimum. 741. I. Malè pugnat contra eum. 742. I. Captus ab eodem, excæcatur, & ludibrio habetur. 743. V.

Artaldus vir inſignis, ex monacho fit Archiep. Rhemenſis, adverſus Hugonem puerum electum. 933. I. In Concilio Sueſſion. iubetur cedere Hugoni 9[illegible]1 I. Rursùm ſedem accipit, a Rege, & Synodis. 947. I 948. II. Moritur. 962. II.

Artemius factus Imperat. mutat nomen in Anaſtaſium. 713. Vide. *Anaſtaſ.* II.

Artemius alius erectus in Siciliâ Imp. adverſus Leonem Iſaurum, vivus comburitur. 714. II.

Arvernenſe Concilium pro diſciplinâ Eccleſ. 541. VII. Aliud pro limitibus quarumdam diœceſeon. 587. VII.

Aſſumptionis B. Mariæ Virginis ſolemnitas, dicta a nonnullis Dies Dominæ. 1001. IV. Eius Octava ſolemniter celebrari cœpta Romæ ſub Leone Quarto. 855. IV.

Aſtati, ſecta Manichæorum. 810. I.

Aſterius eligitur Alexander Epiſcopus orthodoxus contra Timotheum hæreticum. 521. IV.

Aſturicenſe Concil. pro diſciplinâ Eccleſ. 947. II.

Athalaricus octo annorum puer, ſuccedit in regnum Italiæ Theodorico avo, ſub prudenti adminiſtratione Amalaſuenthæ matris. 526. VIII. Eius educatio qualis. ibid. Reſcribit pro immunitate clericorū à Iudicis ſæcularium: 527. VII. itemque adverſus ſæculares ſimoniacos. 533. VI. Summam pecuniæ imponit Epiſcopis electis, tam Rom. Pontifici, quam aliis, pro confirmatione ipſorum ibid. Moritur 534. VI.

Athanaſius patriarcha Iacobitarum hæreticorum, oblatum ab Heraclio Imp. Anthioch. Eccleſiam ut adipiſcatur, fidem Cathol. ſimulat, eidémque hæreſim Monothelitarum propinat. 629. III.

Athanaſius Epiſc. Neapolit. poſt dira à nepote tolerata, moritur miraculis clarus. 871 III.

Athanaſ. alius, prædicti nepos, eiuſdémque civitatis Epiſcopus, propriam matrem tyrannum excæcat, & inde laudatur a Ioanne Papâ. 877. II. Excommunicatur ab eodem, ob fœdus cum Saracenis initum. 8[illegible] I.

Atingani dicti Manichæi poſterioribus temporibus. 810. I.

Attinianus Converſus, pro [illegible] ſententiâ Ludovici Pij Imp. ac [illegible] in ſuos, licet me[illegible] exhibito. 822 I.

Alius pro reſtituendo ſtatu Eccleſ. & politico. 8[illegible]4 II.

Alius adverſus Hincmarum Laudun. 8[illegible]. IV.

Avares Scythici populi, annuam pecuniam a Iuſtiniano Imp. exiguot, ne in[illegible]ſes faciāt in Imperium. 56[illegible]. II. Eam poſtea Iuſtinus denegat, & bellum minatur. ibid. Devaſtant Syriam 574. I. Itémque Thraciam ſub Caiano Rege. 593. X. Vide. *Caianus.* Iidem dicti Hunni 738. II. Vide *Hunni*, & *Hungari.*

Avari cuiuſdam terribilis caſus Conſtantinopoli. 553. XX. itémque cuiuſdam Epiſc. in Germania 1066. VII. Alius in Gallia divinitùs monitus, non reſipiſcens damnatur ad inferos. 1180 I.

Audoenus ex miniſtro à ſecretis Dagoberti Regis, creatur Epiſcopus Rotomagenſis. 647. II. Præcipuæ auctoritatis apud Clodoveum Dagoberti filium, 650 IV. Scripſit Vitam Sancti Eligij Noviomenſis, arctiſſima ſibi amicitia coniuncti. ibidem. & 665 II. Peregrinatur ad Limina Apoſtolorum, & ibi voce cæleſti honoratur, ac Reliquias SS. ſecum in Gallias reportat. 6[illegible]. I. Moritur, & miraculis claret. 677. II.

Audomari Taruanenſium Apoſtoli, Morinorum Epiſcopi, tranſitus ad Dominum. 695. II.

Avenionenſe Concil. in quo creatus eſt Epiſc. S. Hugo Gratianopolit. 1081. XVI.

Avenionenſis pontis mirabilis ſtructura divinitùs facta. 1177 XV.

Auguſtanum in Germania Concilium, ſub Ottone Rege, de rebus Eccleſiaſt. 952. I.

Auguſtini corpus transfertur è Sardinia Ticinum, magno pretio redemptum a Saracenis, per Luitprandum Regem Longobard multiſque miraculis claret. 725. I. Brachium eius centum talentis comparatum, Canutus Rex mittit in Angliam. 1027. II.

Auguſtinus Abbas mittitur à S. Gregorio ad converſionem Anglorum. 596. II. Ordinatur in Gallia Epiſcopus. & appellens in Angliam, ſignis & miraculis convertit Regem cum aliis quampluriimis. 597. III. Eam Eccleſiam optimè ordinat. 601. V. Duobus celebratis Conciliis, fruſtrà conatur Britannos Epiſcopos reducere à ſchiſmate de Paſchatis celebratione. 604. VIII. Moritur. ibid.

Auguſtodunenſe in Galliâ Concilium adverſus Reges ſchiſmaticos, & adulteros. 1094. II.

Avitus Nurſiacenſis Abbas, ſanctitate inſignis. 516. IX

Aurelianus creatur Arelatenſis Epiſcopus, & Vicarius conſtituitur in Galliis à Vigilio Papâ 546. VII.

Agit apud Childebertum Regem pro urbe Româ. 550. II. Intereſt

Concilio Aurelianenſi Quinto. 552. VI.

Aurelianenſe Concil. Secundum ſub Childeberto Rege, pro diſciplinâ Eccleſ. 536. XIV. Tertium ſub eodem Childeberto, æquè pro optima cõſtitutione Eccleſiæ. 540. V. Quartum. 545. III. Quintum, in cauſâ Trium Capitulorum. 552. VI. Aliud pro damnatione cuiuſdam hæretici. 650. IV. Aliud ſub Roberto Rege contra novos Manichæos. 1017. I. Ea civitas, una cum Eccleſiis, igne crematur ſub Arnulpho eius Epiſcopo viro inſigni. 880. VI.

Aurelius, perempto Froilà, regnat in Hiſp. 770. IV. Virgines in tributum dat Saracenis. ibidem. Moritur. 775. IX.

Aurelius Caſſiodor. Vide *Caſſiodorus.*

Auriflamma, vexillum S. Dionyſij à Regibus Francorum ad eius ſepulcrum ſumi conſuetum, cùm ad bella procederent. 1127. III. Quale eſſet, cuiuſque virtutis. 1125. II.

Auſtregeſilus Epiſcopus Bituricenſis floret, & inſurgit magno animo adverſus invaſores rerum Eccleſ. & tributorum indebitorum exactores. 611. II.

Auximitæ populi Æthiopiæ, convertuntur ad fidem. 541. IX.

Aymo Halberſtat ſcriptor clarus moritur. 853. IX.

Azymitæ vocati à Græcis ſchiſmaticis Latini, eò quòd Euchariſtiam in azymis conficerent. 1054. III.

B

BAanitæ, ſecta Manichæorum. 810. I.

Baioarij. Vide *Bavray*:

Balduinus eligitur Rex Hieroſolymit. 1100. VI. Contendit de iuribus cum Patriarcha, ibid. Pellit eum, & navigat in Galliam ad connubia celebranda. 1104. III. Vincit Saracenos virtute S. Crucis. 1105. V. Capit Berytum. 1111. VIII. Viuente legitima coniuge, aliam ducit. 1113. II. Moritur pœnitens. 1118. X.

Balduinus alius, prædicti affinis, creatur poſt eum Rex Hieroſol. 1118. X. Vincit Turcas virtute S. Crucis 1120. V. Poſtea capitur ab iis. 1123. III. Moriturus religionis habitum aſſumit. 1131. V.

Bamberga civitas augetur Epiſcopatu. 1006. I.

Bambergenſe Cõcil. in Encæniis. 1011. I. Ea civitas tradita Eccleſiæ Rom. & eius loco poſtea Beneventum. 1019. I. 1053. I.

Baptiſmus non iterandus ob falſam Latinitatem miniſtri. 744. II. Eum parvulis ante octavum diem, & mulieribus in menſtruo vel partu, denegabant Græci ſchiſmatici. 1054. III. Eius neceſſitatẽ negavit Sampſon preſb. Scotus. 748. I. & Berengarius. 1015. II. Nihil prodeſſe ante intelligibilem ætatem, aſſeruerunt Petrobruſſiani, 1126. VI. Henriciani, 1147. VII. Apoſtolici, ibidem XII. Albienſes. 1176. II.

Baptiſmum Eccleſiæ, eſſe baptiſmum Ioannis dixerunt Bongomili. 1118. XII. Nullum baptizari, niſi ſalvandum. Gilbertus Porret, dixit. 1147. V. Alij baptizatos in Eccleſia rebaptizarunt. Vide *Rebaptizatio.* Innatus populorum fœtor, baptiſmo tollitur. 1145. IV. V.

Baptiſmus Agarenorum ſumptus ad corporalem tantùm medicinam, non animo fidem amplectandi, declaratus nullus a Patriarcha Conſtantinop. 1145. V.

Baptizari cur dicantur campanæ. 968. IV.

Barbam radere, ignominioſiſſimum olim Gothis. 674. III. Eam à clericis obſervari iubet Greg. Sept. 1073. XII.

Barba S. Petri Apoſt. tranſlata in territorium Pariſienſe, ingentibus claret miraculis. 912. II.

Barbararum Gentium converſiones. Vide *Fidei Chriſt. Propagatio.*

Barbaricini populi in Sardiniâ, à Gentiliſmo converſi operâ Gregorij Magni. 594. I.

Barcinonenſe Concil. de diſciplinâ Eccleſ. 603. IV. Aliud ſub Legato Sedis Apoſt. de Gothicis legibus. 1064. III.

Bardanes Philippicus. Vide. *Philip. Bard.*

Bardanes cognomento Turcus, in virtus adverſus Nicephorum evectus in Imperium, mox illud deponit, & fit monachus 803. I. Privatur luminibus à Nicephoro. ibid.

Bardas frater Theodoræ Aug. Michaëli Imp. fit auctor corruptiſſimæ ſimul & impuſſimæ vitæ. 854. III. Eiectâ ſorore, rerum ſummam adipiſcitur. 855. VII. Excommunicatus ab Ignatio Patriarchâ, ob coniugem legitimam eiectam, & pellicem, cognatam ſuam ſubintroductam, cum throno pellit, & Photium intrudit. 858. IV. Reſtituit Scholas Conſtantinopoli. 869. VII. Acerrimas minas accipit in viſione à Petro Apoſt. ob rebellionem Photij in Sedem Apoſtol. 867. V. Necatur iuſſu Michaëlis, & fruſtatim conciditur. ibid. VI.

Bardas Sclerus, Præf Orientis, in defenſione ſui arripit Imperatoris nomen ſub Baſil. & Conſtant. Augg & magnâ diù afficit calamitate Imperium. 976. I.

Barenſe in Apuliâ Concilium ſub Vrbano PP. II. pro unione Græcorum cum Rom. Eccleſiâ. 1097. XLV.

Baronianæ familiæ egregia antiqua monumenta. 1030. III.

Barſaniani hæretici, ſecta Acephalorum. 535. XI.

Barſanuphij anachoretæ incluſi admiranda vita. 548. V.

Bartholomæi Apoſt. Reliquiæ à Paganis, & Saracenis diſiectæ, colliguntur à Fidelibus, & transferuntur tandem Beneventum. 831. III. Deferuntur Romam ab Ottone III. Imp. ſed pellis remanet Beneventi. 1000. I.

Baſileenſe Conciliabulum Simoniacorum & Nicolaitarum, pro confirmatione ſuarum turpitudinum 1061. II.

Baſilicinus ex regij dromonis remige creatur Imperator. 867. VIII.

Baſiliſcus ſerpens lethifer Romæ extinguitur precibus Leonis PP. Quarti. 847. V.

Baſilij Magni templum expilatur à Turcis, at ſepulchrum permanet ſalvum. 1067. III.

Baſilius auctor hæreſis Bongomilorum comburitur ab Alexio Imper. 1118. XII.

Baſilius, confictus à quibuſdam Rom. Pontifex. 891. I.

Baſilius monachus creatur Conſtantinopol. Patriarcha 970. I. Deponitur ob crimen. 975. III.

Baſilius Macedo, ex Præfecto cubiculi Michaëlis Aug. ob Barbam Cæſ. occiſum, creatur ab eodem Mich. Imperator. 867. VI. Eum à nefariâ vitâ abducere tentans, inſidiis ab eo appetitur; quas ipſe præveniens, ei necem procurat. ibid. VIII. Photium impium eiicit, Ignatium legitimum Patriarcham reſtituit, & legatos ad Rom. Pont. mittit. 867. IX. XI. In Concilio Octavo Oecumen. egregias habet ad Epiſcop. admonitiones. 869. V. IX. in fi. Non acquieſcit primo loco ſubſcribere, ſed tantùm poſt Legatos cunctarũ Sedium Patriarch. ibid. Eius ingratitudo in Rom. Eccleſiam. ibid. XV. Tres filios promovet in Imperium, quartum mancipat divinis officiis: quatuor verò eius filiæ, virginitatem Deo conſecrantes, vivunt in monaſterio. 868. I. 870. VIII. Altercatur in nomine Imperatoris cum Ludovico Imp. Occidẽtis. 869. XII. 871. III. Vanè deceptus a Photio, revocat eum Conſtantinopolim, & mortuo Ignatio, reſtituit ſedi, ingenti Eccleſiæ, ſuoque damno. 878. VII. IX. Subſcribit impiæ pſeudoſynodo Photianæ, cum damnatione Octavæ legitimæ. 879. VII. Traducitur præſtigiis Santabareni. ibid. IX. Invehitur in Romanos Pontiff. quòd nollent recipere Photium. 881. IV. 884. I. Retunditur a Stephano PP 885. II. Moritur ex diarrhœâ. 886. I. Multa eius laudanda facta, ſcriptáque, ac nonnulla damnanda. ibid. II. III.

Baſilius & Conſtantinus fratres, filij Romani Iunioris, ſuccedunt patri. & tamen alius præripit Imperium. 963. IV. Demùm imperant. 975. III. Baſilius inſignis prorsùs Princeps, ex voto in bello concepto fit monachus. 998. VI. Conatur obtinere à Rom. Pontifice nomen Oecumenici pro Patriarchâ Conſtantinop. in ſuo orbe, ſed repellitur. 1024. III. Moritur. 1025. III.

Bavari convertuntur ad fidem à Ruperto Epiſcopo Vangionenſi. 550. IV. Excoluntur à S. Corbiniano. 714. II. Taſſilo Dux eorum, rebellis Carolo Magno, maieſtatis damnatur, & in monaſterium detruditur. 788. III.

Baugenciacenſe in Gallia Concilium, pro abſolutione Philippi Regis. 1104. II. Aliud pro divortio Ludovici Regis. 1151. II.

Beatrices Duciſſæ Tuſciæ plures, earúmque diſcrimina. 1070. VI.

Beatus preſb Hiſp agit contra Neſtorianos, & ſanctè quieſcit. 783. II.

Beda vocatur Romam à Sergio Papa; & utrùm eò acceſſerit. 701. II. itémque a Gregorio Secundo. 731. IV. in fi. Quouſque perduxerit librum de Sex ætatibus. 726. I. itémque Hiſtoriam Anglorum. 731. III. De locis SS. unde hauſerit quæ ſcripſit. 699. III. De eius ætate, & tempore obitus. 731. III. De cognomine Venerabilis ei indito. ibid. IV.

Beliſarius dux mittitur à Iuſtiniano Imp. adverſus Perſas, eóſque ſæpè divina ope vincit 527. V. Miſſus contra Vvandalos in Africam, eos ſuperat, Carthaginem occupat, & univerſam Africam recuperat, Regem capit, & triumphat Conſtantinopoli. 533. VII. 534. IV. Siciliam recuperat, & triumphat Syracuſis 535. XVI. Neapolim Italiæ capit, & ſacra profanáq; diripit; unde poſteà

cogitur à Silverio PP. pœnitentiam agere. 537. I. Recuperat Romam. ibid. II. Obſidetur a Vitige, & qui cum eo conflictus. 539. I. Iuſſu Theodoræ Aug. falſis proditionis prætextibus, Silverium Papam in exilium pellit, & Vigilium intrudit. ibid. II. Vitigem Regem capit; & Conſtantinopolim revocatur, invidioſè accuſatus affectatæ tyrannidis. 540. VII. 541. II. Iterum mittitur in Italiam adverſus Totilam. 544. I Vrbem a Totilâ captam, iterùm recuperat, & munit. 547. II. Redit Conſtantinopolim ingloriùs. 549. I. Iam ſenectute confectus, Hunnos repellit ab invaſione Conſtantinopolis. 558. III In ſuſpicionem coniurationis in Iuſtinianum adductus, redigitur in ordinem; & quis tandem eius finis. 561. II Divina in eum iuſtitia ob expulſum olim Silverium Papam. ibid. III.

Bellum pro Religione ſuſceptum. Vide *Religio*. Bella Principum iuſta, adverſus tyrannos. 1057 IV. Bella ſingula, vide ſub nominibus Principum, aut Ducum, qui ea geſſerunt vel populorum devictorum. Vide etiam *Milites*. Bellica etiam tractat Gregorius Papa Primus, adverſus E. R. hoſtes: 598. II. 603 III. Itémque Greg Secundus: 715. III. Bened. Octavus: 1016. I Gregorius Sextus: 1044. IV. Leo Nonus: 1051. II III. Nicol. Secundus: 1059. IX. Gregorius Sept. 1074. V. VII Honorius Secundus: 112, .I. Innocen. Secundus: 1137. I. 1139. IV. Hadrianus Quartus 1155. VI. Idque legitimè fieri poſſe, defenditur contra Petrum Damiani: ſed non licet per ſe armis uti. 1053. III. Bellum non eſſe Iudæis inferendum, decrevit Alex. Sec. 1069. I. Sacrum pro recuperatione Terræ Sanctæ primus conclamavit Silveſter. II. Papa. 1093. I. Suſcipitur hortatu Vrbani PP. in Concilio Claromont. 1095. I. Vide *Terra Sancta*. Bellatores Epiſcopi. Vide *Epiſcopi*.

Belloacenſe Concil. ſub Carolo Calvo, in quo creatus Hincmarus Archiepiſc. Rhemenſis 845. III. Sub Henrico Rege, in cauſâ Apoſtolatûs S. Martialis, & adverſus prædones. 1034. III. Sub Canone Sedis Apoſtol. Legato adverſus Inveſtituras laicorum. 1114. III. Sub Ludovico. VII. Rege, pro receptione Alexandri Papæ Tertij. 1161.

Benedictionem Apoſtolicam denegat Gregorius VII. Regi ſchiſmatico, & impertit Saraceno. 1076. XI.

Benedictus Nurſinus petit Caſſinum, & monaſterium ibi erigit. 529. V. Quo anno defunctus ſit. 542. IV. Eius Regula confirmata in Concilio Rom. ſub Gregorio Magno. 595. VI. Vtrùm, & quando, eius corpus tranſlatum fuerit in Gallias. 664 IV. 1088 II 1107 I. Vide etiam *Caſſinenſe Monaſt.* Poſt obitum, inſurgit vindex adverſus Saracenos, 846 I. & Northmannos. 1045. III. Frequens ad ipſius Reliquias tam in Gallias, quàm Caſſinum, peregrinatio. 996. VI. 998 IV. & alibi ſæpiſſimè. Multi falsò aſſerti eius diſcipuli. 581. V.

Benedictus Abbas in Angliâ, monachiſmum ibi mirificè propagat, & ſanctè quieſcit. 703 IV.

Benedictus I. creatur Rom. Pont 573. I. à Græcis nominatur à cognomento Bonoſus ibid. Moritur 577 I.

Bened. II. creatur 684. I De eius epiſtolis in Hiſpaniam miſſis. ibid. II. 683. I. Redditur ei à Conſtantino Imp. ius confirmationis Romani Pont. a prædeceſſoribus uſurpatum. ibid. I. Itémque dantur ei ab eodem Imp. filij ſui in filios, per miſſionem capillorum eorum. ibid. IV. Moritur; & colitur inter Sanctos. 685. III

Bened. III. invitiſſimus creatur, & licèt factioſis reſiſtentibus coronatur. 855 Moritur. 858 I.

Bened. IV. ſedet. 905. III. Moritur. 907. II.

Bened. V. eligitur à Romanis, & paulò pòſt eiicitur iniuſtè ab Ottone Imp. 964. III. Ducitur in Germaniam. atque moritur martyr: oſſa verò referuntur Romam 965.

Bened. VI. creatur 972. I. A Bonifacio invaſore in carcerem detruditur, ibidque ſtrangulatur. 974. I.

Bened. VII. ex Sutrino Epiſc. creatur Rom. Pontifex, poſt expulſum ab eo Bonifacium invaſorem. 975. I. Moritur. 984. I.

Bened. VIII. eligitur ex Portuenſi Epiſcopo. 1012. I. Pulſus à Gregorio Schiſmatico, confugit ad Henricum Germ. Regem. ibid. Reſtituitur ab eo; ipſéque eum coronat Imperatorem. 1013. II. 1014. I. Saracenos debellat 1016. II. Iudæos, Chriſti Imaginem deludentes, decollat. 1017. II. Convenit Imperatorem in Germaniam & quæ cauſa eius itineris. 1019. I. Moritur, & liberatur à purgatorio, precibus S. Odilonis. 1024. I.

Bened. IX. adhuc adoleſcentulus intruditur in Sedem Apoſt. & tamen agnoſcitur ab univerſa Eccleſiâ. 1033. II Diſpenſat cum Caſimiro Regni Poloniæ hærede, monacho, & diacono, ſub conditione censûs regni, & aliis. 1041. II. Ob turpiſſ. vitam eiicitur, & reductus iterùm pellitur 1044. II. Rursùm invadit, & deturpat Sedem. 1047. IV. 1048 I. Moritur, & damnatur ad inferos. 1054. VI.

Bened. alius intruditur, Mincius antea dictus 1058. II. Excommunicatus a Nicolao II. ſe abdicat; & veniam petens, ſacerdotio deponitur. 1059. I.

Benedictus Levita, collector Legum Caroli Magni & Ludovici Pij Impp. 8:4. III

Benedictus puer. 12 annorum, mirabiliter conſtruit pontem Avenionenſem. 1177. XV. Aliúmque Lugduni, cum Xenodochio. ibid. Sanctè fine quieſcit. ibid.

Beneficia Eccleſ. à Regibus accipere, vetitum legibus Eccleſ. 542. VIII. Vide etiam *Epiſcopatus* & *Inveſtitura*. Paſſim occupata a laicis, 1007. III. Vide *Bona Eccleſ.* Conclamat adverſus pravum eorum uſum Fulbertus Carnotenſis. 1007 III. Pluralitas eorum vetita 1198. XVII. Emi poſſe, fuit quorundam hæreſis; quam primus omnium confutavit Petrus Damiani, damnavit Alexander. II Papa 1065 IV.

Beneventum pervenit ad Sedem Apoſt. ex permutatione cum Bambergâ. 1019. I. 1053. I. Concilium ibi celebratur a Victore PP. III adverſus Schiſmaticos. 1087 III. & aliud ab Vrbano Secundo. 109 . I. A Paſchale. II. contra inveſtituras laicas; 1108. I. & de quæſtionibus provincialibus. 1111. I.

Bennonis pſeudocardinalis impoſtura de magiâ Silveſtri Secundi, aliorumque Pontificum, 999 II. De ſimoniâ Gregorij Sexti. 1044 III in ſi Calumniæ in cunctos viros probos, & laudes improborum. 1048 I. Scripſit ſatyricè Vitam Gregorij PP. Septimi. 1073 V. VII in illum calumniæ inſulſæ de hæreſi Berengarij 1079 II.

Benno Miſnenſis Epiſcopus, vivus & mortuus fortiter pugnat adverſus Impp. ſchiſmaticos. 1117. II.

Berchacheuſis Conventus in Germaniâ, inter Catholicos & Schiſmaticos, in cauſâ Regis Henrici. 1085 I.

Berengarius Dux Forojul. regnum Italiæ occupat. 888 II. 900 VI Extorquet etiam violenter à Rom. Pontifice coronam Imperij, ſed abrogatur in Synodo 904. I Vincitur ab Hungaris. 902. II. Ludovicum Imp. oculis ſimul & Imperio privat. 904. I. Coronatur rursùm pacificè a Ioanne Decimo. 915 II. A ſuis occiditur, dans pœnas de fœdere cum Hungaris inito in devaſtationem Italiæ. 924. I.

Berengarius Eporregiæ Marchio Italiam invadit. 944 II. 945. I Legationem accipit à Conſtantino Imp. Orient. mittitque ad eum Luitprandum Hiſtoricum. 946 II Expilat Eccleſias. 949. III. Fugatus ab Ottone Rege, ei ſe ſubdit, recipitque ut ſubditus regendam Italiam 951. I 952. I. Rursùm tyrannidem exercens, tandem omninò expellitur ab Ottone 952. I. 958. I. 960. I 961 I. Captus relegatur in Bavariam. 964. VI.

Berengarij hæreſiarchæ ingenium leve ſub optimâ diſciplina Fulberti Carnotenſis. 1004. III Eius de ſacroſanctâ Euchariſtia hæreſis, primò omnium confutata a Roberto Franc. Rege, in Leutherico Senon. Archiepiſc. ibid. Reiicitur à Fulberto cum eum moriturum una cum aliis viſitaret. 1028. II. Qui eſſent eius errores. 1035. II Coërcetur ab Henrico Rege, & Durando Epiſcopo Leodienſi, ibid. Damnatur a Leone PP. IX. in Conciliis Rom. & Vercel. 1050. In Concilio Turon. damnat ipſe ſuos errores, ſed paulo poſt eoſdem repetit. 1055. IV. In Romano ſub Nicolao II Rursùm deteſtatur hæreſim, & mox eamdem propugnat ſcriptis ſuis. 1059. III. IV. Confutatur contrariis magnorum, multorúmque virorum commentariis: ibid. itémque miraculis in Euchariſtiâ factis. ibid V Rursùm in Concilio Rom. ſub Greg. VII. abiurat hæreſim. 1079 I Moritur; & qualis eius exitus. 1088. V.

Bernardus unà cum 30. ſociis renuntians ſæculo, fit monachus Ciſtercienſis. 1113. III. Abbas Claravallenſis creatus, vocatur ad Concilium Trecenſe, ut formam vivendi præſcribat Militibus Templariis 112 . II. Fortiter agit per Galliam, pro receptione Innocentij. II adverſus Petrum Leonis 1130 X. XI. Compeſcit Lotharium Germ. Regem, depoſcentem reſtitutionem inveſtiturarum. 1131. II. Diſſentit à Petro Cluniac. ſed abſque læſione charitatis, ibidem. III. Guillelmum Comitem Pictavienſem terribiliter convertit à pravitatibus ſuis. 1135. I. De Conceptione B. Mariæ, quid ſenſerit 1136. III. Rogerium Siciliæ

Regem in partes Innocentij trahere fruſtra laborat 1137. II. Mortuo Petro Leonis, procurat ſpontaneam abdicationem Victoris in locum eius ſuffecti: ſicque pax Eccleſiæ conciliatur. 1138. II. Diſputatione publicâ confutat Abailardum hæreſiarcham. 1140. I. Suſcipit ab Eugenio PP. auctoritatem prædicandi pro nova expeditione in Terram Sanctam. 1145. VI. In generali Conventu Carnotenſi, eligitur dux belli. 1146. I. Scribit adverſus incentores necis Iudæorum ibid. II. Henrici Petrobruſiani hæreſes, ſcriptis, & miraculis confutat: 1147. VI. IX. itémque Apoſtolicos, ſic dictos hæreticos: ibid. XI. XII. Necnon errores Giliberti Porretani. 1147. IV. 1148. V. Oblocutiones in eum, ob infelicem exitum ſacræ expeditionis. 1149 II. Scribit de Conſideratione ad Eugenium PP. 1152. I. Moritur. 1153. III.

Bernardus primus Latinorum Antiochenus Patriarcha, poſt recuperatam eam civitatem a Saracenis. 109[illegible] VIII. Agit pro limitibus Eccleſiæ ſuæ adverſus Hieroſolymitanam. 1108. III. Moritur. 1136. V.

Berno Augiæ Abbas, clarus inter Scriptores Eccleſ. quando vixerit. 912. VI 10 4 III.

Berno ex Comite monachus, fundator monaſterij Cluniacenſis. 912. VI.

Bertholdus, auctor Chronici, quis fuerit. 109-. II. Quouſque perduxerit illud. 1100. IX.

Bertholdus Lubecenſis Abbas laborat in converſione Livonenſium. 1186. II.

Bernardi Hildensheimenſis Epiſcopi, ſolemnis canonizatio per Cæleſtinum. PP. 1194 II.

Beſer apoſtata, unus ex primis Iconoclaſtis. 716. II. in fi.

Bethleem civitas Iuda erigitur in Sedem Epiſcopalem à Paſchale PP. II. & dotatur à Balduino Hieroſ. Rege. 1110. II.

Bibliotheca Conſtantinopolitana cōburitur à Leone Iſauro, vnà cum ipſis Bibliothecariis, in odium ſacrarum Imaginum, tunc complectens tricena & tria millia voluminum. 726. V. Quanta eſſet Bibliothecariorum auctoritas. ibid.

Biclarenſis Abbas. Vide *Ioan. Biclar.*

Bituricenſis homo arreptitius, inſignis impoſtor Chriſtum ſe iactans, & quis tandem eius exitus. 655. XI.

Bituricenſe Concil. in causâ Apoſtolatûs S. Martialis, &c. 1029. III. 1034. III.

Blemyes populi convertuntur ad fidem ſub Iuſtiniano Imp. 527. VI.

Boamundus Comes Apuliæ proficiſcitur cum expeditione in Terram Sanctam. 1096. II. Creatur Princeps Antiochiæ Syriæ. 1099. VIII. Navigat in Gallias, pro nuptiis. 1104 III. Moritur in Apuliâ. 1111. VIII.

Boëmi prævalent pugnâ adverſus Francos, operâ diaboli. 850. IV. Miſerè devaſtant Regnum, & Eccleſiam Poloniæ. 1034. VII. Regis & Epiſcopi Pragen. mutuæ altercationes apud Rom. Pont. 1073. III. XII. Fiunt vectigales Eccleſiæ Rom. ibid. XIII.

Boëtius nobiliſſ. & doctiſſ. Rom. ſæpiùs creatus Conſul. 522. I. Eius duo filij ſimul Coſſ. ibid. Falsò accuſatus apud Theodoricum Regem necatur ab eo. 526. III. Ingens miraculum avulſi eius capitis. ibid. VI.

Boioarij. Vide *Bavari.*

Boleſlaus Polon. Rex à S. Staniſlao excommunicatus eum occidit. 1079. VII. Privatur regio honore a Gregorio PP. Sept. ibid. Laceratur a canibus. ibid.

Bonis Eccleſiæ Præſcriptionem centum annorum tribuit Iuſtinianus Imp. 535. II. Firmiſſimis eadem munit conſtitutionibus Emmanuel. 1148. XII.

Bona & divitias Eccleſiaſticorum damnat Arnaldus de Brixia, hæreſiarcha. 1139. III.

Bona ſua Eccleſiis teſtamento relinquere, Iuſtinianus quibuſcumque permittit. 530. IV. Vide etiam *Oblationes*. Ea non alienanda. Vide *Alienatio.*

Bona Eccleſiæ occupantes, excommunicati. 570. V. 1007. III Obſtinatè retinentes pro hæreticis habendi. 794. VI. A Regibus obtinentes, iiſdem pœnis ſubiecti 541. VIII. 559. III 570. V. Quanto ſuo damno, eadem Principes, aliive laici, uſurpent. 536. XIV. 556. III: 570. V. 571. II. 641 II. 701. VIII. 756. I. 760. II. 845. VI. 845. I II. 850. III 990. II. 996. II. 978. III. 1011. III. 1018. I 1055. I. 1057. IV. 1148. XII. Pœnâ æternâ puniendi laici, qui ea ſibi uſurpant 823. II. 1055 I. Damnantur variis Conciliis. 823. II. 845. VI. 846. II. 847. VI. 887. II. 892. II. 935. I. 983. III. 1119. III. Vide etiam *Beneficia*. Ex eorum defenſione acquiritur etiam verum martyrium. 658. III. 670. I. 100. II 1173. I.

Bogomilorum hæreſis, quando, & quo auctore orta, quæve docuerit. 1118. XII.

Bonifacius II. Rom. Pont. eligitur, & in ſchiſmate adverſus eum Dioſcorus diaconus, qui citò moritur. 530. I. Eius nomine cōficta epiſtola. ibid. Deligit ſibi ſucceſſorem Vigilium diaconum; ſed mox illud pravum factum irritat. 531. I. Moritur. ibid.

Bonif. III. adhuc diaconus, mittitur à S. Gregorio Apocriſiarius ad Phocam Imp. 605. I. Obtinet a Phocâ definitionem controverſiæ nominis Oecumenici, adverſus Epiſcopum Conſtantinopol. ibidem. II. Decretum in Synodo promulgat contra ambientes Epiſcopatus, viventibus adhuc Epiſcopis. ibid. IV. Moritur. ibidem. Bonif. IV. creatur. 607. I Pantheon templum Deo dicat. ibid. II. Moritur. 654 I.

Bonif. V. creatur. 617. I. Moritur. 625. IV.

Bonif. quidam poſt formoſum invadit Sedem; ſed poſt dies 15 pellitur à Steph. Septimo. 897. I

Bonifacius alius, dictus VII ſtrangulato Benedicto VI. occupat Sedem. 974. I. Pellitur à Bened. VII. & ſpoliatâ baſilicâ Vaticanâ navigat Conſtantinopolim. 975. I. Mortuo Benedicto redit, & Ioannem XIV. in carcere mori cogit. 985. I. Repentina morte perit, & mortuus trahitur. ibidem. Non debet numerari inter Pontiff. ibid.

Bonifacius Ottonis Imp. conſanguineus, monachus factus, deſiderio martyrij inceuſus, Apoſtolatum accipit a Rom. Pontiff. in Ruſſiam. 997 II. Poſt converſum Regem ab eius fratre coronatur martyrio: illuſtratúſque vivus & mortuus miraculis. 1008. II.

Bonifacius Anglus preſb. & monachus, Romam petens Apoſtolatum accipit in Germaniam à Gregorio Papâ 719. I. Digne officio fungitur in converſione populorum. ibid. & 722. II. Revocatus Romam, conſecratur Epiſcopus, & remittitur in Germaniam. ibid. Quantis laboribus & doloribus, opus Evangelicum provexerit. 724. I 725. III. Conſulit de rebus dubiis Apoſtol. Sedem 726. XII. Novam hæreſim extinguit. 733. III. Peregrinatur tertiùm Romam. 738 I. Celebrat varias Synodos Germanicas, pro diſciplinâ Eccl. 740. II. 742. II. 743. I. 745. I. Duos novos hæreticos impoſtores damnat in Concilio Liptinenſi, auctoritate Apoſtol. 743. II. Monetur à Zachariâ PP. de non iterando baptiſmo ob falſam Latinitatem miniſtri. 744 II. Creatur Archiepiſcopus Moguntinus. 745. I. Auctor eſt Carolomanno Principi, monaſticum habitum induendi. 747. I. Pipinum in Regem Francorum ungit auctoritate Zachariæ PP. 752. I. Progreſſus ad prædicandum Friſiis, martyrium ab iis ſubit. 755. III.

Bonizonis Sturienſis Epiſcopi, paſſiones & martyrium, pro defenſione Eccl. Rom. adverſus Schiſmaticos. 1089. VI.

Bonoſiaci hæretici, Chriſtū adoptivū, & non proprium aſſerebant. 531. II.

Borboritæ hæretici, ſecta Nicolaitarum, ſive Gnoſticorum. 68. V. 120. XVIII.

Boſo Comes adoptatur in filium à Ioanne PP. VIII. 878. IV.

Brabantiæ converſio ad fidem per S. Hubertum. 669. I. 718 II.

Bracarenſe Concil. ſub Pancratiano Epiſcopo, pro aſſervatione ſacrarum Reliquiarum à furore barbarorum. 563. in fi. Alia ſub Lucretio Antiſtite, adverſus Priſcillianiſtas, & pro diſciplinâ Eccleſ. 563. III. ſub Martino pro diſcipl. Eccleſ. 571. III. Sub Leodeciſio, de moribus, & diſciplinâ. 675. III

Brandea, vela admoveri ſolita ſepulchris Sanctorum, miraculis comprobata. 560 II 594. II.

Bremenſis Eccleſiæ erectio per Hadrianum PP. & Carolum Magnum. 788. IV. unitur Hamaburgenſi. 832. III Subiicitur Colonienſi 895. I. Liberatur. 908 I. Devaſtatur ab Hungaris. 916 I. & Slavis. 1065. V. Vide etiam *Hamburg.*

Brennacenſe Concilium; in causâ Gregorij Turonenſis. 583. V.

Brigidæ clariſſ. virginis Scotæ obitus quando contigerit. 521. V.

Britannia occupatur ab Anglis. 595. IX. Vide *Anglia.*

Britanni ſchiſmate diviſi ab Eccleſiâ, ob diem Paſchatis non ſuo tempore celebratum, & Tonſuram clericalem. 604. VIII. 664. II. Reſipiſcunt tandem. 699. III. 716 IV.

Britannia minor, provincia Galliæ, fit vectigalis Romanæ Eccleſiæ. 869. XVII. De eius primatu, altercatio inter Epiſcopos Dolenſem & Turonenſem, ibid. & 859. VI. Concilium in eâ celebratur ſub Legato Sedis Apoſtol. contra falſas pœnitentias. 1079 VI

Brixienſe Conciliabulum Henricianorum, adverſus Gregorium PP. Sept. 1080. III.

Brunichildis regia Hiſpana virgo, ducitur in uxorem à Sigeberto Franc. Rege. 567 V.
Mortuo Sigeberto, inceſtas contrahit nuptias cum Meroveo filio Chilperici fratris Sigeberti: indéque multæ ortæ turbæ à Chilperico facinus vendicante. 579. IV.
Columbano infert exilium, Epiſcopis Viennenſi & Lugdun. necem. 612. II. III.
Theodobertum Regem nepotem ſuum, eiúſque libertos, neci dat. 613. II.
Theodoricum quoque alterum nepotem veneno auferet. 614. III. A Clotario caudæ indomiti equi crinibus alligata, miſerrimè animam agit, poſtquam ipſa decem Reges extinxiſſet. ibidem. IV.

Bruno Ottonis Regis frater, creatur Archiep. Colon. accipitque pallium ad uſum quotidianum. 953. II Moritur, & in cælum recipitur interceſſione S. Pauli Apoſtoli. 965. V.

Bruno alius, Ottonis. III. Imp. conſanguineus, creatur Rom. Pont. ſub nomine Gregorij. V. Vide *Greg. V.*

Brunonis Apoſtoli Pruſſorum, & ſociorum, martyrium. 1008 I.
Iuber in ſomnis patri ſuo, monaſticum ſuſcipere habitum. ibid.

Bruno, ſeu Brunus, in Concilio Rom. ſub Greg. VII. diſputat adverſus Berengarium hæreſiarcham. 1079. I. Creatur admodùm invitus Signiæ Epiſcopus. ibidem. Fit Caſſini monachus. 1104. III ac poſtea Abbas. 1111 IV.
Legatione Apoſtol. fungens in Galliis Concilium celebrat. 1104. III
Arguens Paſchalem PP. de privilegio Inveſtiturarum conceſſo Henrico Imp. vetatur ſimul Abbas eſſe & Epiſcopus. 1111. IV
Moritur, & miraculis illuſtratur ibid.

Bruno Carthuſianorum Ordinis inſtitutor quando cœperit incolere Carthuſiam ſolitudinem. 1086 IV
Vocatur ab Vrbano PP. inſerviturus Concilijs celebrandis. 1092. II
Poſt triennium, ſecedit in Calabriam, & ſuum ibi propagat inſtitutum. 1095. VI. Sanctè moritur, & miraculis illuſtratur. 1101. IV.

Bulgari irrumpunt in Imperium, & tributum annuum exigunt à Conſtantino Pogon. 678 III.
Eorum armis reſtitutus Iuſtinianus Iunior, ingratus eoſdem laceſſens, vincitur, & fugatur. 703. II. 706. I.
Vincuntur à Conſtantino Copron. 763. I. Eorum Rex Telericus, fit Chriſtianus. 777 I.
Occidunt Nicephorum Imp. eiúſque exercitum delent, ac capite denudato loco poculi Principes utuntur. 811. I. Vincunt Michaëlem. 813. I. Occidunt Chriſtianos captivos quòd fidem negare nollent. 811. I 813 I.
Convertuntur ad fidem, operâ captivi cuiuſdam. 845. I. Recipiunt miniſtros ſacros à Nicolao Papâ. 866 I 867 I.
Eorum diœceſis perperàm adiudicata Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, poſt Octavam Synodum. 869 XIII. Agunt in contrarium Rom Pontifices. 871. I 878. I Occaſione belli rurſum cum Leone Imp. rurſùm ſponè ſubijciuntur Eccleſiæ Rom 891. II. Invadunt, ac peſſumdant Imperiū Orient. 914 I. 917. II.

Regnum eorum extinguitur à Ioãne Zemiſce Imp. 971. IV Iterum emergunt adverſus Imperium. I. 981. Sed rurſùm compeſcuntur. 998. VI. Ac demùm obedientes permanent ſub eius iugo. 1071. VI. Laceſſuntur a Servis, ſeu Crovatis 1073. XVIII.

Burchardus Herbipol. Epiſc. Romam petit. 748. I. 751. II. Moritur. 79. III.

Burchardus alius, iudicio divino creatur Epiſcopus Vvormatenſis. 999. IV.
Conradum Principem à ſe inſtitutum provehit in Regem Germaniæ, & in Imperatorem. 1024 V.
Pius eius obitus, & egregia ſcripta. 1026. I.

Burdinus Lemovicis ducitur in Hiſpaniam a Bernardo Toletano Archiep. & primò in Conimbricenſem, inde in Bracarenſem Epiſcopum evehitur. 1096. III. Paſchali PP. pecuniam offerens ut introduceretur in Eccleſiam Toletanam, reiectus adhæret Henrico Germ Regi. 1109. I.
Coronat in Eccleſiâ S. Petri Romæ Henricum Imp. 1117. I. Excommunicatur à Paſchale, ibidem. III.
Creatur Antipapa ab Henrico, adverſus Gelaſium Secundum. 1118. IV. Fugit a facie Calliſti PP. 1120. II.
Capitur ab eo, & à militibus, multis ludibriis irriſus, relegatur in perpetuum carcerem. 1121. I.

Byrini Epiſcopi, gradientis ſuper mare ingens in Angliâ miraculum, ex quo plurimi convertuntur ad fidem. 635. II

Byzacenum Concil. in Africâ, pro reſtituendâ Eccleſ. diſciplinâ. 522. III.
Aliud de privilegiis Eccleſiarum, & Eccleſ. diſciplinâ, confirmatum à Iuſtiniano Imp. 541 III.
Aliud adverſus hæreſim Monothelitarum. 646 I.

Byzantij in Thraciâ Epiſcoporum exordium, & ſucceſſio. 330. IX. Vide *Conſtantinopolis.*

C

CAbades Perſ. Rex ob Lazos à Iuſtino Imp. ſuſceptos, bellum gerit adverſus eum. 522. IV. Manichæorum multa millia occidit. 523. II.
Adverſus eum bellum gerit Iuſtinianus Im. per Beliſarium. 527. Moritur. ibid.

Cabilonenſe Concil. I. in cauſâ Salonis & Sagittarij, fratrum Epiſcoporum, perditiſſ. hominum. 582. I.
Aliud de diſciplinâ Eccleſ. 662 II.
Sub Carolo Magno, item pro diſciplina. 813. VI. Sub Ludovico Pio, pro rebus Eccleſ. & politicis. 839. I.

Cadalous pſeudoepiſcopus Parmenſis vir perditiſſimus, creatur Antipapa contra Alexandrum Secundum, ſub nomine Honorij Secundi 1061 IV,
Ab eius impuritate, qui olim Nicolaitæ, dicti ſunt Cadaloitæ. ibid.
Aggreſſus cum exercitu urbem, fugatur a Godefredo Tuſciæ Duce. 1062. I Damnatur eius promotio in Concilio Germanico, præſente Rege ibid III. rurſúmque in Mantuano. 1064. II. Furens adhuc in Eccleſiam Rom. ignominiosè cogitur elabi: & quis tandem infelix eius exitus ibid. IV.

Cadavera. Vide *Corpora.*

Cæcitatem ſimulans in ſtrophum miraculi Arianorum, verè cæcus redditur, ſed rurſùm illuminatur à Catholico. 583. IX.

Cæcus Epiſcopus reſtituitur Eccleſiæ ſuæ. 708. II.
Alius permittitur à Rom. Pont. Miſſam celebrare. 878 IV.

Cæleſtinus II. creatur Rom. Pontifex. 1143. Moritur ſexto menſe. 1144. I.

Cæleſtinus III. eligitur. 1191. I. Coronat Henricum V. in Imperatorem, novo facto oſtendens ſummam Romani Pont. ea in re auctoritatem. ibid. II.
Agit cenſuris in Principes, detentores, & perſecutores Regis Angliæ. 1193. II. Duos ſanctos Epiſcopos ſolemni ritu canonizat. 1192. I 1194. II. Excommunicat Ducem Auſtriæ, ob cauſam Regis Angliæ, 1196. I. itémque Henricum Imp. ibid. II.
Novam promovet expeditionem in Terram Sanctam, ibid. III. Regnum Siciliæ confert Friderico Henrici filio, ſub tributo. 1197. II. Principem Armeniæ creat Regem per Legatos. ibid. IV. Iniquè carpitur à Matthæo Paris hiſtorico Anglo. ib. VI. Proximus morti, tractat de ſucceſſore ſuo; ſed renuunt Cardinales. 1198. I. Moritur. ibid.

Cælum eſſe ab æterno dixerunt Manichæi in Galliâ. 1017. I.

Ceſarauguſta civitas Hiſp. obſeſſa à Francis, liberatur traditione Tunicæ S. Vincentij martyris. 542. III.
Vindicatur à Carolo Mag. è manibus Saracenorum. 778. I. Rursùm ab eis capta, iterùm recuperatur per Alfonſum Regem. 1118. VII. Antiquus cultus Eccleſiæ S. Mariæ de pilari reſtituitur ibid.
Cæſarauguſt. Concil. Secundum, pro diſciplinâ Eccleſ. 596. IV. Tertium, pro eâdem. 691. I

Cæſaream Paleſtinæ remunerat Iuſtinianus reſtitutione Proconſulatûs. 553 XVIII.

Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus agit Vicarium Romani Pont. in Galliis. 518. VIII.
Celebrat Concilia Arauſici, & Vaſione. 529. I. III. Eius ſcripta probantur à Rom. Pont. ibid. II. Moritur. 544. IV.

Caianus Rex Avarum. Vide *Caianus.*

Calatravæ Ordo ſacer militum in Hiſpaniâ. 1198. II.
de Calicibus ligneis, & aureis, ſcitè dictum Bonifacij martyris. 755. III. in fi.

Callinicus creatur Epiſc. Conſtantinop. 961. III. Auctor eſt celebrationis Synodi Quiniſextæ. 692. in fi. A Iuſtiniano Iuniori, qui eum elegerat oculis orbatur, & Romam mittitur. [illegible] II.

Calliſtus II. creatur inviriſſimus Rom. Pont. ex Archiepiſcopo Viennenſi. 1119. II. Eius quædam anteriora vide in *Guido. Vien. Archiep* Concilio Rhemis habito, excommunicat Henricum Imp. ob Inveſtituras ab eo præſumptas. 1119. III. Romæ magno gaudio excipitur 1120. II. Armis Romanorum & Northmannorum, Burdinum Antipapam capit, relegatque, & tyrannos perduelles damnat. 1121. I. Henricum Inveſtituris penitùs renuntiantem per Legatos abſolvit. 1122.

1·. Concilium Generale Lateran. celebrat pro componendâ Eccl. ib I. Scribit de miraculis S. Iacobi Compoſtellani ; eamque peregrinationem valdè commendat. 1123. I. Moritur in ſummâ pace Eccleſiæ. 1124. II

Calliſtus Antipapa. Vide *Ioan. Abbas Strum.*

Calnenſe Concil. in Angliâ, de causâ clericorum & monachorum inter ſe contendentium. 979. II

Calumniatores divinitùs puniti. 759. I. 673. I.

Campanarum in Eccleſiâ uſus. 614. VI. Quando uſui eſſe cœperint Græcis. 865. VII. Benedici ſolitæ, & nomine impoſito Deo conſecrari ; quod vulgus Baptizari vocat. 968. IV.

Candelabrum mirificum. 1370. candelarum capax, ad Hadriano PP. in Eccleſiâ S. Petri collocatū. 795. III

Candia inſula, unde ſic dicta. 822. III Vide *Creta.*

Canonom collectores, qui primi fuerint, & quo ordine proceſſerint 527. IX. 865. II. III.

Canonici Clerici. Vide in *Clerici.*

Canonizatio ſolemni ritu primò celebrata S. Swiberti, à Leone PP. Tertio. 804. II. Canonizationis alius minùs ſolemnis modus. 1027. VI

Canticis Eccleſ. irrideri Deum, dixerunt Henriciani hæretici. 1147. VIII. Vide *Hymnus, Pſalmus.*

Cantum Romanum accipit Eccleſia Gallicana. 754. III. 787. X.

Cantoaria (quæ & Dorovernia) primaria Sedes Angliæ conſtituta. 601. V. Vide *Anglic. Eccleſ.*

Civitas miſerrimè devaſtatur à Danis. 1011 III. Eccleſiæ cum Eboracenſi diſſenſio, pro primatu. 1071. III. 1072. I. Prævalet tamen Cantuarienſis, ibid. & 1108. II. Aliud tamen de eius privilegiis ſtatuit Paſchalis Secundus. 1117. IV. & Calliſtus Sec. 1119. III. atque Alex. Tert. 1175. II, Cantuarienſes Epiſcopi non monachi, à Deo malè mulctari conſueti. 1162. VI. in fi. Vide etiam *Anglic. Archiep.*

Canutus. Vide *Kanutus.*

Capillos redimitos auro geſtare apud Perſas honorificentiſſimum. 527 V. Per Capillorum exhibitionem, ſignificata olim filiatio adoptionis. 684. IV.

Capitula Eccleſ. à Carolo Mag & Lodovico Pio conſtituta auctoritate Sedis Apoſtol. à quibus collecta, & quando promulgata. 775. VI. 845. VI.

Capitula Tria Synodi Chalced. quæ fuerint, & quâ occaſione de iis controverti cœptum. 538. VII. VIII. Ea quæſtio fuit inter ſolos Catholicos, non inter Catholicos & hæreticos. ibid. VIII. Adverſus ea promulgat edictum Iuſtinianus Imp. 546. II. Eorum cauſa quæ fuerit, & cur aliquando Apoſt. Sedes damnationi eorum reſtiterit, poſtea verò conſenſerit. ibid. III, & 547. IV. Agebatur in ea tantùm de perſonis, non de fide. ibid. Ob eorum damnationem, ſchiſma conflatur adverſus Vigilium Papam. 548 II. Eorumdem causâ celebratur Quinta Synodus Oecumenica, & quomodò licèt cauſa ibi definita fuerit contra ſententiam Rom Pontif. tamen eorum damnatio poſteà recepta ſit ab univerſa Eccleſia, & eius defenſores declarati Schiſmatici. 551 III XIII. XV. XVI. Fœdus error Pauli Diaconi, in eius ſchiſmatis hiſtoria. 584. IV. 586. II.

Captivorum Chriſtianorum opera, populi barbari ad fidem converſi. 845. I. Vide etiam *Carcer.* Ob captivos non redemptos ſeverè punitur Mauritius Imp. 600. II 601. V. Captivorum vincula ſoluta virtute ſacrificij Miſſæ. 679. II.

Capuenſe Concil. pro electione Victoris. III Rom. Pont. 1087. I. Ea civitas augetur Archiepiſcopatu. 968. III.

Caput ſuum poſt abſciſſionem, propriis manibus portavit Boëtius ad Eccleſiam, quod etiam poſt abſciſſionem locutum eſt. 526. VI. De Capite Ioannis Bapt. aliorúmque nonnullorum SS. vide ſub propriis eorum nominibus. Caput univerſalis Eccleſiæ. Rom. Eccleſia, ſeu Pontifex. Vide *Rom. Eccl.* Caput Capræ à Longobardis, aliiſque coli ſolitum. 579. II.

Caputium pro coronâ, benedictionis loco impoſitum Regi ab Epiſcopo. 914. I.

Caradigna in Hiſp. nobilitatur martyrio CC. monachorum, quod anno miraculo illuſtratur. 834. IV.

Carcer humilis relictus a Conſtantino Mag. in ampliatione urbis Conſtantinop. ſub Phoca ampliatur, quòd non ſufficeret eius crudelitati. 609. II. E Carcere ad Imperium ſublimatus Iuſtinus Senior. 518 III. Leontius. 694. I. Michaël Balbus 820. II.

Cardinalis presb. deponitur, ob deſertam parochiam. 853. IV. Ex Cardinalibus eligendum eſſe Pontificem. decernitur in Concilio Rom. ſub Stephano Quarto. 769. I. De Cardinalibus, ſeptuaginta Seniorum Moſis vicem gerentibus, conſtitutio Ioannis PP. Octavi. 882. III.

Cardinales Epiſcopi, ſeptem primùm memorantur ſub Stephano PP. Quarto. 769. II. Quod eſſet eorum munus in urbe. 1057. III. Cardinalium item Preſbyterorum, Diaconorum, & Abbatum, in eadem Eccleſia munus, ibi. Cardinales S. R. E. quæ laudabilia inter ſe ſtatuant pro rebus deploratis Terræ Sanctæ. 1187. IV. Cardinalatûs dignitas non poteſt licitè emi. 1065. IV. Cardinales aurum a Regibus accipientes ſugillantur. 1169. IX.

Cariſiac. Conventus ſub Carolo Calvo, pro reformatione Eccleſiæ, & Regni. 856. III.

Carmeli mons, quando coli cœperit a monachis. 1181. II.

Carnes comedere aut ſolum olera cocta cum carnibus, iubentur in Synodo Bracar. clerici, ad amputandam ſuſpicionem Priſcill. hæreſis. 563. III.

Carnotenſis Synodus, pro expeditione in Ter. Sanctam. 1146. I.

Carolomannus, Caroli Martelli primogenitus, patri ſuccedit in Principatu. 741. IV. Synodos curat celebrandas pro optimâ diſpoſitione Eccleſiæ. ibid. & 742. II. 743. I Amplectitur vitā monaſticam; & quantâ humilitate in eâ vixerit. 747. I. Coactus ab Aiſtulpho Longob. Rege, Pipinum Regem fratrem ſuum adire pro impediendâ eius expeditione, ſanctè moritur in Galliâ; eiúſque corpus loculo aureo Caſſinum remittitur. 754. IV.

Carolomannus alius, Pipini filius, unà cum fratre Carolo Magno, ſuccedit patri. 768. II. Ducit uxorem filiam Deſiderij Longobard. Regis. 770 II. Moritur, eiúſque liberi privantur ſucceſſione. 771. IV.

Carolus Martellus cognominato, natus ex pellice Pipini Ducis hæres à patre conſtituitur, prætermiſſis duobus filiis legitimis. 698. I. 714 III Franc. Regnum pro arbitrio moderatur, æmulóſque ſuperat. 720. II. Ingenti prælio vincit Saracenos, necatis eorum. 375. millibus. 725. II. Eius auxilium petit Gregorius PP II. adverſus inſultus Leonis Iſauri Imp. cum oblatione Romani Conſulatûs. 726. X. Iterùm vincit Saracenos Gallias invadentes. 731 V. 733. II. Eius pariter auxilium petit Gregorius PP. III. adverſus Longobardos 739. I. 740. I. Moritur miſerrimè, in ultionem invaſorum ab eo bonorum Eccleſiæ : & utrùm damnatus ſit ad inferos. 741. VII. VIII.

Carolus Magnus, filius Pipini Regis, patri ſuccedit unà cum fratre Carolomanno. 768. III. Agente matre, ducit uxorem Bertam filiam Deſiderij Longob. Regis, contra prohibitionem Stephani PP. 770. II. Repudiat illam, & quare 771. II. III. Mortuo fratre, ſuccedit in eius partem, iudicio Epiſcoporum & Procerum, excluſis fratris liberis. ibid. IV.

Concilia plurima celebrari curat de rebus Eccleſ. & politicis. 770 III. 772 III. 775. VI. 776. II 777 III 779. I. 780. V 782. II. 785. III 794 II. 806. III 813 V. VI. Sed ea cum aſſenſu Rom. Pontificum. 770. III Eáque ſemper præmittere conſueverit, antequàm ad bellum aliquod progrederetur. 775. VI, Saxones rebellantes ſæpè, iteratis præliis vincit. 772 III 775. VI. 776. II. 778 II. 779. I. 782 II. & quis tandem eius belli finis. 782. II. Deſiderium Longobard. Regem Rom. Eccleſiam infeſtantem, bello vincit, captumque abducit in Gallias. 773. II. 774. II. Subiugat Avares, & Sclavos populos. 788. III. 803. II itémque Dalmatiam, & circumpoſitas regiones 810. II. Navarram quoque, & partem Hiſpaniæ, à Saracenis vindicat. 778 I. De aſſertâ ipſius clade ad Rocidam vallem, quid ſentiendum. 812. IV. V. Romam veniens, honorificentiſſimè excipitur ab Hadriano Papâ, & confirmat donationem Eccleſiæ Rom. à Pipino patre factam. 774. I. Vtrùm ei datum ſit ab Hadriano ius eligendi Summum Pont. & Epiſcopos per inveſtituram creare, ibid. III. Electiones Epiſcoporum liberas facit. 813. VII. Quoties Romam, & quibus occaſionibus, acceſſerit. 774. III. 781. I. 787. X. 800. I. Coronatur Imperator à Leone PP. & iuramentum præſtat de Eccleſiæ Rom. defenſione. 800. III. Fuit eximius cultor S Petri. 780. V. Ei Saxoniam obtulit, & in Galliis Denarium S. Petri inſtituit. 782. III. Filium ſe & Defenſorem S. Eccleſiæ indigitat. 794. II. Quantùm detulerit Eccleſiæ Rom. & Foro Eccleſiaſtico. 801. III. Eam filiis impēſùm cōmendat. 806. III. Ab Aaron Saracenorum Rege multùm colitur, recidítque do o ab eo ſanctum

Domini Sepulchrum. 784. III. Eſt autem qui id armis factum volunt. 800. V. Claves & Vexilla, Romā & Hieroſolymis ad eum miſſa, honoris cauſā. 796. I. 800. V. Accipit, mittitque Legatos ad Imp. Orientales, pro pace, fœderibuſque nuptiarū 781. II. 797. II. 802. I. II. 812. III. 813. V. Fuit ſcientiis excultiſſimus, & præcipuè Theologiā. 778. IV. Eiuſdem ſollicitudo de Officiis & Ritibus Eccleſ. optimè componendis, & à diverſis deſcribendis. ib. De eius aſſerto libro contra Sept. Synodum Oecumen. in cauſā Imaginum. 794. III. IV. Promulgat Leges ſuas, colligique iubet Canones Eccleſ. 801. II. III. Bonas literas reſtituit 802. IV. Evangelia cum Græcis & Syris collata emendat. 813. V. Regnum inter filios teſtamēto partitur, Imperium arbitrio Rom. Pontificis diſponendum relinquit. 806. III. Aliud eius Teſtamētum de bonis ſuis mobilibus, quorum maximam partem Eccleſiis & pauperibus relinquit. 811. IV. Quàm & aliàs munificus fuerit, eleemoſynis toto orbe diffuſis, dedit. 795. IV. 800. V. Ludovicum filium creat Imp. 813. V. Moritur, & ut Sanctus colitur. 814. V. Ingentes eius virtutes, & pœnitentia de mulierofitate. ibid. Plangitur a Fidelibus, pariter & Infidelibus, quaſi pater Orbis. ibid. VI.

Carolus, cognomento Calvus, filius Ludovici Pij, augetur a patre præ fratribus; & inde oriuntur ſeditiones. 838. II. 840. I. Succedit patri in parte Regni. 840. II. Bello appetitus a fratre Lothario Imp. eum vincit, & Regnum eius adipiſcitur iudicio Epiſcoporum Gallorum. 841. III. 842. I. Northmannos in partem Regni accipere cogitur, qui monita Epiſcoporum de bonis Eccleſ. non uſurpandis audire noluit. 846. II. 850. III. Turbatur rebellionibus ſubditorum. 856. III. Fratrem Ludovicum pariter infeſtum, ob miſſionem Regni ſui ſtatum. 858. II. Viurpat ſibi regnum nepotis, unde diras comminationes accipit ab Hadriano PP. 869. XVI. 870. I. Quæ rurſum amaritudines inter ipſum, & Hadrianum, in cauſā Hincmari Laudunenſis. 871. V. Coronatur Imp. a Ioanne Papā. 875. II. Confirmatúrque in aliis Conventibus eadem auctoritate Apoſtol. 876. I. II. 877. III. Vincitur divinitùs a Ludovico nepote, cuius regnum invadebat. 876. IV. Benè meretur de bonis literis. ibid. V. Profectus in Italiam pro defenſione Rom. Eccleſiæ, moritur. 877. V. VI.

Carolus Craſſus Italiam vi occupans, Romæ coronatur Imp. à Ioanne Papā. 879. I. 881. II. Pugnaturus adverſus Northmannos Galliam devaſtantes, prodigiis impeditur, & pacem cum eis init. 882. V. Ob repudium coniugis, repudiatur à ſuis, eiuſque Regnum alteri traditur: & ad infra depreſſus, moritur. 888. I.

Carolus Simplex Rex Franc. periclitatur ab Odone Comite Pariſienſi, inſurgente adverſus ipſum. 888. II. Fovetur à Fulcone Archiep. Rhem. 893. IV. & à Formoſo PP. 894. I. Metu excommunicationis, & deſertionis comminatæ ab eodem Fulcone, revocatur à fœdere Northmannorum Ethnicorum. 898. I. Communi omnium conſenſu recipitur in Regem, poſt mortem Odonis ibid. Reperitur, ob ſpretos Principes præ Haganone, ignobili viro, & Rex adverſus eum creatur Robertus. 922. II. Occidit in prælio Robertum, ipſe verò a Roberti filio victus, & doloſè ab Aquitaniæ Comite captus, detruditur in carcerem. 923. II. Educitur, & iterum reducitur. 927. I. Moritur. 929. I.

Carolus patruus Ludovici V. reiicitur è Regno Franc ob affectum in Germanos. 987. I. Conicitur in carcerem ab Hugone Capeto. ib. II. 990. II. in fi.

Carpentoratenſe Concil. in Galliā de rebus Eccleſ. 529. III.

Carthago è manibus Vandalorum recuperatur à Beliſario Iuſtiniani duce. 533. VII. Dicta quoque *Iuſtiniana*, de nomine Iuſtiniani. 534. V. Capitur a Coſrhoe Perſarum Rege. 616. II. Occupatur à Saracenis cum reliquā Africā. 696. II.

Carthaginienſis Eccleſiæ, licèt deſertæ, privilegia integra vult eſſe Leo PP. IX. adverſus Gummitanum Epiſcopum, eam ſibi ſubiicere conantem. 1053. VI.

Carthag. Concilium poſt recuperatam a Iuſtiniano Imp. Africam, pro reſtituenda Eccleſ. diſciplinā; ex quo miſſa Legatio ad Ioannem Papam. 535. IV. Aliud adverſus hæreſim Monothelitarum. 646. I.

Carthuſiæ ſolitudo, quando, & a quibus cœperit habitari. 1086. IV. Inde dicti monachi Carthuſiani. Vide etiam *Bruno Carthuſ.*
B. MARIAM in patronam ſuſcipiunt. 1095. VI. Eius ordinis commendatio a magnis viris. 1011. IV.

Caſimirus regni Poloniæ hæres, poſt obitum patris pulſus à Principibus, fit monachus Cluniaci. 1034. VII. Requiſitus a ſuis, ex monacho profeſſo, & diacono, permittitur a Papā Regnum adminiſtrare, & uxorem ducere, certis adhibitis conditionibus. 1041. III. Debellat hoſtes Angelico ductu. ibid. in fi. Regnum facit vectigale Sedis Apoſtol. 1045. I. Moritur. 1058. IV.

Caſſelenſe Concil. in Hiberniā, pro optimā conſtitutione œconomiæ Eccleſ. 1171. II.

Caſſinenſe monaſterium conditur à S. Benedicto. 529. V. Falsò aſſertum privilegium ei conatum a Iuſtiniano Imp. 541. VI. Deſtruitur à Longobardis; & monachis datur Romæ monaſterium apud baſilicam Lateranenſem. 581. V. Aliæ ad ipſos literæ de bonis Siciliæ ſuſpectæ. 669. IV. Reſtauratur à Petronace Brixiano. 716. II. Fuit ſeminarium ſummorum Pontif. aliorúmque ſacrorum Antiſtitum. ibid. Eximitur à Zachariā PP. ab omni Epiſcoporum ditione, præterquam Rom. Pontificis. 748. II. Expilatur a Duce Beneventano. 843. IV. Comburitur à Saracenis. 884. II. Eius Eccleſiæ celeberrima omni... dedicatio ab Alexandro PP facta. 1071. II. Congregationis ſocietas inita cum Cluniacenſi. 1083. III. Caſſinenſis Abbatis voluptuoſi digna pœna. 995. IV. Aliorum inter ſe digladiantium cauſa à Rom. Pontifice cognita, & definita. 1126. II.

Caſſiodorus Senator fit Præfectus Prætorio. 534. I. Secedit in monaſterium à ſe conſtructum; ubi poſt multa elaborata ſcripta, decrepitā ætati ſancto fine quieſcit. 562. III.

Caſtrationem hominum vetuit Iuſtinianus Imp. 557. VI.
Caſtrati ſoliti, aut vi, aut ſponte, Græci ſchiſmatici. 1054. III.

Catenæ, quibus Petrus Apoſtol. vinctus fuit, Miraculis coruſcare ſolitæ. 999. III. Ex earum limaturā confecta mitti ad inſigniores perſonas a Rom. Pontiff. munera. Vide *Claves S. Petri.*

Catenæ S. Pauli, miraculis coruſcæ. 594. II.

Cathari, qui & Albienſes, damnantur in Concilio Generali Lateran. ſub Alex. Tertio. 1179. III.

Catholici a Neſtorianis accuſati Eutychianiſmi. 535. III. A Græcis ſchiſmaticis, Latini Catholici multis falsò infamantur criminationibus 867. III. Et hodiernis, a Novatoribus. Vide *Novatores.*
Catholici dicti ternis modis ab hæreticis nempè dici ſoliti ab Acephalis, Synoditæ. 553. III. A Græcis, Azymitæ. 1054. III. De perſecutionibus Hæreticorum in Catholicos, vide in *Perſecutio*, & ſub nominibus Principum hæreticorum.

Catholici cognomentum quàm iuſto titulo competat Regibus Hiſpan. 638. I. 738. II.
Catholicus nuncupatus Maximus Armeniorum Pontifex, & quàm latè ſe eius auctoritas diffunderet. 1136. V. in fi. 1145. IV. Subiicit ſe Rom. Pontifici. 1145. IV. 1197. IV.

Caucobabditæ hæretici, ſecta Severianorum, ſive Acephalorum. 535. XIV.

Cenſuum Rom. Eccleſiæ liber conſcriptus à Cencio Camerario. 1192. III. Vide *Rom. Eccl. Patrimonia.*

Ceperanum Concil. ſub Paſchale PP. II. de rebus Eccleſ. & politicis illius provinciæ. 1114. I.

Cereæ imagines ad maleficia. 1143. V.

Chaianus Rex Avarum Thraciam infeſtat, & poſt varias pugnas pacatur per legatos Mauritij Imp. 591. X. Venetam provinciam depopulatur; indéque Pannoniam & Thraciam invadens, ingentem terrorem Conſtantinopoli incutit. 600. I. II. Ob incenſam Alexandri martyris Eccleſiam, eiuſque Reliquias iniuriis affectas, magnam exercitus partem amittit, & ſeptem filiis uno die orbatur. ibidem. Captivos viliſſimo pretio redimendos offerens, cum non audiretur à Mauritio Imp. omnes interficit. ibid.
Heraclium decipiens, deprædatur ſuburbia Conſtantinopol. 618. I. Fœdus cum eo iniens, poſtea fœdifragus, Perſis iunctis, Conſtantinopolim obſidet, ſed repellitur divinitùs ingenti damno, a S. Dei genitrice. 621. I. 625. II.
Chaianus alius reſtituitur in Regnum à Carolo Mag. 805. II.
Chaiani nomen, ſive Chagani, commune omnibus Regibus eius gentis. 805. II.

Chalcedonenſe, Concilium Oecumenicum, ſub Iuſtino Imp. probatur à 2500. Epiſcopis. 518. VII. Quot ex eius impugnatoribus aliæ hæreſes inter ſe ipſas decertantes ortæ 535. XI. Eius ſectatores dicti Synoditæ & Melchitæ, & quare. 535. IX. XIII. De tribus eius Capitulis ingentes excitatæ turbæ, de quibus

vide in *Capitula Tria*.

Charibertus Franc. Rex ſuccedit in parte Regni Clotario patri. 565. IV. Ob inceſtum connubium excommunicatur à Germano Epiſc. Pariſienſi. 570. V. Mulctat Epiſcopos provinciæ Burdegal. quòd depoſuiſſent Epiſcopum, qui ab eo acceperat Epiſcopatum. 566. IV Moritur ultione divinâ, ob vi ablatam poſſeſſionem quandam S Martini. 572. II.

Chartularij, ſive Chartophylacis, munus in Eccleſiis Rom. & Conſtantinop. quale. 591. IX

Childebertus, filius Clodovei, bello appetit, occiditque Amalaricum Goth. Regem, quòd malè haberet Crotildem ſororem ſuam Catholicam ipſe Arianus. 531. II. Ex ſententia Concilij Aurelianen. edictum promulgat adverſus Iudæos, & immunitatem Clericorum confirmat. 540. V. Vnâ cum fratre Clotario, partem Hiſpaniæ vendicat à Gothis Arianis; & Reliquiis SS. ditatus redit, aliáque piè agit. 542. III Sollicitus pro fide Catholica, exigit a Pelagio PP. fidei Orthod. profeſſionem, & qua id occaſione. 556. II. Contendit cum fratre Clotario ob bona Theodebaldi ipſorum nepotis. ibid. III. Moritur anno regni. 49 piis operibus clarus. 562 I.

Childebertus alius, filius Chilperici, ſuccedit patri. 579 III. Sollicitatus ab Imp. Mauritio contra Longobardos, illiberaliter agit cum eius legatis 584. II Moritur. 596. II.

Childebertus alius, filius Theodorici, ſuccedit fratri Clodoveo eius nominis Tertio. 691. VI

Childericus Francorum Rex filius Clodovei II. occiditur ob nimiam ſævitiam. 671 I.

Chilpericus, filius Clotarii, ſuccedit patri in parte Regni Francorũ 565 IV. Multas habens uxores & concubinas, ceteris aut necatis aut ejectis, ducit Fredegundem. 567. V. Bello agit in fratres, & damna infert Eccleſiis. 576. I. Periclitatur a fratre Sigeberto. 579. III. Filium Meroveum, ob inceſtum connubiũ Brunichildis, presbyterum factum relegat in monaſterium, & inde aufugientem perſequens, tandem mori compellit. 579. IV 580 I. Fuit excultus poeticis literis, & Græcis. 579. V. Perſequitur Gregorium Turonenſem, factione impiæ coniugis, ſed ei reconciliatur 583. V. Privatur liberis. ibid. Delatus præceps adverſus impietatem Arianam, impingit in Pelagianam, ſed erigitur a ſanctis Epiſcopis. ibid. IX. Fraude de coniugis Fredegundis occiditur. 557. VI. Eius graviſſ. ſcelera, & damnatio ad inferos. ibid.

Chilpericus alius, ex clerico fit Rex, 714. III.

Chramnus filius Clotarij Franc. Regis, rebellat adverſus patrẽ. 556. III. Vaticinia rerum eventurarum quærit ex fortuitâ apertione Scripturæ. ibid. Sæpè venia accepta, demum iterùm rebellans, captus à patre, in prælio, comburitur vivus, unâ cum uxore, ac filiabus. 564 II.

Chriſma non balſamo, ſed butyro conficiebant Armeni hæretici. 1010. XIV.

Chriſtina virgo in Germania, divinis revelationibus illuſtris, gaudet de captâ per Saracenos Hieroſolymâ, & qua ratione. 1187. II.

Chriſtum, Dei filium adoptivum, non naturalem, vel proprium fuiſſe, dicunt Neſtoriani. 791. II & Bonoſiaci. 518. II. Creatum, atque ſervum; Mahometes. 630. II. Purum hominem, natum ut ceteros, primi Iconomachi. 741. II. Eiúſque imaginem viſam eſſe pati, ipſum verò ſe ſubtraxiſſe, docuit idem Mahometes. 630. II. Vnus de Trinitate crucifixus, qua fraude diceretur ab Eutychianis, & quo ſenſu poſſit rectè dici. 519. VII. & ſeqq. 533. V. 534. II. Vnicam habere voluntatem & operationem, quo fine aſſererent Monothelitæ. 619 III. 633. II. & ſeqq. 648. I. De eiuſdem corporis corruptibilitate, vel incorruptibilitate, déque ignoratione diei Iudicij, hæreſes ortæ Alexandriæ. 519. XII. 531. XI. 563. I. Aliæ inſuper deductæ inde hæreſes. 563. I. Eum non eſſe paſſum pro redemptione omnium hominum, ſed tantùm pro iis qui ſalvantur, aſſeruit Gotheſcalcus. 848. III. Ingreſſum eſſe ianuis clauſis ad Diſcipulos, negavit Berengarius. 1059. IV. De Chriſto quid ſenſerit Mahometes. 630. II. Vide etiam *Verbum Eucharistia*.

Chriſtum crucifixum Iudæi incendere loliti. Vide *Iudæi*. & *Puer*. Miracula ex eius Imaginibus, vide in *Imagines*. Ab eius Incarnatione, quando, & à quo primum cœpti numerari anni. 527. VIII. Eius imagine & inſcriptione ſignari nummos aureos, primus omnium Imp. ſtatuit Ioannes Zemiſces. 971. IV.

Chriſtianiſſimi titulus, proprius Francorum Regum. 740. I.

Chriſtophorus invadit Sedem Apoſtol & poſt ſeptem menſes deturbatur à Sergio invaſore 907. II. Vitam monaſticam cogitur amplecti. 908 I.

Chronologia Auctoris de annis Chriſti, probatur ex aliorum auctorum ſupputationibus. 536. IX. 562. II. 566. V. 876 V. 1014. I. Vide etiam *Annus*.

Chryſolani Mediolan. Archiep. Legatio ad Alexium Imp. Conſtantinop. & Diſputatio contra Græcos de proceſſione Spiritûs S. à Patre Filióque. 1116. II.

Chunegundis coniux Henrici primi, coronatur unà cum eo Imperatrix 1014 I. Virgo perpetuò manſit cum virgine coniuge, ex mutuo conſenſu. 1024. IV. Aliquando ſuſpecta, purgat ſe probatione ignis. ibidem. Poſt obitum viri, profitetur vitam monaſticam, & tandem ſanctè quieſcit, miraculis coruſca. 1025. I.

Cibos hæreticorum quantum horruerit Stephanus Axentianus. 765. I. Sine ullo cibo quædam virgo diu vixit. 813. II.

Cibaria navis in lapides verſa, ex imprecatione pauperis. 605. V.

Cilicio Theodoſij cœnobiarchæ induius in prælio Kericus Dux vincit Perſas. 527. V.

Ciſtercienſe monaſterium erigitur, & Ordo monachorum inſtituitur à Roberto Abbate Moliſmenſi 1098. V. Primi eius Abbates, & privilegia à Rom. Pontiff. conceſſa. ibid. Eximuntur à decimis ſolvendis per Innocentium PP. Secundum. 1131 III.

Clades Imperij ſub Iuſtiniano, ob expulſum Silverium Papam. 539 II. 545. IV. & Vigilium malè habitum. 552. III. Sub Phocâ, ob eius tyrannidem 602. VI. in fi. omnium luctuoſiſſima Arabum Mahometanorum, cœpta ſub Heraclio Imp. ob hæreſes vigentes in Oriente. 631. I. 632. I. Sub Conſtante, ob pulſum S. Martinum Papam. 651. II. in fi. In ultionem necis Romani, pij Imp. 1034. VI. Vide etiam *Vltio divina*. *Terræmotus*. *Prodigia*. *Peſtis*. *Fames*.

Clarendum Conciliabulum in Angl. pro Conſuetudinibus regis. 1164. III.

Claromontenſe Concil. in Galliâ ſub Vrbano PP. II. pro indicendâ expeditione in Terrã Sanctam. 1095. IV Sub Innocentio II. contra ſchiſma Petri Leonis. 1130. VIII.

Claſſem navium bis mille & ſexcentarum conflavit Conſtantinus Copron. adverſus Bulgaros, quæ naufragio periit. 766. I.

Claſſes è portu ſolvendæ, benedici ab Epiſcopis conſuetæ. 533. VII.

Claudius Epiſc. Taurin. quando apparuerit hoſtis Imaginum, & à quibus confutatus fuerit. 885 V.

Claves Sepulchri Domini, aliorúmque locorum ſanctorum, miſſæ ad Carolum Magnum. 800. V. Itémque ad Philip. Aug. Franc. Regem, & Henricum II. Angliæ. 1185. II. Clavis S. Petri, repertæ à milite Longobardo, grande miraculum. 585. II. Eæ, cum limaturâ Catenarum eiuſdem S. Apoſtoli, mitti ſolitæ à Rom. Pontiff. pro munere ad Principes, ubíque celebres; quæ & miraculis coruſcabant. 591. III. 595. VIII. 599. V. 726. X. 740. I. 796. I. 1079. VI. Quid de aliis à Leone III. ad Carolum Mag. miſſis, ineptè argumententur Novatores. 796. I.

Clementis I. Rom. Pont. Corpus trãsfertur Romam. 867. XIII.

Clemens II. eligitur à Rege Germ. Henrico, quem ipſe mox coronat Imperatorem. 1046. I. Concilium celebrat contra Simoniacos. 1047. I. Moritur in Germaniâ poſt novem menſes à promotione. ibid. IV.

Clemens dictus Guibertus Antipapa. Vide *Guibertus*.

Clemẽs III. creatur ex Epiſcopo Præneſtino Rom. Pontif. 1188. I. Promovet ſollicitè ſubſidium Terræ Sanctæ. ibid. Moritur. 1191 I.

Clemens Friſonum Archiepiſc. Vide *Villebrordus*.

Clementis impoſtoris Scoti hæreſes damnantur in Conciliis Germanicis, & Romano. 741. II 745. I. II.

Clephis creatur poſt Alboinum, primus Rex Longobard. in Italiâ 571. I. Occiditur a ſervo. 573. II.

Clericorum immunitas. Vide *Eccleſ. immun.*

Clericorum cælibatus. Vide *Cælibatus & Continentia*.

Clericorum tonſura. Vide *Tonſura*.

Clericorum ordinatio. Vide *Ordinatio*.

Clericorum teſticulis puteum implere vovit Alachis Dux Longobard. 691. II.

Clericos à mulieribus ſeparari per ſæculares Magiſtratus ſancitos in Concilio Hiſpalenſi, quod Canonibus Eccl. id fruſtra ſtatui viderent. 594. III. Nec permiſſas à Concilio Nicæno, voluit cum eis habitare Theodulphus Epiſc. Aurelian. & quare. 815. II.

Clerici Incontinentes in Anglia pelluntur ab Eccleſiis, & in eorum locum introducuntur monachi 970. I. Reſtitui petentes, repelluntur voce Crucifixi palam loquentis. 975. IV. Aliâque poſtea miraculo compeſcuntur. 979 II. Vi & dolo reſtitui, iterum pelluntur auctoritate Apoſt 1197. VI. Damnantur vbique pluribus Concilijs. 1049. IV. V. VI. 1051. I. 1059. VII. Vide *Nicolaita*

Clerici Canonici, qui Eccleſiis inſeruirent, ab Alexandro II. in Concilio Lateran. iubentur vitam communem monachorum inſtar, agere, 1063. VI. Clerici Acephali. Vide *Acephali Cler.* Clericis reuerentiam exhiberi a laicis, iubetur in Concilio Matiſcon. II. 588. III. Vide etiam *Sacerdotes.* & *Eccleſ. perſona.* Clericorum percuſſores damnantur. 819. I. II. 1143. II.

Clericos à cuſtodiâ murorum noluit excuſari Gregorius Magnus, cum periculum urgeret. 598. I. Clerici bellatores arguuntur. 691. II. Vide *Epiſcopi* & *Eccleſ. ſanguin.* Clericos proprietatem habentes ſaluari non poſſe, aſſeruit Arnaldus de Brixiâ. 1139 III. Ex Clericô Daniel regnat in Galliâ. 714 III. & Veremundus in Hiſp. 790. II.

Clerus Rom. Vide *Rom. Clerus.*

Clinicam mulierem, morbo ad gignendum inhabilem, vocat auctor Vitæ Caroli Magni. 771. III.

Clodoveus II Franc. Rex ſuccedit patri Dagoberto in parte Regni. 647. II. Mortuo fratre Sigeberto, ſuccedit in univerſum. 657. IV. Irreverenter agens in ſepulchrum S. Dionyſij, diuinitùs punitur. 660. I. Eximit eius monaſterium ab aliorum dominio. 661. I Virum mente captus fuerit 660. I Moritur. 664. III. Eius vidua diuinitus monetur abdicare ornatum regium 665. II. De eius filiorum ſucceſſione. 668. IV. 671. I.

Clodoveus III. regnat. 688. II. Moritur. 692. VI.

Clotarius Clodovei Primi filius victis Thuringiis, Berthari j Regis defuncti filiam Radegundem, captivam ducit, & demum in uxorem accipit. 527. X. Ob necem intra Eccleſiam factam domini de Yvetot, minaces interdictionis Regni literas ab Agapeto Papâ accipiens, ſatisfacit. 535. XVIII. Res Eccleſiæ ſibi vindicans, acriter reprehenditur ab Iniurioſo Epiſc. Turon. & reſipiſcit. 556. XIV. Diuinitus defenditur ab invaſione fratrum. 540 VI. Vnà cum fratre Childeberto invadit Hiſpaniam 542. III. Eius inceſtus. 555. V Côtendit cum fratre Childeberto, ob bona nepotis ipſorum 556. III. Rebellantem Chramnum filiū, ſæpè in gratiam receptum, recidentémque, tandem in prælio captum combutit, unà cum uxore & filiabus. 556. III, 564. II. Defunctis fratribus, & nepotibus, ſolus potitur monarchiâ Galliarum. 561. I. Sanctos viros colit. ibidem. Supponit collum feretro S. Medardi, cùm duceretur ad ſepulturam. 564. II. Moritur, & ſepeliri mandat in baſilicâ prædicti S Medardi. 565. IV.

Clotarius II. relinquitur à patre Chilperico moriente infans nondum baptizatus. 587. VI. Bellans cum nepotibus, vincitur. 601. VIII. Adipiſcitur ſolus monarchiam Galliarum. 614. V. Fovet literas, viróſque ſanctos. ibid. & VI Regni conſortem ſibi allegit Dagobertum filium 626 V. Moritur. 631. II.

Clotildis, ſive Chrotildis, mortuo viro ſuo Clodoveo, ſedat ciuile bellum filiorum. 540. VI. Pius eius obitus, & dignæ laudes. 553. XXI. Corpus Turonis defertur Pariſios a filiis, ſepeliendum iuxta coniugem, ibid.

Cluniacenſis monaſterij fundatio, quando, & à quibus contigerit. 912. VI. Eius nomen, & reformatio breui mirificè propagatur. 936. III. Frequens eò Fidelium peregrinatio. 1013. II. Inita ſocietas cum Caſſinenſi Congregatione. 1083. III. Eccleſia conſtruitur a fundamentis, pecuniâ Alfonſi Hiſp. Regis. 1109 IV. Miſerè devaſtatur à Pontio pſeudoabbate, eâque cauſa delata ad Sedem Apoſtol. terminatur à Papâ Honorio Secundo. 1126. III.

Clypiacenſe Concil. prope Pariſios, pro exemptione monaſterij S Dionyſij. 662 I.

Codicis Iuſtinianei compilatio & editio, quando, & per quales homines facta. 529. VI. Iterùm auctus & emendatus editur. 534. V.

Cognationis gradus. Vide *Gradus.*

Cognationis ſpiritualis causâ prohibita coniugia. 567. V. 721. I. Vide etiam *Coniug. inceſt.*

Colchi dicti populi, qui poſteà Lazi. 522. IV. Vide *Lazi.* Invaduntur a Coſrhoe Perſarum Rege. 554. II. Eorum Rege Chriſtiano, à Romani exercitûs ducibus doloſè necato, idem exercitus 50. millium militum, fugatur à tribus millibus Perſarum. 555 IV.

Collatio Conſtantinopoli, cum Severianis, iuſſu Iuſtiniani; ex quâ multi ad Eccleſiam redierunt. 532. III. In Hiſpaniâ cum Arianis, ex quâ Reccaredus Rex cum omnibus ſuis ſubditis amplectitur fidē Cathol. 590. XIII. In Angliâ, cum Scotis de controverſiâ diei Paſchatis. 664. II Pariſiis, de Imaginibus; & quàm ignoranter, ſeu malitioſè, in eâ Collatores egerint. 825. I. & ſeqq. In provinciâ Toloſanâ, cum Albienſibus hæreticis; qui conuicti & damnati ſunt. 1176. III. Vide etiam *Diſputatio.*

Colomnani regiæ proſapiæ Scot. viri ſanctiſſ. Martyrium. 1012. V.

Colonienſe in Germaniâ Concilium ſub Carolo Magno. 782. II. Sub Ludovico Rege, pro diſciplinâ Eccleſ. 870 III. Aliud poſteà, adverſus raptores bonorum Eccleſ. 887. II. Sub Victore PP. II. pro ſtabiliendo regno Henrici III. adhuc pueruli 1056. I. Sub Legato Sedis Apoſtol. contra Henricum IV. Imp. 1115. II. itémque aliud. 1118. VIII.

Coloſſus Rhodius, inter ſeptem mundi miracula olim nominatus, terræmotu disiectus, diſtrahitur à Saracenis. 653. VI.

Columbæ viſibili ſigno, repletur Aetius Spiritus S. gratiâ. 595 XI. Cur pingatur ad aurem S. Gregorij Papæ. 604. V. Duæ viſæ ad caput Eugenij PP. celebrantis Miſſam. 1145 IV. Alia in miraculo ſanctiſſ. Euchariſtiæ. 1188. V. Ligneæ ſuper perticas apponi ſolitæ à Longobardis in ſuis ſepulturis. 673. I.

Columbanus Abbas Hibernus Pictos ad fidem convertit. 565. VI Monaſterium extruit, cuius Abbati ſubiecti eſſent Epiſcopi ibidem. Luxovienſe conſtruit in Burgundiâ, è quô pellitur in exilium à Reginâ Brunichilde, & prædictionibus, aliiſque miraculis ubique claret. 612. II. Erecto in Italiâ Bobienſi monaſterio, ibi ſanctè quieſcit. 614. V Eius monaſtica inſtituta carpens Agreſtinus monachus, divinitùs punitur. 627. II.

Columnarij monachi. Vide *Stilita.*

Columnæ cæleſtis indicio detectus Gregorius Magnus, cum ſe abſconderet ne ordinaretur Pontifex. 590. VIII. Aliâ indicatur ſanctitas S. Vulſtrani Angli. 849 IV.

Columnenſium nobilis familiæ Rom. prima memoria. 1100 II.

Cometa ſub Heraclio gladij forma meridie apparens, ſignum invaleſcentis Arabum Imperij. 632. I. Sub Conſtantino Pogonato; poſt quem ſecuta eſt triennij ſiccitas, & peſtis ſæviſſ. 678. I. Duo in Gallia circa ſolem, denuntiantes invaſionem Saracenorum 709. III. Sub Michaele Curop. in Oriente, de malis à Bulgaris proventuris. 812. II. Sub Ludovico Pio, præſagiens proximum eius obitum. 837. I. Alius conſignatus a Latinis & Græcis. 1056 I.

Communionem intinctam non porrigendam, ſancitum olim à Summis Pontiff. 1118. I.

Communis Vita iniungitur Canonicis Eccleſiæ, ab Alexandro PP. II. in Concilio Lateran. 1063. VI Quas rebelliones ea de cauſa egerint Canonici Lucenſes, & quomodò puniti. 1074 VI.

Amplectuntur eam in Germania, omnes Catholici, tam Eccleſiaſtici, quàm laici utriuſque ſexûs. 1091 III.

Compatres Francorum Regum Romani Pontiff. 772. I

Compendienſis Conventus ſub Ludovico Pio, ad expianda prodigia, & adverſus laicos bona Eccleſ. uſurpantes. 823. II. Alius adverſus eumdem Imp. a filiis eius habitus, quo & depoſitus eſt Imperio. 833. II.

Compoſtella urbs decorata Epiſcopatu a Leone PP. Tertio, ob inventionem corporis S. Iacobi Apoſtoli. 816. III. Frequentatur peregrinatione totius orbis. ibidem. & 1121. I. Eius Eccleſiæ Encænia. 900. V. Ei vectigalis facta Hiſpania, in honorem S. Iacobi. 844 V. In direptione urbis per Arabes, Eccleſia ſervatur illæſa à S. Iacobo ipſique Arabes divinitùs pereunt. 985. IV. Erigitur in Metropolim à Calliſto PP. S. Iacobi ſtudioſiſſimo. 1123 I.

Compoſtell. Concil. pro diſciplina Eccleſ. 1056. V.

Conceptionis B. Mariæ feſtum, qua occaſione celebrari cœptum. 1136. III.

Conciliabula hæreticorum, vel ſchiſmaticorum, vide ſub ſingulis eorumdem, vel locorum nominibus.

Concilium univerſale, abſque auctoritate Romani Pont. colligi nefas. 1159. IX.

Concilia quatuor priora Oecumenica, tanti æſtimanda, quanti quatuor Evangelia, cenſuit Iuſtinianus Imp. 541. IV. & Gregorius Magnus Papa. 591. III.

Concilia ſingula, vide ſub ſingulis urbium vel locorum, aut etiam re-

rum vel perſonarum, in quibus & de quibus habita ſunt, litteris, ac nominibus.
Concilia particularia cogi ſolita in Occidente, cùm in Oriente Oecumenica celebranda eſſent, ut communi nomine mitterentur Legati. 679. I.
Concilia celebrari ſolita in Secretariis Eccleſiarum 680. IV. Eorum conſeſſus. Vide in *Conſeſſus*, & *Epiſcopi*
Confeſſionem peccatorum non eſſe faciendam hominibus, ſed ſoli Deo, apud Scotos, quidam olim prædicarunt: quam hæreſim, in ipſo ortu Alcuinus extinxit 778 VI.
Cuilibet homini ritè fieri poſſe, dixerunt Albienſes. 1176 II.
Publica à quibuſdam, maioris erubeſcentiæ causâ, laudabiliter poſterioribus temporibus facta. 1015. I. 1087. VII. 1183. II. 1190. II.
Confluent. Concil. pro diſciplina Eccleſ 912. IV Conventus pro electione Regis Rom. 1139. I.
Confirmatio Synodorum Oecumenicarum ſolita peti à Rom. Pontiff. Vide in *Concilium univerſ.*
De Confirmatione item Patriarcharum Orientalium, vide ſub nominibus earum ſedium
Confraternitas Mortis. Vide *Mortui*, & *Sodalitium*.
in Coniugia illicita celebratum Rom. Concil. ſub Gregor Secundo. 721. I. & ſub Zacharia. 743. IV Eadem vetita in Concil. gener. Engelheim. 948. II. Coniuge vivente legitima, aliam, priori reiecta, ducipoſſe, aſſeruerunt Mœchiani hæretici. 809. I. Ob coniugium illicitum Robertus Rex Franc. excommunicatur, & ex eodem coniugio naſcitur monſtrum. 998. I. Ob aliud eiuſmodi coniugium, Alfonſus Arag. Rex comminationem accipit privationis Regni, & divinitùs punitur. 109 I. Aliique Hiſp. Reges ex iiſdem cauſis, variis innodantur cenſuris. 1198. IX. itémque Francorum Reges. 10 4. II. 1095. III. 1198. VIII. Coniugia inceſtuoſa defenſa à quibuſdam Iuriſconſultis, damnata ab Alexandro PP. in Concil is Rom. 065. III Punita divinitùs. 613. I 1065. II. 1109. I. Vide etiam *Divortium*. *Matrimonium*, *Nuptiæ*.
Conon. Vide etiam *Cuno*.
Conon. creatur Romam. Pontif. 686. I. Eius Legatos Iuſtinianus Imp. prævaricari facit. ibid. II. Moritur. 687. I.
Conon ex eremita Cardinalis Epiſcopus Præneſt. Legatione Apoſt. fungens, multa per Orbem Concilia celebrat pro damnatione Inveſtiturarum laicorum, & Henrici Imp. eas ſibi uſurpantis. 1111 VII. 1114. III. 111. VIII. Oblatum Pontificatum recuſat. 1119. II.
Conradus Rex Germaniæ creatur à Principibus, & confirmatur à Papa. 1024. V. Eius prima inſtitutio ſub Burchardo VVormatienſi ibid. Retardatur electio ob inceſtuoſum connubium. ibid. Coronatur Romæ Imp. à Ioanne PP 1027. I. Divinitùs retrahitur ab invaſione Hungariæ. 1030. I. Ioannem PP. pulſum a Romanis, reſtituit in Sedem. 1033 I. Burgundiam a ſocero ſibi relictam, armis vindicat 1034 IV. Rebelles Mediolanenſes domat; ſed ob pulſos Epiſcopos, patitur divinam vindictam. 1037 I. Ducem Beneventanum tyrannidem exercentem, in ordinem redigit. 1038. I. Moritur repentino obitu. 1039 I.
Conradus filius Henrici III Imp ob inauditas patris turpitudines, rebellat in eum; & captus, mirabiliter liberatur: creatúrque Rex Italiæ. 1093. II. Stratoris officium exhibet Vrbano PP. 1095. II. Moritur. 1101. V.
Conradus creatus Romanorum Rex poſt mortem Lotharij Imper. 1130. I. Stat pro Rom. Pontifice adverſus rebelles Romanos. 1144 III. Crucem ſumit pro expeditione in Terram Sanctam. 1146. I. Proficiſcitur in Orientem; ſed eius exercitus fermè totus perit proditione Manuelis Imperat. Conſtantinop. 1147. I. III. Appellit in Palæſtinam; & inglorius redit in Germaniam. 1148 I 1149 II. Fœdus init cum Manuele adverſus Rogerium Siciliæ Regem. 1149 I Moritur. 1152 II.
Conradus Vſperg. Abbas, peregrinatur Ieroſolymam cum expeditione Chriſtianorum. 1101. III In reditu petit Romam. 1102 In Germanos Impp. propenſior, & in Rem Pont. parum æquus. 1105 I. 1111. III.
Conradus Moguntinus, conſanguineus Friderici Imp. fortiter in eum agit pro Alexandro PP. multáque inde patitur. 1163. I.
Conradi Salzburg. Archiepiſcopi conſtantia, & immenſæ paſſiones pro defenſione iurium Eccleſiæ adverſus Henricum Imp ſchiſmaticum 1111. III Alterius pariter viri undequaque præſtantiſſimi, generéque nobiliſſimi, contra Fridericum. 1166 II
Conſecrationes Eccleſiarum. Vide *Dedicatio*, & *Encænia*.
Conſecrat Eccleſiam ſuam Londoniæ ſolitis cæremoniis S Petrus Apoſtolus. 610 VI
Conſeſſûs ordo Epiſcoporum in Synodis qualis, quoad dexteram vel ſiniſtram attinet. 680. V. Item quoad prærogativam ætatis, vel ſedium. 1075 VIII.
Conſtans, nepos Heraclij, hæreticus Monothelita imperat, hæreſimque valde propagat. 641 I. 64 . II. Promulgat pro eâ edictum, Typum dictum. 648. I Martinum Papam, & Maximum Abbatem, ob damnatum Typum, crudeli mulctat exilio. 650. I. 651. I. Manichæos in Armeniâ comprimit 653. VII Victus navali prælio a Saracenis, vix mutatâ veſte elabitur. 654. II. Munera mittit Romam ad S. Petrum, ut appareat Catholicus. 655 I. Ei tributum pendit Saracenorum Rex 658. II. ſed paulò poſt reſilit. 659. II Fratrem ſuum, diaconum creatum occidit; unde continuis inſomniis exagitatus, ſecedit in Siciliam, & Imperium Syracuſas transferre cogitat. 659. I. Viſitat Limina Apoſtolorum, aufert ærea urbis ornamenta. Longobardos fruſtra bello tentat; & rediens in Siciliam, eam expilat. 663. II. Necatur in balneo. 668.
Conſtantia filia Rogerij Regis Siciliæ, nubit. Henrico filio Friderici Imp. 1168. IV An fuerit olim monialis. ibid. & ſeqq Altercatur de ſucceſſione Siciliæ cum Tancredo 1189 IV. Coronatur Auguſta una cum viro, a Cæleſtino PP. 1191. II Capitur à Salernitanis, & mittitur ad Tancredum. ibi. III. Liberatur opera Cæleſtini Papæ, ibid. Ob crudelitatem viri in Siculos, armat exercitum adverſus illum. 1196. II. Vtrum verè pepererit Fridericum Secundum. 1197. III.
Conſtantienſe Concil. in German. ſub Henrico Rege. 1043. II. Sub Legato Apoſtol. Sedis, contra ſacerdotes ſimoniacos, & incontinentes. 1094. I.
Conventus à Friderico Imp. habitus, poſt ſtabilienda pace Longobardiæ. 1183. III.
Conſtantinopolitana civitas liberatur graviſſima peſte immiſſa per Angelos malos, ope Dei genitricis. 544. III. Ingenti terrore concutitur, ex dicto terræ motu, & falſis proximi Iudicij prædictionibus 557. I. affligitúrque peſte, fame, turpitudinibus, bello, & ſeditionibus, 558. II. III. ac rurſum adeò terretur ex incurſione Avarum, ut cogitaretur de fuga in Aſiam. 600. II. Liberatur iterùm ab obſidione eorumdem Avarum, virtute S. Dei genitricis. 626. II. itemque ab obſidionibus Saracenorum. 672. III. 717. IV Trecenta hominum millia peſte & fame ibi pereunt. 717. IV. Pro defenſione ſacrarum Imaginum, fortiſſimè agunt adverſus Impp earum oppugnatores. 726. III. V. Direptioni nudatū exponitur à Copronymo Imp. ob receptū Artabaſdum. 743. V. Penè deſerta redditur a peſte Bubonis. 746. I Obſidetur a Thoma tyranno ſub Michaële Balbo, ſed liberatur per Bulgaros 822. II. Concutitur aliis diris terræ motibus. 789. I. 861. IV. 862. I 98 . II. 1011. V Conceſſum in ea Saracenis Oratorium. 917. III. 1187 II.
Conſtantin. Conciliabulum ſub Heraclio, pro confirmatione impiæ Ectheſis Monothelitarum. 639. I. Sub Iuſtiniano Iuniori, Erratica Synodus dicta, pro Appendice ad Synodos Quintam & Sextam Oecumenicas; unde & Quiniſexta quoque dicta eſt. 692. I. & ſeqq. Vide *Quiniſexta Synodus*.
Sub Philippico Bardane, pro reſtitutione hæreſis Monothelitarum. 712. I. Sub Conſtantino Copronymo. Septimum Oecumen. ab eis dictum, adverſus ſacras Imagines, & Sanctos. 754. VI. Damnatur à Stephano Papa, & Patriarchis Orientalibus. ibid. VII. & in Concilio Rom. ſub alio Steph. 769. II. itémque in Septima legitima, Nicænâ Secunda Synodo. 787. V.
Sub Nicephoro duo Concilia Adulterantium. 806. II. 809 I. Sub Leone Armeno, adverſus ſacras Imagines. & pro damnatione Nicænæ. VII Oecumen Synodi 814. III A Photio intruſo pſeudopatriarcha, adverſus Ignatium expulſum: quod Nicolaus PP. vocat Latrocinale Concilium. 861. I. II. Aliúdque adverſus eumdem Nicolaum. 867. VII. Huius Acta comburuntur Romæ, & Conſtant. 868. III 869. VI. Rurſùm aliud Octavum falſò dictum, quo abrogata eſt legitima Octava Synodus. 879. V. Damnatur à Ioanne Papa. 880. I.
Conſtantin. Concilium legitimum celebratum à Ioanne Epiſcopo pro re-

[illegible] in Origenis [illegible] Orthodoxorum [illegible] Anaſta[illegible] Imp. [illegible] & [illegible] hæreſ[illegible] VI. Ab [illegible] pro [illegible] fidei ad Rom. [illegible] X. A Martin, & a his Apoſtol. Sedis Legatis, adverſus A[illegible], Severum, alioſque [illegible] 536 X. A Vigilio Papa, [illegible] Trium Capitulorum 547 III [illegible] II. Occumenicum [illegible] Quintum, [illegible] Trium Capitul. & errorum Origenis 553. III. Vide *Quinta Synodus*. Aliud provinciale in cauſa Gregorij Epiſcopi Antiocheni, ſub Ioanne Ieiunatore. 687 I. Oecumenicum Sextum, contra Monothelitas. Vide *Sexta Synodus*.

Sub Methodio Patriarchâ, pro [illegible] Nicænæ Oecum. VII Synodi & reſtitutione ſacrarum Imaginum 841 III Sub Ignatio [illegible] Gregorij Syracuſani, quæ [illegible] Rom. [illegible] eſt. 854. II. Oecumenicum Octavum, contra Photium, eiuſque ſchiſma 869. II. Vide *Octava Synodus*. In [illegible] Polyeucta [illegible] I. Pro [illegible] Epiſcopi 944 I. Pro [illegible] Patriarchæ criminis accuſati 975. III. [illegible] Patriar. [illegible] V [illegible] XIV [illegible] VII

Conſtantinopolit. Eccleſiæ, maiorum [illegible] numerus clericorum a Iuſtiniano Imp. conſtitutus. 535 I. [illegible] ab Heraclio 618. I. [illegible] ob [illegible] pellicem a Conſtantino [illegible] Irene [illegible] 806. II. 809 I [illegible] ob quadrigamiam Leonis Sap. Imp. [illegible] II 921 I De eius [illegible] poſt Romanam [illegible] Conc. Conſtant. Oecumenici, renovatur a Iuſtiniano Imp. propria præſumptione. 541. IX. Ex quo, tempore cœperit in deterius labi, & communicatio cum Eccleſia Rom. [illegible] 692. V. Vide etiam *Græci & Orientalis Eccleſ.* Sedet in eâ, femina Patriarcha, [illegible] omnia in Rom. [illegible] Papiſſa Ioanna. 853 VI. [illegible] in Rom. Eccleſ. 869. XV Quando [illegible] defecerit ab eius communione 1009 [illegible] VIII.

Conſtantinopol. Epiſcopi, [illegible] Eccleſias Bulgariæ. 869 XIII. Vide etiam [illegible] in *Conſtantinopol. Eccleſ.* Oecumenici nomen [illegible] a Rom. Pontiff. Vide *Oecumenicus*. Conſecrari ſoliti ab Epiſcopo Heracleæ 956 I. Eorum iudex, confirmator, ac depoſitor Romanus Pontifex 520 II. 5 6 V [illegible] II [illegible] II [illegible] IV 648. II 750 I 781 I [illegible] I [illegible] 8 8. I 88[illegible] I. [illegible] à Rom. Pont. petere [illegible] Pallij, quem poſtea eis [illegible] perp[illegible] conceſſit Ioannes XI, tyrannice ad id coactus. 934 I [illegible] a Rom. Pontiff. vicariam [illegible] in rebus ad hæreſes & univerſalis Eccleſiæ negotia pertinentibus accipere: puta Epiphanius, 521 II & Menas 536 X

Conſtantini Magni lancea, & [illegible] delata a [illegible] pervenit ad Henricum German. Regem 929 II

Conſtantinus Heraclij Imp. [illegible], quarto regni [illegible] moritur 641 I

Conſtantinus, Pogonatus cognomento, [illegible] [illegible] patri [illegible] [illegible] tyrannice [illegible] Mezezio [illegible] imperat. 6[illegible] 8 II [illegible] [illegible] garadumit. [illegible] Pacem [illegible] tuere ſatagens, omnia [illegible] petere adverſus Imperij hoſtes ſuccedunt 6[illegible]. III. Agit apud Rom. Pontif. pro celebratione Concilij contra hæreſim Monothelitarum 678 II [illegible] tributarium [illegible] Bulgaris Imperium invaditur, ut quies daretur celebrationi Concilij ibid. III Edictum promulgat de fide Catholica, in Sexta Synodo ſtabilita 681 X. Liberat Eccleſiam Rom. a perſecutione pecuniæ pro ordinatione Pontificia. XII Itemque a iure confirmationis [illegible] Pont. tyrannicè a prædeceſſoribus uſurpato. 684 I. [illegible] ordinem fratres ſuos [illegible] res novas molientes. 681 IX Moritur. 6[illegible] I

Conſtantinus Copronymus, filius Leonis Iſauri, naſcitur. 719. III. in baptiſmo [illegible] egerens, inde Copronymi cognomen habuit, futuræque impietatis augurium dedit. ibid. Infantulus coronatur Imp. [illegible] I Ducit uxorem [illegible] nem, filiam Chagani Regis. [illegible] I Mortuo patre, ſolus imperat [illegible] I Quam impius, & impuris moribus fuerit, & quæ [illegible] ibi & 775 II [illegible] Imperio ab Artabaſdo cog[illegible]. 741 I. R[illegible] 74[illegible] V Donat quædam Eccleſiæ Rom. ibid. VI.

Concilium cogit adverſus ſacrarum Imaginum, & Sanctorum [illegible] 754. VI Iuramentum exigit ab omnibus adverſus Imagines, & Monachos, quos & diris modis perſequitur. ibid VIII. Fruſtra tentatur reduci a Rom. Pontificibus. 74[illegible] VI 754 VII 7[illegible] II [illegible] [illegible] 763 III [illegible] cum dæmonibus occulte [illegible]. 765 I Triumphat de Bulgaris 763 I [illegible] ingentem amittit claſſem naufragio 766. I Horrenda ſub eo prodigia 742. I. 46. I. 74[illegible] I. 76[illegible] III Eccleſias profanat, SS [illegible] prohibet, [illegible] exturbat. [illegible] 766 I. Legationem cum muneribus mittit ad Pipinum Franc. Regem. 766 II. Bruma [illegible] more Gentium celebrat. [illegible] III Horrendis blaſphemiis impetit S. Dei genitricem. [illegible] II [illegible] IV Diris modis perſequitur monachos [illegible] I. Moritur in expeditione Bulgarica, ſéque ſui æterna damnatione ob blaſphemias in B. Virginem, conqueritur 775 I. Scripta eius. ibid. II Sepultura, & e[illegible] ibid. Invocatur a ſuis, & miracula [illegible] 813. I.

Conſtantinus, filius Leonis & Irenes, [illegible] puerulus coronatur a patre Imp. 776. I Succedit patri, ſub regimine matris 780 III. Vide *Irene*. Contrahit ſponſalia cum filia Caroli Magni, [illegible] amiſſa, cogitur a matre aliam ducere. 781 [illegible] 788. I [illegible] matri [illegible], [illegible] caſtigatur, & [illegible] 789 I Imperat [illegible] abſque matre. 790. I Eius crudelitas in patruos. 791 I Repudiata legitima uxore, aliam ducit, unde a multis anathematizatur, ipſe vero [illegible] eos perſecutionem movet 795 [illegible] rurſum [illegible] a matre, excæcatur & inde moritur. 797. I Eum ſe [illegible] Thomas tyrannus, dat pœnas ſub Michaele Balbo. 8[illegible] 2 II

Conſtantinus filius Baſilij Macedonis, a patre adſciſcitur in conſortium Imperij 868 I. Moritur. 8[illegible] IV

Conſtantinus Porphyrogenitus imperat [illegible] 912 III Fatigatus a [illegible] Romanum [illegible] 919 I. Redactis [illegible] Romano cum [illegible] imperat 944. IV. Moritur, veneno potatus a filio, ob [illegible] imperium. 960. III. Eius virtutes, & vita. ibid.

Conſtantinus & Baſilius fratres Imp. Vide *Baſil. & Conſtant.* Mortuo Baſilio, Conſtantinus ſolus regnat 1025 III. Populum tributis vexat, ibid Moritur 1028. IV

Conſtantinus Monomachus ab exilio vocatur ad Imperium 1042. II. Ob pellicem ſub introductam, periclitatur a populo. ibi Oſtendit ſe propenſiorem erga Rom. Eccleſiam, adverſus ſchiſma Græcorum. 1053. V. 10[illegible]4. II. Moritur 1054 VII. Eius vita, & pia opera ibid.

Conſtantinus Ducas creatur Imp. [illegible]59 XI. Pietate debellat divinitus ſexcenta millia Scytharum. 1065 VII Moritur. 1067. III.

Conſtantinus Rom. Pont. creatur 708. I. Acceſſitur a Iuſtiniano Iuniori Imp. ob controverſiam de canonibus Synodi Quiniſextæ, & miro honore in itinere a Magiſtratibus, Conſtantinopoli, a Clero & Senatu, & Nicomediæ ab ipſo Imp. excipitur. 709 I. 10. Satisfacit Imperatori de [illegible] recipiendis iiſdem canonibus. ibid III. Revertitur Romam. 711. II. Agit viriliter cum Clero & populo, adverſus Philippicum Dardanem Imp. hæreticum 712 II Moritur. [illegible]14 I

Conſtantinus pſeudopapa intruditur a Totone Duce Nepeſino ipſius fratre, poſt obitum Pauli Pont. 767 II. Pellitur à Chriſtophoro Primicerio, occiſo quoque Totone 768 I. Damnatur in Concilio, & monaſterio includitur, indéque a militibus extractus, excæcatur ib. & 769 I.

Conſtantinus electus Antiochenus Patriarcha, [illegible] detinetur in carcere 686. III.

Conſtantinus creatur Patriarcha Cõſtantinopol. 664 Moritur. 666. I

Conſtantinus alius Patriarcha Conſt. intruditur propriâ auctoritate a Copronymo Imp. 754. VI. Intereſt Conciliabulo adverſus ſacras Imagines. ibid. Compellit Imperatorem a promulgãdo Neſtorianiſmo. 76[illegible] III Pellitur ab eo in exilium. 766. I. Impietatem Copronymi propagans, ab eodem revocatur Conſtantinopolim, & poſt ludibria publica, capite truncatur. 767. IV.

Conſtantinus alius, cognomento Lichudes, creatur Patr. Conſtantinop. 1058 V Moritur 1066 X.

Conſtantinus Manichæus multos antiquos renovat errores & Silvanum S. Pauli Apoſt. diſcipulum ſe mentiens, [illegible] 6[illegible]. VII. Eius diſcipulis quid contigerit ibid.

Conſtitutionibus Impp. etiam Ethnicorum, non dedignata uti Eccleſia in [illegible] quæ contra relig. Chriſt. non eſſent 528 I. Vide *Leges*.

Conſtitutiones Leonis VIII. PP nomine aſſertæ [illegible] Ottonis Imp. redarguuntur falſi 964 IV. V De aliis vide ſub ſingulis auctoribus ſive Pontificibus, ſive Principum [illegible] nominibus.

Conſ[illegible] Vi[illegible] Tr[illegible]

Capitulis, ad Quinam Synodum. 553. X. Gregorij Magni, de exemptione monachorum à ſubiectione Epiſcoporum. 601. II. Gregorij II. adverſus illicita coniugia. 721. I. Gregorij III. contra Iconomachos 7.2 II. Leonis IX. de continentia Clericorum. 105 I.

Conſuetudines regiæ in Anglia tumultũ excitant inter Regem Henr. & Thomam Cantuar. 1163 IV. Vide *Thomas Cantuar.* Quænam ex eſſent, quaſnàm que Alexander PP. damnarit, vel toleratit. 1164. VII. VIII. Abolet eas ipſe Rex. 1172 I. Conſuetudinum quarumdam occaſione, grave diſſidium inter Lucium PP. & Romanos. 1183 I.

Conſulatus cœptus negligi, invidiâ Iuſtiniani 541 I. Conſulatum imperatori iugiter inhærere idem voluit. ibid.

Conſultationes ad Sedem Apoſt. undique frequentes, à magnis viris, Eccleſiis, Synodiſque. 510. III. 515 IV 538. V. 601. V. 604 I 726. XII. 744. III. 751. I. II 806 IV 809 IV. 821. I. 864. III 905. II. & alibi ſæpiſſimè.

Conſultationum Epiſcoporum mos antiquus. 451 X.

Continentia inter coniuges ex conſenſu mutuo. 665 III 7-7. II 78: I. 1014. IV. 1043. I. 1063. I. 1066. III. Vide etiam *Virginitas.*

Continentia clericorum firmata in Concilio Turonenſi Secundo. 570 V. à Gregorio Magno. 591. IV V Concilio Toletano. 601 VII Romano ſub Zacharià 743. IV. Anglicano. 770 II. Vide etiam *Cler ci in continentes & Nicolaita.*

Corbeiæ monaſterium in Saxoniâ erigitur a Ludovico Pio. 822. I. Eò transferuntur Reliquiæ S. Viti mart. 8 6 IV.

Corbinus è Germaniâ veniens ad Limina Apoſtol. à Gregorio II. creatur Epiſcopus Friſingenſis, & accipit Apoſtolatum ad gentes. 716. III. Petit midſionem ab onere, nec obtinet. 724 II. Boioariæ Ducem de inceſtu reprehendens, periclitatur a pellice; ſed divinitus liberatur, peccatores verò relapſi miſerè pereunt. ibid.

Cordubenſis in Hiſpan. Eccleſiæ dira afflictio, & ingens martyrum numerus, ſub Saracenis. 821. III 850. I 851. II 855. II. 859. I. 923. I. 938. I. 975. II

de Corepiſcopis epiſtola ſpuria Ioannis III. Papæ. 572. I.

Coronæ Domini ſpineæ pars delata in Galliam. 542 III.

Coronâ Epiſcopali ab ortu ſuo inſignitus Nicetius Treverenſis 530. VI. Coronari ab Epiſcopis Conſtantinop. tam antiquitùs ſolitos Impp. Orientis 519. IV. 565 III. &c.

Corpus Copronymi Imp. effoſſum poſt mortem, à Catholicis. 775. II Formoſi PP. a Stephano & Sergio 897. II. Plurimorum aliorum, vide ſub ſingulis eorum nominibus: & adde. 1105. IV 1106. III. in fi. 1111. III in fi. 1115. II 1139. V.

Corpora Sanctorum. Vide *Reliquia.*

Corrupticolarũ hæreſis, quâ occaſione orta, & quæ doceret 519 XII 56. I

Coſmas eligitur Patriar. Conſtantin. 1078 IV Moritur. 1081 V A ſis eiuſdem nominis, inſignis planè vir eligitur. 1146 IV Moritur. 1147. XIII

Coſdroes Perſ. Rex bellum movet Iuſtiniano Imp 539 II Syriâ vaſtat, & Antiochiam incendit; tributum que ei ab Imp. pro pace promittitur. 540. VIII. IX. Alias iterat irruptiones. 543. II. 544. II Virtute Imaginis Chriſti, repellitur ab invaſione Edeſſæ. 545 II. In Colchide delet exercitum Romanorum 554 II. Multis alias victoriis obtentis, tandem omninò profligatur a ducibus Tiberij Imp. & præ mœrore moritur miſerabiliter 581 I Aſſeritur a nonnullis, in fine baptiſmum ſuſcepiſſe. ibid.

Coſdroes alius, ſuperioris nepos, erectus a ſubditis in patrem Hormiſdam, infeliciſſimè eum perire facit 590. XV. Inde rebellantibus adverſus eum militibus, confugit ad Mauritium Imp. ibid. Reſtituitur a Romanis in regnum, & iacta donaria mittit ad Eccleſiam S. Sergij martyris: haud tamen convertitur ad fidem 591 I. II. Movet arma in Phocam Imp in ultionem necis Mauritij. 604. IX Syriam devaſtat nullo obice. 607. III Alias ingentes infert clades Imperio. 608. I. 610. IV 611. I 613 I Oblatum pro pace tributum annuum ab Heraclio, reſpuit 6.3. I. Hieroſolymam capit, loca ſancta comburit, & Crucem Domini captivam abducit in Perſidem. 614. VIII Invadit Ægyptum & Libyam, capitque Carthaginem. 615 I. 616. II. Rursùm petitam ab Heraclio pacem denegat niſi Imp. cum ſuis Chriſtum abnegarent. 61- III. Eius exercitus vincuntur ab Heraclio 621. II 622. I 623. I. 624 III. 625. II. 626 II. Præ rabie Eccleſias Regni ſui donarijs ſpoliat, & Chriſtianos omnes ad Neſtorianiſmum cogit 624 I. Anaſtaſium in Perſiam monachum martyrio coronat. 627. I. Fugiens Heraclium, a proprio filio Syroe capitur, luditur, & miſerrimè necatur. ibid II.

Coterelli hæretici, & graſſatores, damnantur in Concilio Lateran. ſub Alex. I P. III. & armis coerceri iubentur. 1179. III. Eorum nefanda ſcelera. 1185 IV. Exſtirpantur ex Gallia ab exercitu Regis Philippi. ibid.

Covacenſe Concil. in Hiſpan. de Eccleſ. & Regni diſciplinâ. 1050 III.

Creſcentius Nomentanus invadit Romæ tyrannidem. 985. III Adverſus eum vocatur Otto Rex Germ. 996 I Ioannem ſchiſmaticum Papam creat adverſus Greg. V. ibid. II Captus ludibrio habetur, & miſerè perit. ibid.

Creſconius Africanus, Canonum collector, 52-. IX. 8-5 II.

Cretæ inſula obtinetur a Saracenis. 812 III. Vnde ea dicta Candia. ibidem. Recuperatur a Græcis, & illuſtratur prædicatione & miraculis S. Niconis. 961. III.

Crouldis Regina. Vide *Clotildis.*

Crux Apameæ viſa eſt circumdata igne non comburente. 540. IX

Crucis Dominicæ portiuncula, dono data S. Radegundi Reginæ ab Imp frequentia edit ſolita miracula 566. VI. Ex nodis eius ſacratiſſ. ligni, liquor odorifer & ſaluſifer profluit 598 IV 6-5. I.

Abducitur captiva in Perſidem a Coſdroe Rege, ingētémque eis terrorem incutit, ut nec eam aſpicere auſi ſint 614 VIII. X. Captiva detentat Perſas, copiamque Imperium extinguit 621. I 62-. II. Extincto Coſdroe, redditur Heraclio a novo Rege Syroe, & in ſignis pompa refertur Hieroſolymam 62-. II Reſtituitur ab Imperatore in loco in Calvariæ, multis edito miraculo, & ſtatuitur ... eſt feſtum Exaltationis eius 6.8 I. Defertur ab eodem Heraclio Conſtantinopolim, ne pateret incurſioni ... Arabum, ſive Saracenorum. 6- III.

Eius portio inventa Romæ a Sergio Papâ, proponi conſuevit adoranda in die Exaltationis eius 701. I. Eiuſdem ſancti Ligni virtute, ingentes partæ divinitùs victoriæ a Chriſtianis Latinis adverſus Saracenos. 1101. III 1105. V 1110 V 1125. II. 11-4 IV Capitur a Saladino Hieroſolymis, & ignominioſe flagellatur. 1187 I II

Crucis Chriſti inimici, Mahometes 630 II. Bongomili 1118 XII. Petrus de Bruis, 1126. VI Henricus 1147. VIII. Crucem pro phylacterio, mittit Gregorius Magnus ad infantulum regium. 6-4. I.

Crucis apparitiones. Vide *Apparitio.*

Crucis oleum, quid dict. 5-8 IV.

Crucis ſigno peſtis Turcarum infidelium ſanata. 591 I Ingentia miracula edita a Theodoro Siceota. 598. VI. Incendium extinctum à Leone PP IV 847. V. Ignei globi repulſi. 944. V. Ægri curati a Roberto Rege. 1033. IV.

Crucis virtute Apameenſes liberantur a Coſdrois inſultu 540 IX. Impeditur ædificatio templi Saracenorum Hieroſolymis. 643 I

Lucidiſſimam poſuit Angelus ſuper pyramidem ſepulchri Suzannæ mortuæ Chriſtianæ. 1169 VI.

Cruces igne comburens Petrus de Bruis hæreſiarcha, igne ipſe comburitur a Fidelibus 1126. VI. Crucem deicere conantes Saraceni, immiſſis cæ itùs fulguribus pereunt. 1169. VI. Cruces inter ſe vehementer ſponte concuſſæ, portendunt mala eventura 607. III.

Cruces priuſquàm adorarent, baptizabant Armeni. 863. V

Crux antiquo more ferri ſolita a Subdiaconis Eccl. Rom. ante Pontificem equitantem. 855. IV. Data pro inſigni Bulgaris recens factis Chriſtianis, a Nicolao Papa. 866. II Ante Regem Hungariæ Stephanum, ſeu Apoſtolatûs inſigne deferri, conceſſit Papa. 1000. II. Cõſtituta teſſera militaris Sacri Belli ad recuperationem Terræ Sanctæ 1095 V Variatus earum color, ad diſtinctionem militum diverſorum Principum. 1185 II. Suſpendi ſolitæ ad collum, poſt finitam peregrinationem Hieroſol. 1191. V.

Cunonis electi Treverenſis martyrium 1066, V. Vide etiam *Conon.*

Curopalates. Vide *Ioann. Curopal.*

Cypriani martyris oſſa transferuntur in Gallias, & Venetias. 806. V

Cyprium Concilium contra Monothelitas. 64-. III.

Cyprus inſula occupatur a Saracenis. 646 IV Recuperatur à Nicephoro Phocâ Imp. 964 VII. Capitur a Richardo Angliæ Rege 1191. VI.

Cyriacus eligitur Conſtantinop. Epiſcopus 596. I Recipit eum Gregorius PP in cõmunionem, ſed vetat Apocriſiarium ſuum ei cõmunica-

te . . . . . . is, niſi depoſ . . . . . . O cumenici . . . I. R . . . . Iuxc . . . . . . pro immunitate E . . . 606. II . . . . Oecumenici non conveniſſe Epiſcopo Conſtantinopolitano, ... confectus . . . . . ibid.
Cyrus . . . . . Lazarum Epiſ. Monothelitarum . . . . Heraclio Imp. 629 II. Transfertur ab eo . . . . . Alexandriam 630 IV. . . . . celebrato, prædictæ . . . . ap . . . , & quibus progreſſibus in . . . . impietatem pervenerit, quæ. . . . que . . . . cum eo Honorius Papa 633. I. & ſeqq. Moritur 640 III. Damnatur eius memoria in Sexta Synodo Oecum. 681 II.
Cyrus Amaſtri . . . monachus, ex prædictione facta Iuſtiniano Iantoti de recuperatione Imperij, aſſequitur Patriarchatum Conſtantinop. 705. II. Eiicitur ab impio Philippico. 711. I.

D

DAcius Mediolan. Epiſcopus implorat auxilium contra Gothos 538. IX. Capta civitate, Conſtantinopolim ſe recipit, & in itinere liberat Corinthi domum quam dam ab infeſtatione dæmonum. 539 III. Reſiſtit Iuſtiniano Imp pro Tr . . . Capitulis. 546 IV. V.
Dagobertus filius Clotarij Regis, datur a patre inſtituendus S. Arnulpho Metenſi Epiſcopo. 6 4 V. Aſciſcitur a patre in conſortium regni 626. V. Mortuo patre, ſolus potitur monarchia Gallorum. 6 . . II. Colit ſanctos Epiſcopos. ibid. III. Vxore repudiata præ . . . ſterilitatis, puellam e monaſterio raptam ducit; & . . . urgatus ab Epiſcopis, inter quos pelit S. Amandum. 632. II. Redditur meliori frugi, & ex legitimo coniugio auctus filio, ad eum baptizandum revocat Amandum, & flexis genibus veniam exorat. 639 VI. Eccleſias Galliæ patrimonij ſui hæredes facit. 644. II. Moritur, & poſt mortem eripitur e manibus dæmonum per Sanctos, quorum ipſe præcipue Eccleſias ornaverat. 647. II.
Dagobertus Secundus moritur. 714. III.
Daibertus Archiep. Piſanus, mittitur ab Vrbano PP. Legatus in Orientem, ad diſponendas res Eccleſ. in expeditione Latinorum. 1098. IV. Creatur Patriarcha Hieroſolymitanus. 10 9. VIII. Contendit cum Balduino Rege, pro iuribus illius Eccleſiæ 1100. VI. Pulſus ab eo, petit Romam pro reſtitutione. 11 4. III. In reditu moritur in Sicilia 1107. IV.
Dalmatiæ & Croatiæ Regnum erigitur a Gregorio PP. VII & fit vectigale Eccleſiæ Rom. 1076. X.
Dalmatica mortuorum corpora tegi, vel ipſorum Summorum Pontiſ. prohibuit Greg. PP. & quare 595 VI.
Damaſus II. creatur, Rom. Pont. & poſt 23 dies moritur. 1048. I.
Damianiſtæ hæretici, ſecta Acephalorum. 5 . . XIV.
De Damnatorũ apud inferos ſalvatione, plurimi errores. Vide *Infra Salus*. Damnationes quarumdam oſtenſæ ſervis Dei. Vide *Anima*. & *Viſiones*.
Dani a quibus converſi fuerint ad fidem. 826. Iidem dicti Northmanni. 74 . IV. Vide *Northmanni*. Ab . . . nunc E . . . . ni . . . . . er A . . . . . ci . . . tant. 9 . . IV 8 . 4 III 1011 III. Eorum Eccleſ . . . . . . uo . . . reſtoratur, opera H . . . . R . . . & . Vnni Archiep. Hamburg. . . . I. itém qu . opera Vnonis Mog. 949. I. Eorum Rex Haraldus converti . . tur ex miraculo . . . . In Anglia omnes . . . . dicta . . . . necantur. . . . IV. Rex . . . eam occupat. 1014 VI. 1011 I. Illius Regi unum ſunt vectigal Regni Eccleſiæ. 1062. VI. Proprium recipit ab Vrbano PP. Metropolitam cum antea ſubiacerent Hamburg. . . . 1092. II.
Daniel clericus, creatur Franc. Rex nominaturque Chilpericus 715. IV.
Decimas Stephanus Rex Hungariæ, etiam ex liberis perſolvi voluit. 997 in fin.
Decimas non eſſe ſolvendas Sacerdotibus indignis, aſſeruerunt Albigenſes hæretici. 1176. II. Nulla occaſione debent a Regibus exigi de Eccleſiaſticis. 1176 I.
Decimæ Saladinæ, pro expeditione in Terram Sanctam. 1188. II.
Decretales Epiſtolas Rom. Pont. quinam in unum collegerint, & quanti ſint faciendæ. 865. II. III. IV. Quæ fuerit Epiſcoporum Gallor. de iis dubitatio apud Nicolaum Papã. ib.
Dedicationes Eccleſiarum. Vide *Encænia*, *Conſecratio*. Quam magna ex fieret impenſa 591. VII. Dedicationes Eccleſiarum, inconſulto Rom. Pont. non poterant fieri; & quomodo id intelligendũ. 591. VII.
Defenſoris Eccleſiæ Officium, Gregorius PP. I. Regionarius adnotavit. 598. II. Quale eorum eſſet munus & dignitas. ibid. Defenſorem S. Eccleſiæ indigitat ſe Carolus Magnus 794 II.
Defunctorum corporum curatio. Vide *Sepultura Corpora. Mortui*. Defunctos precibus vivorum adiuvari, plurimis viſionibus, & revelationibus certiſſ. confirmatum. 590 V. 851 III. 874. I. 1024. I. Vide etiam *Viſio*. Iiſdem conceſſa Indulgentia. 87 . V. 1118 VII. Cur, & quo auctore eorum commemoratio fiat poſt feſtum Omnium SS. 1048 III. Sodalitium Romæ inſtitutum pro eorum animabus. 984. II. Vide etiam *Suffragia*.
Delphinus Epiſc. Lugdun. martyrium conſequitur ab impia Reginã Brunichilde. 611. III.
Denarius S. Petri in Angliã, quid 740. III. item in Galliã. 781. III in Britanniã Minori . 869 XVI. in Poloniã 1045. I. in Hiberniã 1159. III.
Depoſitionis Regum, & Imperatorũ exempla, vide ſub iis vocibus. Eos autem iure deponi poſſe a Rom Põtiſi. vide etiam. 800. IV 1076. VII. 1081. II. Et adde, *Fidelitas*. Depoſitionis communicatio in Reges & Antiſtites, apponi ſolita in privilegiis Rom Pontificum. 593. VI.
Deſiderius obtinet regnũ Longobard. favore Romani Pontif. 756. I. Romam fraudulenter veniens, Stephanum PP. male habet, & quoſdam clericos necat. 7 0 I. Filias ſuas nuptui dat Carolo Magno, & Carolomanno, fratribus Francorũ Regibus ibidem. Ad obſidionem urbis properans, reprimitur timore excommunicationis ei ab Hadriano Papa intentatæ 773. I. Recuſans reddere Eccleſiæ Rom. ab ata, bello . . . . us a Carolo Magno, præ . . . . que vincitur, eidemque ſe dedere coactus, ducitur in Gallias. 773. II. 774 II.
Didi . . . us Vien. Epiſc. martyr ab impia Brunichilde 6 . . III.
Deſiderij Abbatis Caſſin. egregia primordia, & nobiles progreſſus. 1061. I. Summa eius prudentia, ſimul & fortitudo in tractando cum Henrico Rege excommunicato 108 III. 1097. XLIII. Eligitur Rom. Pontifex, dicturque Victor Tertius. 1086. I. Reliqua vitæ in *Vict*. III.
Deum eſſe humanã forma, aſſeruerunt Bongomili. 118 XII.
Deitatem triplicem eſſe in Trinitate, aſſeruit Gothescalcus. 848. III. Divinam eſſentiam non eſſe Deũ, & Divinam naturam non eſſe incarnatam dicebat Gilbertus Pictavienſis. & quid de eã re definitum ſit. 7. V. 1 48 V VI.
Deos duos introduxerunt Albienſes, unum bonum, & alterum malum, &c. 1176. II.
Deuſdedit creatur Rom. Pont. 614 I. Oſculo ſanat leproſum. 615. II. Moritur 6 7 I. Decretum eius de ſpirituali cognatione & baptiſmo. ibid.
Deus dedit Card. ſcribit de Privilegiis Eccl Rom. ſub Victore PP. Tertio 1080 VI. & contra Schiſmaticos 1081 III.
Dexteram Pontificis quomodo tenerent Reges & Impp. in inceſſu 7 . 4. ad I 1177. ad V.
Diabolum a Domino Sabaoth. genitũ, & ab eo per Evam, Cain & Abel prognatos, dicebãt Archontici hæretici. 175 X. Eſſe montem, de quo apud Danielem abſciſſus eſt lapis ſine manibus, lapidẽ ve. ò Chriſtũ, aſſeruit Vigilantius. 406 VI. Fore aliquando ſalvandum, dixit Origenes. 414. V. Eius principatum Deo non eſſe ſubiectum, quomodò aſſerunt Eucratitæ. 174 IV. Diaboli æmulatio in producendo Simone magno, hæreſiarcharum omnium principe, adverſus Simonem Petrum Ecceſ. Chriſti principem 35 XIV. . . mittẽdis ſuis pſeudo-apoſtol. cum variis præſtigiis & illuſionibus, contra Apoſtolorũ, ipſiúſq. Chriſti Domini miracula 68. Conſilium in mittendis impuriſſ. hæreticis, ut eã occaſione omnes Chriſtiani earum impuritatum infamarentur. 1 0. XV. In producendis aliis hæreticis, cum ſpecie ſanctitudinis 1 . 3 II. In inducendis nõnullis ad negandam fugam in perſecutione. ibid. VII. Vide etiam *Dæmones*. *Dij*, *Idola*.
Diabolum non poſſe aliquem eorum, pro quorum redẽptione Chriſtus mortẽ ſubiit ad ſe rapere aſſerui Gothescalcus pariter hæreſiarcha. 848. III.
Diaconorum Card. E. R. diſtincta nomina, & officia 1057. III. Diaconis tantùm R. E. credi ſolitum munus Apocriſiarij Sedis Apoſtolicæ. 581. V. Ex diacono Veremundus regnat in Hiſpaniã. 790 II.
Diaconiſſarum procacia, convolantium ad alia coniugia, anathematẽ retunditur in Concilio Rom. ſub Gregorio Secundo. 721. I
Dialogus dictus Greg Magnus, ob Dialogos ab eo conſcriptos. 604
Digeſtorum Libri quo anno à Iuſtiniano editi. 533 VIII
Dingolvingenſe in Bavariã Concil de rebus Eccleſ. & politicis. 772 III
Dionyſij Areopagitæ ſcripta miracu . .

probata, 814. II. Quinam eius Vitam, tam Græci, quam Latini, conſcripſerint. ibid.

Et Dagobertus Francor. Rex Eccleſiam mirificè in extruit. 647. II. Eius monaſterium eximitur a ſubiectione Epiſcopi Pariſienſis. 662. I. Sanat Stephanũ PP. [illegible] 754 II. De eius corporis aſſertâ translatione in Germaniam, controverſia excitata, & ſopita. 1[illegible]6. IV. Ob eius corporis & ſeruli [illegible] violationem per Clodoveum II. Regem factam, & ipſe punitur, & Regnum ab ea familia incipit deficere. 660. I. Mira eius virtus in defectione Regni. 1125. II. Ab eo ſoliti Reges ad bella proceſſuri, ſumere baculum peregrinationis, & vexillum quod dictũ eſt Auriflamma. 1147. II.

Dionyſius Exiguus qua occaſione Collectionem & tranſlationem canonum primus omnium elaborarit. 527. IX. Cyclum ſuum à quo tempore exorditus ſit ibid. VIII. Primus item omnium, annos a Chriſti Incarnatione numerare cœpit. ibid. Eius laudes, & inſignis eruditio ibid.

Dioſcorus Iunior Alexand. Epiſc. hæreticus, moritur. 519 XI

Dioſcorus, R. E. diaconus, eligitur in ſchiſmate Pontifex contra Bonifacium Secundum. 530 I. Paulò pòſt moritur; & ſuo [illegible] infamatus, damnatur poſt mortem a Bonifacio, abſolvitur ab Agapeto. ibid.

Diptycha ſacra, in quibus [illegible] ſolent, & inter Miſſa ſolemnia recitari, nomina Epiſcoporum in Cathol. communione defunctorũ, 518 V. VI. ac pariter Imperat. Vel ab eis deleri nomina hæreticorum, aut aliàs indignorum, ſive Epiſcoporum, ſive Imperatorum. 518. V VI. 5[illegible]9. III. 681. XII. Vide etiam *Nomina*.

Diſciplinæ nominis & usûs, pro flagellorum ſpontanea verberatione, in Eccleſiam introductio, quando, & qua occaſione contigerit. 1055. II. 1056. III.

Diſpenſare de Synodorum Oecumenicorum decretis, & canonibus Eccleſ. conſuevit olim Rom. Pontifex. 871. I. 886 V. 889. II. 891. III. 901. III.

Diſpenſat cum monacho, ad ſuſcipiendum Regnum Poloniæ, & uxorem ducendam. 1041. II.

Diſpenſari poſſe de legibus [illegible] a quibuſcunque Epiſc. aſſeruerunt olim hæretici Mœchiani. 809. I. II

Diſputatio publica Gregorij diaconi, poſtea Rom. Pontificis, contra Eutychium Patriarcham Conſtantin. 583. I. Maximi Abbatis Catholici, cum Pyrrho Conſtantin. Patriarcha Monothelita, qua Pyrrhus confutatus, cõvertitur 645. I. Inter Rom. Eccleſiæ Defenſorem, & Regium Advocatum. [illegible]62. III. Inter Chryſolanum Mediol. Archiep. & Græcos, de proceſſione Spiritus Sancti 1116 II. Inter S. Bernardum & Abailardum hæret. 1140. I.

Diſputare de fide in Conſiſtorio Imperatoris & coram aliis Iudicibus, quam Eccleſiaſticis, recuſant Catholici, adverſus Leonem Armenum Imp. 814. I.

Diſputare de religione, prohibitum hæreticis a [illegible] 1[illegible] XI.

Diſputandum [illegible] hæreticis non eſt de quæſtionibus iam in Concilio definitis. 814. I.

Diſputationes [illegible] miraculis confutati [illegible] 583. IX. 604. VIII. 626. XI.

Ditmarus Merſeburg. Epiſcopus, ubi inceperit, & quouſque perduxerit ſuum Chronicon 964. III in fi. Quando creatus Epiſcopus. 1006 I Moritur & laudatur 1018 I

Divortium in Gallia Concil. contra [illegible] Regem adulterum. 1[illegible] IX

Divitias Eccleſiaſticorum damnavit Arnaldus 1139. III. Vide *Bona*.

Divinationes [illegible] con[illegible] 5[illegible]0 V.

Divortium ex conſenſu coniugum, [illegible] Iuſtinianus Iunior 5[illegible]6. III.

Dolenſis Eccleſiæ controverſia cum Turonenſi, de primatu Minoris Britanniæ, diutiſſime agitata, quomodo definita fuerit. 859 VI.

Dominicus Patriarcha Fratrum Prædicatorum, naſcitur ſecundum præcedentem prophetiam. 11[illegible]0 XI.

Domnus creatur Epiſcop. Antiochen. 546. VIII. Interfuit Quintæ Synodo Oecumenicæ. 553. V. Moritur. 561. I

Donus creatur Rom. Pont. 67[illegible] Moritur. 6[illegible]. I.

Donus II. creatur, & poſt [illegible] menſes moritur. [illegible]72. I

Dorotheus monachus impoſtor [illegible] 11[illegible]9. [illegible] I. [illegible] Conſtantinop. 1[illegible]9[illegible] V

Draco Tiberis alluvione delatus, corruptit aërem 589 III

Draconis [illegible] pedes 120. longum, continens Hominis [illegible] & Offa [illegible] Bibliothecâ Conſtantinop. 726 V.

Drauſij Conſeſſ. virtus in victoriis concedendis. 1167. V.

Duella. Vide *Monomachia*.

Duiſburg. Concil. in cauſa Bernonis Metenſis Epiſcopi a civibus excæcati. 9[illegible] II

Dunſtanus vir prudentiſſ. eligitur Conſiliarius a Rege Angliæ Eadmundo; [illegible] ejectus, iterum cum honore revocatur 940 II Relegatur in exilium ab Eduino Rege ob abſtractum ſuum [illegible] impudicatum [illegible] vindicatur a Deo. 95[illegible]. III. Revocatur ab Edgaro, & invitus creatur Epiſcop. [illegible], propterea Cantuarienſis Primas. 957. I Romam [illegible] pro pallio. 960. II In [illegible] 9[illegible]0 I 9[illegible] IV Vaticinatur [illegible] Angliæ 9[illegible]. I. Liberatur [illegible] ab [illegible] periculo. ibid. II Moritur [illegible]88 II.

Durandus Leodien. Epiſc. [illegible] contra Berengarium hæreticum 10[illegible]5. II

Duziacenſe Concil. [illegible] Hincmari Rhem. adverſus Hincmarum Laudun. 871. IV.

E

EAdmundus Angliæ Rex martyr. 870. IV. Vltor in tyrannum inſurgit 1014. VI.

Edwinus Angl. Rex paganus, & inceſtuoſus, divinitus punitur. 613. III. Convertitur ad fidem 614 II. Moritur. 640. V.

E[illegible] A[illegible] [illegible] in Anglia [illegible]nitan-diu infectum, [illegible] 67[illegible] IV.

Ebbo Rhem. Archiep. auctoritate Sedis Apoſtol. prædicat Evangelium Danis 82[illegible] IV. Haud [illegible] titulum Apoſtoli Danorum, & quare. 826. V. Præcipuus eſt incentor rebellionis in Ludovicum Pium Imp. 8[illegible] II. Seipſum reum [illegible], abſente [illegible] Concil. Vi[illegible] Theod. 8[illegible]. I. Sæpe tumultuatur adverſus Hincmarum [illegible], [illegible] loco [illegible], ſed [illegible] 84[illegible] I. Moritur, & ex purgatorio petit [illegible] ſuffragia viventiũ. 8[illegible]1. III. O[illegible] ab eo occaſione, [illegible] turbæ concitatæ ab Hincmaro, & quid de eis geſtum. 8[illegible] 8[illegible]6 V 8[illegible] II.

E[illegible]dus S[illegible]burgen[illegible] [illegible] IP. Tertio adverſus Fra[illegible]. Im[illegible] 11[illegible]. IV

E[illegible] in Angliâ [illegible] contentio cum Cantuarienſi. Vide *Cantuaria*.

Eb[illegible] Concil. pro [illegible] diſciplina. 1194 I.

Ebi[illegible], ex [illegible] O[illegible] [illegible] 11[illegible] VI.

Ebroinus Maior Domus regiæ [illegible] cogitur fieri monachus a Childerico Rege [illegible]3. IV A Theodorico reſtitutus, ſævit in adverſarios. 67[illegible] I. Crudeliſſime agit in Epiſcopos [illegible]. IV. Necatur, & damnatur ad inferos. ibid.

Eccleſias h. e. templa, non debere eſſe, ſed animam oportere, [illegible] Petrobruſiani; 1126. VI & Albigenſes. 1176. II.

Eccleſiæ dedicatio. Vide *Dedicatio* & *Encænia*.

Vbique per orbem renovatæ poſt annum Chriſti milleſimum, & unde id [illegible] 1003. IV Quadragentæ in una civitate Germaniæ 1018 I. Eccleſiarum expilatores divinitus puniti 555 III 5[illegible] 6 I 6[illegible]0 II. [illegible] 674 [illegible]. I 741. VIII 845. IV 846. I. [illegible] II Vide etiam *Bona Eccl.* & *ultio divina*. De his quoque vindicta à Sanctis in [illegible] Eccleſiis cultis expetita, per denudationem altarium, & divini officij ſubtractionem; ſed id poſtea vetitum in Concil. Tolet. XIV. ob abuſus. 8[illegible] V Eccleſiæ, quantumcunque bello iuſto, non licet ab hoſtibus ſpoliari Reliquiis Sanctorum, aut vaſis ſacris. 1[illegible]9 I. De ſacris vaſis & ornamentis Eccleſiarum. Vide in *Vaſa*.

Eccleſiæ immunitatem (quoad perſonas) a [illegible] ſæcularium, eſſe [illegible] A[illegible] hæreticus. 527. VII. Confirmaturque in Concilio Au[illegible] III. annuente [illegible] Francorum Regibus 540. V. Itémque in Matiſcon. Secundo. 588. III & in Tolet. III. annuente pariter Reccaredo Rege [illegible]. VIII. Quantùm ei detulerit Carolus Magnus. 80[illegible] III. Quàm illud privilegium peſſumdatum in Oriente poſterioribus temporibus, 1148. XIII. Altercationes de eo in Angliâ inter Reges & Epiſcopos. 116[illegible] III.

Eccleſiaſticarum perſonarum defenſio, ſecuritas Imperij 819 V.

Eccleſiæ immunitas, quoad Bona immobilia. Vide *Bona Oblationes*.

Eccleſiæ immunitas, quoad confugium ad loca ſacra, confirmatur in Concilio Matiſcon. Secundo 588. III & in Tolet. X[illegible] [illegible]atur ad 30

paſſus extra Eccleſiam. 681. XV Violatores gravi divinâ vindictâ puniti. 516. III 588. 10, 2. I

Eccleſiaſtica Iudicia non debere tractari à Principibus ſæcularibus, declaravit Arnovaldus Rex. 626. VI. Ea labefactat Iuſtinianus. 541. III Quanto cum periculo ſe iis immiſceant. Vide *Principes. Vltio divina.*

Eccleſiaſticæ Leges. Vide *Leges*, Eccleſiaſticæ Perſonæ. Vide *Clerici Epiſcopi Sacerdotes, &c.*

Eccleſiaſtici Scriptores. Vide *Scriptores.*

Ecgbertus monachus auctor miſſionis prædicator. in German. 690. I.

Eclipſis Solis. Vide *Sol.*

Ecthesis pro hæreſi Monothelit. componitur a Sergio Patriarchâ Conſtantinopol. promulgatur ab Heraclio Imp. 639. I. Damnatur à Severino Papâ: ibid. Item a Ioanne eius ſucceſſore, & ab Africanâ Eccleſiâ 640. I. Negat eam eſſe ſuam Heraclius. ibid. II.

Edeſſeni liberantur ab obſidione Coſrhois Regis Perſ. virtute Imaginis Chriſti non manu factæ. 545. II. Pretium liberationis ab obſidione Saracenorum, dant Conſtantino Porphyrog. Imp. eamdem Imaginem. 944 II.

Edgarus vocatur In partem regni Angliæ. 957 I. S. Dunſtanum conſtituit Epiſcopum. ibid. Potitur monarchiâ totius Regni. 959 II. Præſtò eſt Epiſcopis adverſus incontinentiam clericorum. 976. II. Moritur. 975 IV

Edictum Iuſtiniani Imp. adverſus Origenis errores. 538. VI. & contra Tria Capit. 546 II. Heraclij, pro hæreſi Monothelitarum, dictum Ecthesis. 639. I. Conſtantis, pro eâdem hæreſi, quod Typum nuncupavit. 648 [illegible]. Cetera Edicta, Conſtitutiones Leges vide ſub ſingulis Principibus qui promulgârunt.

Edilbertus Cantij in Angliâ Rex convertitur ad fidem. 597. III. Multa piè agit. 601. V. Moritur. 616. III.

Eduardus Rex Angl. vindicem agit ſacræ virginitatis. 901. VI

Eduardus alius Anglorum Rex inſidiis novercæ extinctus, claret miraculis. 978. II.

Illius quoque ſoror Edita edit miracula. ibid.

Eduardus alius itidem Rex Angliæ, regnum vindicat à Danis. 1043. I uxorem virginem intactam conſervat. ibid. Cogitur rursùm pendere tributum Suenoni Regi Daniæ 1050. IV Legationem mittit Romam, pro abſolutione à voto. 1060 II. Moritur; & miraculis illuſtratus, refertur inter Sãctos. 1066. III

Eduinus Angl. Rex excitatur a Bonifacio PP. ad fidem Chriſti. 625. III. ſuſcipit illam cum gente ſuâ. 626 IV. Necatur à rebellibus. 633. VII.

Eggebertus Comes invidens Hermanno Regi Germ. Catholico, paret Henrico ſchiſmatico. 1087. V. Creatur Rex poſt obitum Hermanni. 1088. IV. Vincit Henricum 1089. VI. Moritur. 1090. II.

Eginhardus à Secretis Caroli Magni, illuſtris ſui temporis ſcriptor. 774 III. 826. II. Vtrùm fuerit gener eiuſdem Caroli. 830. II Multas Româ per ſuos in Gallias transferri curat SS. Reliquias. ibid.

Egitanes regnat in Hiſ. 687. III. Eius pietas, & ſumma religio. 688.

I Liberatur a proditione Archiep. Tolet. 693. I. Moritur 701. V.

Electores Imperij in Germania conſtituti a Sede Apoſtolica per Greg. V. PP. & refelluntur obiectiones contrariæ. 996. VII. & ſeqq. Eorum numerus qualis olim, & a quonam ſeptenarius ſtabilitus. ibid. XI. & ſeqq. Eorum iudicio non adſtringitur Rom. Pontifex. ibid. X.

Eleemoſynas. (Vide etiam *Pauperes.*) Damnarunt, æquè ac Manichæi, Albienſes hæretici in Gallia. 1176. II.

Ob earum erogationem, Oſualdus Ang. Rex conſequitur poſt obitum manuum incorruptibilitatem. 634. II. Philaretus pauper meretur vt eius neptis fiat Imperatrix. 788 I. Rodulphus Rex Franc. ſanitatem recuperat. 924. I. Vide etiam *Ioan. Eleemoſ.*

Eleonora filia Vvillelmi Ducis Aquitaniæ, nubit Ludovico Regi Franc. 1136. II. Repudiatur ob conſanguinitatem. 1151. II. Nubit Henrico Duci Northman. poſteà Regi Angl. ibid. Agit in eum cum filiis. 1173. III.

Elephantiæ lues in Italiâ. 615. II.

Elesbaan Æthiopum Rex Chriſtianus, Homeritarum regionem occupat, pulſo, Dunaan Rege apoſtatâ. 521. V. Rebus optimè diſpoſitis, vitam monaſticâ amplectitur. ibid.

Elias Hieroſol. Epiſc. Anaſtaſio Imp. fulmine extincto, vocatur à Deo, cauſam ſuam in divino tribunali adverſus eum acturus. 518 II.

Elias alius Patriar. Hieroſol. ſub iugo Saracenorum gemēs, mittit legatū ad Sept. Synod. Oecumen. 787. I.

Eligius ex aurifabro factus Epiſcopus Novioménſis in Galliâ, charus Regi Dagoberto. 631. III. Præcipuæ apud Clodoveum eius filium auctoritatis. 650. IV. Flandrorum Apoſt. nuncupatur. 665 II. Moritur, miraculiſque claret. ibid. Conſpicit in viſione Reginam Bathildam. ibid.

Elipandus Tolet. Archiep. Neſtorianiſmum inſtaurans, confutatur in Hiſpaniâ. 785. II. itémque in Concilio Foroiulienſi. 791. II. & Ratiſponenſi; 792. I. ac pleniſſimè in Francofordienſi. 794 II.

Elphegus Cantuar. Archiepiſc captus à Danis Ethnicis, nunquam adduci valens ut aliquid pro redemptione daret, aut ab aliis daretur, glorioſiſſimum conſequitur martyrium. 1011. III. Ingratitudo Danorum in eum, & divina in ipſos ultio. ibid.

Emeritenſe Concil. de diſciplinâ Eccleſ. 666. II.

Emmanuel Imp. Græcorum. Vide *Manuel.*

Emmerammi Ratiſpon. Epiſcopi mira charitas, ſibi adſcribi patientis alienam culpam; unde & martyrium conſequitur. 652. IV.

Encænia Eccleſiæ Arauſicanæ. 529. II. SS. Apoſtolorum, Conſtantinopoli. 554. V. Compoſtellanæ S. Iacobi Apoſt. 900. V. Bambergenſis in Germaniâ. 1012. I. Aurelianenſis in Galliâ 1019. I. Rhemenſis. 1049. VI. Lucenſis. 1070. V. Caſſinenſis, omnium quæ umquam fuerunt celeberrima, 1071. II. Vide etiam *Dedicatio.*

Engelheim. Vide *Ingelheim.*

Eobani Traiectenſis Epiſcopis martyrium à Friſiis. 755. III.

Eon hæreſiarcha. Vide *Eudo.*

Ephræm Antioch Epiſcopus creatur ex Comite Orientis, prædecentibus propheuit. 525. X Hæreticum Severianum Stylitam rationibus non valens convincere, probatâ per ignem fide convertit. ibid. Scribit adverſus Iacobitas hæreticos 535. XIII. in fi. In causâ Trium Capitulorum, quomodò ſe geſſerit cum Imp. Iuſtiniano. 546. IV. Moritur. ibidem. VIII.

Epiphanius Conſtantinopol. Epiſcop. eligitur. 520. II. Exigit ab eo debitam legationis obſervantiam Hormiſda Papa; quam ipſe abundè exequitur. ibidem. & X. Legat ei vices ſuas Hormiſda ad res Eccleſiæ in Oriẽte curandas. 521. II. Agi apud eum curat per Iuſtinianum Imp. de quæſtione unius de Trinitate paſſi. 533. Moritur. 535. IX

Epiſcopatus onus ſuper cervicem ſuam ſenſit Nicetius Trevirenſis. 550. VI Gregorius Magnus numquam pro aliquo in Epiſcopum eligendo agere voluit. 591. II.

Epiſcoporum cauſæ deferri conſueverunt, debéntque, ad Sedem Apoſtol. 502. II 593. IV 599. I 602. III. 835 II. in fi. 865. IV. 991. II. 1035. Vide *Rom. Pontif. & Principes.*

Epiſcopis ſubiectos eſſe Præfectos provinciarum voluit Iuſtinianus Imp. 535. II. Vide *Eccl. Iudicia*, & *Præfecti*. Solis quoque excommunicare Imperatores, & Præfectos, cùm cauſa exigeret. Vide *Excommunicatio.*

Epiſcopi electi, legationem mittere conſueverunt ad Rom. Pont. pro obtinendâ Cathol. communione 520 II. Soliti præſtare iuramentum eidem Pontifici. 727. III. 1102. I. De his omnibus, déque aliis ad Romani Epiſcopi ſupra alios Epiſcopos, cunctóſque Principes tam ſæculares quam Eccleſiaſticos, auctoritatem pertinentibus, vide in *Rom. Pont.*

Epiſcoporum conſeſſûs ordo in Synodis. Vide *Conſeſſus*. De eorumdem depoſitione, & ſucceſſione, vide in *Depoſitio*, & *Succeſſio*. Eorum electionem confirmari à Rege, & pro ordinatione pecuniam ſolvi, conſtituit in Italiâ Athalaricus Arianus. 533. VI. Eorum item electionem fieri à Principibus ſæcularibus, prohibitum in Conciliis univerſalibus, Nicæno Secundo. 787. VIII. & Octavo Conſtantin. 869. IX. Reddit quoque eam liberam Carolus Magnus. 813. VII. De Principum uſurpatione ea in re, vide in *Inveſtitura*. Poſt abolitas inveſtituras, qualiter fieri permiſſæ electiones in Germania & Imperio. 1122. 1152. III In Anglia quid de iis præſumerent Reges. 1164. VII. Eorumdem nominationem non ſua auctoritate; ſed Apoſtolicæ Sedis conceſſione, Reges habent. 752. II. Conceſſa in Regno Francorum Pipino à Zacharia Papa. ibid. eamdem Reges Hiſpaniæ ſibi olim vendicarunt: & quid de ea re conſtitutum in Synodo Tolet. Duodecima. 681. XIV Epiſcop. exhibere Principibus obſequia indecentia prohibitum in Concilio Oecum. Octavo 869. IX. Honor debitus à Principibus. 1198. XV.

Epiſcopus de vili inceſſu, & inſequenti comitatu, reprehenſus a Gregorio Magno. 603 II.

Venatores cohibentur in Concilio

Matiſcon. Secundo. 585. III In Epiſcopos inſurgentes populi, ſeverè puniuntur à Deo: 587 III. Iidémque antiquiſſimis decretis iubentur curiæ in ſervitutem tradi. 1074 VI. Vide etiam in *Accuſatores*. Epiſcopos indignos, non eſſe Epiſcopos, nec poteſtatem habere ſacramenta adminiſtrandi, nec eis eſſe obediendum, dixerunt Albienſes hæretici. 1176. II. Epiſcopi bellatores, armati loricâ & galeâ, primùm viſi in Galliâ. 575 II. Vide *Salonius*. Ne ad bella pergant, decernitur rogatu populorum in Concilio Vvormat. 770. III. & in Moguntino prohibentur arma geſtare; ſed tamen permittitur laicis qui apud ipſos eſſent. 813. VI. In Conventu Aquiſ. deponunt cultum ſæcularem. 817. II Nihilominùs poſtea ubique frequentiſſimum fuit, ipſos Epiſcopos armis certare in prælis: indéque ingentia orta in Eccleſiam mala. 858 II. Immò & in Hiſpaniâ pugnârunt pro Arabibus contra Arabes 1010. II. Bellica tractare poſſunt, ſed non per ſe armis uti. 1053. III. Et qui iis uſus eſt Epiſcopus Bellovacenſis, reprehenditur à Sum. Pont. & punitur. 1196. Hac ſacerdotes bellatores deponi iubentur ab Innocent. Tert. 1198. XIII. Vide *Bellum*. Ob deſertam maximam palatinam & caſtrenſem, malè habentur a Ludovico Craſſo Franc. Reg 1127. III. Epiſcopi Galli transferunt iudicio ſuo Regnum à Lothario Imp ad fratres eius. 842. I Epiſcopi pueri quando primùm eligi cœpti, & cuius auctoritate Pontificis. 925. I. Vide *Pueri*. Epiſcopi Cardinales. Vide *Cardinales*. Epiſcopi Collaterales, & Suffraganei Rom. Pontificis, quot & quales. 1057. III Epiſcopi. Vide etiam *Patriarcha. Sacerdotes*.

Epiſcopatus à Regibus accipientes damnati in Concilio Arvernenſi; 541 VIII. Itemque in Pariſienſi 559 III. Eâque de cauſâ in Santonenſi, depoſitus eſt Emerius eius civitatis Epiſcopus. 566. IV Vide etiam *Inveſtitura*. & *Beneficia*. & ſuprà, *Epiſcoporum electio*.

Epiſcopatus licitè emi poſſe à Principibus, modò conſecratio gratis acciperetur, fuit quorumdam hæreſis, quam Petrus Damiani confutavit, Alexander PP. damnavit. 1065. IV. Plures ſimul obtinet in Oriente impius Santabarenus, ab impiiſſimo Photio. 879. II. Id malum in Italiam primus invehit Hugo Rex, in gratiam Manaſſis affinis ſui, hominis nefarij. 936. V. Quomodo primùm id conceſſum à Sede Apoſt. & quâ occaſione 1177 XIV

Epiſcopales ædes, mortuis Epiſcopis, expilari conſuetæ a plebe. 885. I. Prohibetur in Concilio Raven. ſub Ioanne PP Nono: 904. II. & in Sueſſionenſi in Galliâ. 909. I. Reſcribit etiam adverſus eiuſmodi expilatores Leo. PP. IX. 1051. I. & Ioannes Comnenus Imperator Orientis. 1124 V. Epiſcoporum mortuorum exuvias rapiens Fridericus Imp. acriter arguitur ab Vrbano Papâ. 1188 I

Epiſtola à Chriſto ad Abgarum Edeſſæ Regem ſcripta, transfertur Conſtantinopolim, & miraculis claret. 944. III.

Epiſtolæ Ioannis PP. & Iuſtiniani Imp. ad invicem datæ, impugnatæ a Novatoribus, probantur genuinæ 534. II. Vdalrici Epiſcopi Auguſtani, nomine conficta de coniugijs ſacerdotum 691. IV. & ſeqq. S. Petri nomine ſcripta à Stephano PP. III. ad Pipinum Franc. Regem pro ſubveniendo Eccleſiæ Rom. adverſus Longobardos. 755. I. Theodori Studitæ, comprobantur miraculis. 816. II. Michaëlis Imp. blaſphema, iniurioſa ad Nicolaum PP. iubetur a Nicolao igne comburi. 865. VI. Aliorum quam plurimorum, vide ſub ſingulis auctorum nominibus: & vide etiam *Literæ* & *Tabellarius*.

Epiſtola ab impoſtore aſſerta per Chriſtum ſcripta, & per Archangelum Michaëlem hominibus patefacta. 743. II. Alia pariter à quodam Epiſcopo Gallicano obtruſa, quaſi divinitus ad ſe delata pro ieiuniis auſterioribus, & aliis mandatis importabilibus. 1034. I. Alia item falsò aſſerta de cælo lapſa ad Petrum Eremitam pro Bello ſacro promovendo. 1095. IV.

Epiſtolaris hiſtoria: omnium certiſſima. 552. II. 1073. XI.

Equitij Abbatis in Valeriâ monaſterio ſum; ſit S. Gregorius Abbatem ſibi 581 V.

Erfordienſe Concilium de obſervatione feſtorum, & ieiuniorum. 932. I Adverſus ſacerdotes coniugatos. 1074 III.

Erminoldi Abbatis dignum facinus in Henricum Imp. ſchiſmaticum. 1121. III

Ermuolfus hæreſiarcha damnatur in Bavariâ 731 III.

Eruli convertuntur ad fidem ſub Iuſtiniano Imp. 527. VI.

Eſychius creatur Hieroſolym. Patriarcha. 601 IV. Moritur 609. III.

Ethelulphus Angl Rex Romam peregrinatus, facit Regnum ſuum vectigale Eccleſiæ Rom. 847. VIII. Alia pia eius legata. ibid.

Evagrius inſignis hiſtoricus, primus ex Græcis eorum qui leguntur, Orthodoxus. 565 II. Vbi terminetur eius Hiſtoria. 594. IV.

Evangelium geſtare, amuleti loco, conſuetum ab antiquis Chriſtianis. 104. I. In Synodis, ſuper thronum in medio conſeſſûs Epiſcoporum collocari ſolitum, ad repræſentandum Chriſtum. 680. V.

Euchariſtiam eſſe ſolùm umbram & figuram corporis Chriſti, aſſeruit impius Berengarius 1035 II (Vide *Berengarius*) atque etiam Albienſes. 1178. III. Nihil aliud eſſe, quàm Dominicam orationem, dixerunt Bongomili. 1118 XII Eius perceptionem nihil eſſe, vel prodeſſe ad ſalutem, aſſeruerunt Tanchelinus, & Petrus de Bruis hæreſiarchæ, 1126. V. VI. In eâ cum corpore & ſanguine ineſſe panem & vinum, fuit error Ruperti 111 . IX. Non deberi vocari imaginem, probatum in Nicænâ II. Synodo. [illegible] V. Euchariſtiam pedibus conculcât Coterelli hæretici in Galliâ. 1183. IV. Sumens eum Chriſtianis puer Iudæus, in ignem conijcitur à patre, ſed ſervatur illæſus. 552. V. Viſa à Saxorum Principe catechumeno in formâ pulchelli pueri. 785. III. Alia circa eam miracula adverſus Berengarianos, 1059. V. & Aquarios. 1185 IV.

Purgatio impoſitarum criminationum per ſumptionem Euchariſtiæ. 869. IV. 941. II. 1049. V. 1077. II. In eâ porrigendâ terribilis conteſtatio Hadriani PP. ad Lotharium Franc. Regem: 868. IV. Gregorij VII. ad Henricum Germ. Regem 1077. II. Beroardi ad Guillelmum Aquit. Ducem. 1135. I. Illegitimum eius porrigendæ modum redarguit Robertus Franc. Rex. 1004. III.

De Euchariſtiâ, vide etiam in *Communio. Sanguis Chriſti. Aqua*.

Eucherius Aurelian. Epiſcopus, redarguit Carolum Martellum de uſurpatione decimarum in ſtipendium militum; & ideò pellitur in exilium. 731. VI. Moritur. ibid.

Eudo Aquit. Dux contendit cum Carolo Martello de Maioratu Domûs Franciæ. 720. II In eius odium introducit Saracenos in Gallias, ſed mox contra eos convertitur. 725. II.

Eudo, ſive Eon dictus, inſanus hæreſiarcha, præſtigiis diaboli dementatus, aliòſque dementans 1148. II. Quis eius finis, diſcipulorúmque. ibid.

Eugeniæ virginis Cordub. nobile martyrium ſub Saracenis, 923. I.

Eugenij primi Toletani Archiepiſcopi inventio, & tranſlationes. 1148. VII.

Eugenij Secundi Archiepiſc. Toletani vita, ſcripta, & obitus 657 III. Præeſt Concilio Tolet. Nono 655. III. & Decimo. 656. III.

Eugenius eligitur Vicariâ præfecturâ, in locum Martini Papæ cauſis pro fide. 653. II. Mortuo Martino, confirmatur in ſede Pontificiâ. 654 I. Moritur. 657. I.

Eugenius II creatur Rom. Pont. 824. I. Schiſma adverſus eum, ſedatur a Lothario Imp. ibid. Quid egerit in cauſâ Imaginum, ex Collatione Pariſienſi. 825. IV. Recipit Legatos. Michaëlis Imp. Orient. 824. II Moritur. 827. II.

Eugenius III. creatur ex Abbate Triũ Fontium, & diſcipulo S Bernardi, 1145. II. Vim timens rebellium Rom. conſecratur in monaſterio Farfenſi, & recipit ſe Viterbium. ibid Suſcipit legatos Catholic. Armeniorum, de eius ſubiectione erga Rom. Sedem IV. Satagit pro novâ expeditione in Terram Sanctam, aliiſque adverſus univerſos ubique Chriſtianitatis hoſtes. ibid VI. & 1146 II. Compeſcit Romanos, & regreditur in urbem. 1145. VII. Rurſùm vitans eorum inſultus, confugit in Galliam. 1147. II. Plura ibi celebrat Concilia. ibidem. V. Quid ei cum Cardinalibus, & S. Bernardo, de damnatione errorum Giberti Porretani. 1148. V. VI. Probat res S. Hildegardis virginis. ibid. VIII Rediens in Italiam, vario eventu confligit cum Romanis. 1149. I. Eius a muneribus abſtinentia prædicata. 1151. I. Expetiit à S. Bernardo ſcribi libros de Conſideratione. 1152. I. Pace cum Romanis factâ, revertitur in urbem. ibid. Moritur Tiburte, & corpus defertur Romam. 1153. II. Illuſtratur miraculis. ibid.

Eulogius creatur Epiſcopus Alexandrinus. 581. VII. Scripta ſua adverſus Agnoitas hæreticos, cognoſcenda mittit ad Gregorium Papam. 600. III. Eius obitus, & laudes 608. II.

Eulogius Cordub. in Hiſp. Presbyter, deſcriptor Perſecutionis Saracenorum in eam Eccleſiam, mancipatur & ipſe ob fidem carceri. 8ſ1. II. Scribit Memoriale Sanctorum adverſus detrectatores martyrij. 8ſ2. II. Itémque Apologeticum, eâdem de causâ 8ſ7 I. Conſequitur martyriū ab iiſdem Saracenis; & divinitùs ei exhibentur ſolemnia funeris. 8ſ9 I.
Euphemiæ virg. & mart. Chalced. reliquiæ iactæ in mare ab Hagiomachis, divinitùs præſervantur. 766. I. Vnguentum ſalutiferum ex iis fluere conſuetum. ibid.
Euphemij Epiſcopi Conſtantinop. nomen à Synodo Conſtantinopol. refertur in Diptycha. ſ18. VI. Sed quòd ſchiſmaticus fuiſſet, aufertur inde iubente Hormiſdâ Papâ ibid. & ſ19. III.
Euphraſius eligitur Antiochenus Epiſ. ſ21. III. Perit in clade illius urbis ſ2ſ. III.
Euſtachius creatur Hieroſolym. Epiſ. ſ48. IV. Mittit legatos ad Quintam Synod. Occumen. ſſ3. V. Moritur. ſ61 I.
Euſtachius Bolon. Comes, electus Hieroſol. Rex, cedit Balduino, ne bellum civile conflaretur. 1118 X.
Euſtathius creatur Patriarcha Conſtantinop. 1019. II. Moritur. 102ſ. III.
Euſtathius alius creatur itidem Pat. Conſt. 18ſ V. Moritur. 1089. VIII.
Euthymius ex monacho, & Syncello, eligitur divino calculo Patriarcha Conſtantinop. 901. II. Pellitur; & inhumaniſſimè tractatur à clericis, quorum ſimoniam arguiſſet. 911. III. Mortui in exilio corpus refertur honorificentiſſimè Conſtantinopolim. 910. I.
Euthymius Zigabenus, auctor Panopliæ quando ſcripſerit. 1118. XI.
Eutychius ex monacho creatur Epiſcopus Conſtantinop. multis viſionibus à Deo deſignatus. ſſ2. ſ. Intereſt Quintæ Synodo Occumenicæ. ſſ3 V. Reſiſtens Iuſtiniano Imp. promulganti hæreſim Incorruptibilium, pellitur ab eo in exilium ſ64. I. Multa edit miracula in confirmationem Cathol. fidei ibid. Reſtituitur in ſedem poſt duodecim exilij annos, miraculis ubique proficiens. ſ78 I. Revocatur ab errore Origeniano de contrectatione, abſque carne palpabili, per Gregorium poſteà Papam ſ83 I. Moritur. ibid.
Exactor regius pecuniarum inſuetarum, miſerrimè perit. 611. II
Exaltationis S. Crucis feſtum, quâ occaſione inſtitutum, & quibus diebus celebrari ſolitum 628 I. Eâ die proponi ſolita adoranda S. Crux. 901. I. Vide etiam *Crux*.
Exarchi ab Imperatoribus in Italiam mitti ſoliti, poſtquam maxima eius pars à barbaris occupata eſt, ad regenda quæ reſidua eſſent, Imperij: qui Ravennæ conſidere conſueverunt. ſ67. IV.
Eorum potentiâ freti Ravennates quidam Epiſcopi, adverſus Rom. Pontifices cornua erexerunt. 660. II. Eorum conſenſum in electione Rom. Pont. requiri, tyrannicè voluerunt Impp. unde frequentia orta ſunt ſchiſmata. 686. I.
Eorum vires admodùm minuuntur, flante pro Rom. Pont. militiâ Italicâ. 701. IV. Vide *Ravenna*.
Excommunicantur Reges & Imperatores à Rom. Pontiff. aliiſque Epiſcopis. Vide in *Reges*, & *Imper.* Eos autem ab iis ritè excommunicari poſſe, probatur inſuper. 800. IV. 87ſ. II. 898 I. 1076. VII. 1081. II. 1097. XXVI. 1111. VI 1157. III
Excommunicati à Rom. Pontiff. Patriarchæ Orientis. Vide ſub nominibus Sedium Patriarchalium: & plura de his alia, in *Rom. Pont.* Ex communicaſſe etiam mortuo. Vide *Mortui*.
Excommunicatorum communicatio quantoperè vitanda. 6ſſ. IV
Excommunicatio non paſſim infligenda. 1065. Eius timore repreſſi aliquando & ipſi tyranni a pravis ſuis conatibus. 771. I Eam contemnere, docuit hæreſis Henriciana. 1102. I. Infligi non poſſe ſæcularibus ſpoliatis rebus ſuis, fuit hæreſis Vvecilonis, damnata in Concilio Quitilineburg. 108ſ. III. Itémque in regios miniſtros immitti non poſſe inconſulto Rege, præſumptū eſt aliquando in Angliâ. 1164. VII.
Excommunicatos abſque reconciliatione recipi poſſe, fuit quoque error eiuſdem Vvecilonis 108ſ III. Sicarius excommunicatus confeſtim divinitùs punitur. 900. IV. Itémque inceſtuoſus. 106ſ. III
Exequiæ. Vide *Funus*, *Sepultura Corpora*.
Expiari ſolita templa, & vaſa, ac utenſilia hæreticorum. ſ36. IX.

F

Facundus Hermianenſis in Africâ Epiſcopus, ſcribit pro Tribus Capitulis. ſ47. III. Carpit etiam leviter Vigilium Papam. ibid. V. Ad pœnas à Iuſtiniano quæſitus ob defenſionem Capitulorum, quærit latebras. ſſ3. XIV.
Fames ingens invadit Italiam, ob expulſum Silverium PP. quâ & matres natorum comederunt membra. ſ39. IS. Vniverſum orbem ſub Henrico I. Imp. 1007. II.
Fara Abbatiſſa, & Faro ipſius frater Epiſcopus Meldenſis, egregiæ ſanctitatis homines. 640. V.
Fa i aſſertores Mahometani. 630. IS
Fauſtus Regenſis Epiſcopus ex Abbate Lirinenſi. ſ20. IV. Multos ſuis ſcriptis immiſcet errores Pelag hæreſis, indéq; magnæ, obſcuram homini, oriuntur controverſiæ, tam in Oriente, quàm Occidente. ibi. V. Eius ſcripta refelluntur ubique. ibi. V. VI. ſ29. II. Reſipiſcit, & ſanctò fine quieſcit. ſ20. VII. Non fuit monachus Ordinis S. Benedicti. ibid.
Felix IV. Rom Pontifex creatur nominatus à Theodorico Italiæ Rege ſ26 II. Celebrandum curat Concilium Arauſicanum. ſ29 II. Moritur ſ30. I.
Felix Gilliſtanus Abbas, natione Afer, Schiſmatis incentor contra Vigilium Papam, ob tria Capitula. ſ48. II. Excommunicatur à Vigilio. ſſ0. III.
Felix Vrgelitanus, Neſtorianiſmum innovans, damnatur in Concilio Ratiſpon. & Romam deductus, pœnitens reſtituitur. 792. I. Reverſus ad vomitum, iterùm damnatur. 794. I
Femina. Vide *Mulier*, *Virgo*.
Ferdinandus Magnus, Caſtellæ Rex, occiſo Rege Legionenſi, duo illa Regna ſimul iūgit. 1037 III. Multas civitates Saracenis adimit, ope S. Iacobi Apoſt ibi. Celebrandum curat Concil. Coyacenſe. 1050. III Iubetur à Victore PP. & Conc. Turonenſi ad inſtantiam Henrici Imperatoris, deponere titulū quem uſurpaverat *Imperatoris*, & Germaniæ Imperatori ſubiectus eſſe. 10ſſ. V. Prius eius obitus, poſt revelationem ipſi factam à S. Iſidoro. 10'ſ. VI.
Feriationem à Iudiciis quatuor dierū ſingulorum hebdomadum, durus imprudenter ſanciverunt Gall. Epiſc. 1014 II. Vide etiam infrà in *Feſti dies*.
Fermentarum omne, animatum eſſe, dicebant cum Manichæis Græci ſchiſmatici. 1054 III.
Ferrandus diaconus Carthag. vir doctiſſ conſultus ab Anatolio S. R. E diacono, ſcribit de quæſtione unius de Trinitate Chriſti paſſi ſ 9. VIII ſ33. V. Collectionem canonum, ſecundus à Dionyſio Exiguo elaborat. ſ27 IX
Ferrariæ primus Epiſcopus datus à Vitaliano Papâ. 669. I.
Ferri candentis probatio. 876 IV. Improbatur à Steph. PP. Sexto. 890. I. Eius miraculo converſus ad fidem Haraldus Rex Danorum. 949. II. Eadem probatione purgata calumniâ in quemdam Comitem, coniux Ottonis Imp. eius accuſatrix damnatur igni. 998. III.
de diebus Feſtis, ſeu feriatis, & iundicis, atque mixtis tribunalium conſtitutio Manuelis Imp. 1166. VI. Vide ſupra in *Ferra*.
ad Fidem noluit cogi Iudæos, Gregorius Papa. ſ79. V. ſ74 I. Vide *Iudæi*.
Fidei formula edita In Quintâ Synodo. ſſ VIII. Sextâ 681. XI. Septimâ 787. VI. Vide etiam *Profeſſio*
Fidei confirmationem ex miraculis quærere, conſuetum ſæpè privato divini Spiritûs inſtinctu. Vide *Diſputatio. Miracula*.
Fidei periculum factum in Sextâ Synodo, ad retundendam inſani presbyteri temeritatem. 681. VIII.
Fidei probatio per Ignem. 886 II. 1068. II. & per Ferrum candens, 949 IS. Vide *Probatio* & *Iuramentum*. De fide diſputare. Vide *Diſputatio*. Fidei libertas. Vide *Religio*.
Fidei profeſſionem ante ſumptionem Euchariſtiæ fieri, decreuunt in Concilio Tolet. III. ſ93. VIII.
Fidei quæſtiones definire, Romanæ eſt Sedis. 3ſ. XIV. 41ſ. V. 430 ſ. 19 VII. ſ10. X. ſ33 III. ſ46 IV. V. 646 I. 821. II 813. III. 1148. VI.
Fidei Chriſt. cultu, barbarorum fert mores in melius formari. ſ27. VI.
Fidei Cathol. defenſio robur Imperij. Vide *Religio*. Ob fidem non ſervatam Infidelibus, exercitus Chriſtianorum divinitùs cæditur. 11ſ6 III. Vide *Fœdus*.
Fidelitatis iuramento abſoluti ſubditi à Summis Pontificibus, adversùs Principes hæreticos, & perſecutores 730. IS. 107ſ. XV. 1076. V. 1079. VII. 1080. II. 1160. VI. 1168. VII.
Ab eâ revocare ſubditos, ob fœdus cum Infidelibus, minatur Fulco Rhem. Carolo Simplici. 898. I. Vide etiam *Depoſitio*.
Fidelitatem Regibus in Hiſp. iurant Epiſcopi. 693 I. Itémque in Galliâ. 871. IV. 1106. VII. & Angliâ 1107. II 1108. II.
Flagellati, ſervorum fuit: virgis & fuſtibus cædi, liberorum. 600. V.
Flagellatus noctu à S. Petro Lauren-

vide in *Capitula Tria.*

Charibertus Franc. Rex ſuccedit in parte Regni Clotario patri. 565. IV. Ob inceſtum connubium excommunicatur à Germano Epiſc. Pariſienſi. 570. V. Mulctat Epiſcopus provinciæ Burdegal. quòd depoſuiſſent Epiſcopum, qui ab eo acceperat Epiſcopatum. 566. IV Moritur ultione divinâ, ob vi ablatam poſſeſſionem quandam S Martini. 572. II.

Chartularij. ſive Chartophylacis, munus in Eccleſiis Rom. & Conſtantinop. quale. 591. IX

Childebertus, filius Clodovei, bello appetit, occiditque Amalaricum Goth. Regem, quòd malè haberet Crotildem ſororem ſuam Catholicam ipſe Arianus. 531. II. Ex ſententia Concilij Aurelianen. edictum promulgat adverſus Iudæos, & immunitatem Clericorum confirmat. 540. V. Vnà cum fratre Clotario, partem Hiſpaniæ vendicat à Gothis Arianis; & Reliquiis SS. ditatus redit, aliáque piè agit. 542. III Sollicitus pro fide Catholica, exigit à Pelagio PP. fidei Orthod. profeſſionem, & qua id occaſione. 556. II. Contendit cum fratre Clotario ob bona Theodebaldi ipſorum nepotis. ibid. III. Moritur anno regni. 49 piis operibus clarus. 562 I.

Childebertus alius, filius Chilperici, ſuccedit patri. 579 III. Sollicitatus ab Imp. Mauritio contra Longobardos, illiberaliter agit cum eius legatis 584. II Moritur. 596. II.

Childebertus alius, filius Theodorici, ſuccedit fratri Clodoveo eius nominis Tertio. 691. VI

Childericus Francorum Rex filius Clodovei II. occiditur ob nimiam ſævitiam. 671 I.

Chilpericus, filius Clotarii, ſuccedit patri in parte Regni Francorũ 565 IV. Multas habens uxores & concubinas, ceteris aut necatis aut eiectis, ducit Fredegundem. 567. V. Bello agit in fratres, & damna infert Eccleſiis. 576. I Periclitatur a fratre Sigeberto. 579. III. Filium Meroveum, ob inceſtum connubiũ Brunichildis, preſbyterum factum relegat in monaſterium; & inde aufugientem perſequens, tandem mori compellit. 579. IV. 580 I. Fuit excultus poëticis literis, & Græcis, 579. V. Perſequitur Gregorium Turonenſem, factione impiæ coniugis, ſed ei reconciliatur. 583. V. Privatur liberis. ibid. Delatus præceps adverſus impietatem Arianam, impingit in Pelagianam, ſed erigitur à ſanctis Epiſcopis. ibid. IX. Fraude de coniugis Fredegundis occiditur. 557. VI. Eius graviſſ. ſcelera, & damnatio ad inferos. ibid.

Chilpericus alius, ex clerico fit Rex, 714. III.

Chramnus filius Clotarij Franc. Regis, rebellat adverſus patrẽ. 556. III. Vaticinia rerum eveniẽdarum quæritex fortuitâ apertione Scripturæ ibid. Sæpè venia accepta, demum iterũm rebellans, captus à patre, in prælio, comburitur vivus, unà cum uxore, ac filiabus. 564 II.

Chriſma non balſamo, ſed butyro conficiebant Armeni hæretici. 1050. XIV.

Chriſtina virgo in Germania, divinis revelationibus illuſtris, gaudet de captâ per Saracenos Hieroſolymâ, & qua ratione. 1187. II.

Chriſtum, Dei filium adoptivum, non naturalem, vel proprium fuiſſe, dixerunt Neſtoriani. 79?. II. & Bonoſiaci. 5?2. II. Creatum, atque ſervum; Mahometes. 630. II. Purum hominem, natum ut ceteros, primi Ichonomachi. 741. II. Eiuſque imaginem viſam eſſe pati, ipſum verò ſe ſubtraxiſſe, docuit idem Mahometes. 630. II. Vnus de Trinitate crucifixus, qua fraude diceretur ab Eurychianis, & quo ſenſu poſſit rectè dici. 519. VII. & ſeqq. 533. V. 534. II. Vnicam habere voluntatem & operationem, quo fine aſſererent Monothelitæ. 619 III. 633. II. & ſeqq. 648. I. De eiuſdem corporis corruptibilitate, vel incorruptibilitate, déque ignoratione diei Iudicij, hæreſes ortæ Alexandriæ. 519. XII. 531. XI. 563. I. Aliæ inſuper deductæ inde hæreſes. 563. I. Eum non eſſe paſſum pro redemptione omnium hominum, ſed tantùm pro iis qui ſalvantur, aſſeruit Gotheſcalcus. 848. III. Ingreſſum eſſe ianuis clauſis ad Diſcipulos, negavit Berengarius. 1059. IV. De Chriſto quid ſenſerit Mahometes. 630. II. Vide etiam *Verbum Eucharistia.*

Chriſtum crucifixum Iudæi incendere ſoliti. Vide *Iudæi.* & *Puer.* Miracula ex eius Imaginibus, vide in *Imagines.* Ab eius Incarnatione, quando, & a quo primum cœpti numerari anni. 527. VIII. Eius imagine & inſcriptione ſignari nummos aureos, primus omnium Imp. ſtatuit Ioannes Zemiſces. 971. IV.

Chriſtianiſſimi titulus, proprius Francorum Regum. 740. I.

Chriſtophorus invadit Sedem Apoſtol & poſt ſeptem menſes deturbatur à Sergio invaſore 907. II. Vitam monaſticam cogitur amplecti. 908 I.

Chronologia Auctoris de annis Chriſti, probatur ex aliorum auctorum ſupputationibus. 536. IX. 562 II. 566. V. 876. V. 1014. I. Vide etiam *Annus.*

Chryſolani Mediolan. Archiep. Legatio ad Alexium Imp. Conſtantinop. & Diſputatio contra Græcos de proceſſione Spiritûs S. à Patre Filióque. 1116 II.

Chunegundus coniux Henrici primi, coronatur unà cum eo Imperatrix 1014 I. Virgo perpetuò manſit cum virgine coniuge, ex mutuo conſenſu. 1024. IV. Aliquando ſuſpecta, purgat ſe probatione ignis. ibidem. Poſt obitum viri, profitetur vitam monaſticam, & tandem ſanctè quieſcit, miraculis coruſca. 1025. I.

Cibos hæreticorum quantum horruerit Stephanus Axentianus. 765. I. Sine ullo cibo quædam virgo diù vixit. 823. II.

Cibaria navis in lapides verſa, ex imprecatione pauperis. 605. V.

Cilicio Theodoſij cœnobiarchæ indutus in prælio Kericus Dux vincit Perſas. 527. V.

Ciſterciense monaſterium erigitur, & Ordo monachorum inſtituitur à Roberto Abbate Moliſmenſi 1098. V. Primi eius Abbates, & privilegia à Rom. Pontiff. conceſſa. ibid. Eximuntur à decimis ſolvendis per Innocentium PP. Secundum. 1131 III.

Clades Imperij ſub Iuſtiniano, ob expulſum Silverium Papam. 5?9 II. 545. IV. & Vigilium malè habitum. 552. III. Sub Phocâ, ob eius tyrannidem 60?. VI. in fi. omnium luctuoſiſſima Arabum Mahometanorum, cœpta ſub Heraclio Imp. ob hæreſes vigentes in Oriente. 631. I. 632. I. Sub Conſtante, ob pulſum S. Martinum Papam 651. II. in fi. In ultionem necis Romani, pij Imp. 1034. VI. Vide etiam *Vltio divina. Terræmotus. Prodigia. Peſtis. Fames.*

Clarendum Conciliabolum in Angl. pro Conſuetudinibus regis. 1164. III.

Claromontenſe Concil. in Galliâ ſub Vrbano PP. II. pro indicendâ expeditione in Terrâ Sanctam. 1095. IV Sub Innocentio II. contra ſchiſma Petri Leonis. 1130. VIII.

Claſſem navium bis mille & ſexcentarum conflavit Conſtantinus Copron. adverſus Bulgaros, quæ naufragio periit. 766. I.

Claſſes è portu ſolvendæ, benedici ab Epiſcopis conſuetæ. 533. VII.

Claudius Epiſc. Taurin. quando apparuerit hoſtis Imaginum, & à quibus confutatus fuerit. 885 V.

Claves Sepulchri Domini, aliorúmque locorum ſanctorum, miſſæ ad Carolum Magnum. 800. V. Itémque ad Philip. Aug. Franc. Regem, & Henricum II. Angliæ. 1185. II. Clavis S. Petri, repertæ à milite Longobardo, grande miraculum. 585. II. Eæ, cum limitura Catenarum eiuſdem S. Apoſtoli, mitti ſolitæ à Rom. Pontiff. pro munere ad Principes, virbíque celebres; quæ & miraculis coruſcabant. 591. III. 595. VIII. 599. V. 726. X. 740. I. 796. I. 1079 VI. Quid de aliis à Leone III. ad Carolum Mag miſſis, inepiè argumententur Novatores. 796. I.

Clementis I. Rom. Pont. Corpus trãsfertur Romam. 867. XIII.

Clemens II. eligitur à Rege Germ. Henrico, quem ipſe mox coronat Imperatorem. 1046. I. Concilium celebrat contra Simoniacos. 1047. I. Moritur in Germaniâ poſt novem menſes à promotione. ibid. IV.

Clemens dictus Guibertus Antipapa. Vide *Guibertus.*

Clemẽs III creatur ex Epiſcopo Præneſtino Rom. Pontif. 1188. I. Promovet ſollicitè ſubſidium Terræ Sanctæ. ibid. Moritur. 1191 I.

Clemens Friſonum Archiepiſc. Vide *Vuillebrordus.*

Clementis impoſtoris Scoti hæreſes damnantur in Conciliis Germanicis, & Romano. 741. II 745. I. II.

Clephis creatur poſt Alboinum, primus Rex Longobard. in Italiâ 571. I. Occiditur a ſervo. 573 II.

Clericorum immunitas. Vide *Eccleſ. immun.*

Clericorum cælibatus. Vide *Cælibatus & Continentia.*

Clericorum tonſura. Vide *Tonſura.*

Clericorum ordinatio. Vide *Ordinatio.*

Clericorum teſticulis puteum implere vovit Alachis Dux Longobard. 691. II.

Clericos à mulieribus ſeparari per ſæculares Magiſtratus ſancitus in Concilio Hiſpalenſi, quod Canonibus Eccl. id fruſtra ſtatui viderent. 594. III. Nec permiſſas à Concilio Nicæno, voluit cum eis habitare Theodulphus Epiſc. Aurelian. & quare. 815. II.

Clerici incontinentes in Anglia pelluntur ab Eccleſiis, & in eorum locum introducuntur monachi. 970. I. Reſtitui petentes, repelluntur voce Crucifixi palam loquentis. 975. IV. Aliſque poſteà miraculo compeſcuntur. 979 II. Vi & dolo reſtituti, iterum pelluntur auctoritate Apoſt. 1197. VI. Damnãtur vbique pluribus Conciliis. 1049. IV. V. VI. 1051. I. 1059. VII. Vide *Nicolaita*

Clerici Canonici, qui Eccleſiis inſervirent, ab Alexandro II. in Concilio Lateran. iubentur vitam communem monachorum inſtar, agere, 1063. VI. Clerici Acephali. Vide *Acephali Cler.* Clericis reverentiam exhiberi à laicis, iubetur in Concilio Matiſcon. II. 588. III. Vide etiam *Sacerdotes, & Eccleſ. perſona.* Clericorum percuſſores damnantur. 819. I. II. 1143. II.

Clericos à cuſtodiâ murorum noluit excuſari Gregorius Magnus, cum periculum urgeret. 598. I.

Clerici bellatores arguuntur. 691. II. Vide *Epiſcopi & Eccleſ. ſanguin.*

Clericos proprietatem habentes ſalvari non poſſe, aſſeruit Arnaldus de Brixiâ. 1139. III. Ex Clerico Daniel regnat in Galliâ. 714 III. & Veremundus in Hiſp. 790. II.

Clerus Rom. Vide *Rom. Clerus.*

Clinicam mulierem, morbo ad gignendum inhabilem, vocat auctor Vitæ Caroli Magni. 771. III.

Clodoveus II Franc. Rex ſuccedit patri Dagoberto in parte Regni. 647. II. Mortuo fratre Sigeberto, ſuccedit in univerſum. 657. IV. Irreverenter agens in ſepulchrum S. Dionyſij, divinitùs punitur. 660. I. Eximit eius monaſterium ab aliorum dominio. 661. I Vtrum mente captus fuerit 660. I. Moritur. 664. III. Eius vidua divinitus monetur abdicare ornatum regium 665. II. De eius filiorum ſucceſſione. 668. IV. 672. I.

Clodoveus III. regnat. 688. II Moritur. 692. VI.

Clotarius Clodovei Primi filius victis Thuringiis, Bertharij Regis defuncti filiam Radegundem, captivam ducit, & demum in uxorem accipit. 527. X Ob necem intra Eccleſiam factam domini de Yvetot, minacea interdictionis Regni literas ab Agapeto Papâ accipiens, ſatisfacit. 535. XVIII. Res Eccleſiæ ſibi vindicans, acriter reprehenditur ab Iniurioſo Epiſc. Turon. & reſipiſcit. 536. XIV. Divinitus defenditur ab invaſione fratrum. 540 VI. Vna cum fratre Childeberto invadit Hiſpaniam 542. III. Eius inceſtus. 555. V Côtendit cum fratre Childeberto, ob bona nepotis ipſorum 556. III. Rebellantem Chramnum filiũ, ſæpè in gratiam receptum, recidentémque, tandem in prælio captum comburit, unà cum uxore & filiabus. 556. III. 564. II. Defunctis fratribus, & nepotibus, ſolus potitur monarchiâ Galliarum. 562. I. Sanctos viros colit. ibidem. Supponit collum feretro S. Medardi, cùm duceretur ad ſepulturam. 564 II. Moritur, & ſepeliri mandat in baſilicâ prædicti S Medardi. 565. IV.

Clotarius II. relinquitur à patre Chilperico moriente infans nondum baptizatus. 587. VI. Bellans cum nepotibus, vincitur. 601. VIII. Adipiſcitur ſolus monarchiam Galliarum. 614. V. Fovet literas, viróſque ſanctos. ibid. & VI. Regni conſortem ſibi allegit Dagobertum filium 616 V. Moritur. 631. II.

Clotildis, ſive Chrotildis, mortuo viro ſuo Clodoveo, ſedat civile bellum filiorum. 540. VI. Pius eius obitus, & dignæ laudes. 555. XXI. Corpus Turonis defertur Pariſios a filiis, ſepeliendum iuxta coniugem, ibid.

Cluniacenſis monaſterij fundatio, quando, & à quibus contigerit. 912. VI. Eius nomen, & reformatio brevi mirificè propagatur. 936. III. Frequens eò Fidelium peregrinatio. 1013. II. Inita ſocietas cum Caſſinenſi Congregatione. 1033. III. Eccleſia conſtituitur à fundamentis, pecuniâ Alfonſi Hiſp. Regis. 109 IV. Miſerè devaſtatur à Pontio pſeudoabbate, eâque cauſa delata ad Sedem Apoſtol. terminatur à Papâ Honorio Secundo. 1126. III.

Clypiacenſe Concil. prope Pariſios, pro exemptione monaſterij S Dionyſij. 661 I.

Codicis Iuſtinianei compilatio & editio, quando, & per quales homines facta. 529 VI. Iterùm auctus & emendatus editur. 534. V.

Cognationis gradus. Vide *Gradus.*

Cognationis ſpiritualis causâ prohibita coniugia. 567. V. 721. I. Vide etiam *Coniug. inceſt.*

Colchi dicti populi, qui poſteà Lazi. 522. IV. Vide *Lazi.* Invaduntur a Coſrhoe Perſarum Rege. 554 II. Eorum Rege Chriſtiano, à Romani exercitus ducibus doloſè necato, idem exercitus 50. millium militum, fugatur à tribus millibus Perſarum. 555 IV.

Collatio Conſtantinopoli, cum Severianis, iuſſu Iuſtiniani, ex quâ multi ad Eccleſiam redierunt. 532. III. In Hiſpaniâ cum Arianis, ex quâ Reccaredus Rex cum omnibus ſuis ſubditis amplectitur fidẽ Cathol. 590. XIII. In Angliâ, cum Scotis de controverſiâ diei Paſchatis. 664. II Pariſiis, de Imaginibus; & quàm ignoranter, ſeu malitioſè, in eâ Collatores egerint. 825. I. & ſeqq In provinciâ Toloſanâ, cum Albienſibus hæreticis; qui convicti & damnati ſunt. 1176. III. Vide etiam *Diſputatio.*

Colomnani regiæ proſapiæ Scot. viri ſanctiſſ. Martyrium. 1012. V.

Colonienſe in Germaniâ Concilium ſub Carolo Magno. 782. II. Sub Ludovico Rege, pro diſciplinâ Eccleſ. 8·0 III. Aliud poſteà, adverſus raptores bonorum Eccleſ. 887. II. Sub Victore PP. II. pro ſtabiliendo regno Henrici III. adhuc puerili 1056. I. Sub Legato Sedis Apoſtol. contra Henricum IV. Imp. 1115. II. itémque aliud. 1118. VIII.

Coloſſus Rhodius, inter ſeptem mundi miracula olim nominatus, terræmotu diſiectus, diſtrahitur à Saracenis. 653. VI.

Columbæ viſibili ſigno, repletur Arcadius Spiritus S. gratiâ. 595 XI. Cur pingatur ad aurem S. Gregorij Papæ. 604. V. Duæ viſæ ad caput Eugenij PP. celebrantis Miſſam. 1145 IV. Alia in miraculo ſanctiſſ. Euchariſtiæ. 1188. V. Ligneæ ſuper perticas apponi ſolitæ à Longobardis in ſuis ſepulturis. 673. I.

Columbanus Abbas Hibernus Pictos ad fidem convertit. 565. VI Monaſterium extruit, cuius Abbati ſubiecti eſſent Epiſcopi ibidem. Luxovienſe conſtruit in Burgundiâ, è quô pellitur in exilium à Reginâ Brunichilde, & prædictionibus, aliiſque miraculis ubique claret. 612. II. Erecto in Italiâ Bobienſi monaſterio, ibi ſanctè quieſcit. 614. V Eius monaſtica inſtituta carpens Agreſtinus monachus, divinitùs punitur. 617. II.

Columnarij monachi. Vide *Stilita.*

Columnæ cæleſtis indicio detectus Gregorius Magnus, cum ſe abſconderet ne ordinaretur Pontifex. 590. VIII. Aliâ indicatur ſanctitas S. Vulſtrani Angli. 849 IV.

Columnenſium nobilis familiæ Rom. prima memoria. 1100 II.

Cometa ſub Heraclio gladij forma meridie apparens, ſignum invaleſcentis Arabum Imperij. 632. I. Sub Conſtantino Pogonato; poſt quem ſecuta eſt triennij ſiccitas, & peſtis ſæviſſ. 678. I. Duo in Gallia circa ſolem, denuntiantes invaſionem Saracenorum 709. III. Sub Michaele Curop. in Oriente, de malis à Bulgaris proventuris. 812. II Sub Ludovico Pio, præſagiens proximum eius obitum. 837. I. Alius conſignatus a Latinis & Græcis. 1066 I.

Communionem iounctam non porrigendam, ſancitum olim à Summis Pontiff. 1118. I.

Communis Vita iniungitur Canonicis Eccleſiæ, ab Alexandro PP. II. in Concilio Lateran. 1063. VI Quas rebelliones ea de causâ egerint Canonici Lucenſes, & quomodò puniti. 1074 VI. Amplectuntur eam in Germania, omnes Catholici, tam Eccleſiaſtici, quàm laici utriuſque ſexûs. 1091 III.

Compatres Francorum Regum Romani Pontiff. 772. I

Compendienſis Conventus ſub Ludovico Pio, ad expianda prodigia, & adverſus laicos bona Eccleſ. uſurpantes. 823. II. Alius adverſus eumdem Imp. a filiis eius habitus, quo & depoſitus eſt Imperio. 833. II.

Compoſtella urbs decorata Epiſcopatu a Leone PP. Tertio, ob inventionem corporis S. Iacobi Apoſtoli. 816. III. Frequentatur peregrinatione totius orbis. ibidem. & 1121. I. Eius Eccleſiæ Encænia. 900. V Ei vectigalis facta Hiſpania, in honorem S. Iacobi. 844 V. In direptione urbis per Arabes, Eccleſia ſervatur illæſa à S. Iacobo ipſique Arabes divinitùs pereunt. 985. IV. Erigitur in Metropolim à Calliſto PP. S. Iacobi ſtudioſiſſimo. 1123. I.

Compoſtell. Concil. pro diſciplina Eccleſ. 1056. V.

Conceptionis B. Mariæ feſtum, qua occaſione celebrari cœptum. 1136. III.

Conciliabula hæreticorum, vel ſchiſmaticorum, vide ſub ſingulis eorumdem, vel locorum nominibus.

Concilium univerſale, abſque auctoritate Romani Pont. colligi nefas. 1159. IX.

Concilia quatuor priora Oecumenica, tanti æſtimanda, quanti quatuor Evangelia, cenſuit Iuſtinianus Imp. 541. IV. & Gregorius Magnus Papa. 591. III.

Concilia ſingula, vide ſub ſingulis urbium vel locorum, aut etiam re-

Concilio Aurelianenſi Quinto. 552. VI.
Aurelianenſe Concil. Secundum ſub Childeberto Rege, pro diſciplinâ Eccleſ. 536. XIV. Tertium ſub eodem Childeberto, æquè pro optima cõſtitutione Eccleſiæ. 540. V. Quartum. 541 III. Quintum, in causâ Trium Capitulorum. 552. VI. Aliud pro damnatione cuiuſdam hæretici. 650. IV. Aliud ſub Roberto Rege contra novos Manichæos. 1017. I. Ea civitas, unà cum Eccleſiis, igne crematur ſub Arnulpho eius Epiſcopo viro inſigni. 880. VI.
Aurelius, perempto Froilâ, regnat in Hiſp. 770 IV. Virgines in tributum dat Saracenis. ibidem. Moritur. 775 IX.
Aurelius Caſſiodor. Vide *Caſſiodorus*.
Auriflamma, vexillum S. Dionyſij à Regibus Francorum ad eius ſepulcrum ſumi conſuetum, cùm ad bella procederent. 1127. III. Quale eſſet, cuiuſque virtutis. 1125 II.
Auſtregeſilus Epiſcopus Bituricenſis floret, & inſurgit magno animo adverſus invaſores rerum Eccleſ. & tributorum indebitorum exactores. 611. II.
Auximitæ populi Æthiopiæ, convertuntur ad fidem. 541 IX.
Aymo Halberſtat ſcriptor clarus moritur. 853. IX.
Azymitæ vocati à Græcis ſchiſmaticis Latini, eò quòd Euchariſtiam in azymis conficerent. 1054. III.

B

BAanitæ, ſecta Manichæorum. 810 I.
Baioarij. Vide *Bavrey*.
Balduinus eligitur Rex Hieroſolymit. 1100. VI. Contendit de iuribus cum Patriarcha, ibid. Pellit eum, & navigat in Galliam ad connubia celebranda. 1104. III. Vincit Saracenos virtute S. Crucis. 1105. V. Capit Berytum. 1111. VIII. Viuente legitima coniuge, aliam ducit. 1113. II. Moritur pœnitens. 1118. X.
Balduinus alius, prædicti affinis, creatur poſt eum Rex Hieroſol. 1118. X. Vincit Turcas virtute S. Crucis 1120. V. Poſtea capitur ab iis. 1123. III Moriturus religionis habitum aſſumit. 1131. V.
Bamberga civitas augetur Epiſcopatu. 1006 I.
Bambergenſe Cõcil. in Encæniis. 1011. I. Ea civitas tradita Eccleſiæ Rom. & eius loco poſtea Beneventum. 1019. I. 1053. I.
Baptiſmus non iterandus ob falſam Latinitatem miniſtri. 744. II. Eum parvulis ante octavum diem, & mulieribus in menſtruo vel partu, denegabant Græci ſchiſmatici. 1054. III. Eius neceſſitatẽ negavit Sampſon preſb. Scotus. 748. I. & Berengarius. 1035. II. Nihil prodeſſe ante intelligibilem ætatem, aſſeruerunt Petrobruſſiani, 1126. VI. Henriciani, 1147. VII. Apoſtolici, ibidem XII. Albienſes. 1176. II.
Baptiſmum Eccleſiæ, eſſe baptiſmum Ioannis dixerunt Bongomili. 1118. XII. Nullum baptizari, niſi ſalvandum. Gilbertus Porret. dixit. 1147. V. Alij baptizatos in Eccleſia rebaptizarunt. Vide *Rebaptizatio*. Innatus populorum fœtor, baptiſmo tollitur. 1145. IV. V.
Baptiſmus Agarenorum ſumptus ad corporalem tantùm medicinam, non animo fidem amplectandi, declaratus nullus a Patriarcha Conſtantinop. 1145. V.
Baptizari cur dicantur campanæ. 968. IV
Barbam radere, ignominioſiſſimum olim Gothis. 674. III Eam a clericis obſervari iubet Greg Sept. 1073. XII.
Barba S. Petri Apoſt. tranſlata in territorium Pariſienſe, ingentibus claret miraculis. 922. II.
Barbararum Gentium converſiones. Vide *Fidei Chriſt. Propagatio*.
Barbaricini populi in Sardiniâ, à Gentiliſmo converſi operâ Gregorij Magni. 594 I.
Barcinonenſe Concil de diſciplinâ Eccleſ. 603. IV. Aliud ſub Legato Sedis Apoſt. de Gothicis legibus. 1064. III.
Bardanes Philippicus. Vide. *Philip. Bard.*
Bardanes cognomento Turcus, in vitus adverſus Nicephorum evectus in Imperium, mox illud deponit, & fit monachus 803. I. Privatur luminibus à Nicephoro. ibid.
Bardas frater Theodoræ Aug. Michaëli Imp. fit auctor corruptiſſimæ ſimul & impuſſimæ vitæ. 854. III Electâ ſorore, rerum ſummam adipiſcitur. 855. VII. Excommunicatus ab Ignatio Patriarchâ, ob coniugem legitimam eiectam, & pellicem, cognatam ſuam ſubintroductam, cum throno pellit. & Photium intrudit. 858. IV. Reſtituit Scholas Conſtantinopoli. 869. VII. Acerrimas minas accipit in viſione à Petro Apoſt ob rebellionem Photij in Sedem Apoſtol. 857. V. Necatur iuſſu Michaëlis, & fruſtatim conciditur. ibid. VI.
Bardas Scelerus, Præf Orientis, in defenſione ſui arripit Imperatoris nomen ſub Baſil. & Conſtant. Augg. & magnâ did afficit calamitate Imperium. 976. I
Barenſe in Apuliâ Concilium ſub Vrbano PP. II. pro unione Græcorum cum Rom. Eccleſiâ. 1097 XLV.
Baronianæ familiæ egregia antiqua monumenta. 1030. III
Barſaniani hæretici, ſecta Acephalorum. 535 XI.
Barſanuphij anachoretæ incluſi admiranda vita. 548. V.
Bartholomæi Apoſt. Reliquiæ à Paganis, & Saracenis diſiectæ, colliguntur à Fidelibus, & transferuntur tandem Beneventum. 831. III. Deferuntur Romam ab Ottone III. Imp. ſed pellis remanet Beneventi. 1000. I.
Baſileenſe Conciliabulum Simoniacorum & Nicolaitarum, pro confirmatione ſuarum turpitudinum 1061. II.
Baſiliciuus ex regij dromonis remige creatur Imperator. 867. VIII.
Baſiliſcus ſerpens lethifer Romæ extinguitur precibus Leonis PP. Quarti. 847. V.
Baſilij Magni templum expilatur à Turcis, at ſepulchrum permanet ſalvum. 1067. III
Baſilius auctor hæreſis Bongomilorum comburitur ab Alexio Imper. 1118. XII.
Baſilius, confictus à quibuſdam Rom. Pontifex. 891. I.
Baſilius monachus creatur Conſtantinopol. Patriarcha. 970. I. Deponitur ob crimen. 975. III.
Baſilius Macedo, ex Præfecto cubiculi Michaëlis Aug. ob Barbam Cæſ. occiſum, creatur ab eodem Mich. Imperator. 867. VI. Eum à nefariâ vitâ abducere tentans, inſidiis ab eo appetitur; quas ipſe præueniens, ei necem procurat. ibid. VIII. Photium impium eiicit, Ignatium legitimum Patriarcham reſtituit, & legatos ad Rom. Pont. mittit. 867. IX. XI. In Concilio Octavo Oecumen. egregias habet ad Epiſcop. admonitiones. 869. V. IX. in fi. Non acquieſcit primo loco ſubſcribere, ſed tantùm poſt Legatos cunctarũ Sedium Patriarch. ibid. Eius ingratitudo in Rom. Eccleſiam. ibid. XV. Tres filios promovet in Imperium, quartum mancipat divinis officiis: quatuor verò eius filiæ, virginitatem Deo conſecrantes, vivunt in monaſterio. 868. I. 870. VIII. Altercatur in nomine Imperatoris cum Ludovico Imp. Occidẽtis. 869. XII. 871. III. Vanè deceptus à Photio, revocat eum Conſtantinopolim, & mortuo Ignatio, reſtituit ſedi, ingenti Eccleſiæ, ſuoque damno. 878. VII. IX Subſcribit impiæ pſeudoſynodo Photianæ, cum damnatione Octauæ legitimæ. 879. VII. Traducitur præſtigiis Santabareni. ibid. IX. Invehitur in Romanos Pontiff. quòd nollent recipere Photium. 884. IV. 884. I. Retunditur a Stephano PP 885. II. Moritur ex diarrhœâ. 886. I. Multa eius laudanda facta, ſcriptáque, ac nonnulla damnanda. ibid. II. III.
Baſilius & Conſtantinus fratres, filij Romani Iunioris, ſuccedunt patri. & tamen alius præripit Imperium. 963. IV Demùm imperant. 975. III. Baſilius inſignis prorsùs Princeps, ex voto in bello concepto fit monachus. 998. VI. Conatur obtinere a Rom. Pontifice nomen Oecumenici pro Patriarchâ Conſtantinop. in ſuo orbe, ſed repellitur. 1024. III. Moritur. 1025. III.
Bavari convertuntur ad fidem a Ruperto Epiſcopo Vangionenſi. 580. IV. Excoluntur à S. Corbiniano. 714. II. Taſſilo Dux eorum, rebellis Carolo Magno, maieſtatis damnatur, & in monaſterium detruditur. 788. III.
Baugenciacenſe in Gallia Concilium. pro abſolutione Philippi Regis. 1104 II. Aliud pro divortio Ludovici Regis. 1152. II.
Beatrices Duciſſæ Tuſciæ plures, earúmque diſcrimina. 1070. VI.
Beatus preſb Hiſp agit contra Neſtorianos, & ſanctè quieſcit. 783. II.
Beda vocatur Romam à Sergio Papa; & utrùm eò acceſſerit. 701. II. itémque à Gregorio Secundo. 731. IV. in fi. Quouſque perduxerit librum de Sex ætatibus. 726. I. itémque Hiſtoriam Anglorum. 731. III De locis SS. unde hauſerit quæ ſcripſit. 699. III. De eius ætate, & tempore obitus. 731. III De cognomine Venerabilis ei indito. ibid. IV.
Beliſarius dux mittitur à Iuſtiniano Imp. adverſus Perſas, eóſque ſæpè divina ope vincit. 527. V. Miſſus contra Vvandalos in Africam, eos ſuperat, Carthaginem occupat, & univerſam Africam recuperat, Regem capit, & triumphat Conſtantinopoli. 533. VII. 534. IV. Siciliam recuperat, & triumphat Syracuſis 535. XVI. Neapolim Italiæ capit, & ſacra profanãq; diripit, unde poſtea

cogitur à Silverio PP. pœnitentiam agere. 537. I. Recuperat Romam ibid. II. Obſidetur a Vitige, & qui cum eo conflictus. 539. I. Iuſſu Theodoræ Aug. falſis proditionis prætextibus, Silverium Papam in exilium pellit, & Vigilium intrudit. ibid. II. Vitigem Regem capit; & Conſtantinopolim revocatur, invidioſè accuſatus affectatæ tyrannidis. 540. VII. 541. II. Iterum mittitur in Italiam adverſus Totilam. 544. I Vrbem a Totilâ captam, iterùm recuperat, & munit. 547. II. Redit Conſtantinopolim inglorius 549. I. Iam ſenectute confectus, Hunnos repellit ab invaſione Conſtantinopolis. 558. III In ſuſpicionem coniurationis in Iuſtinianum adductus, redigitur in ordinem; & quis tandem eius finis. 561. II Divina in eum iuſtitia ob expulſum olim Silverium Papam. ibid. III.

Bellum pro Religione ſuſceptum. Vide *Religio.* Bella Principum iuſta, adverſus tyrannos. 1057 IV. Bella ſingula, vide ſub nominibus Principum, aut Ducum, qui ea geſſerunt vel populorum devictorum. Vide etiam *Milites.* Bellica etiàm tractat Gregorius Papa Primus, adverſus E R. hoſtes: 598. II. 603 III. Itémque Greg Secundus: 715. III. Bened. Octavus: 1016. I Gregorius Sextus: 1044. IV. Leo Nonus: 1051. II III. Nicol. Secundus: 1059. IX. Gregorius Sept. 1074. V VII Honorius Secundus: 112, I. Innocen. Secundus: 1137. I. 1139. IV. Hadrianus Quartus 1155. VI. Idque legitimè fieri poſſe, defenditur contra Petrum Damiani: ſed non licet per ſe armis uti. 1053. III. Bellum non eſſe Iudæis inferendum, decrevit Alex. Sec. 1069. I. Sacrum pro recuperatione Terræ Sanctæ primus conclamavit Silveſter. II. Papa. 1093. I. Suſcipitur hortatu Vrbani PP. in Concilio Claromont. 1095. I Vide *Terra Sancta.* Bellatores Epiſcopi. Vide *Epiſcopi.*

Bellovacenſe Concil. ſub Carolo Calvo, in quo creatus Hincmarus Archiepiſc. Rhemenſis 845. III. Sub Henrico Rege, in cauſâ Apoſtolatûs S. Martialis, & adverſus prædones. 1034. III. Sub Canone Sedis Apoſtol. Legato adverſus Inveſtituras laicorum. 1114. III. Sub Ludovico. VII. Rege, pro receptione Alexandri Papæ Tertij. 1161.

Benedictionem Apoſtolicam denegat Gregorius VII. Regi ſchiſmatico, & impertit Saraceno. 1076. XI.

Benedictus Nurſinus petit Caſſinum, & monaſteriũm ibi erigit. 529. V. Quo anno defunctus ſit. 542. IV. Eius Regula confirmata in Concilio Rom. ſub Gregorio Magno. 595. VI. Vtrùm, & quando, eius corpus tranſlatum fuerit in Gallias. 664 IV. 1088 II 1107 I. Vide etiam *Caſſinenſe Monaſt.* Poſt obitum, inſurgit vindex adverſus Saracenos, 846 I & Northmannos. 1045. III. Frequens ad ipſius Reliquias tam in Gallias, quàm Caſſinum, peregrinatio 996. VI. 998 IV. & alibi ſæpiſſimè. Multi falsò aſſerti eius diſcipuli. 581. V.

Benedictus Abbas in Angliâ. monachiſmum ibi mirificè propagat, & ſanctè quieſcit. 703 IV.

Benedictus I. creatur Rom. Pont 573. I. à Græcis nominatur à cognomento Bonoſus ibid. Moritur. 577 I.

Bened. II. creatur 684. I De eius epiſtolis in Hiſpaniam miſſis. ibid. II. 685. I. Redditur ei à Conſtantino Imp. ius confirmationis Romani Pont. à prædeceſſoribus uſurpatum. ibid. I. itémque dantur ei ab eodem Imp. filij ſui in filios, per miſſionem capillorum eorum. ibid. IV. Moritur; & colitur inter Sanctos. 685. III

Bened. III. invitiſſimus creatur, & licèt factioſis reſiſtentibus coronatur. 855 Moritur. 858 I.

Bened. IV. ſedet. 905. III. Moritur. 907. II.

Bened. V. eligitur à Romanis, & paulò pòſt eiicitur iniuſtè ab Ottone Imp. 964. III. Ducitur in Germaniam. atque moritur martyr: oſſa verò referuntur Romam 965.

Bened. VI. creatur 972. I. A Bonifacio invaſore in carcerem detruditur, ibidque ſtrangulatur. 974. I.

Bened. VII. ex Sutrino Epiſc. creatur Rom. Pontifex, poſt expulſum ab eo Bonifacium invaſorem. 975. I. Moritur. 984. I.

Bened. VIII. eligitur ex Portuenſi Epiſcopo. 1012. I. Pulſus a Gregorio Schiſmatico, confugit ad Henricum Germ. Regem. ibid. Reſtituitur ab eo, ipſéque eum coronat Imperatorem. 1013. II. 1014. I. Saracenos debellat 1016. II. Iudæos Chriſti Imaginem deludentes, decollat. 1017. II. Convenit Imperatorem in Germaniam & quæ cauſa eius itineris. 1019. I. Moritur, & liberatur à purgatorio, precibus S. Odilonis. 1024. I.

Bened. IX. adhuc adoleſcentulus intruditur in Sedem Apoſt. & tamen agnoſcitur ab univerſa Eccleſiâ. 1033. II Diſpenſat cum Caſimiro Regni Poloniæ hærede, monacho, & diacono, ſub conditione cenſûs regni, & aliis. 1041. II. Ob turpiſſ. vitam eiicitur, & reductus iterùm pellitur 1044. II. Rurſùm invadit, & deturpat Sedem. 1047. IV. 1048 I. Moritur, & damnatur ad inferos. 1054. VI.

Bened. alius intruditur, Mincius antea dictus 1058. II. Excommunicatus à Nicolao II. ſe abdicat; & veniam petens, ſacerdotio deponitur. 1059. I.

Benedictus Levita, collector Legum Caroli Magni & Ludovici Pij Impp. 819 III.

Benedictus puer 12 annorum, mirabiliter conſtruit pontem Avenionenſem. 1177. XV. Aliúmque Lugduni, cum Xenodochio. ibid. Sanctè fine quieſcit. ibid.

Beneficia Eccleſ. à Regibus accipere, vetitum legibus Eccleſ. 542. VIII. Vide etiam *Epiſcopatus & Inveſtitura.* Paſſim occupata à laicis, 1007. III. Vide *Bona Eccleſ* Conclamat adverſus pravum eorũ uſum Fulbertus Carnotenſis. 1007 III. Pluralitas eorum vetita 1198 XVII. Emi poſſe, fuit quorundam hæreſis; quam primus omnium confutavit Petrus Damiani, damnavit Alexander II Papa. 1065 IV.

Beneventum pervenit ad Sedem Apoſt. ex permutatione cum Bambergâ. 1019. I. 1053. I. Concilium ibi celebratur a Victore PP. III adverſus Schiſmaticos. 1087 III. & aliud ab Vrbano Secundo. 1091. I. A Paſchale. II. contra inveſtituras laicas; 1108. I. & de quæſtionibus provincialibus. 1113 I.

Bennonis pſeudocardinalis impoſtura de magiâ Silveſtri Secundi, aliorumque Pontificum, 999 II. De ſimonia Gregorij Sexti. 1044 III in ſi Calumniæ in cunctos viros probos, & laudes improborum. 1048. I. Scripſit ſatyricè Vitam Gregorij PP. Septimi. 1073. V. VII in illum calumniæ inſulſæ de hæreſi Berengarij 1079 II.

Benno Miſnenſis Epiſcopus, vivus & mortuus fortiter pugnat adverſus Impp. ſchiſmaticos. 1117 II.

Berchachenſis Conventus in Germaniâ, inter Catholicos & Schiſmaticos, in cauſâ Regis Henrici. 1085 I.

Berengarius Dux Foroiul. regnum Italiæ occupat. 888 II. 900 VI Extorquet etiam violenter a Rom. Pontifice coronam Imperij, ſed abrogatur in Synodo 904. I Vincitur ab Hungaris. 902. II. Ludovicum Imp. oculis ſimul & imperio privat. 904. I. Coronatur rurſùm pacificè a Ioanne Decimo. 915 II. A ſuis occiditur, dans pœnas de fœdere cum Hungaris inito in devaſtationem Italiæ. 924. I.

Berengarius Eporregiæ Marchio Italiam invadit. 944 II. 945. I. Legationem accipit à Conſtantino Imp. Orient. mittitque ad eum Luitprandum Hiſtoricum. 946 II Expilat Eccleſias. 949. III. Fugatus ab Ottone Rege, ei ſe ſubdit, recipitque ut ſubditus regendam Italiam. 951. I 952. I. Rurſùm tyrannidem exercens, tandem omninò expellitur ab Ottone 952. I 958. I. 960. I 961. I. Captus relegatur in Baioariam. 964. VI.

Berengarij hæreſiarchæ ingenium leve ſub optimâ diſciplina Fulberti Carnotenſis. 1004. III Eius de ſacroſanctâ Euchariſtia hæreſis, primò omnium confutata a Roberto Franc. Rege, in Leutherico Senon. Archiepiſc. ibid. Reiicitur à Fulberto cum eum moriturum unà cum aliis viſitaret. 1028. II. Qui eſſent eius errores. 1035. II Coercetur ab Henrico Rege, & Durando Epiſcopo Leodienſi, ibid. Damnatur à Leone PP. IX. in Conciliis Rom. & Vercel. 1050. In Concilio Turon. damnat ipſe ſuos errores, ſed paulo poſt eoſdem repetit. 1055. IV. In Romano ſub Nicolao II Rurſùm deteſtatur hæreſim, & mox eamdem propugnat ſcriptis ſuis. 1059. III. IV. Confutatur contrariis magnorum, multorúmque virorum commentariis: ibid. itémque miraculis in Euchariſtiâ factis. ibid V Rurſùm in Concilio Rom. ſub Greg. VII. abiurat hæreſim. 1079. I Moritur; & qualis eius exitus. 1088. V.

Bernardus unà cum 30. ſociis renuntians ſæculo, fit monachus Ciſtercienſis. 1113. III. Abbas Claravallenſis creatus, vocatur ad Concilium Trecenſe, ut formam vivendi præſcribat Militibus Templariis 1127. II. Fortiter agit per Galliam, pro receptione Innocentij. II adverſus Petrum Leonis. 1130 X. XI. Compeſcit Lotharium Germ. Regem, depoſcentem reſtitutionem inveſtiturarum. 1131. II. Diſſentit a Petro Cluniac. ſed abſque læſione charitatis, ibidem. III. Guillelmum Comitem Pictavienſem terribiliter convertit à pravitatibus ſuis. 1135. I. De Conceptione B. Mariæ, quid ſenſerit 1136. III. Rogerium Siciliæ

Regem in patres Innocentij trahere fruſtra laborat 1137. II. Mortuo Petro Leonis, procurat ſpontaneam abdicationem Victoris in locum eius ſuffecti: ſicque pax Eccleſiæ conciliatur. 1138. II Diſputatione publicâ confutat Abailardum hæreſiarcham 1140. I. Suſcipit ab Eugenio PP. auctoritatem prædicandi pro nova expeditione in Terram Sanctam. 1145. VI. In generali Conventu Carnotenſi, eligitur dux belli. 1146. I. Scribit adverſus incentores necis Iudæorum ibid. II. Henrici Petrobruſiani hæreſes, ſcriptis, & miraculis confutat: 1147. VI. IX. itémque Apoſtolicos, ſic dictos hæreticos: ibid. XI. XII. Necnon errores Gilberti Porretani. 1147. IV. 1148. V. Oblocutiones in eum, ob infelicem exitum ſacræ expeditionis. 1149 II. Scribit de Conſideratione ad Eugenium PP. 1152. I. Moritur. 1153. III.

Bernardus primus Latinorum Antiochenus Patriarcha, poſt recuperatam eam civitatem à Saracenis. 109[illegible] VIII. Agit pro limitibus Eccleſiæ ſuæ adverſus Hieroſolymitanam. 1108. III. Moritur. 1136. V.

Berno Augiæ Abbas, clarus inter Scriptores Eccleſ. quando vixerit, 912. VI 1014 III.

Berno ex Comite monachus, fundator monaſterij Cluniacenſis. 912. VI.

Bertholdus, auctor Chronici, quis fuerit. 109[illegible]. II. Quouſque perduxerit illud. 1100. IX.

Bertholdus Lubecenſis Abbas laborat in converſione Livonenſium. 1186. II.

Bernardi Hildenſheimenſis Epiſcopi ſolemnis canonizatio per Cæleſtinum. PP. 1194 II.

Beſer apoſtata, unus ex primis Iconoclaſtis. 726. II. in fi.

Bethleem civitas Iuda erigitur in Sedem Epiſcopalem à Paſchale PP. II. & dotatur à Balduino Hieroſ. Rege. 1110. II.

Bibliotheca Conſtantinopolitana còburitur à Leone Iſauro, unà cum ipſis Bibliothecariis, in odium ſacrarum Imaginum, tunc complectens tricena & tria millia voluminum. 726. V. Quanta eſſet Bibliothecariorum auctoritas. ibid.

Biclarenſis Abbas. Vide *Ioan. Biclar.*

Bituricenſis homo arreptitius, inſignis impoſtor Chriſtum ſe iactans; & quis tandem eius exitus. 655. XI.

Bituricenſe Concil. in cauſâ Apoſtolatûs S. Martialis, &c. 1029. III. 1034. III.

Blemyes populi convertuntur ad fidem ſub Iuſtiniano Imp. 527. VI.

Boamundus Comes Apuliæ proficiſcitur cum expeditione in Terram Sanctam. 1096. II. Creatur Princeps Antiochiæ Syriæ. 1099. VIII. Navigat in Gallias, pro nuptiis. 1104. III. Moritur in Apuliâ. 1111. VIII.

Boëmi prævalent pugnâ adverſus Francos, operâ diaboli. 850. IV Miſerè devaſtant Regnum, & Eccleſiam Poloniæ. 1034. VII. Regis & Epiſcopi Pragen. mutuæ altercationes apud Rom. Pont. 1073. III. XII. Fiunt vectigales Eccleſiæ Rom. ibid. XIII.

Boëtius nobiliſſ. & doctiſſ. Rom. ſæpiùs creatur Conſul. 522. I. Eius duo filij ſimul Coſſ. ibid. Falsò accuſatus apud Theodoricum Regem necatur ab eo. 526. III. Ingens miraculum avulſi eius capitis. ibid. VI.

Boioarij. Vide *Bavari.*

Boleſlaus Polon. Rex a S. Staniſlao excommunicatus eum occidit. 1079. VII. Privatur regio honore a Gregorio PP. Sept. ibid. Laceratur a canibus. ibid.

Bonis Eccleſiæ Præſcriptionem centum annorum tribuit Iuſtinianus Imp. 535 II. Firmiſſimis eadem munit conſtitutionibus Emmanuel. 1148. XII.

Bona & divitias Eccleſiaſticorum damnat Arnaldus de Brixia, hæreſiarcha. 1139. III.

Bona ſua Eccleſiis teſtamento relinquere, Iuſtinianus quibuſcumque permittit. 530. IV. Vide etiam *Oblationes*. Ea non alienanda. Vide *Alienatio.*

Bona Eccleſiæ occupantes, excommunicati. 570. V. 1007. III Obſtinatè retinentes pro hæreticis habendi. 794. VI. A Regibus obtinentes, iiſdem pœnis ſubiecti 541. VIII. 559. III 570. V. Quanto ſuo damno, eadem Principes, aliive laici, uſurpent. 536. XIV. 556. III: 570. V. 572. II. 641. II. 7[illegible]. VIII. 756. I. 760. II. 845. VI. 846. I II. 850. III 990. II. 996. II. 978. III. 1011. III. 1038. I 1055. I. 1057. IV 1148. XII. Pœnâ æternâ puniendi laici, qui ea ſibi uſurpant 823. II. 1055 I. Damnantur variis Conciliis. 823. II. 845. VI. 846. II. 847. VI 887. II. 891. II. 935. I. 98[illegible]. III. 1119. III. Vide etiam *Beneficia*. Ex eorum defenſione acquiritur etiam verum martyrium. 658. III. 670. I. 100[illegible] II 1173. I.

Bogomilorum hæreſis, quando, & quo auctore orta, quæve docuerit. 1118. XII.

Bonifacius II. Rom. Pont. eligitur, & in ſchiſmate adverſus eum Dioſcorus diaconus, qui citò moritur. 530. I. Eius nomine cõficta epiſtola. ibid. Deligit ſibi ſucceſſorem Vigilium diaconum; ſed mox illud pravum factum irritat. 5[illegible]. I. Moritur. ibid.

Bonif. III. adhuc diaconus, mittitur à S. Gregorio Apocriſiarius ad Phocam Imp. 603. I. Obtinet a Phocâ definitionem controverſiæ nominis Oecumenici, adverſus Epiſcopum Conſtantinopol. ibidem. II. Decretum in Synodo promulgat contra ambientes Epiſcopatus, viventibus adhuc Epiſcopis. ibid. IV. Moritur. ibidem. Bonif. IV. creatur. 607. I. Pantheon templum Deo dicat. ibid. II. Moritur. 614 I.

Bonif. V. creatur. 617. I. Moritur. 625. IV.

Bonif. quidam poſt formoſum invadit Sedem; ſed poſt dies 15. pellitur à Steph. Septimo. 89[illegible]. I

Bonifacius alius, dictus VII ſtrangulato Benedicto VI. occupat Sedem. 974. I. Pellitur à Bened. VII. & ſpoliatâ baſilicâ Vaticanâ navigat Conſtantinopolim. 975. I. Mortuo Benedicto redit, & Ioannem XIV. in carcere mori cogit. 985. I Repentina morte perit, & mortuus trahitur. ibidem. Non debet numerari inter Pontiff. ibid.

Bonifacius Ottonis Imp. conſanguineus, monachus factus, deſiderio martyrij incenſus, Apoſtolatum accipit à Rom. Pontif. in Ruſſiam. 997 II. Poſt converſum Regem ab eius fratre coronatur martyrio: illuſtratúſque vivus & mortuus miraculis. 1008. II.

Bonifacius Anglus preſb. & monachus, Romam petens Apoſtolatum accipit in Germaniam à Gregorio Papâ. 719. I. Dignè officio fungitur in converſione populorum. ibid. & 722. II. Revocatus Romam, conſecratur Epiſcopus, & remittitur in Germaniam. ibid. Quantis laboribus & doloribus, opus Evangelicum provexerit. 724. I. 725. III. Conſulit de rebus dubiis Apoſtol. Sedem 726. XII. Novam hæreſim extinguit. 733. III. Peregrinatur iterùm Romam. 738 I. Celebrat varias Synodos Germanicas, pro diſciplinâ Eccl. 740. II. 742. II. 743. I. 745. I. Duos novos hæreticos impoſtores damnat in Concilio Liptinenſi, auctoritate Apoſtol. 743 II. Monetur à Zachariâ PP. de non iterando baptiſmo ob falſam Latinitatem miniſtri. 744 II. Creatur Archiepiſcopus Moguntinus. 745. I. Auctor eſt Carolomanno Principi, monaſticum habitum induendi. 747. I. Pipinum in Regem Francorum ungit auctoritate Zachariæ PP. 751. I. Progreſſus ad prædicandum Friſiis, martyrium ab iis ſubit. 755. III.

Bonizonis Sutrienſis Epiſcopi, paſſiones & martyrium, pro defenſione Eccl. Rom. adverſus Schiſmaticos. 1089 VI.

Bonoſiaci hæretici, Chriſtũ adoptivũ, & non proprium aſſerebant. 531. II.

Borboritæ hæretici, ſecta Nicolaitarum, ſive Gnoſticorum. 68. V. 120. XVIII.

Boſo Comes adoptatur in filium à Ioanne PP. VIII. 878. IV.

Brabantiæ converſio ad fidem per S. Hubertum. 669. I. 718 II.

Bracarenſe Concil. ſub Pancratiano Epiſcopo, pro aſſervatione ſacrarum Reliquiarum à furore barbarorum. 563. in fi. Alia ſub Lucretio Antiſtite, adverſus Priſcillianiſtas, & pro diſciplinâ Eccleſ. 563. III. ſub Martino pro diſcipl. Eccleſ. 572. II. Sub Leodecifio, de moribus, & diſciplinâ. 6[illegible]. III

Brandea, vela admoveri ſolita ſepulchris Sanctorum, miraculis comprobata. 590 II 594 II.

Bremenſis Eccleſiæ erectio per Hadrianum PP. & Carolum Magnum. 788. IV. unitur Hamaburgenſi. 832. III. Subiicitur Colonienſi 895. I. Liberatur. 908 I. Devaſtatur ab Hungaris. 916 I. & Slavis. 1065. V. Vide etiam *Hamburg.*

Brennacenſe Concilium; in cauſâ Gregorij Turonenſis. 583. V.

Brigidæ clariſſ. virginis Scotæ obitus quando contigerit. 521. V.

Britannia occupatur ab Anglis. 595. IX. Vide *Anglia.*

Britanni ſchiſmate diviſi ab Eccleſiâ, ob diem Paſchatis non ſuo tempore celebratum, & Tonſuram clericalem. 604. VIII. 664. II. Reſipiſcunt tandem. 699. III. 716 IV.

Britannia minor, provincia Galliæ, fit vectigalis Romanæ Eccleſiæ. 869. XVII. De eius primatu, altercatio inter Epiſcopos Dolenſem & Turonenſem, ibid. & 859. VI. Concilium in eâ celebratur ſub Legato Sedis Apoſtol. contra falſas pœnitentias. 1079 VI

Brixienſe Conciliabulum Henricianorum, adverſus Gregorium PP. Sept. 1080. III.

Brunichildis regia Hiſpana virgo, ducitur in uxorem à Sigeberto Franc. Rege. 567 V.
Mortuo Sigeberto, inceſtas contrahit nuptias cum Meroveo filio Chilperici fratris Sigeberti: indéque multæ ortæ turbæ à Chilperico facinus vendicante. 579. IV.
Columbano infert exilium, Epiſcopis Vienneuſi & Lugdun. necem. 612. II. III.
Theodobertum Regem nepotem ſuum, eiúſque libertos, neci dat. 613. II.
Theodoricum quoque alterum nepotem veneno aufert. 614. III. A Clotario caudæ indomiti equi crinibus alligata, miſerrimè animam agit, poſtquam ipſa decem Reges extinxiſſet. ibidem. IV.
Bruno Ottonis Regis frater, creatur Archiep. Colon. accipitque pallium ad uſum quotidianum. 953. II Moritur, & in cælum recipitur intercesſione S. Pauli Apoſtoli. 965. V.
Bruno alius, Ottonis III. Imp. conſanguineus, creatur Rom. Pont. ſub nomine Gregorij. V. Vide *Greg. V.*
Brunonis Apoſtoli Pruſſorum, & ſociorum, martyrium. 1008 I.
Iubet in ſomnis patri ſuo, monaſticum ſuſcipere habitum. ibid.
Bruno, ſeu Brunus, in Concilio Rom. ſub Greg. VII. diſputat adverſus Berengarium hæreſiarcham. 1079. I. Creatur admodùm invitus Signiæ Epiſcopus. ibidem. Fit Caſſini monachus. 1104. III ac poſtea Abbas. 1111 IV.
Legatione Apoſtol. fungens in Galliis Concilium celebrat. 1104. III
Arguens Paſchalem PP. de privilegio Inveſtiturarum conceſſo Henrico Imp. vetatur ſimul Abbas eſſe & Epiſcopus. 1111. IV
Moritur, & miraculis illuſtratur ibid.
Bruno Carthuſianorum Ordinis inſtitutor quando cœperit incolere Carthuſiam ſolitudinem. 1086 IV
Vocatur ab Vrbano PP. inſervituras Concilijs celebrandis. 1092. II
Poſt triennium, ſecedit in Calabria, & ſuum ibi propagat inſtitutum. 1095. VI. Sanctè moritur, & miraculis illuſtratur. 1101. IV.
Bulgari irrumpunt in Imperium, & tributum annuum exigunt à Conſtantino Pogon. 678 III.
Eorum armis reſtitutus Iuſtinianus Iunior, Ingratus eoſdem laceſſens, vincitur, & fugatur. 703. II. 706. I.
Vincuntur à Conſtantino Copron. 763. I. Eorum Rex Telericus, fit Chriſtianus. 777 I.
Occidunt Nicephorum Imp. eiúſque exercitum delent, ac capite denudato loco poculi Principes utuntur. 811. I. Vincunt Michaëlem. 813. I. Occidunt Chriſtianos captivos quòd fidem negare nollent. 811. I 813 I.
Convertuntur ad fidem, operâ captivi cuiuſdam. 845. I. Recipiunt miniſtros ſacros à Nicolao Papâ. 866 I 867 I.
Eorum diœceſis perperàm adiudicata Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, poſt Octavam Synodum. 869 XIII. Aguntur in contrarium Rom Pontifices. 871. I 878. I Occaſione belli eorum cum Leone Imp. rurſùm ſponte ſubiiciuntur Eccleſiæ Rom 891. II Invadunt, ac peſſum dant Imperiũ Ott[illegible] 914 I. 917. II.
Regnum eorum extinguitur à Ioãne Zemiſce Imp. 971. IV. Iterum emergunt adverſus Imperium. I. 981. Sed rurſùm compeſcuntur. 998. VI. Ac demùm obedientes permanent ſub eius iugo. 1071. VI. Laceſſuntur à Servis, ſeu Crovatis 1073. XVIII.
Burchardus Herbipol. Epiſc. Romam petit. 748. I. 751. II. Moritur. 791. III.
Burchardus alius, iudicio divino creatur Epiſcopus Vvormatenſis. 999. IV.
Conradum Principem à ſe inſtitutum provehit in Regem Germaniæ, & in Imperatorem. 1024 V. Pius eius obitus, & egregia ſcripta 1026. I.
Burdinus Lemovicis ducitur in Hiſpaniam à Bernardo Tolerano Archiep. & primò in Conimbricenſem, inde in Bracarenſem Epiſcopum evehitur. 1096. III. Paſchali PP. pecuniam offerens ut introduceretur in Eccleſiam Toletanam, reiectus adhæret Henrico Germ Regi. 1109. I.
Coronat in Eccleſiâ S. Petri Romæ Henricum Imp. 1117. I. Excommunicatur à Paſchale. ibidem. III. Creatur Antipapa ab Henrico, adverſus Gelaſium Secundum. 1118. IV. Fugit à facie Calliſti PP. 1120. II.
Capitur ab eo, & à militibus, multis ludibriis irritus, relegatur in perpetuum carcerem. 1121. I.
Bytini Epiſcopi, gradientis ſuper mare ingens in Angl. miraculum, ex quo plurimi convertuntur ad fidem. 6,5. II
Byzacenum Concil. in Africâ, pro reſtituendâ Eccleſ. diſciplinâ. 522. III. Aliud de privilegiis Eccleſiarum, & Eccleſ. diſciplinâ, confirmatum à Iuſtiniano Imp. 541 III. Aliud adverſus hæreſim Monothelitarum. 646. I.
Byzantij in Thraciâ Epiſcoporum exordium, & ſucceſſio. 530. IX. Vide *Conſtantinopolis*.

C

CAbades Perſ. Rex ob Lazos à Iuſtino Imp. ſuſceptos, bellum gerit adverſus eum. 522. IV. Manichæorum multa millia occidit. 523. II.
Adverſus eum bellum gerit Iuſtinianus Im. per Beliſarium. 527. Moritur. ibid.
Cabilonenſe Concil. I. in cauſâ Salonis & Sagittarij, fratrum Epiſcoporum, perditiſſ. hominum. 581. I. Aliud de diſciplinâ Eccleſ. 662 II. Sub Carolo Magno, item pro diſciplina. 813. VI. Sub Ludovico Pio, pro rebus Eccleſ. & politicis. 839. I.
Cadalous pſeudoepiſcopus Parmenſis vir perditiſſimus, creatur Antipapa contra Alexandrum Secundum, ſub nomine Honorij Secundi. 1061 IV.
Ab eius impuritate, qui olim Nicolaitæ, dicti ſunt Cadaloitæ. ibid.
Aggreſſus cum exercitu urbem, fugatur à Godefredo Tuſciæ Duce. 1062. I Damnatur eius promotio in Concilio Germanico, præſente Rege ibid III. rurſúmque in Mantuano. 1064. II Furens adhuc in Eccleſiam Rom. ignominioſè cogitur elabi: & quis tandem infelix eius exitus ibid. IV.
Cadavera. Vide *Corpora*.
Cæcitatem ſimulans in ſtropham miraculi Arianorum, verè cæcus redditur, ſed rurſùm illuminatur à Catholico. 583. IX.
Cæcus Epiſcopus reſtituitur Eccleſiæ ſuæ. 708. II. Alius permittitur à Rom. Pont. Miſſam celebrare. 878 IV.
Cæleſtinus II. creatur Rom. Pontifex. 1143. Moritur ſexto menſe. 1144. I.
Cæleſtinus III. eligitur. 1191. I. Coronat Henricum V. in Imperatorem, novo facto oſtendens ſummam Romani Pont. ea in re auctoritatem. ibid. II.
Agit cenſuris in Principes, detentores, & perſecutores Regis Angliæ. 1193. II. Duos ſanctos Epiſcopos ſolemni ritu canonizat. 1191. I 1194. II. Excommunicat Ducem Auſtriæ, ob cauſam Regis Angliæ, 1196. I. tandémque Henricum Imp. ibid. II.
Novam promovet expeditionem in Terram Sanctam. ibid. III. Regnum Siciliæ confert Friderico Henrici filio, ſub tributo. 1197. II. Principem Armeniæ creat Regem per Legatos. ibid. IV Iniquè carpitur à Matthæo Paris hiſtorico Anglo. ib. VI. Proximus morti, tractat de ſucceſſore ſuo; ſed renuunt Cardinales. 1198. I. Moritur. ibid.
Cælum eſſe ab æterno dixerunt Manichæi in Galliâ. 1017. I.
Cæſaraugusta civitas Hiſp. obſeſſa à Francis, liberatur traditione Tunicæ S. Vincentij martyris. 542. III Vindicatur à Carolo Mag. è manibus Saracenorum. 778. I. Rurſùm ab eis capta, iterùm recuperatur per Alfonſum Regem. 1118. VII. Antiquus cultus Eccleſiæ S. Mariæ de pilari reſtituitur. ibid.
Cæſaraugust. Concil. Secundum, pro diſciplinâ Eccleſ. 596. IV. Tertium, pro eâdem. 691. I
Cæſaream Paleſtinæ remunerat Iuſtinianus reſtitutione Proconſulatûs. 553 XVIII.
Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus agit Vicarium Romani Pont. in Galliis. 518. VIII.
Celebrat Concilia Arauſici, & Vaſione. 529. I. III. Eius ſcripta probantur à Rom. Pont. ibid. II. Moritur. 544. IV.
Caianus Rex Avarum. Vide *Caianus*.
Calatravæ Ordo ſacer militum in Hiſpaniâ. 1158. II.
de Calicibus ligneis, & aureis, ſcitè dictum Bonifacij martyris. 755. III. in fi.
Callinicus creatur Epiſc. Conſtantinop. 961. III. Auctor eſt celebrationis Synodi Quiniſextæ. 692. in fi. A Iuſtiniano Iuniori, qui eum elegerat oculis orbatur, & Romam mittitur. II.
Calliſtus II. creatur invitiſſimus Rom. Pont. ex Archiepiſcopo Viennenſi. 1119. II. Eius quædam anteriora vide in *Guido. Vien. Archiep* Concilio Rhemis habito, excommunicat Henricum Imp. ob Inveſtituras ab eo præſumptas. 1119. III. Romæ magno gaudio excipitur. 1120. II. Armis Romanorum & Northmannorum, Burdinum Antipapam capit, relegatque; & tyrannos perduelles damnat. 1121. I. Henricum Inveſtituris penitùs renuntiantem per Legatos abſolvit. 1122.

I. Concilium Generale Lateran. celebrat pro componendâ Eccl. ib I. Scribit de miraculis S. Iacobi Compoſtellani; eámque peregrinationem valdè commendat. 1131. I. Moritur in ſummâ pace Eccleſiæ. 1124. II

Calliſtus Antipapa. Vide *Ioan. Abbas Strum.*

Calnenſe Concil. in Angliâ, de causâ clericorum & monachorum inter ſe contendentium. 979. II

Calumniatores divinitùs puniti. 759. I. 673. I.

Campanarum in Eccleſiâ uſus. 614. VI. Quando uſui eſſe cœperint Græcis. 865. VII. Benedici ſolitæ, & nomine impoſito Deo conſecrari; quod vulgus Baptizari vocat. 968. IV.

Candelabrum mirificum, 1370. candelarum capax, ad Hadriano PP. in Eccleſiâ S. Petri collocatū. 795. III.

Candia inſula, unde ſic dicta. 822. III Vide *Creta*.

Canonum collectores, qui primi fuerint, & quo ordine proceſſerint 527. IX. 865. II. III.

Canonici Clerici. Vide in *Clerici*.

Canonizatio ſolemni ritu primò celebrata S. Swiberti, a Leone PP. Tertio. 804. II. Canonizationis alius minùs ſolemnis modus. 1027. VI

Canticis Eccleſ. irrideri Deum, dixerunt Henriciani hæretici. 1147. VIII. Vide *Hymnus. Pſalmus.*

Cantum Romanum accipit Eccleſia Gallicana. 754. III. 787. X.

Cantuaria (quæ & Dorovernia) primaria Sedes Angliæ conſtituta. 601. V. Vide *Anglic. Eccleſ.*
Civitas miſerrimè devaſtatur à Danis. 1011 III. Eccleſiæ cum Eboracenſi diſſenſio, pro primatu. 1071. III. 1072. I. Prævalet tamen Cantuarienſis, ibid. & 1108. II. Aliud tamen de eius privilegiis ſtatuit Paſchalis Secundus. 1117. IV. & Calliſtus Sec. 1119. III. atque Alex. Tert. 1175. II, Cantuarienſes Epiſcopi non monachi, à Deo malè mulctari conſueti. 1162. VI. in fi. Vide etiam *Anglic. Archiep.*

Canutus. Vide *Kanutus*.

Capillos redimitos auro geſtare apud Perſas honorificentiſſimum. 527 V. Per Capillorum exhibitionem, ſignificata olim filiatio adoptionis. 684. IV.

Capitula Eccleſ. à Carolo Mag & Ludovico Pio conſtituta auctoritate Sedis Apoſtol. à quibus collecta, & quando promulgata. 775. VI. 845. VI.

Capitula Tria Synodi Chalced. quæ fuerint, & quâ occaſione de iis controverti cœptum. 538. VII. VIII. Ea quæſtio fuit inter ſolos Catholicos, non inter Catholicos & hæreticos. ibid. VIII. Adverſus ea promulgat edictum Iuſtinianus Imp. 546. II. Eorum cauſa quæ fuerit, & cur aliquando Apoſt. Sedes damnationi eorum reſtiterit, poſteà verò conſenſerit. ibid. III. & 547. IV. Agebatur in ea tantùm de perſonis, non de fide. ibid. Ob eorum damnationem, ſchiſma conflatur adverſus Vigilium Papam. 548. II. Eorumdem causâ celebratur Quinta Synodus Oecumenica, & quomodò licèt cauſa ibi definita fuerit contra ſententiam Rom. Pontif. tamen eorum damnatio poſteà recepta ſit ab univerſa Eccleſia, & eius defenſores declarati Schiſmatici. 553 III XIII. XV. XVI. Fœdus error Pauli Diaconi, in eius ſchiſmatis hiſtoria. 584. IV. 586. II.

Captivorum Chriſtianorum opera, populi barbari ad fidem converſi. 845. I. Vide etiam *Carcer*. Ob captivos non redemptos ſeverè punitur Mauritius Imp. 600. II 602. V. Captivorum vincula ſoluta virtute ſacrificij Miſſæ. 679. II.

Capuenſe Concil. pro electione Victoris. III. Rom. Pont. 1087. I. Ea civitas augetur Archiepiſcopatu. 968. III.

Caput ſuum poſt abſciſſionem, propriis manibus portavit Boëtius ad Eccleſiam, quod etiam poſt abſciſſionem locutum eſt. 526. VI. De Capite Ioannis Bapt. aliorúmque nonnullorum SS. vide ſub propriis eorum nominibus. Caput univerſalis Eccleſiæ. Rom. Eccleſia, ſeu Pontifex. Vide *Rom. Eccl.* Caput Capræ à Longobardis, aliiſque coli ſolitum. 579. II.

Caputium pro coronâ, benedictionis loco impoſitum Regi ab Epiſcopo. 914. I.

Caradigna in Hiſp. nobilitatur martyrio CC. monachorum, quod annuo miraculo illuſtratur. 834. IV.

Carcer humilis relictus a Conſtantino Mag. in ampliatione urbis Conſtantinop. ſub Phoca ampliatur, quòd non ſufficeret eius crudelitati. 609. II. E Carcere ad Imperium ſublimatus Iuſtinus Senior. 518 III. Leontius. 694. I. Michaël Balbus 820. II.

Cardinalis presb. deponitur, ob deſertam parochiam. 853. IV. Ex Cardinalibus eligendum eſſe Pontificem, decernitur in Concilio Rom. ſub Stephano Quarto. 769. I. De Cardinalibus, ſeptuaginta Seniorum Moſis vicem gerentibus, conſtitutio Ioannis PP. Octavi. 882. III.
Cardinales Epiſcopi, ſeptem primùm memorantur ſub Stephano PP. Quarto. 769. II. Quod eſſet eorum munus in urbe. 1057. III. Cardinalium item Preſbyterorum, Diaconorum, & Abbatum, in eadem Eccleſia munus, ibi. Cardinales S. R. E. quæ laudabilia inter ſe ſtatuant pro rebus deploratis Terræ Sanctæ. 1187. IV. Cardinalatùs dignitas non poteſt licitè emi. 1065. IV. Cardinales aurum à Regibus accipientes ſugillantur. 1169. IX.

Cariſiac. Conventus ſub Carolo Calvo, pro reformatione Eccleſiæ, & Regni. 856. III.

Carmeli mons, quando coli cœperit à monachis. 1181. II.

Carnes comedere aut ſolum olera cocta cum carnibus, iubentur in Synodo Bracar. clerici, ad amputandam ſuſpicionem Priſcill. hæreſis. 563. III.

Carnotenſis Synodus, pro expeditione in Ter. Sanctam. 1146. I.

Carolomannus, Caroli Martelli primogenitus, patri ſuccedit in Principatu. 741. IV. Synodos curat celebrandas pro optimâ diſpoſitione Eccleſiæ. ibid. & 742. II. 743. I Amplectitur vitã monaſticam; & quantâ humilitate in eâ vixerit. 747. I. Coactus ab Aiſtulpho Longob. Rege, Pipinum Regem fratrem ſuum adire pro impediendâ eius expeditione, ſanctè moritur in Galliâ; eiúſque corpus loculo aureo Baſſinum remittitur. 754. IV.

Carolomannus alius, Pipini filius, unà cum fratre Carolo Magno, ſuccedit patri. 768. II. Ducit uxorem filiam Deſiderij Longobard. Regis. 770 II. Moritur, eiúſque liberi privantur ſucceſſione. 771. IV.

Carolus Martellus cognomento, natus ex pellice Pipini Ducis hæres à patre conſtituitur, prætermiſſis duobus filiis legitimis. 698. I. 714. III. Franc. Regnum pro arbitrio moderatur, æmulóſque ſuperat. 720. II. Ingenti prælio vincit Saracenos, necatis eorum. 375. millibus. 725. II. Eius auxilium petit Gregorius PP II. adverſus inſultus Leonis Iſauri Imp. cum oblatione Romani Conſulatûs. 726. X. Iterùm vincit Saracenos Gallias invadentes. 731 V. 733. II. Eius pariter auxilium petit Gregorius PP. III. adverſus Longobardos 739. I. 740. I. Moritur miſerrimè, in ultionem invaſorum ab eo bonorum Eccleſiæ: & utrùm damnatus ſit ad inferos. 741. VII. VIII.

Carolus Magnus, filius Pipini Regis, patri ſuccedit unà cum fratre Carolomanno. 768. III. Agente matre, ducit uxorem Bertam filiam Deſiderij Longob. Regis, contra prohibitionem Stephani PP. 770. II. Repudiat illam, & quare 771. II. III. Mortuo fratre, ſuccedit in eius partem, iudicio Epiſcoporum & Procerum, excluſis fratris liberis. ibid. IV.
Concilia plurima celebrari curat de rebus Eccleſ. & politicis. 770 III. 772 III. 775. VI. 776. II 777 III 779. I. 780. V 782. II. 785. III. 794 II. 806. III. 813 V. VI. Sed ea cum aſſenſu Rom. Pontificum 770. III. Eáque ſemper præmittere conſuevit, antequam ad bellum aliquod progrederetur. 775. VI, Saxones rebellantes ſæpè, iteratis præliis vincit. 772 III. 775. VI. 776 II. 778. II. 779. I. 785. II. & quis tandem eius belli finis. 782. II. Deſiderium Longobard. Regem Rom. Eccleſiam infeſtantem, bello vincit, captumque abducit in Gallias. 773. II. 774. II. Subiugat Avares, & Sclavos populos. 788. III. 803. II. itémque Dalmatiam, & circumpoſitas regiones 810. II. Navarram quoque, & partem Hiſpaniæ, à Saracenis vindicat. 778 I. De aſſertâ ipſius clade ad Rocidam vallem, quid ſentiendum. 812. IV. V. Romam veniens, honorificentiſſimè excipitur ab Hadriano Papâ, & confirmat donationem Eccleſiæ Rom. à Pipino patre factam. 774. I. Verùm ei datum ſit ab Hadriano ius eligendi Summum Pont. & Epiſcopos per inveſtituram creare, ibid. III. Electiones Epiſcoporum liberas facit. 813. VII. Quoties Romam, & quibus occaſionibus, acceſſerit. 774. III. 781. I. 787. X. 800. I. Coronatur Imperator à Leone PP. & iuramentum præſtat de Eccleſiæ Rom. defenſione. 800. III. Fuit eximius cultor S Petri. 780. V. Ei Saxoniam obtulit, & in Galliis Denarium S. Petri inſtituit. 782. III. Filium ſe & Defenſorem S. Eccleſiæ indigitat. 794. II. Quantùm detulerit Eccleſiæ Rom. & Foro Eccleſiaſtico. 801. III. Eam filiis ſuis impēſùm cōmendat. 806. III. Ab Aaron Saracenorum Rege multùm colitur, recidítque donato ab eo ſanctum

Domini Sepulchrum. 784. III Errant qui id armis factum volunt. 800. V. Claves & Vexilla, Romà & Hieroſolymis ad eum miſſa, honoris causâ. 796. I. 800. V. Accipit, mittitque Legatos ad Imp. Orientales, pro pace, fœderibuſque nuptiarũ 781. II. 797. II. 801. I. II. 812. III. 813. V. Fuit ſcientiis excultiſſimus, & præcipuè Theologiâ. 778. IV. Eiuſdem ſolitudo de Officiis & Ritibus Eccleſ. optimè componendis, & à diverſis deſcribendis. ib. De eius aſſerto libro contra Sept. Synodum Oecumen. in causâ Imaginum. 794 III. IV. Promulgat Leges ſuas, colligique iubet Canones Eccleſ. 801. II. III. Bonas literas reſtituit 802. IV. Evangelia cum Græcis & Syris collata emendat. 813. V. Regnum inter filios teſtamẽto partitur, Imperium arbitrio Rom. Pontificis diſponendum relinquit. 806. III. Aliud eius Teſtamẽtum de bonis ſuis mobilibus, quorum maximam partem Eccleſiis & pauperibus relinquit. 811. IV. Quàm & alias munificus fuerit, eleemoſynis toto orbe diffũdẽdis. 795. IV. 800. V. Ludovicum filium creat Imp. 813. V Moritur, & ut Sanctus colitur. 814 V. Ingentes eius virtutes, & pœnitentia de mulieroſitate. ibid. Plangitur a Fidelibus, pariter & Infidelibus, quaſi pater Orbis. ibid. VI

Carolus, cognomento Calvus, filius Ludovici Pij, augetur à patre præ fratribus; & inde oriuntur ſeditiones. 838. II. 840. I. Succedit patri in parte Regni. 840. II. Bello appetitus a fratre Lothario Imp. eum vincit, & Regnum eius adipiſcitur iudicio Epiſcoporum Gallorum. 841. III. 843. I. Northmannos in partem Regni accipere cogitur, qui monita Epiſcoporum de bonis Eccleſ. non uſurpandis audire noluit. 846. II. 850. III Turbatur rebellionibus ſubditorum. 856. III. Fratrem Ludovicum pariter infeſtum, ob miſerrimum Regni ſui ſtatum. 858. II Vſurpat ſibi regnum nepotis, unde diras comminationes accipit ab Hadriano PP. 869. XVI. 870. I. Quæ rurſùm amaritudines inter ipſum, & Hadrianum, in causâ Hincmari Laudunenſis. 871. V. Coronatur Imp. à Ioanne Papâ. 875. II. Confirmatúrque in aliis Conventibus eadem auctoritate Apoſtol. 876. I II 877. III. Vincitur divinitùs à Ludovico nepote, cuius regnum invadebat. 876. IV. Benè meretur de bonis literis. ibid. V. Profectus in Italiam pro defenſione Rom. Eccleſiæ, moritur. 877. V. VI.

Carolus Craſſus Italiam vi occupans, Romæ coronatur Imp. à Ioanne Papâ. 879. I. 881. II. Pugnaturus adverſus Northmannos Galliam devaſtantes, prodigiis impeditur, & pacem cum eis init. 882. V. Ob repudium coniugis, repudiatur à ſuis, eiuſque Regnum alteri traditur: & ad ima depreſſus, moritur. 888. I.

Carolus Simplex Rex Franc. periclitatur ab Odone Comite Pariſienſi, inſurgente adverſus ipſum. 888. II. Fovetur à Fulcone Archiep. Rhem. 892. IV. & à Formoſo PP. 894. I. Metu excommunicationis, & deſertionis ei intentatæ ab eodem Fulcone, revocatur à fœdere Northmannorum Ethnicorum. 898. I. Communi omnium conſenſu recipitur in Regem, poſt mortem Odonis ibid. Repellitur, ob ſpretos Principes præ Haganone, ignobili viro, & Rex adverſus eum creatur Robertus. 922. II. Occidit in prælio Robertum, ipſe verò à Roberti filio victus, & doloſè ab Aquitaniæ Comite captus, detruditur in carcerem. 923. II. Educitur, & iterùm reducitur. 927. I. Moritur. 929. I.

Carolus patruus Ludovici V. tenditur è Regno Franc ob affectum in Germanos. 987. I. Conicitur in carcerem ab Hugone Capeto. ib. II 990. II. in fi.

Carpentoratenſe Concil. in Galliâ, de rebus Eccleſ. 529. III.

Carthago è manibus Vvandalorum recuperatur à Beliſario Iuſtiniani duce. 533. VII. Dicta quoque *Iuſtiniana*, de nomine Iuſtiniani. 534. V. Capitur à Coſrhoe Perſarum Rege. 616. II. Occupatur à Saracenis cum reliquâ Africâ. 696 II

Carthaginienſis Eccleſiæ, licèt deſertæ, privilegia integra vult eſſe Leo PP. IX. adverſus Gummitanum Epiſcopum, eam ſibi ſubiicere conantem. 1053. VI.

Carthag. Concilium poſt recuperatam a Iuſtiniano Imp. Africam, pro reſtituendâ Eccleſ. diſciplinâ; ex quo miſſa Legatio ad Ioannem Papam. 535. IV. Aliud adverſus hæreſim Monothelitarum. 646. I.

Carthuſiæ ſolitudo, quando; & a quibus cœperit habitari. 1086. IV. Inde dicti monachi Carthuſiani. Vide etiam *Bruno Carthuſ.*

B. Mariam in patronam ſuſcipiunt. 1095. VI. Eius ordinis commendatio à magnis viris. 1011. IV.

Caſimirus regni Poloniæ hæres, poſt obitum patris pulſus a Principibus, fit monachus Cluniaci. 1034. VII. Requiſitus à ſuis, ex monacho profeſſo, & diacono, permittitur a Papà Regnum adminiſtrare, & uxorem ducere, certis adhibitis conditionibus. 1041. III. Debellat hoſtes Angelico ductu. ibid. in fi. Regnum facit vectigale Sedis Apoſtol. 1045 I. Moritur. 1058. IV.

Caſſelenſe Concil. in Hiberniâ, pro optimâ conſtitutione œconomiæ Eccleſ. 1171. II.

Caſſinenſe monaſterium conditur à S. Benedicto. 529. V. Falsò aſſertum privilegium ei collatum a Iuſtiniano Imp. 541. VI. Deſtruitur a Longobardis; & monachis datur Romæ monaſterium apud baſilicam Lateranenſem. 581. V. Aliæ ad ipſos literæ de bonis Siciliæ ſuſpectæ. 669. IV. Reſtauratur à Petronace Brixiano. 716. II. Fuit ſeminarium ſummorum Pontif. aliorúmque ſacrorum Antiſtitum. ibid. Eximitur à Zachariâ PP. ab omni Epiſcoporum ditione, præterquam Rom. Pontificis. 748. II. Expilatur a Duce Beneventano. 843. IV. Comburitur à Saracenis. 884. II. Eius Eccleſiæ celeberrima omnium dedicatio ab Alexandro PP facta. 1071. II. Congregationis ſocietas inita cum Cluniacenſi. 1083. III. Caſſinenſis Abbatis voluptuoſi digna pœna. 995. IV. Aliorum inter ſe digladiantium cauſa a Rom. Pontifice cognita, & definita. 1126. II.

Caſſiodorus Senator fit Præfectus Prætorio. 534. I. Secedit in monaſterium à ſe conſtructum; ubi poſt multa elaborata ſcripta, decrepitâ ætati ſancto fine quieſcit. 562. III.

Caſtrationem hominum vetuit Iuſtinianus Imp. 527. VI.

Caſtrari ſoliti, aut vi, aut ſponte, Græci ſchiſmatici. 1054. III.

Catenæ, quibus Petrus Apoſtol. vinctus fuit, Miraculis coruſcare ſolitæ. 999. III. Ex earum limaturâ conflicta mitti ad inſigniores perſonas a Rom. Pontiff. munera. Vide *Claves S. Petri.*

Catenæ S. Pauli, miraculis coruſcæ. 594 II.

Cathari, qui & Albienſes, damnantur in Concilio Generali Lateran. ſub Alex Tertio. 1179. III.

Catholici à Neſtorianis accuſati Eutychianiſmi. 533 III. A Græcis ſchiſmaticis, Latini Catholici multis falsò infamantur criminationibus 867. III. Et hodierni, à Novatoribus. Vide *Novatores.*

Catholici dicteriis irriſi ab hæreticis nempè dici ſoliti ab Acephalis, Synoditæ. 553. III. A Græcis, Azymitæ. 1054. III. De perſecutionibus Hæretichorum in Catholicos, vide in *Perſecutio*, & ſub nominibus Principum hæreticorum.

Catholici cognomentum quàm iuſto titulo competat Regibus Hiſpan. 638. I. 738. II.

Catholicus nuncupatus Maximus Armentorum Pontifex; & quàm latè ſe eius auctoritas diffunderet. 1136. V. in fi. 1145. IV. Subiicit ſe Rom. Pontifici. 1145. IV. 1197 IV.

Caucobabditæ hæretici, ſecta Severianorum, ſive Acephalorum. 535. XIV.

Cenſuum Rom. Eccleſiæ liber conſcriptus à Cencio Camerario. 1192. III Vide *Rom. Eccl. Patrimonia.*

Ceperanum Concil. ſub Paſchale PP. II. de rebus Eccleſ. & politicis illius provinciæ. 1114. I.

Ceræ imagines ad maleficia. 1143. V.

Chaianus Rex Avarum Thraciam infeſtat, & poſt varias pugnas pacatur per legatos Mauritij Imp. 593. X. Venetam provinciam depopulatur; indéque Pannoniam & Thraciam invadens, ingentem terrorem Conſtantinopoli incutit. 600. I. II. Ob incenſam Alexandri martyris Eccleſiam, eiuſque Reliquias iniuriis affectas, magnam exercitus partem amittit, & ſeptem filiis uno die orbatur. ibidem. Captivos viliſſimo pretio redimendos offerens, cum non audiretur à Mauritio Imp. omnes interficit. ibid.

Heraclium decipiens, deprædatur ſuburbia Conſtantinopol. 628. I. Fœdus cum eo iniens, poſtea fœdifragus, Perſis inhærens, Conſtantinopolim obſidet, ſed repellitur divinitùs ingenti damno, a S. Dei genitrice. 621, I. 625. II.

Chaianus alius reſtituitur in Regnum à Carolo Mag. 805. II.

Chaiani nomen, ſive Chagani, commune omnibus Regibus eius gentis. 805 II.

Chalcedonenſe, Concilium Oecumenicum, ſub Iuſtino Imp. probatur à 2500. Epiſcopis. 518. VII. Quot ex eius impugnatoribus aliæ hæreſes inter ſe ipſas decertantes ortæ 535. XI. Eius ſectatores dicti Synoditæ & Melchitæ, & quare. 535. IX. XIII. De tribus eius Capitulis ingentes excitatæ turbæ; de quibus

Clerici incontinentes in Anglia pelluntur ab Eccleſiis, & in eorum locum introducuntur monachi. 970. I. Reſtitui petentes, repelluntur voce Crucifixi palam loquentis. 975. IV. Aliôque poſtea miraculo compeſcuntur. 979. II. Vi & dolo reſtituti, iterum pelluntur auctoritate Apoſt. 1047. VI. Damnãtur vbique pluribus Conciliis. 1049. IV. V. VI. 1051. I. 1059. VII. Vide *Nicolaita*
Clerici Canonici, qui Eccleſiis inſerviunt, ab Alexandro II. in Concilio Lateran. iubentur vitam communem monachorum inſtar agere. 1063. VI. Clerici Acephali. Vide *Acephali Cler.* Clericis reverentiam exhiberi à laicis, iubetur in Concilio Matiſcon. II. 588. III. Vide etiam *Sacerdotes. & Eccleſ. perſona.* Clericorum percuſſores damnantur. 819. I. II. 1143. II.
Clericos à cuſtodiâ murorum noluit excuſari Gregorius Magnus, cum periculum urgeret. 598. I. Clerici bellatores arguuntur. 691. II. Vide *Epiſcopi & Eccleſ. ſanguin.* Clericos proprietatem habentes ſalvari non poſſe, aſſeruit Arnaldus de Brixâ. 1139 III. Ex Clerico Daniel regnat in Galliâ. 714 III. & Veremundus in Hiſp. 790. II.
Clerus Rom. Vide *Rom Clerus.*
Clinicam mulierem, morbo ad gignendum inhabilem, vocat auctor Vitæ Caroli Magni. 771. III.
Clodoveus II Franc. Rex ſuccedit patri Dagoberto in parte Regni. 647. II. Mortuo fratre Sigeberto, ſuccedit in univerſum. 657. IV. Irreverenter agens in ſepulchrum S. Dionyſij, divinitus punitur. 660. I. Eximit eius monaſterium ab aliorum dominio. 661. I Verum mente captus fuerit 660. I Moritur. 664. III. Eius vidua divinitus monetur abdicare ornatum regium 665. II. De eius filiorum ſucceſſione. 668. IV. 671. I.
Clodoveus III. regnat 688 II. Moritur. 692. VI.
Clotarius Clodovei Primi filius victis Thuringiis, Bertharij Regis defuncti filiam Radegundem, captivam ducit, & demum in uxorem accipit. 527. X. Ob necem intra Eccleſiam factam domini de Yvetot, minaces interdictionis Regni literas ab Agapeto Papâ accipiens, ſatisfacit. 535. XVIII. Res Eccleſiæ ſibi vindicans, acriter reprehenditur ab Iniurioſo Epiſc. Turon. & reſipiſcit. 536. XIV. Divinitus defenditur ab invaſione fratrum. 540 VI. Vnà cum fratre Childeberto invadit Hiſpaniam 542. III. Eius inceſtus. 555. V Côtendit cum fratre Childeberto, ob bona nepotis ipſorum 556. III. Rebellantem Chramnum filiũ, ſæpè in gratiam receptum, recidentémque, tandem in prælio captum comburit, unà cum uxore & filiabus. 556. III. 564. II. Defunctis fratribus, & nepotibus, ſolus potitur monarchiâ Galliarum. 562. I. Sanctos viros colit. ibidem. Supponit collum feretro S. Medardi, cùm duceretur ad ſepulturam 564. II. Moritur, & ſepeliri mandat in baſilicâ prædicti S. Medardi. 565. IV.
Clotarius II. relinquitur à patre Chilperico moriente infans nondum baptizatus. 587. VI. Bellans cum nepotibus, vincitur. 601. VIII. Adipiſcitur ſolus monarchiam Galliarum. 614. V. Fovet literas, virósque ſanctos. ibid. & VI. Regni conſortem ſibi aſcigit Dagobertum filium 626 V. Moritur. 631. II.
Clotildis, ſive Chrotildis, mortuo viro ſuo Clodoveo, ſedat civile bellum filiorum. 540. VI. Pius eius obitus, & dignæ laudes. 553. XXI. Corpus Turonis defertur Pariſios à filiis, ſepeliendum iuxta coniugem, ibid.
Cluniacenſis monaſterij fundatio, quando, & à quibus contigerit. 912. VI. Eius nomen, & reformatio brevi mirificè propagatur. 936. III. Frequens eò Fidelium peregrinatio. 1013. II. Iuncta ſocietate cum Caſſinenſi Congregatione. 1083. III. Eccleſia conſtruitur à fundamentis, pecuniâ Alfonſi Hiſp. Regis. 1090. IV. Miſerè devaſtatur à Pontio pſeudoabbate, eáque cauſa delata ad Sedem Apoſtol. terminatur à Papâ Honorio Secundo. 1126. III.
Clypiacenſe Concil. prope Pariſios, pro exemptione monaſterij S Dionyſij. 661 I.
Codicis Iuſtinianei compilatio & editio, quando, & per quales homines facta. 529. VI. Iterùm auctus & emendatus etuditur. 534. V.
Cognationis gradus. Vide *Gradus.* Cognationis ſpiritualis cauſâ prohibita coniugia 567. V. 721. I. Vide etiam *Coniug. inceſt.*
Colchi dicti populi, qui poſteà Lazi. 522. IV. Vide *Lazi.* Invaduntur à Coſrhoë Perſarum Rege. 554 II. Eorum Rege Chriſtiano, à Romani exercitûs ducibus doloſè necato, idem exercitus 50. millium militum, fugatur à tribus millibus Perſarum. 555. IV.
Collatio Conſtantinopoli, cum Severianis, iuſſu Iuſtiniani, ex quâ multi ad Eccleſiam redierunt. 532. III. In Hiſpaniâ cum Arianis, ex quâ Reccaredus Rex cum omnibus ſuis ſubditis amplectitur fidẽ Cathol. 590. XIII. In Angliâ, cum Scotis de controverſiâ diei Paſchatis. 664. II Pariſiis, de Imaginibus; & quàm ignoranter, ſeu malitioſè, in eâ Collatores egerint. 825. I. & ſeqq In provinciâ Toloſanâ, cum Albienſibus hæreticis; qui convicti & damnati ſunt. 1176. III. Vide etiam *Diſputatio.*
Colomanni regiæ proſapiæ Scot. viri ſanctiſſ. Martyrium. 1012. V.
Colonienſe in Germaniâ Concilium ſub Carolo Magno. 782. II. Sub Ludovico Rege, pro diſciplinâ Eccleſ. 870 III. Aliud poſteà, adverſus raptores bonorum Eccleſ. 887. II. Sub Victore PP. II. pro ſtabiliendo regno Henrici IV. adhuc pueruli 1056. I. Sub Legato Sedis Apoſtol. contra Henricum IV. Imp. 1115. II. itémque aliud. 1118. VIII.
Coloſſus Rhodius, inter ſeptem mundi miracula olim nominatus, terræmotu diſiectus, diſtrahitur à Saracenis. 653. VI.
Columbæ viſibili ſigno, repletur Aredius Spiritus S gratiâ. 593 XI. Cur pingatur ad aurem S. Gregorij Papæ. 604 V. Duæ viſæ ad caput Eugenij PP. celebrantis Miſſam 1145 IV. Alia in miraculo ſanctiſſ. Euchariſtiæ. 1188. V. Ligneæ ſuper perticas apponi ſolitæ à Longobardis in ſuis ſepulturis. 673. I.
Columbanus Abbas Hibernus Pictos ad fidem convertit. 565. VI Monaſterium extruit, cuius Abbati ſubiecti eſſent Epiſcopi ibidem. Luxovienſe conſtruit in Burgundiâ, è quô pellitur in exilium à Reginâ Brunichilde, & prædictionibus, aliiſque miraculis ubique claret. 612. II. Erecto in Italiâ Bobienſi monaſterio, ibi ſanctè quieſcit. 614. V Eius monaſtica inſtituta carpens Agreſtinus monachus, divinitùs punitur. 617. II.
Columnarij monachi. Vide *Stilita.*
Columnæ exiliſtis indicio detectus Gregorius Magnus, cum ſe abſconderet ne ordinaretur Pontifex. 590. VIII. Aliâ indicatur ſanctitas S. Vulfrani Angli. 849 IV.
Columnenſium nobilis familiæ Rom. prima memoria. 1100 II.
Cometa ſub Heraclio gladij forma meridie apparens, ſignum invaleſcentis Arabum Imperij. 632. I. Sub Conſtantino Pogonato, poſt quem ſecuta eſt triennij ſiccitas, & peſtis ſævitiſ. 678. I. Duo in Gallia circa ſolem, denuntiantes invaſionem Saracenorum 709. III. Sub Michaele Curop. in Oriente, de malis à Bulgaris proventuris. 812. II Sub Ludovico Pio, præſagiens proximum eius obitum. 837. I. Alius conſignatus à Latinis & Græcis. 1056 I.
Communionem intinctam non porrigendam, ſancitum olim à Summis Pontif. 1118 I.
Communis Vita iniungitur Canonicis Eccleſiæ, ab Alexandro PP. II. in Concilio Lateran. 1063. VI Quas rebelliones ea de cauſa egerint Canonici Lucenſes, & quomodò puniti. 1074 VI. Amplectuntur eam in Germania, omnes Catholici, tam Eccleſiaſtici, quàm laici utriuſque ſexûs. 1091 III.
Compatres Francorum Regum Romani Pontiff. 771. I
Compendienſis Conventus ſub Ludovico Pio, ad capianda prodigia, & adverſus laicos bona Eccleſ. uſurpantes. 823. II. Alius adverſus eumdem Imp. à filiis eius habitus, quo & depoſitus eſt Imperio. 833. II.
Compoſtella urbs decorata Epiſcopatu à Leone PP. Tertio, ob inventionem corporis S. Iacobi Apoſtoli. 816 III. Frequentatur peregrinatione totius orbis. ibidem. & 1121. I. Eius Eccleſiæ Encænia. 900. V. Et vectigalis facta Hiſpania, in honorem S. Iacobi. 844 V. In direptione urbis per Arabes, Eccleſia ſervatur illæſa à S. Iacobo ipſique Arabes divinitùs pereunt. 985. IV. Erigitur in Metropolim à Calliſto PP. S. Iacobi ſtudioſiſſimo. 1123. I. Compoſtell. Concil. pro diſciplina Eccleſ. 1056. V.
Conceptionis B. Mariæ feſtum, qua occaſione celebrari cœptum. 1136. III.
Conciliabula hæreticorum, vel ſchiſmaticorum, vide ſub ſingulis eorumdem, vel locorum nominibus.
Concilium univerſale, abſque auctoritate Romani Pont. colligi nefas. 1159. IX.
Concilia quatuor priora Oecumenica, tanti æſtimanda, quanti quatuor Evangelia, cenſuit Iuſtinianus Imp. 541. IV. & Gregorius Magnus Papa. 591. III.
Concilia ſingula, vide ſub ſingulis urbium vel locorum, aut etiam te-

runt vel perſonarum, in quibus & de quibus habita ſunt, literis, ac nominibus.

Concilia particularia cogi ſolita in Occidente, cùm in Oriente Oecumenica celebranda eſſent, ut communi nomine mitterentur Legati. 679. I.

Concilia celebrari ſolita in Secretariis Eccleſiarum 680. IV. Eorum conſeſſus. Vide in *Conſeſſus*, & *Epiſcopi*

Confeſſionem peccatorum non eſſe faciendam hominibus, ſed ſoli Deo, apud Scotos, quidam olim prædicarunt: quam hæreſim, in ipſo ortu Alcuinus extinxit. 778 VI. Cuilibet homini ritè fieri poſſe, dixerunt Albienſes. 1176 II. Publica à quibuſdam, maioris erubeſcentiæ causâ, laudabiliter poſterioribus temporibus facta. 1015. I. 1087. VII. 1183. II. 1190. II.

Confluent. Concil pro diſciplina Eccleſ 912. IV Conventus pro electione Regis Rom. 1139. I.

Confirmatio Synodorum Oecumenicarum ſolita peti à Rom. Pontiff. Vide in *Concilium univerſ.*

De Confirmatione item Patriarcharum Orientalium, vide ſub nominibus earum ſedium

Confraternitas Mortis. Vide *Mortuus*, & *Sodalitium*.

in Coniugia illicita celebratum Rom. Concil. ſub Gregor. Secundo. 721. I. & ſub Zacharia 743. IV Eadem vetita in Concil gener. Engelheim. 948. II. Coniuge vivente legitima, aliam, priori reiecta, duci poſſe, aſſeruerunt Mœchiani hæretici. 809. I. Ob coniugium illicitum Robertus Rex Franc. excommunicatur, & ex eodem coniugio naſcitur monſtrum. 998. I. Ob aliud eiuſmodi coniugium, Alfonſus Arag. Rex comminationem accipit privationis Regni, & divinitùs punitur. 1091. Aliique Hiſp. Reges ex iiſdem cauſis, variis innodantur cenſuris. 1198. IX. itémque Francorum Reges. 1094. II. 1095. III. 1198. VIII. Coniugia inceſtuoſa defenſa a quibuſdam Iuriſconſultis, damnata ab Alexandro PP in Concil is Rom. 065. III Punita divinitùs. 613. I 1065. II. 1109. I. Vide etiam *Divortium. Matrimonium, Nuptiæ.*

Conon. Vide etiam *Cuno.*

Conon. creatur Romam. Pontif. 686. I. Eius Legatos Iuſtinianus Imp. prævaricari facit. ibid. II. Moritur. 687. I.

Conon ex eremita Cardinalis Epiſcopus Præneſt. Legatione Apoſt. fungens, multa per Orbem Concilia celebrat pro damnatione Inveſtiturarum laicorum, & Henrici Imp. eas ſibi uſurpantis. 1111 VII. 1114. III. 1117. VIII. Oblatum Pontificatum recuſat. 1119. II.

Conradus Rex Germaniæ creatur à Principibus, & confirmatur à Papa. 1024. V. Eius prima inſtitutio ſub Burchardo Vvormatienſi. ibid. Retardatur electio ob inceſtuoſum connubium. ibid. Coronatur Romæ Imp. à Ioanne PP 1027. I. Divinitùs retrahitur ab invaſione Hungariæ. 1030 I. Ioannem PP. pulſum a Romanis, reſtituit in Sedem 1033 I. Burgundiam a ſocero ſibi relictam, armis vindicat 1034 IV. Rebelles Mediolanenſes domat; ſed ob pulſos Epiſcopos, patitur divinam vindictam. 1037 I. Ducem Beneventanum tyrannidem exercentem, in ordinem redigit. 1038. I. Moritur repentino obitu. 1039 I.

Conradus filius Henrici III. Imp ob inauditas patris turpitudines, rebellat in eum; & captus, mirabiliter liberatur: creatúrque Rex Italiæ. 1093. II. Stratoris officium exhibet Vrbano PP. 1095. II. Moritur. 1101. V.

Conradus creatur Romanorum Rex poſt mortem Lotharii Imper. 1130. I. Stat pro Rom. Pontifice adverſus rebelles Romanos. 1144. III. Crucem ſumit pro expeditione in Terram Sanctam. 1146. I. Proficiſcitur in Orientem; ſed eius exercitus fermè totus perit proditione Manuelis Imperat. Conſtantinop. 1147. I. III. Appellit in Palæſtinam; & inglorius redit in Germaniam. 1148 I 1149 II. Fœdus init cum Manuele adverſus Rogerium Siciliæ Regem. 1149 I. Moritur. 1152. II.

Conradus Vſperg. Abbas, peregrinatur Ieroſolymam cum expeditione Chriſtianorum. 1101. III Inde redux petit Romam. 1102 In Germanos Impp. propenſior, & in Rom Pont. parum æquus. 1105 I. 1111 III.

Conradus Moguntinus, conſanguineus Friderici Imp. ſchiſmati cum agit pro Alexandro PP multáque inde patitur. 1163. I.

Conradi Salzburg. Archiepiſcopi conſtantia, & immenſæ paſſiones pro defenſione iurium Eccleſiæ adverſus Henricum Imp ſchiſmaticum 1111. III Alterius pariter viri undequaque præſtantiſſimi, generéque nobiliſſimi, contra Fridericum. 1166 II

Conſecrationes Eccleſiarum. Vide *Dedicatio, & Encænia.*

Conſecrat Eccleſiam ſuam Londoniæ ſolitis cæremoniis S Petrus Apoſtolus. 610 VI

Conſeſſus ordo Epiſcoporum in Synodis qualis, quoad dexteram vel ſiniſtram attinet. 680. V Item quoad prærogativam ætatis, vel ſedium. 1075 VIII.

Conſtans, nepos Heraclii, hæreticus Monothelita imperat, hæreſimque valde propagat. 641 I. 64 . II. Promulgat pro eâ edictum, Typum dictum. 648. I Martinum Papam, & Maximum Abbatem, ob damnatum Typum, crudeli mulctat exilio. 650. I. 651. I. Manichæos in Armeniâ comprimit 653. VII Victus navali prælio a Saracenis, vix mutatâ veſte elabitur. 654. II. Munera mittit Romam ad S. Petrum, ut appareat Catholicus. 655 I. Ei tributum pendit Saracenorum Rex 658. II. ſed paulò poſt reſilit. 659. II Fratrem ſuum, diaconum creatum occidit; unde continuis inſomniis exagitatus, ſecedit in Siciliam, & Imperium Syracuſas transferre cogitat. 659. I. Viſitat Limina Apoſtolorum, aufert ærea urbis ornamenta. Longobardos fruſtrà bello tentat; & rediens in Siciliam, eam expilat. 663. II. Necatur in balneo. 668.

Conſtantia filia Rogerij Regis Siciliæ, nubit. Henrico filio Friderici Imp. 1168. IV An fuerit olim monialis. ibid. & ſeqq Altercatur de ſucceſſione Siciliæ cum Tancredo 1189 IV. Coronatur Auguſta una cum viro, a Cæleſtino PP. 1191. II. Capitur à Salernitanis, & mittitur ad Tancredum. ibi. III. Liberatur opera Cæleſtini Papæ, ibid. Ob crudelitatem viri in Siculos, armat exercitum adverſus illum. 1196 II. Vtrum verè pepererit Fridericum Secundum. 1197. III.

Conſtantienſe Concil. in German. ſub Henrico Rege. 1043. II. Sub Legato Apoſtol. Sedis, contra ſacerdotes ſimoniacos, & incontinentes. 1094. I.

Conventus à Friderico Imp. habitus, poſt ſtabilienda pace Longobardiæ. 1183. III.

Conſtantinopolitana civitas liberatur graviſſima peſte immiſſa per Angelos malos, ope Dei genitricis. 544. III. Ingenti terrore concutitur, ex diro terræ motu, & falſis proximi Iudicij prædictionibus 557. I. affligitúrque peſte, fame, turpitudinibus, bello, & ſeditionibus. 558. II. III. ac rurſùm adeò terretur ex incurſione Avarum, ut cogitaretur de fuga in Aſiam. 600. II. Liberatur iterùm ab obſidione eorumdem Avarum, virtute S. Dei genitricis. 625. II. itémque ab obſidionibus Saracenorum. 672. III. 717. IV. Trecenta hominum millia peſte & fame ibi pereunt. 717. IV. Pro defenſione ſacrarum Imaginum, fortiſſimè agunt adverſus Impp earum oppugnatores. 726. III. V. Direptioni militũ exponitur à Copronymo Imp. ob receptũ Artabaſdum. 743. V. Penè deſerta redditur a peſte Bubonis. 746. I Obſidetur a Thoma tyranno ſub Michaële Balbo, ſed liberatur per Bolgaros 822. II. Concutitur aliis diris ſimis terræ motibus. 789. I. 861. IV. 862. I 98. . II. 1011. V. Conceſſum in ea Saracenis Oratorium. 917. III. 1187 II.

Conſtantin. Conciliabulum ſub Heraclio, pro confirmatione impiæ Ectheſis Monothelitarum. 639. I. Sub Iuſtiniano Iuniori, Erratica Synodus dicta, pro Appendice ad Synodos Quintam & Sextam Oecumenicas; unde & Quiniſexta quoque dicta eſt. 692. I. & ſeqq. Vide *Quiniſexta Synodus.*

Sub Philippico Bardane, pro reſtitutione hæreſis Monothelitarum. 712. I. Sub Conſtantino Copronymo. Septimum Oecumen. ab eis dictum, adverſus ſacras Imagines, & Sanctos. 754 VI. Damnatur à Stephano Papa, & Patriarchis Orientalibus. ibid. VII. & in Concilio Rom. ſub alio Steph. 769. II. itémque in Septima legitima, Nicænâ Secunda Synodo. 787. V.

Sub Nicephoro duo Concilia Adulterantium 806. II. 809 I. Sub Leone Armeno, adverſus ſacras Imagines & pro damnatione Nicænæ. VII Oecumen Synodi 814. III A Photio intruſo pſeudopatriarcha, adverſus Ignatium expulſum: quod Nicolaus PP. vocat Latrocinale Concilium. 861. I. II. Aliúdque adverſus eumdem Nicolaum. 867. VII. Huius Acta cõburuntur Romæ, & Conſtant. 868. III 869. VI. Rurſùm aliud Octavum falsò dictum, quo abrogata eſt legitima Octava Synodus. 879. V. Damnatur à Ioanne Papa. 880. I.

Conſtantin. Concilium legitimum celebratum à Ioanne Epiſcopo pro re-

i [illegible] in Diptycha non [illegible] Orthodoxorum, etiamſi [illegible] Anaſtaſio Imp. [illegible] [illegible] hæreticorum 518 VI. Ab Epiphanio, pro nutriendâ [illegible] confeſſione fidei ad Rom. [illegible] X. A Anthimo, & alia Apoſtol. Sedis Legati, adverſus A[illegible], Severum, aliaſque hæreticos 536 X. A Vigilio Papâ, in cauſa Trium Capitulorum, 547. III. 551. II. Oecumenicum dictum Quinisextum, in cauſa Trium Capitul. & errorum Origenis 553. III. Vide *Quinta Synodus*. Aliud provinciale in cauſa Gregorij Epiſcopi Antiocheni, ſub Ioanne Ieiunatore. 587. I. Oecumenicum Sextum, contra Monothelitas. Vide *Sexta Synodus*. Sub Methodio Patriarchâ, pro confirmatione Nicænæ Oecum. VII Synodi, & reſtitutione ſacrarum Imaginum 842 III. Sub Ignatio, in cauſa Gregorij Syracuſani, quæ ad Rom. Pont. delata eſt. 854. II. Oecumenicum Octavum, contra Photium, eiuſque ſchiſma. 869. II. Vide *Octava Synodus*. In controverſia de Polygamiâ. 921. I. Pro conſecratione Theophylacti Epiſcopi 944 I. Pro depoſitione Baſilij Patriarchæ criminibus accuſati. 975. III. Sub Luca Chryſoberge Patriar. 1145 V. 1158 XIV & 1166. VII

Conſtantinopol. Eccleſiæ, maiori ſemper numerus clericorum, a Iuſtiniano Imp. conſtitutus. 535. I. Idemque ab Heraclio 618. I. Turbatior ob ſubintroductam pellicem a Conſtantino filio Irenes. 795.I. & 6. II. 809. I. Idemque ob quadrigamiam Leonis Sap. Imp. 901 II 921. I De eius prærogativa poſt Romanam, canone aliquo Concilij Conſtantinop. Oecumenici, renovatur a Iuſtiniano Imp. propria præſumptione. 541. IX. Ex quo, tempore cœperit in deterius labi, & communicatio cum Eccleſia Rom. ſtagelcere. 692. V. Vide etiam *Græci & Orientalis Eccleſ.* Sedet in eâ, femina Patriarcha, [illegible] à [illegible] communia in Rom. Eccleſiam de Papiſſa Ioannâ. 853 VI. Sinodia eius invidia in Rom. Eccleſiam. 769. XV Quando penitus deceſſerit ab eius communione. 1009. 1155 VIII.

Conſtantinopol. Epiſcopi, [illegible] ſubiicere conantur Eccleſias Bulgariæ. 869. XIII. Vide etiam ſup. in *Conſtantinopol. Eccleſ.* Oecumenici nomen ſibi uſurpantes reiiciuntur à Rom. Pontiff. Vide *universalis*. Conſecrari ſoliti ab Epiſcopo Heracleæ. 916. I. Eorum iudex, confirmator, ac depoſitor, Romanus Pontifex 520 II. 536 V 551. II 587 II 5 9 IV. 648 II 730 I 781 I 861 I 867. XI 8-8. I 884 I. Conſueverant ſinguli à Rom. Pont. petere uſum Pallij; quem poſtea eis in perpetuum conceſſit Ioannes XI. tyrannicè ad id coactus. 934 I Iidem ſolitti a Rom. Pont. iuſſi vicariam ſoli ſtatem in rebus ad hæreſes, & univerſalis Eccleſiæ negotia pertinentibus, accipere: pura Epiphanius. 521 II & Menas. 536 X

Conſtantini Magni lancea, & crux delata ad poſteros, pervenit ad Henricum German. Regem 929 II

Conſtantinus Heraclij [illegible] [illegible], quarto regni menſe moritur 641. I

Conſtantinus, Pogonatus cognominatus a barbâ ita dictus, patris interfectoribus, tyrannoque Mezetio exceptis, imperat. 698 II. Fratres in collegas aſſumit. ibid. Pacem Eccleſiæ reſtituere ſatagens, omnia ei proſperè adverſus Imperij hoſtes ſuccedunt. 671. III. Agit apud Rom. Pontif. pro celebratione Concilij in cauſâ hæreſis Monothelitarum. 678 II. Eligit tributum ſolvere Bulgaris Imperium invadentibus, ut quies daretur celebrando Concilij ibid. III. Edictum promulgat de fide Catholicâ, in Sexta Synodo ſtabilita 681. X. Liberat Eccleſiam Rom. a penſitatione pecuniæ pro ordinatione Pontificis. XII. Itemque a iure confirmationis eiuſdem Pont. tyrannice a prædeceſſoribus uſurpato. 684. I. Redigit in ordinem fratres ſuos, ies novas molientes. 681. IX Moritur. 685 I

Conſtantinus Copronymus, filius Leonis Iſaurici, naſcitur 719. III. in baptiſmo ſtercus egerens, inde Copronymi cognomen habuit, futuræque impietatis augurium dedit. ibid. Infantulus coronatur Imp. 720 I Ducit uxorem Irenem, filiam Chazani Regis. 732 I Mortuo patre, ſolus imperat 741 I Quam impius, & impuris moribus fuerit, & quæ ei inde cognomina indita ibi & 775 II. Pellitur Imperio ab Artabaſdo cognato ſuo. 741 I. Reſtituitur 74 V. Donat quædam Eccleſiæ Rom. ibid. VI.

Concilium colligit adverſus ſacrarum Imaginum, & Sanctorum cultum 754. VI Iurantium unum exigit ab omnibus adverſus Imagines, & Monachos, quos & diris modis perſequitur. ibid VIII. Fruſtra tentatur reduci a Rom. Pontificibus. 743. VI 754 VII. 757 II Neſtorianiſmum quoque ſe pate acit 763 III Fœdera cum dæmonibus occultè ſancit. 765 I. Triumphat de Bulgaris. 763 I. Ingentem amittit claſſem naufragio. 766. I. Horribilia ſub eo prodigia 742. I. 746. I. 749 I. 761. III. Eccleſias profanat, SS reliquias effodere; Monachos proſcribit, Religiosos perturbat. 765 I 766. I. Legationem cum muneribus mittit ad Pipinum Franc. Regem. 766 II. Brumalia more Gentilium celebrat. 7 7. III Horrendis blaſphemiis impetit S. Dei genitricem. 741 II 767. IV. Diu totum perſequitur monachos 771. I. Moritur in expeditione Bulgaricâ, deque ſui ætate à damnatione, ob blaſphemias in B. Virginem, conqueritur 775 I. Scripta eius ibid II. Sepultura, & effoſſio. ibid Invocatur a ſuis, & miraculum ei fingitur 813 I.

Conſtantinus, filius Leonis & Irenes, adhuc puerulus coronatur a patre Imp. 776. I. Succedit patri, ſub regimine matris 780 III. Vide *Irene*. Contrahit ſponſalia cum filiâ Caroli Magni; ſed eâ dimiſſa, cogitur a matre aliam ducere. 781 II 788. I Inſurgias matri tenens, ab eâ caſtigatur, & incluſus tenetur 790. I. Imperat ſolus abſque matre. 7 0. I Eius crudelitas in patruos. 791 I Reiectâ legit mâ uxore, aliam ducit: unde a multis anathematizatur ipſe vero in eos perſecutionem movet 795 I Rurſum tenetur a matre, excæcatur, & inde moritur. 797. I Eum ſe poſteà fingens Thomas tyrannus, dat pœnas ſub Michaële Balbo. 822. II.

Conſtantinus filius Baſilij Macedonis, a patre adſciſcitur in collegam Imp. 868. I Moritur. 879 IV.

Conſtantinus Porphyrogen. imperat ſub tutoribus. 912 III. Fatigatus a tyrannis, [illegible] [illegible] aſſumit Romanum Lacapenum 919 I. Redactus in ordinem Romano cum eius filiis, ſolus imperat. 944. IV. Moritur, veneno potatus a filio, ob diuturnum imperium. 960. III. Eius virtutes, & vitia. ibid.

Conſtantinus & Baſilius fratres Imp. Vide *Baſil. & Conſtant.* Mortuo Baſilio, Conſtantinus ſolus regnat. 1025. III Populum tributis vexat, ibid Moritur. 1028. IV.

Conſtantinus Monomachus ab exilio vocatur ad Imperium 1042. II. Ob pellicem ſub introductam, periclitatur a populo. ibi Oſtendit ſe propenſior erga Rom. Eccleſiam, adverſus ſchiſma Græcorum. 1053. V. 1054. II. Moritur 1054. VII. Eius vitia, & pia opera. ibid.

Cōſtantinus Ducas creatur Imp. 1059. XI. Pietate debellat divinitus ſexcenta millia Scytharum. 1065 VII Moritur. 1067. III.

Conſtantinus Rom. Pont. creatur 708. I Acceſſitur a Iuſtiniano Iuniori Imp. ob controverſiam de canonibus Synodi Quiniſextæ; & miro honore in itinere a Magiſtratibus, Conſtantinopoli, a Clero & Senatu, & Nicomedia ab ipſo Imp. excipitur. 709 I. 710. Satiſfacit Imperatori, de non recipiendis iiſdem canonibus. ibid III. Revertitur Romam 711. II. Agit viriliter cum Clero & populo, adverſus Philippicum Dardanem Imp. hæreticum. 711. II. Moritur. 714 I

Conſtantinus pſeudopapa intruditur a Totone Duce Nepeſino ipſius fratre. poſt obitum Pauli Pont. 767. II. Pellitur a Chriſtophoro Primicerio, occiſo quoque Totone. 768 I. Damnatur in Concilio, & monaſterio includitur; indéque a militibus extractus, excæcatur. ib. & 769. I.

Conſtantinus electus Antiochenus Patriarcha, quod factioſus eſſet, detinetur in carcere. 686. III.

Conſtantinus creatur Patriarcha Cōſtantinopol. 664 Moritur. 666. I

Conſtantinus alius Patriarcha Conſt. intruditur propriâ auctoritate à Copronymo Imp 754. VI. Intereſt Conciliabulo adverſus ſacras Imagines. ibid. Compeſcit Imperatorem a promulgado Neſtorianiſmo. 763 III. Pellitur ab eo in exilium. 766. I. Imperatorem Copronymi propalans, ab eodem revocatur Conſtantinopolim, & poſt ludibria publica, capite truncatur. 767. IV.

Conſtantinus alius, cognomento Lichdex, creatur Patr. Conſtantinop. 1058. V. Moritur 1066. X.

Conſtantinus Manichæus multos antiquos renovat errores & Silvanum S. Pauli Apoſt. diſcipulum ſe mentiens, occiditur 653. VII. Eius diſcipulus quid contigerit. ibid.

Conſtitutionibus Impp. etiam Ethnicorum, non dedignata uti Eccleſia in iis quæ contra relig. Chriſt. non eſſent 528 I. Vide *Leges*.

Conſtitutiones Leonis VIII. PP nomine aſſertæ in favorem Ottonis Imp. redarguuntur falſi 964. IV. V De aliis vide ſub ſingulis auctorum, ſive Pontificum, ſive Principum ſaculorum nominibus.

Conſtitutum Vigilij Papæ de Tribus

Capitulis, ad Quartam Synodum. 553. X. Gregorij Magni, de exemptione monachorum a ſubjectione Epiſcoporum. 601. II Gregorij II. adverſus illicita conjugia. 721. I. Gregorij III. contra Iconomachos. 732. II. Leonis IX. de continentia Clericorum. 105 I.
Conſuetudines regiæ in Anglia tumultū excitant inter Regem Henr. & Thomam Cantuar. 1163 IV Vide *Thomas Cantuar.* Quænam ex eiſent, quaſnam que Alexander PP. damnarit, vel toleratit. 1164. VII. VIII. Abolet eas ipſe Rex. 1171. I.
Conſuetudinum quarundam occaſione, grave diſſidium inter Lucium PP. & Romanos. 1183 I.
Conſulatus cœptus negligi, invidiâ Iuſtiniani 541 I. Conſulatum Imperatori ſuggeſtes inhærere idem voluit. ibid.
Conſultationes ad Sedem Apoſt. undique frequentes, à magnis viris, Eccleſiis, Synodiſque 510. III. 5 5 IV. 538 V. 601. V. 604. I. 716 XII. 744. III. 751. I. II 806. IV. 809 IV 811. II. 864. III 905. II. & alibi ſæpiſſimè.
Conſultationum Epiſcoporum mos antiquus. 452. X.
Continentia inter conjuges ex conſenſu mutuo. 665 III 7 7. II 781. I 1014. IV. 1043. I. 1063. I. 1066. III. Vide etiam *Virginitas*.
Continentia clericorum firmata in Concilio Turonenſi Secundo. 570 V. à Gregorio Magno. 591. IV V Concilio Toletano. 601. VI. Romano ſub Zicharia 743. IV. Anglicano. 770 II. Vide etiam *Cler ci in continentes & Nicolaita.*
Corbeiæ monaſterium in Saxoniâ erigitur à Ludovico Pio. 822 I. Eò transferuntur Reliquiæ S. Viti mart. 8 6 IV.
Corbinus è Germaniâ veniens ad Limina Apoſtol, a Gregorio II. creatur Epiſcopus Friſingenſis, & accipit Apoſtolatum ad gentes. 716. III. Petit miſſionem ab onere, nec obtinet. 724. II. Boioariæ Ducem de inceſtu reprehendens, periclitatur à pellice; ſed divinitus liberatur, peccatores verò relapſi miſerè pereunt. ibid.
Cordubenſis in Hiſpan. Eccleſiæ dira afflictio, & ingens martyrum numerus, ſub Saracenis. 821. III 850. I. 851. II. 852. II. 859. I 923. I. 958. I. 975 II.
de Coreprſcopis epiſtola ſpuria Ioannis III. Papæ. 572. I.
Coronæ Domini ſpineæ pars delata in Galliam. 54. III.
Coronâ Epiſcopali ab ortu ſuo inſignitus Nicetius Treverenſis. 530. VI. Coronari ab Epiſcopis Conſtantinop. ſum antiquitùs ſolisi Impp. Orientis. 519 IV. 565 III &c.
Corpus Copronymi Imp. effoſſum poſt mortem, à Catholicis 775. II. Formoſi PP à Stephano & Sergio 897. II. Plurimorum aliorum, vide ſub ſingulis eorum nominibus: & adde. 1105. IV 1106. III. in fi. 1111. III in fi. 1115 II 1139. V.
Corpora Sanctorum. Vide *Reliquia.*
Corrupticolarū hæreſis, quâ occaſione orta, & quæ doceret 519 XII 56 . I.
Coſmas eligitur Patriar. Conſtantin. 1075 IV Moritur. 108 V Alius eiuſdem nominis indignus planè vir eligitur. 1146. IV Moritur 1147. XIII.
Coſthuès Perſ. Rex bellum inter Iuſtiniano Imp 539. II. Syriâ vaſtat, & Antiochiam incendit; ei bellumque et ab Imp. pro pace promittitur. 540. VIII. IX. Alias iterat irruptiones. 543. II. 544 II Virtute Imaginis Chriſti, turpiter ab invaſione Edeſſæ. 541 II. In Colchide de ſet exercitum Romanorum. 554 II Multis aliis victoriis obtentis, tandem omnino profligatur a ducibus Tiberij Imp & præ mœrore moritur miſerabiliter 581. I Aſſeritur à nonnullis, in fine baptiſmum ſuſcepiſſe. ibid
Coſthoës alius, ſuperioris nepos, electus a ſubditis in partem Hormiſdam, infeliciſſimè eum perire facit 590. XV Inde rebellantibus adverſus eum militibus, cogit ad Mauritium Imp. ibid. Reſtituitur à Romanis in regnum, & ſacra donaria mittit ad Eccleſiam S. Sergij martyris: haud tamen convertitur ad fidem 591. I. II. Movet arma in Phocam Imp. in ultionem necis Mauritij. 604 IX Syriam devaſtat nullo obice. 607. III Alias ingentes infert clades Imperio. 608. I. 610. IV 611. I 613. I Oblatum pro pace tributum annuum ab Heraclio, reſpuit 613. II. Hieroſolymam capit, loca ſancta comburit, & Crucem Domini captivam abducit in Perſidem. 614 VIII. Invadit Ægyptum & Libyam, capitque Carthaginem. 61 5 I. 616. II. Rurſùm petitam ab Heraclio pacem, denegat niſi Imp. cum ſuis Chriſtum abnegarent. 617. III.
Eius exercitus vincuntur ab Heraclio. 621. II. 622. I 623. II. 624 III. 625. II 626 II Præ rabie Eccleſias Regni ſui donariis ſpoliat, & Chriſtianos omnes ad Neſtorianiſmum cogit 624 I Anaſtaſium Perſam monachum martyrio coronat. 627. I. Fugiens Heraclium, a proprio filio Syroe capitur, vincitur, & miſerrimè necatur. ibid. II.
Coterelli hæretici, & graſſatores, damnantur in Concilio Lateran. ſub Alex. PP. III. & armis coerceri iubentur. 1179. III. Eorum nefanda ſcelera. 1185. IV. Exſtirpantur ex Gallia ab exercitu Regis Philippi ibid.
Covacenſe Concil. in Hiſpan. de Eccleſ. & Regni diſciplina. 1050 III.
Creſcentius Nomentanus invadit Romæ tyrannidem. 985. III Adverſus eum vocatur Otto Rex Germ. 996. I Iterum ſchiſmaticum Papam creat adverſus Greg V. ibid. II Captus ludibrio habetur, & miſerè perit. ibid.
Creſconius Africanus, Canonum collector, 527. IX. 875 II.
Creta inſula obtinetur a Saracenis. 8 2. III. Vnde ea dicta Candia. ibidem. Recuperatur a Græcis, & illuſtratur prædicatione & miraculis S. Niconis. 961. III.
Crotildis Regina. Vide *Clotildis*.
Crux Apameæ viſa eſt circundata igne non comburente. 540. IX.
Crucis Dominicæ portiunculā, dono data S. Radegundi Reginæ ab Imp frequentia eius ſolita miracula. 566. VI. Ex nodis eius lacratiſſ. ligni, liquor odorifer & ſalutiſer profluit. 598 IV 613. I.
Abducitur captiva in Perſidem à Coſthoe Rege, ingétémque eis terrorem incutit, ut nec eam aſpicere auſi ſint 614 VIII. X. Captiva debellat Perſas, eorum que Imperium evertit. 622. I. 628. II. Eius clo Coſthoë, redditur Heraclio a novo Rege Syroe & in ſigni pompa refertur Hieroſolymam 627. II Reſtituitur ab Imperatore in locum Calvariæ, multis editis miraculis; unde eſt feſtum Exaltationis eius 628 I Defertur ab eodem Heraclio Conſtantinopolim, ne pateret incurſionibus Arabum, ſive Saracenorum. 63 III
Eius portio inventa Romæ a Sergio Papâ, proponi conſuevit adorandam in die Exaltationis 701. I
Eiuſdem ſacri Ligni virtute, ingentes partæ divinitùs victoriæ à Chriſtianis Latinis adverſus Saracenos. 1101. III. 1105. V 1110 V. 1123. II. 11 4. IV Capitur a Saracenis Hieroſolymis, & ignominioſe flagellatur. 1187. I. II.
Crucis Chriſti inimici, Mahometes. 630. II Bongomili. 11 8 XII. Petrus de Bruis. 1126. VI. Henricus. 1147. VIII. Crucem pro phylacterio, mittit Gregorius Magnus ad infantulum regium. 604 I.
Crucis apparitiones. Vide *Apparitio.*
Crucis oleum, quid eſſet. 598 IV.
Crucis ſigno peſtis Turcarum infidelium ſanata. 591 I. Ingentia miracula edita a Theodoro Siceotâ. 598. VI. Incendium extinctum à Leone PP. IV 847 V Ignei globi repulſi. 944. V. Ægri curati à Roberto Rege. 1033. IV.
Crucis virtute Apameenſes liberantur à Coſthois inſultu 540 IX.
Impeditur ædificatio templi Saracenorum Hieroſolymis. 643 I.
Lucidiſſimam ponit Angelus ſuper pyramidem ſepulchri Suſanæ mortuæ Chriſtianæ. 1169. VI.
Cruces igne comburens Petrus de Bruis hæreſiarcha, igne ipſe comburitur a Fidelibus. 1126 VI. Crucem delere conantes Saraceni, immiſſis cœlitùs fulguribus pereunt. 1169. VI. Cruces inter ſe vehementer ſponte concuſſæ, portendunt mala eventura 607. III.
Cruces priuſquàm adorarent, baptizabant Armeni. 863. V.
Crux antiquo more ferri ſolita à Subdiaconis Eccl. Rom ante Pontificem equitantem 855. IV. Data pro inſigni Bulgaris recens factis Chriſtianis, a Nicolao Papâ. 866. II Ante Regem Hungariæ Stephanum, ſeu Apoſtolatûs inſigne deferri, conceſſit Papa. 1000. II. Cōſtituta teſſera militaris Sacri Belli ad recuperationem Terræ Sāctæ. 1095 V. Variatus earum color, ad diſtinctionem militum diverſorum Principum. 1188. II. Suſpendi ſolitæ ad collum, poſt finitam peregrinationem Hieroſol. 1191. V.
Cunonis electi Treverenſis martyrium 1066. V. Vide etiam *Canon.*
Curopalates. Vide *Ioann. Curopal.*
Cypriani martyris oſſa transferuntur in Gallias, & Venetias. 806. V.
Cyprium Concilium contra Monothelitas. 641. III.
Cyprus inſula occupatur à Saracenis. 646. IV. Recuperatur a Nicephoro Phocâ Imp. 964 VII Capitur a Richardo Angliæ Rege. 1191. VI.
Cyriacus eligitur Conſtantin. Epiſcopus 596. I. Recipit eum Gregorius PP in cōmunionem, ſed vetat Apocriſiarium ſuum ei cōmunica-

re[illegible] faci[illegible], [illegible] depo[illegible] [illegible] Oecumenic. 597 I. R[illegible] Phocæ Ioa[illegible] pro immunita[illegible] Eccleſ. 606 II. Phocâ decernente t[illegible] Oecumenici non conve[illegible] Epiſcopo Conſtantino[illegible] obtano [illegible] mœrore confectus moritur. ibid

Cyru[illegible] Phaſi[illegible] [illegible]rum Epiſ. Monothelitarum hæreſim inſinuat Heraclio Imp. 629 II. Transfertur ab eo in ſedem Alexandrinam 630 IV. Concilio celebrato, prædictæ hæreſi [illegible] ap[illegible], & quibus progreſſibus in apertam impietatem pervenerint; quæ [illegible]que egerit cum eo Honorius Papa. 633 I. & ſeqq. Moritur 640. III. Damnatur eius memoria in Sexta Synodo. Oecum. 681. II.

Cyrus Amaſtr[illegible] monachus, ex prædictione factâ Iuſtin[illegible] Iuniori de recuperatione Imperii, aſſequitur Patriarchatum Conſtantinop. 705. II. Eiicitur ab impio Philippico. 711. I.

D

DAcius Mediolan. Epiſcopus implorat auxilium contra Gothos 538. IX. Capta civitate, Conſtantinopolim ſe recipit, & in itinere liberat Corinthi domum quandam ab infeſtatione dæmonum. 539 III. Reſiſtit Iuſtiniano Imp. pro Tri[illegible] Capitulis 546 IV. V.

Dagobertus filius Clotarij Regis, datus a patre inſtituendus S. Arnulpho Metenſi Epiſcopo 6[illegible]4 V. Adſciſcitur a patre in conſortium regni 626 V. Mortuo patre, ſolus potitur monarchia Gallorum. 631 II. Colit ſanctos Epiſcopos. ibid. III. Vxore repudiata præt[illegible] ſterilitatis, puellam è monaſterio raptam ducit, & objurgatus ab Epiſcopis, inter alios pellit S. Amandum. 631. II. Redditur melioris frugi, & ex legitimo coniugio auctus filio, ad eum baptizandum revocat Amandum, & flexis genibus veniam exorat. 639 VI. Eccleſiis Galliæ patrimonij ſui hæredes facit. 644. II. Moritur, & poſt mortem eripitur è manibus dæmonum per Sanctos, quorum ipſe præcipuè Eccleſias ornaverat 647. II

Dagobertus Secundus moritur. 714. III.

Daibertus Archiep. Piſanus, mittitur ab Vrbano PP. Legatus in Orientem, ad diſponendas res Eccleſ. in expeditione Latinorum. 1098. IV. Creatur Patriarcha Hieroſolymitanus. 10[illegible]9. VIII. Contendit cum Balduino Rege, pro iuribus illius Eccleſiæ 1100. VI. Pulſus ab eo, petit Romam pro reſtitutione. 11[illegible]4. III. In reditu moritur in Siciliâ 1107. IV.

Dalmatiæ & Croatiæ Regnum erigitur a Gregorio PP. VII. & fit vectigale Eccleſiæ Rom. 1076. X.

Dalmatica mortuorum corpora tegi, vel ipſorum Summorum Pontiff. prohibuit Greg. PP. & quare 595 VI.

Damaſus II. creatur, Rom. Pont. & poſt 23 dies moritur. 1048. I.

Damianitæ hæretici, ſecta Acephalorum. 535 XIV.

De Damnatorũ apud inferos ſalvatione, plurimi errores. Vide *Inferi. Salus.* Damnationes quarumdam oſtenſæ ſervis Dei. Vide *Anima.* & *Viſiones.*

Dani à quibus converſi fuerint ad fidem. 826. Iidem dicti Northmanni. 74[illegible] IV. Vide *Northmanni.* Alij adhuc [illegible] [illegible] Angliam [illegible] 870. IV. 874 [illegible] 10[illegible]1. III. Eorum Eccl[illegible] [illegible] reſt[illegible], opera Henrici Regis, & Vnni Archiep. Hamburg. [illegible] I. itémque opera Ottonis Mag. 94[illegible] I. Eorum Rex Haraldus conv[illegible] tur ex miraculo [illegible] ibid In Angliâ omnes uno [illegible] dictâ [illegible] necantur. 101[illegible] IV. Rurſum eam occupant. 1014 VI. 101[illegible] I. Illud Regnum fuit vectigale Rom. Eccleſiæ 1062. VI. Proprium recepit ab Vrbano PP. Metropolitam cùm antea ſubiaceret Hamburgenſi 1092 II

Daniel clericus, creatur Franc. Rex nominaturque Chilpericus 7[illegible]5. IV

Decimas Stephanus Rex Hungariæ, etiam ex liberis perſolvi voluit. 9[illegible]7 in fin.

Decimas non eſſe ſolvendas Sacerdotibus indignis, aſſeruerunt Albienſes hæretici. 1176. II. Nulla occaſione debere à Regibus exigi de Eccleſiaſticis. 1176 II

Decimæ Saladinæ, pro expeditione in Terram Sanctam. 1188. II

Decretales Epiſtolas Rom. Pont. quinam in unum collegerint, & quanti ſint faciendæ. 865. II. III. IV. Quæ fuerit Epiſcoporum Gallor. de iis dubitatio apud Nicolaum Papa. ib.

Dedicationes Eccleſiarum. Vide *Encænia, Conſecratio.* Quam magna eæ fierent impenſa. 591 VII. Dedicationes Eccleſiarum, inconſulto Rom. Pont. non poterant fieri; & quomodo id intelligendũ. 591. VII.

Defenſoris Eccleſiæ Officium, Gregorius PP. I. Regionariis adnumeravit. 598. II. Quale eorum eſſet munus & dignitas. ibid. Defenſorem S. Eccleſiæ indigitat ſe Carolus Magnus. 794 II

Defunctorum corporum curatio. Vide *Sepultura Corpora. Mortui.* Defunctos precibus vivorum adiuvari, plurimis viſionibus, & revelationibus certiſſ. confirmatum. 590 V. 85[illegible] III. 874. I. 1024. I. Vide etiam *Viſio.* Iiſdem conceſſa Indulgentia 878. V. 1118 VII. Cur, & quo auctore eorum commemoratio fiat poſt feſtum Omnium SS. 1048 III. Sodalitium Romæ inſtitutum pro eorum animabus. 984. II. Vide etiam *Suffragia.*

Delphinus Epiſc. Lugdun. martyrium conſequitur ab impiâ Reginâ Brunichilde. 611 III.

Denarius S. Petri in Angliâ, quis 740. III. item in Galliâ 781. III. in Britanniâ Minori: 869. XVI. in Poloniâ 1045. I. in Hibernia 1159 III.

Depoſitionis Regum, & Imperatorũ exempla, vide ſub iis vocibus. Eos autem inde deponi poſſe a Rom. Pũtiff. vide etiam 800. IV. 1076. VII. 1081. II. Et adde *Fidelitas.* Depoſitionis communicatio in Reges & Antiſtites, apponi ſolita in privilegiis Rom. Pontificum. 595. V

Deſiderius obtinet regnũ Longobard. favore Romani Pontif. 756. I. Romam fraudulenter veniens, Steph. ſanum PP. male habet, & quoſdam clericos necat. 7[illegible]0 I. Filias ſuas nuptui dat Carolo Magno, & Carolomanno, fratribus Francorũ Regibus. ibidem. Ad obſidionem urbis properans, reprimitur timore excommunicationis ei ab Hadriano Papâ intentatæ. 771 I. Recuſant reddere Eccleſiæ Rom. ablata, bello appetitur à Carolo Magno, præ[illegible]oque vincitur, eademque ſe dedere coactus, ducitur in Galliam. 773. II. 7[illegible]4 II

Deſiderius Vien. Epiſc. martyr ab impia Brunichilde 61[illegible] III.

Deſiderij Abbatis Caſſin. egregia primordia, & nobiles progreſſus. 106[illegible]. I. Summa eius prudentia, ſimul & fortitudo in tractando cum Henrico Rege excommunicato 108[illegible] III. 1097. XLIII. Eligitur Rom. Pontifex, dicitúrque Victor Tertius 1086 I. Reliqua vide in *Vict.* III

Deum eſſe humanâ formâ, aſſeruerunt Bogomili. 1118 XII. Deitatem triplicem eſſe in Trinitate, aſſeruit Gothiſcalcus. 848 III. Divinam eſſentiam non eſſe Deũ, & Divinam naturam non eſſe incarnatam dicebat Gilbertus Porretanus & quid de eâ re definitum 11[illegible]7. V. 1[illegible]48. V. VI.

Deos duos introduxerunt Albienſes, unum bonum, & alterum malum, &c. 1176. II

Deuſdedit creatur Rom. Pont. 614 I. Oſculo ſanat leproſum. 615. II. Moritur 6[illegible]7 I. Decretum eius de ſpirituali cognatione & baptiſmo. ibid

Deuſdedit Card. ſcribit de Privilegiis Eccl. Rom. ſub Victore PP. Tertio 1080 VI. & contra Schiſmaticos 1081. III

Dexteram Pontificis quomodo tenerent Reges & Impp. ad inceſſu 7[illegible]4. ad I. 1177. ad V

Diabolum a Domino Sabaoth. genitũ, & ab eo per Evam, Cain & Abel progenitos, dicebât Archontici hæretici 175 X. Eſſe montem, de quo apud Danielem abſciſſus eſt lapis ſine manibus, lapidẽ vero Chriſtũ, aſſeruit Vigilantius. 406. VI. Fore aliquando ſalvandum, dixit Origenes. 414. V. Eius principatum Deo non eſſe ſubiectum, quomodò aſſererent Encratitæ. 174 IV

Diaboli æmulatio in producendo Simone magno, hæreſiarcha harum omnium principe, adverſus Simonem Petrum Eccleſ. Chriſti principem 35 XIV. In muſtedis ſuis pſeudo-apoſtol. cum variis præſtigiis & illuſionibus, contra Apoſtolorũ, ipſiuſq. Chriſti Domini miracula 68. Conſilium in mittendis impuriſſ. hæreticis, ut eâ occaſione omnes Chriſtiani earum impuritatum infamarentur. 120. XV. In producendis aliis hæreticis, cum ſpecie ſanctitudinis. 1[illegible]3. II. In inducendis nõnullis ad negandam fugam in perſecutione. ibid VII. Vide etiam *Dæmones. Dy, Idola.*

Diabolum non poſſe aliquem eorum, pro cuius redẽptione Chriſtus mortẽ ſubiit ad ſe rapere aſſeruit Gothiſcalcus pariter hæreſiarcha. 848. III.

Diaconorum Card. E. R. diſtincta nomina, & officia 1057 III. Diaconis tantùm R. E. credi ſolitum munus Apocriſiarij Sedis Apoſtolicæ. 581. V. Ex diacono Veremundus regnat in Hiſpaniâ. 790 II.

Diaconiſſarum procacia, convolantium ad alia coniugia, anathemate retunditur in Concilio Rom. ſub Gregorio Secundo. 721. I

Dialogus dictus Greg. Magnus, ob Dialogos ab eo conſcriptos. 604

Digeſtorum Libri quo anno à Iuſtiniano editi. 533 VIII

Dingolvingenſe in Bavariâ Concil. de rebus Eccleſ. & politicis 772 III

Dionyſij Areopagitæ ſcripta mir[illegible]

probata, 814. II. Quinam eius Vitam, tam Græci, quam Latini, conſcripſerint ibid.
Et Dagobertus Francor. Rex Eccleſiam multis donis exornat. 647 II. Eius monaſterium eximitur a ſubiectione Epiſcopi Pariſienſis. 662 I. Sanat Stephanū PP. Tertium 754 II. De eius corporis alleg[illegible] à tranſlatione in Germaniam, controverſia excitata, & ſopita. 1066. IV.
Ob eius corporis & ſ[illegible] violationem, per Clodoveum II. Regem factam, & ipſe punitur, & Regnum ab ea ſami[illegible] incipit deficere. 660 I. Mira eius virtus [illegible] ſer hone Regni. 1125. II. Ab eo ſumi Reges ad bella proceſſuri, ſolemne baculum peregrinationis, & vex[illegible] quod dictū eſt Auriflāma 1147 III.
Dionyſius Exiguus qua occaſione Collectionem & tranſlationem canonum primus omnium elaborarit. 527. IX. Cyclum ſuum a quo tempore exordiatus ſit ibid. VIII. Primus item omnium, annos a Chriſti Incarnatione numerare cœpit. ibid. Eius laudes, & inſignis eruditio. ibid.
Dioſcorus Iunior Alexand. Epiſc. hæreticus, moritur. 519 XI
Dioſcorus, R. E. diaconus, eligitur in ſchiſmate Pontifex contra Bonifacium Secundum. 530 I. Paulo poſt moritur; & ſimoniæ infamatus, damnatur poſt mortem a Bonifacio, abſolvitur ab Agapeto. ibid.
Dipt[illegible]cha ſacra, in quibus [illegible] ſcient, & inter Miſſa[illegible] ſolemnia recitari, nomina Epiſcop[illegible] Cathol. [illegible] communione defunctorū, 5 8 V. V.. ac pariter Imperat. Ve ab eis deleri nomina hæreticorum, aut aliàs indignorum, ſive Epiſcoporum, ſive Imperatorum [illegible] 5 8. V VI. 5 9. III. 681. XII. Vide etiam *Nomina*.
Diſciplinæ nominis & uſûs, pro flagell[illegible] ſpontanea verberatione, in Eccleſiam introducto, quando. & qua occaſione contigerit. 1055. II. 1056. III.
Diſpenſare de Synodorum Oecumenicarum decretis, & canonibus Eccleſ. conſuevit olim Rom. Pontifex. 871. I. 886 V. 889. II. 891. III. 901. III.
Diſpenſat cum monacho, ad ſuſcipiendum Regnum Poloniæ, & uxorem ducendam. 1041. I.
Diſpen[illegible] poſſe de legibus divinis a quibuſcumque Epiſc. aſſeruerunt olim hæretici Mœchiani. 809. I. II
Diſputatio publica Gregorij diaconi, poſtea Rom. Pontificis, contra Eutychium Patriarcham Conſtantin. 583 I. Maximi Abbatis Catholici, cum Pyrrho Conſtantin. Patriarcha Monothelita; qua Pyrrhus confutatus, cōvertitur 645. I. Inter Rom. Eccleſiæ Defenſorem, & Regium Advocatum [illegible] 62. III. Inter Chryſolanum Mediol. Archiep. & Græcos, de proceſſione Spiritus Sancti 1120 II Inter S. Bernardum & Abailardum hæret. 1140. I.
Diſputare de fide in Conſiſtorio Imperatoris. & coram aliis Iudicibus, quam Eccleſiaſticis, recuſant Cath[illegible], adverſus Leonem Armenum Imp. 814. I.
Diſputa[illegible] de religione, prohibitum hæreticis a Iuſtiniano. [illegible] XI.
Diſputa[illegible] cum hæreticis non eſt de quæſtionibus iam in Concil[illegible] 814 I
Diſputatione per[illegible] nec[illegible] tes, miraculis co[illegible] 583 IX. 604 VII. 616. XI
Ditmarus Merſeburg. Epiſcopus, ubi incœperit, & quo[illegible] per uxe[illegible] ſuum Chronicon 964. III in fi. Quando eius Epiſcopus 1006. I. Moritur, & laudatur 1018 I
Divion[illegible] Gallia Concil. contra Philippum Regem adulterum. 1198 IX
Divitias Eccleſiaſticorum damnavit Arnaldus. 1139. III Vide *Bona*.
Divinationes mortuorum u[illegible] con[illegible] 5[illegible]0 V.
Divortium ex conſenſu c[illegible] Iuſtinianus Iunior 5[illegible] III.
Dolenſis Eccleſiæ controverſia cum Turonenſi, de primatu Minoris Britanniæ, diutiſſime agitata, quomodo definita fuerit. 859 VI.
Dominicus Patriarcha Fratrum Prædicatorum, naſcitur ſecum [illegible] præcedentem propheticam [illegible] XI.
Domnus creatur Epiſcop. Antiochen. 546 VIII Interfuit Quintæ Synodo Oecumenicæ. 553 V. Moritur. 561 I
Donus creatur Rom. Pont. 676 I Moritur. 678. I.
Donus II. creatur, & poſt tres menſes moritur. [illegible] I
Dorotheus monachus impoſtor [illegible] 1[illegible] V
Draco T[illegible] alluvione delatus, cor[illegible] 589 III.
Draco[illegible] inteſtinum, pedes 120. longum, continens Homeri Iliadem & Odyſſ. con[illegible] Bibliothec à Conſtantinop. 726 V.
Dra[illegible] Conſil. virtus in victoriis concedendis. 1167. V.
Duella. Vide *Monomachia*
Duiſburg. Concil. in cauſa Bennonis Mo[illegible] Epiſcopi a civibus [illegible] 9[illegible] II
Dunſtanus vir prudentiſſ. eligitur Conſiliarius a Rege Angliæ Edmundo; mòxque eiectus, iterùm cum honore revocatur 940 II Relegatur in exilium ab Edwino Rege ob abſtractum illum è medio ſeminarum impudicarum: ſed vindicatur a Deo. 955. III.
Revocatur ab Edgaro, & invitus creatur Epiſcop. Wigorcienſis, propheticè Cantuarienſis Primas. 957 I. Rom[illegible] pro pa[illegible] 960. II. In [illegible] Cl[illegible] nentium [illegible] in Eccleſias monachos 970 I 9[illegible] 5 IV. Vaticinatur cl[illegible] Angliæ. 979. I. Liberatur [illegible] ab [illegible] periculo. ibid. II. Moritur. 988 II.
Durandus Leodien. Epiſc. primus ſcribit contra Berengar[illegible] 105[illegible] II
Duziacenſe Conc[illegible] grſſatori[illegible] Hincmari Rhem. adverſus Hincmarum Laudun. 871. IV.

E

EAdmundus Angliæ Rex martyr. 870. IV. Vitos in tyrannum inſ[illegible] 1014. VI.
Edual[illegible] Angl. Rex paganus, & inceſtuoſus, divinitus punitur. 611. III Convertitur ad fidem 614. II. Moritur. 6[illegible]0. V.
E[illegible] A[illegible] in Anglià, [illegible] d[illegible] pro confir[illegible] 670 IV
Ebbo Rhem. Archiep. auctoritate Sedis Apoſtol. prædicat Evangelium Danis 82[illegible] IV. Habet tamen [illegible] titulum Apoſtoli Danorum, & quare. 826. V. Præcipuus fit incentor rebellionis in Ludovicum Pium Imp. 8[illegible] II. Seipſum reum iu[illegible] abdicat [illegible] Concil. Vide Theod. 835. I [illegible] Hincmarum, electum loco ipſius, ſed cadit cau[illegible] 8[illegible]. I. Moritur, & ex purgatorio poſtulat ſuffragia viventiū 8[illegible]. III Ordinatorum ab eo occaſione, magnæ turbæ concitata ab Hincmaro, & quid de eis geſtum 8[illegible] I. 866 V 8[illegible] II
E[illegible]dus Salisburgenſis inſignis Archiepiſc. [illegible] Par pro Alex. PP. Tertio adverſus Ti[illegible] 116[illegible] IV
Eboracenſis in Anglià Eccleſiæ c[illegible] tentio cum Cantuarienſi. Vide *Cantuaria*
Eboracenſe Concil. pro [illegible] 1194. I.
Ebr[illegible], ex quo Ordo Font[illegible] Ebraldi. 11[illegible] VI.
Ebroinus Maior Domus regiæ Franc. cogitur fieri monachus a Childerico Rege 688. IV A Theoderico reſtitutus ſævit in adverſarios. 671. I. Crudeliſſimè agit in Epiſcopos 685. IV. Necatur, & damnatur ad inferos ibid.
Eccleſias h. e. templa, non del[illegible] eſſe, ſed ditari oportere [illegible] Petrob[illegible] 1126. VI. & A[illegible] 1[illegible] 70[illegible] I.
Eccleſiæ dedicatio. Vide *Dedicatio* & *Encænia*.
Vbique per orbem renovatæ poſt annum Chriſti milleſimum, & undecim [illegible] 003. IV Quadringentæ in una civitate Germaniæ. 1018 I. Eccleſiarum expilatores divinitus puniti. 555. III. 5[illegible] 6[illegible]0. II. 643 II. [illegible] I [illegible]9. I 741. VIII. 845 V 846. I. 1011 II. Vide etiam *Bona Eccleſ. & ultio divina*. Deus quoque vindicta à Sanctis in i[illegible] Eccleſiis cultus experti ſolita, per denudationem altarium, & divini officij ſubtractionem: ſed is poſtea vetitum in Concil. Tolet. XIV ob abuſus. [illegible] V. Eccleſiæ, quantumcumque b[illegible], non [illegible] ab hoſtibus ſpoliari Reliquiis Sanctorum, aut vaſis ſacris. 1039 I. De ſacris vaſis & ornamentis Eccleſiarum. Vide in *Vaſa*.
Eccleſiæ immunitatem (quoad perſonas) a tribunali ſeculari[illegible] eſſe voluit Athalaricus. 527. VII. Confirmatuique in Concilio Aurelian. III annuentibus Francorum Regibus 540. V itémque in Maticon. Secundo. 588. III & in Tolet. III. annuente pariter Reccaredo Rege [illegible]3. VIII Quantùm ei detulerit Carolus Magnus 8[illegible]0. III. Quam illud privilegium peſſumdatum in Oriente poſterioribus temporibus, 1148. XIII. Altercationes de eo in Anglià inter Reges & Epiſcopos. 1161 III
Eccleſiaſticarum perſonarum defenſio, ſecuritas Imperij 829. V.
Eccleſiæ immunitas, quoad Bona immobilia. Vide *Bona Oblationes*.
Eccleſiæ immunitas, quoad confugium ad loca ſacra, confirmatur in Concilio Matiſcon Secundo 588 III. & in Tolet XII diar[illegible] ad 50.

paſſus earia Eccleſiam. 681. XV Violatores gravi divinâ vindictâ puniti. 516. III 588. 10, 2. I
Eccleſiaſtica Iudicia non debere tractari à Principibus ſæcularibus, declaravit Arioaldus Rex. 626. VI. Ea labefactat Iuſtinianus. 541. III. Quanto cum periculo ſe iis immiſceant. Vide *Principes. Ultio divina.*
Eccleſiaſticæ Leges. Vide *Leges*,
Eccleſiaſticæ Perſonæ. Vide *Clerici Epiſcopi Sacerdotes, &c.*
Eccleſiaſtici Scriptores. Vide *Scriptores.*
Ecgbertus monachus auctor miſſionis prædicator. in German. 690. I.
Eclipſis Solis. Vide *Sol.*
Ecthesis pro hæreſi Monothelit. componitur a Sergio Patriarchâ Conſtantinopol. promulgatur ab Heraclio Imp. 639. I. Damnatur à Severino Papâ: ibid. Item à Ioanne eius ſucceſſore, & ab Africanâ Eccleſiâ 640. I. Negat eam eſſe ſuam Heraclius. ibid. II.
Edeſſeni liberantur ab obſidione Cofrhois Regis Perſ. virtute Imaginis Chriſti non manu factæ. 545. II. Pretium liberationis ab obſidione Saracenorum, dant Conſtantino Porphyrog. Imp. eamdem Imaginem. 944 II.
Edgarus vocatur in partem regni Angliæ. 957 I. S. Dunſtanum conſtituit Epiſcopum. ibid. Potitur monarchiâ totius Regni. 959 II. Præſtò eſt Epiſcopis adverſus incontinentiam clericorum. 976. II. Moritur. 975 IV
Edictum Iuſtiniani Imp. adverſus Origenis errores, 538. VI. & contra Tria Capit. 546. II. Heraclij, pro hæreſi Monothelitarum, dictum Ecthesis. 639. I. Conſtantis, pro eâdem hæreſi, quod Typum nuncupavit. 648. I. Cetera Edicta, Conſtitutiones Leges vide ſub ſingulis Principibus qui promulgârunt.
Edilbertus Cantij in Angliâ Rex convertitur ad fidem. 597. III. Multa piè agit. 601. V. Moritur. 6 3 III.
Eduardus Rex Angl. vindicem agit ſacræ virginitatis. 901. VI
Eduardus alius Anglorum Rex inſidiis novercæ extinctus, claret miraculis. 978. II.
Illius quoque ſoror Edita edit miracula. ibid.
Eduardus alius itidem Rex Angliæ, regnum vindicat à Danis. 1043. I uxorem virginem intactam conſervat. ibid. Cogitur tantùm pendere tributum Suino Regi Daniæ 1050. IV Legationem mittit Romam, pro abſolutione à voto. 1060 II. Moritur; & miraculis illuſtratus, refertur inter Sanctos. 1066. III
Eduinus Angl. Rex excitatur a Bonifacio PP. ad fidem Chriſti. 625. III. ſuſcipit illum cum gente ſuâ. 626. IV. Necatur a rebellibus. 633. VII.
Eggebertus Comes invidens Hermanno Regi Germ. Catholico, parcit Henrico ſchiſmatico. 1087. V Creatur Rex poſt obitum Hermanni. 1088. IV. Vincit Henricum 1089. VI Moritur. 1090. II.
Eginhardus à Secretis Caroli Magni, illuſtris ſui temporis ſcriptor. 774 III. 826. II. Vitùm fuerit gener eiuſdem Caroli. 816. II Multas Româ per ſuos in Gallias transferri curat ss. Reliquias. ibid.
Egitanes regnat in Hiſ. 687. III. Eius pietas, & ſumma religio. 688.
I Liberatur a proditione Archiep. Tolet. 693. I. Moritur 701. V.
Electores Imperij in Germania conſtituti à Sede Apoſtolica per Greg. V PP. & refelluntur obiectiones contrariæ. 996. VII. & ſeqq. Eorum numerus qualis olim, & a quonam ſeptenarius ſtabilitus. ibid. XI. & ſeqq. Eorum iudicio non adſtringitur Rom. Pontifex. ibid. X.
Eleemoſynas. (Vide etiam *Pauperes.*) Damnarunt, æquè ac Manichæi, Albienſes hæretici in Gallia. 1176. II.
Ob earum erogationem, Oſualdus Ang. Rex conſequitur poſt obitum manuum incorruptibilitatem. 634. II. Philaretus pauper meretur vt eius neptis fiat Imperatrix. 788. I. Rodulphus Rex Franc. ſanitatem recuperat. 924. I. Vide etiam *Ioan. Eleemoſ.*
Eleonora filia Vuillelmi Ducis Aquitaniæ, nubit Ludovico Regi Franc. 1136. II. Repudiatur ob conſanguinitatem. 1151. II. Nubit Henrico Duci Northman. poſteà Regi Angl. ibid. Agit in eum cum filiis. 1173. III.
Elephantiæ lues in Italiâ. 615. II.
Elesbaan Æthiopum Rex Chriſtianus, Homeritarum regionem occupat, pulſo, Dunaan Rege apoſtatâ. 522. V. Rebus optimè diſpoſitis, vitam monaſticâ amplectitur. ibid.
Elias Hieroſol. Epiſc. Anaſtaſio Imp. fulmine extincto, vocatur à Deo, cauſam ſuam in divino tribunali adverſus eum acturus. 518 II.
Elias alius Patriar. Hieroſol. ſub iugo Saracenorum gemens, mittit legatû ad Sept. Synod. Oecumen. 787. I.
Eligius ex aurifabro factus Epiſcopus Noviomenſis in Galliâ, charus Regi Dagoberto, 1631. III. Præcipuæ apud Clodoveum eius filium auctoritatis. 650. IV. Flandrorum Apoſt. nuncupatur. 665 II. Moritur, miraculiſque nitet. ibid. Corripit in viſione Reginam Bathildam. ibid.
Elipandus Tolet. Archiep. Neſtorianiſmum inſtaurans, confutatur in Hiſpaniâ. 781. II. itémque in Concilio Forojulienſi. 791. II. & Ratiſponenſi; 792. I. ac pleniſſimè in Francofordienſi. 794 II.
Elphegus Cantuar. Archiepiſc captus à Danis Ethnicis, nunquam adduci valens ut aliquid pro redemptione daret, aut ab aliis daretur, glorioſiſſimum conſequitur martyrium. 1011. III. Ingratitudo Danorum in eum, & divina in ipſos ultio. ibid.
Emeritenſe Concil. de diſciplinâ Eccleſ. 666. II.
Emmanuel Imp. Græcorum. Vide *Manuel.*
Emmeramni Ratiſpon. Epiſcopi mira charitas. ſibi adſcribit patienter alienam culpam; unde & martyrium conſequitur. 652. IV.
Encænia Eccleſiæ Arauſicanæ. 529. II. SS. Apoſtolorum, Conſtantinopoli. 554. V. Compoſtellanæ S. Iacobi Apoſt. 900. V. Bambergenſis in Germaniâ. 1012. I. Aurelianenſis in Galliâ 1019. I. Rhemenſis. 1049. VI. Lucenſis. 1070. V. Caſſinenſis, omnium quæ umquam fuerunt celeberrima, 1071. II. Vide etiam *Dedicatio.*
Engelheim. Vide *Ingelheim.*
Eobani Traiectenſis Epiſcopi martyrium à Friſiis. 755. III.
Eon hæreſiarchs. Vide *Endo.*
Ephræm Antioch Epiſcopus creatur a Comite Orientis, præcedentibus propheticis. 525. X. Hæreticum Severianum Stylitam rationibus non valens convincere, probatâ per ignem fide convertit. ibid. Scribit adverſus Iacobitas hæreticos 535. XIII. in fi. In cauſâ Trium Capitulorum, quomodò ſe geſſerit cum Imp. Iuſtiniano. 546. IV. Moritur. ibidem. VIII.
Epiphanius Conſtantinopol. Epiſcop. eligitur. 520. II. Exigit ab eo debitam legationis obſervantiam Hormiſda Papa; quam ipſe abundè exequitur. ibidem. & X. Legat ei vices ſuas Hormiſda ad res Eccleſiæ in Oriẽte curandas. 521. II. Agit apud eum curas per Iuſtinianum Imp. de quæſtione unius de Trinitate paſſi. 533. Moritur. 535. IX
Epiſcopatus onus ſuper cervicem ſuam ſenſit Nicetius Trevirenſis. 530. VI Gregorius Magnus numquam pro aliquo in Epiſcopum eligendo agere voluit. 591. II.
Epiſcoporum cauſæ deferri conſueverunt, debéntque, ad Sedem Apoſtol. 592. II 593. IV 599. I. 601. III. 8, 5 II in fi. 865. IV. 992. II. 1035. Vide *Rom. Pontif.* & *Principes.*
Epiſcopis ſubiectos eſſe Præfectos provinciarum voluit Iuſtinianus Imp. 535. II. Vide *Eccl. Iudicia*, & *Præfecti.* Soliti quoque excommunicare Imperatores, & Præfectos, cùm cauſa exigeret. Vide *Excommunicatio.*
Epiſcopi electi, legationem mittere conſueverunt ad Rom. Pont. pro obtinendâ Cathol. communione 520 II. Soliti præſtare iuramentum eidem Pontifici. 727. III. 1102. I. De his omnibus, déque aliis ad Romani Epiſcopi ſupra alios Epiſcopos, cunctóſque Principes tam ſæculares quam Eccleſiaſticos, auctoritatem pertinentibus, vide in *Rom. Pont.*
Epiſcoporum conſeſſûs ordo in Synodis. Vide *Conſeſſus.* De eorumdem depoſitione, & ſucceſſione; vide in *Depoſitio*, & *Succeſſio.* Eorum electionem confirmari à Rege, & pro ordinatione pecuniam ſolvi, conſtituit in Italiâ Athalaricus Arianus. 533. VI. Eorum item electionem fieri à Principibus ſæcularibus, prohibitum in Conciliis univerſalibus, Nicæno Secundo. 787. VIII. & Octavo Conſtantin. 869. IX. Reddit quoque eam liberam Carolus Magnus 803. VII. De Principum uſurpatione ea in re, vide in *Inveſtitura.* Poſt abolitas inveſtituras, qualiter fieri permiſſæ electiones in Germania & Imperio. 1122. 1152. III In Anglia quid de iis præſumerent Reges. 1164. VII. Eorumdem nominationem non ſua auctoritate; ſed Apoſtolicæ Sedis conceſſione, Reges habent. 752. II. Conceſſa in Regno Francorum Pipino à Zacharia Papa. ibid. eamdem Reges Hiſpaniæ ſibi olim vendicarunt: & quid de ea re conſtitutum in Synodo Tolet. Duodecima. 681. XIV Epiſcop. exhibere Principibus obſequia indecentia prohibitum in Concilio Oecum. Octavo 869. IX. Honor debitus à Principibus. 1198. XV.
Epiſcopus de vili inceſſu, & infrequenti comitatu, reprehenſus a Gregorio Magno. 603. II.
Venatores cohibentur in Concilio

Eulogius Cordub. in Hiſp. Presbyter, deſcriptor Perſecutionis Saracenorum in eam Eccleſiam, mancipatur & ipſe ob fidem carceri. 851. II. Scribit Memoriale Sanctorum adverſus detrectatores martyrij. 852. II. Itémque Apologeticum, eâdem de causâ 857 I. Conſequitur martyriū ab iiſdem Saracenis; & divinitùs ei exhibentur ſolemnia funeris. 859 I.
Euphemiæ virg. & mart. Chalced. reliquiæ iactæ in mare ab Hagiomachis, divinitùs præſervantur. 766. I. Vnguentum ſalutiferum ex iis fluere conſuetum. ibid.
Euphemij Epiſcopi Conſtantinop. nomen à Synodo Conſtantinopol. refertur in Diptycha. 518. VI. Sed quòd ſchiſmaticus fuiſſet, auſertur inde iubente Hormiſdâ Papâ ibid. & 519. III.
Euphraſius eligitur Antiochenus Epiſ. 521. III. Perit in clade illius urbis 525. III.
Euſtachius creatur Hieroſolym. Epiſ. 548. IV. Mittit legatos ad Quintam Synod. Oecumen. 553. V. Moritur. 561 I.
Euſtachius Bolon. Comes, electus Hieroſol. Rex, cedit Balduino, ne bellum civile conflaretur. 1118 X.
Euſtathius creatur Patriarcha Conſtantinop. 1019. II. Moritur. 1025. III.
Euſtathius alius creatur itidem Pat. Conſt. 1085 V. Moritur. 1089. VIII.
Euthymius ex monacho, & Syncello, eligitur divino calculo Patriarcha Conſtantinop. 901. II. Pellitur; & inhumaniſſimè tractatur a clericis, quorum ſimoniam arguiſſet. 911. III. Mortui in exilio corpus refertur honorificentiſſimè Conſtantinopolim. 920. I.
Euthymius Zigabenus, auctor Panopliæ quando ſcripſerit. 1118. XI.
Eutychius ex monacho creatur Epiſcopus Conſtantinop. multis viſionibus a Deo deſignatus. 552. I. Intereſt Quintæ Synodo Oecumenicæ. 553 V. Reſiſtens Iuſtiniano Imp. promulganti hæreſim Incorruptibilium, pellitur ab eo in exilium. 564. I. Multa edit miracula in confirmationem Cathol fidei ibid Reſtituitur in ſedem poſt duodecim exilij annos, miraculis ubique proficuus. 578 I. Revocatur ab errore Origeniano de reſurrectione, abſque carne palpabili, per Gregorium poſteà Papam 583 I. Moritur. ibid.
Exactor regius pecuniarum inſuetarum, miſerrimè perit. 611. II.
Exaltationis S. Crucis feſtum, quâ occaſione inſtitutum, & quibus diebus celebrari ſolitum 628 I. Eâ die proponi ſolita adoranda S. Crux. 901. I. Vide etiam *Crux*.
Exarchi ab Imperatoribus in Italiam mitti ſoliti, poſtquàm maxima eius pars à barbaris occupata eſt, ad regenda quæ reſidua eſſent, Imperij: qui Ravennæ conſidere conſueverunt. 567. IV.
Eorum potentiâ freti Ravennates quidam Epiſcopi, adverſus Rom. Pontifices cornua erexerunt. 666. II. Eorum conſenſum in electione Rom. Pont. requiri, tyrannicè voluerunt Impp. unde frequentia orta ſunt ſchiſmata. 686. I.
Eorum vires admodùm minuuntur, ſtante pro Rom. Pont. militiâ Italicâ. 701. IV. Vide *Ravenna*.
Excommunicantur Reges & Imperatores à Rom. Pontiff. aliiſque Epiſcopis. Vide in *Reges*, & *Imper.* Eos autem ab iis ritè excommunicari poſſe, probatur inſuper. 800. IV. 875. II. 898 I. 1076. VII. 1080. II. 1097. XXVI. 1111. VI 1157. III
Excommunicati à Rom. Pontiff. Patriarchæ Orientis. Vide ſub nominibus Sedium Patriarchalium: & plura de his alia, in *Rom. Pont.* Excommunicantur etiam mortui. Vide *Mortui*.
Excommunicatorum communicatio quantoperè vitanda. 655. IV
Excommunicatio non paſſim infligenda. 1065. Eius timore repreſſi aliquando & ipſi tyranni a pravis ſuis conatibus. 771. I. Eam contemnere, docuit hæreſis Henriciana. 1102. I. Infligi non poſſe ſæcularibus ſpoliatis rebus ſuis, fuit hæreſis Vvecilonis, damnata in Concilio Quintilinburg. 1085. III. Itémque in regios miniſtros immitti non poſſe inconſulto Rege, præſumptū eſt aliquando in Angliâ. 1164. VII.
Excommunicatos abſque reconciliatione recipi poſſe, fuit quoque error eius eiuſdem Vvecilonis 1085 III. Sicarius excommunicatus confeſtim divinitùs punitur. 900. IV. Itémque inceſtuoſus. 1065. III
Exequiæ. Vide *Funus, Sepultura Corporis*.
Expiari ſolita templa, & vaſa, ac utenſilia hæreticorum. 536. IX.

F

Facundus Hermianenſis in Africâ Epiſcopus, ſcribit pro Tribus Capitulis. 547. III. Carpit etiam leviter Vigilium Papam. ibid. V Ad pœnas à Iuſtiniano quæſitus ob defenſionem Capitulorum, quærit latebras. 553. XIV.
Fames ingens invadit Italiam, ob expulſum Silverium PP. quâ & matres natorum comederunt membra. 539. II. Vniverſum orbem ſub Henrico I. Imp. 1007. II.
Fara Abbatiſſa, & Faro ipſius frater Epiſcopus Meldenſis, egregiæ ſanctitatis homines. 640. V.
Fati aſſertores Mahometani. 630. II
Fauſtus Regienſis Epiſcopus ex Abbate Lirinenſi. 520. IV. Multos ſuis ſcriptis immiſcet errores Pelag hæreſis; indéq; magnæ, ob famam hominis, oriuntur controverſiæ, tam in Oriente, quàm Occidente. ibi. V. Eius ſcripta refelluntur ubique. ibi. V. VI. 529. II. Reſipiſcit, & ſancto fine quieſcit. 520. VII. Non fuit monachus Ordinis S. Benedicti. ibid.
Felix IV. Rom Pontifex creatur nominatus a Theodorico Italiæ Rege 526 II. Celebrandum curat Concilium Arauſicanum. 529 II. Moritur 530. I.
Felix Gillitanus Abbas, natione Afer, Schiſmatis incentor contra Vigilium Papam, ob tria Capitula. 548 II. Excommunicatur à Vigilio. 550. III.
Felix Vrgelitanus, Neſtorianiſmum innovans, damnatur in Concilio Ratiſpon. & Romam deductus, pœnitens reſtituitur. 792. I. Reverſus ad vomitum, iterùm damnatur. 794. I.
Femina. Vide *Mulier, Virgo*.
Ferdinandus Magnus, Caſtellæ Rex, occiſo Rege Legionenſi, duo illa Regna ſimul iūgit. 1037 III. Multas civitates Saracenis adimit, ope S. Iacobi Apoſt ibi. Celebrandum curat Concil. Coyacenſe. 1050. III Iubetur à Victore PP. & Conc. Turonenſi ad inſtantiam Henrici Imperatoris, deponere titulū quem uſurpaverat *Imperatoris*, & Germaniæ Imperatori ſubiectus eſſe. 1055. V. Pius eius obitus, poſt revelationem ipſi factam a S. Iſidoro. 1065. VI.
Feriationem à Iudiciis quatuor dierū ſingulorum hebdomadam, durus imprudenter ſanciverunt Gall. Epiſc. 1034. II. Vide etiam infrà in *Feſti dies*.
Fermentatum omne, animatum eſſe, dicebant cum Manichæis Græci ſchiſmatici. 1054 III.
Ferrandus diaconus Carthag. vir doctiſſ conſultus ab Anatolio S. R. E diacono, ſcribit de quæſtione unius de Trinitate Chriſti paſſi 519. VIII 533. V. Collectionem canonum, ſecundus a Dionyſio Exiguo elaborat. 527 IX
Ferrariæ primus Epiſcopus datus à Vitaliano Papâ. 669. I.
Ferri candentis probatio. 876 IV. Improbatur à Steph. PP. Sexto. 890. I. Eius miraculo converſus ad fidem Haraldus Rex Danorum. 949. II. Eadem probatione purgata calumniâ in quemdam Comitem, coniux Ottonis Imp. eius accuſatrix damnatur igni. 998. III.
de diebus Feſtis, ſeu feriatis, & iuridicis, atque mixtis tribunalium conſtitutio Manuelis Imp. 1166. VI. Vide ſupra in *Feria*.
ad Fidem noluit cogi Iudæos, Gregorius Papa. 579. V. 574. I. Vide *Iudæi*.
Fidei formula edita in Quintâ Synodo. 55 VIII. Sextâ 681. XI. Septimâ 787. VI. Vide etiam *Profeſſio*.
Fidei confirmationem ex miraculis quærere, conſuetum ſæpè privato divini Spiritûs inſtinctu. Vide *Diſputatio. Miracula*.
Fidei periculum factum in Sextâ Synodo, ad retundendam inſani presbyteri temeritatem. 681. VIII.
Fidei probatio per Ignem. 886 II. 1008. II. & per Ferrum candens, 949 II. Vide *Probatio & Iuramentum*. De fide diſputare. Vide *Diſputatio*. Fidei libertas, Vide *Religio*.
Fidei profeſſionem ante ſumptionem Euchariſtiæ fieri, decretum in Concilio Tolet. III. 593. VIII.
Fidei quæſtiones definire, Romanæ eſt Sedis. 35. XIV. 415. V. 430 I. 519 VII. 520. X. 533. III. 546 IV. V. 646. I. 851 II 853. III. 1148. VI.
Fidei Chriſt. cultu, barbarorum feri mores in melius formati. 537. VI. Fidei Cathol. defenſio robur Imperij. Vide *Religio*. Ob fidem non ſervatam Infidelibus, exercitus Chriſtianorum divinitùs cæditur. 1156 III. Vide *Fœdus*.
Fidelitatis iuramento abſoluti ſubditi à Summis Pontificibus, adverſùs Principes hæreticos, & perſecutores 730. II. 1075. XV. 1076. V. 1079. VII. 1080. II. 1110. VI. 1168. VII. Ab eâ revocare ſubditos, ob fœdus cum Infidelibus, minatur Fulco Rhem. Carolo Simplici. 898. I. Vide etiam *Depoſitio*.
Fidelitatem Regibus in Hiſp. iurant Epiſcopi. 693 I. Itémque in Galliâ. 871. IV. 1106. VII. & Angliâ. 1107. II 1108. II.
Flagellari, ſervorum fuit: virgis & fuſtibus cædi, liberorum. 600. V.
Flagellatus noctu à S. Petro Lauren-

Guidonis Cremenſis, in locum Octaviani demortui. 1164 XII. Inſidiatur Alexandro redeunti Romam. 1165. II. In Conciliabul. Herbipol. iuramentum præſtat, & ab aliis cùm ibi, tum ubique exigit de propugnando ſchiſmate adverſus Alexandrum, eiuſque ſucceſſores. 1165. I. Exercitum ducit in Italiam, contra eumdem Pont. ibid. IV. Munitionē Eccleſiæ S. Petri capit, urbemque obſidēs doloſè agit cum Romanis; ſed ſæviſſimâ immiſſâ divinitùs in exercitum peſtilentiâ, cogitur recedere 1177. I. II. Excommunicatur, & Imperio deponitur ab Alexandro 1168. VII Ignominioſè vincitur, fugaturque ex Italiâ à Longob. fœderatis; vixque elabitur in Germaniam mentito habitu. 1167. II. 1168. VIII. Alexandriam, novam urbem Lōgobardiæ, obſidens, ingentibus afficitur cladibus, repelliturque à S. Petro Apoſt. 1175. II. Rurſùm victus periculoſiſſimo prælio ſeriò petit pacem ab Alexandro. 1176. IV. De pace initâ duplex narratio, & quæ verior. 1177. II. III. Accidit Venetias ad Pontificem, & ab eo ſolemni ritu abſolvitur. ibid V. VI. Rurſùm occupat caſtrum Eccleſiæ Rom. ibid. XII. Promulgat conſtitutionem de Pace Conſtantiæ. 1183. III. Altercatur Veronæ cum Lucio PP de variis rebus. 1185. I Conatur Imperij coronam filio ſuo obtinere à Rom. Pont. nec obtinet, niſi priùs ipſe coronam deponat. ibid. & 1186. I. Ob multa illicita redargutus ab Vrbano PP. rurſùm agit in Sedem Apoſtol. 1186. I. Reconciliatur Clementi Papæ; & ſumptâ Cruce pro expeditione Terræ Sanctæ, ſcribit ad Saladinū minaces literas, accipitque ab eo. 1188. III. Pervenit in Orientem cum expeditione; ſed ingenti labore itineris, ex malignitate Græcorum. 1189. III. Inſignibus potitur victoriis ductu Sanctorum adverſus Saracenos. 1190 III Moritur infelici caſu & lugetur ab amicis & multis. ibid.

Fridericus II. utrùm verè fuerit filius Henrici V. & Conſtantiæ eius coniugis. 1197. III. Inveſtitur adhuc puerulus ab Innoc. III. regno Siciliæ. 1198. VI. Orphanus relictus commendatur curæ eiuſdem Innoc. ibid.

Fridiburga ſponſa Sigeberti Regis die nuptiarum ſacrarum ſumit velamen. 614 III.

Friſij recipiunt fidem, prædicatione S. Vvilfridi Eboracenſis Epiſcopi exulis 678. V. Ad eos pergunt pariter alij presbyteri Angloſaxones. 690. I. Eorum Eccleſia ſanguine martyrum propagatur. 693. III. 695. I. 696. I. & prædicatione SS. Epiſcoporum. 697. I. 700 I. Rurſùm apoſtatantes reducuntur ex parte à S. Bonifacio Germaniæ Apoſtolo; qui & ibi martyrium ſubit. 755. III. Eorum Apoſtolus dictus S. Ludgerus. 778. III.

Frineſlarenſe Concilium ſub Canone Sedis Apoſtol. Legato, contra Henricum Imperatorem ſchiſmaticum. 1118 VIII.

Frodoardus presbyter, nobilis Scriptor Hiſt. Rhemenſis, & Chronici, ſæpiſſimè citatur. Eiicitur, quòd nollet conſentire electioni Hugonis pueri in Archiepiſcopum. 925. II. Revocatur ab eodem Hugone maturiori facto. 941. I.

Froila Hiſp. Rex pius, & fortis. 757. III. Necatur a ſuis. 770. IV.

Froila alius, cognomento crudelis, invadit regnum. 924 III.

Fructuoſus è regio ſanguine, pietate inſignis, è ſede Dumienſi transfertur in Bracatenſem. 656. IV.

de Fugitivis reddendis, apponendâ tractatui pacis clauſulâ inter Imp. & Bulgaros, quæſtio orta Conſtantinopoli, & quid definitum. 812. II.

Fulbertus monachus, poſteà Epiſcopus Carnotenſis, doctor inſignis in Academia eius urbis. 1004. III. Sæpè redarguit Berengarium diſcipulum ſuum, de levitate. ibid. eligitur Epiſcopus. 1007. II Eius inſignes virtutes, & doctrina. ibid. III. Primus eo ſæculo conclamat adverſus Principes invadentes beneficia Eccleſ. ibid. Pius eius obitus, ſcripta, & elogia 1028. II. Quæ ei gratiæ ex propenſiori cultu B. Virginis contigerint. ibid, Moriturus ſugillat Berengarium. ibid.

Fulcherus ex Abbate Cellenſi eligitur Archiepiſcopus Tyri. 1138. V. Romam petens pro accipiendo Pallio, adverſarium patitur Patriarcham Hieroſolym. ipſius ordinatorem ibid. Transfertur in Patriarchatum Hieroſolymit. 1146. IV. Iterùm petit Romam propè centenarius adverſus Hoſpitalarios. 1155 VII. Moritur. 1159 X.

Fulco Rhemenſis Archiep. eligitur, inſignis vir nobilitate & virtutis. 882. V. Scribit ſæpè ad Rom. Pont. de variis rebus. 885. III. 892. IV. 894. I. 897. IV. Agit pro Carolo Simplice Rege apud alios Principes adverſus Odonem Regis titulū uſurpantem. 892. IV. Eundem Carolum comminatione excōmunicationis revocat ab ineundo fœdere cū Northmannis Ethnicis. 898. I. Laborat adverſus Nicolaitas repullulantes. 894. I. Necatur ob defenſionem rerum Eccleſ. 900. IV.

Fulgentius Afer multa ſcribit ad diverſos, de variis quæſtionibus fidei. 519. IX 529. VI. Revocatur ab exilio cum aliis Epiſcop. ab Hilderico Rege. 522. III. Moritur, & quæ eius pia ad tranſitum præparatio, & ſumma in doloribus patientia, & Scripta. 529. VI.

Funus Eulogij martyris, divinitùs agitur. 859. I. Vide etiam *Sepultura. Defunctus. Corpora.*

Furſeus & Folianus fratres. Vide in *Follianus.*

G

GAianus eligitur Epiſcopus Alexandr. adverſus Theodoſium, hæreticus ſectæ Incorruptibilium adverſus hæreticum factionis Corruptibilium. 535. X. Pellitur à Iudicibus, ibi. Ab eo dicti Gaianitæ hæretici, ſecta Acephalorum. ibi. XI. Vide *Incorrupt.*

è Galliis quādo penitùs expulſi Gothi. 530. V. 713. V. Invaduntur à Saracenis; ſed defenduntur a Carolo Martello. 725. II. 731. V. Invaduntur à Northmannis. Vide *Northmanni.* Solvunt denarium S. Petro iuſſu Caroli Magni. 782. III. Recurrunt ad eas Rom. Pontifices afflicti. Vide *Franci.*

Gallicanæ Eccleſiæ ingens diſſipatio tempore Caroli Martelli. 741. IX. 807. IV. Cantum ſacrum accipit à Rom. Eccleſia, opera Caroli Magni. 754. III. 787. X. Eius reverentia in Sedem Apoſtol. 909 II. Floret Religioſorum Ordinibus. 1131. IV. Egregium eius præconium ex Arnulpho Lexovienſi 1169. IX. Semper ſtetit pro legitimis Pont. contra Antipapas. ibid. Vide *Franci.*

Gallicani Epiſcopi iudicio ſuo trāsferunt Regnum Lotharij in fratres eius. 842. I.

Concilia generalia Galliarum quolibet triennio celebrari iubentur in Synodo Matiſcon. Secūda. 588. III. Bis in anno haberi voluit Pipinus Rex. 756. II. Ea non niſi aſſenſu Ro. Pontificum habita. 770. III. Gallicanum Concilium adverſùs hæreſim Monothelitarum. 679. I. Concil. tyrannicum, Ebroini Maioris domûs opera, adverſùs ſanctos Epiſcopos. 685. IV. Plura celebrata ſub Roberto Rege, de variis Eccleſ. quæſtionibus. 1004. I. & pro reformatione morum. 1034 I Sub Hildebrando Sedis Apoſtol. Legato, contra Simoniacos 1055. III. Sub Hugone Lugdun. Sedis Apoſtol. Legato, adverſus Schiſmaticos Henricianos, & Philippum Francorum Regem 1094. II. Sub Canone Legato contra Inveſtituras laicorum. 1111. VII. Ab Epiſcopis Galliarum, de cæde quorumdam ſanctorum virorum. 1135 III Quæ certis locis habita ſunt vide ſub ſingulis eorumdem locorum nominibus.

Gallus inſignis ſanctitatis Epiſc. Arvernenſis. 541. VII.

Galſuintha Hiſpana regia virgo nubit Chilperico Francorum Regi. 567. V. Necatur à marito, & recipitur in cælum. ibid.

Gandulphi villæ Cōventus, pro reſtitutione partis Regni Ludovici Imp. 873. II.

Ganelo Archiep. Senonenſis, ob proditionem Regni Caroli Calvi, damnatur in Concilio Tullenſi 857. IV. Eius nomen infame redditū, communéque factum inſignibus proditoribus. ibid. V.

Gaſtonus auctor Ordinis miniſtrorū Hoſpitalis S. Antonij. 1095. VIII.

Gaufredus filius Regis Anglor electus Epiſc. Lincolnienſis, cogitur ab Alex. PP. Tertio renuntiare electioni, quòd non haberet animum ad res Eccleſ. 1181. I. Factus Archiep. Eboracenſis, turbat Regnum abſente Rege. 1191 VIII. Accuſatur à ſuo clero de neglectu ſui muneris aliiſque exceſſibus, & iudicatur à Rom. Pont. 1194. I.

Gebhardus Aiſtetenſis Epiſc. fraudat Leonem PP. exercitu Imperatoris. 1053. I. Diutiùs de eo pœnituit. ibid. creatur Papa ſub nomine Victoris Secundi. 1054. V. Vide *Victor II.*

Gebhardi plures Epiſ. Cōſtantienſes. 689 II Vnus creatur legatus Apoſtol. per Germaniam. 1089 I. Extumulat cadaver Comitis excommunicati. ibid. II. Celebrat Concilium adverſùs ſimoniacos, & fornicarios. 1064. I. Rurſùm eamdem Legationem accipit a Paſchale Secundo. 1100. IX. Præſtò eſt Henrico filio Catholico adverſùs patrem ſchiſmaticum. 1105. II.

Gebhardus Salſburg. Archiepiſc. accipit Pallium ab Alex. PP. Sec. 1062. VI. Ob zelum erga Sedem Apoſtol. fit legatus in Germaniâ. ibid. Moritur. 1070. III.

Geiſa primus Hungarorum Principū Chriſtianus. 989 I. Migrat in cæ-

lum. 997. III.

Gelaſius II. eligitur Rom. Pont. mox que a factioſis ſchiſmaticis captus, horrendè catenatur, ſed liberatur a Catholicis. 1118. II. Rursùm adveniente Henrico Imp. ſchiſmatico, idem Pont. ingenti difficultate fugiens, periculum evadit. ibi. III. Caietam perveniens. ibi. conſecratur. ibi. Romam rediens, in ſolemniis Miſſæ à perduellibus invaſus, ſacris ſemi indutus veſtibus, ſolus per câpos fugit. V. Recipit ſe in Galliam. VI. Moritur Cloniaci. 1119. I.

Generalis dictus poſterioribus temporibus Princeps Armenorum. 1170. XII.

S. Geneſij Concilium adverſus Canonicos rebelles. 1074. VI.

in Genoveſæ virginis Eccleſiam Pariſ. quâ occaſione introducti Canonici regulares. 1147. II.

Gentiliacum Concil. in Galliâ, de cultu Imaginum. 766. I.

Genua. Vide *Ianua*.

Georgij martyris templum deſtructũ Hieroſolymis à Saracenis, ob terrores inde ſibi provenientes. 1009. III. Eiuſdem Martyris ductu vincit hoſtes Ioannes Zemiſces Imp. 971. IV. Henricus Imp. 1022. I. & Fridericus Imp. 1190. III.

Georgius creatur Patriarcha Alex. 620. II. Moritur. 630. IV.

Georgij Piſidæ diaconi Côſtantinop. & Chartophylacis inſignia ſcripta. 608. II. 617. I. IV.

Georgius Conſtantin. Epiſcopus creatur in locum Theodori Monothelit. eiecti. 678. III. Intereſt Synodo Sextæ, & firmiter ſtat pro fide Cathol. 681. II. Moritur. 682. II.

Georgius Xiphilinus eligitur Patriarcha Conſtantinopol. 1193. IV. Ei offert Theodorus Balſamon ſuum Nomocanonem. ibid. V.

Gerardus Abbas Broinienſis, genere, operibus, & virtutibus clarus. 929. II.

Gerardus Chanodienſis in Hungariâ Epiſc. liberè arguit tyrannũ, & prædicit necem. 1042. I. Subit martyriũ ab Hungaris apoſtatis. 1047. V.

Gerardus Cardinalis Legatus in Germaniâ, S. Norbertum præficit Eccleſiæ Magdeburg. 1127. V. Creatur Papa, dictus Lucius. 1144. I. Vide *Lucius II.*

Gerardus Engoliſmenſis Epiſ. ſtat adverſus Henricum Imp. pro iuribus Eccleſiæ. 1112. II. Transfuga ab Innocentio PP. ad Petrum Leonis, Legationéque Antipapæ fungês, acriter perſequitur Catholicos. 1130. XI. Morte ſubitaneâ impœnitens extinguitur; & corpus humatum effoditur. 1135. II.

Gerbertus ex monacho Auriacenſi factus inſtitutor Roberti filij Hugonis Capeti Franc. Regis, introducitur in ſedem Rhemenſem adverſus Arnulphum legitimum Epiſc. 991. II. 992. III. Depoſitus iuſſu Rom. Pontificis, multa impia blaterat côtra Sedem Apoſtol. ibid. Convictus à Legato Sedis Apoſt. dat manus, 995. II. III. Creatur ab Ottone Germ. Rege Archiep. Raven. 996. I. Inde transfertur in Rom. Pontificatum, ſub nomine Silveſtri Secundi. 999. I. Vide *Silveſt. II.*

Germania. Vide *Alemanni*. Excolitur novis Apoſtolicis, & multis in provinciis fidem recipit. 690. I. 695. I. 697. I. 716. III. 719. I. 724. I.

Germanicũ Conc. ſub Vvilbrordo pro rebus Ecc. optimè diſponendis. 697. I. Primum ſub Bonifacio Archiep. pro Eccl. diſciplinâ in ſubiectione Rom. Eccleſiæ. 740. II. Alia ſub eodem, de iiſdem rebus 742. II. 743. I. 745. I. Sub Henrico II. Imp contra Simoniacos. 1047. III.

German. Conciliabulum adverſùs S. Othmarum Abbatem. 759. I.

Germaniæ ſacerdotes tumultuatur pro retinendis coniugiis. 1074. III.

Germanus Capuanus Epiſc. mittitur ab Hormiſdâ PP. ad Iuſtinũ Imp. pro conciliatione Eccleſiæ Orientalis. 519. II.

Germanus Pariſienſis Epiſcopus creatur ex Abbate, præcedentibus propheticis 559. III. Quæ Synodus Pariſ. ſub eo celebrata. ibid. Contemptus à Clotario Rege eidem eâ de cauſâ in graviſſ. morbum incidenti ſanitatem reſtituit. 562. I. Peregrinatur in Orientem, ad abducendas inde Reliquias Sanctorũ. 542. III. Charibertum Regem, ob inceſtum connubium, excommunicat. 570. V. Moritur. 579. V. Duè ulciſcitur in expilatores monaſterij ſui. 845. IV.

Germanus Conſtantinop. Epiſcopus creatur, eò tranſlatus è ſede Cyzicenâ ob egregiam eius ſanctitatem & eruditionem. 714. IV. Ex Copronymi ſtercoris in baptiſmo egeſtione, vaticinatur cladem Eccleſiæ ab eo inferendam. 719. III. Reſiſtit viriliter Leoni Imp. pro defenſione ſacrarum Imaginũ. 726. III. VI. 727. II. Ignominioſè pellitur in exilium. 730. I. Eius obitus ſanctus, & pia ſcripta. ibi. III.

Gertrudis virginis ſacræ, filiæ Pipini Ducis, ſanctus obitus: itémque eius matris. 664. V.

Gibelinus Arelat. Archiepiſc. mittitur Legatus Apoſtol. Sedis Hieroſolymam. 1107. IV. Celebrato Concilio, deponit Patriarchã, qui ſe intruſerat. ibid. Eligitur ipſe in eius locum inviſſimus. ibid. Moritur. 1127. VII.

Gildardus Rotomag. Epiſc. frater S. Medardi. 564. III. Vide *Medardus*.

Gilberti Porretani Pictavienſis Epiſcopi hæreſes, deſumptæ ex libris Ariſtotelis, 1147. IV. V. Damnantur in Côcilio Rhemenſi ſub Eugenio PP. 1148. V. VI Acquieſcens ipſe ſententiæ Synodi, liberè remittitur ad ſuam Eccleſiam. ibid. XI.

Gilimer Hildericum Regem in Africâ apud Vandalos proditionis accuſans, in eius locum conſtituitur. 530. II. Vincitur a Beliſario, & tandem ſe ei dat. 533. VII. 534. IV. Ductus in triumpho Côſtantinopolim, viſâ Iuſtiniani Imp. magnificentiâ, exclamat, *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas*. 534. IV. Loca in Galatiâ ad habitandum cum ſuis, ab eodem Imp. accipit. ibid.

Gilelerus Merſburg. Epiſ. Vvinilos populos doctrinâ & virtutibus illuſtrat. 983. I. Traditur inſuper ei ſedes Magdeburg. ab Ottone Imp. magno ipſius Imp malo. ib. Côciliũ Romæ eâ de re celebratum. 999. IV.

Giſorij Conventus pro expeditione Terræ Sanctæ. 1188. II.

Gizidus Saracenorum Princeps, deceptus à Iudæo ſpe longioris vitæ, deturbat omnes ſtatuas, oblinerat imagines & picturas, auctórque eſt Iconomachiæ & Iconoclaſtiæ; & paulò pòſt moritur. 723. I. II.

Glacies prodigioſa ſub Conſtantino Copronymo. 763. III.

Glaber monachus & hiſtoricus, quo tempore ſcripſerit. 996. II. Eius error de auctoritate Romani Pontiff. ibid. IV.

Gladius Conſtantini Magni delatus ad poſteros, pervenit ad Henricum Germ. Regem. 929. II. Gladius duplex in Eccleſiâ: & contraria ſententia confutatur. 1053. III.

Godefredi Lotharingiæ Ducis, inſignis pœnitentia, ob incenſam Eccleſiam Virdunenſem 1047. VI. Ex coniugio Beatricis Marchioniſſæ Tuſciæ fit dominus magnæ partis Italiæ. ib. Nicolaũ II Papam introducit in urbem, adverſùs Mincium Antipapam. 1059. I. Fugat alium Antipapam Cadaloum. 1062. I. Northmannos Eccleſiam Rom. invadentes repetitis præliis repellit. 1066. II. Moritur. 1070. VI.

Godefredi Duces Lotharingiæ & Tuſciæ, plures; eorúmque diſcriminatio. 1070. VI.

Godefredi Bolionij, Ducis Lotharingiæ, expeditio in Terram Sanctam. 1096. II. Capit Hieroſolymam, eiúſque Rex conſtituitur. 1099. VII. VIII. Moritur, & laudatur de pietate, & fortitudine bellicâ 1100. VI.

Godefredus è monacho Epiſcopus Ambianẽſis, vir inſignis ſanctitatis. 1104. II. Petit Româ adverſùs monachos ſubreptores, & valde honoratur. 1109. II. In Concilio Vien. agit ut excõmunicetur Henricus Imp. 1112. III. Carthuſiam petens ſeceſsûs cauſâ, iubetur repetere Epiſcopatum. 1114. III.

Godefredi, ex Comite Cappenberg. monachi ſanctitate inſignis, obitus. 1129. VIII.

Godefredi, ſive Gotifridi, Viterbienſis, Hiſtoria oblata Vrbano Rom. Pontifici. 1186. III.

Godeſcalcus Slavorum domitor, prædicat fidem iis populis. 1062. VI. Subit martyrium. 1065. V. Vide etiam *Gotheſcalcus*.

Golanduch femina, inſignis martyr in Perſide. 593. XII.

Gothardus Hildeſem. Epiſc. miraculis clarus. 1023. II.

Gotheſcalcus pſeudomonachos prodit hæreſiarcha in Galliis: & quæ fuerint eius pravi mores, & errores. 848. III. Damnatus in Synod. Mogũt. & Rhe. includitur monaſterio. ibid. Iterùm eius errores, & ſectatores damnantur in Concilio Valentino. 855. I. Itémque in Tullenſi 859. III.

Gothi nolebant liberos literis, vel ſeniorũ inſtructionibus educari, quòd aſſererent eos ſic timidos reddi. 526. VIII. Convertuntur ab Arianiſmo ad fidem Cathol. in Hiſpania, unâ cũ ſuo Rege Reccaredo. 590. XIII. 593. VII. Eorum imperium penitùs deficit in Hiſpaniâ & Galliâ. 713. V. De iiſdem vide alia ſub nominibus Regum vel Ducum ipſorum.

Gotifridus Viterb. Vide *Godefredus*.

Gradus affinitatis in matrimonio, qui olim & recẽs prohibitio. 604. II. De iis exorta hæreſis Inceſtuoſorũ, dãnata ab Alexandro II. PP. 1065. III. De iiſdẽ Conſtitutionẽ edit Theodoſius Patriarch. Conſtãt. 1179. IX.

Gradus inſulæ Eccleſia, decorata Patriarchatu Aquileiæ, 602. II. Vide *Aquileienſis Eccl.* Conciliũ ibi habitum ſub Eliâ Patriarchâ. ib. Quæ ei provinciæ ſubiectæ. 729. II. Eius Patriarcha occiſus a Duce Venet. eâque de re celebrata Synodus Altinenſis. 802. III. Alius eius Patriarcha mittitur a Ludovico Imp. Romã iudicandus. 821. IV. Privilegiis auge-

tur à Summis Pontiff. 1050. II.
Græci ex quo tēpore in deterius lapſi, ab Eccl. Rom. paulatim receſſerint. 692. V. Eorum artes, ut ſibi eam ſubiicerent. 705. II. Obiectiones erroneæ, & falſæ criminationes in Latinam Eccleſ. 867. III. 1053. V. 1054. III. 1193. VI. Renovant ipſi quam plurimas antiquas hæreſes. ibid. Vide etiam *Conſtantinop. Ecc.* & *Oriental. Eccleſ.* Græcorum Impp. & Patriarcharum recentiorum; ſummis in Rom. Eccl. & Latinos omnes, invidia. 869. XII. & ſeqq. 968. II. 1191. V. VI. Adverſantur ſummoperè expeditionibus Latinorum in Terram Sanctam. Vide in *Alexius, Iſaacius. An., Manuel.* Horrendè graſſantur Conſtant. in Latinos. 118. V. ſed diram patiuntur ultionem a Latinis. ibid. VII. 1185. IV.
Grandimontenſis Ordinis inſtitutio. 1126. VII.
Grando inuſitatæ magnitudinis decidit Conſtantinopoli, in ultionem necis S. Stephani Auxentiani. 767. III. & Romani Pij Imp. 10 4. VI.
de Gratia & libero arbitrio controverſiæ ex ſcriptis Fauſti Regienſis. 520. V. 519. II.
Gratianus Decretorum Collector, parum accuratus in multis. 774. IV. 964. IV. Quando ea collegerit; & quæ eius patria, & profeſſio. 1151. V. 1163. XV.
Gratianus R. E. Subdiac. mittitur legatus pro reſtitutione S. Thomæ Cantuar. 1169. I. Eius fortis reſponſio Regi Angliæ. ibid. II.
ad Greg. Naz. Imaginem recipit amiſſam loquelam Baſilius filius Leonis Armeni Imp. 823. V.
Gregorius eligitur Epiſc. Antioch. in locum Anaſtaſij Sinaitæ expulſi 571. IV. Periclitatur ob familiaritatem cum impio Anatolio. 581. II. Accuſatus ab Antioch. abſolvitur à Syn. 587. I. Vlciſcitur Deus in eius adverſarios. ibid. III. Mirâ arte conciliat exercitum rebellem 588. V. Moritur. 594. IV.
Gregorius I. Rom. Pont. fuit abnepos Felicis Tertij Papæ. 581. IV. Eius vitæ primordia, ſtudia, & magiſtratus ſæculares. ibid. Monaſticam inſtitutionem, à quibus ſuſceperit. ibidem. V. Diaconus R. E. creatur a Pelagio Papâ, & mittitur Apocriſiarius Cōſtantinopol. ibid. Diſputatione cum Eutychio Epiſc. Conſtantin. habitâ revocat eum ab errore de reſurrectione abſque carne palpabili. 585. I. Revocatur Romā, & monaſterio ſuo ſe includens, præeſt ei ut Abbas, 584. III. Scribit nomine Pelagij Papæ, adverſùs Schiſmaticos Trium Capitul. ib. IV. Eligitur Rom. Pont. 590. II. Eius multiplices conatus ne ordinaretur, irriti facti divino iudicio ibid. III. VIII. Cogitur pendere pecuniam Imp. pro ſuâ cōfirmatione; ſed abſque ullo ſuo crimine. ibi. Scribit de Curâ paſtorali; & qualia ſint eius ſcripta. ib. IX. Synodalē epiſtolā mittit ad Patriarchas Orientales. 591. I. Clericos vetat cū feminis cōverſari, & ſubdiaconis nuptias prohibet ib. IV. Refellitur fabula de capitibus infantium ſacerdotū, inventus in eius piſcinâ. V. VI. Vigilantiſſima ipſius cura in adminiſtrandâ Eccleſiâ VII. 593. IV. 595. I. 599. V. Corrigit legem Mauritij Imp. de militibus volentibus monaſticā vitam amplecti. 592. IV. Seceſſum petit ad ſcribendos Dialogos 593. III. Contemplatione & actione præcipuus. 595. I. Agit vehementer adverſus Ioannem Cōſtantin. ob nomen univerſalis Patriarchæ ab eo uſurpatum; & quæ fuerit de eo nomine ipſius ſententia. ibi. III. & ſeqq. Eius ingens animus, cum ſummâ humilitate V. VII. Mittit Aug. Abbatē, & alios ad converſionem Anglorum. 596. II. Tractat etiam temporalia, & bellica, adverſus Longobardos. 598. I. 603. III. Laborat podagra. 599. V. In Synodo Rom. Conſtitutum promulgat de monachorū exemptione ab Epiſ. 601. II. Agit pro exſtirpandâ Simoniacâ hæreſi. ib. IV. Eccleſiam novellam Angliæ quomodò ordinaverit V. Apocriſiarium mittit ad Phocam creatū Imp. 603. I. Sanctè moritur. 604. IV. Quantæ fuerit apud poſteros æſtimationis. ibid. De eius ſcriptis, quæ vera, vel falſa ſeiātur. V. Cur columba pingatur ad aures eius. ibi. Quædam de eo aſſertæ fabulæ exploduntur. VI. Eius pars librorū quæſita Romæ ab Hiſpanis, divinitùs revelatur. 649. VIII. A ſcriptione Dialogorū, dictus eſt à Græcis Dialog. 604. VI. 726. VIII.
Gregorius II. adhuc Diaconus, & Apoſtolicæ Sedis Apocriſiariū Cōſt. agēs, reſiſtit canonibus Synodi Quiniſextæ. 71?. III. Rom. Pōt. creatur. 714. I. Tractat bellica adverſus Longobardos invaſores bonorū Eccleſiæ Rom. 715. I. Curat reſtitutionem monaſterij Caſſinenſis. 716. II. Cōcilium celebrat adversùs illicita cōiugia. 721. I. & alia pro cultu ſacrarū Imaginū. 726. VI. 730. II. A Leone Imp. laceſſitus; ſed & ad necē quæſitus, quam ei bonum pro malo reddiderit. 726. VII. & ſeqq. Init fœdus cum Francis pro defenſione Eccleſiæ. ibid. X. Compeſcit Luitprādum Regem Longob. ab invaſione urbis, eumdémque ſibi obſequentem reddit. 729. I. Leonem Imp. excommunicat ob Iconomachiam, Italóſque ab eius obedientiâ revocat. 730. II. Moritur, & inter Sanctos col[locatur]. 731. I.
Greg. III. ordinatur. 731. I. Mittit legatos ad Leonem Imp. ut revocet ab Iconoclaſtiâ: ſed ab eo malè ſunt habiti. ibid. II. 732. I. II. 733. I. Concilium celebrat; & tam verbis quam factis, agit pro Imaginum veneratione, & cultu Reliquiarum. 732. II. Petit auxilium Francorum adverſùs Longobardos. 740. I. Moritur. 741. IV. Scripſit pro ſacris Imaginibus. ibid. VI.
Greg. IV. creatur admodùm invitus, & latebras quærens. 827. II. Proficiſcitur in Gallias, pro componendâ pace inter Ludovicum Imp. & filios; ſed agit fruſtrà 833. I. Curat ubique celebrari feſtum Omnium SS. quod eatenùs non niſi Romæ fiebat. 835. V. Moritur. 843. II.
Greg. V. creatur. 996. II. Exagitatus à Ioanne invaſore, defenditur ab Ottone Rege propinquo ſuo. ib. Coronat eumdem Ottonem, Imperatorem eius nominis Tertium. V. In Concilio Rom. conſtituit electores Imperij VII. & ſeqq. Moritur. 999. I.
Greg. quidam, evectus in ſchiſmate adverſus Bened. VIII. cum urbe pellit; ipſe verò pellitur ab Henrico Rege. 1012. I.
Greg. VI. tribus turpiſſ. eiectis Antipōtificibus, canonicè eligitur Papa. 1044. III. IV. Simoniæ perperā accuſatur a Schiſmaticis. ibid. Pacem afflictiſſimæ Eccl. Rom. admoniti[o]nibus, cenſuris, & armis reſtitu[it] ibid. IV. Deponitur iniuſtè & imp[iè] ab Henrico Rege Germ. ipſeq[ue] cedit ob pacem Eccleſiæ. 1046. II. Ducitur in Germaniam ab He[n]rico. 1047. I
Greg. VII. creatur præcedentibus p[ro]phetiis. 1073. V. VI. Eius antece[dentia] vide in *Hildebrandus.* Electio le[gi]timè facta probatur, & approb[atur] a Rege Henrico. 10[73]. VIII. IX. C[u]rat ex Hiſ[pania] reddi Eccl. Rom. c[enſum] antiquitùs debitum 1073. X. Sata[git] pro unione Eccl. Græcæ. ib. XI. A[git] item pro iuribus Eccl. Rom. in Bo[he]miâ, Italiâ, & Sardiniâ XIII. Mu[ni]tur avocaturum ſe populos ab ob[e]dientiâ Franc. Regis, niſi reſipiſca[t a] ſceleribus. XV. Cohibet Saxone[s a] cōmotione in Regem Henr. XV[I]. Inter tot negoria, excellit conte[m]platione, & cæleſtibus revelation[i]bus illuſtratur XIV. Mittit Legati[o]nem ad Henricum, pro eius red[u]ctione ad meliorem frugem. 107[4]. I. Concilia frequentia ab eo Rom[æ] celebrata pro reformatione Ecc[l]. præcipuè contra hæreſes Simonia[]corum, & Nicolaitarum. 10[7]4. II. 1075. I. 1076. III. V. 1078. I. I[] 1079. I. 1080. II. 1081. I. 1083. 1084. III. Calumniæ in eum de c[onſ]uetudine cū Mathilde Comitiſ[ſa] non invenerūt fidem. 1074. IV. R[o]bertum Guiſcardū Ducem Apul[iæ] rebellem Eccl. Rom. excōmun[icat] & collecto exercitu cōprimit ib. [] Expeditionem parat in Oriente[m] adverſùs Saracenos; quæ inter[] pitur Henrici culpa 10[7]4. VII. Ag[it] pro iuribus Eccl. Rom. in regnū Hu[n]gar. ibi. XI. Miſſam celebrans in E[c]cleſiâ, abripitur a Cencio Præf. Vr[bis] ob exceſſus excommunicato, & cō[n]tumeliis afficitur ſed mox liberat[ur] à populo. 1075. VII. Henricum R[e]gem iterùm vocans, cauſam in S[y]nodo dicturum ipſe ab eo in Conc[i]lio magnatium indignus Pont[ifi]catu declaratur. 1076. I. III. Excom[]municat eum, cū omnibus eius [] quacibus, & regno deponit, ſubd[i]tóſque a iuramēto fidelitatis abſ[ol]vit. ib. III. V. Retorquetur in eum[] ſchiſmaticis anathematis ſententi[a] V. Regem Dalmatarū creat, cēnſ[um]que ab eo accipit X. Henricum R[e]gem, poſt pœnitentiam abſolvit [ſub] cōditione 1077. I. Canonicè ſe pu[r]gat de obiectis criminibus: eādem[]que purgationem affert Regi, q[ui] eam refugit. ibi. II. Rurſùm peric[li]tatur à rebellante Rege. VI. Prod[i]gia de eius innocentiâ VIII. Mul[ti]plices ab eo decretæ Legationes [de] rebus Eccl. IX. I. veſtituras Benef[i]ciorum de manu Principū laicoru[m] accipientes excōmunicat 1078. II. Nicephorū Imp. Conſt. excommu[]nicat, ob invaſum iniuſtè Regnū i[b.] IV. Calumniæ Schiſmaticorum i[n] eum, de hæreſi Berengarianâ 10[] II. Reges Daniæ & Hiſpaniæ ho[r]tatur ad contemptum ſæculi. ib. V. R[e]ge Poloniæ, ipſámque Polon[iam] regio honore privat ob necem S. Staniſlai Epiſ. ib. VII. Rurſùm Hen[]ricum Regem excōmunicat, & de[]ponit, ob novas & diuturnas eiu[s] contumacias, ac Rudolphū à Princ[i]pibus electū confirmat. 1080. II. I[n] conciliabulo Brixin. depoſition[is] ſententiâ minimè vocatus percelli[]tur, & adverſus eum evehitur Anti[]papa Guibertus. 1080. IV. V. Ag

pro reſtitutione Michaëlis Imp eiecti a Nicep. tyranno excommunicato. ibid. X. Celſitudo eius animi in conſeruandâ inter tot anguſtias Eccl. diſciplinâ adverſus quoſcumque Principes. ibi. XI. & 1081. IV. Vrgetur valdè ab Henrico Romam obſidente. 1081. III. Exigit Denarium S Petri, a Carolo Magno cõſtitutum in Galliâ. ib. IV. Preſſus ab Henrico, liberatur a Roberto Guiſcardo Duce Apuliæ; & primò Caſſinum, inde Salernum ſe recipit. 1084. III. IV Res ab eo geſtæ adverſus Henricũ, divinitùs comprobantur. ibi Impoſtura de eius pœnitẽtiâ quò ſ eundem perſecutus eſſet. ib. & 1085. IV. 1098. III. Moritur, & inter SS. refertur, miraculis poſt obitum clariſſimus. 1085. IV. Corpus eius poſt quingentos annos reperiunt integrum, & incorruptum. ib. V.
Gregorius dictus, Burdinus Antipapa. 1118. IV. Vide *Burdinus*.
Gregorius VIII creatur. 1187. III. Agit pro ſubſidio Terræ Sanctæ, & Ieiunium quinquennale eâ de causâ indicit ibid. Moritur, non expletis duobus ſedis menſibus. ib. IV.
Gregorij Syracuſani Epiſc. damnati ab Ignatio Patriarcha in Concilio Cõſtantin. cauſa defertur ad Leonem PP. 854. II. Eius depoſitio cõfirmatur a Bened. Tertio 856. II. Electo a Barda Ignatio, ipſe conſecrat Photium ſedis uſurpatorem 858 V. Excõmunicatur a Nicolao Papâ 863. I.
Gregorius poſtea Turonenſis Epiſ adhuc diaconus morbo graviſſ. liberatur ad ſepulcrum B. Martini 566. V. Creatus Epiſc. & hauſtu pulveris ſepulchri S. Martini ſanatur a deſperatâ ægritudine. 574 III. Reprehenditur de impertitâ cõmunione apoſtatæ filio Regis Chilperici. 579. IV. Reſiſtit Chilperico pro regulis Eccl. 580. I. Accuſatus de calumniâ in Fredegundem Reginam, ſe purgat in Synodo Brennacenſi 583. V. Chilpericum revocat à Pelagianiſmo. ibi. IX. Quouſque perduxerit Hiſtoriã ſuam de rebus Francor. 595. IX in fi.
Grimoaldus Lõgob. Rex ex Ariano fit Catholicus. 663. II. Fortis in bello. ib.
Guarimundus eligitur Patriarcha Hieroſol. 1118. X. Moritur. 1128 II.
Gudilæ virg. tranſl. Bruxellas. 978. III.
Guibertus vir ſanctus, fundator monaſterij Gemblacenſis. 942. II.
Guibertus Parmenſis, Cancellarius Henrici Germ. Regis, curat eligendum Antipapam Cadaloum. 1061. II. IV. In ordinem redigitur in Comitiis Germaniæ. 1062. II Eligitur Epiſc. Ravennæ. 1072. II. Nefandæ eius molitiones in Greg. Sept. 1075. VII. 1077. VI. Excommunicatur in Syn. Rom. 1078 I. Eligitur Antipapa ſub nomine Clementis, ab Henrico Rege excõmunicato & depoſito. 1081. V. Stylo virorũ doctorũ & ſanctorum mox perſtringitur. ibid. VI. Multa mala Romanis infert cũ exercitu Henrici. 1081. I. Conſecratur in Eccl. S. Petri ab Epiſc. excommunicatis & depoſitis. 1083. I Coronat Imperatorẽ Henricũ. 1084. I. Quales eſſent ipſius Cardinales, ibi. III. Sæpiùs excommunicatus a legitimis Pont. 1081. I. 1084. III 1087. III. 1089. I. 1091. I. 1095. I Pellitur a Romanis, & cogitur iurare ſe non ampliùs Apoſtolicam Sedem invaſurum 1089. II Permittitur iterùm eò reverti 1091. I Iterùm pulſus a Paſch. II. PP. & Fidelibus undique fugatus, mœrore tabeſcens moritur. 1100. I. Eius oſſa eruuntur, & in flumen proiiciuntur. 1105 IV.
Guido Aretinus, monachus, novam addiſcendi muſicam rationem invenit. 1022. III.
Guido Comes inſtituit in Galliâ Ordinẽ Hoſpital. S. Spiritûs. 1196. XVIII.
Guido. Vide etiam *Vuido*.
Guido Archiep. Viennenſis in Concilio excõmunicat Henricum Imp. inveſtituras beneficiorum ſibi uſurpantem. 1112. III. Eius illuſtre genus, & inſignes virtutes. 1119. II. Creatus Summus Pont. ſub nomine Calliſti, ibid. Vide *Calliſt. II*.
Guido Cremẽſis preſb. Card. evehitur in pſeudopontificẽ adverſus Alex. III. Octavianũ. 1159. IV. Agens cauſam eius apud Reges Franc. & Ang. confunditur ab Vuillelmo Papienſi. 1161. II. Eligitur Antipapa in locũ Octaviani mortui, ſub nomine Paſchalis III. & confirmatur a Friderico Imp. cum iuramento 1164. XII. 1166. I. Inſanabili morbo percuſſus, moritur impœnitens. 1169. V. 1170. X.
Guillelmus Ottonis Regis filius, creatur Archiep. Moguntinus. 954. V. Moritur. 975 I.
Guill. Northmanniæ Dux relictum ſibi a S. Eduardo Angliæ Regnum benedictione Sedis Apoſt. ab invaſione Haroldi tyranni armis vindicat. 1066. III. IV. Laudatiſſimus inter eius temporis Principes, quamquã nec ipſe adeò inſons. 1074. IX. 1079. V. Fratrem ſuum Epiſc. Baiocenſem carceri mancipat, ob deceptiones eius, & levitates. 1084. VI. Eius pœnitentia de Eccleſiis cõbuſtis, & religioſus obitus, miſtus iuſtitiâ divinâ. 1087. VII.
Guillel. II. Angliæ Rex, ſuccedit patri. 1087. VIII. Exagitat Anſelmum Cantuarienſem Archiep. ob defenſionem Vrbani PP 1095 VII. Moritur infelici obitu corporis & animæ. 1100. VII.
Guill. Aquitaniæ Dux potentiſſimus, ſed vitiis inquinatiſſimus, favet Petro Leonis Antipapæ contra Inn. II Pont. 1130. XI. XII. Eius impiæ tacetiæ in Petrum Epiſcopum Pictavienſem, a quo excõmunicatus eſt ib. XII. Terribiliter convertitur a S. Bernardo. 1135. I. De eius pio obitu, diverſæ auctorũ aſſertiones. 1136. II.
Guill. cognomẽto Malus, ſuccedit patri in Siciliæ Regno. 1152. IV. Excõmunicatur ab Hadriano PP. ob invaſas terras Eccleſiæ. 1155 II. Obſidet eum Beneventi, & iniquiſſimas cogit ſubire conditiones; ſed ingenti ſuo ipſius, & totius regni damno. 1156. I. II. Optimè ſibi providet, adhærendo Alexandro Papæ contra Schiſmaticos. 1161. V. Moritur. 1166. V.
Guill. cognomento Bonus, filius prædicti Mali, ſuccedit patri defuncto, 1166. V. Subvenit Alexandro Papæ adverſus Fridericum Imp 1167. I. Quam perverſus in res & perſonas Eccleſ. 1169. VII. Pacem per legatos cõponit cum Friderico. 1177 IV. VI. Bellum infert Græcis, ut ultionem effuſi Conſtantinopoli ſanguinis Latini. 1185. IV. Moritur. 1189. IV.
Guill. Abbas S. Benigni Papam dimovet à concedendo Patriarchis Conſtantin. titulum Oecumenici 1024. III. Pacem conciliat inter Robertũ Franc. Regem & filios eius. 1031. I.
Guill. Papienſis Card. ignominioſè ſilet in Concil. ab. Papienſi pro Frider. Imp. 1160. V. Stat poſtea firmiter coram Regibus Fran. & Anglor. prò Alex. PP. III. 1161. II. Petitus à Rege Angl. in causâ Thomæ Cantuar. iniquè rem agit. 1167. VII. 1168. II. IV. Revocatus, & pœnitet. ibid. IV.
Guill. Canonicus regularis S. Auguſt. magni nominis Pariſiis. 1147. II. Educitur in Daniam, & fit Abbas Roſchildenſis. 1161. VI.
Guill. Malmesb. nobilis ſcriptor Anglus, quo tempore vixerit. 924. IV Haud aſſuetus parcere Eccl. Rom. miniſtris. 1125. IV. Quouſque perduxerit Hiſtoriam Regum Anglorum. 1130. XII. in fi.
Guill. Tyrius colligit hiſtoriam Belli Sacri. 1096. II. Præfectus Archiep. Eccleſiæ Tyriæ, Romam venit ad Concilium Generale ſub Alex. PP III. eiuſque Acta & ſtatuta conſcribit. 1179. I. Quouſque produxerit Hiſtoriam ſuam. 1185. II. Legatione fungitur in Galliam pro auxilio contra Saladinum ibid. Ab eo Crucem accipiunt Reges Franc. & Anglor. 1188. II.
Guntharius Colon. & Theutgaudus Trever. Archiepiſcopi, excommunicati a Nicolao PP. ob eorum ſcelera, quæ diabolica in eum perpetrãrant. 863 III. IV. Quis eorum progreſſus & finis. ibid. VI. 868. V.
Gunthetamnus Francor. Rex ſuccedit Clotario patri in parte Regni. 565. IV. Solicitus de tranquillitate Regni, & pace inter fratres. 576. I. Indulget coniugi necem iniquam medicorũ. 583. V. in fi. Sollicitus de optimè conſtituendâ diſciplinâ Eccleſiaſticâ & politica 581. VI. 582. I. 588 III. Ingentem cladem accipit a Gothis, ob militum ſacrilegia. 589. I. Ad avertendam peſtem Rogationes vigilias, & Ieiunia inducit. 590. VI. Miracula ex tactu fimbriæ, eiuſq; veſtimenti, & ad eiuſdem nominis invocationem. ibi. In altari á ſicario appetitus, divinitùs ſervatur. ibid. Moritur. 598. VII.
Guntheri inſignis eremitæ ſilvæ Boëmiæ, piæ peregrinationes, & ſanctus obitus. 1045. II.

H.

HAbdallas Saracen. Princeps Chriſtianos perſequitur. 757 IV. Magorum ſectam in Perſide extinguit. 758. III. Chriſtianos omnes, & Iudæos, manibus inſcribi iubet. 772. IV Moritur. 775. V.
Hadrianus creatur Rom. Pont. 772. II. Legationem mittit ad Carolũ Magnum adverſus Longobardos. ibid. Eũdem Regem honorificentiſſimè Romæ excipit. 774. Vtrùm ei conceſſerit electionem Rom. Pont. & Inveſtituras Epiſcoporum ibid. III. Officia Eccl. hortatu Caroli Magni, in melius diſponit. 778. V. Legationẽ accipit ab Imp. pro confirmatione Epiſ Conſtantin. & celebratione Oecum. Synodi de cultu Imaginũ. 785. I. Qua occaſione collectionem canonum elaboravit. 786 II. Cautionia in eũ de ſimonia. 787. IX. Quid ei cum Carolo Magno, & Synodo Francoford. de cultu ſacrarũ Imaginum. 794. III. & ſeqq. Moritur. 795 III. Eius Pontificatûs felicitas. ibid. Munificentia in Eccleſia, & pauperes; atque Scripta. ib. Decorat eius ſepulchrum regio epitaphio Carolus Magnus; erogátque pro eius anima largas eleemoſynas ibid IV.

Hadrianus II. vit laudatiſſ præcedentibus propheтіis eligitur anno ætatis ſeptuageſimo quinto. 867. XV. In rebus a Nicolao prædeceſſore ſuo cœptis, quomodò ſe geſſerit; & quod fuerit in his aliorum de eo iudicium 868. II. Damnat acta Photij intruſi Conſtant. ibid. III. Mittit Legatos in Orientem, pro cogendâ Oecumenicâ Synodo, occaſione turbarum Eccleſ. Conſtant. 869. I. Petitur ab eo confirmatio Octavæ Synodi: ibi. X. Itémque diſpenſatio de quibuſdam eius decretis. 871. I. Comminatur excommunicationem Carolo Calvo, ob uſurpationem Regni nepotis. 869 XVI. 870 I. Quæ ruſsùm occaſione Hincmari Laudun. amaritudines ei cum eodem Carolo, & Hincmaro Rhem. 871. IV. V. Moritur. 875. IV.

Had. III ſedet. 884. I Quòd Photium noluerit recipere, impetitur calũniis Baſilij Imp. ibid. Moritur 885. I.

Hadrianus IV. eligitur. 1154. II. Eius anteriora laudatiſſima. ibi. Romam ſupponit interdicto, ob ſeditiones civium 1155 I. Regem Siciliæ excõmunicat, ob rebellionem. ibi. II. Fridericum Regem repellit ab oſculo pacis, donec ſatiſfaciat de officio ſtratoris non exhibito IV. Coronat eundem Imperatorem V. Siculum bello perſequitur. VI. Legatos mittit Conſtant. pro unitate Eccleſiæ. VIII. Obſeſſus Benevenci a Siculo, malas conditiones cogitur ſubire. 1156. I. Fridericum Imp. commonens de beneficiis a Sede Apoſt. acceptis, infenſiſſimum eum patitur. 1157. II. III. Mitigare eum conatur aliis literis. 1158 I. Ruſsùm innovatur inter eos aliis occaſionibus diſſidia. 1159. Hadrianus moritur anginæ morbo; refelliturque alia cauſa eius obitus ibi. II. Hiberniam conceſſit Regi Angliæ ſub cenſu annuo. ibi. III. Matrem ſuam reliquit alendam eleemoſynis Eccleſiæ. ibid.

Hæreſes quanta ſecum vehant Imperij mala 528. II. 540 VIII. 611. I. 6r. I. 614. I.

Hæreſiarcha Imperator Leo Iſaurus. 726. II. Hæreſiarchæ, vel alij præcipui hæretici, recantaturi palinodiam, ad Rom Pontificem accedere conſueverunt, vel libellos mittere. 518 VIII. 645 I 795 I. & ſæpè alibi.

Hæretici qui non poſſent diſputatione convinci, miraculis confutati, vide *Diſputatio*. Eis nibil contra fas concedendum, prætextu converſionis illorum. 553. XIII. Cum eis non eſt fœdus ineundum. Vide *Fœdus*. Eorum templa, & utenſilia expiari cõſueta antequàm iis uterentur Catholici. 536. IX. Adverſus eos ritè imploratur auxilium Principum & Magiſtratuum. 556 I. 5?6. II. 601. II. Eorum pœnæ: Librorum combuſtio. Vide *Libri hæreticorum*. A quibuſcumque magiſtratibus excludi. 583. II. Succeſſione bonorum privari 530. III. Sepulturâ Chriſtianâ excludi. 1179. III. Capitale earum ſuppliciũ. 583. II. Gladio puniri. 583. II. 812. I. 1000. V. Comburi. 633. VII. 1000. V. 1017. I. 1118 XI. 1148. II. Publico bello appeti. Vide *Religio & Manichæi*.

Hamburgẽſis Eccl. erigitur in metropolim omnium regionũ Aquilonarium, cum Vicariatu Sedis Apoſtol. 831. III. Vnitur ei Bremenſis, ad ſedandas earum diſſenſiones. ibid. Miſerrimè devaſtatur à Slavis. 1065. V Imminuitur eius auctoritas ſub Archiepiſc. ſchiſmatico. 1092. II. Vide etiam in *Bremenſis*.

Haraldus Danorum Rex convertitur ad fidem, & pulſus à ſuis, recipitur a Ludovico Pio Imp. 826. V. Alius item eiuſdem nominis convertitur, ex miraculo ferri candentis 949. II. Totum Septemtrionem prædicatoribus & Eccleſiis replet. 980. II. Bello à proprio filio adhuc Pagano appetitus, moritur ex vulnere martyr. ibid.

Haraldus Norvergiæ Rex, turbans eam Eccleſiam, corripitur ab Alexandro PP. Sec. 1062 V.

Helenæ Vviſigothæ canonizatio, per Alexandr. PP. Tertium. 1164. XIV.

Helpidius ex Præf. Siciliæ erumpit in tyrannũ. 781. III. Fugiens in Africã, a Saracenis colitur ut Imper. ibid.

Henriciana hæreſis, quæ & Politicorũ, qui ſpiritalia ſubdunt Regibus, ſic dicta ab Henrico III Imp 1046. II. 1073 II Docuit eam, Excommunicationem Eccleſiæ contemnere. 1105. I. Vide *Politici*.

Henriciana alia hæreſis, ab Henrico, Petri de Bruis diſcipulo. 1147 VI. Præcipua eius capita ibid. VIII. Ipſius Henrici praui mores, & enormia ſcelera. ibid. VII.

Henricus Rex Germaniæ quando regnare cœperit. 919 II. Vnctionem præ humilitate recuſanti, quid oſtẽſum fuerit à S. Petro. ibid. Pœnitens de viduâ velatâ ductâ, pedibus Romam petit. ibid. Propagat regnum in vicinas & exteras nationes. 920. II Sacram Lanceam, aliáque eiuſmodi pia arma conquirit, & ſanctè utitur. 929 II. Reges Daniæ ſibi ſubiiciens, facit eſſe Chriſtianos. 930. I. Voto de extirpandâ ſimoniâ facto, ingẽti prælio vincit Hungaros. 933. II. Moritur. 936. I. Numquam dictus eſt Imperator. 1014. I.

Henricus Bavariæ Dux, poſt Ottonẽ III. coronatur Rex Germaniæ ex prædictione Sanctorum. 1002. III. Itémque Rex Italiæ. 1005. I. Debellat Poloniæ Ducem. ibid. Procurat in Concilio Tremon. reformationem Eccl ibid. II. In Synodo Francofor. non niſi humi proſtratus alloquitur Epiſcópos. 1006. I. Subobſcurum in ſomnis accipit vaticiniũ de futuro Imperio. 1007. I. Subiicit humeros feretro S. Romualdi Abbatis. ibid. Cultus eius erga Cluniac. monaſterium. 1013. II. Coronatur Imperator à Bened. PP. 1004. I. Dicendus Primus, non Secundus, eius nominis Imp. ibid. Ordo & cæremoniæ eius coronationis. ibid. II. Confirmat Donationes, & Privilegia Rom. Eccl. IV. Donat ei Bambergam civitatem, recens à ſe ædificatam. 1019. I. Græcos ex Italiâ pellit. 1022. I. Eius pietas in expeditionibus bellicis, ibid. Caſſini curatur à S. Benedicto, & cupit fieri monachus. ibid. Congreſſus eius cum Roberto Franc. Rege quantâ humilitate ſimul & munificentiâ utrimque factus, 1023. I. Moritur, vitâ in virginitate cum virgine coniuge ex mutuo conſenſu ductâ. 1024. IV. Refertur inter Sanctos, & coruſcat miraculis. ibid.

Henricus (III. Rex, II. Imperator) filius Conradi Imp. ſuccedit patri in Regno Germaniæ 1039. I. Tyrannum Pannoniæ mulctat, ad verſariis parcit, hiſtriones reiicit. 1043. II. Gregorium VI. iniuſtè deponit, & Clementem II. ſubrogat, à quo Imperij coronam ſuſcipit. 1046. I. II. Arguitur eius deteſtanda præſumptio in Sedem Apoſt. ibid. Agit adverſus Simoniacos. 1047 I III. Vexatur a dæmonibus, ob Epiſcopatum iniuſtè collatum; ſed liberatur à S. Laurentio. ibi. III. Manichæos detectos damnat patibulo. 1052. V. Multas terras permutat cum Papâ Leone. 1053. I. Exercitu eundem iuvat contra Northmannos. ib. Victorem PP. II. Romam deducit conſecrandum 1055 I. Agit in Concilio Turon. adverſus Ferdin. Hiſp. Regem. ibid. V. Moritur, & eius anima liberatur à dæmonibus per S. Laurentium. 1056. I. Seipſum olim voluntariis flagellis cæcidit. ibid. III.

Henr. (IV. Rex, III. Imp) naſcitur infauſto omine. 1051. II Commendatur à patre moriente Rom. Eccl. à quâ ei ſtabilitur Regnum. 1056. I. Quid ei conceſſum à Nicolao II. de electione Rom. Pont. 1059 V. Abſtrahitur à matre per Annonem Epiſc. Colonienſem; cuiúſque cura a Principibus eidem Annoni datur. 1062. II. Spreto Annone, regimen transfert in Adalbertum peſſimum Bremenſem Epiſc. ſed à rebellantibus populis cogitur illum pellere. 1066. IX. Interminatione excommunicationis cohibetur ab Alexandro Papâ, ne repudiet coniugem. 1069. I. In omnia gẽnera flagitiorum ruit; & vocatus ad Sede Apoſt. cauſam dicturus, non ſolùm contemnit, ſed & aliorum appellationes tyrannicè prohibet. 1073 I. II. Approbat electionem Gregorij PP. VII. & veniam ſcelerũ ab eo petit. 1073. IX. Inſurgunt adverſus eum Saxones. ibid. XVI. A matre Agnete, & legatis Gregorij conventus, pœnitentem ſe profitetur, & abſolvitur ab excommunicatione venditarum Eccleſiarum. 1074 I. Ob periculum à Saxonibus, ſubiectionem promittit Eccl. Rom. ſed evitato periculo, revertitur ad vomitũ. 1075 V. Vocatur iterùm Romam, cauſam in Synodo dicturus: adverſus quæ ipſe concilium malignantium convocans, Gregorium indignum Pontificatu declarat; mittitque qui ei denuntient ut ſe abdicet. 1076. I. III. Excommunicatur ab eo in Synodo Rom. & declaratur regno depoſitus ibi. III. V Divina ultio in eum, ac ſuos. VI. VII. Inſurgentibus in eum Principibus, cogitur privatus agere interim dum eius cauſa definiretur à Summo Pont. VIII. Ingenti difficultate & penuriâ proficiſcitur in Italiam, ad petendam abſolutionem à Greg. IX. Pœnitentia eius aſpera, & abſolutio ſub conditione. 1077. I. Iterùm relabitur ad priſtinam contumaciam, & inſidias Gregorio ſtruit. 1077. IV. VI. Abdicatur à Principibus Germaniæ, & adverſus eũ eligitur Rex Rodulphus. ibi. VII. Excommunicatur denuò, & deponitur à Greg. 1080. II. In Cõciliabulo Brixin. ſententiam depoſitionis in Gregor. intorquet, & creat Antipapam Guibertũ. ibi. IV. V. Romã obſidet, & Catholicos diriſſimè ubiq; perſequitur 1081. III. 1082 I. Capit Eccleſiam S. Petri, & in eâ conſecrari facit Guibertum per Epiſc excommunicatos & depoſitos. 1083. I Fingit velle Synodũ & cum indicta eſſet, impedit eam. ibid. II Captâ Eccleſiâ Lateranenſi,

coronatur Imperator à ſuo Guilberto. 1084. I. Fugatur Româ in Germaniam à Roberto Duce Apuliæ. 1084 III. Prælijs diverſis victus à Catholicis in Germaniâ, via mutato habitu elabitur, 1086 II. 1089. I. VI Gregorij in eum ſententia, confirmatur à Victore PP. Tertio: 1087. V. & ab Vrbano II. 1089. I. Vincitur ab Eggeberto. 1089. VI. Inaudita eius in uxorem ſcelera; ob quæ rursùm excommunicatur, & proprius filius Conradus in eum rebellat. 1093. II. Iterùm cum ſuâ hæreſi anathematizatur in Synodo Rom. ſub Paſchale Papâ. 1102. I. A proprio filio Henrico rebellante, & Principibus ei inhærentibus, cogitur inſignia Imperij deponere, & Summi Pontif. iudicio ſe ſupponere. 1105. II. III. Rursùm literis circularibus declamat in filium, & Rom. Pont. 1106. I. Appellat Sedem Apoſtol. contra filium. ibid. II. Moritur ingenti omnium gaudio, cùm ob ſcelera cunctis eſſet execrationi. ibidem. Cadaver eius effoditur iuſſu Paſchalis PP. ibid. III. Permittitur poſteà ſepeliri, quòd diceretur pœnitens obiiſſe. 1111 III.

Henr. (V. Rex IV. Imp.) rebellans in patrem ob eius obſtinatum ſchiſma, ſuſcipitur in Regem à Principibus Germ. & Legatis Sedis Apoſt. 1105 II. III. Subiectionem exhibet Paſchali PP. in Synodo Vuaſtallenſi. 1106 V. Incipit conteſtari pro Inveſtituris Epiſcop. 1107. I. Romam veniens ad coronam Imperij, Paſchalem denegantem illam niſi renuntiaret inveſtituris, captivum abducit, cogitque eas permittere, ipſumque coronare. 1111 I. II. Excommunicatur à diverſis ubique Concilijs ibid. VII. 1112 III. 1114. III. 1115. II

Rursùm veniens Romam, coronari ſe facit à Burdino Archiep. Bracar. perditiſſimo; cùm nemo ex Clero Rom. id exequi voluiſſet, abſente Pontifice. 1117. I. Multis territus prodigiis, valdè ſatagit pro obtinenda abſolutione, ſed fruſtrà. ibid. II Gelaſij PP. electionem approbans confeſtim eum perſequitur, & Burdinum Antipapam creat. 1118. IV. Fugatur à Northmannis. ibid. In Conventu Triburienſi reus aſſiſtens, ſatisfactionem promittit. 1119. II in fi. Inveſtituras beneficiorum deponere recuſans, excommunicatur à Calliſto PP. Secundo in Synodo Rhemenſi ibid. III. In Germaniâ adeò exagitatur à Catholicis, ut cogatur promittere firmam pacem Eccleſiæ. 1122. II Renunciat penitùs Inveſtituris & Electionibus Epiſc. & abſolvitur ab excommunicatione per Legatos Sedis Apoſt. 1122. II Aggreditur bello Regnum Francorum magno ſuo damno. 1125. I. II. Moritur, & in eo deficit Imperium à Germanis, tranſferturque ad Saxones. ibi. III. Eius progenies exagitatur à Lothario Rege, ipſius ſucceſſore. ibid.

Henricus (VI. Rex. V. Imp.) vivente adhuc patre Friderico, tentat renovare Inveſtituras laicas beneficiorum. 1186. I. Ducit uxorem Conſtantiam filiam Regis Siciliæ. ibid. IV. Altercatur cum Tancredo, pro ſucceſſione Siciliæ. 1189. IV. Poſt obitum patris petit à Rom. Pont. coronam Imperij accipitque novo ſubiectionis iure. 1190 V. 1191 II. Richardum Angliæ Regem captivum detinet, & quibus prætentis cauſis. ibid. VII. Sæviſſimè tractat Siculos, & theſauros immenſos Regum defert in Germaniam. 1193. I. 1194. III. 1196. V. Excommunicatur à Cæleſtino PP. ob cauſam Regis Angliæ. 1195. II Tributum exigit ab Imp. Conſtantinop. 1197. I. Moritur, & vetatur ei ſacra ſepultura, quoadvſque ſatisfactum eſſet Regi Angliæ. ibi. II. Condidit teſtamentum valdè pium. ibid. Vtrùm Fredericus II. verè fuerit eius filius. ibid.

Henricus filius Roberti Franc. Regis, coronatur à patre. 1028. I. Mortuo patre, ſolus regnat, pietate & fortitudine præſtans. 1033. IV. Coërcet Berengarium hæreſiarcham. 1035. II. Philippum filium Regem ungendum curat. 1059. X. Moritur ibid.

Henricus Angliæ Rex altercatur cum Anſelmo Cantuarienſi de Inveſtituris laicis beneficiorum 1100 VIII. Eius fraus in promulgandâ de eis Paſchalis PP. ſententiâ. 1101 II. Anſelmum ea de re mittens Romam in reditu iubet exulare. 1103 I. Revocat eum; & controverſiam de inveſtituris componit cum Paſchale. 1107. II. Victoriam de fratre obtinet, & Northmanniam ſibi vendicat. ibi. Perſequitur Hildebertum Epiſc. ibid. III. Innocentio Papæ obſequium exhibet adverſus Petrum Leonis. 1130. IX Moritur. 1135. IV.

Henricus II. Angliæ Rex ex Duce Northmaniæ. 1154. III. Accipit ſub annuo cenſu dominium Hiberniæ à Sede Apoſt. 1157 III. Stat pro Alexandro III. contra Octavianum ſchiſmaticũ, quamvis in contrariam partem admodùm ſollicitatus à Friderico Imp. 1160 VIII. 1161. I. II. Succurrit Regi Franc. periclitanti ab Imperatore. 1162. III. Obſequium ſtratoris, unà cum eodem Rege, exhibet Alexandro. ibid. IV.

Vnde ortæ diſcordiæ inter ipſum & Thomam Cantuarienſem. 1163. III. Incipit altercari de Conſuetudinum regiarum obſervatione. ibidem. IV. Quàm eſſet in iram præceps. ibid. V. Agit acriter in eundem Thomam, etiam apud Alex. Papam, pro iiſdem Conſuetudinibus. 1164. II. III. V. Ob eas damnatas ab Alexandro, furibundum promulgat edictum adverſus ipſum, & Thomam ibid. X. Minas excommunicationis & interdicti à Thomâ accipiens appellare Sedem Apoſt. cogitur, qui appellationes ad eam evacuare conatus erat. 1167. V. Novæ eius molitiones in Thomam, apud Ciſtercienſes monachos, & Alex. PP. quem fraudulentiſſimè circumvenit. ibid. VI. VII. 1168. II. Rursùm appellat ad Pontificem. 1168 IV. Multa iterum tentat, agitque adverſus Thomam. 1169. I. & ſeqq. Territus denùm urgẽtiſſimis Alexandri comminationibus, pacem dat Thomæ, eumdémque in Angliam redire permittit. 1170. IV. Rursùm accuſationes in eum accipiens, querelis ſuis incautè parat ei necem. ibid. IV. Quibus conditionibus abſolutus ab eâ nece fuerit, & quàm promptè ſuſceperit pœnitentias iniunctas 1171 I II. Filios ſuos, unà cum coniuge, Regéſque Franc. & Scot. aliosque Principes ſimul confœderatos patiens hoſtes, recurrit ad ſupremam ſuam dominam Sedem Apoſt. 1173. II. Viſitat ſepulchrum S. Thomæ Cantuar. ingenti ſuâ ipſius demiſſione; & ibi ab Epiſcopis & monachis flagellare ſe facit. 1174. I. Ope S. Thomæ confeſtim omnes hoſtes aut vincit, aut ſibi conciliat. ibid. II. Offeruntur ei per Legatos, Vexillum & Claves Hieroſol. tanquam hæredi Regni, pro ferendo ſubſidio adverſus Saladinum. 1185. II. Accipit Crucem ab Archiepiſcopo Tyro, unà cum Rege Franc. pro eâ expeditione. 1188. II. Moritur. 1189. I.

Henrici Finlandiæ Apoſtoli & Epiſcopi martyrium. 1151. IV.

Heracleenſis Epiſcopi fuit conſecrare Conſtantinopolitan. Patriarcham. 9·6. I.

Heracleonas Heraclij Aug. filius ſexto Imperij menſe rebellante Senatu deponitur, & naſo mutilatur. 641. I.

Heraclius erectus in Imperium adverſus tyrannidem Phocæ, ipſum obtruncat. 610. I. & ſeqq. Vincit virtute Imaginum Chriſti, & Deiparæ. ibid. I. Tributum annuum offert pro pace, Coſrhoi Perſ. Regi Imperium devaſtanti, qui illud reſpuit. 613. I. Inceſtas nuptias contrahens cum nepte ſuâ, turpia atque nefanda patitur. ibid. Iudæos exagitat. 614. VII. Perſis univerſum Imperium devaſtantibus, ipſe ad liberos ſuos honoribus provehendos tantummodò incumbit 612 I. 616. II. Rursùm iniquis quibuſvis conditionibus pacem quærens, non auditur. 617. III. Tandem accingens ſe ad bellum, cùm pecuniæ deeſſent, accipit mutuò ab Eccleſiis, & monaſteriis aurum, vaſaque ſacra conflat. 610. I. Piè cœpta eius expeditio, & inſignes victoriæ de Perſis, præviâ Imagine Chriſti Non manu factâ, & aſſiſtente auxilio Dei genitricis. 621. I. II. 622 I 623 II 624. III. 625. II. 626. II. Gigantem ſingulari certamine ſuperat; Razatem ducem propriâ manu occidit, ſpoliáque opima colligit; ſignáque recentia Romanorũ à Perſis olim capta vindicat, aliáque prorsùs egregia præſtat. 624. III. 626. II. Extincto Coſrhoë, pacem cum eius filio componit ampliſſ. conditionibus, & imprimis ſanctiſſ. Lignum Crucis repetit. 627 III. IV. Veniens cum triumpho Hieroſolymam, Crucem in proprium Calvariæ locum ſuis humeris portat, illuſtri miraculo eâ ſe commendata. 628. I. Pro auro ab Eccleſiis ſumpto, conſtituit eis è fiſco annuos reditus. 617. V. Eius nomine toto terrarum Orbe celeberrimo reddito, legationes undique cum muneribus ſuſcipit. 628. II. Fidei cõſulere imprudens exiſtimans, imbibit Monothelitarũ hæreſim. 629. I. II. Nullus umquam maiori in Remp. Chriſt. cauſa cladis extitit, quam ipſe, dum non ſe oppoſuit naſcẽti Arabum imperio. 631. I. Promulgat impiam Ectheſin in favorem hæreſis Monothel. 636. I. Cùm videret ſe eius causâ Occidenti execrationi eſſe, alio promulgato edicto negat eam eſſe ſuam, ſed tamen abolet. 640. II. Moritur infeliciter. 641 I.

Heraclius frater Conſtantini Pogonati, coopiatur ab eo in Imperium. 668 II. Redigitur in Ordinem, quòd nova moliretur. 681. IX

Herculani Epiſc. Peruſini martyrium à Totilâ. 546. I.

Heribertus Colon. Archiepiſc. fidelis monitor Ottonis III. Imp. 100·. VII. Reconciliatur ipſi Henricus Primus. 1020. II. Moritur ibid.

Herlembaldi ducis martyriũ, a Schiſmaticis acceptum Mediolani. 1076. XII. Ipſius frater etiam percuſſus gladio venenato, illæſus permanet. 1066. VI.

Hermânus ex Duce Lotharingiæ eligitur Rex Germ. adverſus Henricum ſchiſmat. 1081. III. Intereſt Synodo Quintilineburg. 1085. II. Moritur. 1088. IV.

Hermenigildus filius Levvigildi Regis Gothorum in Hiſpaniâ, convertitur ad fidem Catholic ab Ingunde coniuge, feminâ Francâ. 583 VII. Bello appetitus a patre Ariano, auxilium Græcorum quærit. ibid proditorè derelictu. a ſuis, iuramento fidens patris, ſe dat ei; & paulò pòſt ſecuri percuſſus, conſummat martyrium 588. I.

Herveus eligitur Epiſc. Rhem. 900. IV Feliciter agit in converſione Northmannorum. 905. II Celebrat ſæpiùs Concilia pro reſtitutione diſciplinæ Eccleſ. & Regni. 909. I. 1. Conciliat rebelles Francos cum Rege. 920. II. Vngit Regem Robertum adverſus Carolum Simplicem, & tertio pòſt die moritur. 722. II.

Hevvaldi duo presbyteri martyrium in Saxoniâ conſequuntur. 693. III. Corpora miraculis clarent. ibid.

Hiberni Schiſmatici Tribus Capitulis acriter inhærent. 533. XIV. ſed reducuntur ad unitatem per Gregorium Magnum. 552. II. iterùm inhærent ſchiſmati de die Paſcharis: 604. VIII. in fi. ſed reſipiſcunt tandem. 716. III Multi exeunt inde ad prædicandum Gentibus Evangelium. 654. V. Fidei Catholic. & rituum antiquorum Eccleſ. tenaciſſimi, pellũt novatores quoſdam, alioqui ſanctiſſimos apparentes. 1053. VII. Deſolata ibidem Eccleſia reſtituitur per S. Malachiam. 1124 IV. Quatuor ibi Archiepiſcopi conſtituti ab Eugenio PP. 1151. III. Conceditur inſula ab Hadr. IV Regi Angliæ, ſub cenſu annuo. 1159. III. Occupat eam Rex Henricus, confirmante Alexandro PP. 1171. II.

Hibernicum Concil. pro receptione Regis Angliæ in dominum inſulæ. 1171. II. Aliud pro œconomia Eccl. ibid.

Hieroſolyma diripitur à Coſrhoë Perſarum Rege, loca ſancta comburuntur; & Chriſtiani Iudæis venduntur, quorum 90 millia ab eis trucidantur. 914. VIII. Capitur à Saracenis, & per annos 463 poſſidetur. 636. II. Eius pars cedit dominio Patriarchæ. 1063. VII. 1100. VI. Recuperatur per Latinos, duce Godefredo Bolionio. 1099. VII Iterùm capitur à Saladino. 1187. I. Gaudium in cælis de eâ captâ, & quâ ratione. ibid. II.

Hieroſolymit Epiſcopi conſueverunt à Rom. Pontiff. iudicari, excommunicari, ac deponi. 520. X. 643. III. 1107. IV. 1115. IV. 1198. XIII Vide etiam *Appellatio*. Vvillelmus refragatur Apoſt. Sedi, 1138. V. Altercatur de limitibus cum Antiochenis. Vide *Antioch. Eccleſ.*

Hieroſolymitanum Concilium tempore Iuſtini Imp. pro confirmatione fidei Chalcedon. 528. VII. Sub Petro Patriarchâ pro confirmatione Conſtantinopolitani ſub Menâ. 536. XI.

Poſt recuperatam de manu Saracenorum Hieroſolymam pro diſpoſitione eius Eccleſiæ. 1099. VIII Sub Legato Sedis Apoſtol pro depoſitione intruſi Patriarchæ. 1107 IV. Pro damnatione Henrici Imp. uſurpantis inveſtituras beneficiorum. 1118. VII. Contra Arnulphum intruſum Patriarcham. 1115. IV. In Encæniis, de neceſſitatibus Eccleſiæ. 1136 V.

Hieroſolymitanum Templum reſtaurat Haumar Princeps Mahometanorum, in uſum ſuæ ſectæ, ditiſſimèque dotat. 636. I. 643. I. Ab Azizio Ægyptio demolitum, reſtituitur a Romano Imp. 1031 II. Rurſúmque illud Saladinus ritu ſuæ legis conſecrat. 1187 II

Hieroſolymitana peregrinatio. Vide in *Peregrinatio*. & *Terra Sancta*.

Hildebrandus natione Tuſcus monaſticam excolit vitam Cluniac. 1047 II. Leoni PP. IX. delecto ab Imp. perſuadet purpuram deponere, quovſque ritè eligitur à Romanis 1049. II. Miſſus a Romanis ad Imp. pro ſucceſſore Leoni defuncto ſubrogando, creandum curat Victorem Secundum. 1054. V. Miſſus ab eo Legatus in Gallias, celebrat Concilia adverſus Simoniacos; & Berengarium hæreſiarcham. 1055 II. IV. Claret miraculis, & ſpiritu prophetiæ. ibid. III. Quando creatus fuerit Archidiaconus Eccleſ. Rom. ibid. & 1059. VII. Nicolaum II. promovet ad Pontificatum. 1058. III. Eius natales, pueritia, & educatio. 1073 VI. VII. Eius Vitam ſatyricè ſcripſit Benno pſeudocardin. ibid. V VII. Quinam verè eius res geſtas memoriæ tradiderint ibid. Creatur Rom. Pontifex, & nomen accipit Gregorij Septimi. ibid. Reliqua vide in *Gregorius VII*

Hildefonſus. Vide *Ildefonſus*.

Hildegardis Sueva ducitur in uxorem à Carolo Magno. 771. II Gemellos ei parit infantes. 778. VII. Moritur, fuitque pientiſſima femina. 786. III.

Hildegardis virginis ſanctitas, & viſiones, approbantur ab Eugenio Papâ Tertio. 1148. VIII

Hildericus Rex Vvandal. in Africâ, Epiſcopos Orthodoxos exules reſtituit, & Eccleſias aperiri iubet, quæ à prædeceſſore fuerant clauſæ. 522 III. Fit captivus à ſuis, ob ſuſpicionem colluſionis cum Iuſtiniano Imp. necaturque à Gilimere. 530. II. 534. IV. In eius ultionem Iuſtinianus bellum parat in Vvandalos. 530 II.

Hilduinus Abbas S. Dionyſii, iuſſu Ludovici Pij Imp. colligit monumenta antiqua de eodem S. Martyre. 834. II

Hincmarus Laudunenſis Epiſ. colligit Epiſtolas Decretales Rom. Pontiff 865. III. Quanta paſſus ſit ab Hincmaro patruo ſuo Rhem Archiep ob defenſionem iurium Sedis Apoſtol. 871. IV. Agit pro eo Hadrianus PP. adverſus patruum, & Carolum Regem. ibi. V. Reſtituitur à Ioan PP. in Concilio Trecenſi, & li excæcatus fuiſſet, permittitur M ſam celebrare. 878 I

Hincmarus Rhemenſis Archiep, cre tur ex monacho. 845. III. Stren agit pro reformatione, in Concil Meldenſi. ibid. VI Eius electio tu batur ab Ebbone olim Archiepiſc po, ſed confirmatur a Sede Apo 847. I Deponit ordinatos ab Ebb ne; ſed in eo, damnatur ab eade S. Sede. 853. I. 866. V. Scriptis ſu confutat errores Gotheſcalci hæ ſiarchæ. 848. III. in fi 859. III. Mu tiplicibus ſe maculis aſpergit preſſurâ Rhotaldi Epiſcopi Sue ſionenſis adverſus Nicolaum P pam. 863. VII. VII Reſipiſcit tandem. 865. IV. Grav ter infamatur de falſatis literis Apo ſtolicis. 866. V Rogatus à Nicolao, ſcribit adverſu criminationes Græcorum in Lat nam Eccleſiam. 867. IV. in fi. Viru lentam ſcribit epiſtolam ad Ha drianum PP. pro Carolo Rege 870. I. Dirè exagitat Hincmarum Laudun. nepotem ſuum, ob defenſ ab eo iura Sedis Apoſt. 871. IV. Mo ritur. 882. I

Hiſpalenſe Concil. de diſciplinâ Ecc ſub S. Leandro. 594. III. Aliud ſu S. Iſidoro. de controverſiis Eccle 619. I. Eius Eccleſiæ Primatus to tius Hiſpaniæ, quando tranſierit a Toletanam. 649. VIII in fi

Hiſpanicæ Eccl Primatus ubi conſti terit; vide in *Hiſpal.* & *Toletum*. Se des Epiſcopales quo tempore, quó ve numero, & quâ auctoritate con ſtitutæ. 675. II. Epiſcoporum no minationem uſurparunt ſibi olim Reges; & quid de eâ re decretũ i Synodo Tolet. 681. XIV. Metropo litani ſubeſſe tantùm voluerur Rom. Pontifici, non alicui Primat ibid. Eius Officium. Vide *Officium* Hiſpanica Concilia, quæ certis lo cis habita ſunt, vide ſub ſingulis eo rum nominibus. Pſeudoconciliu ſub Saracenis, adverſus martyriur & martyres. 852 I.

Hiſpaniæ Regum antiquum iura mentum, de non permittendo ali quem degere in ſuo regno, qui no eſſet Catholicus. 638 I Regi defun cto ſucceſſorem deligere, in Epiſco porum & procerum poteſtate eſſe ſtatuit Concilium Tolet. 653. I 681. XIII. Summa Epiſcoporu auctoritas in Regni adminiſtratio ne. 683. IV. Reges unde habueri titulum *Catholici*. 638. I. 738. I Sub Vvitizâ Rege impiiſſ. Hiſpani apoſtatat ab Eccleſiâ Rom. cui e tradita fuerat, etiam quantum a ius & proprietatem; & ex eâ apoſta ſiâ, ſimulque deſertione diſciplina meruit ſubiici duriſſimo iugo Sara cenorum. 701. VII. 713. VI. Recu peratur longè pòſt, ſub auctoritat & cenſu Eccleſiæ Rom. 1083. X Redditur etiam vectigalis S. Iaco bo, ob auxilium ab eo ſuſceptum adverſus Saracenos. 844 V Ferdinandus eius Rex iubetur a Vi ctore PP & Synodo Turonenſi, de ponere titulum Imperatoris, quem uſurpaverat, & ſubiectus eſſe Impe ratori Germaniæ: quod & ipſe exe quitur. 1055. V.

Hiſtoriæ lectio quam conferat præcipuam utilitatem. 550. V. Hiſtoria Epiſtolaris, omnium certiſſima. 552 II.

Homeritæ populi quo tempore converſi ad Chriſtum. 522. V. Dirè vexantur ab eorum Rege Dunaam facto Iudæo, ſed liberantur divinitùs ab Elesbaan Æthiopum Rege Chriſt. ibid. Rursùm Iudæo Regi ſubiecti, ſubiugantur ab Auxumitis. 541. V.

Honoratus Bituricen. Epiſc. celebrat Concilium Aurelian. 536. XIV. & Arvenenſe. 541. VIII.

Honorius Rom. Pont. creatur. 626. I. Quàm prudenter & ſinceiè ſe geſſerit in cauſâ hæreſis Monothelitarum; defenditúrque a calumniis eius approbationis. 633 IV. & ſeqq. 681. III. & ſeqq. 683. II. Curat res Anglic. & Scot. Eccleſ. 633. VIII. IX

Aufert ſchiſma Iſtrianum de Tribus Capitulis. 638. II. Moritur, per omnia laudatiſſimus. ibid. Nomen eius quomodò inter hæreticos irrepſerit in Acta Sextæ Synodi, & alia antiqua monumenta. 681. V. 682. II.

Honorius aſſertus II. Antipapa Gadalous. Vide *Cadalous*.

Honorius, legitimus eius nominis Secundus eligitur Rom. Pont. ex Epiſ. Oſtienſi. 1124 III Quædam minùs legitimè in eius electione tranſacta plenè purgat. ibidem. Confirmat electionem Lotharij Germaniæ Regis, eiúſque adverſarios excommunicat 1121. III. Cognoſcit de cauſâ duorum præcipuorum Orbis Abbatum, Cluniacenſis, & Caſſinenſis, variorum criminum reorum. 1126. I Rogerium Siciliæ Comitem rebellantem compeſcit utroque gladio. 1127. I. Patriarchas Aquilei, & Venet. deponit per Legatum. 1128. I. Moritur. 1130. I.

Hormiſda Rom. Pont. Anaſtaſio impio Imp. extincto, rogatus à Iuſtino, & Eccleſ. Orientali, mittit Legatos ad conciliandam pacem, & lapſos reſtituendos 518. X. 519. II. Quid ei cum monachis Scytis, Eutychianam hæreſim auctam Theopaſchitarum blaſphemiâ profitentes. 519. VIII. 520. VIII. IX. Exigit ab Epiphanio Epiſc. Conſtant. debitam legationis in electione obſervantiam. 520. II. Id eo præſtante, ipſe eidem vices ſuas legat ad res fidei curandas. 521. II. Quam fortem ſe paternarum traditionum, & antiquæ fidei cuſtodem præbuerit ibid. Moritur. 523. I. Filium habuit Silverium, poſteà Rom. Pontificem, ex coniugio ante ordines. 5 6 XII.

Hormiſda Perſarum Rex ſuccedit patri Coſthoi. 581. I. Eius infeliciſſimus exitus, rebellantibus ſubditis, & proprio filio. 590. XV.

Hoſpitalium S. Antonij miniſtrorum Ordo inſtitutus. 1095. VIII.

Hoſpitalariorum Fratrum Hieroſolymis inſtitutio. 1131. IV. Exempti privilegio Pontificio à decimis, aliiſque iuribus Epiſcopalibus, adverſarios experiuntur ipſos Epiſcopos. 1155. VII.

Hubertus Epiſcopus Leodienſis Brabantios convertit ad fidem, prædicatione & miraculis. 699. I. Prædicat quoque aliis populis finitimis; & tandem ſanctè moritur; longéque poſteà eius corpus integrum reperitur. 728. II

Hugonis de Alatro Cardinalis, inſignis pietas erga Gelaſium II Rom. Pont. 1118 III.

Hugo Blancus, ſive Candidus, Cardinalis ſchiſma facit ab Eccleſiâ Rom. 1059. I. Veniam petens, recipitur ab Alexandro II. & ab eo miſſus Legatus in Hiſpaniam, celebrat Concilium Barcinon. 1064. III. Rursùm mittitur eò Legatus à Gregorio VII. pro iuribus Eccleſiæ Rom. 1073. X Iterùm abripitur in partes Schiſmaticorum adversùs Greg. 1075. VII. Calumnias in eum nectens, agit apud Henricum Regem, ut Pontificatu eiiciatur. 10 6. III. Excommunicatur in Synodo Rom. 1078 I. Agit pro eligendo Guiberto Antipapâ. 1080. VI.

Hugo Carthuſianus, factus Epiſcopus Linconienſis in Angliâ, reſiſtit Regi exigenti pecunias ab Eccleſiis. 1 89. II Dictus Regum Malleus. ib. Exhumulat pellicem Regis, in Eccleſiâ ſepultam. 1191. IX.

Hugo Cluniac. Abbas ſuſcipit de fonte ſacro Henricum III poſteà Imp. 1051 II Stephanum PP. morientem tuetur ab inſultibus dæmonum 1058. I. Alfonſum Hiſp. Regem liberat à vinculis. 1074. VIII. Fidem ſuam interponit apud Greg. PP VII. pro Henrico Rege. 1077. I. Caſſinum pergens, init ſocietatem utriuſque Congregationis, Caſſin. & Cluniac. 1083. III. Moritur. 1109. II.

Hugo Dienſis Epiſcop. Legatus Sedis Apoſtol. plura celebrat in Galliis Concilia de rebus Eccleſ. 1080. XVI. Transfertur in ſedem Lugdunenſem. ibid. Excommunicatur à Victore PP. III. quod invidiâ Sedis Apoſt. ſchiſma fecerit. 1087 III. Ab Urbano II. priſtinam Legationem accipiens, celebrato Concilio excommunicat Guibertum Antipapam, Henricum dictum Imp. & Philippum Franc Regem 1094. II. Rursùm ſuſpenditur ab eodem Urbano, quòd non acceſſerit ad Concilium Placentinum. 1095. I. Abutitur imperiosè nimis legatione ſuâ, & quæ eius eâ de cauſâ altercationes cum Ivone Carnotenſi. 1099. I. III.

Hugo Etherianus ſcribit adverſus Græcos de proceſſione Spiritûs Sancti, mittitque ad Alex. PP. Tertium. 1177. XI.

Hugo Gratianopolit. Epiſcopus creatur. 1080. XVI. Petit Cluniacum; & inde rediens Gratianopolim, unà cum S. Brunone petit Carthuſiam. 1086. IV. Agit pro excommunicatione Henrici Imp. inveſtituras beneficiorum ſibi uſurpantis. 1112. III. Itémque pro damnatione Petri Leonis Antipapæ. 1130. VIII. Moritur, & ſolemni ritu canonizatur. 1134. I.

Hugo puer quinquennis eligitur in Archiepiſcopum Rhem. 925. II. Eiicitur ab Artaldo monacho. 933. I. Reſtituitur à Concilio Sueſſionenſi, & Pallium accipit à Rom. Pont. 941. I.

Rursùm eiicitur à Ludovico Rege. 947. I. Surreptitias literas obtinet ab Agapito PP. ibid. Excommunicatur in Conc. Engelh. 948. II. Iterùm reiicitur à Papâ. 962. II.

Hugo de S. Victore, doctor Pariſ. ſcribit adverſus Ioannem Archiep. Hiſpal. apoſtatam. 1136. IV.

Hugo cognomento Capetus, ex repromiſſione Sanctorum eligitur Rex Francorum, reiectis propinquioribus de genere Carolinorum. 987. I. II. Fuit & ipſe ex eo genere. ibid.

Agit adverſus Arnulphum Archiep. Rhem. apud Rom. Pont. 991. I. Submittit ſe iudicio Sedis Apoſt. 994 I. Moritur. 998. I.

Hugo Provinciæ Comes creatur Rex Italiæ. 926. I. Vincit Arnoldum Baioariæ Ducem. 932. I. Inceſtus eius cum Maroziâ. 933. I. Plures ſimul Epiſcopatus affini ſuo tradit. 936. V. Ob fœdus cum Infidelibus divinitùs pellitur. 944. II. 945. I. Fit monachus. 945 I.

Hugonis Marchionis Etruriæ obitus, pietas, & miraculum in liberandâ matre à ſuſpicione adulterij. 1001. IV.

Humberti Epiſc. Angli martyrium à Danis. 8 0. IV.

Humbertus Epiſc. Silvæ cand. S.R.E. Card. mittitur unà cum aliis, Legatus à Leone PP. Conſtantinopolim. ad pacem inter Latinos & Græcos conciliandam. 1054. I. Eius ingentes virtutes, & eximia doctrina. ibi. Confutat egregiis ſcriptis obiectiones Michaelis Patriar. Conſt. adverſus Latinos; ipſúmque obſtinatum in erroribus, in ſuâ legatione publicè excommunicat. ibid. I. II. Conſcribit iuſiurandum, quo Berengarius hæreſiarcha ſuum errorem damnavit. 1059. III. Iniurioſis ſcriptis laceſſitus à fidifrago Berengario, defenditur à Lanfranco. ibid. IV.

Hunegundis virg. inventio, feriatio, & miracula. 954 VI.

Hungari Galliam Ciſalpinam perſundant. 902. II. Saxonum Eccleſias devaſtantes, divinis prodigiis conſumuntur. 916. I. Rursùm depopulantur Italiam, & Gallias invadentes, repelluntur. 924 I. Ingenti prælio vincuntur ab Henrico Rege Germ 933. II. aliòque omnium maximo, ab Ottone Magno Henrici filio. 955. II. Vide etiam *Avares*, & *Hunni*. Convertuntur ad fidem prædicatione S. Adalberti Pragenſis Epiſc. 989. I. Dux eorum Stephanus titulum & coronam regiam obtinet à Rom. Pontif. ipſámque Hungariam offert Apoſtol. Sedi. 1000 II. III. Ea Eccleſia mirificè floret ſub eodem Stephano Rege. 1002. IV. Turbatur admodùm poſt eius obitum. 1038. III. & dirè vexatur ab apoſtatis. 1047 V. Hungaricum Concil. contra Inveſtituras laicorum. 1111. VII.

Hunni ſub Iuſtiniano diriſſimam inferunt cladem Imperio Orientali, adeò ut coactus ipſe fuerit pecuniã eis annuam polliceri. 539. II. Rurſumque alij, Contrigutidicti, omnia depopulantes, vix ab invaſione Cõſtantinopolis repulſi ſunt per Beliſarium; quibus & annuum promiſſum eſt tributum. 558. III. Vide etiam *Avares* & *Chaianus*. Subiugantur tandem penitùs à Carolo Magno. 788. III. Vide etiam *Hungari*.

Hipapanti feſtum, ſive Occurſû, quâ occaſione Inſtitutum Conſtantinopoli. 544. III. Vide *Præſentatio*.

I

IAcenſe Conc. in Hiſp. de diſciplinâ Eccleſ. 1060. I.

Iacobi Zebedæi, unius ex XII. Apoſtolis, in Hiſpaniam Corpus tranſlatum, diù delituit ibid. IV. Invenitur, & frequentiſſima peregrinatione viſitatur; ingentibuſque coruſcat miraculis 8.. III. Ipſe Apoſtolus pugnare ſæpius conſpicitur in prælijs adverſus Saracenos. 844 V. 1037 III. & adverſus Northmannos. 9.8. V. Eius Eccleſiæ Compoſtellanæ vectigalis fit Hiſpania. 844. Vide etiam *Compoſtella*.

S. Iacobi ſacer Ordo mili[illegible] in Hiſpaniâ 1198. II.

Iacobi Syri à quo *Iacobitæ* hæretici) ſectatores, alijs etiam nominibus dicti. 5.5. XI Fuit quoque ipſe auctor multiplicis Armeniorum ſectæ ibid. XII.

Ianua urbs donatur Romanæ Eccleſiæ 7.2 III. Devaſtatur à Pœnis. 936 IV. Ianuenſium res præclarè geſtæ in Oriente adverſus Saracenos. 1101. III. Cineres S. Ioannis Bapt. deferunt in ſua. ibid.

Ibæ Epiſc. Edeſſ. Epiſtolæ quæſtio, fuit unum ex Tribus Capitulis. 548. VII. Vide *Capitula Tria*. Falſa de eo aſſerta reperiuntur in Actis Quintæ Synodi. 55. XI.

Iberi defenduntur à Iuſtino Imp adverſus Perſas (ſub quorum erant dominio) ob religionem eos infeſtantes. 522. IV.

Iconij Soldani mater, ipſéque fiunt Chriſtiani. 1169. VI. Vide *Soldanus*. Iconium capitur mirabiliter a Duce Sueviæ. 119. III.

Iconomachorum, & Iconoclaſtarum origo ex Iudæis & Saracenis. 723. I. II. 726. II. 787. V. Iidem fuerunt & Hagiomachi. 727. I. Iidemque purum hominem Chriſtum dixerunt. 741. II. Dicti quoque Timoleütes, & quare. 754 VII. Damnantur in Concilio Oecumen. Nic. II. 787 V. VI. Vide etiam *Imagines*. Pelluntur in exilium à Michaele III. & Theodorâ Aug. poſtquam in Oriente prævaluiſſent per 120. annos. 842. III. & IV. Ruſum damnantur in Octavâ Synodo Oecumenicâ. 869. VI. Suppoſuerunt ſcripta nomine S. Epiphanij. 391. XI.

Ieiunij violatoribus inflicta à Kiovenſibus, dentium avulſio. 1018 I. Eorum ſparta dilatata in Concilio Salegunſtat. 1022. II. Auſteriora nimis imprudenter conſtituerunt Gallicani Epiſcopi, quaſi inſufficientem remiſſionem omnium peccatorum. 1034. I. Ieiunij virtute ingens obtenta victoria de Saracenis. 1113. II. Quinquennale cunctis Fidelibus indicit Greg. PP VIII. pro rebus deploratiſſimis Terræ Sanctæ 1187. III. Prohibita inter Aſcenſionem & Ieroſolyma. Vide in *Hieroſo*. Pentecoſten. 1004. I.

Ignatij Antioch. Epiſc. & mart. Reliquiæ Rom. relatæ 540. IX. 637 I.

Ignatius Michaelis imp. filius, caſtratus à Leone Armeno. 813. IV. Ex monacho creatur Epiſc. Conſtantinopol. 847 X. Deponit in Concilio Gregorium Epiſc Syracuſ. petitque confirmationem à Rom. Pont. 854. II. Excommunicat Bardam Patricium Imperij rectorem, ob eiectam coniugem, & pellicem ſub introductam, eaque de cauſa ipſe ab eo eiicitur, multáque immenſa mala patitur. 858. IV. Ruſum crudeliſſimè tractatus, quòd renunciare nollet ſedi. 859. VII. Exauctoratur ſolemniter in Conciliab. Conſtantinop denuóque horribilia patitur. 861. I. IV. Fit terræmotus ingens ob eius perſecutionem; qui tunc tantùm quieſcit, cum ipſe pacificè agere permittitur in ſuo monaſterio. ibi IV. Appellat eum ſuis Rom. Pontificem. ibid. V. Reſtituitur ab eo, Photio invalore excommunicato. 863 I. Reſtituitur in ſedem à Baſilio Aug. legatoſque mittit Romam adverſus Photium 867 IX. XI. Confirmatur eius ſedes in Synodo VIII. Oecumen. 869. IX. Perperam ſibi uſurpat diœceſim Bulgarorum, contra Rom. Eccleſiam. ibid. XIII. 870. VI. Arguitur eâ de re ab Hadriano Papâ. 871. I. Iubetur ſub excommunicatione à Ioanne VIII. ceſſare ab eâ. 878. I. Moritur, & ut Sanctus colitur, miraculis inſignis: excuſatúrque de rebus Bulgar. ibidem. VIII. Violatur eius ſepulchrum à Photio, ſed non impunè. ibidem. IX.

Ignis inferorum imago ſæpe oſtenſa ſervis Dei per loca illa quæ continuò ardere conſpiciuntur. 526. VI 1018. II.

Ignita plaga immiſſa in Pariſienſes, ſanatur confugio ad Eccleſias Sanctorum. 945. II. Ignei globi per aërem volitantes, repelluntur crucibus oppoſitis, & aquâ benedictâ. 944. V.

Ignis ſacri morbi ſanatur ad Reliquias S. Antonij; & peccantes in eum, corripiuntur eo, 1089. VII.

Igneum portentum in mari, ad ortum hæreſis Iconomachorum. 726. IV. Vide etiam *Incendium*.

Igne fides probata adverſus hæreticos. 526. XI. & ad converſionem Gentilium. 686 II. 1008. II. Probatur item Sudarium capitis Chriſti. 678. IV. Eiuſdémque Linteum, quo pedes Diſcipulorum abſterſit. 1004. V. Itémque ſimonia Epiſcopi Florentini, 1063 III. Sede & igne probari Reliquias, quæ in templis Arianorum reperirentur, decrevit olim Synodus Cæſarauguſt. 596. IV.

Igne purgatur a calumniâ, Chunegundis Auguſt. 1014 IV. Eiuſmodi purgatio improbata ab Eccleſia. 1107 III in fi. Vide etiam *Ferrum candens*.

Ignis non comburens circumdat Crucem Apameæ. 540 IX.

Ignis marini inventio, ad naves comburendas. 672. III

Ildefonſus Abbas intereſt Concilio Tolet. VIII. Et quæ eius primordia. 653. IV Creatur Epiſcopus Toletanus. 657 III Inſigniter honoratur illuſtri apparitione B Virginis. ibid. Moritur. 667. III. Eius ſcripta, naufragium paſſa. ibidem.

Illyricum Concil. pro defenſione Trium Capitulorum. 55. XIV.

Imaginis, quam Chriſtus ad Abgarum Edeſſæ Regem miſit, virtute ſæpè hoſtes profligati 545. II. 586. I. 610 I. 621 I. II Transfertur Conſtantinopolim, & inde Romam, ubique miraculis coruſca. 944. III

Imago Chriſti Crucifixi regio ſchemate picta Nicodemi operâ inventa Hieroſolymis, defertur ad Lucam in Italiam; & cur ſic picta. 1099 VII.

Ex Imagine Chriſti, à Iudæo ictâ, ſanguis abundanter oritur 560 I. Itémque ex aliâ a Iudæis Beriti ſibi ſâ & crucifixâ, copioſus ſanguis ſimul & aqua exoritur, & per univerſum orbem diſtribuitur, unde ſanarentur morbi: ex miraculo autem, Iudæi eo convertuntur. 765 II Ob aliam æquè deluſam Romæ a Iudæis in Paraſceve, ingens orta mortalitas, & immenſa ventorum tempeſtas. 1017. II Alia Aurelia per aliquot dies rivos emittit lacrymarum. 888 VI Alia in Anglia palam loquitur. 975. IV Alia caput inclinat S. Ioanni Gualberto oranti. 1063. IV.

Imago Deiparæ Virginis, Antiochiæ abiicit a ſe Anatolium quendam impium ſibi ſupplicantem. 58. II. Alia circunducta per muros civitatis Conſtantinop. liberat eam ab imminentiſſ. periculo Saracenorum. 7.7. IV. Ex alia ingens per biduum ſplendor exoritur. 823 II. Alia incarnata ſuper lignum, effundit oleum ſaluiferum. 870 IX. Imaginem eiuſdem Dei genitricis curru triumphali Conſtantinopolim deducit Ioannes Zemiſces Imp. ob Bulgaros eius ope victos 971. IV. Idque ipſum præſtitit Ioan Comnenus, ob alios victos barbaros. 1133. III

Imago Niconis Metanoitæ, ſaxo divinitùs impreſſa, cum oraret. 986 II. Itémque tabulæ, poſt eius obitum 998. V Pauli Apoſtoli, abundè lachrymatur. 1183 VI.

in Imagines ſacras graſſantur Samaritæ ſub Iuſtino Iuniori. 574. II De earum cultu aſſertum Concilium Londinenſe, cuius fidei 714 II Imagines omnes, atque picturæ, & ſtatuæ, quæcumque, obliterari, & deſtrui iuſſæ a Gizido Saracenorum Principe, in gratiam cuiuſdam Iudæi, quæ fuit origo hæreſis Iconomachorum, & Iconoclaſtarũ 723. III Adverſus eas promulgat edictum Leo Iſaurus Imp. in gratiam patriæ Iudæorum. 726. II. Earum defenſores diram patiuntur perſecutionem ab eodem Leone. ibid. V 730. I. 731. II. 734. I. 740 IV. Itemque a Copronymo eius filio; qui & Concilium adverſus eas colligit, ubi Idola nuncupandas eſſe decernit. 754 VI. VIII 765 I. 766. I 767 IV. A Leone Copronymi filio. 780 II. Leone Armeno. 814 III 816 I Michaele Balbo. 823. VI. Theophilo 830 I. 832. I. Numquam fœcundior martyribus Orientalis Eccleſia, quam iſta perſecutione. 726. Verè martyres, qui pro iis patiuntur 816 II. Et qui pro iis agunt, pro Chriſto & Sanctis decertant. ibid.

Celebratur pro earum defenſione Concilium Romæ ſub Gregorio Papâ II. 726. VI Exurgit pro eâdem re univerſa Italia ibidem VII. Celebratur aliud Concilium ſub Gregorio Tertio. 732. II. Stant pro iiſdem Patriarchæ Orientales. 754 VII. 763. IV 767. II. Confirmatur earum cultus in aliâ Rom. Synodo ſub Stephano Quarto. 769 II. & pleniſſimè in Septimâ Synodo Oecumen. 787 VI.

Non ſunt colendæ cultu latriæ; & quæ fuerint eâ de re, undéque ortæ diſſenſiones. 787 VII. In Concilio Francofordi quid de iis ſtatutum. 794. III & ſeqq. Quàm periculosè de iis tractarint Collatores Pariſienſes ſub Ludovico Pio Imp. 825. I. & ſeqq.

Poſt 120. annos, quibus [illegible] primũ

à Leone Imp. proſcriptæ ſunt, reſtituuntur, ſub Michaele & Theodora Augg. ingenti honore, penitùs extincta adverſâ hæreſi : diéſque reſtitutionis Conſtantinopoli, annuâ celebritate recoli iubetur. 842. III. IV.

In Concilio Octavo Oecumen. confirmatur earum cultus ; prohibentúrque pingi ab excommunicatis. 869. IX.

Iterùm impugnantur à Bongomilis hæreticis. 1118. X I.

Imagines Impp. mitti ſolitæ in provincias. 603. I. 717 I'.

Imagines ceteræ fieri ſolitæ ad maleficia. 1243. V.

Immunitas Eccleſ. Vide *Eccleſ. immun.*

Imperatorum non eſſe, Eccleſiaſticis ſe immiſcere negotiis, aut bonis, atque iudiciis ſacerdotum : vide in *Eccleſ. cauſa, Bona. & Iudicia.* nec item, de fide, aut Epiſcopis iudicare. 386. V. 535. VI. 818. I 823 III. 869. X. Vide etiam *Principes, Reges, Politici.* Imperatoris nomen cunctis monumentis publicis, unà cum Conſulibus, & Indictione, Iuſtinianus apponi conſtituit. 537. III.

Imperatores excommunicati à Ro. Pontificibus; Theodora Aug uxor Iuſtiniani a Vigilio. 5 7. V Leo Iſauricus a Gregorio Secundo. 730. II. Nicephorus Boton. a Greg Tertio. 1078 IV Henricus III. ſæpiùs. 10 V 1089 I. 093. II. 1102. I Henricus IV. Itém ſæpè. 1111. V I. 1112. II. III. 1114. III. 1115. II. 1119. III Fridericus ſæpè 1166. VI. 1168. VII. Henricus V à Cæleſtino. 1195 II. Depoſiti Imperio ab iiſdem : Henricus III 1076. III. V 1080 II. 1087. V. 1089. I. Fridericus. 1167. VII. Vide etiam *Depoſitio.*

Eoſdem verò excommunicari poſſe ab iis, & dignitate privari ; vide 1076. VII. 1081. II. 1097. XXVI. 1111. VI. 1157. III. Vide etiam in *Excommunicatio.*

Imperatoribus depoſitionem à dignitate comminati ſunt Epiſcopi Conſtantinopolitani : puta Michael. Cerularius Iſaacio Comneno. 1058. V. Vel renuerunt, licèt electos, coronare ut Polyeuctus Ioannem Zemiſcem. 969. II. & alij ſæpè alios Imperatorum Occidentalium, poſt tranſlationem Imperij, annumerari tantummodò cœptu a tempore coronationis per Rom. Pontificem. 881. I. 888. III. 981. II. in fi. 100?. I. Nec quiſquam iis temporibus vocatus Imperator, niſi quem Pontifex coronaſſet. 1014 I. eáque de re editur decretum 1013. II. Nonnulli eorum honeſtati à Pontiff. titulo Conſiliariorum Sedis Apoſtolicæ 878. III. Duos ſimul regnare, non ſunt paſſi iidem Pontifices 1185. I. 1186 I. Nihil penitùs iuris habent in Pôtifices ; quin potiùs debent eis obedire 1159. IX. 1186. III.

Iuramentum eiſdem præſtant. 800. IV.

Imperatoris nomen invident Græci Latinis. 869. XII. 871. III. 968. III.

Imperator Lazorum creatur à Iuſtino Aug. 522. IV.

Imperatoris nomen ſibi uſurpans Rex Hiſpaniæ, iubetur à Rom. Pontifice illud deponere, & obedire Imperatori in Germ. electo 1055. V

Imperium tranſlatum ab Oriente in Occidentem, auctoritate Romani Pontif. 800. IV Verè confertur a Pontifice, & non tantùm Impp. coronantur. 877 III 1157. III. 1158 I 1191. II. Eius electores pariter inſtituti a Rom Pontif. Vide *Electores.* Inſigne, Globus cum Cruce, quid ſignificet. 1014. II Alia inſignia, quæ ; & quid deſignent. 1191 II in fi.

Imperij robur, Religionis defenſio: Vide *Religio.* Imperij clades: Vide *Clades.*

Ina Anglorum Rex tributarium facit Regnum ſuum Sedi Apoſtolicæ 740. III

Inauris, antiquum ornamenti genus. 1023 poſt. II.

ab Incarnatione Chriſti, quando, & à quo primùm cœpti numerari anni 527. VIII.

Incendia prodigioſa per Gallias, & Italiam. 993. I.

Incendium extinguitur iniectione epiſtolæ S. Theodori Studitæ. 816. II.

Inceſtuoſorum hæreſis, defenſa à quibuſdam Iuriſconſultis, damnata ab Alexandro Papâ in Concil Rom. 1065. III. Vide etiam *Coniugia.*

Incorruptibilium hæreſis, quâ occaſione orta Alexandriæ. 519. XII Quænam doceret. 563 I, Eam Iuſtinianus Imp. amplectens, edicto confirmat, & contradicentes perſequitur. 563. II. 564. I

Indictione unà cum Conſulibus & Imperatorum annis apponi publicis monumentis, conſtituit Iuſtinianus. 537. III. Earumdem inveniendarum, & numerandarum, modus ex Caſſiodoro. 502. II.

Indulgentiæ plurimæ conceduntur a Leone Tertio diverſis Eccleſiis. 804. II. Itémque à Sergio Secundo. 847 II. A Ioanne VIII. vivis & defunctis. 8 8. V. Ab Alexandro II. Eccleſiæ Caſſinenſi. 1071. II. Ab Urbano II Propoſita pro ſtipendio Belli Sacri ad recuperationem Terræ Sanctæ 1095. V A Paſchale II Côceſſa viſitantibus Limina Apoſt. 1116. I. A Gelaſio II Eccleſiæ S Mariæ de Pilari Cæſaraguſtæ. 1118. VII. A Calliſto II. Hieroſolymam proficiſcentibus 1121. I. Ab Honorio II. pugnantibus contra rebelles Eccleſiæ Rom. 1127. I Ab Alex I I. inſecutoribus hæreticorum & graſſatorum 1179. III. Ab Innoc. III. Iis qui aliquam proſtitutam in uxorem ducerent. 1198. XIII.

Indulgentiarum promulgandarum per orbem, antiquus mos. 1118 VII.

de Inferis locis viſiones. Vide in *Viſiones & Ignis.*

Ab inferis quinam liberati per Chriſtum. 596. I. Vide etiam *Damnati.*

Ab inferis omnes tam fideles quàm infideles, liberatos eſſe à Chriſto, dixerunt quidam hæretici 743. II.

Ab inferis poſſe monachos liberare animas, aſſerit Theoctiſtus. 821. VII.

Infideles. Vide *Fides & Fœdus.*

Ingelheimenſis Conventus ſub Ludovico Pio, de rebus Eccleſ. & bellicis. 819. I. Alius ſub eodem. 826. I. Concilium generale Gall. & German. ſub Legato Sedis Apoſtol. de controverſiis Regum & Archiep. 948 II. Alius ſub Ottone Imp. ad componendas res Eccleſ 972 II.

Ingundis regia virgo Franca nubit Hermingildo Principi Hiſpan. 583. VII. Diriſſimè ob fidem Cathol. tractata ab aviâ, nihilom. convertit ad Arianiſmo virum ſuum ibidem Poſt viri martyrium, abducitur a Græcis, ſed moritur in Africâ. 588. I.

Iniuriam Epi c. Turon. conſtantia, adverſus Clotarium Regem uſurpantem bona Eccleſ. 536. XIV

Innocentium Infantium Reliquiæ tranſlatæ in Gallias. 542 III

Innocentiæ conteſtandæ, varij antiquorum ritus Vide *Purgatio.*

Innocentium quinam, confictus à Nicephoro ſucceſſor Gregorij Magni. 604. VII.

Innocentius II. Rom Pont. creatur, & in ſchiſmate adverſùs eum Petrus Leonis Anacletus II. dictus. 1130. I. Quam potiora eius iura electionis, quamquã poſteà numeroſior per Orbem pars. ibid. IV. V. Cogitur recedere Româ, & excommunicatur ab Antipapâ III V. Recipit ſe in Galliam. VIII. Excipitur ſummo honore à Regibus Franc. & Angl. IX. Concilia celebrat apud Claromontem, & Rhemos. VIII. 1131. I. Suſcipitur pariter ingenti reverentiâ a Lothario Germ Rege: & quid cum eo tranſactum de Inveſtituris beneficiorum. 1131. II. Revertitur in Italiam. 1131. I Romæ coronat Lotharium Imp. & inde regreditur Piſas, ibique Concilium celebrat adverſus Schiſmaticos. 1133 I II. 1134. I. Regreditur Romam, unà cum Lothario 1137. II. Mortuo Petro Leonis, & Victore ſe abdicante, pax redditur Eccleſiæ 1138 II. Celebrat Romæ Concilium Generale. 1139. II Expeditionem ducens adverſus Rogerium Siciliæ tyrannum, rebellem, capitur proditionè; ſed honorificè habitus, confert ei titulum Regis ibid. IV. Petrum Abaillardi m hæreſiarcham, & Arnaldum de Brixiâ eius diſcipulum, damnat. 1139 1140. I. Rebelles ſentit Romanos operâ eiuſdem Arnaldi. 1140. I Regnum Franc. interdicto ſubiicit per Legatum, ob contumaciam Regis Ludovici. 1142. I. Moritur Romæ. 1143. I.

Inſcriptiones 12. iamborum in frontibus duorum fratrum Confeſſorum. 825. IV.

Inſtabiles, ſecta Manichæorum. 810. I.

Inſtrumenta muſica. Vide *Muſica. Organa.*

Inſulæ omnes, quæ documenta fidei percipiunt, pertinent ad ius Eccleſiæ Rom. 1159. III.

Interdictionis regni comminatio facta Clotario Franc. Regi ab Agapeto Papâ, niſi ſatisfaceret de nece domini de Yvetot intrà Eccleſiam factâ 531. XVII. Vide *Depoſitio & Fidelitas.*

Interdicto ſuppoſitum Franc. Regnum per Legatum Apoſt. Sedis, ob contumaciam Regis Ludovici Sept. 1142. I. & Philippi eius filij 1198 VIII.

Regnum Anglorum, ob Ste

phani Regis contumaciam. 1148. IX. Vrbs Roma, ob vulneratum Cardinalem. 1155. I. Scotia, ob Regis contumaciam. 1180. II. Gallæcia, ob Regis coniugium inceſtuoſum. 1191. IV. Auſtria, ob Ducis contumaciam. 1195. I. Northmannia, ab Archiep. Rotomagenſi, ob caſtrum eccleſiæ occupatum à Rege Angliæ. 1197. VI.
Inveſtituras Epiſcoporum falsò Sigebertus aſſerit conceſſas ab Hadriano PP. Carolo Magno. 774. III. Prohibitæ Principibus, in Conciliis Oecumen. Sept. & Octavo. 787. VIII. 869. IX.
Inveſtituras quorumcumque beneficiorum, de manibus eorumdem Principium laicorum accipientes, excommunicantur à Gregorio PP. VII. In Synodo Rom. 1077. IX 1078. III. Tam dantes quàm accipientes, excommunicantur a Victore Tertio in Cõcilio Beneuent 1087 III. Earum causâ in Ivonem Carnotenſem graviter cõmovetur Vrbanus PP. 1099. II. Altercantur Anſelm. Archiep. Cantuarienſis, & Henricus Rex Angliæ. 1100. VIII. Vide *Anſelmus*. Rursùm damnantur omninò à Paſchale PP. 1100. VIII. 1101 II. 1103. I. 1106. V. 1107. I. Quomodò de eis compoſuerit cum Rege Angliæ. 1107. II. Extorquet Privilegium de eis Henricus IV. Imp. ab eodem Paſchale. 1111 II. Sed illud continuò pluribus Conciliis, unà cum ipſo Henrico damnatur. ibid. IV. VI. VII. 1112. II. III. 1114. III. 1115. II. 1116. I. 1119. III.
Inveſtituras laicorum aſſerere fieri debere, hæreſis eſt. 1111. VI. Iis penitùs renuntiat Henricus IV. Imp. 1122. II. Inveſtituram Papatûs accipit Octavianus ſchiſmaticus à Friderico Imp. 1160 VIII Rursùm inveſtituras laicas beneficiorum damnat Alexand. PP & tam dantes quàm accipientes excommunicationi ſubiicit. 1169. III
Ioachim Abbas de Curatio, prophetam agens in Sicilia, detegitur impoſtor, damnatúrque. 1190 II
Ioannis Baptiſtæ Capitis variæ ſactæ diverſis temporibus inventiones, & tranſlationes. 760 I. 1015. II. Manus transfertur Conſtantinopolim 956 II. Cineres Ianuam. 1101. III. Patronum eum in omnibus actionibus invocans Longobardis 616. I. & ex eius cultus deſpectu proventuram ipſorum ruinam, vaticinatur quidam eremita. 663. II.
Ioannes Biclarenſis Abbas, Epiſcopus Gerundenſis in Hiſpaniâ, conſcripſit hiſtoriam ſui temporis. 590. XII.
Ioannes Cappadox Conſtantinopol. Epiſ. agit præclarè pro ſide Cathol. 518. V. VI. Subſcribit libello Hormiſdæ PP. & anathematizat ſuos deceſſores ſchiſmaticos. 519. III. Moritur. 520 II.
Ioannes cognomento Scholaſticus, ex Apocriſiario Eccleſiæ Antioch. intruditur à Iuſtiniano Imp. in thronum Conſtantinopol. in locum S. Eutychij electi. 564. I. Moritur. 578. I.
Ioannes cognomento Ieiunator, inſignis hypocrita, reprobatus à S. Eutychio, datur ei poſt obitum ſucceſſor in ſede Conſtantinopol. 583. II. Celebrato Concilio in causâ Gregorij Antiocheni, arroganter ſibi nomen Patriarchæ Oecumenici uſurpat; unde à Pelagio Papa acriter arguitur. 587. I. Rursùm eâdem de causâ à S. Gregorio vehementer exagitatur. 595. III. Moritur, & perperam à ſuis colitur vt ſanctus. 596. I.
Ioannes hæreticus Monothelita creatur Conſtantinop. Epiſc. 658. I. Moritur. 664 I.
Ioannes alius item Monothelita ex monacho creatur Conſtantinopol. Epiſc à Philippico impio Imp. 712. I. Redigitur in ordinem ab Anaſtaſio. 714. IV.
Ioannes hæreticus Iconoclaſta, homo nequiſſimus creatur Conſtantinop. Epiſc. 835. III. Eiicitur è throno. 842 III. Verberatur ob effoſſos ſacris Imaginibus oculos. 843. I.
Ioannes Patriarcha Conſtantinop patruus Ioannis Xiphilini. 1019. II.
Ioannes Xiphilinus, Dionis decurtator, creatur Patriar. Cõſtantinopol. 1066. X. Deludit Imperatricem ab Eudociâ Aug 1068. III. Moritur. 10 8 IV.
Ioannis Damaſceni parentes benè habiti à Saracenis in expugnatione civitatis Damaſci. 634. I. Ipſius primordia, & ſcripta pro defenſione ſacrarum Imaginum. 727. II.
Inſidiis Leonis Imp. Iconomachi accuſatus de proditione apud Principem Saracenorum, amputatur ei manus, ſed reſtituitur à B. Virgine. 728 I. Bonis ſuis pauperibus, & Eccleſiis diſtributis, petit templum, & vitam monaſticam excolit. ibid. Dicit etiam anathema Imperatori, ob eius impietatem. 730. II. Fuit ei cognomentum Chryſoroa, & Manzur; & quibus dicteriis irrideretur ab Imp. 730 II. 754. VI. Reviviſcentem Cnaphei hæreſim extinguit. 749. II.
Ioannes Diaconus ſcriptor vitæ S. Gregorij, in multis hallucinatur. 581. III.
Ioannes Alex. Epiſc. 570. I. Moritur. 581. VII.
Ioannes, Eleemoſynarius cognomento, creatus invitus Alexandr. Epiſcopus, optimè eam Eccleſiam adminiſtrat. 610. V. Subvenit Chriſtianis fugientibus à deſolatione Hieroſolymæ per Coſthoëm captæ. 614. VIII. Succurritur ei divinitùs ad ſuas perficiendas eleemoſynas. 615. I. 620. I. II. Immenſum aurum ab eo erogatũ in pauperes. 620. II. Moritur, & in ſepulturâ defertur eius corpori honor à duobus Epiſcopis defunctis. ibid.
Ioannes Hieroſol. ex hæretico Eutychiano Catholicus, & inſignis Confeſſor, ob malam ipſius inſtitutionem ab Eutychianis factam, petit ab Hormiſdâ Papâ ſecum diſpenſari. 520. X. Moritur. 525. V.
Ioannes alius eligitur Hieroſol. Epiſc. 581. I. Moritur. 594. IV.
Ioannes Philadelphiæ Epiſcopus creatur Vicarius Apoſtol. Sedis in Oriente, in causâ hæreſis Monothelit. 649. VII.
Ioannis Polyboti, cognomento Thaumaturgi, inſignis confeſſio pro ſacris Imaginibus. 733. I.
Ioannis Slavorum Epiſcopi inſigne martyrium. 1065. IV.
Ioannes Venetus, Seminator hæreſis emptionis Epiſcopatuum. 1065. IV.
Ioannes Gualbertus inſtitutor Ordinis Vallis umbroſæ, ſignis & virtutibus ubique conſpicuus. 1063. IV. Moritur. 1073. XVII.
Ioannes Cremenſis Cardin. Legatus in Angliâ, celebrat Concilium Londoniæ pro reformatione Eccleſiæ 1125. IV. Accuſatur à nonnullis auctoribus de turpitudine; & an illæ accuſationes ſubſiſtant. ibid.
Ioannes Maxentius. Vide *Maxentius*.
Ioãnes Curopal. nobilis ſcriptor Græcus, ubi cœperit, & quouſque perduxerit Hiſtoriam ſuam. 813 III. 1180. XVII. Defectus eius in notandis annis. 813. III. & in quibuſdam dictis 1057. IV.
Ioannes Philoponus grammaticus Alexandr. Severianis hæreticis ſe opponens, in Tritheitarum dogma impingit; aliáque plurima impia docet. 535. XI. Idem Monophyſitarum, & Monothelitarum auctor. ibid. in fi.
Ioannæ Papiſſæ fabula confutatur. 853 V. & ſeqq. Vnde Ioannes VIII. potuerit dici fœmina. 879 III.
Ioannes I. creatur Rom Pont 523. I. Subire cogitur à Theodorico Rege legationem ad Iuſtinum Imp & quibus de cauſis. 524. II 525. I. II Miracula edit, & humiliſsimè obſequiis excipitur Conſtantinopoli, adoratúrque ab Imperatore. 525. I. Defenditur à calumniis ſuſceptæ legationis pro causâ Arianâ. ibidem. II. In reditu mancipatur carceri à Theodorico apud Ravennam; ibique moritur martyr, corpus verò Romam defertur. ibidem. & 526. I. De eius epiſtolis ibid.
Ioannes II creatur. 532. I. Defertur ad eum ab Imp. Iuſtiniano, quæſtio de uno in Trinitate paſſo, & quid ipſe definierit. 533. III. & ſeqq. 534. II. Mittitur ad eum legatio ab Eccleſiâ Afric. 535. V. Moritur. ibid
Ioannes III. creatur. 557. II Moritur. 572. I. Eius epiſtola ſpuria de Corepiſcopis. ibid.
Ioannes IV. creatur. 639. II. Damnat in Synodo Ecthesin Heraclij Imp. pro hæreſi Monothel. promulgatam. 640. I. Eius largitas in redimendis captivis à barbaris. 641. II. Moritur. ibid.
Ioannes V. eligitur. 685. III. Moritur 686. I.
Ioannes invaſor Sedis, exturbat Sergium. 701. I.
Ioannes VI. creatur. 701. IV. Ab inſultatione Exarchi liberatur per militiam Italicam. ibid. Moritur. 705. I.
Ioannes VII. ordinatur. 705. I. Rogatus ab Imperatore, approbare canones Quiniſextæ Synodi, abnuit. ibid. II. Moritur. 807. II.
Ioannes quidam, poſt obitum Gregorij IV. Invadit Sedem Apoſtol. ſed continuò eiicitur. 844. I.
Ioan. VIII. creatur. 872. IV. In Concil. Rom. abſolvit Ludovicum Imp. à iuramento per vim prodiioribus præſtito. 873 I. Mortuo Ludovico, confert Imperium Carolo Calvo, & confirmat variis Synodis. 875. II. 876. I. II. 877. III Implorat eius auxilium adversùs Saracenos, & Marchiones Chriſt. 876. III. Cogitur pendere tributum Saracenis 877. VIII. Rogatus à Baſilio Imp. mittit Legatos pro pace Eccleſiæ Conſtantinopol. 878 I Romá à tyrannis invasâ, receden

in Gallias 878. II Concilium celebrat Trecis, & auxilium petit, aliáque plurima agit de rebus Eccleſ. & politicis. ibid. IV. Boſonem Comitem adoptat in filium; & quâ ratione. ibid. Photium recipit in communionem, eiuſdem reſtitutionem approbat, ingenti Eccleſiæ damno, & ſui ipſius dedecore. 879. II. III. Inde fortè orta fama, ipſum fuiſſe fœminam ibid. III. Haud tamen fuit reus criminum, à falſario Photio ipſi impactorum. I. V. Damnat pſeudoſynodum Photianam, ipſûmque Photium. 880. I. Carpitur de prudentiâ carnis. 881. I. Moritur. ibid. III.

Ioannes IX. ex monacho creatur Pontifex. 901. I. Celebrat Concilia Rom. & Raven. de rebus ad Eccleſ. & Imp. ſpectantibus. 904. I. II. Moritur, laudaturque. 905. I. Eius de diverſis conſultationibus epiſtolæ. ibid. II.

Ioannes X. intruditur à Theodorâ, nobili ſcorto urbi imperitante. 912. I. Coronat Berengarium Imp. 915. I. Agnoſcitur ab omnibus ubique Eccleſiis 917. I. 921. I. Legationem ab Orientalibus expetitam, mittit pro ineundâ concordiâ. ibid. II. Mittit quoque legatos Compoſtellam ad S. Iacobum, pro precibus. 918. I. Cõfirmat electionem pueri quinquennis in Archiepiſcopum Rhemenſem. 925. II. In carcerem detruditur operâ Maroziæ ſcorti, filiæ Theodoræ. 928. I. Suffocatur. 929. I.

Ioan. XI. filius Sergij III. PP. ex ſcorto Marozia, intruditur a matre in ſedem Apoſtolicam adhuc ætate iunior. 931. I. Detruditur in carcerem, una cum matre. 933. I. Cogitur tyrannicè, concedere Pallium Patriarchis Conſtantinopol. in perpetuum. 934. I. Moritur. 936. III.

Ioan. XII. ex Principe urbis invadit Sedem Apoſt. 955. I. Eius ætas iunior. ibid. Primus mutavit ſibi nomen, cùm antea diceretur Octavianus. ibid. Approbatur à Clero, metu ſchiſmatis ibid. Vocat Ottonem Regem in Italiam, adverſùs tyrannidem Berengarij; & quid inter ipſum & Ottonem, tunc conventum de iuribus Eccleſiæ & Imperij. 960. I. Coronat eum Imperatorem. 962. I. Diſſenſione inter eos ortâ, ipſe Româ abſcedens deponitur ab Ottone in Conciliabulo, & Leo pſeudopapa intruditur. 963. I. II. Quam iniuſtè, & contra leges, ea peracta fuerint ibid. II. III Concilium celebrat, in quo ea damnat. 964. II. Turbis eius aſſertur obitus. ibid. III.

Ioan. XIII. eligitur, operâ Ottonis Imp. & mox in Campaniam relegatur a Romanis. 965. II. Mittit petitam à Polonis legationem, ad eos in fide inſtruẽdos. ibid. III. Reſtituitur in urbem, operâ Ottonis. 966. I Celebrat Concilium Ravennæ. 967. I. Mittit Legatos ad Nicephorum Imp. Orient. pro nuptiis filij Ottonis, qui malè excipiuntur, ex inviâ Græcorum. 968. I. II. Moritur. 972. I.

Ioan. XIV. ex Epiſcopo Papienſi, & Archicancellario Ottonis Imperat. creatur Pontifex 984. I. A Bonifacio invaſore detruditur in carcerem, & fame mori cogitur. 985. I.

Ioan. XV. creatur. 985. III. Interpellatus ab Hugone Francorum Rege adverſùs Archiepiſcopum Rhemenſem, quomodò in eâ re ſe geſſerit. 991. I. II. 992. III. Depoſito Gerberto intruſo à Rege, reſtituit Arnulphum iniuſtè eiectum. 992. III. 995. III. Moritur. 996. I.

Ioan. dictus XVI. intruditur violenter in Sedem contra Gregorium V. ſed paulò pòſt dira patitur ſupplicia ab Ottone Rege. 996. II. III.

Ioannes dictus XVIII. creatur & poſt quinque menſes moritur. 1003. III.

Ioan. aſſertus XIX. eligitur. 1003. III. Moritur. 1009. I. Fuit cum eo concors Patriarcha Conſtantinopol. ibid.

Ioannes XX. largitione pecuniæ ex laico repentè fit Papa. 1024 II. Rogatus ab Imper. & Epiſc. Conſtantinop. de conceſſione nominis univerſalis, muneribus excæcatus voluit annuere; ſed cohibetur ab aliis. ibid. III. Pellitur à factioſis Romanis, ſed reſtituitur a Conrado Imperat. 1033. I. Moritur. ibid.

Ioannes alius Antipapa turpiſſ. intruditur, & paulò pòſt extruditur. 1044 II.

Ioannes Abbas Strumenſis eligitur Antipapa adverſus Alexandrũ Tertium, ſub nomine Calliſti. 1170. X. Approbatur à Friderico Imperatore ſchiſmatico. ibid. Pace cum Alexandro a Friderico factâ reiicitur ab omnibus. 1177. IX. Antecedens ad Alexandrum, petit veniam, & honeſtè ſuſcipitur 1178. I.

Ioannis Cardinalis, Apoſtol. Sedis Legati, martyrium Conſtantinopoli ab impiis & ſacrilegis Græcis. 1183. VI.

Ioannes Præf. Præt. Iuſtiniani Imp. primus Decem virorum compilationis Codicis, omnis diſciplinæ, pietatis, & fidei expers. 519. VI. Ob ſuſpicionem, è ſummâ potentiâ deiectus, & in exilium miſſus, ad vitam retinendam fit ſacerdos. 548. VI. Rursùm factus necis reus, circumducitur per Ægyptum, & tandem miſerrimè perit. ibid.

Ioannes Sareſberienſis, miniſter à ſecretis S. Thom. Cantoarienſis, eius Vitam deſcripſit, & epiſtolas in eius causâ conſcriptas in unum collegit. 1162. VI. Poſt eius martyrium fit Epiſcopus Carnotenſis. 1172. III.

Ioannes Scotus exagitatur in Galliis, ob quoſdam aſſertos eius errores. 878. XI. Vocatur in Angliam ab Ælfredo Rege, ob eius ſcientiam. ibid. Moritur; & utrùm martyr. 883. V. Eius liber de Euchariſtiâ damnatur in Concil. Vercel. à Leone IX. papâ. 1050. I & comburitur in Concil. Rom. ſub Nicol. Secundo, ab ipſo Berengario, qui hæreſim ſuam inde hauſiſſe falſus eſt. 1059. III.

S. Ioannes Rupenſis Concil. in Hiſp. 1061. VII.

Ioannes Zemiſces necat Nicephorum Phocam Imp. & eius loco imperat. 969. I. Repellitur à Patriarchâ, donec ſatisfaciat ibid. II. Saracenos, Ruſſos, aliòſque barbaros, ingentibus cladibus afficit; Regnúmque Bulgarorũ extinguit, ope SS. martyrum. 970. I 971. IV. Triumphum defert B. Mariæ Virgini. 971. IV. Primus omnium Impp. ſolidos aureos Chriſti imagine & inſcriptione ſignari iubet, aliaque plurima piè agit. ibid. Veneno potatur, ingenti Imperij damno. 975 III.

Ioannes Comnenus imperat in Oriente. 1118. XIII. Communicat cum Eccleſiâ Rom. ibid. Vincit barbaros ope Dei genitricis, triumphúmque ei defert. 1123. III. Pertentat Antiochiam abripere à Latinis & monitus ab Innocentio PP. non deſiſtens à ſceleribus, divinâ ultione aufertur de medio. 1143. IV.

Ioannicus ex milite Iconoclaſtâ, divinitùs admonitus, fit ſanctiſſ. anachoreta. 782. I Agit ſtrenuè pro defenſione ſacrarum Imaginum. 830. I Divinam accipit revelationem de pace Eccleſiæ proximè ventura. 841. I. Moritur anno ætatis. 116. in obitu, & poſt, clariſſimus miraculis. 846. III.

Ionas Aurelianenſis Epiſcopus confutat Claudium Taurinenſem Iconomachum; & quid ipſe de Imaginibus ſenſerit. 825. V.

Iordanus, ſive Iornandes, Epiſcopus Gothus, hiſtoriam ſuorum ſcribens, ſæpè affectu gentis deviat à veritate. 526. V. Quouſque perduxerit commentarium ſuum de Regnorum & temporum ſucceſſione. 550. V.

Ioſephus Oeconomus Eccl. Conſtantinop. reſiſtente Patriarchâ coronat pellicem Conſtantini Imp. & quantæ inde turbæ exortæ. 795. II. Deponitur a Patriarchâ. 797. II. Reſtituitur operâ imperatoris, tanquam nihil mali id perpetrando egiſſet, & ingentes inde rursùm turbæ. 806. II. 808. I. 809. I. Rursùm deponitur, & Eccleſiâ eiicitur. 811. III.

Irene filia Regis Chazari, datur uxor Conſtantino Copronymo Imperat. 732. I.

Irene altera uxor Leonis filij Copronymi, ob cultum ſacrarum Imaginum pellitur à viro. 780. II. Mortuo Leone, ſuſcipit habenas Imperij, unâ cum filio Conſtantino adhuc parvulo. ibid III. Vide *Conſtãt. fil. Leon.* Reſtituit pietatem in Eccleſiâ Orientali. ibidem. Cogitur redimere pacem a Saracenis annuo cenſu. 781. III Scribit ad Hadrianum PP. de congregando Concilio Oecumẽch. in cauſa Imaginum. 785. I. Bellum infert ſuo damno, Carolo Magno. 788. II. Filium Conſtantinum, ob res novas, ſub cuſtodia tenet. 789 I. Abdicatur à filio. 790. I. Rediens excæcat filium, & ſola imperat. 797. I. Remittit tributa Conſtantinopolitanis. 801. V. Expetit eius nuptias per Legatos Carolus Magnus. 801. I. Deponitur à Nicephoro, & in exilium mittitur. ibid. Moritur. 803. I.

Iſacius Exarchus expilat Patriarchium Lateran. 638. III. Divinitùs percuſſus perit. 643. II.

Iſacius Theophanes. Vide *Theophanes Iſac.*

Iſacius Comnenus invadens Imperium, Michaëlem Aug. in ordinem redigit. 1057. IV. Divinitùs punitur de uſurpatis bonis monaſteriorum. ibid. Michaëlem Patriarcham promotorem ſuum, ob nimium eius faſtum, pellit in exilium 1058. V. Fulmine percuſſus, ſponte depoſita purpuram, & monaſticum aſſumit habitum. 1059 XI.

Iſacius, Angelus invadit Imperium Orient. 1185 IV. Fœdus init cum Saladino adverſus Latinos in Terrâ

Sancta.

ta Sancta. 1187. II. Quædam pia eius geſta.ib d V Ingenti eſt impedimento Friderico Imp procedenti adverſus Saladinum.1189.III. Redigitur in ordinem ab Alexio Angelo 1195. IV.

Iſidorus Aſtruricenſis, vita & ſcriptis illuſtris, 675.I

Iſidorus Hiſpalenſis Epiſcopus ubi terminet Chronicon ſuum.614 VII. Præeſt Concilio Hiſpalenſi. 619. I. Itemque Toletano Quarto i cuius etiam iniunctione, elaborat volumina Officiorum Eccleſ. 633. X.XI. Eius obitus genus, virtutes, & ſcripta.636.III, Apparet Ferdinando Regi. 1065. VI.

Italia è manu Gothorum recuperata fermè per Beliſarium, rurſum proſtratur à barbaris. 549. I. Erigit eam Narſes; ſed rurſum collabitur adventu Longobardorum. 553. II. 567 IV.

Excitatur vniverſa adverſus Leonem Imp. pro cultu ſacrarum Imaginum. 726. VIII. IX. Acquirit Francorum dominio quæ in ea eſſent Longobardorum, Carolus Magnus. 774. II. Devaſtatur diutius à Saracenis. 845 IV. & à variis tyrannis. 888. II 900. VI. Vide etiam *Exarchi*

Italica Concilia, de variis Eccleſ quæſtionibus. 1084. I. Quæ certis locis celebrata ſunt, vide ſub propriis eorum nominibus.

Iudæi inſurgentes Antiochiæ in Chriſtianos, comprimuntur ab exercitu Phocæ. 609.I.

In Concilio Aurelian. III. prohibentur quatriduo Paſchatis procedere inter Chriſtianos. & quare 540 V. Non eſſe vi compellendos ad fidem, monuit Gregorius Magnus. 579 V. 594. I & Toletanum Concilium Quartum. 614. VII Vi coguntur ab baptiſmum in Oriente ab Heraclio Imper. eiuſque ſuaſu à Regibus Francorum & Hiſpaniæ, & quare.614. VII Capta à Coſroe Perſarum Rege Hieroſolyma, 90 Chriſtianorum millia cædunt. ibid VIII Pelluntur inde ab Heraclio, & ad tertium milliarium vetantur appropinquare. 628. II.

Adverſus eos quantum in Hiſpania laborandum fuerit. 653. III.

Fueruntquę tandem ibi, ob frequentes coniurationes, redigendi in ſervitutem, ex decreto Concilij XVII Toletani. 6 4 II.

Sæpiſſime ab impoſtoribus ſeducti ſunt. 711. II. Fuerunt auctores Iconomachiæ & Iconoclaſtiæ 723. II. 726 II. Diruitionem templi Sepulchri Domini procurantes, diriſſime ubique puniuntur à populis Chriſtianis, 1009. III Romæ Imaginem Chriſti deludentes, decollantur. 1017. II. A militibus Chriſtianis proficiſcentibus ad expeditionem Terræ Sanctæ, ubique trucidantur, niſi Chriſtum confiteantur. 1096. II. 1146. II. Scribit adverſus eiuſmodi cædium incentores S. Bernardus, eamque pravam opinionem damnat. 1146. II. Sed nec eis bellum inferendum eſſe, reſpondit Alexand. PP. Secundus. 1068. I.

Iudicij ultimi dies utrum à Chriſto ignoratus eſſet, qualiter diſputatum olim inter hæreticos. 531. X. 563. I.

Iudocus filius Regis Britonum, cremiticam vitam amplexus, ſancte moritur. 65?. V.

Iuliana nobiliſſ vidua pie illudit avaritiæ Iuſtiniani Imp. 519. V.

Iulianus Epiſc. Halicarnaſſ. auctor hæreſis incorruptibilium 519. XI.

Iulianus Epiſcop. Hiſpalenſis præeſt Concilio Tolet. XII. 681 XIII

Iuliani plures in Eccleſia Tolet illuſtres ſcriptores Eccleſiaſtici. 686. V.

Iulianus Toletanus Epiſcopus ſcribit adverſus Iudæos. 686. V. Licentius inſultat in Benedictum PP. in Concilio Toletano. 688.I. Moritur. 690 III.

Iulianus Tingitanus Comes proditorie immittit Saracenos ad occupandas Hiſpanias, in odium Rhoderici Regis. 711. IV. Capite plectitur ab iiſdem Saracenis. 718 III

Ivo Carnotenſis Epiſc. conſecratur ab Vrbano Papa 1092. I. Agit contra Regem Philippum, qui reiecta legitima coniuge, pellicem ſubintroduxiſſet, indeque patitur ab eo direptionem bonorum, & carcerem. 1094. II. 1095. II. In contentione cum Hugone Lugdun. Sed Apoſt. Legato, nimis abiecte de Inveſtituris laicalibus locutus, acriter arguitur ab Vrbano PP. indeque cogitat ſe abdicare. 1099 II III. Scribit pro vnctione Regis Ludovici facta Aureliani, contra Rhemenſis Eccl querelas. 1116. VII Rurſum in cauſa Inveſtiturarum reprehenſus à Ioanne Lugdun. acquieſcit. 1111. VI Moritur. 1114.III

Iurare numquam permiſſum eſſe, obſtinatiſſime defenderunt Albienſes. 1176. II. III

Iuramentum ab Epiſcopis præſtari ſolitum Rom. Pontifici, & quale. 7?2.III. 1102. I. A ſchiſmaticis Antiſtibus redeuntibus ad unionem Eccleſiæ Rom. quale fieret. 1 79. IV. Vide etiam *Profeſſio*.

Iurare Epiſcopis Præfectos provinciarum, legum cuſtodiam, voluit Iuſtinianus Imp. 535.II.

Iuramentum antiquũ Regum Hiſpaniæ, de non permittendis in ſuo Regno aliis quam Catholicis. 638 I. Imperatorum Occidentalium, de Eccleſiæ Romanæ defenſione. 800 III. Angliæ Regum. 1066 IV.

Iuramentum fidelitatis. Vide *Fidelitas*.

Iuramenti purgatio. Vide *Purgatio*.

Iuſtinianus, cum avunculo Iuſtino, periclitatur de vita, ſub Anaſtaſio Imp. ſed cuſtoditur divinitus. 518 III Acerrimum agit Cathol. fidei defenſorem adverſus Eutychianos. ibid. X. 520. X. Conſul creatus, celeberrima edit munera. 521 I. Petente Senatu, renuntiatur Imperator à Iuſtino, & confeſtim cuncta ſua bona Eccleſiis donat. 527 I Varias à Principibus Occidentis legationes ſuſcipit pro pace. ibid III. Eiuſdem optima in rebus fidei, pietatis, & politici ſtatus iniria. IV. Perſas vincit per Beliſarium. V. Multi ſub eo populi convertuntur ad fidem VI. Quam parum conſulte rebus Eccleſiaſticis ordinandis ſe immiſcuerit. 528. I. 541 III. 549. III. Fuit rudis omnium literarum. 528. I Codicem Imperialium Conſtitutionum ſuo nomine promulgat, uſus præcipuis architectis nefandiſſ hominibus 529. VI. Hæreticos exagitat. 530. III. Ædificia ſacra reſtaurat, erigit, locupletat. ibid. IV. Periclitatur à coniuratio nepotum Anaſtaſij, ſed eos capi necat, 531 I

Legationem mittit ad Ioannem Papam, ſuper quæſtione Vnius Trinitate paſſi, una cum fidei ſi profeſſione 533. I. & ſeqq. Africam à Vvandalis per Beliſarium recuperat. 533. VII. 534. IV. Quib piis operibus tãtam victoriam co ſecutus ſit, & quę pro gratiaru actione præſtiterit 533. VIII. 534. Bellum geſturus adverſus Gotho multa edicit in utilitatem Eccleſi 535. I. II. III. Mittit ad Agapetu PP. profeſſionem fidei Catholic & quomodo ea probata. ibid. V Plurimis ubique civitatibus ina vanitate nomen ſuum imponit. 53 V. 535. VIII.

Nimis uxori Theodoræ credens la ditur ab ea in fide. 535 IX Sicilia per Beliſarium recuperat. ibid. X V Purgat orbem Rom. ab immund tiis lenonum. ibid Agapetum Papam à Theodato Rege ad ſe miſſu adoratione veneratur, & ſtrenu agit adverſus hæreticos. 537. V XI Italiam, Romamqu per Beliſarium recuperat. 537. Promulgat edictum damnation Origenis, eiuſque errorum 538 V Cogitur annuam pecuniam pollic ri Hunnis, & Saracenis, Oriente devaſtantibus. 539. II. itemque Perſis. 540 VII

Edictum promulgat adverſus Tr Capitula. 546. II. Nimis curioſ dogmatum, & rerum Eccleſiaſtica rum, perdit Imperium. 549. II Quam diu egerit cum Vigilio Papa: ſed reſipiſcit. 551 II. 552. II. IV Convocat Concilium Quintum Oecumenicum, ex Vigilij ſententia, ſe quanta præcipitatione rem egeri adverſus Tria Capitula. 551. II IV. Sæviſſime perſequitur eos, q non reciperent illorum damnatio nem; ipſumque Vigilium diriſſim habitum, in exilium pellit. ibiden XIV Revocat illum. 554. I. Imp ſibi arrogat promotionem Ron Pontificis 555. II. Ingenti magnifi centia reſtituit Eccleſiam S. Sophiæ 557. I. Severis edictis turpitudine conatur auferre. 558. II. Totus in tendit Circenſibus, & aliis eiuſmo di nugis & vanitatibus ibid. II Tributum iterum cogitur pender aliis Hunnis. ibid. Sæpe convaleſci à morbis, virtute SS. Reliquiarum 560. I

Labitur in hæreſim Incorruptibilium, eamdemque edicto firmans, contradicentes perſequitur. 593 II 564. I. Moritur ſubitanea morte 585 I. De eius animæ ſtatu, quid exiſtimandum. ibid. & II.

Iuſtinianus Iunior cooptatur à patre ſuo Conſtantino Pogonato, in Imperium. 681. IX. Commendatur Romano Pontifici 684. IV. Patre defuncto, regnat ſolus. 685 I. Multas provincias à Saracenis occupatas recuperat. ibidem Deviat à fide 686. II. Rumpit pacem cum Saracenis, magno Orientis damno, quod pecunia ab ipſis tributi loco pendi ſolita haud ex more cuſa eſſet ipſius Imp. imagine. 690. IV.

Agit violenter cum Sergio Papa pro confirmatione pſeudoſynodi Quiniſextæ, ſed fruſtra. 691 III

Inviſus redditus ob crudelitatem. rerumque ſacrarum contemptum, à Leontio in ipſum erecto naribus

truncatur, & in exilium relegatur Cherſonam 694 I. A trunco naſo, dicitur Rhinotmitus. ibid. Mira eius vindictæ cupido. 792. I. Opera Lazorum & Bulgarorum, recuperat Imperium, ditiſſimam ſumit ab adverſariis ultionem. 701. II. Ingrate Bulgaros armis invadens, fugatur ab eis, 706. I Ravennates caſtigat de inobedientia in Rom. Pontificem. 708. II Accerſit ab Vrbe Conſtantinum Papam, ob controverſiam de Quiniſexta Synodo. & humillimo obſequio eum recipit. 709 I 710. II Diram vindictam ſumit de Cherſonenſibus rebellantibus. ibid. IV Ob crudelitatem omnibus inviſus, occiditur una cum filio Tiberio Imp. a ducibus Philippici, evecti adverſus eum in Imperium: caputque eius Romam vſque mittitur. 711 III. IV.

Iuſtinus Thrax, è genere humili ad Præfecturam Prætorij, è carcere in Imperium ſublimatur. 518 III Confeſtim declarat ſe Concilij Chalcedon profeſſorem. ibid. IV Orthodoxos exules revocat, & hæreticos pellit ibid. IX Petit ab Hormiſda Papa, mitti Legatos in Orientem, qui omnia rite componerent. ibid. X. Alios ad eumdem mittit Legatos, pro pace Eccleſiæ procuranda 520. X Lazorum Regi Chriſtiano facto, titulum & ornamenta tribuit Imperialia 522. IV. Iberos Chriſtianos defendit à perſecutione Perſarum. ibid. Hæreticos, & infideles quoſcumque ſevere exagitat. 523. II. 524. I. Ioannem Papam ad ſe miſſum à Theodorico Rege, humillimis obſequiis excipit: eiuſque manibus coronari appetit. 525. I. Eius humilitas, & charitas, in clade Antioch. 525. III. Iuſtinianum ſororis ſuæ filium, petente Senatu, renunciat Imperatorem, ac quatro poſt moritur. 527. I.

Iuſtinus Iunior, filius ſororis Iuſtiniani Imp. poſt extinctum avunculum, ſuſcipit Imperium 565. II. Exactiones avunculi reſtituit, & vetat in fide aliquid innovari ibid. Edictum de recta fide conſcribit. 566. II. Legatos accipit à Turcis adverſus Avaros ibid. Avaritia & luxuria ardens, matrimonium ex conſenſu diſſolvi poſſe ſancit, & ſacerdotia venalia exponit. ibid. III Sævit in ſuos. 567. I. Agit egregie adverſus potentes, oppreſſores pauperum 568. II. Armenos ob fidem ad ſe cõfugientes, tuetur adverſus Perſas. 572. V. Veſtigius crebrò vexari ſolitus, novo mærore cladium ab hoſtibus illatarum incidit in phreneſim, dilucida tantum modiciſſima habens intervalla. 574. I. Tiberium cooptat in Imperium 575. I. Moritur. 579. I.

Iuſtinus Iuſtiniani Imp. cõſanguineus, pietati intentus vincit inſigni certamine Perſas 556 IV. Aufertur de medio, invidia & timore Iuſtini Iunioris Imp. 567. I.

Iuſtus Vrgelitanus in Hiſp. Epiſcopus, & tres alij ipſius fratres æque Epiſcopi, clari inter Scriptores Eccleſiaſt. 551. II.

Iuſtus ordinatur Roffen. Epiſc. in Anglia. 604. VIII. In perſecutione ſecedit in Gallias. 613. III. Revocatur. 614. II. Fit Archiep. Cantuar. 615 III.

K

Kanutus Rex Danorum, regnat etiam in Anglia, dicituique cognomento Magnus, & micat pietate. 1016. II. Peregrinatus ad Limina Apoſtolorum, in reditu Papiæ Brachium S. Auguſtini centum talentis comparat. 1027. II. Magnopere laborat occupare Norvegiam 1028. III.

Kanutus alius, itidem Daniæ Rex, Sedis Apoſt. obſervantiſſimus. 1079. VI. Martyrium conſequitur à ſuis. 1081. VII.

Kanuti alterius Iunioris, æque Regis & Martyris, canonizatio per Alexandrum PP. Tertium. 1164. XIV.

Kericus Rom. dux cilicio Theodoſij cœnobiarchæ utens loco thoracis, vincit Perſas. 327 V.

Kilianus Hibernus monachus, Epiſcopus à Conone PP. creatus, Franconios ad fidem convertit, & ſedem Herbipoli conſtituit 686. IV. Conſequitur martyrium ob iuſtitiam, cuiuſque perſecutores male pereunt. 689. II.

Kilianus alius, confeſſor. 686 IV.

Kiovia civitas in Germ. habuit. 400. Eccleſias 1018. I. Severiſſimæ eius leges pro converſatione diſciplinæ Eccleſ. & politicæ. ibid.

Krodos nomen idoli Saxonum. redditum execrandum. 780. VI.

L

Laborantis, ſic dicti Cardinalis, Collectio Canonum, & alia ſcripta. 1 8. III.

Lac B Virginis delatum cum aliis ſacris Reliquiis in prælio adverſus Saracenos; unde ingens orta victoria. 1125. II.

ex Laicis prohibiti ordinari Epiſcopi 769. I. Ex iis tamen aliqui laudabiliter ordinati. 784. II. 806. I. Damnat eiuſmodi promotionem Photij Conſtantinop. Nicolaus PP. 860. II. 861. II.

Ladiſlaus creatur Rex Hungariæ. 1077. XI. Reveretur Sedem Apoſtol ibid. Offert Catholicis viginti millia equitum adverſus ſchiſmaticos. 1087 V.

Lambertus eligitur Epiſc. Leodienſis. 658. III. Ex converſione Taxandriæ, adeptus eſt cognomentum Apoſtolici eius populi 698. I. Conſequitur martyrium à pellice Pipini Ducis, ob eum ſæpius obiurgatum de eiuſmodi adulterio. ibid. Etiam poſt mortem repellit à ſe pellices. ibi. Eius imagine ſculptum ſigillum civitatis Leodienſis. 699. I.

Lambertus Epiſcopus Oſtienſis creatur Papa, diciturque Honorius. 1124 III. *Honor. II.*

Lambertus ex Archiep. Mediolanenſi fit Rom. Pontifex ſub nomine Vrbani Tertii Vide *Vrb. III.*

Lambertus filius Vvidonis Imp. coronatur quoque Imp. à formoſo PP. 863 I. Eius Imperium confirmatur à Ioanne IX in Synodis Rom. & Raven 904. I. II Necatur proditione in venatione. 910. II.

Lambertus Schafnaburg, quouſque perduxerit Hiſtoriam ſuam 1077. Laudatur ſæpiſſime.

Lampadum uſus clara luce, religionis cauſa, plurimis divinis miraculis confirmatus. 566 V 475. III.

Lanceæ ſacræ ab Henrico Rege ſuſceptæ, quibus hoſtes fugarentur. 926 II

Lanceæ ſacræ, qua Chriſti latus perforatum eſt, inventio & victoriæ eius opera à Chriſtianis adverſus Saracenos obtentæ. 1098. IV 1123. II.

Landelinus presb. ſuſcipit Apoſtolatum ad Gentes, & miraculis claret. 650. V.

Lanfrancus Cadomenſis Abbas, accuſatus hæreſis Berengarianæ, ſe purgat. 1050. I. Scribit contra Berengarium. 1059 IV. Ordinatur invitus Archiepiſcopus Cantuarienſis. 1070. IV. Romam pro Pallio petens, honorificentiſſime excipitur ab Alexandro PP. duplexque ab eo pallium accipit. 1071. III Augetur ab eodem Legatione Apoſtol. in Anglia. ibid. Celebrat diverſa Concilia de rebus Eccleſ. 1072. I. 1075. VIII. Iubetur à Gregorio PP. ad Limina Apoſtol. accedere, pœna ſuſpenſionis intentata 1081. IV. Moritur: & quæ reliquerit ſcripta. 1089. VI.

in Lapides verſa cibaria nauis, ex imprecatione pauperis. 905. VI. Lapides pretioſi medimnis diviſi in Sicilia, ex Præda Saracenorum. 1040. I

Lapſis in hæreſim vel ſchiſma, redire ad Eccleſiam cum priſtinis honoribus, omnino prohibitum (ut ſic probarentur qui vere pœniterent) ab Agapeto PP. qui tamen eis alimenta ex charitate præſtanda decrevit 535 IV.

Lapſos ſe quocumque modo qui dicerent clerici, iis credendum, ex Concilio Toler. Decimo. 656. IV.

Lateranenſis Romanę eccleſiæ myſtica ruina, ſub Stephano Papa Septimo. 897 III. Lateranenſe Patriarchium Pontificium, primò expilatum à miniſtris Heraclij Imp. quod Severinus PP. nollet approbare impiam eius Ecteſin 638 III Eius expilatores divinitus puniti. 643. II Poſtea expilari conſuetum à plebe, in obitu Pontificis. 885. I. quod prohibetur in Concilio Raven, ſub Ioanne Nono 904. II.

Lateranenſe Concilium ſub Martino PP. pro damnatione hæreſis Monothelitarum, & Typi Conſtantis Imp. 649. II. Eius acta miſſa ad omnes vbique Eccleſias ibidem VI. Sub Nicolao, in cauſa Ioannis Epiſc. Raven. rebellis Sedi Apoſt. 861. VI. Sub Alexandro II. adverſus clericos ſimoniacos, & fornicarios. 1063. V Sub Paſchale II. contra inveſtituras laicorum, & Henricum Imp. eas ſibi uſurpantem 1112 I. aliudque ſub eodem de iiſdem rebus. 1116. I. Sub Caliſto II Generale 300. Epiſcop pro Eccleſia componenda 1112. I. Sub Innocentio II. Generale circiter mille Epiſcoporum, adverſus hæreticos, ſchiſmaticos, & pro reformatione morum & diſciplinæ. 1139. II III Sub Alexandro III. aliud Generale 300. Epiſcoporum, pro ſimilibus Eccleſiæ neceſſitatibus. 1179. I Vide etiam *Rom. Concil.*

Latina Eccleſia calumnias patitur. Græca, & omnes Latini proditiones & graſſationes à perfidis Græcis. Vide *Græcis.*

Laudeuſe Conciliabulum Octaviani Antipapæ, adverſus Alexandrum Tertium. 1161 III

Laudunenſis Conventus, pro coronatione Ludovici, filij Caroli Simplicis. 936 II.

Laurentius creatur Epiſcopus Dorovernenſis in Anglia, vivente alio Epiſcopo, ex diſpenſatione Rom. Pont. 604. VIII.

Angliam ob perſecutionem deſerere volens, nocte flagellatur à S. Petro. 614. II

Laurianus Pannonius, presbyter Mediolan. ardore fidei in Totilam Regem Arianum invectus, mira ſagacitate ab eo quæſitus, tandem martyrio coronatur. 548. III.

Lazari monachi pictoris inſigne certamen pro cultu & pictura ſacrarum Imaginum. 831. I.

Lazi populi convertuntur ad fidem Chriſti. 522. IV. Eorum Rex decoratur à Iuſtino, titulo Imperatoris Lazorum, & habitu Imperiali. ibid.

Iidem dicti antiquitus Colchi. ibid

Eorum converſionis occaſione, Rex Perſarum (ſuo cuius dominio eſſent) bellum infert Iuſtino. ibidem. Vide etiam *Colchi* & *Zatus*.

Eorum Rex peregrinatur Romam ad Limina Apoſtol. 856. II.

Leander Hiſpalenſis Epiſcopus miſſus Conſtantinopolim ad obtinendum auxilium Herminigildo, notus fit Gregorio Magno, eique auctor eſt operis Moralium. 583. VIII. Exulat pro fide, in perſecutione Levvigildi. 588. II. Pro Rom. Pontifice præſidet Conc. Tolet. Tertio. 593. VIII. Celebrat Concilium Hiſpal. 594 III.

Legati Hoſmidæ Papæ, nefanda paſſi Theſſalonicæ ab hæreticis. 516 X. Nicolai, peſſime habentur à Photio, & prævaricari compelluntur. 860. II. 861. II. Ioannis Octavi, turpiter à Photio ſeducuntur. 879. V.

Legationem Ioannes PP. I ſubire cogitur à Theodorico Ariano Rege ad Iuſtinum Imp. 525. I Itemque Agapetus à Theodato ad Iuſtinianum. 534. II.

de Legatis à Latere in Germaniam non mittendis, orta controverſia. 1074. II. itemque in Siciliam. 1097. VI. 1156. I. & in Angliam. 1117. IV. 1119. III.

Legionem Hiſp. civitatem, transfertur Regnum ex Oveto, ab Ordonio Rege. 915. III.

Legionenſe Concilium, pro optima Eccleſ. & Regni diſpoſitione 1012. VI.

Legionenſe Regnum iungitur una cum Caſtella, à Ferdinando Magno. 1037 III.

Lemovicenſia Concilia in cauſa Apoſtolatus S. Martialis. 1029. II. III. 1034. III.

Leo, devorato aſello Zoſimi anachoretæ, in ſarcinis ferendis ei aſini miniſterium præbet. 525. III

Alius ſepulchrum effoſſum parat Mariæ Ægyptiacæ. ibid. IX.

Leo II. Rom. Pont. creatur. 683. I. Approbat Acta Sextæ Synodi, & in Latinum vertit ibid. II Suppoſitæ eius nomine epiſtolæ, in quibus nomen Honorij PP. inter hæreticos recenſetur. ibid. Moritur, & inter Sanctos colitur. 684. I.

Leo III. ordinatur. 795. V. Fabula de manu ſibi præciſa reiicitur, ibidem Claves & Vexillum mittit ad Carolum Magnum, & quid inde inſectant Novatores. 796. I.

A perfidis clericis, oculis & lingua privatus, plagiſque confectus, priſtinum viſus & loquelæ uſum a SS. Apoſtolis recipit. 799. I.

Recurrens ad Carolum Magnum, eius opere reſtituitur in Vrbem. ibid.

Coram Carolo, publico iuramento ſe purgat à quibuſdam ei obiectis criminibus. 800. II.

Eumdem Carolum coronat Imperatorem Romanorum, Imperium ab Oriente in Occidentem Apoſtolica auctoritate transferens. ibidem. III. IV.

Pergit Mantuam, ad inquirendum de ſanguine lateris Chriſti ibi reperto. 804 I. Convenit quoque Carolum Mag. in Germania ibique ſolemni ritu S. Svvibertum canonizat. ibid. II

Petit ab eo Carolus confirmationem teſtamenti ſui de Regni inter filios diviſione. 806. II.

Mortuo Carolo, iterum in ipſum conſpiratur à facinoroſis Rom. in quos ipſe lege agit. 815. I. Compoſtellæ in Gallæcia conſtituit Epiſcopatum, ob inventionem corporis S. Iacobi Apoſtol. 816. III. Miſſas plures una die celebrare conſuevit. ibid IV. Moritur. ibid III.

Leo IV. ordinatur. 847. III. reſiſtit Imperatoribus, conantibus ſibi uſurpare ius in electione Pontif. & quid inter eos invicem promiſſum fuerit. ibid.

Immenſi pretij & operis ornamenta confert eccleſiis Vrbis. ibid. IV. Serpentem lethiferum precibus ſuis extinguit, & incendium Vrbis ſigno Crucis ibid. V. Munit Vrbem adverſus incurſiones Saracenorum. 840. I. 842. I.

Dedicat ſolemni ritu novas civitates Leoninam, ac Leopolim. 852 I Celebrat Romæ Concilium pro diſciplina Eccleſ. 853. IV. Moritur, & inter Sanctos colitur. 855. IV.

Leo V. creatur; ſed poſt 40 dies detruditur in carcerem à Chriſtophoro invaſore. 1907. II

Leo VI. intruditur; & poſt ſex menſes coniectus in carcerem, moritur. 628. I. 929 I.

Leo VII. ſedet. 936. III. Reſtituit Romæ monaſticam diſciplinam, per S. Odonem Abbat. Cluniac. ibid Moritur. 939 II.

Leo, falſo dictus Octavus, Antipapa creatur ab Ottone Imp. adverſus Ioannem Duodecimum. 963. II Anathemate damnatur ab eodem Ioanne in Synodo Rom. 964. II. Eiectus à Romanis, rurſum ab Ottone reſtituitur adverſus Benedictum Ioannis ſucceſſorem. ib III. Eius nomine conſtitutiones ſuppoſitæ in favorem Ottonis. ibid. IV. V. Moritur. 965. II.

Leo IX ex Epiſcopo Tullenſi deligitur ab Imp. Papa; & opera Hildebrandi, à Romano clero & populo rite eligitur, præcedentibus viſionibus & prophetiis. 1049. II III. Voluit etiam dici Epiſcopus Tullenſis. ibid. Peregrinatur ad montem Garganum. ibid. Concilia celebrat adverſus ſimoniacos, & fornicarios. IV. V Claret ſignis, virtutibus, & pietate. VI. VII. In Conciliis. Rom. & Vercel. damnat hæreſim Berengarij, una cum auctore. 1050. I.

Permutat quaſdam terras cum Henrico Imp. 1053 I. Expeditionem ſuſcipiens contra Northmannos res Eccleſiæ invadentes, victis ſuis ipſe ab iiſdem in quodam caſtello capitur, & ingenti honore detinetur, & dimittitur. ibid. II.

Confutat obiectiones Michaëlis Cerularij Patriar. Conſtantinop. in Eccleſiam Latinam. ibid. V.

Legatos mittit Conſtantinopolim, pro conciliando pace utriuſque Eccleſiæ. 1054. I. Rediens Romam, ibi moritur; clareque etiam poſt mortem miraculis, & inter SS. refertur. ibid. V.

Leo Acridanus Bulgariæ Metropolit. una cum Michaële Cerulario Patriarcha Conſtantinop. ſcribit contra Eccleſiam Latinam. 1053. V. Confutatur à Leone PP. IX. & Humberto Cardin. Ibid. & 1054. I. Excommunicatur publice Conſtantinopoli à Legatis Apoſtol. Sedis. 1054 II.

Leo Stypiota Patriarcha Cōſtantinop. exagitat vaticinatores. 1143. V. Moritur. ibid.

Leo Iſaurus Imperium adipiſcitur, ceſſione Theodoſij Quarti 717. I. Eius imagines recipiuntur Romæ, & ab aliis Principibus Chriſtianis, opera Gregorij PP. Secundi. ibi. III. Conſtantinum filium, Copronymum dictum, coronat Imp. adhuc infantulum. 720. I Inſectatur Iudæos, & Montanos. 722. I.

Promulgat edictum adverſus ſacras imagines, in gratiam impoſtorum Iudæorum, qui ipſi prænuntiaſſent Imperium; fitque primus omnium Imp. hæreſiarcha. 726. I. II.

Perſequitur earum defenſores: inde vero reliqui Principes Chriſtiani renuntiant eius amicitiæ. ibid. V. Quid ei de his cum Gregorio Papa: qui bonum pro malo reddidit, cum exurgeret univerſa Italia adverſus Leonem. ibid. VII & ſeqq

Fuit etiam Hagiomachus, SS. interceſſiones, & Reliquiarum cultum negans. 727. I. Tentat ſibi Romam ſubiicere; ſed fruſtra 729. I. Perſeverans in perſecutione, excommunicatur à Gregorio Papa in Synodo Rom. & Itali ab eius obedientia recedunt. 730 II. Agit rurſum contra Rom. Eccleſiam, Pontificiſque Legatos male habet. 732. I. II. 733. I. Qualis eius perſecutio fuerit. 734 I. 740 IV. Moritur, & damnatur ad inferos. 741. I.

Leo, filius Conſtantini Copronymi, ſuccedit patri in Imperio. 775. III. Munificus, & pius apparere ſtudet. ibid. IV.

Perſequitur cultores ſacrarum Imaginum. 780. II. Moritur, divinitus percuſſus ob ſacrilegium. ibid. III.

Leo Armenus creatur malis artibus Imp. 811. I. In coronatione, præſagium de futura eius perſecutione. ibid. II. Exagitat defenſores ſacrarum Imaginum. 814. I. III. 816 I. Mittit in Occidentem ſacras Reliquias, quas ipſe non coleret. ibi. IV. Necatur iuxta altare, approbante voce cæleſti. 820. I.

Leo, cognomento Sapiens, ſive Philoſophus, creatur à patre Baſilio Imperator. 870. VIII. Calumnioſe apud patrem accuſatus carceri

mancipatur cum diſcrimine vitæ. 879. IX.

Liberatur poſt ſeptennium, nouo caſu. 886. I. Mortuo patre, ſolus imperat. ibid. IV. Photium deponit, Santabarenum excæcatum in exilium mittit. ibid.

Excommunicatur à Patriarcha, ob quartum initum matrimonium contra leges Eccl. ſed diſpenſatur cum eo à Rom. Pont. 901 II. III. In publica proceſſione, capite percutitur ab inſano homine. ibid. IV. Moritur. 911. I. Eius Conſtitutiones, & ſcripta. ibid. II.

Leocritia virgo Mahometana, martyrium à ſuis ob fidem Chriſti conſequitur Cordubæ. 859. I.

Leodegarius Auguſtodun. Epiſcopus à Childerico Rege domus ſuæ præpoſitus, invidos devitans ſe in monaſterium Luxovienſe confert 668. IV.

Ab Ebroino Maiore domus regiæ cruciatus horrendis modis, martyrium conſummat, multis inſignitus in morte & poſtea miraculis. 685. IV. Eius quoque frater dire trucidatur. ibid.

Leodium (quæ & Legia) ex vico creſcit in civitatem ex miraculis S. Lamberti. 698 I. Fuit ea Eccleſia peculiaris filia Romanæ 699. I. Et tamen aliquando ſchiſmatico Imp. favens declamavit in Rom. Pontificem. 1102. V.

Leontius Scholaſticus ſcribit de Sectis hæreticorum, ſub Iuſtiniano Imp. 533. III

Leontius Burdegalenſis Epiſcopus, ſanctitate inſignis intereſt Concilio Pariſ. 555. III.

Concilio Santonis celebrato, Emerium Epiſcopum deponit, quod Epiſcopatum à Rege accepiſſet: unde mulctatur à Rege. 566. IV. Qualis, quantuſque fuerit. ibid. Duo Leontij Epiſcopi Burdegalenſes. ibid.

Leontius Imp. origine adverſus Iuſtinianum Iuniorem, quem præciſis naribus in exilium pellit. 694. I. Et ipſe præciſis naribus ab Abſimaro includitur monaſterio. 696 II Redeunte Iuſtiniano, publice illuditur, & necatur, vna cum Abſimaro. 705. II.

Leopoldus Auſtriæ Dux capit Richardum Angliæ Regem, & quare. 1191. VI. VII

Excommunicatur à Cæleſtino PP. 1193. II 1195. I. Obſtinatus permanens, dire cruciatur divinitus; & licet tandem pœnitens, nihilominus miſere perit. 1165. I.

Leutardus plebeius homo in Gallia, à dæmone dementatus, evadens hæreticus multos ſeducit. 1000. IV. Diſputatione confutatus, præcipitat ſe in puteum. ibid.

Leutericus Archiepiſc. Senon. primus auctor hæreſis nefandæ de Euchariſtia, corripitur à Roberto Rege. 1004 II.

Levvigildus Rex Gothorum Arianus regnat in Hiſpania. 569. I. 570. VII Perſequitur Catholicos bellumque filio Herminigildo Catholico facto infert. & eumdem captum, contra fidem datam gladio ferire iubet. 585. VII. 588 I Perſecutionem auget, & Suevos ſubiugatos Arianam perfidiam amplecti cogit. 588. I. Moritur, pœnitens perſecutionis, ſed non fide Catholicus. 590. XII. XIII.

Legem maledictam dicebant Severiani, & Græci ſchiſmatici 1054. III.

Legibus Imp & Iuriſconſultorum reſponſis, licet Paganorum, non dedignata uti Eccleſia, in his quæ contra relig. Chriſt. non ſunt. 528. I. 55. VI.

Leges Imper. nihil valere contra canones Eccleſ. declaravit Iuſtiniano Imperat. Agapetus Papa. 535. V.

Legibus Eccleſiaſticis ſanciendis, quanto cum periculo ſe immiſceant Principes. 528 I. 541. III.

Leges ſcriptas quando habere cœperint Longobardi. 638. IV. 740. II

Leges ſuas promulgat Carolus Magnus, & quales eæ fuerint. 801. III.

Leges Eccleſ. Carolus & Ludouicus, aliique eiuſmodi Principes, non niſi auctoritate Sedis Apoſtol. ſanciverunt 8.. III.

Leges divinas adverſus Reges nihil poſſe; deque iis diſpenſare poſſe quoſlibet Epiſcopos, aſſeruerunt Mœchiani hæretici. 809. I.

Liberatus Carthag. diaconus mittitur vna cum duobus Epiſcopis Legatus Romam è Concilio Carthag. 535. IV.

Scribit ſub Iuſtiniano Imperat. Breviarium de cauſa Neſto. & Eutych. 558 VII. Caute legendus.

Liberius Præfectus Galliarum, vir pace belloque clariſſimus 529. I. Vocat Epiſcopos Arauſicum, ad encænia eccleſiæ à ſe erectæ. ibidem. II.

de Libero hominis Arbitrio novæ ortæ controverſiæ ex ſcriptis Fauſti Regienſis. 520. V. 519. II.

Libidines Mahometes ſuis in hac vita permiſit, & in futura promiſit. 630. II.

Pariterque Manichæi in Gallia, iis non repoſitam eſſe vindictam dixerunt. 1017 I.

Libri hæreticorum comburi ſoliti. 525 I 536. XI 593 VII. 868. III 869. VI. 1140. I.

Liemarus Bremenſis ſive Hamburg. Archiepiſc. impedit Synodum in Germ. celebrari per Legatos Apoſt. & ideo ſuſpenditur à ſacerdotio. 1074. II.

Vocatus Romam à Gregor. VII. cauſam dicturus, contemnit, Regemque Henricum in eum commovet. ibid.

Ducitur in Italiam ab Henrico. 1081. III.

Excommunicatur in Concilio Quintilineburg 1085. II. Capitur prælio, ab Eggeberto in Henricum inito. 1089 VI

Lignorum pulſatione, loco tintinabulorum, Chriſtianos convocare, quamdiu duraverit. 614. VI.

Limina Apoſtolorum. Vide *Peregrinatio Romam & Petri Eccleſ. Vatic.*

Lingonienſis in Gallia Synodus, iuſſu Gregorij VII. celebrata adverſus Inveſtituras laicorum. 1077. IX.

Lingua præciſa libere loqui Chriſtiani in perſecutionibus Gentilium. 513. V.

Catholici in perſecutionibus hæreticorum. 657. I.

Itemque Leodegarius Epiſcopus, martyrium paſſus ab impiis. 655. IV. Petrus Damaſcenus Epiſcopus, ſub Saracenis. 741. I.

Leo PP Tertius, eius abſciſſionem paſſus ab impiis. 799. I.

Linguæ vſus redditus Baſilio filio Leonis Imp. ex adoratione Imaginis Greg. Nanz. 823. V

Linguam præcidi Severo hæreſiarchæ, ob eius blaſphemias, iubet Iuſtinus Senior Aug. 519. XI.

Linteı Domini, quo pedes Diſcipulorum abſterſit, pars delata Caſſinum probatur igne. 1014. V.

Lippienſe Concilium in Saxonia, pro ſtabiliendis eius regionis Eccleſiæ cunabulis. 780. V. VI.

Liptinenſe Concil. in Germania ſub Bonifacio Germ. Apoſtolo, pro Eccleſ. diſciplina, & contra duos novos hæreticos. 743 I. II.

Litaniæ ſeptiformes à Gregorio Papa celebratæ tempore peſtis. 590. IV. Vide etiam *Rogationes*.

Earum uſu liberatur Sicilia à periculo barbarorum. 601. VI.

Literas diſcere Chriſtianos, prohibet Habdallas Saracenorum Rex. 757. IV.

Diſcere liberos ſuos, nolebant Gothi, & quare. 526. VIII.

Literas Rom. Pontificum contemnere, quam grave peccatum. 849. III. Earum falſarij graviter puniti 1197. X.

Literas Michaelis Imp. ob blaſphemias in iis contentas, comburi iubet Nicolaus Papa. 861. VI.

Livoniæ converſio ad fidem, & primæ ſedis Epiſcopalis erectio. 1160 II. Livonienſem ſacer Ordo militum, iungitur Teutonicis. 1198. II.

de Locis Sanctis, unde hauſerit Beda quæ ſcripſit. 699. III. Quanta eis debeatur reverentia. 1031. I.

Locuſtæ Romanorum agros infeſtantes, extinguuntur aſperſione aquæ benedictæ per Stephanum PP. Sextum. 885. I.

Londinenſis in Anglia Epiſcopatus erigitur. 604. VIII. Eius eccleſia in honorem S. Petri ædificata, ab eodem ipſo Apoſtolo ſolemniter conſecratur. 610. VI.

Londinenſe aſſertum Concil. de cultu ſacrarum Imaginum, eius fides. 714. II.

Concilium ſub Lanfranco, de diſciplina Eccleſ. 1075. VIII. ſub Anſelmo, adverſus Inveſtituras laicas. 1105. II aliudque de compoſitione eiuſmodi controverſiæ. 1108. II. Sub Ioanne Cremenſi Cardin. Legato Sedis Apoſtol. pro diſciplina Eccleſ. 112 . IV. Sub Alberico Legato pro creatione Archiepiſcopi Cantuarienſis 1138. IV. Sub alio Legato, pro libertate Eccleſ. 1143. II Sub Henrico item Legato, pro electione Thomæ Cancellarij in Archiepiſcopum Cantuar. 1162. VI. Sub Richardo Archiepiſ. Cantuar. pro reſtituenda diſciplina. 1175 I. Maximus ibi Conventus pro rebus Orientis. 1185. II

Longinus canonicus Cracovienſis ſcripſit ſincere res Polonorum. 1020. I. 1041. III & alibi ſæpe citatur honorifice.

Longobardi Pannoniam, & finitimas regiones invadunt. 549. I. Influunt in Italiam, duce Alboino ipſorum Rege, & utrum à Narſete vocati fuerint. 567. II. 568 I. Quæ præoſtenſa, de illorum futura Italiæ clade. 567. IV. Vide *Alboinus*, & ſubſequentes ipſorum Reges.

Mortuo Clephe Alboini ſucceſſore, 56. militum duces panicentes inter ſe civitates captas, miſerrime peſſumdant Italiam. 575. II. Eorum graſſatio numerata inter Perſecutiones Eccleſiæ, quod ſive Gentiles eſſent, ſive Ariani. ibid. Invadentes Gallias, cæduntur. 575. II.
Iterum creant ſibi Regem, pertæſi regiminis ſine capite 585. II. Eorum omnes Reges uſi ſunt prænomine Flavij. ibid.
Convertuntur ad fidem Cathol. ſub Agilulpho Rege, per Theodolindam Reginam. 591. X. Ioannem Bapt. patronum accipiunt, & inſignem ei Baſilicam extruunt 616. I. Iterum recidunt in Arianiſmum ſub Rege intruſo Arioualdo. 616. VI. Quando cœperint habere Leges ſcriptas. 638. IV 746. II. Quid in eis præſtiterit Carolus Magnus 801. II.
Eorum Rex Grimoaldus fit Catholicus. 663. II. Ex cultu S. Ioannis Bapt. pendere ipſorum ſtatum, vaticinatus eſt eremita quidam. ibidem
Ob expilationem Eccleſiæ S. Petri in Vatic. patiuntur rerum ſuarum detrimentum. 739. I. Vide etiam ſub nominibus aliorum Regum ipſorum: puta *Luitprandus. Aiſtulphus. Deſiderius*: in quo demum deſiit illorum Regnum translatum in Francos per Carolum magnum.
Lotharingicum Concil. contra Inveſtituras laicorum. 1111. VII
Lotharius filius Ludovici Pij, coronatur à patre Imperator. 817. III.
Petit Romam, ut coronetur à Paſchale Papa 823. I. Iterumque eo redit, ob ſchiſma in electione Eugenii 824. I. Liberat patrem à coniuratione Pipini fratris, aliorumque perduellium 830. II. Agit poſtea adverſus eum, nefandaque committit ſcelera, ſed denuo reconciliantur. 833. I 834. I. Solus poſt obitum patris imperat. 840. II. in fi. Bello fratres impetens pro monarchia, vincitur ab iis, & extra Regnum pellitur. 841 III. 842 I. Privatur Regno, iudicio Epiſcoporum. 842. I. Recuperat eius partem liberalitate fratrum. 843. II.
Quid de rebus Rom. ipſe & Leo Papa IV. ſibi invicem promiſerint. 847. III.
Renunciat ſeculo, & fit monachus, moriturque. 855. VI Bene meritus de viris doctis. 859. IV. in fi.
Lotharius Lotharij Imp filius ſuccedit patri in parte Regni Franc. 855. VI. Dimiſſa legitima coniuge, pellicem ſubintroducit, fovetque in regno ſuos eiuſmodi ſceleratos. 862. IV. V.
Correptus ab aliis regibus, appellat Nicolaum Papam ibid. VI Celebrat Metenſe Conciliab pro confirmatione ſuæ turpitudinis: quod infirmatur à Nicolao. 863 III. Iterum ſe apud eum excuſat perquam humiliter, ſed fraudulenter. 866 IV Ab Hadriano PP. ſuſceptus cum terribili conteſtatione, periurus miſerabiliter perit. 868. IV.
Lotharius Dux Saxonum creatur Rex Germaniæ. 1125 III. Petit confirmationem à Rom. Pont. à quo etiam excommunicantur eius adverſarij ibid. Inhæret Innocentio II adverſus Petrum Leonis. 1130. IX. Exhibet ei officium ſtratoris. 1131. II. Depoſcens ab eo reſtitutionem Inveſtiturarum, repudiatur à S. Bernardo. ibid.
Innocentium reducens Romam, coronatur ab eo imperator, & allodium Comitiſſæ Mathildis accipit in fundum. 1133. I. II. Comprimit Rogerium Siciliæ Regem, Eccleſiæ Rom adverſarium. 1137. I. Moritur. 1138. III. Eius pietas commendatiſſima. ibid.
Lucas Chryſoberges creatur Conſtantinop. Patriarcha. 1148. XIV Celebrat Synodum. ibid. Moritur. 1166 VII
Lucas Tudenſis, antiquus rerum Hiſpanicarum ſcriptor. 701. V.
Lucenſe Concil. in Hiſp. de limitibus Eccleſiarum Galliciæ. 569. I Aliud de diſcip. Eccleſ. 572. III.
Lucenſium in Tuſcia canonicorum dira rebellio ob vitam communem iis iniunctam. 1074. VI.
Luciferi aſtri cultum introduxit Mahometes, ex antiqua Saracenorum ſuperſtitione. 630. II.
Lucius II. Rom. Pont creatur. 1144. I. Dire vexatur à rebellibus Rom. ibid. III. Moritur. 1145. I.
Lucius III. ex Oſtienſi Epiſcopo eligitur. 1181. V. Exagitatur à Romanis, ob quaſdam conſuetudines eis denegatas; ſed auxilio Principum compeſcit eos. 1183 I. Veronæ contendit cum Friderico Imp. de quibuſdam iuribus. 1185. I. Promovet expeditionem in Terram Sanctam. ibid. II. Moritur Veronæ. ibidem. III.
Ludgerus Friſiorum Apoſtolus, diſcipulus Alcuini. 778. III. Caſſin. monaſticis inſtitutis excultus, propagat ea in Germania. ibid.
Ludovicus, filius Caroli Magni, cognomento Pius, conſtituitur à patre Rex Aquitaniæ. 806 III. Reſtituit ibi collapſam Eccleſ. diſciplinam, cupitque fieri monachus. 807. III. Creatur à patre Imperator, optimiſque monitis inſtruitur. 813. V. Mortuo patre, ſolus imperat in Occident. 814. VI. Coronatur, & ungitur à Stephano PP. Quinto. 816. VI. In Conventu Aquiſgran. confirmat donationem bonorum Eccleſ. Rom. liberamque relinquit Clero & populo, Pontificis electionem. 817. II. III. Lotharium filium coronat Imp. ibi. III.
Rebellantem nepotem Bernardum luminibus priuari permittit, fratres naturales coniurationis reos in monaſterium detrudit. 817. IV. Agit publicum ea de re pœnitentiam 821. I. Eius ſollicitudo de reformatione Eccleſiæ, & monaſteriorum. 817. II. 719. I. 818. I. Leges Eccleſ. non niſi auctoritate Apoſtol. Sedis ſancit. 819. III. Recipit Legatos pro pace à Michaële Balbo. Imp. Orient. 824. II. Collationem procurat Pariſiis de Imaginibus, ex permiſſione Eugenij PP. & quomodo ipſe à Collatoribus in diſcrimen adductus fuerit. 825. I & ſeqq.
Init periculum à coniuratione Pipini filij, aliorumque Principum, ob favorem erga Bernardum Hiſpanum hominem: ſed liberatur à filio Lothario. 830. II. Inſurgentibus rurſum adverſus eum tribus filiis, deponitur: ſed rurſum reſtituitur, & reconciliatur illis. 833 I. II. 834. I. Cometæ apparitione monitus, bonis operibus præparat ſe ad mortem. 837. I. Regnum inter filios partitur, eiſque commendat defenſionem Rom. Eccl. cæterarumque. 838 II.
Northmannos irrumpentes repellit Britones & Aquitanos compeſcit. 836. I. 839. Filium Ludouicum rebellantem, ad deditionem compellit. 839 I. Rurſum rebellantem perſequitur & in morbum incidens, piiſſime moritur, pace cum ei, cum aliis impertita. 840 I. II. Poſt 34. ab obitu annos, in viſione petit à filio ſuffragia pro ſua liberatione à pœnis quas patiebatur in Purgatorio. 874. I.
Ludovicus filius Ludovici Pij Imp. conſtituitur à patre Rex Germaniæ. 817. III. Inſurgit, cum fratribus in patrem; ſed poſtea reconciliatur. 833. I. 834. I. Rebellat ſæpius, & ſemper veniam obtinet ab indulgentiſſ. patre. 839. I 840 I. II. Vna cum Carolo Calvo fratre vincit Lotharium alium fratrem, & Regnum eius inter ſe partiuntur iudicio Epiſcoporum Gallorum. 842. I.
Vocatus in Galliam adverſus fratrem Carolum, monetur ab Epiſcopis de rebus ſuis curandis; ſed nihilominus multa infert mala Regno & Eccleſiis. 858. II. III. Interpellat ſumma humilitate Nicolaum PP. adverſus Carolum. 860. III. Recipit egregia munera à Baſilio Imperatore Orient. 872 I. Moritur. 876. IV.
Ludovicus II. Imp. mittitur à patre Lothario Romam poſt electionem Sergij Papæ, & ad quid 844. II. Quando fuerit coronatus Imp. ibi. III. Eius pravus conatus ad vendicandam ſibi electionem Rom. Pontificis. 855 V. Mortuo patre, ſolus imperat. ibidem. V. Nicolao Papæ exhibet miniſterium ſtratoris.
858. I Vincit Saracenos. 866. III 871 III.
Pro eius parte Regni Franc. à patruis invaſa, multum ſatagit Rom Pontif. 869 XVI. 870. I. 873. II. Altercatur cum Baſilio Imp. Orient. de nomine Imperatoris, quod ei Baſilius invideret. 869. XII 871. III.
Proditoriè capitur à Duce Beneventi, divina agente vindicta ob quædam eius ſacrilegia. 872. II. Abſoluitur à Rom. Pont à iuramento per vim proditoribus præſtito. 873. I. Moritur. 875. I.
Ludovicus III. cognomento Balbus Franc. Rex, imperat in Occidente poſt patrem Carolum Caluum. 877. VI. Moritur. 879. I.
Ludovicus IV. Boſonis filius, Romæ coronatur Imp. à Sum. Pontif. 900. VI. Oculis, & Imperio privatur à Berengario tyranno. 904 I.
Ludouicus filius Caroli Simplicis Franc. Regis, relinquitur à patre heres. 929. I. Vngitur in Regem. 936 II.
Rebellantes in eum Principes compeſcuntur à Rom. Pontif. 942. I. Dolo Hugonis Principis detinetur in cuſtodia à Northmannis, & liberatur poſt annum. 945. II Purgat ſe in Concilio Engelheim. 948. II. In Treuerenſi confirmatur. ibidem. III. Moritur. 954. IV.
Ludouicus Lotharij filius, ſuccedit pa-

tri. 986 I. Moritur ultimus Carolinorum. 987. I.

Ludovicus, cognomento Craſſus, Francorum Rex vngitur Aureliani. 1108 VII.

Eius inſignis pietas, iuncta bellicæ fortitudini, pro defenſione Regni adverſus hoſtes. 1125. II. Epiſcopos renuntiantes militiæ Palatinæ & caſtrenſi, male habet, & inde redarguitur à S. Bernardo, & aliis viris ſanctis. 1127. III.

Adhæret Innocentio II. contra Petrum Leonis Antipapam; eumdemque honorifice ſuſcipit. 1130. IX.

Filium Ludovicum per eum ungi & coronari facit in Concil. Rhemenſi. 1131. I. Moritur, vere pœnitentis exemplum edens. 1136. I

Ludouicus Rex Franc. eius nominis Septimus, vngitur vivente patre ab Innocentio PP. 1131 I. Succedit patri defuncto. 1136 I.

Refragatur Innocentio, ob cuiuſdam Epiſcopi conſecrationem, & Eccleſias vexat; ſed paulo poſt reſipiſcit. 1142. I. Sumit Crucem à S. Bernardo, pro expeditione in Terram Sanctam. 1146. I. Sumpto à S. Dionyſio vexillo, dicto Auriflamma, proficiſcitur, & appellit in Palæſtinam. 1147. III 1148 I In reditu captus à Græcis, liberatur à Rogerio Siciliæ Rege. 1149. II.

Coniugem relinquit, iudicio Synodali, ob conſanguinitatem, aliamque ducit. 1152. II.

Adhæret Alexandro Papæ adverſus Octavianum ſchiſmaticum, quamvis in contrariam partem valde ſollicitatus à Friderico Imp. 1160. VIII. 1161. I. II.

Doloſe circumventus à Friderico, ſe & Alexandrum conicit in immenſum periculum; ſed liberantur divinitus. 1162. II. III.

Officium ſtratoris exhibet Alexandro, una cum Rege Angliæ ibid. IV.

Thomam Cantuar. expulſum, honeſte excipit, fovetque. 1167 VI. 1168. II. Eum aliquando deferens, mox flexis genibus veniam petit, & dignam Rege Chriſtianiſſ. reſponſum dat Regi Angliæ, de utriuſque Regni conſuetudinibus. 1168 VI. Divino monitu peregrinatur ad ſepulchrum eiuſdem S. Thomæ martyris, pro ſanitate filio ægroto obtinenda. 1179. VII. Moritur. 1180 IV.

Lugdunenſis Eccleſiæ Epiſcopus, vocatus aliquando Patriarcha. 588. III. Per eum indici debuit Concilium generale Galliarum ibid. Eccleſia aliquanto tempore fuit ſine Epiſcopo, ob ſacrilegas laicorum invaſiones rerum ſacrarum. 738. III. Valde fluctuat ſub Conrad. Imp 1024 IV. Eius privilegium ſuper quatuor Galliarum Archiepiſcopatus, confirmat Gregorius PP. Septimus. 1079. IV.

Lugdunenſe Concil. in cauſa hæreſis Prædeſtinatorum. 520. IV. Aliud, Primum dictum, adverſus duos pravos Epiſcopos. 570. VI. Secundum, pro diſciplina Eccleſ. 587. IV. Aliud ſub Ludovico Pio, in cauſa Epiſcoporum Lugdunen. & Vienneorum coniurationis adverſus Imper. 836. III. Aliud ſub Legato Sedis Apoſtol. quo excommunicatus eſt Rhemenſis Archiepiſc. 1080. XVI.

Luitprandi Regis Longobard. in Italia initium. 712. III. Confirmat reſtitutionem Alpium Cottiarum Rom. Eccleſiæ. ibid. & 713. I. Transfert Ticinum è Sardinia corpus S. Auguſt. magno pretio redemptum à Saracenis. 725. I. Exurgit viriliter adverſus Leonem Imp. pro defenſione ſacrarum Imaginum. 726. VII. Icto fœdere cum Imp. tentat Romam, ſed à Gregorio PP. revocatur à cœpto, eique ſe obſequentem exhibet. 729. I. Rurſum obſidet Romam, & Eccleſiam S. Petri diripit magno ſuo damno. 739. I. Moritur; & quæ eius laudanda, vel vituperanda. 744. IV.

Luitprandus Epiſc. Cremonenſis, Hiſtoriæ ſcriptor, mittitur à Berengario Italiæ Rege Legatus ad Conſtantinum Porphyrogen. Imp. 946. II. Eius Hiſtoria aucta appendice ſpuria, in gratiam Ottonis Imp. adverſus Rom Pont. 960. I. 964. III. Rurſum mittitur ab Ottone Conſtantinopol. ad Nicephorum Imp. pro nuptiis filij Ottonis; ſed male habetur, ex invidia Græcorum in Latinos. 968. I. II.

Luminaria aliquando à ſanctis ſacerdotibus in eccleſiis extingui ſolita, quouſque Deus vindictam ſumeret de iniuriis illis eccleſiis illatis. 683. V. Id prohibitum in Conc Tolet. XI. I.

Lunæ cultum introduxit Mahometes. 630. II

in Lupercalium locum, introductum feſtum Hypapante. 544 III.

Lupentij Abbatis martyrium in Gallia. 587 VII.

Lupus Senonenſis à Clotario Rege in exilium pulſus, ingenti honore revocatur. 614. VI.

Lupus Ferrarienſis Abbas conſtituitur à Ludovico Pio. 838. IV. Fungitur legatione ad Leonem PP. IV 855. IV Memoratur alias ſæpe cum laude.

Lupus, ferum animal, Aureliis prodigioſe tintinnabulum eccleſiæ inſonat. 888. VI.

Luſitania Vide *Portugallia*.

M

MAcarius Antiochen. Epiſcopus, ſignifer hæreſis Monothelitarum. 677. I. Agit adverſus Rom. Pontif. 677. I. Eius impudens ſima procacia in Synodo Sexta 680. VI. 681. II. Damnatur, atque deponitur. 681. II Appellans Rom. Pontificem, mittitur in Vrbem. ibid. X. Obſtinatus perſiſtens, includitur monaſterio. 681. III

Macarius alius Antiochenus, inſignis vir pietatis, poſt renuntiationem Epiſcopatus, & varias peregrinationes, moritur in Flandria, miraculis ubique clariſſimus. 1012. III.

Macarius II. Hieroſ. Epiſc. creatur, vir laudatiſſ. 546. VIII. Calumniam paſſus de Origenis erroribus, pellitur; ſed iis damnatis, reſtituitur. 548. IV.

Macedonii Epiſc. Conſtantinopol. nomen refertur in Diptycha à Synodo Conſtantinop 518 VI. Sed expungitur iubente Hormiſda Papa, quod licet Catholicus, retinuiſſet tamen Acatij ſchiſmatici nomen. 519. III.

Macedonius Antioch. Epiſc. creatur. 640. III Damnatur ob hæreſim à Martino PP. 649. VII.

Magorum ſectam in Perſide extinguit Habdalas Saracenorum Rex 758. II.

Maginulphus quidam erectus pſeudopontifex adverſus Paſchal. Sec. 1100. II.

Magiſtratus vendere, prohibet Iuſtinianus. 535. II. Sed nihilominus ſequuti poſtea Imper. venales expoſuerunt, auctione propoſita. 590 VIII.

Magiſtratus auxilium rite ab Epiſcopis imploratur adverſus hæreticos & ſchiſmaticos. Vide in *Hæreſes*.

Mahometis origo, progreſſus, nefanda dogmata, mors & ſepultura. 630 I. & ſeqq. De cultu ei à ſuis exhibito, & peregrinatione ad eius ſepulchrum. ibid. II.

Maioli ſancti Abb. Cluniacen. obitus. 993 II.

Malachias creatur Epiſcopus In Hibernia; reſtituitque collapſam eius Eccleſiæ diſciplinam. 1124 IV. Petit Romam pro Pallio, & Apoſtolatu: & quantus ei à ſummo Pont. delatus honor. 1137 III. Moritur in monaſterio Clara-vallenſi. 1148 X.

Maledictum à Pontifice caſtrum, terra abſorbetur. 1150. II.

Maleficiis uti ſoliti Norvegi. 1028 III.

Malefici & incantatores cohibiti à Fredegunde Regina Francorum 587 VI.

Malphitanum Concilium ſub Nicolao PP. Secundo. 1059. XIII.

Mamertus Viennenſis in Gallia preſbyter confutat ſcripta hæretica Fauſti Regienſis. 510. VI.

Manaſſes affinis Hugonis Regis Italiæ homo nefarius; plurimus plures ſimul Epiſcopatus poſſidet. 936. V. Cupidine potiundi Mediolanenſi prodit Hugonem. 945 I

Manichæi pelluntur Roma ab Hormiſda PP 523. I. Et in Oriente capite plectuntur, & trucidantur à Iuſtino Imp. & Cabade Perſ. Rege. 523. II.

Reviviſcunt in Armenia, ſed ab Imp. Conſtante. & Iuſtiniano Iuniori trucidantur & comburuntur. 653 VII itemque à Leone Iſauro. 752. I. Favet eis Nicephorus Imp. 810 I. eorum iis temporibus variæ aliæ appellationes, & ſectæ. 810. I. Rurſum gladio necantur à Michaële Curopal. 812. I.

Bello item appetiti à Michaele III. ad centum millia occiduntur, reliqui iungunt ſe Saracenis. 845. II. Delentur innumera multitudine à Baſilio. 886 III.

Detecti rurſum in Gallia & Hiſpania, nova quædam docentes, igne comburuntur. 1017. I. Et in Germania ſuſpendio necantur. 1052. V

Manibus inſcribi Chriſtianos & Iudæos, iuſſit Habdallas Saracen. Rex in Syria. 772 IV.

Manus S. Ioannis Bapt. transfertur Conſtantinop. 956 II

Manus amputata reſtituitur S. Ioanni Damaſceno à B. Virgine, relicta tantummodo linea ad locum exciſionis. 728. I. Eodemque plane modo reſtituitur alio tempore, cuidam homini in Germania. 944. V. de Manus præciſione, & reſtitutione, Leonis PP. fabula reiicitur. 795. V.

Mantuanum Concil. in cauſa Schiſmatis Eccleſiæ Rom. Cadaloici

celebratur ab Alexandro II. Pont. 1064. II.

Manuel Comnenus imperat Conſtantinopoli, & ducit vxorem, ſororem coniugis Conradi Rom. Regis. 1143 IV. Eundem Conradum profiſciſcentem cum expeditione in Terram Sanctam, omnimodis vexat, & per Turcas eius exercitum delet. 1147. III Cum manus iniecisſet in bona Eccleſ. poſtea correxit, & ea aureis conſtitutionibus munivit. 1148. XII Legationes mittit ad Alexandrum P. pro repetendo Imperio Occidentali, adverſus Fridericum ſchiſmaticum. 1166. IV. 1170. IX. itemque pro ſecuritate Imperio ſuo procuranda à Francis in Terram Sanctam expeditionem ducentibus. 1180. IV. Moritur, ſumpto pro pœnitentia monaſtico habitu. ibid. V. Laudatur de eleemoſynarum largitate in pauperes & egenos. ibid.

Maranutha vocem exhorrent Hiſpani, & quare. 775. IX.

Marcellinus Comes, auctor Chronici. vbi illud terminet; & quæ alia ſcripſerit. 537. VII

Marcellinus Tribunus & Notorius mittitur ab Honorio Imp. ad dirigendam Collationem inter Cathol. & Donatiſtas. 410. XI. Quæ fuerint eius partes in Collatione. 412. IV. Iudicium profert adverſus Donatiſtas. ibid. V. Fuit doctrina & pietate inſignis. 413. II. Accuſatus falſo à Donatiſtis de proditione; occiditur à Marino duce; & titulo martyrij viget in Eccleſia Catholica. ibid.

Marcellini Rom. presb. & martyris ac Petri Exorciſtæ Reliquiæ transferuntur in Gallias opera Eginhardi. 826. II.

Marci Evangeliſtæ pallium induebant novi Epiſcopi Alexandrini. 535. X. Eius Sedes lignea, & Corpus transferuntur Venetias. 820. III. Poſt longa tempora, ipſomet Evangeliſta revelante, corpus reperitur, & ſolemni ritu ſub altari reconditur. 1094. V.

Mare congelat ſub Phoca, adeo ut piſces moriantur. 602 VI. Fugit terminos ſuos in terræmotu Orientali. 740. IV. Miro gelu riget in Ponto 753. III

Margaritæ Reginæ Scotiæ, diſciplinæ Eccleſ. reſtitutricis, ſanctus obitus. 1079. XLVII.

Mariæ Deiparæ perpetuam virginitatem oppugnarunt Iconomachi. 741. II.

Eius auxilio ſæpiſſime Conſtantinopolis liberata ab ingentibus periculis, ob celeberrimum illic eius cultum, & quod ei ciuitas dicata eſſet. 717. IV. Vide *Conſtantinop.*

Eius pariter auxilio, ſuperant hoſtes, Narſes Iuſtiniani dux 552 II. Coſrhoe Perſ. Rex. 591. III. Heraclius Imp. 625. II. Pelagius Rex Auſturic in Hiſp. 718. III. Ioannes Zemiſces Imp qui & eius Imaginem in curru triumphali Conſtantinopolim deduxit. 971. IV. Ioannes Comnenus Imp. eodem modo 1123. III. Andreas Dux Baſilij Imp. 886. II. De aliis quoque eius miraculis paſſim agitur. Præbet ubera ſugenda Fulberto ægrotanti. 1028. II. Vide etiam in *Lac.*

In eam blaſphemi divinitus puniuntur. 585 I. 775. I. Eius interceſſionem, ſimul & aliorum SS. negauit impius Imp. Copronymus. eamque edicto prohibuit 754. VI. 766. I. Eius quoque nomen abolere cogitauit, & horrendis vocibus eam blaſphemavit. 741. II. 767. IV.

Eius eccleſia Hieroſolymis à Iuſtiniano erecta miraculo nobilitatur. 530. IV. S. Mariæ de Covadonga, ſpelunca in Hiſp. cultu Dei genitricis famoſa. 718. III. S. Maria de Pilari Cæſarauguſt. cuius vbique celebris. 1118. VII. De aliis item in eius honorem erectis eccleſiis paſſim agitur.

Eius Conceptionis feſtum, qua occaſione celebrari cœptum. 1136. III Itemque Purificationis. 544. III. De eius Imaginibus, & miraculis ad eas factis; Vide *Imago.*

Mariam Chriſti matrem ſe iactavit quædam infelix femina in Gallia, quæ paulo poſt miſere periit. 595. XI.

Mariæ Ægyptiacæ à patria dictæ, è perditiſſ. meretrice, auſteriſſimæ fit pœnitentiæ exemplum. 525 IV. Poſt ſanctum eius obitum leo ei parat ſepulchrum. ibidem. Eius Vitæ mirabilis Acta, ab omnibus probata. ibid.

Maria coniux Conſtantini Imp. Irenes filij, ab eo repudiatur falſis prætextibus, & monaſterio includitur. 795. I.

Sub Leone Armeno exulat pro defenſione ſacrarum Imaginum 816.

Maria Tarſenſis, ex meretrice pœnitens, in monaſterio vitam tranſegit. 525. IV.

Marianus Scotus quo tempore natus ſit, monachatum inierit, & ſcripſerit. 853. V. Aſſertio eius de Ioanna Papiſſa confutatur pluribus argumentis. ibid.

Marinus Rom. Eccl diaconus, mittitur à Nicolao PP. ad Michaelem Imp. pro emendatione. 866. I. Re infecta Romam regreditur. 867. I. Iterum mittitur ab Hadriano ad cogendam Oecumen. VIII Synodum. 869 I. Itemque à Ioanne VIII. ad damnandum Photium, eiuſque pſeudoſynodus; eaque de cauſa multa patitur a Græcis 880. I. Creatur Rom. Pontifex. 882. IV. Agit contra eum Baſilius Imp r. Conſtantinop. calumnioſe. ibid. Moritur. 884. I.

Marinus II. creatur, inſignis dono prophetiæ 943. I. Dat operam reformationi Eccleſiæ, & paci inter Principes conciliandæ. ibid. Moritur 946. I.

Marinus alius Epiſcopus legatus Apoſtol. Sedis varia celebrat in Galliis de diverſis rebus Concilia. 948. II. III.

Maronitæ populi Syriæ, ex antiqua hæreſi Monothelitarum redeunt ad fidem Eccleſiæ. 1182. II. Vnde ſic dicti ſint. ibid.

Marozia, inſigne ſcortum, ex conſuetudine cum Rom. Pontif. turpiſſimis, & Principibus Italię, imperitat Vrbi, & Sedi Apoſtolicæ 908. III. 928. I Ipſius filius ex Sergio PP. fit etiam ab Papa I. Detruditur in carcerem vna cum eodem Papa, ab alio ipſius filio. 633. I.

Marano vox vnde derivetur, & quid ſignificet. 775. IV.

de Martialis Apoſtolatu, poſterioribus temporibus graviſſimè in Gallia altercatum, & plurima celebrata Concilia, definitioque expetita à Sede Apoſtol. 1029. II. III

Martinus Turon. Epiſc. quo anno; & ætate mortuus ſit, & utrum ante S Ambroſium. 566. V.

Eius Reliquię ſolemni pompa transferuntur in Galliciam. 560. II.

Nomen eius invocari ſuper vinum, vnde mos fluxerit. 580. II.

Eius Quadrageſima, quæ dicta in Galliis. 581. II.

Sepulchrum frequenti peregrinatione viſitatur. 813. VI.

Martinus alius æque Pannonius, vir ſummæ doctrinæ & ſanctitatis, appellit in Galliciam, & Bracarenſis factus Epiſcopus, eam provinciam optime curat. 590. III.

Celebrat Concilium pro diſciplina Eccleſ. 572. III

Colligit, & emendat Orientales canones, aliaque plura ſcribit, in utilitatem Eccleſiæ. ibid. Sancte moritur. 583 VI.

Martinus Rom. Pont. creatur. 629. I. Concilium celebrat adverſus hæreſim Monothelitarum, & Ecthesin Heraclij, ac Typum Conſtantis Imp. ibid. II & ſeqq. Diuinitus cuſtoditur ab intentata nece per Exarchum Italiæ ibid III. Scribit ad Imp. & Orientales; Vicariumque conſtituit ad res componendas, Ioannem Philadelphiæ Epiſcopum ibid. VII Calumniis ab Imp. appetitus, eius iuſſu vi trahitur in exilium ad inſulam Naxum. & peſſime tractatur. 650 II Ducitur Conſtantinopolim, publice illuditur, & miſerrime habetur: demumque Cherſonam, deterrimum locum relegatur. 651. II. 652. I. Moritur martyr, & miraculis viuens & mortuus claret: corpus vero defertu Romam. 654. I

Martini I. Cti adulatio erga Fridericum Imp. quomodo compenſata. 1158 III Ex eo vocati Martini, qui obſtinate tuentur quamlibet opinionem quamvis erroneam. ibid.

Martyrium acquiritur ex defenſione iuſtitiæ, iuriumque, & bonorum Eccleſiæ. 658. III. 670. I. 1003. II 1135. III 1173. I.

Martyres haberi milites in bello cæſos, conatus eſt Phocas Imp. ſed reſtiterunt Epiſcopi. 610. II 964 VII.

Martirii donum non omnibus id cupientibus datur. 1008. II

Martyrologium ſive Hieronymi, ſive Bedæ, & Vſuardus iuſſu Caroli Magni reddidit opulentius. 778. V

Mathildis Henrici Regis Germ. coniux, Ottonis Magni Imp. mater moritur, & inter SS. colitur. 673.

Mathildes Duciſſæ Tuſciæ plures: earumque diſcriminatio 1070. V

Mathildis coniux Godefred Gibber facto devotior virgo permanſit. 1070. VI. Calumniæ de eius commixtione cum Greg. PP. VII quam futiles 1074. IV Excellens eius pietas in Deum, & devotio in Sede Apoſtol. ibid. Agit pro Henrico Rege apud Gregorium. 1077. I. Donat bona ſua Eccleſiæ Rom. ibidem III. Viriliter agit armis in Henricum, licet conſobrinum ſuum, pro eadem Rom. Eccl. 1081. III. Conſentit nubere Vvelphoni Duci, ob publicum Eccleſiæ bonum, ſed cum ſecuritate ſuæ virginitatis. 1089. Iterum confirmat donationem bonorum ſuorum Eccleſiæ Rom. 1102 V Moritur. 1115 III. Eius bona conceduntur ab Innocentio PP Loth

rio Imp & Henrico eius genero, ſub cenſu annuo, & poſt eorum obitum reverſione ad Sedem Apoſt. 1131. II. De iis controvertitur inter Fridericum Imper. & Romanos Pontif. 1177. VI. 1185. I. 1186. I.

Matiſconenſe Concilium I. pro Eccl. diſciplina, & adverſus Iudæos. 581. VI. Secundum, item pro œconomia Eccleſ. 588. III. Aliud in cauſa Agreſtini monachi inſtituta S. Columbani impugnantis. 617. II.

Matrimonij benedictionis formula Græcorum. 803 I Gradus qui ſervandi. 604 II. Ex conſenſu diſſolvi poſſe, ſancivit Iuſtinus Iunior. 569. III. Vide *Divortium*.

Matrimonium damnarunt, Berengarius. 1035. II. & Albienſes. 1176. II Vide etiam *Nuptiæ Coniugium Virginitas*.

Mathæi Apoſtoli corporis tranſlatio Salernum 954. II. Eiuſdem ibi inventio ſub Gregor. PP. VII. provido divino conſilio facta. 1080. XV.

Matthæus ex monacho Cluniacenſi Cardinalis Epiſcopus Albanenſis, vir prudentia & ſanctitate conſpicuus. 1126. IV. Legatus in Galliam miſſus, Trecis Concilium celebrat pro confirmatione Ordinis Templariorum. 1127 II. Diverſa Regna peragrat, pro conciliandis eis Innocentio PP. contra Petrum Leonis. 1130. IX.

Matthæus Paris Anglus, quando, & qualem ſcripſerit Hiſtoriam. 996. XI. I. 1197. VI.

Mauri Africæ populi ſuſcipiunt fidem Chriſti ſub Iuſtiniano Imp 534. V.

Mauritanicum Concil. aduerſus hæreſim Monothelitarum. 646. I.

Mauritij Theb. legionis Tribuni corpus transfertur Magdeburgum ab Ottone Magno. 961. II.

Mauritius poſtea Imp. militans pro Tiberio Auguſt. penitus profligat Coſrhoen Perſarum Regem Perſidemque devaſtat. 581. I. Creatur à Tiberio Cæſar, & poſtea Imperator: ſoluſque poſt eius obitum regnat. 593. III. Eius pietas, & virtutes; prædictioneſque Imperij. ibid. Coronationi interfuerunt ipſius pater, materque, & fratres. ibid. Regem Perſarum Coſrhoen à ſuis expulſum, Regno reſtituit. 591. I Iniqua eius lex de militibus volentibus amplecti vitam monaſt. corrigitur à Gregorio Papa. 593 IV. Gregorium ipſamque Sedem Apoſtol. minus ſuſpicit, ideoque arguitur ab eodem Pont. 595. II. VII. Ægrotans periculoſe, teſtamentum condit, & Imperium inter filios partitur. 598. V. Impium eius facinus in non redemptis captivis à Chaiano Auarum Rege. 600. II. Ea de re pœnitens, petenſque à Deo hic potius puniri, quam in altera vita, necatur à Phoca, una cum filiis, uxore, aliiſque propinquis & familiaribus 602. IV. V 607. II. Quæ in eo laudanda, vel damnanda. 602. VI.

Mauritius Chartularius expilat Patriarchium Lateranenſe. 638. III. Tyrannidem uſurpans in Italia, necatur. 643. II.

Mauritius Bracarenſis, qui & Burdinus Vide in *Burdinus*.

Maurus à S. Benedicto miſſus in Gallias ad propagandam vitam monaſticam, valde colitur à Clotario Rege. 562. I

Maxellendis virg. martyrium. 670. I

Maxentius prænomine Ioannes, monachus Eutychianus, ſcribit adverſus epiſtolam Hormiſdæ Papæ. 520. VIII. Calumniatur Legatum Apoſt. Sedis de Neſtorianiſmo. ibid IX. Eius ſcripta hoc tempore nimis incaute edita ut Catholica. ibid. VIII. Vide etiam *Monachi Scythæ*.

Maximus Abbas Conſtantinop. ex Commentarienſi regio factus, creſcente Monothelitarum hæreſi, pergit in Occidentem, ubique eius condemnationem ſollicitans. 640. I. Diſputatione publica cum Pyrrho Epiſc Conſtantinop habita in Africa, eum confundit, & convertit 645. I. Romam accedens, auctor eſt Martino Papæ, celebrandi Concilij adverſus eamdem hæreſin. 649. II Calumniis appetitus trahitur Conſtantinopolim à miniſtris Imperatoris, & poſt dira paſſa, pellitur in exilium. 650. III. Reductus Conſtantinopolim, cum nullis minis vel malis induceretur ad communicandum Monothelitis, iterum mittitur in aliud deterrimum exilium. 656 I. Ruſſum reductus, conſtantiorque repertus, crudeliſſime cæditur, illuditur. & in exilium deportatur. 657. I. Lingua abſciſſa, libere loquitur. ibid Feliciter conſummat martyrium. ibid. II. De eius ſcriptis, & elogio Rom. Eccleſiæ. ibid.

Medardus Noviomenſis in Gallia Epiſcopus, moritur, inſignibuſque nitet miraculis 564. III. Supponit eius feretro humeros Rex Clotarius. ibidem. De eius, & fratris Gildardi ætate, dubia quædam expenduntur. ibi. IV. Eiuſdem monaſterium Sueſſione conſtructum, Gregorius Papa conſtituit caput omnium monaſteriorum Galliæ, multiſque privilegiis munit. 595. VI

Mediolanenſis Eccleſiæ Epiſcopo concedit Gregorius Papa, deficientibus Regibus Longobardorum, alium eligere quem vellet. 600. IV. Eius Eccleſiæ lis cum Ticinenſi. 718. V. Ob memoriam S. Ambroſij, præſumpſit aliquando non ſubiacere Romanæ: ſed reducit à Petro Damiani. 1059. VII.

Mediolanenſe Concilium contra monothelitas. 679. I.

Mediolanum exciditur à Gothis, extinctis trecentis civium millibus. 539 III. Capitur à Longobardis. 570. II. Vincunt ſæpe Fridericum Imperat. 1168. VIII. 1176. IV.

Meinardus Livoniæ Apoſtolus, & primus Epiſcopus. 1186. II.

Meldenſe Concil. ſub Carolo Calvo, pro reformatione Eccleſiæ, & Regni 845. VI Sub Lothario, pro electione Archiepiſcopi Rhem 962. II. Sub Philippo, ubi depoſito Urſione Epiſcopo Sueſſion electus eſt S. Arnulphus. 1080 XVI

Melfitanum Concilium ſub Urbano PP. III. de neceſſitatibus Eccleſ. 1090. I

Mellitus Abbas mittitur à S. Gregorio in Angliam. 601. V. Fit Epiſc. Londonenſis 604 VIII. Adveniente perſecutione ſecedit in Galliam. 615. III. Revocatur in Angliam. 614. II. Fit Archiepiſc Cantuar. 625. III.

Menas Conſtantinop. Epiſc. ordinatur ab Agapeto Papa, in locum Anthimi depoſiti. 536. VII. Accipit ab eo vices Apoſt. Sedis; celebratque Concilium adverſus hæreticos. ibid. X. Una cum Pelagio Apoſt. Sedis Apocriſiario, aliiſque Epiſcopis, damnat Origenem, eiuſque errores. 538 VI. In cauſa Trium Capitulorum, reſiſtit Iuſtiniano Imp ſuſpendens ſententiam ad Rom. Pontificis arbitrium. 546. IV. Connivens poſtea Imperatori, ſuſpenditur à Vigilio Papa, & pœnitens reſtituitur 551. V. II 552. IV. Moritur. 552 V.

Menologium Græcorum, reſtitutum & auctum à Baſilio Imp. 886. III.

Meretricibus pœnitentibus recipiendis Iuſtinianus Imp. conſtruxit monaſterium. 535. XIII.

Meretricum famoſiſſimarum converſiones Mariæ Ægyptiacæ, Mariæ Tarſenſis, &c. vide ſub propriis illarum nominibus.

Meretricem ducenti in uxorem, Indulgentia conceſſa ab Innoc. PP. Tert. 1198 XIII

Meriti nullum, præter Chriſtum, dicebat Gilbertus Porret. 1147 V.

Meritum Ordinum & Congregationum, communicari etiam aliis ſolitum antiquitus. 1118 XIII.

Metaphraſtes quo tempore vixerit, & quid operatus ſit in colligendis Vitis Sanctorum. 8 9. VII.

Metenſe Concil. in cauſa duarum regiarum monialium diſcolarum. 593. V. Conciliabulum, Proſtibulum dictum pro confirmatione pellicis Lotharij Regis: cuius Acta reſciſſa ſunt à Nicolao PP. 863. III. Aliud item ſpurium pro Carolo Calvo 869. XVI.

Methodius Conſtantinop. presbyter inſignis Confeſſor, ſcribit Vitam S. Dionyſij Areop. 834. II. Ob defenſionem ſacrarum Imaginum, flagellatur, & includitur vivus ſepulchro. 834. I Eius & duorum fratrum pariter confeſſorum, mutui verſiculi. 8.5 IV. Eligitur Patriarcha, & mox Concilio celebrato reſtituit cultum ſacrarum Imaginum. 842. III. IV. Promulgat canones pœnitentiales, pro varietate lapſorum. ibid V. Stupri accuſatus, oſtenſis pudendis penitus ſiccatis, ſe purgat. 843. I Moritur ſancte. 847. IX

Methodius Moravorum Apoſtolus, calumniam paſſus de fide, purgatur apud Ioannem PP. 880 III

Metrophanes inſignis Smyrnenſis Epiſcop. intereſt Concilio Oecumen. Octavo. 870. V. Scribit de rebus Photij. ibid.

à Metrophane Epiſc. Byzantino, ſolita à quibuſdam deduci ſeries Epiſcoporum Conſtant. 336. IX.

ad Michaelis Archangeli celeberrimam Memoriam montis Gargani, frequens peregrinatio Fidelium. 1000 I. 1049. III. Ipſum incarnatum eſſe, fuit delirium Bongomilorum. 1118. VII.

Michael Curopal. creatur Imper & Theophylactum filium allegit ſibi collegam. 811. II. Studium pacis Eccleſiæ, & munificentia eius in clericos & laicos ibid & III. Scribit pro eadem pace ad Rom. Pont. ibid. III. Gladio agit contra Manichæos. 812. I. Legationem mittit ad Carolum Mag. Imper. & Leonem Papam. 812. III. Victus à Bulgaris, cedit Imperium Leoni Armeno; ipſeque monaſticum induit habitum. 813. I II. Relegatur à Leone: Theophylactus vero caſtratur. ibid IV.

Michael Balbus in carcere detentus mox vivus comburendus, conſpiratione ſuorum occiſo Leone Armeno, elevatur in thronum, & coronatur Imp 820. I. II. Fuit omni ex parte

impiiſſimus, & quæ fuerit eius barbaries, ac nefaria dogmata. ibid. & 813 VI. Initio tamen permittit reſtitui ſacras Imagines. 821. II. Perſequitur Catholicos. 823. VI. Legatos mittit ad Rom. Pont. & Ludovicum Pium Imp. 824. II. virginem monialem vxorem ducit. 816. VII. Moritur dyſenteriæ morbo. 829. II.

Michaël III adhuc adoleſcens imperat vna cum matre Theodora, & continuo reſtituit cultum ſacratum Imaginum. 842. III Grandior factus, Neronis vitia æquat & myſteria Chriſtiana mimice deridet. 854. III. 864. I. Matris reprehenſiones non ferens, detrudit eam in monaſterium. 855. VII Suaſu Photii Legatos mitti in Orientem petit à Nicolao Papa fraudulenter. 859. IX. Vide in Photius Literas blaſphemas & iniurioſas ſcribit ad Nicolaum, quæ iubentur à Nicolao comburi. 865. VI Bardam Cæſ. necat & Baſilium creat Imp. 867. VI. Non ferens euſdem Baſilij reprehenſiones, eum necare moliens, ab eo prævenitur. ibid. VIII.

Michael IV. Paphlagon dictus ex argentario adulter Zoës Auguſtæ, Romanum Imp. ſtrangulat, & eius loco regnat. 1034. V. Arreptus à diabolo miſere torquetur, nec ullis umquam remediis valet liberari ibid. VI. Moritur pœnitens. 1041. II

Michael V. cognomento Calephates, coronatur Imp & mox ob ingratitudinem in Zoën Auguſt. eiicitur & priuatur oculis. 1041. II. 1042. II.

Michael VI. cognomento Stratioticus, evehitur in Imperium. 1056. VI. Tyrannidem Theodoſij extinguit ibidem. Cedit ipſe Iſacio Comneno, promiſſam remunerationem acceptutus regni cæleſtis. 1057. IV.

Mich. VII. cognom. Parapinacius, imperat. 1071. V. Communicavit cum Eccl Rom. & morbo ſanatus eſt ab eius Apocriſiario. ibid. VII. Detruditur in monaſterium, à Nicephoro Botoniate mvaſore. 1078 IV. Creatus Epiſcopus Epheſinus, confugit in Italiam, auxilium petiturus à Gregorio PP. Septimo, 1080. X.

Michael Bulgarorum Rex conuertitur ad fidem, & petit à Nicolao PP. ſacros miniſtros. 866. I. Legationem mittit ad Octavam Synodum Oecumen. 869. VIII. XIII

Michael Cerularius, ex exule ob affectatam tyrannidem, creatur Patriarcha Conſtantinop. 1043. III. Scribens contra Eccleſiam Latinam, refellitur à Leone IX. Papa 1053 V. Itemque ab Hamberto Cardinale 1054. I. Excommunicatur publice Conſtantinopoli à Legatis Apoſtol. Sedis ob errores, & arrogantiam. 1054. II. Qui fuerint eius errores. ibid. III Auctor eſt rebellionis adverſus Michaelem Imp. 1057. IV. Intolerabilis redditus Iſacio Imp. pellitur in exilium, & ibi moritur. 1058. V.

Michaël Oxytas, ex monacho creatur Patriar. Conſtant. 1143. V. Sponte ſe abdicat, & ad monaſterium rediens, monachis collum calcandum præbet. 1146 IV.

Michael Anchialus ex inſigni philoſopho creatur Patr. Conſt. 1166. VII. Laudabilia eius decreta. ibid.

Milites in bello cæſos, haberi pro martyribus, conatus eſt Phocas Imp. ſed reſtiterunt Epiſcopi. 6.0 II. 964. VII.

Mimice ſacra myſteria deridet Michael Imp. cum ſuis. 854 III. 861. I.

Mincius Antipapa. Vide poſt Bened. IX.

Miracula in Aqua benedicta, & fontibus Baptiſmi: Vide Aqua Miracula de SS. Eucharistia. Cruce Rediquiis Sanctorum, Sepulchris eorumdem Sanctorum, Imaginibus, Baptiſmo, &c. vide ſub ſingulis iis vocibus: ſed & de aliis, à Sanctis editis, vide ſub propriis SS. nominibus Miracula plurima in confirmationem fidei Catholicæ, adverſus Arianos in Hiſpania. & Gallia. 583. IX & Italia. 626. VI. adverſus Eutychianos in Oriente. 564 I. Severianos, itidem in Oriente. 513. II. alius hæreticos, 570. I. Henricianos, in Gallia, aliiſque. 1147. IX. X. Vide etiam Fides.

Miracula conficta hæreticorum. 583. IX. Vide etiam Præſtigia.

Miraculis, confutat hæretici, qui non poſſent diſputatione. Vide Diſputatio

Adde etiam Prodigia. Præſagia. Probatio, ultio divina. &c.

Mitus, pæoomen Regum Suevorum. 572. III.

Miſſa in domibus privatis dici etiam conſueta 596. II Pro defunctis celebrari abolive ſolite in perniciem vivorum: quod ſuſtulit Concilium Tolet. XVII. 694. III Plures vna die tempore tribulationis dicere, conſueverunt ſanctiſſ. viri. 816 IV Sexta feria hebdomadæ Sanctæ, nec olim dici ſolitæ. 695. II. Sclavonica lingua celebrare, permittitur Moravis novellis Chriſtianis. 880. III. Denegatur Boëmis. 1080 I

Miſſæ ſacrificio vincula captivorum ſolvuntur. 629 II

Miſſas coniugatorum ſacerdotum audire, vetant Rom. Pontifices, & quantum eas horreret populus. 1074 III. 1094. I.

Mitræ vſus ab Alexandro PP. II conceſſus Duci Boemiæ. 1062. II.

Mitrati Rom. Pontif. ad audientiam alios admittebant. 1137. III

Modeſtus Abbas ſtituere curat Eccleſiam Hieroſol. Zacharia Patriarcha adducto captivo in Perſidem. 616. III Eodem Zacharia mortuo, ſuccedit ei 628 I. Moritur. 633. III.

Mœchiani hæretici, quæ impia docerent. 809. I.

Moguntina Eccleſia conſtituitur à Sede Apoſtolica totius Germaniæ metropolis. 745 I. Ea civitas muris denudatur à Friderico Imp. ob necatum ſuum ipſorum Epiſcoporum. 1160 X

Moguntiacum Concilium ſub Carolo Magno, pro diſciplina Eccleſ. 813. VI.

Primum ſub Rabano, pro iuribus Eccleſ. vendicandis à manu laicorum. 847 VI. Secundum contra Gotheſcalcum hæreſiarcham. 848 II Tertium, pro abſolvendis quæſtionibus. 852. IV. Aliud ſub Carolo Rabani ſucceſſore, de iuribus Eccleſ 85 . II. Sub Arnulpho Rege pro avertendis malis Germaniæ 888 III. Sub Henrico I. Imp. apud Salegunſtad, pro œconomia Eccleſ. 1022. II. itemque aliud apud ipſam civitatem Moguntiam 1023. II. Sub Leone IX. Papa de reformatione Eccleſ. 1049. V. Aliud pro electione Victoris PP. Tertij. 1054. V. Contra Epiſcopum Conſtantienſem ſimoniacum. 1071. I. Contra concubinarios. 1075 III. Conciliabulum Henrici III Imp. ſchiſmatici, adverſus Gregorium PP. Sept. 1085. III Conventus Catholicorum, adverſus eumdem Henricum. 1105 III

Monaſticæ Vitæ ſublimitas. 816. VI.

Monachorum exemptiones ab Epiſcopis, vnde ortæ. 598. III. Conſtitutum de iis promulgat Gregorius PP. 601. Ceſſarunt tamen poſtea Romani Pontif. eas concedere: fueruntque illæ à SS. improbatæ. 676 II.

Monachos fieri milites nondum expleta militia, prohibuit poſt Iulianum Apoſt. Mauritius, ſed correxit Gregorius Magnus. 592 IV A Conſtantino Copronymo ſæviſſime exagitantur, & dicteriis ſubſannantur, in eo que iuramentum exigitur à populo, ac ne quis monachus efficeretur, edicitur. 754. VIII. 766. I. Iubentur ab eodem, matrimonio iungi cum monialibus. 77 V Sub tributo rediguntur ab Habdalla Rege Saracenorum 717. IV. Nongenti martyres à Saracenis in monaſterio S. Vincentii ad Fontes Vulturni. 881. VII Scythæ Eutychiani nouum errorem ſubdolo intellectu introducunt de Vno ex Trinitate Chriſto crucifixo; & quid eis cum Hormiſda Papa, & Epiſcopis Africanis. 519. VII. & ſeqq. 520. VIII IX.

Monachi, & moniales, poſt caſtitatem promiſſam connubia agentes, damnantur in Concilio Barcin. 603. IV Monachis omnis conſuetudo cum ſacris virginibus prohibita in Concilio Hiſpal 619 I Bonis eos priuat Iſacius Imp. ſed ſuo damno. 1057 IV. Poſſeſſiones habentes ſalvari non poſſe, aſſeruit Arnaldus de Brixia hæreſiarcha. 1139. III Vnum poſſe à pœnis inferni eruere. 150. damnatos, dixit Theoctiſtus eremita. 823 VII.

Monachatum ab infirmis ſuſcipiendi, mos antiquus Hiſpanicæ Eccleſiæ. 680. VIII. 681. XIII

Monachi in Anglia in Eccleſias introducuntur loco clericorum incontinentium. 670 I. Confirmantur adverſus eoſdem clericos. voce Crucifixi palam loquentis. 975. IV. alioque poſtea miraculo. 979. II. Catnotenſes in Gallia malunt extorres fieri, quam pati à Principe intruſum ſibi præeſſe Abbatem. 1001. V.

Monachus Caſimirus Regni Poloniæ heres, diſpenſatur à Rom. Pontifice ad coniugium, & Regni adminiſtrationem. 1041 III

Monachorum diverſos Ordines, & inſtitutiones, vide ſub ſingulis eorum nominibus.

Monachi ſponte facti Reges, Imperatores, ac Principes: Eleſbaan Rex Æthiopum 555. V. Sigebertus Anglorum Orientalium 644 I. Sebbi eorumdem Rex. 972 II. Vvamba Hiſpaniæ. 680. VIII. Edilredus & Cœnredus, Merciorum in Anglia. 704. II. Ceadualla in eadem Anglia. 726. XI. Ceolvvlphus Nordanhumbrorum. 737. I. Ina Occidentalium Saxonum in eadem Angha 740. III. Carolomanus frater primogenitus Pipini Francorum Regis. 747. I. Rachis Rex Longobardorum. 750. I. Anſelmus frater Aiſtulphi Longob. Regis. 751 V.

Eadbertus Rex Nordhumbrorum. 758. II. Bardanes Imp. 803. I Stauracius Imp. 811. II. Michaël Curopal Imp 813. II. Lotharius Imp. 855. VI. Alfonſus IV. Hiſp. Rex 917. III Hugo Rex Italiæ. 945. I. Baſilius Imp 998. VI. Caſimirus hæres Regni Poloniæ. 1034 VII. Iſaacius Comnenus Imp. 1059 XI. Balduinus Rex Hieroſol. 1118. V. Stephanus Hungariæ. ibid. Henricus frater Regis Franc. 1149 III. Monachum factum, Ducem optimum turbulento tempore, dolet Gregorius Sept. 1079 IV

Moniales. Vide *Agapeta Vidua. Virgines.*

Monialium duarum regiarum rebellium occaſione, plurimæ excitatæ in Gallia turbæ, & celebrata Concilia. 589. V. Moniales ter mille Romæ ſub Gregorio Magno. 595 II. Moniales ſponte factæ Reginæ, & Imperatrices: Radegundis Regina Galliæ. 566. VI. Engilberga Auguſta. 875 III. Vuilla Aug 964 VI Thereſia Hiſp. 1010. III. Chunegundis Auguſt. 1025. I. Adelais Aug. 1093. II. & aliæ, de quibus ſub propriis nominibus. Moniales fieri viduas Regum Hiſpan. decretum in Concilio Cæſaraugust & quare. 691. I.

Monarchia Sicula laicleticalis, falſo aſſerta, penitus diſſipatur. 1077 II. uſque XLIV.

Monomachia introducitur in Italiam à Longobardis 659 III. Offert eam Rex Cunipertus Alachi tyranno, ad evitandam militum occiſionem 691. II. Ludovicus Rex Franc. Hugoni Duci, in purgationem innocentiæ ſuæ 948. II Otto Imp ad probationem ſuæ innocentiæ apud Ioannem PP. 963. I. Prohibetur ſevetiſſima cenſura in Concilio Valentino, 855. I.

Mononis martyrium in Arduenna 918 II. in fi.

Monophyſitarum hæreſis, ex Philoponi doctrina 535. XII. in fi Propagata à Iacobo Syro. ibid XIII.

Monothelitarum hæreſis, ex Philoponi grammatici doctrina 535 XII. Eadem ex Incorruptibilium hæreſi deducta. 565 I. Quando, & quibus authoribus patefacta: quibuſque prætextibus, & quo fine introducta 629. II III. 633. II. 648. I. In eius favorem promulgatur ab Heraclio Imp. edictum quod dictum eſt Ecthesis. 639. I. Vide *Ecthesis.* Damnatur à Romanis Pontif. Severino, & Ioanne IV. & ab vniverſa Eccleſia Occidentali. 639. I. 640. I. itemque à Synodo Cypria. 643. III. ab Eccleſia Africana. 640 I à Theodoro PP. in Synodo Rom. 647. II. Pro ea Conſtans Imper. promulgat edictum, quod Typum nuncupavit. 648. I. Vide *Typus* Cuncta adverſa rurſum damnantur à Martino Papa in Synodo Lateranenſi. 649. II. & ſeqq. ob eadem cauſa Monothelitarum, celebrantur multa alia Concilia in Occidente, in quibus omnibus ii damnātur. 679 I. 680. I. ac demum Sexta Synodus Oecumenica, in qua pleniſſime confutati ſunt, & in perpetuum damnati. 680. VI 681. II. Conatur eam hæreſim reſtituere Philippicus Bardanes Imp. 712. I.

Montani quidam hæretici, ſub Leone Iſaurio exagitati, qui horrebant baptiſmum. 722. I.

Montanus Tolet. Epiſc. doctrina, & ſanctitate, ac miraculis illuſtris. 531. II Concilium celebrat pro diſciplina Eccleſ. ibid.

Montes uniti terræ motu. 742. I.

Mopſueſtenum Concil. in cauſa Theodori eius olim Epiſcopi. 550. IV.

Morum reformatio. in Regibus inchoanda 845 VI.

Moravis, novellis Chriſtianis, conceſſum à Ioanne PP VIII. lingua Sclavonica in ſacris Officiis uti. 880 III.

Mortem non ſubiturum perſuaſit Tribonianus Iuſtiniano Imper. 539. VIII.

Mortuus, poſt viſa diverſa ſuppliciorum & refrigerii loca, ſuſcitatur ope B. Virginis, & S. Martini. 934. II. Alii paſſim à Sanctis reſuſcitati narrantur

Moſomenſe Concil. de controverſia duorum Archiepp. Rhemenſ. 948. II. Aliud de ſimili duorum aliorum cauſa. 995 II.

Moyſis virgæ pars inventa in Gallia. 1007 II.

Mozarabe cur dictum Officium Eccl. Hiſp. S. Iſidori. 633 XI. Orta de eo controverſia, corrigitur ad formam Rom. Eccleſiæ. 918. II. Vide in *Officium.*

Mulieres quas Nicænum Concilium habitare cum clericis permiſit, nec eas quidem ſuis clericis conceſſit Theodulphus Epiſcopus Aurelianenſis, & quare. 835. Vide *Clerici.*

Mulieres Deo dicatæ. Vide *Moniales, Vidua, virgines Agapeta.*

Mulierum opera ferociſſimæ gentes ad fidem converſæ. 591. X 97. III. Mulieres proſtitutæ, adiudicatæ ancillæ decreto Concilij Rom. ſub Leone Noro 1051. I

Mulier Patriarcha ſedet in Eccleſia Conſtantinop. & inde à ſchiſmaticis calumnia in Romanam de Ioanna Papiſſa. 853. VI.

Mulinum animal humana voce loquens, erumpit in terræmotu Meſopotameno. 749 I.

de Mundis pluribus, error damnatur. 748. I.

Mures devorant divina vltione ſacrilegum. 1011 II

Murorum Romæ pars in obſidione Gothorum defenſa à S. Petro. 538 I. Muri civitatis Moguntinæ diruuntur, in pœnam necati ab eis ſui ipſorum Epiſcopi. 1160. X.

Muſicam faciliime addiſcendi novam artem docet Guido Aretinus monachus. 1022. III. Vide *Organa.*

Myſticus, nomen dignitatis primæ poſt Chartophylacem, in Eccleſ. Conſtantinop. 890. III.

N

NAbathæorum populorum converſio ad fidem ſub Iuſtiano Imper. 527. VI.

Narbonenſe Concil. pro diſciplina Eccleſ. 593. IX.

Narſes inſignis pietate & fortitudine dux, à Iuſtiniano Imp. mittitur in Italiam, adverſus Gothos. 552. IV. Occidit Totilam, & Theiam, Reges Gothorum, & Italiam, Romamque recuperat, ope Dei-genitricis. 553. II. Verum laceſſitus à Sophia Aug. vocavem Longobardos in Italiam, & quis tandem eius finis. 567. II. III Rebellat adverſus Phocam, in vltionem necis Mauritij Imp. 604 IX Redire perſuaſus ob ex iuramentis, mox vivus comburitur 605. V.

Naturam vnam tantum in Chriſto compoſitam poſt vnionem agnovit Philoponus. 535. XII. Naturam divinam non eſſe Deum, neque eſſe incarnatam, dicebat Gilbertus Porret, & quid de ea re definitum. 1147 V. 1148. V

Naves Vide *Claſſis.*

Naufragium immenſum claſſis Conſtantini Copron. 766. I Naufragio pereunt Saraceni, expilatores eccleſiarum SS. Petri & Pauli Vrbis Romæ 846. I. itemque alij Vrbem rurſum tentantes 849. I

Nazareorum Concilium, pro receptione Alexandri PP III. contra Octavianum ſchiſmaticum. 1190 VII.

Neapolis Italiæ civitas capitur a Beliſario, & diripitur 536. I Donatur cum circum iacentibus regionibus, Eccleſ. Romanæ à Ludovico Pio Imp. 817 II. Eius Eccleſiæ origo, & nobilitas. 822. I J.

Neapolitanum in Palæſtina Concilium, de Eccleſ. diſciplina, & correctione morum. 1120. V.

Neſtoriana hæreſis in Hiſpania renovata ab Elipando, iterum ubique damnatur. Vide *Elipandus.*

Neuſtrium Concil ubi auditis querelis Ludovici Imp. minaces literæ ſcriptæ ſunt ad Hugonem Lotharij Regis filium. 877 VII.

Nicænum Concil. II. Oecumenicum VII. celebratur adverſus Iconomachos, pro cultu ſacrarum Imaginum, auctoritate Hadriani Papæ. 785. I. 787. I. Numerus Epiſcoporum. 787. I Damnantur Iconomachi, & confirmatur Cathol. fides de Imaginum veneratione, non tamen cultu latriæ ibi. IV. & ſeqq Canones de diſciplina Eccleſ. ibid. VIII. Quid de eius damnatione actum in Francoford. Synodo ſub Carolo Magn 794. III V. itemque in Collatione Pariſ ſub Ludovico Pio. 825. I. & ſeqq.

Nicephorus Conſtantinop. Epiſ. creatur ex miniſtro à Secretis Imp. 806. I. Coactus ab Imp. quomodo ſe geſſerit in cauſa adulterii Conſtantini olim Auguſt. ibid, II 808. I. 809. I. 811 III. Scribit ad Rom. Pont. pro Cathol. communione obtinenda. 811. III. Pellitur in exilium à Leone Imp. ob defenſionem cultus Imaginum 814. II. Moritur anno 14 exilii. 828. II. Solemnis eius corporis tranſlatio Conſtantinopolim ibi Scripta eiuſdem. ibid. in fi.

Nicephorus Logotheta, depoſita Irene Aug. invadit Imperium Orient. 802. I. Quam fuerit fide impius. & moribus crudelis ibid II. & 803. I. Stauratium filium, aſpectu & ſenſu deformem, creat Imperatorem. 803. I. Tributum annuum pro Imperio, proque capite ſuo, ac filii, cogitur pendere Saracenis. 805. I. Eiuſdem. aliæ ſævitiæ, impuritates, & exactiones. 807. II 809. III. Manichæorum errores ſectatur; Epiſcopos & monachos ludibriis exponit, & tributis vexat 810. I 811 I. Occiditur à Bulgaris, & caput denudatum argento induitur, ut eſſet poculi loco. 811. I. Stauratius eius filius ægre relatus Conſtantinopolim, cum novas cædes moliretur, erecto adverſus eum Michaële Curopalate, mo-

naſticum induit habitum. ibid. II.

Nicephorus Phocas, ſtrenuiſſ. dux, eligitur Imp 963. IV. Eiicitur ab Eccleſia per Patriarcham duplici cauſa, ſed purgans ſe, recipitur. ibid. Ingentibus cladibus afficit Saracenos: & tamẽ cunctis odio habetur, quod in gratiam militum ſuorum, eccleſias & populos expilaret, 964. VII. Male habet Legatos Ioannis Papæ, & Ottonis Imp. pro nuptiis miſſos, & quare. 968. I. II. Sub ſpecie nuptiarum Ottonis exercitum cædit: ſed alia poſtea ab Ottone clade accepta, necatur à ſuis Conſtantinopoli. 969. I. Perit ob rapinas Eccleſiarum. ibid. II. Inter martyres haberi voluit necatos in bello, ſed reſtiterunt Epiſcopi. 964. VII.

Nicephorus Boroniates, detruſo in monaſterium Michaële VII. invadit Imperium Orient. 1078. IV. Excommunicatur à Gregorio PP V. I. in Synodo Rom. ibid. Detruditur in monaſterium ab Alexio Comneno 1080. XVII.

Nicetas eunuchus, impius Iconoclaſta, creatur Patriarcha Conſtantinop. 766. I. Moritur. 780. II

Nicetas alius eligitur Patr. Conſtant. 1186. VII Deponitur ab Imperatore 1193. IV.

Nicetas hiſtoricus quando vixerit 1185. VI. Fuit etiam dux belli. 1189 III.

Nicetas, ex Patricio monachus & Abbas, exulat ſub Leone Armeno, ob defenſionem ſacrarum Imaginum 814. III Deceptus fraude Imperatoris mox reſipiſcit, & arctiori exilio conſtringitur. 815. II.

Nicetius ab ipſo ſui ortu apparet corona clericali inſignitus 530. VI. A Theodorico Franc. Rege. licet eum ſæpiſſime de male geſtis reprehendiſſet, creatus Treverenſis Epiſcopus, ibid. Sentit ſuper cervicem onus Epiſcopale ibidem. Theodobertum Theodorici filium meliori frugi reſtituit ib. Sæpe excommunicat Clotarium Regem pro iniuſtis operibus, atque ideo pellitur ab eo in exilium, 565 IV. Reſtituitur à Sigeberto Clotarij filio. ibid.

Nicolaïtarum hæreſis in ſacris miniſtris repullulans, rurſum damnatur in Concilio Turonenſi Secũdo, 570. V. aliiſque plurimis, diverſis locis & temporibus celebratis 1049. IV. V. VI 1051. I. 1059. VII. 1063. V. 1074. III. 1075 III 1090. I. 1094. I. 1095. I. 1100. IV. 1119. III. 1115. IV. Laborat magnopere in eam Petrus Damiani iam apud Principes Eccleſ. quam ſæculares 1065. II. Ob decretum adverſus eam a Gregor. VII. renovatũ, tumultuãtur ſacerdotes in Germ. recuſantes dimittere coniuges, 1074 III Eorum Miſſas audire prohibitum à Rom. Pontif. & quo conſilio ibid. & 1094. I. Cum eis communicare prohibet Vrbanus PP in Synodo Rom. 1099. V. Vnius ex eis horribilis punitio divina, 1100. IV.

Nicolai Myrenſis Epiſcopi ſepulchrũ temerare auſi, divinitus puniuntur, 807. I Corporis eius tranſlatio Barim Apuliæ civitatem. 1087 V

Nicolaus Papa invitus creatur. 858 I. Inſervit ei Ludovicus Imp miniſterio ſtratoris. ibid. Rogatus à Michaële Imp. Orient. & Photio intruſo Conſtantinop. Legatos mittit Conſtantinopolim, qui male excipiuntur, 860, I. II. Interpellatur à Regibus Francorum, adverſus Carolum Calvum Regem, ibi. III. Appellatur ab Ignatio Patriarcha Conſtantinop. adverſus Photium. 861. V. Epiſcopum Ravennatem rebellem excommunicat, pœnitentem recipit in Concilio Lateran ibid VI. Theopaſchitarum hæreſim repullulantem damnat. 862. III. Excommunicat Photium, & reſtituit Ignatium 863. I. Reſcindit Acta pſeudoſynodi Metenſis, ſeu Proſtibuli; & eius promotores Archiepp. Colon. Trever. excommunicat, ac deponit, à quibus diabolicas patitur calumnias, ibid. III IV. Pro rebus Gallicis multum laborat adverſus Hincmarum Rhem. & Carolum Regem. 863. VIII. IX. 865. IV. 866. V. 867. II itemque adverſus Lotharium Regem, ob pellicem ab eo ſubintroductam, 865. III. 864. V. 866. IV.

Suſceptis ab Imp. Michaële literis iniurioſis, reſcribens iubet eas igni tradi 865 VI. Obiectiones Græcorum in Latinam Eccleſiam, mittit ad Hincmarum, alioſque Epiſcopos Gallos, ut adverſus eas inſurgerent 867. III. Anathematis ſententia percellitur à ſchiſmatico Photio, ibid. VII. Miniſtros ſacros mittit in Bulgariam, & reſpondet conſultationibus eius gentis, 866. III. 867. I Moritur, & egregiis præconiis extollitur, 867. XIV. De eius memoria admodum ſollicita vniverſa Eccleſia, 868. II A Græcis confeſtim cultus eſt ut Sanctus 869 IV.

Nicol. II creatur ex Epiſcopo Florentino 1058. III. 1059. I Deponit Mincium, ſedis invaſorem 1059. I. In Concilio Rom Berengarium hæreſiarcham, palinodiam recantantem, recipit, 1059. III. De electione Rom. Pontificis, quid conceſſerit Henrico Germ. Regi, ibid. VI. Northmannis concedit in feudum Calabriam, Apuliam, & Siciliam, 1059. VIII. Vindicat Vrbem à tyrannis ibid. IX Numquam diem prætermiſit, quin pedes 12. pauperibus ablueret 1061. I Moritur, ibid. Eius acta contra Simoniacos & Nicolaïtas, reſciſſa in conciliabulo Baſileenſi, ibid II.

Niculaus Myſticus creatur Patriarcha Conſtantinopol. 890. III. Pellitur, quod noluerit cõſentire quartis nuptiis Leonis Imp 901. II Reſtituitur ab Alexandro Imp. 911. III. Agit tutorem Conſtantini Porphyrogen. 912. III. Scribit ad Rom Põt. adverſus quadrigamiam ibid. Pacem conciliat inter Imperatorem & Bulgaros, 914. I. Per matrem Imperatoris eiicitur è Palatio, Sed non à Sede ibid. Legatos mittit ad Rom. Pont. pro concordia Eccleſiæ 616. II. Moritur, 930. II.

Nicolaus Cryſoberges creatur Patr. Conſt. 981. I. Moritur, 99 . V.

Nicolaus Grammaticus eligitur Patr. Conſt. 1089. VIII. Moritur, 1117. VII. Eius ſcripta, ibid.

Nicon monachus, genere Armenus, à prædicatione continua pœnitentiæ dicitur *Pœnitentiam agite* 691. III. Armenos convertit ab hæreſibus, & univerſam Græciam miraculis illuſtrat. ibid. Bulgaros, & peſtilentiam, precibus ſuis propulſat à Peloponneſo, 981. I Eius imago, dum oraret, ſaxo divinitus impreſſa, 986. II. Alia eius imago, poſt obitum mirabiliter in tabula effigiata 998. V. Vnguentum ſalutiferum ex eius oſſibus fluere conſuetum, ibid.

Nilus Calaber, poſt matrimonium factus monachus, fit vbique notiſſimus vitæ ſanctitate, & miraculorum virtute 976. I. Sectatur vno cum ſuis vitam peregrinantium, ibid. Agit pro Ioanne Antip. è miſeriis eripiendo, nec impetrat, 996. III.

Nithardus Caroli Magni nepos, ſcripſit Hiſtoriam Francorum, 841. III. 842. I. Qui, & quales eius parentes, 892. I.

Neomenius Britonum tyrannus monetur à Leone PP. Quarto 849. III. Ob contemptum literarum Pontificis, redarguitur ab Epiſcopis, ib. Punitur divinitus. ibid.

Nomina quædam vocata in crimen ſub Mauritio Imp. 602. IV.

Nominis mutatio in aſſumendo Rom Pontificatu. à quo primum facta & quare 844. I. 9 5. I 1009. II.

Nomen Rom. Pontificis in omnibus monumentis. primo loco ſcribi debere ante nomina Imp. aliorumque Principum. 869 XVII

— Præſumens ſuum præponere Fridericus Imp. redarguitur. 1159 I.

Nominatio Epiſcoporum. Vide *Epiſcop. nominatio & inveſtitura.*

Norbertus inſignis famæ vir, Antichriſtum tunc brevi affore putavit 1106. IV, Inſtituit Ordinem monachorum Præmonſtratenſium. 1120. IV. Viriliter ſe opponit Tanchelini hæreſiarchæ erroribus, 1120. V Præficitur Eccleſiæ Magdeburgenſ. Archiepiſcopus, præcedentibus propheriis 1127. V. Moritur. 134. III.

Northauton Conciliabulum in Anglia, contra S. Thomam Cantuarienſem, pro Conſuetudinibus regiis. 1164. IV.

Northmanni, iidem & Dani. Vide in *Dani.* In Gallias irrumpentes, repelluntur à Ludovico Pio Imp. 836. I. Sub Carolo Calvo eas miſere devaſtant: nonnullis tamen prodigiis, de ſacrilegiis ſevere puniti. 845. IV. V.

Rurſum invadentes Regnum Caroli, ab eo accipiunt provinciam incolendam, dictam ex eorum nomine Normandiam. 850 III.

Invadunt & depopulantur reliquam partem Galliæ. 853 III. 882. VI

Eorum dux Godefridus fit Chriſtianvs, & pacem init cum Carolo Craſſo. 882. V

Fiunt Chriſtiani, & mitius cum ei[s] agendum, ſuadet Ioannes PP. Nonus 905. II Invadentes Gallæciam poſt biennalem cladem perimuntur 968. V. Eximia illorum pietas, & frequens Hieroſolymam peregrinatio, ac munerum m[i]ſſio, 1002. V Quadraginta ex eis Hieroſolym[is] redeuntes, Salernum à Saraceni[s] obſeſſam magna virtute liberan[t] ibidem.

Alij pugnant in Apulia contra Græcos 1011. V. 1018. II. Pulſis Græcis potiuntur ea provincia 1041.

Divinitus repelluntur à monaſterio Caſſinenſi. 1045. II

Occupantes res Eccleſiæ Rom. invaduntur à Leone PP. IX. ſed ip[ſ]um capiunt, & honorificentiſſim[e] detinent. 1053 II. Accipiunt in feudum à Rom. Pontif Apuliam, Calabriam, & Siciliam, ſub tributo an[nuo]

nuo 1059 VI. I. Quanta divina providentia in Italiam vocati fuerint, pro Eccleſiæ Rom. defenſione. 118. IV.

Angliæ quoque obtinent Regnum, per Guillelmum Ducem Northmanniæ 1066. IV.

Northuſenſe Concil in Germ. adverſus Henricum III. Imp. ſchiſmaticum. 1105. II.

Norvegia abundat magis, & incantatoribus. 1018 III. Purgatur ex parte à S Olaph Rege. ibid. Ea Eccleſia ſubiecta Hamburgenſi. 1062. V Eius curam gerit Gregor. PP. VII. 1078 VI. & Eugenius Tertius. 1154. II. in vultu. Vide *Vultus*.

Novatores hæretici hodierni, redarguuntur de variis impietatibus, & mendaciis. 527. VII 532 II. 556. III. 538. I. 587. II 591 I IV 592. V. 606 II. 715. II. 754 VIII 767 IV. in fi. 775 II. 787. VII 769 I. 8 9 III 996 VII. & ſeqq. 1018. I 10 3. V. 1095 II. 1124 I 1126. V. VI. 1130 III. 1147. VII. IX XII. 1183. IV. 1197. IV. Vide etiam *Politici*.

Novimercati Concilium, pro receptione Alexandri Papæ Tertij. 1161. I.

Noviomenſe Concil. pro feriando die S. Hunegundis virg. 954 VI.

Numidicum Concil. Gregorius PP. reſcindit. 593. I. Aliud legitimum, adverſus hæreſim Monothelitarum. 646. I.

Nummos aureos Frãci primi omnium cudunt ſui Regis imagine, non Romani Imp. ut cæteri ſolerent. 549. II. Chriſti imagine, & inſcriptione ſignari, non ut antea Imperatoris, primus omnium ſtatuit Ioannes Zemiſces. 971. IV.

Nuptias ſacris miniſtris conceſſerunt, eaſdemque defenderunt Græci ſchiſmatici. 1054. III. Vide *Coniugium* & *Continentia*.

O

OBedientia. Vide *Fidelitas*, *Obſequia*.

Oblationum, & Munerum differentia in ſacris. 524. I itemque Oblationum & Oblatarum. 741. IV. V Vide etiam *Munera*.

Oblationes eorum, qui ſe ipſos interemerint, non eſſe in eccleſia admittendas, ſancit Synodus Aurelianẽſis. 536. XIV. Nec excommunicatorum, oſtendit Gregorius Sep. 1081. IV. Sacrilegorum Deo inviſæ. 996. IV. necnon quæ ex rapinis proveniunt. 1024 I. 1097. II.

Ex Oblationibus parochialium Eccleſiarum, quantum ſibi Epiſcopi vendicare poſſint definitum in Concilio Carpentoratenſi. 529. III. Vide etiam *Bona*

Obſequia Imperatorum erga Pontif. Romanos Iuſtini Senioris. 525. I Iuſtiniani item Senioris. 536. V. Iuſtiniani Iunioris. 710. II. Ludovici Pij. 816. VI Ludovici Secundi. 858. I. Friderici. 1177. V. Regum Luitprandi Longob. 729 I. Pipini Franc. 753 I Henrici Germ. 1111. I. Lud. Craſſi Franc. & Henrici I. Anglor. 1130. IX Friderici Germ 1155 IV. Ludovici VII. Franc & Henrici II Anglor. 1163. IV. Vide etiam *Strator*.

Obſequia indecentia ab Epiſcopis exhiberi Principibus, prohibitum in Synodo VIII. Oecumenica. 869. IX.

Occurſus Domini Vide *Præſentatio*.

Octava Synodus Oecumen. celebratur Conſtantinopoli, auctoritate Hadriani II. Papæ 869. II. Quinam ei, & quot Epiſcopi interfuerint ibi. & X. Damnantur geſta Photij, ipſeque præſens, eiuſdemque ſcripta comburuntur. V VI. Damnantur quoque Iconomachi. VI. IX Canones ſanciuntur. IX Petitur confirmatio à Rom. Pont. X. Vere dicenda Octava Oecumenica, & quid de illa in Florentina diſputatum XI Poſt eam abſolutam, quæ fuerint ibidem altercationes de Legatione Ludovici Imp. Occid. & diœceſi Bulgarorum, aliiſque, ex invidia Græcorum in Latinos. XII. & ſeqq Pro ea, à Græcis ſchiſmaticis ſuppoſita pſeudoſynodus Photiana. 879. VIII. Octavum Concil Oecumen perperam dictum Florentinum. 869 XI.

Octavianus ex clerico Principatum Vrbis Rom. adipiſcitur. 954 I. Invadit Apoſt Sedem, & vocatur Ioan. XII 955. I Reliqua vide in *Ioan*. XII.

Octavianus Cardin. presbyter, creatus ſchiſmatice Antipapa contra Alexandrum Tertium. 1159 V Vix repetit, qui eum conſecret ibidem VI. Anathema intorquet in Alexandrũ VII. Fovetur à Friderico Imp. IX. Suſcipit in Conciliab. Papienſi, inveſtituram Papatus per anulum ab eodem Imp. 1160. VII. Repudiatur ab omnibus ubique Eccleſiis, & Principibus, tam in Oriente, quam Occidente, præterquam Friderico. ibid. VII Excommunicatur ſolemniter, una cum ſuo Imp. ab Alexandro. ibid. VI. 1163 II. Moritur impœnitens & vix ſepultura ei confertur à ſuis. 1164. XI.

Odilo ingentis nominis Abbas Cluniacen. valde colitur ab Henrico I Imp. 1007 II 1013 II Largus eleemoſynarum diſtributor. ibid.

Liberat Benedictum. PP. à pœnis Purgatorij. 1014 I.

Recuſat oblatam ſibi Sedem Lugdun. 1034 IV.

Inſtituit, ut Commemoratio omnium Fidel. defunct. prima die poſt feſtum Omnium SS fieret 1048. III. Moritur ſancte, & immenſum laudatur. ibid. II.

Odo Cluniacenſis Abbas, quo tempore eius adminiſtrationem monaſterij ſuſceperit. 912. VI

Vocatur à Leone VII. Romam ad reſtituendam monaſt. diſciplinam. miraculis ubique fulgens. 936 III. Ruſum à Stephano IX vocatus ad pacem in Vrbe componendam, poſt reditum moritur Turonis. 642. II.

Odo Epiſcopus Baiocenſis, frater Regis Angliæ, deceptus à ſortilegis, ad Pontificatum Rom. obtinendum, multa illicita perpetrat, 1084. VI. A fratre mancipatus carceri, vixque tandem liberatus. ibid.

Odo Cantuar. Archiep. ſanctitate illuſtris moritur. 918 III. Vleiſcitur in ſucceſſorem ſacrilegum. ibid.

Odo Comes Pariſ. occupat Regnum adverſus Carolum Simplicem puerum. 888. II. Reiicitur in Conventu Rhem. nec tamen quieſcit. 892. IV. 894 I. Moritur. 898. I. in fi.

Oecumenicus. Vide *Vniverſalis*.

Offa Rex Anglorum ſuum Regnum vectigale facit Rom Eccl 775. VII

Officium in Eccleſia recitandum, diſponit Iſidorus in Hiſpania, ex mandato Concilij Tole. Quarti. 633. XI. Cur id dictum *Mozarabe*. ibidem.

Romanum iubetur accipere Hiſp. Eccleſia, exploſo Gothico 1074 VI. VIII. 1080. XI.

Officia Eccleſ. optime diſponi, & à diverſis deſcribi, curat Carolus Magnus 778. V. & Ludovicus Pius 831. II

Lingua Sclavonica peragi, conceſſum Moravis novellis Chriſtianis. 880. III.

Denegatum Boëmis. 1080. I. Officium B. Mariæ, quando, & à quibus, in Eccleſiam introductum, tam ad monachorum & clericorum, quam laicorum utriuſque ſexus uſum. 1056 II. 1095. VI.

Olaus Regis Norvegiæ, pietate & fortitudine præſtantiſſimi martyrium, & miracula. 1028. III.

Oleum S Crucis, quid eſſet. 598. IV.

Oleum ab uno eccleſiæ foramine per integrum diem ſcaturit Romæ ſub Sergio IV. PP. 1010. I.

Oloreñſis Epiſcopus Amatus. Vide *Amatus*.

Operationem unam tantummodo in Chriſto. fieri & unam Voluntatem, aſſeruerunt Monothelitæ, & quomodo hæc quæſtio tractata fuerit. 633. II. uſque VIII.

Opus pietatis & iuſtitiæ, laborem eſſe ſuperfluum, dixerunt Manichæi in Gallia. 1017. I.

Orationem Dominicam eſſe Euchariſtiam, aſſeruerunt Bogomili hæretici 1118. XII. Præter eam, alias omnes orationes vaniloquia eſſe, iidem dixerunt. ibid.

Ordinum Monachorum inſtitutiones vide ſub ſingulis eorum nominibus.

Ordo Romanus. Vide Officium.

Ordonius Alfonſi Magni filius, Regni ſedem Oveto transfert Legionem. 915. III. Regiam in baſilicam convertit. ibid Mittit Romam legatos cum muneribus. 918 I. Debellatis Saracenis moritur. 924 III

Ordonij alij, Hiſp Reges. 850. II 950. II.

Organum inſtrumentum primum viſum in Occidente, quod Copronymus Imp. miſit ad Pipinum Franc. Regem. 766. II.

Orientalis Eccleſiæ, ſtatus deploratiſſimus poſt Heraclium Imperatorem, vigente hæreſi Monothelitarum, & impietate Mahometis. 642 II.

Florentiſſimus, & martyriis fœcundiſſimus ſub perſecutione Imp. Iconomachorum. 726. IV.

Conſuevit à Romana, & Occidentali Eccleſia, auxilium petere in ſuis tribulationibus; & à Romanis Pontif ad eam erigendam ſoliti dirigi Legati. 518. X. 535. VII. 643. III 801 I 817. VI. 859 IX 869. I 877 IX

Quouſque retenta fuerit eius communicatio cum Occidentali. 1009. I. 1155. VIII. 1103. VI.

Vide etiam *Græci* & ſub ſingulis nominibus Patriarchalium Sedium Orientalem.

Origenes damnatur vna cum ſuis ſcriptis, ac denunciatur hæreticus 538. VI. 553. XVII. Viſio de eius damnatione ad inferos 512 II

Origeniſtæ rurſum emergunt ſub Imp Iuſtiniano, factione quorumdam pſeudomonachorum 532. II. Dam-

nantur

nantur vna cum auctore in Synodo Quinta Oecumenica. 553. XVII.
Ornamenta eccleſiarum, vide ſub voce *Vaſa*.
Ornatus eccleſiarum, quam gratus ſit Deo. 647 II.
Osborienſe Concilium in Germania, in cauſa Schiſmatis Eccl. Rom. inter Alexandrum II. & Cadaloum. 1062. III.
Oſcenſe Concil. in Hiſpania, de continentia clericorum. 602. VII.
Oſithæ Reginæ in Anglia, & monialis martyrium. 633 V.
Oſtentis terrentur Saxones. 775. III. 776. II. Vide in *Prodigia*.
Oſtienſe Concilium vide *Auguſtodun*.
Oſualdus fit Angl. Rex. 633. VIII. eius pietas, zelus fidei, miſericordia, & victoria 634. II. Necatur à Paganis. 642. II. Claret miraculis, ibid.
Oſualdus Vvigornienſis in Angl. Epiſ. vitæ ac mortis admirandæ. 970 II.
Oſvvi Angl. Rex propagare curat fidem. 653. V. 655 Eius pietas, & victoria de Paganis. 655. II. A ſchiſmate Scotorum de Paſchate, convertitur ad ritum Catholicum. 664. II. Mittit legationem Romam cum donis ſacris. 665. I Moritur. 670. I.
Othmarus Abbas S. Galli, falſo luxuriæ accuſatus, ignominioſe damnatur in Conciliabulo Germanico. 759
Otto, filius Henrici Regis Germ. relinquitur à patre heres. 936 I. Coronatur & vngitur, 937. II. Debellat pietate rebelles 938. II. 939. I. Valde propagat Regnum ſuum in exteras nationes 949. II. Vocatus in Italiam fugat tyrannos. 950. I. 951 I. Abbatiam donans vxoris ſuæ matri, diuinam ſentit vindictam. 913 I. Rebellat adverſus eum filius, ſed paulo poſt componitur pax ibid & 954. III. Ingentem adipiſcitur pietate victoriam de Hungaris: 955. II. Sanatur à peſte, interceſſione S. Viti mart. 956. III. Reges Hungarorum & Turcarum, prælio captos, patibulo ſuſpendit. 955. II 958. II. Vocatur in Italiam a Ioanne PP. XII. adverſus Berengarium tyrannum; & quid inter ipſum & Pontif. tunc conventum fuerit de iuribus Eccleſiæ & Imperij. 968. I. Fugat Berengarium, & Regnum Italiæ conſequitur. 961. I. Coronatur Imp. à Ioanne PP. confirmatque & auget donationes Rom. Eccleſiæ; & quid de electione Pontificis ſtatuerit. 962 I. Orta inter eos diſſenſione, Conciliabulum adverſus Ioannem celebrat, quo & illum deponit, & alium intrudit. 963 I. II Benedictum quoque in Ioannis demortui locum electum, eiicit: & ob hæc illicita, divinam patitur vindictam. 964. III De electione Pontificis ei conceſſa, & redditis Eccleſ. Rom. bonis, conſtitutiones Leonis falſæ demonſtrantur. ibid IV. V Rurſum redit Romam pro reſtitutione Ioannis XIII. expulſi à Romanis. 966. I. Ottonem filium coronari curat. 967. II. Res eius geſtę adverſus Græcos in Apulia, & cum Nicephoro Imp. per legationem Luitprandi. 968. I. II Circumventus à Nicephoro, poſtea ei ruinam cauſatur. 969. I. Moritur; & laudatur. 973 I. Vtrum fuerit excommunicatus à filio ſuo Archiep. Mogunt. ibi. Eius mater, & coniux inter SS. relata. ibid.
Otto II dictus committitur à patre curæ Vvilelmi Mogunt. Archiep. fratris ſui. 961 I Coronatur Romæ Imperator opera patris. 967. II. Ducit vxorem Theophaniam Græcam. 969. I.
Imperat ſolus poſt mortem patris. 973. I. Periturus à Francis, ſervatur divinitus. 978 I. Peccans in S. Laurentium in extinctione Epiſcopatus Merſburgenſis, vincitur ingenti prælio navali à Græcis & Saracenis. 983. I. Natando mtens evadere, capitur à nautis, ſed haud cognitus, redimitur à coniuge ibid. II. Moritur ex mœrore. ibid.
Otto III. ſuccedit patri in regno, non in Imperio. 983 II Romam petens pro defenſione Gregorij V. Pontif. propinqui ſui, diram exercet vindictam in Ioannem intruſum ſchiſmaticum, & Creſcentium tyrannum 996 II.
De periurio ſeveram accipit pœnitentiam à Sancto Romualdo; cum quo humilibus pietatis exercitiis dat operam in monaſterio. ibid.
Coronatur Imperator à Greg PP. 996. V. Auctor et eſt creandi Electores Imperii, non autem ipſe eos creat. ibid. VII & ſeqq. Novo caſu vxorem ſuam cogitur igni damnare. 998. III Pix eius latentæ Romæ & viſiones divinæ. 999 IV. Peregrinatio ad ſepulchrum S. Adalberti mart ibid. itemque ad S. Michaëlem in monte Gargano. 1000. I Reliquias S. Bartholomæi, aliorumque SS. Romam defert. ibid.
Sollicitatus à Romualdo de renunriatione ſeculi, quam olim promiſiſſet, adhuc differt. 1001. V. Moritur ex veneno; & in eo extinguitur Ottonum ſtemma ob vſurpatam in eis electionem Rom. Pont. 1002. I III.
Otto monachus Cluniacenſis, Epiſcopus Oſtienſis, creatur Papa, nuncupaturque Vrbanus Secundus. 1088. I. Vide *Vrb. II*.
Ottonis Cancellarij Imp. Henrici, facti Epiſcopi Bambergenſis, mirabilis converſio ex ſchiſmatico in acerrimum Apoſtol. Sedis propugnatorem. 1102 III. Prædicat pomeranis, & titulum obtinet eorum Apoſtoli 1124. I Qui decem erigit proprius ſumptibus monaſteria. ibid In vita & poſt obitum, inſignibus illuſtratur miraculis. ibid.
Ottonis Friſingen Epiſcopi, & chronographi, nobile genus. 1139 I. Peregrinatur ad Terram S. cum Rege Conrado. 1147. I. Nimius laudator Gilberti Porretani, paſinodiam recantat. ibid. IV. Fuit ſcientia & vita præclarus. 1153 I.
Ouetenſe in Hiſp. Concilium, de rebus Eccleſiæ & Regni. 901. V. Ea Eccleſia erigitur in Archiepiſcopatum ibi. Ab ea ciuitate transfertur Regni ſedes Legionem. 915. III.

P

Paderburnenſe Concil in Saxonia, ſub Carolo Magno, pro ſtabilienda ibi fide Chriſt. 777 III. Itemque aliud. 785. III.
Quando eo nomine dici cœperint Ethnici. ibid. IV. V. Vide *Gentil s*.
Palæſtina Vide *Terra Sancta*.
Palentinum Concil in Hiſp. de diſciplina Eccleſ. 531 II
Eam ciuitatem, occaſione cuiuſdam miraculi, reſtituit Sancius Rex Navar. & Caſtel. 1032. I.
Pallium Epiſcopale non datur niſi enixe petentibus. 597. II 1117. III. pro eius vſu nihil ſoluendum 684 I. 743. III. Ad alium petendum Angliæ Archiep. ſcopi debebant ſe ipſos Romam conferre. 1027. II. 1070. IV. 1095. VII 1175. III. Conceſſit in perpetuum Epiſc. Conſtantinop. Ioannes PP XI ſed vi coactus. 934. I Indeque omnes Epiſcopi Græci illud ſibi vſurpare conſueuerunt ibid. Ad vſum quotidianum conceditur ab Agapeto PP. Brunoni Archiep. Colon. fratri Regis Ottonis. 953. II. Qua formula tradi ſoleret. 1179 IV.
Palmæ benedictæ mitti ſolitæ à Rom. Pontif. ad Principes. 877. I. 881. I. Dari ſolitæ ab iiſdem; poſt finitam peregrinationem Hieroſol. 1191. V
Palmariæ inſulæ Conuentus Silverij PP. exulis adverſus Vigilium Apoſt. Sedis invaſorem. 539. I Ea inſula nobilis exilio Sanctorum. 538 III.
Pampilonæ ciuitatis Navarræ ædificatio à Rege Bamba. 574. I in fi.
Pampilon. Concilium, de electione & ſede Epiſcopi. 1022 I
Panem benedictum mittit Formoſus PP. ad Carolum Simplic. Franc Regem 894 I.
Panes à S. Bernardo benedicti, ſanant tam eos qui fide opitulante gu-ſtarent, quam qui nullam fidem ferent 1147. X.
Pantheo Agrippæ, conſecratur Romæ in honorem S. Mariæ & omnium Martyrum. 607. I.
Pantheon, ſic dicta Hiſtoria Gotifridi Viterbienſis, oblata Vrbano Papæ Tertio. 1186 III
Papa Romanus. Vide *Rom. Pont.*
Papiſſæ Ioannæ fabula confutatur. 853. V & ſeqq. Vnde Ioannes PP. VIII. ei locum dare potuerit. 879 III
Papia vrbs. Vide *Titinum*.
Pariſienſia Concilia Primum, & Secundum, ſic dicta, quibus tempo- ribus habita, quique iis interfuerint Epiſcopi 559 III Aliud pro ſedando bello ciuili, conflato inter Reges fratres. 576. I. In cauſa Prætextati Rotomag Epiſc. 580. I. Sub Ludouico Pio pro recta diſciplina. 829. IV Sub Carolo Calvo, adverſus detentores bonorum Eccl. 846. II Aliud in cauſa Hincmari & Ebbonis Archiepp. Rhem. 847. I. Sub Henrico Rege pro vnctione Philippi ipſiu filij. 1059. X Aliud ab Eugenio PP celebratum de negotiis Eccleſ 1147 V. Collatio de Imaginibus infauſta 825. I. & ſeqq.
Pariſiis inſtitutæ à Carolo Magno Scholæ publicæ. 802 IV
Ea civitas expilatur à Northmannis. 845 IV Rurſum ab iiſdem obſeſſa, liberatur ope Sanctorum. 887 I. Dicata Dei-genitrici. ibid.
Paſchalis diei quotannis ſignificandi antiquus Eccleſiæ ritus. 545. III. De eius diei feriatione, vide in *Feria* De ſchiſmate Britannorum & Scotorum, eius cauſa ortum, vide in *Britanni* & *Scoti*. Error in ſupputatione dierum divinitus detectus. 7[illegible] III. Alius error ex edicto Iuſtiniani Imp. 545 II[illegible]
Paſchalem Cyclum 95. annorum conficit Dionyſ. Exiguus; in quo annos à Chriſti Incarnatione primus omnium numerare cœpit. 527. VII Alium facit Victor Capuanus, ad confutandum illum Victorini. 54[illegible] III.

De Paſchali Computo ſcripſit Caſſiodorus. 562. II.

Paſchalis Papa creatur. 817. I. Suſcepta legatione ab Oriente de perſecutione Iconomachorum, mittit & ipſe Legatos ſuos ad eos damnandos, & Catholicos conſolandos. ibid VI & 818. I. Coronat Lotharium Imp. 823. I. In ſuſpicionem cædis adductus, ſe purgat. ibid. Moritur. 824. I.

Paſchalis II. ordinatur inuitiſſimus quamuis præcedentibus propheticis. 1099. IX Guibertum Antipapam longe pellit, & tyrãnos, ſeu perduelles Romanos domat 1100. III. Conſultus de Inveſtituris laicis ab Anglis, omnino proſcribit eas. 1100. VIII. 1101. II. In Conc. Rom. excommunicat Henr. Imp. eiuſque damnat hæreſim. 1102. I. Fortis eius conſtantia in denegãdis Regi Angl. Inveſtituris. 1103 I. Quomodo de eis cum eo compoſuerit. 1107. II Vvaſtallæ Concil. celebrat pro reformatione Eccl. poſt obitum Henr. Imp. 1106. V. Proficiſcitur in Gallias, inde Germ. conſulturus. ibid. VI. ſi Conc. Trecis celebrato, regreditur Romam. 1107. I. Henr. Iuniorem honorifice ſuſcipiens, denegat coronam Imperij ei dare niſi renuntiet Inueſtituris. 1111. I. Captiuus ab eo abducitur, & poſt longum carcerem, & ingentia mala, tam ſui, quam reliqui Cleri, tandem flectitur ad dandum priuilegium de Inveſtituris, & coronandum eum Imp. ibid II Diſſidia à Catholicis ea de cauſa in eum orta; quod numquam induci potuerit ad damnandum Henricum, quamuis factum ſuum damnaverit & Inveſtituras generaliter prohibuit. ib. IV X. 1112. II III. IV 1116. I Concilio Rom. ſe abdicat, ſed non permittitur à Patribus. 1112. II. Negat Henrico abſolutionem excommunicationis ab aliis inflictę. 1117. II. Excommunicat Burdinum Bracarenſem ibid. III. Moritur. 1118. I.

Paſchalis Antipapa. Vide *Guido Cremenſis*.

Paſſiones & Propaſſiones, in Chriſto quomodo fuerint. 563. I.

in Paſtores inſurgentes oues ſeuere puniuntur à Deo. 587. III. Vide *Epiſcopi*. De cura Paſtorali liber S. Gregorij, qua occaſione ſcriptus, & quantæ dignitatis. 590. IX

Patareni hæretici, qui & Albienſes. 1179. III. 1198. XVI.

Patriarchæ frequens reddita appellatio in Occidente, & vnde. 570. III. Patriarchales Sedes omnes ſemper fuerunt ſubiectæ Romanæ. 587 II. & vide *Appellatio. Primatus. Romanus Pont.* & ſub nominibus ſingularum. Patriarchales quinque Eccleſiæ Romę. & quale earum regimen. 1057 III Patriarchatus recentius erecti in Occidente, Aquileienſis, Forojulienſis, Gradenſis, Venetus. Vide ſub ſingulis iis vocibus.

Pauliciani hæretici, qui & Manichæi, propagantur in Thracia. 755. IV. 810. Vide *Manichæi*.

Paulinus creatur Eboracen. Epiſcop. 625. III Convertit Regem Eduinum. 626 IV. Recipit Pallium ab Honorio Papa. 633. VIII.

Paulinus Aquileienſis, ob doctrinam charus Carolo Magno. 802. IV. Celebrat Synodos de rebus Eccleſ. & aduerſus hæreſes. 791. II. 8 2. III. Moritur & miraculis claret. 802 III.

Paulini Epiſcop. Nolani Corpus transfertur Romam ab Ottone III. Imperat 1000 I.

Paulianiſtæ hæretici, ſectatores Pauli Acephali. 535. XIV.

Paulus ex monacho ordinatur Alexandrinus Epiſc. 536 XI. Incaute agens pellitur in exilium. 537. III.

Paulus Antioch. Epiſc. eligitur 519. VI. Ob vitam flagitioſam odio habitus, ſe abdicat, & moritur. 521. III

Paulus Conſtantin. Epiſcop. hæreticus Monothelita. 646. I Monetur à Theodoro Papa, & uniuerſa Eccleſia Afric. 646 I. II. Auctor eſt Conſtanti Imp. promulgandi Typum. 648 I. Excommunicatur à Theodoro PP. ibid. II Graſſatur in Apocriſiarios Apoſtol. & in cæteros Orthodoxos. ibid. III. Moritur in peccatis ſuis. 651. Damnatus in VI. Synodo. 681. II.

Paulus alius, ex laico fit Conſtantinop. Epiſc. 684 V. Moritur. 691. III.

Paulus item alius creatur Epiſc. Conſt. 780. II. Abdicat ſe, & monaſterium ingreſſus ſancte quieſcit. 784. I.

Paulus in Latro, miræ ſanctitatis anachoreta. 944. III

Paulus Diaconus, ſuorum Longobardorum hiſtoriam texens, nimium eis favit 575. II. Eius fœdus error in hiſtoria de Tribus Capit. 586 II. Captiuus abducitur in Gallias à Carolo Magno, vna cum Deſiderio Longobard. Rege. 774 V. Relegatur in inſulam, indeque Beneventum aufugiens, tandem fit monachus Caſſinenſis ibique in pace quieſcit. ibid. Eius ſcripta, quæ & qualia. ibid

Paulus Rom. Pont. creatur 757. I. Laborat ut Copronymum Imp reducat ab hæreſi ib. II. Sanctorum corpora è Cœmeteriis intra Vrbem transfert. 758. I. Pipini Francorum Regis auxilio utitur adverſus Græcos & Longobardos. 767. I. Moritur. ibid

Pauperibus ſufficientia alimenta à ſingulis ciuitatibus dari, nec permitti aliò vagari, ſtatutum in Conciliis Turon. II. & Lugdun. II. 587. IV. Eorum oppreſſores ſeuere puniri à Iuſtino Iun. Imp. 568. II Imprecationes eorum quantum pavendæ. 605. IV. De iiſdem ſcita exprobratio facta Carolo Magno à Rege Gentili 781 III. Vide etiam *Mendicantes*. & *eleemoſyna*.

Parzinacharum populorum conuerſio ad fidem. 1049. VIII.

Peccatorum confeſſio. Vide *Confeſſio Pœnitentia*.

Peccato Eccleſiam aboleri, fuit hæreſis Apoſtolorum. 1147. XII.

Pedum oſculatio, aliaque obſequia, Romanis Pont. exhibita a Regibus & Impp. Vide in *Obſequia* & *Strator* Debita etiam ab Archiepiſcopis 1071. III

Pelagius Rom. Eccleſ. æ diaconus mittitur legatus cum aliis in Orientem. 535. VII. Agit Apocriſiarium Apoſtolicæ Sedis Conſtantinopoli 536. XI. n fi. In Conuentu Gazenſi. in Palæſt. vna cum aliis Epiſcopis iudicibus, deponit Paulum Alexandr 537. III Auctor eſt Conſtantinopoli damnationis Origenis, eiuſque errorum 538. VI. Eius cum Theodoro Cæſar. ſimultatis occaſione, orta controverſia de Tribus Capitulis Synodi Chalcedon. ibid VII. Redit Romam. 546 II. Vrbem à Totila captam, à cæde civium & violatione fœminarum præſervat. 547 II Miſſus a Totila ad Iuſtinianum Imp. pro pace, nihil agit ibi. Creatur Rom Pontifex. 555. II Accuſatus de morte procurata Vigilij Papę, publice ſe purgat ibid Agit aduerſus ſchiſmaticos defenſores Trium Capitul. indeque in ſuſpicionem ductus deſertionis fidei, monentur a Rege Francorum, & abunde ſatisfacit. 556 I. II. Moritur. 559. I. Eius nomine ſuppoſita epiſtola. ibid.

Pelagius II. creatur. 1-7. I Agit ſcriptis per Gregorium diaconum, poſtea Papã aduerſus ſchiſmaticos Trium Capit. 584. IV. Et cum ſcripta non proficerent. Exarchum Italiæ mouet contra eoſdem. 586. II Moritur ex peſtilentia. 590 I

Pelagius Auſturienſis creatur Rex adverſus Saracenos Hiſpaniam occupantes. quos & ingenti vincit prælio, ope Dei genitricis. 714 III.

Pelagius puer 13 annorum, inſignem ubi in Hiſpania ſub Saracenis caſtitatis & fidei martyrium 925 I

Pellices à ſe poſt mortem reiicit S. Lambertus, qui vehementi odio eas viuens inſectatus eſt. 698. I

Peregrinatio frequens Romam, ad Memorias Apoſtolorum Petri & Pauli, dicta ad Limina Apoſtolorum 66 I. 7 6 III 717. V 706. XI & alibi ſæpiſſime. Eaque annue vndique tieriſulita. 1081 IV

Hieroſolymam, ad loca Sancta. o a V. 1009 III & alibi ſæpiſſimè Celeberrima militia à quibuſdam Antiſtitibus cum ſeptem millibus virorum, ſed imprudentia oſtenſionis divitiarum ſuarum, haud adeo felix 1-64. V. Peregrinationis Hieroſolymit. ſolutionis antiques titus. 1191. V. Vide etiam. *Terra Sancta*.

Theſſalonicam, ad ſepulchrum Demetrij, ex Proconſule facti martyris. 10 4. VI.

In Indiam, ad ſepulchrum S. Thomę Apoſtoli. 883 II.

In montem Garganum, ad memoriam S. Michaelis Archangeli. 996. II 1000. I. 1049. III

Turonos, ad ſepulchrum S. Martini. 813. VI. 995 VI Cluniacum. 1063 II.

Compoſtellam, ad ſepulchrum S. Iacobi. 816. III. 1123. I.

Ad corpus S. Antonij, 10 prouinciam. Viennenſem. 1120. I

Sueſſionem, ad Memoriam B. Virginis, &c. 1167. V.

Cantuariam, ad ſepulchrum S. Thomæ, eius ciuitatis Epiſcopi & martyri 1174 I. 1179. VI. Ad S. Benedictum & alios SS. de quibus ſub propriis eorum nominibus Mahometanorum, ad ſepulchrũ ſui pſeudo prophetæ, frequentiſſima, quamvis periculoſiſſima. 610. III Peregrinationũ abuſus auferiur in Concilio Cabilonenſi ſub Carolo Magno. 813. VI.

Peregrinorum ſecuritati prouidet Pipinus Franc. Rex. 758. II

Periurus Rex Lotharius, diuinitus punitur cum ſuis. 868 IV itemque alius periurus Anglus. 924. IV Periurij vltor S. Antonius Magnus, igne ſacro percutiens eius criminis reos. 1089. VII. Vide etiam *Iurare*

Perſarum Regnum penitus collapſum, poſtquam præſumpſerunt captiuam abducere S. Crucem Domini, transfertur

fertur ad Arabes. 622. I. 628. II 939. V. Vide etiam *Coſrhoes*

Perſecutiones Saracenorum, Iconomachorum, aliorumque; & paſſiones ſingularum Eccleſiarum: vide ſub propriis nominibus.

perſecutores hæretici Catholicorum, malè pereunt. 518. I. 522. II 775. I. 780. III. &c.

perſecutiones Eccleſiæ Rom. à tyrannis Vrbis, & Impp. Germanis, Vide in *Rom. Eccl.* & ſub propriis nominibus Imperatorum.

de Perſonis Trinitatis, quid aſſereret Gilibertus Porretanus, & quid definitum fuerit. 1147. V. 1148. V.

peſtilentia ſub Iuſtiniano Imp. immiſſa per Angelos malos; quæ per 52. annos, totum depaſta eſt orbem. 544. III Alia Inguinaria dicta, pavendiſſima, ex Liguriâ orta. 565. V. aliaque item Inguinaria Romæ, cælitus immiſſa ex ira diuinâ. 590. I. Alia item Romæ; & in Italia, quâ viſi ſunt Angeli, bonus & malus, eam immittere. 680. VII. Ea ceſſat cultu S. Sebaſtiani martyris ibidem. Alia horrenda Bubonis dicta, & prodigioſa 746. I. Faucium dicta Romæ, ſub Benedicto PP. Tertio. 859. I. Alia ingens per univerſum Orbem, ſub Henrico. Primo Imp. 1007. II. Sæviſſima divinitùs immittitur in exercitum Friderici Imp. ſchiſmatici, obſidentis Vrbem Romam. 1167. II.

Peſtis tempore, qualiter ſe gerere debeant Epiſcopi. 599. V.

peſtis Turcarum infidelium, curata ſigno Crucis. 561. I.

Petritæ hæretici, à Petro Acephalorum ſectatore. 535. XIV.

Petronax Brixianus, hortatu Gregorij PP. II. reſtaurat monaſterium Caſſinenſe 716. II.

de Petri Apoſtoli apparitionibus, vide in *Apparitio*. de Barraba, ſub ea voce. De Clavibus, in *Claues*. Divinitùs ſolitis cæremoniis conſecrat Eccleſiam ſuam Landonîæ. 610. VI. Eius nomine ſcriptæ literæ à Stephano PP. III. ad Pipinum Francorum Regem. pro ſubveniẽdo Eccleſiæ Rom. adverſus Lõgobardos. 755 I. Eius nominis reverentiæ causa, cœpit uſus mutandi nomen in ſuſcipiendo pontificatu 844. I. 1009. II.

S. Petri Eccleſiæ in Vaticano ſacra vaſa, in obſidione Vrbis per Vitigem Gothorum Regem illæſa præſervãtur. 538. I. (De vaſi, & ornamentis Eccleſiarum Vrbis, vide in *Vaſa*) Multa, & ingentia, ei offerri, vel mitti ſolita munera, & oblationes, à Principibus undique. 523. I 531. I 545. I 590. V. 665. I. 717. V. 729 I 780. V. 788. III. 796. I. 824 II. 856. II 869. X. VII. 1054. V. 1080. XII. Quanta in ea fuerit copia lampadum ardentium 605. III. De peregrinatione ad eam, vide in *Peregrinatio Romam* Diripitur à Luitprando Longobardor. Rege, ſed magno ipſius damno. 739. I. itémque à Saracenis, pariter ingenti eorum damno. 849. I Liberatur ab incendio, ab ipſo S Petro Apoſtolo. 993. I. Diripitur à Petro Leonis Antipapâ. 1130. II. III.

Petrus Acephalorum ſectator, auctor hæreſis Petritarum. 535. XIV.

Petrus hæreticus Monothelita creatur Epiſc. Conſtantinopol. 655. I. Reiicitur à Romano Pont ibid. Scribens ad eum, corrumpit teſtimonia Patrum. 655. I. Moritur. 656 II.

Petrus, hæreticus item Monothelita, creatur Alexandr. Epiſc 640. III. Damnatur à Martino Papa. 649. VII.

Petrus Hieroſol. Epiſc. eligitur. 525. V. Celebrat Concilium pro confirmatione Conſtantinopolitani ſub Menâ. 536. XI. pro tribus Capp. quomodo ſe geſſerit. 546. IV. Moritur ibid. VIII.

Petrus Damiani, inſignis eremita, ab Imper. ſolicitatur adire Romam ad Clementem II. PP 1047. I. Scribit ex eremo adverſus nefandas carnis ſpurcitias 1049. IV. Confutat hæreſim de reordinandis ordinatis à ſimoniacis. 1052. II. Redarguitur de negato ſacerdotibus gladio materiali 1053. III. Auctor eſt, ut Officium B Virginis in monaſterio ſuo recitetur. 1056. II. propagator pœnitentiæ Diſciplinalis per voluntaria flagella. ibid. III. aliorumque ſacrorum rituum. ibid. IV. Creatur à Stephano PP X. Epiſcopus Cardin. Oſtienſis. 1057. II. Miſſionem petit à Nicolao II nec obtinet 1059 II. Eccleſiam Mediolan. reducit ad obedientiam Romanæ, & purgat à Simoniacorum & Nicolaitarum hæreſibus. 1059. VII. Repetit ſolitudinem, & quam ibi operoſus fuerit. 1061 V Scribit ad Concilium Oſborienſe, hiſtoriam Schiſmatis Cadaloici. 1062. III. Caſſinum vocatus, auſteriorem ingerit monachis diſciplinam. 1063. II. Florentiam miſſus ad ſedandum ſchiſma ſimoniacum, accuſatus & ipſe de eo crimine, ſed purgat ſe. ibid. II. Laborat adverſus hæreſes Nicolaitarum, inceſtuoſorum, & Emptionis Epiſcopatuum. 1065. II. III. IV. Miſſus in Germaniam Legatus, interminatione excommunicationis prohibet Henricum Regem repudiare uxorem 1069. I Moritur, & miraculis illuſtratur. 1072. II. III.

Petrus Damaſcenus, aliuſque Petrus Mavimenus, inſignes ſub Saracenis martyres 743. I.

Petrus Viſcolus Dux Venet. pœnitens de nece ſui prædeceſſoris, petit eremum unà cum S. Romualdo, & aliis, & ſanctè quieſcit. 977. I. II.

Petrus Venerabilis Abbas Cluniacenſis, moribus & doctrina eximius. 1126 III. Quanta paſſus ab invaſione Pontij pſeudoabbatis. ibidem. Confutat hæreſes Petri de Bruis ſo. VI. Diſſentit in quibuſdam à S. Bernardo; ſed abſque læſione charitatis. 1131 III. Petrum Abailardum hæreſiarcham cõvertit ad rectam fidem 114 ..II. De Iudæis puniendis, quid ſenſerit. 146 II. Confutat hæreſim Henrici Petrobruſiani. 1147. IX.

Petrus Abailardus hæreſiarcha, damnatur cum ſuis ſcriptis à Legato Sedis Apoſtol. 1140 I. Rurſum provocans ad publicam diſputationem S Bernardum, obmuteſcens in Concilio ea de re conuocato tantùm Sedem Apoſtol. appellat. ibid Damnatur & ibi, & Romæ. Cluniaci detentus ab Abbate, pœnitet, fitque monachus, & ſanctò fine quieſcit. ibid II.

Petrus Anagninus Epiſc. mittitur Legatus Cõſtantinopolim ab Alexandro PP. 1071. VII. Eius inſignes virtutes. & ſanctitas, atq; miracula. ib.

Petrus de Bruis hæreſiarcha innoteſcit. 1126. VI. Eius impia dogmata, & ſacrilegia, ac combuſtio. ibid.

Petrus Bleſenſis, inſignis vir, datur magiſter Vvillelmo Bono Regi Siciliæ 1169 VII. Æmulos paſſus & pertæſus ſcelera Regis, populique, receditur. ib Fit ſecretarius Regis Angliæ, & Archidiac. Bathonienſis. 1173 III.

Petrus Eremita, diuinitùs afflatus, promouet Bellum Sacrum, ad recuperationem Terræ Sanctæ. 1095. IV. Revertitur in Orientem cum expeditione. 1096. II.

Petrus Siculus, ſcriptor rerum renaſcentium Manichæorum 633 VII.

Petrus Tolet. Archiep. ſcribit de Paſchate. 757. III.

Petri Abbatis Sublacenſis martyrium ex defenſione bonorum Eccl 1003. II

Petrus, cognomento Igneus, monachus Vallisũmbroſæ per ignis examen inſigniter probat ſimoniam Epiſcopi Florẽtini. 106.. III. Poſt alias inter monachos præfecturas, fit Cardinalis Epiſc. Albān. ib. Mittitur à Gregorio PP. VII Legatus in Germaniam in causâ Henrici & Rudolphi Regum. 1079 III

Petrus Leonis Cardin. eligitur antipapa adverſus Innocentium Secũdum 1130 I. Eccleſias Vrbis deprædatur, ut vaſis & donatiis ſibi Romanos conciliet. ib. II III Innocentium inde recedere cogit, eumdémque excommunicat. III. V. Reges ad partes ſuas ſollicitat, ſed cum fruſtra faceret, Rogerium Siciliæ Ducem nundinatione regij tituli ſibi conciliat. V. VI. Auctor eſt impiæ Monarchiæ Siculæ VII. Excommunicatur in diverſis Conciliis. VIII. & 1131. I. 1134. I Moritur impœnitens. 1138 I.

Petri Lombardi obitus, ſcripta, & errores. 1164 XV. 1179. V.

Petri Pictauien. Epiſcopi martyrium à Guilielmo Aquit. Duce. 1130. XII.

Petrus Tarentaſienſis Archiep. viriliter reſiſtit Friderico Imp. pro Alexandro PP. & nihilominùs ab eo colitur. 1160. V. Legatione fungens Alexandri, pacem componit inter Reges Francor. & Angl. ingentiaque operatur miracula. 1162. I.

à PH. incipientia hominum nomina, in crimen vocata ſub Mauritio Imp. 602. IV.

Phantaſiaſtæ hæretici, qui & Incorruptibiles dicti 519. XII. 563. I. Vide *Incorrupt.*

Philareti miſericordia ingentem recipit à Deo retributionem. 788 I.

Philippicus, inſignis dux Mauritij Imp. eiuſdémque cognatus, vincit Perſas virtute Imaginis Chriſti non manu factæ. 586. I Rebellans ab eo exercitus, reducitur à Gregorio Epiſcopo Antioch 5.8 V. Necato per Phocam Mauritio, ſacerdotio initiatur 602. V.

Philippicus Bardanes evehitur in Imperium, adverſus Iuſtinianum Iuniorem quem & necat. 711. III. IV. Conciliabulum celebrat, pro damnatione Sextæ Synodi, & reſtitutione hæreſis Monothelitarum. 712 I. Execrationi habetur Romæ, & in Italiâ. ib. II. A ſuis rentus, excæcatur, & in exilium pellitur. 713. I.

Phillippus quidam monachus, intruſus in Sedem Apoſtolicam, mox eiicitur. 786. I.

Philippus Rex Franc. ungitur vivente patre Henrico 1059. X. Ob venundationem Eccleſiarum, aliaq. facinora, cõminationem accipit à Greg. VII. avocationis populorum ab eius

obedientia 1073. XV. 1074. X. Promittit Vrbano II. ſubiectionem. 1089. III. In Concilio Gallicano ſub Legato Sedis Apoſtol. excommunicatur ob reiectam legitimam coniugem, & pellicem ſubintroductam. 1090. II. Eadem de cauſa rurſum excommunicatur ab Vrbano PP. in Concilio Claromont. 1095 III.

Pœnitens abſoluitur ab eodem Pontifice. 1096. I. Ad vomitum rediens, rurſum excommunicatur in Concil. Pictavienſi. 1100. III. Iterum pœnitens, abſoluitur ſolemni ritu. 1104. II. Moritur. 1106. VII.

Philippus alius Rex Franc. vngitur viuente patre. 1179 VII Solus poſt eius obitum regnat. 1180. IV. Coterellos hæreticos extirpat 1185. IV. Accipit Crucem ab Archiepiſcopo Tyrio, pro expeditione Terræ Sanctæ. 1188. II. Decimas Saladinas exigit ea de cauſa, ſed reprehenditur à Petro Bleſenſi. ibidem Legatum Sedis Apoſt. minantis Regno interdictum, ob bellum cum Anglo, repellit. 1189. I.

Proficiſcens in Palæſtinam, appellit in Siciliam, ibique rurſum altercatur, & paſcitur cum Anglis. 1190. I. Peruenit in Palæſtinam, ſed ob iurgia Anglorum expugnata tantummodo Accone, regreditur Romam, & inde in Gallias. 1191. V. Ducit filiam Regis Daniæ, & cognitam repudiat, prætextu conſanguinitatis, & inde minas accipit à Cœleſtino PP. 1193. III

Philoponus. Vide *Ioan. Philop.*

Phocas Centurio miſſus ab exercitu ad Mauritium Imp. à quodam Patricio iniuria affectus, noua molitur. 600. II. Euehitur in Imperium à rebellante exercitu. 602. V. Mauritium, cum vniuerſa progenie, miſerabiliter extinguit. ibid. & 607. II. Terribilis eius aſpectus, & feri mores, temporaque ſub eo infeliciſſima. 602. VI. Accipit literas à Greg. Papa, redditque. 603. I. Decernit, nomen Vniuerſalis Epiſcopi decere tantum Rom. Pontif. non etiam Conſtantinopolit. 606 II. Carnificinam Conſtantinopoli agit, ob coniurationem in ſe detectam. 607. II Sanatur à graviſſ. morbo per S. Theodorum Siceotam. ibid. III. Perſeuerat in ſæuitia. 608. I. 609. II Obtruncatur ab Heraclio. 610. I

Phocas Niceph. Imperat. Vide in *Niceph.*

Photius intruditur, ex miniſtro à Secretis Imp. Epiſcopus Conſtantinop. in locum Ignatij iniuſtè expulſi. 858. IV. Eius nobile genus & inſignis literatura. ibid. V. Conſecratur à Gregorio Syracuſ. excommunicato & depoſito. ibid. Dire exagitat Ignatium, eique communicantes. 859. VIII. Legatos mittit ad Nicolaum PP. pro communione obtinenda. ib. IX. Concilio numeroſiſſ. celebrato, Ignatium ſolemni ritu exauctorat, Legatos Apoſt. Sedis vi cogit ſibi adhærere, & literas Nicolai Papæ falſat. 861. I. II Rurſum inauditis cruciatibus Ignatium vexat, vt extorqueat confeſſionem legitimæ ſuæ depoſitionis. ibid IV

Excommunicatur à Nicolao PP. ipſeque anathema retorquet in eum, & dire perſequitur omnes auerſantes communionem ſuam. 863. I. II. 867 VII. Futiles eius criminationes in Eccleſiam Latinam. 867. III. Eiicitur à Baſilio Imperat. legatoſque mittit ad Rom. Pont. adverſus Ignatium reſtitutum. ibid. IX. XI. Eius acta damnantur Romæ, & ſcripta comburuntur 868. III itemque Conſtantinopoli in VIII. Oecumen. Synodo, vbi & ipſe præſens anathematizatus eſt. 869. V. VI. Mittitur in exilium. 870. VII. Mira eius impoſtura, qua poſt decennium exilij, reuocatur ab Imperat. 878. VII. Mortuo Ignatio, reſtituitur ſedi, moxque diram exercet in omnes Catholicos tyrannidem. ibid. IX. Obtinet confirmationem ſuæ ſedis à Ioanne PP. VIII. ſed eius literas in multis diabolice falſat. 879 II IV. Legatos eius ſeducit, & pſeudoſynodum celebrat falſo dictam Octauam. ibid. V Damnatur rurſum vna cum ſua pſeudoſynodo ab eodem Ioanne 880. I Scribit aduerſus Latinam Eccleſ. de proceſſione Spiritus S. à ſolo Patre, & quam inepte. 883 III Deponitur à Leone Imp. & relegatur in monaſterium. 886. IV. Schiſmatici fruſtra laborant pro eius fama ibid. VI

Phylacteria Vide *Amuleta.*

Pictavienſia Concilia in cauſa duarum regiarum monialium diſcolarum. 595. V. in cauſa Apoſtolatus S. Martialis 1029. III In cauſa Philippi Regis, qui ibi excommunicatur. 1100. III. Pictauienſis Epiſcopi Iſimberti rebellio in Sedem Apoſt. 1075 III.

Picti conuertuntur ad fidem per S. Columbanum. 565. VI.

Picturas omnes, & Imagines delet primus auctor Iconomachorum Gizidus. 723. I Vide *Imagines.*

Pietas in Deum quantum valeat ad debellandos hoſtes. 1065. VI. Vide *Religio, & victoria diuinitus*

Pipinorum Auſtraſiæ Principum ſtemma. 631. II.

Pipini primi, Maioris Domus Regum Clotarij & Dagoberti virtutes, bellica fortitudo, & pietas ibid. Eius vxoris Itæ, & filiæ Gertrudis virginis Deo dicatæ, ſanctus obitus. 664. V.

Pipinus Iunior, Senioris nepos. 631 II. Agit pro fidei propagatione in Germania. 690 I 696. I. Sæpe reprehenſus à S. Lamberto de pellice, haud tamen eam deſerit, quod ex ea ſuſceperit Carolum Martellum 698. I. Moritur, relicto herede Martello, quamuis duos alios haberet filios legitimos. 714. III Laudes eius, & vituperia. ibid. Mater eius Begga ſancte quieſcit. 698. I

Pipinus Caroli Martelli filius, ſuccedit patri in officio Maioris Domus Regum Franc. 741. IX. Conſulit Zachariam Papam de rebus Eccl. 744 III. Ex voto nuncupato S. Swiberto, vincit diuinitus Saxones. 749. III.

Transfertur in eum Francorum Regnum è familia Merouingiorum, auctoritate Zachariæ, & Stephani. III. Rom. Pontificum 751 I. 752. I. 754. I. Accipit ab eodem Zacharia facultatem nominandi Epiſcopos ſui Regni. 752. II Stephano PP officium exhibet ſtratoris. 753. I. Coronatur ab eodem. 754 I.

Progreſſus aduerſus Aſtolphum Longob. Regem pro defenſione Eccleſiæ Rom. cum prælio vincit, & obſides accipit. ibid. IV. Iterum interpellatus aduerſus eumdem fœdifragum, vincit eum, & cuncta ad-empta Rom. Eccleſiæ reſtituere cogit 755 II. Donatio eius facta Rom. Eccleſiæ. ib. Bello agit contra Ducem Aquitaniæ, res Eccleſiæ inuadentem, eundemque obtinet: cum ipſemet paulo ante, ſimili de cauſa noctu acriter flagellatus fuiſſet à S. Remigio. 760 II. Accipit legationem cum muneribus à Conſtantino Copron. Imp. 766. II. Moritur, & laudatur. 768. III.

Pipinus Caroli Magni filius, conſtituitur à patre Rex Italiæ. 806. III. Moritur 811. V.

Pipinus Ludouici Pij filius, conſtituitur à patre Rex Aquitaniæ. 817. II. Rebellat in patrem. 830. II. Priuatur Regno Aquitaniæ: vnde acrius oritur bellum 832. II 833. I. Denuo reconciliatur. 834. I. Moritur. 838. II.

Piſarum Reip. antiqua potentia, & deuotio in Sedem Apoſtol. 1133. III. Concilium ibi celebratum ab Innocentio PP. II. aduerſus ſchiſma Petri Leonis. 1134. I.

Placentinum Concil. ſub Vrbano II numeroſiſſimum, aduerſus hæreticos, ſchiſmaticos, &c 1095. I. Sub Innocentio II. de ſchiſmate Petri Leonis. 1132. I.

Placidus filius Tertulli. Rom. diſcipulus S. Benedicti, martyrium conſequitur à piratis. 541 VI. Eius Acta, multis corrupta mendaciis ibid.

Plato monachus Olympi montis, recuſat accipere à Leone Imp. Epiſcopatum Nicomedienſem. 775. IV Intereſt Sextæ Synodo Oecum. 787. I. Reſiſtit acriter Conſtantino Imp. nouam coniugem, legitima reiecta ſubintroducenti, vnde & in carcerem conijcitur. 795. I. Reſtituitur poſt mortem Imperatoris 797. I. Iterum ſub Nicephoro eadem de cauſa grauiter exagitatur. 808. I. 809 I Eo Mortuo, reſtituitur cum honore 811. III.

Pœnitentiam ad dimiſſionem peccatorum non eſſe neceſſariam, dixerunt Albienſes. 1176. II

Pœnitentia publica Ludouici Pij Imperat. & quomodo ea tunc fieri ſoleret. 822. I. Ducis Lotharingiæ. 1047. VI. Henrici IV. Germ Regis 1077. I. Suenonis Regis Daniæ. 1077 X. Guilielmi Primi Angliæ Regis. 1087. VII. Ludouici Craſſi Franc. Regis. 1176. I. Henrici II. Angliæ Regis. 1171 II 1174. I. Occiſorum S. Thomæ Cantuar. 1171. IV. Petri Morani, principis hæreticorum Albienſium. 1178. II Henrici Iunioris Regis Angliæ. 1183. II. Richardi Regis Angliæ. 1190. II.

Pœnitentiam non eſſe differendam, multis ſæpe horrendis exemplis demonſtratum. 704. II

Pœnitentia Monachiſmi in Hiſp. Eccleſia antiqua. 680. VIII. 681. XIII. Pœnitentiæ canonica redemptio, qualis, quando & qua ratione introducta in Eccleſiam. 1057. II. 1256 III. Pœnitentiæ falſæ proſcribuntur diuerſis Conciliis. 1079. VI. præter Pœnitentiam, non aliam eſſe reſurrectionem, dixerunt Bongomili hæretici. 1118. XII

Poetarum dictis per omnia eſſe credendum, delirauit Vilgardus hæreticus. 1000 V

Polytianus Alexandr. Patriarcha, ſub iugo Saracenorum gemens, legatum mittit ad Sept. Synodum Oecumeneo. 787. I.

Politici hæretici, omnia tribuentes Principibus etiam in Eccleſias, redarguuntur. 871. V. 898. I. 990 II. 1049 II. 1075. V. 1100. VIII. Iidem dicti Henriciani, ab Henrico III. Imp. 1046. II. Vide *Henriciani*. Eorum Patriarcha, Arnaldus de Brixia hæreſiarcha. 1141. I. 1144. III. Vide *Arnaldus & Novatores.*

Poloni, qui olim Sarmatæ, convertuntur ad fidem, & doctores petunt à Rom. pontifice. 965. III. petunt & coronam regiam, quæ potiùs datur Hungariæ Duci. 1000. II. A quo eam ipſi poſteà acceperint, à Rom. pont. an ab Imp. ibid. III. Ab initio ſuæ converſionis, conſtituerunt cenſum Rom. Eccleſiæ 1013. I. Miſere devaſtatur eorum, ditio & Eccleſia à Boëmis. 1014 VII Caſimirum principatûs heredem monachum effectum, ſibi principem expetentes, obtinent à Rom. pont. cum eo diſpenſari, ſed cenſu, & aliis conditionibus. 1041. III. Quam proficua eis fuerit hæc tributi ſolutio. 1045. I. Dignitatis honore privatur ea provincia à Gregorio VII. PP. ob necem S. Staniſlai Epiſcopi. 1079. VII.

Polyeuctus ex monacho creatur patriarcha Conſtantinop. 956. I. Sacerdotali libertate reſiſtit Imp. Conſtantino porphyrogen. ib. Nicephoro Phocæ: 963. IV. Ioanni Zemiſci 960. II. Moritur. 970. I.

Polygamia plurium ſucceſſivè uxorum, prohibita [illegible] Eccleſiaſticis legibus, & politicis 901. II. Diſpenſatur ſuper eâ cum Leone Imp. à Rom. pont. ibid III. Edictum de ea promulgatum in Synodo Conſtantinop. & quis eius in Orientali & Occidentali Eccleſia uſus. 981. I.

Pomeranorum populorum converſio ad fidem Chriſti. 1114 I.

Pontifex Romanus. Vide *Rom. Pont.*

Pontigonenſe Concil. in Gallia, pro confirmatione Imperii Caroli Calvi. 876. II

Pontis Avenionenſis mirabiliter facta ſtructura. 1177 XV.

Pontius Cluniacenſis Abbas, ex modeſto improbus, inde pœnitens, Abbatiæ renunciat, & peregrinatur Hieroſolymam. 1126. III. Sanctitatis fucum adeptus; reverſus in Gallias Cluniacum invadit, ac miſerè devaſtat. ibid Eiuſdem arrogantia in Sedem Apoſtolicam, damnatio à Summo Pontifice, & mors in impœnitentia. ibid.

Porphyrogeniti, qui dicerentur Imperatores. 775 III. 944. III.

Portenta. Vide *Præſagia. Prodigia.*

Portugalliæ Ducatus factus vectigalis Eccleſiæ Rom. ab Alfonſo Duce. 1144. II. Augetur ab Alexandro PP. titulo regio, ſub augmento cenſus 1179. VIII. ab Innoc. III. exigitur cenſus. 119. 8IX.

Poſſeſſor Epiſcopus Afer, pro fide extorris, Conſtantinopoli ſtrenuè agens conſulit Hormiſdam PP. de doctrina Liberi arbitrii, & ſcriptis Fauſti Regienſis. 520 III.

Prædeſtinatianorum hæreſis ex ſcriptis S. Auguſtini malè intellectis orta in Gallia 520. IV. Eamdem longè poſtea itidem in Galliis renovat Gotheſcalcus. 848. III.

Prædicationis verbi auctoritas conſueta peti à Romanis pont. per eos qui prædicaturi eſſent Gentibus. 650. V 986. IV 690 I 717. III 986. I. 996. VII 997. II. 1008. I II. III. 1124 I. 1138. III & alibi ſæpiſſime.

Præfationes Miſſæ novem Eccl. Rom. tenendas præcipit Pelagius PP Epiſcopis Germaniæ & Galliæ, 590. II. De decem obſervandis, & aliis non addendis, decretum edit Alexander PP. III. quod confirmatur in Concilio Angliæ, 1175. I

Præfectis præpoſitos eſſe Epiſcopos, ne quid ab illis contra iuſtitiæ ordinem committeretur, voluit Iuſtinianus. 527. VI. 535. II itémque eoſdem voluit iurare Epiſcopis legum obſervationem 535. II Super eos pariter invigilare Epiſcopos, decreverunt Concilia antiqua Galliarum & Hiſpaniæ. 593 VIII. Eoſdemque Epiſcopis obedientes eſſe, iuſſerunt Concilia Mogunt. & Cabilon. ſub Carolo Magno. 813. VI. Cum præfectis concordes eſſe Epiſcopos, magnopere conducere monuit Gregorius Magnus 596. II.

Præmonſtratenſis Ordinis inſtitutio per S. Norbertum 1120. IV Dilatatur etiam in Oriente. 113. IV.

Prærogativa Sedium Patriarchalium. Vide *Patriarcha* Romanæ Sedis, vel Conſtantinopolitanæ, & c vide ſub propriis ſingularum nominibus.

Præſagium obitûs Caroli Magni 811. V. & de aliis pariter agitur ſub propriis ſingulorum nominibus. Vide etiam *Vaticinia. Prodigia. Cometa.*

Præſcriptionis centum annorum privilegium concedit Iuſtinianus Imp. prædiis Eccleſiæ. 535. III Reſtringit poſtea ad annos quadraginta. 541 IV.

Præſentationis Chriſti, ſive Occurſus dicti, vel Purificationis B. Mariæ, ſolemnitas, Romæ ad abolenda Lupercalia introducta 544. III.

Præſides. Vide *Præfecti.*

Præſtigiæ Eonis Brittonis. 1148. II.

Prætextatus Rotomagenſis Epiſcopus intereſt Concilio I. Pariſ. 559. III. Calumniis impetitus apud Regem Chilpericum, eo agente damnatur in alio Concilio Pariſienſi, & flagellatus pellitur in exilium. 580. I. Diù multúmque afflictatus ab impia Fredegunde, demum necatur intra Eccleſiam ſuam ad altare preces agens, & colitur ut martyr. 589 II

Praxedes coniux Henrici III. Imper. alio nomine dicta Adelais. Vide in *Adelais.*

Presbyteratum feminarum procacia in coniungendo ſe aliis viris, anathemate retuſa in Synodo Rom. 721. I.

Preteianus, ſic vulgo dictus Rex Æthiopum, petit ab Alexandro III. plene inſtrui de fide & ritibus Eccleſiæ Rom. 1177. X.

Prima Sedes omnes iudicat, & à nemine iudicatur. 800. II 963. III. 965. I. 1076. V. 1159. IX. Vide etiam *Romana Eccl. Romanus Pont.*

Primaſius, inſignis ſcriptor & Epiſcopus Africanus, quo tempore vixerit, & an interfuerit Quintæ Synodo Oecumenicæ. 553. VII.

Primatus Romani pont. à Pelagio III. defenditur adverſus præſumptionem Ioannis Conſtantinop 587 II. Agnoſcitur etiam à Iuſtiniano Imp 533. III. 534. Vide *Romanus Pontifex & Univerſalis.*

Principes quanto periculo laceſſant Eccl. & Sacer. ſi ſe immiſceant iudiciis Eccleſiaſt. (Vide *Iudicia Eccl ſ.*) & legibus Eccleſ. ſanciendis: 528. I. 541 III. (Vide *Eccleſ. cauſa*) Sibi uſurpent bona Eccleſiaſtica 536. XIV. (vide *Bona.*) Se immiſceant rebus ſacris. 545. III. 549 III. 629. I. 660. I. 713. I. 836. II 1002. III. (vide *Eccleſ. reg & Ultio divina*) Tollant, vel minuant iura Eccl. 701. VII 741 VIII. 756. I. 1100. VI. VII. 1148 XIII. 1156. II. Sunt in Eccleſia, ut eius auctoritas adverſus refractarios ſarta tecta cuſtodiatur 528. I. 787. III. 823. III. Vide etiam *Reges & Imperatores.*

Principibus ſæcularibus ſubdūt ſpiritalia, Politici, & Henriciani hæretici. Vide *Politici & Henriciani.* A Principum hæreticorum, & perſecutorum obedientia, revocati ſubditi per Romanos Pont. 710. II. Vide *Fidelitas.*

Priſcus Archiep. Lugdun. præeſt Concilio Matiſcon. Primo. 585. VI. Lugdunenſi Secundo: 587. IV. & Matiſconenſi ſecundo. 588. III

Privilegia Eccleſiæ Rom. Vide *Romana Eccleſia.*

Privilegiis à Rom. Pontif. Eccleſiis, vel monaſteriis, aut Xenodochiis conceſſis, ſolita apponi comminatio excommunicationis, & privationis dignitatis, in Antiſtites, & Reges ea violantes. 593. VI. Eadem pro temporum, & perſonarum ratione, poſſunt à Pontif. demi. 681. XIV. 1078. V. Conceſſa ab Apoſtolica Sede non debent ipſi præiudicare. 1097. XLIV.

Probatio. Vide *Purgatio.*

Proconſulare in Africa Concilium adverſus hæreſim Monothelitarum. 646.

Procopius hiſtoricus, datur à Iuſtiniano conſiliarius Beliſario in bellis gerendis, & quæ vidit, ſcribit. 527 V. 533. VII Ubi terminet Hiſtoriam Belli Vvandalici. 545. IV & Gothici. 553 II. Scripſit etiam librum, de Iuſtiniano, eiuſque coniugis Theodoræ, déque Beliſarii vituperationibus. 561. III.

Prodigia de futura per Longobardos Italiæ clade. 567. IV. Sub Phoca, de malis obventuris. 607. III. Sub Heraclio, de invalituro Arabum Imperio 631. I. Sub Leone Iſauro, ad ortum hæreſis Iconomachorum. 726. IV. 740. IV. Sub Copronymo patre Iconoclaſta. 742. I 746 I 749. I. 741. III Sub Michaele Curop. 812. II. Crebra in Oriente, & Occidente, ſub Michaele Balbo, & Ludovico Pio. 823 II. In Germania adverſus Hungaros devaſtantes Eccleſias 916. I. & adverſus ſchiſmaticos Henricianos 1077. VIII 1117. II. 1120. IV. Et alia ſæpè alibi. Ac vide etiam *Præſagia. Vaticinia Ultio divina. Miracula. Crux Apparitio. Oſtenta. Clades. Incendium, &c.*

Profeſſio Schiſmaticorum Trium Capitul. redeuntium ad Eccleſiam. 602 II. Summorum Pontif. conſecrandorum. 869. XI. Schiſmaticorum ſequacium pſeudopontificum Rom. tenere tentium ad obedientiam legitimi Papæ. 1179. IV.

Proiecti Epiſc. Arvernen. martyrium. 670. I.

Prophetiis, ſeu Revelationibus, ſignisque præcedentibus, vel comitantibus, electi multi ad Eccleſiæ regimen. 526 XI. 553. I. 559. III. 696 I. 867. XV. 901. II. 924. II. 957. I. 999 IV. 1011. I. 1049. III. 1079. I. 1080. XVI. 1099. IX. 1119. II. 1198. III. Aliique ad Reipub. adminiſtratio-

num. 565. III. 578. I. 583. III. 9c. VIII. 672. IV. 673. I. 970. I. 977. II. 1002. III. 1007. I.
Prophetia antiquiſſima de Chriſto ven. turo, reperta ſub Conſtantino & Irene. Impp. 780. IV.
Prophetam ſe Mahometes mentitur. 630. I.
Prophetiſſa mulier Gallia innoteſcit. & probatur ab Alexandro PP. Tertio 1180. I.
Pſeudoprophetiſſa punitur in Concilio Moguntino I ſub Rabano 847. VII.
Pru entia caruit, maxime damnoſa Eccleſiæ Dei 827 IV 882. I. 1108 IV.
Pruſſia, pro Ruſſia, ſæpe apud auctores vſurpata. 1009. I. in n. Vide *Ruſſia*.
Pſalmus rhytmicus à Iuſtiniano Imp. editus contra Eutychianos. 534. III.
Pſellus vir doctiſſ. quo tempore floruerit. 859. VII.
Pſeudoprophetæ. Vide in *Prophetia*.
Pſeudoſynodi, vt *Conciliabulum*, & alia eiuſmodi compoſita, vide in ſuis ſimplic.bus.
Publicani hæretici, qui & Albienſes 1179. III.
Puer Iudæus, à patre ob Chriſtianitatem in rogum iniectus, dimittitur maner illæſus. 552. V. Alius puer tempore peſtis raptus in cælum, donum linguarum accipit. 565. V. Filius Dagoberti Francor. Regis 40. tantummodo dierum, in baptiſmo reſpondet Amen. 629. VI. Puer novem dierum clara voce Sergium Papam purgat ab accuſatione inceſtus. 690. II.
Puer nondum quinquennis, electus Archiep. Rhem. tuncque primum introducta puerorum electio. 925. II. Introducitur etiam in Eccleſiam Conſtantinop. 933. III. & in Sed. Apoſtol. 1033. II. Puer patrem numquam viſum agnoſcens, liberat matrem à ſuſpicione adulterij. 1001. IV. Alius in Anglia crucifigitur à Iudæis 1146. II. Alius 12. annorum, diuinitus conſtruit pontem Avenionenſem. 1177. XV.
Purgationes per Ignem, Ferrum candens, Aquam calidam, & frigidam, Euchariſtiæ ſumptionem, Monomachiam, vide ſub ſingulis iis nominibus. Per Iuramentum ad ſacras Martyrum Reliquias. 591. II 595. VII. 914. IV. purgationes diuerſæ Rom. Pontif. de variis impoſitis iis criminibus, earumque ritus. 555. II. 800 II. 815. I. 848. II. 1064. II. 1077. II. Canonicæ diuerſi generis, aliorum Epiſcoporum & ſacerdotum. 581. V. 592. II. 595. VII. 772. III. 941. II 1049. V.
Purgatorium negarunt Apoſtolici hæretici. 1147. XII. Vide *Defunct. Suffragia*.
Pyrrhus monachus Monothelita, eligitur Epiſcopus Conſtantinop. 639. IV. In ſuſpicionem adductus conſpirationis in Imp. ſecedit in Africam 642. I. Diſputatione publica cum Maximo Abbate habita, conuincitur, & conuerſus, Romam petit, libellumque pœnitentiæ offert, recipiturque cum titulo Patriarchatus. 645. I. In errorem relapſus, excommunicatur à Theodoro PP. diriſſimo anathemate, de ſanguine Chriſti in ſacramentum diſtillato. 648. II Reſtituitur in ſedem Conſtantinop. & paulo poſt moritur. 655. III. Damnatur eius memoria in Sexta Syn. 681. II.

Q

QVadrageſima S. Martini, quæ dicta in Galliis. 5. t. VI.
Quadraginta ruſticorum martyrium ſub Longobardis. 579. II.
Quadraginta captiuorum ſub iiſdem aliud martyrium. ibid.
Quatuor Coronatorum Martyrum inventio ſub Iuſtiniano Imper. quorum virtute ſanatus eſt à grauiſſ morbo. 560. I. Quatuor fratres Epiſcopi in Hiſpania, ſanctitate & ſcientia conſpicui. 591. II.
Quinta Synodus Occumenica colligitur Conſtantinopoli à Iuſtiniano Imp. ex Vigilij Papæ ſententia, adverſus Tria Capitula, & Origenis errores. 553. III. Quam præpropere res geſta fuerit ab Imper. ibid. IV. Qui, & quot Epiſcopi interfuerint. V. Noluit ei Vigilius intereſſe, licet ſæpe honorificentiſſime invitatus. VI. VII. Qualis ea Synodus, & quomodo eius contra ſententiam Pontificis, rem de Tribus Capit. definivit poſtea nomen meruit Oecumenicæ. XIII. XV. Eius Acta corrupta, aucta & mutilata, ab hæreticis. X. XI. XVII. XVIII. XIX. Non fuit in ea actum de fide, ſed de perſonis; Ideoque à pleriſque non eſt connumerata inter alias. XV. Eius occaſione auctæ diſſenſiones in Eccleſia. XIII. XIV. In ea quoque damnatur Origenes, cum ſuis erroribus. XVII. Ad eius prætenſum ſupplementum, poſt 140. annos celebratur Conſtantinopoli Conciliabulum Quiniſextum. 691. II. & ſeqq.
Quiniſexta dicta Synodus erratica, ad ſupplementum Quintæ & Sextæ Occumenicarum. 692. I. Reſpuitur à Rom. Pont. & Patriarchis Orientis. ibid. III. IV. 705. II. 710. III. Eius canones quales, & quomodo iis aliquando vſi Orthodoxi. 692. II. IV. Vocatus ea de cauſa Conſtantinus PP. à Iuſtiniano Imp. in Orientem, ſatisfacit ei de iis non recipiendis. 710. III.
Quintilineburg. Concil. in Germania, contra errores Vvecilonis pſeudoëpiſc. Moguntin. 1085. II.
S. Quintini Conuentus inter Reges Franc. 857. II.

R

RAbanus Fuldenſis Abbas abdicat ſe quietis amore. 838. IV. Creatur Moguntinus Epiſ. 847. VI. Plura celebrat Concilia, pro reformatione Eccl. 8. VI. 848. II. 852 IV. Moritur, & laudatur. 856 IV.
Rachis creatur Rex Longob. virtute illuſtris. 744. IV Promulgat leges Longob. emendatas. 746. II. Cum vxore, & filia, fit monachus. 750 I. Rurſum ad regnum vocatus, à Steph. PP. iubetur quieſcere 760 I.
Radbodus Friſonum Rex Chriſtianæ fidei infenſiſſimus. prædicatores Evangelij necat. 695. I. Libertatem religionis concedit. 700. I. Baptiſmum ſuſcipere perſuaſus, impia intentione reſilit, moriturque abſque eo 719. II.
Radegundis filia Bertharij Regis Thuringiæ, captiua adhuc parvula ducta à Clotario Franc. Rege, nubilis facta, ab eo ducitur in vxorem. 527. X. Eius ſancta educatio, & præſagia eminentiſſimæ perfectio. nis. ibid. Vidua recta, monaſticam vitam amplectitur Pictauis 566 VI. Sæpe mittit in Orientem, ad perquirendas ſacras Reliquias. ibid. Moritur, & corpus eius miraculis claret. 590 VII.
Radulphus intruſus Patriarcha Antioch. erigens ſe contra Sedem Apoſtol. poſt damnationem, & varias iactationes, demum infeliciter perit. 1136. V.
Radulphus eremita, prædicator necis Iudæorum, compeſcitur à S. Bernardo. 1145. II.
Ramirus Hiſp. Rex ingentem obtinet victoriam de Saracenis. 844. V. Moritur. 850. II.
Ramirus alius, Aldefonſi Mag. filius regnat in Hiſpa. ceſſione Aldefonſi Monachi. 927. III. Eumdem, Regnum reſumere tentantem, excæcat. ibid. Bonis operibus intendit. ibid. Ingentem adipiſcitur diuinitus victoriam de Saracenis. 938. I. Moritur feliciter. 950. II.
Ratherius nobilis ſcriptor, ex monacho Lobienſi Veron. Epiſcopus. pellitur ab Hugone Rege. 931. II. præficitur Eccleſiæ Leodienſi, indeque eiectus reſtituitur Veronam, ac rurſum pellitur. 914. VII. Moritur in monaſterio ſuo. ibid.
Ratiſponenſe Concil. contra Felicem, & Elipandum, Epiſc. Hiſp. Neſtorianiſmum inſtaurantes. 792. I.
Ravennatis Eccleſ. priuilegia confirmat Gregorius Magn. in gratiam Mariani Epiſ. 593. V. Eiuſdem Eccl. Epiſcopus Maurus, ob contumaciam excommunicatus à Vitaliano Papa, eamdem in Vitalianum ſententiam, fretus potentia Exarchi, reciprocat: vnde ab Italiæ Epiſcopis, iunctis Vitaliano, deponitur. 669. II. Eiuſdem, & ſucceſſorem aliquot Epiſcoporum, refractaria in Sedem Apoſt. malitia, ex potentia Exarchorum ſibi reſidentium. ibid. & 708 II. Severè eà de rebellione puniti Ravennatibus ab Imper. inde Epiſcopi ſe obedientes Rom. Eccleſiæ exhibuerunt. 708. II. Prælati in ſedendo Aquileienſi & Mediol. Antiſtitibus. 1046. I. Rurſum rebellant, & ideo privantur iuriſdictione Æmiliæ totius cum ſuis ciuitatibus 1106. V. Reſipiſcentes reſtituuntur. 1118. V.
Ravennæ Exarchatum, Longobardis ereptum, Pipinus Francorum Rex donat Eccleſiæ Rom. 755. II. Vide *Rom. Eccl. patrimon.*
Raven. Concilium ſub Ioanne PP. IX. de rebus Eccleſiæ, & Imperij. 904. II. Sub Ioan. XIII. de iiſdem. 967. I. Sub Petro Cardin. Legato, pro depoſitione Patriarcharum Aquilei. & Venet. 1118. I.
Rebaptizabant baptizatos in Eccleſia, Græci ſchiſmatici. 1054 III.
Reccaredus Gothorum in Hiſp. Rex, quando cœperit regnare. 590. XII. Ab Arrianiſmo convertitur ad fidem Cathol. & omnes ſuos ſubditos ſecum trahit. ibid. XIII. & 593. VII Quam præclare pieque ſe geſſerit in celebratione Conciliorum. 591. VII. VIII. IX. Liberatur ſæpius à conjurationibus ſuorum. ibid. IX. Mittit Legatos cum muneribus Romam ad Limina Apoſt. aliaque ipſe munera ſacra recipit à Gregorio Papa. 599. V.
Receſuinthus ſuſcipit à patre Regnum Hiſp. 649. VIII. Eius partes in Concilio Tolet. Oct. 653. II. III.

Moritur, & laudatur. 672. IV

Redditus Eccleſiæ. Vid *Bona Eccleſiæ.* & *Oblationes.*

Redemptio Pœnitentiæ canonicæ quæ, quando, & qua occaſione in Eccleſia introducta. 1055 II.

Regalia Epiſcopos ab Imp. accipere permiſſum à Rom. Pont. non autem inueſtituram. 1122. II Regalia Epiſcopos habere non poſſe, dogmatizauit Arnaldus de Brixia hæreſiarcha. 1139. III De Regalibus Imperij. Conuentus Roncal. fit Friderico Imp. 1158. II Ob exacta illa de Epiſcopis, queritur Hadrianus PP. 1159. I.

Regibus, privilegia ab Apoſtolica Sede conceſſa vio antibus, priuatio dignitatis vna cum excommunicatione intenta. 593. VI A Regibus incipienda correctio, in reformatione morum 845. VI. Reges facti Monachi. Vide *Monachi.* Regum & Imp officium ad rectè adminiſtrandam Rempubl 829. V. Sunt in Eccleſia ad exequenda Sacerdotum decreta. ibidem. Eorum firmitas Regnorum, ex defenſione Eccleſiaſticorum ibid. Regem Longobardorum eligere concedit Gregorius PP Mediolanenſi Epiſcopo 600. IV Regis Hiſpaniæ ſucceſſorem deligere, in Epiſcoporum & Procerum poteſtate eſſe, ſtatuit Concilium Toletanum. 653. II. Reges excommunicati à Romanis Pontif. 1076. V. 1095. III. 1148. IX. 1180. II. 1191. IV. 1198 IX X Et à propriis Epiſcopis. 595. IV. 570. V. 998. I. 1079. VII. Depoſiti à Rom. Pont 1076. V 1080. II. 1079 VII. Comminatio aliis facta. 1073. XV. 1109. I. 1198. X. Excommunicari poſſe, & dignitate priuari. 800. IV. 875. II. 878. I. 1076. VII, 1051 II. 1111. VI. Vide etiam *Depoſitio. Fidelitas. Indictio.* Et de iis quæ ad Reges æque ſpectant, vide in *Imperatores* & *Principes*: & ſub propriis Principum nominibus. Regio honore priuat Poloniam Greg. PP. VII. ob necem Staniſlai Epiſcopi. 1079. VII. Vide infra in *Regnum.*

Reginio creatus Abbas Prunienſis, eiicitur inuidorum perſecutione 891. III. Quouſque perduxerit Hiſtorias ſuas ibidem.

Regionarij Diaconi, Subdiaconi. Notarij vide ſub iis vocibus Regionariorum dignitas, qualis eſſet in Eccleſia Rom. 598. II. Eorumdem numerus, munus, & officium. 1057. II.

Regna erecta à Romanis Pont veluti Hungariæ. 1000. II. III. Poloniæ. ibid. Dalmatiæ & Croatiæ 1076. X. Siciliæ & Apuliæ. 1130, VI. 1139. IV Portugaliæ 1179. VII. Armeniæ. 1197. IV Regnum transfertur ab Epiſcopis Galliæ à fratre ad fratrem. 842. I. De tranſlatione Regni Francorum, auctoritate Apoſtolica, vide *Franci.*

Pro Religionis Chriſt defenſione, bella ſuſcepta aduerſus Gentiles. 522. IV. V. 997. III. 1001. IV. Pro fidei Cathol. ſeu propagatione, ſeu defenſione aduerſus hæreticos. 583 VIII 727. I. 845. II. Vide etiam in *Hæreticorum pœna.* Religionis Catholicæ defenſio, robur Imperij, & Regni. 535. IX 540. VIII. 549. I. 551. I. 552. IV. 553. II. 631 I 649. VII. 672. III. 676 II. 829. V. 850. III. 898. I. & vide etiam in *Victoria adverſus parta:*

Reliquiæ SS. diuidi ſolitæ, quia eadem virtus in exigua parte, quæ in toto corpore 664 IV Igne probandas; quæ inventæ eſſent in Eccleſiis hæreticorum, decrevit ſynodus Cæſar-auguſt. 596 IV. De ſingulorum SS. Reliquiis, vide ſub propriis eorum nominibus. Falſarum impij nundinatores, ſuis quibuſque temporibus detecti. 1027. III. Quanto periculo Roma olim auferrentur. 594. II Iniuriam iis inferentes, aliquando diriſſimè puniti. 600 II. Cultus earum mire viguit in Galliis. Vid. *Franci.* Vna cum illis, tranſlata a Francis in Saxones [illegible] gloria Regni. 826. IV. 920. III. Ad illas iurari ſolitum, ad res dubias probandas. 592. II. 595 VII.

Rembertus Danorum Apoſtolus, miraculis clariſſimus, moritur. 888. IV.

Remigius Francorum Apoſtolus, Epiſcopus Rhemenſis, quo anno, & ætate deceſſerit. 541. VII.

Reordinationes frequentiſſimæ ſub Romanis Pontiff. intruſis. 908. II. Reordinandos eſſe ordinatos à Simoniacis, fuit quorumdam hæreſis, damnata à Leone PP. Nono. 1052 II. III.

de Reſurrectionis Dominicæ certitudine, grande miraculum. 1111. IX. Reſurrectionem corporum negans Philobonus, aſſerebat animas novis ex nihilo creatis corporibus inducendas. 115. XII. Eadem docuit Eutychius Conſtantinopol. confutatus à Gregorio Magno ibidem. & 83 I. Reſurrectionem non aliam eſſe, quàm pœnitentiam, & vitam Evangelicam, dixerunt Bongomili hæretici. 1118. XII.

Rex. Vide in *Reges.*

Rhemenſe Concil. ſub Carolo Magno, pro diſcipl. Eccl. 813. VI. Sub Hincmaro Archiep. contra Gotheſcalcum hæret. 848. III. Sub Fulcone Archiepiſ. pro confirmatione regni Caroli Simplicis. 892. IV. Sub Artaldo, adverſus invaſores rerum Eccl. 935. III. Pſeudoſynodus ſub Hugone Rege, contra Arnulphum Archiep. Rhem. 992. I. Caſſantur eius Acta à Ioanne PP. XV. & in alia poſtea ibidem habita Synodo ſub Legato ſedis Apoſtol. ibid. III. & 995. III Sub Leone IX. Papa, de reformatione Eccleſiæ. 1049. VI. Tempore Paſchalis PP. II. 1106. II. Sub Conone Sedis Apoſtol. Legato, contra Inveſtituras laicorum. 1114. III. Sub Caliſto II. pro pace Eccl. 1119. III. Sub Innocentio II. de ſchiſmate Petri Leonis. 1131. I. Ab Eugenio Papa Tertio, de variis negotiis Eccleſ. & contra novas hæreſes. 1148. II.
De eius Eccleſię privilegiis, quid Gregor. Septimus. 1078. V. Eiuſdē querelæ; de unctione Regis facta in alia civitate contra privilegium Apoſtolicum. 1106. VII. In eadem Eccleſ. primùm introductum, ut pueri eligerentur Epiſcopi. 925. II.

Rhotaldus Epiſcopus Sueſſion. Vide *Hincmarus Rhem.* 736. IX.

Richardus Anglus ſanctus ipſe, ſanctorumque parens, poſt multas peregrinationes, quieſcit Lucæ in Tuſcia. 726. IX.

Richardus ex Priore Dorovernenſi fit Archiep. Cantuarienſis in locum S. Thomæ. 1173. III. Excommunicat Regem Angl Iuniorem, par i ad verſantem ibid pergit Romam pallii obtinendi ergò: ibid. Concilium celebrat pro reformatione Eccleſiæ Anglic. 1175. I. Terrore viſionis, ipſum de negligentia, & dilapidatione corripientis, moritur. 1184. I.

Richardus conſecratur Rex Angliæ 1189. II. Aurum ab Eccleſiis exigens, retunditur ab Hugone Lincolnienſi Epiſcopo. ibid publica eius pœnitentia, in expeditione ad Terram Sanctam. 1190. III Res eius geſtæ in ea expeditione. 1191 VI In reditu capitur à Duce Auſtriæ, & mittitur ad Henricum Imp & quare. ibid. VII. Liberatur pacta redemptione 1191. II Altercatur cum Epiſcopo Beliovacenſi. 1196 I. & Archiepiſc. Rothomagenſi. 1197. VII. & vincit apud Sum. Pontif.

Richarius vir ſanctus Dagobertum Franc. Regem corrigit. 640. IV.

Ritus aliqui Gentilium utiliter ab Eccleſia ad pietatem tranſlati. 601. V. De Ritibus ſingulis Eccleſ. vide ſub nominibus eorum.
Ritus diverſi Eccleſiarum, non ſcindunt Eccleſiam 1155 VIII.

Robertus Comes eligitur Franc. Rex adverſus Carolum Simplicem. 922. II. Necatur in prælio à Carolo. 923. II.

Robertus Hugonis filius Franc. Rex excommunicatur ab Epiſcopis ob illicitum coniugium, & à propriis ſeruis deſeritur. 998. I. Monſtrum natum ex eo coniugio. ibid. Eâ repudiatà, aliam ducit legitimam coniugem ibidem. Eius reverentia erga Epiſcopos. 1004 II. Primus omnium confutat hæreſim Berengarij de Euchariſtia, in Leutherico Senonenſi Archiepiſc ibid. III. Detectos Aurelijs Manichæos igne comburit 1017. I Congreſſus eius cum Henrico Imp. quantâ ſummiſſione, ſimul & munificentiâ, utrimque actus. 1023. I. Diſſidet cum uxore de ſucceſſione filiorum; unde multæ oriuntur turbæ. 1038. I. Alia plura eius inſignis pietatis monumenta. 029. I. 1033 IV. Rebelles filios perſequitur armis, & ad pacem redeuntes ſuſcipit. 1031. I. Pius eius obitus, miracula, & elogia. 1033. IV.

Robertus Guiſcardus Northmannorum in Italia Dux, accipit in feudum à Nicolao PP. cum onere tributi Apuliam, Calabriam, & Siciliam. 1059 VIII. Rebellans excommunicatur à Greg. VII & armis compeſcitur. 1074. V. Reſipiſcens petit abſolutionem, & iurat fidelitatem eidem Gregorio. 1080. VII. Ingenti prælio vincit Alexium Imper. Conſtantinop. 1081. V Gregorium PP. liberat ab invaſione Henrici Regis, ipſumque Henricum fugat. 1084 III. Rediens in Orientem, claſſem Alexij devincit. ibid V. Moritur, & laudatur de multis ſacris oblationibus 1085 VII.

Robertus Moliſmenſis Abbas, primus inſtitutor monaſterij, & ordinis Ciſtercienſis. 1098. V.

Robertus de Abruſcelis, auctor monaſterij, & ordinis Fontis Ebraldi. 1117. VI.

Rodericus regnat in Hiſpania, moribus nefarius, & fax eius Regni 710. V. Pulſis ab eo Vvitizæ deceſſoris Regis filiis cū dedecore, inducūtur ab iis Saraceni in Hiſpanias: adverſus quos ipſe diu validè pugnās

tandem necatur. 713. IV. V.

Rodoaldus Portuenſis Epiſc. & Zacharias Anagninus, Legati miſſi à Nicolao PP. Conſtantinopolim, malè excipiuntur à Photio. 860. I. II. Præuaricatores vt fiunt mandatorum Apoſtolicorum. 861. II. Idem Rodoaldus miſſus in Gallias, iterum præuaricatur. 862. VI. 863. III. Ambo damnantur à Nicolao in Concilio Rom. 863. I. 864. I.

Rodulphus eligitur Rex Franc. aduerſus Carolum Simplicem. 923. II. Bello vincit Berengarium Imp. nec non Hungaros. 924. I. Eleemoſynis recuperat ſanitatem. ibid. Inuadit Italiæ Regnum. 926. I. Lanceam ſacram ingenti pretio permutat cum Henrico Germ. Rege. 9 9. II. Moritur. 936. II. Vide etiam *Rudolphus*.

Rogationes. Vide *Litania*. Indictæ à Gunthramno Rege Franc. ad auertendam peſtem. 590. VI.

Rogerius Siciliæ Comes, frater Rob. Guiſcardi, contra Paganos pugnaturus, petit à Gregorio VII. abſolutionem peccatorum, & benedictionem Apoſtol. 1076. XI. Liberatur per Brunonem inſtitutorem Ordinis Carthuſiani, ab inſidiis Græcorum, indeque multa iis monachis bona largitur. 1095. VI. Quale priuilegium ei Vrbanus PP. conceſſerit. 1097. II. & ſeqq.

Rogerius alius, prædicti filius, rebellans aduerſus Sedem Apoſtol. compeſcitur ab Honorio PP. & hominium facere cogitur, obtento tamen titulo Ducis. 1127. I. Creatur Rex ab Anacleto pſeudopapa, vt eius partes ſectatur. 1130. VI. Tyrannidem exercet in ſubditos, & Catholicos. 1132. II. Comprimitur à Lothario Imp. ſed mox ſæuior ſacrilegus reſurgit. 1137. I. II. Extincto licet ſchiſmate per mortem vnius Antipapæ, & ſpontaneam abdicationem alterius, ipſe ſine capite permanet in obſtinatione. 1138. II. Excommunicatur in Concilio Generali Lateranenſ. 1139. II. Innocentium PP. proditoriè capiens, humiliat ſe ei, & titulum regium ab eo obtinet. ibid. IV. Bellum infert Græcis, & ſuburbana Conſtantinop. deprædatur. 1149. II. Regem Franc. ab iis captum liberat. ibid. Corinthum deprædatur, Corcyramque capit. 1150. I. Moritur 1152. IV.

Rolandus Dux necatur à Vaſconibus in expeditione Hiſpan. Caroli Magni. 778. I. Fabulæ eius hiſtoriæ ac textæ explodantur. 812. IV. V.

Rolandus S. R. E. Cancellarius eligitur in Summum Pont. Alex. Tertium 1159. Vide Alex. III.

Roma de manu Gothorum recuperatur per Beliſarium Iuſtiniani ducem 537. II.
Rurſum obſidetur à Vitige per annum ſed defenditur à Beliſario. 538. I. Capitur proditione Iſaurorum, à Totila, quo tempore vix quingenti homines è plebe reſidui fuerunt: eodemque anno recuperatur à Beliſario. 547. I. II. Iterum capitur à Totila, proditione Iſaurorum. 550. II. Recuperatur à Narſete. 553. II. Sæpe tentata à Longobardis, numquam potuit capi; & quibus præſidiis defenſa fuerit. 570. III. in fi. 577. I. 585. II. 596. II. Eam tentantes Saraceni, malè pereunt. 849. I. Eius deprædatores, ſemper Dei vindictâ haud ſera, dederunt pœnas. 424. II. 849. I. Gemuit diutius ſub diuerſis tyrannis, & contrariis factionibus, eorumque. 897. III. 900. I. 908. III. 933. I. Quo ſenſu in eam inuehatur S. Bernardus 1150. III. Vide etiam infra in *Romani*, &c.
Vltimis Orientalium Imp. temporibus, gubernari ſolita per Duces, indeque Romæ Ducatus dici conſuetus. 712. II.
Romæ inundationes Tiberis. Vide *Tyberis*. & de peſtilentiis, in *Peſtilens*.

Romani Auctore Arnaldo de Brixia, hæreſiarcha, rebellantes aduerſus Innocentium PP. II. antiquam ſatagunt reſtituere Rempublicam. 1141. I. Reſtituunt Senatum. 1144. I. Vexant Lucium PP. ibid. III. & Eugenium. 1145. II. Graſſantur in Cardinales, alioſque Eccleſiaſticos. ibid. III.
Reprimuntur ab Eugenio, & pacem petere coguntur. ibidem VII. 1152. I. Ob nouas ſeditiones, Vrbs ſupponitur interdicto ab Hadriano. 1155. I. Ingenti clade afficiuntur à Tuſculanis. 1167. Ob quaſdam antiquas conſuetudines à Lucio III. eis denegatas, graues inter eos ortæ diſcordiæ 1185. I. Deſtruunt ciuitatem Tuſcul. 1191. II. De vario ſtatu Romanorum & Vrbis, vide etiam ſub nominibus Imperatorum, & Pontif. qui fuerunt à tempore tranſlationis Imperij in Occidentem.

Romanus, ſic dictus, intruſus à factioſis in ſedem Apoſt. citò perit. 900. III.

Romanus, ſic dictus Patricius, adſciſcitur in collegam Imperij à Conſtantino Porphyrogen. 919. I. Poſtponens in edictis nomen Conſtantini exitium ſibi parat. 921. II. Duos filios creat Imp. tertium clericum facit. 927. II. Redigitur in monachum à proprio filio; ipſique eius filii deportantur in inſulam à Conſtantino. 944. IV.

Romanus, filius Conſtantini Porphyrogen. patrem veneno auferit ex dio diuturnæ eius dominationis, regnatque pro eo. 960. III. Moritur. 963. IV.

Romanus alius imperat. 1028. IV. Eius optima principio, & laudabiles progreſſus. ibid. Alia pia eius opera. 1031. Moritur, veneno potatus, & ſtrangulatus, opera coniugis adulteræ. 1034. V. Quamplurimæ illatæ clades, in vindictam eius necis ibid. VI.

Romanus Diogenes imperat. 1068. III. Prælio capitur à Turcis, & benè habetur, pace perpetua confecta. 1071. IV. Electo alio Imp. Conſtantinopoli, Romanus cogitur ab eo miſerrimè vitam finire, ſed egregia patientia. ibid. V.

Rom. Clerus, Sede vacante, Capitis munera in multis explet. 639. III. ſede Seuerini vacante, reſpondet conſultationibus Scotorum. 639. III. Conſulendus à Pontifice in rebus agendis. 686. III. Eius prudentia in nonnullis approbandis turpibus, & violenter intruſus Pontif. 897. I.

Romanum Concilium ſub Hormiſda PP. de rebus Orientalis Eccleſiæ. 518. X. ſub Bonifacio II. duo, vnum pro electione, alterum pro irritatione ſucceſſoris ab eo ſibi delecti Vigilij. 531. I. Sub Ioanne II. de quæſtione Vnius in Trinitate paſſi. 534. II. Sub Pelagio. II. ad res Eccleſ. ſtabiliendas 590. II. Sub Gregorio Magno, in cauſa duorum presbyt. appellantium à Patriarcha Conſtantinop. 595. VI. & alia, pro exemptione monachorum à ſubiectione Epiſcoporum. 601. II. & aduerſus Andream Græcum hominem falſarium. 601. VI. Sub Bonifacio III. contra ambientes Pontificatum & Epiſcopatus. 606. IV. Sub Bonifacio IV. de rebus Eccleſiæ Anglic. 610. VI. Sub Ioanne IV. pro damnatione hæreſis Monothelitarum. 640. I. Sub Theodoro, contra eamdem hæreſim. 648. II. Sub Martino Vide in *Lateranenſe Concil.* vbi & alia quædam ſub aliis Pontif. in ea Eccleſia celebrata recenſetur. Sub Vitaliano, in cauſa Epiſcopi Cretenſis appellantis Sedem Apoſtol. 669. II. Sub Agathone, contra Monothelitas, & ad mittendam Legationem ad Synodum VI. Oecumen. 680. I. aliudque pro confirmatione eiuſdem ſextæ Synodi. 681. I. Sub Ioanne VII. contra Canones Quiniſextæ pſeudoſynodi. 705. II. Sub Gregorio II. aduerſus illicita coniugia. 721. I. & alia, pro defenſione cultus ſacrarum Imaginum in quorum poſteriori Leo Imper. excommunicatur. 726. VI. 730. II. Sub Gregorio III. item pro Imaginibus 732. II. Sub Zacharia de diſciplina Eccleſ. 742. III. aliudque, de eadem. 743. IX. itemque aliud, contra nouos hæreticos. 745. II. Sub Stephano IV. contra pſeudoſynodum Conſtantinopol. de damnatione Imaginum, & ad irritanda Conſtantini pſeudopapæ geſta. 769. I. II. Sub Hadriano falſo aſſertum à Sigeberto, de conceſſa Carolo Magno electione Romani Pontif. & Inueſtituris Epiſcoporum. 774. III. ſub Eugenio II. de diſciplina Eccleſiaſtic. 826. IV. ſub Leone IV. de eadem re. 853. IV. Sub Nicolao, de rebus Orientalibus, aduerſus Photium, &c. 860. I. 862. III. 863. I. & contra Theopaſchitarum repullulantem hæreſim. 862. III. & pro damnatione Rodoaldi Legati præuaricatoris. 864. I. & pro rebus Gallicis. 863. III. VIII. 865. I. Sub Hadr. II. in cauſa Photij. 868. II. I. Sub Ioanne VIII. in cauſa iuramenti, per vim à Ludouico Imp. proditoribus præſtiti. 875. I. aliaque, pro confirmatione Imperij Caroli Calui. 877. III. & aduerſus Athanaſium Epiſcopum Neapolit. fœdus cum Saracenis ineuntem 881. I. Sub Ioanne IX. in cauſa imperij deferendi. 904. I. Sub Ioan. X. in cauſa Miſſalis Mozarabi. 918. II. Sub Agapeto II. pro confirmatione Synodorum Gallican. 949. I. Sub Ioan. XII. Conciliabulum ab Ottone Imp. celebratum contra ipſum Ioannem 963. II. ſub eodem legitimum Concilium, pro damnatione prædicti conciliabuli. 964. II. Sub Leone pſeudopapa, improbatum 964. III. Sub Ioanne XIII. de rebus Eccl. 971. I. Sub Ioan. XV. de rebus Pragenſis Eccleſ. 989. I. Sub Gregor. V. de rebus Eccleſ. & Imp. vbi & creati Electores. 966. VI. & ſeqq. Sub Silueſtro II. pro rebus Germ. 999. Sub Clemente II. aduerſus ſimoniacos. 1047. I. Sub Leone IX. aduerſus eoſdem. 1049. IV. Contra Berengarij hæreſim: 1050. I. Contra Clericos fornicarios, & ſimoniacos. 1051. I. Sub Nicolao II in Bereng. 1059. III. Sub

Alexandro. II. contra hæreſim Inceſtuoſorum 1065 I II. Sub Gregorio VII. plurima pro reformatione Eccleſiæ, & contra ſchiſmaticos 1074 I. 1075. I. 1076. III. V. 1078. I. III. 1079 I 1080. II. 1081. I. 1083. II. 1084. III. Sub Vrbano II pro iiſdem rebus. 1089. I. 1097. V. Conciliabulum Guibertinorum, contra Catholicos. 1098. III. Sub Paſchale II. legitimum, contra Henricum Imp eiuſque hæreſim. 1102. I. aliáque contra inveſtituras laicales. 1112. I. 1116. I. Pſeudoconcilium ſub Anacleto Antipapa, contra Innocentium II. 1 20. V. De quibuſdam aliis legitimis Synodis Romanis, vide in *Lateran. Concil.* Conciliorum annuorum & aliorum frequentiorum, Romæ antiqua conſuetudo. 1074. III.

à Rom Eccleſiæ Ædificatione numerari ſoliti à quibuſdam anni. 516. IX

Roman. Eccleſia, Caput omnium. 519. IX. 520. III. 533. III 535. III. 587. II. 800. II. Cum ea non communicantes, hæretici iudicanti. 1059. IV. Eam nullis umquam inquinatam hæreſum ſordibus, teſtati ſunt ſuis quibuſque ſæculis antiqui Patres; aliis quoque eamdem egregiis celebrantes elogiis 519 IX. 646. I. 617. II 809. I. 817. VI. 1.86. III. In dubiis conſulenda. 821. II. 825. III. & de conſultationibus ab ipſo initio ad eam vndique miſſis, vide in *Conſultatio.* In ea impolluta ſeruanda ab hæreſibus, earumque communicatione, aliiſq; erroribus provida diuina cura. 558 IV. 540. III. 705. II 897 III. 908. III. 1112. IV. Vide etiam *Prima Sedes Primatus,* & infra in *Romanus Pont.* Quomodò adminiſtraretur interim dum expectaretur confirmatio Pontificis, 639. III. Eius forma qualis poſterioribus temporibus 1017. III. Vide etiam *Sede vacante, & Rom. Clerus.* De obedientia ab Impp. & Regibus ei exhibenda, digna Caroli Magni ſententia. 801 III. In eam nihil iuris habent Impp. 865. V. Eius iura non poſſunt à quoquam violari, nec ipſorummet Pontificum auctoritate minui. 1097. XLIII. Vide in *Rom. Pontifex* plurima alia, ad huius Eccleſiæ auctoritatem ſpectantia. Diù vexata à Saracenis, tributum eis annuum pendere cogitur. 877. VII. Sæviſſimam item patitur perſecutionem à Comitibus & Marchionibus Chriſtianis: turpitérque diffamatur intruſis per vim Pontificibus 877. VIII. 878. II. 897. I. III 908. II III. & ſæpè annis ſeqq. itémque 1033. II. Reveretur nihilominus illam iiſdem temporibus univerſi fines terræ ibidem ubique. Eius defenſio debita Francis: vide *Franci.* Non ex divitiis, ſed ex Apoſtolica auctoritate, eius maieſtas. 536. III. Patrimonia olim habuit locupletiſſima, etiam extra Italiam ubique terrarum. 591. VIII. 595. VII. Ea obſtinatè retinentes, pro hæreticis habendi. 794 VI Vide etiam *Bona Eccleſ.* Eius proprietatum factum Regnum Hiſpaniæ. 701. VII. 1073. X. Alpes Cottiæ reſtituuntur ei ab Aripetto Longobardo Rege. 704 I. & confirmantur à Luitprando. 712. III. 715. III. Exarchatus Ravennæ, & alia plurima in Italiâ, & inſulis circumiacentibus, donatur eidem à Pipino Francorum Rege. 755. II. & confirmantur à Carolo Magno: 774. I. atque etiam augentur a Ludovico Pio. 1. 817. II. & ab Ottone Magno. 962. I 967. I. De reſtitutione earumdem rerum à Leone PP. eidem Ottoni facta, refellitur impoſtura 964 V. Confirmantur eadem, ac partim augentur ab Henrico Primo 1014. IV Angliæ Regnum factum feudatarium, ab eius gentis Regibus 740 III. 775. VIII 847. VIII. 1155. IV. 1172. II Saxonia, à Carolo Magno ei oblata. 782. III. Denarius in Galliâ ab eodem conſtitutus, ibid. & in Britannia Minori, à Salomone ipſius Rege. 865. XVII. Hungaria à Stephano Rege ei oblata. 1000 III. Polonia, iam ab initio converſionis 1013. I & poſteà ſolemnius ex conditione diſpenſationis cum ipſorum Rege factæ de monachatu. 1041 III. 1045. I. 1074. XI. Bamberga ab Henrico I. Imp & eius poſteà loco Beneventum ei datum 1019. I. 1053 I. Apulia, Calabria, Sicilia, & Capua, propriæ Romanæ Eccleſiæ conceduntur in feudum Northmannis: 1059. VIII. 1080. VII. & poſteà Germanis: 1097. II. ac demùm Francis. & Hiſpanis. 1097. XXVIII & ſeqq. Eidem quoque Eccleſiæ oblata Dania: 1072. VI. Boëmia: 1073. XIII. Sardinia: ibid. Ruſſia. 1075. VI. Dalmatia, & Croatia: 1076. X. Liguria, & Tuſcia univerſaque bona Comitiſſæ Mathildis. 1077. III. 1113. II. Corſica. 1077. IX. Provincia in Gallia 1081. VI. Tarraconenſis civitas: 1091. III Aragonia: 1097. XXX. Portugalia: 1144. II. 1179. VIII. Hibernia. 1159. III. Inſulæ omnes, quæ documenta fidei Chriſt. cepiſſent, pertinent ad ius Eccleſiæ Rom. 1159. III. Alexandria, civitas Longobardiæ 1168. IX. Armenia. 1197. IV. Alverniæ quædam caſtra. 1198. X. Vnde contigerit tot Regna offerri Eccleſiæ Rom. 1075. VI. De omnibus eius cenſibus liber ſcriptus à Cencio Camerario 1192 III. Vide etiam *Denarius S. Petri.*

Rom. Eccleſiæ Schiſma, Dioſcori adverſus Bonifacium Secundum. 530 I Inter Theodorum & Petrum presbyteros: in quorum locum communi conſenſu creatur Conon. 686. I. Inter Theodorum & Paſchalem; in quorum locum eligitur Sergius 687. II In electione Eugenii Secundi: 824. I. Sergii Secundi 844. I & Formoſi. 891. I. Leonis dicti Octavi in Ioannem. XII. 963. II. Ioannis dicti XVI. adverſus Gregorium Quintum. 996 II Gregorii contra Benedictum Octavum. 1012 I. Trium ſimul turpiſſimorum antipontificum qui eiecti ſunt à Gregorio Sexto. 1044. II. Minci adverſus Nicolaum Secundum. 1059. b Cadaloi contra Alex. Secundum. 1061. IV. Guiberti contra Gregorium Sept 1080. V. Alberti, Theodorici, & Maginulphi, contra Paſchalem Secundum: 1100 II. itémque Abbatis cuiuſdam, dicti Silveſtri, contra eumdem Paſchalem. 1106. I Burdini contra Gelaſium Secundum. 1118. IV. Petri Leonis, contra Innoc. Secundum: 1130. I. & Victoris ſuffecti in locum Petri demortui; qui mox ſe ipſum abdicat & Innocentio ſe ſubiicit. 1138. II Octaviani, Guidonis Cremenſis, & Ioannis Strumenſis, ſucceſſive, adverſus Alexandrum Tertium. 1159. IV. 1164. XII 1170. X.

Rom. Imperatores. Vide *Imperatores.*

Rom. Imperium in Occidente, à Beliſario ex parte reſtauratum, iuſtum penitus collabitur divino iudicio: 549. I. ac demùm in adventu Longobardorum in Italiam. 597 IV Transfertur ab Oriente in Occidentem, auctoritate Rom. Pontif. & primò conceditur Carolo Magno. 800. IV. Vide in *Imperium & Imperator Occidentis.*

Rom. Pontifex ſucceſſit auctoritati; quæ à Chriſto collata eſt Petro in Eccleſiam univerſalem. 587. II. Eius eſt, hæreſes Apoſtolica auctoritate damnare. Vide ſub nominibus præcipuarum hæreſum. Ad eius auctoritatem pertinet, Synodis Vniverſalibus præſidere: 587 II. (Vide ſingula Concilia Oecumenica) ea démque confirmare: 587. II. (Vide ibid.) a quo etiam, cùm opus eſt, infirmare. 599. II. Et abſque eo celebrata, auctoritatem non habent. 787 V 809. I. Cùm aliquid ipſe definiit, Concilio Oecumenico opus non eſt. 823. III. Nec requiritur aliorum Patriarcharum præſentia, ubi ipſe per ſe, vel per Legatos intereſt 787. III. Vide etiam *Concil a.* Eius ſuprema in universâ Eccleſiâ auctoritas, agnita etiam à maioribus Sedibus, & ab ipſis etiam hæreticis, atque ab univerſo denique Orbe Chriſtiano. 518 V. 519. III. VII. 520 X. 533. II III. 535. XIV 538. IV. V. 587 II. 592. II. & alibi ſæpiſſimè: & vide *Appellatio. Primatus.* & ſub nominibus ſingularum Sedium Patriarchalium. Ad eum deferri ſolitæ undique, Epiſcoporum, aliæque maioris momenti cauſæ. 587. II. 865 IV. & vide in *Epiſ. cauſa* & in *Conſultationes.* Cauſas ad ſe delatas delegare conſuevit aliis Epiſcopis, ſive Conciliis. 602. III. Vices eius ſuſcipere ſoliti aliarum Sedium Patriarchalium Antiſtites. Vide ſub earum nominibus ipſe Index omnium à nomine poteſt indicari. vide ſub iiſdem nominibus, & in *Prima Sedes.*

Fuit etiam eius conſuetudinis, mittere Legatos ad erigendam collapſam Orientalem Eccleſiam. Vide *Orient. Eccleſia.* Multas Orientalis Imperii provincias, ut ſuas peculiares, per vicarios regere conſuevit. 860 II 809. & III. Diſpenſavit etiam olim de canonibus Eccleſiaſticis. & decretis Synodorum Oecum. vide *Diſpenſatio.* Potuitque etiam abſolvere damnatos à Synodis, & abſque ullo Synodali conventu damnare noxios. 536. V. 869 III. Eius Litteras contemnere, grande facinus. 849. III Ad eum examinanda mitti ſolita ſcripta de fide. 529. III 600. III. 1061. III. 1177. XI. 1186. III. ad eum mos fuit ab Epiſcopis electis legationem mitti ad petendam Cathol. communionem 520 II. Etiam olim ſua auctoritate Beneficia curam animarum habentia conferebat in alienis diœceſibus. 591. III. Ei ab Epiſcopis præſtari ſolitum iuramentum. 722. III Eidémque ab illis promitti cum iuramento obedientiam, ſtatuitur in Synodo Rom. ſub Paſchale Secundo. 1102. I. Eius auctoritas in Reges & Impp. 1186. III. Vide etiam in *Reges*, & *Imperatores.* Iidem exhibere ei ſoliti officium Stratoris, aliáque humillima obſequia. vide in *Strator. Pedum.*

oſculatio. Obſequium. Quomodo Reges & Impp. tenerent eius dexteram in incedendo. 774. poſt num. I. 1177. ad V. Eius nomen primo loco ante nomina Imperatorum, aliorúmque Principum, in omnibus monumentis ſcribi debere. 869. XVII. 1159. I. Vere confert Imperium non tantum coronat Imperatores. 877. III. Conſtituitque Electores Imperij, & quomodò. 996. VII & ſeqq. Vide *Imperium & Electores* Regna poteſt erigere, & regium honorem auferre. vide in *Regnum & Reges.* Bellica etiam nonnulli ſanctiſſimi tractarunt. vide *Bellica & Gladius* De eorum patrimonio, vide ſupra in *Rom. Eccl. patrim.* Conſecrationis, & coronationis eius. cæremoniæ. 1190 I. Vide etiam *Corona.* Quiſnam primus in aſſumendo Pontificatu nomen ſibi mutarit, & quare. 844. I. Non debent ipſi ſibi eligere ſucceſſores. vide *Succeſſores.* Adverſus eos qui viuente Pontifice, de eligendo qui ei ſuccederet tractarent, anathema inflictum in Concilio Rom ſub Boniſacio III. 60. IV. Eius electionem ſibi uſurpat Theodoricus Gothor. Rex Italiæ Arianus. 556. II. Eaque præſumptio tranſiit ad ſucceſſores & Reges Italię Gothos; iiſque expulſis, ad Imperatores Orientis: ſed ea moderatione, ut Clerus eligeret, princeps confirmaret. ibid. & 555 II. Pro confirmatione, impoſita pecuniæ ſumma 533. VI. 555. II. 590 III. VIII. Talia præſumentes Principes, nomine regio indigni iudicati à Gregorio Magno. 590. III. Eam verò coactam conditionem adimplentes Pontiff. haud fuiſſe in crimine vocandi ibid. VIII. Liberatur eo iugo Rom. Eccleſia per Conſtantinum Pogonatum Imper. 681 XII. 684. I. Quomodò adminiſtraretur interim Eccleſia, dum expectaretur confirmatio Imperatoris. 639. III. Exarchis ius eadem tyrannide datum ab Impp ut nonniſi eorum requiſito conſenſu, ſederet Pontifex 680. I Eligendus ex Cardinalibus, decernitur in Synodo Rom. ſub Stephano Quarto. 769. I. Electionem eius falsò aſſeritur Hadrianus Papa conceſſiſſe Carolo Magno 744. III. 813. VII. Relinquitur libera à Ludovico Pio: vult tamen electum ubi eſſet conſecratus, Legatos ad Imp. mittere de ſua ordinatione. 817. III. Relinquitur item libera Lothario Imp. 824. I. Quid de ea tranſactum inter ipſum & Leonem Quartum. 847 III. Eam ſibi arrogant Etruriæ Principes, & Comites Tuſculani, aliique Rom. proceres, ingenti eius Eccleſiæ damno & dedecore. 893. III. 900. I. 1033. II Quid de ea ſtatuere Otto Magnus. 692. I vel quid in ipſius favorem ſtatutum fuerit. 963. I. 964. IV. Ob eam ab Ottonibus uſurpatam, citò periit eorum ſtemma. 1002. III. Relinquitur libera ab Henrico Primo. 1014. IV. Vſurpatur ab Henrico Secundo. 1046. II Quid ei, vel Henrico ipſius filio, de ea conceſſum ſit à Nicolao PP. Secundo. 1059. VI. Qualis eſſe deberet, ut legitima cenſeretur, ea conſtitutione eiuſdem Nicolai ibid. & 1073. VIII. 1160. III. Vt non haberetur legitimus, qui non à tertia parte Cardinalium electus eſſet, ſtatuitur in Concilio Lateranenſi ſub Alexandro Secundo. 1179. III.

Romanorum Pontiff. intruſorum, alij ſpurij, alij legitimi habiti; & unde differentia. 897. I

In Rom. Pontifices præſumpſerunt quidam hæretici & ſchiſmatici ſententiam anathematis dicere: veluti Maurus in Vitalianum. 669. II. Photius in Nicolaum. 863. II. Henriciani in Gregorium Septimum. 1076. V. Non poſſunt ab aliquo excommunicari, vel ullo modo damnari. 1076. V. Vide *Prima Sedes* Romani Pontificis nomina antiqua, ſeu tituli à Patribus ei tribui conſueti: Vniverſalis Papa. 643. III. 678 II. 815. III. Vniverſalis princeps paſtorum. 681. X. Primæ Sedis Antiſtes Vniuerſalis Eccleſiæ. ibid XI. Vide *Vniverſalis* Summus omnium Præſulum Pontifex. 646. I. Omnium Capitum Caput, & Summus pater Patrum 809. I. Alios etiam vide. 519 IV. 817. VI. 867. XI.

Romilda Longobard. Ducis uxor. Forum Iulii prodit Avaribus, & mox ab iiſdem palo infigitur 600. I. Eius filiarum inſigne facinus ad conſervandam virginitatem. ibid.

Romualdus Ravennas, genere illuſtris, fit monachus, & inde anachoreticam amplectens vitam, eam mire propagat. 974 II. Succedit in Gallias, unà cum aliis, rursúmque revertitur in Italiam. 977 I. II. Proficitur ab Ottone Rege Claſſenſi monaſterio; eidémque Regi pœnitentiam imponit de periurio. 996. II. Martyrii cupidiſſimus, Apoſtolatum à Rom. Pont. accepit ad Gentes; ſed non permittitur à Deo progredi. 1008. III Moritur, & canonizatur ritu eius temporis. 1027. IV. De eius ætate. ibid.

Romualdus Salernitanus Archiep. legatus Regis Siciliæ ad pacem cum Friderico Imp. conficiendam. 1177. IV Scripſit Chronicon ab orbe condito ad ſuum tempus. ibid. VII.

Romualdi Abbatis S. Emmerammi obitus. 1007. I Eius feretro collum ſupponit Henricus Imp. ibid.

Roncaliæ Conventus ſub Friderico Imp. de regalibus Imperii. 1158. II.

Roncisvallis clades, quando, & à quibus contigerit. 778. I. 812. IV. V.

Roſæ aureæ benedicendæ à Summo Pont. ritus antiquus. 1177. IV.

Roſcelinus renouans in Gallia hæreſim Sabell. damnatur. 1094. III.

Rothingehenſe in Anglia Conciliabulum pro Guiberto Antipapa contra Vrbanum legitimum Pontificem. 1095. VII.

Rotomagenſe Concilium, de rebus Eccleſiaſticis. 682. III.

Rotomagus capitur à Northmannis. 845. IV.

Rudolphus Dux Sueviæ, creatur à Principibus Germaniæ Rex adverſus Henricum Regem rebellem Eccleſiæ Rom. 1077. VII. Confirmatur à Gregorio Sept. PP. 1080. II. Occiditur in prælio. ibid. XI.

Rugiani, populi Slaviæ, convertuntur ad fidem. 875. I. peccant in ſuperſtitioſo cultu S. Viti Martyris, ibid.

Romualdus, genere Hibernus, Miclinienſium Apoſtolus, martyrio coronatur. 775. VIII.

Rupertus Epiſcopus Vangionenſis, à loci Comite ſolum vertere coactus, Borealibus populis Euangelium annunciat & Baioarios convertens ad fidem, eorum Apoſtoli nomen obtinet. 580. IV. Erigit ſedem Saleburgenſem, eiuſque fit primus Epiſcopus. ibid.

Rupertus Tuitienſis Abbas quo tempore ſcripſerit. 1111. IX. Eius error de Euchariſtia. ibid.

Ruſſi & Pruſſi confuſi apud ſcriptores. 1009. I. in fi. Convertuntur ad fidem. 867. X. Alii adhuc Ethnici dirè perſequuntur Chriſtianos, ipſique navali prælio profligantur ab Imper. 941. III. Ficte profitentur Chriſtianitatem. 959. I. ingenti clade afficiuntur à Ioanne Zemiſce Imp. 970 I.

Rursùm excoluntur in fide, prædicatione & miraculis S. Bonifacii, eorum dicti Apoſtoli. 997. II. itemque Brunonis. 1008. I. eorumque fuſo pro fide ſanguine irigantur. ibid II. Illius Eccleſiæ alia primordia. ibidem. IV. Illuſtratur ab eorum Duce Iuraſdixlao. 1014. VII. Offertur Regnum S. Petro & Eccleſiæ Rom. à Demetrio Rege. 1075. VI.

Ruſticus & Sebaſtianus. Rom. diaconi, ſchiſma conflant adverſus Vigilium Papam, ob damnationem Triũ Capitul. 547. IV. 548. II. Excommunicantur ab eo. 550. III.

Ruſticorum XL. martyrium ſub Longobardis. 579. I.

S

SAbbas Abbas regnante Iuſtino, ubique prædicat reſtitutionem fidei Cathol. 518. IX. Agit apud Iuſtinianum Imp. adverſus Samaritas hæreticos, & quid ei cum Imperatore, & Imperatrice. 530. III. moritur ætatis anno 92. ibid.

Sabbati Iudæorum obſervationem reducentes quidam tempore Gregorii Papæ, vocantur ab eo Antichriſti præcurſores, & quare. 603. II.

Sabianus R. E. diaconus, mittitur à Gregorio Magno Apocriſiarius Conſtantinopolim. 593. I. Revocatur Romam. 597. I. Creatur poſt Gregorium, Rom Pontifex. 604. VII. Moritur, percuſſus in ſomnis ab eodem Gregorio, ob ipſius avaritiam, funeréque effertur ignobili. 605. III.

Sablonarias villæ Concilium, in cauſa Lotharii Franc. Regis, adulterii, & adulterorum fautoris. 862. V

Sacerdos ſic dictus Archiepiſ. Lugdun. præeſt Concilio Aurelian. Quinto. 552. VI.

Sacerdotis eminentia demonſtrata à Gregorio Mag. adverſus Mauritium Imp. 595 II. Et ab Innocentio Tert. contra Alexium 1198 XV. Sacerdotia venalia exponit Iuſtinus Iun. Imp. 569. III

Sacerdotes ſubdi Regibus, quomodò dixerit Gregorius 595. V Vide etiam *Imperat. Principes. Reges.* Quanto cum periculo ſe eorum negotiis immiſceant Principes. Vide *Eccleſ. hegot. & Vltio divina.*

De Sacerdotum filiis inventis in piſcina Gregorii papæ, fabula refellitur. 591. V. VI. De eorum coniugio. vide in *Contin. clericor. & Nicolaita.*

Sacerdotum extrema in Galliis aliquando miſeria, ex laicorum invaſione bonorum Eccleſ. 787 XI. Sacerdotibus, licet indignis honor debetur. 1048. VI. Quanta eis reverentia debita. 1100 VIII. Sacerdotes indignos, non eſſe ſacerdotes, nec poteſtatem habere ſacramenta admi-

miſtrandi, nec eis obediendum eſſe, dixerunt Albienſes hæretici. 1176. II.
Sacerdotum ſanctiſſimus, titulus Preteiani Regis Æthiopum. 1176. X.
Sacramentarij hæretici. Vide in *Eucharistia*.
Sacrificium horrendiſſimum Pergamenſium 717. II.
Saladini Babyloniæ Regis Saraceni, tremenda expeditio in Terram Sanctam. 1180. IV. Res Chriſtianorum in arctum redigit. 1185. II Capit Hieroſolymam, & S. Crucem ignominioſe flagellat 1187. I. II. Acceptis à Friderico Imp literis, reſcribit ferociter. 1188. III. Quæ ipſi conflictationes, & conuentiones cum Richardo Rege Angliæ. 1191. VI
Moritur; & filij eius diſcordant inter ſe. 1195. III.
Saladinæ Decimæ, impoſitæ pro expeditione aduerſus illum. 1188. II. Vide *Decima*.
Salegunſtad. Concilium prope Moguntiam, de Oeconomia Eccleſ. 1022. II.
Salonius & Sagittarius fratres, perditiſſ. Epiſcop Galli, deponuntur in Concilio Lugdun. 570. VI. Sedem Apoſt. appellantes, falſis ſuggeſtionibus reſtitutionem obtinent. ibid. Armati lorica & galea, primi omnium Epiſcoporum, viſi ſunt præliari in bello aduerſus Longobardos. 575. II. Multorum criminum rei, deponuntur in Concilio Cabilonenſi. 582. I.
Saluius Engoliſm. Epiſc. Valentianas prædicationis cauſa profectus, martyrio coronatur. 801. VI. Mirabilis eius corporis inventio, & ſepultura. ibid.
Salutem conſequi non alios homines velle Deum, quam eos qui ſaluantur, aſſeruit Gothelcalcus. 848. II.
Samaritarum antiqua Iudæorum ſecta pervenit ad tempora Iuſtiniani Imper. ſub quo ſibi creato Rege, Palæſtinæ Eccleſiam dire vexant; compeſcuntur autem ab eo. 530. III Facta eorum conuerſio ſub eodem Imperat. 541. V. Sacras Imagines exturbant: & licet à Iuſtino Imp. cohibiti, non quieſcunt. 574. II.
Sampſon presbyt. Scotus, negans baptiſmi neceſſitatem, damnatur a Zacharia Papa. 748 I.
Sampſonis Abbatis S. Zoili, obitus, & ſcripta. 898 IV.
Sancij Nauarræ Regis egregia religio. 1032.
Sanctorum interceſſiones negarunt Iconomachi. 727. I. 754 VI. Eaſque Edicto vetuit Copronymus. 766 I. Sed & Sanctos, aliquos defunctos nominari, prohibitum eſt ab iiſdem Iconomachis in Conciliabulo Conſtantinopol. ſub eodem Copronymo. 754. VI. Eorumdem cultum negarunt Manichæi. 1017. I De Sanctis non colendis abſque auctoritate Sedis Apoſtolicæ, decretum Alexandri PP. III explicatur. 1181. II. Sanctorum Omnium feſtum, quando celebrari cœptum 835. V.
De Locis Sanctis vnde hauſerit Beda quæ ſcripſit. 699 III.
Sanguis de Chriſti latere exortus, repertus Mantuæ ſub Carolo Magno 804 I.
De ſacro calice mixtus atramento, in quibuſdam diriſſimis conſcribendis anathematibus. 948. II. 869. V.
Sanguis ex Imaginibus Chriſti, & Sanctorum, ictis à perfidis. 560. I. 765. II Ex ſpicis meſſorum, & laborantium die feſto. 954. VI
Sanguinis fons, Ianuæ: 936. IV pluvia, in Aquitania. 1017. III
Santonenſe Concil pro depoſitione Epiſcopi, iniuſſu auctoritate regia. 566 IV.
Saponarias-Villæ Concilium generale Galliarum, in cauſa Vvenilonis Archiep. Senonen. proditoris regni Caroli Calui. 859. III
Saracenis Iuſtinianus Imper. cogitur pendere tributum annuum. 529 II. Eorum Princeps Naaman convertitur ad fidem cum ſuis 591. II. Poſt obitum Mahometis Principis, una cum reliquis Arabibus invadentes imperium, ingentibus cladibus illud afficiunt. 631. I. 632. I. 633. I. Ægyptum ſub tributum redigunt, & Alexandriam occupant; Syriam cum ciuitatibus Hieroſolyma, & Antiochia capiunt. 634 I. 635 I. 636. I. 637. I. Potiuntur Regno Perſarum. 639. V. Subigunt Africam. 647. I. Occupant Cyprum. 648 IV. Armeniam devaſtant. 653. VII. Eorum Rex Mahuvias, ſuorum ſeditione agitatus tributum pro pace pendit Imp Conſtanti. 958. II. Sed paulo poſt cõpoſitis rebus ſuis. iterum Imperium, inuadit. 659. II. Obſident Conſtantinopolim, ſed divinitus repelluntur, & alio ingenti prælio ſuperantur. 672. III. uincuntur quoque nauali prælio in Hiſpania. 675 IV. Inuaſi ipſi à Maronitis, pacem ab Imperatore tributo redimunt. 676. III. Rupta pace à Iuſtiniano Iuniori, Armeniam capiunt. 692. V. in fi. Africam invadunt, obtinentque. 696 II. Ducenta eorum millia occiduntur in Syria à Rom. exercitu. 698. III. Quam ea gens numeroſa fuerit ibidem. Occupant Hiſpanias. 713 IV. V. 716 V. Obſident Conſtantinopolim, ſed virtute Dei-genitricis ingentibus cladibus afficiũtur. 717. IV itemque in Hiſpania, ope eiuſdem Dei paræ vincuntur à Pelagio 718 III. Sunt auctores Iconomachiæ & Iconoclaſtiæ. 721. I. Sardiniam obtinent. 725. I Gallias inuadentes, ingenti omnium prælio ſuperantur à Carolo Martello, occiſis. 375. eorum millibus. 725. II. Ruſumque eas inuadentes, ab eodem debellantur. 731. V. 733. II. Eorum perſecutiones in Chriſtianos Orientis. 718. I 742 III. 757. IV 760 I. 784. III. 812. II in fi. & in Hiſp. 821. III 858 I. 851. II. 852. II. Eis tributum pendere cogitur Irene Aug. 781. III. itemque Nicephorus Imp 805 I. Occupant Cretam. 831. III. & Siciliam ac partem Italiæ. 827. I. Devaſtant per multos annos Italiam 843. IV. Eccleſias SS. Apoſtolorum expilantes, Vrbemque tentantes, repetito naufragio pereunt. 846. I. 849. I. Eis tributum pendere cogitur Ioannes Papa Octauus. 877. VIII Tributum virginum eis penditur in Hiſpania. Vide *Virgines*. Mirabili victoria ſuperantur à Ramiro Rege Hiſp ope S. Iacobi Apoſtoli, viſi in acie pugnare 844. V. itemque ab alio Ramiro, ductu Angelorum. 938 I. A Nicephoro Imp. multis cladibus in Oriente afficiuntur 964 VII. itemque à Ioanne Zemiſce. 970. I. Aliæ eorumdem clades. 998. II. Eos penitus conterendos à Francis, antiquiſſ vaticinium 963 V. Obtinent ſuis Oratorium intra vrbem Conſtantinop 917. III. Ingenti clade afficiuntur in Africa ab exercitu adverſus eos immiſſo à Victore PP. 1087. II Vide etiam *Terra Sancta*.
Sardiniæ dominium, Eccleſię Rom. 1073. XIII
Saxones conuertuntur ex parte ad Chriſtum à S. Vvilfrido Epiſcopo Eborac. 681 XVI Viſitantur à duodecim aliis presbyteris Anglo-ſaxonibus, ut ad fidem perducantur. 690. I. Irrigantur ſanguine martyrum 693. III 695. I. Fundatur Eccleſia à S. Svvibertо. 711. I. Vincuntur diuinitus à Pipino. 749 III Sæpe rebellantes à Francis, & à fide Chriſt. apoſtatantes, totiens debellantur à Carolo Magno, & fidem profiteri coguntur. 772. III 775. VI. 776. II. 778. II. 779. I. Terrentur oſtentis. 77 III. 776. II Demum quieſcunt, & plene convertuntur. 780 VI. 782 II. Eius Eccleſiæ cunabula. 780. VI. Offertur ea prouincia S. Petro, à Carolo 782. III
Patronum ſuſcipientes S. Vitum martyrem, e Gallia ad ſe translatum, omnem pariter Francorum felicitatem & gloriam ſibi aſciſcunt 836. IV itemque Reliquias ſuſcipientes Dionyſij. 920. II
In ſchiſmate Henriciano, ſtant viriliter pro Sede Apoſtolica 107[illegible] IV. VIII. 1077. VII. 1080. II. 108[illegible]
In remunerationem, accipiunt divinitus Imperium ab eadem Sede 1125. III.
Saxonicum Concil contra Inveſtituras laicorum. 111[illegible] VII
Scholas Theologiæ Romæ primu[s] omnium Agapetus Papa aperire ſa[ta]git. 535. XV
Pariſienſes inſtitutæ à Carolo Magno. 801. IV De iiſdem per vniverſam Galliam inſtituendis, agitur in Concilio Cabilonenſi. 814 VI. necnon in Valent. & Tullenſi 856. IV. Reſtaurat eas Carolus Calvus. 876. V
Sclaui, ſiue Sclavini populi, Illyricum inuadunt. 548. I. 550 II. Romanos vincunt, & Conſtantinopolim appropinquantes, vix repulſi ſunt. 55[illegible] I Iterum invadunt Thraciam ſub Chagano Rege Avarum. 593. X 600. I.
Scitum eorum Regis dictum ad Legatum Dagoberti Francor. Regis 640. IV. Redduntur tributarij Conſtantinop. Imp. Irenes filio. 782 [illegible] Subiugantur à Carolo Magno. 788 III. in fi 805 I
Sclerus Bardas. Vide *Bardas Scler*.
Scoparum vſus. Vide in *Flagella*.
Scotus. Vide *Ioan. Scotus*.
Scoti populi ſchiſmate dividuntur a[b] Eccleſia, ob diem Paſchæ non ſu[o] tempore celebratum. 604. VIII Quale illud ſchiſma, & quandiu eo perdurarint. 631. IX. Collatione de ea re habita cum Catholicis, vincuntur, non tamen omnino cedunt 664. II. Corriguntur. 699. III 716 IV. Alio ſchiſmate inter ſe diuiduntur ob electionem primarij Epiſcop[i] S. Andreæ. 1180. II. iidemque poſt multas conteſtationes, demum vniuntur. 1181. I

Sconcę Eccleſiæ priuilegia, & libertates conceſſæ & confirmatæ à Summis Pontif. 1192. II.

Scripta hæreticorum, aliaque improbatæ lectionis, comburi ſolita. Vide in *Libri.* & ſub nominibus ſingularum ſectarum hæreticorum.

Scripta ſuorum, vel aliorum impiorum, hæretici tribuere ſoliti viris Orthodoxis, eorumque nomine alia confingere. 553. X XIX. 681. II.

Scripta Catholicorum iidem corrumpere conſueti. 553. X. XII. XIX. 787 V. 794. I. & alibi ſæpe.

Sua tanquam de cœlo delapſa obtrudit, eorumdē ꝗ interpretationem prohibuit Mahometes. 630. I. II

Scripta de fide, examinanda mitti ſolita ad Rom. Pont. 529. II. 600. III. 1094. III. 1177. XI. 1189 III.

Eorum ſibi cognitionem perperam arrogant Reges, ipſorumve miniſtri. 1186. III.

Scripturas negare, vel eis demere, addereue, ſoliti hæretici Iconomachi. 787. V Armeni. 863. V. Bongomili. 1118. XII. Albienſes. 1176. II. & alij plurimi.

Scripturam Vniuerſam commentariis illuſtrauit Rabanus. 856 IV.

Ex Scripturę fortuita apertione, quæſita vaticinia rerum eueniendarum vel agendarum. 556. III. 579. IV. 622. I.

Sebaſtiani martyris cultu ceſſat Romæ ſæva peſtilentia. 680. VII. Pars Reliquiarum eius transfertur in Gallias. 826. III.

Sedes Prima. Vide *Prima Sedes*, & *Rom Eccleſia.*

Sedes Patriarchales. Vide *Patriarch.*

Sede vacante Clerus Rom. capitis munera in multis explet. 639 III. Vide *Rom. Clerus.* Sedium vacantium in Anglia Rex ſibi redditus vſurpans damnatur. 1164 VII.

Sedes ligneę Apoſtolorum conſeruatæ ad poſteros, & venerationi habitæ. 810. III. Sede geſtatoria vehi, prohibitum Epiſcopis in Concilio Bracar. III. fuitque id tantum Romani Pontificis. 625. III.

Sanguinus Archiep. Senonenſis, in Synodo Rhem. agit fortiter pro Sed. Apoſtol. 692 III. Præeſt cum Legatis Apoſt. Synodo Rhem. 995. III.

Semidalitæ hæretici, ſecta Acephalorum. 535 XI.

Senonenſe Concilium in cauſa Abailardi hæreſiarchæ. 1140. I

Sepultura indigni heretici. 1179. III. Vide etiam. *Corpora. Mortui. Defuncti.*

Sepulchri Dominici factus legitimus dominus Carolus Magnus, dono Aaronis Regis Saracenorum. 784 III. Claues ad eumdem Carolum miſſæ à Patriarcha. 800 V. Illud templum, agentibus Iudæis, diruitur à Principe Saracenorum, ſed paulo poſt reſtauratur, dira vero de Iudæis vbique vindicta ſumitur à Chriſtianis. 1009. III Vide etiam *Hieroſol. templum.*

Sepeliendi mortuos, mos Longobardorum. 673. I.

Sepeliri iuxta Sanctorum corpora, ſemper Fidelibus optatiſſimum. 595. IV. De peregrinatione ad Sepulchra Sanctorum: vide in *Peregrinatio.*

Sepulchrum Regis Anglor pie defuncti, divinitus dilatatur. 672. II

Sepulchrum Mahometis, quale 630. III.

Septima Synodus Oecum. Vide *Nicænum Concil. II.*

Serantapicus Iudæus, auctor Gizido Saracenorum Principi, Iconomachiæ & Iconoclaſtiæ. 723 I. Turpiſſima & morte afficitur à ſucceſſore Gizidi. ibid. II

Sergius martyr tuetur Sergiopolim ab inuaſione Perſarum. 544. II Donis cumulatur à Rege Perſarum. 591.

Sergius Conſtantinopol. eligitur Epiſcopus, magnæ tunc æſtimationis iuuenis. 601. II. Detegitur poſtea hæreticus Monothelita, ſeduxitque Heraclium Imp. 629. II. Quomodo in his ſe geſſerit cum Cyro Alexandr. Sophronio Hieroſol. & Honorio Rom Pont 633. III. & ſeqq. Componit impiam Ecthesin, quam Heraclius ſuo nomine promulgavit 639. I. Moritur. ibid. IV. Damnatur eius memoria in Sexta Synodo. 681. II.

Sergius alius creatur Patriac Conſtantinop. 998. VII. Moritur. 1019. II.

Sergius Ioppenſis, creatur Epiſcop. Hieroſolym. 636. II.

Sergius Manichæus, Paraclitum ſe mentiens, multos ſeducit in Oriente: à quo dicta ſecta. *Sergiotarum* 810. I. Necatur. 812 I.

Sergius I. creatur Rom. Pont. 687. II Reiicit canones Quiniſextę pſeudoſynodi: & vi agente aduerſus eum Protoſpatario Imperatoris, ab Italica militia defenditur. 692. III Curat Aquileienſem Eccleſiam à ſchiſmate Trium Capitulorum. 697. II. Liberatur à calumnia inceſtus, voce pueri novem tantummodo dies nati. 699. II.

Multa paſſus eſt ab invaſore Sedis. 701. I. Vocat Romam ex Anglia Bedam ibid. II. Moritur, & inter Sanctos colitur. ibid I.

Sergius II ordinatur, eiecto Ioanne invaſore. 844. I. Num fuerit primus, qui mutarit nomen in aſſumendo Pontificatu. ibid. Quid ei paulo poſt cum Ludouico filio Lotharij Imp. miſſo à patre in Vrbem. ibid. IIII. Moritur. 847 II

Sergius III. dum adhuc eſſet diaconus, opponitur in Pontificatu Formoſo. 891. I.

Tunc deturbatus, inuadit poſtea Sedem. 907 I. 908. I. Sæuit in cadaver Formoſi, & in clericos ab eo ordinatos. 897. II. 908 II. Eius vitę turpitudo. 908. III. Moritur. 910, I.

Eius filius ex ſcorto natus, fit etiam Papa. 911 I.

Sergius IV. creatur ex Epiſcopo Albanenſi. 1009. II Moritur. 1012. I.

Seuerinus Papa eligitur, & quod noluerit approbare Ecthesin Heraclij Imp haud ab eo confirmatus, ordinatur. 638 III.

Ob damnationem Ecthesis, exagitatus à miniſtris Imp moritur. 639 I. II

Seuerus Aquileienſis Epiſc. ſchiſmaticorum Trium Capitul. caput, agitatur à Pelagio PP. per Exarchum Italiæ 586 II. Vocatus à Gregorio Magno Romam ad Synodum, confugit ad Imperatorem. 590. X.

Aquileia à Longobardis incenſa, profugus ſtipem mendicare cogitur. ibid.

Sedem collocat in Gradenſi Eccleſia. 602. II. Perſequitur Catholicos, & Gregorius aduerſus eum implorat auxilium Exarchi ibid. Moritur. 605. I.

[Seu]erus, caput Acephalorum, Iuſtino regnante, damnatur ubique in Synodis 518. VI VII. Ab eodem Imp. iubetur linguæ præciſione puniri, ſed fuga pœnam vitat. 519 XI. Alexandriæ fit auctor Corrupticolarum. ibid XII Quot ex eo hæreſes ortæ ... ſe ipſas prorſus contrariæ 535 XI. XIV. Perſuadet Anthimo Epiſcopo Conſtantinop eadem ſecum ſentienti, Epiſcopatum potius quam hæreſim deſerere ibid. XIV. & 536. VI. Excommunicatur ab Agapeto Papa. 536. VI. Relegatus à Iuſtiniano Imper. in ſolitudinem, moritur, & ad inferos detruditur. ib. XI. Libri eius & ſcripta comburuntur. ibid.

Sexta Synodus Oecumenica celebratur Conſtantinopoli, auctoritate Agathonis Papæ, & Conſtantini Pogonati Imper. 678. II. 680. II. Legatio duplex Occidentalium ad eam. 680. II. Præſcribit Agatho, quæ in ea gerenda eſſent. ibid

Numerus Patrum, & conſeſſus, locuſque Synodi IV. V. Geſta eius. VI & 681. I. uſque XII Damnatur hæreſis Monothelitarum, cum ſuis ſectatoribus viuis & defunctis 681. II. An etiam Honorius PP. inter alios damnatus fuerit. ibid. III. & ſeqq. Eius Acta corrupta ab hæreticis. 680. II. 681. I. V. 682. II.

Periculum fidei publice factum, ad retundendam inſani presbyteri temeritatem. 681. VIII. In definitione fidei ſequitur ſententiam Agathonis Papæ. X. Eiuſdem petit confirmationem XI.

Ad eius prætenſum ſupplementum, poſt decennium celebratur Conciliab. Quiniſextum. 692. I. Vide *Quiniſexta Syn.*

Sicilia eripitur à Beliſario Vvandalis. 535 XVI. Eò Conſtans voluit transferre Sedem Imperij. 659. I. Diripitur à Saracenis. 669. IV.

Donatur à Ludouico Pio Imper Eccleſiæ Rom 817. II. Occupatur à Saracenis. 817. I.

Recuperanda à Northmannis, conceditur eis feudum ſub tributo annuo à Rom. Pontif. appellatione Ducatus. 1059. VIII. 1080. VII. Erigitur in Regnum à pſeudopontifice Anacleto, ſed poſtea confirmatur is titulus à legitimo Pont. Innoc. Secundo. 1130 VI 1139. IV.

Ingens eius clades ex terræmotu, ob peccata Regum, Antiſtitum, & populorum. 1169. VII Immenſas patitur calamitates, ob altercationes de ſucceſſione. 1189 IV. 1193. I. 1194. III. 1196. II. Reddita Eccleſiæ Rom. traditur à Cæleſtino PP. Friderico Secundo, ſub tributo annuo. 1197. II

Sicula Monarchia laïcleſiealis, aſſerta conceſſa Regibus à Rom. Pontif. plane deſtruitur. 1097. II. uſque XLIV. Eius auctor Anacletus antipapa. ibid. XVII & 1130. VII

Sigebertus Gemblacenſis monachus. ſchiſmaticus, falſus aſſertor priuilegii conceſſi Carolo Magno, de electionibus Summorum Pont. & Inveſtituris Epiſcopp. 774. III. itemque magiæ Siluestri II. Papæ. 999. III.

Sigebertus Francorum Rex, ſuccedit in parte Regni Clotario patri 565. IV. Nicetium Treuerenſem Epiſcopum ſanctitate celebrem, à patre exulem factum, revocat. ibid Ducit in vxorem Brunichildem regiam Hiſpanam virginem. 567 V. Succedit in Regnum fratris ſui Chari-

berti

berti defuncti. 572. II. Chilpericum alium fratrem, fruſtra diſſuadente S. Germano Pariſienſi; ad necem perſequens, ipſe occiditur dolo Fredegundis Reginæ. 579. III.

Sigebertus alius, filius nothus Theodorici, permittit coniugi intactæ, ſacrum velamen ſuſcipere. 614. III. Pius licet, perit à Clotario ob paterna ſcelera. ibid. IV.

Sigebertus alius, Dagoberti filius, 40. die in baptiſmo pronuntiat *Amen* 639. VI. Conſtituitur Rex à patre. 644. II. Rogatur à Martino PP. Epiſcopos doctos Romam mittere. 649. VI. Ob pietatem, poſt obitum refertur inter Sanctos. 657. IV.

Sigebertus Anglor. Rex monaſticam vitam amplectitur, & occiditur à Paganis. 644. I.

Sigebertus alius Angl. Rex, iuſta vltione diuina, ſed iniuſta de cauſa necatur à ſuis. 655. II.

Sigiſmundus Burgund. Rex, occiſo ex falſis ſuggeſtionibus filio Sigerico, pœnitens expoſcit à Deo in hoc ſeculo puniri. 526. X. Occiditur à Clodomiro Francorum Rege, & poſt mortem miraculis claret. ibid.

Siluanectenſe Concil. ſub Carolo Caluo, opera Hincmari Rhem. collectum, infirmatur à Nicolao PP. 861. VII. VIII. Aliud ſub Hugone Capeto, in cauſa inuaſionis ciuitatis Rhemenſis. 990. II.

Silucrius Rom. Pont. per vim creatur à Theodato Rege, ſed confirmatur à Clero Rom. 536. XII. Fuit filius Hormiſdæ Papæ, ex coniugio antè ordines. ibid. Rogatus à Theodora Aug. reſtituere Anthimum Epiſcopum Conſtantinop. hæreticum, nec audiens falſis proditionis eum Gothis prætextibus, pellitur in exilium per Beliſarium. 538. IIII. In Vigilium Sedis emptorem & inuaſorem, anathematis ſententiam profert. 539. I. Arctiori cuſtodiæ traditus, cogitur mori inedia. ibid. & 540. II. Eius memoria culta Martyris titulo, & miracula ad eius ſepulchrum fieri ſolita 540. II Ob eius perſecutionem, quantæ clades illatæ in imperium. 539. II. 549. I.

Silueſter. II. creatur Roman. Pont. ex Archiepiſcopo Rauen. 999. I. Eius anteriora vide in *Gerbertus*.

De eius magia, fabula Bennonis refellitur. 999. II. III. Ducem Hungariæ in Regem promouet. 1000. II. Moritur. 1003. I. Eius ſcripta qualia. ibid.

Silueſter III. dictus, Antipapa turpiſſ. creatus pecunia, & paulo poſt eiicitur. 1044. II.

Silueſter alius Antipapa erigitur aduerſus Paſchalem II. & paulo poſt. eiicitur. 1106 I.

Simoniam damnat Rex Athalaricus, rogante Ioanne Papa. 535. VI Viget vbique tempore Gregorii Papæ, qui aduerſus eam laborat. 599. VI. 601. IV. Damnatur etiam in Concilio Barcinon. 603. IV. Extirpare nititur eam Alexandriæ, Ioannes Eleemoſyn. 610. V. & Conſtantinopoli, Taraſius; 787. IX. in Gallia & Germania, Concilium Engelhein. 948. II.

Celebrantur aduerſus eam vbique vigentem, & in ordinatores, vel ordinatos ſimon. plurima alia Concilia: Romæ à Clemente ſecundo: 1047. I. in Germania. ibid. III. Romæ à Leone Nono, itémque Papiæ. Rhemis, & Moguntiæ. 1049. IV V. & aliis locis ab aliis. 1055. II. 1056. V. 1059. VII. 1063. V. 1071 I. 1075. III. 1090. I. 1094. I. 1095. I. 1100. IV. 1119. III. 1125. IV.

Simoniacè ordinatos reordinandos eſſe, fuit quorumdam hæreſis. 1052. III.

Simoniacus Epiſcopus arguitur miraculo. 1055. III. itémque alius probatione ignis. 1063. III.

Siſbertus Archiepiſc. Tolet. creatur. 690. III. Conſpirans in Regem, deponitur in Synodo, & mittitur in exilium. 693. I.

Siſebutus Hiſp. Rex Iudæos baptizari, cogit, tuentes delliit 614. VI. Eius virtutes, & obitus. 619. V.

Siſenandus Hiſp. rex, in Tolet. IV. Synodo procumbit humi coram Epiſcopis. 633. X.

Siſinnius Conſtantinop. Epiſc. ordinatur, 995. V. Moritur. 998. VII.

Siſinnius Rom. Pont. creatur; & vigeſimo die repentina morte decedit. 708. I.

Slaui conuertuntur ad fidem. 875. I. Eorum propago, Poloni, Vuandali & alii de quibus vide ſub propriis eorum nominibus.

Vniuerſa regio conuertitur opera Ottonis imper. eiuſque metropolis conſtituitur vrbs Magdeburg. 971. III. Rurſum deficientes à fide, reducuntur ab Vrbano Hamburg. Archiep. 1012. II. Floreſcit apud eos Eccleſia opera Godeſcalci Principis. 1062. VI. Rurſum labuntur in Paganiſmum, occiſo prædicto Godeſcalco, aliiſque qui firmi perſtiterant in fide. 1065. V.

Sodalitium Sacerdotum inſtitutum Romæ pro animabus defunctorum. 984. II.

Solis portentoſus defectus poſt necem Conſtantini filii Irenes. 797. I. Sub Ioanne PP. XX. 1033. I. Vid. etiam *Tenebræ*.

Solis ingens ſimulacrum, Coloſſus Rhodius. Vide *Coloſſus*.

Soldanus Iconii, matris feminæ Chriſtianæ ſuaſu, miraculorumque cõfirmatione, conuertitur. & inſtructorem petit ab Alexandro Papa. 1169. III.

Alius Saracenus ingentibus præliis vincitur dimicans à Friderico imp. 1190. VI.

de Somnio facta ſæua quæſtio S. Mamæ Abbati imp. 630. III.

Sophiæ templum nobiliſſ. Conſtantinopolim cenſum, reædificatur, ingenti magnificentia à Iuſtiniano. 557. I Mirabilia eius ſacraméta. ib. Incẽdio rurſum conflagrat ſub Michaële Tertio. 862. I.

Sophronius, Hieroſol. Epiſc. ſtrenue agit aduerſus exorientem Monothelitarum hæreſim, & quibus viis proceſſerit. 633. III. & ſeqq. Hieroſolyma cum vniuerſa Palæſtina occupata à Saracenis, obtinet à Chriſtianis vt ſecurè liceret ſua ſacra peragere. 636. I. Moritur ex mœrore. ibid. Scripta eius paſſi naufragium. ibid. II.

Spiritus S. in forma columbæ viſus. Vide in *Columba*. Eius à Patre Filioque proceſſio, aſſerta in Concilio Tolet. Tertio. 593. VII. & Quarto: 633. X. in Anglicano, contra Monothelitas celebrato. 679. I. in Romano, ſub Agathone: ſed in eius Actis, vocem Filii craſere Græci. 690. II. in Gentiliaco. 766. III in Nicæno. II. Oecumen co. 787. VI. Quando primùm à Græcis fuerit de ea mota quæſtio Latinis. 766. III. 867. IV. Ea de cauſa celebratur Synodus Forojulienſis. 792. II Scribit de eo Photius aduerſus Latinos, & quam ineptè. 885 III.

Spiritalia Principibus ſubdunt Politici. Vide *Politici*.

Spoliatus ſuis rebus homo ſecularis. excommunicari poteſt pro ſuis exceſſibus. 1803. I.

Stampenſe Concil. in Gallia, pro receptione Innocentii II. contra Petrum Leonis. 1130. IX.

Stanislai Epiſcopi Cracouien. ſui martyrium. dum Miſſam celebraret, & quæ inde vindictæ ſecutæ. 1076. VII.

Statuæ ſacræ diſſectæ. Vide in *Imagines*.

Stauratius Imper. Vide in *Nicephorus Logotheta*.

Sthephanus, ex monacho creatur Antiochenus Patriarcha. poſt 40. annos vacationis eius ſedis ſub Saracenis. 742. I Moritur. 744.

Stephanus filius Baſilii Imp. frater Leonis Sapientis, creatur Patriarcha Conſtant. 886. IV. Diſpenſatur cum eo à Rom. Pont. ib. V. Moritur, & inter Sãctos refertur. 888. V.

Stephanus alius ex Epiſcopo Amaſeno creatur Conſtant. Patr. 930. II. Moritur. 932. II.

Stephanus Dorenſis Epiſc. miſſus à Palæſtinis ad Theodorum PP. aduerſus Monothelitas, creatur ab eo Sedis Apoſt. Vicarius in illis partibus. 943. III. Deponit pſeudopatriarcham Hieroſolymitanum, aliosque hæreticos. ibid.

Stephanus Grãdimontenſis Ordinis inſtitutor, ſanctitate illuſtris. 1126. VII.

Stephanus II. creatur Rom. Pont. & tertio die moritur. 752. IV.

Steph. II. ordinatur. 752 IV. Implorat aduerſus Longobardos auxiliũ Pipini Franc. Regis & ab eius Legatis deducitur in Gallias, ingentique honore recipitur. 738 I. Vngit & coronat Pipinum eiuſque filios. 754. I. Sanatur grauiſſ. morbo à S. Dionyſio. ib. II. Eius reliquias Romam defert, & in eius honorem monaſterium conſtituit. ib. V. Pſeudo-Synodum, ſeptimam dictam, contra ſacras imagines celebratam dãnat. 754. VII. iterum vrget Pipinum aduerſus Longobardos, & ab eodem eximium auxilium, & reſtitutionem bonorum Eccleſ. Rom. aliaque recipit 755. I. II. Moritur. 757. I

Steph. IV. creatur 768. II. in Concilio irritat acta Conſtantini pſeudopapæ, & pſeudoſynodi Conſtantinop. aduerſus ſacras imagines. 769. I. II. Malè tractatur à Deſiderio Longob. Rege. 770. Prohibet ſub excommunicatione nuptias Caroli Magni cum filia Deſiderii. ibid. II. Moritur. 772. I.

Steph. V. ordinatur 816. VI. Proficiſcitur in Gallias, & coronat Ludouicum Pium ib. Imp. Illuſtratur miraculis, & moritur. 817. I. Falſo ei tributum de conſecratione Rom. Pontificis non facienda, niſi in præſentia Legatorum Imp ibid. II.

Steph. VI. eligitur inuitiſſimus, miraculiſque claret. 815. I. Scribit ad Baſilium Imp Conſtant. pro defenſione ſuorum prædeceſſorum aduerſus Photium. ibid. I. Adoptat ſibi filium Vvidonem, poſtea Imp. ib. III. Diſpenſat cum Stephano electo Patriarcha Conſtantinop. de acce-

pus ... bus a Photio excommunicato 886. V. Transfert ſacras Reliquias in Vrbem, ibid. VII. Moritur. 890. I.
Steph. VII. pulſo Bonifacio inuaſore, occupat per vim Sedem, ſed timore ſchiſmatis, approbatur à Rom. Clero. 897. I. Horrendum eius ſacrilegium in Formoſi PP. cadauer. ibid. II. Detruſus in carcerem, ibi ſtrangulatur. 900, II. Eius acta reſciſſa à Ioanne PP. Nono. 904. II.
Steph. VIII. ſedet. 929. I. Moritur 931. I
Steph. IX. creatur. 939. II Crebris ictibus facie deformatur à ſacrilegis 940. I. Agit pro Ludouico Franc. Rege, aduerſus rebelles. 942. I. Moritur. 943. I.
Steph. X. antea dictus Fridericus. Vide in *Fridericus. R. E. Card.* Ex Abbate Caſſin. creatur Pontifex. 1057. I. Voluit etiam eſſe ſemper Abbas Caſſin. ibid. Petrum Damiani creat Epiſcopum Oſtienſem. ibid. II. Legatione decernit in Orientem pro vnione Eccleſiæ concilianda. 1058. I. Moritur, & miraculis illuſtratur. ibidem.
Stephanus Auxentianus monachus, miraculis & religione præſtantiſſimus, variis calumniis appetitur à Conſtantino Copron. imp. 762. I. in exilium relegatus, columnam ſibi extruit, & ædicula ſe includit. 763. II. Reducitur Conſtantinopolim, & poſt ſequentes cultus ſacrarum imaginum defenſiones, carceri publico mancipatur. 765. I. Numquã induci potuit capere cibum ab iconomachis. ibid. Nobiliſſimum cõſummat martyrium, diriſſimè & viuus & mortuus tortus, furentis imper. iuſſu. 767. III. Miraculis poſt obitũ claret, & prodigia cęlitus fiunt in vltionem eius necis. ibidem.
Stephanus, Hungariæ poſtea Rex, natus ex repromiſſione S. Stephani protomartyr. 989. I. Succedit patri, & ortum religionis cauſa bellum, auſpiciis Sanctorum feliciter cõficit. 997. III Legatos mittit Romam pro obtinenda corona regia, quæ diuino monitu ei traditur cùm præparata eſſet duci Polonorum. 1000 II.
Hungariam offert Apoſt. Sedi. ibi. III. in fi. Ob propagatam mirificè, & excultam religionem, meretur ſuæ ditionis dici Apoſtolus. 1002 IV. Militia quoque præſtantiſſimus, hoſtes debellat, & imperium ſuũ propagat. ibid. A ſanctiſſ. Dei Genitrice protegitur ab inuaſione Conradi imperatoris. 1030. I. & à coniuratione ſuorum. ibid. II. Pie moritur, & vt Sanctus colitur. 1038. III. Filius quoque eius inter Sanctos relatus. 1030. II.
Stephanus Anglor. Rex creatur. 1135. IV. Promittit defenſionem Eccleſię, ſed præuaricatur. ib. Comprimitur ab Eugenio PP. 1148. IX. Moritur 1154. III.
Sternutãtibus ſalutem imperiri, quãdo inuentum, 590. V.
Stratoris obſequium exhibet Pipinus Franc. Rex Stephano III. Papæ. 751 I. Ludouicus Secundus imp. Nicolao. 858 I Conradus Rex Italiæ Vrbano Secundo. 1095. II. Vvillelmus Dux Apuliæ Calliſto ſecũdo 1120. III. Lotharius Rex Germ. Innocentio ſecundo. 1131. II.
Negans illud Fridericus Hadriano IV. cogitur iudicio. Principum reddere. 1155. Exhibent ſimul Alexandro III. Ludouicus VII. Angliæ. 1162. IV. Fridericus imp. eidem Alexandro. 1177. V. Vide etiam *Obſequia.*
Striges accuſatæ de nece infantium qualiter iudicatæ Conſtantinopoli 936. II.
Stylitæ monachi, qui columnas incolerent. 647. I. Idem inſtitutum æmulati hæretici. 546. XI.
Subdiaconi quare dicti Regionarii. 598 II. Eorum numerus, diſtincta nomina, & munera in Eccleſia Rom. 1057. III.
Prohibitæ iis vxores. 591. IV. Diſpenſat cum vno Pontifex, regni cauſa. 847. VIII.
Succeſſores ſibi nonnulli ſancti Epiſcopi laudabiliter deſignarunt, ſed proſcripta poſtea ea cõſuetudo legibus Eccl. & maximè in Sede Romana. 551. I. 604. VIII. improbata quoque diuino calculo. 971. II. Aliquando tamen cum decedente Pontif. de ſucceſſore agere mos fuit ſed abſque præiudicio liberæ electionis Cleric. 1085. VI. 1087. IV. 1119. II. 1198. I.
De ſucceſſore agere viuente Epiſcopo, prohibitum ſub anathemate in Concilio Rom. ſub Bonif. Tertio. 606. IV.
Sudarium, quo Caput Domini eſt inuolutum in ſepulchro, inuentum ſub Mahuuia Saracenorum Rege, Igne ab eo probatur. 1078. IV
Suen filius Haraldi Regis Danorum, Paganus, Chriſtianum patrem bello appetit, & necat, 980. II. Perſecutione in Chriſtianos excitata, diuina eum perſequente vindicta, ſæpè captus bello, pulſuſque Regno, tandem conuertitur. & Regnum recuperat, augetque Noruegia, & Anglia. ibidem. Tyrannicè Angliam vaſtans, & ſacra diripiens, à S. Edmundo olim Rege & martyre interficitur. 1041. VI.
Suen alius, cognomento Magnus, Rex Danorum & Sueonum, Angliam ſibi tributariam facit. 1050 IV. Punitur à Deo propter luxuriã. ib. Egregium edit publicæ pœnitẽtiæ exẽplum, de homicidio in eccleſia perpetrato. 1077. X. Moritur. ibid.
Sueſſionenſe in Gallia Concil. in cauſa ordinatorũ ab Ebbone Rhem. Epiſc. 853. I. irritatur à Nicolao PP. aliud & 866. V. Aliud pro reſtitutione eorũdem ordinatorum. 866. V. alia in loco, Troſleio dicto. Vide *Troſleienſe Concil.* Aliud in cauſa contentionis de Archiepiſcopatu Rhemenſi. 941. I. Aduerſus Roſcelinum hæreticum. 1094. III. Contra Inueſtituras laicorum. 1114. III. Sueſſione inſignis memoria B. Virginis, frequenſque ad eam peregrinatio Fidelium. 1167. V.
Sueuorum in Hiſpania Rex Theodomitus conuertitur ad fidem Cathol. occaſione reſtitutæ ſalutis Ariamiro ipſius filio, beneficio S. Martini Turon. 560. II. Eorum regnum deletur à Leuuigildo, & transfertur in Gothos; ipſique iterùm coguntur Arianam amplecti perfidiam: ſed rurſum à Reccaredo reducuntur ad fidem. 588. II.
Suffocati, & Sanguinis vſum obiecerunt Græci ſchiſmatici Eccleſiæ Latinæ. 1033. V
Suffragia pro Defunctis. Vide *Defunctis.* Experiuntur à defunctis ex Purgatorio. 841. III. Nihil eis prodeſſe, dixerunt Petrobruſiani. 1126. VI. Henriciani. 1147 VIII. Apoſtolici 1147. XII.
Sugerius abbas S. Dionyſii, vir laudatiſſimus, II, virorum elogiis. 1136. I. Frequentibus fungitur legationibus pro Regibus Francorũ ad Summos Pontif. 1118. VI. 1120. III. 1142. I. Scribit vitam Ludouici Craſſi. Franc. Regis. 1136. I. eiuſque filii. 1147. III. Relinquitur Prorex in Gallia, dum rex proficiſcitur in Orientem. ibid.
Supheranum Concil. in Africa pro reſtituenda Eccleſ. diſciplina, poſt reditum Epiſcoporum ab exilio Sardiniæ 522. III.
Sutrienſe Conciliab. Henrici I. imp. aduerſus Greg. VI. PP. 1046. I. Cõc. à Nicolao II. habitũ aduerſus Mincium Sedis Apoſt. inuaſorem. 1059.
Suitbertus Anglus, conſecratur Epiſc. & prædicat Saxonibus, aliiſque populis Germaniæ, multis comitantibus ſignis. 695. I. Sedem conſtituit Vverdæ in Saxonia. 711 I. Ex voto ei nuncupato, Pipinus debellat hoſtes, eiuſque ſepulchrum viſitat. 749 III. procuratque eius canonizationem. 754. II. quæ demum fit ſolemni ritu à Leone PP. Tertio. 804. II.
Suintilla Hiſp. Rex, pulſis imp. ſolus potitur monarchia Hiſp. 619. II.
Symbolum Nicænum, ſeu Conſtantin. auctum aſſertione de proceſſione Spiritus S. à Filio; quando in eccleſia capi cœpit, cùm in aliis Eccl. tum Romæ. 809. IV. 883. IV. 1014. III.
Simeon Armenus anachoreta peragrato diuino monitu Occidente, vbique miraculis coruſcans, ſanctè quieſcit Mantuæ. 1016. III. Alius eiuſdem nominis, incluſus apud Treueras, piè moritur, & ritè canonizatur. 1037. II.
Symeon Salus ſtultitiam ſimulans, ingentium patrator miraculorum. 548 V.
Simeon Stylita Iunior magnis claret miraculis. 574. II. Scribit ad Iuſtinum Iuniorem aduerſus Samaritas hæreticos, graſſantes in ſacras imagines. ibid.
Simeon dux exercitus miſſus à Conſtante imper. aduerſus quemdam pſeudo-Siluanum Manichæum, eũ conficit. 653. VII. Sed mox ſectæ eius ſectæ princeps factus, Titum Pauli apoſt. diſcipulum ſe mentitur. ibid. Comburitur ſub Iuſtiniano ſecundo.
Symmachus Patricius & Exconſul falſo apud Theodoricum Regem accuſatus, ab eo necatur vna cum genero Boëtio. 526. III. Eius excellens in omni ſcientiæ genere doctrina. ibid. IV. Eiuſdem viſione territus Theodoricus prodigioſè moritur. ibid
Synodus. Vide *Concilium.*
Synoditæ dicti Catholici ab Acephalis hæreticis quod tuerentur Synodum Chalcedonenſem. 535. X 553. III.

T

T Litteram ſibi pro inſigni ſumunt Miniſtri hoſpitalium S. Antonii. 1095. VIII.
Tabellarii munere functus canis in obſidione cuiuſdam caſtri. 1118. IV.
Tagmonis, inſignis Archiep. Magdeburg. obitus. 1011. I. S. Vvolfgang.

ſpiritum morientis; per inſufflationem olim acceperat. ibid.

Tanchelinus hæreſiarcha innoteſcit, præcurſor Sacramentariorum. 1126. V. Eius ſumma impudentia, & luxuria. ibid. Confutatur à S. Norberto. ibid.

Taraſius, ex miniſtro à Secretis Impp. cogitur ordinari Epiſcopus Conſtantinop. 784. II. Petit confirmationem ab Hadriano PP. obtinétque, ſub conditione reſtituendi cultus Imaginum. 785. I. II. Stat in Concilio Nicæno Oecumen. pro iis firmandis. 787. I. & ſeqq. Calumniam patitur de Simonia; aduerſus quam ipſe viriliter agit. ibid. IX. In certamine de ſubintroducta à Conſtantino Imp. illegitima coniuge, quomodo ſe geſſerit. 795. II. 797. I. Moritur, miraculis poſt obitum illuſtris. 809. I.

Tarraconenſis ciuitas recuperatur de manibus Saracenorum, & donatur Eccl. Rom. 1091. III.

Templariorum Militum Ordinis inſtitutio; & vnde ita dicti. 1118. IX. Confirmatur à Sede Apoſtol. in Concilio Trecenſi, & forma viuendi eis præſcribitur à S. Bernardo. 1127. II.

Tenebræ caliginoſæ in Oriente per duos fermè menſes, ſub Copronymo. 746. I. Vide etiam in *Sol.*

Terram ab æterno eſſe dixerunt Manichæi in Gallia. 1017. I.

Terra dat ſub Michaële III. Conſtantinopoli vocem inarticulatam. 861. I.

Terræ chaſmate abſorbetur caſtellum maledictum ab Eugenio PP. 1150. II.

ad Terram Sanctam (h.e. Palæſtinam) recuperandam è manu Saracenorum, conclamatur primo à Silueſtro PP. Secundo. 1003. I. Indicitur expeditio ab Vrbano II. in Concilio Claromontano. 1095. IV. Qui duces exercitus eo primùm perrexerint. 1096. II. Felices eorum progreſſus III. 1098. IV. 1099. VII. 1100. V.

Alia expeditio: cuius progreſſus maximè impeditus eſt ab Alexio Imper. Conſtantinop. 1101. II. Sunt tamen ex ea quædam inſignes ſecutæ victoriæ. ibid. Alij repelluntur diuinitùs ab obſidione Damaſci, quod nimis conſiderent nouis acceptis viribus. 1130. XIII.

Noua paratur numeroſiſſima expeditio, ſub ductu ſiue hortatu S. Bernardi. 1146. I. Quàm ea infelix fuerit, & quæ inde oblocutiones in Bernardum. 1147. III. 1148. I. 1149. I. II.

Rebus in arctum redactis per Saladinum, alia ſollicitatur, & paratur expeditio in Occidente. 1185. II. Poſt captam Hieroſolymam à Saladino, accurrunt imperator, & Reges lætis principijs ſed triſti fine. 1186. II. 1190. I. III. V. VI.

Mortuo Saladino, & filiis eius inter ſe decertantibus, alia rurſùm promouetur expeditio a Cæleſtino PP. 1195. II. Quæ & ipſa infeliciter agit. 1195. IV.

Terræmotus ſub Iuſtiniano, præſagium malorum quæ ſubſecuta ſunt Quintam Synodum. 553. XX. Horribilis 12. menſium ſub Leone Iſauro in Oriente, ob Iconomachiã, 740. IV. Sub Copronymo eius filio 742. IV. 746. I. 749. I. Sub Conſtantino & Irene. 789. I. Sub Michaële, ob preſſuras Ignatij Patriarchæ. 861 IV. 862. I. Vide etiam in *Conſtantinopolis*. In Italia, ſub Carolo Magno. 801. I. Duorum annorum, in Bithynia, & Tracia, ſub Conſtantino Duca. 1064. VI.

Alii prodigioſi in Italia. 1117. V & Sicilia. 1169. VII.

Teruanenſium Apoſtolus, S. Audomarus. 695. II.

Eius Eccleſiæ cauſa tragica, delata ad Sedem Apoſtolicam. 1082. II.

Teſtandi facultatem Abbati de bonis ante monachatum, dare Gregorius Magnus, niſi ex Synodo noluit. 701. VI. De Teſtamentis Epiſcoporum, quid ſanciuerit. ibid.

Tetraditæ hæretici, ſecta Acephalorum. 535. XIV.

Teutonicorum ſacer Ordo militum, confirmatur à Cæleſtino PP. Tertio 1198. II. Augetur Liuonienſibus. ibid.

Thaborenſes monachi Cluniacenſes, martyres à Turcis. 1113. II.

Theias Gothorum Rex in Italia creatur & paulo poſt occiditur. 553 II.

Themiſtiani hæretici, à Themiſtio diacono Alexandr. Chriſtum ignorationis, & ignauiæ accuſante. 519. XII. 535. XI. Dicti etiam Agnoitæ. 535. XI.

Theoctiſtes Lesbiæ vita admiranda. 902. I.

Theoctiſtus hæreſiarcha, multa praua docens, reducitur à Theodoro Studita. 823. VII.

Theodardus Epiſcop. Leodienſis ſubit martyrium pro defenſione bonorum Eccleſiæ. 658. III.

Theodatus Gothus magis litteris qui armis excultus, euehitur ab Amalaſuntha in regnum Italiæ. 534. VI. Continuo eamdem ingratiſſimè relegat, & obtruncandam curat ibid. Miſſo aduerſus eum à Iuſtiniano exercitu, ipſe Agapetum Papam cogit legationem ab Imp. obire pro pace. 536. Mortuo Agapeto, Silueriuum in ſedem Rom. violenter introducit. ibid. XII. Perimitur à Gothis, ob ſocordiam in rebus Bellicis. 537. II.

Theodebaldus creatur Gothorum Rex in Italia. 540. VII. Necatur. 542. I.

Theodegiſcus Gothorum Rex in Hiſ. creatur 548. III. Diuinitus è medio tollitur ob impiam curioſitatem. ib.

Theodobertus Franc Rex melior frugi redditur à Nicetio Treuerenſi. 530. VI. Inceſtuoſis contractis nuptiis, pœnitet, & pœnitentiam petit à Summ. Pont. 538. V. Inuadit Italiã ad retundendam Iuſtiniani Imp. arrogantiam. 540. VI. Eius pietas cõmendata. 541. VIII. Ruſsùm inuadẽs Italiam, moritur. 552 VII.

Theodobertus alius, filius Childeberti II. naſcitur. 588. IV. Succedit patri. 596. II. Bellum gerit in Clotarium patruelem 601. VIII. Victus à fratre Theodorico, clericus ordinatur, & paulo poſt occiditur ſuaſu Brunichildis. 613. II.

Theodomirus Sueuorum in Gallicia Rex, ex Ariano fit Catholicus, ex miraculo reſtitutæ filio ſanitatis ope S. Martini. 560. II. Curat celebrari Concilium Bracar. cõtra Priſcillianiſtas. 563. II. Fuit Sanctorum eximius cultor 570. VII Moritur. ibid.

Theodolinda Bauara, vxor Antharith Longobardorum Regis in Italia, poſt eius obitum nubẽs Agilulpho, eum cum tota gente ab Ethnieiſmo, ſiue Arianiſmo, conuertitur ad fidem Cathol. 591. X. Abripitur ad tempus in ſchiſma Trium Capitul. 593. II. Mortuo viro Agilulpho, Regnum optime moderatur pro filio Adaluualdo & eccleſiis proſpicit. 616

Theodonouillana Synodus ſub Carolo Magno, pro diuiſione Regni inter filios, 806. III. Sub Ludouico Pio, occaſione necis Ioannis Epiſcopi, 819. II. Sub eodem Ludouico cauſa Epiſcoporum, qui coniurauerant contra ipſum. 835. I.

Theodora Aug. vxor Iuſtiniani Imp. detegitur à S. Saba eſſe Seueriana hæretica. 530. III. Iuſtinianũ trahit ad Eutichianiſmum. 535. IX. Paciſcitur cum Vigilio R.E. diacono, de conferendo ei Põtificatu, vt ipſe reſtitueret Anthymum, & Seuerum damnatos ab Agapeto Papa. 536. XIII. Curat per Beliſarium, Silucrium pelli, & Vigilium intrudi. 538. II. Suggerit Iuſtiniano dãnationem Trium Capitulorum Synodi Chalced. ibid. VII. Sollicitans Vigilium de reſtitutione Anthimi, excommunicatur ab eo 547 V. Moritur. 548. VI.

Theodora coniux Theophili Imper. Iconomachi, periclitatur ob cultum ſecretum ſacrarum Imaginum. 831. I. Precibus ſuis ſubuenit animæ cõiugis. 842. II. Imperat. vna cum filio Michaële, & mox ſacrarũ Imaginum cultum vbique reſtituit, & Iconomachos pellit. 842. III. Manichæos bello expugnat. 845 II. Filij ſcelera reprehendens, detruditur ab eo in monaſterium. 855. VII. Moritur, & à Græcis colitur inter Sanctos. 866. I.

Theodora Porphyrogenita, ex monaſterio vocatur, ad Imperium. 1041. II. 1054. VII. Animaduertit in aliquos affectantes Imperium. 1054. VII. Moritur, creato priùs Imp. Michaële Stratonico. 1056. VI.

Theodora inſigne Rom. Pontif. & Italiæ Principum ſcortum, imperitat Vrbi, & Eccleſiæ Rom. 908. III. 912. I.

Theodoreti Cyrenſis Epiſcopi imago, in Neſtorianis delata cum triũpho, tamquam ipſe eis fauiſſet. 520. XII. Eius aduerſus Cyrillum ſcriptorum cauſa retractatur, fuitque vnum ex Tribus Capitulis Synodi Chalcedon. 536. VII. Vide *Capitula tria*. Eius nomine falſo aſſerta reperitur epiſtola in Actis Quintæ Synodi. 553. IX. X.

Theodoretus alius, qui pariter ſcripſit Hiſtoriam Eccleſiaſticam. 453. VI.

Theodoricus Amalus Gothorum in Italia Rex, Ioannem Papam cogit legationem ſuſcipere ad Iuſtinum Imp. & qua de cauſa. 524. II. 525. I. II. In reditu eum carceri mancipat, & ibi mori compellit. 525. II. 526. I. Arrogat ſibi electionem Rom. Pontif. præficiendo in locum Ioannis, Felicem. 526. II. Boetium quoque & Symmachum, inſignes Senatores, iniuſtè necat. ibid. III. Moritur prodigioſè, & detruditur ad inferos ibid. V. VI. In quibus laudandus, & vituperandus fuerit, ibid. VII.

Theodoricus tertius, filius Clodouei Franc. Regis, vincit Thuringios 527. X. Vtrùm Gothos è Gallia expulerit. 530. V. Laudatur ex pietate, & iuſtitia, & quid ei cum S. Nicetio Treuer. ibid. VI.

Theodoricus alius, filius Chideberti ſuccedit patri in parte Regni. 596.

II. Bellum gerit in Clotarium patruelem. 601. VIII. & in fratrem Theodobertum, 613. II. Vitam probroſam agens, pellit in exilium S. Columbanum, à quo arguebatur. 612. II. Perit diutina vindicta, cum tota progenie. 614. I. III. V.

Theodoricus, filius Clodouei Secundi, ſuccedit primo patri. 664. III. deinde cum ſi fratribus. 668. V. 671. I. Habet Synodum tyrannicam. 685. IV. Moritur. 688. III.

Theodoricus quidam, erectus pſeudopontifex contra Paſchalem Secundum. 1100 I.

Theodorus Scribo eligitur Epiſcop. Alexandr. 608. III. in fin. Moritur. 610. V.

Theodorus creatur Antioch. Epiſcop. ſub Saracenis. 751. III. Mittitur ab iis in exilium. 766. III. Intereſt per legatum ſeptimæ Syn. Oecumen. 787. I.

Theodorus Balſamon Chartularius Eccleſiæ Conſtantinop. 1179. VIII. Creatus Patriarcha Græcorum Antiochenus, ſpe ſedis Conſtantinop. turpiter deluditur ab Imperatore, 1193. IV. Scribit, Nomocanonem, amaro in Eccleſiam Rom. omnéſque Latinos animo. ibid. V. eodémque liuore, primus omnium Græcorum Donationem fabuloſam Conſtantini, ſub nomine Euſebii Cæſar. promulgat. ibid. Alia eius ſcripta maligna. ibid. VI.

Theodorus Cæſar, in Cappadocia Epiſ. ſecretus Acephalorum & Origenis defenſor, in vltionem damnati opera Pelagii Apoſt. Sedis Apocriſarii Origenis perſuadet Iuſtiniano Imper. damnationem Trium Capit. Synodi Chalcedon. 538. VII. Conficit ſcriptum aduerſus ea, quod Iuſtinianus ſuo nomine promulgat. 546. II. Excommunicatur à Vigilio Pap. & pœnitens reſtituitur. 551. III. 552. V.

Rurſum auctor eſt Iuſtiniano, promulgandi hæreſim Incorruptibilium. 563. II.

Theodorus Syncellus, Monothelita impudentiſſ. eligitur Epiſcop. Conſtantinop. 666. I. Nomina Rom. Pōtif. delet. à Diptychis. 677. I. Pellitur è Sede à Conſtantio. Imp. 678. III. Damnatur in Sexta Synodo Oecumen. 681. V. ſimulans Catholicum, reſtituitur in ſedem & fraudulenter corrumpit Acta Synodi. 682. II. Moritur. 684 V.

Theodori Epiſcopi Mopſueſteni, quod olim ſcripſiſſet aduerſus Origenem, procuratur damnatio à Theodoro Cæſarienſi, in odium Synodi Chalcedonenſis: fuitque ea cauſa, vnum ex tribus Capitulis 538. VI. Vide *Capitula Tria*. Eius occaſione celebratum Concilium Mopſueſtenum, 550. IV.

Damnatur in Quinta Synodo Oecumen. 553 IX X I.

Theodorus Pharanita Epiſcop. Princeps hæreſis Monothelitarum, damnatur à Martino Papa. 649. IV. V. & Sexta Synodo. 681. II.

Theodorus Rom. Pont. creatur. 641. II. Legatione ab Oriente ſuſcepta aduerſus Monothelitas, Vicarium in illis partibus creat Stephanum Dorenſem. 643. III. Recipit. Pyrrhum Conſtantinop. Epiſ. pœnitētem. 645 I Sollicitatus quoque ab Eccleſia Africana, miſit Apocriſiarios aduerſus Paulum intruſum Cōſtantin. atque Monothelitam. 646. I II. Eumdem fruſtra monitum excommunicat, atque etiam Pyrrhum in errorem delapſum 648. II Moritur. 648. I.

Theodorus alius creatus in ſchiſmate, & poſtea habitus legitimus, cito moritur. 687. I. Alius ſedet tantum diebus viginti. 901. I.

Theodorus & Theophanes fratres monachi, mittuntur à Patriarcha ad Ioannem PP. pro obtinenda ſedis Hieroſol. Conſtantinopolim, ad impugnandam hæreſim Iconomachorum. 817. VII. Inſignia eorum certamina pro defenſione Imaginum, inter quæ, & frontibus inſcribuntur. 853. IV. Eorum, & Methodii, mutui verſicul. ibid. Reſtituti poſt mortem Theophili Imperatoris, Theophanes euehitur in Archiepiſcopatum Nicææ Bithyniæ. 842. III. in fi.

Theodorus, cognomento Scotabarenus, mittitur à Photio legatus ad confirmationem. 879. II Eius ſcelera, & fraudes ibid. Magia, & præſtigiis, fit charus Baſilio Imp. ib. IX. Leonem Aug. filium Baſilii, calumniis ſuis adducit in diſcrimen vitæ, ibid. Mortuo Baſilio, excæcatur à Leone, & in exilium pellitur. 886. IV.

Theodorus Siceota, ex monacho factus Epiſcopus, rurſùm dimiſſo Epiſcopatu, priſtinam vitam reſumit. 598. VI. Ingentibus claret miraculis. ib. Præuidet necem Mauritii Imp. 602. IV. Sanat Phocam Imp. à grauiſſ. doloribus. 607. III. Prædicit diuini cultus, & Imperii interitum. ibid.

Theodorus Studita, inſignis Abbas, Conſtantino Imp. anathema dicit ob illegitimum coniugium; & inde pellitur in exilium: laudatur vero à Rom. Pont. 795. I. Reſtituitur poſt mortem Imperatoris. 797. I.

Vnde ei cognomēto Studitæ. 798. I. Eius multiplicia ſcripta. ibid. Iterū exagitatur occaſione prædicti adulterii; & ſchiſmatis apud Rom. Pont. accuſatus ſe defendit, & Sedis Rom. auxilium implorat. 808. I. 809. I. Eius inſignis toto Oriente doctrina. 809. II. Mortuo Nicephoro Imp. reſtituitur cum honore. 811. III. Viriliter reſiſtit Leoni Armeno, pro cultu ſacrarum Imaginum; eáque de cauſa iterùm exulat. 814. I. III. Virgis minutatim cædi iuſſus, mira eius charitate qui eas infligere iuſſus eſſet, eripitur ab eo tormento. 815. V. Sed mox aliis longè durioribus mancipatur. 816. I.

Ingentes eius in hac perſecutione labores, aduerſus Iconomachos. ibid. II. Epiſtolæ miraculo cōprobatæ. ibid. Auxilium Rom. Pontificis implorans, eximiis eam ſedem præconiis extollit. 809. I. 817. VI. 821. II. Aliæ eiuſdem immenſæ paſſiones. 819. V. Mortuo Leone, reſtituitur, & ſtrenue agit pro erectione Imaginum. 821. II. Rurſùm à Michaële Balbo, eadem de cauſa eiicitur. 823. V. Reducit Theoctiſtum hæreſiarcham. 825. VII. Moritur & egregium aduerſus hæreticos condit Teſtamentum. 826. VI. Solemnis eius tranſlatio Conſtantinopolim. ibid

Theodorus Tarſenſis, vir ſanctiſſ. & doctiſſ. mittitur a Vitaliano Papa in Angliam. Archiepiſcopus Cantuarienſis. 668. III. Florentiſſima ſub eo Eccleſia Anglicana. ibid. Synodum celebrat pro Eccleſ. vnitate & diſciplina. 672. II. Aliudque aduerſus Monothel. 679. I. Moritur. 690. II.

Theodoſius, Tertius eius nominis Imp. filius Mauritii, à patre renunciatur Auguſt 598. V. Poſt necem patris & ipſe quoq; necatur à Phoca. 602. V. Pius eius exitus. ibid.

Theodoſius IV. ex tributorum exceptore inuitiſſime creatur Imp. aduerſus Anaſtaſium, quem capit & monaſterio includit. 714. V. Cedit locum Leoni Iſauro, ipſeque fit clericus, & ſancto fine quieſcens claret miraculis. 717. I.

Theodoſius hæreticus acephalus, incorruptibilium ſectator, eligitur Epiſcop. Alexand. 535 X. Erecto à contraria factione Corruptibilium, Gaiano, altercantur inter ſe; ipſéque non ferens odium populi, receſſit Cōſtantinopolim, & honorifice ſuſcipitur à Theodora Aug. pariter hæretica. ibi. Rurſum ibi altercatur cum Agnoitis. ibid. XI. ab eo dicti heretici Theodoſiani. ibid. Relegatur in exilium à Iuſtiniano Imp. 536. XI.

Theodoſius Cœnobiarcha ſub Iuſtino rediens ab exilio, vbique reſtituere ſatagit fidem Calcedon. 518 IX. Aſſiſtit Kerico Duci in prælio aduerſus Perſas. 527. V.

Theodoſius Conſtantin. Patr. edit ſanctionem de gradibus affinitatis. 1179. IX.

Theodorus Caſſiteras, Iconomachus, intruditur à Leone Armeno Epiſcopus Conſtantinop. 814. III Legatos mittens Romam ad obtinendam Cathol. communionem, reiicitur. 817. IV. Moritur in impietate. 835. III.

Theodulphus Abbas Floriacenſis carceri mancipatus ob coniurationem in Ludouicum Pium, liberatur ob elegantiam carminum ſuorum. 835. II. Creatur Epiſcopus Aurelian. ac diſciplinam Eccleſ. diligentiſſime curat. ibidem. Eius egregia ſcripta. ibid.

Theopaſchitarum hæreſim validare ſtudent monachi Scythæ Eutichiani, & quæ inde turbæ ortæ. 519. VII. & ſeqq. 533. II. Iterùm pullulans, damnatur à Nicolao PP. in Concilio Rom. 862. III.

Theophanes & Theodorus fratres. Vide ſuprà in in *Theodorus & Theophanes.*

Theophanis Iſacii, nobiliſſ. ciuis Cōſtantinopol. inſigne certamen cum ſocero, & Imperatore, pro conſeruatione perpetuæ cum coniuge cōtinentiæ, 777. II. Fit monachus. ib. Intereſt Septimæ Synodo Oecumen. 789. I. Eius confeſſio pro ſacris imaginibus. 816. I. Mortuus claret miraculis. ibid.

Theophanes Siculus Abbas eligitur in VI. Synodo Antioch. Epiſcopus. 681. V. Moritur. 686. III.

Theophanes presbyt. ſcriptor laudum Nicephori Patriarchæ. Conſt. 828. II. 842. III.

Theophanes monachus, quouſque Hiſtoriam ſuam perduxerit. 813. II. Exulat ob defenſionem ſacrarum imaginum, & quid ei admirandum contigerit cum Nicephoro Patriarcha, eadem de cauſa extorre. 814. II. III.

Theophania vxor Leonis Sapientis Imp. miraculis clara, colitur inter

Sanctos. 901. III.
Theophania alia Græca ducitur ab Ottone iuniore imp. Occiden. 969. I. Eius pietas, & optima filiarum educatio. 984. III.
Theophilus Epiſcopus Nacoliæ in Phrygia, primus omnium Epiſcoporum aduerſus ſacras imagines pugnauit, vna cum Leone Iſauro Imp. 726. II.
Theophilus imperat in Oriente poſt patrem Michaëlem Balbum. 829. II. Eximius iuſtitiæ cultor in rebus politicis. ibidem. In fide hæreticus Iconoclaſta, perſequitur diriſſimè cultores ſacrarum imaginum. 830. I. 832. Per fatidicam mulierem futura inquirit. 841. II. Moritur & in obitu pœnitet; & precibus vxoris pientiſſ. feminæ, & aliorumque ſanctorum virorum, miſericordiam conſequitur. 842. II.
Theophili præfecti martyrium ſub Saracenis. 789. II.
Theophylactus eligitur Antiochen. Epiſc. ſub Saracenis. 744. I.
Theophylactus Bulgarorum inſignis Epiſcopus, quo tempore vixerit 1071. VI. Eius ſcripta quæ, & qualia, ibid. Ægro animo tulit Bulgariæ incolatum, ipſe patria Conſtantinopolitanus. ibid.
Theophylactus alius, longè ante illum, æquè Bulgarorum Epiſcopus. 870. VI
Theophylactus filius Romani Imper. adhuc puer ordinatus ſubdiaconus. 928. I. Paulo poſt creatur Conſtantinop. Epiſcopus, adminiſtratione Patriarchatus interim alteri commiſſa. 933. III. Conſecratur Epiſcopus. 944. I. Inſanus eius amor equorum, aliaque ingentia vitia. 956. I. Moritur. ibid.
Theophylactus, cognomento Simocatus, Græcè ſcripſit hiſtoriam Mauritii imp. 581. IV. 594. IV.
Theophylactus imp. Vide *Michael Curopal.*
Thereſia virgo regia, Hiſp. deluſa à viro Arabe, fit monialis. 1010. III.
Theudis Gothorum Rex in Hiſp. licet Arianus bene habet Catholicos. 531. II. Debellatur à Regibus Francorum. 542. III. Occiditur. 548. III.
Theurgaudus Treuer. archiep. Vide in *Guntharius.*
Thiemonis Archiep. Salisburg. paſſiones, immenſæ, & diuturnæ pro defenſione, Eccleſ. Rom. aduerſus ſchiſmaticos, & demum martyrium. 1090. III.
ad S. Thomæ apoſt. ſepulchrum in Indiam frequens Fidelium peregrinatio. 883. II.
Thomas creatur Epiſc. Conſtantinop. 606. II. Moritur. 658. I.
Thomas, alius hæreticus Monothelita, creatur eiuſdem Eccleſ. Conſt. Epiſcop. 656. II. Moritur. 658. I.
Thomas Prior S. Victoris Pariſ. martyrium ſubit ob defenſionem iuſtitiæ. 1135. III.
Thomas ex Cancellario Regis Angliæ, ordinatur inuitiſſimus Archiepiſcopus Cantuarienſ. 1162. VI. Acta & Epiſtolæ eius. ibid. Ordinatus Archiep. induit etiam habitum monaſticum, & quare. ibid. in fi. Petens Turonos ad Alexandrum PP. honorificentiſſimè excipitur. 1163. I.
Vnde orta diſſidia inter ipſum, & Regem Henricum. ibid. III. Incipiunt etiã altercari de obſeruatione Conſuetudinum regiarum. ibid. IV. Promittit earum obſeruationem, ſed mox reſiliens, valdè Regem in ſe commouet. 1164. II. III. Damnatus in conciliabulo Epiſcoporum Regi fauentium, appellat Sedem Apoſt. & pergit in Galliam ad Alexandrum. ibid. IV. V. Redarguitur ab eo de conſenſu aliquando præſtito impiis conſuetudinibus. V. Abdicat ſe Archiepiſcopatu, quem accepiſſet de manu regia; ſed mox reſtituitur à Summo Pont. IX. Commendatus Abbati Pontiniacenſi, monaſtice viuit inter monachos ibid. Omnes ei cognatione vel familiaritate coniuncti, pelluntur ex Anglia X.
Creatus ab Alexandro Legatus Apoſtolicus ad res Anglicas diſponendas, damnat Conſuetudines; & Epiſcopos. Regémque monet reſipiſcere, comminatione excommunicationis. 1167. III. IV. Pontiniaco eiectus molitionibus Regis, excipitur à Rege Francorum ibid. VI. Henrici Angli dolis apud Alexandrum PP. & Legati à Papa miſſi iniquitate, deprimitur; ſed rurſum erigitur. ibid. VII. & 1168. I. III. IV. in congreſſu cum Regibus Franc. & Angl. conuiciis agitatur 1168. V. Repulſus etiam à Rege Franc. mox eumdem pœnitentem ad pedes ſuos peruolutum videt. ibid. VI. Rurſum variè agitatur eius cauſa. 1169. I. & ſeqq. Demùm recipitur à Rege Angl. & ad eccleſiam ſuam reuertitur. 1170. IV. V. Accuſatus denuo à cæteris Epiſcopis apud Regem, à quatuor nobilibus, gratum ſe facturos Regi exiſtimantibus, necatur intra eccleſiam ſuam, ibidem. VI. VII. Poſt mortem leuata manu benedictionem ſuis impartitur. ibid. VII.
De eius nece Legationes contrariæ ad Alexandrum. 1171. I. Quam de ea pœnitentiam ſubierit Rex Angliæ. 1172. I. Eius occiſorum punitio diuina, pœnitentia & finis. ibid. IV. Quam celebres habuerit viros, ærumnarum ſuarum participes. ib. III. Perſpectis clariſſimis ipſius miraculis, refertur ab Alexandro ſolemni ritu in numerum SS. Martyrum. 1173. I.
Viſitatur eius ſepulchrum à Rege olim perſe utore, ingenti pœnitentiis eiuſque ope Rex eripitur ab immenſis ærumnis. 1174. III.
Rex quoque Franc. peregrinator ad eius ſepulchrum, pro ſanitate filio ægroto obtinenda. 1179. VI.
Thomas ex famulo Senatoris factus apoſtata ad Saracenos, poſteà mentiens ſe Conſtantinum imp. timendus tyrannus euadit; ſed dat pœnas ſub Michaële Balbo. 825. II.
Thymiolcontes dicti hæretici Iconoclaſtæ, & quare. 754. VII.
Tiberis fluuii ingentes Romæ inundationes. 589. III. 717. V. 791. IV. 856. I. 860. IV.
Tiberius genere Thrax, vir laudatiſſ. coaptatur in imperium à Iuſtino iuniore. 575. I. Defuncto Iuſtino ſolus regnat, & roboratur Angelica viſione. 579. I. per ſuos duces penitùs profligat Perſas. 581. I. Mauritium creat Cæſarem, & proxime moriturus imperium eitradit. 583. II.
Tiberius frater Conſtantini Pogonati, coaptatur ab eo in Imperium. 668. II. Redigitur in ordinem, quod noua molitetur. 681. IX.
Tiberius Abſimarus. Vide *Abſimarus.*
Tiberius filius Iuſtiniani iunioris, allegitur à patre in imperium. 705. II. Procedit obuiam Conſtantino Papa. 710. II. Miſerè trucidatur. 711. IV.
Ticinum expugnatur à Longobardis, poſt trium annorum obſidionem 571. I. Succenditur ab Hungaris, & ingenti deſolatione profligatur, 624. I.
Eius Epiſcopus recuſat ſubiici Mediolanenſi, quod ab æuo, non niſi Apoſtolicæ Sedi ſubiaceret. 711. V.
Ticin. Concil. pro diſciplina. 850. V. Pro libertate Eccleſ. 855. II. Pro confirmatione Imperii Caroli Calui. 676. I. Sub Henrico Secundo Imp. 1046. I. Sub Leone PP. IX. contra Simoniacos. 1049. IV.
Ticinenſe Conciliabulum ſchiſmaticorum Henricianorum aduerſus Gregor. Sept. PP. 1076. V. Aliud Friderici imp. ſchiſmatici contra Alexandrum Tertium. 1160. I.
Ea Eccleſia priuilegium accepit à Ioanne PP. VIII. Archiepiſcopus Mediol. & Rauen. cum ſuffraganeis ad Synodum vocandi. 878. V. itemque alia inſignia ab Anaſtaſio PP. Tertio. 910. I. Priuatur Pallio & Cruce ab Alexandro III, quod ſtudiosè inhæſerit ſchiſmaticis aduerſus Sedem Apoſtol. 1175. III.
Timotheus hæreticus intruditur Alexandr. Epiſcopus. 519. XI. Moritur. 535. X.
Titum, Pauli Apoſt. diſcipulum, ſe mentiens Manichæus quidam, multos ſeducit; & tandem cum ſuis comburitur 653. VII.
Toletum capitur à Saracenis, & exciditur. 716. V. Recuperatur ab Alphonſo Sexto. 1080. XII.
Eius Eccleſiæ Epiſcopus, primatum Hiſpaniæ accipit à Rom. Pontifice, & quando id contigerit. 610. VII. 649. VIII. in fi. Recuſant ei in quibuſdam ſubeſſe reliqui Metropolitani. 681. XIV. Confirmatur eius primatus à Rom. Pont poſt eiuſdem vrbis recuperationem à Saracenis. 1088. III. 1101. IV.
Toletanum Concilium, Secundum dictum, de diſciplina Eccleſ. 531. II. Tertium, poſt conuerſionem Recaredi Regis & Gothorum ab Arianiſmo. 593. VII. Aliud de caſtitate clericorum. 602. VII. Aliud de primatu illius Eccleſiæ. 610. VII. Quartum nuncupatum, generale, totius Hiſpaniæ, de rebus Eccleſ. 633. X.
Quintum, pro Regni ſtabilitate. 636. III. Sextum generale, pro fide & diſciplina. 638. I. Septimum, de diſciplina Eccl. 646. III.
Octauum, de Eccleſia & Regno, 653. II. Nonum, de rebus & perſonis Eccleſ. 655. III. Decimum, de iiſdem. 656. III. IV. Vndecimum, de moribus & diſciplina Eccleſ. 675. I. Aliud generale, de diuiſione ſedium Epiſcopalium in Hiſpania ibid. v. Duodecimum nuncupatum, pro confirmatione Regis Eruigii, 681. XIII. Decimumtertium, de rebus Eccleſ. & politicis. 683. IV. Decimum quartum, pro confirmatione Sextæ Synody Oecumen. 684. III. Decimumquintum, de rebus Eccleſ. & politicis. 688. I. Decimumſextum, in cauſa proditionis Archiepiſcop. Toletani aduerſus

regem 673. II.
Decimum ſeptimum, aduerſus Iudæos, conſpirantes in regnum, & vniuerſos Chriſtianos. 694. I.
Decimum octauum; cuius Acta perierunt, & quare. 701. VI.
Toloſanum Concil. aduerſus Simoniacos. 1056. V. Aliud ſub Legatis Vrbani PP. de rebus Eccleſ. 1090. I.
Toloſani ſiue Albienſes dicti hæretici. 1178. II. Vide *Albienſes.*
de Tonſura Clericorum, error ſchiſmaticus Brittanorum, qui tandem corrigitur. 664. II. 699. II. 716. IV.
Totilas Gothorum rex in Italia creatus, parua ſuorum manu vincit exercitum Græcorum. 542. I.
Italiam magna parte occupat. 543. I.
Multum proficit monitis S. Benedicti. ibid.
Reſumit ferociam, & durè agit in Epiſcopos Catholicos. 546 I.
Romam prodit one capit, ſe iterùm perdit, & variè cum Beliſario pugnat. 547. I. II. Rurſum eamdem proditione capit. 550. II.
Vincitur & occiditur à Narſete Iuſtiniani duce. 553 II.
Traiectenſis Eccleſia fundatur à S. Vvilbrordo, operâ Pipini Ducis. 696. I.
Concilium ibi celebratur ab eodem Vvilbrordo, ad res nouellæ Eccleſiæ optimè diſponendas. 697. I.
Tranſlatio regni Francor. à familiâ Merovingiorum in Pipinum, auctoritate Apoſtolicâ. 751. I. 752. I. 754. I.
Tranſlatio imperij ab Oriente in Occidentem, facta eadem auctoritate. 800. IV.
Tranſlatio Reliquiarum frequens ab Oriente in Occidentem, cùm Oriens occupatus eſt à Saracenis. 637. I.
Trecenſe Concil. auctoritate Nicolai PP. in cauſa clericorum Rhemenſium. 867. II. Aliud ſub Ioanne PP. Octauo, de multiplicibus rebus. 878. IV. Sub Legato Sedis Apoſt. contra Simoniacos. 1104. II. Sub Paſchale PP. II. contra inueſtituras laicas. 1107. I. Sub Matthæo Legato, pro confirmatione Ordinis Templariorum. 1127. II.
Tremonienſe Concil. in Germ. pro reformatione Eccleſiæ. 1005. II.
Treuerẽſe Concil. in cauſà Reg. Frã. 948. I.
Tribonianus Iuſtiniani Quæſtor homo Gentilis, pro immenſa auaritia leges condere & vendere ſolitus. 529. VI. Conatus eſt perſuadere Iuſtiniano, eum non moriturum, ſed cum carne in cœlum aſſumptum iri. ibid.
Triburienſis Conuentus, quo regnum Caroli Craſſi imp. tranſlatum eſt in Arnulphum 888. I. Aliud Concilium ſub eodem Arnulpho, pro re ſtituenda Ecc. diſciplina. 895. I. Aliud ſub Conrado imp. 1035. I. Conuentus Principum Germ. aduerſus Henricum IV. Regem. pro Gregorio PP. Sept. 1076. V. II. Contra Henricum IV. imperatorem. 1119. II.
Tributum ſæpè ab impp. penſum diuerſis barbaris populis, imperium inuadentibus. Vide *Scythæ. Hunni. Auares, Saraceni, Iuſtinianus. Heraclius,* &c. Pendit etiam Saracenis Romanus Pont. Ioannes Octauus 877. VI I. & imp. Conſtantinop. Alemannis. 1197 I.
Tributum Virginum iiſdem Saracenis penſum in Hiſpania. Vide *Virgines.*
Tributorum impoſitor apud Francos, lapidibus obrutus. 552. VII. Alius exactor turpiter perit. 611. II.
Trinitati paſſionem tribuebant hæretici. 749. II. 863. V. Vide etiam *Perſona, Theoſpaſchitæ.*
Trinitatem negarunt Manichæi. 1017. I. & Bongomili. 1118. XII. Eius triplicem eſſe Deitatem; dixit Gotheſcalcus. 848. III.
Vnum de Trinitate eſſe crucifixum qua fraude dicerent Eutichiani, & quo ſenſu poſſit rectè dici. 519. VII. 533. IV. V 534 II.
Triſagion hymnum quotidie dici à militibus, iuſſit Leo Sap. 911. II.
Tritheitarum hæreſim propagauit Ioan. Philoponus. 535 XII.
Triumphus Beliſarii, de Vvandalis. 534. IV. Beatiſſimæ Virginis Martiis, per impp. Ioannem Zemiſcen, & Comnenum. 971. IV. 1123. III.
Troianum Concil. in Apulia, ſub Vrbano PP. Secundo. 1089. IV. itemque aliud, ſub eodem, pro diuerſis Eccleſ. neceſſitatibus 1093. I. Sub Paſchale. II. de negotiis prouincialibus. 1115. I.
Troſleienſe Concil. apud Sueſſionem, pro diſciplina Eccleſ. 909. I. in cauſa Erlacii Comitis ſacrilegi. 924. I. in cauſa Heluini Comitis adulteri. 927. I.
Trudonis Haſbaniorum Apoſtoli ſanctus obitus. 701, III.
Trullus locus in quo celebrata eſt Sexta Synodus: & quid ea vox ſignificet. 680. IV.
Tryphon monachus, creatur temporaneus Patr. Conſtantinop. 933. III. Eiicitur 944. I.
Tudetchinus ſeminator hæreſis de emptione Epiſcopatuum. 1065. IV.
Tullenſe Concilium. Vide *Saponaria.*
Tunicæ Chriſti inconſutilis, conſeruatæ ad poſteros, inuentio, & tranſlatio Hieroſolymam 593. XI. S. Ioannis Euangel. data Romam ſub Gregorio Magno, coruſcat miraculis. 592. III.
S. Vincentii martyris, miraculis clara, traditur Frãcis in redemptionem obſidionis Cæſarauguſtæ, & defertur Pariſios. 542. III.
Turcæ quas incolerent primitus regiones. 566. II. Mittunt legatos ad Iuſtinum imp. aduerſus Auares. ibid. Signo crucis in fronte impreſſo, liberantur à graui peſtilentia. etſi Pagani. 591. I. Eorũdem egreſſio è portis Caſpiis & inuaſio Regni Perſarũ, ſub Heraclio imp. 625. I. Irruptiones in Armeniam, ſub Copronymo imp. 763. II. Eorum Rex ſuſpenditur ab Ottone Magno. 957. II. Propagatur in eis fides. ibid. Ad ſtipendia inuitati à Rege Perſarum Saraceno & ab eodem male habiti, in ipſum arma conuertunt, & potiuntur Perſide. 1048. IV.
Cappadociam depopulantur. 1067. III. Capiunt Romanum imp. & pacem cum eo ſtabiliunt, 1071. IV. Scitum eorum Sultani dictum ad eumdem imp. ibid.
Turonenſe Concil. II. pro diſciplina Eccleſ. 570. IV. Aliud ſub Carolo Magno, eadem de cauſa. 813. VI. Sub Carolo Caluo, aduerſus Nomenoium Ducem Brittonum, contemptorem Sedis Apoſtolicæ. 849. III. Sub Hildebrando Sedis Apoſtol. Legato, aduerſus Berengarium hæreſiarcham. 1055 IV. Sub Vrbano PP. pro confirmatione ſuorum decretorum. 1096. I. Sub Alexandro III. aduerſus hæreticos & ſchiſmaticos, &c. 1163 I. II.
Eius Eccleſiæ cõtrouerſia cum Dolenſi, de primatu Minoris Britanniæ, diutiſſime agitata, quomodo definita fuerit. 859. VI.
Turpini nomine ſcriptæ fabulæ exploduntur. 812. V. Quo tempore earum auctor ſcripſerit. 859. V.
Turpitudines ſeuere punit Iuſtinianus imp. Conſtantinopoli. 558. II.
Tuſciæ Marchiones Rom. Eccleſiam ſub iugum omnium turpiſſimum & eruditiſſimum ducunt. 897. III. 900.
Tuſculani Comites Rom. Eccleſiam ſub iugum turpiſſ. ducunt. 897. III. 900. I. 1033. II Vnus eorum, nomine Raimo ingenti clade afficit Romanos. 1167. I. Sed tandem Tuſculum omnino deſtruitur à Romanis 1191. II.
Typus, ſic nuncupatum edictum de hæreſi Monothelitarum, promulgatur à Conſtante imp. 648. I. Damnatur à Martino Papa in Synodo Lateran. 649. III. & ſeqq.
Tyrium Concilium pro confirmatione Chalcedonenſis. 518. VI.
Tyrius. Vide *Guill. Tyrius.*
Tzani populi à Iuſtiniano Imp. deuicti, conuertuntur ad fidem, & conſueta latrocinia deponunt. 527. VI.

V

VAcatio. Vide *Sede Vacante & Epiſcopatus.*
Valentinum Concil. in Gallia Narbon. de Oeconomia Eccleſ. 589. I. Contra hæreticos, & de diſciplina Eccleſ. 855. I.
Valentinus Rom. Pont. creatur inuitus, & quadrageſimo die moritur. 827. II.
Valentinus Epiſcop. Siluæ candidæ truncatur manibus à Gothis. 546. VI.
Vallis vmbroſæ monachorum Ordinis inſtitutio per S. Ioan. Gualbertum. 1063. IV.
Vaſa ſacra conflat Heraclius Imp. ad bellum Perſicum pro recuperatione S. Crucis. 620. I. De iis non auferendis quacumque neceſſitate, Bulla aurea alexii imp. 1082. IV. Vide etiam *Eccleſ. expilatores,* Vaſa ſacra ingentis pretii, conferuntur à diuerſis, eccleſiis Vrbis. 795. III. 800. IV 801. I. 816. V. Vide etiam in *S. Petri eccl.*
Valenſium trium Conciliorum canones in vnum conflati. 529. III.
Vaticinium antiquum de Saracenis vincendis per Francos. 963. V.
Vaticinia rerum euenienda rum, vel agendarum, quæſita ex fortuitis S. Scripturæ textibus. 556. III. 576. IV. 522. I.
Vbaldi Eugubini Epiſcopi ſolemnis canonizatio. 1192. I.
Vdalrici Auguſtani Epiſcopi nomine, confictâ epiſtola de ſacerdotum cõiugio refellitur 951. V VII. Quando

ſedere cœpetit. 824. II. Conciliat pacem inter Ottonem Regem, eiuſque filium rebellem. 914 III. Succeſſorem ſibi quærens nepotem ſuum, licet alioqui dignum, diuinitus arguitur. 975. II. Moritur, & inter SS. refertur, miraculis clarus. 973. II.

Vectigal. Vide, *Tributum*. A multis Regibus, & populis pendi ſolitum Eccleſiæ Rom. Vide *Rom. Eccleſ. Patrim.*

Venantius Fortunatus qua occaſione ſcripſerit hymnos S. Crucis. 506. VI. Fuit natione Italus, ſed Epiſcopus Pictauienſis in Gallia. 574. III.

Venatores Epiſcopi cohibiti in Concilio Matiſco. Secundo. 588. III.

Venator Epiſcopus Moguntinus deponitur. 745. I.

Venetiarum ciuitas ſubditur Francorum dominio. 553. XIV. A Roman. Eccleſia plurimum haurit adiumenti. 630. V. Quando, & quem habuerit primum Epiſc. 729. II. Donatur Eccleſiæ Romanæ à Pipino Francorum Rege. 755. II. Fuit poſtea aliquandiu poſſeſſa ab Imp. Orientis. 810. II. Bene merita de Terra Sancta. 1123. II.

Venet. Epiſcopi obſtinatè aliquamdiu inhærent Schiſmati de Tribus Capitulis. 553. XIV 556. I. 586. II

Veneti ſtudioſiſſimi S. Marci Euãg. auferunt ſibi ex ciuitate Alexandr. eius corpus. 820. III

Aliæ inſignes reliquiæ eo tranſlatæ. 617. I. 814. IV.

Venetias transfertur Patriarchatus Grandenſis, auctoritate Rom. Pontificis. 1050. II.

Veneticum Concil. ſub Vrſo Patriarcha, de diſciplina Eccleſ. 1040. II. Sub Alex. PP. III. de pace inter ipſum & Frideric. Imp. & contra ſchiſmaticos. 1177. VI.

Verbum Dei ſe concipere, & parere ſicut B. Virgo peperit, dixerunt Bogomili. 1118. XII.

Vercellenſe Concil. contra Berengarii hæreſim. 1050. I.

Vernenſe Concil. in Gallia ſub Pipino Rege, pro diſciplina & iuribus Eccleſ. 756. II.

Verus Hiſpal. Epiſc. vita & ſcriptis inſignis. 557. III.

Veſtis B. Virginis pars, cum parte Veſtis Chriſti Venetias à Leone Iconomacho miſſa, 814 IV.

Veſuuii montis ingens ignis & cinerum eruptio. 993. I. Solitæ etiam fieri, quando in iis partibus præcipuus aliquis impœnitens moreretur 1038. II.

Vexilla Roma & Hieroſolymis ad Carolum Magnum miſſa, quid deſignent. 796. I. 800. V.

Vexillum S. Mauritii, delatum ad poſteros, peruenit ad Henricum Germ. Regem. 929. II.

Vexillum regium Hieroſolymitanum, miſſum ad Regem Angliæ, & quare. 1185. II.

Vicarii Romani Pont. conſtitui ſoliti Orientis Patriarchæ. Vide ſub ſingulis nominibus Sedium Patriarchalium.

Victor antea dictus Gebehardus. Vide in *Gebeardus*. Creatur Rom. Pontif. eius nominis ſecundus, ex Epiſcopo Aiſtetenſi. 1055. I. Retinuit quoque ſemper eum Epiſcopatum. 1057. I. Celebrat Concil. Florentiæ. 1055. I. Liberatur diuinitus à ſumptione calicis Euchariſtici veneno infecti. ibidem. VI. Intereſt obitui Henrici II. Imp. & filio eius puerulo regnum ſtabilit. 1056. I. Moritur. 1057. I.

Victor III. eligitur inuitiſſimus ex Abbate Caſſinenſi. 1089. I. Poſt quatuor dies Roma fugiens, deponit inſignia Pontificatus. ibidem. Quædam eius anteriora, vide in *Deſiderius*. Poſt annum reſumptis inſignibus conſecratur. 1087. I. Exercitum immittit in Saracenos Africæ, qui ingenti clade afficiuntur ab eo. ibid. II. Concilium Beneuenti celebrat contra ſchiſmaticos. III. Moritur in monaſterio Caſſinenſi. IV. Scripſit Dialogorum libros. ibid.

Victor pſeudopapa electus contra Innoc. II. mox ſe addicat. 1138. II.

Victor alius Antipapa contra Alexandrum. III. Vide *Octauianus*.

Victor Capuanus Epiſc. ſanctitate celebris, Cyclum Paſchalem componit ad refutandum Victorinum Aquitanum. 545. III.

Victoris, militis legionis Thebææ, & martyris, inuentio, & miracula, apud Genadum. 608. III.

Victor Tunnenſis quouſque Chronicon perduxerit. 566. VII.

Victoriæ diuinitus partæ, Clodouæi Franc. Regis aduerſus Alemannos. 499. IV. & Gothos. 507. II. Eleſbaam Æthiopum Regis cõtra Dunaam Iudæum. 522. V. Beliſarii cõtra Vvandalos in Africa. 533. VIII. Narſetis contra Totilam in Italia. 553. II. Coſrhois Perſ. Regis in rebelles. 595. II. Heraclii Imp. cõtra Perſas. 625. II. Oſuui Anglor. Regis Chriſtiani contra Pendam Paganum. 655. II. Vvambæ Hiſp. Regis in rebelles. 674. III. Leonis Imp. in Saracenos. 717. IV. Pelagii Actur. Regis in eoſdem. 718. III. Pipin. Franc. Ducis contra Saxones. 749. III. Ramiri Hiſp. Regis aduerſus Saracenos. 884. V. Ludouici Regis Germ. contra Carolum Caluum Imp. 876. IV. Andreæ Ducis Baſilii Imp. aduerſus Saracenos. 886. II. Alani Britan. Ducis, cõtra Northmanos. 890. II. Chriſtianorum in Campania aduerſus Saracenos. 915. I. Ramiri Hiſp. Regis aduerſus Saracen. 938. I. Ottonis Magni Germ. Regis contra Hungaros. 955. II. Ioannis Imp. in varios barbaros. 971. IV. Hiſpanorum in Saracenos. 998. II. Vide etiam in *Iacob Zob*. Caracali Præf. Sicil. in Saracenos. 1040. I. Monachorum Caſſinenſium aduerſus Northmanos. 1045. III Conſtantini Ducæ Imp. cõtra Scythas. 1065. VII. Catholicorum in Regem Henr. Schiſmat. 1086. II. Chriſtianorum Latinorum in Terra Sancta aduerſus Saracenos. Vide in *Terra Sancta* & in *Crux*.

Vidua Regis Franc. reprehenſa in viſione à S. Eligio, quod regiis veſtimentis vteretur, monaſterium ingreditur. 665. II.

Viduæ Regum Hiſpan. vetitæ à Concilio Tolet. VIII. ad ſecunda vota tranſire, & à Cæſarang. III. iuſſæ monaſterium ingredi, & quare. 691. I.

Viennenſis Eccleſia fuit ab initio Sedes Archiepiſcopatus. 738 III. Contulit ei Caliſtus II. primatum ſuper ſeptem prouincias. 1120. I.

Viennenſe Concil. aduerſus inuaſores rerum eccleſ. &c. 892. II. Contra inueſtituras laicorum, 1112. III. Sub Gelaſio II. Papa, de neceſſitatibus Eccleſiæ. 1119. I Sub Innoc. III. contra Philippum Regem adulterum. 1198. X

Vigiliæ indicuntur à Guntrãnno Francorum Rege, ad auertendam peſtem. 590. VI Quænam fuerint prohibitæ in Synodo Antiſſiodor. diœceſana. 590 XIV. Iubent Chriſtianis Saraceni. 757. IV itémque proſcribunt Iconomachi. 767. IV.

Vigiliæ diei Dominicæ antiquitus. 590. XIV.

Vigilius R. E. diaconus, ambit renuntiari à Bonifacio Papa eius ſucceſſor. 531. I. Paciſcitur cum Theodora Aug. de reſtitutione Anthimi Epiſcop. Conſtantinop. depoſiti ab Agapeto PP. modo ipſe eius opera fieret Pontifex. 530. XIII Intruditur per Beliſarium, pulſo in exilium Silueiro. 538. II. Verum reuera litteris ſuis confirmauerit hæreſim. ibid. II. Eius lapſus nihil obeſt integritati Rom. Sedis. ibid. IV. Excommunicatur à Siluerio exule, tamquam inuaſor, & Sedis emptor. 539. I. Mortuo Silverio, ipſe Vigilius eligitur, à Clero Rom. ad vitandum ſchiſma Eccleſiæ. 540. III. Diuinitus roboratus fidem Cathol. confirmat, & Anthimum rurſum anathemati ſubiicit. ibid. IV. Vocatur à Iuſtiniano Conſtantinopolim, ad definiendam cauſam Trium Capitulorum. 546. V. Qua ratione in ea ſe geſſerit, & adductus fuerit ad damnanda Capitula. 547. III. & ſeqq. A Theodora Aug. ſollicitatus de reſtitutione Anthimi, ipſam excommunicat, vna cum aliis hæreticis. ibid. V. Schiſma aduerſus eum, ob damnationem Capitulorum conflatur, multique in eum ſcribunt. 547. IV. V. 548 II. Se defendit, & auctores ſchiſmatis excommunicat. 550. I. III. Theodorum Cæſarienſem, omnium malorum auctorem excõmunicat, & Menam Conſtantinop. ſuſpendit, eoſdémque pœnitẽtes reſtituit. 551. II. 552. IV. Quanta à Iuſtiniano Imp. paſſus ſit: qui tamen & ipſe reſipiſcit. 551. II. 552. II. IV. Conſentit conuocari Concilium Quintum Oecumenicum, ſed quàm contra ipſius animum res in eo geſtæ fuerint: qui ideo, licet ſæpè rogatus, numquam eo voluit accedere. 553. III. & ſeqq. Examinat aliorum ſcripta, & quid ipſe ſentiret, Conſtituto ſuo notum fecit vniuerſo Orbi. ibid IV. X. Atrociſſime habitus à Iuſtiniano, mittitur in exilium XIV. Cur poſteà roborarit decretum Synodi: & quæ cauſæ variarum de ea re ipſius ſententiarum. XVI. Relaxatur ab exilio I. 554. Moritur Syracuſis calculi morbo, & corpus defertur Romam. 555. I. Iudicium Dei in eo. ibid.

Vilgardus grammaticus Rauen. exurgit hæreſiarcha, ſed cito comprimitur. 1000 V.

Vincentij Cæſaraug. diacôni, & martyris, Tunic. facta per muros circumductione, ciuitas à Francorum inuaſione liberatur. 542. II
Datur iiſdem Francis in redemptionem obſidionis, & ab iis defertur Pariſios. ibid.
Ex eius cultu creſcit animus Hiſpanis aduerſus Saracenos Hiſpaniam occupantes. 761. I.
Vincentii Abbatis martyrum ſub Gothis Arianis in Hiſpania. 588. II.
Vincentius Comes Honoriæ curat prædicari Euangelium Gentibus. 654. IV. Fit monachus, & ſanctè quieſcit. ibid.
Vini ſuperſtitioſam abſtinentiam præceperunt Saraceni Mahometani. 718. I.
Vini benedicti miraculum. 587. II.
Virduneaſe Concil. de controuerſia Archiep. Rhem. 947. I.
Virgæ Moyſi, pars inuenta in Galliis. 1007.
Virgilius vir Apoſtolicus agit contra rebaptizationem Chriſtianorum. 744. II. Falſo accuſatus de hæreſi plurium Mundorum. 748. I. Epiſcopatu auctus, prædicat Gentibus Euang. ibidem. Eius corporis inuentio, quod plurimis claruit miraculis. 1181. IV.
Virginitatis conſeruandæ cauſa egregia quarumdam fœminarum exempla. 600. I. 870. IV.
Virgo quędam vnius ferme anni ſpacium ſine cibo tranſegit. 825. II.
Virginum Chriſt. tributum annuum penditur in Hiſpania Saracenis. 770. IV. 783. I.
Ob illud denegatum à Ramiro Rege, ad bellum venitur, & Saraceni diuinitus magna clade vincuntur. 844. V.
Viſiones de locis inferis, & nonnullorum damnatione ad illa. 526. VI. 532. II. 536. XI. 587. VI. 685. IV. 741. VII. 932. II. 1038. II. 1055. I.
De ſtatu animarum poſt mortem corporum, tam bonorum quam malorum, & quæ in Purgatorio. 550. V. 681. XVI. 716. IV. 842. II. 874. I. 888. I. 934. II. 1024. I. 1054. IV. Vide etiam *Animæ Ignis*.
Viſiones S. Hildegardis virgin. approbantur ab Eugenio PP. 1148. VIII.
Viſitator mitti ſolitus à Regibus qui epiſcoporum electionibus intereſſet, ad dirimendas turbas. 813. VII.
Vita Communis. Vide *Communis vita*.
Vitalianus Roman. Pont. creatur. 655. I.
Suſcipit Romæ honorifice Conſtantem imp. 663. I. Celebrat Synodum in cauſa Epiſcopi Cretenſis, appellantis Sedem Apoſtolicam. 667. II. Præſto eſt Conſtantino Pogonato. imp. aduerſus tyrannos 668. II. Mittit in Angliam miniſtros ſacros. ibid. III. Excommunicans Rauennatem Epiſcopum, & ipſe ab eo excommunicatur: quapropter depoſitionis ſententiam in Synodo aduerſus eum infert 669. II. Moritur ſancte. ibidem. I.
Eius nomine literæ de bonis monachorum S. Benedicti in Sicilia, ſuſpectæ. ibid. IV.
Vitalianus Scytha occiditur Conſulatum gerens, ob coniurationem in Iuſtinum Aug. 520. I.
Vitiges creatur Rex Gothorum in Italia. 577. I.
Cum ingenti exercitu obſidet Romam, & qui eius cum Beliſario conflictus. 538. I. Soluta obſidione. Mediolanum ſolo æquat. 539. III. Deditur Beliſario cum vrbe Rauen. 540. VII.
Vitus martyr tranſlatus è Gallia in Saxoniam, omnium pariter Regni Francorum gloriam ſecum ad Saxones transfert. 836 IV. 920. III. Colitur à Rugianis vt Deus. 875. I.
Vimenſis Conuentus Catholicorum contra Henricum imp. ſchiſmat. 1093. III.
Vltio diuina. Vide *Clades Fames, Incendium, Ignis, Peſtis, Perſecutores. Prodigia, Terræ motus*, itémque *Bona Eccleſ. Eccleſiarum expilatores, Eccleſ. immunitas, Periurus, Calumnia, Principes. &c.* in Beliſarium, ob expulſum Silnerium Papam. 561. III.
in blaſphematores S. Deiparæ. 585. I.
in Antiochenos rebelles Epiſcopo ſuo. 587. III. in ſacrilegos. 588. III. in Chaianum Auarum Regem, ob ſacrilegium, & Mauritium Imp. ob inhumanitatem. 600. II.
in monachum apoſtatam. 614. IX.
in Ebroinum Maiorem domus Franciæ, ob ſæuitiam in Epiſcopos. 685. IV.
in Iuſtinianum iuniorem, ob Rom. Eccleſiam vexatam. 694. I.
in peremptores S. Lamberti. 698. I.
in peccatorem Principem relapſum. 724. II.
in calumniatricem Stephani monachi & martyris. 763. I.
in combuſtores Eccleſiæ S. Suuiberti. 778. II. in temeratores ſepulchri S. Nicolai. 807. I.
in Northmannos ſacrilegos. 845. IV. V. in Nomenoium tyrannum Britonum, contemptorem Sedis Apoſtolicæ. 849. III.
in Regem Saracenorum, ob combuſta quorumdam Catholicorum corpora. 852. III. In Ludouicum II. Imp. ob Sed. Apoſt. contemptum. 872. II.
in peremptorem Fulconis Rhem. 900. IV. in Alexandrum. imp. ob blaſphemas voces. 911 II.
in ſacrilegum Anglum. 651. II.
in contemptorem S. Odonis Cantuarienſis. 958. III. in Othonem imp. ob expulſum Summ. Pontif. 964. III.
in excommunicatum inceſtuoſum 1065. III. in ſchiſmaticos Henricianos. 1076. VI. VII. & Fridericianos. 1116 X. 1169. in Regem Poloniæ, ob necem S. Stan ſlai. 1097. VII.
in Reges Angliæ, ob Eccleſias in ſaltum conuerſas. 1027. VIII.
in fautores ſchiſmatis Petri Leonis. 1130. XI. 1132. I. 1135. II. in occiſores Thomæ Cantuarienſis. 1171 IV.
in Leopoldum Auſtriæ Ducem, ob contemptum excommunicationis Papalis. 1195. I.
In ciuitatem Tuſculanam. 1191. II.
Et de plurimis aliis, agitur ſub propriis nominibus, vel hominum, vel prouinciarum.
Vnctio Regum quàm iis neceſſaria ſit, declaratur viſione Sancti Petri 919. II.
Vnguentum medicum ex oſſibus S. Euphemiæ martyris Chalcedon. 766. I. & Niconis monachi. 998. in fi.
Ex nodis Ligni S. Crucis. 598. IV.
Ex imagine B. Virginis. incarnata ſuper lignum. 870. IX.
Vniuerſale Concilium. Vide *Concilium vniuerſale*.
Vniuerſalis Eccleſiæ Epiſcopi titulum quando ſibi Epiſcopi Conſtantinopolim præſumpſerint. 518. V. 587. II.
Redarguuntur de eo, à Pelagio & Gregorio Pontiff. 587. II. 595. III. Quo ſenſu blaſphemum ſit hoc nomen, & quo iuſtè competat Romani Pontif. quæque fuerit S. Gregorii de eo ſententia. 565 III. & ſeqq. Confirmat Phocas illud non conuenire Epiſcopis Conſtantinopol. ſed tantùm Romanis pontiff. & quid de his garriant Nouatores. 606. II. III.
Rurſum conantur illud muneribus ſuffurari pro ſuo orbe Græci à Rom. pontif. ſed repelluntur. 1024. III.
Vniuerſalis Pontifex Armeniorum. Vide in *Catholicus*.
Vnus de Trinitate paſſus, quâ fraude diceretur ab hæreticis Eutychianis, & quo ſenſu legitimè dicatur à Catholicis, 519. VII. 533 IV. V. 534. II.
Vni vir ſanctiſſ. creatur Archiepiſc Hamburg. 917. I. Excolit Danorum Eccleſiam. 930. I. Moritur.
Vnuani Hamburg. Archiepiſc. pietas, & prudentia in conciliandis ſibi Regum barbarorum animis. 1011. II.
Volatum tentantes Perſæ magi miſerè pereunt. 758 III.
Voluntatem vnicam & Operationem in Chriſto, aſſeruerunt Monothelitæ, & quomodo hęc quæſtio, tractata fuerit. 627. II. 633. II. & ſeqq. Sine voluntate, & operatione penitus extitiſſe Chriſtum in vtraque ſua natura, efficere iidem voluerunt cum Manichæis. 648. I.
Votum in periculoſiſſ. prælio emiſſum à Pipino. 749. III.
inane Alachis Longobard. tyranni, contumelioſum in clericos. 691. II.
Vrbanus II. creatur Rom. Pont. ex Epiſcopo Oſtienſi. 1088. I.
Caſſini ægrotans, ſanatur à S. Benedicto: & vtrùm aliquid definierit de præſenti corporis eiuſdem Sancti in eo monaſterio. ibid. II.
Confirmat ſententiam Gregorii VII. aduerſus Guibertum & Henricum ſchiſmaticos. 1089. I.
Varia celebrat diuerſis locis Concilia, aduerſus hæreticos & ſchiſmaticos, & de aliis Eccleſiæ neceſſitatibus 1089. I. IV. 1090. I. 1091. I. 1093. I. 1095. I. III. 1096. I. 1097. XIV. 1098. I. 1096. V.
Rurſum Henricum excommunicat, ob nouam in vxorem ſcelera. 1093. II.
Proficiſcitur in Gallias. 1095. II.
In Concilio Claromontenſi excommunicat Philippum Franc. Regem, ob pellicem ſubintroductam. ibid. II. Indicit quoque expeditionem in Terram Sanctam & Officium Dei Genitricis clericis iniungit. ibid. V. VI.
Philippum Regem pœnitentem abſoluit, & regreditur Romam

1096. I. Vtrum aliquot conceſſerit priuilegium Rogerio Siciliæ Duci, & quale illud fuerit. 1097. II. vſque XLIV. Moritur in ſumma pace. 1099. V.
Vrbanus III. creatur ex Epiſcopo Mediolanenſi. 1185. III.
Contendit cum Friderico Imp. de iuribus Eccleſiæ. 1186. I. Moritur. 1187. III.
Vrſus, fera beſtia, fugiens à venatione Caroli Magni ad Monaſterium S. Gudilæ, ab eo tempore ſanctimonialium ſe mancipit obſequiis. 805. II.
Vſuardus monachus, iuſſu Caroli Magni Martyrologium reddit opulentius. 778. V.
Vvaldemarus Daniæ Rex, Canuti Regis martyris filius, fidem propagat in vicinis regionibus. 1161. VI.
Circumuentus à Friderico Imper. ad eius obſequium pertrahitur. 1162 V.
Colitur immenſum à Germanis. ibidem. Curat patrem in Album SS. referri. 1164. XIV.
Vvamba, inuitus creatur Hiſp. Rex. & inſigni miraculo in vnctione decoratur 672. IV.
Tyrannos in ſe inſurgentes, diuinitus debellat. 674. III.
Saracenos Hiſpaniam inuadentes, maritimo prælio ſuperat. 675. IV.
Potione quadam extra ſenſum poſitus, monaſtico induitur habitu, & ſenſui redditus, propinatorem veneni Regem pronunciat, ipſeque in monaſterio reliquum vitæ peragit. 680. VIII.
Vvandali in Africa debellantur penitùs a Beliſario duce Iuſtiniani Imp. 533. VII. 534. IV.
alij è propria patria petunt inſtructores fidei à Rom. Pontifice, & accipiunt. 965. IV.
Apud eos mirificè propagatur cultus religionis, opera Vvaldemari Regis. 1161. VI.
Eorum apoſtolus dictus Vvicelinus Epiſc. Aldemburgenſis. 1154. IV.
Vvandregiſilus, Pipini conſobrinus, virginitatem cum vxore ſeruat, fitque ſacerdos. 665. III.
Vvaſtallenſe Concil. ſub Paſchale PP. II. pro reformatione Eccleſiæ, poſt obitum Henrici Imper. ſchiſmat. 1106.
Vvecilo ex clerico anathematizato & fugitiuo, intruditur ab Henrico Rege ſchiſmatico in ſedem Moguntinam. 1085. I.
In Concilio Quintilineburg. declaratur hæreſiarcha; & qui eius errores. ibid. II.
Vvenceſlaus Princeps Bohemiæ ſubit martyrium ab inuaſoribus Principatus 938. II.
Vvenilo archiepiſc. Senonenſis. Vide *Galono*.
Vvenianum Concil. in Anglia, de primatu Eccleſiæ Cantuarien. 1072. I.
Vveſtmonaſter. Concil. in Anglia, pro reſtituenda diſciplina. 1175. I.
Vvicelinus Olſatiæ & Vvandaliæ apoſtolus, miraculis clarus. 1154. IV.
Vvidichiodus Saxo deficit à Carolo Magno, & vincitur ab eo. 778. II.
Exprobrat Carolo de pauperibus Chriſti 782. II.
Conuertitur ad fidem, & inſigni honeſtatur viſione in Euchariſtia. 785. III.
Vvido Dux, adoptatur in filium à Steph. PP. Sexto. 885. III.
Imperatoris nomen aſſumit. 888. II. Quando verè imperare cœperit. ibid. III. & 892. I. Moritur. 899. II.
Vvido. Vide etiam *Guido*.
Vvigberti martyrium in Saxonia. 695. I.
Vvifridus Eboracenſis in Anglia Epiſ. à Rege eiectus, appellat Rom. Pontificem. 678. V.
Intereſt Synodo Roman. ſub Agathone. 680.
Conuertit ad fidem Chriſti, Friſios. 678. V. & in Britannia Saxones auſtrales. 681. XVI.
Rurſum reus accedens Romam, æquè abſoluitur, & reſtitutus cum honore ſedi ſuæ, pacificè quieſcit. 705. III.
Vvilibaldus & Vvinibaldus fratres, prædicant Gentilibus in Germania, 738. I.
Vvilicharius Vienn. Epiſc. reſtaurat Eccleſias ſuæ diœc. 738. III.
Ob expilationem rerum ſacrarum, recipit ſe in Monaſterium. ibidem.
Vvillebrordus Anglus, cum aliis 12. ſociis petit Germaniam, vt prædicet iis gentibus Euangelium. 690. I.
Accipit Apoſtolatum à Sergio PP. & Epiſcopus ab eo ordinatus, diuina prauia admonitione; nomenque Clementis accipit. 466. I.
Sedem conſtituit Traiecti in Friſia, ibidem. Celebrat Concilium ad Eccleſiam diſponendam. 697. I.
Vvillehadus primus Bremenſis Epiſc. 788. IV.
Vvillelmus. Vide *Guillelmus*.
Vvindhebnrenſe Concil. in Anglia, pro depoſitione quorumdam Epiſcop. 1070. III.
Vvintonenſe in Anglia Concil. in cauſa clericorum & monachorum, vbi Imago Crucifixi palam locuta, rem definit. 975. IV.
Pro depoſitione Stigandi Archiep. Cantuar. 1070. III.
Pro reſtitutione diſciplinæ Eccleſ. 1127. IV.
Vvirceburgenſis Conuentus in German. quo Henricus Imper. pacem Eccleſiæ promittere cogitur. 1121. II.
Alius impius ſub Frideric. Imper. pro confirmatione ſchiſmatis contra Alexand. PP. III. 1166. I.
Vvitiza regnat in Hiſpania. 701. V. eius initia optima, progreſſus nefandiſſimi, quibus & regnum, & religionem penitùs perdidit, & viam aperuit ingreſſui Saracenorum ad Hiſpanias occupandas. ibidem. V. VI.
Cur defecerit ab Eccleſia Rom. ibid. VII. Moritur. 710. V.
Ab eius filijs proditur Hiſpanis Saracenis. 713. IV.
Iidem capite ab iis plectuntur. 718. III.
Vvilfrannus Senonenſis Archiepiſcopus prædicat Euangelium Friſonibus, comitantibus ſignis. 700. I.
Quid ei cum Radbodo Saxonum Rege, occaſione baptiſmi illius. 719. II.
Vvilfredus Epiſcop. Sueuis prædicans martyrium conſequitur. 1028. II.
Vvlſtanus Vvigornienſis in Anglia Epiſc. deponitur, & miraculo reſtituitur. 1074. XII.
Vultuum inſcriptionibus notati Catholici in Perſecutione. 835. IV.
Vvulgrandus Ratiſbon. Epiſc. præſto eſt exercitui Othonis Imp. aduerſus Francos. 978. I.
Optimè inſtituit Henricum Imp. 1002. II.
Prophetiæ dono clarus. ibid.
Poſt obitum prædicit Imperium Henrico. 1007. I.
Vvormatienſe Concil. Primum, ſub Carolo Magno, de rebus Eccleſ. 770. III. Secundum. 772. II. Tertium. 776. I. Conciliabulum ſub Henrico IV. Rege, contra Gregorium Sept. 1076 II. III. Concilium ſub Legatis Apoſtol. Sedis, quo Henricus IV. Imper. penitùs renunciat Inueſtituris beneficiorum, & abſoluitur ab excommunicatione. 1122. II.
Vzecenſe Concil. in Africa, pro reſtitutione Eccleſ. diſciplinæ, poſt reditum Epiſcopp. ab exilio Sardiniæ. 522. III.
Vzi Scythiæ populi ad ſexcenta millia armatorum Imperium inuadentes, pietate Conſtantini Ducæ Aug. diuinitus debellantur, 1065. VII.

X

XIphilinus. Vide *Ioan Xiphil.* & *Georg. Xiphil.*
Xiſtus. Vide *Sextus*.

Y

YVetot regni erectio in Gallia qua occaſione facta. 535 XVIII.

Z

ZAchariæ patris Ioannis Bapt. corpus transfertur Venetias. 814. IV.
Zacharias creatur Hieroſol. Epiſcopus. 609. III.
Abripitur in Perſidem à Coſrhoë Rege Captiuus, vna cum S. Cruce. Domini. 614. VIII.
Extincto Coſrhoë, reſtituitur vnà cum eadem Cruce. 627. II. 628, I.
Zacharias Roman. Pontif. ordinatur 741. VI. Componit pacem cum Longobardis. ibid. Celebrat Concilia de rebus diuerſis. 742. III. 743. IV. 745. II Sollicitat Conſtantinum Copronymum Imp. ab hæreſi reſipiſcere. 743. VI.
Conſulitur à Principibus & Antiſtitibus Galliæ, de rebus Eccleſ. 744. II. Nouos hæreticos damnat. 745. II. 748. I. Auctor eſt Rachiſi Longob. Regi, monaſticum habitum induendi. 750 I. Regnum Franc. ab Hilderico Stupido vltimo Merouingiorum, transfert in Pipinum. 751. I. Moritur, & inter Sanctos refertur. 752. II.
Tranſtulit in linguam Græcam Dialogos S. Gregorii Magni. ibidem. Conceſſit Pipino Regi nominationem Epiſcoporum ſui Regni. ibid
Zacharias Anagninus Epiſcopus va-

a

cum Rodoaldo Legatus mittitur Cōſtantinopolim. Vide in *Rodoaldus*.
Zatus Lazorum Rex conuertitur ad fidem Chriſti, & à Iuſtino Imper. titulo Lazorum Imperatoris decoratur. 522. IV.
Zemiſces. Vide *Ioannes Zemiſces*.
Zeno diaconus Ticinenſis, armis pugnans, licèt contra tyrannum, miſerè interficitur. 691. II.
Zenonis Imp. hæretici nomen eraditur ignominiosè è ſacris Diptychis. 519. III.
Zocn filiam Conſtantini Imp. ducit in vxorem Romanus Imp. repudiata priori coniug, 1028. IV. Eadem maritum veneno necat, vt Michaële adultero liberius potiatur. 1034. V. Coartatur admodùm à Ioanne fratre Michaëlis. ibid. Mortuo Michaële, alium euehit in Imperium, à quo ipſa retruditur in monaſterium. 1041. II. Educitur inde à populo. ibidem. Nubit Conſtantino Monomacho Imper. 1042. II.
Zoilus creatur Alexandrinus Epiſcop. 537. III. Præſto eſt Vigilio PP. pro Tribus Capitulis. 546. IV. Ideoque pellitur à Iuſtiniano Imp. 551. II. Moritur. 553. I.
Zonæ benedictæ à S. Theodoro Siceota, feminis ſterilibus proſunt ad conceptum. 598. VI.
Zoſimi plures, ſanctiſſimi monach. 525. III. IV.

LVTETIÆ PARISIORVM.

Apud {
S. & G. CRAMOISY.
D. BECHET, & L. BILLAINE,
GVILLELMVM LE BÉ,
S. HVRÉ, & F. LEONARD,
G. & NICOL. CLOPEIAV,
&
GODEFRID. MARCHER.
} via Iacobæa.

M. DC. LX.

PRIVILEGE DV ROY.

LOVIS par la grace de Dieu, Roy de France & de Nauarre, A nos Amez & Feaux Conſeillers les gens tenans nos Cours de Parlement, Maiſtres des Requeſtes ordinaires de noſtre Hoſtel, Baillifs, Seneſchaux, Preuoſts ou leurs Lieutenans, & autres Iuſticiers qu'il appartiendra, Salut. Noſtre bien amé Sebaſtien Cramoiſy Marchand Libraire Iuré, noſtre Imprimeur ordinaire & de noſtre tres honorée Dame & mere, Directeur de noſtre Imprimerie Royale en noſtre Chaſteau du Louure, ancien Eſcheuin & Iuge Conſul de noſtre bonne Ville de Paris Nous a fait dire & remonſtrer, que cy-deuant feu Denys de la Noüe auſſi Marchand Libraire, auroit obtenu de nous Lettres de Priuilege, pour imprimer les Liures ſuiuans, ſçauoir, le premier *Annales Sacri à Creatione mundi ad eiuſdem reparationem*. Le ſecond *Annales Eccleſiaſtici ex XII. tomis Cæſaris Baronij in Epitomen redacti*. Et le troiſieſme, *Annalium Cæſaris Baronij Continuatio, authore Henrico Spondano Mauleoſolenſium Appamiarum in Gallia Narbonenſi Epiſcopo*, deſquels le Priuilege eſtant preſt à expirer, & iceluy Cramoiſy ayant fait reuoir par perſonnes Doctes & de merite leſdites Liures pour corriger, & adiouſter à la Continuation deſdites Annales iuſques à preſent, deſirant faire r'imprimer leſdits Liures, attendu qu'il auoit eu le droit & ceſſion des Priuileges dudit feu de la Noüe, au moyen de l'achapt qu'il auoit fait de toutes les marchandiſes dudit feu de la Noüe: Mais la crainte qu'il a que quelques mal-veillans ne vouluſſent imprimer leſdits Liures ſur les precedentes impreſſions, & ne ſuſcitent meſme quelques Eſtrangers à ce faire, il a eu recours à Nous & Nous a ſupplié tres humblement luy accorder ſur ce nos Lettres de Priuilege & permiſſion à ce neceſſaires, portant deffenſes à toutes perſonnes de quelque qualité & condition qu'elles ſoient d'imprimer, faire imprimer, contrefaire, extraire, changer, alterer, vendre ny debiter leſdits Liures, *Annales Sacri à Creatione mundi*, &c. *Annales Eccleſiaſtici in Epitomen redacti*, & *Annalium Cæſ. Baronij Continuatio auth. Henrico Spondano*, &c. tant ſur les precedentes impreſſions, que ſur celles nouuellement corrigées & augmentées, & ce en quelque façon, maniere ou ſous quelque pretexte que ce ſoit ſans le conſentement dudit Cramoiſy en vertu des preſentes. A CES CAVSES deſirant le gratifier & le fauorablement traicter pour diuerſes raiſons à ce Nous mouuans, & pour les bons & agreables ſeruices qu'il nous a rendus & que iournellement il nous rend, Nous luy auons permis & permettons par ces preſentes d'imprimer ou faire imprimer, vendre & debiter en tous lieux & terres de noſtre obeiſſance leſdits Liures, *Annales Sacri à Creatione mundi ad eiuſdem reparationem*, *Annales Eccleſiaſtici ex XII. tomis Cæſaris Baronij in Epitomen redacti*. *Annalium Cæſaris Continuatio authore Henrico Spondano Appamiarum Epiſcopo*, nouuellement corrigés & augmentés en telle marge, tels caracteres & autant de fois que bon luy ſemblera, durant le temps & eſpace de vingt années, à compter du iour que la premiere impreſſion de chacun deſdits Liures aura eſté acheuée d'imprimer. Faiſant tres expreſſes inhibitions & deffenſes à toutes perſonnes de quelque qualité & cõdition qu'elles ſoient d'imprimer ou faire imprimer, contrefaire, extraire, changer, alterer, vendre, ny debiter leſdits Liures d'*Annales Sacri à Creatione mundi*, *Annales Eccleſiaſtici in Epitomen redacti*, & *Annalium Baronij* Continuatio *authore Henrico Spondano*, &c. ny meſme d'en emprunter les titres, ſans le conſentement dudit Cramoiſy, nonobſtãt toutes choſes que l'on pourroit alleguer au contraire, à peine de ſix mille liures d'amande, payable par chacun de ceux qui y contreuiendront, ou tout en partie du contenu cy-deſſus, applicable vn tiers à Nous, vn tiers aux pauures de l'Hoſtel Dieu de Paris, & l'autre tiers à l'Hoſpital General des pauures de noſtre bonne ville de Paris, & confiſcation de tous les exemplaires contrefaits au profit dudit Cramoiſy, & de tous deſpens, dommages & intereſts, ſoufferts & à ſouffrir. Voulons qu'en mettant au commencement ou à la fin de chacun de ces exemplaires vn Extrait des preſentes, elles ſoient tenuës pour deuëment ſignifiées, & que foy ſoit adjouſtée à la collation qui en ſera faite par vn de nos amez & feaux Conſeillers & Secretaires comme à l'original: A condition qu'il ſera mis vn exemplaire de chacun deſdits Liures dans la Bibliotheque de noſtre Cabinet en noſtre Chaſteau du Louure, deux autres exemplaires en noſtre Bibliotheque publique, & vn en celle de noſtre tres-cher & feal Cheualier Chancelier de France le ſieur Seguier, auant que de les expoſer en vente, à peine de nullité des preſentes. SI VOVS MANDONS que de tout le contenu en icelles vous faſſiez & ſouffriez joüir pleinement & paiſiblement ledit Cramoiſy, ou ceux qui auront droit de luy, pour les impreſſions deſdits Liures, & faiſans ceſſer tous troubles & empeſchemens qui luy pourroient eſtre donnés, en contraignant & faiſant contraindre par toutes voyes deuës & raiſonnables tous ceux qu'il appartiendra. Mandons au premier Huiſſier ou Sergent ſur ce requis faire à l'execution des preſentes, tous actes & exploits requis & à ce neceſſaires. CAR TEL EST NOSTRE PLAISIR, nonobſtant Clameur de Haro, Chartre Normande, Couſtume de Pays, conceſſions ou permiſſions, & toutes autres Lettres à ce contraires, auſquelles nous derogeons par ces preſentes. DONNE' a Paris le troiſieſme Septembre, l'an de grace mil ſix cens cinquante huict. Et de noſtre regne le ſeizieſme. Signé par le Roy en ſon Conſeil, CEBERET.

Regiſtré ſur le Liure de la Communauté, ſuiuant l'Arreſt de la Cour de Parlement, en datte du huictieſme Iour d'Auril mil ſix cens cinquante-trois. Fait à Paris le deuxieſme iour de Ianuier mil ſix cens cinquante-neuf, Signé BECHET Syndic.